

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SORANER-BLADET

ATTENDE AARGANG

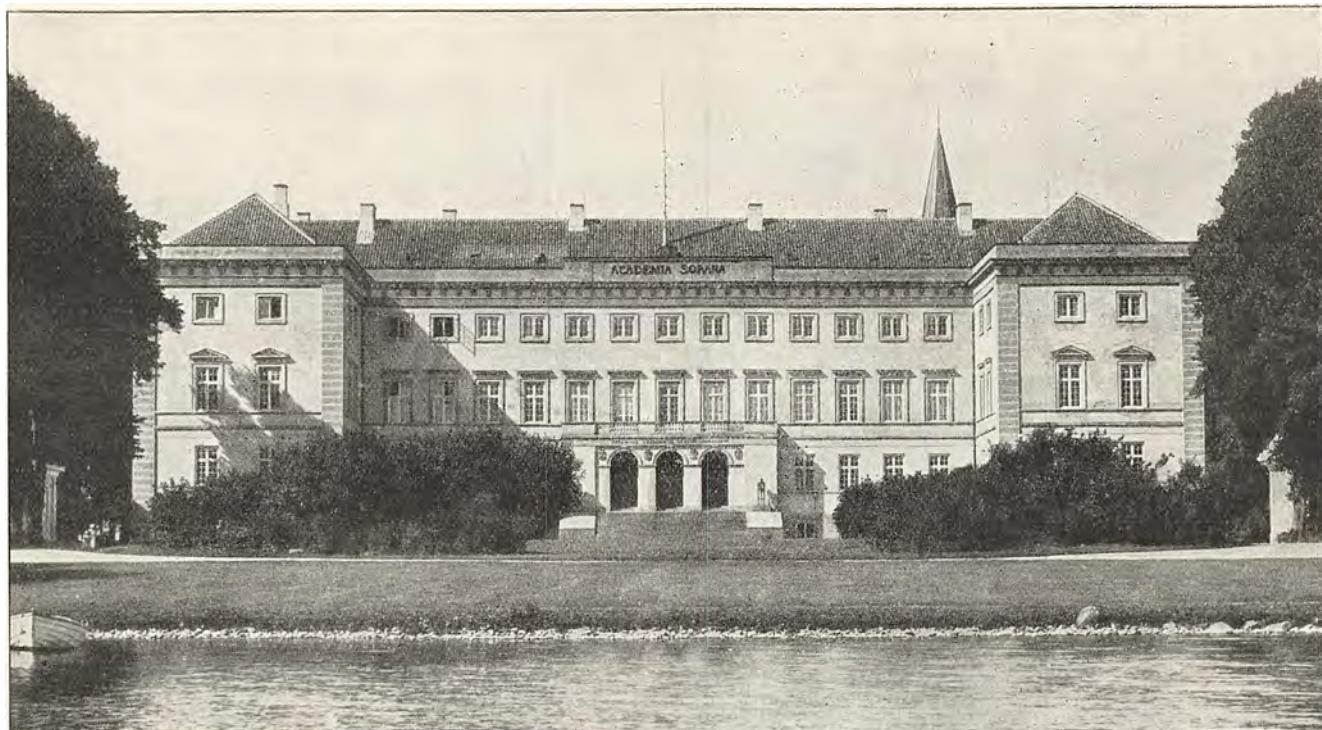

NORLUNDES BOGTRYKKERI
KØBENHAVN 1933

INDHOLD

	Side		Side
STØRRE ARTIKLER, DIGTE			
ANDERSEN, VILHELM, Prof., Dr. phil.:		<i>Christian Molbech og Sorø.</i> Bogen om en Sorø-Slægts Sorger og Skuffelser. Med 1 Portræt og 1 Billede.....	20
<i>Til P. A. Rosenberg, da han blev 75 Aar.</i> Ved Festen for ham 6. December 1933. Med 1 Billede.....	91	<i>Om Carl Henrik Lorenzen.</i> Adj. i Sorø 1831—1844. Med 1 Portræt	52
BALLHAUSEN, CARL, Højesteretssagfører:		<i>Da Dronning Caroline Mathilde overnattede paa Sorø Akademi.</i> Med 2 Portrætter.....	57
<i>Tale ved Soransk Samfunds Aarsfest</i> den 18. November 1933	83	RAASCHOU-NIELSEN, H., Rektor:	
BISTRUP, HENNING, Kommandør-Kaptajn:		<i>Tale ved Dimissionen paa Sorø Akademi</i> 28. Juni 1933. Med 1 Vignet	49
»Soraner-Bræen«. Dagbogsoptegnelser. Med et Kort og et Billede	9	377. <i>Naturam furca pellas ex</i> — Sang ved Soranerfesten den 26. November 1932	13
GALSTER, KJELD, Lektor, Dr. phil.:		NEKROLOGER	
<i>Carsten Hauch og Peder Hjort.</i> Venskab og Fjendskab. Med 1 Portræt.....	93	Politimester <i>Fred. R. Levy.</i> * 17. 10. 1875, † 7. 1. 1933. Med 1 Portræt. Af hgo.....	4
GLAHN, TORBEN, Bibliotekar:		To Dødsfald: Amtmand, Kammerherre <i>Johan Hoppe.</i> * 23. November 1871, † 30. Januar 1933. — Kgl. Skovrider <i>J. F. Ammitzbøll.</i> * 23. September 1857, † 24. Januar 1933. Med 2 Portrætter. Af hgo.....	14
<i>Det forsvundne Kristusbillede fra Sorø Kirke.</i> Med 1 Billede	17	<i>Ludwig Sylow</i> in memoriam. * 6. Oktober 1861, † 20. Januar 1933. Med 1 Portræt. Af Axel Hasselbalch.....	19
<i>Lidt om »Poetiske Tiids-Fordriv forferdiged ved Peter Benzon Mylius«.</i>	33	Dødsfald blandt Soranerne: Kammerherre <i>Vilh. Grevenkop-Castenskiold.</i> — Hofjægermester <i>Carl Hartvig Hoppe.</i> — Fhv. Kapt. <i>F. A. W. Schack von Brockdorff.</i> — Fhv. Bankbestyrer <i>Steingrim Finsen.</i> — Fhv. Kaptajn <i>Chr. Hans Engberg</i>	29
<i>Professor Gottsche Hans Olsens Afsked med Sorø 1794.</i> Med 5 Portrætter og 2 Autografer	67	In memoriam — Fhv. Kontorchef, cand. juris <i>Fritz v. Holstein.</i> * 1. Juni 1851, † 12. Maj 1933. Med 1 Portræt. Af H. G. Olrik.....	42
<i>Johan Bülow's Bibliotek og Sorø Akademi.</i>	85	Cand. polyt., Ingeniør <i>C. V. Schou.</i> * 9. Oktober 1873, † 16. Maj 1933. Med 1 Portræt. Af Hans Andersen...	43
GRANDJEAN, LOUIS E., Underdirektør:		In memoriam stud. med. <i>Poul Schrøder.</i> * 11. Juni 1908, † 14. Aug. 1933. Med 1 Portræt. Af Gudmund Mag-nussen	60
<i>Er Sorø Akademis Skæbnetime inde?</i> (Med Bemærkninger af H. G. Olrik).....	75	<i>Theodor Emil Hilarius Kalko</i> in memoriam. Med 1 Portræt. Af H. G. Olrik	61, 65
HOLTEN-BECHTOLSHEIM, H., Lektor:		To Dødsfald: Ingeniør <i>Thorkil Ravens.</i> — Fhv. Kontorchef <i>Otto Tolderlund.</i> Med 1 Portræt. Af hgo.....	78
<i>Den sidste latinske Skolekomedie.</i> Med 3 Billeder.....	1	FORENINGSANLIGGENDER	
NORRIE, GORDON, Stabslæge, Dr. med.:		Den 3. Soraner-Aften	8
<i>Af Soransk Samfunds Saga 1912—1920.</i>	25	Soraner-Aftnerne	16, 22, 90
NYGAARD, FREDRIK, Forfatter:			
<i>Søn paa Sorø</i> (Digt).....	51		
OLRIK, H. G., Kontorchef:			
<i>Endnu lidt om Mallen i Sorø Sø.</i> Med 1 Billede.....	5		
<i>Et Brev fra Herman Bang til Frøken Julie Damkier.</i> Med 1 Portræt	12		

	Side		Side
Soransk Samfunds Generalforsamling	23, 30	Sorø og Norge	48
Regnskaber	23	Sorø Skoles Aarsskrift 1933	48
»En pseudovidenskabelig Skarnkasse —«. Af Red.	31	Lektor <i>Kristen Simonsens</i> Afgang fra Sorø Akademis Skole. Med 1 Portræt	53
Den 5. og sidste Soraner-Aften.....	32	Rektor <i>P. H. Tregder</i> . Et Bidrag til hans Bedømmelse	54
Soraner-Bladet. Af <i>Gordon Norrie</i> , <i>Andreas Bang</i> , <i>Aage Lind</i> og <i>R. E. Brincker</i>	38	Et Klassebillede fra 1867—68. Med 1 Gruppebillede	55
Fra de yngstes Lejr. Af <i>K. Ellebæk Petersen</i> , <i>Aage D. Jensen</i> og <i>L. Lützen</i>	45	Indenfor Klosterporten	55
Soransk Samfunds Sorøtur 1933	46	Et Sorø-Billedes Historie. Af <i>Harald Kiellerup</i>	61
Soraner-Turen 3.—9.—1933	56	Om at gense Sorø. Af <i>Merimax</i>	61
Soraner-Turen til Sorø den 3. September.....	64	Soranske Landmænd	62
Soraner-Turen til Sorø. Af <i>Senex</i>	73	Aargang 1908. Med 1 Vignet. Af <i>Poul Schjærff</i>	62
Soransk Samfunds Aarsfest. — Rusgildet. (Med 2 Billeder)	82, 87	Fraternitas Sorana-Stævnet. Med 1 Billede	63
Den 2. Soraner Aften	98	Da Sorø Kirke var forfalden og spillede i Lotteriet. Af <i>H. G. Orlík</i>	71
MINDRE MEDDELELSER			
Julekomedie i Sorø 1932. Af <i>clam</i>	7	De gamle og de unge Soraneres Kricketkamp i Sorø. Af <i>R. E. B.</i>	72
Ny Adjunkt i Sorø.....	8	Fra Sorø i 80'erne. Af <i>Lutra</i>	73
Mallen — ak, Mallen. Af <i>Malle</i>	15	Lærerskifter i Sorø	73
Indenfor Klosterporten. Af <i>P. From Hansen</i>	15	Der skrives fra Sorø — Af <i>E. G. N.</i>	74
»De 200 raske gamle Soraneres Stipendium«	16, 98	Fra Sorø i Halvfjerdserne. Hans Herlighed Lord Arlinton Roseen i Sorø. Af <i>Lutra</i>	78
Om Sorø-Uniformer i ældre Tid. Med 2 Portrætter. Af <i>H. G. Orlík</i>	28	Soranske Gymnasiaster o. 1896. Med 1 Gruppebillede. Af <i>C. U. D. von Eggers</i>	79
Billedgaver til Soraner-Bladet	30	Der skrives fra Sorø. Af <i>N. E. W.</i>	80
En Regissørs Erindringer. Med 1 Billede. Af <i>L. Wagner</i> ...	35	Fraternitas Sorana-Stævnet i Dagene 18.—19. Sept. Af <i>X</i>	81
Et smukt Æresminde for en gammel Soraner. Mindestenen for Prof. Dr. <i>Adolf Oppermann</i> . Med 1 Billede.....	37	Et Sorø-Frikvarter i August 1933. Med 1 Billede	81
Soransk Fodbold-Sport i Foraaret 1933. Med 1 Billede. Af <i>Veteran</i>	40	Et Kammerbillede. Med 1 Gruppebillede	86
De unge Soraneres Fodboldtrofæ »Trollepokalen«. Med 1 Billede	41	En Soraners posthume Værk [Anmeldelse af <i>Paul Hennings</i> : Slægtsforskning]. Af <i>hgo</i>	86
Ved Sankt Hans-Tider. Af <i>Merimax</i>	44	Fodboldkampen med de gamle Soranere. Af <i>N. E. W.</i> ...	88
Fraternitas Sorana-Redivia. Med 1 Billede	46	Et Soraner Legat	88
»Sorøs Russer vil ikke have Studenterhuer...«	46	De 200 raske gamle Soranere. Af <i>Gordon Norrie</i>	88
Afsked med Sorø. Af <i>Sp</i>	47	En ung Soraners Debut [<i>Hagen Hasselbalch</i> : Liflig er vor Ungdoms Vaar —]. En Anmeldelse med 1 Billede ...	89, 98
		<i>Hauch og Ingemann</i> . En Brevveksling. Af <i>hgo</i>	97
		Soranske Penne	63, 72, 88, 97
		Gamle Soranere	8, 16, 21, 32, 40, 48, 56, 64, 74, 81, 89

SORØNER-BLADET

18. AARGANG

Nr. 1

Januar 1933

DEN SIDSTE LATINSKE SKOLEKOMEDIE

Af Lektor *H. Holten-Bechtolsheim*, Sorø.

Den Skoleorden, som gik forud for Loven af 1903, gav Matematikerne i 6. Klasse to ugentlige Timer i Oldtidskundskab, i 5. og 4. hver een. Faget var fuglefrit. Der var ingen Regler for, hvad der skulde bestilles, ingen Eksamen, og Faget tilfaldt nogenlunde regelmæssigt den sidst ansatte Lærer, med mindre han var saa fast forankret i det matematiske og naturvidenskabelige Fakultet, at han ikke lod sig flytte over i det filosofiske.

I 1904 blev det efter Sommerferien min Tur, — til min Forbitrelse, men »da half kein Maulspitzen, es musste gepfiffen sein«. Saa slog vi os i 6. Klasse paa Prometheus, vel den græske Sagnfigur, som har spillet den største Rolle i senere europæisk Aandsliv. Der var nok at servere af; vi havde baade Hesiodos og Aischylos, Goethe og Shelley paa Spisesedlen, — for blot at nævne de større Anretninger. I 5. Klasse aflagde vi officielt Besøg i Homers Lejr ved Troja, og derefter gik vi i Gang med Terents' Komædie *Adelphi*, — paa Latin. Man maa huske, at de daværende Matematikere i 5. Klasse havde tumlet med Latin i 4 Aar; det var Karle, som havde gjort Front mod en latinsk Eksamenstil. Det vedtoges, at alt Arbejde skulde udføres i Timerne, og da Skoleaaret var til Ende, havde man med nogenlunde videnskabelig Grundighed gennemgaaet de første tre Fjerdedele af Dramaet.

I det følgende Skoleaar, i 6. Klasse, læstes Stykket færdig, og et Udvalg blev gjort, som man vilde opføre som Julekomædie forud for Hovedspillet, Aprilsnarrene. Timerne blev nu brugt til Læseprøver og den første In-

struktion; i Begyndelsen af hver Time indrettedes Baggrunden af Klassen som Scene. I November overtog den daværende Komædieinstruktør, Adjunkt *Glahn*, den sidste Uddannelse af Komædianterne oppe i Festsalen; men saa døde Overlærer *Thaarup* 5. December, og Komædieme opførtes først den 14. Januar 1906.

Der var mange Vanskeligheder at overvinde. Der skulde skaffes Dekorationer, som passede til Stykket. Tegnælæreren, *Hr. Schmidt-Phiseldeck*, havde lovet sin Hjælp; men han blev syg, og saa tog Adjunkt *Glahn* fat. Scenen i Terents' Stykke er en Gade, hvor Baggrunden dannes af to sammenbyggede Huse. Det var lidt i Strid hermed — men meget smukkere, — naar *Hr. Glahn* fremtryllede et borgerligt Aladdinshus til højre og venstre og i Baggrunden en Udsigt over et Bjærglandskab med Cypresser og et lille Tempel, i hvis Gavl man anede Skulpturværker.

Saa var der Dragterne. Man laante en Bog hos en Privatmand i København, vistnok Kunstmaler *Tetens*, og i denne Bogs Tekst og Illustrationer gjorde man Studier over antikke Teaterdragter. Oldtidens Paaklædning var jo meget let, og undertiden maatte en Skuespiller aflægge alt, hvad han ellers gik og stod i, undtagen Undertrøje og Underbukser, inden han kunde iføre sig sin Oldtidsham. Tøjet til de nye Dragter blev bekostet af en Privatmand, hos hvem jeg fornylig har set det endnu eksisterende Regnskab. Udgifterne til de mange Alen Shirting i forskellige Farver, til Traad og Spænder løb op til 13 Kr. 61 Øre for 7 Skuespillere. Heri med-

I. *Geta: Hocine saeculum! o sclera, o genera sacriliga, o hominem inpium! — Ad. 304.*

*Herolden: Der Sostrata og hendes Amme Canthara
fra Huset kommer ud. Nu bli'r der Sorg.*

regnes dog ikke Heroldens Dragt; den var af fint Kjoletøj og følgelig ret dyr; dette Tøj havde nemlig den omtalte Mæcen betinget sig at faa udleveret bag- efter for deraf at lade sig sy en Menneskeskjorte. Alt Syarbejde udførtes gratis af en venlig Dame, og Pallas Athene og den inspektionshavende Lærer paa ældste Afdeling saa igennem Fingre med, at sidstnævntes Værelse omdannedes til Prøvestue i den officielle Læse- tid, — dog kun i det Omfang, som Sagens Alvor kræ- vede.

Endelig maatte der tænkes paa Publikum. Det for- lød som sikkert, at gamle Pastor Rosen havde lukket sig inde i sit Studereværelse og arbejdede sig gennem Adelphi. Men hos hvor mange kunde man vente sig en saadan Sjælens Opladthed? Nu kom atter den utræt- lige Adjunkt Glahn til Hjælp. Skønt han havde Hæn- derne fulde med at instruere Aprilsnarrene, skrev han dog i sene Nattetimer paa dansk en Prolog til det la- tinske Stykke og en Række Randbemærkninger til de enkelte Scener, altsammen paa Vers, som skulde reci- teres af en Herold, der maatte være paa Scenen fra først til sidst for at vejlede Publikum. Saaledes haabede man at sikre sig Tilskuernes Interesse.

Det var ogsaa umiddelbart forstaaeligt for Publikum, naar man saa sig selv Ansigt til Ansigt med en veritabel Torsk. I Stykket har Slaven Syrus været ude for at købe ind, og Skuespilleren havde skaffet sig den største Torsk, der var at finde i Sorø. Det fortjener at huskes, at denne Udgift havde han afholdt af sine private Midler.

Dagen for Opførelsen kom. Da Tæppet gik op, stod Scenen tom. I Midten var rejst et Alter for Dionysos, Skuespillets Gud. Ovenpaa et Fodstykke — en gammel Kasse, i Festens Anledning pragtfuldt malet og dækket med Dionysos' eviggrønne Vedbend — var anbragt en af de smaa Trefødder, der ellers har sin Plads paa Kakkellovnen i Festsalen. Den var af Adjunkt Glahn i Dagens Anledning malet hvid for at ligne Marmor; i Trefodens Bund var hældt Sprit og Salt, og Offer- ilden luede og knitrede, saa Folk blev helt betagede. Saa traadte Heroldens respektindgydende Skikkelse frem, med Bladkrans om Hovedet og en Papyrusrulle med de omtalte Vers i sin Haand. Med myndig Stemme begyndte han at vejlede Tilskuerne:

Tillad, Godtfolk, mig først at forestille mig:
Jeg er Herolden, som I paa Plakaten ser.
Jeg hører egentlig slet ej i Stykket med;
Men jeg skal hjælpe for Komædien at forstaa.
Thi vid, at vi Adelphi spiller paa Latin.
I fjerne Oldtid af Terents det skrevet er,
Og derfor, — som en Dreng man tit i Skolen ser,
Naar Sidemanden ikke rigtig ved Besked,
At hviske, uden at hans Lærer mærker det —
Saaen jeg hvisker hele Stykkets Gang til Jer,
Og Skuespillerne det aner ej engang.
Dog lad mig, — før de kommer — sige ganske kort,
hvad Stykket handler om. Adelphi hedder det,
Og det betyder Brødrene paa anden Dansk.

Det lød altsammen saa smukt og saa saa godt ud. Ingen anede, at Herolden havde været saa uheldig just i de Dage at faa et slemt Bygkorn i venstre Øje; han sørgede blot hele Tiden for at vende den højre Side til, — paa Billederne man ser, hvordan, — og Situationen var reddet.

Heroldens Vejledninger var kortfattede, beregnet for Publikum, der fulgte Spillet. For Læserne i Dag, der kun har tre Billeder at holde sig til, vil sagtens en lidt længere Redegørelse være ønskelig.

Der er i Stykket to Brødrepar, et ældre: Demea og Micio, og et yngre: Æschinus og Ctesipho. Demea er Far til de to unge, men han har bortadopteret Æschinus til sin ugifte Broder. Demea slider med Jorden ude paa Landet, Micio lever i Byen som sorgløs Kapitalist.

De gamle opdrager de unge efter modsatte Principer; Demea giver Ctesipho de færrest mulige Friheder; Micio tillader Æschinus, hvad det skal være, og betaler, hvad det koster. Hver af de gamle tror at være et pædagogisk Talent, men Komædien gør dem begge til Nar.

De unge er og bliver et Par brave Fyre, trods Fæd- renes pædagogiske Misregimente. Men Eros pisker ufor- trødent løs paa de unge Mennesker, — og de gamle kan hverken høre eller se. Agraren Ctesipho er blevet indtaget i en Slavinde, der er Citharspillerske; men af Angst for Demea tænker han paa at rejse til Udlandet og glemme. Slig Forsagthed finder Æschinus bund- latterlig. Han bortfører Citharspillersken til Micios Hus, hvor saa hun og Ctesipho mødes. Den gamle Micio

II. *Micio: Syre, eho accede huc ad me: liber esto. — Ad. 970.*
Herolden: Der fik han slaaende Bevis, at han er fri.

giver Foretagendet sin Velsignelse og betaler Prisen for Slavinden.

Men Æschinus har ogsaa sin egen Affære; han har længe været indtaget i Naboerskens skønne Datter Pamphila, og der er *periculum in mora*. Herom aner Micio intet.

De omtalte fire Personer hører til den økonomisk velstillede Overklase. Pamphilas Familie er Modsætning hertil. Moderen, Sostrata, er Enke og har ikke Raad til andet Tjenerskab end sin gamle Amme Canthara og en enkelt Slave Geta. Stemningen i Hjemmet er trykket af de ringe ydre Kaar og af den Ømtaalelighed og Mistæksomhed, som plejer at være Fattigdommens Følgesvend hos dem, der har kendt bedre Dage.

Æschinus' Rov af Citharspillersken kendes snart i Nabohuset, hvor man forfærdes, fordi man tror, Æschinus har bortført hende til sig selv. Hele Fabilien undtagen Pamphila kommer paa Gaden, se Billede I. Geta staar og knytter Haanden forbitret foran Micios Hus. Heroldens Ord lød saaledes:

Men se, der kommer alt den gamle Slave Geta, han som tjener der hos Sostrata (hvis Datter — husker I jo nok — med Æschinus alt hemmeligt er gift). Pas paa: Han har alt hørt om Pigerovet, vred han er! Han gaar og bander — tro som Guld han er forvist! Nu vil han melde til sin Frue Sostrata, at Æschinus har sveget hendes stakkels Barn; thi alle tror jo, Æschinus forøvet har hint Pigerov, fordi han selv har Pigen kær.

Og saa kommer Sostrata og den gamle Amme ud paa Gaden, hvad Herolden beretter:

Der Sostrata og hendes Amme Canthara fra Huset kommer ud, — nu bli'r der Sorg.

Men det gaar altsammen, som det skal i en rigtig Komædie. De unge vinder, og de gamle taber. Sostrata kalder Hegio til Hjælp, en Ven af hendes afdøde Mand, og ved hans Indgriben kommer alt for en Dag. Demea ser sine pædagogiske Teorier gaa i Brokkassen, men han søger Trøst derfor ved at trække Micio med ud i det fælles Skibbrud, idet han driver hans Føjelighed helt ud i Karikaturen. Han tvinger Micio til at forære den fattige Hegio et Stykke Jord til Dyrkning, til selv

at ægte Sostrata og endelig til at frigive Syrus, fordi den Skarnsslave har hjulpet de unge med at røve Citharspillersken og tage de gamle ved Næsen. At Æschinus øjeblikkelig skal ægte Pamphila siger sig af sig selv. Det er denne Demeas Triumfscene, der ses paa Billede II. Demea staar strunk og kommanderende, overbydende sig selv i Gavmildhed paa Micios Bekostning, henne til højre. Til venstre følger Æschinus spændt Begivenhedernes Udvikling; i Midten staar Micio og Syrus. Det er det Øjeblik, hvor Herren frigiver sin Slave. Han har kaldt ham hen til sig, givet ham en knaldende Lussing og derved dokumenteret sin Ejendomsret over hans Person. Straks efter udtaler han Befrielsesformlen: *Liber esto!* — Vær fri! Herolden forklarede Situationen for Publikum med Ordene:

Der fik han slaaende Bevis, at han var fri.

Men Spørgsmaalet om Ctesipho er endnu uløst. Æschinus tager Mod til sig og spørger Demea: Hvad skal der gøres med min Broder? hvortil Demea svarer: Jeg gi'r mig. Det er denne Scene, Billede III viser. Æschinus og Syrus venter spændt paa Svaret, Demea har tabt sin bydende Holdning, han overgiver sig, og Micio smiler, tilfreds med, at han ikke er ene i Skibbruddet. Herolden forklarede:

Nu var det Demea, der maatte give Køb, og Ctesipho beholder Guitarspillersken.

Saaledes ender det hele med tredobbelt Bryllup, Ædelhed og Fornuftens Sejr; for Tilskuerne er det lige frem opbyggeligt at faa Terents' Attest for, at hvis blot Forældre vil sørge for at give deres Børn aandelig Sundhed i Arv, saa klarer de sig nok gennem Pædagogikens Teorier og Livets praktiske Vanskeligheder. Det kommer formodentlig ikke saa meget an paa, hvad man kommer ud i, som paa, hvorledes man igen kommer ud af det, man er kommen i. — Men dette er maaske en farlig Lære.

Det er vist nu paa høje Tid at præsentere Skuespillerne, der som sagt alle var Matematikere; kun Herolden var Klassiker, og han talte Dansk.

Demea *Frederik Jørgen Hansen*, nu Ingeniør ved Statsbanerne med Bopæl i Tønder.

Micio *Alfred Christian Heidenheim*, nu Direktør for et Oplysnings- og Incasso Bureau i Chile.

III. *Aeschinus: Sed de fratre quid fiet? Demea: Sino. — Ad. 996.*

*Herolden: Nu var det Demea, der maatte give Køb,
og Ctesipho beholder Citherspillersken.*

Æschinus ... Gustav Jørgen Dan Hammer, død 1918.
*Syrus Johannes Krarup Lind, nu Fabriksdirektør
i Paris.*
*Sostrata Max Alex Alfonso Sponholtz Christiansen,
nu Dr. med. og Amtslæge.*
Canthara Carl Adolph Otto Marek, nu Kunsthandler.
*Geta Niels Holger Rasmussen, nu Havneingeniør
i Frederikshavn*
*Herolden Poul Nørlund, nu Dr. phil. og Museums-
inspektør.*

Paa de tre Fotografier staar yderst til venstre Stykkets Regissør: *Oluf Thorsen*, nu Tandlæge i København, og til højre Stykkets Sufflør: *Knud Lyhne*, nu cand. jur., Byraadssekretær og Forsørgelsesinspektør i Roskilde. Af Hensyn til Billedernes Format har vi desværre her i Bladet maattet udelade disse fortræffelige Sidefigurer.

Terents' Stykke er paa 997 Vers; heraf spillede lidt over en Tredjedel, nemlig 26—40; 59—63; 78—97; 127—143; 154; 299—436; 610—661; 679—680; 696—699; 719—727; 806—819; 839; 854—861; 899—917; 920—970; 996—997.

Naar soranske Gymnasiaster læste og spillede Terents,

optog de en Aarhundreder gammel Tradition. I Middelalderen spillede baade Plautus og Terents ved Universiteterne, og Tiden efter Reformationen fortsatte i det gamle Spor. Vil man skaffe sig et Indtryk af, hvilken Betydning Terents havde i Skolerne, kan man blot gennemlæse Prof. *Norvins* Stykke om Undervisning og Studieliv i Soraværkets Bind I.

Den soranske Opførelse i 1906 bliver formodentlig foreløbig den sidste latinske Skolekomedie i Danmark. Stykket havde Premiére i Aaret 168 f. Kr. Der ligger altsaa mere end 2000 Aar mellem dets første og sidste Opførelse.

Opførelsen fik en længere Anmeldelse, vistnok halvanden Folioside, og selvfølgelig paa Latin, i »*Minerva*«. Den udkom i særligt Omslag; men kun dette er tilbage, selve Anmeldelsen er forsvundet. Det er gaet den som saa mange fremragende Værker af Oldtidens Litteratur: jo vægtigere, de har været, des lettere er de sunket til Bunds paa Tidens store Strøm. Dog er der, takket være Dr. *Ohrts* Hukommelse, bevaret eet Minde om Samtidens Dom, til Gengæld en Dom af Rektor *Hoff*, der som Paaskønnelse af Komedianternes Arbejde udtalte: *Det var en Ære for Skolen!*

POLITIMESTER FRED. R. LEEVY

* 17. 10. 1875 † 7. 1. 1933.

Natten mellem d. 6. og 7. Januar afgang Politimester Fred. R. Leevy i Nibe ved Døden efter en Uges Sygdom; det var en ondartet Lungebetændelse, som endte hans Dage.

Frederick Russel Leevy var født den 17. Oktbr. 1875 paa Øen St. Croix i det daværende Dansk Vestindien, hvor hans Fader, der døde i 1925, dengang ejede Plantagen Bethlehem; hans Moder, Fru Magdalene Leevy født Nielsen, døde i 1931. Sammen med sin to Aar ældre Broder *Johan Emil Leevy*, der atter forlod Sorø i 1890, kom Freddy — eller kortere: Fred — som vor afdøde Kammerat kaldtes af sine mange Venner, til Sorø i 1888; efter et Aars Skolegang i den af Skolens Lærere oprettede private Forberedelsesskole (»Forberassen«) kom han i 1889 ind i 1. Realklasse og absolverede i Sommeren 1894 den alm. Forberedelseseksamen. I København

læste han til Artium og gav sig, efter i 1896 at være bleven Student fra Maribo Skole, til at studere jura; i 1904 opnaede han, efter Aaret før at have absolveret Eksamen med 2. Karakter, at faa det attraaede Laudabilis. Umiddelbart efter rejste han til Vestindien, hvor han samme Aar blev beskikket til Retsfuldmægtig og Politiasistent paa St. Croix — en Stilling, han beklædte til Øens Salg til Amerika i 1917; det sidste Halvaar før Afstaaelen fungerede han som Overformynder paa St. Croix. Efter at være vendt tilbage til Danmark havde han midlertidig Ansættelse i Justitsministeriets Udførselskontor og beskikkedes d. 28. Juli 1919 til Politimester i 47. Politikreds (Købstæderne Løgstør og Nibe samt Aars, Slet og Hornum Herreder) med Boplis i Nibe, hvilket Embede han endnu beklædte ved sin Død.

Den 31. Januar 1906 havde han ægtet Frøken Johanne Hilarius-Kalkau, en yngre Halvsøster til Sorøerne Oberstløjtnant *Harald Hilarius-Kalkau* og Proprietær *Valdemar Hilarius-Kalkau* til Gundsøgard ved Fre-

derikssund og senere til Søgaard ved Herlufmagle samt til Ejeren af Alstedgaard ved Sorø, Proprietær E. Hilarius-Kalkau, i hvis sjældent gæstfri Hjem Sønnens, nu værende Proprietær *Fr. Hilarius-Kalkaus* Venner og Kammerater fra Sorø altid fandt den venligste Optagelse og knyttede Venskabsbaand, der har holdt i snart et halvt Aarhundrede. Fru Johanne Leevy overlever sin Ægtefælle med to unge Døttre.

Fred. Leevy var overordentlig vellidt og populær i de Kredse, hvor han bevægede sig, baade som Kammerat og Embedsmand. Hans altid velvillige, flegmatiske og lidt indolente Væsen — der sikkert ikke var uden For-

Baron *von Eggers* i hjertelig følte Ord bragte vor Kammerat en Tak og sidste Hilsen fra hans gamle Venner.

— Og saaledes har nu en af vore Kammerater, der ved Tidens Ugunst kom til at leve fjernt fra de fleste af dem, der gerne vilde samles med ham, nu fundet sit Hvilested ganske nær ved den store By, hvor han i disse Aar kun sjældent kom paa Besøg. Fra Togene, der ustandseligt haster gennem Landets stærkest trafikerede Station, ser man i kort Glimt mellem et Virvar af Huse lidt af de unge Træer omkring den fredelige Plet, der gemmer Støvet af vor kære Ungdomsven og Skolefælle.
hgo.

Politimester Fred. R. Leevy.
Fotografi fra Studenteraarene.

ENDNU LIDT OM MALLEN I SORØ SØ

I sin Afhandling i Sorø-Værkets 2. Del om Sorø Egnens Sør har afdøde Professor *A. Oppermann* S. 65 f. udførlig omtalt Mallens (*Silurus glanis*) Forekomst i Sorø-Søerne. Det første Kildested, han i denne Forbindelse citerer, er et Notat om, hvorledes Mallen kom til Sorø, som skyldes den gamle Philologus regius, Antikvar, Digter og Præst i Hellested Peder Pedersen Syv. Professor Oppermann har det fra det Udtog af Peder Syvs haandskrevne Efterladenskaber, der er optaget i Suhms Samlinger til den danske Historie I, 2. S. 140 (udkommet i 1780), og Professoren synes altsaa ikke at have kendt nuværende Overbibliotekar Svend Dahls Afhandling i Danske Studier 1909 om Peder Syv som Zoolog, hvor dennes Haandskrift om *Dyrene i Norden* (Nr. 21, 4to, i den Rostgaardske Manuskriptsamling paa Universitetsbiblioteket) er trykt in extenso. Her berettes det om Mallen (S. 57 f.¹), at den »i Danmark og Norge . . . ej findes . . . uden alene i Sorø Søe . . . Der siges at en Abbed paa Sorø havde paalagd nogle Munke til bood at indhente denne fisk fra Tydskland og sette den i Sorø-Søe«. I Tyskland som i det sydlige og østlige Mellemeuropa har Mallen da været udbredt, men den fandtes ikke Frankrig nærmere end i Elsass, hvor et Eksemplar først fangedes i 1569 udenfor Strassburg. »Fra deres Hjemsted [i Cîteaux og Clairvaux] har Cistercienserne ikke kendt Mallen,« slutter Professor Oppermann, »og hermed stiger Sandsynligheden for, at den Tradition, Peder Syv har overleveret os, er rigtig; som Rektor i Næstved [fra 1658—64] kan han let have faaet gode Oplysninger fra Sorø.«

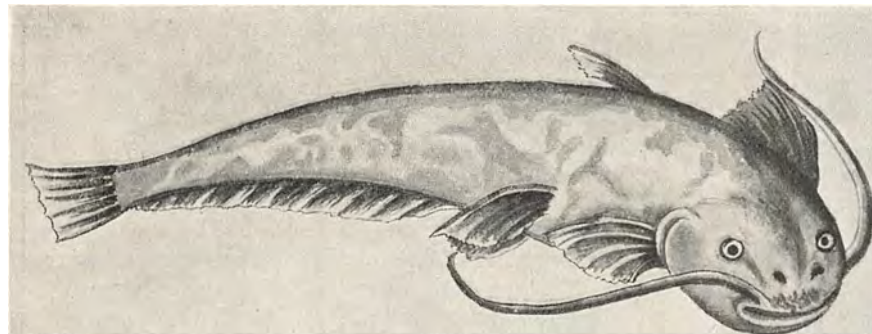
Om Mallens Betydning paa Peder Syvs Tid som noget for Sorø særligt har vi Vidnesbyrd i et — vist meget lidet kendt — Epigram fra Tiden o. 1643 af den senere Biskop i Trondhjem, Digteren og Sprogmanden *Erik Eriksen Pontoppidan* (1616—78), der var Peder Syvs Ven og kaldte ham sin Svoger,² og som i Aarene 1665—73 ikke boede langt fra Peder Syv, idet Pontoppidan da var Sognepræst i Køge, Ølsemagle og Lellinge. Han havde nogle Aar tidligere haft direkte Tilknnytning til Sorø, hvorhen han havde ledsaget den afdøde Kanslers og gamle Soraner *Christian Friis*' Søn, *Gregers Friis*, til Aalstrup (død 1654), for hvem han allerede fra April 1640 havde været Hovmester, først i København og siden, efter Faderens Død, paa Kragerupgaard. I 1641 var Erik Pontoppidan rejst til Udlandet, men fik sidst i 1642 Brev fra Chr. Friis' Enke, Fru Barbara Wittorp,

bindelse med hans kreolske Oprindelse — førte med sig, at han ikke blev videre udsat for eller paavirket af angribende eller oprivende Begivenheder; der var en velgørende Ro over hans hele Væsen, som sikkert ogsaa har tiltalt Beboerne af den jyske Jurisdiktion, han en Aarrække kom til at virke i. For hans gamle Kammerater var det en Sorg, at han boede saa afsides, at de kun sjældent mødtes med ham; da han for nogle Aar siden deltog i en Soraner-Tur til Sorø, var Samværet med ham i nogle Timer derfor et af de bedste Minder, hans jævnaldrende Skolefæller tog med sig fra den Dags Sorø-Liv.

I de vidtstrakte Herreder og ikke mindst i den lille By, hvor Fred. Leevy nu havde sin Gerning, vakte hans uventede Død naturligvis den største Deltagelse. Da hans Kiste Aftenen før Bisættelsen bragtes fra Hjemmet til Kirken i Nibe, var Byens Raadhus og de Gader, hvorigennem Optoget bevægede sig, illuminerede, og selve Bisættelsen, der havde fyldt Kirken til sidste Plads, fik en overordentlig smuk og højtidelig Karakter; paa Kisten, der stod i et Hav af Blomster, var henlagt en Sølvkrans fra Sognefogder og Lægdsmand i Hornum Herred. Den 12. Januar, da den tidlige Skumring faldt paa, fandt Begravelsen Sted paa Hellerup Kirkegaard efter en enkel Højtidelighed, hvor Pastor Oluf Rothe holdt en kort Tale, mens Overretssagfører *C. U. D.*

om atter at være om hendes Søn og senere ledsage ham udenlands. Af denne Grund frasagde Erik Pontoppidan sig de Embeder som Professor poëseos og Kommunitetsprovst, der ved hans Hjemkomst i 1643 var tilbudt ham, og ledsagede i Stedet Gregers Friis til Sorø Akademi, hvor de blev til September 1644, da Aftalen mellem dem blev ophævet, fordi Gregers Friis foretrak at gaa i Krigstjeneste, saasom de paa Grund af Krigen med Sverige alligevel ikke kunde rejse ud af Landet, og Erik Pontoppidan drog tilbage til København, hvor han blev, til han i August 1649 beskikkedes til Præst paa Antvorskov Slot og for Slagelse Hospital.

Hans korte Sorø-Ophold har dog sat sig flere Spor i den Samling af Epigrammata, hic et illic αὐτοῦ σχεδίων scripta, som han udgav i København i Efteraaret 1648, og hvis 1. Part med særskilt Paginering (1)—47 udgøres af 100 blandede Epigrammer,

Mallen i Resens Atlas, 2. Bind.
Omtegnet efter Schonewelts Ichtyologi 1624.

hvoraf en halv Snes sikkert er skrevet i Sorø 1643—44. To af disse (Samlingens No. 11 og 12) er skrevet til den unge Adelsmand og Akademist *Christen Bernekow*, to andre (No. 13 og 14) til *Gregers Friis*, et (No. 15) til Akademisten *Christian Jørgensen Urne*, et til Akademiprofessoren i Historie og kgl. Historiograf *M. Stephan Stephanius*, to (No. 28 og 29) til Professoren i Historie *M. Albert Meyer*, Sorø Skoles 12. Rektor og et, No. 41, til *Nicolaus Johannis Supermontanus*: *Niels Hansen Overberg*, som Erik Pontoppidan i 1642 havde truffet i Paris (men dengang jo ikke godt kunde vide, at *Niels Overberg* i 1665 skulde blive den 11. Forstander for Sorø Skole). Epigram No. 67 har Overskriften: *In Soram Danorum* og priser Sorø som det Sted, hvor Muserne med Føje har slaaet sig ned efter at have forladt Helikon, og i Epigram No. 74 er det vi møder *Mallen*. Det lyder som følger:

In lacum Soranum

Bliccas, Leuciscos, Percas, latosqve Cyprinos
Jactent Sædlando caeteri in orbe lacus:
Reliqua quidquid alant, depromis gurgite, stagna,
Nam tua multigeno pisce natatur aqua.
Præsignis caudam vibrans properando silurus
Gloria, sqamigerum portio rara, tua est.

og kan gives omtrent saaledes:

Om Sorø Sø

Hvidlige Brasen og Aborrer, Skaller og Karper, de brede, hvoraf bryster sig bravt andre sjællandske Søer,

og hvad de ellers har, disse Parker, frembringer dit Dyb med, thi af mange Slags Fisk vrimler ogsaa dit Vand.
Men den berømte, ved Halens Slag fremilende Malle,
sjælden blandt Skælfiskes Flok, er Din særlige Pryd.

I Erik Pontoppidans Sorø-Tid har *Mallen* altsaa været opfattet som det, den ogsaa 80 Aar senere kaldes, »en sælsom Fisk«. Han har dog sikkert selv set, om end ikke smagt, den, og højst rimeligt er det netop ham, der under senere Samvær i Køge eller Hellested med sin Fælle i danske Studier, *Peder Syv*, har gjort denne bekendt med, hvad man i Sorø mente om Aarsagen til *Mallens* Forekomst i Klosterets Søer.

Som nævnt i *Sorø-Værket* I, S. 362, i Dr. *M. Mackeprangs* Afhandling om Den kgl. frie Skole 1586—1623 forekommer *Mallen* ikke i Skolens Regns-

skaber, medens der ellers gøres nøje Rede for, hvad større Spisefisk man fangede. Aarsagen er formentlig den af Professor *Oppermann* her i Bladet (for Septbr. 1927, 12. Aarg. No. 9, S. 70) paaviste: at *Mallen* efter Klosterets Sekvestration er betragtet som en kongelig Herlighed, en «gørsom Fisk», der iflg. de gamle Landskabslove »hører til Kongens Gaard«. Da Lovene kun nævner *Støren* (som i sin Helhed tilhørte Kongen, medens *Finderen* af inddrevne Hvaler kun fik en vis Part), kunde heraf sluttes, at *Mallen* ikke var indført, da Lovene blev nedskrevne. Retten til *Mallen* har da formentlig senere udviklet sig

i Lighed med Østers-Regalet, som netop stammer fra det 16. Aarhundrede, og fra den Tid af er de fangne *Maller* fra Sorø bragt til Kongens Taffel, saaledes som vi ved, at de blev det endnu sidst i det 18. Aarhundrede. I *Math. Moths* Samlinger til en dansk Ordbog (paa det kgl. Bibl., Gl. Kgl. Saml. Fol. 774, XII, 43) forklares *Mallen* da ogsaa som »en stor, grim Fisk, som fanges i Sorø Sø, og er Dannefæ«, ligesom *Viden* skabernes Selskabs Ordbog omtaler den under Begrebet »Kongefisk«. Det har da været i god Samklang hermed, naar Kultusminister *Fischer* skal have lovet Kong *Christian IX* den første af de 44 *Maller*, der efter deres Udsættelse i Sorø den 21. August 1880 atter blev bragt for Dagens Lys (se Overlærer *Zoffmanns* Art. om *Mallen* her i Bladet for 4. Decbr. 1917, 2. Aarg. No. 9, S. 66).

Privatfolk har dog ogsaa lejlighedsvis kunnet faa fat i 1685 af sin Slægtning, den daværende Sognepræst i Sorø, *M. Peder Lange*, tilsendt et Eksemplar, der var 3 Alen lang. Naar det i *Sorø-Værket* I, S. 363, om *Malle*-Billedet dør, som netop er hentet fra *Resens* Danmarksbeskrivelse (Atlas Danicus-Manuskriptet paa det kgl. Bibliotek, Uldall 186 Fol., 2. Bd., S. 225) siges, at det forestiller »den i 1685 fangede *Malle*«, er dette dog i nogen Grad Sandhed med Modifikation, thi Billedet hører rettelig hjemme i den af *Hamburger-Lægen* *Stephan v. Schonewelt* i 1624 udgivne *Ichtyologia*, en Beskrivelse af Hertugdømmerne Slesvigs og Holstens samt Staden Hamburgs Fiskebestand, fra hvis Tavle VII *Peder Resen* har ladet *Mallen* afkopiere for — uden at angive sin Kilde (som *Peder Syv* derimod nævner i sin

Omtale af Mallen) — at vise, hvorledes en Malle saa ud, men han siger heller ikke udtrykkelig, at det just er den i 1685 fangede.¹ Paa Resens Aftegning savnes alene de 4 Skægtraade, der hænger ned fra Dyrets Underkæbe — sandsynligvis har den grumme store Fisk, der 61 Aar senere droges op af Mudderet i Sorø Sø, ogsaa paa dette Punkt lignet sin Fætter fra Hamburg, der afgav Forlæg for Billedet fra 1624.

Den ichtyologiske Videnskab i vore Dage er ikke tilbøjelig til at tage Sagnet om Munkenes Malle-Udsættelse i Sorø Sø for gode Varer. Herom hedder det saaledes i Arthur Feddersens Afhandling: *Vore ferske Vand og deres Beboere* (i Bindet: Danmarks Natur af »Frem« 1899), at det »dog ikke er nødvendigt at tage sin Tilflugt til en saadan Tydning af *Mallens* Nærværelse i Sorø Søerne, saa meget mere som Mallen just ikke er nogen videre lækker Fisk [hvorom man dog vel i Middelalderen og helt ned i det 18. Aarhundrede kan have haft en anden Mening!] og tilmed en glubsk Kammerat i et Fiskevand. Da Mallen imidlertid lever i skaanske Søer og gennem hele Midtsverige, er det langt rimeligere, at Sorø-Søerne en Gang har været det vestligste Punkt for denne østeuropæiske Fisks Optræden i Nordeuropa. Desuden kan man maaske ogsaa i Navnet se et Vidnesbyrd for Mallens Ret til at regnes imellem de oprindelige danske Fisk, thi det er langt mere ligt det svenske *Mal* end det tyske Navn *Waller*, som kun bruges i Bayern og Tyrol; dersom Munkene har indbragt Mallen fra Tyskland, havde de snarere kaldt den *Wels*, hvad den hedder i Nordtyskland og i Bøhmen.« Og, tilføjer Forf., »endelig maa man ikke glemme, at Skaane er et gammelt dansk Land.«

Til Arthur Feddersens etymologiske Bemærkninger kan føjes, at iflg. den nye Ordbog over det danske Sprog (13. Bind, Kbhvn. 1932) stammer det danske *Malle* og det svenske *Mal* antagelig fra det nedertyske *Malle* og er omdannet af midd. nedertysk *Walre* (højtysk dial. *Wäle*, *Wal[1]er*, *Weller*, højtysk *Wels*) »der egentlig er det samme Ord som *Hval*.« Set i denne Belysning kunde f. Eks. Skaanske Lovs Bestemmelse om Stør og Hval, der er »Kongefisk«, synes at faa en ellers ikke paaagtet Betydning som ogsaa direkte omfattende »de ferske Vandes Hval« : *Mallen*.

H. G. Olrik.

NOTER

¹ Stedet lyder i sin Helhed saaledes: *Malle*, findes i Elben, ved og oven for Hamborg, og ej i salt Vand; i Danmark og Norge veed man ej at den findes, uden allene i Sorø Søe. Synes saa at kaldes af det Tydske *Waller*. See Beskrivelsen in *Ichtyol. Hols: Schoneweide* [sic! se nedenfor]. Der siges at en Abbed paa Sorø havde paalagd nogle munke til bood, at indhente denne fisk fra Tyskland og sette den i Sorø-Søe.

² Svogerskabet var en Smule fjernt! Peder Syv var gift med Præstedatteren Karen Andersdatter Hoff fra Rynkeby; hendes Broder, Sognepræst for Jordløse og Haastrup, Laurids Andersen Hoff, var gift med sin Formands Datter, Margrethe Achton, hvis Fader, Christen Lauridsen, en Præstesøn fra Espe og Vantinge, var Broder til Erik Pontoppidans Moder, Anna Lauridsdatter. Men Erik Pontoppidan var stiv i at regne sine Slægtninge ud, og Peder Syvs Konebroder, som han betegner som sin *sobrinæ maritus*, har han kendt og viet Epigr. Nr. 41 blandt de 100 Smaavers fra 1648 til Slægtninge og paarørende.

³ Titlen er: *Ichthyologia et nomenclaturæ animalium Marinorum, Fluviatilium, Lacustrium, , qvæ in florentissimis Ducatibus Slesvici et Holsatiæ & celeberrimo Emporio Ham-*

burgo occurrunt triviales ac plerorumque, hactenus desideratorum imagines, breves descriptiones, et explicationes Auctore Stephano à Schonewælde Doctore Medico, cive Hamb. Hamburgi Ex Bibliopolio Heringiano. Anno MDCCXXIV«

Mallen omtales S. 59 f.; Billedet findes paa Tavle VII.

⁴ Peder Resens Omtale af Mallen l.c. har følgende Ordlyd: Tandem notanda alluens Soram profluens Aqva ex Duobus coiens Lacubus, camq. satis esse piscosam, suppeditareqv. præter alias Pisces quendam sine Lingva et Dentibus, qui capitur in Aprili, Majo et Junio, interdumque adeo magnus est, ut aliquot æqvæ ulnas, qualem tres Cubitos longum mihi hoc anno MDCL XXXV. misit Pastor loci M. *Petrus Langius*.

Mallen var tre Alen lang.

[her er indsat det med sort Tusch tegnede Malle-Billed].

In Vernacula hic Piscis dicitur Malle, Latine quidam Silurum, alii Barbum dici existimant. In Scania in lacu *Beckeskov* prope Civitatem à Christiano IV Rege Daniæ Nomen habentem hic piscis quoque capitur.

JULEKOMEDIE I SORØ 1932

Julekomedien i Sorø formede sig i 1932 paa bedste Maade. Der opførtes Holbergs »Abracadabra« eller Husspøgelset, en saare intrigefuld og munter Komædie med en saakaldt »morsalsk« Udgang.

Ved denne Lejlighed at ville iklæde sig Kunstkritikerens Klædebon og underkaste Præstationerne en udfra kunstneriske Grunde motiveret Prøvelse maatte henføres til Begrebet smilende Vanvid. Det hele prætenderer ikke at være andet end en munter og hyggelig Underholdning. Alligevel undres man over, hvor godt et Greb Skuespillerne havde paa Figurene, og hvor faste de var i Memoreringen; men naar Komædien blev saa vellykket, skyldes det sikkert for en stor Del det meget store Arbejde, Lektor *Rosen* ofrer paa Indstuderingen. Enhver, som har spillet under Lektor Rosens Instruktion, ved, hvor inciterende, fantasifuld og energisk han er.

Rosen bør roses, men Rosen maa dele Rosen med de udmærkede Skuespillere, af hvilke der er Grund til at fremhæve Soraner-Bladets Korrespondent i Sorø, *P. From Hansen*, der af en lille Rolle skabte en Personlighed, som vil huskes; endvidere d'Hrr. *Hasselbalch* og *Weis*, som hver for sig ydede helt fortræffelige Præstationer.

At man i Sorø spiller Holbergs Komædier er jo kun saare naturligt, al den Tid Skolen har den nøje Tilknytning til Holbergs Person og Forfatterskab, men det er tillige klogt at vælge disse gamle Komædier. Det er nemlig en ofte iagttagen Kendsgerning, at Eleverne langt bedre magter den gamle klassiske Komædie end det moderne Lystspil. Dette er vel i og for sig ogsaa ganske naturligt. Thi mens det moderne Skuespil i Reglen for en væsentlig Del bæres oppe af Skuespillerens Replikbehandling og hele personlige Indsats, vil der naturligt, naar den gamle Komædie opføres, paa Scene og Tilskuerplads brede sig en særegen Stemning, skabt dels af Skuespillerens Personlighed, men dels — og for den største Del — af Stykkets Kolorit, de gamle forunderlige Dragter og Interiører, og samtidig hermed gøres Opgaven lettere for Skuespilleren derved, at han helt kan abstrahere fra sit eget moderne Jeg og glad og ubunden hoppe i en gammel Tids aandelige og legemlige Hylster. Der opnaas herved i Reglen mere Friskhed og i alt Fald meget mindre Affektation.

Tilhørerne ved Skolekomædiene i Sorø er de bedst tænkelige. Oplagte, aarvagne og taknemlige; og naar de som i Aar faar lidt mere, end de havde haabet og ventet, bliver de elle-

vilde. Salen stønnede under Klappernes Piskesmæld, og Skuespillerne og Lektor Rosen indkasserede lykkelige deres velfortjente Belønning for mange Ugers energisk Arbejde.

Nævnes maa ogsaa Musikken, som spillede udmærket, instrueret af Musiklærer *Andrup*, under hvis Ægide alt lykkes. Det var en saare fornøjelig Aften.

clam.

NY ADJUNKT I SORØ

Undervisningsministeriet har under 21. Januar ansat cand. mag. *H. G. F. Garde* som Adjunkt paa Prøve ved Sorø Akademis Skole fra den 1. Februar d. A. at regne.

GAMLE SORANERE

Fra 1. Januar d. A. er Kontorchef *Louis E. Grandjean* i Assurancekompagniet »Baltica« A/S udnævnt til Underdirektør i Selskabet.

Siden 1920 har Grandjean været knyttet til Baltica og har i en Aarrække været Leder af Søforsikringen og Havaridivisionen. I Tilslutning til denne meget omfattende Gerning har han udfoldet en ikke ringe forsikringslitterær Virksomhed og er Docent i Søforsikring ved Forsikringshøjskolen, for hvilken han bl. a. i 1931 udarbejdede en Lærebog i Søforsikringspraksis.

Direktør Grandjean hører som bekendt til de mest interesserede og virksomme Soranere; han var i en Aarrække Medlem af Soransk Samfunds Bestyrelse, er Medlem af det særlige Udvalg for »Soraner-Bladet« og har i sin Tid givet Impulsen til Frimurersammenslutningen »Phønix-Kæden«, hvis særlige Fond, Phønix-Fonden, i væsentlig Grad skylder ham sin Eksistens.

I sin Egenskab af gl. Soraner har han Sæde i Bestyrelsen for den Holbergske Stiftelse Tersløsegaard, hvis Kasserer han er. I sine Bøger »En Støtte for ham —« har Grandjean givet et samlet Udtryk for sine soranske og frimureriske Interesser og Indtryk. Hans friske og initiativrige Virksomhed paa disse Felter vil sikkert ikke i Fremtiden blive forsømt uanset den fremtrædende Stilling han nu gaar ind til i et af de største danske Assuranceselskaber.

Ved kgl. Resolution af 12. December f. A. er Kolonibestyrer i Grønland *Einar Andersen*, R. af Dbg., efter Indstilling af Ministeriet for Søfart og Fiskeri afskediget paa Grund af Svagelighed i Naade og med Pension fra den 31. Marts 1933 at regne.

Fhv. Folketingsmand, Sagfører *Edvard Mitens* er blevet anerkendt som finsk Vicekonsul i Thorshavn.

Under 29. December er Dommer i Højesteret *Poul Christian Poulsen*, R. af Dbg., benaadet med Dannebrogsmændenes Hæderstegn.

Kaptajn *Malthe Waldemar Koefoed*, R. af Dbg., er ved kgl. Resolution af 5. Januar efter Ansøgning paa Grund af Alder afskediget i Naade og med Pension fra Stillingen som Næstkommanderende i Grænsegendarmeriet fra Udgangen af Marts d. A. at regne.

Overkontrolør ved Statsbanerne *Frits Perch Nielsen*, Nykøbing F. Station, er under 10. Januar udnævnt til Stations-

forstander under Statsbanernes 4. Lønningsklasse fra 1. April d. A. at regne og vil fra denne Dag overtage Ledelsen af den ovennævnte Statsbanestation.

I »Dagens Nyheder« for 10. Januar kunde man læse følgende Notits om en gammel Soraner, som kan paaregne hans Skolefællers Interesse:

»Chr Matras, der nu har faaet sin Afhandling om de færøske Stednavne antaget til Forsvar for den filosofiske Doktorgrad, bliver den første danske Doctor phil. paa Færøerne; ganske vist var Jacob Jacobsen, der indlagde sig saa stor Fortjeneste ved at udrede nordiske Stednavne og Ordforraad i det gamle Sprog paa Shetlandsøerne, ogsaa Doctor philosophiæ, men hans Doktorgrad var, hvor ærefuld den end maa siges at være, udenlandsk, han var Doctor honoris causa ved et skotsk Universitet.

Chr. Matras, der er lidt over 30 Aar, er Købmandssøn fra Færøerne. Han gik først i Landsbyskole, siden i Skolen i Thorshavn og kom omsider paa Sorø Akademi.

Han studerede nordisk Sprog og Litteratur ved Universitetet her i Byen og blev Mag. art. I sin Studentertid var han med til at stifte den færøske Studenterforening.

Chr. Matras er en fortrinlig Lyriker, han har oversat megen Lyrik til færøsk og har selv skrevet herlige Digte paa det færøske Sprog. Han har en glimrende Forstand, kan være skarptseende og hurtigt fange en Pointe; men han arbejder dog oftest langsomt og maaske endog tungt, saaledes som Færingers saa tit gør det. Hans gode Hjerte er over al Forstand, og utalige er de Historier, der fortælles om hans Godhed og manglende Forstaaelse af Menneskers slette Egenskaber. At en Avismand, der ruller af med sit Avishus, kan faa Matras til at hjælpe sig bare ved at raabe: Hov, du der, hjælp til her, er blot eet Vidnesbyrd om hans store Hjælpsomhed.

Den vordende Doctor philosophiæ er født den 7. December 1900 som Søn af Købmand Matras i Vidareidi og blev dimitteret som Student fra Sorø i 1920.

Paa »Grønningen«s Udstilling, der iaar er forlagt til Udstillingsbygningen ved Charlottenborg, har *Victor Haagen-Müller* ikke mindre end 13 Arbejder, baade Landskaber fra Tisvilde, Arresø og Suserup, og et Par Portrætter af Professorene Wesenberg-Lund og Poul V. Rubow.

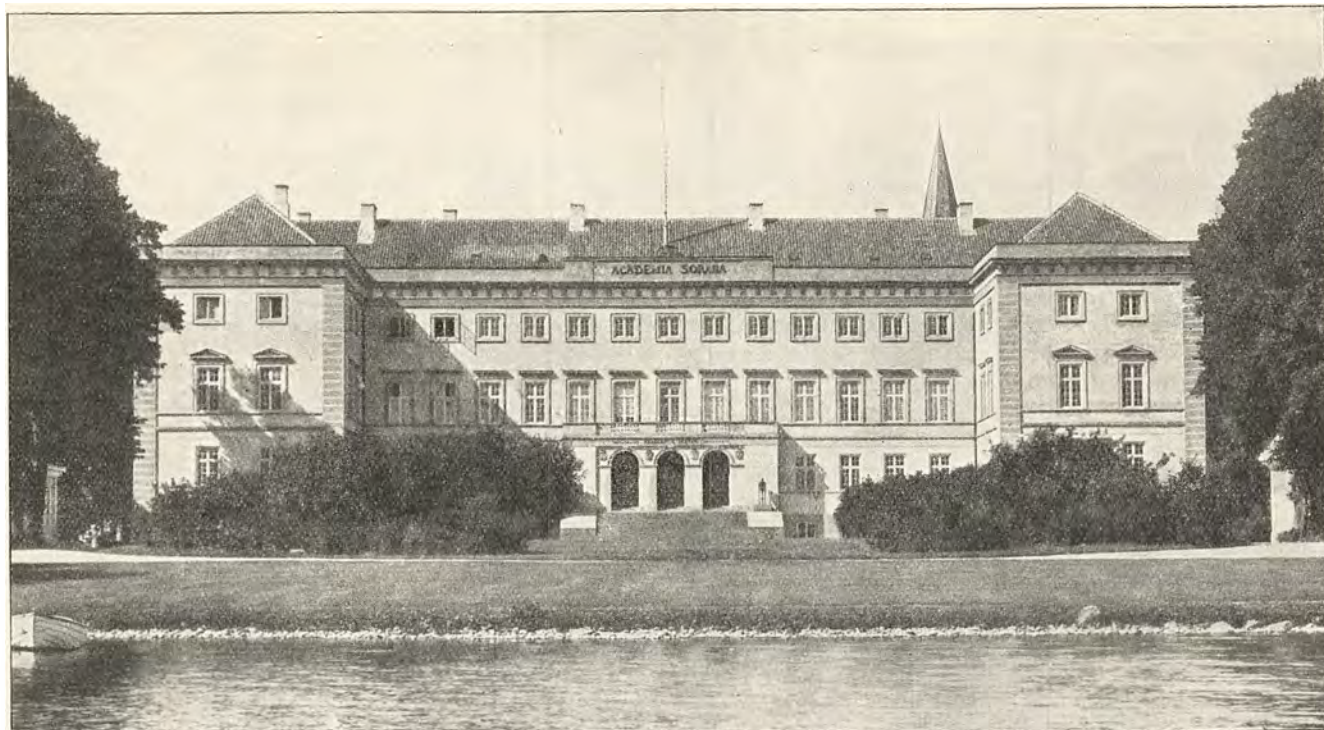
I »Ugeskrift for Læger«, Nr. 1, 1933, har Læge *Marinus Holst* skrevet en Afhandling om Inhalationsterapi, der ogsaa foreligger i Særtryk som udgivet af »Københavns Inhalatorium«, Vestre Boulevard 25, København.

Den gennemillustrerede Afhandling, der bl. a. giver en kort historisk Fremstilling af, hvad der i Tidernes Løb er gjort for at bekæmpe Luftvejslidelserne, ender med nogle aktuelle Sygehistorier, der viser i hvilken Grad man nu er naaet til ad Inhalationsvejen at bekæmpe disse pinefulde Sygdomme.

DEN 3. SORANER-AFTEN

finder Sted Torsdag den 2. Februar paa sædvanlig Tid og Sted. Kontorchef *H. G. Orlrik* vil i Tilslutning til Museumsdirektør, Dr. *M. Mackeprangs* Foredrag i Oktober f. A. indlede med at tale om Sorø i 90'erne.

Kl. 7 lægges Grunden nede i Restauranten med de berømte Gule Ærter, Flæsk og Pandekager for eventuelle lysthavende, og Kl. 8 skrives der til næste Programpunkt — Foredrag. Derefter kammeratligt Samvær under de gængse Former.

SORANER-BLADET

18. AARGANG

Nr. 2

Februar 1933

„SORANER-BRÆEN“

DAGBOGSOPTEGNELSER AF
HENNING BISTRUP

I April—Maj iaar er der gaaet 25 Aar, siden nuværende Kommandør-Kaptajn *Henning Bistrup* som Deltager i Danmark-Ekspeditionen til Grønlands Nordøstkyst, der foretoges i Aarene 1906—08 under Ledelse af L. Mylius-Erichsen, paa en Slæderejse i Ekspeditionens 2. Foraar paa Grønland fik Lejlighed til bl. a. at kortlægge den Bræ, som han gav Navnet *Soraner-Bræen* — vel det nordligste Minde, der er sat vor gamle Skole og soransk Pietet af en af dens Sønner.

Kommandør-Kaptajn Bistrup har glædet *Soraner-Bladet* ved at ville meddele os nogle Uddrag af sin Dagbog fra denne vanskelige og interessante Rejses første Dage — de giver et levende Indtryk af, hvorledes en saadan Rejse arter sig. Til Orientering er vedføjet en Kortskitse, som viser *Soraner-Bræens* Beliggenhed samt en Tegning af Forf. af selve Bræen, udført den 17. Maj 1908 til Opmaalingsbrug. Vi giver nu Ordet til *Henning Bistrup*:

15. April 1908. Afgang fra Skibet ved 10-Tiden F. M. sammen med Hagerup og i Følge med Jarner, Tobias og Hendrik. Kørte det ene Spand — eller rettere seks af Jarner's Hunde — forspændt vor Nansen-Slæde (som Hagerup og jeg senere skulde trække, altsaa uden Hunde). — Ved 12-Tiden stoppede vi lidt for at trække Vejret, noget forbi Cap Helgoland (efter at have kørt ca. 15 Kilom). Først hertil godt, men noget ujævnt. Fortsatte derpaa til Kl. ca. 4, da vi stoppede efter at have kørt 34 Kilom. e. Odometer (Distancemaaler). Først var

paa denne Strækning — Cap Helgoland—Teufelcap — indtil Teltpladsen tungt, dyb og løs Sne, men da de to grønlandske Slæder begge havde Ski under, gik det saa temmelig godt.

Hundene var flinke, men var, da vi stoppede, allerede trætte (paa Grund af det tunge Føre) — og det var Grunden til at vi stoppede op. Brugte Snebriller for en Sikkerheds Skyld, selv om det maaske ikke var strengt nødvendigt. Ved en Isskodse saa vi Spor af Bjørn.

16. April. Afgang Kl. c. 9. Først var tungt og holdt sig tungt hele Dagen — meget dyb Sne, det gik mig til Tider op til Knæet. Hundene trak godt, men blev hurtigt trætte i det slette Føre, saa vi maatte holde Hvil fire Gange. Kl. ca. 4½ stoppede vi ved en stor Isskodse efter at have kørt ca. 25 Kilom. Ved denne Isskodse synes der at have været Legeplads for Bjørneunger. Skodsen var ganske oversaaet med Bjørnespor, baade af gamle og unge. Det syntes at have været 2 Ugers Unger med en Moder. Tidligere paa Dagen passerede vi Sporet af en 1-Aars Bjørn. Sporene var ikke ret store, som en stor knyttet Haand.

17. April. Afgang ved 9½-Tiden. Først daarligt — tungt som Dagen før. Efter at have kørt en Times Tid fik vi Øje paa to Bjørne et Stykke Vej borte ved en Isskodse. Tobias læssede sin Slæde af og han og Hendrik kørte med tom Slæde efter dem. Skodsen var ca. 4 Kilometer borte. Jagten gik som sædvanligt, 2 af Hundene

stoppede Bjørnene, der begge blev skudt. Det var en Han- og Hun-Bjørn, begge meget smaa, der øjensynligt holdt sammen for at parre . . . Mavnerne var fyldte med nylig spiste Sælhunde; heraf har en været en ganske ung Sælhund, thi Skindet var hvidt (Isblink). Da vi mente, at Bjørnene var skudt, kørte Jarner med tom Slæde hen for at hjælpe til med Transporten. Da var den ene Bjørn endnu ikke helt død, og Jarner maatte fange den af med et Skud. Det var Hanbjørnen, der havde været saa sejglivet; Tobias havde skudt sine Patroner op paa de to Bjørne. Hanbjørnen skal have været meget »kamapok« (d. v. s. vred), da dens Mage blev skudt og gentagne Gange angrebet Tobias og Hendrik efter at deres Ammunition var sluppet op for dem. Hundene fik en ordentlig Affodring, vi Mennesker ligesaa!

18. April. Afgang i Morges ved 9-Tiden. Først var nederdrægtigt tungt indtil ca. 5 Kilom. af Cap Peschel; først her imellem alle Isfjældene fik vi nogenlunde godt Føre. Rundt Cap Peschel og et godt Stykke ned Syd over havde vi blank Is. Hundene trak godt, Bjørnekødet havde øjensynligt hjulpet paa dem. Vi saa en ræsende Mængde Bjørnespor Syd for Teufelcap — store, mellem og ganske smaa.

19. April. Paaskesøndag. I Dag har vi taget den med Ro, vi har jo ikke saa langt til Besselbay, og Først er jo rimeligvis godt med blank Is hele Vejen. Desuden blæser det en Del, hvad ikke er saa heldigt paa det glatte Føre.

Mine Tanker har i Dag vandret hjemad til Danmark, til Venner og Familie, naturligvis er en god Del af dem blevne heroppe i Grønland, d. v. s. de er fløjne til Vestgrønland til Forældre og Søsken. — Det er underligt at tænke paa, her ligger vi paa et øde Sted omgivet af Is og Fjæld til alle Sider og hjemme gaar man i Kirke og samles i Kredse af gode Venner — mon nogen tænker paa os heroppe i Dag? Her er Paaskedag som alle de andre Dage i Ugen; vi kan ikke gøre nogen Forskel, thi vi maa rejse og kan ikke helligholde Søndagene, men maa tage disse som det kan falde . . . Afgang fra Teltpladsen ved 11-Tiden og Ankomst til Depotet (i Besselbay) ved 2-Tiden. Først var for saa vidt godt som det var Blankis hele Vejen, men da det blæste meget stærkt, sad jeg i Frygt for Blikket paa vor Slæde, thi vi kørte sidelæns det meste af Vejen . . . Depotet var besøgt af Bjørne, der havde spredt Kasserne til alle Sider uden dog at have gjort dem videre Skade. Kort efter at have slaaet Telt og drukket en Kop The med haardt Brød til, gik de to Grønlændere (Tobias og Hendrik) og jeg op paa Øens Top for at se paa Omegnen. Lidt senere kom Jarner til. Jeg saa da to Bjørne, som de tre kørte ud efter med 2 Slæder. De skød Hannen (middelstor), men Hunnen undslap. Tobias er ked over, at hans Hund »Dragonen« endnu ikke er vendt tilbage, den forfølger endnu den undvegne Hunbjørn, han er bange for, at den skal blive borte. Vi fik en finere Paaskemiddag idag: Bouillon, kogt paa Bjørnehjærte, Bjørnehjærte med Makaroni, opbrast i Smør, Pærer, Kaffe og Cigar.

20. April. 2. Paaskedag. »Dragonen« kom i Løbet af Natten, og Tobias var meget glad derover. Benyttede Formiddagen til at gøre klar til Afmarch (for Hagerup's og mit Vedkommende med en Slæde, som vi selv skulde trække) og lagde igen ved Depotet en Sæk med Tøj, vi ikke vilde have med foreløbig og deponerede en Slædekasse med Proviant efter at have udtaget, hvad vi vilde bruge til Besselbay og Fjorden indenfor (dette

gjordes for at lette Slæden saa meget som muligt). Var til Afskedsgilde hos Jarner og fik en Budding (Minutbudding!) i flydende Tilstand samt Kaffe og Cigarer. Afgang Kl. 12. Trak ca. 3.5 Kilom. i godt Føre og tættede saa ved en Isskodse, der laa et kort Stykke Vej fra den Ø paa hvilken jeg agter at tage Station (for at maale). — En Opgørelse af, hvad vi havde paa Slæden, og Vægten deraf ser saaledes ud:

1 Sejldugstelt med Teltstænger	20 Kilo
2 Soveposer	25 —
Slædekasse med Proviant	30 —
2 Klunssække	5 —
Kasse med Skaffegrej og Primus ...	10 —
2 Geværer	5 —
Theodolit med Stativ	10 —
Petroleum	10 —
Forskelligt	5 —

Ialt ca. 120 Kilo

Hertil har jeg bemærket: Med Slæde regner jeg, at vi foreløbig trækker smaa 150 Kilo; det gik godt med det gode Føre, men bliver det daarligt —?

21. April. (Paa Grund af Storm har vi ligget over, og Eftermiddagsstemningen giver sig i Dagbogen følgende Udslag:) Hvor er det rædsomt kedeligt at ligge over i Teltet uden at kunne komme af Sted. Det blæser saa meget, at det slet ikke kan nytte, vi prøver paa at flytte os. Vi har forsøgt at fordrive Tiden med at læse og snakke og spille Deliriums-seks og treds. I det uendelige kan man ikke blive ved med at køre op med gamle Minder . . . Nu »stiller« Hagerup (Nordmand) til Aftenmad, vi skal have Suppekød og Lobescowes til Aften og The ovenpaa. Vort Telt er noget luftigt, men det holder da altid det værste ude, og naar vi holder os i vore Soveposer, gaar det saa nogenlunde bravt.

— — —

Jeg skal imidlertid ikke trætte Læseren med den stadig Gentagelse af Rejsens Dagligliv. Vi trak ind i den ret lange Fjord, Besselfjord, og ud igen uden større Begivenheder udover lidt Træthed, tynd Mave o. l. og fortsatte derpaa, efter nu at have kortlagt den sydligste Del af vort Arbejdsfelt, nordefter. Af Dagbogens Blade kan jeg se, at ogsaa Fuglelivet begynder at røre paa sig; vi har forgæves gjort Jagt paa nogle Ryper, og Ravne har ladet deres umelodiske Stemmer høre.

Den 3. Maj havde vi en lille Bjørneoplevelse, som jeg skal fortælle efter Dagbogen: Vi havde Besøg af 2 Bjørne, straks vi slog Telt, men skød dem ikke, da vi ingen Brug havde for dem, og nødig til ingen Nytte vilde dræbe Dyrene. De var forøvrigt meget morsomme at iagttage og lod paa ingen Maade til at være bange for os. Først kom den ene henimod os — de hørte tydeligvis sammen, men fulgtes ikke ad — jeg raabte til den et Par Gange, men det generede den ikke synderligt. Den kom stadigt nærmere. Ved en Revne i Isen vendte den sig og snusede rundt — den havde øjensynligt faaet Færten af eet eller andet, saa gik den igen henimod os. For at skræmme den, skød jeg et Skud lige for Næsen af den, men først da Hagerup med vilde Fagter og et vældigt Vræl foer imod den, vendte den sig om og sprang i fuld Grisegalop ud over Isen, hvor den dog snart slog over i sit vante Trav. — Lidt efter kom den anden; den fulgte nøjagtig i den førstes Spor, foretog ganske den samme Manøvre ved Revnen, gik videre,

lagde heller ikke Mærke til os, men da den kom til det Sted, hvor den anden vendte om, vendte den ogsaa rundt (uden at vi havde gjort noget) og fulgte i den førstes Spor udover Isen.

7. Maj. Snespurve hører vi nu daglig, og det er en hel Fornøjelse at høre deres muntre Kvidren, det er ligesom frem hjemligt, som hørte man vore egne grimme Graaspurve derhjemme om Foraaret . . .

15. Maj var det og er det da endnu min Fødselsdag, men den skulde det Aar faa sin Betydning ved, at jeg i min Dagbog for første Gang benyttede Navnet Soraner-Bræen paa en vældig Isflod, som, hvad man ser af nedenstaaende beskedne Skitser, vælter sig fra Indlandsisen ned mellem Randfjældene. Denne Bræ havde aldrig før været beskuet af europæiske Øjne; derimod fandt vi Spor af eskimoiske Teltringe, der tydede paa, at nu uddøde Eskimoer i fjærne Tider har færdedes inde mellem de mange Øer og antagelig ved Bræens Kant fanget Sæler og Bjørne . . . Dagbogen siger:

Vi ligger paa en Græs- og Lyngplet, hvor Sneen er saa godt som helt afsmeltet (d. v. s. afdampet), men endnu har jeg ingen Smeltevandspytter set.

Jeg tænker mig, — der staar intet derom i Dagbogen, — at vi to, Hagerup og jeg, ene Mennesker midt i den vilde Natur ret af Hjertet har nydt dette, atter at kunne ligge udstrakt paa selve Jorden. Vor hidtidige Leje havde været Sne, som ogsaa er blødt at ligge paa, men ligesaa ofte var det den haardfrosne Jord med maaske en Sten eller anden haard Knold op i Ryggen. Vi har nydt Udsigten ind over Bræen, den hvide Isflom, schatteret i blaa og grønne Farver, der stod godt mod Himlens klare blaa og Fjældets stærke brune med de hvide Snepletter. Jeg tænker mig, at Navnet, jeg gav denne smukke Bræ, i Tankerne førte mig tilbage til de lykkelige Drengaar i Sorø, hvis Ingemannske Natur var saa forskelligt fra den, der her omgav mig, men hvis friske og fornøjelige Drengeliv vel har gjort sit til, at man som Mand fik Lyst og Villie til at give sig ud paa en saadan Færd som Danmark-Ekspeditionen.

Det var mig dengang en stor Glæde at kunne opdage nyt Land og paa dette prente det højtelskede Soraner-Navn, og det er mig endnu efter de mange Aars Forløb en stadig Glæde at se det staa paa Kortet som et Vidne om, at een af *Academia Sorana's* gamle Dreng var med til at undersøge og kortlægge nyt Land, og til at knytte det sidste Led i en Ring af videnskabelige Undersøgelser, som danske Forskere til forskellige Tider har smedet rundt Grønlands barske Kyster.

Soraner-Bræen's Omgivelser.

Foraaret var draget ind i Landet, hør hvad jeg skriver den 17. Maj: I Nat kunde vi ikke sove, nogen af os. — Vi havde jo ikke trukket saa langt og vi var derfor ikke trætte nok. — Men fri mig for et Spektakel der var — Snespurvene legede Tagfat omkring Teltet og i det Fjerne var der een eller flere Ravne og en Falk, der udstødte nogle skingrende, hvinende Toner saa højt oppe i Diskanten, at ens Hoved var ved at sprænges . . . Jeg kom til at tænke paa Rudyard Kipling og hans Beskrivelse af en Foraarsnat i Junglen — i den Tid, da Dyrene søger deres Mage og ikke har andet i Tanke . . .

Dagen efter trak vi bort fra Soraner-Bræen. Den Dag: Drak for første Gang i Aar Smeltevand i en lille Stensrevne fyldt med Grus og Sand. Ingen, der ikke selv har prøvet det, forstaar, hvor lifligt en saadan Drik smager, efter at man i maanedsviis kun har kunnet faa Vand ved at smelte Sne eller, naar man er heldig, et Stykke Is.

Nu gik det hjemad, men først skulde vi paa Vejen, Hagerup og jeg, udføre Rejsens »clou«, at bestige det ca. 800 m høje Teufelcap, fra hvis Top vi vilde faa og ogsaa fik en ubeskrivelig pragtfuld Oversigt over Dovebugt, Store Koldevejs-Ø og Landet Syd over helt ned til Haystack. Fra denne Maalestation lykkedes det at knytte Danmark-Ekspeditionens Maalinger omkring Danmarks Havn med de tyske Maalinger 1869—70 op til Haystack.

Ja, Foraaret var sandelig kommet herop; jeg husker hvorledes vi en Dag, med 15 Graders Frost, sad i Sol-

siden af Teltet, med alt Tøjet af paa nær Benklæderne og badede os i den varme Sol, jeg husker det pragtfulde Landskab, som vi havde for Øje, og som Achton Fris og Aage Berthelsen har forevigtet i deres skønne Malerier deroppe fra, jeg husker, hvorledes Solens Straaler tilbagekastedes fra Sneens Krystaller og ramte vore Øjne som skarpe Spyd, men det var en farlig Tid, hvor det gjaldt om at passe paa sine Øjne, hvad jeg snart skulde erfare.

Hagerup og jeg besteg Teufelcap den 21. Maj. Vi naaede Toppen, tungt belæssede som vi var, med Opmaalingsapparater, efter en 4 Timers Klatretur op ad Fjældets Side. Under Arbejdet med at maale og tegne glemte jeg rent at tage mine Snebriller paa, og dette i Forbindelse med en ubehagelig Blæst og halvvaad som jeg var af at vade i Sneen til højt op paa Laarene, gjorde, at da jeg vaagnede næste Morgen, mærkede jeg at jeg var bleven sneblind — og det er en Oplevelse, som jeg ikke vil ønske min værste Fjende. Det føles som var Øjnene fyldt med fint Salt og det mindste Lysindtryk gør ondt som bare Pokker. Det var ikke behageligt og saa havde vi endda 8 à 10 danske Mil at tilbagelægge til Skibet i Danmarks Havn. Men hjem skulde vi; der var derfor intet andet at gøre end at gaa hjem i blinde og paa Ski — og det gik udmærket. Heldigvis havde vi i vor Medecinkasse nogle Cocaintabletter, som med en lille Pensel førtes ind under Øjelaagene — og hvilken Velsignelse var det saa ikke, saa længe de virkede. Mine Kammerater, som ikke var paa det rene med, hvormange Tabletter de turde give mig, satte mig paa Ration af tre om Dagen — i Mellemtiden var jeg ikke god at komme nær.

Den 3. Juni var vi vel hjemme igen i vort lune Skib »Danmark« i Danmarks Havn.

Sorauer-Braen,
tegnet af Henning Bistrup den 17. Maj 1908.

ET BREV FRA HERMAN BANG TIL FRØKEN JULIE DAMKIER

I Juli 1875 forlod Herman Bang Sorø efter tre Aars Skolegang med Studentereksamen og som Holdets Duks, og tre Aar efter har han paany været paa Besøg paa den gamle Skole, denne Gang som Gæst i »Bogtrykkergaarden« ved Klosterporten hos Oldfruen, Fru A. C. Damkier, og hendes Datter, Frøken Julie, der vel var ni Aar ældre end Herman Bang, men sikkert har været hans Baldame paa Skoleballerne. Som Tak for udvist Gæstfrihed har han nogle Dage efter at være kommet tilbage til København, hvor han siden Juni 1877 var Alumne paa Walkendorfs Kollegium i St. Pederstræde (til 1879), tilskrevet Frøken Damkier det nedenfor gengivne Brev, der af hende har været opbevaret som en Relikvie og nu ejes af Kontorchef Kaj Damkier, som har tilladt Soraner-Bladet at gengive det.

Brevet er paa flere Maader værdifuldt og særdeles karakteristisk for dets Afsender, der paa dette Tidspunkt, 21 Aar gammel, allerede var slaaet ind paa sin journalistiske Bane og bl. a. skrev »Correspondancer« til »Jyllandsposten«, hvor de fremkom under Fællestitlen »Smaabreve fra Kjøbenhavn«, mærkede med en liggende Halvmaane, hentet fra det Vaaben, der tildeltes den i 1777 adlede Justitsraad og Kammeradvokat Oluf Lundt Bang (en Broder til Herman Bangs ikke adlede Farfar), og hvormed Herman Bang senere yndede at pynte sine Visitkort og Bøger. Naar han i Brevet omtaler en saadan Korrespondance, som han ønsker at Fru Damkier maa have godt af, sigtes der utvivlsomt til den, der findes i »Jyllandsposten« for Onsdag d. 24. Juli 1878 (den foregaaende stod i Nummeret for d. 10. Juli, den følgende i Nummeret for d. 1. August), og indledes saaledes:

»Det er Varmen, der giver Københavnerlivet dets Karakter for Øjeblikket. Men det er ogsaa meget varmt. En Korrespondance fra København maa i disse Dage nødvendigvis blive en Korrespondance fra Tivoli og Kysten. Tivolis og derigjennem hele Byens Helt er Msl. Godard; hun har i Befolkningens Gunst afløst og overfløjet Keiserprinsen [Prins Loulou, Napoleon III's Søn], og hendes Uheld har gjort hende mere berømt end det mest glimrende Held vilde have formaaget« o. s. v.

Mll. Godard var en Luftskipperse, der i Sommeren 1878 jævnlige foretog Opstigninger fra Tivoli (og engang imellem blev dyppet dygtigt i Øresund), sidste Gang den 24. Juli, da Ballonen blev omtrent ødelagt ved en Nød-Nedstigning i Stranden udfor Kongelunden. Københavns datidige Provinsialisme maales godt ved selv en Herman Bangs dybe Interesse for Tivoli, hvor han, arriveret fra Sorø med Aftentoget, straks maa ind og »kommer midt under Forestillingen paa Plainen«, der i Juli 1878 begyndte Kl. 7 $\frac{3}{4}$ og bød paa Opræden af Atleterne, Brødrene Cinquevalli, Søstrene Blanche, Leontine og Nathalie Foucart samt André & Conradi med »den levende Pyramide«. Af de Tivoligæster, han nævner som typiske for »Labanerne ved Concertsalen« kan man ved Hjælp af Københavns Vejviser for 1878 vist identificere et Par: Tandlæge A. W. Read, Kongens Nytorv 24², og stud. polit. F. P. Brix (en Søn af Professoren ved »Efterslægten«), der i 1879 absolverede sin statsvidenskabelige Eksamen; Hr. Nybølle er muligt Kontrollør ved Kasino J. P. Nybølle og Mr. Green maaske cand. phil. A. Green, der boede hos sin Fader, Rentier J. A. Green i Hyskenstræde 2³ — som man ser: alle Københavnerne med K. Men maaske er der kun Tale om »Hr. Grøn og Hr. Rød« — skønt dette egentlig ikke ligner Herman Bang, Realisten, der yndede at operere med Virkeligheder.

Selv har han i Brevet, som i Stil og Tone aldeles svarer til hans samtidige Københavner-Breve til det jyske Blad, nydt at opstille Hovedstadens, Tivolis »Fordærvelse« og hektiske Leben i Modsætning til den »stille Eksistens«, han da allerede havde Blik for, som han nylig selv havde iagttaget paa nærmeste Hold, og hvortil hans Ungdomsveninde, Frøken Julie, stadig var henvist. Vi ved ikke, hvilke Følelser han har næret for hende — den ni Aars Aldersforskel skal man ikke lægge Vægt paa for hans Vedkommende, der allerede som ganske ung foretrak de ældres Selskab for det jævnaldrende — og som kan have drevet ham netop til denne Rejse til Sorø, hvis Resultat han i Brevet gør tydeligt op med at »det svundne vender aldrig tilbage — bag os Forhaabninger, der er skuffede, foran os Forhaabninger, der skal skuffes«.

Eller er det urimeligt at antage, at den vendende Forfatter af »Ved Vejen« har haft sin sære Fornøjelse netop af at opleve Kontrasten mellem en hedt gærende Hovedstad, hans Paris indtil da, og den lille Provinsby, hvor alt stod stille og var ved det gamle — og at oplives af Spændingen mellem disse

Modsætninger? Paa denne Maade faar Brevet til hans forrige Sorø-Baldame — han skriver jo netop ikke til hendes Moder (som han for en Fejls Skyld i Slutningen af Brevet gør til hendes Tante!) — sin Betydning som Udtryk for Spændingens Udløsning, der hos ham selvfølgelig maatte give sig et litterært Udslag.

Thi man aner, at Brevet ikke er skrevet uden Bagtanke om, at det gerne kunde trykkes — hvad nu altsaa ogsaa sker, om end først efter mere end et halvt Aarhundredes Forløb.

hgo.

Herman Bang 1878.

Kjøbenhavn d. 25. 7. 78.

De har rimeligvis været uretfærdig imod mig, kjære Frøken Damkjer, og tænkt, at jeg allerede var helt færdig med Sorø og mine soranske Erindringer. Men i saafald har De taget Fejl. Sagen er, at Dagen igaar gik med at udarbejde et Par Correspondancer, af hvilke jeg haaber, Deres Moder imorgen maa have godt af den ene. Først nu kan jeg derfor takke Dem og gennem Dem Deres Moder, for al den hjertelige Venlighed, De saa redebon og saa elskværdigt viste mig, og som gjorde mig Opholdet i Sorø saa kjært, at det var med Sorg, jeg skiltes fra Klosterporten og min Servante. Desuden var mit Ophold i Sorø en af disse Rastdage i Livet, hvor ligesom Livet holder inde og stanser — men vi maa atter gaa ud i Kampene og Arbejdets Dage følger paa Hvilens. Det maa jo være saaledes, men om Natten, naar vi drømmer, og om Dagen, naar vi lukker Øjnene for at hvile et Minut, da vender Erindringen om de stille Dage tilbage, og vort Hjerte, der kjæmper, slaar længselsfuldt mod det, der svandt, og som aldrig vil vende tilbage. Thi det svundne vender aldrig tilbage — foran os altid det uvisse, bag os Erindringen, bag os Forhaabninger, der er skuffede, foran os Forhaabninger, der skal skuffes: voila tout!

Jeg gik lige over i Tivoli, hvor jeg kom midt under Forestillingen paa Plainen. De samme Labaner ved Concertsalen, de samme Damer paa Promenaden, de samme Spørgsmaal og de samme Svar. Det var igaar aftes, jeg havde spadseret her: jeg havde slet ikke været borte. Hr. Brix spadserede med Hr. Nybølle og Mr. Green med Mr. Read — akkurat som igaar — og de havde ikke engang faaet nye Dragter. Saa blev Gassen tændt.

Man lo, man talte, man skiltes, man mødtes, man drak, man flanerede. Og over disse Skarer, flanerende, spadserende, leende, kritiserende, letsindige, letfærdige, drømmende og vaagende, ødelæggende og ødelagte, Gassens Skjær, dette Lys, der synes at være opfundet for at gjøre det falmede friskt og det hæslige skjønt, som synes mere at skjule end at aabenbare, mere at tildekke og at indhulle end at oplyse. Sorø var ikke mere. Hvis jeg skal blive til noget, maa det være i denne Luft. Man dør maaske af denne Atmosfære af Gas, Sved, Parfümer, Aande og Vindunst, men man lever i den.

Naturligvis er der intet skét i denne korte Tid.

Derfor slutter jeg nu med en hjertelig Hilsen til Deres Tante [sic!] og forbliver

Deres rigtig hengivne

Herman B.

Det her gengivne Portræt af Herman Bang er fotograferet af H. F. Hansen i Sorø netop i de Dage, da H. B. opholdt sig der i Sommeren 1878, hvor han bl. a. har sluttet Ven-skab med Aarets Dimittender. Paa Fotografiets Bagside har han skrevet: »Johan Harhoff, venlig Erindring om dine allerførste Studenterdage fra H. B.« Ejeren er altsaa Kontorchef J. Harhoff, Medlem af Soransk Samfunds Bestyrelse, der venligst har stillet Fotografiet til Soraner-Bladets Raadighed.

NATURAM FURCA PELLAS EX —

SANG VED SORANERFESTEN

DEN 26. NOVEMBER 1932

Mel. Du er rig, du er dejlig, o syd -

Kammerat fra vor fortid, hallo!
kan du høre en stemme, der kalder
gennem nutidens megen rabalder,
gennem båt-båt og jaz og yo-yo?
Skønt du er en agtværdig figur
og har svært ved at kaste monduren
- lyt dog efter det kald fra naturen,
fra din drengetids kåde natur!

Kan du huske, hvor livet var rigt,
men at ungdommens friskhed gik fløjten,
mens du voksed' i bredden og højden
indtil nu, du har måne og gigt!
Er du blevet lidt sær, hvad? og sur -
prøv så bare et hop over muren,
vend tilbage en stund til naturen
- vend tilbage til Sorøs natur!

Kan du mindes, hvor den var dig kær
med dens søer og skove og marker,
så du vraged' friserede parker
og fornuftigt beklippede træ'r.
Har du glemt det? Vist ej, din flur!
bagom alt, hvad du skylder dressuren,
har du ofte set langt til naturen,
til den unge og glade natur!

Har du glemt - nej såmænd har du ej!
 hvor et blåøjet smil var en lykke,
 og at verden du blæste et stykke
 for et eventyrs yndige leg!
 Ja, nu smiler du som en augur!
 Nej, men sæt at du prøvede kuren
 - for et blåøjet smil *fra naturen*
 er af ganske uskyldig natur!

Ak, du gamle honnette soldat
 fra mor Sorøs berømte brigade,
 vær endnu engang med blandt de glade
 - selv om glæden er højst moderat!
 Det kan hænd's, hvis du slap af dit bur,
 selv om der gik et skår af glasuren,
 hvis du tyde igen til naturen,
 - at du genfandt din gamle natur!

Kammerat fra det ældgamle Soer,
 som er gæst her ved ungdommens gilde,
 tro mig kun, det er ikke for silde,
 du er yngre endnu end du tror!
 Giv de snærende vaner et fur,
 glem kritikken og blæs på censuren,
 vend tilbage igen til naturen,
 - vend tilbage til Sorøs natur!

377.

TO DØDSFALD

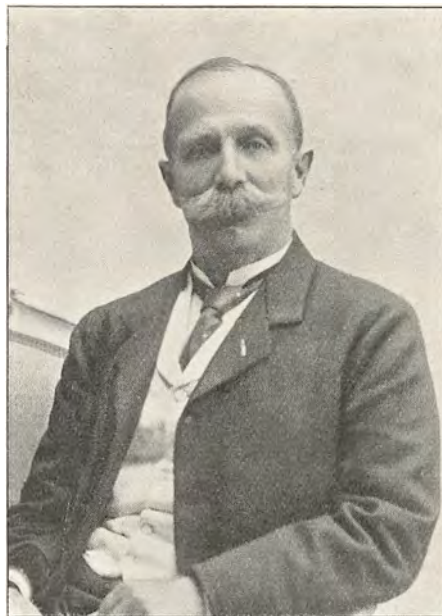
AMTMAND, KAMMERHERRE JOHAN HOPPE

* 23. November 1841, † 30. Januar 1933.

Natten til den 30. Januar afgik Soransk Samfunds ældste Medlem, fhv. Amtmand, Kammerherre Johan Hoppe, ved Døden i sit Hjem paa Østerbro i København.

Johan Christoffer Hoppe var født d. 23. November 1841 i Reykjavik som Søn af daværende Stiftamtmand paa Island, senere i Sorø, Kammerherre Thorkil Abraham Hoppe og Hustru Juliane Vilhelmine v. Benzon; han var saaledes den ældste af de tre Brødre Hoppe, der alle kom i Sorø Skole — de to yngre, *Christian Benzon*, født 1844 (Ejer af Pallisbjerg, Direktør for vest- og sønderjysk Kreditforening) i 1853, og *Carl Hartvig*, født 1846 (Ejer af Toftholm i Holbæk Amt og Fader til Soraneren *Thorkil Frederik Hoppe*) i 1855. Selv kom Johan Hoppe i Akademiets Skole i 1851 og udgik med Studentereksamen i 1859 som sit Holds Duks. I 1864 blev han juridisk Kandidat og derefter gik hans slagne Vej gennem Under- og Overøvrigheds-kontorer (Antvorskov Birk og Odense Amt), Generaldirektoratet for Skattevæsenet og Indenrigsministeriet, hvor han 1868 blev Assistent, 1878 Fuldmægtig og 1880 Kontorchef, til Amtmandsposten i Randers (udnævnt 26. Febr. 1885, fra 1. April s. A. at regne), der var blevet ledig ved den gamle Soraner, Excellencen *Mathias Rosenørns* Afgang i Januar s. A.; han havde været Amtmand der siden 1854. Her blev ogsaa Johan Hoppe

siddende, til han d. 25. Januar 1910 tog sin Afsked fra 1. April at regne og ledsagedes ud af Statens Tjeneste med Kongens allerhøjeste Paaskønnelse af hans Em-

Johan Christoffer Hoppe.

bedsvirksomhed. I 1885 var han bleven Ridder af Dannebrog, i 1888 Kammerherre, i 1892 Dannebrogsmænd, i 1894 Kommandør af 2. og i 1905 af 1. Grad af Dannebrog.

Først efter sin Afgang indgik Kammerherre Hoppe Ægteskab med Frøken Alvilda Jensen, der overlever ham sammen med Ægteparrets eneste Barn, en Søn, som er Søløjtnant.

Amtmand Hoppe faar ved sin Død det smukke Skudsmaal, at han med megen Dygtighed varetog Gæringen som Amtmand. »Hans udprægede Interesse for og Kyndighed i kommunale Spørgsmaal gjorde ham fortrinlig egnet til Bestridelsen af dette Embede«, hedder det i en Nekrolog i »Berl. Tid.« for 31. Januar; »han var en dygtig og myndig Administrator, en erfaren og sikker Varetager af de kommunale og økonomiske Anliggender, der hørte ind under hans ressort.«

Meget lille af Statur som Amtmand Hoppe var, nød han Godet af en Fysik, der lod ham føle sig frisk og rørig til de allersidste Aar, da Syn og Hørelse begyndte at svigte. Efter sin Afsked foretog han derfor bl. a. en Rejse til Sydamerika, hvor han besøgte sin Sorø-Kammerat, Konsul *A. D. v. Bülow* i St. Paolo, og selv som Mand langt over »Støvets Aar« regnede han en Italiensrejse med Bestigning af Vesuv som noget selvfølgeligt. Han var en trofast Soraner og omfattede sin gamle Skole og Minderne fra Sorø med megen Hengivenhed.

* .

KGL. SKOVRIDER J. F. AMMITZBØLL

* 23. September 1857, † 24. Januar 1933.

Den 24. Januar døde fhv. kgl. Skovrider *Johannes Frederik Ammitzbøll* stille og roligt i sit Hjem i Sorø, noget over 75 Aar gammel.

I Soraner-Bladet for Oktober 1927, 12. Aargang No. 10, blev der udførligt gjort Rede for Skovrider Am-

mitzbøls lange og fortjenstfulde forstlige Virksomhed, siden 1896 som Skovrider for Sorø Akademis 1. Distrikt, til han ved Opnaelsen af det fyldte 70 Aar trak sig tilbage til nogle Aars velfortjente Otium. De, der ønsker nærmere Oplysninger om den gamle Skovriders vita og om det gode Omdømme, han nød mellem sine Standsfæller, henvises derfor til den nævnte Artikel, der bl. a. indeholder kgl. Skovrider *A. Holtens* Hyldest til sin afgaaende Kollega.

Den 29. Januar begravedes Skovrider J. F. Ammitzbøll paa Sorø nye Kirkegaard efter en smuk Mindehøjtid i Sorø Kirke, hvor, efter Sognepræst Balslevs Tale, Sangerinden Fru Nora Elés henrivende lyse Sopran lød fra Orgelpulpeturet i de rørende og rene Toner til Paul Gerhardt's gamle trohjertede Aftensang: Nu hviler Mark og Enge. En talrig Skare af den afdødes Venner havde fyldt Kirken, deriblandt en Mængde Forstmænd, der bar hans Kiste, indhyllet i et Dannebrog's flag, til Kirkens Udgang.

Johannes Frederik Ammitzbøll.

Skovrider Ammitzbøll efterlader sig Enke, Fru Valgerda Ammitzbøll født Bojesen, og en Søn, tidligere Sekretær i Soransk Samfund, cand. polyt. *Jan Ammitzbøll.*

hgo.

MALLEN — AK, MALLEN!

Hvor løber Tiden dog med os og hvor nær er Ungdommens Sorø Dage dog alligevel i Erindringen! Læsningen af *Oriks* Artikel om Mallen i Sorø Sø gør en Drengestreg fra min Side lyslevende i min Erindring.

Da jeg i 1880 kom ind i Skolen, var de 44 Maller netop udsatte, og de optog Sindene stærkt; der blev i de følgende Aar snakket meget Malle, og ubekræftede Beretninger verserede mellem Drengene og dukkede stadig med Mellemrum op i Aviserne om Møder med, ja endog om Fangst af den berømte Malle.

En sur og gusten, mørk Novembersøndag, vistnok i 1883, sad vi en Del Gutter sammen paa et af Værelserne paa Gymnasiet og kedede os gudsjammerligt. Regnen øsede ned, og Ti-

den skrider som bekendt med mindst halv Fart af den normale paa en sur Regnevejrsdag. Der blev gabet og der blev bandet, Piberne pulsede, og der smaaskændtes, én griber i sin Fortvivlelse en gammel Avis, en Sorø Avis, der var kommen som Indpakning om et Par forsaalede Støvler, og finder der en gammel Malle-Artikel, som udtrykte Tvivl om, at nogen af de berømte 44 fra 1880 endnu var i Live.

Det affødte et vældigt Malleskænderi, som endte med, at vi ved fælles Hjælp affattede en lang, med alle mulige Troværdighedsdetaller forsynet, men fuldstændig opdigtet Beretning om, hvorledes nylig *to unge Mennesker* fra en Baad havde set nogle utvivlsomme Maller paa et nærmere angivet Sted i Sorø Sø, ja endog havde faaet et af Uhyrerne i deres Næt, hvorfra den imidlertid desværre atter var sluppen ud. Regntimerne randt og Søndagen svandt, medens Beretningen blev affattet og udpyntet og affilet. Anonymt blev den sendt ind til en Sorø Avis, og vi havde den store Glæde, at den blev optaget og interesseret kommenteret ikke alene i den paagældende Avis, men i en Række andre Aviser, endog saa vidt jeg erindrer i en Hovedstadsavis. Vi havde en Succes, som næsten gjorde os betænkelige, men ikke et Kuk kom ud om Sammenhængen — at holde Mund absolut og ubetinget forstod man i al Fald den Gang blandt Drengene.

Mit næste og sidste Møde med en »Malle«, dog ikke Fisken men Pigen, var som ung Student i en nu forsvunden Kneipe i Tivoli, hvor der optraadte et tysk Tyrolerselskab, som gjorde stor Lykke, og som altid ud paa Aftenen serverede »Auf Verlangen: Mallé!« en bedrøvelig, men højst grinagtig Vise om en Pige, der hed Mallé og endte med at blive »verrückt«. Hun blev derved saa populær i vor Kreds, at en af os flere Aar igennem stedse producerede sine mer og mindre — navnlig mindre — gode Lejlighedsviser under Navnet

København, Februar 1933.

Malle.

INDENFOR KLOSTERPORTEN

Grundet paa manglende Tid har det været mig umuligt før nu at kunne tage til Genmæle mod den af *S. N. Andersen* i Soraner-Bladet for November 1932 saa elskværdigt formulerede Undervisning i den Sjælstilstand hos III G'erne sidste Aar, der bevirkede, at de opsgæde *Baldur Hulds*skab og Troskab for ikke senere paa Aaret at blive tvunget til at begræde hans Død med tørre Taarer. — Turde det ikke være en lidt tyndbenet Motivering? Mon man ikke snarere kommer Sandheden nærmere ved aabent og ærligt at indrømme, at hos sidste Aars III G'ere manglede i en forbløffende udpræget Grad det Sammenhold og den Fællesfølelse, som er saa nødvendig for at faa *Baldur* til at gaa en Saison igennem uden dræbende Eksplosioner af nogen Art?

Baldurs Idé er gennemsnud og huses ikke i »en svag og sygelig Skabning«. Den kræver blot at blive baaret frem til Virkeliggørelse af en homogen Masse, ikke af Enere eller Klister, der trækker hver sin Vej i Læset.

Idealet har vi ikke naaet i Aar — det være saare langt fra — men vi har dog opnaaet at faa *Baldur* til at gaa glat til idag, kun en sjælden Gang krydret af den Slags smaa Vulkanudbrud, som blot er Tegn paa, at Medlemmerne ikke er gaact i Dvale.

Julesoldet forløb under de mest harmoniske og vellykkede Former, som tænkes kunde — og er ikke netop Julesoldet en Prøvesten for Medlemmernes Sammenhold og Evne til i Fællesskab at være en saadan Opgave voksen? I Aar bestod den i at skaffe 11 indbudte Lærere og 70 Medlemmer en Følelse af Velvære og Tryghed med Hensyn til Gymnasiasters Duelig-

hed til at sætte noget større i Scene uden Mislyde af nogen Art.

S. N. ønsker at faa Bulletiner om Baldurs Færd. Hans Krav kommer saa meget mere tilpas, som Baldur efter Jul under *Hagen Hasselbalchs* Ledelse kan prale med Underholdning af to paa hver sit Sæt saa celebre Gæster som Skuespiller Chr. Gottschalk og Professor Kuhr. — Den charmesprudlende Christian diventerede os Fredag d. 20. Jan. med et flunskende nyt Program, der strakte sig fra det mest indsmigrende og vemodige som »Alle Klokker bringer fjernt« og til det herligste Fandenærvoldske som »Kunz von Koblenz« og »Tre Røvere fra Rold«. Programmet var hentet dels fra de fem danske Komponister Kuhlau, Gade, Heise, Weyse og Hartmann, dels fra de to store Visedigtere Drachmann og Hans Hartvig Seedorf Pedersen. Kan man forlange det bedre? Ikke at forglemme Akkompagnatøren Hr. Schnedler-Meyer, der røbede sig som en djævlblændt Klaverbetvinger. Han spillede Romance og Etude af Sibelius for en maabende Forsamling.

Mens saaledes Baldurs »hum.« fik, hvad det med Billighed kunde forlange og mere til, betød næste Uges Møde en Renaissance for »æst.«, som alligevel nok er det af Trekloveret, der ved de ordinære Møder forsømmes mest. Onsdag d. 25. talte Prof. Kuhr om Spørgsmaalet: Hvad er Kunst? I Erkendelse af min Ringhed skal jeg ikke forsøge at kommentere.

Intet revolutionerende er forefaldet paa Akademiet. Skolebestyrer Bunde fra Nyborg har holdt Foredrag om en Cykeltur til Grækenland, der havde saa meget mere Interesse, som Akademiets nuværende Rekordindehaver af Lispund, *Hans Jørgensen*, deltog deri i Sommerferien og kom hjem betydelig slankere end han drog ud — Fejlen er dog genoprettet siden.

Influenzaens sorte Spøgelse har ikke vist sig i Sorø endnu. For at forhale eller om muligt helt at undgaa Epidemien kommer har al Rejse været forbudt til København. Ogsaa Vandballet har maattet opsættes og venter til d. 4. Marts med at løbe af Stabelen.

Sorø, d. 12. Februar 1933.

P. From Hansen.

GAMLE SORANERE

Grosserer *W. Røper-Petersen*, Medlem af Grosserer-Societetets Repræsentantskab og siden 1924 Medlem af den kommunale Vælgerforenings Forretningsudvalg, er som Repræsentant for Grossisthandelen opstillet som en af den borgerlige Fælleslistes Kandidater ved Borgerrepræsentantvalget i København den 9. Marts.

Læge *Arnold Skovgaard*, Ølstykke, var den 28. Januar saa uheldig at vælte med sin Cykel og forslaa sig meget alvorligt. Han brækkede det ene Laarben, paadrog sig svære Læsioner over hele Kroppen og blev ilde tilredt i Ansigtet. Ambulancen bragte ham til Frederikssund Sygehus, hvor der stilledes vor afholdte Kammerat et længere Sygeleje i Udsigt.

Vi sender ham vore bedste Ønsker om god Bedring.

Soransk Samfunds Formand, Stabslæge, Dr. med. *Gordon Norrie*, der siden 1928 har været Formand for Dansk medicinsk-historisk Selskab, har ønsket at fratæde denne Stilling. Selskabet har derefter udnævnt ham til Æresmedlem og har i denne Anledning tilvejebragt en Oversigt over Stabslægens litterære Produktion, der næsten udelukkende har bevæget sig paa faglige Omraader. Fortegnelsen over disse Tryk udviser det forbløffende Tal af ialt 163 Titler, nemlig indenfor Medicinalhistorien 73, hvoraf 14 Bøger, indenfor Oftalmologien 54,

deraf 3 Bøger, og under Rubrikken forskelligt 36 Arbejder, heraf 7 Bøger. Enkelte af disse Numre er endda meget omfangsrige, saaledes Det kgl. Sundhedskollegiums Forhandlinger, der er samlede og udgivne af Stabslægen for Aarene 1901—07. I Fortegnelsen er set bort fra Referater af den skandinaviske oftalmologiske Litteratur i udenlandske Tidsskrifter som af den danske oftalmologiske Litteratur i Nordisk medicinsk Arkiv samt de talrige Artikler af oftalmologisk, hygiejnisk og medicinal-historisk Indhold i begge Udgaver af *Salmonsens Leksikon m. m. a.*

Et smukt indbundet Eksemplar af Fortegnelsen blev overrakt Stabslægen ved sidste Møde i Medicinsk-historisk Selskab — og maa straks suppleres med en Afhandling i »Hospitals-tidende« for 1933 om *Nogle Blindhedsaarsager*. Men det bliver sikkert ikke den sidste Tilføjelse, der maa gøres i Oversigten over vor uhyre flittige Formands litterære Virksomhed!

Ved *Ebbe Hammerichs* Komponistaften Mandag d. 27. Febr., Kl. 20, i Hornung & Møllers Koncertsal opføres for første Gang i København en *Soranersuite*. De enkelte Satser har lovende Titler: Soldaterkorpset — Frikvarter — Foraar — Ferie!

Stud. mag. *Chr. Balslev* fratræder fra 1. Marts som Soransk Samfunds Sekretær og afløses indtil videre af cand. juris *Svend Clausen*.

SORANER-AFTNERNE

Til Aarets 3. Soraner-Aften — den 2. Februar — havde baade de fortrinlige gule Ærter med Flæsk og Pandekager samt Kontorchef *Olricks* med det første Punkt paa Aftenens Program vel afstemte Causeri om Sorø i 1890'erne samlet en talrig Kreds Soranere af alle Aargange, der øjensynligt ikke kedede sig.

Næste Soraner-Aften, den 4. i Sæsonen, holdes Torsdag den 2. Marts paa samme Tid og Sted og med samme Programinddeling. Aftenens Foredrag, der ledsages af Lysbilleder, holdes denne Gang af Museumsinspektør, Dr. phil. *Poul Nørlund*, hvis Foredrag har den lovende, højst aktuelle Titel: Fra det rigtige Erik den Rødes Land«. Om Programmet, se Bagsideannoncen.

„DE 200 RASKE GAMLE SORANERES STIPENDIUM“

Stipendiet gives, saavidt Midlerne strækker, til soranske Russer og Eks-Russer, der i Løbet af de 14 første Dage af Marts kan indsende deres Ansøgning til Sorø Skoles Rektor.

Ansøgningerne maa indeholde de samme Oplysninger om Studium m. v. som Ansøgninger om Universitetslegater.

Bestyrelsen for Stipendiet opfordrer paa det mest indtrængende deres ældre og yngre Kammerater til at huske paa, at de ved at yde det beskedne Bidrag — 10 Kr. om Aaret — som er Stipendiets Grundlag (efter Reglen: mange Bække smaa o. s. v.) skaber Mulighed for at støtte de yngste Kammerater. Mange af disse ser med Føje hen til Studiehjælp ad denne Vej i de første vanskelige Universitetsaar.

Bestyrelsen bestaar for Tiden — foruden af Soransk Samfunds Formand og Sorø Skoles Rektor — af kgl. Translatør *Th. Hilarius-Kalko* og Ingeniør *C. V. Schou*, Store Kirkestræde 3. Sidstnævnte er Stipendiets Kasserer.

SORØNER-BLADET

18. AARGANG

Nr. 3

Marts 1933

DET FORSVUNDNE KRISTUSBILLEDE FRA SORØ KIRKE

Ved Torben Glahn, Sønderborg.

I Thieles: Danske Folkesagn finder man følgende Fortælling om: »Et Maleri i Sorø Kirke: En Lærer ved Sorø Akademie, som havde ihjelslaget to Disciple, blev dømt til at skienke Noget til Kirken. Da han selv Intet eiede, gik han til Rom og bortstjal der et Maleri, hvilket han bragte til Danmark og gav det til Sorø Kirke. Han blev desaaarsag atter sat i sit forrige Embede; men, da han føie Tid efter ihjelslog en Discipel i tredie Lectie med en Ferle, blev han til Straf halshugget paa samme Sted, hvor Ugerningen var skeet, og begravet under Orgelværket, hvor endnu to Riis skulle findes afbildede.« — I en Note henviser Thiele til Dauw: Schildderer und Mahler, hvor Billedet nærmere betegnes som et Maleri af Frelseren, der »af en Munk skal være baaret til Rom«.¹

Den der i vore Dage læser dette, vil sikkert være tilbøjelig til at henvise det hele til Sagnet Verden, thi søger man i Sorø Kirke, finder man hverken nogen Gravsten — eller noget Maleri, der kan passe paa det, Legenden omtaler.

Men begge disse Ting, der altsaa danner Grundlaget for Sagnet, har virkelig eksisteret. — Ligstenen er nemlig utvivlsomt den smukke Pilgrimsten, der nu desværre er spørløst forsvunden, og som vi kun kender fra en gammel Tegning af Arkivtegner Abildgaard. Dog er det ikke to Ferler, men derimod Palmegrene, som Pilgrimmen holder i sin ene Haand, og Indskriften viser, at det var Klosters Pilgrimsfarer Jonas, over hvem

Stenen var lagt, saa han kan næppe sættes i Forbindelse med Maleriet af Frelseren — i hvert Tilfælde ikke paa samme Maade som Sagnet fortæller.

Og nu Kristusbilledet — ja ogsaa det har eksisteret, og det har tilmed været meget kendt og skattet.²

I et gammelt Manuskript³ — skrevet af *Jesper Lauritzen Smit*⁴ (der 1656—60 var Rektor i Sorø) findes en versificeret latinsk Tiltale »ad Regiæ Scholæ Sorensis alumnos parieti Scholæ Roschildensis olim inscripti«, som aabenbart netop angaar det omtalte Billede. — Da det næppe er trykt noget Steds, gengives det her:

Cernitis hic pueri picta sub imagine Jesum
 Qvem coelum, terra atqve infera regna tremunt.
 Hic est ille, Patris summi Sapientia dictus,
 Huic ferat acceptum quisquis in orbe sapit.
 Primum bis senas dum natus erat puer annos,
 Luc. II. Doctrinâ innotuit erudiendo Sophos.
 Dehinc fore Doctorem mundi, Jordanis ad undas
 Matth. III. Elogio insigni prædicat ipse Pater.
 Qvare age chare puer, teneris hinc noscere ab annis
 Discito, hic fies doctus, itemqve pius.
 Hunc matutinis hymnis, precibusqve saluta
 Nec somnum captans immemor hujus eris.
 Urge propositum studiorum, hoc præside fretus
 Ille cebras turpes, desidiamqve fuge.
 Hunc propone tibi finemqve scopumqve laborum
 Et dabit ingenio vela secunda tuo.

Gengivelse:

Ser paa Billedet her, I Dreng! Det viser os Jesus
 Ham for hvem Himmel og Jord skælver, ja Helvede med.
 Han er den der blev kaldt »Vor Fader i Himmels Visdom«:
 Hver der kan skønne paa Jord bringe ham skyldig sin Tak.
 Alt som 12-aarig Dreng hans Ry sig bredte saa vidt om,
 Den Gang han Lærdommens Lys tændte for skriftkloge
 Mænd.

Snart lyder Faderens Røst med Varsel ved Jordanens Vande:
 »Denne er Jorderigs Lys, ham være Ære og Pris«!
 Derfor fra Bardommen alt, min Dreng, giv agt paa at lære,
 samle af Lærdom en Skat, her, og selv blive from.
 Ham skal daglig ved Gry med Bønner og Lovsang Du hilse,
 Aldrig Du glemme hans Navn, naar Du ved Kvæld gaar
 til Ro.

Aflad ej fra dit Forsæt om Flid, og frister det onde,
 Stol paa hans værnende Arm, Lediggang sky som en Pest.
 Dette Sigte og Maal Du sætte for hele din Stræben,
 Medbør han give Dig vil, naar blot din Vilje er god.

Hvorledes Maleriet har set ud, kan man danne sig
 nogen Forestilling om af Beskrivelsen i Pontoppidans
 Danske Atlas (Suppl. Bd. 6):

»... Blant andre findes paa een af Kirkens Pillere
 et meget gammel og derhos fortreffelig Contrafey af
 vor Herre Christo, som i fordum Tider fra Rom skal
 være kommen til Kirken; det skal forestille Christum
 i den fulde Størrelse, som han her har vildet lade sig
 see udi hans Kiøds Dage; Stykket er med Rammen ibe-
 regnet 2 Alen 5 Tommer bred, og 4 $\frac{3}{4}$ Alen høj; Ram-
 men er halvfemte Tomme bred; skjønt nu Maleriet kun
 maadelig er conserveret, og ikke lidet beskadiget, saa er
 det dog vist, at man neppe kan mætte sine Øyne ved
 dets Betragtning, saasom jo længere man seer derpaa,
 jo skønnere og livagtigere Impression og Virkning giør
 det baade i Øynene og i Sindet.«

Paa en Rejse 1743 besøgte *Jacob Langebek* bl. a. Sorø,
 og han optegner i sin Dagbog flere interessante Iagt-
 tagelser fra sit Ophold her.⁵ Om det omtalte Maleri
 finder man følgende:

»Paa en Pille nede i Kirken hænger en gammel Mal-
 ning, som forestiller Christi billede i Legems Størrelse
 i en lang hvid Kiortel. Den er 1721 indfattet i ny
 Ramme. Den skal i gamle Dage være ført ind fra Rom,
 og berettes af nogle at være giort af St. Lucas, hvilket
 er aldeles utroeligt: men det kand nok være, at den
 første Original kand være skildret af Lucas, og at dette
 Stykke kand være Copie efter Copie af St. Lucæ Ori-
 ginal.«

Det har altsaa været et ret anseeligt Maleri — ogsaa
 i Henseende til Størrelse, og det kunde derfor synes
 saa meget des mærkeligere, at det fuldkommen er for-
 svundet.

Et Tilfælde har dog løftet Sløret en Smule for My-
 stikken ved dets Forsvinden. Ved at gennemlæse den
 gamle soranske Professor *Johan Christian Molbechs*
 Brevveksling med Sønnen: den kendte Historiker *Chri-
 stian Molbech*, traf jeg paa følgende Passus i et Brev
 fra Faderen til den unge Molbech, der paa en Fyns-
 rejse i 1813 besøgte Geheimeraad *Johan v. Bülow* paa
 Sanderumgaard:⁶

»Endnu en Ting maae ieg [be-]de Dig om; det er,
 om Du kunde finde Lejlighed til at tale med Gh. R.
 Büllow om et Malerie med Christi Billede, som ieg efter
 Begiering sendte ham, da han var ved Hoffet. Dette

tilhører Kirken, ieg har givet mit Beviis derfor; men
 fik intet, da det blev Geheimeraadens levereet i Khavn,
 vilde derfor gjerne have det tilbage med Dig; da der
 sielden falder saadan Lejlighed. Vidste ieg, hvad Tid,
 Geheimeraadens passerer Sorø, vilde ieg opvarte ham
 i Krebshuset, hvor han vist opholder sig nogen Tid.«

Den forsvundne Gravsten over Pilgrimmen Jonas fra c. 1300.
 Tegnet c. 1760 af Søren Abildgaard.

Det er jo sikkert det forsvundne Billede, der her om-
 tales, men desværre berøres Spørgsmaalet ikke oftere i
 Brevvekslingen. — Vi er derfor udelukkende henvist til
 Gisninger om Maleriets senere Skæbne.

Bülow's Bortrejse fra Hoffet fandt Sted 1793, og da
 Opbruddet skete ret hovedkulds, er det intet Under,
 om han rent har glemt Kristusbilledets Eksistens. Sand-
 synligvis har Bülow, der i alle Henseender var meget
 samvittighedsfuld, ret omgaaende efter Molbechs Paa-
 mindelse sørget for, at Maleriet er blevet sendt til Sorø.
 Men fra Brevet blev skrevet $\frac{1}{6}$ 1813 til Akademiets
 skæbnesvangre Brand, ligger der kun et Tidsrum af to
 Maaneder. Det er derfor ingenlunde utænkeligt, om
 Maleriet i Mellemtiden er ankommet til Sorø og mid-
 lertidig er blevet staaende paa Akademiet, hvor det saa
 er tilintetgjort ved Branden.

I det eksisterende af Brevvekslingen mellem Bülow
 og den unge Molbech finder man om denne Sag kun
 følgende Bemærkning fra Bülow i et Brev af 28. Oct.
 1814:⁷ »Har De været saa god at erkyndige Dem om
 Christus Billedets Skæbne som hængte i Sorø Kirke?«
 — Molbechs Svar forefindes desværre ikke, men tyder
 ikke Spørgsmaalet til Soraneren Molbech paa, at den
 fremførte Gisning er rigtig?

Det synes da, som om en usalig Skæbne kun har bragt det gamle Kristusbillede tilbage til Sorø — for i næste Øjeblik at lade det gaa til Grunde. Man kommer uvilkaarlig til at tænke paa et andet berømt Maleri, der samme Nat blev Luernes Rov: Roslins Holbergs Portræt. Ogsaa det var — efter i længere Tid at have været udlaant — kommet tilbage til Akademiet, og da Prof. Rahbek netop i 1813 ansøgte om at maatte laane Billedet — afsloges det af Forsigtighedshensyn.⁸

Det er næsten, som den gamle Fugl Fønix har vaaget over, at disse Skatte droges tilbage til Sorø for at følge den, naar Luerne skulde fortære den med dens Rede.

Noter.

- ¹ Thieles: Danske Folkesagn. I. 1843 S. 200.
- ² Sorø I 78 f. og 234, hvor baade Pilgrimstenen (der er gengivet dér) og Kristusbilledet omtales. Til sidstnævnte Side er fejlagtig knyttet en Litteraturhenviisning, der viser sig at handle om Kong Hans' Alter, som omtales paa samme Side.
- ³ Brænderup Kirkebog. Thott Saml. 1424 4° (kgl. Bibl.). Den danske Gengivelse ved Lektor A. Glahn.
- ⁴ H. G. Olrik: Oversigt over Forstandere og Lærere v. den kgl. Skole i Sorø 1586—1737 S. 58 f.
- ⁵ Kirkehist. Saml. 4 R. 4. S. 444.
- ⁶ Ny kgl. Saml. 2336. 4°. Pakke: 7 (kgl. Bibl.).
- ⁷ Sstds. Pakke: 1.
- ⁸ H. G. Olrik: Om to af de Holbergske Portrætters Historie, Soraner-Bladet VII, S. 72, og Olaf Carlsen: Lidt om Holbergs Bibliotek og det Roslinske Portræt, Soraner-Bladet X, S. 83.

LUDVIG SYLOW IN MEMORIAM

* 6. Oktober 1861, † 20. Januar 1933.

Det var paa Elevernes Cricketplads — den, hvor man slog »Ridehustavere« — at Sylow og jeg mødtes som 10—11 Aars-Drenge, og det blev ogsaa mest dér, vi færdedes sammen i Sorøtiden. Det er nu over 60 Aar siden, men jeg erindrer endnu, at han havde et Par rappe Hænder og var uhyre agtpaagivende, uden at dette dog gjorde Indgreb i hans rolige Overblik over Spilletts forskellige Situationer; den Ro, som allerede den Gang prægede hele hans Person, viste sikkert hen til Udfoldelsen af Evner, der senere skulde gøre ham til den Leder og Fører, som han, andre ufortalt, blev for Boldspillet i Danmark. Da han kom til København, fik han hurtigt ledende Stillinger indenfor »Københavns Boldklub«, som den Gang var stærkt rekruteret af gamle Soranere, bl. a. Oberstløjtnant *Kalkau*, *Axel Kalko*, *Buchwald'erne* o. fl., og senere fik han Sæde i »Dansk Boldspilunion«s Bestyrelse, ligesom han ogsaa sammen med cand. jur. Marckmann, senere Amtsforsvalter, tog Initiativet til Stiftelse af »Foreningen til Indkøb af Boldspilrekvisitter«, hvis første Bestyrer han blev. Han var utrættelig i sit Arbejde for alt, som kunde gavne hans Klub, og det vedvarede lige til hans Død, der kom ret pludselig den 20. Februar iaar. I mange Aar var han Anfører for K. B.s Cricket-Kamphold, som i en lang Periode overvejende bestod af gamle Soranere, — det var ham en speciel Glæde. Hans varme Interesse og nidkære Arbejde for alt Boldspils Fremgang havde uden Tvivl ogsaa stor Del i den vidtstrakte Forbindelse med udenlandske Boldklubber, som kom i

Gang og førte til de store Stævner, der har givet Boldspillet den fremskudte Stilling, som det nu indtager indenfor Idrætten. Man kan vistnok trygt sige, at der næppe er sket nogen større Begivenhed i Boldspilverdenen, uden at Sylow har været med i Arbejdet. Han vandt sig da ogsaa mange Venner baade i Sverige, Norge, Belgien — og England-Skotland, ikke at forglemme. Foruden at være Danmarks ypperligste Cricketspiller i mange Aar, var han en fornøjelig Selskabsmand; faa kunde turnere en harmløs Spøg saa morsomt som han.

Ludvig Sylow.

Men han kunde ogsaa ved Bestyrelses- eller lignende saglige Møder staa stejlt paa sin Mening, stejlere end nogle syntes om, og dog fik han alt til at gaa i Live ved sin sunde Forstand og sit klare Blik for Realiteter. Ved saadanne Lejligheder havde han en god Hjælper i sin ganske egenartede, smittende Humor og sin medfødte Elskværdighed; naar han præsenterede disse to Egenskaber, kunde ingen modstaa ham.

Han var forgudet af Drengene, som han med virkelig pædagogisk Sans opdrog til interesserede og dygtige Boldspillere og, ubevidst maaske, indpodede noget af sit ridderlige Sind. For et saadant ejede han nemlig. Jeg ved det ud fra mange Aars Erfaring, fordi vi to, foruden at vi i en halv Snes Aar havde Plads i Bestyrelsen, fulgtes ad som postale Arbejdskammerater — med nogle faa Afbrydelser — i henved 30 Aar. Da lærte jeg ham at kende som den Gentleman, han var; en god Ven og hjælpsom Kammerat, en Mand hvis Arbejde altid var helt og samvittighedsfuldt gjort, hvad enten det gjaldt Postvæsenet, Boldspilletts Interesser eller hans gode Sinds Gerninger.

Da han fyldte 60 Aar, indbød nogle gamle Boldspillere ham til en Festmiddag, og det blev en gammel Soraner, som holdt Festtalen, der sluttede omtrent med disse Ord: »Naar du en Gang dør, vil det Ridderkors, som Kongen gav dig for din store Indsats i Boldspilletts Udvikling, gaa tilbage derhen, hvorfra det kom, men i Stedet for vil der af dine mange Venner og Kammerater blive flettet en Krans af Minder om dit gode, retskafne Sind og dit trofaste Arbejde for Boldspillet.«

Disse Ord vil jeg gerne gøre til mine og fæstne dem som en Blomst i Mindekransen for *Ludvig Sylow*.

Axel Hasselbalch.

Ludvig Sylow blev født d. 6. Oktober 1861 i Korsør som Søn af daværende Borgmester og Byfoged (den 2. af Dynastiet Sylow i Korsør) Niels Peter Chr. Martin Sylow (1829—70) og Hustru Sophie Antoinette Kirstine Nellemann. Ligesom sine Brødre, den i 1930 afdøde Arkitekt *Christian Edvard Sylow* (Realeksamen 1882) og Kemikeren, Sukkerkøger i Sydney *Povl Ludvig Peter Georg Sylow* (Student 1877) kom Ludvig Sylow i Sorø Skole; han kom ind i 1871 og gik ud i 1878 uden nogen afsluttende Eksamen. Samme Aar kom han ind i Postvæsenet, avancerede 1886 til Postekspedient i København, blev i 1893 »bevægelig« Ekspedient og udnævntes 1914 til Postkontrolør; med den opnaaede 70½Aars Alder afgik han fra Postetaten, hvor han i en lang Aarrække havde gjort Tjeneste ved Jernbanepostkontorerne.

Om hans fremragende Betydning indenfor dansk Boldspil har hans Skolekammerat, Postkontrolør *Axel Hasselbalch* gjort Rede i ovenstaaende Mindeord. Det skal kun tilføjes, at Sylow af offentlige Hædersbevisninger nød de to, at Dansk Boldspil-Union ved hans Afgang som Formand i 1917 vedtog at kalde en Turnering mellem Lokalunionerne for »Sylow-Turneringen«, og at Kongen den 7. Oktober 1914 gav ham Ridderkorset af Dannebrog for hans store Fortjeneste paa Boldspil-Omraadet. Det kan maaske her nævnes, at hans bedste Præstation i Kricket som Gærdespiller, 92 Points, i en lang Aarrække var dansk Bekord, indtil den blev overgaaet af Sylows Ven og Sorø-kammerat, Oberstløjtnant *Axel Hilarius-Kalkaus* Svigersøn, Kontorchef *Charles Buchwald*.

Efter sin Afsked fra Postvæsenet levede Ludvig Sylow, der var ugift, i København, hvor han, der fra sin Ungdom var en lidenskabelig Fodgænger, gerne færdedes ude, ligesom han spillede Tennis til de sidste Dage før sin Død. En Blærelidelse nødte ham til en Operation, og en Blodprop gjorde brat Ende paa hans Liv. Hans Død, der indtraf om Formiddagen den 20. Januar paa Kommunehospitalet, kom derfor ganske uventet for hans mange Venner.

CHRISTIAN MOLBECH OG SORØ

BOGEN OM EN SORØ-SLÆGTS SORGER OG SKUFFELSER

Del II af Dr. *Olaf Carlsens* Molbech-Bog er nylig udkommet paa Levin & Munksgaards Forlag og vil utvivlsomt blive læst med Interesse — ikke blot af alle Soranere og Sorø-Interesserede. Den omfatter et forholdsvis kort Tidsrum, hovedsagelig kun 10½Aaret efter Akademybygningens Brand i 1813, men en for *Familien Molbech* meget bevæget Periode, hvori dens nære Tilknytning til Sorø kom til at tilføje Familien, ikke mindst dens mandlige Medlemmer, den gamle Professor selv og hans to lærde Sønner, *Christian* og *Carl Frederik* bitre Sorger — saa bitre, at de fremskyndede Faderens Død og skaffede den yngste af Sønnerne paa Sindssygeanstalten efter at have ødelagt hans Hjem og hans Livsgerning — medens Forholdene for stedse afskar den ældste af dem fra at blive knyttet til det Sted, han elskede saa højt.

Vil man efterforske den egentlige Kilde til al denne Elendighed, der i en Romanforfatters Haand vilde kunne afgive Stof til en taarepersende, af alle voldsomme Sindsbevægelser overmættet Skæbneroman, vil man finde, at des Pudels Kern er det uheldige Valg af Ægtefælle, davær. Repetent *J. C. Molbech* traf, da han i 1782 knyttede sin Skæbne til den braunschweigske Mamsell *Philippine Tübell*, hvis urimelige Temperament og sluttelige Forfald til ubehersket Brug af narkotiske Midler gjorde hende lige uegnet til Hustru og Moder. Dr.

Carlsen omtaler hende særdeles skaansomt, og sandsynligvis har hendes Omgivelser ikke kunnet og i hvert Fald næppe villet se Sandheden i Øjnene. Det kan man nu, mere end 100 Aar efter, roligt gøre, og man kunde af Hjertet ønske for den Molbechske Slægt, at hun var død i Barselsengen efter at have født sin ældste Søn (der nær var kommet til Verden paa Bøgholmen i Sorø Sø) eller dog i hvert Fald, mens hendes Børn endnu var ganske smaa, thi et af hendes uhyggelige Karaktertræk var det, at hun gjorde megen Forskel paa disse Børn og bl. a. ikke yndede Sønnen *Carl Frederik*, hvil-

Christian Molbech.

Tegnet i Rom 1820 af C. A. Jensen.

ket senere i væsentlig Grad blev medvirkende til hans Vanskabne som Lektor i Sorø. For moderne Arvelighedsforskning vil det være et interessant Studium at udforske og paavise den Ulykkesspire, der saa kraftigt udviklede sig i denne Familie; en Vanskelighed bestaar i, at der hidtil vistnok ikke er fremdraget noget om Professorinde Molbechs Ascendens. Thi det er sikkert i denne, at Kimen ligger baade til Sønnernes ualmindelige Aandsevner og til de Sindsformer, der gjorde *Christian* til ikke lidt af en Særling og *Carl Frederik* til en afgjort Psykopat, medens der næppe kan være synderligt at søge herom hos den ikke stærkt begavede, skikkelige, norskfødte Professors Forfædre af den jævne Middelstand.

Elendigheden i det fattige Professorhjem i Sorø med den gamle, ret udelige Familiefader og den forfaldne Moder kommer paa det grelleste frem, da Professoren afskediges ved Genoprettelsen af det nye Akademi, mens Sønnen *Carl Frederik* ansættes som Lektor, og Direktionen for Universitetet og de lærde Skoler begaar den ufattelige Hensynsløshed at jage Professorfamilien ud af den Embedsbolig, den har beboet i Sorø i henvend 40 Aar (i den Pavillon, der ved et af Skæbnens spydige Luner den Dag idag kaldes »Molbechshus«) — til Fordel for den ringest kvalificerede af de nye Lektorer, Artilleriløjtnant *L. A. Rothe*, som imidlertid havde den usigelige Fordel at være Brodersøn af et af Universitetsdirektionens Medlemmer. Selve Samtiden bedømte visselig ikke dette Forhold skaansomt. »Hvor smerter det,« hedder det i et Brev af 28. Septbr. 1824 fra den i Sorø boende Baronesse *Louise Guldens-*

crone født Bülow til Chr. Molbech, »at se en Olding maatte vige for den yngre, mindre fortjente Mand, som med ublu Fordringer driver den gamle, Gravens Rand nær, ud af hans lykkelige [1] Bo, fordi dette behager ham bedre end et andet; en oprørende Uretfærdighed og et maadeligt Exempel for den opvoksende Yngling [2: den soranske Ungdom], som vel gør sine stille Betragtninger.« Det er Universitetsdirektions-Medlem, Konferensraad Andreas Bjørn Rothe, som faar dette Skudsmaal naglet til sine brave Forældres Navn, og med det vil den gamle Slyngel vandre over i Eftertidens Bedømmelse af et selv under Enevælden sjælden ondartet Eksempel paa Nepotisme. Ogsaa paa Lektor L. A. Rothes Omdømme kaster det fremdragne Forhold — som iøvrigt allerede *Peder Hjort* har gjort til Genstand for meget aabenhjertig Omtale — en styg Skygge, men heller ikke den daværende Amtmand i Sorø, Paul Chr. Stemann, der kunde have afbødet de Rotheske Rævestreger, eller I. P. Mynster i hans feige Forsømmelse af at handle retsindigt gaar uskadt ud af Sagen.

Paa den, der læser Dr. Carlsens meget nøgterne og omhyggeligt dokumenterede Fremstilling af Universitetsdirektionens Behandling af Professor Molbech og hans arme Familie — den optager hele 3. Kapitel eller mere end Halvdelen af samtlige denne Bogs Sider — kan dette ikke undlade at gøre det stærke Indtryk. Man bliver hed ved Tanken om den departementale Følelseløshed overfor disse ulykkelige Menneskers hele Velfærd. Det er, som om man ser en ond Person med en Kæp rode op i nogle stakkels værgeløse Dyrs fattige Rede — de løber fortvivlede og pibende omkring, aldeles uforstaaende overfor denne ufattelige Ubarmhertighed, der jager dem bort fra det eneste Sted i Verden, de bryder sig om. Det forekommer den, der skriver disse Linier, at være længe siden, han i dansk Personalhistorie har læst noget lignende i Retning af uhyggelige »menneskelige Dokumenter«, som disse halvt hundrede smaa Sider. Dr. Carlsen skal have Tak for sit Arbejde med at udrede denne sørgelige Sag saa udførligt, at den, som engang har læst derom, ikke let vil glemme dens bitre Lære om menneskelig Gemenhed.

Øjemedet med Dr. Carlsens Bog er jo iøvrigt et andet: at vise Chr. Molbechs nære Tilknytning til Sorø og den Betydning, dette Sted har haft for ham, saa at det, som i Bogens 1. Del hævdet, danner Horisonten for hans Liv og Gerning. Vi ytrede ved Omtalen af 1. Del nogen Tvivl om, hvorvidt det vilde lykkes Forf. at vende den gængse Opfattelse af Molbechs Ejendommelighed i nævneværdig Grad, med andre Ord: gøre ham mere sympatisk, mere menneskelig — vise ham som noget mere end et Bogmenneske, en sær, knurrende, ofte uligevægtig, utilgængelig om end ingenlunde ulidenskabelig men i hvert Fald en lidet elskværdig Natur. Det skal da indrømmes, at Chr. Molbech har været fyldt af en varm og oprigtig Kærlighed til dette Sted, til dets gamle Historie, dets Skønhed og de Minder, som for ham knyttede sig dertil. Det er en ubestridelig smuk Side af hans Sindelag, men alligevel — vi er endnu ikke helt omvendte; endnu har vi ikke trods al det nye og interessante, Forf. har fremdraget, faaet Øje paa det, som afgørende kan dreje vor Opfattelse af denne meget ejendommelige Person og Litterat, uhyre produktiv, bitter, bidsk og mærkelig gold trods al sin Skriven Bøger og Breve.

Ja, kunde det oplyses, at han i 1823 havde givet Rævpelsen, Konferensraad A. B. Rothe en haardt tiltrængt korporlig Revselse til Tak for hans Mishandling af Molbechs gamle Forældre — eller at han havde givet Lektor-Løjtnanten L. A. Rothe et eftertrykkeligt Spark ud af anstændige Personers Kreds — hvor vilde det have virket paa vor Dom om ham, hvor vilde man glæde sig over et saadant ureflekeret, mandfolkeagtigt Udslag af en ærlig Harm. Men Chr. Molbech gør i denne,

hans Mandigheds-Prøvelses Stund ingenlunde noget saadant taabeligt og udmærket. Han skriver — thi Pennen er hans rette Vaaben, og dertil er intet at sige — et alvorligt, et vel skrevet, et for Modtagerne højst ubehageligt Brev om Sagen, dateret 11. Juni 1823, til Universitetsdirektionen — som naturligtvis, for visse Aarsagers Skyld, ikke besvarer Skrivelsen. Han synes derefter at have givet I. P. Mynster et skarpt Skud for Boven i Form af et Brev, der ikke nærmere gengives af Dr. Carlsen, men som øjensynlig har berørt Mynster særdeles ilde, uvant som denne højtidelige Herre var med, at nogen turde lægge sig paa tværs af ham. Men da Mynster beklager sig over det slemme Brev, slaar Molbech straks Contra, undskylder sin »lidenskabelige Forvildelse« i Formen, hvad Mynster tager for en Undskyldning ogsaa af Realiteten — og dermed er Sagen endt, for Chr. Molbechs Vedkommende, medens hans gamle Fader faa Maaneder efter — den 2. Febr. 1824 — dør af Sorg og Universitetsdirektionsmedlem, Konferensraad A. B. Rothe d. 16. Maj s. A. hædres med Dannebrogordenens Kommandørkors.

Maaske kunde Chr. Molbech, paa Sæt og Vis, ikke gøre mere; Dr. Carlsen taler om hans »Kampnatur«, men naar alt kommer til alt, var han jo en lille Mand, og det Middel, han med sin Skrivefærdighed kunde have brugt (og som f. Eks. en P. A. Heiberg ikke vilde have forsømt!): at forelægge Sagen for Offentligheden — det turde han vel ikke bruge. Og heraf flyder, at nærværende Anmelder altsaa fremdeles ikke kan skifte Mening om Chr. Molbech — hvor gerne han end vilde vise den flittige og dygtige Sorø-Forsker, Dr. *Olaf Carlsen*, denne Venlighed.

Men tager vi ikke fejl, er der endnu et Bind igen af Bogen om Chr. Molbech og Sorø — maaske vil det ændre vor Opfattelse.

H. G. Olrik.

Kirkepladsen i Sorø og Hovedbygningen under Opførelse i 1825.

GAMLE SORANERE

Lægevidenskabelig Embedseksamen er i Vinteren 1932/33 bestaaet af *Rasmus Pedersen* og *Svend Aage Rævsbjerg*, begge dimitterede fra Sorø i 1925.

Museumsinspektør ved Nationalmuseet, Dr. phil. *J. Brøndsted* er blevet Chef for Nationalmuseets 1. Afdeling og Museumsinspektør, Dr. phil. *Poul Nørlund* har overtaget Hvervet som Sekretær i det kgl. nordiske Oldskriftsselskab.

Ved dette Selskabs Møde den 21. Februar iaar bestredes Underholdningen helt af Soranerne, idet Dr. *Brøndsted* talte om nordjydske Stengrave fra den romerske Jernalder og Arki-

tekt *C. M. Smidt* om de sidste Aars Undersøgelser ved Gurre Slotsruin i Nordsjælland.

Den 16. Februar forsvarede Docent ved Universitetet *Christian Elling* sin for Erhvervelse af den filosofiske Doktorgrad til Københavns Universitet indleverede Afhandling om Holmens Bygningshistorie i Tidsrummet 1680—1770 — der iøvrigt fremtræder som et Særtryk af det store Værk om Æmnet, der besørget udgivet af »Selskabet til Udgivelse af danske Mindesmærker«, og hvori den nybakte Dr. phil. vil fortsætte sine Undersøgelser helt op til 1848.

Docent Elling bestod den mundtlige Prøves Skærsild med Hæder skønt haardt angrebet af Professor Fabricius, der kritiserede ham dels som Historiker, dels paa det palæografiske Omraade.

Allerede en Uge efter, ved Overdyrlæge Hjalmar Friis' Dokortordisputats Torsdag den 23. Februar, optraadte Doktor Elling som officiel Opponent, og var han blevet røflet af en af »de store« ved sin Disputats, kan det nok være, at han revancherede sig ved qva Kunsthistoriker at drøje sig over Dyrslægen. Det var højst opbyggeligt og mindede aldeles om de glade Ungdomsdage i Sorø, naar den grimme Ælling fra de smaa Klasser var avanceret til en kampdygtig Andrik med Krølle paa Halen i 1. Gymnasieklasse.

Den 17. Februar rundede en trofast Soraner, »Aalborg Stiftstidende«s Redaktør og Udgiver, *L. A. Schiøttz-Christensen* de 70 Aar.

Schiøttz-Christensen er født i Sorø som Søn af Guldsmed Christensen og tog i 1879 Præliminæreksamen ved Sorø Akademis Skole. I 1885 blev han cand. pharm. og indtog i en Aarrække en fremskudt Stilling indenfor Farmaceuternes Væsen. Fra 1890 til 1898 var han Formand for Farmaceutisk Medhjælperforening — der nu hedder Dansk Farmaceutforening — og Redaktør af Foreningens Blad. »Han reorganiserede Foreningen med mægtig Energi, hedder det i »Dagens Nyheder« for den 16. Februar, og arbejdede med en saadan Ildhu, at der stod Gny af hans organisatoriske Virksomhed langt ud over Apotekernes og deres Medhjælperes Kredse.

I Aaret 1900 blev Schiøttz-Christensen, der havde vist megen journalistisk Evne, helt og holdent Pressens Mand. Udgiveren af »Aalborg Stiftstidende«, Enkefru Réé, valgte ham til Redaktør af dette Blad. Siden 1911 har han selv været Udgiver. Redaktør Schiøttz-Christensen har som Bladleder bevaret sit ungdomsfriske Temperament, og at han ikke har glemt sine tidligere Fagfæller, viste han for nogle Aar siden ved at skænke 50.000 Kroner til Dansk Farmaceutforenings Byggefond.«

Redaktør Schiøttz-Christensen har som bekendt i en Aarrække gjort sit Hjem i Aalborg til det gæstfri Samlingspunkt for alle nordjydske Soranere, der i ham ser deres rette Enhedsmærke.

Redaktør *H. Schønning* er den 8. Marts paa »Foreningen af danske Ugeblade, Fagblade og Tidsskrifter«s Generalforsamling valgt til Foreningens Formand.

Reservelæge, Dr. med. *Aage Johannes Als-Nielsen* ved Blegdamskospitalet er den 28. Februar af Skanderborg Amtsråd beskikket til Overlæge ved Amtssygehuset i Silkeborg.

Overlæge Als-Nielsen er født i 1890 som Søn af Lærer Jens Nielsen, Ulstrup paa Refsnæs, og blev Student fra Sorø 1909. Han har været Kandidat ved Aarhus Kommunehospital og Amtssygehus, ved Odder Amtssygehus og i flere Perioder ved Københavns Kommunehospital. I 1922 blev han Reservekirurg ved Odense Amtssygehus, efter et Studieophold i Paris, og han har senere været knyttet til Bispebjerg Hospital og Blegdamskospitalet.

Det til Brygger Carl Jacobsens Fødselsdag den 2. Marts knyttede Legat paa 2500 Kr. til en Videnskabsmand, ansat ved et af vore kunst- eller kulturhistoriske Museer, er for i Aar tildelt Arkitekt ved Nationalmuseet *C. M. Smidt*. Legatet er et Rejselegat, som ikke kan søges; det forvaltes af Ny Carlsbergfondets Direktion.

Arkitekt *C. M. Smidt*, hvem denne Udmærkelse er tilfaldet, og som i Aarene 1884 til 1890 gik i Skole i Sorø, har, hedder det i »Berl. Tid.« for den 3. Marts, i over 20 Aar været knyttet til Nationalmuseet som Leder af dettes Udgravninger og Arbejder med vore nationale Mindesmærkers Bevaring. Som Speciale har Arkitekt Smidt dyrket en Række Undersøgelser om europæisk Arkitekturs Indflydelse paa den danske Arkitektur, ganske særlig for vore Kirkes og Klosterbygningers Vedkommende, og naar Carl Jacobsens Fødselsdagslegat er tildelt Arkitekt Smidt, er det utvivlsomt netop for at gøre det muligt for ham at fortsætte disse Undersøgelser ved Rejser til Udlandet. De nye Erfaringer, han paa dette Grundlag faar Lejlighed til at indhøste, vil utvivlsomt ikke mindst blive af Betydning for det nye store Arbejde, som Nationalmuseet staar i Begreb med at paabegynde: Udgravningerne og Undersøgelserne ved det gamle Maribo Kloster, som der i aller nærmeste Fremtid vil blive taget fat paa.

Som bekendt var *C. M. Smidt* Medarbejder ved det store Værk om Sorø, hvortil han har skrevet Indledningen og Afsluttet om Sorø Kirkes Bygningshistorie.

Ved den i Soraner-Bladets Februar-No. omtalte *Ebbe Hammerich*-Aften den 27. Februar i Hornung & Møllers Koncertsal, der havde samlet et fuldtalligt Publikum, gjorde Programets sidste Nummer, *Soranersuiten*, fortjent Lykke.

I »Dagens Nyheder«s Omtale den 28. Febr. af Koncerten hedder det, at »i en afsluttende »Soraner-Suite«, skrevet til Soransk Samfund, mødte man en anden af den rigtige Hammerichs bedste Egenskaber, hans umiddelbare og friske Humør,« og »Berl. Tid.« skriver s. D.:

»Til sidst hørtes en »Soraner-Suite« fra Kantaten komponeret til Soransk Samfunds Jubilæum ifjor. Her var det Operaen »Stepán«s djærve Komponist, man genkendte i de step-rytmiske Marcher, hvor Strygeinstrumenterne udnyttedes med klanglig Festivitas, og hvor baade Frikvarterets og Foraarets glade Stemninger yder deres Bidrag til Indtrykket af den musikalske Gymnasie-Friskhed og Ungdom, der er Kompositionens bedste Egenskaber.

Der var stærkt Bifald, som til Slut to Gange rettedes til den tilstedeværende Komponist.«

Vi erindrer i denne Forbindelse om, at Hammerichs Sorø Kantate er optaget paa Grammofon-Plader og at disse endnu, saa langt det lille Oplag rækker, kan faas ved Henvendelse til Soransk Samfunds Sekretær, cand. juris *Svend Clausen*, Vesterport Nr. 324, V.

SORANER-AFTNERNE

Den 4. Soraner-Aften havde samlet vel nok det største Antal gamle Skolefæller, der i denne Sæson er mødtes til disse tvangfri Sammenkomster, som adskillige dog vistnok nu kunde ønske indfattet i noget ændrede ydre Rammer. Det var naturligvis Dr. *Poul Nørlunds* Foredrag med dets lokkende Titel, der havde draget Folk til Huse — og de blev ikke skuffede; baade Foredragets Form og Indhold og de fortrinlige Lysbilleder, der ledsagede det, var saa underholdende, at den Kreds, som var samlet, sikkert gerne havde lyttet endnu en Times Tid til den fængslende Beretning om dansk videnskabelig

Forskning i Egne, som vi netop nu nærer den dybeste Interesse for. At det er en af vore egne Skolefæller, der i det grønlandske arkæologiske Arbejde har ydet en saa fremragende Indsats, vil for os Soranere være stærkt medvirkende til, at vi ogsaa i Fremtiden med stor Opmærksomhed vil følge det fortsatte Arbejde med Undersøgelserne paa den grønlandske Fortidsforsknings Omraade. Der lød hin Aften et meget kraftigt Bifald til Tak for Foredraget, men der er al Anledning til at gentage Takken her — Dr. Poul Nørlund kan regne med at have vundet sig mange Venner ved den udbytterige Aften, han skaffede sine ældre, yngre og samtidige soranske Kammerater. Og vi haaber, at den forfærdelige TobaksrøgsLuft, hvori han maatte tale, ikke har spoleret hans Stemme og Hals for mere end de nærmest følgende Dage! det vilde i Sandhed være en skammelig Utak fra Tilhørernes Side.

Den 5. Soraneraften holdes Torsdag den 6. April paa sædvanlig Tid og Sted; tidligere mangeaarig Sekretær i Soransk Samfund, Kaptajn Palslev vil Kl. 20 tale om Aka demiliv i 70'erne. Med dette Foredrag af en fremragende Soraner, en af det soranske Sportslivs betydelige Skikkelser og Soransk Samfunds bærende Kraft i en af dets Prøvelsestider, afsluttes Soraneraftnerne for 1932/33.

SORANSK SAMFUNDS GENERALFORSAMLING

— den 64. i Rækken — holdes Lørdag den 22. April Kl. 20 i »Hotel Phønix«, Dronningens Tværgade. Vi henviser til Annonceomslagets 4. Side, hvor Dagsordenen vil findes.

„SORANER-BLADETS“ DRIFTSREGNSKAB 1932

INDTÆGTER		UDGIFTER	
Annonceindtægt	4.837 75	Trykning	2.442 05
Indvundne Renter	57 95	Annonceprovision	940 93
Kursgevinst paa Fonds	42 50	Forsendelsesudgifter for Bladet	528 11
Driftsunderskud i 1932	1.838 94	Frimærker og Blanketter	47 75
		Postgiroomkostninger	3 92
			579 78
		Kontorhold	600 00
		Telefon og Kontorrekvisitter	39 10
		Forretningsføreren	150 00
			789 10
		Redaktion og Tekstbidrag	1.156 78
		Porto	37 80
		Clicheer	268 00
			1.462 58
		Forretningsføreren for Opst. af Regnskab for	
		Aaret 1931	75 00
		Revision af Regnskabet for 1931	125 00
			200 00
		Rejseudgifter	31 50
		Sagførersalærer	33 00
		Rabat	36 50
		Diverse Udgifter	59 20
		Afskrevet paa Annonce Debitorer	202 50
			Kr. 6.777 14

Status pr. 1. Januar 1933.

AKTIVER		PASSIVER	
<i>Bank- og Kassebeholdning:</i>		<i>Bladets Formue:</i>	
Kassebeholdning	112 05	Saldo den 1. Januar 1932	5.297 20
Postgiro	394 33	÷ overført fra Driftsregnskabet 1.838 94	
Kjøbenhavns Handelsbank	844 84	÷ Tilgodehavende hos den tidl.	
	1.351 22	Forretningsfører	476 25
Tilgodehavende for Annoncer	1.559 00		1.362 69
Forudbetalt Annonceprovision	548 04		3.934 51
Tilgodehavende hos den tidligere Forretningsfører ...	476 25		
	Kr. 3.934 51		Kr. 3.934 51

København, den 15. Marts 1933.

Soraner-Bladet.

AXEL B. JACOBSEN

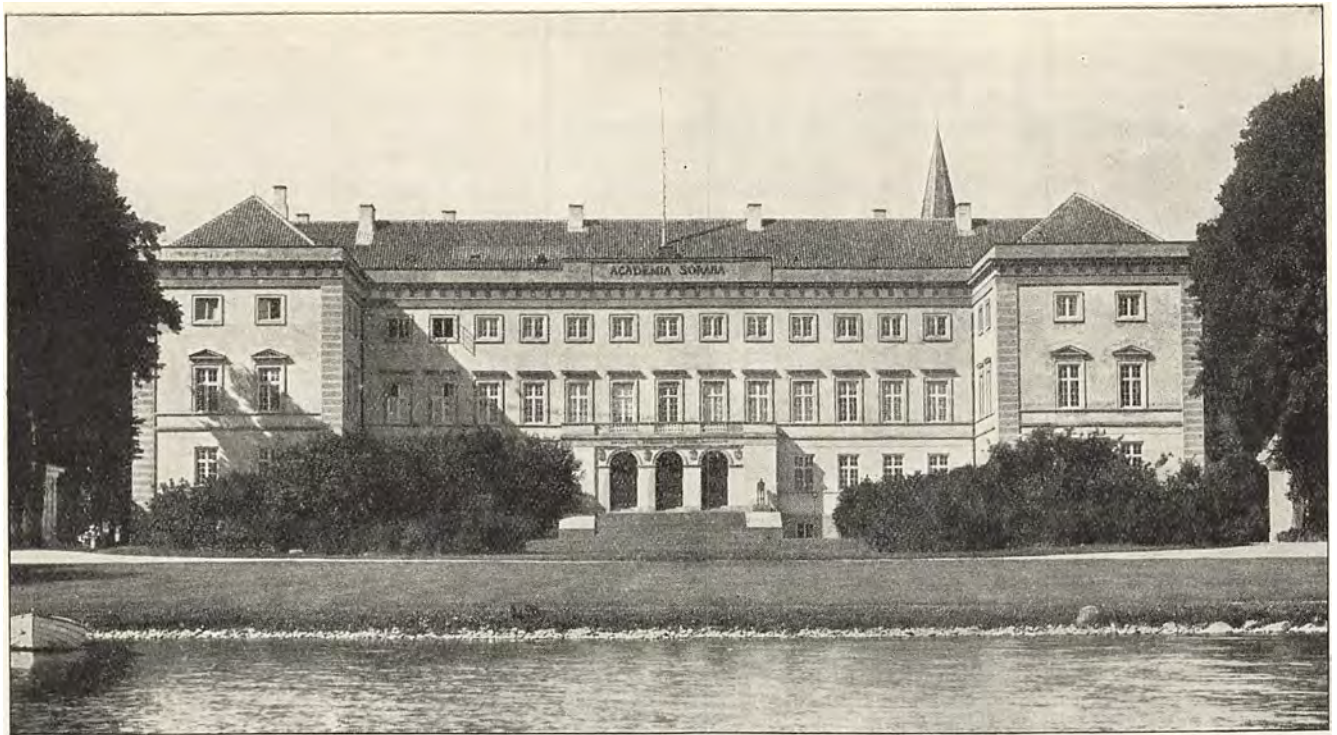
Forretningsfører.

Foranstaaende Driftsregnskab og Status er opstillet paa Grundlag af Bladets Kassebog og Bilag, som jeg har revideret og fundet i Orden.

Tilstedeværelsen af de opførte Beholdninger har jeg konstateret.

København, den 20. Marts 1933.

(sign.) BUGGE
Revisor.

SORANER-BLADET

18. AARGANG

Nr. 4

April 1933

AF SORANSK SAMFUNDS SAGA 1912—1920

Ved Gordon Norrie.

Da Soransk Samfund i 1912 holdt sit 50 aars jubilæum, fortalte dets daværende sekretær *Paul Hennings* i Soransk tidsskrifts 6. bind om dets stiftelse og dets første 50 aar, men da dette tidsskrift ikke er let tilgængeligt for de fleste Soranere, havde bestyrelsen tænkt at ville optrykke denne beretning og supplere den til Samfundets 70 aars fødselsdag 1932. Dette satte generalforsamlingen sig imidlertid imod, og tanken opgaves. Jeg tror nu, at det vilde mere medlemmerne at høre noget om Samfundets historie, og jeg vil derfor i det følgende fortælle lidt om, hvad bestyrelsesprotokoller og Soraner-Bladet fortæller om tiden fra 1912 til *Haubergs* død 1920.

1912. Jubilæumsaaret 1912 fejredes med store fester. Det begyndte med, at 65 herrer samledes paa Skydebanen 13. april 1912 til en bedre middag (helleflynder, slikasparges, oxefilet en truffe, ost og brød og dessert) med 5 sange og mange taler. Ved bordet oplæste sekretæren, *Olrik*, telegrammer og publicerede »Jubilæumsfonden« og endte med en skaal for dens fædre *Hauberg* og *Kalko*. Middagen sluttede med, at *Olrik* udbragte en skaal for damerne, som ikke var bedt, men som han haabede vilde tilgive de sent hjemvendende ægtemænd, naar de fik at vide, at de havde bidraget til jubilæumsfonden, hvorved deres navne vil blive indskrevet med guld i Samfundets aarbøger — det blev nu kun med blæk!

Efter bordet drak man kaffe og efter denne whisky & water og derefter gaves og blev drukket en masse af diverse velgørere skænket champagne. Beretningen slutter: ualmindeligt vellykket!

Den 19. maj 1912 lagdes grundstenen til brøndhuset i Fratergaarden, og den 30. juni 1912 indviedes det, inden drengene fik ferie, med tale af *Vilh. Andersen*, Kantate af *L. C. Nielsen* og Recitativ af *Johannes Nielsen*. Da det var øsende regnvejr, fandt »afsløringen« sted i gymnastiksalen — men der var stor middag i solennitetssalen, over 100 deltagere.

Den 4. oktober 1912 var der bestyrelsesmøde, hvor det oplystes, at der var indsamlet 675 kr. til køb af rektor *Tregders* billede, som skulde restaureres og derpaa skænkes skolen.

Samfundets regnskab stod ikke rigtig godt. Der var nemlig 500 kr. underskud bortset fra udgifterne til tidsskriftets 6. bind (c. 2000 kr.), som henstod uberigtiget, hvorfor man bestemte at foreslaa en kontingentforhøjelse til »mindst 4 kr. for de ældre, mindst 2 kr. for de yngste aargange.«

Den 3. december 1912 holdtes den 44. ordentlige generalforsamling, hvor kontingentforhøjelsen vedtoges med den tilføjelse, at halvdelen af det, medlemmerne betaler ud over 4 kr., skal afgives til understøttelsesfonden, dog mindst 300 kr. aarlig. — Efter generalforsamlingen samledes man til et beskedent orgie (smørrebrød, øl, snaps og kaffe).

Aarets jubilæumsfester sluttedes endelig den 14. december 1912 med et bal paa Skydebanen, hvori deltog c. 150 damer og herrer.

1913. Den 16. maj 1913 holdtes bestyrelsesmøde. Paa generalforsamlingen var stillet i udsigt, at der mulig kunde blive en lille sammenkomst i foraaret eller om sommeren, men ellers ro ovenpaa det begivenhedsrige 1912. Man bestemte saa at foranstalte en midsommerfest paa Dragør badehotel den 5. juli. Det mislykkedes imidlertid, for der tegnede sig kun »18 brave Soranere — deriblandt et medlem fra Lemvig!« Turen aflystes, og der maatte telegraferes til Lemvigeren, som senere skrev og takkede og beklagede, at turen var gaet i væsken — han havde fundet ideen særdeles tiltalende!

Den 15. november 1913 holdtes den 45. ordentlige generalforsamling, hvor man drøftede tilvejebringelse af et mindesmærke i Sorø for Frederik den anden. Det oplystes, at arkitekt *Martin Nyrop* havde været syg og var rejst til Italien, saa sagen maatte stilles i bero.

Derefter var der rusgilde med 140 deltagere.

1914. Den 10. marts 1914 holdt læge *Ejnar Meulengracht* i studenterforeningens lokaler et livligt foredrag om sine oplevelser i krigen i Serbien 1913. Der var mødt c. 50 deltagere — bagefter fik man aftensmad og punch.

Løvrigt førte bestyrelsen vidtløftige forhandlinger med skolens rektor og lærerkollegiet, hvorved det lykkedes at overbevise disse om, »at vi gamle drenge dog ikke var saa rivende ulve, at det ikke nok kunde forsvares at lade os komme ned og græsse blandt de soranske lam en enkelt dag, d. e. afholde sammenkomsten en dag i skoleaaret, saa at man saa lidt til eleverne dernede. Planen var saa vidt fremskreden, at mødedagen — 1. søndag i september — var fastslaaet — saa kom den europæiske krig og tanken om en Sorø-udflugt maatte opgives for denne gang«.

Den 19. oktober 1914 holdtes bestyrelsesmøde, hvor man drøftede rusgildet. Man bestemte ikke at indbyde rektor og lærerne, men derimod russerne, »dog ikke saadanne, som kun har gaet et aar i skolen (herved slipper man for pigerne i realklassen; der er ingen studier i aar)«.

Den 20. november 1914 holdtes atter bestyrelsesmøde, der gik behageligen hen med at *Olrík* foreviste og fremlagde manuskript til sangbogen og drøftede en masse antikviteter med de herrer *Hauberg* og *Kalko*. Mærkeligt nok blev et af bestyrelsesmedlemmerne derved søvning og gik tidlig!

Den 3. december 1914 holdtes den 46. ordentlige generalforsamling i studenterforeningen. Man vedtog her af samfundets kasse at betale 377 kr., som endnu skyldtes paa brønden.

Der rejstes ogsaa spørgsmaal om Tersløsegaardsagen; *Hennings* oplyste, at komiteen p. t. slumrede, men henstillede, at man skulde spørge formanden for komiteen, Overretssagfører *Godskesen*, for at faa klaret, hvorledes det forholdt sig med denne sag.

Efter generalforsamlingen var der som sædvanligt rusgilde, hvor general *Albert Arendrup* holdt en rustale, der var stærkt paavirket af tidens begivenheder. Der bemærkedes forøvrigt kun: »Maden var sjældent rædsom!«

1915. Den 4. januar 1915 holdtes bestyrelsesmøde, hvor man bestemte at skrive til *Godskesen* om Tersløsegaardsagen.

Den 30. januar 1915 holdtes møde hos *Wivel*, hvortil

var mødt c. 70 medlemmer. *L. C. Nielsen* holdt foredrag betitlet: Fra Atlanterhavet til Stillehavet mellem landsmænd. »Det vakte meget bifald, lysbillederne var ikke værre end den slags plejer at være, smørrebrødet var upaaklageligt og punchesoldet ikke morsommere, end at ingen døde af grin. Klokkeren 1 holdt man op med den svir!«

Den 5. september 1915 var der en tur til Sorø, men udover at der var 113 deltagere, findes der ingen beretning derom.

Der holdtes i efteraaret et par bestyrelsesmøder, hvor man navnlig drøftede priserne for rusgildet, idet værsten paa grund af dyrtiden maatte have 1 kr. mere end i 1913.

Den 4. december 1915 holdtes den 47. ordentlige generalforsamling. Umiddelbart før holdtes et bestyrelsesmøde, hvor der forelagdes en henstilling fra professor *Otto Borchsenius* om at søge at faa opstillet mindesmærker for *Hauch*, *Ingemann*, *Wilster* og *Bredahl* i Sorø. Man besluttede at tage spørgsmaalet op til nærmere overvejelse. — Endvidere spurgte overlærer *Matthiessen*, om Soransk samfund af sine midler vilde afholde omkostningerne ved et møde af de gamle Soranere, der skulde arbejde paa planen om den Sorø historie, som det var tanken at udsende i 1922. Det drejede sig om en halv snes videnskabsmænd, og mødet skulde holdes i begyndelsen af 1916. Dette tiltraadtes.

Ved generalforsamlingen samme aften fulgte der paa formandens beretning en meget livlig diskussion angaaende general *Arendrups* rustale det forrige aar, idet den angrebes som politisk. Fra bestyrelsens side hævdedes det med stor styrke, at den ikke havde været politisk men patriotisk.

Ved generalforsamlingen gaves der meddelelse om det svar, man havde faaet fra *Godskesen* om Tersløsegaardsagen. Bestyrelsen mente, at sagen som saadan ikke direkte vedkom Soransk samfund, hvilket *Hennings*, som var medlem af komiteen, dog ikke vilde indrømme — han vilde gerne gøre, hvad han kunde, for at Soransk samfund blev repræsenteret i den endelige bestyrelse.

Aftenen sluttede med rusgildet, hvori deltog 135, hvoriblandt 5 jubilarer. Rustalen holdtes ved bordet af borgmester i Sorø, overlærer *Lauritzen*.

1916. Den 22. januar 1916 samledes bestyrelsen med forfatterne af Sorøbogen. Der blev nedsat et forretningsudvalg, som kom til at bestaa af: overlærer *Matthiessen*, professor *Vilhelm Andersen*, underarkivar, dr. phil. *Norvin*, museumsdirektør, dr. *Mackeprang* og bogtrykker *Poul Hertz*, og man lavede et overslag over omkostningerne, og om hvorledes disse tænkes dækkede. — Efter mødet var Soransk samfund vært ved en middag for deltagerne.

Senere drøftede man ikke blot flere sammenkomster i den kommende tid, men der fremkom fra *Hertz* et forslag om at udgive et maanedblad, hvortil udgifterne skulde dækkes ved annoncer. Det overdroges *Hertz* nærmere at undersøge mulighederne herfor.

Den 11. februar 1916 var der møde paa Skydebanen. Først afholdtes bestyrelsesmøde, hvor man drøftede omkostningerne ved møderne paa Skydebanen, som man fandt lovlig høje, hvorfor man bestemte at forsøge *Nimb*.

Dernæst drøftede man bladet, som nu skulde udkomme.

Endelig holdtes en sammenkomst, hvor pens. adjunkt

F. Ohrt holdt foredrag om sine indtryk fra en rejse i Grækenland i 1913. Der var 80 deltagere og foredraget karakteriseredes som yderst livfuldt og fængslende. Efter foredraget var der torskegilde, »der forløb som den slags gilder bør : uden overflødige taler m. v., medens man lod maden vederfares al retfærdighed«.

Allerede den 4. marts 1916 holdtes en selskabelig sammenkomst hos Nimb med underholdning af frk. *Margaret Hauberg*, professor *Vilh. Andersen* og Komponisten *Rechnitzer-Møller*. Der var 115 deltagere, og det forløb paa den skønneste maade.

Den 1. oktober forelagde *Olrik* manuskriptet til sangbogen, som dog først blev færdig fra trykkeriet i januar 1917.

Der kommer nu en længere pause i protokollen, og man kan kun følge begivenhedernes gang gennem Soranerbladet. I protokollen har sekretæren gjort følgende bemærkninger med blyant:

»I løbet af sommeren 1916 var udgivelsen af bladet skredet jævnt frem. *Matthiessen* havde udarbejdet et skrift om Baldurs saga gennem 50 aar, og det fulgte med septemberheftet af bladet. Det kostede Soransk samfund 500 kr., hvorfor *Olrik* og *Matthiessen* fik svære røfler af de andre bestyrelsesmedlemmer. De to brødefulde herrer undskyldte sig med netop at have udvist god konduite, gavnet og fornøjet samfundet og fik betinget absolution. Dette skete ved et sig som en opulent middag formende bestyrelsesmøde, der udelukkede de alvorlige drøftelser, man ellers havde tænkt at ende dagen med.«

Den 2. december 1916 holdtes rusgildet paa Skydebanen, for første gang saaledes, at immatrikulationen med rustalen holdtes før spisningen. Redaktør *Holger Ibsen* var rustaler.

Den 12. december 1916 holdtes den 48. ordentlige generalforsamling i studenterforeningen. For første gang var regnskaberne offentliggjorte i Soraner-Bladet før generalforsamlingen. Det oplystes, at medlemstallet var henimod 900, at Soraner-Bladet var paabegyndt, at sangbogen var færdig, at *Matthiessen* havde udarbejdet en matrikel over alle Soranere fra 1822, og at den var parat til trykning, og endelig at det ved en Soraners hjælp var lykkedes at købe en af *Bobé* udarbejdet matrikel over Soranere indtil aar 1800. »Det var en i alle maader yndig og fredelig generalforsamling«. Tersløsegaard-sagen (: Underskudet ved Istandsættelsen — henved 10.000 Kr.!) var gaaet i orden ved arkitekt *Nyrops* opofrende hjælp.

1917. Bestyrelsen havde tænkt paa en sammenkomst i marts 1917, men man opgav tanken herom, fordi man under de daværende forhold ikke fandt tidspunktet passende, og fordi man mente, at man ikke kunde paa regne tilstrækkelig deltagelse.

I maj-nummeret af Soraner-Bladet meddeltes, at der paa finansloven af Sorø akademis midler var bevilget 2000 kr. aarlig i 4 aar til Sorøbogen.

Den 13. november 1917 holdtes den 49. ordentlige generalforsamling, hvortil var mødt 35 medlemmer. Ved denne lejlighed brugtes første gang den smukke og ejendommelige klokke, tegnet af arkitekt *Nyrop* og skænket af 3 gamle realister (bogtrykker *Poul Hertz*, vekselerer *Jul. P. Levinsen* og muremester *Otto Licht*).

Den 8. december 1917 holdtes rusgildet hos Nimb med adjunkt *A. J. West* som rustaler. »Efter bordet indtog man kaffen i det tilstødende galleri, og det var

vist den almindelige mening, at den ministerielle lukketid kl. 11 forbandt lidt svarede til den glade og livlige stemning, hvori deltagerne efterhaanden var bragt, men som nu blev slaet ned uden pardon. Et par timer til — og aarsfesten vilde være blevet en af de mest vellykkede i Samfundets annaler! Nu var der ikke andet at gøre end lovlydigt og pligtskyldigst at bryde af, ligesom man havde det allerbedst — men det var altsaa krigens skyld«.

1918. Den 13. april 1918 var der sammenkomst hos Nimb, hvor *Matthiessen* holdt foredrag om Sorø skole og dens fremtid for c. 75 medlemmer. »Efter foredraget samledes man til aftensmaden, der hurtigt gled ned og efterfulgtes af den trang til at samles i fortrolige klynger om et glas punch, som tidens elendighed ikke har barmhjertighed med. Fuimus Troes — «.

To gange i aarets løb tog en del gamle Soranere til Sorø: den 12. maj 1918, da soldaterkorpset holdt jubilæum, og den 15. september 1918, da der var cricketkamp mellem gamle Soranere og et elevhold.

Den 18. november 1918 holdtes den 50. ordentlige generalforsamling i studenterforeningen med c. 45 deltagere.

Den 30. november 1918 holdtes rusgildet hos Nimb med professor *Erik Schou* som rustaler. Der var c. 150 deltagere, hvoriblandt 3 damer. »Kalveryg og gemyser med øl, et spinkelt surrogat for gaasesteg, smør og ost med brød og æblekage samt vin«.

1919. Den 18. marts 1919 holdt overretsassessor *Boeg* ved en sammenkomst foredrag om U. S. A. under verdenskrigen. Der var mødt henved 50 medlemmer.

Den 21. september 1919 var der tur til Sorø med stor tilslutning. Da man blev over 200, kunde man ikke faa plads til at spise paa akademiet, og man maatte derfor spise baade frokost og middag paa Parnas. Da der var plads nok, inviterede man ikke blot de elever, som havde deltaget i cricketkampen samme dag, men ogsaa ældste gymnasieklasse. Salen paa Parnas havde den ulempe, at talerne ikke kunde høres.

Ved dette møde fremkom statsadvokat *Nic. Kiørboe* med det forslag, at 200 gamle raske Soranere skulde give 10 kr. om aaret, som skulde anvendes til hjælp til unge Soranere i de to første aar efter deres dimission, og dette forslag formuleredes nærmere af *Kjørboe* og *Hennings* i det følgende nummer af Soraner-Bladet. Der kom straks betydelig tilslutning, men tallet 200 blev vist aldrig fuldt naaet; i februar 1920 meddeles, at der endnu mangler 25 »raske gamle Soranere«.

I Soraner-Bladets novembernummer 1919 foreslog *H. Schønning* oprettelsen af et engageringsbureau, hvilket senere blev realiseret.

Den 4. december 1919 holdtes den 51. ordentlige generalforsamling i studenterforeningen. Her foresloges en kontingentforhøjelse, navnlig af hensyn til bladet. Medens annonceindtægten var ret uforandret 3—4000 kr. og udgifterne til honorarer var gaaet noget ned, var omkostningerne til fremstilling af bladet tredoblet. Man vedtog, at kontingentet for de ældre skulde være 10 kr., for de unge 4 kr. Der var 40 medlemmer tilstede.

Den 13. december 1919 holdtes rusgildet hos Nimb med højesteretssagfører *H. H. Bruun* som rustaler. Man fik atter gaasesteg! Men derimod var punchesoldet kun kort, og man kunde kun blive samlet til kl. 11½ — da de sidste lamper slukkedes!

1920. I februar 1920 meddeltes i bladet, at soraner-

emblemet nu var færdigt, og at det kunde faas tilkøbs i tre forskellige skikkelser, af guld eller »gult metal«.

Den 7. marts 1920 døde den højt elskede og man kan næsten sige forgudede formand for Soransk samfund, direktør *Sophus Hauberg*, som havde været Samfundets formand siden december 1908. Da det ældste medlem af bestyrelsen, købmand *Kalko*, var paa rejse til Sydamerika, opsatte man valget af formand til hans hjemkomst. Ved det derefter afholdte bestyrelsesmøde 7. september valgte man, da *Kalko* ikke vilde overtage formandspladsen, prof. *Erik Schou* til formand.

OM SORØ-UNIFORMER I ÆLDRE TID

Da Sorø-Værkets sidste Halvbind var under Udarbejdelse, ønskede Redaktørerne naturligvis meget at bringe Billeder, der kunde vise, hvorledes Skoleuniformen havde set ud gennem Tiderne, bl. a. de gammeldags Trøjer (uden Skøder) og Kjoler (med Skøder), som i 1883 afløstes af Jakken, der siden har holdt sig. Resultatet var ret kummerligt; paa Billedet S. 514 af de to Brødre Christian og Vilhelm Heise ser man saaledes tydelig nok to Trøjer — forfra, men hvorledes Drengene (og Trøjerne) saa ud bagtil er ikke umiddelbart indlysende. Og saadan var det naturligvis med alle andre Soraner-Billeder fra Trøje- og Kjole-Tiden — ingen af vore gamle Kammerater har netop ønsket at vende Reversen til, naar de stod for Kameraet, og noget fotografisk Bagbillede af en Skødedreng eksisterer saaledes næppe; Datiden kendte jo ikke vore Snapshots af Folk og Mennesker i alle mulige Situationer.

Paa de her gengivne Billeder af to overmaade nette unge Mennesker fra 1878/79, der venligst er udlaant os af Hr. Kap-

Soraner-Uniform 1879. Trøje.

tajn *Palslev* — de hørte til det Billedmateriale, han havde fremme paa Soraner-Aftenen den 6. April — ser man da heller ikke hverken Trøjens eller Kjolens Bagsider, men takket

være de virkelig gode Opstillinger, Fotograf *H. F. G. Hansen* i Sorø har arrangeret, faar man dog af Billederne et ret tydeligt Indblik i de to Klædningsstykkers særlige Finesser, saaledes at man kan gøre sig en vist nogenlunde rigtig Forestil-

Soraner-Uniform 1878. Kjole.

ling om dem, ogsaa hvad Bagsiden angaar — navnlig naar det oplyses, at Trøjen bag til løb ud i Antydning af en Spids, altsaa ganske saaledes som f. Eks. Livgardens Rekrutter bærer den i vore Dage; hvad Kjolen angaar, da har dens Facon sikkert været som en Herrekjole alle Dage efter Sagens Natur maa være: med to faste Skøder (runde eller spidse efter den skiftende Smag), der naar omtrent ned til Knæhaserne.

Da sikkert en og anden genkender og andre nok vil vide, hvem de to Kammerater er, hvis Fotografier efter o. 55 Aars Forløb optræder her som Kostumbilleder, skal vi oplyse, at Trøjen bæres af *Louis William Kastrup*, Søn af Forpagter K. paa Lynga i Halland; han var født 1863 og er her fotograferet d. 14. 6. 1879 som Discipel i III Realklasse; kom ind i Foraaret 1877 og blev i 1879 udmeldt af Sorø Skole.

Den unge kjoleklædte Soraner er nuværende Grosserer *Alfred Avep* — født 1862, i 1878 Elev i IV Realklasse som *Alfred Victor Emanuel Poulsen* og dimitteret 1879 med Præliminærs eksamen. Kjolen har han sikkert, som Skik var, anlagt ved sin Konfirmation.

Man kan umuligt se disse Billeder af to 16—17aarige unge Mennesker fra 70'erne uden at bemærke den utvungne, man tør vist uden at overdrive sige: elegante Holdning, der præger dem, og som antyder, hvorledes Soranerne i hine Aar var vikset op af Skolens Gymnastiklærer, gamle *Prehn*, og af Stedets aristokratiske Tradition til den Type, som den engelske Forfatter *Horace Marryat*, der i 1858 besøgte Sorø, gav Skudsmaalet: they appeared a gentlemanlike set of youths, and saluted us as we passed, taking their caps off — more than the Eton or Harrow boys would have done...

Naar det i Sorø-Værket II S. 515 hedder, at »da 1883 Uniformsvangen blev udstrakt til Gymnasiasterne, blev [den blaa] Frakke og Kjole, den skødeløse Trøje, de graa Benklæder og Vest afskaffede. Uniformen blev ens for alle: blaa Jakke og Vest med Fønixknapper og blaa Benklæder«, saa er dette ikke helt rigtigt. I Rektor *Blicherts* Indstilling af 24. Maj 1883 til

Undervisningsministeriet, som under 4. Juni s. A. bifaldt Forslagene, der derefter traadte i Kraft fra det nye Skoleaars Bestyrelse, var det udtrykkelig foreslaaet, at graa Benklæder skulde kunne bæres til daglig, hvad de da vist ogsaa blev til langt op i Hoffs Rektorat. Høj Hat, Kjole og Frakke skulde dernæst ogsaa først »afskaffes efterhaanden«, og Kjolen for ældste Klasse sikkert allersidst. I Tiden o. 1890—1900 var det i hvert Fald Skik og Brug, at den Kjole, hvori de vordende Studenter skulde »gaa op« ved Examen artium, allerede blev anskaffet og brugt ved Kongeballet samme Aars Foraar og mulig endda tidligere. Naar denne Kjoleskik er blevet stoppet, kan ikke ses af de ellers meget detaillerede »Meddelelser angaaende Sorø Akademi for Aarene 1889—1898 og 1899—1908«, og nogen ny ministeriel Bestemmelse derom er da sikkert ikke indhentet, men Rektor Hoff har vel simpelthen benyttet sig af den af hans Forgænger indhentede Resolution, hvorefter bl. a. »Kjole ... afskaffes efterhaanden«. Iøvrigt mindes den, der skriver dette, at Hoff i 1894 eller 1895 stærkt haandede de daværende Gymnasiasters Paaklædning og talte med Patos om de skønne Dage, da de ældste Aargange gik klædt i smukke Kjolesæt, mens der paa Knagerne i 6. Klasse udelukkende hang høje Hatte — en grel Modsætning til vore stygge Jakker og flade Drengesketter.

hgo.

DØDSFALD BLANDT SORANERNE

I Løbet af Foraaret er to gamle Klassekammerater fra Sorø, begge udgaaede med Præliminæreksamen i 1863, fulgtes ad i Døden med en Maanedes Mellemrum.

Ældst af dem var Kammerherre, kar. Ritmester Vilhelm Grevenkop-Castenskiold, som døde den 22. Februar i Fredensborg.

Johan Vilhelm Grevenkop-Castenskiold, der var født den 23. November 1844 paa Hørbygaard som Søn af Jægermester, cand. juris Johan Vilhelm G.C. og Hustru Adelaide født Brun, kom 1854 i Sorø Skole, som han forlod i 1863 med Præliminæreksamen. Aaret efter blev han Sekondløjtnant i Kavalleriets Krigsreserve (ved 5. Dragonregiment) og deltog som saadan i Krigen 1864; i 1867 blev han ansat i Rytteriets Linie og stod 1872—90 i Forstærkningen; i 1894 fik han Ritmesters Karakter. I 1867 erhvervede han Gaarden Sophienborg ved Hillerød og ombyttede den i 1872 med Esromgaard, nord for Esrom Sø, hvilken Ejendom han frattraadte i 1900; han privatiserede derefter i Fredensborg, hvor hans anden Hustru ejede Landstedet Frederiksyndest.

Med sin første Hustru Henriette, født Krag, der døde i 1890, havde han to Sønner og to Døtre; i Juli 1886 fristede han den tunge Sorg, at hans yngste, da 17-aarige Søn druknede i Esrom Sø. I 1901 ægtede han Enkegrevinde Louise Danneskiold, født Komtesse Knuht fra Lilliendal, der i sit 1. Ægteskab med Forpagter af Assendrup ved Haslev, Greve O. L. A. B. Danneskiold var Moder til Soraneren, Maleren Sophus Danneskiold-Samsøe; hun afgik ved Døden i 1928.

J. V. Grevenkop-Castenskiold, som efter Indgaaelse af sit 2. Ægteskab udnævntes til Kammerherre, blev i November 1909 Ridder af Dannebrog. Han overleves af en Søn og en ugift Datter, begge af 1. Ægteskab.

Den yngste af de to Veteraner er Hofjægermester Carl Hartvig Hoppe til Toftholm ved Mørkøv, som d. 26. Marts afgik ved Døden, knap to Maaneder efter sin fem Aar ældre Broder, Kammerherre Johan Hoppe, hvis Død omtaltes i Soraner-Bladets Februar-Nummer.

C. H. Hoppe saa som sine Brødre Lyset i Stiftamtmandsboligen i Reykjavik — den 21. April 1846; da Faderen var blevet Amtmand i Sorø, kom C. H. Hoppe 1855 i Skolen dér og forlod den i 1863 med Præliminæreksamen. Han lærte i de følgende Aar Landvæsen, praktisk og teoretisk, blev i 1867 Forvalter paa Fryden dal og købte i 1870 for 185.000 Rd. af Jægermester J. Dinesen Hovedgaarden Store Mørkegaard, som han siden har besiddet, og som under ham fik Navnet Toftholm. I 1883 blev Godsejer Hoppe Medlem af Holbæk Amtsraad og røgtede dette Hverv til 1916; fra 1879 til 1929 var han Medlem af Overmønstringskommissionen. I 1892 blev han Ridder af Dannebrog, i 1911 Dannebrogsmænd og i 1925 Kom. af Dannebrog.

I 1899 mistede han sin Hustru, Louise, født Baronesse Wedel Jarlsberg, som han havde ægtet i 1871; af Ægteskabet var tre Døtre og to Sønner, hvoraf Thorkil Frederik Hoppe, født 17. Aug. 1875, i Aarene 1889—90 var Discipel i Sorø Skole.

I en Alder af 62 Aar døde fhv. Kaptajn af Artilleriet, Kammerjunker Frederik Adolf Wilhelm Schack von Brockdorff den 27. Januar iaar paa St. Maria Hospital i Roskilde. Han var født 14. Juni 1870 paa Gaarden Frederikseg i Hellevmagle Sogn som Søn af Godsejer Frederik Carl Emil Schack von Brockdorff og Hustru Sophie Hedevig født Komtesse Schulin, og var fra 1885 til 1885 Discipel i Sorø Skole, som han forlod uden Afgangseksamen sammen med sin to Aar yngre Broder Carl Louis August v. Brockdorff. Efter at have gennemgaaet Officersskolen blev han ansat ved Artilleriet og gjorde Tjeneste ved 2. Artilleriafdeling i København, til han i 1922 faldt for Aldersgrænsen; i 1921 udnævntes han til Ridder af Dannebrog.

I 1898 ægtede han Frøken Adelheid Marie Kaas fra Nedergaard, som døde i 1915; Aaret efter indgik han Ægteskab med Frøken Augusta Leisner, der overlever ham. En Datter af første Ægteskab, Vibeke v. Brockdorff, er gift med Stamhusbesidder, Hofjægermester Chr. D. Lüttichau til Tjele m. v.

Den 11. April døde fhv. Bankbestyrer Steingrim Finsen i København; han havde da i tre Maaneder været syg, lidende af et Hjerteonde; Døden indtraf paa Finsens Lysinstitut.

Steingrim Finsen var født d. 7. Febr. 1868 i Thorshavn paa Færøerne, hvor hans Fader, Hannes Finsen, død 1892, da var Amtmand; han var saaledes Broder bl. a. til Lægen Niels Finsen. Han kom i 1881 i Skole i Sorø og forlod i 1884 Sorø med IV Klasses Hovedeksamen; i 1888 blev han Student fra Ribe Katedralskole. Efter i nogle Aar at have været Assistent ved det Classenske Fideikommis, gik han over i Bankfaget, blev i 1898 ansat som Assistent i »Dansk Arbejdersbank« og beklædte i en Aarrække — til 1920 — Stillingen først som Medbestyrer, senere som Bestyrer af Føroya Banki i Thorshavn; senere var han i nogle Aar Bestyrer af Landmandsbankens Filial i Københavns Frihavn. Han nød som Bankmand Anerkendelse for sin udprægede Højagtighed og Paalidelighed og var velset

og afholdt af det store Publikum, han kom i Berøring med.

Ved sin Død efterlod han sig Enke, Fru Dora Finsen født Thorsen, og to voksne Sønner.

Fhv. Kaptajn af Fodfolket Chr. Engberg døde Søndag den 19. Marts paa Militærhospitalet i København.

Christian Hans Engberg var født d. 4. December 1874 i Aalborg som Søn af Apoteker dér, senere Indehaver af Vajsenhusapoteket i København Chr. J. S. Engberg og Hustru Laura Albertine født Ørsted. I 1888 kom han til Sorø, hvorfra han i 1895 dimitteredes som Student af den matematiske Retning. Efter at have gennemgaaet Officersskolens næstældste Klasse blev han i 1898 udnævnt til Sekondløjtnant af Fodfolket (12. Batl., Fredericia), og Aaret efter til Premierløjtnant; i 1907 udkommanderedes han til Tjeneste ved Gendarmerikorpsen i Dansk Vestindien med Bopæl paa St. Thomas, men blev i 1908 fritaget for denne Tjeneste fra Foraaret 1909 og indtraadte atter i Nummer i Fodfolket, hvor han avancerede til Kaptajn og senest gjorde Tjeneste som Depotkommandør ved 1. Regiment, til han i 1925 erholdt Afsked; i April 1921 udnævntes han til Ridder af Dannebrog. Han indtraadte derefter i »Forsikringsaktieselskabet Nye danske af 1964« som Beregner, i hvilken Stilling han endnu virkede ved sin Død. I 1910 var han blevet Frimurer og beklædte ved sin Død Stillingen som Ceremonimester i Andreas-Logen C. C. D. En ondartet Underlivslidelse, som han med stor Taalmodighed og Udholdenhed havde baaret i lang Tid, medførte hans tidlige Død.

Han overlever af Fru Johanne Birgitte Engberg født Nyholm, som han havde ægtet i 1901, og af tre gifte og en ugift Datter.

BILLEDGAVER TIL SORANER-BLADET

Rektor emeritus *M. C. Koefoed*, Rønne, har skænket os en Samling paa ialt 25 Fotografier af hans samtidige i Sorø (fra Aarene 1874—76). Vi er meget taknemmelige for denne Gave og vil gerne ogsaa paa dette Sted udtale vor Tak til Giveren. Soraner-Bladet har tidligere fra forskellige trofaste Kammerater modtaget saadanne Fotografier, og det kan efterhaanden blive til en hel Samling, som vi naturligvis meget gerne ser forøget. Det er jo i Reglen saadan, at naar en Soraner dør, har hans Enke eller Børn ret ringe Interesse for hans Efterladenskaber af denne Art, og paa den Maade er sikkert mange foldige Portrætter i Aarens Løb gaet tabt.

Fortræffeligt vilde det da være, om adskillige, ja saa mange som muligt af dem, der læser dette, vilde være over at træffe om ikke andet saa en dispositio mortis causa m. H. t. Billeder af hans Sorø-Venner og Kammerater, som lagt til den allerede forhaandenværende Beholdning kan danne en saa komplet Samling som muligt af Soraner-Portrætter. Soraner-Bladet modtager med Tak baade selve Fotografierne og Tilsagn om, at saadanne med Tiden vil tilgaa os, og vi skal sørge for, at Billederne omhyggeligt opbevares og katalogiseres. Det skal i denne Forbindelse henstilles, at Indehaverne i Tide forsyner hvert Fotografi med en Paaskrift paa Bagsiden om, hvem det forestiller, helst ogsaa med Tilføjelse af den paagældendes Aargang eller Aarstallet for Optagelsen.

Ogsaa fra afdøde Rektor *H. P. Hoff-Hansens* Enke har vi i disse Dage modtaget en kærkommen Billedgave, nemlig fem Gruppebilleder: af Studenterholdene 1886 og 1897 og fra Skolekomedierne i 1888 (Genboerne), 1889 (En Spurv i Trane-dans) og 1891 (Deklarationen). Vi bringer Fru Hoff-Hansens vor bedste Tak for denne Gave og den fortsatte Interesse for hendes Mands gamle Skole, for hvilken han altid bevarede en usvækket Kærlighed og Interesse.

SORANSK SAMFUNDS GENERALFORSAMLING

Den 64. ordinære Generalforsamling afholdtes Aar 1933 Lørdagen den 22. April Kl. 8 paa Hotel Phoenix.

Formanden, Stabslæge Dr. med. *Gordon Norrie* bød Velkommen og foreslog Landsretssagfører *Chr. Holberg* som Dirigent; han valgtes med Acclamation og konstaterede, at Generalforsamlingen var lovlig indvarslet.

Formanden fik først Ordet og aflagde Beretning om, hvad der i Aarets Løb var passeret, efter først at have mindedes de i Aarets Løb døde gamle Soranere. Beretningen omhandlede derefter de i Aarets Løb arrangerede Fester og Sammenkomster m. v.

Da ingen ønskede Ordet i Anledning af Beretningen, blev Ordet givet til Kassereren, Kontorchef *C. A. Louw* for Aflæggelse af Regnskab for Samfundet.

Arkivar, Landinspektør *Ewens* kritiserede stærkt, at man anvendte saa store Summer til Fester, samt at man havde opført Posten Kr. 400,— som Overtagelse af Emblemer og ikke som Tilskud til Bladet.

Kassereren imødegik.

Da ingen andre ønskede Ordet, blev Decharge givet for Regnskabet.

Derefter fik Kontorchef *Harhoff* Ordet for Aflæggelse af Understøttelsesfondens Regnskaber.

Kontorchefen redegjorde først i en længere Tale for Principperne i Uddeling af Understøttelser, idet han antog, at han for sidste Gang aflagde Regnskab i Soransk Samfund, og gennemgik derefter Regnskabernes Enkeltheder.

Læge *Holst* ønskede Ordet og bemærkede, at de af Kontorchefen fremhævede Principper efter hans Mening var de bedst mulige.

Direktør *Rasmusen* sluttede sig varmt til Læge *Holsts* Udtalelser.

Landinspektør *Ewens* knyttede enkelte Bemærkninger til Forholdet og fremhævede, at hans Bemærkninger paa Generalforsamlingen ifjor absolut ikke havde været rettet personligt mod Kontorchef *Harhoff*.

Da ingen andre ønskede Ordet, blev Decharge givet.

Dommer *Knox* fik derefter Ordet for Aflæggelse af Bladets Regnskab og bemærkede herunder, at Posten »Tilgodehavende hos den tidl. Forretningsfører« var bragt ud af Verden.

Redaktør *Schønning* knyttede enkelte Bemærkninger til Regnskabet, og Ingeniør *E. W. Lauridsen* bemærkede, at Tilgodehavender for Annoncer synes noget store.

Soraner-Bladets Forretningsfører *Axel B. Jacobsen* imødegik de fremførte Indvendinger.

Ewens fik atter Ordet og mente, at Tilbagegangen i Bladets Forhold var forfærdende.

Formanden gav efter Forespørgsel af *Schønning* Forsamlingen den Trøst med paa Vejen, at Bladets økonomiske Fremtid

nu tegnede sig lysere, idet man havde faaet en ny Forretningsfører og en ny, energisk Annonceagent.

Kontorchef *Olrík* imødegik *Evens*, der havde udtalt sig om Udgiften til Redaktion og Tekstbidrag, og oplyste, at Lønnen for Redaktøren forlængst var dalet meget stærkt.

Efter at *Sidenius* havde anket over, at Udgifterne ikke var faldet i samme Forhold som Indtægterne, blev der givet Decharge for Regnskabet.

Formanden fik nu Ordet i Anledning af Bestyrelsesvalget og meddelte, at han selv, *Olrík* og *Chr. Balslev* var paa Omvalg. Bestyrelsen foreslog Genvalg for *Norrie*, *Olrík* og i Stedet for *Balslev*, hvis Tid ikke tillod ham mere at sidde i Bestyrelsen, stud. polyt. *Lauge Lauridsen*.

stud. jur. *Jonas Bruun* fik derefter Ordet og vilde kraftigt fraraade, at man genvalgte Kontorchef *Olrík*, specielt under Hensyn til den Maade, hvorpaa Soraner-Bladet redigeredes. Han foreslog i Stedet for at vælge Ingeniør, cand. polyt. *Ammitzbøl* og henstillede endvidere til Dirigenten, at Afstemningen blev hemmelig. Da *Dirigenten* erklærede, at han ikke fandt Anledning hertil, og Forsamlingen ikke syntes tilfreds med denne Afgørelse, udtalte Kontorchef *Olrík*, at Forholdet let lod sig ordne, idet han ikke ønskede at modtage Genvalg.

Derefter blev en Liste bestaaende af *Norrie*, *Ammitzbøl* og *Lauge Lauridsen* forelagt til Afstemning, og alle tre valgtes uden yderligere Diskussion.

Revisorer og Revisorsuppleanter genvulges.

Til Slut takkede Formanden *Dirigenten*, hvorpaa Generalforsamlingen hævedes.

(sign.) *Chr. Holberg. Svend Clausen.*

„EN PSEUDOVIDENSKABELIG SKARNKASSE —“

Efter Anmodning har Student *Jonas Bruun*, en Søn af Højesteretsadvokat *H. H. Bruun*, sendt Soraner-Bladet sin Tale fra Generalforsamlingen den 22. April, idet han har tilføjet, at han intet havde nedskrevet og saaledes ved Nedskrivningen kun har kunnet holde sig til Hukommelsen. »Men der kan ikke være nogen Divergens mellem det af mig sagte og skrevne«.

Dette har vi ogsaa Indtrykket af, og vi gengiver derfor det modtagne Manuskript in extenso.

»Som Repræsentant for en Del gamle Soranere af de yngste Aargange vil jeg tillade mig at fraraade at stemme paa Kontorchef *Olrík*.

Motiveringen herfor er en dobbelt:

For det første har vi ønsket ind i Bestyrelsen at faa et Medlem, som tilhører den »mellemske« Aldersklasse (ca. 25—50 Aar), der som bekendt kun er meget smaa repræsenteret ved Samfundets Møder, og vor Kandidat skulde saa forhaabentlig drage en Del af sine jævnaldrende med sig.

Men Motiveringen har tillige en anden Side, som er direkte rettet mod Kontorchef *Olrík*. Der har nemlig i de sidste Aar i alt Fald blandt de yngre været en stadig stigende Utilfredshed med Soraner-Bladet og dets redaktionelle Ledelse. Vel ved vi, at det ikke er Kontorchef *Olrík*s Stilling som Redaktør, men som Bestyrelsesmedlem, der i Aften skal under Afstemning, men vi har alligevel ment at kunne give Kontorchef *Olrík* et Mistillidsvotum som Redaktør ved at unnlade at stemme for hans Genvalg til Bestyrelsen.

Ingen vil nægte, at Soraner-Bladet indtager en overordentlig fremskudt Plads indenfor Soransk Samfunds Virksomhed. Dette fremgaar saa meget klarere, naar man betænker, at en

stor Procentdel af Medlemmerne kun kender og følger Samfundet gennem dets Blad. Det kan derfor ikke være Bestyrelsen ligegyldigt, om Bladet redigeres til Medlemmernes Tilfredshed eller ej.

Tager man Soraner-Bladet for de sidste Aargange, vil det vise sig, at et Nummer gennemsnitligt indeholder følgende: 1) En Artikel, som ifølge sin Plads i Bladet er bestemt til at være det paagældende Nummers Hovedhjørnesten, og som i Reglen er af specielt litteraturhistorisk eller kulturhistorisk Indhold, og hvis Kendemærke er dette, at den bogstavelig talt aldrig kan paaregnes at have Interesse for nogen udover Forfatteren og nogle faa paa dette Omraade kyndige.

2) Derefter en Række Nekrologer og Mindeord, saa 3) Referater og et Par Linier fra Sorø, og endelig det med minutios Nøjagtighed redigerede 4) Afsnit med Oplysninger om, hvem der er blevet R. af D. o. l.

Om Nekrologerne o. s. v. er intet mere at sige, end at det kun er ret og rimeligt, at afdøde Soranere faar nogle Mindeord i Bladet, men desværre er det ofte saaledes, at Bladets øvrige Stof er saa tyndt, at Nekrologerne maa bære Bladet.

Som før nævnt kan den ledende Spidsartikel (1) næsten aldrig afvinde almindelige Læsere Skygge af Interesse. Alligevel maa det erkendes, at saadanne Artikler ofte har deres Betægtighed, fordi de er videnskabelig værdifulde ved at kaste nyt Lys over Begivenheder eller Personer, men Forudsætningen er, at der i Bladet findes et almeninteressant og læseværdigt Stof som en rimelig Ækivalent mod de tunge Artikler. Og dette er ikke Tilfældet i Øjeblikket. For en Del af disse specialhistoriske Artikler gælder det imidlertid, at de ud fra et hvilket som helst Synspunkt er ligegyldige og kun kan glæde Forfatteren. Som Exempel paa disse sidste vil vi nævne »Et utrykt Brev fra Rasmus Nyerup« (Feb. 1932) og »Ludvig Holberg som Tørvehandler« (Juli 1932). Naar man læser saadanne Artikler, har man et levende Indtryk af, at Redaktøren inden Bladets Udgivelse har lidt af den mest trykkende Stofnød og derpaa belemret Bladet med nogle antikvariske Lige-gyldigheder, saa at Bladet derved ofte faar Karakter af en pseudo-videnskabelig Skarnkasse.

Det som ganske mangler, er det friske Pust, den Ungdommelighed og det Liv, som skulde gøre Bladet læseværdigt, og det faktiske Forhold er da ogsaa det, at Masser af gamle Soranere lader Bladet glide ulæst fra Postkassen til Papirkurven, fordi de fra tidligere Tid ved, at der intet er i Bladet, som har Interesse for dem.

Kontorchef *Olrík* har ikke mindste Kontakt med de yngre Medlemmer, ej heller med det Sorø, som eksisterer i Dag. Han har manglet den Forryngelsesevne, som er nødvendig for en Redaktør, og vi ønsker at give vor Utilfredshed til Kende ved ikke at stemme paa ham.

Vi møder endvidere med det positive Forslag at stemme paa Ingeniør, cand. polyt. *Jan Ammitzbøll*, der har stillet sig til Disposition. Ingeniør *Ammitzbøll* har tidligere været Sekretær i Soransk Samfund og er en frisk og levende Mand, der repræsenterer netop den Aldersklasse, som trænger til Repræsentation i Bestyrelsen. Han har imidlertid overfor os udtalt — og det er os derfor magtpaaliggende at præcisere det her i Aften — at han ikke ved at stille sig til Bestyrelsen tager nogen Stilling til Spørgsmaalet: Kontorchef *Olrík*.

Til sidst vil vi saa indtrængende, som det er os muligt, henstille til *Dirigenten*, at den kommende Afstemning bliver skriftlig, da det efter vor Mening er den eneste rimelige Afstemning, naar det i en kammeratlig Forening drejer sig om et Personspørgsmaal.«

— — —
Sat sapienti.

Red.

GAMLE SORANERE

En meget trofast gammel Soraner, Ingeniør *Vilhelm Ortwed*, Student fra Sorø 1896, kom efter lang Tids Ophold i Argentina for nogle Aar siden hjem og gjorde et, desværre ikke resultatrigt Forsøg paa at vække Interesse i Danmark for den argentinske Nationaldrik Yerbamaté (fremstillet af tørrede Blade og Grene af en Kristtornart, *Ilex paraguayensis*). Ifjor drog han atter over til Argentina, hvor han ejer en Plantage i Eldorado, i Provinsen Misiones, for paany at tage Kampen op med Tilværelsen i Egne, der trods alt syntes at byde ham taaleligere Levevilkaar end han med sin særprægede aandelige og sociale Indstilling fandt i det nuværende Danmark.

I et Brev, skrevet den 1. Januar iaar, til la Plata Soranernes herværende Nestor, kgl. Translatør *Th. Hilarius Kalko*, der velvilligst har tilladt os at gøre nogle Uddrag deraf, fortæller Ortwed et og andet om sit ensomme Liv paa den Plantage-Ejendom, han beboer i den argentinske Urskog, og som han nu antagelig er gaaet i Gang med at udnytte paa anden Vis, efter at Yerba-Dyrkningen ikke mere lønner sig. »Thi det sidste, jeg har oplevet, er, at den argentinske Regering har ophævet Tolden paa den brasilianske Yerba og derved givet hele Yerbaindustrien i Misiones til Pris for Hvededyrkernes Interesser længere Syd paa. Det vil sige, at min Yerbal, der under Forhold, som herskede, da jeg paabegyndte min Plantage, vilde have givet mig en Indtægt paa en 15 til 25.000 Kr. om Aaret, nu ikke er en sur Sild værd. Dog mere end nogensinde før indser jeg, at Frihandel er den allerførste Betingelse for, at Menneskene kan komme ud over den øjeblikkelige Verdenskrise, selv om der sikkert er endnu dybere Aarsager til samme, og derfor giver jeg kun et Bjæf fra mig — og ikke mere — over, at man netop skal begynde med at aflive os Yerbateros . . .

Nu er jeg svinebunden her, og i den kommende Uge bygger jeg mig en »Rancho« og indretter mig paa at ride Stormen af med Mandioca og Batatas og Porotos i mit Madskjold. Skulde jeg gaa til i den Kamp, jeg har at føre, saa har jeg dog den Tilfredsstillelse ikke at dø Straadød — og jeg misunder saa sandelig ikke de arbejdsløse derhjemme, der lever paa Hakkelse (Livets Hakkelse) . . .

Vi er jo i denne Tid inde i Højsommeren her. Solen har vi ved Tolvtiden i Zenith, og om Formiddagen faar vi en Sol-lussing fra Øst, om Eftermiddagen fra Vest. Men »Natten er vor egen«, den er virkelig paa Grund af vort Fastlandsklima kølig — derfor sidder jeg da ogsaa ved en Køkkenlampes Skær og skriver disse Linier.

Imorgen tidlig gaar det løs for Solopgang ud at finde Plads til Brønd, fælde Træer til mit Blokhus etc.. Det er et friskt Liv, jeg fører — kun ensomt. Men jeg glæder mig over ikke at staa ene i min Værdsættelse af, hvad Ungdomsdagene i Sorø betyder for mig den Dag i Dag til Trods for de 56 Aar, jeg har paa Puklen — og drømmer stundom om, at jeg igen kan komme til at gøre mine Smaature med en Smorrebrodspakke i Lommen ud i den danske Foraarskov eller blot til Søndermarken eller Frederiksberg Have . . .«

Det er godt gjort at tage Livet med det Humør, naar man, nær de 60, maa begynde forfra som Pioner i en Urskog. Vor hjerteligste Hilsen til vor tapre Kammerat! gid han maa bevare den Form for Ungdom, der lykkeligvis er blevet hans!

Med det i disse Dage udkomne 40. Hefte af »Illustreret dansk Litteraturhistorie«, hvori Kapitlet Jens Baggesen føres til Ende, følger en Meddelelse fra Gyldendals Forlag om, at dette *Vilh. Andersens* Hovedværk stærkt nærmer sig sin Afslutning. Med Dobbelt hæfte 43—44 vil det imponerende Arbejde antagelig i det kommende Efteraar være fuldført.

Undervisningsministeriet har under 13. Februar fornyet Inspektør af 1. Grad ved Nationalmuseet, Dr. phil. *Johannes Brøndstedts* Beskikkelse som Lektor i nordisk Arkæologi ved Københavns Universitet for et Tidsrum af 3 Aar fra den 1. s. M. at regne.

Efter Kirkeministeriets Indstilling er ved kgl. Resolution af 13. Februar Sognepræst for Sø Menighed i Københavns Stift *Johannes Jespersen* paa Grund af Sygdom afskediget i Naade og med Pension fra den 30. April 1933 at regne.

Rasmus Pedersen og *Svend Aage Rævskjær* (Navneforandring fra Frederiksen), der begge dimitteredes fra Sorø Skole i 1925, har i Vinteren 1933 bestaaet den lægevidenskabelige Embedseksamen.

Den danske Klub i Buenos Aires har til sin Næstformand valgt Hr. *Waldemar Rye*, dimitteret med Realeksamen fra Sorø 1884. Rye har siden Begyndelsen af 1890'erne opholdt sig i Argentina.

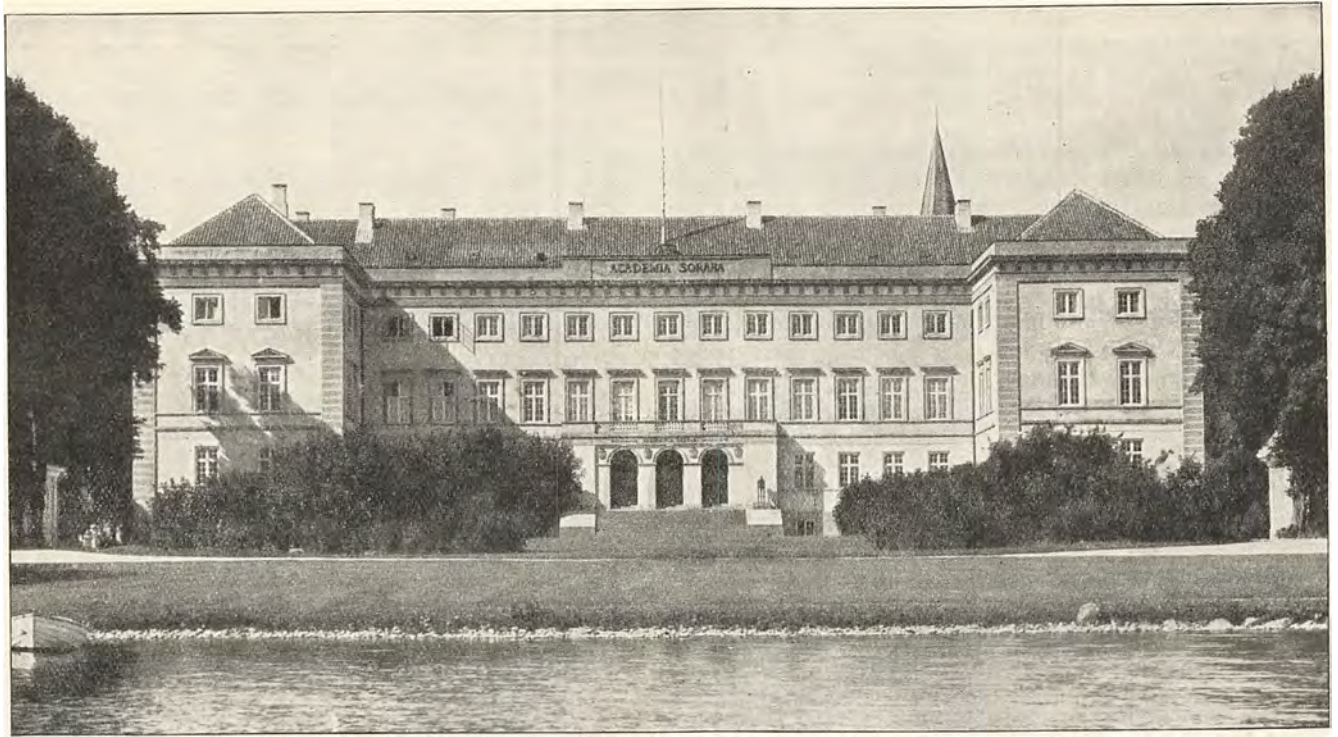
Amtslæge, Dr. med. *Max Christiansen* er for Tre Aaret fra 1. April 1933 beskikket som fast Suppleant ved Embedslægeeksamen i Retsmedicin, Medicinallovgivning og Epidemiologi.

Efter Indstilling af Finansministeriet er ved kgl. Resolution af 3. April Fuldmægtig *Hans Henrik Carl Kühl* udnævnt til Ekspeditionssekretær i Hovedrevisoraterne under Finansministeriet.

DEN 5. OG SIDSTE SORANER - AFTEN

i Sæsonen 1932—33 fandt Sted Torsdag den 6. April og bød paa Kaptajn *Palslevs* Causeri om Akademiliv i 70'erne. Det blev en meget fornøjelig Aften, der havde samlet et halvt Hundrede gamle Soranere, hvoriblandt adskillige, der ikke plejer at ses i den faste Kreds af Deltagere i disse Sammenkomster. Kaptajn *Palslevs* livlige, med mange morsomme Detailler krydrede Gennemgang af en Sorødrengs Tilværelse for to Menneskealdre siden, hvori Røverleg og »Soldater«-liv spillede en ikke ringe Rolle, blev fulgt med levende Deltagelse og hyppig Indblanding fra Tilhørernes Side og endte, efter at Takke-Klapsalverne for Foredragsholderen var hørt op, med, at adskillige, deriblandt Ingeniør *B. C. E. Wesche*, fik Ordet for supplerende Oplysninger.

Sæsonen sluttede, hvad der er værd at bemærke, med en lige saa god Tilslutning, som den hvormed den begyndte, og disse Mødeaftener, der nu synes at være kommet ind i det rette Spor, vil sikkert kunne regne med fortsat Tilslutning — blot, om muligt, i en noget mindre tobaksrøgkvalmende Atmosfære.

SORØNER-BLADET

18. AARGANG

Nr. 5

Maj 1933

LIDT OM „POETISKE TIIDS-FORDRIV FORFERDIGED VED PETER BENZON MYLIUS“

Af Torben Glahn, Sønderborg.

Ligesom man som Særkendet for Baroktidens Bygningskunst nævner de svulstige og overdrevne Former med de voldsomme Linjer, kan man i en anden Kunststart: Poesien paapege nøjagtig de samme Karakteristika. — Tager man vor hjemlige Digtekunst i Holbergs Tidsalder, vil man se dette tydeligt, man behøver blot at nævne en Mand som Wadskiær — for straks at have Tiden og Genren i levende Erindring.

Det er imidlertid ikke denne sorønske Professor — Lejlighedsdigteren par excellence — som her skal gøres til Genstand for Omtale, men derimod et andet — for Sorønerne — ganske morsomt Eksempel paa den Tids »Husflidsrimen«: Landsdommer *Peder Benzon Mylius*, der den sidste halve Snes Aar af sit Liv havde Bolig i Sorø, hvor han døde 1745.

Hans Rimerier vil være de fleste ubekendte, da de kun eksisterer i en sirlig Renskrift, der findes i Sorø Akademis Manuskriptsamling. Titelen paa den smukt indbundne Bog lyder: »Poetiske Tiids-Fordriv 3: Danske, Tydske, og Latinske Vers, forferdiged paa adskillige Tiider ved Peter-Benzon Mylius«.

Det maa med det samme siges, at noget ud over det ganske jævne maa man ikke vente sig af Landsdommerens »Tiids-Fordriv«. Hans Frembringelser skulde da heller ikke omtales her, hvis ikke det var, fordi man gennem dem ligesom faar et Glimt af hine Tidens Sorø.

Det er de mærkeligste Anledninger, der faar Mylius til at sadle Pegasus, han skriver f. Eks. et Vers »Til Velbr: Frøiken *Luxdorph udi Sorø*, Da ieg d. 25de Junii 1741 sendte hende min tomme Flaske, derudi at erholde paa nye Eendeel Mave-Draaber, som ieg og strax fik.« (Verset er dog lige saa ubetydeligt som Anledningen). — Senere er Aarsagen til et Digt den, at »Strekke-Been« (3: Døden) i 1742 har hentet Sorø Barberen Joh. Fr. Brauers to Svende: Magnus og Nicolai. En anden Gang lader han Sorø prise sig lykkelig, da »Kron-Prinsesse *Louisa*, fra *Engelland*, ... holdt d. 5te Decembr: Aar 1743 om Formiddagen Kl. X paa *Sorø-Klosters Grund*, for at tage frisk Forspan til sin Reyses viidere Fortsettelse ad *Frederichsberg*; Og, imidlertid *Hendes Kongelig Høyhed* her uden for *Sorø* opholdte sig, betragtede ret med særdeeles naadig og mild Aasyn, dens Situation.«

Jeg har ey mindre Hæld [nml. end København], mit *Sorø* Navn vel ikke

*Posteritæten*¹ i en Glem-Bog lader stikke.

Louisa' Fred'richs Bruud, mit Fortog² med Behag
Hår seet, og helsed mig *Decembers femte Dag*. (b)
(b.) Ao. 1743.

Versene er indførte i Bogen i en fuldkommen tilfældig Orden, idet der hverken er taget Hensyn til Tids-

følge eller. Emne, og dertil kommer, at over Halvdelen af dem er udaterede.

Vi vil nu forsøge — væsentlig paa Grundlag af Bogens Vers — at optrække Hovedlinjerne i Mylius' Liv.

Han blev Student 1706 i en Alder af 17 Aar, 4 Aar senere tog han teologisk Eksamen og 1712 Magistergraden. — Vi finder ham derefter som Huslærer for Abraham Lehn³, i hvis Navn adskillige af Bogens tyvse Lejlighedsdigte er »in die Feder gebracht« af Mylius. Men i 1718 er det for egen Regning, han griber Pennen og tilmed i et højst vigtigt Anliggende, nemlig for at skrive en »Forsikring om en oprigtig Kierlighed«. Og Svaret derpaa, ja det læser man af: »Erindring Om den Tredie Januarii Aar 1719. Da min Kiereste, Jomfru Magdalena-Margareta Holman, Efter Guds Forsiun tilsagde mig Ægteskabs-Løfte.

Lyksalig Stund ved Aftens Tiid,

Da Himmlen Mig bønherste,

Og med Forundring var saa bliid,

At ieg tilbage førte

Et Ja, som engang ved Guds Forsiun og Behag
skal i Bestandighed mig fryde mangel Dag.

Efter en Udenlandsrejse (1720—21) med Abraham Lehn giftede han sig og blev 1723 Sekretær i danske Kancellie og Aaret efter Assessor i Hofretten, senere i Højesteret. Han var altsaa dengang bosat i København og oplevede dér Stadens Brand 1728, »da Herrens Vrede-Ild /Den største Byens Part i Dager Tree bespændte / og gjorde mangel Een fra Huus og Kirke vild«. Ogsaa for Mylius brændte det, og han mistede aabenbart sine Penge samtidig:

Formuen blev fortært ved Branden, det er klart,

Og Gagens Mistelse hár gjort tilfulde bart.

See mig selv Syvende, som hungerer efter Brød,

Og døm, Stormægtigste, om ieg er ey i Nød.

I et Digt til Dronningen 1729 beder Mylius hende lægge et godt Ord ind for ham hos Kongen, Verset var »tegned med Munke-Bogstaver, og af Kongen ved Taf-felet anset for at være stukken i Kobber, . . . Men det bragde mig ingen Fordeel, uden Roos«.

I 1732 blev Mylius imidlertid udnævnt til Landsdommer for Sjælland og Møen, og antagelig bosatte han sig omtrent samtidig i Sorø. Her lader det til, at Mylius har fundet en aandebeslægtet Ven i Premierlnt. Johan Vibe v. der Osten,⁴ en Slægtning af Amtmanden og Forstanderen for Sorø Skole. Talrige er de Digte, der er ham decideret. Ved hans Komme jubler Mylius:

Kast nu din Sorrigs-Bylt afsides; Thi en Vibe

Af Østen⁵ mod dit Haab er funden i vor Egn.

Tag, eensom Hyrde, nu din snart fortøred Pibe,

Og leeg et Stykke paa til Fryds og Venne-Tegn.

Nu Viben svinger sig ved Thule-Søes Bræde,

Og Zephyrs sagte Vind i Aften-Stunden blæs,

Saa er det Varetegn paa ynsked Sommer-Glæde,

hvor stygt end Dryades i Skov og Marke hvæs.

Men i Reglen er det kun ubetydelige Indfald: en Fødselsdagslykønskning, en Invitation eller et Svar paa »von der Ostens Erindring til mig, da ieg saa ofte gik i Sorøe Kirke for at afskrive Gravskriver.«

Med Mylius' Pengesager har der næppe været stor Fremgang, skal man dømme efter den versificerede An-søgning

»Til Kong Christian den Siette om Brænde-Udviis-ning af Sorø Skove.

Stormægtigste Monarch!

Jeg Hustroe, Fire Planter

Snart fryse reent ihjel, skjønt Tolv og fleere Vanter

Bedekked Hænderne. Ja! om Vi end blev sat

I lodden Bonde-Pels, det er dog ilde fat.

Skov-Egnen zirkler os i Sorø Klosters Vange,

Saa Øyet er i Fryd, men Sindet angst og bange.

Os gaaer som Tantalus, Brød-Kurven ey var huld;

Thi hand fik Skam af Sult. Vi faaer det ude af Kuld.

Kast da et Soøle-Blink paa vore frosne Lemmer,

At Vinter-Strengthed ey saa græsselig os klemmer,

Byd Østen-Vinden⁶ ud i Sorø Skov at slaae

Sig om blant Træerne, at Vi kand nogle faae.

Vor Syster, Slagelse, og Ringstæd-Bye, vor Frænde,

Af Klør saa ofte hár den skønne Tørv og Brænde.

Hvad Aarsag kand min Pen ey mælde. Nok! Eenhver

Den Skæbne veed i Sor, Vi frosne Stakke er.

Lad da, Kong Christian, du Tvilling-Rigets Ære,

Min Bøn i Christi Navn, dog eftertrykkelig være.

Er ieg ei Kloster-Munk i Sorø Abbedie,

Gjør mig da Kloster-vandt i Sorø Skoverie.

Du vil dog ikke, at Lands-Dommeren skal fryse,

Naar Sneefog, Kuld, og Frost u-baremiertig fnyse

Hvert Aar mod ham og hands; Da Vi til dette Sor,

I Haab at være frelst, som til et Zoar⁶, foør.

Min Stue er saa kold, mit Fyrstæd uden Varme;

Den første gjør Os stiv, det andet gjør Os Harme.

Vor Ringstæd Amtmand, som af Lilie og Skiold

Bær Navn, faaer Brændeved*. Bliv mig saa god og bold!

Antagelig har Tiderne dog bedret sig for Landsdom-meren i Sorø, under alle Omstændigheder har han da kunnet bygge sig sin egen Gaard paa Real-Gaden, hvor-til han naturligvis forfatter en Inskription — dateret 1741.

Medens Mylius levede i Sorø, foregik Ombygningen af det gamle Kloster, der i sin ny Skikkelse skulde huse Christian d. 6tes Ridderakademi. — Dette faar Mylius til at nedskrive en: »Uskyldig Betænkning over Det æld-gamle vidt-berømte Sorø Klosters uventede Ned-rivelse, og langsame Opbyggelse. Sora per Metathesis Rosa. en Rose.« Her hedder det:

See! hvor man rydder ud, og setter stolte Muure,

Gevext-Huus skal her frem at zirkle Træt om.

Ja! vel omzirkled, naar Vildbassen staar paa Luure.

U-hældig Rosen-Træ, man spaaer dig denne Dom:

Bliidmaaned er forbi, den seer Du vel ey meere,

Tordmaaned raser alt med Sneefog, Kuld, og Frost.

Du engang falmed er, det skeer dig nok, som Fleere

At Gnav og Sliden er din daglig Jammer-Kost.

Saa hæld kuns Hovedet, du alt for Saft-løs Rose,

Og tænk ey længer paa at kneyse op igien.

Du snart var lykkeligst i Deurings Tørve-Moøse

Den blev dog ventelig i Skæbnen bedre Ven.

Det er nu hver Mands Ord. Mens Efter-Tiiden lærer

* Etatz-Raad og Amtmand Thomas Lilienskiold nyder Aar-lig efter Høys-Kongelig allernaadigste Anordning 30. Skov-Læs Brænde af Sorø Skove.

Det allersikkerste om *Rosens Hæld* og *Floer*.
Skeer hende *Pleyen* ret, og *Himmel-Vædske* nærer
Den fast fortøred *Roed*. Hun med *Forundring* groer.

Ogsaa andet Steds i *Bogen* finder vi *Vidnesbyrd* fra samme Tid: *Aar 1740 d. 8de Julii, Da Hands Kongelig Mayestæt, Christian den Siette*, var tillige med *Cron-Printzen, Friderich*, paa *Sorø Kloster* om Morgenen, *Klokken* imod sex, at beseer den under *Arbeyd* værende nye *Bygning*, overgav ieg *Kongen En kort Historisk Efterretning om Sorø** skreven med min egen *Haand*. *Udi Slutningen* indføres *Erke-Bisp Absalon* saaledes talende:

Dit Navn, Kong Christian, du Nordens Ziir og Ære,
Hos *Eftertiiden* skal i *salig Minde* være.
Min gamle *Kloster-Muur* af ny en *Klædning* faaer,
Og inden *Klædningen* sig *Viisdoms Kierne* spaaer.
Set, *store Christian*, en saadan *Skole-Herre*,
At *Flygtighed* ey gjør de *Unge* *Hierter* verre,
Hvis *Sind* er sat, og til dit *herrlig Sigte* var.
Du bør *fornøyes*, da du ingen *Møye* spar.

* in octavo.

Naar *Mylius'* *Navn* endnu huskes, er det væsentlig paa *Grund* af det *Skrift*, han har udgivet om *Søhelten Cort Adeler*. Selv om man nu bebrejder ham *Mangel* paa *kritisk Sans*, anses denne *pragtfuldt* *udstyrede Bog* dog stadig for en *Hovedkilde* til *Studiet* af *Adeler*, fordi den indeholder *adskillige Dokumenter*, som man nu kun kender herfra. »Uden hans *Bog* vilde det ikke være muligt at komme til nogen *fuldstændig Kundskab* om *Curt Adeler*, vel at mærke naar *Dokumenterne* bruges paa *rette Maade*«. ⁷

Det har uden *Tvivl* været *Mylius'* *Haab* at opnaa en *Ansættelse*, hvor han kunde anvende sine *historiske Kundskaber*: »*Blason, Archiv*, det er mit *Spil*, *Hvori* ieg kunde *nyttes*«, skriver han i et af de *Vers*, hvor han søger at vinde *Monarkens Bevaagenhed*, — ja han lader endog i et *Digt* til *Kongehuset Absalon* tale hans *Sag*:

»Min *Saxo* hâr sin *Pen* for rum *Tiid* lagt til *Hvile*,
En *anden* finder ieg i *Sorø Naboelav*
Hvis *Pund* mig er *bekjendt Historica* at *stiile*.
Hielp ham! saa far jeg hen *fornøyed* til min *Grav*.
Absalon Huide.«

Men hans *Ønske* opfyldtes ikke. Til *Gengæld* brugte han *flittig* sin *Fritid* til *historiske Studier*, og han havde, siger *Holberg*: »den *Merite* at sammensamle *curieuse Ting* og med *Velvillighed* at gjøre *andre deelagtige deri* udi til *Publici Nytte*«. ⁸

Den *Side* af *Mylius*, vi her væsentlig har beskæftiget os med, er kun hans *Tids-Fordriv*: *Poesien*. *Naturligvis* maa hans *Vers* virke *forældede* paa en *Nutidslæser*, saa vil man være *retfærdig* i sin *Bedømmelse*, maa man maale dem med *Tidens egen Alen*. Som et — sikkert fuldt *gyldigt* — *Udtryk* for *Datidens Fordringer* til *Poesien*, kan man tage: »*Smaa Erindrings-Poster* om *Danske Vers* til en *flittig og lærvillig Discipel* i *Sorø-Skole* den 29 Mai 1717, *fremsendte* af *Frederik Rostgaard*«. ⁹ — Vel vil man finde, at *Mylius* ikke altid opfylder *Rostgaards* 3die *Erindrings-Post*, at »*Inventionen*« skal være »noget *supra vulgus*, thi ellers kunde mand nøies med at sige, hvad mand haver at sige, *stylo*

soluto«. — Men i det store og hele vil der næppe være noget at indvende, det skulde da være, at han af og til synder mod den *Paamindelse*, den *soranske Discipel* faar om, »at man aldrig lader *den eene Strophe løbe over i den følgende*, ligesom *Hesteprangerne* kobler een *Hest* ved *Rumpen* af den anden; men man bør langt hellere efterfølge *Apothekernes Exempler*, som deler et *Pulver* i 3 a 4 *Papirer*, som hver indeholder *ligemeget*«. — Dog her vil *Holberg* være paa *Mylius'* *Side*, thi: »Hos alle gamle *Poeter*, som dog ikke haver plaget sig med *Riim* udi *Enden*, som vi, finder man . . . moxen alle *Vers* saaledes *skaarne*«. ¹⁰

Nej — *Prosodien*, som er det *Fornemste*, staar om trent paa *Tidens Stade*, og desuden maa *Versene* kun tages for, hvad de er: »*Poetiske Tiids-Fordriv*«.

Noter.

¹ 3: Efterslægten.

² Aabenbart i gammel Betydning af Fortog = Fortaa d. v. s. Plads udenfor Byporten (se bl. a. Aarb. f. nord. Oldkyndighed 1896 S. 125 ff.).

³ Abraham Lehn (1701—57), senere Godsejer. Blev paa *Udenlandsrejsen*, hvor *Mylius* var hans *Mentor*, uskyldig *Aarsagen* til den *ulykkelige Duel* mellem *Tordenskjold* og *Oberst Stahl*. (Se bl. a. *Personalhistorisk Tidsskrift* VIII. 4 1925 S. 97 ff., hvor dette *Forhold* belyses paa *Grundlag* af *Mylius's* *efterladte Papirer*).

⁴ Den senere *Stiftamtmand*, *General Johan Vibe* v. d. *Osten* (1708—1800); han havde som *Dreng* gaaet i *Sorø Skole*.

⁵ »Vibe af Østen« hentyder til den i foregaaende *Note* omtalte *Vibe* v. d. *Osten*, mens »Østen-Vinden« — i *Verset* om *Brændeudvisning* — er *Amtmanden* over *Sorø Amt*, d. v. s. enten *Jacob Frantz* v. d. *Osten* (1664—1739) eller hans *Afløser* fra 1735: *Wilh. Aug.* v. d. *Osten* (1698—1764).

⁶ Zoar: en *By* beliggende i *Siddim Dalen*, omtales i 1. *Mose-bog* 19, 24 f som et *Fristed*.

⁷ Chr. Bruun: *Curt S. Adelaer* 1871, S. 6 f., hvor *Mylius'* *Bog* indgaaende omtales.

⁸ Fortalen til *Holbergs Danmarks Riges Historie*.

⁹ Trykt i *Minerva* 1790 III S. 52—69.

¹⁰ *Holberg* i: *Just Justesens Betænkning* over *Peder Paarses Historie*.

EN REGISSØRS ERINDRINGER

Redaktøren har bedt mig skrive en *Forklaring* til *hosstaaende Billede* fra *Skolekomedien* i *Februar 1891*, hvad jeg med *Glæde* vil forsøge.

Foruden »*Jomfruen*« af *Erik Bøgh* (hvorom *Niels Wamberg* har skrevet en meget *fornøjelig Artikel* i *Soraner-Bladet*, XIV Aargang, No. 1 — *Januar 1929*) spillede »*Deklarationen*« af *Christian Richardt*, hvortil dette *Billede* hører. De *afbildede*, alle *Gymnasiaster*, er: fra *venstre* til *højre* siddende: *Gustav Brix* (pens. *Oberstløjtnant*), *Alfred Larsen* (*Provinsredaktør*, nu *død*), *Daniel Howitz* (*Tandlæge* paa *Frederiksberg*) og *Karl A. Hasselbalch* (*Dr. med.*, *Landbrugskandidat* og *Godsejer*); staaende: *Regissøren Ludvig Wagner* (*Kontorchef* i *Kjøbenhavn's Handelsbank*), *Suffløren K. K. Larsen* (*Sognepræst* til *Gunslev, Falster*), *Peter Kabell* (*Læge* i *Glumsø*), *Hjalmar Andersen* (*død* som *Overassistent* under *København's Magistrat*), *Leopold Rosen* (*Politimester* i *Holbæk*) og *Harald Frederiksen* (fhv. *Realskolelærer* i *Slagelse*). Paa *Billedet* savnes

Einar Erlandsen, der spillede Præstekonens Rolle; hvorfor han ikke kom med, erindrer jeg ikke.

Forud for Forestillingen var der gaaet et ikke ringe Arbejde. Først skulde i et »Baldur«-Møde Komedierna udvælges, og Rollerne fordeles, hvad der ikke gik for sig uden livlig Diskussion. Efter hvilke Linier vi gik frem, er det mig umuligt at sige. Saa kom Læseprøven i Thestuen i Gymnasiets Bagbygning. Aftale om at rejse Theatret i Solennitets-salen skulde træffes med Snedker Poulsen, en lang, mager Mand med et fast syet Smil om Munden; Dekorationerne skulde efterses og forbedres, og Maleren gav et Overslag paa 10 à 12 Kr., som Rek-

»Mja, se, nu har jeg talt med mine Kolleger om Sagen, og de sagde, at jeg nok vilde spille i Aften«, en Udtryksmaade, der kaldte Smilet frem hos de Kammerater, jeg senere fortalte derom.

Kostumeringen voldte ikke videre Vanskelighed; Aktørerne mødte stor Imødekommenhed hos dem, de henvendte sig til for at laane diverse Beklædningskenstande. Brix gik til Krise (Gymnastiklærer Christensen) og bad om at maatte laane hans Søndagstøj. Tilladelsen blev beredvillig given, dog udtalte Krise sin Betænkelighed i Anledning af, at Brix vel kunde passe Tøjet for Højdens Skyld, — men i Drøjdten?

Staaende:

Ludvig Wagner,
K. K. Larsen,
Peter Kabell,
Hjalmar Andersen.
Leopold Rosen,
Harald Frederiksen.

Siddende:

Gustav Brix,
Alfred Larsen,
Daniel Howitz,
Karl A. Hasselbalch.

Skolekomedie paa Sorø Skole i Februar 1891.

Chr. Richardt: Deklarationen.

tor Blichert bevilgede, — men da Regningen kom, lød den paa 18 Kr., for jeg havde af egen Magtfuldkommenhed ladet lave noget mere end oprindelig aftalt. Jeg kom ikke til at dø i Synden! I den første Latintime efter Regningens Modtagelse gav Rektor mig en drabelig Overhaling for Overskridelsen; jeg prøvede at forklare, at der ikke var lavet mere end nødvendigt, det kunde jo ogsaa anvendes senere, citerede: »Seric arbores quæ alteri genitu prosint«, men selv dette kunde ikke formilde Rektor!

Endelig kom Prøverne. Skønt Fyrbøderen fra Formiddagen fyrede i Solennitets-salens eneste Kakkellovn, naar der skulde prøves om Aftenen, maatte Temperaturen mildest talt kaldes kølig. Det mærkedes tilsyneladende ikke af Aktørerne, men mon ikke vor Instruktør, Adjunkt Hoff-Hansen, og den elskelige Lærer, Adjunkt Johannes Petersen, der akkompagnerede til Sangene, har frosset bravt? En lille Historie om denne sidste kan jeg ikke tilbageholde. En Dag, jeg bad ham gøre os den Tjeneste at akkompagnere til Prøven om Aftenen, svarede han, at det kunde han desværre ikke, da Overlærer Wörmers Hustru var død ganske kort i Forvejen, saa at han ikke fandt det passende. Jeg bemærkede, at vi saa kunde klare os paa anden Maade, idet jeg vilde bede Frøken G. akkompagnere den Aften. Noget efter opsøgte han mig og sagde:

Det klarede Brix imidlertid nemt; han tog en stor Sofapude paa Maven for at udfylde Bukserne. Det gik — paa Billedet man ser hvordan, men Pudens varmede unægtelig.

Efter mange Prøver oprandt den store Aften. Gamle Tegnelærer Chr. Dalsgaard mødte og sminkede Aktørerne. Da han var færdig dermed, siger han til mig, at han syntes, der plejede at være noget at styrke sig paa. Jeg rakte ham en halv Flaske Cognac (af Købmand Grølsteds til 50 Øre ½-Flasken), som Dalle satte for Munden og tog sig en god Slurk af.

Forestillingen gik med Liv og Lyst over Scenen. Særlig Lykke gjorde Hasselbalch som Pastor Jensen. Allerede inden Læseprøven havde han sat sig ind i sin Rolle og vakte stormende Munterhed ved Stemmeføring og Mimik. Adjunkt Hoff-Hansen var noget betænkelig ved, at Præsten blev gjort let komisk, men Hasselbalch gennemførte Rollen efter sin Opfattelse under stor Jubel blandt Tilskuerne. Ligeledes maa Hjalmar Andersen som den forvirrede Adjunkt fremhæves, men ogsaa over de øvrige Aktører ødslede Publikum med Bifald.

Selv var vi enige om, at Spillet stod mindst paa Højde med de tidligere Skolekomedier, — men man kunde jo ganske vist ikke kalde os uvildige Dommere.

L. Wagner.

ET SMUKT ÆRESMINDE FOR EN GAMMEL SORANER

MINDESTENEN FOR PROFESSOR
DR. ADOLF OPPERMANN

Den 14. December f. A. afsløredes paa Statens forstlige Forsøgsvæsens Grund ved Springforbi en Mindesten for Professor *Adolf Oppermann*. Den pompøse Sten, der er rejst for Midler, indsamlet blandt danske Forstkandidater, stammer fra Ravnsholte Skov. I Mindetalen, som holdtes af Formanden for Danske Forstkandidaters Forening, Skovrider H. H. Biilmann, og som er gengivet i »Dansk Skovforenings Tidsskrift« 1933, 1. Hefte, hedder det bl. a.:

»Den Sten, som nu skal afsløres som Minde om Professor, Dr. Adolf Oppermann, er rejst af danske Forstkandidater, og vi har ved Landbrugsministeriets Velvillie kunnet sætte den paa Statens forstlige Forsøgsvæsens Grund, her hos den Institution, som Oppermann grundlagde, og som han gennem 14 Aars Arbejde bragte op til den anerkendte Standard, den har, og her, hvor Døden saa pludselig afbrød hans flittige og indsigtsfulde Virksomhed.

Oppermann begyndte sin Løbebane i en meget ung Alder som Lærer i Skovbrug ved Landbohøjskolen og fortsatte den gennem mere end 30 Aar, indtil han i 1917 gik over i Stillingen som Forstander her.

Mange af dem, som under deres Studier har været under hans Vejledning, er gaaet bort, men mange er der dog endnu tilbage, som af egen Erfaring kender Oppermanns fremragende Lærergerning, og som gemmer Erindringer derom blandt deres bedste Minder: hans livfulde Forelæsninger, hans klare Eksaminationer, og sidst, men ikke mindst, hans Ledelse af de talrige Ekskursioner i Skovene og til de mange træindustrielle Anlæg, som Oppermann omfattede med saa megen Interesse, og hvor han i sjældnen Grad formaaede at faa alt væsentlig draget ud og meddelt det til sine Studerende.

Den Gerning, som Oppermann udførte paa dette som paa saa mange andre Omraader, var baseret paa hans grundige Videnskab, paa hans enestaaende Evne til at opbevare Stoffets mindste Detailler i Hukommelsen, og paa den fængende Veltalenhed, hvormed han behandlede sine Emner, ofte med muntre Indfald, smaa Anekdoter og en let spillende Satire, men altid saaledes at den fuldendte Form ogsaa indtil det fuldkomne gav os Sagens Realitet.

Da Oppermann fratraadte sit Professorat ved Landbohøjskolen og gik ind til Stillingen som Forstander for Statens forstlige Forsøgsvæsen, mistede han ikke sin Kontakt med det praktiske Skovbrug. Hans Arbejde her bragte ham paa mange Maader i Forbindelse dermed, og hans Forfattervirksomhed og de talrige Hverv, han beklædte, dannede yderligere Bindeled mellem ham og os.

Ogsaa udadtil har Professor Oppermanns Gerning været af allerstørste Betydning for vort Fag. Gennem hans Forbindelser med Udlandets store Navne og ved de talrige Studiebesøg af fremmede Forstmænd her i denne Virksomhed, som han ledede, har han bredt Kendskab til vort Skovbrug ud i vide Kredse udenfor Danmark og bidraget til at grundfæste den agtede Stilling, det indtager.

Derfor findes der overalt, hvor danske Forstmænd nu arbejder udenfor vort Lands Grænser, Mænd, som føler sig i Taknemlighedsgæld til Oppermann, fordi han baade indirekte og

ogsaa meget ofte direkte har været dem en Hjælper til at opnaa deres Stillinger og en Støtte i deres Gerning.

Saa staar da denne Sten paa sin rette Plads her paa det forstlige Forsøgsvæsens Grund; og den staar paa sin rette Grundvold, som er: danske Forstkandidaters Taknemlighed og Beundring.«

I den Tale, hvormed den konstituerede Forstander for Statens forstlige Forsøgsvæsen, Dr. Bornebusch, modtog Mindesmærket for sin udmærkede Formand, udtalte han, at »Stenen

Mindestenen ved Springforbi.

syntes ham at have faaet den rette plads ved den institution, som professor Oppermann har skabt ved sine rige evner, og hvor alt er minder om hans arbejde. —

»Som baggrund,« fortsatte Taleren, »har stenen faaet forsøgsvæsenets bygninger og et krat af vrangne bøge, der vil bevare mindet for os om professor Oppermanns bestræbelser for at overbevise danske forstmænd om betydningen af træformernes arvelighed. Rundt om har vi forsøg, som professor Oppermann har anlagt med fremmede træarter. Nærmest os staar lærkearterne, der gør det muligt, at der her paa forsøgsvæsenets grund kan gives adgang til at arbejde med noget saa moderne som krydsning af træarterne.

Mindestenen, og træerne, der lever længere end vi, vil bevare hans minde, idet vi tror, at det, som professor Oppermann her har bygget op, vil blive staaende som det danske forstlige forsøgsvæsens faste borg langt ind i fremtiden.

Ligesom vi her ved forsøgsvæsenet, der bygger videre derfra, hvor professor Oppermann saa brat standsede, i vort daglige arbejde holder hans værk i ære, saaledes lover vi, der idag overtager mindestenen, at ære og værne om den paa bedste maade.«

SORANER-BLADET

Naar der paa generalforsamlingen i aar ikke blev rejst nogen protest mod det ganske overraskende angreb paa *Olrik* som redaktør af *Soraner-Bladet*, skyldes det, at spørgsmaalet slet ikke stod paa dagsordenen. Det punkt paa denne, som behandlede, var valg af bestyrelse. *Olrik* og jeg havde erklæret os villige til at modtage genvalg, men i stedet for at forhandle om det, som laa for, nemlig bestyrelsesvalget, kom angrebet paa *Olrik* som redaktør, hvilken stilling ikke har det mindste at gøre med hans stilling som medlem af bestyrelsen. Angriberen forlangte skriftlig afstemning, hvad dirigenten ikke vilde gaa ind paa, og der udviklede sig nogen diskussion om dette spørgsmaal, indtil *Olrik* afbrød den ved at sige, at han ikke ønskede genvalg, og der kom derfor ingen afstemning.

Belært af erfaringen vil jeg nu henstille, at man i forvejen meddeler, naar man paa generalforsamlingen vil falde over de personer, som af interesse for Soransk Samfund paatager sig det ikke sjældent ret brydsomme hverv at lede foreningen — ifjor var det *Harhoff*, i aar *Olrik* — saa at medlemmerne kan vide, hvad der forestaar. Det overrasker mig i høj grad, at det i Soransk Samfund kan tænkes, at en snes medlemmer eller 2—3 % af alle kan tænke paa at overrumple en generalforsamling. Det er ikke i overensstemmelse med, hvad jeg vilde kalde fair.

Olrik har som redaktør 3 maaneders opsigelse, og han har ikke faaet den — jeg vilde tro, at en urafstemning vilde vise, at det langt overvejende antal medlemmer paaskønner den udmærkede maade, hvorpaa *Olrik* efter min mening har redigeret bladet, saa det langt udenfor Soranerkreise har vundet et navn ikke mindst ved de mange historiske afhandlinger, der udmærket supplerer Sorøbogen.

Gordon Norrie.

Vi har modtaget følgende Indlæg med Anmodning om Optagelse — fra Stationsforstander *Andreas Bang* (dimit. 1886), fra cand. jur. *Aage Lind* (dimit. 1901) og fra Direktør *R. E. Brincher* (dimit. 1909).

I

I Anledning af Artiklen »En pseudovidenskabelig Skarnsbasse« — i April-Nummeret af »*Soraner-Bladet*« — og det, der aabenbart er gaaet forud paa Generalforsamlingen den 22. April, vil jeg gerne bede om Plads for følgende:

Det vilde være ønskeligt, om de, der paa Generalforsamlingen gerne ønsker at gribe voldsomt ind i bestaaende Forhold, iforvejen i »*Soraner-Bladet*« gav dette tilkendende, saaledes at det ikke i ligesaa høj Grad som nu gør Indtryk af at være et Overfald eller en tilsigtet Overrumpling, man ønsker at iværksætte. Jeg tænker her ogsaa paa de ifjor ganske uventede Angreb paa Kontorchef *Harhoffs* Ledelse af Understøttelsesfonden. Det har dog ellers været en af de Ting, vi gamle Soranere var stolte af at have lært i Sorø, at skulde vi slaas, og hvorfor skulde vi ikke det? saa sloges vi ærligt og redeligt uden Brug af Kneb af nogen Slags. Men ogsaa andre Steder, i Foreninger, i borgerlige Anliggender o. l., er det dog Koudtume, at ønsker man en Sag forsvaret, ialfald en Sag, man vil være bekendt at lægge Navn til, saa kommer man frem med den for det størst mulige Forum, først og fremmest i sin Fagpresse, hvis det drejer sig om et særligt Emne, og ellers i Dagbladene.

Nu er jeg ikke sikker paa, at et Angreb paa vor Redaktør for hans Ledelse af »*Soraner-Bladet*« vilde have faaet det

Forløb, det har faaet, hvis mange af os havde ventet dets Fremkomst; tværtimod tror jeg, at *Olrik* vilde have haft mange Forsvarere, mange, der vurderer hans Arbejde som Redaktør efter en hel anden Maalestok, end den ovennævnte Artikel giver Udtryk for. Personlig kan jeg sige, at af den halve Snes Foreningsblade, som jeg hver Maaned faar ind ad min Dør, sætter jeg absolut »*Soraner-Bladet*« højest, og anser det for et endog usædvanlig godt redigeret Foreningsblad. Det bliver vistnok meget vanskeligt at finde en Redaktør med ligesaa gode Evner til at opnuse læseværdigt Stof og fremsætte det ligesaa godt, som netop *Olrik* har gjort.

Er nu en Del af Medlemmerne saa misfornøjede med Indholdet af Bladet, forstaar jeg da heller ikke, hvorfor de ikke har prøvet paa at gøre det bedre, ved selv at skrive i det. Mig bekendt har Redaktøren aldrig nægtet Optagelse af indsendte Artikler, med mindre de har indeholdt usømmelige, personlige Angreb; tværtimod ved jeg, at *Olrik* ofte har udtalt, at han gerne saa, at Medlemmerne i vid Udstrækning bragte Bidrag til Bladet.

For os, der har været Medlemmer af Soransk Samfund før dette fik sit eget Blad, ligger Sagen vistnok overvejende saaledes, at vi har beundret det Arbejde, der er gjort ved Bladet, at vi skylder *Olrik* megen Tak for den Maade, hvorpaa han lige til Dato har realiseret Tanken om et Organ for Soransk Samfund. Om dette Samfund overhovedet havde overlevet de vanskelige Brydningstider, som netop er faldet sammen med Bladets Leveaar, er maaske et Spørgsmaal; at det ikke havde staaet der, hvor det nu staar, livskraftigt som vistnok aldrig før, er dog utvivlsomt, og Hovedparten af Takken derfor tilkommer ligesaa utvivlsomt *Olrik* og hans Arbejde — ikke mindst med Bladet.

Hvormange Meningsfæller jeg har bagved mig i dette mit Syn paa Tingene, ved jeg ikke, men ialfald har jeg følt Trang til at bringe Kontorchef *Olrik* denne min personlige Tak og Beklagelse over den ikke loyale Behandling, han har faaet i denne Sag.

Andreas Bang.

II

At Soransk Samfunds Generalforsamling er det sande Forum for Medlemmerne at luften deres Kritik paa angaaende samtlige Samfundets Anliggender, kan der vist være almindelig Enighed om, og at det er en i og for sig dagligdags Sag, at et Bestyrelsesmedlem, der mærker Modvilje hos en Del af Forsamlingen, kan ønske at træde tilbage, kan næppe heller bestrides.

Alligevel fik jeg ved Læsningen af Referatet af den 64' ordnære Generalforsamling et forstemmende Indtryk af at have været Genstand for en Overrumpling. Det forekom mig hverken naturligt eller dagligdags, at Kontorchef *Olrik* — om ikke necessitate coactus, saa dog øjensynligt under Indflydelse af Oppositionens Kritik af hans Redaktion af *Soraner-Bladet*, — skulde trække sig tilbage fra at genopstilles til Bestyrelsen.

Hvis det ikke var et »coup de main«, der her var Tale om, kunde det næppe heller tænkes, at man kunde have set ham — med hans Ildhu for Sorø og Samfundet og hans mangeaarige ihærdige Arbejde indenfor Bestyrelsen — ganske stille glide ud (efter først at være opstillet), uden at der fra Bestyrelsens eller Forsamlingens Side rettedes en Afskedshilsen med Anerkendelse og Tak til ham.

Der blev dog Raad til en Tak til Dirigenten.

Hvis Oppositionen imidlertid nærer den Forventning, at Konsekvensen af dens hidtidige Sukces i Aktionen mod Bestyrelsesmedlemmet *Olrik* skal være et Redaktørskifte, tillader jeg mig indtrængende at udtrykke min Forventning om, at dette ikke sker. Valget til Bestyrelsen og Antagelsen af en Redaktør har nemlig intet med hinanden at gøre, hvor be-

stikkende Oppositionens Sammenkædning af de to Ting end kan synes.

Efter Samfundets Love maa man jo finde sig i, at en tilfældig Majoritet paa en tilfældig Generalforsamling, selv om der kun er mødt tre Medlemmer, foretager de foreskrevne Bestyrelsesvalg, men det staar ingen Steder skrevet, at Bestyrelsen i sit Valg af en Redaktør skal tage et større Hensyn til disse tre Medlemmer, end deres Antal berettiger dem til eller deres Kritik underbygger.

I denne Sammenhæng maa jeg forresten bemærke, at jeg synes, at den af Dirigenten og Sekretæren underskrevne Beretning passende kunde have indeholdt Oplysning om, hvor mange Medlemmer der var til Stede, — flere end de tilstedeværende kan Aftenens Opposition dog ikke have talt, — antagelig endogsaa ÷ Bestyrelsen.

Efter min Mening er det ganske sikkert en Misforstaaelse at tro, at der blandt Medlemmerne i det store og hele skulde være nogen udbredt Misfornøjelse med Olrik som Red. af Soraner-Bladet. Ingen kan glemme, at Soraner-Bladet overhovedet næppe havde set Lyset uden Olrik, der har været dets Redaktør siden Starten i 1916, og hvis Værk det helt og holdent er, og ingen kan overse, at Soraner-Bladet netop i dets foreliggende Skikkelse har været og er det første og stærkeste Samlingsmærke mellem de gamle Soranere, der overhovedet vil lade sig samle. Hvis man gør sig klart, hvilke Farer der truer et Skoleforeningsblad mod at forfalde til Barnagtighed og Pjank og alskens Banaliteter, maa man billigvis anerkende, at Soraner-Bladet har været Samfundet et værdigt Organ, som i mange Henseender kan opstilles som Mønster paa, hvordan et saadant bør være.

Den Kritik mod Bladet, der fremførtes paa Generalforsamlingen, er efter min Mening ogsaa kun af Form en Kritik — endda ret aggressiv — men den kunde efter Indhold, hvor den har noget Indhold, sikkert meget vel underskrives af Olrik og fremtræde som Program.

Naar undtages »det friske Pust«, der er en meget luftig og upræcis Størrelse, synes det i det hele ikke ganske forstaaeligt, hvad nyt Oppositionen forlanger.

Det historiske Stof maa naturligvis være det bærende i Bladets. Oppositionen bestaar antagelig fortrinsvis af Medlemmer, der er saa unge, at de ikke forstaaer, at det kun er paa historisk Grundlag, at der overhovedet bestaar et Sammenspil mellem en Skole og dens gamle Elever. Dagen efter at D'Herrer forlod Skolen, var deres Forhold til den kun Historie — og højst 6 Aar efter er der næppe een Elev dernede, der anerkender dem som Kammerater uden netop paa historisk Grund. Man kan forlade sit Land og komme tilbage og være »Landsmand«, men man kan ikke forlade sin Skole og komme tilbage og være andet end »forhenværende«. Man er død og genopstaar kun historisk.

Skønt vi nødvendig vil indrømme det, bestemmes en Skole langt mere af sine Lærere end af sine Elever (saa længe de er Elever), — men mere end af Lærerne bestemmes den af sin Egn og dens Landskab, af sine Bygninger og Interiører, af sine Administratorer og Funktionærer og af alle disse Bestanddeles almindelige og specielle historiske Placering.

Hvad Soraner-Bladet har bragt paa historisk Basis, er efter min Mening ikke alene fyldestgaaende, men i mange Henseender fortrinligt. Det skal villigt indrømmes, at Emnerne jo ikke alle eller fortrinsvis vedrører store Sager. Det beror paa, at en Skoleverden i sig selv kun er en Lilleverden, det kan ikke blive Kortlægningen af det mørke Afrika eller Spændingen i Østen eller Verdens Valutaforhold, der behandles. Men saa smaat, som det kunde blive i en overvejende *aktuelt* interesseret og indstillet Redaktørs Hænder, er det — Himlen

være priset! — ikke blevet. Og paa historisk Baggrund glider selv meget smaa Emner som »Holberg som Tørvehandler« eller »Oppositionens Sejr paa d. 64' ord. Generalforsamling« ned.

Hvem varetager samtlige Redaktionsgrene bedre end Olrik? Hvem blandt Soranerne har et større Personkendskab og en solidere personalhistorisk Viden?

Har Oppositionen maaske allerede »the coming man« parat til Redaktørstolen, og er det i bekræftende Fald nogen, hvis »friske Pust« vi kender fra Soraner-Bladet, nej, altsaa ikke fra Soraner-Bladet, men saa andetsteds fra?

Jeg holder foreløbig paa Olrik og henstiller til Bestyrelsen at gøre det samme.

Skrodhøj pr. Pindstrup, den 15. Maj 1933.

Aage Lind.

III

Ved at optrykke Student Jonas Bruuns Tale paa Generalforsamlingen d. 22. April har Kontorchef Olrik delagtiggjort alle os, der ikke var til Stede, i Aftenens Sensation. En og anden ønsker sikkert nu, at han havde været nærværende for at tage til Genmæle, beskæmmende vilde det i hvert Fald være, hvis denne Tale ikke blev mødt med Protest.

Da Student Bruun har gjort sig til Talsmand for den »mellemste« Aldersklasse (ca. 25—50 Aar), hvortil bl. a. jeg hører, vil jeg gerne spørge, hvem der har givet Studenten Mandat til at tage Ordet og til at tale saaledes, for man tør vel formode, at Herr Bruun ikke endnu selv tilhører denne Aldersklasse? De faldne Udtalelser vidner i hvert Fald om en Uligevægtighed og Mangel paa Logik, som maa tilskrives Talerens store Ungdom; Tonen i Talen er derimod af en saadan Beskaffenhed, at den ikke bør blive almindelig i Soransk Samfund.

Hvad nu det Emne angaar, hvorom Talen drejer sig, da er det jo ikke første Gang, der paa Generalforsamlingen er rejst en undertiden ret smaalig Kritik over Soraner-Bladets Redaktion. Redaktøren har hver Gang besvaret denne med, at han i hvert Fald hverken kunde eller vilde ændre noget ved den Kurs, hvorefter han styrede Bladet, men at han appellerede til Læserne gennem Bidrag at tilføre Bladet nyt Liv. Om disse gentagne Appeller har frugtet, ved jeg ikke, kun saa meget ved jeg — og Student Bruun vil med Tiden erfare det samme — at intet Menneskeværk er fuldkomment, ingen kan gøre alle tilpas, ejheller Kontorchef Olrik. Alene af den Grund skyder en Kritik som Herr Bruuns langt over Maalet.

Betragter man imidlertid Ollriks Speciale, disse famøse historiske Exposéer, som Brun et Sted i sin Tale kalder »videnskabelig værdifulde«, et andet Sted »antikvariske Ligeegyldigheder« (pseudo-videnskabelige), da er der mangfoldige Læsere, som — modsat Herr Bruun og hans »Mandanter« — netop ved disse Artikler maaler Soraner-Bladets Værd. Herr Bruun fremdrager et Par Eksempler af paastaaet særlig ondartet Karakter, dette er jo en Smagssag. Jeg kunde have Lyst til at fremdrage et Par andre Eksempler. Hvem har saaledes ikke haft Glæde af at læse om »En vanskelig lille Soraner« i Bladets Martsnummer 1932, eller om »Vægterkonen i Sorø« i Sept.—Okt. Numrene 1931. Eller en lille Opsats: »Holberg eller —?« i Augustnumret 1930.

At Olrik har dyrket andre Interesser end de »antikvariske«, vidner mange af hans Artikler om, saaledes f. Eks.: »Batøk — Patøk — Pløk« i Novembernumret 1930. En lille Opsats: »Vore Dages Sorø set med tyske Øjne« i Martsnumret 1931 vidner om, at Olrik øser af mange Kilder — ogsaa friske. En hver kan blade tilbage i Aargangene og efter Smag supplere ovenstaaende. Man vil da samtidig opdage, at en meget væsentlig Del af de »antikvariske« Artikler slet ikke er leveret af Olrik men af andre fremragende Forskere som Museums-

direktør, Dr. *Mackeprang*, Dr. phil. *Olaf Carlsen*, Dr. phil. *Kjeld Galster*, Lektor *Matthiessen*, Stabslæge Dr. *Norrie*, *Master Poul Schærf* o. fl. Student *Bruun* naar saaledes i sin Tale at vrisse ad alle disse Bidragydere til Soraner-Bladet, hvad disse jo kan tage sig let, thi Snærten vender sig mod Herr *Bruun* selv.

Naar han et Sted i sin Tale siger, at Masser af gamle Soranere lader Bladet glide fra Postkassen til Papirkurven, da er det lidet smigrende for Taleren selv, hvis han bærer sig saaledes ad, men forøvrigt en Selvmodsigelse, naar han i en tidligere Passus har fremhævet, at Bladet indtager en overordentlig fremskudt Plads indenfor Soransk Samfunds Virksomhed. Dette sidste kan vi alle slutte os til, og naar det er Tilfældet, tilkommer Hovedæren herfor Redaktøren.

Det tjener Kontorchef *Olrik* til megen Ære, at han afbrød den noget pinlige Diskussion om Afstemningsreglerne ved frivilligt at gaa. Dette kunde han gøre i Bevidstheden om et langt og fortjenstfuldt Virke i Soransk Samfund, og det forhindrer ikke, at han senere frivilligt vender tilbage, tværtimod.

Der er derimod mange, der ønsker hans Forbliven som Redaktør af Bladet; mit Indlæg her skyldes ikke, at jeg — saaledes som Herr *Bruun* — har modtaget noget Mandat til at tale paa andres Vegne end mine egne, men jeg haaber, at der vil indgaa adskillige Tilkendegivelser til Redaktøren af samme Art, saa at vi beholder ham. Dermed vil en af de værste Følger af Student *Bruun*s uovervejede Optræden være afværget.

R. E. Brincker.

Hermed mener vi, at Soraner-Bladets Læsere foreløbig har faaet nok om dette Æmne. Red. paaskønner i høj Grad, at Medlemmer af saa forskellige Aargange har stillet sig forstaaende overfor de Retningslinier, vi hidtil har fulgt og fremdeles agter at følge — med al skyldigt Hensyn til enhver positivt underbygget Kritik.

SORANSK FODBOLD-SPORT

I FORAARET 1933

Herom berettes i en Korrespondance fra Sorø:

Inden for Sporten paa Skolen har Interessen i Foraars-Sæsonen udelukkende været knyttet til Fodbolden. Efter Efteraarets bevægede Kamp med Rungsted Statsskole, hvor denne som bekendt vandt med 5—4, nedlagde Soranerne Protest, som blev taget til Følge med det Resultat, at Kampen skulde spilles om paa Skolens Bane Søndag den 30. April. Vi havde altsaa endnu en Gang faaet Chansen for at vinde Pokalen og Skoleturneringen; vi var fast besluttede paa at gøre vort yderste og trænede med stor Alvor. Endelig oprandt Dagen, da vi atter stod paa Grønne overfor »Arvefjenden« Rungsted. Begyndelsen af Kampen var meget lige og præget af Nervøsitet paa begge Sider; men pludselig fik vore 11 Fidusen og spillede i fin Stil Resten af Kampen, med det Resultat, at vi vandt med 7—1. Vi var henrykte over Sejren, som udelukkende var Resultatet af stærk Sejrsvilje og Kammeratskab.

Vi havde dermed sikret os Adgang til Slutkampen, som skulde spilles mod Stenhus den følgende Søndag. Vi havde til det sidste haabet at kunne faa Kampen til Sorø, men det lykkedes ikke, vi maatte tage til Stenhus. Interessen og Spændingen i Ugen før Kampen var umaadelig, og da Dagen for Kampen oprandt, tog en meget stor Del af Lærerkollegiet med

Rektor og Frue i Spidsen samt en Mængde Elever til Stenhus for at overvære Kampen. Desværre maatte vi stille op uden vor udmærkede højre wing *Reitzel*, der i Kampen mod Rungsted havde paadraget sig en Knæskade; men vi havde fundet en værdig Stedfortræder. Vi havde været bange for, at den daarlige Bane skulde handikappe os, og vi havde ikke taget fejl. 1. Halvleg forløb med Spil ligeligt fordelt til begge Parter; men endelig i 2. Halvleg tog Soranerne Føringen og havde i denne Del af Kampen hele Spillet; grundet paa den meget ujævne Bane og Stenhus' udmærkede Forsvar lykkedes det dog kun at score een Gang, men det var nok til at skaffe os Sejren paa 1—0.

Sorø Skoles Fodboldhold i Foraaret 1933.

Siddende: *Hans Jørgensen*, *Torben Madsen*, *Carl Smidt*.
Knælende: *J. Wille-Jørgensen*, *Finn Spanning (Anf.)*, *E. Friis*.
Staaende: *Paul Reitzel*, *Møllerhøj*, *Per Lorentzen*, *Henning Blume*, *Tage Møller*.

Dermed har Sorø vundet den af Herlovianersamfundet ud-satte Pokal for et Aar. Ved et Kaffebord paa Stenhus efter Kampen blev den overrakt til Soranernes Anfører og i Triumf ført hjem til Sorø.

Veteran.

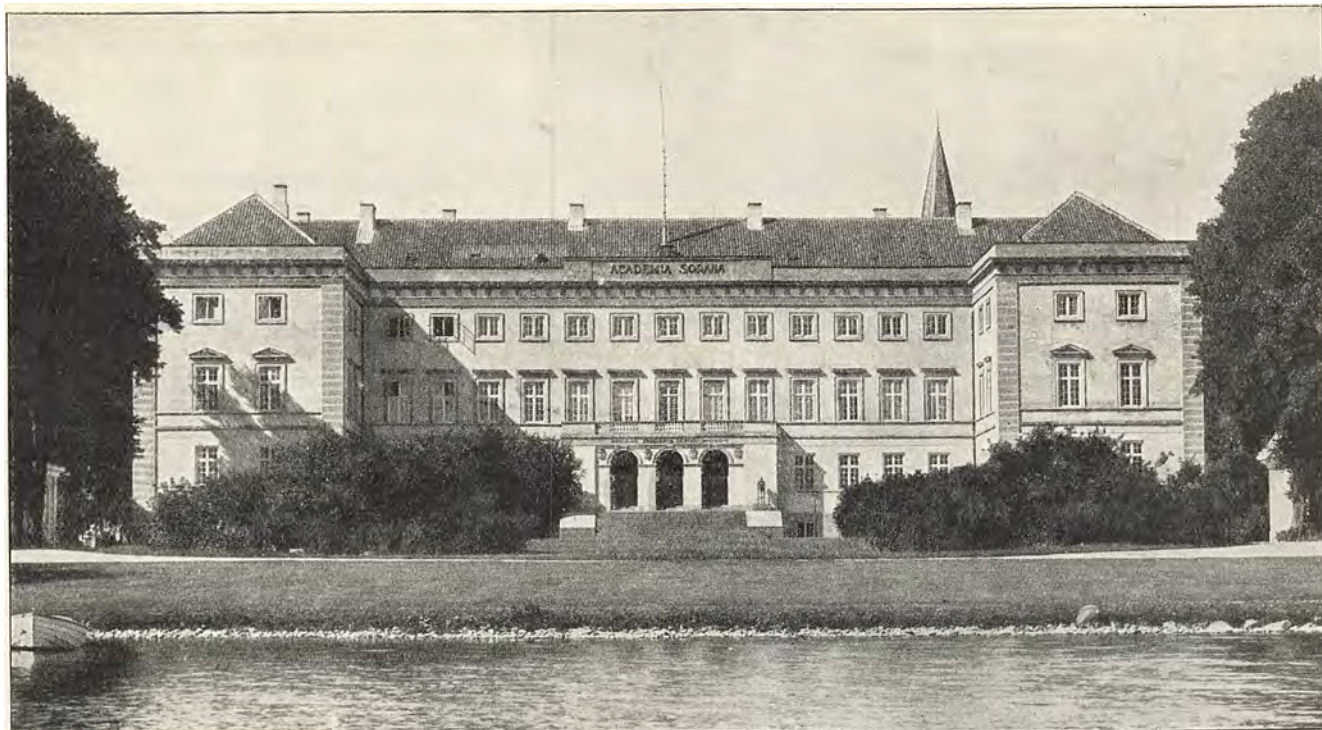
GAMLE SORANERE

Soransk Samfund har haft den Sorg i denne Maaned at miste to af sine trofaste Medlemmer, Kontorchef *Fritz von Holstein*, Æresmedlem af Soransk Samfund, og Ingeniør *C. V. Schou*, Formand for Bestyrelsen af »De 200 raske gamle Soraneres Stipendium«. Vi beklager af Pladshensyn først i Juni Nummeret at kunne bringe en udførligere Omtale af disse Dødsfald, som har berøvet os to ypperlige Kammerater og mangeaarige Støtter for det soranske Fællesskab.

Translokationen og Dimissionen paa Sorø Akademis Skole foregaar iaar Onsdag den 28. Juni Kl. 14.

Soransk Samfunds Bestyrelse har nu besluttet sig til at gøre Alvor af den længe paatænkte, tit omtalte og ofte savnede Offentliggørelse ved Trykken af Sorø Skoles Matrikel 1822—1932. Arbejdet med Udskrivningen er i sin Tid paabegyndt af afd. Lektor *Matthiessen*, og det er nu overdraget Kontorchef *H. G. Olrik* at foretage det videre.

Vi skal senere komme tilbage til Planerne for dette Arbejde, der allerede er i Gang.

SORANER-BLADET

18. AARGANG

Nr. 6

Juni 1933

DE UNGE SORANERES FODBOLDTROFÆ

„TROLLEPOKALEN“

Som omtalt i Soraner-Bladets Maj-Nummer er den prægtige Trollepokal nylig blevet de soranske Fodboldspilleres, efter en Kamp med Stenhus Kostskole den 7. Maj iaar.

I den Tanke, at det vil interessere nogle gamle Soranere at høre lidt om denne Erhvervelse — der dog endnu ikke er af blivende Art, men hvem ved hvad der kan ske? — skal vi paa Basis af »Herlovianeren« for Januar 1930, 8. Aargang Nr. 1, give nogle Oplysninger om Pokalen og dens Tilblivelse.

Den er tilvejebragt ved Sammenskud af noget over hundrede gamle Herlovianere som en Slags Erstatning for den Birkerød-pokal, skænket af Birkerød Kostskolesamfund, der i 1929, efter syv Aars skiftende Sportslykke tilfaldt Herlufsholm til evig Arv og Eje. »Bidragene strømmede ind,« hedder det i den Tale, hvormed »Herlovianeren«s udmærkede Redaktør, kgl. Translatør Robert Fraser — af ældre Soranere mulig bedre kendt fra Skoletiden under hans oprindelig danske Navn Rose Fugl (Student fra Herlufsholm 1888) — den 15. Januar 1930 overrakte Pokalen til sin gamle Skole, »ikke blot fra de mange »Gammelmænd«, der selv havde været med i Pokalkampene, men fra Herlovianere af næsten alle Aargange, lige fra Russerne til de ældste. Et af de allerførste Bidrag kom endda fra en Mand, der blev Student hernede fra i 1857 — for to-og-halvfjerdsindstyve Aar siden; han fyldte rask og rørig de halvfems nu forleden i Julen.* Han har sikkert aldrig spillet Fodbold selv, men han sendte sit Bidrag som Tak

* Taleren nævnte ikke denne Hæderspaschas Navn — uvist hvorfor. Vi er saa indiskrete at slaa op i Leths og Wads Med-

og i Mindet om sin Ungdoms friske Liv og Færden her paa Herlufsholm. Og det er ikke alene fra dem, der lettest kunde naas — og som lettest kunde sende — at Bidragene er kommet. Nej — og det skal huskes! — der er Sølv og Hilsen i Pokalen fra Herlovianere selv i det fjærne; rundt om fra, baade fra Kina, Sibirien, Japan, Australien, Afrika, Amerika og England.«

I sin Tale fremhævede Gavens Overrækker videre, at hidtil havde Herlovianerne kun haft tre Modstandere at kæmpe med i Pokalkampene [Sorø, Birkerød og Rungsted Kostskoler], nu blev det syv, alle de seks sjællandske Kostskoler var kommet med [altsaa ogsaa de private Kostskoler i Haslev og paa Stenhus]. Men selv under den udvidede Form for Turneringen var det bestemt, at denne skulde bevare Navnet Birkerød-turneringen »som en skyldig Hyldest til den Skole og det Skolesamfund, fra hvilke baade den oprindelige Idé og den første Pokal udgik.« (Dette vil rimeligvis betyde, at den Skole, der maatte blive endelig Ejer af Trofæen ved sine Drenges Sportsdygtighed og -held, vil føle det som sin og sine gamle Drenges ærefulde Pligt at fortsætte Udsættelsen af en tredje Pokal som Maal for fortsatte Fodboldkampe mellem de sjællandske Kostskoler — pas paa, gamle Soranere!)

delelser om Dmitterede fra Herlufsholm, og konstaterer, at det maa være Holdet 1857's Duks, senere Overretssagfører og Bankdirektør i Aarhus Christian Ludvig Kjer, der var født d. 25. Decbr. 1859 paa Herlufsholm som Søn af Stiftelsens Forvalter, senere Justitsraad Tyge Kjer.

»Hvor Trollepokalen ad Aare skal finde sin blivende Plads,« sluttede Redaktør Fraser sin smukke Tale, — det raader Sportslykken for. Hold fast paa den, om I kan; vi gamle vil følge dens Skæbne med Spænding. At I vil gøre jert bedste for at forsvare den, er vi overbevist om; skulde I tabe den, ved vi i hvert Fald, at I vil have tabt den med Ære. Og hvor

Trollepokalen.

den saa end engang kommer endelig til at staa, saa vil den dog — selv paa et fremmed Sted — ved sin Indskrift og sit kunstneriske Smykke bevare Mindet om den Riddersmand, hvis Navn den bærer, og — gennem Jer Indsats i Kampene om den — vidne om det stadigt levende Idrætssind, i vor Stifters Aand, paa Herluf Trolles gamle Skole.»

Den prægtige Pokal, hvis Billede vi ved »Herlovianeren« Elskværdighed her kan bringe, er 21 cm høj til Overkanten af Laaget. Den hviler paa fire »Fodbolde«; paa Forsiden bærer den de Trolle's og Gøye's Vaaben. Langs Randen, lige under Laaget, staar Navnene paa de seks Skoler: Birkerød, Haslev, Herlufsholm, Rungsted, Sorø og Stenhus. Paa Laaget, som Afslutning over Hanken, ses den hovedløse Trolld med en Fodbold (vi er bange for, at den selv overfor Fodboldspilstrøfær respektløse ikke-sportsinteresserede og i Heraldik ukyndige Iagttager i denne Figur vil finde en ond Symbolik og skal derfor oplyse, at Slægten Trolles ældgamle Vaabenmærke var — i et gyldent Felt — en rød Trolld med sit afhuggede Hoved paa Bugen og med venstre Haand omfattende sin Hale). I den øvrige Dekoration er Ibskallen — i de Gøye's Skjold findes 3 under hinanden skraa over Feltet stillede hvide (eller Sølv) Ibskaller* — Hovedmotivet. Pokalen er udført

af Hofjuveler A. Dragsted efter de opgivne, herlovianske Motiver, dens Vægt er 1570 g — over 3 Pund!

Pokalen blev som anført overrakt Herlufsholms Skole ved dens Rektor ved den smukke Fest, da Skolen den 15. Januar 1930, Dagen efter »Trolledagen«, Skolens aarlige store Minde- og Festdag, indviede sit nye, imponerende Gymnastikhus i Overværelse af Skolens Forstander, Lensbaron Hans Rosenkrantz, Statsminister Stauning og en stor repræsentativ Forsamling af Personer, knyttede til Herlufsholm. Dens Overrækkelse kom som en fuldstændig Overraskelse, som et Intermezzo i Festprogrammet, og det vil forstaaes, at da »Herlovianeren«s Redaktør paa et Punkt i sin Tale afdækkede og loftede den mægtige, skinnende Sølvpokal i Vejret, »hilstes dens Tilsynekomst med et bragende, langvarigt Bifald fra hele Salen«.

At der var Spænding over den afsluttende Kamp i den Omgang, hvorved Pokalen nu i Foraaret kom til Sorø, vil beskrives. Det bliver ikke mindre spændende i Fremtiden at følge de Kampe, hvormed Turneringen fortsættes — Sorø skal nemlig tre Gange i Træk — eller fire Gange ialt — vinde i Kampene, for at Pokalen skal blive vor gamle Skoles blivende, stolte Ejendom.

IN MEMORIAM —

FHV. KONTORCHEF, CAND. JURIS.

FRITZ v. HOLSTEIN

* 1. Juni 1851, † 2. Maj 1933.

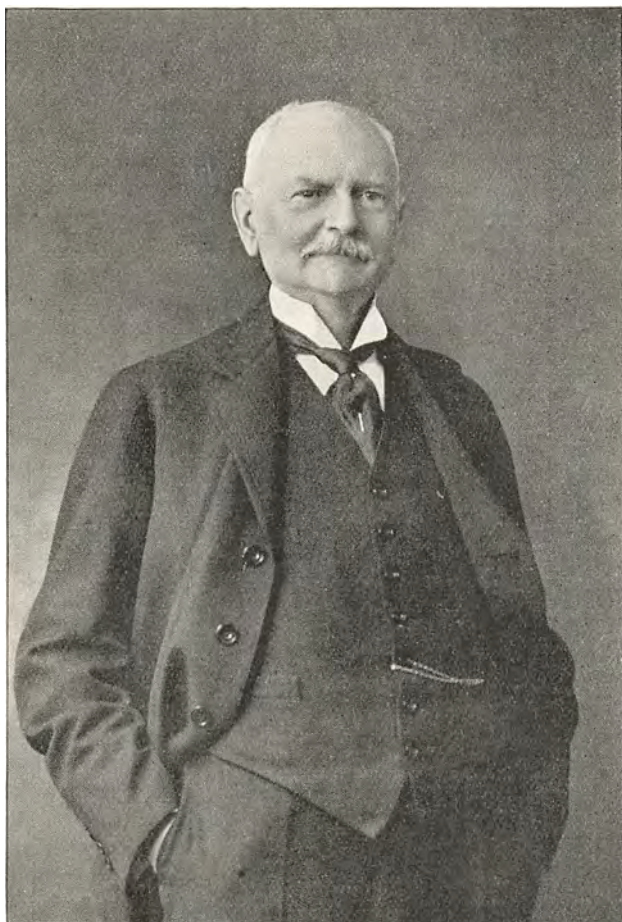
Den 2. Maj afgik Soransk Samfunds Æresmedlem, fhv. Kontorchef *Fritz von Holstein* ved Døden, næsten 82 Aar gammel. Da han for to Aar siden naaede de 80 Aar, omtalte vi udførligt her i Bladet hans Tilknnytning til Sorø og hans Livsdata. Der skal da her kun mindes om, at han, som fra 1871—78 og atter fra 1880 til 88 var Medlem af Soransk Samfunds Bestyrelse og fra 1883—88 virkede som Sekretær, ved Samfundets 70 Aars Jubilæum i April ifjor udnævntes til dets Æresmedlem, navnlig under Hensyn til den Indsats, han i sin Tid havde gjort for Tilvejebringelse af det Understøttelsesfond, der nu udgør Grundlaget for en Hjælp, som gennem mange Aar stadig har kunnet ydes trængende Kammerater.

Kontorchef Holstein, som i 1929 kunde fejre sit 60 Aars Studenterjubilæum og ellers nød et godt Helbred, havde i de senere Aar været ramt af den haarde Skæbne at blive Offer for en Stærlidelse, der hindrede ham, som var en lidenskabelig Fodgænger, i at færdes saa uhindret, som han var vant til. Han var dog i Stand til ved Jubilæumsfesten at komme tilstede med en ung Datter og modtage Samfundets Æresdiplom af Formandens

* Ibskallen eller Jakobsmuslingen er Skallen af Kammuslingen, Pecten Jacobæus, der tjente som Sindbillede paa Apostlen Jakobs Sørejser, og som blev baaret paa Kappe og Hat af Pilgrimme og ofte benyttet som Skjoldmærke. Den danske, uradelige Slægt Gøye (Gjøe) uddøde 28. April 1698 med Soraneren, Gehejmerraad, Overhofmester for Ridderakademiet i København *Marcus Falksen Gjøe* til Hvidkilde, Søn af den 9. Forstander — Hofmester — for Sorø Akademie *Falk Henriksen Gjøe* (1602—1653).

Haand og mærke den hjertelige Stemning, der fra alle Sider steg op mod den udmærkede, trofaste, gamle Soraner, som deres Kammerater ved denne Lejlighed i oprigtig Taknemmelighed ønskede at hædre.

Kontorchef v. Holstein, der først indtraadte i Ægteskab i 1893 med Frøken Karen Amalie Ræder, Datter af norsk Generalmajor H. J. T. V. von Ræder, efterlod sig ved sin Død en Søn, der er Dommerfuldmægtig i Aar-

Fritz von Holstein.

hus, og en ugift Datter. Den 8. Maj begravedes han under megen Deltagelse paa Frederiksberg Kirkegaard efter en smuk Sørgehøjtid i Kirken, hvorfra Repræsentanter for hans egen og hans mødrene Slægt bar hans Kiste ud til Graven og derved aflagde et godt Vidnesbyrd om, hvor meget han havde betydet for den Slægtsungdom, han havde set vokse op om sig.

Med Fritz von Holstein, som han kaldtes af Vennerne — hans fulde Navn var Christian Frederik Ferdinand — har Soransk Samfund mistet en af sine aller trofasteste Sønner, en typisk Repræsentant for den ædelbaarne Ungdom, som i forrige Aarhundrede bestandig søgte til den Skole, der havde afløst de gamle Ridderakademier. Han havde ikke blot Adelsmandens Præg, om ellers nogen, i ydre Forstand, i en elegant Skikkelse, smuk Fremtræden og Holdning, men han var helt igennem en ridderlig Karakter, rede til at bryde en Lansse for de Synspunkter, der nu engang var hans, og helst havde han sikkert set, at der atter var oprundet en ny Tid med Tilknytning til de svundne Dages højere Undervisning for hans kære Sorø Akademi. At de akademiske Tradi-

tioner udviskedes, var ham afgjort en Sorg; desto smukkere var hans uforandrede Troskab mod selve Stedet, mod Minderne derfra, baade fra gammel Tid og fra hans egen Ungdoms Dage, og mod de samtidige Venner, Livet havde ladet ham beholde.

Hans slanke, fornemme Skikkelse med det let tilbagekastede Hoved, hans kloge, skarpe Blik og hans fornøjelige Tale og Fremdragen af gamle Minder var i mange Aar uadskillelig forbundet med saa at sige alle soranske Sammenkomster; den vil blive mindet og husket med Ærbødighed ogsaa af yngre Kammerater, der i ham lærte en fuldblods Soraner, en typisk Akademiker at kende. Over hans Grav sænkedes Studentereforeningens Heimdalsbanner — uden ydre Tegn af den Art vil vort gamle Samfund, hvoraf saa mange Medlemmer flulgte ham til hans sidste Hvilested, i deres Hjerter vie hans Minde en ærbødig og taknemmelig Hyldest.

H. G. Olrik.

CAND. POLYT, INGENIØR C. V. SCHOU

* 9. Oktober 1873, † 16. Maj 1933.

En trofast Soraner og en god Kammerat er død. For alle dem, der kendte *Cecil Vilhelm Schou* og jævnlig kom sammen med ham i Soransk Samfund, hvor han var en flittig Gæst, er dette Dødsfald kommet overraskende. Som han færdedes iblandt os endnu i Efteraaret, fuld af Lune, Iver og Virkelyst som altid, gjorde han absolut Indtryk af at kunne glæde sig ved et fortræffeligt Helbred. En Lungebetændelse i Begyndelsen af Aaret tog imidlertid stærkt paa ham, og en paafølgende Nyreoperation for nylig havde han desværre ikke Kræfter til at staa igennem.

Med hans Død er et virksomt og i udpræget Grad maalbevidst Liv afsluttet. Der er vist faa Mennesker, der saa tidligt og med en saadan Sikkerhed vidste, hvad han vilde, som han. Allerede i tredje Klasse havde kemiske, fysiske og tekniske Foreteelser hans udelte Kærlighed i en saadan Grad, at han ofte forbavtede, ja næsten forargede os andre ved at feje alt andet til Side som »uinteressant«. Selv om han senere i Livet efterhaanden fik adskillige andre Interesser, som han forøvrigt dyrkede med den for ham ejendommelige Gaensoppi Tingene — en Periode overraskede han saaledes ved at studere Holbergs Komedier og det saa ihærdigt, at han kunde de fleste af dem ordret udenad og endnu i Fjor, saa mange Aar efter, ved vor 40 Aars Studenterejubelums-Udflugt til Sorø, var i Stand til at præstere lange Citater af dem — saa var alligevel Kemien hans et og alt lige fra Drengesaarene; den murede han sig inde med som Morskabslæsning, naar vi andre føjtede omkring ude, og han var faktisk allerede som Skoleelev langt inde i sit Embedsstudium. Studieaarene paa Polyteknisk Lærestanstalt var for ham en fortsat Kæde af Glæder ved den Viden, han tilegnede sig, og den for ham karakteristiske Trang til Meddelsomhed og til Medglæde hos andre over det, som interesserede ham, gav sig ofte Udslag, hvad bl. andre den, der skriver dette, har haft stort Udbytte af. Han forhastede sig derfor heller ikke med at tage sin Eksamen — han blev cand. polyt. i 1897, med Kemi som Fag — og den afsluttende Prøve blev ikke for ham det Skræmmebilede, som den har været for saa mange andre.

Kort Tid efter startede han sammen med Ingeniør Budde et Privatlaboratorium paa Nørregade 35 og indrettede det selv, fingernem som han var. Der færdedes vi med Sav, Høvl og Hammer til langt ud paa Aftenen under Spøg og Latter. Senere grundlagde han, sammen med Budde og cand. jur. Blom, Patentbureauet Budde, Schou & Co. i Kirkestræde, som efterhaanden blev et af Landets kendteste, og hvor han snart vandt sig en meget betydelig Anseelse ved sin omfattende tekniske

Cecil Vilhelm Schou.

Viden og store Dygtighed og gjorde sig afholdt inden for Fagfællernes Kreds ved sin aabne og redelige Færd.

Medens vi andre med Aarene er blevet noget mere stillesiddende, gik C. V. Schou ejendommeligt nok den modsatte Vej. Som Dreng havde han altid noget at sysle med, hvad enten det var Kemi, Fotografi, Fyrværkeri, Fonografi eller hvad han nu var optaget af, og en Indbydelse til en Spadseretur besvaredes gerne med, at han havde ikke Tid. Men efterhaanden som Aarene gik, udviklede han sig mere og mere til Friluftsmenneske. Han ejede en større Motorbaad, og i den tilbragte han en stor Del af sin Fritid. Mere og mere gik han op i dette Liv, blev en næsten lidenskabelig Motorsportsmand, støttede energisk Motorbaadsforeningen og dens Samarbejde med Marinen og modtog flere Gange Paaskønnelse derfor, drog paa Jagt og paa Thunfiskeri eller foretog lange Ture helt op i Sverige.

Vor gamle Skole elskede han som faa. Ofte søgte han til Sorø i sin Vogn og gennemlevede Barndomsmindeerne paa de kendte Steder, helst i Selskab med Kammerater, som han inviterede med. Saa sang vi Morgensang som før, saa sad vi i Klassen som før, saa drog vi til Tuel Sø til Riffelskydning, saa gav hans Lune sig frit Løb, og et Væld af Historier og barokke Indfald fra Drengesaarene knyttede os sammen igen, som om det først var i Gaar, vi skiltes. Saa var han glad — og vi andre med, og berigede drog vi hjem. Det var lige

som om han skulde have glade Kammerater omkring sig, for at det kunde have nogen Art med hans egen Glæde, og ved saadanne Lejligheder var han altid en omsorgsfuld og hyggelig Vært, hvad enten det nu var paa en Sorøtur, ved et Besøg i hans smukke Hjem i den røde Villa paa Strandvejen eller paa en af de ufor-glemmelige Langture pr. Motorbaad ned i »Sydhavet« eller op i Sveriges Søer.

— — —
 Og nu er han borte. Det tynder efterhaanden ud i Rækken af Studenter fra 1892. Hvem bliver den næste? Og hvordan vil det gaa med Sammenholdet mellem dem, der er tilbage? Hidtil var Cecil Drivfjederen. Hvem vil nu? Han var af dem, hvis Ansigt man søgte i Kammeraternes Kreds i Soransk Samfund og sjældent søgte forgæves. Han vil blive savnet mange Gange. Men naar vore Tanker i en stille Stund sysler med Minde det om vor gamle Skole og med Soransk Samfund, saa vil de ogsaa standse ved ham, der selv elskede Mindeerne saa højt og værnedes saa smukt om dem.

Hans Andersen.

Cecil Vilhelm Schou var født d. 9. Oktober 1873 i Farringløse, hvor hans Fader, Peter Schou, var Lærer. Han kom til Sorø i 1886 og forlod Skolen som Student i 1892. Aaret efter blev han cand. phil. og i 1897 cand. polyt. i Kemi. Efter en Studierejse s. A. til det sydlige Udland med Støtte af det Reiersenske Fond og Thotts Legat, vendte han tilbage til Stillingen som Assistent ved Universitetets kemiske Laboratorium, hvortil han allerede den 1. Jan. 1897 var kaldet og som han beklædte til 30. April 1899, atter afbrudt af en Rejse til Udlandet i 1898.

Den 1. Aug. 1899 oprettede han sit eget kemiske Laboratorium og 1. Jan. 1901 Interessentskabet Budde, Schou & Co., Patentbureau, der 1. Jan. 1902 overgik til et Aktieselskab og seks Aar senere forenedes med A/S Københavns Patentbureau.

I 1902 havde Schou ægtet Frøken Ingeborg Juell, Datter af Toldinspektør i København Niels Juell og Hustru født Rømer; Fru Schou overlever sin Mand med en gift og en ugift Datter.

Skønt C. V. Schou var en saa ivrig og trofast Soraner, kom han ikke til som Bestyrelsesmedlem at tage Del i Samfundets Ledelse — og brød sig maaske heller ikke derom, men han tog gerne Del i Diskussionen paa Generalforsamlingerne og ydede sin økonomiske Støtte til hvad der trængte til den. I de senere Aar var han Leder af den lille Bestyrelse, der sørger for »De 200 raske gamle Soraneres Stipendium«, og gjorde sit Arbejde med megen Samvittighedsfuldhed — kun bestandsdig ked af, at der efterhaanden var saa grumme langt til de 200!

Han begravedes efter sit eget Ønske i dybeste Stilhed paa Vedbæk Kirkegaard; det tør siges, at havde hans Venner vidst, naar og hvor de kunde vise ham den sidste Ære, vilde de være modt talrigt op — og deriblandt sikkert mange Soranere.

VED SANKT HANS-TIDER

Der var gaaet Maaneder, hvori jeg ikke havde set Spor til min Skolekammerat fra Stockholmsgade, som jeg engang ret jævnlig løb paa. Saa mødtes vi atter forleden paa det mest uventede Sted, som sædvanlig. Skæbnen førte mig en af disse skønne Juniaftner til en lille Landstation, hvor jeg maatte vente paa et Tog — paa en Bænk ude paa Perronen sad saa min sandten Kammeraten og saa over mod en mørkegrøn Bræmme af Haver og Huse foran en Højskøvs alvorsfulde, dunkle Masse af uskelnelige Stammer og Kroner. Der var —

naturligvis — ikke Antydning af Forundring i den Stemme, hvormed han bød mig God Aften, det var som om vi sidst havde set hinanden samme Eftermiddag. Og der var ingen Indledning til hans Tale til mig — han fortsatte kun højt den, han sad og havde ført med sig selv.

— Hvis det nu ikke mere blev Dag, hvis dette nu var den sidste Gang jeg havde set Solen gaa i Bjerge dérovre bag Skoven — vilde det være en Ulykke? ikke for mig, mener jeg; maaske for andre — og de kom nok over *det*. Men jeg kunde ikke slutte af med et skønnere Indtryk end den Aftenhimmel dér, den lyse Stribe ude mod Nord, der lover en ny lys Dag, ny Gerning, ny Oplevelse, ny Tilegnelse af alt det, jeg kender og holder af og af en hel Mængde, jeg endnu ikke har faaet rigtig fat paa eller begrebet. For saa mangfoldig er Livet, Gudskedatakoglov, at man ikke behøver at kede sig, naar man da faar Lov at være alene med det eller kan faa een med til at se paa det, som man kan have nogen Fornøjelse af at betro sig til om det, man ser og har faaet ud af det hele. Og saadan har jeg da heldigvis altid haft det — de Gange, jeg er løbet tom, tror jeg, kan skrives med et enkelt Ziffer. Men Du hører maaske til dem, der keder sig — og især naar de er alene?

Jeg kunde berolige ham med, at det gjorde jeg ganske bestemt ikke, tvertimod turde jeg sige, men jeg var iøvrigt enig med ham i, at det kunde være rart at være to, som kunde stemme sig sammen — uden for mange Omstændigheder.

— Omnia mea mecum porto, erklærede han, det gør det hele meget simpelt og ligetil. Men den lyse Sommeraften gør een alligevel saa underlig tung om Hjertet — for derovre, hvor der et Sted maa være *helt* lyst, ligger formodentlig

das Land,
wo meine Träume wandeln gehn,
wo meine Toten auferstehn,
dass Land, das meine Sprache spricht,

og hvor man altsaa ikke naar hen, i hvert Fald ikke iaften, maaske heller ikke imorgen, maaske overhovedet slet ikke nogen sinde — og det er formodentlig det allerbedste. Men derfor kunde jeg netop tænke mig det som en lykkelig Udgang, at saadan en Aften blev den sidste — at jeg netop med *det* Indtryk og *den* Længsel gled ud af denne Tilværelse og over i en, der dog næppe blev ringere end den, vi to nu sidder og bliver St. Hans-traurige i. Sært er det nu — siden min Sorø-Tid har St. Hans altid gjort mig melankolsk, hvor kan det nu være? kan Du forklare det?

Jeg mente ikke at kunne tjene ham dermed, men indrømmede, at Sorø ved St. Hansdagstide ogsaa havde kunnet knuge mig — Søen, som Skoven lukkede sig saa tæt om, det afgjort triste i, at nu blev det ikke lysere, at nu tog det atter af med Dagene — og saa det, at St. Hans, Midsommer, dengang faldt i en for os Drenges højst alvorlig Opgørelsens Tid, hvor vi skulde vejes og prøves og sandfærdigen ikke just følte os videre sikre paa Resultatet, og det kunde jo være temmelig meget afgørende for een, navnlig i det sidste Aar . . .

— Ja, der har vi noget af det, indrømmede han, og Pokkers som det kan sætte sig fast i een og blive siddende, denne Angst, denne Følelse af at være ude at sejle paa det uvisse, med al for lidt Ballast i Skuden. Jeg har haft det med Ængstelse, lige fra jeg var Dreng, hver evigste Søndagften ved Tanken om Mandagens Prøvelser — dette at skulle tage Kampen op igen, efter en glad Lørdag Aften og en ikke al for lystelig Søndag, der blev mere og mere dyster, efter som Tårerne gik. Og endnu, saa gammel jeg er, sidder det mig i Blodet; jeg kan sjældent en Søndag Aften gøre mig fri for Mandagsfrygten — selvom det jo er komplet unødvendigt og nærmest latterligt. Men hellere det end at sidde sløv og ube-

rørt af nogen Bekymring; Ligevægten naar jeg altid igen — det ved jeg meget godt; naar Mandag Morgen gryer, saa er *det* glemt — saa er der blot at gaa paa igen og leve med og ordne al det, som ligger til een. Saadan er Livet, Du gamle, og Gud ske Lov for det! derfor kan vi to gamle Haletudser jo meget godt sidde og blive en Smule rorte over os selv paa saadan en underskøn Aften som denne her.

— Og der har vi Toget; jeg skal hente een, jeg holder af og er glad ved, og Du skal videre, kan jeg tænke, enten Du saa er glad ved det eller ikke. Farvel med Dig, old boy; vi ses nok igen — det bliver vist ikke til nogen Rejse ud i det ukendte for os i denne Omgang, naa, det haster heller ikke; Arkadien er ogsaa andre Steder end dér ude i Horizonten.

Da jeg var kommet ind i Toget, kunde jeg ikke lade være med at kigge efter ham. Han stod helt spændstigt paa Perronen og hjalp en ung, lysklædt Kvinde med at faa hende selv og hendes Haandbagage ud af en Kupé. Og da Toget atter var i Gang, saa jeg dem gaa sammen fra den lille Landstation ud i den lyse Sommeraften, over mod den mørke Skov og den klare Himmel bag dens høje Kupler . . .

Merimax.

FRA DE YNGSTES LEJR

Vi har fra tre unge soranske Studenter af Aargangen 1929 modtaget følgende med Anmodning om Optagelse:

Trods den redaktionelle bemærkning efter de fire indlæg i Soraner-Bladets Maj-nummer d. a. om bladets redaktion vil vi undertegnede gerne bede om plads for nogle bemærkninger, idet vi tilhører stud. jur. Bruuns mange »Mandanter«, som Direktør Brincher leder efter.

Vi ønsker at understrege, at da stud. jur. Bruun ved Soransk Samfunds generalforsamling d. 22. April tog ordet for en kritik mod bladets redaktør, var det netop som repræsentant for mange gamle soranere af de yngste aargange (ikke som Direktør Brincher fejlagtig har opfattet det for den »mellemste« klasse).

Vi ønsker endvidere paa dette sted at give stud. jur. Bruun vor fulde tilslutning, idet vi ganske deler hans opfattelse af bladet.

Ligesom cand. jur. Lind kunde ogsaa vi have ønsket en oplysning om, hvor mange medlemmer der var til stede ved generalforsamlingen. Skønmæssigt vil vi anslaa det til knap hundrede. Ogsaa vi undrede os over, at der ikke blev taget til genmæle fra de ældres side; men vi tager det naturligt som et udtryk for, at der var en overvældende majoritet for vort standpunkt. Det var altsaa ikke — som forfatterne til indlæggene i Maj-nummeret mener — en sammenløben skare paa 3—4 medlemmer, der valgte en anden i stedet for Kontorchef Olrik. Men en velbesøgt generalforsamling billigede, uden at een eneste røst hævdede sig for det modsatte synspunkt, at Kontorchef Olriks modkandidat blev valgt.

Til slut ønsker vi at præcisere, at stud. jur. Bruun talte paa manges vegne, at misfornøjelsen med bladet er meget udbredt, og vi ønsker at føje til, at ogsaa vi betragter generalforsamlingen som det rette forum for medlemmernes kritik, og som saadan skal den blive brugt.

K. Ellebæk Petersen, Aage Dannemand Jensen,
stud. med. stud. mag.
Leivur Lützen,
stud. jur.

En Henvendelse paa »Hotel Phønix« har skaffet oplyst, at der til Generalforsamlingen den 22. April iaar havde indfundet sig 35—40 Mand, hvoraf 25—30 blev til

Smørrebrødet bagefter. Hvorvidt dette tør kaldes for »en velbesøgt Generalforsamling«, er jo en Skønssag. Naar der ikke er noget særlig paa Færde, plejer der sjældent at komme stort flere; en Overrumpling kan let lykkes for en lille Skare. Men man maa jo uvilkaarlig mindes Fritz Jürgensens elskelige Tegning af de tre Drengene paa Kæphesten, hvoraf den ene tilraaber den anden: Rid længere borte, du! — vi er jo et helt Regiment! Maaske strækker de to Situationers Lighed ogsaa til for at forklare lidt af den Omstændighed, at ingen af de tilstedeværende ældre (3: af dem, der ikke havde mere eller mindre Kontakt med Student Bruun og hans Mandanter) tog Diskussionen op med »Regimentet«, der jo unægtelig i nogen Grad skød paa Flæsket, men ramte i Ærterne.

Ogsaa vi er ganske enige med de tre Studenter i, at Soransk Samfunds Generalforsamling er det rette Forum for Kritik og hvad dertil hører — og forudsat, at Kritikken er af den Art, at man vil tage den alvorlig, kan den ogsaa vente at blive besvaret dér. Derimod har det været et af de Principer, hvorefter dette Blad har været ledet i snart en Snes Aar: at skaane dets faa Sider for al det indbyrdes Kævl, hvormed Medlemsblade som oftest fyldes og som gør, at de hurtigt bliver saa overordentlig kedelige og ligegyldige. Det hænger atter sammen med, at Soraner-Bladet er Organ for *et Samfund* — og for et, som i Virkeligheden er nogle hundrede Aar ældre end det, der stiftedes i 1862 — og ikke for en »Forening«, der staar aaben for enhver, der vil betale et Kontingent og gaa i Flok med andre om et eller andet. Den Dag, hvor Forstaaelsen af denne Hemmelighed ved Soraner-Samfundet ikke mere er til Stede blandt de gamle Soranere, kan Soraner-Bladet ikke gøre noget bedre end snarest at gaa ind — saa er der nemlig ikke mere Brug for det. Det kan de fleste, lidt ældre Soranere se — men det er ogsaa for *dem*, Bladet skrives, ikke for de ganske unge, heller ikke for dem, der som Rotterne i H. C. Andersens Eventyr om Grantræet finder dets Historier overmaade daarlige og efterlyser en med Flæsk og Tællelys eller en Spisekammerhistorie.

Men om alt det kan man jo slaas og skændes paa næste Generalforsamling, hvis man intet nyttigere har at bestille til den Tid. I hvert Fald maa Diskussionen om Soraner-Bladet nu være sluttet i Soraner-Bladet.

Red.

SORANSK SAMFUNDS

SORØTUR 1933

er nu fastlagt til den 3. September. Om Programmets Enkeltheder kan foreløbig kun siges, at den 4. September er det Fuldmaane — følgelig kan det ventes at blive en skøn Høstafte Søndag den 3. Det er næsten som forudsagt i en Sang fra det sidste Stævne til Sorø, hvor det hed, at

en gul og høstlig Maane
smiler til os fra sin Sky;
hvor de dunkle Skove blaane,
samles sikkert vi paany!

Skriv derfor Dagen op med det samme; sørg for at have Huset beskikket og faa Nattegn — sent Nattegn! — til Søndag den 3. September 1933.

Nærmere Program vil følge i Soraner-Bladets Juli-Nummer.

FRATERNITAS SORANA-REDIVIVA

Efter mange Aars Tornerosesøvn har den lille soranske Sammenslutning *Fraternitas Sorana* givet et nyt og tiltalende Livstegn — den sammenkalder, repræsenteret ved Præsterne *Paul Nedergaard*, Eliaskirken i København, *Jens Juul Sørensen*, Bregninge over Svendborg, og *Olaf Krog-Meyer*, Ringgave over Farre, sine gamle Medlemmer og Venner til et to Dages Møde paa Hindsgavl i Dagene Mandag d. 18. og Tirsdag d. 19. September iaar. Der er udsendt Indbydelser til Stævnet til ialt 34 gamle Soranere, hvoraf de ældste er dimitterede 1895, den yngste 1925. Af »Brødrene« er de 22 Præster og 3 Læger, Resten har fundet højst forskellige Pladser i Livet, men sikkert har de allerfleste Lyst til at opleve de to Dages meget tvangfri Samvær og derfra forhaabentlig hente nye Impulser i Fornyelsen af fælles Minder og Udveksling af de Erfaringer, som er høstede, siden de sidst saas.

Pastor Krog-Meyer er Stævnets Sekretær og vil beredvillig give alle Oplysninger til de Kammerater, som har Lyst at følge Kaldet til et Møde, men som ikke maatte have faaet tilsendt Programmet. Dette er iøvrigt allerede fastlagt i de fleste Detailler og ser overmaade tiltalende ud. Indtil 15. August kan man melde sig som Deltager; Prisen er billig for de to Dage, ialt 8 Kr. 50 Øre pro persona, og Hustruer og vordende Hustruer er hjertelig velkomne.

„SORØS RUSSE VIL IKKE HAVE STUDENTERHUER

Er Studenterhuen gammeldags og latterlig?»

Dagbladet »Dagens Nyheder« for 27. Juni indeholder følgende Artikel med Overskrift som ovenfor og mærket Rong (Journalist Frøken Kate Fleron-Jacobsen):

»Halvdelen af de 42 Studenter fra Sorø Akademi vil ikke have Huer.

Vi spørger en af de unge Herrer hvorfor?

— Fordi vi finder det gammeldags og en lille Kende latter-

ligt at skilte med en *Studentereksamen*, siger han. Der er jo saa mange af os efterhaanden, at det at være Student betragtes som noget ganske almindeligt. Derfor mener vi ikke, der er Grund til at anskaffe Hue. Det er en unødvendig Udgift, navnlig da kun de allerfærreste drømmer om at gaa med den, udover de første Dage efter Eksamen.

— Og Symbolet, som den hvide Hue repræsenterer, Traditionerne, der er spundet omkring den?

— Det kan være godt nok altsammen, men det er ikke af saa stor Værdi, at det kan opveje de andre Grunde.

Det var klar Besked, ung Funkistale.

Akademiets Rektor *Raaschou-Nielsen* finder ikke, Sagen er værd at beskæftige sig med.

— Det maa de Unge selv om, jeg spørger ikke, om de vil have Hue eller ej, siger han, jeg synes, det er en uvæsentlig Bagatel.

Sorø-Akademikerne synes at staa alene.

Den unge Student paa Sorø troede, at Dimittenderne paa de øvrige store Kostskoler var naaet til det samme nøgterne Resultat angaaende Studentehuen. Et Rundspørge har foreløbig vist, at han havde Uret.

Rektor *Skovgaard-Petersen* paa *Rungsted Statsskole* blev forarget over Spørgsmaalet.

— Nej, saadan noget *Pjat* er der da heldigvis ikke Tale om hos os, siger han, alle vore Studenter er virkelig himmelhenrykte over deres Huer.

Rektor *Krarup*, *Herlufsholm*, finder de unge Sorø-Akademikers Idé *paafaldende*, og er glad for, at noget lignende ikke er faldet *Herlovianerne* ind. Heller ikke paa *Stenhuset* kunde man tænke sig at lade haant om Huen.

I København synes man ikke at have sporet nogensomhelst Foragt for Studentehuen. Hos *Thrane* i Klareboderne har der som sædvanlig været overvældende travlt. Iveren efter at erhverve den hvide Hue synes lige stor og straalende, den prøves ikke færre Gange foran Spejlet, og Udraabene, der gjalder i den gamle Kælder, er ikke mindre begejstrede og henrykte, end de har været i de foregaaende 94 Aar, hvor Studenterne har faaet Huen hos *Thrane*. Sorø-Akademikerne lader til at være et enestaaende Tilfælde.

— — —

Den gamle Student fra 1895, som læser dette, kan ikke tilbageholde sin Beundring for de 21's Mod til at bryde med en Tradition, som efterhaanden er blevet en Tvang.

I 90erne brugte man — i hvert Fald i Sorø — ikke de hvide Huer, og de grimme sorte Kasketter, som havde kostet vore Ophav en 7—8 Kr. (tror jeg), gik hurtigt ned i Bunden af Klædeskabet, hvor de blev liggende. Naar man i 6—7 Aar havde gaaet med Kasket, maatte det virkelig være nok, fandt de fleste — men vi havde bare ikke Mod til at sige det. Vi var jo i Virkeligheden inderlig kede af, at Folk altid kunde se paa os, hvor vi hørte til, vi var hjertelig uniformstrætte og ønskede intet mere end at blive »civile« Mennesker. Derfor havde man i sine Gymnasiastaar hjulpet sig med en Smule *civil* Overfrakke — yndede var de korte Frakker af engelsk *Cover coat*; allieredes den med et Par af de dengang tilladte graa Benklæder og den ogsaa godkendte Gymnasiast-Straahat kunde man »forsvinde i Mængden«, uendeligt velgørende for den enkelte, men naturligvis paa det inderligste i Strid med Skolens Krav om Ensartethed og — ingen Forsvindingsnumre! At alle de civile Tillæg til Uniformen faldt bort, var derfor i sin gode Orden, al Ære og Respekt for det, og ingen Forslag *herfra* om at stryge eller lempe Skoleuniformstvungen (selv om Kasketfaconen efterhaanden vistnok kunde gøres noget fikserere — omtrent som Søkadetternes — og med en Parallel til *Herlovianernes* »Kokarde«).

Men Studentehuen — denne vage Efterklang fra de »schneidige« tyske *Burschenhuer*, *Cerevisihuen*, Øl- eller Svirehuen, eller *Fuchs'*enes mærkelige *Chakot'er*, efterhaanden via *Studentersangernes* hvide Huer misbrugt af enhver borgerlig Sangforening i Hovedstad og Provins (herlig besunget af *P. Sørensen Fugholm*) — ja, den unge Soraner, som til *Frøken Rong* har betegnet den som »gammeldags«, »en Kende latterlig«, kostbar i Anskaffelse og uanvendelig efter en Uges Forløb (thi hvem vil længere skilte med at have bestaaet denne »almindelige Forberedelseseksamen«?), han har vistnok, trods al Protest fra anden Side, ramt lige i Centrum af det *Studenters* hysteri, der, takket være Hovedstadspressens Stofmangel i den begyndende *Agurketid*, lidt efter lidt har udviklet sig og nu forhaabentlig snart har kulmineret, saavist som *Bladenes* Læsere utvivlsomt er kede af disse Gruppebilleder af alle *Skolens* Hold med Navne og Biografier, og Publikum i Almindelighed finder, at *Rundkørslen* om Hesten med *Serpentiner* og *Hurra*-skraal og *Lærebøgerne* slæbte i en Snor efter *Charààbanc'en* med de grønne *Grene* sjadskende i *Hjulene* efterhaanden er blevet for barnligt og temmelig utaaeligt

Om de 21 modige Soranere kan danne Skole, er jo forbeholdt Fremtiden at afgøre; foreløbig hilses de af den, som skriver dette, med et oprigtigt ment: bravo! Men at de kun er Halvdelen af *Skolens* Dimittender vil straks ses af nedenstaaende *Sorø-Rus-Hilsen*, som en af de bortdragende har sendt os.

AFSKED MED SORØ

Endnu høres *Gogens* lokkende *Kukken* fra de store, dybe *Skove*, og endnu har vi Lov til at kalde den for vores — det maa vi for Resten have Lov til altid, og der er nogen af os, der vil gøre det, nemlig de, der i disse sidste, smaa *Kuk* har samlet alle de *Minder*, som aldrig vil glemmes.

Snart vil de sidste visne *Blade* paa *Kalenderen* være blæst væk, og saa er det forbi

Nu kommer de hvide Huer med de røde *Baand* frem, de er *Passet*, hvormed vi sendes ud i det, som vi ikke kender. Vi har hørt meget om det, og vi har længtes efter det — alligevel sagtner vi *Skriddene* og vil ligesom holde lidt igen, høre *Kukkeren* endnu en Gang, men det nytter ikke, det er forbi

Maaske er det derfor, at vi i disse sidste Dage kom hinanden nærmere, for endnu var vi i vort eget lille *Samfund*, hvor *Kammeratskabet* er den Lov, som er eneraadende, og den vilde vi styrke, for at den kunde modstaa de *Stormløb*, der sikkert bliver rettet imod den, naar *Springet* først er gjort.

Klangen fra *Krickettræer* og *Fodbolde* er i den sidste *Maa* ned stillet langsomt af, for *Bøgerne* skulde jo gennempløjes endnu en Gang; snart vil vi heller ikke længere kunne høre *Kukkeren*. Men om nogle Aar, naar man en Morgen ligger i den sødeste *Søvn*, farer den gamle *Soraner* op ved *Lyden* af en *Mælkeklokke*, der kimer for *Ørerne* af ham, og han vil tro, at alt endnu er, som det var en Gang. Ak, det vil kun være en *Drøm*; med *Sovesalsklokken* er det forbi for altid; vi har ikke mere vor *Plads* paa *Skolen* og *Sovesalen*, og selvom vi ad *Aare* vender tilbage til *Sorø*, saa er det kun for at se til, aldrig mere for at være med

Den Dag, da vi vrimlede bort, glade og lystige, til alle *Sider*, er derfor en og anden standset paa *Tærskelen* til *Skolen*, har vendt sig om endnu en Gang og følt noget, som han ikke har følt før, ja, maaske fristedes han til at ønske, at han stod der, som han gjorde det for syv lange og dog alt for korte Aar siden, og skulde gaa ind i det, han efterhaanden var blevet en *Del* af.

Naa, længe fik han ikke Lov at vente, der kom en munter Flok og trak ham med sig ud, han maatte synge og juble med Kammeraterne, og snart var alle Anfægtelser glemte.

Den gamle Skole ligger idag tom og forladt tilbage; men den er sikker paa at se ny Ungdom drage ind ad Klosterporten, og et Sted i det grønne Løv vil Kukkeren sidde gemt og heller ikke mærke, at vi er rejst bort — den har jo kukket for mange før os, og den vil kukke for mange efter os, for saadan skal det nu engang være Sp.

SORØ OG NORGE

Norge har faaet rigeligt Vederlag for Holbergs Donation.

Direktør *Alfred V. Rasmusen* har venligst sendt os et Eksemplar af det norske Dagblad »Tidens Tegn« for 28. April 1933, hvor der Side 6 i en Artikel med Overskriften: Dødes og Levendes hjertesprog, som er et Led i en Polemik mellem det norske Blad og »Sorø Amtstidende« om de gamle Tvistepunkter mellem dansk og norsk, forekommer følgende Udtalelse, der har Interesse for de Soranere, som har nogen Føling med deres gamle Skoles Historie:

»Og siden vi er inne på historiske betragtninger [der har været Tale om, hvem der var Akershus' Grundlægger] . . . »Sorø Amtstidende« heter altså det blad som maner frem episoder fra historien. Husker det også Sorø Akademi? Husker det også, at det var nordmannen Ludvig Holberg, som gav sin formue til den læreanstalt, som ellers havde måttet indstille sitt virke? Vi har heller ikke på disse betragtninger lagt intelligensens mål [!]. Er de dumme eller kloke? Om en høit udviklet kritisk hjerne døier dem eller ikke bryr vi oss ikke om. Men vi vet, at Haakon V., Knud Alvsson [dræbt paa Akershus af den danske Lensmand Henrik Krummedige], Ludvig Holberg og Henrik Ibsen ser ned på oss fra Elyseum og sammen med våre levende landsmenn idag sier: »Nu talte du ut av våre hjerter«.

Det norske Blad har jo ganske Ret i, at Holbergs Gave i 1747 var en Betingelse for, at et Akademi overhovedet atter kom i Stand i Sorø — med lige Ret til Adgang for alle den dansk-norske Enevoldskonges unge Adelsmænd, enten de tilhørte den norske eller den danske Adel — der sondredes iøvrigt ikke mellem norsk og dansk Adel i hin Tid. Men da en og anden Soraner, naar Talen kommer paa Ludvig Holbergs Donation, maaske kan mangle det fornødne Bevis for at imødegaa en Paastand om, at Nordmanden Ludvig Holbergs Formue derved gik tabt for Norge, saa skal vi henlede Opmærksomheden paa, at ved Udredelsen af 100.000 Rdl. Sølv af Sorø Akademis Midler til dermed i 1811 at grundlægge et Universitet — Christian Frederiks Universitetet — i Christiania (nu Oslo) er der gaaet rigelige »Holbergske Penge« tilbage til hans Fødeland. Iøvrigt tog man i Universitetsdirektionens Forestilling, der ligger til Grund for den kgl. Resol. af 2. September 1811, det norske Universitets Stiftelsesdokument, udtrykkelig Afstand fra den Tanke, som oftere har været fremsat, at Tilskudet skulde have Karakteren af en Overdragelse af Holbergs Gave til Sorø Akademi, som i Betragtning af hans norske Fødsel burde komme det nye Universitet til Gode, »da man for det første mener, at et kgl. konfirmeret Legat ikke saaledes kan bortgives og desuden maa henvises til, at der i Holbergs Testamenter ikke findes et Ord om, at han har næret noget Ønske om, at nogen Del af hans i Danmark erhvervede Formue skulde tilfalde hans Fædreland«. »Hvor uholdbar end Opfattelsen af Holbergs Transaktion med Op-

rettelsen af Baroniet som et Legat maa siges at være,« hedder det herom i Professor, Dr. *W. Norvins* Fremstilling af Sorø Akademis Godshistorie i Sorø-Værket 1931, II, S. 334, »blev Resultatet til stor Fordel for det norske Universitet, som nu fik et Tilskud, der var fire Gange saa stort som Holbergs Gave til Akademiet« — Professor *N.* sætter ildsaa kun dennes Pengeværdi til 25.000 Rdl. Summen udbetaltes med Sølvværdi og Renter, paaløbne i den Tid, der hengik inden Udbetalingen, saa man med Professor *Norvin* nok kan være enig i, at »Holbergs Donation kom til Norge med rigelige Renter. Den ofte, ogsaa senere, gentagne Anke over, at Godset ikke i sin Tid var kommet Donators Fædreland til Gode, savner saaledes enhver Grund«.

SORØ SKOLES AARSSKRIFT 1933

er i disse Dage sendt til Soransk Samfunds Medlemmer. Ligesom ifjor gør det et noget tyndt Indtryk — der mangler den traditionelle 1. Del, den Afhandling om et eller andet videnskabeligt Æmne, som Aarsskriftet ellers giver Ly for. Men saa langt ned mærkes ildsaa Krisetiden og den økonomiske Déroute; der er simpelthen ikke Raad til det Par Ark mere i Aarsskriftet. Fuimus Troes

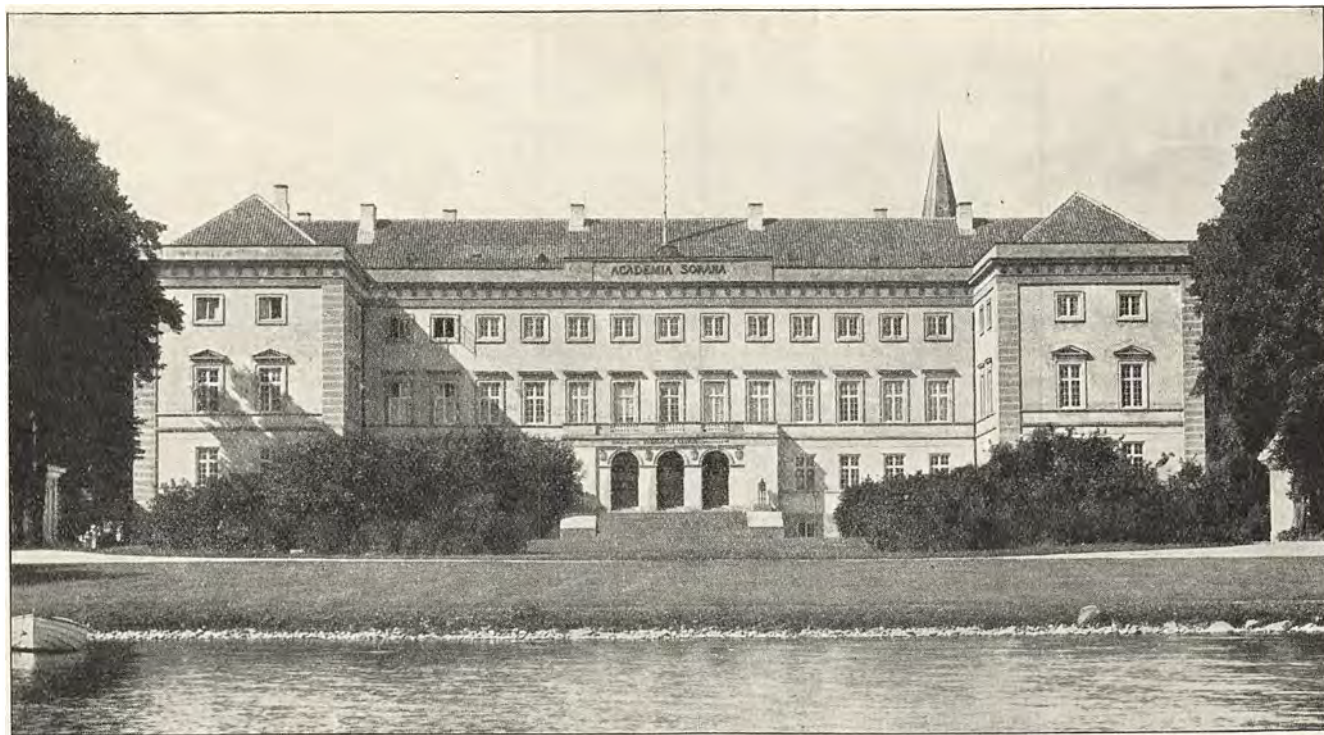
Og vi maa være glade for, at til det, der interesserer de fleste af os mest, er der dog endnu Raad: Navnene paa den talrige Ungdom dernede — ved Skoleaarets Begyndelse som ved Afslutningen af Skriftets Redaktion, d. 9. Maj, 336 — den fornøjelige Udskrift af Skolens Dagbog, Fortegnelsen over Gaverne til Bibliotek og Samlinger — der er fine Ting imellem: 17 Bind Frimurerlitteratur, et Manuskript med Breve m. v. paa Latin fra Professor *Gottsche* *Hans Olsen* (1760—1829), Tegning til en af *Fru Ingemanns* Altertavler, de obligate Prøver af Uglegylp, udstoppede sydamerikanske Vaskebjørne og Myreslugere og den meget sjældne Sabinemaage fra Østgrønlands Kyst, hvoraf der kun findes tre udstoppede Eksemplarer her i Landet, skænket af Soraneren, stud. polyt. *Svend Kaman*, Rygraden af en Haj (Proprietær *Lisborg*, Sorø) og en Flintesten af paafaldende Lighed med et Menneskekranium (Fiskeriejer *A. Christiansen*, Bromme).

Naar dette læses, er der lukket for alle Herlighederne, men — Livet gaar sin støtte Gang i Sorø: det ny Skoleaar begynder Tirsdag den 15. August Kl. 8!

GAMLE SORANERE

Vi er — baade af Overretssagfører i København *Peter Heise* og af Overretssagfører og Hospitalsforstander i Viborg *Christian Heise* — elskværdigst gjort opmærksom paa, at Billedet i Sorø-Værket, II, S. 514 (omtalt i en Artikel i April-Nummeret for iaar om den soranske Uniform) ikke forestiller Brødrene *Christian* (den afdøde Stadsguardein) og *Vilhelm* (fhv. Søfartschef) *Heise* fra Pedersborg men Brødrene *Christian* — Overretssagføreren i Viborg — og *Carl Heise*, død 1929 som Brygger i Helsingør, begge fra Slaglille Præstegaard. Det er *Christian*, der sidder ned, og *Carl*, der staar op; de kom ind paa Skolen i 1867, og Billedet daterer sig rimeligvis fra 1868—69.

Adjunkt ved Ordrup Gymnasium *Mogens Nissen*, der er Kasserer for Ordrupper-Samfundet, en Sammenslutning af denne Skoles tidligere Elever og Lærere, er blevet Redaktør af Samfundets nylig startede Organ »Ordrupper-Bladet«, hvoraf foreløbig to Numre har set Lyset.

SORØNER-BLADET

18. AARGANG

Nr. 7

Juli 1933

TALE VED DIMISSIONEN PAA SORØ AKADEMI 28. JUNI 1933

Saa dimitterer jeg da jer 66 unge, som nu har ført jeres Skolegang til Ende. At dimittere betyder at bortsende, eller nøjagtigt at sende bort til forskellige Sider. Og saa skal I altsaa bort. I skal forlade Skolen og alt det, som dette Ord rummer her i Sorø. I slipper bort fra Skolens Værn og Skolens Tugt, og det lyder jo rart. Det er to Begreber, som Ungdommen ikke rigtig kan lide at høre Tale om, for man synes jo, at man ikke behøver at værnes. En Dreng kan jo næppe tale rent, før man hører hans »kan selv«, og Tugt, ja, det lyder af Fortiden. Tugt eller Disciplin; det er jo det, der staar paa Metropolitanskolens gamle Bygning: *Disciplina sollerti fingitur ingenium* : gennem kløgtig og dygtig Tugt dannes Aanden, — Udtryk for en svunden Tids Opfattelse, mener mange. Det forkyndes jo nu, at det er et Overgreb, en Brutalitet at gribe ind i Børns Udvikling og at ville opdrage dem til Renlighed, Sandfærdighed og andre Dyder. Jeg maa tilstaa, at jeg er saa gammeldags, at jeg ikke ønsker, at det skal ende med, at vi allesammen gaar paa fire, og jeg mener, at Barndommen og Ungdommen trænger til at værnes eller skærmes mod mange Ting ikke mindst mod de utallige Paavirkninger, hvis Røster markskrigerisk fylder Luften, værnes for at de kan faa den Fred og Ro, som er nødvendig for indre Vækst og Modning i Menneskelivet som i Naturen hvis Frugten skal blive ædel og god.

Og *Disciplin* kan den heller ikke undvære. Den er for det første nødvendig for at skabe Ro og Orden i et Samfund, hvor mange lever tæt op ad hinanden, hvis Livet ikke skal blive utaaleligt for mange særlig de svæ-

gere, men den er ogsaa uundværlig, naar man skal trænes op til at gøre et værdifuldt Arbejde, maaske en virkelig Indsats i sin Tid. Hvis Tugten er Kærlighedens Tugt, hvis Disciplinen er klog og dygtig og bygget paa Erfaring, saa at den *undgaar unødigt at irritere* og bestræber sig for at være forstaaelig, saa vil den gaa de unge over i Blodet, og Tugten vil blive Selvtugt, god Vane, Selvbeherskelse, Hensynsfuldhed mod andre.

Men Skolens Værn og Tugt kan jo kun blive ved til en Tid og har som næsten alt, hvad der hører til Opdragelsen, ligesom Opdragelsen selv, den Opgave at gøre sig selv overflødig. Og nu er I da naaet til det Trin, at I forlader Skolens Værn og Tugt. Og det er I naturligvis glade for. Men det er ikke det eneste, I skal forlade. Et helt Livsafsnit er til Ende. I skal forlade det Hjem, som I for manges Vedkommende har haft i en længere Aarrække, i omtrent Halvdelen af jeres Liv, forlade Stedet med alt det, som har vokset sig ind i jeres Hjerter, Skovene, Søen, Boldpladserne, den lille By, Lærerne og Familierne her og Kammeraterne, som I har haft fælles Kaar med, har lidt og stridt sammen med, har leget og drømt, spøgt og diskuteret, maaske skændtes med, alt imedens I har udviklet og opdraget hverandre, saa at selv om I skilles fra Stedet og Kammeraterne, I dog aldrig bliver hinanden kvit. Og hvad er det saa, I gaar ud til? Ja, det er hele den brogede Verden med alle dens stridende Røster, som vil søge at fange jer ind. Det er jo Ungdommen, de bejler til, alle Bevægelserne, Partierne, Foreningerne og Retningerne, for hvis det ikke lykkes at faa fat i den, er man spærret ude fra Fremtiden. I vil derfor erfare, at I er umaade-

lig eftertragede. Jeg vil raade jer til at være lidt tilbageholdne over for hele dette brogede Kor og imellem, naar det er ved at svimle, tage jer til Hovedet og sunde jer med den Tanke, at det meget ofte for de ivrige Agitatorer gælder om at vinde — ikke saa meget en Sjæl, men et Nummer, som kan sætte Medlemstallet 1 i Vejret. Jeg vil raade jer til at iagttage og afvente og ikke være for hurtige til at lade jer indrullere.

Hvad er I saa selv over for hele denne nye Verden, som møder jer? Paa det Spørgsmaal kan man vist ikke give andet Svar, end at I er de mange Muligheder. Der er maaske dem iblandt jer, som vil faa Plads i Videnskabens eller Kunstens Tempel, hvor de »hårlige lagrarna« vinker, medens Fremtiden vil række andre en Borgerkrans for fortjenstfuldt og dygtigt Arbejde i det borgerlige Samfund enten som Embedsmand eller i det praktiske Erhvervsliv; begge Dele er værd at trage efter, og der er ingen Grund til, at I ikke skal sætte jer et højt Maal, naar I husker, at al jeres Evne og Kraft maa sættes ind, om det skal naas.

I vil møde Sortseere, som vil male alt med mørke Farver og søge at slaa jer ned og tage Haabet og Troen paa Fremtiden fra jer, og de vil kunne anføre mange og overbevisende Kendsgerninger paa Grund af den økonomiske Krise, som Verden er inde i. Den værste Ulykke, der kan times jer, det vil dog være, om man kunde berøve jer jeres Tro paa jer selv og paa Fremtiden. Og jeg mener, at I mere end det store Flertal skulde kunne klare jer i Livet, ja, at I er saa godt udrustede som nogen af jeres Alderstrin. I har faaet gode Kundskaber og Færdigheder, som er et Grundlag at bygge paa og et Redskab at arbejde med, og jeg haaber, at der i jer er udviklet Pligtfølelse og Ansvarsfølelse, ligesom I allerede tidlig paa mange Maader har lært at staa paa egne Ben.

Det store Spørgsmaal bliver saa, om I kan taale den Frihed, som I nu faar, saa I ikke misbruger den. Jeg beder jer huske, at Ansvaret for jeres Liv nu helt bliver jeres eget, og at det kun vil være til Ulykke for jer, om I nu, naar I slipper bort fra Skolens Tvang, misbruger Friheden og slaar bag ud. — Og saa har I jo ogsaa, hvad der vel er det allerbedste: Ungdom, Vovesmod og den Friskhed, som ikke blot er nødvendig for, men ogsaa er naturlig for de unge.

Og endelig maa I huske, at der ogsaa før i Tiden har været Kriser, og at de er forbigaaende Fænomener, saa der er Grund til at tænke, at den, vi nu lever under, vil være overstaaet, naar I er færdige med jeres Uddannelse. Saml derfor roligt jeres Kræfter om at blive saa dygtige som muligt og glem ikke det gamle Ord om, at enhver er sin egen Lykkes Smed.

Men det er jo ikke blot en økonomisk Krise, vi for Tiden gennemlever, men ogsaa en aandelig, som synes mig endnu mere indgribende og farlig end den økonomiske, fordi de Ulykker, den fører med sig, er saa personlige og derfor saa vanskelige at raade Bod paa. Der er her Tale om en Depreciering, en Nedsættelse af de gamle, prøvede religiøse, moralske og nationale Værdier, som griber endnu dybere ind end den paa Pengevæsenets Omraade. Det kan i Sandhed ikke kaldes en kedelig Tid, I er unge i, for der sker næsten daglig opsigtsvækkende nye Ting; men mange viser, at man lader haant om de gamle Love og Regler, og at de gamle Idealer ikke rigtig har Magt over Ungdommen mer. Hvad det vil udvikle sig til, og hvilken ny Tid der vil

fremgaa af Forvirringen, det lader sig ikke sige. Vi ældre er saa nogenlunde forankrede i Troen paa vor Ungdoms Ideer, at vi ikke saa let bringes ud af Balance, men for de unge maa det være svært at finde sig til Rette. Og at vejlede er ikke let, dels fordi det er umuligt at forudse Udviklingen, dels fordi I naturligvis ikke er meget tilbøjelige til at tage mod Vejledning af den ældre Generation. Men nogle Raad og Ønsker vil jeg dog udtale for jer, inden vi skilles, og jeg vil tale til jer som jeres gamle Rektor, som I ved mener jer det vel, og jeg har jo ogsaa selv min yngste Søn iblandt jer. Jeg har nu i mange Aar set og kunnet følge et stort Antal unge, som er gaaet ud herfra, og har iagttaget noget af, hvad det er for Egenskaber, der kan bære i Fremtiden og føre til Lykke.

Det gælder om at samle sig om de Opgaver, der ligger lige for og stilles en, enten det nu er Lærere og Professorer eller Principaler eller Forvaltere, der stiller dem. Det er et godt Raad, Bjørnson giver, naar han siger: Hvad du evner kast af i det nærmeste Krav. Man maa med al sin Energi kaste sig ind i Arbejdet, det gælder i vor Tid mere end nogensinde. Og det kan ikke nytte at tro, at man kan begynde med at lave alting om efter sit eget Hoved, selv om man tror, at det er meget klogt. Jeg haaber, at I har lært at gøre jeres Pligt uden at mukke, og at I har lært, at det er en meget vigtig Ting at have Orden i sine Sager og i sit Arbejde. Orden er med rette kaldet Arbejdets Løftestang. Saa haaber jeg ogsaa, at I har lært, at Nøjagtighed i Arbejdet ikke er Pedanteri, men at det er en Nødvendighed, hvis Arbejdet skal have nogen Værdi. Det gælder i det praktiske Liv. Apparatets enkelte Dele skal passe paa det nøjeste sammen, hvis det ikke skal være værdiløst Fuskeri — det forstaar man i Motorens Tidsalder! — men det samme er Tilfældet med alle Grene af Videnskaben og dens praktiske Anvendelse. Gale Beregninger, unøjagtige Iagttagelser eller Ræsonnementer fører kun til et Resultat, som maa kasseres. Saa er det da bedre at arbejde langsommere, bruge Tiden og faa Resultatet rigtigt. Den værste Anke mod Skolen er, at den finder sig i for meget af det omtrentlige, det *ungefæhr rigtige*, som det er formuleret, og det hænger sammen med, at det er Børn og ganske unge, vi arbejder med. Husk paa det, naar nu disse Krav melder sig og I synes, at I knap nok har lært at arbejde med den Nøjagtighed, som kræves af de voksne. Forhaabentlig har I faaet Forudsætningerne for at lære det.

Alt dette hører nærmest til den tekniske Side af Livet. Men Livet er ikke Teknik eller Mekanik alene. Om I saa havde lært aldrig saa godt at arbejde, var det dog fattigt, hvis der ikke var rørt ved jeres Hjerte og Aand, hvis jeres Hjerte ikke kunde banke for Menneskers Sag, hvis I ikke kunde gribes af Ideer og jeres Aand ikke kunde løftes over Dagliglivets Stræb og begejstres for, hvad der møder jer af stort og herligt. Og Sorø Aanden vilde være sørgelig spildt paa jer, hvis I glemte, at Tiden ikke blot er Nutid, men ogsaa Fortid og Fremtid. — At mene, at der ikke er noget, som er værd at kende eller tage Hensyn til af det, der ligger forud for 1914, det er lige saa ensidigt som at mene, at alt efter Platons Tid er Tilbagegang! — Jeg vil haabe, at I her har været med til at drikke dybt og godt af Mindets Kildevæld, saa at I forstaar, at man ikke kan kaste Fortiden og dens Erfaringer bort uden at tilintetgøre Grundlaget for sand Kultur, og at det er en

Ulykke og Forbrydelse tankeløst at bortkaste de Værdier, som Menneskeheden igennem Aartusinder har arbejdet sig frem til. Saadanne Værdier er politisk og aandelig Frihed, Tolerance over for Meninger, Monogamiets, Sædelighedens Ide. Jesu Ord om at gøre mod andre, som man ønsker, at de skal gøre mod en selv, er en god Rettesnor i en Tid, da mange prædiker Individets ubetingede Ret til at følge sine Lyster. Tro dem ikke, de Profeter. Det er let at kalde Uaander frem baade i det enkelte Menneske og i Samfundet, men det er svært at mane dem ned igen, naar det smerteligt har vist sig, hvad de fører til. Jeg kommer ofte til at tænke paa, hvad en ældre Kollega og Ven engang sagde til mig, da jeg som ung Lærer havde spurgt ham til Raads om et eller andet. Han sagde: Nu skal jeg sige Dem noget, som Livet har lært mig: Naar jeg i Forholdet til et af mine Medmennesker ikke rigtig vidste, hvad jeg skulde gøre, saa har jeg sjælden fortrudt, hvis jeg har gjort det, som Kød og Blod i mig havde *mindst* lyst til!

De af jer, som er blevet Studenter, I kender Sokrates' Daimonion, en indre Røst, som afholdt ham fra forskellige Handlinger. Vi Kristne har mere end Sokrates, om vi blot vil bruge det, nemlig ikke blot Samvittighedens Røst, som dømmer, hvad vi har gjort, og lige som Sokrates' Daimonion kan afholde os fra Handlinger, men vi har i Jesus Kristus et levende Ideal, som aktivt paavirker os og siger os, hvad vi skal gøre. Her har de fleste og vigtigste Bestræbelser for at forbedre Menneskelivets Forhold deres Udgangspunkt. Og det har ogsaa noget at sige jer i Fremtiden.

Ja, gid I unge, som nu skal findes jeres Plads i Livet og skabe jeres Fremtid og ogsaa bære Sorø Skoles Mærke ind i Fremtiden, maa høre til de ædles Æt, som stadig fornyer sig i vort Folk, og gik I maa faa Lykke til at gøre et Arbejde til Gavn for jer selv og til Fremgang for vort Folk.

Med en lille Ændring af Michael Rosings Ord vil jeg sige til jer:

Saa bliv ei Tidens usle Træl;
staa rank med Haab i Livets Kamp,
og saa betal i Daad din Gæld
til Danmarks Drot,
til ham, som her i svundne Aar
har rejst med Haab for Danmarks Vaar
et Slot

Og saa siger jeg jer Farvel, lev vel og Gud være med jer!

H. Raaschou-Nielsen.

Gordon Norrie fot. 1933.

SØN PAA SORØ

Fra Digteren Fr. Nygaard, der nu i Eftersommeren debuterer med en veritabel Søn paa Sorø (»Knægten skal paa Kostskole«!) har vi modtaget nedenstaaende.

Roligt rinder Ringsted Aa,
huldt dufter Sjællands Hylde.
Det Grønne staaer med Draaber paa
— Midtsjællands Sommerfylde!

Et Skybjerg bag den vaade Eng
— selv Tiden synes tøve ...
Dog, du har selv en lille Dreng,
der nu skal ned til Prøve!

Haardt hamrer gennem Sorø Skov
Lokomotivets Stempel.
Soranerhertet har vel Lov
at kalde den et Tempel ...

To Cykler ved en Vejkant slængt
— to Skovgangsmænd og Venner.
Paa een Gang fri og indestængt
Fugl Fønixs Flamme brænder.

Det dufter ferskt af Sø ved Sor',
ned Siv for Suset nejer
— et længst henhujet Drengekor
i Kastevinden leger ...

Det synger over Sorø Sø
og sivomkranste Strande,
fra Ingemanns og Svaners Ø
til Bøgholms smulte Vande.

Hvad er et Venskab uden Ve
og det, der holdes nede?
Det dyrebareste maaske
i Stilhed er til Stede

i Skolens Park en Aften smuk.
Fjernt Søens blanke Stribe.
Et Smil, maaske. Et Smil. Et Suk
— og noget, man gad gribe ...

Men Toget haster vildt af Sted
med Ild bag Ægirs Bøge.
I Morgen tar det Fa'ren med
— saa skal hans Søn forsøge

at gribe Nuets Kricketbold
med haarde Drengenæver.
Ja, Hjertet varmt — og Ho'det koldt.
Slaa til — naar Nuet kræver.

Til Sorø sammen ned vi kom,
og du »kom op« — til Lykke
med Skole, Sø og solet Flom
og Filosofgangs Skygge

— med det, som lever dulgt i Alt
og aander under Løvet
— som løser Latter med Gevalt
og stundom gør bedrøvet.

Far varsomt med ham, Skovgud grøn,
og lær ham Stedets Love.
Indkreset er du nu, min Søn,
af minderige Skove!

Sorø, Sommeren 1933.

Fredrik Nygaard.

OM CARL HENRIK LORENZEN

Adjunkt i Sorø 1831-1844

I Personalhistorisk Tidsskrift for 1932 (9. Række, 5. Bind, S. 81 ff.) har Arkivar i Rigsarkivet, Dr. theol. Bjørn Kornerup meddelt nogle hidtil utrykte Breve til Carl Henrik Lorenzen, der blev født 1807 i Haderslev

Adjunkt C. H. Lorenzen.

og døde 1859 i Flensborg og som d. 11. 1. 1831 blev konstitueret som Lærer ved Sorø Akademis Skole, d. 3. 12. s. A. blev udnævnt til Adjunkt og entledigedes fra denne Stilling d. 18. 10. 1844. Han virkede saaledes i 13 Aar i Sorø, men følte sig tidlig utilfreds med baade Stedet, Skolegerningen og adskillige af Kollegerne — og fra anden Side var man just heller ikke særlig tilfreds med ham.

Dr. Kornerup har i Indledningen til sin Offentliggørelse af Brevene til C. H. Lorenzen bidraget til at gøre Rede for Mellemværendet mellem Sorø og den kun 24-aarige unge Theolog, som kom dertil fuld af gode Forsætter og med Villighed til sammen med en Række begavede, aandfulde og endnu ikke stivnede eller rustificerede Kolleger at tage en Virksomhed op, som han ganske vist ikke var erfaren i — og for hvem Sorø altsaa blev en Skuffelse. Vi benytter i det følgende Dr. Kornerups Fremstilling.

I Begyndelsen gik det saamænd helt godt. »Overhoved, det er ikke saa galt herude, som Kjøbenhavnerne troer«, hedder det i et hidtil utrykt Brev af 8. Febr. 1831 til H. C. Andersen, med hvem Lorenzen, der selv var et Stykke af en Digter, stod paa en ret fortrolig Fod. »Jeg kom hid med ganske andre Forestillinger, og jeg frygtede for at finde lutter smaalige Forhold, et spidsborgerligt Væsen hos de Fleste, men istedetfor Hoved-

stadens Stivhed hersker her en ugenert og fortrolig Tone, og de mange Videnskabsmænd, hvoraf man her omgives, veie noksom Jer Daglitteratur op, hvoraf Jer Market oversvømmes. Fra denne Side betragtet har jeg al Aarsag til at føle mig tilfreds og lykkelig, og jeg kunde maaske ønske at leve og døe i dette Exil.« Særlig Ingemann og hans Hustru synes at have tiltalt den unge Adjunkt (hvorom mere i det anførte Brev, l. c. S. 85), men den første Glæde holdt kun kort. Det var rede ikke Aaret ud, før han søgte at komme tilbage til København, og da dette mislykkedes, blev han meget forbitret — paa Sorø. »Gid Sorø maatte revne,« skriver han i et Brev til H. C. Andersen endnu samme Aar, d. 8. Oktober, »og Jordens Flammer fortære det, saa at der intet Spor blev tilbage af det. Menneske, hvor er Du lykkelig, at Du kan boe i Paradiset! Sandelig, mig elske Guderne ikke; en dyb Strøm skiller mig fra de Saliges Bolig.« Og i et, ligeledes utrykt, Brev af 11. December s. A. hedder det: »Gud være med mig, at jeg ikke engang taber Forstanden eller lægger Haand paa mig selv, thi dette Pogepidskerie, dette frygtelige Arbejde holder jeg ikke længe ud«. Man tør jo nok herefter gaa ud fra, at Carl Henrik Lorenzen ikke var kommet paa sin rette Hylde som Adjunkt i Sorø.

Hans Hovedfag som Adjunkt var Tysk; Lektor i dette Fag var Peder Hjort, og det er næsten overflødig at oplyse, at mellem den unge Romantiker og Lyriker (Lorenzen debuterede i 1840 som skønlitterær Forfatter med en Roman »Valfred«, der er skrevet flere Aar før) og den en Del ældre Filosof og Kritiker, som næppe har set noget litterært Lys i sin unge Kollega paa det pædagogiske Felt — han omtaler ham lidet venligt i sin Brevveksling med Fogtmann som »Hadersleveren« — udviklede der sig ikke netop noget varmt Venskab. Med Lorenzens Undervisning stod det nu heller ikke videre godt til; — »hans urolige Temperament og øvrige spredte Virksomhed bidrog til at gøre hans Undervisning mindre samvittighedsfuld«, hedder det i Dr. Bjørn Kornerups Afhandling. I 1841 blev der til Universitets- og Skoledirektionen klaget over Lorenzens Forhold — det oplyses dog ikke af hvem, og Sagen blev jævnet i Stilhed, men det bebrejdedes Lorenzen, at han havde »gjort sig skyldig i uforsvarlig Behandlingsmaade af de ham ... an betroede Undervisningstimer«. Snart havde han helt forsømt dem, snart »beskæftiget sig selv eller endog Disciplene med Underviisningen aldeles uvedkommende Ting« — han havde saaledes enten anvendt Tiden til at læse Blade og Aviser eller i de tyske Timer foretaget »saakaldte botaniske Excursioner« og det paa Tider af Aaret, hvor »det Unyttige af slige Excursioner maatte være iøjnefaldende« — hans Bifag ved Undervisningen var iøvrigt Naturhistorie og herunder formentlig ogsaa Botanik.

Nu er det maaske ikke helt udelukket, at den unge Adjunkt i Tysk har fulgt det Paalæg om at drive »Conversationsøvelser i det tyske (og franske) Sprog paa Spadseregange og Excursioner«, som i Skolens første Reglement var givet Lærerne, og mod hvilket Hjort selv kraftigt havde remonstreret (se hans »Udvalg af Breve fra Mænd og Qvinder« I, S. 69 f.), og vist er det, at en moderne Pædagogik næppe vilde have set skævt til den Lærer, som maaske havde forsøgt at gøre sin Undervisning levende paa den Maade, der altsaa i 1841 blev betragtet som forbrøderisk; men den, som har oplevet f. Eks. Overlærer Eugen Ibsens fantastiske Mis-

brug af Undervisningstimerne til stort Afbræk for hans Elevers Pligt til at tilegne sig det *nødvendige* Stof, vil nok kunne forstaa — og billige — at man for 100 Aar siden ikke i Sorø kunde eller vilde tolerere en Forøsmølse af Undervisningen som den, Adjunkt Lorenzen beskyldtes for. Analogien med den Ibsenske Embedsforsømmelse bliver endnu større, naar det oplyses, at det fra sidst i 1830'erne særlig var de *politiske* Bevægelser, der lagde Beslag paa Adjunkt C. H. Lorenzens Tid og Interesser, og, ganske naturligt, især den store Rolle, hans berømte Broder Peter Hjort Lorenzen kom til at spille i den politiske og nationale Bevægelse i Slesvig. Sorø-Adjunkten gik i høj Grad op i Broderens Kamp for Danskheden i Slesvig, og et af de af Dr. Kornerup meddelte Breve belyser netop C. H. Lorenzens Stilling til P. H. Lorenzens kendte Optræden i den slesvigske Stænderforsamling i November 1842 — som han iøvrigt ikke helt billigede.

Gerne vilde han selv være med i Begivenhedernes Brændpunkt ovre i sit Hjemland; en og anden af dem, der har kendt Sorøs Evne til at lukke sig som en Skræpskov omkring den, hvis Lyst og Higen det er at komme ud i det frie Felt — og man maa erindre, hvorledes dette har været følt o. 1840, da det lille Sorø endnu laa helt uden for det stærke Livs Hovedrute — vil kunne føle med den stakkels Adjunkt, der da omsider i 1842 søgte om Ansættelse som Sekretær ved Stænderforsamlingen i Slesvig, særlig med Arbejdet som Oversætter af »Stændertidende« for Øje. Det lykkedes ham ikke at faa denne Plads, men to Aar efter, d. 18. Oktober 1844, opnaaede han virkelig at blive fritaget for sit Adjunktur og komme paa Ventepenge — Begrundelsen var den Hjertesygdom, han mere og mere led af og som først langsomt helbrededes saa meget, at den tillod ham, under Krigen i 1848—49, paany at paatage sig en Gerning, nemlig ved Hærens Intendantur.

Det er sikkert rigtigt, naar Dr. Kornerup udtaler, at det næppe har været Universitetsdirektionen ukært at blive en ikke særlig nidkær Lærer kvit. »Den anbefalede varmt hans Ansøgning paa Grund af den svækkede fysiske og aandelige Tilstand, hvori han befandt sig, og lidet smigrende tilføjedes der, at denne Tilstand havde haft en meget ufordelagtig Indflydelse paa Udførelsen af den ham betroede Undervisning, saa at det i høj Grad var i Skolens Interesse, at hans Post blev besat med en yngre og dueligere Lærer«. Denne Skøse, som Adjunkt Lorenzen dog vel næppe er blevet bekendt med, kunde han ellers tage sig ret let — Afskeden med Sorø og med det Arbejde, han ikke kunde døje, har været langt det vigtigste og bedste for ham. Og som et Vidnesbyrd om, at helt laa Lærergerningen nu hverken udenfor hans Interesse eller Evner, maa det tjene, at han Aaret efter sin Afsked, i 1845, udgav en Skolebog: Tydske Stiløvelser til Skolebrug og Privatundervisning, som i 1853 oplevede 2. og i 1859 — Aaret hvori Forf. døde — 3. uforandrede Udgave.

Hvorvidt Lorenzen ved sin senere Ansættelse under Centralstyrelsen for Slesvig, fra 1850 til hans Død 9 Aar senere, kom paa sin rette Hylde, er ikke godt at vide. »Han var rigt udrustet fra Følelsens og Tankens Side«, hedder det i den oftciterede Afhandling, »men hele hans Liv blev kun Tilløb, og i ingen Henseende kom han til at opfylde de Forventninger, han havde vakt«. Og, kan man vel uden at krænke hans Minde tilføje, han selv havde næret. Interessant er Professor

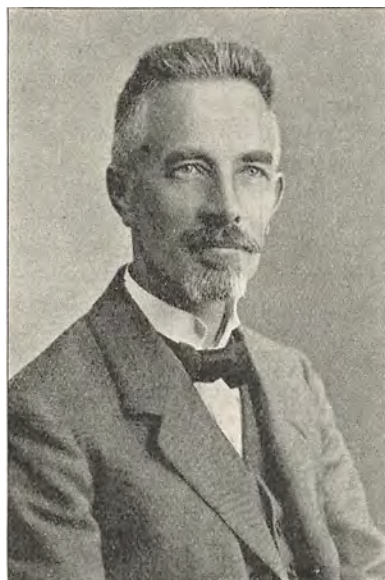
Nicolaj Bøghs Forklaring (i Biografisk Leksikon X, S. 381—82) paa C. H. Lorenzens Vanheld i Livet: »en ulykkelig Kærlighed havde allerede i hans Ungdom berøvet denne erotisk anlagte Mand hans Livslykke og gjort ham ensom; han giftede sig aldrig men attraaede et stille Liv og søgte Trøst hos Digtningens Muse«; og hans ulykkelige Kærlighed og dens voldsomme Virkning paa ham kan læses i Lorenzens trykte Breve til H. C. Andersen (S. 406, 412).

Den, der vil vide noget mere om Carl Henrik Lorenzen, kan i de af Dr. Kornerup meddelte, hidtil utrykte Breve til og fra ham finde meget af Interesse; det er ikke ringe Folk, der har været hans Korrespondenter (Ludvig Bødtcher, Chr. Hviid Bredahl, C. F. Wegener). Der er hidtil ikke fra soransk Side fremdraget noget om denne, indenfor den nyere Tids Lærerstand i Sorø dog ingenlunde uinteressante Personlighed, og man maa derfor paaskønne, at det fra anden Side er gjort og med saa megen Omhu.

Det her gengivne Portræt af C. H. Lorenzen har i mange Aar beroet i Soransk Samfunds Arkiv. Det er øjensynlig taget efter en Daguerreotypi (eller et meget tidligt Fotografi); hvor Originalen findes eller hvorledes det er kommet Arkivet i Hænde, kan nu ikke oplyses — muligt er det en Gave fra hans Brodersøn, Etatsraad H. R. Hiort-Lorenzen, Student fra Sorø 1851 og Soransk Samfunds Formand 1889—1895.

H. G. Olrik.

LEKTOR KRISTEN SIMONSENS AFGANG FRA SORØ AKADEMIS SKOLE

Lektor Kristen Simonsen.

Ved Afslutningen af Dimissionstalen den 28. Juni iaar, som vi ovenfor har bragt, udtalte Rektor Raaschou-Nielsen følgende:

Inden jeg slutter vil jeg endnu omtale den Sorg vi har oplevet i vor Kreds derved, at Lektor Simonsen, som allerede havde Sygeorlov i sidste Halvdel af forrige Skoleaar, i Stedet for at komme sig, som vi havde

haabet, er blevet ringere, saaledes at han har set sig nødsaget til at søge sin Afsked fra Udgangen af Juli Maaned.

Det er et betydeligt Tab, Skolen lider ved at miste Lektor Simonsen som Lærer. Han har været Lærer her i 26 Aar og har været en enestaaende dygtig Lærer, og som saadan var han kendt af alle i vor Stand og viden om, for han var ikke blot en af de førende med. Hensyn til Tilrettelægningen af Undervisningen i Naturfagene og som Lærebogsforfatter, men der kom ogsaa mange hertil for at høre Lektor Simonsen selv undervise, og alle var enige i, at han var den fødte Lærer. Hans Disciple har sandet det Aar for Aar. Og han arbejdede stadig med at finde nye Veje og drage nyt og moderne Stof ind i Undervisningen. Ogsaa Skolens fælles Sager interesserede ham levende, og han har repræsenteret sine Kolleger i en hel Række Foreninger og Kommissioner, og sad han i en saadan Bestyrelse, paatog han sig en væsentlig Del af Arbejdet

Det er med dyb Beklagelse, at vi har erfaret, at han maa opgive sin Virksomhed, og jeg bringer ham en hjertelig Tak for, hvad han har betydet for os som Lærer, Kollega og Ven, og jeg vil dertil knytte Ønsket om, at den længe ventede Bedring snart maa komme.

Lektor *Kristen Simonsen* er født den 5. September 1874 i Nyborg som Søn af Former Niels Simonsen og Hustru Bodil Kirstine Christensen.

I 1890 tog han den alm. Forberedelseseksamen ved Nyborg Realskole og søgte derefter Uddannelse som Seminarist; i 1893 dimitteredes han fra Skaarup Seminarium. Samme Aar blev han ansat som Lærer ved Fredericia Latin- og Realskole og forberedte sig her til Studentereksamen, som han absolverede i 1897, hvorefter han i en Række Aar virkede som Lærer ved københavnske Skoler, men fortsatte ogsaa sine Studier; i 1898 tog han Filosofikum, i Sommeren 1900 lægevidenskabelig Forberedelseseksamen med udvidet Fysik og i Januar 1904 Skoleembedsksamen med Fagene Naturhistorie og Geografi, Fysik og Kemi. Under 29. Juni 1907 ansattes han som Timelærer ved Sorø Skole og Opdragelsesanstalt fra 19. August s. A. at regne, blev konstitueret som Adjunkt sammesteds d. 13. Maj 1908 fra 1. Juli s. A. at regne og udnævntes endelig til Adjunkt den 1. Juni 1909 fra 1. Juli s. A. at regne. Fra 1. Aug. 1910 til 1. Novbr. 1915 var han Tilsynshavende ved Alumnatets yngste Afdeling paa Hovedbygningen samt Fritidsinspektør; fra 3. Maj 1919 — i hvilket Aar han under 1. August udnævntes til Lektor — blev han Tilsynshavende med den naturhistoriske og etnografiske Samling.

Ved Siden af sin Lærergerning virkede Simonsen fra Foråret 1913 til Efteråret 1915 som Medlem af og Formand for Sorø Landdistriktsraad. I 1912 indgik han Ægteskab med Rigsmor Hansen, Datter af kgl. Skovfoged C. E. Hansen og Hustru, født Verdellin.

Ved kgl. Resolution af 26. Juni er der nu meddelt Lektor Kristen Simonsen Afsked efter Ansøgning i Naade og med Pension fra den 31. Juli 1933 at regne.

REKTOR P. H. TREGDER

ET BIDRAG TIL HANS BEDØMMELSE

Da Rektor *Tregder* en Dag i 1882 henimod Sommerferien Afslutning paa sit Bord fandt en Skrivelse fra Undervisningsministeriet, dateret 31. Juli, om at han var entlediget i Naade og med Pension med Skoleaarets Udgang (1), fandt flere end

han selv, at han var blevet behandlet endogsaa meget haardt, og alt hvad der senere er skrevet til Forklaring af den ansvendte Fremgangsmaade overfor Rektor *Tregder* — senest af døde Lektor *Matthiessens* Afhandling i Sorø-Værkets II Bind — har ikke helt kunnet ændre denne Følelse, navnlig ikke hos de endnu levende af *Tregders* gamle Dreng, hvorom Vidnesbyrd sporadisk fremkommer i deres Memoirer, efterhaanden som disse ser Dagens Lys. I Opfattelsen af Rektor *Tregder*, saaledes som den samtidige Skoleungdom, navnlig Gymnasiasterne, saa ham, er der ikke megen Divergens — han var, tør man vel nok sige, afholdt mere end det i Almindelighed falder i selv meget elskede Pædagogers Lod at blive det.

Et Vidnesbyrd derom er bl. a. den her gengivne Sang, skrevet til Rusgildet af den senere Pastor *Vilh. Gregersen*, født 1848 i Flensborg, Student fra Sorø 1868, død i 1929 efter i mange Aar at have været Præst for Hornslet Menighed med Rosenholms Kapel i Aarhus Stift. To af Sangens Vers har været trykt i den smukke Nekrolog over Professor, Rektor *Tregder*, der findes i »Beretning om Soransk Samfunds Virksomhed fra 2. Decbr. 1886 til 15. December 1888«, Kbhvn. 1889, S. 12 f., men i sin Helhed har Sangen ikke før været trykt. Den fandtes fornylig af Soransk Samfunds Formand, Stabslæge, Dr. med. *Gordon Norrie*, afskrevet af ham i hans Sorø-Tid i en Samling Gymnasiaster og andre Viser fra Midten og Slutningen af 60'erne, og reddes nu derved fra Forglemselse. Den er i den bevarede Afskrift forsynet med Forfattermærket: Kammerraad *Krillesen*; det er af *Vilh. Gregersens* Pseudonymer fra Sorø-Tiden, stundom antikiseret til Coerilli; *Kammerraads*-Titlen hidrører formentlig fra, at han som Gymnasiast havde det Hædersherv at føre Tilsynet med »Tre Kroner«, eller som det paa sin Gymnasiast-Latin hed, han var *Lukumone*.

REKTORS SKAAL

VED STUDENTERSOLDET 13. JULI 1868

Mel.: En dejlig ung ridder i lunden monne gaa.

I Danmark var en konge, hans tid er meget nær,
Som af sit folk med rette fik navnet »folkekær«,
Han satte jo sin styrke i folkets kærlighed
Og derfor skal han mindes af os i evighed.

I Sorø er en rektor, han ligner denne drot,
Det siger hver tilvisse, som om ham hørte blot.
Da han besteg sin trone, han lagde riset hen,
Og næsten aldrig siden tog han det frem igen.

Med ham steg blide dage for Sorø skole frem,
Han vilde gøre skolen os til et andet hjem,
En ædel mildheds tøjler han holdt med sikker haand
Og bandt os alle til sig ved kærlighedens baand.

Naar end i søvnens arme sig vuggede vort sind,
Han vækked os saa venlig som vaarens morgenvind,
Og naar bag gyldne briller os traf hans kloge blik,
Det var som af solen en straaale blid vi fik.

Thi naar bag klassens vægge vi grundede med flid,
Han krydrede latinen med munterhed og vid
Og kendte godt den sætning: naar læsning trives skal
Saa maa engang imellem man ha' et lille knald.

Og naar vi havde fejlet, han ikke skændte slemt;
Han talte blidt alvorligt, og saa var alting glemmt,
Men medens megen larmen kun flyer i vejr og vind,
Hans fadermilde tale til hjertet trængte ind.

Lidt haardt hans navn vel lyder, thi rektor hedder »Tjørn«,
Dog alle vi ham elske som faderen hans børn,
Han er en gammel hvidtjørn alt i sin fulde pragt,
Hvor tornene er veget for blomstens milde magt.

Og derfor vil vi mindes vor ven fra ungdoms vaar,
Til kinden bliver rynket og sølverhvidt vort haar,
Vor rektors skaal, I venner! i druens luevæld,
Gid sent i fryd og lykke han skue livets kvæld.

Det Ønske, sidste Vers udtaler, gik altsaa ikke i Opfyldelse — men mon hans Elevers kærlige og taknemmelige Følelser blev koldere, fordi det gik ham saa ilde? Det kan ikke tænkes. Da Rektor Tregders gamle Dreng i 1889 rejste en Mindesten paa hans Grav paa Sorø Kirkegaard, lød Takken ikke mindre varm i de Sange, som blev skrevet til denne Lejlighed og som vil kunne findes i Soransk Samfunds Sange, Tredie Samling, S. 23.

ET KLASSEBILLEDE FRA 1867-68

Adjunkt *Peter Severin Nyeberg* maa have været en ualmindelig afholdt Lærer! Han kom til Sorø i Efteraaret 1857 og beskikkedes, efter et Aars Konstitution, som Adjunkt i Oktober 1858; i 1859 blev han inspektionshavende Lærer med Bolig i Hovedbygningens østre Fløj, men lod sig sidst i 1863 forflytte som Adjunkt til Aalborg, fordi han ikke fandt tilstrækkelig Ro til ved Siden af sin Inspektionsgerning at forberede sig til et gejstligt Embede. Imidlertid blev der Udvej for at han kunde slippe ned fra Hovedbygningen, idet *Michael Rosing*, der i April 1863 var forflyttet fra Herlufsholm til Sorø, fra Januar 1864 overtog Inspektionstjenesten i østre Fløj; Nyeberg blev da fritaget for at tage til Aalborg og blev i Sorø, til han i Marts 1871 blev udnævnt til Sognepræst for Voer og Estruplund i Aarhus Stift (siden — i 1877 — flyttede han til Gamborg i Fyens Stift, hvor han blev til 1891, og levede derefter til 1896 som emeritus paa Frederiksberg). I 1868—69 fik han Orlov for at foretage en Rejse til Middelhavslandene, og i Sorø har man vistnok ikke regnet med at se ham igen — hvormed det hang sammen, at Adjunkt Nyeberg, der i November 1864 havde holdt Bryllup med den 21-aarige Frøken *Augusta Hagen*, havde fristet den tunge Sorg at miste sin unge Hustru efter kun et Aars Ægteskab. Man antog derfor, ikke uden Grund, at han efter den Udenlandsrejse, som skulde lindre hans tyngede Sind, nu vilde gøre Alvor af at søge Præsteembede. Det varede dog altsaa nogle Aar, inden han bestemte sig hertil og først efter at han i 1871 havde ægtet sin første Hustrus ældre Søster, *Ida Oline*, der i 1866, efter 6 Aars Ægteskab, var blevet Enke efter Vekselmægler *W. H. J. Rützow* i København.

Og da man nu i Sorø ikke mente, at man mere fik Hr. Nyeberg at se, lod man sig klassevis fotografere som et Udtryk for de venlige Følelser, hvormed hans Dreng betragtede ham. Der eksisterer en halv Snes af disse Klasse-Gruppebilleder, og et af dem, der vi bringer her. Det viser 3. studerende Klasse i 1867/68, der havde Adjunkt Nyeberg til Lærer i Tysk

og benyttede en af ham og hans Kollega, Adjunkt *H. G. Møller* udgivet udmærket tysk Læsebog.

Af Holdet, hvis Navne findes under Billedet, er *Hans Bang*, Realeksamen 1871, død som Købmand i Ringsted; *H. D. C. Chr. Maës*, Student 1873, død som Amtsforvalter i Hjørring; *Eiler Hagerup* og *Vilhelm Chr. A. Lindboe*, der begge fik Artium i 1874 og blev Præster, er ligeledes døde, og det samme gælder *Julius Knuth*, der i mange Aar levede som Landmand i Horns Herred, medens Efterretning savnes om *Norton Valdemar Kierkgaard*; de forlod begge Skolen uden Eksamen, sidstnævnte i 1870, Knuth i 1872.

Mellem os færdes endnu fhv. Oberst i Artilleriet, Kammerherre *Andreas Sophus Busck*, København, fhv. Godsforvalter paa Aastrup, Justitsraad *Georg Oppermann*, som bor i Vester Saaby ved Hvalsø, den kendte Gynækolog og tidligere Professor ved Universitetet i Berlin, Dr. med. *Vilhelm Nagel*, og den herhjemme ikke mindre kendte Formand for det danske Missionsselskab *Axel Busch*, der lever som Pastor emeritus i Hellerup; de er alle Studenter fra 1873. Holdets ene Fløjmand, der paa Billedet er »civilklædt« — formedelst han først kom ind i Skolen i 1867 og derfor i et Aar havde Lov at slide sit gamle Tøj — er Overretssagfører og Forstander for Viborg Hospital *Chr. Heise*, der venligst har tidsfæstet Billedet for os. Han har et Eksemplar hængende paa sin Væg, men det, der her er benyttet til Reproduktion, er velvilligst laant Soraners

„3. Studerende“ 1867/68.

*Maës. Andr. Busk. H. Bang. G. Oppermann. Axel Busch.
Kierkgaard. Knuth. Vilh. Nagel. Lindboe. Hagerup. Chr. Heise.*

Bladet af en, som slet ikke var med paa Billedet, fhv. Hovedkasserer, Baron *E. Dirckinck-Holmfeld*, der var en Klasse over dem, som her præsenteres for Efterslægten.

INDENFOR KLOSTERPORTEN

hviler der i Øjeblikket den dybeste Fred. — Freden efter Stormen. Stormen paa Artiums og Realeksamens-Skanserne var allerede endt den 27. Juni, og selv samme Aften celebredes Vaabenstilstanden ved det obligate Afskedsgilde, der efter Festlokalet — Vestibulen — bærer det skrækkelige Traditionsnavn »Bule-Soldat«. I Festen deltog Soransk Samfunds

Formand, Stabslæge, Dr. med. *Gordon Norrie*, Undervisningsministeren, Kvæstor Goos samt Skolens Lærere, alt under Præsidium af Rektor *Raaschou-Nielsen*, hvis Tale til Dimittenderne besvaredes af den nybagte Student *From Hansen*. Den 28. Juni fandt Translokations- og Dimissions-Højtiden Sted; andetsteds her i Bladet vil man finde Rektors smukke Tale til de unge, han den gang sendte ud i den store Verden. Det var ikke faa: 42 Studenter og 24 Realister samt et Utal af Mellem-skoleeksaminati, som dog for de flestes Vedkommende bliver i Skolen og fordeles til Gymnasium og Realklasse. Top-scørere blandt Studenterne var den klassiske Afdelings Duks, *Jørgen Andreas Jensen* med 7,56, og tre unge Matematikere: *Anton Wulffsen Kjelby* med 7,59, *Tyge Hall* med 7,61 og *Karl Anker Steffensen* med 7,65 — altsaa næsten »reent« ug?. Blandt Soranere² 3: Sønner af gl. Soranere, noterer vi *Knud Christen Raaschou-Nielsen*, en Søn af Rektoren, *Hagen Hasselbalch*, Søn af Godsejer, Dr. med. *Hasselbalch*, *Borupgaard*, og *Anne Lise Bojesen*, Datter af fhv. Forpagter *Viggo Bojesen*, tidligere Rangle Mølle, nu Lyng. Af Realisterne fik Holdets Duks, *Niels Jørgen Tholl*, 7,25 Points; mellem Holdet var en Brodersøn af Lektor *Rosen*, *Aksel Edvard Rosen*, Søn af Apoteker *Rosen* i Hadsten, og en ung Islænder, *Sveinn Sveinsson Bjørnson*, Søn af den islandske Minister i København.

Ved Dimissionen uddeltes for første Gang Soransk Samfunds Ærespræmie, et smukt indbundet Eksemplar af Sorø Værket; efter Lærerraadets Indstilling overrakte det til *Karl Anker Steffensen* og forsynedes med en Dedikation fra Soransk Samfunds Formand, der i sin unge Skolefælle saa en tilkommende Kollega, idet det er Student *Steffensens* Hensigt at hellige sig Lægevidenskaben.

Der havde været Tale om at transmittere Skolens Afslutningsfest i Radioen med Redaktør *Axel Dahlerup* som Speaker — og det vilde ikke have været kedeligt for de tusinde gamle Soranere Landet over — og heller ikke for dem i Udlandet, som kan tage »København, Kalundborg og Danmarks Kortbølgesender« — om de ved at lukke op for Radioen havde kunnet høre »Hellig er vor Ungdomslyst —«, »Jeg ved et Sted, som jeg har elsket længe —« og til Slut »Dulce domum —« strømme ud i Stuen, baaret frem af unge Røster — thi nu kan de igen synge ud i Sorø! Men Transmissionen stødte paa forskellige, ogsaa tekniske Vanskeligheder — blandt andet vilde den langsommelige Oplæsning af de hundreder af Karakterer virke for trættende. Maaske naar man dog ad Aare til at kunne sidde hjemme i sin Stue og være til Translokation i Sorø, mange, mange gamle Drenges stille Ønske gennem lange Tider. For det er ikke nemt at komme til Sorø en Hverdag — og i Solennitetssalen er det jo efterhaanden lidt trangt med Pladserne. Iaar var der dog tre gamle Jubilarer, som tog det overtvært og drog derned, repræsenterer for tre »runde« Tal: Stabslæge *Gordon Norrie*, der som Artiumskandidat iaar runder de 60, Fabrikant *Harald Kiellerup*, der kan fejre sit 50 Aars Realist-Jubilæum, og Overretssagfører *Chr. Olsen*, som ved denne Lejlighed repræsenterede 40 Aars Studenter-Jubilarerne. De tre gamle Drenges vil til Vinter, ved Samfundets Aarsfest, kunne fortælle os om deres Indtryk fra Aarets største Dag for Sorø Akademis Skole.

GAMLE SORANERE

Socialminister *K. K. Steincke* har kunnet notere sin betydeligste Sejr som Lovgiver: den 20. Maj underskrev H. M. Kongen det Kompleks af fire sociale Love, der tilsammen er bleven benævnt »Socialreformen« og som skal danne Grundlaget for en ny social Æra indenfor det danske Samfund. Til dette Lovkompleks vil vor fremragende Kammerats Navn for al

Fremtid være knyttet som Hævder og Gennemfører af Retsprincippet — i Modsætning til Almisser eller Skønsprincipet — hvorefter enhver Trængende, der opfylder de i Loven opstillede Forudsætninger for at faa Hjælp, kan kræve denne i Henhold til *Lex Steincke*, medens han tidligere maatte søge derom.

Ved en sidst i Maj fuldbyrdet Koncentration indenfor dansk Porcellænindustri er Direktør for A/S Bing & Grøndahls Porcellænsfabrik *Poul Simonsen* indtraadt som Direktør i Dansk Porcellænsfabrik A/S, der nu er sammensluttet med sin tidligere Konkurrent, A/S Porcellænsfabriken Norden.

Den 16. Maj blev Fru Emma Bærentzen født *Zoffmanns* Kunstnerlegat uddelt. Af de ti Portioner, som hver var paa o. 1300 Kr., blev de to givet til Soranere, nemlig til Forfatteren *Fredrik Nygaard* og til Komponisten *Ebbe Hammerich*.

Overlæge, Dr. med. *Ejnar Meulengracht* har i Juli været indbudt til at holde en Række Forelæsninger i Reykjavik om Behandling af medicinske Sygdomme.

Sekretær i Ministeriet for offentlige Arbejder *Alexis Green-Andersen* er beskikket til at fungere som Sekretær for et Udvalg, der af Ministeren for offentlige Arbejder under 2. Juni er nedsat til Undersøgelse af visse Forhold vedrørende Grundafstaaelser m. v. til Jernbaneanlæg.

Under 4. Juli er Formand for Bestyrelsen for Drenges og Lærlingehjemmet »Godhavn«, Sognepræst for Vejby og Tibirke Menigheder i Københavns Stift, Provst *Victor Emanuel Lauritz Haagen-Müller*, udnævnt til Ridder af Dannebrog.

Under 29. Juni har Justitsministeriet for et Tidsrum af 4 Aar fra den 1. Juli at regne bl. a. beskikket Dommer *J. E. L. Knox*, R. af Dbg., Dbm., til Formand for Fredningsnævnet for Københavns Amtsrads-kreds.

Dr. phil. *R. Spærck* er af Undervisningsministeriet valgt til Medlem af Naturfredningsraadet for et Tidsrum af 4 Aar fra 1. Juli 1933 at regne.

SORANER-TUREN 3.-9.-1933

Vi henviser til det udførlige Program paa Annonceomslagets 4. Side og erindrer her Medlemmerne om ikke at forsømme rettidig Anmeldelse om Deltagelse, thi Pladsen i Solennitetssalen, hvor der spises til Middag, er, som alle vist ved, begrænset — der kan kun dækkes til c. 140, og naar dette Tal er naaet, maa der uden Skaansel og Persons Anseelse lukkes af for Tilgangen!

Endvidere gør vi opmærksom paa Adgangen til en samlet Køretur i Turistautomobil fra København og tilbage — de som bor ved Landevejen fra København til Sorø, vil efter forudgaaende Aftale kunne samles op undervejs.

Endelig henledes Opmærksomheden paa den overordentlig lave Pris for Deltagelse i Sammenkomsten og paa, at de, som foretrækker Jernbanebefordringen, med Fordel kan benytte de særlige Billigbilletter, som Statsbanerne sælger om Søndagen, og som giver Adgang til at rejse frem og tilbage for Enkeltbilletspris (København—Sorø 4 Kr.).

Samme Dag finder den aarlige Kricketkamp Sted i Sorø mellem gamle Soranere og Skolens Drenges. For alle Venner af the noble game vil Adgangen til at se en Soraners-Kricketkamp paa de kendte Steder være en yderligere Opfordring til at melde sig som Deltager i Turen til Sorø den 3. September 1933.

SORØNER-BLADET

18. AARGANG

Nr. 8

August 1933

DA DRONNING CAROLINE MATHILDE OVERNATTEDE PAA SORØ AKADEMI

Ved H. G. Olrik

Det er en Kendsgerning — og en meget beklagelig — at vi ved saa grumme lidt om, hvordan vore Forgængere i Sorø i det andet Akademis Dage har haft det i det daglige. De unge Adelsmænd som frekventerede Frederik den V's og Christian den VII's Akademi har ikke givet sig af med at skrive Memoirer; et eneste lille ægte Indblik i det daglige Liv i Sorø i det 18. Aarhundredes sidste Halvdel har vi i et Brev fra Johan Bülow — maaske den mest sorønske af den Tids Sorøranere — til Direktor Tauber, hvori Geheimpladsen fortæller det nye Akademis Leder lidt om, hvordan det gik til i Sorø i Aarene o. 1770, i Overhofmester v. Reitzensteins Tid. Og Kapitlet: Dagligt Liv paa Akademiet i det 18. Aarhundrede, som fylder smaa 28 Sider i Sorø-Værkets 2. Bind, er derfor lidt af »Suppe paa en Pølsepind«. Men naar Forfatteren, Professor V. Norvin, af større Begivenheder i hin Periode udover de officielle aarlige Fester med de obligate Taler, den Oldenborgske Stammes 300 Aars Jubelfest i 1749, og Hundredaarsfesten i 1760 for Suverænitets Indførelse kun kender de kongelige Besøg i Frederik V's Tid og den nye Dronnings, Juliane Mariæ Passage forbi Sorø i Sommeren 1752 (hvor hun skiftede Heste og lod sig Akademister og Hofmestre forestille, medens Overhofmesterinden, som sad i Vognen ligeoverfor hende, »slog Dronningens kostbare Klædnings Overtræk tilside, paa det vi kunde se den, hvilket var de unge Herrer overmaade behageligt«), saa har han overset, at der nogle Aar efter indtraf en Begivenhed, som endnu mere kunde optage de sorønske Akademister, nemlig Dronning Caroline Mathildes

Ankomst til Sorø Akademi Søndag den 1. November 1766, hvor hun overnattede for den næste Dag at drage videre mod Rigernes Hovedstad og den triste Skæbne, som der ventede det 15 Aars Barn. Professor Norvin er dog noget undskyldt — Begivenheden ses overhovedet intet Steds at være omtalt undtagen i Datidens Blade, og fra et af disse, de kgl. alleene privilegerede Adresse-Contours Efterretninger, 8. Aargang No. 168 for Tirsdagen den 11. November, henter vi derfor den i det følgende meddelte Beskrivelse af denne celebre Begivenhed.

Forudskikkes maa den Oplysning, at Danmarks nye Dronning, som den 1. Oktober 1766 i London var viet per procura til Kong Christian den VII, den 18. s. M. var steget i Land ved Altona og derefter med passende Fart havde begivet sig nord og østpaa gennem sit nye Rige, overalt modtaget med tilbørlig Hyldest og Højtidelighed af hendes Ægtefælles Arve-Undersaatter, der ingen Lejlighed forsømte til at insinuere sig hos den tilkommende Landsmoder og regerende Dronning. Den 31. Oktober naaede hun og hendes Følge til Nyborg, og Dagen efter, den 1. November Kl. 8½ afsejlede Dronningen til Korsør, »siden Gud føyede alting med Veyr og Vind saa got, som nogen kunde ønske«, meddeler den lokale Korrespondent til Adresseavisen. Samme Eftermiddag begav det kongelige Vogntog sig videre mod Øst efter i Korsør at have modtaget de selvfølgelige Æresbevisninger, og Kl. 17½ »ankom vores allernaadigste Dronning her til Sorø i allerhøieste Velgaaende«.

Vi giver nu Ordet til den sorønske Meddeler til den køben-

havnske Avis — hans Referat af Begivenheden er sikkert saa officielt som muligt, rimeligvis nedskrevet efter Aftale med Overhofmester v. Reitzenstein selv.

»Ved Skiel-Pælene imellem Antvorskov og Sorøe blev Hendes Majestet imodtagen af Hans Excellence Ober-Hofmesteren ved Ridder-Academiet, de Herrer Academister og Hofmestere i Paille Collets med grønne Fløyls Opslage og Guldgallonerede Hatte, anførte af Academiets Staldmester,¹ og desuden af et Corps af Academiets Betiente og 3 andre af Byen i grøn Uniform og ligeledes gallonerede Hatte, havende for sig Hr. Ober-Førster Willumsen.² Af hvilke samtlige Hendes Majestet blev geleydet til Academiet i følgende Orden:

- 1) forbenevnte grønne Corps af Academiets Betiente par-viis, med Anfører Hr. Ober-Førsteren, havende for sig 2de Valdtonister [3: Valdhornister].
- 2) Staldmesteren og det grønne Corps³ ligeledes par-viis; og endelig Hans Excellence Hr. Ober-Hofmesteren til Hest, for ved Hendes Majestets Dronningens Vogn.

Ved Ankomsten paa Academiet blev Hendes Majestet saluteret af et der posteret Corps af Pauker og Trompetter, og af Canoner, som vare plantede i Academiets Hauge mod Søen, desuden af den, til Hendes Majestets Vagt hid commanderede Esquadron af Hr. Oberste von Weitersheims Regiment, og ved Trappen

Dronning Caroline Mathilde.
Malet 1766 af Francis Cotez.

op til Academiet⁴ modtagne af Hans Excellence Ober-Hofmesteren og Frue,⁵ samt andre Stands-Personer, de Herrer Professores ved Academiet og Præsteskabet af Sorøe-Amt. Hendes Majestet behagede og allernaadigst siden at holde aaben Taffel; da det blev enhver tilladt at passere omkring Taffelet, og imedens samme varede, blev i Forgemakket opført en smuk Instrumen-

tal-Musique under Dantsemester og Organist Schübelers Direction.⁷ Paa Academiet var anrettet endeel Illuminationer, deels med Malerier, deels med Lamper. Over Porten til Academiet,⁸ som var beklædt med grønt, Blomster-Festons og Frugt-Kurve, samt couleurede Glas-Lamper, saa man begge Deres Majesteters Navne, paa den Side, som vender ud imod Byen, og paa den anden Side ind til Academiet Hendes Majestets Navn, og derover i 2 Vindver Academiets og Baron Holbergs Vaabener illuminerede.⁹ I Haugen, midt ud for Academiets Hoved-Bygning og Hendes Majestets Værelser, var og opført en smuk Illumination af 13 Alens Højde og 6 Alens Brede, i hvis Frontespice forestilledes 2 Hænder udstrakte af en Skye mod hverandre, over hvilke var 2 Cornu copiae,¹⁰ derunder atter en Haand af en Skye, som ved en Krone foreenede de Danske og Engelske Vaabener, der med Skioldholdere hvilede paa en Klippe, hvoraf saaes at rinde 2de Strømme; paa den højre Side af Klippen var anbragt et brændende Alter, hvorpaa et Barn ofrede som Sindbillede paa Taknemmelighed for denne Forening; og paa den venstre Side Apollo spillende med nogle Muser som Sindbillede paa Glæden. Det øvrige i Haugen var oplyst med Glas-Lamper. Over Indgangen til Academiet var og Hendes Majestets Navn med couleurede Lamper i grønt Buxbom smukt anbragt, og omgivet med en Baldachin med Krone over, behængt med mange Lamper; og i 2 Fag midt for Trappen 2de smukke Malerier, hvoraf det ene forestillede Minerva, det andet Æren; de andre af Academiets Bygninger vare og meget artig illuminerede, saavel som Byen baade med Malerier og Lys. Af det første gav især Hr. Rosbergs, Hartvigsens, Hr. Byefoged Jessen, Fattig-Forstanderens og Hr. Assessor Almers Huuse en smuk Anseelse.¹¹

Ved Hendes Majestets Ankomst paraderede Borgerskabet i Byen med flyvende Fahne, et Corps Hautboister og Feldt-Musique, da de fleste til denne Højtidelighed havde anskaffet sig nogenlunde Uniform og alle røde Patrontasker med Hans Kongelige Majestets Navn en Ciffre; Brandfolket med Sprøyten vare og opstillede ved Borgerskabet.

Om Morgenen den 2 hujus, som var Søndag, blev Hendes Majestet complimenteret ved en kort fransk Tale af Hans Excellence Hr. Ober-Hofmesteren i Academiets Navn, da og de Herrer Academister og Professores af høybemeldte Hans Excellence bleve præsenterede Hendes Majestet; hvorpaa Allerhøystsamme Kl. 11 allernaadigst behagede, under Canoners Løsning, Musique og Borgerskabets Paradering uden for Academiets Bygning, at fortsætte sin Reyse videre til Ringsted, og blev, som ved Ankomsten, geleidet i samme Procession til Skiel-Pælene imellem Sorøe og Ringsted.«

Det var nu ikke noget stort Opbud af Akademister og Hofmestre, som under den nye Oberhofmesters Ledelse havde Lykken af at beskue og hilse paa Barnedronningen, thi ved Academiet befandt der sig hin 1. Novemberdag kun fem Akademister, nemlig Hr. von Reetz, Baron von Reitzenstein — en Slægtning af Ober-Hofmesteren — samt Løjtnanterne Benzon, v. d. Osten og v. Beulewitz, de to sidste ankommet den foregaaende Maaned.¹² Af Hofmestre var der to, den senere Repetent og derefter Professor Kongslew, som da stod i Benzons Tjeneste, og Sieur Elling, som døde i Februar 1767; endelig har vel Privatisten, Sieur Foss faaet Lov at komme med for at fylde op i det fornemme Corps.

Musikken, der opvartede ved Festen, var hentet fra Ringsted og Holbæk, ialt 12 Mand — det kostede 28 Rdl. Tømrersvend Christian Beyer fik 4 Rdl. 3 Mark »for at hentede Canonerne, giøre Patronerne, besørge Canonaden, ophænge Lamper over Academiets Port og i den leedige Professor-Residence [formentlig »Molbechshus«, hvor Professor Jens Kraft i 1765 var død]. Atter for at besørge Canonerne Reengjort, Lamperne nedtaget, og for at tilsee med illuminationen i Bente Professor-Residence 1 Nat.« Han var assisteret af tre Kammerater: Snedkersvend Mads Nielsen, som for Opvartning ved Illuminationen 2de Nætter »og for at tilhjelpe med detsens Antænding« fik 1 Rdl. 4 Mark, medens Jens Hansen, som særlig passede paa Arrangementet i den botaniske Hauge »: mellem Akademiet og Søen, fik 1 Daler og Andreas Snedkersvend kun 4 Mk. Til Gang-Koenen for alle [Nats] Comoderne at udbringe efter Afrejsen maatte betales 1 Rdl. 1 Mark og 12 Skilling, mens det kostede 2 Rdl. 4 Mk. at lade to Koncr daglig i 4 Dage vaske og rengøre de lejede 400 Stk. Glaslamper. Kleinsmed Ole Nielsen havde gjort 36 bleeg »: Blik-] Lamper à 5 Skilling; for dem og for »min opvartning, som jeg haver gjort ved Ellemenationen« i 3 Dage og 2 Nætter à 3 Mk. fik han 4 Rdl. og 2 Mark; Sadelmager Daniel d'Haan leverede de store Maleri-Rammer, en paa 6 Alen i Kvadrat og en trekantet paa 3 Alen, med Tøj og det hele for 2 Rdl, mens Maler Joachim Sivertsen kun fik 1 Rdl. 4 Mk. for at male »et stække som blev brugt til Illuminationen« samt med grøn Oliefarve at overmale to store Lygter ved Bogtrykkeriet »: Trykkergaardens lige udenfor Klosterporten — det nuværende Vaskeri. En væsentlig Del af Ekstra-Udgifterne ved det store Arrangement skjuler sig paa de sædvanlige omfattende Leverandørs- og Haandværkers-Regninger til Akademiet — der maa bl. a. være brugt en Mængde Lys og Tran til Lamperne. Midt i en Tømrers-Regning fra Christian Grubbe i Pedersborg figurerer en saadan Post:

»8. Til Vor Naadigste Dronnings entou »: Indtog] Haver ieg efter ordrer opsat et stort skur af tømmer, lægter og bræder, i den botaniske Have og endvid en 200 Bleck lamper opslagne. Runtom i gange[ne] er stolper nedsat, lægter og søm paaslagne til at henge lamper paa, og det alt igen nedbrægt og optaget, Derfor ialt at opsætte og nedtage 12 Rdl.«

Økonomisk kunde man ogsaa dengang være; 3 Tylfter »lægter fra illemonotsionen« — det har været de Sorø-Folk et slem Ord at bakse med — blev atter brugt af Tømrer Grubbe, der »for bæge professorer Haverne [»Ingemannshus« og »Molbechshus«] udvendig i Søen, som Svin og andet Krætur gieg ind og fordervede haverne, haver aflugt [d. v. s. aflukket] . . . med tømmer og lægter.« Her var næsten Stof til et helt Eventyr à la »Grantræet«: Lægten, som den ene Aften bar en straalende Lampe for Kongens Søster af Engeland og Ugen efter blev anvendt til et Svinehegn! Men der levede ingen H. C. Andersens i Sorø i 1766.

I Anledning af den store Begivenhed flød naturligvis alle Digtervæld i Dannevang, og flere Lykønskninger blev trykt hos Akademiets Bogtrykker i Sorø, saaledes den »Allerunderdanigste Lykønskning til Dronning Mathilde«, der ved hendes Ankomst til Store Belt overrakktes hende af Korsør-Magnaten, Rasmus Langeland. Selve Akademiets Overhofmester lod trykke et Digt, der i Kvart-Format optager 4 Blade og bærer Titlen: Die über Ihre Majestät der Königin Carolina Mathilda glückliche Ankunfft frohlockende Ritter-Academie zu Sorø. Saa ypperlig maa dette Poem have forekommet Samtiden, at det blev oversat af en Islænder, Gunnar Paulson, og fire Aar senere paany trykt paa tysk og islandsk i Sorø: Matthildar Qvida Danmerkur Drottningar fyrst i Dydmersku male ort af

W. V. C. v. Reitzenstein vid Hennar Majestets komu fra Englandi til Danmerkud arum 1766, enn are sidar a Islandsk liodmæle sette af en Gammel Poet. Naturligvis blev Overhofmesterens Vers trykt — paa Akademiets Regning. Der blev

Overhofmester, Geheimeraad W. V. C. von Reitzenstein.

taget 250 Aftryk paa Post- og 12 paa Real-Papir; det kostede ialt 5 Rdl. 5 Mk. 10 Sk.; vel en 60 Kr. i vore Penge. Men baade dette Beløb og hvad Dronningens Besøg ellers kostede Sorø, kom ikke længe efter Akademiet tilgode — og med gode Renter.

Herom i en følgende Caroline Mathilde-Artikel.

Noter.

- 1 Akademiets Staldmester i 1766 var — siden 1760 — den tidligere Staldmester hos Christian VI's Svoger, Markgreven af Culmbach, Georg Frederik Majol, der døde i Marts 1773.
- 2 Overførster Urban Willumsen, død i Maj 1772.
- 3 Talen maa vel være om Akademisterne og Hofmestrene; deres gule Kollerter med de grønne Fløjels Opslag.
- 4 Hovedindgangen til det 18. Aarhundredes Akademi var udvendig paa Karrøens Vestfløj.
- 5 Wolff Veit Christoph von Reitzenstein (1770—1781) var 7.3.1766 udnævnt til Overhofmester ved det ridderlige Akademi i Sorø. Hans 2. Hustru, som han havde ægtet i Septbr. 1760, hed Theresia Sophia von Zedtwitz; hun havde tidligere været Hofdame hos Enkedronning Sophie Magdalene, hos hvem hendes Ægtefælle fra 1736 til 1756 havde været først Kammerjunker og senere Hofmarskalk. Ægteparret var saaledes nøje bekendt med den nye Dronnings Overhofmesterinde og Ledsagerinde paa Bryllupsrejsen, Fru Louise v. Plessen, født Comtesse v. Berckentin, der ligeledes havde været i Dronning Sophie Magdalenes Tjeneste. Dette Forhold har maaske ikke været uden Medvirkning til Bestemmelsen om, at Dronningetoget skulde gøre Holdt og overnatte i Sorø.
- 6 Hele Akademibygningens 1. Sal i Sydfløjen udgjorde den ved Opførelsen indrettede Kongejlighed, der bestod af tre Sale: et Forgemak, Tronsalen (i Midten) og den 4-Fags »Gallerisal« m. v. — alle Salene ud mod Søen. Lejligheden,

der stødte op til Overhofmesterens — allerede den anden af disse, *Carl Juel*, synes endda at have erobret sig den store 6-Fags Sal i det sydvestre Fremspring — var umøbleret og maa i 1766 være blevet forsynet med Møbler ad hoc.

⁷ *Johan Friedrich Schübeler* døde 1791 i Sorø.

⁸ Talen maa være om Klosterporten.

⁹ Det er virkelig overmaade interessant, at man i 1766 ansaa det som rimeligt at dekorere med Holbergs Vaaben paa Akademiet.

¹⁰ 5: Overflødhedshorn.

¹¹ Kancelliasessor *Christain Gottlob Almer* var Sprogmeister ved Akademiet. Han boede — sammen med Berideren og Ridsemesteren — i den kendte røde Bindingsværksgaard paa Storegade, hvor der nu er Amtsmuseum; her døde han 1773. *Søren Rosbjerg* og *Hans Hartvigsen* var Sorø-Borere, der boede paa Storegade.

¹² Der er endnu ikke meget System i vor Viden om Akademisterne, men lidt kan der dog oplyses om vore Forgængere, som mødte og tog mod Dronning *Caroline Mathilde*. Hr. von *Reedtz* er sikkert identisk med *Holger Reedtz* til Voergaard, Rugtved og Gaunø, døbt 1745, død 1797. Han udmærkede sig ikke ved andet end i 1786 at antage Navnet *Reedtz-Thott* og være Stamfader til Baronerne af dette Navn. *Christian Albrecht Massau v. d. Osten* og *Friedrich Gotlob v. Beulewitz* var Sønner af de respektive Amtmænd og Forstandere for Sorø Kloster, *Wilhelm August v. d. Osten* og *Christoffer Ernst v. Beulewitz*. Den første af disse to unge Akademister var født 1750 og døde som Kammerherre i 1793; den anden, der var dansk Gardeofficer og spansk Hofjunker, døde 1811 i Sverige, 60 Aar gammel. Han havde slemme Gældsforpligtelser i Hjemlandet og naaede ikke udover Kaptajnschargen. Løjtnant v. *Benzon* er sikkert identisk med den *Hans von Benzon*, der er født 1749 som Søn af *Johan v. Benzon* til Sohngaardsholm og døde i 1817; han havde en broget militær Løbebane og opnaaede efter sin Afsked i 1808 som Chef for en nordjydsk Landeværns Bataillon at faa Oberstløjtnants Karakter i 1811. Om Baron *von Reitzenstein* vides faktisk ikke stort mere, end at han ankom til Akademiet den 3. Septbr. 1665 og forlod det igen den 4. Juni 1669. Han hørte, ligesom Onklen, til en franskisk Adelsslægt, der har spaltet sig i 63 Linier, hvoraf der endnu i 1891 blomstrede 12. Naar de soranske Akademisters Biografier engang skal samles og nedskrives, vil det blive en interessant men svær Opgave at klarlægge alt om Baron v. *Reitzenstein*.

IN MEMORIAM

Stud. med. POUL SCHRØDER

* 11. Juni 1908 † 14. August 1933.

Studenteholdet fra 1926 er ikke mere fuldtalligt. Vi har haft den store Sorg at miste en af vore friskeste, gladeste og bedste Kammerater. *Poul Schrøder* er død.

Han manglede kun et allersidste Halvaar i at have fuldendt sit Studium, da han blev angrebet af Lunge-tuberkulose og indlagt paa Professor Warburgs Afdeling paa Rigshospitalet. Det saa først ud til, at han ret snart vilde overstaa sin Sygdom og atter kunne genoptage sit Studium, da en tilfældigt tilstødende Forskølelse forværrede hans Tilstand, saa den blev ganske haabløs. Han var meget syg. Men alligevel stred *Poul* en tapper og bitter Strid for sit Liv og sit Helbred.

I over et halvt Aar kæmpede han mod sin uhyggelige Sygdom, før den endelig vandt Overhaand, og den 14. August sov *Poul* da stille ind — for Øjnene af sin yndige unge Forlovede, som med rørende Kærlighed havde plejet ham under hele hans lange Lidelsestid. Hun bevarede til det sidste et brændende Haab om, at *Poul* maatte vinde Sejr og atter blive rask, og hendes Sorg var hjerteskrærende, da han var død.

Mange deltagende Tanker vil blive sendt til den uheldige unge Pige og til *Pouls* Forældre, Kassekontrollør *Schrøder* og Hustru i Sorø, som nu har mistet en højt-

Stud. med. *Poul Schrøder*.

elsket Søn, til hvem de med Rette knyttede de største Forventninger. Men de vil ikke være ene i deres Sorg. Vi er mange, for hvem *Pouls* Død betyder et smerteligt Tab af en god Ven.

I 1923 kom *Poul* paa Sorø Akademi i 1. Gymnasieklasse, og det er karakteristisk for ham, at han straks faldt ganske til paa Skolen og hurtigt skaffede sig Venner — her som andre Steder. Han var en rigtig Soraner i Ordets bedste Forstand: en god Kammerat, frisk og fornøjelig, ivrig Sportsmand — særlig Fodbold og Tennis dyrkede han med stor Iver — uden at det derfor gik ud over de boglige Sysler. *Poul* interesserede sig meget for at læse, og han havde tidligt en udpræget Smag for Skønlitteratur, særlig til den danske havde han et ret indgaaende Kendskab.

Denne litterære Interesse i Forbindelse med hans udprægede praktiske Haandelag — han var en af de første paa Skolen, der selv samlede og byggede et fortræffeligt Radioapparat — gjorde ham glimrende skikket til det Studium, han allerede tidligt havde valgt sig: *Poul* vilde være Læge, helst Nervalæge, og Valget var rigtigt. Hele hans Natur gjorde ham egnet til Gerningen som Læge. Han var saa dejlig sund og naturlig i Sind og Tankegang, og han havde en særlig Evne til at tale med Folk, trænge ind i dem og vinde deres Fortrolighed — forstaaende, venlig og ofte meget charmerende, saa alle, der kom i nærmere Berøring med ham, hurtigt kom til at holde af ham.

I Sommeren 1932 blev *Poul* forlovet med Frøken *Edle Faurshou*, han var meget lykkelig og glædede sig til

at faa overstaet sin Eksamen. Alt syntes at tegne sig lyst og love en lykkelig Fremtid — og saa brød det hele sammen.

Poul er ikke mere — han vil blive savnet.

Gudmund Magnussen.

THEODOR HILARIUS KALKO

* 23. September 1848 † 26. August 1933.

Umiddelbart før nærværende Nummer af Soraner-Bladet skulde gaa i Trykken, modtog vi Efterretningen om, at Soransk Samfunds Æresmedlem, kgl. Translatør *Theodor Hilarius Kalko* er død stille i sit Hjem Lørdag den 26. August, efter lang Tids tiltagende Svaghed. Vi kan derfor først i det følgende Nummer af Bladet riste vor trofaste Kammerat den Minderune, der med Rette tilkommer ham.

ET SORØ-BILLEDES HISTORIE

Ladet med Sentimentalitet kørte jeg den 28. Juni ned til Translokationen i Sorø, hvorfra jeg i 1883, altsaa for 50 Aar siden, gik ud med Realeksamen, fuld af Forhaabninger for Fremtiden, henrykt over at komme af med Uniformen — blive rigtig voksen og navnlig fri. Efter 8 Dages Sommerferie, hvori jeg med Længsel saa hen til Begyndelsen paa denne frie Tilværelse, havnede jeg som Handelslærling i Randers — ja, det var Frihed! Efter den første Dags Virksomhed, da jeg om Aftenen, skal vi sige, nød min The i Boden, løb Længselens og Fortrydelsens Taarer ned ad Kinderne i Theen, og Sorø stod da i Forklarelsens Lys for mit indre Øje, og dér har det skinnet siden.

Da jeg nu den 28. Juni var nede til Translokationen, viste Lektor *Glahn* mig Akademiets Samling af gamle Sorøbilleder, og jeg traf mellem disse en gammel Bekendt, som førte mig tilbage til mine Smaadrengeaar i Sorø.

Jeg havde som lille Dreng anskaffet mig en Gedebuk, men min Fader, der var ivrig Havemand, vilde ikke have Dyret opstaldet hjemme, og jeg fik derfor af Akademiets gamle Hovsmed, Dyrslæge *Johansen Lov* til at have Gedebukken i hans Stald — jeg blev bedste Ven med den gamle elskelige Hovsmed og tilbragte mange Timer inde i hans Stue, hvor han fortalte mig om Sorø i gamle Tider, om Studenternes Leben og Ridning o. s. v. Han havde været Lærling, altsaa Smededreng i Hovsmedien, der endnu i min Ungdom laa for Enden af Danneskjolds Allé ud mod Boldhusgade og Priorgade, og han var Lærling dér, da Akademiet brændte i 1813; han havde selvfølgelig været med ved Branden og fortalte mig, hvorledes Bibliothekets Bøger og Billeder af Stormen spredtes for alle Vinde og havnede i Filosophgangen og Søen — ja helt ovre ved Andebugten i »Tivoli«!

Mellem disse Flyveblade havde han fundet et illumineret Kobberstik, forestillende det gamle Akademi, og havde opbevaret det gennem Tiderne — i min Barndom hang det over Sofaen i hans Dagligstue, og han sagde mig mange Gange, at han havde bestemt, at Akademiet skulde arve det efter hans Død. Nu saa jeg det igen efter de mange Aars Forløb — ad mærkelige Omveje var det vendt tilbage til Stedet — om end ikke det samme Hus — hvorfra det var fløjet ud, da Fugl Phønix' Rede sidste Gang brændte.

Harald Kiellervp.

OM AT GENSE SORØ —

— Dette Gensyn med Sorø — det er Spørgsmaalet, hvad det er værd for een, sa'e Kammeraten og søgte at se dybsindig ud — vi havde truffet hinanden paa en Storebælt-Færge og sad ved det hastigt arrangerede Fælles-Kaffebord i Rygesalonen og nød at være færdige med Smørkagen og ifærd med den lille første Fjerdedel af Cigaren, som har det vordendes Charme. Det var en Sensommer-Eftermiddag; udenfor Færgen strakte sig et grænseløst, vinblaat Hav mod en Horizont saa ren, som var den støvsuget, og selv den Klynge af Merkurs Apostle, der ved et Sidebord spillede Sjavs med Esmakker under Udfoldelse af unødvendig meget Skvadder, kunde ikke spolere os vor Ferie-Fornemmelse. Talen var om et Besøg i det kære Sorø, som min gamle Ven lige havde aflagt og nu havde valgt til Æmne for sine Betragtninger.

— For Sagen er jo: man staar saa komplet udenfor det hele, og hvad skal man der saa? Vi to og vores jævnaldrende er dog i den Alder, hvor vi endnu ikke helt ka' la' være med at ville ordne Tilværelsen baade for os selv og andre, og Gudskelov for det, ellers var man jo lige til at hugge op, men saa ska' man holde sig fra det, man holder a' og alligevel ikke kan røre ved. Som nu med Sorø — det er jo morderlig godt, hvad de har faaet ud a' det dernede; det er spilleme meget bedre end i vores Tid, din og min, men alligevel — jeg savner altid noget, naar jeg kommer derned, og jeg kan ikke blive derfra, jeg maa minsandten derned, og er der ikke netop nogen Anledning, saa skaber jeg den sgu — om Forladelse, at jeg bandede, men jeg kommer i Affekt ved at tænke paa det dejlige Sted — og saa det, at jeg oprigtig talt ikke ved, hvad jeg skal der, naar jeg først er der — jeg ved ikke om Du er med? det lyder fjollet, det kan jeg godt høre . . .

Er det nu fordi jeg er blevet for gammel? for det er jeg naturligvis. Jeg sad saamænd i Formiddags og kom til at spejle mig i Glasruden i Bilen, Chaufføren havde saadan en dejlig fed Ryg, og dér opdagede jeg knageme, at jeg sad og stirrede paa mig selv — det har jeg længe ikke gjort, og jeg blev slaaet med Rædsel — sikke Du er kommet til at se ud, sa' jeg til mig selv, Vorherrebevaers! modbydelig, sgu kære, gammel, ældgammel og skimlet, lige til at skræmme Børn med — og saa er der jo det, at jeg selv synes, naar jeg ikke spejler mig, og det gør jeg virkelig meget sjældent og nødigt, at jeg har et helt andet Ansigt. Kan Du forklare mig det? et Gøfjæs, der er ganske ungdommeligt, jeg vil ikke sige kønt, det er saa meget, men ska' vi sige friskt og behageligt — et, som ikke skræmmer hverken Børn eller unge Piger, ja snarest et Drengensigt, i hvert Fald et med Lyst til al muligt Tossieri med hele Verden og hvem jeg ellers ku' li' at møde!

Men se, saadan er der jo ingen der ser mig — de ser det, som Chaufførens Ryg saa: et Oldingefjæs, bredt og poset og stygt og ældgammelt, — Bessefa'r, kort sagt. Bessefa'r med det gule-grønne Haar, hva? kan Du huske den Melodi? den var køn, og nu er det dig og mig, der er uhjælpelig til Grin —

Og derfor er det, jeg spør' igen: er det ikke fjollet at ta' til Sorø? Drengene griner a' Bessefa'r, og selv gaar han rundt med sit gamle Gavtyvefjæs bagved det, han viser frem, og har saa morderlig Lyst til at være med, men han ka' ikke og han maa ikke — hvad skal han saa dernede? Naar jeg kommer til Sorø, synes jeg der maa ske noget, jeg maa med til noget historisk, jeg maa lave noget, lave om paa Tingene, — det er for lidt at glo paa det hele, smide Frakken og drikke sig fuld i Skjorteærmer!

Jeg havde lyttet taalmodig og ladet ham bruse a' — umuligt iøvrigt at bremse ham op, saalænge Anfaldet stod paa. Nu, da Gassen var gaet saa nogenlunde af ham, foreslog jeg ham be-

skedent ikke for ofte at ta' alene til Sorø — det var vist derfor, det slog ind, alt det han gik og sa' til sig selv, og fik ham til at gaa amok, baade mod sig selv og andre; havde han nogen at dele Indtrykket med, saa blev det hele straks lettere at komme over, lettere at komme af med det, der drillede og trykkede.

— Maaske har du Ret, kom det saa; det er skidt at gaa alene, mulig stikker det hele deri — man er, hvad Steincke kalder: en forbandet Individualist, en Enspænder, saalænge det kan nytte; men om man end ikke er socialt indstillet i nogen generende Grad — dér hvor man var vant til at være i Kor med hele Kobbelet af store og smaa, dér er det formodentlig det man savner og ikke kan undvære. Lad os saa i Guds Navn ta' til Sorø sammen med hele Flokken og se, hvad det saa kan blive till! Og naar vi er flere, er der formodentlig Opgaver nok at ta' op; no'et kan nok naas paa een Dag, naar vi begynder tidlig. Nu maa det fastslaas, hvor Mindestenen for Frederik II skal staa — vi maa se at faa Midlerne rejst til at faa Stenen op, eller hvad det nu skal være. Vi maa hen og se paa, hvor det nye Bibliotek skal ligge — for der maa, knurre mig, med det forreste bygges et nyt Bibliotek. Vi maa se at faa Plads og Raad til en ny Kricketbane, det har de jo hylet saa længe om, Sportskoryfæ'ene, skønt jeg synes det gaar helt godt paa den gamle, — men saadan er der jo sikkert meget at ordne for os . . .

— Vil du ikke ogsaa ha' Kegelbanen bygget op igen? afbrød jeg ham; det kunde jo nok naas paa en Dag sammen med al det andet!

— Vel vil jeg det, svarede han uden Betænkning, og Keglerne ka' der vist ikke blive Mangel paa i det kære Sorø, tror Du vel? — paa det Omraade er der vist ikke sket store Forandringer, siden vi to gik i Gymnasiet. Skal vi saa ta' derned paa Søndag og i Fællesskab ordne det videre?

Det maatte jeg jo sige Ja til — der var ingen Udvej for det.
Merimax.

SORANSKE LANDMÆND

Sorø Amts landøkonomiske Selskab blev stiftet den 2. September 1833 og kan saaledes i Aar fejre sit 100-Aars Jubilæum. Det sker ved en Middag paa »Hotel Postgaarden« i Slagelse den 2. September og ved Udsendelse af et Jubilæumsskrift — Sorø Amts landøkonomiske Selskab gennem Hundrede Aar 1833—1933. Et Jubilæumsskrift udgivet af Selskabet ved Konsulent H. Kristensen. Trykt paa Sorø Amtstidendes Trykkeri i Slagelse. For enhver, der paa en eller anden Maade har været knyttet til Vestsjælland, er dette Skrift med dets mange Portrætter en fornøjelig Billedbog at gennemblade, og er den, som blader i Bogen, tillige Soraner, vil han med Tilfredshed mærke sig, at af Selskabets ledende Mænd er adskillige Soranere eller Soraner-Fædre, ligesom Selskabets Virksomhed i nogen Grad har været knyttet til Sorø, ja saa meget, at dets 50 Aars Jubilæum Søndag den 2. Septbr. 1883 fejredes paa selve Akademiets Hovedbygning med en Fest Kl. 14½ i Solennitetssalen, hvorfra man gik i Procession til Gymnastiksalen og spiste til Middag; iflg. Referatet i »Sorø Amtstidende« skulde den nylig afgaaede Formand, Grev L. Holstein-Holsteinborg her »have talt for Fædrelandet men kom for Skade at tale om Socialisterne, der som bekendt nu ogsaa paa Prent vovede at vrage Konge og Fædreland, som dog fra Arilds Tid var ansete for hellige Begreber« — Skade, at Taleren ikke kunde se ind i Fremtiden og skimte de farlige Socialister smukt samlede med alle andre Bedsteborgere om

Konge og Fædreland i 1933 — men det bliver maaske konstateret ved Festen den 2. September iaar!

Ved Jubilæet er Formanden for Selskabet en Soraner, Gods-ejer *Jørgen A. Bech*, Kruusesminde (siden 1928), hans For-gænger og Fætter var det ogsaa — Hofjægermester *August V. Bech*, Waldbygaard; der er soranske Traditioner i Bestyrrelsen ligefra gamle Godsforvalter, Etatsraad *S. K. Povelsen*, som sammen med Byfogden i Ringsted, Konferensraad *C. Harhoff* hørte til Stifternes lille Kreds, og rundt om i Jubilæumsskriftet dukker soranske Navne og Portrætter op.

Det har været en dygtig og virksom Kreds af danske Mænd, disse vestsjællandske Godsejere, Proprietærer og Gaardmænd, Forpagtere, Konsulenter og Godsforvaltere gennem 100 Aar; der lyser ud af denne Beretning om en Egn, fuld af praktiske og levende Landmænd, et sundt Arbejdshumør, en Lyst til at tage stadig nye Opgaver op indenfor Landbefolkningens Gerning, som i Tider, der staar i den økonomiske Krises Tegn og hvor der fra anden Side skraales op paa en ofte noget anstrængt Maade, virker beroligende og opmuntrende.

Der er saare mange Soranere, som paa en eller anden Maade er knyttet til den Egn og den Kreds af Mænd, der her er Tale om — vi andre, som er det i fjernere Grad men som med Interesse hører om vore Kammeraters og Venners Ve og Vel, vil ønske Sorø Amts landøkonomiske Selskab alt muligt Held i de kommende hundrede Aar.

AARGANG 1908

Ak, hvor Tiden gaar! En skønne Dag i Aaret 1933 opdager man, at der er gaaet 25 Aar, siden man ved egen og velvillig Læreres Hjælp blev i Stand til at sætte Studenterhuen paa sit lærdomsbetyngede Hoved, og en anden skønne Dag i det samme Aar ligger der paa ens Bord en Opfordring, om man kunde tænke sig at fejre denne epokegørende Begivenhed i Kammeraters Kreds i det gamle Soer. Optaget som man er af Arbejde, Kone, Børn og Hund tænker man først: Er der Grund til i Flok at konstatere det Faktum, at man er blevet 25 Aar ældre uden at være kommet meget videre i de svundne Aar? Og saa at skulle mødes midt i ens travle Eksamenstid! Det gider jeg ikke!

Saa faar man en Aften Aarsskriftet fra 1908 og det gamle Studenterbillede frem, Minderne dukker op, og man husker den lykkelige Tid, da man var uden Bymringer og bare hver Dag drak af Kundskabens Kilde og forfriskedes i Samlivet med gode og muntre Kammerater. Og saa skriver man til Indbyderen: Jeg kommer!

Lørdag den 2. Juni begav jeg mig da fra Rungsted af Sted sammen med min gamle Ven og Kollega her ved Skolen *Erik Michelsen*, og da vi gennem Ruden paa vor aflaaede Kupédør i den næste Vogn opdagede Ingeniør i Helsingør samt velmeriteret Byrådsmedlem *Carl Veistrups* karakteristiske graa Hoved, steg Stemningen allerede for at naa et behageligt Højdepunkt, da vi paa Hovedbanegaarden i Toget til Sorø besatte en Kupé, der foruden os tre nævnte indeholdt følgende gæve Soranere: Arkivar *Hans Ellekilde*, Fuldmægtig i Nationalbanken *Olaf Olsen* (Skimo), Protokolsekretær *Tage Hebo*, Læge *Kjartan Effersøe* og Fuldmægtig i Overformynderiet *Knud Palslev*. De ti Mil til Sorø gik hurtigt med Opfriskeren af gamle Minder, indhyllede i Sagnets Taager og i Tobaksrog.

Gennem Sønderskoven begav vi os til Fods forbi Navnebøgen over Flommen op over Akademiets Omraade, hvor vi i Ly af den fordums Kegelbanes Rester afventede en energisk Byges Forløb; efter nogen Tids Forløb vovede vi os ud, men snart strømmede Regnen atter ned, saa vi paa ny maatte gøre

Holdt i Klosterporten. Her fik vi et tydeligt Bevis paa, at Sorø og dets Traditioner trods Tidens Gang staar fast, idet vi løb paa Fru Lektor *Matthiessen*, der endog erklærede at kunne huske flere af os. Endelig naaedes vort aftalte Mødested, Hotel Postgaarden, og ved Ankomsten af Ingeniør *Adolf Mathisen*, Læge *Aage Braae*, Tandlæge *Kiilsgaard* og Direktør *Lillien-skiold*, hvilke Kapitalister var ankommet i Bil, var Selskabet fuldtalligt, 12 gæve Kæmper af et Hold paa 18; alt, hvad der kunde tænkes at give Møde, da to af Flokken var døde, tre i Udlandet og én savnet.

Med Motorbaaden (den fordums Dampbaad med »Kaptajn« Olsen som Fører har alt længe tilhørt Sagnets Verden) stæv- nede vi over Søen til »Parnas« for at indtage vort Festmaaltid, hvis Bestanddele var de samme som for 25 Aar siden; her blev vi rigtig rystet sammen, Taler og Sange afløste hver- andre; vi havde alle medbragt et Eksemplar af Lovsangsbogen og Baldersangbogen; en enkelt til Lejligheden begaaet digterisk Udgydelse paa Melodien »Vi lystige Svende« gjorde den tilbørlige Lykke, Dr. Effersøe mindedes kort, men kønt vore to afdøde Kammerater, Timerne fløj, og i den skønne Sommer- nat vandrede vi gennem Skoven over Ægir og Hjortnæs ad Skjolden tilbage til Byen; sent skal jeg glemme Sorø Sø i Sommer nattens lyse Skær.

Ved Ankomsten til Postgaarden afsløredes en Overraskelse: Dr. Effersøe havde formaaet Postgaardens Værtinde til at om- danne Teatersalen til en Sovesal; 12 Senge stod opstillede to og to, ved Salens ene Langvæg var Servanteborde og Toilet- spande arrangerede, vi gik i Seng som i gamle Dage; og al Tale, efter at der var sagt god Nat, mulkteredes. Men Over- raskelsen var endnu ikke til Ende: Søndag Morgen, da vi skulde op, indfandt Inspektionshavende fra 1908, den nu gaa- nede, men stadig lige levende Lektor *Holten* sig og vækkede Sovesalen (stor Sukces, skønt enkelte Skurke allerede var staaet op).

I Løbet af Formiddagen lagde vi en Krans paa Rektor *Hoffs* Grav; Akademiets øverste Etage med Sovesalene og Elevkamrene underkastedes et kyndigt Eftersyn, og Kl. 1 sam- ledes vi for efter Rektor *Raaschou-Nielsens* venlige Indbydelse at tage Del i Elevernes Middagsmaaltid. Rektor holdt en smuk Tale til os gamle, Dr. Effersøe takkede, og bagefter tilbragte vi sammen med Rektor og flere af vore gamle Lærere en hyg- gelig Time i en af Skolens smukke Sale.

Resten af Eftermiddagen helligedes mere private Interesser, og efter et lille afsluttende Aftensmaaltid paa Postgaarden drog Deltagerne paany bort til det daglige Arbejde, alle forfriskede ved det hyggelige Møde med de gamle Kammerater og fyldt med en Række gode Minder at tære paa, til vi (det ske snart!) mødes igen.

Poul Schjærff.

Gordon Norrie fot. 1933.

FRATERNITAS SORANA-STÆVNET

paa Hindsgavl den 18. Sep- tember er sikret. 16 gamle Kammerater har svaret Ja til Indbydelsen, deraf 9 med Hustruer — 13 af dem, til hvem Indbydelsen var ud- gaact, har af forskellige Grunde svaret Nej, men der er Udsigt til, at flere end de allerede tegnede vil give Møde — og dette kan endnu ske ved straks efter Modtagelsen af dette Num- mer af Soraner-Bladet at melde sig til Sognepræst *Olaf Krog-Meyer*, Ringive, Farre, og sende ham Indteg- ningskontingentet, Kr. 8,50.

Indbyderne beklager ikke at have kunnet opspørge Adressen paa *Jens Chris- tian FINDERUP Hee*, dim. 1918; skulde nogen, der ser dette — maaske den efter- søgte selv! — kunne give Pastor *Krog-Meyer* den savnede Op- lysning, vilde det blive meget paaskønnet!

SORANSKE PENNE

Fra Nationalmuseets Arbejdsmark. 1933. Gyldendalske Bog- dandel. Nordisk Forlag. Kbhvn. 1933.

To af Nationalmuseets Soranere er bidragydende til Mu- seets Aarsskrift for 1933 — populært kaldet *Pløje m a r k e n*. Arkitekt *C. M. Smidt* har skrevet en med Billeder for- synet *Arket* om Stedet for et af hans mange samvittigheds- fulde Gravearbejder: *Gurre* i Nordsjælland, og Dr. *Poul Nør- lund* beretter om et i 1918 afdækket Kalkmaleri i Undløse Kirke, sydvest for Holbæk, der viser sig at gengive en gammel Malers Opfattelse af den Vision, hvorunder den hellige Bir- gitta i 1370 af Jomfru Maria fik aabenbaret, hvorledes det var gaaet til, da hun fødte sin Søn. Hvor naiv og rørende var ikke det Kunstnersind, som for 500 Aar siden fattede Tan- ken om at udføre dette Stykke kirkelig Kunst — og hvor nænsom er ikke Fremstillingen af det næsten udsigelige, og endnu vanskeligere gengivelige Mytestof, hvor det dekorative Krav ved Opgavens Løsning dog snarest har været en Hjælp for Kunstneren! Men ikke mindre fint og nænsomt er den Opgave løst, som var stillet Forskeren, der selv skulde forstaa og forklare os Lægmænd Sagen.

C. M. Smidts Afhandling er efter Emnets Natur betydelig større — den foreligger ogsaa i et 18 Sider stort Særtryk, som de Besøgende ved *Gurre* kan købe hos Opsynet. Det gælder om denne Forsker, Forfatter og Kunstner (bør man vel ogsaa sige), om det ellers gælder om nogen Soraner, at hans Livs- gerning har Rødder i den Skolegrund, han med os andre i sin Ungdom har traadt. Det har sikkert været en Lykke baade for ham og hans Gerning, at han fra Dreng er blevet fortrolig med et af de bevarede, stolte Minder fra Middelalderen — senere blev det hans Opgave at gøre Rede for mange af de

Minder, der møjsommeligt maa drages frem for Dagens Lys af en Pløjemark, en Samling Stendysser eller et gammelt Voldstedts Grønsvær.

Ved Gurre har der dog været noget at tage fat paa — som tidligere ved Kalø (se Pløjemarken for 1932) — og det kendes paa baade Afhandlingen her og dens Planer og Billeder, at der er blevet et rigt Stof at arbejde med. Lønnen for Forskeren har heller ikke været ringe: Blotlæggelsen af den mægtige Vandcisterne i Borgens sydvestlige Taarn har været en stor Oplevelse for den, i hvis Lod det i 1930 faldt at drage den frem og derpaa forklare alt, hvad dette Anlæg indebar af Bidrag til Borgens Bygningsteknik og Historie. Heller ikke Redegørelsen for Gurrens »Hemmeligheder« er kedelig; mere drøvelig er Omtalen af de ringe Udsigter der er til at faa bevaret Valdemar Atterdags til St. Jakob helligede Kapel paa Marken Øst for Borgen; de sparsomme Rester fremdroges i 1930, men er allerede nu ved at gaa deres Undergang imøde. Vigtigst er det dog at selve Borgruinen bevares og betrygges — men ogsaa her staar der adskillig tilbage at udføre. Det maa gøres — intet Sted i Danmark er der den inderlige Foræning af virkelig Historie, rig Romantik og Naturskønhed som her paa denne skovindesluttede, sagnomsuste, af alle danske Digtere besungne Borgruin — hvortil Navnene Valdemar Atterdag og Tovellille for altid vil være knyttede, enten der saa er Tale om Historie eller Sagn. At gøre sit til at bevare denne haandgribelige Skueplads for sine Landsmænd har været C. M. Smidts Opgave — ved sin læseværdige Afhandling om Gurre har han indbudt alle til at være med om denne Bedrift! Gid det maa lykkes ham.

hgo.

GAMLE SORANERE

Den 19. August fyldte Dommer i Nordre Birk *Christian Hattensen* 70 Aar.

»Æret af Kollegerne og lidt frygtet af Sagførerene,« hedder det i Dagbladet »Politiken«s Omtale af Begivenheden, og der fortsættes: »Hr. Hattensen kalder sig stadig væk *Birkedommer*, skønt denne hyggelige Titel blev afskaffet, da de moderne Retsplejeregler skulde indføres. Men Fødselaren gør heller ikke Krav paa at være de nye Idæers Mand. Retspleje er efter hans Opfattelse bare et Par ubestemmelige Regler, der skal anvendes, naar to Mennesker er oppe at skændes, og han skal stifte Fred. Derfor passer han Dommergerningen paa sin Façon, med Fynd og Klem og mange Ord; Formaliteter og Paragrafer er for ham af underordnet Betydning. Saa snart han har sat sig i Dommerstolen, han han kun ét for Øje: At finde den retfærdigste Løsning, og det maa ogsaa lykkes ham, for Landsretten stadfæster næsten alle hans Domme.«

»Berlingske Tidende« taler lidt mere fagligt om Fødselaren i sit Aftennummer for 18. August:

»Hattensen er født paa St. Croix, hvor Faderen var Guvernementssekretær. En væsentlig Del af hans Opvækst faldt dog her i Moderlandet, hvor han blev Student fra Sorø Akademi i 1883.

Efter at Hattensen havde taget juridisk Embedseksamen i 1889, blev han Byfogedfuldmægtig, først i Nakskov og Aaret efter i Ringsted, hvorfra han allerede efter et Par Aars Forløb vendte tilbage til Lolland for der i 18 Aar at virke som Fuldmægtig hos Byfogden i Maribo.

I Aaret 1910 blev Hattensen udnævnt til Borgmester og Byfoged i Varde. I 1917 blev han Byfoged i Korsør og ved Retsplejereformen i 1919 Dommer i Skelskør og Korsør m. v. Da daværende Birkedommer Aug. Goll i Begyndelsen af Aaret 1925 afløste Topsøe-Jensen som Rigsadvokat, overtog Hattensen

sen Golls store og betydningsfulde Embede som Civildommer i Københavns Amts Nordre Birk.

Birkedommer Hattensen nyder Ry som en skarpsindig og grundig Jurist. Han leder en Retsforhandling med stor Livfuldhed og med saa meget Temperament, at det undertiden kan virke noget desorienterende paa de Parter og Vidner, der ikke er fortrolige med hans specielle Façon. Men man skal ikke kende ham ret meget, før man er klar over, at han er besjælet af en levende Retfærdighedssans og brænder af Iver efter at fremme, hvad han anser for ret og rigtigt. Dertil er han en sjældent elskværdig og charmerende Mand i personligt Samværk.

Blandt sine Kolleger har Birkedommer Hattensen vundet stor Hengivenhed og Tillid, og allerede for mange Aar siden betroede de ham Stillingen som Formand for Den danske Dommerforening, hvilken Post han stadig beklæder.«

Den 14. Juli rundede Godsejer, Hofjægermester August Vilhelms Bech, Waldbygaard ved Slagelse, de 60 Aar, og i den Anledning indeholdt »Berl. Tid.« Aften-Nr. for 13. s. A. følgende Linier:

»Tæt Nord for Slagelse ligger Valdbygaard, hvis Hovedbygning i nederlandsk Stil er opført i Aarene 1853—55 af den i 1877 afdøde Hofjægermester A. W. Bech.

Naar Bech'erne, der gennem Tiderne har fostret mange udmærkede Landmænd, hvoraf mange endnu ejer større Gaarde, har et Navn med en særdeles god Klang, skyldes dette ikke mindst Hofjægermesteren paa Valdbygaard.

August Bech er født paa Valdemarskilde, som hans Fader, Hofjægermester Jørgen Bech dengang ejede, og er Student fra Sorø 1892. Først efter at have taget statsvidenskabelig Eksamen gik han til Landbruget, begyndende hos Lichtenberg paa Hessel, hvor saa mange af vore store Godsejere har faaet deres første Lærdom. I 1900 overtog han som Forpagter hos sin Fader Knudsrødgaard, hvor han sad i 5 Aar. Derefter forpagtede han Brørup, ligeledes hos Faderen, for endelig efter dennes Død i 1909 at overtage Valdbygaard med de hertil hørende Gaarde og Skove.

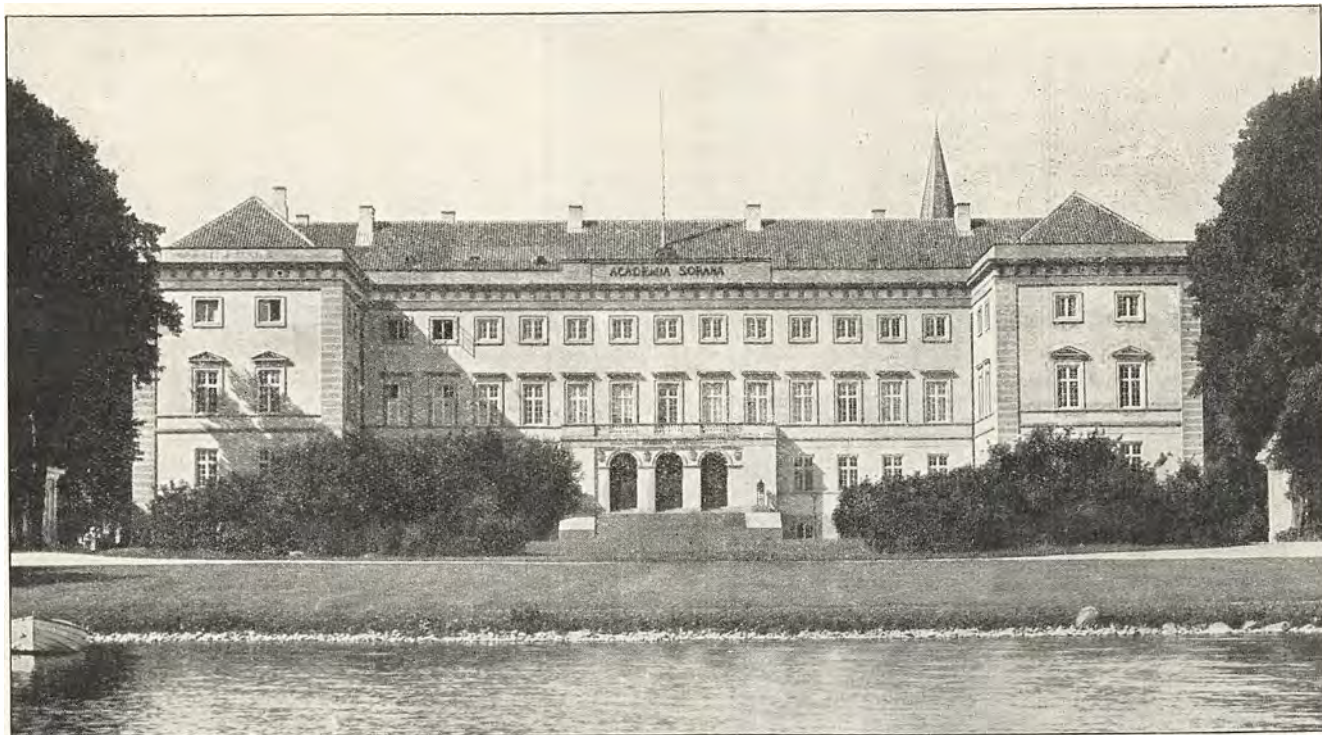
Hofjægermester Bech er meget anset paa sin Egn og knyttet til mange af dens Foretagender. Altid er Hofjægermesteren paa Færde ved Møder i Trifolium, Skovforeningerne, »Danmark« og Dyrskuer, hvor særlig de oldenborgske Hingste har hans Interesse, og altid med en Indsats, der betyder noget. Selve Valdbygaard driver han ikke f. T., men baade Brørup og Skovene er stadig direkte under hans kyndige Ledelse.«

SORANER-TUREN TIL SORØ

DEN 3. SEPTEMBER

Den paatænkte Befordring i Turistautomobiler til Sorø er opgivet. Men der synes at være saamange Soranere, som har deres egne Vogne, at der — hvis d'Herrer vil medtage en eller flere Kammerater — vil kunne ordnes et helt soransk Vogntog Søndag Morgen i København.

Sekretæren, Prokurist, cand. juris *Svend Clausen* beder derfor de Soranere, som alligevel selv kører ned til Sorø til Festen den 3. September, og som vil medtage en Kammerat, om at sætte sig i Forbindelse med ham i *Telefon Palæ 4306* senest Lørdag den 2. September inden Kl. 16, for at fornøden Aftale om Kørslen kan træffes.

SORANER-BLADET

18. AARGANG

Nr. 9

September 1933

THEODOR EMIL HILARIUS KALKO IN MEMORIAM

* 23. SEPTEMBER 1848 — † 26. AUGUST 1933

Med Theodor Kalko er en trofast Mand og en trofast Soraner gaaet bort. Han var en af dem, der i høj Grad kom til at prøve Livets Omskiftelser, men hvis ædle Sind bestod de haarde Prøvelser saaledes, at det fortjente vor ærefrygtsfulde Beundring. Fra en meget rig Mand var han blevet en meget fattig Mand — saa fattig og saa nøjsom, at den, der saa de skønne Blomster, som smykkede hans Kiste, ikke kunde lade være at tænke paa, hvad deres Værdi i Penge kunde have betydet for ham i hans sidste Aar. Men Betragtningen var højst overfladisk: Penge betød ikke mere noget for ham; han havde lært at undvære det meste af det, som de kan skaffe et Menneske — samtidig havde han, hvis let bevægelige Sind rummede mere Æmhed, mere »Følelse« end adskillige vilde tro, faaet styrket sin Tillid til andre, evige Værdier, og mens han slog en Forglemmelsens Streg over den menneskelige Smaalighed og Lumpenhed, han i saa rigelig Grad havde mødt, knyttede han sit gamle Hjerte og dets inderlige Hengivenhed fastere til det og dem, hvorom han havde erfaret, at her var al Svig udelukket. Det forøgede ikke just hans Verden eller hans Venners Tal, men det gjorde et og andet endnu kærere for ham, der iforvejen var ham dyrebart. Det gjaldt især hans yngre, trofaste Slægtninge, der saa omsorgsfuldt betryggede hans sidste Aar; det gjaldt gamle Minder, gamle elskede Steder og gamle Venner — og her ikke mindst Sorø og hans Kammerater derfra, baade de faa jævnaldrende, han endnu havde igen, og de meget yngre.

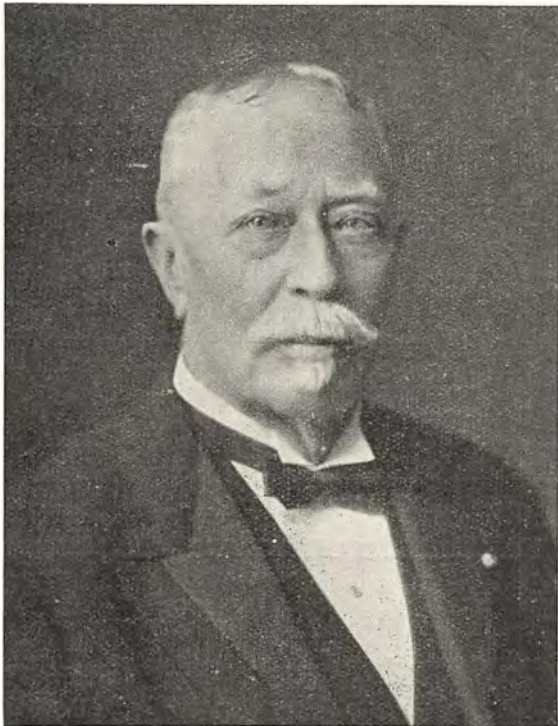
Noget mere rørende hengivent end Theodor Kalkos Følelser overfor det soranske Element i hans Tilværelse kan vanskelig tænkes. L. C. Nielsen har engang udtrykt det ganske rigtigt i et Impromptu:

Ud drog han i sin Ungdom for at vove,
men Hjertet blev i Danmarks blide Skove;
la Platas Sol for Sorøs maatte blegne:
Soraner var og blev han allevegne!

For en Natur som hans laa Bestræbelsen for at udtrykke sin Taknemlighed i Gerningen ganske nær, og den satte sig et blivende Spor i Oprettelsen af »De gamle Soraneres Jubilæumsfond«, stiftet i Anledning af Soransk Samfunds 50 Aars-Jubilæum i 1912, og Bestemmelsen om, at en Del af Fondens aarlige Renter skal anvendes til Hjælp ved Bestridelsen af Udgiften til Soransk Samfunds Fællesture til Sorø, skyldes vistnok navnlig ham. Det er denne praktisk-fornøjelige Tanke som gør, at disse Ture, hvori han selv saa gerne tog Del, kan foretages til en for den enkelte Deltager saa lav Pris og med saa ringe Udgift for Samfundet; det laa nær at huske derpaa ved den Soraner-Tur til Sorø, som fandt Sted en Uges Tid efter hans Død, og som han, trods sin høje Alder, dog saa smaat havde tænkt at kunne tage Del i, som han endnu havde overværet Generalforsamlingen den 22. April iaar.

Ved Samfundets 70-Aars Jubilæum Aaret før var han en af de tre fortjenstfulde gamle Sønner af Sorø, der hædredes med at blive udnævnt til Samfundets Æres-

medlemmer — en Hæder, som han tilfulde vidste at paaskønne og i Sandhed fortjente. Det var ogsaa en Ære for hans Slægt — i to Generationer har Bærere af Navnet Kalko været nøje knyttet til Soransk Samfund — hans Broder, Overretsprokurator *J. H. Kalko* var Medlem af Bestyrelsen — og Kasserer — fra 1882 til 1889, og dennes Søn, cand. juris *Oscar Kalko*, død som Redaktør af »Nationaltidende« i 1922, efterfulgte Faderen i Bestyrelsen fra 1889 til 1893 og beklædte Posten som Sekretær; selv indtraadte Theodor Kalko i

Theodor Emil Hilarius Kalko.

Bestyrelsen i 1910 og fratraadte den i December 1923, i hvilken Periode han fra 1917 til sin Fratræden tillige var Kasserer for Understøttelsesfondet. Da hans kæreste Sorø-Ven, *Sophus Hauberg*, døde d. 7. Marts 1920, var Kalko Bestyrelsens ældste Medlem, men han ønskede ikke at overtage Formandshvervet. Hans smukke Mindeord over Vennen kan læses i September-Nummeret for 1920, 5. Aarg. No. 6, af dette Blad, til hvilket han iøvrigt kun sjældent ydede Bidrag; han skrev dog i 1921 — 6. Aarg. No. 7 — en kort Nekrolog over en altfor tidlig bortkaldt ung Ven, *Georg T. Levinsen*, til hvem — som til hans Broder, *Julius T. Levinsen* — Kalko var inderlig knyttet og hvis Tab han dybt beklagede.

I Soransk Samfunds Annaler vil Theodor Kalkos Navn bestandig staa som det prægnante Udtryk for, hvad Sorøtiden kan betyde for en af dem, hvem Skæbnen fører langt af Lande, og hvad han igen i Tidens Løb kan yde som Indsats i sine Skolefællers Kredse. Det særegne er her, at Kalko først i saa høj en Alder — han var 62 Aar, da han vendte hjem for at tage fast Bolig i Danmark — paabegyndte sin virksomme Deltagelse i Samfundets Anliggender, og endvidere det, at han i saa lang en Aarrække derefter kom til at virke imellem os. Men hans Sind var nu ogsaa i en sjælden Grad frisk og hans Fysik veltrænet af et Livs energiske Lyst og Trang til at gøre Nytte, hvor Lejlighed gaves.

Den 23. September iaar vilde han være fyldt 85 — og det var endnu for et Aars Tid siden egentlig ikke til at mærke, at han var saa højt bedaget. Og skønt det omsider blev klart, at hans Kraft nu var brudt og at han stundede mod den endelige Fred og Hvile, han saa inderlig havde fortjent, bevægede han sig dog tappert omkring og lod sig nødig mærke med, at det ofte var forbundet med Lidelse og Besvær og krævede en mere end ufattelig Taalmodighed at holde ud. At hans Udgang nu var en Udfrielse, tør derfor ikke bestrides — lykkeligt blev han skaanet for den lange og pinefulde Afkræftelse, der vilde have været ham saa usigelig bitter.

Ved Theodor Kalkos Død er det soranske Slægtled, som var født før 1850, ved at ebbe helt ud; de, som endnu er tilbage af vore ældste Kammerater, er det let at tælle. Godt, at vi naaede at sige nogle af dem Tak for deres Indsats; godt at de, som selv var trofaste, forlod os med det Indtryk, at ogsaa vi gerne vilde være det overfor dem; godt om vi endnu kan samles om at vise vore gamle Skolefæller den Ære, de fortjener af os!

Theodor Emil Hilarius Kalko var født den 23. September 1848 i Holbæk, hvor hans Fader levede som Partikulier til sin Død 1869, og i 1861 kom han til Sorø, hvorfra hans 12 Aar ældre Broder, den senere Overretsprokurator *Johannes Baptista Ferdinand Hilarius Kalko*, i 1854 var dimitteret som Student. Selv blev Theodor Kalko Student i 1867, tog Filosoficum og begyndte paa Juraen men foretrak at gaa over i praktisk Virksomhed, aflagde et kort Besøg ved Toldvæsenet og blev derefter ansat i et københavns Isenkram-Firma. Allerede i 1871 gik han dog til Hamburg, var et Aars Tid ansat i Firmaet *S. M. Delbanco* og udvandrede derefter til Syd Amerika. Han ankom til Buenos Aires i August 1872, havde forskellige Pladser i forskellige Brancher, men etablerede sig den 1. April 1877 som selvstændig Forretningsmand og lagde dermed Grunden til det Firma i Manufaktur og Kortevarer, som han i Aarens Løb drev op til en anselig Højde og hvis øverste Chef han vedblev at være, selv efter at han i 1910 var vendt tilbage og havde taget fast Ophold i Danmark. At hans Hovedforbindelse i Evropa var med tyske Handelshuse, kom ham og hans Forretning dyrt at staa ved Verdenskrigens Udbrud; Firmaet kom paa Englændernes sorte Liste, og i 4 Aar var vor gamle Kammerat komplet afskaaret fra Forbindelse med Buenos Aires. Da han omsider kunde rejse til Sydamerika — hans Rejse gennem Panamakanalen til Chile og derfra over Land til Argentina var en højst eventyrlig og farlig Færd; det var vist iøvrigt saadan noget som den 34. Gang, han krydsede Atlanten — fandt han kun Ruiner af sit engang saa blomstrende Livsværk, og i Løbet af kort Tid viste det sig, at hans anselige Formue — han har vistnok i sin Tid været Ejer af o. 1 Mill. danske Kroner — var bogstavelig smuldret bort. Herhjemme maatte han derfor i enhver Henseende indskrænke sig, og her til kom hans Hustrus tiltagende svære Sygdom og sluttelig hendes Død i 1927. For at skaffe sig Arbejde og derved nogen Indtægt indstillede han sig samme Aar til Translatøreksamen i Spansk — godt gjort i sit 79. Aar! — og bl. a. Udstillingen i Barcelona skaffede ham i den følgende Tid en kærkommen Beskæftigelse. Hans Brodersøn *Axel Kalkos* Død i 1931 var ham en stor Sorg, og det kunde ikke være andet, end at han i de sidste Aar følte sig meget ensom. Glad var han ved gamle Venners Besøg, som den Trofasthed, han selv i saa høj Grad besad, var en af de Egenskaber, han vurderede højst hos andre. Han glemte aldrig, hvor han hos Brødrene *Julius* og *Georg T. Levinsen* fandt trofast Støtte og Venskab i de

svære økonomiske Forhold, han i Krigens Aar var ude for, og begge de to langt yngre Skolefællers for tidlige Død var ham en bitter Sorg.

Theodor Kalko havde i 1892 ægtet Frøken Rositta Georgine Gieseler, der var tysk af Fødsel, og da de i 1909 brød op fra Buenos Aires, stod Valget imellem at flytte til hendes Hjem i Göttingen, hvor hun besad en Ejendom, eller til hans Hjemland. Naar Valget afgjordes til det sidste, var det sikkert et Offer fra Fru Kalkos Side, men det bør siges, at hun tog Skridtet fuldt ud og gerne bidrog sit til, at deres smukke Hjem i København blev et Samlingssted for hendes Mands Venner. For hende med sit sydlandske, ildfulde Temperament var Forholdene her vistnok tidt noget vanskelige, men de, der lærte hende nærmere at kende, kom til at sætte Pris paa hendes ofte charmerende, meget ejendommelige Personlighed. Hendes pinsefulde Sygdom og Død var en haard Prøvelse for begge Ægtefæller, men bragte paa sin Vis Toner ind i hans Tilværelse, som han lyttede til og tilegnede sig som rige paa Trøst og Lise.

Den 31. August bisattes han paa Bispebjerg Krematorium; han havde frabedt sig al Tale og kun ytret Ønske om en stille Bøn ved hans Støv. Det blev — og ikke ganske ved et Tilfælde — en Soraner, Pastor Poul Müller, der viste ham denne Vennetjeneste, og han undlod heller ikke i sine enkle Ord at strejfe Sorøs Navn. Saaledes vedblev da lige til det sidste L. C. Nielsens Ord om Theodor Kalko at staa ved Magt:

Soraner var og blev han allevegne!

Gid der bestandig maa være mange Soranere som han!

H. G. Orlík.

PROFESSOR GOTTSCHÉ HANS OLSENS AFSKED MED SORØ 1794

Ved Torben Glahn, Sønderborg.

Ved Konsul L. Hammekens Død i August 1793 blev Konsulat-Posten i Tunis ledig. Blandt 7 Ansøgere til Stillingen var der navnlig to, der blev Tale om — nemlig Digteren Christen Henriksen Pram (der i det daglige Liv var Arkivar i Økonomi- og Kommercekollegiet) — og den soranske Professor extraordinarius *Gottsche Hans Olsen*. — Pram var den første af disse, der d. 31. Okt. indsendte sin Ansøgning. Han indrømmede aabenhjertigt selv i Ansøgningen, at det, der fik ham til at søge Embedet, var Haabet om, at han efter et »ikke for stort Antal Aar kan vende tilbage til Fædrelandet og her finde anstændigt Udkomme . . .« Men var Pram ikke videre opsat paa denne næsten frivillige Landflygtighed, saa var hans Hustru — Baggensens tilbedte »Seline« — det langt mindre. Pram betroede sig i et Brev til Vennen Chr. Olufsen¹: »Hun lod mig forstaa, at hun nødigen vilde gaa til Tunis, og uden at tage min Ansøgning tilbage, magede jeg, at den ikke gjorde mig til Konsul i Tunis.« Som Hr. Arkivar Marsquard har paavist² »magede« Pram det saaledes ved at sende Prof. Olsen i Sorø et Brev, hvoraf følgende Brudstykke hidsættes:

Ædle ret meget høytærede Ven.

I Galop, da Posten er i Begreb med at gaae, maa jeg allene med to Ord melde Dem, at jeg virkeligen har fundet det nedslaaende for mig, da jeg først gav mig

til at søge Consulatet i Tunis, at De, som kiender om ei Stedet, dog Naboeskabet, ikke værdigede at søge det. Jeg søger det ikke af overordentligt Begreb om Barbariets Herlighed, . . . men fordi jeg er yderlig kied af min nærværende al Sielsevne qvælende Stilling . . . Var jeg vis paa, at jeg, det er jeg plus Kone blev lykkelig der, saa, candidement, jeg søgte det og sagde Dem, at jeg gjorde mig Umag for at faae det, og ønskede mig det heller end Dem. Nu staaer jeg i den fuldkomne Uvisshed, om jeg bør ønske det eller ej, eller rettere Uvisshed. I denne bør jeg ønske, at en værdig Mand, en Mand der saa meget som De fortjener at være lykkelig,

Gottsche Hans Olsen.

Efter Miniature, tilhører Fabrikant H. Kiellerup.

om De troer eller veed, at De vil blive lykkelig derved, i det mindste griber tilligemed mig i Lykkepotten. Træffer De da Lodden, ved alt hvad helligt er, jeg lykønskede Dem af mit Hiertes inderste; ved alt hvad helligt er, det gjør jeg, om De søger det, og faaer det, og jeg siden opdager, at ogsaa jeg var bleven lykkelig der, om Lodden havde truffen mig. Nu har jeg søgt det og lader det staae derhen, hvorhen Lodden vil falde . . . Altsaa bliv min Rival, bliv lykkelig, bliv min Ven. Bliv De her og benyt Deres skønne herlige Pund til Lys og Held. — Vil man dertil ej skaffe Dem Leilighed, saa reis til Tunis og send os Deres Talents lyse Producter. Jeg har gjort mit Skridt af — maaskee Poltronnerie — maaskee og det er ret og viist; men tilsidesæt ikke Dem selv for mit forvirrede Maaskee.

Maaskee meere paa Tirsdag men helst mundtlig.

Kbhvn d. 23. Nov. 1793.

Pram.

Professor Olsen var i Forvejen underrettet om den ledigblevne Konsulat-Post af en Ven, som opfordrede ham til at søge den, men sandsynligvis har Prams Brev været det, der skulde til for at sætte ham i Bevægelse; thi faa Dage efter — d. 28. Nov. — sendte han Chefen for det udenrigske Departement A. P. Bernstorff et Brev, hvori han udbad sig Audiens — og samtidig udførligt redegjorde for de Bevæggrunde, der drev ham til at søge Embedet i Tunis. — Det var visselig heller ikke »overordentligt Begreb om Barbariets Herlighed«, der var Drivfjederen hos G. H. Olsen, nej Grunden

var den samme som Prams: økonomiske Vanskeligheder. Prof. Olsen havde nemlig — foruden sig selv — ogsaa en gammel Fader at underholde, og han slutter Brevet til Bernstorff med en indtrængende Anmodning om et Tillæg til den beskedne Professorgage — hvis han ikke bliver Konsul. — Den 1ste December indgav han sin Ansøgning til Bernstorff³).

Kiøbenhavn d. 1. Dec. 1793.

Gottsche Hans Olsen, Repetent og Professor extraordinarius ved Sorøe Academie, søger allerunderdanigst om Consulatet i Tunis.

Til Kongen.

Allerede for 12 Aar siden har jeg i Algier tilbragt 2de Aar som Informator hos den der daværende Consul Suençon. Som En, der altsaa kiender Climaten og de Egenskaber, sammes hele Localitet udfordrer, og da jeg tillige i min nærværende Stilling neppe, skjønt ugift, har det daglige Udkomme, følte jeg ved Rygtet om Consulatets Vacance i Tunis det Ønske, at samme Post maatte allernaadigst vorde mig betroet.

Efter min Bortreise fra Algier i Aaret 1780 tilbragte jeg i Marseille henved eet Aar, hvorefter jeg til Søes reiste til Danmark med Consul Suençons tvende Sønner, nu begge i Deres Kongelige Majestæts Sættieneste⁴. Efterat jeg nogle faa Aar derefter havde som Hovmester hos Baron Juell Ryssesteen tilbragt 3 Aar ved Sorøe Academie, blev jeg 1787 allernaadigst udnævnt til Repetent ved samme Academie, og erholdt 1790 Character af Professor extraordinarius med Forpligtelse at læse over de skønne Videnskaber, dog uden anden Gage, end den jeg havde som Repetent. Med 274 Rdrs. Løn foruden frie Lys og Brænde til en eenlig Person har det deels formedelst Stedets Dyrhed, og deels formedelst den liden Freqvence, Sorøe i de sidste Aar har havt, været mig umueligt at slaae mig igiennem uden Giæld, og da mine Udsigter ved Akademiet ikke tegne til at vorde blidere, saalænge Akademiet selv ligger som i Dvale, byder min Trang mig at anraabe min Konges Naade om Forandring i min Skiebne.

Jeg har i den Tiid, jeg har været i Sorøe, nu henimod 10 Aar stedse stræbt at gjøre mig duelig til Akademiske Forretninger. Ved adskillige offentlige Forsøg har jeg søgt at retfærdiggjøre mit Kald som Akademisk Lærer. Ved Manuductioner, som Repetent, har jeg, skjønt sieldnere end jeg har ønsket, havt Leilighed til at gavne med mine Indsigter i Lovkyndigheden og Philologien, især den nyere. Sorøe har og stedse, deels formedelst Egnens Behagelighed, og deels formedelst Stiftelsens ypperlige Anlæg i sig selv været mig saa dyrebar, at jeg ikke uden Nød har ønsket at forandre min Stilling. Men i en Alder af 34 Aar er Frihed for Nærings-Sorger og Længsel efter huuslige Glæder for mægtige til at lade sig dæmpe ved Indbildningens Drømme, og Haabets Tryllebilleder. For altsaa i mindre trange Kaar at kunne tiene Deres Kongelige Majestæt, og derved tillige befordre min egen Lykke, beder jeg allerunderdanigst, at Consulatet i Tunis maa vorde mig til Deel, og med de Følelser, som Deres Kongelige Majestæts faderlige Regiering indgyder enhver retskaffen Undersaat, anbefaler jeg mit Ønske til allernaadigst Bønhørelse.

Allerunderdanigst

af

Gottsche Hans Olsen.

Den 21. Januar følgende Aar faldt Afgørelsen, og Prof. Olsen blev Konsul — maaske alligevel til Skuffelse for Pram, der endnu et Aar efter kan udbryde i et: »Ak, at jeg ikke kom til Tunis.«⁵

Om Gottsche Hans Olsens Sorø-Dage véd vi kun lidt. Af hans Dagbøger er to Bind bevarede,⁶ men de begynder først September 1794 (altsaa kort efter Opbruddet fra Sorø). Da det sidste Bind, som strækker sig til 1810, imidlertid benævnes Bd. 3, og der ingen Lakune er imellem de to eksisterende, maa man formode, at et første Bd. har omhandlet Sorø-Tiden. Det er højst beklageligt, at det næppe findes mere, da vi ikke kender stort til Livet i Sorø paa den Tid, der ganske vist er Akademiets Nedgangsperiode.

Hvor afholdt han har været — ikke mindst af det smukke Køn — viser en Række Stambogsblade, som indeholder adskillige Soraneres Farvel til den bortdrægende. Samlingen er af Dr. *Olaf Carlsen* foræret til Sorø Akademis Manuskriptsamling.

Det første Blad, vi faar i Haanden, præsenterer os sikkert for en af hans private Elever i Fransk:

Vous allés bientôt nous quitter; cette idée afflige tous vos amis; mais pour moi j'espere, que Vous reviendrés un jour faire dans Votre patrie un bonheur encore plus considerable, et plus conforme a Vos desirs, et cela me console de Votre depart. Iuisse's en attendant du bonheur, que vos vertus et bon caractere vous procureront, aussi bien dans un autre pays, que dans le cercle de Vos amie, et daignés penser en lisant ces lignes à

Votre amie

Charlotte Lovise Pingel.

Sorøe ce 9de Mai 1794.

Hun var en Datter af *J. C. Pingel*, der tidligere havde været Prof. theol. og Sognepræst i Sorø, hvor Charlotte Lovise var født i 1763.⁸

Det næste er — i sin naive Aabenhjertighed — en lille Perle —:

*A little pretty, witty, charming She!
my heart is wishing yours to be*

Dee Bretton
Sorøe the 10th May 1794.

Frøken de Bretton, som, hvis man tør slutte fra Stilen til Personen, maa have faaet Modtagerens Hjerte til at banke, er sandsynligvis i Familie med de tre Bretton'er, der var gift med Sønner af Sorø-Professoren *Caspar Abraham Borch*.⁹

Fra en tredie, hvis Navn jeg ikke har kunnet identificere, stammer følgende velmente Vers —

Farvel Lev vel bliv Lykkelig
Oprigtig ønskes Dem af mig
De Reiser til et fremed Land
Gid der maa findes Venner sand
Thi venskab er en balsom sød
Der vederqvæger al den nød
En Siæl som Deres føle maae
Der ey forlader Venner faae
af Deres bestandige

Veninde

M. H. Trolle.

Sorøe den 14de Maii 1794.

Allerkærest er *Bine Sabine Borchs*¹⁰ Erindringsblad. Den lille Backfisch — hun var kun 14 Aar — udtrykker sig i Tidens Blomstersprog.

Saa altid paa
 Dog ikke iblandt
 Ved at vandre igennem Livet,
 Sorø d. 13de Maj 1794.
 B. S. Borch.

Hun var Datter af Prof. C. A. Borch, og hendes Navn vedblev at være knyttet til Sorø. Hun ægtede nemlig senere Musiklæreren ved Frederik d. 6tes Akademi F. W. Pedersen, der ogsaa var en ægte Soraner: Søn af den, hvis Stambogsblad nu følger.

(G: H: O:)

O kunde Ønsker, kunde Venskab give
 Hvad ieg min Ven saa ofte tænkte paa,
 Da skulde du, du skulde sikkert blive,
 En af vort Danmarks Lykkelige faae
 Men ak! ieg har ei meer end dette Hierte
 Gid de, som have meer, og havde det!
 Da fik du vel, hvad du, skjønt taus, begierte
 Det skedte vel og mine Ø[n]sker Ret.

Erindre herved Deres forbundne Ven

Troels Pedersen.

Sorøe d. 17. Mai 1794

Som Bogstaverne over Digtet betegner, er Verset (med faa Forandringer) Gottsche Hans Olsens eget. Det er trykt i »Poesier« 1791 under Overskriften »I min Ven Spandets Stambog, da han forlod Sorøe«.

Troels Pedersen var Ridsemester ved Akademiet, hvortil han var kommet i 1770. I Gerda Mundts nylig udkomne Bog: »Bromme Mølle« faar man et herligt Billede af denne Mand i Forholdet til hans Børn. Til Datteren Frederikke Pedersen skriver han samme Aar som Olsen forlod Sorø: »Hr. Professor Olsen er ellers nok den af Dine Lærere Du har meest at Takke, i Henseende til det Franske, af ham har Du lært det bedste, baade i at forstaae, Læse, skrive og Tale det. Han underviiste Dig med megen Fliid af og til og ey alene i den Tid han spiste hos os /: som begyndte d. 18. Janr. 1791 og holt op 7. Aug. 1792 / men og efter den Tiid, til dette Aar 1794, da han blev kaldet herfra til Consul i Tunis.« — Og at dette gode Forhold mellem Prof. Olsen og hele Tegnemesterens Familie bevarede og uddybedes gennem Aarene, fornemmer man gennem Gottsche Olsens Dagbøger.

Det vil være overflødigt at gengive alle Stambogsbladene. Fælles for dem alle er den hjertelige Tone, der gaar gennem dem, og det Haab de alle udtrykker om et snartligt Gensyn. Vi vil nøjes med at se, hvem der ellers har indskrevet deres Navne. Der er Mænd som

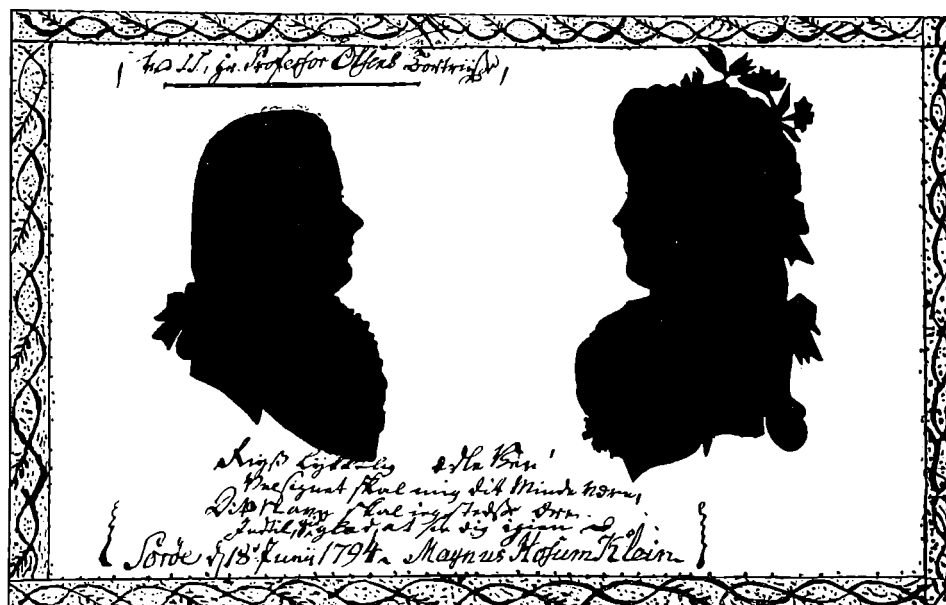
Peder Rehberg¹¹ (1744—1803), der var Akademiets Forvalter fra 1776 til sin Død, en Weitzmann (hvem af Familien ses ikke)¹² og Konsumptionsforvalter Christian Abel Warming¹³ (1747—1827). Dertil kommer Præst og Professorfruen Sophia Amalia Holst¹⁴ (1758—1822) og Karen Klein, hvis Hilsen suppleres af hendes Mands Stambogsblad, der viser os Ægteparrets Silhouetter og derfor skal gengives her.

Magnus Hosum Klein¹⁵ (1745—1815) var i 1779 kommet til Sorø som Apoteker og var, da G. H. Olsen kom dertil som Repetent, nylig blevet gift med den fynske Forpagterdatter Karen Wædele (f. 1750). Han var tillige Postmester, hvilken Stilling han beklædte til sin Død, mens han i 60: Aars Alderen solgte Apoteket. — Af Prof. Olsens Dagbøger ser man, at det Klein'ske Hus trofast vedligeholdt Venskabsforbindelsen med ham gennem Aarene.

Endelig finder man Erindringsblade med Silhouetter af den kendte Læge Jens Bang¹⁶ (1737—1808), der i 25 Aar — til omkring Aarhundredskiftet — var knyttet til Akademiet, og af Hans Nicolai Nissen¹⁷, der var blevet juridisk Professor i Sorø før Gottsche Olsen kom dertil, og som (i hvert Tilfælde af Navn) forblev ved Akademiet til sin Død.

Sandsynligvis er flere af de ovennævnte Venner fra Klubben, som G. H. Olsen havde stiftet i Sorø.

Der gik dog næsten et Aar efter Prof. Olsens Ud nævnelse til Consul inden han tiltraadte Stillingen. Om Grunden dertil skriver han til Tullin i Tunis (kopieret efter Dagbogen): »Vous aurés vû M. par la lettre de s. Ex. de Bernst. les raisons qui me detienent encore dans ma patrie [Bl. a. Pesten i Tunis og Søkriegen]. Dans une lettre privée je pourrai encore ajouter celle-ci, que desirant de travailler dans le Departement des Affaires étrangères avant de m'expatrier, le Comte n'a pas voulu refuser ma demande, et qu'ainsi je compte passer ici l'hiver avant de comencer un voyage, qui . . .« Overensstemmende med ovenstaaende er en Passus i den Ansøgning, han 1798 indgav om Embedet som Notarius publicus: »Sorøe Acad. hvor jeg har tilbragt 9 af mine beste og lykkeligste Aar, dør bort mellem dets Læ-

Postmester og Apoteker M. H. Klein og Hustru.

Akademilæge, Dr. med. Jens Bang.

rere; det udenl. Dep. hvor jeg under den sal. Gr[ev] B[ernstorff] arbejdede med Lyst og med Held, behøver mig i; I Tunis og i Algier er jeg allernaadigst bleven afløst. Imidlertid er jeg langt over mit Livs Meridian, og saavel for at tiene mit Fædreland, som for at gavne mig selv, ønskede jeg at arbeide, medens det endnu er Dag, og at opnaa en Lykke medens det endnu er Tiid.« (Efter Kladder i Dagbogen.)

Man studser ved, at han benævner sig Konsul i Tunis og Algier, men herom oplyser samme Ansøgning: »Efterat Deres Majestæt ved allernaadigst Skrivelse af 19. Mart. 1797 havde befaleet mig at gaae som Consul fra Tunis til Algier, og derved givet mig det meest smigrende Beviis paa Deres allerhøieste Velbehag ved min Embedsførelse som Consul i Tunis, tvang en uforudseelig Skiebne mig til at gaae med Fregatten Thetis hjem til Fædrelandet, hvorved jeg pludselig saae mig sat ud fra en Løbebane, som havde været mig saa dyrebar . . .«

Den »uforduseelige Skiebne« trænger jo til en nærmere Forklaring. — Forholdene i Middelhavet var paa den Tid meget urolige, og i Foraaret 1796 havde Tripolis erklæret Danmark Krig. Da man nu vilde tilbagekalde Konsulen i Algier, Baron Rehbinder »under Foregivende af svageligt Helbred«, udnævntes G. H. Olsen til hans Efterfølger som Consul i Algier, og d. 7. Juni 1797 gik Olsen ombord paa Fregatten »Thetis« og naaede 10 Dage senere Algier¹⁸. Hvorledes Sagen her udviklede sig, ser man af hans Dagbog. 17. Juni: »Kl. 11 kom Consul Rehbinder ombord til os — ved Middagsbordet fik han og Gen[eral] Ad[judant] Fisker Ordre til at

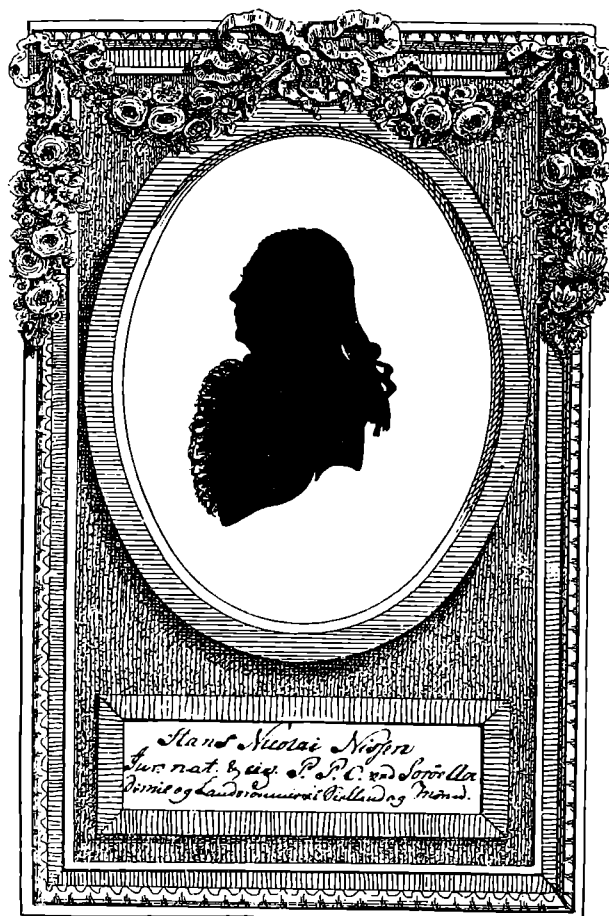
begive sig til Dejen [Overhovedet i Algier] — om Aftenene fik jeg at vide at Dejen i vilde modtage mig, fordi jeg kom fra Tuneserne som vare hans Slaver — men at han havde tilladt at jeg næste Morgen gik i Land og med Consul Rehb. præsenterede mig for ham.« Og den følgende Dag: » . . . biede i Consulathuset efter Rehbinder — Dejen havde alt forandret sin Tanke, vilde i see mig, men fordrede at Rehbinder skulde blive til Fregatten kom« (antagelig med det Aars Foræring, »som endnu ikke kunde oversendes«)¹⁹.

Der var saaledes intet andet for Gottsche Olsen at gøre end at sejle med »Thetis« tilbage til Danmark, hvor han et Aars Tid efter blev Notarius publicus. Embedet søgte han samtidig med P. A. Heiberg, og indvikledes derved i den langvarige »Notarialfejde«, der blev medvirkende til Heibergs Landsforvisning.

Det er kun enkelte Sider af G. H. Olsens Liv, vi her er gaaet ind paa, og væsentlig vedrørende hans Tilknytning til Sorø. Om hans øvrige Liv har Soraner-Bladet tidligere indeholdt en udmærket Artikel af Underdirektør *Louis E. Grandjean*, hvortil interesserede Læsere henvises.

Paa Bine Sabine Borchs Stambogsblad er de smaa Blomster farvelagt — dets Ynde kommer derfor ikke til sin Ret i Reproduktionen. Bladet skal læses:

Gaae altid paa Roser
 Dog ikke iblandt Torne
 Ved at vandre igiennem Livet Forglemmigej.
B. S. Borch.

Professor, Landsdommer H. N. Nissen.

NOTER

- ¹ Brevveksling mellem Ægteparret Pram og Oluf Christian Olufsen . . . 1793—96. meddelt af H. Ehrencron Müller (Personalthist. Tidsskr. 5. R. 2. Bd. 1905. S. 308.)
- ² E. Marquard: Christen Pram og Konsulatsposten i Tunis (Personalthist. Tidsskr. 6. R. 1. Bd. 1910. S. 76 ff). Der gives (foruden Prams Ansøgning) hans her delvis optrykte Brev til G. H. Olsen og et Brudstykke af et Brev til Bernstorff af 3. Decbr. 1793 fra G. H. O.
- ³ G. H. Olsens Ansøgning og her hen hørende Breve + Prams Brev til Olsen findes i Rigsarkivet i en Pakke: »Kgl. Konsulat 1772—1838« (»Departementet for de udenlandske Anliggender, Tunis VIII«).
- ⁴ Som allerede Hr. Arkivar Marquard har gjort opmærksom paa (l. c.), maa man efter dette sætte G. H. Olsens Ophold i Algier noget tidligere end f. Eks. Bricks Lexicon og Erslews Forfatterlex., der ansætter det til Aarene 1781—83 (Konsul Suenso søgte og fik ogsaa sin Afsked allerede 1782).
- ⁵ Brevvekslingen mellem Pram og Olufsen (se Note 1) Personalthist. Tidsskr. 5. R. 3. Bd. 1906. S. 229.
- ⁶ Ny kgl. S. 4*. 2452. 1—2 (i det kgl. Bibliotek).
- ⁷ I Sorø Akademis Manuskriptsamling findes et Hefte fra hans Sorø-Tid indeholdende Brevkladder og forskellige Excerpter paa Latin, det kan dog næppe betragtes som første Bind af Dagbøgerne.
- ⁸ J. C. Block: Den Fyenske Geistligheds Historie 1787. Bd. I. S. 697.
- ⁹ Søltoft: Slægten Paludan-Müller. S. 18 f.
- ¹⁰ Sstds. samt H. G. Olrik: Oversigt over Lærerstanden ved Sorø Akademi 1822—1922. S. 84 f.
- ¹¹ Se f. Eks. N. P. Larsen: Begravelsespladser i Sorø. 1908. S. 55. og Hoff: Sorø V. 1899. S. 9.
- ¹² Omkring 1814 var der i alle Tilfælde 4 Voksne med Navnet Weitzmann i Sorø.
- ¹³ Se bl. a. Aarb. for Sorø Amt II. S. 85 og N. P. Larsen: Begravelsespladser i Sorø. 1908. S. 85
- ¹⁴ Ehrencron-Müllers Forfatter-Leksikon.
- ¹⁵ E. Dam: Sorø Apotek. 1906. S. 22 f.
- ¹⁶ Bricka: Biografisk Lexicon.
- ¹⁷ Sstds.
- ¹⁸ Steen Bille: Det danske Flag i Middelhavet (Archiv for Søværnen Bd. 6. 1834 og flg. Bd.)
- ¹⁹ Sstds. Bd. 6. S. 311.
- ²⁰ Soraner-Bladet. 7. Aarg. S. 84—85.

DA SORØ KIRKE VAR FORFALDEN OG SPILLEDE I LOTTERIET

Omkring 1770 var Sorø Kirkes Brøstfældighed saa stor, at der maatte skaffes Udvej til en haardt tiltrængt Istandsættelse. Penge af Akademiets Gods var ikke at faa dertil — hvad skulde den arme Overhofmester hitte paa? Overfor den bitre Nød slappes Anstændighedens Baand ret let; hvad gør han saa? han lader Kirken spille i Lotteriet. Godset maa betale Præmien, og det Beløb, man haaber at vinde, kan Kirken faa.

Den 23. Marts 1769 skriver Overhofmester, Geheimeraad W. V. C. von Reitzenstein til Akademiets Forvalter, Hr. Müller:

Edle Hr. Forvalter!

I Henseende til at Sorø Kirke er aldeles forfalden, desuden meeget fattig og ingen Udveye sees forhaanden

til dends Hielp, hvorved udfordrende høystnødvendig Reparation til sammes Istandsættelse kunde bestriedes, har ieg saaleedes nødsagentlig resolveret at gjøre Forsøg med at ville til Kirkens Beste interessere paa dends Vegne i det nu værende Allernaadigst bevilgede og *garanterede Altonaiske Stats-Lotterie* for om Lykken derudi kunde tilbringe Kirken nogen Assistance til sin behøvende *Reparation*, i hvis Mangel den befrygtelig maae styrtes udi øyensyenlig Ødelæggelse.

Hr. Forvalter ville altsaa besørge hos Kiøbmand Rosbjerg, som skal have i *Commission* her paa Stæden at afsætte Lodsedler i forbeholdte *Lotteri*, at der i dette *Lotterie* bliver paa Sorø-Kirkes Vegne udtaget 2de Lodsedler med *Devise*: for en til reparation trængende Kirke.

Hvad Lodsedlernes Udtagelse koster, kand betales af *Oeconomie-Cassen* og dends Regnskab til Udgift besregnes.

Iøvrigt vil ieg ikke have saadant mit til Kirkens Beste alleene hensigtende *Dessein* for Nogen bekendtgjort forinden *Lotteriets* Trækning.

Jeg forbliver

Hr. Forvalters

Tjenstberedvilligste

W. V. Christoph von Reitzenstein.

Hemmeligheden er sikkert ogsaa blevet godt bevaret — vist lige til nu, thi den stakkels forfaldne Kirke vandt ikke i *Lotteriet*. Men Forvalter Müller købte hos Sieur Rosbjerg de tvende Sedler, og lagde i sit Regnskab — sammen med Overhofmesterens Brev, der overfor en nærliggende Kritik dækkede ham selv med Hensyn til den ejendommelige Transaktion — følgende Bilag:

Pro Memoria!

Udi det Kongelig Allernaadigst Bevilgede *Altonaiske Stats-Lotterie* haver ieg hos *Collecteuren* her i Sorø Kiøbmand Sr Rosbjerg taget 2de Lod-Sedler

No. 16.358 og 16.359, begge med *Devise*: For een til *Reparation* trængende Kirke.

For hvilke à 10 Rdl. ieg betalte *Tyve Rixdaler*, men da ieg ikke har erfaret, at nogen Gevinst, nu *Lotteriets* Trækning er fuldendt, er falden paa disse 2de Lodder, saa ville bemelte Sr Rosbjerg behage herpaa at meddele mig et par ord til efterretning, om noget eller indtet derpaa er vunden. Sorø den 2den Marts 1770.

C. P. Müller.

Og Kollektøren har paategnet det vemodige Resultat:

Paa ovenmelte Nummer er ingen gevinst udkommet. Det bliver herved af mig som *Collecteur* attesteret.

S. Rosbjerg.

Revisionen fandt ikke Anledning til at senere over Anvendelsen af de 20 Rdl., skønt den da som nu var smaalig nok, men maaske har den Ting spillet en Rolle, at det — som ogsaa pointeret i Overhofmesterens Skrivelse — var et »allernaadigst bevilget og *garanteret* . . . *Stats-Lotterie*«, og den Tid laa ikke saa fjernt, da man ligefrem tvang Embedsmænd og andre pæne Folk til at tage Lodder i Statens forskellige *Lotterier* og lignende Finansarrangements.

Omsider forbarmede Landsfaderen sig over den arme Kirke, og i 1770 bestemtes det, at et Beløb paa 2000 Rdl., der i 1768 for 6 Aar var tilstaaet Akademiet, for de resterende 4 Aar maatte anvendes til Kirken.

Dermed faldt Fristelsen til at spille i Lotteriet til Fordel for den trængende Kirke foreløbig bort, og det ses ikke, at Tanken senere er taget op paany.

H. G. Olrik.

DE GAMLE OG DE UNGE SORANERES CRICKETKAMP I SORØ

Den traditionelle aarlige Cricketkamp mellem gamle Soranere og Elevernes Hold fandt Sted Søndag d. 24. September.

Tidligere end ellers maatte de gamle Dreng give Møde, thi Kampen skulde begynde Kl. 10 for at blive spillet færdig inden Eftermiddagsgudstjenesten. Dette medførte, at alle Spillerne mødte i Automobile, thi den sædvanlige Morgentur med Toget vilde have medført for stor Forsinkelse.

Efter en solid Frokost i Spisesalen, hvor Stemningen straks blev etableret, begyndte Kampen. Fra Morgenstunden af havde det regnet, og en ækel Taageluft laa over hele Sjælland. Store Plads var vaad, og de hvide Sko og Benklæder fik hurtigt deres Bekomst, men trods Regn og Taage tog man fat paa Kampen. Endog ikke saa faa Tilskuere havde indfundet sig. En lille Klynge nydelige unge Damer syntes i særlig Grad at interessere sig for Spillet; det viste sig senere at være Gæster fra Tønder Statskole, som under Ledsagelse af tidligere Adjunkt i Sorø, nu i Tønder, *Egeberg-Jensen* var paa Besøg paa Akademiet.

Elevernes Anfører, *Jacob Jacobsen*, en stout Færing, vandt Lodtrækningen og valgte at gaa til Gærdet, et klogt Valg i Betragtning af den næsten umulige Opgave det var at kaste. Men til at begynde med saa det alligevel temmelig sløjt ud for de unge. De kunde ikke staa for *Brystings* Kastning, og da han og *Høyer* syntes at ville helt tilintetgøre de unge, sattes en lidt mere utrænnet til at kaste, nemlig Ingeniør *Rygaard*, lige hjemkommet fra Tyrkiet og Persien, hvor han leder de nye Jernbaneanlæg. Ganske vist havde han spillet for Tyrkiet »united« mod en anden Balkanstat, men ansaa dog for at være ude af Træning. Dette viste sig at være forkert, thi der hvor *Brysting* slap, tog han fat, og Nedsablingen fortsattes, indtil den unge *Jul-Mortensen* (en Søn af Lektoren) kom ind og standsede Mandefaldet. Han spillede smukt og livligt og scorede 26 Points, not out, Dagens bedste Ydelse. Ialt opnaaede de Unge en Halvleg paa 63 Points. Det bør tilføjes, at de gamle maatte undvære *Lave Nørgaard* og *Chr. Holberg*, sidstnævnte savnedes stærkt som Wicket keeper; førstnævntes fremragende Kastning blev derimod desværre ikke saa megen Brug for. Til Gengæld viste *Binneballe* os Underarmskastning; han er formodentlig nu den eneste Underarmskaster i Aktivitet her i Landet.

Omsider var det de gamles Tur at gaa til Gærdet, og selvom 63 Points ikke skulde synes at være en uoverkommelig Opgave, viste den sig dog for vanskelig for de gamle at løse. De maatte nøjes med 53 Points, hvoraf *Dalgas Langballe* scorede de 15 og dermed blev Dagens Topscorer blandt de gamle. Han havde for at modvirke den triste graa Taage ikklædt sig en farveprægtig Sportsjakke og bidrog iøvrigt i høj Grad til at opleve Stemningen ved den ham egne fornøjelige Stil.

Næst *Langballe* kom *Krog-Meyer* med 10 Points, medens vore Koryfæer, *Høyer* og *Brysting*, der i Sommer reddede Københavnernes Ære i Jydekampen ved tilsammen at score ca. halvt andet Hundrede Points, maatte nøjes med ganske smaa Tal, hvilket viser, at det ikke altid er de højtrænede, der gør Udslaget. Saadan en ældre, erfaren Spiller, der har hvilet et Par Aar, kan ofte udrette det uventede. Den der kom efter *Krog-Meyer* i Points var saaledes *Thøger Binneballe*, som i vor 30 Aar ikke havde rørt et Boldtræ; han scorede 6 Points.

Dommere var Kammerherre *Buchwald* og Læge *Kjartan Effersøe*.

Ind imellem Halvlegene spistes der Middag paa Akademiet. Anden Halvleg paabegyndtes men maatte afbrydes Kl. 4, og Kampens Resultat afgjordes saaledes efter første Halvleg, det vil sige de Unge vandt med 10 Points. En velfortjent Sejr, thi baade ved Gærdet og i Marken spillede de godt. Der er Grund til at fremhæve *Martens'* gode og effektive Kastning; han tog 6 Gærder for 22 Points. *Mourier's* Kastning var ogsaa særdeles effektiv, idet han tog 2 Gærder for 2 Points, men han fik ikke Lejlighed til at kaste ret længe.

Dagen afsluttedes som sædvanlig med et Aftensbord, hvor Rektor *Raaschou-Nielsen* bød velkommen og talte smukt for Gæsterne. Som ældste Deltager paa Holdet foretog *Thøger Binneballe* Uddelingen af Præmierne, to Boldtræer, det ene skænket af Soransk Samfund. Dette blev givet til *Jul-Mortensen* som Dagens Topscorer; det andet, udsat af de gamle Spillere, tildeltes *Martens* for hans gode Kastning. Trods det elendige Vejr fik vi en saare fornøjelig Dag ud af det — præget af den hjertelige Stemning, uden hvilken Cricket ikke vilde være *the noble game*.

R. E. B.

SORANSKE PENNE

Louis E. Grandjean. En Støtte for Ham. Fortælling om en Frimurersøn. III Del. Høst & Søn's Forlag. Kbhvn. 1933.

I *Louis E. Grandjeans* Fortælling om *Andreas Boas*, Lufton'en, o: Frimurersønnen og Kostskoledrengen fra Sorø, er der ikke megen ydre Handling — det er afgjort ingen Roman. Det er *Andreas'* indre Udvikling ud fra hans medfødte Forudsætninger og gennem de, ret almindelige, ydre Kaar, Livet byder ham, der er Skildringens Genstand og Øjemed — den Maade, hvorpaa hans Verdensbillede efterhaanden danner sig og afklares, hans Stræben efter at naa den sjælelige Modenhed og den Renhed, der betinger, at han kan være det, som mere og mere bliver hans Livsmaal: en Støtte for Ham. Han ser Vejen dertil gennem Arbejdet for al det, der bliver ham kært og betyder noget for ham: Samlivet med Kammerater og Ægtefælle, Lytten til de ældres Lære, Indlevelsen i Ordenslivet med dets Mystik og Sindbilledtale; han lærer efterhaanden gennem Skuffelser og Modgang at udskille Guldgrønt fra den megen Malm og Slakkerne og opdager, at det er saa grumme lidt, man kan erobre — Kunsten (og Lykken) bestaar i at tilegne sig og grundig besidde det, man allerede har og kan udvikle og som har Evighedens Værdi.

Den, der har denne Fortællings 1. Del præsent, vil erindre, hvorledes den ensomme Dreng i sin første Kostskoletid opbygger sig sin lille private Helligdom med det, der er ham dyrebarest og som mest levende binder ham til dem, der er ham kære — og hvordan han opdages i sin Andagt af nogle bølledede Kammerater, som haaner hans Helligdom og faar ham selv til at finde sit lille private Livsindhold taabeligt, ukammeratligt, asocialt. Det siges ikke med rene Ord i Fortællingens 3. Del — men man aner det bag Skildringen — at en Personlighed som *Andreas Boas* en skønne Dag ender med at vende tilbage til netop det, han med *Barnets* fine Instinkt fandt trostærigt og værdifuldt. Det er kun lidt han med al Slid og al god Villie kan naa at udrette mellem materielle, lavpandede og svigefulde Medmennesker; hvad man kan og maa redde ud af Skibbruddet, er ens egen Sjæl og, om man er meget lykkelig — og det er *Andreas Boas* for saa vidt — sin Hustrus og den enkelte Kammerats trofaste, forstaaende Hengivenhed. Af denne Erfaring og af al det, man ellers kan fylde sit aandelige Skatkammer med, kan selv han, der føler sig svag og

stundom meget ensom, bygge sig den Ark, der fører ham fredet gennem Oversvømmelse af alle Kloaker og Storme af stundom selvskabt Modgang.

Af denne indre Rigdom, der giver Andreas' Tilværelse Indhold og Dybde, bringer Fortællingen et Par Prøver, en Hermands-Bang-Studie og en lille Afhandling om Marven i alle Tiders Religion. Men foruden disse Indlæg rummer Bogen en Rigdom af Tanker og Iagttagelser, der — enten man saa er enig med Forfatteren eller ej — gør, at man ofte under Læsningen lader Bogen synke og faar Lejlighed til selv at tænke sig en Smule om. Det har vi allesammen svært godt af, og derfor — men ogsaa af andre Grunde — kan det meget anbefales d'Herrer Soranere at gøre sig bekendt med det sidste Udslag af et Forfatterskab, som i saa høj Grad er soransk præget (om end i en langt inderligere Forstand end den, hvori dette ofte særdeles misbrugte og skammelig forfladigede Ord ofte tages), at det vil bevare sin særlige Værdi for ægte Sønner af den Kostskole, blandt hvis Disciple Andreas Boas bestandig føler det som en Lykke og en Ære at regnes.

hgo.

FRA SORØ I 80'ERNE

Det var i Provisorieaarene i Sorø — de politiske Bølger gik højt og der rumledes med Riflerne; Redaktøren af Venstre-bladet Martin havde faaet en Dom, vistnok paa 3 Maaneder, for Riffelrumleri, og Martin blev Martyr.

Der holdtes et bevæget Møde i »Fremskridtsforeningen« i Ørnbergs Beværtning, da Løsladelsestiden nærmede sig, og der var meget stærk Stemning for at lade en Komité, helst med Faner og Musik, afhente den løsladte Martin paa selve Raadhustrappen, hvorefter han skulde føres til en Æresmiddag i Fremskridtsforeningen.

Da Borgmester Muus hørte Tale herom, tilkaldte han Betjent Petersen, Sorøs eneste Gadebetjent, og instruerede ham om, hvorledes han skulde forholde sig ved Martins Løsladelse, der skulde foregaa den følgende Dag: Petersen skulde anbringe sig paa Raadhustrappen, bevæbnet med sin Politiknippel, og naar en Folkesværm nærmede sig Raadhuset, skulde han forespørge den, hvad dens Ærinde var — naar man da angav, at man vilde afhente Martin, skulde han først opfordre Sværmen til at sprede sig, og hvis den ikke lystrede, skulde han hugge ind!

Imidlertid bestemte man i Fremskridtsforeningen at opgive Demonstrationen med en Afhentningskomité og kun lade Martin hente af Boghandler Svegård.

Mange af de midaldrende Soranere vil erindre Svegård, en lille, meget bredskuldret Mand med et stort Skæg, Bulehat og iført stor Havelock. Klokkeren 12 Middag paa Løsladelsesdagen ankom han i dette Udstyr til Raadhustrappen, hvor han traf den paa Folkesværmen ventende Betjent Petersen, der blev noget desorienteret ved kun at staa overfor en enkelt Mand. Da der imidlertid ikke var flere Oprørere at se i Nærheden, spurgte han, efter Instruksen, hvad Svegård's Ærinde var. — Svegård oplyste, at han kom for at afhente Martin, hvorpaa Petersen fremdrager Politiknippelen og siger til Svegård: »Vil De sprede Dem.«

Svegård ser forvildet paa Petersen og tøver.

Da raaber Petersen: »I Kongens og Lovens Navn, vil De sprede Dem.«

Saa viftede Svegård med Havelockvingerne, gik over ved Frederik Folkekærs Statue og her fandt Martyren ham taalmodigt ventende, da det slemme Fængsels Døre omsider aabnedes.

Lutra.

LÆRERSKIFTER I SORØ

Undervisningsministeriet har under 1. August ansat cand. mag. *Ole Gad* som Adjunkt paa Prøve ved Sorø Akademis Skole fra 1. August at regne.

Adjunkt paa Prøve *Ole Christian Viktor Ernberg Gad* — i sin officielle Meddelelse til »Statstidende« om Begivenheden havde man, vel af Pladshensyn, strøget de tre af hans Mellemnavne og derved gjort ham en Smule ukendelig for gamle Bekendte — er Søn af fhv. Lektor *Henrik Gad* og født i Sorø, hvorfra han i 1923 dimitteredes til Universitetet.

I Aarene 1927 til 29 var han Alumne paa Studentergaarden, vikarierede i nogle Maaneder ved Sønderborg Statsskole og blev d. 3. Febr. 1931 cand. mag. i Fagene Matematik, Fysik, Kemi og Astronomi. I 1930 og 31 vikarierede han ved Esbjerg Statsskole og har senest, i Skoleaaret 1932/33, været Lærer ved Frederikssunds Mellem- og Realskole.

Ved hans Ansættelse i Sorø er indtraadt det sikkert ret ualmindelige i dansk Skolehistorie i nyere Tid, at Søn, Far og Farfar er blevet Lærere ved samme Skole; Lektor *Henrik Gads Far*, den senere Stiftsprovst i Aalborg og Sognepræst i Skelby *Christian Sophus Gad* var nemlig ogsaa — i Aarene 1854-1863 — Adjunkt i Sorø.

Ved kgl. Resolution af 16. August er Adjunkt ved Sorø Akademis Skole *Carl Christian Andersen* udnævnt til Lektor ved Ordrup Gymnasium fra 1. August d. A. at regne.

Lektor *Andersen*, der er født 25. Febr. 1896, blev Student fra Sorø i 1914, og ansattes efter at have taget sin Embeds-eksamen, ved Statsskolen i Rønne, hvorfra han i August 1925 overgik som Adjunkt til sin gamle Skole.

Under 9. September har Undervisningsministeriet ansat cand. mag. *Axel Peter Blem* som Adjunkt paa Prøve ved Sorø Akademis Skole fra 1. August d. A. at regne.

Adjunkt paa Prøve *Axel Peter Blem* er født den 22. Febr. 1906 i Svaneke paa Bornholm som Søn af Købmand *Carl Mortensen Kofoed Blem* og *Anthonie Marie Hansen*. Han blev Student i Rønne 1925 og i Januar 1932 cand. cag. med Kemi som Hovedfag; i 1932/33 har han været Vikar og Time-lærer ved Metropolitanskolen i København.

Endelig er som Gymnastikassistent ved Sorø Skole den 24. Juli for et Aar antaget Lærer *Edvard Ziegler*, der er født d. 11. Marts 1910 og i 1932 bestod Lærereksamen ved Blaagaard Seminarium, hvorefter han i det følgende Aar gennemgik et Kursus paa Statens Gymnastikinstitut.

SORANER-TUREN TIL SORØ

Søndag den 3. September havde samlet godt et Hundrede gamle Drengene, hvoraf enkelte ganske grønne, men de fleste temmelig graa, enkelte helt hvide. Ældst af Seniores var Kontorchef *Ridiger*, Civildommer *Tolderlund*, Pastor emer. *Winther*, Korsør, Hovedbogholder, Friherre *Dirchinck-Holmfeld* og Samfundets udmærkede Formand, Dr. *Gordon Norrie*, men ellers var det Kammeraterne omkring de 60 — adskillige lidt over — der satte Præget paa denne Forsamling: Professor *Axel Møller*, Brødrene *Svend* og *Niels Spandet*, Kontorchef *Wagner*, Skovrider *Frants Muus*, Plantagebestyrer *Hoff-Hansen*, Kontorchef *Thorkilsen*, Fabrikant *Roetzler Larsen*, Kommune-lærer *Hans Andersen*, Overlæge *Knud Gjellerup*, Fabrikant *Harald Kiellerup*, Godsforvalter *Borges*, Læge *Marinus Holst* o. s. v. — umuligt at faa alle de gode Venners Navne med! Hædersgæst var selvfølgelig Rektor *Raaschou Nielsen* — og

ved Middagen de to inspektionshavende Adjunker *Damgaard* og *Nordahl-Svendsen*. Programmet, der klogelig kun var fæstnet til de to Kardinalpunkter: Frokost paa Parnas og Middag i Solennitetssalen, blev nøjagtig fulgt — ellers var Eftermiddagen vor egen, saadan som vi helst vil have det — kun med den lille kærkomne Opmærksomhed, at man Kl. 15 i Kirken havde Lejlighed til at høre Orglet spillet smukt af Organist *Andrup*. Det vigtigste i Arrangementet var ellers det skønne Høstvejr — og det svigtede i Sandhed heller ikke; der var saa dejligt i Sorø, som der kun en September-Søndag kan være i dette Idyllernes Paradis. Da der ikke blev nogen rigtig Kricketkamp af, fordi Skolens Ungdom endnu ikke var i Træning efter Ferien, sørgede de mere ivrige Spillere blandt Dagens Gæster for at samle yngre Kammerater til et Parti, og det var for underlige Bedrifter der i Eftermiddagens Løb blev udført paa Store Plads af mere og navnlig mindre trænede old boys.

Naar vi noterer, at Middagsbordet atter denne Gang af alle Soraneres trofaste Veninde Fru Lektor *Matthiessen* og Økonom *Corneliussens* Frue var prydet med skønne Blomster, at Maden var fortræffelig og Vinen rigelig, er der ikke meget mere at sige om den Ting. Man savnede kun et Par Sange — hvorfor kan eller vil de yngre gamle Soranere ikke skrive en Vise til Lejligheden eller Lejlighederne, for der kommer jo nok flere, eller hører den Slags Ungdommeligheder ogsaa til det, som man nu kaster Vrag paa? Der laa iøvrigt en anselig Dynge Sangbøger ved Foden af Frederik den 5., men ingen fandt paa at dele dem om. De er vist heller ikke i Kurs mere.

Efter Middagen, hvor der af *Formanden* var talt for Sorø og af *Rektor* kvitteret med en smuk Tale for Samfundet, af Fabrikant *Kjellerup* for det fhv. Bestyrelsesmedlem, Kontorchef *Olrik*, hvem Taleren meget indstændigt opfordrede til at lade sig genvælge til Bestyrelsen, af Professor *Axel Møller* for Lærerne, medens Kontorchef *Olrik* mindedes den gode Soraner, *Theodor Kalko*, der havde sørget for, at der altid skulde være Raad for et Glas Vin, naar de gamle Soranere festede i Sorø — efter al dette samledes man ved Kaffebordene i de tilstødende Sale, hvor bl. a. Sorø-Fodboldspillernes sidste Trofæ, den prægtige Trolle-Pokal blev forevist og beundret. Stor Lykke gjorde det, at der til Mødet indløb følgende Telegram — fra Grønland:

»En Hilsen fra Grønland til Deltagerne i Sorø Turen fra en, der gerne vilde have været med.
Børge.«

Afsenderen var *Børge Lund*, der for Tiden gør Tjeneste som Reservelæge paa Inspektionsskibet »Hvidbjørnen«.

Den Soraner, som hin Aften fra Altanen saa ud over den spejlblanke Sø, mens Fuldmaanen steg op bag Lindene om Inge-manns Have, medtog inden Afrejsen et fornyet Indtryk af, hvor dejligt der dog er i Sorø. Derom kunde en eller anden gerne skrive os en ny Sang eller paa anden Maade begejstre til Daad — for Sorøs Herlighed kan aldrig berømmes nok, og det er i Gerningen, at vor Tro paa dette Steds Værdi for os skal vises. Det er virkelig ikke nok at drømme sig tilbage til Drengens Aar — Sorø er et levende Sted, og vi gamle Dreng er jo dog ikke afdøde, der blot nogle Timer spøger ved højlys Dag.
Senex.

DER SKRIVES FRA SORØ —

Det lader til, at 2. og 3. G. i Aar har til Hensigt at følge i sidste Holds Fodspor og prøve paa at genoprette en Forening, lige saa god og om muligt endnu bedre, end den var sidste Aar.

Straks efter Sommerferien indkaldte sidste Aars 2. Censor til lukket Møde for 3. G., hvor der valgtes Præsident og Embedsmænd. Siden har der været Møder med »Minerva«, Blommeauktioner og Oplæsning. Endnu er Præsidenten ikke blevet

bestormet med Stof; men naar nu Efteraaret kommer med de mørke, regnfulde Aftener, er der forhaabentlig flere, der faar Lyst til at aabne for den poetiske Aare, saaledes at gamle Baldur i hvert Fald ikke skal dø hen af Mangel paa Næring.

Iøvrigt har Skolens Elever i Aar oplevet noget ganske uheort, i hvert Tilfælde i de sidste 20 Aar, idet hele Skolen Onsdag d. 6. Septbr. tog ud paa en fælles »Skovtur«. Rejsen gik til Korsør, hvor vi efter at have beset Jens Baggesens Monument kom om Bord paa Statsbanernes nye Færg »Sjælland«. Der fulgte nu en pragtfuld Tur i straalende Solskin ned gennem Storebælt. Selv om det ikke netop var Duke Ellington der spillede, gik Dansen lystigt paa det øverste Dæk. Efter 3½ Times Sejlads lagde vi atter til i Korsør og marcherede straks »med flyvende Faner og klingende Spil« ud til Korsør Lystskov, hvor vi tilbragte ½ Time ved det fælles Kaffebord. Derefter begav »Vandhundene« sig af Sted til Stranden, medens de tiloversblevne gik i Gang med en glimrende Røverleg, ledet af Adjunkterne *Bohn* og *Nordahl-Svendsen* — Gymnasiet deltog dog ikke. Derefter blev det Tid at begive sig hjemad, og Kl. 7½ var vi atter i Sorø, glade og fornøjede. Vi var sandelig en Begivenhed rigere, og vi siger Rektor Tak derfor.

Vi imødeser nu med Spænding Cricketkampen med »Old Boys« d. 17. Septbr. og Kampen med gamle Soranere d. 24.
E. G. N.

GAMLE SORANERE

Ved kgl. Resolution af 20. Juli er Stationsforstander under 4. Lønningsklasse ved Statsbanerne *Georg Gustav Ulrich* i Tønder efter Ansøgning paa Grund af Alder afskediget i Naade og med Pension med Udgangen af Oktober d. A. og er samtidig — under 24. August — udnævnt til Ridder til Dannebrog.

Under 18. August er Overtoldinspektør for København, cand. juris *Tyge Josias Allesen de Fine Bunkeflod*, R. af Dbg., Dbmd., afskediget efter Ansøgning paa Grund af Alder i Naade og med Pension fra Udgangen af Oktober d. A. at regne.

Efter Finansministerens Indstilling er ved kgl. Resolution af 20. August Ekspeditionssekretær under Skattedepartementet *Herluf Meilsø Rahbek* udnævnt til Kontorchef under samme Departement.

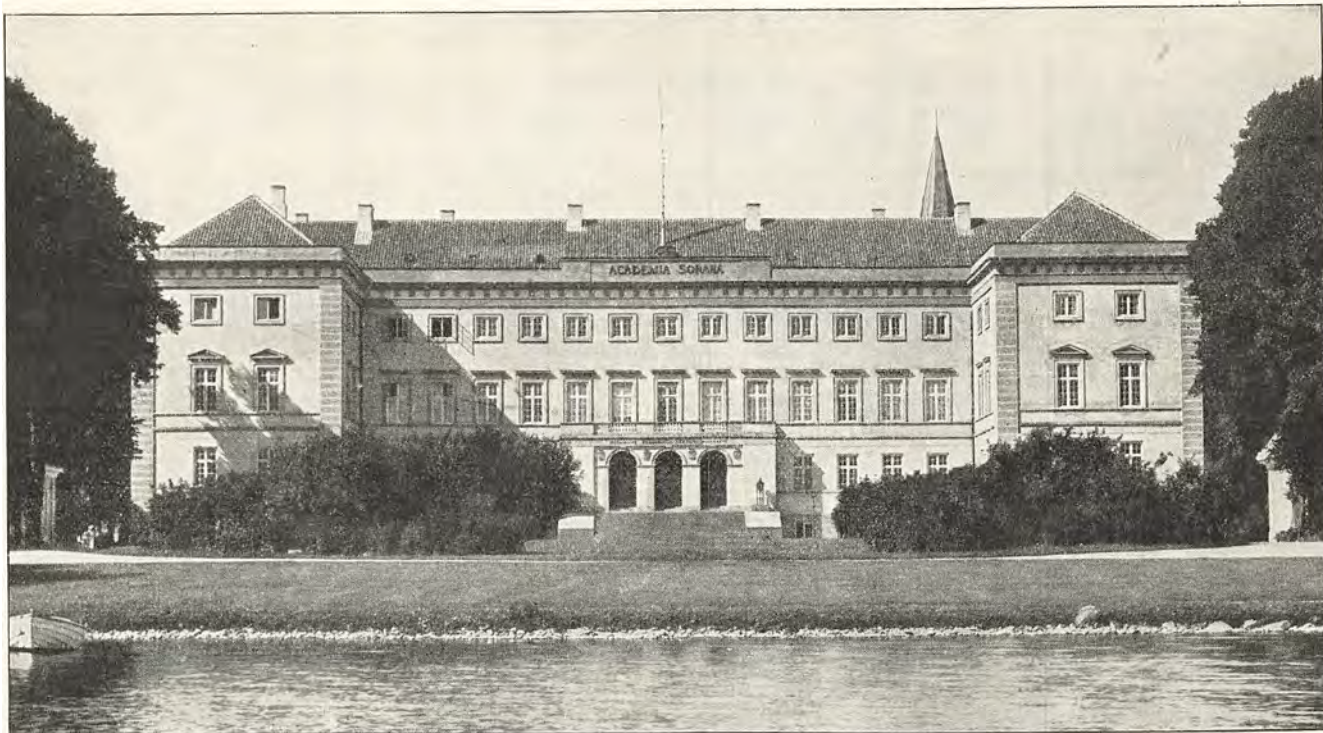
Carnegie-Fondets Sølvmedaille er den 26. August iaar tildelt den 39-aarige Fuldmægtig *Nicolai Fr. Bjerre Dahlerup*, Stægers Allé 5, som den 11. Juli 1932 reddede en ung Dame, Frk. Helga Mogensen, fra at drukne ved Rørvig. Frk. Mogensen var gaaet i Vandet i Kattegat sammen med nogle andre unge Piger, og ingen af dem kunde svømme. Alligevel gik de for langt ud, og Frk. Mogensen kunde pludselig ikke bunde.

Fuldmægtig Dahlerup, der tilfældigt kom til Stede, svømmede ud og fik fat i den unge Pige, som havde mistet Bevidstheden, og med store Besvær fik han hende reddet i Land, men var selv en Del medtaget.

Fuldmægtig Dahlerup har tidligere modtaget et Sølvbæger fra Justitsministeriet for sin Daad, og har altsaa nu faaet Carnegie-Fondets højeste Udmærkelse.

Efter Justitsministeriets Indstilling er ved kgl. Resolution af 31. August Politimester i Politikreds Nr. 35, Vejle Købstad m. v., *Hardenak Otto Conrad Laub Kierboe*, R. af Dbg., udnævnt til Civildommer i Retskreds Nr. 78, Viborg Købstad m. v. fra den 1. Oktober d. A. at regne.

Under 31. August er Formand for Sorø Amts landøkonomiske Selskab, Godsejer *Jørgen Bech*, Krusesminde ved Korsør, udnævnt til Ridder af Dannebrog.

SORANER-BLADET

18. AARGANG

Nr. 10

Oktober 1933

ER SORØ AKADEMIS SKÆBNETIME INDE?

Skal de sidste Rester af Sorø Akademis Gods sælges og dets Skove slaas i et med Statsskovene? skal den nuværende Administration under Universitetskvæsturen erstattes med en Bestyrelse under et nyt Kontor (eller Departement) i Undervisningsministeriet? eller kunde man tænke sig paany at vende tilbage til en omfattende, lokal Styrelse af baade Kapitalformue, Skove samt Gods og Købstadsejendomme? Besvarelsen af disse Spørgsmaal vil have den mest vidtrækkende Betydning for alle de Soranere, hvis Interesse for det soranske strækker sig til Ønsker om det bedste for Skolens Fremtid. Det kan derfor næppe betvivles, at 4. Hovedrevisorats Betænkning om Sorø Akademis Fremtidsordning i denne Tid har været Samtaleæmne mellem dem, der har soranske Følelser og Interesser tilfælles, men offentlig har hidtil kun Underdirektør *Louis E. Grandjean* søgt at sætte disse Problemer under Debat. Det skete i en Kronik i »Berlingske Tidende«s Aftennummer for den 9. Oktober med Titel: *SORØ AKADEMIS FORMUE*, som vi tillader os at gengive her med Rettelse af et Par uvæsentlige Trykfejl og Tilføjelse af et enkelt Indskud, der uddyber Forfatterens Mening med Udtrykket Risikospredning.

De fleste gamle Soranere er vistnok rede til at underskrive *Billes* Ord, som de faldt i Folketinget den 21. Januar 1865, at vi i Sorø har faaet noget, som vi skatter mere end Guld, og at vi gerne vil bidrage til, at de nu levende og efterfølgende Slægter kan komme til at nyde de samme Goder, som vi har nydt i Sorø, og paa hvilke vi sætter den allerhøjeste Pris. Men langt uden for Soranernes Kreds vil det vistnok være med Bekymring, at man læser i Hovedrevisoratets Beretning om

Sorø Akademi, der endnu betegnes som et af flere »Institutter med særlige Fonds henhørende under Undervisningsministeriet«.

Hovedrevisoratet anbefaler nemlig: 1) at Sorø Akademis Jordegods og Kirker afhændes, og at den derved indvundne Kapital henlægges til Kapitalformuen i Statsobligationer, samt 2) at de Sorø Akademi tilhørende Skove overdrages til Statsskovbruget imod en Forskrivning, hvorefter Statsskovbruget forrenter Skovenes Kapitalværdi til Sorø Akademi.

Mens Sorø Akademis Formue, som pr. 31. Marts 1931 opgjordes til 18.052.000 Kr., nu er placeret dels i Kapital stor 10.961.585 Kr. og dels i Gods for det resterende Beløbs Vedkommende, vilde en rationel Gennemførelse af Hovedrevisoratets Forslag være ensbetydende med, at Sorø Akademi ophørte med at være et »Institut« — og dermed endeligt blev løst fra sin Fortid — og sank ned til at blive et »Fond«, som til enhver Tid kan angribes administrativt og bogholderimæssigt.

Sorø Akademi er en særegen Stiftelse, en Institution, som endnu — omend stærkt indskrænket af Rigsdagens bevilligende Myndighed — bestaar i Kraft af Donationer, Fundatser og kongelige Anordninger. Dette er Aarsagen til, at man aldrig har haft moralsk Mod til at konfiskere denne Stiftelse ved nogen særlig Lov, hvad Grundloven fordrer.

Hidindtil har man ogsaa fra Rigsdagens Side i Al-

* Saaledes kaldes det virkelig i Finanslovforslaget for 1934/35 — Meningen er formodentlig: *Institution*. Red.

mindelighed anerkendt Sorø Akademis Særstilling derved, at Stiftelsen selv ejer Formuen. I en Aarrække er der tilmed sørget godt for Skolen, som endnu har flere Fripladser o. l. end andre Statsskoler. Alligevel har der allerede meldt sig Vanskeligheder for Skolen, efter at Stiftelsen to Gange har maattet nedsætte Renten for Udlaan med $\frac{1}{2}$ %, saa at Aarsindtægten to Gange er gaaet 37.000 Kr. ned, hvorved meget nærliggende Op-gaver (en ny Biblioteksbygning, en Geografiklasse med Udstyr o. l.) ikke har kunnet magtes.

Det mest katastrofale Indgreb imod Stiftelsen skete i 1827, da Poul Chr. Stemmann forlod Sorø, thi da var det Slut med Stiftelsens Selvstyre, og i de over 100 Aar, der er forløbet siden da, er Udviklingen i rivende Hast gaaet den Vej, at man har frataget Stiftelsen enhver Ret til Disposition over sine egne Midler, og saa sent som i 1920 stillede man praktisk talt Sorø Akademis Skole paa Linje med de andre Statsskoler. Hvad Inddragelsen af Stiftelsens Selvstyre har kostet Stiftelsen, vil fremgaa af efterfølgende Tal: 1811 til Norges Universitet 100.000 Rdl. Sølv, 1819 100.000 Rdl. N. V. til Genopbyggelsen af Frue Kirke, 1845—47 til lærde Sko- lers Bygninger 100.000 Rdl. som »Laan«, der aldrig er blevet betalt tilbage. Til polyteknisk Lærestalt og Landbohøjskolen er medgaaet 800.000 Kr., til Folkehøjskolen 2 Millioner, til Realskoler 7 à 8 Millioner, til det kgl. Teater $1\frac{3}{4}$ Million delvis som »Laan«, der heller aldrig er blevet betalt tilbage, til Kunst og Videnskab 8 Millioner — ialt i de saaledes forløbne 100 Aar: o. 20 $\frac{1}{2}$ Millioner Kr. til Stiftelsen uvedkommende For- maal!

Paa Baggrund af denne Udvikling tør der være mere end Grund nok til at nære alvorlige Bekymringer for det nu fremsatte Forslag.

Mens man for snart 75 Aar siden ønskede Centrali- sation og fandt det heldigt at lade Universitetskvæsturen styre Økonomien, saa at Godskontoret i Sorø sank ned til at blive et Ekspeditions- og Oppebørselskontor, saa hedder det i 1933 i Hovedrevisoratets Betænkning, at Universitetskvæsturen »savner naturlige Betingelser for at kunne lede og føre Tilsyn med den herhen- hørende Forvaltning«. Med denne Motivering vil man nu overdrage Skovene til Statsskovbruget. Naar man betænker Forhistorien, maa man uvilkaarligt komme til et helt andet Resultat: man vil principielt ønske Til- standene før 1827 tilbage, saaledes at Sorø Akademi at- ter fik Selvstyre paa Stedet, omend modificeret efter Tidens Tarv.

Naar Hovedrevisoratet anbringer, at disse Skove re- præsentere en Formueanbringelse, som for Sorø Aka- demi er økonomisk u hensigtsmæssig under Nutidens Forhold, og at de paagældende Landejendomme bør afhændes, fordi Universitetskvæsturen er lidet egnet til Forvaltning af saadanne Aktiver, er dertil at bemærke, at den første Paastand ikke er dokumenteret (Realit- eterne viser det modsatte), og at den anden maaske kan være rigtig, fordi Landejendommene ikke forvaltes paa Stedet, og dog er der heller ikke ført Bevis for, at Kvæsturen ikke har været sin Opgave voksen.

Baade med Hensyn til Skovene og Landejendom- mene gælder det, at de for Tiden ikke er lukrative Ak- tiver, men som bekendt sælger den kapitalstærke aldrig midt i en Lavkonjunktur. Det er uimodsigeligt, at Kapi- talanbringelse i Nutiden er overordentlig vanskelig, men een Hovedregel kan man netop under saadanne For-

hold gaa ud fra: det gælder om at sprede sin Risiko for Kapitalen mest muligt, at anlægge den paa forskel- lig Maade, saa at Tab paa visse Objekter kan imøde- gaas af Vinding paa andre. Som Sorø Akademi i Øje- blikket har anbragt sine Midler *baade* i Obligationer og i Gods, maa man sige, at Anbringelsen er sund.

Hovedrevisoratet synes at lægge Vægt paa, at der ikke fra Kvæsturens Side er anført noget imod Anbrin- gelsen i Statsobligationer. Dog kan man vel ikke for- lange, at en Statsinstitution skal komme frit frem og tilstaa, at det ikke er forsigtig Finanspolitik at sætte alt i Obligationer, naar ingen kan garantere, at der ikke en Dag vedtages en Lov om Kuponskat, som ogsaa rammer Statsobligationer, eller om Konvertering og Rentesænkning, Forhold, som vilde spille en aldeles af- gående Rolle for en Anbringelse af 18 Millioner Kro- ner. Hertil kommer yderligere, at vi idag regner med Papirværdier, mens en særegen Stiftelse, der skal be- staa ud i Fremtiden, dog maa regne med bestandigere Værdier. Pengemarkedet er for Tiden eet Kaos, Kronen kun ca. Halvdelen af sin Guldværdi, og hvem kan forudsige, hvorledes Forholdene vil arte sig i selv den nærmeste Fremtid, som maaske bringer yderligere Fald i Pengeværdien, mens de reale Værdier da vil stige rela- tivt. Hvad særlig Obligationsmarkedet angaar er der ingen Tvivl om, at det her i Danmark er overfyldt, des- uden er det ikke frit, Kurserne er ikke Udtryk for Of- fentlighedens Tillid til Obligationerne, idet Staten gen- nem Nationalbanken har grebet direkte ind, saa at al objektiv Bedømmelse er umulig. Alle disse Omstændig- heder viser, at vi er inde i en Periode, hvor det er yderst risikabelt at vælge og forkasteligt at vælge ensidigt ved Kapitalanlæggelse.

Hvis Sorø Akademi kun ejede Obligationer, er det let at spaa, hvordan det vilde gaa engang ud i Fremtiden under Krige og Dyrtid, man vilde være henvist til at tage op af Kapitalen uden Udsigt til senere at hen- lægge, hvad der var forbrugt. I Besiddelse af Statsobli- gationer vilde Stiftelsen dertil ganske miste sin funda- mentale Selvstændighed og i et og alt dele Skæbne med Staten. Rekonstruerer man et saadant Forhold for Stif- telsen i Begyndelsen af forrige Aarhundrede under Pengekrisen og Statsbankerotten, er det let at se, hvad Resultatet vilde være blevet.

Hvad nu endelig selve Tingenes Tilstand angaar, er det svært paa Grundlag af det foreliggende Materiale at se noget uheldigt for Stiftelsesmidlernes reale An- bringelser. Skovene har i de sidste 5 Aar givet et Ud- bytte af gennemsnitlig 23,70 Kr. pr. ha, mens Statsskov- brugets Tal er 19,86 pr. ha. Studerer man Professor *Adolf Oppermanns* Afhandling om Skovene i Sorø- bogen, vil man se, at Sorø Akademis Skove i de sidste 11 Aar før Verdenskrigen gennemsnitlig har givet 22,00 Kr. pr. ha. En Fremgang med andre Ord, skønt Drifts- udgifterne nu maa være langt større. Hvad dernæst Skovenes Administration angaar, er det faktisk urigtigt, at den ligger under Kvæsturen. Kvæsturen er i det For- hold kun Kassekontor, idet Skovene drives af to Skov- ridere under en Overinspektør, f. T. Kammerherre *Henrik Buchwald*, som ogsaa var Overinspektør sam- tidig med, at han — fra 1911 til 1929 — var Direktør for Statsskovbruget! Naar Kammerherre Buchwald, til han faldt for Lønningslovens Aldersgrænse, blev anset for egnet til at styre alt Statens Skovvæsen, maa man vel ogsaa tro, at han — og efter ham en anden dygtig

Forstmand — har Forudsætninger for med de to Skovridere at bestyre Akademiets ca. 3600 ha. Hvad Landejendommene angaar, har Kvæsturen svaret, at Forpagtningsudgifterne er indgaaet uden Afkortning. Mere end man kunde vente under en Landbrugskrise!

Muligvis kan Sorø Akademi opnaa en noget større Forrentning af sin Formue, men Forudsætningen maatte da være en gennemført Decentralisation med en administrerende Direktør i Sorø under Undervisningsministeriet som øverste Instans. Har de sidste Aartier ikke belært os om, at den altfor store Centralisering af erhvervsmæssige Foretagender afkaster ringere Udbytte og medfører forøgede Udgifter? En moderne Bestyrelse af Sorø Akademis Formue efter rent erhvervsmæssige Linier med en mere udbygget Risikospredning ved Kapitalanbringelsen vilde netop føre til det Resultat, som formentlig er 4de Hovedrevisorats statsøkonomisk saa velbegrundede Ønske.

Det var netop udfra saadanne Betragtninger, at man i 1829 fik udvirket en kgl. Resolution for, at Stiftelsens indvundne Kapital skulde danne et Grundfond, for at det, som det hed, ved Siden af Jordegodset kunde være en Sikkerhed for Stiftelsens varige Bestaaen. Risikospredningen var iøvrigt den Gang ret ideel, Stemann havde købt en Del »Professorgaarde« i Sorø Købstad — 6 af disse Bygninger blev naturligvis senere afhændet! — dertil ejede Stiftelsen 8 Møller, Orebo Teglværk og et stort Tørveskær i Aamosen, den saakaldte »brændte Lyng«. Da denne sidste afhændedes 1857, maatte Orebo Teglværk sælges, idet dets Ovne var beregnet til at brænde Tørv fra »den brændte Lyng«. Stiftelsens Møller er nu ogsaa alle afhændede. Det er let at se, hvilke Fordele Stiftelsen nu vilde have af at oppebære Indtægter ogsaa fra Leje af Beboelseshuse i Sorø By, af moderne drevne Møller, Tørvefabrikker og Teglværker, Virksomheder, som udmærket kunde forenes med Stiftelsens andre Kapitalanbringelser. Akademiets Skove har i Nutiden genoptaget den fra Sorøs ældste Tider kendte Kulbrænding, men Enge og Græsarealer kunde sikkert udnyttes til rationelt Hollænderi eller Frugtavl. Sorø Akademis Formue er af et saadant Format, at den under en klog kommerciel Bestyrelse maatte have alle Betingelser for at kunne virke med Held, naar der blev arbejdet ud fra de tre Hovedprincipper, der af Etatsraad H. N. Andersen i hans Bog »Udvikling« omtales som uvurderlige Bidrag til Det Østasiatiske Kompagnis Vækst og Verdensstilling, nemlig: *Vekselvirkning, Gensidighed og Konsolidering!*

Sagens Kerne er den, at Staten er Sorø Akademis Formynd; den har derfor baade juridiske og moralske Forpligtelser til at være en upartisk Formynd, som ikke skeler til egen øjeblikkelig Interesse (hvis man f. Eks. kunde tænke sig den Mulighed, at Staten gerne vilde aflaste Nationalbanken for en Del af dens ekstraordinært store Obligationsbeholdning). Saalænge Sorø Akademi gør Fyldest og administreres forsvarligt, turde der ingen virkelig Anledning være for Staten til at gribe ind i Tilværelsesform og Fremtidsmulighed for denne i vort Land enestaaende, smukke Stiftelse, som vi har taget i Arv fra vore Forfædre under den Forudsætning, at vi vilde værne om dens Bestaaen.

Louis E. Grandjean.

— — —

Vil man efter at have læst Direktør Grandjeans varmhjertede Ord om det, som er hele Grundlaget for vor gamle Skole,

skaffe sig noget mere at vide om Udviklingsgangen i Sorø Akademis Godsbestyrelse i den nyere Tid indtil vore Dage, kan der henvises til Professor W. Norvins Afhandling i Sorø Værkets II. Bind, II. Halvdel, S. 342 f. Om Overgangen til den nuværende Administrationsform med Universitetskvæsturen som Godsbestyrer vil man finde detaillerede Oplysninger i »Meddelelser angaaende Sorø Akademi for Aarene 1857—1878«, S. 102 ff. og S. 211 ff. Det vil heraf bl. a. ses, at det i ikke uvæsentlig Grad var et Personskifte — fremkaldt ved Godsinspektør, Etatsraad Søren Povelsens høje Alder og hans Død d. 17. Juni 1861 — som medførte, at Inspektørembedet blev inddraget og »det Sorøske Gods«, Kasse- og Regnskabsvæsen« henlagt under Universitetskvæsturen. Motiveringen var dengang dels Ønsket om at inddrage, henholdsvis forene flere kgl. Embeder, dels Sparebeholdninger og Krav om en vis Uniformitet m. H. t. Administrationen; de gamle Ridefogedforretninger bortfaldt jo ogsaa ved Fæstegodsets Salg efter 1852. Man beholdt dog i 1861 den særlige Bogholder og Forvalter — indtil 1874 Kammerraad H. K. Beck, derefter H. F. F. Finsen til 1881, C. H. Sarauw til 1909, N. H. Ostenfeldt til 1919 og J. M. Valeur til 1922, men Embedet havde dog en helt anden Karakter end i Povelsens Tid. I 1922 nedlagdes Bogholder- og Forvalterembedet, og den stedlige Administration forenkledes til at bestaa af en Bogholder (der tillige er Kassekontrolør) og en Kasserer. Mindre kan det jo ikke godt være, og det vil forstaaes, at det er og maa være den til enhver Tid fungerende Universitetskvæstor, der er den egentlige Godsbestyrer. At nuværende Universitetskvæstor Goos har været Sorø Akademi og ikke mindst Sorø Skole en god Mand, er der ikke Tvivl om, og den Ros og Tak, der i Professor Norvins ovennævnte Afhandling bringes Kvæsturen, er vistnok velfortjent.

Ikke destomindre kunde man sikkert for Sorø Akademis fortsatte Velfærds Skyld forenes i Ønsket om atter at vende tilbage til en selvstændig, stedlig Styrelse — blot man var sikker paa at finde den rette Mand dertil, men under Demokratiet synes der ikke just i stort Tal at opelskes selvstændige, betydende Personligheder af den Art, til hvem man med almindelig Tillid kan se hen i slige Poster. Vi Soranere burde med Tryghed i denne Situation kunne stole paa, at der i den Regering, som netop nu har Ansvaret for Sorø Akademis Fremtid, sidder en Soraner, en Mand med et ypperligt Hoved og et varmt Hjerte — forhaabentlig ogsaa overfor hans gamle Skole. Men een Mand i en Regering er visselig ikke meget, især ikke hvis han bliver stillet overfor partipolitiske Doktriner — in casu Uvillie mod »Stater i Staten« — og Sandheden i det gamle Ord om, at det er let at finde Grund for Sag mod en fed So, vil næppe heller staa til Skamme, naar det gælder det »rige« Sorø Akademi. Alt i alt kan det derfor vistnok med Grund spørges, som i Overskriften over disse Linier: er Sorø Akademis Skæbnetime nu inde?

Besvarelsen kan følge, før vi tror det muligt, men alt tager sin Tid, og selv om Afgørelsen hverken skal træffes idag eller imorgen, saa ved man jo aldrig, naar Faren bliver overhængende. Derfor bør man vistnok passe godt paa og fra gammel-soransk Side i Tide gøre, hvad man kan og virke til Fordel for den bedst mulige Fremtid for Sorø Akademi. *At vedligeholde Interessen ogsaa hos Almenheden for de soranske Stiftelser* er det ene af de to Kardinalpunkter i Soransk Samfunds Program, og nu er der en fortræffelig Lejlighed til at vise dette i Praksis. Skal der f. Eks. nedsættes et Udvalg til at overveje Sorø Akademis Forhold og stille Forslag om dets Fremtidsøkonomi — navnlig hvis dette Udvalg ikke skal have en politisk men en forretningskyndig, saglig Sammensætning — burde Repræsentationen for de gamle Soranere, der saa ofte har lagt deres In-

teresse, Offervillie og Virksomhedstrang for Dagen, hvor det gjoldt Sorø Akademis vitalste Interesser, ikke staa helt udenfor. Det gjorde man ikke i 1866, da Soransk Samfund den 9. Januar overrakte Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet det paa Samfundets Generalforsamling den 14. December 1865 vedtagne Andragende om Nedsættelse af en Kommission til at undersøge Sorø Akademis daværende Stilling og stille Forslag om at realisere dets Formaal, saaledes som man nu dengang opfattede det. Resultatet af disse Anstrengelser blev visselig saare ringe, men to Ting viste den hele Aktion aldeles tydeligt: at de gamle Soranere havde en virkelig, en historisk begrundet og alvorlig Interesse for Sorø Akademi, og at de formaaede at vække og vedligeholde Almenhedens Interesse for de soranske Stiftelser.

— Begge disse to Handlinger kan udføres igen i vore Dage, om Kærligheden til Sorø kun er den samme, og Lejligheden ikke forsømmes, naar den melder sig.

H. G. Olrik.

TO DØDSFALD

Ingenjör *Thorkil Bülow Ravens*, som i en lang Aar-række var knyttet til det kinesiske Toldvæsens hydrografiske Afdeling med Station i Shanghai, er død i Bagsværd den 29. August og begravedes Søndag den 3. September fra Gladsakse Kirke.

Thorkil Henry Bülow Ravens, hvis Fader var den svenske Proprietær C. J. Ravens, medens hans Moder Emilie von Bülow vist var dansk, var født d. 15. Decbr. 1875 paa Böslid i Halland; da han i August 1887 kom til Sorø, virkede Faderen som Indremissionær i København. *Thorkil Ravens* blev allerede udmeldt af Sorø Skole med Udgangen af Marts 1889. Han studerede i nogle Aar ved Polyteknisk Lærestalt i København, men fuldendte ikke Studiet, og i 1901 udvandrede han til Kina, hvor han straks fik Ansættelse i Toldvæsenet; hans Arbejde kom til at bestaa i Opmaalinger langs Kysterne og de sejlbare Floder. Han kom vidt omkring paa sine Rejser, regnedes for en Dygtighed i sit Fag og var yderst velset blandt sine Landsmænd. Han udviklede sig til en fin Kender af gammelt kinesisk Porcelæn og hjembragte en større Samling kinesiske Kunstgenstande, da han for et Aars Tid siden bosatte sig i Bagsværd, hvor det altsaa ikke forundtes ham længe at nyde sit Otium.

Thorkil Ravens var Broder til Professorinde Ingrid Ulbricht, kendt som Formand for K. F. U. K.s Hovedforening i København og for K. F. U. K.-Spejderne i Danmark.

Med fhv. Kontorchef *Otto Tolderlund*, der d. 2. September afgik ved Døden, næsten 87 Aar gammel, er en af de ældste Soranere kaldt bort.

Otto Vilhelm Emil Tolderlund blev født den 20. September 1846 i Ringsted, hvor hans Fader, Soraneren *Carl Emil Tolderlund* (1813—1898) praktiserede som Læge; hans Moder, Vilhelmine Christine Wengel, var en Apotekerdatter fra Ringsted. *Otto Tolderlund* kom til Sorø i 1856 og blev Student dér i 1865; 1872 blev han juridisk Kandidat, traadte Aaret efter i Landmandsbankens Tjeneste og avancerede i 1886 til Kontorchef; fra denne Stilling tog han i 1926 sin Afsked og har senere nydt sit Otium i København. Han var ugift og indtog en høj Stilling indenfor Frimureriet, hvis Loge »Christian« bekendtgjorde hans Død.

Naar *Otto Tolderlunds* Navn vil mindes og hans Død erfares med Vemod i videre Kredse indenfor de ældres Lejr, skyldes det hans skønne Sang, som allerede blev paaskønnet af *Peter Heise*; som Sanglærer i Sorø havde han en af sine kæreste Elever i *Tolderlund*, der tit maatte synge for *Heise*, hvad denne lige havde

Otto Vilhelm Emil Tolderlund.

komponeret, for at Komponisten kunde erfare, hvorledes det tog sig ud. Selv bevidnede *Tolderlund*, at ved *Heises* Ankomst kom der Liv i Musikundervisningen paa Akademiet — til hans Timer gik Drengene med Lyst. Om Søndagen hentede *Tolderlund* i Reglen *Heise* paa Orgelet, naar han var færdig med Kirketjenesten; sammen gik de saa hjem til »Villereden«, spiste Frokost, musicerede og spadserede. Da »Elverskud« kort før *Heises* Bortrejse opførtes i Sorø sidst i 1864 med *Otto Tolderlund* som *Oluf* og *Fru Tregder* som *Olufs* Moder, indbød *Heise* N. W. Gade til Sorø, for at han kunde »høre en *Oluf*, som man ikke havde Mage til i hele København«. I København kom *Tolderlund* til at spille en betydelig Rolle i Studentersangforeningen, men i Sorø glemte man ham ikke, og da man ved *Holbergfesten* i December 1884 skulde opføre *Michael Rosings* og *Chr. Barnekows* skønne Kantate, blev *Otto Tolderlund* hentet ned til sin gamle Skole for at synge Soloen: *Ja I, hvis Ungdom fredes her i Sor —* hgo.

FRA SORØ I HALVFJERSERNE

Hans Herlighed Lord Arlinton Roseen i Sorø.

I Midten af 70'erne boede i Pedersborg ved Sorø en gammel Kaptajn fra 64 ved Navn van Meyeren. Da Kaptajnen en Dag sad og studerede sin Berlingske, fangedes hans Øje af en Annonce fra en engelsk Lord, som laa med sin Lystyacht i Midelhavet og af sin Læge var raadet til at tilbringe nogle Maanedene i stille og rolige Omgivelser i et af de nordiske Lande for at opnaa Rekreation efter et Malariaanfald. Det lød godt, Kaptajnen lagde Billet ind, og kort Tid efter fik han Brev

fra Lord Arlinton Roseen, der accepterede hans Tilbud om Rekreationsophold i det idylliske Pedersborg — en Ugestid senere indtraf Lorden selv.

Hans Herligheds Nærværelse gjorde mægtig Furor i Sorø; i Løbet af kort Tid var han indført i det Sorø Selskab, som gjorde kraftig Kur til ham — Ungdommen ikke mindst; han var Lystfisker og fiskede med Flue, hvad vi Smaadrenge aldrig før havde set, og vi følte os stærkt beærede ved at faa Lov til at bære hans Fiskeriredskaber — vi forstod bare ikke et Ord af, hvad han sagde, da han som ægte Engländer kun talte sit eget Sprog.

I de voksnes Kreds badede alle sig i hans Naades Straaler; han befandt sig ypperligt i Pedersborg og Sorø, blev der hele Sommeren, og Kaptajn van Meyeren ventede uden Bekymring paa den aftalte Pensionsbetaling, fordi Lorden selv saa taalmodig ventede paa de Remisser, som skulde komme fra England. Først en Dag hen paa Efteraaret meddelte Hans Herlighed sin Vært, at nu var de ventede Anvisninger indtruffet til Nationalbanken i København; han maatte selv derind og hævde dem — men nu stod han netop og var læns paa Kontanter og udbad sig et venskabeligt Laan paa 500 Kr. af Kaptajnen, hvem han samtidig meddelte, at han som Afskedsgave havde tænkt sig at forære sin elskværdige Vært et Ponykøretøj med to smaa flinke Ponyer — Kaptajnen straaled af Glæde og gjorde sig naturligvis en Fornøjelse af at forstrække sin charmerende Gæst med de 500 Kroner. Fra Kaptajnen gik Lorden til Komponisten og Musiklæreren Erik Sibonis Frue, i hvis musikalske Hjem han havde været Gæst — Fruen ejede en smuk og ejendommelig antik Brosche, og den vilde han meget gerne lade eftergøre som en cadeau til Fru Kaptajn van Meyeren, hvis han maatte laane den med til København og vise den til en Guldsmed dér — og det maatte han naturligvis saa gerne!

Saa tog Hans Herlighed med Toget til Hovedstaden — og der gik nogle Dage, der gik flere, men der kom ingen Lord tilbage med Remisser, Ponykøretøj og Brosche; var der tilstodt ham noget — eller var der noget galt paa Færde? Kaptajn van Meyeren gik omsider, opfyldt af bange Anelser, til Politiet i Sorø og betroede det sine Bekymringer; man lovede at spørge i København, og ganske rigtig, dér var »Lorden« endnu, men der var sandt at sige ikke megen »Herlighed« ved ham; han var slet ikke andet end en forløben Svensker, som ganske vist hed Rosèn men absolut ikke var af fornem engelsk Familie og navnlig ikke Peer....

En skønne Dag sad den fhv. Lord i Sorø Arrest; dér gensaa hans Sorø-Bekendte ham, for adskillige af dem maatte møde som Vidner i Sagen — hvad der dengang var omtrent lige saa slemt for pæne Folk, som det nu er at komme i selve Tugthuset. Saa langt kom Vidnerne nu ikke, men det gjorde derimod Hans Herlighed, Lord Arlinton Roseen!

Lutra.

SORANSKE GYMNASIASTER

o. 1896

Omstaaende Billede er taget i Skoleaaret 1895—96 paa Trappen i Gymnasiaaarden op til Rektorboligen og daværende 5te Klasses (nu 2den Gymnasiums) Værelser. Saavidt jeg erindrere, var »Fotografen« Carl Permin, nu Dr. med., Overlæge, Hellerup, og man maa beundre, hvor godt og skarpt Billedet er taget i denne Amatorfotografernes Barndom.

Læg Mærke til de flade Kasketter med de lange Skygger og Straahattene — aabenbart en Reminiscens fra den Gang, Gymnasiasterne havde Lov til at gaa i civil Paaklædning —

en uhyrlig Hovedbeklædning til en Uniform; men man var glad for ved dens Hjælp at kunne markere, at man var Gymnasiast (ligesom man straks anskaffede de hvide Benklæder og do. Vest som Tegn paa, at man var blevet »Fjerdeklasser«); naar man saa tog en lys Overfrakke paa, hvilket den Gang var tilladt, skjulte man helt Fønixknapperne.

Et af Gymnasiasternes andre Prærogativer var Tilladelse til at ryge, og det er morsomt at se de mange mer eller mindre lange Piber, thi man skulde naturligvis helst slæbe rundt med en saa lang Pibe som mulig. Desværre kunde jeg ikke taale at ryge Pige, og jeg har derfor for dog at »være med« maattet anbringe min Cigar i Pibehovedet.

Det kunde maaske interessere en og anden at høre, hvem den lille Gruppe Gymnasiaster bestaar af, og hvad der senere er blevet af dem, efter at de forlod Sorø Gymnasium, hvor vi, formentlig efter de flestes Mening, tilbragte nogle af de lykkeligste Aar i vort Liv.

Paa Trappen til venstre med Hatten paa Snur sidder *Otto Lund* — han forlod pludselig en Sommeraften Gymnasiet for ikke mere at vende tilbage. Der var Æventyrblod i ham, og efter at være blevet Løjtnant herhjemme gik han i belgisk Tjeneste i Congo. Da Verdenskrigen udbrød, kæmpede han med paa fransk Side og faldt paa Ærens Mark — efter Gang paa Gang at have været omtalt i Dagsbefalingen for sit Mod og sin Tapperhed.

Richard S. Dahl har tilbragt en Del Aar i Amerika, hvor han, saa vidt jeg ved, en Overgang var Professor ved et Universitet; han er nu Ingeniør i København.

Chr. Aug. Thielemann — Soransk Samfunds udmærkede Revisor — sidder som Fuldmægtig i Finansministeriet og den kgl. Staldetat.

Ole Mortensen — Ja! hvad er der egentlig blevet af ham? Det sidste jeg har hørt om ham var, at han var taget til Færøerne, hvorfra han stammede. Han var Gymnasiets »Tøjjon«

Sorø Gymnasiaster o. 1896.

(»altid pen i Tøjet«) — paa Billedet man se det kan — og gav Moden an. (Kære Aule, skulde Du læse disse Linier, vilde jeg være Dig meget taknemmelig for et Livstegn).

Hans Gert Jensen, cand. phil., Prokurist i Firmaet Segelcke & Co.

Næste Række fra venstre:

Adolf Deichmann, cand. jur., Direktør i Banken for Slagelse og Omegn. Allerede i Sorø Dagene viste han en rørende Hengivenhed for sin Fødeby Slagelse, og det er ogsaa faldet i hans

Lod at vie Byen sine Kræfter, først som Birkefuldmægtig og Branddirektør, senere som Bankdirektør.

Karl Jespersen, cand. theol., er nu Valgmenighedspræst paa Bornholm.

Georg Qvistgaard — kaldet »gamle Hansen« — min hyggelige Kontubernal i 5te Klasse — er ligeledes Præst — Sognepræst til Nørre Lyndelse og Højby ved Aarslev paa Fyn.

Olaf Boisen Møller døde i sit første Studenteraar. Han blev begravet paa Lyng Kirkegaard — hans Moder, den kendte Fru Jutta Boisen Møller, ejede den Gang Sorø Højskole — og jeg husker endnu det dybe Indtryk dette sørgelige Dødsfald gjorde paa os, og den Vemod vi var grebet af, da vi fulgte ham til det sidste Hvilested. Døden havde kastet sin Slagskygge ind over vort lille, fredelige Samfund.

Den næste i Rækken er min Ringhed.

Christian Anker Winther blev Læge, senest i Korsør og er nu død.

Siddende *Otto S. Dahl* (Broder til fornævnte Richard S. Dahl), døde i de unge Aar i Udlandet.

Lærende sig op ad Rækværket staar *Carl Ferdinandsen*. Sprudlende morsom og vittig — ualmindelig begavet. Dr. phil., Professor paa Landbohøjskolen; hvis han ikke har forandret sig, maa hans Forelæsninger være værd at høre.

Den lille Mand yderst til venstre med den store Pibe er *Johs. Bronée* — Sorøs bedste Kricketspiller — mangeaarig Overretssagfører i Sorø; boer nu i København.

Hovedet, der stikker op, tilhører *Børge Thorlacius Ussing*, kaldet »Fader«. Senere i Livet Præst, Skolebestyrer og Forfatter, stor Nimrod for Herren. Residerer i Fjerritslev, gæstmild og vennese.

Balthazar Holst blev cand. theol. og var en Tid Præst men er helt forsvundet af min Synskreds.

Op sidste Række fra venstre: *Otto Skat-Petersen*, cand. theol.; han gik som Missionær til Udlandet og døde i Marts 1919 under et Ophold paa Vedbygaard.

Just Poulsen, Overlæge i Vejle.

Søren Engel, Læge i København.

Med Sportshuen *Valdemar Frandsen*, Overretssagfører i Odense. Har stadig bevaret sin Interesse for Idræt, navnlig Gymnastik, indenfor hvilken Sportsgren han indtager en ledende Stilling paa Fyen. Har altid vist sig som en god og hjælpsom Kammerat overfor de Soranere, som kom til Fyens Hovedstad.

I graat Tøj *William (Nielsen) Norvin*, Dr. phil., Professor i klassisk Filologi. Det lyder svært. Han kom, hvad der den Gang var saare sjældent, ind paa Skolen i V Klasse. Trods den korte Tid, han var sammen med os, blev han dog en ivrig Soraner — hvilket bl. a. har givet sig Udslag i hans Medarbejderskab ved Udgivelsen af det store Værk om Sorø.

Eilif Wagner er nu Provst i Taastrup.

Hvor kalder dette gamle Billede mange kære, glade og vemodige Minder frem, og jeg takker Dig, kære Redaktør, fordi Du har anmodet mig om at ledsage det med nogle Linier.

Lille Rygaard, Søllerød, i Septbr. 1933. von Eggers.

DER SKRIVES FRA SORØ —

Lørdag den 30. Sept. ankom Tønder Statsskoles Fodboldhold til Sorø, 20 Mand stærk, for at kæmpe med vort Fodboldhold, — en aarlig tilbagevendende Begivenhed, som altid imødeses med stor Interesse fra Akademiets Fodboldspillere og fodboldinteresserede (hvilke sidste man desværre ikke behøver ret lang Tid til at tælle). Samme Aften indkvarteredes vore Gæster i de Hjem, der havde aabnet Dørene for disse stridige Grænse-

folk, hvoraf nogle efter sigende skulde være ivrige Nazister; dette mærkede vi nu intet til i Aar, mens vi, da vi sidste Aar paa Kongens Fødselsdag var i Tønder, stadig horte Heil-Raabet, skønt Hitler endnu den Gang var betydelig mere passiv, end han nu kan siges at være.

Søndag Morgen Kl. 9 skulde Haandboldkampen finde Sted, Tidspunktet blev dog noget forrykket, da vor Maalmand, *Frederiksen*, sov sødelig. Kampen begyndte saa uden ham, hvilket maaske var Grunden til, at Tønder kom i Spidsen med 4 Maal imod 3, men nu kom vor udmærkede, tykke *Frederiksen* og reddede Æren, saa Sorø vandt med 10 Maal imod 6. Der var noget betænkeligt ved dette Resultat, da det næsten er en fast Regel, at Tønder vinder Haandboldkampen og saa lader sig afklapse i Fodboldkampen, som naar alt kommer til alt dog er den vigtigste, og Anelsen slog desværre til paa det nærmeste. Det var beklageligt og saa meget mere, som det ikke skyldes, at Tønders Fodboldspil var synderlig bedre end det de foregaaende Aar har været, men den Omstændighed at vort Hold er gaaet tilbage i en ganske uhyggelig Grad.

Efter Haandboldkampen blev Tønderne i en Rutebil kørt rundt for at bese lidt af Sorøegnen, hvorefter de spiste Middag sammen med os paa Akademiet; og saa kom endelig Kl. 2 det væsentligste, Fodboldkampen. Til denne stillede Akademiet følgende Hold: Fra Maal til venstre wing: *Torben Madsen*, *Arne Skouby*, *Kaj Lund*, *Niels Erik Weis*, *Olav Seidenfaden*, *Sigurd Leonhard*, *Chr. Jensen*, *Aage Sund*, *Jørgen Wille-Jørgensen*, *Adolf Ohlsen* og *Erik Tyndeskov Petersen*.

Sorø gav op og begyndte et fint og stilfuldt Spil, som holdt sig i de første fem Minutter, men saa var det ogsaa forbi, og dermed det, der kan kaldes »fodboldmæssig Fodbold«. Efter ca. et Kvarters Spil lykkedes det imidlertid højre innerwing, *Aage Sund*, at sætte vort første Maal ind, Maalmanden havde begge Hænder paa Bolden men lod den alligevel passere. 1—0 til Sorø, et Resultat der ikke forandredes i første Halvleg, om hvilken der forøvrigt ikke er andet at bemærke, end at Spillet næsten hele Tiden spillede paa Tønders Banahalvdel.

I anden Halvleg sattes Tempoet betydeligt op af Tønder, som altid er farligst i denne Del af Kampen, og efter ca. 10 Minutters Spil udlignede deres venstre innerwing efter et pænt Opløb; Tønder var dermed paa Siden af os, men de blev der ikke. Godt og vel 5 Minutter efter kom de i Spidsen med 2 Maal imod 1. Dette Maal skulde de nu ikke have haft; thi det skyldtes en Fadæse af vor Maalmand, der hverken blev tilbage eller løb helt frem, og Bolden blev nok saa pænt løftet over Hovedet paa ham, hvorefter den forsvandt i Maalet, 2—1 til Tønder.

Nederlaget blev dog afværget ved at vor centre-half langt ude fra skød paa Maal; den lille Tønder-Maalmand syntes aabenbart, at Bolden var lovlig høj og lod den slippe ind, 2—2.

Der var da 5 Minutter tilbage af Kampen, men det afgørende Maal blev ikke skudt, selv om der fra begge Sider blev gjort fortvivlede Forsøg derpaa, fra Tønders Side for at vinde de 100 Kr., som deres Gymnastiklærer havde lovet dem for en Sejr over det ubesejrede Sorø Akademi; og fra vor Side fordi vi ellers vilde komme til at danne en Undtagelse fra Reglen om, at Sorø altid vinder over Tønder, en Regel som desværre nu maa rettes til, at »Sorø aldrig taber til Tønder«, og hvis dette blot maa vedblive at være Tilfældet, synes jeg vi burde være nogenlunde tilfredse; men som Sagerne nu staar er Akademiets Fodboldspil paa retur.

Efter en lille Festlighed om Aftenen, hvor Dr. *Helms* viste nogle Lysbilleder fra Paris, men som iøvrigt var noget mat, var Tøndernes Besøg forbi. Mandag Morgen stillede de dog til Lovsang og udbragte et Leve for Sorø Akademi.

N. E. W.

FRATERNITAS SORANA- STÆVNET I DAGENE 18.-19. SEPT.

Stævnet havde samlet tolv gamle Soranere — deraf de seks ledsaget af de respektive Hustruer. Vejret var straalende, Mødestedet, den fhv. Herregaard Hindsgavl, skønt og rigt og ved sin Natur saa nogenlunde lig Sorø ved Afvekslingen af Skov og Sø (omend ikke Indsø) og Deltagerne saa glade ved efter mere end otte Aars Forløb atter at mødes, at Succes'en paa Forhaand var sikret. Det er umuligt indenfor Soraner-Bladets snevre Rammer at faa Plads til et fyldigt Referat af de to Dages nøje Følgen-Programmet — det maa være nok at anføre, at Stævnet stærkt opfordrede til en Gjentagelse af Mødet — maaske med Tilslutning af flere, der føler sig tiltrukket af denne Form for soransk Samvær med dets Indhold af Alvor og Morskab, og — helst i selve det gamle Sorø. X.

ET SORØ-FRIKVARTER I AUGUST 1933

I Sommer optog A/S Fotorama en lille Danmarks-Film, en Række levende Billeder, der under Fællestitlen »Med D. S. B. gennem Danmark« for Tiden rulles paa et Par af de større Biografteatre, i København paa Paladsteatret, som For-Film til Knald-Succes'en, Jan Kiepuras-Filmen »En Sang til Dig —«, og som sikkert vil gaa sin Sejersgang rundt i Landets Biografteatre.

I Sorø tog Fotografen nogle Meter Film af et Frikvarter paa Skolen, hvor hele Ungdommen boltrede sig paa Plænen ned

Frikvarter i Sorø, 16. August 1933.
Fot. Fotorama.

mod Søen. Ved A/S Fotoramas Velvillie er vi i Stand til at bringe et Klip af Filmen, der antyder hvor »levende« Billederne i Virkeligheden er. Sorø-Billederne — der er ogsaa et fra Fratergaarden med Brøndhuset og Kirkemuren — blev taget den 16. August, Dagen efter at Skolen var begyndt, og Ungdommen ser virkelig ikke ud til at være ked af atter at være taget under Skolens Tugt.

En og anden vil lægge Mærke til den uhyre Variation i Uniformen: blaat Tøj, Kadettøj, hvide Bukser og »civilt Klunsk« — de nye, formodentlig! — i et henrivende pøle-mêle.

GAMLE SORANERE

Vekselmægler *Sivert Francisco Bartholdy* er blevet anerkendt som ulønnet dansk Konsul i Rio de Janeiro.

Enkefru E. Suhr, Rosengaarden ved Kværkeby, har overdraget Rosengaarden (255 Tdr. Land) til sin ene Søn, Forpagter *Erik Suhr*, og Bedstedgaard (515 Tdr. Land) til sin anden Søn, Forpagter *J. Th. Suhr*.

S. Ahnfeldt Clausen er valgt til Medlem af den danske Hjelpe- og Hospitalsforening i Buenos Aires.

For fire Aar siden købte den canadiske Regering 3000 Rener i Alaska; de skulde føres til de nordvestlige Territorier i Canada, hvor Befolkningen, Indianere og Eskimoer, hyppigt led under Mangel paa Levnedsmidler, fordi deres Rensdyr-flokkede stadig formindskedes. Arbejdet med at føre Renerne til en Egn Øst for Mackenziefloden blev overdraget til Brødrene *Thorbjørn* og *Alf Erling Porsild*, og Flytningen skulde begynde i Slutningen af 1929. Dyrene skulde naturligvis græsse undervejs, og Flytningen gik derfor langsomt fra Haanden. Sidste Vinter naaedes den vestlige Bred af Mackenziefloden, og Hjorden maatte vente her, til Vandet i Floden var frosset til, saa man kunde komme over.

Ifølge en Meddelelse til »Times« er Flytningen nu fuldført, men Hjorden har lidt meget under de voldsomme Snestorme i de vilde Egne og endnu mere ved Angreb af Ulveflokkede, der bragte Renernes Antal ned fra 3000 til 2000. Nu i Foraaret kælvede imidlertid o. 300 af Renkøerne, og der er Grund til at tro, at Dyrene vil befinde sig godt og formere sig under de nye Forhold.

Thorbjørn Porsild er nu ankommet til Winnipeg for at afgive Rapport. Det har været hans Arbejde at holde Dyrene forsynede med Proviant under Rejsen, og dette har medført en Række farefulde Ture med Hundespannd mellem Herschel Island og Aklavik, hvor man havde indrettet Ekspeditionens Basis.

Om Brødrene Porsild skriver »Danmarks Posten« i sit September-Nr. iaar, at de, der er Sønner af Naturforskeren, Stationschef, Mag. Porsild paa Disko, allerede fra en ganske ung Alder har gjort sig bekendt som et Par dristige og dygtige Sportsmænd, der af Profession er Rensdyrjægere og som er oplærte i Jagtfaget under deres Barndom og Ungdom i Grønland. At man har valgt dem til den nu heldigt gennemførte, i sin Art enestaaende Overflytning af den store Renhjorden, vidner om den Anseelse, de allerede tidligere paa en Række mindre Ekspeditioner har formaaet at skabe om deres Navne.

Thorbjørn Porsild, som er født i 1898, kom til Sorø i 1913, hans to Aar yngre Broder i 1915 — de er forresten begge fødte paa et saa fredeligt og fra Polarlandene saa fjernt Sted som Amager — og forlod Skolen *Alf Erling* i 1917 med Real-eksamen og Thorbjørn i 1918 som Student. I 1928 kom en yngre Broder, *Ove Sten Porsild*, født i Godhavn 1914, til Sorø og blev dimitteret derfra som Student i 1932.

»Dagens Nyheder« har den 18. Oktober følgende Notits, der nok har faaet en og anden til at slikke sig om Munden:

»Østerseksperter Dr. R. Spärck, som for nogle Dage siden kom hjem fra en Rejse til Østers-Polderne i Syd Norge, hvor der udklækkes Østersyngel til det danske Østerskompagni, rejser i Dag til Limfjorden for at undersøge, hvorledes de første 600.000 dansk-norske Østers, der udplantedes i Foraaret, trives.«

Man tør vel gaa ud fra, at der foretages Smagsprøver, og saa —

Ved Dommerforeningens Aarsmøde den 20. Oktober gav Foreningens Formand, Dommer *Chr. Hattensen* Meddelelse

om, at han nu, da han var fyldt 70 Aar og havde fungeret som Formand i 14 Aar, ønskede at nedlægge dette Hverv. Ogsaa Dommer *John Knox* ønskede at træde tilbage som Medlem af Bestyrelsen.

»Aargang 1908«, *Rettelser.*

I sin Omtale af vor herlige Jubilæumsfest i Soraner-Bladets August-Nummer har min kære Klassekammerat *Poul Schjærff* udnævnt mig til Fuldmægtig i Overformynderiet. Da det altid er slemt at være pyntet med laante Fjer, vil jeg gerne have Lov at oplyse Læserne om, at det desværre kun er som Termins-Ekstraarbejder, jeg har den Glæde at arbejde i Overformynderiet.

Da jeg nu er i Gang med at rette, vil jeg tillade mig at anholde den Bemærkning, at »den fordums Dampbaad har alt længe tilhørt Sagnets Verden«; det var nemlig netop selve den fordums Dampbaad »Ægir«, bygget af Jærn hos Lunge i vore Fædres grønne Ungdom og i dette Aarhundrede forsynet med Motor i Stedet for Dampmaskine, som førte os over Søen til Parnas.

K. V. Palslev,
cand. jur.

Maleren, Grev *Sophus Danneskiold-Samsøe* har lagt sidste Haand paa en omfattende Udsmykning af Byraadssalen i Hillerød. »Det er den største dekorative Opgave, Danneskiold-Samsøe har faaet overdraget«, skriver Kaj B. i »Politiken« for den 2. August, »og derfor er det dobbelt interessant at se, hvorledes det store Format klæder hans holdningsfulde og intelligent underbyggede Kunst. Foreløbig er det Salens store Endevæg, 10 m lang og 2½ m høj, som Danneskiold-Samsøe har dekoreret, men man maa haabe, naar Byraadet og Ny Carlsbergfondet, som har bekostet Arbejdets Udførelse med 8000 Kr., faar set det udmærkede Resultat, Kunstneren har naaet, at han faar overdraget ogsaa Resten af Salen til en Udsmykning, som vil blive en virkelig Seværdighed i Hillerød.

Billedet, der er udført i Oliefarve paa Lærred, men indsat i selve Væggen, er en Fantasi over Mageskiftet mellem Herluf Trolle, Birgitte Gøje og Frederik den anden . . . Paa Billedet ser man det fornemme Selskab i Datidens stive, men dekorative Dragter, ordne Mageskiftet. For at afrunde og udfylde Kompositionen, der ogsaa koloristisk er udmærket afstemt, har Danneskiold-Samsøe malet en livfuld Jagtscene med de store Ege- og Bøgetræer som en virkningsfuld Baggrund; tilhøjre skimter man i Baggrunden selve Hillerødsholm, som det saa ud dengang.«

Den 25. Oktober var Sorø Akademis Skole i Radio — Redaktør *Aksel Dahlerup* tegnede et af sine fornøjelige »Hørebilleder fra Dagliglivet«. Man hørte Lovsangen, en Afdeling af Konfirmationskantaten, Rektor *Raaschou-Nielsen* talte om Akademiets Skæbnetime; der var Besøg paa Kamre og i Klasser — der er mange gamle Soranere, som den Aften lyttede opmærksomt til Livet paa vor kære gamle Skole, vidunderlig traditionsrigt og dog saa vaarfriskt som nogensinde!

Under 1. Oktober er der allernaadigst tildelt Socialminister *Karl Kristian Steincke* Fortjenstmedaillen i Guld med Tilladelse til at bære samme.

Efter Kirkeministeriets Indstillinger ved kgl. Resolution af 2 Oktober er residerende Kapellan ved Viborg Domkirke *Peter Frederik Horstmann* beskikket til Sognepræst ved Domkirken i Aalborg (Budolfi Kirke), Provst for Aalborg Købstads Provsti og Stiftsprovst over Aalborg Stift.

Under 4. Oktober er Kaptajn af Artilleriet *Christian Peter Kryssing*, Batterichef ved 5. Artilleriafdeling, benaadet med Ridderkorset af Dannebrog.

Under 20. Oktober er — fra den 1. November 1933 at regne — Oberst af Generalstaben *Carl Jacobsen*, Chef for Kommandoafdelingen, K. af Dbg. og Dbm., udnævnt til Generalmajor og ansat som Generalinspektør for Fodfolket.

Den 26. Oktober forsvarede Magister *Christian Matras* sin for Erhvervelsen af den filosofiske Doktorgrad ved Københavns Universitet skrevne Doktordisputats om Stednavnene paa Norderøerne, den nordligste Gruppe af Færøerne. Han er født 1900 og Student fra Sorø Akademis Skole 1918; han er den anden Færing, som opnaar denne akademiske Værdighed og han betegnes som den blandt hele den yngre færøske Generation ubestridt allerførste og mest omfattende Begavelse.

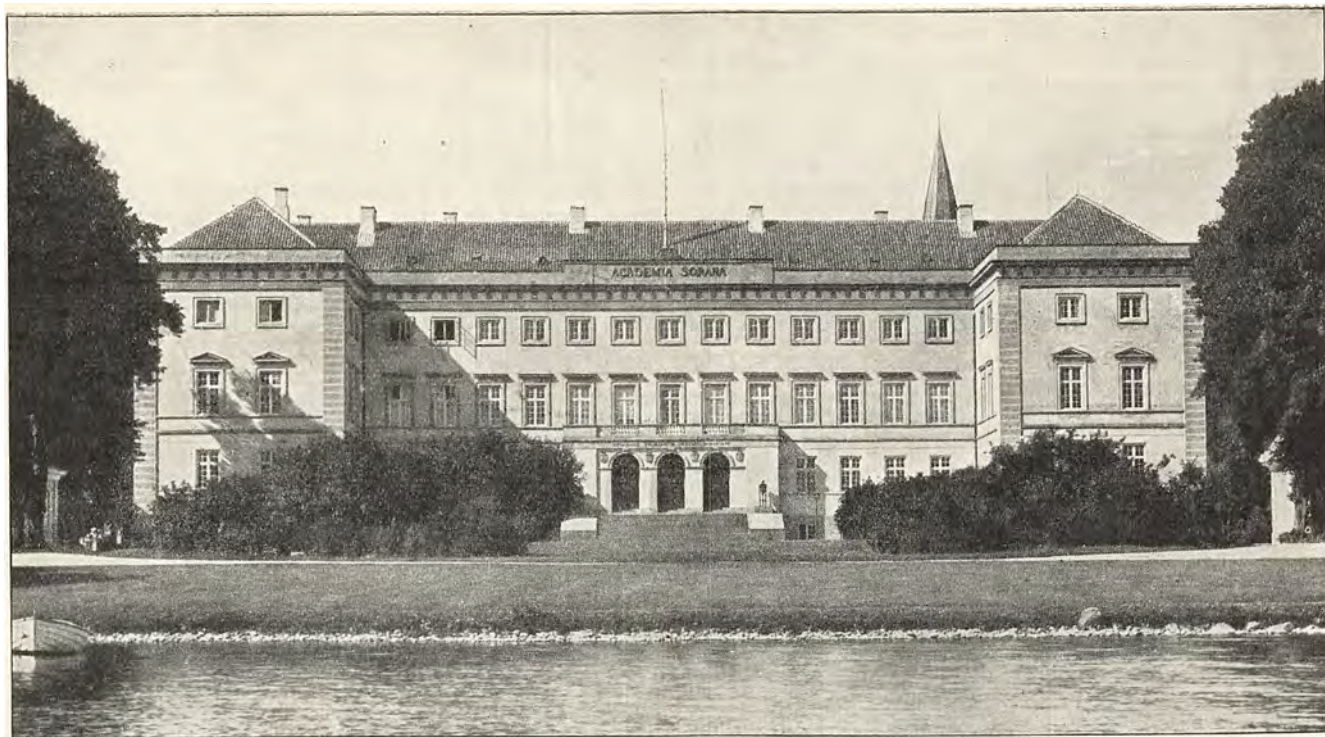
SORANSK SAMFUNDS AARSFEST — RUSGILDET —

holdes Lørdag den 18. November Kl. 7 i »Hotel Phoenix« i København, Indgang fra Dronningens Tværgade No. 7. Vi henviser iøvrigt til Programmet paa Annoncesomslagets 4. Side.

Rustalen vil iaar blive holdt af Højesteretssagfører *Carl Ballhausen*.

Aarets Russer og Jubilarer er ved denne Lejlighed Samfundets Gæster. Russernes Tal er legio, deres Navne er endnu Titler over ubeskrevne Blade; om 50 Aar vil de, der da lever, vide bedre Besked om dem, end baade vi og de selv nu gør det! Aarets Jubilarer er betydelig færre eller rettere meget faa; vi nævner dem, vi kan gøre os Haab om at mødes med den 18. November:

Af 70-Aars Studenter-Jubilarerne lever ingen, heller ikke nogen af Realisterne fra 1863. Af Studenterne fra 1873 ser vi sikkert Soransk Samfunds Formand, Stabslæge, Dr. med. *Gordon Norrie*, Oberst, Kammerherre *Andreas Busck*, Hovedbogholder *E. A. T. Dirckinck*, Friherre af *Holmfeld*, Godsforvalter, Justitsraad *G. F. C. Oppermann* — mindre sikkert Dansk Missionsselskabs Formand, Pastor emeritus *Axel Busch* og sandsynligvis ikke Gynækologen, Professor ved Berlins Universitet, Dr. med. *V. A. F. Nagel*. Af samme Aargangs Realisthold lever kun den tidligere Direktør for en af Verdens største Sukkerfabrikker i New South Wales *C. V. H. Helms* — er han her i Landet, vil vi sikkert have Fornøjelsen af at se ham i vor Kreds; af 50-Aars Realistjubilarerne tør man som Gæster regne med Fabrikant *Harald Kiellerup* og Godsforvalter *A. A. Borges*, Basnæs — maaske ogsaa Konsul *L. J. W. Bøttern*, og af Studenterne fra 1883, der talte 16 Mand, lever endnu Holdets Duks, cand. phil. *H. F. Zachariassen*, prakt. Læge i Aalborg *Emil Buchwald*, Dommer i Nordre Birk *Chr. H. F. Hattensen* og Fængselslæge *Carl Riis* — mulig ogsaa *Søren Ludvig Kristian Nørtoft*, i 1908 Lærer ved Hjørring, og *Holger Lund*, Lærer ved Efterslægtsselskabets Skole. Ved nogen Besked om disse to Kammerater, vil Soransk Samfunds Bestyrelse sætte megen Pris paa at underrettes om deres Adresser.

SORANER-BLADET

18. AARGANG

Nr. 11

November 1933

TALE VED SORANSK SAMFUNDS AARSFEST DEN 18. NOVEMBER 1933

Af Højesteretssagfører *Carl Ballhausen.*

Soranere og Kamerater!

Grundpillen i Soransk Samfund er Kameratskabet, Følelse af Samhørighed med alt og alle, der hører Sorø Akademi til. Det er den Følelse, der op gennem Aarene fører Soransk Samfund fremad og opad, saaledes at Samfundet ikke fører en hensygnende Tilværelse, som mangan Skoleforening. Sorø Skole minder mig om en skotsk Klan, en Stat i Staten. Sker det, at vi taler med et Menneske, som vi maaske aldrig tidligere har truffet, og faar vi tilfældigt at vide, at han er Soraner, saa er han med ét blevet et andet Menneske for os, i samme Øjeblik er der knyttet utallige fine Traade mellem ham og os, han hører til Klanen.

Denne Følelse af Samhørighed er maaske stærkest overfor dem, som gik paa Skolen, da man selv var Elev, og giver sig sit kraftigste Udslag overfor ens egen Klasse, men den er tilstede hos alle Soranere indbyrdes, uanset Aargangen. Vi, der er tilstede her i Aften, hører alle til samme Stamme.

Dette Kameratskab er ikke kun Ord. Jeg tænker ikke her paa de ydre materielle Fordele, som det kan medføre at være Soraner,, men udelukkende paa den indre etiske Værdi, som Begrebet har for os alle. Følelsen bliver en aandelig Ballast for os og kan i vanskelige Øjeblikke blive bestemmende for vor Optræden.

Hvert Menneske maa — naar alt kommer til alt —

leve sit eget Liv. Han staar alene. Men han suger aandelig Næring af sin Slægt, sit Land og af dem, han færdes blandt, og til hvem han føler Tilknytning. Og her faar Kameratskabet, Samhørigheden sin allerstørste Betydning. Enhver Soraner føler sig som et Led i den store og — det har vi Lov til at sige — dygtige og ærligt stræbende Skare Soranere, som vor Skole har fostret, og vil vedblive at fostre, og hvoraf I er det sidste Kuld. Vi er Medlemmer af Klanen.

Denne Bevidsthed giver Rygrad, en Fornemmelse af eget Værd, som med Maade ikke kan undværes, men hvad der er det vigtigste, man føler et Ansvar: at være Soraner forpligter.

Men det er ikke kun naar det drejer sig om vore egne Handlinger, at Betydningen viser sig, ogsaa naar det drejer sig om Vurderingen af andre, dukker Følelsen op.

Vi har vel alle vore smaa eller maaske desværre større Fejl, og vore egne Handlinger er sjældent — alle gode Forsætter ufortalt — saa gode eller kloge, som ønskeligt var. Men kan det knibe med vore egne Handlinger, eet kan man være sikker paa, at vi altid har betydeligt lettere ved at se det gale i andres Handlinger. Ikke smukt, selvom menneskeligt. Ogsaa her griber Kameratskabsfølelsen ind, vi er ikke paa Forhaand fjendtligt og kritiserende indstillet overfor vore Kamerater, men

betrakter dem med venlige Øjne, og vi søger at forstaa dem. Og dette er mindst til lige saa stor Gavn for os selv som for de andre. Vi undgaar derved at forbitre os selv og andre Tilværelsen ved at gaa dømmesyg rundt og være evigt misfornøjede med alt og alle. Derfor faar Følelsen at være Soraner en saa afgørende Betydning for hele vor Livsindstilling.

Det er nu snart 25 Aar siden, jeg blev Student, og jeg har derfor Livet paa Skolen i større Afstand end I, der lige har forladt den, og som selvfølgelig nu kaster Blikket fremad mod den Tilværelse, der venter Jer, og som I længes efter at komme i Kast med.

Men det gaar for os alle saaledes, at jo længere Tid der gaar efter vor Skolegang, desto mere vender Billederne fra denne tilbage. De gode Minder udkrystalliseres og Smaaærgrelserne og Misfornøjelserne, som fra Tid til anden maa være tilstede baade mellem Kameraterne og overfor Skolen, har mistet deres Betydning.

Den Tid kommer ogsaa for Jer, hvor I, hvergang I møder hinanden, begynder med den klassiske Bemærkning: *Kan Du huske*. Den Bemærkning har nok faaet det til at løbe koldt ned ad Ryggen paa andre tilfældige Tilstedeværende, for hvem Sorø-Tilværelsen er en lukket Bog, og for hvem Bemærkningen kun blev Indledningen til en — som oftest — længere Serie af Historier, som for ham var uden Interesse og Pointe.

Men for den, til hvem Sætningen: *Kan Du huske*, rettes, virker Bemærkningen som en Trylleformular. Hele Skolelivet rulles op, den ene Erindring afløser den anden, og man ligesom aandeligt svejdes sammen med sin gamle Kamerat, som atter bliver den samme som dengang. Og Iveren bliver ikke mindre og Illusionerne forringes ikke ved, at Historierne ikke sjældent er de samme. Nej, snarere tværtimod. Det er ligesom de gamle kendte Historier netop gennem deres Velkendthed faar en Charme mere, man hygger sig bedre i deres Selskab, ligesom man rent instinktivt føler sig hjemme, naar man sidder i sin egen Stue, hvor man selv i Mørke kender alle sine Møbler, og ved hvor de staar.

En Fortælling som den, om vor Geografilærer, som i Timen sagde til en af os: »Aah, tag og læg mig lidt i Kakkelovnen« eller en anden Gang sagde til en Elev, der sidste Gang han blev hørt, fik 2: »der er Fremgang — Nul«, Historier, som maaske ikke er umiddelbart komiske, og som jeg har hørt utallige Gange, har saaledes altid været sikre paa et larmende Bifald, og hvorfor, fordi de er en af de mange Sten, der for os bygger vort Fata Morgana Slot. Sorø Skole.

Jeg er Student fra 1911, og jeg kan ikke paa denne Dag, hvor jeg taler om Kameratskab, lade være at omtale vort Hold, som i hvert Fald hvad Kameratskab angaar, har vist sig at være en Førsteklasses Aargang. Vi ses sjældent i det daglige Liv, der kan gaa Aar imellem, at jeg møder nogen af min Klasse, men vi har skabt den særlige Tradition at mødes hvert 5. Aar nede i Sorø, og naar vi mødes, saa er det som alle de mellemiggende Aar med et Slag er væk, der er ingen ængstelig Følelse sig frem overfor hinanden, men vi føler os atter med ét som de gamle Elever paa Skolen. Det er muligt, at vore respektive Ydre ikke giver de virkelige Elever paa Skolen en god Illusion om Skoledrenge — trods de forskellige Müller-Systemer kan der maaske findes nogen Sathed og en enkelt Mave — men vi selv mærker det ikke. Vi fester, spiller Fodbold, Cricket med et Humør og i et Tempo, som er upaaklageligt. Ingen Rus

kunde ønske sig det bedre. Kameratskabets Tryllekvist har forynget os.

I, Holdet fra 1933, behøver ikke i Dag en saadan Tryllekvist, men husk, at ogsaa for Jer oprinder den Tid, hvor I har den Behov, og saa gælder det for Eder, at I ikke i Mellemtiden har forskertset Eders Chance ved ubesindig Isolation fra Skolen, Soransk Samfund og Kameratskabet.

I er nu kommet ud fra Moder Sorø's skærmende Vinger og begynder Eders Fremmarsch under eget Ansvar. Moderne Tempo er ikke mere Iltogsfart, men Flyvefart. Den moderne Tid har hidset alle Tempi op til, synes jeg, Bristepunktet. Men naar I flyver afsted, saa husk, hvordan Livet løb stille i Eders første Ungdom paa Sorø, et Sted, der ligger i idyllisk Ro, fjernt fra al Larm. Det er ikke min Agt at give en lyrisk Beskrivelse af Stedet, I har det desuden selv i frisk Minde, men det jeg ønsker for Eder, er, at I, trods alt Tempo, skal føre Roen med Eder ind i Eders nye Liv. Hver Gang I er ved at blive opslugt af Nutidens Rekordjageri, saa husk tilbage til Sorø, hvor Tilværelsen skred frem ad stille Baner uden derfor at være stillestaaende.

Hermed være ikke sagt, at I ikke skal gaa paa Livet med kraftig Appetit. Det gjorde vi selv, da vi i sin Tid gik ud fra Skolen, og vi har aldrig været Hængehoveder, da vi gik paa Skolen, men Nutidens hæsblæsende Halsen efter Sensationer af den mest ligegyldige Art var os ganske fjernt.

Vi vilde selvfølgelig have været opfyldt af Jazzen's Betydning, hvis Jazz dengang havde været Dagens Løsning, men vi vilde ikke have følt det som en Verdensbegivenhed, saafremt en Hr. Armstrong med Sølvtrumpet eller en Josefine Baker med sine Baker-Boys dukkede op. Det er ikke kun aandelig Værdighed, det her drejer sig om, men et Princip, nemlig i rolig Eftertænk-somhed at sætte de forskellige Fænomener ind paa den rette Plads, udsondre væsentligt og uvæsentligt.

Naar I om Morgenens aabner Jeres Avis, faar I et typisk Billede af det moderne Rekordjageri. Rystende Overskrifter om Bilsammenstød, er der en Voldshandling, er denne udpenslet som en Lækkerbidsken, helst med Illustrationer, udenrigspolitiske Sensationer, saa at man mindst maatte tro, at alle Samfund styrtede i Grus hver Dag, Modtagelse af Boksehelte, Bordtennis-spillere, og ikke mindst Taljageri under enhver Form: nu har 200.000 Mennesker set Hvalen eller været i Tivoli, eller ligegyldigt hvad, og har den ene Avis en Begivenhed, søger den anden at overbyde. Alt dette skrives ikke for Avisernes egen Fornøjelse, moderne Aviser er først og fremmest Forretning, men saadan ønsker det store Publikum det.

Man kan smile ad disse Fænomener, og spørge, hvad vedkommer det mig, jeg skal nok selv regulere Farten.

Og selvfølgelig skal I, unge Kamerater, se Hvalen, gaa i Tivoli og høre Josefine Baker med alle hendes Baker-Boys og alt hvad I har Appetit til og kan fordøje uden at ødelægge Maven, selvom islandsk Bitter efter Sigende kan kurere den. Det være langt fra mig at holde Eder tilbage eller formene Eder Appetit paa Livet.

Men begynder Nerverne at svigte, føler I, at det aandelige Maskineri, om jeg maa sige, er ved at gaa i Fri-gear, saa vend Tanken tilbage til Eders Ungdom, til det stille Sorø, og husk, at det fredfyldte arbejdsomme Liv giver den største Livsfylde.

Hvad Fremtiden vil bringe Eder, ved vi ikke. Hver Tid har sit Ansigt, og det er vanskeligt for os, der staar i den, at se dette klart. Men selvom det for Øjeblikket synes en haard Tid for mange, saa stiger Solen op hver eneste Dag, og Livet skal leves og leves.

Jeg haaber for Jer, at det maa lykkes at finde den Plads, som passer til Eders specielle Evner, og at I sætter alt ind paa at udfylde den som en værdig Soraner. Saa kan det iøvrigt være ligegyldigt, om Eders Arbejde falder paa det ene eller det andet Felt, om I bliver Akademikere eller gaar ud i det saakaldte praktiske Liv, og om Stillingen bliver større, ringere, mere eller mindre fyldt af ydre Ære og Fordele.

Det afgørende er, at I finder det Arbejde, der udvikler Eder rigest og bedst og tilfulde udnytter alle Eders Muligheder.

I Øjeblikket taler vi alle om Tiden. Vi har hver hver egen uforgribelige og ofte ubegribelige Mening om den. Hver har sine egne smaa private Interesser, sine smaa Hassaner med de skæve Ben, der for ham bliver Udgangspunktet for Bedømmelsen. Og ofte synes det for den enkelte, at Interesserne indenfor de forskellige Stater staar saa skarpt mod hinanden, at der hvert Øjeblik skulde kunne opstaa store Katastrofer.

Jeg skal ikke optræde som Spaamand; hvad der skal komme, det kommer uafhængig af min Profeti.

Men for os, der i anspændt Lytten spejder efter hvad Tiden bærer i sit Skjold, synes det, som der er ved at ske en Forandring og til det bedre.

I den Tid, der blev slaat i Stykker af Kanoner under Verdenskrigen, sad Individualismen og Intellektualismen til Højbords, stolt over sin Viden og Kraft og brugte sine Evner, Magt og Kundskab, først og fremmest til Fordel for sig selv, ikke for Samfundet. Og overfor de enkelte Enere stod i sluttet Trop og opfyldt af Mistro alle de, der følte sig holdt ude fra det, de opfattede som Livets Lykke. Det var Klassehadets og Klassekampens Tid.

Nu er det, som en ny Tid er ved at bryde frem, som bæres af Samhørighed, en Fællesskabets Aand. Endnu er Bevægelsen kun i sin Vorden, man famler sig frem, men Ideen lyder: Sæt Ryg mod Ryg og løft i Flok til Gavn og Værn for det hele Samfund.

Ligesom Kong Haakons *Kongstanke* i »Kongsemnerne« var: eet samlet Rige, ikke Bygd mod Bygd, saaledes lyder nu Kongstanken: eet samlet Samfund, ikke Klasse mod Klasse.

I unge fra 1933, som gennem Livet paa Sorø Skole har lært, hvad Samhørighed betyder for Eder selv og alle Eders Kammerater indenfor vort snævre Samfund, I har de særlige Betingelser for at forstaa det store og nye i Tanken, naar den gælder vort danske Samfund.

Den Tid er maaske ikke saa fjern, som man skulde tro, hvor Tanken, at vi alle har samme Betydning for Samfundet, hvad Arbejde vi end maatte beskæftige os med, og hvilken Uddannelse, Lærdom og Dannelse vi end maatte have, trænger endeligt igennem.

Og jeg raader Eder til, naar dette sker, at staa med aabent Sind, rede til at tro paa og tjene Ideen: *Om Samhørighed*.

Saa hilser jeg Eder Kamerater, Holdet fra 1933, velkommen i Soransk Samfund i Samhørighedens Aand!

JOHAN BÜLOW'S BIBLIOTEK OG SORØ AKADEMI

Af Bibliotekar *Torben Glahn*, Sønderborg.

Dr. *Olaf Carlsen* har i sin interessante Artikel om »Johan Bülow og hans Gaver til Sorø Akademi« (Soransk Studier I) gjort Rede for *Johan Bülow's* Bestemmelse om at testamentere sin Bogsamling til Akademiet. Man ser her, at Bülow i den Ansøgning, han i Maj 1822 indgav om en Pension, meddeler, at han har tænkt at efterlade sin Bogsamling »til en offentlig Stiftelse — ved et Gavebrev, som ligger hos mig —«, men at det endelige Gavebrev først er affattet i 1826 i Samraad med *Ove Malling*. Dertil bemærker *Olaf Carlsen*, at det jo er *muligt*, at Bülow i 1926 »kun har ændret noget i det oprindelige; men givet er det ikke, at Bülow ogsaa med sit første Gavebrev har haft til Hensigt at skænke sit Bibliotek til Sorø; thi dette kan have været udfærdiget, før end der endnu var Tale om at genoprette Akademiet...«

At det virkelig forholder sig saaledes, og at den »offentlige Stiftelse«, Bülow oprindelig tiltænkte sin Bogsamling, ikke var Sorø Akademi, bekræftes af nogle Udtalelser i Bülow's Breve til Historikeren *Christian Molbech* (Ny kgl. Saml. 2336 4°) — og sandsynligvis er det da, som *Olaf Carlsen* formoder, *Fyens Stiftsbibliotek*, Bülow først har villet testamentere sin Bogsamling.

Da det formentlig kan have Interesse at samle disse spredte Bemærkninger i *Soraner-Bladet*, gengives de her uden yderligere Kommentarer.

19. Maj 1820. »... min lille Bogsamling har jeg ligeledes forøget, og — men det betroer jeg Dem — ved Gavebrev bestemt den efter min Død til en offentlig Stiftelse. Dog har jeg brugt den Forsigtighed — da man mindst i disse Tider kan vide hvad der kan hændes — at deponere Gavebrevet hos en paalidelig Ven, mod hans skriftlige Tilstaelse og Forpligtelse, at levere det paa mit Forlangende tilbage. Jeg har altsaa endda frie Hænder i paakommende Tilfælde. Jeg tilstaar, at der opstod en Tanke om Forandring i min Bestemmelse, da jeg hørte Tale om Sorø-Academis Igienfødselse, men den er temmelig forsvunden og jeg bliver vel den Første tro.«

9. Juni 1821. »... I Henseende til det jeg betroede Dem om Hensigten med min Bogsamling, da kan jeg endnu forandre dens Bestemmelse. Det kommer an paa 3 Ting, hvorledes det bliver: 1. Hvorledes det vil gaae med den nye Sorøeske Indretning. Imellem os sagt, har jeg ikke stor Tiltro at den vil trives — Tiden vil vise det. 2do hvorlænge jeg lever. 3^{ti} Om jeg ikke nødes til at sælge den hele Samling formedelst Tidernes forværedede Omstændigheder. — Det Gud bevare os fra! Da de nu ere allerede slemme nok...«

30. Jan. 1822. »... Min Bogsamling er og formeret med en god Deel Bøger af *Heinens* Samling, men nu maa jeg og for Fremtiden sige: Basta! Desværre! jeg tør nu ikke tænke paa videre Forøgelse af det som er mig kiært og behageligt. I Fior skiænkede jeg en Gaard i Odense til Stifts-Bibliotheket — min Bogsamling har jeg i visse Maader disponeret over — mere mundtlig —«

12. Juni [1822]. »... Min Bogsamling vilde jeg unødigt digdig skille mig ved, da jeg har tiltænkt den, hvis ikke

* Sammenlign ogsaa *Olaf Carlsen's* Artikler i *Soraner-Bladet* 8. Aarg. 1923, S. 9 ff. og 21.

uventede Omstændigheder og Begivenheder hindre det, til Staten, og den vil, efter Formodning, rigelig tilbagebetale Staten det som jeg herefter faaer af den. Og da troer jeg at kunne med Sandhed sige, at jeg har tient Staten for intet, ja at den har faaet mere af mig end jeg af den...«

28. Januar 1826. »... Min Bogsamling har meget forøget sig ved gode tildeels kostbare Bøger, saa jeg haaber den vil være en velkommen Gave for det Sorøeske Bibliothek, som jeg har tiltænkt den, hvis ikke uventede Uheld hindrer det...«

ET KAMMERBILLEDE

Ved Københavns Universitets Aarsfest den 23. November overtoges Rektoratet for det nye Universitetsaar af Professor i Mathematik, Direktør for Geodætisk Institut, Dr. phil. *Niels Erik Nørgaard*.

Til Illustration af denne celebre Begivenhed har vi fra Redaktør, cand. polit. *V. Sorgenfrey Hansen* haft Fornøjelsen at modtage som Gave til vor Portrætsamling det her gengivne Kammerbillede, hvor Magnificencen figurerer som en ualmindelig pæn og artig lille Elev i Kadettøj. Hvordan den ædle Giver selv for mange Aar siden har faaet Billedet, husker han ikke — det kom nylig for Dagen ved en Oprydning af gamle Breve o. lign. Vi takker paa det bedste for Gaven. Billedet forestiller — ifølge Giverens Oplysninger — fra venstre: *J. M. Böttiger* (udmeldt af 4. Realklasse 1. Juli 1901), *J. A. H. Stavnsbjerg* (kendt soransk Cricketspiller, der — iflg. Skolens Matrikel — i 1905 »bestod Afgangseksamen som Adgangseksamen til polyteknisk Lærestalt«), *N. E. Nørlund* (Stu-

Böttiger. Stavnsbjerg. Nørlund. Deichmann.

dent 1903) og *K. S. Deichmann* (Kammerduks, Student 1901). Billedet maa da antagelig være fra Skoleaaret 1898/99, da *Deichmann* var i IV.s, *Böttiger* i 2. R., *Nørlund* i II og *Stavnsbjerg* i I Klasse.

EN SORANERS POSTHUME VÆRK

Paul Hennings: Slægtsforskning. Efter Forfatterens Død afsluttet og udgivet af Harald Hatt og Albert Fabritius. Kbhvn. 1933. J. H. Schultz Forlag.

Slægtsforskning og personalhistorisk Studium hører til de Fag, der ikke doceres ved Universitetet — det er kun beskedne »Hjælpefag« ved det egentlige historiske Studium, som man kan blive cand. mag. og Dr. phil. paa, og de »rigtige« Historikere er ofte fulde af Foragt overfor en Forskning, der lokker flere Amatører — og unægtelig ogsaa et Utal af Dilettanter — til sig end nogen anden Videnskabsgræn. Overlegenheden er i Reglen meget taabelig og ilde anbragt, al den Stund der bag al »rigtig« historisk Videnskab undtagelsesfrit staar *Personer*, *Mennesker* med hvis Herkomst, Indstilling, Skæbne o. s. v. der maa regnes, og efterhaanden som der bundfælder sig biologiske og psykologiske Love for den menneskelige Udvikling, vil det i Virkeligheden være af ganske afgørende Betydning, hvad netop den personalhistoriske Viden kan oplyse om de Mænds Slægt og Afstamning, og om de lønlige Stier i deres Tilværelse, som det er en Personalhistorikers og en Slægtsforskers særlige Lyst og Opgave at efterspore — iøvrigt ofte en Detektivvirksomhed, der i Spænding ikke viger for nogen anden Art af Opdagerglæde, og hvor der kræves et ihærdigt Slid og en koncentreret Tanke- og Beregningsvirksomhed, før det lykkes at klarlægge det Problem, Forskeren har stillet sig. Om hvor uhyre vanskeligt det kan være at løse Opgaver af denne Art, gør kun den sig et Begreb, der selv har prøvet at finde frem gennem de Vanskeligheder, der i Reglen viser sig, saasnt man har gjort det første Spadestik, det bliver netop en *Videnskab*, endda en af dem, der kræver den yderste Nøjagtighed og Kombinationsevne.

At hjælpe den, der vil forsøge sig i Slægtsforskning, i sit Forehavende, var *Paul Hennings* Tanke med Udarbejdelsen af den Haandbog, der nu foreligger i Trykken, seks Aar efter hans Død, og hvis Fremkomst i væsentlig Grad skyldes hans ogsaa nu afdøde Enke, Fru *Lina Hennings'* Pietet og Forstaaelse af hendes Ægtefælles aldrig svigtende Kærlighed til Slægtsforskning og Personalhistorie.

Ved hans Død var Arbejdet ufuldført, og den Indsats, der er gjort fra de to Udgiveres Side for at gøre det til en virkelig nyttig og brugbar Haandbog, maa ikke undervurderes; dem skyldes bl. a. de to store Afsnit: »Arkiverne og deres slægtshistoriske Indhold«, skrevet af Arkivar, cand. mag. Harald Hatt, og »Indsamling af det slægtshistoriske Materiale«, som er udarbejdet af Genealogen Albert Fabritius; i et »Udgiverens Forord« gør de iøvrigt Rede for hele Bogens Fremkomst og Fordelingen af Arbejdet.

For Paul Hennings er den smukt udstyrede Bog et monumentum aere perennius — sat netop paa det Omraade af hans mangesidige Virksomhed, der vel nok til syvende og sidst var ham det kæreste — netop fordi han i Slægtsforskningen saa det allervægtigste Maal for den dybe Menneskeinteresse, den uselviske Menneskekærlighed, der alle Dage prægede ham. Der er da al Grund til at vide ham Tak i hans Grav for hans Bidrag til Fremme af denne Forskningsgren, thi at Bogen med hans Navn paa Titelbladet vil kunne blive mangfoldige Mennesker en nyttig Vejleder og Raadgiver, tør ikke betvivles. Dens Anskaffelse og et nøje Studium af den maa anbefales enhver Slægtsforsker og enhver ung historisk studerende, som her vil se, hvad der maa tilegnes, om han vil trænge ind til den sikre Bund for Opbygningen af ethvert dansk, historisk Arbejde — solid Viden om *Personerne*, hgo.

SORANSK SAMFUNDS AARSFEST — RUSGILDET —

den 18. November forløb paa det fornøjeligste i Henhold til det lagte Program. Da Soransk Samfunds Formand selv var Jubilar, havde Dommer *John Knox* overtaget Formandsskabet for en Aften, ledede Immatrikulationen og præsiderede ved Spisningen. For de godt 100 Deltagere — og særlig vendt til Aarets mange Russer, holdt Højesteretssagfører *Carl Ballhausen* den andetsteds her i Bladet efter Talerens Manuskript gengivne Tale, der paahørtes med Opmærksomhed og lønnes med kraftigt Bifald; derefter blev Russernes Navne raabt op, de unge Mænd og de tre unge Piger, som havde modtaget Samfundets Indbydelse, fik deres Soraner-Emblemer og et Haandtryk af Dommer Knox — saa var dette Afsnit af Festen forbi, hvorefter de otte Hædersgubber forevigedes — paa Billedet man ser hvordan.

Ved det paafølgende Gaasegilde talte den fungerende Formand for 50 og 60 Aars Jubilarene, af hvilke Stabslæge *Gordon Norrie* — der underlig nok ikke havde faaet nogen Indbydelse til Festen —, Direktør *Helms* og Læge *Buchwald* takkede for venlig Modtagelse og udbragte Skaaler for Sorø og Soransk Samfund — det samme gjorde Rektor *Raaschou-Nielsen*, der var tilstede baade qva Skolens Leder og som Fæder til en af Aarets unge Studenter, og som svarede paa en til ham af den fg. Formand rettet Tale og Tak for det gode Forhold mellem Samfundet og Skolen. Efter de officielle Talere hyldede Kontorchef *H. G. Orlík* den jubilerende Formand, til hvis Pris han gerne vilde have skrevet en Vise, men havde

*Lund. Buchwald. Borges. Kiellerup.
Norrie. Dirckinck-Holmfeld. Busck. Helms.*

maattet opgive dette, fordi det faldt meget svært at finde de fornødne Rim paa Jubilar-Formandens Navn.

Da Kaffen var drukket, tog man fat paa Panchesoldet med Overretssagfører, Baron *von Eggers* som Magister bibendi; først da Kl. var over 1, skiltes man efter at have konstateret, at det ikke er let at faa Moder Sorøs yngre Sønner til at synge: Vi danne en Klynge saa munter og fro — til *Peter Heises* smukke Melodi. Her synes at være en Opgave for Skolens Sanglærer, Organist *Andrup*, der med saa stor Interesse omfatter baade de gamle og unge soranske sange. Abs.

Fra Soraner-Festen paa „Hotel Phoenix“ den 18. November 1933.

SORANSKE PENNE

Ebbe Nielsen: Soranere. Hasselbalch 1933.

Ebbe Nielsen, af den kendte soranske æt, har ladet heltene i sin drengbog optræde som Soranere, uden omdigtning af nogen art. Dermed vedkommer bogen os på to måder, men lad det være sagt strax, forfatteren giver ingen portrætter; selvom øgenavnene »Malongo« og »Søko« på et par drenge fra Ebbe Nielsens og min tid forekommer og lign., er der ingen direkte skildring, således heller ikke når talen er om lærerne og rektor, hvor *megen* digterisk frihed har gjort sig gældende — så at drengbogens egentlige indhold er helt fri fantasi, heldigvis for skolen! Men så er kulisserne til gengæld 24 karat. Her er alt genfortalt om dagliglivet; små ting, som en af os har glemt og derfor tilkaster et genkendende nik, vrimler det også med; her er beretninger om »hulerne«, overskæringen, soldaterkorpsset, drenge, der om vinteren er ude at »sluffe« med kælken og »gæsse« på Flommens nyis, og sidst og mest fortællingen om en dreng, som det lykkedes at blive »optaget i det kammeratslige broderskab, hvis symbol var den gamle Fraterbrønd i skolegården — brønden, der aldrig kan tømmes, og fra hvis udtømmelige væld kammeratskabets ældste og ædleste kilder vinder«.

Med andre ord: bogen er for to slags drenge: den mindreårige og så den dreng, der sidder inden i enhver gammel Soraner! De vil alle have glæde af den i julen — også omslaget med de glade drenge omkring fraterbrønden, et frisk og dygtigt gjort billede, liver op på bordet.

Louis E. Grandjean.

I Anledning af sit 50-Aars Jubilæum, der fejredes nu i November, har Otto Mønsted A/S udsendt et Skrift: *Margarineindustrien i Danmark 1883—1933*, hvis Fremstilling har været overdraget Kontorchef i Statistisk Departement *Einar Cohn*. Paa Grund af stærk Optagethed paa andre Felter har Forf. dog maattet bistaas af Ekspeditionssekretær *H. H. Skade* i samme Departement.

Den ca. 120 Sider store, smagfuldt udstyrede Bog giver al den Besked om Margarine, som nogen kan ønske sig — naar bortses fra selve Recepten, hvorefter Varen fremstilles. Ogsaa Smagen maa Læseren selv have i Munden. At det derved bliver en noget tør Aandsføde, behøver derfor ingen videre Forklaring, men nyttig — sikkert!

hgo.

FODBOLDKAMPEN MED DE GAMLE SORANERE

Der skrives fra Sorø:

Søndag den 8. Oktober kom et Hold af gamle Elever hertil for at spille en Fodboldkamp med Skolens nuværende Hold, der, som bekendt, ikke er noget for Skolen at prale af. De gamle stillede med følgende Hold, fra Maal til venstre wing: *Jens Wille-Jørgensen, Leif Dahl, Hans Jørgensen, »Dengse«, Finn Spanning, Johan Daniel Lawaetz, M. Magnussen, Nolsø, Adam Lawaetz, Bluhme og Toft.*

Skolens var følgende: *T. Madsen, K. Lund, O. Jørgensen, K. A. Ohlsen, O. Seidenfaden, N. E. Weis, Chr. Jensen, Aa. Sund, J. Jørgensen, Elling og P. Larsen.*

Kl. 2 begyndte Kampen i øsende Regnvej, og vi var meget nedslaaede over, at vi skulde spille med et tilsyneladende saa stærkt Hold, som de gamles var, og vi var da ogsaa saa smaat forberedt paa et gevaldigt Nederlag; men hvad enten det nu var den lige konsumerede Haresteg, der virkede paa de gamle

Soranere, eller Skolens Hold spillede godt, Enden blev at Sejren faldt i vore Hænder. Efter et Kvarters Spil fik vi Kampens første Maal, det var *Hans Jørgensen*, der lavede det ved flot at skyde Bolden i det Maal, han skulde forsvare, med en overordentlig fin Flugtning. Andet skete der egentlig ikke af Betydning i første Halvleg, kun maa det bemærkes, at Skolens Forsvar spillede upaaklageligt, fornuftigt og effektivt, hvormed det forøvrigt fortsatte hele Kampen igennem. 10 Minutter ind i anden Halvleg fik Skolen sit andet Maal; det var *Aa. Sund*, der efter sit eget nydelige Forarbejde skød det, og vi førte altsaa med 2—0. Nu tog de gamle sig sammen — saadan saa det da ud — men det var for sent at tænke paa at vinde Kampen; vort Forsvar optrevlede ganske alle deres rasende Angreb mod vort Maal, der endda vogtedes af en Invalid, saa Enden blev, at vi kom til at vifte med Palmegrenene med en Sejr paa 2 Maal imod 0.

Denne Kamp var en Oprejsning for vor Fodbold efter Kampen med Tønder Statsskole, og baade de gamle og de nuværende Soranere var glade for den.

Det var at ønske, at vi kunde fortsætte med at spille paa den Maade i den nu nær forestaaende Turnering, saa det vilde være os muligt at forsvare den af forrige Skolehold vundne Pokal.

N. E. W.

ET SORANER LEGAT

Følgende Opslag ses for Tiden paa Universitetet:

Sibberns Legat til en Soraner.

Ansøgning om dette Legat indsendes inden den 30. November til undertegnede. Den stiles til Skoleraadet og maa indeholde de ved Ansøgning om Universitetslegater almindelige Oplysninger. Ansøgeren skal have gaaet mindst 3 Aar i Sorø Akademis Skole, have bestaaet en afsluttende Eksamen ved Skolen og fortsætte sine Studier i København i trange Kaar.

H. Raaschou-Nielsen.

Da denne Meddelelse vil interessere nogle af Soraner-Bladets Læsere, bringer vi den her med Tilføjende, at Ansøgningsfristen er forlænget til 5. December.

DE 200 RASKE GAMLE SORANERE

Det var en udmærket idé, da man i 1919 stiftede de 200 raske gamle Soraneres stipendium, som særlig fik til opgave at støtte unge soranske studenter i de første vanskelige to aar, hvor de ikke kan faa hjælp af andre legater. Der er endnu mere trang til denne hjælp i de senere aar, hvor antallet af unge studenter tager til i høj grad, men beløbet, vi raader over, bliver mindre og mindre, for mange er døde, og andre er blevet pensionister og kan ikke undvære 10 kr. om aaret. Afgangen har været stor, men i den sidste tid er der dog kommet nogen tilgang, idet der er kommet en halv snes til i de sidste maaneder. Det forslaar ikke! Der maa være mange, som kan bidrage 10 kr. om aaret, og jeg opfordrer derfor indstændigt til at komme os til hjælp. Hvis vi virkelig var 200, kunde vi disponere over 2000 kr., men det er desværre langt fra tilfældet i øjeblikket. Send nu med det samme en indmeldelse til rektor *Raaschou-Nielsen*, Sorø, eller til kontorchef *Aage Thorckilsen*, H. C. Ørsteds Vej 31, Kbhvn. V., eller til undertegnede.

Gordon Norrie.

Frikvartier.

Hagen Hasselbalch fot.

EN UNG SORANERS DEBUT

„LIFLIG ER VOR UNGDOMS LYST —“

bliver Titlen paa en kunstnerisk Sorø-Billedbog, som udkommer først i næste Maaned, og som antagelig vil blive modtaget med stor Opmærksomhed af alle Soranere. Det er en Samling af o. 80 Fotografier, udelukkende fra Sorø: Landskabsbilleder, Bygninger, Genrebilleder o. m. m., optagne i det sidste Aartisd af *Hagen Hasselbalch*, Student fra Sorø iaar og Søn af Soraneren, Dr. med. *Karl A. Hasselbalch*, Borupgaard ved Snekkersten.

Hagen Hasselbalchs Kærlighed til og Dygtighed i den fotografiske Kunst — som han for Tiden uddanner videnskabeligt ved den højere fotografiske Lærestalt i Leipzig — vil forlængst være hans Skolefæller og Lærere velkendt; han synes at have en Fremtid for sig i dette specielle Fag. Hans Bog, der kommer paa eget Forlag, og distribueres gennem V. Trydes Boghandel, vil sikkert blive Aarets soranske Julegave-Bog.

Vi skal i Soraner-Bladet komme tilbage til denne helt nye Begivenhed paa det soranske Felt; med Udgiwerens Tilladelse bringer vi her et af Bogens Billeder.

GAMLE SORANERE

Folkloristen, Dr. phil. *Ferdinand Ohrt* fyldte den 11. November 60 Aar. I den Anledning skrev »Berlingske Tidende« i sit Aften-Nummer for 10. November:

»En stille Videnskabsmand, et frisk og ejendommeligt Menneske med mange Interesser er Dr. phil. *Ferdinand Ohrt*, der i Morgen fylder 60 Aar.

Han er født i Sundeved af gammel sønderjyds Slægt, blev Student fra Sorø og vendte, efter at være blevet baade cand. theol. og cand. mag., tilbage til Akademiet som Adjunkt. »Bedste«, som han kaldtes af Drengene, var en elsket Lærer, men Svagelighed tvang ham i 1914 til at trække sig tilbage fra Lærergerningen, hvad der paa den anden Side blev hans videnskabelige Arbejde til Nytte. Allerede som Rus begyndte han at interessere sig for finsk Sprog og Folkeminder. Medens han var paa Sorø, foretog han (1906) Viseindsamlinger i Karelen; han har bl. a. behandlet og oversat Kalevala og skrevet en Finlands Historie (»Gamle Tiders Finland«), og han har paa Universitetet holdt Øvelser over Finsk. I Sønderjylland studerede han Sprogforhold i Sproggrænseegnene, og som gammel Teolog udgav han et populært Skrift om »Israels Profeter«. Hans Hovedinteresse blev dog efterhaanden Folkeminderne, som han vist kom ind paa via de finske Trylleformler. Et Arbejde fra dette Felt »Vrid og Blod« indbragte ham 1922 Doktorgraden, og en lang Række betydelige Arbejder er fremkommet fra hans Haand baade før og efter Disputatsen. Hans Forskning har da ogsaa indbragt ham ydre Hæder: han er Medlem af det danske Videnskabernes Selskab og korresponderende Medlem af Det finske Litteraturselskab etc.«

Det kan tilføjes, at Dr. Ohrt — vi tør sige: naturligvis! — er dekoreret med Ridderkorset af 1. Grad af den finske Hvide Rose.

Den 28. Juli iaar fyldte fhv. Censor, Magister *P. A. Rosenberg* 75 Aar. Fødselsdagen faldt midt i Ferietiden, hvor der

ikke var Lejlighed til at hædre ham, men nu indbyder en Kreds af Rosenbergs Venner, som ærer ham for hans personlige Egenskaber og for hans Indsats i vort Aaadsliv, til at deltage i en Fest for ham Onsdag den 6. December i »Le petit Trianon« paa Frederiksberg.

Tjenstgørende Forstkandidat i Skovdirektoratet *Alfred Gram* er under 23. Oktober udnævnt til Skovrider i Statsskovvæsenet. Den nye Skovrider, der er 36 Aar gammel, er Søn af afdøde Havebrugskonsulent Gram og blev Student fra Sorøe 1915 og Forstkandidat 1921. Efter et Par Aars Ansættelse ved Landbohøjskolen kom han ind i Statsskovvæsenet, og i fem Aar forrettede han Tjeneste paa Hørsholm Distrikt. Efter at have arbejdet i Skovreguleringen et Aars Tid, blev han ansat i Skovdirektoratet, hvor han har arbejdet siden. To Gange har han været konstitueret som Skovrider, paa Stenderup Distrikt og paa Bornholm. Som Skovrider bliver han ved at forrette Tjeneste i Direktoratet.

Under 6. November er Chefen for Søkortarkivets 1. Afdeling, Orlogskaptajn *Peder Carl Sophus Jensen*, R. af Dbg., udnævnt til Direktør for Arkivet og samtidig sat udenfor Nummer i Søofficerskorpset.

Den nye Direktør, der har faaet sin geodætiske Uddannelse ved Officersskolen paa Frederiksberg, er født den 17. Juli 1891 i St. Francisko; han kom i Sorø Skole 1902 og forlod den 1906 med alm. Forberedelseseksamen; blev Kadet 1907, Secondløjtnant i Flaaden 1911, Kaptajn i 1921 og Orlogskaptajn 1930. Han var med »Gejser«, da den sørgelige Eksplosionskatastrofe indtraf i 1923, og han hørte til de haardest medtagne af Ulykkens Ofre. Efter lange og indgaaende Behandlinger blev han dog helt rask igen og har siden 1926 forrettet Tjeneste som Chef for Søkortarkivets 1. Afdeling. Han er, skriver »Berl. Tid.« for 4. Novbr., kendt som en betydelig Geodæt og anset for at være en af de bedste Kendere af de danske Farvande.

Skuespillerinden Fru *Lulu Ziegler*, der i Sommer med megen Ynde gengav den trætte Skrivemaskinedame i en lille Sketch i Filmen »Med D. S. B. gennem Danmark«, havde den 26. November en betydelig Succes ved sit Forsøg paa en Genoplivelse af Begrebet »Litterær Varieté«. Det skete ved en Vise-Matiné i Riddersalen, og fortsættes der som begyndt, bør alle gamle Soranere skynde sig at se, hvad en kvindelig Student fra Sorø kan drive det til.

Rettelse.

Under Oktobernumrets Omtale af den nye soranske Dr. phil. *Christian Matras* siges det, at han er dimitteret 1918. Dette er urigtigt; Matras er gammelsproglig Student af 1920-Holdet, hvis nysproglige og matematisk-naturvidenskabelige Gruppe ogsaa kan opvise hver sin filosofiske Doktor, Kunsthistorikeren *Christian Elling* (se Soraner-Bladet Marts 1933) og Geologen *Svend Aage Andersen* (se Soraner-Bladet April 1932).

H. N. E.

Bogtrykker *Poul Hertz*, som i Midten af 80'erne gik et Par Aar i Sorø Skole, blev i 1887 Elev i sin Fødebys, Vejles, Latin- og Realskole, som han i 1889 forlod med Præliminær-Examen. I 1915 medvirkede han ved Starten af et Vejlers-Samfund, som hvis Formand han en Aarrække fungerede efter i 1921 at være traadt ud af Soransk Samfund; paa Vejlers-Samfundets Generalforsamling i Oktober iaar blev han valgt til dets Æresmedlem.

Bogtrykker Hertz har nu atter indmeldt sig i Soransk Samfund.

Cand. mag. *Erik Stubbe Teglbjærg* tiltraadte den 18. Oktober en Rejse Jorden rundt med »Monsunen« — en 20-Maaneders Ekspedition, som har til Formaal at indsamle zoologiske og etnografiske Genstande til vore Museer og Skoler, væsentlig i Troperne. Den første Jul agtes fejret i Gaitunsøen i Pannama; et af de Steder, som særlig skal undersøges, er Hovedjærgernes Land i Guinea.

Erik Stubbe Teglbjærg, der senest har været ansat som videnskabelig Assistent paa Insulinlaboratoriet i Gentofte, skal under »Monsunen«s nye Fart navnlig varetage de zoologiske Opgaver.

SORANER-AFTNERNE

Torsdag den 19. Oktober havde vi Aarets første Soraner-aften — dennegang i »Borgernes Hus«.

I Formandens Fravær bød Kontorchef *Ch. Louw* Forsamlingen velkommen og rettede en særlig Velkomst til Aarets Russer (der var kun mødt 5, de resterende ca. 50 havde ved et eller andet Uheld ikke faaet de udsendte Meddelelser). Efter at have rettet en særlig Tak til Aftenens Taler Hr. Retsformand *Boeg*, fik denne Ordet og holdt et meget interessant og fængslende Foredrag om »En Gammelsoraner som international Dommer«.

Retsformand *Boeg* fortalte først om sine Oplevelser som Dommer i de blandede Domstole i Kairo, og gennem de Exemples, Dommeren fremførte, fik man et levende Indtryk af de Besværligheder, der var forbundet med at sætte sig ind i Landets Forhold. F. Eks. oplevede Retsformanden, da han første Gang vekslede Penge i Ægypten, at faa lutter falske Penge igen. Det maa heller ikke have været nogen nem Situation at klare den første Retsdag, idet Retsformandens Kolleger »elskverdiggst« havde ordnet det saaledes, at han den Dag skulde være Enedommer!

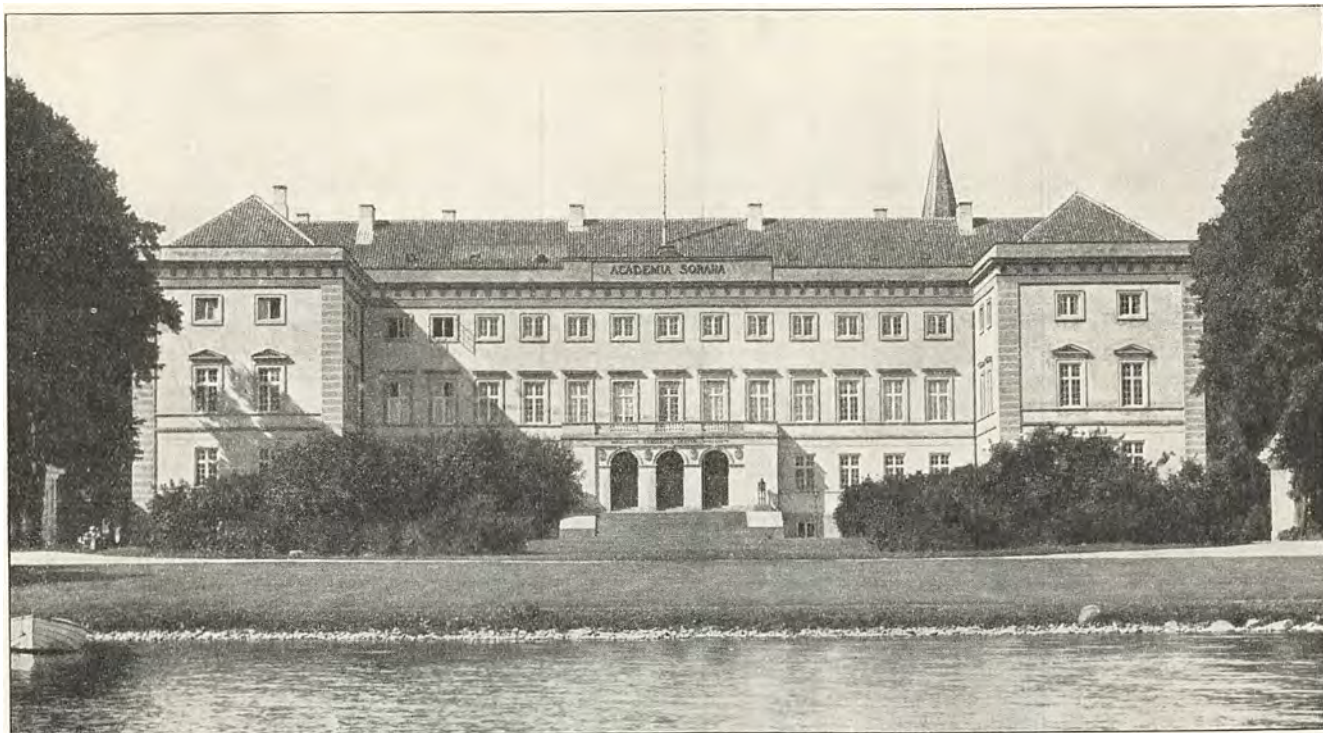
Senere var Taleren blevet opfordret til at overtage Stillingen som Retsformand for den Domstol i Konstantinopel — eller som det nu hedder: Istamboul — der afgør Stridigheder mellem Tyrkiet og Grækenland, hvor han kun blev bistaaet af en græsk og en tyrkisk Dommer, hvilket i Realiteten vil sige, at det var Formanden, der tog den endelige Afgørelse i de ca. 12.000 Sager, der hidtil er behandlet af Domstolen. Det bedste Bevis paa, hvorledes dette vanskelige Hverv er bleven røgtet, ligger vel nok i, at Forholdet mellem Tyrkiet og Grækenland nu er blevet et saadant, at der for første Gang i Verdenshistorien er undertegnet en Venskabstraktat de to Lande imellem.

Kontorchef *Louw* rettede en bevæget Tak til sin gamle Skolekammerat, fordi han i sin knapt tilmaalte Ferie havde ofret en Aften paa Soranerne og bad Forsamlingen med ham udbringe et »Leve« for den Mand, der paa saa storslaaet en Maade overfor Udlandet havde vist, hvad Danmark kan og vil.

Man samledes herefter i de tilstødende Lokaler og sludrede eller spillede Kort.

— — —

Næste Soraner-Aften finder Sted den 7. December i Tivoli-Restauranten (de kendte Lokaler) med Foredrag og Filmsforevisning af Ingeniør *Kristian Michelsen*, der vil meddele: Spredte Indtryk fra Hollandsk Indien. Og denne Gang vil der blive serveret de gule Ærter, uden hvilke en Soraneraften trods alt savner den rette Stemning og Hygge. Herom henvises til Annoncen paa Omslagets 4. Side.

SORANER-BLADET

18. AARGANG

Nr. 12

December 1933

TIL P. A. ROSENBERG DA HAN BLEV 75 AAR VED FESTEN FOR HAM 6. DECEMBER 1933

Ved den i Soraner-Bladets November-Nummer omtalte Fest for Magister P. A. Rosenbergs holdt hans yngre Skolefælle fra Sorø, Professor Vilh. Andersen, denne Tale, som han velvilligst har nedskrevet for Soraner-Bladets Læsere.

Ligesom den forrige Taler (Professor J. Østrup) har ogsaa jeg en Hilsen til P. A. Rosenberg fra Esrom Sø. Der bor vi begge, hver paa sin Side, ligesom vi aandeligt talt Livet igennem har haft hjemme paa hver sin Side af det samme Centrum. Men Afstanden er ikke større i Aanden som i Virkeligheden, end at vore Baade kan mødes midt i Søen og en Haand rækkes ud fra den ene og gribes fra den anden. Det er sket, og derfor staar jeg her i Aften. Det er en af de kønne Ting, Alderen kan bringe, at to Mænd mod Slutningen af Vejen mødes og besinder sig paa deres fælles Forudsætninger, deres fælles Hjem.

For jeg kan ogsaa hilse ham fra den Sø, hvor vi først havde hjemme. Der, i Sorø, har vi modtaget Forjættelsen — vi husker den nok begge:

Hellig er vor Ungdoms Lyst,
tillidsfuld sin Krans den sanker,
bag det muntre, lette Bryst
spire Aandens rige Tanker.
Med Fortrøstning Hjertet gaar
sin Forjættelse i Møde —
hellig er vor Ungdoms Vaar,
paa vor Kind dens Roser gløde.

Og der fik vi Hjemmets Afskedshilsen.

Integer vitæ! Klang fra Laurens Kroner,
følg nu Studenten skønt med danske Toner.
Ton ham i Sjælen Klosterskovens Susen,
Skovsøens Brusen!

Naar en gammel Mand faar saadanne Bud fra sin Ungdom, bøjer han maaske Hovedet eller slaar Øjnene ned. Det kan være af Skam over, hvor lidt af Forjættelsen han har faaet opfyldt, men ogsaa af Tak for, hvad den lovede ham.

Naar jeg, som jeg er vant til, ser historisk paa mine Forudsætninger fra Sorø, tænker jeg især paa to Kuld. Det ene er Studenterne fra Aarene omkring 1864: Schandorph, Otto Borchsenius og Herman Schwanenflügel. Det var de første »Soranere« i den nyere Tid, danske Humanister ligesom deres Forgængere i hundrede Aar. Schandorph var den ældste, fra Ingemanns Tid; han gjorde »det moderne Gennembrud« med, men blev dog ved at være Schandorph »fra Isle de France og Sorø Amt«, som han selv har sagt. Mit andet Bysbarn fra Ringsted, Otto Borchsenius, var med i det moderne »Opbrud« — det var vist ham, der brugte Ordet: Bevægelsen bort fra Georg Brandes; han var i Pressen Pennfører for »den danske Bevægelse«, altsaa mod Isle de France og for Sorø Amt, som Drachmann i Poesien havde noget mindre Held med end Johs. V. Jensen tredivede Aar senere med sin »jydske Bevægelse«.

Den tredje, Herm. Schwanenflügel, ogsaa en Gennembrudsmand, oplevede som ældre Mand, hvad man den Gang, i 1890's Aarene, kaldte et »sjæleligt Gennembrud«. Men hos ham var det ikke som hos Tidens unge Poeter Baudelaire og Verlaine, der brød igennem, men Toner fra Sorø, inderst inde fra, fra Ingemanns Konfirmationskantate: »Med Taarer dine Kristne smaa velsignet for dit Aasyn staa«.

Saa megen Litteraturhistorie var der ikke i det Hold, der var mig nærmest, Studenterne fra o. 1875. Men der var baade en Digter og en Videnskabsmand imellem: Herman Bang og Verner Dahlerup, og en, som var noget af hvert eller midt imellem: P. A. Rosenberg. Paa

den Tid var Hoff's Indflydelse begyndt, men næppe saa sikker endnu, som den virkede paa de senere Hold af soranske Humanister. Han var lidt af en »dæmonisk« Drillepind, før han blev en sokratisk Ironiker — han er nylig mindet som saadan i Wm. Norvins Afhandling om Sokrates i Universitetets Festskrift. At Bang og Dahlerup var hans Yndlinge, udtrykte han i en Tale ved den sidste Konfirmation saaledes: at han ikke kunde

lide Herman Bang og Verner Dahlerup, for de gik altid og disputerede, om Chr. Winther eller Paludan-Müller var subjektiv eller objektiv. Hvad de selv var, viste sig siden, da Dahlerup grundlagde den store Ordbog, som vel maa kaldes en objektiv Præstation af Rang, og Bang skrev sine meget subjektive Historier, de »tragiske Idyller«, som Rosenberg har kaldt dem.

Om Hoff heller ikke kunde lide ham, Rosenberg, ved jeg ikke. Men jeg gætter, at P. A. ikke har kunnet lide Hoff. Han var afgjort ikke Ironiker, men det modsatte: ivrig, ilter, ildfuld. Han var med et Ord *Dibbe*. Man havde kaldt ham saadan — »Store Dibbe« hed han til Forskel fra sine to yngre Brødre, som jeg gik sammen med, — maaske fordi han, naar han skulde forklare noget, for bare Iver ikke kunde give sig Tid til at sige: *Det be(tyder)*. Begge Dele, baade Forklaringsiveren og Meddelelsesfarten, er betegnende for ham. Han vil vide rigtig Besked, men hurtigt. Han har en Gang lært sig Portugisisk med kort Varsel for at kunne holde et Foredrag om Vasco da Gama.

Medens Dahlerup har imponeret mig ved, hvad han har i Reserve (der er mere i ham end den store Ordbog), har Rosenberg gjort det ved sin Overflod. Han var i Skolen Matematiker, men denne Matematiker blev ved Universitetet en Religionsfilosof. Og denne Filosof blev samtidig en Digter og denne Digter snart efter en Skuespiller, i al Fald baade Kunstplæser og Sceneinstruktør ligesom Bang (de havde begge paa Akademiet spillet sammen med Phister). Tilsidst blev denne

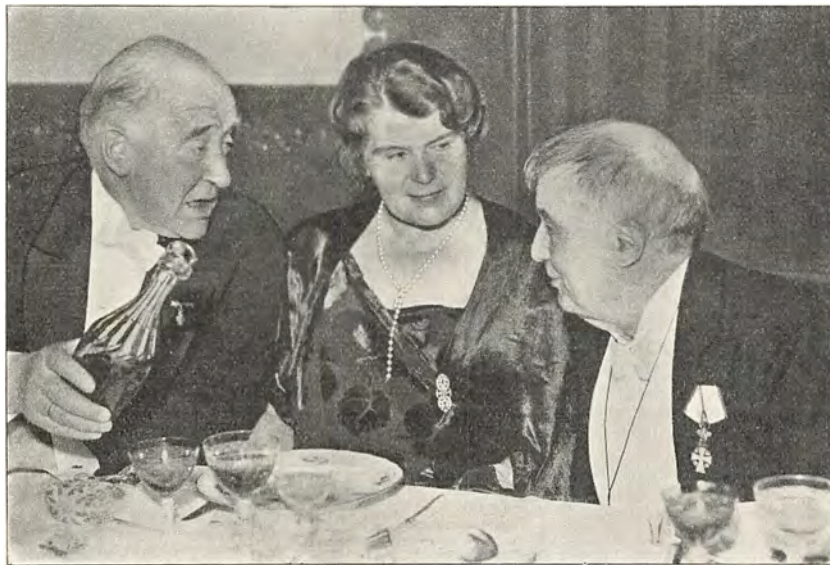
Scenemand en Censor, hvad han altid havde været, ikke med den blaa Blyant, men med det dragne Sværd, naar han nedlagde den moderne Litteratur.

For lige saa lidt som han hørte hjemme i Ordbogen, det maatte da være i et Konversationsleksikon (han redigerer f. T. et saadant i en Pavse), hører han til i den tragiske Idyl. Han har hjemme i Heltedigtet. Han har arvet det fra sin Fader, som ikke blot har disputeret for Doktorgraden om et Heltekvad og skrevet Skuespil om Heltesagn, men om den nordiske Aand skrevet et Heltedigt af en Litteraturhistorie: »Nordboernes Aandsliv fra Oldtiden til vore Dage«. Sønnen har fortsat det afbrudte Værk med et VerdensEpos: Grækeraanden —

Romeraanden —
Kristenaanden.

Endnu før han kom fra Sorø, var han blevet greben af et andet Heltedigt: Rasmus Nielsens Filosofi. Den vilde for en Grundtvig og Kierkegaard, Folket og Personligheden, det objektive og det subjektive, og grundede et Rige paa

Kundskabens og Korsets Træ tilsammen, som Henrik Ibsen sagde, for baade han og Bjørnson blev løftede af denne Tanke. Men over dette tredje Rige, som skulde hævde

Ved Festen for P. A. Rosenberg.
Vilh. Andersen. Fru Undervisningsminister Borgbjerg. Æresgæsten.

Danmarks og Nordens Magt i Aandens Verden efter det politiske Nederlag, gik Tidens Gang: 1870/71 og Bismarcks Tyskland, Georg Brandes og den franske Naturalisme, og baade Ibsen og Bjørnson gik med. Rasmus Nielsens Filosofi blev en Ruin og Rudolf Schmidts Poesi dens eneste Ekko. Men her fik Rosenberg i Studenteraarene Forjættelsen. Opførelsen af Rudolf Schmidts »Den forvandlede Konge« med den vælige Natur og den strenge Selvdøm i Mødet mellem Helten og hans Engel blev hans sceniske Oplevelse.

Hans Heltedigt blev ikke mindre tragisk end Herman Bangs Idyl, men paa en anden Maade. For Bang var det tragiske en Aftagtsfølelse, for Rosenberg blev det en Kraftkilde. Kraften deri viste han, ved at han ikke paa nogen Maade vilde spille tragisk Figur. Han har aldrig ømmet sig. Offentligt har han sjælden protestet mod den moderne Litteratur, han har gjort det ved at producere ud af en anden Aand end den og mindre i Bøger end ved at sætte sin Person ind. Det har han gjort paa Teatret, især da han i Samarbejde med C. Riis-Knudsen i den allermest moderne Tid gjorde Dagmar-teatret til en klassisk Scene, han skrev da selv baade heroiske og borgerlige Tragedier (siden ogsaa Lystspil). Og baade før og efter den Tid har han gjort det som Lærer, først i en Skole, saa over hele Landet og for hele Folket.

Første Gang, jeg kom ind i hans Spor var, da jeg for snart 50 Aar siden arvede hans Timer paa N. Zahles Skole. Jeg kom lige fra Eksamensbordet og udkrammede min

Filologi med den Virkning, at en af mine Tilhørerinder, en næbbet Backfisch, udbrød: »Gud, hvor De er lærd!« mens en anden rejste sig i yndig Forvirring og bad om Undskyldning, for at hun var falden i Søvn. Jeg forstod da, at jeg maatte dyppe — jeg havde nær sagt »dibbe« — i et andet Blækhus. Siden har jeg fulgt efter ham Landet over. Men medens jeg gerne har holdt mig til vort eget, har han øst af Verdenslitteraturens Forraad, han har faaet jyske Bønder til at opleve Dantes guddomme-lige Komædie (i hvilket andet Land var dette tænkeligt?). Han øste altid af Kilden selv, i de senere Aar har han, over Halvfjerds, lært sig Russisk og oversat Eugen Onegin. Efter Foredraget, gerne paa to, stundom paa tre Timer, ved Kaffebordet, hvor min Lilje forlængst var knækket, øste han endnu til langt ud paa Natten. Vist er han en af den danske Kulturs overflødige Begavelser.

Jeg siger saadant uden Ondskab. Han mener vistnok selv, at han har spredt sig for meget og koncentreret sig for lidt. Men han har ekspenseret sig, *payé de sa personne*, som Franskmændene siger. Ofret sit Liv hedder det i Tragedien. Men han spiller ikke med deri. Han har moret sig godt derved, siger han selv, og morer sig ved det endnu. Han har aldrig søgt sit eget, deri ligner han sin Fader, som han har nævnet som den ædleste Mand, han har mødt. Han har tjent en Aand, som han vidste var større end han, og en Aand Livet igennem.

Han har ikke været døv for det latinske Evangelium i Ingemanns Dimissions-Sang: »*Integer vitæ*, Klang fra Laurens Kroner« — Begrænsningens klassiske Evangelium. Hans Skrifter, ogsaa de om »Aanden«, er alle smaa Bøger, ikke Pakker; han giver Madvigs Syntaks samme Ære som hans gamle Matematiklærers (*Corfixens*) Undervisning.

Bag Horatses *Integer vitæ* har han hørt et andet Evangelium: Salige er de rene af Hjertet. Derfor skal Ungdomssangen — *Jens Paludan-Müllers* »Translokations-Kantate« — i Aften have det sidste Ord om ham som en opfyldt Forjættelse. Han har holdt sin Ungdoms Lyst hellig, han har tillidsfuldt sanket sin Krans, i hans muntre Bryst er der modnet rige Tanker.

Derfor takker vi Dem, store *Dibbe!* mer endnu end for Deres Alsidighed, Frødighed og Kraft, for at De sidder her med Deres Drengøjne og Deres 75 Aar, uberørt af Livet, ren af Hjertet.

Liflig — liflig er vor Ungdoms Lyst!

Vilh. Andersen.

CARSTEN HAUCH OG PEDER HJORT

VENSKAB OG FJENDSKAB

Af Lektor, Dr. phil. *Kjeld Galster*.

Da Hauch i September 1829 var kommet til Sorø, var en af de første, han opsøgte, Peder Hjort, hans Kampfælle fra Fejderne i Ungdomsårene, skånselsløs og fanatisk som han selv.

De mange Års Adskillelse var som blæst bort, han syntes straks om ham: »Hiort er et meget fortræffeligt Menneske, og har virkelig Hierte og Hoved paa rette Sted, han vil sikkert ikke vakle fra det, han anser for Ret og Godt. Jeg troer, han burde været over i det bor-

gerlige Liiv, han har en overordentlig Diervhed, er en treprenant, og veed at benytte Øieblikket og trækker saalænge om med de Mennesker, han har at gjøre med, til de endelig maae gjøre noget godt, enten de ville eller ei. Han kiender alle Forhandlinger herude saa godt, at han, naar man vil vide noget, der er skeet, er bedre end enhver Protokol.« (20. Dec. 1829 til Oehlenschläger.)¹

Deres Samvær indskrænkede sig ikke til det mundt-lige; men når de sad i deres Studereværelser og havde noget på Hjerte, måtte dette straks meddeles den anden, og et »Sendebrev« blev skrevet og sendt afsted med Pigen, der, hvis hun var ny og ukendt med Husets Skik, smilede over de underlige Herrer. Undertiden gik saadanne Sedler flere Gange om Dagen frem og tilbage mellem Studereværelserne.²

Hjort var i Besiddelse af praktisk Sans, i høj Grad af denne Verden, og Hauch, der så ofte svævede i Skyerne, appellerede ofte til hans Hjælpsomhed, som naar han skriver: »Troer du ikke at man kunde formaae Kammerraad *Povelsen*^{2a} at lade en Kakkelovn opstille i det øverste Værelse? Uden at dette skeer, seer jeg ei, at jeg kan boe i mit Huus med Familie. Tal endelig til ham derom, det er især derfor, at jeg skriver Dig disse Linier« (Kbhvn. 3. Febr. 29).

Når man sad ved sit Arbejde, var det så behageligt straks at kunne spørge og få Svar: »Tilgiv at jeg endnu bebyrder Dig med flere Spørgsmaal. Da jeg intet godt Lexicon har, maa jeg undertiden spørge om Ting, som ellers ei behøvedes. 1) Unverantwortlich er dog vel Tydsk? — — 4) skal man sige: Es giebt nur Einen hier im Lande, wie er eller wie ihn.« (Hjort sendte ham meget fornuftigt — vel også for at aflaste sig selv lidt — nogle tyske Leksika, og Hauch lod Pigen stikke i Rend med følgende »Sendebrev«: »De tyske Lexica ere mig til megen Nytte og jeg takker Dig derfor«. Engang begyndes der: »Jeg har i Dag mange Spørgsmaal at gjøre Dig.«

Der kunde også være Råd at hente for den iltre Hauch hos den, man kan næsten sige professionelle Polemiker Hjort: »Jeg finder Liunges³ Fremgangsmaade meer end uartig, og tænker derfor at sende ham indlagte Brev, som jeg tilsender Dig, for at Du kan see, om krænket Forfatterforfængelighed driver mig forvidt.«

Det, at de dannede en Slags Doublealliance i disse Års Stridigheder, bandt dem naturligvis sammen med stærke Bånd. Med levende Interesse drøftede de med hinanden Artikler skrevet af dem, imod dem eller om dem.

Også på den indre Front, under Stridighederne på Akademiet, stod de Ryg mod Ryg. Hjort nærede overfor Direktør Tauber en kvalificeret Foragt (hans Opposition skyldtes det for en stor Del, at Tauber trak sig tilbage 1830) og Hauch fulgte ham med Beundring: »Det har moeret mig meget at læse Dit Brev til Tauber. Tak fordi Du sendte mig det. Jeg troer just det er et Ord paa rette Sted; man maa være saa bevandret i Reglement og Anordninger som Du for at kunne skrive

¹ Brevene til Oehlenschläger er utrykte og findes i Det Kgl. Bibl.

² Også Hauchs Breve til P. Hjort findes i Det Kgl. Bibl. En Del af dem fra før 1836 er trykt i Udvalgte Breve til P. Hjort I. 1867. De senere er alle utrykte.

^{2a} Sorø Akademis Godsinspektør.

³ Redaktør af Københavnsposten.

det.« Man kan skimte, hvorledes den magtsyge og kivrægtige Hjort får den umistænksomme Hauch ud i Strid om Ting, der nok er Bagateller, men hvis Afgørelser alligevel, da Personerne stod så skarpt overfor hinanden, efterhånden skulde bestemme, om Magten var Taubers eller Hjorts: Talen på Kongens Fødselsdag plejede at blive holdt om Formiddagen; et År har Tauber imidlertid ønsket, at det skulde ske om Eftermiddagen og fået Talerens, Hauchs, Sanktion. Så har denne imidlertid hørt — vel af Hjort — at dette ikke var »antaget«, og han skriver da følgende Sendebrev: »Etatsraad Tauber er en Luskus; han har selv bedt mig om at holde Talen om Eftermiddagen. Da jeg ei vidste, at dette ei var antaget, gav jeg efter for ham, da Tiden var mig ligegyldig. — Medfølgende Brev vil jeg sende Tauber, dog ei uden Din Tilladelse.« Brevet ledsager Hjort i sin Udgave med følgende orienterende Bemærkning: »Billetten er ikke uvigtig som Vidnesbyrd om denne Intrigemagers Dristighed.« Men den viser unægtelig også noget om Hjort!

Vigtigst er dog den Betydning, Hjort havde for Hauch som Digter. Han opmuntrede ham, som da han sendte ham »En Læsers Mening om Vilhelm Zabern« i en glad Privatskrivelse. Han hjalp ham ved at skrive så vidt muligt rosende Recensioner af hans Værker. Og han gav ham Råd under Udarbejdelsen, ofte fornuftige Råd, som Hauch fulgte. Dette kan konstateres for Maastrichts Belejring, Guldmageren og En polsk Familie.

Men hvor meget Hauch end beundrede Hjort, var han dog ikke blind for hans Fejl: »Man taler igjen om, at Hiort skal være vor Direktor,⁴ men det tænker jeg dog ikke. En Direktor i Sorø maa besidde baade Kraft og Humanitet og Conduite, og af disse tre Requisita mangler Hiort aabenbart de to; naar man imidlertid er entreprenant og ingen Midler og intet Arbejde skyer, kan man sætte meget igiennem her i Verden, saa vi maa være beredt til Allehaande. Uden stærke Uartigheder slipper vi ikke, hvis han kommer til Roret« (29. Sept. 1836 til Oehlenschläger.) — »Man taler igjen stærkt om, at vi skulle have Hiort til Direktor. Gud beskiære os et mildt Herskab.« (21. Sept. 1836 til Boye).

De ret stærke kritiske Udtryk viser, at Venskabet kun stammede fra Interessefællesskab, hvilede på fælles Sympatier og Antipatier i Ideernes Verden, men ikke på nogen Sindenes Overensstemmelse. De to Venner var grundforskellige.

I omtrent en halv Menneskealder varede dette Venskab; så kom Bruddet.

I 1841, efter *Bredsdorffs* Død, var der kommet en ung energisk Lektor, *Japetus Steenstrup*, til Sorø. Om Arbejdsforholdene ved Akademiet skrev han (til Prof. Reinhardt⁵): »Til min faderlige Ven være det sagt i al Forsørlighed, at jeg for min Part umulig kan tie, hvis denne Søvnighed og Uforsvarlighed ikke bortfalder. Hvilken Interesse skulle vi have af at læse, naar af 5—6 Studerende, der er det hele Antal, kun 1 eller 2 kommer, og det ovenikøbet kun paa *Omgang*, naar af disse to Stykker ikke een er i Stand til at skrive noget sammenhængende Collegium, naar de alle uden Undtagelse ere saa

⁴ *Estrup* var lige gået af.

⁵ Den følgende Skildring bygger paa Mindeskr. f. Jap. Steenstrup. 1914, Sorø II. 1931, samt utrykte Breve fra Hauch til Hjort og Akter fra Rigsarkivet.

døde, ja stendøde, at det er dem uden Forskel, enten man fortæller dem det ene eller det andet, . . . naar af dette ringe Antal af 2—3 Tilhørere, eller ogsaa dem alle 6, ikkun een efter Tur eller efter Fag tilsyneladende følger Foredraget, medens de andre spøge, gabe eller foretage dem uvedkommende Arbejder i Timen (Afskrivning, Brevskrivning), naar de, Reglement og Statuter uagtet, sende Afbud eller uden dette blive borte og dog ikke forsømme den daglige Ridetime, som følger umiddelbart derpaa, naar de ansee det for en Barmhjerlighedsgerning, at de nu og da vise sig i Auditoriet, naar de af 4 Timer i en Uge forsømme de 3, fordi de ikke kunde forsømme Klapjagterne, naar de lade Lektorerne staa og vente paa Kathedret 1—1½ Kvarter, inden de komme, og dette er en daglig Vane, hvorpaa de synes at have Hævd, naar de ved Fremvisninger af Genstande, som f. Eks. Forsteninger eller levende Væsener til Sammenligning, ikke ville skænke disse et Øjekast fra deres fremmede Beskæftigelser, ja ikke engang kunne ved Lektorens direkte Opfordring til dem bringes til at se paa dem? Dette er ingen Overdrivelse, og endnu i Dag, uagtet al min Klagen, uagtet saa at sige en næsten enstemmig Klage fandt Sted i samme Retning, har jeg ikke kunnet spore en Forandring. . . . Det er haardt at erfare sligt, men endnu haardere at se saa mange Mænd taale sligt upaataalt og være til Skandale.«

Medens det her mest er Studenterne, der kritiseres, er det i en noget senere Udtalelse (10. Novbr. 1842) overvejende Lærernes Energi og Arbejdsmod, der omtales: »Der er virkelig noget sørgeligt ved at se vor hele Fremgangsmaade, noget trykkende, der ogsaa afspejler sig i de fleste Læreres Ansigt og Humeur, hos mange uden at de ville vedkende sig det. Der er en saagennemgribende Mangel paa Flid, energisk Flid, og al *indre* god Takt, at faa Skoler skulle opvise noget lignende; derhos er der en saadan Aandsløvhed i alle Retninger, at der aldrig er Udsigt til at faa en aandsfrisk Student, saa mange gode og brillante Hoveder der end opvises hist og her, især i de lavere Klasser. Det er min faste inderlige Overbevisning, at vi moral-mæssig slaa dem ihjel. Statuter og Direktor ere lige meget Skyld deri.«

I Udtalelserne er der selvfølgelig — trods Steenstrups Ord — nogen Overdrivelse, men de giver Grundstemningen, Studenternes Ligegyldighed overfor Docenterne og Docenternes Irritation overfor Studenterne, der måtte give et slet Resultat.

Steenstrup var Hauchs nærmeste Fagfælle — i de første Sorø-År havde han ogsaa haft hans Fag, Botanik og Mineralogi — så de giver i særlig Grad Hauchs Arbejdsvilkår. Men der var unægtelig den Forskel, at Steenstrup med Sjæl og Sind var inde i sin Undervisning, medens Hauch havde sit Centrum andetsteds, så Miseren ikke gik ham på Nerverne, han fandt sig i Unoderne, der jo ogsaa gav ham Udsigt til Fritimer.

Ved denne Tid begyndte ogsaa Angrebene på Akademiet udefra. 22.—24. Jan. 1842 stod der i »Fædrelandet« en meget skarp Artikel (af W—n), der udtrykkelig havde til Mål at slå Institutionen ihjel.

Hauch havde alleerde 22. Jan. ment at måtte præcisere sit Standpunkt overfor sin gode Ven Hjort, der var Akademiets varme Forsvarer:

»Jeg skylder Dig den Erklæring, at jeg ogsaa er af dem, der troer, at en Deling af Academie og Skolen bør forsøges, thi den dobbelte Virksomhed som Skolemand og Docent forekommer mig selvmodsigende og for-

dærvelig for den Videnskab man driver. Dernæst troer jeg det og en Grundfeil, der nedværdiger Adjuncterne i Disciplenes Øine, at de ikke faae Lov til at læse i øverste Classe.«

Alligevel skrev Hjort, da han havde læst nævnte Artikel, til Hauch og bad ham modgå Angrebet. Hauch svarede (27. Jan.) med følgende »Sendebrev«:

»Jeg har ikke læst dette Stykke med den Indignation som Du, thi i det Hele synes jeg, at der udtales Sandheder deri, som jeg ikke kan nægte, saaledes er det sandt, at der for de enorme Summer, Sorøe koster, udkommer et ringe Resultat, det er sandt, at der, trods al Ødslen, anvendes skammelig lidt paa de virkelige litteraire Fornødenheder, som paa Bibliotek, Samlinger etc., det er sandt, at vi som Videnskabsmænd ere i en ufordeelig Stillings, det er sandt, at det Polyhistorie, der drives, betager Lyst og Kraft til Arbeide i senere Aar, saa at vore Studenter ere matte og ligesom bedragne for deres friske, ungdommelige videnskabelige Liv, det er ligeledes sandt, at de ydre Opvækkelsesmidler mangle, der opstaae ved Overgangen fra Skole til Universitetslivet etc. Da jeg nu erkiender dette, saa kan jeg ikke skrive mod Stykket, uagtet jeg, med Hensyn paa min egen poetiske Virksomhed, hellere bliver i Sorøe, end jeg vandrer til Kiøbenhavn.«

Hvor nærgående Artiklen i »Fædrelandet« var, viser følgende Skildring fra det lille Skolesamfund: »Enhver som blot en eneste Gang har besøgt Sorø, vil snart allerede i den *selskabelige* Tone og Omgang have bemærket en Sneverhertighed, en Hængen ved Smaaligheder og Petitesser, en vigtig og ængstlig Drøften af uvedkommende Bagateller, som at en Skoledreng for 8 Dage siden har været næsvis mod en Lærer, eller en Student har sovet paa Auditoriet, saa man troer sig hensat i en Kreds af pedantiske Skolemænd, der ikke engang under et Øiebliks Samtale i et Selskab kunne ryste Skolestøvet af sig.« Der er næppe nogen Tvivl om, at Artiklen var inspireret fra Skolens egen Kres, og Hjort gik da så vidt, at han insinuerede, at *Fru Hauch* havde skrevet den.

Hendes Mand svarede (30. Jan.): »At min Kone ikke har skrevet Stykket, det kunde vi til Nød begge med Eed bevidne, at det overhovedet er gaaet ud fra nogen Lærers Huus, anseer jeg kun lidet sandsynligt; i det mindste føler jeg, at hvis jeg havde skrevet Stykket, vilde jeg ogsaa kiækt vedgaae det.«

Så påstod Hjort, at hun havde inspireret Artiklen, men ogsaa det nægtede Hauch (samme Dag): »Jeg forsikkrer Dig paa, at min Kone lige saa lidet har staaet bag ved Stykket, som hun har skrevet det, men det vil jeg ikke fragaae, at hun end mere ubetinget end jeg finder det grundet, og at hun har glædet sig derover.«

Hjort har så meddelt, at han vist vilde skrive derimod, og i sit Svar (1. Febr. 1842) har Hauch saa ment at måtte give ham en lille Advarsel: »Hvis Du, som jeg ikke anseer for urimeligt, skulde bestemme Dig til at skrive imod eller at give nogle Oplysninger med Hensyn til det Stykke, der har staaet i Fædrelandet mod Sorøe, saa beder jeg Dig for Sagens egen Skyld ikke indlade Dig paa at godtgøre, at Directoren har været rundhaandet imod os (eller i det mindste ikke knap) med Hensyn paa Samlinger, da Du derved upaatvivlelig vilde tvinge Steenstrup og maaskee ogsaa mig til at opponere derimod; men det kunde aldrig være til Nytte for Sagen,

om der saaledes offentlig viste sig Dissens mellem Lærerne.«

Dette Mellemværende har utvivlsomt sat noget ondt Blod, men til et fuldstændigt Brud skulde det komme under det store Slagsmål på Sorø Akademi i Året efter.

I December 1842 døde *Waage*, Akademiets 3. Direktor. Hjort havde været stærkt på Tale ved Taubers Afgang (1830) som ogsaa ved Estrups (1837); nu fik han

Carsten Hauch.

Tegnet af J. F. N. Vermehren 1847.

sin tredje Chance, og der er ingen Tvivl om, at han både følte Lyst og havde Energi til at tage fat. Hans Muligheder var ogsaa betydelige: »Jeg kan ikke see Andet, end at der, naar man vil træffe et fornuftigt Valg, ei er Andre at vælge imellem end *Fogtmann*⁶ og dig; imidlertid formindsker det meget den Fordeel, man kunde vente sig af hans Valg, at han intet Lectorat vil have«, skrev Hauch.

Så let gik det imidlertid ikke.

Allerede i Januar 1843 tørnede de modsatte Meninger om Sorø's Fremtid voldsomt sammen baade i Københavns og i Sorø.

Kort efter Nyår udarbejdede Direktionen et foreløbigt Forslag om Skolens Adskillelse fra Akademiet, og i de samme Dage indsendte Hjort direkte til Kongen et Andragende om at bevare Forbindelsen, thi »plukker man Blomster fra Stilk og Rod, så kan den blot kunstigen bevares i kort Tid.«

⁶ N. Fogtmann (1788—1851), Lektor i Sorø i Religion 1822—1830. Professor i Kbhvn. 1830. Biskop i Ribe 1831, i Ålborg 1833.

Ved Akademiet herskede en næsten feberagtig Opvildelse. Det var jo Skæbne-Timen. Skulde Lektorernes utilfredsstillende, elendige Arbejdsforhold vedvare, eller vilde der ske Forandring, og altså Bedring? »Alle Gemytterne ere her i Forvirring og Fornkyttelse over det Rygte, at Akademi ikke bliver skilt fra Skole; det er en himmelraabende Ubillighed mod Lektorer, Adjunker, Elever. Hvor mange hundrede Mennesker skulle dog være Offerer for et saadant Sammensurium. Kun een eneste, kun den berømte og berygtede soranske Toreador strider og kæmper for den evige Forbindelse.« (Steenstrup. 19. Jan.)

Det er som Tordenluften før store Begivenheder, Krig eller Revolution: »Alt er her i den yderste Spænding . . . Der sker vist Revolte, om Adskillelsen ikke finder Sted.« (Sm. 21. Jan.)

Da sprang »den soranske Toreador« ned på Arenaen. direkte rettet mod selve den høje Direktion: Man burde reformere, det var *uværdigt* for Regeringen at have saadant Hastværk med at amputere, ophæve og udstryge. — Hvad man end kan bebrejde Hjort — *Mod* manglede han ikke.

Nu var der Revolte i Sorø. De øvrige Lektorer samledes straks (29. Jan.) til et Læremøde for at drøfte Spørgsmålet, og det blev overdraget Hauch at meddele Hjort Resultatet af dette. Han gjorde det ved følgende ubehagelige »Sendebrev« (31. Jan.).

»Det er bleven mig overdraget paa de fleste af vore Collegers Vegne at tilmelde Dig, hvad Du naturligvis ikke bør være uvidende om, at vi alle (paa Lütken, Kielsen, Povelsen, og Lorentzen nær) have underskrevet en Indstilling til Directionen, hvori vi erklærer os for den Mening, at Sorø — Academie og Skole bør adskilles. Jeg bør heller ikke forholde Dig, at dit Stykke i Kiøbenhavn's Posten har givet Anledning til denne Reaction, der nødvendig — da det ellers kunde se ud, som din udtalte Mening deltes af eller i det mindste ikke fandt Modstand hos de fleste andre Lærere — derved maatte fremkaldes. Jeg tænker for Resten ikke, at Du vil misbillige, at vi have afholdt os fra i de offentlige Blade at fremtræde som dine Antagonister i denne Sag, da enhver sliq Strid mellem Colleger afgiver et Skuespil for Publikum, der, naar ikke høiere Interesser absolut fordrer det, hellere bør undgaaes. Jeg maa endnu tilføie, at vor Indstilling er en simpel Erklæring, uden Forsøg til nogen hverken almindelig eller detailleret Giendrivelse af Modgrunde, hvortil vi dog, hvis Directionen ønsker det, have erklæret os at være beredte.«

Den hertil svarende Erklæring, underskrevet af 17 Lærere, indsendtes til Directionen.

Hjort var rasende. Han skrev et — sikkert meget frygtigt — Sendebrev til Hauch, hvori han påtalte, at han ingen Underretning havde fået om Aktionen, og forlangte at blive underrettet derom, når Kollegerne agtede at foretage sig noget i Sagen.

Hauch svarede:

»Jeg har hørt flere (skiønt langt fra ikke alle) Læres Mening med Hensyn paa dit Forlangende. Deres eenstemmige Svar var, at de i intet Tilfælde vilde gaa nogen Krogvei, men at de paa den anden Side aldeles ikke kunde paatage sig den Forbindtighed eller Forpligtelse, som Du fordrer, da Omstændighederne kunde gjøre sligt umuligt, og, som En af dem lagde til, da Du jo heller ikke har anseet Dig for forpligtet til at meddele dem, hvad Du skrev i denne Sag. At Du naturligvis

har fuld Ret til fremdeles at yttre Dig offentlig i denne Sag, og at vi ikke kunne falde paa at ville lægge Hindringer i Veien for Udøvelsen af denne Ret, falder af sig selv.«

Striden fortsattes, såvel på Lærerværelset som for åbent Tæppe — med den største Voldsomhed; således skrev Kollega Hjort om Kollega Steenstrup: »Hvis han krænker mig det mindste mere . . . , saa hugger jeg til og mærker ham for Livstid.«

Endelig i Marts resolverede Kongen, følgende Directionens Indstilling, at Skolen skulde skilles fra Akademiet (Bojesen blev Leder af hin, Ingemann af dette).

Afgørelsen var faldet, men Kampen vedblev. Toreadoren kunde ikke forlade Arenaen, måtte, trods Faren, standig tirre de vrede Dyr, der stangede efter ham.

Ved et Læremøde 10. April vedtoges 5 §er til Nyordning af Akademiet med alle, også Hjorts, Stemmer. 11. April indsendtes de til Directionen, men da de 12. April skulde protokolleres, protesterede Hjort: Udtrykene i Indledningen var for stærke, i denne Form kunde han ikke antage §erne; han afgav dissenterende Votum, og klagede derpå i Skrivelse efter Skrivelse til Directionen.

I den Anledning måtte hver enkelt Lærer afgive en vidtløftig Erklæring til Directionen (hvor var Forvirringen mon størst, i den polske Rigsdag eller den soranske Lærerforsamling?). Hovedpunkterne af Hauchs Erklæring (2. Okt. 1843), der fylder ikke mindre end 5½ tætskrevne Foliosider, lyder:

»Hvilken Forvirring og Uklarhed i alle Forhandlinger maa der ikke flyde af en sliq Maade at udbygge sine Ord paa, og kan denne Svæven mellem forskellige Fortolkninger af Udtrykkene give Talen den Fasthed og sikre Holdning, som man maa ønske, naar man skal bygge derpaa.

Denne Forbeholdenhed, denne Mangel paa Aabenhed, denne besønderlige Fortolkningsmaade . . . var det uidentvivel, der gav Anledning til, at de fleste af Lectorerne, nemlig Professor Ingemann og Professor Henriksen mundtlig og Lectorerne A. Rothe, W. Rothe, Steenstrup og jeg selv skriftlig erklærede sig imod en sliq Fremgangsmaade. Vi troede nemlig at have Ret til at fordrer, at Enhver der sidder i en sliq Forsamling ikke skal underskrive i Tillid til, at det, han underskriver, er utydeligt, . . . vi troede, at man ikke skulde sidde taus eller endog synes at billige Beslutninger, mens de bleve fattede, for siden hemmelig eller aabenbar at føre Klager derover til sine Foresatte; thi herved meente vi, at enhver Forhandling maatte forvirres, da man saaledes aldeles ikke var sikker paa hvad Vedkommende vilde og ikke vilde, hvorved da igjen den indbyrdes Tillid maatte svækkes og Misforstaaelser blive uundgaelige, og hvorved det blev umuligt at komme til noget sikkert Resultat. . . . Vi meente endelig, at den, der gjorde sig skyldig i sliq Fremfærd, maatte . . . tabe sine Collegers Tillid og udsætte sig for deres retsfærdige Dadel. Har Professor Hiort altsaa hørt alvorlige og strenge Ord, saa meente vi, og meene vel endnu, at disse vare nødvendige Følger af hans egen Handlemaade, og er han omgivet af et Net, som han siger (s. 8de Skrivelse til Directionen), saa meene vi, at ikke vi, men han selv har flettet det, og at han selv har indspundet og indviklet sig deri. . . .

Til Slutning troer jeg allerærbødigst at burde ansøge Directionen om, at det maatte betydes Prof. Hiort, at

han beflitter sig paa en mere ligefrem og mindre forbeden Fremgangsmaade i Fremtiden, og at han tillige holdes til at udtrykke sig simpelt og efter den almindelige Sprogbrug, og ikke tillades med saa stor Vilkaarlighed at fortolke sine egne og Aandres Ord.«

Så vidt var det altså kommet med de to gamle Venner, de stod, anklagende hinanden, for deres Overordnede, Hauch ansøgende om en direktionel Irettesættelse til Vennen gennem de mange Aar (som Hjort også fik!).

Hauch havde nok også før været klar over Hjorts Brist. Allerede 1836 havde han jo skrevet: »Man taler igien om, at Hiort skal være vor Direktor, men det tænker jeg dog ikke. En Direktor i Sorø maa besidde baade Kraft og Humanitet og Conduite, og af disse tre Requisita mangler Hiort aabenbart de to; naar man imidlertid er intreprenant og ingen Midler og intet Arbejde skyer, kan man sætte Meget igiennem her i Verden, saa vi maa være beredt paa Allehaande. Uden stærke Uartigheder sliper vi ikke, hvis han kommer til Roret. . . . Gud beskiære os et mildt Herskab.« Hidtil havde imidlertid Hjorts gode Egenskaber, hans Klogskab, Interesserthed og Hjælpsomhed været overvejende, og det, at Hauch og han dannede en Enhedsfront uadtil. Så sent som lige før Sammenstødet havde han kunnet skrive: »Du er en fortræffelig Mand til at staae ved Siden af en Poet. Vi trænge Alle til en slig klog Paaminder, og jeg har bestandig haft Fordeel af at følge dine Raad.« (25. Maj 1840.) »Du har bestandig viist Dig som en ærlig Ven baade af mig selv og af min Muse og hendes Skiebne.« (8. Dec. 1841.) Men det gik her, som så ofte: først når Omgivelsernes uheldige Egenskaber mærkes indenfor ens egen Interessesfære, kommer de fuldt ud til vor Bevidsthed.

Således altså også her: Hauch har fundet så mange Brist i Hjorts Karakter, så mange Irritamenters hos ham som Kollega, at Vægtskålen med hans Kvaliteter og gode og hjælpsomme Handlinger er vipet til Vejrs. Og Hjort har vel følt sig svigtet af Vennen. Venskabet var splintret. Indtil Januar 1843 var der vekslet over 1000 »Sendebreve« imellem dem (568 fra Hauch til Hjort er bevaret), så bliver der pludselig dødsstille, og bortset fra et Par enkelte Linier skulde der gå 17 År, før der atter kom Forbindelse. Så grundigt var Bruddet.

HAUCH OG INGEMANN

En Brevveksling.

Paa Gyldendals Forlag har fhv. Pastor M. Hatting, hvis Husstru er en Descendent af Carsten Hauch, udgivet en Samling paa et enkelt nær hidtil utrykte Breve, vekslede mellem Hauch og Ingemann, efter at Hauch var draget til Kiel i Marts 1846. Den Hauchske Del af de 53 Breve er langt den største og værdifuldeste; den giver, som Breve ikke skrevne med Offentliggørelse for Øje altid vil gøre, et langt stærkere og rimeligvis rigtigere Indblik i Forfatterens Personlighed, end alle hans mange Publicationer evner, og Bogen vil derfor være et vigtigt Kildeskift, om nogen engang vilde tage denne mærkelige Skikkelse i dansk Litteratur op til monografisk Behandling.

Udgifveren har selv gjort det i den omfattende Indledning, hvormed Bogen begynder, og i et omfangsrigt Noteapparat. Mod hans Opfattelse af Hauch, der jo nok er præget af Udgifverens Forhold til Slægten, er der allerede rejst ret vægtige Indvendinger, navnlig i en Anmelder-Kronik af Professor Paul

V. Rubow i »Berl. Tidende« for den 7. Decbr., der bl. a. indgaaende beskæftiger sig med Hauchs berygtede Brug af H. C. Andersen som Model for Digteren Eginhard i Romanen »Slottet ved Rhinen«, der udkom i 1845. Hverken denne Anmelder — eller Professor Vilh. Andersen i en Kronik i »Dagens Nyheder« for den 5. Novbr. d. A. — har mere end blot antydet det langt ældre Mellemværende mellem de to fra Hauchs tidlige Sorø-Aar, da Hauch tog haardt paa Forf. af »Fodrejsen« (hvori Andersen havde været noget kaadmundet overfor Hauchs tidlige Dramaer), hvorfor H. C. Andersen i et nyt Oplag revancherede sig i Omtalen af »den sorte tragiske Hanskat« — man kan ikke lade være at more sig over dette Udtryks Sætten-paa-Plads af en Forfatter, der i vel høj Grad tog — og vedblev at tage — sig selv meget højtideligt. Men for denne Næsvished havde Andersen ikke faaet sine Stryg, og det er højst sandsynligt, at en — maaske halvt ubevist — Lyst til at give Skosen tilbage med Renter drev Hauch til den med Foje skarpt bedømte og utilgivelige Brug af H. C. Andersen som Model for den tilsidst sindssyge Poet — samtidig med at Hauch og Andersen jævnlig mødtes paa selskabelig og venskabelig Grund.

For et Afsnit af Sorøs Historie er den nysudgivne Brevveksling ikke uden Værdi. Rørende er Hauchs Savn i Kiel af hans Bolig paa Store Gade i Sorø. I det gærende, politiserende, uvenlige Kiel længes han efter »det fredelige Hjem, hvorfra vi drog bort . . . de stille Drømme i Sorø, i Haven, ved Søen, paa de stille Spadseregange, og hine Samtaler med beslægtede Aander og Naturer, hvorved Aanden blev mere frisk og Hjertet slog varmere,« »ikke mindst, naar jeg tænker paa enkelte af mine Venner, paa Lütken, paa Dem og Fru Ingemann; dem faar jeg aldrig erstattet og vil ikke engang have det, thi af vore Venner skulle vi ingen Dobbelteksemplarer have, og Gud være lovet, de existere da heller ikke« . . . »Alt dette savner jeg, og dertil mit lille Huus og min Have, hvor jeg selv havde plantet hvert Træ, hver Blomst og hver Rosenbusk«. Men naar han savner »en slig fredelig, skøn Tilværelse som Deres [v: Ingemanns], hvori Livet selv vorder ligesaa klart som Søen ved Deres Bolig i dens bedste Øjeblikke« — saa maa Sorø Søs Vand enten have haft en noget anden Art i Hauchs Dage, eller ogsaa maa denne Naturforsker ikke have haft Blik for, at Sorø Sø med dens Plankton-Indhold er noget af det uklareste, nogen Indsø kan have! Ellers er Billedet rigtignok noget misvisende.

Samlingen slutter med to højst karakteristiske Breve til Hauch fra Fru Ingemann — man ønsker blot, der havde været flere, for hun er ingen ringe Brevskriver, og den skæve Bedømmelse af hende for hendes ulykkelige Maleriers Skyld kunde nok trænge til derved at opvejes. I det hele kan denne paa Aandsindhold rige Bog, fremkommen i en saare aandsfattig Tid, regne med en sikkert lille men lige saa sikkert stærkt paaskønnende Kreds af stilfærdige Læsere, som vil sukke: fuimus Troes! hgo.

SORANSKE PENNE

M. Mackeprang: Gamle Kirkeskatte i Nationalmuseumet. »Juleroser 1933.« Gyldendal.

I det fornemste Udstyr, med farveprægtige Illustrationer, hvis Gengivelse af gammelt Guld og Sølv, »Ædelstene« og Emaillé man vistnok hidtil ikke har set Magt til i noget i Danmark fremstillet Tryk, har Nationalmuseets Direktør i »Juleroser« for iaar givet en trods al Lærdom lunefyldt og læseværdig Beskrivelse af en Del af Museets største Skatte, som udgør Prydelserne i nogle af de smagfulde Rum i den allerede

aabnede Del af Museet: Dagmar- og Roskildekorsene, Hornebogen, hvis elfenbensprydede Bind er gengivet i hel Størrelse, Ellum- og Helligtrekongerskrinet, Ditmarskerkanden og Duen fra St. Knud m. v. Dette Afsnit i det ogsaa iøvrigt smukke Juleheftes »store« Udgave er en glimrende Propaganda for Nationalmuseet blandt dem, der hidtil har været tværest til at besøge det: det gode danske Publikum, og ud fra dette Synspunkt fortjener Forlaget som Forfatterne baade Tak og Ære for denne Bedrift.

Valdemar Poulsen: Barnepleje. Haandbog for Mødre. Hasselbalch 1932.

En gammel Nyhed, vil man sige — men ikke ældre, end at vi har Lyst til at nævne den her, blandt soranske Penne og i Julemaaneden, hvor saa meget andet drejer sig om Børnene. Og for dem, der holder af Børn — og det er der jo endnu nogle, der gør — eller maaske venter et Barn — det kan jo ogsaa fremdeles ske — er det godt at blive gjort opmærksom paa denne, det være sagt uden Forkleinselse af den sikkert fortræffelige Tekst, henrivende Børne-Billedbog med dens mange gode og kloge Raad og Vejledninger. Og da Bogen vender sig til Mødrene, har en Far vel Lov at spørge, om det er Forf.s egne Børn, nogle af disse yndige Unger? Anmelderen husker ham fra Sorø-Aarene som en stor, køn Dreng med et fornøjeligt Drengensigt, meget populær blandt Kammeraterne, blandt hvem han altid hed Fætter Valdemar, fordi han havde en nær Paarørende i den nuværende Amtsforvalter i Hjørring, som ogsaa var en køn Dreng, Gudbevares, men Overlægen paa Børnehospitalet paa Fuglebakken var nu alligevel skal vi sige: den mest charmerende af disse to Soranere og Soranersønner.

Skulde der gøres en kritisk Bemærkning af en læg Læser, maatte det være den, at Sygeplejerskerne paa Fuglebakken knap synes saa indtagende som Børnene. Men naar han ser den henrivende Maade, hvorpaa den unge Dame S. 23 viser, hvorledes man holder paa en lille Unge paa et Par Maaneder, tager han sin Mandfolke-Kritik i sig igen. Hendes Smil ned til den spæde Byrde er saa mildt og moderligt, at man bøjer sig i dyb Ærbødighed — og føler et lille Stik i Hjertet af Misundelse overfor Fætter Valdemar, hvis Gerning daglig kan omgive ham med slige levende Billeder. hgo.

„DE 200 RASKE GAMLE SORANERS STIPENDIUM“

kan nu søges af Russer og Eks-Russer. Ansøgninger, bilagt de sædvanlige Attester og med de samme Oplysninger, som udkræves ved Ansøgninger om Universitetsstipendier, kan inden 5. Januar 1934 sendes til Rektor Raaschou-Nielsen, Sorø.

Og til alle ældre Soranere, som synes, at det kan være Umagen værd at bidrage til at lette lidt af Vanskelighederne for vore unge Kammerater, gentager vi Formandens Ord i sidste Nummer af Soraner-Bladet om, at hvis der virkelig var 200 — to Hundrede — raske gamle velvillige Kammerater, der hver ydede deres Ti-Krone, kunde der udrettes meget mere for Ungdommen paa denne Maade. Altsaa: se endnu engang efter, om der ikke er en Ti-Krone tilovers, som kunde finde Vej til Stipendiets Bestyrelse: Stabslæge, Dr. med. Gordon Norrie, Rektor Raaschou-Nielsen og Stipendiets Kasserer, Kon-torchef Aage Thorkilsen, H. C. Ørstedsvej 31, V.

LIFLIG ER VOR UNGDOMS VAAR —

Soransk Billedbog. 82 Fotografier af Hagen Hasselbalch med Tekst af Samme. Vilhelm Trydes Boghandel. Kbhvn. 1933.

I den mer end 11. Time, umiddelbart før vi slutter Redaktionen af dette Nummer af Soraner-Bladet, som skal ud før Jul, kommer det første Eksemplar af Hagen Hasselbalchs Billedbog ind ad Døren og maa have sin »Anmeldelse« — selv om andet Stof af den Grund maa udgaa. Som ved Forhaandsomtalen nævnt har den i Sandhed alle Betingelser for at blive Soraner-Julebogen par excellence. Gennem Bindets enorme Nøglehul ser vi Vintersolen kaste sit Aftenskær over Sorø med en »japansk« Forgrund, Siv og Bølgeringe, hvor en Sten nylig er kastet ud. Nøglehuls-Billedet findes bag i Bogen i fuld Størrelse, men før Soraneren er naaet til det, vil han med glad Undren have fulgt unge Hasselbalchs Vandring med Kameraet ud og ind i Sorø, i Skolen, paa Gymnasiet, i Skov og By, paa Flommen og ved Søen. Om næsten alle disse Billeder — smukt gengivne i ypperlige Clicheer fra Bernh. Middelboe og nænsom trykt af J. Jørgensen & Co. — gælder, at Motiverne er valgt med sikkert Blik, rigtigt »afskaaret«, fyldte med Indhold. Henrivende Skovbilleder og livlige Byprospekter skifter med morsomme Eks- og Interiører — en Idyl paa Gymnasie-Sovesalen er fortryllende, et Udtryk for »Søndagsfred i Bøgholms Bugten« vil vække de herligste Minder, fælles for alle Soranere gennem hundrede Aar. Men det er uoverkommeligt — og overflødigt at citere, for vi skulde tage meget fejl, om denne Bog ikke vil blive opsøgt, set og købt af et Flertal af gamle og unge Soranere.

Bogen indledes med en Fortale af Forf., nej altsaa: af Fotografen — den hedder: *De r n e d e i g e n*, og er i sin friske Ungdommelighed meget fornøjelig. Bogen bærer Tilegnelsen: *Til Far — og Far kan med Føje være stolt af sin Søn og hans Opus 1*. Vi andre er det ogsaa — over Kammeraten. Han har her skabt noget, som vil glæde os alle. hgo.

DEN 2. SORANER AFTEN

havde samlet sit lille trofaste Stampublikum, suppleret med enkelte sjældnere Gæster, om Ingeniør Kristian Michelsens Cause-rier over hans Indtryk fra en Aarrækkes Ophold i Nederlandsk Indien. Efter nogle indledende Bemærkninger lod han Filmene tale, og ud fra disses brogede Billedverden fæstnede sig efterhaanden ret levende Indtryk af det skønne Tropeland med den brogede Befolkning af Malajer, Kinesere og Blandinger af mange Afskygninger, hvori Aftenens Taler lod til at have befundet sig helt vel. Interessantest var vist nok Filmen fra Bali, om end det i ret høj Grad nok var de for Turisterne afpassede og derfor mindre oprindelige Typer, Filmsapparatet havde taget paa Kornet. Men det var en lærerig og fornøjelig Underholdning — og en og anden af de unge vil maaske herefter have faaet Impuls til at gaa Øst paa, naar der engang igen er Plads for Danske i Hollandsk Indien. Og vi, der sikkert aldrig faar disse Egne at se, er Kr. Michelsen oprigtigt taknemmelige for hvad han hin Aften levendgjorde for os.

I Januar bliver der ingen Soraner-Aften — næste Slag staaer den 1. Torsdag i Februar, hvorom mere vil kunne læses i Soraner-Bladets Januar Nr.

SORANER-BLADET

NITTENDE AARGANG

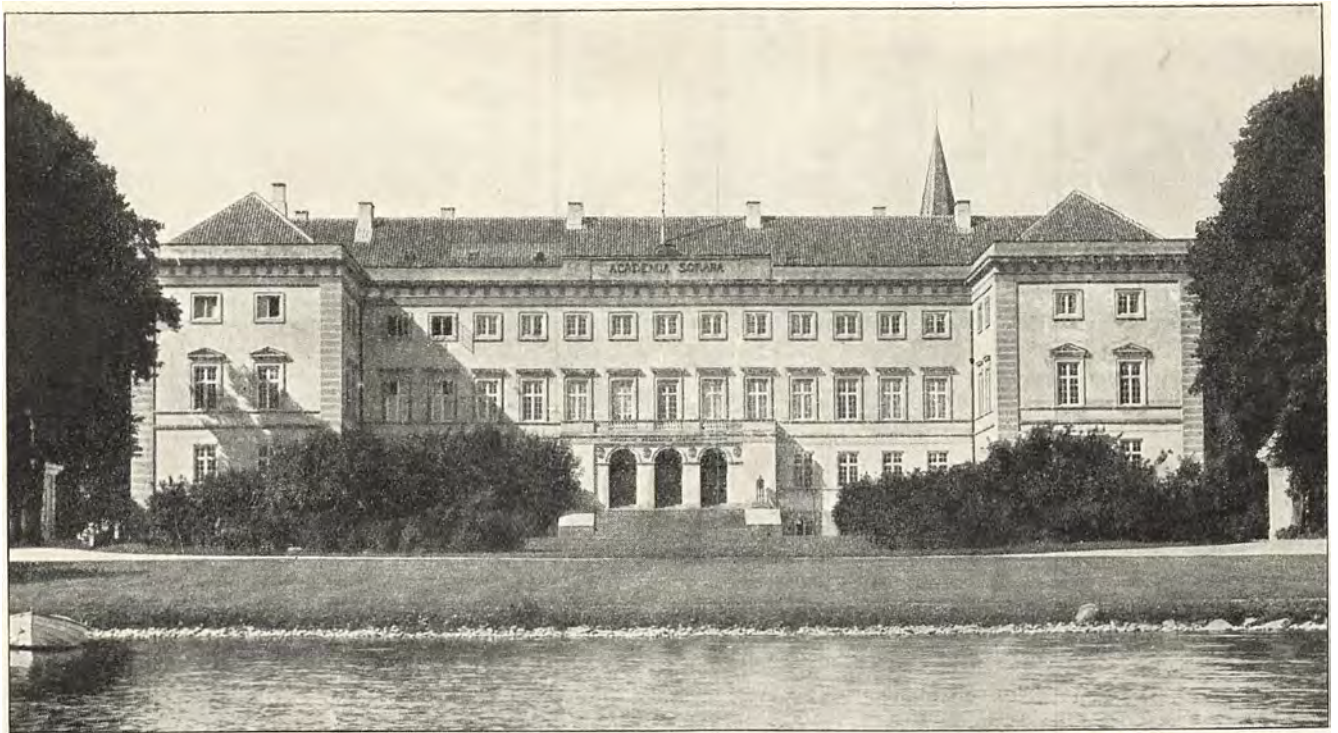
KROHNS BOGTRYKKERI
HARALD JENSENS BOGTRYKKERI

KØBENHAVN 1934

INDHOLD

	Side		Side
STØRRE ARTIKLER		SORGENFREY HANSEN, V., Journalist:	
CARLSEN, OLAF, Dr. phil.:		<i>De Latinske Stilebøger.</i> Med 1 Billede.....	68
<i>Til Belysning af Chr. Molbechs Kritik af »Erik Menveds Barndom«</i>	9	<i>En Soraner paa Galapagos-Øerne (Rudolf Hother Ræder).</i> Med 2 Billeder.....	61
ELLEKILDE, HANS, Arkivar i Dansk Folkemindesamling:		HAMMERICH, MANFRED W.	
<i>Folkesagn om Sorø.</i> Med 6 Billeder	25, 33	<i>Foraarsnat ved Sorø.</i> Sangkomposition til Tekst af S. Raben Korch	39
GALSTER, KJELD, Lektor, Dr. phil.:		NEKROLOGER	
<i>Katastrofen i den gamle Hauchs Liv.</i> Med 2 Billeder ..	41	In memoriam Lektor <i>Kristen Simonsen.</i> * 5. 9. 1874 † 6. 1. 1934. Med 1 Portræt. Af Louis E. Grandjean.....	3
GLAHN, TORBEN, Biblioteksassistent:		To Dødsfald: Ingeniør, cand. polyt. <i>Ejgil Sarauw</i> ('90). — Fhv. Kaptajn <i>Ejgil Greve Knuth</i> ('84'). Af hgo.....	4
<i>Et Par Breve fra Christian Wilster.</i> Med 1 Portræt..	49, 60	Dødsfald blandt Soranerne: Fhv. Sognepræst <i>Edvard Thomas</i> <i>Jeremias Müller</i> ('84). — Overretssagfører <i>Marcus Ma-</i> <i>thiesen</i> ('79). — Kredslæge <i>Rudolph Oppermann</i> ('84). — Fhv. Fabriksinspektør <i>Knud Gerhard Sandberg Kaysen</i> ('74). — Fhv. Sognepræst <i>Valdemar Blauenfeldt</i> ('81'). — Telegrafkontrolør <i>Julius Peter August Haack-Jensen</i> ('84) — <i>Christian Gunnar Ferslew</i> ('26).....	13
GRANDJEAN, LOUIS E., Underdirektør:		In memoriam Lærer, cand. phil. <i>Frederik Knudsen</i> ('85). Af Axel Hasselbalch. — Tandlæge <i>Daniel Hovitz</i> ('92). Af H. G. Olrik. Med 1 Portræt	13
<i>Om Alumne- og Skoleafgiften ved Sorø Akademis Skole..</i>	29	In memoriam <i>Gerhard Kaysen</i> ('74). Af Rektor <i>Laura Jensen.</i> Med 1 Portræt	20
<i>Sorø Akademis Kirker.</i> Nogle økonomiske Betragtninger. Med 1 Billede.....	53	Soranske Dødsfald. Fhv. Dommer <i>Harald Søren Christian</i> <i>Prahl</i> ('75). — Fhv. Sognepræst <i>Frederik Julius Beck</i> ('72). — Fru <i>Elisa Dahlerup</i> , født Hansen, gift med Kaptajn <i>Ludvig Dahlerup</i> ('79).....	21
MACKEPRANG, M., Museumsdirektør, Dr. phil.:		In memoriam Redaktør <i>Morten Christian Hempel Dreyer</i> ('79). — Proprietær, Løjtnant <i>Gustav Perch Nielsen</i> ('89)	31
<i>Lidt Nyt om Sorø Kirke.</i> Med 1 Billede.....	17	Lektor <i>Alfred Glahn</i> (* 11. 10. 1865 † 4. 6. 1934) in memoriam. Af Louis E. Grandjean og hgo. Med 1 Portræt	46
MØLLER, TAGE, Arkitekt:		Dødsfald: Skovrider <i>Frants Vilhelm Ferdinand Ahlefeldt</i> <i>Øllgaard Muus</i> ('91).....	48
<i>Tale til Russerne ved Soransk Samfunds Aarsfest den</i> <i>20. Oktober 1934.</i>	90	Et Dødsfald: Dommerfuldmægtig <i>Victor Hjalmar Peter</i> <i>Frederiksen</i> ('91). Bl. a. af Postassistent H. P. D. A. Hansen. Med 1 Portræt.....	55
OLRIK, H. G., Kontorchef:		In memoriam <i>Victor Frederiksen.</i> Af Redaktør H. Brix.....	59
<i>Dronning Caroline Mathildes Brude- og Daabsgaver til</i> <i>Sorø Amt og Bunkebrylluppet i Sorø den 29. Januar 1768.</i>	1	In memoriam Læge <i>Axel Fabricius</i> ('86). — Fhv. Trafik- kontrolør <i>John Finsen</i> ('86).....	70
Hertil: »Brudevielse, holden i Sorø Kirke den 29. Januar	12		
1768«. En Bemærkning ved <i>Torben Glahn</i>	12		
<i>Helman Bangs Grav</i>	21		
<i>Om det ældste Bånd af Sorø-Matriklen efter 1822.</i> Med	65		
1 Billede	65		
<i>Nogle Holbergiana:</i>			
I. <i>Holberg og Præsteenken i Tersløse.</i> Med 1 Billede	57		
II. <i>Købekontrakten om Tersløsegaarden.</i> Med 1 Facsimile	73		
III. <i>Om Holbergs Lejere og deres Bolig paa Tersløse-</i>	82		
<i>gaard.</i> Med 1 Kort og 1 Vignet.....	82		
IV. <i>Om Enkesædet paa Tersløsegaard.</i> Med 1 Facsimile	82		
og 1 Portræt	82		
SCHJÆRFF, POUL, Lektor:			
<i>To utrykte Breve fra B. S. Ingemann.</i> Med 1 Billede ...	18		

	Side		Side
FORENINGSANLIGGENDER			
Den 2. Soraner-Aften 1933-34 (8. Februar)	16	Nytaarsløjer i Sorø i Firserne. Af <i>Lutra</i>	6
Den 3. Soraner-Aften (8. Marts)	22	Sorø-Roerne er ikke »Sorane»	6
Generalforsamlingen og Lille-Bededagsaftens-Fest, d. 25. April	22	Et Hjertesuk. Af <i>R. Sw.</i>	7
»Dagsordenens Punkt 5«	22	Fra Sorø Amt	16
Regnskaber for 1933	23	Herman Bangs Grav. Af <i>H. G. Orlík</i>	21, 32
Generalforsamlingen (den 65. ordentlige)	32, 38	Gamle Soraner Billeder. (Gaver fra Frk. <i>Annette Kaysen</i> , Overretssagfører <i>Peter Heise</i> , Rektor <i>M. C. Kofoed</i> , Pastor <i>Thorvil Winther</i> , Vinhandler <i>Johannes Rasmussen</i> , Kontorchef <i>F. P. Ridiger</i> og Redaktør <i>Sorgenfrey-</i> <i>Hansen</i>)	12, 37
En Berigtigelse af <i>C. U. D. v. Eggers</i>	72	En Sorø-Læges Kaar i det 18. Aarhundrede (Dr. <i>Johannes</i> <i>Elias Müller</i> † 1752) Af <i>H. G. Orlík</i>	37
Paul Hennings' Mindelegat	72, 80	25-Aars Studentertiljubilæum (Holdet 1909). Med 1 Billede ..	56
En Ikke-Soransk Bog om Sorø	72	Sorøs Skoles Aarskrift 1933-34	64
Sorø-Værkets Pris nedsættes	80, 87, 95	Fraternitas Sorana	64, 80, 86
Soransk Samfunds Aarsfest — Rusgildet (20. Oktober) ..	80, 87	Sorø Akademis Skole	70, 96
Sibberns Legat for en Soraner	95	De gamle Soraneres Cricketkampe i Sorø. Af <i>R. E. Brincker</i> . 72	
»De 200 raske, gamle Soraneres Stipendium«	96	Soraner-Cricket. Af <i>R. E. B.</i> Med 1 Billede	79
MINDRE MEDDELELSER			
<i>Holbergiana</i> :			
Holberg interviewet i Radio (3. Januar)	5	Vilhelm Rasmus Andreas Andersen. 1864—16. Oktober — 1934. Af <i>H. Raaschou-Nielsen</i> og <i>Fredrik Nygaard</i> . Med 1 Portræt. (Tegning af <i>Gerda Ploug Sarp</i>)	81
»En Philosophus i sin Gaard« af Skuespiller <i>Christen</i> <i>Møller</i> . Med Bemærkning af <i>hgo</i>	14	Et Portræt af Lektor <i>Alfred Glahn</i>	87
Holberg-Sammenkomst i Maj paa Tersløsegaard	22	Om en Soraner-Familie (Stubbe <i>Teglbjærg</i>). Af <i>Hans Teglbjærg</i> med Tilføjelser af <i>Red.</i>	88
Holberg-Festen den 13. Maj 1934 paa Tersløsegaard og i Sorø i Anledning af 250-Aaret for <i>Ludvig Holbergs</i> Fødsel. Med 1 Billede	31, 36	Kongebal. Af <i>Loc.</i>	92
<i>Ludvig Holberg</i> 1684 — 3. December — 1934. Med 1 Billede	89	Sorø-Sport. Af <i>T. G.</i>	95
Holbergfesterne	95	En Forbedring af Tersløsegaards Omgivelser	96
En Soraners Værk (<i>S. Danneskiold-Samsøes</i> Vægmaleri paa Raadhuset i <i>Hillerød</i>). Med 1 Billede	6	Soranske Penne	5, 15, 48, 70, 86, 93
		Gamle Sorane	7, 16, 32, 40, 48, 56, 71, 80, 88, 96
		Brevkasse	32

SORØNER-BLADET

19. AARGANG

Nr. 1

Januar 1934

DRONNING CAROLINE MATHILDES BRUDE- OG DAABSGAVER TIL SORØ AMT OG BUNKEBRYLLUPPET I SORØ DEN 29. JANUAR 1768

Af Kontorchef H. G. Olrik.

Den 29. Januar, Kong *Christian den syvendes* Fødselsdag, der i 1768 faldt paa en Fredag, bød dette Aar paa et Folkelivs-billede i Sorø af ualmindelig Art. Det har vrिमlet med Mennesker gennem Klosterporten og paa det ridderlige Akademis Grund; fra Morgenstunden har der gjaldet Hornmusik og Kanonskud i Klosteralleen; Kirken har været fyldt til Trængsel med broget pyntede Bønder og Borgerfolk; der har lydt Klokkklang, Sang og højtidelig Tale i Kirken, sikkert ogsaa Latter og høje Raab ude paa Kirkepladsen, thi paa denne Vinterdag fejredes i Sorø et Bonde-Bunkebryllup, som man ikke før havde set Magen til og det paa selve den regerende Dronnings, *Caroline Mathildes*, Foranledning — ikke, som den Forf., der engang har fremdraget denne Sorø-Begivenhed, har ment¹ fordi én Kronprins Dagen før var kommet til Verden, men fordi den sekstenaarige Landsmoder havde ønsket at bringe Aarsdagen for sit Indtog i Rigernes Hovedstad i taknemmelig Erin- dring.

Og dertil havde hendes kongelige Gemals 18-Aars Geburtsdag ingenlunde oprindelig været bestemt, hverken af Dronningen selv eller hendes Raadgiver, hvem denne saa har været, antagelig Dronningens Overhofmesterinde, Fru *Louise von Plessen* født v. *Berkentin*, thi af de tre Breve, som Fru v. Plessen i denne Anledning har skrevet til sin gamle Medtjener ved Dronning *Sofie Magdalenes* Hof, nu Overhofmester for Sorø

Akademi og Amtmand for Sorø og Ringsted Amter *W. V. C. v. Reitzenstein*, og som tilfældigvis er bevaret², fremgaar, at det egentlig blot har været Dronningens Tanke paa den første Aarsdag for hendes Indtog i København, den 8. November 1766, at skænke Udstyr til 25 Bønderpiger — hvilket iøvrigt skulde være (hvad det ogsaa i hendes korte Regeringstid blev) en aarlig tilbagevendende Begivenhed, hvis *Begyndelse skulde ske i Sorø Amt, fordi Dronningen havde haft sit første Natteophold paa Sjællands Grund som Gæst paa Akademiet i Jetkære Sorø*.³ Men først den 3. November 1767 har Fru v. Plessen skrevet til Reitzenstein om Sagen, og han har da, i et tabt-gaaet Brev, gjort opmærksom paa, at Tiden var for fremskredet til at det kunde blive til noget paa selve den kgl. Bryllupsdag, rimeligvis har han samtidig foreslaaet at udskyde Brudeudstyrs-Uddelingen til Kongens Fødselsdag omtrent tre Maaneder senere.

Derved er der da ogsaa vundet Tid til det Arrangement, som ikke omtales i Fru v. Plessens første Brev og derfor synes at være Overhofmesterens egen Forbedring af Planen: at samtlige 25 Par skulde vies paa samme Dag og samme Sted, nemlig i Sorø, hvorved Reitzenstein selv fik den af alle smaa og store Magthavere saa yndede Lejlighed til at træde op og agere — allerede Aaret før, ved Dronningens Ankomst til Sorø havde han jo lagt Lyst og Evner for Dagen i saa Henseende. Fru

v. Plessens næste Brev — af 7. November — viser at hun er klar over dette: hun har ikke været i Tvivl om, at den Meddelelse hun paa Dronningens Befaling havde sendt ham, vilde være ham højst behagelig! Og naar han nu vidste, hvorfor Dronningen havde givet det lille Sorø Amt Fortrinnet, saa vilde det vel hellere ikke være saa ubehageligt for ham, hvis der ikke var Brudefolk nok her i Amtet, at tage de manglende fra Ringsted Amt. Men naar Bryllupperne, som vel alle skulde fejres samme Dag (hun nævner ikke, at det skulde være paa samme Sted); og det ikke blev den 8. November, saa maatte det dog straks bekendtgøres, saa Folkene forstod det, at det, der skulde ske var »dem Andenken dieses Tages (d. v. s. den kgl. Bryllupsdag) gewidmet«. Iøvrigt var Fru v. Plessen langtfra utilfreds med Planen, da den omsider forelaa og blev meddelt hende; den vilde ogsaa vinde Dronningens Bifald, ved hun. »Ja freylich ergetze ich mich im Geiste über die 50 fröliche Gesichter« skriver hun den 5. Januar 1768 til Reitzenstein, »und wenn ich dencke, dass die Leuchte alle einen ehrbaren Christlichen Wandel führen werden und ihre Kinder auch so erziehen, so beschäftigt sich meine Einbildung so angenehm, wie sie sonst selten thut«. Man under den hæderlige Fru v. Plessen denne lille Glæde, thi hendes Stilling var allerede da stærkt røkket, og inden Udgangen af Marts var »Dronningens Loppfangerske«, som hendes særdeles Uven, den russiske Gesandt v. Saldern smagfuldt betegnede hende — men i Virkeligheden Caroline Mathildes oprigtigst hengivne Ven i Danmark, fjernet fra baade Hoffet, Byen og Landet.

Overhofmesteren havde vist allerede tidligt sin Plan til det Sorø-Bunkebryllup saa nogenlunde klar, og han tilskrev den 9. November Provsten i Alsted Herred, Professor i Historie og Veltalenhed samt i Theologi ved Sorø Akademi og Sognepræst i Sorø og Pedersborg med Kindertofte *J. L. C. B. Pontoppidan* samt Forvalterne ved Sorø Gods og Ejerne af Ødemark, Bønderup og Mørup om Valget af de Personer, som skulde nyde godt af den kgl. Gave; Brudgommene skulde helst være »saadanne som skal have Gaard, eller i Mangel deraf ere tjenlige dertil« medens det iøvrigt skulde være unge Folk »som baade har ført et skikkeligt Levnet, besidde gode Sæder og gifter sig vel«. I de smaa Sogne Bromme og Bringstrup (dette Sogn hørte dengang under Alsted Herred) kunde der udpeges eet Par i hvert, to Par i Munke Bjergby, Kirke Flinterup, Stenmagle, Gyrstinge, Kirke Fjenneslev, Alsted og Broby, tre Par i Pedersborg, Lyng og Slaglille-Bjærnede Sogne. Fra Prædikestolen skulde Opfordring rettes til Ægteskabskandidaterne om at melde sig til Præsterne, og paa disses og Proprietærernes Valg vilde Overhofmesteren selv meddele nærmere Approbation. Bryllupperne skulde alle holdes paa Kongens Fødselsdag den 29. Januar og Udstyrspengene samme Dag uddeles, hvorom nærmere vilde blive bestemt.

Endnu den 17. December havde Reitzenstein ikke faaet alle Præsternes Forslag og indkalder dem i et Cirkulære til senest den 21. — men fra Præsten i Bringstrup havde han hørt og allerede den 16. November, thi her var en hel lille Landsby-Roman under Udvikling, som nu med et kunde faa en heldig Slutning. Herom hedder det i Pastor *Danckells*⁴ Brev: »Allerede i Gaar har Pigen Maren Jens Datter af Egerup By, en Datter af forrige Gaardmand sammesteds Jens Andersen, anmeldt sig hos mig, som udbeder sig denne Naade af Deres Excellence, især da der har været et saa nær forbindtlig Venskab imellem hende og en ung Karl Peder Pedersen, som tjente i Gaard med hende indtil Michels Dag sidstleden, at hendes Venner derover har været saa fortrydelige, at de ikke vilde tillade dem at ægte hverandre endskiønt de paa begge Sider nok vilde«. Præstens vidste »intet andet end skikkeligt« om begge Personer, og nu stod det til Forvalteren ved Sorø Gods, om Kar-

len var skikket til at forestaa en Gaard. Parret — hvorom siden mere — kom da ogsaa paa Listen, som ved en ny Skrivelse af 2. Januar 1768 udvidedes til at omfatte Tersløse (i Merløse Herred, Holbæk Amt men for Størsteparten under Sorø Gods).

I denne Skrivelse meddeler Overhofmesteren Provsten, at hvor Trolovelse ikke allerede havde fundet Sted, maatte der hastes dermed, for at sædvanlig Tillysning kunde være sket inden 29. Januar. Paa denne Dag vilde samtlige 25 Par have at møde ved Sorø Kirke om Formiddagen Kl. 10 for der at blive viede af Professor Pontoppidan »og derefter at modtage Udstyren, hver 30 Rdl., som da skal blive dem leveret«. Hvert af Parrene kunde medtage et Følge af 1 à 2 Par af deres nærmeste Slægt; de skulde ikke erlægge noget Offer i Sorø Kirke »men paa det, at Sogne-Præsterne icke noget skal afgaae, kunde de selv aftale med Brudeparrene, hvad Dag de kunde ofre i deres egen Kirke«. Den 2. Januar afgik endvidere fra Sorø Indberetning til Dronningens Overhofmester, *Grev Chr. Holstein-Ledreborg* om Valget af de 25 Par med Angivelse af Brudenes Alder, der varierer fra 19 til 28 Aar (Pedersborg-Pigernes Alder er dog ikke opgivet), og om hvert Par gives korte Oplysninger; nogle faa af Brudgommene er Enkemænd, de har alle faaet eller vil faa Gaarde — kun to er Haandværkere: Smed Christian Andersen Hjort i Kindertofte og Hugger Niels Larsen, der tjener Tømreren Christen Grubbe i Pedersborg (Parrenes Navne anføres ellers ikke her, da de er trykt og kan efterses i det i Note ¹ anførte Skrift).

Derimod gengives her in extenso den Beretning om selve Festen i Sorø, som Amtsfuldægtig *J. J. Mylius* i Sorø den 17. Oktober 1769 har sendt sin Kollega paa Antvorskov Amt, *Sr. Bach*, hvor den tredie Uddeling af Brudeudstyr skulde finde Sted og hvor man naturligvis gerne vilde vide, hvorledes Sagen var grebet an i Sorø⁵. Herom oplyses der da følgende:

Parrene var tilsagt at møde i Købmand *Sr. Rosbjergs* Hus straks ved Byens Port, og de mødte alle om Morgenen en Time før Kirketjenesten, hvert Par med 3 (!) Par til Følge. Saasnt de var samlede, blev hver især skænket med Mjød eller Brændevin, ligesom de vilde have, og fik dertil Hvedebrød, hver for en Skilling. Da de skulde gaa til Kirke, blev de opraaft parvis, saaledes at næst efter det første Brudepar gik deres medhavende Følge, dernæst det andet Par nogle Skridt bagefter med sit Følge og saa fremdeles, og i saadan Orden gik de Fod for Fod gennem Byen til Kirken. Saasnt det første Par var kommen ud af *Sr. Rosbjergs* Dør, blev løsnat nogle Kanoner, og en Musik af blæsende Instrumenter opført, som varede til de sidste var ude, da Musikanterne skyndte sig forud og ved Kirken modtog dem med lige Musik, ligesom nogle Kanoner dér blev løsnede. I Kirken blev der anvist Brudefølget Stole, hvori de sad, medens Prædiken blev holdt, hvorefter de gik op i Koret, hvor alle Bønder-Parrene »stillede sig i een Krands« for Alteret, hvor Præsten stod, og deres Følge bagved. Ved Vielsen blev Musik opført, og saasnt de var viede, traadte Overhofmesteren frem; af et Sølvfad, som Forvalteren⁶ bar, tog han hvert Pars Brudegave og leverede den til Bruden med en kort Erindring om, hvorfor disse Penge blev dem givet. Efter at alting var forbi, gik de i samme Orden tilbage til *Sr. Rosbjerg*, hvor de ligesom ved Ankomsten blev beværtede, før de rejste hjem.

Brudene havde alle sorte Kjole og flættet Haar.

— — —

Saavidt *Mylius*. Hvad han ikke meddeler sin Kollega var, at der kun blev viet 24 Par. Den lykkelige unge Mand fra Bringstrup Sogn, hvorom vi ovenfor hørte, og som altsaa var kommet med blandt de udvalgte, var nemlig mødt om Morgenen

og havde meddelt, at hans Brud om Natten havde gjort Barsel og faaet en Søn! Forhaabentlig har han faaet de nu sikkert højest fornødne 30 Rigsdaler med sig hjem til Kæresten; egentlig burde han jo ogsaa have haft Faddergaven med, men den blev først anvist senere. Drengen blev døbt Dagen efter og fik med Føje Kongens Navn, men Parret, som var blevet trolovet allerede den 29. November 1767, blev først ægteviet den 6. Marts 1768 — Pastor Danckell har nok holdt det en Smule i Karantæne. Men Brudgommen fik en Gaard i Bjernede i Fæste; og lever hans Efterslægt endnu, vil det vist mere den at høre om den lykkelige Afslutning paa deres Stamfars og mors lille Roman.

Professor Pontoppidans Brudetale blev naturligvis trykt (paa Akademiets Regning), i et Oplag paa 260 Stk. paa Postpapir og 8 Stk. paa Realpapir — det kostede ialt 6 Rd. 2 Mk. 12 Sk.; heraf blev 20 Stk. indbundet i Guldpapir à 6 Sk., 8 Stk. i stift Guldpapir à 8 Sk. og 20 Stk. blot med en Strimmel bagpaa à 2 Sk.; desværre synes intet Eksemplar bevaret — de offentlige Biblioteker ejer i hvert Fald intet; maaske kunde disse Linier føre til, at et kom for Dagens Lys. Udover disse Udgifter synes Akademiet ikke at have haft Omkostninger ved Brylluppet til andet end Musikken, som leveredes af Sr. Frost i Ringsted⁷; hans Bande opvartede ogsaa ved den Oration, som samme Dag holdtes paa Akademiet i Anledning af Kongens Fødselsfest, hvor Secondlieutenant C. A. Massau von Osten holdt en latinsk Tale med Titlen: *Quantum emolumentum et principium et populo afferant instituta subinde a principe per regni provincias itinera*. Det er udlagt: hvor megen Fordel bibringer Fyrstens Rejser gennem Rigets Provinser fra Tid til anden baade Fyrsten selv og Folket. Og da den unge v. Osten var en af de Akademister, som havde opvartet ved Dronningens Rejse gennem Sorø to Aar før, og vel vidste, at Kongen netop havde haft en Norgesrejse under Overvejelse⁸, har han sikkert været sig Æmnets Aktualitet bevidst!

Gildet ude hos Sieur Rosbjerg maa enten denne selv eller Overhofmesteren have spenderet af egne Midler. Hvis ogsaa hele Følget har faaet Mjød og Brændevin ad libitum samt Hvedebrød blot for 1 Skilling men hele to Gange, har det jo ikke kostet saa lidt, men for baade Køb- og Amtmand har det vel været en Art Reklame, der i Længden har kunnet betale sig.

Tilbage af Dronningens Donation var endnu Faddergaverne — 10 Rdl. til hvert Par, der kunde præstere et Barn; nogen Tidsfrist var dog ikke sat. Et Aars Tid efter Bunkebrylluppet aflagde Forvalter Müller sin Beretning herom, forsynet med Sognepræsternes Attester, til Overhofmester v. Reitzenstein. Heraf fremgik, at ved Udgangen af Januar 1769 var der kommet Smaa i 15 af de 25 unge Familier; en enkelt af dem havde ogsaa allerede mistet deres førstefødte, og i nogle af de 10 resterende var der Udsigter til, at Storken snart vilde komme. Til de 15 Par, der havde præstere et Barn, anvistes under 24. Februar 1769 de skyldige 150 Rdl. af Dronningens Kasse. Den 16. Marts 1770 indgav Forvalter Müller en ny Specifikation over Resultaterne i de 10 Familier, og nu var der født Børn i de 9 af dem. Altsaa resterede kun et Par — Peder Sørensen og Else Mikkelsdatter i Alsted — men om dem indbød rettere Forvalter Müller allerede under 18. Marts s. A., at som der da ej heller endnu er nogen Tegn til Frugtbarhed hos dette Par, var det ønskeligt, om de 9 andre Par nu fik deres 10 Rdl. »da de deraf kunde have nogen Hielp i dette besværlige Foraar«. Herefter blev under 6. April af Dronningens Kasse anvist 90 Rdl. til de brave Forældre, og dermed var da det smukke Resultat af, at Dronning Caroline Mathilde hin Novembemat i 1766 havde sovet under Sorø ridderlige Akademis Tag, bragt i Hus; 990 Rdl. havde Sorø Amt profiteret heraf. Vil man udregne Værdien idag i vore Penge, kan man

betænke, at Prisen for en brugelig Bondehest i 1770 androg ca. 15 Rdl. og vel idag sine 4—500 Kr.

Af de 24 Børn, som fødtes i de 25 Ægteskaber, var 18 Piger og kun 6 Dreng. Af disse blev de 3 døbt Christian og 1 Christian Frederik; af Pigerne fik de 8 Navnet Caroline Mathilde (saaledes alle de, som fødtes og døbtes i Pedersborg og Slaglille Sogne, ialt fem, og tre i Alsted-Fjenneslev Sogne) medens en lille Pige i Munkebjergby blev kaldt Christiane Mathilde. Hvis disse Navne endnu ved trofast Opkaldelse er bevaret i de nævnte Sogne, kan man sige, at de er et levende Minde til vore Dage — og maaske ukendt for de paagældende — om det store Bryllup i Sorø paa Kongens Fødselsdag for 155 Aar siden.

Noter.

- 1 Graver Niels P. Larsen i »Aarbog for Historisk Samfund for Sorø Amt« 1916, S. 102 f.
- 2 Akterne findes i Landsarkivet for Sjælland: Sorø og Ringsted Amter. Registratur over indkomne Breve og Dokumenter: 1766—79. S. 55 b. No. 12 og S. 58 b. No. 60.
- 3 Soraner-Bladet. 18. Aarg. No. 8, S. 57 ff. Det følgende Aar, i November 1768, kom Turen til Roskilde Amt, i November 1769 til Antvorskov og Korsør Amt, derefter i 1770 til København Amt. I 1771 regulerede Struensee Hofholdningskassen og de kgl. Chatolkasser, og der blev ikke mere givet Brudeudstyr til betrængte Bønderpiger.
- 4 Siden 1754 hed, iflg. Wibergs Præstehistorie I, 219, Sognepræsten i Bringstrup Peder Danchel Frederiksen West, men han underskriver sig her Danckell. Han fik iøvrigt sin Afsked samme Aars Foraar, kun 47 Aar gammel, og levede til 1789.
- 5 Concept blandt de Mylius'ske Papir paa Landsarkivet for Sjælland, Pakken Myliana III.
- 6 Casper Peter Müller, Forvalter ved Sorø Akademis søndre Godsdistrikt, død 1776; Slægten Paludan Müllers Stamfader.
- 7 Bil. No. 116 i Sorø Academies Oeconomie Regnskab fra 1. 5. 1767 til 1. 5. 1768. — Regninger for Brudetalens Trykning og Indbinding paa Bil. 169 og 177 ibid.
- 8 Se bl. a. Luxdorps Dagbøger. Notatet for 27. Jan. 1768. Rejsten blev ikke til noget, Notat for 7. Marts s. A.; derimod rejste Kongen som bekendt i Maj s. A. til England og Frankrig.

IN MEMORIAM LEKTOR KRISTEN SIMONSEN

* 5. Sept. 1874 † 6. Jan. 1934

For kredsen i Sorø som for den, der i sommer sad ved fhv. lektor Simonsens sygeleje, kom meddelelsen i dagspressen om hans død ikke overraskende. Selv forberedt virkede meddelelsen alligevel smertelig, thi hvor lifligt var det ikke, da vi under Simonsens ledelse vandrede ud i vaaren, Simonsen — næsten symbolsk — med hammeren i haanden, som vi ser ham paa det gode billede i *Hagen Hasselbalchs* fremragende billedbog af den sorønske verden.

Fra jævne kaar havde Simonsen ved sin flid, særlige evner og udholdenhed — over alm. forberedelsesexamen, seminarium, artium og skoleembedsexamen med fagene naturhistorie, geografi, fysik og kemi — mejslet sig sin karriere opover til, som rektor udtalte ved translocationen sidste sommer, den fødte lærer og den førende med hensyn til tilrettelægning af undervisningen i sine

fag og som lærebogsforfatter. Han kom til Sorø i 1907 som timelærer, blev adjunkt i 1908, det aar, jeg kom ind paa skolen, i 1910 tilsynshavende paa alumnatets yngste afdeling. Netop som privatpræceptor staar Simonsen saa lyslevende for mig, fordi han ogsaa paa dette felt gjorde en indsats: søgte den private tilknytning til de drenge, der stod under hans opsig. Baade som privatpræceptor og som lærer var hans forhold til drengene ikke helt almindeligt. Han kom i bogstavelig forstand klods ind paa livet af drengene, og det skyldtes dels hans psykologiske forstaaelse af drengene og dels den tillidsfulde uforbeholdenhed, hvormed han behandlede dem. Havde

Hagen Hasselbalch fot.

Lektor Kristen Simonsen paa Ekskursion i Fakse Kalkgruber.

man forset sig og stod overfor Simonsen, indrømmede man strax, tog gerne mod hans formaning, som altid appellerede til ens æresfølelse. I opdragelse, i undervisning, ja i al sit virke var Simonsen ziirlig og minutios som hans smukke haandskrift var det, naar den flød fra blækket i Østerlars kirke (blækket paa hans private skrivebord). Han kunde dertil fængsle sine tilhørere som ingen anden, gøre alt svært anskueligt paa en letfattelig maade. Blev ikke Simonsens lektioner i geologi, geografi, biologi og fysiologi for mange af os det mest spændende og øjenoplukkende, som undervisningen bød paa, naar vi tumlede os uendelige aartusinder tilbage blandt Brachiopoder, Graptolitter, Foraminifeer og Orthoceratiter, som han viste os paa kalkfliserne paa banegaardsperronen, saaledes at vi, hver gang vi traadte ud paa perronen og satte foden paa en Orthoceratit, kom vores geologiske viden i hu. Var Simonsen ikke den, der tog grønskolingerne ved haanden og faderligt førte dem ind i to eventyrriger: makrokosmos og mikrokosmos og som ved sin gudbenaede undervisningskunst indhamrede sin viden i os? Egentlig er det Simonsen, som bibragte os verdensbilledet, billederne af alt det, der med Sorø som verdensnavle fortaber sig i uendeligheden.

Udfriet af en snigende sygdom, fra smerter og fra bekymring for sine efterladte, er nu Simonsen brudt op fra den soranske verdensnavle ud mod den uendelighed, hvorom han bibragte os forestillinger; men saa sikkert som de gnister, der vejlysende fæg fra ambolten i hans aandelige værksted, naar han drev sin hammer og vi andægtigt anede glimtene deraf, vil hans gode aand

svinge sig ud i rummet over det baal, som forvandlede hans jordiske levninger til en kemisk ren aske, hinsides kemi, hinsides geologi og fysiologi og anden viden . . .

Af hjærtet: tak, *Kimon*, for de mange manende hammerslag!

Louis E. Grandjean.

TO DØDSFALD

Ingeniør, cand. polyt. *Eigil Sarauw* afgik den 15. November ved Døden paa Rigshospitalet i en Alder af 62 Aar, som Følge af en Hjertelidelse. Han blev født den 30. Juli 1871 i Sorø som Søn af Soraneren *Carl Harald Sarauw*, Student fra Sorø 1857, der — selv født i Frederikssted paa St. Croix i Vestindien — i 1870 havde ægtet *Anna Elisabeth Elberling* (som var født i Serampoor i Ostindien), og i 1870 var blevet By- og Birkefuldmægtig i sin gamle Skoleby, hvortil han, efter en halv Snes Aars Ansættelse i Kirke- og Undervisningsministeriet, i 1881 vendte tilbage som Bogholder og Godsforvalter og blev til sin Død i 1909.

Eigil Sarauw var sine Forældres eneste Søn, og paa mange Maader præget af deres Ejendommeligheder. Han kom i 1884 i Sorø Skole og dimitteredes derfra som Student i 1890. I 1898 blev han cand. polyt. i Ingeniørfagene og var derefter et Aars Tid Ingeniørassistent hos Stadsingeniøren i København, men blev i 1899 knyttet til Maskinfabrikken »Atlas«, til hvilken han i 1907 vendte tilbage efter i Aarene 1901—06 at have været Driftsbestyrer og Prokurist ved Aktieselskabet »De danske Centralkøleværker« i København. Ved sin Død var han ansat paa Statens Prøveanstalt; i sin Tid fik han Patent paa en Opfindelse: et Apparat til Registrering af Vædske-, Damp- eller Luftstrøm. Ingeniør *Eigil Sarauw*, som ikke traadte frem for Offentligheden — og sikkert heller ikke attraaede det — ægtede i 1907 Frøken *Ellen Due*, der overlever ham.

Ved hans Død vil mange gamle Soranere mindes hans Forældres smukke Hjem i Godsforvaltergaarden paa Storegade i Sorø, præget som det var af fin Slægtskultur og kunstnerisk Sans — hos Husherren bundfældet i dyb Interesse for dansk Lyrik og metrisk Kunst, hos Fru *Anna Sarauw*, som i sin Tid havde været Medindehaver af den første danske kunstnerisk bestemte Broderiforretning i København (*Bindesbøll, Constantin Hansen og Sarauw*) i Syslen med smagfulde Haandarbejder og anden huslig Kunstindustri; som et Annex til Husets smukke Stuer vil en og anden ogsaa mindes den lille Have bag Godsforvalterboligens brede Gaardsplads, hvor Fru *Sarauw* havde fremtryllet en fredfyldt Plet, fyldt med skønne, brogede Blomster — mange indplantede fra Mark og Skov og opelskede til Udførelse af alle gode Egenskaber.

I alt har 16 Medlemmer af Slægten *Sarauw* besøgt Sorø Skole, siden Forstinspektør *Sarauws* Søn *Rudolph*, født i 1818, kom ind i Skolen i 1882, hvor han gik til 1835, senere vendte tilbage som Skovrider ved Akademiet og selv fik to Sønner, *Johannes Valdemar* og *Victor*, i Skolen, henholdsvis i 1868 og 1871. Et andet Kuld var den vestindiske Prokurators tre Sønner, hvoraf den senere Godsforvalter var den mellemste; et tredje udgjorde den Sorø-Møller *Julius Sarauws* fem Poder, hvoriblandt de to Stationsforstandere *Ernst Vilhelm* i Slagelse

og *Olaf Christian* i Fredensborg, og et fjerde de tre Sønner af Chefen for Handelshuset Ferdinand Baller i Messina, Grosserer *J. A. Sarauw*. Ogsaa Slægtens Spindesidelinier har talt nogle Soranere: Soraneren, Forstkandidat *Peter Wendts* Sønner og den nuværende danske Gesandt i Mexico *Finn Lunn* og hans yngre Broder *Karl Aage*, hvis Mødre var Søstre og Døttre af Politimester i Vestindien *C. F. V. Sarauw*. Med Ingeniør *Eigil Sarauw* er den sidste soranske Bærer af dette ansete Navn gaaet bort.

Den 9. December 1933 døde fhv. Kaptajn, Greve *Eigil Knuth* paa Militærhospitalet i København som Følge af en langvarig Nyresygdom — faa Dage efter at han var fyldt 67 Aar.

Han var født den 5. Decbr. 1866 i Sorø som Søn af Postmester dér (fra 1851 til 1900) Greve Adam Vilhelm Frederik Knuth, der som 20-aaarig Løjtnant ved 2. lette Bataillon havde mistet sit højre Ben efter at være blevet haardt saaret — som en af de første — under Udfaldet fra Fredericia den 6. Juli 1849; han levede til 1902. I sit Ægteskab med en Postmesterdatter fra Holbæk, Baronesse Annette Marie Haxthausen (1828—98), havde Postmester, Grev Knuth, der i 1891 udnævntes til Kammerherre, en stor Børneflokk, hvoraf de fire Sønner alle blev Soranere: *Frederik Christian Julius* ('72), i mange Aar Forpagter af Avlsgaarden Louiseholm under Jægerspris, *Adam Vilhelm* ('72), udvandret til U. S. A., den nu afdøde næst yngste Søn, *Eigil Valdemar*, der kom ind i Skolen 1878 og forlod den i 1884 med Præliminæreksamen, og *Henrik Maximilian* ('88), Sekretariatschef under Ordenskapitulet og Kammerherre.

Eigil Knuth fik i Foraaret 1889 Afgang fra Officersskolens næstældste Klasse, ansattes ved 6. Regiment og udnævntes i Decbr. s. A. til Premierløjtnant ved 5. Bataillon i Nyborg; efter at have gennemgaaet Hærens Gymnastikskole opnaaede han i 1892 at blive forflyttet til Livgardens Liniebataillon og ansattes, efter i 1906 at være avanceret til Kaptajn, som Kompagnichef ved 7. Bataillon i Odense. I denne Egenskab vendte han to Aar efter tilbage til Livgarden og blev staaende her, til han i 1915 søgte sin Afsked, inden han naaede Aldersgrænsen for Kaptajnsklassen. Af civile Hverv bestred han Posten som Medlem af Bestyrelsen for Aktiselskabet Ota og var, til 1924, Formand for det danske Luftfartsselskab; tidligere havde han siddet i Bestyrelsen for nogle Automobilistforeninger. Foruden med Ridderkorsene af Dannebrogordenen og Æreslegionen var han dekoreret med nogle udenlandske Ordner og bar Medaillen for druknendes Redning; med denne smukke Udmærkelse belønnedes han for en behjertet Redningsdaad i Kastelsgravens mudderfyldte Vand i 1905.

Grev *Eigil Knuth*, der førte en smuk Person, havde et vindende Væsen og var afholdt baade af sine Officerskammerater og undergivne, tilbragte sine senere Aar paa Landet og boede ved sin Død paa Landstedet Claythorp ved Kvistgaard. Han var gift tre Gange; i 1897 havde han ægtet Frøken Marie Gamél, Datter af Grosserer, Etatsraad Augustin Gamél, der døde i September 1911, kun 44 Aar gammel; hans 2. Ægteskab, indgaaet i April 1913 med Frøken Tove Benzon, Datter af Fabrikant Otto Benzon, ophævedes i Oktober 1925; samme Aar ægtede han Frøken Ellen Werner, en Datter af fhv. Forsikringsdirektør Jean Werner, som overlever ham. De to sidste Ægteskaber var barnløse; af første Ægteskab er tre Sønner: Jørgen Knuth, som en ansat ved

Politiet i København, Billedhuggeren Eigil Knuth og Adam Knuth, der er Forpagter af Bellevue ved Præstø.

— —
Ligesom det Sarauwske var ogsaa det Knuthske Hjem, i den Gaard i Søgade, som i en Aarrække havde været benyttet til Amtmandsbolig og efter en af sine Ejere benævnedes »Gehejmeraad Urnes Gaard«, et af dem, der ved sin Kultur og gode Tone prægede Sorø i sidste Fjerdedel af forrige Aarhundrede. Adskillige endnu levende gamle Soranere vil ved en af dets Sønners Død have sendt det taknemmelige Tanker for den Venlighed og Gæstfrihed, hvormed de dér blev modtagne af Husets fine og milde Frue, af de smukke Døtre og af Husherren selv, som ved sit venlige Sindelag mod de unge forstærkede den Respekt, de naturligt maatte føle over for en tapper Officer, der havde ydet en personlig og smertefuld Indsats i en ærefuld Kamp for sit Land.

hgo.

HOLBERG INTERVIEWET I RADIO

Den 3. Januar havde Statsradionien en pudsig Dialog af en vis Christen Møller paa Programmet. Den hed: En Philosoph i sin Gaard og gik ud paa et Radiointerview mellem en Journalist af Aargang 1934 og Ludvig Holberg, der overrumpler paa Tersløsegaard, fordybet i Arbejdet med et af sine populære-filosofiske Skrifter. Finessen bestod derefter i, at Intervieweren, forsynet med en transportabel Mikrofon, spørger i vor Tids Form, mens Baronens svarer med saa tilpas ordrette Steder af sine Bøger. Det hele var overmaade fikt gjort og morede vistnok Folk, der lyttede og ikke mindst gøterede det Holbergske Orakelsvar paa Interviewerens Spørgsmaal om Baronens Stilling til det betrængte Landbrug:

»Der er tvende Maader, hvorved Bønder fordærves: een, ved ikke at rekke dem Haanden, naar de trænge; en anden ved at lade dem faac, hvad de peege paa, saasom de ved for megen Hielp henfalde til Ladhed og Skiødesløshed.« (Epistl. I No. 49).

— — —
Men hvorfor kunde den i Holbergs Skrifter saa vel bevandrede Forf. nu ikke afholde sig fra de sædvanlige historiske Brølere? De arme Lyttere fik baade at vide, at »Holberg havde stiftet Sorø Akademi« og at Intervieweren fra sin snurrende Flyvemaskine paa een Gang øjnede Holbergs Gaarde: Tersløsegaard, Brorupgaard og Ødemark! Ligesaa ufattelig var det, at Holbergs Fremstiller, Hr. Elith Pio, med forbløffende Imitatortalent havde anlagt *K. K. Steinckes* Stemme. Holberg, der om sig selv hævdede, at han »født i Norge var, var Paarses Landsmand ej«, har sikkert aldrig helt sluppet sin Bergenske Accent og har i hvert Fald næppe nogensinde tilegnet sig det sjællandske Tonefald, end sige den specielle Dialekt fra Odsøherred.

SORANSKE PENNE

Vilhelm Andersen: Dansk Litteratur. Forskning og Undervisning. 2. Udgave. Gyldendal 1933.

I et lille Forord gør Forf. Rede for Grunden til, at dette Skrift oplægges paany: det synes nærmest at være et Ønske fra Eftermandens Side, støttet paa Bogens Fortræffelighed, hvil-

EN SORANERS VÆRK

Vi har tidligere — i Soraner-Bladet for ifjor — omtalt Maleren *Sophus Danneskiold-Samsøes* ('94) Udsmykning af Raadhussalen i Hillerød; vi er nu i Stand til at bringe en Gengivelse af dette monumentale Arbejde, der for os har den særlige Interesse, at det — endda in duplo — viser Sorø Skoles Stifter, Kong *Frederik II*, dels som interesseret Tilskuer ved et Resultat af en af hans Yndlingsbeskæftigelser, Jagten, dels som Forhandler med Hr. *Hersluf Trolle* om Mageskiftet af Hillerøds-holm med Skovkloster.

Desværre er Lys- og Pladsforholdene i Salen, hvor Billedet er malet, af den Art, at det næsten har været umuligt at faa det fotograferet, men selv denne lidet lykkelige Gengivelse antyder dog, af hvor store Dimensioner, hvor monumentalt og dekorativt Danneskiolds Arbejde er.

S. Danneskiold-Samsøe: Vægmaleri paa Raadhuset i Hillerød.

ket vel altsaa vil sige, at dens Principer og Vejledning stadig har fuld Værdi — smukkere kan det vist ikke godt udtrykkes af den ene Professor overfor den anden. Naar det derhos anføres, at Bogen har »Præg af et Program«, forstaar man, at Programmet ogsaa fremtidig vil blive fulgt ved Undervisningen i dansk Litteratur ved Københavns Universitet, fordi det har været godt; Efterfølgeren synes i hvert Fald ikke at have noget selvstændigt Program, som han føler Trang til at fremsætte og befordre til Trykken — hvilket for alle Parter ogsaa er det nemmeste. Imidlertid varer denne Tilstand vel ikke altid; saavidt vi ved, har Professor Vilh. Andersens Eftermand, Professor Rubow, allerede faaet en anden Lærestol, og hvem der bliver hans Efterfølger i nordisk Litteratur, er netop et af de meget store Spørgsmaal. Saa man skal alligevel ikke være helt sikker paa, at der ikke inden Aarcts Udgang kommer en ny Vejledning, et nyt Program for Forskning og Undervisning i dansk Litteratur. Desto bedre er det, at denne lille, i flere Aar udsolgte Bog, er udsendt paany — vi anbefaler enhver, hvem den er ukendt, at læse den og lære af den.

I dens sidste Afsnit, Undervisning i dansk Litteratur i Gymnasiet, er bevaret et Par af de smaa Træk, der vil mere en ældre soransk Læser; det gælder navnlig Historien om gamle Professor *Bang* i Sorø (Navnet anføres ikke), som ikke »sprang over« de stødende Steder men læste det altsammen. En Gang, da han var ved et noget anstrengende Sted hos Herodot — Fortællingen i 1. Bog om Kong Kandaules, der af Stolthed over sin Hustrus Skønhed lader Drabanten se hende nøgen i Sengekammeret — opdagede han, at en stor Frygt paa bageste Bænk [plejede den Type ellers ikke at sidde paa den forreste?] fulgte Tydningen med ualmindelig aabne Øjne. Han standsede et Øjeblik, saa paa ham over Brillerne og sagde: »Der vilde du nok gerne have været med, Rasmussen?« Denne »Kunstens Evne til at rense de naturlige Affekter« har Vilh. Andersen selv med Held benyttet sig af; han kalder den »Princippet Rasmussen«, og den er utvivlsomt fortræffelig — ogsaa udenfor Sprogundervisningen!

NYTAAARSLØJER I SORØ I FIRSERNE

Pengene var jo lidt smaa, saa der ødsledes dengang ikke med Fyrværkeri; højst blev der knaldet nogle Kinesere af, men Ungdommen morede sig brillant paa anden Maade; to af Programpunkterne var, efter god gammel Skik, Skilteflytning og Slaaen-Potter paa Dørene.

Hvad den første angik, var der jo en vid Mark for en frodig Fantasi — to Nytaarsmorgener hændte det, at Byen vaagnede op til, at Jordmoderens Skilt var anbragt paa Domus Scaveniana, hvor den fine gamle Professorinde *Wilster* boede i Stuen, og næste Gang paa Prokurator *Flors* Ejendom i Priorgade...

Men Potterne paa Dørene var der, i Ordets egentligste Forstand, ligesom mere Knald i — og det virkede i Reglen straks. Efterhaanden samlede Potteslagningen sig om den stakkels Hattemager *Henriksen*, der boede paa østre Side af Storegade i Nærheden af Byporten (som laa omtrent der, hvor nu »Akselhus« er bygget) — det blev ligefrem Tradition, at Hattemageren skulde have knaldet paa sin Port alle de havarerede Potter, Kander og andre gamle Skaar, som vi Drengene i Maanederne før Jul kunde skrabe sammen til dette Brug, og det forhøjede jo kun Nydelsen, at Hattemageren stod paa Lur i Porten med en stor Kørpisk og fo'r efter os, naar vi kom med Kasteskytset. Da det en Vinter var Sneføre, fandt vi paa at fylde vores Uffeslæder med Ammunitionen, hængte med Slæderne bag i Bønderovogne eller Kaner, der skulde ud af Byen, og bombarderede i Forbifarten Hattemagerens Fæstning — dér stod han med sin Pisk og kunde ikke naa os.

Tilslidst blev det ham for galt; han formaaede Politiet til at postere en af Vægterne uden for Huset, udelukkende med den Opgave at bremse Potteslagningen — men Ondskaben er opfindsom! Udfor Hattemagerens Port stod en Lygtepæl, og med den som Midtpunkt delte Stormtropperne sig i to Partier, hvoraf

det ene — aldeles uden Potter! — indlod sig i venlig Samtale med Vægteren og efterhaanden manøvrerede ham hen til Lygtepælen; optaget af Samtalen jagttog den brave Ordenshaandshæver ikke, at to med et langt Reb forsynede unge Mennesker af det andet Hold vandrede flere Gange rundt om ham, til de paa et givet Signal strammede Rebet og lænkede Vægteren til Lygtepælen — og saa kom Potterne frem!

Men en endnu herligere Gang Nytaarsløjer arrangeredes en Nytaarsaften af Guldsmed *Christensens* Søn *Frederik*, der i 1884 tog dansk-juridisk Eksamen og forberedte sig til sin senere mangeaarige og fortjenstfulde Virksomhed som Retshaandshæver i Lemvig. Han havde i sit Hjem fundet en gammel revset Natpotte og faaet den anbragt paa Hjælmen af Hans Majestæt, højsalig Kong *Frederik Folkekærs* Statue midt paa Sorø Torv, hvorefter han sammen med nogle Kammerater oplyste hele Torvet med bengalske Blus. Uhyre Opstandelse; hele Politistyrken, en Betjent og to Vægtre, styrter til og faar med Besvær fjernet det skandaløse Kar — men imens var Synderne forduftet, ingen havde set dem eller anede, hvem det var. Dette gik jo næsten over Skrævet; Forbrydelsen var lige op ad crimen læsæ majestatis, — men med et faar den stedlige *Sherlock Holmes* en lys Idé; han har opdaget, at Potten er klinket, og med Forbrydelsens Redskab under Armen begiver han sig ned til Sorøs eneste Klinkekone, *Madam Niclasen*, i *Trautners Gaard* og forelægger hende corpus delicti med Spørgsmaalet, om denne hm! Genstand skulde være hende bekendt, hvortil hun, venligt genkendende den gamle Ven, svarede: Jo jo, det er s'mænd Guldsmedens gamle potte!

Saa gik der for Alvor Politiumdersøgelse i Sagen, og den var jo ikke saa god for den vordende Herredsfuldmegetig og Kancelliraad. Men hans yngre Broder *Lauritz*, cand. pharm., senere Redaktør i Nordjyllands ene Hovedstad og velkendt som alle nørrejyske Soraneres Ven, viste sig som den flinke Kammerat, han alle Dage har været: han paatog sig Skylden og erlagde den lille Bøde for Gadeuorden, der formodentlig maatte til. Om han saa fik Familiestykket udleveret — ja, det om har Historiens Musa hidtil bevaret en diskret Tavshed.

Lutra.

SORØ-ROERNE ER IKKE „SORANERE“

Mon det kan være for at drille sin Senior-Chefredaktør, hvis Søn, *Lægen Franz Gulmann*, er en vaskeægte Soraner, at »Berlingske Tidende«s Rosportsmedarbejder (under Mærket *Harris*) haardnakket vedbliver at omtale de fortræffelige Roere fra Sorø Sø som »Soranerne« — i Bladets Aftennummer for 9. Januar d. A. dog, som her vist, sat i Gaaseøjne — men tydeligere kunde Medarbejderen ogsaa vanskelig røbe sin *mala fides*.

Thi hverken med eller uden Gaaseøjne kan det forsvares at betegne Roere, Skytter, Gymnastikere eller Fodboldspillere fra Sorø paa denne Maade. Soraner er og har alle Dage (som tydeligere her i Bladet paavist) alene og med nogle Aarhundredes Ret været Betegnelsen for en nu eller forhenværende Discipel af en af de forskellige Læreanstalter paa det gamle Sor Klosters Grund, og det kan ikke uden Tilsidesættelse af denne bestemte Kreds' velerhvervede Eneret benyttes om andre. Naar ogsaa et Medlem af Lærerkredsen kaldes Soraner, kan dette til Nød forsvares — men »Gammel Soraner« bliver man i hvert Fald ikke ved alene at have været Lærer ved Sorø Skole.

Det kan jo ogsaa umuligt være behageligt eller smigrende for de berømtelige Idrætsmænd, der ikke bruger denne Be-

tegnelse om sig selv, at lade dem sejle eller ro under et falsk Flag, som de aldeles ikke behøver, al den Stund de selv har skabt og smukt bevaret deres Sportsnavn som *Sorø-Roerne*. Nogen Forandring heri kan det heller ikke gøre, at en enkelt af det laurbærkransede Hold, Taktaaren — eller som *Mr. Harris* skriver det: Tagaaren — er Soraner, nemlig Bankassistent i Slagelse *Frederik Aage Hansen* (født 1903, indkommet i Sorø Skole 1916, dimitteret med Realeksamen 1921).

ET HJERTESUK

Vi modtog allerede før 1. December f. A. det følgende lille Indlæg med Anmodning om Optagelse, men Pladshensyn skubbede det desværre ud, hvad Forf. bedes tilgive. Her er det da:

Til soransk samfund!

Maa jeg paa mine studenterkammeraters og egne vegne bringe Soransk Samfund en tak for den hjertelige modtagelse, vi var genstand for ved Samfundets rusgilde lørdag d. 18. november, og maa jeg ved samme lejlighed knytte et par ord hertil (og derved lette mit hjerte)?

Vi, der den aften var samlede til fest, er jo alle udgaet fra samme skole, og det falder da naturligt for et øjeblik at fæstne tanken ved vor gamle skole — de aar, vi har tilbragt der, og de minder, vi har taget med derfra. Sorø akademi er jo noget for sig, og derfor bør enhver, som er udgaet fra den skole, føle sig stolt derover. Det har sikkert for os alle været glade og lykkelige aar, vi har tilbragt i Sorø, saa glade og lykkelige, som vi maaske aldrig senere oplever; derfor maa vi ikke glemme dem, men vi vil sige med *Jens Baggesen*:

de svandt, de svandt de blide barndomsdage!
min rolighed, min fryd med dem svandt hen:
jeg kun erindrungen har nu tilbage:
o, lad mig aldrig, aldrig tabe den.

og, for at fortsætte med en anden digter: »den drømmende stad er hyllet for mig nu i mindets gevandt.« Vi har sikkert alle lyse minder fra Sorø, som vi kan tage med os paa vejen ud i livet og bygge paa. Disse minder maa vi bevare som en dyrebar skat, og skulde engang livets ansvarsfulde og alvorlige pligt tynde os, lad da minderne fra de ansvarsløse og trygge aar i Sorø overskygge livets sorger, minderne fra det daglige liv paa skolen, minderne om oplevelserne med kammeraterne, om de naturskønne omgivelser, om den venlige by og — sidst, men ikke mindst — mindet om den romantiske, blonde, bly soranerinde, som for mange sikkert har forskønnet tilværelsen dernede og gjort den til en dobbelt lys tilværelse, et jordisk paradys, men som en digter siger i sit digt til en soranerinde:

nu passer du pænt med smil din butik,
jeg knuger min pen
og drømmer og glædes ved løftet, jeg fik —
jeg drømmer, jeg er der igen!

20. Novbr. 1933.

R. Iw.

GAMLE SORANERE

I denne Rubrik vil fremtidig et Tal i Parentes efter en Soraners Navn angive det Aar, da han har forladt Sorø. Efter at Sorø Skoles Matrikel nu foreligger i Kartotekform, vil det være muligt paa denne Maade ved en kort Formular som den anførte at oplyse, til hvilken Aargang den paagældende hører — udtrykt ved det Aar han, med eller uden Eksamen, er rejst fra Skolen.

Efter Justitsministeriets Indstilling er ved kgl. Resolution af 26. Oktober 1933 Politiasistent i Esbjerg, cand. juris *Aksel Rudkøbing* ('06) udnævnt til Politimester i Politikreds Nr. 40, Ning Herred og Hads Herred, fra den 1. December 1933 at regne.

Under 10. November er Dommer i Retskreds Nr. 24, Stege Købstad og Møens Herred, *Andreas Boghart Richter* ('80), R. af Dbg., Dbmd., paa Grund af Alder afskediget i Naade og med Pension fra den 31. December 1933 at regne.

Under 4. December er det tilladt Overlæge ved Bispebjerg Hospital, Dr. med. *Jens Einar Meulengracht* ('05), R. af Dbg., at anlægge og bære Ridderkorset af den svenske Nordstjerneorden.

Der er under 5. December meddelt cand. juris *Bernt Ludvig Wass* ('24) af København, der har anmeldt at ville have Konstor i Østre Landsretskreds, Beskikkelse som Landsretssagfører.

Overlæge, Dr. med. *Vald. Poulsen* ('98) og Amtslæge, Dr. med. *Max Christiansen* ('06) er af Undervisningsministeriet under 8. December beskikkede som Censorer ved den lægevidenskabelige Embedseksamen for Seksaaret 1. Novbr. 1933—31. Oktbr. 1939, henholdsvis i patologisk Anatomi og i Retsmedicin.

I »Fyens Stiftstidende« for den 16. Januar meddelte Redaktør *M. C. H. Dreyer* ('79), at han havde besluttet at trække sig tilbage og fra 1. Januar iaar havde bortforpagtet sin Virksomhed til sine to Sønner, Redaktør *I. C. Dreyer* og Bogtrykker *Aage Dreyer*.

Under 3. Januar er Sognepræst ved Frederiksberg Kirke *Johannes Theodor Engel* ('94), R. af Dbg., benaadet med Dannebrogsmændenes Hæderstegn.

Grosserer *Chr. S. Dahl* ('93), Gentofte, af Firmaet Brødrene Dahl, har af Godsejer Th. Fleuron Dahl købt Hovedgaarden Valnæsgaard i Vaalse Sogn paa Nordfalster. Til Gaarden hører 689 Tdr. Land, hvoraf 83 Tdr. Skov. Besætning og Inventar medfulgte.

Komponist-Portionen af det Ancherske Legat — 4500 Kr. — som uddeltes den 13. December ifjor, tilfaldt *Ebbe Hammerich* ('16). I den Anledning skrev »Dagens Nyheder« (Mærket A. F.) følgende:

»Med stor Tilfredshed hilser vi Meddelelsen om, at Ebbe Hammerich fik det Ancherske Legat. Han er en produktiv Komponist, der baade i større og mindre Værker gentagne Gange har fanget Opmærksomheden.

I videre Kredse kendes bedst hans Helaftens-Opera »Stepan«, som med stort Held opførtes herhjemme i 1924, og som senere har gjort Lykke baade i Tyskland og Belgien. Men ogsaa som Komponist til en Række andre Værker, Symfoni, Kammermusik, Sangstykket »Sommerdag« for Baryton og Orkester, Klaver- og Orgelstykker, Solo- og Korsange, bl. a. »Styrmand Andersson«, har han lagt baade Dygtighed og Personlighed for Dagen.

Fra den senere Tid hidrører Operaen »Leonardo da Vinci«, som blev antaget til Opførelse paa Det kgl. Teater. Pludselig tabte Kapelmester Hye-Knudsen Interessen for Sagen, efter tidligere at have arbejdet paa at faa Operaen frem. Fremførelsen blev opgivet, og dybt skuffet pakkede Ebbe Hammerich sin Kuffert og rejste til Østrig, hvor han nu er bosiddende i Steiermark.

Fra sit frivillige Eksil har han for nyligt tilsendt Statsradiofonien et større Orkesterværk, »København — Kalundborg«, Tema med 15 Variationer, bygget over Statsradiofoniens Pause-

signal, begyndende i ældre Kunstformer, arbejdende sig op til Jazzen og sluttende med en stor Fuga, et Værk, man skulde synes var naturligt egnet til at faa sin Uropførelse ved en af Radiofoniens Torsdags-Koncerter. De danske Lyttere, hvem Værket er tilegnet, maa imidlertid indstille paa Wien en Aften i Januar Maaned, hvis de vil høre Førsteopførelsen. Den danske Statsradiofoni har tilbudt Hammerich Plads til dette hans sidste større Værk en Aften ved en lukket Studieuudsendelse i Serien »Vor Tids danske Komponister«.

I Berlin er Hammerich traadt i Forbindelse med Statsraad, Dr. Wilhelm Furtwängler, som med stor Interesse er gaaet i Lag med Gennemlæsningen af Partituret til »Leonardo da Vinci«, og det synes saaledes, at den Mangel paa Forstaaelse, Hammerich har mødt herhjemme, og som har skabt en uhyre forstaaelig Bitterhed i hans Sind, i Udlandet skal opvejes ved en kompetent Værdsættelse af hans kompositoriske Talent. Der ligger heri Stof til nøjere Eftertanke baade paa Kongens Nytorv og i Tordenskjoldsgade. Ebbe Hammerich har ved Tildelelsen af det Ancherske Komponistlegat under alle Omstændigheder faaet en kunstnerisk Oprejsning, som de to Institutioner, Det kgl. Teater og Den danske Statsradiofoni, hurtigst bør slutte sig til.

I det sidst udkomne Nummer af »Naturens Verden« har Magister *Gunnar Seidenfaden* ('26) afsluttet en Redegørelse — den første af mere officios Art — for det store Arbejde, der under Dr. Lauge Kochs Ledelse er udført i Østgrønland paa den nylig afsluttede Tre-Aars Ekspedition.

Under 13. December tillodes det Direktør ved Carlsberg Laboratoriet, Professor, Dr. phil. *S. P. L. Sørensen* ('86), K. af Dbg. og Dbmd., at anlægge og bære Kommandørkorset af 2. Klasse af den svenske Nordstjerneorden.

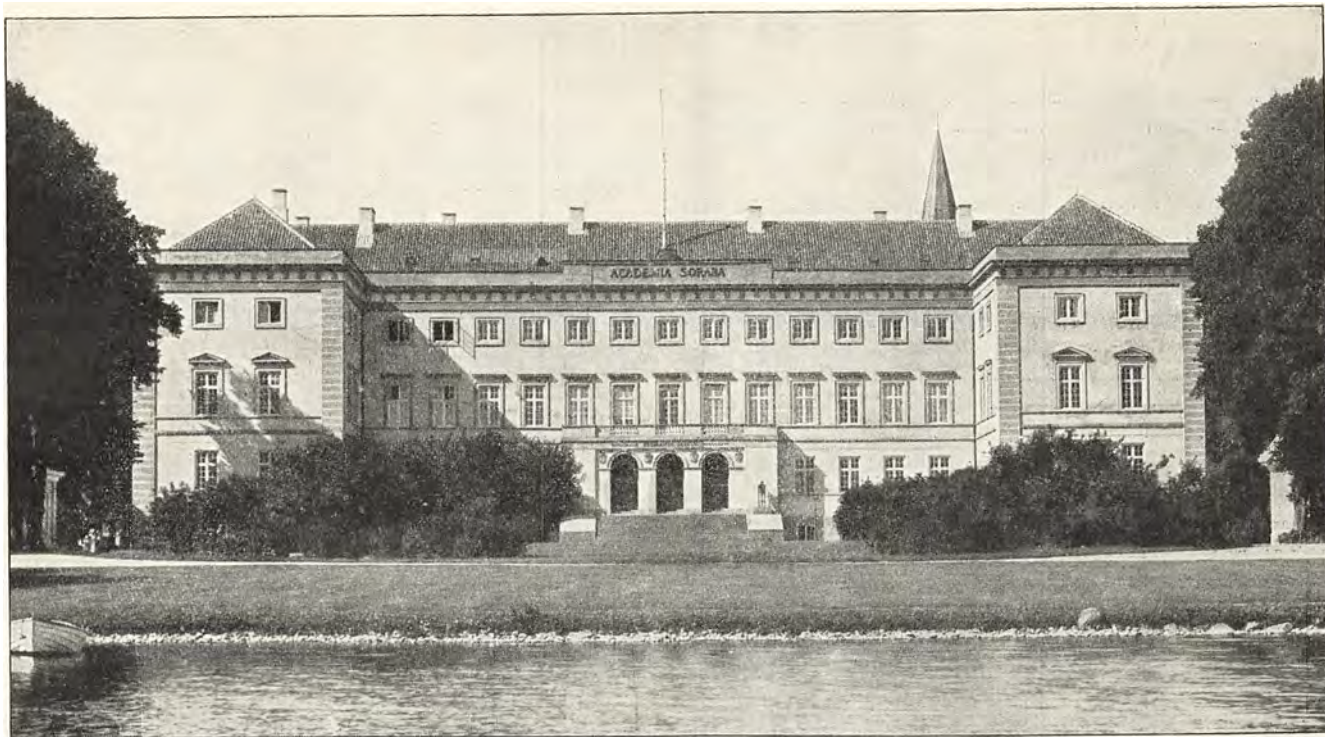
I Anledning af, at Carlsberg-Fondets Formand, Professor, Dr. phil. & theol. *Johannes Peder Ejler Pedersen* ('02) den 7. November ifjor rundede de halvhundrede, gav »Berl. Tid.« ham (ved Mærket Virius) følgende smukke Skudsmaal:

»Professor *Johs. Pedersens* videnskabelige Løbebane har været lige saa iøjnefaldende glansfuld, som han selv er beskedent og tilbageholdende. Allerede som 23-aarig Student fik han Universitetets Guldmedaille, to Aar senere blev han cand. theol., i 1912 erhvervede han den filosofiske Doktorgrad, og i 1916 ansattes han som Docent i det gamle Testaments Eksegese. 1922 blev han Professor i semitisk Filologi. Han er Medlem af Videnskabernes Selskab fra 1924 og er Dr. theol. honoris causa ved Lunds Universitet. Hans Bøger og Afhandlinger om det gamle Israel og islamitiske Emner er kendt blandt Videnskabsmænd Verden over.

Siden 1926 har Professor *Johs. Pedersen* været Medlem af Carlsberg-Fondets Direktion, og siden 1. April i Aar har han beklædt den ærefulde Post som Fondets Formand. Uden Overdrivelse kan man betegne Professoren som en af Universitetets mest afholdte Lærere. Den, der sidder foran hans Kateder, hører hans monotone Stemme og ser paa hans ubevægelige Ansigt, er ikke længe om at opdage, at der bag dette rolige Videnskabsmands-Ydre skjuler sig et stort og fint Menneskes varme Hjerte.«

Soransk Samfunds Sekretær, stud. polyt. Lauge Lauridsen ('32) er flyttet og bor nu: Svinget No. 22, Stuen, S. Tlf. Amager 3429 y.

Vi henleder Opmærksomheden paa Annonceomslagets 4. Side med Program for den 2. Soraneraften i 1933/34, hvor Magister Hans Ellekilde vil tale om Folkesagn fra Sorø og Omegn.

SORØNER-BLADET

19. AARGANG

Nr. 2

Februar 1934

TIL BELYSNING AF CHR. MOLBECHS KRITIK AF „ERIK MENVEDS BARNDOM“

Af Dr. phil. *Olaf Carlsen.*

Forholdet mellem *B. S. Ingemann* og *Chr. Molbech* udgør et saare interessant Kapitel i begge disse Mænds Historie og kunde nok fortjene en samlet Behandling; det er dog ikke en saadan, der her gøres Forsøg paa at give; det vilde kræve betydelig mere Plads, end dette Blad kunde afse dertil. Hvad der her skal meddeles, tjener kun til at belyse Kulminationen i Molbechs Kritik over Ingemanns historiske Digtning.

Som Kritiker havde Molbech fulgt Ingemann med Interesse og ofte med Velvilje i dennes første Digterperiode. Hans Ungdomsdigte havde han fundet meget lovende, og »I et Exemplar af Ingemanns Digte«, den 26. November 1811, skriver Molbech om den Modtagelse, Digteren havde faaet, og den Fremtid, der ventede ham:

Thi Danmark har baaret ham venlig i Favn,
Og visselig engang det kranser hans Navn.¹

Molbech søgte imidlertid senere efter Evne at hindre, at denne hans egen Spaadom skulde gaa i Opfyldelse. Han syntes ikke, at Ingemanns fortsatte lyriske Digtning holdt, hvad den til at begynde med havde lovet;² og da Digteren brød en ny Bane for sit Talent ved at optage den historiske Digtning, frakendte Molbech disse Værker baade poetisk og historisk Værd.

I »Dansk Tidsskrift« 1905, S. 792—800, har O. C. Molbech offentliggjort nogle Aktstykker vedrørende Inge-

mann og Molbech for at vise, »at Kritikerens Følelser over for Digterens Personlighed var lige saa varme, som hans Kritik over dennes historiske Forfatterskab var kold og haard.« Aktstykkerne stammer fra Aarene 1814, 1817 og 1827, og de sidste af dem angaar den store Recension af »Valdemar Sejr«, som Molbech ikke fik optaget i »Dansk Litteratur-Tidende«, men siden lod trykke i det af ham selv udgivne »Nordisk Tidsskrift«. O. C. Molbech har i sin Publikation ikke medtaget F. C. Petersens Breve til Chr. Molbech fra 1829,³ skønt de naturligt slutter sig til de af ham meddelte Papirer til Oplysning om Molbechs Stilling til Ingemann; men de røber ganske vist heller intet om Kritikerens varme Følelser over for Digteren, og dette er maaske Grunden til, at de i den givne Sammenhæng ingen Interesse har haft for Udgiveren.

F. C. Petersens Breve, der ikke hidtil har været benyttet af nogen Ingemannforsker, er skrevet i Anledning af Molbechs Kritik af »Erik Menveds Barndom« i »Maanedsskrift for Litteratur« II (1829), S. 473—520.⁴ Disse Breve indeholder interessant Stof til Belysning af Redaktionens Syn paa den Molbechske Recensions Indhold og Form; især ankedes der over, at Kritikerens viste saa ringe Anerkendelse af Ingemanns Digtning i Almindelighed, og at hans Tone maatte virke personligt krænkende paa Forfatteren til det recenserede Værk. Man foreslog derfor forskellige Ændringer, og Forhand-

lingerne herom indledtes med et Brev af 24. Oktober 1829 fra Professor F. C. Petersen, der var Redaktionen Sekretær. — Han skriver:

»Jeg iler med at tilstille gode Ven følgende Linier, men negter ikke, at jeg ved at kaste et Blik paa den Billet, hvormed De sendte mig Anmeldelsen af Erik Menved, skriver dem med en vis Blanding af Glæde og Sorg. Med Glæde, fordi jeg med Sandhed kan bevidne det Bifald, hvormed Redact. i Mødet i Aftes modtog Deres Anmeldelse i det Hele; med nogen Sorg, idet De har erklæret, at De intet vilde høre om »noget Slags Udeladelse«, et Udtryk, der taget lige efter Ordet, jo næsten er det Samme som: noget Slags Forandring, naar denne angaaer mere end enkelte Ord eller Udtryk. Jeg haaber imidlertid, at det ikke er strengt meent; thi det forstaaer sig jo af sig selv, at Redactionen maae behandle fremmede Bidrag paa samme Maade som sine egne; og der kan saa meget mindre gøres Undtagelse i et Tilfælde som dette, hvor der ikke kan tages personlige Hensyn, da Forfatteren ikke vil nævnes for Redactionen, end sige sætte sit Navn under; det Eneste, der kan give den Enkelte en større Frihed til indtil en vis Grad at excipere imod Redactionens Dom og Meninger, idet den Enkelte derved paatager sig en betydelig Deel af Redactionens Ansvar.⁵

Gid De var med i Redactionen, eller rettere sagt, gid De vilde være med i Redactionen; De vilde da see, hvor venskabeligen og let man enes om, hvad der bliver Gienstand for Discussion, og De vilde da i den her omhandlede Sag have haft Leilighed til enten at overbevise de anderledes Menende om deres Uret eller, hvor de meddeelte Yttringer fandtes grundede, enten ganske eller tildeels at benytte dem.

Hvad nu Redactionen bemærkede og overdrog mig at meddele Forfatteren var, at den, uagtet den hørte Anmeldelsen med særdeles Bifald i det Hele og meget ønsker, at den maatte optages i Maanedsskriftet, dog troede, at Forfatteren vilde indrømme

1, at der forekomme en Deel Gientagelser deri, der baade gjøre den vidtløftigere end behøves og svække Indtrykket ved, at Læseren flere Gange kommer tilbage til det Samme og møder de samme Beviiser og Betragtninger, hvor han ventede nye eller gjorde Regning paa stiltiende Forudsættelse af det allerede Læste.

2, en i det Hele vel bitter Tone, ikke saa meget over de Feil og Mangler, der vises i denne Bog, som over Ingemanns Poesie i Almindelighed, og maaskee tillige for liden Erkiendelse af det Gode, der kunde være at sige.

3, nogle Tvivl om enkelte historiske Paastande, som vor Ven Professor Rosenvinge yttrede, f. Ex. om hvorlænge der vare Trælle i Danmark o. s. v.

4, nogle Ubetydeligheder i Udtryk o. s. v.

Nu er mit Ønske og indstændige Begiering, at De vilde tildele, at Rosenvinge og jeg giennemgik Deres Anmeldelse (den skal paa Ære ikke komme i nogen Andens Hænder eller blive seet af Andre) for at meddele Dem de Bemærkninger, som vi deels selv kunde have at gøre, deels kunde tage Anledning til af Forhandlingerne. Dette kunde skee paa meget faa Dage, naar jeg strax kunde erholde Deres venskabelige Tilladelse dertil; De vilde da jo nok saa uden Ophold foretage Revisionen deraf, og naar jeg da opholder Trykningen indtil Slutningen af næste Uge, kunde November Heftet endnu begynde dermed, og De, høistærede Ven, vilde ved dette ny Beviis paa Deres Interesse for Maanedsskriftet og Deres Venskab for mig end mere have Krav paa Hengivenhed

af Deres
F. C. Petersen.

Kbh. d. 24. Oct. 1829.

Hr. Justitsraad Molbech.

Nogle Dage senere havde Kolderup-Rosenvinge sine kritiske Bemærkninger færdige, og ved Brev af 29. Oktober fremsendte F. C. Petersen dem til Molbechs behagelige Gennemsyn og velvillige Overvejelse:

»Herved sendes høistærede Ven Prof. Rosenvinges Anmærkninger til Deres Anmeldelse af Erik Menved. Jeg tager mig den Frihed at tilføie Et og Andet. De Grunde, der bevæge Os til at tage Sagen noget omstændeligere, end dersom denne Anmeld. trykkes under Deres Navn, har jeg tidligere gjort Dem opmærksom paa. Vi haabe, at De modtager disse Bemærkninger med samme Venskabelighed, hvormed de ere skrevne; og jeg tilføier den indstændige Bøn, at maatte faae Anmeldelsen med de Forandringer, De maatte finde det passende at foretage, inden Fredag Middag (d. 30. Oct.), for at jeg i Mødet samme Efterm. Kl. 5 kan aflægge Beretning derom. Naar Sagen er afgjort, vil Trykningen strax kunne begynde. —

Vi troe — af Grunde, jeg allerede forhen har meddelt — at det vilde være gavnligt at udelade et Par Steder, hvor det Samme gientages, hvorved Indtrykket svækkes, og Læseren tillige let bringes paa den Formodning, at nogen Animositet har været med i Spillet.«

F. C. Petersen foreslog derfor Molbech at stryge det Stykke i Manuskriptet, der svarer til den trykte Tekst fra Side 507, Linie 15, til Side 509, Linie 16; da det, der paa dette Sted siges f. Eks. om Dialogen, kommer igen i det følgende, mente han, at det uden Skade kunde falde bort. Rosenvinge havde ganske vist foreslaaet, at Udeladelsen skulde begynde Side 506, Linie 13, — »og vist er det,« skriver F. C. Petersen, »at det Samme ogsaa siges andensteds omtrent paa samme Maade; men da dog dette Sted synes mig at være Hovedstedet, vilde jeg hellere foreslaae at udelade Pag. 16, hvad der staaer i margine: thi Forfatterens Charakterer pp, hvilket saa meget lettere kan ske, naar sammenlignes S. 32.« Det, F. C. Petersen her ønsker strøget, er Molbechs Bemærkninger S. 493 om Personskildringerne i Ingemanns Roman, om hvilke han siger, at de er »enten hule Phantomer, eller de ligne livløse, udsmykkede Voxbilleder og mekaniske Automater og Talemaskiner, som virkelig undertiden snakke meer end nok«; den Kritik, der derefter følger af Drost Peder og hans »Barnebrud«, gentager Molbech S. 514—15, og F. C. Petersen kunde derfor med god Grund skrive, at »ved Sammenligning af disse Steder er en Forkortelse i et eller flere af dem vistnok at tilraade.«

Kolderup-Rosenvinge advarede ogsaa kraftigt imod Gjentagelserne; thi foruden at trætte Læseren vil de bevirke, »at han bliver indtaget mod Rec., som ikke blot fornyer sine Anfald, men idelig gientager: Ned med Forfatteren og ligesom synes at have Fornøjelsen at give ham nye Stik, efterat han allerede har slaaget ham reent ihjel.«

Ogsaa Tonen i Molbechs Kritik følte F. C. Petersen sig fristet til at gøre et Par Bemærkninger om. »Er det ikke,« spørger han, »en bifaldsværdig (og parlamentarisk) Euphemisme, hvor man dadler skrap, ikke ofte at bruge den Paagieldendes Navn: »Hr. Ingemann, de Ingemannske Romaner, Ingemannske Læsere« o. s. v., men at variere mere med »Forfatteren« etc.?« Det havde endvidere virket utiltalende paa F. C. Petersen gentagne Gange at møde Udtrykket »denne saakaldte historiske Roman«, hvilket han fandt saa meget mere overflødig, som Molbech jo tilstrækkelig klart havde bevist, at Betegnelsen historisk ikke tilkom Ingemanns Romaner.

Det var iøvrigt paa dette Punkt, Kolderup-Rosenvinge repræsenterede den kontrollerende Sagkundskab. Han indrømmede villigt, at Romanen indeholdt adskillige historiske Fejltagelser, — endda nogle, som Molbech ikke havde bemærket; men der var ogsaa Steder, hvor han mente at turde forsvare Ingemann mod Kritikerens Angreb; det var hans Opfattelse, at det historiske ikke overalt var saa taabeligt behandlet, som man efter Molbechs Kritik skulde tro, og han fandt det ubilligt »at nægte denne Romans virkelige Fortrin for dens Foræggere«.

Molbech synes at have forholdt sig tavs over for disse Henstillinger og Indvendinger; thi den 11. November rykker F. C. Petersen frem med en ny Skrivelse, i hvilken han atter forklarer Redaktionen Holdning. Han haabede meget, at Molbech vilde efterkomme saa mange af Redaktionens Fordringer som muligt, for at den »ellers saa høist interessante Anmeldelse maae kunne pryde Maanedsskriftet. Jeg tillader mig kun at gientage det Ønske, at De ville erindre, at anonyme Bidrag indtil en vis Grad gaae under Redactionens Ansvar, især naar de angribe en Forfatter ikke blot i et enkelt af hans Arbejder, men i Almindelighed. Jo mere Bitterheden imod Ingem. som Ingem. formildes, desmere kan der indrømmes af Strengheden imod Erik Menved.«

Paa denne fornyede Henvendelse afgav Molbech et Svar, der sikkert ikke har været særlig venligt. »Det vilde gøre mig meget ondt,« skriver nemlig F. C. Petersen tilbage i sit Brev af 14. November, »dersom jeg ved at formaae Dem til at skrive Kritiken over Erik Menved skulde have givet Dem Anledning til Misfornøielse enten med mig i Særdeleshed eller med Maanedsskriftets Redaction i Almindelighed. Jeg gjorde det i den Overbeviisning, at Ingen bedre end De vilde være istand til at skrive en interessant og grundig Kritik af bemeldte Roman, og hvor aldeles jeg havde Ret i den Formening, har De, høistærede Ven! tilstrækkeligen beviist ved Deres Recension.« De to Professorer havde med deres fragmentariske Bemærkninger hverken villet øve »Overkritik eller Hyperkritik« eller ment, at de var »betydende eller stærke nok til at nedslaae« Molbechs Arbejde.

F. C. Petersens rosende Ord om Anmeldelsen og hans forklarende Undskyldning for, at de to Redaktionsmedlemmer var optraadt som Kritikere over Kritikerens, forsonede vel ikke Molbech, men stemte ham dog saa meget mildere, at han foretog nogle Ændringer i Manuskriftet og lovede at foretage endnu nogle i Korrekturen. Disse Ændringer var imidlertid væsentligst af stilistisk Art og skete under Hensyntagen til nogle Indvendinger, der var rejst af F. C. Petersen;⁶ der bestod derfor stadig adskillige Differenser mellem Redaktionen og Molbech, og paa Redaktionens Vegne foreslog F. C. Petersen da i Brev af 22. November, at der i en Anmærkning ved Begyndelsen af Anmeldelsen fremsattes en Erklæring, hvis første Afsnit skulde lyde: »Endskiøndt Redactionen ikke i enhver Henseende kan være enig med den her meddelte Bedømmelse af Ingemanns Poesie og hans Roman Erik Menved, tvivler den dog ikke om, at Maanedsskriftets Læsere ville billige, at den anseer det for Pligt at udgive dette indholdsrige, interessante og velskrevne⁷ Bidrag, som er den meddeelt fra en anonym Medarbejder uden for Redactionen.«⁸

Efter at vi gennem den her givne Redegørelse har stiftet Bekendtskab med de Stridigheder og Forhandlin-

ger mellem Forfatter og Redaktion, der gik forud for Offentliggørelsen af Molbechs Recension af »Erik Menveds Barndom«, maa vi sige, det er med fuld Føje, at Molbech, da han atter afleverede det omdisputerede Manuskrift til Professor F. C. Petersen, i sin Dagbog for den 27. November 1829 skriver, at der om denne Anmeldelse var ført »meget unyttigt Skrivi«⁹, da man, trods Kolderup-Rosenvinges Bemærkninger, til sidst dog antog den, »som den var skrevet, med faa og høist ubetydelige Forandringer.«⁹ — Skrivi«⁹ om Molbechs Kritik skulde imidlertid ikke blive mindre, men derimod mere nyttigt, efter at den var offentliggjort.

Noter.

- ¹ Frigge. Poetisk Nytaarsgave for 1813. Ved R. Nyerup. S. 236.
 - ² Se f. Ex. Molbechs Blandede Smaaskrifter I, S. 358 og II, S. 325 f.
 - ³ Ny kgl. Saml. 4°. 2336 VIII.
 - ⁴ Optrykt i Molbechs Blandede Skrifter II, S. 226—268. Hvor der i det følgende henvises til Recensionen, gælder Henvi«⁹ningerne Maanedsskrift for Litteratur. Linieangivelserne er regnet fra oven. Ved Optrykningen af sin Recension har Molbech iøvrigt foretaget flere stilistiske Ændringer.
 - ⁵ Redaktionen havde tydeligt nok lagt sig de Ord paa Sinde, som Peder Hjort havde fremsat i Kjøbenhavns-Posten 1829, Nr. 63—77 om Maanedsskriftets Redaktion og de anonyme Recensioner; optrykt i Hjorts Krit. Bidrag. Litterærhist. Afd. II, S. 76—131. I sit Svar understregede Molbech, at hans Dom over den seneste Fase i Ingemanns Digtning ikke byggede paa Erik Menved, som han endnu ikke havde læst. Kjøbenhavns-Posten 1829, Nr. 91. — Læsningen heraf kom dog ikke til at mildne denne Dom.
 - ⁶ Kan en »materiel Overflødighed«, hedder det i en af F. C. Petersens Indvendinger, være »rig og overvældende«; som en Indrømmelse hertil strøg Molbech Ordet rig (S. 475, Linie 12—13). Paa samme Side, Linie 26—27 havde Molbech brugt Udtrykket »giort en Erik Glipping istand«, hvilket blev anholdt af F. C. Petersen, hvorpaa »giort« blev erstattet med »bragt«. F. C. Petersen syntes heller ikke om, at Molbech lod Ingemann bruge »en beskrivende Pensel«, og at Kritikerens beskyldte Digteren for at »dyppe Penselen i Farveskarn«; S. 485, Linie 18 har Molbech ændret det, saa han lod Ingemanns Farvepotte indeholde »lutter sorte Farver« ved Beskrivelsen af Erik Glipping.
 - ⁷ I den trykte Tekst er dette Ord udeladt.
 - ⁸ I den trykte Tekst er sidste Sætning rettet, saa den i bedre Overensstemmelse med Sandheden lyder: »som den har modtaget fra en Forfatter uden for Redactionen«.
- Belært af Erfaringen vægrede Maanedsskriftets Redaktion sig Aaret efter ved anonymt at optage Molbechs Anmeldelse af Hauchs »Hamadryaden« (Maanedsskr. for Litt. IV, S. 467—500). Ved Brev af 27. November 1830 (Ny kgl. Saml. 4°. 2336. II.) meddelte F. C. Petersen, at dette ikke kunde lade sig gøre, med mindre der foretoges betydelige Forandringer i Recensionen; thi en Erklæring som den, Molbech havde tilbudt, vilde være til Skade for Redaktionen, da allerede den tidligere Erklæring ved Anm. af »Erik Menved« havde vakt Mishag, — og dog var Tilfældet den Gang et ganske andet end nu, da Molbech selv var Medlem af Redaktionen; Folk vilde straks gætte, hvem Forfatteren var, og Erklæringen vilde saaledes give Publikum, det Indtryk, at Redaktionen manglede Evne eller Vilje til at enes indbyrdes.

⁹ Ny kgl. Saml. 8°. 439.

GAMLE SORANER-BILLEDER

IV og 4. R.-Klasserne i April 1882.

Øverste Række: *Peter Heise, Sophus Thaarup, Rud. Oppermann, Soph. Wellendorff, Marius Nielsen.*

Anden Række: *Joh. Mackeprang, Niels R. Muus, Georg Riedel, Jean Petersen, Peter Bang, Karl Nielsen, Anders (Høj-) Jensen.*

Siddende: *Otto L. A. Larsen, Jakob Kr. Zinn, Povl Harboe, Chr. Mandrup Poulsen, Alb. Tolderlund, Frederik Knudsen, Chr. Hattensen, Chr. E. Sylow.*

Med Tak og megen Glæde modtager vi stadig nye Billedgaver — saaledes fra Frøken *Annette Kaysen* en Samling paa ikke mindre end 36 Portrætter af hendes nylig afdøde Broders, Fabriksinspektør *Gerhard Kaysens* samtidige og 3 Lærportrætter. Det er i Antal en af de største Samlinger, der endnu er tilgaaet Soransk Samfund, og saa at sige udelukkende Portrætter, vi ikke før har ejet. Sammen med sin Søster havde vor afdøde Kammerat kort før sin Død ordnet dem og faaet dem forsynet med Navne — meget samvittighedsfuldt og nyttigt.

Fra Overretssagfører *Peter Heise* har vi dernæst modtaget to Gruppebilleder, et af Rektor, Lærere og Elever i 1881, samlede paa Trappen mod Fratergaarden paa Kongens Fødselsdag, den 8. April (der blev i 1882 intet Kongebal paa Grund af Enkedronning *Caroline Amalies* Død den 9. Marts s. A.) og et andet af 4. Klasse, baade studerende og Realister, i 1882. Ogsaa for disse Billeder, hvoraf vi gengiver det sidstnævnte her, bringer vi vor bedste Tak — ikke mindst fordi Giveren saa omhyggelig har opgivet, af hvem Gruppen bestaar. Det kan jo i det hele ikke siges for ofte og for indtrængende: skriv endelig bag paa alle Portrætter, hvem de forestiller og, hvis det vides, Dag og Aar for Optagelsen; det hænder desværre alt for ofte, at der dukker morsomme gamle Fotografier op, hvis Identitet er umulig at fastslaa, fordi de er døde og borte, som vidste Besked — og fandt dette saa selvfølgelig, at de ikke ansaa det for nødvendigt at skrive det ned.

Blandt de fornøjelige Detailler ved det her gengivne Billede, som er taget med Kirkegaardsmuren foran *Ingemanns Grav* som Baggrund, vil den nøje Iagttagere mærke sig: de gamle

Brosten og den lille nu forsvundne Græsskraaning foran Muren, de morsomme Tabouretter, som »Holdet« har hentet ovre fra Spisesalen, og sidst men ikke mindst: de berømmelige Kasketter med den flade Skygge, af enkelte krammet dygtig opad, og med den brede »Kajerem«. Endelig vil man lægge Mærke til, at Uniformen er paa Overgangsstadiet fra Trøje og Kjole (*Heise, Thaarup, Jean Petersen* og *Zinn*) til dobbelt- og enkelttradede Jakke. Den sidste, baaret af *Otto L. A. Larsen, Marius Nielsen* og *Albert Tolderlund*, har et noget »civilt« Præg.

„BRUDEVIELSE, HOLDEN I SORØE KIRKE DEN 29. JANUAR 1768“

En Bemærkning ved *Torben Glahn*.

I Artiklen om Bunekbrylluppet i Sorø (se *Soraner-Bladet* Januar-Nr.) efterlyser Kontorchef *Olrik Professor J. C. L. Pontoppidans* Brudetale fra denne Lejlighed. Den eksisterer morsomt nok endnu og findes i alt Fald paa det kongelige Bibliotek. Det maa dog tilføjes, at Kontorchef *Olrik* har god Grund til at anse den for tabt, da den i *Ehrencron-Müllers* Forfatterleksikon angives som manglende. I *Bibliotheca danica* staar den imidlertid — men godt gemt! — idet den ikke anføres i Registerbindet — og heller ikke under Prædikener o. l., hvor man vel nærmest vil lede efter den i selve Værket — men under

Historie og tilmed anonymt, saaledes som den fremkom, under den Titel, der staar over disse Linier.

»Brudevielsen« er naturligvis trykt i Sorø hos Jonas Lindgren, det Ridderlige Akademies Bogtrykker, det er kun en lille Piece paa lige saa mange Sider, som der var Brudepar, d. v. s. 24, thi som Pontoppidan diskret oplyser om det ene Brudepar: »Formedelst Brudens Svaghed blev dette Par ei denne Dag viet«.

Talen er, naar Forordet, som indeholder Brudeparrens Navne, fraregnes, prisværdig kort. Den rummer naturligvis en Formaning om at handle klogeligen med Dronningens Brudegave og være taknemmelig over den: »I have Aarsag at tilbede Forsynet, som styrede det saa, at Sorø blev det Sted, hvor Hendes Majestet den første Nat opholdt sig her i Sieland, da det er til en Erindring derom, at Hun udstyrer Eder, I Brude!« Iøvrigt sporer man hos Pontoppidan Forstaaelse af Bondens Kaar: »De Tider ere nu forbie, da en Gedeon blev kaldet fra Loen til Thronen og da David ombyttede Hyrdestaven med Scepteret. Nu har Slaverie og Armod gjort Bonden nedrig og foragtet. Men her seer I en Dronning, som skøner paa Eders Nytt« — Og han tilføjer: »Kaster Eder i Støvet for ham, som bøier Regenteres Hierter, og beder ham, at denne Velgierning maa være en Begyndelse til fleer og større Velgierninger med Eder.«

I det store og hele er Talen ret fri for hine Tidens ikke ualmindelige Svulst, og det har nu vist sig, at Pontoppidan fik Ret, naar han til Slut fremhæver: »Naar Graven skiuler Eders og vore Legemer, skal Efterkommere ikke glemme den Tid, da Dronningen udstyrede 25 Piger af Bondestanden.«

DØDSFALD BLANDT SORANERNE

Fhv. Sognepræst *Edvard Thomas Jeremias Müller*. Født 15. Marts 1866 i København, død 3. Oktober 1933 i Horsens; Broder til Sognepræst i Vejby og Tibirke *Victor E. L. Haagen-Müller* ('82). Kom i Sorø Skole 1879, Student 1884; cand. theol. 1890. Vicarpræst i Stilling 1895, kst. Sognepræst for Korsør og Taarnborg 1896—97; 1897 Sognepræst i Aalstrup, 1911 i Houlbjerg, 1924 for Hatting-Thorsted Menigheder. Afsked 1932.

*

Overretssagfører *Marcus Mathiesen*. Født 17. Septbr. 1860 paa Jegindø, død 11. December 1933 i Næstved. Optaget i Sorø Skole 1874, Student 1879; cand. juris 1887; samme Aar Fuldmægtig ved Antvorskov Birk, 1895 Sagfører i Slagelse og 1898 i Næstved; 1902 Bestalling som Overretssagfører og 1903 Direktør i Sparekassen for Næstved og Omegn.

*

Kredslæge *Rudolph Oppermann*. Født 29. Juni 1865 i Nyrup ved Skelskør, død 2. Februar 1934 i Aalborg; Broder bl. a. til Godsforvalter, Justitsraad *Georg F. C. Oppermann* ('73) og afdøde Professor *Adolph Oppermann* ('79). Kom i Sorø Skole 1877 og blev Student 1884; Lægeeksamen 1891. Praktiserende Læge paa Frederiksberg 1895 og derefter forskellige Steder, til han i 1915 blev Distriktslæge paa Anholt; 1919 Kredslæge i Aalborg (for Aalborg Amts søndenfjordske Lægekreds).

*

Fhv. Fabriksinspektør *Knud Gerhard Sandberg Kaysen*. Født 20. Novbr. 1857 i Alsted, død 13. Januar 1934 i Lyngby. Kom i Sorø Skole 1869 og dimitteredes med Præliminæreksamen 1874. Uddannedes ved Handelen i Slagelse og Hannover og

etablerede sig som Købmand i Randers men opgav denne Virksomhed og blev Rejsende for Firmaet S. Seidelin, senere Disponent ved en af Dansk Textillagers Afdelinger, til han i 1890 ansattes som Inspektør ved Dansk Gardin- og Tekstilfabrik i Kongens Lyngby, fra hvilken Virksomhed han for nogle Aar siden trak sig tilbage.

*

Fhv. Sognepræst *Valdemar Blauenfeldt*. Født 10. Juli 1863 i Kaalshave Præstegaard, Guldbjerg Sogn, død 19. December 1933. Kom paa Sorø 1877, hvor ogsaa hans Brødre *Vilhelm* ('78) og *Henrik Louis* ('79; død 1928 som Sognepræst for Tamsdrup) var anbragt i 1875; udgik af IV Kl. i Marts 1881. Blev Student (privat dimitteret) 1885, cand. theol. 1891 og s. A. uordineret Medhjælper for Sognepræsten i Vallensbæk. Blev derefter Sognepræst for Vandborg og Ferring i 1893 og for Jersie og Skensved Sogne i 1909 til Juli 1933.

*

Kontrolør ved Hovedtelegrafstationen i København *Julius Peter August Haack-Jensen*. Født 21. April 1869 paa Frederiksberg, død 8. April 1933 i København. Kom til Sorø sammen med sin yngre Broder *Julius Emil* ('87, Officer, død som Telegrafinspektør ved Søbcæstningen) i 1882 men udgik allerede af 2. R. i 1884. Han indtraadte 1885 i Telegrafvæsenets Tjeneste, hvor han avancerede til Kontrolør af 1. Grad og Bestyrer af Kongens Nytorvs Telegrafstation. Fra 1927 tjenstgørende ved Hovedtelegrafstationen.

*

Christian Gunnar Ferslew, født 21. Septbr. 1912 i København, død 18. Februar 1934 i München; Adoptiv søn af den afd. Ejer af den Ferslewske Blad- og Trykkerivirksomhed Chr. Ferslew. Kom til Sorø i Aug. 1925 (1. M.) men forlod allerede Skolen i Februar 1926. Havde søgt teknisk Uddannelse for med Tiden at kunne overtage Ledelsen af den Del af den store Virksomhed, som nu indehaves af hans Moder, Fru Amalie Ferslew født Hall, men blev allerede syg sidst i Fjor af en Influenza, der lagde ham i Graven, kun 22 Aar gammel.

IN MEMORIAM —

Lærer, cand. phil. *Frederik Knudsen*.

* 19. Oktober 1864, † 16. Januar 1934.

Frederik Hansen hørte til de stille i Landet, men fik dog, trods al Tilbagetrukkethed, Lov til at gøre en god Livsgerning. Han blev Student fra Sorø Akademi 1885 og kom straks efter til København, hvor han efter Filosophikum studerede til Skolelærereksamen; i 1888 blev han Lærer ved Gammelholms Latinskole og i Melchiors Skole, hvor han begge Steder gjorde et trofast og godt Arbejde. Han var en god og forstaaende Lærer, som holdt af Drengene og gerne vilde bringe noget godt ud af dem. Han var født i Krøjerup ved Sorø, og man mærkede paa ham, sund som han var, at han var »runden af den danske Muld«, og at han elskede sit Land og dets Ungdom. I Sorø var han en dygtig Kriket- og Fodboldspiller og fortsatte dermed i »Københavns Boldklub«, hvor han blev en god »all round« Mand i begge de to Spil; var altid med i 1ste Holdskampene og stede blandt de allerbedste. Han var med i Pionerarbejdet for udenlandsk Boldspils Indpas i Danmark, idet han sammen med Admiral Viktor Hansen fik det skotske Fodboldhold »Queens Parc« herover til Idrætsfesten i 1898. Det blev dog ikke hans personlige Deltagelse i Bold-

spillet der fik størst Betydning for hans Livsgerning, selv om den var med deri. I 1889 blev han Sekretær og Tilsynshavende i »Udvalget for danske Skolebørns Lege«. Og dette blev Begyndelsen til en Gerning, som skulde bringe Sundhed og Glæde til mange Børn og deres Hjem.

Paa Statens Vegne berejste han Landet for at finde Pladser rundt omkring, der egnede sig til Boldspil og Lege. Og da han senere blev Lærer ved Statens Gymnastikhus i det Fag, som kaldes »Ordne Lege og Boldspil«, fik han Tag i Lærerne og opildnede dem til at faa Interesse og Kærlighed for denne Gerning, som i stort Maal skulde bringe Danmarks Ungdom Sundhed. Dette blev Fr. Knudsens for andre saa udbytterige Livsgerning.

Han havde Medaillen for Druknedes Redning uden dog at maatte bære den. Han reddede en Nat en Kvinde fra at drukne i Peblingesøen, men ved en styg Underfundighed fik en anden Medaillen. Senere blev Sagen opklaret, og Knudsen fik Medaillen og Tilbud om, at den anden skulde fratages sin, men det ønskede K. ikke. Saadan var han. Senere fik han Ridderkorset, men heller ikke det pralede han med.

Han var, som der rigtig blev sagt ved hans smukke Bisættelse, en stille, venlig og beskednen Mand, som man kunde stole paa. Og saadan mindes hans gamle Sportskammerater ham, som saadan var han kendt og afholdt Landet over; rundt omkring sidder mange, som i Stillehed takker ham for hans store Kærlighed til Danmarks Ungdom og for hans Arbejde for deres legemlige Uddannelse og Sundhed.

Ære være hans Minde.

Axel Hasselbalch.

Tandlæge *Daniel Howitz.*

* 22. Juli 1871 † 15. Januar 1934.

Den 15. Januar døde en særpræget Soraner, Tandlæge Daniel Howitz, efter nogle Maaneders tiltagende Sygdom, der til Slut tvang ham til en Indlæggelse paa Frederiksberg Hospital, hvor Døden indtraf.

Daniel Christian Bonaventura Howitz var hans fulde Navn; han kom til Verden i Melbourne, Victoria, Australien som Søn af Forstkandidat, Forstkonserverator og dansk Vicekonsul i Melbourne *Daniel Christian Bonaventura Howitz* og *Isabel* født *Staff*. Med sine Forældre og yngre Søskende kom han først i 80'erne hjem til Danmark og blev i 1888 — ligesom senere Brødrene *Lorentz*, *Harald* og *Frants* — Elev i Sorø, hvorfra han dimitteredes som Student i 1892. I de følgende Aar studerede han Medicin, dels i København, hvor han i Foraaret og Sommeren 1899 var kst. Lægekandidat paa Københavns Amts Sygehus, dels i Stockholm, hvor han bl. a. gjorde Tjeneste paa Serafimerlazarettet. I Efteraaret 1899 afgjængte han sin Værnepligt som Underlæge i Hæren men opgav derefter det medicinske Studium og tog i 1903 Tandlægeeksamen. Aaret efter giftede han sig med Frøken *Hedvig Ingeborg Sophia Euphrosyne Krøger*, Datter af Kontreadmiral i den svenske Flaade *C. H. Krøger* og Hustru, født *Friherreinde Sparre* af *Kroneberg*, og praktiserede siden som Tandlæge paa Frederiksberg. Livet bød ham ikke lette Kaar, og med den fremrykkende Alder kneb det vistnok stundom for ham at bevare det friske Humør og den uforfærdede Livsappetit, som kendetegnede ham i de unge Aar.

Thi saadan husker hans samtidige ham bedst fra Sorø. Der stod et Vejr af Humør om ham i hans Gymnasietid — en og anden kan vist nu ved hans Bortgang f. Eks. huske, hvor han var i sit Es ved Skolemaskeraden i 1892, da han førte an til alle Gymnasiasternes Løjer og var Formand for alle Paahittene. Han behandlede med

Daniel Howitz.

Færdighed alle mulige Instrumenter, og efter Maskeraden knitrede længe de hjemmegjorte Kastagnetter, som han naturligvis beherskede til Fuldkommenhed, i Kamre og paa Gange — i den Grad, at Rektor en Dag ved Morgensangen nedlagde bestemt Forbud mod, at man fortsatte dermed.

Med Evner af denne Art bliver en Kostskoleelev selv sagt populær blandt Kammeraterne — for *Daniel Howitz'* Vedkommende vedblev dette Livet igennem; han var og blev en afholdt Kammerat og følte selv trofast for sin gamle Skole, hvor han vist ikke efterlod en eneste Uven. Budskabet om hans Død vil derfor være blevet modtaget med Vemod og venlige Følelser af alle hans gamle Kammerater.

H. G. Olrik.

„EN PHILOSOPHUS I SIN GAARD“

Vi har modtaget følgende:

Herved bringer jeg Redaktionen min Tak for den forstaaende og oplysende Bedømmelse af min lille Radio»Dialog, »En Philosophus i sin Gaard«.

Ødemark skal blive udeladt i en eventuel senere Udførelse; — det viser sig altsaa beklageligvis, at man end ikke kan stole paa den »soranske Pen«, der berømmes i Anmeldelsen efter min, og som i sin Bog *Ludvig Holberg paa Tersløsegaard* fastslaar, at »Holberg i Aaret 1745 købte Tersløsegaard og Ødemark«. — Men kan Redaktionen ikke vise mig den Venlighed at hjælpe mig med overfor »de arme Lyttere« at finde et Udtryk, der i kort Form fastslaar, at Sorø Akademi skylder Holberg sin Eksistens? I Fortsættelse af *P. Hansens* Oplysning (i *Litteraturhistorien*) om Sorø Akademi, »der havde været nedlagt siden 1665, men som Regjeringen nu

agtede at oprette igjen« brugte jeg i Dialogen det maaske lidt for raske Udtryk (selv for en Journalist!): »Sorø Akademi, oprettet af Ludvig Holberg!« Ja, — hvad skal man sige?

Det gjorde mig ondt, at Anmelderen ikke havde et anerkennende Ord for Elith Pios fint gennearbejdede Holberg-Forsølgning. Maaske jeg, naar han den 16. Februar kommer igen som »En Comedieskriver paa sin Scene«, turde bede Anmelderen lytte lidt mindre efter Dialekt og lidt mere efter ægte Replik-Kunst? — Olaf Poulsen spillede Jeppe uden Dialekt.

Med Højagtelse

Deres ærbødige

Christen Møller,
Skuespiller.

— — —

At en berømmelig »soransk Pen« saa sent som i 1904 har kunnet gøre sig skyldig i Fejltagelsen med Holbergs Køb af Ødemark, maa skyldes en udpræget lapsus calami. Oprindelsen til denne Misforstaaelse er, som paavist baade af Chr. Bruun i hans Skrift fra 1905 om Ludvig Holberg og Tersløsegaard, S. 26, og af Soraneren Verner Dahlerup i hans Samling Holbergs Breve, 1926, S. 113 f., at Købekontrakten af 18. Maj 1745 om Holbergs Køb af Stillinge Kirke og Kirkegods og det senere Skøde paa samme (af 20. November s. A.) er underskrevet paa Sælgerens, Fru Elisabeth Steen, sal. Bruuns Gaard, Ødemark. Moral: man kan ikke være forsigtig nok, naar man vil skrive om Holberg og hans Forhold; det foreliggende uhyre Materiale gør det visselig heller ikke lettere!

Hvad man skal sige om Holbergs Forhold til Sorø Akademi, naar det skal udtrykkes i en kort Formel, har allerede voldt adskillige, ogsaa soranske Penne, nogen Kval. Kortest kan det vist udtrykkes saaledes, at Ludvig Holberg ved sin Donation — der, som man nu vist overalt er klar over, realiter dækkede en slet og ret Handel — muliggjorde Oprettelsen af en akademisk Lærestanstalt i Sorø paa et Tidspunkt, hvor det gamle Klostergods ikke alene kunde bære Udgifterne ved dette nye Institut. Den Holbergske Donation forholdt sig jo i Kvantitet til Klostergodset omtrent som 1 til 5, men Friherreskabet Holbergs Beskaffenhed var paa det givne Tidspunkt — o. 1747 — bedre end det gamle Sorø Gods', hvad der naturligvis forøgede Donationens Betydning. Kan det derfor umuligt med nogen Art af Føje siges, at Holberg har stiftet Sorø Akademi, skal det visselig ikke bestrides, at han ved dets Oprettelse i Midten af det 18. Aarhundrede var dets store Donator, dets Muliggører, dets Velgører — det sidste lyder kønnest (og danskst) og maa vel foretrakkes, om det end kan misforstaaes.

Ellers maa man anbefale en Omskrivning og sige, hvad der ligger Sandheden nærmest: Sorø Akademi, hvortil Holberg overdrog sit Jordegods o. s. v. Men herved skal den, der absolut maa og vil sige dette, i hvert Fald tage det tavse Forbehold, at nu er der forlængst ikke mere noget Sorø Akademi, hvorpaa nogen »gaar« — men der er i Sorø en Skole, en Kostskole, der trives godt, og hvis Trivsel er grundet paa det Gods, som har den lidet korrekte Betegnelse Sorø Akademi — hvilket udtrykkes officielt i den danske Statskalender i følgende Formel: Sorø Akademi er Navnet paa det Sorø Akademis Skole tilhørende Gods, hvis Overskud anvendes til forskellige kulturelle Formaal o. s. v. I dette Gods og i dette Overskud er Ludvig Holbergs Donation i Virkeligheden nu kun rent nominelt lodtagen — reelt slet ikke, al den Stund Akademiet, da dets Økonomi i Begyndelsen af det 19. Aarhundrede omsider var kommet til Hægterne, bl. a. afgav en Kapital paa 100.000 Rdl. Sølv til det i 1811 oprettede Universitet i Christiania, hvorved den Holbergske Donation med gode Renter kom hans

Fødeland tilgode og saaledes i Virkeligheden nu forlængst er gaet ud af Sorø Akademis Fonds (selv Gaardene — og Godserne — er jo som bekendt ogsaa forlængst solgt fra).

I vore Dage er Ludvig Holbergs Tilknytning til Sorø paa sin Vis stærkere og tættere end nogensinde — men det er fordi han og hans Indsats i Sorø Skæbne er blevet til Historie, haandgribelig i Form af en Marmorsarkofag i Sorø Kirke og et Par Mindestuer paa Tersløsegaard samt nogle faa Manuskrifter, en Dynge Tryksager, en Række Portrætter o. s. v. — uhaandgribelig som det Blad i Sorø's berømmelige, aarhundredgamle Hæderskrans, vi ikke vil undvære for nogen Pris. Og deraf kommer det, at naar vi ser Holbergs Navn paa Tryk — f. Eks. i et Radioprogram — springer vi det aldrig over, og faar vi ham, mirabile dictu, selv at høre, ja saa er der ingen, der lytter opmærksommere end netop Soranerne. Og under denne Lytten er vi maaske noget mindre opmærksomme paa den Skuespillers Replik-Kunst, der gengiver Holbergs Tale, end paa selve Indholdet og Aanden i denne. Men det betyder ingenlunde, at vi undervurderer god Kunst i denne Forbindelse, tværtimod! — og var det mindre god Kunst, vilde sikkert ingen reagere stærkere derved end netop de, der engang har levet Aar af deres Liv og sovet deres sundeste Drengesøvn ganske nær ved Ludvig Holbergs sidste Hvilested.

hgo.

SORANSKE PENNE

Fra Tidsskrifterne.

I Danske Studier 1933, 1. Hæfte, har den ene af Redaktørerne, Gunnar Knudsen, anmeldt IV Bind af den store tyske »Handwörterbuch des deutschen Aberglaubens«. Værket, der føres op til den allernyeste Tid, viser hvor forbløffende den taabeligste Overtro paa »Himmelbreve«, Lygtemænd og Horoscooper trives i vore Dages Tyskland.

I det afsluttende 2.—4. Hæfte (hvis Sidetal er ildevarslede lavt!) har Dr. F. Ohrt skrevet en Artikel: Fra den danske finske Hyldede, der handler om gammel dansk — hovedsagelig Salme — Digtning paa finsk Tunge, om gamle Finnes digte, der taler om Danmark, og om gamle danske Viser, som taler om Finland; endvidere findes en posthum Anmeldelse fra Fr. Knudsens Haand af to Afhandlinger i Hæfte XXIV af »Nordisk Kultur« om Idrott og lek og om Dans. Under Afslutningen »Fra Sprog og Litteratur« gives af en Ikke-Soraner, Louis Pedersen, interessante Oplysninger om en af Kilderne til Carsten Hauchs Roman »Guldagerne« (1836), nemlig en i 1823 i Halle udkommet »Geschichte der Alchemie« af Karl Christoph Schmieder; det synes, som om man »ligefrem kan genfortælle store Afsnit af »Guldageren« med Schmieders Ord«.

I Fynsk Hjemstavn, Maanedsskrift for den fynske Øgruppe, 7. Aarg., optages næsten hele Februar-Hæftet af en illustreret Artikel af Torben Glahn: Med Smakke og Isbaad over Storebælt, der afsluttes med en kort Omtale af det første Dampskib paa Ruten »Mercurius« — H. C. Andersen har optegnet Færgefolkenes Øgenavn for denne maritime Nyskabning: Pjaskemalene.

I Gymnasieskolen for 20. Januar (XVII Aarg. No. 2) findes to Mindeartikler om Lektor Kristen Simonsen, hhv. af Rektor H. Raaschou-Nielsen og af Lektor, Frk. Sophie Petersen ved Nørre Gymnasium, der begge dybt beklager det Tab, som Sorø Akademis Skole og Naturfagsundervisningen i Almindelighed har lidt ved Lektor Simonsens Bortgang.

F. Ohrt: Gamle Tidens Finland. Skildringer fra Finlands Historie indtil 1809. H. Hagerup. København 1932.

Det fortælles, at vor udmærkede Skolefælle og mange gamle Soraneres meget afholdte Lærer *Ferdinand Ohrt* i en af sine første Ferier som Student — eller var det allerede som Gymnasiast i Sorø? — tog med en returgaaende finsk Tømmer-skude til Egnene hinsides den botniske Bugt og dermed indledede et personligt og overordentlig frugtbart Kendskab til de tusind Søers Land, der senest har givet sig Udslag i denne smukke Skildring af et Folk og et Land, for hvis Tilknytning til Danmark Forf. gør omhyggeligt Rede. I vore Dage er Venskabet mellem Finland og Danmark vistnok inderligere end nogensinde, og dette skyldes ikke mindst den Virksomhed fra danske og finske Videnskabsmænds Side, hvis Tanke- og Aandsudveksling har gaaet smukt Haand i Haand med den Tilknytning mellem de to Landes materielle Interesser, som bestrides af Politikere og Handelsmænd. Men naar saa mange nu bedagede Lægmænd med Fornøjelse tager en Bog som denne af Ohrt i Haanden, er det visselig ikke mindst, fordi Finland og finsk Historie i den nyere Tid er dem fortrolig fra deres Barndoms Læsning af Zacharias Topelius' fortrinlige historiske Romaner, især »Feltlægens Historier«, der hørte til alle læsende Drenges kære Lektüre i 1880—1890'erne. Nu fortælles det historiske Grundlag paa en anden og klarere Maade af Forf. som Ohrt, men ogsaa i hans smukke Bog møder man overalt ved Siden af Historikeren og Folkloristens nøgterne Viden Udtryk for den store Kærlighed til Æmnerne og den personlige Medleven i de skildrede Begivenheder, der maa være en Forf.s personlige Indsats. Det er ofte med en Digters Pen, at disse Kulturbilleder, levende og anskueligt, er sat op, og bag Skildringen ligger tillige et Lune, man tør vistnok med Føje sige: et soransk præget Lune, som virker fortroligt og tillidvækkende paa samstemte Sind.

Og man kan kun med et Suk beklage, at denne særprægede og fine soranske Pen saa saare sjældent har bevæget sig paa de soranske Felter, hvor der, synes vi, visselig ogsaa maatte være Bedrifter at øve og Bytte at gøre — til Nytte og Glæde for gamle Kammerater, Venner og fordums Elever!

FRA SORØ AMT

Aarbog for historisk Samfund for Sorø Amt, 1933-Hæftet, omfatter kun 47 Sider, men rummer dog fire Afhandlinger, hvoraf den ubetinget interessanteste er den Bringstrup Præssts, Pastor Severinsens Forklaring paa, hvorledes det formentlig er gaaet til, at Klosterkirken i Ringsted har faaet Navn efter St. Bendt, skønt den oprindelig ikke var opnævnt efter Benedictus af Nurcia men viet Vor Frue, hvis Navn den bar til efter Reformationen. I en Artikel, ogsaa af en Ikke-Soraner, August F. Schmidt, om »Digteres Bidrag til Sorø Amts Kulturhistorie«, er der i det 1. Afsnit om Ingemanns Folke-dans-Viser tre Fejl i de to første Linier: »I Aarene 1839—1849 var B. S. Ingemann Direktør for Sorø Akademi«, al den Stund Digteren ikke var men fra 3. Marts 1843 fik overdraget indtil videre at fungere som Direktør.

Naar Hæftets Sidetal er saa lille, skyldes det, at det historiske Samfunds Medlemmer samtidig har faaet tilsendt Pastor P. Severinsens og Museumsinspektør Chr. Axel Jensens smukke Skrift: Slagelse Sankt Mikkels Kirke og Sogn i 600 Aar, der ifjor udkom paa O. Lohses Forlag. Vi henleder de mange gamle Slagelse-Soraneres Opmærksomhed paa denne Bog, med hvis velskrevne Tekst og mange gode Billeder (desværre er der ogsaa nogle meget dilettantiske Detail-Tegninger, vist af en lokal Tegner) de ikke vil fortryde at gøre Bekendtskab.

GAMLE SORANERE

Den 15. Januar rundede Kontreadmiral *A. V. Scheel* ('79) Støvets Aar, idet han paa denne Dag i 1864 blev født paa Mørløsegaard, hvor hans Fader var Godsforvalter. I den Aars ledning kaster »Berl. Tid.« for den 13. Jan. et Blik tilbage over Admiralsens vita, hvoraf vi tillader os at gengive det følgende:

»Han gik som 14-aarig til Søs, blev 1885 Sekondløjtnant og fulgte den færende Officers Vej. Efter Togterne som subaltern Officer førte han Stationskibe paa Færøerne og Island og blev derefter Chef for Flaadens Mærkevæsen. I 1913 var han Chef paa Kadetskibet, blev Aaret efter Kommandør og førte Kongedamperen, der eskorteret af Krydseren »Heimdals« var paa Langfart med Kongen til England, Frankrig og Holland. Under Krigen var han Stabschef for den flydende Defension og i 1919—20 Chef for »Valkyrien« paa Togt i Atlanterhavet.

Fra 1892 til 95 var Admiralen i fransk Tjeneste; baade fra denne Periode og gennem sit Giftermaal næredes hans Interesse for fransk Kultur og Sprog, fra 1919 er han Medlem af Alliance Française's Bestyrelse og fra 1925 Formand. Efter Krigen var han en Tid Jagtkaptajn hos Kongen, senere Kontreadmiral og Chef for Orlogsværftet og tog sin Afsked i 1926.

Stærkt benyttet har Admiralen saaledes altid været, og altid gjort god Fyldest og været personlig afholdt af alle, han kom i Berøring med i sit lange sømilitære Liv, enten det var den menige Mand eller fremmede Diplomater. Den rette Linie, gode Evner og hans repræsentative Væsen har været fremtrædende Træk hos Admiral Scheel lige fra Kadetdagene, til han nu passerer en af Livets Mærkebojer.«

Sognepræst og Folketingsmand *Kristen Amby* ('14), der sidste Sommer købte Ejendommen Islevgaard, har omkring 1. Februar solgt Gaarden til Bagermester Omø, København.

Ved den nylig afsluttede lægevidenskabelige Embedseksamen bestod *Helge Faber* ('27), *Gudmund Magnussen* ('26) og *Palle Lorentz Welsch Hjorth* ('27) Prøven og opnaaede dermed jus practicandi. Alle tre fik Karakteren Laudabilis — den sidste nævnte med Tilføjelsen: et quidem egregie.

Under 9. Januar har Justitsministeriet meddelt cand. juris *Sigurd Kaspersen* ('17) af Hjørring Beskikkelse som Underretssagfører.

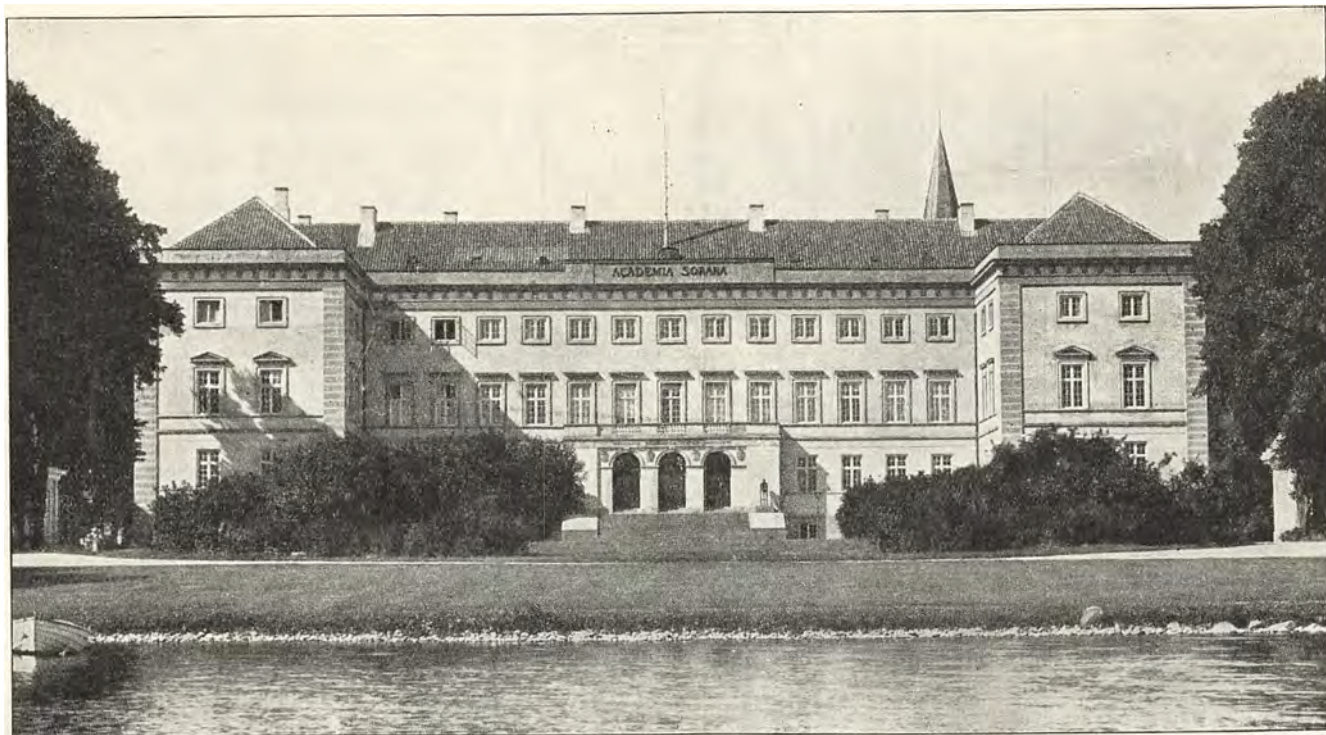
Under 5. Februar er Sognepræst for Rødovre Menighed i Københavns Stift *Niels Juel Wamberg* ('92) udnævnt til Ridder af Dannebrog.

Politifuldmægtig i Horsens, cand. juris *Oluf Emborg* ('21) er blevet Politifuldmægtig i Helsingør.

DEN 2. SORANER-AFTEN 1933-34

den 8. Februar havde ikke samlet nogen større Kreds af gamle Kammerater, men de trofaste, der ikke holdtes borte af Sygdom (deriblandt desværre Formanden og Sekretæren) eller af det højst ubehagelige Vejr, havde desto mere Fornøjelse af cand. mag. *Hans Ellekildes* fortræffelige Foredrag om Folkesagn fra Sorø og Omegn — saaledes som Soraner-Bladets Læsere nu selv vil kunne erfare, idet Foredraget efter Talerens reviderede Manuskript velvilligst er stillet til vor Raadighed og antagelig vil fremkomme i April-Nummeret.

Næste Soraner-Aften er planlagt til Torsdag den 8. Marts, Tid og Sted (og Ærter) som sædvanlig, hvor Kontorchef Olrik vil fortælle noget om »vores egne Vinneverrer«. Se iøvrigt Baksides-Announcen!

SORØNER-BLADET

19. AARGANG

Nr. 3

Marts 1934

LIDT NYT OM SORØ KIRKE

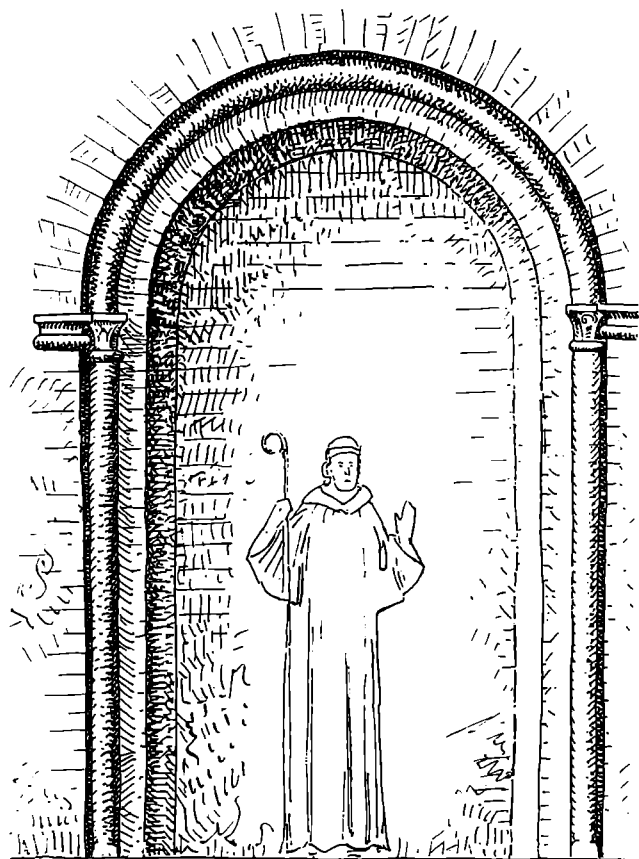
Af Museumsdirektør, Dr. phil. M. Mackeprang.

Hvor gennemstuderet vor gamle Klosterkirke end er bleven i den sidste halve Snes Aar, først i Anledning af Sorøbogen og derefter til Nationalmuseets store Værk »Danmarks Kirker«, aabenbarer den dog stadig nye Hemmeligheder. Dette viste sig klart og tydeligt ved de store Opmaalingsarbejder, Arkitekt Charles Christensen for et Aars Tid siden foretog for Museet til Brug for Kirkeværket. Arkitekt Christensen nøjedes nemlig ikke med at bruge Blyanten og Maalebaandet. Haand i Haand med Opmaalingen foretog han med Kirkeinspektionens Tilladelse en Række Udhugninger i Murværket, der bragte mærkelige og hidtil uanede Ting for Dagen. At selve Kirkerummet baade før og efter Branden 1247 en Tid lang havde staaet rødkalket med malede hvide Fuger, var i og for sig kun hvad man kunde vente. Ogsaa i en anden af Hvideslægtens Kirker, Esbern Snares Kalundborg, havde man ikke villet lade sig nøje med Murstenenes naturlige røde Farve, men malet dem røde. Men det var selvfølgelig rart at faa det konstateret, ligesom det var af Interesse at faa fastslaaet, at den senere indbyggede berømte Munke-trappe i søndre Korsarm havde haft en ældre og lavere Forgænger. Langt mærkeligere var dog det nye Vidnesbyrd, Undersøgelserne bragte om de Ændringer, man under selve Byggearbejdet havde foretaget i den gamle Bygmesters første Udkast, og det nye Lys de kastede over et saa vigtigt Led i Kirken som dens Portaler. Medens det første »Fund« vanskeligt lader sig behandle uden i Sammenhæng med hele Kirkens Bygningshistorie, og videbegærlige derfor maa henvises til det til Ef-

teraaret udkommende Kirkeværksbind om Sorø Amt, skal her fortællendes et Par Ord om det sidste.

Fra den gamle Plan i Thurahs Vitruv, der er gengivet i Sorøbogens 1. Bind S. 284, vidste man, at Kirken oprindelig havde haft 5 Døre. To førte til Kirkegaarden, to andre til Klostergangen, og mod Vest var der endelig en Dør til det i 1770'erne nedrevne Vaabenshus for Enden af nordre Sideskib. Af den sidste var hvert Spor nu udslettet, medens de to Norddøre endnu er i Brug, og Dørene til Korsgangen vel var bleven til-murede ved søndre Sideskibs Omdannelse i 1820'erne, men dog kunde skimtes gennem Hvidtekalken. Det var gennem dem Munkene og senere deres Arvtagere, Skolens Peblinge og de adelige Akademister havde Adgang til Kirken, hvorimod Vestportalen i Middelalderen var forbeholdt Lægmand, senere Byens Borgere. Udhugningerne af disse tre Portaler gav rent ud forbløffende Resultater. Ikke udvendig, thi her var de stærkt ødelagte, men ind mod Kirkerummet. Ikke blot stod de her forholdsvis godt bevarede, men deres Udseende afveg fuldstændig fra, hvad der er almindelig Skik og Brug i vor ældre middelalderlige Arkitektur. Medens Portalernes Indside ellers kun er udformet som en almindelig rundbuet eller firkantet Dør, havde de meget høje og brede Aabninger her en rig og festlig virkende arkitektonisk Udsmykning. I Hovedtrækkene var denne ens paa dem alle, idet Siderne var flankeret af en muret Søjle, der som en kraftig Rundstav fortsattes omkring Bueaabningen. Enkeltheder som Kapitæler og Fodstykker var derimod paa god middelalderlig Vis forskelligt udformede,

og mærkeligst var her den vestligste af de to Sydportaler (se Billedet). Medens de andre Søjlekapitæler var huggede i Kridtsten, var de her formede eller rettere skaarne i sortglaseret Ler, og baade deres Form og deres Udsmykning mindede slaaende om Brændtlerskapitælerne paa de Småasøjler, der pryder det pyntelige Taarn Galleri

Rekonstruktion af Fjenneslev-Portalen
ved Arkitekt Charles Christensen.

i Fjenneslev Kirke. Selvom denne Portal ikke er den første paa sit Sted, men har afløst en endnu ældre, der staaer bevaret som en fladbuget Nische ind mod Kirken, er disse Kapitæler dog et fuldgodt Vidnesbyrd om, at den maa være »absalonisk«, hvilket atter vil sige, at Kirken maa have staaet fuldfærdig inden den store Ærkebiskops Død i 1201.

Desværre — man fristes til at sige naturligvis! — er man ved Portalernes Tilmuring faret ret uskaansomt frem mod dem. Alligevel er deres Tilstand ikke værre, end at de med fuld Sikkerhed kan rekonstrueres, og det maa haabes, at dette ogsaa vil ske. Ikke blot vil Kirken derved blive et herhjemme enestaaende arkitektonisk Mindesmærke rigere, men de to smukke Sydportaler vil ogsaa paa en meget tiltalende Maade bringe Liv i Søndre Sideskibs lange, kedelige Vægflade. Paa Pengene maa dette Spørgsmaal i hvert Fald ikke strande. Sorø Akademi har af sine Midler maattet yde Millioner og atter Millioner til fremmede Formaaler. Ilde vilde det derfor se ud, om de bevilgende Myndigheder nægtede det den relativ beskedne Sum (c. 7000 Kr.), der kræves for at gengive Absalons Klosterkirke noget af den Festivitas, Akademiets første og egentlige »Fundator« havde ønsket at give sit stolte Værk.

TO UTRYKTE BREVE FRA B. S. INGEMANN

Meddelte ved Poul Schjærff.

Nedenstaaende to Breve fra B. S. Ingemann, der er i Privat-eje, er velvilligt stillet til min Disposition, og jeg finder, at Soraner-Bladet er det naturlige Sted for deres Offentliggørelse.

Det første Brev er henvendt til Ingemanns Ven, Litteraten Peter Theodor Schorn (1796—1879), der gav sig en Del af med at oversætte til Tysk. Han var gift med en tysk Dame, Sophie Ernestine Meiners (1801—1834), der den 6. December 1834 fødte Sønnen Willy Schorn (1834—1912), bekendt som Lærer i Tegning og Tysk ved Borgerdydskolen og som Forfatter bl. a. af et Bind hyggelige Erindringer »Da Voldene stod« (1905); heri findes en Del om Ingemann. Brevets Indhold er tredelt: 1) Oplysninger om »Prins Otto af Danmark«, hvor I. med al Anerkendelse af sin aandelige Gæld til Tyskerne dog slaar fast, at han er dansk, national Digter; 2) Anmodning til Vennen om at virke for en tysk Forlægger af en Overs. af »Vald. d. Store og hans Mænd«; 3) Familienyt.

Det andet Brev er til en af Digterens forhenværende Elever, Ludvig Thomsen (1824—1900; Student i Sorø 1843; derefter til 44 cand. phil. ved d. akad. Lærestalt i Sorø; Præst forsk. Steder, sidst i Slaglille ved Sorø 1879—1898). Brevet viser, hvor taktfuldt og dog bestemt Digteren kunde sige nej.

I.

Sorø d 19 Novbr. 1834.

Kjære Schorn!¹

Din »rara avis« vil jeg gjerne strax give Svar; men jeg veed ikke Din Adresse, og i hele Sorø er der ingen Veiviser saa ny, som Din nærværende Bopæl. Hvad den nye Roman angaaer, da skal det være mig kjært om den ved Dig kunde finde Vei over Elben. Hvorvidt den vil behage Germanerne veed jeg dog ikke, da den netop skildrer det 14de Aarhundredes danske Opposition mod den Tids tyske Tyranner (Geert og de andre holstenske Grever). At jeg ikke er nogen Fjende af vore aanderige Naboer, veed Du nok; men at jeg, naar det kniber, slutter mig til Ebbesens Banner, maa man undskylde. Læs nu Bogen først selv! Jeg tænker, den kommer ud til Nytaar; meget svær tænker jeg ikke den vil blive, uagtet den har adskillige Kæmpeviser-Fragmenter, som ikke bør udelades; dog dertil kunde man jo bruge Grims Oversættelse, forsaavidt han har, hvad der anføres, naar man i en Note bemærkede det.²

Siden Du staaer i Forbindelse med tyske Boghandlere kunde jeg have Lyst til at udbede mig Dine bona officia for en i mine Tanker heldig Oversættelse af mit historiske Digt »Waldemar den Store og hans Mænd«, som beder om en tysk Forlægger og Udgiver. Oversættelsen er af en indfødt tysk Dame Mademoiselle

(Jomfr.)

Meyer. Et saa langt Digt i Vers og gode Vers med Bibeholdelse af den nationale folkelige Tone er intet ringe Arbeid og jeg finder det er lykkedes over al Forventning. Men i vor Tid, da Folk er bange for Vers og lange Epopeer (Waldemar er 24 Ark i lille Octav) er det næsten vanskeligere at faae et saadant Værk trykt, end skrevet.³ Paa Honorar af Betydenhed vil her ikke blive seet; men kun paa en honet Behandling, og kunde Du skaffe dette maaskee mit bedste Arbeide Been at gaae paa, vilde det ligesaavel interessere mig, som Over-

sætterinden, der selv ingen Forbindelser har i Tydskland. Første Sang har hun nok sendt som en Prøve paa sin Behandling, til et tydsk Tidsskrift. Lad mig ved Leilighed vide, om Du kan gjøre Noget for denne Sag!

God Lykke til det Forestaaende i Dit Familieliv!⁴ Hils Din Sophia venligst fra Lucie og mig. Vi ere Gud skee Lov selv raske og vel tilfreds i det Hele; men min Søster som vi har i Huset, skranter meget og mine 2 Søstre i Slagelse med en Søsterdatter sammesteds trækkes med Sygdom og andre Plager — min Søstersøn Hendrik Spur blev Student ved sidste Artium; men fik Haud.⁵ Livet har sine apparte Syrligheder som kun med en dygtig Tilsætning af Poesi kan blive angeneme. Du kiender dem sagtens og vrider Mund af dem af og til; men det er vel i sin Orden i denne sublunariske Overgangsperiode. Har Du ingen Udsigt til en Embedsstilling? Det skulde Du dog ikke opgive. Yd fremdeles Din Skat til Staten ved at befordre Afsætningen af det stemplede Papiir til Ansøgninger! og betragt det som et Lotterie, hvorved der dog tilsidst kommer en Gevinst; men paa Mund- og Saale-Læderet maa der da heller ikke knibes. Næste Gang, Du skriver, skal jeg bede om gode Tiden-der og et fuldstændigt Halvark, tæt beskrevet.

Din hengivne Ven
B. S. Ingemann.

Lucie hilser Dig ogsaa venligst; hun maler flittigt. Hils Fru Grüner og Rafns,⁶ hvis Du seer dem!

Udskriften lyder: .

S. T.

Hr. Litteratus: Schorn

Kiøbenhavn

ved Fru Grüners megen Godhed og under Afsenderens eget smukke Segl.⁷

II.

Kjære Hr Thomsen!

At skrive Forord til Andres Arbejder, er jeg ofte blevet anmodet om, men har altid vægret mig ved, da det synes mig en fordringsfuld Autoritets- og Formynder-Handling i Aandernes frie Republik, hvor ingen Forudgribelse i hvad der kun ved egen Vægt kan gjøre sig gjældende, bør finde Sted.

Jeg kan ingen Undtagelse gjøre fra dette af mig hidtil fulgte Princip uden Selvmodsigtelse og Krænkelse for Andre.

Den heldige Vending i Deres Studier og Livsvirk-somhed har glædet mig;⁸ men hvorvel jeg seer den agtværdige Tendents i Deres poetiske Forsøg, troer jeg dog endnu, at De maa have misforstaaet Dem selv og Deres indre virkelige Kald i denne Retning.

Hverken den lyriske episke eller dramatiske Form vil i hvad jeg hidtil har seet ret føie sig for Dem og det nytter ikke at ville fastholde, som productiv Digter-Aand, hvad der formodentlig i Deres Natur er poetisk Sands og et modtageligt Sind for det Skjønne og Ædle. Jeg sender Dem hermed de mig betroede Digte tilbage, uden videre i det Enkelte at yttre mig derom. Det er ikke enkelte Feil jeg har at paapege, men den hele Opsættelses-Maade forekommer mig uskikket til at fremkalde den Anskuelighed og Deeltagelse, som er Betin-gelsen for en Fremstillings poetiske Liv.

Lad nu ikke denne min Mening om Deres Forsøg i en Retning, som De dog ikke har sat Deres Livs-Virk-

somhed i — med nogensomhelst Uvillie bortdrage Deres venlige Sind fra mig! Det glæder mig at vide Dem i en Stilling og i Forhold, som lover Dem en selvstændig virksom og lykkelig Fremtid. Lad Poesien kun give Dem Livet og Virkeligheden Glands og forhøiet Skjønhed, hvad enten den vil blive frembringende eller blot be-skuende i Deres Bevidsthed.

Deres venligst hengivne

B. S. Ingemann.

Sorø, d 20. Juli 1854.

NOTER

¹ I Originalbrevet staar over disse Ord, skrevet idet Arket er vendt om: Romanen bliver i 2 Del, 1ste Deel paa 16½ Ark 2den Deel paa 26 Ark omtrent.

² I venstre Side langs Marginen af dette Afsnit staar: Den nye Romans Navn havde jeg glemt og maatte derfor aabne Brevet igjen, det bliver *Prinds Otto af Danmark og hans Samtid*.

Grims Oversættelse i Teksten lige forud er den berømte tyske Sprogforsker W. Grimms »Altdänische Heldenlieder« 1811 (efter P. Syv).

³ Her findes i Brevet et Tegn, hvortil der i Marginen til venstre paa langs svarer: Den rette borgerlige Maalestok for et Digt i Vers er i Tydskland »Hännchen und die Stieflein«.

Bernhard Severin Ingemann.

Maleri af C. A. Jensen 1844. Frederiksborg.

Hvad dette Digt er, og hvem der har skrevet det, har jeg ikke været i Stand til at oplyse.

⁴ Schorns Hustru blev den 6. Decbr. 1834 Moder til en Dreng, Willy S., men Fødselen kostede hende Livet; hun døde den 21. Decbr. 1834. Juleaften 1834 skrev Ingemann et overordentlig smukt Trøstebrev til sin Ven; det er (med et Par Fejllæsninger og en enkelt Udeladelse) trykt i »Da Voldene stod«, S. 56—57.

⁵ Den syge Søster, der er i Huset hos Ingemann, hed Johanne Laurentze; hun var født 16. 2. 1782 og døde 3. 10. 1839 i Sorø

hos Ingemann. Hun omtales i Levnedsbogen, udg. af J. Galsskjøt I, S. 35. — De to andre Søstre er: 1) Bolette Franziska, f. 23. 8. 1783, † 5. 5. 1869. Hun var siden 1817 Enke efter Pastor Niels Chr. Spur, død som Sognepræst i Hobro. I Ægteskabet var en Datter og en Søn, og det er sikkert dem, der omtales i Brevet. 2) Cathrine Nicoline, f. 7. 12. 1784, † 1853 som Enke (fra 1827) efter Ritmester Friderich Georg Thorup, der var Konsumtionsforvalter i Hobro. De to Søstre har nok boet sammen i Slagelse. (Hauch-Fausbøll: Digteren Ingemanns Slægt i hans »Personalhist. Saml.« 1901, S. 162 ff).

⁶ Rafns er Historikeren, Prof. Carl Chr. Rafn (1795—1864), g. 1826 med Johanne Catharina Kiølbye. I »Breve fra og til C. C. Rafn« 1869, S. 308 findes et Brev fra I. til R., og i »Breve til og fra Ingemann« 1879, S. 192 et Brev fra R. til I.

Fru Grüner omtales i »Breve til og fra Ingemann« S. 152, Note ³ og S. 282, sidste Sted i Forbindelse med Caroline Rafn. Fru Grüner boede paa denne Tid Nytorv 116, fra 1838 Nørregade 45, fra 1845 Snaregade 10 (i Følge Kbhvns. Vejvisere fra de paagældende Aar). Hun hed Dorothea Wilhelmine f. Rafn og var født i Kbhvn. 1797, blev meget ung gift med cand. jur. Hans Grüner, Auditor i Søetatens kombinerede Ret (f. 1789, † 1815), der hørte til den ældre danske Slægt Grüner; som det ses, blev hun tidlig Enke; hun døde 26. Jan. 1859. Hun havde en Datter Hedeveig Christine Elisabeth, der boede sammen med Moderen. (Efter Folketællingerne for Kbhvn. 1840 og 1845 i Rigsarkivet og Th. Hauch-Fausbøll: Slægthaandbogen. 1900, S. 287).

⁷ Da Brevet har været aabnet, for at Ingemann kunde tilføje Navnet paa Romanen, har man her Forklaringen paa Ordene »Afsenderens eget smukke Segl«. Dette bestaar af en med Blæk tegnet Cirkel, i hvis Kant I. har skrevet: Secretum kludderasticum ad causas (Vrøvlesegl for Tilfældet). Inde i Cirklen ses Rester af grøn Lak samt Bogstaverne B. S

I:

⁸ Ludvig Thomsen var i Juni 1853 blevet Lærer ved Søetatens Drengeskole. (Se om ham *Paul Hennings Sorø Studenter* Nr. 100).

IN MEMORIAM

GERHARD KAYSEN

* 22. Nov. 1857 † 13. Jan. 1934.

Efter et Par Aars tiltagende Svaghed døde *Gerhard Kaysen* d. 13. Jan. d. A. i sit Hjem i Lyngby.

I en lang Aarrække havde han indtaget en ledende, meget betroet Stilling som Inspektør paa Dansk Gardinfabrik, hvis Chef, Christian Hasselbalch, satte stor Pris paa ham som den sjælden samvittighedsfulde, ordentlige og grundhæderlige Mand, han var. Det var en ansvarsfuld, ingenlunde let Stilling, Gerhard Kaysen gik ind til, da han knyttede sig til Dansk Gardinfabrik — paa et Tidspunkt, hvor Forholdet mellem Arbejdsgiver og Arbejdere var meget vanskeligt; men han gik ind til den med den redeligste Vilje til at gøre Ret og Skel til alle Sider, og at det i en sjælden Grad lykkedes ham, skyldtes sikkert den fuldkomne Tillid og Tryghed, han forstod at indgive sine underordnede. De har maattet beundre ham for hans aldrig svigtende Pligtroskab, de har maattet føle, at stillede han store Krav til dem, var han dog strengere mod sig selv; og de forstod, at han var deres Ven, en retfærdig, varmhjertet Mand, som altid var rede til at række en hjælpende Haand og give et godt Raad, hvor man trængte til det. Om dette For-

hold fik man et smukt Vidnesbyrd paa hans Begravelsesdag, da han, skønt det var 10 Aar, siden han trak sig tilbage fra sin Gerning, blev fulgt til Jorden af en Skare af sine gamle Arbejdere, og en af dem tolkede de manges Følelse i en »Tak til Inspektør Kaysen; han var en Mand, som man altid savner, — som man aldrig glemmer.«

Gerhard Kaysen var Søn af Sønderjyden Carsten Kaysen, Kordegn og Førstelærer i Sorø fra 1869 til 91 (død 1898), og Hustru Ida, født Sandberg. Den ægte Danskhed, der prægede deres Hjem i Sorø, satte dybe

Fabriksinspektør *Gerhard Kaysen*.

Spor hos deres to Børn, Gerhard Kaysen og Annette Kaysen. Ærlighed, Retsind, Nøjsomhed og Orden, en stor Arbejdsdygtighed og varm Fædrelandskærlighed er nogle af de Træk, der mest har kendetegnet denne gode danske Familie. Til Sorø var den knyttet med stærke Baand; Gerhard Kaysen følte sig altid stolt og lykkelig ved at høre hjemme der, paa »dette gamle Kultursted«, som han yndede at kalde det, og en højtidsfuld Ærbødighed fyldte altid hans Sind, naar han traadte inden for Klosterportens Mure. Traditionerne fra Barn-domshjemmet førte han med sig til det Hjem, han grundede sammen med sin Hustru Alma, født Frisch, og hvor han var en saa god og kærlig Fader for sine tre Døtre. —

Trofast og sand, som han var i Forholdet til sin Chef og til sine Arbejdere og inden for Hjemmets snævre Ramme, var han det ogsaa over for alle dem, der følte sig lykkelige ved hans Venskab. Den, han eengang havde kaldt sin Ven, svigtede han ikke, og det var en stor Kreds, der fulgte ham til hans sidste Hvilested, og i hvis Hjerte Arbejderens Ord fandt Genklang: »Han var en Mand, man altid savner, — som man aldrig glemmer.«

Laura Jensen,
Rektor.

SORANSKE DØDSFALD

Fhv. Dommer *Harald Søren Christian Prahl*, født d. 30. Juli 1857 i Slagelse, døde d. 3. Marts i København. Han kom 1870 i Sorø Skole, blev i 1875 Student og 1882 cand. juris. Efter en Aarrække at have været Retsbetjentfuldmægtig i Fuglebjerg og Hørsholm, beskikkedes han i 1903 til Byfoged og Borgmester i Mariager, forflyttedes i 1910 til Ringsted og 1917 til Helsingør, hvor han i 1919 overgik til Dommerembedet, som han beklædte til 1928.

Fhv. Sognepræst *Frederik Julius Beck*, f. d. 6. Januar 1854 i Køge, døde d. 28. Februar i København. Han var Søn af senere Godsforvalter ved Sorø Akademi, Kammerraad H. V. Beck og Broder til Møllejer i Fjenneslev *Johan Christoffer Falenkam Beck* ('71); kom i Sorø Skole 1863, blev Student 1872, cand. theol. 1880, var derefter Lærer ved forskellige Skoler i København og udnævntes i 1899 til Sognepræst til Gjesing og Nørager i Aarhus Stift, hvorfra han alleerde i 1901 entledigedes paa Grund af Svagelighed.

Kaptajn *Ludvig Dahlerup* ('79), der i en Aarrække har boet i Fredensborg, har haft den Sorg at miste sin Hustru, Fru *Elisa Dahlerup*, der den 27. Februar døde paa Hillerød Sygehus. Om Fru Dahlerup, der bl. a. var Moder til Redaktør *Axel Dahlerup* ('15), og som vil være kendt af mangfoldige Soranere, der dels har boet i hendes Forældres, fhv. Adjunkt ved Domskolen i Slesvig Henning Hansens Hjem i Sorø, dels dér er blevet forberedt til Optagelse i Sorø Akademis Skole, skrev Formanden for Ensomme Gamles Værn, Pastor Hermann Koch i »Dagens Nyheder« for den 28. Februar bl. a. følgende:

»Hun var en udmærket Støtte for sin Mand, Kaptajnen, i Aarene, da han var Inspektør for Lægeforeningens Boliger. Udpræget Personlighed, som hun var, og af Naturen vel udrustet med Gaver, fyldte hun paa sin Plads og blev en moderlig Veninde for mange smaa i Samfundet. Som hun tidligere havde Føling med Barnesagen, saaledes blev det nu hendes Lod i adskillige Aar inden for *Ensomme Gamles Værn* sammen med sin Mand at lede Østerbros Vinterstue. Hun skænkede Arbejdet for de Gamle sit varmtfølende Hjerte og hele sin Personlighed. Med en sjældne Forstaaelse netop for den Sag, gik hun ud fra Grundbetragtningen (som hun yndede at sige det), »at intet var godt nok for »Kælebørnene«, de Gamle«.

Elisa Dahlerup havde faaet det lyse Sind i Vuggegave — derfor blev hun til saa stor Opmuntring og Glæde for mange.«

HERMAN BANGS GRAV

Herman Bangs Gravsted paa Vestre Kirkegaard er hjemfaldet, og Københavns Kommune kræver en Betaling af 2200 Kr. — to Tusinde to Hundrede Kroner — for at forny Gravstedets retten i de næste 20 Aar — eller rettere 19, thi Gravstedet var allerede hjemfaldet ifjor, 20 Aar efter, at Herman Bangs Kiste omsider var sænket i hans Hjemlands Muld. Skal Grevstedet bevares som det er, kræves der yderligere en Sum til den aarlige Vedligeholdelse. Det er et pænt, rummeligt Gravsted, Herman Bangs, — hele 50 Kvadratmeter, og dette har i et Land, hvor vi mer eller mindre alle lever under Smaalighedens Forbandelse, ført til den mageløse Tanke, for hvilken det københavnske Begravelsesvæsens øverste Chef, Borgmester Kaper, maa have Æren, at Gravstedet godt kan *udstykkes* — der kan skæres en Grund af paa hver Side

af det Midterparti, hvori Bangs Kiste er sænket, og denne *Hovedparcel* skulde kunne erhverves for de næste 19—20 Aar for det beskedne Beløb af 400 Kr. Undersødelig nok har der ikke været rigtig Stemning blandt Herman Bangs Venner for denne Plan — de vil hellere i den halvtolvte Time prøve, om ikke alle de 2200 Kr. skulde kunne skaffes til Veje og Gravstedet bevares intakt som det endnu ligger — efter hans eget Ønske uden nogen Sten eller synligt Minde med hans Navn, men med den unge Blodbog, der plantedes efter hans Jordefærd, bøjet over Gravens Vedbenddække, hvor man ofte finder smaa Buketter eller et Par grønne Grene lagt som en kærlig Tak til ham, der skrev om Tine, om de »stille Eksistenser«, om Livet i det graa og i det hvide Hus og om saa meget andet, der endnu taler sit stille Sprog til vort Hjerte.

Det skyldes Soraneren, Overretssagfører *Peter Heises* Pietet, at Graven er bleven vedligeholdt efter Herman Bangs Søsters, Fru Nina Holsts Død; Soransk Samfund har ogsaa i sin Tid ydet et Tidskud til Gravens Regulering — og det skulde synes sært, om der ikke blandt Drengene fra Sorø Skole, blandt hvis navnkundige Sønner Herman Bang dog maa regnes, skulde være en Del, som vilde være med til at yde deres Skærv til at denne lille Plet, hvor en af vore Kammerater hviler, kunde blive bevaret en Tid endnu — maaske der da, inden den næste Sne Aar er gaet, sidder Personer i Staden Københavns Styrelse, for hvem en stedsevarende Hævdelse af dette Gravsteds Fred vil føles som en Æressag, overfor hvilken Spørgsmaalet om nogle faa Tusind Kroner i Kirkegaardens Kasse synes latterligt eller, for at sige det rent ud: uanstændigt.

Vi ved alle — det vil sige alle vi, hvis Medviden strækker sig lidt længere tilbage end til 1914 — vi ved alle saa saare godt, at mellem Herman Bang og kontante Penge havde hans sære Skæbne engang for alle befæstet et uovervindeligt Modsætningsforhold. Han var skabt til og blev alle sine Dage ved med at være en af vore af haabløs Økonomi stærkest forfulgte og dybest prægede offentlige Personligheder — endnu, mere end 22 Aar efter hans Død, lever hans Gæld og hans Kreditorer. Men som han selv ogsaa i den Henseende var sin Skæbnes Overmand, at han aldrig blev slaaet helt ud af sine fortvivlede Pengesorger, saaledes vil den Eftertid, der nu kan se bort fra eller helt har glemt hans andre Brøst, næppe hædre hans Minde bedre end ved at sætte en kraftig Bom for den Penge nød, som bogstavelig har fulgt ham til hans Grav og endnu ligger paa Lur lige udenfor Hegnet for at forstyrre dens Fred og gøre endogsaa hans fattige Kiste hjemløs.

Lad nu os, hans ukendte Venner, hans Digtningens Besundrere eller blot hans Skolefæller, være med, hver efter sin Evne, til at frelse denne Plet, hvor Støvet af en Soraner er gemt — hvor ogsaa Sorøs Navn, usynligt for andre, er ridset i Stammen paa den Bøg, der bøjer sig over Graven.

Soransk Samfund vil sikkert være med til at samle de Penge sammen, der er Brug for — og den enkelte Soraner kan ved at sende sit Bidrag til Samfundets Kasserer hjælpe med til, at det Beløb, der en Dag overrækkes Indsamlingskomiteen, faar en Størrelse, vi kan være bekendt.

Rostgaardshus, 24. Marts.

H. G. Olrik.

DEN 3. SORANERAFTEN

Torsdag den 8. Marts havde samlet den sædvanlige lille Skare af trofaste, for hvem Kontorchef *Olrík* udviklede, hvorledes Matrikel-Afskriften med dens 4566 Navnesedler nu, efter et halvt Aars Arbejde, er afsluttet og — da den foreligger i alfabetisk Form — er suppleret med en »aritmetisk« Fortegnelse i Protokolform, 3: en kronologisk Fortegnelse over de o. 5000 Drengene, der til Udgangen af Skoleaaret 1932/33 var indskrevet i Sorø Skole. Arbejdet paa at gøre Sedlerne færdige til Matriklens Trykning fremmes af al Kraft, men den skodesløse Maade, hvorpaa Matrikelprotokollerne er førte, navnlig i Rekortorerne Bojesens og Blicherts Tid, gør adskilligt supplerende Arbejde nødvendigt.

Kontorchefen gjorde dernæst Rede for den paabegyndte systematiske Ordning af den voksende Samling af Fotografier af gamle Soranere, Lærere, enkelte og Gruppebilleder — der iblandt allerede en Del af de brillante Kammerbilleder. Hvert Fotografi lægges i en særlig Kuvert, hvis paatrykte Skema udfyldes med de nødvendige Data, og Kuverterne vil herefter blive samlede i Kapsler (Kartotek-kasser), saaledes som Matrikelsedlerne allerede er det. Foreløbig tæller Samlingen et Par Hundrede Fotografier — og der er altsaa Rum til mange, mange flere, da saavidt muligt ingen af de 5000 gl. Drengene bør dø ufotograferet. Det er jo heller ikke blot de gamle Fotografier, man vil samle, enhver Soraners Portræt har sin Plads i denne Samling.

Efter Foredraget takkede *Formanden* Aftenens Foredragsholder, og efter et Par yderligere Forespørgsler og Besvarelser i Anledning af Aftenens Æmne, kunde man hengive sig til Kortspillets Glæder og Skuffelser eller maaske blot til en fredelig Aftenpassiar om gammelt og nyt.

HOLBERG-SAMMENKOMST I MAJ PAA TERSLØSEGAARD

Bestyrelsen for den Holbergske Stiftelse Tersløsegaard har i Anledning af, at det iaar er 250-Aaret for Ludvig Holbergs Fødsel, planlagt et Holberg-Stævne paa Tersløsegaard om Eftermiddagen den 13. Maj. Stævnet, hvis Program antagelig vil findes i næste Nr. af Soraner-Bladet, vil staa aabent for Medlemmer af Soransk Samfund og Holberg-Samfundet samt for Sorø Skoles Lærere og Elever.

GENERALFORSAMLING OG LILLE-BEDEDAGSAFTENS-FEST DEN 25. APRIL

Vi henleder Opmærksomheden paa Annoncenslagets Bagside-Announce med Dagsordenen for Samfundets 65. ordentlige Generalforsamling.

Der bør til denne Foraarsammenkomst — Sæsonens sidste — kunne regnes med talrigt Fremmøde. Da det er for sent nu at anmelde Overfald paa Enkeltmand (Vedtægternes § 6, sætter Fristen til 15. Marts), tør man vel gaa ud fra, at der paa denne Generalforsamling vendes tilbage til de uskrevne Vedtægter, der tidligere er fulgt, naar gamle Kammerater kommer sammen til en fornøjelig Aften.

„DAGSORDENENS PKT. 5“

Det vil sikkert interessere Soraner-Bladets Læsere at faa oplyst, hvad der stod i den lille Artikel af Soransk Samfunds Formand, der har givet Arkivar *Johannes Ewens* ('02) Anledning til at faa opført et særligt Nr. paa Dagsordenen for den forestaaende Generalforsamling. Vi optrykker derfor Formandens Indlæg fra Bladets Maj-Nr. 1933, der lød saaledes:

Naar der paa generalforsamlingen i aar [altsaa: i 1933] ikke blev rejst nogen protest mod det ganske overraskende angreb paa *Olrík* som redaktør af Soraner-Bladet, skyldes det, at spørgsmaalet slet ikke stod paa dagsordenen. Det punkt paa denne, som behandledes, var valg af bestyrelse. *Olrík* og jeg havde erklæret os villige til at modtage genvalg, men i stedet for at forhandle om det, som laa for, nemlig bestyrelsesvalget, kom angrebet paa *Olrík* som redaktør, hvilken stilling ikke har det mindste at gøre med hans stilling som medlem af bestyrelsen. Angriberen forlangte skriftlig afstemning, hvad dirigenten ikke vilde gaa ind paa, og der udviklede sig nogen diskussion om dette spørgsmaal, indtil *Olrík* afbrød den ved at sige, at han ikke ønskede genvalg, og der kom derfor ingen afstemning.

Belært af erfaringen vil jeg nu henstille, at man i forvejen meddeler, naar man paa Generalforsamlingen vil falde over de personer, som af interesse for Soransk Samfund paatager sig det ikke sjældent ret brydsomme hverv at lede foreningen — ifjor var det *Harhoff*, i aar *Olrík* — saa at medlemmerne kan vide, hvad der forestaar. Det overrasker mig i høj grad, at det i Soransk Samfund kan tænkes, at en snes medlemmer eller 2—3 % af alle kan tænke paa at overrumple en generalforsamling. Det er ikke i overrensstemmelse med, hvad jeg vilde kalde fair.

Olrík har som redaktør 3 maaneders opsigelse, og han har ikke faaet den — jeg vilde tro, at en urafstemning vilde vise, at det langt overvejende antal medlemmer paaskønner den udmærkede maade, hvorpaa *Olrík* efter min mening har redigeret bladet, saa det langt udenfor Soranerkreise har vundet et navn ikke mindst ved de mange historiske afhandlinger, der udmærket supplerer Sorøbogen. *Gordon Norrie*.

Mon det ikke skulde være Slutningen i Artiklens 2. Stykke — Betegnelsen som *unfair* af en lille Floks, en 2—3 pCt. Floks Overrumpling af en ellers fredelig og under kammeratlige Former ført Generalforsamling — der har kaldt Stilleren af Dagsordenens Pkt. 5 frem paa Arenaen?

I saa Fald er der sikkert mange, som vil være enige med ham i, at der maaske kan være Grund til med en om muligt endnu større Autoritet end vor mangeaarige Formands at faa fastslaaet, at Betegnelsen er *helt rigtig* — saadan bærer man sig nu engang ikke ad i et kammeratligt og fordrageligt Samfund af ældre og yngre Skolefæller, som er kommet noget ud over Barneaarene og Dregestregene med Klasseklo, Overfald paa enkelte mindre yndede Kammerater og den Slags. *Unfair* er her netop det rette Ord.

Og for at Generalforsamlingen kan faa Lejlighed til grundigt at fastslaa dette Princip som Rettesnor for al Fremtid indenfor vort hæderkronede Samfund, vil det være ønskeligt, ja maaske nødvendigt, at saamange som muligt af Samfundets andre gamle Medlemmer og Venner giver dette en Haandsrækning ved at komme til Stede paa Generalforsamlingen for at bidrage til at klare Begreberne og støtte Forslagsstilleren i hans prisværdige Bestræbelser for at modvirke, at en uheldig Aand og Tone skulde faa Indpas blandt gamle Kammerater.

REGNSKABER FOR 1933

REGNSKAB FOR SORANSK SAMFUND

1. JANUAR 1933 – 31. DECEMBER 1933

INDTÆGT		UDGIFT	
Beholdningen den 1. Januar 1933	2.186 01	Generalforsamlingen den 22. 4. 1933	154 08
Medlemsbidrag	5.248 00	Sorø-Turen den 3. 9. 1933	1.180 80
Indgaaet ved Salg af Grammofonplader	76 00	÷ Betalt af Deltagerne	420 00
Indvundne Renter	114 94	Tilskud fra Gl. Soraneres Jubilæumsfond	450 00 870 00
			310 80
		Rusgildet den 18. 11. 1933	1.348 50
		÷ Betalt af Deltagerne	321 00
			1.027 50
		Forskellige andre Sammenkomster	264 35
		Udsendelse m. v. af Sorø Akademis Aarskrift	213 24
		Tilskud til Soraner-Bladet	1.500 00
		Tilskud til Understøttelsesfonden	300 00
		Leje af Arkivværelse	240 00
		Opkrævning af Medlemsbidrag	216 14
		Lønnet Medhjælp	200 00
		Sekretariatsudgifter	327 01
		Køb af brugt Skrivemaskine til Sekretæren	125 00
		Udgifter vedrørende Kassereren	171 75
		Boxleje	30 00
		Blomster, Kranse, Lykønskninger etc.	46 70
		Andre Udgifter	61 07
		Beholdning den 31. December 1933	2.457 31
	Kr. 7.624 95		Kr. 7.624 95

LOU W.

Regnskabet efterset og befundet rigtigt. Beholdningen efterset.
Marts 1934.

CHR. A. THIELEMANN. CARL E. AAGAARD.

SORANSK SAMFUNDS UNDERSTØTTELSFOND FOR 1933

INDTÆGT		UDGIFT	
Beholdning fra forrige Aar	666 53	Bevilgede Laan	2.571 00
Tilbagebetalte Laan	875 00	Gaver	200 00
Gaver	54 50	Køb af Statsgældsbevis	2.115 98
Renter af Kapitalformuen	1.187 50	Udgift i Anledning af Kartotek m. m.	33 05
Renter af Sparekassebog	28 21	Beholdning at overføre	691 71
Tilskud fra Soransk Samfund	300 00		
Tilskud fra »De gamle Soraneres Jubilæumsfond« ...	500 00		
Stats-Gældsbevis udløbet	2.000 00		
	Kr. 5.611 74		Kr. 5.611 74

Kapitalformue pr. 31. December 1933.

I Obligationer i Kreditforeninger m. m.	27.500 00
I Laanebeviser	23.157 44
I Henhold til Bestyrelsesbeslutning den 16. Febr. 1934 nedskrevet med	744 00
	22.593 44
Kassebeholdning pr. 31. Decbr. 1933 (indestaaende paa Sparekassebog Nr. C 8319 i Bikuben)	691 71
	Kr. 50.385 15

18. Februar 1934.

Regnskabet efterset og befundet rigtigt. Obligationsbeholdningen efterset.

Marts 1934.

CARL E. AAGAARD. CHR. A. THIELEMANN.

I. HARHOFF.

DE GAMLE SORANERES JUBILÆUMSFOND FOR 1933

INDTÆGT		UDGIFT	
Beholdning fra forrige Aar	332 31	Indbetalt til Understøttelsesfonden	400 00
Renter af Kapitalformue	630 00	Bidrag til Sorøturen 3. Septbr. 1933	450 00
Renter af Sparekassebogen	12 29	Indbetalt til Understøttelsesfonden	100 00
		Beholdning at overføre ...	24 60
	<u>Kr. 974 60</u>		<u>Kr. 974 60</u>

Kapitalformue pr. 31. December 1933.

Obligationer i Kreditforeninger m. m.	14.000 00
Indestaaende i Bikuben (Sparekassebog Nr. 22845) ..	24 60
	<u>Kr. 14.024 60</u>

19. Februar 1934.

Regnskabet eftersat og befundet rigtigt. Obligationsbeholdningen eftersat.
Marts 1934.

I. HARHOFF.

CARL E. AAGAARD. CHR. A. THIELEMANN.

„SORANER-BLADET“S DRIFTSREGNSKAB 1934

INDTÆGTER		UDGIFTER	
Annonceindtægt:		Trykning af Bladet.....	2.194 00
Diverse Annoncer	3.415 30	Clicheer	290 00
Soransk Samfund	1.500 00		<u>2.484 00</u>
	<u>4.915 30</u>	Redaktion og Tekstbidrag.....	1.144 86
Indgaaet tidligere afskrevet Tilgodehavende.....	37 51	Porto	45 29
Indvundne Renter	5 67		<u>1.190 15</u>
Optaget af Bladets Formue.....	1.650 87	Forsendelsesomkostninger	487 65
		Porto og Blanketter	51 95
		Postgiro-Omkostninger	1 83
			<u>541 43</u>
		Annonceprovision	824 75
		Rejseudgifter	50 00
		Rabat	52 57
			<u>927 32</u>
		Afskrevet paa Annoncedebitorer etc.	696 93
		Forretningsføreren	600 00
		Kontorrekvisitter og Telefon	38 75
		Diverse	30 77
			<u>669 52</u>
		Revision	100 00
	<u>Kr. 6.609 35</u>		<u>Kr. 6.609 35</u>

Status pr. 1. Januar 1934.

AKTIVER		PASSIVER	
Bank- og Kassebeholdning:		Bladets Formue:	
Kassebeholdning	313 56	Saldo d. 1. Januar 1933.....	3.934 51
Post-Giro	5 00	— Overført til Driftsregnskabet	1.650 87
Københavns Handelsbank	88 82		<u>2.283 64</u>
	<u>407 38</u>		
Tilgodehavende for Annoncer:			
for Aaret 1933.....	1.059 50		
for tidligere Aar	470 22		
	<u>1.529 72</u>		
Forudbetalt Annonceprovision	346 54		
	<u>Kr. 2.283 64</u>		<u>Kr. 2.283 64</u>

København, den 24. Marts 1934.

Soraner-Bladet.

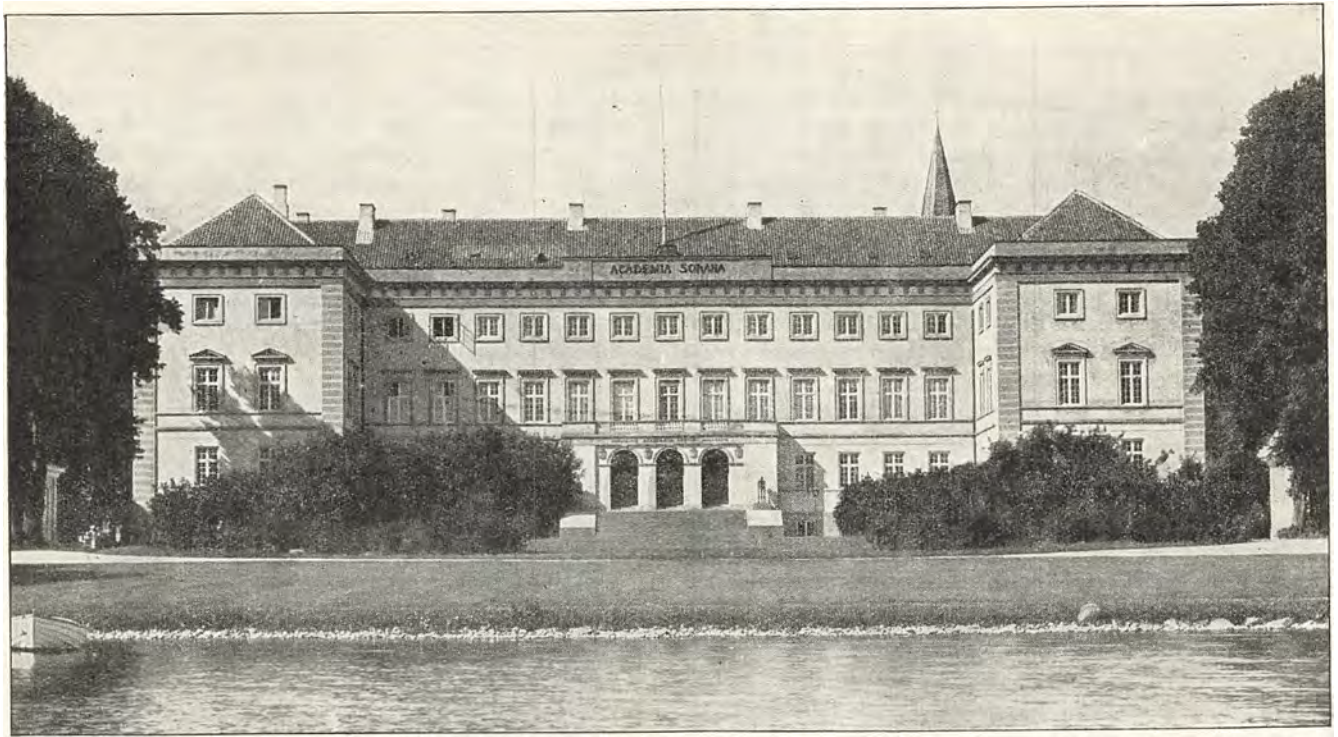
AXEL B. JACOBSEN,
Forretningsfører.

Foranstaaende Driftsregnskab og Status er opstillet paa Grundlag af Bladets Kassebog og Bilag, som jeg har revideret og fundet i Orden.

Tilstedeværelsen af de opførte Beholdninger har jeg konstateret.

København, den 24. Marts 1934.

(sign.) BUGGE,
Revisor.

SORØNER-BLÆDET

19. AARGANG

Nr. 4

April 1934

FOLKESAGN OM SORØ

Af Arkivar i Dansk Folkemindesamling *Hans Ellekilde.*

Det ældste Folkesagn, som vedrører Sorø, jeg kender, er et skaansk Sagn om Ærkebiskop Absalons uretfærdige Handlemaade overfor en Bonde i Nærheden af Lund og om Absalons Død. Dette Sagn kendes ikke i danske Kilder, men derimod i forskellige islandske Sagahaandskrifter¹ fra Tiden omkring 1400—1450. Det maa være bragt fra Skaane til Island af en rejsende Islænder, maaske af den Sagn og Æventyr-elskende Jon Haldorsson, Biskop i Skalholt 1322—1339, der i sin Ungdom havde studeret baade i Paris og Bologna.² Sagnets Titel i islandske Haandskrifter er: »Om Ærkebiskop Absalons Begærlighed og en Bonde«, og Indholdet af det lille Sagnafsnit er i Korthed følgende.

Kirken i Lund ejer en frugtbar Ager i Sameje med en Bonde, saaledes at Afgrøden blev delt ligeligt. Absalon søger at overtale Bonden til at sælge sin Halvpart, men Bonden vil ikke afhænde sine Forfædres Ejendom. Absalon nødte ham alligevel til at gaa ind paa Skiftet. Det gik for sig paa den Maade, at der blev draget et Reb tværs over Ageren, hvor Bonden holdt i den ene Ende af Rebet, og Absalon ikke vilde tillade, at nogen anden end han selv holdt Rebet i den anden Ende. Da Rebet laa slapt hen over Midten af Ageren, raabte Absalon: »Stram Rebet, Bonde.« Bonden rykkede da Rebet haardt til sig, idet han tænkte, at Absalon holdt godt fast ved den anden Ende. Men det gik anderledes, end han tænkte. Absalon snublede ved Rykket, faldt forover paa en jordfast Sten i Marken og kom derved til at bløde. Absalon foregav, at dette Uheld var sket af Ondsind fra Bondens Side, lyser Pavens Band over ham og dømmer ham siden til at afstaa sin Halvpart af Ageren

som Bod for sit Overgreb imod Ærkebisp. Bonden finder sig roligt i Dommen og bliver løst af Band. Men da han nogen Tid efter falder i en dødelig Sygdom, kalder han en paalidelig Klærk til sig, giver ham sin bedste Hest, for at han efter hans Død skal ride til Absalon og melde ham, at Bonden stævner ham for den himmelske Konges Domstol at svare for Ageren og den Uret, der var overgaaet ham. I samme Øjeblik som Klærken havde bragt Bondens Stævning for Ærkebisp i Lund, segnede Absalon om i sit Højsæde og var død. Samme Aften, som Ærkebisp pludselig var død om Formiddagen, hørte Munkene i Sorø en ynkelig Røst fra Hjørnet af Alteret, der talte med lav og kummerfuld Stemme: »Sora, Sora, pro me supplex ora«, d. v. s. »Sorø, Sorø, bed bønligt for mig«. Var Absalon end en pengegerrig Mand [forklarer Sagnfortælleren], saa havde han dog med sin Fædrearv beriget og fra Grundten af anlagt Sorø Kloster, og den almægtige Guds Miskundhed viste sig deri, at skønt Absalon havde forbrudt sig i sit Liv, saa fik han dog Tilladelse til at søge Hjælp og Husværelse dær, hvor han havde den største Fortjeneste, nemlig i sine store Gaver til Klosteret i Sorø.

Dette Sagn er rimeligvis opstaaet blandt de skaanske Klerke i Lund, der aldrig tilgav Absalon, at denne Sjælslænder blev indsat til Ærkebisp i Lund. De ser ikke Retsiden af Absalons Væsen, hans vældige Arbejde paa Danmarks Genrejsning, de ser kun Skyggesiden af Absalons Karakter, den Hensynsløshed, man kan vist godt sige den Underfundighed, hvormed han satte sin Villie igennem, men de har set en formildende Omstændighed ved Absalon deri, at han gav saa rige Gaver til Sorø

Kloster. Sagnet har levet saa lang Tid i sin Hjemegn, før det kom til Island, at det var gaaet i Glemme, at Absalon i Virkeligheden døde i selve Sorø (d. 21. Marts 1201). De skaanske Sagnfortællere er gaaet ud fra, at Absalon maa være død i sit Ærkebisppehøjsæde i Lund.

At Klosterbrødrene i Sorø har haft en anden Opfattelse af Absalon, kan vi ikke tvivle om. De har haft en lignende Opfattelse som den, Øhlenschläger saa smukt udtrykker i Digtet »De tvende Kirketaarne« 1808: »Aksel og Esbern Snare, de taarne det danske Hus«. Sorømunkene bevarer ned igennem Tiden et, sagtens i Fjenneslev opstaaet, Sagn om Absalon og Esbern Snares Fødsel, første Gang optegnet af Morten Pedersen, der i Aarene 1565 til 1572 var Abbed i Sorø, og som i 1589 skrev et grundlæggende historisk Arbejde: Biskop Absalon og Hr. Esbern Snares Herkomst og adelige Stamme.³ Jeg gengiver Sagnet med den gode gamle Abbeds Ordvalg og Udtryk, men i Nutidens Retskrivning, hvad ogsaa gælder de følgende Saggengivelser.

Den tredje Søn Hr. Skjalm Hvides, hed Asser Skjalmssøn, heder Asser Røg, boede udi Fjenneslevlille udi Sorø Birk, nu Norden fra Kirken, og lod Kirken der bygge med to Taarne paa af denne Aarsag. Før han fik samme Kirkes Bygning fuldendt, drog han med de andre sine Slægtninge i Lejde at krige for deres Svoger Sverken i Sverrig, som før blev sagt. Og der han aftog (d. v. s. drog bort), var hans Frue frugtsommelig, befaledede (d. v. s. overdrog) hende dog samme Bygning med saadanne Ord, at fik hun en Søn, skulde hun sætte et Taarn paa Kirken, men fik hun en Datter, skulde Kirken være slet kullet (d. v. s. uden Taarne). Og der hendes Tid kom, fødte hun to Sønner, Esbern Snare og Biskop Absalon, og lod saa bygge to Taarne paa samme Kirke, som min salige Formand Abbed Oluf Karsemose (efter noget af det ene nederfaldt) lod gøre ett af Anno Domini 1561.

Øhlenschläger, der kender dette Sagn, antagelig fra Hans de Hofmans Gengivelse i Danske Atlas (VI 338), foretager jo den lille Forandring, at Asser Ryg paalægger sin Hustru, hvis hun føder en Datter, at lade Kirken blive forsynet med Spir.

Føder Du mig en Datterlil
Da sætte Du kun et Spir.
Ridderen kneiser saa strunk og stolt
Men for Kvinden er Ydmyghed Ziir.⁴

Den gamle Sorøabbed Morten Pedersen er klar over, at Esbern og Absalon netop ikke er Tvillinger. Det fremgaar tydeligt af Sakse,⁵ at Esbern er den ældste og Absalon er den yngre Broder, og at Sagnet som Følge deraf er uhistorisk. En Forklaring paa, hvorledes Sagnet alligevel kan opstaa, giver Morten Pedersen naturligtvis ikke. Det er iøvrigt ganske simpelt. Fjenneslev har, i Modsætning til saa godt som alle andre danske Landsbykirker, to Taarne. Man har i Middelalderen spekuleret over, hvorfor det kunde være, og man har fundet den smukke Forklaring, at det er rejst til Ære for de to store Brødre, Esbern Snare og Ærkebiskop Absalons Fødsel som Tvillinger. Det er sandsynligt, at Sagnet er opstaaet i Fjenneslev, hvor Asser Ryg og Fru Inge bærer en totaarnet Kirke frem for Gud. Men Sagnet kan først være opstaaet i en Tid, hvor man har glemmt, at det er Absalon selv, der har prydet sine Forældres kullede Kirke med to Taarne.⁶ At dette Sagn har vakt Interesse hos Munkene i Sorø, er ikke saa underligt, for de havde

jo stadig Absalons Grav for Øje. Sorøoverleveringen fra Frederik den Andens Tid, utvivlsomt styrket ved den Undersøgelse af Absalons Grav, der fandt Sted i 1536, har da bragt det smukke, men uhistoriske Sagn om Fjenneslev Tvillingtaarne ned til vor egen Tid ved at

Det i 1873 afdækkede Kalkmaleri i Fjenneslev Kirke.

sørge for, at Overleveringen blev optegnet, mens den endnu forefandtes paa Stedet.

At Absalon interesserede Sindene i Sorø i den følgende Tid, har vi Vidnesbyrd om i et Sagn, knyttet til den senere Ribebisp Jens Dinesen Jersin, der i Aarene 1611 til 1615 var Rektor i Sorø.

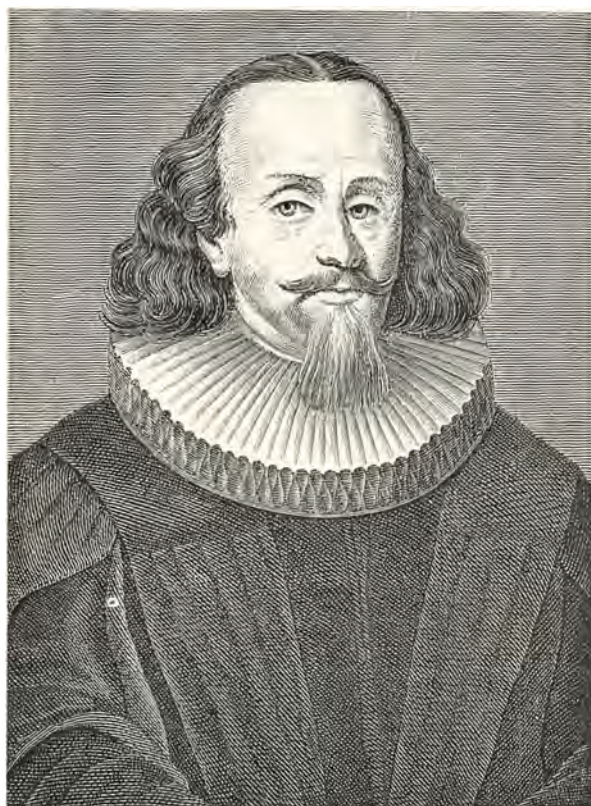
Denne Jens Dinesen Jersin var udi sine unge Aar en særdeles Elsker af Musikken, derhos af et levende og oprømt Sind, og da han en Aften, mens han var Rektor i Sorø, gik fra sit Kammer ind i Kirken, som han tidt og sædvanlig gjorde, og spillede et Stykke paa sin Luth, faldt det ham ind, jeg ved ej af hvad Drift, at han gik til Biskop Absalons Grav, spillede stedse paa Luthen, og udbrydende med disse Ord: »Dette er et Stykke for Dig, Bisp Absalon«. Men inden den gode Rektor forsaa sig (d. v. s. saa sig for), kom Bispen med sin Bispestav efter ham, hvorpaa Rektoren smurte Haser, løb ud af Kirken og slog Døren efter sig til. Men Bispen skal med sin Stav have givet et saa eftertrykkeligt Slag imod Kirkedøren, at det skingrede i hele Kirken. Enten nu denne Hændelse virkelig har tildraget sig eller ikke, saa vil man dog tilforladelig forsikre, at Rektoren Jens Dinesen Jersin skal fra den Tid af, at den, formodentlig efter hans eget Udsigende, er sket, ganske have forandret sit Humør og Væsen, og i Steden for hans muntre og tilforn oprømte Sind være bleven alvorlig, tavs og næsten melankolsk.

Dette Sagn om, hvorledes Jersin ved sit Spil forstyrrede Biskop Absalons Gravfred, er optegnet af den store Bygmester Laurids de Thurah i hans Værk om danske Pragtbygninger »Den danske Vitruvius«⁷ i 1749. Thurah har i Aarene 1738—40 ombygget det middelalderlige Kloster til et adeligt Akademi, der brændte i 1813, men Ingemanns Hus og Molbechs Hus, som Thurah ogsaa har bygget, staar da heldigvis endnu.⁸ Thurah har rimeligvis hørt Sagnet om Jersin, da han opholdt sig i Sorø for at bygge paa Akademiet. Vi ser, at Sagnet om Jersin har holdt sig i Sorø o. 125 Aar efter, at han 1615 havde forladt Sorø, saa stærkt Indtryk havde han gjort paa Soranerne, den korte Tid han var i Sorø, saa paafald-

dende har Skiftet i hans Humør fra ungdommelig Livsglæde til tung Alvor været. Man har rimeligvis i Sorø o. 1615 været forarget over, at den muntre Rektor virkeligt kunde falde paa at gaa ind i den højtidsfulde Kirke og spille lette Melodier; Absalons Aand maatte lære ham, at saaledes kunde man ikke bære sig ad. Absalon vaagede over sin gamle Kirke og jog den Mand, som foretog Helligbrøde, ud.

Foruden Absalon hvilede en anden af Danmarks største Mænd i Sorø Kirke, Kong Valdemar Atterdag. Og saa om ham levede der Sagn i Sorø i det syttende Aarhundrede, det berømte Tovesagn.

»Han er den Valdemar,« hedder det i den latinske Beskrivelse af Sorø Kirke i Atlas Danicus, »om hvem det gamle Rygte gaar, at han havde en Frille, som han elskede grænseløst, forhekset af en Ring, fortryllet med dæmoniske Kunster, som denne Frille havde forskaffet sig, og som havde den Virke-

*D. Jens Dinnijson Jersin
Fordum Superintendent over Riberskjift
Døde Anno 1634.
Udj hans alders 47 aar*

Symb: Gaa effte Gud Werden at, etc.

Titelkobber i „Jersins gudelige Skrifter“, København 1716.

ning, at den opvakte den hæftigste Kærlighed hos Kongen til hende. Heraf kom det, at Kongen ikke kunde undvære hendes Nærværelse, og det hverken som levende eller død. Ja, det gik saa vidt, at han ogsaa førte hendes afsjælede Lig, som havde beholdt den Ring paa sig, med sig baade her og der. Endelig var der en kongelig Tjener, som anede, at der stak Trolddom og Svig under. Han tog Ringen af Liget og stak den til sig, hvorved han samtidig overførte Kongens Kærlighed og Gunst

fra Liget paa sig. Da han var blevet ked af det og indsaa, hvad Grunden var, kastede han Ringen i en Sump, som Kongen nu ligeledes fattede Kærlighed til, og det saa voldsomt, at han ved den Sump byggede Borgen Gurre, paa hvilken han døde.

Hvem der har optegnet dette Tovesagn, vides slet ikke med Sikkerhed. Jeg gætter paa, at det er Sorøpræsten Peder Mogensøn Mahler 1653—1668, der 1667 har optegnet Sagnet og indsendt det til Peder Resen, Overpræsident i København, der samlede Stof til sit berømte Værk Atlas Danicus.¹⁰ Her findes i al Fald Sagnet optaget under Beskrivelsen af Sorø, og ikke under Gurre i Nordsjælland eller Vordingborg. Det svarer ikke til den virkelige nordsjællandske Overlevering,¹¹ der kender ikke Tove, men Dronning Helvig som Trylleringens Ejer, og det er da rimeligvis et sydsjællandsk Sagn fra Vordingborgkanten, overført til Sorø, maaske af en sydsjællandsk Lærer eller Elev, men bevaret i Sorø, fordi Sorø havde et ypperligt Stedfæste for Sagnet, Kong Valdemar Atterdags Kiste i Sorø Kirke. Dette Sorøagn er benyttet af Thiele i hans Danske Folkesagn 1818 (I. S. 89) og her digtet sammen med andre sydsjællandske Opskrifter og af Digterne ganske fejlagtig overført til Nordsjælland, hvor det har dannet Grundlaget for Digtningen om Volmer og Toves Kærlighed i det dejlige nordsjællandske Gurre, i Virkeligheden ganske uforskyldt. Tovesagnet er nemlig fra først af et sydsjællandsk Sagn, der handler om Vordingborgs Grundlæggelse og knytter sig til Valdemar den Store og hans historiske Elskerinde Tove. Fra ham er det i Vordingborgegn overført paa en senere Konge af samme Navn, Valdemar Atterdag, der ogsaa ganske uforskyldt har »arvet« sin Forfaders Frille Tove, og fra Vordingborg er det ført videre til Gurre, Valdemar Atterdags Yndlingsslot i Nordsjælland.

I Sorø har dette Tryllersagn øvet en ikke ringe Virkning. I Resens Atlas Danicus findes der et Sagn om Historikeren Jon Venusins Tryllering,¹² der vidner om, at han ikke har nydt særlig Agtelse blandt de Soranere, han 1607 dumpede ned imellem, og hvor han snart efter, d. 30. Januar 1608, kom ulykkeligt af Dage.

De gamle fortæller om samme Venusin, at han i sin Ungdom havde erhvervet sig en Ring, hvori der var en Hjælpeaand (eller nok snarere en Skadeaand), ved hvis Bistand og Paavirkning han havde erhvervet sig stor Lærdom og Kundskab, og der gik Rygte om, at Ringen havde hjulpet ham til at blive Professor i København og Forstander i Sorø. Men Udfaldet blev anderledes, end han ønskede. Da han udover sit Ønske havde faaet en Skadeaand i Ringen, havde den i den Grad vænnet sig til hans Selskab, at han ikke kunde blive den kvit. Han kastede Ringen i Ilden, grov den ned i Møddinger, ja kastede den ned paa Havets Bund, men Ringen vendte stadig tilbage, saa Stakkelen mærkede Tryk af den paa sin Finseger, naar han mindst ventede det. Enden paa det hele blev, at Venusin blev fundet kvalt i en Brønd i Sorø, enten det saa skyldtes den onde eller hans egen Fortvivlelse.

I dansk Overlevering fortælles kun sjældent om en Tryllering, men hyppig om en Trolddomsbog Cyprianus, som bringer Ejeren Lykke og Held i hans Ungdom, men som han ikke kan blive af med før sin Død, undtagen en anden frivillig overtager den. Trylleringen er nok i Venusinsagnet traadt i Trolddomsbogens Sted, fordi der kendtes et andet Tryllersagn i Sorø, Sagnet om Toves Tryllering.

- Inge, lod siden opsætte tvende Taarne, der hun fødte hansen Tvilling(er), den Stund han var selv udi Leding.«
- ⁴ Offentliggjort første Gang i Rahbeks Nye danske Tilskuers 10. Maj 1808 Nr. 40.
- ⁵ J. Olrik Sakses Danesaga IV 45, sml. Molbech: Ungdomsvandringer 1811 S. 302.
- ⁶ Sorø I S. 12 og 217.
- ⁷ Thurah II S. 184 (ref. Thiele: Danmarks Folkesagn 1843 II S. 131), sml. Jersin: Tvende opbyggelige Skrifter 1730 a 5, E. Pontoppidan: Annales Eccesiæ Danicæ III, 158 og S. M. Gjellerups Bog om Jersin 1870 S. 133.
- ⁸ Sorø II 273 ff.
- ⁹ Sv. Grundtvig: Danmarks gamle Folkeviser III S. 40.
- ¹⁰ Der kan maaske endnu snarere være Tale om Præsten Peder Lange (1683—86), der 1685 sendte Peder Resen en Malle til Foræring (se Soraner-Bladet, 18. Aarg. Nr. 1, S. 6).
- ¹¹ H. Ellekilde: Toves Tryllering og Kong Valdemars vilde Jagt (Fra Frederiksborg Amt 1930 S. 169—204, især S. 174) og Saml. til Fyns Hist. og Topografi VII S. 237.
- ¹² Gml. kongl. Saml. 724 Fol. p. 209, sml. E. Pontoppidan: Dänische Bibliothek III 27 og Kirkehist. Saml. 3 R. I S. 272.
- ¹³ Ny kgl. Saml. 713, 4° Collectanea om Sorø Kloster. Se om Fr. Dauw Sorø I 541, Soransk Tidsskrift 1870 II 122 f., Ehrencron-Müller: Forfatterlexicon III S. 334—35.
- ¹⁴ Soraner-Bladet XVI S. 12.
- ¹⁵ Se Thiele: Danske Folkesagn 1818 I S. 180. Her fortælles, at dette Kristusbillede skal være blevet flyttet til Charlottenborg og gaaet til Grunde, da Slottet brændte. Chr. Molbech, f. 1783 i Sorø, husker Billedet fra sin Barndom og mener, at det skal have været i Sorø o. 1794. Han beskriver det som fortræffeligt malet med Vandfarver paa Lærred. Det skal efter et gammelt Sagn være bragt fra Rom til Sorø af en bodfærdig Munk. (Ungdomsvandr. 1811 S. 19.) Sml. L. Engelstoft i Sorø Akademis Indbydelsesskrift 1836 S. 16, der kender samme Sagn baade om Maleriet og om Kirkens gamle Crucifix (Sorø I 235), der skal være baaret af en bodfærdig Munk fra Rom. En Beskrivelse af Billedet findes i Danske Atlas VI 343. Se Torben Glahns Afhandl. i Soraner-Bladet, 18. Aarg. Nr. 3 S. 17 f.
- ¹⁶ Sorø I 78, Fjg. 11 og 234. Jonas Pilgrimfarer har efter sin Gravskrifts Vidnesbyrd besøgt Rom 3 Gange, Jerusalem 2 Gange og den hellige Jakob i St. Jago i Spanien 1 Gang.
- ¹⁷ Sml. Sorø I 537.

OM ALUMNE- OG SKOLE- AFGIFTEN VED SORØ AKADEMIS SKOLE

Af

Underdirektør *Louis E. Grandjean.*

Naar man vil gøre et forsøg paa at danne sig et overblik over fluktuationerne i afgifterne siden skolens genoprettelse i 1822 og stille disse overfor levedoden (som udtrykkes gennem pristallet), møder man adskillige vanskeligheder. Dels gaar Statistisk Departements pristal kun tilbage til 1852, og dels er drengenes levedod paa saa mange maader undergaaet en forandring, som ikke umiddelbart lader sig udtrykke i tal. I efterstaaende skematiske tabel er der gaaet ud fra pristallet i 1872, da alumnekontingentet paany fastsattes til det i 1822 beregnede, 200 rdl. eller 400 kr.; pr. pristal giver dette 2,55 kr. Naar man ved, at kontingenterne i 1837 og i

1822 svarede til den sum, elevernes ophold kostede skolen, kan man altsaa konstruere pristallet derefter. Opstillingen bliver herefter:

Aar:	Pristal:	Betalt kontingent:	Teoretisk kontingent:
1822	157	200 rdl.	200 rdl.
1837	100	128 rdl.	128 rdl.
1852	135	160 rdl.	172 rdl.
1859	148	175 rdl.	189 rdl.
1872	157	200 rdl.	200 rdl.
1895	92	400 kr.	235 kr.
1904	110	400 kr.	281 kr.
1912	131	600 kr.	334 kr.
1920	343	1392 kr.	874 kr.
1929	226	1292 kr.	576 kr.

Mens prisniveauet indtil 1810 havde været stigende, skifter konjunkturerne og priserne er faldende til langt hen i 1830. Mens afgiften i 1822 svarede til de virkelige forhold, opdager man i 1837, at eleverne betaler for meget, og kontingentet nedsættes til den sum, deres ophold kostede skolen. De for høje kontingenter havde i direktor *H. F. J. Estrups* tid givet sig udslag i mange restancer. Efter nedsættelsen kommer der strax tilgang i elevtallet. Naar man nu spørger, hvad der forstaas ved, hvad opholdet kostede skolen, findes svaret i dr. Estrups skrift: Om Undervisning og Opdragelse ved Sorø Akademi, Kbhvn. 1832. Heri hedder det: »Heller ikke falder denne opdragelse altfor kostbar, i særdeleshed hvis udgifterne sammenlignes med dem, den private undervisning og opdragelse medfører. Stiftelsen giver enhver elev undervisning, bolig, kost, vask, brænde, lys, oppasning, tilsyn og pleje i sygdomstilfælde, og for en stor del fornøjelser, hvorfor han betaler aarlig til Academiets kasse 200 rdl. r. s. i fire terminer, hver termin forud.« Hvad afgiften dækker heraf, fremgaar af følgende: »Det er saalangt fra, at Academiet lukrerer ved ovennævnte betaling af 200 rdl. r. s., at alene udgifterne til kost, vask, brænde, lys, oppasning og pleje, de nødvendige inventariers vedligeholdelse samt de reglementerede forlystelser i aaret 1831 beløb sig til 209 rdl. r. s. for hver elev, idet udgiftsummen divideres med elevernes antal.« Og derefter følger, hvad der er værd at lægge mærke til: »Udgifterne til undervisningen, læreres og betjentes lønninger, bygningernes vedligeholdelse o. s. v. er aldeles ikke heri beregnede. Det er saaledes ingen overdreven paastand, at Academiet giver selv de betalende elever fri undervisning og fri bolig.« Med andre ord, de der i fjerne tider har begavet stiftelsen med deres rige gaver, ser endnu et synligt resultat — for alle skolens drenge — i selve stiftelsens virksomhed.

Efter at afgiften var blevet reguleret i 1837, begynder konjunkturerne at vende; i 1846 er indextallet fra 100 gaaet op til 125, og i 1852, som det fremgaar af opstillingen, er det 135. Den forhøjelse, man derefter skrider til, er imidlertid ikke adækvat, hvilket ogsaa gælder for højelsen i 1859. Da man derefter i 1872 virkelig bringer afgiften i overensstemmelse med de faktiske forhold (paa det af Estrup omtalte grundlag), viser der sig i de følgende 5—6 aar en kendelig nedgang i tilgangen af elever.

Af forhandlingerne i folketinget i 1865 fremgaar det, at den samlede indtægt af kontingenterne, 16.000 rdl., ophæves af udgiftsposten: spiseværet. Forholdet er altsaa det, at eleverne nu ikke alene faar fri undervisning

og fri bolig, men ogsaa gratis: lys, varme, vask, opvartning og læge. Endnu i 1905 udgjorde kontingenterne ialt 37.000 kr. overfor 34.000 kr. til spiseværtten. Index-tallet indikerer noget andet. Mens det i 1872 er 157, er det i 1895 faldet til 92 og i 1904 endnu kun steget til 110, saaledes at man skulde have grund til at tro, at eleverne i virkeligheden betalte for mere, end hvad de fik i Estrups tid. Forklaringen er imidlertid sikkert den, at forplejningen gradvis er blevet mere og mere kostbar. For 100 aar siden blev der ikke kræset op for skole-drenge, som tilfældet har været det allerede siden slutningen af forrige aarhundrede.

I 1910 nedsatte rigsdagen en finanskommission, der vistnok havde tænkt sig en klækkelig forhøjelse af den hidtidige afgift paa 500—600 kr., som nu skulde sættes til 900—1000 kr. Det blev dog kun i 1912 til en forhøjelse paa 200 kr., som ogsaa bedre svarede til den relative konjunkturstigning.

Det er imidlertid i 1920, at der trækkes en ganske ny linje op. Paa toppen af en højkonjunktur ændres afgiften, og de gamle rammer forlades fuldstændigt. Skatteborgere, der har en skatteindtægt over 16.000 kr., maa nu for en søn betale 1392 kr. (det tal, der som maksimum er medtaget i opstillingen for illustrationens skyld), afgiften er faldende med skatteindtægten, og en skatteindtægt paa ikke over 4000 kr. svarer kun 436 kr. Til $\frac{1}{5}$ af skolens alumner kan der ydes friplads. I forbindelse med de traditionelle afgifter var der 14 kgl. gratispladser og i reglen 9 kontingentnedsættelser. Disse sidste svinger: 13 (1907), 16 (1909), 12 (1913) o. s. v.

Med udgangspunkt i højkonjunktoren 1920 og ved at meddele pristallene regnet med 100 i 1914:

1914 —	100
1920 —	262
1929 —	174
1932 —	154

er det ikke svært at paapege den uheldige virkning, der her er foregaaet med hensyn til afgiftsansættelserne. Nu skulde man ganske umiddelbart tro, at disse i højkonjunktoren ansatte afgifter maatte bringe skolen store indtægter, saaledes at eleverne betalte for baade kost, bolig, undervisning o. s. v. Dette er imidlertid langt fra tilfældet. Det næstsidsste finanslovbudget viser nemlig, at den anslaaede opholdsafgift og skoleafgift for baade alumner og elever tilsammen er sat til 77.500 kr., mens de med økonomien forbundne udgifter er anslaaet til 89.421 kr. Nu har man altsaa ikke engang dækning til »spiseværtten«. Forklaringen er den ganske simple, at de 20 %'s fripladser samt afgifterne for de mindre skatte-yderes børn tynger meget stærkt paa budgettet, mens de alumner, der maa betale kr. 1392,—, ikke mere faar nogetsomhelst beneficium af Sorø Akademi, men omvendt betaler for dem, der i kontingent betaler beløb, som ligger under den gamle »kostpris«. Hvis alle 150 alumner betalte det højeste kontingent, vilde der til sammenligning med det ovennævnte anslaaede tal indgaa 208.800 kr. i skolens kasse. Hvis den gamle linje skulde opretholdes, skulde en alumne for kosten alene betale 600 kr. Vilde man dertil som i ældre tid endda forlange betaling for lys, varme, læge, vask o. s. v., vilde 1000 kr. betyde dækning. En kontraberegning fra skolens side har givet samme sum.

Det er saa fuldkommen rigtigt, at det er værdifuldt,

naar fattige og rige folks børn blandes og, som rektor Hoff engang skrev i en indstilling til ministeriet: »det er endnu rigtigere, at de fattige børn hjælpes i videste udstrækning, men det er misforstaaet at »straffe« de velhavende, thi enten holder de deres drenge tilbage fra Akademiet, eller de holder dem i private pensioner, og det er skolen ikke tjent med i det lange løb.«

Som afgifterne idag er fastsatte, kan de private pensioner i Sorø konkurrere med skolen (skolepengene kommer extra til i begge tilfælde), og endelig er Herlufsholm billigere end Sorø, idet skolepengene dér er 1200 kr. incl. alumneafgiften.

Jeg, der selv har haft kontingentnedsættelse og halv friplads paa skolen, og ikke har glemt dette, vilde være den sidste til ikke at unde mindre bemidlede al den hjælp, skolen kan yde dem, men der er meget i udviklingen, som tyder paa, at rektor Hoff's forudelse har slaet til.

At det er rigtigt, viser bl. a. efterfølgende tal, som skolen har stillet til min disposition, og som hviler paa den senest udarbejdede beregningsmaade, der adskiller sig uvæsentligt fra den i 1920 fastlagte.

Opholdsafgift			Skoleafgift:			
Afgift kr.	betales af		betales af		betales af	
	1932	1933	Afgift 1932	Afgift 1933	Afgift 1932	Afgift 1933
300	116	119	0	189	0	196
375	5	5	36	13	30	17
450	3	3	54	29	45	24
525	4	7	72	17	60	18
600	7	1	90	10	75	11
675	2	5	108	7	90	6
750	2	0	126	8	105	7
825	2	2	144	13	120	9
900	1	0	162	2	135	7
975	2	1	180	7	150	5
1050	0	0	198	5	165	5
1125	0	0	216	5	180	0
1200	6	7	234	4	195	5
			252	14	210	12
			288	12	225	1
					240	9
Drenge: 150			Drenge: 235		332	

Det fremgaar nemlig af denne opstilling, tydeligere end maaske ventet, at særlig mellemklassen og tildels ogsaa overklassen holder deres drenge tilbage fra skolen. Det er noget overraskende, at kun 20 % af alle drengene paa alumnatet betaler et kontingent, der er højere end minimum; over 600 kr. i kontingent betaler kun 10 %.

I Sorø-bogens II. bind, pag. 577, er givet en opstilling over fordelingen af drengene i »klasser« (efter faderens stilling), det sidste aarti har jeg tilføjet:

	I.	II.	III.	IV.
1822—1823	48 %	0 %	1 %	51 %
1857—1877	4	1	13	82
1912—1922	4	3	22	71
1922—1932	4	2	32	62

I. svarer til aristokratiet, II. til arbejderne, III. til den mindre bemidlede mellemklasse og IV. til den bedre bemidlede mellemklasse (embedsmænd og alle andre).

Selv disse tal viser den stadige tilbagegang i antallet

af drenge fra den bedre bemidlede mellemklasse. Afgifterne viser meget tydeligere, at de bedre bemidlede (klasse I og IV), som efter Sorø-bogens opstilling skulde repræsenteres med 66 %, i virkeligheden kun repræsenterer 10 % plus højst halvt af de 20 % fripladser = ialt 20 %. Det er selvfølgelig den bedre bemidlede mellemklasse, der har sværest ved at holde deres drenge paa Sorø; de velhavende ofrer vel, hvad der er nødvendigt, selv om det maaske for nogle kan spille en rolle, at de skal betale mere, end hvad drengene koster skolen. *Der kan næppe herske tvivl om, at et vist kontingent af drenge fra de kultiverede embedsmandshjem og dermed ligestillede hjem er overordentlig ønskeligt for skolen af hensyn til den indbyrdes opdragelse mellem drengene;* i hvert fald vil gamle Soranere sikkert med nogen ængstelse se paa udviklingen som en fare for den soraneraand, der paa godt og ondt har baaret præg af en midtpunktsøgende kultur, fri for snobberi opad eller nedad.

Der ligger socialt store værdier i denne soraneraand, og skolens tarv vilde sikkert være tjent med, at dens forstander, undervisningsministeren, tog spørgsmaalet op til en nærmere undersøgelse, end der her har været lejlighed til, og skolens venner vilde sikkert alle med glæde hilse ethvert skridt, der blev taget for at fastholde rektor Hoff's pædagogisk rigtige tanke: at fattige og rige folks børn blandes *i et passende forhold* — ganske som det i fordums tider var tanken at blande 30 adelige drenge med 30 borgerlige, selvom dette fordelingsforhold i vore dage naturligvis slet ikke svarer til den sociale fordeling af goderne blandt de forældre, der ønsker at holde deres drenge til bogen.

Jeg har ment, at det ikke er uden betydning, at disse forhold drages frem, for at de kan blive bedømt paa en objektiv maade dels af dem, der interesserer sig for Sorø Akademis Skole og dels af dem, der raader for den fremtidige udvikling dernede.

Louis E. Grandjean.

IN MEMORIAM —

Udgiveren af »Fyens Stiftstidende« og tidligere Redaktør af dette Blad Morten Dreyer afgik den 20. April ved Døden i sit Hjem i Odense, næsten 74 Aar gammel, efter længere Tids Svagelighed.

Morten Christian Hempel Dreyer blev født den 21. Juni 1860 i København som Søn af daværende Fuldmægtig i Ministeriet for Slesvig, senere Ejer af »Fyens Stiftstidende« og Stiftsbogtrykkeri Etatsraad Jørgen Chr. Dreyer og Hustru Elisabeth Marie f. Petersen. I 1874 kom han til Sorø og dimitteredes derfra i 1879, tog i Januar 1883 statsvidenskabelig Eksamen og blev samme Aar Medarbejder ved »Berlingske Tidende«, hvorfra han gik til »Horsens Avis« for i 1884 at blive Redaktionssekretær ved »Fyens Stiftstidende«, hvis ansvarshavende Redaktør han blev i 1892. Fem Aar efter overtog han ved Faderens Død hele dennes Virksomhed, Dagbladet, Trykkeriet og »Fyens Stiftsadressekontor«.

Som Aarene gik blev han en meget benyttet Mand indenfor dansk Presse, for det politiske Parti han tilhørte og for den By, han var blevet knyttet til. Hans Tillidshverv fylder — stærkt sammentrængt — mere end en halv Spalte i »den blaa Bog« og maa have lagt

meget Beslag paa hans Tid og hans Kræfter; for sin offentlige Virksomhed hædredes han med Dannebrogordenens Ridder- og Sølvkors — i aktiv, konservativ Politik naaede han dog ikke videre end til at være 1. Suppleant for 4. Landstingsmand i 4. Kreds, men han var Medlem af Partiets Hovedbestyrelse og Formand for dets Organisation i Fyens Stift og havde vel som saadan ogsaa nogen politisk Indflydelse.

I 1884 havde han ægtet en Datter af Direktør for Fyns Diskontokasse J. S. Bang og Hustru f. Krag, der døde i 1922; hans Morgentur gik siden hver Dag til hendes Grav; en voksen Søn overtog for nogen Tid siden — sammen med en Fætter — den Dreyerske Virksomhed i Odense.

»Redaktør Dreyer har været en Pryd for sin Stand,« hedder det i hans Kollegas og yngre Sorøkammerat, Redaktør Schiøttz-Christensens varmtføjte Nekrolog i »Aalborg Stiftstidende«, »en munter Sangerbroder, en repræsentativ Mand og en solid Arbejdskraft indenfor Konservatismen. Han elskede Traditioner og holdt dem højt i Ære indenfor Familien, indenfor Bladvirksomheden og indenfor sin Bys Laug... Mange mister i ham en god og trofast Ven.«

Proprietær, Løjtnant Gustav Perch Nielsen er den 11. April afgaaet ved Døden paa sin Ejendom Klippingegaard. Han var Søn af Forpagter A. Perch Nielsen paa Bækkeskov, var født 8. Aug. 1873 og kom til Sorø i 1885 men forlod allerede Skolen i Juni 1889 (fra 3. Realklasse) for at gaa til Landvæsenet. Gustav Perch Nielsen, der var Broder til nuværende Stationsforstander i Nykøbing paa Falster Frits Perch Nielsen ('90) og Felix Perch Nielsen ('88), var i mange Aar Ejer af Gaarden Frederiksminde ved Naskov, til han for en Snes Aar siden erhvervede Klippingegaard i Stevns Herred. Proprietær G. Perch Nielsen efterlader sig Hustru og to voksne Børn, hvoraf en Datter er gift med Inspektør Sven Kipp ('19).

HOLBERG-FESTEN D. 13. MAJ 1934

PAA TERSLØSEGAARD OG I SORØ I
ANLEDNING AF 250-AARET FOR
LUDVIG HOLBERGS FØDSEL

Festen begynder paa Tersløsegaard Kl. 15 pr., og hvad der foregaar her vil — med Redaktør Axel Dahlerup ved Mikrofonen — blive rundkastet gennem Statsradiofonien. Programmet byder paa en Gennemgang af Mindestuerne, Fløjtespil — en Melodi af den af Holberg yndede Komponist Corelli — og Oplæsning af Holbergske Scener af Professor Vilh. Andersen og Skuespiller Holger Gabrielsen. Derefter synger et Kor af Sorø Skoles Elever under Ledelse af Musiklærer J. Andrups Chr. Wilsters Holberg-Sang: »Før var der knap skrevet paa Dansk en Bog —« med Gades Musik, og Fuldmægtig Otto Mackeprang udfører Recitativ og Solo af Michael Rosings og Chr. Barnekows Holberg-Kantate fra Festen i Sorø 1884: »Men I, hvis Ungdom fredes her i Soer —«. Herpaa læser Skuespiller Holger Gabrielsen op — antagelig en af Holbergs Epistler med Æmne fra hans Landophold — og Professor Vilh. Andersen afslutter med at tale om Holberg og Tersløsegaard-minder.

Kl. 16,15 skal Transmissionen være endt, hvorefter der vil

være Adgang til Besøg i Mindestuerne (Entré 50 Øre). Taler og Sange tænkes ellers udført fra Havetrappen for Tilhørere, samlede i Tersløsegaards Have, idet Pladsen i Mindestuerne jo er stærkt begrænset. Man maa altsaa i høj Grad regne med Vejrgudernes Gunst — til Gengæld er Opholdet i Haven vederlagsfrit!

Der forhandles med Konditoren i Tersløse (Kroen dér hører

Gordon Norrie fot.

*Hovedtrappen udenfor Holbergs „Sommerstue“
paa Tersløsegaard.*

Fortiden til) om Servering af Kaffe ved Borde paa Gaardspladsen — tilkørende maa altsaa anbringe deres Vogne andetsteds; for dette Arrangement er naturligvis ogsaa godt og navnlig tørt Vejr en Betingelse.

Ved 17-Tiden forudsætter man, at de besøgende forlader Tersløsegaard; de fleste vil antagelig begive sig til Sorø og her aflægge et Besøg ved Holbergs Sarkofag i Sorø Kirke, som i denne Anledning vil være tilgængelig.

Kl. 18 præcis er der Middag i Festsalen paa Sorø Skoles Hovedbygning. Til denne vil der være Adgang for et begrænset Antal Medlemmer af Soransk Samfund og Holberg-Samfundet, disse Samfunds og Tersløsegaard-Stiftelsens Bestyrelser i Forening med Skolens to øverste Gymnasieklasser og Repræsentanter for Lærerkollegiet, for hvem der vil blive serveret kogt Skinke og Tunge med Grønsager, Steg og Is; dertil Rødvin og efter Bordet Kaffe. Prisen for Deltagere er 6 Kr. for hver. Af Soransk Samfunds Medlemmer vil indtil 30 kunne deltage — de, som har Lyst dertil, maa snarest og senest inden den 8. Maj købe Billet hos Soransk Samfunds Bestyrelse. Naar Antallet af 30 er naaet, maa Listen uden Barmhjertighed sluttet! Pladsen i Skolens Festsal er, som man vil vide, stærkt begrænset og Antallet af Elever i de øverste Klasser særdeles stort.

GENERALFORSAMLINGEN

Da det officielle Referat fra Generalforamlingen den 25. ds., som vi afventede til den 30. ds., endnu ikke forelaa paa dette Tidspunkt, maatte Redaktionen af dette Nummer af Soraner-Bladet afsluttes. — Det udkommer endda, beklageligvis, nogle Dage for sent.

Det bemærkelsesværdigste der skete var, at Bagermester *Rogert Møller* ('01) indvalgte i Bestyrelsen i Stedet for Kontorchef *Johan Harhoff* ('78), som ikke ønskede Genvalg.

HERMAN BANGS GRAV

Der er nu mange gode Kræfter i Gang for at bevare Digterens Gravsted ubeskaaret — og ved fælles Hjælp af hans Digtningens Venner vil det ogsaa lykkes. Men det gælder om, at flest mulig giver et Bidrag dertil, for at det med Eftertryk kan siges, at mange — og ogsaa mange gamle Soranere! — er enige om, at Graven med Tines og Irene Holms Digter er os ligegyldig.

Send derfor snarest Deres Bidrag, stort eller lille, til Soransk Samfunds Kasserer, Kontorchef *Ch. Louw*, Holmens Kanal 16, K. I næste Nummer af Soraner-Bladet haaber vi at kunne bringe godt Nyt om denne Sag. Vi har allerede smukke Vidnesbyrd om, hvor stærkt den ligger trofaste gamle Soranere paa Hjertet!

Det skyldes en lapsus, naar Overretssagfører *Peter Heise* i Soraner-Bladets Marts Nr. blev nævnt som den, der havde virket for Bevarelsen af Herman Bangs Grav. Det er Overretssagfører, *O l u f H e i s e* (som ikke er Soraner!), der sammen med *Peter Nansen* var Eksekutorer i Bangs Dødsbo, som har sørget for, at Graven hidtil blev vedligeholdt.

GAMLE SORANERE

Redaktør *Andreas Vinding* ('98), der i Forvejen er Præsident for Kongresjournalisternes internationale Forbund — l'association internationale des journalistes accrédités auprès de la S. de N. — er blevet valgt til Næstformand i den fremmede Presses Forening i Frankrig — l'Association professionnelle de la presse étrangère en France.

Sekretær under Finansministeriet *Christian August Thielemann* ('96), R. af Dbg., er under 18. April udnævnt til Fuldmægtig i Finanshovedbogholderiet i Finansministeriet.

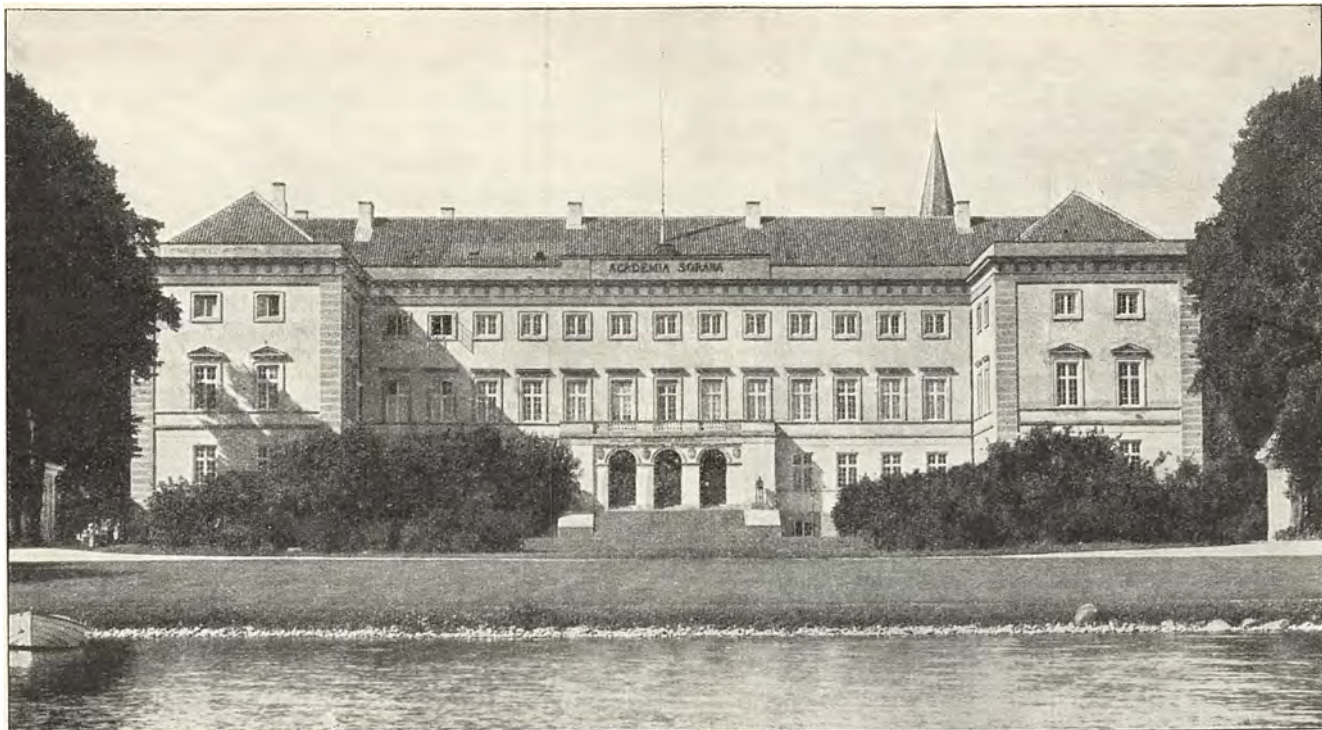
Under 18. April er Ritmester af Rytteriet *Hans Magnus August Fog* ('09), Eskadronchef ved Jydske Dragonregiment, udnævnt til Ridder af Dannebrog.

Kontorchef og Sekretær ved Ordenskapitlet, Kammerherre *Henrik Maximilian Greve Knuht* ('88), Kommandør af Dannebrog af 2. Grad og Dannebrogsmænd, har under 28. April faaet Kommandørkorset af 1. Grad.

BREVKASSE

Cand. theol. *Har. Jespersen*. Vi er ogsaa fra anden Side bleven gjort opmærksom paa denne — skal vi sige: Overseelse. Men som den store Goethe sa' til den kloge Mand, der havde paavist ham en Stavelse for mange i et af hans Hexametre (i Hermann und Dorothea): Lass die Bestie stehen bleiben —.

»Lille Vigtigmageri«. Vi paaskønner meget den venlige Form for Rettelsen, men vil af ganske særlige Grunde, som De vist vil forstaa, naar de erfarer dem, ikke gerne bringe den videre.

SORØNER-BLÆDET

19. AARGANG

Nr. 5

Maj 1934

FOLKESAGN OM SORØ

Af Arkivar i Dansk Folkemindesamling *Hans Ellekilde.*

(Sluttet.)

Af Pastor Fr. Dauws Optegnelser kan vi ogsaa skønne, hvorledes Ungdommen i Sorø har fortalt om ældre Kammerater, der har gaaet paa Skolen, og om deres Skæbne siden i Livet. Den fornemste Kammerat af alle var den senere Konge Frederik den tredie. Sagnet om *Frederik d. 3die* lyder saaledes i Dauws Gengivelse o. 1740.

Da Kristian den fjerdes Søn, Prins Frederik, studerede paa Sorø Akademi, blev han, som han gik for at fornøje sig i Skovens Gange, straks ved Skolegaarden, kaldet den filosofiske Gang, var et skønt Egeblad, der faldt ned paa hans Hoved, som han imodtog, og med de hosværende høje Herrer Akademister saa, at paa bemeldte Blad stod hans Navn Frederik ved et F med en Krone af Naturen smukt afbildet. Man ansaa det som et Sibylleblad, og et Omen, at Prinsen skulde komme formedelst sin ældre Broders Dødsfald til Danmarks Arvekronen, men blev Prinsen selv over dette, som skete, noget altereret og ilde til Mode. Men denne Spaadom fik det visse Udfald, at Broderen Christian, den ældre Prinds, døde endnu, imens Faderen levede, og at han Prins Frederik kom til Ærkebispstaven i Bremen og efter Faderens Død til Scepter og Krone i Danmark.

Det ligger jo ikke udenfor Mulighedernes Grænse, at Prins Frederik under sit Sorøophold 1625—27 virkelig har oplevet, at et mærkeligt formet Egeblad faldt ned i Hovedet paa ham i Filosofgangen, som baade han og hans Kammerater har spekuleret over, hvad Betydning det monne have. Da hans Broder er død 1634, og han 1648 er blevet Konge, har det staaet klart for hans Kam-

merater i Sorø, at det maatte være et Varsel fra Gud om hans Ophøjelse, og man har da digtet, at det mærkelige formede Egeblad skulde være forsynet med hans Navnetræk og hans Krone.

Sagnet om Frederik den tredie i Sorø kendes allerede 1670 og anføres af Historikeren *Vitus Bering* i hans latinske *Frederik den 3dies Historie*. Han kender rimeligvis Sagnet, fra han i Aaret 1651—52 var Professor i Sorø. Her er det ikke et Blad, men en hel Egegren, der falder ned fra Toppen af et højt Træ, da Prinsen med en Kammerat strejfer om i Sorøes Skove. Paa Grenen stod med firkantede og ophøjede Bogstaver Frederiks Navn under en Krone.¹⁸

Mens vi i Fortællingen om Frederik den Tredie i Filosofgangen har et virkeligt Folkesagn med Sagnetns anskuelige Handling, saa er Erik Pontoppidans Fortælling om, at Karl Gustav skaanede Sorø, fordi han havde gaaet i Skole dær, slet ikke noget egentligt Folkesagn, men blot en Gising, en Formodning. Vi anfører Pontoppidans Meddelelse fra *Theatrum Daniæ 1730*, S. 130, i Fr. Dauws Gengivelse.¹⁹

Da den svenske Konge Karl Gustav 1658 næsten var blevet en Mester af gandske Sjælland, har han udvist sin Taknemlighed imod det Sted, som havde tjent ham til hans Skolegang, at han forskaanede det med alt sit tilhørende Amt fra Brandskat og alt Fjendskab og holdt det som helligt og inviolabelt (d. v. s. ukrænkeligt).

Den historiske Sandhed²⁰ er den, at Carl Gustav har opholdt sig paa Gennemrejse i Sorø i Juni 1638, hvor han spiste til Aften hos Hovmesteren, og at han lige efter Roskildefredens Slutning har besøgt Sorø d. 1ste

Carl X Gustav. Samtidigt Stik.

Marts 1658 og spist til Middag dær med et Følge af 40 Personer, samt at han d. 30. Nov. 1659 (vistnok Thurahs Fejltryk for 1658) har udstedt et Beskyttelsesbrev for Sorø Akademis Gods, betalt, som det dengang var Skik, i dyre Domme. Alligevel var Behandlingen af Sorø saa forholdsvis mild i Sammenligning med den Medfart, andre Dele af Sjælland fik, at man greb til den Forklaring, at Carl Gustav maatte have Forkærlighed for Stedet, fra han i sin Ungdom studerede i Sorø. Fra Karlslunde i Østsjælland kender vi et virkeligt Sagn, hvorm Pastør Lorentz Lorentzen i Karlslunde meddeler o. 1750, at da han 1711 kom til Sognet, fortalte ældgamle Bønder om Præsten *Peder Korfitzen*, at han i sin Ungdom havde opholdt sig i Sorø sammen med Carl Gustav, som siden blev Konge i Sverige. Og da han ved de svenskes Indfald her i Landet 1658, da København blev belejret, opsøgte Carl Gustav, kendte denne ham straks og tog imod ham med disse Ord: »Kommer du der, store Peder?« For han var høj af Statur og fyldig. Og han fik Beskyttelsesbrev af Kongen for sig og sine Sognefolk.²¹

At Store Peder har været Skoledreng i Sorø 1641—43, er rigtigt nok, men at han nogensinde skulde have truffet Carl Gustav før, i Sorø eller andetsteds, er ganske usandsynligt. Sagnet's Tilblivelse maa skyldes, at Karlslunde Sogn, takket være sin Præst, ligesom Sorø Akademi, slap forholdsvis læmpeligt over Svenskerne's Besættelse af Sjælland.

Vi vender fra Karlslunde tilbage til Sorø og hører,

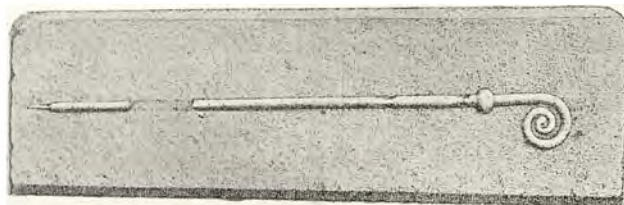
hvad Fr. Dauw har at fortælle om Løngangen imellem Sorø Kirke og Antvorskov Kloster.

I et Brev til Etatsraad Peder Fogh paa Ryomgaard d. 29. Okt. 1745 skriver han: »Her vil jeg fortælle en ældgammel Sandsage, at fra Koret af i Sorø Kirke (hvis Fundament ufejlbarlig staar paa de ældre Bygningers Plan) findes en hvælvet Indgang med Jærndør, som skal være en Løngang lige til Antvorskov ved Slagelse . . . Bemeldte Løngang skal være igennemgaaet af 2 Misdædere for 30 Aar siden at regne (d. v. s. o. 1715), som berettede, at intet var dem saa besværligt som dybe Huler med Vand og her og der Sten og Grus.«²² I Nutidsoverleveringen især i Slagelseegnen, men ogsaa i selve Sorø, fortælles der mangt og meget om, at Holger Danske sidder nede i denne Løngang og sover med Haand under Kind, men naar Danmark er i Fare, da skal han vaagne op af sin Søvn og stride for Riget. Der fortælles ogsaa om de to Forbryderes Møde med Holger Danske. Den ene af Forbryderne var en lystig og fræk Karl. Han sagde: »God Dag, Du gamle Holger Danske« og rakte sin Haand til ham. Den gamle greb den, men knuste den, og den frække Karl maatte blive staaende og fortæres af Slinger og Kryb. Den anden gik rolig og tavs derigennem, og tjente derved sin Frihed.²³

Holger Danske-Sagnet, knyttet til Løngangen imellem Antvorskov og Sorø, kendes endnu ikke af Frederik Dauw, men Thiele, hans Efterfølger, kender denne Tilknnytning fra 1817, uden at han desværre gør nøje Rede for Sagnet. Det har for ham været for nær beslægtet med det endnu mere berømte Holger Danske Sagn fra Kronborg, som han anfører.

Just Mathias Thiele er slet ikke Soraner, han er Københavnerv, Kunsthistoriker, Thorvaldsens Levnedsskildrer og Digter. Men han er tillige Folkemindesamler, han vandrer Landet rundt i 1817 og følgende Aar for at samle Folkesagn, og han har flittig besøgt Egnen omkring Sorø, især under et Sommerferieophold hos sin Halvbroder Thomas Rudolf Thiele i Sorø i August 1817. Vi finder saaledes ikke helt faa Folkesagn fra Pedersborg Sogn i hans Danske Folkesagn I fra 1818. Ogsaa i Sorø lykkes det ham at finde ikke tidligere optegnede Sagn.

I nordre Sidegang i Kirken finder han en Ligsten, halvt indeni, halvt udenfor Kirken. Under den skal en Abbed fra Sorø være begravet, fordi han besov en Nonne, og siden tog Livet af sig selv i Fængslet. Det drejer sig vist om en ganske enkel Gravsten i nordre Sideskib, prydet med en Abbedstav, der maa tilhøre Aarene o. 1200 efter Mackeprangs Oplysninger i Sorøbogen.²⁴

Navnløs Gravsten med Abbedstav i Sorø Kirkes nordre Sideskibs Vestende.

Er mulig lagt over Klostrrets 4. Abbed, Sjællanderen Atte, der fra traadte sit Embede c. 1220.

Thiele fortæller desuden, at der lige for den nordre Sidegang i Sorø Kirke findes et stort, rundt Hul i Loftet. Deroppe bor Nissen, som tager Vare paa Kirken, holder alt i god Orden

og hævner Uterlighed. Igennem samme Hul for ogsaa den onde ud, naar Præsten i gamle Dage sagde ved Daaben: »Far ud, du urene Aand.«

Sagnet om Absalon og Jersin er o. 1817 uddød i Sorø, i al Fald har Thiele ikke i mundtlig Overlevering hørt et saadant Sagn, og der kendes ikke efter Thieles Tid ægte Overlevering derom.²⁵

Thiele er velkendt som Folkesagnssamler, hans Danske Folkesagn I—IV fra 1818—23 har været benyttet af de danske Digttere som ingen senere langt fyldigere og bedre Sagnsamling, og den forøgede, men ingenlunde forbedrede Udgave af Danmarks Folkesagn fra 1843 er den eneste Sagnsamling, som Almenheden nu synes at kende. Men der er næppe mange, der ved, at Fru *Lucie Ingemann* har givet sig af med at optegne Folkesagn og Folketro, og det har hun virkelig gjort med større Held og Dygtighed, end naar hun malede Altertavler. Hun faar 1844 to gamle Almuekvinder, Trolde Margrethe fra Parnas og Karen Goldamme fra Slaglille, til at fortælle sig Folkesagn. Disse Folkesagn sender hun ind til Ingemanns Gudsøn Svend Grundtvig, der paa det Tidspunkt udelukkende beskæftigede sig med Indsamlingen af Folkeviser, som han, blot 19 Aar gammel, havde begyndt nogle Maaneder før i December 1843. Fru Ingemann viser den unge Grundtvig, at Indsamlingen af Folkesagn umulig kan være sluttet med Thieles »Danmarks Folkesagn« af 1843, nej, der maa endnu være et vældigt Stof af Folkesagn at samle ind fra alle Landets Egne. Da Svend Grundtvig ti Aar senere sætter sin store Folkemindeindsamling i Gang med Udgivelsen af »Gamle danske Minder i Folkemunde« (1854), trykker han Fru Ingemanns ypperlige Folkesagn fra Slaglille og Pedersborg Sogne forrest i første Hæfte som en velfortjent Ære. Vi anfører et Par Sagn, der vedrører Sorø.

Trolde Margrethe, som boede ved Foden af Kransebanken, eller som fine Folk nu kalder den Parnasset ved Sorø,²⁶ vidste meget at fortælle om allehaande Troldtøj. Hun har aldrig selv mærket noget til Trolde i Kransebanken, men i gamle Dage skal der have været nok af dem. Man siger, fortæller Margrethe, at dengang Landet blev udskiftet, da blev de underjordiske mange Steder forstyrret i deres Banker, saa de ikke vilde være her længere, men flyttede til Norge, hvor de satte Bo imellem Klipperne og paa andre øde Steder.

Fru Ingemanns anden Meddelerske, Karen Goldamme fra Slaglille, fortæller om en af Sorø Bys Borgere. Han var Snedkervend og levede o. 1790. Med et blev han meget rig og købte Gaard. Folk sagde, at det var Nissen, som gjorde ham rig, og at han hver Dag gik ned i Stalden for at tale med Nissen. En Dag gik hans Gaardskarl ud i Haven for at stjæle Æbler, og saa en Dreng sidde i en Busk derude. Han vidste ikke, at det var Nissen og sagde vredt til ham: Hvad vil du her? Men saa tog Nissen ham og slog ham saaledes flere Gange op til Væggen, at Karlen blev syg og maatte spytte Blod derefter.

En af Svend Grundtvigs Optegnere er den kendte Skolelærerforfatter Anton Nielsen i Munkebjergby. Han fortæller 1861 om den fattige Præst i Sorø.

En Gang Kongen kørte igennem Sorø og ud forbi Søen, saa han en Præst staa barbenet og mede Fisk. Kongen spurgte ham, hvor han var Præst. »I Sorø«, var Svaret. »Hvorfor staa du her og meder Fisk?« spurgte Kongen igen. »Jo, for mit Kald er saa lille, at jeg ikke kan faa andet Suleligt. Da lovede

Kongen at forsørge ham, saa det var unødvendigt for ham at fiske til Livets Ophold. Kort efter kom der Befaling om, at Pedersborg Præstekald skulde svare visse Tønder Sæd om Aaret til Sorø Præstekald. Endnu (1861) bliver Kongetienden fra Pedersborg svaret til Sorø Præstekald.²⁷

Svend Grundtvigs Efterfølger, den store jydsk Folkesamler Evald Tang Kristensen har ikke personligt samlet i Sorø og Omegn, saa vilde vi vide meget mere om Sorøs Folkesagn, end vi hidtil gør. En af hans Meddelere fortæller, at Sorø Sø hører til de Søer, som skal have aarligt Offer, det vil sige: der skal drukne et Menneske om Aaret i Søen. Gør der ikke det, hører man Raab fra Søen: »Timen er kommen, men Manden er ikke kommet endnu.« Saa skal det ikke vare længe, før man hører, at der drukner nogen i Søen. Naar saa en er druknet, hører man ikke Stemmen mere det Aar.²⁸

I 1904 blev Dansk Folkemindesamling oprettet af min Lærer, afdøde Axel Olrik, og nu blev der igen samlet stærkt ind paa Sjælland. En af Axel Olriks første og bedste Medarbejdere var Lektor *Henrik Ussing* i Sorø. Han optegnede baade selv mange Folkeminder, og fik sine Medlærere og Elever til at optegne Folkesagn og andre Folkeminder fra Sorø og især fra Sorøs Omegn. Jeg anfører et af disse Sagn vedrørende Sorø Kirke.

Engang var Fanden kommet ind i Sorø Kirke. Pludselig begynder Kirkeklokken at lyde. Herover bliver Fanden saa forskrækket, at han springer ud af Kirkens østlige Vindue og ned paa Professor Schyttes Gravsten.²⁹ Han traadte saa haardt paa Gravstenen, at der fremkom en stor Fordybning af Form som en Menneskefod. For at blive denne Erindring om Fanden

Fru Lucie Ingemann født Mandix.
Tuschtegning fra c. 1820 af A. L. Koop.

kvit, lod man en Billedhugger Alstrup mure Fordybningen til. Hvor ofte han end gjorde det, saa blev Fordybningen der alligevel.

Jeg har selv som Skoledreng i Sorø hørt det samme ubetydelige Sagn i en lidt anden Form. Her var det

Sorømunken, som havde været efter Fanden og jog ham ud af et lille Hul i Koret af Kirken. Paa en stor, firkantet Sten havde han da sat Mærke med sin Hestefod. Med sit andet Ben havde han sat Mærke i en Gravsten over 40 Alen derfra i et indhegnet Gravsted. Det var et ordentligt Spring. Den gamle Graver Madsen, som i 1901 fortalte mig dette Sagn, viste mig ogsaa et Sted i Kirken, hvor der laa en ung Pige, der ved et Akademibal havde danset 12 Kavallerer trætte, men saa selv var styrtet død om. Det maa vistnok være Frk. Dorothea Hedevig Pultz fra Skovsgaard paa Langeland, der omtales paa følgende Maade i *Th. Hansens Bog om Sorø* (S. 59): »Genstand for de besøgendes Skuelyst var ogsaa Frk. Pultzes Lig, som hun ligger i sin Kiste med Perler om Halsen, Pynt paa Haaret og Silkesko. Sagnet fortæller, at hun dansede sig til Døde paa et Bal paa Sorø Akademi.«³⁰

Jeg optegnede ogsaa som ganske ung Student et Sagn, som Rektor *Hoff* havde fortalt mig og sikkert flere end mig.

Den første Direktør i Sorø, efter at Skolen 1822 var blevet genaabnet, hed Tauber. Han plejede hver Dag at gaa sig en Tur i Filosofgangen, men han naaede aldrig længere end til et stort Træ midt i første Filosof med Rødder, der bredte sig ud over Vejen. Det Træ blev derfor kaldt Taubers Træ. Engang var Tauber med Sædvane naaet helt ud paa Fægangen. Her møder han den ondsksfulde Lektor *Peder Hjort*. Han sagde, at nu var Hr. Direktøren da kommet paa sin rette Vej. Direktøren forstod ikke denne Hentydning, men det forstod Byens Borgere, og de tog Forargelse af den. De fortalte, at Vinden og Fanden spadserede engang op ad Storegade i Sorø. Da de kom udenfor Kristian den Fjerdes Gaard, hvor *Peder Hjort* boede, sagde Fanden til Vinden: »Tag og vent lidt herudfor, jeg skal ind at besøge min gode Ven, Lektor *Hjort*.« Saa gik Fanden ind, men Vinden stod og ventede udenfor Gaarden; Fanden blev derinde, men Vinden staar endnu derudfor og venter.

Med dette Vandresagn om Fanden og Vinden slutter jeg for denne Gang min Redegørelse for Sorø Folkesagn. Jeg venter ingenlunde, at jeg har skrabet Bunden og faaet alt med; der maa i Haandskrifter, Bøger og i mundtlig Overlevering være en Del Sorøsagn og Anekdoter, som jeg endnu ikke kender. Jeg beder mine Kamerater, ældre saa vel som yngre, underrette mig om de Sorøsagn, som jeg ikke har faaet med i denne Artikel, saa kan jeg maaske om et Aars Tid eller to skrive en ny Artikel i *Soraner-Bladet* om det Sagnstof, som til den Tid foreligger. Skriv til Dansk Folkemindesamling, Det kongelige Bibliothek, København.

Det er ikke blot Sagn fra Sorø eller dets nærmeste Omegn, som jeg beder Sorøerne om at hjælpe mig med at finde frem, det er i Virkeligheden Sagn og Folketro og Folkeskik fra alle Landets Egne. Dansk Folkemindesamling søger at tilvejebringe et saa fyldigt Materiale af Folkedigtning, Folketro og Folkeskik fra alle Landets Sogne som muligt. Fra nogle danske Sogne har vi meget haandskrevet eller trykt Folkemindestof, fra andre Sogne har vi saa godt som intet Stof.

Skriv ind til mig om, hvorledes det forholder sig med de Sogne, som særlig har Deres Interesse, enten fordi det er Hjemsoagnet eller det Sogn, hvor De har faaet Deres Kald, saa skal jeg oplyse Dem om, hvad der kendes fra paagældende Sogne. Lidt eller meget af nye Optegnelser, det hjælper alt sammen til at øge vort Kend-

skab til vort Lands gamle, folkelige Kultur i alle dets forskellige Egne, og jeg kan sige med Overbevisning: smaa Bidrag modtages med Taknemmelighed, store med Begærlighed!

Noter.

¹⁸ Se Thiele 1818 I 181, Sorø I 444, sml. Thiele 1843 I S. 70 og Th. Hansen, Sorø S. 95.

¹⁹ Sml. Thurah: Den danske Vitruvius 1749 II 169, Thiele 1843 I S. 72. Værd at bemærke er, at Carl Gustav ikke nævnes i Listerne over de fyrstelige Personer, der har studeret i Sorø, i Atlas Danicushaandskrifterne Gl. kgl. Saml. 734 Fol. p. 214 og Ny kgl. Saml. 390 Fol. p. 351.

²⁰ Sorø I 448, f., 477 f.

²¹ M. Mackeprang: Har Carl Gustav været Akademist i Sorø (se Hist. Tidsskr. 9 R III S 204—08), sml. Hist. Aarb. for Københavns Amt 1910 S. 38. Peder Corfitzen var Præst i Karlslunde 1657—61, sml. Kirk. Saml. VIII 186 f.

²² Sml. Thiele 1818 I S. 168, 1843 I S. 226.

²³ Tang Kristensen: Danske Sagn II 1893 S. 334.

²⁴ I S. 257, Løffler: Gravmonumenter i Sorø Kirke S. 1, Tavle. 1 samt Niels P. Larsen: Begravelsespladser i Sorø 1908, S. 14.

²⁵ Optegnelsen Danske Sagn 1934 V S. 184 maa stamme fra Thiele 1843 II S. 131, sml. Note 7.

²⁶ Sml. Molbech: Ungdomsvandring 1811 S. 277—79.

²⁷ Danske Sagn 1896 IV S. 346. I Hofmans Foundationer VII 552 oplyses, at Pedersborg-Kindertofte Sogne 1747 blev skilt fra Sorø og fik sin egen Sognepræst. Derimod fik Sognepræsten i Sorø Kongetienden af Pedersborg Sogn og Løn som Professor i Teologi ved Sorø Akademi. Sml. Sorø II 121, 288.

²⁸ Danske Sagn 1919 II S. 108.

²⁹ Afbildet i N. P. Larsen: Begravelsespladser S. 51, sml. A. F. Schmidt: Danmarks Kæmpesten S. 151 og 404.

³⁰ Men i Indskriften paa hendes Kirkeplade, der gengives S. 54 i I. B. Løffler: Gravmonumenter i Sorø Kirke, siges det rigtignok, at hun døde i Sorø, 27 Aar gammel, d. 17. Januar 1773 »efter en langvarig Svaghed og haard Sygdom«.

HOLBERG-FESTEN PAA TERS-LØSEGAARD OG I SORØ 13. MAJ

Midtsjælland i sit skæreste Foraarskrud var den fine Ramme om Mindefesten paa Holbergs gamle Gaard, der forløb programæssigt og gennem Statsradiofonien rundkastedes med Redaktør *Axel Dahlerup* ved Mikrofonen, saaledes at der forhaabentlig hos dem, som lyttede, er skabt Lyst til at se det Sted, hvor Ludvig Holberg levede i sine sidste 9 Aars Sommermaaneder, og hvor Mindet om ham trofast bevares. Fra Sorø Skole var der jo ydet en værdifuld Tilslutning til Programmet ved Musiklærer *Andrups* og vore unge Skolefællers Fremmøde; til Gengæld fik Sangerne Fornøjelsen af paa nærmeste Hold at overvære Professor *Vilhelm Andersens* og Skuespiller *Holger Gabrielsens* saare fornøjelige Oplæsning — kan man jo gerne kalde det, men det var faktisk en hel Komædie! — af *Jacob von Thybøe* paa nærmeste Hold. *Otto Mackeprangs* smukke Fremførelse af *Soloen i Barnekows* al for lidt kendte Holberg-Kantate fra 1884 gik fortræffeligt igennem i Radioen, og kunde dette føre til, at man engang — og hvorfor ikke nu til Vinter, naar man formodentlig atter vil fejre Hol-

bergs Minde? — fik *hele* Kantaten at høre, f. Eks. i Radioen, var der virkelig gjort noget godt. Det er jo Kantaters særlige og triste Skæbne at blomstre som »Nattens Dronning« og derefter glemmes — her kunde Reglen maaske finde sin Undertagelse!

Efter at Udsendelserne fra Tersløsegaard var afsluttede, kørte Størsteparten af Tilhørerne ind til Sorø, hvor man samlede i Kirkens nordre Korsarm foran Holbergs Sarkofag. Her gennemgik Kontorchef *H. G. Olrik* kortelig de nærmere Forhold ved Indretningen af Holbergs Hvilested — først bag Alteret, umiddelbart øst for Absalons Ligsten, derefter i det tidligere Johannes Døberens Kapel — og under Organist Andrup's smukke Orgelspil vandrede man om i Kirken, blev fotograferet paa Trappen i Fratergaarden og samlede derpaa til Middagen i Solennitetssalen, hvor bl. a. *Holger Gabrielsen* talte fornøjeligt om den Glæde det altid var for ham og hans Kammerater at spille for Gymnasiasterne fra Sorø — som han ved denne Lejlighed bragte en Indbydelse fra det kgl. Theaters Direktør til at overvære Holberg-Festforestillingen den 3. December i Aar.

Det maa endnu nævnes, at i Anledning af Mindeaaaret var der af Tersløsegaard-Stiftelsens Direktion udvirket en Udmerkelse til den fortræffelige Opsynsmand og Foreviser paa Tersløsegaard, Skomager *Jens Peter Hansen*, der vil være kendt af alle de mange, som i de forløbne 24 Aar har gæstet Mindestuerne og ladet sig vise rundt af denne Holberg-Kender. I selve Borggaarden fik han af Bestyrelsens Formand, Borgmester *Godskesen* overrakt den Fortjenstmedaille i Sølv, som han ærlig har fortjent og fremtidig vil bære til Holbergs og Tersløsegaards Ære.

Naar den ualmindelig vellykkede og formaalstjenlige Holberg-Dag kom i Stand, skyldes det — og det fortjener her at nævnes med Tak! — Tersløsegaard-Stiftelsens energiske og initiativrige Kasserer, Underdirektør *Louis E. Grandjean*, der sammen med Redaktør *Aksel Dahlerup* og Skuespiller *Holger Gabrielsen* baade havde lagt Programmet og fik det ført ud i Livet. Desværre var Direktør *Grandjean* paa Grund af et alvorligt Sygdomstilfælde i hans nærmeste Kreds selv forhindret i at være til Stede paa Tersløsegaard og i Sorø. Naturligvis var der kommet adskillige gamle Soranere til Festen — og af alle Aldre, lige fra Baron *E. Dirckinck-Holmfeld* (73), som en Uge før var fyldt de 80, til den unge Læge ved »Filadelfia« *Gudmund Magnussen* (26).

I Festmiddagen deltog Skolens to ældste Klasser; baade for deres ældre Kammerater og for de ikke-soranske Deltagere i Sammenkomsten, de mange Medlemmer af Holberg-Samfundet, var det en stor Fornøjelse at samles med denne friske og sunde Ungdom i de prægtige Omgivelser. Om den gamle satiriske Professor-Baron havde oplevet at se, hvad der var blevet af det Sorø Akademi, hvortil han doterede sit Jordegods og sine Bøger — han kunde umulig have været andet end tilfreds ved at se denne raske, danske Ungdom, der har taget Arven op efter de unge Junkere, som rekruterede det andet soranske Akademi for snart 200 Aar siden.

GAMLE SORANER-BILLEDER

Siden vi i April Nummeret ifjor omtalte en Gave fra Rektor emer. *M. C. Koefoed* i Rønne paa 25 Fotografier af hans samtidige i Sorø, har vi haft den store Glæde at modtage adskillige Billedgaver — saaledes fra Pastor emer. *Thorkil Winther* 11 Portrætter af gamle Soranere; fra Vinhandler *Johannes Ras-*

mussen 2 Billeder af Otto Tolderlund og fra fhv. Kontorchef *C. F. Ridiger* to Gruppebilleder og 22 Portrætter i Visitkort-format af gamle Soranere samt 9 do. af forskellige Lærere. Et af Redaktør *Sorgenfrey Hansen* skænket Kammerbillede er gengivet her i Bladet for November.

Vi takker de ædle Givere paa det hjerteligste og haaber, at flere Kammerater maa faa Lyst til paa samme Maade at være med til at danne en Samling af Soraner-Portrætter, mens Tid er.

Adskillige af disse Billeder fra 60'erne belyser i højere Grad end hidtil paavist det interessante Paaklædningsspørgsmaal: hvorledes saa en Soraner ud i Kjole med blanke Knapper? Vi skal ved Lejlighed gengive nogle af de bedste af disse »Kostumbilleder«.

EN SORØ-LÆGES KAAR I DET 18. AARHUNDREDE

I Soraner-Bladet for Febr. 1930 — 15. Aarg. Nr. 2 — findes et lille Stykke, »En Sorø-Læges Kaar i 1711«, hvor det om Lægen, Provincialmedikus, Dr. *Johannes Elias Müller* formodes, at han, som den 3. Januar 1752 døde i Næstved paa en Embedsrejse, er blevet begravet i Sorø ved sin Hustrus Side, skønt Sorø Kirkebog intet indeholder derom, idet der mangler Tilførsler om begravede fra Udgangen af 1751 til 2. Febr. 1752. Jeg er imidlertid blevet opmærksom paa, at i Dr. med. H. Aderssens Afhandling i Herlufsholms Skoleprogram for 1902 om »Lægetilsynet ved Herlufsholms Skole, navnlig i ældre Tid«, er det Side 33, i Fodnote *** oplyst, at Dr. Müller er blevet begravet i St. Mortens Kirke i Næstved »paa højre Side af Alteret, oven for Alterfoden«, og der har da maaske været Grund, vi nu ikke kender, til at begrave ham dér, hvor han var død.

Der kan ved denne Lejlighed oplyses lidt mere om den gamle Medicus. I et Brev af 8. Jan. 1752 fra Terkel Klevenfeldt til Kancelliraad C. Deichmann (Danske Magazin, 5. Række, 5. Bind, 1904, S. 118) hedder det i en Efterskrift:

»En gl. *Doctor Provincialis* er død her i Sielland, og har mand funden 7000 Rdl. indsyet i hands Nat Trøye. Eyede jeg saa mange (enten de vare *Masculini* eller *Foeminini Generis*) jeg vilde høste deraf anden Frugt og Nøtte«.

Her er utvivlsomt Tale om den gamle Dr. J. E. Müller, der i Sorø Købstads Extra-Skatte-Mandtal i Anledning af Forordningen af 20. Aug. 1743 om Opkrævning af Formue-, Kop-, Heste- og Carosse-Skat var sat til at svare Formue-Skat af 6000 Rdl.; hans Capital er altsaa stadig vokset støt, skønt han ellers blev bravt plyndret af Skattevæsenet, da man havde opdaget hans Velstand, og saaledes i 1744 maatte svare i Kop-skat 126 Rdl., i Carosse-Skat 3 Rdl. og i Heste-Skat 40 Rdl., samt 2 pro Cent af de 300 Rdl., han havde i fast Løn og Accidentser. Det er næsten som vi har det i det Herrens Aar 1934 — og man forstaar, at den ulykkelige gamle Skatteborger til sidst syede selve Kapitalen ind i sit Nattøj, for at Skatte-roverne ikke skulde tage ogsaa den fra ham.

Ved hans Skifte opgjordes hans efterladte Formue til ialt 9998 Rdl. 2 Mark 11 Skill.; den tilfaldt 10 udenrigske Arvinger, som under 13. Juli 1753 fik kgl. Bevilling til at føre Pengene ud af Danmark til Tyskland (Sorø Byfoged-Regnskab for 1753). Arven var falden dels efter Skiftetbrev, dels efter Testamente; Klokker og Kordegn J. J. Winge i Sorø var Kurator i Boet; een af Arvingerne var Voigt [o: Foged] *Friderich Caspar Schmidt* i Midlum; som Befuldmægtiget for de andre, hvis Navne ikke ses anført, optraadte Cancelliraad *Waitz* i Hamborg. Den danske Stat — som altid er blevet sig selv lig —

skar inden Udførslen en fed Bid af Arven, nemlig ikke mindre end 2499 Rdl. 3 Mark 10% Sk. i 6te og 10de Penge og 10 Rdl. i Førlovs-Penge...

Saaledes endte altsaa denne fattige Læge, der i 1711 var for arm til at kunne sættes i Skat, som en velhavende Mand. Thi en Formue paa 10.000 Rdl. i 1753 vilde vel i 1934 have en Købeværdi af o. 150.000 Kr. i vore Penge — maaske snarere mere.

H. G. Olrik.

SORANSK SAMFUNDS 65. ORDENTLIGE GENERALFORSAMLING

fandt Sted den 25. April i »Hotel Phønix«s Lokaler i København og var besøgt af op mod 100 Medlemmer. Paa Grundlag af Bestyrelsesprotokollens Referat skal vi oplyse følgende om Aftenens Begivenheder.

Formanden, Stabslæge, Dr. med. *Gordon Norrie*, bød Velkommen og foreslog at vælge Landsretssagfører *Chr. Holberg* til Dirigent. Forslaget vedtoges uden Modforslag. *Dirigenten* konstaterede, at Generalforsamlingen var lovlige indvarslet, og gav Ordet til *Formanden*, som aflagde Beretning om Aarets Begivenheder efter først at have mindedes de i 1933 døde Soranere — deriblandt to af Soransk Samfunds Æresmedlemmer, Købmand *Th. Hilarius Kalko* og Kontorchef *F. v. Holstein*. Som en af Aarets Begivenheder nævnte *Formanden* Udarbejdelsen af Sorø Skoles Matrikel paa Kartoteksedler, der nu var gennemført af Kontorchef *H. G. Olrik*. Naar de endnu manglende — ikke helt faa — Data om de immatrikulerede henved 5000 Personer er tilvejebragt — forhaabentlig i Løbet af det næste Halvaar — vil man kunne skride til Matriklens Trykning; der var derfor grundet Haab om, at Matriklen vilde kunne foreligge trykt, inden man samles til næste Generalforsamling. Fra Forsamlingens Side ønskede ingen Ordet i Anledning af Aarsberetningen.

Kassereren, Kontorchef *Ch. Louw*, gennemgik Samfundets Aarsregnskab, m. H. t. hvilket *Dirigenten* fastslog, at lovlige Revision havde fundet Sted. Overretssagfører *Christian Olsen* savnede et Eksemplar af Samfundets Vedtægter, som han fik udleveret; han ankede over forskellige Forhold vedrørende Rusgildet og ønskede nærmere Oplysninger om Udgifterne derved. Efter at Forespørgslen var besvaret, ønskede ingen at gøre yderligere Bemærkninger til Regnskabet, for hvilket der derpaa gaves Decharge.

Kontorchef *J. Harhoff* fremlagde Rengskaberne for Understøttelsesfonden og »De gamle Soraneres Jubilæumsfond«, efter udførligt at have gjort Rede for de Principer, han havde fulgt under sin fleraarige Bestyrelse af Fonden, hvor han mindre havde lagt an paa at forøge selve Kapitalerne end paa at anvende disses Renter fuldtud til Hjælp for trængende Soranere. Han nævnte, at det saa at sige aldrig havde været nødvendigt af Pengemangel at afslaa berettigede Laaneandragender, og at dette forhaabentlig heller ikke skulde blive nødvendigt i Fremtiden, naar d'Herrer Laantagere vilde opfylde deres moralske Pligt til at tilbagebetale deres Laan, saasnart deres Kaar tillod dem det — og, hvad der var af den største Betydning for Midlernes Administrering, holde Bestyrelsen underrettet om deres Adresser. Der udspandt sig en kort Meningsudveksling mellem Overretssagfører *Chr. Olsen*, der fandt, at Værdien af Gældsbrevene var for stor, men som iøvrigt sympatiserede med *Harhoffs* Principer, og denne, der replicerede overfor den frem-

satte Kritik. Der gaves derefter Decharge for Regnskabet — med livlig Applaus til den fratrædende Kasserer, som havde forstaaet at skabe Sympati om sin Administration.

Dommer *John Knox* gjorde kortelig Rede for »Soraner-Bladet«s Regnskab, idet han udtalte en Beklagelse af, at Bladets Forretningsfører ikke var kommet til Stede. Regnskabsaflæggelsen gav ikke Anledning til Bemærkninger fra Forsamlingens Side, og der gaves derfor Decharge.

Efter at Kontorchef *Louw* havde forelagt Samfundets Budget for 1934, der heller ikke fremkaldte nogen Diskussion, gik man over til 3. Punkt paa Dagsordenen: Bestyrelsesvalg.

Formanden meddelte, at efter Tur afgik d'Herrer Dommer *Knox*, Kontorchef *Harhoff*, Kontorchef *Louw* og Prokurist *Svend Clausen*; med Undtagelse af *Harhoff* var de villige til at modtage Genvalg, og i Stedet for *Harhoff* vilde Bestyrelsen foreslaa at vælge det tidligere Juniormedlem, nu Læge *Gudmund Magnussen*, »Filadelfia« ved Dianalund, som var villig til at modtage Valg. Arkivar *Johannes Ewens* fraraadede at genvælge noget Medlem af denne Bestyrelse — navnlig som en Tilkendegivelse af Medlemmernes Misfornøjelse med, at Bestyrelsen ikke af det, der var passeret ved forrige Aars Generalforsamling, havde taget Anledning til at fjerne Kontorchef *Olrik* som Redaktør af *Soraner-Bladet*; den Kritik, der da var rejst mod Redaktøren, burde Bestyrelsen have opfattet som det den reelt var: en Generalforsamlingsbeslutning. I Tilslutning hertil regalerede Taleren Kontorchef *Olrik* med en Række Grovheder og erklærede sluttelig, at hvis Kontorchefen stadig skulde være Redaktør af *Soraner-Bladet*, maatte han — *Ewens* — melde sig ud af Samfundet. Sluttelig foreslog han at vælge Overretssagfører *C. U. D. Baron von Eggers* til Medlem af Bestyrelsen med den særlige Opgave, i Stedet for *Harhoff*, at administrere Understøttelsesfonden. Fabrikant *Harald Kiehlrup* imødegik med Indignation Arkivar *Ewens* og foreslog atter at indvælge Kontorchef *Olrik* i Bestyrelsen, medens Ingeniør *Stavnsbjerg*, som iøvrigt erklærede sig uenig med *Ewens*, foreslog at indvælge Bagermester *Rogert Møller*, der vistnok ikke var uvillig dertil og allerede forlængst var blevet valgt til Medlem af Bestyrelsen, hvis han ikke, da der for nogle Aar siden var Tale derom, var blevet bragt i Forslag sammen med andre, som man ikke ønskede at vælge ind i Bestyrelsen.

Da hverken *Dirigenten* eller Forsamlingen paa dette Tidspunkt var paa det rene med, hvorledes Valgene til Bestyrelsen skulde foretages, om mundtlig eller skriftlig, og i hvilken Orden, udsatte *Dirigenten* Generalforsamlingen et Kvarter, og da der derefter forelaa Begæring om skriftlig Afstemning med Hensyn til samtlige de i Forslag bragte, iværksattes en saadan, som gav til Resultat, at de tre hidtilværende Bestyrelsesmedlemmer, *Knox*, *Svend Clausen* og *Louw*, genvalgte med henholdsvis 80, 73 og 63 Stemmer, hvorefter *Rogert Møller* havde flest Stemmer, nemlig 62, og dermed erklæredes for valgt.

Næste Punkt paa Dagsordenen var Valg af Revisorer og Revisorsuppleanter. *Formanden* foreslog at man nu imødekom de mangeaarige Revisorer, cand. polyt. *Carl E. Aagaards* og Fuldmægtig *Chr. Aug. Thielemanns* Ønske om Entledigelse fra deres ansvarsfulde Hverv og valgte nye Revisorer. Hertil sluttede Forsamlingen sig, og uden Diskussion blev Toldkasserer *Vilh. Bay* og Ekspeditionssekretær i 4. Hovedrevisorat *Herman Møllerup* valgt til Revisorer, medens Revisorsuppleantposterne besattes med d'Hrr. Assistent *Wagner* og stud. polyt. *Otto Hagemann*.

Punkt 5 var den af Arkivar *Ewens* stillede Forespørgsel (se *Soraner-Bladet* for Marts d. A.), der fremførtes af Interpellanten selv, som oplæste en længere, ikke helt forstaaelig Skrivelse, der nærmest formede sig som et af de Angreb, der paa tidligere Generalforsamlinger var rettet af Taleren paa Kontor-

FORAARSNAT VED SORØ

Musik af MANFRED W. HAMMERICH

Komponeret i April 1923

Larghetto ($\text{♩} = 80$)

Tor-aars-mat i So-rø Skov! Vin-den hvis-ker: Sov kun! Sov! Al-le Sko-vens

Knop-per smaa! Drøm om, hvad I ven-ter paa.

un poco rit. *a tempo*

un poco rit. *a tempo*

Fine

Foraarsnat i Sorø Skov —
Vinden hvisker: Sov kun, sov!
Alle Skovens Knopper smaa,
drøm om, hvad I venter paa.

Knopper smaa, hvad venter I?
Sig det til min Melodi!
Hvisk det til den lune Vind!
Aand det i mit Hjerte ind!

Foraarsnat ved Sorø Sø,
yndigst Plet paa Sjølund's Ø!
Stjerner højt paa Himlen staar,
glad i deres Glans jeg gaar.

Foraarsnat paa Sorø Sø!
Øje, som kan aldrig dø,
aldrig blunder, altid se —
spejler du mit Hjertes Ve?

Ser du, hvad jeg venter paa?
Ogsaa jeg har Knopper smaa,
Knopper som de høje Træer —
over dem et Stjerneskaar.

Lette Vind! Far tyst forbi!
Lær mig Vaarens Melodi,
den, mit Hjerte stammer paa:
Briester alle Knopper smaa.

S. RABEN KORCH

cheferne *Harhoff* og *Olrík*. Denne gang var det særlig Formanden, som maatte holde for, men her var Arkivar *Ewens* dog omsider kommet for langt ud. I en dundrende Tale til Arkivar *Ewens* viste Stabslæge *Norrie* ham til Rette og fik fuldtud Medhold fra Forsamlingen, der ved demonstrativt Bifald sluttede sig til Formandens Ønske om, at man nu omsider blev fri for disse Aar efter Aar gentagne Angreb paa de Mænd, som efter bedste Evne og med god Villie arbejdede hver paa sin Vis for Soransk Samfunds Interesser. Arkivar *Ewens* gjorde Formanden sin Undskyldning saafremt han — mod sin Villie — havde været uretfærdig mod ham i sin Kritik, men erklærede samtidig, at han herefter ikke ønskede at være Medlem af Soransk Samfund. Han forlod derefter Forsamlingen.

Under *Eventuelt* fremdroges forskellige Forhold. Kontorchef *Louw* gjorde Rede for de — tilsyneladende særdeles indviklede — Omstændigheder vedrørende Forhandlingerne om Bevarelsen af *Herman Bangs* Gravsted, der nu syntes at være

gaaet i Haardknude. Kontorchef *Olrík* kunde i saa Henseende berolige de bekymrede: han overrakte Kassereren en Check paa 400 Kr., der af Godsejer, Dr. med. *K. Hasselbalch* var sendt ham som Bidrag til Gravstedets Erhvervelse for de næste 20 Aar i ubeskaaret Skikkelse, og meddelte, at en anden udmærket Kammerat, Redaktør *L. Schiøttz-Christensen*, Aalborg, havde erklæret at ville tilskyde det Beløb, som vilde komme til at mangle i, at den iværksatte Indsamling til Gravstedets Bevarelse gav det fulde, nødvendige Beløb — uanset hvor meget der kom til at mangle! Med kraftigt Bifald lønnede Forsamlingen disse Beviser paa soransk Sammenhold og Offervillighed, og flere af de tilstedeværende indbetalte med det samme deres Tilskud ud fra den rigtige Betragtning, at nu vilde det være værdifuldt, om saa mange som muligt sluttede op om dem, der vilde hædre *Herman Bang* i hans — saa stærkt anfægtede og truede — Grav. Museumsdirektør, Dr. *Mackeprang* efterlyste »De 200 raske gamle Soraneres« Stipendium, for hvilket *Formanden*

gjorde Rede og meget anbefalede til Medlemmernes gode Støtte, idet de 200 nu for Tiden knap var 100, men burde kunne fordoble sig! Kommandør *M. Bojesen* rettede en Forespørgsel om Grammofonpladen med Kantaten fra 70-Aars Jubilæet — det viste sig, at der var adskillige Eksemplarer i Behold, og at Prisen nu kun er 5 Kr. pr. Stk. — og da ingen flere ønskede Ordet, kunde *Dirigenten* omsider hæve Generalforsamlingen.

Hvorpaa saa godt som samtlige Deltagere begav sig ind i de tilstødende Lokaler og forfriskede sig med det Smørrebrød og Øl samt The med St. BededagsHveder, som Bestyrelsen havde ladet arrangere for den rørende billige Betaling af 1 Kr. pr. Mand.

— — —
Vi har senere bragt i Erfaring, at Bagermester *Rogert Møller* denengang har erklæret sig villig til at modtage det paa ham faldne Valg til Medlem af Bestyrelsen, og at han i denne Egenskab navnlig vil se det som sin Opgave at tage sig af Soraner-Bladets Økonomi, der nu forhaabentlig vil blive konsolideret i samtlige interesserede Parters Interesse. I denne Forbindelse bør nævnes, at Assistent *Axel B. Jacobsen* fra 1. Maj er fratraadt som Bladets Forretningsfører, og at dets Administration indtil videre bestrides af det særlige Bladudvalg, bestaaende af *Formanden*, *Dommer John Knox* og Bagermester *Rogert Møller*. I Administrationsanliggender vil man fremtidig kunne henvende sig til sidstnævnte, Adresse: Vesterbrogade 30, V. Telf. 6984.

GAMLE SORANERE

Den ovenfor trykte Melodi til S. Raben Korchs Digt om en Foraarsnat ved Sorø Sø er komponeret i April 1923 af *Manfred Wharton Hammerich*, der er født 1910, kom i Sorø Skole 1922 og forlod den med Mellemskoleeksamen 1926. Oprindelig havde han ogsaa selv skrevet Sangens Tekst — om Teksten gik forud for Kompositionen eller omvendt kan han maaske selv vanskeligt afgøre! — men han har næppe været helt tilfreds med sine egne Vers, siden han senere lod en Ven skære dem bedre til!

Manfred W. Hammerich er Broder til Komponisten Ebbe Hammerich (Hammerik) og har ikke i den Grad gjort Musikken til sit, man tør vel sige: nedarvede Speciale, som hans navnkundige Broder har gjort det, men der foreligger dog adskillige større og mindre musikalske Arbejder fra hans Haand — paa Sangmusikens Omraade saaledes et af Korsammenslutningen af 1920 udgivet Hæfte: Udvalgte Sange for Mandskor I, 1931, ligesom Manfred W. Hammerich i 1929 har komponeret en DanmarksSang, ogsaa til Tekst af S. RabenKorch og med MusikArrangement af Kr. Ribers.

I det praktiske Liv er Hammerich Indehaver af Filmsfremstillingsfirmaet »Howok Lyd og Film«; siden 1931 har han bl. a. arrangeret baade Koncerter og Filmsfremvisninger for »Det fri Kirkesamfund« i Unitarernes Hus paa Østerbrogade. Han har konstrueret baade Radiosendere og Synkroniseringsanordninger, og med hans alsidige kunstneriske og tekniske Kunnen tør man med Tiden vente sig noget ikke ualmindeligt fra hans Haand paa det Felt, hvor han har valgt at koncentrere sine Evner.

Professor, Dr. phil. *S. P. L. Sørensen* ('86), Carlsberg Laboratoriets Leder, har overtaget Hvervet som Formand for den nystiftede LandsOrganisation »Dansk Luftværnsforening«.

Sognepræst for Vejby og Tibirke Menigheder Provst *Victor Emanuel Lauritz Haagen-Müller* ('82), R. af Dbg., er ved kgl. Resolution af 25. Maj d. A. efter Ansøgning afskediget i Naade og med Pension fra den 31. Maj at regne.

Godsejer *Carl August Bang* ('85) har solgt sin Ejendom, Hovedgaarden Taarnholm ved Korsør.

Ved kgl. Resolution af 8. Februar er fast videnskabelig Assistent ved Universitetets zoologiske Museum, Dr. phil. *Hakon Ragnar Gisiko Spärck* ('14) udnævnt til Amanuensis ved Københavns Universitet fra den 1. s. M. at regne.

Kontorchef *H. G. Orlík* ('95) er som Repræsentant for Ministeriet for offentlige Arbejder beskikket til Medlem af et af Regeringen nedsat Udvalg til at overveje Muligheden af en samlet Organisation af Danmarks Turistpropaganda i Udlandet.

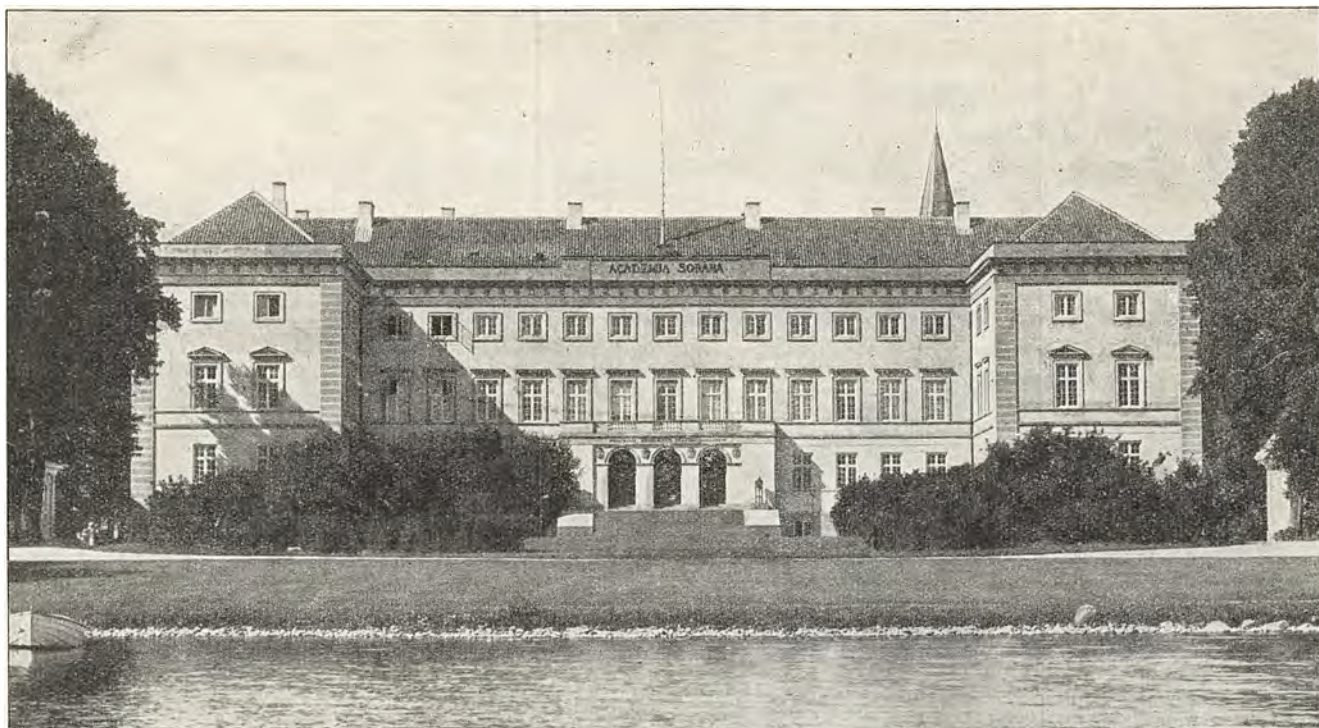
Fhv. Hovedbogholder i Forsikringselskabet »Danmark« *E. A. T. Dirckinck, Friherre af Holmfeld*, rundede d. 6. Maj sit 80. Aar. Baron Dirckinck-Holmfeld, der ifjor kunde fejre sit 60-Aars Studenterjubilæum, hører til de meget trofaste gamle Soranere og Medlemmer af Soransk Samfund, som sjældent svigter ved nogen Sammenkomst, hverken i København eller i Sorø. Firsindstyve Aar er jo selv i vor Tid, da halvfjerds ikke mere er »Støvets Aar«, en anselig Alder, men paa vor elskværdige Skolefælle er det virkelig knap at se, at han nu kun mangler en lille Snes i at naa de 100. Og hvem ved, om han ikke sætter denne nette Record? Hans Fader, den kendte Søofficer *F. R. E. M. Dirckinck-Holmfeld*, som i April 1848 paa forræderisk Maade blev overfaldet og taget til Fange af den oprørske Befolkning paa Femern, da han som Parlamentær gik i Land fra Korvetten *Najaden* — denne fortræffelige Søofficer, der som ung havde kæmpet i den græske Frihedskrig og i 40'erne været Navigationsdirektør i Preussen, blev næsten 94 Aar gammel. Hans Søn vil sikkert følge sin Faders Eksempel — vi ønsker ham derfor, i rolig Tillid til at Ønsket gaar i Opfyldelse, en fortsat rolig og fredelig Livsaften paa det fredelige Frederiksberg, hvorfra Vejen ikke er langt til de Steder, hvor han kan mødes med sine ældre og yngre soranske Kamerater.

De københavnske Theatermedarbejdere indstiftede ifjor en »Theaterpokal«, som hvert Aar skal gives som Belønning for en fremragende Indsats indenfor dansk Theater. Pokalen, der ifjor tildeltes Skuespiller Holger Gabrielsen, blev ved Foreningens Generalforsamling den 25. Maj overrakt Skuespiller *Henrik Bentzon* ('13) for hans Fremstilling af Lægen i Stykket »Pas paa Malingen«.

Pokalen er udført af Holmegaard Glasværk efter Tegning af Arkitekt Jacob Bang. Ved Overrækkelsen udtalte vor hædrede Skolefælle, at han normalt altid sagde Nej Tak til ydre Udmærkelser, men at han dog med Glæde tog mod denne, fordi Giverne og Modtagerne samlede i fælles Kærlighed til Theaters Kunst.

Umiddelbart før Redaktionen af dette Nummer af Soraner-Bladet sluttes, modtager vi Meddelelsen om, at Lektor *Alfred Glahn* den 4. Juni er afgaaet ved Døden i sit Hjem i Sorø.

Nærværende Nummer af Soraner-Bladet udkommer med nogen Forsinkelse, dels som Følge af Redaktørens Bortrejse i Maj, dels paa Grund af de ændrede Forhold m. H. t. Bladets Administration m. v. Med Juni Nummeret haaber vi atter at kunne være inde i normale Forhold.

SORANER-BLADET

19. AARGANG

Nr. 6

Juni 1934

KATASTROFEN I DEN GAMLE HAUCHS LIV

Af Lektor, Dr. phil. *Kjeld Galster.*

Efter Bruddet i 1843¹ gik der 17 Aar, hvor de to gamle Venner *Hauch* og *Hjort* ikke så hinanden. Så gled Venskabet atter i Lave. Fra 1860 begyndte igen en Brevveksling, og ret ofte mødtes de to gamle Mænd (*Hjort* var 1850 flyttet til København) for at drøfte æstetiske Spørgsmål og litterære Planer, som de havde gjort det i Ungdommen og i Manddommen.

I Efteråret 1867 var *Hauch* i en glad og forventningsfuld Stemning. Han arbejdede på sine *Minder fra Barndommen*, syntes, det lykkedes, og glædede sig som et Barn til den smukke Bog kom ud; den vilde Folk synes om.

Juleaften 1864 havde han skrevet til sin genfundne Ven og sluttede sit Brev med: »Glædelig Juul. Jeg er nu saa temmelig træt af de bestandige Stød, Livets Bølger give os paa det Lykkens Vippebræt, hvorpaa vi her ere stillede, jeg længes efter en rolig Havn; men skal jeg blive her endnu en Tid, saa gjelder det om at holde Kræfterne sammen, så godt man kan.«

Men han kom ikke så snart ind i den ønskede »rolige Havn«. Livets Bølger skulde snart med frygtelig Voldsomhed slå mod hans svage Oldingekrop.

I Begyndelsen af November 1867 udkom Udvalg af Breve fra Mænd og Kvinder, skrevne gennem en lang Række Aar til *P. Hjort* og nu udgivne af *Modtageren*.

Årti etter Årti havde *Hjort* samlet på snart sagt hver

Brevlap, han modtog, og nu udgav han altså en Del af sit store Brevstof. Til Motto havde han sat: *Amicus Socrates, amicus Plato, magis amica Veritas*. Men Sandheden var oftest skærende. »Jeg har uden Slør meddelt det Hårde og Skarpe, for at det Historiske kunde bevares i dets Renhed,« hedder det i Indledningen.

Men *Hjort* med det sunde, robuste Slagsbrodersind, en Mand uden Nerver, forstod slet ikke, hvilke Hensyn der var at tage, ja forstod vel overhovedet ikke, at der var Hensyn at tage, og med eventyrlig Taktløshed udgav han Breve, der blodigt måtte krænke endnu levende Personer og nylig afdødes Slægt, så hans Bog blev noget af et Skandaleskrift.

Særlig hårdt kom han til at ramme sin Ven *Hauch*, idet der var to Breve i Udvalget, der måtte kompromittere denne stærkt.

Det ene (fra 1829) var om *H. C. Andersen*:

»Fodreisen har jeg læst. ... Jeg finder det en sand Ulykke for en Litteratur, naar slige geniøse Efterligninger vække så stor Interesse. Det er som at sælge Drømme fra *Bidstrup* for Geniets ægte Frembringelser; ogsaa i hine kan man jo finde Phantasie. ... Enten er dette Galskab eller Hjerteløshed, og uden Tvivl er det lidt af begge Dele, især naar det kommer fra slig Person, som Forfatteren af *Fodreisen*. Imidlertid har dette Værk fundet en Deeltagelse, som de bedste Værker ofte maa savne. Aarsagen er, at *H. C. Andersen* kaster sig i Støvet og lader sig træde ned deri af Enhver, som det falder ind. Han trænger sig ind i alle Familier, slikker alle Menneskers Spyt,

¹ Se *Soraner-Bladet* Dec. 1933.

og er lige saa ledeløs og uden Holdning i sin Person som i sine Digte. — Dog nok herom.«

Det andet (af 25. Nov. 1828) var om hans unge Kæreste:

»Jeg takker Dig meget for Din Deltagelse i min Skiæbne. . . . Det er en god, dannet, høist uskyldig Pige; i mine Aar er det

Carsten Hauch.

Fotograferet af G. Rosenkilde o. 1865.

dog meer Overlæg end Lidenskab, der leder Valget, uagtet jeg ei kan nægte, at jeg er hende ret inderlig hengiven. — Uden at danne en huuslig Kreds for sig selv, vilde Opholdet i Sorø heller ei i Tidens Længde, uagtet jeg der har så kiære Venner, have fængslet mig. Først nu kan jeg tænke med Tilfredshed paa min Existens der.«

Dermed havde »den frygtelige Katastrofe«, som den endnu kaldes, ramt Familien.

Vi skal nu undersøge dens Rækkevidde ved at se, hvorledes de forskellige reagerede: Hauch overfor Hjort, Andersen overfor Hauch og Renna Hauch over for sin Mand.

Straks Hauch havde læst sine udgivne Breve, har han skrevet til Hjorth (9. Nov. 1867):

»Jeg har modtaget din mærkværdige Brevsamling, hvori der dog findes eet Brev, der ret for Alvor har bedøvet og krænknet mig, det er det høist uridderlige Brev, som jeg skrev i Begyndelsen af min Forlovelse; jeg veed ikke, hvorledes jeg kom til at skrive Sligt, thi jeg veed vist, at jeg ganske anderledes var henrevet og fortryllet af min yndige unge Forlovede, end det her kommer frem. Her synes det kun, som det var et philistreust Huusholdningsarrangement. Det maa være skrevet

i Begyndelsen af vor Forlovelse, før jeg havde faaet Øiet op for Alt, hvad Gud i hende havde skjenket mig. Havde Du spurgt mig derom, da vilde jeg have gjort alt Muligt for at hindre Brevets Udgivelse. I mit Huus har det vakt Bedrøvelse og Misstemning, og i Publicums Øine maa det stille vort Forhold i et skjævt Lys.«²

Derpå har han krævet, at Hjort skulde offentliggøre dette hans Brev.

Men allerede Dagen derefter har han fortrudt sin Beslutning og sender så Hjort følgende Skrivelse (10. Nov):

»Efter nøiere Betænkning maa jeg bede Dig slet ikke at lade Noget det omtalte Brev angaaende komme i Aviserne eller offentliggøres paa anden Maade. Det var blot i det første Øieblik, jeg læste hint Brev om min Kone, før jeg ret havde betænkt Følgerne af et sligt Skridt, at noget Saadant kunde falde mig ind. Lad det nu gaa! Der maa ikke tales et Ord offentlig derom, det beder jeg inderligt om . . .

Min Søn vil selv bringe Dig dette Brev, jeg ønskede ogsaa meget, at Du vilde udlevere ham mit sidst skrevne Brev, saa at intet Minde om denne min ubesindige fremfusende Adfærd skal blive tilbage.«³

Først dette andet Brev har Hjort besvaret. Han har sagt Hauch, at han havde givet ham Tilladelse til Offentliggørelse af Brevet. En bestemt Aften, de var sammen for at drøfte Hauchs Minder fra Barndommen, havde han læst det højt og fået Hauchs Sanktion.

Hauch svarede (12. Nov.):

»Efter Alt, hvad Du har underrettet mig om, maa jeg da have været i en saa distrahit Tilstand, da Du læste Brevet for mig, at jeg Intet hørte deraf. Skylden er saaledes vistnok ikke din, og dog kan jeg ikke begribe det; jeg er ellers just ikke saa slikken paa at læse mine Arbejder op, at jeg derover skulde komme i Extase; jeg har tvertimod selv stor Ulyst dertil, og har kun i de senere tyve Aar gjort det meget sieldent; ja de fleste af mine Digte har jeg givet ud i den senere Tid uden at læse dem for et eneste Menneske (heller ikke for min Kone eller min Søn), kun naar jeg som denne Gang med Sikkerhed kan vente Berigtigelser og Forbedringer, pleier jeg gjøre det.«

Som man ser, er der, nu Slaget har ramt, ikke Bebrejdelse i Hauchs Mund mod Hjort, skønt han havde forvoldt ham så mange Kvaler. Og villig frikender han Hjort for Skyld, skønt han ikke kan anerkende Rigtigheden af hans Forklaring.

Så skete der imidlertid et Omslag.

16. November var H. C. Andersen på Besøg på Frederiksberg Slot og skriver i sin Dagbog:

»Jeg udtalte mig mod *Hjorts* Hensynsløshed, og *Hauch* sagde: »Og nu kommer mit Ungdomsliv ud . . .; deri har jeg roest Professor *Hjort*; han var for mig en Ven, da hele Verden havde forladt mig; jeg har udtalt det.« — »Men,« sagde jeg, »nu kan De ikke hædre ham, De maa udelade de Blade.« — »Nej,« sagde han, »jeg har læst det for *Hjorth*, det maa blive.« — »Men,« sagde jeg, »saa tilføj bag i Bogen, hvorledes Sagen nu stiller sig.« *Hauch* ømmede sig, var blød og svag. Jeg sagde

² Hauch og Ingemann 1933. S. 14. De øvrige Breve fra Hauch til Hjort findes i Det kgl. Bibliotek, de fra Hjort til Hauch hos Fru Rektor Hauch.

³ Denne sidste Linie er i Brevet understreget af Hjort.

det til Konen og til Sønnen *Adam*, og de vare af min Mening. *Adam Hauch* sagde mig, hvor heftig Faderen blev, naar han vovede at tale mod ham. »Vil Du jeg skal lægges strax i Jorden.«⁴

Hauch har altså, trods alt, indtil nu følt sig æresforpligtet overfor sin gamle *Ven*.

Men *Omgivelsernes Pres* blev for stærkt, og dertil kom, at han, ved at tænke *Sagen* igennem til *Bunds*, mente at kunne fastslå, at han ikke havde givet *Hjort* nogen *Tilladelse* til *Offentliggørelse*.

Han skrev da med tungt *Hjerte* et *Brev* til sin gamle *Ven* (23. *November*):

»Jeg har nu gienne læst den hele *Brevsamling*, da jeg sidst skrev *Dig* til, havde jeg langtfra gienne læst dem alle. Du har rigtignok viist mig flere *Breve*, men alle har Du ikke viist mig, de allerværste har Du ikke viist mig, de, jeg i polemisk *Ilterhed* og *exalteret Ensidighed* har skrevet, dengang jeg selv var meest forfulgt, dem har Du ikke viist mig. Dog har ogsaa jeg haft *Uret*, thi jeg har stolet paa dit gamle *Venskab*, paa den solide *Dømmekraft*, Du saa tit har givet mig *Prøver* paa; og paa at Du vilde bruge *Discretion* i disse *Breves Udgivelse*. Jeg har undertiden læst for flygtigt, ikke strængt nok vejjet hvert *Ord*, før jeg gav mit *Samtykke*, men de værste — dette maa jeg gientage, — har jeg ikke givet mit *Samtykke* til, og kunde aldrig give det, thi jo oftere jeg læser dem, des mere rædselsfuldt synes det mig, at Du saaledes har misbrugt min *Tillid* og min *Godtroenhed*, at Du saaledes i henved fyrretyve *Aar* har samlet paa enhver momentan *Yttring* i et ubesindigt *Øieblik*, for nu til sidst at lade alt dette træde offentlig op imod mig.

Jeg erkiender, at Du har holdt fast ved mig, dengang næsten *Alles Haand* var imod mig, og netop dette gav mig denne *Tillid* til *Dig*, at jeg meddelte *Dig* enhver forbigaaende *Stemning*, som jeg paa ingen *Maade* kunde paatage mig at staae offentlig til *Ansvar* for fyrretyve *Aar* derefter. Denne *Anerkiendelse* havde jeg og, som Du veed, udtalt i de *Minder* fra mit *Ungdomsliv*, som vel nu snart ville udkomme. Men jeg har slettet det ud igien, og jeg maatte slette det ud, thi ellers vilde *Enhver* troe, at jeg derved indirekte havde givet mit *Samtykke* til *alle* disse *Breves Udgivelse* (ogsaa til de *Breves Udgivelse*, som jeg gerne vilde købe tilbage med mit *Hiertheblod*, hvis det var muligt), og et saadant *Samtykke* kunde jeg selv paa den meest indirekte *Maade* naturligvis aldrig give.

Og hermed *Lev vell* *Fra* mig faar Du neppe noget *Brev* meer, saafremt jeg ikke tvinges til at skrive.

C. *Hauch*.

For *Hjort* var det, som om *Lynet* var slået ned. Han opfattede *Brevet*, som om hans gamle *Ven* slog *Hånden* af ham, og det var ogsaa dets *Mening*. Den hårde *Mand* med de stærke *Nerver* var bevæget, og ud fra denne *Stemning* skrev han straks samme *Dag* (23. *Nov.*) følgende:

»Først maa jeg henvende mig til den *Adelsmands Tone*, hvormed Du oftere i vor *Omgangstid* forstod at behandle *Sagerne*, og udbede mig *Din Tilladelse* til at vedblive med at bruge det fortrolige *Du*, da jeg nu er for stiv af *Gammelhed* til at faa *Tanken* over *Læberne* i anden *Form*, end den i et halvt *Aar* hundrede tilvante.

Dernæst vender jeg mig til *Din højhjertede Liberalitet* og

⁴ H. C. *Andersens* sidste *Leveaar*. *Memoirer* og *Breve* V. 1906. S. 3.

beder om *Lov* til at forsøge paa, ved *Diskussion* at overtvede *Dig* om, at Du *ikke* har *Uret*, men kun *gjør* mig *Uret*.

Endelig vender jeg mig til *Dit Sind*, nu det er i *Ro*, og beder *Dig*, ikke at lukke *Dit Hjerte* for mig i et højtideligt *Øieblik*, hvor jeg seer, at jeg just er kommen til at trænge til *Husly* hos en gammel *Ven*. —

1) *Imorges* borttog *Gud* min sidste *Broder* fra mig, den *Yngste* af de *sex*, jeg engang havde; den eneste, som endnu spares, er mig, den *Førstefødte*; jeg vil haabe til den *Gerning*, jeg endnu er i *Færd* med.

2) Nu i *Middags* meddeler Du mig, at den eneste, jeg tør maaske sige, aandelige *Slægting*, jeg fra gammel *Tid* endnu styrkedes ved, vil *Selv* unddrage sig mig, for ikke at faa *Skin* af at billige mine seneste *litterære Forseelser* (eller skal [vi] sige: *moralske Forbrydelser*?)

3) Denne *Straf*, denne *Ulykke*, maa jeg see, endnu i *Aften* at væрге mig imod, at vælte fra mig.

Hvad har jeg begaaet? — *Mekanisk*, uden fjerneste *Plan* har jeg gjemt endel *Breve*. *Siden* har jeg funden, ligesom opdaget dem; mærket, at den mørke *Skuffe*, ligesom en dunkel *Muslingskal*, indeholdt fine *Perler*, har trukken disse paa *Rad* og har hængt vor *Litteraturs Genius* dem om *Halsen* til *Smykke*, til *Glæde*, til *Betragtning*, til *Belærelse*. Det er *Alt*. — Nu sidder Du paa den ensomme *Borg* og forskrækkes over dette in-

Peder Hjort.

Fotografi fra hans ældre *Aar*.

teressante *Syn*: Er det *Spøgelse*, som ville fortsætte længst forglemt *Øvelse*? En eller anden *Hofdame-Gejst*? En liden lumpen *Pageknekt*, som vil have den grublende *Skjald* til *Bedste*? Eller er det disse *Snakkehoveder*, som ikke ville lade *Medmennesker* i *Fred* med deres *Skarpsind* og *Visdom* og *Forudsigelser* og *Opdagelser* og *Mistæneliggjørelser* — ja *Mistæneliggjørelsen*, den aller frugtbareste *Nasjonalpoesi* i vort

Tidsrum i det ulykkelige Danmark, — som var[e] styrtede ind paa Dig? Thi min forrige Carsten Hauch er det, ved Gud, ikke. —

Og hvilke ere de enkelte Forbrydelser?

Det Solskin, som i saa mange Aar har lyst i Dit lykkelige Ægteskab, havde engang sin Morgenrøde, og denne igjen sit Daggry, sit graanende Daggry. Jeg blev den Begunstigede, som Du kom til først for at fortælle om dette Daggrys Frempien paa Din Himmel; jeg glemte denne Beskrivelse, kydske som den var, med de andre, og troede at glæde tænkende Landsmænd med at frembære dette skønne Blad af Dit indre Liv. Men Du fik uheldigvis en Brille for Øje af dem, som Philistre og Snærper stirre med, og saa nu selv i Dit værdige, tækkelige Billede kun en graa Sky. Heldigvis forkastede Du kort efter, seende med klare Glarøjne, hin Fortolkning, og jeg kan ikke noksom takke Dig for denne nedskrevne Retfærdiggjørelse.«

Han forsvarer dernæst Udgivelsen af Brevene om Lotte Øhlenschläger og Andersen, og slutter med at tale om *Straffen*, at Hauch vilde udelade de venlige og hævrende Ord af sine *Minder*, som han allerede havde glædet ham med.

Men efter at Hjort havde sendt dette Brev afsted, var der stadig Uro over ham, og han maatte endnu samme Aften (23. Nov.) skrive nok et langt Brev til Vennen. Også her handler Slutningen om *Straffen*:

»Jeg beklager Dig, at Du har kunnet forvirres over i den Stemning, Du i Dag har skrevet i, og jeg tror fuldt og fast paa dens Forsvinden. — Jeg begriber godt, at det er Din Digterret at vexe ydre Anskuelse; men jeg troer paa Dit Indres ypperlige Consistents.

Denne Tro bevæger mig til det dristige Raad, jeg nu udtaler: Forsøg ikke paa at knuse Historien, paa at udslette Mindet om al den opmuntrende, hæderlige Tillid til mig, som Du har vist mig. Den kan jo ikke udslettes. Gjort Gerning staar ikke til at ændre, og udviste, udtalte, højmodige Følelser kunne ikke tvinges til at bortdunste, ved paa 1 Sted at fortie, hvor de høre hjemme. — Sandhed er dog den højeste Lov, og Din Bog vinder ikke ved at blive mindre fuldstændig sand. Tværtimod! — Det beder jeg Dig for Din egen Skyld, dog ret at overlægge.

Lydende Dit Vink ... tegner jeg mig med Ulyst,

P. Hjort.«

Trods Slutbemærkningen i sit sidste Brev måtte Hauch naturligvis svare på dette. Han gjorde det (26. Nov.), og man synes i dette Brev at mærke, hvor ondt det gør ham — i dette Ragnarok — at slå Hånden af sin gamle Ven og Kampfælle:

»... Hvad mig selv angaar, saa maa jeg efter min Overbeviisning handle saaledes, som jeg handler. Som sagt, jeg skal aldrig forglemme, og skal erklære det til Enhver, med hvem jeg taler om vort Forhold, at jeg er Dig Tak skyldig for mangt et gavnligt og klogt Raad med Hensyn til mine poetiske Arbejder, at Du har staaet fast paa min Side, den Gang jeg næsten var som et jaget Vildt, og dengang næsten Alles Haand var imod mig (som den da nu efter disse Breves Udgivelse atter er); men at give en offentlig Erklæring derom netop i dette Øieblik, det vilde Publicum (og med Rette) betragte som en Godkiendelse af hele din sidste Færd imod mig, og den kan jeg ikke give.* Af min ny Bog haaber jeg nu ingen Glæde,

* I »Minder fra min Barndom og min Ungdom« er de anerkjendende Ord om Hjort slettet.

den var beregnet paa en venlig og mild Stemning hos Publicum, og den kan jeg nu ikke længere vente, det har jeg alt haft mange Beviser paa. Jeg veed ikke, om Du i denne Henseende er heldigere stillet.«

Hjorth svarede med et Par Breve. Det sidste (29. Nov.) slutter han med:

Efter Anvisning tegner jeg mig, tørt i Ord, men næsten med en Taare i Øjet

P. Hjort.

Men Hauch var uforsonlig, Brevet havde ramt ham for hårdt.

Så gik der en halvt År, og Hjort tilskrev atter Hauch for at prøve at hidføre en Forsoning.

Denne svarede (22. Maj 1868):

»Du tager Fejl, hvis Du mener, at jeg skulde nære nogen Vrede mod Dig, skønt de Breve, som jeg mener, Du har udgivet i et for mig uheldigt Øieblik, uden Tvivl har berøvet mig flere Menneskers Velvilie, som jeg sætter Priis paa, og har gjort min Stilling endnu meer isoleret, end den allerede var, og derved vel ogsaa vil skade min literaire Virksomhed i Fremtiden, hvis jeg ellers skriver Noget igjen. Men, som sagt, dette tilgiver jeg gerne, da jeg veed, at det ikke var Din Hensigt at skade mig, og da jeg desuden skylder Dig Tak for Din tidligere Virksomhed med Hensyn til mig. Jeg staaer nu desuden saa nær ved min Grav og den Stund, da jeg skal aflægge Regnskab for mine Gierninger, at det kun lidet vilde sømme sig for mig at nære Uvillie mod noget Menneske endsige mod dem, som tidligere have kæmpet for mig, og som ikke med Vidende og Villie have villet tilføie mig noget Ondt. Imidlertid anseer jeg det for en farlig Skik, der fra Tydskland har fundet Vej til os, at udgive Folks private Breve og derved gjøre Brud paa det private Livs Sikkerhed, i det mindste før Vedkommendes endnu ligger i deres Grave; og da jeg nødig vil udsætte mig for at sligt oftere skal skee, saa ønsker jeg heller ikke at indlade mig i fortrolig Brevvexling med dem, som følge andre Principer end jeg selv i denne Henseende. Med al Anerkiendelse af Din tidligere Velvilie for mig

C. Hauch.«

Trods alt, hvad Hauch havde lidt, greb han Vennens fremstrakte Hånd. Han vidste, at Hjort ikke havde villet ham noget ondt og *tilgav*. Men han havde lært Forsigtighed — det var heller ikke for tidligt! Det havde været et Venskab med Drama i! —

En kan kalde Hauchs Opræden her over for Hjort svag, inkonsekvent, konfus, og en kan have Ret. Men hvor må man ikke beundre det milde, tilgivende Sind, han midt i sin Ulykke kunde vise ham, som Ulykken skyldtes!

Også Brevet fra Ungdommen om Andersen gjorde et stærkt Indtryk på Hauch. Han skrev (12. November) til Hjort:

»Brevet om Andersen havde jeg ogsaa gerne holdt tilbage. Jeg maa have været i en exalteret polemisk Stemning, da jeg skrev det. Jeg var jo ogsaa dengang som et jaget Vildt, der aldrig noget Sted faar Lov til at være i Ro. Jeg gaar her langt over det tilladeliges Grændser, jeg kunde dog ikke vide Noget om hans private Liv, da jeg dengang slet ikke kiendte ham, uden af Rygter, som jeg ikke havde burdet troe paa.«

Hvorledes det virkede på Andersen, kan ses af hans Dagbog:

14. November 1867: »Meget opfyldt af Brevene, *Hjort* har givet ud. Der er eet fra *Hauch* om min Fodreise og mig, der er personlig næsten ærerørig; jeg kaldes Spøtsliker og er en heel Sølle, min Personlighed drages frem; det første Indtryk var: Gud skee Lov jeg ikke har skrevet det; hvor det maa pine *Hauch*, som jo i de sidste Aar har kaldt sig min Ven og *Beundrer*.«

15. November: »Folk tale ondt til mig om *Hauch*, men jeg kan ikke troe det. Var hos *Kocks*, *Fru Ida* sagde, at *Mathilde*, Svigerdatteren, Datter af *Hauch*, var forlegen ved at samles med mig- idag for hvad Faderen havde skrevet mod mig. Jeg gik ind til hende, spurgte, om hun troede, at det vilde være hendes Fader behageligt, om jeg sagde ham, at vort første Mellemværende jo forlængst var klaret, at han maatte ikke tænke paa den Sag med mig; hun havde Taarer i Øinene og takkede mig for at gjøre det.«

Andersen skrev da først følgende til *Hauch*:⁵

»Kjære, høitskattede Ven!

Det er mig en Trang just i disse Dage at sige Dem, hvor glad jeg er og i mange, mange Aar har været det, ved at vide, at De tilfulde erkjender mig som Digter og er mig som Menneske en deeltagende Ven; De har udtalt det, og der er ikke Tvivl i mit Hjerte.

Kjære, ædle Ven!

De har i mange Aar saa ofte glædet mig med venlige Breve, fulde af Erkjendelse, Opmuntring og Deeltagelse; De har lyst Solskin ind i mig; gid jeg maatte kunne gjengjælde det! Der er hos Dem noget saa Ridderligt og Ædelt, og jeg veed og forstaaer, at det har saaret og bedrøvet Dem, den — hvad skal jeg kalde det? — Smagløshed og Uskaansomhed, hvormed *Peter Hjort* har udgivet Breve, skrevne i en Fortid, under Stemninger og Forhold, der ikke burde drages frem. De kom til Danmark, forfrisket af Reiselivet og med et sandt, aabent Øie for Litteraturen her. Min første Optraeden behagede Dem ikke; De udtalte det stærkt og naturligviis stærkest i et venskabeligt Brev. Selv har De sagt mig, hvor haardt og uvenligt min Personlighed blev fremstillet for Dem. Nu drages alt dette frem, og jeg er forvisset om, at det bedrøver Dem; thi De har et ædelt, varmt Hjerte for det Sande og Gode. Husk, at hvad De dengang dømte og skrev om mig, og som dengang var mig tungt og smerteligt, jo for længst er klaret og veiret hen, og De har givet mig uendelig Erstatning i Deres Erkjendelse og Venskab. Derfor: Gud velsigne Dem! Jeg glæder mig til snart at trykke Deres Haand og sige Dem, hvor kjær De er mig, og hvor glad jeg er ved Deres Erkjendelse og Venskab.

Deres taknemmelige

H. C. Andersen.

Allerede den næste Dag (16. November) aflagde Andersen så det planlagte Besøg og herom hedder det i Dagbogen:

»Jeg kom i Tøsnee og Slud til Frederiksberg Slot. . . . Jeg gik ind til *Hauch*, der sad med varme Omslag om sit syge Been. Han tog med hjertelige Ord mod mig. Jeg takkede ham for al den Deeltagelse og de erkjendende Breve, han i en Række af Aar havde givet mig, bad ham ikke tænke over Brevet i *Hjorths* Bog; han blev blød, trykkede mig til sit Bryst, kyskede mig. Jeg sagde, at det Hele havde for mig nu Intet at betyde, Ingen troede, at jeg var hjerteløs, og at det første Indtryk ved Læsningen var: Gud skee Lov, at det ikke er mig! . . . Jeg følte mig glad ved at have været der.«

⁵ Breve fra H. C. Andersen II. 577.

Hauchs Brev fra Ungdommen om Andersen var ærekrænkende, hårdt og ondt. Men med hjertegribende Godhed lukkede Andersen Øjnene for det Had, der lyste ud af det, og havde Evne til kun at tænke på, hvad *Hauch* havde gjort ham af godt. Han forstod også, at den, der var mest truet af og led mest under Brevet, var ikke den, det var skrevet om, men den, det var skrevet af.

Som det vil erindres, bestred *Hauch* straks Rigtigheden af det Brev, han selv havde skrevet i Forlovelses-tiden: »Jeg veed vist, at jeg ganske anderledes var henrevet og fortryllet af min yndige unge Forlovede«, og han gik rundt til alle sine Børn i København og sagde: »Jeg var saa forelsket i jeres Moder, at jeg ikke af Angst for *Hjorts* Spot turde vise det. Derfor dækkede jeg mig af Fejghed overfor ham ved dette Brev, og nu kommer Straffen.«

Hvem har nu Ret, *Hauch* i 1828 eller *Hauch* i 1867? Den nyforlovede eller den gamle?

Ved første Øjekast synes man, at Afgørelsen da maa være ganske let: hvad *Hauch* har følt som nyforlovet må vel snarere søges i et Brev fra den nyforlovede end i hvad han siger omtrent 40 År senere! Men Sagen er mere indviklet.⁶

Da *Hauch* på Slutningen af sin store Rejse (1827) sad i Postvognen fra Stuttgart til Dresden, blev han trist i Sind. Den ene efter den anden steg ud. »De finder allesammen et Hjem,« tænkte *Hauch*, »men mig venter Ingen. Jeg er som Jerusalems Skomager, Uro, Uro, aldrig Fred.« Denne Stemning er ikke forsvundet fra *Hauch* i Løbet af et År. Den 38årige Mand, der aldrig havde følt, at han havde noget Hjem, og som i så mange År havde flakket om, nærrede, naturligt nok, Ønsket om at »danne en huuslig Kreds for sig selv.«

Så vidt er Brevet rigtigt nok. Men når man kommer til de famøse Ord: »I mine År er det dog meer Overlæg end Lidenskab, der leder Valget,« kommer Tvivlen.

Var det mon nogensinde sket, og skete det mon nogensinde senere i *Hauchs* Liv, at Beregning og Overlæg sejrede over Instinkt og Lidenskab? Hvis det var sket her, havde det vistnok været et enestående Tilfælde i hele hans Tilværelse.

Og endvidere: *Hauch* var svag og veg, når han skulde hævde en selvstændig og ny Opfattelse overfor Personer, han beundrede. På Grund af denne Brist tog han, da han ikke længere følte sig som *Oehlenschlägers* Elev, ikke ærligt Afstand fra ham i Brevene; på Grund af den fornægtede han sit nye Venskab med *Heiberg* og navnlig med *Ingemann*, når han skrev til *Oehlenschläger*, der jo ikke yndede nogen af de to.

Med dette i Minde kan man tro på, at *Hauch* i Brevet fornægtede sin Forelskelse. Det var virkelig rigtigt, hvad han som gammel fortalte sine Børn, at han af Frygt for den bidske *Hjorts* Spot havde tiet dermed. Han, den 38årige Alvorsmand havde jo forlovet sig med en Konfirmand!

Det hænder undertiden, at man praler med Egenskaber, man slet ikke har (den flittige med sin Doven-

⁶ Jeg har et Par Gange tidligere (*Hauch* I S. 61 og *Soraner-Bladet* for April 1930) været inde på dette Brev, og da tillagt dets Ordlyd større Betydning, end jeg med de Oplysninger, jeg nu har, her kan gøre.

skabl). Det er det, Hauch gør her, når han, noget flot, taler om sin Beregning i Kærlighedssager.

Det er ikke et flatterende Lys, der kastes over Hauch, at han således, af Frygt for en hånsk Ven, fornægter sin Forelskelse. Men når han i 1867 tog Afstand fra det, var det altså berettiget, og hans Ord: »Jeg var ganske anderledes henrevet og fortryllet af min yndige unge Forlovede,« Ord, der også svarer til det Indtryk, man får af Breve fra deres Ægteskabs første År, må stå til Troende.

For Renna Hauch har det, at Brevene således »blev slået op på Kongens Nytorv,« været et lige så hårdt Slag som for hendes Mand. Man har ingen Udtalelser af hende om det famøse Brev, men når hun til en Søn kunde tale om »det afskyelige Brev« om Andersen, og når hun til denne sidste selv kunde sige: »Hauch fortjener ikke Deres Besøg« (16. Nov.), forstår man, hvor stor hendes Forbitrelse har været. »Hun var stærkt afficeret,« siger H. C. Andersen, og hendes Optræden og Domme har været i Overensstemmelse dermed. Hun har sagt mange og skænselsløse Ord til den gamle Mand, der var »blød og svag«, når han ikke for op.

Hauch har ydmygt og villigt indrømmet sin Fejl, men hvad han har sagt til sit Forsvar, har hun ikke regnet, thi hun manglede den Tillid, der vel altid er nødvendig. Brevet var og blev for hende et fejgt Forræderi.

Den Sindets Storhed, der fik Hauch til at tilgive Hjort, og Andersen til at tilgive, trøste og glæde Hauch, havde Skæbnen ikke givet hende.

I det tætte Mørke, der nu omgav Hauch, var der kun een Stjerne, der lyste: »En Trøst har jeg, jeg seer, at jeg er skreden frem, og at jeg er bleven mere retfærdig og mindre eensidig, end jeg var i gamle Dage« (12. Nov.). Han havde ingen Grund til at glædes over sit gamle Jeg, der her dukkede op af Fortidens Nat, og han forsøgte da heller ikke på nogetsomhelst Forsvar, men erkendte sin Brøde og var rede til at tage sin Straf: »Vi lide alle for vore Synders Skyld« (12. Nov.). »Man skal gøre Regnskab på Dommens Dag for hvert utilbørligt Ord; jeg må det allerede her,« sagde han til H. C. Andersen (16. Nov.).

Nutiden var bælgmørk: »Jeg er næsten som et jaget Vilddyr, og næsten Alles Haand er imod mig,« (26. Nov.), og Fremtiden tegnede ikke lysere: »Efter disse iltre Uretfærdigheder fra min Side, kan jeg vanskelig haabe at ende mit Liv i Fred, som jeg havde haabet; den Ufredens Aand, som har forfulgt mig mit hele tidligere Liv igiennem, og som jeg haabede længst at være fri for, vil da vel nu finde Anledning til at bryde frem paa ny« (12. Nov.). »Mit eneste Ønske er nu, at de Stød, som denne Verden giver, saalænge man lever deri, ikke maae blive af den Art, at de ganske forstyrrer min Fred i de faa Aar, jeg har tilbage« (31. Dec. 1867 til Goldschmidt).

Havde mon Hauch nu noget Hjem?

»Lille Renna, du er som de Sagakvinder, der aldrig glemmer og aldrig tilgiver!«

Den Katastrofe, der næsten afsluttede Hauchs Digterliv, var på sin Måde lige så frygtelig, som den, der indledede det og førte ham ud i Forsøget på Selvmord.

LEKTOR ALFRED GLAHN IN MEMORIAM

Det tynder ud i skoven, atter er en af de gamle ege faldet, en af dem, der knytter sig traditioner til. I »En Støtte for Ham« har jeg skitse-mæssigt givet en antydning af lektor Glahn i lektor Strongs skikkelse, netop fordi Glahn repræsenterede det særprægede, som indgik i hele Sorøbilledets egne præg. Glahn var et bundt af pligter, et paradigma paa en gentleman. Allerede af denne simple grund var der afstand mellem ham og skoledrengene, hvem pligterne ikke tyngede alt for meget, og som endnu ikke var udvoxede til gentlemen, men om denne afstand stod der samtidig ærefrygt og respekt.

Lektor Alfred Glahn.

* 11. Oktober 1865 † 4. Juni 1934.

Glahns alvor i handling og gerning kunde forekomme os tung, des mere jo mere umodne vi var. Netop dette, at Glahn a priori betragtede os som modne og tænkende væsener kunde ofte bringe os i forlegenhed, fordi vi ikke svarede til de great expectations, han stillede til os. Vort forhold til Glahn i drengæarene var vel derfor af den gammeldags, patriarkalske slags: vi både frygtede og holdt af ham på een gang!

Senere har vistnok mange af os funderet over, hvorfor ikke Glahn nåede videre end til et lektorat paa trods af hans udholdende systematiske og berømte »methodiske« arbejde. Mon ikke hans medfødte takt og beskedenhed og hans — om man tør sige — »manglende« lethed var grunden hertil? Der er noget uretfærdigt heri, når man tænker tilbage på det spand af år, i hvilke Glahn virkede i Sorø, og som man synes burde have bragt ham mere anerkendelse. Glahns type er et svundt århundredes, lethed og overfladiskhed bringer dem imod i vore dage mange mænd højt på strå, men som eksempler nedefter har de ringe etisk værdi. Glahns energikilde var et herligt og beundringsværdigt eksempel, af den øste han husholderisk og med roligt omdømme

til skolen, undervisningen, drengene, biblioteket, Holbergstudierne og familien — derunder dennes slægts-historie.

Et kvart århundrede før den opreklamerede Lingua-phone sprogundervisning, der nu er blevet anerkendt, arbejdede han i det stille med sine franske grammofonplader til undervisningsbrug. Også her var han foregangsmanden, men han gjorde sig ikke til af det.

I de senere år var lektor Glahn alvorlig syg, men vilde på ingen måde give op, han lagde sin livsførelse sådan til rette, at han kunde passe sine pligter. I de sidste par dage, inden et hjerteslag gjorde det af med ham, var han så svag, at han måtte køre i automobil til skolen. De fleste havde sikkert under sådanne forhold lagt sig til sengs, men Glahns vilje gik ingenlunde på accord.

Hvor megen energi og evner, man end ejer, en dag kommer døden — »il frappe à la porte — —« som det lød fra grammofonpladen i den franske version af historien om rødhætte, og så er igen et menneskeliv blevet historie. *Alfred Rosenstand Glahns* historie vil paa den smukkeste måde føje sig ind blandt de mange andre i de Glahnske familieblade.

Vi er blevet fattigere ved lektor Glahns død, men blevet et værdifuldt minde rigere, det kan en gammel elev vidne ved en læremesters bære.

Louis E. Grandjean.

Alfred Rosenstand Glahn var født 11. Oktober 1865 i Helsingør som Søn af Oberst i Ingeniørkorpsen Hans Otto Glahn, der døde i 1914, henved 97 Aar gammel, og Hustru født Kierboe, som allerede døde i 1866; gennem sin fædrene Slægt var han stærkt knyttet til Sorø, hvor hans Fader var født, og hvor han i sin Ungdom havde nære Slægtninge baade i Byens Sognepræst og dens Apoteker. Selv blev han i 1891 — i hvilket Aar han havde taget Skoleembedseksamen i Fransk, Dansk og Latin — Vikar ved Skolen i Sorø (for daværende Adjunkt, senere Rektor i Nykøbing F. H. P. Hoff-Hansen), og efter at have studeret i Frankrig og virket som Lærer i København — senest ved Østersøgades Latin- og Realskole — blev han fra 1. December 1897 konstitueret som Lærer og Aaret efter fast ansat som Adjunkt ved Sorø Akademis lærde Skole og Optrædelsesanstalt, som Institutionen dengang hed. I 1908 blev han Overlærer, og i 1919 Lektor; fra August 1900 til 1902 var han inspektionshavende paa Hovedbygningens østre Fløj, derefter til 1911 Læseinspektør. Allerede i 1899 havde han overtaget Hvervet som Bibliotekar ved »Sorø Sogns Bibliotek« og bestred dette til 1916, da han fik overdraget Stillingen som Bibliotekar ved Sorø Akademis Bibliotek.

I denne Stilling har han udført en meget betydelig Virksomhed; han opnaede, at der omsider blev bevilget de fornødne Midler til en rationel Ordning, baade Bogopstilling, Katalogisering og Indbinding, og naar dette store og værdifulde Bibliotek nu er moderniseret og, saavidt Midlerne har tilladt, bragt i god Stand, skyldes det i ganske særlig Grad Lektor Glahns Energi og Dygtighed. Men for ham som for alle, der nærer virkelig Interesse for og Kærlighed til Biblioteket, var og blev det naturligvis en Kilde til stadig Sorg og Bekymring, at det ikke har været muligt at skaffe Midler til ved en selvstændig, tidssvarende Bygning at sikre dette Bibliotek — det 4. største i Danmark — moderne og fremfor alt brandsikre Lokaler.

Ved Siden af sin øvrige Virksomhed har Alfr. Glahn i mange Aar været stærkt beskæftiget med dybtgaaende Undersøgelser af baade det nuværende Biblioteks og den i 1813 brændte Bogsamlings Bestand og af de enkelte Stykkers Pro-

veniens; for et ejendommeligt Afsnits, den Bastholmske Bogsamlings Historie, gjorde han udførligt Rede i en morsom og læseværdig Afhandling i »Bogvennen« for 1924; en Oversigt over Bibliotekets Historie offentliggjorde han i Aarbog for historisk Samfund for Sorø Amt 1926. Ogsaa her i Bladet har Lektor Glahn flere Gange meddelt interessante Oplysninger om sit kære Bibliotek, saaledes om dets Indretning, om Ullaanet og Planerne for dets Fremtid i en Artikel i Februar-Nummeret 1926, hvortil Anledningen var en velment men ikke stærkt underbygget Kritik fra gammel-soransk Side — og i August Nummeret 1927 om En anonym Boggave, fremkaldt ved et af Dr. *Olaf Carlsen* fremdraget Dokument vedr. denne Gave. Man maa oprigtig ønske, at andre vil tage Lektor Glahns Opgave op med Udredelsen af de soranske Bibliotekers Historie — nær ligger det her at rette Blikket mod den af hans unge Sønner, Bibliotekar *Torben Glahn*, nu i Aarhus, der allerede flere Gange her i Bladet har behandlet Æmner af lignende Art og synes at besidde ganske særlige Forudsætninger derfor.

Et andet Felt, hvorpaa Lektor Glahn satte ind med sin Trang til Forskning paa de for en lærd Soraner særlig nærliggende Opgaver, var det Holbergske. Allerede i Soraner-Bladets 2. Aargang gjorde han paa højst interessant Maade Rede for den første Indretning af et sidste Hvilested i Sorø Kirke for Ludvig Holberg. I Holberg-Aarbogen for 1923 meddelte han, navnlig paa Grundlag af et Nyfund af nogle Brevkopier fra Tiden o. 1747 et Par interessante Bidrag til Forholdet mellem Holberg og Sorø Akademi, og baade dette og andet Stof dansker Indholdet af hans lille Skrift: *Sorø Akademi og Holberg*, som Holbergsamfundet af 3. December 1922 offentliggjorde i 1925. Ogsaa paa dette Omraade kunde man vist have ventet yderligere fra Alfr. Glahns Haand, navnlig vedrørende Substansen af Holbergs private Bogsamling og dens Skæbne efter Ejerens Død. I denne Forbindelse skal nævnes, at Lektor Glahn sad i den Holbergske Stiftelse Tersløsegaards Bestyrelse som Repræsentant for Sorø Skoles Lærerforsamling, og at han netop for ganske nylig havde foretaget en højst paakrævet Revision af den Samling Bøger, til Dels Udlaan fra Sorø Akademis Bibliotek, der befinder sig paa Tersløsegaard.

Med sine soranske og soransk-historiske Interesser var det naturligt, at Lektor Glahn, der baade var afholdt af sine Elever og med Deltagelse fulgte deres senere Færd i Livet, tidligt fik Tilknytning til Soransk Samfund. Hans venlige Indstilling overfor dette viste sig bl. a. i 1903, da han ved en Sammenkomst i København (i den gl. Frimurerloge) holdt et udmærket Foredrag om Livet paa Akademiet efter Genoprettelsen i forrige Aarhundrede og til Soransk Tidsskrift, V Bind, leverede en fortræffelig Artikel om Chr. Dalsgaard. Ogsaa Soraner-Sangbogens III Udgave har Bidrag fra hans Haand, bl. a. en sikkert nyttig Oversættelse af Dutce domum-Sangen, og i Soraner-Bladet har vi, som allerede ovenfor nævnt, oftere haft Glæde af Bidrag fra hans Pen — om han end en Overgang havde sine særlige Betænkeligheder ved dette nye Skud paa den soranske Litteraturs gamle Træ og frygtede, at Bladet skulde blive »en Anke-Protocol over Lærerne«. Vi tør dog tro, at han nu næppe mere opretholdt denne Betænkelighed, hvad hans jævnlige Indsendelse af Bemærkninger til andre Artikler og egne, af Redaktionen i høj Grad paaskønnede Bidrag da ogsaa godtgør. Uhyre travlt optaget som han i Aarevis var, beklagede han ofte at være afskaaret fra til dette Repertorium for Sorana at skrive om mangt og meget, som han gerne vilde behandle — og vi i høj Grad vilde have paaskønnet at kunne bringe frem. Det var ham en stor Glæde, at hans Søn i denne Henseende tog sin Faders Gerning op.

Foruden de ovenfor nævnte Afhandlinger har Lektor Glahn

offentliggjort metriske Oversættelser af Horatsiske Digte, og indenfor sit Speciale som Lærer i Fransk, en Samling franske Læsestykker, ialt 6 Bind.

Alfred Glahn ægtede i 1895 Frøken *Anna Vilhelmine Jæger*, født 1868, hvem han mistede i 1916; i 1921 ægtede han Frøken *Sophie Olsen*, der overlever ham tilligemed tre Børn af 1. Ægteskab: Bibliotekar Frøken *Gertrud Glahn* ('16), Arkitekt *Gunnar Glahn* ('15) og Bibliotekar *Torben Glahn* ('23) samt en ung Datter af 2. Ægteskab, Nanna Glahn.

Lektor Glahn, som nu i nogle Aar havde været Sorø Skoles ældste Lærer, blev i 1924 udnævnt til Ridder af Dannebrog.

Som meddelt her i Bladets forrige Nr. døde han i sit Hjem den 4. Juni; den 9. s. M. blev han efter en meget smuk Sørgehøjtid i Kirken jordfæstet i det Glahnske Familiegravsted paa den gamle Kirkegaard i Sorø. hgo.

DØDSFALD

Den 8. Juni afgik Skovrider Frants Muus ved Døden paa Roskilde Amts Sygehus, 61 Aar gammel.

Frants Vilhelm Ferdinand Ahlefeldt Øllgaard Muus blev født den 8. Januar 1873 i Nykøbing paa Sjælland, hvor hans Fader, Nicolaj Esmarch Muus, som fra 1859—67 havde været Appellationsretsadvokat og Notarius publicus i Flensborg, da beklædte Borgmester- og Byfogedembederne m. v.; hans Moders Navn var Anna Marie f. Jensen. Fra Nykøbing forflyttedes Borgmester Muus til Herredsfogedembedet i Voer og Nive Herreder med Bopæl i Horsens og derfra, i 1884, til Retsbetjentstillingen i Sorø. Frants Muus kom samme Aar i Sorø Akademis Skole og dimitteredes herfra som Student af den sproglig-historiske Retning i 1891. Aaret efter tog han Filosofikum og i 1896 Eksamen som Forstkandidat ved den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole i København, blev samme Aar Assistent ved Planlægningsafdelingen af Grevskabet Langelands Skove og i 1899 Bestyrer af Skovene Humleore og Skovridervænget under Fidejkommissgodset Svenstrup; i 1900 blev han tillige Skovrider paa Svenstrup, i hvilken Stilling han siden har virket.

I denne Stilling havde Skovrider Frants Muus i mange Aar været den nu afdøde Besidder af Svenstrup, Baron Joachim Wedell-Neergaards meget betroede Medarbejder og vedblev efter hans Død i 1925 at bestyre Godsets Skove, efter at disse var overgaaede til fri Ejendom. Ogsaa mellem sine Kolleger var Skovrider Frants Muus anset som en ualmindelig dygtig og foretagsom Forstmand; i 1904 valgtes han til Formand for Forstlig Forening (nu Danske Forstkandidaters Forening).

Han var dekoreret med Ridderkorset af den svenske Vasaorden.

Blandt sine Skolekammerater fra Sorø var Frants Muus meget afholdt; hans godlidende og venlige Væsen, ogsaa overfor yngre Skolefæller, vandt ham mange Venner.

I 1906 ægtede han i Borup Frøken Ingeborg Boserup, Datter af Soraneren, prakt. Læge i Borup, Justitsraad *Johan Joseph Boserup* ('56) og Hustru født Oxholm. Han efterlader sig, foruden sin Enke, to Børn, hvoraf Sønnen Henning Muus er Forstkandidat og Assistent ved Bregentved Skovdistrikt, medens Datteren Merete er gift med Skovejer M. Fog, Gudme i Fyn.

SORANSKE PENNE

Gordon Norrie: Af Medicinsk Facultets Historie 1750—1779. Levin & Munksgaard 1934.

Paa Forfatterens 79. Fødselsdag udkom der et nyt Bind af de lærde og grundlæggende Efterretninger om dansk Lægehistorie i det 18. Aarhundrede, der er Stabslæge *Gordon Norries* Speciale indenfor historisk Forskning. Hans Studier paa dette Omraade har til en Begyndelse navnlig drejet sig om Chirurgiens Historie i Danmark — med Oftalmologien som »særlig valgt Speciale« — og efter at han nu med afgørende Viden og solid Dokumentation har faaet sat Udøverne af de to Fag, som i vore Dage saa at sige er en Enhed, Chirurgen og Medicinen paa rette Plads i deres indbyrdes historiske Forhold — og har gjort det ikke uden forfriskende smaa Kontroverser og Polemikker baade med ældre Tiders og Forskeres Taabeligheder og med deres Efterfølgeres Stædighed — tager han altsaa for Alvor fat paa at klarlægge Medicinernes, man kan sige: Universitetshistorie indenfor samme Tidsrum, hvori han saa grundigt har behandlet Chirurgernes Uddannelse i dens forskellige Faser.

Det nye Arbejde, tilegnet Universitetets medicinske Fakultet, omfatter kun 29 Aar af Fakultetets Historie; for alt, hvad der skete i denne Periode, gøres omhyggeligt Rede; af særlige Begivenheder omfatter det Struensees Reformplaner og Universitetets 300 Aars Jubilæum; som et Slags Tillæg faar man til Slutning en omhyggelig Fremstilling af Ceremonierne ved Doktorpromotion og Rektorskifte — uddragne af de Taler, der blev holdt ved Jubilæet i 1779 og senere blev trykt som acta jubilæi. Professor Chr. Friis Rottbølls Tale indeholder nemlig en Gennemgang af alle Ceremonierne ved en medicinsk Doktorpromotion, der hidtil var ukendte, medens man har kendt de tilsvarende Forhold for den theologiske Doktorgrads Tildeling fra langt ældre Tid. Talen er naturligvis holdt paa Latin men er her gengivet paa dansk — »takket være en haandsrækning fra Rektor *Raaschou-Nielsen* i Sorø«, skriver Forf. beskedent. Det er nu virkelig Skade, at man er gaet bort fra de gamle Ceremonier med Overtækkelse af Doktorhat og ring og Kysseri mellem Dekan og Præses. Navnlig Formælingen ved Ringen mellem Doktoranden og »den kyske Jomfru Hygæa, der ikke paa nogen Maade taaler Skilsmisse«, er virkelig en saa yndefuld Gestus, at den burde være bevaret til vore Dage!

Som det altid er Tilfældet med *Gordon Norries* Bøger, er ogsaa dette Bind prydet med nogle smukke Lægeportrætter; her er det Gengivelser af Stik af Rottbøl og Kratzenstein og af et Maleri — paa Rigshospitalet — af Chr. Johan Berger.

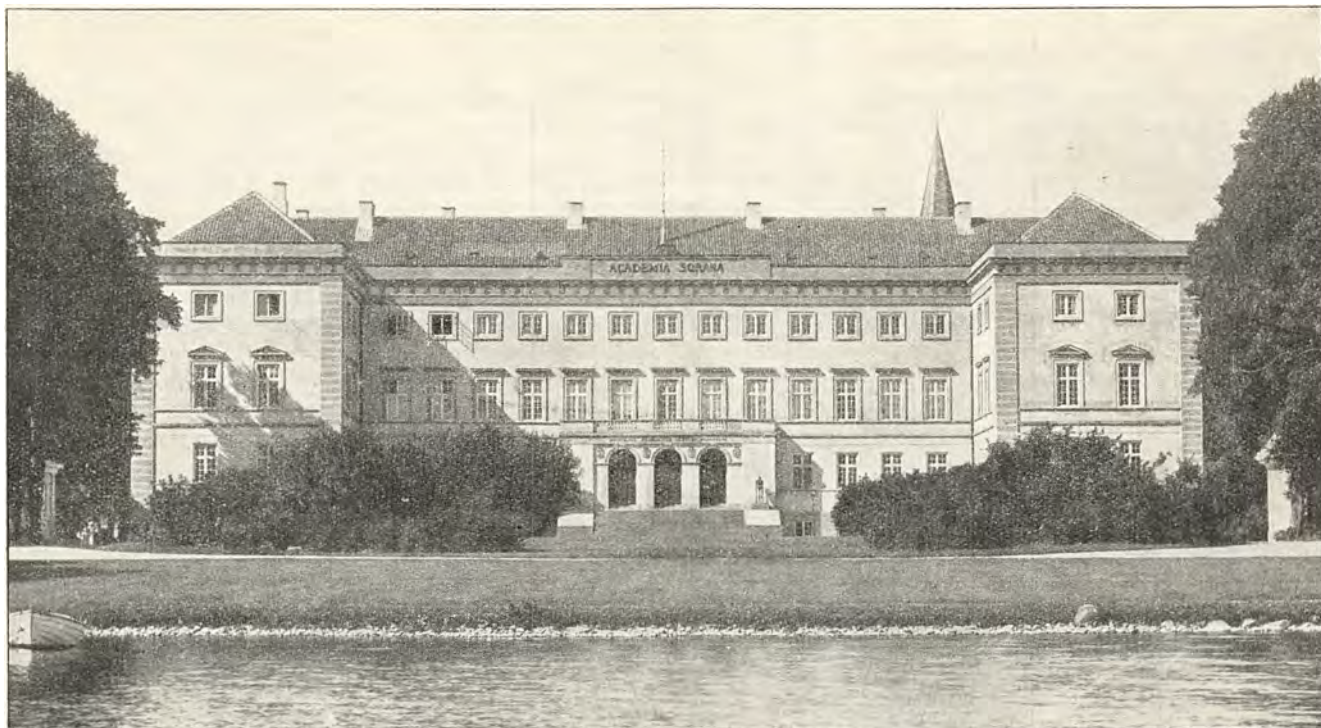
Behøver vi at tilføje, at Forf. allerede er langt inde i Udarbejdelsen af det næste Bind Medicinalhistorie? hgo.

GAMLE SORANERE

Under 4. Juni er Lektor ved Rungsted Statsskole *Carl Lakjer* afskediget efter Ansøgning i Naade og med Pension fra den 31. Juli d. A. at regne.

Kammerherre *Carl Sophus Scavenius* til Klintholm er den 15. Juni udnævnt til Ridder af Dannebrog.

Bibliotekar *Torben Glahn* er fra 15. Maj ansat ved det nye Folkebibliotek i Aarhus som Leder af Udlaanet.

SORØNER-BLADET

19. AARGANG

Nr. 7

Juli 1934

ET PAR BREVE FRA CHRISTIAN WILSTER

Ved Biblioteksassistent *Torben Glahn*

I Juli 1822 modtog *Christian Wilster* sin Ansættelse som Adjunkt ved Sorø Akademi og kom en af de første Dage i November derned for at begynde sin Gerning. Wilster var dengang midt i Tyverne, havde lige taget teologisk Embeds-eksamen og var i Forvejen cand. juris. Han var meget tilfreds med at have opnaaet en Stilling ved en offentlig Skole, efter at han i sin Studietid havde maattet informere privat for at tjene til Føden. Som han skrev til en Ven: »At præke en Times Tid for en dum Person, som man partout skal gjøre lærd, er at fortælle en Fabel for et døvt Æsel, men selv det Ubestydligste, man foredrager i en Skole, opfanges og gjemmes af en eller anden, og denne Satisfaction er stor.« — Men det var jo en brat Overgang: fra det store København til Ravnkrogen. I Hovedstaden var alle hans Venner, dér havde han for to Aar siden været med til at stifte Studenterforeningen, og var naturligvis paa dette Tidspunkt endnu et af dens ivrigste Medlemmer, kendt blandt Studenterne for sin satiriske Pen. Intet Under, at han i Sorø længtes tilbage til Vennerne, men dertil kom, at han snart følte sig som en Fange »indenfor fire Klostersvægge« — og klagede over, at Skolestøvet faldt ham for Brystet. Selv hans kære Beskæftigelse: Verse-mageriet, lagde han paa Hylden. Paa Abrahams' Bebrejdelser i den Anledning svarede han: »Nunc versus et cætera ludicra pono; dypper jeg en Pen, saa er det næsten altid for at sætte to tykke af Krossings under Bommerter, og ved Rensningen af Augias's Stald rympe Muserne Næsen« — nej:

»Naar Poges Ryg er Snekkeskal
og Plektrret Birkeferle,
saa bliver i Poeters Tal
man aldrig nogen Perle.«

Wilsters — man fristes næsten til at kalde det — Lede ved Sorø voksede i de første Aar betydeligt, — i hans Breve er det et stadigt tilbagevendende Tema. Han følte sig ofte deprimeret, og dertil medvirker utvivlsomt hans daarlige Helbred, som med Aarene forværredes og bevirkede hans altfor tidlige Død.

Det er imidlertid en given Ting, at Wilster efterhaanden kom til baade at holde af og føle sig hjemme i Sorø, og man tager næppe Fejl, naar man sætter dette i Forbindelse med hans Forlovelse (i Aug. 1826) — og senere Giftermaal med Kusinen *Charlotte Wilster*. Det er sikkert ikke blot en Følelse, man nu faar ved at læse hans Breve fra denne og den følgende Tid, thi ogsaa hans samtidige mærkede Forandringen. Wilsters elskelige Kollega, *Daugaard*, som satte stor Pris paa ham, skrev i et Brev kort efter Forlovelsen: »Denne gode Ven har faaet et ganske andet Humeur, siden han er blevet forlovet. Han er nu meget lykkelig« — og i et senere Brev: »Wilsters Kjæreste er nu kommen til Slagelse. Det frister ham endnu hyppigere end hidtil til Slagelsesrejser, men det gør ham ogsaa usigelig lykkelig, og han trænger til Opmuntring, da hans Helbred endnu bestandig er mindre godt.«

Blandt de mange Breve, Wilster skrev til Fætteren og Svogeren — den senere General *Ernst Wilster*, og som af Christian Wilters Datter *Mariane* er skænkede til Sorø Akademi, finder man nogle enkelte — 4 i det hele — skrevne til *Lolo* i Forlovelsestiden. Det er disse Breve, der nedenfor skal gengives — de to her, de to andre i et følgende Nummer af Soraner-Bladet.

1.

Sorøe, 6. Septbr. 1826.

Nummer 1 af min *Lolos* Breve er nu da i mine Hænder. Kjære Forgjænger for de ugentlige Brevduer, der skulle bringe mig min Elskedes ømme og skønne Tanker! vær mig velkommen, og vær inderlig takket for hvert kjærligt Ord, Du talte til mig fra det Fjernel! Hvor skal jeg nu gjemme Dig, naar Du atter og atter er kysset og læst? jeg har ingen stadselig Secretair med kunstige forborgne Helligdomme, jeg har kun en simpel Egetræs gammel Skuffe, hvori mine Favoritdigte ligge, og blandt disse skal Du og Dine Efterfølgere have Deres Plads; mine Skatte maa være samlede paa eet Sted. Graadig aabnede jeg Dit Brev, søde *Lolo!* og mærkede først bagefter, at det var forsejlet med den *Guldfeldske* Ring, der nu bruges til andet, end til at vanzire *Lolos* Haand. Det glæder mig inderlig, at Du har forment den Roes af Tante *Emilie*, at være en munter lille fornuftig Pige; at Du de første Dage efter Afskeden var lidt syg om Hjerte og lidt bleg om Næb, at Skilsmissen og den pludselige Forandring maatte virke dybt paa en ømtfølelse Skabning, det indseer Ingen bedre, end den, der er forvissat om Din Kjærlighed, og som ikke skammer sig ved de Taarer, han har fældet i vee-modige Øieblikke i sin Eensomhed, en Eensomhed, der fordum var en tom og ligeegyldig Tilstand, men som nu forskjønes af de gode Aander: Vished og Haab, kjære Minder og søde Drømme. Troe mig, min Engel! Kjærligheden behøver intet Bededagsansigt og forgrædte Øine, den maa smile glad og tilfreds med den Verden, som kun Hypochondristen finder forkeert og daarlig, den maa vise sig taknemlig mod Forsynet, fordi den var saa lykkelig at møde sympathiserende Følelser, den maa styrke og oplive til Livets Sysler og Besværligheder, men den maa ikke græde, ikke klynke; kun i enkelte Øieblikke maa en Taare bæve i dens Øie, naar Længsel og hellige Følelser henrive Sjelen; slige Øieblikke ere jo Hjertets bedste, de ere poetiske, himmelske. O søde *Lolo!* det er en svag Skildring, jeg her giver, men der er dog sikkert noget Sandt i den, og det vil være mig et Beviis paa Din Kjærlighed, at Du med Lyst deeltager i de Glæder, der ere Din Alder kjære, og paa hvilke Du i det mindste hidtil satte ikke ringe Priis; dybere Følelse og Munterhed kunne jo godt huses i det samme Bryst; at Trofastheden skulde være forpligtet til at see suurt til alle Andre, kan jeg ikke faae i mit Hoved; jeg har aldrig hørt til det virkelig store Partie, der vil bevise, at enhver ung Pige enten er koket eller snærpet, jeg har lykkeligviis fundet Adskillige, der havde Aand og Sands nok til at holde en skøn Middelvei. —

I disse Dage har det ofte suset for mine Øren; om det nu er kommen af Svindel, eller deraf, at Du ofte har nævnt mit Navn og talt om mig, veed jeg ikke. I dette Kapitel vil jeg dog hellere følge Overtroen. Hils den lille *Naki* ret meget fra mig. Jeg misunder Dig næsten en saadan Veninde. Her er jo ikke en Eneste, med hvem jeg kan tale om *Lolo Thomsen* er jo den Eneste, der har set Dig, men om han end havde talt med Dig

og lært Dig at kjende, saa er han jo for gammel og for meget Pebersvend, til enten at sige mig Ord, som mit Øre gjerne gad høre, eller til med Deeltagelse at opfangne mine Udbrud af Hjertets Følelser. Den gode *Daugaard*, som hilser Dig ret meget, har kun seet et flygtigt Glimt af Dig, da Du allerede sad paa Vognen for at kjøre bort den 7. Junii; og desuden er han for philisteragtig til at man kan tale med ham om slige Materier; han er en inderlig god, skikkelig og tjenstagtig Ven, men i Grunden er der ikke Aand skabt i ham. Igaar Aftes viste jeg *Kaalund* mine Smaadigte fra de senere Dage, mine Herzenergieszungen an *Lolo*. Den gjenfundne Hyttevisen læste han tre Gange høit, og skjøndt hans Udtale er jydsk og han læsper, glædede jeg mig ret inderligt over den Følelse og den Begeistring, hvormed han declamerede dem. Det glæder jo altid en Poet, at Andre opfatte hans Digt saaledes som han har skrevet det, og dobbelt, naar dette Digt er ret kommen fra Aand og Hjerte; det er ingen forfængelig Glæde; det er ikke som Digter, det er som Menneske, at jeg velsigner den Stund, der indgav mig dette Digt. Ogsaa Hyttevisen læste han, og gjorde Dig mange Complimenter for Din Haandskrift, mig nogle for et Par af Versene. *Daugaard* har requireret Afskrift af et Par af disse Digte, for at sende dem til lille *Trine*, der tilligemed en norsk Cousine, som for Tiden er i Besøg i *Randers*, ere saa høflige at læse mine Vers med naadige Øine. . . .

Lige siden min Hjemkomst har jeg havt saa meget at bestille med at modtage Elever, examinere, forfatte Tabeller og Lister, flytte og ordne mine Bøger, at jeg næsten hverken har vidst ud eller ind. Jeg har ikke engang havt Fred til at gjøre et Løb over til *Ingemann*, der dog strax efter min Hjemkomst kom hen for at gratulere mig. Torsdag Eftermiddag trampede det i Gangen, man banker paa, og ind træder den gratulerende *Fogtmann*, der altid er høit travende, naar han har forberedt sig paa ret at sige noget Fyndigt, — med de Ord: De har virkelig øvet en skøn og kjæk Bedrift. — Skjøn, svarede jeg, deri har De Ret, kjæk? det veed jeg ikke. — Derpaa maatte jeg da døie en forskrækkelig lang Sludder om Vigtigheden af et saadant Skridt, om Forsigtighed i Valg, om Inclinations og Fornuftpartier og hvad andet saadanne grønlandske Hjerter altid føre i Munden. Der hører virkelig Taalmodighed til at døie saadanne Taler, især naar de holdes med Salvelse. Paa anden Haand har jeg faaet Hilsen og Lykønskning fra nogle af *Sorø* Damer. Fru *Hjort* og Frøken *Petronelle* have væddet en Flaske om jeg er 28 eller 30 Aar, at sige, det er da en Flaske Eau de Cologne; hvad det nu kan interessere dem? — Da jeg talte med hans Mærkværdighed Lector *Hjort*, sagde han: Deres Kjæreste er en Pige af megen Smag. — Hvoraf slutter De det? dog vel næppe deraf, at hun kan lide dette blege Skolemester-Ansigt! — Gud bevares! hvad skal man nu svare paa et saadant Spørgsmaal, det er rigtig mærkværdigt, ja — — — ah; nei, jeg mener, at der en En, som har fortalt mig, at hun gjorde ham Complimenter, fordi han sad saa smukt til Hest, og det gjør han virkelig ogsaa, ja — ah, det er rigtig mærkværdigt.

I Løverdags flyttede jeg herop; her er rigtignok endnu nogen Lugt af Maling og Kalk, og mine byrdefulde Forretninger i denne Inspectionsuge accompagneres af Snedkeres, Muurfolks og Brolæggeres Dundren og Støien.

Lidt Svindel har jeg, det er sandt,
Og her er mange Ting, som pine,
Men jeg gad seet paa den, som fandt
Hos mig den mindste sure Mine.

Du vil vide Besked om mine nye Værelser; jeg vil blot fortælle Dig, at de vende mod Østen, mod den oppaaende Sol, ligesom mit Livs Vinduer, det er mig et skjønt Varsel, min *Lolo*! Med denne Post skriver jeg ogsaa til *Ernst*; han skal ikke sige, at jeg negliger ham. I hans Brev vil Du finde mere om mit nye Løscalc, i hvilket jeg endnu ikke er ret hjemme, jeg er endnu noget forstumlet og forvirret; jeg har haft overdrevent meget at bestille. — Og nu Lev vel min Engel! alle gode Aander omsvæve og beskjerme Dig! Tusinde Kys og Hilsener

fra Din *Christian*.

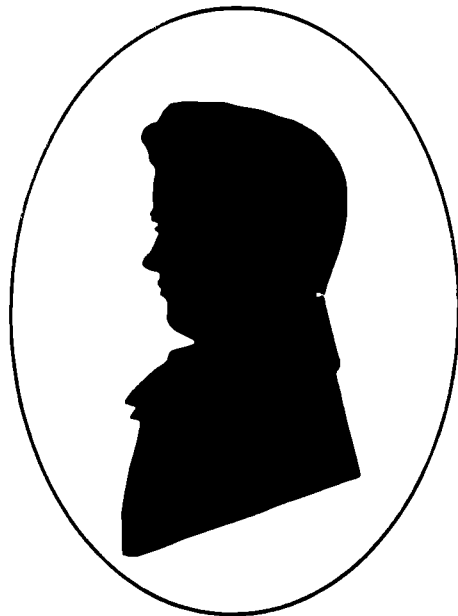
2.

[Onsdag d. 27. Septbr. 1826].

Saa er nu da min lille *Lolo* bleven malet, saa har jeg da nu i min Eensomhel et andet Billede af hende, end det, der saa levende staaer præget i mit Indre. Det var en herlig Idee af *Lolo*! lad mig takke Dig tusinde Gange derfor! Indbildningskraften være nok saa levende, saa er dog det Skyggebillede, den maler os, langt fra ikke saa talende, saa udtryksfuldt, som et med en Kunstnerpensel udført Billede, der seer saa venligt, saa betydende paa os, som om det vilde tale med os; det bringer den Fraværende langt nærmere til os. I gamle Dage sværmede jeg for saadanne Portraiter; har Du nogen Erindring tilbage om det forresten mislykkede Eventyr *Nanine*, som jeg forelæste Eder, dengang *Lolo* var et lille Puds, saa vil Du mindes, at *Nanines* Portrait spiller en vigtig Rolle i samme, omsvæver hendes Elskede som en Skytsaand, og leder ham til Salighed. Disse poetiske Drømme fra min første Ungdom gaae nu igjen i mit virkelige Liv, men i tydeligere livfuldere Gestalter; nu har jeg funden den *Nanine*, hvis Englebillede jeg fordom udkastede med uøvet Haand, men nu har hun skiftet Navn og hedder *Lolo*, og nu har jeg ogsaa hendes Billede, og som en Skytsaand skal det ledsage mig og føre mig paa Dydens og Sandhedens Vei. Du har Ret, min Unge! Det maa ikke hænge paa Væggen; nei det skal ligge i Skuffen ved Siden af *Lolos* Breve, og naar jeg saa sidder ved mit Chatol og skriver Breve til Dig eller Digte, saa vil jeg stille det op foran mig, at Du kan see mig lige i Øinene, og lokke gode og skønne Tanker ud af mit Hjerte; Vers maa sagtens lykkes, naar Sanggudinden er nær. Du spørger mig, hvordan jeg finder Portraitet. Den Maler vilde vel vanskelig findes, der ganske kunde tilfredsstille mine maaskee ubillige Fordringer; Ansigtet er nok lidt for gammelt, Øret lidt for stort, men det vigtigste er der, Udtrykket og Lineamenterne ere vel trufne. Lidt for alvorlig seer *Lolo* ud, men det er nok Tilfældet med alle Portraiter, en Følge af, at det ikke er morsomt at sidde Model, Behandlingen er fiin og deilig. Endnu engang tusinde Tak for din Gave, det er den kjæreste Du kunde have givet Geburtsdagsbarnet, der saa barnlig glæder sig ved hvert Øieblik at tage det frem og see paa det.

Hvor det dog er en ganske anderledes Geburtsdag iaar, end i de senere Aar. For 2 Aar siden skrev jeg paa denne Dag et Digt med Gift og Galde om Livet i Sorøe; hvad jeg tog mig for ifjor, husker jeg ikke, ventelig har det været en aldeles ligegyldig Dag, siden

intet Spor er bleven tilbage. Saameget veed jeg blot, at min eneste Glæde var Tanken om, at jeg nu Gudskelov havde faaet Has paa et af de kjedsommelige Aar, jeg er fordømt til at drive her om i Verden i. Men Gud være lovet, iaar er alle disse Spøgelser af Tanker forjagne, der er hverken Regn eller Slud i min Sjæl, der er Solskin og Fuglesang. Det er en Lyst at leve, naar man er knyttet med skønne Baand til Jord og Himmel, og det er denne glade Følelse, som gjør min Fødselsdag til en Høitidsdag for mig; nu maa jeg ordentlig lee af min gamle Tanke, at 27 Septbr 1797 var en Tycho Brahes Dag, der kun bragte Sorg og Kummer til Verden. Og Du min elskede *Lolo*, og I Kjære der hjemme! ikke sandt, det er ogsaa en Høitidsdag for Eder! den hellig-

Christian Wilster.

holdes stille og roligt; Tale og Tanker beskæftige sig med den Fraværende, hvis Aand er hos Eder og nedbeder al Himlens Velsignelse over den søde *Lolo*, over de dyrebare Forældre, der elske hende saa inderligt, og over de kjære Sødskende, der ere hende en oprigtig Søster, en trofast Broder! Jeg hilser dem med al den Sønlighed og Broderlighed, de altid have fortjent af mig. Tak dem for den Glæde, de skaffede Geburtsdagsbarnet. Paa Søndag skriver jeg til *Ernst*.

Søde *Lolo*! Tak for Dit kjærlige Brev, det glædede mig usigeligt. . . . Jeg vidste nok, at *Barnets* Drømme vilde blive godt optaget af Dig, og det er kjønt, at Du meddeler dem til Dine Veninder. . . .

Jeg lovede sidst paa Lykke og Fromme et poetisk Anhang til nærværende Brev; for et Par Dage siden lavede jeg hosfølgende Nattergalesang, der maaske er bedre, men tillige mindre effektiv end hvad jeg sidst sendte *Lolo*; hvad man skriver som sin egen personlige Følelse har i Almindelighed en stærkere Kolorit, end hvad der fremtræder som aldeles uafhængigt af den Person, der har frembragt det. Dog haaber jeg, at *Lolo* vil synes godt om den, den er blid og melodisk. Find det ikke underligt, at jeg synger en Foraarssang om Efteraaret; naar hele Sjelen er i en blomstrende, udspringende Tilstand, saa opstaae ingen af de melankolske Tanker, hvortil det faldende Løv giver saa megen An-

ledning. — A propos søde *Lolo!* har Aftenstjernen ikke bragt Dig en Hilsen? nu, saa vent til mit næste Brev kommer, saa skal et lille Digt forklare Dig hvad jeg mener; jeg maa holde til Raade med mine Vers, og kun sende *Lolo* et Digt af Gangen, thi jeg kan ikke haabe, at mine mange Forretninger ville unde mig hyppige poetiske Øieblikke. — Et Par Linier af *Nattergalen* staae i *Nanine*, men Behandlingen var saamat, at jeg blot benyttede den gamle Idee, og lavede deraf et nyt Digt. Da jeg viste den til *Ingemann*, sagde han: Alt Godt og Skjønt strømmer jo nu ret ned til Dem. En saadan Dom af en Sagkyndig maa jo være ligesaa kjær som smigrende, men jeg kjender Domme, der ere tusinde Gange kjærere, der glæde lige til Sjælen, og ikke smigre. Af saadanne har *Lolo* afsagt flere. —

Torsdag 28. Septbr. [1826]

Hvorledes jeg tilbragte den øvrige Deel af Gaarsdagen, spørger Du med Utaalmodighed. *Charmant*, min Engel! Det var en herlig Dag. Paa en fattig Oxesteg og en Smule Kage havde jeg indbudet *Ingemann*, *Thomsen*, *Friis*, *Daugaard*, *Kaalund* og *Wegener*. *Harder* kunde desværre ikke komme, han var engageret til *Stemanns*. Der vankede ingen Kortspil, men en fortræffelig livlig og venskabelig Passiar. Der flød rigelig Viin og Skaalerne vare mange, ligefra Geburtsdagsbarnets og Portraitet til Kancelliraaden og hans Datter. *Daugaard* blev meget oprømt ved lille *Trines* Skaal, og saa overgivet, at han proponerede en Skaal for Fru *Ingemanns* Æsel. Du kan troe, han var pudsigt; ellers er han saa sindig og lægger hvert Ord paa Vægtskaalen, men der var ikke Spor af Philistervæsenet tilbage. Kl. 11 kom *Harder* fra *Stemanns*, bragte mig mange Hilsener og Lykønskninger fra de gode Frøkener, med hvem han havde drukket min Skaal. Han sagde til Frøken *Petronelle*, at hun kunde gjøre mig en kjær Foræring ved at give mig Musiken til de Smaadigte af *Bøgetræet*, som hun har sat Melodie til. Dette lovede hun, og naar jeg nu faaer Noderne, saa sender jeg dem til *Lolo*, saa lader Du gaa Bud til *Louise Kopens* og da jeg veed, at hun ellers componerer smukt, saa haaber jeg, at det vil glæde *Lolo* at høre *Christians* Vers synges; det er faae af mine Digte, der ere komne til den Ære og Værdighed.

Og nu Farvel min elskede *Lolo*. Endnu engang mit Hjertes inderligste Tak for Dit Brev og Din Gave. Siig *Line* og *Ernst*, at dersom jeg ikke bliver mit Forsæt troe, at indskrænke Theedrikning og Tobaksrygning, saa ere deres kjære Foræringer Skyld deri. Hils ogsaa Dine Forældre ret meget, Din Faders Tandpine er ventelig forbi, siden Du ikke omtaler den. — Om min Afhandling og om Reenskrivningen af mine Digte har jeg adskilligt at fortælle, men det maa blive til næste Gang. I Formiddags kom Øvrigheden ind til mig med smiskende Ansigt, fortalte mig, at der i Aften efter gammel Skik blev tracteret med Mikkelsgaas, at det var første Gilde i det nye Academie, og om jeg ikke kunde be-gejstres deraf til at skrive en lille Sang, det vilde være saa behageligt. Tænk Dig, *Lolo!* hvilken Anmodning! *Christian* skulde be-gejstres af en Gaasesteg til at skrive Sange! Den Mand maa enten være fjoget, eller have lavere Tanker om mig, end Krigsraad *Schjøtt* og hans Følgesvend Apothekeren. Du begriber, at Ansøgnin-

gen blev afslaet, og det just ikke paa den høfligste Maneer, men jeg fandt hans Anmodning indignerende, og en lille Smule Galde er der dog i

Din *Christian*.

NOGLE OPLYSNINGER

Indledningen.

Christian Wilsters Forældre og Søkende:

Carl Heinrich de Wilster (1772—1837) Højesteretsadvokat, gift m. *Anna Juul Winde* (f. 1770). Da C. H. de Wilster forlod Hustru og Fædreland med en smuk Englænderinde, efter at have tilvendt sig nogle ham betroede Penge, giftede Hustruen sig 1810 med Hospitalsforstander i Slagelse, Kancelliraad *Rasmus Palludan* (1775—1834); i dette Ægteskab var der en Datter. Børnene af hendes 1. Ægteskab var: ¹⁾ *August*, Herredsfoged i Lejre, entl. 1835, død 1872 i Roskilde; ²⁾ *Christian Frederik Emil* (1797—1840), Lektor i Sorø; ³⁾ *Ludvig* (1799—1833), Kaptajn.

Charlotte Ketty Wilsters Forældre og Søkende:

Chr. Wilsters yngste Farbroder, Oberst *Carl Frederik de Wilster* (1779—1852), gift med *Dorothea Fugleberg* († 1842.) Børn: ¹⁾ *Charlotte Ketty* (1806—93), gift med Chr Wilster; ²⁾ *Ernst Henrik Claude* (1808—1881), komm. General i Jylland og Fyn til 1877; ³⁾ »*Line*« (af og til benævnt »*Paalide*« lig« i Brevene).

Christian og *Charlotte Wilster* blev gift d. 15. Aug. 1829; deres Børn var:

¹⁾ *Frederik Rasmus Bernhard W.* (1831—65), Læge ved Sorø Akademi, gift med *Christiane Ernestine Frederikke Bojesen* (1836—1911); deres eneste Son *Christian*, f. 1865, døde allerede i 1892 som den sidste mandlige Bærer af Navnet; ²⁾ *Julie Dorothea Caroline* (1834—1900); ³⁾ *Emilie Mariane Charlotte* (1837—1900).

Om Akademiets Lærere, der omtales i Brevene, Adjunkterne *Daugaard*, *Kaalund*, *Wegener*, Lektorerne *Fogtmann*, *Hjort*, *Ingemann*, Tegnelærer *Harder* samt Bygningskonduktør *F. F. Friis*, findes Oplysninger i *H. G. Oltriks* Oversigt over Lærerstanden ved Sorø Akademi og dets Skoler 1822—1922. Gymnastiklærer *J. C. Thomsen* (se steds.) kendte Wilster muligvis allerede fra sin egen Skoletid i det Schouboeske Institut. *Daugaard*, forlovet med *Trine Kruuse*, og *Harder* kendte han fra sit Ophold som Huslærer paa Gisselfeldt.

1. Brev.

»Hyttedigte« og »Den gjenfundne Hyttedigte«, trykt i Digtninger 1827. — At *Fogtmann* kalder Wilsters Forlovelse en »kkek Bedrift«, forstaar man, naar man læser, hvad han beretter om egne Vanskeligheder paa dette Punkt i lange Breve til *Peder Hjort* (se Breve til P. Hjort II, S. 144 o. fl. a. Steder); han giftede sig først »efter flersidig Gransken og Grublen over Familieliv og Menneskepligt«, skriver *Hjort*. — *Petronelle*, Amtmand *Stemanns* Datter (1804—39), senere gift med Kmh. Brun de Neergaard. — *Wilster* flyttede (i August 1826) op paa Akademiets nye Hovedbygning fra sin Bolig i Regensen paa Torvet.

2. Brev.

Barnets Drømme, *Nattergalesang*, *Til Aftenstjernen*, trykt i Digtninger 1927. — *Nanine*, en vistnok ufuldendt Novelle (omtalt allerede 1818 i Breve til N. C. L. Abrahams). Kancelliraaden, hvis Skaal de drikker, er Wilsters Stedfader *Palludan* i Slagelse. — Fru

Ingemanns Æsel har mer end en Gang givet Anledning til Morskab; ^{29/3} 1832 skriver Wilster til Fætteren: »Hos Ingemanns er Alt som sædvanligt, dog med een lille Forskjel:

Det Æsel, som i fordums Tid
Den Ære nød at bære Fruen,
Er nu som Ganger invalid
Og staaer Model i Malerstuen

nemlig til et Stykke, som skal forestille Flugten til Ægypten . . .«. — »Bøgetræet, en idyllisk Fortælling«, er skrevet 1818, trykt i Digtninger 1827. — Renskrivningen af Digtene, nemlig til Udgiven af den 1. Samling 1827. — Øvrigheden, c: Direktor Tauber. Ogsaa Aaret forud havde man plaget Wilster for en Sang i samme Anledning. Wilster skriver indigneret til Fætteren ^{1/10} 1826: »Lolo har ventelig meddelt Dig Historien om [Musiklærer] Pedersen, samt om Directoren, der troede, at jeg kunde begeistres af Gaasesteg til at lave en Sang. Gud veed hvad Idee et saadant Menneske gjør sig om at digte. Han har ventelig hørt tale om, at Kjær-

lighed frembringer Poesie, i det mindste yttrede han i Anledning af en Sang til Indvielsen, at en forlovet sagtens maatte kunne skrive Vers. Paa disse hans Yttringer havde jeg Lyst til at svare ham som følger:

Om Maane og om Stjerne,
Om Nattergalens Slag,
Jeg synger hjertens gjerne,
Det er en anden Sag;
Men syng, for man slagted
En Gaas, og stegte den,
Saavidt har jeg ei bragt'et
I Poesie, min Ven! —«

— Krigsraad Niels Fred. Schiøtt (1788—1840), Ejer af »Postgaarden« i Slagelse. — Apothekeren er formentlig den Slagelse Apoteker Friedrich Zeise (1754—1836) eller dennes Efterfølger og Svigersøn Christian Hendrik Knudsen.

[Sluttes].

SORØ AKADEMIS KIRKER

Nogle økonomiske betragtninger ved underdirektør Louis E. Grandjean.

Mens forslaget fra 4de hovedrevisorat om at skille Sorø Akademi af med sine skove — og jordegods vel — nu forhaabentlig er stillet i bero, har rigsdagen ved sin vedtagelse af finansloven 1934/35 (se textanm. 6 til § 24) bemyndiget finansministeren til at iværksætte afløsningen af statens forpligtelser overfor de staten tilhørende kirker bl. a. Sorø Akademis 15 kirker: Slagelille, Bjernede, Stenmagle, Stenlille, Nidløse, Tersløse, Skellebjerg, Stillinge, Fjenneslev, Gyrstinge, Munkebjergby, Havrebjerg, Flinterup, Nordrup og Sønderup, mens Sorø kirke agtes bevaret i overensstemmelse med

et derom stillet forslag i den betænkning, der er afgivet af »Udvalget angående Statens Kirkers Overgang til Selveje«. Om Sorø Kirke hedder det i betænkningen, at den ved sin historie og sin arkitektur indtager en særstilling som et fremragende kulturhistorisk monument, hvorfor udvalget er enig med undervisningsministeriet i, at kirken også fremtidig bør forblive under Sorø Akademis bestyrelse. Dette anerkendelsesværdige standpunkt vil der blive anledning til at komme tilbage til.

Grundlaget for den kommende afløsning findes i efterstående tabel:

Kirkens Navn	I.				II.				III.		IV.		
	Beregnet Kap.behov (Posterne I+II+III)		Kirkens Egenkap.+ kapitaliserede Indt.		Kapitalbeløb som afgives til Kirkerne Uden Tiendekap. ydes til Aflev. i synsforsvarl. Stand		Tiendekapital i alt		Af Tiendekap. forbliver hos St.				
	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.			
Slagelille	29.900	...	1255	...	28.645	...	—	...	29.900	...	33.547,25	...	4.902,25
Bjernede	26.950	...	1150	...	25.800	...	—	...	26.950	...	42.919	...	17.119
Stenmagle	34.150	...	2560	...	31.590	...	—	...	34.150	...	53.520	...	21.930
Stenlille	26.760	...	1450	...	25.310	...	—	...	26.760	...	34.681,25	...	9.371,25
Nidløse	30.500	...	1719	...	28.781	...	—	...	30.500	...	37.488,75	...	8.707,75
Tersløse	36.150	...	1650	...	34.500	...	—	...	36.150	...	43.284,41	...	8.784,41
Skellebjerg	21.150	...	1180	...	19.259	...	711	...	21.150	...	19.259	...	÷ 711
Stillinge	30.900	...	2388	...	28.512	...	—	...	30.900	...	91.715,25	...	63.203,25
Fjenneslev	33.500	...	1920	...	31.580	...	—	...	33.500	...	35.465	...	3.885
Gyrstinge	29.550	...	1595	...	27.955	...	—	...	29.550	...	38.188,25	...	10.233,25
Munkebjergby	27.800	...	1868	...	25.932	...	—	...	27.800	...	47.762	...	21.830
Havrebjerg	24.100	...	1350	...	22.750	...	—	...	24.100	...	38.009,75	...	15.259,75
Flinterup	24.250	...	1220	...	23.030	...	—	...	24.250	...	25.539,50	...	2.509,50
Nordrup	28.500	...	1935	...	24.468,31	...	1000	...	27.403,31	...	24.468,31	...	÷ 1.000
Sønderup	23.000	...	1114	...	21.886	...	—	...	23.000	...	26.932	...	5.046
Ialt	427.160	...	24.354	...	399.998,31	...	1711	...	426.063,31	...	592.779,72	...	191.070,41

Til forståelse af tabellen tjener følgende:
Hver enkelt kirkes kapitalbehov er opgjort ved sammenlægning af 3 poster:

Post I. Kapitalisering af kirkens årlige udgifter til ordinær drift og vedligeholdelse beregnet i gennemsnit over 10 år. Kapitaliseringen er beregnet efter en rente af 4%.

Post II. Midler til større reparationer og istandsættelser, som må ske i en nær fremtid.

Post III. Garantikapital for hovedreparationer, som ligger længere ud i fremtiden, så at opsparing af garantikapitalens renter kan ventes at dække disse.

I tabellens rubrum III er kirkernes tiendekapital opgivet.

Denne består praktisk talt af tiendebanksobligationer til 4 % p. a. men også af noget jord m. m. Af rubrum II vil det ses, hvad man agter at afgive til kirkerne, og af rubrum IV ser man, hvad Sorø Akademi (ikke staten, som der står i kolonnen!) får lov til at beholde. Når Sorø Akademi altså for disse 15 kirker får lov at beholde Kr. 191.070,41, vil det med andre ord sige, at disse kirker tilsammen i de sidste 10 år gennemsnitlig har givet Kr. 7.642,82 i overskud (beregnet efter 4 % p. a.). Ved afløsningen opnår Sorø Akademi den sikkerhed fremdeles at kunne regne med denne faste årlige fortjeneste, mens kirkerne må løbe risikoen for at deres budget ikke kan holde.

Mens Akademiet hidtil har ejet en tiendekapital på Kr. 592.779,72, må det nu afgive en formue på Kr. 426.063,31 mod at slippe for sine forpligtelser, men *ingen disponibel kapital kommer således ikke frem ved afløsningen*, tværtimod formindskes Akademiets formue samtidig med at visse dertil svarende forpligtelser bortfalder.

Selv om disse kirker afløses under et højt prisniveau, således, at der tilsyneladende tillægges dem større kapitaler, end de vilde have fået, om de, som de fleste andre kirker, var blevet afløst på et meget tidligere tidspunkt, må man ikke glemme, at kirkerne får papirkapital (1/2 delen af guldkapitalen), og at Sorø Akademi derfor slipper ud af risikoen for pengenes stadig synkende værdi og for risikoen ved rentesænkning, mens vedligeholdelse og drift af 15 kirker jo eventuelt vil koste det samme eller måske endog blive dyrere!

Ud fra økonomiske synspunkter er der derfor intet at sige til denne afløsning, som for Akademiet nærmest må anses for en fordel. Skulde man gennemføre de økonomiske synspunkter med hensyn til Sorø Kirke, vilde man sikkert ikke ønske nogen afløsning, thi forholdet er her så uheldigt, at Akademiet har et årligt tab på Kr. 11.314,—, så at afløsning af Sorø kirke alene vilde betyde, at det skulde afgive en kapital på ca. 1/4 million kroner. Kirken var en integrerende del af klostret og har derfor aldrig haft tiendeindtægter, men har været opretholdt af klostergodsets indtægter.

En hel anden ting er det, at Akademiet overfor kirken i Sorø slet ikke kan anlægge økonomiske synspunkter, thi Akademiet har *moralske forpligtelser* overfor den gamle klosterkirke, hvis gods Akademiet nu ejer.

Økonomiske synspunkter burde efter min ringe formening heller ikke anlægges overfor kirkerne i Bjernede og Fjenneslevlille, som indtager en lignende særstilling som Sorø kirke.

I sit Værk Sorø Akademis Landsbykirker og Klosterporten i Sorø, Kbhvn. 1896, skrev I. B. Löffler meget rammende: »Tre af de her beskrevne bygninger — kirkerne i Bjernede og Fjenneslevlille samt klosterporten i Sorø — høre, som bekjendt, til vore ejendommeligste monumenter fra den ældre middelalder«. Deres historiske tilknytning til Sorø Akademi og deres nære beliggenhed gør det også ønskeligt, at de forbliver i Akademiets eje.

Noget lignende kan siges at gøre sig gældende med hensyn til Tersløse kirke. Staten har aldrig under sin administration af Sorø Akademi taget synderligt hensyn til Holbergs testamentariske bestemmelser, og der var måske derfor grund til også her at fremhæve, at selve baroniet Holbergs kirke burde bevares for Sorø Akademi eller i nødsfald under Tersløsegård, hvis jord

støder lige op til kirkegården, og som kunde administrere kirken uden væsentlig besvær, når blot den kirke tillagte kapital ikke blev for ringe eller Akademiet garanterede for eventuelt underskud. Den har hidtil givet overskud, jfr. tabellen.

På den måde hvormed afløsningsudvalget motiverer, at Sorø kirke bør forblive under Sorø Akademi, har det i virkeligheden samtidig sagt god for, at Bjernede, Fjenneslev og Tersløse kirker bør bevares for Sorø ud fra ganske de samme historiske, arkitektoniske og moralske grunde.

Samtlige menighedsråd og sognepræster ved kirkerne under Sorø Akademi har tilstillet undervisningsministeren en petition, hvori det hedder:

»Vi har været tilfredse med den Tilstand, Akademiet har holdt vore Kirker i gennem Aarene. De nødvendige Reparationer og Fornyetser er blevet udført, og der er taget det tilbørlige Hensyn til Kirkernes Arkitektur. Vi anser det for en stor Værdi, at der har været et sagligt, forstaaende Syn, og det vil være vanskeligt for vore Menigheder efter en Overdragelse at erstatte dette Syn. Ligeledes vil vi betone, at en Overtagelse af Kirkerne nu vil give vore Menigheder en haard økonomisk Belastning, som vi vanskeligt kan bære. Derfor tillader vi os ærbødigt at anmode det høje Undervisningsministerium om, at Forholdene ikke maa blive ændrede.«

Det er naturligvis rigtigt, at de selvejende kirker eventuelt må belaste menighederne mere end hidtil, thi ud over renterne af de kirkerne tillagte kapitaler har de kun indtægter ved visse ydelser og ved klokkeringning, opsætning af monumenter og gitre og ved salg og fornyelse af gravsteder. Slår renterne ikke til, må de andre ydelser forhøjes — hvad loven af 30. juni 1922 giver hjemmel til for selvejende kirker — og dette går altså ud over menigheden.

Der er imidlertid noget tiltalende i, at menighederne selv ejer deres kirker, og kun hvor ganske særlige forhold gør det ønskeligt, bør ejendomsretten ligge udenfor menigheden. Sådanne særlige forhold har man altså fundet foreliggende for Sorø kirke, men desværre ikke for Bjernede, Fjenneslevlille og Tersløse. Afløsningsudvalget har dog haft disse særlige forhold for øje, idet det i betænkningen hedder:

»Til foranstaaende kommer, at fordi disse Kirker overgaar til Selveje, ophæves dog ikke hermed det offentliges Kontrol og Tilsyn med dem, idet der i den gældende Tilsynslov er optaget Bestemmelser om, at der altid forud for Ombygninger eller Forandringer ved Kirkebygningerne eller deres Tilbehør skal ske Hensendelse til Kirkeministeriet herom, ligesom Loven indeholder meget detaljerede Forskrifter om Kirkernes Vedligeholdelse og Behandling. Ministeriet paaser da ved sine Konsulenter — de kgl. Bygningsinspektører og andre, eventuelt Nationalmuseet —, at der saavel tages tilbørligt Hensyn til Bygningernes og Inventarets historiske Værdi som til dettes Tjenlighed til gudstjenstlig Brug. Herudover er fastsat Regler for aarlige Syn og for Provstesynt hvert 3. Aar ved Kirkerne, hvortil kommer, at Kirkeministeriet kan bestemme, at særlig vigtige Kirkebygninger henlægges under særlige Kirkesyn, bestaaende af 3 af Ministeriet udmeldte Mænd med særlig arkitektonisk og arkæologisk Sagkundskab. *Udvalget vil da ogsaa anse det for rettest, at nogle af de behandlede Kirker bør henlægges under dette særlige*

Kirkesyn,¹ der efter Kirkeministeriets Bestemmelse skal afholde Syn enten hvert Aar eller med visse Aars Mellemrum.«

Det er et åbent spørgsmål, om kirkesynet vil værne om disse kirker med større pietet og interesse end Sorø Akademi, hvortil kirkerne længe har været knyttet og, som det fremgår af menighedsrådenes petition, på tilfredsstillende måde, idet Akademiet har udøvet »et sagligt, forstående syn.«

Jo mere man fravrister Sorø Akademi af dets reale værdier og historiske bygninger, des mere nedbryder man forestillingen om Sorø Akademi som en nedarvet ukrænkelig institution. Alene af denne grund må man ønske, at der i det nu foreliggende afløsningsspørgsmål fares frem med både lempe og kulturel forståelse.

Før bør man bortskære det urimelige årlige tilskud til realskolerne paa 100.000 Kr. af Sorø Akademis midler, end man bør skride til en fuldstændig kirkeafløsning, som i sig rummer blot ringe økonomisk interesse for Akademiet, hvad de her fremdragne tal vidner om.

Bjernede Kirke.

ET DØDSFALD

En lovende ung Soraner, 1. Fuldmægtig paa Kriminaldommer-Kontoret i Aalborg *Victor Frederiksen* er Natten mellem den 13. og 14. Juli afgaaet ved Døden i sit Hjem i Aalborg under Omstændigheder, som maa fremkalde den dybeste Medlidenhed hos alle, ikke mindst hos hans gamle Skolekammerater og Venner.

Victor Hjalmar Peter Frederiksen blev født den 11. Januar 1898 i Sorø, hvor hans Fader, nu pens. Overbanemester af 1. Grad ved Statsbanerne V. H. Chr. Frederiksen i Fredericia, i Oktober 1894 var blevet an-

¹ fremhævet her.

sat i en 4-årig Periode som Assistent hos Gymnastiklæreren ved Sorø Skole. *Victor Frederiksen* kom ind i Gymnasiet i 1914 og blev i 1916 Student af den klas-

Dommerfuldmægtig Victor Frederiksen.

siske Retning; i 1923 fik han juridisk Embedseksamen og blev samme Aar ansat som Fuldmægtig hos Kriminaldommeren i Aalborg, hvor han siden har gjort Tjeneste. Da 1. Fuldmægtigen paa Kontoret, *Keiser-Nielsen*, for nogle Maaneder siden blev beskikket til Dommer i Ribe, faldt det naturligt, at *Frederiksen* indtog hans Plads, og da Kriminaldommer *Lundsteen* for nylig rejste paa Ferie, blev Fuldmægtig *Frederiksen* konstitueret som Dommer. Det dermed forbundne Ansvar og forøgede Arbejde har vistnok forekommet ham for stort og uoverkommeligt — overordentlig pligtopfyldende, flittig og ansvarsfølelse som han var — og hans iforvejen noget overbelastede Nervesystem har da ikke kunnet bære den forøgede Byrde.

Om den afdøde skriver en af hans Venner, Postmester i Klampenborg *H. P. D. A. Hansen*, til os:

Fra Sorøtiden var mit Kendskab til *Victor Frederiksen* ikke stort, da vi ikke gik i samme Klasse, men saa meget bedre har jeg lært ham at kende gennem de sidste syv Aar, i hvilke vi har været Omgangsfæller i Aalborg.

Igennem disse Aar lærte jeg *Frederiksen* at kende som en sjælden god Kammerat og en ualmindelig kærlig, opofrende og hensynsfuld Familiefader, hvis altfor tidlige Bortgang er et uopretteligt Tab for hans Hustru og lille Datter.

Dommerfuldmægtig *Frederiksen* hørte til de stille i Landet — deltog hun i Selskabelighed naar gamle Skolekammerater kaldte paa ham, — han levede for sit Hjem og den Gerning han var gaaet ind til.

Men selvom *Frederiksen* saaledes førte en tilbagetrukken Tilværelse og altid holdt sig beskedent tilbage, saa havde han dog ved sin altid fine og noble Væremåde, ved sin udprægede Samvittighedsfuldhed og Retfærdighedsfølelse vundet sig en stor Venneskare, hvori alle Samfundslag var repræsenteret.

Vi er mange, der ved Dommerfuldmægtig *Frederiksen*'s Bortgang føler Tabet af en god Ven, og Mindet om ham vil længe leve blandt os.

Ved Bladenes Omtale af Dødsfaldet er der ogsaa Enighed om den unge Embedsmands store Flid og Samvittighedsfuldhed.

»Det tragiske Dødsfald vil kunne forklares ud fra Frederiksens hele pligttopfyldende Væsen«, hedder det i »Berl. Tidende« for 15. Juli. »Hver lille Sag han fik til Behandling blev overvejet og gennemtænkt paa alle Maader; naar Tiden ikke slog til om Dagen, maatte Natten tages til Hjælp. Han var myreflittig, men da han arbejdede langsomt, kunde Arbejdet nu og da vokse ham over Hovedet. Privat var Dommerfuldmægtig Frederiksen en meget stille Mand. Han deltog i Aalborgs Soranernes aarlige Sammenkomster, men ellers saa man ham aldrig ude. Han levede et lykkeligt Familieliv med sin Hustru og Datter, som han elskede over Alt. Han

var en storartet Ven, hjælpsom overfor den, der kunde trænge til en Haandsrækning.«

Af »Politiken« Nekrolog fremgaar det, at Dommerfuldmægtig Frederiksen, der nylig havde været meget syg og var svag af Helbred, for Tiden var ene, idet hans Hustru, født Helmuus, og deres 7-aarige Datter var paa Feriebesøg i København. »Han var meget afholdt og anerkendt for sit Arbejde paa Kriminaldommerkontoret«, hedder det videre »— han var ogsaa særdeles populær blandt de Mennesker, han i sin Egenskab af Dommer kom i Berøring med, og det er en offentlig Hemmelighed, at han adskillige Gange af sin egen Lomme har betalt Bøder, han ifølge Lovens Bogstav var nødt til at idømme en anden.«

25-AARS STUDENTER-JUBILÆUM

Lørdag d. 30. Juni og Søndag d. 1. Juli fejrede Studenterholdet fra 1909 — det sidste af den »gamle Skole« — sit 25 Aars Studenterjubilæum ved en Sammenkomst paa Parnas, hvor man mødtes Lørdag Aften til en Souper, efter først at have henlagt en Krans paa Rektor Hoff's Grav. Søndag Formiddag, efter nogle smaa Timers Søvn, kørte Holdet til Egemark, hvor Godsejer Chr. Grüner og Frue var Værter ved en animeret Frokost. Først sent paa Eftermiddagen skiltes Selskabet med gentagen Forsikring om at mødes igen om 5 Aar.

Deltagerne var: Kredslæge Anders Andersen, Viborg. Professor, Dr. phil. A. F. Andersen, København. Lektor, cand. mag. Niels Bennedsen, Helsingør. Grosserer R. E. Brincker, København. Musæumsinspektør, Dr. phil. Johs. Brøndsted, København. Skovrider J. M. A. Daigas, »Ulfshuse, Haderslev. Legationsraad S. P. Duurloo, p. t. Kaunas, Lithauen. Tandlæge Arent Frandsen, Nakskov. Laboratorieforsøger, cand. mag. Ernst Gram, Kongens Lyngby. Godsejer Chr. Grüner, Egemark. Ingeniør Knud Helmer, København. Læge Gregers Jensen, Augustenborg. Tandlæge Daniel Kisbye, København. Ingeniør, cand. polyt. Vald. Kähler, Korsør. Akademiarkitekt Algot Lautrup-Larsen, Sorø. Overlæge, Dr. med. Aage Als-Nielsen, Silkeborg. Kaptajn, Greve Chr. Trampe, Odense. Musæumsinspektør Viggo Thorscius Ussing, København.

GAMLE SORANERE

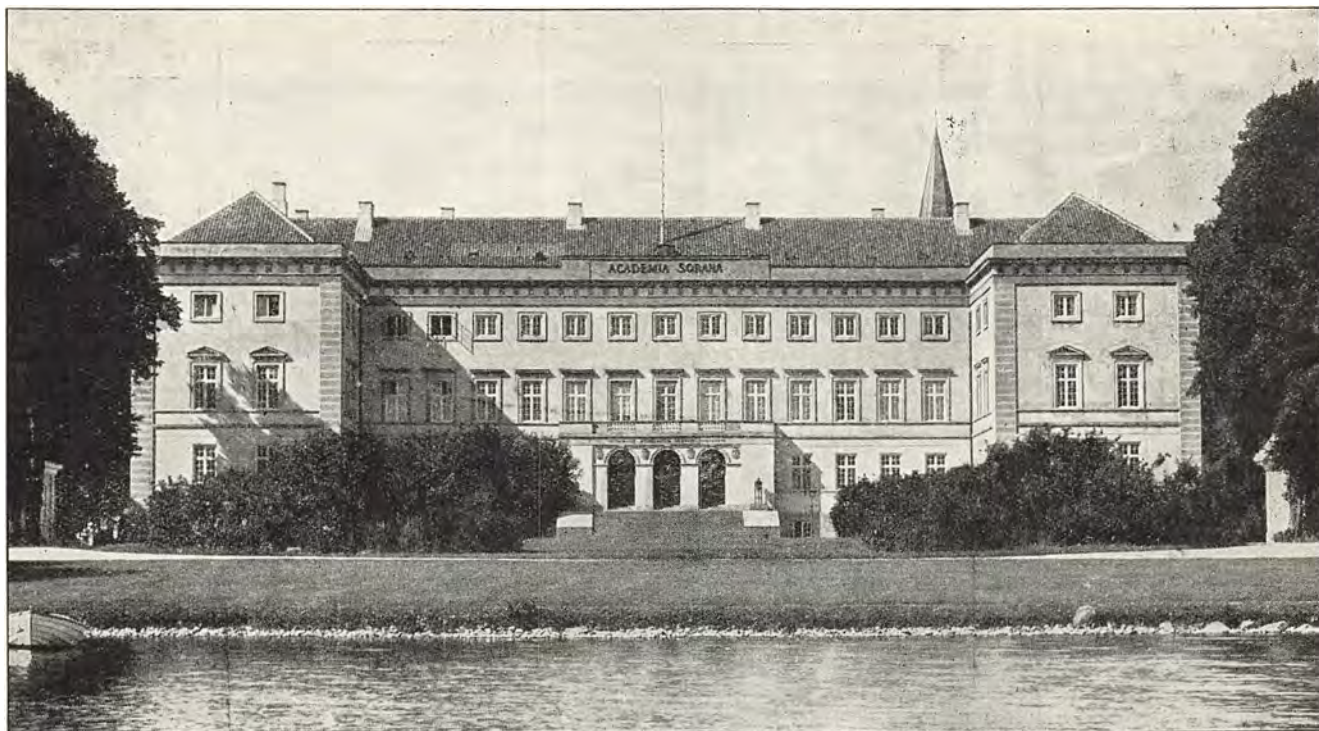
I Anledning af, at Just Andersen ('01) den 13. Juli rundede de 50 Aar, skrev »Berl. Tidende« i sit Aftennummer for s. D.:

»Just Andersen, Kunstneren og Haandværkeren, bliver 50 Aar i Dag. »Just Andersen Tin«, »Just Andersen Sølv«, »Just Andersen Disko« kender de fleste, ogsaa de, der ikke er i Stand til nærmere at forklare hvad Slags Metal Disko er; ved Just Andersens smukke Vindue paa Amagertorv standser ogsaa alle Københavnerne og fremmede Turister, men Just Andersen selv kender de ikke. Kontakten med Publikum sorterer ikke under ham, han holder sig i Baggrunden, en stille Mand, der sysler med sit, arbejder sig dybere og dybere ind i sit Kendskab til de ædle og uædle Metaller's Væsen, lustrer dem, bøjer dem, blander dem, faar dem til at tage Form under sine Fingre, en mærkelig Mand, der brænder af Interesse for Mennesker og pludselig kaster sig ud i Dagen med Planer til Ver-

dens Forbedring og Arbejdsløshedens Bekæmpelse, der røber ham som den uforbederlige og forstokkede Idealist, han er.

Just Andersen er født paa Grønland. Hans Fader var Inspektør i Godhavn og han levede sine Drengaar i Nordgrønland. Der drømte han sine første Kunstnerdrømme, i København udformede han dem, og siden specialiserede han sig som »Metalarbejder«. Han var en af de første, der for Alvor gav sig til at arbejde med Tin, i tre Aar arbejdede han med Kobberarbejder til et Alter til Sakramentskirken, senere har han arbejdet med alle Metaller, hans Smykker, Skaale, Kander har Fagfællers og Publikums Interesse, hans Virksomhed er blevet til Aktieselskab, hans Navn til Firmamærke, han selv er fremdeles i Værkstedet mellem Medarbejdere og udadtil den ivrige Eksperimentator, den fine Kunstner, den fine Haandværker.«

Soransk Samfunds Sekretær, stud. polyt. Lauge Lauridsen, er bortrejst til Midten af August.

SORØNER-BLADET

19. AARGANG

Nr. 8

August 1934

OM DET ÆLDSTE BIND AF SORØ-MATRIKLEN EFTER 1822

Den nuværende Sorø Skoles ældste Immatriculations-Protokol — en Foliant, indbundet (efter Beskrivelsen at slutte) efter at den i godt en Snes Aar havde været i Brug — bærer paa det 2. af dens første hvide Blade følgende Paategning:

Nærværende Protocol autoriseres herved til en
IMMATICULATIONS PROTOCOL

for Eleverne saavel betalende som ubetalende eller blot skolesøgende i Sorøe Academies Opdragelses-Anstalt.

Sorøe 25. Septbr. 1822.

Tauber

Director ved Academiect.

Den er smukt indbundet i et sort Helskindsbind med Guldtryk overalt, hvor det har været muligt, med et blankt, gult Forsatspapir og rødgrønne Kapitæler; desværre har Binde materialet ikke været solidt nok til det stærke Brug af Bogen, og Bindets første Del og Ryg er nu skilt fra Indsatsen.

Ryggen bærer Titlen:

IMMATICULATIONS
PROTOCOL

Denne Protocol, hvis Sider er upaginerede, indeholder Immatriculationsnumrene 1—808; No. 1 har Optagelsesdatum d. 25. September 1822, No. 808 d. 23. August 1858.

Indførslernes Række indledes med et pompøst calligraferet Skema, der gaar over to Sider, se omstaaende Gengivelse.

Til at begynde med omfatter hver Dobbeltside kun 3 Navne — hvilke bl. a. skyldes de meget udførlige Anmærkninger; fra og med No. 277 har hver Dobbeltside 4 Navne, og efterhaanden bliver Anmærkninger yderst faa og lakoniske.

Det først anvendte, smukt prentede »Hovede« afslutter med Siden, der rummer No. 55—57 (det sidste har Optagelsesdatum 6. October 1824 — Fejlskrift for 1823); en ny Haand har nu, fremdeles dog ret calligrafisk, fortsat »Hovedet« med latinske Bogstaver til og med Siden med Numrene 541—544 (1. Sept.—16. Octbr. 1849); derefter er fortsat med gotisk Skrift uden tilstræbt Calligrafi. Ordet »skolebesøgende« er fra 22. Septbr. 1826 blevet til det nu brugelige »skolesøgende«; fra 1. Septbr. 1849 erstattes »ubetalende« med »Gratist« og fra 8. Novbr. s. A. inddeles den paagældende Rubriks Underbetegnelser i: Eleve. Gratist. Skolesøgende, for fra 7. Januar 1850 helt at erstattes med Betegnelserne: Elev eller Skolesøgende, medens det i de enkelte Rubra er angivet, hvilken Stilling den immatrikulerede indtager, f. Eks.: No. 551, Johannes Henrik Emil Zøylner, indskrevet 1. Septbr. 1850: Skolesøgende [ved Optagelsen i III Klasse] Elev 23. August 1851

Gratist 1855—56

Medens de fleste Rubrikker, hvor slet de end efterhaanden blev ført, dog som Regel indeholder noget, staar Rubrikken: Fremgang ved Prøve Examen hurtig tom — den sidste Indførsel i den er gjort for No. 69' Vedkommende (immatr. 1. Septbr. 1825), men selve Rubrikken — stadig tom — slæbes dog med til No. 545 (immatr. 8. 11. 1849). Trods de mange Rubra og det smukke Udstyr er Indførslerne allerede fra første Færd lidet nøjagtige; Navnene er urigtigt stavede, Oplysningerne ofte gale; fra den sidstnævnte Dag at regne mangler Moderens Navn helt, skønt Rubrikken stadig hedder: Førelde, og selv Faderens Navn og Stilling er saare summarisk anført: Captain v. Bruun (Fader til No. 548), Sadelmager

Løbe-Nr.	Dato	Stavens Navne	Føreløber	Alder	Stilling		Kategori	Klasse	Anmærkninger
					indlæst	overlæst			
4	1795 Septbr. 1822	Lorentz Wilhelm von Castenskjold	Vidv. Herrsch. Giebel von Osten f. 17. Juni 1807	4. 1/2			god	3 ^{de} Klasse	Ven 1817 general i den 2. Division af Cav. datis Biologia Norweg. Efterend 4. 28 ^{de} Febr. 1823. f. i. d. 4. 1/2 4. Jan. 1824. f. i. d. 4. 1/2 4. Jan. 1824. f. i. d. 4. 1/2 4. Jan. 1824. f. i. d. 4. 1/2
5	1795 Septbr. 1822	Carl Christian Bagger	Vidv. af gammel f. i. d. 4. 1/2 1807	4. 1/2			god	3 ^{de} Klasse	Ven 1818 general i 2. Mediceale Cathedra i Efterend 4. 28 ^{de} Febr. 1823. f. i. d. 4. 1/2 4. Jan. 1824. f. i. d. 4. 1/2 4. Jan. 1824. f. i. d. 4. 1/2
6	1795 Septbr. 1822	Henrich gust Mulling	Vidv. General. f. i. d. 4. 1/2 1807	4. 1/2			god	3 ^{de} Klasse	Ven 1818 general i 2. Mediceale Cathedra i Efterend 4. 28 ^{de} Febr. 1823. f. i. d. 4. 1/2 4. Jan. 1824. f. i. d. 4. 1/2 4. Jan. 1824. f. i. d. 4. 1/2

2den Dobbeltside af Immatrikulationsprotokollen, paabegyndt 1822.

Siden viser Protokollens calligrafiske Udstyr, og hvorledes Skemaet er udfyldt — det viser ogsaa, hvor paalidelig Indførelserne er: den Kvinde, der er anført som Moder til Løbe-Nr. 4, Elisabeth Johanne Cecilia, er i Virkeligheden — hans Søster (Moderen hed Augusta Frederikke). Navnet paa Carl Baggers Moder er naturligvis ikke anført — han fik det vistnok aldrig selv at vide.

Hansen i Slagelse (No. 607), Fuldmægtig Müller i Christianssted (No. 750) — eller hvad mener man om No. 686: Johannes Henrik Olsen, immatrikuleret 23. August 1854 med Angivelse under Forældre, kort og godt: Ungkarl Jørgen Olsen! Her er dog heldigvis anført, under Alder: født 4. Septbr. 1840 i Hjortespringshuus i Ry Sogn. Man finder da Drengen uden Besvær i Kirkebogen og konstaterer, at han er Søn af Ugift Birthe Marie Olsdatter og at Faderen var Tjenestekarl i København; antagelig har det været en begavet Dreng, der er hjulpet frem af Herskabet paa Rygaard, men han forlod Sorø i 1859, og foreløbig ved vi ikke, hvad der er blevet af ham. Om adskillige Børn oplyses det overhovedet ikke, hvor de er født; særlig grelt er det med Nr. 310, Ernst Schmidt, immatr. 29. April 1840, om hvem der i Rubrikkerne Forældre og Alder kun er anført: Fader Proprietair Schmidt. Moder Født 28. [Octbr., rettet til] Febr. 1827. Han er ikke let at identificere, navnlig da han 1. April 1844 har forladt Skolen uden Eksamen. For Nr. 346, som den 1. Septbr. 1841 immatrikuleres med Navnenc Thomas Ancestille Gray, mangler enhver Oplysning om Forældre, Alder og Fødested; han udgik 1. Juli 1843 — rimeligvis af II. Klasse. Tilsynet med Protokollen havde paa dette Tidspunkt Historikeren Casp. Fr. Wegener, som har ladet sig nøje med disse Oplysninger om en af de ham betroede Dreng og stillet Fremtidens Personalhistorikere en vanskelig Gaade at løse. Men da han ikke engang ved sin Rektors, Dr. Bojesens Søn Anton Rasmus Bruun Bojesen har kunnet overkomme at anføre andet end »Født d.«, har hos ham Personsanseelse

i hvert Fald ingen Rolle spillet! Det samme Forhold gælder iøvrigt ogsaa med Sønderjyden Laurids Skaus Søn Peter Lauridsen Skau, indført 1. Septbr. 1848 (Mtr. Nr. 498) og om Commandeur Rohdes Søn Nr. 847, hvis Fornavne overhovedet ikke er angivet ved mere end Forbogstaverne G. M.! —

Til Gengæld kan der være pudsige Notater i Anmærkningsrubriken. Om No. 363, den senere Politiker Christopher Krabbe, hedder det saaledes — med Overlærer Wegeners Haand —: »Har havt Tyefus, Nervefeber, Meslinger, Skarlagensfeber i Forening med Nervefeber. — Har Hang til at gaac i Søve især naar hans Blod har været i Oprør før han gaac i Seng.«

Og om No. 33, Niels Christian Wilhelm Hansen, immatr. d. 25. Septbr. 1822, Søn af »Secretair og Toldcontrolleur i Christiansstæd paa St. Croix i Vestindien; Moder: Rosette Hey«, der forsvandt fra Sorø efter tre Maaneders Forløb — altsaa en højst problematisk »gammel Soraner« — giver Anmærkningerne en hel lille Roman: »Udgaact d. 31te Decembr. 1822, efter Moderens Begiering for at studere under hendes egen Opsigt i Kiøbenhavn. Ansøgt om nye Antagelse, som blev afslaaet. 182. sat i Herlufsholm Skole og 182. udjaget deraf og —«. De sidste Linier er tilføjede med Director Taubers Haand; han har vist gottet sig ved at erfare, at man heller ikke paa Søsterstiftelsen har ønsket at have med den unge Hr. Hansen og hans Moder at gøre — og karakteristisk for Tauber er Tilførslen derved, at Aarstallene ikke er nøjagtig anført, men skulde udfyldes senere, hvad de naturligvis aldrig blev!

Der er næppe Tvivl om, at Protokollen til at begynde med er ført af Skolens »Calligraph«, stud. theol. *Johan Chr. Jensen*, der den 22. Oktober 1822 af Direktør Tauber blev antaget i den nævnte Stilling, i hvilken han dog kun fungerede til Februar 1824 — og derpaa i September og Oktober 1825, efter at han i Juli s. A. havde faaet sin Eksamen. Dette stemmer ogsaa med, at Skriften skifter efter Nr. 56, der immatrikuleredes d. 1. Septbr. 1823, og derefter er den vistnok ført af Landinspektør *N. U. Chr. Voigt*, som d. 7. Febr. 1824 antoges som Lærer i Calligraphi (fratraadt i Septbr. 1825) og formodentlig ogsaa fungerede som Direktors Haandskriver ligesom Jensen havde gjort det. Voigt har i 1824 maattet efterindføre Nr. 57 — immatr. under 6. Oktober — og deraf kommer det da, at han har skrevet 1824 i Stedet for 1823! Atter figurerer cand. theol. Jensens Skrift i Protokollen fra No. 70 til 78, men for de to sidstes Vedkommende har han kun skrevet de immatrikuleredes Navne; Resten er tilføjet med en ny Haand, *Casp. Fr. Wegeners*, der ogsaa har udfyldt Rubrikkerne for de umiddelbart foregaaende, helt op til No. 72. Men derefter har aabenbart saa mange forskellige Hænder haft med Indførslerne at gøre, at det bliver uoverkommeligt at redegøre derfor. Desværre aftager samtidig — som ovenfor antydet — Indførslernes Nøjagtighed, og selv om det ikke er saa slet bevendt med Førelsen af denne som af den næste Protokol, hvor der om nogle af Eleverne i Rektor Blicherts Tid overhovedet ikke er anført, om eller naar de har forladt Skolen (!), er det dog med ikke ringe Besvær, at man forsøger ved en Udskrivning af Immatrikulationsprotokollen i det nu fremskaffede Seddeleksemplar at skaffe de Oplysninger om de indskrevne Dreng, som det ved selve Indskrivningen havde været allerlettest at tilvejebringe, nemlig ved at afkræve deres Indmelder en Daabsattest og nøjagtigt indføre i Protokollen, hvad den indeholdt.

Ved den nu forberedte Udgivelse af Matriklen fra 1822 til 1932 vil det, selv om man indskrænker sig til at bringe de knappest mulige Data, blive nødvendigt at supplere disse fra trykte og utrykte Kilder — uden endda at opnaa helt tilfredsstillende Resultater. Naar man betænker, at disse Immatrikulationsprotokoller i Virkeligheden er — eller da helst skulde være! — Hovedhjørnestenen for vor Viden om dem, for hvis Skyld hele Skolen er oprettet, maa man nogle Gange undre sig over svundne Tidens Indstilling paa dette Felt. Forklaringen er vist, at for dem var egentlig kun *Dimittenderne* af Værdi — det færdige Produkt. Selve Materialet, den raa, endnu uformede Masse — ja, om den kerede man sig foreløbig ikke saa meget, og man vidste jo i Forvejen, at Spildprocenten var stor! derfor har der, selv hos Skolens historisk interesserede Ledere og Lærere — dog bortset fra Direktør Tauber, der her som paa andre Punkter var bedre indstillet — ikke dengang været nogen Trang til at sikre sig alle Data om hver enkelt lille Fyr, som blev ført til Protokols. Nu ser man unægtelig noget anderledes paa dette Forhold — heldigvis!

H. G. Orlík.

IN MEMORIAM

VICTOR FREDERIKSEN

Vi var, om jeg husker rigtigt, fire, der i 1912 med Real- eller Præliminæreksamen andet Steds fra kom ind i Akademiets I G. To nu velærværdige Sognepræster, *Juul Sørensen* og *H. O. Jensen*, *Victor Frederiksen*, der for faa Dage siden døde som Dommerfuldmægtig i Aalborg, og saa jeg.

Jeg husker, at vor meget menneskekloge Rektor i en

Udtalelse om mig nogle Maanedere senere gjorde en Bemærkning om, at »Omplantning til en Skole som denne (Sorøs) nødvendigvis i Begyndelsen maa tage en Del Kraft«. Ja, der var meget, som skilte os fra de andre til at begynde med — og dermed i Begyndelsen nærmede os til hinanden. Ikke bare det, at nogen af os endnu en Tid sled paa de gamle Klæder. Vi forstod hurtigt, at der maatte mere end *Uniformen* til, om vi skulde naa i Løbet af tre Aar at blive optaget i og føle os hjemme i dette *Brodersamfund*.

Victor Frederiksen følte det vist ikke mindst. Der var ikke blot Kammerater, men — jeg siger det med Sorg paa Pædagogikkens Vegne — ogsaa en Lærer, som i Begyndelsen fandt en Fornøjelse i at spørge Victor, hvor det nu var, han var fra. Hans intetanende Svar: »Fra *Kelundborg*« var til stor Forlystelse for adskillige Kammerater og for den paagældende Lærer, som ubluferdigt fortsatte med at spørge, om han dog ikke kunde sige *Kalundborg*.

Det og andet lignende aabnede Victors Øjne for Verdens Trækkhed. Har han kendt den før? Nu lærte han i alt Fald, at han skulde tage sig i Agt. Det tog Tid. Men det kom. Og ingen ved, hvor dybt han var saaret, inden han lærte det.

Forstand manglede han ikke. Kundskaber ej heller. Men han havde svært ved at orientere sig overfor Mennesker. Drillerier, Ondskabsfuldhed, ja selv aabenbar Haan traf ham saa underlig uforberedt. I første Omgang værgede hans Naivitet ham i nogen Grad, men siden sved Ondskaben jo dobbelt, og hvor dybt den har saaret, deraf har jeg bare en Fornemmelse. *Maaske* giver hans triste Skæbne et Fingerpeg derom.

Der er næppe Tvivl om, at Sorø blev en haard Skole for Victor Frederiksen — i alt Fald til at begynde med. Maaske blev den ham ogsaa derved en gavnlig Styrkelse til Livet.

Fin af Sind og Tankegang var han, en god Kammerat, et værdifuldt Menneske. Men den Tøven, som gav sig Udtryk, naar han skulde orientere sig overfor Mennesker, prægede ogsaa hans Fremtræden paa anden Vis. Han var vist for samvittighedsfuld, for grundig med Tingene. Det tog ham *Tid* at naa fra det ene til det andet, og de simpleste Spørgsmaal kunde derfor til Tider træffe ham uforberedt eller søgende.

Paa den anden Side fortalte Glimtet i hans mørke Øjne og Trækkene i hans karakteristiske Ansigt om Vilje og Energi. I nogen Grad lærte han vel ogsaa at trodse den uhyre Beskedenhed, som var en af hans gode Karakteregenskaber, men som kan være en Skavank, om man vil frem i en Verden, hvor det nu ikke — som det gamle Ord har lært os — gælder om at bukke.

Dygtig, retsindig og samvittighedsfuld til det yderste, som han var, har Victor Frederiksen utvivlsomt været paa sin rette Plads som Lovens Haandhæver. Dertil havde han Hjerte for Mennesker og deres Skæbne. Han holdt ikke bare *Dom* over »Syndere og Skalke«. Det berettes da ogsaa, at han oftere betalte Bøden for dem paa den anden Side Skranken af sin egen Lomme.

Hvad det var, som blev hans Skæbne, nu han — efter en Sygdom — var konstitueret i Dommerembedet i Limfjordsbyen, vil vi, der ikke fulgte ham paa nærmere Hold, vel aldrig faa at vide. Vi ved bare et og andet om Mennesker, der ikke har tilstrækkelig haard Hud paa Hænderne til Livskampen, og som maa bukke under.

Vi, der kendte Victor Frederiksen, har med Vemod erfaret, at hans Bane saa hurtigt skulde brydes. Og vi bevarer Mindet om en god Kammerat, om et godt og fint Menneske.

p. t. Veddinge Strand, Faarevejle, 20. Juli 1934.

H. Brix.

ET PAR BREVE FRA CHRISTIAN WILSTER

Ved Biblioteksassistent *Torben Glahn*

(Sluttet.)

3.

Sorøe, 22. Octbr. 1826.

Søndag Morgen.

Jeg er bleven saa fordybet i *Ingemanns* nye Roman, at jeg i et Par Dage ikke har skrevet et Ord til min *Lolo*, men Du maa ikke skjende paa mig, fordi jeg med Begjærlighed foer over en Bog, der i flere Henseender har saa megen Interesse for mig, og desuden er det saa længe siden, at jeg tog Bog i Haand, at jeg næsten ikke kjender mig selv igjen. I hele Augustmaaned læste jeg jo kun — i *Lolos* Øine, og efter min Hjemkomst har min Lecture været indskrænket til nogle Smaadigte af *Schiller* og *Oehlschlæger*, og i disse Smaating kan jeg ofte fordybe mig saaledes, som om jeg skulde lære dem udenad, f. Eks. *Oehlschlægers* deilige Digt om *Charlotte Schiller* og andre lignende, der ligesom ere skrevne mig ud af Hjertet. I flere Aar har jeg næsten ganske maattet lægge denne kjære Beskjæftigelse paa Hylden, og Du maa troe det er suurt nok for et poetisk Gemyt, møismommeligen at rode i gamle skimlede Quartanter og Folianter, der sjelden give Hovedet og aldrig Hjertet noget Udbytte; det er tungt for en Blomstergartner at grave Kartøfler op. Nu vil jeg derimod for en Stund kun læse af og til i de gamle Pedanter, for at holde mine Kundskaber vedlige, og forresten lade de store Digtere fortælle mig i min Eensomhed hvad de veed om Kjærligheden og det Høiere i Livet; nu forstaaer jeg deres Sange langt bedre end tilform, nu finder jeg ofte Høihed og Inderlighed, hvor jeg forud troede at finde Svulst og Klingklang; nu læser jeg Digterne som de bør læses; den prosaiske Taage — thi Bælmørke har der Gudskelov aldrig været — som i flere Aar var udbredt over mit indre Liv, er nu forsvunden; nu læser jeg ikke, for at opdage Feilene, men for at efterspore Skjønhederne og glæde mig inderligt ved dem; ja nu føler jeg i enkelte Øjeblikke, at jeg med disse Sangere ogsaa er lidt i Slægt, skjøndt det da sagtens er langt ude. Min Lyst til ogsaa at give min Skilling med i Laget voxer daglig, og skjøndt jeg ei har Guldpenge, men kun smaae Kobberskillingen at offere, saa ere disse dog Tegn paa et indre Liv, der rører sig i Hjertet; og paa en Tid, da de fleste Mennesker hensove og hendøse deres Liv, og deres eneste Arbeide er Haandværkerarbeide, saa takker jeg dog Gud for, at jeg foruden at være en ganske brugbar Haandværkersvend paa det Værksted, jeg er lænket til, dog i enkelte Øjeblikke kan som Frimester arbeide uden Tvang af Philisternes Laugsartikler. O naar jeg da føler sig saa vel tilmode, da udsender jeg min Tak til den venlige Aand, som pustede Asken bort, der dækkede Hjertets Ild, at den nu kan brænde med mild Flamme,

— da svæver min Tanke til det Fjerne og velsigner die kleine Dichterbraut, — sie linderte so hold mein Leiden, und zeigte heiter mir die Welt.

Det lader ret til, at det skal blive mig en Skik, at skrive Vers hver Torsdag Eftermiddag; saaledes var da sidste Torsdag mine Breve neppe bortsendte, før jeg lavede No 2 af de bestilte Sange, der have faaet et hæderligt Skudsmaal af mine Venner her paa Stedet. Det er vel sagtens ikke af de Digte, som *Lolo* kan sætte stor Priis paa, skjøndt de ei ere ganske trivielle Klubsange. Siig derfor, om jeg skal sende Dig dem, men er Du i den Grad en Fjende af Klubber, at Du ikke engang vil see Sangene, saa sender jeg den ene af dem til *Ernst*, hvori der er et Par Vers om Østergade, som sikkert vil more ham.

Mandag Aften.

Saaledes er jeg da aldrig bleven overrasket, som i Eftermiddag, da Tjeneren kom ind til mig paa Værkstedet og fortalte, at der var en Mand udenfor, som vilde tale med mig. Jeg strax ned fra Kathedret, og ud i Gangen, og der — stod Din Fader, som falden ned af Himlen. Søde *Lolo!* Du kan ikke troe, hvor jeg blev underlig tilmode. Jeg fik knap Tid til at erfare, at Alt var vel inden Borde hos Eder, og til at lukke ham ind paa mine Værelser, saa maatte jeg tilbage til Værkstedet, hvor jeg blev temmelig distraheret af de Tanker: nu kommer den stakkels Mand fra Reisen, har vist ikke sovet i Nat, og er vel sagtens baade sulten og tørstig. Men hvad skulde jeg lænkebundne Mand gjøre? Lykkeligviis er Tjeneren flink og Spiseværtinden ikke mindre; da jeg kom fra Værkstedet, fik jeg den glædelige Tidende, at Tjeneren havde skaffet Din Fader en excellent Kjødsuppe og en god Steg med Viin til, og derpaa havde Høisamme taget sig en Middagsluur. Nu var da Alting i sin Orden, og en meget lovende Diskurs begyndte, der uafbrudt har været ved til Kl. 11 fra 5 af, forsat med en lille Bid Karbonade og et Glas Viin. I dette Øjeblik lagde Din Fader sig til Roe paa min Sopha, hvor jeg har lavet ham et ganske godt Leie. Han var træt og havde kun sovet en Times Tid den foregaaende Nat; men vor levende Passiar har aldeles forjaget Søvnens af mine Øjne, og jeg greb derfor Pennen, for at skrive nogle Linier til *Lolo*; min første Tanke om Morgenen er ogsaa min sidste om Aftenen, og det er mig, som tænkte jeg bedre paa min *Lolo*, naar jeg sidder med Pennen i Haanden, og veed, at hver Tøddel, jeg skriver, kommer hende for Øine. ...

Tirsdag Morgen.

Fra Klokken 5 imorges, da Fyrbøderen kom for at lægge i Kakkelovnen, har her været Uro i Leiren, skjøndt Din Fader forsikkrer, at han gjorde sig al mulig Umage for ikke at forstyrre min Morgensøvn. Efter indtagen Kaffe, røgt Morgenpibe med Passiar til, tog Din Fader i dette Øjeblik (Kl. 7½) en lille Hjertestyrkning og begav sig til Slagelse paa Apostlernes Heste. Veiret er saa deiligt, og jeg brændte ret af Lyst til at gjøre ham Følgeskab, men tænk Dig, jeg har 6 Timer paa Værkstedet idag, og derfor valgte ogsaa Din Fader helst denne Dag til at afgjøre Besøget i Slagelse; imorges Formiddag, naar jeg har læst *Lolos* Brev, gaar jeg ham imøde, og saa tilbringe vi det Par Dage, han tager tiltakke hos gamle *Christian*, saa godt, som det efter ringe Evne staaer i min Magt at indrette dem. Uden tvivl kommer den gode Papa Løverdags Aften hjem til Sit og fortæller, hvorledes han har havt det her paa

Academiet. — Jeg vilde bare sige *Lolo* Godmorgen; nu skal jeg til at rette *Stile* og saa den hele udslagne *Dag* paa *Værkstedet*. —

Onsdag Eftermiddag.

Imorges, da jeg kom fra *Værkstedet*, kom *Din Fader* i samme *Øieblik* fra *Slagelse*, hvor han havde moret sig godt; jeg kunde desværre ikke gjøre *Følgeskab*; om *Tirs-* dagen har jeg hele *Dagen* besat, og *Onsdag Morgen* lyder det til *Arbeide* Kl. 8; der bliver da neppe nogen *Tirsdagspromenader*, som sidste *Junii*, naar *Lolo* kommer til *Slagelse*, wenn die ersten *Lerchen* schwirren; dog — jeg vil see, hvorledes *Sagerne* kan indrettes, naar man har gode venskabelige *Kolleger*, faaer man nok *Leilighed* til at gjøre *Pillegrimsfarter* til sin *Pige*. — Efter *Middagsmaaltidet* og en *Skaal Kaffe* til en *Pibe* tager *Din Fader* nu et lille *Blund* paa *Sophaen*, skjøndt han naturligviis forsikkrer mig, at han slet ikke sover; imidlertid sidder jeg her ved *Chatollet*, og skriver et *Par Ord* til min søde *Lolo*, for hvis *Øren* det sikkert har suset stærkt i disse *Dage*, da vi have talt saa meget om *Dig*. — ... Han reiser herfra imorgen *Eftermiddag*, saa at han maaskee er i *Byen*, inden dette *Brev* ankommer. Af ham vil Du nu kunne faae lidt udførlig *Efterretning*, om hvorledes jeg har det her. — ... *Farvel*, *Engel!* *Din*

Christian.

4.

[af et *Brudstykke* fra *December 28?*]

... Ved at rode op blandt gamle *Papirer* faldt *Rahbeks* *Brev* mig i *Hænderne*, og da gamle *Knud Lyne* sikkert vilde finde det underligt, om hans venskabelige *Dom* over mine *Digte* ikke blev publiceret til hende, der har saa stor *Lod* og *Del* i dem, saa vil jeg i dette *Aarets* sidste *Brev* afskrive de *Linier*, der angaae mine *Poesier*:

»Jeg takker *Dig* hjertelig for *Dine* mig tilsendte *Digte*, »der ved den venskabelige *Paaskrift* er blevne mig dobbelt kjære, og som jeg med sand *Fornøjelse* har gjen-nemlæst, da de have den *Egenskab*, der for mig staaer »over alle øvrige, nemlig *Hjertelighed* i en ualmindelig »*Grad*, saa det mange *Steder* var mig, som *Du* talte mig »ud af mit *Inderste*. Et lignende *Vidnesbyrd* gav min »*Kone* dem, og det var især *Hyttevisen* med tilhørende »*Digte*, *Digtergraven*, *Nattergalen*, *Aftenstjernen* m. Fl., »der fristede *Oldingen* til at udbryde: auch ich war in »*Arcadien!* Ogsaa den *prosaiske Fortælling* læste jeg »med megen *Fornøjelse*, og den gav mig en kjær *Bestyr-* »*kelse* i *Tanken* om vort aandelige *Slægtskab*, som sand- »delig *Stykkerne* om det deilige *Sorøe* og om *Hol-* »*berg* ikke lidet stadfæstede. *Hilsen*, *Høiagtelse* og »*Venskab*.

Din Rahbek.

Det øvrige af *Brevet* kan næppe interessere *Lolo*. —

Onsdag.

Dit sidste *Brev* af den kjære *Aargang* har jeg nu faaet, og det betyder, at jeg snart kan pakke min *Kuffert*. *Iaften* skal jeg hen til den gode *Thomsen*, men *Torsdag* og *Fredag* blive 2 drøie *Dage*, thi foruden 11 *Værkstedstimer* og 3 bundne *Stile*, skal jeg regne *Karakterer* sammen, høre paa *Vrøvl* i *Lærermøde*, og opgjøre 15 *Elevers Regnskaber* og sende *Brev* til nogle af *Forældrene*; men naar jeg har besørget 4 *Timer* paa *Løverdage*, saa afsted. *Denne* gang kommer jeg ikke til at reise om *Natten*; mit *Princip* er den *Utaalmodiges*, nemlig afsted saasnt muligt; ifjor blev jeg ikke færdig

før *Kl. 5* om *Aftenen*, og derfor maatte jeg reise om *Natten*, men iaar er jeg min egen *Herre* *Kl. 12*, og da jeg har faaet *Kaalund* til at bytte sine *Timer*, saa arri- vere vi *Kl. 7—8* i *Roskilde*, og blive der om *Natten*. *Da* min *Reisekammerat* formodentlig er ligesaa *utaalmodig* som jeg, saa kommer jeg ventelig *Kl. 12* til *Byen*, men nogen *nøie Beregning* kan umulig gøres, da *Veien* er frygtelig slet, derfor maa *Lolo* ikke ængste sig, hvis jeg skulde komme et *Par Timer* sildigere. — *Hvad* jeg iøvrigt *denne* gang kunde have at fortælle *Lolo*, vilde næppe være andet, end en *Variation* paa de 2 skjønne *Linier*, jeg forleden fandt hos *Lord Byron*:

*It is sweet to known there is an eye will mark
Our coming, and look brighter when we come.*

Dog hvorfor citere *Andres Vers*, naar man selv kan digte, jeg er jo ingen *Fogtmann*, og da jeg er for *utaal-* modig til at skrive *Prosa*, saa vil jeg synges min *Lolo* en lille *December Sang*:

O *Aarets Aftenrøde*,
Den kjære *Juletid*,
Den skal veldædig bøde
Paa *Dagens Savn* og *Slid*.

Ja snart er jeg hos min *Lolo*, og hvem der saa er lykkelig, det er

Din Christian.

OPLYSNINGER

TIL 3. BREV.

Ingemanns nye Roman var *Valdemar Sejr* (1826). — *Skimlede Kvartanter*: *Wilster* havde lige afsluttet sin *Disputats* om *Apollo-Oraklet*, skrevet for *Magistergraden*.

TIL 4. BREV.

Decembersangen findes i *Wilsters Digtninger*, *Nye Samling* 1831, S. 73, og kun følgende *Vers* afviger fra det trykte:

Alt seer jeg *Lyset* blinke
Bag *Ruden* i mit *Hjem*,
Jeg ser en *Haand* mig vinke
Og glad jeg haster frem.

EN SORANER

PAA GALAPAGOS-ØERNE

I den bageste *Række* paa det *Gruppebillede* af *Realist-* holdet fra 1891, man nedenfor vil finde, rager en stor, lang *Dreng* op, hvis *Navn* var — og er — *Rudolf Hother Ræder*. Han kom til *Sorø* i 1886; hans *Adoptivfader*, da *Læge* i *Terslev* ved *Ringsted* *Julius Erik Philip Victor Ræder*, var selv *Soraner* (70). *Rudolf Ræder* blev i *Sorø*, som *Lærling* i *Lunges Jernstøberi*, efter at han havde faaet sin *Præliminæreksamen*, men derefter forsvandt han — senere hørte vi nok noget om, at han var rejst til *Amerika*, men hans *Spor* var dog nærmest tabt for *Kammeraterne*, indtil man i *Soraner-Bladets* 2. *Aarg.* No. 2 for *Maj* 1917 kunde læse nogle *Oplys-* ninger om ham, fremskaffede af nuværende *General-* major *Carl Jacobsen*. Herefter havde *Rudolf Ræder* i c. 20 *Aar* haft *Ophold* i *Mexico* og havde dér drevet en stor *Byggeforretning* med c. 100 *Mand* i *Arbejde* i *Forening* med *Køb*, *Udstykning* og *Salg* af store *Land-*

Realistholdet 1891.

Andr. Clasen. Rudolf Ræder. Hans Hess. Sofus Jørgensen.
Chr. F. Mörck. L. Mandrup-Poulsen. H. L. F. Truelsen. Einar Hvalsee. Hans Blinkenberg.

strækninger i Nærheden af Mexico City. Og nogle Aar efter aflagde han saamænd selv Besøg i København, hvor han dog ikke slog sig til Ro for længere Tid — dertil var Livet under varmere Himmelstrøg dog gaaet ham for meget i Blodet!

Nu havde man atter i en Aarrække ikke hørt nyt fra Ræder — og saa dukker han med et lyslevende op, om-
talt og selv stærkt talende, i en særdeles læseværdig Artikel i »Jyllands-Posten«s Søndags-Tillæg »Jylland«, No. 28 for 15. Juli iaar, skrevet af Hakon Mielche ombord paa M/S »Monsunen« i Stillehavet engang i 1934's første Halvdel. Med Bladets Tilladelse gengiver vi Artiklen og et Billede af Ræder med sin Hustru udenfor deres Hus paa Øen i det stille Ocean. Vi tror ikke at tage fejl i, at hvad der her berettes, vil interessere ikke blot Rudolf Ræders gamle Sorø-Kammerater fra 1891 men ogsaa andre Soranere, og at hans Opfordring til en eller anden om at slaa sig nedovre paa hans fjerne Ø vil faa det til at kildre en Smule i Svingfjedrene hos mangen gammel Dreng, der endnu ikke har tabt Lysten til at prøve en Gang Luftforandring. Og vel at mærke: det er til de noget ældre Aargange, Ræder som selv er over 61 — han er født i 1873 — sender Bud til; han ønsker ikke Børnehaven paa sin fredelige Ø. Men den, der straks begejstret mener at burde gribe Chansen, er det vel værd at minde om, at her er Tale om en *meget* afsides, *meget* øde Ø, hvor det kniber stærkt med Drikkevand, hvor der nok er velsignet frit for Politik og Skat og meget andet fælt, men hvor der ogsaa mangler baade Læge og Jordmo'r, baade Aviser og Tændstikker og meget andet af den Slags, som man ikke regner for noget i det daglige i et civiliseret Samfund men som vil faa en uanet Værdi, den Dag, det med eet savnes — og *absolut ikke kan faas* før om hvem ved hvormange Maaneder ...

Hermed giver vi Ordet til Hr. Mielche og vor gamle Kammerat, Rudolf Ræder:

»Jeg hører, at Folk derhjemme klager over Skatterne,« siger Ingeniør Ræder og stopper sin Pibe med Tobak, som er høstet paa egen Jord.

Vi sidder ved Eftermiddagskaffen, der er sort, stærk og duftende. Kaffeplanterne vokser i rigeligt Maal oppe paa Højene bag Ingeniørens hyggelige Bungalow. En Skaal gyldne Bananer lyser op paa et lille Bord, og ude i Køkkenet er Fruen ved at tænke paa Middagen.

»Det er sjældent, at en Avis fra Danmark falder i mine Hænder, De maa sige mig, om alt dette Skattehaløj virkelig er i Overensstemmelse med Virkeligheden. Kan det passe, at Kommune og Stat beslægtet næsten en Fjerdedel af, hvad Folk tjener ved deres Hænders Arbejde? Hvordan klarer de stakkels Mennesker sig, som har sparet en halv Snes Tusinde sammen, og som hverken kan leve eller dø af Renterne? Hvad bliver der af dem, naar de mister deres Arbejde? Spiser de Kapitalen op paa et Par Aar? Og hvad gør de saa?«

Jeg forsøger at forklare Hr. Ræder lidt om de hjemlige Forhold, men det falder lidt svært. Han vil næsten ikke tro mig, naar jeg fortæller ham om Arbejdsløshed i alle Brancher, om smaa Kapitaler, der fordamper hurtigere, end

Ord kan beskrive. Selv i mine Øren lyder det absurd, men vi sidder ogsaa ude ved Verdens Ende, i et Blokhus paa Santa Cruz Øen i Galapagos Archipelaget.

Udenfor Vinduet breder Stillehavets rolige Flade sig, saa langt Øjet rækker, et Par smaa hvide Baade vugger blidt i Dønningerne, og Solen er ved at gaa ned bag Bjergene, som staar sorte mod det svindende Lys. Man har en Fornemmelse af, at Tiden staar stille. Her er ingen larmende Sporvogne og kimende Cykler. Stilheden brydes kun af Fisk, der slaar i Vandfladen, og af en Pellikans tunge Vingeslag nede ved Strandskanten.

»Er her ikke herligt,« spørger Hr. Ræder inde fra en hvid Sky af Piberøg. »Forstaar De, at man kan falde til Ro herude efter et Liv i evig Omflakken? Min Far var Læge i den lille By Terslev i Midtsjælland, men praktiserede, da jeg var Dreng, i San Remo ved Rivieraen. Jeg selv er Elev fra Sorø Akademis Skole og rejste til Amerika, da jeg havde faaet min Eksamen. Der gjorde jeg Karriere som Bygningsingeniør. I fire Aar var jeg i Flaadens Tjeneste, og byggede Broer og Havne paa Øen San Domingo, efter at Amerika havde erobret den. Jeg rejste til Venezuela som Shell Kompagniets raadgivende Konstruktor ved Opførelsen af 147 Benzintanke, fartede om i Sydamerika, Chile, Peru, Argentina, Ecuador og boede i 16 Aar i Mexiko, hvor jeg traf min Konc. Hun er født Ostermann og er Kalundborggyde. Vi kom til Chile, hvor Regeringen havde bedt mig om at varetage en Del store Bro- og Havneplaners Udførelse, men saa brød Revolutionen løs, alle Kontrakter svævede i Luften, og Stemningen vendte sig mod alle os Udlændinge.

Jeg var 58 Aar og havde samlet mig en pæn lille Formue og var ved at blive led ved alt Kævlet og Vrøvlet. Ved De, hvad det vil sige at have løbet Linen ud?

Man gider ikke deltage i al det nytteløse Stræb, der aldrig fører til Tilfredshed; man ønsker blot at slaa sig til Ro med en god Bog og en Pibe Tobak i et hyggeligt Hjørne og saa lade Verden fare videre udenfor ens dobbelte Vinduer. Da jeg gik og puslede med saadanne Tanker, mødte jeg et Par Nordmænd. De var kommet til Chile efter at have deltaget i

en af de norske Ekspeditioner, der havde forsøgt at kolonisere denne Ø, og de fortalte mig om den fatale Mangel paa Ledelse, Plan og Kapital, der havde været Aarsag til de tre Ekspeditioners Sammenbrud. De skildrede Santa Cruz som et skønt og fredeligt Eldorado, hvor Jorden og Havet gav Føde, og hvor Told og Skat var ukendte Begreber. Faa Uger efter var min Kone og jeg paa Vej herover med en lille Skonnert, der gaar i Rutefart fra Gyaquil.

Nu har vi levet her i to Aar.

Vi er saa lykkelige, som Mennesker kan blive det!»

Hr. Ræder har ganske øjensynligt Ret. Hjemmet er præget af dansk Smag og Hygge, og ude i Haven blaffer et stort Dannebrogslag til Ære for Gæsten.

»Selvfølgelig har vi ikke altid haft det lige rart. I Begyndelsen var Kompagniet, som har Monopol paa al Handel med San Christobal, den eneste nogenlunde tæt befolkede Ø herude, ret uvilligt til at lade sit Skib gaa herover til os. I ni Maaneder var vi uden Forbindelse med Fastlandet, men vor Ø var saa rig, at vi kunde klare os selv. Nu har Kompagniet faaet en ny Direktion, og den er os mere velvillig. Vi kan atter faa Tændstikker, Mel, Sukker, Petroleum og Klæder herud. Det er egentlig det meste af, hvad vi maa importere, og inden ret mange Aar er vi endda i Stand til at forsørge os selv med Mel og Sukker. Jorden herude er god nok, men den skal ryddes og dyrkes, og det tager Tid, naar man kun har to Hænder at raade over.«

Fru Ræder meddeler os, at Middagen staar paa Bordet, og jeg nyder en ægte Skildpaddesuppe, en lækker Flæskesteg med velmagende Yams, en saftig Ananas, og en dejlig, let Vin, brygget paa Majscolber.

Alt er af egen Avl. Intet Hotel paa Kontinentet kunde byde paa en mere velmagende Dinér, og saa har den endda ikke kostet min Vært andet end Ulejligheden med at skyde, plukke og tilberede Varerne! Han kan skyde de Skildpadder og Grise, han har Lyst til, og alle Slags dejlige Frugter vokser vildt paa Øen.

Paa Santa Cruz kan man aldrig dø af Sult.

Hr. Ræder sidder lidt og tygger paa sin Pibe, inden han fortsætter vor Samtale, som blev afbrudt paa en saa behagelig Maade.

»Tror De, der findes nogle ældre Mennesker derhjemme, der kunde tænke sig at flytte herover? Et eller andet enligt Ægtepar eller en Ungkarl, en eller anden, der disponerer over en lille Klat Formue, og som kunde tænke sig Muligheden af at faa den til at slaa til Resten af Livet. De har set, hvordan vi har det. Det er ikke værst! Ganske vist maa vi undvære Biografer og Fodboldkampe, men vi har opdaget, at Livet kan leves lykkeligt foruden disse to Kulturfaktorer. Her er saa sundt som ingen andre Steder. En af mine indfødte Arbejdere kom hertil med stærk Tuberkulose, men nu tager han sin Tørn som den bedste Mand, og han er stærk som en Bjørn.

Jeg har en Islænder, Finsen, oppe paa min Hacienda i Bjergene. Han er min Ven gennem mange Aar, og da han kom herover til os, var han krumbøjet af Gigt. Nu springer han rundt paa Klipperne som en Gemse og ledede i Fjor en Ekspedition til Øens højeste Top for en amerikansk Millionær. Finsen klarede den, og trak de andre med derop! Det var første Gang, den blev be-
traadt.

Vi har aldrig Sygdom i Huset. Falder

Tiden os lang, rydder vi et nyt Stykke Land. Oppe paa Hacienda'en høstede jeg sidste Aar over 5000 Majscolber, mange Sække Kartoffler og et Væld af Bønner paa et Areal, der var godt en kvart Hektar stort. Majsens giver to og Bønnerne tre Afgrøder om Aaret. Meloner, Bananer, Appelsiner og Citroner vælder frodigt op, og Korn er vi ved at forsøge med. Det skal nok ogsaa gaa godt!

Kvæg, Geder, Svin og Høns kan vi fange overalt og vilde Æsler og Heste venter blot paa at blive tæmmet.

Det vanskeligste Spørgsmaal er Vandforsyningen, men vi har da med de allermest primitive Midler kunnet opspare mere end tilstrækkeligt Regnvand paa vore dertil egnede Tage i de tre Maaneder, Regntiden varer. Oppe i Bjergene sørger Naturen selv for den fornødne Vanding. Der har vi Taageregn den største Del af Aaret.

Forstaar De, at det kribler i os, trods vor Beslutning om at give os god Tid og nyde Livet? Begriber De, at vi af og til tænker paa at dele disse Goder med Mennesker, der tænker som vi, og som kunde finde sig i vort stille og rolige Liv? Her er nok at tage fat paa.

Jeg vover endda at paastaa, at den rigtige Mand vilde kunne faa sin lille Kapital til at yngle herude.

Paa Havet gaar Pengestykkerne i tætte Stimer! En norsk Fisker, der bor ved Siden af os, fiskede paa en Uge 4500 Pund Baculau fra en Baad. De gav ham en Indtægt paa godt og vel 1000 danske Kroner.

Equadorianerne er gale efter Klipfisk. Den indførte norske er ikke saa god i Kvalitet, som den kunde ønskes, naar den naar herud, og langs hele Sydamerikas Kyst er der for varmt til at tørre Fisken, før den gaar i Forraadelse, rent bortset fra, at der derinde ikke findes Fisk, der egner sig for Behandlingen.

Her har Gelapagos-Øerne sin store Chance, som endnu ikke for Alvor har været prøvet, og her ligger Virkefeltet for en lille Kapital! Jeg har selv tænkt paa at begynde paa Arbejdet, har ogsaa rigget forskellige Grejer til og bygget nogle Huse, men det giver for meget Arbejde til een Mand, og saa længe vi er underkastet Kompagniets Naade med Hensyn til Fragtpriserne, er der ingen Plan i at tage fat.

Det, vi mangler, er en Mand med en Motorskonnert, der er stor nok til at fragte Fisken de 600 Sømil til Gyaquil og til at tage vore faa Fornødheder med tilbage.

En Hermetikfabrik vilde ogsaa have Chancer. Det store Land Columbia tillader nemlig kun Import af Klipfisk i Daaser, men den Dag, vi kan præstere det, vil Markedet ogsaa være ube-

Rudolf Ræder og Hustru udenfor deres Bungalow.

grænset, saa længe Sydamerika bekender sig til den katolske Tro og overholder den lange Fastetid!

Bacalauen gaar herude i udtømmelige Stimer, Hummerne kan tages med de bare Hænder, og det vrimler med lækre Smaa-fisk, der er som skabte til at lægges hele i Daaser. Her er Thunfisk og Bonitter, Delfiner og Sværdfisk. Alverdens Lækreste Fisk gaar tæt uden for vor Havn, og ingen bukker sig for at tage dem op af Vandet. Nordmændene forspildte deres Chancer, fordi de manglede den lille, fornødne Kapital, og fordi Ledelsen ganske svigtede. Desuden var Ekspeditionerne rekrutteret blandt Bogholdere, Sporvognskonduktører og Akademi-kere, Folk, der ikke vidste, hvad de gik ud til, Folk, som ikke kunde finde sig i Ensomheden, og som alle vilde regere.

De har gjort et stort, grundlæggende Arbejde. De har bygget en Brygge i den storsikre Havn og lagt Tipvognsspor, og de har efterladt en Række Smaahuse og en rummelig Hermetikfabrik, som nu ruster op. Saltet ligger i store Dynger ovre i en Lagune et Par Skridt herfra, og Havet skyller stadig nye Tons op i Lageret, saa det aldrig kan tømmes. De indfødte er dygtige Arbejdere og glimrende Fiskere, og deres Maanedsgage svinger fra 25—40 Kroner plus Kost.

Jeg har Huse, hvor de kan bo, og jeg har Lokaler til Hermetikfabrikken, Motorbaad til Fiskeriet og Tørrestativer til Klipfisken. Mine Forbindelser i Equador er de bedste. Kan De forstaa, at vi af og til ønsker Selskab herude af et Par kultiverede og stilfærdige Mennesker?

Een Mand kan ikke tage fat paa Arbejdet, selv om han har indfødte til Hjælp, og desuden savner vi et Par Mand til en Bridge, Kabaler bliver lidt ensformige i Længden!»

Hr. Ræder har talt sig varm.

Han gaar med Iver ind for sin Kongstanke, som er født herude i det stille Hus ved det friske Hav. Fiskenes Boltren derude i Overfladen har atter kaldt Initiativet frem i en Mand, som troede, han havde begravet det, da han rejste hertil. Fru Ræder smiler ad hans Iver og afslutter Samtalen med en lille Bemærkning:

»Min Mand har Ret. Her er utvivlsomt store Chancer, men hvis De skriver noget om alt det i Deres Blad, saa vær saa venlig at tilføje, at unge Mennesker ikke skal rejse herud. Det er umuligt at give Børn en ordentlig Opdragelse her uden for Lands Lov og Ret. Men her er vidunderligt. Vi har ikke et Øjeblik fortrudt, at vi rejste hertil. Vi kan leve godt for smaa to Kroner om Dagen, naar vi ikke bestiller andet end at passe vor Have og den lille Hacienda. En Mand, der vilde slaa sig ned her for at nyde sit Livs Aften i Ro og Fred, kunde gøre det samme. Vi skulde gerne hjælpe ham med vore Erfaringer og give ham en Haand med hans Hus. Øen er saa stor som Bornholm, men her er ikke Jord nok til at rumme en Masseemigration.

Men, som min Mand siger, et Par Mand til en Bridge og en hyggelig Sludder ude paa Verandaen vilde være velkomme. Man kan leve af en Kapital paa mellem seks og ti tusinde Kroner, og der er Mulighed for at forøge den, hvis vedkommende har Lyst og Energi nok til at begynde paa en virkelig effektiv Udnyttelse af Fiskeriets mange Muligheder. Vi ved selv, hvor det herlige Klima og den velgørende Tilbagetrækkethed fra al Verdens Spektakel og Bryderier har lettet vore Sind og styrket vort Helbred. Skulde een eller anden have Lyst til at aflægge os en lille Visit i vor Ensomhed for at kigge paa Sagerne og Mulighederne, saa skal han være inderlig velkommen. Vore Gæsteværelser kan rumme fire, og Rejsen koster ikke mere end 6—700 Kroner, hvis man tager Knutsen-Liniens Baade direkte fra Oslo til Guyaquil. Der er det eneste Omsætningssted, og vor Ven, Mr. Davies i Equador, skal nok følge vore Gæster til Santa Cruz-Baaden og staa dem bi med Raad og Daad.

Kunde denne Invitation friste en af Deres Læsere, saa bed

ham sende os et Kort. Vor Adresse er: Ingeniør R. H. Ræder, Apartado 1334, Guyaquil, Equador, S. A.

Der vil maaske gaa mange Maanedes, inden vort Svar kan komme frem, men vi svarer paa alle Breve. Et Brevs Ankomst er en Begivenhed, og vort Liv er ikke saa rigt paa Begivenheder, at vi har Raad til at negligere een eneste!»

Klokken er blevet mange.

Jeg tager Afsked med mine gæstfri Værter, og de fylder mine Lommer med store, modne Bananer. Over Huset hvælver sig en dunkelblaa Himmel, tæt besat med funkende Stjerner. Sydkorsstaaer skævt ude i Horizonten, og Vandet nynner en lille Aftensang for Strandens Lavablokke.

Hr. og Fru Ræder staaer ude paa Verandaen og ser efter mig i Skæret fra Vinduene.

»Hils hjemmel!» raaber han, da jeg er naaet ned til den ventede Jolle ved Bryggen. »Og husk endelig, at vi baade spiller Auktions- og Kontraktbridge!»

Saa lukkes Verandadøren, og da jeg stiger om Bord ude paa Skibet, ser jeg et Par venlige, gule Lysprikker inde paa Kysten. Senor Ræder lægger Kabale, og Fruen giver gode Raad. Skulde de mon en Gang med Tiden blive nok til en Rubber?

Det er ikke usandsynligt. Et Land uden Skatter lyder jo som et Eventyr, og en Ø, hvor man kan leve godt af en lille Kapital, er et utopisk Fata Morgana.

Men Galapagos har altid været noget af en Utopi.

SORØ SKOLES AARSSKRIFT FOR 1933-34

indeholder i Aar en kort Afhandling af Lektor O. B. Müller: Lidt om rationale Linier i Trekants-Geometrien, og derefter de sædvanlige Efterretninger om Skolen i det forløbne Skoleaar ved Rektor H. Raaschou-Nielsen. Aarsskriftet, der ikke var Bestyrelsens Sekretær i Hænde før Ferien, vil blive tilsendt Sorsø-ransk Samfunds Medlemmer i Løbet af August — man vil vistnok med særlig Interesse læse de smukke Mindeord om de to afdøde Lektorer, Kristen Simonsen og Alfr. Glahn, der indleder og afslutter Skoleefterretningerne.

Det nye Skoleaar begynder Onsdag den 15. August.

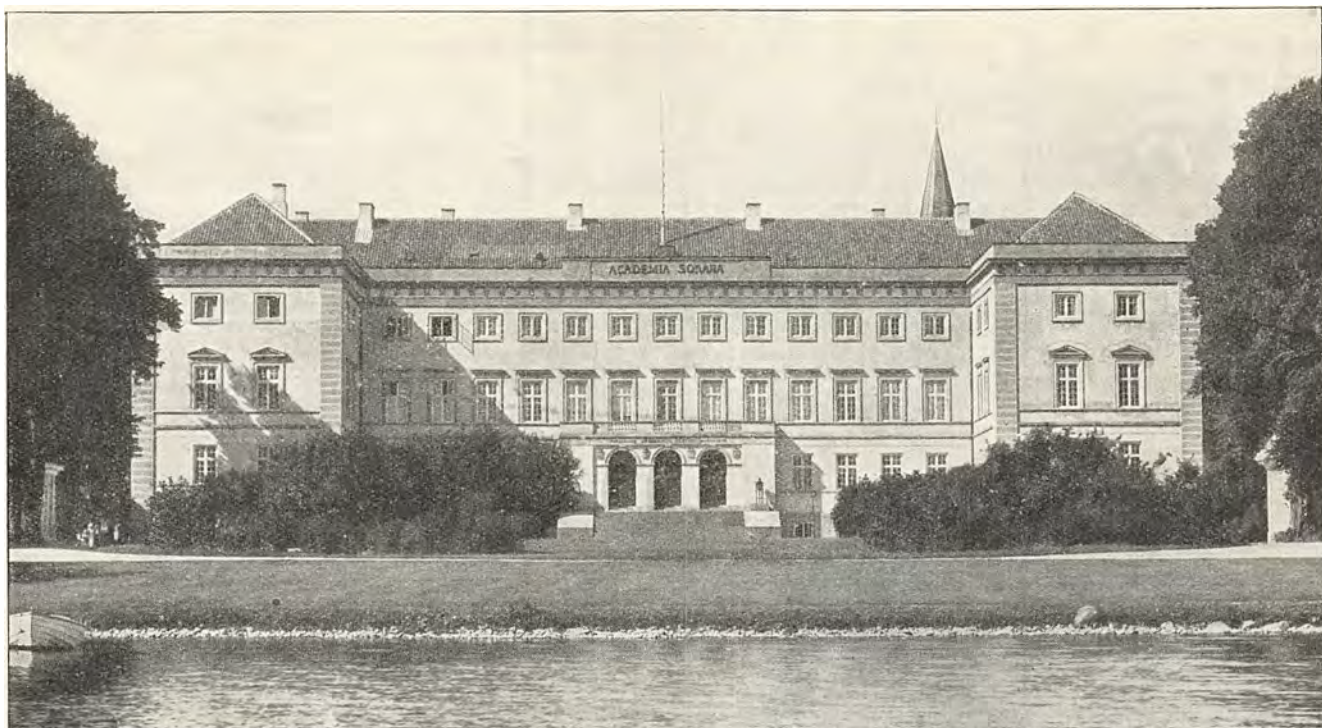
FRATERNITAS SORANA

holder sit 2. Stævne i Dagene 3.—5. September paa Liselund ved Slagelse.

Om Deltagelse i Stævnet maa man snarest — og senest den 14. August — henvende sig til Kassereren, Pastor Jens Juul Sørensen, Bregninge over Svendborg, til hvem Betalingen for de tre Dages Ophold, Kr. 12,50 for hver Deltager — fantastisk billigt! — samtidig maa sendes (Postgirokonto Nr. 8321). Programmet byder bl. a. paa en Udflugt i Auto-Omnibus til Sorø med Besøg paa Skolen og i dens Omgivelser.

De, som deltog i Mødet ifjor paa Hindsgaul, vil vide, hvor vellykket det forløb, og der er al Grund til at vente, at Sammenkomsten paa det hyggelige og hjemlige Liselund, i ægte sjællandske Omgivelser nær ved Sorø, vil forme sig lige saa fornøjeligt og indholdsrigt. Det ses meget gerne, at Mødedeltagerne medtager Hustru (eller tilkommende Hustru!). Kniber det med at overholde Indmeldelsesfristen, kan Kassereren nok hjælpe derpaa — men skriv saa til ham med det samme!

Arrangementskomiteen bestaar, foruden af Juul Sørensen, af Paul Nedergaard og Olaf Krog-Meyer.

SORØNER-BLADET

19. AARGANG

Nr. 9

September 1934

NOGLE HOLBERGIANA

Ved H. G. Orlík

1. Holberg og Præsteenken i Tersløse.

Da Ludvig Holberg i 1745 købte Tersløsegaard og antagelig samme Aar tog Sommerophold dér, var hans nærmeste Nabo hinsides den alfare Vej, vest for hans nye Sædegaard, Kirken og Præstegaarden i Tersløse By. I Tersløse Præstegaard sad da som Sognepræst for Tersløse og Skjellebjerg Sogne den 61-årige Hr. *Jens Christensen Schytte*, som tilhørte en udpræget Præsteslægt, hvis Stamfader var den Ole Nielsen Schytte — vir doctus et industrius — der figurerer som Nummer 1 paa den 2. Række af Compastores efter Reformationen til Graabrødre Kirke i Viborg, i hvilken By Hr. Ole tillige var Rektor fra 1537 til 1552. Selv var Hr. Jens i Tersløse en Præstesøn fra Vestervig, hans Moder, Sophie Jensdatter, en Præstedatter fra Solbjerg paa Mors; han var født i 1684 og altsaa jevnaldrende med Ludvig Holberg, blev som han Student i 1702 men fra Viborg og theologisk Kandidat i 1707 med Non — maaske har de to unge Mænd kendt hinanden, før de i 1745 mødtes i Tersløse. Til Præst her og for Anneks-sognet Skellebjerg var Jens Schytte i 1718 kaldet af Konferensraad Povl Klingenberg til Højris paa Mors paa hans umyndige Søn, Povl Christopher Klingebergs Vegne (han havde arvet Tersløsegaard efter sin Moder, Fru Edele Elisabeth Bjelke, og døde, 19 Aar gammel, i 1720), og Hr. Jens har, næppe længe efter, ægtet sin Formand, Hr. Laurits Jacobsen Tersløses Datter Abigael Tersling. Desværre mangler de ældste Kirkebøger

for Sognene; de bevarede begynder først 1739, og vi kan derfor hverken faa oplyst, naar Ægteskabet fandt Sted, om der fødtes Børn i det eller naar Abigael Lauritsdatter døde.¹

Ved Valget af sin anden Ægtesfælle gik Hr. Jens helt udenfor sin Stand. Naar og hvor han ægtede Jomfru *Anna Margrethe Thode* ved vi heller ikke; i en Redegørelse for »Skytte-Stammen« i sin Samling af Jubellærere nævner Gjessing, at der i dette Ægteskab fødtes 13 Børn, men af dem, vi kender, er den ældste, Poul Alexander, født o. 1734, og Ægteskabet er da næppe indgaaet før o. 1730. Hvor Hr. Jens lærte sin anden Hustru at kende, kan næppe heller oplyses, men om hendes Herkomst faar vi Besked gennem den Oplysning, hendes Broder, Kaptajn i det 2. smaalehnske Infanteriregiment Hans Joachim Friderich Thode, boende paa Gaarden Toersand i Tind Sogn, Christianssand Stift i Norge, den 13. Juli 1748 afgav, da Lenskontoret paa Terkel Klevenfeldts Foranledning indsamlede de senere saakaldte Stifts-Relationer om Adelige i Danmark og Norge. Han oplyser her, at han er født i København i Citadellet af ægte Forældre og fortsætter: »Min Fader [altsaa ogsaa Anna Margrethe Thodes] *Hieronymus Matias Tode* [er] fød i Lybeck, og der hans Fader været een af de saakaldede Herrn Statter eller Regierings Raad, men ved Forældrenes Død i hans Ungdom indkommet til Danmarck og der siden self

optient sig i kongl. dansk Tieniste, til sidst som wirckelig Capitain i 15 Aar ved det Riber-Husische Infanterie Regiment, hvor hand efter mange udstandene Campaigner og erholte Blessurer i Tienesten døde i Rensborg den 26. September 1715. Min Moder, naefnlig *Birgita Urne Steensen*, fød paa fædrene og mødrene Side af eld gammel dansk Adel; hendes Fader, *Joachim Fridrich Steensen* [til Grimstedgaard og Asserstrup i Laalands Nørre Herred] war til [sin] Døds Dag Lands Dommer over Lolland og Falster, hvis Hustrue og Frue var *Else Urne*; og er denne adelig Mand og Quindelig Linie i Danemarch nock som bekjendt.²

M. G. Arbiens Voksmedaillon af Ludvig Holberg.
Formentlig taget efter den forsvundne Dødsmaske.

Præstekonen i Tersløse var altsaa af hvad man plejer at kalde: god Familie men lige saa afgjort af en meget fattig; da hendes Fader døde efter 40 Aars Soldater-tjeneste, ejede hans Enke udover sine fire Børn, der da var smaa og uopdragede, ikke andet end Gæld, først og fremmest til Dækning af Omkostningerne ved Mandens Begravelse;³ den ubetydelige Pension, hun efter energisk Ansøgeri omsider erholdt, har vist kun været til Sulteføde for hende og Datteren, mens de tre Sønner som Officersbørn opnaede at blive bjergede ad Militærvejen.⁴ Og af hvor god en Stamme Hr. Jens end paa sin Side var, saa har dens Forening med de Ætter, hans anden Hustru tilhørte, ikke kunnet skabe noget fremragende Afkom; der er afgjort Nedgang i de Kaar, deres Børn kom til at indtage i Samfundet, sammenlignet med de forudgangne Generationers. Af disse, muligt tretten, Børn levede i hvert Fald kun de syv, da den gamle Hr. Jens d. 31. Juli 1752 gik til sine Fædre og d. 7. August blev begravet i Tersløse Kirke — det yngste Barn var da ikke to Aar gammel. Enken fik under 16. Marts 1753 Bevilling til at sidde i uskiftet Bo med sine Børn, efter at Provst Bredenberg i Holbæk overfor Biskop Hersleb havde attesteret, at hun »i Mandens levende Live altid havde forestaaet Huset vel i et meget ringe Kald« og at det lidt, som Boet ejede, bedst kunde blive til Gavn ved Børnenes Opdragelse under Moderens Opsyn.⁵ De syv Børn, fire Dreng og tre Piger, var da i en Alder fra o. 19 til 2 Aar, og i

den Tid Anna Margrethe Thode herefter levede i det lille Enkesæde i Tersløse, der sammen med Præstegaarden nedbrændte d. 31. Maj 1825, har hun vel efter Evne sørget for sin Flok, hvoraf de seks var i Live, da hun selv døde og den 26. April 1765 blev begravet i Tersløse Kirke ved sin Mands Side. Hun havde da set sin ældste Datter som Degnekone men ogsaa som død efter faa Aars Ægteskab, hun havde oplevet at se to af Sønnerne som Studenter og en i Færd med at betrede den militære Bane — hun havde endda kunnet spare lidt Penge sammen af sin fattige Indtægt.⁶

Og hertil har *Ludvig Holberg* hjulpet hende paa sin Vis. Fra sin Sommerresidens har han kunnet jagttage hendes Færd i det beskedne Enkesæde lige ved Præstegaarden; paa sit yderste har han husket paa, at hun havde Hjelpebehov, naar han ikke mere var i Live, og godt tre Uger før han lukkede sine Øjne i Professorgaarden i København, udstedte han følgende Gavebrev til hende:

Saa længe, som Præste-Enken Mad. Schytte, forbliver udi Enke-Stand, boende paa Tersløse Gods, skal hun, efter dette mit Gave-Brev, nyde Foeder om Vin-teren og Græs om Sommeren til to Kiøer og ti Faar, som hende beleylig Stæd nær Præste-Gaarden anvises, saa og aarlig et Træ i Skoven til nødtørftig Brænde, dog bierger hun selv Brændet, og samme tilligemed Foederet lader sig tilføre, og skal dette, efter min Død, ogsaa continuere.

Kiøbenhavn, den 3die Januarii 1754.

L. Holberg.

Gavebrevets Slutning kunde baade tyde paa, at Giveren dog ikke saa helt afgjort har forudset sin Død som nær forestaaende, og paa, at han vist i tidligere Aar har ydet Mad. Schytte den samme eller en lignende Hjelpe. At han allerede nogle Aar før har skaffet hendes Ægtefælle, Hr. Jens »nødtørftig Brænde«, fremgaar af et Brev af 4. Sept. 1748 fra Holberg til Ridefogden paa Tersløsegaard Frederik Bjerre,⁷ hvori det udtrykkelig hedder, at »hvis Præsten trænger til Brænde faaer han udvises et andet træ af samme Størrelse«; Hr. Jens — thi om ham er sikkert her Tale — synes da allerede dette Aar at have faaet udvist eet Træ, hvori han altsaa ikke har haft nok. Men Hr. Jens vides da heller ikke som visse af hans Kaldsbrødre og Baroniets Degne at have drillet sit Herskab, naar Lejlighed gaves; paa den anden Side har han ikke bedt Holberg staa Fadder til noget af sine Børn, saaledes som Tilfældet var med den tidligere Ejer af Tersløsegaard, Etatsraad Johannes Christensens og hans Frue, der stod Fadder til hver sin af de smaa Schytter.

Gavebrevet til Mad. Schytte er i sin Knaphed saa ganske i Holbergs Aand og Stil, at det kunde have for tjent at være taget med, da dets Forfatters andre bevarede Brevskaber i 1926 blev samlede og udgivne i en meget smuk Skikkelse — selv om det allerede er blevet trykt saa tidligt som 7 Aar efter Holbergs Død, men ganske vist paa et for de fleste lidet tilgængeligt Sted.⁸ Det kunde dog her findes og læses, desværre uden fornøden Omtanke, af Sorø Akademis gamle Godsinspektør *Søren Povelsen*, da han i 1859 paa Forlangende af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet skulde give dette Oplysning om, hvem der havde været Nyder af det Holbergske Enkesæde paa Tersløsegaard, og har derved givet Anledning til en Misforstaaelse, som kom

i Trykken og vist først nu er opklaret. Povelsen har nemlig ved at sammenblande Punkterne 14 og 15 i Hofmans Omtale af de to Enkesæder i Tersløse, det paa Hovedgaarden og det ved Præstegaarden, faaet det til, at Mad. Schytte var Indehaverske af det første af disse — hvad hun altsaa ingenlunde var.⁹ Men derfor har hun alligevel været »en skikkelig Enke« og tillige en god Økonom og saaledes vist sig vel berettiget til den Tillid, Ludvig Holberg aabenbart har haft til Præstenken i Tersløse.

Om de Schytteske Præstebørn i Tersløse, hvoraf i hvert Fald de ældre maa have kendt Ludvig Holberg og husket den gamle Baron, som sørgede pænt for deres Moder, kan der her gives nogle Oplysninger.

Af Døtrene blev den ældste, *Friderica Sophie*, født 1743, gift med Skoleholderen i Tersløse, Marquardt Otzen (1726—1779), som i 1759 blev Degn i Munkebjergby; her døde hun allerede i August 1761, altsaa før sin Moder. *Abigael Sofie*, født 1746, som efter Moderens Død var Husjomfru paa Tersløsegaard hos Forvalter Hviid, ægtede i 1775 Degnen i Nidløse Jens Aagaard (1738—1822), der samme Aar var blevet kaldt til Degn i Stillinge, hvor hun døde i Oktober 1780.¹⁰ Den yngste Datter, *Ulrica Augusta*, født 1751, blev gift med Postmester i Varde og Ribe Johan Ernst Suhr (1749—97) og døde i Ribe i Januar 1811; hun havde som sin Moder mange Børn, mindst otte, hvoraf de fleste overlevede hende.¹¹

Den ældste af Hr. Jens Schyttes Sønner, *Poul Alexander*, født 1734, indehavde ved sin Moders Død en beskeden Stilling som Tjener hos Forstanderen ved Vartov Hospital i København; da han døde i Oktober 1786 — hans Navn staves da Schiött — betegnes han som »Copist paa Contoiret for de Fattiges Væsen« og boede i Vartovs Ejendom i Farvergade No. 45. Den 27. Oktober begravedes han paa Frue Kirkegaard; den 17. November s. A. begravedes hans Hustru Karen Andreasdatter Lindbom, 44 Aar, og seks Dage efter Ægtefællernes ældste Barn, den 21-aarige Anna Margrethe, Enke efter Skibskaptajn Stimmel, medens fire Sønner fra 10 til 19 Aar overlevede Forældrene.¹² Den næstældste Søn, *Christen*, født 1735, blev Student fra Roskilde 1755, var derefter en Tid Skoleholder ved Nikolaj Fattigskole i København, blev 1783 kaldet til Degn i Tersløse men forflyttedes samme Aar til Korsør, hvor han som Kordegn døde i 1808; han havde 1784 ægtet en Datter af Faderens Eftermand i Tersløse, Mag. Hans Pedersen Lange, Anne Marie, som overlevede ham til 1814.¹³ Den af Sønnerne, der blev opnævnt efter sin Morfader, *Hieronymus Mathias*, født 1741, fulgte ogsaa sin mødrene Slægts militære Traditioner. Vistnok har hans ovennævnte Morbroder, Kaptajn Hans Joachim Friederich Thode, taget sig af ham, siden den unge Schytte kom i Vej ved samme Militær-afdeling, det 2. smaaløhnske nationale Infant.regiment, hvor han 6 Aar efter Morbroderens Død blev ansat som Fændrik reformé; d. 26. 1. 1763. 1768 blev han Secondløjtnant i 1. Akershus nat. Inf.rgmt., 1772 Premierløjtnant og Aaret efter forsat til sit gamle Regiment, men allerede 1785 fik han Afsked med Pension og 1810 Kaptajns Afsked med 120 Rdl. i Pension. Naar han døde, om han var gift og efterlod sig Afkom, er mig ikke bekendt.¹⁴ Den yngste af Sønnerne, *Johannes*, født 1745, blev om ikke Soraner saa dog Sorø-Borger og døde som saadan i 1811. Han blev som sin Broder Christen Student fra Roskilde (1762), fik i 1771 Bestalling som Landmaaler og i 1778 som Landinspektør; som saadan gjorde han Tjeneste paa det Frederiksborgske Distrikt. I 1790 blev han knyttet til sin Fødeegn, idet han d. 25. Jan. d. A. fik overdraget at foretage Opmaalings- og Udskiftningsforretningerne paa Sorø Akade-

mis nordre Distrikt, og han kom saaledes til at lede Udskiftningen af sin Fødebys Jorder, der paabegyndtes i 1794; Præsten og Degnen havde dog allerede i 1780 faaet deres Jord udskiftet af Fællesskabet.^{14a} D. 21. Marts 1804 fik han tillige søndre Distrikt, da den forrige Landinspektør dér, H. Lund, blev afsat for sin Forsømmeligheds Skyld. I 1811 søgte han sin Afsked og fik den under 5. April¹⁵; han havde da i længere Tid lidt af Lamhed og Svindel og kunde end ikke i sin Stue gaa uden Stok. I April 1813 døde han i Sorø, hvor han boede hos »forrige Forpagter Rasmussen«, og blev begravet paa Sorø Kirkegaard den 17. April.¹⁶ Han var ugift, men havde i 1798 legitimeret en Søn, der bar begge hans Navne, og hvis Moder var en Pige ved Navn Lovise Zeufting.¹⁷ Ved sin Død var han en ganske velstillet Mand, hans Bo indeholdt en lille Bogsamling og ret værdifulde Sager, hvis Værdi kom Sønnen tilgode.¹⁸ Foruden den Pengeløn, han aarlig oppebar af Sorø Akademi, 500 Rdl og 50 Rdl. for en Hest, havde han et Tillæg paa 200 Rdl. af Kongens Kasse — men det havde han renonceret paa, saalænge Krigen varede, mod at Pengene anvendtes »til en ny Flaades Anskaffelse«, en Gavmildhed man dog ønskede at fritage ham for, da han i 1811 fik Afsked med 400 Rdl. i Pension og det nævnte Tillæg.¹⁹ Men gennem dette lille Træk af hans Karakter synes han at have vist sig som en god Søn af den værdige Præsteenke, hvem Ludvig Holberg havde Tanke for at støtte, da han laa paa sit yderste.

HENVISNINGER

- ¹ Wibergs Præstehistorie Nr. 1167, 1310 og 1317 B. Om Jens Schyttes Kaldelse til Tersløse, se Sjæll. Register 1718 No. 80.
- ² »Stifts-Relationer« om Adelige i Danmark og Norge. Ved Frederik Krarup, Kbhvn. 1886 S. 40f. (Pers. hist. Tidsskrift 2. Bind 1881).
- ³ Krigs Cancelliets ref. Sager 22. 10. 1717. No. 30. Hun krævede, foruden Afregning af sin afdøde Mands Tilgodehavende, Erstatning — om muligt i Form af Jordegods i Fyn eller Jylland — for sin sal. Faders, Landsdommerens, tilgodehavende Løn for to Aar, 683 Rdl., og for Dækning af den Obligation, Kong Christian IV havde udstedt til hendes Farfader, Oberst Christopher Steensen, med Rente 1647 Rdl. Herpaa resolverede Kong Frederik IV: »Wegen der Abrechnung von ihren verstorbenen Mann, deshalb wehre eine ordre an das General Commissariat aufzusetzen, dass ihr selbige wie anderen bezahlt würde, was aber die alte Pretension anbetrifft so wehre bey itzigen Zeiten nicht daran zu gedenken dass solche könnte abgetragen werden, und könnte wenn Uns Gott einmahl friede beschert alsdann die Pretension examinirt werden ob sie liquide ist oder nicht.« Da hendes Mand døde, havde han tjent i 40 Aar; hun søgte da — forgæves — Pension af Postkassen (Postkassens Supplikationsprotokol, 6. 8. 1716). Endnu 1725 levede hun og nød da Pension af Officers-Enkekassen (Slægten Steensen (Straale), Adelsaarbogen XXXVII, 498).
- ⁴ De to Sønner, Johan Christoffer og Johan Heinrich Wilhelm, blev Landkadetter 1717, Hans Joachim Friederich Løjtnant 1727 (Hirsch, Danske og Norske Officerer, XI, S. 288—89).
- ⁵ Sjæll. Register No. 109/1753; Danske Canc. Supplikprot. 1753, No. 289. Formyndersprot. for Merløse Herreds Provsti 1753—1808, S. 2. I sin Indberetning d. 8. 8. 1752 til Kancelliet om Hr. Jens Schyttes Død siger Biskop Hersleb, at Kaldets Indkomster kun er ringe: »ald Qvæg- og Korn-Tiende kan anslaaes til 120 Rdr., Offer og Accidentier til 80 Rdr.« (Sj. Reg. 1752 Nr. 349). Enken fik 36 Rdl. i Pension efter Naadesaarets Udlob og takker fire Aar senere Biskoppen, fordi

- han ved sidste Landemode har forøget den med 4 Rdl. af Nicolai Henrichsens Legat »det jeg har Aarsag at ansee icke at være en liden hjælp for mig og mine smaa uopfødte Børn« (Brev af 26. 7. 1757 fra hende til Biskop Hersleb«. Ved hendes Auktion i Præstegaarden d. 16. 7. 1753 indkom nok o. 700 Rdl., men der synes at have paahvilet hendes afdøde Mand økonomiske Forpligtelser, som hun har haft vanskeligt ved at udrede. Med Efterfølgeren i Embedet, Mag. Peder Hansen Lange har hun, i hvert Fald i de første Aar, ikke haft helt let ved at komme til Rette (Breve af 27. og 29. 12. 1753 fra ham og Herredets Provst, Hr. Johannes Schive i Tostrup i Sjæll. Bispearkiv. Indk. Breve fra Merløse Herred).
- ⁶ Det blev til henved 200 Rdl. — efter Fradrag af alle Udgifter med Begravelse m. v. — eller en Broderpart paa 40 Rdl. 25²/₅ Sk. (Formynderprot. for Merløse Herreds Provsti 1753—1808, S. 45—46). Sønnerne Povl Alexander, Christen og Johannes gav Afkald paa deres Parter til Fordel for Søstrene Abigael Sofie og Ulrica Augusta; Johannes i Forening med sin Kurator, Sognepræst D. C. Müller i Terslev. Kun Sønnen Hieronymus Mathias, der da var Fændrik i Bergen, fik sin lille Arv sendt op til Norge.
- ⁷ *Verner Dahlerup*: Holbergs Breve. Kbhvn. 1926, S. 132, No. XXVIII. Naar Udgifverner mener, at den Præst, hvorom der i Brevet er Tale, skulde være en vis [Hr.] »Søren«, som bl. a. omtales i Brevet No. XXXVI af 11. 11. 1748, beror det paa en Misforstaaelse. Den Søren Jørgensen, hvorom det drejer sig baade her og i flere andre af Holbergs Breve, og som oftere optræder i Kirkebogen for Tersløse, har været Mælkeforpagter (»Hollænder«) el. lign. paa Tersløsegaard, hvor han ogsaa døde og blev begravet her den 11. 11. 1750. Han betegnes i Kirkebogen som »Sr.« og har da været noget udenfor Bondestanden.
- ⁸ Nemlig i Hofmans Foundationer, Tome VII, 1761, S. 592. *Th. A. Müller* har ellers i sin Bog: *Holberg portrætter*, 1918, S. 54, smukt gjort Rede for dette Brevs Betydning som baade belysende Holbergs venlige Forhold til »en af hans Forbindelser fra Landet« og hans »Nøjagtighed og Fornuftighed«. Derimod er det en Lapsus, naar denne Forfatter betegner Brevet som »en Tilføjelse til Holbergs Testamente«; det er ikke en donatio mortis causa, men en dispositio inter vivos og ses da heller ikke konfirmeret som Holbergs øvrige testamentariske Dispositioner. Antagelig er Gavebrevet sendt til eller senere udleveret til Mad. Schytte; nu er det antagelig forsvundet, men det er altsaa blevet afskrevet til Brug for Hans de Hofman, skønt det jo i Virkeligheden slet ikke er nogen »Fundats«. Ikke usandsynligt er det afleveret til Akademiets Ridefoged paa Tersløse, af ham indsendt til Overhofmesterarkivet og med dette brændt i Juni 1813. I den af Hofman benyttede Indberetning fra Sognepræsten i Tersløse omtales da heller ikke andre »Fundatser« vedr. hans Sogn end den 2-Liniers om Enkeboligen paa Tersløsegaard i Ludv. Holbergs »Sidste Villie« af 20. 1. 1748, skønt Indberetteren maa have kendt Gavebrevets Eksistens. Hofman maa da vel have faaet sin Afskrift deraf fra Overhofmesterembedet, men dettes Originalindberetninger til Brug for Fundations-Samlingen ses ikke bevarede.
- ⁹ Povelsens fejlagtige Oplysning kan ses i Rigsdagstidende for 1959/60, Anhangt Sp. 941—44 og i »Meddelelser ang. Sorø Academi for Aarene 1857—78«, Kbhvn. 1880, S. 134.
- ¹⁰ Om de to Degne og deres Hustruer se A. Petersen: *Sjællands Stifts Degnehistorie*, Kbhvn. 1899, S. 107 og 127.
- ¹¹ *Folketællingen 1878*; Lengenicks Kirkebogsuddrag, Bind a, i Rigsarkivet.
- ¹² *Københavns Skiftekomm. Prot.* 2, S. 135; No. 857/1786. Vor Frue Kirkes Begravelsesprot. 1777—1811, S. 95—96.
- ¹³ Som i Note 10, S. 217.
- ¹⁴ Hirsch, l. c. X, S. 77.
- ^{14a} I. V. Christensen: *Tider og Skikkelser i Midtsjællands Historie*, VII, Ringsted 1927, S. 118 (i Afsnittet: Holberg i Tersløse Bylav).
- ¹⁵ Rentekammerets Resolutionsprotokol 1811; herfra ogsaa Oplysningerne om hans Karriere.
- ¹⁶ Sorø Kirkebog 1798—1814, S. 584.
- ¹⁷ Danske Canc. Supplikprot. 1798 No. 1278; Sjæll. Reg. 1798 No. 1026, Bev. af 17. 8. 1798.
- ¹⁸ Sorø Købstads Skifteprot. 1772—1834, S. 365; Registr. Prot. S. 304 ff. Desværre mangler Boets Akter; af Fortegnelsen over disse ses, at han til sin Søsterdatter Anna Margrethe Suhr i Ribe, gift med Faderens Efterfølger som Postmester Andreas Hansen (1740—1818), har udstedt og indfriet en Obligation paa 500 Rdl. Ogsaa for sin Søns Moder har han sørget med et rundeligt Pengebeløb.
- ¹⁹ Som Note 15.

DE LATINSKE STILEBØGER

Da jeg i københavnske Morgenaviser læste Telegrammet fra Sorø om Lektor *Glahns* Død, kom mine Tanker til at beskæftige sig med en Skoleepisode, som nu er en god Menneskealder gammel, og i hvilken Glahn havde en Hovedrolle. Episodens Forløb udtrykte nøje hans Væsens puritanske Retsindighed, Pligtfølelse og Samvittighedsfuldhed; Egenskaber, som i vore Drengaar glimtvis gav os en Fornemmelse af, at vi i Glahn havde den mest omsorgsfulde faderlige Beskytter og Opdrager, men som i den daglige Trummerum lagde en vis Afstand mellem os og ham, dette lidt kølige Rum, der ligesom vokser op af intet mellem Dreng og en Lærer, naar denne ved sin blotte Personlighed formaar at skabe dyb Respekt for sig.

*

I Skoleaaret 1899—1900 underviste Glahn Eleverne i tredje Latinklasse i Latin. Vi — deriblandt undertegnede — var ikke alle netop fremragende klassiske Filologer, en Mangel, vi demonstrerede eklatant under den mundtlige Gennemgang af vore *Pensa* i »De bello gallico« og *Ovids Metamorfoser*. Men *Stilene* var der ikke noget i Vejen med, og i Julemaaned var de tip-top.

Disse divergerende Præstationer kunde Glahn ikke være blind for, og gentagne Gange spurgte han os da ogsaa, om vi skrev *Stilene* uden Hjælp fra andre. Blot for Lune og Humør var han jo ingenlunde, og en Dag understregede han Spørgsmaalet overfor dem, hos hvem Sansen for at behandle det klassiske Sprog mundtligt kontrasterede alt for stærkt til deres ciceronianske Omgang med det i *Stilebogen*. Han tegnede i dennes Margin med det rødt Blæk to Hænder forenede i et varmt og inderligt Haandtryk, og underneden skrev han: *viribus unitis?* Men hverken Alvor eller Humor blødgjorde de forhærdede Syndere. Vi skrev selvfølgelig de latinske *Stile* alene i vort Ansigtssved og rejste hjem til Juleferien med god Samvittighed og do. Karakterbog.

*

Og vi kom efter Helligtrekonger anno 1900 tilbage til Skolen og de latinske *Stile*, som vi stadig var Eksperter i — i al Fald til hen i Februar. Da var Glahn sikker i sin Sag, og jeg synes nu, at det vidner om hans in-

tense Grundighed i det, man kalder Samvittighed og Retfærdssans, at han først slog til Maaneder efter, at han fik Mistanke om vore Snyderier. Han vilde ikke gøre nogen Uret paa den blotte Mistanke. Han vilde være fuldkommen sikker, før han gjorde sin Pligt, og her er det, at den egentlige Historie begynder.

*

Det var en Februaften i anden Læsetid. *Matthiessen* havde Læseinspektion. Vi sad paa de nøgne Kamre, hvis meget enkle Petroleumslamper lyste over os, vore Bøger og mere eller mindre udprægede Flid. Jeg sad paa det næstsidste Gaardkammer ud mod østre Fløj. Nuværende Arkitekt *Erik Bay* var Kammerduks, og foruden mig var der nuværende Arkitekt *Tyge Hvass* og Grosserer *William Christensen*, begge i 2. Realklasse.

Der sad vi fire i en ganske normal 2. Læsetid med Fred og ingen Fare. Det troede vi da. Men saa knaldede pludselig en Kammerdør haardt i og nok en og nok en. Ude fra Korsgangen hørte vi den velkendte Lyd fra »Mök«s Listesko. Nu aabnedes ogsaa vor Kammerdør, og *Matthiessen* traadte ind med et af sine mest forbindtlig Smil og nogle Stilebøger under Armen. Luk dit Skab op, kommanderede han. Hvad var los? Dette var jo ureglementeret Skabseftersyn. Jeg lukkede op, og *Matthiessen* kiggede interesseret ind i Skabet. Tag det op, som ligger dernede i Hjørnet! — Tak Skæbne! Det var gamle latinske Stilebøger i de kendte røde Bind og matematiske Opgavebøger i gule Bind, nedarvede gennem Generationer og p. t. havnede hos mig. Jeg lagde hele Bunken paa Bordet. Sortér dem! Ja, de gule kan Du godt beholde (han var min Matematiklærer), men gi' mig de røde, og bort gik *Matthiessen* med mine gamle latinske Stilebøger. Atter knaldede en Kammerdør og atter en, alle 16 Døre, inden denne nu saa spændende Læsetid var forbi.

Stor Opstandelse og Diskussion. Men Spændingen udløstes ikke. Det blev blot konstateret, at *Matthiessen* havde været paa alle Kamre og konfiskeret gamle latinske Stilebøger hos Tredielatinklasserne, men hvorfor og hvor Bøgerne var bragt hen, det var der ingen, som vidste. Gaaden løstes først flere Dage efter.

*

En halvmørk Lørdag Eftermiddag. Den store Stengangs Lamper var tændt, Frikvarteret forbi, og vi havde Latin i sidste Time fra 4—5. Tredie Latinklasse laa dengang i vestre Fløj midt for Stengangen vis à vis Lærerværelset i østre Fløj. Vi saa *Glahn* komme ud fra Lærerværelset med en vældig Pakke under den ene Arm og et Spanskrør i den anden Haand. Nu vidste vi, hvad Klokken var slaæet, og »Samvittighedens«, der ikke havde været i den bedste Orden de sidste Dage, begyndte at blive betænkelig øm.

Glahn holdt sit Indtog i Klassen, gravalvorlig; jeg mindes ikke at have set ham saa alvorlig, hverken før eller siden. Han lagde Pakken og Spanskrøret paa Katederet, satte sig paa sin Stol og saa længe indtrængende paa os. Der herskede Dødsstillehed i Klassen. — Her maa jeg indskyde en personlig Bemærkning:

— *Matthiessen* konfiskerede Stilebøgerne i Ugens Begyndelse, og havde Affæren været hans egen, er der ingen Tvivl om, at Straffen var blevet eksekveret prompte efter Konfiskationen. Med *Glahn* var det anderledes. For ham var disse 14—15aarige Drenges

Handling vel et Tillidsbrud, der gjorde ham personlig ondt. Han har overvejet længe, hvordan han skulde gribe Sagen an, at dens Udfald til syvende og sidst kunde blive til bedste for os selv. Sikkert ud fra en saadan Indstilling kom Afgørelsen først hin Lørdag Eftermiddag, flere Dage efter *Matthiessens* Konfiskationsrunde. Dette er min Opfattelse nu; men dengang havde jeg og Kammeraterne en noget herfra divergerende ...

— Hvad havde vi egentlig gjort? Kun fulgt en gam-

Kammer Nr. 10. 1899-1900.

Will. Christensen. Tyge Hvass. V. Chr. Sorgenfrey-Hansen.
(siddende) Erik Bay.

mel Tradition, og vi var mest spændt paa, hvem der skulde have Kløene, for han kunde vel ikke overkomme at banke hele Klassen.

Glahn begyndte at tale til os, og han talte indtrængende og længe om, hvor ondt vor Opførsel havde gjort ham, baade det, at vi havde snydt, og endnu mere, at vi ogsaa løj; han talte om de Skær, vi kunde strande paa i Livet, hvis vi ikke var pligttopfyldende og loyale i vort Arbejde, og saa — Konklusionen, det eneste, som interesserede os. Han nævnede de tre mest graverende Tilfælde. Det var os med de to Hænder og *viribus unitis* i Stilebogens Margin. Han havde efter lang Overvejelse besluttet at give os en korporlig Revselse. Vi blev kaldt op til Katederet: nuværende Professor, Dr. phil. *N. E. Nørlund*, nuværende Bankfuldmægtig *Knud Jølver* (da *Knud Vognsen Jensen*) og undertegnede. Spanskrøret sang, hvert Slag sad, men vi tog Kløene med Anstand, en Selvfølge for en Soraner dengang. Naa, i hin Tid gebærdede hele Landet sig jo heller ikke hysterisk, fordi en Skoledreng fik en velfortjent Ende-fuld.

Og saa var Timen forbi.

*

Og hvad saa? Var vi angerfyldte, brødebetyngede? Ingenlunde. Vi var Helte, Midtpunktet en Lørdag Aften i vort lille Skolesamfund. Begivenheden rygtedes jo i et Nu over Akademibygningen, og vi var Genstand

for talrige, ikke deltagende, men saglige Forespørgsler om Spanskrørets Berøring med vore Bagdele, som vi demonstrerede i stolt Følelse paa Sovesalen. Saadan er nu engang sunde og normale Skoledrenge — i al Fald var Soranere saadan i Februar anno 1900.

*

Historien er fortalt. Lad mig lige sætte en Finale paa. Lærerklogt er velbehænde, Drengelist er uden Ende. Mellem Skabsskuffen og Gulvet var et Rum, der egnede sig fortræffeligt til at skjule de »Snydebøger«, som afløste de konfiskerede.

Men det skulde jeg vist ikke have røbet.

V. Sorgenfrey Hansen.

IN MEMORIAM —

Den 29. Maj iaar afgik prakt. Læge *Axel Fabricius* ved Døden paa sin Ejendom i Feldballe paa Mors, hvor han havde praktiseret i de sidste 8 Aar.

Axel Fabricius, der kom i Sorø Skole i 1883 og forlod den med Studentereksamen i 1886, var Søn af daværende Forpagter af Charlottendal ved Slagelse L. P. Chr. Fabricius og Hustru, født Lang, og blev født, medens hans Fader endnu var Forpagter af Basnæs ved Skelsør; han var Broder til Soranerne *Vilhelm Fabricius* ('89) og *Jørgen Fabricius* ('90), der døde i 1930, men Børneflokket paa Charlottendal talte adskillig flere end de tre Soranere. Efter at være bleven Student tog *Axel Fabricius* i 1893 Lægeeksamen, var i nogle Aar Reservelæge (ved Garnisons Sygehus i København, ved Sygehuset i Odense og paa Silkeborg Vandkuranstalt) og blev i 1894 Amanuensis hos Læge O. V. Lassen i Randers, hvor han i Januar 1897 selv nedsatte sig som praktiserende Læge, en Aarrække i Samarbejde med Stadslæge N. B. Langballe, men fra 1916 som selvstændig. I 1920 blev han ansat som Læge ved Alderdomshjemmet i Randers, men flyttede i Efteraaret 1926 til Feldballe, hvor han siden har levet, og hvor han ved Siden af sin Lægegerning ejede og drev betydelige Hede- og Plantagearealer.

Axel Fabricius ægtede i September 1896 Frøken *Bertha Ipsen*, en Datter af kar. Oberstløjtnant af Artilleriet L. A. Ipsen, der overlever sin Ægtefælle.

Fhv. Trafikkontrolør af 2. Grad ved Statsbanerne *John Finsen*, der var født den 15. April 1868 i Sorø, døde i København den 20. Juli.

Han var Søn af exam. juris *Harald Frederik Ferdinand Finsen* (født 29. 6. 1829 i Kolding, død 25. 5. 1881 i Sorø), der i 1862 var beskikket til Assistent ved Godsvæsenet i Sorø, i 1870 forfremmet til Kasserer og, ved Kammerraad *Becks* Død i 1875, til Bogholder og Forvalter, i hvilket Embede han døde; hans Enke, Fru *Thora Augusta Vilhelmine*, f. *Lauritzen*, blev boende i Sorø til sin Død.

John Finsen kom i Sorø Skole i 1880 og fik Præliminærs eksamen i 1886, hvorefter han kom i Maskinlære hos *Smith & Mygind*, fik 1. Del af Maskinisteksamen og blev i 1893 ansat som Maskinarbejder ved Statsbanernes Centralværksted. Han gik herefter over i Fyrbøderstillingen og blev i 1903 beskikket til Lokomotivfyrbøder, efter at have aftjent sin Værnepligt ved Fæstningsartilleriet. Som Fyrbøder kom han nogle Gange til Skade, og da han i 1903 havde faaet beskadiget sin venstre Haand, hvorved han blev uskikket til Lokomotivtjenesten, blev han antaget som Skriver i Maskinkontoret, hvor han i 1905 avancerede til Underassistent og, efter at været forflyttet til 1. Maskinkreds' Kontor, i 1907 til Assistent. Som saadan

gjorde han Tjeneste til 1926, da han fik ministeriel Udnævnelse som Kontrolør af 2. Grad. Med sit fyldte 65. Aar afskedigedes han den 30. April 1933 med ordinær Pension.

John Finsen var en trofast Gæst ved saa at sige alle soranske Sammenkomster; trods sit robuste Udseende havde han ikke nogen stærk Konstitution, og hans Helbred havde længe ikke været godt. Hans kendte Skikkelse vil blive savnet ved hans gamle Venners og Skolefællers Møder.

SORANSKE PENNE

Danske Studier 1934. 1.—2. Hefte. Kbhvn. Danske Studier har altid været et Hjemsted for soranske Penne — sjældent gaar en Aargang hen uden at bringe Bidrag fra en eller flere af de gamle Soranere, hvis Hjerter drages mod humanistiske Studier. 1934 vil ikke gøre nogen Undtagelse; det bringer fra *F. Ohrt's* Haand en Afhandling om den gamle Salme: Eja mit Hjerte — bedst kendt af os i sin nydanske Form: Eja, min Sjæl ret inderlig sig fryder (Salmebog for Kirke og Hjem Nr. 638), hvor den lærde Forf.s historiske, litterære og sproglige Viden vist ikke blot har faaet alt med, hvad der kan siges om Æmnet, men har gjort det med megen Kærlighed til Opgaven og i en personlig medlevende Form, saa det i Sandhed er blevet »en lille Historie om, hvorledes et skønt Digt imod Tingenes sædvanlige Gang foldedes ud af et ringe — hvorledes en smuk, værdig og sluttet Salme trinvis opstod i nordisk Samarbejde af et middelmadigt, fordingsfuldt og langstrakt Digt.«

Som et nyt Navn i Kredsen af D. St.s soranske Medarbejdere møder denne Gang Soransk Samfunds tidligere Sekretær, stud. mag. *Chr. Balslev* med en fornøjelig lille Meddelelse om Grundlaget for *Theodor Fontanes* Digt fra 1896: *Luren-Konzert*, hvortil Æmnet er hentet fra et Ophold i København.

Og endelig — man tror knap sine egne Øjne og læser om igen: *Gordon Norrie* har skrevet en uhyre lærd Afhandling om *Metrisk Statistik*, med Undertitel: *Fuldstændige og overfuldstændige Former af den femfodede Jambé*. Hvad Pokker er det, siger man til sig selv; det er vel nok noget af det stiveste! er Medicinalhistorikeren, Stabslægen og Øjenspecialisten paa sine meget gamle Dage slaaet ind paa et helt nyt Fag, og — det opdager man nemlig snart ved at læse et Par Sider i Afhandlingen (og længere kommer en læg Læser vist overhovedet ikke) — bleven en fuldfærdig, man fristes til at sige overfuldfærdig Fagmand i sit splinternye Speciale? Naar man er saa vidt i sin enorme Forbavselse, ringer man den soranske Redaktør af D. St., *Gunnar Knudsen*, op i hans Privatlivs-Fred paa Marediget og faar oplyst, at — det er en Sønnesøn og Navne af den rigtige *Gordon Norrie*, som har begaaet Afhandlingen, der er et Resumé af en af Filosofisk-historisk Selskab prisbelønnet Afhandling.

Derefter sletter man i sit Manuskript den Streg under Navnet *Gordon Norrie* som Forfatter til *Metrisk*-Afhandlingen, der angiver for Sætteren, at det skal sættes med *Kursiv*, thi den ene Hæder tilkommer her i Anmeldelsen kun den, som er Soraner. Og det er Stabslægens unge metriske Sønnesøn ikke — desværre!

hgo.

SORØ AKADEMIS SKOLE

Undervisningsministeriet har under 7. August ansat cand. mag. *Erling Kristian Pihlkjær* som Adjunkt paa Prøve ved Sorø Akademis Skole fra 1. August d. A. at regne.

I »Statstidende« for 28. August findes under Rubriken: Ledige Embeder og Bestillinger følgende Opslag om en glimrende lønnet Stilling for en arbejdsløs cand. mag.:

Sorø Akademis Skole.

Ved Skolen kan der for indeværende Skoleaar antages en *Timelærer*, som kan paatage sig Undervisningen i Engelsk og Sløjd i Mellemskolen.

Der bliver 14 Lektioner om Ugen, der betales med 9 Kr. 07 Øre om Maaneden for hver Lektion.

Desuden maa han i Maanederne Oktober til Marts kunne paatage sig Undervisningen i Aftensløjd for Alumner med indtil 8 Timer om Ugen. Denne Undervisning betales med 2 Kr. 80 Øre for hver undervist Time, og Indtægten vil i de nævnte 6 Maaneder komme til at udgøre omtrent 475 Kr. ialt.

Ansøgninger indsendes inden 14 Dage til Undervisningsministeriet.

Opslaaet den 25. August 1934.

Udløber den 8. September 1934.

Lektor, Dr. phil. *Henrik Ussing* er i afdøde Lektor *Alfred Glahns* Sted beskikket til at varetage Forretningerne som Bibliotekar ved Sorø Akademes Bibliotek i Sorø.

Lektor *Svend Køster*, der i Maj 1917 blev konstitueret som Adjunkt ved Sorø Skole og Opdragelsesanstalt, udnævntes til Adjunkt her den 26. Marts 1919, men allerede fra 1. Februar 1919 blev forflyttet som Adjunkt til Viborg Kathedralskole, har paa Grund af Svagelighed søgt og fra Ugangen af August d. A. faaet sin Afsked som Lektor i Naade og med Pension.

Lektor Køster var i Aarene 1917—1919 Tilsynshavende paa Alumnatets daværende yngste Afdeling i vestre Fløj paa Hovedbygningen.

GÅMLE SORANERE

Om en gammel Soraner, der i Slutningen af 80'erne var en stor, rask Dreng af den særlige soranske Type, *Magnus Suenson* ('91), indeholdt »Berlingske Tidende« i sin Aften-Udgave for 13. August følgende Linier (i Serien: Danske Skibsredere):

Den administrerende Direktør *M. N. Suenson* fra Dampskibsselskabet »Øresund« har været Sømand fra sin første Ungdom. Allerede i 16 Aars Alderen gik han til Søs og fik en grundig praktisk Uddannelse. Efter overstaaet Styrmands-Eksamen var han først i et Par Aar Styrmand paa »Georg Stage«, derefter paa Dampskibe. I 30 Aars Alderen blev han i 1904 Kaptajn i det C. K. Hansenske Rederi og førte i en Aarrække Skibe paa de store, oversøiske Ruter. Fra 1911 virkede han som Skibsinspektør i Firmaet, men i 1915 stiftede han sammen med sin Fætter, Skibsreder *Jespersen*, Rederifirmaet *Suenson & Jespersen*, der bl. a. var Forretningsfører for Dampskibsselskabet af 1915 samt Selskaberne »Dana« og »Oceana«.

Efter Direktør *Paepkes* Død for 8 Aar siden overtog Direktør *Suenson* Stillingen som administrerende Direktør for Dampskibsselskabet »Øresund«, som under hans Ledelse har gennemgaaet en rask Udvikling. Det havde dengang kun 4 Skibe, nu 12, og Bygningen af nye Skibe fortsættes, i Øjeblikket med to paa Helsingørs Skibsværft. Det var Direktør *Suenson*, som for et Par Aar siden tog Initiativet til Genaabningen af Ruten København—Bellevue, og »Øresund« har ligeledes ladet bygge den kendte Bellevue Pier.

Direktør *Suenson* er en Mand med alsidige Interesser, og hans Arbejdskraft er paa mange Omraader blevet taget i Brug uden for hans Forretning. I en lang Aarrække var han Medlem

af Sø- og Handelsretten, og han er fremdeles Medlem af Over-skibssynet. Han har været Medlem af Arbejdstids-Kommissionen og af Bestyrelsen for Statskoleskibet »Danmark«. Endvidere sidder han i Bestyrelsen og er Skibsinspektør for »Georg Stage« og i Bestyrelsen for den internationale Skibsfarvefabrik. Endelig kan det nævnes, at Direktør *Suenson* i 1920 var Medlem af det kortvarige Ministerium *Liebe* som Handels- og Søfartsminister.

Det vakte en ikke ringe Opmærksomhed, da »Berl. Tid.«s Korrespondent i Roskilde den 31. Juli meddelte, at en ung soransk Student havde gjort Svendestykke som Konditor. Hans Navn er *Erik Christian Ferdinand Møller*, Student fra Sorø 1930 af den matematiske Linie, Søn af Soraneren, Telegrafkontrolør og Bestyrer af Imprægneringsanstalten i Sorø *Knud Sophus Ulrik Møller* ('94, død 22. 1. 1932); straks efter at have forladt Skolen gav han sig i Lære hos Konditor *Holger Schmidt* i Roskilde (der iøvrigt selv er Student). I Læretiden har han besøgt Konditorernes Fagskole paa Teknologisk Institut, hvor han som Præmie ifjor erhvervede et Sølvbæger. Hans Svendestykke betegnes som et meget fint Arbejde, hvorom Skuemestrene udtalte sig med den største Anerkendelse.

Det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet ved Københavns Universitet kunde i Juli d. A. indregistrere to soranske cand. mag.'er med Udmærkelse — nemlig *Hans Henriksen Ussing*, hvis Hovedfag er Naturhistorie og Geografi, og *Peder Arne Høgh Østergaard*, der har Matematik som Hovedfag. Begge de to Udmærkelser er Studenter fra Sorø 1929.

Cand. mag. *Østergaard* har straks fundet Beskæftigelse som Vikar ved Slagelse højere Almenskole.

I Soraner-Bladets August-Nummer bragte vi en Arkitel om et Besøg hos en gammel Soraner paa Galapagos-Øerne, skrevet af en Deltager i M/S »Monsunen«s Jordomsejling, Tegneren *H. Mielcke*. Den 14. August modtog »Jyllandsposten« et Telegram fra Hr. *Mielcke* om at »Monsunen« var forlist under Storm og strandet paa et Koralrev ved Vanikoro. Samtlige ombordværende og Skibets Gods vaar bjerget, og Deltagerne vendte nu hjem til Danmark, hvor de ventes at kunne ankomme i November. Blandt disse er Soranerne *Jens Olaf Stubbe Teglbjerg* ('15), der baade skulde samle, d. v. s. fiske og fange Dyr, Fugle og Insekter, og fungere som Ekspeditionens Jæger. Som alle rejsende Zoologer har hans Rejse ikke været uden Farer; ved Fidji-Øerne kom han bl. a. i Kamp med en Kæmpeblæksprutte, der rev ham omkuld, og som han kun med Besvær slap fra. Han vil sikkert kunne spinde nogle betydelige Ender om sine Oplevelser, naar han til Vinter er vendt hjem; Soransk Samfunds Bestyrelse bør sikre sig ham som Foredragsholder ved en af Sæsonens Foredragsaftener.

Hans Broder, Radereren *C. V. Stubbe Teglbjerg* ('10) har herhjemme ført en mere farefri Tilværelse som Udstiller i B. T.s Centralen i København, hvor hans fine og ejendommelige Kunst i August har samlet mange Beundrere, saaledes at Udstillingen maatte prolongeres et Par Uger.

Under et Ferie-Ophold i Pedersborg ved Sorø hos sin Svigersyn, Sognepræst *C. Chr. J. Hanson*, har Provst *Chr. P. Winther* ('85), Sognepræst ved Marmorkirken i København, været Genstand for et stygt Uheld under en Spadseretur i Sorø, hvor en Cyklist, der uforsigtig kørte ud af en Port, rev Provsten om, saa han paadrog sig forskellige Læsioner, der i gunstigste Fald vil paaføre ham nogen Tids Sygeleje.

To Dage før var Provst *Winthers* Datter kommet til Skade

ved et Sammenstød mellem et Automobil og et Motortog ved Haderslev.

Sagfører, cand. juris *Edvard Esbern Mitens* ('07) af Thorshavn, der har anmeldt at ville have Kontor i Østre Landsretskreds, har under 2. August af Justitsministeriet faaet meddelt Beskikkelse som Landsretssagfører.

Efter Kirkeministeriets Indstilling er ved kgl. Resolution af 26. August d. A. Forstander for Seminariet og Højskolen i Grønland *Aage Bugge* ('13) beskikket til Førstepræst i Grønland og Provst for Grønland fra den 1. September d. A. at regne, med Forpligtelse til at varetage det Præstegæld i Grønland, som nu eller senere maatte blive betroet ham af Kirkeministeren.

Aage Bugge, hvis Fader var Kolonibestyrer paa Julianehaab i Grønland, og som nu er blevet vor store Kolonis øverste stedlige Kirketjener, kom til Sorø i 1907 og forlod Skolen med nysproglig Studentereksamen i 1913. I 1921 blev han cand. theol. og ansattes samme Aar som ordineret Medhjælper i Godthaab, udnævntes 1923 til Førstepræst og i 1925 til Seminarieforstander i Godthaab. *Aage Bugge* er yngre Broder til Revisor *Georg Nicolai Bugge* ('09).

En gammel Soraner beder os meddele, at han ønsker at afhænde et komplet — uindbundet, men fint! — Eksempplar af *Soraner-Bladet*, I—XVIII Aargang, og en Samling af *Sorø Skoles Aarsskrifter 1894—1933*, hvori mangler Aarg. 1906 og 1930, for den billige Pris af 15 Kr. for hver Samling.

Redaktionen opgiver paa Forespørgsel Sælgerens Navn og Adresse til eventuelle Lysthavende.

EN BERIGTIGELSE

Paa Soransk Samfunds Generalforsamling den 25. April iaar blev jeg ikke af Arkivar *Johannes Ewens* — saaledes som refereret i *Soraner-Bladet* for Maj d. A. — foreslaaet valgt til Bestyrelsen, idet Forslagsstilleren til min Kandidatur var Redaktør *Hans Schiøning*.

Derimod meddelte Arkivar *Ewens* mig ved Generalforsamlingen for to Aar siden, at han efter Opfordring af nogle af de unge inden for Bestyrelsen vilde foreslaa mit Valg i Stedet for Kontorchef *Harhoff*, idet han tilføjede, at det var opgivet ham, at Formanden var indforstaaet med, at der skulde finde skriftlig Afstemning Sted, hvilket imidlertid ikke skete.

Lille Rygaard, Søllerød, den 25. Juli 1934.

von Eggers.

EN IKKE-SORANSK BOG OM SORØ

Vi er blevet anmodet om at gøre Soransk Samfunds Medlemmer opmærksomme paa, at et Skrift om Sorø Amt og specielt om Sorø, hvortil der for Tiden indsamles biografiske og andre Oplysninger hos og om Soranere — der formentlig samtidig opfordres til at tegne sig som Subskribenter paa den ret dyre Bog — er startet uden nogen Forbindelse med Soransk Samfund.

Navnlig maa dette Skrift ikke forveksles med den trykte Udgave af Sorø Skoles Matrikel 1822—1932, hvorpaa der i længere Tid har været arbejdet, og som til en meget lav Pris vil blive leveret Soransk Samfunds Medlemmer, naar Matriklen foreligger trykt — om alt gaar vel i Foraaret 1935, og som efter sin Natur vil indeholde en Fortegnelse over samtlige de i Sorø Akademis Skole efter 1822 indskrevne Disciple.

PAUL HENNINGS' MINDELEGAT

Soransk Samfunds Bestyrelse raader iaar over Renterne af »Paul Hennings' Mindelegat«, 250 Kr., der bortgives i een samlet Portion til en ung studerende Soraner. Ansøgning, bilagt Oplysning om Ansøgerens økonomiske Forhold, Dimissionsaar og Studieplan, kan herefter inden 1. Oktober d. A. indsendes til Bestyrelsens Formand, Stabslæge *Gordon Norrie*, St. Kongensgade 92³, K. Attester bedes kun indsendt i bekræftet Afskrift og tilbagesendes ikke. Meddelelse om Legatets Tildeling vil saavidt mulig tilgaa den paagældende inden 1. December.

DE GAMLE SORANERES CRICKETKAMPE I SORØ

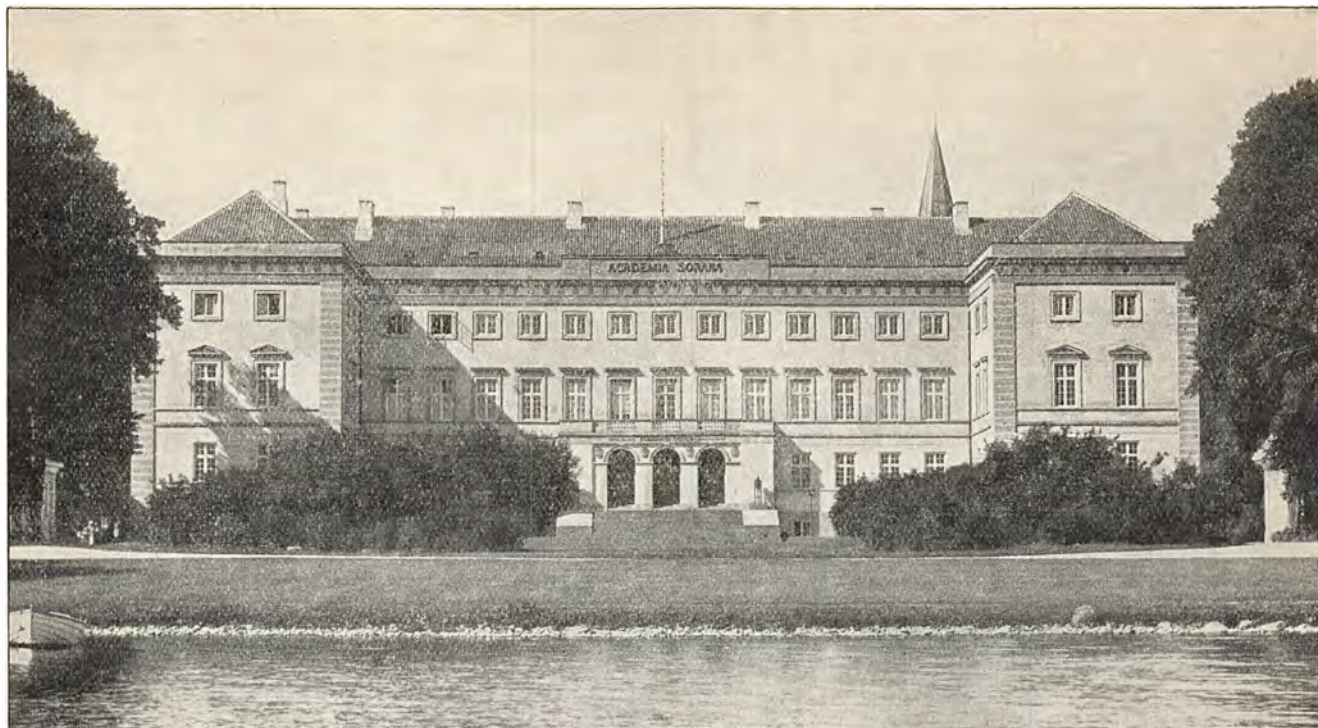
Der er nu snart forløbet 25 Aar siden Traditionen med en aarlig tilbagevendende Cricketkamp mellem et Hold af gamle Soranere og Skolens Hold genoptoges. Rektor *Hoff* var endnu i Embede, da den første Kamp fandt Sted, og siden har Rektor *Raaschou-Nielsen* vist disse Kampe den største Interesse.

Formaalet med Kampene var og er at bidrage til at holde Interessen for Spillet vedlige blandt Skolens Elever. Skoleholdets Svaghed vil jo altid være den aarlige Blodtapning ved Afgang af et vist Antal af de ældste Spillere, men der har været Aar, hvor en Klasse har kunnet spille sig sammen og præstere et særdeles stærkt og homogent Hold, og derfor maatte »de gamle« altid sørge for at møde med et i sportsmæssig Hensende præsentabelt Hold.

Saalænge de gamle kendte Koryfæer dyrker Spillet og har været ivrige efter at deltage, var dette ikke saa svært, men den Dag er i Sigte, da flere af disse en efter en lægger op, og jeg ser med Bekymring hen til den Tid, da det ikke længer skal blive muligt at sende et præsentabelt Hold til Sorø. Der er nemlig ikke nogen synderlig stor Tilgang af unge Spillere, det er nu et Særsyn at se, at Soranere møder i de københavnske Klubber, naar de har forladt Skolen. I har har *Aage Krebs* meldt sig i A. B., men desværre er dette en Undtagelse. Siden *Otto Høyer* meldte sig for 6 Aar siden og *Louis Bronée* for 3 Aar siden, er der ingen kommet, og det er ingenlunde, fordi der ikke i denne Mellemtid har været brugbare Emner.

Jeg er altsaa bekymret for, hvorledes det skal blive muligt vedblivende at samle et nogenlunde præsentabelt Crickethold. Det er de unge, vi skal have fat i, og jeg opfordrer de sidste ti Aars Spillere til at melde sig.

R. E. Brincker.

SORØNER-BLADET

19. AARGANG

Nr. 10

Oktober 1934

NOGLE HOLBERGIANA

Ved H. G. Olrik.

II. Købekontrakten om Tersløsegaard.

Tirsdagen d. 18. Maj 1745 har Ludvig Holberg haft travlt — han afslutter paa Ødemark med *Elsebed Steen*, salig Etatsraad *Urban Bruuns* Enke, Handelen om Stillinge Kirke og Kirketiende og paa selve Tersløsegaard med Etatsraad *Johannes Christensøn* Handelen om denne Gaard med Gods, Kirker og Tiender. Medens Købekontrakten om Kirkekøbet, skrevet med Holbergs Haand og en Tilskrift, ført i Pennen af Etatsraad Christensen, er baade aftrykt og gengivet ad fotografisk Vej,¹ er Købekontrakten om Tersløsegaard ikke tidligere offentliggjort i sin Helhed; kun et kort Resumé af den har været fremdraget, første Gang i 1846 og siden i 1911.² Den giver imidlertid et saa vigtigt Bidrag til Gaardens Historie i Holbergs Eje, at den vel fortjener at kendes in extenso med dens instruktive Detailler og de morsomme Vidnesbyrd om Sælgers og Købers Indstilling til Handelen. Thi man kan bag dens Ord og Udtryk ligesom mærke de to ældre Herrers forsigtige og høflige Væsen, forfattet som den er af den 66-aarige Landsdommer og Etatsraad, der ved Siden af sin Landsdommervirksomhed, som kun gav ham en ringe Indtægt, havde lagt sig efter Køb og Drift af Landejendomme, og som hin 18. Maj slap smertefrit fra sit Køb af Tersløsegaard to Aar før.³ Købekontrakten vidner om, at han vist ved denne Lejlighed har været en Smule nervøs; der er forskellige Smaafejl og Forglemselser i Teksten.

Købekontrakten er blevet bevaret blandt andre Dokumenter vedrørende Holbergs Godskøb, som maaske har berøet hos

Forvalteren over Sorø Akademis nordre Godsdistrikt — paa Tersløsegaard — og derved har undgaaet Akademi-Arkivets Brand d. 13. Juni 1813; den findes nu paa Landsarkivet i København⁴ og gengives her med Originalens Retskrivning og Interpunktion.

Paa efterskrevne *Conditioner*, haver Jeg *Johannes Christensøn*, Solt til velædle og velbr: Herr *Assessor Ludvig Holberg*, *Tersløse* gaard, Kircker og alt des tiliggende Gods.

1 Post.

Fra Dags dato, træder Hr: *Assessor Holberg* til Gaard, Kircker og Gods, intet deraf i nogen maade [undtaget], efter den til Hannem i Dag overleverede Jordebog, under min *Johannes Christensøns* Haand og Segl, og det alt i den stand det i dag ved Kiøbets slutning befindes, og fra den tid, staar altsammen for min *Ludvig Holbergs* Egen Regning og *Risico*. —

2 Post.

Godset Selges Hr. *Assessor Holberg* fri for Kongl. Skatter og *Contributioner* til dato, til hvilken ende, Hannem herved er overleveret Hr. *Cancellie* Raad og Amtsforvalter *Schowgaards* og Hr. *Assessor* og Amtsforvalter *Wosemoses* Qviteringer for indeværende aars *April* quartal Skatter. Alle paa Godset til dato heftede

Restancer, følger den Kiøbende uden ringeste Vederlag til Selgeren. Ligesaa overdrages Hr. Assessor Holberg, ei alleene all Jordebogens Jndkomst fra 1 Maij 1745, men endog træder til Forpagtnings afgivten fra samme 1 Maij, som er aarlig 800 Rd, og betales i 4te Terminer, til hver 11 Sept: 200 Rd, til hver 11 Decemb 200 Rd, til hver 11 Martii 200 Rd og til hver 11 Junij 200 Rd. Derimod betaler Jeg Ludvig Holberg Rente fra 1 Maij nest afviget af Kiøbe Summen, indtil Betalingen skeer.

3 Post.

Det til Forpagteren leverede Sæde Korn 30 td Rug, 40 tønder Byg og 40 td Havre, betaler Jeg Ludvig Holberg til *Etats Raad Johannes Christensøn*, en halv mark danske ringere end *Capitels Kiøbet* som er sat for Anno 1744. Hvorimod Forpagteren *Niels Hollensberg* ved Forpagtningens fratrædelse, derfor til mig Ludvig Holberg gør fornøielse. —

4 Post.

Alle Jernvindovne med Rør og Trommel, overlades Herr Assessor Holberg, uden nogen à parte Betaling.

5 Post.

Hvad Jeg Johannes Christensøn haver overlatt, og allerede Bønderne til dato bekommet til vaar Sæden Anno 1745 af Byg og Havre, det betaler Jeg Ludvig Holberg til *Etats Raad Christensøn* efter hans Special Forklaring under hans Haand, med Penge, for en tønde Byg 7 Mk., og 1 td. eller 8 skepper Havre fire Mark, Hvorimod Bønderne leverer til mig Ludvig Holberg, naar de har indhøstet, baade Byget og Haveren in Natura med en Skeppe paa hver tønde.

6 Post.

Paa Bønder Godset er falden Børne Penge 180 Rd 3 Mk. 14 Sk. som hos mig Christensøn er bestaaende, og Jeg til Hr. Assessor Holberg Leverer, med de forfaldne Renter, eller i hvis til mig betales, liquiderer.

De øvrige Børne Penge, som efter Skifte Protocollen befindes at være Bønderne paa Godset betroed, og hvorpaa en rigtig Extract Hr. Assessor Holberg skal blive tilstillet, det besørger Kiøberen paa de Umyndiges vegne, at de derfor kand nyde Ret, og den Selgende derfor være og blive uden all ansvar.

7 Post.

De Tre Folk som staae i min Tieniste, følger steds med mig, uden Jeg Ludvig Holberg, derpaa at have [sic!] nogen Prætension.

8 Post.

De værelser som Jeg Christensøn beboer, overlader Jeg Ludvig Holberg hannem fremdeles til fri [Be]boelse indtil Michelj førstkommende, saa og, imidlertid at nyde fri Jldbrand, som Bønderne uden betaling, til Gaarden Hiemskiærer [sic!] Sauger og hugger, Item fri Græsning paa 4te Høfder, og naar Sælgeren fløtter fra Gaarden, da forundes Hannem saa mange fri Vogne, uden vederlag, som behøves til det Sted, hvor Selgeren her udi Landet henfløtter, til sine Meublers og Korn Vahres fornødenhed, udfordrer —

9 Post.

Frugten i Tersløse Hauge, samt hvad i aar derudi er Saaed, beholder *Etats Raad Christensøn*, imod den

Bekostning hand paa Haugen i aar har gjort, dog om Kiøberen deraf noget motte fornødige, da at være til hans Tieniste.

10 Post.

Ridefogden Hans Lulovs Løn fra Paaske 1745 til Michels dag nestefter, betaler Jeg Ludvig Holberg til Hannem med 15 Rd, men kosten nyder hand fri til den tid hos mig Johannes Christensøn. Angaaende Skiøtten, da betaler Jeg Ludvig Holberg Hannem for Kost og Løn fra Paaske 1745 til Michelj nestefter med 10 Rdr. Derimod nyder Jeg Holberg hvad vildt imidlertid kand falde, undtagen et stække vildt imellem som til *Etats Raad Christensøn* leveres, dog med mit foregaaende vidskab.

11 Post.

Den med Forpagteren i tree Aar til 1 Maij 1748 oprettede Contract bliver i Allemaader udi sin fulde *Valleur*, til den ende Jeg Christensøn, i Dag til Hr. Assessor Holberg haver leveret in originali Forpagtnings Contracten af 15 Sept 1744.

12 Post.

Begravelse Stedet i Tersløse Kircke, hvorudi Frue von *Hespens Familie* staaer, har Hun sig Reserveret hvorved det forbliver.

13 Post.

Paa disse Conditioner, betaler Jeg Ludvig Holberg, til *Etats Raad Johannes Christensøn*, Kiøbe Summen som Vj ere *Accorderede* om, Croner 16000 Rd, Siger Sexten Tusinde Rigsdaler Croner, og udi *Descretion* til min Kone Mette Sophia Pultz Toe Hundrede Rigsd. Courant, og paatager Jeg mig Ludvig Holberg at opsige og indfrj *Etats Raad Johannes Christensøns* til Frue von *Heespens* [sic!] udgivne *Obligation* den 11 Juny 1743 paa 8000 Rd Courant og at Svare alle paa dette Kiøb gaaende omkostninger.

14 Post.

De tvende i Fæste havende Tiender, nemlig: *Tersløse* og *Nillose*, derpaa er herhos leveret Fæste Brevene, som Jeg Ludvig Holberg til mig har annammet, tillige med 2de qviterings Bøger.

At denne Kiøbe Contract af os paa begge Sider uryggelig skal holdes og efterkommes saaledes som melt, det tilstaaes og bevidnes under Vores Hænder.

Datum Tersløsegaard den 18 Maij Anno 1845 —

[sign.] J. Christensøn [sign.] L Holberg

Som intet Stemplet Papir haves ved Haanden saa staar det een hver af os frit for, naar behages, at omlegge denne Kiøbe Contract med et Ark Stemplet Papir efter Forordningen og imidlertid imellem Os, nemlig: Selgeren og Kiøberen, i alle maader at validere .

[sign.] J. Christensøn [sign.] L Holberg

HENVISNINGER OG NOTER

¹ I Holbergs Breve, udgivne af Verner Dahlerup, Kbhvn. 1926. Brev XXIV, Atlas S. 45, Tekst S. 113 f.

² I For Literatur og Kritik 4. Bind, Odense 1846, S. 180, som det sidste af de af Adjunkt i Sorø C. H. Lorenzen besørgede: Uddrag og Afskrifter af nogle Documenter betræffende Kjøbet af det Holbergske Jordegods og i Fra Arkiv og Museum, 4. Bind, 1909—11, S. 392 f, i Stykket: To Breve

fra Luxdorph angaaende Holbergs Køb af Tersløsegaard ved Biblioteksassistent R. Paulli.

³ Se den sidstnævnte Afhandlings Oplysninger om de forudgaaende Forhandlinger og om Etatsraad Joh. Christensøn selv Soraner-Bladet, XVII Aarg. Nr. 9, S. 73: En glemt Sorø-Velgører fra det 18. Aarhundrede ved H. G. Otrik (heri Gravskrift over Joh. Christensøn).

⁴ I Pakken Nr. 448. Sorø Akademis Forvalter. Nordre Distrikt. Skøder og Adkomstdokumenter m. v. 1675—1804. Den bærer paa første Side foroven et gl. Arkiv- eller Bilags-Nummer — Nr. 57. Den er skrevet paa et graat Dobbeltark in folio, hvis 3 første Sider er helt beskrevne; paa 4. Side foroven staar den her i Facsimile gengivne Slutning.

Ad Købekontrakten.

1. Post. Denne Jordebog findes nu saalidt som de andre i Kontrakten omtalte Dokumenter i Godsarkivet. — Sælgeren har konsekvent kaldet og underskrevet sig: Christensøn; iflg. hans Gravskrift — trykt paa det i Note 3 anførte Sted — har hans Omgivelser dog vist benyttet Formen: Christensen.
2. Post. Jokum Schougaard var fra 1730 til 1774 Amtsforvalter i Holbæk Amt og tillige Borgmester i Holbæk († 1774); Hans Wosemose blev i 1735 udnævnt til Amtsforvalter over Sorø og Ringsted Amter; han havde Titel af Kancelliassessør,

gaar, at Forpagter Hollensberg gør prætesion paa en Kakkelovn. I den Hast, hvormed Købekontrakten er blevet opsat, har der ikke været Tid til at specificere Antallet af Gaardens Ovne.

6. Post. Ved Børnepenge forstaas umyndige Børns kontante Arvemidler; de skulde iflg. D. L. 3—17—25 holdes Barnet til Bedste hos visse 3: paalidelige Folk i samme Herred, Birk eller Bye som Arven er falden udi.
7. Post. »i min Tieneste« d. v. s. i Sælgerens, Etatsraad Christensøns.
8. Post. St. Mikkelsdag indtraf i 1745 d. 29. September; først da er Etatsraad Christensøns Ret til Beboelse paa Tersløsegaard ophørt; han har formentlig boet i Hovedfløjen, og hvis Holberg ikke har taget til Takke med de Værelser i den søndre Sidefløj, som han selv senere lejede ud, har han neppe taget Bolig paa Tersløsegaard i Sommeren 1745. Etatsraad Christensøn flyttede ikke længere end til Sorø, hvor han d. 22. 11. 1747 afgik ved Døden, se ovfr. Note 3. »4re Høfder« = 4 Hoveder (Kreaturer).
9. Post. Allerede i 1756 meddeler Forvalteren Chr. Hviid Overhofmester Juel, at »de faa Frugt-Træer, som er i Haugen ved Tersløsegaard, til deels er af Ælde forgaaet og til deels af samme Aarsag ganske ufrugtbare«. Der har da næppe heller været megen Frugt 10 Aar tidligere.
10. Post. Iflg. Tersløse Kirkebog stod Ridefogden Mon^r Lylow Fadder den 20. 3. 1748. Men Mariæ Bebudelsesdag s. A.

*Dit hunc Rentes Contract af os paa troys Dens Virgryley
skal holdes og efterkommes fulvends som gult, det selvsags
og bindes under Næro Hænder. Datum Tersløse
gaard den 18 May Anno 1745*

J. Christensøn

L. Holberg

*Som intet Dromplet Jeger Jæger ved Landhus, da Jeger det
om Jær af os Jær Jær, naar Jæger, at veltogge Jæger Rentes
Contract med et ark Dromplet Jeger Jæger efter Jæger Jæger
og indholdt sælten os, nemlig: Jæger og Jæger,
i alle maader at validere.*

J. Christensøn

L. Holberg

De sidste Stykker i Købekontrakten om Tersløsegaard.

sør, til han 1747 blev Kancelliraad; i 1750 blev han beskikket til Regimentsskriver over Nykøbing Distrikts Ryttergods paa Falster.

3. Post. Niels Hollensberg betegnes iflg. Dahlerup: Holbergs Brev, S. 154, allerede i 1746 som »forrige Forpagter, skønt det af 11. Post ses, at hans Forpagtning skulde løbe til 1. Maj 1748. — Kapitels-Taksten for 1744 var fastsat til: Rug 1 Rdl. 80 Sk. Byg 1 Rdl. 24 Sk. Havre 64 Sk. Disse Priser er i 1904 omregnede til hhv. Kr. 5.95, 4.06 og 2.17 (Danmarks Statistik 4 R. XV B. 1. H.).
4. Post. Af et Brev af 1. 10. 1749 fra Holberg til Ridefoged Frederik Bierre (Dahlerup No. XXXV, Tekst S. 152) frem-

— 19. 6. — omtales smstds. Ridefogden Msr. Bierre, som begravdes i Tersløse 25. 4. 1752. Hans Lylow el. Lyllov (Navnet er af Dahlerup læst som Syllow, men han hører vist til Præstefamilien Lyllow fra Torsted) er da formentlig fra 1748. Hans ringe Løn leder Tanken hen paa Jeppe paa Bjerget, III Akt 2. Scene; Baron Nilus' Ridefoged havde dog 50 Rdl. om Aaret!

I 1755 var Skytten tillige Gaardfæster og hed Johannes Larsen; hans Haandskrift og Stil gør et særdeles dannet Indtryk.

11. Post. Som anført ovfr. ad 3. Post betegnes Niels Hollensberg allerede 1746 som »forrige Forpagter af Tersløsegaard«

12. *Post.* Etatsraad Johs. Christensøn havde i 1745 købt Tersløsegaard af Enkekonsferensraadinde Frederikke v. Heespen født von Klingenberg (1699—1755), der havde tiltraadt Besiddelsen efter sin Broder, Povl Christopher v. Klingeborgs Død i 1720 og samme Aar ægtede Justitsraad og Deputeret ved Overretten paa Gottorp Alexander Tilemann v. Heespen til Himmelsmark (1677—1738). I Slægten Klingeborgs »aabne Begravelse« i Tersløse Kirkes Taarn stod iflg. Hofmanskonsulationer, VIII B., S. 285, i 1761 ialt 8 Kister med Lig af Slægtens Medlemmer, deriblandt ikke Fru Frederikke v. Heespen, hvis Lig da fml. er bleven ført til Lübek, hvor hendes Ægtefælle var begravet i 1739.
13. *Post.* Om de Omstændigheder, som medførte, at der ydedes Etatsraadinde Christensøn en »Discretion« paa 200 Rdl., se den ovfr. i Note 2 omhandlede Artikel i »Fra Arkiv og Museum«. Etatsraadindens Data er anførte i Soraner-Bladet XVII Aarg. No. 9 (se Note 3). — Forholdet er formentlig det, at Fru v. Heespens Prioritet paa 8000 Rdl. udgjorde en Del af Købesummen paa de 16.200 Rdl. Denne Gæld var endnu ikke indfriet ved Udgangen af 1746; den 3. 2. 1747 skriver Holberg til Statsminister, Greve Joh. Ludv. Holstein — Brev XXV i Dahlerups Samling, Text S. 119, — at »saa snart erectionen [af Friherreskabet Holberg] og Patentet af H kongl May aller naadigst bliver undertegnet, skall strax anstalt gøres til de 8000 Rdrs betaling som hæfter paa Tersløse, saa at paa det heele gods af begge gaarde skall ikke blive en Skillings gield«.
14. *Post.* Ifølge den til 1. Maj 1755 beregnede Jordebog over Baroniet Holberg og dets Allodial Gods, fri og ufri Hartkorn og Tiender m. v., var under Forpagtningen af Tersløsegaard henlagt Tersløse Sogns Kirke-Tiende (27 Td. 5 Skp. 1 Fdk. 1 Alb.) og Nidløse Sogns Konge- og Kirke-Tiender (hver paa 11 Tdr. 4 Skp.).
Den i Efterskriften omtalte Forordning er Fr. af 23. Jan. 1719 om Stemplet-Papiirs Brug i Danmark og Norge.

III. Om Holbergs Lejere og deres Bolig paa Tersløsegaard.

Inden Holberg var bleven Ejer af Tersløsegaard og selv tog fast Sommerophold i Hovedfløjen, hvor ogsaa den forrige Ejer havde haft Bolig, har han vist været klar over, at der i dette store Hus var mere Plads, end han selv og Gaardens Tjenestemænd — Forpagter, Ridefoged, Skriverkarl, mulig ogsaa en særlig Mælkeforpagter, en »Hollænder« — har haft Brug for. Disse faste Folk, hvoraf Forpagteren vel som Regel var gift, har utvivlsomt haft Bolig i den nordre Sidefløj, og enten den søndre Sidefløj tidligere helt eller delvis har afgivet en Bolig til Udlejning eller ej — i Holbergs Ejertid har i hvert Fald den østligste Del af den været benyttet paa denne Maade. Selv var han jo afgjort »den gamle logerendes«; fra sit Kvæstor-Embedet og fra sine private Pengeanbringelser og Ejendomsarrangements har han vidst god Besked med, hvad Boligudlejning kunde indbringe (og vel ogsaa med, hvad Ulemper dermed kunde følge)¹; for hans økonomiske Sans har det ihvertfald været naturligt at faa noget ud af de overflødige Værelser paa den nye Gaard, han havde lagt sig til. Desværre er alle Gaardens Regnskaber med Bilag o. s. v. fra hans Besiddertid vist gaaet tabt, men fra anden Side og navnlig gennem de første af de bevarede Regnskaber for hans Baroni, da dette efter hans Død kom til at udgøre en Hovedpart af Sorø Akademis nordre Godsdistrikt, kan

der dog fremskaffes et og andet til Oplysning om disse Forhold.

Saaledes ved vi da fra de saakaldte »Stifts-Relationer« om adelige i Danmark og Norge, som i 1747—49 blev afgivne af Præsterne og gennem Stiftsøvrighederne indsendt til Samleren, Højesteretsassessor Terkel Klevenfeldt,² at paa Tersløsegaard, »hvis Herskab er Hr. Baron Holberg, som opholder sig i København«, bor i April 1748 den da 46-aarige Oberstløjtnant ved det fyenske nationale Infanteriregiment *Reinhard von Eppingen* med sin Hustru, Fru *Mette Holck Steensen*, 30 Aar gl., og deres førstfødte Søn *Hans Gottfried Fabian* (1743—20, død som Oberstløjtnant paa Huseby i Norge) tilligemed Fruens unge Broder *Vincenz Steensen*, der stod som Underofficer ved sin Svogers Kompagni i Regimentet.³ Selv var Reinhard v. Eppingen født i Sorø 1702, hvor hans Fader, Oberst Fabian v. Eppingen, levede som Chef for det vestsjællandske nationale Infanteri-Regiment og d. 29. Juli 1703 døde efter at være kommet til Skade ved et Vaadeskud paa Jagt,⁴ og hans ældste Broder Henrik, som havde været Underofficer, men var bleven Krøbling »af Skørbug, faaet paa Flaaden«,⁵ havde boet i Tersløse i Aarene 1706—22. Før Oberstløjtnant Reinhard v. Eppingen blev Holbergs Lejer, havde han i sit Regiments Tjeneste boet skiftevis i Kerteminde og Helsing, hvor hans tre ældste Børn er døbte, og i Helsing døbt i 1745 Nr. 4, Sønnen Gustav, som døde sammesteds i 1746. Derefter er v. Eppingen flyttet til Tersløse, hvor han d. 7. Febr. 1747 fik døbt en Søn, Fabian, der døde faa Uger efter, og bedre gik det ikke med Sønnen Frederik Ahlefeldt, der blev født og døde paa Tersløsegaard i det tidlige Foraar 1748. Om det nu er Uhyggen ved disse Dødsfald, daarlige Boligforhold eller blot ændret Tjeneste — i Oktober 1749 udnævntes Reinhard v. Eppingen til Oberst — som har bevirket det, er ikke godt at vide, men i dette Efteraar flytter Familien v. Eppingen fra Tersløse og tager Ophold paa Vedsøgaard i Kindertofte Sogn, hvor den boer til 1755, og hvor de 5 næste Børn i Rækken — den blev paa ialt 13 — kommer til Verden. I November 1755 udnævntes v. Eppingen til Chef for 2. Trondhjemske Nat. Inf. Regiment, og forlader hermed Sjælland og sin Fødeegn; 5 Aar efter bliver han Generalmajor, og 1768 dør han som hvid Ridder og Kommandant paa Frederikssten; hans norskfødte Hustru blev boende i Frederikshald og døde først 1785.⁶ Om Holbergs Forhold til denne Officersfamilie ved vi intet, men da han selv var en Oberstson, har de vel nok haft visse Interesser fælles. Naar v. Eppingen ikke har budt ham til Fader, hænger det simpelthen sammen med, at de to Børn, der fødtes paa Tersløsegaard, begge blev fødte i det tidlige Foraar og døde kort efter, mens Holberg sad i København.

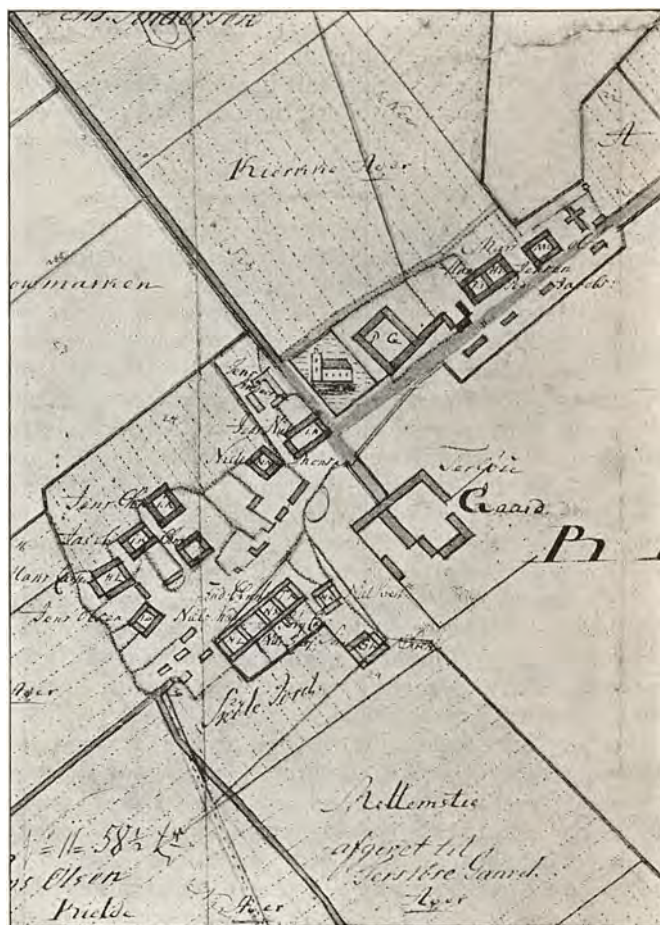
Af en hel anden Type er den næste Lejer paa Gaarden. Vi hører første Gang om denne Familie i et Brev, som Holberg d. 1. Oktbr. 1749 sender Ridefoged Frederik Bierre, og hvori det hedder: »Værelserne maa gøres til rette og hvittes mod de Placer ankomst«.⁷ Det var ret unge Folk, som nu flyttede ind; Familiefaderen, *Edvard de Place*, var født o. 1714 som ældste Søn af den velhavende Købmand og kgl. Agent Eduard Franz de Place (1684—1721) af spansk Herkomst men født paa Bragerenæs i Norge og død i København og hans Hustru Fru Dorothea von Lengercken (1695—1741), som hørte til en af Københavns tyske Patricierslægter og tre Aar efter sin første Mands Død ægtede Sognepræsten ved St. Petri Kirke, Dr. Heinrich Dürkopp (1671—1730), hvis 4. Hustru hun blev.⁸ Edvard de Place den yngre havde efter sin Fader arvet den i de Tider ikke ringe Sum af henvend 3000 Rdl.⁹ — i vore Penge vel en 60—70.000 Kr.; i 1743 havde han — maaske af denne Grund — ikke drevet det videre end til at være »Volontør

ved Commissariatet« (Generalkommissariatet for Land- eller Sø-Etaten);¹⁰ anden Stilling ses han heller ikke senere at have opnaaet — og den har han allerede opgivet efter et Par Aars Forløb for siden at leve i Stilhed paa Landet — mulig har hans Helbred ikke tilladt ham andet. Hans Hustrus Pigenavn var *Anna Cathrine Liunge* eller *Lyng*; hun er født o. 1724, antagelig i København (i Nikolaj Sogn, hvis Daabsbøger for Aarene 1721—35 er gaaet tabt) som Datter af den da velhavende københavnske Urtekræmmer Poul Munchgaard Liunge, som ved 1730'ernes Midte byggede det statelige Hus paa Hjørnet af St. Kongensgade og Kongens Nytorv, der endnu staar med sin Facade mod Torvet ret vel bevaret.¹¹ Omkring 1743 har Poul Liunge vist boet i Christiania;¹² sidst i 1740'erne er han en ruineret Mand, og da han d. 25. Oktbr. 1752 dør ensomt i Badstuestræde, Hjørnet af Brolæggerstræde — hans Hustru er da paa Landet (muligt paa Tersløsegaard hos sin Datter) — er han tilhuse hos sin Svoger, Brygger Jens Andersen Møller, til hvem han havde pantsat sit hele Indbo, formentlig for at redde det fra andre Kreditorer; hans Enke, Mad. Sophia Amalia Lyng fragik da ogsaa Arv og Gæld.¹³ Hvis den unge de Place ved at ægte Urtekræmmerdatteren har ment at gøre et godt Parti, er han blevet sørgelig skuffet; mulig har ogsaa disse Forhold bidraget til, at han tog Ophold paa Landet — til at begynde med paa den ufri og nu forlængst udstykkede Avlsgaard Mølleborup i Tostrup Sogn, Merløse Herred, omtr. midt mellem Holbæk og Ringsted.¹⁴ Her fødtes det unge Pares to ældste Børn, Edvard, som blev døbt 2. Søndag i Advent 1746 og døde 1808 efter i en Aarrække at have været Degn for Stenmagle og Stenlille Sogne, og Poul Munchgaard, der blev døbt 10. Søndag e. Trin. 1748 og døde som Apoteker i Stege.¹⁵

I Oktober 1749 flytter de Places til Tersløsegaard — og det var ikke Uvenskab med Familien paa Mølleborup, der drev dem bort, thi da deres tredie Barn — en Datter, som opkaldtes efter sine Bedstemødre og kom til at hedde Dorothea Sophia Amalia — d. 15. August 1751 bliver døbt i Tersløse Kirke, baaret af sin Mormor, staar Seig^r Mouritzen fra Mølleborup Fadder, og det samme gør »Tersløsegaards Patron, Høy-Velbaarne Baron af Holberg« tilligemed dennes Ridefoged Ms^r Pierre og Forpagter Mons. Flasbye; Jomfrufadder var den velbyrdige Jomfru Fogh fra Kragerupgaard.¹⁶ Desværre var der ikke Frelse for Barnet i det pæne Fadderskab; Holbergs Guddatter døde allerede d. 12. Septbr. s. A. og fik sin Grav i Tersløse Kirke,¹⁷ og til det næste lille Barn, som saa Dagens Lys paa Tersløsegaard — en Dreng, der fik Navnet Hans og endte som Købmand i Stege — stod Patronen ikke Fadder, al den Stund Fadderstadsen fandt Sted d. 4. November 1752, da Holberg sad vel forvaret i København.¹⁸

Mellem Holberg og de Place har der været afsluttet to Lejekontrakter, en i 1749 og en ny den 16. August 1753, hvoraf en Ekstrakt-Afskrift er bevaret og i hvis Pkt. 5 det hed: Denne Leye Contract tager sin Begyndelse fra Paaske 1753.¹⁹ Den var 3-aaarig, men allerede den 17. Aug. 1755 forlod Familien de Place Tersløsegaard og flyttede til Gyrstinge. Her døde den unge Kone det følgende Foraar; Langfredag d. 16. April 1756 begravedes hun i Gyrstinge Kirke, 32 Aar og nogle Uger gammel, og kun i tre Aar overlevede Edvard de Place sin Ungdoms Brud; den 28. Novbr. 1759 blev han begravet ved hendes Side, men han fik dog Tid til forinden at ægte den Gyrstinge Præst, Hr. Cai Jørgensen Wederkincks 26-aarige Konesøster, Dideriche Lacoppi-

dan, Datter af Hr. Hans Jacobsen, Sognepræst til Kirke Søby paa Fyen, og med hende avle to Pigebørn, som begge fik Navnene Anna Maria, og hvoraf den ældste kun blev 12 Uger gammel, medens den yngste først blev født efter sin Faders Død. Edvard de Places Enke levede i Gyrstinge til d. 12. April 1804 og blev 75 Aar gammel,²⁰ hun kan lige have naaet at gøre Bekendtskab med Ejeren af Ruhedal i Gyrstinge, Gyllenbourg-Ehrensward,

Udsnit af et Kort over Tersløsegaards Tilliggende.

Opmaalt 1789 af Johs. Goos og tegnet i Størrelsen 1 : 2000.

Den sydlige Sidefløjs Beliggenhed er noget fortegnet.

og hans senere saa berømte Hustru, Thomasine født Buntzen, som fra 1801 hørte til Gyrstinges honoratiore.

Hvorledes var nu den Lejebolig paa Tersløsegaard, om hvis Beboere gennem et Decennium vi her har hørt Tale?

Som ovenfor nævnt er der bevaret en Ekstrakt-Afskrift af Lejekontrakten med de Place, der udtrykkelig angiver sig som angaaende *Værelser*, men Ekstrakten omhandler desværre — bortset fra at den nævner Lejesummen: 25 Rdl. aarlig — kun Lejerens Adgang til at holde Husdyr: 2 Heste, »som skal nyde Græs lige med mine egne« (s: Holbergs) og hvortil der om Vinteren skal leveres 3 Læs godt og sundt Hø, forsvarlige Læs, og desforuden Halm, saa meget som behøves, alt mod Betaling af 2 Rdl. pr. Hest; endvidere: 4 Køer paa samme Vilkaar (til hvem der skal leveres 2 Læs Hø og betales 1 Rdl. 1 Mk. for hver) samt 12 Faar (for hver 5 leveres ligeledes 2 Læs Hø til samme Betaling). I 1754 har de Place ihvert-

fald ikke holdt Heste, derimod 2 Køer, 2 Kvier eller Kalve og 12 Faar; fra 1. Maj endda kun 10 — det har nok knebet med at faa Penge til Betalingen. Med Betaling for det Brænde, han fik fra Baroniets Skove, synes han ihvertfald at have været noget bagud, da der ved Ridefogedskiftet d. 1. Maj 1752 gøres op med den nye Ridefoged; men i 1754 kan han dog forevise Holbergs egen Kvittering for de 5 Rdl., han har betalt for Træerne No. 89 og 90.²¹ Tidens sædvanlige Krav til et i vore Øjne uforholdsmæssig stort Folkehold har ogsaa præget de Places lille Husholdning med de mange Husdyr; han har i sin Tjeneste haft baade en Husmand, en Pige og en Amme. Den sidste har endda haft sit eget Barn med i Pladsen; kort efter Flytningen til Gyrstinge lod Monsr Places Amme Else sin liden Søn Jens, 2 Aar gl., begrave dér d. 19. Oktbr. 1755.²²

Selve Boligen laa i den 3-længede Gaards søndre Sidefløj, men nærmest Hovedfløjen, hvor der ogsaa den Dag idag er en særlig Lejlighed. Vestligst i Sidefløjen var der en Borgestue, ved denne et Par mindre Kamre, en Trappe op til Loftet (hvor der vist ogsaa har været et eller flere Kamre) og — sandsynligvis langs Fløjens Nordvæg — en Gang, der førte til Lejeboligens Køkken. Af disse Fløjens vestligste Rum indrettedes der efter Holbergs Død en lille, midlertidig Tjenstbolig til Ridefogden Chr. Hviid paa Hellestrup, hvem den samlede Bestyrelse af Sorø Akademis nordre Godsdistrikt nu overdros.²³ Det var Mening, at Hviid skulde have de Places Lejlighed, naar Lejekontrakten med ham udløb i August 1756; nu flyttede de Place allerede Aaret før, og Chr. Hviid rykkede ind i hans »Beboelse«, samtidig med at Sydfløjens Vestende indrettedes til Enkesæde. De Places Værelser trængte da haardt til Reparation, og af en Regning over de Ruder, som blev indsat i den nye Forvalter-Bolig, ses det, at den har omfattet følgende Rum: Forvalterens Stue, Dagligstuen, Skriverstuen, »Overkammeret« (vel et større Loftsværelse), Jomfruens Kammer, Pige-kammer, Køkken og Bryggers. Man savner her et eller flere Sovekamre, men i en anden Regning fra samme Efteraar omtales »det lille Sængeskammer« — der har da vel ogsaa været et større.²⁴ Til Boligen har hørt Bagerovn, Have og Staldplads.

Holberg har ikke usandsynlig været en karrig Vært, som næppe satte sig i større Udgifter for sine Lejeres Skyld; efter hans Død var der ikke saa lidt at reparere paa Tersløsegaards Hovedbygning. De Place fik saaledes straks sat en ny Kakkelovn op i Kammeret næst ved Køkkenet samt indsat en Dør ud til Gangen og indmuret et Vindue; det var ogsaa galt med Bagerovnen, hvis Arne »af Rotter er opskaaren og bedærvet«.²⁵ Da Forvalter Hviid to Aar efter fik de Places Lejlighed, var den som nævnt meget medtaget; der maatte atter en ny Arne i Ovnen, alle Værelser var indvendig paa Væggene meget forfaldne og behøvede tilgrunds at udspækkes, afpudses og kalkes; i Køkken og Bryggers maatte Arnestedet repareres og Stengulvet omlægges — her har nok Rotterne ogsaa været paa Spil — og som ovenfor omtalt maatte der indsættes adskillige nye Ruder, og derhos flere Vinduer loddes. Samtidig medførte Enkesædets Indretning nye Forandringer i Sydfløjens yderste Ende: Indgangen til Lejeboligens — nu Forvalterboligens — Køkken, som før var »igennem de Værelser, som til Enke Sæde er destineret og desformedelst er betagen«, faldt bort, og der maatte indmures en Dør fra Gaarden ind til Forvalterens Forstue, »hvorfra Indgan-

gen bliver til Køkkenet og Dagligstuen«.²⁶ Her staar vi da nok ved den Dør i Sydfløjen, umiddelbart i Hjørnet ved Hovedfløjen, hvor der den Dag idag er Indgang til Gaardens sydøstre Beboelse og altsaa har været det i snart 180 Aar.

Det sydøstre Hjørne af Borggaarden paa Tersløsegaard.

Pennetegning af C. V. Stubbe Teglbjærg.

Bag det aabenstaende Vindue i Sidefløjen skimtes den i 1755 indsatte Dør til Forvalterboligen. Døren længst tilhøjre fører ind til Enkesædet.

NOTER OG HENVISNINGER

- ¹ Axel Nielsen: Bidrag til Belysning af Holbergs Formuesforhold. Holberg Aarbog 1921, S. 7 f. Om Holberg som Ejer af en Fattiggaserne i Sølvgade, anf. St. S. 28 f.
- ² Pers. hist. Tidsskrift I—VI, 1880—86.
- ³ l. c. IV, 1883, S. 171—72 (i Særtryk, 1886, S. 91—92).
- ⁴ l. c. 3. R. V B. S. 289 C. E. A. Schøller: Meddelelser om Oberst Fabian v. Eppingen.
- ⁵ l. c. S. 290. Oberst Fabian v. Eppingens Efterslægt.
- ⁶ l. c. S. 290—92. I Hofmans Fundationer VII, S. 553 omtales (1761): Witzøegaard, en Bondegaard i Skoven, ligger ved Witzøe og Brommesøer. Gaarden har vel hørt til Antvorskov Ryttergods og afgivet Bolig for Officerer. »Friherreinde Holck, Major Westphalens Enke, som døde paa Vedsøgaard, ligger begravet i Kindertofte Kirke.«
- ⁷ V. Dahlerup: Holbergs Breve, No. XXXV, Tekst S. 153.
- ⁸ Louis Bobé: Die deutsche St. Petri Gemeinde zu Kopenhagen, 1925. Heri under Geschlechtbuch der Gemeinde: De Place (S. 449), von Lengercken (S. 439). Under Die Geistlichkeit No. 14. Heinrich Dürkopp (S. 340).
- ⁹ Københavns Overformynderis Hovedbøger. 1725—29, Lit. F, S. 48; 1729—33, Lit. H, S. 96; 1737—39, Lit. L, S. 86.
- ¹⁰ Københavns Mandtal 1743. Øster Kvarter No. 216, Ved Stranden. Her bor hos Mad. Morville, der holder Spisekvarter, Brødrene de Place: Edvard, Mathias, Apoteker-svend, og Jens, Sekretær, »nu i Halle«. Edvard betaler 62 Rdl. i Formueskat.
- ¹¹ Chr. Elling og Victor Hermansen: Holbergtidens København i Billeder fra Samtiden, 1932, S. 80.
- ¹² Danske Canc. Suppl. prot. 1743, No. 31 og 571. Mulig er Edvard de Place viet i Christiania til Anna Cathrine Liunge; hverken hun, hendes Moder eller 3 Søskende nævnes i Kbhvns Mandtal 1743.
- ¹³ Københavns Skiftekomm. Conceptsifte No. 111, 17. April 1753. Forsegingsprot. 1752—56 S. 26 b. Af Skiftekomm.s

Sessionsprot. 1750—54, S. 524, ses, at Poul Liunges Bo i 1747 var under Behandling.

¹⁴ Mølleborup tilhørte da Sr. Hans Mouridsen, der dør 1745, 83½ Aar gl.; hans Enke dør 1750, 74 Aar gl. Gaarden overtoges af deres Søn Jørgen Mouritzen, hvis Søster Else Margrethe i Januar 1742 havde ægtet den kbhvn.ske Brygger Rasmus Wolbye; Brylluppet stod hos Brygger Jens Møller i Badstuestræde — Urtekræmmer Poul Liunges Svoger (Helligaands Sogns Kirkebog for Vielser 1735—1813).

¹⁵ Tostrup Kirkebog 1721—63, S. 57 og 59 b. Blandt Fadderne er Medlemmer af de i Note 14 nævnte Familier Wolbye, Møller og Mouritzen.

¹⁶ Tersløse og Skellebjerg Kirkebog 1739—92, S. 29 b.

I Holberg's Aarbog 1922, S. 156, oplyser Th. A. Müller, at Holberg d. 19. 12. 1730 stod Fadder til Professor Peder Horrebows Datter Anne Margrethe (det 14. af hans 16 Børn), der døde i 1804 som Enke efter Sognepræst til Lyderslev J. A. J. Rathenburg (1716—87).

Kendes der mon andre Gudbørn af den barnløse Professor-Baron?

¹⁷ l. c. S. 102 b.

¹⁸ l. c. S. 33 b. Fadderne var: Mad. Mouritzen fra Mølleborup, der bar Barnet, Forvalter Flasbye paa Tersløsegaard, Skriverkarlen smstd. Ole Winther og Præstens Søn Povl Schytte; Jomfrufadder var Sara Maria Lidø af Tersløse.

Med Ejeren af Ødemark efter Etatsraadinde Bruuns Død i 1751, Kommerceraad Andreas Kellinghusen, ses Edvard de Place ikke at have haft noget Samkvem, skønt denne gennem sin Hustru, Dorothea Beckmann, var Svoger til de Places Halvsøster, Elisabeth Dürkopp (1727—61), der i 1746 havde ægtet Overkøbmand paa Island, Justitsraad J. D. Bechmann (hvis Farbroder, Silke-, Uld- og Linnedhandler J. A. Bechmann, iøvrigt havde været Elisabeth (Elsebed) Steens, nysnævnte Etatsraadinde Bruuns, første Ægtefælle).

¹⁹ Bil. Litr. G. til Holberg og Hellestrup Godsers Penge-, Korn- og Material Regnskab 1754/55.

²⁰ Disse Data er hentede fra Gyrstinge Kirkebog 1645—1778.

²¹ Som i Note 19, Litr. D.

²² Som i Note 20.

²³ Som Bil. 10 til Antegnelserne ved Baroniet Holbergs Regnskab til 1. 5. 1755 ligger en Ekstrakt-Afskrift af en Instruction, dat. 15. 5. 1754, for Ridefogden ved Hellestrupgaard, Chr. Hviid, der af Overhofmester ved Sorø Akademie Carl Juel er antaget som Forvalter ved Baroniet. Hans Løn fastsættes til 300 Rdl. aarlig med visse Sportler, Oldengæld m. v., og i 20. Post hedder det: »Og som Tersløsegaard er efter dette Distrikts Beskaffenhed det beleiligste stød til forvalterens Boepæel, saa bør han her have sin Huusholdning og forundes Hannem der til Beboelse de Værelser, Baggarden og Haugen, som Edvard de Place nu har i Leye, saa snart den nuværende Leye Contract expirerer, men imidlertid nøyes han med den Leylighed, som der foresindes«.

Af Bil. 62 og 65 til Baroniets Pengeregnskab for 1754/55 fremgaar Indretningen af denne midlertidige Lejlighed for Forvalter Hviid: af Kaminen i den tidl. Borgestue indrettes en Køkkenskorsten, under Trappen næst ved laves et lidet Pigekammer, og et Spisekammer faas ved paa Fløjens Sydside, længst mod Vest, at opføre en 4 Fags tegltækket Lude — en Halvtagsbygning — med Dør ind til Køkkenet. Endvidere blev to smaa Kamre, hvor der skulde være Skrivestue, kalkede og forsynede med Kakkelovne; i Gangen og Borgestuen lagdes Bræddegulv. Indgang maa vel have været

ret gennem en forhaanden værende Dør ind til Borgestuen paa Fløjens Nordside.

²⁴ Tersløsegaards Pengeregnskab 1755/56, Udgiftsbilag 37.

²⁵ Pengeregnskabet 1754/55, Udgiftsbilag No. 63.

²⁶ Pengeregnskabet 1755/56, Bil. No. 36 (Chr. Hviids »Overslag paa dend Reparation som udkræves ved de Værelser paa Tersløsegaard, som Hr. Place hidtil har beboet og jeg igjen skulde tiltræde«).

SORANER-CRICKET

Søndag d. 16. September spillede den aarlige Cricketkamp mellem et Hold af gamle Soranere og Skolens Hold. Begunstiget af det herligste Sensommervejr havde en lille Snes af gamle og unge Cricketspillere begivet sig til Sorø i den tidlige

Kredslæge Gudmund Effersøe ved Gærdet.

Morgenstund fra alle Kanter af Landet. — Mødt var saaledes Kredslæge Gudmund Effersøe fra Mariager, Hans Ry som Cricketspiller vil leve saalænge Spillet dyrkes i Danmark. Vi, hans samtidige fra Skoletiden, husker hans blændende Stil baade som Kaster og ved Gærdet, og disse Færdigheder har han senere, trods Studier, Praksis og flere Aars Ophold paa Færøerne, yderligere opøvet saaledes, at han i sit 45. Aar i 1932, blev Topscorer i den jyske Cricketturnering ved paa Randers' Hold at score ialt 405 Points i 13 Halvlege (hvoraf de 6 not out), og hvoraf den bedste var paa 117 Points. Denne Præstation, der maa karakteriseres som aldeles enestaaende og som et lysende Eksempel for alle Sportsmænd, indbragte Dr. Effersøe det af Cricketturneringen uddelte Præmieboldtræ.

De øvrige var Overingeniør E. J. Lyngbeck, Ingeniør J. R. Stavnsbjerg, Overretssagfører K. Dalgas Langballe, Grosserer R. E. Brincker, Sparkekassedirektør H. Krog-Meyer, Landsretssagfører Chr. Holberg, cand. mag. O. Høyer, Student Aage Kræbs, Louis Bronée, Niels Erik Weis og Chr. Mourier.

Som Dommere fungerede Kammerherre Buchwald og Læge Kjartan Effersøe.

Som Reserver Fabrikant P. Wodschow og Overlæge E. Kindt, Terndrup.

Ovnevævnte Spillere har i Aarenes Løb indlagt sig større eller mindre Berømmelse, en Undtagelse danner dog E. J. Lyngbeck. Han gik ud i 1903 og har siden da ikke rørt et Boldtræ eller en Bold. Ikke desmindre blev han Topscorer i første Halvleg med 17 Points og kastede 4 Overs (hvoraf een »maiden«), i hvilke der scorede 2 Points og tog et Gærde.

En smuk Præstation og et nyt Bevis paa, at Tid og Alder ingen Hindring er for at dyrke Spillet. Hvad vilde mon en 50-aarig kunne udrette paa et Fodboldhold?

Kampens Udfald blev en Sejr for de gamle med 33 Points og 3 staaende Gærder. O. Høyer var Topscorer med 31 Points, not out i 2. Halvleg.

De unges Spil var mere defensivt end vi plejer at se det. Dette skyldes, foruden en, paa Grund af manglende Kamp-rutine, forklarlig Nervøsitet, en Omlægning af Spillet paa Skole — en længe tiltrængt Reform.

Medens hidtil »Ridehustavere« var Idealet, er nu den korrekte Spillemaade med Benarbejde og Spil Gærdet rundt med lodret Træ og Slag henad Jorden, blevet sat i Højsædet. Æren herfor tilkommer Lærer S. Thomsen, der har sat sig som Opgave at udrydde den saakaldte »Naturcricket«, det frie, tøjleløse Spil, der alle Dage var soranske Cricketspilleres Fordærv. — Men Rektor Raaschou-Nielsen bærer sin store Del af Æren ved at have gennemført den Omlægning af Undervisningsplanen, som nu muliggør en ensartet og planmæssig Instruktion i Cricket. Dette maa glæde enhver cricketelskende gammel Soraner.

Efter Kampen samledes Deltagerne til et Aftensmaaltid i grønne Sal, hvor Rektor præsiderede og adskillige af Lærerne var nærværende, deriblandt Lærer Thomsen, Lektor Müller og Lektor Holten. (Har Lektoren forsonet sig med de fæle Sportsdioter?) Rektor bød Gæsterne velkommen og udtrykte sin store Glæde over disse Kampe, som han betegnede som Skolens største aarlige Sportsbegivenhed. Stavnsbjerg takkede paa Gæsternes Vegne, og Kredslæge Effersøe uddelte de to Boldtræer, hvoraf det ene — Soransk Samfunds — gaves til Gymnasiast Bruun de Neergaard, det andet — de gamle Soraneres — til Alumne Rasmussen.

Hvis der nu kunde ofres de Penge, som Anlægget af en ny Sportsplads ved Flommen vil koste, da vilde Vilkaarene for Idrætten — specielt Cricket — i Sorø være ideelle. I Betragtning af det nye store Stadion, som Herlufsholm har anlagt, turde det være et rimeligt Krav at stille til Sorø Akademi.

R. E. B.

SORØ-VÆRKETS PRIS NEDSÆTTES

J. Frimodts Forlag agter at nedsætte Prisen for Værket om Sorø. Klosteret — Skolen — Akademiet gennem Tiderne. Nærmere Meddelelse med Bestillingsseddel vil fremkomme i November-Nummeret af Soraner-Bladet. Det kan paaregnes, at Værket herefter hurtigt vil blive udsolgt, og det maa derfor tilraades alle Soranere som de i dette monumentale Værk særligt interesserede at være blandt dem, der sikrer sig et Eksempplar. Thi det er en Kendsgerning, at topografiske og historiske Værker af virkelig Værdi, som først er nedsat i Pris, har en forbausende Evne til derefter at ryge op — ofte i usandsynlig høje Priser. Man gør derfor vel i at være opmærksom paa den Meddelelse, der nu kan ventes at fremkomme, om den nye, lave Pris paa det lille Restoplæg af Sorø-Værket.

GAMLE SORANERE

For nogle Uger siden udkom det afsluttende Hæfte — No. 44 — af Illustreret dansk Litteraturhistorie ved Carl S. Petersen og Vilhelm Andersen (Gyldendal). Her-

med har Professor Vilh. Andersen ('82) afsluttet et af sine Hovedværker, og den 16. Oktober runder han de 70 — Støvets Aar! I den Anledning vil hans store Vennekreds gerne samles med ham, og et 30-Mands Udvalg af dem — hvoraf hver 5. er en Soraner — har indbudt til at fejre Fødselsdagen ved en Aftenfest i Studenterforeningens Lokaler, som Senioratet har stillet til Raadighed i rigtig Erkendelse af, hvad Vilh. Andersen i mange Aar har betydet for danske Studenter.

Samtidig vil der udkomme et Festskrift til Vilh. Andersen med Bidrag fra en Række af hans Disciple under Redaktion af Professor Paul V. Rubow.

Rektor H. Raaschou-Nielsen ('89) i Sorø er af Sorø Skoles Lærerforsamling valgt til dens Repræsentant i Bestyrelsen for den Holbergske Stiftelse Tersløsegaard.

POUL HENNINGS' MINDELEGAT

Vi er blevet anmodet om at meddele, at Fristen for Indsendelse af Ansøgninger om den ledigblevne Portion af dette Legat forlænges til 1. November. Ansøgningerne indsendes til Soransk Samfunds Formand (se Meddelelsen i Bladets September-Nummer).

SORANSK SAMFUNDS AARSFEST — RUSGILDET —

er berammet til Lørdag den 20. Oktober — det nærmere Program vil fremgaa af Annoncen paa Omslagets 4. Side.

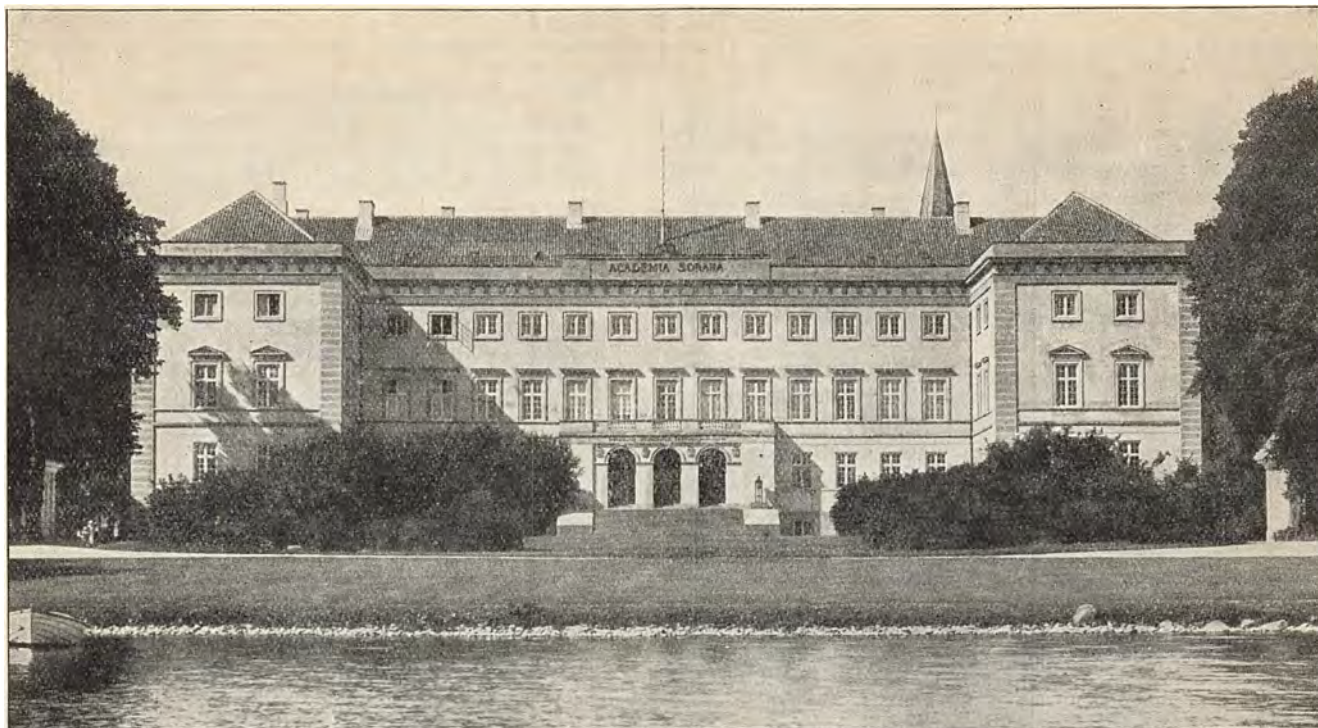
Til Festen indbydes som sædvanlig 70-, 60- og 50-Aars Jubilarene. Af Studenterne fra 1884 lever Holdets Duks, Pastor O. L. A. Larsen, Overretssagfører P. V. Heise og Lægerne Dr. med. Marius Lauritzen, A. J. J. Olufsen og Dr. med. N. R. Muus, Maribo; af Realisterne fhv. Godsforvalter F. C. Jensenius, Valdemar Rye Lassen i Argentina; Læge B. J. C. Bang i Taastrup og Gaardejer Hans Peter Olsen i Døjringe. Af Realisterne fra 1874 fhv. Lektor C. S. J. G. Amorsen, Roskilde, og fhv. Stationsforstander C. J. F. Nielsen, der nu bor i Dragør; af Studenterne fra samme Aar Pastor emer. Chr. A. Hansen, Roskilde, fhv. Civildommer J. Ch. Tolderlund, Viborg, fhv. Kaptajn H. G. K. Bruun og Overretssagfører, Hospitalsforstander Chr. F. R. Heise. Af Realisterne fra 1864 Soransk Samfunds Æresmedlem, fhv. Handelsskoleforstander Valdemar Petersen i Odense, som i April iaar fyldte de 88 og saaledes vist tillige er Soranernes Alderspræsident; af Studenterne fra dette Aar lever vistnok ingen, og heller ingen af Aargangen 1854, hverken Studenter eller Realister.

Ved Redaktionen Slutning er det endnu ikke endelig bestemt, hvem der iaar vil komme til at holde Talen til Russerne ved Immatrikulationen.

Sammenkomsten holdes som sædvanlig i Hotel Phønix' Selskabslokaler, Dr. Tværgade i København.

„FRATERNITAS SORANA“

Referatet af Sammenkomsten i Liselund d. 3.—5. Septbr. maa af Pladmangel vente til næste Nummer.

SORANER-BLADET

19. AARGANG

Nr. 11

November 1934

VILHELM RASMUS ANDREAS ANDERSEN

1864 — 16. OKTOBER — 1934

Blandt samtlige nulevende Søner af den gamle Skole i Soer er *Vilhelm Andersen* sikkert den bedst kendte og det baade inden og uden for Landets Grænser. Han har været Skolen en god Søn, han har i Tale og Skrift nævnet dens Navn som en af de Kilder, »hvorfra vort Livsvæld rinder«, og ved at vise hen til dens Betydning for ham selv øget dens Ære og Anseelse hos andre; thi som et andet frodigt Træ skal en Skole kendes af sine Frugter. Selv stod han altid i Pagt med Livets gyldne Træ — fra hans Væsen som fra hans Værk har det lyst om ham: det dybe Fond af Viden, det sindige Lune, Medviden i alt menneskeligt, en lykkelig Evne og Lyst til at glæde og trøste andre med det, der fyldte ham selv. Han har sandelig ikke hørt til dem, der drøjede sig over de smaa; mange Slægtled af unge har følt og af Hjertet gengældt den Tillid, han selv viste Ungdommen. Han har været sine Skolefæller en god Kammerat,

har rakt Soransk Samfund en hjælpende Haand ved mange Lejligheder, hvorom ogsaa Soraner-Bladet kan vidne, og vi Soranere skylder ham Tak for meget godt. Derfor — selv om vor Tak ved denne særlige Lejlighed kommer adskilligt post festum, er den lige hjerteligt ment, og de første Linier i det Nummer af Soraner-Bladet, som udkommer efter Vilh. Andersens 70-Aars Fødselsdag, skal baade bære hans Navn og bevare et Par af de Udtryk for vor Samfølelse med ham, som ved denne Lejlighed kom til Orde — nemlig Rektor *Raaschou-Nielsens* Hilsen fra Sorø ved Festen i Studenterforeningen og det Digt af Forfatteren *Fredrik Nygaard*, som fremkom i »Aalborg Stiftstidende« for den 14. Oktober. Samtidig bringer vi med Fru Gerda Ploug Sarps Tilladelse en Gengivelse af den smukke Portrættegning af Vilh. Andersen, der fandtes i »Berlingske Tidende« for den 16. Oktober, og som er udført i Dagens Anledning.

PROFESSOR, DR. PHIL. VILH. ANDERSEN
Tegnet i Oktober 1934 af Gerda Ploug Sarp.

I.

Kære *Vilhelm Andersen*. Som Organisten i den lille Ravnekrog, naar den Musiker, han lærte de første Strøg paa Violinen, henrykker Tusinder ved sit Spil, fryder sig og føler sig stolt og i sit stille Sind siger: »Jeg har ogsaa gjort mig Umage med ham« — saaledes har din Barndoms hulde Fostermoder — Sorø — fulgt dig paa din Bane og frydet sig. Det er mig paalagt at sige dig dette i Dag.

Til Forskel fra den alma mater, du siden kom til, sørgede hun baade for din legemlige og aandelige Forplejning, og Resultatet af begge var pragtfuldt.

Mindet lever om den Gymnasiast, som kunde danse talrige unge Frøkener trætte, som sprang paa Hesten højere end nogen anden og kronede det hele med en fin Udmærkelse med to rene ug'er i Dansk Stil. Intet Under, at du blev hendes Yndlingssøn. Men ikke en Søn, der glemte sin Mor!

Vejen gik — som du selv har sagt — fra Sorø over Ringsted til København, fra Romantikken til Virkelighed, — men der har intet Brud været, og Sorø har du ført med dig som en Part af dig selv.

Sorø takker dig for din store Trofasthed. Ingen har som du forstaaet og kunnet give Udtryk for Sammenhængen mellem Tiderne i Sorø, »den danske Linie«, for Sorøaanden, enten det nu var i »Efterskrift af en Læser« eller som hin Aften ved Historikermødet i 1926, der blev uforglemmelig for alle, der oplevede den. Du er Sorøs Stolthed — og vor store Glæde, hver Gang du besøger os.

Jeg bringer dig Sorøs Tak!

H. Raaschou-Nielsen.

II.

*Til Professor Vilhelm Andersen
paa Halvfjerdsaaersdagen.*

Nu naaleprikker atter Stadens Regn,
det drypper stadig jævnt paa Bjergets Degn.
Saa skilles Skyen — hør, en Hane gol —
for Blikket breder sig en sjællandsk Egn,
og Jeppe triner frem i Holbergs Sol,
gediegen, i sin Folkeefold klog.

Faa talte bedre Jeppe's brede Sprog
end han, der — skønt Professor — skyed Støv
og elsked Ungdoms Latter under Løv.

Snigskytetid. Med skæve Rifler skjult paa Genbotag.
Hvor godt at møde Vid og Hjertelag,
hvor godt, naar Tro og Haab gaar træt paa Hæld,
at søge til hint klare Kildevæld,
som fik Begejstrer-Kraften: Hippokrene.
Den hørte oftest Græsk, det stærke Sprog
og spejled Fakler fra et Bacchustog
— men stundom bar den som en stille Strøm
en yppig Øhlenschlägersk Digterdrøm
ind under Bøgens lysegrønne Grene.

Nu Changement — igen paa Holbergs Scene.
Du brugte deres Mundlær, gav dem Marv:
Per Degn, Erasmus, Nille, Jeppe, Arv...
Indlevelse og aandig Hjertevarme
— se Danmark trykket dig i sine Arme!

En Genius mangfoldig, vidt forgrenet,
og gerne grønned sig din Tryllevaand.
Her er da Læg og Lærd med Held forenet,
med Lys og Lune, helt i Holbergs Aand.

— — —

Fra Ungdoms Land til Efteraar
Regnbuen hvælver sin Portal.
Professor priser sin Pedal
og cykler snildt trods syvti Aar
fra Sorø hjem til Fredensborg.

Hvis Verden ryster i din Haand,
saa tag hans Værker for og gransk.
Saa ved du, hvad der er af Aand,
og hvad det er: at være dansk!

Fredrik Nygaard.

NOGLE HOLBERGIANA

Ved *H. G. Olrik.*

IV. Om Enkesædet paa Tersløsegaard.

Halvtredie Aar efter Købet af Tersløsegaard og Stillinge Kirkegods nedskrev Holberg i København den testamentariske Disposition af 20. Januar 1748, som han »saasom Alderdom og Svaghed tiltager« selv betegner som »min sidste Villie«. ¹ Det blev den nu ikke, ² men dens Nedskrivners svækkede Tilstand fremgaar tydeligt af Haandskriften. Paa Foden af det Folioark, hvorpaa den er skrevet, har han tilføjet en Paategning om, at heraf »er leveret en Gienpart til Oberhoff Marskalk og Geheime Raad Hr. Græve af Moltke, ³ hvorudj hovedposten befindes«, og ind imellem disse to Stykker har han gjort følgende Tilføjelse:

Mit forlangende er ellers, at som ieg ved Bergen i Norge haver en svag Søstersøn ved navn Tostrup som jeg aarligen har pensioneret til, at ham for sin livs tid maa continueres en aarlig pension af [20, rettet til] 30 Rdr, siger tredive Rigsdaler, item at værelser paa Terløsegaard forundes en skikkelig enke som nyder udviisning af skoven.

De sidste halvanden Linie er hele *Fundatsen* for det Enkesæde paa Tersløsegaard, som, nedlagt af Staten i 1861 og samme Aar genoprettet af fire soranske Akademister, bestaar den Dag idag. ⁴ Det er vist en af de korteste Fundatser, nogen Stiftelse har faaet, og man fristes til at tro, at Holberg senere maa have suppleret den med en, skriftlig eller mundtlig, Vejledning til Overhofmesteren paa Sorø Akademi, der skulde overtage Gaarden efter Holbergs Død og iagttage Udførelsen af hans Bestemmelser. Denne Instruktion er nu i alle Tilfælde gaaet tabt, og hvor kort Enkesæde-Bestemmelsen end er, har Akademiet som Holbergs Testamentfuldbyrder maattet tage Hensyn til den, da den med det øvrige Indhold af den »sidste Villie« under 1. Marts 1754 var blevet forsynet med kgl. Konfirmation, og allerede Aaret efter forelaa trykt. ⁵

Og forsaavidt har Fuldbyrdelsen haft lidt af Stifterens Præg, som Enkesæde-Bestemmelserne blev ført ud i Livet med en Karrighed, der næsten overgik, hvad man kunde vente af Efterlignere af Holbergs vel kendte

Jeg vil gerne Gode Mandfærdigh.
 Forbudt d. 20 Januari
 1748

Ludvig Holberg

Med forlængslen om allmødt, at for en mand, Bergen: Norge
 Lad mig nu faa Ophold for mig og min Hustru for mig og min
 søn pensioneret. til, at som for mig er det maa continueeres nu
 aandelig pension af 30 Rdl., som som den Regdelin, som at værelser for den
 gamle forudsat nu tilfaldt mig som en ny indretning af for mig
 hvoraf nu indkomst nu gøres for det Overhoff Mærktald og Gæstgæver
 Hørd af for mig af Holberg, som indkomst og som for mig
 Men allermindst end som det er det allermindst

Tilføjelsen paa Foden af Dokumentet med Holbergs „Sidste Villie“.

økonomiske Sans. Det maa dog indrømmes, at man her har kunnet henholde sig til, at der efter Fundatsens Ord til Enken, som skulde nyde dette Gode, kun stilledes den beskedne Fordring, at hun skulde være skikkelig — det vil i Datidens Sprog sige: en, der skikkede sig vel, en anstændig, pæn Person af ulasteligt Rygte. Og her slaar det os straks, at det ikke krævedes, at hun som den Jomfru, der skulde nyde det Holbergske Udstyrslegat, hvorom Holberg traf en testamentarisk Bestemmelse Maanedsdagen før sin Død,⁶ skulde være baade »fornemme og skikkelig«; paa den anden Side nævnes det heller ikke, at hun — som de Akademister, hvorom Disposition af 20. Jan. 1748 handler — skal være fattig. Men det fulgte maaske af sig selv. Da der intet Pengebeløb tillagdes Enken, maa det dog have været forudsat, at hun havde lidt at leve af, men til hendes Hjælp hermed blev der heller ikke afsat saa meget som Græs og Vinterfoder til en Ko eller et Par Faar.

Vejledende til Bedømmelsen af, hvad Holberg kan have tænkt sig med dette Enkesæde, er i Virkeligheden kun nogle Kilder af 2. Rang, nemlig Oplysningerne om dets Indretning efter hans Død og om den Enke, som det overdroges — alt forudsat, som sagt, at Overhofmesteren her har handlet nøje i Stifterens Aand.

Meget paafaldende er det da straks, at de Værelser, som bestemtes til den skikkelige Enke, blev de, hvori der i 1754 med en Bekostning af lidt over 17 Rdl. var indrettet en midlertidig Bolig til Ridefoged Chr. Hviid, altsaa Rummene i den vestre Ende af Tersløsegaards søndre Sidefløj. Som det vil ses af, hvad der tidligere er oplyst om Indretningen af disse, har det været en ganske lille og tarvelig Bolig, der foruden det nødvendige Køkken og Spisekammer i en tilbygget Lude næppe har bestaaet af mere end to-tre ikke store Rum forneden med behørig Forstue og mulig et »Ovenværelse« eller to.⁷

Paa dette Sted var, mens Holberg levede, ejede og beboede Tersløsegaard, en Gang med et Par tilstødende Kamre, der senere bl. a. blev brugt til Skrivestue, og vestligst Gaardens Borgestue, d. v. s. det Sted, hvor dens

Tjenestefolk spiste og havde Ophold uden for Arbejdstiden. Hvor de fik en anden Opholdsstue, da den gamle Borgestue i 1754 blev omdannet til Ridefogedbolig, vides ikke. Men det lyder egentlig ganske urimeligt, at Holberg selv skulde have tænkt sig denne for en stor Gaard nødvendige Lokalitet ombygget og indrettet først til Forvalterbolig og derefter til Enkesæde. At Overhofmesteren og Ridefogden efter Holbergs Død fandt det fornuftigt at indrette sig paa denne Maade, er en Sag for sig, men det ligger dog nær at tænke sig, at Holberg selv har forestillet sig Enken anbragt i de Værelser, han ellers havde lejet ud. Deres Lejeværdi, 25 Rdl.,⁸ svarer ogsaa helt godt til det Beløb, han samtidig med at fæstne Enkesæde-Bestemmelserne til Papiret havde besluttet at ofre af sit Efterladenskab paa Familienens synets Alter.

Nu blev der altsaa efter hans Død noget helt andet ud af Tingene, da Akademiets Overhofmester lod Ridefogderiet fra Hellestrup forlægge til Tersløse, og da man altsaa ikke til Ridefogdens Brug har villet disponere over den egentlige Herskabsbeboelse paa Gaarden, og Akademiets Ridefoged vel nok har staaet som en betydeligere Person end en selv nok saa »skikkelig Enke«, blev Resultatet det nysnævnte: at Fogden fik Lejevaaningen, og at Enkesædet blev indrettet i de Værelser, som Ridefoged Chr. Hviid havde haft et Aars Tid.

Regnskaberne udviser intet om, at der i den Anledning blev gjort Forandringer i denne Lejlighed, hvor der synes at have været Murstensgulv i de fleste Rum — sikkert ogsaa her med Tilbehør af Rotte gange og huller. Af nyt blev der kun til Anbringelse af Enkens Beholdning af Brændsel og til Hønselus m. v. ved den østre Ende af Korn- og Tærskeladen — den, der med Retning fra Øst til Vest laa sydligst af de vest for Borggaarden staaende Avlsbygninger — opført »en halv Bygning paa 3 Fag i Længden og 4 Fag i Bredden i liige Linie med Ladens søndre Side og intækket paa den ene Side og paa Gavlen i Ladens Tag«; Udgiften hertil ansloges til 12 Rdl. 8 Sk.⁹ Til meget Brænde og

mange Tørv har der ikke været Plads i dette Halvtags-
hus, men til Enkens Brug har der i Aarenes Løb heller
ikke været anvist noget større Brændselsdeputat — som
Regel 6—7 Favne Bøgebrænde, et Par Læs Staver og
en halv Snes Læs Gærdsel.¹⁰

I denne beskedne Lejlighed skulde altsaa den skikke-
lige Enke rykke ind, efter at Ridefogden havde ombyt-

FRU MAGDALENE MARGRETHE MYLIUS
Den første Holbergske Enke paa Tersløsegaard.

tet sin midlertidige Bolig med den betydelig rumme-
ligere Lejevaaning, Edvard de Place forlod i August
1755, og som nu var sat i Stand paa forskellig Maade.¹¹
Antagelig har Enkesædet herefter i Foraaret 1756 mod-
taget sin første Beboer — Justitsraadinde *Magdalene
Margrethe Mylius*, Enke efter Landsdommer i Sjælland
og Møen samt Assessor i Højesteret, Magister og cand.
theol. *Peder Bendtsen Mylius*; hun havde hidtil boet i
Sorø, hvor hendes Mand havde taget Ophold efter at
være blevet Landsdommer, og hvor han var død i Marts
1745. Hun har antagelig til Tersløsegaard medbragt sine
tre ugifte Døtre: *Sophie Hedevig*, født 1724, og *Char-
lotte Amalie*, født 1726, der begge døde ugifte i Januar
1800, samt *Elisabeth Sofie*, født 1730, som i 1759 blev
gift med Generalauditor *Andreas Bruun*, medens Ægte-
parrets eneste Søn, *Johan Jacob*, født 1727 og død 1803
som Herredsfoged i Ravnebjerg Herred og Vicelands-
dommer i Fyen, omtrent paa dette Tidspunkt maa have
tiltraadt Pladsen som Fuldmægtig hos Amtmanden i
Sorø, Overhofmester *W. V. v. Reitzenstein*.¹²

Man har lidt vanskeligt ved at forestille sig, at disse
Damer har kunnet føle sig tilfredse med den Enkebolig,
der var blevet indrettet paa Tersløsegaard — men de
blev der heller ikke længere end til 1759. Hvis ikke *Fru
Mylius* har været direkte udpeget af *Holberg* — hvormom

nærmere nedenfor — maatte det vel antages, at økono-
miske Hensyn bevægede hende til at flytte til Tersløse.
Uformuende var hun dog ikke — i 1743 var hendes
Ægtefælle af de Sorø Skattemyndigheder sat til en per-
sonlig Formueskat af 80 Rdl.,¹³ og da hendes yngste
Datter i 1759 blev gift, fik hun en Medgift til Værdi
af 462 Rdl. 4 Mk;¹⁴ den Formue, *Fru Mylius* besad,
kan da have beløbet sig til en 5—6000 Rdl. Som hendes
Portræt viser, har hun i sin Ungdom været en smuk
og velplejet Skønhed — ogsaa vel udstyret med Smyk-
ker og smukke Klæder.

Naar det kan formodes, at *Holberg* selv skulde have
tænkt paa at gøre noget for netop denne Enke, skyldes
det den Omstændighed, at Justitsraad *Mylius* var en af
dem, der havde haft »den *Merite* at sammensamle *cu-
rieuse Ting* og med *Velvillie* at gjøre andre delagtige
derudi til *Publici Nytte*« ved som en af flere at med-
dele *Holberg* »en anseelig Hob af rare Manuscripter«,
for hvilken Tjeneste han takkes i Fortalen til 1. Tome
af *Danmarks Riges Historie*, der udkom i 1732, samme
Aar *Mylius* udnævntes til Landsdommer og flyttede fra
Hovedstaden. Han var 4—5 Aar yngre end *Holberg*,
men døde kort inden denne erhvervede Tersløsegaard,
ellers var Bekendtskabet nok blevet taget op paany.¹⁵
Mens *Fru Mylius* boede som Enke i Sorø, maa *Hol-
berg* sikkert have truffet hende; han befandt sig som
bekendt vel i Dameselskab, og *Fru Mylius*, hvis Moder,
Hedevig Vejle, havde været Barnepige for Kong *Chris-
tian VI*, og hvis Broder, *Magnus Holman*, havde været
Sølvpop hos *Frederik IV*,¹⁶ har nok kunnet fortælle
Holberg adskillige *curieuse Ting*, til Tak for hvilket
han altsaa kan have undet hende Fribolig paa Tersløse-
gaard efter hans Død — vel at mærke i nogle for hende
passende »Værelser«. At hun, da den yngste Datter var
blevet gift og hendes Søn boede i Sorø, foretrak at vende
tilbage til den lille By, kan man ikke undre sig over;
Enkesædet har næppe været det, hun havde tænkt sig.
De tre Enker, som umiddelbart efterfulgte hende paa
Tersløse, var ikke ringere af Byrd eller Rang, men har
vist nok ikke haft saadanne Midler som *Fru Mylius* og
har vel derfor holdt bedre ud i den beskedne Bolig.¹⁷

Et Gode — udover de hende ved Fundatsen tillagte —
opnaaede *Fru Mylius* iøvrigt i sin Tersløsetid: hun slap
i Kraft af sin frie Bolig for at betale Familie- og Folke-
skat, baade for sit eget og sin Families Vedkommende,
og skønt Overhofmesteren indrømmede over for Revi-
sionen af Godsets Regnskab, at nogen egentlig Hjem-
mel hertil ikke fandtes, decideredes det, at det kunde
forblive ved Fritagelsen, der da ogsaa kom hendes Efter-
følgere til Gode.¹⁸

Hendes Efterfølgere — ja, det er og bliver usikkert,
om den halvanden Linies Fundats egentlig har kunnet
hjemle en saadan Fortsættelse, selv om man altsaa har
fortolket den derhen, og Praksis har ladet Fortolkning-
gen faa Hævdsret. Ser man kritisk paa disse Linier, der
er føjet til Dispositionen af 1748, er der adskilligt mær-
keligt at iagttage. Som ovenfor anført, er Pensions-
beløbet til Søstersønnen rettet, og Rettelsen bestyret
ved, at Beløbet er gentaget med Bogstaver; det er paa-
faldende, mildest talt, at *Holberg* ikke har kendt eller
husket sin Søstersøns Navn¹⁹ — og har han ikke erin-
dret det, ligger det ikke fjernt at tænke, at han heller
ikke har husket Navnet paa den skikkelige Enke, han
netop har villet yde Fribolig. Og har han mon straks
været klar over, da han nedskrev disse Linier, paa hvil-

ken af hans Gaarde Værelserne skulde forundes hende? Gaardens Navn er tilsyneladende først tilføjet senere i Marginen — han har været saa sløj, at han den Dag slet ikke har kunnet huske Navne! det er da ogsaa forskert stavet. Og maaske har han vaklet over for Valget: Brorup eller Tersløse — eller om han blot skulde skrive: min Gaard, men det gik jo ikke, da han havde flere — ogsaa af den ufri Orebogaard kunde der være blevet et Enkesæde. Der er noget saa tilfældigt, skødesløst eller, om man vil: træt over den hele Tilskrift, at man næsten kan se den gamle, svage og forpinte Herre for sig — hvor det har kostet ham Anstrengelse at faa dette skrevet ned, og saa kort som muligt! Overhovedet ved man intet om, naar dette Plus er lagt til hans »sidste Villie«, maaske først Aar efter dennes Affattelse — og senere har han ikke gjort mere ud af det.²⁰

Det Holbergske Enkesæde er og bliver en sær Ting: tilsyneladende tilfældigt i sin Oprindelse, lidet gennemtænkt af Oprettet og udført paa en Maade, der nok tør betegnes som paafaldende. Men i sin Virkning gennem Aarene har denne lille Stiftelse faaet en uventet stor Betydning; paa en Maade skyldes det den, at Tersløsegaard staar den Dag idag, og allerede af den Grund er der for os og vor Efterslægt Grund til at prise baade Oprettelsen og Opretholdelsen af dette Enkesæde.

HENVISNINGER OG NOTER

- ¹ Gengivet som Nr. XXVII i Holbergs Breve ved *Verner Dahlerup*. Tekst med Indledning S. 125.
- ² Under 28. Decbr. 1753 udfærdigede han et *Codicil*, der gav Regler for hans Brudeudstyslegat paa 16.000 Rdl., og den 16. Jan. 1754 en *Disposition* over Løsøre, Restoplaget af hans Skrifter m. v. Begge disse Testamenter blev samtidig med hans »sidste Villie« kgl. konfirmerede under 1. Marts 1754.
- ³ Adam Gottlob Greve Moltke til Bregentved (1710—1792), Overhofmarskal hos Frederik V.
- ⁴ Soransk Tidsskrift I, 1870, S. 160 f. Fundatsen for det nye Enkesæde er optrykt som Bil. A. i *Louis E. Grandjean: Den Holbergske Stiftelse Tersløsegaard* (1932).
- ⁵ I Wille Høybergs *Kiøbenhavnske Samlinger af rare Trykte og Utrykte Piecer*, 1. Bind, 1755, S. 450 f.
- ⁶ Se Note 2. Trykt som anført i Note 5, S. 456 f.
- ⁷ Nogle Holbergiana i *Soraner-Bladet*, XIX Aarg. No. 10, S. 79.
- ⁸ l. c. S. 77.
- ⁹ Bil. No. 38 til Holberg og Hellestrup Godsers Pengeregnskab for 1755/56.
- ¹⁰ Se saaledes »Skovrullen« ved Udgangen af 1856, S. 317 i »Meddelelser angaaende Sorø Academi for Aarene 1849—1856«.
- ¹¹ Som i Note 7, S. 78.
- ¹² Fru Mylius er iflg. Indskriften paa hendes Kiste i Odense St. Knuds Kirke (H. P. Mumme: *St. Knuds Kirke i Odense*, 1844, S. 266) født i København d. 17. Marts [1692 el. 93]; hun døde i Odense 2. Juni 1778. Hendes Fader hed Claus Holman og angives andetsteds (F. E. Hundrup: *Biografiske Efterretninger om de fra Slagelse lærde Skole ... dimitterede Disciple*, 1863, S. 29) at have været »Overconducteur for Landmaalingen i Danmark«; hendes Moder hed Hedvig Vedel (Vejle). Under sit fornyede Ophold i Sorø opnaaede Fru Mylius at blive antaget som Beboer (uden Pension) i det Harboeske Enkefruekloster i Stormgade, men hun be-

nyttede sig ikke deraf, og i Juni 1775, da hun forlængst var flyttet til Odense for at være i Nærheden af Sønnen, fik hun Tilladelse til at oppebære den hende nu tilfaldne Klosterpension udenfor Klosteret, idet hun var for svag til at rejse til København (Sjæll. Tegn. Nr. 334/1769 og 418/1775).

- ¹³ Sorø Købstads Extra Skatte-Mandtal 1743, No. 67. Det hedder her: »Hr. Justitz Raad Mylius, som ved den Kiøbenhavn udi Aaret 1728 overgangne Ildsvaade mistede sin Ejendoms-gaard [i Gothersgade, 3. Gaard fra Myntergade mod Kongens Nytorv, dav. Mtr. Nr. 123 i Købmager Kvarter], hvilken han igen uden nogen Hielp skal have opbyggt, formener at blive allernaadigst forskaanet [for Skatten]«. Det blev han ogsaa — ved Rentekammerets Skriv. af 30. 11. 1743.
- ¹⁴ Odense Magistrats Arkiv. Dok. til Skifteprot. 1777/78.
- ¹⁵ Om Peter Bendtsen (Benzon) Mylius (1689—1745), se Biogr. Leksikon, XI, S. 564; Ehrencrone-Müller: *Forfatterleksikon*, VI, S. 7, og *Torben Glahn: Lidt om »Poetiske Tiids-Fordriv forferdiged ved Peter Benzon Mylius«* i *Soraner-Bladet*, XVIII, No. 5, S. 33 f.
- ¹⁶ »Poetiske Tiids-Fordriv etc.« S. 169.
- ¹⁷ Rækken af de Holbergske Enker indtil 1861 ser saaledes ud:
 1. *Magdalene Margrethe Holman* (o. 1692—2. 6. 1778), Enke e. Landsdommer, Justitsraad Peter Bendtsen Mylius (død 1745). Opgav Enkesædet 1759.
 2. *Christiane Frederikke Amalie von Rampe* (1724—20. 2. 1762), Enke e. Major Holger Vind (død 1757).
 3. *Elisabeth Marie Pingel* (o. 1720—5. 5. 1785), Enke e. Major Frantz Christian Rave (død 1756).
 4. *Margrethe Christiana Wendeln* (1727—4. 2. 1810), Enke e. Oberstløjtnant Christian Jacob Luther (død 1774).
 5. *Anna Marie von Haven* (1751—21. 2. 1826), Enke e. Salmedigteren, Seminarielærer Hans Vilhelm Riber (død 1796).
 6. *Kirsten Hviid* (1762—6. 7. 1826), Enke e. Branddirektør i Sorø Kammerraad Knud Thorsen (død 1821). Hun var født paa Tersløsegaard som Datter af Forvalter Chr. Hviid men boede der kun i faa Maaneder som Enke.
 7. *Elisabeth Cathrine Wandel* (1776—2. 3. 1858), Enke e. Forvalter v. Sorø Akademi søndre Distrikt, Prokurator Ole Høyer (død 1826).
 8. *Cecilie Kirstine Heide* (1780—18. 4. 1849), Enke e. Landinspektør i Sorø Nicolai Ulrich Chr. Voigt (død 1842).
 9. *Nicoline Dorothea Lassen* (1786—29. 1. 1857), Enke e. Assistent v. Landvæseninstituttet paa Mørup Hans Gram (død 1836).
 10. *Christiane Frederikke Wilhelmine Hvistendahl* (1823—7. 12. 1859), Enke efter Skolelærer og Kirkesanger i Sorterup Johannes Christian Hager (død 6. 8. 1859).
 De to næstsidste beboede de i 1840'erne i en nu nedrevet Sidebygning til Tersløsegaards søndre Sidefløj indrettede »mindre Enkesæder«; Madam Hager døde i Landsgrav ved Slagelse uden at være flyttet ind paa Tersløsegaard. Efter Mad. Høyers Død i 1858 fik hendes Datter Rasmine Tilladelse til at benytte Moderens Enkesæde. Tilladelsen bortfalder ved Gaardens Salg i 1861.
- ¹⁸ Antegnelse til Pengeregnskabet for Holberg og Hellestrup Godser 1756/57 ad Indtægts Post 6, 1. a.
- ¹⁹ Han hed Hans Ulrich Tostrup og døde først 21. 12. 1775; hans Enke Cathrina Ballentin vedblev til sin Død i 1813 at nyde den Pension, Holberg havde bestemt til sin Søstersøn.
- ²⁰ I sin Afhandling: *Sorø Akademi og Holberg*, Kbhvn. 1922, har afdøde Lektor Alfr. Glahn S. 33 berørt dette Forhold og synes at mene, at de to Tilføjelser til Holbergs »Sidste Villie« — den der begynder: Mit forlangende

er ellers — og, nederst paa Arket: Min allerunderdanigste Bøn — er skrevet i to tempi, den sidste maaske samtidig med Codicillen af 28. Decbr. 1753. Herom kan man jo kun gætte; mest synes dog at tale for, at de er samtidige og ældre end Codicillen, hvori det ellers havde været rimeligt at medtage disse Bestemmelser.

Det ovenfor gengivne Miniaturebillede af Fru Mylius født Holman er tilligemed en Pendant, et Portræt af hendes Ægtefælle, nylig erhvervet af Frederiksborg-Museet, med hvis Tilsladelse Billedet gengives her. Begge Portrætterne menes at stamme fra Rønningesøgaard.

Under Titlen: Ludvig Holbergs Enker indeholdt »Berl. Tid.« for 30. 6. 1932 (Aftenudgaven) en af mig skrevet Kronik, hvori en Del af den foranstaende Artikels Stof er optaget og hvori ogsaa Enkesædets Historie op til vore Dage er berørt.

„FRATERNITAS SORANA“ PAA LISELUND

Det blev en vidunderlig Oplevelse for os, der var med. Og man kan kun beklage de Fratres, som paa Grund af manglende Tid eller do. Mammon ikke kunde komme.

Da vi ikke kunde finde et passende billigt og hyggeligt Sted at bo og spise sammen i Sorø, valgte vi Liselund ved Slagelse, hvor vi var Niels Daels Gæster i de 3 Dage Stævnet varede, 3.—5. September, og blev gæstfrit modtaget i de hyggelige og stilfulde Lokaler.

I denne smukke Ramme, hvor vi hver Dag fik »Gildesmad« og ikke »Dagligkost«, udfoldede sig et muntret Soranerliv. Sangene fra Soranersangbogen og Lovsangsbogen, Konfirmationskantaten og Morgensangene blev talrige

Gange genopfrisket, og utrolig righoldigt er det Lager af Historier fra Skolen og om Lærerne, som gamle Soranere sidder inde med. Engang burde nogle af disse uskyldige Historier samles, til Moro for Efterslægten. Og hvad kan der ikke blive fortalt paa 3 Dage? — — Det er de fælles Minder og de fælles Sange, der knytter sammen. De gamle kære Melodier (Hellig er vor Ungdomslyst, Concinamus o sodales o. s. v.) er soranske Værdier, som først bliver levende igen, naar man mødes i Soranerkredsen.

Den første Dag bød Pastor O. Krog-Meyer, Ringive, Velkommen, og om Aftenen samlede vi omkring Ilden (»Fugl Fønix«) ved Pejsen, hvor Pastor Paul Nedergaard, bistaaet af Afdelingslæge H. P. Stubbe Teglbjærg, fortalte om Sorø-Bibelkredsens Historie og dens Fortsættelse i den kammeratlig-soranske Kreds F. S. Den anden Aften indledede Pastor Juul-Sørensen en alvorlig Samtale om Sammenhold, Broderskab og Enhed, en Enhed, som vi Soranere burde være med til at skabe helt ud i den store, splittede Kirke. En god Samtale fulgte

efter Indledningen. Tirsdag d. 4. September var vi i Sorø. Først i den prægtige gamle Kirke, hvor Organist Andrup velvilligt spillede Konfirmationskantaten, og vi sang med, saa det hørtes helt over til Klosterporten. Vi drak Kaffe hos Rektor Raaschou-Nielsen, som sammen med sin Frue modtog os overordentlig hjerteligt og mindedes Bibelkredsens første Dage. Vi var rundt i Parken og paa Skolen og i Museet, for at hilse paa Mallen og paa »Susanne«, og vi overværede en Fodboldkamp paa grønne Plads. Og alle de gamle Minder vældede frem, ikke mindst da vi stod ved Fraterbrønden og hørte Skoleklokken kalde Eleverne til Eftermiddagstime. Brøndens Væld og Mindernes Væld skabte en Stemning af Taknemmelighed og Glæde over vor gamle, minderige Skole. En Begivenhed var ogsaa det korte Møde med vor uforglemmelige Græsk-Lærer Holten, uforandret, fornøjelig Græker for 25 Aar siden. Ellers tilbragte vi en ikke ringe Tid paa Kirkegaarden ved vore gamle Læreres Grave. Ak, her mindedes vi om Livets Forskrænelighed — ars longa, vita brevis. Skolen staar uforandret, Sø og Skov ligesaa, men de Lærere, som prægede vor Skoletid, er Muld under Mulde: Rektor Hoff, Matthiessen, Lauritzen, Wiese, Zoffmann, Glahn, Tscherning, Krarup, Simonsen, Frørup. Alt visner og forgaar. Fra de stille Grave hviskede Minderne frem. Og samtidig undredes vi over, at flere af Gravene var saa daarligt holdt, f. Eks. Overlærer Zoffmanns. Og vi savnede en Sten paa Soranerkorps-Generalen, Lauritzens Grav. Bør vi gamle Soranere ikke hjælpe til vore Lærergraves Vedligeholdelse?

I den synkende Septembersols Lys drog vi gennem Skoven tilbage til Liselund efter vor Pilgrimsfærd til Sorø. Stævnet fortsattes og sluttede næste Dag — et rigtigt Soranerstævne med Sorø-Sange og Sorø-Humør, præget af Alvor og Gammen, en lille Flok af Fratres, som gerne vil holde sammen og drage flere ligesindede ind i Broderskabet — i Tilslutning til vor store Broder: Soransk Samfund. *Frater.*

SORANSKE PENNE

P. A. Rosenberg: Erindringer. I Del. Aschehoug Dansk Forlag U. A. [1934]

Dette 1. Bind af P. A. Rosenbergs ('75) Erindringer gaar til 1889, det Aar da han overtog Stillingen som Sceneinstruktør ved Dagmartheatret under Riis-Knudsens Eneledelse. Det er i ingen Maade præget af, at dets Forf. nu er mere end 76 Aar gammel — vittig, livfuld, frisk og fornøjelig er Fremstillingen fra først til sidst, rigt smykket med Anekdoternes Blomsterflor og, som en Modsætning, med et særdeles haandfast Opgør med den Georg Brandes-Terror, der saa længe grasserede i det litterære Dannevang. Som en af dem, der havde det ikke almindelige Mod at sige sin Mening om den Ting, fik P. A. Rosenberg ogsaa Koteriets Uvillie at føle, men han kan rigtig nok nu, paa sine ældre Dage, med en vis Tilfredshed se paa, at ogsaa hin Profets Anseelse var tidsbestemt saavel som hans Meningers Værdi. Selv fulgte P. A. Rosenberg i Forholdet til Brandes kun den Linie, han slog ind paa i sine første Sorø-Dage (hvorom berettes i Bogens 3. Kapitel), da han øjeblikkelig plantede sin lille Drengenæve i Synet paa en stor Lømmel, der kom med en uærbødige Ytring om den lille ny Drengs Fa'r. Overhovedet er Sorø-Kapitlet ikke kedeligt, og man glæder sig over den unge ivrige Matematiker, som er paa Spor efter en Lov for Vinklens Tredeling og nødvendigvis midt om Natten maa vække sin Lærer, Adjunkt Corfixen for at meddele ham denne Opdagelse. Adjunkten maa jo have været en sjælden Personlighed, for han stod op, klædte sig paa og undersøgte

Fundet med venlig Interesse — det er ikke det mindst interessante ved Historien. Men af den Slags hastigt tegnede Profiler af alle Slags Mennesker rummer »Store Dippes« Bog adskillige. Mange vil have Glæde og Udbytte af at læse dens knap 200 Sider.

Kun paa et Sted har vi grebet Forf. i at fare med Usandhed, og det er i Bogens fire første Linier: »Paa fædrene og mødrene Side, saa langt jeg kan komme tilbage i min Stamtavle, har mine Ahner været Aandsarbejdere. Ikke en Draabe af det sunde danske Bondeblood kan spores i min Slægt.« Jo, De kan tro, kære P. A. Rosenberg, at der kan! Deres fortræffelige Oldefar, Oberst og Chef for det kgl. Vejkorps Johan Friedrich Rosenberg (1745—1811) ægtede den 5. Febr. 1780 Deres Oldemor Inger Louise Hellesen, der var født 1763 paa Snekkersten som Datter af den børnerige Ejer af Snekkersten Kro, Dalsborg og Teglværkerne ved Helsingør m. m. Hans Hellesen (1720—1783) og hans 1. Hustru Anne Sophie Jørgensdatter Birch (1728—1771); Hans Hellesen var Søn af Fisker og Avlsbruger Jens Hellesen paa Snekkersten (1683—1736) og Inger Hansdatter, født i Kongens Boder nord for Helsingør 1679, og Jens Hellesen var igen en Søn af den brave Helle Lauridsen, der i 1660 var en af de Fiskere, som hjalp Hans Rostgaard med at føre Breve mellem Admiral Opdam og Frederik III, hvorfor han under 24. Oktbr. 1661 »for tro og villig Tjeneste udi forleden Krigs- og Belejringstid« lønnedes med »det Hus, han ibor med dets tilhørende Jord og et lille Aalefiskende, kvit og fri for aarlig Landgilde og anden Tyngde i hans Livstid.«

Flere Soranere end P. A. Rosenberg nedstammer fra Helle Lauridsen og hans Sønnesøn Hans Hellesen — saasom Excellencen *Mathias Rosenørn* ('31), Billedhuggeren *Ludvig Brandstrup* ('78) og nærværende Anmelder ('95) — og som det er sagt om den førstnævnte, at hans ypperlige Begavelse »vist mere skyldtes hans Arv fra de raske Fiskere i Snekkersten end fra Parykkerne paa Katholm [hans Fædrengaard]«, saaledes kan der i P. A. Rosenbergs lyse og muntre Sind og gode Evner, i hans Mod til at sige sin Mening og forfægte sin Tro muligen efterspores en hel Del af den Friskhed og det Humør, der den Dag idag er ejendommelig for de nordsjællandske Fiskere og Bønder. Og de biologiske Love, vi alle er saa glade ved, er der da sket al ønskelig Fyldest! hgo.

ET PORTRÆT AF LEKTOR ALFRED GLAHN

For ca. 3 Aar siden blev Lektor *Alfred Glahns* Portræt malet af Siegfried Neuhaus; det er et Knæstykke, som paa Charlottenborg var udstillet under Titlen: *Bibliotekaren*.

Dette Maleri kan nu erhverves for en rimelig Pris, og da Sorø Akademis Skole gerne vil eje Maleriet til Ophængning paa Biblioteket, som i de senere Aar var Glahns kæreste Arbejdssted, henvender vi os herved til hans gamle Kolleger, Elever og Venner med Anmodning om Bidrag til Køb af Maleriet, idet vi finder, at dets Anbringelse, som foreslaaet, paa en smuk Maade vil kunne medvirke til at holde hans Minde levende blandt os og hos Efterslægten.

Bidrag modtages gerne af en af undertegnede.

Sorø og København, i Oktober 1934.

H. Raaschou-Nielsen. *Louis E. Grandjean.*
H. G. Olrik.

SORØ-VÆRKET

Man bedes bemærke den vedlagte Bestillingsseddel, hvorved gamle Soranere kan sikre sig et Eksemplar af Sorø-Værket til en ekstra billig Pris, før Forlagets almindelige Prisnedsættelse den 1. December træder i Kraft.

SORANSK SAMFUNDS AARSFEST — RUSGILDET —

fejredes den 20. Oktober i de traditionelle Former — med Rus-Immatrikulation, festlig Banket med de traditionelle Retter og til Slut Punschegilde. Rustalen holdtes af tidligere Medlem af Soransk Samfunds Bestyrelse, Arkitekt *Tage Møller* ('10) og vil antagelig kunne læses i næste Nr. af Soraner-Bladet. Af de forskellige Aargange af Æresgæster var 1874'erne repræsenterede af fhv. Adjunkt *Carl Amorsen* og Civildommer *S. C. Tolderlund* og 1884'erne af Fængselspræst *O. L. A. Larsen*, Overretssagfører *Peter Heise* og Læge *A. J. Olufsen* (Student) samt Gaardejer *H. P. Olsen*, Døjringe (Realist); af Aarets Russer var o. 50 tilstede og smilede fra Midterbordet til deres nu fhv. højeste Øvrighed, Rektor *Raaschou-Nielsen*. Ved Bordet talte Formanden, Stabslæge *Norrie* for Gæsterne, af hvilke Dommer *Tolderlund*, Pastor *Larsen* og Rektor *Raaschou-Nielsen* svarede med Takktaler; senere talte Underdirektør *Louis E. Grandjean* for Soraner-Bladets Redaktør, som udbragte en Skaal for Bladets Administrator, Bagermester *Rogert Møller*, der atter talte for Redaktøren; af Russerne talte Student *Niels Erik Weis* for Samfundet og takkede for Modtagelsen.

Ved det paafølgende Punschold rettede *Olrik* som magbib. en Tak for deres Fremmøde til to af de tilstedeværende Kammerater, som i mange Aar havde levet i Udlandet: Professor ved Universitetet i Berlin, Dr. med. *Vilh. Nagel* ('73) og Kustode *Age Pamperin* ('89), som før sin Deltagelse i Verdenskrigen havde levet mange Aar i Canada. Overretssagfører, Baron v. *Eggers* talte for de 4 kvindelige Russer, der var til Stede, Højesteretssagfører *C. Ballhausen* for den soranske Sport og Prokurist *Svend Clausen* for Arkitekt *Tage Møller* som den, der ved sin æggende Kritik havde fremkaldt Starten af de tvangfri maanedlige Sammenkomster, som nu i en Aarrække havde kunnet samle gamle og unge.

Det var ved denne Fest mærkbart, at den traditionelle Form, der nu er snart et kvart Aarhundrede gammel, vistnok trænger til en Fornyelse for atter at kunne samle et større Antal Deltagere. Iaar var der afgjort mødt for faa af Aargangene fra 1900 og nedefter, og det var værst for de udeblevne, thi Bestingelserne for et godt og fornøjeligt Samvær var afgjort til Stede. Der synes at mangle en energisk »Indpisker« — men hvor er han at finde? Her som altid er det den enkelte, det kommer an paa, men the coming man har altsaa endnu ikke vist sig.

Og indtil det sker, er der virkelig ikke andet at gøre end at slutte op om de bestaaende og bærende Kræfter, som afgjort gør deres bedste. Sur Kritik og Misfornøjelse (eller andet med Mis-) fører aldrig til en god Fornyelse; langt bedre var det, om de, der virkelig holder af dette gamle Samfund, ved at bringe deres lille positive Offer af Indsats i Form af at komme til de betydende Sammenkomster, ved Støtte af Bladet, ved at skrive Samfundet nye Sange, ja blot ved det ganske simple at have Interesse for Tingen som den er eller ved at se bort fra Gnaveri over dette og hint, vilde gøre den Gavn de kan og løfte i Flok i Stedet for at hale hver til sin Side.

GAMLE SORANERE

En gammel Soraner, *Fritz Lauritzen* kunde den 29. Septem-ber, altsaa Mikkelsdag, fejre 25 Aarsdagen for sin Ansættelse i Skandinavien—Amerika—Linien, hvor han nu er Skriver ombord i »Frederik VIII«.

Fritz Lauritzen er født i Sorø, hvor hans Fader var forlængst afdøde Tobakshandler *Valdemar D. Lauritzen* ('58). Hans Moder drev i mange Aar som Enke Cigarbutik i »Axelhus«, og da hun sædvanligvis havde 2—3 skolesøgende i Pension, og de høje Herrer Gymnasiaster hyppigt frekventerede Valdemardines Butik, som sikkert ogsaa i Smug besøgte af de mere gemene, der kunde risikere Stuearrest, er Fritz Lauritzen eo ipso kendt af adskillige gamle Soranere, tilmed da han var en eminent Cricketspiller, af dem, som kunde slaa Ridehustavere.

Efter at have taget Præliminæreksamen i Sommeren 1898, kom han i Smedelære hos Lunge, prøvede senere Arbejdet ved Statsbanerne og i Handelsvirksomhed, til han altsaa Mikkelsdag anno 1909 gik ombord i en af D. F. D. S.'s Amerikabaade. Fem Amerikabaade har været hans Hjem i de forløbne 25 Aar, utallige Gange har han krydset Atlanten — noget andet end en Rotur over Sorø Sø for at ryge en Pibe i Andebugten — og under Krigen, da de danske Skibe laa internerede i Amerika, var han 14 Maaneder ombord i »Oscar II« i New Yorks Havn. Mangfoldige Passagerer har været i Forbindelse med Skriver Fritz Lauritzen, der — som den gamle Soraner han er — selvfølgelig elskværdigt har stillet sine værdifulde Erfaringer til deres Disposition.

En gl. Soraner.

Danmarks Pavillon paa Verdensudstillingen i Bruxelles 1935 vil blive tegnet og opbygget under Tilsyn af Arkitekt *Tyge Hvass* ('02).

I den danske Udstillingskomité har bl. a. Direktør *Poul Simonsen* ('99), Bing & Grøndahl, faaet Sæde.

Redaktør, cand. polit. *V. C. Sorgenfrey-Hansen* ('03) har atter vist sin Interesse for den soranske Portrætsamling ved at sende os en Samling Fotografier — Enkelt- og Kammerbilleder — fra hans Sorø-Tid. Vi takker hjerteligt for Gaven og udtaler Haabet om, at rigtig mange vil følge hans smukke Eksempel.

Cand. juris *Steen Henrik Clausen* ('20) er fra 1. Oktober beskikket til Politiasistent i København, hvor han vil blive knyttet til Færdselsordningen.

Steen H. Clausen, der er født 1902 i Jebjerg som Søn af prakt. Læge Clausen, senere i Sorø, blev juridisk Kandidat 1926, og kom i November 1927 ind i Københavns Politi. Han gjorde her Tjeneste i det uiformerede Politi og i Opdagelsespolitiet, blev i 1931 Inspektionsbetjent paa St. Kongensgades Politistation og konstitueredes ved Færdselspolitiets Oprettelse som Politiasistent i denne nye Afdeling.

Under 15. Oktober er fhv. Professor ved Københavns Universitet, Dr. phil. *Vilhelm Rasmus Andreas Andersen* ('82), K. af Dbg. af 2. Grad og Dbmd., udnævnt til Kommandør af Dannebrog af 1. Grad.

Adjunkterne *Poul Christian Schjærff* ('08) ved Rungsted Statsskole og *Mogens Skotterup Nissen* ('07) ved Ordrup Gymnasium er under 15. Oktober udnævnt til Lektorer ved de paa-gældende Skoler fra den 1. s. M. at regne.

Skuespillerinden Fru *Lulu Ziegler* ('21) er fra Midten af Oktober engageret til en Gæsteoptræden i Revyteatret Chat noir i Oslo. Hun kan notere en smuk Succes; saaledes skriver en norsk Anmelder om hende:

»Hun er en mild Cocktail af Bokken Lassen og Hansy Petra [to Cabaretsangersker fra en svunden Tid] og beregner hver Pointe med Sikkerhed. Her er intet tilfældigt, selv Umiddelbarheden er omhyggelig planlagt.«

Under 27. September er Højesteretssagfører *Hans Henrik Marcellus Bruun* ('02) udnævnt til Ridder af Dannebrog.

Ny Adresse:

Soransk Samfunds Sekretær, stud. polyt. *Lauge Lauridsen* er flyttet og bor nu: Aaboulevard 1, 3. t.v., Kbhvn. V.; hans Telefonnummer er fremtidig: Nora 3903 y.

Husk den 1. Soraneraften 1934/35 Torsdag den 8. November i Tivolirestauranten! Se Annoncen paa Omslagets 4. Side!

OM EN SORANER-FAMILIE

Vi har modtaget følgende:

Stubbehuset, Sorø, d. 5. Sept. 1934.

Af Naturen er jeg baade godmodig og taalmodig — synes jeg da selv —, men disse Egenskaber til Trods maa jeg nu alligevel give ondt af mig, og det overfor Soraner-Bladet, som jeg holder en hel Del af og stadig glæder mig til at læse. — Og er det saa underligt? I næsten hvert Nr. af Bladet ser jeg saa eet, saa et andet af mine 7 »ægte Soranerbørn« omtalt, men næsten altid som Stubbe Teglbjærg. De hedder *Stubbe Teglbjærg* — nuvel, det er kun et Bogstav, men Teglbjærg er beskyttet Familienavn (Teglbjærg ikke), og det er lidt ærgerligt, at end ikke Soraner-Bladet, der vil blive Kilden til Studier over gamle Soranere langt ud i Fremtiden, staver mine Børns Navne rigtigt, — og hvad der saa endelig har faaet min Taalmodighed til at briste, er følgende to Ting fra de allersidste Dage: Forleden Dag kom her et Aarsskrift, adresseret til *Ingeniør I. W. S. T.* (Navnet stavet rigtigt!), men min Søn I. V. (ikke W.) er *Arkitekt*, og min Søn I. O. er *Ingeniør*, der skulde altsaa have været to Aarsskrifter og to rigtige Adresser. Og nu i Dag kom Bladet Nr. 9. Der fortælles, at *Jens Olaf S. T.* (Navnet stavet galt!) er forlist med »Monsunen«, men det er *Knud Erik S. T.* (cand. mag.), som denne Skæbne er overgaaet. Lad nu være, at jeg har været ude for, at Dagspressen har fortalt: sommetider at Erik var en Søn af Radereren! og somme-tider, at han var Søn af Peter (Afdelingslægen!). Det vilde være uoverkommeligt at retlede Døgnpressen; men et Kildeskrift som Soraner-Bladet skulde dog gerne være paalideligt. Derfor disse Linier!

Deres forbundne

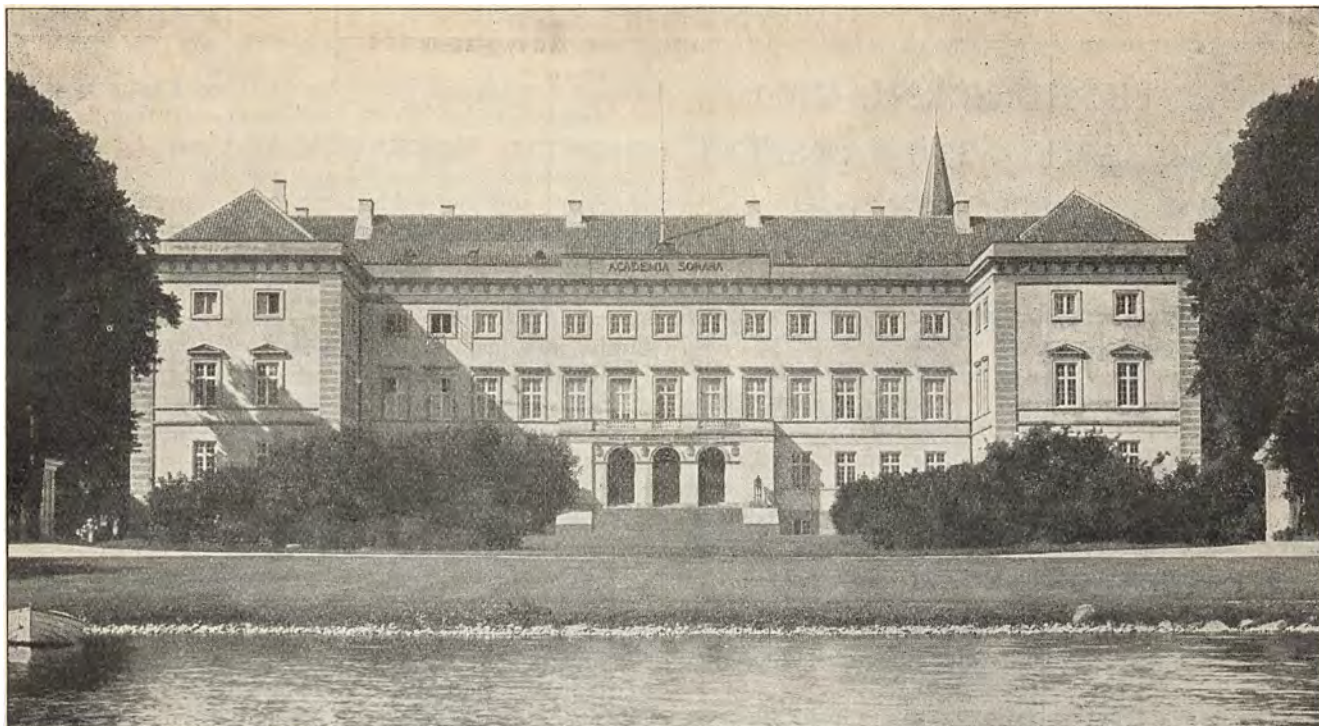
HANS TEGLBJÆRG.

Vi er dybt angerfulde og lover Bod og Bedring! Og for at vise dette i Gerningen hidsætter vi en Oversigt over hele Flokken, saaledes som den i Øjeblikket tager sig ud:

1. *Lars Emil Stubbe Teglbjærg* ('10), res. Kapellan, Gentofte.
2. *Carl Vilhelm S. T.* ('10), Raderer, Frederiksberg og Mols.
3. *Hans Peter S. T.* ('14), Afdelingslæge v. »Filadelfia«, Dianalund.
4. *Jens Olaf S. T.* ('15), Ingeniør, Kbhvn.
5. *Anna Margrethe S. T.* ('19), Tandlæge, Kbhvn.
6. *Knud Erik S. T.* ('23), cand. mag.
7. *Jørgen Verner S. T.* ('25), Bygningskonduktør, Kbhvn.

Men at holde Listen à jour og altid stave Teglbjærg rigtigt — det vil jo knibe!

Red.

SORØNER-BLADET

19. AARGANG

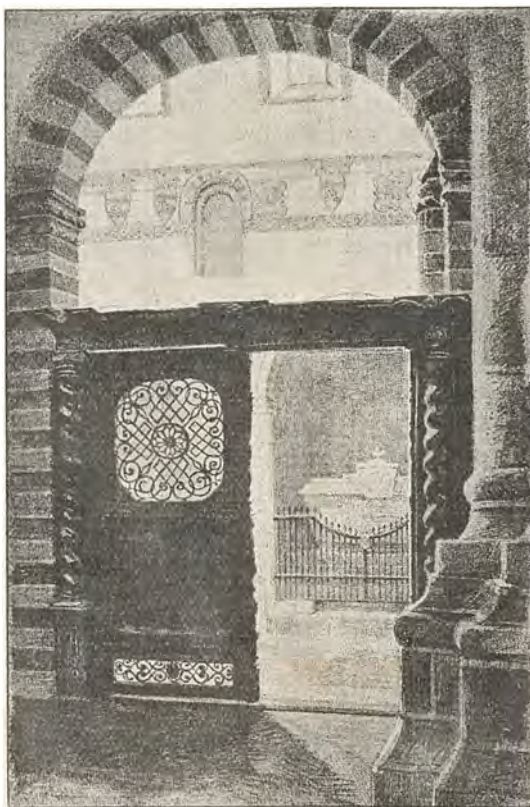
Nr. 12

December 1934

LUDVIG HOLBERG

1684 — 3. DECEMBER — 1934

Der udstråler ingen Varme fra den Sarkofag, hvis blåe hvide, kolde Marmor er det ydre Hylster om Støvet af en Aands Stormand, som to Nationer kalder deres, og hvis Minde de idag hver for sig hædrer efter Evne. Der er Grave, som gemmer Mænd eller Kvinder, der ganske anderledes kan gøre vort Sind blødt og faa vore Hjerter til at banke, selv om der ligger Hundreder af Aar mellem den levende Nutid og hine fjerne Dage, da deres Jordeliv var omme. Og dog, om Gravmindet for denne Nordmand, der for et kvart Aartusind siden fødtes som et fattigt Barn i Bergen og, nær Støvet's Aar, døde som sjællandsk Baron i en københavnsk Professorresidens, samles selv de, der kun overfladisk kender og kan vurdere hans Indsats i dansk-norsk Aandsliv, med en varmende Følelse af Tak for de rige Gaver af Vid og Lune, af vel anvendt Lærdom og lykkelig Evne til at udnytte den, som hans Gerning rakte sin Sam-

Tom Petersen: *Holbergs Sarkofag.*

tid, og som endnu, direkte eller omsatte i nye Tanker og andre Værdier, rækker til vore Dage. Hans Verden var en anden end vor, hans Sprog og Udtryksformer bundne til hans egen Tid, selv om hans Indstilling til mangt og meget rakte langt fremover, men som Mennesket bag de forskellige ydre Skikkelser dog er ens i sine Grundtræk alle Dage, er mange af de Udtryk for menneskeligt Væsen og dyb Medvidden deri, som hans uhyre Flid og utæmmelige Lyst til at meddele sig har efterladt os, forunderlig rammende og befriende for den, der vil lytte til dem og søge at forstaa dem. Derved bliver de os dyrebare og uerstattelige — i dem kommer vi ham langt nærmere, end naar vi staar ved hans sidste Hvilested i Johannes Døberens Kapel i Sorø Klosterkirke, hvor vi maa bøje os i dyb Ærbødighed men ogsaa i Taknemmelighed for det Navn, som dér i gylden Skrift lyser os imøde:

LUDVIG HOLBERG.

TALE TIL RUSSERNE VED SORANSK SAMFUND'S AARSFEST DEN 20. OKTOBER 1934

Af Arkitekt Tage Møller.

Naar vi idag i Soransk Samfund byder vore unge Kammerater velkomne her hos os, byder vi Dem samtidigt velkomne til et nyt Afsnit af Deres Liv: Afslutningen paa Skoletiden og den derpaa følgende Indtræden ved en højere Lærestalt eller i det praktiske Liv er for de allerfleste et Vendepunkt af afgørende Betydning eller i det mindste en Episode i Tilværelsen, som i hele Resten af ens Liv staar som et tydeligt Skel mellem to Afsnit, en Milepæl paa Vandringsen gennem Livet. En Milepæl, hvor man tager Afsked med en forholdsvis ansvarsfri Tilværelse, og hvor man nu for Alvor stilles Ansigt til Ansigt med det Problem, hvad ens Livsgerning skal blive, og hvorledes man skal dygtiggøre sig til den.

Det er da naturligt at kaste et Blik tilbage og søge at gøre sig klart, med hvilke Forudsætninger, De nu kan gaa det nye Afsnit af Deres Liv imøde. Disse Forudsætninger er naturligvis af meget varierende Art, de beror paa den enkeltes særlige Forhold og Ønsker med Hensyn til den kommende Del af Livet, men de Forudsætninger, som er fælles for Dem alle, bestaar for en væsentlig Del af Rettigheder og Forpligtelser. Rettighederne er, at De *enten*, i Kraft af den Uddannelse, De hidtil har faaet, kan indtræde ved en af vore højere Lærestalter og der uddanne Dem videre; *foreløbigt* koster Undervisningen kun i visse Tilfælde en ringe Afgift! *Eller* De kan, hvis De ønsker at komme ind i praktisk Virksomhed snarest muligt, med Deres Eksamensbevis i Haanden henvise til, at De saa godt som nogen besidder de fornødne Forudsætninger, hvad Lærdom angaar. Spørger De mig, om De i Deres Egenskab af at være udgaaede fra Sorø Akademis Skole har nogle specielle Rettigheder at pukke paa, da maa jeg indrømme, at jeg ikke kan give Dem nogen Anvisning i saa Henseende udover den, at De er velkomne her i vort Samfund, hvor vi haaber, at De vil befinde Dem lige saa godt som Deres Skolefæller, der sidder her rundt omkring Dem.

Forpligtelserne er — kan man maaske sige — af mere sublim Art, naar vi ser bort fra den selvfølgelig Forpligtelse at være flittige og te Dem, som man kan vente sig af Dem. Men jeg tænker nu navnligt paa en Gruppe af Forpligtelser, som *særligt* paahviler Soranere.

De har gaaet i en af Landets bedste Skoler og er blevet undervist af de bedste Lærerkrafter, som kan skaffes. De har haft god Lejlighed til at leve et muntert og sundt Kammeratliv i saa smukke og interessante Omgivelser, som nogen kan ønske sig. De har — i langt højere Grad end de allerfleste af Deres samtidige — haft Lejlighed til at lære til en vis Grad at staa paa egne Ben her i Verden. Det kan saaledes ikke skyldes de ydre Vilkaar, der har været budt Dem, hvis De ikke har haft en lykkelig Skoletid og nu ikke staar bedre rustede til Livet end mange af Deres samtidige fra andre Skoler. De har Grund til at være taknemlige over og stolte af at være gamle Soranere — uden at *det* naturligvis skal gaa Dem til Hovedet! Jeg vil tillade

mig at paastaa, at De — mine unge Kammerater fra vor fælles gamle Skole! — tilhører vort Lands Skoleungdoms lite. De gaar ud til Livet med Forudsætninger, som man har Lov til at vente sig gode Frugter af; saa sandt som Sorø Akademis Skole opretholdes for at opfostre gode og nyttige Borgere, saa gælder det ogsaa for Dem at vise, at De svarer til berettigede Forventninger. Jeg vil minde om, hvor mange Snese berømte og fremtrædende Mænd, der er udgaaet fra vor gamle Skole, men jeg vil i endnu højere Grad pege paa de Hundreder, der i al Ubemærkethed har gjort og gør deres Livsgerning med Hæder, som ogsaa kom fra Sorø.

Saa sandt det gamle Ord »Adel forpligter« endnu har nogen Gyldighed, saa gælder det — i overført Betydning — ogsaa Dem!

Vi — Deres ældre Kammerater — venter af Dem, at De — hvordan Deres fremtidige Liv end vil komme til at forme sig for Dem — vil vise Dem som i Ordets bedste Forstand gode »gamle Soranere« og derved gøre Dem selv og Deres Land og derved ogsaa Deres gamle Skole Ære!

Medens vi endnu skuer tilbage, falder det mig naturligt at minde om et betydningsfuldt Jubilæum, som man iaar har kunnet fejre: Den Skoleordning, hvorunder De har levet i Sorø, har nu bestaaet saa længe, at De tilhører det femogtyvende Hold Dimittender efter denne Ordning. At den har bestaaet saa længe, tager jeg som et Bevis paa, at det har været en god Ordning, som har været tilstrækkeligt smidig til i sig at optage de nye Principer og Former for Undervisning, som er opstaaet siden dens Indførelse for ca. tredive Aar siden. Og De kan altsaa henvise til, at De er blevet undervist paa Grundlag af et kvart Aarhundredes større Erfaring indenfor de givne Rammer end vi, der gik ud som Forsøgskaniner med det første Hold i 1910. Og saa kan vi vist forresten overlade det til Fagfolk at afgøre, hvorvidt denne Skoleordning skal forandres, eller den skal bibeholdes 25 Aar endnu!

Men — naar vi taler om Forandringer: De vil her i Soransk Samfund, hvor De jo nu i de kommende Aar vil blive stadige og flittige Gæster, træffe en og anden ældre Kammerat, som vil bede, at Skolen degenerer, og at alting var meget bedre i hans Skoletid. Og jeg vil indrømme: det kan jo gøre lidt ondt i én, naar man kommer til Sorø og venter at genfinde hele den gamle Stemning og alt det, som minder om de lykkelige Ynglingeaar, man har tilbragt dernede — og saa med en vis Ærgrelse opdager, at baade dette og hint er forandret! Jeg vil dog bede Dem vise en vis Resignation i denne Henseende og finde Dem i, naar De ad Aare skal en Tur til Sorø for at dyrke Minderne, at et eller andet saa ser anderledes ud end i Deres Tid. Jeg har saaledes ladet mig fortælle, at de unge Herrer nu efter endt Skoletid nyder en lille tidsøgt five-o'clock-tea, medens vi gamle Vikinger sloges om store, robuste Rugbrødsfemmader, som vi belagde med Puddersukker til 8 Øre Pundet, og skyllede ned med Postevand!

Saadan taler den, hvad jeg vil kalde *bornerte gamle Soranere*. Jeg kan fra de ca. 30 Aar, jeg har kendt Sorø, nævne saadanne mere iøjnefaldende Forandringer som Indførelse af elektrisk Lys — Anlægget af »Grønne Plads« — Fraterbrøndens Opførelse — Ombygningen af Gymnasiet (undskyld: »Alumnatets ældste Afdeling«!) — og — naaja — Moderniseringen af en vis lille Institution nede vis-à-vis Ingemanns Hus samt ikke mindst

Indretningen af »Vænget«. Altsammen Ting, som for de yngre Aarganges Vedkommende tilhører deres Billede af Milieuet dernede som en Selvfølge, men som for os noget ældre er — skal vi sige »Forandringer«. Jeg vil dog bede Dem tage Afsked med Skolen, idet De ønsker den rigtig mange Forandringer af den Slags, som kun kan bidrage til at forøge Skolens Trivsel og befæstede dens Position i den almindelige Bevidsthed ikke blot som et Sted, hvor der er Minder og Stemning, men, fremfor alt, en levende og arbejdende Institution, hvor man følger med Tiden, og hvor der er godt at være for dansk Ungdom!

I denne Forbindelse kan jeg maaske nævne, at jeg for en Maanedstid siden havde Lejlighed til at gøre visse interessante Sammenligninger ved et Besøg paa Verdens mest berømte Kostskole, Eton. Jeg fik naturligvis et stærkt Indtryk af de aarhundredgamle Traditioner, som hersker der, og af den Veneration, hvormed the old boys omfatter deres gamle Skole. Vor gamle Skole stammer fra omtrent samme Periode i Historien som Eton; den har ogsaa sine Traditioner og elskes ogsaa af sine gamle Dreng — ihvertfald af de fleste! Men der er den store Forskel, at medens Eton er Opdragelsesstedet for dem, der senere skal blive de ypperste indenfor et Verdensrige, har Sorø Akademis Skole til Op-gave at sende unge Mennesker ud i Livet med en Uddannelse, som skal gøre dem til de bedste blandt Lige-mænd indenfor en lille, og i de fleste Henseender helt anderledes indstillet Nation. Denne Forskel giver sig paa en meget fremtrædende Maade tilkende derved, at medens Tilgangen til Eton ved mere eller mindre nøjagtige Regler og uskreyne Love er forbeholdt Ungdommen fra visse, højere Befolkningslag, saa har De i Deres Skoletid delt Kaar med Sønner fra saa godt som alle Samfundsklasser i vort Land. Og De har maaske fundet Deres allerbedste Kammerater blandt unge Mennesker fra helt andre Kredse end Deres egen!

Jeg er ikke i Stand til at bedømme eller kritisere Reglerne for Optagelse i de engelske public schools, men jeg føler mig overbevist om, at den Maade, hvorpaa vor gamle Skole rekruteres, er i Kontakt med det bedste og sundeste i vor Nation, og at denne, i Ordets bedste Forstand demokratiske Ordning er og vil være af uvurderlig Betydning baade for Skolen selv og for dens Elever!

Jeg har opholdt mig saa længe ved Skolen og det forbigangne, dels fordi Emnet i sig selv er saa rigt og taknemligt og dels fordi det ligger i Blodet hos os her i Sor: Sf. at skue tilbage og svælge i alt, hvad der har med Skolen og Skoletiden at gøre. Hvad jeg hidtil har sagt, er blevet sagt til Dem i Deres nye Egenskab af »gamle Soranere«. Men det hører sig ogsaa til, at vi, Deres ældre Skolekammerater, paa denne Dag, hvor vi hilser Dem velkomne i vor Kreds, ogsaa forsøger at give Dem et Par Ord med paa Vejen i Deres Egenskab af »unge Soranere«:

Der er et forslidt gammelt Ord, som siger: Held for dem, som blev Studenter i den rette Tid! Eller, som en socialdemokratisk Borgmester sagde for nogle Aar siden i Forbindelse med Arbejdsløshedsproblemet: For en ung Mand med et Par kraftige Arme og med Vilje til at bestille noget staar jo hele Verden aaben! Nu bør der jo ikke lægges Skjul paa, at dette er Sandhed med et ganske betydeligt Anstrøg af Modifikation; man vil i

vore Dage fra de fleste Sider sige til Dem: der er alt for mange Studenter — og for den Sags Skyld Realister med! Og med Hensyn til den sangvinske Borgmester maa det jo indrømmes, at hvis der er noget, Verden ikke gør netop nu for Tiden, saa er det at staa aaben. Hvorhen De vender Dem, baade i det akademiske og i det praktiske Liv, lyder Parolen: Indskrænkning, Begrænsning af Tilgangen, Rationalisering, Skærpelse af Krævene til den enkelte. Og vil man udenlands for at arbejde, saa skal ens Ophold ækvivaleres paa en eller anden Maade, enten med Kulleverancer eller med Modtagelse af et tilsvarende Antal unge Mennesker fra vedkommende Land. Regulerings- og Tvangsforanstaltningerne gør det vanskeligt for alle og ikke mindst for de unge, fordi de skaber en Usikkerhedsfor ikke at sige Forvirringstilstand, som navnlig de unge lider under, der staar overfor Valget — hvis der er noget Valg! — af Livsstilling. For der er vel ikke noget her i Verden, som er værre end Uvished? En Fare, man kan se lige i Øjnene, det ved man, hvad er; men Usikkerhed sløver Foretagsomheden og dræber Modet.

Nu maa De ikke bebrejde mig, at jeg er saa pessimistisk — det tjener nu engang ingenting til at lukke Øjnene for Forholdene som de er. Men jeg erindrer mig i denne Forbindelse en Periode for en Del Aar tilbage, som De, mine unge Kammerater, kun har oplevet som Børn. Det var i Aarene straks efter Verdenskrigen, da var der ogsaa Forvirring i Verden; det var ganske vist, hvad man kalder for gode Tider, og alle ventede, at Verden nu snart skulde komme i Lave efter Krigen — naa, det venter man jo forresten paa fremdeles! Men i den Periode svingede alle materielle Værdier voldsomt, og paa Grund af den almindelige optimistiske Indstilling tog det særlig haardt paa Folks Nerver. Det var kun de færreste, der havde samme Indstilling, som en Mand, jeg traf dengang, og som lærte mig noget, jeg senere har haft Glæde af.

Han tilhørte den Del af Menneskeheden, som i et Par Aartusinder i særlig Grad har haft Haanden paa Puls af det økonomiske Liv her i Verden. Og han sagde: Jo, ser De, naar Kursen gaar ned, saa kan alle se, at den gaar ned og gaar ned, og saa bliver Folk tosedede. Men det er, fordi de ikke har Forstand paa at bedømme, hvor langt den vil gaa ned, førend den begynder at stige igen!

Se, han havde i Kraft af sine specielle Forudsætninger en sund Balance overfor de materielle Værdiers Omskiftelser, han var ganske vist ikke matematisk Student, men han troede paa en Stigen og en Falden, ligesom en Sinuskurve. Og lad os dog for alt i Verden lære af denne aarhundredgamle Visdom, at vi er undergivet en Svingningernes Lov, at efter daarlige Tider kommer bedre Tider.

De maa derfor ikke anse mig for letfærdig, naar jeg trods alt lykønsker Dem til at have tilendbragt Deres Skoletid just nu. Jeg gør det, fordi jeg tror, det vil falde i Deres Lod at se Forholdene forbedre sig; der er jo rundt om i Verden allerede Tegn derpaa. Det er mit oprigtige Haab, at De vil se mange af de Skranker falde, som nu hæmmer os, og som vil komme til at hæmme Dem i Begyndelsen. Og jeg tror paa, at De vil se den Afspærring mellem Folkene, der nu rider os som en Mare, gradvis forsvinde, og at De vil opleve, at ihvertfald store Dele af Europa vil finde ud af, at den

eneste Vej fremad er gennem Samarbejde mellem Folkene.

Men jeg tror ogsaa paa, at en materiel Opgang maa ledsages af en aandelig *Expansion*, at en Afvikling af Isolationsbestræbelserne maa gaa Haand i Haand med, eller snarere nødvendigvis maa bæres frem af Nydannelser paa Aandslivets Omraade, som vi endnu kun kan ane, men som vi ikke destomindre maa vente med Længsel paa. Jeg skal vel vogte mig for at komme ind paa filosofiske Spørgsmaal, men jeg fandt et Udtryk for en glædelig og umiskendelig Optimisme i, hvad en af vore berømte Skolekammerater, Professor Vilh. Andersen nylig udtalte i Anledning af sin halvfjerdsaaers Fødselsdag:

»At tale om Tiden og dens Aand, anser jeg mig simpelthen ikke for kompetent til. Som Historiker er jeg vant til at kende Forudsætninger for og Følger af de Fænomener, jeg skal bedømme. Det sidste, Følgerne, kan jo slet ikke overses. Men jeg er dog *ikke* desperat og haabløs. Jeg tænker mig, at de store Begivenheder har udryddet meget Smaatteri, og jeg tænker mig, at baade Socialister og Nationalister maa kunne blive enige i Viljen til at fremhæve det menneskelige i dets store og simple Form. Det er det, jeg altid har søgt i den gamle Litteratur. Jeg har higet efter det, skønt jeg ved, at jeg kun sjældent har naaet det. Men, som sagt, ogsaa dette, det menneskelige i dets store og simple Form, vil der maaske blive Plads til i Fremtiden.«

Ja, vi ved ikke, hvad der skal komme, og det er naturligtvis godt og rigtigt saaledes. Det eneste, vi er sikre paa, er at det bliver en Forandring fra det nuværende; lad os da være enige om at slutte os til Vilh. Andersen i hans Optimisme og tro, at Forandringen vil blive til det bedre.

Hvis jeg skulde vove at føje noget personligt til her, noget som gælder hver enkelt af os, saa skulde det være et Par Ord om, hvad man kunde kalde »anvendt Optimisme«. Den bedste Forudsætning for at give sig ikast med Tilværelsen er at lytte til og stole paa sin Samvittighed, samtidigt med at man søger at blive klar over sine Evner. Ligevægt mellem Evner og Attraa, mellem Kunnen og Villen, det giver baade den, som staar midt i Striden, og den, som har fuldkommet Løbet, en indre Harmoni, som turde være et Udtryk for den højeste Moral. For de fleste af os er dette vist et tilstrækkelig højt Ideal; men ogsaa for den, hvis Aand gør ham til en evigt higende Sjæl, ogsaa for ham tror jeg, at en saadan indre Harmoni vil være god at have som Baggrund for en Søgen mod evige Værdier.

Hvis jeg nu til Slut skal vende tilbage til at være — som den højtærede Bestyrelse har ønsket det — Manden fra det praktiske Liv, saa vil jeg raade Dem til at forberede Dem til at blive gode Borgere i dette — eller et andet — Land ved at se Dem om udenfor vore egne Vindeverrer. Naar jeg før sagde, at det er svært at komme udenlands, saa gælder det jo dem, der vil søge deres Udkomme, og ikke dem, der vil studere eller blot rejse som Turister. Dertil behøves jo kun — havde jeg nær sagt! — Penge, hvad der jo kan være vanskeligt nok. Men: hvis De kan komme af Sted dermed, saa rejs!

Vi sidder her i en lille Nation og kan kun paa meget begrænsede Omraader give Tonen an. Vi er ganske vist meget demokratiske og oplyste og humane og fredselkende o. s. v., men det udelukker jo ikke, at vi kan have et og andet at lære af vore Naboer. Rejs ud i

Overbevisningen om vor egen Fortræffelighed og lær i det fremmede, hvor meget vi mangler. Glem ikke at hilse paa vore Brødre mod Øst og Nord; lær af Svenskerne, hvor vi savner Sans for Form og Stil, og misund Nordmændene deres ureflekterede nationale Selvfølelse. Forsøg paa at fatte den tyske Nations uhyre baade fysiske og aandelige Kraft, som har gjort den i Stand til at gennemlide Trængsler som ingen anden.

Men — lær fremfor alt af Angelsakserne at gaa med oprejst Pande gennem Verden. Den Mand, som viste mig Eton, kunde ogsaa oplyse mig om et Par af Grundene til, at England trods uhyre Vanskeligheder alligevel synes at have klaret sig gennem Krisen bedre end de andre. Og han nævnede mig adskillige Omstændigheder, som jeg ikke skal komme ind paa her — kun en af dem, som har Bud til alle sundt tænkende og levende Mennesker, maa jeg nævne her: Befolkningens energiske Vilje til at gaa løs paa Vanskelighederne med godt Humør! Og han bad mig lægge Mærke til, hvor meget godt Humør Folk havde tilovers, ogsaa overfor det daglige Livs smaa Fortrædeligheder. Jeg maatte virkelig give ham Ret: man fik en Fornemmelse af, at der fra den højeste til den laveste hersker et bedre Humør, end man mærker andensteds i Verden, at denne Nation af Sportsmænd har kunnet lade Begreberne good sport og fair play gennemsyre deres daglige Tilværelse. Intetsteds i Verden møder man en saadan ligefrem Forekommenhed — og altid ledsaget af et venligt Smil, som hjælper Folk til at komme paa Talefod med hinanden. Fortidens utilnærmelige Englænder er ved at afløses af en indladende og hjælpsom — og fremfor alt smilende Englænder! Og dette med Smilet i stort og smaat, paa Gaden og paa Kontoret, i Hjemmet som Mand og Mand imellem, det tror jeg er værd at tilægne sig lidt af, notabene, naar der ligger en dybere Mening bag Smilet.

Vi gentager vort Velkommen og ønsker Dem Lykke paa Vejen, idet vi minder Dem om det gode Fund, De har faaet at forvalte. Og saa raader vi Dem til at

huske paa Sinuskurven!
at være Optimister!!
og — keep smiling!!!

KONGEBAL

Det var en Skare af vagtsom, phønixknappet Ungdom, som med spændte Ansigter og ligesom paa Spring iagttog 6½ Toget østfra, da det Lørdag den 10. November kørte ind paa Sorø Station. Og pludselig udløstes Spændingen. En Række lyslokkede Pigehoveder viste sig i Vinduerne paa en Waggon, hvor — ligesom efter Aftale — denne Buket af Kongebaldamer havde samlet sig — og Waggonen blev straks stormet. Hastige Velkomsthilsener fløj mod de lyslokkede, og omfangsrige Kufferter og Papæsker ræktes ud gennem Vinduerne til ivrige Hænder. Saa kom de Skønne selv, og der blev en hektisk, højestemt og hjærtelig Spørgen og Svaren, medens hele Skaren bevægede sig gennem Stationsbygningen ud til de ventende Automobiler, som med alle Lanterner tændte sendte Straalebundter ud over Stationspladsen. Engagerede af »før tilfallet« indgaaede »Elev-Andelsselskaber« var Vognene snart stoppende fulde med leende Ungdom og voluminøs Bagage. Og saa gik Turen i Cortege til Byen. — — —

Det er en stor Dag for de Sorø-Vognmænd — et Kongebal paa Akademiet. Mange Ture staar paa Listen, og allerede et Kvarter i 7 ankommer de første Auto'er — de gamle Karosser er forlængst kasserede — og dirigeres i Mørket af de rødskærvede Marchaller ved grønne og røde Signaler fra elektriske Lygter til Vestibuletrappen mod Søen, hvor »han« tager imod Hjärterdame og hendes ledsagende »paarørende«. Og Vognen suser bort for at tiltræde næste Engagement. Sorø synes at have et Utal af Automobileer en saadan Aften, men ved nærmere Eftersyn viser det sig at være »Tordenskjolds Soldater«.

Efter at den med lidt Benovelse imødesete Præsentation for Rektor og hans Frue, som tager imod i den gule Sal, er overstaaet, aabnes Ballet med en Polonaise i Festsalen til »Riberhus Marchen«s Toner. I Spidsen »Baljonen« med en Kæmpesøjle i nationale Farver. De blanke Knapper i de nye Uniformer lyner, og der indledes med en fejende Vals. De danser godt, de blankknappede Kavallerer — om end maaske lidt voldsomt og indadvendt, hvad den maa sande, som kommer dem ivejen. Orkestret er lige saa energisk og dirigeredes af en meget alvorlig Herre, som ikke saas smile en eneste Gang hele Aftenen. En smuk kvindelig Pianist med de skønneste Arme og Hænder vakte berettiget Opmærksomhed.

Efter Affodringen Kl. 8 af de ældre Herrer i Lovsangssalen, begav hele Selskabet — ogsaa de nævnte Herrer, der nu har Øvelsen — sig ned i Spisesalen, hvor Smørrebrødsfadene blev stormet af Ungdommen og mangen privat Skaal blev drukket. mellem »ham« og »hende« i den gode, ikke afbrændte, Kongebals-Rødvin.

Rektor bød Gæsterne velkommen. Egentlig skulde Kongeballet jo holdes paa Hans Majestæts Fødselsdag. Men det var jo ikke altid, Majestæten havde tænkt paa at komme til Versden paa en Dag, hvor det passede at holde Kongebal. I Chr. IX's Dage gik det endda med den 8. April. Rent galt blev det under Frederik VIII, for man kunde ikke godt holde Bal den 3. Juni. Og vor nuværende Konges Fødselsdag den 26. September var jo heller ikke helt godt placeret i Relation til et Kongebal. Rektor haabede, at den Konvertering, der iaar var foregaaet fra Mortensgaasegilde til Kongebal, ikke havde skuffet de mere »materielle« af Eleverne for meget. Flertallet, var han sikker paa, var glad for Forvandlingen.

Universitetskvæstor Goos takkede paa Gæsternes Vegne. Egentlig burde det vel efter Traditionen være en »rigtig gammel Soraner«, som talte for Sorø Akademi. Men han havde dog gennem saa mange Aar været knyttet til Akademiet og dets Administration og fundet, at der var en særlig Duft, Farve og Patina over alt, som havde sit Tilhold til Sorø, saa det altid havde været ham en særlig Glæde at beskæftige sig med Akademiets Sager. Kvæstor sluttede med et Leve for Skolen.

Dette kaldte Soransk Samfunds Kasserer, Kontorchef Louw frem. Naar han som gammel Soraner havde holdt sig tilbage, skyldtes det, at hans Mindreværdigheds-Komplex var vokset stærkt i Dagens Løb som Følge af, at den bekendte Cementkoger Hr. Carlo Cartophelmoos i »Politiken« til Morgen havde siddet og tænkt paa, om man kunde kalde en Soraner for en Flæsketyv. (Jubel). Nu havde Kvæstor Goos' Provokation givet ham saa meget Mod, at han som gammel »Baljon« vilde udtale sin Tak for den Oplevelse, et Kongebal altid maatte være for en gammel Soraner. Han havde straks ved Ankomsten glædet sig over Marchallernes smukke, røde Silkeskærf. Da han som Baljon i 1901 var med til at indføre disse Skærf som Erstatning for de tidligere brugte Kuskesløjfer, der dengang var blevet noget ecrufarvede, havde man kun faa Midler til Raadighed, og de første Skærf var røde — Kransebaand (dog uden Inskription). De saa godt ud — men kun paa Afstand. Kontorchef Louw fortalte derefter forskellige Oplevelser

fra hans Baljon-Tid, bl. a. om de Sorø-Damers forargede Opstandelse, da han med Rektor Hoff's, heldigvis i Forvejen indhentede, Billigelse som Følge af Sorg i de forskellige Lærersfamilier førte et Kongebal op med en underskøn københavnsk Blondine, en Søster til en af Kammeraterne. — Dagen efter Ballet var der Kronraad (med Kaffe) hos Rektor Hoff's Husbestyrrerinde, Frøken Boesen, hvor Sorø-Damerne vedtog enstemmigt, at det var en uhørt Blame for Byen, at en fremmed førte Kongeballet op. Resultatet: et Ukas fra Rektor om fremtidig at holde sig til den lokale Baldame-Bestand. Taleren sluttede med et Leve for, at der altid maatte være Liv, Skønhed og Glæde over Skolens Kongebal.

Forsamlingen kvitterede med Haandklap.

Efter at Rektor havde hævet Bordet, fortsattes Ballet, som de ældre Gæster nu ogsaa deltog i.

— — —

Vi gik ad Stengangen, som laa mørk og ensom. I Vestibulen brændte en enlig Loftsbelysning. Dørene stod aabne mod Søen. Svagt fortonede Konturerne af Ingemanns Ø og Sønderskov sig i Novemberdisen. Vinden suste let i de afbladede Trækroener. I det fjerne lød dæmpet Balmusikken. Ellers var alt stille. Saa slog Uret paa Kirken tolv med sin sære, sprøde Klang. En gammel Soraner syntes, han mærkede et Pust af Evigheden. Der faldt et Stjernesud — og han ønskede sig sin Ungdom tilbage.

Loc.

SORANSKE PENNE

Aristofanes: Skyerne — Fuglene. To Komedier, paa Dansk ved Vilh. Andersen. Gyldendal 1934.

»I 1888,« beretter Vilh. Andersen i en Efterskrift, der vel rettelig skal læses som et Forord, »forsøgte jeg til min egen Fornøjelse efter lige overstaaet Embedseksamen at oversætte Skyerne paa Dansk i rimede Vers. Opførelsen [som var planlagt af det filologisk-historiske Samfund i København, der vilde spille Aristofanes paa hans eget Sprog!] maatte opgives, og Oversættelsen fik samme Skæbne, da Oversætteren maatte underkaste sig en Rekreation af en anden Art; han kom i Trøjen, først som Artillerist paa Søforterne, siden som Time-lærer og Familieforsørger, til sidst som Professor. Om dette første Forsøg minder i den nuværende Udgave bl. a. et Par forfløjne Rim — og saa den Omdigtning af Holbergs Maskerade, som Carl Nielsen bad mig lave Tekst til for en Opera i 1906. Efter ved egne Oplæsninger at have faaet et Indtryk af de mere end 2000-aaarige Komediens Virkekraft paa et Nutidspublikum, foretog jeg mig i Sommeren 1933 i et nyt Otium — efter Udløbet af min Professorgerning og Afslutningen af Værket Den danske Litteratur i det 18. og 29. Aarhundrede — at oversætte begge Komedier paa ny uafkortede og uændrede i Originalens Stil og Versemaal til Brug ikke blot for Nutidens Skole, men for dens Teater«.

Det kgl. Teater antog i Maj 1933 Skyerne til Opførelse, men denne er udsat til videre, og skønt baade Skyerne og Fuglene er opført i Nutiden paa andre europæiske Teatre, vil vi dog foreløbig betvivle, at de kommer op paa Kongens Nytorv. Ikke fordi de to gamle Satirer ikke er morsomme, især i Vilh. Andersens kaade Oversættelse — eller om man vil: Fordanskning — men fordi det sandelig ikke er noget »billigt Grin«, man faar her; der kræves trods Noteapparat og Forord og Bagsnak en Viden til Komødiernes rette Forstaaelse, som en jævn dansk Teatergænger umuligt vil kunne præstere, selv om han sikkert vil klukle ved nogle af Oversætterens Løjer, som naar Vilh. A. eksempelvis — for den Slags er der meget af! — i 4. Oprin af Fuglene, hvor

Talen er om Folks løjerlige Navne, lader de græske Ordspil afløse af danske:

Deres Galskab gaar saa kvivividt,
at Kvindfolk kaldes Duer, Gæs eller kloge Høns,
og Mænd har Fugl og Fuglsang, Vinge, ja Rump til Navn,
og ikke bare Ørn og Grib, Falk, Høg og Ravn,
men Svane, Trane, Svale, Vibe, Stær og Stork.
Og snart saa snildt, at *Schade* er Navn paa en Skjald med
Skrald,

og *Lerche* kongelig Kommissær for Luftmusik,
og »Krag søger Mage« borgerlig Samlingspolitik;
snart saa forkert, at *Ellinger*, pudserligt nok,
er en gammel Hane, *Kylling* hedder en Pommerkok.
Ja, som en Skralle traller alle samme Melodi
med Due, And eller Gaas, dog helst med Svale i,
eller Nattergal og »Fugle smaa som tale,« i,
eller Fjer og Vinger, allenfals en Hale, i.«

Saadan boltrer det unge Menneske paa 70 sig mellem alle
Sprogets tamme og vilde Skud, og den, der tror det er Lyv, kan
købe sig Bogen og selv kigge i *Skyerne* eller efter *Fuglene*.
Der er et Soraner-Humor i Vilh. Andersen, som Russer og
Eks-Russer maa misunde ham!

Ebbe Nielsen: Hvorledes skriver jeg Lejligheds-
sange? H. Hirschsprungs Forlag. Kbhvn. 1934.

Ebbe Nielsen ('18) er Digter og en Digters — L. C. Nielsens ('88) — Søn; han ved nok, hvad han gør, naar han udgiver saadan en »let Vejledning med Eksempler, Forslag, Melodier og Rimordbog« (Hirschsprungs smaa Haandbøger II). Vi opsøger Bogens soranske Islæt: Side 34 er der som Eksempel paa en Bryllupssang nævnet et Par Vers af en, »der er skrevet af en af Brudgommens Skolekammerater [Ebbe?] og som blev sunget af fire gamle Klassekammerater fra Sorø«; den har Omkvæd: Du var en god og gæv Soraner! det var nok værd at vide, ved hvemses Bryllup det var. Og Side 46 finder vi et Vers fra en Sang, skrevet i Anledning af at »en Skoleklasse har taget en afsluttende Eksamen og nu skal forlade Skolen for at træde ud i Livet« — det er vel nok en Sorø-Klasse; hvad Aargang? Ebbes egen? At Digteren her frejdigt rimer *Ungdom* paa *stundom*, mens han S. 16 dadler den uværdige, der vover at rime *hæve* paa *leve*, er jo lidt uovervejset, og naar han i denne Forbindelse som herligt Stof for saadan en Vise anbefaler »Lærernes smaa, pudsige Særheder«, saa vil Ebbes fhv. Dansk lærer i Sorø vist smile i Skægget (og rime paa noget med Ægget).

Men ligemeget, Meningen er god, og selv om nogle af Poeterne af Fag skulde blive arbejdsløse ved saadan at faa deres Tricks røbede, vil vi gerne lægge et godt Ord ind for Ebbe Nielsens Digtebog. Den har en Mission — og vilde den missionere en Smule mellem de unge Soranere og ægge dem til *stundom* at bringe en ny Sang fra Sorøs *Ungdom*, saa var det saamænd ikke af Vejen. Mon det egentlig ikke var en Idé, om Soransk Samfund brugte denne lille nette Bog med et brillant Omslag, hvor en flot ung Soraner og en stærkt decolleteret, yndig Pige synger en af Ebbes allerbedste Lejligheds-sange, til Flids- og Opmuntringspræmie No. 2 ved Dimissionsfesten i Sorø? Tildelingen kunde jo f. Eks. ske efter Indstilling af Sang- og Dansk lærerne en petit comité.

Festskrift til Vilhelm Andersen fra Kolleger og Disciple, udgivet i Anledning af hans 70-Aars Fødselsdag den 16. Oktober 1934. Gyldendalske Boghandel 1934.

Blandt de 24 Bidragydere til dette næsten 400 Sider store Bind i et vældigt Oktavformat findes følgende Soranere: *Ver-*

ner Dahlerup med Et Par Småting om Poul Møller og Chr. Winther, *Hans Ellekilde*, der beretter om Thieles Folkesagn, og *Gunnar Knudsen* med en Stednavne-Afhandling: *Provstens Hat* — og andre Hatte — »Provstens Hat« er det midterste Parti i Sødgrødkoven syd for Glimminge Hestehave under Giesegaards Skovpart. Denne Afhandling maa særlig have mere Fødselsdagsbarnet, thi Forklaringen paa det mærkelige Navn er, iflg. en Indberetning fra 1923 af daværende Skovrider V. Ipsen, at »ved Pæl 28 kaldes Partiet »Provstens Hat«. Der har været baaret Planter [til] i en gl. høj Hat tilhørende Provst Andersen, Ringsted«. — Altsaa Deres Faders Hat, kære Professor Vilhelm Andersen, tilføjer *Gunnar Knudsen*, i hvis Stil der ikke sjældent er Glimt af det sjællandske Lune, som er saa levende hos Vilh. Andersen, og fortsætter: »Den gamle, høje Hat, som gennem mange Aar havde skærmet Deres Faders ærværdige Hoved mod Blæst og Regn, naar han i Embeds Medfør færdedes paa Vejen til Kirke, den Hat, som var et Tegn paa hans Værdighed, og som af Almuen betragtedes med en vis lønlig Frygt, naar han paa Kirkegaarden ved Graven »læste i Hat-ten« for at mane den Døde, saa at han ikke skulde kunne »gaa igen«, selve denne Hat overlod han generøst til fortsat Virken i det godes Tjeneste. Noget stort Offer var det saa sandt ikke, den havde vistnok mistet Façonen og var blevet lidt flosset i Kanten, men det var en formaalstjenlig Handling i god, gammel Stil; den skulde komme til at bære rig Frugt, se blot til den smukke Skov, der nu er vokset op!«

Dette er altsaa, konkluderer Forf., »et lærerigt Eksempel paa, at tilfældige Begivenheder, Traditionens Rigtighed forudsat [!], kan afføde Stednavne«. Ja, bare vi nu tør tro paa Skovrideren — hvad siger mon Provstens Søn?

Se, saa fornøjelige er jo ikke netop alle denne grandiose Æresbogs Bidrag, men det er dog en meget morsom og lærerig og underholdende Bog for gamle og især unge, der har Sans for noget andet end Sportsreferater og Kyssefilm. Værket ender med en saare omhyggelig Fortegnelse over Skrifter af Vilhelm Andersen 1883—1934 — med et Tillæg: Grammo-fonoptagelser (før hed det: ingen maa dø ufograferet, nu: ugrammofoneret) ved Chr. Bang. No. 2 paa Listen er den versificerede Tale for Damerne, som Vilh. Andersen holdt ved Soransk Samfunds Holbergfest den 13. Dec. 1884, se Beretning om Soransk Samfunds Virksomhed 1883—85, 1885. S. 22—26. Ældre i hans Produktion er kun en latinsk Sang: *Carmen novum & incosum in quo poeta Plautum . . . inducit*, skrevet anonymt til et Gilde d. 5. 5. 1883 i Philologisk-historisk Samfund i Anledning af en forudgaaet Opførelse af *Miles gloriosus*, hvori Sangens Forfatter havde medvirket. Heraf vil ses, at Vilh. Andersen iaar kan fejre sit 50-Aars Jubilæum som dansk Digter og Forfatter efter Aaret før at have debuteret som latinsk.

Fredrik Nygaard: Solen staar op. Frederik E. Pedersens Forlag. 1934.

En sidestærk Roman, paa hvis mange Blade der unægtelig foregaar en Del af alle Slags. Det er den danske Landsby af 1934 med dens mangehaande Omgivelser ligefra den nære Hovedstad til Kysten med den »historiske Kro« (efter et ikke vanskelig genkendeligt Forbillede), der afgiver Sceneriet; som en Slags Midtpunkt har den en Præst af særdeles sammensat Art og en Præstefrue, Bogens næsten eneste sympatiske Person, hvem det tager en sørgelig Ende med — saavel som med hendes Ægtefælle, hans Niece og egentlig alle Bogens Personer, en slem Samling, de fleste. *Munter* Læsning er dette sandelig ikke. Trods de galgenhumoristiske Intermedier og de smukke Naturskildringer. Det er muligvis rigtigt altsammen,

set med de Brillen, Forf. har anlagt, da han vilde skildre dette Stykke Samtid; udfra denne Indstilling tager Verden sig sikkert saa modbydelig ud. Men det er ikke paa den Maade, vi helst saa Fredrik Nygaard blive ældre og dybere. Vi genkender ham bedst i det — baade i Indhold og Form — smukke Digt, hvormed han tager Afsked paa Bogens to sidste Sider. Og paa dette hans rette Felt haaber vi at mødes med ham igen — inden Solen gaar ned. hgo.

I Anledning af 250-Aaret for Ludvig Holbergs Fødsel har Bestyrelsen for den Holbergske Stiftelse Tersløsegaard udgivet en lille Samling Holbergiana, der bestaar af seks korte Afhandlinger, som Kontorchef H. G. Orlík har offentliggjort i Soraner-Bladet og som her fremtræder i noget ændret og udvidet Skikkelse, forsynet med Noteapparat og nogle Illustrationer.

Det lille Skrift, der udkommer paa Andr. Fr. Høst & Sønns Forlag, er kun trykt i 300 nummererede Salgseksemplarer og koster 2 Kr. Overskudet ved Salget tilfalder Tersløsegaard-Stiftelsen.

SORØ-SPORT

Søndag d. 4. Novbr. spillede der i Sorø en Fodboldkamp mellem Skolen og et Hold gamle Soranere. Efter Nederlaget sidste Aar (0—2, hvoraf det ene et Selvmaal) havde man i Aar bestræbt sig paa at gøre de gamles Hold saa stærkt som muligt for at kunne yde de unge jævnbyrdig Modstand, og det var lykkedes over al Forventning, idet de gamle vandt 4—2. (2—0) (2—2). Efter at Gæsterne havde spist Middag paa Skolen Kl. 12,18, stillede vi Kl. 2 op paa »Grønne« i følgende Slagorden:

T. Madsen.

E. Lorentzen. H. Jørgensen.

D. Magnussen. F. Spanning. A. Christiansen.

J. W. Jørgensen. P. Lorentzen. J. Larsen.

J. D. Lawaetz. H. Blume.

Skolens Hold var opstillet saaledes:

O. Frederiksen.

K. Lund. O. Jørgensen.

A. Olsen. S. Leonhard. T. Andersen.

Aagaard. P. Larsen. C. Jensen. Aa. Sund. T. Elling.

Med en af Skolens unge Lærere som Dommer tog Kampen sin Begyndelse. De gamle vinder Lodtrækningen og vælger Maalet ved Banevejen, hvor de har Solen i Øjnene, men Vin den i Ryggen. Tempoet er i Begyndelsen ret livligt, og Skolen har mange gode Opløb, der dog ikke resulterer i Maal.

Efter godt 15 Min.s Spil scorer de gamle ved Spanning et fint Maal, som Maalmanden ikke havde megen Chance for at klare, og inden længe maa han igen hente endnu en Bold ud af sit Maal (2—0). I Pausen er Stemningen ret optimistisk hos Skolens Hold; man venter, som alle de foregaaende Aar, at de gamle nu skal have tabt Vejret, og haaber paa en stor Sejr for Skolen. Det lysner ogsaa efter kort Tids Spil, idet de gamles Maalmand tager fejlt Bestik af en Bold og smider sig ind under den (2—1). Men da kort efter Skoleholdets fortræffelige Anfører bliver »saaret« og maa trække sig ud et Øjeblik, benytter de gamle sig af Chancen til at øge Forsprøget endnu engang (3—1). Dog opgiver de unge ikke Modet, og efter et haardt Pres maa de gamles Forsvar ca. 10 Min. før Halvleg give efter, og det koster os endnu et Maal (3—2). Trods heroiske Anstrengelser for at faa et udlignende Maal lykkes det

ikke Skoleholdet at score mere, mens de gamle ca. 2 Min. før »Tid« endnu en Gang sætter Bolden ind mellem Maalstængerne i Skolens Maal. Spanning takkede paa de gamles Vegne, og Kaj Lund paa Skoleholdets, og efter de traditionelle Hurraer gik man til Omklædningen og Brusebadet.

Kampen var velspillet helt igennem og meget fornøjelig, fuld af muntre Episoder, kun Tempoet sløjede efterhaanden lidt af.

Man maatte beundre den Energi, hvormed enhver paa Skoleholdet hængte i, og skønt de næsten hele Tiden var et Par Maal bagud, mærkede man ingen Afslappelse i Humøret eller Spillelysten.

At de gamle i Aar vandt, synes vel næppe saa mærkeligt, naar man ser paa Holdopstillingen. Den ligner i høj Grad det Hold, der i 1933—34 vandt Kostskoleturneringen, og mod disse bedre Teknik maatte de unge trods bedre Træning og al Udholdenhed alligevel melde Pas. Bedste Spiller paa Banen var utvivlsomt Spanning, der helt dominerede Spillet. Paa Skolens Hold udmærkede især Anføreren, Lund, og h. innerwing, Sund, sig.

Forhaabentlig maa dette Hold, naar det engang opnaar at komme til Tønder, være i Stand til at sejre der og saaledes hævde den Tradition, der aldrig tillader dem at gaa besejret bort fra en Tønderkamp. T. G.

HOLBERGFESTERNE

I Anledning af 250-Aarsdagen for Ludvig Holbergs Fødselsdag vil der den 5. December Kl. 20 af Soransk Samfund blive arrangeret en Holbergfest paa Hotel d'Angleterre. Efter et Foredrag af Kontorchef H. G. Orlík om *Holberg intime og hans Tilknytning til vore Dages Sorø* vil der blive Spisning og derefter Dans. Om denne og andre Holbergfester, hvor til Medlemmerne af Soransk Samfund vil have Adgang, er der udsendt en særlig Meddelelse til Samfundets Medlemmer.

Om Sammenkomsten den 5. December paa Hotel d'Angleterre henvises til Annoncen paa Omslaget til nærværende Nummer.

SIBBERNS LEGAT

FOR EN SORANER

Ansøgning om dette Legat indsendes inden 10. December til undertegnede. Den stiles til Skoleraadet og maa indeholde de ved Ansøgning om Universitetslegater almindelige Oplysninger.

Ansøgeren skal have gaaet mindst 3 Aar i Sorø Akademis Skole, have bestaaet en afsluttende Eksamen ved Skolen og fortsætte sine Studier i København i trange Kaar.

H. Raaschou-Nielsen.

„SORØ-VÆRKET“

Der er nu kun o. 50 komplette Eksemplarer igen af Sorø Klosteret. Skolen. Akademiet gennem Tiderne I—II, der sælges til den overmaade billige Pris af kun 19 — nitten — Kroner. De Soranere, som ikke har købt Bogen, bør absolut benytte sig af denne Lejlighed til at anskaffe den. Bestillingsseddel medfulgte Soraner-Bladets November-Nr., men iøvrigt modtager Deres Boghandler sikkert Bestillingen uden videre Formaliteter!

„DE 200 RASKE GAMLE SORANERES STIPENDIUM“

Ansøgninger om dette Stipendium, der kan søges af Russer og Eks-Russer, maa indgives inden 15. December til Soransk Samfunds Formand, Stabslæge *Gordon Norrie*, St. Kongensgade 92³, K. Den, som iaar har indgivet Ansøgning om »Paul Hennings' Mindelegat«, behøver ikke at indgive ny Ansøgning men kan meddele Formanden, at han ønsker at komme i Betragtning ved Stipendiets Uddeling.

SORØ AKADEMI'S SKOLE

Undervisningsministeriet har under 12. November 1934 meddelt cand. mag. *Hans Georg Friboe Garde* Ansættelse som Adjunkt ved Sorø Akademis Skole fra den 1. Oktober 1934 med Lønningsanciennitet fra 1. August s. A. at regne.

EN FORBEDRING AF TERSLØSEGAARDS OMGIVELSER

Inden Tersløsegaardkomitéen for mere end et kvart Aarhundrede siden var traadt ud i Livet, takket være Arkitekten *C. M. Smidts* og Maleren *Erich Struckmanns* Ildhu og utrættelige Kærlighed til Ludvig Holbergs Minde, havde Gaardens daværende Ejer — med Skam at melde: en gammel Soraner, hvis Navn ikke her skal nævnes — atter taget fat paa at gøre det saa galt som muligt for det fordums Herresæde, denne Gang ved at frasælge den Smule Jord, der var tilbage paa begge Sider af Opkørslen til Gaarden, og tolerere, at der paa den nordligste af disse Parceller byggedes et lille inderlig stygt Hus, en »Villa« i folkelig dansk Udgave, hvor en sikkert fortræffelig gammel Agrar derpaa har hygget sig, til han, for nogle Maaneder siden, i en høj Alder, har ombyttet det time lige med Evigheden. Noget af det første, den nystartede Tersløsegaardkomité i 1916 maatte gøre, var at købe denne lille Ejendom — der kostede ikke saa faa af de indsamlede Midler — for med Tiden helt at blive Herre over Tersløsegaards Omgivelser mod Vest. Købet maatte ordnes saadan, at Sælgeren fik Lov at blive boende sin Levetid ud i Huset og efter ham — om hun vilde — hans Enke (og han trak da ogsaa i Aarenes Løb nogle Numre i Ægteskabets Tombola). Nu er gamle Søren Edwardsen da omsider død, hans Enke ønskede ikke at blive boende i Tersløse, og omsider staa Bestyrelsen af den Holbergske Stiftelse Tersløsegaard ved Opnaelsen af et af sine Maal: at kunne indrette Tersløsegaards nærmeste Omgivelser paa en skønsom og passende Maade. I disse Dage er »Villaen« jævnet med Jorden; over Vej og Gadekær er der nu aabent Syn op mod Tersløsegaard, og naadens Bygninger den 3. December ligger smukt oplyste og lysere ud i Vinternatten, vil de for første Gang i mange Aar atter præsentere sig saa frit og herskabeligt, som Holbergs Sædegaard fortjener det.

GAMLE SORANERE

Det hænder glædeligvis af og til, at man hører om en Soraner, der har brudt sig Vej i Udlandet og hvem det gaar godt.

Som nu Direktør *Sven Nielsen*, Chef for »Messageries du Livre«, en af Frankrigs største Kommissionsforretninger i Bøger, der har til Huse i Rue de Seine, en af de hyggelige gamle Gader paa venstre Seinebred i Paris, hvor især Studenter og Kunstnere holder til, og hvor en tilrejsende endnu synes at spore Stemningen fra Murger's »Vie de Bohème«.

Men *Sven Nielsen* er slet ikke nogen Bohémien! Han kom i Sorø Akademis Skole i 1913, tog Realeksamen i 1918, og siden 1926 staa han som Chef for et Firma, der i sin Genre kun overgaas af et Par store franske Sammenslutninger. Naar man betænker, hvor vanskeligt det er for en Udlænding at skabe en selvstændig Forretning i Frankrig, er det forbløffende at se, hvilken glimrende Vækst »Messageries du Livre« har haft. Ikke blot paa Skandinavien, der ganske naturligt er Kælebarnet, men ogsaa paa saa godt som alle andre europæiske Lande handler Firmaet — og især er De forenede Stater en mægtig Kunde.

For adskillige yngre danske Boghandlere, der ønsker at lære det franske Sprog og fransk Boghandel at kende, har »Messageries du Livre« været en fortrinlig Læreplads. En af dem har givet os de ovenstaaende Oplysninger om vor Kammerat i Paris med Tilføjende, at han i dette Firma har tilbragt de lykkeligste Aar i sit Boghandlerliv.

Vi har været glade ved at høre lidt om vor Skolefælles gode Karrière i Udlandet og sender ham Soraner-Bladets hjerteligste Hilsen med Ønsket om fortsat Held og Lykke! Og vi skal vise ham den Opmærksomhed at henstille til Ekspeditionen af Soraner-Bladet samt Samfundets Kasserer fremtidig ikke i Blades og Breves Adresse at titulere ham: Medhjælper. Thi vel er han sikkert den venlige og gode Hjælper som altid — men alligevel: nu kan han selv!

Kaptajnløjtnant af Rytteriet, Kammerjunker *Christian Alfred Friis* ('15) til Raadighed for Gardehusarregimentet, Adjutant hos Forsvarsministeren, er under 18. Oktober udnævnt til Ritmester af Rytteriet fra 1. November 1934 at regne.

Ved kgl. Resolution af 19. Oktober er Skovrider for Viborg Skovdistrikt *Otto Adolph Arendrup* ('06) udnævnt til Skovrider for Esrum Skovdistrikt fra den 1. November at regne.

Efter Kirkeministeriets Indstilling er ved kgl. Resolution af 24. Oktober 1934 Sognepræst for Stenmagle og Stenlille Menigheder i Roskilde Stift *Filip Beck* ('87) efter Ansøgning afskediget i Naade og med Pension fra den 31. Oktober 1934 at regne.

Ingeniør *Manfred W. Hammerich* ('26) har indrettet nye Forretningslokaler og Kontorer for Kommanditselskabet »Hoswok« i Studiestræde 34. Firmaet beskæftiger sig med Radio, Lyd og Film.

Under 31. Oktober er Sekondløjtnant *Ove Christian Ernest Greve Moltke* ('27) ved Gardehusarregimentet udnævnt til Premierløjtnant i Rytteriet fra 1. November d. A. at regne.

Komponisten *Ebbe Hammerich* ('16) er sidst i Oktober vendt tilbage til Danmark, efter at hans nyeste Arbejde, en symfonisk Suite over hans Opera »Leonardo da Vinci«, er opført i Tyskland.

Efter Justitsministeriets Indstilling er ved kgl. Resolution af 7. November Civildommer i Københavns Amts nordre Birk *Christian Henrik Friis Hattensen* ('83), R. af Dbg., Dbmd., paa Grund af Alder afskediget i Naade og med Pension fra den af ham beklædte Stilling fra den 31. December 1934 at regne.

SORANER-BLADET

TYVENDE AARGANG

BRØDR. MARKERS BOGTRYKKERI
KØBENHAVN 1935

INDHOLD

	Side		Side
STØRRE ARTIKLER		<i>II. Cachotstraffen i Sorø Akademis Skole. Med</i>	
ANDERSEN, S. A., Dr. phil.:		1 Tegning	84
<i>Oldtidsminde eller Morænedannelse eller —?</i> Med		<i>H. C. Andersen og B. S. Ingemanns Jordefærd.</i>	
Bemærkning af Red.	9	Med 1 Billede	17
CARLSEN, OLAF, Dr. phil.:		<i>En soransk Lærer og hans Disciple</i> [C. F. Wege-	
<i>Et kongeligt Besøg i Sorø 1828. Efter et Brev fra</i>		ner]. Med 1 Portræt	62
Søren Kierulff Povelsen	22	<i>Fyrretøve Aar efter —. En Tale, som ikke blev</i>	
<i>En »Affære« og dens Udløber. Til Belysning af</i>		holdt den 21. September	77
<i>Forholdet mellem Lektor Hjort og Direktør Tau-</i>		<i>Soraneren, som faldt i Abessinien. Søren Adolph</i>	
<i>ber. Med 2 Portrætter</i>	65, 73	Arendrup. Et 60-Aars Minde. Med 1 Portræt	92
LA COUR, L. F., Akademikasserer, cand. mag.:		SEVERINSEN, P., Præst:	
<i>Nogle gamle Soranerbreve</i> [bl. a. fra J. H. Bredsdorff og C. Hauch]. Med 1 Portræt	52, 57	<i>Den taknemmelige Munk. Med en Gengivelse af</i>	
GLAHN, GUNNAR, Arkitekt:		<i>Sorø Klosters Segl</i>	25
<i>En ny Biblioteksbygning i Sorø. Et Forslag. Med</i>		SORGENFREY HANSEN, V., Journalist:	
1 Plan	89	<i>Ode til min Femmad</i>	43
GLAHN, TORBEN, Biblioteksassistent, Aarhus:		STEINCKE, K. K., Social [nu: Justits-] minister:	
<i>Fra Ridderakademiets sidste Dage</i>	42	<i>Velkomsttale ved Soransk Samfunds Aarsfest den</i>	
GRANDJEAN, LOUIS E., Underdirektør:		<i>21. September 1935</i>	81
<i>Phønix Symbolet. Med Vignet</i>	49	NEKROLOGER	
HELLSSEN, HENRY, Redaktør:		Soranske Dødsfald: Statsskovrider <i>Hilmar Bojesen</i>	
<i>En Soraner i Central-Afrika</i> [Fr. Gümoes]. Med 1		(’90). — Stationsforstander <i>Frits Perch Nielsen</i>	
Billede	60	(’90). — Godsejer <i>Kaj Christian Baron Lerche</i>	
KREBS, HENRIK JOHANNES, Dr. techn.:		(’87). — Fhv. Skibsinspektør <i>Jacob Christiansen</i>	
<i>En amerikansk Soraner</i> [Memoirer]. Med 1 Por-		(’76)	11
træt og 1 Billede	34	Soranske Dødsfald: Redaktør <i>Martin Nørgaard</i> (’06).	
LIND, AAGE, cand. juris:		— Kontorchef <i>Kaj Damkier</i> (’01). — Fhv. Vice-	
<i>Ved Ophængningen af Alfred Glahns Portræt i</i>		inspektør <i>Jørgen Sommer</i> (’87). — Pens. Sta-	
<i>Akademibiblioteket i Sorø</i> [Digt]. Med en Gen-		stationsforstander <i>F. F. C. Allesen de Fine Bunke-</i>	
givelse af <i>Siegfred Neuhaus’ Maleri</i>	10	<i>flod</i> (’85). — Fhv. Proprietær <i>Niels Henning</i>	
NORRIE, GORDON, Stabslæge, Dr. med.:		<i>Ernst von Holstein</i> (’70). — Fhv. Lektor <i>C. A.</i>	
<i>Da Bartholomæus Hoff fik Prygl og blev arrester-</i>		<i>Nielsen</i> (’95). Af H. G. Olrik	20
<i>rel. Med 1 Portræt</i>	68	Soranske Dødsfald: Læge <i>Marinus Holst</i> (’90). Med 1	
OLRIK, H. G., Kontorchef:		Portræt. Af H. G. Olrik. — Stud. mag. <i>Frank Han-</i>	
<i>En Parnas-Sensation fra 1842. Oldtidsminde eller</i>		<i>sen</i> (’32). Af J. A. J. — Fhv. Købmand <i>Ove</i>	
<i>Morænedannelse? Med 1 Kortskitse</i>	1	<i>Høegh Guldberg</i> (’69). Af hgo	27
<i>Fra gamle Dage:</i>		Soranske Dødsfald: Adm. Direktør <i>P. N. Dam</i>	
<i>I. Koncerter i Sorø omkring 1850</i>	15	<i>mm</i> (’99). — Fhv. Overlærer, Dr. phil. <i>Emil Trojel</i>	
		(’65). — Oberst <i>Åxel Thortsen</i> (’67). — Fhv. Pro-	
		prietær <i>Andreas Chr. Johs. Jork</i> (’68)	36
		<i>C. A. Nielsen</i> in memoriam. Af Rektor A. J. West ...	37
		To soranske Dødsfald: Billedhuggeren <i>Ludvig Brand-</i>	
		<i>strup</i> (’78). — Forfatteren <i>Peter Andreas Rosen-</i>	
		<i>berg</i> (’75). Med 2 Portrætter. Af hgo	43

	Side
In memoriam Handelsskoleejer og -Forstander <i>Valdemar Petersen</i> . * 16. April 1846, † 3. Juni 1935 ('64). Med 1 Portræt. Af H. G. Olrik	51
In memoriam <i>Axel Steenbuch</i> . * 11. 9. 1856, † 12. 8. 1935 ('76)	70
Dødsfald: Fhv. Postmester <i>F. Nagel</i> ('70). Med 1 Portræt. Af hgo	78
In memoriam — <i>Louis Felix Siboni</i> ('78). Med 1 Portræt. Af H. G. Olrik	86
Tre Dødsfald: Godsejer <i>Jørgen Hellemann-Olsen</i> ('87). — Ingeniør <i>August Busck</i> ('72). — Kommunelærer <i>Stig Emborg</i> ('19)	93

FORENINGSANLIGGENDER

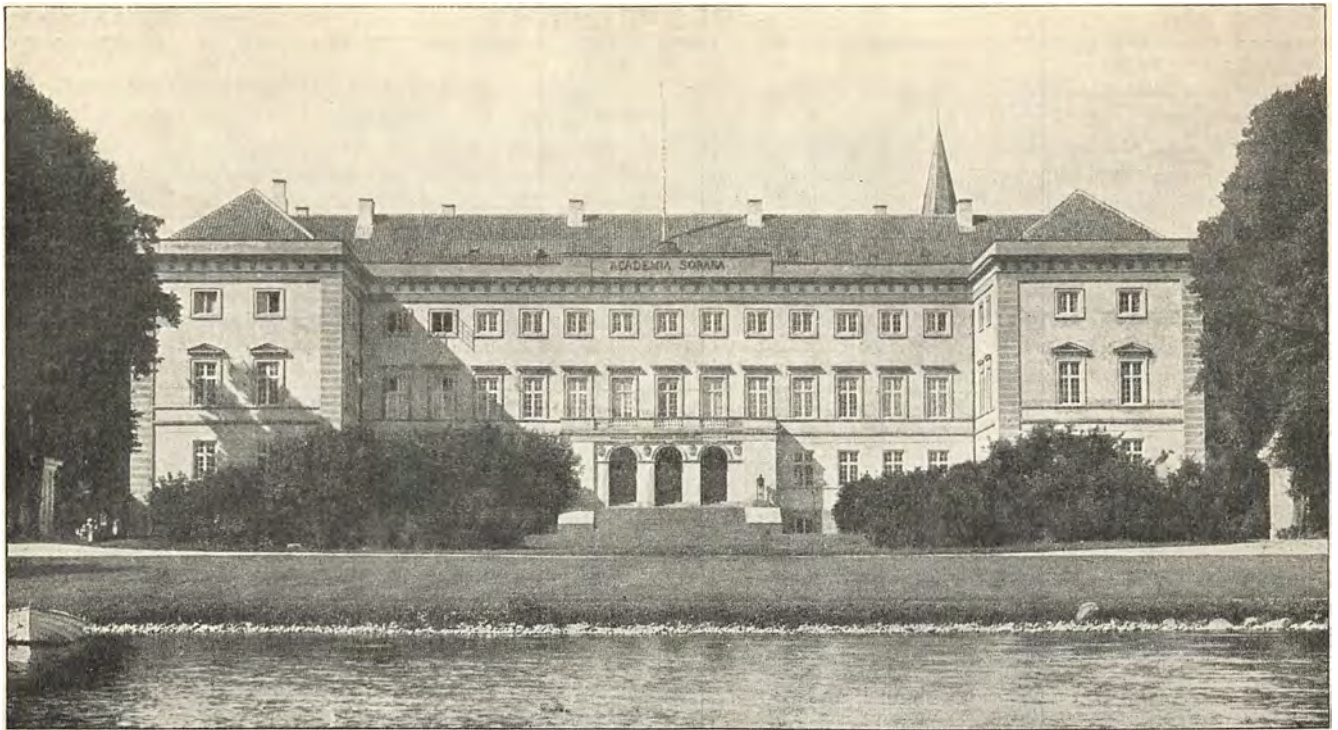
Soraner-Aftner (8. Novbr. og 5. Decbr. 1934). Med 1 Billede	6
5½ Aars Arbejde spildt for 50 Kroner?	16
Soraner-Aften i Februar	16
Soraner-Aftnerne	24, 32, 87, 94
Regnskaber for 1934	30
Soransk Samfunds (66.) ordinære Generalforsamling	32, 40, 46
Stortur til Herlufsholm den 23. Juni 1935	39, 48, 56
Rusgildet den 21. September [bl. a. af <i>Gudmund Magnussen</i>]	64, 71, 79
»Medlemssiden«	71
Agitation. Af <i>Svend Clausen</i>	80
Nye Medlemmer	80, 94
Soraneraftener	80
Gaver til Soransk Samfund	86
Restanter. Af <i>Svend Clausen</i>	88
Aargangsoversigter. Af <i>Gudmund Magnussen</i>	96
Noget helt Nyt. En soransk Præmiekonkurrence. Af <i>Svend Clausen</i>	96

MINDRE MEDDELELSER

Holbergiana:

Holberg-Mindefest i Sorø. Af <i>L & O</i>	4
Den første Krans —. Med 1 Billede	5

	Side
Holbergfest paa Tersløsegaard	5
Jule-Comoedien i Sorø	8
Fra Holberg-Mindefesten i Sorø Kirke den 3. December 1934. Med 1 Billede	12
Ludvig Holbergs borgerlige Segl. Med 3 Billeder	56
De gamle Soranere i Nørrejylland	5
Et Gravmæle paa Lektor Chr. Lauritzens og hans Hustrus Grave	12, 24
Aar bog for historisk Samfund for Sorø Amt XXII 1934	13
Lektor Glahns Minde hædres. Maleri-Afsløring i Sorø	13
En Jernbanebillets Historie. Med 2 Billeder. Af hgo ...	21
Phønix Fonden	24
Brevkasse	24
Sorø Akademis Have. Med 1 Billede	28
Gordon Norrie, Soransk Samfunds Formand. 1855—6. Maj- 1935. Med 1 Portræt	33
Soraner-Fodbold. Af <i>T. G.</i>	38
En Sorø-Musiker [Hans Peter Jacobsen]. Af 377	38
Bevar Sorana for de Unge	40
Meddelelse fra Redaktøren	40
Tak! Af <i>Gordon Norrie</i>	41
Da Formanden fejredes. — Med 1 Billede	44
Om Carsten Hauch [Anmeldelse af Kjeld Galster: Carsten Hauchs Manddom og Alderdom]. Af <i>Poul Schjærff</i>	45
Sorø Købstads Historie. Af <i>L. F. la Cour</i>	54
Wiedeweltske Arbejder i Sorø [Anmeldelse]. Med 2 Portrætmedailloner. Af <i>hgo</i>	55
Et Soraner-Jubilæum. Af <i>J. W.</i>	63
Et Skoleaar begynder. Med 2 Billeder. Af <i>T. G.</i>	69
Fraternitas Sorana's Stævne. Med 1 Billede	70
Krickelkampe i Sorø. Af <i>No Ball</i>	85
Til næste Aar —. Om den nye Biblioteksbygning og Frederik II's Mindesmærke	90
Indenfor Klosterporten	94
Soraner-Legater	95
Soranske Penne	7, 13, 29, 39, 87, 94
Gamle Soranere	8, 16, 23, 29, 40, 48, 63, 80, 88, 95

SORØNER-BLADET

20. AARGANG

Nr. 1

Januar 1935

EN PARNAS-SENSATION FRA 1842 OLDTIDSMINDE ELLER MORÆNEDANNELSE?

Ved H. G. Olrik

DEN 27. Juni 1841 havde Sorø Akademi's Godsinspektør, Justitsraad *Søren Povelsen* noget mærkeligt at indberette til Direktionen for Universitetet og de lærde Skoler. »Ved Gravning af Fyld til den i forrige Aar anlagte Gangstie til Parnas,« skriver han, »er man paa en Literatus *Bredahl* tilhørende Eng, som grændser til Sorø Sø og er beliggende i Nærheden af Bøgholmen og Parnas, i et sandholdigt Terrain af ubetydeligt Omfang, som mellem vidtstrakt Tørvegrund hæver sig lidet over den øvrige Eng, omtrent $\frac{1}{2}$ Alen under Overfladen, stødt paa tre Rader Kampestenene, der tydeligen kunne skjønnes ved Menneskehænder at være blevne nedlagte i Form af Fundamentet til en Bygning, uden at der dog imellem disse Kampestenene findes noget Forbindelses-Middel af Kalk eller Muurstene.« Det mærkelige var naturligvis, fortsætter han, at paa det paagældende Sted har der utvivlsomt i ældre Tid været Sø — ingen har kunnet tænke paa at bygge dér. Hvad kan dette da være? Povelsen har »troet at burde« standse Gravningen og indberette det sensationelle Fund — om den højkongelige Direktion nu enten vil foranledige, at en Oldgransker kan komme til Sorø for at overvære den videre Udgravning, eller om Povelsen for Akademiets Regning — hvilket kan højst komme paa 20 Rdl. — skal lade Udgravningen foretage »i Overværelse af de sagkyndigste Mænd, som her i Engen kunne for-

maaes til at overtage dette Tilsyn« og derefter afgive Beretning om Resultatet.

Den højkongelige Direktion har aabenbart ikke rigtig haft Tillid til de kloge Folk paa Stedet, thi den 10. Juli meddeler den Godsinspektøren, at den har anmodet Professor *H. M. Velschow*,*) der alligevel skulde til Sorø som Censor ved Eksamen artium, om at anstille de ønskede Undersøgelser. Professoren er da ogsaa godt nok taget til Sorø, men Direktionen maa tre Gange rykke ham for den ventede Indberetning — først d. 4. April 1842 har han strammet sig op til at afgive sin Erklæring, der lyder saaledes:

Ved Skrivelse af 10de Juli frg. A. anmodede den kongelige Direction for Universitetet og de lærde Skoler mig

*) Professor *Hans Matthias Velschow* (1796—1862) har ved sin antikvariske Undersøgelse hinsides Sorø bevæget sig paa næsten hjemlig Grund. Thi hans Fader, Brygger og Snedkermester *Christian Velschow* er født i Sorø og døbt $\frac{1}{11}$ 1772 som vistnok yngste Søn af den børnerige Væver Baltasar Feltschow (Feldschou Feldskow Feldschou), om hvem det tør formodes, at han har hentet sit Tillægsnavn — ved de fleste af Børnenes Daab kaldes han blot *Baltazar Væver* — fra den hinsides Sorø Sø liggende Feldskov. Dette gode danske Navn er da i Tidens Løb fortystet til Formnen *Velschow*. Tiden har endnu ikke tilladt mig at efterspore Baltazar Væver som født eller tidligere boende i Lyngesogn, hvori baade Feldskov og Engen Syd for Parnas ligger.

om, under min da forestaaende Nærvarrelse paa Sorøe Academie som Censor ved Examen Art. at overvære en af Inspecteur Justitsraad *Povelsen* foreslaaet fuldstændig Udgravning og Undersøgelse af nogle formentlige Bygningslevninger fra Oldtiden, man havde stødt paa ved Gravning paa en Arvefæster *Bredahl* tilhørende Eng, der grændser op til Sorøe Søe. Overensstemmende hermed henvendte jeg mig efter min Ankomst til Sorøe til Hr. Justitsraad *Povelsen*, og efter et foreløbigt Besøg paa det tilsigtede Sted, enedes vi om at bestemme den videre Udgravning af den der fundne Stensætning til *Mandagen d. 19de Julii*, paa hvilken Dag den da ogsaa foretoges.

Stedet, hvor den omtalte Stensætning findes, er i en Moseeng, som fra den sydvestlige Bredde af Sorøe Søe ligeoverfor Bøgholmen strækker sig paa den sydosttellige Side af Parnashøien dybt ind i Landet mod Sydvest og Syd. Naar man fra Parnas af, vil gaae tvers over denne Eng i Retning fra Norvest (sic!) til Sydost, træffer man omtrent midtvejs, i maaskee 4 til 500 Alens Afstand fra Søebredden, en flad Høi af sandholdig Jord, hvis højeste Punkt dog kun hæver sig et Par Alen over Mosens Niveau. Dens Omkreds danner, saavidt jeg kunde skjønne, en Ellipse, hvis største Radius ligger i Retningen fra Nordost til Sydvest. Men denne Omkreds er ingensteds bestemt synlig, da Høiens Jordbund uformærkt taber sig i Mosegrunden, dog har dette maaske ikke været Tilfældet mod Sydvest, hvor Høiens Terrain synes at have været høiere end paa de andre Sider, og derfor maaske her er faldet noget steilere af mod Mosen. Men dette kan nu ikke længere sees, da Terrainets tidligere Udseende paa denne Kant er forstyrret ved Gravning. Denne Side af Høien berøres nemlig af den i Aaret 1840 anlagte, over Mosen noget ophøiede Gangsti, som fører omkring Sorøe Søe fra Sorøe Bye til Parnas, og da Høiens sandholdige Jord tilbød et bekvemt Materiale til Fyld paa denne Gangsti over Mosen, saa udgravedes en Del af samme nærmest ved Stien. Ved denne Gravning var det, at man stødte, omtrent en halv Alen under Overfladen paa den omtalte Stensætning. I Begyndelsen væltede Arbejderne Stenene, efterhaanden som de traf paa dem, fra deres Leie, og den østlige Ende af Stensætningen er derved forstyrret. Men da man blev vaer, at Stenene dannede et regelmæssigt Dige, lod man dem blive i deres Stilling, og nøiedes med at grave Jorden fra paa begge Sider. Paa denne Maade var allerede før min Ankomst til Sorøe den større Deel af Stensætningen udgravet. I min Overvarrelse den anførte Dag fortsattes Udgravningen mod Nordvest, og det viste sig nu tydeligt, at Stendiget dannede en Bue. Men efterat Gravningen var fortsat i nogen Tid fandt vi Diget afbrudt. I Begyndelsen ventede vi, at det noget længere frem vilde findes fortsat, og vedblev Gravningen i den ved Buens Bøining antydede Retning; men vor Søgen efter en Fortsættelse var ligesaa frugtesløs paa denne Side, som den, der til samme Tid foretoges ved den modsatte Ende af Diget. For at forvise os om, at Stendiget ikke var lørtst i andre Retninger, lode vi i flere saadanne, hvor det var muligt, at en Fortsættelse kunde findes, grave Tværrender af $\frac{1}{4}$ til 1 Alens Dybde, og disses Grund derpaa undersøge i korte Mellemlum med et Jordbor, der kunde række indtil 2 Alen dybt; men ingensteds mødte Boret nogen Modstand. Det saaledes fundne Stykke af et Stendige dannede en Bue af maaske (naar det forstyrrede Stykke medregnes) 25 Alens Længde, og med en saadan Bøining, at denne Bue kunde tænkes som Deel af en Cirkelperipheri af 90 til 100 Alen. Diget er opsat som et sædvanligt Steengjærde med Face til begge Sider, af utilhugne Kampsteen, hvis fladeste Side er vendt udad. Det

er henved 5 Qvarteer høit og omtrent ligesaa bredt ovenlil, men noget bredere nedentil. Buens convex Side vender imod Sydvest. —

Det er umuligt at angive med Bestemthed den Hensigt, hvori dette Stendige i sin Tid er blevet opsat, men de locale Forhold, hvorunder det synes at være skeet, kan maaske lede til en sandsynlig Formodning i denne Henseende. Den Moseeng, hvori denne Stensætning findes, har nemlig ganske vist i gamle Dage været bedækket med Vand, og har da dannet en stor Vig af Sorøe Søe. Dens moseagtige Grund er i Tidens Løb voxet op, og har forvandet Vigen først til et Morads, senere til England. Paa samme Maade er i en senere Periode ogsaa den hele nordostlige Vig af Søen tilgroet, Maaskee vil det af gamle Jordbøger, hvis saadanne haves, endnu kunne eftervises, naar den først omtalte Eng er indvundet fra Søen. Til den Tid, da denne Mose var bedækket med Vand, maa den omtalte flade Høi, som findes der, have været enten en Sandbanke i Søen, eller en Holm, ligesom Bøgholmen, men af meget mindre Omfang end denne. Hvorvidt det kan antages, at Vandet nogensinde har bedækket denne Høi, eller ikke, vil beroe paa, om det ifølge Omegnens Localitet overhovedet er muligt, at Vandet i Sorøe Søe nogensinde kan have staaet saa høit, uden at finde Afløb. Men har det engang været Tilfældet, saa maa det sættes langt tilbage i Tiden. Thi naar det erindres, at Sorøe Kloster allerede i Midten af det 13de Aarhundrede, efter Branden 1247, anlagdes paa den samme Plads, hvorpaa senere Academiebygningen opførtes i det 18de Aarhundrede, og at en rummelig Borgegaard fandtes imellem Klosteret og Søen, indesluttet deels af flere Bygninger deels af en Muur langs med Søebredden, saa synes det deraf klart, at Søen til den Tid ikke kan have gaaet betydeligt høiere op, end i vore Dage. Den, forresten ikke betydelige, Høide Søebredden paa dette Sted har over Vandspeilet er sikkert kun tilveiebragt ved Paafyldning. Søens Vandstand var altsaa for 600 Aar siden næppe betydeligt høiere, end nu, og jeg tvivler ikke om, at de betydelige Indskrænkninger i Areal, som Søen i dette Tidsrum har lidt, enten ganske, eller for den allerstørste Deel kunne forklares enten ved Breddernes Opfyldelse eller, og det især, ved den moseagtige Grunds Opvoxen og Tilgroelse. Jeg kjender intet ældre Datum til at bestemme Høiden af denne Søes Vandflade i gammel Tid; men det er vel muligt, ja endog rimeligt, at den endog i en langt ældre Tid ikke har ligget betydeligt høiere.

Jeg antager imidlertid, at det nævnte Datum er tilstrækkeligt for mit Øiemed; thi for 600 Aar siden var denne Mose formentlig endnu bedækket med Vand, og dersom dette dengang altsaa ikke stod betydeligt høiere i Sorøe Søe, end nu, saa har den omtalte Høi til den Tid dannet en Holm i Søen. Paa denne er da Stengjærdet opsat. Man behøver saaledes ikke, som Justitsraad *Povelsen* mener i hoslagte Skrivelse at antage, at Stendiget i sin Tid har været opsat *under* Vandet, en Antagelse, som vilde gøre det meget vanskeligt, at sige, i hvilken Hensigt det kunde være opsat. Men jeg antager rigtignok, at det dengang, da det opsattes, har staaet lige ved Vandkanten, eller endog at dets nederste Stene kan have været lagte paa den flade Strand i selve Vandet; thi jeg bemærkede, at Tørvejorden begyndte umiddelbart uden for Steendiget, hvorefter følger, at Søen dengang maa være gaaet lige op til Diget, medens Høiens sandholdige Jord stødte umiddelbart op til dets indre (concave) Side. Maaske har man altsaa villet omgive den hele Holm med et saadant Steendige for at fylde den indre Side med Jord og saaledes at forhøje og udvide, til et eller andet Øiemed, Holmens Jordsmon; men

man er maaske da ikke blevet færdig med Arbejdet. Sandsynligere er det imidlertid, at man paa den Maade kun har villet indhegne den sydvestlige Ende af Holmen, muligen for paa det saaledes ophøiede og mod Søens Bølger beskyttede Terrain at bygge et lille Huus. Dertil kunde maaske det fundne Stykke Dige være tilstrækkeligt, og der er derhos intet i Veien for at antage, at det oprindeligen kan have været noget længere, men at endeel af dets Stene tidligere, førend det ganske bedækkedes med Jord, kunne have været bortførte til andet Brug. At Steendiget skulde have været selve Substructionen for en gammel Bygning, kan jeg ikke antage. Det vil erindres, hvad allerede Justitsraad Povelsen har bemærket, at der findes intet Forbindelsesmiddel imellem Stenene, og dersom Diget, som jeg formener, har været opsat i fri Luft, saa maatte et saadant Bindemiddel af Kalk have været aldeles nødvendigt, hvis det skulde kunne bære en Grundmurs Vægt; og da maatte Stenene have været nøiagtigere sammenfoldede, end det nu befindes at være Tilfældet. Men selv om den Forudsætning, at Diget oprindeligen har været anlagt over Jorden, skulde være urigtig, og at man skulde antage, at det fra først af var opsat i Jorden, saa bliver dog hiin Mening usandsynlig; thi man kunde dog ei undlade at opmure Substructionerne til en grundmuret Bygning, naar de lagdes i fast Jord, end sige naar de lagdes i Sand og Tørvejord, med Kalk. Desuden vilde Muren i en massiv grundmuret Bygning af det Omfang, som Steendigets Bue forudsætter, have maatte være meget tykkere end dette er bredt. Men som Substruction for en let Bindingsværks Bygning, nedlagt i Jorden, er dette Dige paa den anden Side altfor bredt. Man byggede desuden kun i meget gammel Tid Bygninger af saadant Omfang af Træ eller Bindingsværk. Og i hvilken Hensigt skulde en saadan stor Bygning vel have været bygget paa dette Sted?

I antiqvarisk Henseende er altsaa det fundne Steendige, saavidt jeg skjønner, ikke af nogen Vigtighed. Men dersom nogen engang skulde vilde [sic!] forsøge paa at give os en paa locale og historiske Data bygget Fremstilling af de Forandringer, Sorøes mærkværdige Omegn har undergaaet siden den tidligere Middelalders Dage, saa kunde maaske dette Steendiges Beliggenhed i Forbindelse med andre Data faae nogen Betydning i en saadan Undersøgelse. Dette skulde da være den eneste Grund af nogen Vægt, som kunde tale for Steendigets Bevarelse. Men da det næppe staaer nogen i Veien, saa er der endnu mindre nogen Grund til at forstyrre den conserverede Deel af samme.

Kjøbenhavn den 4de April 1842.

Underdanigst
(sign.) H. M. Velschow.

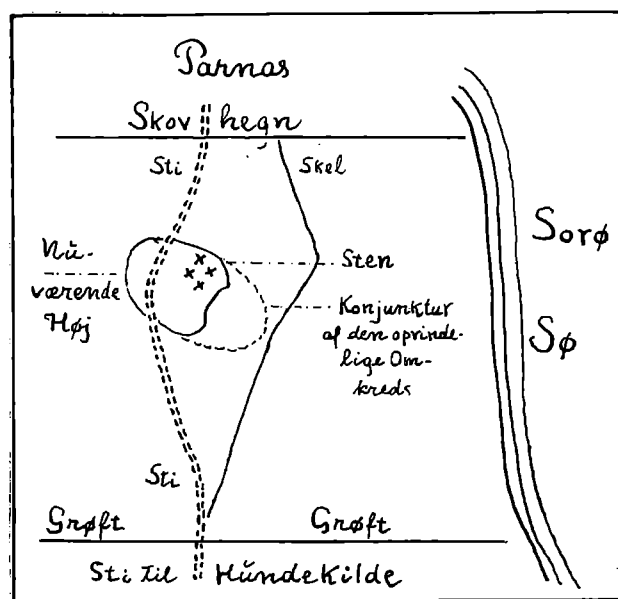
Til

Den kongelige Direction for Universitetet og de lærde Skoler.

Naturligvis var man i Sorø nysgerrig efter at erfare Professor Velschows visum repertum, og Direktionen sender d. 19. April 1842 Indberetningen til Povelsen, som remitterer den d. 1. Maj efter at have taget en Afskrift deraf til sit Arkiv. Her ligger den formentlig endnu; Direktionens Akter, Sagen vedrørende, findes i Rigsarkivet henlagt ad Referat- og Resolutionsprot. 3. K. 1842—45, No. 73, hvor jeg tilfældig stødte paa dem. Paa Forespørgsel i Nationalmuseet oplyser Museumsdirektør, Dr. phil. M. Mackeprang, at der ikke findes noget i Museets Arkiv om denne Sag, som hverken han selv eller Museumsinspektør, Dr. phil. Poul Nørlund før har kendt noget

til; Professor Velschow, der var en meget habil Historiker, optræder ellers ikke som Arkæolog, men hans Indberetning betegnes som overmaade omhyggelig, og hans Forklaring kan være lige saa god som alle andre. For at høre, hvad der i vore Dage er at se af Fundet paa Engen Syd for Parnas, har vi bedt Statsskovrider *Fritz Lorenzen*, paa hvis Distrikt Fundet foreligger, om en Udtalelse, og Statsskovrideren har elskværdigst oplyst følgende:

Ca. 60 m syd for Skovhegnet — men ikke paa langt nær midt i Engen — findes en Forhøjning i Terrainet. Forhøjningen har oprindeligt været af eliptisk Form, ca. 60×30 m, liggende i Retning NV—SØ; men den sydøstlige Del er

Kortskitse over Terrainet Syd for »Parnas«.

tydelig bortfjernet, saa Højens nuværende Størrelse kun er ca. 35×30 m. Omtrent midt for Højen i dennes nordlige Side ses 4 ret store Granitsten.

Stien fra Parnas til Høndekilde gaar over Forhøjningens nordvestlige Del. Højen ligger ikke paa Akademiets Grund (Den hosstaaende Skitse viser dens Beliggenhed og nærmeste Omgivelser).

Efter Velschows Beskrivelse skulde Stien passere det syd-østre Hjørne af Højen. Det er tvivlsomt, om Stien er flyttet, jeg tror det ikke, men det kan jo skyldes en Huskefejl. Beliggenheden »midt i Engen og 4—500 Alen fra Sorø Sø«, er heller ikke korrekt, men iøvrigt kan der næppe være Tale om andre Høje, da saadanne ikke findes i Nærheden af Stien og sikkert heller ikke tidligere har været der. Beskrivelsen af Højens eliptiske Form og Udgravningen af dens syd-østre Del passer jo ogsaa paa denne.

Det mærkelig ved det Forhold, der her er Tale om, er jo, at Stenene i 1842 beskrives som anbragt paa Stedet ved Menneskehaand. Ellers vilde man snarest tænke sig, at der her kun er Tale om et rent geologisk Fænomen — en Morænedannelse med Aflejring af nedsmeltede Sten, som Sorø-Egnen er saa rig paa. Maaske vil en mere indgaaende Undersøgelse fra arkæologisk og geologisk Side kunne oplyse noget herom, og det vil blive hørt med ikke ringe Interesse af alle Soranere, der godt kender Stedet, men næppe

nogensinde har tænkt sig, at der netop her, i Engen syd for Parnashøjen, skulde ligge noget gaadefuldt — noget mærkeligt, der engang har været fremme men hastigt igen er gaaet i Glemme.

Et ejendommeligt Indtryk gør det vel ogsaa paa en og anden, at Fundet netop er gjort paa »Literatus Bredahls Grund. Hvad Tanker har denne mærkelige Digter-Bonde vel gjort sig, da man i 1842 væltede de gamle Sten op af hans Jord? Da de soranske Gymnasiaster i 1917 paa *Olto Borchsenius* Forslag rejste Christian Hviid Bredahl en smuk Mindesten paa Parnasbanken, var der ikke, som af Borchsenius saa meget ønsket, Raad til at pryde Stenen med et Relief af »denne Digter og Bonde, der paa sin Mark vælter de store Kampesten til Side, medens han i sine Tanker hamrer sine mægtige Replikker til Kejser Glomer eller Røver Thurno«. Naar vi nu hører om Stenfundet i Bredahls Eng ved Sorø Søs Bred, bliver Billedet af ham netop i den af Borchsenius tænkte Situation særdeles levende. Til Relieffet bliver der vel næppe mere Raad nu end før, men de fire Sten paa Engen, som forhaabentlig faar Lov at blive liggende, vil for den gamle Soraner og alle andre Elskere af denne skønne Egn være et talende Minde om den mærkelige Digter, som engang levede her og, naar han løftede Hovedet fra sin Bondejord, har set over Søen og Skovene til Akademiet derovre, hvor de lærde Folk levede, til hvis Kredt han ikke i de ydre Kaar var kommet til at høre, men med hvis Aandsdannelse og Kultur han var paa lige Fod.

HOLBERG - MINDEFEST I SORØ

Det kan ikke bestrides, at Indstillingen overfor *Ludvig Holberg* i Forholdet til Sorø er en *noget* anden, end da man i 1884 fejrede hans 200-Aars Fødselsdag. Da var det saa afgjort Sorø, som var i Forgrunden med Kongebesøg, med Festmiddag baade paa Skolen og i »Hotel Haabet«, med Komædie i Gymnastiksalen og Bal paa Hovedbygningen. I Aar var der ikke noget af alt dette — og dog tør det vistnok med Føje siges, at den stillfærdige Mindehøjtid, som den 3. December fandt Sted i Sorø Kirke, var enestaaende i sin værdige Enkelthed, ægte og umiddelbar, fyldt med en Stemning, som sikkert vil være uforglemmelig for alle de mange, ikke mindst de unge, som deltog deri.

I den herlige Kirke var alle Lys tændte — der var varmt og festligt og højtideligt, da Skolen Kl. 9,30 drog ind, Elever og Lærere, i en lang, bred Strøm, der gled op mod Højkoret med en Række Gymnasiaster forrest, bærende de mægtige Kranse med brogede Baand, som skulde henlægges paa Holbergs Sarkofag. Mens Hovedmængden af Eleverne fyldte Stoleraderne, hvor alle de i Sorø By, som kunde forlade Hverdagens Gerning, sluttede op om Ungdommen, traadte Kransebærerne frem i Række foran Kordøren, og Orglet intonerede til Chr. Wilsters Holberg-Sang, der vist aldrig før har lydt i en Kirke, og hvis Melodi ikke netop er tænkt udsat for Orgelstemmer; men dens troskyldige Ord, klang alligevel helt godt som Optakt til Dagen — og naar nu i over hundrede Aar ingen har kunnet skrive en bedre. . . . Da Sangen var forstummet, traadte Rektor *Raaschou-Nielsen* frem og nedlagde først en Laurbærkrans fra Sorø Akademis Skole »i Taknemmelighed og i Beundring for alt, hvad Holberg ved sin Aand og Tanke har skænket os og for hans store Gave til Sorø Akademi«. Rektor fortsatte med Nedlægning af Kranse fra Det kgl. Teater, den norske Regering og Bergens Bystyre,

de to sidste med signerede Silkebaand i norske Farver. Soransk Samfunds Krans blev baaret frem og af Kontorchef *Louw* henlagt paa alle gamle Soranerkammeraters Vegne »i Taknemmelighed over Holbergs straalende Forfatterskab — først og fremmest hans Komædier — og over hans store Indsats til Gavn for vor gamle Skole og Hjem«. Efter at ogsaa Repræsentanter for Holbergs Slægt, Direktør *C. Langberg* — hvis Moder er Medlem af Slægten Arentz, der nedstammer fra en af Ludvig Holbergs Brørdøtre — og hans Søn, cand. juris *Langberg*, havde nedlagt deres Kranse med smukke Mindeord, om deres navnkundige Slægtning, sang den store Forsamling Grundtvigs Sang: Udrundne er de gamle Dage. Et smukkere Valg af en Sang til denne Lejlighed og paa dette Sted end den om de ædles Æt, der aldrig dør ud, kunde næppe være truffet. Dens simple Ord greb vist alle — naar man saa hen over de mange unge, der her i større eller mindre Forstaaelse af det, der skete, sang til den gamle, ensomme Mands Ære, maatte man mindes de rørende Ord i Holbergs Gravskrift om ham, der, selv et fader -og moderløst, fattigt og forsømt Barn, ved sin rige Gave til en Stiftelse for unge »kan kaldes som en anden Fader for saa stor en adelig Ungdom«, og ved at skænke Renterne af en Formue til fattige Jomfruer »vil blive anset, som han havde efterladt sig en stor og riig Alkom«.

Da Sangen var endt, blev alle Kranse, hvortil senere føjedes en smuk Krans fra Sorø By, baaret ind i det nordre Sidekor og lagt paa Fodstykket for Holbergs Sarkofag, der nu om ikke — som Michael Rosing i 1884 ønskede det — blev skjult af Roser, saa dog næsten blev dækket af de mange friske, grønne Blade og Kviste med Silkebaandenes brogede Islæt. Et Øjeblik Stilhed, mens man tavs betragtede den norske Marmorpragt, som omslutter Holbergs danske Trækiste, med Wiedewelts Portrætmedaillon; der i en saa overordentlig ringe Grad svarer til vore Forestillinger om Holbergs Træk, — saa defilerede alle, der var i Kirken, forbi Sarkofagen, mens der spilledes saa smukt paa Kirkens Orgel af Organist *Jacob Andrup*, at det allerede af den Grund faldt een svært at forlade det skønne Kirkerum, der iøvrigt Resten af Dagen stod aabent for alle.

Fra Kirken begav Lærere, Elever og Gæsterne fra København sig til det smukke Holberg-Monument i Akademihaven, og her nedlagde en af Gymnasiasterne, *Ib Theodor Westphal*, med en kort Tale paa Elevernes Vegne en Krans paa Monumentet.

Skønt Rektor og hans Frue skulde til Universitets-Festen i København, havde de dog indbudt de tilstedeværende gamle Soranere samt Direktør Langberg og cand. Langberg til en hastig, men meget paaskønnet Frokost i den gæstfri Rektorbolig. Ved 11-Tiden kørte de gule Cars frem, som skulde befordre Skolens Gymnasiaster til København, hvor de skulde i Det kgl. Teater om Aftenen. Ogsaa de fremmede Automobileer forsvandt gennem Klosterporten, og December-Stilheden sænkede sig igen over Fratergaarden. Det klang oppe fra Hovedbygningen, hvor en Klasse havde Sangøvelse i Vest-Fløjen, og en af Økonomens Piger skramlede med en Spand nede i Kældertagen. Saa holdt ogsaa det op — og Regnen silede over den lille Skoleby, hvor der ikke skulde være Kongebesøg som for et halvt Aarhundrede siden. Men ovre i Kirken var der stadig lyst og varmt; dér duftede Laurbær og Gran om Holbergs Sarkofag, hvor der fremdeles er en afbrækket Perle i den unægtelig uheraldiske Krone over hans Friherre-Vaaben. Og den Perle vil bestemt mangle, ogsaa naar hans 300-Aars Fødselsdag oprinder, selv om vi ikke kommer til at opleve det.

L. & O.

DEN FØRSTE KRANS —

Den 3. December — Ludvig Holbergs paastaede Fødselsdag — oprandt med Taage og mild Regn. Allerede Kl. 7½ var Soransk Samfunds Bestyrelse mødt op ved Det kgl. Teater og smykkede i den mørke Morgen Holberg-Statuen med den første Krans, en pragtfuld stor Grankrans med signerede Baand. Det var Kontorchef *Ch. Louw*, Prokurist *Svend Clausen* og stud. polyt. *Lauge Lauridsen* som her repræsenterede Bestyrelsen. Endvidere var tilstede Ba-

Holberg-Statuen ved Det kgl. Teater faar den første Krans.

ron C. U. D. v. Eggers, som var kommet ind fra Søllerød. Han havde nemlig været saa elskværdig at tilbyde Bestyrelsen at køre den til Sorø samme Dag i Anledning af Højtideligheden ved Holberg-Sarkofagen i Sorø Kirke. Og fra Kongens Nytorv gik det i December-Mulmet med alle Lanterner tændte vestpaa mod Sorø, hvortil Delegationen ankom lidt i 9 med sprængt Olietillørselsrør — heldigvis skete det lige udenfor Sorø. Og ved 2-Tiden var d'Herrer atter i København, parate til at gaa til Mindefest paa Universitetet.

DE GAMLE SORANERE I NØRREJYLLAND

er noget for sig i Retning af Sammenhold, men de har rigtignok ogsaa en udmærket Samler i Udgifveren og Redaktøren af »Aalborg Stiftstidende« *L. Schiøttz-Christensen* ('79), der ogsaa havde benyttet Holberg-Jubilæet til at arrangere Soraner-Fest i sit Hjem den 3. December. Og fra denne Soraner-Sammenkomst indløb der den 5. December til Soransk Samfund i København en smukt udstyret og trykt Hilsen, der havde følgende Ordlyd:

Til Holbergfesten paa Hotel d'Angleterre sender en Flok gamle Soranere en kammeratlig Hilsen. Vi fejrer Mindet om Holberg og om vore Skoledage ved en Middag — med Taler, Sang, levende Billeder og Narrestreger.

Aalborg, den 3. December 1934.

Baneingeniør <i>C. J. Beck</i> ('07)	Bogh. <i>Mandrup-Poulsen</i> ('96)
Landsdommer <i>Th. Berting</i> ('00)	Lektor <i>Aage Meulengracht</i> ('04)
Kredslæge <i>H. Bryder</i> ('06)	cand. th. <i>Poul Holberg-Møller</i>
Læge <i>E. Buchwaldt</i> ('83)	('94)
Kreslæge <i>G. Effersøe</i> ('05)	Tandlæge <i>Svend Odder</i> ('07)
Læge <i>E. Sporon-Fiedler</i> ('00)	Havneing. <i>N. H. Rasmussen</i>
Godsejer <i>Chr. Grüner</i> ('09)	('06)
Kst. Statsadvokat <i>H. Hoff</i> ('12)	Redakt. <i>L. Schiøttz-Christensen</i>
Stiftsprovst <i>F. Horstmann</i> ('99)	('79)
Forfatter <i>Helge Kaarsberg</i> ('14)	Realskoleb. <i>Thorlacius-Ussing</i>
Ingeniør <i>H. Kerstens</i> ('18)	('97)
Sygehuslæge <i>Edw. Kindt</i> ('10)	Kapt. <i>Chr. Banner-Voigt</i> ('83)
Læge <i>K. B. Kirk</i> ('17)	Politim. <i>H. H. Volquartz</i> ('05)
Civildommer <i>O. Kiørboe</i> ('98)	Ingeniør <i>C. R. Waarst</i> ('11)
Kgl. Skovr. <i>Poul Lorenzen</i> ('85)	Dommerfuldm. <i>H. Waarst</i> ('15)
Sygehusinspektør <i>H. Wagner</i> ('93)	

Indlagt i »Telegrammet« var Festens fikse Menu- og Vinkort — og dette, som bør opbevares i Soransk Samfunds Arkiv, vil vistnok hos en Efterslægt afgive Forklaring paa, at man fra en Fest, der begyndte den 3. December, har naaet at sende Hilsen til en anden, der begyndte den 5. Deraf maa atter følge, at der i det Par Døgn maa have hersket en sjælden idyllisk Fred i Aalborg, hvor Byens Læger, Politimester, Stiftsprovst, Statsadvokat og Dommer og andre fremragende Folk, havde Hænderne fulde med at feste for Holberg. Og man fristes til at spørge, om »Aalborg Stiftstidende« overhovedet kom ud i de Dage? her er sandelig noget at fordybe sig i for Fremtidens Forskere i Aalborgs Historie.

HOLBERGFEST PAA TERSLØSEGAARD

Var der noget Sted Anledning til at mindes Ludvig Holberg paa den præsumtive 250-Aars Fødselsdag, var det vel paa Tersløsegaard. Det skete ogsaa paa den smukkeste Maade Gaarden var oplyst ved Projektørlys, hvad der tog sig brillant ud — da det efter forskellige Genvordigheder omsider lykkedes at faa samtlige seks Projektører til at fungere. Den sidste og største kom først ud til Gaarden ved 19-Tiden; det havde været Meningen at lade Projektørerne spille fra 19—22, nu kom de først helt i Gang Kl. 20½, men saa varede Belysningen ogsaa til Midnat. En Mængde Mennesker var kommet til Stede og var enige om, at det var et smukt Syn — ogsaa om, at nu kunde det jo tydelig ses, at det havde været rigtigt at faa Søren Edwardsens Hus nede bag Vejen og Gadekæret fjernet — det, syntes Byens Beboere nemlig, havde været Synd og Skam!

Oppe i Mindestuerne havde Gaardens Beboere samlet sig til en lille Holberg-Fest — hvem var ogsaa nærmere til det? der havde været Hovedrengøring over det hele, i Havesalen var hængt nye Gardiner op, skænkede af *Martin Nyrops* Datter, Malerinden Frøken *E. Nyrop*; Gaardens Tjenestepiger var naturligvis i Pernilledragter, og salig Baronens indfandt sig selv til Festen — det var Bibliotekar *Strangen*, i Holger Gabrielsens Holbergdragt — og tiltalte Selskabet, som fyldte Salen, i en længere, morsom Monolog; senere talte Oberst *Th. V. Schwartz* og fremdrog et og andet af, hvad der efterhaanden kan oplyses om Ludvig Holbergs Liv og Virke paa Tersløsegaard.

SORANER-AFTNER

Den første Soraner-Aften i Vintersæsonen 1934—35 fandt Sted den 8. November i Tivolirestauranten og havde samlet alt for faa Medlemmer. Navnlig de yngre Aargange glimrede ved deres Frærværelse — meget beklageligt, og især for d'Herrer selv, da *Formandens* Causeri om Professorstudier og Eksamenlæsning netop var beregnet paa dem, der forbereder sig til de afsluttende Prøver, og her kunde have høstet en Belæring, som vilde have været dem til Vejledning og Nytte paa flere Maader. Stabskæge *Gordon Norrie* er en Mand med rig Erfaring, tillige en meget morsom Causeur; hans Tale var spækket med muntre Anekdoter og smaa morsomme Træk til Belysning af de Universitetslæreres Ejendommeligheder, som

og Forlagsdirektør *Fr. Ravn*, begge Medlemmer af Holberg-Samfundets Bestyrelse, samt Redaktøren af »Herlovi- aneren«, Premierløjtnant *P. C. Florian-Larsen* og Frue; senere kom Undervisningsminister *Borghjerg* og Frue, der havde været til Premiere paa det kgl. Teater, samt Professor *Vilh. Andersen*, der først skulde have en Holberg-Oplæsning andetsteds fra Haanden.

Formanden kunde se ud over en fyldt Sal, da han bød Velkommen og fornøjeligt fortalte Træk om de mange fælles Interesser, som gamle Soranere altid har, naar de møder hinanden ude i Verden — selv om Verden kun er Jylland — og den Glæde, de gensidig finder i at opfriske Minder fra deres gamle fælles Hjem og Skole.

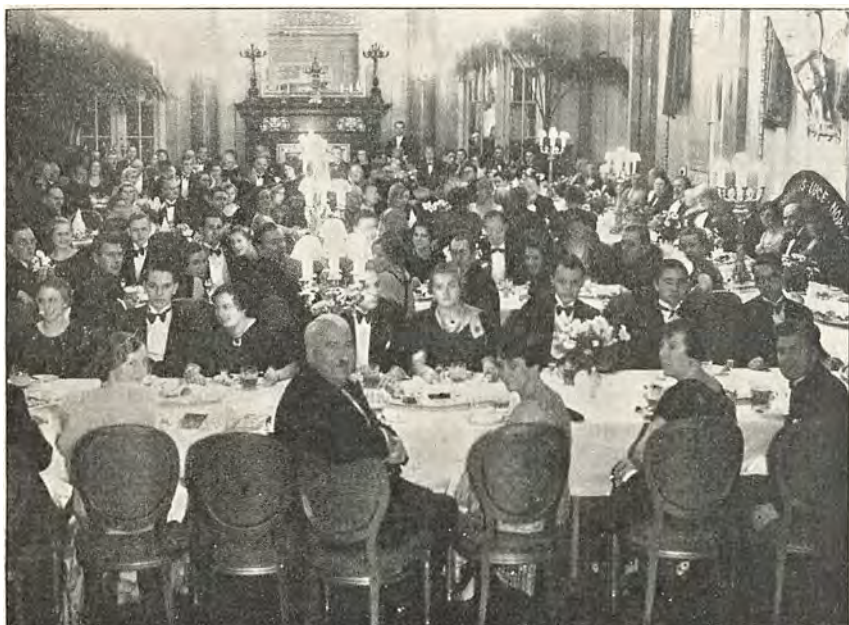
Efter at man havde sunget Chr. Wilsters Holberg-Sang: Før var der knap skrevet . . . gav *Formanden* Ordet til Kontorchef *Olrik*, der, skønt han ikke var helt rask, ikke havde ment at burde afslaa Kammeraternes Henvendelse til ham om at tale denne Aften om »*Holberg intime og hans Tilknytning til Sorø*« — og han gjorde det, trods synlig Indisposition, med stort Lune og megen Fornøjelighed. *Holbergs* Forhold til sin nærmeste Familie, navnlig hans Sødskendebørn, interesserede meget, og hans Betragtninger i Epistlerne over sin egen Kapacitet og Inclination for Ægteskab morede stærkt — ikke mindst Damerne. Sluttelig omtalte *Olrik*, hvorledes man fra *Holbergs* Tid til vore Dage indenfor Soranernes Kreds havde fejret *Holberg* og hans Minde, og gennemgik ud fra Soransk Samfunds Visebog en Række af de Sange, der i Tidens Løb var skrevet til *Holbergs* Pris. Med Afsyngelsen af en af disse, *Victor Bruuns* fra Samfundets Aarsfest i 1914, afsluttedes denne Del af Sammenkomsten.

Saa gik man til Bords i Louis XVI's Salen, hvor Teatermaleren *Max Louw* vederlagsfrit havde opsat en plastisk udformet mægtig Phonix-Fugl, og hvor Overgartneren ved det kgl. Haveselskab, *Carl Johan Hansen*,

velvilligst havde rejst en Mindelund af levende Planter om *Holbergs* Buste, der med stor Elskværdighed var udlaant Samfundet af det kgl. Teaters Chef — Busten har ellers sin Plads i hans Embedskontor. I Dagens Anledning havde Overgartner *Hansen* lagt en smuk Laurbærkrans om Baronens Pande.

Under Spisningen holdtes ingen Taler; derefter blev der drukket Kaffe i Palmehaven hvor Middelalderen og den nyere Tid svang sig til Tuxens Orkester, indtil dette som Tegn paa, at nu begyndte Soldet, blæste Retraite til Louis XVI's Salen.

Ved Punchebollerne havde Undervisningsminister *Borghjerg* paataget sig Hvervet som Magister bibendi og indledede med en smuk Tale om Sorø Akademi, der fik jublende Tilslutning. Saa talte Professor *Vilh. Andersen* ('82) for *Holberg*, som han polemisk overfor *Olrik* fastslog: »aldeles ikke var færdig« (hvad *Olrik* nu heller ikke har sagt, han var). Taleren kom lige fra Oplæsning for en stor Forsamling i Borups Højskole, hvor Tilhørerne for en stor Del bestod af Husassistenter, og han kunde forsikre, at de morede sig storartet — »næsten mere end jeg selv!« Professoren sluttede med at udbringe et Leve for *Holbergs* Minde. Dommer *Knox* ('85) fik derefter Ordet for at fortælle om *Holberg-Festlighederne* i Sorø for 50 Aar siden. De akustiske Forhold i Salen er ikke gode, Halvdelen af

Fra den 2. Soraner-Aften 1934—35. Holberg-Festen paa Hotel d'Angleterre.

han omtalte. Hans egen Erfarings Sum og indtrængende Raad til de unge — naturligvis i første Række Medicinerne, men det gjaldt iøvrigt ogsaa Studenterne ved de andre Fakulteter — var, at det er overmaade nyttigt saa hurtigt som muligt at komme igennem og tilegne sig hele det Stof, der kræves som Grundlag for Studiet, for derefter med desto større Kraft at kunne uddybe de Emner, som enhver efter den første, samlede Gennemgang føler det gavnligt at fæstne yderligere; derefter er da Tiden inde til at samle sig om de Opgaver, der særlig ligger for den enkeltes Evner og Lyst til et videregaende Studium. De gamle Kammerater, som var tilstede og hørte det kloge og vittige Foredrag og som selv havde gennemgaaet de akademiske Kursus, kunde kun give Aftenens Taler Ret — maa ske med et Suk over ikke at have fulgt hans Eksempel og et stille Ønske om, at de unge, som nu er paa Vejen, vilde være klogere, mere samlede og mere forudseende end adskillige af deres ældre Skolefæller har været.

Den anden Soraneraften løb af Stabelen den 5. December og stod i *Holberg-Ugens* Tegn. Den havde en virkelig festlig Karakter — der var Adgang for Medlemmernes Damer, og den fandt Sted paa Hotel d'Angleterre. Man samlede Kl. 8 i Gallerisalen; som særlig indbudte saas Universitetskvæstor *Goos* og Frue, Dr. phil. *Ejler Nystrøm* med Frue

Forsamlingen havde svært ved at høre Taleren, og da Dommeren ikke fattede sig i Korthed, var der lige ved at udbryde Oprør blandt Ungdommen i Salens østre Del. Magister bibendi og hans Frue vekslede hvasse Repliker, fordi den første i sin medfødte Elskelighed overfor Ungdommen ikke dæmpede dens Uro — men saa sluttede Knox netop sin meget fornojelige Beretning. Kontorchef *Olrik* ('95) fremlagde en fra Aalborg indløben Hilsen fra 27 gamle Soranere (den findes omtalt andetsteds i Bladet). Stor Jubel! *Olrik* sluttede med en Skaal for Minister Borgbjerg, idet han — da vi nu engang havde Undervisningsministeren i vor snævrere Kreds — bad ham interessere sig for alle gamle Soraneres inderlige Ønske: Tilvejebringelsen af en ny Bygning til Sorø Akademis Bibliotek, der stadig er installeret under utidssvarende og brandfarlige Forhold.

Ministeren lovede at have sin Opmærksomhed henvendt paa Forholdet — men Pengene. Dog, hvis Skovene gav Overskud . . . Mægtig Applaus! — Overretssagfører Baron *Eggers* ('97) talte for Professor Vilh. Andersen og Premierløjtnant *Florian-Larsen* bragte en Hilsen fra Herlovaner-Samfundet.

Sluttelig talte Provst *Viggo Biering*, Dybbøl, ('89) og bragte en varmtfølt Hilsen til sine Kammerater fra Sønderjylland.

Saa hævede Magister Borgbjerg Soldet, og den utrættelige Ungdom gled atter ud paa Dansegulvet i Palmehaven.

SORANSKE PENNE

Præsten i Ørbæk Rasmus Pedersen Winthers Beretning om sin Slægt og sit Liv. Udgivet og forsynet med Oplysninger om hans Efterslægt af *Axel Kofod*. I Kommission hos J. Frimodt. Kbhvn. 1934.

Fhv. Raadsformand *Axel Kofod* ('85) maa kaldes en lykkelig Mand; efter et Liv i flittigt Arbejde som Matematiker trækker han sig tilbage til et velfortjent Otium og tager fat som Personalhistoriker og Udgiver af et saa værdifuldt og indholdsrigt gammelt Haandskrift som den Slægtsbog og Selvbibliografi, Præsten Rasmus Winther affattede i Ørbæk Præstegaard i Fyn i 1755. Den gamle Landsbypræsts eget Afkom synes uddød her i Landet, men ad sære, tildels usporlige, Veje er hans Manuskript bevaret og ejes nu af en af hans Brødres Descendenter. Det har for tjent at udgives, netop med den Omhu, det her er sket, belyst ved mange Facsimiler af Stykker af Haandskriftet, som er skrevet med en meget smuk og regelmæssig Haand, og forsynet med en fortræffelig Indledning af Udgiveren. Derimod har han været noget sparsom med Forklaringer og Henvisninger, hvad nogle maaske vil prise ham for, mens andre, med nærv. Anmelder, savner og beklager, skønt man vel forstaar, at Udgiveren, der vist ikke tidligere har arbejdet med saadant Stof, ikke har set sig i Stand til at levere en udførlig Kommentar, hvorimod han, højst priseligt, har forsynet Bogen med et yderst nøjagtigt Navneregister, der tillige tjener som en Slags Vejledning i de paagældende Personers ægteskabelige Forbindelser. Savnet af Kommentarer belyses, naar man eksempelvis tager en soransk Stikprøve og efterslaar Registrets No. 216 Melwiig, Forstander, Sorø Kloster, g. 81 [c: No. 81 er hans Hustru Ingeborg Dobbeltsteen] S. 70. Her finder man da følgende Tekst: »... og ieg reyste saa, med disse mine Disciple [Jochum* og Thomas Wieland], d. 9de Maji

1701, først til Sor-øe Closter, hvor deris meget Dydefulde Moster, Madame Ingeborg [Margrethe] Dobbeltsteen var i ægteskab med Welædle Seigneur Melwiig, da Forstandere for Sorøe Closter.« Her, synes vi, kunde for de ikke iforvejen medvidendes Skyld være tiltrængt en Oplysning om, at Rasmus Melvin (ikke Melviig) ikke var Forstander for Sorø, men Fuldmægtig hos den egentlige Forstander, *Johan Diderich Grüner*, og under dennes Fravær som kgl. dansk Sekretær og Kommissær ved det danske Gesandtskab i Stockholm bestyrede dennes Embede. Grüner, som i 1699 først var blevet Amtmand over Sorø Amt, i 1700 tilføjede over Ringsted Amt og i Oktober 1703 beskikket til Forstander for Sorø Skole, fik nemlig samtidig med sin Udnævnelse kgl. Tilladelse til at lade Melvin bestyre sit Embede og udstedte i Henhold hertil under 17./27. Oktober 1703 en Instruks for ham; kan Malvin, der bestred Embedet i 6 Aar, derfor mulig de facto betegnes som Forstander, var han det ihvertfald kun de jure substitutionis! Men vi indrømmer gerne, at en Kommentar, der ogsaa tog den Slags Detailler med, vilde have forøget den iforvejen tykke Bog med mange Ark, og vel ogsaa havde krævet en Virksomhed fra Udgiverens Side, der kunde have udsat Haandskriftets Udgivelse i nogle Aar.

Det var fristende at udstrække denne Anmeldelse videre, men Pladsen tillader det ikke. Vi skal da kun gengive Fortsættelsen af Rasmus Winthers Fortælling om hans Besøg i Sorø: »Vi blef derfor liggende paa Sorøe i nogle dage, og imidlertid besaae jeg Closterets Kircke, Closterets Bygninger, Portaler, Philosophiske Gang, og den Løngang under Søen, hvor af var at see icke alleene Rudera, men end og kiendelige Vestigia, at dend Gang hadde gaet Langs under Søen.« Ak ja, den berømte Løngang! hvor har den spøget i alle brave Folks Forestillinger om Sorø. Pastor Rasmus Winther, der troede bravt paa Forvarsler og Spøgelsler, har næppe undladt, naar han senere i Livet omtalte sit Besøg i Sorø, at fortælle om Løngangen, saa hvis vore flinke Folkemindeforskere vil granske efter Sagn i Ørbæk og Omegn, vil de maaske der støde paa Løngangen (som altsaa ikke derfor har behøvet ogsaa at gaa under Storebælt!).

Vilh. Andersen: Kransen. Festsplil til Holberg-Jubilæet 1934. Gyldendal.

Det havde vistnok været *Vilh. Andersens* Ønske, at hans Festsplil skulde have været opført paa det kgl. Theater ved Holberg-Mindeforestillingernes Begyndelse, og den fremragende Theaterkritiker, Svend Borberg, forsikrer i »Politiken«, at man maa beklage, det ikke skete »for dette Festsplil vilde virkelig have virket festligt, et straalende Vidnesbyrd som det er om sin Forfatters Kultur, Viden og poetiske Evne«. *Kransen* bestaar af fire Afsnit, d. v. s. Oversættelse eller om man vil Gendigtning af fire Stykker af Digtere, som har været Holbergs Forgængere, Forbilleder og Forudsætninger for hans Kommedieskrivning: Aristofanes, Plautus, den franske Dramatiker Delosme de Montchenay og Molière. Naturligvis slaar *Vilh. Andersens* Lune sig løs paa hver Side i dette Selskab, og det er højst sandsynligt, at de to hundrede cand. mag. er og andre erfarne Folk, som havde Forudsætning for at følge hans Tanker og kaade Indfald, vilde havde moret sig kostelig ved at se *Kransen* opført. Allermorsomst vilde det vist være at høre ham selv læse *Kransen* op — det sker vel ogsaa nok en skønne Dag i Radioen, og saa skal man sørge for at have [ide] i Orden.

*) *Jochum Pedersen Wielandt*, født 1690 i København, blev 24. Juni 1707. Han døde 1739 som Cancelliraad, Justitssekretær Bogtrykker i København. Hans Hustru, Inger Windekilde, der Arianke Bogtrykkers i Holbergs »Barselstuen«.

1. September 1705 Discipel i Sorø Skole og dimitteredes derfra i Højesteret, Udgiver af »Lærde Tidender« og kgl. privilegeret arvede Privilegiet, skal efter Traditionen være Forbilledet for

JULE-COMOEDIEN I SORØ

stod — naturligvis — iaar i Holbergs Tegn. Den løb af Stabelen Søndagen d. 9. Decembris og bestod i Den pantsatte Bondedreng. Før og mellem Akterne spillede Skolens Elevorkester, og af en Prologus fremsagdes følgende Digt — vi røber forhaabentlig ikke nogen Hemmelighed ved at udlevere Forfatteren, Lektor *Hubert Rosen* ('94), der ogsaa havde instuderet Komædien med Aktørerne:

En sirlig, liden Herre,
skranten af Helbred, spinkel af Statur,
mager af Marcher paa Europas Veje,
men Panden stærk og Hjernen en Atlet
mægtig at tumle Folianters Stabel
og Tanken som en sleben Klinges Odd.

Philosophi, de gamle Graaskæg,
de sorte Kapper med de store Brillers
ryster i Harm den støvede Paryk:
Tvi denne Metaphysicæ Foragter,
comediantisk mellem lærde Mænd!

Da sendte han fra Satyrbuen
en hvæstet Pil, og der blev tyst en Stund,
mens han, begravet mellem Pergamenter,
søgte hos gamle Vismænd og de ny
mod Livets Love — —
søgte i svundne Slægters Levnedsløb
mod Livets Love — —

Saa slængte han sin Gaasefjer og gik
i Fruer—Assemblé og svaled Hjernen,
en agtsom Lytter, værnet bag sit Vid,
der følte Borgerskabet tæt paa Pulsen:
Fru Magdelone, Hr. Jeronimus.

Eller en Dag ad Sjællands Landeveje
han naar til »Bjerget«. Hvor et Støvleskilt
dingler i Vinden, høres Sang og Skraal.
»God Morgen, Godtfolk! Ey, I synger artigt,
den Vise gad jeg høre nok en Gang.«
Og Jeppe sang, og Holberg spøgte.
Og Jeppe brysted sig som »vittig« Mand.

Saa ses han hist ved Kirkelaagen.
Og Maren raaber til sin Nabo Nille:
»Se der Per Degn med en fornemme Mand!
Nu gaar hun rigtig an med hans Latin.
Jow, dow! Vi har mænd ogsaa Folk paa Bjerget!«

Men kom han hjem og fik sit Vokslys tændt
og stængt sit Kammers Dør — en ensom Mand
i Nattens Stilhed — og fik Pennen fat,
da funkled det i Sindet, som naar Lyset
dybt nede tænder Glimtet i en Brønd.
Og som en Lue brat fortærer Straa,
Beaadelsen med Flammepust bortvejred
Møje og Mismod, Feber, Fjenders Nid.
Og han, som rastløs søgte Livets Love,
syntes en Stund han følte Livet selv
i herlig Latter over Verdens Daarskab.
Da steg de frem fra Dybet af hans Sind
de stolte Værker, som skal aldrig dø,
lig solbelyste Fjeld af Aandens Sø.

GAMLE SORANERE

Ved en Højtidelighed i Forfatterforeningens Lokaler den 3 December blev den af Foreningen i Anledning af Holberg-Jubilæet indstiftede Holberg-Medaille overrakt til Professor, Dr. phil. *Vilhelm Andersen* ('82) som den bedste nulevende Holberg-Fortolker.

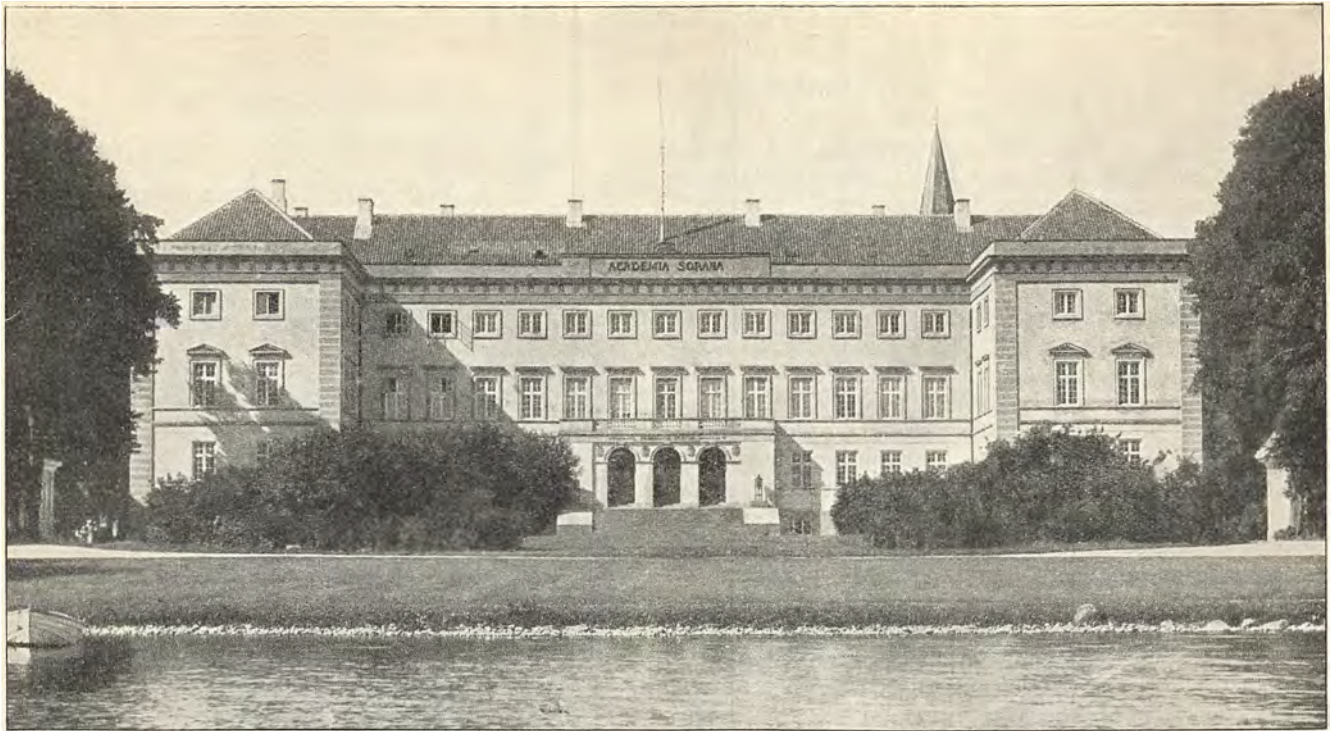
Dette var Første-Uddelingen af Medaillen, som aarligt skal tildeles en videnskabelig eller skønlitterær Forfatter som Anerkendelse for godt Arbejde.

Den 1. December indeholdt »Berl. Tid.« en Meddelelse om, at den svenske Regering havde tildelt den danske Ingeniør *Steen Hasselbalch* ('27) Guldmedaillen for berømtelige Gerninger af 5. Størrelse. Anledningen til denne sjældne Udmærkelse er, at Ingeniør Hasselbalch den 12. August iaar ved modig og raadsnar Indgriben reddede den svenske Professor Helge Bachlund og hans Medhjælperes Liv under deres geologiske Arbejde i en Fjord paa Grønland. Paa Grund af voldsom Bølgegang fremkaldt af en Gletscherkælvning kastedes Ekspeditionens Motorbaad om Natten først op paa Land og derefter ud mod Klipperne i den af Isblokke fyldte, oprørte Sø. Det lykkedes Hasselbalch at kaste sig om Bord i Baaden og faa Styret over den. Tabet af Baaden vilde sandsynligt have kostet alle Ekspeditionens fem Medlemmer Livet.

Den 25. November fyldte fhv. Godsforvalter, Justitsraad *Georg Frederik Carl Oppermann* 80 Aar. Han er født i Nyrup, Hølstensborg Skovriderbolig, som Søn af Skovrider A. C. N. M. Oppermann og Broder til 5 andre Soranere, som nu vist alle er døde — bedst kendt blandt dem er vel Forstmanden, Professor *Adolf Oppermann*. Georg Oppermann blev Student fra Sorø 1873 og cand. juris. i 1880, var derefter Sagførerfuldmægtig i Fuglebjerg, Amtsfuldmægtig i Frederiksborg og Privatsekretær hos Ejeren af Stamhuset Rosenkrantz, Grev F. C. R. Scheel, til han i 1887 overtog Stillingen som Godsforvalter ved Stamhusets Godser Ryegaard og Trudsholm. Hertil føjede han i 1891 Godsforvalterstillingen ved det grevelig Dannemandske Stift, Aastrup Kloster og i 1905 tillige ved Barritskov. I 1917 trak Oppermann sig tilbage fra de ham betroede Hverv og har siden nydt et velfortjent Otium i Vester Saaby ved Hvalsø, midt i den Egn, hvor han i mere en Menneskealder har udført sin Manddoms Gerning.

I »Berlingske Tidende« for 5. December fandt vi under et fortræffeligt, af Gerda Ploug Sarp tegnet Billede af Overlæge *Valdemar Poulsen* ('98), en fornøjelig Omtale af »Huset, hvor der er godt at være« d. v. s. Børnehospitalet paa Fuglebakken — og mærkede os, at Overlægens Stolthed er hans Forraadskammer af Børnetøj til de fattigste af hans smaa Patienter. Sagen er, at for at gøre Overgangen fra Hospitalet tilbage til deres fattige Hjem saa taalelig som mulig for de smaa Rekonvalescenter, bliver de forsynet med Klæder, Skotøj og Tæpper, ja endog sommetider med Senge — fremskaffet ved Overlægens Initiativ.

Men det er klart, at her baade kan og vil andre hjælpe til, og ligesom vor store Kollega af et lille kongeligt Besøg paa Fuglebakken tog Anledning til at slaa til Lyd for at hjælpe til at faa Forraadskammeret fyldt, vil vi gerne praje alle gamle Soranere, som har aabent Hjerte for sligt, til at række »Fætter Valdemar« en hjælpende Haand — det kan være baade i Form af Børnetøj, nyt og gammelt, eller ved Pengebidrag, og de kan sendes direkte til Overlægen paa Fuglebakken, Drosselvej 57, København F.

SORØNER-BLADET

20. AARGANG

Nr. 2

Februar 1935

OLDTIDSMINDE ELLER MORÆNEDANNELSE ELLER —?

Fra Geologen, Dr. phil. S. A. Andersen ('20), hvem vi har forelagt det i Sorøner-Bladets Januar-Nr. fremkomne om Fundet fra 1842 i Engen syd for Parnas, har vi modtaget den følgende Udtalelse, som utvivlsomt vil blive læst med den største Interesse.

Der kan vist næppe være Tvivl om, at det i Engen Syd for Parnas fundne Stendige er Menneskeværk, selv om det ikke af Professor *Velschow's* Beretning er muligt at afgøre, hvad Hensigten har været med det. Den lave Bakke med de store Sten er ganske vist en Morænebanke, efterladt her af Indlandsisen, da Sorø-Egnens Bakker og Dale fik deres endelige Form ved Isdækkets Bortsmeltning i Slutningen af den sidste Istid. Store Smeltevandsmasser har den Gang været i Virksomhed vest for Sorø, kommende fra den Tunnel under Isen, hvis Plads nu er angivet ved Tystrup Sø's mægtige Dalstrøg, der fortsætter nordpaa gennem det vestlige Sorø Sø (Langesø) og videre gennem Pedersborg Sø til en stor Sandflade, som den opbyggede af sit Sand og Ler, hvor Bromme Plantage nu er anlagt. Mange Steder har denne nordgaaende Smeltevandsstrøm skyllet Morænerens Sand og Ler bort, saa kun de store Sten er blevet tilbage. Det er saaledes Tilfældet omkring Grydebjerg (»Gryde« betyder Sten) og vestligt i Horsebøg Skov, — to Ste-

der med store Bestrøninger af Sten, som takket være afdøde Lektor *Simonsen's* Initiativ er blevet fredet. Men disse Stenmasser danner i deres naturlige Leje aldrig Diger som det omtalte, hvori Stenenes Flader vender ud til begge Sider som i »et sædvanligt Steengærde«.

Stendiget maa da været dannet af Mennesker, men paa Grund af, at en mere indgaaende Beskrivelse af dets Enkeltheder mangler i Professor *Velschow's* Indberetning, fordres der nye Undersøgelser for at Hensigten med det kan afsløres, og det kunde muligvis lykkes, saafremt Stendiget endnu eksisterer. Udelukket er det ikke, at det, som *Velschow* formoder, er et almindeligt Stendige, og muligt er det da, at det har afgrænset to Marker fra hinanden, saaledes at dets Fortsættelse har været et Hegn af Jord eller Lægter. Saadanne korte Stendiger, der afløser et Hegn over en mindre, stenbestrøet Høj kendes flere Steder, og derved kunde det forklares, at Stendiget ikke danner en sluttet Ring eller en Firkant og ikke har noget Bindemiddel af Kalk. Men saadanne Stendiger sættes paa Jorden, og man mangler da en Forklaring paa, hvorfor det da senere er blevet helt tildækket med Jord.

Jeg betragter det ogsaa som sikkert, at Statsskovrider *Fritz Lorentzen* har fundet den omtalte lille Banke. Det forekommer mig sandsynligt, at Profes-

sor Velschow har taget lidt fejl af Verdenshjørnerne, saa Retningen «Nord» er blevet til Nordvest. Stien fører fra Nord til Syd (ikke som angivet fra Nordvest til Sydøst, hvilket Kontorchef *Olrik* allerede har paapeget), og denne Fejltagelse gaar igen i hele Beretningen. Engdraget gaar mod Vest (ikke Sydvest), Bakkens største Udstrækning er omtrent Øst—Vest (ikke Nordøst—Sydvest) og Stien passerer den vestlige (ikke sydvestlige) Del af Bakken — ligesom nu, og denne Del er højere end den østlige, der da formodentlig er blevet afgravet før 1842, uden at Velschow har bemærket Sporene derefter. Er denne Opfattelse rigtig, bliver Overensstemmelsen mellem Professor Velschows Beskrivelse og Forholdene ved den at Statskovrider Lorentzen udpegede Høj overmaade iøjnefaldende.

Det er ogsaa ganske interessant at læse Professorens Ræsonnementer angaaende den tidligere Vandstand i Søen og dennes tidligere Størrelse. Vandstanden har ikke været væsentligt højere i tidligere Tid end nu, selv om man gaar 10—15,000 Aar tilbage i Tiden. Afløbet for Sorø-Søerne gaar nu forbi Kребse-kroen gennem Tuel Aa til Susaa, men selv om dette Afløb i tidligere Tid skulde have været spærret, vilde Vandstanden kun have været ubetydeligt højere, idet Søernes Vand da vilde løbe ud gennem Engdragene paa Nordsiden af Tuel Sø og videre gennem Tude Aa til Storebælt. Vandstanden i Sorø Sø har da ganske sikkert været nogenlunde den samme som nu i al den Tid, Menneskene har færdedes langs dens Bredder, altsaa ogsaa da det omtalte Stendige blev bygget. Men om Stendiget er bygget, mens Bakken var en Holm i den Del af Sorø Sø, der tidligere strakte sig ind igennem Mosestrækningerne Syd for Parnas, kan ikke siges, saa længe Stendigets Mission ikke er blevet afsløret og dets, maaske ærværdige, Alder ikke er blevet bestemt.

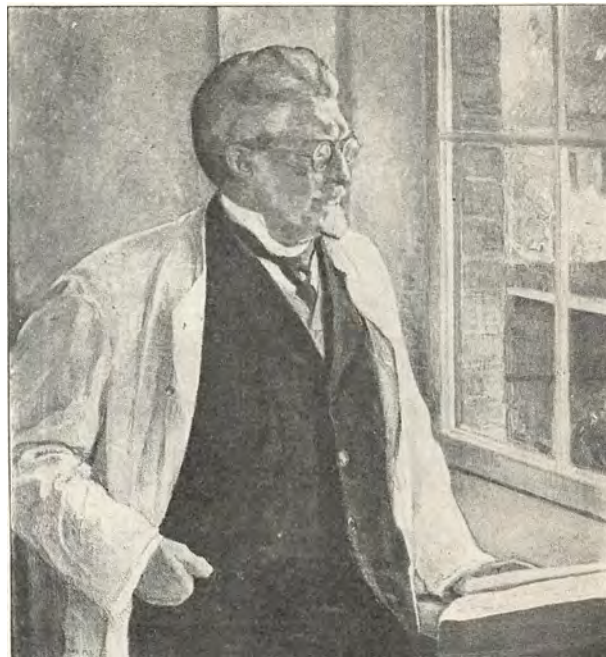
S. A. Andersen.

Nu kunde det være interessant at høre, hvad Arkæologien af 1935 mener om Stendiget. Bedst var det dog vist, om de kompetente Folk vilde befare Aastedet og derefter udtale sig om Forholdet efter at have set paa det, der endnu er at se af Stendigets Rester — medmindre man ogsaa fra anden, kyndig Side vil acquiescere ved Dr. Andersens Forslag til en Forklaring, der unægtelig ser meget enkel og naturlig ud og derfor ikke usandsynligt ogsaa er den rette.

Det kan i Forbindelse med Dr. Andersens Formodning om, hvorledes Diget kan være opstaaet, maaske være værd at nævne, at i en Afhandling af Lektor, Dr. phil. *H. Ussing* i *Danske Studier*, 1915, S. 205 f., omtales, støttet til lokal Tradition, at i Engen mellem Sorø Sø og den gamle Skelskorvej, som løber noget vestligere, har der engang staaet et Skur til Ly for det i Engen løsgaaende Kvæg. Skuret kan jo godt have staaet mange andre Steder end paa Sandholmen i Engen, men hvis Dr. Ussings Kilde er paalidelig, viser det altsaa, at der har været bygget et og andet af Menneskehaand i Engene ved Sorø Sø i en Tid, der ligger ret nær op ad vore Dage. Man maa dog huske, at o. 1840 var der ikke hverken Skur eller Lægtehegn paa dette Sted; isaafald havde Godsinspektøren eller Professor Velschow vel ikke undladt at nævne det.

Red.

Ved Ophængningen af
Alfred Glahns Portræt
i Akademi-Bibliotheket i Sorø.

ALFRED ROSENSTAND GLAHN
Malet 1926 af Siegfried Neuhaus.

Hver Plet bag disse Mure bærer Genlyd af hans Færden,
hver een af disse Bøger faldt til Leje i hans Haand,
paa alle Døgnet's Tider gik han ind i deres Verden
og gav dem af sit Hjerteblood og fik af deres Aand.

Her skal hans Billed leve, hvor han færdedes som hjemme,
han holdt af Bibliotheket og det trykte Ords Idee,
det Ord, der fløj fra Pennen og fik Evigheds Stemme,
og det, der stille døde for at genopstaa — maaske.

Men det var ikke Blæk — det, der strømmed i hans Aarer,
der stak i Bogens Elsker ingen kedelig Pedant,
han vidste, at vi alle er lidt Vismænd og lidt Daarer,
og gav hvad hver behøvede af Visdom og af Tant.

Hans Latter var Forløsning, og hans Smil laa altid rede,
hans Skæmt var fuld af Lune, i hans Alvor var der Vægt,
hans Haand var fast og trofast, der var Retfærd i hans Vrede,
hans Panderynkning standsed den uvorneste Knægt.

Blandt Bøger og blandt Ungdom gav hans Gerning os den Lære,
at Dagens lille Lektie har et Maal paa større Sigt,
at Orden og Metode er det Grundlag, der skal bære,
og ingen Gunst bør købes paa Bekostning af en Pligt.

Han stormed til sit Dagværk som en Tyr, der godt kan stange,
og ingen Sten blev uventd, hvor han gravede sig ned,
han opgav ingen Veje blot fordi de syntes lange
og sparede ingen Møje blot fordi den kosted Sved.

Saadan var han i sin Ungdom. — Blev han sidenhen en anden
i Svaghed og af Alder? Se da her hans Kontrafej:
Blev Haaret graat, og mildnedes vel Furen gennem Panden,
det er dog ham vi husker, denne Mand af Ja og Nej.

Aage Lind.

SORANSKE DØDSFALD

Natten til den 3. Oktober 1934 afgik Statsskovrider *Hilmar Bojesen* ved Døden i Silkeborg Skovridergaard og begravedes fra Sorø Kirke Tirsdag den 9. s. M.

Han var Søn af Ejeren af Knudstrupgaard, tidl. Skibsfører Hakon Bojesen ('50) og Hustru, Helene Wilhelmine, født Prom, og saaledes Broder til fhv. Kommandør i den siamesiske Marine, Direktør *Magnus Bojesen* ('85) og fhv. Forpagter *Viggo Bojesen* ('97). Han kom i Sorø Skole 1884 og forlod den med Studentereksamen 1890; i 1896 blev han Forstkandidat og ansattes i Juli 1904 som Forstassistent ved Statsskovvæsenet; i 1911 udnævntes han til Skovtaksator og i 1917 til Statsskovrider i det Embede, han beklædte ved sin Død; han førte her tillige Tilsyn med de private Skove i 2. nørrejydske Distrikt (Viborg, Randers og Ringkøbing Amter). Skovrider Bojesen var dekoreret med Dannebrogordenens Ridderkors. I 1905 ægtede han Frøken Ellen Funder, en Lægedatter, som overlever ham tilligemed to Sønner og en Datter.

*

Den 9. December døde Stationsforstander i Nykøbing F. *Frits Perch Nielsen*, tilsyneladende uden foregaaende Sygdom, men i Virkeligheden som Følge af en aarelang Lidelse. Herom vil man høre noget i de smukke Mindeord, som en Kollega, Stationsforstander G. S. Bune, har skrevet i »Dansk Jernbaneblad« for 19. Decbr. f. A. og som vi her aftrykker med Redaktionens Tilladelse.

»Det kom som en Overraskelse, at *Perch Nielsen*, vor gode Ven gennem mange Aar, var død saa pludselig, thi ikke engang hans allernærmeste Venner anede det mindste om, at han var saa nær Afslutningen af sin Løbebane. For os alle var han til det sidste den fornøjelige, friske og hyggelige Ven, som aldrig talte om sig selv, men som altid havde et venligt — eller helst skæmtomt — Ord til andre, det være sig høj eller lav, tjenstlig eller privat — en uselvvisk og venuesæl Karakter og en trofast Ven.

Saadan vil han blive mindet af alle de mange, der kendte ham, og det var mange, thi *Perch Nielsen* favnede vidt, langt videre end de fleste, for det laa i hans Sindelag og Karakter at sprede Solskin omkring sig, og derfor hørte han til de faa — altfor faa — Mennesker, i hvis Fodspor der gror Blomster, smukke Mindeblomster. Til Trods herfor var *Perch Nielsen* selv fuldt fortrolig med den Skæbne, der sandsynligvis ventede ham — en hurtig og snarlig Afslutning. Under et Sygehusophold for et Par Aar siden var han af Lægerne gjort bekendt dermed, og stille havde han forberedt sig, men — ja, det er atter et typisk Træk ved hans Karakter — han vilde ikke, at nogen skulde vide det, der skulde ikke tages Hensyn til ham.

Der skal en ganske sjælden Karakterstyrke til sligt, men vi, der gennem en hel Menneskealder havde den Lykke at være hans Venner, kender mange af den Slags Karaktertræk, som han altid gemte omhyggeligt under et Anstrøg af en vis Friskfyr-Façon; dog, de der troede, at han *kun* var den friske, gemytlige Ungersvend, de kendte ikke meget til Mennesket in-

den for Vesten, — hvad der boede dør, fik selv hans allerbedste Venner kun glimtvis at mærke.

Perch Nielsen blev ansat som Elev paa Taastrup Station den 1. Februar 1894 og kom efter Assistenttjeneste paa en Række sjællandske og jydse Stationer som Overassistent til Skern, derefter som Trafikkontrollør til Nykøbing F., hvor han ved den store Oprykning den 1. April f. A. blev Stationsforstander. Han naaede saaledes lige for et Par Maaneder siden at fejre sit 40 Aars Jubilæum, en Fest, han længe havde glædet sig til, og som ogsaa tilfulde viste ham, hvor agtet og hvor afholdt han var ikke alene indenfor den Kreds af Jernbanemænd, hvor han særlig havde forstaaet at vinde alle ved sin store Retsindighed, men ogsaa indenfor de andre Etater og maaske allermest indenfor Handelsstanden og de store industrielle Virksomheder, til hvilke han havde forstaaet at skabe det allerbedste Forhold.

Alt dette gav sig et naturligt Udslag ved hans Begravelse forleden, hvor en imponerende Æresvagts af Jernbanens blaa og Postetatens røde Uniformer vidnede om, at baade som Chef og som Menneske havde *Perch Nielsen* vundet sig alles Agtelse, og at der var Sorg over hans altfor tidlige Bortgang.«

— — —
Frits Perch Nielsen var født 18. Decbr. 1876 som Søn af Forpagter paa Bækkeskov F. A. P. Nielsen og Hustru, født Jespersen, og kom efter Sommerferien 1889 paa Sorø, men gik der kun til December 1890, da han udmeldtes af 2. Realklasse; hans ældre Broder *Felix*, født 1871, gik i Sorø 1884—88 og forlod Skolen med Realeksamen; den tredje Broder, *Gustav*, født 1873, besøgte Sorø fra August 1885 til Juni 1889, da han udgik af 3. Realklasse. *Fritz Perch Nielsen*s tjenstlige Data er følgende: Elev ved Statsbanerne 1. 2. 1894, Assistent 1. 10. 1896, Overassistent i Skern 1. 5. 1919, Trafikkontrollør I i Nykøbing F. 1. 2. 1925 og Stationsforstander sammesteds 1. 4. 1933. I sit Ægteskab med Fru Ingeborg *Perch Nielsen*, født Hansen, som overlever ham, har han to Sønner, der begge er født i Glostrup og Soranere: *Tage*, født 1905, i Sorø 1917—21, Realeksamen, og *Jørgen*, født 1909, i Sorø 1923—27, Student af den nysproglige Retning.

Den 4. Januar døde Godsejer *Kaj Christian Baron Lerche*, Kjeldkær i Bredsten Sogn ved Vejle, ramt af et Hjerteslag, mens han sad ved sit Skrivebord, og den 9. s. M. begravedes han fra Viskinge Kirke paa Sjælland. Han var født den 25. September 1871 paa Birkendegaard som yngste Søn af Godsejer Vilh. C. M. Greve Lerche (død 1895) og Hustru Vilhelmine Conradine, født Banner (død 1876), og kom efter Sommerferien 1883 til Sorø, som han forlod i Juli 1887 uden Eksamen; her var hans ældre Broder *Carl Georg Flemming* allerede kommet i 1879 og var i 1884 gaaet ud med IV Klasses Hovedeksamen. *Kaj Lerche* gik til Landvæsenet og betegnes ved sin Død som en særdeles dygtig og virksom Landmand, derhos meget anset og afholdt. Han havde ejet forskellige Gaarde paa Fyn; Hovedgaarden Kjeldkær, hvor han døde, havde han købt for nogle Aar siden og drevet frem til en Mønstergaard. Han var forblevet ugift.

Den 11. Januar afgik fhv. Skibsinspektør *Jacob Christiansen* ved Døden og blev den 17. s. M. jordfæstet paa Holmens Kirkegaard

Han var født 15. Marts 1860 i Flensborg som Søn af Skibsfører *Jacob Christiansen* og Hustru *Anna Sophia*, født *Støtz*, og gik i Sorø Skole fra Oktober 1873 til Marts 1876, hvorefter han kom til Søs med et af Faderens Skibe. Efter Styrmandseksamen og Sejlads i danske Sejlskibe indtraadte han i Skibsreder *Alfr. Christensens Rederi*; i 1897 blev han Fører af Dampskibet »Lars Kruse«, tilh. Dampskibsselskabet *Cimbria*, og i 1904 overtog han Stillingen som dette Selskabs Skibsinspektør, et Hverv han med Dygtighed og Indsigt bestred i en lang Aarrække, til Sygdom for nogle Aar siden tvang ham til at lægge op.

Skibsinspektør *Christiansen* var en sjælden trofast Soraner — lige til det sidste forsømte han sjældent

nogen Lejlighed til at mødes med gamle og unge Kammerater, og voldte Sygdommen ham end i den senere Tid Besvær med at meddele sig til andre, havde man det bestemte Indtryk, at han meget vel fulgte det der foregik og med Interesse lyttede til baade Foredrag og Tale omkring sig. Men han, der før trods nogen havde kunnet »spinde en Ende« — ofte en ganske forbavsende — var nu blevet tavs og kun Tilhører.

Som blandt Soranerne havde han kun Venner omkring sig indenfor Skibsfolkets Verden. Han overleves af sin Hustru, Fru *Fanny Christiansen*, og af to Døtre, hvoraf den ene, *Kate*, er gift med den afdøde Soraner, Redaktør *Morten Dreyers* ('79) Søn, Bogtrykker *Aage Dreyer*, »Fyns Stifts Bogtrykkeri« i Odense, og den anden, *Elly*, er gift med Assuranceekspert, Ingeniør *Hans Caspersen*.

FRA
HOLBERG-
MINDEFESTEN
I SORØ KIRKE

den 3. December 1934.

Vi bringer her et Billede som viser Skolens Indmarsch i Kirken om Formiddagen; forrest gaar de Gymnasister, hvem det var betroet at bære de smukke Kranse med brogede Baand, der siden blev henlagt ved Holbergs Sarkofag. Om Eftermiddagen blev deres Tal forøget med en mægtig Laurbærkrans, sendt fra det danske Statsministerium — mulig ikke uden Indflydelse af den i Dagens Løb fremkomne Meddelelse om, at det norske Statministerium havde sendt en Kranse til Holbergs Kiste!

ET GRAVMÆLE
PAA LEKTOR CHR. LAURITZENS
OG HANS HUSTRUS GRAVE
PAA SORØ NY KIRKEGAARD

Der behøves vist ikke mange Ord eller nogen lang Forklaring for at begrunde det Forslag, vi undertegnede stiller vore Kammerater: at tilvejebringe de fornødne Midler til at rejse et Gravmæle paa Lektor *Lauritzen* og hans Hustrus Grave. *Lauritzen* Gerning ved Sorø Skole spænder over et langt Aaremaal; efter Sommerferien 1880 blev han som ung cand. polyt. ansat som Timelærer i Sorø; Aaret efter blev han konstitueret som Adjunkt, fast ansat 1884, Overlærer 1901 og Lektor fra 1919, og han forlod først sin Stilling, da Aldersgrænsen, de 70 Aar, som han rundede i 1925, tvang ham dertil. Der er i Tiden fra 1880—1925 indskrevet ialt 2455 Dreng og Piger i Sorø Skole, og vi tør tro, at et Flertal af dem har

staaet i et venskabeligt, mange i et fortroligt Forhold til denne Lærer, som i saa sjælden Grad bestræbte sig for at være noget for Skolens Elever i deres Fritid. Soldaterkorpset og senere Spejdersporten havde fra første Færd deres soranske Hovedsmand i ham; ogsaa de skiftende Hold af musikdyrkende unge Soranere har sluttet sig om ham som Leder. Efter at *Lauritzen* i 1894 havde ægtet Frøken *Johanne Knudsen*, blev deres Hjem et kært Fristed for mangfoldige Soranere, der i Fru *Lauritzen* fandt en sjældent forstaaende og kærlig, moderlig Veninde og Hjælper i mange af de Forhold, som kan være svære for en lille Dreng paa en Kostskole — og for de lidt ældre af de unge med.

I Februar 1922 døde Fru *Lauritzen*, og i April 1931 gik den gamle Lektor bort. Vi er overbevist om, at mange med os vil være enige i, at Tiden nu er inde til, at vi ved at rejse dem et værdigt Minde paa rette Maade siger de to udmærkede Mennesker Tak i deres Grav for hvad de har været for mange Generationer af Sorø Skoles Sønner. Vi undertegnede er

derfor traadt sammen i en Komité for at søge denne Sag gennemført, og vi beder de sikkert mange af vore Kammerater, som har Lyst til at være med, om i de kommende Uger at sende deres Bidrag, stort eller lille, til Komitéens Kasserer, Bagermester Rogert Møller, Soraner-Bladets Ekspedition, Vesterbrogade 30, København B.

København, i Januar 1931.

Peter Kabell ('92),
Læge, Glumso.

Valdemar Dan ('90),
Architekt, Kbhvn.

Regner E. Brincker ('09),
Direktør, Kbhvn.

Rogert Møller ('01),
Bagermester, Kbhvn.
Komitéens Kasserer.

Ebbe Hamerik ('16),
Komponist, Kbhvn.

SORANSKE PENNE

Henry Hellssen: Jeg har moret mig dejligt ...
Spredte Kapitler af en omtumlet Tilværelse. Berlingske Forlag. Kbhvn. 1934.

15 smaa Kapitler: Jeg stjæler, jeg slider, jeg møder osv. til der i det 16. konkluderes: Jeg har moret mig dejligt! Ja, det tror Pokker — selv om han med et lidt skævt Smil vil hævde, at man har kun den Morskab, man selv laver, saa *har Hellssen* ('05) moret sig; han har endogsaa moret os andre, og det er maaske sværere. Men lad os indrømme, at vi *er* lidt glade ved Hellssen — han har moret os dejligt, navnlig i denne Bog, ved hvis Udsendelse Forlagsdirektør Ravn, den elskelige, tydelig nok har gjort Henry begribelig, at han *maa* lære Begrænsningens Kunst (som vist er den eneste, det har knebet en Smule med), og hvor vi derfor er sluppet med kun det halve Antal Sider Amerika af, hvad man *maa* regne med — Amerika morer os nemlig *ikke* saa meget mere, kære Hellssen, har De ikke osse nok opdaget det? Men *maa* vi høre lidt mere Europa — og en lille bitte Gang Sorø, hvor det kan smugles ind; det morer os alligevel mest, og en Bog om »Skoledrenge, af en af dem« som den Deres berømte Kollega, *Carl St. A. Bille* skrev i 1883, har Soranerne nu ventet paa i et halvt Aarhundrede. Til at skrive den skal der en Pen som Henry Hellssen — den vilde more os *dejligt!* Var det ikke noget for Dem?

S. A. Andersen: Det danske Landskabs Historie.
Levin & Munksgaards Forlag. 1933.

Dr. phil. *Svend Aage Andersen* ('20), hvis Navn man andetsteds i dette Blad vil finde som Meddeler af en Geologs Opfattelse af den i forrige Nr. af Bladet beskrevne ejendommelige Lokalitet sydfør »Parnas« ved Sorø, har for et Aars Tid siden udgivet en »Danmarks Geologi i almenfattelig Fremstilling«, som vi i denne Forbindelse gerne vil gøre opmærksom paa. For — Haanden paa Hjertet: hvor meget ved selv de mere belæste af os om det, Forf. med et lykkeligt Fund af en Titel har valgt at kalde: *Det danske Landskabs Historie?* Landskabet — det kender vi alle, selv om vi sommetider nok kan behøve at blive gjort opmærksom paa Enkeltheder i dets Skønhed og Ejendommelighed, men *dets Historie!* Nu er der jo de af Vor Herres Skabninger, der har det med Historie som Lille Claus' Ven med Degne, men mon det dog ikke vil interes-

sere selv disse Medskabninger, at den Jord, de træder, boer og bygger paa, *har* en Historie — endda en højst mærkelig og stærkt bevæget Historie, tør man sige. Denne vort Landskabs brogede Fortid gør, at man i Virkeligheden læser Dr. Andersens Bog som en Slags Roman, en Skildring fuld af mærkelige Begivenheder, hvis uhyre Udstrækning i Tid bekvemt trænges sammen paa kun 300 Sider, saaledes at det for Læserne i 1935 er overskueligt, hvad der er sket i nogle Hundrede Tusinder Aar. Det er en højst spændende Læsning, denne Bog, om noget, vi allesammen har for Øje, bare vi er lidt udenfor de høje Husrækker, og den bliver selv for Skrivebordslæseren gjort særdeles behagelig ved Bogens fortrinlige Illustrationsstof, Masser af Billeder og Kort, ved et fortræffeligt Register og ved en Række Literaturhenvísninger for den, der vil have mere at vide.

Vi vil bede vore Læsere erindre denne Bog, naar de til Sommer skal ud at holde Ferie i Danmark. Der er ingen Plet i vort Land, hvor der ikke er Lejlighed til i Marken at følge den Forklaring paa det danske Landskabs Historie, som her oprulles. En Sommerferie »ved Skov og Strand« eller paa selve den bare Mark med denne stillfærdige Følgesvend ved Haanden vil give et forbavsende Indblik i noget vi altsaa, ærlig talt, ved meget lidt om, men som i Sandhed nok er værd at vide!

hgo.

AARBOG FOR HISTORISK SAMFUND FOR SORØ AMT XXII — 1934

I Aarbogens største Afhandling: Sagn og Overlevering om Oldtidshøjene i Sorø Amt I. af Dr. phil. Inger Margrethe Bøberg er medtaget et, iøvrigt lidet interessant, Sagn om Parnasbanken (tidl. Tjørnehøj, Krandsbanken — Navne, som dels synes at tage Sigte paa en tidligere fremtrædende Bevoksning med Tjørne, dels paa de mange Højen omgivende Sten. Forf. vil vel altsaa have Parnas betragtet som en Gravhøj, mens, saa vidt vi ved, Arkæologien betragter denne Terrænhævning som en geologisk Dannelse. Vi staar altsaa ogsaa her overfor Ønskeligheden af, at man fra videnskabelig Side vilde søge at gøre Rede for disse Forhold vedrørende Sorøegnens Topografi, der mere og mere paakræver vor Opmærksomhed.

I en Afhandling om Genforenings-Mindesmærkerne i Sorø Amt af Højskoleforstander Johannes Vejlager gives der Oplysning om en Del af Landets 533 Mindesmærker af den nævnte Art. Forfatteren indleder med den han kalder: Sorø Akademis Sten; den staar som bekendt syd for Ingemanns Hus' Have, er 2 m høj og 1,5 m bred, og Midlerne til dens Transport fra Søskenen ved Tuel Sø, hvor nogle Elever fandt den, og til Rejsningen i Akademihaven blev tilvejebragt af Skolens Lærere og Elever. Den 5. Juni blev den afsløret »ved en for Akademiet privat Højtidelighed« og den er forsynet med følgende Indskrift, forfattet af Digteren L. C. Nielsen ('87):

15. Juni 1920

Af Muldens Søvn man mig udrev
paa det jeg skulde mæle,
at Danmarks Sønner samlet blev
bag Danmarks Grænsepæle.

Det er underligt, at man ikke i Tide har været opmærksom paa, hvor mildest talt uforsigtigt denne Indskrift taler, saavist som der dog baade i 1921 og idag er nogle tusinde af »Danmarks Sønner« i det gamle Sønderjylland, som netop ikke blev samlet med os andre bag Danmarks Grænsepæle. Hvad maa disse Mennesker dog ikke føle, hvis de ser eller hører om, hvad der staar paa Sorø-Stenen og som skal være god Lære for de 3—400 danske Børn, der daglig har deres Gang forbi den?

LEKTOR GLAHNS MINDE HÆDRES

MALERI-AFSLØRING I SORØ

Indsamlings-Komiteén for Erhvervelse af Maleren, Tegnelærer *Sigfred Neuhaus'* Billede af afdøde Bibliotekar, Lektor *Alfred Glahn* havde bestemt, at Billedet den 19. Januar Kl. 3 skulde »afsløres« og ophænges paa Akademi-biblioteket.

Det var let Januar-Taage og Fred og Stilhed herskede over Søen og Skolen — over Lille-Plads og Fratergaardens »Kolonihave«, da Ruteautomobilen fra Jernbanestationen aflæssede Delegationen af gl. Soranere, som var kommet til Sorø i Anledning af den lille Højtidelighed. Men Kl. 2 brødes pludselig denne Stilhed og alle Eleverne stormede ned af Stentrappen, lige fra 1. Kl.s Purke til Gymnasiets ærverdige Herrer, og alle med dette lette Week-end-Smil om Læberne, som man kan konstatere hver Lørdag Eftermiddag.

Soraner-Delegationen var af Rektor *Raaschou-Nielsen* inviteret til Elev-Middag paa Vænget Kl. 2, hvor Lærer *Søren Thomsen* præsiderede og meget smukt og følt bad den gamle soranske Bordbøn:

Gud, Du har skabt os ved Dit Ord,
for hver Du har beredt Dit Bord,
vi beder Dig i Jesu Navn,
lad alting tjene os til Gavn.
Oplad for os Din milde Haand,
og styrk os naadigt ved Din Aand.

Middagen, der bestod af Kærnemælkssuppe — godt med Rosiner — og stegt Flæsk — herligt, og sikkert af et arisk Svin, saa lyst, blondt og sprødt var det — sluttede med Kaffe og hjemmebagte Vænge-Kager.

Kl. 3 samledes i Bibliotekets Ekspeditionshal de forskellige, der havde været interesserede i Portræt-Billedets Erhvervelse til Akademiet. Først og fremmest Indsamlings-Komiteéns Medlemmer Rektor *Raaschou-Nielsen* og Direktør *Louis E. Grandjean*, begge med Fruer (Kontorchef *H. G. Olrik* var desværre paa Grund af Sygdom forhindret). Som Repræsentanter for den afdødes Familie var mødt hans Enke og Sønnen Arkitekt *Gunnar Glahn* og Frue. Endvidere var til Stede Billedets Fremstiller, Maleren *Neuhaus* og Frue, og af Skolens Lærere Lektorerne *Holten-Bechtolsheim*, *Marcus Pedersen* og *Ussing* samt Adjunkterne *Balslev*, *Blem*, *Garde*, *Hjort*, *Johs. Jørgensen* og *Damgaard Sørensen*, hvortil sluttede sig Forstanderinden for Akademiets Sygehus *Frøken Clausen*, stud. polyt. *Müller* og *Frøken Bøggild-Olsen*. For Soransk Samfund mødte i Stabslæge, Dr. *Norries* Forfald Kassereren, Kontorchef *A. Ch.*

Louw, der tillige repræsenterede Phønix-Kæden som dens Formand.

Paa Komiteéns Vegne reciterede Direktør *Grandjean* det andetsteds i Bladet anførte smukke Digt af cand. juris *Aage Lind* og sluttede med at takke de private Bidragydere blandt Skolens Lærere og Elever samt Soransk Samfund og Phønix Kæden for deres Indsats, som havde ført til, at Billedet var erhvervet og nu kunde ophænges her i Biblioteket. Han takkede Maleren *Neuhaus*, hvis særlige Imødekommen i denne Sag havde muliggjort Erhvervelsen, og *Aage Lind* for hans skønne og Glahn saa karakteriserende Digt. Endelig takkede han Rektor for Tilladelsen til, at Billedet maatte ophænges paa Akademi-biblioteket, og overdrog sluttelig Maleriet til Sorø Akademis Skole »til cvig Arv og Eje« for at det kunde »være os til Glæde — Glahn til Ære«.

Kontorchef *Louw* udtalte paa Soransk Samfunds og Phønix-Kædens Vegne, at det havde været de to Institutioners Bestyrelser en Ære og Glæde at yde Bidrag til dette smukke og karakteristiske Billede af Lektor Glahn. Kammeraterne mindedes ham som den særprægede og interesserede Lærer, der f. Eks. i Aarhundredets Begyndelse som inspektionshavende Adjunkt brugte sin knap tilmaalte Fritid til at læse Verdenslitteraturhistorie med Gymnasiaster, som interesserede sig herfor. »Phønix-Kæden« stod i særlig Taknemmelighedsgæld til Lektor Glahn, fordi han i 1931 muliggjorde Oprettelsen af Kædens Frimurerbogsamling i Sorø Akademis Bibliotek — en Særbogsamling, som blev dannet af Fr. VI's Mentor Kammerherre *Johan Bülow*s Gave bl. a. af meget sjælden Frimurerlitteratur fra Tiden 1760—1790, af Bibliotekets Frimurerbøger fra det 19. Aarhundrede og endelig af Direktør *Grandjean*s store Boggave omfattende ældre og moderne Frimurerlitteratur. Som Bibliotekar havde Glahn modtaget og ordnet alle disse Bøger som en særlig Samling — med særlige Udlaansregler — ligesom han havde udarbejdet et særligt Katalog over hele Samlingen, som Phønix-Kæden derefter udgav. Det var ved Overtagelsen af denne Bogsamling han udtalte, at Biblioteket altid var glad ved Gaver, »men naturligvis ikke mindst, naar de kommer fra gamle Soranere, som Udtryk for trofast Kærlighed til Akademiet«.

Det vilde have glædet Lektor Glahn at have overværet Soransk Samfunds Holberg-Fest fornylig paa Hotel d'Angleterre og hørt Undervisningsminister *Borghjergs* Udtalelse (provoceret af Kontorchef *Olrik*) om, at han vilde anvende et eventuelt Overskud af Sorø Akademis Skove til Opførelse af en ny Bygning for Akademiets Bibliotek — som jo stod *Alfred Glahn*s Hjerter meget nær. Ære være hans Minde!

Nu forefaldt der et mærkeligt lille Intermezzo. Efter en lille Pavse greb Kontorchef *Lou* en lille Pakke, som laa foran ham paa Bordet og fortsatte:

I gamle Dage havde man en Institution som hed »at staa offentlig Skrifte« — og det er vist efter de sidste Meddelelser fra Norge og herhjemme fra ved at blive moderne.

I 1901 laante jeg af daværende Adjunkt Glahn denne Bog, *Alphonse Daudet: Le petit chose*, som jeg aldrig har leveret tilbage. Jeg har været ked af det — og en Tid har den været borte for mig. Nu fandt jeg den igen for nogen Tid siden. Jeg beder ved denne Lejlighed om Tilgivelse og haaber, at du, *Gunnar*, paa din Faders Vegne vil modtage Bogen tilbage.

Arkitekt *Gunnar Glahn* gav smilende Absolution — og Forsamlingen smilede med af den angrende Boglaaner, mens Rektor bemærkede stilfærdigt, at Glahn vist havde forskellige andre »petit chose'r« ude at svømme.

Rektor Raaschou-Nielsen takkede paa Akademiets Vegne alle, som havde medvirket til, at dette smukke Kunstværk som Gave var tilfaldet Skolen. Naar det skulde hænge her paa Biblioteket, var det fordi det var Rektors bestemte Opfattelse, at Alfred Glahns varmeste Interesse, navnlig i hans senere Aar, først og fremmest var her, hvor han havde gjort et stort og udmærket Arbejde. Rektor lovede at værne og bevare Billedet for kommende Slægter.

Til Slut takkede Arkitekt Gunnar Glahn paa Familiens Vegne Maleren Neuhaus for det smukke Billede og for den Ære, man havde vist hans afdøde Faders Minde ved at erhverve det og ophænge det her i Akadembiblioteket — og dog vilde han tro, at det vilde glæde hans afdøde Fader i hans Grav, hvis det snart kunde flyttes til en ny Biblioteksbygning — en bedre og først og fremmest mere betryggende Ramme om Bibliotekets Bogskatte. Det var noget, der altid havde ligget hans Fader dybt paa Sinde.

Efter at den lille Højtidelighed var sluttet, var der five-o'clock-tea hos Rektor.

FRA GAMLE DAGE

I.

KONCERTER I SORØ OMKRING 1850

Ved *H. G. Olrik*.

Man kan sommetider opleve et eller andet lille soransk Fund — som nu forleden hos Antikvarboghandler L. Skadhauge ved Nørrevold, i hvis Boglager der laa en Pakke soranske Smaatryk, hvis Oprindelse Ejeren egentlig ikke kunde gøre Rede for, blot at Pakken havde ligget urørt en Snes Aar maaske. Det viste sig at indeholde en hel Del Eksemplarer, nye og pæne, ganske uberørte, af en hel Mængde Sangtekster, hvis Alder saa nogenlunde gør det muligt at give en Forklaring paa Pakkens og Indholdets Proveniens. De bærer nemlig Trykaarene fra 1844 til 4. Februar 1857, hvortil kommer Tryk uden Aarstal af *Ingemanns* Confirmations-Cantate og *J. Paludan-Müllers* Sang ved Translocationen i Sorø Skole [man bedes bemærke, at der ikke staar *Akademi!*]; af den første findes der ældre, om end udaterede Tryk — den er naturligvis stadig bleven optrykt; den andens Affattelsestid ligger, som i sin Tid oplyst her i Bladet*), indenfor Aarene 1837—43, og Trykket er da mulig fra *Paludan-Müllers* Sorø-Tid, men kan ogsaa være et senere Optryk indenfor Tiden 1844—57.

De andre Tryk er følgende — det er Titlerne paa 1. Side, der anføres:

Holbergs Sang [Chr. Wilster]. Kbhvn. 1844.

Sangdigt til Festen paa Sorø Academie paa Hans Majestæt Kongens høie Fødselsdag den 18de September 1846. (Ordene af *Ingemann*, Musiken af *Hartmann*). Kbhvn.

Concert paa Sorø Academi Lørdagen den 30te Januar 1847. Kbhvn.

Concert i Sorø Kirke Fredagen den 28de Mai 1847. Kbhvn.

*) *Poul Schjærff*: *Jens Paludan-Müller* og hans Sorø-Digtning, Sor.-Bl., XV Aarg. Nr. 11, Novbr. 1930, S. 85—86.

Afskedssang til Academisterne i Sorø. Af *I. C. Hauch*. Kbhvn. 1850. Optryk — Sangen er allerede trykt i *Hauchs*: *Lyriske Digte*, 1845, men er sikkert ældre og sunget før i Sorø.

Concert paa Sorø Academie 1852. Kbhvn.
Concert paa Sorø Academie, Søndagen den 27de Februar 1853. Ringsted. Trykt i *Christian Schous* Bogtrykkeri.

Concert i Sorø Kirke, den 15de Juni 1853. I Anledning af Mødet, som holdes af Selskabet for Danmarks Kulturhistorie. Ringsted.

Concert paa Sorø Academie, Torsdagen den 6te April 1854. Ringsted.

Concert paa Sorø Academie, Søndagen den 29de April 1855. Ringsted.

Concert paa Sorø Academie, Søndagen den 18de Mai 1856. Ringsted.

Afskedshilsen til Biskop Kierkegaard, d. 4de Februar 1857. Ringsted. Sangen er anonym; den er skrevet til Melodi: Hr. Peder kasted Runer over Spange og begynder: I Aanden er vi knyttet til hverandre Der er af *Ingemann* skrevet en anden Sang til samme Lejlighed; nærværende Sang er sandsynligvis skrevet af en af Skolens Lærere, mulig *Theodor Hansen*, Adjunkt i Sorø 1847—82, *R. W. Assens* (1847—57) eller *H. G. Swane* (1849—57).

Hvis der i Pakken kun havde ligget eet Eksemplar af hver Sang, kunde man have tænkt, at Samlingen hidrørte f. Eks. fra en af de to sidstnævnte Adjunkter, der forlod Sorø i 1857, men der er flere Eksemplarer af hver! Og derved ledes man til den ikke urimelige Formodning, at den hidrører fra en, der har haft med de mange Skole- og Kirke-Concerter at gøre — og her ligger det nær at tænke paa Skolens Sanglærer og Kirkens Organist. Det var fra 18. 7. 1843 til 19. 9. 1857 cand. theol. *Julius Theodor Borup*, der fra Sorø kom som Sognepræst til Skamstrup og Frydendal, fra hvilket Embede han entledigedes i 1897. Den 11. Marts 1904 døde han i København, og hans Arvinger har da formodentlig ikke haft Interesse for hans lille Samling af Sorø-Tryk; den er kommet paa Auktionsbordet eller solgt direkte med andre Bøger til Antikvitetsboghandleren — og der ligger den endnu; de som har Interesse for disse Smaatryk, der afgjort er Sjældenheder, vil kunne sikre sig Eksemplarer af de fleste af dem; de holdes ikke dyrt! De har naturligvis særlig Interesse for Soranere, og endnu er der ingen, som har taget sig den dog ikke uinteressante Opgave paa: at trænge ind i og meddele os andre noget om, hvad der nu er sunget i Sorø gennem Tiderne. Et Kapitel i *C. St. A. Billes* »Skoledrenge af En af dem« handler netop herom — men det vedrører Tiden før *Billes* Afgang fra Skolen i 1846, og Emnet er af ham kun journalistisk behandlet. Det er slet ikke Smaating, *J. Th. Borup* i sin Sorø-Tid har ladet sine Drenge synge, og blandt ældre Sager — lige fra *Haydn's Skabelse* — ogsaa helt moderne Ting, saaledes i Maj 1856 et Par af *Gluntarne*, som udkom hæftevis i Aarene 1849—51, et Chor af *N. W. Gades Elverskud*, udgivet i 1855, og Romancer af *P. Heise* saasom: *Husker Du i Høst* — der udkom i 1854.

Her er et Felt at opdyrke for en musikhistorisk interesseret Soraner — hvem vil tage Opgaven op?

GAMLE SORANERE

Paa sit Møde den 18. Januar har Tilsynsraadet for Bondestandens Sparekasse konstitueret Underdirektør *Herluf Krog-Meyer* ('09) til i Forening med en af Sparekassens andre Tjenestemænd at fungere som dens administrerende Direktør fra 1. April iaar til den ordinære Generalforsamling i Juni, hvor Tilsynsraadet da vil foreslaa de paagældende til endeligt Valg.

Krog-Meyer er den yngste af Sparekassens Direktører; han er født i December 1893 og uddannet som Bankmand. Da han for 4 Aar siden tiltraadte som Underdirektør i Bondestandens Sparekasse, var han Bogholder i Varde Bank.

Ifølge »Ekstrabladet« for 10. Januar har Direktør *Stefan Vogelius* ('16), Odense, kort før Jul underkastet sig en ret farlig Operation af en berømt Kirurg i et af vore Nabolande, som skulde helbrede ham for et ondartet Angreb af »avstralsk Sovesyge«. Det vil glæde hans gamle Kammerater og Venner at erfare, at han selv synes at være overmaade tilfreds med Operationens Resultat.

Paa Casino er man iflg. »Dagens Nyheder« begyndt at indstudere et Sangspil »Champagnegaloppen« af P. Holch-Hofmann, der har Komponisten H. C. Lumbye som Midtpunkt — et Slags Parallel til »Jomfruburet«; Lumbye skal spilles af *Hans Egede Budtz* ('06), som man ikke har set paa Scenen i den sidste Tid.

Pastor *Einar Prip* ('86), der i 1898 rejste ud til Syrien for at virke i Østerlands-Missionens Tjeneste, har af Helbredshensyn maattet bestemme sig til at afslutte den meget vanskelige Gerning, som han har bestridt i mere end en Menneskealder, og vender nu tilbage til Danmark med sin Hustru, Fru Asta Prip, født Comtesse Moltke-Nørager, for at tage Bolig paa Frederiksberg.

Godsejer, Dr. med. *Karl A. Hasselbalch* ('91), Borupgaard ved Snekkersten, er valgt til Præsident for Det kgl. danske Landhusholdningsselskab.

Under Titelen »iLugo Seligmann hænger op« skriver det nys startede literære og kunstkritiske Tidsskrift »Kentaur« følgende Bemærkninger i sit Decemhernummer (der først udkom i Januar):

»I to Musikkroniker i »Politiken« (1. og 2. November) har Hr. Hugo Seligmann taget sig for at hænge den unge danske Musik op i forskellige Sale i et tænkt Charlottenborg. Han gør det med sin vanlige spidse og skarpe, lidt nedgroede Skrivedygtighed, stiklende og paa en Maade, som sikkert har faaet adskillige af de paagældende til at nyse rødt.

Særlig grelt — forekommer det os — fremtræder Forholdet med *Ebbe Hamerik*, hvis første Operaværk paany faar paa Hattepulden. Hr. S. synes slet ikke at kende andre Arbejder af denne Komponist og opfordrer ham sluttelig til at slaa et nyt Slag og vinde »for at vinde med i Musiken fra i Dag«.

Men i »Neues Wiener Journal« for 12. Februar skriver Professor, Dr. Josef Marx: »Med varm Anerkendelse maa man hilse Opførelsen ved Professor Nilius af et Variationsværk for Orkester, som til Forfatter har *Ebbe Hamerik*, en af de førende indenfor de nordiske Komponister, og behandler en dansk Folkeviser fra det 13. Aarhundrede, som man tilfældig har fundet i en Codex runicus. . . . Et mesterligt formet Værk, betydningsfuldt ved sine alvorlige, næ-

sten klassiske Intonationer, som faar en til at tænke paa Brahms«

Og i »Deutsches Volksblatt«, Stuttgart for 23. Oktober hedder det: »Sjælden har en Nyhed behaget os som *Ebbe Hameriks* Orkestervariationer Hele Værket fik en hjertelig Modtagelse ved sin tyske Førsteopførelse.«

I »Niedersächssische Tageszeitung« for 20. November sidestilles vor Landsmand ærefuldt med *Tschaikowski* og *Dvorak*, og Riget over giver en lang Række Blade Udtryk for en Opfattelse i samme Aand.

Nedersaksisk, ikke sandt, Hr. Seligmann? Anden Op-hængning.«

— Vi fremdrager dette Indlæg, fordi ogsaa vi har det Indtryk, at *Ebbe Hamerik* ('16) her i Danmark nyder altfor ringe Anerkendelse i Forhold til de udenlandske Bedømmelser af hans Præstationer og i Forhold til hans kunstneriske Kvalifikationer.

Under 20. November har Justitsministeriet meddelt cand. juris *Kaj Vilhelm Dahl* ('12) af Horsens, der har anmeldt at ville have Kontor i Retskreds Nr. 48, Horsens Købstad, Beskikkelse som Underretssagfører.

Under 22. December 1934 er det tilladt Skibsfører *Valdemar Egenfeldt-Nielsen* ('92) af København at anlægge og bære Dekorationen som Ridder af den græske Frelserens Orden.

Under 20. December 1934 er Dommer i Københavns Amts nordre Birk *Christian Henrik Friis Hattensen* ('83), R. af Døg. og Dbmd., udnævnt til Kommandør af 2. Grad af Dannebrog.

Under 20. November 1934 er Professor ved Københavns Universitet, Direktor for Geodætisk Institut, Dr. phil. *Niels Erik Nørlund*, K. af Dbg. II og Dbmd., udnævnt til Kommandør af Dannebrog af 1. Grad, og ved Reskript af 1. December 1934 har H. M. Kongen dekoreret Professor *Nørlund*, der i Forvejen var Storridder af den islandske Falk med Storridderkorset af denne Orden samt har tilladt ham at anlægge og bære Kommandorkorset af den franske Æreslegion.

5 1/2 AARS ARBEJDE SPILDT FOR 500 KRONER?

Skal en Soraner opgive sit Studium et halvt Aar, før han skal være Kandidat, fordi han mangler 5—600 Kr.? Det burde være udelukket. Det vil dog alligevel ske, hvis der blandt Læserne ikke findes en, der som Kautionist eller Laaner vil hjælpe en Kammerat, som skal være cand. mag. til Sommer; men som mangler den nødvendige økonomiske Basis.

Pladsmangel tillader ikke nærmere Oplysninger. De vil blive givet ved Henvendelse til Laanefondens Bestyrer, Prokurist *Spvend Clausen*, Vesterport 324, Palæ 4306.

SORANER-AFTEN I FEBRUAR

Torsdag den 7. Februar er der atter en Soraner-aften med et Foredrag af Ingeniør cand. polyt. *Steen Hasselbalch* ('27): »Med Motorbaad i østgrønlandske Fjorde«. Foredraget ledsages med Forevisning af Smalfilm.

Se Bekendtgørelsen paa Annonceomslaget 4. Side.

SORØNER-BLADET

20. AARGANG

Nr. 3

Marts 1935

H. C. ANDERSEN OG B. S. INGEMANNS JORDEFÆRD

Ved H. G. Olrik.

Om B. S. Ingemanns Jordefærd i Sorø den 4. Marts 1862 har der før været berettet i Sorøner-Bladet (III Aarg. No. 3 for Juni 1918, S. 19 f.). Det der fremdragne kan nu suppleres med H. C. Andersens Optegnelser om hans Deltagelse i Sørgefesten, der i Forening med, hvad han iøvrigt har noteret i sin Dagbog for de umiddelbart foregaaende og efterfølgende Dage, giver et karakteristisk Billede af den yngre Digters Liv paa en Tid, hvor han alt stod paa sin hjemlige Berømmelses Tinde — en søgt og hædret Gæst i Hovedstadens højeste Kredse.¹⁾ Det intime Forhold, hvori H. C. Andersen stod til det Ingemannske Hus i Sorø, er velkendt; det var lige fra hans Slagelse-Skoletid et af de danske Hjem, som med størst Forstaaelse havde aabnet sig for ham og ydet ham et Rygstød, en aandelig Støtte, hvis Værdi for den senere Verdensberømted ikke noksom kan fremhæves og aldrig blev underkendt af ham selv. Dette Forhold venter endnu paa en samlet Fremstilling, som det sikkert vil faa — men visselig ikke bør have, før alt hertil hørende Stof med Tiden er fremdraget, hvad det endnu ingenlunde er.

Under et Ophold i Sorø sidst i 1861 havde H. C.

Andersen modtaget Meddelelse om den gamle Excellence Collins Død den 28. August og var straks rejst ind til Hovedstaden. Om Begravelsen skrev han kort efter til Ingemann; han havde »gruet meget for Begravelsesdagen og frygtede, som De veed, for at faa ondt i Kirken« — det har vist været en lignende Ængstelse, der, som det vil ses af det følgende, fik Andersen til at forlade Sorø Kirke midt under Sørgehøjtiden for Ingemann. Julen 1861 tilbragte H. C. Andersen paa Holsteinborg og sendte herfra sit Julebrev til Ingemann;²⁾ den 27. December besvarede Ingemann Brevet³⁾ og fortalte om sin hyggelige, stille Juleaften — den 48. han tilbragte sammen med sin Hustru. »Vi havde ogsaa et Juletræ, og det bar levende Blomster. Det var en stor Vinterasters (Chrysanthemum), som Pigen havde pyntet med Lys og sat ligefor Speilet; Thorvaldsens Amørin med Lyren, der staa paa Komoden, spillede sig og blev en dejlig Tvilling-Genius, der spillede for os Gamle mellem Blomster og Lys. Vi havde saaledes alene en rar Juleaften, og, som sædvanlig, kom Pigen og Havekonen og en Veninde af dem ind og saa derpaa med glade og milde Ansigter. Jeg undte Dem gjerne en saadan Juleaften, naar De er over 72 Aar« Dette

¹⁾ Jeg skylder Bibliotekar H. Topsøe-Jensen Tak for, at have henledet min Opmærksomhed paa disse Optegnelser. H. C. Andersens Dagbøger beror paa det kgl. Bibliotek i København i den Collinske Samling. Det drejer sig her om Dagbogshæfterne for 19. Decbr. 1861—4. Marts 1862 og for 4. Marts 1862—22. Juli s. A.

²⁾ Delvis trykt i »Mit Livs Eventyr« Fortsættelse 1853—1867. Udg. af Jonas Collin d. y., Kbhvn. 1877, S. 69.

³⁾ Trykt in extenso i »Breve til Hans Chr. Andersen«. Udg. af C. St. A. Bille og Nikolaj Bøgh. 1877, S. 365.

blev Ingemanns sidste Brev til H. C. Andersen; medens den førstes Kræfter faa Uger senere tog stærkt af, og hans Livslys stille brændte ud, var H. C. Andersen vendt tilbage til København og tog med Liv og Lyst Del i Sæsonens Fester — bl. a. var han ikke sjældent Kong *Frederik VII.s* Gæst og modtog den 13. Februar 1862 en smigrende Haandskrivelse fra Kongen med hjertelig Tak for den Glæde, Andersen havde skaffet ham ved Oplæsningen kort før af nogle af hans sidst udgivne Eventyr — navnlig »Iisjomfruen« med Skildringen af Egne, Kongen kendte fra sit Ungdoms-Ophold i Schweiz, havde tiltalt og oplydt ham.

Mandag d. 24. Februar indtraadte Ingemanns Død. Andersen blev dog først nogle Dage senere underrettet derom, thi vel hedder det i hans Dagbog for denne Dag: »Middag hos [*Edvard*] *Collins*; i denne Aften, henimod Klokken elleve døde Digteren Ingemann,« men under 26. Februar staar der: »Idag først kom Efterretningen om *Ingemanns* Død, den stod i Aften-Avisen.« Forholdet er da det, at Andersen ikke altid førte sin Dagbog à jour før et Par Dage var gaaet. Samme Aften har han skrevet til Fru *Ingemann*.⁴⁾ Hans Sorg har utvivlsomt været oprigtig — det var jo den anden af hans Ungdoms aller nærmeste Venner, han nu inden for et halvt Aar havde mistet; men Livet i Hovedstaden krævede sit — den 27. Februar gik han til Kunstner-Karneval og havde en ubehagelig Oplevelse, som betroedes Dagbogen: »Talte paa Ballet med Prindsen af Danmark [den senere Kong *Christian X*] der bad mig skrive i sin Dames Haand; det var Prindsesse *Anna* af Preussen . . . Kom i ilde Humør ved at opdage, rigtignok strax, at et Bendel hang ned af mine Benklæder.« Den næste Dag var han dog meget vel: »Stor Middag hos *Skrikes* [fhv. Departementschef i Udenrigsministeriet]. Skrev et Stykke i Prosa over *Ingemann*.⁵⁾« Den 1. Marts var han atter til Taffel hos Kongen »der lod mig sige, at havde jeg Tandpine, skulde jeg blive borte eller drikke dygtig, hvorpaa han drak et Glas med mig, og[saa] Gamle *Berregaard* [Kongens opvartende Kammerherre, Oberstløjtnant H. Berregaard (1783—1876)], bad mig drikke; skulde det ikke bekomme mig vel, havde han en god Seng, hvor jeg kunde sove i.« Til disse Yderligheder kom det dog ikke, og den 3. Marts bestemte Andersen sig til næste Dag at tage til Sorø — han spiste til Middag hos *Edvard Collin*, laante til Rejsebrug af dennes Svoger, Justitiarius i Kriminal- og Politiretten A. L. *Drewsen* et Par varme Støvler og gik om Aftenen til Bal hos Landgrev *Wilhelm* af Hessen [gift med Christian VIII.s Søster, Prindsesse *Louise Charlotte*], »hvor jeg var en Timestid, mange Mennesker, godt klædte Damer.« Derefter følger i Dagbogen hans Beretning om Begravelsesrejsen til Sorø.⁶⁾

»Tirsdag den 4. [Marts 1862]. Med Extratog Klokken 9 til Sorø⁷⁾, hvor vi kom Klokken 11; jeg kørte

med Grev [*Vilhelm*] *Ahlefeldt* [Enkedronning *Caroline Amalies* Kavalier] og *Schulin* [fmlt. Soraneren, Amtmand i Frederiksborg J. S. *Schulin*, '28], Baron *Vedel* [Ritmester H. R. *Wedell-Wedellsborg* repræsenterede Arveprins *Ferdinand*] og *Billebrahe* [sic! fmlt. Soraneren P. C. *Bille-Brahe*, '61, senere Greve Bille-Brahe-Selby til Hvedholm]; *Hoppe* [Amtmanden i Sorø] havde bedt mig til sig, men jeg steg ud ved *Harders* [den tidl. Tegnelærer, Maleren, Professor J. *Harder*, der boede ved Klosterporten], meget sulten og bad om jeg der maatte lægge mit Tøi; han stod og klædte sig paa; Datteren [Frøken *Marie Harder*, nær Veninde af det Ingemannske Hus] og nogle Damer skyndte sig til Kirke [Begravelsen skulde være Kl. 12; Kirkeklokkerne ringede allerede fra Kl. 11]; jeg bad om lidt at spise, de bad mig gaa til Bordet, men Alt var spist op paa et Stykke Rugbrød nær og to Afsnit Rullepølse; Viin var der ikke, *Harder* gav mig en halv Snaps Kommen Aqvavit; saa gik jeg med det hen til Ingemanns Huus; paa Vejen traf jeg Professor *Rhode* [sic! fhv. Lektor L. A. *Rothe*, der som Pensionist var vedblevet at boe i »Molbechs Hus«], som bad mig gaa hjem til Ham og spise Frokost, men jeg gik først til Ingemanns, talte med Pigen *Sophie* og Havekonen, som begge var i Sorg. Inde i Ingemanns Stue stod Liget, de lagde just over for [at] slaa Laaget til; jeg bad om at see ham og saa hans Ansigt, der var som et Billede af det i dødt Leer; Munden faldt skjævt til Siden. Jeg gik ind til Fru *Ingemann*, der sad i Sovekammeret, hvor jeg før aldrig havde været. »Jeg kan ikke græde«, sagde hun, »jeg har det ogsaa ret godt, men det kommer vel snarere siden, naar jeg ikke længere har ham i Huset; nu var jeg inde og saae at begge hans Pulaarere bleve skaarne over. — Det er godt, han døde først; mit Syn tager af, det bliver mørkere for Øjnene, og jeg sover jo ikke, det havde været saa tungt for ham. Han havde Bevidstheden, da han døde; jeg saae han talte til mig, men jeg kunde ikke høre det, men jeg vidste, han havde ikke Noget paa sit Hjerte, jeg vidste jo alle hans Tanker; han vilde sige mig nogle venlige Ord; saa lagde han sin Haand paa mit Hoved.«⁸⁾ Hun vilde forære mig en Ring, han havde baaret i Italien, men jeg fandt det for betydeligt; hun bad mig da vælge selv af de Smaating, hun havde i en Skuffe fremlagt til Venner; jeg tog hans Oblattrykker, og da jeg gik, kyssede jeg Fru Ingemann paa Panden. Gik saa til *Rhodes* [sic!] og spiste.

Toget gik ud fra Akademiet [paa Stengangen og i Vestibulen havde Følget, som ikke kunde rummes i Ingemanns Hus, samlet sig; fra dette blev Kisten baaret ud gennem Havedøren og Ingemanns Have langs Akademibygningsens Façade mod Søen til Kirken; ved Akademitrappen sluttede det store Følge sig til; en Afdeling af Skolens Elever gik foran Kisten⁹⁾] til Kirken, hvor [Komponisten, Domorganist *Hans Matthison*-] *Hansen* fra Roskilde spillede, ikke [*J. P. E.*] *Hartmann*, som var anmodet derom; han og [*N. W.*] *Gade* var der ikke; jeg var den eneste Poet, undtagen *Carl Andersen*, der [som Assistent ved

⁴⁾ Brevet er trykt i »Mit Livs Eventyr«. Fortsættelse, S. 73.

⁵⁾ Det kom i »Illustreret Tidende« for d. A. Marts 1862, hvor det ledsager det Træsnit af Højtiden i Sorø Kirke, som er gengivet i Soraner-Bladet for Juni 1918.

⁶⁾ Den gengives her med hans egen Retskrivning, blot med en let Ændring af Tegnsætningen.

⁷⁾ Den smarte Jernbanedirektion havde af Hensyn til den forventede Tilstrømning sat et saadant ind med Hen- og Tilbagerejse for Enkeltbillets Pris! Der er altsaa intel nyt under Solen.

⁸⁾ Smlgn. hermed Pastor *J. Galskjøts* Fremstilling af Ingemanns sidste Timer i Efterskriften til Ingemanns: »Tilbageblik paa mit Liv og min Forfattervirksomhed . . .«, udg. 1863, S. 117 f.

⁹⁾ Se Ingemanns *Jordefærd*. Taler, Digte og Bladartikler, samlede af *Frederik Barfod*. Kbhvn. 1862. S. 12 f. og 100 f.

Kunstkammeret] var kommet for at hente Guldhornet; Redacteur *Bille* [Soreneren *Carl St. A. Bille*, '46], *Barfod* [Forfatteren *Frederik B. Clausen* [fmlt. Professor, fhv. Minister *H. N. Clausen*] var der. Ved Kisten talte Biskop *Kirkegaard* [sic! *P. Chr. Kirkegaard*, Biskop i Aalborg, 1842—56 Sognepræst i Pedersborg ved Sorø] og endte med, hvad just Ingemann vilde have ud af Troes Artiklerne: »Sove i Graven til den store Dag da Legemet opstaaer;¹⁰⁾« Jeg frøs og gik derfor bort, over til [Rektor, Professor] *Boyesens* [sic!], hvor jeg stødte mit Hoved mod Lysekronen; da Toget kom ud af Kirken, hvor ogsaa [den tidl. Præst i Sorø, *F. L. B. Zeuthen*] havde talt, fulgte jeg med til Graven, der er ligeoverfor Ingemanns Huus; Graven var belagt med Mos og uden om den sat, uden Rod, en Mængde Graner.¹¹⁾ Solen skinnede foraarvarm, og under Psalmesangen quiddrede en lille Fugl.

Hos *Boyesens* [sic!] spiste jeg med [Konferensraad, tidl. Lektor i Sorø *C. F. Wegener* [som ved Begravelsen repræsenterede Kong Frederik VII; Indenrigsministeren *Orla Lehmann*, [Professor ved Universitetet, tidl. Lektor i Sorø *Japetus Steenstrup*, [tidl. Lektor i Sorø, titl. Professor *C. E. Mundt*. Jeg havde til Reisen *Drewsens* lange Skind Støvler [se ovfr.]; men førte i en Vadsæk mine Kalosker til at have paa i Kirken [der først i 1873 fik indlagt Varmeapparat]; ved Middagsbordet glemte jeg at tage dem af, og da jeg siden tog Støvlerne over [sic!] søgte jeg efter mine Kalosker og tog et Par som mine og lagde i Vadsækken; da jeg saa stod i Vognen, kom *Mundt* og paastod, at jeg vist havde faaet hans Ka-

¹⁰⁾ Talen er gengivet l. c. S. 15f. Andersens til 10 Ord sammentrængte Referat af denne er mildest talt en noget løs Gengivelse af dens Slutning!

¹¹⁾ Efter endt Opførelse af en ny Sygehusbygning lige ved Rektorgaarden, blev i 1861 den fra 1740'erne stammende Pavillon ved Kirkens sydlige Korsfløj nedbrudt og dens Areal inddroges under Kirkegaarden. Terrænet var, da Ingemann døde, endnu ikke helt reguleret og maatte derfor midlertidigt dækkes ad kunstig Vej. Se *Soraner-Bladet* I, Nr. 1, hvor der findes et Billede af den forsvundne Pavillon, der i sine sidste 30 Aar havde været Sygehus.

losker; jeg benægtede det, viiste de indpakkede — og det var hans! jeg gik med at søge efter mine, og tilsidst faldt det mig ind, om jeg havde dem paa, og det havde jeg; meget flou blev jeg, og det endnu mere ved *Lehmanns* Spøg: »det er jo skrækkeligt, at du skal gribes i at have taget *Andres Eiendom*; det er praktisk!« Jeg var noget forstemt herover paa min sædvanlige halv vanvittige Maner. Klokkeren 6 kom jeg til Byen, og Klokkeren 9 gik jeg med *Theodor Collin* paa Bal hos *Prinds Frederik* af Hessen [der fra 1853 var gift med den ovennævnte *Prindsesse Anna* af Preussen og til 1864 boede i Bredgade No. 54].¹²⁾ Trappen var smukt dekoreret. *Prindsen* sagde mig, at det var smukt at jeg efter den *Fatige* [sic!], jeg havde haft, dog kom. *Prindsessen* sagde noget lignende. Kl. 10 gik jeg med *Theodor* derfra. Kongen var der.«

Den næste Dag, Onsdag den 5. Marts, noterer *Andersen* i sin Dagbog, sikkert med god Grund: »Noget træt.« Han var dog til Middag hos *A. S. Ørsted*, spiste til Aften hos sin unge Ven *Einar Drewsen* »hvem jeg fortalte om min erotiske Tid;« gik derfra i Theatret og saa fire Akter af »*Valkyrien*«. Mandag den 10. Marts noteres der i Dagbogen: Brev til *Fru Ingemann* — og han vedblev trofast baade at skrive til og besøge *Fru Ingemann*, ligesom hun skrev til ham. Hun døde d. 15. Januar 1868, hans sidste Brev fik hun en Maaned før, og i sin Dagbog noterede han d. 16. Januar: »Her seer jeg hende aldrig mere, den elskelige, for mig altid unge Kvinde. Jeg mærkede ei til hendes Alder, skjøndt hun blev blind og døv.« Men til hendes Begravelse kom han ikke; han var bange for Vinterkulden — og fortrød det bag efter. Til Gængæld var han rørende god mod hendes trofaste Pige, *Sophie Rasmussen*, og søgte med Held at skaffe hende nogen Pengehjælp.¹³⁾ Det var den Mindeblomst han lagde paa sine kære Sorø-Venners Grav, og den var lige saa meget til Ære for ham selv!

¹²⁾ Se om ham: *Robert Neidams* »En Danserinde« [*Augusta Nielsen*]. Kbhvn. 1918.

¹³⁾ Se herom hendes Takkebrev af 10. Jan. 1873; trykt S. 381 i »Breve til Hans Christian Andersen«, Kbhvn. 1877.

Lithograferet af
Nordahl Grove
efter
H. Harders Maleri.

Maleriet udstillet
paa
Charlottenborg
1855.

»Digteren Ingemanns Bolig i Sorø.«

SORANSKE DØDSFALD

Den 13. December f. A. afgik Redaktør *Martin Anders Kronborg Nørgaard* ved Døden paa Rigshospitalet efter en Operation for en Galdestenslidelse.

Martin Nørgaard var født den 3. December 1887 paa Christinebjerg i Tostrup Sogn, Randers Amt, som Søn af Proprietær Mogens Brix Nørgaard og Hustru Petrea Frederikke Andersen, født Vestergaard, der lever endnu som Enke; hans Fader, der senere ejede Aggersborggaard ved Aggersund og Skørpinggaard ved Fjerritslev, var en Tid Udgiver og Redaktør af »Fjerritslev Avis« og »Østvendssyssel Avis«. Fra Fjerritslev Realskole kom Martin Nørgaard i 1901 til Sorø, som han forlod med Studentereksamen i 1906. Han begyndte med at studere Jura, men forlod ret hurtigt Studeringerne for at blive Journalist og overtog ved Faderens Død Udgivelsen af de Blade, han ejede. Efter seks Aars Forløb opgav han denne Virksomhed og blev Medarbejder ved »Roskilde Tidende« for i 1918 at blive knyttet til de Ferslewske Blade, hvor han gjorde Tjeneste som Redaktionssekretær til 1926. Stærkt nationalt interesseret som han var, fandt han en Opgave, der ret tiltalte ham, i som Korrespondent for »Nationaltidende« at følge Afstemningen i Sønderjylland; senere var han meget interesseret i Scoresbysund-Sagen og gjorde et stort Arbejde for den sammen med Redaktør Vald. Galster. I 1926 knyttedes han til »Ekstrabladet« og var i de senere Aar som Redaktør af Rubriken »Dag og Nat« kendt og meget yndet af dette Blads Læsere som »Ekstramanden«. »Den mandige Djærvhed, hvormed Nørgaard har ført Pennen«, hedder det i Bladets Omtale af hans Død, »gav vor Nyhedsrubrik et særligt Præg. Thi Nørgaard var et rigtigt Mandfolk, en Jæger og Fisker, en dristig Automobilfører, ret et Friluftsmenneske.«

Og siden hedder det i disse varmtføjte Mindeord, hvormed Bladet hædrede ham: »Blandt Bladets Medarbejdere var Martin Nørgaard simpelthen elsket. Han var en Ven og Kammerat, som man kunde stole paa, han sveg aldrig, og skulde nogen hjælpes, saa tog han først af alle sin Tørn og gav ikke op for Modstand og Vanskeligheder. Det er med den dybeste Vemod vi tænker paa, at vi aldrig mer skal trykke denne prægtige Kammerats Haand. Vort Minde om Martin Nørgaard vil leve hos os, saa længe vi selv lever.«

Ogsaa som Soraner vil han blive mindet af sine Kammerater med de venligste Følelser. Han var en ivrig Sportsmand og har ofte i Soraner-Bladet givet Meddelelser om soranske Sportskampe — især om de Cricketkampe mellem Skolens Ungdom og de gamle Soranere, til hvis Arrangører og stadige Deltagere han hørte. Han hørte til de trofaste Soranere, hos hvem den, der meldte sig som Skolefælle fra Sorø, paa Forhaand var sikker paa blot i denne Egenskab at medbringe den bedste anbefaling. Der saas da ogsaa mange Soranere ved den Mindehøjtid i Bispebjerg Krematorium, hvor hans Venner samledes for at vise ham den sidste Ære.

*

Den 5. Februar døde Kontorchef *Kaj Damkier* efter lang Tids Sygdom.

Kaj Gustav Hjelm Damkier var født 13. Maj 1886 i Rudkøbing som Søn af Redaktør *Axel Damkier* ('66) og dennes første Hustru *Odga Geelga Hjelm*, der døde i 1892. Han var som Soranersøn og Barnebarn af Oldfruen ved Sorø Akademi, *Fru Augusta Christiane Damkier*, født *St-*

bell, prædestineret til at blive Soraner og kom ogsaa til Sorø efter Sommerferien 1898, men gik allerede ud af III Klasse i 1901. Efter i 1906 at være blevet Student fra Ordrup, absolverede han i 1912 den statsvidenskabelige Eksamen og gav sig i de følgende Aar af med forskellige Forsikringsagenturer, et Par Aar for Nordisk Brandforsikring og senere for Selskabet »London« samtidig med, at han var Fuldmægtig i Andelsanstalten »Tryk«. I April 1918 overgik han til A/S Grøn & Witzke som Assurandør og ophørte med sine Agenturer; fra Oktober 1921 fik han Titel af Kontorchef i det sidstnævnte Selskab, hvor hans Virksomhed dog formentlig snarest var en Rejseinspektør. I Aarene 1921—23 var han Redaktør af Dagbladet »København« Forsikringstidende.

Sygdom og Familiesorger havde i de senere Aar sat deres Præg paa *Kaj Damkier*; skønt han saa mere robust og sund ud end de fleste, førte han vistnok i sine sidste Aar en trist Tilværelse, og man tør tro, at Døden nu kom ham som en Befrielse. Han havde i sit Ægteskab med *Fru Karen Damkier*, født *Gottschalck*, en Søn og en Datter, der begge er mindreaarige.

Hans yngre Halvbroder, *Knud Damkier*, født 1908 i Redaktør *Axel Damkiers* andet Ægteskab med *Fru Hedvig Christine D.*, født *Jensen*, blev i 1927 Student fra Sorø.

Paa Soransk Samfunds ekstraordinære Generalforsamling den 30. April 1923 blev *Kaj Damkier* valgt ind i Samfundets Bestyrelse i Stedet for Arkitekt *Tage Møller*, som ønskede at udtræde efter at have forladt København. Samtidig overtog *Damkier* Hvervet som Kasserer og bestred dette til April 1927, da han efter Ønske udtraadte af Bestyrelsen og afløstes som Kasserer af Overretssagfører *Poul Hennings*.

*

Den 9. Februar døde fhv. Viceinspektør ved Vajsenhuset *Jørgen Sommer* og begravedes den 12. Februar paa Hellerup Kirkegaard.

Jørgen Nicolaj Sommer var født den 18. Juni 1868 i Varde, hvor hans Far, *Leonhard David Sommer* var Lærer; Moderens Pigenavn var *Agnesa Theresa Fogtmann*. I 1881 kom *Jørgen Sommer* til Sorø og blev Student i 1887. Efter at have taget Filosofikum begyndte han at studere Theologi, men opgav det og tog i April 1891 mod en Stilling som Lærer ved det kgl. Vajsenhus, hvor han siden virkede i 42 Aar. Han faar ved sin Død den Lov, at han var overordentlig afholdt af sine forældrelose Elever, som han troligt fulgte ogsaa efter at de havde forladt Vajsenhuset.

Sommer, der i 1894 havde ægtet *Frøken Thyra Alexandra Hviid*, hvis Fader var *Møllejejer* i *Lundforlund* ved Slagelse, blev i 1927 dekoreret med Dannebrogordenens Ridderkors.

*

Pens. Stationsforstander *Frits Filip Carl Allesen de Fine Bunkeflod* afgik den 31. Januar ved Døden. Han var født 11. December 1867 i Stubbekøbing, hvor Faderen, *Hans Christian Bunkeflod* var Apoteker; Moderen var født *Fibiger*. Ligesom sin ældre Broder *Tyge Josias* ('82, der i 1933 gik af som Overinspektør for Østifterne) kom han sammen med en yngre Broder, *Holger Allesen de Fine Bunkeflod* ('86, senere Manufakturhandler i Rudkøbing) til Sorø (i 1880) og forlod Skolen med Realeksamen i 1885. Samme Aar blev han Ekstraassistent ved Statsbanerne; fra 1. Oktober 1890 blev han Trafikassistent

og udnævntes 1. April 1915 til Overassistent med Tjeneste i Hobro. Herfra forflyttedes han 1. August 1925 til Vraa som Stationsforstander og fik som 65-aarig Afsked af Stats tjenesten med Udgang af 1932, hvorefter han tog Ophold i København. Ved sin Død efterlod Stationsforstander Bunkelod sig Enke og tre voksne Børn.

Efter længere Tids tiltagende Svaghed døde fhv. Proprietær *Niels Henning Ernst von Holstein* den 25. Januar i Hørsholm. Han var født den 12. Marts 1853 i Nykøbing paa Sjælland, hvor Faderen, Kaptajn August Ferdinand v. Holstein (død 1881) var Postmester og gift med Frk. Anna Mariane v. Buchwald af Annebjerggaard (død 1911); han var saaledes Broder til Soransk Samsunds Æresmedlem, Kontorchef *Chr. Frederik (Fritz) Ferdinand v. Holstein* ('69; død 1933). Ernst v. Holstein kom til Sorø i 1863 og forlod Skolen med Præliminæreksamen 1870; studerede Fortvæsen til 1874, men maatte paa Grund af Sygdom opgive at læse. Han gik derefter til Landvæsenet, og efter nogen Tids Forvaltertjeneste købte han i 1881 Tvillinggaard, ved Gudena, nordøst for Silkeborg, som han besad til 1909; senere forpagtede han Henriks-holm ved Vedbæk og henlevede sine sidste Aar i Hørsholm.

I 1881 ægtede han Frøken Emilie Nicoline Christine Dyrhund, der overlever ham. Af de i Ægteskabet fødte 5 Børn kom *Niels Henning Folmer v. Holstein* (født 1892) i 1903 til Sorø, hvorfra han dimitteredes i 1909 med Realeksamen — senere Løjtnant og Landmand.

*

Den 19. Februar er fhv. Lektor i Sorø *Carl Albert Nielsen* afgaaet ved Døden under et Ophold i Mørchs Pensionat i Klampenborg.

Han blev født den 13. Oktober 1874 paa Holsteinsminde ved Fuglebjerg som Søn af Forstander for Hindholm Højskole, Kaptajn Morten Chr. Nielsen og Hustru Laura Wilhelmine Marie Stallknecht, og var yngre Broder til Skuespilleren, tidligere Direktør ved det kgl. Teater *Johannes Nielsen* ('90) og til Digteren *Christian Lauritz Nielsen* ('87). I 1895 blev Carl Albert Nielsen Student i Sorø, hvor han begyndte sin Skolegang i 1887; han studerede derefter Matematik og Fysik og var samtidig Lærer ved en Række københavnske Skoler og Kursus, saaledes fra 1898 til 1905 ved Schneekloths Skole; baade i disse Aar og senere, i sin Sorø-Lærertid, foretog han hyppige Rejser til Udlandet, til Færøerne og Island. Fra 1. Januar 1906 konstitueredes han som Lærer ved Sorø Skole og udnævntes den 20. December s. A. til Adjunkt fra 1. Januar 1907 at regne; i 1908 fik han Lønningsanciennitet fra 1. September 1901. Ved Siden af sin Undervisning bestred han i Sorø Hvervene som Økonomiinspektør ved Opdragelsesanstalten fra August 1907 til August 1919 og havde fra 1915 Bopæl paa Hovedbygningen. I December 1921 blev han Læseinspektør og fra Januar 1922 Tilsynshavende med Mellemskolens Fritidsidræt og under 2. Oktober 1926 udnævntes han til Lektor. I de følgende Aar tog hans Helbred kendeligt af, og den 12. September 1930 fik han Orlov for Resten af Skoleaaret paa Grund af Sygdom. Den Bedring i Helbredet, som han bl. a. havde søgt ved et langt Ophold i Syden, indtraadte desværre ikke; han genoptog vel ved Begyndelsen af Skoleaaret 1931 sin Gerning men blev efter faa Dages Arbejde atter syg, og under 16. April 1932 meddeltes der ham Afsked i Naade og med

Pension fra 31. Juli. Nu er han altsaa sluttelig helt bukket under for den snigende Hjernesygdom, han led af.

Lektor C. A. Nielsen var ugift.

— — —

Det er med Vemod, at jeg her i al Korthed rister min gamle Ven og Klassekammerat disse Minderuner. I syv Aar fulgtes vi ad i Sorø Skole, som vi samtidig forlod, og i mange Aar derefter kunde jeg, naar vi i Ny og Næ mødtes, glæde mig over hans ejendommelige Vid og Lune — Egenskaber han medbragte fra sit udmærkede Hjem og som i ikke ringe Grad ogsaa var blevet hans Søkende til Del. Carl Albert Nielsen — »Røde« eller — som han oprindeligt af Hensyn til sine to ældre Brødre blev kaldt: »Lille Røde« — havde i høj Grad Humorens Naadegave; han opfattede hurtigt og han gengav fortrinligt sine Medmenneskers smaa Pudsigheder, som Regel paa en højst elskværdig Maade. Han havde en medfødt Skuespiller-Begavelse, der kunde virke højst charmerende. Han kunde for den Sags Skyld ogsaa være kritisk, ja endog ret skarp, men ogsaa en medfødt Godmodighed raadede han over, der tog Brodden af hans Satire. Jeg er tilbøjelig til at tro, at han paa vort Studenterhold var den, som var i Besiddelse af de bedste Evner — den senere fremragende og tidligt bortkaldte Hygiejniker, Professor *Alfred Erlandsen* maaske undtaget. Mange Forhold bidrog til, at han aldrig fik afsluttet sine Studier med en Embedseksamen; her var en Brist, vist ikke i hans videnskabelige Kapacitet, men i selve hans Evne til at udnytte denne og arbejde mod et bestemt Maal. Havde han ogsaa raadet over denne kostelige Egenskab, vilde han vistnok have kunnet drive det vidt. Nu vendte han tilbage til sin Ungdoms Egn og til selve den Skole, hvorfra han var udgaaet. Men her kom han vistnok i den første Tid til at staa noget i Skygge af ældre Kolleger; ved hyppige Rejser i Udlandet søgte og fik han sikkert en Erstatning i indre Udvikling for den i ydre Forstand, som han vel heller ikke stræbte efter og maaske uden Sorg gav Afkald paa. Han hørte efterhaanden til dem, vi gamle Skoledrenge bestemt regnede med og meget gerne vilde gense, naar vi kom til Sorø. Nu skal vi altsaa ikke mere opleve et Gensyn med ham, ikke se hans prægtige røde Manke, det muntre Blink i hans Øjne, ikke høre hans morsomme Gengivelse af sydvestsjællandsk Dialekt, hans vittige Genfortælling af set og oplevet . . .

Ak, med al dette havde det nu allerede i nogle Aar været forbi. Han var blevet en Skygge af sig selv, hans vittige Tunge som bundet, hans blinkende Intelligens lammet, hans Fod træt. For ham er Døden vist kommet som en Befrielse, men vi vil huske ham som han var i sin fejre Ungdom, og hans Minde vil leve længe iblandt os.

H. G. Olrik.

EN JERNBANEBILLETS HISTORIE

Da Generaldirektoratet for Statsbanerne i November 1927 forlod St. Jørgensborg paa Trommesalen i København for at rykke ind i Sølvgadens Kaserne, blev der ryddet op i mange overfyldte Skuffer og Reoler, og sandsynligvis er et og andet, der var bedre værd, ved denne Lejlighed gaaet i Brokkassen. En ung Tjenestemand med mere Blik for den Slags Ting end andre fandt under Flytningen i betænkelig Nærhed af en Kakkellovn, som forno-

Brødrene Nagel, fotograferet i Oktober 1869.

Herman (II), Vilhelm (V), Frederik (5 R), Lauritz (II).

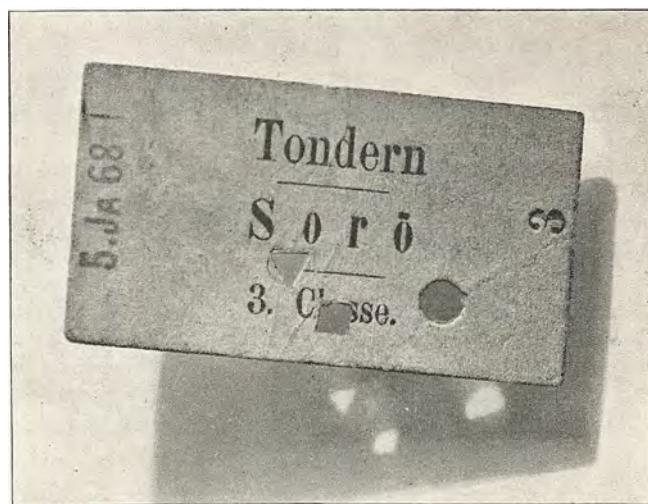
dentlig havde slugt en Del trykt Ragelse, nogle gamle Billetter, der i hans Øjne havde Værdi som Minder om svunden Tid; han gemte dem, glemte dem — og fandt dem igen forleden, hvorefter han, før de blev afleverede til Jernbanemuseet som deres rette Sted, viste mig dem, som en, der ogsaa holder af den Slags gamle Kuriositeter. Det var en udateret gul 3. Klasses Kupon-Billet Korsør—København; dens paatrykte Pris var 1 Rd. 48 Sk. (i vore Dages Penge vel en 8 Kr., medens en tilsvarende Billet med Hurtigtogstillæg nu koster 7 Kr. 10 Øre); en grøn 3. Kl. Edmonsonsk Billet Hadersleben—Copenhagen, afstemplet 8. Juli 1869; en blaa Billet »Kiel—Kopenhagen pr. Postdampschiff« til »Kajütsplatz (17 Mk. 6 Pf.); en lille gul Billet til Københavns Sporvei, Pris 1 Skilling; en aflang hvid Billet med Paatryk: Tredie Klasse Klampenborg—København. Den 5. Septbr. 1865. Kl. 12 Eft. og paa Bagsiden paaskrevet med Blyant: Sønderjydernes første Besøg efter 1864, og endelig var der — og den interesserede mig mest! — en grøn Edmonsonsk Billet Tøndern—Sorø, 3. Classe, uden Prisangivelse, med et 3-Tal, der formentlig angiver dens Nummer i Rækken af solgte Billetter, og paastemplet Dato: 5. Ja[nuar] 68.

Og om denne Billet gælder, at det næsten er muligt at sige, hvem der i sin Tid har benyttet den. Nogen stærk direkte Trafik mellem Tønder og Sorø har der næppe været i hine Vinterdage for 67 Aar siden, men et Par sikre rejsende har der nok været, og det var de unge Soranere, som fra deres Hjem i Slesvig vendte tilbage til Sorø efter Juleferien. Men af Skolens ca. 150 Drengene var der netop ved Nytaar 1868 to fra den 12 km fra Tønder liggende Flække Højer, hvortil der dengang ikke var Jern-

bane, nemlig Apoteker H. E. P. Nagels Sønner *Frederik Carl Hochberg Nagel*, født 4. Marts 1854, senest Postmester i Aarhus, og den kendte Gynækolog, Professor ved Berlins Universitet, Dr. med. *Vilhelm Adolph Ferdinand Nagel*, født 10. Jan. 1856, der lever i bedste Velgaaende og som vi i de senere Aar ret jævnlig har haft den Glæde at se ved soranske Stævner*) De to Brødre kom til Sorø henholdsvis i August 1863 og i August 1865 og forlod Skolen den ældre i 1870 med Præliminæreksamen og den yngre i 1873 som Student. Utvivlsomt er de rejst hjem til Juleaften i 1867 og er vendt tilbage i Januar 1868; den ældste gik da i IV Realklasse, den yngre i III studerende. Hvem af de to Brødre, der har haft den gamle Billet i sin Lomme paa Vinterrejsen fra Tønder til Sorø, kan vi naturligvis ikke sige — men at den har været Rejsehjemmel enten for Frederik eller for Vilhelm Nagel, derfor taler den velkendte »overvejende Sandsynlighed« — selv om en Soranerdreng fra 1868 næppe nu vil kunne genkende den lille grønne Billet, hvis han faar den at se paa Jernbanemuseet**). hgo.

*) Der var ialt 5 Nagel'er fra Højer paa Sorø i disse Aar. Foruden de to her nævnte den ældste af Kuldet, *Jens Laurits Peter*, født 1847, indkommet i 1857 og udgaaet i 1864 af IV Realklasse, samt *Herman Theodor Muus*, født 1857, og *Laurits Christian Wulff*, født 1859, der begge kom i Sorø Skole efter Sommerferien 1868. Medens Herman blev udmeldt af IV Realklasse efter Eksamen i 1875, døde Laurits samme Aar, den 19. Maj, i Sorø, medens han gik i V Klasse.

**) Da der er solgt 3 Billetter, har Drengene maaske været ledsaget til Sorø af deres Far — eller de har kanske haft en Skolekammerat med hjemme i Julen.

Den gamle Jernbanebillet.

ET KONGELIGT BESØG I SORØ 1828

EFTER ET BREV FRA SØREN KIERULFF POVELSEN
TIL LAURIDS ENGELSTOFT

Ved Dr. phil. *Olaf Carlsen.*

I Soraner-Bladets 14. Aarg., Nr. 9, vil man finde en Artikel af Kontorchef H. G. Olrik med en lignende Titel som den ovenfor anførte — blot med et andet Aarstal. Den indeholder Direktør Estrups Beretning, meddelt i et Brev til Svogeren Laurids Engelstoft, om Tronfølgeren Prins Christian Frederiks og hans Gemalinde Prinsesse Caroline Amalies Besøg i Sorø 1831. Skønt der saaledes tidligere har været offentliggjort en Beretning om dette Fyrstepars Besøg i Sorø, kunde det maaske alligevel interesse at læse

om et andet Besøg, det samme Fyrstepar nogle Aar forinden havde aflagt Akademiet, især da vi herved faar et nyt og vist hidtil ukendt Vidnesbyrd om den senere Kong Christian VIII's Interesse for Sorø, der jo mange Aar efter skulde lægge sig for Dagen paa en anden og langt stærkere Maade. Desuden er et Fyrstepbesøg altid en Begivenhed, der sætter Sindene i Bevægelse, og bagefter ved man gerne at fortælle om nogle mere eller mindre heldige Episoder. Det havde Godsinspektør S. K. Povelsen ogsaa,

da han gav Professor Engelstoft, Medlem af Direktionen for Universitetet og de lærde Skoler, Meddelelse om, hvorledes det kongelige Besøg i Sorø var forløbet. — Brevet, der findes i Universitetsbiblioteket (Add. 182 p. Fol.), har følgende Ordlyd:

Deres Høyvelbaarenhed!

Academiet er atter*) i disse Dage bleven taget i Øyesyn af Hans Kongl. Høyhed, Prinds Christian, som med Gemalinde ankom hertil Tirsdagen den 23. d. M. Aften Kl. 7, og overnattede her til den 24. d. M. — Efter Anmeldelse om Aftenen, begav H. K. H. Sig om Morgenen Kl. 6 til Hovedbygningen og opholdt sig ved at besee denne indvendig til lidt over Kl. 7. — Derefter gik H. K. H. til Kirken for at besee de Absaloniske Mindesmærker, som bevares i det nye Jernskab; og endelig toges i Øyesyn den store Hauge. — Kl. 8 vendte H. K. H. tilbage til Nattequarteret hos Gæstgiver Hoppe; og kort derefter skeete Afrejsen igjennem Philosophgangen. — Under Opholdet i Kirken indtraf den Ubehagelighed, at Etatsraad Tauber havde forglemt at medtage sin Nøgle til Jernskabet; og at han først blev opmærksom derpaa, da Prindsen med Følge var kommen lige til Stedet. — Af andre Smaating fandt jeg det mærkeligt: at Prof. Fogtmann og Hiort ikke indstillede sig ved Couren, som H. K. H. gav kort før Afrejsen; skjøndt de, tilligemed det øvrige Lærerpersonele, dertil vare indbudne af Director. — Endnu mere almindelig Opmærksomhed tildrog det sig dog, at begge disse Embedsmænd gandske og aldeles efterlode at illuminere deres Boliger om Aftenen, uagtet det betimelig forud var bekendt, at Illuminationen vilde finde Sted i Anledning af H. K. H. Nærværelse; og uanset at alle andre Gaarde og Huse i Byen virkelig bleve illuminerede. — Hvad der iøvrigt muligt kan rygtes om, at der savnedes Orden og Reenlighed paa Sovesalene og Gangen imellem disse, kan, efter min Formening, ikke lægges Indretningens Fuldkommenhed til Last; naar henvises til Tiden, paa hvilken H. K. H. indtraf der. — Jeg troer tvertimod, at Alt i Hovedbygningen vidnede om, at god, stadig Orden er herskende der.

Deres Høyvelbaarenheds
allerærbødigste og underdanige Tjener

Sorøe den 26/10 28.

S. K. Povelsen.

*) Brevskriveren hentyder uden Tvivl hermed til Prins Christian Frederiks Overværelse af Indvielsesfestlighederne Aaret forud. En Maanedes Tid før havde Prinsen med Gemalinde passeret Sorø og gjort Ophold i Krebshuset, hvor Ingemann antagelig, som hans Agt var, har gjort de kgl. Personer sin Opvartning (Breve til og fra Ingemann, S. 209). Tronfølgerens Rejse har vel iøvrigt været foranlediget af Forberedelserne til hans Søn Prins Frederiks (senere (Fr. VII's) forestaaende Formæling.

GAMLE SORANERE

De hidtil privat ansatte Dommerfuldmægtiges Overgang til Statsansættelse har ogsaa berørt nogle Soranere indenfor denne Kreds af Medborgere. Saaledes er cand. juris Svend Hornung Lützen ('04) ved kgl. Resolution af 14. December f. A. udnævnt til Dommerfuldmægtig af 1. Grad fra 1. April 1935 at regne og med Tjeneste ved Dommerembedet i Skelskør Købstad m. v.; samtidig er de juridiske Kandidater Otto Boe Jørgensen ('12), Sigurd Kaspersen ('17), Aage Axel Langkjær ('16), Gunnar Gregers Poulsen

('15) og Harald Waarst ('15) udnævnt til Dommerfuldmægtige af 2. Grad med Tjenestested hos Dommerne henholdsvis i Lemvig, hos Civildommeren i Hjørring, i Frøs Herred m. v., hos Civildommeren i Haderslev og i Sæby Købstad. Endelig er cand. juris Sigurd Lukas Møller ('21) under 15. Decbr. udnævnt til Dommerfuldmægtig af 3. Grad med Tjeneste hos Dommeren i Tyrsting og Vrads Herred.

Under 5. Januar har Justitsministeriet meddelt Underretssagfører, cand. juris Erik Bendt Christoffersen ('22) af Maribo, der har anmeldt at ville have Kontor i Østre Landsretskreds, Beskikkelse som Landsretssagfører.

Overlæge ved Bispelbjerg Hospital, Dr. med. Ejnar Meulengracht ('05), R. af Dbg., er beskikket til Professor ved den kliniske Praktikantundervisning i intern Medecin for de medicinske studerende ved Københavns Universitet for et Tidsrum af 6 Aar fra 1. April 1935 at regne.

Under et Ophold i London blev Professoren den 23. Februar valgt til Æresmedlem af The Royal Society of Medicines. Den 26. Februar holdt han Foredrag i Selskabet og var derefter sine engelske Kollegers Gæst ved en Banquet paa Langham Hotel.

Socialminister K. K. Steincke ['99] holdt den 23. Februar et Foredrag i Studenterforeningen i København om Hjertets Dannelse. Ifølge »Berl. Tid.« var Salen fyldt af Ungdom »eller rettere overfyldt — Socialministeren trækker for Tiden bedre end nogen anden Aktør i København«. Af Bladets Referat, om hvilket Referenten selv erklærer, at det var vanskeligt, gengiver vi Indledningen, hvori Taleren præsenterede sig selv saaledes:

»Jeg er *decideret Arier*, af en gammel tysk Underofficersslægt, som for ca. 100 Aar siden nedlod sig til at højne Racen i dette flade Land af Bastarder jeg er af samtlige radikale og socialdemokratiske Meningshavere blevet anset for at være Reaktionær jeg har sat mig grundigt ind i alle kommunistiske Teorier, længe før nogen her tilstedeværende Bolshevik kunde knappe sine Bukser jeg er Socialdemokrat, men har aldrig været Tilhænger af nogen godtkøbs Marxisme jeg har saaledes, efter en Menneskealders anstrengende Læsning og delvis Tænkning, Betingelser for at kunne forstaa mine Medmennesker plus Freilif Olsen!

— For at forstaa, hvad det drejer sig om, maa vi sætte Stolen i Midten, — i *Maadeholdets skyggefulde Udsigtpunkt*, det, Nietzsche kalder *Middelmaadighedens Sump*.

— Og derefter følgende om den moderne Foreteelse, som hedder Diktaturet:

»Krampe er jo ikke nogen *varig* Livsform! Hvad siger ikke Zarathustra: »Alting taler, og alting tales itu«. Men Hjertets Dannelse skaffer man sig i Lønkammeret, uden Uniformer og Bliktegn og Armsving. Diktaturet er en Krampetilstand, som den revolutionære Ungdom til højre og venstre tumler rundt i, haabløs, ribbet, desillusioneret. Ogsaa Karl Marx har man faaet galt i Halsen, bl. a. fordi man rodede ham sammen med Darwin. Jeg holder ved Chesterton, som mener, at denne Sammenrodning var en Katastrofe, men endnu mere katastrofalt var det, at det netop blev de socialdemokratiske Førere, der optraadte som Darwinismens Forkæmpere. Udviklingslæren er helt i Strid med de Idealer, som den egentlige Socialisme kæmper for, men Socialdemokratiets Førere begik den Fejl, at de aandeligt lod sig lænke til en snæver Intelktualisme, til en fornummet Privatkapitalismes Synspunkter, der klart udtrykte, hvad Socialdemokraterne skulde være arge Modstandere af. Det er en Tragedie, at

de, der skulde føre Befolkningerne frem til Kamp mod den Materialisme, der er Kapitalismens bærende Begreb, ikke evnede at bringe Kulturen noget Nyt, men netop blev Materialismens Bannerførere og Bourgeoisiets Eftersnakkere«

Ministeren udtalte til Slut disse alvorlige Ord om Emnet for sit Foredrag:

»Er man i Besiddelse af *Hjertets Dannelse*, ved man, at Kulturens egentlige Maal *maa være den størst mulige aandelige Udvikling af det enkelte Individ* ingen politisk eller social Teori kan erstatte et Menneske den Hjertets ensomt erhvervede Dannelse, der alene kan føre ham til det rette. Og spørger man mig, om man med *et* Ord kan sige, hvad Hjertets Dannelse er, vil jeg svare, at det kan man! Men De finder ikke dette Ord hos Marx eller Lenin, hos Mussolini eller hos Hitler. Gaa længere tilbage, til de store Religionsstiftere, som alle har kendt det. En Elev spurgte engang Konfutse, hvad det var. Den store Tænker svarede:

— *Lev dit Liv saaledes, at hvad du ikke selv ønsker, skal du ikke gøre mod andre*«

Om den af Brødrene *Porsild* ledede Rensdyrtransport, der før har været omtalt her i Bladet, har en svensk Meddelelse til Dagbladet »B. T.« givet følgende Oplysninger:

De svenske og norske Lapper, som nu i over 5 Aar har været paa Vej til Mackencie-Eskimoerne med en Rensdyrtransport paa 2500 Rener, menes at være naaet frem til Maalet i denne Maaned. Færden har været paa 2000 engelske Mil og forbundet med de frygteligste Strabadser. Engang var den store Renflokk blevet splittet under en Storm, og det varede et helt Aar at faa den samlet igen.

»B. T.« for den 25. Februar knytter hertil nogle Bemærkninger:

Den i Telegrammet omtalte store Transport af Rensdyr er blevet ledet af en ung Dansker *Erling Porsild*, som for nogle Aar siden udvandrede til Canada, hvor han hurtigt kom i den canadiske Regering Tjeneste. Erling Porsild er født i Grønland og er Søn af Lederen af den danske arktiske Station paa Diskoøen, Magister Morten P. Porsild. Som Assistent ved det omfattende Arbejde har han haft sin Broder *Thorbjørn*, der ligeledes er født i Grønland. De to Mænd har saaledes haft alle Betingelser for lykkeligt at føre Arbejdet igennem. Og det er da ogsaa det, der nu er sket.

Erling og Thorbjørn Porsild er dimitterede fra Sorø henholdsvis 1917 og 1918, Erling med Real-, Thorbjørn med Studentereksamen.

Den 26. Januar kunde et af de ældste Medlemmer af Soransk Samfund — eller maaske *den ældste* af alle nulevende Soranere — fejre sin 90 Aars Fødselsdag. Det var den tidligere Chef for Officersskolen, Oberst *Georg Frederik Krogh Harhoff* (62), for hvem denne sjældne Begivenhed indtraf, og rask og rørig som den gamle Officer er, fejrede han Fødselsdagen ved en stor Fest paa 85 Kuverter i Officersforeningen, omgivet af Børn, Børnebørn, Oldebørn og andre Medlemmer af den Slægt, hvis Midtpunkt han er, og som med Kærlighed og Veneration ser op til Slægtens Ældste.

Hans yngre Broder, mangeaarigt Medlem af Soransk Samfunds Bestyrelse, Kontorchef *Johan Harhoff* (78), rundede nogle Uger efter — den 19. Februar — de 75. Og kender vi ham ret, vil han støt og sikkert arbejde sig op paa Højde med sin ældre Broders Aldersrekord.

PHØNIX FONDEN

Phønix Fonden holdt den 8. Februar sit *Aarsmøde* paa Hotel d'Angleterre.

Direktionens Formand, Kontorchef *A. Ch. Louw*, af lagde Beretning om Virksomheden i afvigte Regnskabsaar, navnlig om Understøttelsen til ubemidlede Konfirmander i Sorø Akademis Skole, af hvilke tre havde faaet tilstaaet Hjælp til Anskaffelse af ny Uniform. Atter i Aar er det Meningen at iklæde tre Konfirmander — men der er altid mange flere Ansøgninger herom, end man kan imødekomme, saa en gammel Soraner, der i Mindet om sin egen Konfirmation kunde faa Lyst til at ofre en 100 Kroneseddél paa en fattig Konfirmand til en ny Uniform, vil være i høj Grad velset!

Kassereren, Direktør *Alfr. Rasmusen*, fremlagde det reviderede Regnskab, som godkendtes.

Sluttelig modtog man med Tak et Tilbud fra Direktør *Louis E. Grandjean* om at faa skænket Overskudet af hans Bog: En Støtte for Ham, III Del, til Fonden.

SORANER-AFTNERNE

Der var mødt et om ikke overvældende stort saa i hvert Fald meget interesseret Antal Medlemmer for at høre Ingeniør, cand. polyt. *Steen Hasselbalchs* Foredrag.

Man fik en udmærket Orientering over de videnskabelige Undersøgelser, Dr. Lauge Kochs store Ekspeditioner i Østgrønland har foretaget, og specielt om den lille Del af Ekspeditionen, der pr. Motorbaad sejlede ind i de østgrønlandske Fjorde. Foredragsholderen fortalte levende om alle de Vanskeligheder og Strabadser en Ekspedition, der kun er udstyret med et lille Fartøj, kommer ud for.

Efter Foredraget foreviste Ingeniør Hasselbalch to af ham selv optagne Films fra Motorbaadturen. Det var ualmindelig klare og skarpe Billeder, der ogsaa viste Foredragsholderens Evne til at optage netop de Situationer, der sammenkædet gav et ypperligt Billede af hele Ekspeditionens daglige Færden oppe paa Grønland.

En helt igennem interessant og fornøjelig Aften.

Næste Soraneraften finder Sted *Fredag den 8. Marts* paa det sædvanlige Sted med Foredrag Kl. 20 af Soraneren, Dr. phil. *S. A. Andersen* om: Den soranske Jordbund. Foredraget ledsages af Lysbilleder. Se iøvrigt Annoncen paa Omslagets 4. Side!

Altsaa *Fredag* — ikke som ellers *Torsdag*!

MINDESTENEN FOR LEKTOR LAURITZEN I SORØ

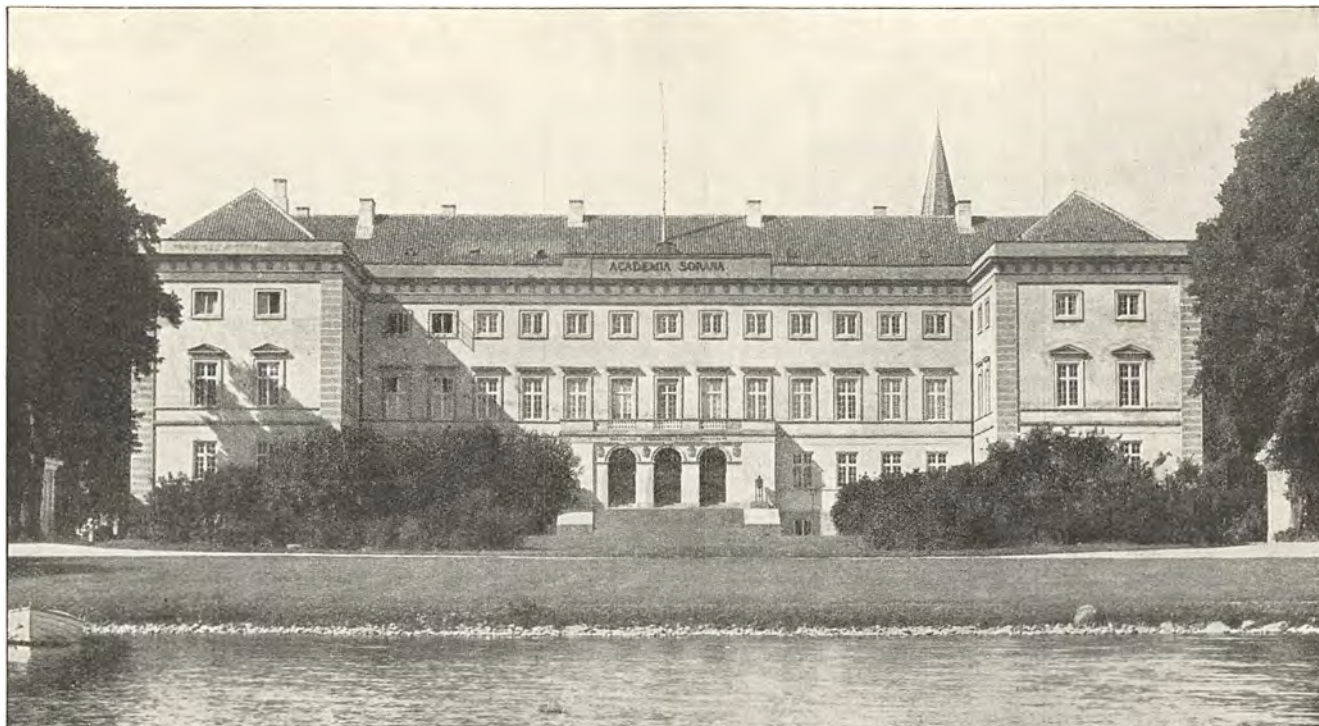
Husk at sende Deres Bidrag! Indsamlingskomitéens Kasserer er Bagermester Rogert Møller, Vesterbrogade 30, V., Tlf. Eva 3668.

BREVKASSE

Da jeg af »*Soransk Tidsskrift*« mangler 2. Binds 1ste Hæfte og 3. Binds 1ste Hæfte, forespørger jeg ad denne Vej, om der maatte være en eller anden Soraner-Kammerat, som maatte ligge inde med ovennævnte. Jeg vilde da gerne erhverve Hæfterne.

Louw,

Holbergsgade 4, Kbhvn. K.

SORØNER-BLADET

20. AARGANG

Nr. 4

April 1935

DEN TAKNEMMELIGE MUNK

Af Sognepræst P. Severinsen, Bringstrup.

Meget af Middelalderens aandelige Liv er nedlagt i et Stof, som vi kalder Legender. Det er Fortællinger om Guds Indgriben i hellige Menneskers Liv eller overfor Mennesker i godt og ondt. Eller det er Fortællinger om gode og fromme Svar. Mange af disse Jertegn er Produkter af en grovkornet Fantasi sammen med megen Lettroenhed. Paa den anden Side maa vi gøre os klart, at en Vidunderbog som *Legenda aurea* af *Jacobus de Voragine* (italiensk Dominikaner, død 1298) var for den Tids Mennesker Kirkehistorie, Vidnesbyrd om Guds vidunderlige Gerninger gennem sine Troende.

Dominikanerne blev de førende blandt Tidens Prædikanter. Blandt de Midler, hvormed de virkede, var ogsaa »Træk af Livet«, — kønne eller forfærdelige Historier til at opbygge eller advare med. Det svarer til de amerikanske Historier, som vi blev oversvømmet med for en Menneskealder siden. Man havde hele Magasiner af den Slags. Fra Oldtiden læste man i *Vitæ Patrum* og *Apophthegmata Patrum* om de gamle ægyptiske Munke. Cistercienserne har *Cæsarius* fra *Heisterbach* (død ca. 1240) med hans *Dialogus miraculorum*. Blandt Dominikanerne faar vi her særlig Grund til at nævne *Johannes Herolt*. Han var Dominikanermunk, formentlig i Basel, og levede i det 15. Aarhundredes første Halvdel. Hans samlede Skrifter blev udgivet i 3 Bind, Mainz 1612. Men før 1500 var der udkommet 36 Oplag af hans Prædike-

ner. Han optraadte dog ikke med Navn, men kaldte sig kun *Discipulus*. Af ham haves en stor alfabetisk ordnet Exempelsamling til Prædikanter Brug, *Discipuli Promptuarium Exemplorum*. Deraf har *Christiern Pedersen* hentet næsten alle sine *Jertegn* i *Postillen*. Dog har han, som vi skal se, ogsaa hentet nogle fra *Prædikenbogen*, *Sermones Discipuli*.

Reformationen var kritisk imod meget af dette, men dog ikke saa kritisk som vi. Paa de vendiske Stæders Synode i Hamburg 1531 vedtoges det, at *Exempla Sanctorum non fabulosæ* skulde flittigt bruges af Prædikanterne. Som Følge deraf udgav *Hermannus Bonnus* (Superintendent i Lybeck, tidligere hos *Frederik I* Præceptor for Hertug Hans) 1539 sin *Farrago præcipuorum Exemplorum*. Og 1544 udgav *Georg Maior* efter *Luthers* Opfordring og med hans Fortale en Bearbejdelse af *Vitæ Patrum*.

Det er altsaa ikke noget saa uhørt i den lutherske Kirke, at *C. J. Brandt* 1850 gjorde et Forsøg paa at fortælle »Legender« efter *Christiern Pedersen*. Han gjorde det paa Vers. Og i »Legender«, Første Samling, S. 32, fandtes da følgende Fortælling under Overskriften

Den Taknemmelige:

Der skal have været en Munk saa from
I Sorø i gamle Dage,
At, hvilke Syge der til ham kom,
De droge karske tilbage.

Han lagde paa dem sin velsignende Haand,
Og strax gav Feberen efter,
Ja, naar de blot rørte hans Klædebond,
Tilbage kom Sundhed og Kræfter.

De strømmede til ham, Store og Smaa,
Og bad ham Smerterne lindre,
Det var stort Under for Fremmed, det saa,
For Brødrene ikke mindre.

Thi vel var han from, men det var Fler,
Og det var dem Alle en Gaade,
Hvi ham alene Gud vilde mer
End alle de Andre benaade.

Han Almisser gav ej større end de,
Og Bønner bad han ej flere,
Kort sagt, i Alt hvad man kunde se,
Han gjorde som de, — ikke mere.

Ikkun var han altid godt tilfreds,
Det vaare sig Ny eller Næde,
Naar han traadte ind i deres Kreds,
Der kom en Luftning af Glæde.

En Sommeraften Abbeden sad
Just med ham i Klosterets Have,
Og som de talte, han spurgte ham ad
Om hans sjeldne Lægedoms-Gave.

»Hvad Tjenstoffer gjør du i Løn til Gud,
At Aanden saa over dig daler,
At Helsen og Sundhed lyde dit Bud,
Og Sygdommen flyr, naar du taler?«

»Nej, Fader! Offere bringer jeg ej,
Jeg Gaver af Gud kun tager,
Hver Morgen nye de dække min Vej,
Som Regn og Dugg over Ager.

Een Tjeneste kun har jeg passet med Flid
Fra Ungdom til gamle Dage,
Og knap nok lært den i al den Tid,
Og det er: af Gud at tage.

Paa Kraften han gav mig, blev ej jeg klog,
Og ønsker det ej at blive,
Kun Et jeg ved: at jo mer jeg tog,
Des mer fik Han Lyst til at give.«

Man kommer til at holde af denne rare Munk. Han befolker næsten det gamle Sorø Kloster og bringer derind »en Luftning af Glæde«.

Imidlertid har Brandt selv henvist til sin Kilde, nemlig Jertegns-Postillen til 14. Søndag efter Trefoldighed. Her tales om Taknemlighed ud fra Fortællingen om den helbredede Samaritan, der vendte tilbage for at takke. Hertil føjes den lille Fortælling (Chr. Pedersens Danske Skr. II 207). Kilden er *Discipuli Sermones de Tempore et de Sanctis* til samme Søndag, jeg afskriver en Udgave, Noribergæ 1492. Det er i *Sermo CXII, Litr. O.*

Jeg sammenstiller her de to Texter. I dem begge har jeg for Nemheds Skyld moderniseret Retskrivningen:

Exemplum de gratiarum actione habemus tale.

Erat quidam monachus ordinis cisterciensis, cuius virtute multi sanabantur infirmi, maxime ex contactu vestimentorum ejus. Qui cum interrogaretur ab abbate suo, quae esset causa miracularum ejus, respondit: »Non prae ceteris fratribus laboro, jejuno vel oro; sed hoc unum scio, quod extollere me non potest prosperitas nec frangere adversitas.« Cui ab-

bas: »Non te conturbavit, quod miles talis nuper grangiam nostram inscendit?« Respondit: »Non. Totum cum deo committo. Si modicum habeo, cum gratiarum actione accipio. Si multum, iterum gratias ago.« Et cognovit abbas, quod virtus tantorum miraculorum esset amor dei et patientia in adversis et contemptus rerum mundanarum et terrenarum.

Et Jertegn om Taknemmelighed.

Vi læse, at det vaar en gudelig Munk af det Orden, som er i Soor og Eserum. Han gjorde mange kar-ske og helbredte af adskillige Sjuger. Der bleve og mange sunde, allermest at de toge paa hans Klæder. Abbeden spurde hannem ad, hvormed han gjorde saa store Jertegn, og med hvad Tjeneste han forhvervede saadan Naade af Gud? Han svarede: »Ingen Tjeneste gør jeg vor Herre mere end de andre Brødre, hverken med Læsning, Faste eller Vagt [Vaagen] eller andet Arbejde. Men jeg højfærder mig ikke eller glædes af nogen Lyksalighed, og jeg sørger ej heller af nogens Verdens Modgang eller Skade. Men jeg takker altid Gud, hvad heller det gonger mig ilde eller vel.« Da sagde Abbeden: »Vost du ikke sorgfuld eller fortørnet sidste Gong, der den Riddere opbrændte vor Lade?« Han sagde: »Nej; haver jeg meget, da takker jeg Gud derfor. Haver jeg lidet, da gør jeg ogsaa. Jeg sætter alting i hans Hænder.« Deraf kunde Abbeden mærke, at vor Herre gjorde saadanne underlige Jertegn for hans Skyld mod mange, thi han takkede Gud for al Ting, ihvad hannem hændte. Saa ville vi og gøre, at vi mue fonge det evige Liv efter denne Verden. Amen.

Desværre er Sorø hermed berøvet en smuk Skikkelse. Christian Pedersen var Kannik i Lund, men Sjællænderen i ham slaar igennem, saa at naar han folkeligt skal sige, hvad en Cisterciensermunk er, saa henviser han til »Soor og Eserum«. Og deraf har Brandt taget Ret til at digte om en Munk i Sorø i gamle Dage.

Endelig er det gaet Brandt som Hermannus Bonus. Digteren, der skal forme Munkens Ord, har gjort dem mere evangeliske. Han er Luthers og Grundtvigs Discipel. Men allerede Chr. Pedersen har i sin Redaktion af Slutnings-Sætningen en Bro herover til. Og i det hele er der utvivlsomt Bro over fra Munkens Ord til Digterens.

Iøvrigt er det vel sandsynligt, at Johannes Herolt har sin Historie fra en cisterciensisk Kilde, men saa vidt omkring har jeg ikke søgt.

P. Severinsen.

SORANSKE DØDSFALD

Læge Marinus Holst.
* 25. 6. 1870 † 5. 3. 1935.

Den 5. Marts afgik Læge *Marinus Holst* ved Døden efter paa Rigshospitalet at være bleven opereret for en Blindtarmslidelse; det var en Blodprop, som efter vel overstaaet Operation brat gjorde Ende paa hans Liv.

Marinus Holst var født d. 25. Juni 1870 i København som Søn af senere Kantor ved Vemmetofte Johannes Holst og Hustru, Andrea Christine Elisa, født Smith. I 1882 kom han til Sorø, hvorfra han dimitteredes som Student med Sygeeksamen i 1890. I 1896 fik han Lægeeksamen, praktiserede en kortere Tid først i Hellevmagle, senere i Glumsø, afbrudt af Studieophold i Udlandet, hvor han særlig studerede Øresygdomme. I Sommeren 1904 tog han Tandlægeeksamen i København og var fra 1905 til 1907 Reservelæge i Hræen. Han deltog i 1910 i Konkurrencen om et Docentur ved Tandlægeskolen, men kom ikke i Betragtning. Senere opnaede han Specialistanerkendelse i Mundsygdomme og oprettede, efter i Tyskland at have gjort Bekendtskab med Inhalationskure til Bekæmpelse af Luftvejssygdomme, en Klinik, et saakaldt Inhalatorium, i Begyndelsen under meget beskedne Forhold, men for et Par Aar siden udvidedes Inhalatoriet betydeligt og flyttede til Lokaler paa Vestre Boulevard, hvor det endnu har til Huse og betegnes som en af de mest moderne Indretninger af denne Art i Evropa; der behandles dagligt op mod 40—50 Patienter.

Holst betegnes ved sin Død i en Nekrolog i »Politiken« som et Menneske, der med den Lidenskab, som prægede hele hans Færd, gik op i Arbejdet for det Speciale, han havde udviklet, og hvorom han baa-

de i Skrift og Tale søgte at sprede Kundskab. Han var derhos stærkt socialt og politisk interesseret og meget afholdt af sine Patienter.

I 1898 havde han indgaaet Ægteskab med Frøken Ingeborg Emilie Bergmann, hvis Fader var Apoteker i Glumsø, og som overlever sin Ægtefælle. En Datter, Mitzi Holst, kendt som Fægterske, er gift med Læge Sigurd With, der i nogle Aar har været Læge ved Inhalatoriet.

Den 8. Marts bisattes Marinus Holst paa Bispebjerg Krematorium; ved Baaren talte bl. a. en af hans Kammerater fra Sorø, Fabriksinspektør *Carl Ottosen*, smukt om ham som Skolefælle og Ven.

Marinus Holst var en trofast og interesseret Soraner, der sjældent udeblev fra nogen Lejlighed, hvor hans ældre og yngre Skolefæller samledes. Han var en kritisk og urolig Natur, der navnlig i sine yngre Aar bestandig følte sig kaldet til at opponere, hvad hans Optræden paa mange soranske Generalforsamlinger jævnlig har Vidne om. Der kan dog ikke være Tvivl om, at hans Trang til Indsigelse og Kritik var dikteret af Hensyn, der for ham stod som berettigede og afgørende, og i Modsætning til en og anden, der af Mangel paa Sukces under sit Stormløb mod en anderledes tænkende Bestyrelse blev fornærmet og gik i »frivillig Landflygtighed«, blev Marinus Holst aldrig ked af at komme igen og tage Del baade i Samfundets Arbejde og Fornøjelser. Som han havde sine Meningers Mod, havde han ogsaa — en endnu sjældnere Ting — Mod til aabent at vedgaa, at han havde taget fejl. Og var han en enkelt Gang ved nogle utiltalende Lumskerier lokket til at blande sig op i en Sag, der senere viste sig for ham som uretvis, kunde han paa den smukkeste Maade aabent erkende og beklage sin Fejltagelse. Marinus Holst var en særpræget Natur, en Enspænder — med en rørende Trang til desuagtet (eller maaske netop derfor!) at færdes mellem andre men ad egne Veje og ikke længere, end det netop passede ham selv. Han hørte ikke til dem, der, alt Enspænderi tiltrods, alligevel bliver populære og kaldes til Førere; derhos var han vel en skabende, en meget virksom og dygtig men næppe nogen egentlig frodig Natur; det var først i hans ældre Aar, at det rigtig begyndte at gro om ham. Men han var ganske afgjort en Personlighed, og nu, da han ikke mere færdes iblandt os, vil der staa en Plads tom, hvor vi med Vemod vil savne en meget ejendommeligt, en meget trofast Soraner-Kammerat, hvis Minde længe vil leve og blive æret iblandt os.

H. G. Orlík.

Efter to Maaneders Sygdom afgik stud. mag. Frank Hansen ved Døden den 6. Januar.

Gustav Frank Hansen var født den 5. Februar 1914 i Korsør som Søn af Trafikassistent K. A. Hansen (nu Overassistent i Roskilde) og Hustru Helene Louise, født Lautrup. I 1930 kom han til Sorø i 2. G. og forlod Skolen i 1932 med nysproglig Studentereksamen; han studerede derefter Historie ved Københavns Universitet. Sidste Efteraar blev han dette Fags Studenterraadsrepræsentant, men i denne Stilling kom han kun til at virke fra Sygesengen.

Han var kendt og afholdt af sine Kammerater og Lærere i Sorø og København for sin noble Karakter

og sit lyse Sind, Egenskaber, der gjorde ham til en god Kammerat og en rigtig Ven. Som saadan vil han blive haardt savnet af mange.
J. A. J.

Fhv. Købmand *Ove Høegh Guldberg* døde den 10. Marts i Sorø i den høje Alder af henved 83 Aar.

Han var født den 11. Juni 1852 paa Sølyst ved Sorø, som da tilhørte hans Fader, Forstkandidat Holger Frederik Guldberg (1811—1890); hans Moders Pigenavn var Magdalene Marie Bøving. Ove Guldberg kom i Sorø Skole i August 1862 og udgik uden Eksamen af 5. Realklasse i April 1869, hvorefter han kom i Handelslære. Efter at have drevet Købmandsforretninger i Sorøs Omegn (Munkebjergby og Skelbjerg) vendte han o. 1890 tilbage til sin Fødeby, hvor han først havde en Købmandsforretning, senere et Biskuitbageri, som han opgav for en halv Snes Aar siden. Han omtales ved sin Død som et ukueligt Friluftsmenneske, der endnu i sin høje Alder færdes paa lange Cykleture i Sorøs Omegn.

Naar det i en Nekrolog (i »Politiken« for d. 11. Marts) i Anledning af dette Dødsfald omtales, at den afdøde Købmand var et Oldebarn af den danske Statsminister (fra 1761—64 Professor ved Sorø Akademi), hvis Navn har bar, beror dette paa en Misforstaaelse. Hans Fader, som fra 1842 til 1883 var knyttet til Sorø Akademis Forstsvæsen (1867 kar. Skovrider, ved sin Afgang virkelig Forstraad), var Søn af en Kæmner i Ribe, Ove Høegh Guldberg (1780—1835), der atter var Søn af en Tolder i Ribe, Holger Guldberg (1735—1809), hvis Fader, Vitus Ovesen Guldberg (1699—1738) var Sognepræst for Haarslev og Tingjellinge Menigheder i Vestre Flakkebjerg Herred. Statsminister Ove Høegh Guldberg var derimod Søn af en Købmand og Bedemand i Horsens Jørgen Høegh, og det var fra Moderen, Dorthea Ovesdatter Guldberg, en Søster til Præsten i Haarslev, at han havde sit Guldberg-Navn. Om mere end et Fætterskab mellem ham og vor nylig afdøde Skolefælles Farfader kan der altsaa ikke blive Tale, og til at føre Navnet Høegh-Guldberg, hvormed Statsminister Ove Guldberg i 1777 (med Tilbagevirkning fra 1773) blev adlet, har vor bortgangne Skolefælle paa ingen Maade været berettiget.

At hans Oldefader ved sin Daab i September 1780 blev opnævnt efter sin da meget formaaende Slægtning, Statsministeren, var jo regnet rigtigt ud af Tolderen i Ribe, der dermed vilde søge at bane sin Søn en let Vej til en Stormands Gunst, men om Drengen fik Nytte deraf, er vist mere end tvivlsomt, thi før han var blevet fire Aar gammel, var Statsministeren styrtet, og i Frederik VI's Tid har det næppe været til nogen Fordel at bære netop dette Navn.
hgo.

SORØ AKADEMIS HAVE

Paa »Dansk Haandbogsforlag« i København er i 1934 be-
gyndt at udkomme et digert Værk under Titlen: Danske
Gartnerivirksomheder, Skildringer af vore Dages
Gartnerivirksomheder, deres Indehavere og Ledere samt
disses Medarbejdere paa Grundlag af indsamlede Oplys-
ninger og under Redaktion af Havearkitekt Johannes
Tholle. Det 888 Sider store 1. Bind indeholder foruden
Værkets almindelige Del (242 Sider) Beskrivelsen af Gartnerier
paa Sjælland, samlede i 15 Kredse, der alle sær-

Alleen i Sorø Akademihave, der fra Søgade og »Stemanns Vænge«, hvor Alumnatets yngste Afdeling og Ministerboligen (»Villereden«) ligger, fører mod Syd til Søen.

I Sorø, Klosteret, Skolen, Akademiet gennem Tiderne, II. S. 467, hvor Billedet er gengivet, har det den urigtige Underskrift: Danneskjolds-Allé.

deles nøje beskrives. I Forordet, hvor der gøres Rede for Indsamlingen af Materialet til dette Afsnit, hedder det: »Af historisk Stof er (bortset fra personalhistorisk Stof) kun medtaget meget lidt og kun forsaavidt det er helt nyt (ikke tidligere trykt).« Naar man slaar op paa Skildringen af Sorø Akademis Have (S. 483 f.), vil man finde første Led af dette Program bekræftet; Stedets »Historie« er samlet i følgende i Sandhed kortfattede Stykke:

»Sorø Akademi har sin Oprindelse i Sorø Kloster, og allerede 1584 indrettedes her en Slags [!] Skole, men det var dog først ved Fundats af 30. 11. 1623, at der oprettedes et ridderligt eller adeligt Akademi. Dette nedlagdes siden, men et nyt oprettedes 7. 7. 1747 ved Ludvig Holberg. [!]

Det kan man vel nok kalde Sorø Klosters, Skoles og Akademis Historie i en Nøddeskal, endda en temmelig armstikken! Fortsættelsen er heller ikke al for dybt-gaaende:

»Der har ved Klosteret ligget en »dejlig Urtegaard«, som var kaldt »Præstehaven«, og der holdtes Humlemestre og lignende Folk til at besøge det gartneriske Arbejde. Senere Illustrationer [?] viser en righoldig Have. Frederik II skal have ladet opføre et smukt Lystslot i Havens Midte (»palatum speciosum«), og en Lund (Priorhaven) var bevokset med Bøge, Urter og Blomster. Lunden stod i Forbindelse med Philosophgangen. — Til Skolen har der tid-

ligt hørt botaniske Haver eller Afdelinger. Den første [!] af disse anlagdes i Aaret 1625 af Tydskeren *Joachim Burser*, der var botanisk Gartner og [!] Professor her. Det menes, at der hvor den laa, havde der forud været Klosterhave, og efter Bursers Tid skulde den være benyttet til Apotekerhave for tilslut at blive det, vi nu kalder *Akademihave*.«

Man tør ogsaa nok betegne dette som en særdeles summarisk Fremstilling af Klosterhavens Udvikling til Akademihave. Den følgende, ogsaa meget kortfattede, Omtale af Haveanlæggene i Sorø i det 19. Aarhundrede nævner Indretning af en ny botanisk Have i 1822 og Opførelsen af et Væktshus i 1829—30, og det meddeles, at i de første Aar af Tredverne dyrkedes et betydeligt Antal Træer i Handelsojemede; det umiddelbart i denne Forbindelse nævnte »beskrivende Katalog« er formentlig Lektor *J. H. Bredsdorffs* Haandbog ved botaniske Excursioner i Egnen om Sorø, I—II (Akademiets Indbydelsesskrift 1834 og 1835). Det omtales sluttelig, at »den bestaaende Have anlagdes i 1857 af Landskabsgartner R. Rothe, der ogsaa omlagde de andre Haver. Ved denne store Omlægning (1864—65) gjordes Kirken og Akademiet til Centrum i Anlæget, og Landskabsstilen fik Lov at dominere det.« Vi vil dog raade den, som vil vide noget nøjere Besked med de Sorø Haver, til andetstedsfra at supplere Oplysningerne om disse,* men da det nye Værks Plan jo heller ikke tilstræber nogen omhyggeligere Redegørelse for Stedets Gartneri-Historie, skal vi her afholde os fra en nærliggende Kritik af det ovenanførte.

De følgende personalhistoriske Oplysninger om Akademiets Gartnere gør Indtryk af større Paalidelighed; da Navnene paa disse Mænd, i hvert Fald for de ældste Gartneres Vedkommende, vist er de fleste yngre Soranere ukendte, hid sættes de her — med alt Forbehold for Navnes og Datas Rigtighed!

Rækken ser saaledes ud:

Friedrich Wilhelm Hector var Gartner ved Sorø Akademi fra 30. 10. 1747 til 1750; han fulgtes af *Christian Radenach* fra 25. 5. 1750 til 1763, *Olaus Aaberg* fra 1764 til 1788 og *Nicolai Dieterich Gregorius* fra 1789 til sin Død 16. 2. 1800. Hans Efterfølger *Carl Friederich Döllner*, født 7. 9. 1769 paa Gottorp og af en kendt Gartnerslægt, var kun i Sorø til 1802, da han blev Stiftsgartner paa Vallø; i hans Sted kom Holsteneren *Hans Ditlev Nissen*, født 1769 i Pløen, der døde i Sorø i 1834 og efterfulgtes af *Frederik August Voetmann*, født i Haderslev 5. 7. 1807 og død i Sorø 30. 5. 1880. Hans Eltermand var *Erik Christian Thaysen*, født 22. 2. 1851 i Torup i Nordsjælland, hvor hans Fader var Sognepræst (fra 1857 i Baarse og Beldringe, af Fødsel en Slesviger); han blev 8. 10. 1880 ansat som Akademigartner i Sorø og tog sin Afsked med Udgangen af Oktober 1914; han døde først 7. 5. 1925 og vil være velkendt af de fleste nulevende Soranere. Efter Gartner Thaysens Afgang har *Frederik Carl Lønøw*, der er født 30. 5. 1877, forestaaet Embedet som Akademiets Gartner, efter allerede fra August 1905 at have været Undergartner i Sorø. Det Omraade, der er underlagt ham, bestaar af den egentlige Akademihave, 13 ha, den 1,5 ha store Have ved det nye Alumnat og Ministerboligen i »Stemanns Vænge«, Skolens Frugthave, 1 ha, og de to Kirkegaarde, tilsammen 2,5 ha. Til Gartnerens Hjælp er ansat en Haveformand, en Opsynsmand og 6 faste, om Sommeren tillige 13—15 løse Arbejdere; der holdes to Heste og en Motorplæneklipper og

*) Om Omlægningen i 1860'erne se saaledes Undervisningsministeriets Meddelelser ang. Sorø Academie for Aarene 1857—1878, Kbhvn. 1880, S. 189 ff.

forefindes to Drivhuse, to »Bakker« og 20 Bænke, ialt under Glas c. 400 m². Regnskabet for Vedligeholdelsen af de ovenfor nævnte Arealer udviser en Udgift paa c. 23,000 Kr. Ved Sorø ny Kirkegaard er ansat en særlig Gravstedsgartner.

SORANSKE PENNE

Stabslæge, Dr. med. *Gordon Norrie*: Lidt Blindestatistik. Særtryk af Nordisk Blindetidsskrift 2. Aarg. 2.—1934.

Kirurgisk Akademis Stiftelse for 150 Aar siden. Foredrag i Københavns medicinske Selskab den 11. Oktober 1934. Særtryk af »Hospitalstidende« Nr. 6, 78. Aargang 1935.

Et Par nye Vidnesbyrd om denne uhyre flittige Læge og Forskers Virkestrang — to lige læseværdige Afhandlinger paa to vidt forskellige Omraader men begge fælles i at være grundige og udtømmende efter Stoffets og Emnets Anledning og samtidig klare og underholdende, ogsaa for Ikke-Fagmænd paa de forskellige Omraader. Af stor Interesse er især Blindestatistiken, der bl. a. ved en Tabel over Antallet af blinde, skolepligtige Elever i de to danske Blindeinstitutter (i København og paa Refnæs) for Tiden 1922—1. 9. 34 viser, hvorledes Tallet, der i 1922 var 198 og efter en lille Dalen i 1924 til 185 men derpaa en ret stærk Stigning, der i 1928 kulminerede i 208, siden har været fortsat dalende, til det i Septbr. f. A. naar ned til 143 — med al god Udsigt til fortsat Dalen. Grunden hertil er, efter Forf.s Mening vel nok især det bevidste Arbejde, som er udført for at begrænse de Blindhedsaarsager, som kan bekæmpes — herunder navnlig »de nyfødtes Øjenbetændelse«, hvor den af Gordon Norrie i sin Tid (i 1900) fremkaldte Instruks til Jordemødrene har været af den allerstørste Betydning — men ogsaa det voksende Antal Øjnlæger, de gode Hospitalsforhold og — det aftagende Antal Børn.

GAMLE SORANERE

Cand. med. *Svend Trøst Emborg* ('28), der i indeværende Vinters Eksamenstermin har bestaaet den lægevidenskabelige Embedseksamen, er under 13. Februar autoriseret som Læge.

Cand. med. & chir. *Gudmund Magnussen* ('26) er fra 1. Marts ansat som videnskabelig Assistent ved Rockefeller-Instituttet i København.

Den Hindring for Gudm. Magnussens fortsatte Virksomhed indenfor Soransk Samfunds Ledelse, som skabtes af hans Fraværelse fra København, efter at han havde faaet den afsluttende medicinske Eksamen, er saaledes ikke længere til Stede.

Soransk Samfunds Formand, Stabslæge, Dr. med. *Gordon Norrie* vil den 6. Maj iaar kunne fejre sin 80-Aars Fødselsdag og samme Dag sit Guldbryllup med Fru Charlotte Norrie, født Harbou.

Inden denne Dag naas, vil der fra Stabslægens Haand foreligge et nyt medicinsk-historisk Værk, en større Afhandling om det danske Jordemoder-Væsens Historie.

Paa H. Hirschsprungs Forlag har Lektor *Jes Skovgaard* ('01) i Samlingen: Engelsk Læsning for Gymnasiet I udsendt en kommenteret Udgave af John Galsworthys 3-Akts Skuespil *Loyalties*.

REGNSKABER FOR 1934

REGNSKAB FOR SORANSK SAMFUND

1. JANUAR 1934—31. DECEMBER 1934

INDTÆGT		UDGIFT	
Beholdning den 1. Januar 1934	2.417 31	Generalforsamling den 25. April 1934,	
Medlemsbidrag	6.226 10	Lille Bededagsaften	346 60
Indgaaet ved Salg af Grammofonplader	5 00	÷ Betalt af Deltagerne	74 00
Indvundne Renter	70 86		272 60
Indgaaet Porto	0 37	Tersløsegaardfesten den 13. Maj 1934	59 25
Legatportion af »Poul Hennings' Mindelegat«	250 00	Rusgilde den 20. Oktober 1934	1.098 35
Indsamlet til Bevarelse af Herman Bangs Grav	436 00	÷ Betalt af Deltagerne	278 00
			820 35
		Holbergfesten den 5. December 1934	980 40
		÷ Betalt af Deltagerne	330 00
			650 40
		Forskellige andre Sammenkomster	60 10
		Udsendelse m. v. af Sorø Akademis Aarskrift	177 27
		Tilskud til Soranerbladet:	
		Januar Kvartal 1934	375 00
		April Maaned og Dækning af Under-	
		skud pr. 30. April 1934	1.366 38
		Honorar for en Artikel i Bladet	37 44
			1.778 82
		Opt. af Meddelelser til Medlemmer i Soranerbladet	480 00
		Tilskud til Understøttelsesfonden	300 00
		»Poul Hennings' Mindelegat«	250 00
		Tilskud til Portræt af afdøde Lektor Alfr. Glahn til	
		Sorø Akademis Skole	100 00
		Konvolutter til Samlingen af Fotografier af Gamle	
		Soranere	32 50
		Leje af Arkivværelse samt Flytning af Arkivet	201 00
		Inventar: Indkøbt en Reol	25 00
		Opkrævning af Medlemsbidrag	293 13
		Lønnet Medhjælp	567 00
		Udgifter ved Sekretariatet	284 72
		Udgifter vedr. Kassereren	112 55
		Blomster, Kranse, Lykønskninger etc.	91 20
		Andre Udgifter	50 00
		Beholdning den 31. December 1934	2.799 75
	Kr. 9.405 64		Kr. 9.405 64

Restancer 638 Kr.

LOUW

Regnskabet efterset og befundet rigtigt Beholdningen efterset.
21. Marts 1935.

V. BAY H. MOLLERUP

SORANSK SAMFUNDS UNDERSTØTTELSSESFOND 1934

INDTÆGT		UDGIFT	
Beholdning fra forrige Aar	691 71	Bevilgede Laan	2616 00
Tilbagebetalte Laan	515 00	Gaver	0 00
Gaver	0 00	Boghandler (Hovedbog, Tryksager o. l.)	72 00
Renter af Obligationsbeholdningen	1187 50	Beholdning at overføre	315 25
Renter af Sparekassebog	9 04		
Tilskud fra »Soransk Samfund«	300 00		
Tilskud fra »De gamle Soraneres Jubilæumsfond« ..	300 00		
	Kr. 3003 25		Kr. 3003 25

Formue pr. 31. December 1934.

Obligationsbeholdning	27.300 00
Debitorer	27.069 50
Kassebeholdning (indestaaende paa Sparekassebog	
C. 8319 i Bikuben)	315 25
	54.684 75

DE GAMLE SORANERES JUBILÆUMSFOND 1934

INDTÆGT		UDGIFT	
Beholdning fra forrige Aar	24 60	Indbetalt til Understøttelsesfonden	300 00
Renter af Kapitalformuen	630 00	Beholdning at overføre	356 30
Renter af Sparekassebog	1 70		
	<u>Kr. 656 30</u>		<u>Kr. 656 30</u>

Kapitalformue pr. 31. December 1934.

Obligationer i Kreditforeningen m. m.	14.000 00
Kassebeholdning indestaaende i Bikuben (Sparekassebog Nr. 22845)	356 30
	<u>Kr 14.356 30</u>

SVEND CLAUSEN

Regnskabet eftersat og befundet rigtigt. Obligationsbeholdningen eftersat.

Marts 1935.

V. BAY

H. MOLLERUP

DRIFTSREGNSKAB FOR SORANERBLADET

1. JANUAR—30. APRIL 1934

UDGIFT		INDTÆGT	
Trykning af Bladet	758 00	Annonceindtægt	997 74
Clicheer	139 50	Tilskud fra »Soransk Samfund« for Tiden 1. Januar— 30. April 1934	500 00
	897 50	Indvundne Renter	0 31
Redaktion og Tekstbidrag	321 84	Underskud	3.120 20
Porto	16 49		
	338 33		
Forsendelsesomkostninger	269 64		
Annonceprovision (inclusive Afskrivning af forud- betalt Annonceprovision samt Affindelsessum til Annoncerepræsentant)	982 79		
Forretningsføreren	200 00		
Kontorartikler og Telefon	29 10		
	229 10		
Revision af Regnskabet for 1933	100 00		
Revision af Regnskabet for Tiden 1. Januar— 30. April 1934	125 00		
	225 00		
Afskrevet paa Annoncedebitorer	1.675 49		
	<u>Kr. 4.617 85</u>		<u>Kr. 4.617 85</u>

STATUS

1. MAJ 1934

AKTIVER		PASSIVER	
Kassebeholdning	0 00	Skyldige Beløb:	
Postgiro Konto	135 06	For Trykning af Bladet og Clicheer	334 50
Københavns Handelsbank	22 18	Forretningsfører Axel B. Jacobsen	380 26
	157 24	Forsendelsesomkostninger	48 34
Tilgodehavende for Annoncer	446 82	Redaktion og Tekstbidrag	127 52
Forudbetalt Annonceprovision	20 00	Revision af Regnskabet for Tiden 1. Jan.— 30. April 1934	125 00
Tilskud fra »Soransk Samfund« for April Maaned..	125 00	Affindelsessum til en Annoncere- præsentant	600 00
Underskud ifølge Driftsregnskab	3.120 20	÷ à Konto Betaling herpaa	30 00
÷ Bladets Formue pr. 1. Januar 1934	2.283 64		
	836 56		1.585 62
	<u>Kr. 1.585 62</u>		<u>Kr. 1.585 62</u>

Foranstaaende Regnskab er opstillet paa Grundlag af Bladets Bøger, som vi har revideret.
Vi henviser til vor Beretning af Dags Dato til Herr Bagermester Rogert Møller.

København, den 19. Maj 1934.

Revisions- og Forvaltnings-Institutet,
Aktieselskab.H. E. ANDERSEN
statsautoriseret Revisor.

A. ENGEL-NIELSEN

DRIFTSREGNSKAB FOR SORANERBLADET

1. MAJ—31. DECEMBER 1934

UDGIFT		INDTÆGT	
Trykning af Bladet	1.470 75	Annonceindtægt samt Indtægt af Indlæg bilagt Bladet	4.701 35
Clicheer og Fotos	304 95		
	1.775 70		
Redaktion	538 15		
Tekstbidrag	78 20		
	616 35		
Forsendelsesomkostninger	504 39		
Annonceprovision og Rejsetilskud	1.046 46		
Kontorassistance m. v.	295 00		
Porto, Telefon, Kontorartikler, Regnskabs-			
assistance	258 76		
	553 76		
Renter af Indskudskapital fra »Soransk Samfund« ..	33 83		
Overskud	170 86		
	Kr. 4.701 35		Kr. 4.701 35

STATUS

1. JANUAR 1935

AKTIVER		PASSIVER	
Kassebeholdning	53 45	Diverse Kreditorer	739 00
Postgiro Konto	213 10	Forudbetalt Annonce	120 00
	266 55	Bladets Formue:	
Tilgodehavender for Annoncer og for Indlæg bilagt		Underskud ifølge Status pr. 1. Maj 1934 ..	836 56
Bladet	1.189 02	Yderligere afskrevet paa Annoncetilgode-	
Forudbetalt Annonceprovision	1.574 29	havender	366 82
		Betalt for à jour Føring af Medlemskartotek	38 00
			1.241 38
		Indbetalt af »Soransk Samfund«	1.241 38
			0 00
		»Soransk Samfund«:	
		Indskudt ny Driftskapital	2.000 00
		Overskud ifølge Driftsregnskab	170 86
			2.170 86
	Kr. 3.029 86		Kr. 3.029 86

Foranstaaende Regnskab er opstillet paa Grundlag af Bladets Kassebog, som vi har revideret. Vi henviser med Hensyn til Revisionen til vor Beretning af Dags Dato til Herr Bagermester Rogert Møller.

København, den 31. Januar 1935.

Revisions- og Forvaltnings-Institutet,
Aktieselskab.

J. EJLSEN
statsautoriseret Revisor,

A. ENGELL-NIELSEN

SORANER-AFTNERNE

Sammenkomsten d. 8. Marts havde samlet et ikke ringe Antal Medlemmer — baade til de gule Ærter og til det meget instruktive Foredrag, som D. phil. S. A. Andersen holdt om Den soranske Jordbund — det blev i Virkeligheden mere en Oversigt over Danmarks og tildels Skandinaviens Geologi, støttet til en lang Række Lysbilleder, og særdeles oplysende især for de ældre, som ikke var saa lykkelige i deres Skoletid at lære Geologi af en saa interesseret og udmærket Lærer som nylig afdøde Lektor Kresten Simonsen.

Hermed er de tvangfri Soraner-Aftner paa en værdig Maade afsluttede for indeværende Sæson. April byder, som den hosstaende Meddelelse viser, paa en Sammenkomst af særlig Karakter — Generalforsamlingen.

SORANSK SAMFUNDS

66. ORDINÆRE GENERALFORSAMLING

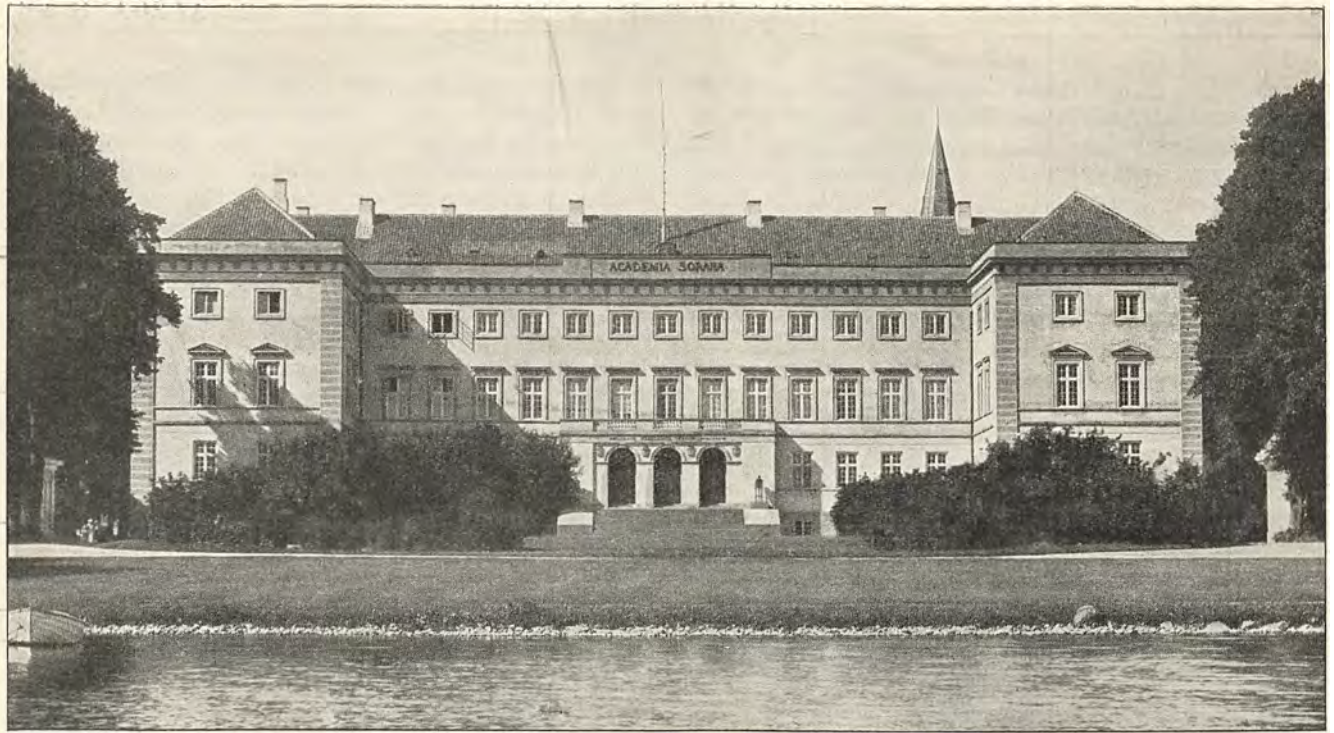
holdes *Lørdag den 27. April 1935, Kl. 20* paa Hotel Phønix i København med følgende Dagsorden:

1. Beretning om Virksomheden i 1934.
2. Fremlæggelse af Regnskaber for 1934 og Budget for 1935.
3. Valg af tre Medlemmer til Bestyrelsen (efter Tur afgaar *Norrie, Ammitzbøll og Lauridsen*).
4. Valg af Revisorer og Revisorsuppleanter (*V. Bay og H. Møllerup; K. Wagner og A. Hagemann*).
5. Eventuelt.

Efter Generalforsamlingen vil der blive Lejlighed til et fælles Aftensmaaltid i Selskabslokalerne.

Marts 1935.

Bestyrelsen.

SORØNER-BLADET

20. AARGANG

Nr. 5

Maj 1935

GORDON NORRIE

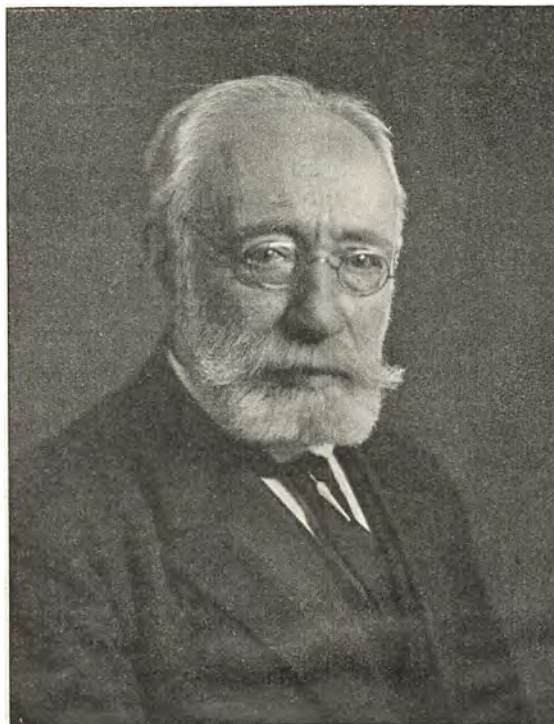
SORANSK SAMFUNDS FORMAND

1855 — 6. MAJ — 1935

Naar *Gordon Norrie* nu har rundet de firsindstyve Aar, kan det med Føje siges, at de ti sidste af disse har staaet i Sorøs Tegn, thi da han d. 18 April 1925 valgtes til Soransk Samfunds Formand var det netop 18 Dage før han fyldte de 70. Han tog hin Aften mod Valget idet han, ifølge Generalforsamlingsreferatet »beklagede, at man vilde vælge en Olding« — men lovede iøvrigt at gøre sit bedste, hvad han mente at have saa meget lettere ved, som han egentlig ikke havde Begreb om, hvad det var han gik ind til; blot bad han indstændigt om, at man vilde meddele ham aabent, naar han blev saa senil at han ikke mere kunde bruges — uden selv at være klar derover!

En saadan Meddelelse har *Gordon Norrie* ikke faaet endnu — og af gode Grunde: er der nogen, som har naaet denne høje Alder, uden at *den* til Gengæld har faaet Ram paa

hans Sinds Klarhed, hans gode Humør, hans hele humane og tolerante Indstilling, saa er det vel nok *Gordon Norrie*. Til Gengæld er han vist i Løbet af dette Decennium blevet klar over, hvad han »gik ind til«: en Æres- og Hæderspost men sandelig ikke — saaledes som *han* har opfattet de Pligter, den paalagde ham — nogen Sinecure. Det kan bevidnes af enhver, der i disse Aar har haft Glæden af at samarbejde med Soransk Samfunds Formand, at han aldrig har sparet sig selv, hvor han kunde gøre Nytte i dette Samfunds Tjeneste — aldrig har skaanet sig for at gaa en Gang, hvor noget skulde udrettes, eller undladt at staa op og sige det, der skulde siges ved den og den Lejlighed. og sige det baade klogt og morsomt!

Stabslæge, Dr. med. *Gordon Norrie*.

Med vor oprigtige Lykønskning til den sjældne Fødselsdag, der som bekendt faldt

sammen med Fødselarens Guldbryllupsdag, skal da ogsaa i samme Aandedræt lyde en Tak til Gordon Norrie for hans trofaste Soranersind i de ti Aar, hvori han har været vort gamle Samfunds udmærkede Formand og Fører, og hvori han med virkeligt Held og altid saa langt som muligt med det gode har stræbt efter at forlige de Modsætninger der, alt soransk Fællesskab til Trods, nødvendigvis maa opstaa i et Samfund paa op mod de Tusind, der spænder over alle Alderstrin fra 17 til 90, over alle Samfundslag, alle Kulturtrin og alle Slags Interesser — ogsaa paa det soranske Omraade.

Til vor Lykønskning og vor Tak vil vi da knytte Haabet om, at Gordon Norrie endnu en lille Tid vil paatage sig de med det soranske Formandskab uvægerligt forbundne Anstrengelser. Vi paa vor Side vil love ham ikke at gøre ham Byrden sværere men i Enighed stræbe efter under hans Ægide og i samme gode Aand som hans at opretholde den smukke Tradition om soransk Sammenhold og Korpsaand, for hvilken vi har en saa udmærket Repræsentant i *Gordon Norrie*.

EN AMERIKANSK SORANER

I Soraner-Bladets ældre Aargange¹⁾ vil man finde baade Billeder af, et egenhændigt Indlæg fra og Meddelelse om en gammel Soraner, *Henrik Johannes Krebs* ('65), der efter at være udvandret til U. S. A. og bleven godt tilaars omsider gjorde sin Lykke og blev en meget velhavende Mand. Han døde i 1929 men blev forinden paa forskellig Maade hædret i sit Hjemland — han blev Ridder af Dannebrog og fik Titlen Dr. techn. hon. causa af Den polytekniske Lærestanstalt, som han smukt doterede; til Sorø Akademi testamenterede han en Sum til den Biblioteksbygning, vi saa meget sukker efter. I 1926 udgav han et, i Philadelphia trykt, Bind Erindringer: *What next, Autobiography of H. J. Krebs*, for thirty-two years a danish citizen. Den smukt udstyrede Bog, skreven »in third person« og dediceret: *to the boys, my friends, who want to get ahead*, er ikke i Handelen og formentlig kun fremstillet i et ganske lille Oplag; den er, hvad vi vil kalde: trykt som Manuskript for Venner, og giver iflg. sin Fortale »a clear history of the development of this individual from his birth to the present time, with special emphasis of the factors, that have entered into his life work«. Han takker sine Forfædre og Forældre, for det sunde Helbred og den gode Hukommelse, han havde arvet og faaet udviklet, og regner disse Ting til de Hovedfaktorer, som har sat ham i Stand til »to triumph over the difficulties confronting him«. Men det fjernere Øjemed med Biografien er »to encourage the readers to strenuous endeavor and to convince them, that only through hard work and honest and faithful performance of duty can a goal be reached«.

Det er nu ikke netop Sorø-Aarene, som bærer stærkest Vidne om denne Livserfarings Rigtighed for Forf.s Vedkommende, men naar vi særlig gengiver Stykket herom i det følgende og med hans egne Ord, er det naturligvis ud fra den Betragtning, at i dette Blad har det soranske Afsnit bedst Betingelser for at vække Interesse om en Kammerat, der drev det til

noget og altid blev tro mod sine Minder fra den gamle Skole — den han da ogsaa tilsidst i sin høje Alder søgte hen til. Skæbnen vilde desværre, at han vistnok ved dette Besøg ikke netop mødte de Personer, som i Samtale om soranske Forhold i 1860'erne rigtig kunde have gjort de svundne Tider levende for ham og maaske derved knyttet den gamle Soraner nærmere baade til Stedet og til Kredsen af de da endnu levende faa af hans samtidige.

Beretningen om Sorø i hans Drengenaar vil sikkert læses med Interesse af ogsaa hans yngre og ganske unge Skolefæller og indgaa som et lille betydningsfuldt Led i Rækken af de soranske Memoirer, hvis Mosaik danner Billedet af Skolens Liv i svunden Tid. Da H. J. Krebs i 1865 forlod Sorø med Præliminæksamen, kom han i Smedelære i Nykøbing paa Falster; fra hans Bog gengiver vi et Billede af ham fra denne Periode af hans Ungdomstid. Det viser en typisk ung dansk Arbejder, om hvem hverken han eller nogen anden kunde ane, at han skulde ende som næsten Millionær i Amerika.²⁾

Vi giver Ordet til ham selv:

In 1857, *Henry* and his brother, *Olaf*, two years younger, entered the Academy of Sorø. This was not a private school but a Government institution supported by public funds. For ministers' children, the cost of education there was quite moderate and as the family had a good uncle, who was a merchant in St. Thomas on the Virgin Islands, he helped out with funds when the modest income from the parsonage was insufficient to make both ends meet. Sorø Academy was quite an institution. It was run partly as a boarding school though a number of children who could not get board at the Academy attended the classes.

There were sixty-four boys accommodated as boarders. They slept in two rooms, thirty-two in each, on the third floor of the building. There were besides the dormitories, sixteen rooms, where the boys, four in each, were housed and where they studied their lessons. The two lower floors were given up to social halls, a museum of natural history, class rooms, library and dining room, et cetera.

The discipline was, in a way, not very strict, but there was a teacher there whose name was Mr. Leibenberg [5: A. E. Liebenberg, Adjunkt i Sorø 1841, Overlærer 1867, død 1869], who was quite free with his rod, and the first day Henry went to school and was out in the hall during a recess, he was standing contemplating what was going on around him where the older boys were meeting their comrades and having their fun. Of course, he did not know a soul among them, but suddenly he was aroused from the reflections by a sound wack on the back and

¹⁾ IX Aarg. No 5, X Aarg. No. 5 og i XIV Aarg. No. 7 og 10.

²⁾ *Henrik Johannes Krebs*, født 1847, og hans to Aar yngre Broder *Olaf Peter* var Sønner af Sognepræst i Brandstrup paa Lolland, senere til Nørre Aaby og Indslev i Fyen H. P. T. Krebs og Hustru J. L. født Wichfeld. Fra 1855 til 1872 var Faderen Sognepræst for Koldby paa Samsø — her var altsaa Drengenes Hjem i hele deres Sorø-Tid. Olaf Krebs blev Student i Sorø 1868; var i de følgende Aar, til 1877, Elev ved Kunstakademiet og udstillede paa Charlottenborg. Han havde ypperlige Evner som Maler; for at fækkes Familiens økonomiske Støtte, en velhavende Onkel, der ikke kunde gøtere hans Kunst, begyndte han i 1877 at studere Teologi, men døde allerede 1880 i København. Han ligger begravet paa Nørre Aaby Kirkegaard.

Om H. J. Krebs' Hustru, Fru Ebba Krebs født Kruse, henvises til en særskilt Artikel i dette Nummer.

there stood Mr. Leibenberg in all his might, with a big black mustache, who in his thundering voice said: "Have you not learned to doff your cap for your teachers?" Of course Henry immediately removed it, but in his little heart he thought he was a mean cuss and he almost thinks so now.

The school was really a pretty good one though the system of teaching and the teachers themselves were in no way up to date. The teachers were pretty well informed, some of them even were quite smart and capable, but there was very little of personal contact with the boys and they were, to a large extent, left to themselves.

The boys got up in the morning at six o'clock, had breakfast at half-past, consisting of warm milk, which they drank from pewter cups, and bread and butter. At seven o'clock they had to be in their rooms and there was an hour for study. At eight, the classes began and lasted until eleven, with a short interim at nine-thirty, when they were given a piece of bread and butter. From eleven to twelve, they played around and could do what they pleased. At twelve they had dinner. There was enough to eat but the food was very plain. From one to two, there was a study hour and from two to four, classes, then a sandwich and an hour off to play, followed by two hours' study, after which supper was served. At ten o'clock, they must be in bed and all lights put out. On Sunday, there was study from nine to eleven, and on every fourth Sunday, the boys were sent to church, so that their religious education might not be neglected.

The pupils who had sufficiently high marks had an hour less to study than the bad boys and it fell to Henry's lot during his whole time at school never to get the last hour free but had to spend it in his room. How he spent it! Well, not very profitably, but he did manage to read some good books and altogether was fairly proficient in the Danish language and could write a very good essay, but in other respects he was poor, though in natural history, mathematics, and some other branches, he got to be fairly proficient and managed at the end of seven years to pass a tolerable examination. His grade was made up by some very good marks in some of the subjects, and pretty poor ones in others.

There were and are extensive parks adjoining the Academy and there were fine opportunities for outdoor playing, skating in the winter, bathing in the summer, and excursions in the woods in all directions.

His disposition was somewhat retiring and he did not form an extensive circle of friends which, to an extent, was caused by the fact that he did not have the chance to play around with the boys that he could have had if his marks had been sufficiently high. He had, however, a few intimates with whom he retained relations during life but most of these have passed away and of all his intimate connections from that period, there remains only one still living, Colonel *Thortsen* [*Axel Thortsen* ('67), f. 1849, d. 1935, se nedenfor S. 37]. He is of the same age as Henry, now close to seventy-nine.

Another pupil at the school at that time was *J. D. Frederiksen* [*Johan Ditlev Frederiksen* ('67), f. 1846, *1929]. They were not classmates and during the school years had little or no intercourse with each other. Henry, had, however, known him from Laaland where his parents lived on a farm a few miles from Brandstrup. Mr. Frederiksen is the only one of his school mates that Henry, in later years, met here in America. He, however, in 1872 or 1873, renewed the acquaintance and for some years worked

Henrik Johannes Krebs. Fotografi fra 1865.

with and for Mr. Frederiksen in a beet sugar factory that Mr. Frederiksen and his brothers, with the aid of some capitalists, started in Denmark. The sugar factory, though founded on sound lines, proved to be somewhat premature, and owing to a financial crisis at the time, the factory went into liquidation and young Frederiksen emigrated to America, where he became the director of Hansen's Laboratory in Little Falls, New York, which, under his direction, was developed into a successful business. A couple of years ago, Mr. Frederiksen resigned and is at the present moment in Florida where he spends his winters. (On the nineteenth day of February, just after the above was written, he received a dispatch that Mr. Frederiksen expired the previous day³⁾.)

Henry's brother Olaf, who was to years younger, followed a different course in school. He was not a boarder at the Academy, but lived at a house in the village. He studied the classics and died young, about ten years after leaving school. He was of a very kindly disposition and a very fine young man. When he died, Henry was already in the United States, and consequently had not seen very much of this brother.

Reflecting on the school period, it must be stated that it was by no means an entire success. Henry resented the restraint and discipline under which he lived. It is, of course, impossible for a school to adjust its discipline for all the different dispositions found among the various pupils, and, therefore, though it can clearly be seen that the conditions were not suitable for this individual who required more liberty and freedom for his development,

³⁾ Se om *J. D. Frederiksen* Soraner-Bladet VII, 12.

yet the blame cannot entirely be placed on the school. Many of the teachers were kindly disposed and did what they could but his dislike for grammar, et cetera, in which he took small interest, continued unbroken and while he may not have been unhappy, he certainly did not feel at home in these surroundings.

The monotony of the school life was to an extent, relieved by the fact that some of the families in the neighborhood were kind enough to extend invitations to the boys for visits on Sundays when they had a little time off; half-holiday Saturday was unheard of.

One of the families that Henry frequently visited was that of Pastor Tryde, who was minister in the parish located two or three miles from Sorø. [*Holger Kongslev Tryde*, Sognepræst for Lynge og Broby 1854—82]. They had a very pleasant home and besides Mr. and Mrs. Tryde, there were two girls, Mary and Mine, and there hardly ever passed a month that some of the boys did not go out there.

There were also families in the town of Sorø, where they visited, among others a Mrs. Tideman, a widow who lived there with a daughter, and there Henry and Olaf occasionally took tea and spent the evening [*Thora Tidemand f. Bøgh*, 1814—1902, Enke efter Pastor V. A. Tidemand, † 1854. Datteren hed *Valborg*, »*Vabbe*«, gift med en norsk Fastingl].

Then the school yearly excursions to neighboring estates and the boys all looked forward to those days with great pleasure as, of course, also to the holidays, of which there were three, Easter, summer vacation, and Christmas. The Easter vacation was short so Henry and Olaf seldom went to Samsø for that vacation. The duration of the Christmas vacation, however, was two weeks and the summer vacation four weeks so they generally managed to get home, and naturally these were periods that they enjoyed to the full.

During one of these Christmas vacations, that of 1860, Henry's youngest sister, Kristine, was born on the twenty-first of January, 1861. Normally, they would have been back at school earlier but they had a very severe winter and the heavy ice in the seas surrounding Samsø prevented communication with the nearby islands. It was about the first of February that they finally managed to get away and Henry, in speaking of the trip from Samsø to Korsør, says that the steamer bumped its way through the cakes of floating ice where there were thousands of ducks and geese that had gathered in the open water and were there trying to find some food, which they no doubt badly needed. The boat made the harbor and the boys reached Sorø, the last of all the boys to get back to school.

Da H. J. Krebs og hans Hustru den 24. Juni 1926 kunde fejre deres Guldbryllupsdag »greb de Lejligheden«, som det hedder i en lille Efterskrift paa hans Jubilæumsbogs sidste Blad, til at skænke Midlerne til at opføre og indrette en moderne Skole i Byen Newport i Staten Delaware — maaske har han dog ved dette store Værk sendt Tankerne tilbage til den Skole, han selv havde besøgt i sin Ungdom og næret det Haab, vi alle nærer om, at det, der kommer, maa blive fri for de Mangler, som klæbede ved det, vi selv har oplevet.

Thi med det Lune, som lyser ud af alt hvad han har skrevet, lader han, efter Notatet om Skolens Planlæggelse, sin Mindebog klinge ud i disse sidste Linier:

He proposes this epitaph for himself: »Here resteth the dust of a man who strove to leave this world better than he found it«.

May the Lord forgive him his conceit.

Goodbye.

Henrik J. Krebs' Skole i Newport.

SORANSKE DØDSFALD

Den 21. Februar døde den administrerende Direktør for Lolland-Falsters Industri- og Landbrugsbank i Nykøbing paa Falster *P. N. Damm* efter nogen Tids Sygdom, kun 51½ Aar gammel.

Peter Nikolai Damm var født den 22. Juli 1883 i Selsinggaard paa Samsø som yngste Søn i en stor Børneflokk af Gaardejer H. H. E. Damm og Hustru Severine. født Kruse. Han kom i Sorø Skole i 1896 189. og forlod den med 4. Klasses Hovedeksamen i 1899. Han hørte til Skolens dygtige Kricketspillere og vilde som saa mange andre raske Drengene helst have været til Søs — han havde endda en Broder, som var Skibskaptajn —, men han fik en helt anden Løbebane, mindre »rask«, men iøvrigt ikke uden spændende Momenter; den var maaske ikke uden Forbindelse med, at han var en Brodersøn af og opkaldt efter den kendte Finans- og Bankmand, Gehejmeetatsraad *P. N. Damm*, Handelsbankens great old man. Foreløbig blev den unge *P. N. Damm* Volontør i Firmaet Aug. Borgen, var derefter fra 1902—08 Assistent i Københavns Grundejerbank og kom, da denne krakkede, til Handelsbanken i Randers; derfra gik han i 1914 som Kontorchef til Den danske Andelsbank, hvor han i 1916 blev Direktør. Aaret efter indtraadte han som administrerende Direktør i Lolland-Falsters Industri- og Landbrugsbank, og til denne var han knyttet til sin Død.

»I Nykøbing paa Falster«, hedder det i Dagbladet »Børsen«s udførlige Nekrolog, »fik Damm ret Lejlighed til at vise sine Evner som Bankmand. Straks efter hans Tiltræden var der Tale om en Sammenlutning mellem Andelsbanken og Industri- og Landbrugsbanken, men Planerne lod sig ikke gennemføre, og Andelsbanken oprettede derfor selv en Filial i Nykøbing. Industri- og Landbrugsbanken tog saa under Damms Ledelse Opgaverne op alene og kom til at staa godt rustet til at tage de store Tab, som Efterkrigstidens vanskelige Periode skulde bringe. Det største Tab fik man paa Engagementet med »Øernes Eksportforening«. Dette var meget omfat-

tende, og den Sikkerhed, Banken havde regnet med, svigtede ganske. Tabet blev paa 640,000 Kr., Reser-
vefonden bragtes ned paa et Minimum, Indlaanene
gik ned med 5 Mill. Kr. Processer, Mandatnedlæggel-
ser fulgte i Sagens Kølvan, og daværende Bank-
inspektør Greens Medvirken blev nødvendig. I det
Festskrift, som udgaves i Anledning af Bankens
25 Aars Jubilæum i Sommeren 1932, læser man
endnu med Interesse Bankdirektør Damms Redegø-
relse for hin bevægede Periode, som han bl. a. karak-
teriserer ved at skrive, »at denne Sag ikke var flat-
terende for Andelsbevægelsen«.

Banken klarede Skærene. Dens Eksistens var ikke
truet, og Tilliden til den var fremdeles tilstede. Der
kom en Række Aar med smult Vande, og det lyk-
kedes Damm ved Energi og Dygtighed at arbejde
Banken frem til den gode og ansete Position, den nu
indtager. I 1930 blev han Bankens Enedirektør.«

Peter Damm, der skildres som et beskedent og
elskværdigt Menneske og i høj Grad nød Agtelse og
Tillid hos sine Bysbørn og Fagfæller, kom i Aarens
Løb til at beklæde adskillige Tillidshverv indenfor sit
Fag og i den By, hvor han i 18 Aar havde sin Ger-
ning. Ved sin tidlige Død efterlod Damm sig Enke,
Fru Bodil Damm født Bruhn, Datter af Lærer N. L.
Bruhn og Hustru født Lund.

Den 14. Februar afgang fhv. Overlærer ved Metro-
politanskolen, Dr. phil. *Emil Trojel* ved Døden i
København og begravedes den 19. s. M. paa Sorgenfri
Kirkegaard.

Johan Frederik Emil Trojel blev født den 30. Ok-
tober 1847 i Kolding, hvor hans Fader, Frederik Chr.
Ludvig Trojel, fra 1844 havde været Adjunkt og same
Aar blev udnævnt til Overlærer; Moderens Pige-
navn var Margrethe Augusta Frederikke Mohr. Da
Overlærer Trojel, som i 1856 var kommet til Odense
Kathedralskole, i 1859 blev udnævnt til Overlærer i
Sorø, i hvilket Embede han døde i Januar 1868, kom
hans tre Sønner — de to andre var *Ludvig Thomas*
(’61, død 1922 som fhv. Amtsforvalter) og *Christian*
Theodor (’63, død 1928 som fhv. Sognepræst) —
samme Aar i Sorø Skole, hvorfra de alle dimitteredes
som Studenter, Johan Frederik Emil i 1865. I 1872
absolverede han den filologiske Embedseksamen, blev
Aaret efter Medejer af og Lærer ved »Haderslev
Læreres Latin- og Realskole« i København og i 1889
dens Bestyrer. Skolen nedlagdes 1890, og samme Aar
blev han Timelærer ved Metropolitanskolen, udnævntes
1892 til Adjunkt og 1903 til Overlærer; i 1918
tog han sin Afsked. Fra 1895 til 1923 var han Censor
ved Skoleembedseksamen i Fransk.

I »Politiken«s Nekrolog for 16. Febr. — sikkert
skrevet af en gammel Elev — hedder det om ham:

»Han var et hjertefint og varmtførende Menneske
og en Lærer, som hans gamle Elever aldrig vil
glemme. Dr. Trojels Dannelse og Kundskaber var
vidtspændende. De otteogtyve Aargange Metropoli-
tanere, som han fra 1890 til 1918 har været Lærer
for, underviste han i Græsk, Latin, Oldtidskundskab
og Fransk — ja og saa i Tegning. Dr. Trojel var
nemlig ikke alene en kyndig Sprogmand, der i 1888
skrev sin Doktordisputats om Middelalderens Elskovs-
hoffer, men ogsaa Kunstner, hvilket prægede hans
livlige Undervisning. Og som han paa det filologiske
Omraade var den dygtige Fagmand — i mange Aar

Censor i Fransk ved Skoleembedseksamen — saa var
han ogsaa paa Kunstens Omraade langtfra Amatør;
i mange Aar var han Charlottenborg-Udstiller, og helt
til de allersidste Aar af sit Otium dyrkede han Pensel
og Palet.

Til det sidste bevarede han sin aandelige Friskhed
og kunde straks genkende sine gamle Elever, naar
han traf dem ved Fester i Metropolitannersamfundet
og med et Smil i de gamle, milde Øjne nævne dem
ved Navn.«

Overlærer Trojel var ved sin Død Enkemand; han
havde i 1875 ægtet en Datter af Professor, Rektor
Søren Bloch Thrige og Hustru født Fibiger, Frøken
Sophie Margrethe Thrige, der døde i 1926.

Den 25. Februar afgang Oberst *Axel Thortsen* ved
Døden i København. Han var Søn af Kaptajn à la
suite i Livgarden, Adjutant hos Frederik VII, Kam-
merjunker Axel Thortsen og Hustru født Stenersen;
kom i 1859 til Sorø og dimitteredes derfra som Stu-
dent og Holdets Duks i 1867. Aaret efter blev han
Sekondløjtnant af Fodfolket, gennemgik Officers-
skolens næstnyngste og næstældste Klasse og udnævntes
i 1872 til Premierløjtnant af Ingeniørkorpset,
hvorefter han, til 1874, besøgte Officersskolens æld-
ste Klasse. I 1882 blev han Kaptajn, i 1900 Oberst-
løjtnant, i 1903 Chef for 3. Ingeniørdirektion og ud-
nævntes i 1907 til Oberst. Da han d. 22. September
1919 fyldte 70 Aar, indeholdt Soraner-Bladet en ud-
førlig Omtale af Oberst Thortsens *vita*, hentet fra
en Artikel i »Berl. Tidende«, hvortil vi skal henvise.

Oberst Thortsens Hustru, Fru Emma Margrethe
Elisabeth Thortsen, født Hansen, døde allerede i
1885 efter kun otte Aars Ægteskab.

Den ældste af de bornholmske Brødre Jork, fhv.
Proprietær *Andreas Christian Johannes Jork*, født
24. Maj 1849 i Rønne som Søn af Sognepræst, Provst
Jacob Claudius Jork og Hustru født Michelsen, er
den 29. Marts afgaaet ved Døden. Sammen med sin
Broder *Richard William Claudius Jork* (til 1919 Bir-
kedommer i Fredensborg) kom Johannes Jork til
Sorø i 1866, og i 1868 blev begge Brødre dimitterede
som Studenter. Johannes Jork søgte Uddannelse som
Landmand og havde i en Aarrække en Ejendom paa
Bornholm; senere fik han en Ansættelse ved Spare-
kassen i Rønne og boede nu ved sin Død i Køben-
havn.

Hans Hustru, Fru Karen Marie Christine Jork
født Prah, fra »Petersminde« ved Fuglebjerg, hvem
han havde ægtet i 1884, afgang ved Døden 21. Novem-
ber ifjor.

C. A. NIELSEN IN MEMORIAM

Af Rektor A. J. West, Sønderborg.

Hvergang jeg læser en Nekrolog, slaer det mig,
hvor forskelligt det samme Menneske bedømmes; det
kommer jo saa meget an paa, fra hvad Tidsperiode
den Afdøde fortrinsvis ses. Det har jeg erfaret om
Hoff, *Rosing*, *Boesen* og mange andre, og saaledes
kan det gaa med en selv. Ved at læse Soraner-Bladets
Nekrolog over *C. A. Nielsen* mødte jeg det samme;
det var denne Gang Klassekammeraten, der skrev:

saare venligt, men paa mange Punkter anderledes, end yngre og ældre vilde skrive. Som en yngre Samtidig af den Afdøde beder jeg derfor om Plads for en lidt anden Opfattelse.

Første Gang jeg rigtig bed Mærke i *Røde*, var i min første Elevtid ved en Herlovianercricketkamp i Sorø: vi skulde selvfølgelig vinde, som vi plejede paa egen Plads — i mit sidste Skoleaar 1897—98 skete dog den Skandale, at Sorø tabte! — men det kneb. Gærderne var ikke stabile, og det begyndte at se truende ud, indtil *Røde* og *Holberg Møller* kom i Slag sammen. Sidstnævnte, der vist røg for meget Tobak (!?), havde svært ved at løbe Points, *Røde* holdt bedre ud, men begge slog dejligt til og reddede Situationen — hvad gjorde det saa, at den ene var gloende rød og den anden blegnæbbet! Han blev altsaa en af mine Helte; *Gauguin* var ubetinget Nr. 1 — men *Røde* hørte nu til dem, jeg huskede.

Da jeg traf ham som Collega i Aarene 1914—18, blev vi hurtigt gode Venner, og jeg maa smile, naar vor udmærkede Redaktør taler bekymret om, at han stod i Skygge af ældre Colleger. Det er en Misforstaaelse. C. A. Nielsen blev, som flere andre gamle Soranere i omtrent samme Alder, ansat af Hoff og saa op til ham med en hengiven Discipel-Beundring, men Hoff var jo død, da jeg saa C. A. Nielsen som Collega, og jeg kan bevidne, at han ikke stod i Skygge af nogen. Han hævdede sig udmærket og af mange Grunde. Han var jo for det første en fortræffelig Lærer, ufærdig af Studier, det er rigtigt, men alligevel en Mand med mange Kundskaber og Talenter og en storartet Kender af Dreng. Besøgte man ham oppe i Boligen over Klosterporten og saa hans Husfadergerning overfor de unge, han havde i Pension, opdagede man hurtigt, at alt gik efter en bestemt Plan og samtidig saa hyggeligt og venligt, og som Lærer paa Skolen holdt han sig altid til Fag og Undervisningsomraader, som han magtede fuldt ud: i Gymnastik overlod han efterhaanden *Müller* Gymnasiet men havde en udmærket Position som Gymnastik- og Sportslærer for de mindre Klasser, og i Gymnasiet, hvor han underviste de nysproglige i Mathematik, skal jeg love for, at han ogsaa sad fast i Sadelen. Og hvor var han en udmærket Administrator paa sit Felt: jeg saa ham som Økonomi-inspektør og kan ikke mindst nu senere vurdere hans Punktlighed, Orden og Myndighed. Og saa var han en udmærket Kammerat: han kunde skumle lidt af og til og fare dygtig op, naar noget stødte eller forargede ham, men han var en sjælden loyal Mand: overfor Skolen og indenfor Collegiet i alle Forhold. Og svarende til hans egen stærke og smukke Familiefølelse mødte man hos ham en ikke helt almindelig Evne til at føle med andre. Min Moder døde pludselig i mit første Læreraar paa Sorø, og jeg mindes den Dag i Dag saa tydeligt hans Deltagelse.

Af de ikke helt faa soranske Lærere, som jeg har lært at kende i de 10 Aar, Sorø har været min Standplads, er C. A. Nielsen den Skikkelse blandt dem, der staar fastest i min Bevidsthed. Saalænge Helbredet holdt, var han i mine Øjne en Mand paa sin rette Hylde og en af dem, der gav Sorø Skole Physionomi. Sønderborg, i April 1935.

A. J. West.

SORANER-FODBOLD

Søndag d. 31. Marts spillede der i Sorø en Fodboldkamp mellem Skolens Hold og et Hold gamle Soranere. Kampen var arrangeret for at skaffe Skolens Hold lidt Træning ud over det sædvanlige til de forestaaende Kampe i Foraaret mod andre Kostskoler. Dette Maal opnaaedes vel næppe fuldt ud, da »de gamle« i Aar ikke var i Stand til at yde tilstrækkelig stærk Modstand. De gamle mødte med kun 9 Mand + *Sanders*, idet *Skouby* glimrede ved sin Udeblivelse, og *Lawaeltz* i sidste Øjeblik sendte Afbud paa Grund af Sygdom. Holdene tog sig saaledes ud ved Kampens Begyndelse paa grønne Plads Kl. 2:

T. Madsen

C. H. Smidt E. Lorentzen

— F. Spanning Th. Sanders

J. W. Jørgensen H. Blume P. Lorentzen B. W. Christensen J. Larsen

●

Elling Chr. Jensen Aa. Sund P. Larsen Aagaard

T. Andersen S. Worm-Leonhard A. Olsen

O. Jørgensen K. Lund

O. Frederiksen

Allerede ved det første Opløb faar de gamle Maal ved *Lorentzen*, men kort efter udligner *Sund* for Skolen, 1—1. B. W. scorer paany for de gamle, 2—1, men Glæden varer kun kort, *Sund* udligner atter, og Halvlegen slutter saaledes 2—2.

Efter en kort Pause tages der fat igen, og i Løbet af et Kvarters Tid har *Sund* scoret 2 Maal til, hvoraf et dog syntes off-side. En kort Omgang ser det ud, som om de gamle tager sig sammen, og *Blume* scorer et nydeligt Maal, der ikke gav Maalmanden nogen Chance; men inden Halvlegen slutter, naar *Sund* at score endnu en Gang og fastslaar dermed Skolens Sejr 5—3. Et Resultat, de unge kan være bekendt, de spillede dristigt og aabent Spil hele Tiden. Hr. *Pihlkjær* havde paataget sig Hvervet som Dommere og røgtede dette til alles fulde Tilfredshed.

Løvrigt blev Kampen spillet i et trægt Tempo og gjorde et ret ugideligt Indtryk, dog forlystede *Sanders* af og til saavel Publikum som Spillere.

Bemærkelsesværdigt var desuden den ringe Interesse, Skolens Lærerpersonele viste Kampen og de gamle, idet man under Kampen kun saa et Glimt af to, allerhøjest tre af d'Hrr. Lærere. Er Interessen for Skolens Fodboldspil virkelig saa ringe, eller skyldes det blot det daarlige Vejr? —

Alt i alt var Turen lidt af en Skuffelse for de fleste. *Schmidt* var f. Eks. kommet fra Aarhus og havde lagt Studierne paa Hylden for en Dags Tid bare for at kunne deltage i Kampen; og *Spanning* havde allerede spillet een Kamp den Dag, men deltog alligevel trods Træthed for ikke at svække de gamles Hold for meget; der var Afbud nok i Forvejen!

T. G.

EN SORØ-MUSIKER

For nogle Aar siden løj vi her i Bladet en gammel Hædersmand død. Det skete meget mod vor Villie, og vi gjorde straks Afbigt — til Gengæld forlængede det naturligvis stærkt hans Vitalitet og han opnaaede den sjældne Alder af 97½ Aar, inden Døden fik Bugt med ham. Det er den gamle Sorø-Musiker Hans Peter Jacobsen

Talen er om og om hvis Død vi nu kan melde uden Svig — den indtraf endda allerede den 7. November ifjor.

Skalle-Jacobsen begynder
den bekendte Riberhus —

staar der i en Sorø-Vise af *Chr. Aug. Thielemann* ('96) og for Generationer af gamle Soranere vil blot ved dette Versepar et Erindringsbillede staa klart: den høje, magre, unægtelig overordentlig skallede Musikdirigent ved Skoleballerne, der beherskede den lille Tribune i Solennitetssalen mellem Døren ind til Naturhistorieklassen og Vinduerne og som holdt tappert ud til hen paa de smaa Timer, mens vi sled Parketgulvets Staver blanke til de gode gamle Melodier, vi fik i Arv fra Fædrene, fra Riberhus-Marchen til Førgangen Nat — med den mellemliggende Skala af Rheinlænder, Tyroler-Vals, Finger-Polka, sagte Valse, Galopader og Mazurkaer. Det var et taktfast Orkester og en meget samvittighedsfuld Dirigent, der dengang beherskede Ballerne; Danserytmen sad godt fast baade i hans Øren og vore Ben — men vi havde jo ogsaa i de smaa Klasser danset i Gymnastiktimerne efter hans skarpe Violintoner og gamle *Krises* Kommandotrin og -tramp, til det næsten var os helt umuligt at komme ud af den Takt i Resten af vore Dage — desværre.

Hans Peter Jacobsen var Midtsjællænder, barnefødt i Veterslev, en Mil syd for Ringsted; Faderen var ogsaa Musiker, kendt viden om som Jacob Spillemand, og Sønnen gled selvsagt ind i Faderens Metier. Med de Ringsted Spillemand kom han til at spille paa Sorø Skoles Baller, og her i Skolebyen endte han med at gro fast og overtage Hvervet baade som Musikdirigent og Klaverstemmer. Dirigentskabet opgav han ved Aarhundredskiftet, men Klaverstemningen beholdt han endnu længe. Han kendte alle de midtsjællandske Musik-Traditioner, bevarede og værnede om gamle Dansemelodier og komponerede selv; han var af det rigtige, solide Musikerblod, en af dem, for hvem Musiken vel var Haandværk og Levevej men ogsaa selve Livets rette Indhold og Mening.

H. P. Jacobsen var Veteran fra 1864, og som saadan modtog han i 1927 Dannebrogsmændenes Hæderstegn. Sine sidste Aar tilbragte den gamle Hædersmand i Sorø Bys Alderdomshjem, og før han fik udstridt, maatte Fru Musicas tro Tjener døje et tre Maaneders Sygeleje. Ved Meddelelsen om, at han nu er gaaet bort, vil mangen gammel Soraner, som har danset efter hans Violin, sende gamle Musikdirigent Jacobsen en venlig Tanke.

377.

SORANSKE PENNE

Ebba Victoria Krebs: *Bedstemoders Erindringer*. I Kommission hos Gyldendalske Boghandel, Nordiske Forlag. Kbhvn. 1934.

Bedstemoderen, der fortæller sine Erindringer, er ingen anden end Enken efter den foran omtalte Soraner *Henrik Johannes Krebs*, og da hendes Minder naturligvis i væsentlig Grad omfatter hendes Ægtefælle og hans og hendes fælles Skæbne, har Bogen en betydelig soransk Interesse som paa sin Vis udfyldende og fortsættende *hans* Selvbiografi. Den, der har Lyst at lære ham og hans brogede Skæbne ret at kende, vil derfor her finde meget Stof og mange smaa Oplysninger af Værdi — derhos blandt det ualmindelig store Illustrationsstof mange Billeder af Ægteparrets amerikanske Hjem og dets Omgivelser. Dertil kommer, at medens Mandens Selvbiografi er en bibliofil Sjæl-

denhed, foreligger *Hustruens Bog* i en let tilgængelig dansk Udgave.

Bedstemoders Erindringer fortjener dog meget vel at læses for sin egen Skyld — det er en baade indholdsrig og yndefuld Memoire, iøvrigt en Samling Brudstykker af den 85-aarige Forfatterindes tidligere Bøger — hun har nemlig en ikke helt ringe Produktion bag sig, navnlig paa Christian Science-Området, til hvilken Bevægelse hun i Amerika har sluttet sig; overhovedet er hun blevet stærkt amerikaniseret. Ellers er det særlig om hendes Barndomshjem paa Ørnslund, en Godsforvaltergaard under Grevskabet Samsøe, at Bogen handler, og om hendes Fader, den ejendommelige Godsforvalter Kruse, hvem hun sætter et smukt Minde. Paa mange Punkter er Fru Ebba Krebs, født Kruses Mindebog en Komplettering af hendes Kusines, Fru Helene Nybloms, født Roeds smukke Memoire fra 1923: *Livserindringer fra Danmark*. Fru Nybloms Bog har maaske en videre Horisont og omfatter Minder om flere interessante og kendte Mennesker, men ejendommeligere Forhold og en ikke mindre særpræget Personlighed lægger sig for Dagen i den dansk-amerikanske Forfatterindes Værk, som fortjener at blive kendt i videre Kredse.

Danske Studier. 1934, 3.—4. Hæfte, indeholder en Afhandling af Studiernes Medredaktør, cand. mag. *Gunnar Knudsen* ('05), som behandler det bornholmske, to Gange forekommende Stednavn *Træbenegaard*, hvis Forled allerede synes at forekomme paa den bornholmske Runesten Vester-Marie Stenen VI og paa svensk i Møllenavnet *Träbenakvarn*. Forf. kommer til det foreløbige — og for ham selv vistnok ikke helt tilfredsstillende — Resultat, at Runestens- og Stednavns-Ordet ikke uden videre tør sammenstilles, medens det sidste baade paa dansk og svensk antagelig maa henvises til, at en Ejer af Gaard og Mølle har haft *Træben*.

Odsherred. V. Samling. Udgivet af *Tage Christiansen*. Eget Forlag. Haslev 1934.

Det er jo ganske vist et »Julehefte«, som burde være omtalt før Jul, men Udgiveren, cand. juris *Tage Christiansen* ('20), der nu for 5. Gang har udsendt et Odsherred-Skrift, maa sikkert vide, at de, som nu engang har Interesse enten for hans smukke Hefter eller for den Egn, de omhandler, vil være lige saa mange sikre Aftagere af Hefte V, enten dets Udgivelse bliver dem bekendt ved Jule- eller Paasketid. Til denne sidste Publikation har Udgiveren selv leveret et vægtigt Bidrag i Afhandlingen: *Ridder Ebbes Døtre*, *Julenatsmordet i Højby Kirke* og *Kirkens Bandlysning*, og et yndefuldt Prosa-Digt om *De gamle Stengærder*. Meget fornøjelig, ja meget mere: et fortræffeligt Stykke Folke-Psykologi er Fru Asta Christiansens Bidrag *Pæ O'len*, fortalt i odsherredsk Dialekt. *Tage Christiansen* fortjener Paaskønnelse for sine Odsherreds-Hefter, som forhaabentlig vil blive fortsat ad Aare.

STORTUR TIL HERLUFSHOLM

DEN 23. JUNI 1935

I det nysudkomne Nummer af *Herlovianneren* — 13. Aarg. No 2 for April 1935 — er indlagt en Seddel om en Tur til Herlufsholm Skt. Hansaften, som Soransk Samfunds og Herloviannersamfundets Bestyrelser i Fællesskab har planlagt. Enkelthederne er endnu ikke fastslaaede; for

begge Samfunds Vedkommende vil de formentlig foreligge ved Udsendelsen af Juni-Numrene af de respektive Medlemsblade, saa at Medlemmerne har Tid at sætte sig ind i Planen, der unægtelig har det nye og uvantes Charme og sikkert vil vinde almindelig Tilslutning. Prisen bliver meget lav — 15 Kr., resp. 10 Kr. for alt, Rejse, Frokost, Middag og Adgang til Udstillingen i Næstved.

Foreløbig vil vi foreslaa, at man noterer sig Dagen og sørger for Nattegn — ja, ogsaa for et Medlemstegn, thi om der ellers nogen Sinde bliver Brug for dette Kendemærke, saa turde det være paa en Dag, hvor vi kommer til at gaa i Flok med vore herlovianske Brødre og indbyrdes bør kunne se, hvem der er hvem — Soraner eller Herlovianer.

Altsaa: 23. Juni til Herlufsholm!

GAMLE SORANERE

Hofjægermester *August Villads Bech* ('92) til Waldbygaard er under 13. Februar udnævnt til at være Formand for Afløsningen af Jagtretten i Sorø Amt for et Tidsrum af tre Aar fra den 11. Januar 1935 at regne.

Ved kgl. Resolution af 28. Januar er kst. Politiadvokat *Poul Christian Johnsen* udnævnt til Politiadvokat fra 1. s. M. at regne.

Politiadvokat *P. Chr. Johnsen* er født i Slagelse den 6. Oktober 1904 og kom i August 1915 til Sorø Skole, hvorfra han dimitteredes ved Studentereksamen i Juni 1918. I 1928 tog han juridisk Embedseksamen, og efter en kort Tid at have fungeret som Sekretær i Kirkeministeriet blev han Dommerfuldmægtig i Vejle, til han for et Aars Tid siden blev konstitueret Politiadvokat i 5. Undersøgelseskammer. Senere blev han konstitueret i 2. Undersøgelseskammer, hvor han bl. a. har behandlet en Række politiske Sager.

Einar Gudmund Lütchen Lehn ('16), der i en Aarrække har opholdt sig i Sydamerika, og som af Hensyn til, at man paa hans Opholdssted har vanskeligt ved at udtale Navnet Lütchen, opgav dette Forled i sit Efternavn og samtidig fik kgl. Bevilling paa at føre Fornavnet John, har den 15. Februar iaar erhvervet venezuelansk Handelspatent og i Caracas, Venezuela, oprettet sit eget Firma under Navnet *John E. Lehn*. Hans Postadresse er: Apartado 463, og hvis nogen vil glæde ham med et Telegram, er hans Telegramadresse: Johnlehn, Caracas. John E. Lehn var i sin Tid et virksomt Medlem blandt La Plata-Soranerne; paa hans nuværende Opholdssted har han ikke Adgang til den Adspredelse, som Samværet med gamle Skolefæller kan være, thi Orinoco-Soranerne tæller foreløbig kun eet Medlem — ham selv. Nogle andre danske er der dog i Venezuela, maaske 30—40; blandt dem er John E. Lehn Repræsentant for Dansk Samvirke.

SORANSK SAMFUNDS GENERALFOR-SAMLING DEN 27. APRIL 1935

Det Referat af Generalforsamlingen, vi har modtaget, og som fylder noget over 5 — fem — maskinskrevne Foliosider, kan naturligvis ikke faa Plads paa de knap

to Spalter her i Bladet, der kunde afses dertil i nærværende Nummer; det maa derfor bero med Trykningen til Juni-Nummeret. Der synes i øvrigt intet sensationelt at være passeret paa Mødet, hvor alt har været den rene Idyl.

Samtlige Regnskaber godkendtes uden Diskussion, ligesaa gik det med Budgettet for 1935, hvis Indtægt var kalkuleret til c. 5,600 Kr. og Udgiften til c. 4,900 Kr. Af de efter Tur afgaaende Medlemmer genvalgte Formanden, Stabslæge, Dr. med. *Gordon Norrie* og Sekretæren, stud. polyt. *Lauge Lauridsen*, medens cand. polyt. *Jan Ammitzbøll* erstattedes med cand. med. *Gudmund Magnussen*. Revisorerne og deres Suppleanter genvalgte efter gammel Sæd.

Efter Mødet inviterede Bestyrelsen paa Smørrebrød, Øl og Kaffe — desværre oplyser det Referat, vi har modtaget, intet om, hvormange der deltog i denne Svir, der af Kassereren angaves at ville koste c. 300 Kr. Forhaabentlig har d'Herrer for den Pris ogsaa faaet en enkelt Snaps til og en Whisky & Water efter Maden!

BEVAR SORANA FOR DE UNGE

Soransk Samfundds Bestyrelse henstiller til gamle Soranere ikke at lade Sorana af hvad Art nævnes kan (Samlinger af Sorø Akademis Aarsskrifter, Meddelelser om Sorø Akademi, Soransk Tidsskrift, Soraner-Bladet, Fotografier fra Sorø, Sange o. lign.) gaa tabt, blot fordi de ikke har Sønner, som er knyttede til Sorø. Stil ved betryggende Bestemmelser disse Sorana til Soransk Samfunds Raadighed!

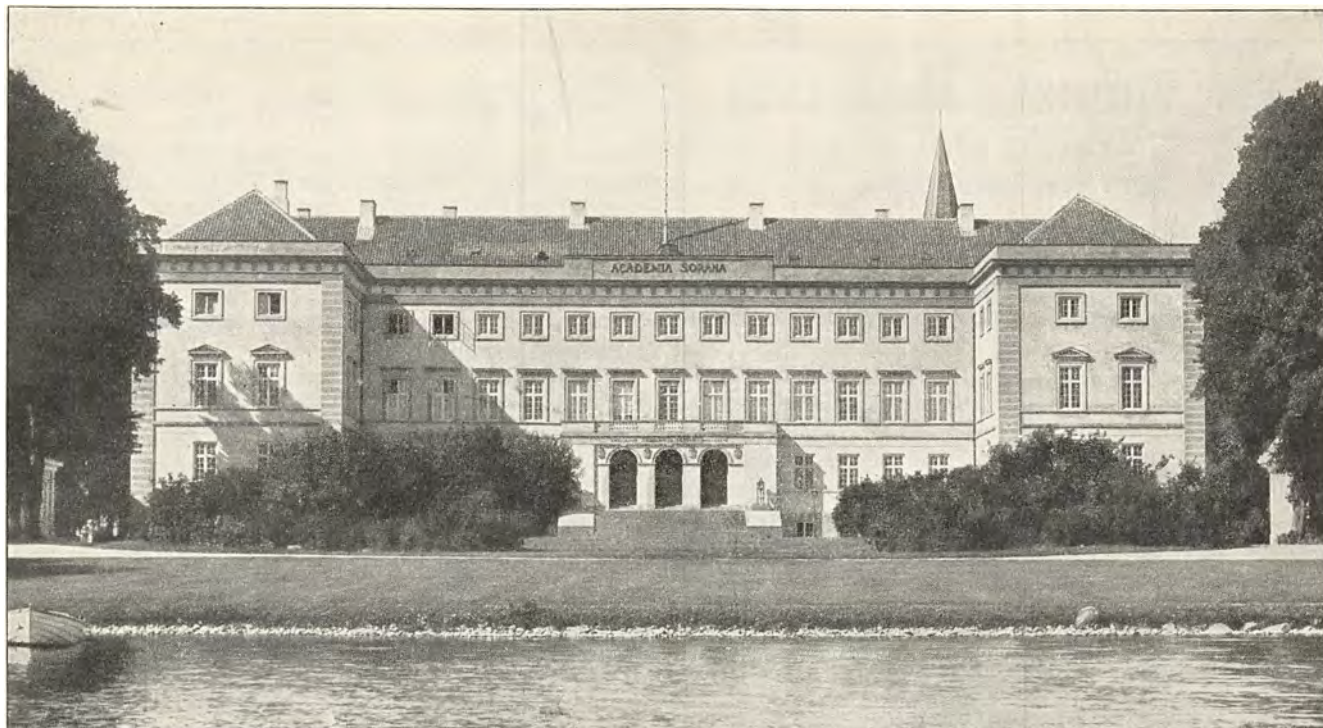
Samfundet er da betænkt paa at arrangere Vandresamlinger af disse forskellige Meddelelser om Sorø og Skolen til Udlaan til yngre Soranere, som har Lyst til at vide lidt mere indgaaende Besked om deres gamle Skole og Livet dér gennem Tiderne.

Da jeg den 25. April afleverede den ombrudte og rettede 2. Korrektur til Trykkeriet og derefter mente, at Soraner-Bladets Maj-Nummer var færdig til at gaa i Maskinen, havde Trykkeriet ikke gjort mig opmærksom paa, og jeg selv desværre ikke bemærket, at der ikke var Sats til Bladets 8. Side! Dagen efter forlod jeg Landet for en Uges Tid, og skønt d'Herrer i Bestyrelsen straks den 26. April blev underrettet om Manglen, og det fornødne Stof særdeles let lod sig fremskaffe, kunde ingen overkomme at bevise mig — og Samfundets øvrige Medlemmer — den lille Tjeneste at faa Nummeret gjort færdigt inden 1. Maj, saa at f. Eks. Samfundets Formand kunde læse vor Hilsen til ham før eller dog paa selve hans 80-Aars Fødselsdag. Først ved min Hjemkomst den 3. Maj fik jeg at vide, at man ganske havde ladet det hele ligge; først den 1. om Middagen modtog jeg det, i sin foreliggende Skikkelse, uanvendelige Generalforsamlingsreferat, som skulde udfylde den lille Lakune, og paa Grund af den mellem-liggende Søndag den 5. har jeg derfor først i Dag kunnet sende Bladet til Trykning.

Sat sapienti — og Tak, brave Venner! for den fortræffelige Hjælp i en vanskelig Situation!

6. Maj 1935.

Redaktøren.

SORANER-BLADET

20. AARGANG

Nr. 6

Juni 1935

TAK!

Med faa dages mellemrum har Soransk Samfund hædret mig, som en gammel Soraner aldrig tidligere er hædret.

Ved generalforsamlingen genvalgte man mig trods min alder med alle tilstedeværende stemmer, undtagen en (min egen, blanke).

Faa Dage senere paa min 80-aars fødselsdag og min guldbryllupsdag overrakte bestyrelsen mig, med *Knox* som ordfører, en kostbar og meget smuk gave fra Soransk Samfund og bestyrelsen.

Den dom, som blev afsagt af den berømte dommer John Knox, gik ud paa, at jeg havde klaret mig godt. Formodentlig under hensyn til bevisets stilling slap jeg fra at henrettes, tages i forvaring eller hensættes i ungdomsfængsel. Herover kunde jeg let blive ind-

bildsk, hvis det ikke var saaledes, at det er gaaet ganske af sig selv, fordi alle de mennesker, jeg har arbejdet sammen med indenfor bestyrelsen, har været saa ovenud elskværdige, at der aldrig har været vanskeligheder. Og udenfor bestyrelsen har jeg ogsaa kun mødt venlig forstaaelse i Soransk Samfund.

Jeg bringer bestyrelsen og hele Soransk Samfund min hjerteligste tak for de forløbne 10 aar. Jeg vil gentage, hvad jeg sagde i 1925, at jeg staar til raadighed, saa længe man har brug for mig, og mine kræfter slaar til — men jeg er parat til at vige, saa snart det ønskes. Soransk Samfunds vel fremfor alt!

Kammeratlig hilsen og hjertelig tak til gamle og unge!

Gordon Norrie.

FRA RIDDERAKADEMIETS SIDSTE DAGE

Ved *Torben Glahn*, Aarhus.

De sidste Decennier af det attende Aarhundrede stod som bekendt for Sorø Akademis Vedkommende i Opløsningens Tegn. Høresalene begyndte at staa tomme, ja i 1794 var der kun een Akademist tilbage. Der er derfor intet mærkeligt i, at flere af dem, der var ansat ved Akademiet, efterhaanden søgte bort. Om et enkelt Forsøg paa at forlade den synkende Skude vidner nedenstaaende Skrivelse fra den soranske Professor *I. C. Molbech*.¹⁾ Naar han ikke opnaaede den Stilling, han søgte, er det ikke usandsynligt, at det var fordi han maatte undvære den Mands Støtte, han i Brevet paakalder, nemlig Marskal *Johan Bülow*, thi umiddelbart efter at dette Brev blev skrevet, faldt denne i Unaade hos Kronprinsen og fik sin Afsked.

Skrivelsen lyder:

Deres *Excellence!*

Min Naadige Herre og gunstige Velynder!

Endnu er ikke, saavidt mig er bekjendt, Sorenskriveriet bortgivet, uden det maaskee er skeet i Fredags. Ieg er meget uroelig, inden ieg faaer at vide, om ieg skal blive lykkelig ved denne Lejlighed; Skeer det, ieg inderlig ønsker, har ieg, næst Gud, ingen anden at takke derfor end Deres *Excellence*, som ieg og mine derfor bestandig og uden Skrømt ville velsigne, og Himelen skal vist bønheøre os, saa at De, ædelmodige Herre! som herved har ophjelpet en heel Familie, skal vist blive lykkelig, saa lykkelig, som den sande store ædelmodige Mand fortjener, der ikke blot føler; men medvirker til Medborgeres sande Vel. Naadige Herre! tillad, at ieg endnu engang beeder, indstændig beeder: at De ville bringe den bedste Fyrste, Deres og min tilkommende Regent, til at antage sig mig, saa tvivler ieg intet Øjeblik paa, at see mig lykkelig —

Forunderligt er det, at denne Sag saa længe henstaaer inden den kommer til Forestilling. Den almindeligste Tid, inden hvilken Embederne forestilles Hans Majestæt, er 6 Uger, og med dette har det nu snart henstaaet 3 Maaneder. Den gode Gartner *Gregorius* venter nu at blive lykkelig ved det Gartner *Voss*²⁾ paa *Friderichsborg* er død — Han vil Søge denne Tjeneste og har det bedste Haab ved Deres *Excellences* høje Understøtning at erholde den; Jeg *interesserer* mig meget for denne virkelig fortiente Mand; og at Deres *Excellence* kan erholde den Kundskab om denne Mand, som er fornøden i denne Henseende, giver ieg den underdanige Frihed herved at tilstille min Naadige Herre 7 *Attesta*, og en Fortegnelse paa Hans Plantning i den sidste Have i *Schweitz-*

zerland i *Neuchatel* for en riig *Particulier*, der ejer nogle *Millioner* ved Navn *Dupeyrou*; her har han tient i 10 Aar og af Fortegnelsen er let at erfare denne Haves Vigtighed. — I Morgen giver ieg mig den Frihed at sende Deres *Excellence Gregorii* Ansøgning med Posten, som ieg er forsikkert paa bliver af Deres *Excellence* understøttet med en god *Recommendation*. Jeg anbefaler mig paa det Bedste udi Deres *Excellences* høje Bevaagenhed og er med sand Ærefrygt forblivende

Deres *Excellence* Min naadige Herre og gunstige Velynder Deres Underdanige Tiener

Sorø d: 25 Maii 1793.³⁾

I. C. Molbech.

Den senere Godsejer, *Elias Møller*, (1761—1846), død som Justitsraad og Opretter af Stamhuset Østrupgaard i Lunde Herred paa Fyn, der begyndte sin Løbebane som Tjener for en af de unge Adelsmænd, som Molbech i sine første Sorøaar, altsaa inden han blev Repetent og Professor, var Hovmester for, har i sine Erindringer berørt Opholdet i Sorø.⁴⁾ Som Dreng havde han henvendt sig til Baron Adam Christoffer Holsten til Holstenhus for at blive Skytte paa Godset hos ham, men Baronen havde klogt svaret ham:

»Det nytter Dig ikke at blive Jæger, thi almindeligvis er en gammel Skytte en gammel Tigger. Men derimod maa Du følge med min yngste Søn til Sorø som Tiener, ifald Du synes noget derom.« Og han fortsætter sine Erindringer: »Jeg betænkte mig ikke, takkede den gamle Herre saa godt jeg forstod, løb, det bedste jeg kunde, hjem for at fortælle mine Forældre, hvilken Lykke jeg havde opnaaet, ja min Glæde var sandelig stor. — Efter at jeg var bleven pudset og pudret etc. efter Skik og Brug, fulgte jeg min unge Herre til Sorø i Foraaret 1776 til ligemed hans Hovmester, Molbech, som derefter blev Repetent og siden Professor ved Accademiet. — Vores første Boepæl var hos Justitsraad og Professor Skjøtte;⁵⁾ men da han døde, flyttede Baronen over paa Accademiet. Her opholdt sig Hr. Kammerjunker Mogens Rosenkrantz fra Søebesøgaard,⁶⁾ denne havde en Tjennere ved Navn Kehlet, som var ældre end jeg, og et særdeles ordentligt og retskaffent Menneske. Hans venskabelige og blide Omgang imod mig indtog mig i den Grad, at jeg stedse holdt mig til ham som Ven og Vejleder i alle mødende Begivenheder. — Vi flyttede sammen paa et Kammer, og vare i Alt uadskillige.

I Vores ledige Timer underholdt vi os med at lære det franske Sprog, hvorudi vi bleve underviste af den franske Sprogmeister ved Accademiet,⁷⁾ og ved fælleds Øvelse bragte det saavidt, at vi baade kunde læse og tale det med hverandre. — Jeg vil forbigaae det Øvrige af hvad der i de 2 Aar, Baronen opholdt sig paa Sorø, videre forefaldt — Fra Sorø begav Baronen sig til Universitetet i Kiel«

Man beklager, at den gamle Godsejer ikke har ladet Pennen løbe og fortalt os lidt mere om Livet dengang paa Akademiet.

Molbech blev alle sine Dage i Sorø. Paa det kongelige Bibliotek findes hans Breve til Sønnen den kendte Pro-

¹⁾ Brevet findes i Sorø Akademis Manuskriptsamling.

²⁾ Personalhistorisk Tidsskr. 6. R. 3. S. 202 f.

³⁾ Professor *Andreas Schytte* (1726—1777).

⁴⁾ *Mogens Frederik Rosenkrantz* (1762—1806).

⁵⁾ *Jean Baptiste Bachar* (c. 1701—1790) fra 1773 til 1786 Sprogmeister ved Akademiet.

¹⁾ *I. C. Molbech* (1744—1824) kom 1772 til Sorø som Hovmester. 1778 blev han Repetent og 1787 Professor i Filosofi og Matematik ved Akademiet.

²⁾ Gartner *Carl Albrecht Voss* døde 16.—5.—1793, han var tillige Slotsforvalter. *Nicolai Dietrich Gregorius* var fra 1789 til sin Død 1800 ansat ved Sorø Akademi (se Soraner-Bladet 20. Aarg. S. 29). I Tilknytning til denne Artikel om Gartnerne i Sorø, kan det bemærkes, at Gartner Hector ogsaa var ansat i Sorø inden Ridderakademiet 1747 oprettedes, se f. Eks. Rektor Hoff's Sorana VIII S. 9 under Uddragene af Journal over Closterets Betienteres Lønninger: »Gartner *Friderich Wilhelm Hector* fra 12 Martz 1741 aarlig 100 Kr.«

fessor Christian Molbech lige fra denne som ung Student forlod Sorø omkr. 1800 til den gamle Molbech 1824 lukkede sine Øjne. Brevene er uudgivne, men fortjente at kendes af Soranere, ikke fordi Molbech hører til de kendte, ej heller i nogen Maade betydelige soranske Personligheder, men fordi de, isprængt Bemærkninger om hans smaa og store personlige Bekymringer og Glæder giver et levende Billede af den Tids Sorø, som det nok er værd at stifte Bekendtskab med.

ODE TIL MIN FEMMAD

Aldrig mere jeg den Fryd fornemmer
som i fordums Dage Klokken Fem,
naar jeg spiste mine tykke Klemmer
— ingensinde vil jeg glemme dem.

Skønt jeg dog har smagt Alverdens Retter
rundt i Øst og Vest, i Syd og Nord,
hvor man Mad med fine Navne sætter
for Gourmand'er paa et Middagsbord:

Limfjordsøsters, dryppet med Citroner,
Suppe, krydret paa enhver Facon,
Jordbær, Hindbær, Druer og Meloner,
Kage bagt à la Napoleon.

Rejemad og Strasbourggaaselever,
Trøfler, Hummer, Kaviar og Snaps:
Gin og Vodka, Kümmel og Genever
samt vor egen røde Aalborg — haps!

Jeg tør proponere mig som Spiser
sat i Rang med Romeren Lucul;
Bordets Glæder først og sidst jeg priser
fremfor Elskovsfryd, som ham Catul.

In confesso er af Mad den franske
primus inter pares — men jeg tror,
ingen Mad kan maales med den danske
Femmad, jeg har spist som Dreng i Soer.

V. Sorgenfrey Hansen.

TO SORANSKE DØDSFALD

Den 13. Maj døde Billedhuggeren Ludvig Brandstrup og den 17. s. M. hans Slægtning, Forfatteren Peter Andreas Rosenberg; med faa Dages Mellemrum har Rækken af de ældre Soranere saaledes mistet to af sine mere prominente Personligheder.

Ludvig Brandstrup var født 16. Aug. 1861 i Tranekær paa Langeland, hvor hans Fader, Lauritz Christian Frederik Michael B. var Skolelærer; hans Moder hed Johanne Christine Fenger*). Ægteparrets ældre Son, Christian, den

*) Det var gennem hende, at Ludvig Brandstrup og Peter Andreas Rosenberg var beslægtede. Hun var nemlig en Datter af Proprietær Frederik Fenger (1774—1857), der i sin Tid ejede Holløse Mølle og senere Mægaard paa Fyen, og Birthe Christine Hellesen (1777—1855) fra Snekkersten. Dennes Halvsøster, Inger Louise Hellesen (født 1763) var i sit Ægteskab med Løjtnant og Veimester, senere Oberst Johan Friedrich Rosenberg (1745—1811) Oldemoder til Peter Andreas Rosenberg og hans Brødre.

senere Afdelingsarkitekt under Københavns Kommune og Fader til Skuespilleren Ludvig Brandstrup, er født 1859, kom til Sorø i 1872 og gik ud derfra med IV Klasses Hovedeksamen i 1876; den yngre, Ludvig, født 16. Aug. 1861, kom til Sorø i 1874 og forlod Skolen med Præliminærexamen i 1878. Han kom derefter i Snedkerlære i København (hos Severin & Andreas Jensen), og da han havde Lyst til og røbede Evner for Billedhuggerkunsten, tog den kendte Literat F. L. Liebenberg sig af ham og optog ham i sit Hus som sin Plejesøn. Uden at nævne Brandstrups Navn omtaler Liebenberg ham i sine Erindringer (nedskrevet i Foraaret 1889) i smukke Ord: »jeg har i snart li Aar haft en Plejesøn, en talentfuld Kunstner, brav, arbejdsom og rénlivet, for at bruge et godt gammelt Ord.«*) Det er rimeligvis gennem ham, at Brandstrup kom i Berøring med og blev Elev af Vilh. Bissen; i 1885 kom han ind paa Kunstakademiet og fik Afgang derfra som Modelerer i 1888. Allerede i 1886 begyndte han at udstille, vandt 1889 den Neuhausenske Præmie, fik i 1890 Rejseunderstøttelse af Akademiet; i 1892 1. Gang dets Aarspræmie, og atter i 1893 og 94 Rejsestipendier; i 1894 fik han 1. Medaille ved en international Kunstudstilling i Anvers og i 1899 Thorvaldsens Udstillingsmedaille for den Rytterstatue af Christian IX, der nu staar paa Torvet i Esbjerg. I 1896 blev han Medlem af Kunstakademiets Plenarforsamling; foruden — fra 1908 — at være Medlem af Akademiraadet sad han ved sin Død i Bestyrelsen for Kunstnernes Understøttelseskasse, for Thorvaldsens Museum, for det Anckerske Legat og for Legatet Albertina, ligesom han var Formand for Kunstnersamfundets Billedhuggersektion. Af hans mest kendte større Arbejder skal foruden den nævnte Rytterstatue kun nævnes en tilsvarende i Slagelse, Monumentet for Nathalie Zahle i Ørstedsparken og for Ole Rømer udenfor Polyteknisk Læreanstalt. Indenfor Portrætkunsten betegnes han som en af sin Generations betydeligste Kunstnere, »stærkt benyttet ved offentlige Bestillinger samt af Brygger Carl Jacobsen.« Han blev under lange Ophold i Italien og Paris »paavirket baade af den florentinske Renæssanceskulptur og af nyere fransk Skulptur« og søgte, ligesom Vilh. Bissen, »at forene den klassiske Tradition med et mere indgaaende Naturstudium ... han gengiver i sine Portrætter Personligheden med en sikker og klog Karakteriseringsevne« (Merete Bodelsen i Dansk Biografisk Leksikon III, 1934).

Billedhugger Brandstrup, som i 1894 ægtede en Datter af Tobaksfabrikant Hirschsprung, Bertha Nancy H., der døde i 1918, efterlader sig ved sin Død Enke af 2. Ægteskab, tidligere Oversygeplejerske, Fru Johanne Brandstrup, født Hais Madsen, og flere Børn.

Ludvig Brandstrup blev i 1900 Ridder af Dannebrog, fik i 1919 Sølvkorset og i 1930 Kommandørkorset af 2. Grad.

Peter Andreas Plum Rosenberg kom i Septbr. 1869 til Sorø Skole og udgik derfra med Studentereksamen i 1875; hans to yngre Brødre, Komponisten Vilhelm, Student 1881, og den allerede i 1889 afdøde Carl Frederik, Student 1883, kom til Sorø henholdsvis i 1873 og 1877. De var Sønner af Litteraturhistorikeren, Dr. phil. Carl F. V. M. Rosenberg (1829—1885) og dennes første Hustru Ane Louise Plum, der døde i 1874, og hørte gennem hende til den meget særprægede Raceslægt Heger, hvilket ikke har været uden Betydning for de Rosenbergske Børn, der ogsaa fra deres Fader, som tilhørte en Slægt af Arkitekter og Ingeniør-

*) F. A. Liebenberg: Nogle Optegnelser om mit Levned. Kbhvn. 1894, S. 138. De er udgivne efter Liebenbergs Død, d. 23. Jan. 1894, af hans Ven Otto Borchsenius.

officerer, havde arvet fremtrædende Aandsegenskaber. I November f. A. udsendte P. A. Rosenberg 1. Del af et Memoireværk, der anmeldtes her i Bladet i XIX. Aarg. No. 11, og med hvis Fortsættelse man vel desværre nu ikke kan regne — til denne Selvskildring af hans Udvikling, til han i 1889 paabegyndte en 20-aarig Sceneinstruktørvirksomhed ved Dagmar-teatret, skal her henvises. I April 1909 overtog han Embedet som Censor ved Privat-

knytning til Skolen og dens Søner ved at møde, naar Soransk Samfund bad ham komme. Han har baade holdt Rustaler og været Taler ved Torsdags-Aftnerne; en Aarrække, da hans Indtægter flød rigeligt, betalte han efter eget Ønske et endog meget stort Aarskontingent til Samfundet — bl. a. for at saamange som muligt af de ganske unge det første Aar kunde være kontingentfri. Der saas ogsaa adskillige Soranere i Følget ved hans Jordefærd,

Billedhuggeren Ludvig Brandstrup.

Forfatteren P. A. Rosenberg.

teatre, Varieteer m. v., et ikke helt let Hverv, der krævede baade Tid, Kræfter og megen Takt, men som han fuldtud tilfredsstillende bestred, til han havde naaet 70-Aars Aldersgrænsen og med megen Anerkendelse fra alle Sider trak sig tilbage efter i Juli 1928 at være hædret med Dannebrogordenens Ridderkors. Samtidig og efter denne Tid udfoldede han en flittig Virksomhed som Skuespilleforfatter, Oversætter, Oplæser og Foredragsholder — rejste ustandselig om i Landet i de to sidste Egenskaber og var efterhaanden overalt lige saa kendt som afholdt, hvorom Dagbladenes Nekrologer nu ved hans Død noksom bar Vidnesbyrd.

Var han end i sit Forfatterskab en Epigon og naaede han aldrig frem i allerførste Række af sin Samtids Aandspersonligheder, saa var P. A. Rosenberg dog gennem sit Forfatterskab og sin Udgivervirksomhed, bl. a. af populære Encyklopædier, en af dem, ved hvis Aandsvirksomhed der er samlet og bragt aandelig Næring til utallige unge og ældre, navnlig indenfor danske Højskolekredse; med Føje paraderede derfor Københavns Højskoleforenings Fane ved hans Kiste, der blev baaret til hans Grav paa Garnisons Kirkegaard af unge Højskolemænd. Han blev aldrig noget Partis Mand og dannede heller ikke selv nogen Skole, men som den livfulde og aandsfyldte, ejendommelige Personlighed han alle Dage var, efterlader han sig en tom Plads og vil blive husket i Taknemmelighed af mangfoldige Mennesker.

Han var en trofast Søn af Sorø og viste gerne sin Til-

men mærkelig nok laa ingen Krans fra Samfundet paa hans Kiste.

P. A. Rosenberg, der i 1885 havde ægtet Malerinden Catharina Wegmann (død 1899), fra hvem han blev skill i 1891, blev i 1895 gift med Skuespillerinden Elisabeth Hornemann, der var hans Livs store Kærlighed og hvis Død i 1930 var ham et uerstatteligt Tab; to Aar før havde han udgivet en Digtsamling med hendes Navn som Titel; det var Vers, skrevne til hende gennem 40 Aar. Han efterlod sig nu ved sin Død to Døtre, Ellen og Inga, hvoraf den sidstnævnte er gift; to unge Søner, Walt og Iver, som havde arvet en ikke ringe Del af deres Forældres kunstneriske Evner, var tidlig gaaet bort.

hgo.

DA FORMANDEN FEJREDES —

Mandag den 6. Maj 1935 paa Samfundets Formands, Stabslæge, Dr. med. *Gordon Norrie's* 80-aarige Fødselsdag — og samtidig hans Guldbryllupsdag — overrakte Samfundets Bestyrelse paa Samfundets og egne Vegne Fødselaren og Guldbryllupsparret et Sølvfad med et indgraveret Billede af Sorø Akademi og Indskriften:

1855 — 6. Maj — 1935

Fra Soransk Samfund og Bestyrelsen

Dommer *John Knox* udtalte som Deputationens Ordfører følgende:

»Kære Norrie, kære Fru Norrie!

Skønt de ydre Kendsgerninger bestemt taler derimod, og skønt vi aldrig har set din Daabsattest, kære Gordon, har vi dog vedtaget at tro dig paa dit Ord, naar du hævder, at du i Dag runder den fjerde Snes, og naar der til denne i sig selv store Mærkedag i dit Liv knytter sig den endnu større Højtidsdag, at du i Dag i halvtreds Aar har levet i lykkeligt Ægteskab med din kære Hustru, kan det næppe forbavse dig, at vi, dine seks Kolleger i Bestyrelsen for vort hæderkronede, gamle Skolesamfund, der dog ikke naar dig i Alder, har følt Trang til dels paa Soransk Samfunds Vegne og dels paa egne Vegne at bringe baade dig og din Hustru vor hjerteligste og varmeste Lykønskning. Igennem de 10 Aar, du som Formand med stor Dygtighed og med aldrig svigtende Takt har ledet Samfundet, har du med ukueligt Humør paa taget dig al det Slid og døjet alle de Skrub, som en saadan Stilling nødvendigvis medfører, men du har ogsaa haft den store Glæde at mærke, hvorledes alle Kammeraterne, unge som gamle, føler sig nær knyttet til dig i Taknemlighed og i Højagtelse. Jeg tør godt sige, at du er bleven en elsket Formand, og for disse Følelser, som vi alle nærer for dig, har Samfundet og vi, dine Bestyrelseskolleger, gerne villet give Udtryk ved denne beskedne Gave, som vi beder dig og din Hustru modtage og bevare som et Minde om Samfundets og Bestyrelsens Deltagelse i Eders store Højtidsdag. Et gammelt Ord siger, at Tale er Sølv men Tavshed er Guld; til Guldets talende Tavshed har Samfundet ikke formaet at hæve sig, men vi haaber, at Sølvets Tale vil lyde for dig og glæde dig og din Hustru. I Fadets Bund vil du se et kendt Billede af vor kære, vor uforglemmelige gamle Skole, som sikkert til dig vil tale med Mindernes Styrke om dine Drengaar i Sorø, om alt hvad du skylder Sorø Akademi og tillige om den fortjenstfulde og udmærkede Gerning, du har øvet gennem dit Formandskab i et Decennium. Vort Samfund er jo saa heterogent som vel tænkeligt, det tæller alle Aldre fra 16—17 Aar til 90 eller højere, men eet knytter os uløseligt sammen: Kærligheden til Sorø baade til Akademiet og Stedet, Mindernes og Kammeratskabets ubrydelige Styrke, og paa den har du bygget i al din Sorø Færd.

Dem, kære Fru Norrie, takker Bestyrelsens Medlemmer for Husly og Gæstfrihed i dette hyggelige, smukke og kultiverede gamle Hjem. I Reglen er Bestyrelsesmøder ikke overvældende grinagtige, gaar det højt, stikkes der en Cigar ud, men her har der altid været Festivitas og stor Hygge ved Møderne, hvor vi foruden de uundværlige Cigarer har nydt Husfruens dejlige, stærke Kaffe med fortræffeligt Bagværk og i den senere Tid Rogert Møllers over hele Vesterbro berømte Kager, som Møller er ene om ikke at sætte Pris paa. Han har bemyndiget mig til at love, at

Kagerne ogsaa i Fremtiden skal blive prompte leverede, og jeg tror, de vil tage sig straalende ud paa Gavefadet.

Tak for Aarene, der svandt, kære Norrie, og særlig Tak fordi du ogsaa paa sidste Generalforsamling modtog det Genvalg, som blev dydet dig med alle tilstedeværendes Stemmer. Jeg tror, at du fremdeles med Glæde vil fylde dit besværlige Formandshverv; jeg ved, at vi seks, som efter Evne hjælper dig, ikke kunde faa nogen kærere og elskværdigere Leder og Fører, og jeg ved ogsaa med Sikkerhed, at Soransk Samfunds Trivsel og Vel ikke kan være i bedre Hænder end i dine. Gid du og din Hustru maa fejre en lys og lykkelig Højtidsdag med Eders kære Børn og Børnehørn og Slægt, og gid Fremtiden maa bringe Sol og bliden Bør for Eder Alle.«

Stabslæge, Dr. med. Gordon Norrie og Fru Charlotte Norrie, født Harbou, i deres Hjem i St. Kongensgade.

Formanden takkede synlig bevæget for den smukke Gave og for Henvendelsen. Hans Hverv som Samfundets Formand havde altid været ham særlig kært, og Samarbejdet indenfor Bestyrelsen havde altid været udmærket og præget af det bedste Kammeratskab og den sande Soraneraand, der ikke mindst havde givet sig Udslag i stor Kærlighed til vor gamle Skole, Solidaritetsfølelse, Interesse og Hjælpssomhed overfor vore mange Soraner-Kammerater.

OM CARSTEN HAUCH

Kjeld Galster: Carsten Hauchs Manddom og Alderdøm. (1827—1872). Kolding 1935.

Med det nu foreliggende andet Bind har Dr. Galster afsluttet sin store Monografi over Hauch, og enhver der er saa gammeldags, at han interesserer sig for Aandsliv før 1914, kan af den som af dens Forgænger fra 1930 hente Kundskab og Belæring om en ejendommelig Skikkelse i vor litterære Guldalder.

Med sin fortrinlige Evne til at opgrave og udnytte Breve og andet arkivalisk Stof opbygger Dr. Galster i denne Bog en Skildring af Hauch efter 1827.

Den første Halvdel gør Rede for Hauch i Sorø (1827—46); Opholdet her var alt i alt lykkeligt; Digteren skabte da nogle af sine betydeligste Værker, og han fandt i P. Hjort, Chr. Lütken og Ingemann Kolleger, der tillige blev hans Venner og paa forskellig Vis fik Betydning for ham som Menneske og Digter. Denne Del forekommer mig at være Værkets bedste; ikke alene faar vi udførlig Besked om Hauchs ydre Liv; ogsaa hans Indre bliver levende for os; vi ser baade den kejtede Polemiker og den rene dybe Aand; særlig fin er Analysen af Digtet »Bekendelse«. Der er ogsaa gjort meget ud af den æstetiske Undersøgelse af denne Periodes Værker, navnlig »En polsk Familie« og »Slottet ved Rhinen«. I sidstnævnte Bog findes den berøgtede Fremstilling af Digteren Eginhard, der sædvanlig siges at være tegnet over H. C. Andersen. Om dette kan der næppe være Tvivl, ej heller om, at det er et ualmindelig usympatisk Billede af Eventyrenes berømte Forfatter, men til Hauchs Forsvar tjener, at H. C. Andersen i sin hele Væremåde har haft meget, der fristede til satirisk Gengivelse, medens man dog maa erkende, at Harch ved sin Adfærd har røbet en mindre tiltalende Side af sin Kundskab.

Anden Halvdel indeholder foruden Fremstillingen af Hauchs Liv efter 1846 (Kiel—København—Dødsrejsen til Rom) en samlet og afrundet Karakteristik af Digteren og Mennesket; vi ribbes her for visse Illusioner om den ude-

lukkende »ædle« Hauch, men det gør ikke noget, Billedet af Hauch vinder i Fylde og Menneskelighed; kønt og rigtigt fastholder Dr. Galster, at Hauch var en »homo duplex«: ensom og ofte kommende til kort i det virkelige Liv, men kæmpende for alt skønt og ædelt i Ideernes Rige (S. 233); allerede i første Bog af Værket ansloges dette Tema, og det viser, at Dr. Galster har skrevet sin Bog ud fra en Helhedsopfattelse af Hauch.

I dette Afsnit er der Grund til at fremhæve den udførlige Fremstilling af Forholdet til P. Hjort; det viser en mærkelig Kurve: Først stærkt Venskab; fra 1843 Brud; 17 Aar senere Tilnærmelse, indtil P. Hjort 1867 ved Udgivelsen af sin taktløse (men righoldige og betydningsfulde) Brevsamling tilløjer sin gamle Ven et næsten bedøvende Slag ved Optagelsen af Hauchs Udtalelser om sin Hustru, — hvad der førte til, at Venskabet, selv om Hauch tilgav, i Virkeligheden brast. Ogsaa Gennemgangen af Renna Hauchs ejendommelige Væsen og Karakter er interessant.

Derimod behandles Værkerne i denne Del efter min Opfattelse noget summarisk; men indrømmes maa det, at Hauchs Alderdomsværker ikke er Mesterværker, der frister til nærmere Uddybning. Man kunde dog have ønsket en samlet Fremstilling af Hauchs betydelige Lyrik, dens Kilder, Former og væsentlige Træk, men Dr. Galster har først og fremmest villet give en Monografi og Biografi, og ud fra dette Synspunkt er Opgaven løst, saa enhver litterært interesseret og ikke mindst enhver Soraner maa være taknemmelig for dette Arbejde og ønske dets Forfatter til Lykke med dets Fuldstændelse.

Poul Schjærff.

SORANSK SAMFUNDS 66. ORDINÆRE GENERALFORSAMLING

Generalforsamlingen fandt som indvarslet Sted den 27. April Kl. 8 paa Hotel »Phønix«.

Efter at Formanden, Dr. med. *Gordon Norrie* havde budt velkommen, valgtes Overretssagfører, Baron *v. Eggert* til Dirigent. Han gav straks Ordet til Formanden, som aflagde Beretning om Foreningens Virksomhed i 1934. Han mindedes først de 15 Soranere, som i Aarets Løb var afgaaet ved Døden, samt Lektor *Alfred Glahn*, en af Skolens betydeligste Lærere, der afgik ved Døden den 4. Juni. Medlemmerne sluttede sig til Formandens Mindetale ved at rejse sig.

Formanden gav derefter en Oversigt over de afholdte Sammenkomster og Fester:

8. Februar fortalte cand. mag. *Hans Ellekilde* om »Folkesagn fra Sorø og Omegn«.

8. Marts fortalte Kontorchef *H. G. Orlík* om »Vorres egne Vinneverrer« eller Sorø Skoles Matrikel 1822—1832.

25. April havde vi sammen med Generalforsamling en Lille-Bededagsaftenfest paa Hotel Phønix.

13. Maj holdt Soransk Samfund sammen med Holberg-samfundet og Sorø Akademi Holbergfest paa Tersløsegaard med efterfølgende Middag i Skolens Festsal.

Rusgildet holdtes den 20. Oktober, og 8. November talte Formanden om »Professorstudier og Eksamenlæsning«.

I December kom Festerne i Anledning af Holbergs 250-Aars Fødselsdag.

1. December var Soransk Samfunds Medlemmer efter forudgaaende Aftale med vor Bestyrelse Deltagere i Holbergsamfundets og Studenterforeningens Holbergfest paa Raadhuset; der var reserveret os udmærket Plads, og det samme var Tilfældet ved den efterfølgende Fest i Studenterforeningen.

Den 3. December — selve Fødselsdagen — bragte Besty-

relsen tidlig om Morgenen en Krans til Holberg Statuen foran Det kgl. Teater. En Deputation af Bestyrelsen kørte derefter ned til Sorø, hvor der i Kirken var en kort Minddehøjtidelighed; Samfundet lagde her en Krans paa Holbergs Sarkofag.

Om Eftermiddagen var der Holbergfest paa Universitetet, som havde stillet en Række af de bedste Pladser til Raadighed for Samfundets Medlemmer; Professor *Norvin* var Hovedtaleren. Formanden beklagede, at der ikke var mødt saa mange Soranere, at de kunde fylde de Samfundet reserverede Pladser, medens Hundrede af Akademikere maatte staa udenfor.

Ved Festforestillingen om Aftenen i Det kgl. Teater var dets Samfundets Bestyrelse indbudt, dels havde Teaterchefen stillet 50 Pladser, væsentlig paa Balkonen, til Raadighed for Samfundets Medlemmer til ordinær Pris — hele Teatret var jo forlængst udsolgt til dobbelt Pris; det var en Hensynsfuldhed fra Teaterchefen, som Bestyrelsen meget paaskønnede.

5. December havde Samfundet saa selv sin egen vellykkede Holbergfest paa Hotel d'Angleterre, hvor Kontorchef *Orlík* talte om Holberg intime og hans Tilknytning til Sorø Akademi. Fællesspisningen foregik i Louis-Seize-Salen, der var smukt dekoreret med Phønix-Fuglen, mens en bekranset Holberg-Buste, venligst udlånt af Teaterdirektør *Andreas Møller*, stod mellem levende Planter, der var stillet til Raadighed af Det kgl. Haveselskab. Ved det efterfølgende animerede Panchesold var Undervisningsminister *Borgbjerg* magister bibendi.

Formanden gjorde derefter Rede for Bestyrelsens øvrige Arbejde med Samfundets Sager.

Medlemskartotekerne var bragt i Orden.

Vort Arkiv, der havde ført en omflakkende Tilværelse,

var nu blevet ordnet af Sekretæren, stud. polyt. *Lauge Lauridsen* og anbragt i de nye Lokaler, som velvilligst var stillet til Raadighed af Bagermester *Rogert Møller*. Arkivet er ret omfattende og indeholder saaledes bl. a. 6300 Eksemplarer af Soraner-Bladet, 1150 Eksemplarer af Soransk Tidsskrift og ca. 1000 Eksemplarer af Sorø Akademis Aarskrifter.

Soraner-Bladets Status var jo efterhaanden ikke saa god, og den økonomiske Situation alt andet end hyggelig, men efter at Rogert Møller var valgt ind i Bestyrelsen paa den sidste Generalforsamling, overtog han straks Ledelsen af Bladets Forretninger. Vi er overbevidst om, at det ikke skal vare saa længe, inden Bladet igen sidder godt i det. Det har været nødvendigt at skaffe Driftskapital, og vi har da af Overskudet af Sorø-Bogen stillet 2000 Kroner til Raadighed som Laan for Bladet.

Til Sorø-Værket indsamledes der i sin Tid blandt gamle Soranere 8250 Kr.; paa Finansloven bevilgedes af Sorø Akademis Midler ialt 15200 Kr., og Carlsbergfondet ydede ialt 11000 Kr. i Tilskud. Dette var tilsammen 34450 Kroner, men Fremstillingen af Bogen kom alt i alt med Forfatterhonorar og Redaktionshonorar op paa 55275 Kroner; heldigvis blev Forskellen mere end udlignet ved Bogens Salg. Man begyndte ogsaa straks at indsamle Materiale til en Matrikel fra den ældste Tid, og dertil er anvendt noget over 2000 Kr., men denne Sag blev atter stillet i Bero. Derimod er Matriklen fra 1822 til 1934 nu næsten klar til Trykning. Endvidere har vi i de sidste to Aar givet et smukt indbundet Eksempel af Bogen som Præmie til en af Lærerraadet udpeget, særlig flink Dimittend. Vi har desuden ladet 20 Eksemplarer indbinde og vil sende de 15 til Rektor med Anmodning om at uddele dem som Præmier i de følgende 15 Aar. Selv beholder vi 5 Eksemplarer, som kan benyttes til Gaver til saadanne, som Soransk Samfund ønsker særligt at hædre eller takke. Herefter var der — da Salget af Bogen i det væsentlige var afsluttet — tilbage ca. 6500 Kroner, som skal anvendes til historiske Arbejder om Sorø, og da Soraner-Bladet indeholder saa meget historisk Stof, har vi ikke taget i Betænkning at stille de førnævnte 2000 Kroner til Raadighed for Bladet som Driftslaan. Resten af Pengene skal anvendes til Støtte af Arbejder, som vedrører Sorø's Historie, herunder Udgivelsen af den nævnte Matrikel ligesom der er Tale om at tilvejebringe en Fremstilling af Sorø-Egnens geologiske Forhold.

Efter at Læge A. G. *Lauridsen* havde takket for Beretningen og navnlig over at Regnskabet paa Bogen stillede sig saa udmærket, som det gjorde, godkendtes Beretningen enstemmig.

Kassereren, Kontorchef *Louw*, indledede derefter Fremlæggelsen af de mange Regnskaber ved Gennemgang af Samfundets Hovedregnskab for 1934. Der var indgaaet omtrent 1000 Kroner mere i Medlemsbidrag end ifjor, men Kassereren udtalte, at der havde været et ret brydsoomt Arbejde med at opkræve disse Medlemsbidrag, og der var endnu ikke mindre end 638 Kroner i Restance. Vanskelighederne skyldtes dels, at Medlemmerne var flyttede uden at meddele ny Adresse, dels at Vedtægternes § 4 indeholdt en Bestemmelse, hvorefter et Medlem, selv om hans Kontingent ikke blev betalt, ikke blev slettet før efter 2 Aars Forløb. Denne Bestemmelse virkede meget uheldigt som en Medlemstømmer, idet Bladet stadig blev sendt til de paagældende Restanter, selv om de ikke fandt sig foranlediget til at betale Kontingentrestancerne, og naar man saa efter to Aars Forløb kom med en Opkrævning paa 3×10 Kroner = 30 Kroner, var der mange, der fandt,

at dette var en uovervindelig Hurdle og derefter trak sig helt tilbage fra Foreningen. Bestyrelsen havde først tænkt paa en Lovændring, men mente dog, at man burde afseke Generalforsamlingen dens Mening, navnlig om man kunde undlade at sende Bladet til dem, der ikke betalte deres Kontingent eller ikke henvendte sig til Bestyrelsen om Eftergivelse eller Henstand — hvortil den naturligvis i saa Tilfælde havde stillet sig meget forstaaende.

Med Hensyn til Bevarelsen af Herman Bang's Grav gav Kontorchef *Louw* en Fremstilling af de Forhandlinger, der havde været ført herom og meddelte, at Sagen efter mundtlig Fremstilling og senere i Henhold til skriftlig Henvendelse nu hvilede paa Borgmester *Kaper*, som havde lovet at sammenkalde de interesserede Parter, hvortil Soransk Samfund hørte, til Samraad om Løsning af denne Sag; hertil ventede man ogsaa, at Bang's Arvinger vilde bidrage, da der nu ved Salget af forskellige Filmatiseringsrettigheder var tilgaaet dem (Barbermester *Larsen* og hans afdøde Broders Bo) ret betydelige Beløb.

Overretssagfører *Chr. Olsen* udtalte, at den ovennævnte Bestemmelse i Lovens § 4 maaske nok var uheldig og tilføjede, at man vist hellere burde søge den rettet ved Fremsættelse af Forslag derom paa to paa hinanden følgende overordentlige Generalforsamlinger, som man jo kunde holde i Forbindelse med en almindelig Soraneraften, den ene f. Eks. Kl. 8 og den anden Kl. 9. Man kunde saa indkalde til dem begge samtidig.

Stationsforstander *A. Bang*, Hillerød, mente ogsaa, at der burde Lovændring til, og Kontorchef *A. M. Thorkilsen* gav paa Opfordring Oplysning om de 200 gamle, raske Soraners Fond, som bl. a. ifjor havde uddelt 900 Kroner, fordelt paa 4 Portioner.

Efter at Regnskabet derefter enstemmig var godkendt, fremlagde Kontorchef *Louw* Foreningens Budget for 1935. I Forbindelse med den overførte Beholdning ventedes der en Indtægt i det kommende Aar paa ca. 5600 Kroner. Dette vakte Opmærksomhed, og Forventningen steg ganske betydeligt, da Kassereren som første Udgiftspost paa Budgettet meddelte, at han havde ansaaet Udgiften ved den nærværende Generalforsamling til 300 Kroner!

Kontorchef *Louw* gav derefter nærmere Meddelelse om den i Juni forestaaende Udflugt til Herlufsholm og Næstved Udstillingen, der omtales andetsteds i Bladet. Samfundets Udgifter hertil ventes at ville blive noget lignende som ved en Sorø Tur.

Den samlede budgetterede Udgift var opgjort til ca. 4900 Kroner.

Budgettet godkendtes med Akklamation.

Prokurist *Svend Clausen* forelagde derefter Understøttelsesfondens og de gamle Soraneres Jubilæumsfondens Regnskaber og redegjorde for det betydelige Arbejde, der havde været forbundet med at etablere en virkelig Bogføring af Understøttelsesfondens Udlaan samt Konstateringen af navnlig de gamle Laantageres Adresser og deres Tilbagebetalingsevne og -Vilje. Det havde, som Kassereren havde bemærket, ofte været en lidt syrlig Virksomhed, men i det store Hele haabede han snart at faa Overblik over hele Understøttelsesfondens Status, idet han dog maatte forberede Medlemmerne paa, at Posten Debitorer som er opført i Regnskabet med 27069 Kr. sikkert maa nedskrives en Del. Fondens Obligationsbeholdninger er nu henlagt i aabent Depot, det drejer sig om Kreditforenings- og Statsobligationer, der alle er noteret paa Navn.

Fondens Regnskaber godkendtes enstemmig.

Endelig forelagde Bagermester *Rogert Møller* de 2 Sæt Regnskaber for Soranerbladet, som godkendtes. Baade han

og Clausen blev af Generalforsamlingen hyldet for deres Virksomhed ved Haandklap.

Derefter foretoges der Valg til Bestyrelsen.

De afgaaende Bestyrelsesmedlemmer var *Norrie, Ammitzbøll og Lauridsen*.

Af Forsamlingen foresloges først Genvalg, men Kontorchef *Wagner* stillede derefter Forslag om, at man i Stedet for Ammitzbøll valgte *Eggers*, et af Samfundets mest trofaste Medlemmer, som iøvrigt tidligere havde siddet i Bestyrelsen. Grosserer *Winther* foreslog at vælge Læge *Gudmund Magnussen*, der var vendt tilbage til København. Ved en derpaa skriftlig Afstemning genvalgtes *Norrie* med 34 Stemmer og *Lauridsen* med 32 Stemmer, medens *Magnussen* nyvalgtes med 18 Stemmer.

Som Revisorer genvalgtes med Akklamation Toldhovedkasserer *V. Bay* og Ekspeditionssekretær *H. Møllerup* og som Revisorsuppleanter Bankassistent *K. Wagner* og *A. Hagemann*.

Under Eventuelt efterlyste Kontorchef *Wagner* soranske Biografier navnlig om Realisterne, der burde føres ajour, — Realisterne spiller jo efterhaanden en meget større og betydeligere Rolle i Samfundet og gør meget ofte en betydeligt Indsats dér.

Efter Generalforsamlingen inviterede Foreningen paa Smørrebrød med videre — det blev en animeret Afslutning.

STORTUREN TIL HERLUFSHOLM OG LANDSUDSTILLINGEN I NÆSTVED DEN 23. JUNI 1935

Programmet for Turen er nu endelig fastlagt. Vi samles alle paa Hovedbanegaarden i Forhallen senest Kl. 9 og begiver os derpaa ned til Særtoget, som afgaar straks efter, Kl. 9,15. Umiddelbart efter Ankomsten til Næstved Kl. 10,41 drager vi med Musik i Spidsen gennem Byen ud til den nye *Albert Leths Stiftelse**) for at give denne en festlig Indvielse. Turen fortsættes derefter til Herlufsholm.

Forstanderen for Herlufsholm, Lehnbaron *H. Rosenkrantz* har indbudt Deltagerne i Turen til Frokost paa Festsalen Kl. 12, og umiddelbart derefter vandrer vi, som de plejer paa Herlufsholm paa Trolledagen, i Procession fra Klostergaarden ind i Kirken og derefter forbi Stifternes Sarkofag. De følgende Timer er tænkt anvendt til en Forevisning af Herlovianernes Yndlingssteder og Beundring af de mange Forbedringer, der er sket paa Herlufsholm i de senere Aar — alt under kammeratlig Vejledning fra Herlovianernes Side.

Kl. 16,45 blæser Musikken paa »Grønneplads« til Opbrud, og vi vandrer derefter ad den skønne Gangsti langs Susaaen ind til Næstveds »800 Aars Jubilæums-Udstilling«, hvor vi bliver modtaget af Udstillingskomitéen og vist rundt under kyndigt Førerskab.

Kl. 19 indtages Middagen i Udstillingens store Re-

*) »Albert Leths Stiftelse« er en ny opført Fribolig for ældre Arbejderfamilier under Herlufsholm Sogn, fortrinsvis fra selve Stiftelsen. Den er opført for Legatmidler, som den for 50 Aar siden afdøde, mangeaarige Overlærer *Leth* ved Herlufsholms Skole havde bestemt til dette Formaal. Den 23. Juni skal der indvies en i Stiftelsen anbragt Mindetavle.

staurant, og ved denne Lejlighed opfordres Soranerne til saa vidt muligt at tage en Herlovianer til Bords. Herlovianersamfundet og Soransk Samfund er her Værter og agter som Gæster at indbyde Forstanderen fra Herlufsholm, Lensbaron *Rosenkrantz*, Rektorerne *O. Friis-Hansen* og *H. Raaschou-Nielsen* samt Lærere paa Herlufsholm og Autoriteterne i Næstved, der har med Udstillingen at gøre. Til denne Fest vilde vi gerne mobilisere Samfundets Visedigtere — paa samme Maade som Herlovianersamfundet har mobiliseret sine. Manuskript til Sange bedes snarest indsendt til Soransk Samfunds Sekretær, Læge *Gudmund Magnussen*, Raadmandsgade 48, 2., Kbhvn. N.

Efter Middagen og Kaffen paa Udstillings-Restaurantens Veranda med dens pragtfulde Udsigt over Udstillingen er der endnu Tid til at besøge Udstillingens Forlystelsesafdeling, inden Særtoget Kl. 22,50 beforder os tilbage til København mellem de flammende Sct. Hans Baal. Ankomst til København Kl. 0,28.

Det er første Gang i de to Samfunds Historie, at en saadan Fællestur for Soranere og Herlovianere arrangeres, og det bør blive en Tur, som vi alle husker.

Prisen for at deltage i Turen, som jo langt fra dækker Omkostningerne, er sat til 10 Kr. for de otte yngste Aargange og 15 Kr. for de andre. Dette gælder for alle Medlemmer, der bor i Storkøbenhavn og Nord for Byen, selv om de beforder sig selv til Næstved. Dette er nødvendigt, fordi vi jo maa garantere Statsbanerne en vis Togbenyttelse. Men iøvrigt vil vi ogsaa af den Grund indtrængende opfordre alle til at tage i samlet Flok derned med Ekstratoget, da vi jo gerne skulde brugne Nedturen til at stifte nærmere Bekendtskab med Herlovianerne.

Af de Medlemmer, der bor Syd (eller Vest) for København, og for hvem det er hurtigere at slutte sig til os andre i Næstved paa Banegaarden Kl. 10,41, betaler de yngre 7 Kr. og de ældre 12 Kr.

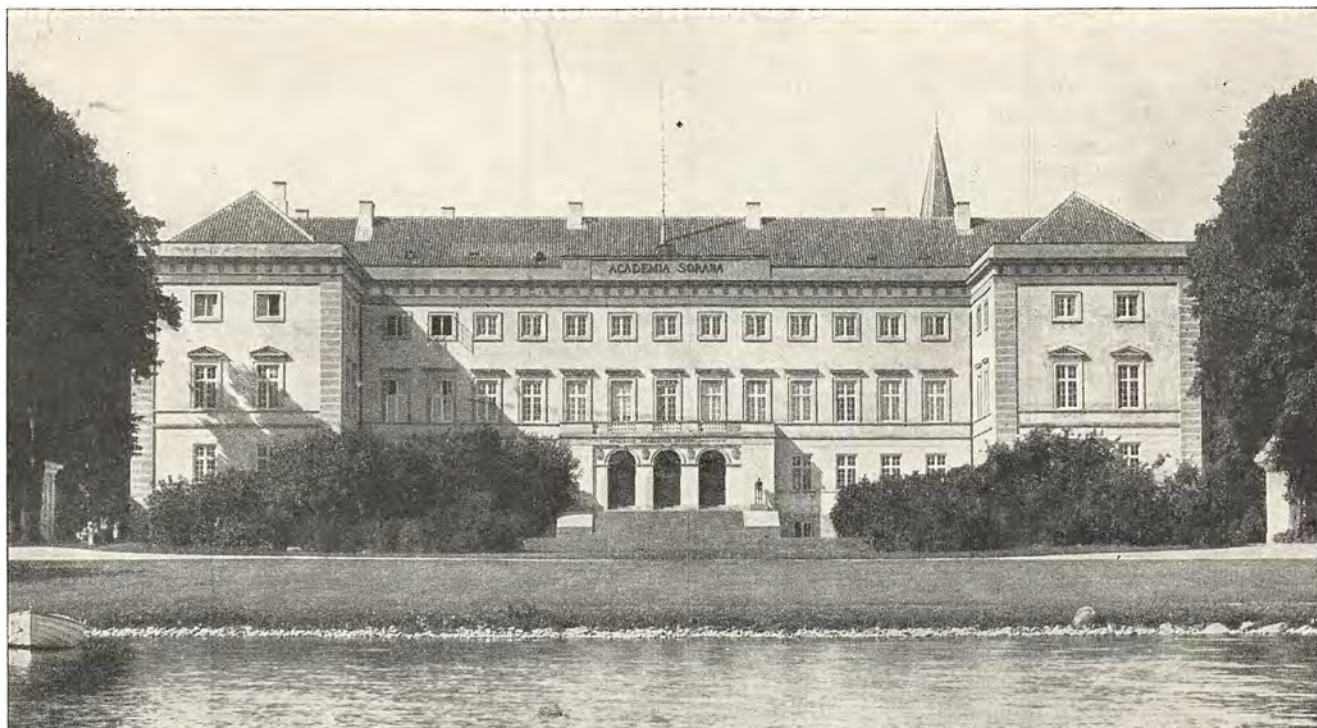
Men for alle Soranere gælder det, at de maa tegne sig hos Soransk Samfunds Kasserer, Holbergsgade 4, 1. Sal (Telf. Centr. 6318) — hvor ogsaa Betalingen erlægges — senest den 16. Juni, da baade Statsbanerne, Herlufsholm og Udstillingens Præsidium maa have Besked i Tide, ligesom Adgangen til at tegne sig er begrænset. Hos Kassereren udleveres ogsaa Kuponbillet og øvrige Legitimationskort. Endelig henstilles, at alle bærer Samfundets Emblem.

Altsaa: paa fornøjeligt Gensyn paa Hovedbanegaarden Søndag den 23. Juni Kl. 9!

GAMLE SORANERE

Efter at Underdirektør *Louis E. Grandjean* (14) har ønsket at fratræde som Soransk Samfunds ene Repræsentant i Bestyrelsen for Den Holbergske Stiftelses Terløsegaard, har Samfundets Bestyrelse til dette Hverv udepeget Højesteretssagfører *Carl Ballhausen* (11), der har erklæret sig villig til at træde ind i Bestyrelsen. Højesteretssagføreren vil overtage Hvervet som Stiftelsens Kasserer.

Ved kgl. Resolution af 11. Maj er Sognepræst ved Frederikskirken i København, Provst *Christian Palm Winther*, R. af Dbg. og Dbmd., afskediget paa Grund af Alder i Naade og med Pension fra den 31. Juli 1935 at regne.

SORØNER-BLÅDET

20. AARGANG

Nr. 7

Juli 1935

PHØNIX SYMBOLET

Et bidrag af *Louis E. Grandjean*.

I.

I epistel 247 tager *Ludvig Holberg* sig på at give en nøjagtig beskrivelse af den fugl Phønix »hvoraf vore Oratores og Prædikantere tage de herligste Lignelser, for at vise Opstandelsen og andre vigtige Religions Article«. Selvom det symbolske — hvad senere skal påvises — i og for sig nok interesserede Holberg, så har det åbenbart ikke interesseret ham, når det viste hen til det religiøse, eller også har det været ham for besværligt: »Paa et saadant kritisk Værk behøver man at spænde alle Hjærnens Sener. Det koster mig og stor Umage.« Holberg sparede sig derfor umagen og tog sig i stedet for at fremkalde latteren — det vidste han, at han kunde. Hans spasmeri over fuglen er også fornøjelig nok, som når han om det land, hvori den bygger sin rede, ikke drister sig til at decidere, såsom Arabien og Kina begge vil tilegne sig æren. »Jeg agter ikke at lægge mig ud med saa mægtige Nationer, thi man kan derforuden have Fjender nok.« I epistel 248 opgiver han helt sit forsæt: »Du siger, at det er en Daarlighed at bryde sit Hoved med Beskrivelser og Afridsninger af Ting, førend man ved, om de virklichen existerer. Jeg bekjender, kære Broder, at jeg saadant burde have gjort, og derfor vil holde inde med Skriftet. Det kommer mig nu ogsaa efter nøjere Betragtning for, at den gode Fugl Phønix bør regnes *inter entia imaginaria* og at den aldrig haver existeret uden i visse Skribenteres og Poeters Hjærner.«

Naar Holberg således gjorde sig lystig over Phønixfuglen i en epistel, der kom i trykken i 1750¹⁾ så må det erindres, at dette fantasivæsen var kommet ind i Sorø Akademis segl i 1747²⁾ som symbolet på den genfødelse af stiftelsen, der skyldtes Holberg selv! Sandsynligheden taler vel derfor, at det har stødt Holbergs udprægede realitetssans, når man har symboliseret Akademiets genrejsning ved et fantasivæsen, ellers havde han næppe tre år efter seglets kongelige approbation gjort sig lystig over symbolet deri. Jeg har heller ikke kunnet finde *Vilh. Andersens* kilde til oplysningen i Sorøbogen, II bind, pag. 698: »vort Mærke er Fuglen Phønix, hvis Ikke-Tilværelse Holberg gjorde sig lystig over, indtil han selv erfarede dens Sandhed«, men det er muligt, at den sidste sætning ikke skal læses bogstaveligt. Sorø Akademi var genrejst ved donationen af baroniet Holberg, som i høj grad var af denne verden, og Holberg betakkede sig for et luftigt symbol. Hellere havde Holberg vist set sin gave angivet paa en håndgribelig måde, der ikke kostede nogen umage at forstå. På det punkt vilde han have rene ord for pengene!

II.

Jeg skal imidlertid forsøge igennem det luftige symbol at overbevise Holbergs ånd om, at den ikke har grund til at anse sig bedraget. Ved tidligere lejlighed har jeg beskæftiget mig med fantasifuglen Phønix³⁾, dog uden at komme nærmere ind på sym-

bolets mystiske betydning. Det er imidlertid først igennem denne betydning, at symbolet får perspektiv. Det kan vel også have sin interesse at gøre dette forsøg, siden ogsaa de soranske aflæggere »Soransk Samfund«, »Phønix Kæden« og »Phønix Fonden« alle har fundet værdier i at bevare symbolet som deres kendetegn.

Både på, før og efter Christi tid fandtes der blandt jøderne et hemmeligt samfund af Essener, Essæer eller Therapeuter, som de kaldtes i flæng. Dette samfund havde en hemmelig lære, som de gav udtryk ved besynderlige skikke og et ejendommeligt billedsprog.¹⁾ Den teori er blevet fremsat, at buddhistiske missionærer har stiftet Essæernes samfund²⁾, og kirkefaderen Eusebius har i sin kirkehistorie (2. bog, 17. kap.) hævdet, at Essæerne var de oprindelige kristne.³⁾ Som Georg Brandes skrev i »Urkristendom«, »trængte alle østens mysterier ind i den græske og romerske tankeverden ved vor tidsregnings begyndelse«. Hvad derfor Herodot, Ovid, Mela, Plinius og Tacitus ved at berette om Phønix er sandsynligvis overlevering fra den nære Orient. Claudian, der var Alexandriner, fortæller tilmeld, at Phønix hører hjemme på den anden side Indien, lever i 1000 år og hemsmitter godvilligt i straaløglsen til en herlig opstandelse. Her kan symbolets gang muligvis følges tilbage til Kina.

Det er Lactantius, der var lærer for Konstantin den stores søn, som først beretter om den nye Phønix' udvikling gennem ormestadiet og at den må næres af morgenduggen, for at den kan skyde ham og vinde fugleskikkelsen, for derpå at arve sin faders herlighed og drage med hans aske tilbage til paradiset. Lactant, der var født i Afrika og gået over til kristendommen, er kilden til kvadet »Fenix Fuglen« i de angelsaxiske håndskrifter, som i 1840 blev fordansket og udgivet af N. F. S. Grundtvig. Det er altså igennem Lactant, at senere tider har fået nøglen til forståelsen af Phønix symbolet.

Generelt er Phønix symbolet *åndens* gamle sindbillede. Allerede det burde ikke have været så forsmædeligt for fader Holberg. Men kristeligt fortæller sindbilledet imidlertid mange enkeltheder om denne ånd.

Grundtvig digtede om den:

Der sad paa kvist en lille fugl i lunden,
sødt den sang i sommermorgenstunden,
i de grønne sale,
mellem nattergale,
sang saa klart, som nogen kunde tale.

Paa straalekransen og paa englerøsten
kendte jeg den sære fugl fra østen,
Paradisets svale,
som af vinterdvale
vaagned op til sang i grønne dale.

og der ligger en stor sandhed deri, at paradisets svale sang så klart, som nogen kunde tale, såsom det tavse sprog ofte er det mest talende. Der er i særdeleshed to omstændigheder ved Phønixmyten, som taler tydeligt. Der digtes om disse i det angelsaxiske kvad i Grundtvigs fordanskning således:

I skovens midte,
ej nem at hitte,
en palme staar,
en Phønix stamme,

som for det samme
blev tusind år,
der Phønix bygger
i brede skygger
sin rede snild.

Ja, Phønix larven
paa regnbufarven
man kender brat,
paa ormehammen
og rosenflammen
er tegnet sat,
som vist betyder,
at Phønix skyder
sin ormeham.

Symbolets attributer palmen og larven er rent kristelige. Palmen betyder martyrdøden og sejren over de fristelser til frafald, som altid fulgte med forfølgelserne (sejrpalmen), og larven vender blikket imod sommerfuglen (det græske ord psyke betyder både sjæl og sommerfugl), som er et oldkristeligt symbol for genfødselen eller forvandlingen. I en af sine dybsindige bøger skrev den frimureriske forfatter *Carl Michelsen* i 1888⁴⁾ om forvandlingens symbol: »Samfundet må genfødes, og dette sker derved, at de enkelte genfødes. Så vil i slægten komme den kærlighed, som tiltætgør egoismen — så først bliver der samfund.« Dette er præ-oxfordiansk. Dr. Buchman kan idag kendetegne sin life changing-bevægelse ved Phønix fuglen og med rette, hvad der vil fremgå af det efterfølgende.

I det angelsaxiske Fenixkvad er myten gengivet i sin helhed. Det begynder med kundskabens træ »med liv i lugten, men død i frugten«, som Adam lod sig friste til at smage. »Fra Herrens Eden nu ud på heden gik Adams vej, stort var forliset, i Paradiset, han tåltes ej.« Men hvilken vej fører mennesket tilbage til det tabte Paradis? Den tunge og besværlige. Det er denne vej, fordi den selvstændige intelligens, som mennesket vandt ved kundskabens træ, vil komme tilkort, når den vandrer alene. For det første, fordi den, der tænker, står i fare for sluttelig kun at tænke på sig selv og dermed ende i blindgaden: ensomhedens dræbende goldhed. For det andet, fordi forstanden rummer stærkt opløsende egenskaber »med død i frugten«. Det var dyrekøbt indsigt i denne kendsgerning, der fik en student i Oxford til at ræsonnere: hvad kan det nytte, at jeg her erhverver mig alsidig uddannelse og umådelig viden, når jeg råddner op indvendig fra! Derfor valgte denne student den tunge og besværlige vej, om hvilken Phønix beretter. Han lod sig forvandle og derved vandt han bestandigheden, sejr over de opløsende kræfter. Grundtvig fortæller netop, hvorledes Rabbinerne docerede, at Phønix' bestandighed ved genfødselen var dens løn, fordi den ikke som alle andre fugle og dyr i Paradisets have lod sig forlede til at smage frugten af det forbudte træ. Der er altså inde i mennesket blevet noget tilbage af den Phønix ånd, som aldrig har ladet sig forlede, og som derfor kan fore mennesket tilbage ad den tunge og besværlige vej.

Larven, ormen, er billedet på det ydre menneske, som klynger sig til det jordiske; den kryber langs jorden, men i puppen sker en dag forvandlingen, og det indre menneske svinger sig frigjort op imod solen, løfter sig fra jorden op imod lyset, som sommerfug-

len eller Phønix fuglen. Selvom altså det ydre menneske fejler, oplever sit fald, fortæller Phønix, at der kommer en oprejsnings dag, når ånden frigør sig og sejrer.

Dette er i korte træk indholdet af den kristne mystik i symbolet og det er naturens og udviklingens beskyttelse imod forstandens opløsende kræfter. Fra sejrspalmens krone rejser den i flammerne nyfødte Phønix sig mod Østen og lysets hjem for at bringe sin afdøde faders aske tilbage til Paradiset, og så er rejsen endt. Det er jo i virkeligheden om Grundtvigs »Paradisets svale« at Ingemann synger:

Den kommer fra den favre kyst,
hvor Paradiset laa,
den bringer lys og liv og lyst
til store og til smaa.

Den hilser os endnu saa smukt
fra Edens morgenrød,
hvor træet stod med evig frugt,
hvor livets væld udflød.

Tilvisse, ånden er bestandighed. Er kødet skrøbeligt, hylstret opløsning og døden nær, ånden bliver dog bestandig. Tanken har netop fundet sit udtryk i den devise, som den københavnske frimurerloge »Phønix«, der blev stiftet i 1762, antog: »Constantiæ diadema beatitudo«, det er: bestandighedens smykke (Phønix) er lykke! Den soranske Phønixkæde har gjort denne devise til sin.

Af det foranstående vil det nu let forstås, hvorfor Grundtvig kaldte Christus for den himmelske Phønix.

Endelig skal det for fuldstændigheds skyld nævnes, at H. C. Andersen i eventyret »Phønix« lader fuglen fødes i en rose i paradiset have og symbolisere *poesien*.

III.

Fornylig har bl. a. H. G. Orlrik fundet et aftryk af Holbergs borgerlige segl. Det er i disse dage gjort til genstand for en behandling i Personallistorisk Tidsskrift⁶⁾. Og hvad ser man til sin forundring? Holberg har haft et signet, hvori en nøgen klippe, mod hvilken bølgerne brydes og vindene suser som et synligt symbol på det derover i en bue mellem en større og mindre roset anbragte ord: BESTANDIGHED, hvorunder læses initialerne L.H. Med andre ord: et devisesegl med sjæl og legem.

Altså, den åndens bestandighed, som Holberg formentlig allerede før 1729 (fra hvilket år det første signetaftryk kendes) har villet symbolisere ved noget

så håndgribeligt og bastant som en klippe, som Holberg ganske vist havde 100 pCt.s sikkerhed for eksisterede (formodentlig tænkte han på Bergen), den dristede man sig til i Akademiets segl fra 1747 at fremstille langt åndfuldere og Holberg selv værdigt gennem Phønix fuglen og den sig til fuglen knyttede myte. I sit adelige våben lader Holberg klippen gå igen som det hule bjærg, der alluderede til familienavnet. Bestandig det massive! Heldigvis kom jo også lyren med. Fra dens strenge vil Holberg kunne anslaa glædens efterklange:

Et Sorø Akademi, der skulde stå igennem tiderne som en *klippe*, stivnet og urokkeligt, vilde forlængst være pulveriseret af nutidens virkningsfulde evolutions-sprængstoffer!

En åndens skole derimod, med bud til alle tiders mennesker, som til enhver tid er i stand til at lade sig revolutionere, forvandle ved åndens eget gennembrud, selv når det ser mørkest ud, kan vel ikke fremstilles billedligt skønnere, sandere eller klogere end ved Phønix fuglen.

Det vil tone i glædens efterklange: ved Phønix, men ikke ved klippen skal det blive fuldbyrdet:

NON OMNIS MORIAR

¹⁾ Ch. Bruuns udgave af Holbergs Epistler. Kbhvn. 1875. Bind V, pag. 343. ²⁾ Sorøbogen, Bind II, pag. 111. ³⁾ Således i Rustale trykt i Soraner-Bladet Nov. 1929 og i »En Støtte for Ham«, Bind III, pag. 10. ⁴⁾ B.S. (Carl Michelsen) Essæer Forbundet. Kbhvn. 1883. ⁵⁾ Arthur Lillie. Buddhism in Christendom, London 1887. ⁶⁾ Carl Michelsen: Den oprindelige Kristendom, Kbhvn. 1903, pag. 41. ⁷⁾ samme forf.: Christos i Mennesket. Kbhvn. 1888. ⁸⁾ 10. Række, Bind II, pag. 16. Poul Bredo Grandjean: Ludvig Holbergs borgerlige Segl.

Tegnet c. 1826
af P. Malling.

IN MEMORIAM

HANDELSSKOLEEJER OG -FORSTANDER VALDEMAR PETERSEN

* 16. APRIL 1864 † 3. JUNI 1935

For faa Uger siden gik det tredje og ældste af de Æresmedlemmer bort, som Soransk Samfund udnævnte paa sin 70-Aars Jubilæumsdag i 1932. Først døde, i Maj 1933, Fritz v. Holstein ('69), 82 Aar gammel og i August s. A. Theodor Kalko ('67), næsten 85 Aar. Valdemar Petersen ('64) var den ældste af de tre og levede længst, men allerede før han i Aar rundede de 89, var han vistnok mæt af Dage — dog kun

fordi en pinagtig Alderdomssygdom i det sidste Aars-tid havde kuert hans imponerende Energi. Endnu ifjor traadte han paany — livfuld og varmhjertet som jeg kun har kendt ham — en skønne Dag ind i mit Kontor, hvor mine Medarbejdere efterhaanden kendte ham og var næsten lige saa glade som jeg ved at se denne gamle Kærnekarl ære mig ved sit Besøg. Thi er der noget, som kan glæde og imponere dem, der selv

staar midt i Dagens Arbejde, hvor det suser og syder omkring een, er det Synet af og Samværet med saadan en af Arbejdets Veteraner som Valdemar Petersen, der har evnet at skabe noget af intet, forme et Kaos, faa det til at gro om sig og til daglig arbejde

Handelsskoleejer Valdemar Petersen.

—lykkelig ved Arbejdet! — under et Højtryk, hvor Døgnets fireogtyve Timer aldeles ikke slaar til til det, der skal naas.

Her skal iøvrigt ikke fortælles om Vald. Petersens Liv og Gerning; derom kan det væsentligste læses i Soraner-Bladet for Juli 1931 (XVI Aarg. No. 7); der skal blot dvæles et Øjeblik ved hans Gave til hans unge Sorø-Kammerater, Realister som han fra Sorø Skole og fortrinsvis som han selv Søner af Sorø-Borgere. Til deres Støtte, især hvis de gaar Handelsvejen og trænger til Hjælp til fortsat Uddannelse, ogsaa med Ophold i Udlandet, gav han en ikke ringe Del af sin Formue. Til dem vil der fremtidig, naar alle af Arven flydende Afgifter er betalt (og her skærer de urimelige Lovbestemmelser mulig en bred Rem af Legatets Ryg), være et aarligt Beløb paa ca. 600 Kr. at raade over, og der vil i de kommende Aar være ikke faa gamle Soranere, som vil sige den gamle Skolemand Tak i hans Grav for forstaaende Støtte. Valdemar Petersens Legat, oprindeligt 15.000 Kr. stort, men ved klog Anbringelse i sikre Fonds som af ham selv foreslaaet allerede nu paa et nominelt større Beløb og til en passende Rente er den største samlede Sum, som nogen Enkeltmand hidtil har betænkt vort gamle Samfund med—gid Eksempet maa mane til Efterfølgelse hos dem, der under lige Vilkaar faar Lyst til at gøre noget for Efterslægten.

Valdemar Petersen døde den 3. Juni i sit Hjem i Thorsgade i Odense, men havde ifjor i længere Tid maattet gennemgaa et Hospitalsophold paa Amtssygehuset i Odense, hvor denne ensomme gamle Mand,

der to Gange — ifølge hans eget Udsagn til mig — uden Held havde trukket Lodder i Ægteskabets Lotteri, til sin ubetingede Overraskelse kom til at nyde Gavn og Glæde af en kærlig og omhyggelig Pleje af Hospitalets Sygeplejersker, for hvilken han var mere end dybt rørt og taknemmelig. Over det Solskin som i disse sidste Dage af hans lange Liv saaledes kom til at lyse for og varme ham, vil ogsaa de af hans Venner, som tilfældigvis ved Besked dermed, af Hjertet have glædet sig.

Den 7. Juni begravedes han i Odense efter en Højtidelighed i den smukt pyntede St. Knuds Kirke — det var jo ogsaa een af Byens gode Søner og Donatorer, som her hædrede. Ved Mindehøjtiden var Soransk Samfunds Bestyrelse repræsenteret af Prokurist *Svend Clausen*, der lagde Samfundets Mindekrans paa dets Velgøres Kiste og senere, ved en Sammenkomst af de mange, som i og udenfor Odense havde staaet Valdemar Petersen nær, havde Lejlighed til at give Udtryk for Soranernes Taknemmelighed overfor vor gamle Skolefælle.

Men ved Afskeden med Valdemar Petersens Støve er hans Saga som Soraner altsaa ikke sluttet. Som hans berømte Broder, Matematikeren *Julius Petersen* ('62) gennem sin Virksomhed ved Københavns Universitet og som Lærer der og ved Polyteknisk Lærestalt paa uforgængelig Vis har indskrevet sit Navn blandt den matematiske Videnskabs Førstemænd, har den yngre Søn fra Farvergaarden i Sorø paa sin Vis gjort sit til at bevare en gammel Soraners Navn langt frem i Tiden. Ogsaa for ham gælder det da: non omnis moriar — helt skal jeg ikke dø! Hans Skolefæller vil med Ærhødhed værne om hans Minde — om dette særlig soranske Monumentum Pietatis Petersenianæ.

H. G. Olrik.

NOGLE GAMLE SORANERBREVE

Ved Akademikasserer, cand. mag. *L. F. la Cour*.

De store og frygtelige Begivenheder, som rystede Verden for en Snes Aar siden, det vældige Opør, der fandt Sted mellem Europas Stormagter, har blandt andet haft den Virkning for os Nordboer, at en større Forstaaelse, trods alt, har banet sig Vej mellem de tre nordiske Folk. Trekongermødet i Malmø bidrog mægtigt dertil, og i de tre Lande, der siden da er blevet til fem, er der stadig flere og flere, der faar Øjnene op for, at det er unaturligt, som det til alle Tider har været unaturligt, at de tre Brødrfolk staar fjendske overfor hverandre, at det tværtimod gælder om, at de søger at nærme sig til hverandre, fordi de derigennem kun kan have Gavn, ingen Skade. Men disse Tanker har, som bekendt, gentagne Gange i tidligere Dage været fremme, snart i den ene Form, snart i den anden.

I.

I 1839 udkom første Hæfte af »Brage og Idun«, et nordisk Fjærdingsaarsskrift udgivet med Bistand af Danske, Svenske og Normænd af *Frederik Barfod*. Student. Det var en Plan, han i flere Aar havde syslet med, som nu endelig, efterat adskillige Vanskeligheder

var ryddet til Side, bragtes til Udførelse. Oprindeligt havde han tænkt at udsende en skandinavisk Ny-aarsgave, men da han hørte om det Forsæt, St. St. Blicher havde: i Forening med dr. Ekholm i Göteborg, at udgive en saadan, »forandrede og udvidede« han sin Plan. I Aarene 1839 til 1842 udkom da ialt 9 »Hæfter«, hvert paa henved 300 Sider, og Indholdet var gennemgaaende meget lødigt. Det lykkedes for Barfod at knytte et ikke ubetydeligt Tal af Nordens bedste Penneførere i de Dage til sit Tidsskrift, deriblandt ogsaa flere af de kendte Aandsarbejdere, der dengang levede og virkede i Sorø; saaledes træffer vi Digte baade af Ingemann og Hauch, og en af Bredsdorffs betydningsfulde Runeafhandlinger saa Dagens Lys i »Brage og Idun«.

Jacob Hornemann Bredsdorff.
Efter en Tegning af J. C. Richardt, 1840.

Selvfølgelig var det nødvendigt for Udgiveren, den 28-aarige Student, at føre en omfangsrig Brevveksling for at knytte Medarbejdere til sit Værk; desværre er Hovedparten af de mange Breve, som Barfod modtog, i Tidernes Løb, bleven borte, og kun et Faatal er reddet fra Tilintetgørelse. Flere af dem rummer imidlertid Udtalelser og Oplysninger, som vel fortjener at kendes af andre end den, der i sin Tid modtog Brevene. Nedenfor vil man bl. a. finde, hvad der er levnet af J. H. Bredsdorffs Breve.

Anledningen til at Bredsdorff og Barfod traadte i Forbindelse med hinanden var den, at Chr. Flor til Optagelse i det soranske Tidsskrift »Blandinger fra Sorø« havde indsendt en udførlig Anmeldelse af Grundtvigs Mytologi, hvori han søgte at hjælpe Folk til at forstaa Grundtvigs historiske og mytologiske Grundanskuelser. Han havde haft Vanskelighed ved at faa den trykt til Trods for, at den maa anses for at være saare værdifuld; han havde først sendt den til »Maanedsskrift for Literatur«, hvor den blev forkastet, »fordi den ikke var en Kritik« (Brev fra Flor til Barfod 23. Marts 1838), dernæst fik Heiberg den til »Prometheus«, men han vilde heller ikke have den. »Tilslidst fik de den i Sorø, hvor den i Sorø-Blandinger skulde se Lyset i denne /: Marts/ Maaned. Imidlertid er jeg tilbøjelig til at tro, at der endnu ikke er begyndt paa Trykningen. Skulde dette være Tilfældet, vilde jeg heller see den i Deres Tidsskrift, hvor den

vilde passe allerbedst.« (samme Brev). Barfod vil gerne have Afhandlingen til sit Tidsskrift; derfor sætter Flor sig i Forbindelse med Hauch, der tilskriver Bredsdorff derom, men modtager følgende Svar fra ham:

I Anledning af Prof. Flors Brev, som De har været saa god at sende mig til Gjennemlæsning, maa jeg fortælle Dem, gode Professor H a u c h, at der under Deres Ophold i Kjøbenhavn er blevet trykt et Ark af Flors Afhandling. Da Overfarten over Beltet paa den Tid var saa vanskelig, at $\frac{1}{2}$ Snees Poster paa een Gang laae over paa hver Side, fandt jeg det rigtigst, af dette Ark ikke at sende Flor nogen Correctur. Lütken og jeg besørgede Correcturen i Forening, og jeg haaber, med saadan Nøjagtighed, at Flor vil være tilfreds dermed. Jeg mener, det var ubilligt at forlange, at Magnus skulde cassere det allerede Trykte, ligesom jeg heller ikke gjerne saac, at Lütkens og mit Arbejde var spildt. Dersom De altsaa ikke er af en anden Mening, vil jeg bede Dem at tilskrive Flor og anmode ham om at tillade os at beholde hans Afhandling til vort Tidsskrift, samt at undskyldte, i Betragtning af Omstændighederne, at der ikke blev tilsendt ham Correctur af første Ark, Noget der bestemt skal skee med de følgende.

d. 6. Apr. 1838.

Deres

J. H. Bredsdorff.

Vil De hilse Flor, at jeg glæder mig meget over hans Bestræbelser for det danske Sprog og over det alt skeete heldige Skridt.

To Dage senere (8. April) sender Hauch Flor Besked og skriver:

Med Hensyn paa Deres sidste ærede Skrivelse tager jeg mig den Frihed hermed at sende Dem indsluttede Svar fra Prof. Bredsdorff, der egentlig og udelukkende maa ansees for Redacteur af Sorøe Blandinger, hvortil jeg blot paa hans Anmodning har laant mit Navn.

Jeg begriber meget godt, at De kan tabe Taalmodigheden over den langsomme Fremgang af Trykningen, jeg har alt tabt den mange Gange, og stod det til mig alene, da skulde Dødsdommen alt længe have været udtalt over Sorø Blandinger.

Imidlertid har Flor tilsyneladende ikke villet opgive Tanken om at faa Afhandlingen ind i »Brage og Idun«, og da Forholdet til Bogtrykker Magnus kunde ordnes, sender Bredsdorff følgende Linjer til Barfod:

I det Deres Velædelhed herved erholder Prof. Flors Manuscript saavel som Bogtrykker Magnuses Samme vedkommende Brev, faaer De egentlig det fornødne Svar paa Deres ærede Skrivelse af 24. April. Jeg vil kun tilføje, at Hauch og jeg gjerne vilde have beholdt Afhandlingen som vi altid finde at maatte gjøre Tidsskriftet Ære, men at vi fornemmelig for at den kunde blive udbredt til et større Publicum, med Glæde overlade den til Deres Tidsskrift, der formodentlig vil komme i Fleres Hænder end Blandingerne fra Sorøe.

Sorøe den 12te Maj 1838.

Ærbødigst

J. H. Bredsdorff.

Resultatet blev altsaa, at Flors Anmeldelse af Grundtvigs Værk kom i »Brage og Idun«, hvor den

sikkert ogsaa nærmest hører hjemme.*). Men Bredsdorff og Barfod var derved kommen i Brevveksling med hinanden, og det medførte, at Barfod, som naturligt var, følte sig opfordret til at sende ham 1ste Hefte af Tidsskriftet, der foruden Grundtvigs Afhandling: Om Nordens videnskabelige Forening, den her omtalte Anmeldelse og forskellige andre Bidrag i Prosa indeholder en Række Digte, idet bl. a. Oehlschläger, Grundtvig, Blicher og af Sorø-kredsen: Ingemann og Hauch hver for sig havde vist Sagen den Interesse at overlade Udgiveren enkelte af deres Produkter.

Sin Tak derfor udtrykte Bredsdorff gennem følgende Linjer:

Sorøe den 28 Februar 1839.

De har, Højstærede, viist mig den Velvillie at forære mig det første Hæfte af Deres Brage og Idun. Denne Gave, for hvilken jeg herved særdeles meget takker Dem, er mig i flere Henseender kjærkommen, og jeg vil meget ønske, at Tidsskriftet maa holde sig. Skulde Entreprisen vedblive at medføre Tab, vilde det maaskee være raadeligt at forsøge paa at formaa nogle videnskabelige Samfund, som f. Ex. det fyenske litteraire Selskab, til at understøtte den ved at tegne sig for nogle Exemplarer. Jeg haaber dog ogsaa, at Skriftet, naar det bliver mere bekjendt, vil vinde mere Indgang hos Publicum. I denne Henseende vil jeg ønske Dem en ivrig Medvirkning af Deres unægtelig meget duelige Medarbejdere, og jeg vil bede Dem om ikke at være for sparsom med selv at levere Bidrag som Publicum sikkert med Fornøjelse vil modtage, og hvorved man tillige er meest vis paa en stadig Udgivelse til bestemte Tider. Af Blandinger fra Sorøe udkommer om faa Dage det 10de Hæfte, men dermed standse de, fornemmelig formedelst Vanskelighederne ved at faae nogenlunde udførlige Efterretninger om Sorøe Academie.

For Deres ærede Brev takker jeg tillige meget; kun maa jeg bede Dem at troe, at der langt fra ikke behøvedes saa mange Undskyldninger; thi om jeg endog slet ikke havde havt den Fornøjelse at modtage Brev fra Dem, kunde det ikke falde mig ind at tage det ilde op. Deres Foretagende maa medføre saa megen aldeles nødvendig Correspondance, at man let undskylder det, naar den mindre nødvendige staaer tilbage.

Jeg forbliver med megen Højagtelse

Deres

J. H. Bredsdorff.

Senere paa Aaret, da Bredsdorff følte Trang til at imødegaa Islænderen Th. G. Repp, der i Københavns-posten 1839 Nr. 314 havde skrevet Noget om Runer, søgte han Optagelse for sin Afhandling i »Brage og Idun« og tilskrev i den Anledning Barfod følgende to Breve, der sammen med de foran gengivne er de eneste, der er bevaret af Brevvekslingen mellem de to Skribenter:

*) Om Anmeldelsen skriver F. Rønning i N. F. S. Grundtvig III, 2, 86: Flors anmeldelse er indgående og forstående. Han gør opmærksom på, at man i dette værk står over for »en hel ny verdensanskuelse, et formeligt filosofisk system, der lige så fuldt som Kants eller Schellings eller Hegels eller hvilken som helst anden hovedfilosofs, udfordrer en fuldkommen forandring i vor gamle måde at betragte tingene på.« Dette er rigtigt; men det forstod læseverdenen i det hele ikke den gang, og forstår det vel heller ikke endnu.

Sorøe den 8 Dec. 1839.

Højstærede!

Foranlediget ved en Opsats af Hr. Repp i Københavns-posten har jeg udarbejdet et Stykke »om Guldhornsrurnernes Oprindelse«, som vilde blive for langt og maaskee for lidet populært til at indrykkes i et Dagblad. Jeg har da tænkt paa at anmode Dem om at optage det i Brage og Idun, over hvis Vedbliven og Fremgang jeg har glædet mig. Det kommer nu an paa, deels om dette Forsøg, som er affattet omtrent i samme Maneer, som mine foregaaende Arbejder om denne Materie (»Om Runeskriftens Oprindelse« og »Om de saakaldte tydske Runer« i Molbechs Nordiske Tidsskrift VII) ikke skulde være for tørt, deels om den deri forfægtede Mening (som De vil finde antydet i nysnævnte Stykke i Molbechs Tidsskrift p. 398,) ikke er for meget stridende mod Deres egne Anskuelser. Det vil ikke optage mere Plads end omtrent et Ark. En Deel Bogstavfigurer, som skulde indrykkes deri, ville ikke foraarsage megen Bekostning, saafremt De ikke seer meget paa Ziirlighed; thi jeg kan selv udskjære de fleste af dem, skjøndt Noget klodset. Skulde De nu have Noget imod, at dette Arbejde indføres i Deres Tidsskrift vilde De maaskee være af den Godhed at underrette mig derom inden 14 Dage, da jeg i modsat Fald vel tør ansee Deres Tavshed som en Erklæring om at De vil forunde det Plads, og jeg skal da renskrive det og tilsende Dem det.

Deres

ærbødigst forbundne

J. H. Bredsdorff.

Sorøe den 9. Jan. 1840.

Deres Velbyrdighed har, som jeg formoder, modtaget et Brev fra mig, hvori jeg taler om et lidet Bidrag, som jeg ønskede at levere til Deres Tidsskrift. Da jeg havde sagt, at jeg vilde ansee Deres Tavshed, som Tegn paa at De Intet havde imod dets Optagelse, saa formoder jeg, at jeg nu uden Betænkelighed kan tilstille Dem det. De fornødne, dertil hørende Træfigurer har jeg vedlagt; maatte de nu kun være brugbare! Paa et medfølgende Blad har jeg givet Anvisning til, hvorledes Bogtrykkeren maa kunne hjælpe sig med Hensyn til de Figurer som ikke ere leverede. Ved Runer, saavel af det almindelige Slags som af de angelsaxiske har jeg troet en saadan Anvisning overflødig, da de jo haves i Bogtrykkerierne. De Figurer, om hvilke jeg har anmærket: »laanes hos Qvist« forekomme i Oldskriftselskabets Mémoires, og jeg formoder da at de endnu maa forefindes i Q.'s Bogtrykkeri; i manglende Fald faaer man vel udskjære dem paa ny i Træ.

Jeg forbliver med Højagtelse

ærbødigst

J. H. Bredsdorff.

(Sluttes.)

SORØ KØBSTADS HISTORIE

Det kan vel anses for givet, at Sorø Købstad om 3 Aar, 1938, vil fejre sit 300-aarige Jubilæum, da Byen — som ogsaa mange gamle Soranere vil vide — fik sine Købstadsrettigheder 27. April 1638 af Kong Christian IV. I den Anledning er det Tanken at udarbejde en Skildring af Byens Historie, dens Mænd og Kvinder gennem det nævnte Tidsrum, og ved Henvendelse til Byraadet, er det lykkedes mig at udvirke Tilsagn om økonomisk Støtte, ligesom der antagelig

vil blive ydet Tilskud af Bank og Sparekasse, hvad der hyppigt har været Tilfældet andetsteds under lignende Forhold.

I mit Værk om Byen vilde jeg gjerne vi et Kapitel til en Skildring af den Forbindelse, der har været mellem By og Skole derigennem, at mange Drengene, som bekendt, inden de blev Alumner, har boet i Byen, og det er min Tro, at der paa Grundlag, dels af hvad der allerede foreligger i trykt Skikkelse, dels af hvad det forhaabentlig vil kunne lykkes mig at indsamle, kan opbygges en Fremstilling, der kan have lige stor Interesse for Byens Borgere og for gamle Soranere.

I den Anledning tillader jeg mig at henvende mig til Soraner-Bladets Læsere og dem, de staar i Forbindelse med, med Anmodning til dem om at staa mig bi ved at stille saadanne gamle Billeder, Breve eller Sange, som kan have Betydning for mit Formaal, til min Raadighed, idet alt selvfølgelig skal blive tilbage-sendt efter Afbenyttelsen, — eller — hvad der vilde være af den største Værdi — ved at sende mig et Brev, indeholdende saadanne personlige Minder eller Træk, som den enkelte føler sig opfordret til at nedskrive Alt, hvad jeg modtager, vil blive brugt med Diskretion og intet trykt uden Ejermændens eller Indsenderens Billigelse.

Sorø, den 5. Juni 1935.

L. F. la Cour.

Akademikasserer, cand. mag.

WIEDEWELTSKE ARBEJDER I SORØ

Til Kunstmuseets Aarsskrift, XXII Aarg., for 1935 har Museumsinspektør V. Thortlacius-Ussing ('09) skrevet en Afhandling: Ukendte Arbejder af Johs. Wiedewelt, hvori han S. 120—21 omtaler de fire Portrætmedailloner, der i 1828 med den Johan Bülowske Donation kom til Sorø. De hørte til de Skulpturer, som allerede nævnes i § 4 i Bülows Testamente af 4. April 1824 kgl. konfirm. 5. Febr. 1828, og de skulde efter hans Be-

Ole Worm.

stemmelse, gentaget i Gavebrevet af 29. Juli 1826, anbringes i Akademiets Bibliotek — det nærmere herom kan læses i Dr. phil. *Olaf Carlsens* Afhandling: Johan Bülows Gaver til Sorø Akademi i Soraner-

Bladet, VIII Aarg., for Maj 1923. Dr. Carlsen omtaler ikke særligt de fire Gibsmedailloner af lærde og berømte Mænd; af Ussing oplyses det nu, at det drejer sig om Portrætter af Ole Worm, Thomas Bartholin den ældre, Simon Paulli og Ole Borch. De har altsaa tidligere haft deres Plads i Akademiets Bibliotek, hvortil Rum i 1826 var anvist i 2. Stokværk i Akademiets Vestfløj, den sydlige Ende. Da Biblioteket i Januar—Marts 1861 blev flyttet

Thomas Bartholin den ældre.

til de nye dertil indrettede Lokaler i det gamle Boldhus ovenover Akademiets Godskontor, er de fire Medailloner, trods det gamle Ønske af Johan Bülow, som maaske da var gaaet i Glemmebogen, ikke fulgt med, men er blevet i Hovedbygningen, hvor de, efter at den gamle Biblioteks-sal i 1861—62 var omdannet til tre Klasselokaler, har faaet deres Plads i Rektors Kontor; her hænger de i hvert Fald nu. Ved Museumsinspektør Ussings Velvillie bringer vi her Gengivelser af de to af Medaillonerne, om hvilke det iøvrigt kan oplyses, at de er 56 cm i Diameter. Andre Afstøbninger af disse Wiedeweltske Medailloner af ældre Lærde, ialt ti, har iflg. Ussing i sin Tid været anbragt i den botaniske Haves Bibliotek paa Charlottenborg men er ikke længere bevarede; de er udførte paa Grundlag af Malerier eller Stik efter Malerier; Bartholins Portræt kan saaledes føres tilbage til et Maleri af Henr. Dittmarz, medens Ole Worms, udført efter van Manders Portrætmaleri, »er blevet til en sokratiske, nyklassiske Vismand«.

I Holbergs Sarkofag i Sorø Kirke besidder Stedet en meget smuk Prøve paa Wiedewelts Kunst; ogsaa den er som bekendt forsynet med en Portrætmedaillon i »antik« Stil og os derfor, som Holbergportrætet, underlig fremmed. Men Sorø har ogsaa før ejet et Par andre Wiedeweltske Portrætmedailloner, nemlig en af Christian VI, som Overhofmester W. V. v. Reitzenstein havde bestilt i 1777 som Pendant til en Medaillon af Christian VII, der af Kunstneren var foræret Akademiet; den bestilte Medaillon leveredes i Forsommeren 1780, og begge er antagelig gaaet til Grunde ved Akademiets Brand i 1813, men Medaillonerne eksisterer i andre Eksemplarer og findes bl. a. i den kgl. Mønt- og Medaillesamling; disse er ligeledes gengivne i V. Thortlacius-Ussings ovennævnte, læseværdige og rigt illustrerede Afhandling i Kunstmuseets Aarsskrift.

hgo.

STORTUREN TIL HERLUFSHOLM OG NÆSTVEDS JUBILÆUMSUDSTILLING

DEN 23. JUNI 1935

Det viste sig at være en god Idé at foranstalte en Fællestur for Herlovianersamfundet og Soransk Samfund til Herlufsholm og Næstveds imponerende Udstilling. Det Venskab, der herved blev indstiftet imellem de to Samfund, var saa varmt, at det ikke paa nogen Maade stod tilbage for den Hedeølge, som velmenede Vejr-guder havde ladet rulle ud over det ganske Land og Næstved i Særdeleshed.

Turen blev een stor Succes — fra først til sidst. Æren for denne Succes tilfalder i første Række Herlufsholms Rektor *Friis-Hansen*, som trods Examenstravlheden aabnede Skolens Porte for os og gav os en enestaende Modtagelse og Herlovianersamfundets Bestyrelse, der havde arrangeret Turen saa smukt, at alt klappede, som det skulde. Soransk Samfunds fortræffelige General-Kasserer, Kontorchef *Ch. Louw* var Fader til Idéen og havde som eneste Soraner bistaaet Herlovianersamfundet ved Tilrettelæggelsen af Turen, saa ogsaa han fortjener sin Salut.

Et Særtog førte de 140 Herlovianere og 45 Soranere, som havde givet Møde, direkte til Næstved hvor et lokalt Musikkorps afløste Særtogets Lokomotiv og førte de to Samfund i Procession gennem Næstveds Gader ud til »Albert Leths Stiftelse«, hvor der under en kort Højtidelighed afsløres en Mindetavle for Stifteren. Den store Kolonne bevægede sig derefter ud til det skønne Herlufsholm, hvor Rektoren stod paa Skolehusets Trappe og med hjertelige Ord modtog Skolens gamle Sønner og deres Fætre fra Sorø. Hans Velkomst understregedes af et overdaadigt Frokostbord i den ærværdige Festsal. Det er vist overflødigt at bemærke, at Turens Deltagere lod det vederfares al mulig Retfærdighed — og lidt til.

Efter Kaffen kom Dagens smukkeste Oplevelse, en Højtidelighed i den gamle Klosterkirke, hvor gamle Herlovianere og Soranere fik Lejlighed til at hyldes Stifteren af Herlufsholm, den navnkundige Herluf Trolle. En slank, ung Herlovianer med Skolens Silkefane ledede de gamle Drengene ind i Kirken to og to, medens Orget prælude, og Skolens Drengkor istemte det af Herluf Trolle selv bearbejdede Te Deum, som hvert Aars 14. Januar, paa »Trolledagen«, synges under en Mindehøjtidelighed. Derefter defilerede alle forbi Herluf Trolles Sarcophag bag Alteret, hvor de to Samfund havde nedlagt to store Laurbærkranser, og til Slut fortalt den herlovianske Lektor *Helms* (en Broder til den soranske) kort men interessant om Kirkens Historie.

I de følgende Timer var Herlovianerne elskværdige Forevisere af deres gamle Skole, og der var Lejlighed til at anstille mange interessante Sammenligninger mellem Sorø og Herlufsholm. Soranerne beundrede især den Helhedsvirkning og gennemførte kloster-agtige Stil, der præger Herlufsholm og det imponerende nye Sportsanlæg, et formeligt Stadion.

Saa kom igen »den forbandede Maasæk« — for at bruge *O. B. Millers* fra Soldaterkorpset saa velkendte Udtryk — og førte os langs den skønne Susaa, forbi »Slonen« til Jubilæumsudstillingen, hvor vi blev modtaget af Kanon-skud og Udstillingens Præsidium. Ustillingen er imponerende; men den var saa overfyldt af pustende og svedende Mennesker, at de fleste Herlovianere og Soranere nøjedes med et kort Overblik og slog sig ned i Svale og Skygge med en Næstvedøl — eller flere.

Kl. 19 var den store Banket paa Udstillingens Restaurant. Der blev afsunget nogle Sange og holdt de Taler, som Lejligheden krævede, men heller ikke flere — paa Grund af Varmen. Nævnes skal det dog, at Dommer *Knox* efter en udmærket Tale overrakte et Eksempplar af Sorø-bogen til Herlovianersamfundet.

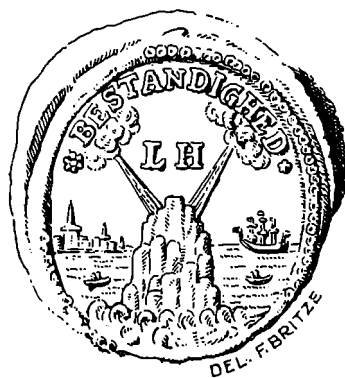
Da vi atter kom ud, var Solen gaaet ned, og Udstillingen laa badet i Projektørlys. Den lignede et skønt og stor-slaaet Æventyr i den lyse, klare Sommernat — og vi haabede for Næstved, at Enden paa dette Æventyr maa blive betydelig bedre end ellers i den Slags Æventyr — økonomisk set.

Paa Tilbagereisen blev Toget, der var all andet end et Særtog, forsinket 75 Minutter; men derved blev der Lejlighed til at tømme alle de Stationer, som vi bærede med lange Ophold, for Ø! og Stemningen var saa vennensæl, at Succesen for den første Fællestur for Landets to ældste Skolesamfund blev fastslaet, og man allerede hørte Spørgsmaalet: »Hvornaar bliver den næste.«

G. M.

LUDVIG HOLBERGS BORGERLIGE SEGL

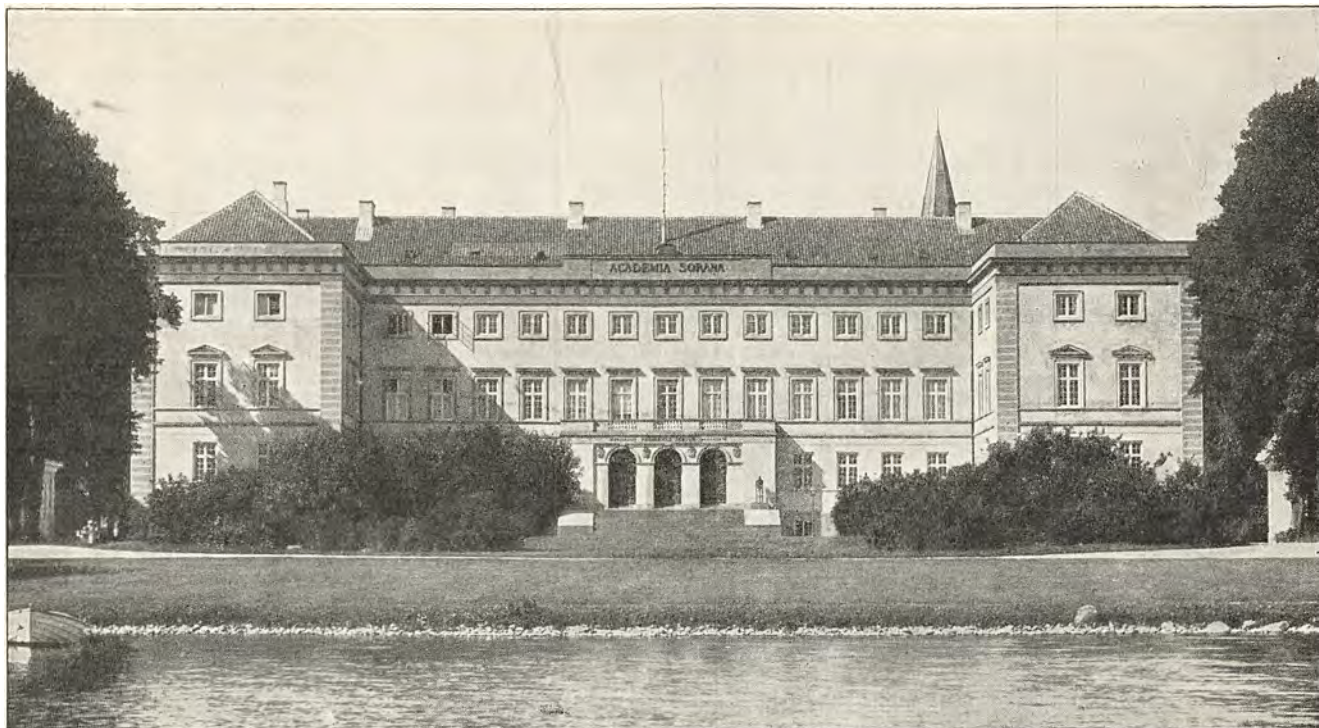
Ved Forlagsboghandler *Ejnar Munksgaards* Velvillie kan vi her bringe en af *Gravør F. Britze's* Dobbelstørrelse udført Gengivelse af et Aftryk af det Signet, som *Ludvig Holberg* benyttede for sin Nobilitering, og hvis Symbolik omtales ovenfor S. 51 i *Louis E. Grandjeans*

Phønix-Afhandling. Med dette Signet har *Holberg* bl. a. beseglet Kontrakten af 13. April 1740 om Køb af *Brorupgaarden*; Dokumentet beroer i Landsarkivet i København (*Baroniet Holberg, Adkomster, Pakke 448*). Gengivelsen findes tillige med Fotografier efter Gipsafstøbninger paa Grundlag af *Staniola*aftryk af to af de eksisterende Eks-

emplarer af Seglene i det sidst udkomne Hefte af *Personalhistorisk Tidsskrift*, 56. Aarg. (10. Række, 2. Bind, 1. Hæfte, April 1935), hvor *Arkivar Poul Bredo Grandjean* omhyggeligt har beskrevet dette sjældne *Holbergianum*, og hvortil de eventuelt interesserede henvises. Ogsaa for Udlaan af Clichéerne af disse Reproduktioner, som viser Seglene i naturlig Størrelse, har vi det *Munksgaard'ske* Forlag at takke.

SORANER-BLADET

20. AARGANG

Nr. 8

August 1935

NOGLE GAMLE SORANERBREVE

Ved Akademikasserer, cand. mag. *L. F. la Cour.*

II.

(Sluttet).

5te Septbr. 1835 udsendte Fr. Barfod (under Mærket A.S.) Subskriptionsindbydelser paa »Poetisk Læsebog for Børn og barnlige Sjæle. Nytaarsgave for 1836,« som han vilde udgive »til Bedste for det forenede Velgørehedsselskabs Skoler«. En af dem kom her til Sorø og var ved Tilbagesendelsen paategnet af *Chr. Wilster, C. Hauch, Ingemann og Smith.*

Utvivlsomt er det Ingemann, der ved personlig Henvendelse har skaffet de 3 Subskribenter foruden ham selv til Veje. I Slutningen af April Maaned 1836 udkom Bogen og i Midten af December var stærkt henimod 1000 Eksemplarer afsatte. Det er antagelig det gunstige Resultat, der har medført, at Udgiveren først fattede Tanken om en skandinavisk Nytaarsgave, en Plan der, som ovenfor nævnt, blev ændret til Tidsskriftet »Brage og Idun«. Til dette efter Datidens Forhold store og omfattende Foretagende gjaldt det selvfølgelig ogsaa at samle Medarbejdere, og Barfod fandt Støtte først og fremmest hos Grundtvig og gennem ham hos Ingemann. Det er interessant at følge den Meningsudveksling, der har fundet Sted mellem de to Venner om denne Sag, saaledes som den fremlyser af de Breve, de vekslede i de første Maaneder af Aaret 1838. Grundtvig skriver 23. Febr. 38 til Ingemann om dette paatænkte Fjærdingaarsskrift, »hvor enhver af os kan skrive om hvad han vil og beholde sin Ret-skrivning, hvor gal den saa er; og kan min Anbefa-

ling eller selv min slemme Mund udrette noget, da faar dette Tidsskrift rigelig Understøttelse fra Sor, og især fra den kjære Ingemann, som du endelig maa lægge denne Sag paa Hjærte; thi jeg har, især siden min Løsladelse, ret ønsket et saadant, der vel i og for sig selv ingen levende Virkning kan have, men dog mægtig understøtte en saadan. Tal ogsaa smukt med Hauch derom, og hvor du ellers har godt Haab«. Ingemann er paa sin Side i Begyndelsen noget tilbageholden; han mener, at man derom [maa] vide noget nærmere om Plan og Tendens, »for at kunne se, hvorvidt her fra vor Side lod sig medvirke hvad jeg duer til, er næppe af den Kaliber, der paa den negative Vej kan føre til noget positivt; dertil er du Manden.« »Hvorledes mener du [forøvrigt], at et Tidsskrift, hvoraf du i og for sig ingen levende Virkning venter dig, skal kunne understøtte en saadan? Derom har jeg ingen ret Forestilling. . . . Kunde man faa Baggesen tilbage med hvad jeg haaber han har vundet i Alvor og Dybde, eller salig Holberg med en lignende Omkalfatring, vilde jeg ikke tvivle paa en levende Virkning af et nordisk Tidsskrift.« Naturligvis bliver Grundtvig ikke Ingemann Svar skyldig paa det Spørgsmaal, han opkaster i ovenstaaende Linjer; han svarer (5. Marts 1838) ganske i Overensstemmelse med sit Tankesæt, at »Skrift . . . [ikke ejer] den Magt til at forplante et Liv, den selv af Naturen fattes, [medens jeg] tilskriver den, i Medhold baade af Erfaring og Menneskenaturens Love, Bekvemhed

til lige saa vel at tjene Livet som Døden til Billedbog og Pegepind.« Hvad Barfods Forslag angaar, var det mig »som en buden Helligdag og, mig synes, burde være os alle saa, da vi intet forpligtes til, men faa Lejlighed til alt . . . men til at gjøre Tidsskriftet ej blot læseværdigt, men i det hele muntert og morsomt, hører Sammenvirkning af flere og forskjellige Penne; og vil derfor I godt Folk i Sorø ej gjøre Gavn, da anser jeg alt forud Foretagendet som mislykket, men kun ved jeres Skyld. . . Det nytter vistnok ikke, at I love Medvirkning, naar I ikke har Lyst, men jeg kan slet ikke forstaa, hvorledes den i Grunden skulde fattes, og kun derfor pirrer jeg til.« Inden Ingemann (1. April 1838) svarer Grundtvig paa dette Brev, har han i en længere Skrivelse udviklet sine Synspunkter overfor Barfod. Han mener, at et saadant Tidsskrift . . . kunde være af saare betydelig Virkning til gensidig Oplivelse af den fælles nordiske Aand; og han vil gjerne efter Lejlighed bidrage sin Skærv dertil. Imidlertid har han visse Betænkeligheder. Planen forekommer ham for colossal [der er lovet henved 80 Ark om Aaret]. Og dertil kommer følgende: »Skjøndt een mægtig og fælleds Aand kan gjennemtrænge Mange, selv uden personligt Samliv, saa troer jeg dog der udfordres et personligt og nøiere Samliv mellem det Samfund af Forfattere, der med Iver for een Grundidee skulde virke kraftigt og harmonisk til eet Maal, ved eet og samme Værk, naar dette ikke . . skal blive et blot Repertorium for usammenhængende Brudstykker eller en Babylons-Taarnbygning, der formedelst Aands- og Sprogforvirring maatte opløses i sin Grundvold.« Og endelig kommer dertil for Ingemanns Vedkommende, »at den periodiske Skribentpen er mig saagodtsom et aldeles ubekendt Instrument.« Alligevel tænker han at kunne levere et eller andet passende Bidrag, og han udtaler Haabet om, at hans Indvendinger og Betænkeligheder maa være Beviser for hans Interesse for Ideen. — Hans Tanke om »et nøiere Samliv mellem det Samfund af Forfattere, der . . med Iver . . skulde virke . . til eet Maal,« udvikler Ingemann fyldigere i sit Brev til Grundtvig 1. April 1838, hvor det bl. a. hedder: . . vilde jeg dog ingenlunde savne Lyst til at tage Del i en saadan Virksomhed, naar f. Ex. en soransk Afdeling af Skriftets Medarbejdere, hvori Hauch, Fenger og maaske Oldenburg, undertiden kom sammen, og man gjensidig meddelte hinanden, hvad man troede at kunne fremme Foretagendet med. Lützens Sygelighed vilde vel forbyde ham at tage Del deri; og Wilsters Lyst til at satirisere over alting vilde forstyrre. Naar Bredsdorff kun skrev lidt morsommere, kunde han i visse Maader være brav at have med.« Og Lysten til at tage Del gav sig kort efter Udslag ved at Ingemann sendte til Optagelse i det første Hefte af »Brage og Idun« dels »Nordens Aand«, skrevet paa en Rejse gennem Sverig og Norge 1833 (»Der gaar en mægtig Aand igjennem Norden«), dels hans senere velkendte Sang, Guldfloden (»Der strømmer en Flod mod det evige Hav«). Da Heftet i Begyndelsen af 1839 laa færdig og udkom, sendte Ingemann Barfod et Brev, dat. 3. Marts 39, hvori der bl. a. staar: »Jeg har med megen Fornøielse modtaget og læst det 1ste Hefte af *Brage og Idun*. Kan det lykkes Dem at skaffe de følgende Hæfter et ligesaa kjærnefuldt Indhold, har man Grund til at spaae Tidsskriftet et blomstrende Liv. *Grundtvigs* Bidrag er isærdeleshed interessante ved

deres djærve Eiendommelighed. *Hammerichs* Kjærlighed til den nordiske Sagnverden er en gediegen Grube, som De maa holde aaben. Det Slags Bidrag synes mig særdeles hensigtsmæssige.« Og samtidig sender han — til Optagelse i 2det Hefte: Phantasiehaderen, Lyretoner og Heliocentrisk Verdensanskuelse, som er Udtryk for hans »Anskuelse af Ideelivet gennem Phantasie, Følelse og Forstand i Naturens, Kunstens og Videnskabens Regioner.« Ogsaa de følgende Hæfter bragte Bidrag af Ingemann, i Sommerhæftet 1839: Sang i det danske Samfund, 28. Maj 39, og i Nyårs- og Vårhæftet 1840, Mindelinjerne om Wilster: »Han Oldstidsskjalde Ungdomsliv gjengav, Mens selv han sank i tidlig Grav; Sku opad, Kjærlighed! see fremad, Savn! Hist blomstrer frisk hans Liv — og her hans Navn«, Mindediget om Herman Freund (»En ædel Kunstneraand blev seet i Nord«), Skyhimlen, betragtet som Billedform for Naturpoesien og Stjernebilledernes Symbolik. Man kan undres over, at Ingemann overlod de her sidst nævnte Digte til »Brage og Idun«, da han nogle Maaneder i Forvejen (Oktbr. 1839) havde skrevet til Barfod, at han foretrak »at udsende et samlet og større Heelt« fremfor »at udsprede enkelte Ytringer af hvad der bevæger sig i mig, som Blomster i Møllestrømmen«, men samtidig udtalte Haabet om, at det ikke maatte opfattes som »nogen Ligegyldighed for det Liv og den Samvirken af den nordiske Aand, [som] ogsaa Brage og Idun stræber at virke til.«

III.

Det tredje Blad i Trekløveret fra Sorø, som Barfod kom i Forbindelse med i Anledning af »Brage og Idun«, var *Carsten Hauch*.

Allerede i Sommeren 1836 modtog denne Brev og Opfordring til at tage Del i det paatænkte fællesnordiske Arbejde og gav paa denne Henvendelse et Svar, der udtaler hans Ønske om at være med til at fremme den nævnte Sag og sikkert vil læses med Interesse af alle, for hvem ethvert Bidrag til at lære Hauch at kende er af Værdi.

Han skriver:

Sorøe, d. 3. Aug. 1836.

Med sand Fornøielse har jeg modtaget og læst Deres ærede Skrivelse, som jeg ret af Hjertet takker Dem for. Uagtet jeg staaer i Begreb med at foretage en Reise til Kiøbenhavn, saa anseer jeg det dog for en hellig Pligt først at besvare et Brev, der er gjennemtrængt af en saa værdig og ædel Følelse; jeg beder Dem imidlertid at undskylde, at jeg denne Gang maa fatte mig saare kort. —

Først maa jeg takke Dem for den humane Maade, hvorpaa De har modtaget hiin offentlige Skrivelse i Kiøbenhavnsposten, hvilken Skrivelse jeg aldeles ikke vil negte Dem at være Forfatter til. Efter hvad De imidlertid i Deres Brev om den i hiint Stykke omhandlede Sag skriver, saa grændse vore Synspunkter her saa nær sammen, at jeg troer vi meget let kunde blive enige, ja at vi allerede i Grunden ere det.

Hvad den Plan angaaer at organisere en Forening, hvori de scandinaviske Aandskræfter skulde virke fredeligt og venskabeligt ved hverandres Side, da vilde jeg ansee mig uværdig til Navn af Dansk Digter, hvis jeg ikke efter Evne bidrog dertil. Dette er saameget desmere min Pligt, da jeg, uagtet min Fædreneslægt er dansk, selv er født i Norge, og saaledes kan ansee mig for at tilhøre begge Lande; men om end saa ikke var, saa vilde jeg ligefuldt,

som sagt, ansee det som en Pligt og som en Ære efter Evne at bidrage til Udførelsen af en saa smuk Idee. Af lyriske Digte er jeg saa heldig at have to liggende, som vel ikke ere store i Omfang, men som dog maaskee hører til det Bedre, ja til det Bedste, jeg i den lyriske Retning har produceret, hvilket jeg for Resten gjerne vil tilstaae endnu ikke vil sige saameget, eftersom den lyriske Musa desværre kun sielden har tilsmilet mig. Disse to Digte ere imidlertid til Deres Tjeneste, og skulle blive Dem tilsendte ved min Tilbagekomst fra Kiøbenhavn. Et af disse Stykker staaer rigtignok i en lille Comoedie, som jeg har skrevet, dog vil denne neppe udkomme før Deres Nytaarsgave. — Jeg skriver desuden paa en æsthetisk Afhandling, som jeg troer ikke vil være uden Interesse for Publicum, eftersom den afhandler Spørgsmaal, som de fleste Dannede ønsker at kunne besvare dem selv. Formen er dialogisk. Kan De bruge denne, skal det være mig kiært, hvis det derimod ikke ligger i Deres Plan at optage saadanne Stykker, saa maae De tage til Takke med min gode Villie. —

At De ikke i Deres Digtsamling har optaget flere Digte af mig er De vel undskyldt for, da mit Talent, som sagt, ikke er lyrisk i egentlig Forstand og da jeg i Følelsen heraf har virket saalidet i denne Retning, at det virkelig vilde falde mig vanskeligt at opgive Dem flere Digte af mig, der kunde passe til Ders daværende Plan.

Med sand og uskrømtet Høiagtelse har jeg den Ære at underskrive mig

Deres ærbødigst hengivne

C. Hauch.

Og da det et Par Aar senere gjaldt om at samle Medarbejdere til det planlagte Tidsskrift »Brage og Idun«, var det en Selvfølge, at Barfod ogsaa henvendte sig til Hauch, der tog meget venligt mod Anmodningen om at yde literære Bidrag og straks sendte et lille Digt, »der vel er trykt, men ei offentlig bekiendt«. Det er den af alle gamle Soranere høit skattede Sang, som hvert Aar lyder ved Translocationen og paa en vidunderlig malende Maade bærer Vidne om den Poesi, baade Naturens og Mindernes Poesi, der hører hjemme i og kendetegner Sorø med dens Sø og Skov.

Sorøe, 28. Marts 1836.

Jeg beder Dem meget at undskylde, at jeg ikke før har tilskrevet Dem og besvaret Deres Brev, hvori deels Sygdom, hvorunder baade jeg og min Familie tildeels endnu lider, deels forskiellige Forretninger, der maatte udføres ved min Hiemkomst ere Skyld. —

Jeg takker Dem meget for Deres Tillid, og anseer det for en Ære, at De vil tillade [mig] at bidrage noget til at udføre Deres smukke Plan. For det første sender jeg Dem medfølgende lille Digt, der vel er trykt, men ei offentlig bekiendt; det er bleven afsunget her ved den sidste Fest for de soranske Studenter den 28. Febr. d. A. Da denne Sang tildeels er opstaaet ved at henvende Siælen paa den danske Natur, saa troer jeg at den, saa lille den end er, ikke vil være ganske upassende i Deres Fierdingaarsskrift.

Med Høiagtelse

Deres ærbødigst hengivne

J. C. Hauch.

P. S. NB. Da jeg som oftest har und[er]skrevet mig C. Hauch i Alt, hvad jeg har ladet trykke, ønskede jeg at det og maatte blive saaledes her og i Fremtiden.

Det følgende Brev fra Hauch er fremkaldt i Anledning af den forannævnte Anmeldelse af Flor, som Hauch finder »særdeles vel skreven« og aabenbart forstod at vurdere paa rette Vis.

Med Hensyn paa Deres ærede Skrivelse af 21. April 38, da troer jeg, at De ligefrem bør skrive Prof. Bredsdorff til i denne Anledning, han er nemlig den egentlige Redacteur af hiint Maanedsskrift, hvortil jeg, blot af Agtelse og Godhed for ham personlig, paa hans Anmodning har laant mit Navn.

Hvad Afhandlingen selv angaaer, da mener jeg (uagtet jeg i adskillige Punkter ikke er enig med Forfatteren) at man nok kan sige, at den er særdeles vel skreven og at den virkelig sætter den Læser, der ikke kiender Grundtvigs Bog, ind i Tankegangen deri.

Jeg skal aldeles ikke omtale denne Sag til Bredsdorff, med mindre han spørger mig om min Mening desangaaende, da skal jeg raade ham til (hvad der efter min Overbevisning er det Rigtigste) at overlade Dem Afhandlingen.

Med megen Høiagtelse

Sorøe, 22. April 1838.

ærbødigst

J. C. Hauch.

S. T.

Herr Fr. Barfod.

Til det første Hæfte af »Brage og Idun« havde Hauch — foruden Soranersangen — ogsaa sendt Romanen Gustav Adolph (»Med Seier kranset stod den svenske Hær«). Der er bevaret et Brev fra Hauch, skrevet i den Anledning, hvortil han føjer en ganske vist kortfattet, men paa sine Steder interessant Omtale af sin hidtidige Digttervirksomhed.

Sorøe, den 1. Nov. 1838.

Jeg takker Dem serdeles meget for Deres ærede Skrivelse og det venlige Sindelag De viser mig. Det er mig en Fornøielse, hvis De kan bruge de Digte af mig, De omtaler, og De har naturligviis fuld Raadighed derover.

Det er ganske sandt, at der ved en Afskrivningsfeil er udeladt en Linie i Romanen Gustav Adolph; det hele Vers lyder saaledes:

Hans Herskerblik, hans Ord, hans Læbes Smil
Henriver pludselig de raske Kæmper,
Og hver en Helt, han være nok saa vild
Sig efter Kongens Mening gjerne læmper.
Kun En alene tvinger ei sin Ild,
Og intet Vink hans Dristighed neddæmper.
Han Seaton hed og var i Skotland baaret,
Og Kongen havde ham til Ven udkaaret.

I det nævnte Vers burde vel for Vellydens Skyld de Ord: Og høi og dristig hæver sig hans Barm forandres til: Og høi og kraftig hæver sig hans Barm.

Hvad mig selv som Forfatter angaaer, da maa jeg tilstaae, at mit egentlige dybere Kald til at vorde Digter, yttrede sig sildig. Min første Ungdom var rigtignok vel skikket til at vække Poesien i mig, da jeg tilbragte den i stor Frihed i en skøn og vild Egn syv Mile fra Bergen; en Skildring af denne Egn og dette Liv har jeg senere givet paa et Par Steder i Vilhelm Zabern. De poetiske Forsøg jeg imidlertid i Begyndelsen skrev, vare ubetydelige; uagtet min Kiærlighed til Poesien, troede jeg mig derfor ikke kaldet dertil, hvorfor jeg med Magt undertrykte den Lyst jeg havde til at digte, og besluttede ganske at opoffre mig til Naturvidenskaberne. Den Gang havde jeg

dog alt udgivet Contrasterne og Rosaura. Først i Italien under en lang Sygdom nærmede Muserne sig igjen til mig, og gav mig Erstatning for det ydre Liv, der lod til at ville tage Afsked med mig. Jeg skrev da først Hamadryaden, som ganske er forfattet paa Sygesengen, og hvori det vel er tydeligt at Poesien ikke havde seiret, men maatte kæmpe med et naturhistorisk Element. Efter min Helbredelse skrev jeg Bajazet, disse to Digte ere skrevne i Neapel. Tiberius og Gregor ere skrevne i Rom, hvor jeg havde den fordærvede Keisertid og det udartede Præsteherrdømme for Øine. Alt Øvrigt er skrevet her hjemme i følgende Orden: Don Juan, Carl den Femtes Død, Maastrichts Beleiring, Wilhelm Zabern, den hjemkomne Sømand, Guld-mageren, Dette med adskillige Afhandlinger, Piecer og lyriske Digte er Alt, hvad jeg som Forfatter hidtil har udgivet i Trykken.

Med særdeles Høiagtelse
ærbødigst og hengivnest
J. C. Hauch.

I Vårhæftet 1839 er af Hauch optaget »Sløret, et græsk Sagn«, hvorom han udtaler sig i et Par mindre Breve, dat. 13. Marts 39 og 1. Maj s. A., og det er troligt, at der ved det i det sidste Brev (Oktbr. 1839) omtalte Digt er hentydet til »Kong Knud i Odense«, som optoges i Nyårs- og Vårhæftet 1840.

Sorøe, den 13. Marts 1839.

Jeg takker Dem meget for den tilsendte Brage og Idun, som jeg med stor Fornøielse har læst; jeg beder Dem for Resten til næste Gang at sætte mig paa Subscibentlisten. Jeg kan vanskelig sende Dem en Afhandling til næste Hefte, et Par Digte derimod skal jeg ganske sikkert skikke Dem. Et af disse er vel en Udlænding i visse Maader, imidlertid erkiender De jo selv, at det netop er en Egen-skab paa den nordiske Aand undertiden uimodstaelig at drages mod Syd, og tilsidst kommer det dog an paa Aanden, ikke paa Gienstanden, om et Digt skal være nordisk eller ikke. Grundtvigs Afhandling har jeg især med stor Fornøielse læst. —

Med Høiagtelse.

Deres ærbødigst hengivne
C. Hauch.

Hermed har jeg den Ære at sende Dem mine Bidrag til Idun og Bragi[!]. Jeg beder meget undskyldte, at de komme saa sildig, ogsaa Bidragene selv kunne maaskee trænge til Undskyldning. Det større Digt er, som De seer, ikke egentlig nordisk folkeligt, det har en fremmed Tone, og Æmnet kommer fra et fremmed Land; men, som De selv siger, Nordboen elsker at sværme omkring i fremmede Lande, og hvad mig selv angaaer, saa har jeg, saavel i Virkelighed, som i Poesie, stærkt fulgt denne Skik, dog vil De see at Grunden i Digtet, den høie Uskyld og Blufærdighed er af den Art, at dette Æmne, som en megel nærbeslægtet Plante, vel fortæner at omplantes paa nordisk Grund.

Sorøe, 1. Mai 1839. Deres ærbødigst hengivne.

J. C. Hauch.

S. T.

Hr. Student Barfod.

[Oktober 1839].

Desværre har jeg ved nøiere at efterlæse hiint Digt, som jeg lovede Dem, ikke fundet det saaledes, at det fortiente

at udgives, i det mindste ei uden store Forandringer. Jeg beder Dem derfor at overbære med mig denne Gang. Til næste Gang skal jeg i Tide være betænkt paa et Bidrag.
Med Høiagtelse

ærbødigst
J. C. Hauch.

EN SORANER I CENTRAL-AFRIKA

I Soraner-Bladets August-Nummer ifjor (XIX Aarg. Nr. 8) bragte vi Meddelelser om en Soraner, *Rudolf Ræder* ('91), som havde slaet sig ned paa en af Galapagos-Øerne; idag kan vi, takket være *Henry Hellssen* ('05), der

Kaffeplanteren *Frederik Gümoes* med sin lille Pige paa Farmens Veranda.

Fotograferet i Marts 1935.

som »Berl. Tidende«s udsendte Medarbejder i nogen Tid har opholdt sig i Afrika (hvor han antagelig afventer Udbrudet af den italiensk-abessynske Krig og i Ventetiden skriver fortrinlige Breve til sit Blad), give nogle Oplysninger om en anden Soraner i det fjerne, *Frederik Gümoes*, ('08), der har slaet sig ned som Dyrker af en anselig Kaffe-Plantage i Kenya i Britisk Øst-Afrika i Nærheden af Byen Nairobi — omtrent midt mellem Victoria Nyanza-Søen og det indiske Ocean og næsten lige under Ækvator. Hellssens Besøg hos sin gamle Sorø-Kammerat har han beskrevet i en Korrespondance til sit Blad, der findes i dets Søndags-Nr. for 21. Juli; vi tillader os at aftrykke nogle Stykker af den.

Han hedder *Frederik*. Jeg har kendt ham hele mit Liv: Levet med ham paa Tømmerpladsen i Vordingborg. Spillet Batøk med ham uden for Ingemanns Hus i Sorø. Og staaet med ham opad Verdens længste Bar i Shanghai Club, mens han var Styrmand i Ø. K. eller om Bord i Store Nordiske Kabelbaade. Nu henter han mig i sin Ford, og vi kører fra Nairobi ud til den Kaffe-farm, han driver i Nærheden af Thika.

De indfødte Kokke og Tjenere (af Kikuyu-Stammen) har for Skik at give deres Herrer, ja, ikke blot

dem, men alle Europæere, de kommer i Forbindelse med, Øgenavne, og Europæerne har som Regel Humør nok til at acceptere Betegnelserne som meget træffende. Ofte benævnes Farmen for Nemheds Skyld med Øgenavnet.

Frederik hedder Manden, der ikke taler i Utide, men hyppigst *Bwana Kagai*, Hr. Pluskæbe. Begge Navne stemmer. Han har kaldt sin Kaffe-farm *Makwa*, hvilket betyder *Min*. Det har sin Historie. Farmen ligger lige opad den store Kikuyu-Reserve, det meget frugtbare og naturskønne Land, som Kikuyu-Stammen har faaet Lov til at beholde helt for sig selv, næsten som et uafhængigt Rige, og Kikuyu'erne mente ogsaa at have Krav paa Jorden, som den danske Farmer havde købt og betalt. De nedlagde igen deres Høvdning en formel Protest og forbød Frederik at tage sin Ejendom i Besiddelse. Da Protesten ikke nyttede, sendte de ved Nattetide Mænd over Floden, som med deres Knive ødelagde de nyplantede Kaffebuske. I lang Tid maatte Frederik have Politi til at bevogte Farmen, og da han engang under Beskæringen af Kaffebuskene kom til at saare sin Haand, og der gik Betændelse i Saaret, hed det sig, at de Indfødte havde prøvet paa at forgifte ham. Kikuyu'erne faldt til Ro, og et godt Forhold blev etableret mellem den danske Farmer, Hr. Pluskæbe, og Høvdningerne paa den anden Side Floden. For at demonstrere sin Sejr over for Kikuyu-Stammen kaldte Frederik Farmen for *Min!*

Makwa Estate ligger paa et Højdedrag mellem de to Floder Chania og Kalimeno. Chania er kun et Navn, men Kalimeno betyder Den skarpe Tand . . . fordi den strømmer forbi et stort Træ, hvis Kviste Kikuyu'erne bruger som Tandbørster (mange af dem har blændende hvide Tænder.) Frederik købte Jorden af De hvide Søstre, en Nonneorden, hvis Kloster og Missionsstation, *Holy Family Convent*, ligger i Nærheden. Der bestaar ikke altid det bedste Forhold mellem Missionærerne og de europæiske Nybyggere . . . Søstrene danner en Undtagelse. Alle elsker dem. Med den dybeste Ærbødighed bøjer Farmerne sig for disse Kvinder, der øver deres gode Gerninger paa Civilisationens yderste Front.

Frederik er gift med Ragna, der — som de fleste rigtige Københavnerinder — stammer fra Jylland. Hendes Vugge stod i Bramminge. Hun er en fortræffelig Kone, modig og uimponeret af sig selv og med Evne til at tage fat. Og der har paa *Makwa Estate* hidtil været mere end nok at rive i. En Augustdag 1931 tog Frederik og Ragna deres Jord i Besiddelse . . . da var Højdedraget mellem de to Floder endnu dækket af *Sangari*, det mest sejglivede af al Slags Ukrudt. End ikke Ild kan dræbe det. Man siger om *Sangari*'en, at Asken saar sig selv: Paa det Stykke Have foran Verandaen, der skulde blive til Rosenbed, havde en talstærk Familie af Cobraslanger slaat sig ned. Ved Floderne boede mange Leopardter. Først af alt byggede Frederik et Køkken og et Magasin af Bølgeblik . . . det var det vigtigste. Saa maatte Resten komme senere. Og den kom. Af de 300 acres er allerede 125 beplantet med Kaffe, og Buskene traadte i Bæring efter 2¼ Aars Forløb med et Resultat af 4½ Tons Bønner. Paa hver acre staar 537 Buske. Arbejdet paa en Kaffe-farm afhænger af Regnfaldet, og dette er ualmindelig gunstigt paa *Makwa*.

Januar og Februar er Aarets varmeste Maaneder, en Slags Sommer. I Slutningen af Marts kommer Græsgregnen, Forløberen til den egentlige lange Regn, der begynder at sile ned omkring 1. April og varer til Midten af Maj. I November og Begyndelsen af December falder den korte Regn. Tidspunkterne hænger sammen med Monsunerne ude over det indiske Ocean. Under Regnen foretages alle Nyplantninger. Kaffebuskene kender hverken til Sommer eller Vinter, for dem er det Sæson hele Aaret rundt . . . de blomstrer og bærer Frugt, de grønne Bær bliver purpurrøde og modnes, ligesom det passer dem.

Den danske Farmer paa *Makwa* og hans Kone har været flittige i de forløbne fire Aar. Køkkenet af Bølgeblik er blevet til et solidt Beboelseshus, delvis bygget med egne Hænder. En Pumpe driver Vand fra Kalimeno-Floden og paa Højdedraget. Der er opført et Factory, hvor Kaffen tørres. Majsmarker duver for Vinden i Farmens Udkant, og i Ragnas Have gror mange nyttige Ting: Ananas, som Myrepindsvinene er slemme efter, Paw Paw-Frugter, der indeholder Masser af C-Vitaminer og som spises paa fastende Hjerter med Citronsaft over, Guava, ogsaa almindelige danske Køkkenurter, der her er en Sjældenhed, f. Eks. Selleri og Voksbonner.

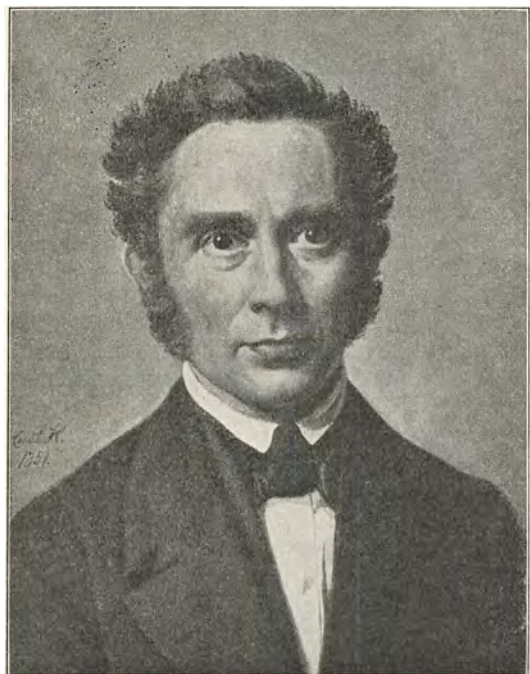
Uhyre Flid og en ikke ringe Kapital stikker i Farmen, ca. 90,000 Kr. Nu vil man spørge hjemme: Staar Udbyttet i Forhold til Anstrengelserne og de baandlagte Penge? Hertil svarer jeg: Frederik og Ragna lever, og Arbejdet er dem en Glæde. Men dermed er ogsaa alt sagt. De Fornøjelser, der i Skandinavien anses for at høre med til det daglige Brød, Radio, Biograf, gode Bøger, en Udflugt nu og da om Søndagen . . . det bliver der ikke Raad til for en Kaffe-farmer, der skal svare enhver sit. Priserne, han faar for sit Produkt, er elendige. I Øjeblikket mellem 50 og 60 Pund Sterling pr. Ton. Publikum betaler mellem 230 og 240 Pund Sterling pr. Ton. Den enorme Forskel mellem de to Summer opstaar undervejs fra Farmen til Kaffe-koppen.

Skandinaviske Farmere klarer sig pænt i Kenya og nyder Anseelse. Men langt fra alle har haft samme Held som Frederik og Ragna, der har købt deres Jord billigt. Og uden Penge, mange Penge, nytter det ikke, at nogen tænker paa at komme herud, Flid er ikke nok.

Saavidt *Henry Hellssen*, som har givet sin Korrespondance Overskriften: *Frederik og Ragna — Besøg hos en dansk Kaffe-farmer og hans Kone i Kenya*. Hellssen der er en trofast Soraner, vil sikkert ikke tage os ilde op, at vi til Glæde for hans og Frederik Gümües' samtidige — og for mange andre gamle Soranere — har gengivet hans fornøjelige Skildring af, hvorledes en af vore Kammerater har formaaet at skabe sig en Gerning i en anden Verdensdel.

Det kan her tilføjes, at *Frederik Gümües*, der er født i 1892, kom til Sorø i 1904 og udgik i 1908 for at gaa til Søs som Elev paa »Viking»; hans to Aar ældre Broder *Carl Vilhelm*, nu Ingeniør og ansat i Københavns Telefonselskab, kom til Sorø i 1903 og udgik af 4. Kl. i 1904; de er begge født i Vordingborg, hvor deres Fader da var Tømmerhandler, nu Veksellerer i København.

EN SORANSK LÆRER OG HANS DISCIPLE

Gehejmearkivar, kgl. Historiograf C. F. Wegener.

Maleri af Constantin Hansen 1851.
Tilhører Frederiksborg Museet.

I Danske Magazin 7. Række, I, 1935, har Arkivar Dr. Bjørn Kornerup offentliggjort en Række *Breve fra C. F. Wegener til T. A. J. Regenburg og M. H. Rosenørn 1843—49* og derved ydet et værdifuldt Bidrag til Oplysning om den senere kgl. Historiograf og Gehejmearkivars Livshistorie paa dens vel mest kritiske Stadium og samtidig til denne ikke almindelige Personligheds Karakter og Metoder. Brevvekslingen afdækker Dr. Wegeners Dobbeltspil i en af den soranske Stiftelses Skæbnetimer, hvor den i ydre Livsstilling ret ubetydelige men dygtige og villende og i sine Aspirationer ikke netop beskedne Sorølektor bag Kulisserne trak i forskellige Traade og i det nyes Tjeneste som Amtmand, Grev Knuths Tillidsmand paa det skolemæssige Omraade udfoldede en Virksomhed, der var betydningsfuld nok men som ikke var ham selv nok, fordi hans Længsel ikke stod til at blive en Hovedpille i den nye Lærestalt i Sorø — et Akademi i Almuestil — men netop til — i Lighed med flere af hans Kolleger — at naa ud af den soranske Provinstilværelse og faa Foden ind ved Københavns Universitet, hvor man ikke var nær saa interesseret i at forny sin Lærerbestand fra det grundstødte Sorø Akademi. Men Lektor her vilde han ikke nøjes med at være. „Lector” bruges i København kun om Videnskabens Pattebørn,« hedder det i et Brev af 3. Aug. 1847 til Regenburg; »og Københavnerne begribe ikke, at det er »mere« end at være Kgl. Historiograf!« De soranske Lektorer havde iøvrigt i 1827 faaet Rang med Professorer, saa man kan jo nok forstaa hans »honnerte Ambition« paa dette Punkt. Til Opnaaelsen af sit Ønske om en Forflyttelse havde Wegener, der som den første Fjer i Doktorhatten opnaaede Udnævnelser til kgl. Historiograf (i 1846), een Trumf paa Haanden, der ikke var til at kimse af: Cancellipræsidentens, Gehejmearkivar P. Chr. Stemmanns Bevaagenhed og Protektion, som anvendt paa

rette Tid og Sted kunde tage det op med adskillig Modstand fra mindre haandfast Side*).

Men Excellencen Stemmann sad i København og Dr. Wegener i Sorø; for Lektoren gjaldt det da om at holde sig i stadig Kontakt med sin Protektor, og man faar af Brevvekslingen et levende Indtryk af, hvorledes dette skete gennem hans to fordums Disciple, hvoraf *Mathias Rosenørn* (31) var Stemmanns ældste Datters Stedsøn og i høj Grad sin Sted-Bedstefars Yndling samtidig med at han i Kraft af sin unge Dygtighed og sine Forbindelser arbejdede sig frem til Landets højeste Embeder. Da han i Maj 1847, kun 33 Aar gammel, gik som Stiftamtmand til Island, kunde Wegener foreløbig ikke have den fulde Nytte af sin unge Ven, og nu gik Sorø-Brevene til *Jes Regenburg* (35), der som Volontør i Danske Cancelli vel stod i en særdeles ærbødig Afstand fra Præsidenten, men dog ikke fjernere, end at Stemmann nok lige saa vel som Wegener kendte den unge Mand og vidste, hvad han var værd. I 1848 faldt Tøjlerne af Stemmanns Hænder, men da havde Dr. Wegener netop naaet sit Maal; den 11. Marts, en god Uge før Revolutionen i København og det Stemmannske Styres Fald, var han endelig udløst fra sin Sorøtilværelse og udnævnt til Gehejmearkivar. Det sidste Brev i Samlingen er atter til Rosenørn, dateret 13. August 1849; det reassumerer den Wegenerske Skæbne, medens Rosenørn sad oppe i Thule, og knytter atter Forbindelsen mellem den fordums Lærer og Eleven, der inden Aarets Udgang baade blev Minister og Rigsdagsmand.

Man vil ikke kunne læse alle disse Breve uden med en Følelse af disse Aars ganske dramatiske Spænding i alt, hvad der sker omkring Hovedpersonen, som bogstavelig kæmper for Livet og i Kampen ikke skyer de Kneb, der i al Stilhed kan føre ham Maalet nærmere. En ømtaalig etisk Vurdering kan næppe billige hans Taktik i alle Enkeltheder, men det bør straks siges, at han ikke træder nogen Bedremands Ret for nær, og selv hvor man i Forholdet til Universitets-Direktionens Førstekraft, Etatsraad Jens Olaus Hansen, og hans Interesser ser den Wegener-Machiavelliske Politik spille særlig stærkt, taber man egentlig ikke Sympatien for Lektoren — maaske fordi man saa afgjort ikke føler sig tiltalt af den departementale Herres Maade at føre sin Krig paa.

Saa interessant er derhos næsten alt, hvad der her er kommet frem af direkte Oplysninger om den mærkelige Udvikling af Sorø Akademis Forhold i disse Aar, at man nok kunde have ønsket det kendt af Professor Dr. V. Norvin, da han i Sorø-Værket II behandlede Opløsningen af Frederik VI's »akademiske Indretning« i Sorø og de nye Skole- og Højskoleplaner, der i Christian VIII's korte Regeringstid saa Lyset. Nu maa man til dette Tidsafsnits Forstaaelse sammenholde denne Brevsamling med, hvad der foreligger i Bogen om Sorø; først derved vil man klart se, hvad der foregik bag Kulisserne — og man vil ikke fortryde Ulejligheden ved denne Jævnførelse. Dr. Bjørn Kornerup fortjener stor Tak af den særlig soranske Forskning for, hvad han her har skænket den af uvurderlig nyt Stof.

Brevvekslingen er til Nødtørftighed forsynet med oplysende Fodnoter, og naar disse ikke er udførligere skyldes

*) W. beretter i det citerede Brev om Folk, der kaldte ham ved den nye Titel, men skrev — og vel ogsaa udtalte den — forkert. I *Skoledrenge. Af en af dem* har Carl St. A. Bille (46), der netop som Akademist oplevede W.s Beskikkelse til kgl. Historiograf, sikkert bevaret en soransk Vittighed fra hin Tid, naar han (S. 282) fortæller om Artiumskandidaten Jensen, der i sin tyske Stil oversætter »Historiograf« ved »Geschichtsgraf«.

det vel bl. a. den kostbare Plads og det ikke netop for Lægfolk bestemte Samleværk, hvori den er fremkommet. En Soraner vil til de meddelte Noter kunne føje et og andet. Wegener boede fra 1840 i »Regensen« paa Sorø Torv som tilsynsførende med de faa Akademister. Naar Udgiveren i sin Indledning nævner, at Rosenørn og Regenburg havde været Wegeners Disciple i Sorø Akademis Skole, »hvorfra de var blevet Studenter henholdsvis 1831 og 1835 og — navnlig Regenburg — havde modtaget blivende Indtryk af Wegeners nationalt vækkende Historieundervisning,« maa det ikke glemmes, at begge efter at være blevet Studenter endnu blev hver 1½ Aar i Sorø som Akademister, men ganske vist var Wegener dengang endnu ikke Lektor ved Akademiet. I den lille Verden dernede har der dog sikkert i disse Aar været en Kontakt mellem de to begavede Ynglinge og deres Lærer, og mon ikke det intimere Forhold kan have faaet Næring navnlig hos de unge i disse modnere Læreaar? Ikke til alle unge Soranere fra den Tid har Wegener staaet i saa nært Venskab; i et Brev af 3. Jan. 1844 nævner han vel en tredje af sine fordums Elever, Grev W. C. E. Sponneck ('32), men man faar ikke Følelsen af, at de har haft meget med hinanden at gøre; Udgiveren nævner da heller ikke paa dette Sted, at Sponneck var Student og Akademist i Sorø, paa Holdet efter Rosenørn. Hvor Wegener omtaler »sin kære Henrichsen« oplyser Udgiveren ikke, at den senere Rektor i Odense fra 1830 til 1843 havde været Lektor i Sorø; derfra stammer sikkert Venskabet mellem de to. I et Brev af 26. Decbr. 1844 glæder Wegener sig over Rosenørns »Yttringer af Tilfredshed over Deres huslige Stilling« — det kunde være oplyst, at hermed sigtes til Rosenørns Indgaaelse af Ægteskab d. 23. Novbr. s. A. med sin Kusine og Svigerinde Frøken Emilie Olrik. Et Par Steder er Udg. prisløst forsigtig i sine Noter af personalhistorisk Art; den Kammerherre Castenschiold, der nævnes i et Brev af 7. Decbr. 1844, er virkelig ganske sikkert — som formodet — Caspar Holten Grevencop-Castenschiold til Frederikslund, Hørbygaard og Hagededgaard; nærv. Anm. ejer det meget smukke Mæcenats-Eksemplar af Wegeners Bog om Anders Sørensen Vedel, som Forf. i 1846 sendte Kammerherre G.-C.

Ligeledes er der ikke Tvivl om, at den »jydsk-grevelige Majoratsarving«, der skal anbringes i et Hus i Sorø og omtales i det ovennævnte Brev af 26. Decbr. 1844 (med højst bemærkelsesværdige Udtalelser om de Peder Hjortske Pensionærer og om andre »Huse« i Sorø), som af Udg. rigtig formodet er Stamherren til Rosenkrantz, Grev *Frederik Chr. Rosenkrantz Scheel*, der efter foreberedende privat Undervisning i Sorø kom i Skolens IV Klasse i 1849 og udgik den 10. Febr. 1851 af V Kl. uden Eksamen. Og naar Udg. S. 308, i Note 2, ikke kan afgøre, fra hvem af M. Rosenørns to Søstre det er, at Wegener bringer en Hilsen, kan ogsaa denne Tvivl løses — det er fra R.'s Halvsøster Catharine, hvilket e contrario fremgaar af et Notat i Helsøsteren, Helenes Skrivkalender for 1843; men *dette* vilde selv en saa samvittighedsfuld Kommentator som Udgiveren umulig have kunnet hitte ud af, fordi han ikke kunde blot ane den nævnte fortrinlige Kildes Eksistens!

Pladsen her tillader ikke at gaa yderligere ind paa en Omtale af de uhyre mange smaa soranske Detailler, som de Wegenerske Breve indeholder, hvor fristende det end kan være. Det maa være nok at give andre Soranere Blod paa Tanden og saa henvise dem til Danske Magazin 7. Række I. Bind; man vil ikke fortryde en Fordybelse i det, der her bydes paa.

H. G. Olrik.

ET SORANER-JUBILÆUM

Den 16. Juni holdt Realistholdet fra 1910 fem og tyveaars Jubilæum i Sorø. Af Klassens femten gamle Drengene mødte otte, nemlig: Direktør L. Darboe, Fabrikant C. J. Kierulff, Repræsentant P. A. Netherstrøm, Grosserer K. P. Colding, Murermester H. G. Rasmussen, Proprietær H. Dalgas, Radereren C. V. Stubbe Teglbjærg og Apoteker J. Wengel. Paa Ægir spiste vi Frokost, som Colding havde taget med fra København, med Øl og Snaps. Under Maaltidet herskede en munter og kammeratlig Stemning. Derefter Spadseretur til Parnas og rundt i Skovene, saa Besøg paa Akademiet og i Akademihaven. Paa Akademiet blev Kamrene besøgt; naturligvis blev gamle Minder drøftet, og særlig Sovesalene blev besøgt. Til sidst Middag paa Parnas, hvor Stemningen var høj. Vejret var det smukkeste, man kunde tænke sig, og vor gamle Skole og Omegn viste sig fra den skønneste Side, — det var en Tur, som vi otte vil huske længe.

J. W.

GAMLE SORANERE

Under 1. April er Fabrikinspektør *Carl Johannes Ottesen*, R. af Dbg., benaadet med Dannebrogsmændenes Hæders-tegn.

Ved kgl. Resolution af 8. April er Sekretær, cand. juris C. V. H. *Salicath* ('21) udnævnt til Fuldmægtig i Finansernes Centralstyrelse i Finansministeriet fra d. 1. s. M. at regne.

Fortjenstmedaillen i Sølv, forsynet paa Baandet med et Sølvspænde med Indskriften »Østgrønland 1931—34«, er bl. a. — under 14. Marts — tildelt følgende Soranere:

Amanuensis ved Universitetets zoologiske Museum, Dr. phil. *Hakon Ragnar Gisiko Spærck* (14).

stud mag. *Gunnar Seidenfaden* ('26),

Ingeniør, cand. polyt. *Svend Georg Conrad Kamman* ('27), Elev ved Ingeiørtroppernes Kornetskole, Menig ved 2. Pionerbataillon og

Ingeniør, cand. polyt. *Steen Hagemann Hasselbalck* ('27).

Under 14. Juni er det tilladt fhv. Adjunkt ved Sorø Akademis Skole, Dr. phil. *Ferdinand Ohrt* ('92) at anlægge og bære Kommandørkorset af 2. Klasse af Finlands hvide Rose.

Tegneren *Helge Refn* ('27), som den 28. Juli i Angelstad Kirke i Sverige blev viet til Frøken Ingegerd Munck af Rosenschöld, Datter af Herredshöfding Nils M. af R., har fornylig for Statsbanerne udført en Reklameplakat, der propagerer for Godsbefordring med Banerne, og som er blevet omtalt med megen Anerkendelse i Dagspressen.

Kontorchef ved den Sønderjyske Fond *Charles Louw* ('02) tiltræder den 1. August Stillingen som Direktør for Almindeligt dansk Vare- og Industrilotteri, hvortil kræves Justitsministeriets Godkendelse. I den Anledning skriver »Børsen« for 25. Juli:

»Retfærdigheden er sket Fyldest, det vil glæde alle, som kender Kontorchef Louw, og at kende ham er det samme som at holde af ham. For man skal lede længe efter et mere hjælpsomt, tjenstvilligt og elskværdigt Menneske end

Charles Louw. Disse tre Ord er i dette Tilfælde ikke tomme Adjektiver, som saa ofte ellers. Stillet i Relation til Louw er de Realiteter. Han har fra sin tidligste Ungdom været besjælet af de Egenskaber, de tre Ord udtrykker. Dertil er han en Arbejdsbi med Ordenssans. Der er Akkuratesse i de Sager, Louw tager sig af. Det vil alle indrømme, som har haft med ham at gøre, ikke mindst i de 16 Aar, han har været Kontorchef i Den sønderjydske Fond, og forøvrigt ogsaa før, da han var Assistent i Skattedepartementet, Kontorchef hos Krak og Sekretær i Sønderjydske Ministerium. Men ikke nok med det. Han er tillige en Mand med Ideer, og han helmer ikke, før Ideerne er realiseret; thi han forstaa ogsaa den Kunst at faa andre til at lægge sig i Selen. Der er gaaet ikke saa lidt af en fortræffelig Journalist tabt i Louw, og det vil næppe vare længe, inden vi hører nyt fra det ærværdige, gamle Varelotteri.«

Direktør Louw fortsætter dog sit Arbejde ved Sønderjysk Fond, som skal afvikles i Løbet af et halvandet Aars Tid.

»Fraternitas sorana« havde indbudt sine Medlemmer til sit 3. Stævne i Simmerbølle Præstegaard paa Langeland hos Pastor E. J. Christiansen (20) i Dagene d. 25.—27. Juni.

Den 28. Juli fyldte Lederen af Nationalbankens Valutakontor Einar Cohn (03) 50 Aar og var i den Anledning Genstand for megen Omtale i Pressen. Vi gengiver »Dagens Nyheders« Fødselsdagsartikel, skrevet af Redaktør A. C. Kaarsen:

»Kontorchef Einar Cohn fylder i Dag 50 Aar. Han er saaledes født 1885, medens Grundtvig døde allerede 1872. Sammenstillingen synes maaske lidt umotiveret, men der er nu en Mening i den alligevel. For havde den gamle Skjald kendt Cohn, kunde han ikke med Sandhed have skrevet de noksom bekendte Linjer:

Den har aldrig levet,
som klog paa det er blevet,
han først ej havde kær.

Einar Cohn afgiver nemlig et fremtrædende Bevis for, at selv om den grundtvigske Sentens nok gælder i Almindelighed, er den ikke uden Undtagelse.

Lige siden Krigens Dage har Cohn været anerkendt som vor største Kapacitet med Hensyn til Organisation og praktisk Gennemførelse af alt, hvad der har med Kort-Systemer og slige planøkonomiske Foranstaltninger at gøre. Da Rigsdagen i Begyndelsen af 1932 vedtog den Valutaordning, som indførte Kontrol med hele Landets Import, blev der ganske naturligt ydret Tvivl om, at en saadan Kontrol kunde etableres saa at sige fra den ene Dag til den anden. Men det fortælles, at der fra højere Sted blev givet den Forsikring: Det skal nok gaa — vi har jo Cohn!

Imidlertid vilde det være ganske forkert, om man ud fra dette lod sig forlede til at tro, at Cohn har sit Hjerte med i disse Foranstaltninger. Han er for klog en Mand og for god en Nationaløkonom til ikke at nære den urokkelige Overbevisning, at den størst mulige Frihed for Erhvervs livet er det, der baader Samfundet bedst. Men som Embedsmand maa han jo uden Hensyn til personlig Opfattelse løse de Opgaver, han bliver stillet overfor. I saa

Henseende frister han en lignende Skæbne som den store Frihandels-Apostel Adam Smith, der af borgerligt Erhverv var — Tolder!

Uden Hensyn til personlig Opfattelse, ja — og dog. Det siger sig selv, at Cohn i de Aar, han sad som Leder af Valutacentralen, netop fordi han havde sin særlige Indstilling til Problemet, søgte at vise den størst mulige Imødekommenhed overfor Handelens Ønsker og naturlige Krav, for ikke at sige, at han forsøgte *det umulige*. De fleste Importører, der er kommet i Berøring med ham, har sikkert faaet Øje for dette. Og er der enkelte, der har villet give *Personen* Skylden for *Systemets* Urimelighed, faar de nu Lejlighed til at revidere deres Opfattelse, efter at Cohn i Realiteten har trukket sig tilbage fra Ledelsen. Det skal nok vise sig, at de er kommet fra Varde til Ribe Ret.

Hvis man læser Cohns Biografi i den blaa Bog, forbløffes man over alt det, som den endnu unge Mand er eller har været inde i. Det er hverken Vindskibelighed eller Paagaenhed, der har skaffet Cohn disse mange Hverv, de er kommet som en naturlig Følge af hans enestaaende *Anvendelighed*. Hans omfattende teoretiske og praktiske Viden, hans Energi og Beslutsomhed og frem for alt hans aldrig svigtende Realitetssans er Egenskaber, som uundgaaeligt maatte føre til, at man havde Bud efter ham til mangt og meget.

Nu er han altsaa designeret som Chef for det statistiske Departement — den Institution, der stadig har været det faste Punkt i hans Virksomhed. Som Grundlag for det moderne Samfunds Administration er Statistiken jo kommet til at spille en meget fremtrædende Rolle, og det er derfor ogsaa af Vigtighed, at det statistiske Departements Ledelse ligger i Hænderne paa en Mand, som forener den rent faglige Indsigt med et grundigt Kendskab til det praktiske Liv, til de Tilstande og Foreteelser, som Statistiken har til Opgave talmæssigt at beskrive. Saaledes som Cohns Karriere har formet sig, har der været høje Stillinger paa forskellige Omraader, hvor hans Kandidatur naturligt maatte gøre sig gældende. I det Embede, han i en nærmere Fremtid skal overtage, faar han vel mere end noget andet Sted Lejlighed til at udfolde sin Alsidighed, og i givne Situationer vil der stadig lyde en beroligende Forsikring: Det skal nok gaa — vi har jo Cohn!«

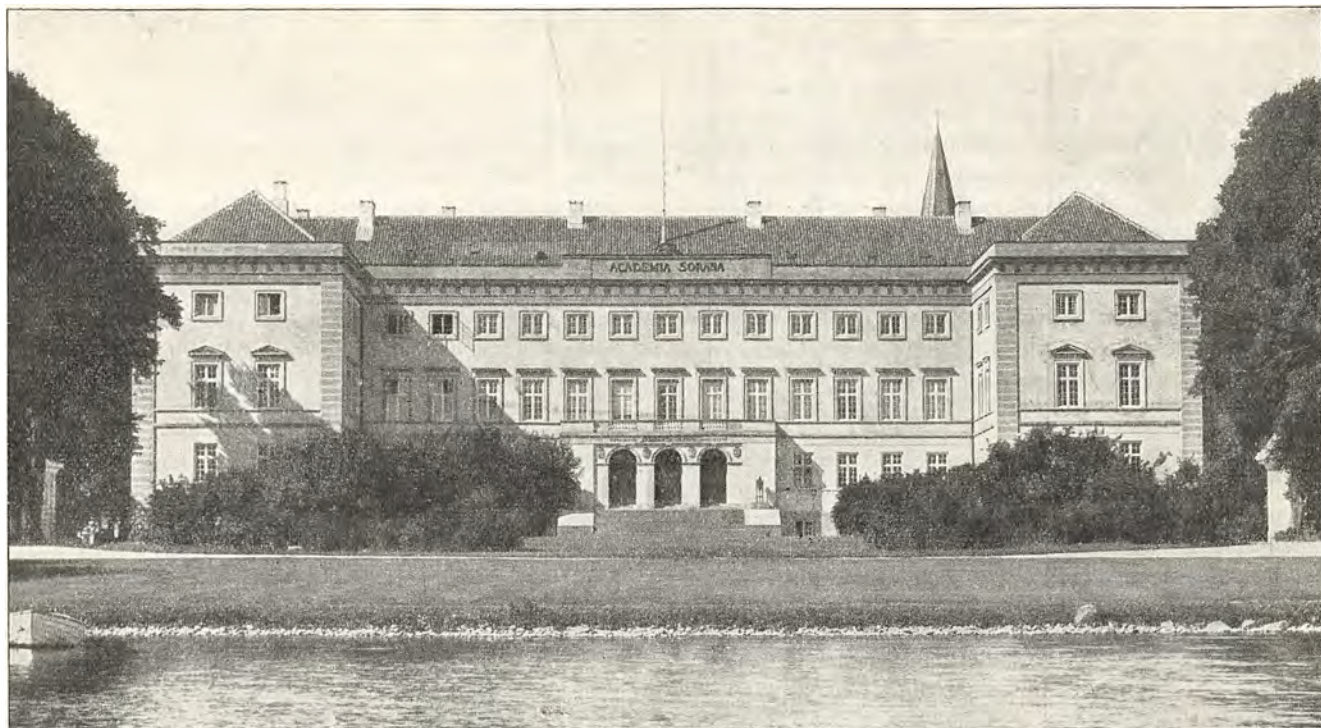
RUSGILDET

DEN 21. SEPTEMBER

I Aar vil Soransk Samfund være blandt de første til at byde sine Russer Velkommen, idet Rusgildet i Modsætning til de tidligere Aar vil blive lagt allerede i September Maaned — Lørdag den 21. September. Samtidig vil Rusgildet fremtræde under særlig festlige Former: der vil i Aar for første Gang blive opført Soransk Samfunds Ruskantate af *Aage Lind* og *Ebbe Hammerich*. Kantaten er omarbejdet efter den smukke Kantate, som ved Samfundets 70-Aars Jubilæum begejstrede de 300 Fstedeltagere, og virker i sin nye Skikkelse endnu skønnere. Den vil blive en festlig Optakt til Rusgildet, og da tillige en af vor gamle Skoles mest fremtrædende Sønner, Socialminister *Steincke* har lovet at holde Rustalen, regner vi med, at Rusgildet i Aar vil blive en af Samfundets »store Aftener«!

Altsaa, sæt Kryds ved den 21. September.

Udførligt Program for Rusgildet vil fremkomme i næste Numer af Soraner-Bladet.

SORANER-BLADET

20. AARGANG

Nr. 9

September 1935

EN „AFFÆRE“ OG DENS UDLØBER

TIL BELYSNING AF FORHOLDET MELLEM LEKTOR HJORT OG DIREKTOR TAUBER

Af Dr. phil. *Olaf Carlsen.*

Da Skolen i Sorø efter Sommerferien 1826 lukkede sine Døre op for at modtage Eleverne til det begyndende Skoleaar, var der blandt de nye Drengene een, hvis soranske Skoleliv skulde faa en brat og uheldig Afslutning og derved give Anledning til, at Modsætningsforholdet mellem Peder Hjort og Direktor E. G. Tauber traadte frem i stærk Belysning.

Den nye Soraner hed *Carl Christian Permin* og var født den 1. April 1813 i Helsingør, hvor hans Far var Købmand. Fra denne Bys Latinskole overflyttedes han nu i en Alder af 13½ Aar til Sorø, idet han her blev optaget som betalende Elev i I Klasse.¹⁾

Hans Anlæg for det boglige Arbejde var just ikke store, og han maatte nøjes med et af de sidste Numre, da han Aaret efter rykkede op i næste Klasse: kun Adjunkt *Høyberg* havde stemt imod hans Oprykning; men det stillede sig anderledes et Aar senere; da var alle Lærerne enige om, at han burde tilbringe endnu et Aar i II Klasse.²⁾ Skolearbejdet gled dog ikke lettere for ham af den Grund; i hvert Fald havde han til Tider vanskeligt ved at opfylde Lærernes Krav. Følgen af denne Modgang var, at han blev trodsig og let kom til at føle sig forurettet; en skønne Dag gik han over Gevind, idet han lod sin Harm og Trods løbe af med sig over for den unge, nylig ansatte Lærer *Arent Sibbern*, som herom indgav følgende Beretning:³⁾

Velbaarne Hr. Etatsraad *Tauber.*

Det gjør mig meget Ondt, at jeg seer mig nødsaget til at melde Deres Velbaarenhed en ubehagelig Sag. — I min Time i 2. Classe idag opførte Eleven *Permin* sig saaledes, at for Fremtiden hverken jeg eller nogen af hans andre Lærere kunne undervise ham mere. Ved min Indtrædelse i Classen spurgte han mig, hvorfor jeg igaar havde givet ham en slet Karacteer. Mit Svar, skjøndt overflødigt, var, at han havde faaet den efter Fortjeneste. Jeg hørte ham strax i hans Lexie til idag, som han, mod Sædvane, besvarede meget maadeligen. Fortrydelig over den slette Karacteer, han igjen idag erholdt, kaldte han Classen til Vidne paa, »om det ikke var uretfærdigt«, og bandte flere Gange, »Sku og Fanden gale sig«, ikke med sagte, men med tydelig Røst. Jeg truede ham med Prygl, hvorpaa han svarede mig: »Prygl? Det kan Sku være det Samme, saa kan jeg komme ud af Skolen«. Det var min Pligt efter Reglementets 38. § øieblikkeligen at straffe ham corporlig, og jeg gjorde det ogsaa ved at give ham et Ørefigen, som blev besvaret med Trods og ny Banden. Jeg befalede ham nu at tage Plads ved Døren og vente sin Straf; men noget efter kom han tilbage, smed sin Bog paa Bordet og sagde, at han ikke kunde høre derhenne. Uagtet min nye Befaling, at tage sin Plads ved Døren, trodsede han bestadigen, og jeg maatte igjen give ham et Ørefigen. Han svarede atter med trodsig Tale, ja endog med truende Gebærder og Banden. Ved Timens Ende, medens jeg end-

nu examinerede en af hans Meddisciple, forlod han igjen sin Plads ved Døren, tog alle sine Bøger og forlod Clas sen uden min Tilladelse. — Et saadant Forhold af en Elev mod sin Lærer fortjener vistnok baade i og for sig selv og for Exemplets Skyld en exemplarisk Straf. Han har tilforn for mindre Uartigheder mod mig forgæves været straffet paa flere Maader. Jeg maa derfor, efter nu saa ofte at være fornærmet og krænket i mine Embedstimer af denne Elev, gjøre den billige Paastand hos Deres Velbaarenhed, at han i Skolens Paasyn straffes corporlig af Pedellen og derpaa forvises fra Skolen som en slet og for sine Kammerater fordærvelig Discipel, som jeg ikke mere kan eller vil undervise. — Imidlertid vil jeg dog bede Deres Velbaarenhed om at gjøre det paa den Maade, at hans Foresatte selv melde ham ud, efterat han dog først er bleven straffet i sine Kammeraters Paasyn, i hvis Nærværelse han saa høiligen har fornærmet mig. — At min Paastand aldeles ikke er ubillig, haaber jeg i Morgen at have den Ære mundtlig at overtøye Deres Velbaarenhed om. Jeg tillader mig at tilføie, at mine Medlærere, selv Hr. Adjunct *Wegener*, som dog forhen har havt saa megen Godhed for denne Eleve, underskrive alle den samme Dom.

Sorøe, d. 18. Novbr. 1829.

Ærbødigt
A. Sibbern.

Hr. Etatsraad og Director *Tauber*.

Direktoren efterkom straks Sibberns Anmodning om, at den opsætsige Dreng maatte tildeles den strengeste legemlige Afstraffelse; thi i Skrivelse af 20. November meddeler *Tauber* Universitetsdirektionen, at han har ladet »den vanartige Eleve« straffe korporligt i samtlige Disciples Nærværelse; endvidere havde han — indtil Sagens Udfald kunde foreligge — anbragt Delinkventen i et Kvistværelse paa Sygehuset — uden Varme og paa simpel Kost, men tilstrækkelig forsynet med Bøger.⁴⁾

Den lille Oprørers Mod var dog endnu ikke knækket; hans Krigslyst fik ham — som Adjunkt *Kaalund* skriver⁵⁾ — til at vise »den ubegribelige Ligegyldighed og Dristighed, at han i Friquarteret har aabnet sit Vindue og holdt Samtale med en Deel af Eleverne, som flokkede sig nedenfor«. *Kaalund* forespurgte derfor, om han ikke paa det strengeste skulde forbyde *Permin* at komme til Vinduet »paa nogen-somhelst Tid« — og bekendtgøre for de øvrige Elever, at de under intet Paaskud maatte nærme sig til ham og tale med ham, eller om Direktoren maaske selv vilde give dem en alvorlig Paamindelse i denne Henseende og lade Tjeneren meddele *Permin*, hvad han havde at gøre. *Kaalund* var pædagogisk skuffet over, at Straffen ikke havde et bedre Resultat at opvise. »Det er sørgeligt,« slutter han sit Brev, »at hans Gemyt er saa haardt, at en saa vanærende Straf, som han har lidt, ikke har virket mere paa ham.«

Det var jo imidlertid kun den første Del af den Straf, *Sibbern* havde forlangt over *Permin*, der var blevet udført. Hvad den anden Del angik, saa vilde *Tauber* lade Direktionen afgøre, om man — som *Sibbern* havde krævet det — skulde foranledige Elevens Udmeldelse af Skolen, eller om en offentlig Afbigt af ham over for den Lærer, »i hvis Person Skolelovene ere krænkede,« efter Omstændighederne kunde anses for at være tilstrækkelig.

Tauber kunde godt vise Fasthed, naar det gjaldt Skolens Orden; men han blev oftest eftergivende, hvis Synderen angrede, og da dette snart blev Tilfældet

med *Permin*, var *Tauber* stemt for at Sagen afsluttedes med det mildeste af de nævnte Alternativer; dette beroede jo til Dels paa, om *Sibbern* lod sig formilde og vilde nøjes hermed.

Direktoren haabede vel paa det bedste, da han meddelte *Sibbern*, at *Permin* nu havde vist »den mest levende Fortrydelse over sin Opførsel, saaledes at Taa- rerne strømmede ham ned over Klæderne til Jorden. Hvorhos han paa min nærmere Forespørgsel helligen forsikrede, at Udbruddet af hans usømmelige Tale var grundet i hans Characters Heftighed.« — Hans Spørgsmaal til Læreren angaaende Karakteren skyldtes alene Ønsket om at erholde en bedre. Da »det Qvalificerende« i Elevens Forseelse beroede paa Rig- tigheden af disse Udsagn, udbad *Tauber* sig *Sibberns* Erklæring herom, idet han samtidig ønskede en Udtalelse om den ham personligt tilføjede Fornærmelse, og om en Formildelse i Elevens Straf maatte være tilraadelig.⁶⁾

Sibberns Svar lod ikke vente paa sig; det lød:⁷⁾

ÆRBØDIGST ERKLÆRING!

Deres Velbaarenhed har under Dags Dato forlangt min Erklæring over Oprigtigheden af de Følelser og Udsagn, Eleven *Permin* i et Forhør, som deres Velbaarenhed igaar optog over ham, har yttret. — Hvad hans Følelser og heftige Taarestrøm angaaer, kjender jeg endnu for lidt til *Permins* Karacteer for at kunne afgjøre, om de vare Følgen af en oprigtig Fortrydelse af hans Forseelser eller ikke. Dog vil jeg gjerne troe, at de vare det, da Deres Velbaarenhed, som kjender ham bedre, vist troer det. — Hvad hans Udsagn angaaer, at han havde forholdt sig fuldkommen rolig til Kl. 11³/₄, da strider dette ganske mod mit skriftlige Udsagn af 18de dennes og er ikke oprigtigt men falskt. — Hvad hans Forsikkring angaaer, at hans usømmelige Tale og altsaa ogsaa hans Trods og truende Gebærder ikke vare overlagte, men allene grundede i hans heftige Karacteer, da tør jeg ikke stole paa Sandheden heraf; deels fordi han havde flere rolige Øjeblikke, efter hvilke hans Trods vendte tilbage, og deels fordi han mødte mig 2 Gange den følgende Morgen paa Skoletrappen og saae mig i Øinene uden at hilse mig. — Hvad det angaaer, at hans Spørgsmaal til mig om Beskaffenheden af hans Karacteer allene var grundet i Ønsket om at have erholdt og fremdeles at erholde en bedre (naturligvis istedetfor den, han allerede havde erholdt), da seer jeg ikke Andet end Usandhed i denne hans Yttring; thi den, der ønsker at erholde nogen Overbærelse af sine Foresatte, maa vistnok vide, at det er daarligt, om han vil søge at skaffe sig den ved Trods. Hvad endeligen, Deres Velbaarenhed! den mig personligen viste Fornærmelse og Formildelse i hans Straf angaaer, da er hans hele Forseelse efter min Formening for stor til, at nogensomhelst Formildelse i hans resterende Straf, selv med min Tilgivelse, kan være tilraadelig.

Sorøe, den 21. Novbr. 1828.

Ærbødigt
A. Sibbern,
constitueret Lærer.

Velbaarne Hr. Etatsraad og Director *Tauber*.

Det skyldtes tydeligt nok mest Høflighed mod Direktoren, naar *Sibbern* ikke udtalte sin Tvivl om Ægt- heden af den Anger, der ikke havde været uden Virk- ning paa *Tauber*. Hvorfor skulde *Sibbern* ogsaa tro paa den, naar han mente med gode Grunde at kunne paavise, at de øvrige Tilstaaelser var i Strid med Sandheden og altsaa hverken kunde forklare eller und-

skyldte en Adfærd, der ikke var det uovervejede Udslag af et tilfældigt Lune? Det er derfor forstaaeligt, at Sibbern ikke vilde vise Eftergivenhed, men holdt fast ved sit Krav om Bortvisning.

Iøvrigt havde Tauber vogtet sig længere ud, end han egentlig i Øjeblikket kunde forsvare, idet han havde stillet Købmand Permin i Udsigt, at man maaske vilde være overbærende mod Sønnen. I hvert Fald havde Købmand Permin fattet et ikke ringe Haab, hvad hans Brev af 22. November i høj Grad vidner om.⁹⁾ »Med lige Erkjendtlighed som dyb faderlig Følelse«, skriver han, »har jeg havt den Ære [at] modtage Herr Directorens sørgelige Underretning om min Søns begaaede Forseelse og frembær[er] min hierteligste Tak for den Ømhed og Godhed [der er] beviist ham og mig ved Sagens Andragende til de høje vedkommende«. Da han var for svag til foreløbig selv at komme til København, havde han »ved Expresse bedet en Ven og beslægtet af Hans Excell. Herr Geheimeraaden at nedlægge Forbøn og bidrage alt til Sagens gunstige Udfald.«

»Herr Directorens venskabelige Underretning og Mening,« hedder det til Slut. »giver mig Anledning til at ledsage hoslagte Brev til H[err] Adjuncten med ærbødigste Anmodning om Deres Virkende og venskabelige Understøttelse for hans Forblivelse paa Akademiet, i det Haab at han i Fremtid vil søge at paaskønne med førende Erkjendtlighed den Overbærelse, som ved denne Lejlighed maatte vises ham ved Forbøn af

Herr Directorens
særdeles forbundne
og beredvillige
J. H. Permin.

Den Mand, Købmand Permin havde allarmet, for at han kunde paavirke *Ove Malling*, var Historikeren og Statistikeren *Frederik Thaarup*, der en Tid havde været ansat som Toldkasserer i Helsingør. Denne skrev samme Dag som Permin et Brev til Tauber:⁹⁾ det lyder:

Høivelbaarne Hr. Etatsraad *Tauber*.

Min Ven, Købmand *Permin* i Helsingør tilskrev mig ved Expres om den fatale Casus med hans Søn, jeg skyndte mig til Hr. Etatsraad *Engelstoft* — og erfarede Direktionens Resolution. — Nogen Tid er vunden for *Permin*, i hvilken der kan virkes saa meget mueligt. Det værste er Adjunkternes Paastand, at den unge *Permin* skal ud; men er det ikke for haardt for en ubesindig Barne- eller Drenge-gestreg; og er han ikke allerede straffet?

Hr. Etatsraad! Tilgiv, at jeg ulejliger med saadanne Spørgsmaale.

Jeg greb Pennen for at bede den unge *Permins* Sag være Dem paa det beste [sic!] anbefalet. Han skal — har man sagt mig — være i et ensomt Fængsel og lide Ondt i Henseende til Kulde etc., det vil De sikkert — om Tilfældet er der — afværge.

Jeg takker for Meddelelsen om 1ste Nov.s Fest¹⁰⁾ og beder mig fremdeles i velvilligste Erindring, naar noget Akademiet vedkommende forefalder.

Med megen Høiagtelse ærbødigst
Khavn. d. 22. Nov. 1828. *Thaarup*.

Det ser unægtelig noget underligt ud, at *Thaarup* — efter at han er blevet gjort bekendt med Direktionens Beslutning — kunde skrive, at der var vundet Tid; Meningen kan vel kun være den, at hvis *Sibbern* og hans Kolleger ændrede Standpunkt, vilde Resolu-

tionen kunne faa et andet Indhold. Direktionen afventede dog ikke nogen ny Indstilling, men afsendte sin Resolution af 22. November¹¹⁾ og *Tauber*, der efter at have modtaget *Sibberns* Erklæring vidste, hvor haabløse Situationen var for den unge *Permin*, havde nu blot at sørge for, at Direktionens Ordre sket Fyldest.

Resolutionen gik ud paa, at *Permin* »ufortøvet« bortfjernes fra Akademiet, hvilket straks skulde meldes hans Far, idet det tillige tilkendegaves denne at hvis han ikke inden 8 Dage havde udmeldt og afhentet sin Søn, vilde han »blive formelig excluderet og til ham hjemsendt.« — Skulde der blive begæret et Vidnesbyrd for C. C. *Permin*, vilde der i dette blot være at meddele, at han en vis Tid havde været Elev paa Instituttet og nu derfra var udmeldt.

Købmand *Permin* tog dette Slag paa den smukkeste Maade. Udmeldelsen formede han saaledes:¹²⁾

Ærbødigst Pro Memoria!

Da jeg har fattet en anden Plan for min Søn *Carl Christian* i Eftertiden, saa ønskes og bedes, at han maae ansees udgaet af Accademiet ved Kvartalets Ende med Anmodning om strax at forlade samme. Paaskiønnende med Taknemmelighed og faderlig Følelse, hvad Accademiet og hans Foresatte har virket for ham, har jeg den Ære med særdeles Agtelse [at] tegne

Helsing. 25. Novemb. 1828.

Ærbødigst

J. H. Permin.

S. T. Herr Director *Tauber*.

Rider af Danne Brog.

Sorø Accademie.

Vedlagt denne Skrivelse fulgte et Brev til *Tauber* personlig. Købmand *Permins* egne Ord fortæller os bedst, med hvilke Følelser han saa sin Søn forlade Sorø paa en saa lidet ærefuld Vis. »Nest at bevidne min inderligste Tak«, hedder det i Brevet til *Tauber*, »for Deres faderlige Godhed og Omhu for min Søn, hvilken Penne[n] ej fyldestgørende kan udtolke, maae jeg sørgeligst fremsende hans Udmeldelse fra Accademiet, hvis Ophold han saa ofte med barnlig Følelse takkede mig for; men Skiæbnen har nu vildet det saa, og hvo kan modsætte sig den. Dog Haabet maae ej forsvinde; Forsynet styrer alt«. — Selv Fædre, hvis Sønner er udgaet fra Sorø med det mest straalende Vidnesbyrd, kunde være en Afskedshilsen som denne bekendt.

(Sluttes).

HENVISNINGER

¹⁾ Skolens Immatrikulationsprotokol, Mtr. Nr. 93. ²⁾ Deliberationsprotokollen. ³⁾ Direktoratets indk. Sager B. 183/1828. ⁴⁾ Korrespondanceprotokol II, Nr. 1439. ⁵⁾ 184/1828. ⁶⁾ Korrespondanceprotokol II, Nr. 1440. ⁷⁾ B. 186/1828. ⁸⁾ B. 188/1828. I de anførte Uddrag af Købmand *Permins* saavel i stilistisk som i ortografisk Henseende ubehjælpsomt aflattede Breve, er den meget vilkaarlige Brug af store og smaa Bogstaver normaliseret. ⁹⁾ B. 180/1828. ¹⁰⁾ Festen paa Akademiet i Anledning af Prinsesse *Wilhelmines* Formæling med Prins *Frederik Carl Christian*. ¹¹⁾ B. 191/1828. ¹²⁾ B. 198/1828. Senere gik det ogsaa den lille fhv. Elev ganske godt. I 1833 blev han privat dimitteret til Universitetet og i 1841 tog han den teologiske Embedseksamen (med non). Efter nogle Aars Huslærer- og Kapellantilværelse, blev han i 1856 konstitueret som Sognepræst i Tingsted og udnævntes i 1857 til Sognepræst for Sønderho paa Fanø. Herfra forflyttedes han i 1863 til Roslev-Rybjerg i Salling og i 1873 til Thorsager-Bregnet paa Djursland. I 1872 enlediges han og døde paa *Frederiksberg* den 11. Maj 1883. Som han selv tilhørte en Søkendeflok paa 10, blev han i sit eget Ægteskab Fader til andre 10 smaa *Perminer*. Til Direktors Titulatur kan bemærkes, at *Tauber* hverken var eller nogensinde blev Ridder af Dannebrog.

DA BARTHOLOMÆUS HOFF FIK PRYGL OG BLEV ARRESTERET

Ved Gordon Norrie.

Ved nytåar 1860 var der store optøjer i København, og politiet optraadte saa brutalt, at dette i høj grad gav anledning til en reform af hele Københavns politivæsen. Det var ikke mindst *Carl St. A. Bille*

Bartholomæus Hoff.

(46), der førte kampen, men en af dem, som det uskyldigt gik ud over, var den senere rektor i Sorø *Bartholomæus Hoff*, som dengang var student. I *Historiske Meddelelser om København*, bd. II gives en udførlig beskrivelse af begivenhederne, og deri optrykkes nedenstaaende artikel i »Fædrelandet« 13. januar 1860 under titel *Om Politiets milde og humane Adfærd*:

»Da flere Blade i den sidste Tid have rost Politiets Optræden under Gadeoptøjerne, tillade vi os at anmode Dem om i Deres ærede Blad at optage følgende aldeles sandfærdige Beretning om den Medfart, der overgik os. Vi undertegnede vare i Tirsdags Aftes i det kgl. Theater og samledes derefter i Studenterforeningen. Denne forlod vi Kl. 12, men uagtet vi vare flere sammen, gik vi dog to og to, for i saa Henseende at efterkomme Politiets Ordre. Paa Højbroplads hørte vi Raabet »Husarerne i Kirkestræde«. Vi gik da til den modsatte Side, men da Læderstræde var fyldt, og der i Vimmelskafet kun gik en Del ordentlige Mennesker, valgte vi denne Vej. Paa een Gang kom Pøbel-sværmen efter os, og da vi ikke vilde trædes ned af den, trykkede vi os tæt op i en Gadedør for at vente, til den var forbi. Vi tilstaa imidlertid idag, at det er hundrede Gange bedre at nedtrædes af og løbe sammen med Pøbel-sværmen, end at vente paa Politiet, Ordenens Vogtere, den fredelige Borgers Beskytter. Da Sværmen var forbi, saa vi med Ro Politiets Komme, og vilde just gaa, da det styttede hen over os; forgæves søgte vi begge at forklare os. Der regnede Stokkeprygl over Hoved og Krop, og under Raabene »løb, løb« fore vi afsted, forfulgte af pryglende Politibetjente. Vi løb dels efter Opfordring dels fordi der under et voldeligt Overfald af 20—30 Mand intet andet var at gøre. Jeg, *Skau*, undslap efter at være bleven mörbanket og have faaet flere Slag i Hovedet. Jeg, *Hoff*, efterkom Ordren til at løbe, men blev forfulgt med Slag, hvorved jeg mistede min Hue og Stok, og til sidst blev jeg greben i Nygade. Under en Mængde Stokkeslag og halvt fortunlet, blev jeg ført til Raadstuen, og strax kastet hen paa Tyvebænken. Der maatte jeg i to Timer døje de frygteligste Skældsord og den mest irriterende Haan af de underordnede Politimbetsmænd. Overhovedet synes det mig klart af Politiets Adfærd og en Ytring, der faldt, at de *vilde* gribe en Student; og da de ingen skyldig fandt, greb de den første den bedste. Jeg, *Hoff*, blev omsider ført ned i et fugtigt Hul, lagt i en skiden Seng, og berøvet alt, indtil mit Lommetørklæde. Hele Tiden blev jeg i højeste Grad hundset af de underordnede Betjente. Næste Dag slap jeg ud Kl. 4, efter at være idømt en Mulkt, som jeg betalte, da et længere Ophold i Arresten uden Tvivl vilde have været i høj Grad skadeligt for min Sundhed.

»Vi sige, at vi bleve *voldelig overfaldne*; thi det er indlysende for enhver, at vi ikke havde stillet os op i en Gadedørskrog, ikke havde ventet paa Politiet for at gøre Optøjer, men for at skille os fra Optøjerne og stille os under Politiets Beskyttelse. Det maa være indlysende, at vi ikke ventede paa Politiet for at gøre Oprør mod Politiet, fordi to unge Mennesker ikke kunde foretage sig noget mod 20—30 Betjente, der bære Stokke og have Evne og god Vilie til at benytte dem. Jeg, *Skau*, meldte mig næste Dag for at klage, men har opgivet det som formentlig unyttigt; vi have derimod valgt denne Vej til at anke over de voldsomme, ufortjente Stokkeslag, samt for mit, *Hoffs*, Vedkommende den raa Medfart, efter at jeg var greben, og den hundsende Behandling af de underordnede Embedsmænd under Arrestationen. Under alle andre Forhold anse vi det for givet, at selv Politiet maatte erkende deres eget Forhold, for et voldeligt Overfald med Hug og Slag med Fare for den Angrebnes Liv og Sundhed, som kun ved et lykkeligt Træf er bleven afvendt, altsaa at der foreligger et Tilfælde, der henhører under Fr. 4de Okt. 1833 § 4 jvf. § 1.

B. Hoff,
Stud. philol.

J. L. Skau,*
Stud. jur.

Denne fremstilling af begivenhederne er vistnok en meget afdæmpet beskrivelse. Af andre vidneforklaringer fremgaar, at det ikke blot var rigtigt, at politiet brutalt havde overfaldet Hoff, men det oplystes, at han blev indespærret i en arrest med 3 andre, hvoraf den ene var en forbyrder. En slagbænk blev slaet ned, hvorpaa der laa en madras med et meget smudsigt lagen. Slutteren befalede en af de andre arresteranter ligesom formodentlig *Hoff* at klæde sig af. Da arresten var meget kold og fugtig, bad han om at maatte beholde sine underbenklæder paa, men det blev nægtet. Sine strømper maatte han ogsaa af med, og alt hans tøj blev samlet i en byldt og baaret ud. Om morgenen fik de noget daarlig te, til frokost et stykke tørt brød med en krukke vand, som de var fælles om, og til middag noget uspiselig kaal. Da slutteren

* *Hoffs* Lidelsesfelde ved denne Lejlighed, *Jens Lauridsen Skau*, var Søn af den kendte sønderjydske Fører, Laurids Skau og Marie Elisabeth Byg. Han var dimitteret fra Haderslev Skole 1858, studerede Jura men fik ingen Embedseksamen og døde allerede d. 7. Decbr. 1864 i Haderslev efter at have deltaget i den slesvigske Krig og være bleven udnævnt til Secondløjtnant i Infanteriets Krigsreserve.

kom ind og saa, at de ikke havde rørt maden, erklærede han med en ed, at de nok skulde spise kaalen, naar de først havde været der i 3 uger. Denne anden arrestant forklarer yderligere, at der næste formiddag kl. 10 optoges en rapport af en betjent, som yttrede, at han nok kendte disse fine gadedrenge og lømler, og hvis den anholdte ikke var den, han var, kunde han have lyst til at slaa ham i ansigtet. Da han omsider blev fremstillet for fuldmægtigen sagde denne, at man var berettiget til at idømme ham 30 dages fængsel paa vand og brød, men at man vilde lade naade gaa for ret og lade ham slippe med en mulkt paa 5 rdlr.

Politiregimentet var skrappt, men alle behandledes ikke lige. En mig nærstaaende officer har fortalt mig, at naar de unge officerer kom hjem i lidt løftet stemning, blev de ikke bragt til arresten, men op til politimester Brædstrup, som boede paa hjørnet af Gotersgade og Kronprinsessegade og fremstillet for ham i hans soveværelse. Brædstrup spurgte om deres navne og sagde saa til dem, at det maatte vist bero paa en misforstaaelse, og at de maatte gaa rolig hjem, men engang tilføjede han til min hjemmelsmand, hvad en af de andre deltagere har bekræftet: Jeg maa gøre Dem opmærksom paa, hr. kammerjunkere, at det er tredie nat i træk, de forstyrrer min nattevævn!!

Gordon Norrie.

ET SKOLEAAR BEGYNDER —

Der er Travlhed i Sorø. I den lille By, der nu snart i syv Uger har ligget som uddød, vrimler det med hvide Kasketter. Vi skriver den 14. August, den sidste Dag af Sommerferien, og Eleverne begynder at strømme til Byen.

Paa Landevejen møder man dem, endnu ureglementeret paaklædt, paa Cykle, enkeltvis eller flere i Følge, Automobile og hvert Tog bringer en ny Skare til Byen. Paa selve Skolen er der endnu forholdsvis stille — undtagen paa Alumnatet, her hersker der betydelig Travlhed. Paa Korsgangen slæbes der med Kufferter, og paa næsten alle Værelser pakkes der ud. De nyudnævnte Kammerdukke dirigerer og regerer, et Sted faar et Par Færinger sig en

Fralergaarden.

ordentlig Belæring; de ser ikke ud til at have forstaaet ret meget af det hele.

Med eet genlyder Gangen af rappe Fodslag; Hæle, der bliver sat fast og kraftigt i Gulvet. Vi styrter ud og hilser paa Adjunkt E. Nordahl-Svendsen, der i Dag har sær-

lig travlt; han tæller de nyes Skeer i en Uendelighed, og stadig er der en for mange. Sovesalene er heller ikke i Orden endnu, alle Senge er ikke kommet, men det sker forhaabentlig inden Kl. 9⁴⁵.

Paa »Inspektionen«s Værelse gaar Bølgerne højt, Kaffe-

Det første Slagsmaal.

kanden bliver aldrig kold, Selvbetjening, ingen Drikkepenge, og der diskuteres livligt, nu og da afbrudt af en forfjamsket ny eller en Fader, der vil aflevere *Familiens Haab* o. s. v. o. s. v. Vi trækker os tilbage med Løfte om at aflægge Besøg igen i Morgen og efterlader d'Herrer *Bohn* og *Damgaard-Sørensen* i Diskussion om førstnævntes danske Grammatik, der siges at ville revolutionere alt tidligere paa dette Omraade.

Den 15. August oprinder.

Solen straalere fra en skyfri Himmel, rigtigt Sommerferie-vejr, som desværre kommer alt for sent. I Fratergaarden er der myldrende fuldt. Det samme Billede, der gentages Aar for Aar, oprulles for en. 2. og 3. Ml. farer rundt og drøjer sig over de nye *Unger*. Vild Jubel, naar man opdager en med hele Klædeskabet fuld af Bøger; ak, han vidste jo ikke bedre. Endnu florerer de gamle Vittigheder om *Rebstigen* og *de 7 gyldne Baderegler**, og stadig er der nogle, der gaar i Vandet paa dem. En vækker Opsigt ved at optræde i Vinterkasket, en anden ved at være særlig tyk. Hist og her en Fader med sin Pøde, lidt forknytt ved Situationen. Der raabes og hilses til alle Sider; der drøftes Sommerferie, og det første Slagsmaal er allerede i Gang I et Hjørne for sig selv staar alle Skolens Piger, dem er der ingen, der tager Notits af.

Nu viser vor gamle Ven, Lektor *Marcus Pedersen*, sig øverst paa Trappen og raaber Klasserne op til Maalingen. Vi følger en Klasse, men naar dog ikke ret langt henad Stengangen. Her i Vinduerne staar det meste af Lærerkollegiet og betragter Mylderet i Gaarden. Der hilses, og vi glider videre. Ja, glider, for Gangene er som sædvanlig smurt ind i Olie, som det tager et Par Dage at slide af. Aah — og saa denne Duft af nymalet Skole — hvor vi kender den igen! Oppe i Lovsangssalen staar Rektor med Navnelisterne og ser samtidig efter Bukselommer.

Ude paa Gangen staar *Bollerne* i trist Ensomhed. Den første Dag efter Ferien er der ingen, der rører dem; forøvrigt er der stadig Margarine paa dem, det frister egentlig heller ikke.

Efter endnu et Blik ud over Gaarden, der nu langsomt

*) tidligere var det Skriveregler. Men i 1935 lærer man maa-ske ikke *Skønskrivning* som i den graa Oldtid, derimod *Skønbadning*.

er ved at tømmes, begiver vi os til Frokost. Paa Stengangen møder vi en Flok Gymnasiaster — ak — quantæ tenebræ — de ved endnu ikke, at Skemaet dikteres i Eftermiddag, de staar saa sandelig og skriver det af nu. I Gaarden møder vi vores allesammens Dr. Helms. Jeg garanterer for, at han har været paa Tennisbanerne for at skælde ud over, at der er fejlet for meget Grus bort fra Trælisterne. Paa Banerne er Spillet nemlig allerede i fuld Gang under de store, skyggefulde Træer; der trænes fra Begyndelsen af ivrigt til Mesterskabet.

Vi slaar et Slag ned gennem Akademihaven, der endnu ligger tyst; i Morgen i Spisefrikvarteret er den fuld af spisende, madpapirsmidende Elever. Søen ligger blank og stille i det dejlige Vejr; Svanefatter pudser Fjerene ved Bredden over for Ingemanns Ø og bruser bort, da vi nærmer os.

Efterhaanden tømmes Skolen, men henad Kl. 3 glider Strømmen af Eleverne atter over Fratergaarden; for en kort Tid skal de spærres inde for at præsenteres for Lærerne, faa dikteret Skema, Boglister og Lektier til imorgen. Thi nogle af Lærerne er desværre besjælet af en sørgelig Trang til at give Lektie for allerede den første Dag, enkelte maner endog Eksamensspøgelset frem. — Men snart er ogsaa dette overstaaet, og alle myldrer ud for at nyde den sidste Eftermiddag, inden Sliddet og Læsningen begynder for Alvor.

T. G.

FRATERNITAS SORANA'S STÆVNE

I SIMMERBØLLE PRÆSTEGAARD 25.—27. JUNI 1935

At Langeland har 15 Møller, 15 Bøller og 15 Kirkesogne turde være almindelig bekendt; men at Øen paa et vist Tidspunkt i Sommer til lige husede ca. 15 Soranere (nøjagtig 11 Soranere plus 6 Soranerhustruere), bringes herved til soranske Kammeraters Kundskab.

En typisk langelandsk Præstegaard tog med aabne Arme mod Deltagerne i F. S.s Stævne. Dørene til Gæsteværelserne var forsynet med soranske Bomærker: 1. G. k., 2. G. k., N. H. og Ø. H. etc. Paa Programmet stod Fønixfluglens: »Redivivus luce nova« som et Hovedemne. Og ind imellem de fastere Punkter paa Dagsordenen, dyrkedes flittigt

den soranske Krønikebog og den soranske Sangbog. To Sider af Kammeratskabslivet bliver altid stærkt understreget, naar F. S. samles: det soranske og det kristne; og det skal kraftigt bevidnes, at ingen af dem tager Skade af Følgeskabet. Et smukt Udtryk fandt det en Aftenstund i Simmerbølle Kirke, hvor Pastor Paul Nedergaard ved Eliaskirken i København ('14) talte, og alle tilstedeværende Soranere sang Konfirmationskantaten, mens Folk fra Eggen fyldte Kirken.

Her er maaske det rette Sted til at indskyde en Bemærkning om, at F. S. ikke er eller vil være et soransk Præstekonvent, selv om i Sommer alle Deltagerne mødte med Lyst til at bære Kjole og Krave. Enhver Soraner, der har Lyst at deltage, og mener at kunne føle sig hjemme i Kredsen, er velkommen i F. S. Send et Par Ord til Soraneren, der er Sjælen i hele Foretagendet: *Olaf Krog-Meyer*, Ringive Præstegaard pr. Farre.

Meget af det, der opleves under et saadant Samvær, er af ubeskrivelig Art. Jeg nævner Stemningen om det improviserede Baal paa Stranden ved Aasø den første Aften, Samtalerne om F. S.s Opgaver indadtil og udadtil eller det Øjeblik i Kirken, da de første Toner af Kantatens Forspil lød fra Orglet.

Vejret stod os hi: det tordnede og regnede om Natten og var det herligste Solskin alle tre Dage; og saa var vi kommet som Gæster i den rigtige Præstegaard, hvor Præst og Præstekone forstod at holde Traditionen om gammel, dansk Præstegaardsgæstfrihed højt i Ære.

Mon ikke denne korte Hilsen fra en lille til den store Kreds af soranske Kammerater kunde give en og anden den sidste Tilskyndelse: næste Gang maa jeg være med?

J. Juul Sørensen.

IN MEMORIAM AXEL STEENBUCH

*11. 9. 1856 †12. 8. 1935

Studenteholdet 1875, der nu er helt uddød, talte tre Mand, som indskrev deres Navne i den danske Litteratur, omend i højst forskellig Udstrækning. Af dem døde *Hermann Bang* først (i 1911), *Peter Andreas Rosenberg* iaar (den 17. Maj) og den 12. August gik ogsaa *Axel Steenbuch* til det ukendte Land. Siden 1906 havde han intet skrevet, og han var nu ved sin Død sikkert fuldkommen glemt af alle udenfor hans aller snævrere Kreds. Det saas bl. a. af Bladenes Nekrologer ved hans Død — en 14—15 Linier var alt, hvad der kunde skrives om denne glemte Forfatter og Jurist. Som gammel Soraner — noget der i hans levende Live vel næppe havde afgørende Værdi for ham, om han endnu mange Aar stod som Medlem af soransk Samfund — har han dog Krav paa en Minderune her i Bladet.

Axel Møller Mørch Steenbuch blev født i Odense den 11. September 1856 som Søn af Sognepræst til St. Hans Kirke, Theodor Steenbuch (1816—1891). Han kom først til Sorø efter Sommerferien 1873 og skulde have været Student i 1875, men blev syg og udmeldtes fra 1. Juli. Han fik dog i samme Maaned Tilladelse til at underkaste sig Studentereksamen ved Skolen uagtet han vilde blive forberedt andesteds, og i Januar 1876 bestod han da denne Prøve. Efter at have været paa Landet som Huslærer et Aarstid og samlet Kræfter, tog han fat paa det retsvidenskabelige Studium, blev juridisk Kandidat i Januar 1882, tog Aaret efter en Sagsførerfuldmagt og fik i 1886 Bestalling som Overretssagfører i København og virkede i denne Egenskab til for faa Aar siden. Hans gamle Kolleger hædrede ham ved at vælge ham til Medlem af Prokuratorforeningen i København, en velgørende Forening, som støtter af-

døde Sagføreres Enker og Døtre. Anden offentlige og private Hverv — udover at være Medlem af Bestyrelsen for A/S Aamosen, beklædte han ikke.

Først i 1885 debuterede han som skønlitterær Forfatter med et Bind Fortællinger, som to Aar efter fulgtes af den lille, bedste Provsroman, *Rektor Lassen*, hvori bl. a. Jødespørgsmaalet var taget op med en overfor Jøderne sympatisk Indstilling. Med den større sjælsundersøgende Roman *Hans*, der utvivlsomt rummer et stort Stykke Selvskildring, men som ikke gjorde litterær Lykke, afsluttede Steenbuch sin Bogproduktion. I Aarene fra 1890—94 skrev han og fik opført nogle fine, men ikke opsigtsvækkende Skuespil. »Politiken«s Nekrolog fremhæver som det interessanteste i hans Produktion, den Samling dramatiske Situationer i »*Skæbner*«, som udkom i 1900: de betegnes som »paavirkede af Maeterlinck, komplicerede psykologiske Studier i en stærkt fortættet, sær og maniereret, men undertiden ironisk skarp Stil«. Dommen er ikke helt udtømmende, for saa vidt den skal anvendes paa hele Steenbuchs Produktion. Han var en afgjort Ener, der saa paa Livets brogede Mangfoldighed med et varmt, stærkt følelsesind og Hjerte, men ogsaa med *dens* Blik, der ved Besked om det latterlige, med værdiløse i det meste og med hans, der ser, at han kun i meget, meget ringe Grad har naaet at udtrykke det, han er fyldt af og gerne vil udtale, og som derfor tidlig trækker sig tilbage inden for sin Skæl med det Forraad af bittersød Livserfaring, een kan naa at indsamle og er henvist til at leve videre paa.

Axel Steenbuch ægtede i 1888 en Søster til Sorø-Kammeraten, senere Pastor Waldemar Bülow ('83); han overleves af sin anden Hustru, Fru Anna Kirstine Steenbuch, født Andersen, og af en Søn, Christen Steenbuch.

SORANSK SAMFUNDS AARSFEST

RUSGILDET

Rusgildet vil i Aar blive saa festligt som næppe nogen sinde før. Det afholdes Lørdag den 21. September Kl. 7 p. i Palmehaven paa Hotel d'Angleterre. Samfundets Bestyrelse har formaact Socialminister K. K. Steincke til at holde Rustalen; hans Navn alene vil sikkert samle mange gamle Soranere til Festen, og for yderligere at give Aarsfesten det Præg af Højtidelighed, som kan bibringe de unge Russer det rette Indtryk af vort gamle hæderkronede Samfund, opføres for første Gang en ny *Ruskantate*.

De to Soranere, Digteren *Aage Lind* og Komponisten *Ebbe Hamerik* har i dette Værk givet Soransk Samfund et Klenodie, som vi vil værne om. Hvis Kantaten vinder Medlemmernes Bifald — og derom nærer vi paa Forhaand ingen Tvivl — vil den blive gentaget ved hvert Rusgilde i Fremtiden. Kantaten er ogsaa i den Forstand ægte soransk, at den giver et levende Billede af vor gamle Skole.

Derfor har man ogsaa søgt at faa den bedst mulige kunstneriske Udførelse af Kantaten. Musikken udføres af dygtige unge Tonekunstnere under Ledelse af *Sverre Forchhammer*, bistaaet af en Elite-Kvartet af Studentersangere, nemlig Studentersangforeningens Vicedirigent

Kai Oluf Buch og Soranersangeren *Otto Mackeprang* som Tenorer, samt Bassisterne *Landt Jensen* og *Karl Oxenvad*. Endelig medvirker alle de tilstedeværende Soranere i Kantatens Kor.

Ved Immatrikulationen af Aarets Russer vil disse i Aar for første Gang faa overrakt en skriftlig Tilkendegivelse af deres Optagelse som Medlem af Soransk Samfund — ledsaget af nogle korte Oplysninger om det gamle Samfund og de Fordele det byder sine Medlemmer. Men dermed er ogsaa det højtidelige overstaaet — til Tonerne af *Soranermarchen* begiver vi os ind i Louis Seize-Salen til Gaasteg m. m. m., og efter Kaffen staar Punchen parat til at nydes under et Utal af livlige (og ikke for lange) Taler og Sange. Bestyrelsen sætter sin Lid til Medlemmernes Medvirken, saa Panchesoldet kan danne en fornøjelig Afslutning paa Festen. Sekretæren vil med Glæde modtage Sange til Gildet.

Til Trods for Prisstigninger og yderligere Omkostninger ved det nye Arrangement har Bestyrelsen anset det for rigtigt at bibeholde samme Pris for Deltagere som de foregaaende Aar, nemlig 5 Kr. for de 8 yngste Aargange, 8 Kr. for de øvrige, i det Haab, at saa mange som muligt skal kunne deltage. Vi raader Dem derfor: Tegn Dem i Tide!

„MEDLEMSSIDEN“

Med indeværende Aargangs December-Nummer, alt-saa om godt tre Maaneder, vil Soraner-Bladet nominelt* have afsluttet sin 20. Aargang — en lang Tid for et Organ af denne Art! Med denne Afslutning in mente er det da naturligt, om man overvejer at give Bladet en Foryngelse, for at det igen skal kunne gro i en Snes Aar eller saa. Spørgsmaalet er da atter, om Organet skal være som hidtil: et Repertorium i populær Skikkelse for alt soransk, der har blivende Værdi, hvilket vil sige for alt hvad der af historisk og topografisk Stof kan fremdrages om dette Sted (og Stoffet, fra før Absalons Dage til vore, er praktisk talt udtømmeligt!) — eller om man vil lægge Vægten paa, at det ogsaa er et Medlemsblad for Samfundet, der særlig bør beskæftige sig med dettes rent interne Anliggender. At heri ligger noget tiltalende, særlig for dem, der ikke apprecierer det historiske, er givet, men Dagen og Vejen er nu engang det spinkleste Grundlag at bygge noget varigt op paa — det er Græsset, der er grønt idag og i overmorgen, men tørt om en Uge og ganske ligegyldigt, kun tjenligt til at blive Hø uden større Næringsværdi, hvis man ikke bare brænder det for at blive af med det! Som det er, har Soraner-Bladet haft sin lille beskedne Værdi ogsaa for Eftertiden, fordi man her kunde finde noget som oplyste, belærte, gavned — og samtidig fornøjede nogle. Og fordi man her baade var fri for tids- og papirspildende Polemik og »Indsendere« og for Snak om det, man bedre kan fryde sig ved i samtlige Landets Dag-, Uge- og Maanedblade, der ikke indeholder syndeligt soransk Stof men staar aabne for al muligt andet.

* Nominelt, fordi 9. Aargang kun tæller 9 Numre, idet man fra Januar 1925 lod en ny 10. Aargang begynde, hvis Numre svarer til Maanederne. 1. Aargangs 1. Nummer udkom i April 1916, og Blad-Aaret løb da til Marts det følgende Kalenderaar

Imidlertid — de udrindende tyve Aar kan berettigede til at forsøge noget nyt, og vistnok vilde ingen i Virkeligheden glæde sig mere end Bladets nuværende Red., hvis det viser sig, at der er saa megen Livskraft i de helt unges *Sorøfølelse* og *Sorøevne*, at de kan skabe et nyt levedygtigt Organ og skaffe sig Respekt for deres Indsats, ogsaa blandt de ældre. Thi det bør dog aldrig lades ude af Betragtning, at der er flere Soranere til end de fra 1920 og nedefter, og at disse ældre Kammerater, underlig nok, ogsaa baade om dette og hint har en Mening, for hvilken de kræver Respekt og Hensyntagen deres Tid ud.

Men for altsaa nu at gøre Forsøget og skabe en Overgangsperiode vil, efter Aftale med Soransk Samfunds Bestyrelse som Udgiver af Soraner-Bladet, dettes sidste Side fremtidig blive en Slags »Medlemsside«, hvis Stof foreløbig fremskaffes og redigeres af Bestyrelsens Sekretær, f. T. *Gudmund Magnussen*, til hvem Bidrag til Siden bedes sendt direkte under Adresse: Raadmandsgade 47, N (Tlf. Taga 6364). Naar Aaret er omme, vil man da eventuelt med de herved indvundne Erfaringer som Rettesnor kunne tilrettelægge hele Bladet paa en ny Maade — og derfor ogsaa med en ny Redaktør.

Det er da Bestyrelsens — og navnlig Sekretærens — Haab, at alle Medlemmer af Soransk Samfund hver Maaned paa »Medlemssiden« vil finde noget af Interesse. Her vil bl. a. komme Meddelelser om nye Medlemmer — maaske ogsaa om udtraadte —, om Møder og Fester, om Bestyrelsens Arbejde o. lign. Og her skal altsaa ogsaa »Indsenderne« have Lov at boltre sig indenfor den givne Plads. Det kan, da formodentlig mange vil til Fadet, dog ikke noksom indskærpes disse brave at skrive kort — *kortere* — *kortest*. Den, der gør det sidste, er sikkert paa at blive læst og husket!

Vi benytter Lejligheden til at gøre Samfundets Medlemmer opmærksomme paa, at Rubrikken »Gamle Soranere« som hidtil gerne vil bringe den Slags Personalialia, som har en vis blivende Værdi — hvortil *ikke* tør henregnes Forlovelser, Ægteskab og andet af streng privat Art. Men om Udnævnelser og Hverv af offentlig Art, om vel overstaaede Eksaminer, om Dødsfald blandt Kammeraterne, om Soranere i Udlandet, som vanskelig kan følges, om alt godt nyt, som vi andre kan glæde os over — om al det vil vi vist alle have Besked og vi ønsker gerne et Praj derom, thi hvem kan følge alle de 2000 nulevende Soraneres Liv og Færden? Et Brevkort til Redaktøren, et Avisudklip (med Angivelse af Bladets Navn og Dato!) vil altid blive modtaget med Tak og blive behandlet med fornøden Diskretion. Thi det bør ikke glemmes, at Soraner-Bladet ses og læses af mange udenfor Soranernes egen Kreds, for hvis Øjne ikke alt soransk er sacrosanct som for vore! Selvfølgelig maa ethvert nok saa lille Bidrag til *Red.s. Efterretning* forsynes med Indsenderens Navn og Adresse og Sorø-Aargang. Anonyme Bidrag gaar uvægerligt i Papirkurven.

Fra et af Samfundets yngste Medlemmer har Sekretæren allerede modtaget følgende Indlæg om Soraneraftenerne. Det har straks den Fejl, at det er alt for urimelig langt, men da det er det første og tillige bringer mulig typiske Synspunkter, skal vi give det Plads — uden derved at skabe Præcedens!

AT GAVNE OG FORNØJE

For nogle Aar siden blev de saakaldte Soraneraftener startet af en Del gamle Soranere. De blev ført videre af Soransk Samfunds Bestyrelse som et Led i Bestræbelserne for at udvikle Sammenholdet mellem Medlemmerne.

Man maa desværre sige, at disse Aftener ikke har kunnet opfylde deres Mission. De, som har overværet nogle af dem, har kunnet se, at det er de samme 20—30 Medlemmer der altid kommer, og deriblandt er højst 5 af de yngre. Det ses da let, at Soraneraftenerne afgjort ikke har haft Succes. Hvorfor? Fordi de slet ikke følger de Ideer, der oprindeligt var Grundlaget for deres Fødsel.

Paa en saadan Aften sidste Vinter, hvor der var usædvanlig faa til Stede, hørte jeg en af Aftenens Stiftere beklage sig over, at de ikke blev udnyttet bedre. Jeg spurgte ham da, hvad Meningen i Grunden var med disse Sammenkomster. »Jo,« svarede han, »det er Meningen at de unge skulde have en Lejlighed til at faa Besked om Tingene. Det, der sker nu, interesserer dem ikke, de synes blot, at de spilder deres Tid«. Haanden paa Hjertet, I af de ældre, der læser disse Linjer, brød I jer dengang om at høre et Foredrag om Akademilivet for 60 Aar siden eller om Jordbunden i Sorø? Saamænd gjorde I ej. I gør det jo ikke engang nu.

Vor gamle Skole har givet os den bedste Undervisning, vi føler os stolte af at være Soranere, af at være dimitteret fra en Skole, der har givet os saa udmærkede Kundskaber. Skolekundskaber er imidlertid ikke nok, der hører mere til at blive et frit voksende Individ. *Her ligger Soransk Samfunds og Soraneraftenernes store Opgave*. Giv os unge Besked om og Forklaring paa det der foregaar omkring os. Tag fat paa Emner fra det daglige Liv, hvad enten det drejer sig om Politik eller Kunst; Emner, som vi stadig støder paa, men kender alt for lidt til. Der vil sikkert altid blandt de ældre Soranere være en, som kan give os et sagligt Svar paa det, vi spørger om. Det er disse Mænd, vi har Brug for, og det er gennem dem, at Soraneraftenerne skal faa deres Fornyelse, og Soransk Samfund skal løse sin store Opgave: at fortsætte Udvidelsen af den unge Soraners Kundskaber, der hvor Skolen slap eller maaske aldrig har begyndt.

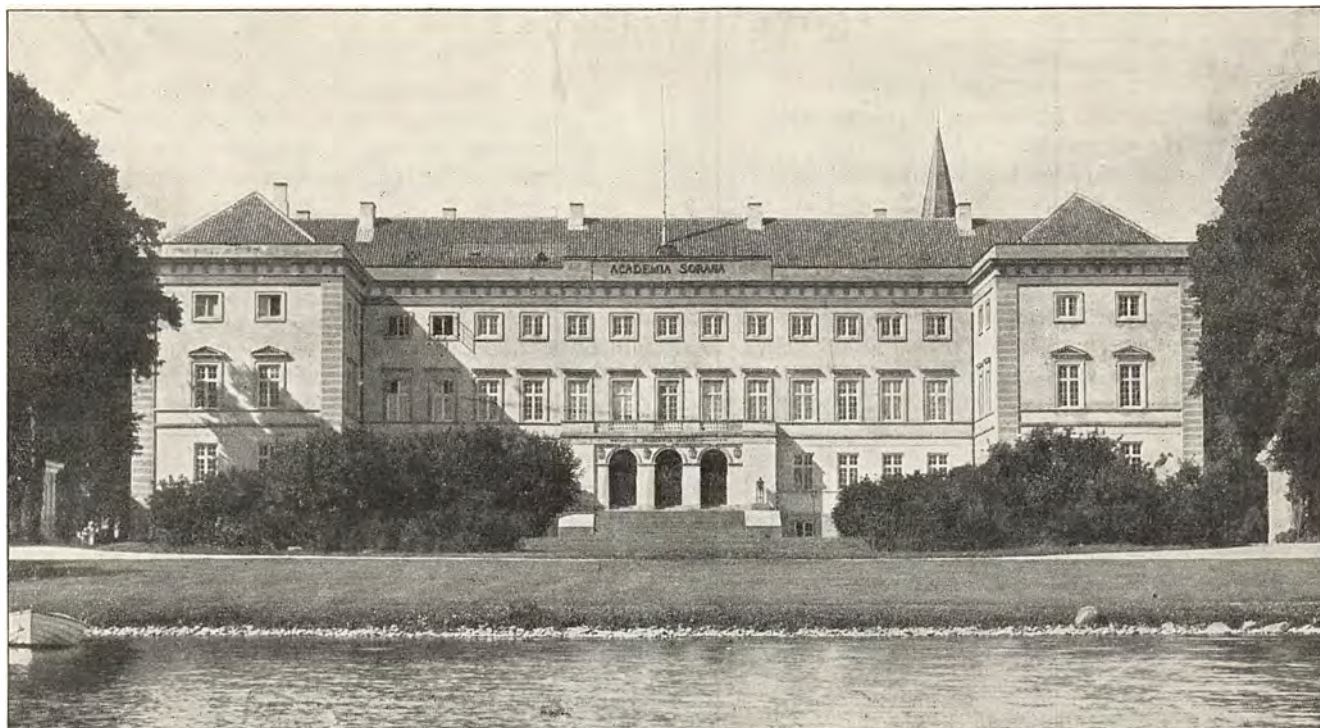
Soraneraftenerne skal ogsaa være et Sted, hvor de unge maa fremkomme med deres egne Meninger, og hvor de paa en elskværdig Maade kan blive gjort opmærksom paa Forhold, de eventuelt har overset. Aftenerne skal lære de unge den store Kunst at omgaas Mennesker; og her er en anden stor Opgave for de ældre, idet det bliver dem, som indirekte skal lære os unge det. De skal blande sig med de unge og tale med dem om alt mellem Himmel og Jord, i Stedet for blot at spørge om der stadig gives Buksevand, eller om man stadig hveranden Søndag faar Suppe, Steg og Kage!

Det er absolut ikke min Mening at fjerne alt vedrørende Sorø fra vore Sammenkomster. Jeg vil blot fastslaa, at dette alene ikke er nok til at fastholde Medlemmernes Interesse, specielt for de unges Vedkommende. Man er nødt til desuden at benytte andre Midler, og her vil de ovenfor omtalte Retningslinjer ikke alene være gode til at samle Samfundets Medlemmer, men vil kunne blive til uvurderlig Gavn for den unge Soraner, hvis de bliver ført ud i Livet.

En af de unge.

Vi kunde godt have Lyst til at knytte nogle Kommentarer til dette Indlæg, men vil hellere spørge: Hvad mener de andre unge, de lidt ældre og de ældste om Soraneraftenerne? Lad os høre!

Sekr.

SORØNER-BLADET

20. AARGANG

Nr. 10

Oktober 1935

EN „AFFÆRE“ OG DENS UDLØBER

TIL BELYSNING AF FORHOLDET MELLEM LEKTOR *HJORT* OG DIRECTOR *TAUBER*

Af Dr. phil. *Olaf Carlsen.*

(Sluttet.)

II.

Hermed var Sagen dog ikke endt; den havde ogsaa en intern Side.

I det maanedlige Lærermøde den 28. November forelagde *Ingemann* nogle Skrivelser om Eleven *Permins* Bortvisning; de gav ikke Anledning til videre Drøftelse.¹³ Naar *Ingemann* ledede dette Møde, var Grunden hertil den, at *Tauber* var blevet syg og derfor havde bedt *Ingemann* om at overtage Direktors partes.¹⁴

Taubers Sygdom kom uden Tvivl ham selv meget tilpas og var vel næppe uden Forbindelse med et Par Skrivelser, han havde modtaget fra *Peder Hjort*, og hvori denne hans Plageaand havde kritiseret den Egenmægtighed, hvormed Direktor havde idømt *Permin* den legemlige Afstraffelse, og stillet i Udsigt, at han paa det forestaaende Lærermøde agtede at gøre Direktors Fremfærd til Genstand for en Forespørgsel, da han nok kunde ønske at faa denne Side af Affæren *Permin* nærmere debatteret.

Da *Hjorts* Skrivelser er saare typiske for hans drilske og krakilske Optræden over for *Tauber*, skal de ikke forholdes Læserne. Han skriver:¹⁵

Erbødigst Prom.

Jeg har af et Par af Byens Indvaanere erfaret og ved at udspørge siden efter min Pensionær, den skolesøgende *Friedenreich*, fundet bekræftet, at en af Akademiets Elever for en i Skoletimen begaaet Forseelse har udstaaet

offentlig Skoleris. — Da jeg ikke omtvivler, at Hr. Directoren har afholdt en Lærerforsamling, inden De bestemte denne haardeste Straf for hiin Forseelse, saa anseer jeg det for min Skyldighed ærbødigst at forespørge, af hvad Grund, jeg har været udelukket fra hiin Lærerforsamling.

Deeltagelsen i saadanne Forhandlinger er vistnok ikke behagelig, hvor lærerig og interessant disse forresten kunne være; men jeg anseer det for min Pligt som Lærer i Skolen og overhovedet som Lærer ved Akademiet pro virili at skulle deltage i en sliig Forhandling og mener, at hverken jeg eller Hr. Directoren af nogetsomhelst Hensyn kan fritage mig for Opfyldelsen af denne vistnok ikke behagelige Embedspligt. — Akademiets Constitution er saa compliceret, at man vel ikke kan finde det unaturligt, om Nogen søgte at holde sig tilbage for at indvikles i de diverse Forretninger; men paa den anden Side maa dog, fremfor alt, Lovene nøiagtig overholdes, og et vilkaarligt Forsøg paa i Praxis at forbedre disse ansees for skadeligt, da det er utilladeligt.

Sorøe, d. 21. Novbr. 1828.

Ærbødigst

P. Hjort.

Besvarelsen af denne Skrivelse faldt ikke *Tauber* let. Det første Udkast blev kasseret, men efter at han havde meldt *Ingemann*, at han ikke kunde møde i Lærerforsamlingen, gik det bedre med at forme Svaret,¹⁶ som han i Afskrift vedlagde *Hjorts* Skrivelse; det lyder.

TIL HR. LECTOR *HIORT*

Til Giensvar paa Hr. Lectorens Skrivelse af 21. d. M. undlader jeg ikke at meddele:

Da Gienstande, Academiets Opdragelsesanstalt og Elevernes Disciplinærforsøelser vedkommende, allene angaae Director og de denne Anstalt eller disse Elever foresatte Lærere (Reglement I §§ 2, 4 og 21, samt Reglement III § 2), og samme Gienstande ikkun angaae Lectorerne i Henseende til Underretninger til Director om det, de selv maatte bemærke (Reglement I § 22), eller Tilrettevisninger til Eleverne ved mødende Tilfælde (Reglement I § 23), eller endeligen forsaavidt Director maatte ønske Oplysning hos dem angaaende de Disciple, hvis Lærere de selv ere eller have været, saa er deres Velbyrdighed af disse Grunde ikke indkaldt til nogen Raadførelse angaaende Eleven af 2den Klasse *C. C. Permin*, hvis Undervisning og sædelige Bedømmelse hidtil aldeles har været Dem fremmed.

Skulde De for Deres Person fremtidig attraae nogen Forandring i disse Principer, som stadigen i min Bestyrelse ere fulgte, maa De derom henvende sig til den kongelige Universitetsdirektion.

Sorøe, den 24. November 1828.

Tauber.

Hjort vilde imidlertid ikke lade sig nøje med denne Henvisning til Direktionen; det var *Tauber*, han vilde i Kast med, og derom averterede han ham ved en ny Skrivelse:¹⁷

P. M.

Overensstemmende med Reg. I, 43, giver jeg mig den Frihed at tilmelde Hr. Directoren, at jeg i forestaaende November-Maaneds Lærermøde ønskede i Kraft af Regl. I, 42 at foreslaa, at herefter saadanne Straffe, som Director for begaaede Forseelser i Skolen ikke uden Raadførelse med Lærerne agter at tilkjende den Paagjeldende, maatte blive at behandle i en ordentlig Lærerforsamling; forbeholdende mig at anføre mine nærmere Grunde mundtligt.

Sorøe, d. 24. Nov. 1828.

Ærhødigst
P. Hjort.

Høi- og Velbaarne Hr. Director *Tauber.*

Paa denne Skrivelse har *Tauber* noteret: »Sagen indstillet til Direct. Afgørelse.« — Han havde saaledes for sin Part standset den skriftlige Diskussion med *Hjort*; den mundtlige indlod han sig slet ikke paa:¹⁸ men *Hjort* fortsatte med endnu en Skrivelse:¹⁹ og det var uden Tvivl denne, der foranledigede *Tauber* til at indanke Sagen for Direktionen: han kunde heller ikke godt reagere anderledes over for en Skrivelse af følgende Beskaffenhed:

P. M.

Istedenfor at skrive til den Kongl. Direktion beder jeg om Hr. Directorens gunstige Tilladelse til at maatte forsøge paa at overtale Dem om: a) at de i Deres ærede Skrivelse af 24. d. M. anførte Lovsteder tildeels ikke ere rigtig fortolkede, b) at de i samme anførte Principer stride mod Akademiets Grundlove, og c) at disse Principer, som De formener, *ingenlunde* ere blevne fulgte i Deres hele Bestyrelsestid.

a.

I Reglement III, 2 tales om Elevernes Forhold i Almindelighed, altsaa *ogsaa* paa Skolen, og ved Ordet »foresatte Lærere« maa nødvendigviis forståes *alle* Lærere ved

Akademiet. Overskriften viser ogsaa dette. Af hvad Grund skulde desuden Lydighed mod Director og Adjuncterne trænge til meer at indskjærpes end mod de andre Lærere. Hvor trænger man vel meer til Lydighed end paa *Skolen*?

Jeg maa derfor aldeles benægte, at der af dette Lovsted kan udledes nogetsomhelst Beviis for, at Lectorerne skulde være udelukkede fra Lærerforsamlinger, i hvilke disciplinaire Forseelser, især naar disse begaaes paa Skolen, blive afhandlede.

I Regl. I, 22 gives jo simpelthen en Forskrift, som aldeles ikke staar i Forbindelse med Lærerforsamlingerne, og et Beviis for Lectorernes Udelukkelse fra Forsamlinger af den omtalte Art kan altsaa ikke hentes der.

Ligesom denne § omtaler ogsaa Regl. I, 23 ganske *andre* Tilfælde end Lærerforsamlingerne, og denne § kan heller ikke bevise det allerringeste.

Tvertimod:

Hvorledes skulde Lectorerne være istand til at opfylde de dem i disse to §§ paalagte Pligter, naar de af Director holdes i *Uvidenhed* om, hvilke disciplinaire Bestemmelser der tages i de af Dem indførte, ulovmæssige, saakaldte »Adjunctmøder«? Det indseer jeg aldeles ikke.

b.

De omskrevne Principer stride imod Akademiets Love:

A) — Thi da Regl. I, 42 bestemmer, at Lærerne i *Lærerforsamlingerne* skulde *meddele* deres Bemærkninger om *Opdragelsen* og Underviisningen, saavel i Almindelighed som om *enkelte Elever*, saa synes umiddelbar deraf at følge 2 Ting: 1) at Director, naar han vil raadføre sig med Lærere om saadanne Gjenstande: forlange deres Meddelelse derom, da forlanger denne Meddelelse i en lovlig Lærerforsamling og ikke i en privat Sammenkomst; 2) og at, da Lectorerne efter Regl. I, 40 hører med til en Lærerforsamling, disse derfor ogsaa bør indkaldes til at afgive en saadan Meddelelse.

At *forresten Director ogsaa, uden at Raadførelse, kan bestemme Straffe, give ny Bestemmelser o. s. v., det følger af sig selv.* — Jeg paastaar kun, at *privat Raadførelse* med nogle Adjuncter ligesaalidt kan sættes *istedenfor den lovmæssige Raadspørgsel*, som ifald Director blot raadførte sig med nogle Lectorer, med Præsten og Byfogden her i Byen eller Andre.

B) Hvorledes skal desuden nogen Lector, efter Regl. I, 27 kunne overtage Directors »fulde Myndighed« (thi saaledes er samme § forklaret autentisk), naar Lectorerne *ikke vide Besked* om de bestaaende, enkelte, temporaire Bestemmelser og Vedtægter, naar de aldrig faae Lejlighed til Øvelse ved at overvære de omtalte Forsamlinger?

c.

Endelig er det en af Hr. Directorens sædvanlige Hukommelsesfeil, som vistnok let kan undskyldes, men dog aldrig gjelde som Beviis, naar De formener, at disse omskrevne Principer »stadigen« ere fulgte i Deres Bestyrelsestid. — Protokollen vil udvise det modsatte for en Deel. Flere vigtige Tilfælde, som f. Ex. da *Eleven Bagger* grovelig havde fornærmet Musiklæreren i Opdragelses-Anstalten *selv*, bleve uden tvivl ikke førte til Protokols.²⁰ — Men dette og ikke faa lignende behandlede alle i *ordentlige Lærerforsamlinger*. — I Almindelighed taget blev i Aarene 1822—25 de fleste disciplinaire Bestemmelser tagne i Lærerforsamlingerne, saa at Lectorerne 1) erføre deres Tilværelse og tillodes eventualiteter at 2) deltage i deres Affattelse.

Jeg har frimodigen sagt min Mening, thi jeg anseer den Adskillelse, som i *Praxis* stabiliseres imellem Skole og Akademie, for lovstridig. Om den var ønskelig og gavnlig, kan jeg ikke afgjøre.

Sorøe d. 25. Novbr. 1828.

ærbødigst
P. Hjort.

Efter Sagens Natur var det rimeligt, at Tauber ønskede at erfare Adjunkternes Mening, og han sendte dem derfor Hjorts sidste Skrivelse for at afæske dem en Erklæring, om og hvorvidt de ansaa det »for hjemlet i hidtil gjeldende Love og Indretninger eller

Direktor E. G. TAUBER

Efter en hidtil ikke reproduceret Miniatur, tilhørende Hr. Bibliotekar C. Dumreicher.

fremtidig gavnligt for Opdragelsesanstalten, at Lektorerne *indkaldes* til Raadslagninger angaaende Gjenstande, Opdragelsesanstalten eller Elevernes Disciplinærforsøelser vedkommende.«²¹

Adjunkterne tilkendegav i en Fællesudtalelse²² som deres Opfattelse, at den enkelte Lektors Pligter mod Opdragelsesanstalten ikke var »meget mere udstrakte end enhver alvorlig og retsindig Tilskuers.« Gjaldt Spørgsmaalet derimod samtlige Lektorers Pligter og Rettigheder over for den maanedlige Lærerforsamling, saa mente Adjunkterne, at Lektorerne vel havde Ret til her at fremsætte deres Anskuelse om Opdragelsesanstaltens Tarv. Ønskede Direktor at fremkalde en Elev for Lærerforsamlingen, saa kunde han — »for at give sine Irettesættelser og Formaninger større Højtidelighed« — ogsaa meddele disse i Overværelse af samtlige Lektorer; men Adjunkterne kunde af Lovene ikke se, at Direktor havde nogen Forpligtelse til at sammenkalde Lærerforsamling eller raadsørge Lektorer i disciplinære Sager ved Opdragelsesanstalten eller Skolen; — »heller ikke have vi fundet, at den naturlige Ret til i en Sag, hvor man har ene Raadighed, at raadføre sig med hvem, man finder tjenligt, skulde være Director betaget i Henseende til Skolens Administration i den Grad, at han ikke skulde kunne tale med nogle af Lærerne om en Sag, som nærmest angaaer dem, uden tillige at sammenkalde alle øvrige Lærere, som ikke kunne antages at vide noget til Sagens nærmere Oplysning« — Dette havde ogsaa været *Praxis*, saa længe Akademiet havde bestaaet, selv om Direktor i nogle Tilfælde —

»paa Grund af Omstændighederne« — havde fundet det passende ogsaa at sammenkalde Lektorerne.

Om det kunde være gavnligt at raadsørge Lektorerne i slige Sager, derom vilde Adjunkterne ikke tiltro sig at have nogen Mening, saa længe der ikke forelaa en Erklæring fra Direktionen. — »Kun synes os dennes Taushed desangaaende, selv i dens sidste Resolution angaaende Eleve Permin, end yderligere at tale for, at saadan Raadslagning i det mindste ikke er nødvendig«.

Opmuntret af denne Erklæring imødesaa Tauber sikkert med Fortrøstning Direktionens Afgørelse.

I sin Skrivelse af 27. November,²³ hvorved han forelagde Sagen for Direktionen, gennemgik han først Begivenhedernes Udvikling, indtil Hjort — »tvertimod de øvrige Lektorers Raad« og til Taubers »højlig« Forbavelse — blandede sig i Sagen og end mere forbavtede Tauber ved, at han »i Materie og Form lige urigtig og paa upassende Maade« paastod, at han skulde have været indkaldt til Raadslagning og ansaa sig for berettiget til for Fremtiden at have Sæde og Stemme i Disciplinærsager.

Overensstemmende med, men en Del udførligere end i det Svar, han havde givet Hjort, fremsatte han derefter sine Bemærkninger til dennes Paastande. Især fremhævede han, at det vilde være dels tids-spildende, dels ubilligt, hvis Direktor skulde være forpligtet til at tale med ukyndige om Ting, som han alene stod til Ansvar for, og i visse Tilfælde skulde paatvinges uvedkommende Raadgivere, »som han ingen Tiid har til, og som stundom kunne være lige saa paastaelige, ja kamplystne i Meningers Fremførelse, som de ere uhøflige i disses Udtryk«; endelig vilde han ogsaa anse det for unyttigt, ja endog for skadeligt, om der plejedes Raad med uvidende. — »Anvendt paa nærværende Disciplinærsag,« hedder det derpaa, idet han fra de mere almindelige Betragtninger vender sig mod det specielle Tilfælde, »gjelder det sidste med nogen Indskrænkning om Lector Hjort.«

Directionens Afgørelse²⁴ lod vente paa sig en hel Maaned; den gik paa det afgørende Punkt Hjort imod, idet Direktionen erklærede, at hvad der i Reglementet var foreskrevet om de maanedlige Lærerforsamlinger og de Genstande, hvorom man dér forhandlede, »ikke kan ansees for Director at medføre Forpligtelse til i ethvert Disciplinær-Tilfælde, som maatte forefalde ved Opdragelsesanstalten, at sammenkalde en Lærerforsamling eller at anstille Overlæg med Lektorerne.«

Tauber var saa glad for denne Afgørelse, at han, da han skulde meddele Lærerne Indholdet af Direktionens Skrivelse, skilte dette første Stykke fra som et særligt Cirkulære.²⁵ Den anden Del paalagde derimod Direktor fremtidig i lignende Tilfælde som Perminsagen ogsaa at indhente Lektorernes Betænkning — »saavel med Hensyn til et saadant Tilfældes Vigtighed som paa Grund af, at Lektorerne tillige ere Lærere i Akademiets Skole.« Iøvrigt forbeholdt Direktionen sig i saadanne Disciplinærsager, hvor den strengeste Straf, Skolen raadede over, ikke forslog, at træffe Bestemmelsen om Straffens Art, medens Direktor intet videre foretog sig end at afsondre den skyldige fra de øvrige Elever og indberette det forefaldne med alle Omstændigheder til Direktionen.

I visse Disciplinærtillfælde kunde Hjort altsaa nu

faa Lejlighed til at udtale sin Mening; var dette ham en Tilfredsstillelse og delvis en Sejr, glemte han dog nok at nyde den; thi den »Næse«, han samtidig modtog, gav ham andet at tænke paa. I Slutningen af Direktionens Skrivelse hedder det nemlig: »Hvad angaar de af Lektor Hjort i hans Brevvexling med Hr. Direktoren i ovenmeldte Anledning brugte Undladelser og Udtryk, som af Dem paaankes, da kan Direktionen ikke andet end finde dem, i Almindelighed og i hans Embedsforhold til Dem, upassende, hvilket Man overlader Hr. Direktoren at tilkendegive Lektor Hjort.«

Lektor PEDER HJORT
Tegning af Vermehren 1849.

Den Virkning, denne Tilrettevisning havde paa Hjort, er ganske oplysende med Hensyn til hans Væsen og Karakter.

Dagen efter, at Hjort var gjort bekendt med Indholdet af Direktionens Skrivelse, anmodede han Tauber om, at denne vilde udlaane ham Deliberationsprotokollen, for at han kunde »afskrive tvende Passus i samme,« idet han lovede at expedere Sagen, medens Budet ventede.²⁰

Han fortalte ikke Tauber, hvad det var, han søgte i Protokollen, eller hvilken Brug han agtede at gøre af det, han skrev af; han var for klog til at røbe noget, før han var sikker i sin Sag. Da han havde fundet sin Mistanke bekræftet, gik han uden om Tauber med sin Klage og sendte den til Direktionen, idet han brugte den dels til Forsvar for sig selv og dels til Angreb paa Direktor.

Hjort begyndte sin Skrivelse af 6. Januar²⁷ 1829 med meget spagfærdigt at bede om Lov til at undskylde og nærmere forklare sig.

Det havde aldrig, forsikrede han, været hans Mening, at Direktor skulde være forpligtet til at sammenkalde en Lærerforsamling i ethvert Disciplinærtilfælde, — »og jeg anseer,« hedder det videre, »en saadan Mening for saa urigtig og i sig selv uforstandig, at jeg med ikke ringe Smerte beklager den Utydelighed og Skødesløshed, som jeg i mine Skrivelser af

21. og 26. Nov. f. A. til Hr. Dir. Tauber maa have gjort mig skyldig i, siden alligevel en saadan Mening er mig bleven tiltroet.

»Heller ikke var det min Formening, at Hr. Direktor Tauber skulde have været ubeføjet til at tildele Eleven Permin den Straf, han i det indtrufne Tilfælde ansaae for passende, uden iforvejen at overlægge Sagen i en Lærerforsamling. At alligevel denne Mening, som jeg til min Overtroelse erfarer, har ligget i et slet valgt Udtryk eller en uheldig Ordføje, kan vel ikke tilgives mig; men jeg troer dog tildeels at kunne undskylde den Anledning, jeg har givet til en for mig ugunstig Misforstaaelse, dermed, at begge mine Breve støttede sig til foregaaende mundtlige Diskussioner over Lærerforsamlingernes almindelige Natur og Bestemmelse. Jeg forudsatte derfor meget som bekjendt for Hr. Director Tauber, hvilket derimod neppe er kommet til den Højkongelige Direktionens Kundskab.«

Med den sidste Bemærkning gik Hjort fra Forsvaret over til at angribe Tauber.

Hvad han havde tilstræbt med sin første Henvendelse til Tauber, det var at hindre, at Direktors Samraad med Adjunkterne i dette som ofte i tidligere Tilfælde skulde blive behandlet, som om det var ensbetydende med de reglementerede Lærerforsamlinger; »jeg greb derfor denne, som mig syntes, passende Anledning til at fortsætte Diskussionen om, hvad en Lærerforsamling her ved Akademiet er.«

Sin Beskyldning mod Tauber for at betragte visse Forhandlinger med Adjunkterne som Lærerforsamlinger byggede Hjort paa den Kendsgerning, at i de to sidste Aar var der om syv eller maaske kun om seks saadanne Sammenkomster blevet ført en Beretning til Protokols i den Form, som anvendtes for de regelrette Lærerforsamlinger, — og støttende sig til Deliberationsprotokollen opregnede han de Tilfælde, han sigtede til.

Det er efter dette uægtelig et Spørgsmaal, om man kan tro Hjort paa hans Forsikring, naar han skriver: »Med disse Bemærkninger har jeg ingenlunde villet føre nogen Anke over Hr. Director Tauber, men jeg har dog heller ikke kunnet fortie dem, idet jeg cengang følte mig opfordret til at anholde hos den Højkongelige Direktion om Tilladelse til, om muligt, at maatte undskylde og nærmere forklare en Handling af mig, hvorved jeg havde paadraget mig Misbilligelse.«

Det synes heller ikke troværdigt, at Hjort her alene havde handlet i Selvforsvar, naar vi erfarer, hvad han videre foretog sig.

Han haabede vel, at han med denne Skrivelse havde overbevist Direktionen om, at hans Opræden i Perminsagen var dikteret af de bedste Motiver, nemlig af Ønsket om at tilvejebringe Klarhed og Fasthed med Hensyn til Lærerforsamlingernes Form og Myndighed; nu vilde han ogsaa gerne fjerne Grundlaget for den Tilrettevisning, han havde faaet; den skyldtes jo mest den Form, hvori han havde skrevet til Tauber. Han ønskede derfor nu at se de Udtryk eller Vendinger, han havde brugt, nærmere efter. Maaske lod nogle af dem sig bortforklare; om andre kunde det maaske — ud fra det Materiale, han nu laa inde med — bevises, at de var berettigede.

Hjort bad derfor Tauber om at maatte laane de Breve, han havde sendt ham i den her omhandlede

Sag, da han ønskede at afskrive den.²⁸ — »Jeg besidder kun et Udkast, men de enkelte Udtryk i samme ere gaaede mig af Glemme. — Det forekommer mig ellers, om jeg turde sige det, at være endog en Mangel, at jeg ikke er blevet underrettet af den Kongelige Direktion om de i disse Breve paaankede Udtryk. Men naar jeg faar Brevene, saa kan jeg vel nok finde dem.«

Meningen med at beklage sig til Tauber over, at Direktionen intet havde meddelt ham om de upassende Udtryk, var vel den at lade Tauber vide, at her igen var en Sag, der ikke var behandlet paa rette Maade, hvilket Direktor vel burde have kunnet se.

Tauber var imidlertid blevet træt af denne Sag og vilde ikke udlaane Hjort de efterspurgte Breve. Han vidste for godt, at dette Udlaan blot vilde give Anledning til nye Skriverier om samme Sag, og at Hjort dermed ikke vilde ham det bedste. Da Hjort denne Gang havde angivet, hvad han tilsigtede med sin Afskrifter, kunde Tauber bedre give Afslag, og han gjorde det med følgende Motivering:²⁹ »Da Sagen, hvorom Hr. Lektoren melder i Deres Skrivelse af 8. dennes maa ansees for at være afgjort ved den kgl. Direktions Skrivelse af 27. f. M., saa maa De undskyldte, at jeg ikke anseer mig beføjet til at yde anden Oplysning eller Meddelelse bemeldte Sag vedkommende.«

Hermed var Hjort bremset i sine Bestræbelser for at gaa videre i denne Sag, men ikke i at fortsætte den indledte Kampagne mod Tauber. Medens Hjort i sin Skrivelse af 6. Januar havde søgt over for Direktionen at skjule sine fjendtlige Følelser mod Tauber og foregivet at optræde af Omlu for Lov og Orden, saa formaadede han efter Taubers Afvisning ikke længere at tilsløre sit Fjendskab. Han forfattede straks en lang Skrivelse til Direktionen,³⁰ den indeholdt talrige Forespørgsler, der skulde sætte Sagen i Gang igen, og berettede adskilligt, der skulde virke nedsættende paa Taubers Embedsførelse.

Man mærker gennem denne Skrivelse bestandig Hjorts Bagtanke, at saa nemt skulde Tauber ikke slippe, og han glædede sig visselig over, at han i sin forrige Skrivelse havde lovet, belært af den sidste Sag, for Fremtiden at indgive sine Forespørgsler til Direktionen — »for ikke oftere at finde Anledning til Diskussion, der viser sig ufrugtbar med Hensyn til dens Resultater, saalænge den ikke bringes for den sidste Instants.«

Med disse Ord havde han ikke blot forbeholdt sig Adgang til Direktionen uden om Tauber, men vel ogsaa tænkt, at han dermed havde sikret sig imod, at hans Benyttelse af denne Fremgangsmaade udlagdes anderledes, end han ønskede det. Men Historien lader sig ikke nøje med Henvisning til en enkelt, løstrevet Udtalelse; den dømmer ud fra den historiske og psykologiske Sammenhæng, og da narrer Peder Hjort os ikke!

Henvisninger:

13) Deliberationsprotokollen. 14) Korrespondanceprotokol II, Nr. 1441, 15) B. 187/1828. 16) Korrespondanceprotokol II, Nr. 1443. 17) B. 192/1828. 18) Jvfr. hertil Hjorts Udvalg af Breve I, S. 73 f., hvor der omtales et tidligere Forsøg fra Taubers Side paa at undgaa den mundtlige Forhandling i Lærertorsamlingen med Hjort. 19) B. 194/1828. 20) Affæren er omtalt af Lütken i den af Adjunkterne førte Inspektionsprotokol, se H. G. Olrik: Fra Carl Baggers Sorøtid, i Soraner-Bladet XII, Nr. 10. 21) Korrespondanceprotokol II, Nr. 1444. 22) B. 196/1828. 23) Universitetsdirektionens Arkiv. Brevnr. 1046/1829. S. A. 24) B. 214/1829. 25) Sillag med Lærernes paategnede vidi ved B. 214/1828. 26) A. 3/1829. 27) Paa det i Henv. 23 cit. Brevnr. 28) A. 6/1829. 29) Paategnet Hjorts Skrivelse. 30) Denne Skrivelse af 9. Jan. 1829 findes paa det i Henv. 23 anf. Brevnr.

FYRRETYVE AAR EFTER —

En Tale, som ikke blev holdt den 21. September.

Det lyder som noget med de tre Musketerer, men vi var saamaend hele tretten Mand, der i Aar for to Snese Aar siden blev dimitterede som Studenter fra Sorø — endda paa Latin med de højtidelige Ord: *et ita ego, Bartholomæus Hoff, rector hujus scolae, vos veros studiosos esse declaro* — eller en lignende Formel, som lød meget imponerende, ikke mindst for Holdets Matematikere. I øvrigt skete det ved en alt andet end fornøjelig Højtidelighed — vi blev underhaanden tilsagte til Aftenen før Translokationen at indfinde os i den store, halvmørke Solennitetssal til en Dimission, der kun paahørtes af en lille snæver og tilfældig Kreds af Lærere og nogle Forældre, og vi tik med, som Skolens Afskedsord ud i Livet, en højst gnaven og bitter Tale af Rektor — jeg tror dog, vi sang Hauchs Afskedssang til de bortdragende, men megen Klang har der ikke været i den. Det hele havde et ubehageligt Præg; det var, som om der bag ved Dimissionsordenes pompøse Tirade lød et: Se nu at komme af Sted med jer, I elendige, der ikke har gjort Skolen Ære, og som vi bare ønsker Pokker i Vold snarest muligt!

Hvorfor nu hele denne Afvigen fra den sædvanlige Skik med en festlig Forening af Dimission og Translokation paa en smuk Sommereftermiddag med Festsalen stuvende fuld af forventningsglade Kammerater, der sang, saa Loftets svære Stuk-Kassetter var ved at falde ned i vore unge Hoveder, om, at »hellig er vor Ungdoms Lyst«, om Dulce domum og alt det?

Ja, Grunden var jo altsaa Skandalen ved den lige afsluttede Eksamen i Fysik, der havde afsløret, at vi intet havde lært — i hvert Fald ikke noget, som vi havde Brug for, i dette selv for os af den sproglig-historiske Retning ikke uvigtige Fag. Man havde vist nok i Undervisningsministeriet længe haft noget Kendskab til, at det var galt fat i Sorø med den gamle Lærer i Fysik, men det maatte jo konstateres, og en skrap »fremmed« Censor fik det Hverv at føle ham paa Tænderne. Censoren stillede til to af Klassens skikkeligste og solideste, flittigste Elever Spørgsmaal af den — 40 Aar efter — latterlig letteste Art; til den ene: hvordan tænder De en elektrisk Glødelampe — til den anden: hvormed »brænder« saadan en Glødelampe? og fik af de to brave, nordvestsjællandske Landmandssønner de overraskende Svar: Jeg stryger en Tændstik! og: Den brænder med Tane! Det blev til hver et Maadelig, med Talværdi: ÷ 17 Points, tror jeg! og dermed et Nedslag i de to's ellers pæne Eksamenskarakterer, der bragte det endelige Resultat betænkelig nær ved Underkanten for 2den Karakter. Og det hjalp ikke, at de andre Dimittender klarede sig ganske net; de to rare Slidere var Rektors Ynglings-type — den havde lidt et Nederlag, og alle de andres Held hjalp intet; det var en Skandale. Hinc illæ lacrymæ!

Og saa var det jo dog egentlig rasende uretfærdigt, at Disciplene saaledes skulde undgælde for det eksempellose Sløseri hos den Lærer, der af Dovenskab og Ligegyldighed endnu i 1895 underviste efter C. V. Holtens Lærebog i Fysik, »Læren om Naturens almindelige Love«, Udgaven fra 1865, der var skrevet i en Tid, hvor man umuligt kunde ane noget om den elektriske Belysnings uhyre Opsving i de følgende 30 Aar!

Naa, efter Sommeren 1895 begyndte man da ogsaa i Sorø at anvende Ellingers Lærebøger til Fysikundervisningen, og i 1898 fik Skolen en mere moderne indstillet Lærer i Faget.

Offeret i 1895 var vel altsaa ikke bragt forgæves — men saadan føltes det jo ikke netop blandt Studenterne for 40 Aar siden. »Holdet« fik sit ydre Præg af hin Dimission i Dølgemaal en regnvejrsaad Juliaften, og det har aldrig haft Lyst til at samles senere og mindes hin Afslutning. Naa, Samling var der nu heller ikke meget af i Forvejen i vort Hold, dertil var det for uensartet, men herpaa skal jeg ikke komme ind ved denne Lejlighed. I Aften er jeg vist ene om at repræsentere det, og mere end to-tre af os 95'er er vist ikke stødt sammen, hverken i Soransk Samfund eller andetsteds, hvor Studenteraarunge mødes. Ved den traditionelle 25-Aars Jubilæumsfest i 1920 var kun een Soraner mødt op; om han morede sig, ved jeg ikke. Og om der møder nogen den 12. Oktober i Aar, ved jeg heller ikke — jeg kommer der i hvert Fald ikke, af mange Grunde. Men fra mit noget ensomme Stade sender jeg i Aften »en venlig Hilsen i Dagens Anledning« baade til dem af mine endnu levende Kammeraters Kreds, med hvem jeg aldrig kom paa Bølgelængde, og til de to-tre, som jeg senere i Livet af og til har mødt — særlig til den, der et Par Gange har glædet mig, mere end han nok selv ved, med at opsøge mig i mit landlige Enebo her og der, og til ham, som i Sommer, i Dagene for vor Eksamen for 40 Aar siden, aldeles spontant sendte mig en Hilsen i Mindet om vore lykkelige og glade — men meget faa og meget korte! — Ungdomsdage baade i Sorø og i hans mageløs gæstfri Hjem paa en hyggelig gammel Gaard ude bag Sorøs Skove. Og jeg sender en venlig Tanke til dem af mit Hold, som allerede er sluppet igennem den sidste, endelige Prøve i den Skole for Livet, som vi i 1895 slap ind i. Æret være deres Minde — ogsaa deres, som aldeles ikke var mine Venner, men hvis Uvenskab var mig ganske ligegyldigt! For mig, som vist for adskillige andre Soranere, er det ikke Aargangs-Minder, som er det afgørende; mine kære Venner har jeg baade i de foregaaende og i de følgende Hold — Aarsgrænsen udviskes en Del, jo ældre man bliver. Her, i Soransk Samfund, er fyrretyve Aar ingen Ting — vi er først Hædersgæster, naar vi naar til de halvtreds og derover. Fyrretyve Aar er jo da heller ikke videre imponerende for Sønner af en Skole, hvis Traditioner spænder over ganske anderledes Perioder — det er vel ogsaa det, som til alle Tider har gjort Soranerne en Smule sære i andre Skolers og Studenteres Øjne.

Men her, i vor egen Kreds, er vi saa nogenlunde fri for Særhederne. Her mødes vi til Fest paa et langt bredere Grundlag end 40- eller 50-, ja selv 60-Aars Dimissions-Minder; vi har et Fællesskab op i Tiderne, der slutter sig om Begivenheder og Personligheder, som Sorø gennem Aarhundreder har set, og med hvis Sceneri og Udvikling vi er fortrolige paa Grund af den mærkelige Samhørighed mellem gammelt og nyt, der synes at være et Særkende for netop dette Sted — og vi har, takket være den blomstrende Ungdom, der hvert Aar sendes os herind og modtages med aabne Arme, et stadigt Blik frem i Tiden med Haab og Tiltro til, at Sorø vil vedblive at være det, som vi er stolte og glade ved: et Midtpunkt for dansk

Ungdoms Adgang til at dygtiggøre sig under de aller-gunstigste Forhold og siden med Hæder værne om det, der en Gang bar os frem. Har Studenterne fra 1895, hvis Tal for Resten nu er indskrænket til otte, ikke noget særligt fælles Eje at mødes om, saa har de som alle andre gamle Soranere det tilfælles med alle de mange hundrede yngre og ældre Skolefæller, at »der er et Sted, som vi har elsket længe, hvis Navn vil aldrig i vort Hjerte dø« — og mon det ikke, til syvende og sidst, berettiger os til at føle os glade og tilfredse med at være et lille Led i den lange Kæde af »Hold«, som udgør den brogede, rigt facetterede Hæderskrans om den gamle Skoles Skjold, der hvor Fønixfuglen rejser sig i sin Rede og ser sig trøstigt ud — genopstaaet ved et altid nyt, et altid varmende og nyskabende Lys? Og derfor:

*Vivat, crescat, floreat Scola Sorana
et Societas Soranorum!*

H. G. Olrik.

DØDSFALD

Fhv. Postmester, Løjtnant F. Nagel afgik den 14. Juni ved Døden efter en Hjertelammelse i Højbjerg ved Aarhus, 81 Aar gammel.

FREDERIK CARL HOCHBERG NAGEL

Fotografi fra Sorøtiden (1870).

Frederik Carl Hochberg Nagel, født 14. Marts 1854 i Højer, var en af de fem Sønner af Apoteker H. E. P. Nagel og Hustru, født Wulf, der i Aarene o. 1860—70 kom til Sorø; ældst var *Jens Lauritz Peter*, der kom ind i 1857 og gik ud 1864; yngst *Lauritz Chr. Wulf*, født 1859, der døde i Sorø i 1875 som Elev i V Klasse.

Herman Theodor Muus, født 1857, kom til Sorø i 1868 og gik ud i 1875; tredieyngst var Gynækologen, den endnu levende Professor, Dr. med. *Vilhelm Adolph Ferdinand Nagel*, som blev Student i 1873; han er født 1856.

Frederik Nagel traadte ind i Posttjenesten 16 Aar gammel efter at have besøgt Skolen i Sorø fra 1863

til 1870; efter at have aftjent sin Værnepligt og erhvervet Løjtnantstitlen, kom han som Postekspedient til København, blev derefter Postekspeditør i Nordby paa Fanø og modtog efter 10 Aars Tjeneste her Postmesterembedet i Ribe, hvorfra han, efter 8 Aars Forløb, i 1905, blev Leder af et af Landets største Posthuse — i Aarhus — med et Personale paa henved 200 Mand. Her blev han, til han den 4. Marts 1924 faldt for Aldersgrænsen, og flyttede udenfor Jyllands Hovedstad til et velfortjent Otium.

Han var anset som en overordentlig dygtig, hurtigt arbejdende Postmand, med en fænomenal Arbejds-kraft, et indtagende Væsen og et godt Humør, der overvandt mangfoldige Vanskeligheder. Fra sin sønderiydske Afstamning havde han arvet en udpræget Nationalfølelse, som blandt andet fandt Udtryk i litterære Sysler. Et Skuespil: »En Spion fra 48«, hvori man mente, at han i Hovedpersonen, en glødende Patriot, havde skildret sin Fader, blev opført paa Folketeatret i København. Paa Halvhundredaarsdagen for sin Indtræden i Postvæsenet den 1. September 1920 var han Genstand for megen Opmærksomhed fra sit Personales og sine Venners Side, skønt han med vanlig Beskedenhed var flygtet fra Aarhus til sin Broder, Apotekereren i Bredebro, men naturligvis ikke let kunde skjules for dem, der ønskede at overrække ham Dagens Hædersgaver. At han alligevel var glad ved den velfortjente Hyldest, har man Lov at tro!

Meddelelsen om den gamle veltjente Embedsmands Død modtoges med Deltagelse af de mange Venner, han i et langt Liv havde vundet sig.

hgo.

SORANSK SAMFUNDS AARSFEST

Rusgildet.

Lørdag den 21. September afholdt Soransk Samfund sit Rusgilde paa Hotel d'Angleterre. Bestyrelsen havde i Aar gjort store Anstrengelser, baade for at gøre Rusgildet saa festligt som muligt og for at fremme Medlemmernes Tilslutning, og det maa siges, at dens Anstrengelser belønnes. Der deltog ialt 164 Soranere i Festen — dobbelt saa mange som i Fjor. Blandt de indbudte Jubilarer var der i Aar slet ingen 60-Aars Jubilarer, derimod var der mødt 7 50-Aars Jubilarer, nemlig Dommer *John Knox*, Raadsformand *A. B. Kofod*, Provst *Chr. Winther*, Branddirektør *Chr. Fr. Behrend*, Hofjægermester *G. G. G. Garth-Grüner*, *Harald Oppermann* og fhv. Fabriksinspektør *Carl Ottosen*. Af Aarets Dimittender havde kun godt Halvdelen fulgt Samfundets Opfordring til at give Møde. Man var først lidt skuffet over, at de ikke var flere, men saa opklaredes det, at Skylden vel for en Del maatte lægges paa Aarhus Universitet, der jo nu begynder at sluge de jyske Studenter.

Optakten til Rusgildet var saare festlig. Hotel d'Angleterres smukke Palmehave var en fortræffelig Ramme om det nye Ceremoniel for Rus-Immatrikulationen. Da Formanden havde budt Velkommen, intonerede de unge Tonekunstnere den herlige Festmarche, som *Ebbe Hamerik* har tilegnet Soransk Samfund, og som under *Sverre Forchhammers* Ledelse fik den bedst mulige Udførelse.

Efter Marchen besteg Socialminister *K. K. Steincke* Podiet. Han indrømmede straks, at han ikke hørte til Samfundets mest trofaste Medlemmer, og at han trods gentagne Opfordringer ikke havde sat sine Ben der i mange Aar. Men nu havde han faaet en Søn paa Sorø,

og saa kunde han ikke modstaa længere. Saa snart Formanden havde givet ham Ordet, forsvandt Socialministeren stille ud af Døren, og kun den gamle Soraner og Soranererfader *K. K. Steincke* stod tilbage; hans fornoje-lige Tale vil kunne læses i næste Nummer af Soraner-Bladet.

Da Bifaldet efter Rustalen havde lagt sig, stod fire Studentersangere paa Tribunen og sang for til det indledende Kor af Rus-Kantaten, som skulde synges af hele Forsamlingen — men hvor blev de af? Der var ingen Brusen af vældig Korsang, højest et Par enkelte spredte Pip fra Salen og saa de fire Sanger-Røster, som ikke formaede at fylde Rummet unison. Saa klang Kvartetten ganske anderledes, frisk og morsom, men alt for hurtigt forbi — ganske som et Frikvarter paa Skolen. Efter et Intermezzo med en dejlig Cello-Solo reciterede *Aksel Dahlerup* som »en Røst fra Sorøs Fortid« en Hilsen til de unge, under Ledsagelse af den Musik, der maaske er den skønneste i hele Kantaten. Denne sluttede med et Kor, som bedre end noget andet kunde fortælle de unge Russer, hvad der nu forestod:

Vi ruller Fanen af dens Skind
og rører Jer med dens Flug
og vier Jer til vort Samfund ind
som Brødre uden Svig.
Det er vort Samfunds Ære
at bygge og at bære
og binde For- og Fremtid
tilsammen i Nutids Sind.

Men ak! heller ikke dette blev noget »Kor« af de mange tilstedeværende, og skal man ad Aare fortsætte med Hameriks Kantate og faa Folk til at synge med, maa man vist ind paa en ny Bane.

Dimittenderne blev kaldt op en for en, trykkede Formanden i Haanden, fik overrakt et Emblem og en lille Piece, der foruden at erklære dem for optagne i Soransk Samfundet i én Haandfuld fortæller alt, hvad de bør vide om Samfundet: hvad det har udrettet, hvad Glæde man har af at være Medlem, hvad Hjælp man kan hente dér etc. etc. De tilstedeværende ældre Medlemmer fik ogsaa hver et Eksempplar af Pjecen, for at de ikke skulde revne af Nysgerrighed eller blive misundelige.

Mens Musikken spillede Soranermarchen, gik Selskabet ind i Louis Seize-Salen, hvor dampende Gaasesteg og mange sultne Maver hurtigt fandt hinanden. Der manglede Rødkaal, men det opdagede de fleste først langt senere paa Aftenen, da den værste Sult var tilfredsstillet. Socialminister Steincke tog Plads, flankeret af Formanden, Rektor og alle Jubilarerne, under en mægtig Fønix-fugl — den største der nogensinde er set — der majestætisk hævede sig af et livligt brændende Baal. Paa Bordet genkendte man de fikse smaa Lampetter med Fønix-fugle paa (fra Jubilæumsfesten i 1932), men noget helt nyt var Plakater med Tallene 1905, 1910, 1915 etc., hvorom samledes Kammerater af de paagældende Aargange. *Svend Clausen* havde hørt en af de »mindre« Jubilarer sige: »Kommer der nogen af mine Kammerater, saa kommer jeg ogsaa«. Med det som Udgangspunkt opnusede han en Masse Medlemmer og Ikke- (men blivende!) Medlemmer fra de paagældende Aargange — de sagde ligesom den første, og derfor mødtes adskillige ved Rusgildet til gensidig Glæde — og Clausen fik Glæde af sit Slid.

Da Gaasestegen var spist, begyndte de mere officielle Taler. Formanden, Stabslæge *Gordon Norrie*, talte for de indbudte, særlig Jubilarerne, beklagede at man maatte

undvære Repræsentanter for den glørværdige Aargang 1875, som havde talt saa fremragende Soranere som *Herman Bang*, *P. A. Rosenberg* og *Fr. Matthiessen*, men udtrykte til Gengæld sin Glæde over at se saa godt som alle de nulevende af Aargangen 1885. Formanden talte endvidere for Samfundets mest trofaste Gæst, Rektor, og »som Rosinen i Pølseenden« for Socialministeren, hvem han som tidligere Næstformand i Sundhedsstyrelsen bragte en privat Tak for den store Indsats ved Socialreformen. Provst *Winther* og Dommer *Knox* talte paa Jubilarernes Vegne og endelig holdt Rektor en smuk Tale for *Aage Lind*. Rektor hyldede ham for alle de smukke og fornøjelige Vers, som han nu i mange Aar har glædet gamle Soranere med, sidst de smukke Ord til Ruskantaten, men særlig for hans Sang til og om Skolens Soldaterkorps, der havde faaet en uventet Aktualitet ved overfor de sidste Dages taabelige Angreb paa det genopstaaede Korps at forklare dettes Værdi for Skolens Drengene. Forsamlingen sluttede sig til Rektors Tale ved et langvarigt Bifald, og *Aage Lind* takkede for Hyldesten, som særligt glædede ham, fordi den kom fra Skolens Rektor.

Man drak Kaffe i Palmehaven og begav sig med spændt Forventning atter ind i Louis Seize-Salen til Soldet — men da man atter kom ind i Salonen, var det li'som Gassen gik lidt af Ballonen —

Hvor var den gamle lyriske og spirituelle (-øse) Stemmning fra de tidligere Rusgilder? Hvorfor viste den sig slet ikke? Det skyldtes ikke Højesteretssagfører *Carl Ballhausen*, der som Magister bibendi sled som 7 smaa Mus i Barselsseng. Kedeligt var det ogsaa, at d'Angleterre's udmærkede Orkester, der spillede for til Sangene, maatte gaa Kl. 12 paa Grund af den forb. Helligdagslov — men Sangene gik alligevel meget godt uden.

Der var flere udmærkede Taler, saaledes slog Minister *Steinke* sig rigtig løs, *Otto Mackeprang* talte smukt for Venskabet, *C. U. D. von Eggers* for »den eneste Dame«, en sød lille kvindelig Rus, og Student *Poort* for Rektor, men til Tider blev Tanken uvilkaarligt ledt hen paa en Generalforsamling, og man spørger sig selv: er Panchesold maaske blevet forældet? — strander det paa Nutidens mere nøgterne og prosaiske Indstilling? At selve Rusgildet har Livskraft er udenfor al Tvivl, men er Panchesoldet en visse Gren, som skal skæres bort? That is the question!

Gudmund Magnussen.

GAMLE SORANERE

Ved Udgivelsen af Gyldendals store nye Verdenshistorie »Verden i Gaar — Verden i Dag« er Professor, Dr. phil. *William Norvin* ('97) en af Værkets tre Redaktører.

Professor *Norvin* skriver selv om Grækenlands og Roms Historie.

Blandt Medarbejderne er en anden gammel Soraner, Mag. scient *Erik Jonsen* ('23), Assistent paa Ægyptologisk Laboratorium. Han tog Assyriologicum i 1932, Magisterkonferens i Ægyptologi 1934 og skriver derfor om sit særlige Studiefelt, Ægypten.

Læge *Erik Peytz* ('23) har nedsat sig i Nykøbing paa Falster.

Soransk Samfunds Formand, Stabslæge, Dr. med. *Gordon Norrie* ('73) og Overlæge, Professor, Dr. med. *J. E. Meulengracht* ('05) er blevet udnævnt til udenlandske Medlemmer af »Finska Läkare-Sällskapet«.

Højesteretssagfører *Carl Ballhausen* ('11) er blevet Medlem af Bestyrelsen for Juristsamfundet.

Tegneren *Helge Refn* ('27) har tegnet Plakaten til Nørrebro's Teaters nye Trækplaster, »Emma« og har udført Skitser til alle Stykkets Dekorationer.

AGITATION

Det varer ikke ret længe, saa fylder Soransk Samfund de 75 — ih, hvor skal der festes — men vi maa til Gengæld til den Tid have sat Medlemstallet i Vejret. Hvorfor er der saa mange Soranere, der ikke er Medlemmer? Hvis De kender eller har hørt en Begrundelse for en Udmeldelse, saa skriv. *Sæt Dem ned og skriv til mig i Dag*. Lad mig faa alt muligt at vide om saadanne Tilfælde. Jeg ligefrem samler paa saadanne Oplysninger. Hvorfor? — For at finde ud af, hvor Sømmet gaar igennem Saalen, saa vi kan faa halet det ud. Alle *velbegrundede* Anker vil der blive taget Hensyn til, saa der i Samfundet kan blive Plads for *alle Soranere*.

ALT FOR MEDLEMMERNE.

De amerikanske Livsforsikringsselskaber har noget, der hedder, »welfare work for policy-holders«, hvilket frit betyder, at de gør noget for deres Medlemmer. Det er det, Samfundet vil. Skriv til os, saa vi kan faa at vide, hvor vi skal sætte ind og stol paa, at der fra vor Side skal blive gjort, hvad der kan gøres for Samfundets Medlemmer. Til Gengæld vil vi have Støtte af Medlemmerne i den Kampagne, der her i Vinter skal foretages for at faa nye Medlemmer, og som De vil kunne følge her i Bladet. Der kommer mange Overraskelser.

Følg med fra Begyndelsen.

Denne Gang: Hvad er Grunden til, at der sker Udmeldelser af Samfundet?

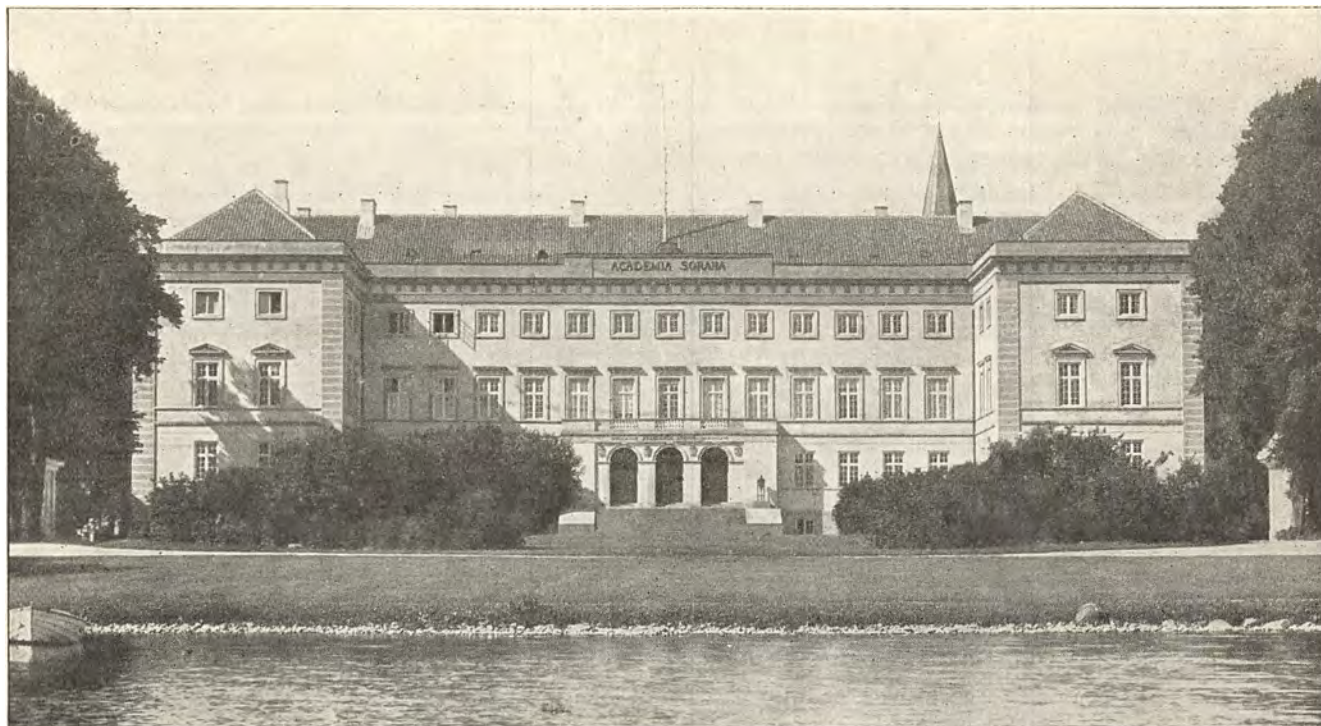
Svend Clausen,
Vesterport 324, København V.

NYE MEDLEMMER

Inspektør *Edwin Petersen*, Klostervej ('20) 4, Odense.
Civilingeniør *H. H. Stevenius-Nielsen* ('20), Frederik VI's Alle 2, 4., F.
Direktør *Carl Johan Kierulff* (R.' 10.), Nerievej 5, Hellerup.
Stud. med. *Einar Banke* ('31), Jernbanealle 31, 3., Vanløse.
Ernst Østengaard, Wesselsgade ('31) 14, 5., Ø.
Gunnar Holm Petersen (R.' 31), Classensgade 46, 4., Ø.
Aage Krebs (S. 32), Classensgade 46, 4., Ø.

SORANERAFTENER

3. Oktober holdt Kontorchef *E. Cohn* Foredrag om „Stat og Erhvervsliv i Krisetider“, og 7. November vil Godsejer, dr. med. *K. A. Hasselbalch* fortælle om: „Moderne Hedeopdyrkning“. (Se Bagsiden af Bladet.)

SORANER-BLADET

20. AARGANG

Nr. 11

November 1935

VELKOMSTTALE

VED SORANSK SAMFUNDS AARSFEST DEN 21. SEPTEMBER 1935

Af Socialminister *K. K. Steincke.*

Højtærede Bestyrelse! Tiltalende Kammerater af alle Aargange!

Lad mig i disse Oxfordbevægelsens Tider, hvor offentlige Bekendelser af private Forhold er særlig anset, begynde med at bekende, at det er 36 Aar, siden jeg sidst deltog i Soransk Samfunds Ruscilde, men lad mig samtidig protestere imod af den Grund at blive anset for en slet Soraner; thi en saadan Slutning vilde være uretfærdig, saavist som man, før man dømmer, skal kende Grundene til Handlingen eller Undladelsen.

At den høje Bestyrelse for Soransk Samfund heller ikke har betragtet min Undladelssynd som Udtryk for, at jeg var en daarlig Soraner, fremgaar af, at jeg gennem Aarene har modtaget gentagne Anmodninger om at tale ved Ruscildet, Anmodninger, som jeg dog har maattet afslaa paa Grund af en Blanding af Travlhed, Sygelighed og Beskedenhed. Naar jeg imidlertid — trods den nævnte Blandings stadige Dominans — staar her i Aften, har det sin særlige Aarsag, en i sig selv uvæsentlig, men for en gammel Soraner dog betydningsfuld. Jeg afleverede nemlig i Aar min yngste Pøde til Skolen i Soer, og i samme Øjeblik følte jeg det, som om jeg selv paany skulde gennemleve det hele: den særlige Atmosfære, Stedets Fortrolighed, det frie og dog trygge Liv, Kammeratskabet, Idyllen, — — Minderne, ak, alt saa forskelligt fra en Ministers daglige saa omtumlede og ufredelige Lod.

Ganske vist er det en helt anden Verden nu end dengang og et helt andet Sorø (i vor særlige Forstand) nu end dengang. Men alligevel! Da jeg plud-

selig en stille Aften stod midt i det hele og saa paa Diengen med Kasketten og de blanke Knapper, saa var det, som om de 40 Aar, der dog ellers har været fulde af Liv, af Storm og Kamp, stille gled tilbage i Erindringen til Fordel for den særlige Stemning, de særlige Minder, som nu eengang er knyttede til dette fredfyldte Sted, denne stille Plet midt i den larmende Verden.

Det ligesom aandede ud mod en fra Akademiet, fra Søen, fra de stille Skove, fra Klosterporten, fra de tavse Alléer. Hvortil al den vilde Strid! Der sker jo ingen Forandringer. Naturen er skøn og uforanderlig, Menneskeheden er uforanderlig, men ikke skøn; og Himlen hvælver sig over det hele i rolig, uforanderlig Majestæt. Og jeg kom overfor Modsætningen: al Dagliglivets Tummel og Uro og Kiv til at mindes Inskriptionen paa hin Sten fra Ægypten, for vel 4000 Aar siden: »Verden er ved at udarte paa det sidste. Der er Tegn til, at Jorden snart skal for-gaa. Børn adlyder ikke længer deres Forældre. Alle Mennesker vil skrive Bøger. Det lakker ganske aabenbart mod Verdens Ende.« Det mente man dengang, det mener enhver ældre Generation, og alligevel er den næste fuld af Tro og Haab. Iøvrigt holder jeg med Ungdommen! Naar man har flere voksne Børn hjemme, maa man indrømme, at de gennem-gaaende optræder ret overbærende!

Altsaa staar jeg her igen — efter 36 Aars Forløb, uforandret og ligesom dengang som Taler; — hin Aften for paa Russernes Vegne at takke Soransk Samfund for god Modtagelse, i Aften for paa Soransk Samfunds Vegne at byde de unge velkommen og tale

lidt om, hvad det er, der knytter os Soranere sammen, hvor forskellige vi og vore Forhold end kan være.

Det første, jeg da vil pege paa, er med eet Ord de fælles Minder. De fleste af os har jo gaaet paa Sorø netop i de afgørende Aar, hvor Karakteren dannes eller modnes, og hvor Modtageligheden eller Reaktionen overfor Paavirkninger udefra er størst eller stærkest, Paavirkninger, der enten kan tiltrække eller frastøde en, men som derfor ligefuldt kan være frugtbargørende for Karakterens Udvikling og Fæstelse. Jeg kan i saa Henseende netop med Henblik paa mine Aar i Sorø sige, som Guds-ejer *Hasselbalch* fremhævede det i en Rustale for nogle Aar siden, at jeg har dannet mit eget Væsen mindst lige saa meget ved at stille mig i Modsætning til Medmennesker som ved at efterligne dem. »Hvor stor opdragende Betydning troer I ikke, der maa tilskrives en Uretfærdighed, man som ung bliver Vidne til, eller en ubehersket Adfærd, eller en Gemenhed, man møder, eller mange, mange andre Udslag af menneskelig Ufuldkommenhed?«

Men uanset, hvor kritisk, hvor oppositionel indstillet man end har været, hvor utømmelig ens Trang til at forbedre »Snyderne«, altsaa Lærerne, end var — og jeg paatog mig i saa Henseende ganske uoverkommelige Opgaver, der indbragte mig betydeligt mere af Klø end af Paaskønnelse — saa varer det dog ikke mange Aar, før Ubehagelighederne og Genvordighederne træder i Baggrunden, og det gaar, som Præsten lidt uheldigt udtrykte sig, at »Tidens Tand, der lægger alle Saar, lader ogsaa Mos gro over dette.« Tilbage bliver Minderne Rosenkrans.

En af de mest ansete gamle Soranere, den uforlignelige Ordkunstner og aandfulde Tankegymnast *Vilhelm Andersen*, der forøvrigt i sin Tid blev smidt ud af Samfundets Bestyrelse, fordi han aldrig kom til Møderne, en Tort, der altsaa ikke engang er overgaaet mig, skrev engang nogle smukke Ord netop om Sorø-Minderne: Uden Minder kan man ikke være Soraner. Af Registret til »Soransk Samfunds Sange« ser man, at en halv Snes allerede i første Linie indeholder Ordet »husker«. Bedst er de, der begynder med »Husker du?« og ikke med »Jeg husker« eller lign. Det er dette »Husker du«, som er Sjælen i Kammeratskabet — ligesom i Ægteskabet, føjer han til, men her dog med tvivlsom Føje; i hvert Fald er der en meget stor Procent af Ægteskaber, der gaar nedenunder og hjem, netop fordi man husker, hvor man skulde glemme. Men iøvrigt er det smukt, det Vilh. Andersen siger, og alligevel er dette »Husker du« langtfra udtømmende som Udtryk for de Minder, der knytter Soranere af talrige Aargange sammen. Thi »husker du« gælder netop i alt væsentlig kun de Aargange, der har været Kammerater sammen paa Sorø. Ja, saa hurtig løber Tiden, at endog det faste Led i Sorølivet: Lærerstabens i Løbet af forholdsvis faa Aar skifter, saaledes at »husker du« heller ikke paa dette minderige Omraade kan danne Bindeledet mellem en lidt ældre og lidt yngre Generation.

Skønt jeg altsaa føler mig ung endnu og ser min Sorø-Tilværelse lyslevende for mig, hvad kunde det nytte, jeg vilde servere en Række Oplevelser eller Anekdoter om de pragtfulde Originaler, der i Halvfemserne havde det pædagogiske Ansvar for Soraner-Ungdommen: Gaasen, Odderen, Skipperen, Peder, Pludder-Bøs, Møk, Lafritz, Tyren o. s. v. o. s. v. Der er intet Grundlag for fælles Minder, intet »hu-

sker du«. Men Grundlaget — Forbindelsen mellem de ældre og yngre — findes alligevel i den fælles Interesse for Stedet, for den særlige Luft, for Skikkene, for de gamle Traditioner, altsaa: Om ikke i et »Husker du«, saa dog i et »Hvordan nu?«.

Hvordan med Skolegangen, med Kriket, Fodbold og først og fremmest med Maden — Gaasesteg og Niggerkød, Kraasesuppe og Femmad? Hvordan med Morgensang, Vandgang, kirkegang og Gaasegang? Hvordan med Overskæring, Vandbal og Kongebal, Translokation, Batøk, Soldaterkorps og Baldur? Hvordan med Straffene? Faar I Maveskind, Knald-bom-bom, sort og hvid Snaps? »Hvordan med« i een Undelighed! Det kan virke lidt kleinstädterisch, denne Nussen med Minderne, kan maaske fremkalde et lille, overlegent Smil. Men hvad! Engang imellem kan det virke ganske hyggeligt at kravle ned fra Olympen.

Det næste, der udover Minderne i videre Forstand, knytter Soranerne sammen, er det særlige Kammeratskab, saaledes som dette formes netop ved den aarelange fælles Opdragelse under ligeartede Forhold i de Aar, hvor Sindet gærer og Udviklingen tager Fart. Man kan have sine specielle Venner, men det fælles Kammeratskab rækker paa en Maade langt videre; den mangeaarige ensartede, ydre Skæbne i de unge Aar giver en bredere Samhørighed, en Slags Fostbroderskab, en Art Frimureri, som man vel ikke kan bygge stort paa i Livet, men som alligevel ved mange Lejligheder knytter Baand, fjerner Misforstaaelser, bringer Kontakt til Veje og skaber den Hygge og Fællesfølelse, den Dvaalen i Minderne, som altid fører Mennesker sammen og for en Stund faar dem til at glemme Dagliglivets Ærgrelser og Gnaveri. Naar gamle Soranere kommer sammen paa Kammeratskabets Vegne, bliver de foryngede, bliver Drengene igen, kaade, næsten sprælske, og de gamle Historier ruller frem, stadig ældre, men lige nye.

Det er en fuldkommen træffende Iagttagelse af Højesteressagfører *Ballhausen*, naar han i en Rustale fremhævede, hvorledes ikke særlig komiske Historier, som man tilmed har hørt talrige Gange, hos gamle Soranere vækker larmende Bifald paany, fordi hele Baggrunden med det samme staar lysende klar for enhver, og Erindringerne myldrer frem.

Jeg maa saaledes bekende, at jeg ligesom han endnu kan grine hjerteligt af Historien om Geografilæreren, der sagde til en: »Aah, tag og læg mig lidt i Kakkellovnen« eller Udtalelsen til Eleven, der sidste Gang, han var blevet hørt, fik 2: »Der er Fremgang — Nul.« Min Matematiklærer vilde i Stedet for Nul have sagt »Rotundum«, Fysiklæreren: »Madam Lassen med Spørgs, gamle Kæreste.«

Og jeg maa maaske i Dagens Anledning føje en lille Historie til om min gamle Sanglærer, en Opdrager af betydeligt Omfang, i hvert Fald korporligt set. Han var et meget impulsivt Gemyt og blev en Dag saa ivrig ved Morgensangen, at han, da det gik lidt trevint med at »lovsynge Herren, den evige Konge med Ære«, raabte »Knald i, for Satan!«, en lidt ejendommelig Optakt til en Lovprisning netop af Vorherre. Iøvrigt var hans Teknik fuldkommen i Orden, naar det gjaldt om at bande, hvad man ikke kan sige om den af mine Skolekammerater, der gerne vilde, men ikke forstod at bande. Han sagde f. Eks.: »Gaar du s'gu med ud?«

Men disse særlige Minder, dette paa det fælles Ungdomsliv baserede Kammeratskab, der alt er grundet i den ejendommelige Udvælgelse og Opdragelse, som de særlige Forhold paa Sorø med dertil hørende Orden og Disciplin betinger, skulde da gerne samtidig have givet den gamle Soraner et nyt Plus fremfor Skoleungdommen i al Almindelighed. Alle disse Forhold tilsammen skulde gerne have gjort den unge Soraner til det, man med eet Ord kalder en Gentleman, en Mand, der med Herredømmet over sig selv forener den Pligt- og Ansvarsfølelse overfor det fælles Samfund, som er naturlig, ikke alene paa Grund af de begunstigede ydre Forhold, hvorunder hans Uddannelse er sket, men lige saa fuldt paa Grund af den Taknemmelighedsfølelse, der burde besjæle den, der gaar ud til Livet med de Forudsætninger, som Opholdet paa en af Landets bedste Skoler under sunde og velordnede Forhold maa eller bør give for hans fremtidige Indsats i Samfundslivet. Det er jo karakteristisk for en individualistisk Indstilling som for vor forjagede Tid overhovedet med dens alles Krig mod alle, at den unge, der skal kæmpe sig frem, let — foruden Fagidiot — bliver Egoist og uden Interesse for Almendannelse, uden Fællesskabsfølelse.

Netop den særlige Opdragelse i Sorø, hvor han er kommen nærmere ind paa Livet af alle Klasser, alle Synspunkter, skulde yde de bedste Betingelser for den Hjertets Dannelse, den Almensans, det Borgersind, som kendetegner den virkelige Gentleman — Herrefærd med Tjenersind —, og som ogsaa har udmærket mange af de gamle Soranere, der i Tidens Løb har indskrevet deres Navn paa et eller andet Blad i vort fælles Samfunds omfattende Bog.

Paa dette Tidspunkt vil de unge begynde at blive utaalmodige, som Ungdommen altid bliver det, naar den ældre vil dvæle i Fortiden eller præke Moral; thi ingen Ungdom anerkender i Virkeligheden andre Erfaringer end dem, den selv efterhaanden erhverver sig — ofte dyrekøbt. Den har ganske vist en hel Generations Erfaringer mere end sine Fædre — men den bruger dem ikke! Den vil gøre sine egne, og navnlig Nutidens Ungdom ser med særlig Skepsis paa den foregaaende Generation. Det gamle Samfund er i Smeltingen, og hvad forstaaer Førkrigstidens Mænd af det, der gærer i den unge i Flyvemaskinens, Giftgassens, Mekaniseringens, i Ensretningens og det hæsblæsende Jags Virvar? Hvor kan saadan en gammel Nisse fra længe før Benzinosens, Jazzens, Cocktailens, Teltlejrens eller rette Lejrtelets, Læbestiftens og Pudderkvastens Periode, han, der er fra Øllets, Galoppens, Korsettets og Slæbekjolernes langhaarede Tidsalder, hvor kan han tro, at vi — Fremtidens og Fartens Riddere — interessere os et Kuk for al den Gammelmandssnak om Minder, Kammeratskab og Samfundsideal?

Nok muligt, at I ræsonnerer saaledes i Dag, hvor I lige har rystet Støvet af Vingerne, men ret længe vil det ikke vare, før I gør forskellige Opdagelser, og jo hurtigere I gør dem, desto bedre for Eders fremtidige Vel.

I vil opdage, at man aldrig kan frigøre sig for Hjemmets og Eksemplets Magt. Ligesom den unge, hvor uregerlig han end var i sit Hjem, længes tilbage og føler sig knyttet til det med talrige Baand,

saa snart han skal staa helt paa egne Ben og ser sin lille Jolle tumles rundt paa de oprørte Bølger, saaledes vil I med Aarene i stigende Grad paaskønne de Impulser og Paavirkninger, I paa saa mange Maader har modtaget i jeres gamle Hjem Sorø.

I træder ud i et Samfund, hvis øjeblikkelige Forhold er saaledes, at flere og flere er talende Eksempler paa Søren Kirkegaards ramme og rammende Ironi, naar han skriver: Tilfreds, aldeles absolut og i alle Maader tilfreds bliver man aldrig, og at være nogenlunde tilfreds er ikke Umagen værd, saa er det bedre at være aldeles utilfreds. I træder ud i et Samfund, hvor den aldeles utilfredse fører det store Ord, hvor Skraalet og Skriget fra tøjlesløse Yderfløjt truer den langtsom oparbejdede europæiske Civilisation som hele den historiske Kulturudvikling.

Hvis I er nogenlunde tænksomme, begavede og afbalancerede, vil I hurtig opdage, at det, et hvilket-somhelst Samfund trænger til, ikke er Skrig og Skraal, Strækmarcher, Uniformer og Armsving, men positivt, dygtigt og alvorligt Samarbejde, og I vil opdage, at netop Samarbejdet, Samlivet og Samværet paa Sorø under ordnede og disciplinerede Forhold har givet Eder en værdifuld Ballast paa Sejladsen fremover. Samfundsudviklingen svinger som et Pendul fra tøjlesløs Frihed til slavebundet Diktatur, og de uvidende Masser tumles frem og tilbage mellem Revolution og Reaktion. Eders Opdragelse, historiske Viden og Pligtfølelse vil have lært Eder, at baade socialt og individuelt gælder La-ot-tse's — eller var det Kung-fu-tse's? — over Totusindaar gamle Ord: Selvbeherskelse er alle Dyders Fader.

Og endelig vil I opdage og ud fra jeres Erfaringer paa Kostskolen kunne stadfæste, at medens Orden og Disciplin kun er af det gode, saa er den rent ydre tvungne Ensretning lige saa kulturelt værdiløs, som Samhørighedens og Samarbejdet mellem pligtfølende og ansvarsbevidste, frie Borgere er værdifuldt og frugtbringende. Men en saadan Samhørighed eksisterer ikke, et saadant Samarbejde etableres ikke, hvis ikke den enkelte har opnaaet den Samfølelse, den Karakterudvikling, den særlige personlige Kultur, som Opdragelsen paa Sorø skulde give de bedste Forudsætninger for.

Ja, jeg har nu plaget jer lidt med Moral som alle andre Rustalere. Til Gengæld har jeg i Modsætning til alle de andre ikke talt Latin, trods udmærkede Karakterer i dette Fag. Ikke engang »integer vitae« eller »dulce domum« er forekommet i denne lille Forelæsning. Heller ikke Pressen har jeg nævnt, skønt vor fortræffelige Kammerat v. Hörensagen forleden i »Social-Demokraten« paastod, at jeg ikke kunde holde en Tale uden at angribe Pressen. Det er ikke sandt! Hvorledes forøvrigt faa Pressen med, naar man dvæler ved de smukke Minder?

Men jeg vil slutte som alle de andre Rustalere og byde jer unge af 1935, som nu begynder Livets vanskelige March under eget Ansvar, et hjerteligt Velkommen samt haabe for jer, at I ofte, naar Tidens Rekordjageri gaar jer paa Nerverne, vil tænke tilbage paa Aarene i det stille Soer og paa de mindeværdige Stunder, I forhaabentlig vil komme til at tilbringe her i denne Kreds, i Samfølelsens Aand med gamle Kammerater.

Tillykke og velkommen i Soransk Samfund!

K. K. Steincke.

FRA GAMLE DAGE

Ved H. G. Otrik.

II. Cachotstraffen i Sorø Akademis Skole.

Under Overskriften: For 100 Aarsiden indeholder »Aalborg Stiftstidende« hyppigt Smaastykker af forskellig Art, som har været optaget i Bladet for et Aarhundrede siden, og saaledes under 22. Juni d. A. følgende Notat fra 1835, samme Dag:

Fædrelandet.

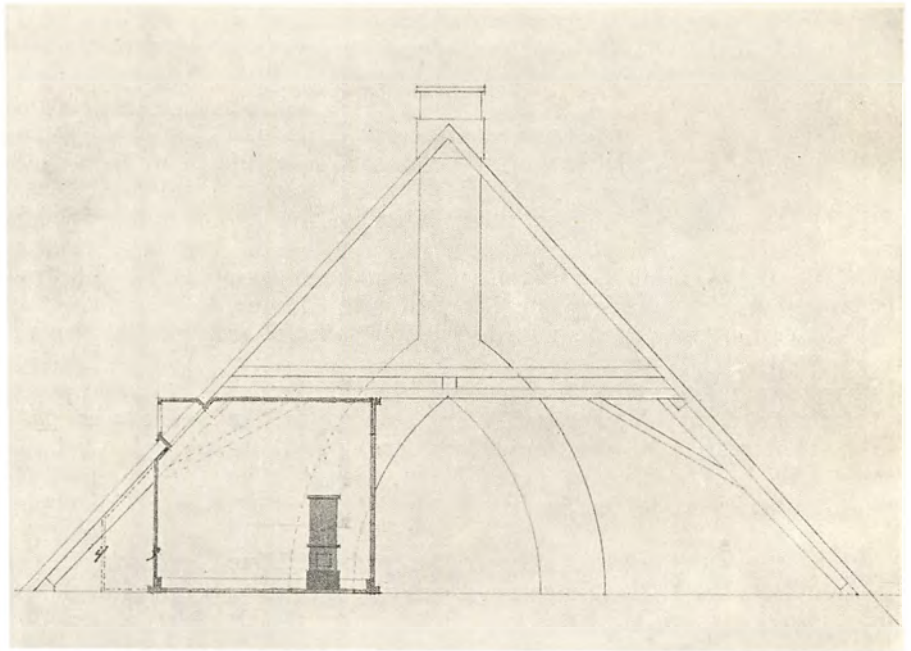
I Kjøbenhavnsposten læses følgende Opfordring: »Af de academiske Tidender erfares, at der i Sorø paa Academibygningsens Loft, til et Forsøg, er blevet indrettet et Fængsel (i en Parantes forklares Tingen nærmere ved Ordet »Cachot«), hvori Elever og skolesøgende Disciple for Forseelser kunne, efter Directors Bestemmelse, hensættes, enten i nogle Timer, eller en heel Dag. Der tilføies: Fængslet har ingen Kakkelovn, og Den, som deri hensættes, faaer ikke Andet til Føden end Øl og Smørrebrød. — Det vilde være interessant at erfare, med hvad Virkning bemeldte Forsøg er bleven anstillet, og Vedkommende vilde sikkert forbinde sig alle Venner og Velyndere af den lærde Opdragelse, ved offentligt at meddele nogen Oplysning derom.«

Den Slags læses aabenbart af mange, for vi har faaet Udklip af Bladet sendt fra forskellige Soranere, hvem »Nyheden« om den soranske Cachot har moret. Det er imidlertid ikke netop noget nyt soransk Fund, thi i Sorø-Værkets Del II, S. 523, vil man finde den ogsaa her gengivne Tegning, som jeg engang var stødt paa i Universitets-Direktionens Arkiv og havde gjort Værkets Udgivere opmærksom paa, og en Omtale af Sagen uden at det dog af Forfatteren, Lektor *Mathiessens* Afhandling kan ses, hvorledes det senere gik med Cachot-Forsøget. Her skal da oplyses lidt mere om Forsøgets videre Udvikling.

Det var under 16. August 1834, at Direktionen anmodede Direktor *H. F. J. Estrup* om »behageligen at føje Anstalt til at en saadan Cachot blev indrettet paa et passende Sted paa Academibygningsens Loft«, og hermed havde den iøvrigt kun tiltraadt — omend efter en paafaldende lang Betænkningstid — et af Direktoren selv under 12. Decbr. 1831 stillet Forslag om, at der maatte blive tillagt ham Beføjelse til at diktere »Fængselsstraf i et mørkt og koldt Cachot, som indrettes afsides paa Academiets Loft, efter Omstændighederne i flere Timer, dog aldrig længere end en halv Dag«. Direktionen mente, at en heel Dag burde være Maksimum og havde ganske rigtig foreskrevet, at Cachotten *ikke* skulde forsynes med Kakkelovn, og at »Fangekosten« burde bestaa af Øl og Smørrebrød. I et Cirkulære til Skolens Lærere den 2. Septbr. 1834 underrettede Direktor *Estrup* dem om

Direktionens Bestemmelse — og om at kun Direktor maatte benytte dette, som han kalder det; »Middel mere til Opretholdelse af Disciplinen«.

Men nu kommer det mærkelige: Cachotten efter denne Tegning, som det altsaa udtrykkelig var paalagt *Estrup* at bringe i Stand, er vist slet ikke blevet indrettet! En Forespørgsel til Akademiets Arkitekt, *A. Lautrup-Larsen* ('08) gav til Resultat, at der intet Spor af et saadant Rum findes paa Hovedbygningens Loft, og Tømrer *Jacobsen* i Sorø, som har arbejdet paa Academiets Bygninger siden 1885, har heller aldrig set Spor dertil. Og dog er der sket noget i Retning af en Cachotindretning, thi i Regnskabet over de i Aaret 1834 fornødne Reparationer paa Sorø Akademis Kirker, Hovedbygning og Gaarde findes der i flere

Tegning til den Cachot, som ikke blev til noget

af Bilagene omtalt Udgifter til ikke een men to Cachotter. Og da Regningerne er betalt, er Arbejdet jo utvivlsomt ogsaa udført.

Herom hedder det saaledes i *Snedker V. Kruse's* Regning (Bil. Nr. 57) over Snedkerarbejde i 1834:

»Paa Loftet 2de Kasiotter af rue som svensk panel sammenføyde Bræder alle væge og begge Lofter af indhold 175 □	
Alen à 12 Sk. pr. Alen	21 Rd. 84 Sk.
Til bemeldte Lokaler forfærdiget 2de sammenføyte med tver og skraa revler forsynede Dørre, derfor	1 Rd. 32 Sk.
bemelte Dørre beslaget med det fornødne Smedebeslag derfor	64 Sk.
Til bemelte Kasiotter Forfærdiget 2de Natkomoder, derfor	2 Rd. 64 Sk.
til anførte Natkomoder levert 2de af brænt Leer forfærdigede store Potter, derfor...	80 Sk.

Ogsaa *Smed C. Juul* har gjort *sit* (Bil. 80):

»Forfærdiget til 2de Kasiotter 2 Par stærke Bladhængsler med Nitnagler og Søm ...	2 Rd.
2 stærke Overfalder med sveiste Ødkner med Skruer og Møttriker	1 Rd.

2 stærke Taskelaase med 4 Nøgler 4 Rd.
 Til det støbte Jern Vindue i Taget boret 6
 Huller i og sat 3 Jernstænger i og et
 Overfald og paasat 1 Rd. 3 Mk. 8 Sk.
 Til tvende Natskriin 2 par ny Bladhængs-
 ler med fiilede Søm 4 Rd.

Endelig har Murer P. J a c o b i været med i Le-
 gen, thi paa hans Regning (Bil. 84) over uforudset
 Murerarbejde i 1834 lyder Punkt f. i hans stærkt
 personlig prægede Jargon saaledes:

»Hved de 2de Arester paa loft(et) opbræg
 (opbrækket?) Taget, indlagt 2de Jærn-
 vindur, Taget indhogget og fast(muret?) 3 Rd.

Jernvinduerne er leveret af Jernstøber J. A.
 B a u e r i København (Bil. 105) — og her har vi en
 nøjagtig Dato for Arbejdets Begyndelse:

»30. Aug. 1834. 2 Stk. støbte Jern Tag-
 vinduer med Rammer à 8 Rdl. 16 Rd.

De to Cachotters Indretning i 1834 maa vel herved
 være godtgjort — og vi bad da paa dette Grundlag
 atter Arkitekten om en Udtalelse, idet der jo var en
 Mulighed for, at de havde fortsat deres Tilværelse
 til vore Dage som Pulterkamre eller sligt, hvor man
 maaske endda kunde være saa heldig at falde over en
 af »Natkomoderne«, mens Haabet om at genfinde de
 to store Potter af brændt Leer — har det mon ikke
 bare været et Par Syltekrukker? — vel desværre kun
 var smaat. Men Arkitekt *Lautrup-Larsen* har stadig
 ikke kunnet trøste os — han skriver under 2. Sep-
 tember:

»Min Opdagelsesrejse paa Loftet var desværre ogsaa
 denne Gang en Skuffelse. Jeg mente saa sikkert, at i
 hvert Fald de i Smedens Regning omtalte 6 Huller i Tag-
 vinduet maatte lede paa Sporet, men intet af de nuvæ-
 rende Tagvinduer her Jernstænger eller Huller efter saa-
 danne. To Tagvinduer lige over Østrappen har hver 8
 Jernstænger, men skruet paa Træpanelet, og her er heller
 ikke Plads til Cachotterne. Derimod findes paa selve
 Hovedfløjens Loft et Lamperum, der er opsat af pløjet
 Bræddeskillerum (»svensk Panel«), og heri er en Revle-
 dør. Døren og Brædderne i Skillerummets ene Halvdel
 kan nok se ud til at være 100 Aar gamle, medens den
 anden Halvdel sikkert er noget yngre, og da der ikke ser
 ud til at have været Loft over Rummet eller Beklædning
 paa Spærene under Tagskraaning, kan man antage, at
 Lamperummet for en Del er udført af Materialerne fra
 de nedrevne Cachotter. Her findes ogsaa en Natstol, men
 den er saa god som ny — næsten saa god som ny! Kun
 lidt brugt — den kan kun have en 20—30 Aar paa
 Bagen«.

Og Arkitekten, hvem vi takker paa det bedste for
 hans Ulejlighed med at efterforske disse 100-aarige
 Lokaliteter, slutter med at skrive:

»Cachotterne m. v. findes altsaa ikke. Nu vilde det
 være af Interesse at faa at vide, om de overhovedet er
 blevet benyttede, og i saa Fald af hvem, hvorfor og med
 hvilket Resultat. Det maa De se at faa oplyst!«

Det vil vi sandelig ogsaa gerne, og vi lader desuden
 Opfordringen gaa videre til andre, der forsker i vor
 gamle Skoles Historie. Cachotterne har, medens de
 eksisterede, jo egentligt haft Bud til os alle — at vi

ikke kom der, er en Sag for sig. Men morsomt var
 det, om man engang kunde komme helt til Bunds i
 Emnet: Cachottraffen i Sorø i forrige Aarhundrede.

Kilder:

Sorø Akademis Direktorarkiv: Korrespondanceprotokol III,
 Nr. 111, 1831. Reversalprot. B. 1831 Nr. 44 og 1832 Nr. 6. —
 Sorø Akademis Godsarkiv. Pakke Nr. 332. S. A. Før. Søndre
 Distr. Hovedkassebilag, Reparationer og Bygningsomkostninger
 vedr. 1834—36. Bilagene til »Extract af de forfattede Overslag
 over de Omkostninger, som vilde være forbundne med de for-
 nødne Reparationer . . . i Aaret 1834.«

Det i »Aalborg Stiftstidende« fra »Kjøbenhavnsposten« hen-
 tede Citat af »De academiske Tidender« findes i H. P. Selmers
 »Akademiske Tidender eller Samling af Efterretninger vedkom-
 mende Kjøbenhavns Universitet, Sorø Akademie og de lærde
 Skoler«, 2. Aarg. 1834, hvor det Side 314 under Omtalen af
 Sorø Akademi hedder:

»Med Hensyn til Disciplinen er at mærke, at Direk-
 tionen i Anledning af et tidligere indgivet Forslag fra Direktor
 Estrup ved Skrivelse af 16de August har givet sit Samtykke til,
 at der paa Akademibygningens Loft til et Forsøg indrettes et
 Fængsel (Kaschot), hvori Elever og skolesøgende Disciple for
 Forseelser kunne efter Direktors Bestemmelse hensættes, enten
 i nogle Timer, eller en hel Dag, denne regnet fra den Tid,
 Disciplene slaar op, til deres Sengetid. Fængslet bliver ikke at
 forsyne med Kakkelovn, og den, som deri hensættes, bliver,
 saalænge Straffen varer, ikke at give anden Føde end Øl og
 Smørrebød.

Iøvrigt er i n t e t Disciplinærtillælde i Aarets Løb kommet
 til Direktionens Kendskab.«

KRICKETKAMPE I SORØ

Efteraaret har været rigt paa Kricketkampe i det kære
 Sorø.

Den første udkæmpedes Søndag den 25. August mellem
 et Hold fra Sorø By og Skolens Hold. Paa Byens Hold
 var der forresten seks gamle Soranere: *Hemningsen*
 ('31), *Sarøe* ('31), *Lange* ('32), *Christiansen* ('26), *Birk-*
Larsen ('32) og *Berthelsen* ('32). Det tegnede i 2. Halv-
 leg stærkt til Sejr for Skolens Hold, men saa mistede det
 seks Mand paa 1 Point, og dermed var dets Skæbne le-
 seglet. »Byen« vandt med 16 Points.

Søndag d. 1. September kæmpede Skolen igen med
 »Old Boys« fra København. Traditionen tro begyndte
 Dagen med Regnvejr — men det standsede dog Kl. 11,45,
 og Resten af Dagen spilledes i Opholdsvejr. Paa »Old
 Boys« Hold var fire gamle Soranere: Prokurist *Lave*
Nørgaard ('10), Ingeniør *Olaf Rygaard* ('11), Forpagter
Svend Egede Glahn ('09) og Salgsschef *Otto Halling*
 ('98).

»Old Boys« gik først til Gærdet og scorede 63 Points;
 at Udbyttet ikke blev større, skyldtes Skolens fænome-
 nale Markspil; de unge var lige hurtige og sikre i Stop-
 ning, Gribning og Indstikning i Gærdet. Der var ikke
 meget galt i Udtalelserne fra en af »Old Boys« efter Kam-
 pen om, at Skolen havde et af de bedste Markspil her i
 Landet.

Efter en smuk og spændende Kamp sejrede Skolen da
 ogsaa med 8 staaende Gærder og 3 Points. Sejren var
 uventet stor, men kom som en velfortjent Belønning for
 den ihærdige Træning under Lærer *Thomsens* Vejled-
 ning.

De to som Præmier udsatte Boldtræer blev vundet af
 Gymnasiasterne *Aage Sund* og *V. H. Varming*.

Søndag den 22. September spilledes i Sorø den aarlige
 Kamp mellem Skolens Hold og et Hold af gamle Soranere.

Der var gaaet Ry af Skolens Hold længe i Forvejen, saaledes havde »Old Boys« hentet sig et stort Nederlag den første Søndag i Maaned. De gamle Soranere havde derfor søgt at stille et stærkt Hold, men i sidste Øjeblik maatte *O. Høyer* og *Brincker* sende Afbud; navnlig førstnævntes Frafald var følelig, thi Høyer har haft en smuk Sæson i Aar.

Af gamle Soranere var mødt Ingeniør *Stavnsbjerg*, Overretssagfører *Dalgas Langballe* (der dog i Aar indskrænkede sig til at fungere som Dommer), Sparekassedirektør *Herluf Krog-Meyer*, Ingeniør *Olaf Rygaard*, Læge *Poul Nørgaard*, Landsretssagfører *Chr. Holberg*, Postfuldmægtig *Georg Brysting*, Lærer *Erik Martini*, Studenterne *Aage Krebs*, *Per Martens*, *Erik Gundlach-Petersen* og *Louis Bronée*.

Efter Frokosten paa Skolen begyndte Kampen paa »store« Plads; de gamle vandt ved Lodtrækning og gik — under Stavnsbjergs Førerskab — først til Gærdet. — Hele Halvlegen blev dog kun paa 66 Points, hvoraf Rygaard tegnede sig for de 22, Brysting for 14. — Gymnasiast *Haunstrup* gjorde med sin fortrinlige Kastning lyst i Rækkerne; han tog alene de 7 af Gærderne for 29 Points.

De unges paafølgende Halvleg blev dog kun paa 60 Points, hvoraf *Varming* tog de 17 paa sin Kappe og *Juel-Mortensen* de 14. *Gundlach Petersen* viste sig som den mest effektive Kaster med 4 Gærder for 7 Points.

De gamles 2. Halvleg blev kun paa 32 Points, hvoraf *Bronée* havde 11 og *Rygaard* de 6; han blev Dagens Topscorer med 28 Points. *Haunstrup* var atter den mest effektive Kaster med 7 Gærder for 18 Points.

De unge skulde nu score 39 Points for at vinde Kampen, hvilket de 5 første Gærder præsterede; atter her var *Jul-Mortensen* i Spidsen med 12 Points, det samme scorede *Wied*.

Sejren blev altsaa de unges med 6 staaende Gærder, en velfortjent Sejr, thi deres Spil baade ved Gærdet og i Marken var ensartet og smukt og bar Vidne om stor Enthusiasme samt maalbevidst og rationel Træning, hvorfor Æren i første Række tilkommer Lærer *Søren Thomsen*.

Og nu et Alvorsord!

Det er Synd og Skam, at Skolen ikke kan byde sine Drengede bedre Vilkaar for Dykkelse af Cricket; den saakaldte »store« Plads er saa uegnet som vel tænkeligt for denne Idræt. Den henligger i Dag i nøjagtig samme Stand som for 30 Aar siden, men den har altid været alt for lille, og Skolens Elevantal er nu vel over det dobbelte af, hvad det var dengang. — Men Kravene er siden da steget ganske overordentligt og imødekommet de fleste Steder, *Herlufsholm* har saaledes for Aar tilbage indrettet et pragtfuldt Stadion. Kun *Sorø Akademi* holder stærkt igen paa denne Konto overfor sine egne Drengede, medens det af sine rige Midler uddeler 100,000 Kr. aarlig til Landets private Realskoler!

Rektor *Raaschou-Nielsen* var — som altid før — den elskværdige og gæstfri Vært for de gamle Drengede; ved det festlige Aftensbord efter Kampen bød Rektor Velkommen og talte smukt for Gæsterne, Ingeniør *Stavnsbjerg* takkede paa de gamles Vegne og uddelte de to Præmieboldtræer, det ene fra Soransk Samfund til Gymnasiast *Jan Middelboe*, det andet fra gamle Soranere til Gymnasiast *Gert Wied*.

Det var en — ogsaa fra Vejrets Side — helt vellykket Dag for de gamle Drengede, ikke mindst festlig ved den

Interesse, Skolens Lærere vist Besøget; Lektor *Frimodt* var som sædvanlig nærværende, Adjunkt *Nordahl-Svendsen* og Adjunkt *Jørgensen* ligeledes; desværre var Lektor *Müller* paa Grund af en daarlig Fod ude af Stand til at følge Slagets Gang. —

No Ball.

GAVER TIL SORANSK SAMFUND

Soransk Samfund har til sit Arkiv modtaget komplette Samlinger af Soraner-Bladet fra Oberst *G. F. K. Harhoff* ('62), fra Enken efter Læge *Marinus Holst* ('89), fra Kapitajn *V. L. C. Palslev* ('79) — tillige en Del Aarsskrifter — og fra Samfundets Æresmedlem, Legatstifteren, Handlsskoleer *Valdemar Petersens* Dødsbo; herfra tillige ogsaa et indbundet Eksempel af *Sorø-Værket*.

Fotografisamlingen er blevet øget ved flere Gaver, bl. a. fra Redaktør, cand. polit. *V. Sorgenfrey-Hansen* ('03) — 10 Stk. — og en ædel Giver, der ønsker at være anonym ('91) — 13 Stk. Alle Fotografier registreres og konserveres omhyggeligt — det vil med Tiden blive en enestaaende Samling, og vi kan ikke nok baade takke Giverne og opfordre andre til at følge det smukke Eksempel.

IN MEMORIAM —

En særpræget Soraner, Bærer af et i dansk Musikhistorie berømt Navn, Musikantikvar *Felix Siboni*, afgik den 9. September i Aar ved Døden, noget over 73 Aar gammel.

Som Søn af Komponisten *Erik Anthon Valdemar Siboni* (1828—92) og dennes første Hustru, *Louise Elisabeth Gemina Fugl* (1832—64) fødtes *Louis Felix*

LOUIS FELIX SIBONI

Portræt fra 80'erne.

Siboni den 16. April 1862 i København og fulgte med sin Fader til Sorø, da han nogle Maaneder efter sin Hustrus tidlige Død søgte det ved *Peter Heises* Afgang ledige Embede som Musiklærer og Organist ved *Sorø Akademi* for der at skabe et nyt Hjem for sine moderløse Børn *Felix* og *Søsteren Peppi* (der senere ægtede Apoteker *Edgar Juul* i *Fuglebjerg*, *Vestervig* og *Odense*), og et Par Aar efter skaffede dem en

ny Moder i Pianistinden Josephine Crull (1838—94), hvem han ægtede i 1866. Felix Siboni kom i Sorø Skole efter Sommerferien 1871 og forlod den uden Eksamen i April 1878, da han udgik af 3. Realklasse. Aaret efter kom han i Boghandlerlære i Aalborg, senere i Randers, hvor han som Medhjælper havde forskellige Pladser, til han i August 1886 overtog en ældre Boghandel i Nakskov og gav den sit eget Navn. Han havde ikke Held med sig — det praktisk-forretningsmæssige laa næppe for hans udpræget musikalske Indstilling, og allerede i April 1889 maatte han melde sig konkurs. I nogle Aar levede han som Sanger og Journalist, var bl. a. knyttet til Dagbladet »København«s Annonceekspedition, havde en Tid ogsaa sit eget Annoncebureau i København; i 1912 overtog han det Musikantikvariat, som i 1895 var grundlagt af H. F. Mansa, hans gamle Principal i Randers. Som Musikantikvar levede han derefter sine sidste Aar med Forretningslokale i Niels Hemmingsensgade 16, en Virksomhed, der næppe kunde give meget ud over det daglige Brød, men som dog holdt ham i stadig ydre Kontakt med noget af det, som var hans Slægts og hans eget Livs Nerve: Musikken og dens Værker.

Om hans Fader fortalte en af Døtrene af andet Ægteskab mig, at naar han af Sygdom var bundet til sin Seng, læste han ikke som andre Patienter Romaner og anden Underholdningslitteratur, men — Partiturer, og Børnene lærte, samtidig med at tale, de forskellige Skalaers Nodebetegnelser udenad, og det baade Dur- og Moll-Skalaer. Maaske har Felix Siboni — der var opkaldt efter hin Tids forguede Tonemester, Felix Mendelsohn-Bartholdy — faaet den samme Lærdom ind i sine spædste Aar; vist er det, at hans Tilknytning til Fru Musicas Kunst var lige saa gammel som han selv, saaledes som det fremgaar af de Barndomsrerindringer, han for nogle Aar siden fremdrog her i Bladet (XV. Aarg. Nr. 6). Men nogen betydelig, udøvende Musiker blev han dog aldrig — han har selv til mig beklaget sig hjerteligt over, at han var utilladelig doven som Dreng, ogsaa i den Henseende — han er vel kommet for let og for selvfølgelig til sit Maal af den musikalske Dannelse og Kundskab, der i hans Hjem var det daglige Brød. Han var i en Aarrække i København knyttet til forskellige Kirkers Kor, hvor man satte Pris paa hans smukke, mørke Sangstemme; han var ogsaa fra Tid til anden Dirigent i forskellige Sangforeninger og medvirkede i Musikforeningens Kor.

»Felix Sibonis høje, markante Skikkelse,« hedder det i »Ekstrabladet«s smukke lille Nekrolog ved hans Død, »mindede forbausende om hans berømte Bedstefader (Syngemesteren Josef Siboni, der fik en saa afgørende Betydning for H. C. Andersens Udvikling), ligesom Ansigtstrækkene var de samme som den brave Italiener.« — Saaledes kendte vi ham ogsaa i Soransk Samfund, hvor han var en meget trofast Gæst ved de tvangfri, maanedlige Sammenkomster. Her vil han blive savnet som en Soraner af en ikke ualmindelig Type: en af dem, hvem Livet i det ydre kun bød beskedne Kaar, men som vel i sit indre ejede Værdier, ingen ublid Skæbne kunde øde og blandt dem Kærligheden til et elsket Barndoms- og Ungdomshjem og Glæden ved i Mindet derom at mødes med gamle og unge Skolefæller.

Felix Siboni havde i 1887 ægtet en Datter af Fak-

tor W. Clausen i Randers, Antonia Mathilde Clausen; dette Ægteskab opløstes i 1911. Aaret efter ægtede han Frøken Karna Kirstine Straupe, der nu som hans Enke overlever ham med to Børn; ogsaa af 1. Ægteskab efterlader han sig en Søn, Revisor Erik Siboni, og en Datter: Fru Pepita Elving, født Siboni.

H. G. Olrik.

SORANSKE PENNE

Fredrik Nygaard: Gnistere. Udvalgte Digte 1915—1935 med en Indledning. Povl Branner. Kbhvn. 1935.

Indledningen til denne Revy over en Soraners lyriske Virke i tyve Aar er skrevet af Otto Gelsted, der smukt siger, at »Digtene skulde gerne danne en naturlig Sammenhæng, trække en Linje op, saadan som en Gnist svunget i Luften danner en Bue«. Han gennemgaar kortelig denne lyriske Udvikling nærmere, paavist gennem de kronologisk ordnede Digte fra de ungdommelige »ekspressionistiske« Tider over de mange Rejsedigte til de Dage, »da jeg'et møder et Du«, og Digteren »vender sig indad mod sit eget Sind for at lytte sig frem til den Tone og den inderste Vished, der for ham er blevet Vandreaarenes Lære«, mens der i hans Vers aabenbarer sig »en bevæget resigneret, men ikke kuert Naturfromhed, der kaster sit Tøbrudsllys tilbage over hele hans Udvikling«.

Der er herefter ingen Tvivl om, at Udvalget er sammensat med velberaad Hu, og at det i den moderne Kritikers og Indleders Øjne netop tager det med, der skaber en Linie, karakteristisk for *Fredrik Nygaard*; man gør vist derfor rigtigst i at bøje sig for denne Autoritet og kan jo i hvert Fald ikke ændre noget i den trykte Bog (som kun er fremstillet i 500 nummererede Eksemplarer og formodentlig snart vil være udsolgt). Men i sit stille Sind kan den, som i Aarenes Løb har anmeldt de fleste af Nygaards tolv Digtsamlinger og lært at holde lidt af denne særprægede Lyrik, ikke lade være med at sige sig selv, at han vilde have foretaget et *noget* andet Udvalg, hvilket ikke betyder andet, end at af et rigt besat Bord tager hver det, han bedst kan li'e — saadan bliver der noget til hver, og alle kan være tilfreds, især Værten, in casu *Fredrik Nygaard*, hvis Muse altsaa har Vener og Yndere med forskellig Smag.

SORANERAFTENERNE

1. AFTEN — DEN 3. OKTOBER

Allerede ved de gule Ærter mærkede man, at denne Aften havde et Emne med stor og aktuel Interesse: ikke færre end 22 Soranere sad bænket om et langt Bord og gjorde sig til gode med Ærterne, og da Kontorchef *Einar Cohn* lidt over Kl. 20 indledede sit Foredrag om »Stats- og Erhvervsliv i Krisetider«, var det for en Tilhørerskare paa over 50.

Det blev et udmærket Causeri om den ministerielle Embedsmands vanskelige Stilling isprængt med mange fornøjelige Oplevelser.

Efter Foredraget blev der rettet forskellige Spørgsmaal til Foredragsholderen, bl. a. ønskede stud. polyt. *Lauge Lauridsen* nærmere Oplysning om Valutaordningens Opstaen, og om hvad der vilde ske, hvis den blev ophævet, medens Direktør *Rasmusen* spurgte, om Grunden til Kontorchef *Cohns* Fratreden var den, at Valutaordningen

efter hans Mening efterhaanden vilde føre ud i Diktatur.

Det første Spørgsmaal besvarede Kontorchefen paa en meget klar og oplysende Maade og slap ved glimrende Diplomati uden om det andet, noget indiskrete Spørgsmaal.

Efter at det sidste Bifald havde lagt sig, takkede *Formanden* Kontorchef Cohn, fordi han i al sin Travlhed havde haft Tid til at tænke paa Soransk Samfund.

G.

Næste Soraneraften finder Sted Torsdag den 7. November paa sædvanlig Tid og Sted; her vil Præsident for det kgl. danske Landhusholdningsselskab, Godsejer, Dr. med. *K. A. Hasselbalch* ('91) i Ord og Billeder redogøre for sine Forsøg med moderne Hedeopdyrkning.

RESTANTER

Det er et grimt Ord, og det bliver ikke kønnere af, at man hører det flere Gange. »Jeg er ikke Medlem længere, fordi jeg er kommet i Restance, og nu kan jeg ikke betale saa meget, som det vil koste at komme ind igen!« Det er, hvad jeg fra mange har faaet som Svar paa mit Spørgsmaal i sidste Nr.

Først føler man Trang til at sige sin oprigtige Mening om Sløseri og al den Slags, men ved nærmere Eftertanke maa man indrømme, at det jo er, hvad der kan ske og lign.

Bestyrelsen har drøftet dette delikate Emne og er blevet klar over, at disse Restanter maa vi have ind igen som Medlemmer. Enhver, der kender en saadan Restant — og hvem gør ikke det? — beder vi derfor indtrængende sige til Vedkommende, at han skal skrive derom til vor rare Kasserer, Direktør *Ch. Louw*, Holbergsgade 4, K. Lad os blot komme paa Talefod med hinanden, saa findes der nok en Udvej!

Allsaa denne Gang:

Bed Restanterne om at skrive til Louw!

Svend Clausen.

GAMLE SORANERE

Den 15. Oktober rundede Overretssagfører, Hospitalsforstander *Christian Frederik Reginald Heise* de 80 Aar. Den gamle Herre, der er rask og rørig, er født i Slaglille Præstegaard som Søn af Sognepræst, Dr. phil. *F. J. Heise*; han kom i Sorø Skole i 1867 og dimitteredes der fra i 1874. Siden 1886 har han været knyttet til Viborg, fra 1888 som Forstander for Viborg Hospital, hvis gamle Beboere han har været en god Mand. Overretssagfører *Chr. Heise*, der er Broder til Overretssagfører i København *Peter Heise* ('84) og afdøde Brygger i Helsingør *Karl Heise* (R '74), har beklædt og beklæder fremdeles en Række Tillids- og Hædersposter i sin By.

Sognepræst ved Frederikskirken i København, Provst *Christian Palm Winther* ('85), der i April fyldte 70 Aar og nu forlader det Embede, som han har beklædt siden 1918, holdt Søndag den 27. Oktober sin Afskedsprædiken i Frederikskirken.

Under megen Opmærksomhed fra mange Sider fejrede Fru *Charlotte Norrie*, født *Harbou*, Stabslæge, Dr. med. *Gordon Norries* Frue, sin 80 Aars Fødselsdag den 12. Oktober.

Kaptajn af Fodfolket udenfor Nummer i Reserven (1. Regiment) *Bjarne Harder* ('03), R. af Dbg., er efter Ansøgning under 15. August i Naade afskediget fra sin Stilling i Reserven fra Udgangen af August d. A. at regne og indtræder i Nummer som Kaptajn af Fodfolket fra den 1. September d. A. at regne.

Under 24. August er det tilladt Signalinspektør ved Statsbanerne *Hugo Schmeder* ('98), R. af Dbg., at anlægge og bære Ridderkorset af den svenske Nordstjerneorden.

Ved kgl. Reskript af 11. September er Professor, Dr. phil. & med. & techn. *Søren Peter Lauritz Sørensen* ('86), K. af Dbg. af 2. Grad og Dbmd., benaadet med Kommandørkorset af 1. Grad af Dannebrog.

Efter Kirkeministeriets Indstilling er ved kgl. Resolution af 23. September hidtilværende Sognepræst for Ringgive Menighed i Ribe Stift *Olaf Krog-Meyer* ('18) beskikket til Sognepræst for Mern Menighed i Roskilde Stift.

Det er tilladt Direktør for Geodætisk Institut, Professor, Dr. phil. *Niels Erik Nørlund* ('03), K. af Dbg. og Dbmd., som i Dagene 20.—23. August ledede den baltiske geodætiske Kommissions Konference i Tallinn, at anlægge og bære det estniske Skyttekorps' Ørne Kors Ordens 2. Klasse.

Under 25. September er Redaktør *Hans Jacob Thomsen Boesgaard* ('81) og under 30. s. M. Sekretær ved Stednavneudvalget, cand. mag. *Hans Gunnar Knudsen* ('05) udnævnt til Ridder af Dannebrog.

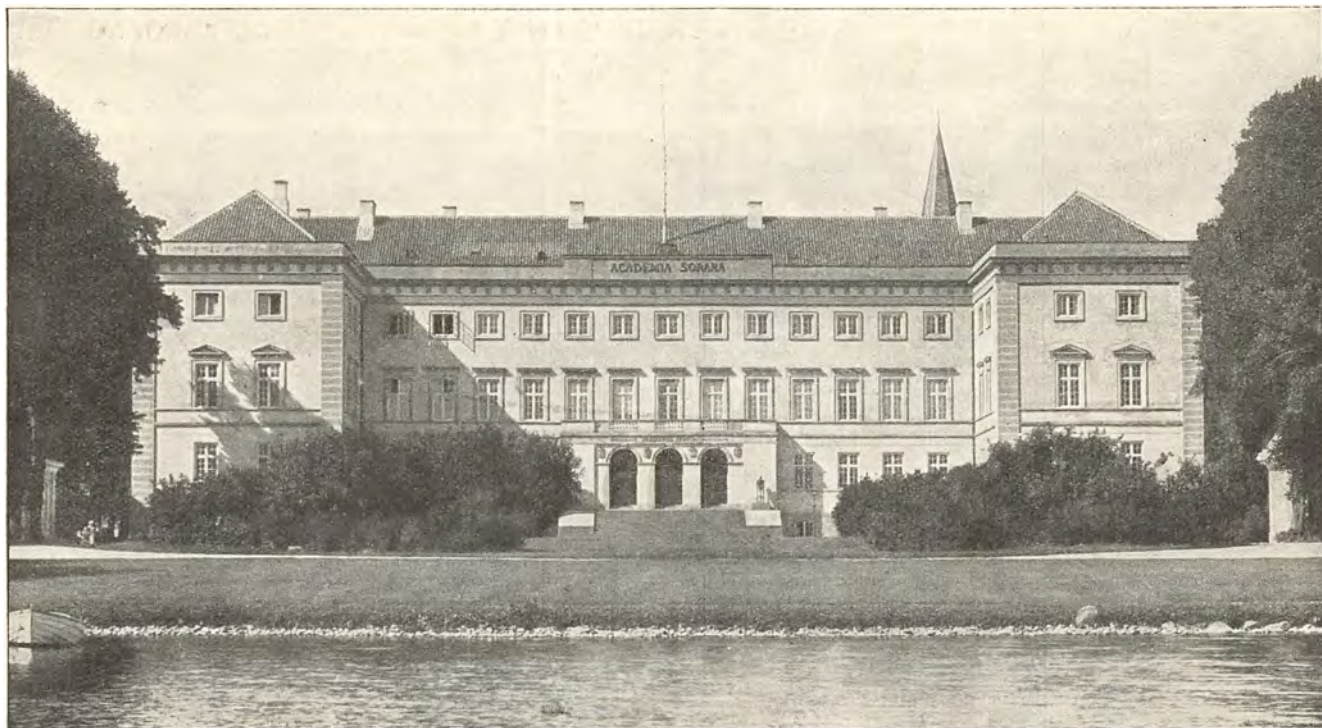
Ved kgl. Resolution af 28. September er Inspektør af 1. Grad ved Statens Museum for Kunst *Viggo Thorlacius Ussing* ('09) — efter at være indtraadt i Direktionen for Ny Carlsbergfondet i Stedet for afd. fhv. Departementschef *A. P. Weis* — efter Ansøgning afskediget fra sit ovennævnte Embede fra 31. Oktober d. A. at regne.

Under 2. Oktober er Stationsforstander under 4. Lønningssklasse ved Statsbanerne, Løjtnant *Andreas Peter Bang* ('86), Hillerød, afskediget i Naade og med Pension fra Udgangen af December d. A. at regne. Samtidig er Stationsforstander under 19. Oktober udnævnt til Ridder af Dannebrog.

Det lægevidenskabelige Facultet ved Københavns Universitet har til Forsvar for den medicinske Doktordisputats antaget en af Overlæge *Aage Als-Nielsen* ('09) forfattet Afhandling: Om Lumbalanæsthesi med Tropacocain — en klinisk Studie, samt i samme Øjemed en Afhandling af Afdelingslæge *H. P. Stubbe Teglbjærg* ('14): Undersøgelser om Epilepsi og Vandskifte.

Den 18. Oktober havde Læge *Christian Dalmark* været ansat i 25 Aar som Læge ved Sorø Akademi.

Rettelse til Soraner-Bladets Oktober-Nummer 1935. S. 80, 1. Spalte, Linie 6 f. n.: *Erik Jonsen*, læs: *Erik Iversen*.

SORØNER-BLADET

20. AARGANG

Nr. 12

December 1935

EN NY BIBLIOTEKSBYGNING I SORØ ET FORSLAG AF ARKITEKT GUNNAR GLAHN

Utallige Gange er det Spørgsmaal rejst: *Kan Sorø Akademi ikke faa en ny Biblioteksbygning?* — At det er en Skandale, at saa store, ganske uerstattelige Værdier henstaar i en saa brandfarlig Bygning, er gentaget i det uendelige af Fagfolk — og indrømmet lige saa tit af de ansvarlige, — men de manglende Penge er her som saa ofte den egentlige Hindring.

Nu staar vi overfor Skolens 350-Aars Jubilæum til næste Aar; er Tidspunktet da nu ikke inde?

Ved Rusgildet i Aar blev Tanken om en Jubilæums-gave fra Sorønske Samfund fremdraget, og forskelligt blev her foreslaaet.

Allerede for længere Tid siden er den Tanke faldet mig ind: kan man ikke hos gamle Sorøner indsamle en Sum, der kan overdrages Skolen som en Begyndelse til Opførelse af et Bibliotek? Derigennem lægges et Pres paa det rette Sted for Sagens Fremme, og derigennem vises en Interesse ikke alene i Ord, men ogsaa i Gerning.

I denne Forbindelse vil jeg fremkomme med et Forslag til Biblioteksbygningens Beliggenhed, idet jeg er vidende om, at dersom en ny Bygning kan blive til Virkelighed, er det foreløbig Tanken at lægge den ved Siden af den gamle paa Pladsen ved Boldhusgade ned mod Danneskjolds Allé.

Paa omstaaende Tegning af Akademihaven og de omliggende Akademiet tilhørende Bygninger, har jeg vist en anden Placering, som efter min Mening giver en langt smukkere og naturligere Beliggenhed af en ny Biblioteksbygning, nemlig Pladsen nord for Holbergs Statue.

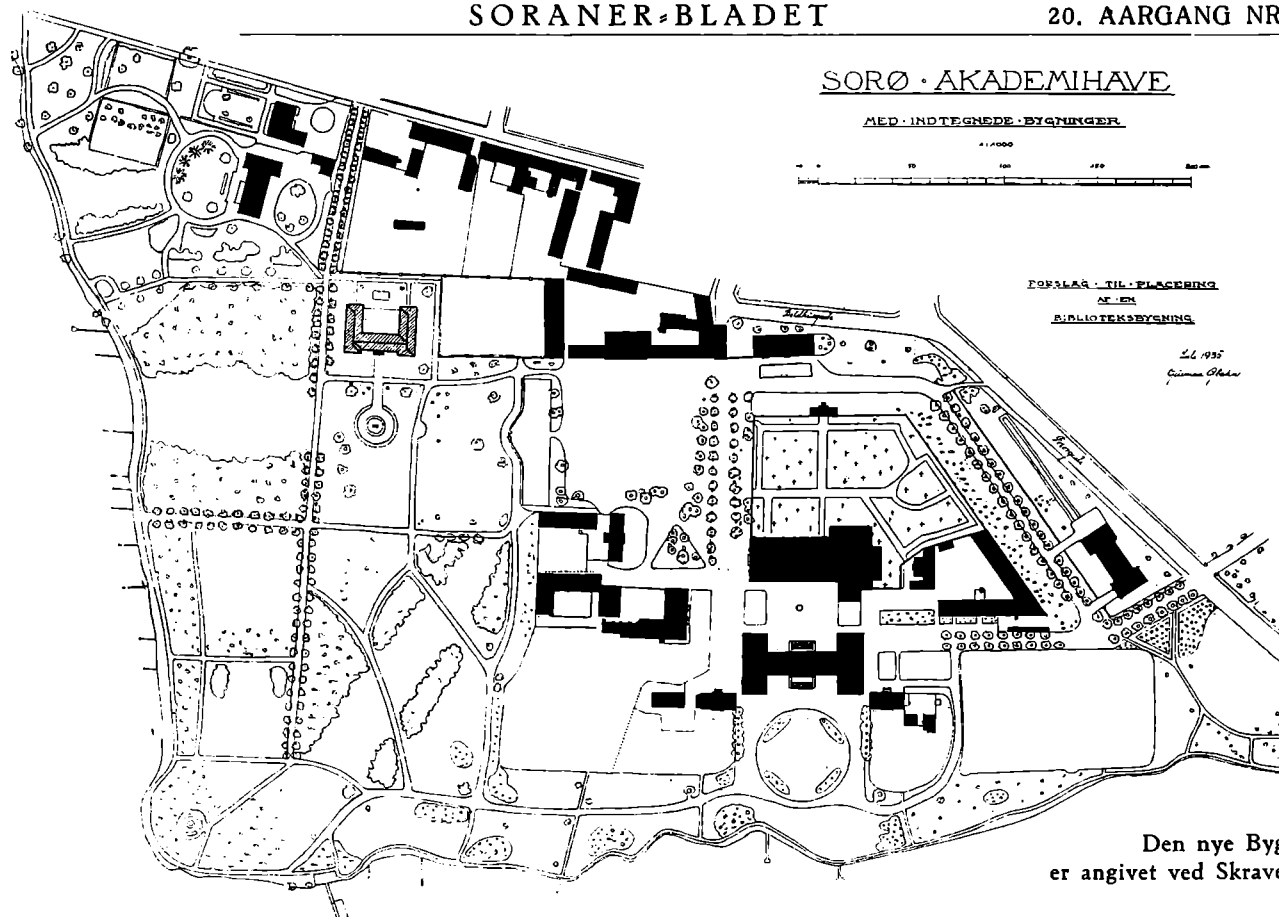
Bygningen vil her danne et naturligt Bindeled mellem Akademiets ældre Bygninger og den senest tilkomne: det nye Alumnat »Vænget«.

Den nye Biblioteksbygning vil ved at anbringes som foreslaaet, komme til at ligge smukt ved den lange Allé, der fører fra Søgade ned mod Badeanstalten; ved samtidig at dreje Holbergs Statue, vil man give ham en mere passende Udsigt end til Tennisbanerne, nemlig til et Bibliotek, som ejer en af Landets største Holberg-Samlinger, og den gamle Herre, hvis egen Boggave gik op i Luer ved Akademiets Brand i 1813, vil i sit Elyseum sikkert glæde sig over den brandsikre Opbevaring af det Holbergske Bibliotek, som siden er skabt i Sorø.

Man har her Plads nok til en Bygning i een Etage, som med nænsom Haand kan indpasses i Akademihaven — med den gamle Havemur som Baggrund, den dejlige gamle Mur, som skiller Akademihaven fra Haverne til de gamle Patriciergaarde i Søgade.

Som angivet har jeg tænkt mig en trefløjet Bygning med en overdækket Boghal mellem de to Fløje, medens selve Fløjene indrettes til Kontorer, Læsestuer, Undervisningslokaler og Special-Samlinger (Holberg, Ingemann m. fl.). En praktisk Foranstaltning kan her træffes: Bygningens Opvarmning fra Vænget, saa at al Form for Ild fjernes fra Biblioteket.

Endelig skal jeg af Hensyn til gamle Sorøneres Pietetsfølelse understrege, at Pladsen ikke vil indtage noget af den gamle Akademihave, idet det Areal, som her foreslaas bebygget, først er inddraget i Haven i de senere Aar; endnu i min Skoletid — 1908-15 — var det Køkkenhave for Akademigartneren.

Den nye Bygning
er angivet ved Skravering.

En Hovedgrund til min Kritik af den paatænkte Plads for en Nybygning ved Danneskjolds Allé er, at en toetages Bygning paa det paatænkte Sted vil tage den sidste — og meget smukke — Udsigt fra Byen til Kirken og den lille Bygning med Klokkerne.

Og da der i Generationer forgæves har været lagt Planer om et Mindesmærke for Kong Frederik d. II., kunde man meget vel ved et Medaillon-Portræt og en Indskrift over Indgangen til den nye Biblioteksbygning minde den gamle Sorø-Skoles Grundlægger.

Nu spørger jeg mine Skolefæller, ældre, samtidige og yngre, som overvejer mit Forslag: har jeg ikke Ret — er dette ikke en Løsning af Opgaven, som kan tilfredsstille Kravene til en Nyordning af Biblioteksforholdene i Sorø paa den naturligste og bedste Maade?

Gunnar Glahn.

TIL NÆSTE AAR —

OM DEN NYE BIBLIOTEKSBYGNING OG FREDERIK II's MINDESMÆRKE

For Yndere af Mindeaar, »runde Aar«, Jubilæumsaar og de dermed følgende Lejligheder til Fest, Højtid og alle dermed forbundne nyttige og glædelige Tilskikkelser byder disse Aar Soranerne og selve Stiftelsen i Sorø paa ikke saa lidt. Ifjor faldt lidt af Holberg-Jubilæets Genskin paa Sorø, i 1937 kan, som allerede her i Bladet antydet, fejres et 75 Aars Jubilæum for Stiftelsen af Soransk Samfund, og vil man sætte Soer Klosters Oprettelse til det Aar, hvori man ved med nogenlunde Sikkerhed, at den første Prior tiltraadte Styret af det lille soranske Benedictiner-Kloster (der i 1162 af Absalon genoprettedes som Cistercienser-Abbedi), kan man i 1942 højtidelig holde et 800 Aars Jubilæum i Sorø, som man iaar gør det paa Herlufsholm.

Men før dette sker, er der en betydningsfuld Mindetag at celebrere, nemlig Aarsdagen for Oprettelsen af Frederik II's »besynderlige og bedre, kongelige Skole« i Sorø, »een almindelig Trivialscole« for »30 unge Børn og Personer af Adelen, og 30 som ikke er af Adell« — som for 350. Gang indtræffer den 31. Maj 1936. Vi har endda været saa flotte at se bort fra 350-Aarsdagen, den 17. April iaar, for den første Trivialscole i Sorø, som Frederik II oprettede for 30 Skolarer, men som han altsaa ikke selv regnede for meget, siden dens Stiftelse og Stiftelsesdokument end ikke nævnes i den Aaret efter oprettede udførlige Fundats for Skolen med de 60 Børn, hvori alene henvises til den »nogle Aar siden forleden« stiftede Trivial-Scole paa Frederiksborg, der altsaa nu flyttes til Sorø. Det er da sikkert med fuld Føje, at man samler sig om Fundatsen af 31. Maj 1586, og der vil altsaa til næste Aar, ved Udgangen af den skønne Maaned Maj, kunne fejres en virkelig formelt og reelt betydelig Jubilæumsfest i Sorø.

Der vil blive rig Lejlighed til at komme ind paa Grundlaget for Jubilæet og Planerne for Festen, jo nærmere dennes Dag kommer os, men allerede nu kan der maaske være Anledning til her i Soraner-Bladet at sige et Par Ord derom.

I Arkitekt Gunnar Glahn's ('15) foranstaaende Artikel, der utvivlsomt vil vække Opmærksomhed flere Steder, antydes, at Jubilæet fra selve Stiftelsens Side vil blive fejret ved den endelige Opfyldelse af det længe nærrede brændende Ønske om en ny Biblioteksbygning i Sorø. Vi ved ikke noget om, hvad dette har paa sig eller hvad herom er besluttet paa afgørende Sted — der kræves jo først et Forslag derom fra Undervisningsministeriets Side, dernæst en Bevilling fra Rigsdagen af de fornødne Midler, og forud maa der endda være gaet Tegning og Planlæggelse af den nye Bygning, antagelig ved Akademiets Arkitekt i Sorø, maaske i Forening med den paa-

gældende kgl. Bygningsinspektør og med »det særlige Bygningsssyn«s Velsignelse, da det jo dog drejer sig om at bygge paa et Sted med ganske særlige Forhold og med bestaaende Bygninger af ejendommelig Karakter til alle Sider. Vi er som sagt ganske ukendt med, hvad der allerede monne være drøftet og være vedtaget at forsøge udført, hvorved Bevillingsgivernes Samtykke jo vil være den afgørende Betingelse, maa vi tør sikkert antage, at det ikke bliver let for nogen udenfor de direkte impliceredes Kreds nu at øve nogen Art af Indflydelse paa eller søge at ændre i, hvad der fra »ansvarlig Side« er befundet rimeligt og opnaaeligt, hvilket ikke altid vil være ensbetydende med *bedst*. Og dog vil vi ikke her tilbageholde et inderligt Ønske om, at der maatte blive Lejlighed til at tage Arkitekt Glahns Biblioteksplan op til alvorlig Overvejelse, saalænge der endnu er en selv nok saa svag Mulighed for at følge den.

Vort Ønske er dikteret af al det samme, Arkitekt Glahn anfører til Fordel for at lægge den nye Biblioteksbygning dér i Akademihaven, hvor der for Tiden kun er nogle Havekulturer, som sikkert kan undværes paa dette Sted — og hertil kommer den tilfældige Omstændighed, at der nu forestaar et Gartnerskifte i Sorø; paa den nye Gartner vil det vel ikke kunne gøre videre ondt, om man her beslaglægger en lille Del af hans Forgængeres Omraade. Vi skal derfor ikke komme ind paa noget om Muligheden af at lægge den nye Bygning netop som foreslaaet. Derimod vil vi gjerne med al den Varme, som sorte Typer paa hvidt Papir opnaar, hæve vor Røst med en Advarsel mod yderligere at bebygge den smukke aabne Plads, der endnu findes syd for den nuværende Biblioteksbygning og nord for Danneskjolds Allé — et Aandehul, en lille fredelig Plet, hvor man ikke er helt knust af Bygninger. Det er jo særlig Hensynet til Alleen, som her er tungt vejende. Slemst var det med den lille Museumsbygning, der i 1901 blev kilet ind mellem Alleen og Priorgade; vil man nu nordfra falde an mod den skønne dobbelte Trærække, er der al Udsigt til helt at faa kvalt dette enestaaende Stykke arvet Skønhed — og til Fordel for hvad?

Ja, der skal vel være Undervisningslokaler i det nye Bibliotekshus, og de skal være nær Museet i den gamle »Botaniske Have«; og mulig skal den nye Bygning ogsaa gerne sættes i direkte Forbindelse med den gamle, der altsaa skal bevares. Men skal den det? Dens Hæslighed kan umulig være den noget Værn — intet vilde klæde Stedet bedre, end om den var helt væk, saa at der i Tilslutning til Klosterporten kunde bygges noget op, der fremtidig gav Porten sin rette Funktion — ikke lod den svæve i Luften som nu ved det skæve Forhold, at den kun er organisk forbundet med andre Bygninger mod Vest.

Iøvrigt ved vi jo alle, at Kravet om den nye Biblioteksbygning særlig er dikteret af Frygten for Ildsvaade, som stadig bestaar derved, at der i Stueetagen er baade Kontorer og Beboelse med Ildsteder og Gasblus. Hvorfor har man da ikke forlængst ordnet Sagen ved at fjerne begge disse Farekilder og benytte *hele* Huset til Bibliotek? Der maatte jo nok i Sorø, f. Eks. i den gamle Ministerbolig paa Storegade (Mtr. Nr. 34) eller i »Farvergaarden« paa Torvet (Mtr. Nr. 42),*) kunne skaffes Plads til de Kontorlokaler, det stedlige Kasse- og Regnskabsvæsen har Brug

*) En Henslytning af Godskontoret hertil var allerede foreslaaet i 1895 for en Bekostning af ca. 10.000 Kr., men Forslaget blev ikke tiltraadt af Rigsdagen.

for — det er jo næppe i vore Dage af nogen stor eller stigende Betydning. Gaar man ikke til denne radikale Udvej: at fjerne selve Faremomentet fra Biblioteket og derved bjerge hele Bygningens Stueetage til dets Udvidelse, og vil man endelig bygge, saa er det, man staar ved de nye Planer: hvor skal da Biblioteket ligge — og her vil vi altsaa slaa til Lyd, efter fattig Evne, for, at man ikke tager fejl igen (som med Museet ved Alleen), men i hvert Fald overvejer og undersøger den Plan, som en Soraner med, tør vi vel sige, visse særlige Forudsætninger for en Indleven i og lykkelig Løsning af Opgaven her har lagt frem for os. *Consules videant, ne quid detrimenti capiat Respublica Sorana!*

I Arkitekt Glahns Artikel er en Hentydning til Muligheden for, at man paa den nye Biblioteksbygning ved en Mindeplade i Anledning af 350-Aarsdagen for Sorø Skoles Oprettelse omsider fik sat Stifteren, Kong Frederik II, det ydre og synlige Minde, som man endnu forgæves leder efter i hele Sorø. Dertil vil vi sige ganske aabent og ærligt, at *dette* synes os at være for lidt. Det er en snart gammel Plan, rejst af Soransk Samfunds Bestyrelse sidste Gang i 1922 — se Soraner-Bladet, VII Aarg., Nr. 8, S. 61 — overfor Undervisningsministeriet, at der skaffedes Penge af Skolens egne Midler til at rejse dens Stifter et værdigt Søjlemonument (og derved bør det blive, thi til den malmstøbte Statue af Kongen, som nogle har pønset paa, bliver der jo dog næppe nogensinde Raad, hvor ønskelig den end kunde være for at afbalancere Holberg-Monumentet). Der forelaa da sluttelig et af Soraneren, Arkitekt *Frederik Kiørboe* ('95) tegnet Udkast til en smuk, enkel og værdig Mindesøjle med en Indskrift, hentet fra selve Fundatsens Ordlyd, og man var vistnok ogsaa ganske klar over Søjlels Plads: i en buetformet Indskæring i den lille Skraaning foran Rektorgaarden ud mod Fratergaarden og i selve Gaardens Længdeakse, hvor Søjlen kom til at harmonere godt med Omgivelserne, fra hvilken Side man end saa den. Planen døde som saa meget andet godt en stille Straadød af Mangel paa nervus rerum gerendarum, og den sover nu sin Tornerosesøvn et Sted i Ministeriets Arkiv, men saa meget er vist, at var Soransk Samfund dengang mødt op med Halvdelen af det Beløb, Søjlemonumentets hele Udførelse var kalkuleret til, godt 10.000 Kr., saa havde det ikke været udelukket, at den daværende Undervisningsminister var gaet ind for af Akademiets Midler at skaffe den anden Halvdel — et Beløb betydelig mindre end det, der for et Par Aar siden blev skænket Fru Slott-Møller for hendes Fjenneslev-Maleri, som i Sandhed havde *noget* mindre Værdi for Skolen end det paatænkte Minde for dens Stifter.

Var der da ikke Anledning nu til at tage Sagen op paany? Nu koster Søjlen antagelig det dobbelte (om der kan faas Valuta til den paakrævede Bremersandsten er vel endda tvivlsomt, og Søjlen bør da, hvad ogsaa er mere tiltalende, bygges op af bornholmsk Sand- eller Granisten). Vi efterlyser de ti velstillede og offervillige Soranere, som vil skaffe hver 1000 Kr. — eller fem, som vil yde hver 2000 — eller, allerhelst, for Nemheds Skyld: den ene, som vil lægge de 10.000 Kr. paa Bordet og derved imponere Regering og Rigsdag til at yde Resten. Og vi minder om, at her skal rejses en Støtte, som vil kunne tale til Efterslægten med Alvor og Glæde om den Konge, der ikke gjorde Sorø Kloster til Kongebolig eller Ryttergods, men, med en sjælden Rundhaandethed og lige mild mod store og smaa, til en Skole »Gud Almægtigste til Ære, den sande christelige Kirke og Religion til Opbyggelse og

Forfremmelse og unge Personer, ædle og uædle, til Hjælp, Trøst og Bistand», for at de dér . . . »udi Guds Ord og den christelige Religion saavel som udi politiske Bestillinger at bruge kunne være timelige«. Den kongelige Rundhaandethed er kommet mange tusinde danske Drenge til Gavn og Nytte — alene fra Tiden efter 1822 henved 5000 — skulde disse eller rettere: de nulevende Repræsentanter for dem da ikke i Mindeaaaret 1936 kunne overkomme i Taknemmelighed og Pietet at rejse Skolens Opretter et synligt Tak- og Æresmonument paa den gamle Kloster- og Skolegrund?

Vi spørger — vil nogen mon svare, ikke i Ord, men i Handling?

SORANEREN, SOM FALDT I ABESSINIEN

SØREN ADOLPH ARENDRUP
ET 60-AARS MINDE

I de hede Egne paa Abessiniens Nordrand, hvor i disse Dage Kampen staar mellem et Folk, som tapert forsvare sin Selvstændighed og nedkæmpes ved moderne Myrdemaskiner af fremmede Erobrere, stod i disse Dag for 60 Aar siden en Kamp mellem Abessinierne og ægyptiske Tropper, der havde adskillig mere Grund til at indlade sig i den farlige Strid med »Judas Løve« end Sortskjorterne i 1935. Thi behagelige Naboer var den daværende Kejser Johannes IV's Grænsevogtere sikkert ikke, og Khediven af Ægypten søgte derfor Gang paa Gang ved en Offensiv ind i Fjendens Land at bremse op for den abessinske Tilbøjelighed til at genere Nilfolkene ved at pille ved »den blaa Nil«s Kilder i Tsana-Området. Et saadant Forsøg var med lidet Held gjort i 1873 under Munziger Pascha, og skønt han var blevet slaet tilgavns, gjorde Khediven af Ægypten, Ismail, to Aar efter et nyt Forsøg med en Styrke paa 2—3000 Mand under Kommando af en Europæer, en Dansker, en Soraner — dansk Kaptajn og ægyptisk Oberst *Søren Adolph Arendrup*, for hvis Vugge, der gik i Frederikshavn, det sikkert ikke blev sunget, at han skulde sætte Livet til, 41 Aar gammel, i subækvatoriale Egne som Fører for en lille Hær af farvede Soldater.

Han var den ældste af daværende Garnisonskirurg i Frederikshavn, senere Distriktslæge i Grenaa og sluttelig Stiftsfysikus i Odense Chr. Rasmus Arendrups 16 Børn og 11 Sønner og saa Dagens Lys den 12. Juli 1834; 1. Septbr. 1847 kom han ind i Sorø Skoles III. Klasse, forlod dens IV. Klasse 1. Juli 1851 og blev 1855 Elev i den militære Højskole, hvorfra han udgik 1859 som Sekondløjtnant af Artilleriet; i 1863 blev han Premierløjtnant og tilbragte de følgende Aar som Kontrolofficer ved det svenske Kanonstøberi i Finspång ved Norrköping, som leverede Skyts til den danske Hær. »I Finspång fandt han den selvstændige Stilling under personligt Ansvar, der udviklede hans Personlighed og viste hans Dygtighed og Samvittighedsfuldhed, saa han snart regnedes for vort Artilleris første Sagkyndige, hvad Kanonstøberiet angaar — de af ham offentliggjorte Afhandlinger bar fuldt ud Vidnedsbyrd om hans tekniske Duelighed,« hedder det i General P. N. Nieuwenhuis Artikel om ham i Biografisk Leksikon (ny Udgave I Bind, S. 492). Efter hans første Hustrus, Louise Camilla Mouriers Død af Tuberkulose i 1868, tilraadede Lægerne ham, hvis Lunger ogsaa mentes

angrebne, at rejse en Tid til Ægypten, og allerede under sit første Ophold her i Septbr. 1871 fik han gennem en tidligere amerikansk Officer, nu i ægyptisk Tjeneste, Stone Pascha, Tilbud fra Khediven om Ansættelse i den ægyptiske Hær, som netop var under Reorganisation. Han modtog Tilbudet og blev udnævnt til ægyptisk Oberstløjtnant med Tjeneste i Generalstaben, fik i November 1874 Afsked af den danske Hær med Kaptajns Titel, blev 1875 ægyptisk

SØREN ADOLPH ARENDRUP
ca. 1870.

Oberst og Adjutant hos Khediven og havde navnlig med Organisation og tekniske Sager at gøre. Og her var det, at han — skønt mere Tekniker end Taktiker — i Efteraaaret 1875 paatog sig at lede en Ekspedition mod Abessinien. Derom hedder det i en Kronik i »Berlingske Aftenavis« for 7. Oktober iaar, skrevet af Redaktør Axel Moos:

»Arendrup Pascha blev udset til at lede Felttoget. I Spidsen for en Styrke paa 2—3000 Mand blev han sendt over Grænsen til Eritrea — den Del af det gamle Abessinien, som nu er italiensk Omraade, og hvorfra Offensiven i 1935 føres. I Begyndelsen gik Arendrup sejrrikt frem, og det kom til en Række mindre Kampe, hvor han med Lethed slog Abessinierne. Men pludselig saa han sig omringet af langt overlegne Styrker. Krigsførelsen i Abessinien har altid været uhyre vanskelig, og det er et Spørgsmaal, om selv den største Taktiker kunde have klaret Situationen i det vanskelige Terræn, hvor Guerrillaen havde sin store Chance. Det afgørende Slag kom til at staa i Nærheden af den lille By Gundet. Vildt udseende abessinske Krigere myldrede frem fra deres Skjulesteder og omringede de ægyptiske Styrker. Det kom hurtigt til en blodig Nærkamp, hvor man gjorde Brug af Kanoner, gamle Geværer, Pistoler, Lanser og Knive. Arendrup Pascha havde ingen Krigskorrespondenter med sig, saa man har kun et meget ufuldstændigt Billede af Slagets Gang. Man ved blot, at Kampen varede fulde tolv Timer og var yderst blodig. Den eneste Afgørelse, der var mulig,

da ingen af Parterne vilde vige, var den fuldstændige Tilintetgørelse af Modstanderen. Arendrup Pascha og praktisk talt hele hans Styrke blev dræbt. Da Slaget var endt, laa der omkring hans døde Legeme Ligene af 1200—2000 af hans Soldater og et Par Tusinde dræbte Fjender.«

»Der er intet Minde mere om den blodige Kamp ved Gundet,« slutter Kroniken. »Liget af den danske Officer fandt man aldrig, og intet Monument viser, hvor han hviler. Sandflugten, Solen og Ørkenens vilde Dyr har forlængst udsløttet ethvert Spor af Arendrup Pascha og hans ægyptiske Soldater. Den danske Krigers Død forekommer os nu som noget meget fjernt, og dog er Tragedien saa nær, at det ikke er mere end et Aarstid siden, at hans Enke, hans anden Hustru, en Englænderinde, Edith Mary Courtauld [født 1. Septbr. 1846 i Bocking, Essex, som han havde ægtet 1873 i Fontainebleau], døde i London.«

Naturligvis vakte Arendrups Krigerdød den største Deltagelse i hans Hjemland; i »Illustreret Tidende« for 1875, XVII Aarg., Nr. 845, fremkom en udførlig Nekrolog, hvorfra den ovenstaaende Skildring af Begivenhederne ved hans Død bl. a. er hentet, og foruden af et Portræt ledsagedes Artiklen af et Fantasi-billede af Kampen ved Gundet. Bedre end man da forstod det, kan vi vistnok i vore Dage med det nøje Kendskab til abessinske Forhold, vi nu raader over, forestille os det frygtelige tolv Timers Slag, hvor Pardon hverken gaves eller modtoges, og hvor en af vore Skolefæller, der vel som Dreng har taget sin Del i de ublodige Røverlege i Sorøskovene, her mødte den bitre Alvor og høstede Soldatens Løn, Heltedøden og Helteriet.

En Datter af Arendrup Pascha i hans første Ægteskab, Ebba Margretha Arendrup, ægtede i 1884 hans yngre Broder, Generalmajor, Kammerherre *Albert Arendrup* ('69), i sin Tid Soransk Samfunds meget afholdte Formand; en Søn af dette Ægteskab er Soraneren, Statskovrider *Otto Adolph Arendrup* ('06).

Der overgik de seks soranske Brødre Arendrup den mærkelige Skæbne, at de fire af dem udaandede i fremmede Lande: *Søren Adolph* faldt som anført i Eritrea, *Emil Peter Ussing* ('57) døde 13. Aug. 1871 i St. Cloud i Frankrig efter først at have virket som frivillig Overlæge ved den østrigske Hjelpeforenings Lazaret i Paris og derefter ved et Lazaret i St. Cloud under Krigen 1870—71; saarede franske Officerer tilstillede hans Moder (død 1899) en til hans Ære præget Sølvmedaille; *Wilken* ('71) døde som Missionslæge i Assam, Santhalistan, den 18. August 1882, og Generalmajor *Albert Arendrup* døde den 25. Febr. 1931 under et Vinterophold i Menton. For en Fuldslændighedens Skyld skal tilføjes, at af de to andre Brødre døde den tidligere Guvernør i Vestindien, Generalmajor *Henrik Christian Arendrup* ('56) den 8. Jule 1913 i København og Overlæge i Hæren *Herluf Arendrup* ('76) sammesteds den 27. Septbr. 1921, medens af de Sønner i Børneflokken, der ikke kom til Sorø, endnu to døde uden for Landets Grænser, nemlig *Georg Julius Vilhelm*, født 1840, som var kgl. Plantageinspektør paa St. Croix og døde dér d. 11. April 1914, og *August*, født 1841, der gik til Søs og som Skibsfører med Bopæl i Liverpool i Februar 1898 blev borte med sit Skib paa Rejse til Sydamerika.

hgo.

TRE DØDSFALD

Den 24. September i Aar døde Ejeren af Hovedgaarden Aagaard i Gjørlev Sogn, Løve Herred, *Jørgen Hellemann Olsen*. Han var født den 18. December 1869 paa Søgaard i samme Sogn, som hans Fader Johan Henrik Olsen da havde i Forpagtning; Moderens Navn var Elisabeth Caspersen. Jørgen Hellemann Olsen kom 1881 i Sorø Skole og forlod den med IV. Klasses Hovedeksamen i 1887, fik Uddannelse som Landmand og blev Ejer af Gaarden Klokesminde ved Havdrup, men overtog i 1901 Forpagtningen af Aagaard, som hans Fader var blevet Ejer af efter den tidligere Besidder, G. Hellemanns, Død. Efter Faderens Død i 1903 overtog Sønnen Aagaard, som han endnu drev ved sin Død. Ved sin Død efterlod Godsejer Hellemann-Olsen sig Enke, Fru Anna Olsen, og syv Børn, seks Døtre og een Søn, *Johannes Jørgen Hellemann-Olsen*, født 1901, der i Aarene 1913—18 gik i Sorø Skole, som han forlod med Realeksamen.

Godsejer Hellemann-Olsen var en trofast Soraner, der oftere deltog i vore Sammenkomster og nærrede stor Kærlighed til sin gamle Skole, for hvis Soldaterkorps han bl. a. i September 1917 var en gæstfri Vært paa en Overnatningstur til Aagaard.

Efter faa Dages Sygeleje afgik Ingeniør *August Busck* ved Døden i København den 2. November i Aar.

Han var født den 17. Juli 1856 paa Hovedgaarden Skovsbo i Rynkeby Sogn ved Kerteminde, som ejedes af hans Forældre, senere Jægermester Frederik Carl Gutfeld Busck og Hustru Catharine født Rohmann, hvis tidligere Ægtefælle havde ejet Skovsbo. Da Jægermester Busck i 1866 havde solgt Gaarden og flyttede til Sorø, hvor Familien først boede i »Trautners Gaard« og senere købte Peter Heises Hus ved Søn. »Villereden« (nu Ministerbolig), kom hans Sønner, nuværende Oberst *Andreas Sofus* (født 1855, Student i Sorø 1873) og *August* samme Aar i Sorø Skole, hvorfra August dimitteredes i 1872 med Præliminæreksamen. I Soraner-Bladet, V Aarg. Nr. 5, har afdøde Amtsforvalter *H. Maës* givet en meget sympatisk Skildring af det Busck'ske Hjem i »Villereden«.

Efter at August Busck i 1883 var blevet cand. polyt., fik han Ansættelse ved Meteorologisk Institut, hvor han virkede til 1924 og navnlig var beskæftiget med Vandstandsmaaling. I Aarene 1887—1916 var han tillige Lærer i teknisk Mekanik ved Ingeniørelvskolen, fra 1905—15 ved Søværnets Officersskole og fra 1916—21 ved Kadetskolen; tillige har han virket som Lærer ved forskellige københavnske Skoler og været Forundersøger ved Patentkommissionen.

Ingeniør August Busck, der var ugift og ved sin Død Medlem af Repræsentantskabet for Dansk Folkforsikringsanstalt, var dekoreret med Dannebrogordenens Ridderkors og Sølvkors.

Den 15. September døde Kommunalærer *Stig Emborg* i Næstved efter et halvt Aars smertefuldt Sygeleje. Stig Emborg var født den 21. September 1901 i Vordingborg som Søn af Komponisten, Organist Jens Laurson Emborg og dennes første Hustru Thora født Schjelde; han kom i August 1913 i Sorø Skole, hvorfra han udgik i 1919 med Studentereksamen og søgte derefter den kunstneriske Uddannelse, som hans Ev-

ner særlig indbød til. En Tid var han ansat hos Keramikeren Kähler i Næstved, senere slog han sig paa Maleriet og dyrkede den mere moderne Malerretning, paa hvis Udstillinger i Hovedstaden hans Arbejder flere Gange saas. Ved sin Død havde han Ansættelse som Lærer i Tegning ved Næstved kommunale Skolevæsen.

Brødre til den afdøde er Politifuldmægtig, cand. juris *Oluf Emborg* ('21) og cand. med. *Svend Trøst Emborg* ('28); selv efterlader han sig Hustru, Fru Lily Emborg og en Søn, Niels Ulrik.

SORANSKE PENNE

Aage Dahl: Fra Sognevej og Kirke sti. Digte. O. Lohse. Kbhvn. 1935.

Sognepræsten i Egen paa Als, *Aage Georg Dahl* ('11), der ellers er kendt som fortræffelig personal- og kirkehistorisk Forfatter og Udgiver af en her i Bladet omtalt Postille, har i et lille Bind samlet en Række Poesier, de fleste sangbare, en Del skrevet til forskellige Lejligheder og nogle efter tyske og svenske Forlæg — et Par Konfirmationssalmer er Omarbejdelser af Ingemanns Kantate fra 1815. En lille yndefuld Buket af Digte er knyttet til Blomster og Grene, der som Hilsen fra det gamle Hjem er sendt den alsiske Biskop Jørgen Hansens 80-aarige Datter, Fru Sophie Tadey, paa hendes Fødselsdag i 1922. — Biskop Hansen har i sin Tid boet i Pastor Dahls Præstegaard i Guderup.

O. A. Rygaard: Mellem Tyrker og Kurder. En dansk Ingeniørs Oplevelser i Lilleasien. Gyldendal. 1935.

Vi vil antage, at denne store og smukke, fornøjeligt skrevne og rigt illustrerede Rejse- og Ingeniørroman (vil vi vove at sige, thi her er mere virkelig Romantik og Oplevelse end i 75 saakaldte »Romaner«) vil være gæfundenes Fressen for en anselig Mængde gamle Soranere af alle Aldre og blive til Aarets soranske »Julebog«. Forfatteren, *Olaf Rygaard*, kender vi alle, bl. a. som en fremragende Kricketspiller, top-scorer og alt det; han er Student paa det berømmelige Hold fra 1911, et af Sorøs trofasteste, og med sine 42 Aar i Stand til endnu at gøre megen Nytte og Lykke i Verden. Her i Bogen har han lagt Evner for Dagen, som vi aabenbart ikke har kendt hos ham, nemlig til at tvinge et pragtfuldt Eventyr i den store Stil ind i en Ramme, som en jævn Læser dog kan spænde om. Og efter Læsningen springer man op af Lænestolen, sprængfyldt med Energi og Lyst til at være med til saadan et Job for store, raske Drengene af dem nede fra den gamle Skole a'. hgo.

NYE MEDLEMMER

Andersen, S. A., Dr. phil. ('20), Vesterbyvej 12, Gentofte.

Clausen, Th. D. Mayntz ('16), Dosseringen 48, 1., N.

Nybroe, Ebbe, Repræsent. (S'31), Arnestedet 9, Vanløse.

SORANERAFTNERNE

Ved Sammenkomsten den 7. November var Godsejer, Dr. med. *K. A. Hasselbalch* ('97), Foredragsholder og underholdt den talrige Kreds, som havde samlet sig, med en meget fængslende Fremstilling af, hvorledes han paa sin jyske Ejendom »Hejmdal« (saaledes kaldet af en tidligere Ejer, en Papirfabrikant, efter Fabrikkens Varemærke) havde ført de Teorier for Hedejords Opdyrking ud i Livet, som afdøde Professor ved Landbohø-

skolen *F. A. Weis* havde opstillet, og for hvis Rigtighed Godsejer *Hasselbalchs* praktiske Forsøg nu havde ført et uomstødeligt Bevis. Naturligvis havde det kostet Penge, men det havde ogsaa vist sig, at ved en rigtig Fremgangsmaade ved Al'ens Oppløjning, de forskellige Jordlags Sammenblanding og Forsyning med de manglende, Frugtbarheden betingende Stoffer, kunde selv tilsyneladende ubrugelige Hedejorder snart give 1. Klasses Afgrøder, tjene til et lønnende Husdyrhold (her var bl. a. Tale om Faarehold) og paa Grund af særlige Forhold aabne Muligheden for Tilvejebringelse af ypperlig Sæd til Fremavl. Godsejer *Hasselbalchs* lunefyldte og meget positive Foredrag fængslede alle hans Tilhørere, og det var med Føje, at han af en af de tilstedeværende yngre Soranere, en Fagmand paa dette særlige Omraade, Sekretær ved Hedeselskabet *H. J. Skodshøj* ('21), hyldedes stærkt og fremhævedes som en af de nye Foregangsmænd paa Hedeopdyrkingens Omraade, hvis Navn Befolkningen i disse Egne af Jylland vilde bevare med Tak i deres Hjerter, ligesom han er en af de Sønner af Sorø, som baade Skolen og hans Kammerater kan være stolte af. Foredraget overværedes af Professorinde *Weis* med Døtre som Samfundets Gæster.

Men: mon det dog ikke vil være muligt at finde Lokaler, der byder Tilhørerne større Bekvemmelighed i Retning af Luft og Plads, og er det ikke forkert at holde disse Møder om Torsdagen? Statsradiofoniens landskendte og meget yndede Torsdagskoncerter holder mange hjemme ved Radioapparaterne netop paa denne Ugedag, og selv om de gule Ærter, der serveres i Tivolirestauranten, er et non plus ultra af Velsmag og Delikatesse, saa er Lokalerne ikke saa gode, som vi kunde ønske dem — for snævre i Stueetagen og for lavloftede paa 1. Sal. *Consules videant* etc.!

Næste Soraneraften, den 5. December, vil sikkert ogsaa blive fornøelig, idet cand. mag. *Erik Stubbe Teglbjærg* ('23) vil fortælle om sine muntre Oplevelser i Stillehavet, hvor han ombord paa »Monsunen« har oplevet de mærkeligste Ting, men, siger han selv: »I kommer nu ogsaa til at høre lidt om de mere alvorlige Ting, vi var ude for.« Vi glæder os til et Par behagelige Timer, og kender vi *Stubbe* ret, vil hans Anekdoter sikkert allerede ved Ærterne sætte Stemningen op.

Det gælder om ikke at lade sig slaa ud af daarlige Tider, Indskrænkninger og andre Depressionsrædsler, men derimod, naar den ene Dør laases af, straks finde en ny, der kan aabnes.

Saaledes har forhenværende Skibsbygningsingeniør *Herluf Larsen* ('93), da hans tidligere Levevej lukkedes for ham, faaet Kig paa noget helt nyt. Ingeniør *Larsen* er nemlig begyndt at fremstille nøjagtige Modeller en miniature af karakteristiske danske Bindingsværkshuse. Disse Modeller er et overordentlig smukt Stykke Haandarbejde, og det er lykkedes os at faa arrangeret en Udstilling af disse ved Soraneraftenen Torsdag den 5. December. *Herluf Larsen* vil selv komme til Stede, og da Modellerne egner sig glimrende, f. Eks. til Julegaver, vil han vist heller ikke være utilbøjelig til at sælge sine Modeller, endda til en speciel Pris til Soranerne.

INDENFOR KLOSTERPORTEN

Den 24. Oktober døde Gartner ved Sorø Akademi *Frederik Carl Lønøw* efter i Foraaret at have haft et alvorligt Anfald af Maveblødning, der dog tilsyneladende var hævet; et nyt Tilfælde, der indtraf Dagen efter Folke-

tingsvalget, havde han ikke Kræfter til at staa igennem. Gartner Lønøw var født 30. April 1877 i Egelundshuset som Søn af Skovfoged ved Sorø Akademi N. Larsen og kom 1896 i Gartnerlære paa Erholm i Fyn, søgte senere videre Uddannelse i København og paa Mathiesens Plan-teskole i København, var derefter i 3½ Aar paa Studierejse i Tyskland og England og blev ved sin Hjemkomst Gartneribestyrer i Randers. 1905 blev han Undergartner ved Sorø Akademi og i 1914, ved Gartner Thayssens Død, beskikket i hans Sted. I en Nekrolog over ham i »Sorø Amtstidende« for 25. Oktober hedder det:

»Akademigartner Lønøw var en dygtig Fagmand, som nærede stor Kærlighed til sin Gerning. Akademihaven var hans Stolthed, og med Rette; her herskede altid under hans Ledelse en eksemplarisk Orden, og han forstod at ordne og arrangere alt, saaledes at en Tur gennem Akademihaven blev en nydelsesrig Oplevelse, her var jo altid Skønhed og Farvepragt.

Ogsaa uden for Akademiet fik Lønøw Anvendelse for sin Arbejdskraft og Evner; saaledes har han givet Tegninger til Anlæg af forskellige Kirkegaarde, været Lærer ved Teknisk Skole, og han var et virksomt Medlem af Sorø-Kredsens Gartnerforening.

Akademigartner Lønøw, der i hele sin Gerning var Akademiet en god Mand, var i sin Færd en venlig og hjælpsom Mand, der havde mange Venner. Han efterlader sig Hustru og to Døtre, hvoraf den ene er ukonfirmeret.«

Adjunkt ved Sorø Akademis Skole *Hans Christian Peter Hjort*, som fra August 1918 har været ansat i Sorø, er under 1. November d. A. udnævnt til Lektor.

Maleren *Victor Haagen-Müller* ('13) har fuldendt en Udsmykning af Væggene i Havesalen paa det nye Alumnat i »Stemanns Vænge« i Sorø, hvortil Carlsberg-Fundet har ydet Støtte. Haagen-Müller, der i et Aars Tid har været beskæftiget med dette Arbejde, har til sine Dekorationer, som er holdt i lyse Farver, der ligesom gør Rummet større, valgt Motiver fra Sorø, Akademihaven og Søen med enkelte indtegnede Figurer. Mulig vil en og anden andre sig en Smule over, at Kunstneren ikke har søgt netop andre Motiver end disse, som Alumnatets Beboere daglig har for Øje udenfor deres egen Bolig.

SORANER-LEGATER

I. *Sibberns Legat for en Soraner.*

Ansøgninger om dette Legat indsendes i den 10. December til undertegnede.

De stiles til Skoleraadet og maa indeholde de ved Ansøgning om Universitetslegater almindelige Oplysninger.

Ansøgeren skal have gaaet mindst 3 Aar i Sorø Akademis Skole, have bestaaet en afsluttende Eksamen ved Skolen og fortsætte sine Studier i København i trange Kaar.

II. *Raaschou-Nielsen.*

II. »De 200 raske gamle Soraneres Stipendium«.

Ansøgninger om dette Stipendium, der kan søges af Sorø Skoles Dimittender fra 1934 og 1935, kan indgives i den Udgangen af December til Sorøansk Samfunds Formand, Stabslæge, Dr. med. *Gordon Norrie*, St. Kongensgade 98, 3., K.

En Ansøgning maa indeholde Oplysning om Ansøgerens økonomiske Forhold, Dimissionsaar og Studieplan. Attester bedes indsendt i bekræftet Afskrift; de tilbagesendes ikke.

GAMLE SORANERE

Fhv. Retspræsident *N. V. Boeg* ('00), som nu har taget Ophold i Paris, er i sin Egenskab af Formand for »Dansk Samvirke« indvalgt i Turistraadet (Turistforeningen for Danmarks Udenlands-Afdelings øverste Organ).

Under 4. November er hidtilværende Socialminister *K. K. Steincke* ('99) dekoreret med Fortjenstmedaillen i Guld, udnævnt til Justitsminister.

Til Skuespillet »Ned med Krigen«, som den 1. November havde Premiere paa Nørrebro Theater i København, var Dekorationer m. v. tegnede af *Helge Røfn* ('27).

Rettelse:

Vi ønsker gerne at rette en Fejl i Soraner-Bladets Oktober-Nr., hvor vi omtalte Overretssagfører, Hospitalsforstander *Chr. Heise's* 80-Aars Fødselsdag. Der stod, at han var født i Slaglille, hvor hans Fader var Præst, men det er forkert: han er født i Nørbæk Præstegaard, mellem Randers og Viborg, hvor hans Fader da var Præst, før han i 1858 forflyttedes til Roholte og derfra, i 1871, til Slaglille.

Ved en Sommer-Præmiekonkurrence paa Kunstakademiet har bl. a. Maleren *K. C. Raaschou-Nielsen* (S. '33) faaet Præmie.

Kaptajn af Fodfolket *Sophus Carl Rudolph Christian Greve Trampe* ('09), Chef for 10. Bataillon, R. af Dbg., er under 25. Oktober udnævnt til Oberstløjtnant af Fodfolket fra 1. December d. A. at regne.

Student *Sigurd Worm-Leonhard* ('35) er blevet ansat i Forsikrings-A/S »Scandinavia«.

I »Andelsbladet«s Juli- og August-Numre har stud. polit. *Søren Gammelgaard* ('31) ført en Polemik med Statskonsulent A. P. Jakobsen om Emnet »Kapitalistisk eller socialistisk Planøkonomi«.

Journalist *Henry Hellssen* ('05), der som bekendt i nogen Tid har opholdt sig i Afrika og for Tiden er »Berlingske Tidende«s Krigskorrespondent i Abessinien, var iflg. »Danmarks Posten« for Oktober d. A. under et Ophold i Johannesburg den danske Forenings Gæst og bragte Medlemmerne en Hilsen fra Danmark i følgende Ord:

»Deres ærede Formand har bedt mig sige et Par Ord, en Opfordring jeg heller end gerne følger. Men hvad skal jeg egentlig kunne fortælle Dem? Mange af Dem er i Ordets egentligste Forstand Pionerer, flere har været med i dette Samfunds Start, alle har De Oplevelserne bag Dem, som har været bitter Alvor, ikke blot Sport. Jeg — en rejsende Reporter — er vant til at iagttage Livet fra en magelig Fauteuil i første Parket, for mig er Tilværelsen delt op i Artikler . . . jeg skal læses, ikke virke med min Person. Men selvfølgelig — jeg kan altid bringe Dem en Hilsen hjemmefra. Dog ved nærmere Eftertanke — under min Morgenbadning — viste heller ikke denne Plan sig helt let at udføre. Jeg fik Skrupler . . . jeg blev bange for, at det Danmark, jeg tilhører, Danmark af idag, ikke helt er det Danmark, De helst vil høre om. Landet med den lange Smørrebrødseddell og de store Bøffer med Løg, vil jeg ikke hilse Dem fra. Og Landet med den haardt kæmpende Ungdom, de faa Illusioner, Arbejdsløshedens, Klassehadets moderne Stat . . . det er der næppe Grund til at mane frem i Aften. Hvorfor ødelægge det gode Humør! Heldigvis er der et tredje

Danmark, og det vilde jeg gerne kunne lade stige frem i Deres Erindring . . . det Danmark, De drømmer om . . . Danmarks dejligst Vang og Vænge! Netop i Sommer skal Vejret ikke være særligt godt over de danske Øer, men trods alt — ogsaa i Aar over de lyse Nætter deres Trylleri, Sundet blaaner under den frembrydende Dag, og i Villahaverne langs Strandvejen dufter de dugvaade Roser. Eremitageslettens bølgende Græs, Kronborgs grønne Spir, det kimende Kor af unge Mennesker paa Cykler, alle med Blæsten i deres lyse Haar . . . det er Skønhedsværdier, som er evige. Om det Danmark kan De trygt blive ved at drømme . . . det kan aldrig dø!

Og til dette Danmark vil jeg gerne bære en Hilsen fra Dem. Om faa Timer stiger jeg i Aeroplan op over denne fantastiske By, Johannesburg. Gennem Mørket vil de hvide Bjerge over Minerne lyse som skumtoppede Bølger langs en Revle. Med mig mod endnu fjernere Riger fører jeg Indtrykket af Landsmænd, der holder sammen i det Fremmede — der ikke, som desværre saa mange Steder, er delt i Kliker, men tværtimod føler sig som en Helhed, som kan mødes i dette Hus og for en stakket Stund tale sig hjem i Fællesskab.

Indtrykket af dette Kammeratskabets Land er ikke det mindst værdifulde Udbytte af mit Ophold her. Jeg takker Dem for Deres venlige Modtagelse, og jeg beder Dem med mig raabe et Leve for Sammenholdet mellem alle gode Danske — til Danmarks Ære.«

AARGANGSOVERSIGTER

Det er en gammel og sørgelig Erfaring, at man meget hurtigt mister Kontakten med sine gamle Klassekammerater fra Sorø. Det kan hænde, at man mange Aar senere træffer en og anden af sine gamle Venner, men de fleste hører man som Regel saare lidt fra og da kun ved et Spil af Tilfældigheder. Soransk Samfunds Bestyrelse vil derfor nu i Forening med Soraner-Bladets Redaktør søge at afhjælpe det Savn, som de fleste gamle Soranere sikkert ofte har følt ved intet at vide om, hvorledes det er gaaet Kammeraterne senere i Livet. Vi paatænker nemlig i Soraner-Bladet at bringe Meddelelser om de enkelte Aargange, der i Form af Oversigter skulde indeholde saa mange personlige Oplysninger og Data om hver enkelt som muligt.

Det bliver naturligvis et stort Arbejde at faa indsamlet hele det Materiale af Personalialia, som Planen fordrer for at »Aargangsoversigterne« kan blive saa rigtige og fuldstændige som muligt, og vi har derfor straks indset, at vi maa søge Assistance hos alle gamle Soranere — baade Medlemmer af Soransk Samfund og Ikke-Medlemmer.

Fremgangsmaaden bliver den, at man først søger opsporet Adresserne paa alle de endnu levende af et bestemt Aars Dimittender fra Sorø — og her er det naturligvis Ikke-Medlemmerne, det kniber med. Derefter faar hver enkelt af Aargangen tilsendt et Spørgeskema med indstændig Opfordring til at udfylde hvert af dettes Rubrikker saa rigtigt og udførligt som muligt. Spørgsmaalene omfatter: Fulde Navn, Fødselsdag og -aar, Fødested og Forældrenes Navn og Stilling, i hvilket Tidrum har De gaaet i Sorø Akademis Skole, Oplysning om Deres Læretid eller Studie, Examina, Ansættelser og Stillinger, Forfremmelser, erhvervmæssig Nedsættelse etc., Rejser i Udlandet, naar og hvor indtraadt i Ægteskab, Tillidshverv, Ordensdekorationer og trykte eller kunstneriske Arbejder; endelig er der en Rubrik, der lyder: Særlig interessante Oplevelser (enten i Sorø-Tiden eller senere) — gerne i Anekdotiform — ud fra den Forudsætning,

at der vel ikke findes een Soraner, som ikke mindst een Gang har oplevet noget interessant eller en morsom Episode, som ogsaa godt kan fortælles for en større Kreds.

Det er jo ikke saa faa Spørgsmaal at faa serveret paa een Gang, men vi beder alligevel alle gamle Soranere tage vel imod det Skema, som før eller senere vil komme ind ad Døren.

Dels vil det glæde Deres Samtidige fra Sorø-Tiden og Deres øvrige Venner og Bekendte blandt gamle Soranere at erfare, hvorledes det er gaaet Dem, og dels vil De ved at udfylde Skemaet bidrage til Indsamlingen af et Materiale, der maaske en Gang ad Aare vil kunne udgives som en soransk »blaa Bog«. Endelig vil hele Arbejdet være i nøje Overensstemmelse med Soransk Samfunds Formaal (Vedtægternes § 2): at bevare og udvikle Sammenholdet mellem Medlemmerne.

De første 50 Skemaer er allerede udsendt til Aargangene 1885, 1900, 1915 og 1920. *Gudmund Magnussen.*

NOGET HELT NYT

EN SORANSK PRÆMIEKONKURRENCE

Lidt — altfor lidt — har jeg hørt fra Medlemmerne i Anledning af mine to første Opsatser, men det lidet, der aabenbart har været at anke over, har til Gengæld været berettiget, og Manglerne er blevet afhjulpet.

Jeg tror imidlertid ikke, at der ikke er mere at anke over, men at bevæge Medlemmerne til at bortkaste den olympiske Ro, de er hyllet i, lader sig aabenbart ikke gøre paa den allerede forsøgte Maade. Altsaa maa vi finde paa noget nyt, der muligvis har større Chance for at fange Interessen.

Vi vil derfor prøve noget, der aldrig før er forsøgt i Soransk Samfund, nemlig udskrive en Præmiekonkurrence om den bedste Skildring af en Oplevelse, De har været ude for.

Førstepræmien vil være Sorøbogen indbunden i Pragtbind, Anden- og Trediepræmien — en Fribillet til de Festligheder, Soransk Samfund vil afholde til Foraaret i Anledning af Skolens 350-Aars Jubilæum.

De indsendte Skildringer vil blive bedømt af et Dommerudvalg, som vi har tænkt sammensat af:

Samfundets Form., Stabslæge, Dr. med. *Gordon Norrie*,
Redaktør *Aksel Dahlerup* og

Soraner-Bladets Redaktør, Kontorchef *H. G. Orlík*,

og der vil ved Bedømmelsen ikke blive stillet særlige specielle Krav, hvilket vil sige, at der ikke fastsættes noget om Længden, Arten eller Sproget, blot kræves der, at det bliver en Skildring af noget, De selv har oplevet, stort eller smaat.

De præmierede Skildringer vil blive offentliggjorte i Soraner-Bladet, ligesom Bladet forbeholder sig Ret til at offentliggøre ikke præmierede Arbejder helt eller i Uddrag, men Bladet vil paa den anden Side ikke forpligtige sig til at optage alt, hvad der indsendes. Ønsker en Indsender at være anonym, vil dette Ønske, hvis det meddeles, blive respekteret.

Alle Bidrag skal sendes til Stabslæge Dr. med. *Gordon Norrie*, St. Kongensgade 92, København K., og være mærket »Konkurrencen«. Indsendelsesfristen slutter 15. Januar, og Dommerne har lovet at arbejde under Højtryk, saa Resultaterne omgaaende kan fremkomme.

Altsaa denne Gang:

Brug Vinteraftenerne eller Juleferien til at skrive om »En Oplevelse« og send den til Formanden.

Svend Clausen.

SORANER-BLADET

ENOGTYVENDE AARGANG

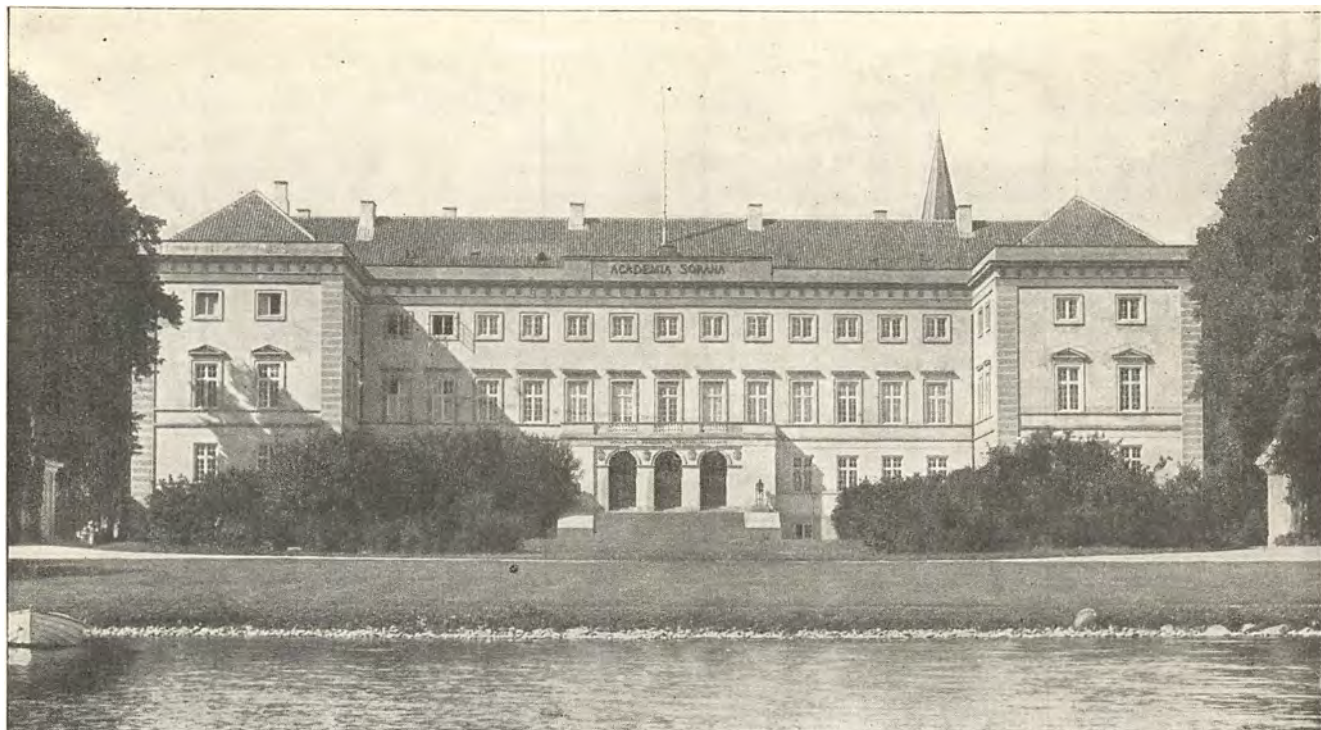

BRØDR. MARKERS BOGTRYKKERI
KØBENHAVN 1936

INDHOLD

	Side		Side
STØRRE ARTIKLER, DIGTE		<i>Sven Krog-Meyer</i> ('30) in memoriam. Af H—H.	14
BOEG, N. V., Retspræsident:		To Dødsfald: Fhv. Toldkasserer <i>Frederik Henning Teist</i> ('81) — Skibsreder <i>Peter de Nully Brown</i> ('74). Med 1 Portræt. Af hgo	20
<i>Rustale ved Soransk Samfunds Rusgilde Lørdag den 19. September</i>	73	Et Dødsfald: Fhv. Godsejer <i>Einar Julius Petersen</i> ('88). Af hgo	28
BOJESEN, M., Kommandør:		To soranske Dødsfald: Løjtnant <i>Vagn Pedersen Steen-gaard</i> ('28). — Tandlæge <i>Poul Voigt</i> ('90)	44
<i>Lidt om Patøk — Batøk</i>	86	Dødsfald: Kammerherre <i>H. J. Buchwald</i> ('76). — Fuldmægtig <i>Axel Engsig-Karup</i> ('01). — Fhv. Forpagter <i>Otto Boserup</i> ('82). Med 3 Portrætter	53
CARLSEN, OLAF, Dr. phil.:		Realskolelærer <i>H. Frederiksen</i> ('92) død	77
<i>Lidt mere om Hans Hansen og Chr. Wilsters Digt »Den Undvegne«</i>	58	Soranske Dødsfald: Overlæge, Dr. med. <i>Carl Permin</i> ('97). Af von Eggers. — Direktør <i>H. A. Clasen</i> ('91). Med 2 Portrætter	81
<i>Soransk Litteratur af Aargang 1836</i>	78, 84, 92	In memoriam — Overbanemester <i>V. H. Chr. Frederiksen</i> [Gymnastikassistent paa Sorø Skole]. Med 1 Portræt	89
DAHL, AAGE, Pastor:		Soranske Dødsfald: Adjunkt <i>Emil Wesche</i> ('79). Med Portræt. — Ingeniør <i>Poul Sylow</i> ('77). — Kom-munelæge <i>Erik Larsen</i> ('79). Med Portræt	90
<i>En Jubilæumssang [Studenteholdet 1911]</i>	63		
GLAHN, TORBEN, Biblioteksassistent:			
<i>Et berømt Epitafium i Sorø Kirke. Brødrene Bent og Niels Andersen, døde i Sorø 1654. Med 1 Billede</i>	1		
<i>Christian Wilsters Digt »Den Undvegne«</i>	54		
NORRIE, GORDON, Stabslæge, Dr. med.:			
<i>Et berømt Epitafium i Sorø Kirke. Et Par supple-rende Bemærkninger</i>	11		
OLRIK, H. G., Kontorchef:			
<i>Fra gamle Dage:</i>			
<i>II. Om Cachotterne paa Sorø Akademi. III. Om et Julebesøg i 1824. IV. Akademist og Professor V. Tilbage til Sorø efter Ferien</i>	4		
<i>VI. En lille Soraners Efterladenskaber</i>	28		
<i>Et gammelt soransk »Belysningslegeme«. Med 2 Billeder</i>	17		
<i>»Jeg veed et Sted, som jeg har elsket længe« — Carsten Hauch som Sorø-Digter [Hertil Notits af Rektor Raaschou-Nielsen]</i>	66, 77		
SORGENFREY HANSEN, V., Redaktør:			
<i>En Oplevelse</i>	45		
WAMBERG, N. J., fhv. Sognepræst:			
<i>General Boulanger og Sorø. Med 1 Facsimile</i>	42		
NEKROLOGER		FORENINGSANLIGGENDER	
In memoriam — Arkitekt <i>Viggo Valdemar Dan</i> ('90). Med 1 Portræt. Af hgo	3	Soraneraftnerne	8, 15, 30, 68, 79, 83, 92
To soranske Dødsfald: Skuespiller <i>Johannes Nielsen</i> ('90). — Journalist <i>Aage Redøhl</i> ('93). Med 2 Por-trætter	9	Nye Medlemmer	14
		Aargangsoversigterne. Af <i>Gudmund Magnussen</i>	15
		Studenteholdet 1900. 1. Aargangsoversigt	15
		Efterlyses!	16
		Storturen til Sorø d. 7. Juni 1936	30
		Generalforsamlingen og dens Dagsorden	30
		Regnskab for 1935	31
		Program for Storturen til Sorø d. 7. Juni 1936	36
		Sor. Samfunds 67. ordentlige Generalforsamling... ..	38, 48
		Sorø-Turen den 7. Juni. Af <i>En af dem</i>	47
		Sorøturen den 7. Juni. Af forskellige	52
		Soransk Samfunds Aarsfest. Rusgildet. Med 1 Portræt	58, 65
		Studenteholdet 1911. 2. Aargangsoversigt. Med 1 Gruppebillede og 18 Portrætter	59
		Rusgildet. Med 1 Billede. Af <i>En af dem</i>	76
		Efter Rusgildet. Takskrivelser fra Rektor <i>Raaschou-Nielsen</i> , Forf. <i>Aage Lind</i> og pens. Postkontrolør <i>Axel Hasselbalch</i>	83
		Bal i Februar	95
		De 200 raske gamle Soraneres Stipendium	95

	Side		Side
MINDRE MEDDELELSER		Fodboldkamp. Skolen gamle Soranere: 3—1. Af <i>T. G.</i>	87
Efteraarets Fodbold i Sorø. Af <i>T. G.</i>	6	Kongeballet den 21. November 1936. Af <i>S. C.</i>	94
De genaabnede Bukselommer	7	De soranske Gymnasiaster	94
Biblioteksbygningen i Sorø	11	Soranske Penne	7
Konfirmations-Jubilæum i Sorø Kirke. Af <i>Igo</i>	12	Gamle Soranere... 7, 13, 24, 31, 37, 48, 56, 63, 72, 80, 87, 95	
Esprit de Valdemar i »Minerva«. Af <i>En af dem</i>	12		
Personalskifte ved Sorø Akademi.....	13		
Sorø Akademis Bibliotek	19		
Konkurrencen	22		
Mere om Sorø Akademis Bibliotek	23		
En Kammerat trænger til Hjælp!	31		
Fodboldkamp i Sorø den 26. April. Af <i>T. G.</i>	36		
Soraner-Bladets nye Redaktør. Med 1 Portræt	44		
Hvor skal det nye Sorø-Bibliotek ligge? Med 2 Billeder Ved min Fratræden. Af <i>H. G. Olrik</i>	46		
Redaktionsskiftet	49		
Rektor Raaschou-Nielsens 25aarige Rektorjubilæum. Med 1 Portræt. Af <i>Gordon Norrie</i>	49		
Tak! Af <i>H. Raaschou-Nielsen</i>	52		
Aarsskriftet og Translokationen	52		
Olrik fylder. 60 Med 1 Portræt. Af <i>-frey</i>	57		
Hvem er den ældste nulevende Soraner?	58		
Departementschef E. D. Cohn. Med 1 Portræt. Af <i>En af dem</i>	59		
Regning og Aritmetik [Anmeldelse af C. C. Andersen og J. Damgaard Sørensens Lærebog]. Af <i>G. M.</i>	69		
Fraternitas Sorana's fjerde Stævne. Med 1 Billede.....	69		
Biblioteks-Bygningen. Nøtits af <i>Gunnar Glahn</i>	69		
En Soraners Svømmepræstation	76		
Referat af gl. Soraner Cricketkampen i Sorø Søndag d. 20 Sept. Af <i>R. E. B.</i>	77		
Et Kaproningshold. Med 1 Gruppebillede. Af <i>von Eg- gers</i>	85		
Sibberns Legat for en Soraner. Af <i>H. Raaschou-Niel- sen</i>	87		
		OMKRING SKOLENS 350-AARS JUBILÆUM	
		Sorø Skoles 350-Aars Jubilæum. Af <i>Svend Clausen</i>	21
		Sorø Skole fejrer et Jubelaar. Med 1 Portræt. Af <i>H. G. Olrik</i>	25
		Jubilæumsudstillingen af soransk Kunst. Af <i>Gudmund Magnussen</i>	27
		Sorø Skoles 350-Aars Jubilæum	30
		Sorø Skole fejrer et Jubilæum. Med 1 Billede. Af <i>H. G. Olrik</i>	33
		Jubilæums-Kunstudstillingen i Sorø. Af <i>Komiteen</i> ...	35
		Paa hvilken Dag er Fundatsen for Sorø Skole udfær- diget? Af <i>H. G. Olrik</i>	41
		Sorø Udstillingen paa det kgl. Bibliotek	46
		350 Aars Jubilæums-Festen. Af <i>-frey</i>	46
		Jubilæums-Udstillingen. Med 4 Billeder. Af <i>Alfred V. Rasmusen</i>	51
		Jubilæums-Marchen. Med 1 Nodebilag	68
		Jubilæums-Udstillingen. Af <i>Alfred V. Rasmusen</i>	83
		BILAG	
		<i>Jubilæumsskrift i Anledning af Sorø Akademis Skoles 350-Aars Jubilæum. Udgivet af Soransk Samfund. Med talrige Illustrationer. 32 Sider.</i>	

SORØNER-BLADET

21. AARGANG

Nr. 1

Januar 1936

ET BERØMT EPITAFIUM I SORØ KIRKE

Brødrene BENT og NIELS ANDERSEN, døde i Sorø 1654.

Ved *TORBEN GLAHN*, Aarhus.

»I Klosterkirken i Sorø hænger der i den venstre Gang et gammelt Gravmaleri, der forestiller to unge Mennesker, *Benedict* og *Nicolai Anderson*, den ene sytten, den anden tyve Aar gammel, Begge med Dødens Symboler i Hænde; og skøndt dette Stykke vel ikke kan gjøre Epoke i Kunsthistorien, saa har det dog ofte opvakt en smertelig Følelse hos Betragteren, naar han kom til at tænke paa, hvor kort disse Ynglingers Løbebane var i dette Jordliv.«

Ovenstaaende er et Citat fra *Carl Baggers* »Pedellens Datter«, der meget romantisk fortæller om de to unge Brødre fra Sorø-Epitafiet, hvorledes den ældste Bent Anderson i en Duel dræber Akademisten Jens Knuth, der ligesom han selv er forelsket i Pedellens Datter. Sammen med Broderen, der har været Vidne til Duellen, søger han at flygte, men de drukner begge i Sorø Sø. Hele Fortællingen maa kun betragtes som fri Fantasi og er da heller ikke fra Carl Baggers Side ment som andet og mere. Men som Tiden gik, blev Baggers Fortælling »lokal Tradition«, og det var naturligvis urimeligt. Løffler gør i sit Værk om Monumenterne i Sorø Kirke opmærksom paa, at det af Epitafiet fremgaar, at de ikke er døde samme Dag, men Beviset for, at Traditionen kun fører tilbage til Carl Bagger, ses dog først fremsat i Lunds *Maledes Portrætter*, Bind IX, S. 108 ff., hvor der henvises til nogle »Slægtsoptegnelser om Familien Schøller«,¹⁾ i hvilke der staar om Borgmester Anders Olufsens og Birgitte Rasmusdatters to yngste Sønner, at de »Studeret og hafde paa Academiet i Kiøbenhavn gjort

sig klar, (men) maatte for Pestens Skyld reise til Sorø, hvor de begge døde.«

Der eksisterer imidlertid en Kilde, som det var naturligere at undersøge for at skaffe sig Underretning om de to unge Nordmænd, og det er en Ligprædiken, der er skrevet over dem af den soranske Præst *Peder Mogensen Mahler*,²⁾ og som findes paa Det kongelige Bibliotek i København. Dens Titel lyder: »Guds Børns største Deel aff dette Liff / Som er / Hierte-Sorg / Offver De Hæderlige oc Vel-Lærde Unge Mænds / S. Bent Andersøns Oc S. Niels Andersøns Dødelige Affgang / Der deris Lijg i Sorøes Kircke udi mangis / baade Geistligis og Verdsligis / Forsamling Hæderligen bleff nedsat den 9. Octob. Aar 1654. Nogenledis udført ved Peder Mogensøns Mahler / Danske Sognepræst sammesteds.« Den er trykt af den habile Sorø-Bogtrykker *Georg Hantzsch*³⁾ og er paa ikke færre end 231 Sider, dog er naturligvis største Delen gudelige Betragtninger, mens kun en halv Snes Sider fortæller de to Nordmænds Livshistorie. Som ogsaa Epitafiet oplyser, blev Bent Anderson født i Frederiksstad 16. Maj 1634 og Niels sammesteds 9. Juli 1637. I 1642 kom de i Skole i Frederiksstad, »huor de hafver continueret indtil Aar 1643: da det befalt deris kiere Forældre at holde dem paa de Steder, huor der kunde haffvis god inspection med deris Studeringer.« De kom da i Huset hos deres Søsters Mand, Magister Kield Stub,⁴⁾ »dér privatim i hans Huus at informeris.« Her forblev de til 1652, da de den 13. Juni kom paa Universi-

tetet i København, hvor de blev kendt »dygtige til at refereris udi den Hæderlige Studenter Orden: Oc effter den tid ere de for deris Studeringer at continuere forbleffne udi Hæderlig os Høylærd Mands, M. Peder Spormands⁵⁾ Huus, Historiarum & Geographiæ Professoris P. paa det Kongeligt Academie i Kiøbenhaffn, indtil den graserende Siugdum saa meget tiltog, at det befalt deris kiere Forældre paa trygere oc ubefengte Steder dennem at forsiune.« De kom da i 5 Uger til Sognepræsten i Højelse Anders Thomasøn,⁶⁾ og derefter blev de af Peder Spormand »til den Hæderlig oc Høylærd Mand, M. Biørn Søffrensen,⁷⁾ Hebræe Lingvæ Professorem her paa Academiet recommenderede, at de udi hans Huus, indtil Gud Siugdømmen vilde formilde, skulle sig opholde: Huor de ocsaa finlingen, skickeligen oc vel haffver forholdet sig, saa at alle som haffver nydet deris Omgængelse med største Hiertens Væmodighed billigen smerter deris Død. Huad disse salige Menniskers Siugdum er anlangende, da haffve de moxen paa en tjd befundet sig svage: Saa den Yngste hafver den 25. Septemb. om Afftenen begiffvet sig til Sengs, og den Eldste anden Dagen der effter, da de begge udi nogle Dage tilforn haffde klaget sig aff Hoffvetvæ, oc efftersom de befand sig her hos Anstød aff den hidtzig tertians Feber, haffve de strax lagt sig til at svede, og siden ved deris Bud (efftersom den Hæderlig oc Høylærd Mand, D. Georgius Krugh,⁸⁾ Academiæ p. t. Decanus, selff var falden udi Svaghed) ladet consulere den Hæderlige Mand Esaiam Burserum,⁹⁾ som ocsaa foror(d)nede dennem huis til samme deris Siugdum at imodstaa kunde behøffvis. Men effterdi Siugen tog alt huer anden Dag meere til, . . . haffver de atter ladet anmode den for.ne Hæderlig Mand Esaiam Burserum, om nogen Middel derimod. . . Men effterdi de baade haffde en sterck Skiørbug paa halsen, saa at de siuntis stercke, naar de laae udi Sengen, men saa snart de reiste sig op, besuimede: kom dem en hastig Affmæctighed paa, huor udoffver de begge samptligen sluttede udi deris Hierte, endeligen at ville forlige sig med Gud oc siden sette alting udi hans Guddommelig Villie.« Den 4. Oktober fik de Sakramentet, og Kl. 8 samme Formiddag døde den Yngste. »Siden laae hans eldste Broder stille hen, oc fornam aldeelis ingen Svaghed, men selff paa Sengen ordinerede, huis til hans S. Broders Begravelse kunde være fornøden, saa det siuntis vel, hand skulle haffve undgangen Døden; men strax imod Afftenen begyndte hand aff sin Paroxysmo at antastis, oc imod Midnat falt udi en kold oc affmæctig Sved.« Den næste Dag var hans Vært Bjørn Drachard hos ham, han laa stille hen til Kl. 3, da der »hannem paakom en liden Rørelse paa den høyre Arm, huilcken strax gjorde en Ende paa hans Ælendighed oc Lefnetztd her i Verden.« Begge Brødrene blev begravet i Sorø langt fra deres Hjem. »Legemerne huile udi Jorden, oc Siælene udi Abrahams Skiød.«

Skønt Brødrene saaledes ikke har opholdt sig ret lang Tid i Sorø, har dog flere Soranere skrevet Mindedigte over dem, og de er alle aftrykt i Ligprædikenen. Der er Digte af *Biørn* og Sønnen *Søren Drachard*,¹⁰⁾ i hvis Hus de jo boede, og ligeledes af Skolens Rektor *J. S. Leth*¹¹⁾ samt tre soranske Disciple: *Christianus Laurentii*¹²⁾ og Brødrene *Thomas* og *Knud Sevaldsen Bang*¹³⁾. Den sidstnævnte blev se-

Epitafiet i Sorø Kirkes nordre Sideskib.

nere kendt for sin gudelige Skrifter, navnlig »Den søde og velsmagende Catechismi Bryst-Melch«, og det kan maaske derfor interessere at se en Prøve paa hans Vers:

Ah Død huad har du os plaget!
Huad har du vert mod os hard!
All vor Fryd har du nedslaget,
Oc opryekt det smertfuld Saar:
Ah du har paa ny lagt øde
Vor skøn Urtegaardes Grøde,
Derfor braverer du fast,
Oc pucker mod os med hast.

Det vaar vel din Lyst og Glæde,
O Død, at du med en fart,
Tvende Poder kunde felde,
En effter den anden snart,
Huer aff dennem vaar en Drue,
Som ret hart laa os om Hue,
Ah at de ved Dødsens Mact
Bleff saa hastig nederlagt!

Som man vil se, er der ingen særlig Grund til at opholde sig ved disse Ligvers, de er typiske for sin Tid og hverken bedre eller værre, end hvad der ellers fremkom af den Slags dengang.

Om selve Epitafiet over Bent og Nicolai Andersen kun dette: Allerede paa Carl Baggers Tid oplyser *Fr. F. Wendelboes* Beskrivelse af Mindesmærker i Sorø Kirke, at Maleriet for en stor Del er smuldret hen af Fugtighed. I 1881—82 blev det restaureret af Restaurator Rasmussen.

En mindre Fejl har indsneget sig ved Restaureringen, idet der er kommet til at staa Andersonus i Stedet for Andersonis, men allerede tidligere maa Navnet paa den, der har forfattet Indskriften, være bortfaldet; ifølge *Marmora Danica*, I, S. 157, var det Nicol. Stub.¹⁴⁾ Det var en Søn af Magister Kjeld Stub i hans første Ægteskab; som nævnt var han anden Gang gift med en Søster til de to Brødre: Gunhild Andersen. Hvem der har malet Portrættet af de to Brødre, vides ikke.

Brødrene var ikke Adelsmænd, som Carl Bagger formodede, men derimod Børn af ansete borgerlige Forældre, der som det fremhæves og dokumenteres i de citerede Slægtsoptegnelser havde tjent deres Fædreland tro, og at de tillige var hovedrige viser det anseelige og sikkert kostbare Monument, de i Sorø Kirke salte deres saa tidligt døde yngste Sønner.

Indskriften lyder (med Datoerne omskrevet til arabiske Tal):

Bened: et Nicol: Andersonis Friederichsstadiensibus S.

Incluta Mors! Frater Fratris dum Funera Curat,
Tam pulchris curis Captus et ipsus obit.

Natus 16 May 1634 Natus 9 Jul. 1637
Denatus 5 Oct. 1654 Denatus 4 Oct. 1654

*Terra, parens, schola, Mens, studium Quadra famo favorque.
Forma et Temperies una fuere duum.*

*Una Valetudo, Mors, Bustum, Tempus humandi
Una resurgendi restat utriq, dies.*

Paa det nederste af Sandstens-Epitafiet har tre oranske Disciple foreviget deres Navne, Tilemannus Petri Faxenius, Henricus Johannes Morvilius 2. Juni 1666 og Severinus Matthiæ Lemovicus 29. Maj 1666. De blev alle tre Stud. fra Sorø 1666. H. J. Morvil var Søn af Kirurgen ved Sorø Akademi Joh. Carl Morvil (c. 1618—67), han er født 1649 og døde 1688 som Præst. (Univ. Matr. I, 338 og Wiberg).

NOTER

1) Personalhistorisk Tidsskrift II, 5 S. 236. 2) P. M. Mahler (1619—68) Fra 1653 Sognepræst og fra 1661 tillige Professor i Teologi i Sorø (Ehrencron Müller: Forfatterlex.). 3) Georg Hantsch, der fra omkr. Sept. 1655 afløste Peder Jensen Morsing som Typograf i Sorø. I 1658 er det sidste Sorø-Tryk fra Christian d. 4.s Ridderakademi trykt af ham. Han var tidligere Typograf i Malmø. 4) K. Stub (1607—63) Præst og Krigsmand (Bricka). 5) Peder Spormand (1608—61) Professor. Fra 1633 i et Par Aar Hovmester i Sorø for Kanslersønnen Christian Friis (Bricka). 6) Anders Thomasøn (d. 1657?) Præst. Sønnen: Mikkel Andersen Højelse (1655—96), der var Præst, blev forøvrigt Stud. fra Sorø (Bricka). 7) J. Kruck (1598—1659) 1641 til sin Død Professor i Sorø (Bricka). 8) Esaias Bursor (c. 1595—1666) Apoteker i Sorø fra 1646 til sin Død (Sorø Apotek 1606—1906). 9) Søren Drachard (c. 1634—80) F. i Sorø og Stud. herfra 1652. Rektor i Næstved (Rasmus Nielsen: Næstved. 1930 IV, S. 175). 10) H. S. Leth (1625—88) Præst. Fra 1645 Hører, og 1652 Rektor i Sorø, Magister ssids. 1653 (H. G. Olrik: Oversigt over Forstandere etc. i Sorø S. 56).

12) Christianus Laurentii nævnes i Fr. J. V. Dauws paa det kgl. Bibl. opbevarede Manuskript om Sorø, som havde været i Sorø 1647 og 1652. 13) K. S. Bang (1633—94) Præst. 1656 Student fra Sorø. Brodersøn af den i Note 6 omtalte Anders Thomasøn (Bricka). T. S. Bang blev Stud. fra Sorø 17 Maj 1655 (Universitetsmatr. I, 255). Han opføres ikke paa Hundrups Stamtv. over Oluf Bangs Efterkommere (saaledes som Broderen), men derimod i Giessings Stamtv. (Jubellærere 3, I S. 169), hvor det oplyses, at han døde som Student.

IN MEMORIAM —

Den 11. December 1935 afgik Arkitekt Valdemar Dan ved Døden efter nogle Ugers Sygdom i sit Hjem her i Byen; en Galdestenslidelse, der gik over til Underlivsbetændelse, kaldte ham bort i en al for ung Alder.

VIGGO VALDEMAR DAN

Viggo Valdemar Dan var født den 3. Juli 1871 i Nakskov som Søn af daværende Købmand, senere Konsul E. F. T. Dan og Hustru født Lissner; han kom i Sorø Skole efter Sommerferien 1885 og gik ud i 1890 efter Aaret før at have bestaaet IV. Klases Hovedeksamen. Allerede i hans Skoletid lagde han ikke ringe Sans og Evner for Tegning for Dagen, og han fik nu Lejlighed til at udvikle dem under sin Uddannelse til Arkitekt.

Blandt hans Arbejder kan nævnes en Del Bygninger i Nakskov og i København navnlig Østifternes Kreditforenings store Kompleks ved Jarmers Plads, som han i Forening med Arkitekt Ulrik Plesner fik overdraget at bygge i 1913—14. I de senere Aar virkede han mindre som Arkitekt, idet han som Repræsentant for Østifternes Kreditforenings 1. Distrikt, der omfatter Vesterbro og den indre By, havde Hænderne fulde af Arbejde med de mange Udlaan m. v., tillige var han Vurderingsmand for Landbygningernes Brandforsikring og Næstformand for Grundejernes Renholdningsselskab. I disse Virksomheder nød han Ry som en overordentlig omhyggelig og kyndig Administrator med et indgaaende Kendskab til københavnske Ejendomsforhold. Han havde i sin Tid gjort et betydeligt Arbejde for »Dansk Arkitektforening« og var en Aarrække dens Formand, som han

i det hele, takket være sin personlige Elskværdighed og altid venlige Imødekommenhed, var en afholdt Mand blandt sine Kolleger.

Som Soraner hørte Valdemar Dan til de støtte og trofaste Medlemmer; allerede som Dreng i Sorø var han afholdt blandt sine Kammerater paa Grund af hans fornøjelige og venlige Væsen. Det faldt ham vist aldrig ind at drøje sig over en af de smaa, da han selv var kommen blandt »de store«, tværtimod kunde han vise den af hans smaa Kammerater, der havde vakt hans Opmærksomhed ved lidt Tegnetalent el. lign., en Venlighed og Opmuntring, som saadan en lille Dreng aldrig glemte, og den, der senere i Livet traf Valdemar Dan, konstaterede altid paany, hvor lyst og venligt hans Sind var og begreb, at dette i Forening med hans faglige Dygtighed og Indsigt maatte gøre et Samarbejde med ham let og skaffe ham mange Venner.

Arkitekt Dan var gift med en Datter af den i 1918 afdøde, bygningskyndige Direktør for Østifternes Kreditforening, Etatsraad R. C. Møller og saaledes Svoger til Soraner-Bladets Administrator, Bagermester *Rogert Møller* ('01). Fru Henriette Dan overlever sin Mand med to Døtre, Fru Else Barsøe, gift med Groserer Kai Barsøe, og Fru Karen Jensen, gift med Bogtrykker Thorvald Jensen.

hgo.

FRA GAMLE DAGE

Ved *H. G. Orlík*.

II. OM CACHOTTERNE PAA SORØ AKADEMI

I Anledning af Artiklen om Cachotterne paa Hovedbygningens Loft har Bibliotekassistent ved Sorø Akademis Bibliotek, Frøken *Bodil Bøggild-Olsen*, været saa venlig at oplyse os om, at mellem Lektor *Matthiessens* værdifulde Samling af Noter til hans Sorø-historiske Arbejder, som nu findes paa Biblioteket, ligger en Seddel, der omhandler et Uddrag af Kultusministeriets Journal F. 126, hvoraf fremgaar, at den nysudnævnte Rektor i Aarhus, Professor, Dr. Chr. Fr. Ingerslev (som iøvrigt tidligere havde været Rektor baade i Viborg og i Kolding) i Februar 1862 har ansøgt Ministeriet om Tilladelse til at indrette et Carcer ved Kathedralskolen dér efter tysk og fransk Mønster og bruge Carcerstraf i Stedet for Legemsstraf, og at Ministeriet i den Anledning har hørt Rektor, Professor, Dr. *E. F. C. Bojesen* i Sorø, som har udtalt sig stærkt mod Tanken.

»Jeg maa tilstaa,« hedder det i hans Erklæring, »at jeg aldeles ingen personlig Erfaring har i dette Stykke, eftersom jeg aldrig har benyttet det Carcer, som findes paa Akademiet. Grunden hertil er ikke alene, at bemeldte Carcer er anbragt paa et meget uheldigt Sted (paa Loftet, hvor der i Reglen er altfor koldt om Vinteren og altfor ophedet om Sommeren), men især at der hidtil aldrig har været noget Tilfælde, hvor jeg har anset denne Straf for nødvendig eller hensigtsmæssigere end andre Straffe . . .«

Rektor Bojesen var som bekendt en utrættelig Spanskrørssvinger og har utvivlsomt i hele sin Rektortid fundet denne hurtige Retsfølgning mest *hensigtsmæssig*. Han blev Rektor i Sorø i 1843, og i de 20 Aar, han raadede i Sorø, har Cachotten dér altsaa ikke været brugt. Nu er Spørgsmaalet da indskrænket til, om den har været anvendt i de 9 Aar fra 1834 til 1843 — thi efter 1863 har den vel næppe været taget op igen. Maaske kan der oplyses mere herom — foreløbig takker vi Frk. Bøggild-Olsen paa det bedste for hendes interessante Oplysning.

III. OM ET JULEBESØG I 1824

Sengeløse Præsteg. den 18. Decbr. 1824.

Høistærede Hr. Ven!

Min *Tage* har for nogle Dage siden tilskrevet Deres gode Søn og bedet ham at helligholde sin Julefest her i Sengeløse. Han havde i Gaar ventet stille paa dette sit Ønskes Opfyldelse, men da han ikke fik det, er han idag ganske vankelmodig. Han erklærer, at ald hans i Julen forventede Glæde tildeels vil være forspildt, om han ikke faaer sin kjære *Povelsen* — og da min Søns Lærer saavel som jeg er vel tilfreds med hans Flid og Fremgang, undte vi ham gjerne denne Glæde, ei at tale om, at vi alle tilhobe vel kunde glæde os ved vor lille muntre Vens behagelige Nærværelse.

Med min Søn forener jeg desaarsag min venlige Begjæring, og mit oprigtige Ønske til Dem om Opfyldelsen af vort fælleds Ønske.

Skulde De være lidt stødt over, at min *Tage* ei i Sommerferien benyttede Deres venskabelige Indbydelse til Sorøe, saa vil jeg bede Dem at gjengjælde Ondt med Godt.

Min Vogn afhenter Deres Søn i Roeskilde og kjører ham til Roeskilde igjen, hvad Dag og Time De behager at fastsætte.

Deres ærbødigst hengivne

N. Schack.

ihast

Velbyrdige Hr. Forvalter *Povelsen*.

Brevskriveren er den daværende Sognepræst for Sengeløse (fra 1807 til 33), Dr. phil. Nicolai Clausen Schack, som netop Dagen før han skrev til Forvalter Povelsen i Sorø, var blevet udnævnt til Provst for Smørum Herred. »Min *Tage*« er hans da 14-aarige Søn, *Marcus Andreas Tage Schack*, død 1862 som Dr. phil. (ved Universitetet i Rostock) og Sognpræst for Hersted Øster og Vester, hvem Faderen ved Juletid 1823 havde maattet tage ud af Skolen i Sorø, fordi dette meget forkælede Barn absolut ikke vilde bestille noget her, hvor han var under Tvang og Opsigt og ikke kunde regere som i sit Hjem; herom er indgaaende berettet i Soraner-Bladet, VII Aarg. Nr. 3 (»En vanskelig lille Soraner«).

Kammeraten, som *Tage Schack* i Sorø havde sluttet et Venskab med, der holdt ud over Adskillelsen, er sikkert den jævnaldrende *Søren Ludvig Povelsen*, der 1828 blev Student i Sorø og 1842 Adjunkt ved sin gamle Skole, 1855 Rektor ved Doms skolen i Slesvig, fordrevet 1864 og 1865 Rektor ved Kathedralskolen i Roskilde, hvor han døde i 1875.

Om han kom til Sengeløse i Julen 1824, forlyder ikke; maaske vilde han hellere blive i sit Hjem, og den lille, forkælede *Tage* har ikke faaet sit Ønske opfyldt; Brevet tyder iøvrigt paa, at *Søren Ludvig Povelsen* tidligere har været Gæst i Sengeløse Præstegaard. *Tage* selv blev i 1828 privat dimitteret til Universitetet af den kun 5 Aar ældre Johan Carl Johansen, der i 1823 var dimitteret fra Halsskov, hvor hans Fader var Kordegn og Lærer, og 1829 blev cand. theol. med Udmærkelse; han blev i 1833 gift med *Tages Søster Edle Marie Schack* og døde i 1862 som Sognepræste i Mariager. Om han allerede i 1824 var Huslærer i Sengeløse er dog uvist.

IV.. AKADEMIST OG PROFESSOR

Blandt det syv Mands Studenterhold i Sorø 1835, hvis Duks var den senere Stiftamtmand *Jes Regenburg*, og som tillige talte saa fremragende Mænd som de to senere Kirke- og Undervisningsministre *Aleth Hansen* og *Theodor Rosenørn-Teilmann* samt Generalpostdirektør *Niels Lund*, befandt sig ogsaa den senere Konsejlspræsident, Udenrigs- og Krigsminister, Lehns greve til Frijsenborg, *Chr. Emil Krag-Juel-Vind-Frijs* (Krag hed han dog først efter 1867). I Dansk biografisk Haandleksikon I, 1920, S. 535, har Poul Engelstoft sammenfattet hans Karakteristika i følgende Formel: en nobel, ædruelig Aristokrat, uden glimrende Egenskaber, men solid og uafhængig. I en noget embryonisk Skikkelse vil man genfinde disse Kendetegn i hans Optræden overfor Lektor *Aug. Rothe* i Sorø, straks efter at Frijs i Juli 1835 var blevet Student og nu skulde tage Del i den akademiske Undervisning. Født i December 1817 var han altsaa endnu ikke fyldt 18 Aar og har da i nogen Grad haft Ungdommen som Undskyldning for sin mageløse Uartighed overfor en akademisk Lærer. Men en Del af denne maa dog sikkert ogsaa henføres til den Tone, som unge adelige Labaner til alle Tider har udvist og i Kraft af deres sociale Position og Slægtsarv altid vil føle sig kaldede til at udvise overfor noget saa foragteligt som en Mentor.

Vi gengiver først Lektor *Rothes* Indberetning, bilagt med Akademist *Frijs'* Brev, til Direktor, Dr. *Estrup*.

Hr. Director!

I de 4 Uger, fra 6te Septbr. til 3die Octbr., i hvilke jeg har holdt Forelæsninger, har jeg læst 8 Gange for de yngre Academister, nemlig hver Tirsdag 8—10 og hver Fredag fra 1—2. Af disse 8 Gange har Akademist *E. Frijs* været de 5 Gange fraværende, nemlig een Tirsdag og alle 4 Fredage. Ikkun 1 Gang har jeg paa Cathedret fundet en Billet, hvori han bad sin Fraværelse fra den Dags Forelæsninger undskyldt. Jeg troede ikke længere at burde lade denne Forsømmelighed upaatalt.

I Løverdags Morgen d. 3die h., Kl. 8, anmodede jeg Akademist *Regenburg* om at bede Acad. *Frijs* om »at være af den Godhed, at komme til mig imellem 10 og 11, da der var Noget, jeg ønskede at tale med ham om.« Kl. 10 sagde *Regenburg*, at have overbragt *Frijs* min Anmodning. *Frijs* kom imidlertid ikke til mig, hverken mellem 10—11, eller Kl. 1, da han gik fra Forelæsning; og han gav mig ingen Underretning om enten han ikke kunde eller ikke vilde komme. Kl. 1½ sendte jeg ham, under Forsegling, skriftlig Befaling til at indfinde sig hos mig Kl. 5 om Eftermiddagen; men mit Brev kom tilbage, tilligemed det Budskab at *Frijs* Øieblikket iforvejen var reist bort, og vilde ikke komme tilbage førend om Mandagen. — Uvidende om han vilde komme tilbage Mandag Morgen eller Aften, vilde jeg ikke støvne ham til mig den Dag.

Imorges [Tirsdag] Kl. 10, efter endt Forelæsning, da Academisterne forlode Auditoriet og *Frijs* med de andre vare omtrent i Døren, kaldte jeg ad ham med de Ord: »Hr. *Frijs!* vilde De være af den Godhed, at komme ind et Øieblik, da jeg har Noget, hvorom jeg ønsker at tale med Dem.« Alene med mig i Auditoriet, vedgik han, at *Regenburg* havde anmodet ham om at komme til mig. Jeg sagde ham nu, at han havde sat mig i den Nødvendighed, paa Embeds Veg-

ne, at tale med ham om Eet, men at jeg først maatte gjøre ham opmærksom paa, at han havde gjort sig skyldig i en formelig »Uartighed« imod mig, ved ikke at efterkomme min Anmodning, uden at underrette mig om at han var gyldigen forhindret derfra. Heri troede han sig forurettet; yttrede at han meente heri ingenlunde at have forset sig, og anførte en intetsigende Grund: »at han skulde rejse bort og jo ikke kunde lade sine Rejsfæller vente paa sig, og at han havde behøvet Tiden fra 10 til 11 til at pakke ind.« Derpaa foreholdt jeg ham hans utilladelige Forsømmelse af Forelæsningerne, endogsaa uden at give Grund og Undskyldning derfor; og erindrede ham om, at som det er min Pligt at paasee det, saa er det hans Pligt at besøge Forelæsningerne.

En Time efter, Kl. 11, modtog jeg det herved følgende Brev.

»Da jeg forlod Auditoriet idag, raabte Hr. Professoren efter mig, og da jeg vendte mig om, sagde De, »om jeg ikke vilde komme ind; det er, saavidt de akademiske Love ere mig bekendte, ikke tilladt, saaledes at kalde paa en Akademist i saa mange Menneskers Tilstedeværelse. Hr. Professoren maa følge mig undre sig over, at jeg fulgte Deres Anmodning, »men De maae da vide, at Synet af de mange tilstedeværende Elever var det Eneste, som kunde bevæge mig dertil. Grunden til, at jeg ikke sagde »Dem dette mundtligt, var, at jeg i det Øieblik ikke »besad tilstrækkelig Rolighed.

(sign.) *Frijs*.

S. T:

Hr. Professor *A. Rothe*.

Kl. 1½ skrev jeg til *Frijs* som følger:

»Hr. Akademist *Frijs!*

»Jeg beder Dem om at være af den Godhed at komme til mig idag eller imorgen Eftermiddag imellem 3 og 5, eller imorgen Formiddag imellem 9 og 11.

»Dersom De ønsker, at vor Samtale skal have Vidner, da har jeg, for mit Vedkommende, Intet imod »om De anmoder en eller to af Deres Medstuderende »om at følge med Dem til mig.

»Med Velvillie

»Deres

»*Aug. Rothe*.

»Sorøe d. 6te Octbr. 1835.

I Eftermiddag kom *Frijs* til mig alene. Jeg spurgte ham om han erindrede hvad han har skrevet, om han endnu troede, at have handlet rigtigt, om han endnu nærede de Meninger, han i Brevet har skrevet. Han bekræftede dette Alt. Jeg sagde ham da, at dette Brev var grundet paa aldeles vrang Forestillinger, at det er af den yderste Uartighed, ja Uforskammethed, saavel ved Form, som ved Indhold; jeg oplæste det stykkevis for ham og søgte at gjøre ham det Urigtige begribeligt baade i Tanke og Fremgangsmaade. Min Tiltale og mine Forsikringer vare imidlertid aldeles frugtesløse. Saavel ved Adfærd og Miner, som ved Ord, yttrede *Frijs* at være uforandret i sin Mening, endnu at billige sin Fremfærd, og hverken at fortryde den eller ønske den anderledes.

Efter dette tror jeg ikke at burde undlade at til-

melde Hr. Directoren denne Sag, og tjenstligen at anmode Dem om at forelægge den i et akademisk Raad til nærmere Drøftelse og endelig Afgjørelse.

Meer detaillerede Oplysninger end jeg har kunnet give i denne Beretning, er jeg naturligviis villig til tjenstligen at meddele mundtlig, saavel for Hr. Directoren personlig, som for det akademiske Raad.

Sorø d. 6te Octbr. 1835

tjenstligst og ærbødigst

(sign.) *Aug. Rothe.*

Høivelbaarne Hr. Dr. Etatsraad Estrup,
Director, Ridder m. m.
Sorø.

Om hvorledes Direktør Estrup og hans Medlærere, det akademiske Raad, klarede denne prekære Sag, faar man derefter Besked i den fra 1. Septbr. 1826 til Akademiets Ophævelse i 1849 førte upaginerende »Protocol til Brug ved de akademiske Læreres Forsamling ved Sorø Academie«, hvor der om Sagen er tilført følgende:

Onsdagen den 7de Octbr. [1835] afholdtes Forsamling i det akademiske Raad i Anledning af Academist *Frijses* uforskammede trodsige Forhold imod Lector *Aug. Rothe*, hvortil de herværende Documenter findes i Archivet under Litr. C. No. 28. 1835. Det akademiske Raad fandt sig ifølge særegne Hensyn til ovennævnte Acaemistes Forhold foranlediget til at tilkjende ham en mildere Straf, nemlig en privat Irettesættelse af Director i det akademiske Raads Navn.

Ved ovennævnte *særegne Forhold* meentes Academistens særegne psykiske Tilstand.

Og dette er jo højst interessant — man har i Sorø ikke anset Emil Frijs som helt normal. At der var Sindssyge i Familien er jo imidlertid rigtig nok. Hans ældste Broder, Carl, døde 23 Aar gammel paa Sindssygeanstalten Harnheim ved Slesvig, og Dispositionen til Sindssyge gik bl. a. i Arv til den eneste Søn, Jens, af hans Søster Clara Sophia, som i 1841 havde ægtet Soraneren *Hans Rasmussen Carlsen* ('29) til Gammel Kjøgegaard. Slægten viste ogsaa andre Svagelighedstegn -- endnu to af hans Søskende døde ganske unge af Brystsyge og den yngste Søster, Emmy, senere gift med Landskabsmaleren Thorald Læssøe, var næsten blindfødt. Men Slægtens Degeneration gaar ogsaa tilbage og har sat sig uhyggelige Spor; Grev Emil Frijs' Farfar, Frederik Carl Juel-Vind-Frijs (1753—1815) var uduelig, en Dranker og Spiller, som bl. a. i 1812 spillede sin 22-aarige Datter Caroline Augusta bort til Stabskaptajn ved Nørrejydske Generalkommando, senere Major Waagen Søderberg (1782—1844); Ægteskabet ophævedes allerede i 1817.

Og hvis man nu i 1936 synes, at Afgørelsen af Forholdet mellem Akademist og Professor var endog meget lemfældig, og at en Straf, der kunde have haft den trodsige Akademists »frivillige« Bortgang til Følge, ikke havde været helt urimelig, saa bør det billigvis erindres, baade at Universitetsdirektionen næppe vilde have godkendt sliq Fremfærd mod et Medlem af Højadelen, og at Emil Frijs og hans Hjem vilde være blevet ret haardt ramt derved paa et af de ømme Punkter — Pengepungen. Thi det var en pekuniær Fordel at have sine unge Sønner paa Akademiet, og Emil Frijs kom fra et i økonomisk Henseende daarlig stillet Hjem. Det var kun med stor Overvindelse, at hans Fader i 1820, da *hans* Fader

døde, havde bestemt sig til at overtage sit fædrene Gods; som nygift boede han paa Søbygaard under lidet herskabelige Former, og kun ved Udfoldelse af en overordentlig Energi lykkedes det ham og hans meget dygtige Hustru, Grevinde Henriette, født von und zu Inn-und Knyphausen, at holde Godset oppe, til Konjunkturerne bedrede sig og gjorde om ikke dem selv saa dog deres Søn og Arvtager til en rig Mand.

Men saaledes var Familien altsaa ikke situeret i 1835. Grev Emil Frijs har selv senere fortalt sine Børn, at naar han som ung rejste fra Sted til andet, havde han sine Toiletsager i Avispapir i Lommen, og at han, da han i 1842 havde faaet sin juridiske Embedseksamen, festligholdt Dagen ved at besøge en Kælderbeværtning og spise sin Livret, Bergfisk med et Glas Øl til.

I Sorøtiden blev der ikke mere klaget over hans Opførsel, og Akademisten har da vel altsaa forstaaet at tage ved Lære, hvad der sikkert ogsaa har været ham til Fordel senere i hans virksomme Liv.

EFTERAARS FODBOLD I SORØ

Søndag den 3. November spillede paa grønne Plads en Fodboldkamp mellem Skolen og gamle Soranere. Vejret var ideelt (let skyet og ingen Blæst), og pr. Kl. 2 blev Bolden givet op.

De Gamle, hvis Anfører var B. M. Andersen, vandt Lodtrækningen og valgte Maalet nærmest Banevejen, og skønt Skolen giver op, har de gamle straks Opløb, fastholder Angrebet, og efter et Par Minutters Spil kommer Lorentzen fri og skyder paa faa Meters Afstand paa Maal. Sund stopper Bolden med Haanden, og der dømmes — korrekt — Straffespark, som Lawaetz placerer nydeligt i Maal til venstre for Maalmanden (1—0); dette bliver Stillingen hele 1. Halvleg.

2. Halvleg er kun 10 Min. gammel, da der opstaar Klumpspil foran Skolens Maal. Backs kikser, Maalmanden kikser, og midt i al Forvirringen styrter Larsen til og scorer (2—0). Glæden er kun kort, allerede 5 Min. efter scorer Sund, der er rykket op som c. f., paa en Centring fra Steincke (2—1).

Paa de Gamles Hold har man ligeledes forsøgt en ny og bedre Kombination af Stridskræfterne, Blume spiller nu v. wing, Larsen h. i. wing og Minor Andersen højre wing.

Skolen presser nu haardt; 4 Gange i Træk maa de gamles Maalmand give »Hjørne«, og ca. 15 Min. før time scores der atter af Sund (2—2). Faren for et Nederlag til de gamle er nu overhængende, men med Opgaven vokser ogsaa deres Kampkraft, og nu er det forbi med Skolens Overlegenhedsperiode, det sidste Kvarter er helt de gamles. Et Utal af Hjørnespark skydes ved Skolens Maal, og endelig — ca. 2 Min. før time — scorer Blume med et Kanonskud et flot Sejrsmaal paa Hjørnespark fra Larsen (3—2); kort efter fløjtedes der af.

Kampens udmærkede Dommer var Gymnastikassistent Kielsgaard, der uden at tøve brød ind paa de rigtige Steder og aldrig var i Vejen.

Iøvrigt var det besynderligt at lægge Mærke til, at mens de gamle jo ellers plejer at kunne klare sig pænt en lille Tid i Begyndelsen og saa falder svært af paa den, havde de Overtaget i første og sidste Kvarter, selv om man ikke kan paastaa, at der spillede til eet Maal.

Nogen Publikumsovation blev det ikke til, men Bifald var der dog, og vi havde endvidere den Glæde at

se Lærerpersonalet ret talrigt repræsenteret med Rektor i Spidsen.

For en Fuldstændigheds Skyld skal det lige nævnes, at vi spiste til Middag paa Skolen, Dyresteg og Svedskegrød. Det sidste virkede bedst, og adskillige Spillere forsvandt et Øjeblik i Pausen. Desværre er Kaffen og den dermed følgende Diskussion af Kampen afskaffet; man opløses nu ganske stille i smaa Hold og rejser hjem uden at faa sagt ordentlig Farvel.

Af en Statistik for de sidste 7 Kampe mod Gamle Soranere ser man, at Skolen jo plejer at klare sig pænt, og dette Hold var ingen Undtagelse. De spillede nydeligt og hurtigt, særlig Anføreren, Sund, var god. Maalmanden siges at være god, han fik ikke rigtig Lejlighed til at vise det.

Alt i alt en god Kamp, som vi glædede os over og herved takker for.

T. G.

DE GENAABNEDE BUKSELOMMER

Under et Par stærkt fremhævede Overskrifter: *Jubel paa Sorø Akademi. Forbudet mod Bukselommer ophævet*, indeholdt Berlingske Aften-Avis for den 13. Decbr. f. A. følgende Meddelelse fra »vor Korrespondent i Sorø«:

»Det vakte Jubel i Formiddags blandt Eleverne paa Sorø Akademi, da Rektor *Raaschou-Nielsen* meddelte, at Forbudet mod at have Lommer i Benklæderne fra i Dag var ophævet. Mange af Drengene gav sig straks i Færd med at sprætte de tilsyede Lommer op. At Forbudet er ophævet, skyldes, at Jakkellommerne blev fyldt med alt muligt, saa det saa skrækkeligt ud. Samtidig gav Rektoren dog Paalæg om, at det ikke betød, at Hænderne fremtidig skulde være i Lommerne.«

Vi vil haabe, at dette sidste vil blive paaset med ligesaa megen Iver som i tidligere Tid Forbudet mod Bukselommerne; man saa nylig paa Films-Ugerevyens fortrinlige Billeder fra 800-Aars Jubilæet paa Herlufsholm den 29. November, hvor det misklædte de ellers nette Herloviannere — og det var ikke de smaa, men de store! — at komme ud af Kirken efter Højtiden med Hænderne begravet næsten til Albuerne i Bukselommerne. Det samme skulde nødvendig ses, naar der om fem Maaneder skal vises levende Billeder fra 350-Aars Skolejubilæet i Sorø! Her er nu en nærliggende Opgave for Skolens Gymnastiklærere, thi langt vigtigere er det for Ungdommen at lære at bevæge sig tvangløst med Arme og Hænder end at opøves i Alverdens durkdrevne Gymnastiksystemer, Hoppen, Springen og Renden.

Bukselomme-Begivenheden blev naturligvis et kærkomment Emne for Avisernes Tegnere og Digtere. Den illustreredes baade af Storm-Petersen, Chr. Hoff og Valdemar Møller, og Bror Mika skrev i »B. T.« for 17. Decbr. et ikke al for morsomt Digt derom. Vi skal afholde os fra at gengive det og i Stedet kortelig complimentere Rektor *Raaschou-Nielsen* ('89) for hans Initiativ og heldige Greb om et taabeligt Stykke forældet Pædagogik, som han havde arvet fra sin Forgænger og kun al for længe tolereret.

SORANSKE PENNE

Stednavneudvalget gennem 25 Aar 1910 — 13. Juli — 1935. Ved *Gunnar Knudsen*, Udvalgets Sekretær. Kbhvn. I Kommission hos G. E. C. Glad. 1935.

I 1914 blev cand. mag. *Gunnar Knudsen* ('05) beskik-

ket som Stednavneudvalgets Sekretær, og ligesom han i det daglige leder Arbejdet i Udvalgets Kontor (der hvad Plads og Rum angaar vel nok er det kummerligst indrettede videnskabelige Institut i Nordeuropa), saaledes er det formentlig ogsaa *ham*, der hidtil har været den egentlige Redaktør af Udvalgets Publikationer — deriblandt ogsaa af den Beretning om Virksomheden i de siden Udvalgets Nedsættelse forløbne 25 Aar, der nu foreligger. Af dennes udførlige Redegørelser for alle Forhold vedrørende Udvalgets Medlemmer, Arbejdsfelter og Opgaver, Medarbejdere o. s. v. ses, at to Soranere, Professor *Verner Dahlerup* ('76) og Museumsdirektør *M. Mackeprang* ('88) har været Medlemmer af den lille Kreds af danske Videnskabsmænd, der gav Stødet til, at Udvalget blev nedsat, ligesom mangfoldige Soranere har ydet Medvirken ved Realisationen af Udvalgets Program — ikke mindst ved Skovnavneoptegnelserne, hvor Dansk Skovforening ved Arbejdets Tilrettelæggelse var repræsenteret af kgl. Skovrider *G. Hauberg* ('81) og Gods-ejer, Kammerherre *S. Scavenius* ('91). I Stednavneudvalget har siden 1910 Lektor ved Sorø Akademis Skole, Dr. phil. *H. Ussing* haft Sæde.

Odsherred. Skildringer fra Fortid og Nutid. Udgivet af *Aage Christiansen*. VI Samling. Eget Forlag. Haslev 1935.

De smukke Odsherredshefter, som Redaktør, cand. juris *Tage Christiansen* ('20) udsender ved Juletid, har erobret sig et fast Publikum og vil med Tiden blive et efterspurgt Skatkammer for denne Egns Hjemstedsforskning. Det 6. Hefte bringer af Udgiveren selv en Skildring af Jarlen af Bothwells Tilknnytning til Dragsholm og Faarevejle Kirke; endvidere et Digt: Mor og Julen, og en Opsats om Rørvig og Naturfredningen. En lille Historie: Jul i Fattighuset erstatter ikke helt den samme Forfatters, Provstinde Asta Christensens henrivende Dialektfortælling i V. Samling.

Gordon Norrie: Det danske Jordemodervæsens Historie. København 1935.

Af et større Værk: Danmarks Jordemødre foreligger i Særtryk Stabslæge, Dr. med. *Gordon Norries* 134 Kvart-sider store Afhandling med den ovennævnte Titel — en Afhandling der i lige Grad imponerer ved sin Fylde af Viden om Emnet og ved den let tilgængelige og fornøjelige Form, hvori Forf. har evnet at støbe det store og tunge Stof. Et Arbejde af denne Art unddrager sig selvsagt en udførlig Anmeldelse paa dette Sted — vi maa henvise dem, der har særlig Interesse for Emnet til selve Afhandlingen, som med sine mange Lægeportrætter er sikker paa at faa en god Plads indenfor den ikke alt for righoldige danske medicinal-historiske Litteratur. Særligt vil vistnok Afsnit XII, hvor Forf. fremsætter en helt ny og højst plausibel Forklaring paa Barsel-feber-epidemiernes Opstaaen og endelige Ophør, blive læst med stor Interesse. Om man havde haft den Viden for 100 Aar siden!

hgo.

GAMLE SORANERE

Under 29. Oktober 1935 er det tilladt Politimester i Holbæk *L. Rosen* ('92), R. af Dbg., at anlægge og bære den franske Dekoration som »Officier d'Académie«.

Under 1. November 1935 er Kontorchef i det statistiske Departement *Einar David Cohn* ('03), R. af Dbg., benaaded med Dannebrogsmændenes Hæderstegn.

Vi har haft den Fornøjelse at modtage et Jule- og Nytarskort med følgende Indhold.

With all kind greetings and hearty good wishes for Christmas and the new year til Redaktør og Medarbejdere af »Soraner-Bladet« som Tak for interessant, belærende og fornøjelig Læsning fra en Læser hinsides Nord-søen. Deres

*Bjørn Bjørnstad Nielsen ('30),
6, Hormitage Place,
Edinburgh C.*

Vi takker paa det hjerteligste og ønsker vor Kammerat i Skotland et godt og glædeligt Nytaar!

Red.

Ved kgl. Resolution af 22. November er Amtslæge i Skanderborg *Holger Petersen Trautner ('86)* efter Ansøgning afskediget i Naade og med Pension fra 1. Februar 1936 at regne.

Fra den 1. December 1935 at regne er bl. a. Statsskovriderne *Fritz Lorenzen ('07)*, Sorø, *Poul Lorenzen ('05)*, Mosskovgaard, og *Jean Marc Antoine Dalgas ('09)*, Ulfhus, af Landbrugsministeriet ansat som tilsynsførende med de private Skove i henholdsvis Sorø Amt, Aalborg Amt og Haderslev Amts østlige Del.

Under 4. December 1935 er det tilladt Statsskovriden *A. I. Holten ('87)*, R. af Dbg., at anlægge og bære Ridderkorset af den svenske Nordstjerneorden.

Efer Kirkeministeriets Indstilling er ved kgl. Resolution af 23. Septbr. 1935 hidtilværende Sognepræst for Ringgive i Ribe Stift *Olaf Krog-Meyer ('18)* beskikket til Sognepræst for Mern Menighed i Roskilde Stift.

Det er under 23. Juli hhv. 23. August f. A. tilladt fhv. Præsident for den græsk-tyrskiske Voldgiftsdomstol *N. V. Boeg ('00)*, K. af Dbg. og Dbmd., og Signalinspektør ved Statsbanerne *H. Schmedes ('98)*, R. af Dbg., at anlægge og bære henholdsvis Storofficerskorset af den græske Frelserens Orden og Ridderkorset af den svenske Nordstjerneorden.

Hidtilværende Sognepræst for Egen Menighed i Haderslev Stift *Aage Georg Dahl ('11)* er ved kgl. Resolution af 29. Aug. f. A. beskikket til Sognepræst ved Horsens Klosterkirke, hvilket Embede hans Fader Pastor *N. F. S. Dahl* havde beklædt siden 1936.

Under 11. Septbr. 1935 er Professor, Dr. phil. & med. & techn. *Søren Peter Lauritz Sørensen ('86)*, K. af 2. Grad af Dbg. og Dbmd., benaadet med Kommandørkorset af Dannebrog af 1. Grad.

TIL STUDENTERHOLDET 1917

Vandrebogen eferlyses. Den, der har Bogen, bedes snarest muligt sende den til Kaptajnløjtnant *E. Frigast*, p. t. Vestbanevej 17, St., Valby, saa at Bogen kan fortsætte sin Vandring!

Den 11. December rejste Komponisten *Ebbe Hamerik ('16)* til Leipzig, hvor han var engageret til at dirigere en Sibelius-Koncert.

Jens Bastue Jacobsen ('24) er den 1. Oktober 1935 blevet etableret som Papirvarefabrikant sammen med sin Fader under Firma: »Bastue Jacobsen & Søn« i Ny Vestergade 19, København.

Læge *C. J. Knudsen ('22)* er blevet ansat som Kommunelæge i Sandø Syssel paa Færøerne. Hans Distrikt bestaar af Øerne Sandø, Skuø og Store Dimon, Adresse Sand pr. Thorshavn.

SORANERAFTNERNE

Soranere kan godt lide gule Ærter! og de Ærter, der serveres i Tivolirestauranten paa Soraneraftnerne, har efterhaanden faaet et saadant Ry, at det er ved at blive en fast og yderst fornøjelig Tradition, at mindst en tredive gamle (og mindre gamle) Soranere hver Gang samles omkring det lange Bord og lader Ærterne vederfares Retfærdighed i en hyggelig sluttet Kreds, hvori næsten alle Aldersklasser er repræsenteret.

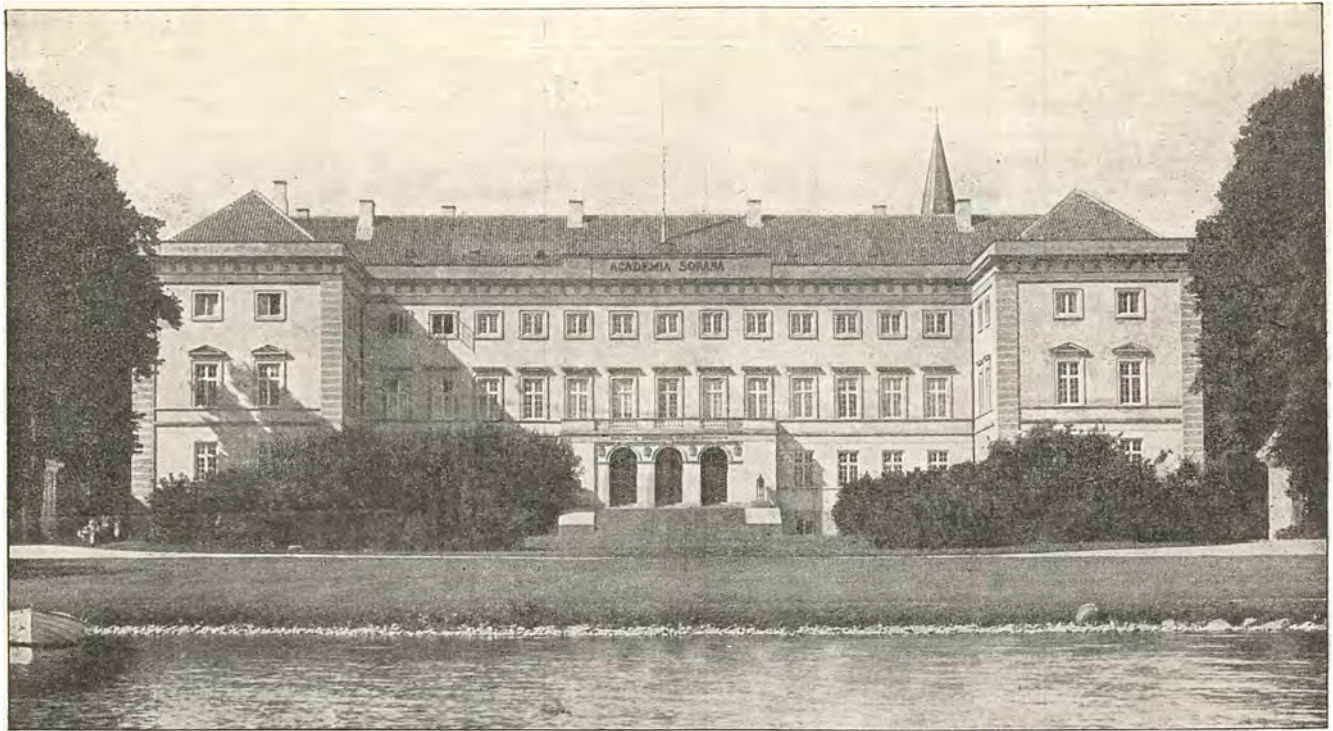
Til Soraneraftnen den 5. December var saaledes alle Pladser besat ved Middagen, og omkring 70 Soranere mødte op for at høre cand. mag. *Erik Stubbe Teglbjerg* fortælle om sine eventyrlige Oplevelser i Stillehavet paa »Monsunens sidste Rejse«. Det er ikke for meget sagt, at der var stuvende fuldt (for nu at blive ved de nautiske Udtryk), og at Luften var fuld af Tobaksrøg. Men gør det egentlig saa meget? Er det ikke snarest i saadanne Omgivelser, at man kan lade sin Fanlasi rive med af Foredragsholderen og mærke den svæve op i Rummet jævnsides med Tobaksrøgen — i langt højere Grad end hvis man skulde sidde stift paa en Pind i en stor, »fin« Sal. Her kommer man i dobbelt Forstand hincanden nærmere! — Endelig maa det ikke glemmes, at det sikkert vil være vanskeligt andetsteds i Byen at faa en saa fortræffelig Anretning gule Ærter m. v. til saa billig en Pris som i Tivolirestauranten.

Erik Stubbe Teglbjerg formaaede at sætte Fantasien i Bevægelse! I Antydninger fik man et Indblik i alle de Strabadser, som Deltagerne i »Monsunen« farefulde Færd var udsat for, ikke mindst ved den sørgelige og dramatiske Stranding. Men ellers var det et Utal af muntre Oplevelser blandt Folk af alle Farver, saa storartet fortalt, at *Stubbe* vilde være en sikker Vinder af Soranerbladets Præmiekonkurrence, hvis han blot vilde nedskrive nogle enkelte af de vidunderlige Historier, han serverede for os den Aften. Det var en af de morsomste Aftener, vi har oplevet i de 7 Aar, Soraneraftnerne nu har eksisteret — Bravo *Stubbe!*

G. M.

Næste Soraneraften finder Sted *Torsdag den 9. Januar* og denne Gang — heldigvis! — i meget behageligere Omgivelser, nemlig i Hotel d'Angleterres mindre Selskabslokaler — Indgang fra Kongens Nytorv. Her vil Kontreadmiral *Axel Scheel ('79)* Kl. 8 fortælle om: *En gammel Soraner til Søs*, men først vil der Kl. 7 blive serveret de traditionelle gule Ærter med Tilbehør samt Pandekager, og Direktør Hilborg har elskværdigst tilsagt at ville levere dette Herremaaltid til samme billige Pris, som Mødedeltagerne plejer at betale i Tivolirestauranten.

Altsaa: Den 9. Januar paa Hotel d'Angleterre.

SORØNER-BLADET

21. AARGANG

Nr. 2

Februar 1936

TO SORANSKE DØDSFALD

SKUESPILLER JOHANNES NIELSEN

* 14. September 1870 † 20. December 1935

Den 20. December ifjor døde den ældste af de tre »røde« Brødre fra Hindsholm, der sidst i forrige Aarhundrede var Elever i Sorø. *Carl Johannes Nielsen* var den ældste af dem, født 14. Septbr. 1870; han kom i Sorø Skole efter Juleferien 1885 og forlod den som Student i 1890. Hans Livsdata kan efteres i »den blaa Bog« og andetsteds (for Tiden til 1908 i Soransk Tidsskrifts V Bind i Poul Hennings Studenterbioграфier, hvor hans »akademiske« Nummer er 583); her skal blot nævnes, at han i Aarene 1908—12 var Direktør for Folketeatret i København, fra 1912—14 for Dagmar-teatret og fra 1914—22 for det kgl. Teater, hvor han derefter virkede som Sceneinstruktør fra 1925—26.

Hans senere Aar var tunge, plaget som han var af en tiltagende Hjerneforkalkning, hvortil nu ogsaa var stødt Blære- og Nyrelidelser. Døden kom vist her som saa ofte som en Befrielse — stille gled han ind i den i sit Hjem, kun 65 Aar og 3 Maaneder gammel. Meddelelsen om hans Bortgang blev modtaget med Vemod af alle hans Venner, og smukke Mindeord sagt og skrevet — vi citerer som noget af det lødige Slutningen af Redaktør Viggo Cavlings Farvel i »Politiken« for den 27. December:

»*Johannes Nielsen* havde sin Begrænsning, men inden for den Cirkel, hvor han virkede, var han den første Mand. Og han var en god Mand. Den, der blot er kommet i Berøring med ham, vil huske hans fine, lidt generte Smil, det charmerende Skær i hans

JOHANNES NIELSEN

Øjne og det faste Haandtryk. Midt i Teatrets desværre ofte saa hule Verden stod hans Personlighed rank og stærk; han bragte den friske Luft fra Markerne ind mellem støvede Kulisser«.

Dette er helt rigtigt; Johannes Nielsen var aldeles ægte som Menneske — der var slet ikke »Teater« ved ham, heller ikke naar han spillede saa forskellige Ting som Pastor Sang i »Over Evne« eller den uheldige Digter i Sorø-Kammeraten *Sven Langes* Komædie »Samson og Dalila«. Han var derhos et 100 pCt. Mandfolk, og han var en fuldblods Soraner — d. v. s. baade Akademiker og Sportsmand, baade rask og klog, baade stor og god. Vi havde Grund til at se op til ham som en af de helt rigtige fra vor fælles Skole, og han var aldrig bange for at vedkende sig, hvad Sorø havde betydet for ham. Det var skønt at høre hans herlige Stemme i Recitativet i Broderen *L. C. Nielsens* Kantate ved Fraterbrøndsfeften i Sorø i 1912; endnu mere uforglemmelig er det for den, som har oplevet det, at have hørt ham selv fortælle om hans første Skuespiller-Triumfer i Sorø i Gymnasiast-Aarene — som Skriver-Hans, Skomager Tokkerup o. s. v. — og se hvor klogt og kærligt daværende Overlærer *Hoff* forstod baade at neutralisere Omgivelsernes lidt overdrevne Ros og Begejstring og samtidig med et lille fortroligt, for de andre usynligt, Klap paa J. N.s Skulder at lade ham forstaa, at Hoff meget vel vidste, hvad der nu gærede i Sindet hos den Yngling, der begyndte at skimte Vejen fremad, og som Læreren gav sin hjertelige Velsignelse dertil. Konstellationen *Bartholomæus Hoff* og *Johannes Nielsen* er et Udtryk for Sorø-Aanden, saadan som den kan vise sig i enkelte uforglemmelige Glimt — en og anden af dem fra hin Tid, der læser dette, vil vist forstaa og vurdere dette Træk til disse to Personligheds Karakteristik.

Der kunde skrives og fortælles mere om Johannes Nielsen, som nok fortjente at mindes, men er det værd? det bliver let saa smaat, set gennem Bogstaver og paa Papir, og at forklare ham eller blot noget af hans Karakter for dem, der ikke har det personlige Indtryk af denne sjældne Personlighed, kræver en Udvikling, som vilde sprænge en Nekrologs beskedne Rammer. Lad det da være nok med disse faa Linier — de kan ikke give ham, som han var, men forhaabentlig heller ikke gøre ham mindre i Skolefællernes Omdømme. Thi han var en af de allerbedste blandt Sorøs Sønner — en Stolthed for den, der elsker Racen, en Pryd for den Kreds af Mænd, som denne Skole har fostret.

JOURNALIST AAGE REDØHL

* 24. Februar 1878 † 21. December 1935

Den 21. December 1935 døde Redaktør *Aage Redøhl* paa Frederiksberg Hospital efter lang Tids vaklende Helbred, og 3. Juledag bisattes han fra Søndermarks Krematorium.

Aage Frederik Johannes Redøhl var Søn af Soraneren, Sognepræst *Z. V. A. Redøhl* ('67) og Hustru, født *Diétrichsen*; hans Fader døde i 1931, men hans gamle Moder, hos hvem han tilbragte sine sidste Aar, lever endnu. Selv var han født den 24. Februar 1878 og kom til Sorø i 1889, men gik allerede ud i 1893 — med IV Klasses Hovedeksamen — sammen med sin

ynge Broder *Axel Alfred Redøhl*, der i 1891 var kommet til Skolen. I København fik *Aage Redøhl* Studentereksamen og kom Aaret efter — i 1896 — vistnok med Journalisten *Carl Muusmanns* Hjælp, ind som Medarbejder ved *Det unge Højres* og *Kmhr. Jacob Scavenius* Blad »Tidens Krav« med *Asger Karstensen* og *Sophus Michaëlis* som Redaktører. Her kom den knap 20-aarige unge Student til at skrive om Ulandet — og dette blev hans Speciale, saalænge han overhovedet havde med Dagblade at gøre. For tre Aar siden forlod han *Hotel Royal* ved en af Personalereduktionerne indenfor »Dagens Nyheder« og var siden ikke fast ansat ved noget Blad. Om *Redøhl* som Journalist skrev hans mangeaarige Kollega, Redaktør *Eric Boesgaard*, smukt i »Berl. Tid.« for den 22. December:

JOURNALIST AAGE REDØHL

»*Aage Redøhl* hørte til *Etatsraad Ferslews* unge Tropper. *Etatsraaden* satte Pris paa den velbegavede Journalist, der var meget ung, da han første Gang knyttedes til de *Ferslewske* Blade. Her gjorde han Karriere, og hans udenrigspolitiske Betragtninger, som offentliggjordes under Rubrikken »Verdens Gang«, vidnede paa een Gang om megen Viden og stærkt personligt farvede Standpunkter, oftest dikteret af hans nationale Indstilling, der maaske ikke altid gjorde ham til en lige uhildet Tilskuere, især over for vor Nabo mod Syd. Han var Soraner, fra sin Ungdom stærkt sportsinteresseret, og en kort Tid fik han ogsaa Lejlighed til at dyrke denne Interesse i sit Blads Spalter. Men han var ogsaa kunstnerisk interesseret og havde megen litterær Viden. En Tid var han knyttet til *Berlingske* Tidendes Telegramredaktion, men vendte tilbage til sin Ungdoms Blade, *Nationaltidende* og *Dagens Nyheder*, som han forlod for nogle Aar siden.

Hans sidste Aar var opfyldt af megen Modgang, som baade han selv og andre Mennesker havde Skyld for. Hans udprægede Sympatier og Antipatier gjorde ham aldrig til nogen nem Mand paa et Blad, men han var et redeligt Menneske, hvis Venskab var til at stole paa, og bag hans ofte drastiske Udtryksformer

og hans Mangel paa Respekt for al Trang til at behage, fandt disse Venner et stærkt følelsesbetonet Menneske, der vistnok var en ensom Mand. Naar han ikke var optaget paa Bladet, gik han lange Ture paa Kirkegaardene og ikke een af vore store Afdødes Hvilesteder paa de københavnske Kirkegaarde var han uvidende om.«

Aage Redøhl var, som det her er sagt, en udpræget Soraner — men en af dem, der bortset fra sine Sportsglæder slet ikke havde det videre godt i Skolen; den nu saa svære og robuste Mand var engang en meget fin og spædlemmet, kejtet Dreng, som havde vanskeligt ved at begaa sig og ikke blev blidt behandlet af Kammeraterne — vist heller ikke af Lærerne. Han havde allerede som Dreng en vis spydsk Skrivefærdighed, og hans danske Stile hensatte stundom hans Lærere i Fortvivlelse. Tager vi ikke fejl, var det ham, hvem Omtalen i en Stil af de fire slemme Gibsfilosoffer i Vestibulen som »fire gamle Rektorer« skyldes, og det var vistnok hans skræppe Stil om en Maskerade paa Akademiet med Tilbehør af nærgaaende Lærer-Portrætter, som medførte hans ret tidlige Afgang. Senere var det Sorø-Sporten, som holdt ham i Forbindelse med de kendte Steder, og han var en stadig Opildner til Afholdelse af Kricketkampe mellem gamle og unge Kammerater.

Aage Redøhl var to Gange gift; han overlever af sin anden Hustru, Fru Ellen Redøhl, og af en Datter, Fru Ebba Bøgholm Larsen.

ET BERØMT EPITAFIUM I SORØ KIRKE

Et Par supplerende Bemærkninger.

Da jeg den 24. november 1935, dagen efter kongeballet, viste min datter rundt i Sorø kirke, standsede vi selvfølgelig ved epitafiet, og jeg fortalte hende sagen, lidet anende, at det 5 uger efter blev stemplet som digt og forbandet løgn. Med stor interesse har jeg læst Torben Glahns redegørelse, men har saa faaet lyst til at knytte nogle bemærkninger dertil.

Af præstens beskrivelse af sygdommens forløb kan man ikke se, hvad de to brødre er døde af, men de er aabenbart smittede samtidig, og det oplyses, at de er flygtede fra København for en epidemi. Det er derfor sandsynligt, at de er døde af pest. I København rasede netop i 1654 en af de voldsomste pestepidemier, som vi kender her i landet. Under »den sorte død« 1349—1350 døde ca. en trediedel af befolkningen her i landet, under den sidste epidemi her i landet, 1711, døde en trediedel af Københavns befolkning, men i 1654 døde i København 9000 mennesker af byens ca. 35000.

Det var ikke blot de to brødre, som flygtede. Kongen rejste til Kolding og senere til Flensborg, alle hans raadgivere flygtede, vistnok alle professorerne ved universitetet undtagen prof. med. Ole Worm, som maatte overtage rektoratet, og da alle højerestillede teologer var borte, maatte han tillade, at en nordmand, Jens Bugge, som havde studeret over to aar ved Københavns universitet, maatte tage teologisk attestats i Sorø.

Men lægerne! Af dem var der to slags. De lærde medici flygtede, hvad de udtrykkelig havde lov til,

kun Ole Worm og en ung læge Fr. Arnisæus synes at være blevet tilbage. Thomas Bartholin, som var flygtet, opfordrede Worm til at rejse, men han afslog det, da det ikke kunde ske uden fare: »sporene skræmme«! Begge de to medici døde, Worm muligvis af nyresygdom. — Den anden slags læger: kirurgerne, barbererne, maatte derimod ikke rejse, de var endda forpligtede til at fungere som pestmestre og til at behandle alle. Som hjælpemiddel dertil fik de vejledninger, skrevet af de flygtede medici, der rimeligvis aldrig havde set sygdommen. Efter disse vejledninger kunde apotekerne ogsaa give raad, og vi ser derfor ogsaa, at de to unge mennesker søger hjælp hos apotekeren i Sorø, Esaias Burser. En medicus var der ganske vist i Sorø, nemlig professor medicinæ et physices Georg Kruck, dr. phil., dr. med. og pfalzgreve — en titel som ikke var meget værd paa den tid — men han var selv syg. Akademiets kirurg opgives at have været Joh. Carl Morvil, men han har næppe været fornem nok til at nævnes i ligtalen. Han har dog sikkert været tilkaldt, for dengang kunde man ikke tænke sig nogen sygdom behandlet uden aareladning.

Gordon Norrie.

En og anden har vist undret sig over, at de to Brødre Benedict og Nicolaus — Bendt og Niels — har faaet det svensk klingende Efternavn Anderson paa Epitafiet. Det skyldes sikkert ogsaa kun en Fejl fra Malerens Side; de er nok blevet kaldt Andersøn, og Ulyst eller Ukendskab til ø-Stregen har da fremkaldt det urigtige Efternavn. Lignende Skrivefejl kendes ogsaa andetsteds — helt op til vore Dage.

H. G. Olrik.

BIBLIOTEKSBYGNINGEN I SORØ

Under Overskriften: *Undervisningsministeren og Sorø Bibliotek* indeholdt »Sorø Amtstidende« for 27. Januar følgende Notits:

»Undervisningsminister Jørgen Jørgensen var i Lørdags i Sorø for at se paa Biblioteksforholdene. Da vor særlige Hovedstadsmedarbejder i Dag henvendte sig til Ministeren, udtalte han, at det hele endnu ikke er modent til at tage Stilling til. Han havde kun Lejlighed til at se paa Biblioteket og paa den Plads, hvor den nye Bygning eventuelt skal ligge. Ministeren udtaler dog, at det er givet, at Spørgsmaalet maa tages op alene af den Grund, at der ikke findes nogen Læsestue ved Biblioteket. Dette er ganske utidssvarende ikke mindst i Betragtning af, at Biblioteket er knyttet til saa stor en Skole.

Op saa er der vel ogsaa noget om det, der nævnes, vedrørende Brandfaren, fortsatte Ministeren. Det er jo en pæn Bygning, men Pladsforholdene er for indskrænkede, og hvis der bygges noget nyt, kan denne Bygning vel ogsaa anvendes til andet Formaal. Det er klart, at der maa gøres noget. Men hvad der skal gøres, og hvornaar det bliver gjort, kan jeg endnu ikke sige noget om. Der er Overvejelser og Undersøgelser i Gang i Ministeriet, og man indhenter Oplysninger hos Sagkyndige om de Planer, der er fremme.

— Angaaende det økonomiske, har man henvist til de store Skovindtægter?

— Naa, der er vel Maade med Overfloden, og man maa huske, at der stilles mange Krav til disse Midler.»

Det er jo rart, Ministeren har befaret Aastedet; vi haaber, han er blevet fuldstændig orienteret ved sin Nærværelse og saaledes bl. a. har faaet paavist den Plads i Akademihaven, hvor Arkitekt *Gunnar Glahn* har foreslaaet den nye Bygning anbragt.

Af Ministerens Udtalelser tør man vel iøvrigt slutte:

- 1) at Pengene desværre ikke er saa parate, som man vistnok havde tænkt og haabet, samt
- 2) at den eventuelle Nybygnings — efter vor og andres Mening — højst uheldige Anbringelse paa et landskabeligt set daarligt Sted og ganske nær ved den gamle, brandfarlige Kvæstur- og Biblioteksbygning (om hvis *mindre* Brandfarlighed i Fremtiden der intet har forlydt) altsaa i hvert Fa'd ikke er nogen Kendsgerning.

Der er idag nøjagtig 4 — fire — Maaneder til 350-Aars Jubilæumsdagen (Festen maa vel fejres den 30. Maj, da den 31. er 1. Pinsedag), og at der i saa kort Tid skulde »ske noget«, er vist højst usandsynligt. Naar alt kommer til alt, er det vel ogsaa rettest at se Tiden lidt an fremfor at træffe en Ordning, man bag- eller vil ærgre sig over — altsaa: Taalmodighed i endnu en lille Tid!

KONFIRMATIONS-JUBILÆUM I SORØ KIRKE

Der er vel næppe Tvivl om, at alle de gamle Soranere, der Mandag Aften den 13. Januar raadede over et brugbart Radioapparat, Kl. 20 stillede ind paa København for at høre Udsendelsen fra Sorø Kirke, hvor der hørtes en Mindefest i Anledning af 200-Aarsdagen for den ved Forordningen af 13. Januar 1736 indførte kirkelige Confirmation — »det betydeligste stykke af Christian VI's lovgivning . . . [der] har øvet og endnu over en stor indflydelse paa folkets liv« (L. Koch: Kong Christian den Siettes Historie 1886, S. 192). De, som den Aften lyttede, fik Glæden af i Tankerne at blive hensat i Sorø Kirkes skønne Rum — man næsten var der og *saa* det, med alle de store Kroner tændte og Stolerækkerne fyldte med unge og gamle og Hvælvingen over Kor og Skibe svømmende i et mystisk Halvlys. Der var en lille »lokal« Indledningstale af Sognepræst J. L. Balslev og en meget betydelig Tale af Biskop Rosendal om Konfirmationens tvangløse Karakter i vore Dage. Vigtigst for de lyttende Soranere var dog den elskede gamle Konfirmationskantate, hvis Henplantning til Sorø i 1823, syv og et halvt Aar efter dens første Anvendelse i Garnisons Kirke i København, har gjort den til en af de højst skattede aandelige soranske Værdier. Dens Kor og Kvartet lød smukt, med de friske Drengestemmer, ikke mindst en enkelt klar Sopran, i deres naturlige Leje — der var intet af den Anspændthed, som *kan* gøre Drengesang lidt pinlig; de synger godt i Sorø under Sanglærer *Jacob Andrups* Ledelse. Men havde Organisten ikke i for høj Grad frigjort sig for det gamle, velkendte Akkompagnement, eller blev det spillet endog meget *douce*? Vi savnede i hvert Fald disse gamle, naive, bølgende Orgeltoner, der udfyl-

der de lidt amatør-mæssigt formede Melodier. Maaske er det, som Kantaten nu synges, musikalsk helt rigtigt — men vi gamle Fyre elsker jo det tilvante, med det blide portamento, som passer til denne melodiske Romance-musik, og vi kunde ikke faa det til at lyde *helt*, som da vi var Dreng og enlen myldrede deroppe ved Orglet eller sad andægtigt lyttende nede paa vore Stole i den lange Gang. Men her er mindre Tale om Kritik end om et lille Suk efter noget, der — altsaa ikke er mere.

Derimod vil vi tillade os alvorlig at anholde og kritiserende de Rettelser i Ingemanns Tekst, man har foretaget.

»Tag hans Kors og sværg ham evig Tro«

hedder det i 2. Sats (Kvartet med Kor), men nu sang man: »og giv ham Hjertets Tro«. Dette er utilladeligt; man kan ikke her lave om paa det, der er mere end et tilfældigt Ordvalg i Digterens sikkert alvorlig mente Tekst, fordi man vil tilpasse denne efter, hvad der er blevet Mode paa Bjerget efter 1920 eller saa. Er man bange for at »sværg evig Tro«, saa lød hellere hele Konfirmationsteksten falde som noget, der slet ikke mere har Bud til vor Tid, men lad være med at mikse om paa Ingemanns gamle naive Ord! Og i 3. sidste Linie i 3. Vers af 4. Sats, Koralen efter Konfirmationen, hvor det hedder:

Lad ej dem glemme Pagtens Dag,
naar Verdens Længsler stige,

er det minsandten blevet til »Verdens Trængsler«, der »stige«! Hvad er dog det for noget Tøv? — det er jo ganske meningsforvanskende og vrøvlet. Hvem har Ansvaret for dette? eller er det maaske bare en Trykfejl, der gladeligt synges ud i Rummet? consules videant o. s. v.

Ellers var det, som sagt, en smuk og værdifuld lille Kirkefest, som mange gamle Drengene var glade for.

hgo.

ESPRIT DE VALDEMAR I „MINERVA“

Den 26. Februar 1836 gav Kong Frederik den Sjettes Apoteker Mads Graae Aarsleff i Vordingborg Bevilling til at fabrikere og forhandle *Esprit de Valdemar*, og den — i al Fald i sin Tid — populære Parfume fejrer altsaa snart 100 Aars Jubilæum, hvad der faar mig til at mindes en forlængst passeret Hændelse.

Den indtraf paa Gymnasiet i Efteraaret 1902. Sjettes Klasse var delt i to stærkt divergerende Lejre, som efter Gulddalderens bedste Mønstre førte en drabelig litterær Fejde med hinanden i »Minerva«. En slud- og regnfuld Søndag Eftermiddag samledes paa et Værelse følgende Celebriteter, saavidt jeg da husker nu:

Kontorchef *Einar David Cohn* ('03), Arkivar *F. C. C. v. Haven* ('03), Dommer *H. G.* [Mikkelsen, nu:] *Lomdrup* ('03), Lektor *Aage Meulengracht* ('04), Kunstmaler *Johannes Krogh-Jensen* ('03 død) og Journalist *V. Sorgenfrey Hansen* ('03).

Vi lagde vore begavede og vittige Hoveder i Blød, og desaaarsag var det en smal Sag at fabrikere en stor satirisk Komædie, hvori vore Modparter i den anden Lejr optraadte i let gennemskuelige Forklædninger. Komædien blev optaget i »Minerva« og oplæst en Baldraften. Sønnesøns Sønnen af Mads Graae Aarsleff, nuværende Kon-

torchef *Einar Faber Aarsleff* ('04) var en af de i Komedien hudflettede, som gjorde sin Entré paa Scenen, karakteriseret saalunde: ind træder N. N., *duftende af Esprit de Valdemar og anden Tjenestepige-Eau de Cologne*.

Aldrig saasart var de famøse Ord læst op, før Aarsleff rejste sig demonstrativt, gik ud og knaldede Døren energisk i efter sig. Hvordan Affæren videre udviklede sig, husker jeg ikke; men vi var da alle forsonede for længe siden, da vi omsider sagde vor gamle Skole Farvel, og jeg haaber, at Aarsleff har tilgivet os vor drengede Uartighed og nu blot mindes den som en kær Pudsighed fra hine, ak saa fjerne Aar.

Men skal *Esprit de Valdemars* Historie skrives i Anledning af 100-Aars Jubilæet, kan der altsaa ogsaa findes Bidrag i en gammel »Minerva«-Aargang, der nu staar indbundet paa Akademiets Bibliotek.

En af dem.

PERSONALSKIFTE VED SORØ AKADEMI

Stillingen som Gartner ved Akademiets Have m. v. er under 17. Januar blevet besat med Lektor ved Landbohøjskolen, Havebrugskandidat *Georg Georgsen*. Ansættelsen løber fra 1. Februar d. A.

Om den nye Akademigartners vita ante acta oplyser »Sorø Amtstidende« for d. 17. Januar, at han er 42 Aar gammel, har Gartnereksamen fra Vilvorde og Havebrugseksamen fra Landbohøjskolen 1914. Efter Studierejser til England og Frankrig har han arbejdet i Botanisk Have i København samt været Assistent hos Havearkitekt Erbo i Hellerup. I 1920 blev han Assistent ved Landbohøjskolen og 1921 Lektor i Anlægsgartneri. Ved Siden af denne Stilling har Lektor Georgsen drevet privat Virksomhed som Havearkitekt.

Vi byder den nye Akademigartner hjertelig velkommen paa det Sted, hvorved enhver gammel Soraners Hjerter hænger, og trøster os til, at han med sin fremragende Erfaring og Fagkundskab vil vide at bevare al det gode og skønne paa hans nye Virkeplads og gøre den endnu skønnere og bedre, jo mere han trænger ind i det, som er dette ærværdige gamle Steds særlige Ejendommelighed og inderste Sjæl.

Den 29. November f. A. døde fhv. Sygeplejerske ved Sorø Akademis Sygehus, Frøken *Anna Christine Jensen Bøgelund* og blev den 5. December begravet paa Hellerup Kirkegaard.

Frk. Anna Jensen, der var født d. 22. Januar 1867, blev ansat som Sygeplejerske den 1. Novbr. 1901 og efterfulgte Frk. C. C. Christensen, som den 1. Novbr. 1897 havde afløst Fru *Sine Jensen*, der havde virket som Sygeplejerske siden 1. Novbr. 1872. Frk. *Bøgelund*, som hun i Mellemtiden kom til at hedde, fik under 24. Juli 1918 sin Afsked efter Ansøgning paa Grund af Svagelighed fra Udgangen af August s. A. at regne; i hendes Sted antoges Frøken *Astrid Glahn Clausen* under 26. Juli fra 1. Septbr. at regne, men ansattes først fast den 11. Septbr. 1920 fra 1. April 1921 at regne.

GAMLE SORANERE

I Anledning af, at Proprietær *Frederik Hilarius-Kalkau* ('95), Simonsborg ved Sorø, den 30. Januar rundede de 60 Aar, indeholdt »Sorø Amtstidende« for den 24. s. M. følgende Fødselsdagsartikel, hvortil vi paa de mange Sorødrenges Vegne, for hvem den gæstfri Alstedgaard og dens Beboere altid vil staa i de gode Minders gyldne Lys, knytter en lidt forsinket men derfor ikke mindre velment Lykønskning:

»Proprietær Hilarius-Kalkau er født 30. Januar 1876 paa Alstedgaard som Søn af Proprietær E. Hilarius-Kalkau og Hustru, f. Muus. Gik paa Sorø Akademi, hvorfra han tog Studentereksamen — er cand. phil. —, af-tjente sin Værnepligt ved Feltartilleriet og blev Løjtnant, valgte Landvæsen som Livsstilling, var Forvalter hjemme hos sin Fader, paa Vedbygaard ved Ruds-Vedby og Vindebygaard paa Lolland. Ægtede Dagmar Maria Gulstad 1. Aug. 1903, blev Forpagter og senere Ejer af sit Fædrenehjem, som han drev med stor Dygtighed fra 1903—1917, da han paa Grund af Sygdom solgte Alstedgaard. Boede paa Frederiksberg ved Sorø i ca. 3 Aar, hvorefter han købte den lille Lystejendom Sofiøskilde, som han ejede til 1925. Da han imidlertid var blevet rask, og hans unge Søn, nuværende Forvalter *Sven-Erik Hilarius-Kalkau* ('26) efter endt Skolegang paa Akademiet ogsaa valgte Landvæsenet som Erhverv, lod Proprietær Hilarius-Kalkaus Virkestrang ham ikke i Ro længere, og han købte Simonsborg i Alsted, som var meget stærkt i Forfald, men som han ved et mægtigt Arbejde rettede op.

Proprietær Hilarius-Kalkau har altid hørt til de Mænd, der helst virkede i det stille og har saa vidt muligt unddraget sig offentlige Hverv. Han har dog gennem en lang Aarrække været med i Bestyrelsen for Sparekassen for Sorø og Omegn.

Sin 60 Aars Fødselsdag, som finder ham ung af Sind som af Skind, vil han fejre paa Simonsborg, som han stadig driver med uformindsket Dygtighed og Energi, omgivet af Børn og Børnebørn, som han sammen med sin lige saa dygtige og ungdommelige Hustru har skabt et lyst og lykkeligt Barndoms- og Ungdomshjem.«

Professor, Dr. med. *Jens Einar Meulengracht* ('05) er den 13. Januar for et Tidsrum af 6 Aar af Københavns Magistrat blevet genvalgt til Overlæge ved Bispebjerg Hospital.

Kammerjunker, cand. polit. *Ludvig Helmuth Frederik Holger Castenskiold* ('95) har solgt Godset Gyllingnæs ved Odder, som han i 1924 arvede efter sin Morbroder, fhv. Ritmester *Frederik Grevenkop-Castenskiold* ('57), til Partikulier Bahner, Stensballe. Købesummen opgives til o. 850,000 Kr.; den forrige Ejer købte Godset i 1885 for 550,000 Kr. Gyllingnæs er paa o. 641 Hektarer Land, hvoraf o. ¼ er Skov.

Venner af Rektor *H. Raaschou-Nielsen* ('89) har anmodet ham om at ville sidde Model til et af Maleren, Tegnelærer i Sorø *Siegfred Neuhaus*, malet Portræt, som det er Meningen at lade ophænge i Lovsangssalen paa Skolens Hovedbygning. Rektoren kan den 1. August fejre sit 25 Aars Rektorjubilæum.

Den administrerende Direktør for Brødrene Dahl A/S, Grosserer *Christian Smith Dahl* ('93), er den 1. Januar traadt tilbage fra den daglige Ledelse af Firmaet efter 43

Aars Arbejde i dette, fra 1906 som dets Leder. Det er Grosserer Dahls Mening at tilbringe en Del af sin Livsaften paa Gaarden Valnæs paa Nordfalster, som han købte for 3 Aar siden.

Fhv. Overlæge i nederlandsk-indisk Tjeneste *Knud Gjellerup* ('94) har i Dagene fra d. 9.—25. Januar haft sine store og prægtige Samlinger af kinesisk Keramik og ostindiske Tekstiler udstillet i Kunstindustrimuseet i København. Overlæge Gjellerup, som for nogle Aar siden tog fast Bopæl her i Landet (i Gentofte), lader for Tiden opføre et Hus paa Østbørnholm, hvor det er hans Hensigt at tage fast Ophold.

Vi har venlige Hilsener fra *Thorbjørn Porsild* ('18) — nu hedder han for Resten: Robert T. Porsild; det er vist ikke nemt at skulle kaldes Thorbjørn udenfor Norden. Den 7. December ifjor var hans Opholdssted: Sixtymile River, Ogilvie, P. O., Yukon T., Canada, men kun midlertidigt. Herom hedder det i hans Brev:

»Den 26. Marts 1935 solgte jeg Denmark Whorf, for hvad jeg kunde faa for den, og har siden været paa Rejse heroppe i Yukon Territoriet sammen med min Kone og to Børn samt to danske *partners*. Vi driver *gold-mining* her fra 60-mile River siden Slutningen af Sommeren, og da vi er langt fra befærdede Ruter, er vor Postgang ganske tilfældig; saaledes fik vi i Slutningen af August Breve, som gik tilbage til vor Afrejse fra Vancouver i Britisk Columbia! I Løbet af denne eller næste Maaned vil vi tage til Dawson, Yukon, med vort første *clean-up* af Raaguld.«

Under 9. Januar er det tilladt Kontreadmiral A. V. *Scheel* ('79), K1. af Dbg. og Dbmd., at anlægge og bære Storkorset af den franske Sorte Stjerne-Orden.

Efter Justitsministeriets Indstilling er ved kgl. Resolution af 19. Decbr. f. A. Politivadvoikat i København *Poul Christian Johnsen* ('18) ansat som Dommerfuldmægtig af 2. Grad fra 1. Januar d. A.: at regne. Han vil i denne Egenskab indtil videre have at gøre Tjeneste ved Dommerembedet i Københavns Amls søndre Birk.

Iwan Dolgorouckoff, der er bosiddende i Shanghai, og som for nogle Aar siden af Hans Hellighed Pave Pius den XI blev dekoreret med Kommandørkorset af 1. Grad af St. Gregorius den Stores Orden, har nu af samme faaet tildelt Tittlen: *Camerieri segreti di spada e cappa* — paa Dansk: pavelig Kammerherre.

Under det fremmedklingende Navn skjuler sig Sorø-Studenten fra 1895 *Carl Ivan Anton Andersen*, født 1877 i Lemvig som Søn af den fortræffelige Bestyrer af Redningsvæsenet i Jylland, belgisk, russisk, storbritannisk og svensk Vicekonsul Anthon Andersen og Hustru Emanuella Johanne Vilhelmine Dolgorucki født Claudi. *Ivan Dolgorouckoff*, som hans Navn nu lyder, kom efter Studentereksamen i Handelslære, blev i 1901 ansat i det østasiatiske Kompagni og af dette sendt til Shanghai, hvor han i 1905 blev Medindehaver af Firmaet Andersen, Meyer & Co. og i 1907 indtraadte i Firmaet »The Shanghai Horse bazaar«. Her lever han altsaa endnu som en efter sigende velsitueret Mand og Indehaver af betydelige Samlinger af østasiatiske kunstindustrielle Sager, Porcelæn og Broncer etc.

Her i Bladet har *Ebbe Nielsen* engang fortalt om et Besøg hos *Iwan Dolgorouckoff*, hvem ogsaa andre Sora-

nere har truffet og besøgt i Shanghai. Hans gamle Kammerater vil sikkert glæde sig over dette nye Livstegn fra en Skolefælle, som vel de fleste helt havde tabt af Syne, men erindrer som den fine og begavede Dreng, han var, der sikkert ikke havde det synderlig rart i sin Sorø-Tid med sit meget afgjorte Særpræg og Mangel paa Sans for de mere robuste Fyres Sportsinteresser og andre Mandsidealer. Vor Hjemmelsmand meddeler, at *Iwan Dolgorouckoff* var paa Besøg i Danmark i 1914, og at det engang lidt sarte og spinkle unge Menneske nu er en Kraftkarl paa 90 kg, stærk som en Havnearbejder, sports-trænnet og saa smidig, at han kan lægge sin Hæl ovenpaa sit indholdsrige Kranium.

Med den fysiske Styrke bliver han jo haade 80 og 90 Aar, og vi haaber, at han snart igen kommer hjem og hilser paa gamle Kendinger, der vil blive rigtig glade ved at se ham. Vil en eller anden sende ham en Hilsen, kan den sikkert sendes til The Shanghai Club, P. O. Box 156, Shanghai.

SVEN KROG-MEYER IN MEMORIAM

Den 12. Januar er *Sven Erik Krog-Meyer* ('30) død ombord paa Motorskibet »Anglo Mærsk«, og kort efter blev hans Lig sænket i Atlanterhavet. Dødsårsagen var den gule Feber.

Meddelesen om dette pludselige Dødsfald kom ganske uventet for Svens Venner, der kendte ham som en rask og livsglad ung Mand. Han blev kun 22 Aar gammel.

Sven Krog-Meyer var født i Vigersted den 14. Juli 1913. Han var Søn af Pastor Gustav Krog-Meyer og Hustru, Fru Nanna Krog-Meyer. Efter i tre Aar at have faaet Undervisning af en Privatlærerinde i Vigersted, blev han i 1924 optaget i Sorø Akademis Skole, samtidig med at hans Foder forlod Vigersted Præstegaard og flyttede til Sorø. I 1930 gik Sven ud af Skolen med Realeksamen.

Efter Skoletiden har Sven haft en meget svær Ungdomstid. Blandt andet var han en Del hjemsogt af Sygdom — og selve det at være ung var vist nok i særlig Grad vanskeligt for ham. Skønt han var en frisk og praktisk Natur, havde han talrige Planer, der var altfor store til, at han kunde gennemføre dem. Hans Ungdom blev derfor præget af en vis Nervøsitet. De, der stod Sven nær, véd, at han var en charmerende og frisk ung Mand, en meget god og offervillig Kammerat.

For hans Venner — og da særlig for hans Forældre, der netop havde glædet sig til, at han i nær Fremtid skulde komme hjem til Sorø — er det vemodigt, at Sven ikke skulde naa at opleve en Manddomstid, hvor han kunde udvikle og anvende sine gode Egenskaber og Muligheder. Vi har lidt et smerteligt Tab — men vi vil længe bevare Mindet om en god og hjælpsom Kammerat.

H.-H.

NYE MEDLEMMER

Per Høyer ('17), Bager, Fruegade 2, Slagelse.

Knud Børge Kirk ('17), Læge, Bælum.

AARGANGSOVERSIGTERNE

har bestaaet deres første Prøve og har vist sig at være en Idé, som interesserer de gamle Soranere. Allerede nogen Tid før Jul havde det første halve Hundrede Soranere returneret de udsendte Spørgeskemaer, udfyldte med talrige interessante Meddelelser og flere morsomme Beretninger om Oplevelser — baade rigtige »Skolehistorier« og mærkelige Oplevelser i fjerne Lande — ja, nogle af dem er saa herlige, at vi ligefrem glæder os til at bringe dem frem i Soranerbladet. Men — og det vil vi gerne lægge alle vore Skolekammerater stærkt paa Sinde — *vi maa have alle med!* Vi allierer os med samtlige gamle Soranere for at faa det bedst mulige Resultat i sikker Tro paa ikke at blive skuffet, og alt tyder da foreløbig ogsaa paa, at vi ikke vil blive det, for allerede en Maaned efter Udsendelserne har vi haft over Halvdelen af de besvarede Skemaer i Hænde. Men nogle mangler vi — og det er naturligvis de sidste Besvarelser, der er afgørende for, hvornaar vi kan afslutte Oversigten over en Aargang. Skulde der derfor være en og anden af dem, der læser disse Linjer, som har et udfyldt Skema liggende, beder vi ham: fyld det ud med lidt eller meget, alt efter som Tiden tillader det — bare gør det, send det afsted i den frankerede Svarkonvolut, som ligger ved Siden af, og husk, at De derved glæder alle dem, som allerede har udfyldt deres Skema og nu venter spændt paa at læse om Kammeraterne.

Men Skemaerne virker ogsaa uden for Rubrikkerne. Flere Ikke-Medlemmer benytter Lejligheden til at indmelde sig i Samfundet, og adskillige lufter Tanker, som kan have Interesse for mange gamle Soranere. En af disse sidste er Magister og Assistent ved *Dana*-Samlingerne paa marinebiologisk Laboratorium, *Anton Fr. Bruun* (S. '20), som den 10. Oktbr. 1935 erhvervede den filosofiske Doktorgrad for en Afhandling: *Atlantic Flying-fishes (Exocoetidae), systematic and biological studies*. Han mindes heri Lektor *Kristen Simonsen* paa saa smuk en Maade, at det vil glæde og vinde Bifald hos mange gamle Elever af denne fortræffelige Lærer, idet han skriver:

»Lektor *Kristen Simonsen* skyldes det for en stor Del, at mine Interesser indenfor Naturvidenskaben samlede sig om Biologien og ikke om Fysik, Kemi eller Medicin. Mon ikke Pædagogerne vil kunne enes om, at han var sin Tids mest fremragende Lærer i Naturhistorie? Tilgangen af Naturhistorikere til Universitetet fra Sorø vil sikkert vise et Maximum for de Aar, hvor han har været Lærer. Disse Skemaer maa kunne vise det. Jeg kan bidrage til en saadan Undersøgelse ved at nævne en Række Navne: *R. G. Spärck* (1914), *S. Aa. Andersen* (1920), *K. E. Stubbe Teglbjærg*, Brødrene *Porsild*, *Wielandt*, *Ussing*, *Røvskjær* og formentlig endnu flere, som jeg ikke husker i Øjeblikket.«

Gudmund Magnussen.

SORANERAFTNERNE

Den 9. Januar havde der til de gule Ærter Kl. 7 paa Hotel d'Angleterre indfundet sig ca 40 Soranere — Hotellet og Bestyrelsen havde regnet med 25, saa der var lige ved at komme Knas i Foretagendet, men alt gik som det skulde — Ærterne var aldeles dejlige, og det var derfor en veloplagt Forsamling, der tog Plads i Foredrags-salen, da Kontreadmiral *A. V. Scheel* ('79) begyndte sit

Foredrag. Der var efter Ærterne kommet endnu en Del Tilhørere, saaledes at vi i alt var omkring 70.

Formanden ønskede først Medlemmerne et godt Nytaar og udbragte et Leve for vor gamle Skole, hvorefter Admiralen fik Ordet og fortalte om sit Liv til Søs. I Begyndelsen var det den meget stilfulde og formfuldendte Sø-officer, der talte, men snart tog Søen ham, og da Udtrykkene: »saa sjaskede vi ned i Kinabugten« og »sætte Bovenbramsejlene, det var sku stolt« o. l. kom frem, blev det Sømanden, der med Liv og Sjæl mindedes mangan haard Tørn overalt paa Kloden, og bl. a. gennem en Mængde muntre Anekdoter gav os et friskt og fornøjeligt Indtryk af sin Kærlighed til en ofte farefuld Færd.

Efter Foredraget fandt *Formanden*, at man blev tørstig af alt det Saltvand og mente, at det var paa sin Plads at lade Samfundet spendere en Whisky i Anledning af det nye Aar. Det skele — sikkert til Deltagernes udelte Tilfredshed.

Næste Møde holdtes atter i Tivolirestauranten, Bernstorffsgade, Torsdag den 8. Februar med Foredrag af Ingeniør, cand. polyt. *O. A. Rygaard* ('11): »Mellem Tyrker og Kurder«. Forud for Foredraget var der Ærtespisning som sædvanlig Kl. 7. Nærmere Referat vil følge i næste Nummer.

STUDENTERHOLDET 1900

1. AARGANGSOVERSIGT

Besvarelserne af de udsendte Spørgeskemaer er nu indkommet for den første Aargang, nemlig Studenterholdet 1900, og vi bringer her Meddelelser om de nulevende af denne Aargang. De, som ikke er nævnt, har det desværre været os umuligt at fremskaffe Oplysninger om.

Berthing, Thorvald Emmert Kristian Marius (Navneforandring 1907 fra Petersen), født 19. Juni 1881 i Hornslet.

Søn af Murermester H. H. Petersen og Hustru Marme Medea f. Jepsen. Gaaet paa Sorø Akademis Skole fra 1896 til 1900. Gift 1. 1910 med Louise Christensen, død 1929, 2. 1932 med Afdelingssygeplejerske Margrethe Hüttel. Børn: Sten Herbert Flemming (1933) og Vibeke Agnete (1935). Studerede først Teologi og derefter Jura. Juridisk Kandidat 1906. 1906—07 Sagførerfuldmægtig, 1907—19 Herredsfuldmægtig og Byfogedfuldmægtig, 1919—20, 1. Politivadokat, 1920—30 Statsadvokat i Viborg, 1930 Dommer i Vestre Landsret. R. af Dbg. 1930.

Adresse: Bakkevej, Viborg.

Boeg, Niels Vilhelm, født 2. Decbr. 1881 i Nykøbing Mors.

Søn af fhv. Landfysikus Dr. med. Andreas Boeg, f. 1846, død 1935, og Hustru Ida Boeg, f. Heckel, død 1914. Gaaet paa Sorø Akademis Skole fra 1896 til 1900. Gift 1. 1909 med Clara Skovgaard, Datter af Sognepræst Harald Skovgaard og Hustru Agathe, f. Wildemann, død 1934. Gift 2. Gang 1935 med N. Boeg, f. de Pvoassief, Datter af Advokat Alexander de Pvoassief og Hustru Lydia, f. Kangkoff. Børn (af første Ægteskab) Agnete Boeg, f. 1914 og Poul Boeg, f. 1919. Juridisk Embedseksamen Febr. 1906 ved Københavns Universitet. Juridisk Manuduktør

1906—16. Assistent i Justitsministeriet 1907. Fuldmægtig og Ekspeditionssekretær 1918. Chef for Justitsministeriets Udførselskontor 1914—17. Commercial adviser ved den danske Legation i Washington og Leder af dennes Handelsafdeling 1917—18. Konst. Assessor i den kgl. Landsover- samt Hof- og Stadsret 1919. Dommer i Københavns Byret 1919. Medlem af de blandede Domstole i Ægypten 1921—29, Vicepræsident for Domstolen i Mansourah 1923—25 og President for Handelsretten i Cairo 1927—29. Præsident for den græsk-tyrskiske Voldgiftsdomstol i Konstantinobel fra 1929. Advokat for Danmark i Grønlandssagen ved den mellemfolkelige Domstol i Haag 1932.

Formand for Foreningen Dansk Samvirke 1919—21 og atter fra 1935. Medlem af Foreningens Bestyrelse 1921—35. Formand for Forretningsudvalget for Nationalt Hjælpefond for Danske i Udlandet fra 1920. Medlem af Turistudvalget fra 1935. Medlem af en af den ægyptiske Justitsminister nedsat Proceverisionskommision 1928—29.

Kommandør af Dannebrog og Dannebrogsmænd. Storofficer af den græske Frelsesorden. Kommandør af den ægyptiske Nilorden. Ridder af den norske Sct. Olavsorden og den svenske Nordstjerneorden.

p. t. ingen fast Adresse.

Fiedler, Erik Sporon, født 19. April 1881 i Skelskør.

Søn af Amtslæge Otto Joachim F. og Hustru Olavia f. Harboe. Gaaet paa Sorø Akademis Skole fra 1892 til 1900. 1908 medicinsk Embedsexamen fra Københavns Universitet og 1911 engelsk Examen i British Columbia. Praktiseret i Canada til 1915 og fra 1918 i Hjørring. Har opholdt sig i Rusland som Ambulancelæge og senere ved russiske røde Kors fra Nov. 1915 til Maj 1916.

Adresse: Hjørring.

Kjørboe, Ernst August, født 11. Febr. 1883 paa Refsnæs.

Søn af Sognepræst William Kjørboe og Hustru Sophie f. Laub. Gaaet paa Sorø Akademis Skole fra 1895 til 1900. Gift 1916 med Gvendolynne Laub, Datter af Superintendent of Construction Ditlev Laub. 1908 Skoleembedsexamen. 1911—13 ansat ved Columbia University, New York, 1918—20 ved Kolding Højere Almenskole, siden Genforeningen ved Tønder Statsskole. Lektor 1920. Foretaget adskillige Rejser i Studie- og/eller Rekreationsøjemed til de Lande, hvor Danskere mest rejser (Tyskland, Schweiz, Italien, Frankrig, Belgien, Holland, England og Amerika).

Adresse: Carstengade 11, Tønder.

Mangor, Erik, født 13. Febr. 1883 i København.

Søn af Herredsfoged J. H. G. Mangor og Hustru Elise f. Rohde. Gaaet paa Sorø Akademis Skole fra 1896 til 1900. Gift 1914 med Olga Thomsen, Datter af Bogtrykker L. E. Thomsen. Børn: Birgitte f. 1920. Juridisk Embedsexamen 1907. 1907—12 Herreds-

fuldmægtig i Odense, 1912—19 Assistent i Skatte-departementet, 1919—31 Fuldmægtig, 1931 Kontorchef. Medlem af det kgl. Klasselotterinævn. R. af Dbg. —

Møller, Johan Wolfgang, født 9. Marts 1882 i Birkede pr. Viby.

Søn af Proprietær F. Møller og Hustru Mathilde f. Bauer. Gaaet paa Sorø Akademis Skole fra 1896 til 1900. Cand. phil. 1901. Premierløjtnant i Artilleriet 1904. Afsked som Kaptajn 1934, derefter Assurandør. R. af Dbg.

Adresse: Schlegels Alle 4, København.

Retspræsident Boeg skriver til os:

— For en dansk Jurist har Løbebanen hidtil været usædvanlig afvekslende og righoldig.

Krigstidens Arbejde med Danmarks Ind- og Udførselsforhold skete under et for en administrativ Myndighed særlig hastigt og ansvarsfuldt Tempo. 15 Aars Virke i den nære Orient gav Tilværelsen et ejendommeligt, farvemættet Præg. Tilendebringelsen af de 12,000 Sager, der var indbragt for den græsk-tyrskiske Voldgiftsdomstol, viste paa tilfredsstillende Maade, hvorledes en saadan Domstol kan virke med til at udjævne de af en Krig mellem Landene opstaaede retslige Forviklinger.

Landsdommer Berthing skriver til os:

Blandt mine største Oplevelser er 1) Erholdelse af en god Embedsexamen efter kun godt 4 Aars Læsning under meget vanskelige økonomiske Forhold (som Følge af min Faders Død i 1902). 2) »Genforenings-Sommeren« i Sønderjylland i 1920, hvor jeg oplevede Begivenhederne paa nært Hold. 3) Min Drengs Fødsel 20. November 1933 — jeg var da 52 Aar og havde tidligere i 19 Aar levet i et barnløst Ægteskab. Drengen er nu en hel Soldat paa 2 Aar — 92 cm og 30 Pund, og jeg nyder ham (og da ogsaa hans lille Søster) i fuldt Maal.

EFTERLYSES!

Følgende Medlemmer er flyttet uden at meddele Samfundet hvorhen:

Lawaetz, O., cand. pharm. ('88), flyttet fra Apotheket, Tarm.

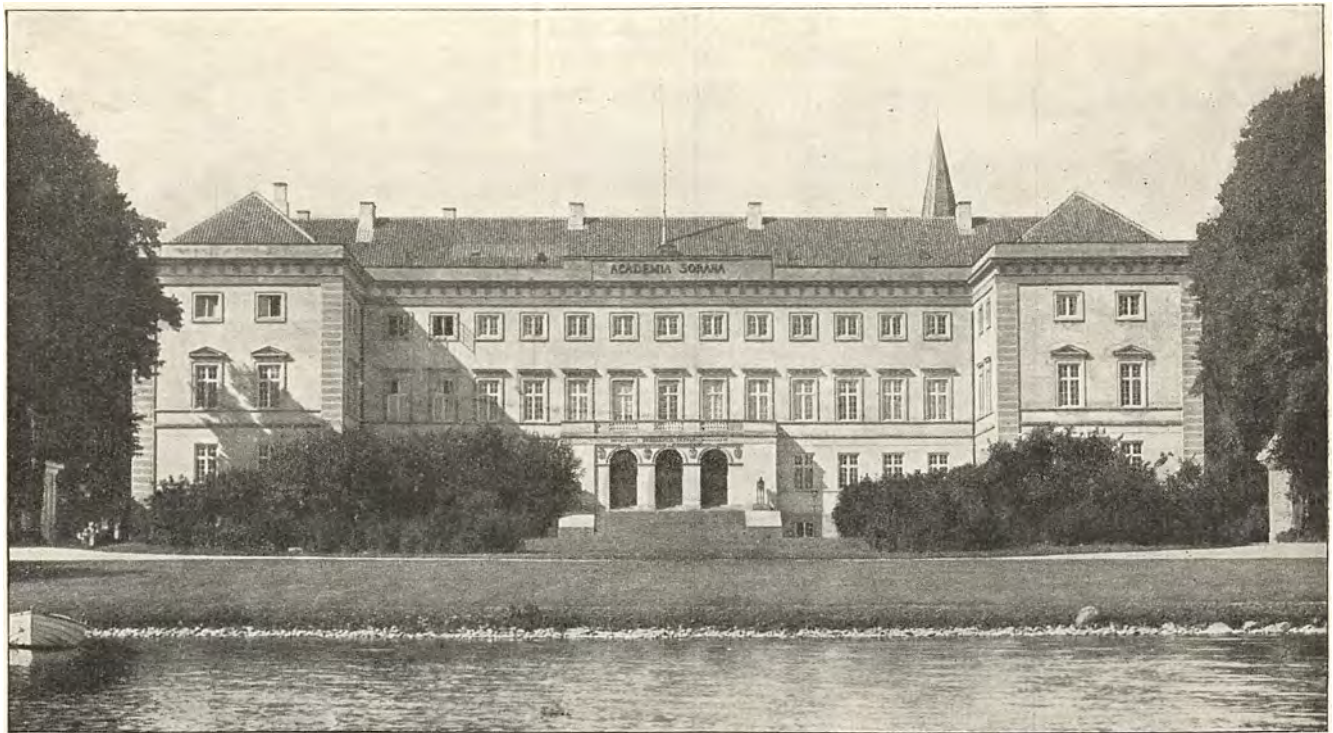
Nielsen, Poul Mogens Spang, stud. med. ('30), flyttet fra Holte.

Nørgaard, Robert, Kontorist ('33), flyttet fra Østerbrogade 47, St.

Persson, Svante, Grosserer ('12), flyttet fra Langebrogade 25, 5.

Schultz, Hans, Ingeniør, cand. polyt. ('19), flyttet fra Engvej 72, S.

Eventuelle Meddelelser om disse Medlemmers nuværende Adresser bedes venligst sendt til Soransk Samfunds Sekretær, Dr. Gudmund Magnussen, Raadmandsgade 47, 2., N. Telf. *Taga 6364*.

SORØNER-BLADET

21. AARGANG

Nr. 3

Marts 1936

ET GAMMELT SORANSK „BELYSNINGSLEGEME“

Af H. G. Otrik.

I Oktober 1933 gjorde afdøde Lektor *Alfred Glahn* i Sorø mig den Ære at stille mig en lille Opgave, som det desværre først længe efter hans Død er lykkedes mig at faa Tid til at løse, saa nogenlunde da. En ældre Blikkenslagersvend i Sorø, meddelte Lektor Glahn mig, havde paa et af Sorø Akademis Magasiner fundet 8 store, smukke Ildkummer (kaldte Lektoren dem, ganske rigtigt), utvivlsomt bestemte til Brug ved Illumination, og han havde for sin Fornøjelse pudset en af dem op. De var endnu fyldte med Beg i Bunden, og den oppudsede bær i Kobberskaalen et indpræget Stempel med Københavns tre Taarne samt Aarstallet 1812. Aarstallet fandt Lektor Glahn paafaldende, da Kummerne, mente han, dog næppe havde oplevet Branden i Sorø 1813 (de kunde jo da forresten ogsaa dengang have staaet i et ikke brændt Magasin!), men formentlig først var kommet dertil, da den nye Hovedbygning var færdig og skulde illumineres ved Indvielsen. Nu interesserede det Lektor Glahn — og for den Sags Skyld da ogsaa Skolens *Rektor* — at skaffe de 8 Ildkummers Proveniens opklaret, og han sendte mig en meget nydelig og korrekt Tegning af det oppudsede Belysningslegeme til Brug ved Efter-

forskningen. Beklageligvis maatte jeg paa Grund af Travlhed med andet, langt mindre morsomt Arbejde stille Undersøgelserne i Bero og kunde først for et Aars Tid siden tage den op. Ved Rektors og Sorø Akademis Arkitekt, *Lautrup-Larsens* Velvillie fik jeg et Eksemplar af en af de ikke oppudsede Ildkummer sendt ind til Undersøgelse og Fotografering — og her følger da, hvad jeg kan oplyse om det morsomme gamle Stykke Inventar.

De otte Ildkummer er ganske rigtigt anskaffede til Brug ved den nye Hovedbygningens Indvielse efter Fuldførelsen i 1826 (Indvielsesfesten var først berammet til Efteraaret 1826); deres Fremstillingstid og Anskaffelse fremgaar af tvende Regninger over en Del af det da tilvejebragte, nye Inventar, henholdsvis fra Smedemester *J. F. Cumann* og fra Kobbersmedemester *N. Jacobsen*, begge i København. Den førstes, den 16. Oktober 1826 daterede Regning over »efter S. T. Herr Professor og Stadsbygmester *Mallings* ordre forfærdiget Smede Arbejde til Sorø Academie« paa ialt 496 Rbd. omfatter nemlig bl. a.:

8 Ildgryder à Stk. 17 Rbd.	136 Rbd.
8 Rister à Stk. 10 Rbd.	80 Rbd.

medens Kobbersmeden, hvis Reg-

ILDGRYDEN FRA 1826

ning er af 31. Oktober 1826 og paa ialt 1756 Rbd., blandt andet lyder paa

12 Stk. nye Kobberskaale og 4 Stk. Bekkener til Belysningen, vog 17 Lispund
2 Pd. à 1 Mk. pr. Pd. 274 Rbd.

Begge Regninger findes (som Bilag 101 og 102) i Den almindelige Skolefonds Regnskaber for 1827; Forholdet var nemlig det, at Fondet, der havde Kontor i København, for Nemheds Skyld afholdt en Mængde Udgifter for Akademiet og senere fik sine Udlæg refunderede. I Universitets-Direktionens Forestilling Nr. 1074/1827 om Betaling af det endelige, af Peder Malling aflagte Regnskab over, hvad der er medgaaet til Fuldførelsen af Sorø Akademis Hovedbygning, omtales ogsaa disse »Kobberskaale til Illumination«, saa der kan ikke godt være nogen Tvivl om Genstandene eller om deres Bestemmelse. Mærkeligt er det kun, at der er leveret 8 Ildgryder og Riste, men 12 Kobberskaale (og endda 4 Bekkener). Det sidste Tal stemmer iøvrigt med, at det i Beretningen om Illuminationen ved Kongens Ankomst til Sorø Søndag den 20. Maj 1827 hedder:*)

»Hele Byen var illumineret og Transparenter anbragte paa forskellige Steder; i 12 store Vaser, som vare opstillede paa Trapperne til Akademiet, paa Pladsen foran Akademiets Façade og foran Ministrenes Boliger [d.v.s. i de Huse i Sorø, inden og udenfor Klosterporten, hvor de tilstedeværende Medlemmer af Regeringen havde faaet anvist Logi] brændte Beegkrandse.«

Om det i Kobberskaalen indprægede Stempel med Bogstaverne N. C. J., de tre (københavnske) Taarne og Aarstallet 1812 kan oplyses, at Nicolaj Jacobsen, født paa Hirschholm, d. 26. Februar 1812 tog Borgerskab som Kobbersmedemester i København**); han har da faaet sig et Stempel med det nævnte Aarstal, hvormed han fremtidig har præget al det Gods, der udgik fra hans Værksted. Aarstallet er derfor uændret, uanset at Kobberskaalene er leverede i 1826, men iøvrigt er disse, synes det mig, i sig selv ikke saa mærkelige; langt smukkere og interessantere er de svære Jernstativer og -riste, der omslutter Kobberskaalene. Disse Stativer er formentlig tegnede af Peder Malling og naturligvis udførte i Haandarbejde, tunge, solide og uforgængelige; de er saa ganske i Slægt med andre af de til det nye Akademi tegnede Inventariestykker, f. Eks. Tronstolen (se Afbildningen i Sorø-Værket II, S. 511), de smukke Trefødder paa Trapperne (der ogsaa er leverede af J. F. Cumann og som kostede 50 Rbd. Stykket) o. m. a., om hvis Anskaffelse der senere ved Lejlighed kan gives en Række ikke uinteressante Oplysninger.

Den Ildkumme, jeg har haft til Undersøgelse — og de er formentlig ens, alle otte — bestaar af ialt fire Dele. Selve Kummen er af ret svært Kobber; til den nederste

*) Se »Fyens Stifts Adresse-Avis og Avertissementstidende«, Nr. 79, for Fredagen den 25. Maj 1827, S. 314. Referatet af Festerne i Sorø er »venskabeligen meddelte af et Øjenvidner.«

***) En Jens R. Jacobsen, ogsaa født paa Hirschholm og vel Broder til Nicolaj, tog ligeledes Borgerskab som Kobbersmedemester i 1823; ogsaa han har leveret Kobbersager til Akademiet. I 1826 boede Nicolaj i Landemærket Mtr. No. 165 (nu Gade Nr. 33), Jens i Skindergade Mtr. No. 14 (nu Gade Nr. 28).

halvkugleformede Skaal er foroven falset en ca. 11 cm høj Ring, der øverst har en rund Rand, som bl. a. gør Beholderen egnet til Ophængning i Stativet, fra Overkant til Kummens Bund maaler Beholderen 36 cm; Diametere foroven er 54 cm. Beholderen hviler paa et svært Smedejernsstativ, dannet af fire buesvingne, flade »Ben«, som 14 cm fra Gulvet er samlede om en mindre og foroven indføjede i en stor flad Ring, hvorpaa Kobberskaalen hviler; øverst paa hvert Ben er i en Øsken fastgjort en rund Jernring, 9 cm i Diameter. Stative's Højde er 62 cm; den øverste flade Rings ydre Diameter er 61 cm. Paa Kobberkummens Rand hviler Ristens fire

ILDGRYDEN UDEN LAAGET

korslagte Arme, hvis yderste Ender er bøiede opad og griber om Randen; paa Korsarmene og befæstet til deres Midtpunkt, hvorfra hæver sig lodret en 20 cm høj, foroven let tilspidset Jernpig, ligger en haandsmedet Spiral af firkantet Jern; dens yderste Diameter er 39 cm. Den 4. Del af det undersøgte Eksemplar er et lille, fladt, cirkelrundt Laag, 26 cm i Diameter, med en nedadbøjet Rand paa 2,5 cm og et Hul i Midten, svarende til Jernpiggen. Laaget er fremstillet af Zink og kendetegner sig vist derved som værende fra en noget nyere Tid end Stativ, Skaal og Rist.

Hele Apparatet har været bestemt til at bære en Begkrans, en antagelig ret svær, snoet Krans af Tovværk, gennemtrukket og mættet med Beg eller Tjære, der er blevet trykket ned om Jernpiggen. Naar der blev sat Ild til Kransen, har den brændt, lyst og varmet, men ogsaa røget og osset dygtigt — smukt har disse Ildgryder med deres Baal sikkert taget sig ud ved Aftentide. Det lille flade Laag har vist skullet tjene til at holde Begkransen tør under en Regnbyge. Det ser iøvrigt ganske nyt og uberørt ud, mens der, som ovenfor nævnt, endnu er Begrester i Skaalens Bund.

Om Ildgryderne har været brugt siden 1827, ved jeg ikke, men det tør dog antages — maaske senest ved Christian IX's 25-Aars Regeringsjubileum 15. November

1888, da baade Akademiets Bygninger og alle Huse i Sorø By var illuminerede med Lys. Jeg var da i Sorø og gik i 1. Klasse, men husker meget lidt fra Illuminationen; der lever jo dog sikkert mange ældre, som tydelig maa kunne huske denne Begivenhed og Ildgryderne med de brændende Begkranse, hvis de har været benyttede. Antagelig er Begivenheden ogsaa omtalt i »Sorø Avis« fra dengang, om nogen vil se efter.

Men hvad siger man dernede om atter at lade de gamle Gryder blusse og brænde ved 350-Aars Jubilæet i Maj i Aar — forudsat at der i 1936 er nogen, som forstaar at lave de fornødne Begkranse!

SORØ AKADEMIS BIBLIOTEK

Man kan sandelig ikke klage over, at Dagspressen viser Mangel paa Interesse for Planerne om en Forbedring af Biblioteksforholdene i Sorø, og det er ikke alene i Bladene i Sorø Amt, at disse Forhold drøftes. »Berlingske Aftenavis« for 25. Februar indeholdt saaledes en Kronik, skrevet af Dommer *John Knox* ('85), der efter en Indledning om Skolen og dens forestaaende Jubilæum beskæftiger sig med Biblioteksspørgsmaalet.

»Jeg var nylig i Sorø«, hedder det her, »for at forhandle om visse Festforanstaltninger i Anledning af Jubilæet, og ved denne Lejlighed gav Rektor mig og mine Rejsefæller et Indblik i, hvor stor Biblioteksmisæren er, og hvor paatrængende det er ufortøvet at skride til Opførelse af en ny, tidssvarende og navnlig brandsikker Biblioteksbygning i Nærheden af den nuværende forældede og meget brandfarlige. Planen til en saadan Bygning er fuldt udarbejdet, og man tør gaa ud fra, at Myndighederne ser med Velvilje paa Planerne, det er, som saa ofte i Livet, Pengene, det drejer sig om, men Situationen ligger saaledes, at der ikke stilles Krav til Statskassen, Akademiet har de fornødne Midler, det gælder blot om at faa rette Vedkommendes Tilladelse til Midlernes Anvendelse, men det er ogsaa et ganske afgørende Problem.«

Derefter fortsætter Dommeren:

»Der har i den senere Tid fra en Side, som er Akademiet overordentlig venligsindet og nærer stor Kærlighed til Sorø, været fremsat en skitsemæssig Plan om at placere en ny Biblioteksbygning et helt andet Sted i Parken end af Rektor foreslaaet og formentlig af Myndighederne billiget, nemlig i umiddelbar Nærhed af den nuværende Biblioteksbygning tæt Øst for Klosterporten, hvorved den nuværende Biblioteksbygning, som aldeles ikke er det Unikum af Grimhed, man vil gøre den til, for en stor Del kunde indrettes til Lokaler, som er i høj Grad tiltrængt i den daglige Undervisning i den store og i Elevantal stadig voksende Skole — Sorø Akademis Skole. Det er særlig vort fortræffelige Skoleforeningsblad »Soraner-Bladet«, som er gaaet ind for dette fra Rektors fuldt udarbejdede, af Skolemyndighederne støttede afvigende Forslag. »Soraner-Bladet«s Forslag, som blandt andet vil medføre, at Holberg-Statuen maa vendes og hele Anlægget om den ændres, placerer Bygningen paa et Sted, hvor Afløbsforholdene ikke er i Orden og vil medføre, at Varme anlægget maa anbringes i selve den nye Bygning, medens Rektors Forslag benytter en Plads, hvor Afløbsforholdene er ordnet, og hvor man projekterer at anbringe Varmeapparatet i den gamle Biblioteksbygning med Led-

ninger til den nye, der derved kan blive helt fri for det Brandfaremoment, som ethvert Varmeapparat er. Endelig vil Rektors Forslag medføre meget væsentlige Fordele i Undervisningens Formaal paa Grund af sin nærmere Beliggenhed ved Akademiets øvrige Bygninger. At Biblioteket placeret efter Rektors Plan vil lukke for Udsigten til Kirken fra en af Sorø Bys Gader, er rigtigt, men dertil er at bemærke, at Kirken overhovedet kun kan iagttages fra Gaden, naar Bladene er af den gamle Kirkegaards mange skønne, gamle Træer. Det er min Overbevisning, at man ikke bør sprede Kræfterne, men at alle, der ønsker den nye Biblioteksbygning snarest muligt, og det gør alle Soranere, bør slutte op bag Rektors og Myndighedernes Plan.«

Vi skal her erindre om, at den Plan for den paa-tænkte nye Bygnings Anbringelse, som vi har givet vor Tilslutning, er fremsat af Arkitekt *Gunnar Glahn* ('14) her i Bladet for December f. A. (XX. Aarg. Nr. 12), og Arkitekt Glahn har da ogsaa straks, i »Berlingske Aftenavis« for 26. Februar, svaret Dommer *Knox* som følger:

»Som Ophavsmanden til den af Dem i Berl. Aften for 25. ds. omtalte Placeringsplan af en ny Biblioteksbygning overfor Holbergs Statue i Akademihaven i Sorø har det glædet mig at læse Deres Artikel, og jeg giver Dem Ret i, at Myndighederne ikke kan mindes for ofte om Bibliotekets sørgelige Tilstande.

Jeg kan dog ikke undlade at tage til Genmæle, idet jeg finder de Indvendinger, der gøres mod mit Forslag, for spinkle til at vælte en Plan, som efter min Mening har saa absolut landskabelige og naturlige Fordele.

Om den gamle Bygning er »et Unikum af Grimhed« eller ikke, maa jo være en Smagssag. Jeg beklager den Arkitekt, der skal have den som Nabo til en ny Bygning!

Angaaende Deres Anke vedrørende Afløbsforholdene skal jeg bemærke: For det første er det nok begrænset, hvormeget Afløb der kræves fra et Bibliotek; for det andet er det i Almindelighed ikke hverken vanskeligt eller dyrt for Teknikere at nedlægge en Septic-Tank, som kan optage Spildevand i de Mængder, her er Tale om.

Anlægget ved Holbergs Statue skal omlægges! Kan man være bekendt at nævne den Bekostning, det her drejer sig om, i Forbindelse med en Byggesum paa 200.000 Kr.?

Opvarmningen! Der maa jeg henvise til min Artikel i Soraner-Bladets December-Nr.: »En praktisk Foranstaltning kan her (ved Placering ved Holbergs Statue) træffes: Bygningens Opvarmning fra »Vænget«, saa at al Form for Ild fjernes fra Biblioteket.« — Det kan altsaa ikke være bedre.

Vil De virkelig paastaa, Hr. Dommer, at er Byens Udsigt til Kirken kun glimtvis om Sommeren gennem Krønerne paa de gamle Træer, kan man lige saa godt opstille et Skærmbælt hele Aaret i Form af en ny Biblioteksbygning?

Naar Undervisningsministeren har taget Sagen op og beset Forholdene paa Stedet, maa man haabe, at Sagen derfra vil blive undersøgt af Sagkyndige, ikke alene teknisk, men sandelig ogsaa æstetisk. Som De skriver, Hr. Dommer, alle gamle Soranere ønsker Sorø Akademi en ny Biblioteksbygning snarest. Det være langt fra mig, der som Søn af Akademiets forrige Bibliotekar, Lektor *Alfr. Glahn*, har fulgt den mangeaarige Kamp, der er ført for en ny Bygning, at ville »sprede Kræfterne«, men

min Interesse og Kærlighed til Sorø faar mig dog til at ønske Stedets Skønhed forøget eller bevaret — ikke forringet.«

Til *Gunnar Glahns* Betragtninger kan vi aldeles slutte os. Sikkert *alle* gamle Soranere ønsker Sorø Akademi og dets Skole at faa den haardt tiltrængte Biblioteksbygning, men der er lige saa sikkert mange, der vil foretrække, at man dog forskaaner Stedet for at faa den smukke aabne Plads — den eneste, bogstavelig talt, hvorfra Sorø Kirke nogenlunde kan ses — lukket helt hen til Danneskiolds Allé med en 2-Etages Bygning, der ligesaa godt, og efter vor Mening bedre, kan lægges et andet Sted. I denne Forbindelse vil vi til Arkitekt *Glahns* Argumentation føje, at da de løvfældende Træer her i Landet i Almindelighed kun bærer Blade fra Maj til Oktober, vil i hvert Fald i Aarets ene Halvdel den smukke og uerstattelige Udsigt til Kirken fra ikke een men *tre* af Byens Gader være uhindret af de høje Træers Løvtag, at *Holbergs* Statue ikke absolut behøver at vendes den halve Omgang, hvis *det* kan genere saa meget, og at nok hidtil ingen har været videre rørt over, at Skolens Dreng maatte rende over til Gymnastikundervisningen hinsides Kricketpladsen — men fra Gymnastiksalen til en Bygning, lagt efter Arkitekt *Glahns* Plan, vil der kun være godt 100 m; skulde *den* Smule Afstand virkelig betyde noget? for Drengene da ikke, og i vore Dage er d'Herrer Lærere sikkert heller ikke saa stivbenede, at de skulde være bange for et lille rask Løb til Tjenestens Tarv! Endelig maa vi beklage ikke at kunne lade os overbevise det ringeste af *Dommer Knox's* Ærbødighed for »Rektors og Myndighedernes Plan«. Vi er jo dog nogle Stykker, som er velkendt med, hvor grundigt vore fortræffelige Autoriteter kan tage fejl, og hvor stædigt de kan sætte alt ind paa at redde de engang tagne Beslutninger — og hvad denne Embedsstædighed kan koste og pine bag efter. *Stærekassen* i København er et saa straalende Eksempel paa, hvad haabløs Klyngen sig til en tosset Plan kan anrette for Ulykker, at den ikke allerede burde være glemmt; vi kan vist alle være enige om, at en ny, en særlig *soransk* Stærekasse ikke netop vilde være nogen Hæder eller Pryd for Sorø Skole. Navnlig ikke som Mindestøtte i Skolens Jubilæumsaar!

Men i samme Aandedræt vil vi her tilføje, at efter vor Mening er Slaget saamænd allerede tabt. Hvor pudsigt det end lyder, saa er det vist i Virkeligheden kun Godskontoret i Sorø, det, hvis Anbringelse med Kakkelovne og det hele i Biblioteksbygningen særlig har været Kilde til den Brændfare, som truede denne — det er alene dette, i vore Dage i Betydning og Virkeomraade stærkt reducerede lille Kontor, som i det Øjeblik, da disse Linier skrives, afholder Undervisningsministeriet fra at træffe den Afgørelse, som fastslaar den nye Bygnings Anbringelse »efter Rektors og Myndighedernes Plan«. Kontoret vil nemlig ikke ud af Huset, det holder paa det bestaaendes Ret, og maaske vil det foretrække at dø i sin Rede! Skønt Kontoret sikkert nok et Sted i Sorø By kunde finde den 4-Værelses Lejlighed, som bekvemt kunde rumme det, saa sker det i hvert Fald ikke til April Flyttedag, og kan man bestemme sig til Jubilæumsdagen, den 31. Maj, er det sikkert ogsaa kun lige det! Men

derefter er Udspillet frit, og de dertil indrettede Autoriteter vil uden saa meget som at skele til Soraner-Bladets, Arkitekt *Gunnar Glahns* eller andres ukaldede og ubehagelige Meninger gøre saadan, som det nu engang er bestemt. Saa kan vi andre le eller græde hver efter sin Lyst, vi kan sige *Stærekasse* og andre uartige Ord, højt eller i Stilhed, vi kan ærgre os eller være revnende ligeglade — intet kan forandre, vi vil ikke netop sige: *Himmellegemernes Gang*, men noget derhen ad. Eller skal vi alligevel sige: *Klodernes* og tænke os et Par gamle Satirikeres Smil i deres Elyseum — *Ludvig Holbergs* og *Bartholomæus Hoff's*, højlovlige Ihukommelse?

TO DØDSFALD

Den 17. Januar afgik fhv. Toldkasserer *Frederik Henning Teist* ved Døden, 72 Aar gammel; han var født d. 8. August 1863 i Kalundborg, som Søn af Murermester Jørgen Frederik Jørgensen og Hustru Inger Kirstine født Hansen, fra d. 3. Juni 1916 forandrede han sit Efternavn.*)

Frederik Jørgensen kom til Sorø i August 1879 og dimitteredes derfra som Student i 1881; ved sin Død var han sit Holds næstsidste Mand; nu lever af 1881-Studenterne kun Komponisten *Vilhelm Rosenberg*. Allerede i Juni 1886 blev han juridisk Kandidat og Kopist under Landsover- samt Hof- og Stadsretten samt Sagførerfuldmægtig i København; i 1888 blev han Assistent i Skattedirektoratets Kontor for Toldsager og konstitueredes i 1897 som Toldinspektør for Bornholm. Aaret efter blev han udnævnt i dette Embede, som han beklædte til 1906, da han udnævntes til Toldinspektør i Randers for ti Aar efter at overtage Embedet som Toldkasserer i Odense. I 1933 afgik han fra Statstjenesten med sit fyldte 70 Aar. Sine sidste Aar tilbragte han paa Torbenfelt ved Mørkøv. Foruden med Dannebrogordenens Ridder- og Sølvkors var han dekoreret med Ridderkorset af den svenske Nordstjerneorden.

Vor afdøde Skolefælle havde historiske Intereser og var fra 1906—16 Formnd for den historiske Samling i Randers; han var Medarbejder ved Salmonsens Konversationsleksikon, har udgivet et Skrift om det dansk-norske Toldvæsens Historie i det 18. Aarhundrede samt skrevet Artikler i »Ugeskrift for Retsvæsen« og i Toldfagskrifter.

I 1898 ægtede han i Rønne en Datter af Amtsforsalter i Hørsholm H. L. Lerche, Frøken Harriet Marie Josephine Lerche, som overlever ham tilligemed en Datter, Fru Inger-Marie Rosenmeier, og en Søn, Højesteretsagfører Frederik Teist.

* * *

Den 30. Januar afgik Skibsreder *Peter de Nully Brown* ved Døden i København. Han var født sammesteds d. 2. April 1857 som Søn af Grosserer P. de N. Brown og Hustru Laura Elisabeth Frederikke Clau-

*) Hvilket medførte, at han, soransk set, gled ud i det helt ukendte og bl. a. ikke blev indbudt til sit 50-Aars Dimitterend-Jubilæum. Thi samtidig skiftede han baade Stilling og Opholdssted — og hvem kunde gætte, at Toldkasserer Teist i Odense var identisk med den hidtilværende Toldinspektør Jørgensen i Randers?

sen; efter Sommerferien 1868 kom han til Sorø og udmeldtes af Skolens 3. Realkasse d. 31. Marts 1874. Han kom derefter i Handelslære, som suppleredes ved længere Ophold i Udlandet, og ved sin Hjemkomst indtraadte han 1878 i Faderens Firma. I 1890 løste han Grossererborgerskab, i 1892 blev han korresponderende Reder for Dampskibsselskabet »Norden« og begyndte dermed den Virksomhed som Leder af det nævnte og andre Rederier (»Danmark«, »Hafnia«, »Det helsingørske Dampskibsselskab«), der blev hans Speciale. »Ledelsen af disse Selskaber har hos Brown været i de bedste Hænder«, hedder det i »Dansk biografisk Haandleksikon« i 1922: »i de daarlige Aar

PETER DE NULLY BROWN

har hans store Dygtighed og faste Haand klaret alle Skær, og i de gode Aar har hans Besindighed bidraget i høj Grad til Selskabernes Konsolidering«. Med hans private Gerning fulgte efterhaanden forskellige offentlige Tillidshverv; han blev saaledes Medlem af Arbejderforsikringsraadets Søfarts-Afdeling, af Fragt-nævnet, af nogle Aktieselskabers Bestyrelser og var ved sin Død dekoreret med Dannebrogordenens Kommandørkors af 2. Grad og Sølvkorset samt med et Par udenlandske Ordener. I 1883 ægtede han Frøken Julie Frederikke Augusta Halberg, der overlever ham med en Søn, der bærer hans Navn og fortsætter hans Virksomheder.

Peter de Nully Brown hørte til de Soranere, som aldrig glemte deres gamle Skole og gerne deltog i Soransk Samfunds Fester; det skal derfor heller ikke glemmes, at han var en af de fire gamle Drengene (hvoraf Murermeister *Licht* ('97) nu er den eneste overlevende), som i 1921 ydede Samfundet et ikke ringe Pengelaan for at bringe dets og navnlig Soraner-Bladets Økonomi paa Fode, efter at Krigsaarenes Overfladerigdom var opslidt — at han fik sine udlagte Penge igen, ganske vist uden Renter, overraskede Peter Brown paa det dybeste. I sine Skolefællers Kreds var han en jovial og hyggelig Kammerat, der mulig satte Pris paa — til en Afveksling — at ingen her var videre imponeret af den store og vel-situerede Forretningsmand, men kun vurderede ham som en særdeles charmerende gammel Soraner.

hgo.

SORØ SKOLES 350-AARS JUBILÆUM

Det er nu fra Skolens Side fastlagt, hvornaar denne Højtidelighed skal celebreres, og Soransk Samfunds Bestyrelse har fra Rektor faaet Meddelelse om, at Festdagen er endelig fastlagt til Fredag den 29. Maj d. A. — 31. Maj er 1. Pinsedag.

Selve Skolen har meget stort Planer for til denne Fest, og saasart disse foreligger endelig udformede, vil der fremkomme Meddelelse om dem her i Bladet.

At Soransk Samfund ogsaa vil medvirke til, at Jubilæet bliver fejret saa festlig som vel muligt, er klart, og vi skal allerede nu fremkomme med de Planer, Bestyrelsen i Øjeblikket søger at faa gennemført.

Indenfor Samfundets Bestyrelse er der fremkommet den Tanke, at man burde benytte Lejligheden til at vise Offentligheden, hvad Soranere har præsteret gennem disse 350 Aar. Det var ganske indlysende, at man maatte renoncere paa at præsentere et *all round* Billede af Soraneres Præstationer indenfor samtlige de Fag og Retninger, hvori Skolens Sønner har gjort værdifulde Indsatser, og at man i betydelig Grad maatte specialisere sig; man fandt da, at en Udstilling af soranske bildende Kunstneres Værker gennem Tiderne paa en smuk og værdig Maade vilde løse Opgaven. I Tilslutning hertil kan det nævnes, at det fra anden Side er foreslaaet det kongelige Bibliothek at arrangere en Udstilling af Sorø-Tryk og af Soraneres litterære Værker, hvilken Udstilling paa fortræffelig Maade vilde supplere DEN SORANSKE KUNST-UDSTILLING.

Bestyrelsen har først henvendt sig til Departementschef *Fr. Graae* i Undervisningsministeriet, som fandt Tanken smuk og tiltalende og gerne vilde tilsiige sin Medvirken. Ligesaa venlig en Modtagelse fik Tanken hos Rektor *H. Raaschou-Nielsen*, som beredvillig tilbød at stille Lokaler til Disposition og iøvrigt paa enhver Maade vilde støtte Tanken.

For at pointere Udstillingens kulturelle Værdi er der dannet et Ærespræsidium for Udstillingen, hvori følgende elskværdigst har givet Tilsagn obm at indtræde:

Departementschef *Fr. Graae*.
Rektor *H. Raaschou-Nielsen*.
Fhv. Museumsdirektør, Dr. phil. *Karl Madsen*.
Direktør for Nationalmuseet, Dr. phil. *M. Mackeprang*.
Direktør for Statens Museum for Kunst *Leo Swane*.
Direktør for Hirschsprungs Museum *Carl V. Petersen*.
Museumsinspektør *V. Thorlacius-Ussing*.
Borgmester *Jul. Frandsen*, Sorø, og
Formanden for Soransk Samfund, Stabslæge, Dr. med.
h. c. *Gordon Norrie*.

Planens praktiske Realisation er iøvrigt overgivet en Komité bestaaende af følgende gamle Soranere:

Dommer *John Knox*,
Museumsdirektør, Dr. phil. *Karl Madsen*,
Museumsinspektør *Thorlacius-Ussing*,
Arkitekt *Christian Lauritzen*,
Arkitekt *Tyge Hvass*,
Arkitekt *Lautrup-Larsen*,
Kunstmaler *Siegfred Neuhaus*,
Direktør *Alfred Rasmussen*,
Prokurist *Svend Clausen* og
Læge *Gudmund Magnussen*.

Denne Komité har nu holdt sit første Møde og konstitueret sig med *John Knox* som Formand, *Alfred Rasmu-*

sen som Kasserer og Gudmund Magnussen som Sekretær og har fordelt Arbejdet imellem sig i fire Udvalg: et Kunstner-, et Arkitekt-, et Sorø- og et Økonomiudvalg.

Det er Meningen at aabne Udstillingen den 29. Maj og holde den aaben i ca. 14 Dage. Den vil faa Plads i Skolens Gymnastiksal, Omklædningsrum og Sløjdlokale, der i den Anledning ganske vil skifte Ham og fremtræde i et lyst og festligt Arrangement.

Kunstnerudvalget har allerede gjort et meget stort Stykke Arbejde, især har Thorlæcius-Ussing udfoldet en rent ud sagt utrolig Vivacitet. Allerede paa indeværende Tidspunkt kan det oplyses, at der vil komme Billeder af saa betydende Kunstnere som *Zahrtmann*, *Dalsgaard*, *Vermehren*, *Danneskiold-Samsøe* og *Haagen Müller*, ja, Magnussen oplyser, at Listen over soranske Kunstnere allerede har passeret 30, men nærmere Oplysninger kan først gives i næste Nummer af Soraner-Bladet.

Økonomiudvalget, hvori Alfred Rasmusen er Sjælen, har en meget vanskelig Opgave, idet det vil være nødvendigt at fremskaffe en Garantikapital paa omkring en halv Snes Tusind Kroner, men heldigvis lader det til, at Sagen møder overordentlig stor Velvilje og Interesse fra alle Sider. Det kan saaledes nævnes, at Sorø By har tegnet sig for et Beløb af Kr. 1000, Undervisningsministeriet for et Beløb af Kr. 500, og de faa Gammel-soranere, der foreløbig er rettet Henvendelse til, har ligeledes tegnet sig for Garantiandele. Alfred Rasmusen beder os dog oplyse, at der endnu er et godt Stykke Vej, til de 10.000 Kroner naas, og vi kan garantere, at enhver Forespørgsel og ikke mindst hvert Tilsagn vil blive modtaget med stor Glæde. Som et lille Fingerpeg skal vi gøre opmærksom paa, at Kassererens Adresse er: Havnegade 53, København. Telf. C. 8229.

Søndag efter Pinse den 7. Juni lige i den herlige danske Sommertid vil der blive arrangeret en Sorø-Tur for Samfundets Medlemmer, og den vil denne Gang blive om mulig endnu mere festlig, end Sorøturene ellers er, idet den vil blive foretaget sammen med Herlovianersamfundets Medlemmer. Arrangementet af denne Tur holder vor fortræffelige Festarrangør, Herr Direktør *Louw*, foreløbig tæt med, men han har lovet, at han allerede i næste Nummer af Bladet vil lade Tæppet gaa op, og Arrangementet træde frem i fuldt Rampelys!

Svend Clausen.

FRA GAMLE DAGE

Ved *H. G. Olrik.*

III. TILBAGE TIL SORØ EFTER FERIE

Naar man for et Aarhundrede siden atter skulde tilbage til Skolen efter endt Sommerferie, bar man sig ad, som det fremgaar af følgende Brev.

Til Velbaarne Hr. Forvalter *Povelsen*

i Sorøe.

Tirsdag d. 23. August 1825.

I Anledning af min Tilbagereise til Sorøe, vilde jeg bede Deres Velbaarenhed, om at have den Godhed, at lade en Bonde møde i Kjøbenhavn, den 30te dennes om Aftningen, for at Hestene kan have hvilet til om Morgenningen eller Formiddagen den 31te, paa hvilken Tid jeg haaber [at] indtræffe i Kjøbenhavn med Lübecker Dampbaaden, med hvilken jeg agter at afgaae fra Lübek den

30te om Morgenningen Klokken 7. Jeg kan da godt indtræffe om Natten til den første September i Sorøe. Vognen finder jeg vel paa det sædvanlige Sted — Vestergade No. 19.

Deres ærbødige

H. I. A. Raasløff.

Brevskriveren er den da kun 15-aarige *Harald Iver Andreas Raasløff*, der i 1828 blev Student i Sorø, i 1834 cand. juris og derefter gennem Danske Kancelli, Kriminal- og Politiretten og Apellationsretten arbejdede sig frem til Posten som Chef for Sekretariatet og 1ste Departement i Ministeriet for Slesvig med Titel af Konferensraad — ikke 44 Aar gammel. Aaret efter blev han Minister for Slesvig (til Febr. 1856) og i 1860 Minister for Holsten og Lauenborg, dog kun til 1861, fordi han som kgl. Kommissarius ved den holstenske Stænderforsamling gik imod Chefen for den Regering, han selv var Medlem af. Hermed var han slaaet ud af Politik og levede sine sidste 30 Aar — han døde i 1893 — uden politisk Betydning og Indflydelse.

Han var som Broderen *Waldemar* (30), der dog kom til at spille en større politisk og diplomatisk Rolle, tidlig udviklet og havde »indsuget en vis Kosmopolitisme fra sin holstenske Barndom« — Faderen, Kaptajn i Flaaden *Andreas Raasløff*, var fra 1813 til 1847 Indrulleringschef i Holsten.

I Vestergade Mtr. Nr. 19 (nu Gade Nr. 26), hvor han ventede at finde Bonden fra Sorø, laa vel en af denne Gades talrige Gæstgivergaarde — hvis da Nummeret er opgivet rigtigt!

Man maa ikke forarges for meget over, at *Raasløff* skriver *Aftning* og *Morning* — denne Form er først blevet vulgær i Midten af det 19. Aarhundrede; maa-ske vil man om hundrede Aar finde det tarveligt at sige — hvad vi jo nu alle gør — Mørkning og Daging.

Det for os noget forbløffende i, at en 15-Aars Lømmel uden videre rekvirerer »en Bonde« til at befordre sig hjem fra Sorø, maa ses i Lyset af, at ikke blot Befordringspligten men ogsaa Befordringsretten i hin Tid tilkom Akademiets Bønder, som sikkert har haft en maaske ikke saa daarlig Indtægt deraf. Det paa-hvilede derhos Akademiets Forvalter som Godsets Ridedoged at sørge for Befordring af dem, der som Lærere og Elever hørte til Akademiets Personel og derfor skulde hentes og bringes til Skolen.

KONKURRENCEN

Der indkom 5 Besvarelser, hvoraf den ene efter Fristens Udløb. Bedømmelsesudvalget har derefter tilkendt

1. Præmie til Redaktør, cand. polit. *Sorgenfrey-Hansen* og
2. Præmie til Grosserer *R. E. Brincker.*
3. Præmie vil ikke blive uddelt.

Om Offentliggørelse af de indsendte Bidrag vil man forhandle nærmere med Forfatterne.

Bedømmelsesudvalget.

MERE OM SORØ AKADEMIS BIBLIOTEK

Vi har andetsteds her i Bladet omtalt Slaget ved Biblioteksbygningen, set fra *Placeringens* Synspunkt, men der er flere Synspunkter, hvorunder denne Begivenhed kan betragtes, og vi skal her dvæle lidt ved et Forhold, som iøvrigt ogsaa vil faa Betydning for, hvor Bygningen in spe bør lægges. Det kan betegnes som Ønskeligheden af at centralisere de Biblioteker, som for Tiden findes i Sorø og gøre dem anvendelige i de Øjemed, der i vore Dage er Bibliotekernes raison d'être: Brugbarheden dels for en Befolkning, der gerne vil læse, dels for den Skoleungdom, som i Bogsamlingerne faar et Laboratorium, der indgaar i, ja, er et helt uundværligt Led i moderne Skoleundervisning. Her er det, Tampen i Virkeligheden brænder, naar man taler om en ny Biblioteksbygning i Sorø og vil have Penge dertil. Man maa nemlig endelig ikke tro, at det i Dag er Hensynet til »Landets 4. største Bibliotek« eller til de »uvurderlige Bogskatte i Sorø«, som faar Bevillingsmyndighederne til at lukke op for Pengekassen. Eller er man saa naiv at tro, at Undervisningsministeren gaar glad med til at skaffe 200,000 Kr. eller deromkring for at bevare 60,000 Bind mere eller mindre aldeles ulæselig Litteratur for Iidsvaade? Ak nej, ingenlunde! det man kan opnaa og rimeligvis ogsaa vil opnaa, er at skaffe de nødvendige Læsesale og det dertil nødvendige Haandbogsapparat til Anvendelse i Undervisningens Tjeneste og samtidig at skaffe Godtfolk i Sorø en Folkebiblioteks-Læsesal efter moderne Mønster.

Men det vil aller sige, at for »Bogskattene« vil der i den nye Biblioteksbygning kun behøves passende Magasiner, hvorfra de kan hentes frem, naar de en sjælden Gang efterspørges eller ønskes set af særlige Grunde, og hvor de iøvrigt kan plejes og passes efter Biblioteksteknikens bedste Regler; det kan for visse Særsamlinger — Holbergsamlingen, Frimurerbibliotekets og Manuskriptskattene — Vedkommende ske i særlige, mindre »Æresrum«, om man vil *det*. Men det, der er Brug for i Sorø som andetsteds, hvor en stor Almenskole har til Huse, det er moderne indrettede *Læsesale* — mindst een for Gymnasiet og een for Mellemskolen — hvor Skolens Elever kan drive de Bogstudier, som det netop forudsættes i den nyeste Undervisningsplan, navnlig for de højere Almenskoler's Gymnasieklasser. Naturligvis skal Læsesalene forsynes med Haandbiblioteker — og med adskillige Hovedværker i flere Eksemplarer, — hvilket sikkert for Sorøs Vedkommende vil betyde Krav til Nyanskaffelser efter andre end de hidtil fulgte Regler, som iøvrigt siges at have givet Anledning til nogen Forundring.

Ved Siden heraf vil en Centralisering af de i Sorø forhaandenværende Biblioteker medføre, at der maa tages særlige Hensyn til det dér bestaaende Folkebiblioteks og dets Læsesal Tarv. For dem maa der indrettes en særlig Læsesal, ogsaa med Haandbibliotek, medens Hjemlaans-Afdelingen dog vist kan være fælles for begge Kategorier af Brugere.

Herefter vil man forstaa, at hvis Sorø Bys Folkebibliotek skal forenes med Sorø Akademis Bibliotek i een Bygning og med bekvem Adgang for Byens Beboere, vil dette faa en meget væsentlig Indflydelse paa, hvor den nye Bygning skal ligge, og heri ser vi unægtelig et af de bedste Argumenter, som fra de stedlige Myndigheders Side kan føres — og sikkert er og vedblivende vil blive ført — i Marken for Planen om at kile den nye Bygning ind mellem det gamle Boldhus og Dannekiold's Allé. Her vil

nemlig for Byens Beboere være den mageligste Adgang til Læsesal og Udlaan, og er der noget, som kan være bestemmende for en Sags Afgørelse paa Trods af alle andre mulige Hensyn — da er det jo tilvisse Opportunitetsbetragtninger af denne Art!

Hvor megen Interesse der paa Stedet haves for denne Sammenslutningsidé fremgaar af en Artikel i »Sorø Amtstidende« for 22. Febr. mærket F. R.-P., hvis Undertite: *Der burde skabes en fælles Administration af Sorø Akademis Bibliotek og Sorø Bibliotek. — Samtidig kunde der aabnes Vej for nye Lokaler til Sorø Politistation* tydeligt angiver, de »lokale« Synspunkter for hele Sagen. I Artiklen omtales først de tre Biblioteker, som »Sorø i videste Forstand« rummer: Akademiets [netop ikke *Skolens*, men *Institutionens*, Godsets, om man vil — her har vi atter Følgerne af at lade Skolen løbe med det ganske forældede og misvisende Akademi-Navn!], Byens [ø: Folkebiblioteket] og »Peter Dams Bibliotek«, »som har nogen Tilslutning fra Landsognet, men hvis store Opgave sikkert gennem det praktiske Brug af dette Bibliotek ligger i at tjene »Ankerhus« [en stærkt besøgt Kogeskole i Nærheden af Kongebroen], hvorfor det naturligvis maa lægge an paa husholdningsteknisk Litteratur og de andre Krav, Laanerne dér kan stille til det. Det har saaledes en naturlig Opgave i sig selv.« Efter at have omtalt Akademiets og Byens Biblioteker og disses særlige Opgaver fortsætter Forf. med at redegøre for, hvorledes *han* kunde tænke sig det nye Samarbejde — vi tør formode, at det ikke er uden Tilskyndelse fra en vis Side, og man gætter let *hvilken*.

»Vi forudsætter her, at Akademiet faar en ny Biblioteksbygning, hvis Størrelse og Byggeomkostninger, vi ikke her skal interessere os for, det maa være en Opgave for de Sagkyndige at løse i Forbindelse med Akademiet. I denne Bygning, som naturligvis bør lægges saa bekvemt som muligt ogsaa for Byen, naar dens Laanere skal søge den, bør der i Stueetagen indrettes en offentlig Læsesal samt de nødvendige Lokaler, hvori der kan dyrkes Studier af dem, der ønsker det, og saaledes at man ogsaa her med den lette Adgang til Bøger kan holde Studiekredse — en Trang, der jo er stigende, ikke mindst hos Ungdommen, som mærker Tidens Krav og forstaaer Betydningen af Dygtiggørelse. Tillige skulde der her findes Udlaanslokale, hvor Sorø Biblioteks og Sorø Akademis Samlinger af den Litteratur, som er almindelig søgt, gik ind som en fælles Samling. Det var saa naturligt, om der blev indrettet et Galleri og Bokse til den øvrige Del af Akademiets Bogsamling og øvrige Skatte, saaledes at de kunde faa et sikkert Opbevaringssted. Man kunde muligvis ogsaa i Bygningen faa indrettet en Holberg- og Sorø-Stue, hvor Bibliotekets Sager i den Retning fandt deres Plads. Der var jo ikke noget i Vejen for, at disse Stuer tillige kunde tjene som de Lokaler, hvortil man henviste dem, som vilde gøre Studier. Frederiksberg Kommune, der har faaet et meget moderne Bibliotek, har indrettet det paa nogenlunde samme Maade, og det kan muligvis under eventuelle Overvejelser komme til at blive noget af et Forbillede. Men for at slaa de to Biblioteker sammen paa denne Maade kræves en fælles Administration, og paa dette Omraade synes vi, at Akademiet og Byen maa kunne finde hinanden i et praktisk Samarbejde om en fælles Interesse.

Ved en saadan Ordning var det naturligt, om Akademiets Bibliotekar blev den ledende af det fælles, men der

vilde ogsaa blive Plads for Sorø Biblioteks [sic! der skal vist staa Sorø Bys] Bibliotekar foruden i alt Fald Akademiets Biblioteksassistent, idet et saadant Fælles-Bibliotek maatte have en betydelig længere Aabningstid end Tilfældet er nu, saa det virkelig kan opfylde de Krav, man med Rette maa kunne stille til et offentligt Bibliotek.

En og anden vil maaske tænke, at det er et stort Brød at slaa op og tænke Sagen økonomisk. Vi kan paa Forhaand trøste saadanne. Der er ingen Grund til at nære Betæneligheder i den Retning, da der efter alt at dømme indenfor de to nuværende Bibliotekers Midler vil være mere end nok af Penge til at administrere med. Rent besparende vil det jo være, at man ikke som nu skal anskaffe Bøger til to Biblioteker, hvor maaske nogle Bøger kommer til at staa urørte paa det ene og andre paa det andet, men at man kan koncentrere Indkøbet af den enkelte Bog og derved ogsaa faa opfyldt Ønsket om at anskaffe Bøger, som der ellers vilde være Raad til.

Sorø Bibliotek ligger med et Budget paa 7560 Kr., hvoraf 2300 Kr. er Lønninger, 1400 Kr. Husleje, mens 2500 Kr. anvendes til Blade, Bøger, Indbinding og Reparation, og Rengøring, Brændsel og Belysning udgør 800 Kr. Statens Tilskud til det er 3000 Kr., 860 Kr. kommer gennem andre Bidrag, og Byen betaler 3700 Kr.

Akademiets Bibliotek har ogsaa sit Budget, hvoraf der gaar 5000 Kr. til Bogindkøb og Bogbind, mens Lønningerne dér andrager 3300 Kr. Her er der intet Statstilskud efter Bibliotekslovens Regler, men i det Øjeblik, der blev et Samarbejde, kan der selvfølgelig efter de samme Regler, som anvendes overfor Sorø Bibliotek og andre Biblioteker her i Landet, ogsaa gives de 72 pCt. i Tilskud fra Staten for det Beløb, Akademiet maatte gaa ind med i en saadan Nyordning. Det vilde ogsaa være muligt indenfor en saadan nyskabt Ramme at lade Fælles-Biblioteket betale en rimelig Leje for de Lokaler, der blev offentligt tilgængelige, saaledes som Sorø Bibliotek nu har den Slags Udgifter at afholde, og uden at det kom til at gaa ud over Bogindkøbet — tværtimod.

Vi tror, at vi her har rørt ved noget, der kan skabe mønsterværdige Biblioteksforhold i Sorø, og vi mener, at det er den eneste fornuftige Maade at løse Sagen paa nu, da Akademiet staar overfor at skulle træffe sin Afgørelse.

Ydermere tror vi, at Sorø By kan være interesseret i Sagens Løsning paa denne Maade, da man derved faar de nuværende Bibliotekslokaler fri, og dem kan der blive god Anvendelse for. Det er vel ingen offentlig Hemmelighed, at man gerne ser større og bedre Lokaler til vort nok saa berømte Politikontor — og de Lokaler kan faas, hvor Sorø Bibliotek nu har til Huse. Biblioteket er jo bygget op til Arresthusbygning og ligger saaledes særdeles bekvemt for Politikontor, idet der kan skabes en naturlig Forbindelse fra og til disse to Bygninger. Tillige vil Biblioteket kunne give rummelige Lokaler med god og tilstrækkelig Plads til Politikontorer, og fra Gaden vil der være let og bekvem Adgang til dem. Det forekommer derfor os, at Byen ved en saadan Ordning kan slaa to Fluor med ét Smæk.

Det er vort Haab, at man paa rette Steder vil overveje disse Planer og snarest se at faa Forhandling i Gang, saaledes at Spørgsmaalet om muligt kan blive løst og løst, mens Tid er.«

Saaledes ser man altsaa, behørig inspireret, paa Bibliotekssagen i Sorø By, og det bør anerkendes, at her er der taget et virkeligt Hensyn til alle lokale Interesser! Med denne fortræffelige Forbundsfaelle ved Haanden vil man fra ansvarlig Side skride til Lukningen af Hullet i Østfronten, og ingen Haand i Sorø vil løfte sig til Modværge — alt sker i den sunde, nøgterne og ønskværdigste Udviklings Tegn, og den, der ikke vil gaa med i Koret, kan søge Optagelse i qværologisk Samfund.

GAMLE SORANERE

Vi er af Lektor *Gorm Hansen* i Sorø anmodet om at optage følgende Berigtigelse:

»I Soraner-Bladet for Februar 1936 findes en lille Notiits om et Maleri af Rektor *Raaschou-Nielsen*. Da deri findes et Par Unøjagtigheder, vil jeg gerne paa Lærerkollegiets Vegne bede Dem rette disse i næste Nummer.

I Stedet for »Venner af Rektor *R.-N.*« vil jeg bede Dem skrive: »Sorø Akademis Skoles Lærerkollegium i Forbindelse med enkelte Skolen nærstaaende Venner«. Endvidere er det ikke den 1. August men den 15. August, at Rektor kan fejre sit 25-Aars Rektorjubilæum.«

Den lægevidenskabelige Embedseksamen er i Vinteren 1936 bl. a. bestaaet af *Gunni Dalmark* ('29) og *Valdemar Bruun Kornerup* ('28), der herefter under 17. Februar af Sundhedsstyrelsen er autoriserede som Læger.

Helge Refn ('27), der i Efteraaret debuterede som Teatermaler paa Nørrebros Teater, er iflg. »Berl. Tid.« den 26. Februar engageret til at udføre Dekorationerne til Nordahl Griegs »Vor Ære og Magt«, som skal opføres paa det kgl. Teater og er i ikke mindre end 15 Afdelinger.

Ved en Sammenkomst den 28. Februar i det danske Shakespeare-Selskab holdt stud. mag. *Torben Refn* ('31) et med stærkt Bifald modtaget Foredrag om David Garrick, Shakespeare's Fortolker i det 18. Aarhundrede.

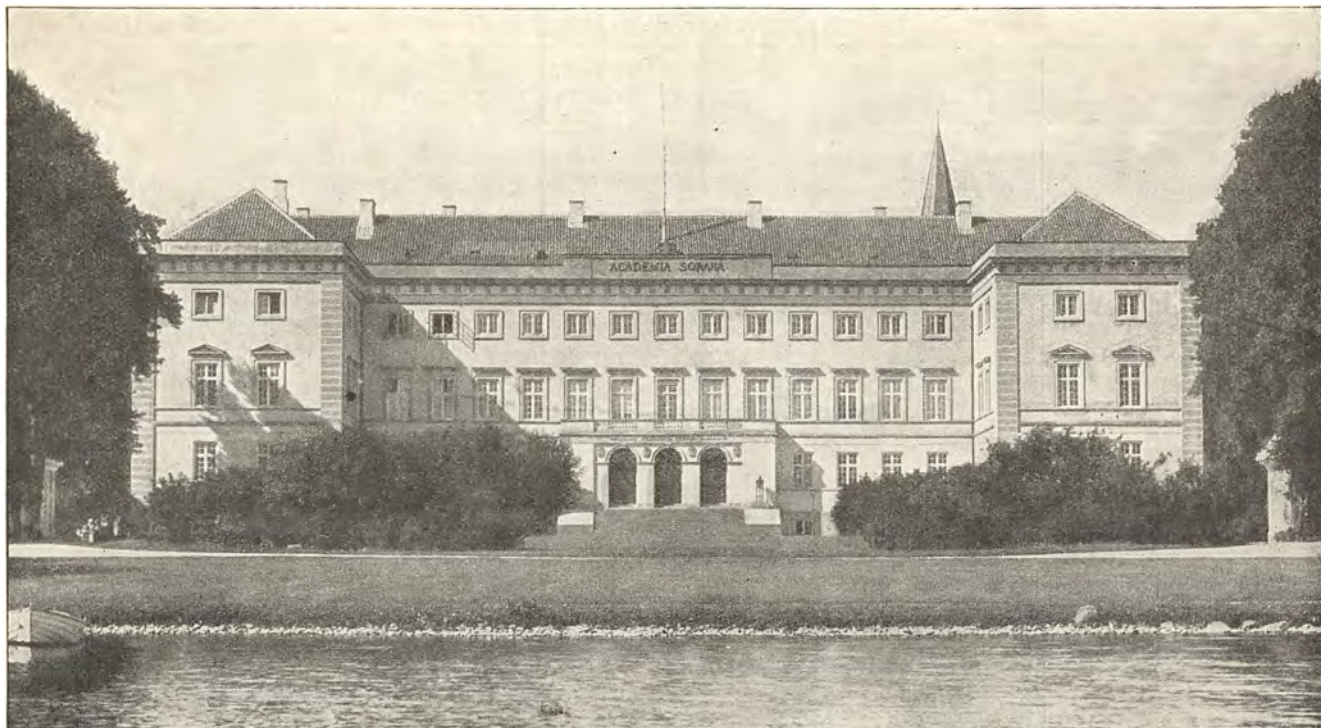
I Anledning af, at Skibsfører *Valdemar Egenfeldt-Nielsen* ('92) d. 28. Febr. fyldte 60 Aar, indeholdt »Berl. Tid.« samme Dag følgende Notiits:

»Efter et uroligt og oplevelsesrigt Liv over de syv Have fejres Dagen i Danmark i Famliens Skød med Kaptajns Moder, Kancelliraadinde Nielsen i Spidsen.

Kaptajn Egenfeldt-Nielsen, der bevæger sig med samme Sikkerhed paa Skibets gyngende Dæk som i det glade Selskabsliv i de Byer, han besejler, er en moderne »Skipper« i bedste Forstand.

Han medførte i de senere Aar altid sit lille »Peugeot«-Automobil paa Skibet, og som en rigtig engelsk Admiral tøffede han fra Kajen i sin Selvejer, naar Skibet var vel-fortøjet.

Kaptajn Egenfeldt-Nielsen, der studerede Jura, inden han gik til Søs, har ved flere Lejligheder aflagt Bevis paa personligt Mod og Snarraadighed. Han deltog saaledes som Frivillig i den græsk-tyrkiske Krig, hvor han blev dekoreret, og i 1910 fik han Livredningsmedaillen for sin behjertede og modige Optræden i Østersøen, da han reddede Besætningen fra et forlist finsk Sejlskib.«

SORØNER-BLADET

21. AARGANG

Nr. 4

April 1936

SORØ SKOLE FEJRER ET JUBELÅR —

Naar man den 27. Maj i Aar vil fejre 350-Aarsdagen for Frederik den II's Fundats af 30. Maj 1586 for Sorø Skole, er det ikke urimeligt, om man gør sig saa nogenlunde klart, hvad der egentlig er at feste for i den Anledning. Der møder os her to Forhold: hvad er det nye, det gode og glædeligt nye, som skete i 1586? og har man i Løbet af de halvfjerde Hundrede Aar derefter bygget saaledes videre paa den gamle Grund, at der virkelig er Aarsag til at opholde sig derved og synge Frydesange?

Hvad det første Punkt angaar, da er det vel nu gennem Dr. *M. Mackeprangs* Fremstilling af den historiske Udvikling af Skoleværket i Sorø¹⁾ gjort klart, at om nogen helt ny Skole i 1586 kan der ikke tales. Der har været Skole med Skolemester og Hører og »Skolepersoner« — Peblinge — i Sorø længe før, ja vel antagelig i umiddelbar Fortsættelse af en ordnet Undervisning, der allerede bestod inden Reformationen og Klosters Inddragelse under Kronen²⁾. Da Johan Svave den 9. Oktober 1584 blev forlenet med Sorø Kloster, skulde han blandt andet Folkehold lønne en Sognepræst, der tillige skulde være Skolemester, en Hører, en Korpræst og fire og tyve fattige Peblinge, og ved Fundatsen for Sorø Klosters Skole af 17. April 1585, da der »vdj wortt Closter Sorøe« stiftes »en Triviall Scholle«,

er denne bestemt for »XXX personer meth [d. v. s.: heri indbefattet] Schollemesterenn og hørrenn«. Denne Fundats er med Hensyn til Antal af Lærer og Elever og hvad disses Undervisning og Underhold angaar næsten ordret enslydende med den Fundats af 24. April 1568, hvorved Frederik II stiftede en Trivial-

Skole³⁾ paa Frederiksborg, og Aaret efter foretoges altsaa ved Udstedelse af en ny og langt mere omfattende Fundats en endelig, blivende Ordning af Skoleforholdene paa Sorø Kloster, hvor Kongen ganske vist endnu havde sit »Lysthus«, men ikke tænkte at bo til Stadighed, efter at han havde omdannet Antvorskov Kloster — to Mil derfra — til et kongeligt Slot.

Det nye, der er sket i Sorø i 1586, er da ikke netop nogen Omordning af selve Undervisningen, saaledes som den i Henhold til de da gældende Forskrifter fandt Sted i Landets latinske Skoler, men det er *dels* Indførelsen af en ny stedlig Administration med en særlig Skoleforstander, der erstatter den kgl. Lensmand, og Henlæggelsen af hele Klosterets Gods og Bygninger udelukkende til Skolens Brug, *dels* er det en væsentlig Forøgelse af Skolepersonernes Antal fra otteogtyve til ialt tres og derfor en tilsvarende Udvidelse af Lærernes Tal til tre — en Skolemester og to »Locater« eller Hørere. Og endelig er der til denne

KONG FREDERIK II
Færvet Lerbuste fra 1578 af von der Schardt
paa Frederiksborg.

sidste og største af alle de mange nye Skoler m. v., der oprettedes under Frederik II, knyttet den Særegenhed, at den rigt doterede Kostskole i Sorø i vid Udstrækning var bestemt til Optagelse af *Adelsbørn*. Ogsaa paa Frederiksborg havde der været Herremændsbørn i Skolen — sikkert ogsaa i Sorø før 1585 — men i den ny Sorø Skole skulde der altsaa fremtidig under saavidt mulig helt lige Kaar være lige mange »ædle og uædle unge Personer«.

Man har hidtil talt saa meget om, at dette var en udpræget »demokratisk« Foranstaltning, vist i en uklar Fornemmelse af, at da Herlufsholm Skole kaldes en »fri adelig« Skole og Sorø en »fri kongelig« samt — som sædvanlig naar Sorø Skole er paa Tale — i en forvirret Betagelse af det senere tilkomne »adelige« eller »ridderlige« Akademi — saa var det en sær kongelig Naade, at det borgerlige, ufri Element her i Sorø blev sidestillet med det adelige⁴⁾.

Men Forholdet er i Virkeligheden nærmest lige omvendt. Sorø var i 1586 som alle hin Tids danske Skoler (og vedblev at være det til 1737) en udpræget Præsteskole. Latin og Religion var denne Skoles Fag — den forberedte til Universitetet, dens Elevers Maal var navnlig de gejstlige Embeder. Kirkeordinansen af 1539 — i mange Aar den danske Skoles Grundlov — giver i sit Afsnit III: *Om Børne Skoler* netop Udtryk derfor; naar Skolepersonerne har naaet deres 16. Aar og gennemgaaet hele Skolen, skulde Skolemester »se grangivelig til, hvilke Børn der kunde til Gavns dele med andre, hvad de af deres Studering havde faaet, og de, som syntes det at kunne gøre, skulle offres Herren og forskikkes til almindelige Studia enten paa sin egen eller Menighedens Bekostning, men de som ikke til Gavns saa vel kunde gøre det, maa tages fra Skolen og sættes til verdslige Embeder«. Det er denne Grundregel, Fundatsen af 1586 for Sorø Skole omskriver til, at Skolens Disciple skal optugtes saaledes, at de »udi Fremtiden udi Guds Ord og den christelige Religion, saavel som udi politiske Bestillinger at bruge kunne være tjenlige«. Paa moderne dansk kan det udtrykkes saaledes, at de begavede Børn skulde gøres til »lærde« Mænd, til Præster og Videnskabsmænd, og Sinkerne — i videste Forstand — kunde man bruge i verdslige Embeder, i »politiske Bestillinger«.

Og det ualmindelige, det helt nye, det psykologisk rigtige sete og praktisk tilrettelagte er da det, at Kongen — eller de, som her har raadet ham, (thi naar der her og i det følgende tales om Kongen, burde det vel egentlig hedde: Regeringen) — *ønsker ogsaa Adelsbørnene inddraget under denne Uddannelse — han vil ingenlunde optræde »demokratisk«, men netop gøre noget for Aristokraterne* — Sorø Skole af 1586 er i ikke ringe Grad bestemt til at være en Overklasseskole. Naturligvis skulde Adelsbørnene ikke være Præster eller Videnskabsmænd — Adelen var jo »den offentlige Stand«, den der skulde styre Landet og rykke op i de store og betydelige Embeder, blive Lensmænd, Rigsraader o. s. v. Men netop her til er det da, Kongen ønsker en god Grund lagt ved at give dens Børn Plads i den nye Skole, hvor de, som vilde tage ved Lære, kunde faa Tidens bedste Skoleuddannelse — maaske har han været lidt sangvinsk og tænkt sig, at Konkurrencen med de begavede borgerlige Børn, med Præstespirerne, vilde virke opmuntrende dertil og han har sikkert vidst, at med den

Undervisning, navnlig den lavere Adels Børn fik hjemme paa Gaardene, var det ikke meget bevendt! Han har maaske tænkt sig noget i Retning af *noblesse oblige* og har her ved Skolen i Sorø villet skaffe sine Rigers Adel Lejlighed til at faa opfyldt dette billige Krav til dem, der skulde styre Staten.

Sorø Skoles Historie i det 16.—18. Aarhundrede viser, at Kongens Tanke ikke netop har fundet synderlig Tilslutning hos Adelen. Tvinge den til at sende sine Børn til Sorø kunde man jo ikke. Hovedmængden af »Herremændsbørnene« beholdt Forældrene hjemme og skaffede dem en nødtørfdig Huslærer-Optugtelse, uden Berøring med de ufri Klassers Børn men med paafølgende Udenlandsrejser til Opnaaelse af videre social Dannelse og Udvikling af deres Indsigt i »politiske Bestillinger«. Men i 1586 lykkedes det dog at samle 16 Adelsbørn, som blev sat i Hæk med 38 uædle; 3 af dem hørte til de 8, som i 1585 var flyttede fra Frederiksborg til Roskilde, og i 1587 kom endnu 2 af de 8 til Sorø; da det hele var saa nyt, kom der i dette Aar hele 22 nye Disciple af Adel og 29 u-fri til Sorø, men derefter dalede begges Tal brat; kun i 1616 var de i Ligevægt: 16 nye adelige og 17 borgerlige — i 1623 gik der i Sorø Skole ialt 91 Børn deraf kun 29 — ikke en Trediedel — adelige.

Frederik den II's store Skoletanke blev aldrig nogen rigtig Succes, hans Søn, der tog den op og stiftede et rent adeligt Akademi i Skolens Forlængelse, fik de samme Vanskeligheder at føle som Faderen, og Borgerstandens Opkomst i den følgende Tid gjorde det hundrede Aar senere genoprettede eksklusive Adelsakademi til en bedrøvelig Anakronisme.

Der staar da heller ikke synderligt Gny eller Berrømmelse af Skolens første Hold af adelige Disciple, hvis Skæbne senere vil blive opgjort her i Bladet; ingen af dem er vist kommet udover de beskedne Krav, som ved Siden af Byrd og arvet eller tilgiftet Velstand stillede til en Lensmands Aandsdannelse —; sandt at sige har de borgerlige Disciple fra 1586 heller ikke sat dybere Spor i nordisk Aandshistorie, men der blev dog en Hob brugelige Præster deraf — een af Holdet, *Niels Madsen Bakkendrup*, blev Dr. med. i Heidelberg, en anden, *Niels Clausen Senning*, Biskop i Oslo.

I de følgende Aar blev det — omtrent det samme. Et Par Stykker af Adelsdrene i Frederik II.s Skole har indskrevet deres Navne i Danmarkshistorien: *Hannibal Sehested, Ove Gedde, Niels Juel* — men hvor mange har anet, at de var Soranere? af de ufrøelse en enkelt: *Hans Svane*; ellers virker Billedet, som Dr. Mackeprang rigtig har udtrykt det, graat i graat. Men det har dog været smaa levende Sorø-Dreng, som i deres lille stillfærdige Koraldyrtilværelse har bygget med paa det danske Samfund, og naar vi engang faar Tal og Rede paa dem, vil det ses, at vi har taget en hæderlig Arv op efter de gamle Dreng i Frederik II's Skole, som blev smaa nyttige Hjul i det store Maskineri. I Frederik VI's Skole, som i 1822 tog Linien op fra 1586, gør det samme sig gældende; men fra den er det vel endnu for tidligt at nævne Navne, og nu vil det i hvert Fald ikke blive Statsmændenes men maaske en eller to af »de lærde«s Flok, som bedst bliver husket af Eftertiden, der jo iøvrigt i vore Dage med størst Varme synes at dvæle ved *den ukendte Kammerat*.

Alligevel er der i 1936 Grund til — med al for-

nøden nøgtern Kritik og Forsøg paa at begribe Forholdene, som de var for 350 Aar siden¹⁾ — at glæde sig over det, som nyskabtes i 1586 og, ikke mindst over, at der af et Herrekloster, der lige saa godt kunde være blevet til Kongebolig, Jagtslot og i Aarenes Løb et Rytterdistrikt, blev skabt en Kostskole med rige Fonds til den danske Ungdoms Tarv, saa godt som det overhovedet dengang var muligt at gøre det.

Om hvad der i 1936 er blevet ud af denne Skole, skal vi tale lidt i en følgende Artikel.

H. G. Olrik.

¹⁾ Sorø, 1931, S. 321 f.

²⁾ i Modsætning til Herlufsholm, hvor der mulig ogsaa var en Skole i Klostertiden, men fra Munkelivets Ophør senest i 1560 og til Herluf Trolles og Birgitte Gøyes Skole blev aabnet i 1566 sikkert ikke har fundet nogen planmæssig Undervisning Sted.

³⁾ Ved en Trivial-Skole — saaledes betegnes Skolen i Sorø i Fundatserne af 1585 og 1586 — forstaaes en Skole, hvor Disciplene uddannes i de tre Skolekunster, som er Vejen til Vel-talenhed: Grammatik, Rhetorik og Dialektik (Maal-, Stil- og Tankelære). Om Skolen paa Frederiksborg af 1568 og dens Videreførelse i Sorø kan nu henvises til Dr. theol. Bjørn Kørnerups Skrift; Frederiksborg Statsskole 1630—1830, Hillerød 1933, S. 5—14.

⁴⁾ Skolen paa Herlufsholm var ved sin Fundats af 23. Maj 1565 bestemt for »menige Ædlinge og andre ærlige Mænds Børn i Danmarks Rige til Lærdom og gode Sæder.« Man kender ikke Navnene paa dens første Kuld af Disciple, og først fra 1590 har man Dimissionsfortegnelser; blandt dem, der i de følgende Aar dimitteredes, er ialtfald ingen Adelspersoner, men i Melchior's Skrift om Herlufsholm, paany udgivet 1865 af Albert Leth anføres S. 93 otte kendte Adelsmænd i fremragende Stillinger, som udgaaede fra Skolen i Aarene 1571—1635. Betegnelsen af Herlufsholm som »den danske Adels Skole« har i hvert Fald ingen Hjemmel i selve dens Fundats, men Udtrykket er ganske vist brugt af Stifterne selv.

⁵⁾ bl. a. maa det bestandig, naar der tales om Kongen, erindres, at herved forstaaes Regenten med sit Raad — ikke selve Personen Frederik II, hvis personlige Initiativ i hans Regeringstids Skolesager næppe bør overdrives.

JUBILÆUMSUDSTILLINGEN AF SORANSK KUNST

Som nævnt i sidste Numer af Soraner-Bladet har Soransk Samfunds Bestyrelse taget Initiativet til en retrospectiv Udstilling i Sorø af soranske Kunstneres Værker.

Den Komite, der har faaet til Opgave at realisere Planen, arbejder for Tiden under Højtryk, og det er derfor ikke muligt paa indeværende Tidspunkt at fremkomme med nogen Redegørelse for Udstillingens Rammer og nærmere Arrangement. Men paa Grund af den enestaaende Interesse og Velvilje, som Komiteen til alle Sider har mødt, kan man dog løfte Sløret for nogle af de praktiske Resultater.

Der lægges fra Komiteens Side Vægt paa at holde Udstillingens kunstneriske og kulturelle Standard saa højt som muligt. I Tilslutning hertil har Komiteen haft den Glæde, at hans kgl. Højhed Kronprins Frederik har lo-

vet at overtage Protektoratet for Udstillingen, ligesom en Række prominente Personer har givet Tilsagn om at indtræde i Udstillingens Ærespræsidium.

Da den Liste over Ærespræsidiets, som var anført i sidste Nr. af Soranerbladet, var ufuldstændig, bringes her den fuldstændige Liste:

Departementschef Fr. Graae,
Rektor H. Raaschou-Nielsen,
Grev Fr. Brockenhuus-Schack,
Professor, Dr. phil. et theol. Johs. Pedersen,
fhv. Museumsdirektør, Dr. phil. Karl Madsen,
Museumsdirektør, Dr. phil. M. Mackeprang,
Museumsdirektør Leo Swane,
Museumsdirektør Carl V. Petersen,
Direktør V. Thorlacius Ussing,
Amtmand Vilhelm Topsøe, Sorø,
Borgmester Jul. Frandsen, Sorø, og
Stabslæge, Dr. med. Gordon Norrie.

De Kunstværker, som skal udstilles, vil af betroede Folk fra Statens Museum for Kunst blive hentet rundt om i Landet og bragt til Sorø, idet Komiteen har modtaget Tilsagn om Udlaan af meget betydelige Kunstsatte, baade fra Museerne og fra Private. Fra det nationalhistoriske Museum paa Frederiksborg har man saaledes faaet Tilsagn om at maatte laane en meget værdifuld Samling Malerier af Abraham Wuchters, som i det 17. Aarhundrede var »Ridsemester« paa Skolen, og som bl. a. har portrætteret de mest fremtrædende af Datidens store Mænd, saaledes at Udstillingen af hans Værker samtidig vil blive et Stykke Danmarkshistorie. Lad dette være en Antydning af, hvad Udstillingen vil komme til at omfatte — det vilde føre for vidt at gaa i Detailler.

Som saa mange andre Udstillinger vil ogsaa denne komme til at lide under en meget følelig Pladsmangel, idet de disponible Lokaler, selv om de bliver udnyttet til det yderste, hverken er mange eller store: Gymnastiksalen, som skal indeholde hele Malerisamlingen, vil slet ikke blive til at kende igen; den vil ved to Tværvægge blive delt i tre Sale, der vil fremtræde i ganske lyse Farver. Omklædningslokalet viste sig ved nærmere Eftersyn udmærket egnet til Ophængning af Tegninger og Raderinger, idet der er Ovenlys. I et mindre Redskabsrum, der heller ikke vil blive til at kende igen, bliver udstillet Skulpturer, og endelig faar Arkitekterne det desværre ikke særlig store Sløjdlokale at raade over.

Naar man har set paa Lokalerne, tænker man et Øjeblik paa, hvor mange Gange større de maatte være, hvis man skulde have Plads til alle de Kunstværker, som man gerne vilde have med.

Men saadanne Tanker maa man hurtigt forlade, for Lokalerne er nu engang ikke anderledes og større, og det vil derfor være umuligt at faa alle soranske Kunstnere repræsenteret. Det er saa meget mere beklageligt, som man gerne vilde have givet de yngre en Lejlighed til at vise, hvad de har præsteret; men det er ugørligt — det vilde ganske sprænge Udstillingens Rammer, og Komiteen har derfor indset, at den eneste naturlige og forsvarlige Løsning af Problemet vil være at foretage et Udvalg af det allerbedste, som soranske Kunstnere inden for de forskellige Tidsaldre har præsteret.

Direktør Alfred Rasmusen arbejder for Tiden kraftigt paa at skabe det økonomiske Grundlag for Udstillingen, og mange gamle Soranere har velvilligst fulgt hans Anmodning om Støtte, ligesom Komiteen har faaet Tilsagn

om Tilskud fra flere Institutioner. Der er allerede sikret over Halvdelen af den nødvendige Garantikapital, men der mangler stadig noget, og vi kan derfor forsikre, at ethvert Tilsagn om Støtte, vil blive modtaget med Glæde.

Onsdag d. 27. Maj vil Kronprinsen aabne Udstillingen i Overværelse af Kongen og forhaabentlig Dronningen og Kronprinsessen. Den Dag vil der kun være Adgang for særlig Indbudte, hvoriblandt naturligvis alle Udlaanere af Kunstværker og Udstillingens Garanter.

Torsdag den 28. Maj til den 18. Juni vil Udstillingen daglig være aaben for alle fra Kl. 10 til 18.

Man paatænker at give Udstillingens Katalog Form af et Festskrift, der paa forskellige Maader skulde fortælle om Jubilæren. En af Artiklerne vil saaledes omhandle en Skoledag i 1866, medens Skolens Gymasiaster skal kappes om, hvem der kan skrive den bedste Skildring af en Skoledag i 1936, men der kommer forhaabentlig ogsaa andre og interessante Artikler, hvorom nærmere Meddelelse vil fremkomme.

Udstillingskomiteen beder Ejere af betydeligere Malerier og Tegninger af Malerne *H. Harder*, *C. Dalsgaard* og *F. R. Vermehren* venligst give Oplysning derom til Museumsinspektør *Thorlacius Ussing*, Ny Carlsborgfondets Kontor, Dantes Plads 32, København, Tlf. Byen 3265, eller til Maleren *Siegfred Neuhaus*, Sorø, Telefon 316.

Gudmund Magnussen.

ET DØDSFALD

Den 13. Marts i Aar døde den fhv. Ejer af Ødemark ved Sorø, Forstkandidat *Einar Julius Petersen* under et Ophold paa Sørup i Sneslev Sogn ved Ringsted; den 20. s. M. blev han begravet i sin Slægts Gravsted paa Bromme Kirkegaard.

Han hørte til en Slægt, der i lange Tider har været knyttet til Sorø-Egnen og til Sorø Skole; hans Oldefar, der havde haft Ødemark i Forpagtning, købte Gaarden i 1827 og baade hans Far, *Peter Julius August*, født 1. Juni 1836, og dennes yngre Broder, *Charles Frederik*, født 26. Oktbr. 1840, gik i Sorø Skole, henholdsvis fra 1. Septbr. 1846 til Udgangen af 1849 og fra 4. Novbr. 1850 til Sommerferien 1857, iøvrigt uden at tage nogen Afgangseksamen. Selv kom Einar Petersen, der blev født den 18. Juli 1870 paa Barfredshøj i Rerslev Sogn, som Faderen den Gang havde i Forpagtning (Moderens Navn var Lovise Mathilde Hansen), til Sorø efter Sommerferien 1882 og forlod Skolen i 1888 med IV Klasses Hovedeksamen; han studerede derefter Land- og Forstvæsen, blev Forstkandidat i 1895 og levede, efter at have gjort Tjeneste paa forskellige Skovdistrikter, sin meste Tid paa Ødemark, som han overtog efter Faderens Død i 1910 for ½ Mill. Kroner; da Faderen i 1871 overtog Ødemark, var den vurderet til 160.000 Rdl.; i 1878 tilkøbte han en Fæstegaard for 35.000 Kr. og opførte i 1880 en ny Hovedbygning. Gaardens samlede Areal er nu 735 Tdr. Land, Ejendomsskyld 385.500 Kr. I Efteraaret 1935 solgte Einar Petersen Ødemark, hvis Drift han med sin tiltagende Alder og sit nedadgaaende Helbred ikke mente at have Kræfter til at lede.

Einar Petersen, som var ugift, var alle Dage en trofast Soraner og en god Kammerat, hvortil hidrøg, at han fra sin tidlige Ungdom var en ivrig Kricketspiller og gerne deltog, i hvert Fald som Tilskuer, i Kampen mellem gamle og unge Soranere. Han var ogsaa

Medstifter af »De gamle Soraneres Jubilæumsfond« og havde medunderskrevet Fundatsen. Naturligvis nød han paa sin Egn sine Medborgeres Tillid, var Medlem af Sogneraad o. m. m.

En yngre Broder, nu Ejer af Glostrup Jernstøberi, *Hannibal Julius Petersen*, gik i Sorø Skole fra 1896 til 1901, og i næste Generation er Slægtens soranske Tradition fortsat af Einar Petersens Søkendebørn, nemlig af Brodersønnerne *August Kaj* (i Sorø 1921—23) og *Mogens Hakon Jul-Petersen* (i Sorø 1924—29), begge Sønner af Proprietær Svend H. Julius Petersen, Falkenhøj, nu Forpagter af Sparresholm, og Hustru Thyra Elisabeth, født Nygaard, fra Sæbygaard, og af en Søstersøn, *Johan Julius Hannibal Prahl* (i Sorø 1911—18), Søn af Forpagter J. Chr. Prahl, Birket, senere Ejer af Lerchesminde, og Hustru Julie Marie Elisabeth, født Petersen, fra Ødemark.

hgo.

FRA GAMLE DAGE

Ved H. G. Olrik.

IV. EN LILLE SORANERS EFTERLADENSKABER

Under Overskriften: *Det første Dødsfald blandt Eleverne fra 1822* har jeg i Soraner-Bladet for Januar og Februar 1929, XIV. Aarg., Nr. 1 og 2, meddelt nogle Oplysninger og Aktstykker om *Caspar Wilhelm Rousing*, en Søn af Byfoged i Stubbekøbing, Kammeraad Peder Rousing og Hustru, Forfatterinden Johanne Christine Munthe af Morgensterne, der d. 9. Febr. 1823 døde som Elev i Sorø under bedrøvelige Forhold — efter Akademiets Læge, Cancelliraad *Wendelboes* Diagnose af »Nervefeber«, efter den humane og forstaaende Adjunkt *Daugaards* Mening af Hjemvé. I et Brev af 17. Marts 1823 til Direktør *Tauber* meddelte den bedrøvede Fader, at han havde anmodet Akademiets Forvalter, *S. K. Povelsen*, om at ville besøge Sønnens Tøj og Bøger sendt tilbage til Forældrene, men dette var ikke sket endnu d. 1. Juni. Saa rykker Faderen for Svar i Juni — han har vist frygtet, at man vilde holde Sagerne tilbage til Dækning af visse Restancer til Akademiet — og iflg. Skolens Inspektionsprotokol blev Tøjet sendt sidst i Juni, men Adjunkt *Lützens* Afstemning af Listen over Sagerne er dog først dateret 1. Juli — man havde god Tid dengang!

Nu er tilfældigvis Brevene til Povelsen og Listen over Sagerne kommet for Dagens Lys i en Pakke *Diverse* i Sorø Akademis Godsarkiv, hvor en Del af Godsforvalterens ujournaliserede og usorterede Papirer af alle Slags er samlet sammen, og de tre Aktstykker meddeles nu her for at komplettere den lille *Caspar Wilhelm Rousings* triste Saga.

Enhver gammel Soraner husker vist lidt om den særegne Duft ved det første Udstyr, hvormed man blev sendt ud i en kold og fremmed Verden — om alle de nye Sager, man fik, og om, hvorledes baade de og al det gammelkendte, som Mor havde pakket i Kufferten, paa sin Vis var ens lille private Tekst til Sangen om *dulce domum*. Af Fortegnelsen fra Septbr. 1822 ses, at der heller ikke dengang krævedes helt lidt til at udstyre en lille Elev — og det har i dette Tilfælde (som senere i mangfoldige andre Hjem!) vist næppe været helt let for den lille Elevs Forældre at skaffe det nødvendige Udstyr — pænt skulde det jo helst være. Vemodigt har det været for dem efter

mindre end et Aars Forløb at se det altsammen igen — men ikke mere Drengen, som havde faaet det med. Men man kan godt forstaa, at de har længtes efter at faa Tøjet og Bøgerne tilbage, selv om Gensynet med deres eneste Søns Efterladenskab har kostet dem nogle bitre Taarer.

I

Brev fra Kammerraad Rousing til »S. T. Hr. Forvalter Poulsen ved Akademiet i Sorø.«

Stubbek. 17 Martij 1823.

Gode Hr. Forvalter *Poulsen*.

Tak for den Godhed De viiste min Sl. *Wilhelm* i den Tid han var i Skolen, og for det De har biedraget til min Lettelse ved de sidste Omkostninger for det Sl. Barn. Jeg har ikke flere Drengbørn men 5 smaa Piger. Hvor glad var jeg ikke da jeg var hos Dem og afleverede ham — til saa herlig en Skole og Opdragelses Anstalt — og nu har den gode [Gud] saa gesvindt derpaa, paalagt os saa dyb en Hiertesorg; thi vi elskede ham saa inderlig og kiendte saa nøje hans fortræffelige Egenskaber og hans Siels Reenhed.

Vil De ikke bevise mig endnu den Godhed at lade alt hvad han efterlader sig nedlægge i hans Koffert og sende den til Kiøbenhavn til Hr. Comerceraad *Marstrand*, i Silkegaden. Omkostningerne paa Transporten, betales ved Afleveringen, derom er idag tilskrevet *Marstrands*. — Fortegnelsen jeg modtog følger for at sendes med Tøjet.

Gud bevare Dem og Deres.

Stedse er jeg Deres hengivne

Rousing.

Nogle Bøger har han faaet siden han kom til Skolen den sl. henfarne samt Stile, Skriver og Charakter Bøger disse beder jeg De og gode Hr. Forvalter ville sende.

II

Brev fra Kammerraad Rousing til »Hr. Forvalter Povelsen ved Accademiet i Sorø.«

Stubbek. 9. Juni 1823.

Gode Hr. Forvalter *Povelsen*!

Igaar modtog vi Underretning fra Khavn, at min Sl. *Wilhelms* Tøj — endnu ikke dertil var ankommet.

Gode Hr. *Povelsen* send det endelig med det allerførste derind.

Commerceraad *Marstrand* i Silkegaden, en meget Bekendt Mand*) modtager det og betaler Indkiørselen; hvorom Hr. [Lektor] *Kielsen* ved Akademiet, som der er kendt, kan forsikke Dem. Hr. Director *Tauber* har været saa god at meddeele mig Efterretning om, at Tøjet paa Anfordring kunde udleveres, der er vel da intet imod dets Afsendelse. Optegnelsen med Deres egen Tilstaaelse for Modtagelsen haaber jeg De modtog med mit Brev i Februarii. Skulde noget hindre Afsendelsen da beder jeg mig derom godhedsfuld underrettet. Netop i denne Tid er min Pige herfra Huuset i Kiøbenhavn, som kunde hjembringe det — derfor beder jeg ret indstændig at De ville afsende det snarest muligt ske kan.

Stedse er jeg til Gientieniste

Deres hengivne

Rousing.

*) Mekanikeren, Bageriejer og fra 1811, Commerceraad Nicolai Jacob Marstrand (1770-1828) boede i Silkegade, nuværende Gade Nr. 13 (Matr. No. 45), en nu helt ombygget Ejendom.

III

FORTEGNELSE

over det Tøj som Caspar Wilhelm Rousing medbringer til Opdragelsesanstalten i Sorøe.

- 6 Natskiorter af Hørlærret
- 6 nye Dagskiorter af finere Do.
- 4 gl. Dito — der om kort Tid omtuskes med 6 nye Lærredet dertil er paa Blegen [denne Post er overstreget med baade Blæk og Blyant]
- 6 Pr. hvide Bomulds Strømper
- 2 Pr. Do. blaae
- 5 Pr. blaaspættede uldne Do.
- 6 Pr. uldne Sokker
- 8 lærnede Lom[m]etørklæder [med Blyant tilføjet: ÷ 1]
- 4 hvide Do. 8 Kraver 1 mørkerødt Halstørklæde
- 12 Haandklæder
- 3 Kioler 3 Pr. Klædes Beenklæder 4 [rettet til 3] Pr. Nankins Do.
- 5 Veste 2 Underveste og 2 Brystduge 3 Pr. Sehler
- 1 Pr. stribet Voltigeer Buxer 2 Pr. Underbuxer. Svømme Buxer anskaffes i Sorøe, efter opgiven Model.
- 1 Frakke
- 1 Pr. lange og et [rettet til 2] Pr. korte Støvler 2 Pr. Skoe
- 2 Kasketter
- 1 Klædebørste
- 1 Tætkam og en anden Kam
- 1 Sølvske med Bogstaver P. S. R.
- 3 Pr. Lagner
- 1 Tæppe og 1 gl. Frakke
- 1 Hovedpude med 3 Lærrets Vaar. Alt forsynet med * W. R. og No.

Bøger

- Evangelisk Salmebog
- Balles Lærebog
- Funders Naturhistorie
- Munthes Fædrelandshistorie
- Do.s mærkeligste Personers Levnetshistorier
- Kofoeds Historie
- Suhms Do.
- Badens Latinske Læsebog
- Gedikes Latinske Læsebog
- Cornelius Nepos
- Tarentii [sic] Comedie
- I Cæcar [sic]
- Cisero de Officiis [sic]
- Entdeckung [sic] von Amerika
- Der Admiral v... — 4 Deelee
- Uklanskye [sic] — 2 Deelee
- Robinsons Kolonie
- Campes Franske Robinson
- Le Siège de La Rochelle
- Don Qvichot — 3 Deelee
- Voyage en Russie
- Nouveux [sic] Coutes Moraux 2 Deelee
- Franks Sproglære af v. Aphelen
- Le Belisaire Contes Moraux
- En Eske med 1 Ducat 1 Svensk Specie 1 Crone 1 20-Copek
- 8 Sk. Sedler og Tegn
- 1 Signet
- 1 Fenalhuus [sic] med 1 Pennekniv og en Blyant.

Sorøe 26. Septbr. 1822.

Rousing.

Indbemelde Gangklæder, Linned, m. m. for Caspar Wilhelm Rousing rigtig medbragt.

Sorøe den 26. Septbr. 1822.

Chr. Lütken. S. K. Povelsen.

Ved at aflevere Tøjet savnedes i den ovenfor bemeldte Æske saavel Ducaten som den svenske Specie, hvilke Mynter Hr. Daugaard erindrer sig allerede at have været borte ved hans Død.

Iblandt Linnedet mangler 1 Lommetørklæde som blev borte i Juleferien, samt 1 Skjorte og 1 Par hvide Strømper som blev brugt til Jordetøj.

Foruden de ovenfor bemeldte Bøger forefandtes og afleveres herved endnu følgende:

Rahbeks Læsebog 2 Deele

Gedikes franske Læsebog

Kalls Verdenshistorie

Jacobs græske Elementarbob

Bøghs danske Grammatik

Tilemann[s] tyske Sproglære

Kielsens Mathematik

Møllers Exempelsamling

Dichmanns fransk Grammatik

Nissens græsk Grammatik

Riises Geographie

Adskillige Stile- og Skriversbøger.

Sorøe 1ste Julii 1823.

Ch. Lütken.

SORØ SKOLES 350-AARS JUBILÆUM

vil, efter hvad der nu meddeles os af Hr. Gudmund Mag-nussen qua Soransk Samfunds Sekretær, blive fejret den 27. Maj — ikke som tidligere meddelt den 29. Maj. Kongen og Dronningen, Kronprinsen og Kronprinsessen vil paa denne Dag komme tilstede ved en Sammenkomst i Solennitetssalen Kl. 14, hvortil ogsaa Autoriteterne og andre, som har Tilknytning til Skolen, bliver indbudt. Ved denne Lejlighed vil der blive talt af Professor Vilh. Andersen og af Skolens Ungdom blive udført en Kantate Sanglærer Jacob Andrup. Fra Hovedbygningen gaar Forsamlingen over til Gymnastiksalen, hvor Kronprinsen vil erklære Jubilæumsudstillingen af soransk Kunst for aabnet. Kl. 18 serveres der Middag for de indbudte Gæster, hvis Tal ventes at blive saa stort, at de ikke kan rummes indenfor Skolens Vægge; der vil derfor blive spist i et Telt, rejst foran »Ingemanns Hus«. Om Aftenen bliver der Bal i Solennitetssalen for Skolens Elever, Personale og de indbudte Gæster.

Den 27. Maj falder paa en Onsdag; Solen staar op Kl. 3,43 og gaar ned Kl. 20,32, Tusmørket varer 62 Minutter, og Maanen er i Tiltagende — den næste Dag er den i »første Kvarter«. Det kan blive en smuk Foraarsdag; vi haaber inderlig for vor kære Skole, at Vejret vil blive godt — alle ved vi jo, hvad dette betyder i Sorø og ikke mindst for en Fest, der — selv om den ikke skal fejres i fri Luft — dog fører mange Mennesker udendørs, og hvor der skal spises i et Telt.

SORANER-AFTNERNE

Torsdag den 5. Marts blev Sæsonens sidste Soraner-aften, idet det Foredrag, der var berammet til den 2. April, er blevet aflyst. Aarets sidste Foredragsholder blev saaledes Samfundets højtærede Formand, Stabslæge

Gordon Norrie, som for en stærkt interesseret Forsamling fortalte om *Lægevæsenets Udvikling i Danmark*. Ingen er som han inde i det Emne, og ingen forsaaer bedre end han at fortælle interessant og vittigt, saa han faar alle sine Tilhørere med. Efter Foredraget blev Formanden da ogsaa gentagne Gange hyldet ved Taler og Applaus.

STORTUREN TIL SORØ D. 7. JUNI 1936 I ANLEDNING AF 350-AARS JUBILÆET

Programmet for Turen, hvori Herlovianerne efter Indbydelse vil deltage, begynder saa smaat at antage Form.

Vi afrejser ved ca. 9-Tiden med Særtog fra Københavns Hovedbanegaard (det nøjagtige Tidspunkt meddeles senere); fra Banegaarden marcheres til Skolen, hvor Rektor, Lærerne og Eleverne tager imod paa Stentrappen i Fratergaarden.

Efter en kort Velkomsthilsen drager alle til Lektor Lauritzens Grav, hvor Mindestenen, rejst af gamle Soranere, bliver afsløret.

Turens Deltagere med Gæster sejler derefter til Parnas, hvor der indtages en lukullisk Frokost.

Om Eftermiddagen er der Besøg i Kirken, som vil blive forevist — først og fremmest for Herlovianerne — derefter paa Jubilæums-Udstillingen for soransk Kunst.

Der er saa et Par Timers Tid til Visitter paa Hovedbygningen, Gymnasiet og Samlingerne, og det ventes, at de gamle Soranere her vil være Ciceroner for Herlovianerne, saa de kan blive oplyst om Enkelthederne ved vor gamle Skole.

Ved ca. 19-Tiden er der tænkt Middag paa Skolen, og omkring Kl. 22 vil Ekstratoget gaa til København.

Udførligere Program vil senere fremkomme.

Prisen for Deltagerne, der langtfra dækker Omkostningerne, vil blive noget lignende, som for Turen i Fjor til Herlufsholm. Der var skrevet forskellige gode Sange til denne Tur — det henstilles indtrængende til vore Versifexer ikke ved denne Lejlighed at sætte deres Lys under Skæppen, men vise vore Gæster blandt Herlovianerne, hvad Soranerne ogsaa paa dette Felt kan præstere! Direktør Louw, som har med Arrangementet af Turen at gøre, haaber at modtage mange Manuskripter til Sange og Viser i denne celebre Anledning.

GENERALFORSAMLINGEN

og dens Dagsorden.

Soransk Samfunds 67. ordinære Generalforsamling holdes Lørdag den 25. April 1936 Kl. 8 paa Hotel Phoenix i København med følgende Dagsorden:

1. Beretning om Virksomheden i 1935.
2. Fremlæggelse af Regnskabet for 1935 og Budget for 1936.
3. Valg af 5 Medlemmer til Bestyrelsen (efter Tur afgaar Knox, Louw, Rogert Møller og Svend Clausen — uden for Tur ønsker Lauge Lauridsen at udtræde af Bestyrelsen).
4. Valg af Revisorer og Revisorsuppleanter (V. Bay og H. Møllerup; K. Wagner og O. Hagemann).
5. Eventuelt.

Efter Generalforsamlingen vil der blive Lejlighed til fælles Aftensmaaltid i Selskabslokalerne.

Bestyrelsen.

GAMLE SORANERE

Oberst af Reserven i Fodfolket *Alexander Philip Christian Stürup* ('90), Chef for Bornholms Værn og Kommandant for Bornholm, K. af D. og Dbm., er efter Ansøgning paa Grund af Alder afskediget i Naade af Krigstjenesten fra Udgangen af Maj d. A. at regne.

Premierløjtnant af Artilleriet *Aage Olsen* ('23), tjenstgørende ved 11. Artilleriafdeling, er under 25. Februar udnævnt til Kaptajnløjtnant af Artilleriet fra 1. Marts d. A. at regne.

Efter Kirkeministeriets Indstilling er ved kgl. Resolution af 13. Februar Sognepræst for Rødovre Menighed i Københavns Stift *Niels Juel Wamberg*, R. af Dbg. ('92), afskediget i Naade og med Pension fra den 31. Marts 1936 at regne.

Arkivar i Rigsarkivet *Carl Sehested Christiansen* ('87) er blevet valgt til Medlem af Det kgl. danske Selskab for Fædrelandets Historie og Sprog.

Under 14. Marts er det tilladt Overlæge ved Børnehospitalet paa Fuglebakken, Dr. med. *Valdemar Vigfus Poulsen* ('98) at anlægge og bære det lettiske Røde Kors af 1. Klasse.

Soransk Samfunds Sekretær, Læge *Gudmund Magnussens* ('26) Adresse er fra 6. April: Herluf Trollesgade 21, København K., Tlf. Palæ 6001.

Af Studenterholdet 1885, der oprindeligt talte elleve Mand, lever endnu de fem: Oberst *Emmanuel Holten*, Læge *Poul Harboe*, Dommer *John Knox*, Raadsformand *Axel Koefoed* og Provst *Christian Winther*. Sammen med Skolefællen Oberstløjtnant *C. M. V. Kamman*, der først næste Aar opnaar 50-Aars Hæderskransen, var de fem nylig samlede til Soraner-Middag hos Oberst Holten for atter engang at snakke Sorø og mindes de seks heden-gangne Kammerater.

Den 18. Marts er Arkitekt *Tyge Hvass* ('01) udnævnt til Ridder af Dannebrog og har under 3. April faaet Tilla-delse til at anlægge og bære Ridderkorset af den belgiske Kroneorden.

EN KAMMERAT TRÆNGER TIL HJÆLP!

Vil nogen være med til at hjælpe en af vore Kammerater, der er midt i 30'erne, og som paa Grund af Sygdom har maattet søge anden Beskæftigelse, til at komme i Gang i sit nye Erhverv? Nærmere Oplysninger, der af let forstaaelige Grunde ikke kan gives her, faas ved Henvendelse til Lektor *Hubert Rosen*, Sorø, eller Kontorchef *H. G. Otrik*, Sølvgade 40, København. Lektor Rosen modtager gerne de Bidrag, hvormed andre Soranere vil hjælpe en Kammerat i meget svære Kaar, og foretager det videre fornødne.

REGNSKABER FOR 1935

REGNSKAB FOR SORANSK SAMFUND FOR AARET 1935

INDTÆGTER:		UDGIFTER:	
Beholdning den 1. Januar 1935	2.417,75	Generalforsamling den 27. April 1935	265,00
Medlemsbidrag	5.595,90	Fællesturen til Herlufsholm den 23. Juni 1935	948,58
÷ tilbagebetalt	10,00	÷ indbetalt af Deltagerne	587,00
	5.585,90		361,58
Indgaaet ved Salg af Emblemer og Emblemnaale	21,00	Rusgilde den 21. Sept. 1935	2.351,33
Indvundne Renter af Bankbog	67,85	÷ indbetalt af Deltagerne	793,00
Indvundne Renter af Postgiro	18,04		1.558,33
	85,89	Forskellige andre Sammenkomster	178,80
Indgaaet Porto	4,10	Udsendelse m. v. af Sorø Skoles Aarsskrift	184,86
		Optagelse af Meddelelser til Medlemmerne i Soraner-Bladet	720,00
		Tilskud til Understøttelsesfonden	300,00
		Lyd-Film Optagelse af Sorø Skoles Konfirmationskantate	101,25
		Emblemer	70,00
		Inventar: Indkøbt Jalousiskab til Sekretariatet	75,00
		Opkrævning af Medlemsbidrag	189,76
		Lønnet Medhjælp	517,50
		Udgifter ved Sekretariatet, herunder Tilvejebringelse af Aargangsoversigten over Soranere	855,19
		Udgifter ved Kassereren	108,32
		Blomster, Kranse, Lykønskninger m. v.	208,31
		Tilskud til Cricketkampe i Sorø	58,50
		Andre Udgifter	45,65
		Beholdning	2.698,59
	Kr. 8.496,64		Kr. 8.496,64

Restancer pr. 31. Dec. 1935 Kr. 578,00.

Louw,
Kasserer.

Regnskabet eftersat og befundet rigtigt. Beholdningen eftersat den 18. Marts 1936.

V. Bay.

H. Møllerup.

SORANSK SAMFUNDS UNDERSTØTTELSFOND 1935

Beholdning fra forrige Aar	315,25	
Tilbagebetalte Laan	1.645,00	
Gaver	100,00	
Renter	1.202,22	
Tilskud fra Soransk Samfund	300,00	
Tilskud fra Jubilæumsfonden	300,00	
Bevilligede Laan		1.951,00
Gaver		0,00
Diverse Udgifter (Skab, Frimærker, Kontorhold)		272,47
Bankbeholdning		1.359,00
Kassebeholdning		280,00
	3.862,47	3.862,47

FORMUE

Obligationsbeholdning	27.300,00
Debitorer (iflg. Bestyrelsesberetning) af 12. Dec. 1935 nedskrevet med 5.420,00)	22.005,50
Kasse- og Bankbeholdning	1.639,00
	50.944,50

sign. Svend Clausen.

Regnskabet revideret og befundet rigtigt.

Obligationsbeholdningen — Recipisse Nr. 5022
med Privatbankens Raadhusafdeling — efterset.
Den 18. Marts 1936.

sign. V. Bay.

sign. H. Møllerup.

DE GAMLE SORANERES JUBILÆUMSFOND 1935

Beholdning fra forrige Aar	356,30	
Renter af Kapitalformuen	630,00	
Renter af Sparekassebog	14,08	
Indbetalt til Understøttelsesfonden ...		300,00
Gebyrer		5,25
Beholdning at overføre		695,13
	1.000,38	1.000,38

FORMUE

Obligationsbeholdning	14.000,00
Bankbeholdning	695,13
	14.695,13

sign. Svend Clausen.

Regnskabet revideret og befundet rigtigt.

Obligationsbeholdningen — Recipisse Nr. 164
med Privatbankens Raadhusafdeling — efterset.

Den 18. Marts 1936.

sign. H. Møllerup.

sign. V. Bay.

DRIFTSREGNSKAB FOR SORANER-BLADET — 1. JANUAR — 31. DECEMBER 1935

UDGIFTER	
Trykning af Bladet	2.135 88
Clicheer og Fotos	207 20
	2.343 08
Redaktion	733 26
Forsendelsesomkostninger	551 55
Annonceprovisioner og Rejsetilskud	2.157 24
Kontorassistance	525 00
Porto, Kontorartikler, Teksthonorar m. v.	470 75
	995 75
3 % Renter af Indskudskapital fra Soransk Samfund	60 00
Gave til Sorø Akademi	166 00
Overskud	258 12
	Kr. 7.265 00

INDTÆGTER	
Annonceindtægter	7.257 69
Indvundne Renter	7 31
	Kr. 7.265 00

STATUS 1. JANUAR 1936

AKTIVER	
Kassebeholdning	2 00
Postgirokonto	0 19
	2 19
Udestaaende Fordringer:	
Tilgodehavende for Annoncer	941 00
Tilgodehavende for Annoncer, for hvilke der skal leveres Varer	972 02
	1.913 02
Forudbetalt Annonceprovision	832 29
	Kr. 2.747 50

PASSIVER	
Diverse Kreditorer	168 69
Forudbetalte Annoncer	149 83
Bladets Formue:	
Saldo pr. 1. Januar 1935	2.170 86
(heraf Soransk Samfunds Indskuds- kapital Kr. 2000)	
Overskud ifølge Driftsregnskabet	258 12
	2.428 98
	Kr. 2.747 50

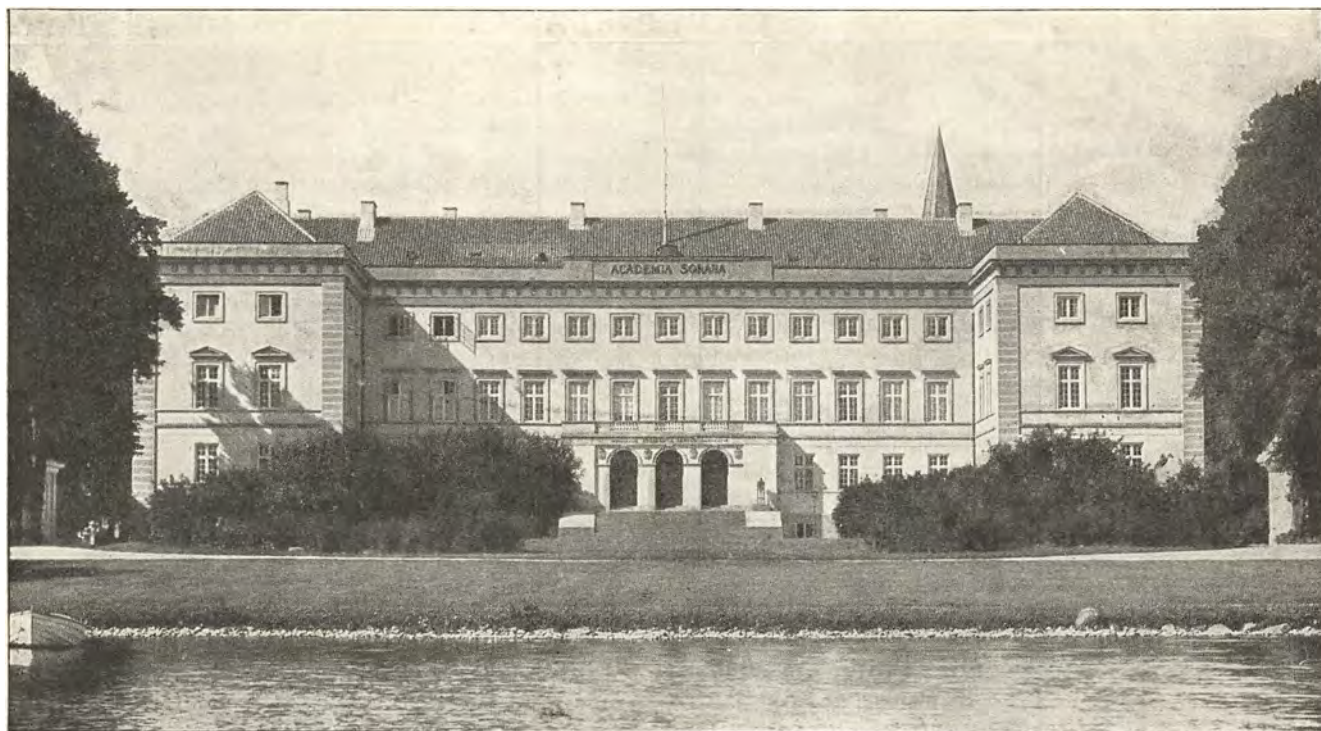
Foranstaaende Regnskab er opstillet paa Grundlag af Bladets Kassebog, som vi har revideret
Vi henviser til vor Beretning af Dags Dato til Herr Bagermester Rogert Møller.

København, den 29. Februar 1936.

Revisions- og Forvaltnings-Institutet,

J. E J L E R S E N

A. H E N R I K S E N

SORØNER-BLADET

21. AARGANG

Nr. 5

Maj 1936

SORØ SKOLE FEJRER ET JUBILÆUM —

Da baade Herlufsholm og Næstved ifjor fejrede 800-Aaret for Peder Bodilsons Klostergrundlæggelse, kneb det trods alle smukke Forklaringer med at forlige dette imponerende Aaremaal med den Kendsgerning, at vor Søsterskole dog faktisk ikke havde tilnærmelsesvis en saadan Alder, men ret beset højst var en nyere Tids Arvtager af hin middelalderlige Stiftelse, om hvis Virksomhed som Skole man kun ved grumme lidt. Paa den anden Side kunde Herlufsholm i 1915 fejre et rundt og fuldt 350-Aars Jubilæum for sin Oprettelse og uafbrudte Bestaaen som Kostskole i Henhold til Herluf Trolles og Birgitte Gjoes Gavebrev af 23. Maj 1565.

Man skal være en Smule forsigtig med disse Jubelaar og -fester, og for vort eget Sorø-Jubilæums Vedkommende vil det vistnok være klogt i Tide at afvæbne enhver lidt spydig Bemærkning fra udenforstaaende ved straks at gøre sig og Omverdenen klart, at

med 350-Aarsdagen er det forsaavidt rigtig nok, som Frederik II's sidste og endelige Fundats for en »besynderlig og bedre« Skole i Sorø virkelig er dateret den 30. Maj 1586, men Skolen, *han* stiftede, har ikke

halvfjerdehundrede Aar paa Bagen i disse Dage. Den blev nedlagt i 1737 efter en Levetid paa 151 Aar og først atter genoprettet i 1822, hvilket til idag giver en ny Periode paa 114 Aar, saaledes at Sorø som Statskostskole kan tælle ialt 265 Aar — i og for sig ikke noget ringe Aaremaal, men dog mindre end Herlufsholms og de langt ældre Kathedralskolers. Og Forsøg paa at øge dette Aaremaal med den Periode af o. 45 Aar, hvori det 2. — Christian VI's og Frederik V's — adelige Akademi af 1747 bestod, lader sig nu engang ikke gøre, fordi denne Lærestalt paa ingen Maade var Arvtager af Trivialskolens af 1586 men af Christian IV's Ridderakademi af 1623, hvis Livsraad da heller ikke blev spundet stort ud over en Menneskealder.

BRØNDHUSET I FRATERGAARDEN
Skænket Skolen i 1912 af gamle Sorønerne.

Tre forulykkede Akademier, hvert i sit Aarhundrede, turde vistnok være en Rekord i den Branche. Derfor skal der en rent ud imponerende Mængde Uvidenhed parret med Stædighed til for paa Trods af alle Kendsgerninger at ville fastholde Illusionen om, at der er noget »akademisk« — om det saa blot er af Navn — ved vore Dages Sorø. Jo, der er altsaa Navnet paa Skolens Gods, saaledes som det bestandig giver sig Udtryk i visse officielle Forhold, f. Eks. Statshaandbogens karakteristiske Definition: *Sorø Akademi er Navnet paa det Sorø Akademis Skole tilhørende Gods*, hvis Overskud anvendes til forskellige kulturelle Formaal. Det ejer de til Brug for Skolen m. v. henlagte Bygninger o.v.s. Med andre Ord: Godset er Skolens — men Skolen er Akademiets, overordentlig klart og let forstaaelig, ikke sandt? Men, vil man saa fremdeles sige: paa selve den Bygning, hvori Skolen har sit Hovedsæde, hvor den faste Stok af dens Elever boer, og Undervisningen sker, staar der jo ogsaa med store Broncebogstaver indskrevet: *Academia Sorana* — og dette laader sig ikke bestride, derimod vel forklare. Thi da i 1822 overdroges Arkitekten Peder Malling at give Tegning til og opføre Bygningen for en Læreanstalt i Sorø, lod hans Opgave paa at skabe Hjemsted for en Institution omfattende *baade* Skolen og dens Fortsættelse og Maal: et Akademi, og derfor var det heller ikke urimeligt, at dette Forhold gav sig Udtryk ved Bygningens Beskildtning — naar man endelig vilde have en saadan. Der var dog dem, der allerede dengang var skeptiske overfor de allerede to Gange mislykkede Akademi-Planer i Sorø, og som bekendt fik de Ret. De var lige ved at kunne have faaet det engang til, men *havde* det Grundtvig-Ingemannske Fantasiprodukt, Reallhøjskolen, Akademiet i Bondestil af 1847, faaet Livskraft (lykkelig var den Skæbne, som kvalte det i Fødslen!), saa var den efter det latinske Akademis Nedlæggelse komplet meningsløse Indskrift nok omgaaende blevet fjernet. Nu fik den Lov at blive staaende, og i en Skæbnetime, da der ved Bygningens Istandsættelse i 1903 omsider var baade Lejlighed og særlig Anledning dertil, indgav ulykkeligvis en ond Aand Sorø Skoles Rektor og ganske særlig varme Elsker *Bartholomæus Hoff*, som netop havde formaaget at retvende sin Skoles Navn, den ulykkelige Tanke at opgive at faa den misvisende Indskrift fjernet. Var dette sket da, var megen Ærgrelse, megen Fortrydelse og megen Misforstaaelse fjernet! Denne Svaghed i et afgørende Øjeblik, denne misforstaaede Hensyntagen til gamle, vrang Forestillinger har kostet dyrt — det er vemodigt at tænke paa, at kun otte Aar efter Hoffs Død var Fortsættelsen af hans Retfærdighedssans og Respekten for hans Minde i den Grad gaaet tabt, at man vendte tilbage til det, der alle Dage vil være at »sejle under falsk Flag«. Thi ved at udvirke en kgl. Resolution af 15. Juni 1903 havde Hoff faaet Skolens Navn rettet fra »Sorø Akademis lærde Skole« til det korte og historisk rigtige »Sorø Skole« — desværre blev Tilføjelsen »og Opdragelsesanstalt« ikke samtidig slettet, og dermed var Spiren lagt til en ny Rettelse, hvor det forhistoriske og nu helt falske »Akademi« atter blev kogt op og klistret til Skolens Navn ved en kgl. Resolution af 3. Maj 1920 — som om denne stolte gamle Skole ikke kunde staa alene, men *skulde* pyntes med falske Fjer, med Mindet om det, der havde været

Skolens værste Fjende, med noget, som bestandig kræver en Forklaring og faar smaa og store til at løbe om med en halv Vind, med et forlorent Præg af noget, der formodentlig skal være finere og fornemmere end det jævne Skolenavn — og dog er og bliver falsk Tale.

Nu viser Følgerne sig. I det Øjeblik man vil fejre 350-Aars-Skolejubilæet — som ovenfor paavist ikke for nogen helt lydefri Realitets men mest for en Ordens Skyld — nu er »Dagen« der jo engang! — i selv samme Øjeblik kan man ikke lukke Øjnene for, at i denne Fundats, som nu skal prises og omtales, næles der ikke et Ord om »Akademi«, og det maa afsløres, at man fra selve Skolens Side er ude for noget, der skal forklares, redegøres, udvikles o.s.v. Thi man undgaar jo ikke det Spørgsmaal, der kræver Svar: *er* der et Akademi i Sorø, d.v.s. en Læreanstalt udover den rent forberedende Ungdomsskole? eller er det alligevel, trods det vildledende Navn, slet og ret *en Skole*?

Vi Soranere ved alle, hvad det er, der foregaar i Sorø — at det med Akademi er Pral og Pjank, at vi gamle Drengene har gaaet i og at vore unge Efterfølgere gaar i en *Skole* og nyder en Undervisning ganske som den, der gives i alle Landets højere Almenskoler, som dog ingen vilde falde paa at kalde »Akademier«, men vi ved tillige, at Sorø er en *Kostskole*, Landets største, med en Tradition, der altsaa gaar tilbage til det, som fik fast Form i 1586, og som ingen Akademi-Forsøg har kunnet faa Bugt med. Som *Kostskole*, som et første Omplantnings- eller maaske rettere, for at blive i Gartner-Sproget: Omprickingssted for danske Drengene har Sorø vist sig saa ualmindelig velegnet, at man trods til Tider mindre gode Kaar og uheldig Forstaaelse af dens rette Tarv tør sige, at denne Ungdomsskole er blevet en endog særdeles lykkelig Videreførelse af Frederik II's Trivialskole; forlængst ikke mere en Overklasseskole, saaledes som *hans* Tid maatte ønske det, og som man ogsaa regnede med ved dens Fornyeelse i 1822, men et Hjemsted for alle Slags danske Drengene — nu kun Overklasse-Skole i den Forstand, at der ubetinget skal et godt Hovede, gode Evner og gode Kundskaaber til for at slippe gennem Skærsilden ved Optagelsesprøverne!

Vi, der har været dens Elever, elsker denne Skole — den er indgaaet i vor Udvikling, i vore Dages Kæde som et Led, vi ofte tager frem og frydes ved og ikke kunde tænke os at undvære. Vi har ved selve vor Indlemmelse i dens Sønners Tal bygget med paa det gamle Hus — og vi vil, hver paa sin Plads, blive ved dermed efter bedste Evne, uenige om meget, ogsaa om, hvad der bedst tjener til dens Tarv, men enige om, at vor Kærlighed og vor Trofasthed kan Skolen ikke undvære. Det vilde se galt ud for Sorø Skole den Dag, da dens gamle Drengene fandt dens Døre lukkede og Fortsættelsen af deres Følelser for den miskendt. Det sker ikke i dette Jubelaar, det ved vi — og det maa aldrig ske! Derfor kan ogsaa vi, som Rektor *Hoff* ved sin Afgang i 1911 skrev det paa 325-Aarsdagen for Skolens Stiftelse, af oprigtige Hjerter sige et:

Gud bevare den af Kong Frederik den anden stiftede, af Kong Frederik den sjette fornyede *Sorø Skole*.

H. G. Olrik.

JUBILÆUMS-KUNSTUDSTILLINGEN I SORØ

I Forbindelse med Statsradiofonien har Rektor *Raaschou-Nielsen* faaet arrangeret, at Højtideligheden i Skolens Festsal Onsdag den 27. Maj Kl. 14 bliver transmitteret, saaledes at alle gamle Soranere vil kunne følge den. De Gange, der tidligere har været fejret store rester i Sorø, har det været de gamle Soraneres Sorg, at de ikke kunde være med paa Grund af — iøvrigt let forstaaelige — Pladshensyn. Disse gælder ikke mere, efter at Festen i Ord og Toner, baaret paa Æterens Vinger, kan rundkastes til alle de gamle Soranere over hele Verden, som paa denne Dag vil lukke op for Radioapparaterne.

Med Festen i Solennitetssalen slutter ogsaa Radiotransmissionen. Jubilæumsdagens anden Begivenhed, Aabningen af *Udstillingen af 350 Aars soransk Kunst* lader sig selvsagt ikke transmittere — *Udstillingen skal ses*, og den bliver en Seværdighed af Rang.

Den ældste af Udstillerne fra det 17. Aarhundrede er *Reinholdt Thim*, der 1. Maj 1624 fik Bestalling som »Mester udi ritzen og malen saa vel som udi fundamentis architectonicis« — d. v. s. som Tegnælærer ved Christian IVs Akademi i Sorø. Af hans Værker udstilles »En Drengeskole«, der tilhører Statens Museum for Kunst og er deponeret paa Kronborg, »En Ringridning«, tilhørende det nationalhistoriske Museum paa Frederiksborg, deponeret paa Christiansborg, »Fire Musikanter«, tilhørende Lensbaron Reedtz-Thott, Gaunø, et Epitafium fra Køge Kirke m. fl.

Abraham Wuchters, der i 1638 ansattes som Ridsemester i Sorø, regnes af Kendere for en af det 17. Aarhundredes ypperste Mestres i Danmark. Af hans Værker vil Udstillingen faa en saa omfattende Samling, som der aldrig tidligere har været Lejlighed til at se. Denne Samling faar saa meget større Interesse i Sorø, som en Del af hans Portrætter forestiller gamle Soranere, dette gælder Portrætterne af Christian d. IV. og Frederik d. III. (som Prins), af den titulære Ærkebisp Hans Svane, Jørgen Rosenkrantz (i dobbelt Forstand Soraner, idet han foruden at have været Elev paa Skolen senere blev Skolens Hofmester), samt Kjeld Lange, der under Københavns Belejring var Fører for Studenterne og Købmandskarlene.

Endelig vil *Michael von Haven*, Ridsemester i Sorø fra 1664—76, blive repræsenteret med Portrætter af Rigsraad Otte Krag og Anne Rosenkrantz.

Der bliver nu et Hul i den kronologiske Orden svarende til det 18. Aarhundrede, hvor Malerkunsten ikke har haft Dyrkere ved Skolen eller ved Akademiet. Den eneste Repræsentant for dette Sekel bliver et lille Maleri af Tegnælæreren ved det 2. Akademi, *Troels Pedersen* — et Billede fra Bromme Mølle.

I det 19. Aarhundrede blomstrede Malerkunsten atter i Sorø med Navne som Tegnælærerne *Hans Georg Harder*, *Chr. Dalsgaard* og *C. F. A. von Schmidt-Phiseldeck* samt Soranerne *J. F. N. Vermehren*, *Kristian Zahrtmann*, *Karl Madsen* og *S. A. Danneskjold-Samsøe*.

Lensbaron Rosenørn-Lehn, Orebygaard, hvis Fader var gammel Soraner, er Ejer af en betydelig Samling af Harders Billeder, og disse har han med stor Elskværdighed stillet til Udstillingens Disposition. Endvidere kommer Harders Medlemsbillede til Kunstakademiet »Landskab fra Sorø-Egnen«, 1830. Af *Vermehren* vil Udstillingen fremføre en Del Portrætter, saaledes Tegninger af Inge-

mann, Hauch, Bredahl og Peder Hjort, Malerier af Familien Glahn i Sorø, samt Tegninger og Studier til »Reservesoldatens Afsked«. Hirschsprungs Museum vil velvilligst udlaane hans smukke Maleri af »Gaarden i Thott's Palæ«, medens Charlottenborg vil udlaane hans Selvportræt.

Dalsgaard vil blive repræsenteret paa Udstillingen med ca. 40 Malerier foruden en Del Tegninger. Man vil se hans bekendte Selvportræt (udlaant fra Charlottenborg), »Kirkegangskonen«, der belønnedes med Udstillingsmedaillen, »Stengangsbilledet«, det morsomme Billede af Overlærer Lorentzen i den naturhistoriske Samling (den blaa Gang) med Tjeneren Ole staaende paa en Stige. Dette Billede er elskværdigst udlaant af en dansk Forretningsmand i Sverige. Endvidere *Dalsgaards* første Folkelivsbillede og første større Komposition, »En Bondefamilie i Salling«, udlaant fra Vedbygaard, samt en Række tidlige Studier og Tegninger.

Med *Kristian Zahrtmann* naar vi til nogle af Udstillingens højest betalte Billeder, der fortrinsvis er udlaant fra større private Samlinger: »Eleonora Christina i Blaa Taarn« og »Studerterne rykker ud til Københavns Forsvar«, som fik 1. Præmie ved Konkurrencen til Udsmykning af Universitetets Solennitetssal, men ikke blev benyttet. Endvidere Genrebilledet af Charlotte Dorthea Biehl, et af hans smukkeste italienske Billeder »St. Lidanifesten« samt »Eleonora Christina forlader Fængslet« — ved særlig Velvilje udlaant fra Glyptoteket.

Tegnælæreren *von Schmidt-Phiseldeck* repræsenteres bl. a. af det store Ægirbillede med Stine; af *Karl Madsens* Arbejder nævner vi et Billede fra Bretagne. *S. Danneskjold-Samsøe* malede allerede i sin Skoletid, og man vil paa Udstillingen se flere af disse Arbejder, bl. a. Fratergaarden set fra Rektorboligen. Af andre nulevende Malere vil Skolens nuværende Tegnælærer *Siegfred Neuhaus* udstille nogle Landskaber og Portrætter, bl. a. af Skolens Lærere. *V. Haagen-Müller* ligeledes Landskaber og Udkastene til Dekorationerne paa »Vænget«; endvidere vil man se Arbejder af *August Mentze*, *Aage Wibolt* og *Helge Refn*, som ogsaa har tegnet Udstillingens Plakat, samt *Arne Johannessen*.

De soranske Grafikere repræsenteres af *John. Lüb-schütz* med en Række Raderinger udlaant fra den kgl. Kobberstiksamling og af *C. V. Stubbe Teglbjærg* med en Samling Raderinger og Tegninger.

Af Skulptur bliver der paa Udstillingen kun Plads til Buster og andre mindre Ting. Fra *Ludvig Brandstrups* Haand vil man se Buster og Udkast til Portrætstatuer, af *Just Andersen* (der desuden har tilbudt at dekorere Bordet til Festmiddagen med nogle af sine skønne Tin- og Broncearbejder) to Buster og en lille Havfrue (et Springvandsudkast) og af *Per Linnemann Schmidt* et Par Buster.

Man er enedes om kun at bringe Arbejder af to Arkitekter, nemlig Professorerne *Martin Nyrop* og *Carl Petersen*. Af den første vil man se en Model af Bispebjerg Hospital samt Detailtegninger af Hospitalet og af Københavns Raadhus. Af Carl Petersen vil man se Tegninger og Udkast til Faaborg Museum samt en Akvarel af »Grønningens« første Udstillingsbygning. Endelig er der inden for Udstillingskomitéen Enighed om, at det vil have en stor og aktuel Interesse at faa udstillet en Model af *Vilh. Lauritzens* nye Radiofonibygning — paa Trods af Lauritzens energiske Protest!

Direktør *Alfred Rasmusen*, Udstillingens Kasserer, fortsætter ufortrødent sine Forsøg paa at udvide Garanti-

kapitalen. Han er meget taknemmelig for de mange Bidrag, han allerede har modtaget; men han er endnu ikke helt tilfreds og vil derfor stadig blive glad for at modtage Bidrag — efter Parolen: jo større Garantikapital, jo mindre Risiko for den enkelte Garant.

Udstillingen vil som tidligere nævnt være aaben for alle i Dagene fra 28. Maj til Torsdag den 18. Juni Kl. 10—18. Entréen bliver 50 Øre pro persona (større Forsamlinger Moderation — Deltagerne i Samfundets Sorøtur d. 7. Juni gratis). Udstillingen faar Telefon, Sorø 391, hvortil Forespørgsler kan rettes efter den 20. Maj.

Der er, som man vil forstaa, fra alle Sider gjort store Indsatser, for at Udstillingen i enhver Henseende skal blive saa interessant og værdifuld som muligt. At Udstillingen vil blive en enestaaende Seværdighed, er hævel over enhver Tvivl. Men for at Udstillingen skal kunne faa ogsaa økonomisk Sukces, *maa alle gamle Soranere virke med!* Udstillingens Komité sørger for Agitation gennem Presse, Turistforeninger, Rejsebureauer (billige Selskabsrejser til Sorø!) etc., men *De* maa hjælpe ved at agitere inden for Deres egen Kreds. Har De et Vindue, hvor De kan have Udstillingens smukke Plakat hængende, beder vi Dem blot rekvirere en Plakat hos *G. Mag-nussen*, Herl. Trollesg. 21, K. Telf. Palæ 6001, og den kommer omgaaende. Men vigtigst er det, at *De* selv kommer og ser Udstillingen — og tager Deres Bekendte med! — husk, at *De* derved støtter de Kammerater, som har tegnet sig som Garanter — de er i første Række interesseret i, at Udstillingen kommer til at svare sig, for ellers maa *de* betale.....

Komiteen.

PROGRAM

FOR

STORTUREN TIL SORØ D. 7. JUNI 1936

I ANLEDNING AF 350 AARS JUBILÆET

Programmet for Storturen, som foretages sammen med Herlovianerne, er nu i det store og hele fastlagt.

Kl. 8 Morgen mødes samtlige Deltagere i Københavns Hovedbanegaards Forhal, smykkede med henholdsvis Soraner- og Herlovianeremblemer, og vi begiver os derefter samlede ned til Toget, som er oprangeret ved en af Perronerne. Det afgaar Kl. 8,20 og gør et kort Ophold i Roskilde 8,56, i Ringsted 9,25 og ankommer derefter til Sorø Station Kl. 9,40. Rektor *Raaschou-Nielsen* har her tilrettelagt en lille Overraskelse for Turens Deltagere. Dens nærmere Form vil først blive opklaret den 7. Juni.

Deltagerne marcherer derefter samlede til Skolen, hvor der finder en kort Velkomst-Modtagelse Sted. Derefter slutter Skolens Lærere og Elever sig til os, og alle drager til Lektor Lauritzens Grav paa Kirkegaarden, hvor Afsløringen af Mindestenen, rejst af gamle Soranere, vil finde Sted. Paa Soranernes Vegne vil Dommer *Knor* tale.

Umiddelbart efter at Afsløringsceremonien er sluttet, vender vi tilbage til Akademihaven, hvor en Motorbaadsflotille vil føre Deltagerne samt Skolens Rektor og Lærere og enkelte indbudte fra Herlufsholm til »Parnas«, der venter med sit opulente Smørrebrød.

Kl. 15 er det Tanken at samles i Sorø Kirke om Forevisning af Kirken og et kort orienterende Foredrag om dens Historie — alt først og fremmest til Orientering for vore herlovianske Gæster. Umiddelbart efter aflægges der et samlet Besøg paa den soranske Kunstudstilling,

som forevises under kyndig Vejledning, og derefter vil de af Turens Deltagere, der ønsker det, faa Lejlighed til at bese Skolebygningen og de forskellige Samlinger m. v.

Her som overalt tør det ventes, at de gamle Soranere tager sig af Herlovianerne for at give dem »sagkyndig« Besked om de forskellige Institutioner — først og fremmest set med Skoledrengøjne!

Ved 6½-Tiden samles Turens Deltagere paa Hovedbygningen, hvor der formentlig vil finde en lille Jubilæums-højtidelighed Sted, og Kl. 7 gaar vi tilbords.

Præcis Kl. 22 afgaar Ekstratoget fra Sorø for at føre Deltagerne tilbage til Hovedstaden. Det tilføjes, at Ekstratoget gør et kort Ophold i Ringsted Kl. 22,15 og i Roskilde Kl. 22,59. Ankomsten til København finder Sted Kl. 23,50.

Prisen for Deltagerne er sat som for Turen i Fjor og dækker langt fra Omkostningerne — de 8 yngste Aargange betaler altsaa 10 Kroner og alle andre 15 Kroner.

Dette gælder for alle Deltagere, der benytter Ekstratoget, enten de staar paa i København, Roskilde eller Ringsted, og ligeledes for de Deltagere fra Storkøbenhavn, som beforder sig selv til Sorø. Det er det samme som i Fjor og er nødvendigt, fordi vi maa garantere Statsbanerne en vis Togbenyttelse.

Men ogsaa af en anden Grund opfordres alle til at tage med Ekstratog — vi skulde jo gerne bruge Henturen til at stifte nærmere Bekendtskab — og eventuelt forny det ifjor indledede — med Herlovianerne.

Af de Medlemmer, der bor Vest for København, og for hvem det er hurtigere at slutte sig til os andre i Sorø, betaler de yngre 7 Kroner og de ældre 12 Kroner.

For alle Soranere gælder det, at de maa tegne sig hos Direktør *A. Ch. Louw*, Holbergsgade 4, 1. Sal, *senest Lørdag den 30. Maj*, da baade Statsbanerne og Skolen jo maa have Besked i Tide, ligesom Adgangen til at tegne sig, som Følge af Pladsforholdene, er begrænset.

Altsaa: Paa fornøjeligt Gensyn paa Hovedbanegaarden Søndag den 7. Juni Kl. 8!

FODBOLDKAMP I SORØ DEN 26. APRIL

Søndag den 26. April udkæmpedes atter en Fodboldkamp mellem Skolen og »gamle Soranere«. Efter Middagen paa Skolen (Oksesteg og Citronfromage) begyndte Kampen Kl. 2 pr. paa Grønne Plads med følgende Holdopstillinger:

	T. Madsen ('34)			
	J. Wille Jørgensen ('33)	Kaj Lund ('35)		
	E. Sebber ('33)	F. Spanning ('33)	N. E. Weis ('35)	
C. H. Jensen ('35)	B. Minor Andersen ('30)	J. D. Lawaetz ('32)	H. Blume ('33)	J. Larsen ('32)
		●		
Steincke	F. Andersen	Lund	Middelboe	Aagaard
	Vistisen	Simonsen	H. Andersen	
		Bülow	Helleris	
		Madsen		

De gamles Anfører Børge Minor Andersen vandt Lodtrækningen og valgte at begynde ved Maalet nærmest Banvejen. Allerede efter 2 Minutters Spil scorer Skolen ved Sund, der efter et smukt Samarbejde med sine Forwards koldblodigt placerer Bolden i Maal uden om »de gamle« fremstormende Maalmand. 0—1.

Begyndelsen for »de gamle« var jo ikke saa god, men det blev bedre. I lang Tid var Spillet noget tilfældigt, ingen rigtige Skydechancer og Masser af urene Skud. Seber brillerede til sin egen og Publikums store Fornøjelse ved, hver Gang han er i Nærheden af Bolden, at løfte

Benet, saa at Bolden enten gik over, under eller ved Siden af ham; sjældent fik han Ram paa den — det var dog vist ret ufrivilligt.

Efter 20 Minutters Spil fører Lawaetz Bolden op langs Sidelinien og centerer til Larsen, der skyder brandhaardt paa Maal uden at give Maalmanden nogen Chance. 1—1. Kort efter har Skolen Opløb. F. Andersen skyder, men »de gamle«s Maalmand klarer i fin Stil ved at smide sig efter Bolden. Ved Udsparket centerer Minor til Larsen, som atter scorer med et godt Skud; Maalmanden havde Haanden paa Bolden, men denne var for tung og fedtet til, at han kunde holde den, det stod nu 2—1, og herved bliver det. Resten af Halvlegen dominerer »de gamle«, men Skolens Backpar, især Bülow, formaar at holde dem Stangen.

Efter en kort Pause tages der fat igen. Skolen har straks Opløb, Sund skyder, Madsen halvklarer og falder paa den fedtede Bane, Middelboe skyder, men Lund klarer paa Maallinien, F. Andersen skyder, rammer en i Ryggen, og til sidst faar Maalmanden den ved at smide sig ind i en Klynge Spillere. Straks herefter opstaar en lignende farlig Situation ved Skolens Maal, efter Udspark fra T. Madsen skyder Minor haardt paa Maal, men rammer Underkanten af Overliggeren, herfra springer Bolden til Larsen, der header en Ubetydelighed over. Spanning prøver et Kanonskud paa Maal, men desværre staar Maalmanden i Vejen. 7 Minutter før time har Skolen et farligt Opløb, Simonsen centerer til Middelboe, som skyder paa Maal; Weis og Maalmanden misforstaar hinanden, og Weis header en Anelse forbi den fjerneste Maalstolpe; Hjørnesparket redder T. Madsen i stor Stil. Sund naar endnu et Par Scoringsforsøg, men Madsen redder dem alle, og saa fløjtes der af.

Hele Kampen igennem var Adjunkt *Btem* os en god Dommer, men Sebbers Indkast kunde han ikke lide. Til Sebbers Retfærdiggørelse maa dog siges, at han kom sig betydeligt, efter at han i Pausen havde byttet Plads med Weis.

Kampen var den fornøjeligste i lange Tider, og Jubelen baade hos Publikum og Spillere var stor. De gamle var noget handicappet af den vaade Bane og den smattede Bold, som de unge langt bedre forstod at tømme.

Efter de traditionelle Hurraer gik man til Omlædningen, og derefter samledes alle Spillerne til fælles Kaffe-bord i Spisesalen med Adjunkt *Jørgensen*.

Det er et betydeligt Fremskridt, Skolen her har gjort; det er af stor Værdi for »de gamle« efter Kampen at kunne samles og udveksle Meninger og Oplevelser, og det varede da ogsaa længe, inden Spillet var saa grundig gennemdrøftet, at man kunde rejse sig. Udbyttet af Turen bliver herved meget større, og vi undgaar dette kedelige at drysse af uden at faa sagt ordentlig Farvel og Tak for i Dag.

Hjemturen til København foretoges samlet med et sent Tog.

T. G.

GAMLE SORANERE

Proprietær *Hans Poul Tønnesen* ('09) har for 192.000 Kr. solgt sin Ejendom, Øbakkegaard, i Ledøje ved Ballerup; til Gaarden hører 90 Tønder Land.

Cand. juris *Knud Olaf Gemzøe* ('11) er fra 1. Januar d. A. ansat som Ekspeditionssekretær i Danmarks Naturfredningsforening.

Bibliotekar paa Samsø *Carl Godfred Elberling* ('25) er blevet ansat som Bibliotekar i Brønderslev.

I »Zeitschrift für Geschichte der Erziehung und des Unterrichts« 25. Aarg., Hefte 3/4, for 1935 findes en Artikel af Dr. *Olaf Carlsen* ('17): Über Basedow und seine Bedeutung für Dänemark. Ein dänischer Forschungsbericht.

I Anledning af Skolens 350-Aars Jubilæum har »Phønix-Fonden«s Bestyrelse tilstaaet fem unge Soranere, der iaar er blevet konfirmerede i Sorø, hver 100 Kr. til Hjælp ved Anskaffelse af en ny Uniform.

Om Overretssagfører *Peter Heise* ('84), som den 24. Marts rundede de 70, skrev Dagbladet »Børsen« for den 22. s. M.:

Overretssagfører Peter Heise blev i Aarenes Løb en anset og indenfor Erhvervslivet meget benyttet Jurist. Et stærkt Vidnesbyrd har man derom i flere af de Hverv, han varetager. Overretssagføreren er saaledes Formand i Akts. H. P. Løvengreens Garveri og i Akts. C. Wibroes Bryggeri i Helsingør samt Bestyrelsesmedlem i Akts. Hornung & Møller. Men ogsaa paa det kunstneriske Omraade og i Filantropi er han med sin nedarvede gamle og fine Slægtskultur en meget interesseret Mand, der bl. a. har siddet i Bestyrelsen eller stadig er Bestyrelsesmedlem i filantropiske Foreninger og Legater. I flere Aar var Heise ogsaa Bestyrelsesmedlem for Hornemanns Musikonservatorium, og han er stadig Kasserer i Foreningen for national Kunst.

Undervisningsministeriet har under 7. April bl. a. beskikket Rektor *A. J. West* ('98), Sønderborg Statsskole, til Censor i Historie ved Skoleembedseksamen ved Københavns Universitet og Aarhus Universitet for Tiden 1. April 1936—31. Marts 1939.

Ved kgl. Resolution af 7. April er Oberstløjtnant af Fodfolket *Laurits Frederik Fischer* ('94), Chef for 8. Bataillon, R. af Dbg. og Dbm., afskediget paa Grund af Alder i Naade af Krigstjenesten med Pension fra Udgangen af Maj 1936 at regne.

Under 7. April er Direktør for Søkortarkivet, Orlogskaptajn i overtalligt Nummer *Peder Carl Sophus Jensen* ('06), R. af Dbg., udnævnt til Kommandørkaptajn i overtalligt Nummer fra den 1. April 1936 at regne.

Ved kgl. Resolution af 3. April er der meddelt Inspektør ved den farmaceutiske Lærestanstalt *Axel Frederik August Høst* ('03) Afsked fra 30. April d. A. at regne.

Amtslæge, Dr. med. *Max A. A. S. Christiansen* ('06) er efter Indstilling fra Sundhedsstyrelsen af Undervisningsministeriet beskikket som Censor i Epidemiologi og som Censorsuppleant i Retsmedicin ved Embedslægeeksamen for Treaaret 1. April 1936—31. Marts 1939.

Under 20. April er paa Justitsministeriets Forestilling Medaillen for Druknendes Redning med Tilladelse til at bære samme tildelt Ritmester, Kammerjunker *Otto Josias Feddersen* ('06) for den 11. August 1935 at have reddet en Dragon fra at drukne i Vesterhavet ved Vejrs. De nærmere Omstændigheder ved vor Kammerats raske Daad er følgende:

Søndag den 11. August om Eftermiddagen gik Dragon Aksel Jørgensen af Jydske Dragonregiment sammen med

to andre Dragoner, der ogsaa var tjenestgørende ved Jydsk Dragonregiment, som da var udlagt til Lejren ved Oksbøl, under Tjenestetiden ud at bade i Vesterhavet ved Vejrs. Han, der er en almindelig god Svømmer, var sammen med de to andre Dragoner svømmet ud paa 2. Revle, men blev af en Bølge trukket udad og forsøgte forges at svømme tilbage til Revlen, hvilket derimod lykkedes for hans to Kammerater. Han opgav derefter at svømme ind, men søgte at holde sig flydende, indtil der kom Hjælp.

Ritmester Feddersen, der er en god Svømmer, befandt sig paa dette Tidspunkt under Badning paa 2. Revle og hørte da, at en af Dragonerne raabte om Hjælp. Han løb hurtigst mulig i den Retning, hvorfra der blev raabt, og da han fik Øje paa den nødstedte, gav han sig til at svømme ud til ham. Da han naaede Dragonen, der var rolig, men havde slugt en Del Vand, lagde denne sig efter Ritmesterens Anvisning om paa Ryggen, saa at Redningsmanden kunde holde om ham med venstre Arm og forsøge at svømme indad ved Hjælp af højre Arm. Strømmen var imidlertid for stærk, og Redningsmanden maatte, da de var kommet et Stykke ind, hvile sig.

Medens de begge holdt sig flydende paa Ryggen, kom der Hjælp, idet der fra 2. Revle blev udkastet en Redningskrans. Redningsmanden lod den nødstedte redde først, men var nu selv fuldstændig udmattet og maatte hjælpes op paa 2. Revle af to Personer, som var kommet til Stede. Han blev ligeledes hjulpet i Land, og da han naaede Stranden, faldt han sammen. Der var den paa-gældende Dag stærk Bølgegang og ret stærk Strøm udad; Vandet var forholdsvis koldt.

Af de under Sagen afgivne Forklaringer fremgaar det, at baade Redningsmanden og den reddede har været i Livsfare, ligesom det maa antages, at den reddede ikke vilde have kunnet holde sig oven Vande til anden Hjælp kom, saafremt Ritmester Feddersen ikke havde ydet ham den fornævnte Hjælp.

SORANSK SAMFUNDS 67.

ORDENTLIGE GENERALFORSAMLING

fandt Sted den 25. April 1936 i Hotel Phønix og havde samlet henved 60 af Samfundets Medlemmer, hvem Formanden, Stabslæge, Dr. med. *Gordon Norrie*, bød velkommen og straks indstillede sympatisk overfor Aftenens Begivenheder ved at invitere paa et Stykke Smørrebrød efter Generalforsamlingen. Han foreslog derpaa at vælge Højesteretssagfører *Carl Ballhansen* til Dirigent, hvorimod ingen havde noget at indvende. *Dirigenten* takkede for Valget, konstaterede, at Generalforsamlingen var lovligt indvarslet og gav Ordet til *Formanden*, der af lagde Beretning om Begivenhederne i 1936. Først mindedes han de mange afdøde Kammerater — hvem Forsamlingen hædrede ved at rejse sig — og gennemgik derefter Aarets Sammenkomster, der havde været godt besøgte — bl. a. fordi man havde forstaaet at finde fortreffelige Foredragsholdere til de maanedlige tvangfri Møder; han omtalte den vellykkede Fællestur til Næstved med Herlovianerne (som man nu ønskede at faa med til Sorø den 7. Juni) og Aarsfesten i Hotel d'Angleterre med Socialminister Steincke som Taler og et Fremmøde af ikke mindre end 164 Deltagere. »En mærkelig Ting hændte i Fjor,« fortsatte Taleren. »Vi fik uventet Meddelelse om, at Soransk Samfunds Værelse paa Studenter-

gaarden havde været opslaaet ledigt og, da ingen Ansøgere havde meldt sig, efter Fristens Udløb var givet til en Ikke-Soraner, dog kun for et halvt Aar, saaledes at det snart igen vilde blive opslaaet ledigt. Dette er nu sket, Bestyrelsen havde faaet Løfte om fremtidig at faa Meddelelse, naar Værelset var ledigt, og den, der fik Beneficiet, vilde faa et indstændigt Paalæg om i god Tid at underrette Bestyrelsen, naar han vilde flytte, saaledes at der kunde komme en Bekendtgørelse derom i Soraner-Bladet. Nu var Værelset tildelt stud. polyt. *Lauge Lauridsen* — hidtil Medlem af Bestyrelsen — og han skulde nok passe paa at give Meddelelse i rette Tid.«

Videre gjorde *Formanden* Rede for Sorø-Bogens Historie, der maa betragtes som afsluttet, efter at Bogen nu i Virkeligheden er udsolgt. »Sorøbogens Regnskab er hidtil ført af mig, efter at afdøde Professor *Erik Schou* havde overgivet mig det. Bogen maa siges at være udsolgt, skønt der ikke er saa lidt tilbage. Dette hænger sammen med, at der mærkelig nok kun er trykt et langt mindre Oplag af 1. Dels 2. Halvbind end af dettes andre Dele. Følgen er, at man ikke har flere hele Eksemplarer tilbage. Vi har ladet de sidste indbinde og har givet Skolen 15 Eksemplarer som en aarlig Præmie til flinke Dømmetender; vi gav iøvrigt Herlovianersamfundet et Eksemplar i Fjor paa vores fælles Udflugt.

Bogens Indtægter var dels Beløb indsamlede blandt gamle Soranere, dels Tilskud af Akademiets Midler, d.v.s. Staten og fra Carlsbergfonden samt indkommet ved Salg af Bogen. Indtægterne beløb sig ialt til 26.903,81 Kr., medens Udgifterne til Honorarer, Trykning m. m. androg 20.535,44 Kr. Der blev saaledes et Overskud paa 6.368,48 Kr., som maa bruges til historiske Afhandlinger om Sorø. Vi har derfor benyttet 2000 Kr. som et Laan til Soraner-Bladet, der maatte have en Driftskapital, da Rogert Møller overtog Driften af Bladet. Der staar altsaa paa Sparekassebogen 4.368,48 Kr.; hertil kommer endnu efter en foreløbig Opgørelse fra Boghandler Fridmodt 285 Kr. og vel sagtens ca. 60 Kr. i Renter, saa Beholdningen er ca. 4700 Kr., foruden de 2000 Kr., som Soranerbladet har faaet. Det er et smukt Resultat. Jeg overgiver Regnskabet til Kassereren, og jeg synes, det skal føres som et særligt Fond med det Formaal at udgive »Sorø Historie«.

Det var i Grunden, hvad jeg havde at meddele Dem om Begivenheder i Fjor, men jeg er nødt til at beskæftige mig med lidt Fremtidsmusik, fordi der er nogle Ting, De maa vide lidt om.

For det første er der i Aar Sorø Skoles 350-Aars Jubilæum. Selve Jubilæumsdagen er 1. Pinsedag, men da man ikke kan holde Fest den Dag, bliver Festen holdt den 27. Maj. Kongen og Dronningen, Kronprinsen og Kronprinsessen kommer til Stede, der vil blive udført en Kantate, forfattet af *Aage Lind* med Musik af Organist *Jacob Andrup*, Festtalen vil blive holdt af *Vilhelm Andersen* og en ganske kort Hilsen og Tak fra de gamle Elever vil jeg komme til at bringe, dersom jeg da er Formand for Soransk Samfund til den Tid. Da der selvfølgelig kun bliver Plads i Salen til forholdsvis faa gamle Soranere, har jeg forhandlet med Rektor om en Transmission gennem Radioen; Rektor har henvendt sig til Radiofonien derom, og jeg ved, at det er gaaet i Orden med denne Transmission.

Samme Dag aabnes i Sorø en Udstilling af soransk Kunst, som Soransk Samfund har stillet paa Benene, og hvor Kronprinsen har lovet at være Protektor. Vi havde jo gerne arrangeret en Sorøtur paa Festdagen, men som

De vil have set af Bladet, arrangeres den d. 7. Juni, hvor vi saa lager Herlovianerne med.

Til Slut er der endnu en Ting, som ogsaa kommer til at vedrøre det kommende Aar og navnlig *Soraner-Bladet*. Kontorchef *Olrik* har gentagne Gange gjort opmærksom paa, at hans Arbejde i Generaldirektoratet for Statsbanerne efterhaanden lagde saa meget Beslag paa ham, at han saa sig ude af Stand til at overkomme Redaktionen af *Soraner-Bladet*, men da han meget vanskeligt kan erstattes, har vi hidtil faaet ham til at blive. Nu mener han imidlertid, at det maa være Slut, og vi har da faaet det ordnet paa den Maade, at *Olrik* fratræder Redaktionen til Juli, og efter hans Raad overtager Medarbejder ved Dagbladet »Børsen«, cand. polit. *Sorgenfrey-Hansen* ('01) Redaktionen, medens *Olrik* har lovet hver Maaned at levere en Artikel af historisk Indhold til Bladet. Det er en Ordning, vi kan være glade ved.

Der er Grund til at se tilbage paa Bladets Historie, og den er uløselig knyttet til *Olrik*. Han blev Bladets første og hidtil eneste Redaktør, han har i fulde 20 Aar udført et stort Arbejde, og han har forstaaet at gøre Bladet til noget andet end et ganske almindeligt Skoleblad. Det indeholder et betydeligt historisk Materiale, som er af Værdi ogsaa for andre end Soranere. Naar vi stadig er holdt å jour med en Mængde gamle Soraneres Liv og Død, ligger det for en stor Del i, at *Olrik* ved, hvem der er Soranere. Vi kan læse i Aviserne, at den og den er død, eller har faaet en ny Stilling, men vi ved ikke, om vedkommende er Soraner eller ej — men det ved *Olrik*. Det er ganske forbløffende, hvad den Mand ved om Soranere, og han stiller altid med den største Glæde sin Viden til Raadighed. Det store Kartotek, han har udført paa Grundlag af Skolens Matrikel, er et meget nyttigt Hjælpemiddel. Vi skylder *Olrik* overordentlig meget som Redaktør — selv om vi skændes lidt med ham en Gang imellem. Jeg betragter Bladet som det vigtigste Bindeled mellem gamle Soranere, og jeg haaber, det skal lykkes at bevare dets Prestige i Fremtiden.

Men skylder vi *Olrik* meget som Redaktør, er det kun en Del af det, vi skylder ham Tak for. Der har aldrig i Soransk Samfund været nogen, der har udrettet saa meget for Foreningen. Jeg behøver ikke at minde om, at vi sjældent ved vore Sammenkomster har savnet Viser fra *Olrik*, og vi skylder ham vor sidste Sangbog, som han forstaaer at anvende, naar han optræder som den glimrende Magister bibendi, han er.

Men det er langt fra alt. Ganske særligt vil jeg fremhæve, at han i ikke mindre end 26 Aar har været Medlem af Bestyrelsen, og det et meget aktivt og altid vaagende Medlem.

Det var den 16. December 1908, at han paa Generalforsamlingen første Gang valgtes ind i Bestyrelsen, og ved Rusgildet samme Aften slog han straks til Lyd for at faa Fraterbrønden restaureret. Ved Generalforsamlingen to Aar senere kom han igen tilbage til Forslaget, der gav Anledning til en betydelig Debat, hvorefter det overdroges Bestyrelsen at arbejde videre med Spørgsmaalet.

Grundstenen til Nyrops Brøndhus lagdes den 19. Maj 1912, og Afsløringen fandt Sted den 30. Juni 1912 — paa Grund af øsende Regnvejrdog i Ridehuset.

Ved Generalforsamlingen 15. Februar 1913 tog *Olrik* til Orde for at faa rejst et Mindesmærke for Frederik den anden i Sorø, et Forslag som mærkeligt nok ikke er gennemført endnu. 1916 begyndte *Soraner-Bladet* at udkomme, og i Januar 1917 udkom Sangbogen. I en meget lang Arrække var *Olrik* Samfundets Sekretær, og det en gan-

ske glimrende Sekretær. I denne Egenskab lærte jeg ham at kende, da jeg for 11 Aar siden blev Formand — han var vidunderlig!

Bestyrelsen har derfor eenstemmigt besluttet til Tak for alt, hvad *Olrik* har udrettet, da han nu trækker sig tilbage, at udnævne ham til Æresmedlem af Soransk Samfund, idet vi stoler paa, at hans Kundskaber og enorme Personalkendskab altid vil staa til vor Raadighed.

Kære *Olrik*, jeg overrækker Dig vort Diplom.«

Kontorchef *Olrik* svarede herpaa: »Jeg sagde netop til *Arnold Skovgaard*, som sidder her ved Siden af mig, at dette var, som var jeg til min egen Begravelse, men jeg lever jo da endnu, skønt ikke saa godt, som jeg kunde ønske. Jeg er ganske overordentlig rørt over den Opmærksomhed, De har vist mig, og for den Tilslutning, jeg kunde mærke blandt mine Kammerater paa denne Side af »Stregen«. Vi er jo somme Tider uenige, men om eet er vi enige: vi vil gerne alle gøre det mest mulige for den gamle Skoles Ære og Berømmelse, saaledes at man omkring i Landet kan sige, at der er noget ved Soranerne, og at vi forstaaer at holde sammen og hædre den Institution, som vi er knyttet til fra vor Ungdom; til det Arbejde vil jeg gerne være med efter Evne, og jeg haaber ikke, at denne Udnævnelse til Æresmedlem vil betyde, at De vil stoppe Munden paa mig! Vel er mit Hjerte svagt, men Mælet har jeg dog endnu, og skrive lidt kan jeg ogsaa. Jeg vil meget gerne leve med og ikke betragtes som afdød! Den Ære, der i Dag er vist mig, er den højeste, man kan naa til indenfor en Sammenslutning som vor, og den er jeg Dem alle af Hjertet taknemmelig for.«

Man gik derefter over til næste Punkt paa Dagsordenen: Regnskaberne samt Budgettet for 1936, og Dirigenten gav Ordet til Direktør *A. Ch. Louw*, som udtalte: »Efter en Bemærkning, der lige faldt under Haanden til mig fra *Wagner* om, at »det er egentlig fornøjeligt at se paa Regnskabet, at De skal bruge 382 Kr. til at holde Nylaarsgilde for«, vil jeg blot udtale, at Beholdningen pr. 1. Januar 1935 skal være 2.799,75 Kr. og ikke som trykt 2.417,75 Kr. Dette beder jeg om en Undskyldning for paa Korrektørens Vegne.« Taleren gennemgik derefter Samfundets Regnskab, der endte med en Beholdning af overførelse til 1936 paa 2.698,59 Kr. I Restancer var et Beløb paa 578 Kroner. »Det er noget mindre end i Fjor,« udtalte *Louw*, »idet der den Gang var en Restance paa 638 Kroner. Det vilde være meget ønskeligt, om de kære Kammerater vilde meddele Flytninger og Udmeldelser til Kassereren og selv indbetale Kontingentet, thi det er altid lidt trist at blive ved med at minde om at betale, og saa tilsidst alligevel at blive nødt til at slette dem.«

Jeg har nogle Gange i Aarets Løb haft den Glæde, at gamle Soranere har spurgt, hvor meget de egentlig skylder, og det har for en enkelts Vedkommende drejet sig om ca. 10—12 Aar gammel Gæld, altsaa saa og saa mange Gange 4 Kroner plus 10 Kroner for det nye Aar, men der er jo altid stor Glæde i det soranske Samfunds Himmel over, at en gammel Soraner vender tilbage.«

Regnskabet godkendtes uden Diskussion, og Prokurist *Svend Clausen* aflagde derefter Regnskab for *Soransk Samfunds Understøttelsesfond 1935* og for »*De gamle Soraneres Jubilæumsfond*«. Han gjorde særlig opmærksom paa, at der var afskrevet Kr. 5.420,00 under Formueopgørelsen. »Det giver et mere reelt Billede af Understøttelsesfonden, og vi har maattet betragte disse Beløb som ganske uerholdelige.« Han oplyste, at alle indkomne Laaneandragere var imødekomne, og at der endda var

overført et klækkeligt Beløb til 1937; dette skyldtes ikke mindst de mange tilbagebetalte Laan.

Begge Regnskaber blev godkendt uden Drøftelse.

Bagermester *Rogert Møller* aflagde Driftsregnskab for Soraner-Bladet 1935 og oplæste Status pr. 1. Januar 1936; ogsaa disse Regnskaber godkendes uden videre.

Direktør *A. Ch. Louw* gjorde nu Rede for Budgettet for 1936. Beholdningen, som var overført, udgjorde 2698 Kr. 59 Øre; Medlemskontingent kunde anslaaes til 5500 Kr., indvundne Renter til ca. 63 Kr., ialt en Indtægt paa omkring 8.260 Kroner, maaske endda vel lidt regnet. Udgifterne kunde anslaaes saaledes: Generalforsamlingen 1936 til 250 Kr. (en Stemme fra Forsamlingen: »Det er alt for lidt beregnet, vi vil ogsaa have en Snaps til Maden«). Fællestur til Sorø 7. Juni anslaaes til 1200 Kroner. »I denne Forbindelse vil jeg tilføje,« udtalte Louw, »at det er muligt, det ikke bliver saa meget. Rektor vil sørge for, at vi bliver indbudt til at spise paa Akademiet. Rungildet har Bestyrelsen anslaaet til 1500 Kroner, forskellige andre Sammenkomster til 200 Kroner. Optagelse af Meddelelser til Medlemmerne i Soraner-Bladet 720 Kr., Tilskud til Understøttelsesfonden 300 Kroner.

Til Bevarelse af Herman Bangs Grav er hensat 476 Kr., det er Penge, der er indsamlet blandt Kammeraterne her, og i denne Forbindelse vil jeg bemærke, at der endnu ikke er kommet nogen Løsning paa dette Spørgsmaal. Jeg har været noget forbausset over, at Borgmesteren, Dr. Kaper, ikke havde svaret paa en Skrivelse af 2. Marts 1935, og den 26. Marts 1936 skrev jeg atter til Dr. Kaper:

»Højtærede og kære Herr Borgmester.

I Henhold til Aftale — og fordi jeg saa gerne vil have Dem som Samlingsmærke ved Gennemførelsen af Sagen om Bevarelse af Soraneren *Herman Bang's* Grav — sendte jeg Dem den 2. Marts 1935 en Skrivelse med Redegørelse for de foreløbige Forhandlinger, der mellem interesserede Parter var ført om Sagen — og sluttede med en Bøn til Dem om at sammenkalde til et Møde om denne. Hvorvidt Tidspunktet hertil nu maatte være forpasset, ved jeg ikke, men jeg er allerede et Par Gange fra forskellige Hold — herunder fra mine Kammeraters Side — blevet mindet om Sagen og vilde derfor, da vi nu staar overfor en Generalforsamling, hvor jeg sikkert igen bliver interPELLERET, være Dem taknemmelig for blot en kort Meddelelse om, at Graven henligger i samme Stand som hidtil, og at der ikke er truffet nogen Afgørelse med Hensyn til Fremtiden — hvilket heller ikke vil ske, uden at de interesserede Parter faar Lejlighed til at tage Standpunkt til Deres eventuelle Medvirken ved Gravens Bevarelse.«

Samme Dag skrev Borgmesteren følgende Brev til mig:

»I Anledning af Hr. Direktørens Skrivelse af 26. d. M. vedrørende Herman Bangs Grav paa Vestre Kirkegaard undlader jeg ikke at meddele Dem, at der ingen Afgørelse er truffet med Hensyn til Bevarelse af dette Gravsted i Fremtiden, at Graven henligger i samme Stand som hidtil, og at der ikke vil ske nogen Forandring i saa Henseende, forinden den af Soransk Samfund rejste Sag er afsluttet.«

Forholdet er jo det, at det er billigt for os, saalænge der ikke foregaar noget, men foreligger status quo, og beroligende er det, at der intet sker, uden at vi erfarer noget derom i Forvejen.

Af Bestyrelsen er ydet 500 Kroner til et Mindesmærke over Lektor Lauritzen. Kammeraterne, der kommer med paa Turen den 7. Juni, vil faa Lejlighed til at overvære Afsløringen af det.

I 1936 skulde der herefter blive en samlet Udgift paa ca. 6.480 Kroner, hvorefter vi vil have en Beholdning at overføre til 1937 paa ca. 1800 Kroner. Dette er et Budget, der menes at kunne holde, idet det ikke er anlagt for snævert.«

Paa Dirigentens Forslag gik man derefter over til Valg af fem Medlemmer til Bestyrelsen. Efter Tur afgik *Knox*, *Louw*, *Rogert Møller* og *Svend Clausen*, der alle 4 var villige til at modtage Genvalg — og dette skete under Forsamlingens Applaus.

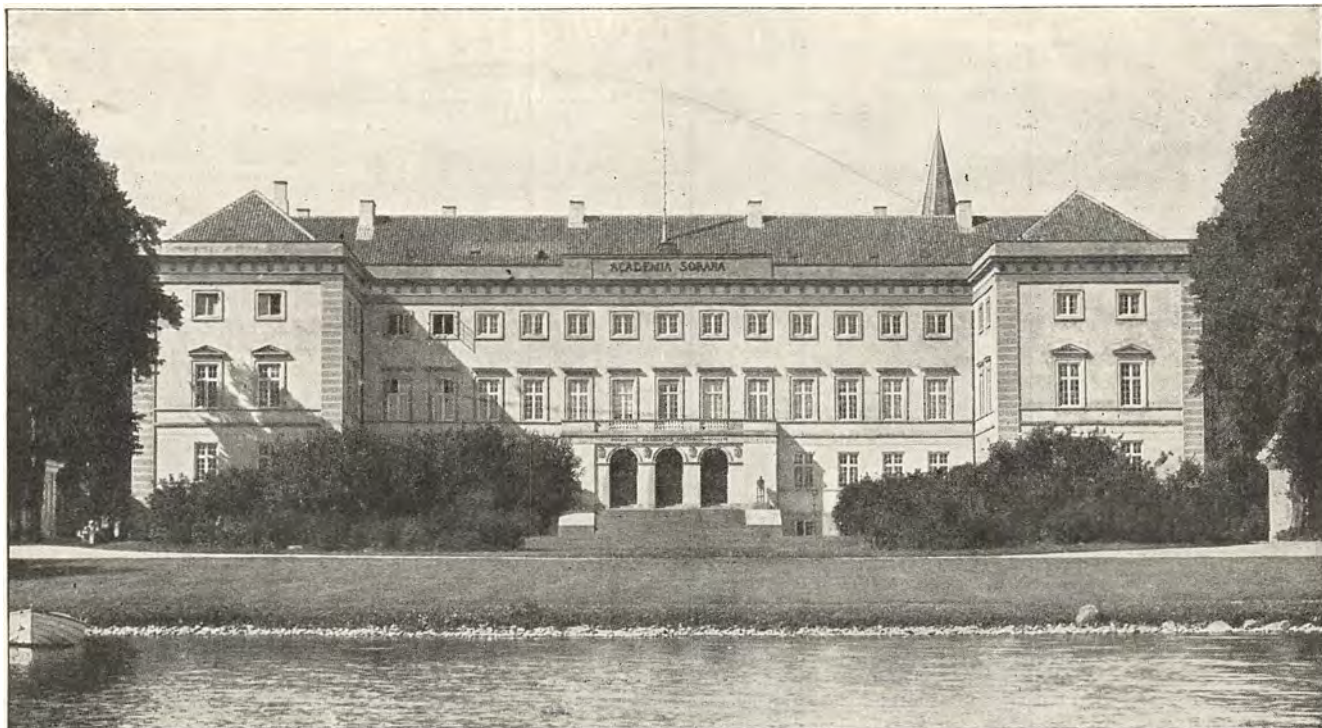
Udenfor Tur havde *Lauge Lauridsen* ønsket at fra-træde, da han ikke kan faa Tid mere, og *Formanden* udtalte, at da det ligeledes kneb for Louw med alle hans mange Ting at vedblive at være Kasserer, vilde Bestyrelsen foreslaa, at man i Lauge Lauridsens Sted indvalgte Direktør *Alfr. Rasmusen*, som man jo bl. a. kendte fra hans Virksomhed som Kasserer for den Udstilling, der skal finde Sted i Sorø i Sommer, og som derfor havde haft en Del med Bestyrelsen at gøre. Da der ikke stilledes andre Forslag, og ingen ønskede Ordet, erklærede Dirigenten *Alfr. Rasmusen* for indvalgt som Bestyrelsesmedlem.

Sekretær *Skodshøj*, Viborg, bad nu om Ordet og udtalte, at som udenbys Medlem vilde han ikke rejse sig, før dette Valg havde fundet Sted. »Jeg vil imidlertid gerne gøre Soransk Samfund opmærksom paa, at det har stor Interesse for os udenbys at have et Medlem i Bestyrelsen, som repræsenterer Landet udenfor København, for i Øjeblikket kommer vi ikke udenom, at Soransk Samfund udelukkende er repræsenteret ved Københavnerne, men der kan være mange Tilfælde, hvor en Provinsbo er afskaaret fra at staa i Soransk Samfund, og dog i Grunden gerne vilde gøre det, dersom der imellem Bestyrelsen ogsaa fandtes et virksomt Medlem, der vil tale for Provinsmedlemmernes Interesser. Jeg vil meget henstille, at der ved senere Valg netop tænkes paa denne Side af Sagen, som jeg i Virkeligheden anser for at være af meget stor Betydning.«

Stabslæge *Norrie*: »Det vilde være os meget kært ogsaa at have et udenbys Medlem i Bestyrelsen, men det støder jo paa den store Vanskelighed, om der kan findes et Medlem, som kan komme herind til Møder og lignende. Vi har mange Møder, baade Bestyrelsesmøder og Udvalgs-møder, og det er vist ikke let at finde en ude i Provin-sen, som vil fare frem og tilbage. I Aalborg og Omegn sidder der f. Eks. en hel Samling Soranere, som kommer meget sammen under *Schiøtz-Christensens* Ledelse. Vanskeligheden ligger som sagt i, at vi har saa mange Møder, men jeg skal med Fornøjelse drøfte det videre i Bestyrelsen.«

Dirigenten lod derefter foretage Valg af Revisorer og Revisorsuppleanter, som var villige til at modtage Genvalg, med Undtagelse af *O. Hagemann*; i Stedet for ham foresloges stud. polyt. *Lauge Lauridsen*, der nok kunde faa Tid hertil. Ingen havde noget at indvende herimod, og derefter blev d'Hrr. *V. Bay* og *H. Møllerup* genvalgt som Revisorer, *K. Wagner* som Revisorsuppleant og *Lauge Lauridsen* nyvalgt som Suppleant.

(Sluttes).

SORØNER-BLADET

21. AARGANG

Nr. 6

Juni 1936

PAA HVILKEN DAG ER FUNDATSEN FOR SORØ SKOLE UDFÆRDIGET?

Naar man iaar fejrede Sorø Skoles Jubilæum den 27. Maj, skyldtes det den tilfældige Omstændighed, at Pinseferien skulde gaa sin Gang — 1. Pinsedag faldt paa den 31. Maj, og *den* Dag plejer man i Sorø at regne for Fundatsens Aarsdag. Men det gør ikke alle — i Sorø-Værkets 1. Del, S. 321, indleder Museumsdirektør, Dr. M. Mackeprang saaledes sit Kapitel om Skolens Stiftelse med følgende Ord: »Som Begyndelse til Skolelivet i Sorø nævnes altid Frederik II's Fundats af 30. Maj 1586«. Naar næste Sætning lyder: »Dette er dog ikke rigtigt«, er dette ikke fordi Forf. straks vil protestere mod *Datoen* — man vil i hans følgende Fremstilling hurtigt se, hvad Meningen er! — men efter gammel Tradition er den nævnte Dag altsaa ikke rigtig. Og Sagen er da den, at Dr. Mackeprang her følger Dateringen i Dr. Sechers Corpus constitutionum Daniæ, II Bind, 1889, Forordningerne m. v. for 1576—95, hvori, paa S. 423—44, Nr. 430, Fundatsen for Sorø Skole, har Dagen: 1586, 30. Maj, hentet fra den her gengivne Lovteksts Slutning, som lyder:

»Gifvit paa vort slot Kiøpnehaufn dend 30. dag maii aar 1586«.

Kilden til denne Tekst er Sjæll. Reg. No. 12, omfattende Aarene 1579—88, hvor Fundatsen er indført paa Siderne 532b—550, og hvor Dateringen ordret gengivet ser saaledes ud:

»Giffuit paa wortt Slott Kiøpnehauffen thennd 30 dag Maij Aar etc. MDL XXXVI.«

Fundatsen er indført som det sidste Dokument for Maj 1586, det næste aabner Indførslerne for Juni s. A.; ogsaa Samlingen af Kronens Skøder, I Bind for

Aarene 1535—1648 har Datoen 30. Maj 1586 for Fundatsen med Henvisning til samme Kilde.

I Samlingen af Forordningerne gør Secher opmærksom paa, at en Afskrift af den originale Udfærdigelse af Fundatsen er trykt i Hofmans Samling af Fundationer, Bind VII, 1761, S. 556—85, der atter er aftrykt i Soransk Tidsskrift I, 1. 1865, S. 34—66, og eftersers man disse Steder vil man se, at Fundatsens Datering her lyder:

»Givet paa Vort Slott Kiøbenhafn den XXXJ. Dag May, Aar Christi M.D.LXXXVJ.«

Paa sidste Side i Sechers Samling af Forordninger er imidlertid optaget en »yderlig Tilføjelse«, der lyder saaledes:

»Hr. universitetsbibliotekar Birket-Smith har gjort mig opmærksom paa, at en original udfærdigelse [af Fundatsen], bestaaende af 10 ved seglsnoren sammenholdte pergamentsblade*) findes i Københavns Universitetsarkiv [tidligere i Pakke 203; ved ny Registrering mærket Nr. 1678]. En jævnføring har vist, at Teksten her (O), næsten overalt stemmer med (R) [o: Registranten], hvor der er forskel mellem denne og (A) [Afskriften hos Hofman]. Derimod stemmer O ikke altid med A, hvor der findes afvigelser mellem R og O Denne tekst [A] kan derfor ikke være afskrevet efter O, men der maa have eksisteret endnu en original udfærdigelse. Herpaa tyder ogsaa, at ikke alene Peder Gyldenstjernes underderskrift fattes, men at ogsaa hans og [Medunderskri-

*) Denne Udfærdigelses 3. Side med Fundatsens Indledning samt et Fotografi af Seglsnoren og Seglene er gengivet i Sorø-Værket, I, S. 329, hhv. S. 331.

verne] N. Kaas', Peder Munks, Sten Brahes, Jørgen Skrams og Arild Hvitfeldts segl ikke synes at have været anbragt under dette brev [O].«

Der gøres herefter nærmere Rede for nogle Afvigelser mellem Registrantens, den Hofmanske Afskrift og Originaludfærdigelsen, men mærkelig nok *ikke* paa, at denne sidste har en afvigende Datering, der har følgende Ordlyd:

»Giffuitt paa vortt slott Kiøpnehauffen thend 31 Maij Aar etc. MDLXXXVJ«.

Nu har Dr. Secher jo haft sine gode Grunde til i sin Samling af Forordningerne at følge Registranternes Tekst; herom hedder det i Forordet til I Bind, S XVI:

»Hvor der af *samme tekst* foreligger *forskellige overleveringer*, har naturligvis det spørgsmaal været at overveje, hvilken af disse skulde foretrækkes . . . Ved indsamlingen af stoffet til denne samling er derfor begyndt med at udtømme indholdet af cancelliets registranter, hvorefter fuldstændigheden og korrektheden af de saaledes samlede tekster er kontrolleret ved jævnføring med de øvrige overleveringer. Som hovedregel er derfor teksten i cancelliets registranter lagt til grund for den . . . meddelte tekst, men jævnført med og efter omstændighederne rettet efter de andre overleveringers læsemaader, der ere anførte f. s. v. de ikke vare aldeles uden betydning eller bestode i retskrivningsafvigelser . . . Hvor der foreligger originale udfærdigelser, ere afskrifter naturligvis værdiløse. . . . Hvis man konsekvent vilde lægge en original udfærdigelse til grund for aftrykket, hvor en saadan var at faa, maatte man dog dertil knytte forskellige oplysninger hentede fra cancelliregistranterne . . . Som undtagelse ere originale udfærdigelser foretrukne til grundlag for udgivelsen ved de større og vigtigere love. . . . Ved disse tekster er derfor ogsaa begyndelsen, dog med undtagelse af kongens titel, og slutningen med dateringen og underskriften trykt med.«

Dr. Secher har nu ikke, da han aftrykte Fundatsen for Sorø Skole efter Sjæll. Reg. 12, kendt Originaludfærdigelsen i Universitetsarkivet — men sært er det dog, naar han iflg. den »yderlige Tilføjelse« gør sig bekendt med denne og anfører Afvigelserne, at han da gaar helt uden om Dateringen — som han iøvrigt allerede maatte have mærket sig Hofmans Afskrift, og det er egentlig ogsaa sært, at Dateringsforholdet slet ikke er berørt i Sorø-Værket, der dog reproducerer selve Original-Dokumentet.

Endnu skal nævnes, at de bevarede Indlæg til Sjæll. Reg. 12, S. 522 b, ogsaa afgiver nogle herhenhørende, ikke helt kedelige Oplysninger. De bestaar af to Læg, indlagt i et fælles Omslag, ved en moderne Registrering mærket: 29/5 1586. Det første Læg er paaskrevet: »Lit. A. 1. Copie aff Kong Maitz. Fundatz paa Soer Scholle wdgiffuitt paa Kiøpenhaffns Slott Anno 86 in comitiis habitis 29 Maij«. Det bestaar af 7 sammenheftede Dobbelt-Ark, hvori atter er indlagt to løst sammenhæftede Læg med Opskrift paa det Gods, som skal tilhøre den nye Skole, betegner sig som en Kopi, men er vist i Virkeligheden en *Koncept* til Fundatsen, hvilket fremgaar af de ikke helt faa betydningsfulde Rettelser og Tilføjelser (paa 5. Side staar i Marginen: »Her skall allt Godzitt . . . indsættis«). Dets Datering lyder:

»Actum Haffniæ 30 Maij Aar etc. 1586«

En løselig Sammenholdelse synes at vise, at denne Koncepts Tekst er fulgt i Registranten.

Det andet Læg betegner sig: »Lit A 2. Fundatzen paa Sorø Schole«. Det er en yngre Udfærdigelse, mulig oprindelig bestemt til andet Brug, thi paa 1. Omslagsside er prentet: »Her begyndis Siellanske Register — Aar — MDLXXXVI«. Lægget bestaar af 9 sammenheftede Dobbelt-Ark, hvis 12 sidste Sider er ubeskrevne; Godset er ikke opregnet, og Dateringen lyder:

»Giffuitt paa vort Slot Kiøbenhauffn den XXXI dag Maij Aar MDLXXXVI.«

Som man ser, angiver disse to Aktstykker hele tre forskellige Datoer. Man kan dog vist ved Besvarelsen af det her opstillede Spørgsmaal se bort fra den 29. Maj, paa hvilken Dag Rigsraadet vel har holdt Møde og *vedtaget* Fundatsen [»Ministtermøde«], hvorefter denne d. 30. er *udfærdiget* in forma og den 31. *underskrevet* af Kongen og de tilstedeværende Rigsraader samt beseglet, hvorved den først har erholdt Lovskraft. Og saaledes vil det ses, at den gamle Tradition for, at Frederik II's Fundats for den »besynderlige og bedre« Skole bør mindes den 31. Maj, har sin Berettigelse. Paa den Dag kan man rolig fejre 400-Aars Jubilæet i 1986 — det bliver en Lørdag, 14 Dage efter Pinsen. Og gid man saa til den Tid kunde blive fri for Akademi-Pjanket!

H. G. Olrik.

GENERAL BOULANGER OG SORØ

Af fhv. Sognepræst N. J. WAMBERG

I Frankrig var General *Boulanger* bleven Krigsminister i 1886, og mange Franskmand og mange af Frankrigs Venner, ogsaa i Danmark, nærede store Forventninger til ham. Vel var han ingen Bismarck at se til; en ny Napoleon haabede man dog paa om end ikke som »den Store«, saa dog bedre end »den Tredje«.

I 1888 fik hans Tilhængere og Beundrere ved Valget til Deputeretkammeret vældigt Haab om, at han vilde gøre Statskup. Og — selv om vi Drengene vist ikke fulgte meget med i Udenrigspolitik, men holdt os til Forargelse over Gadedrengenes: »Ned med Estrup, Scavenius og Ravn osv.«, saa hørte vi i Hjemmet og læste vel ogsaa i »Sorø Avis« saa meget om Boulanger, at vi troede paa ham som Frankrigs Helt og Genopretter af Kejserdømmet, og vi beundrede ham.

Hvem, der fik Ideen, husker jeg ikke, men vi samledes til hemmeligt Møde om at give vor Beundring Udtryk. Her blev det besluttet enstemmigt, at vi vilde sende et Hyldestbrev til vor Helt.

At en eller anden har omtalt Sagen, fremgaar af følgende Skrivelse som cirkulerede i Klassen:

»Til III. Klasse.

Det er let at indse, at hvis Planen med Skrivelsen til Boulanger bliver til intet, eller hvis Boulanger (af en eller anden Grund) ikke vil modtage vor »Hyldest«, saa vil hele Foretagendet stemples som en kaad Drengestreg eller maaske (hvem kan vide) af vore Foresatte som noget endnu værre, *saafremt Sagen bliver udbredt, før Planen faar et heldigt Udfald*. Til Forhindring altsaa af dette sidste foreslaas:

1) Bekjendtgjøre vi *straks*, at hvis nogen (efter hvad en af os har bragt i Erfaring) har omtalt Sagen til no-

gen som helst, hvem det saa er, straffes han af hele Klassen.

2) Maa vi lægge Vind paa at flokkes saa lidt som mulig og tale saa sagte som mulig om Sagen.

3) Indeslutte vi Skrivelsen i en *uaabnelig* Konvolut (Segl ser altfor højtidelig ud).

Endelig bedes Dan (hvem den *forventede* Taksigelse fra Boulanger jo vil blive sendt) om kun at *aabne* denne i Nærværelse af *alle* Klassens Disciple. Dette kan jo f. Ex. ske efter Kl. 12 eller efter Kl. 5. .

Karl Albert Hasselbalch.

Til Underskrift!

N. Wamberg.

Valdemar Dan.

P. H. Sørensen. F. Muus. A. Møller. P. Müller.

H. Scavenius. N. F. Jensen.

Hjalmar Hilarius Andersen. C. C. Larsen.

H. C. Nielsen.

Lad os lægge Vind paa at gøre Sandheden i Ordsproget: »Hvad 3 vide, vide alle« til Løgn i det mindste i dette Tilfælde«.

Denne Rundskrivelse gjorde sin Nytte, bl. a. var »Klasseklø« jo ingen Spøg dengang. Imidlertid havde Komiteen, som jeg antager bestod af ovennævnte Underskrivere paa den manende Rundskrivelse, udarbejdet »Hyldesten« Form og Indhold: Harald Scavenius oversatte Brevet paa Fransk (han var vor bedste »Franskmand«), og Valdemar Dan (vor bedste Tegner) skrev den sirligt ned og tegnede og malede nedenunder Trikoloren og Dannebrog i skøn Omfavnelser og derunder det sorthvidrøde Flag flænget og laset.

Skrivelsen lød saaledes ifølge en bevaret Afskrift, der var i Dans Væрге:

»A Mr. Mr. le général Boulanger
à Paris
la France.

Tous les élèves de la troisième classe *Académie Soranæ* envoient à ceci un salut au brave défenseur de l'estime de la France contre l'Allemagne, l'ennemie commune .

Nous vous souhaitons toutes sortes de prospérités en achevant votre dessein, c'est à dire: vaincre l'Allemagne .

H. Andersen. P. Müller. P. H. Sørensen.
A. Bech. A. Møller. Muus.
C. Clasen. H. C. Nielsen. N. J. Wamberg.
V. V. Dan. A. Pamperin. C. M. Smidt.
C. Jensen. P. Poulsen. Thorkilsen.
K. Hasselbalch. P. Rasmussen. l'adresse:
K. K. Larsen. H. Scavenius. V. V. Dan.
Aa. Gjellerup. à Sorø.
Danemark.«

Man vil kunne forestille sig vor Spænding i de kommende Dage. Den første, der blev set til Kl. 8 og Kl. 3, var Valdemar Dan, og mange Gange var det en tavs Rysten paa Hovedet, der mødte os.

Desværre er vor Skrivelses Dato gaaet tabt (eller maaske glemte vi den i Skrivelsen!); men 8. Juni var det straalende Øjne, vi mødte hos Dan.

Svaret var kommen. Og Kl. 5 i hele Klassens Paasyn blev Brevet aabnet.

Det lød saaledes:

CHAMBRE
DES DÉPUTÉS

Paris le 11 Juin 1888.

L'General Boulanger
envoie aux étudiants de la
3.e classe de l'Académie du Sorø
sous ses vifs remerciements
pour le salut amical qu'ils
lui ont adressé, et souhaite à
leur vaillante patrie toute la
prospérité qu'elle mérite.

Gal Boulanger

Monsieur V Dan
Étudiant de l'Académie du Sorø
Sorø
Danemark.

Vor Glæde var enorm, især da vi under Overlærer Ibsens Mikroskop fik konstateret, at det ikke var et Navnestempel, men vor Helt's egenhændige Underskrift. Men denne mikroskopiske Undersøgelse hos vor Skoles mærkeligste Lærer medførte, at Boulangers Skrivelse, vor Stoltthed, ikke blev konfiskeret ganske vist, men »laant« af Ibsen og først — da Ibsen 20 Aar efter, d. 27. Juni 1908, var død — blev tilbagesendt Valdemar Dan af Sønnen, Redaktør *Holger Ibsen* i Holbæk. Imidlertid rygtedes Historien jo snart over hele Akademiet og i Byen, ja den blev vistnok omtalt i »Sorø Avis«, Højrebladet, Folketingskandidat Ibsens eget Organ under hans Valgkampagne mod gamle Alberti. Vi var stolte og følte os, og det lagde kun ringe Dæmper paa vor Glæde, at Rektor *Blichert* lod os stille til Skældud (jeg husker ikke om vi fik et Slag paa Bagen ogsaa!), fordi vi *maaske* »havde udsat vort Land for diplomatiske Forviklinger ved at haane en os venligt sindet Magt!«

N. J. Wamberg.

Georges-Ernest-Jean-Marie Boulanger var født 1837. Han blev Divisionsgeneral i 1884, Krigsminister 1886, sidst i et Kabinet, der faldt i 1887, hvorefter han blev forsat til Clermont. I 1888 fik han Afsked og blev i April 1889 anklaget for Sammensværgelse og Attentat mod Statens Sikkerhed. Han flygtede til Bruxelles og skød sig der i 1891 paa sin Elskerindes, Fru Bonnemains Grav.

Red.

SORANER-BLADETS NYE REDAKTØR

I Journalistforbundets Medlemsblad »Journalisten«, 32. Aarg. Nr. 10 for 15. Maj, har Redaktør *V. Sorgenfrey Hansen* skrevet en fornøjelig Artikel om Soranske Journalister, der naturligvis tager sit Udgangspunkt fra Skolens Jubilæum. Det er et ikke helt ringe Tal af Kammerater, som har slaaet sig paa denne Virksomhed, og Forf. har endda ikke faaet dem allesammen med — vi kunde supplere Listen med nogle Stykker: *Alfred Larsen* ('93), Redaktør af »Langelands Avis«, *Adolph Nicolai Petersen Falkman* ('56) senest ved »Nationaltidende« (det var ham, der blev hjemme paa Redaktionen en Dag og skrev *hele* Bladet, for at alle hans Kolleger kunde gaa til en eller anden Fest), *Carl Branner* ('59), Sophus Schandorphs Svoger, fra 1872—90 Redaktør af »Slagelse-Posten«, senere Ejer af »Nordjylland« og »Skive Avis«,

Aarrække knyttet til den Ferslewske Presse — afbrudt af en Periode paa fem Aar, hvori han var Redaktionssekretær ved Dagbladet »Kjøbenhavn«, i hvilken Stilling han atter virkede ved »Nationaltidende« til 1931. Efter den Tid har Redaktør Sorgenfrey-Hansen været knyttet til Dagbladet »Børsen«. Fra og med Julinummeret overtager han Redaktionen af nærværende Blad, hvortil han i de sidste Aar ofte har ydet Bidrag og paa anden Vis lagt sin Interesse for Sorø og soranske Forhold for Dagen.

Som det vil erindres vandt han 1. Præmie i den lille Konkurrence om Skildring af en Sorø-Oplevelse, der blev udskrevet i Soraner-Bladets Decbr.-No. ifjor. Man vil endetsteds i nærværende Nummer finde det præmierede Bidrag.

Vi byder Sorgenfrey-Hansen et hjerteligt Velkommen som fremtidig Leder af »Soraner-Bladet« og er sikre paa, at han vil kunne regne med alle Soraneres velvillige og gode Hjælp i Redaktionsarbejdet.

VILHELM CHRISTIAN SORGENFREY-HANSEN

og fremfor alle Soransk Samfunds Formand fra 1889 til 1895 *H. R. Hiort-Lorenzen* ('51), der fra 1868—77 var Redaktør af »Dannevirke« og »Freja« og fra 1878—93 af »Nationaltidende« og »Dagstelegraf«.

Og endelig er Forf. naturligvis saa diskret ikke at nævne sig selv, hvad vi derfor her vil gøre — ikke mindst fordi han nu overtager Redaktionen af »Soraner-Bladet«. Det er derfor rigtigst, at vi nu præsenterer ham for de af Bladets Læsere, som ikke allerede personlig kender ham.

Vilhelm Christian Sorgenfrey-Hansen er født i Slagelse 19. Oktober 1884, kom i Sorø Skole 1896 og forlod den med Studentereksamen 1903. Han var derefter fra 1904 til 1908 Medarbejder ved forskellige Blade og Tidsskrifter i København og Frederiksberg, tog i 1908 statsvidenskabelig Eksamen og blev fra 1. Oktober 1908 Redaktionssekretær ved »Nakskov Tidende«. Samme Aar overgik han til »Sydsjællands Venstreblad« i Næstved for fra 1912 at blive knyttet til det radikale Vinstres Provinskorrespondance. Fra 1917 var han i en

TO SORANSKE DØDSFALD

Den 24. Februar indtraf en Flyverulykke, der kostede tre unge danske Flyvere Livet; man mente i Ringstedegnen at have hørt en, mulig fremmed og vildfærende, Flyvemaskine kredse i Luften, uden at man i Vinteraftens Mørke kunde se den — for at eftersøge den og mulig komme den til Hjælp ved Landingen blev en af Hærens Flyvemaskiner sendt fra København til Ringsted, men forulykkede selv ved Nedsigting, og de tre ombordværende dræbtes. En af disse var en Soraner, Løjtnant *Vagn Pedersen Steengaard*, der var født den 8. April 1912 paa Petersminde i Uggerløse Sogn som Søn af senere Forpagter af Ottestrup i Farringløse Sogn, nu af Dronningmølle Avlsgaard, Hans Marius Steengaard og Hustru Olga Johanne Petra Gertrud født Pedersen. Vagn Steengaard kom i Skole i Sorø i August 1923 og forlod Skolen i 1928 med Realeksamen. I Efteraaret 1932 var han mødt ved Hærens Flyveskoler og gjorde vedvarende Tjeneste der, hvor han tillige var Lærer i Radiotjeneste. Generalinspektøren for Hærens Flyvertropper, Oberst Førslev, udtalte i Anledning af den frygtelige Ulykke, at alle de omkomne hørte til Flyvernes Elite; det var Folk, som man havde beholdt i Tjenesten ud over deres Uddannelsestid.

Vagn Steengaard jordfæstedes den 29. Februar fra Kapellet paa Garnisons Kirkegaard i København under Udfoldelse af militært Ceremoniel og iøvrigt under stor Deltagelse.

Den 24. April døde Tandlæge Poul Voigt i København, 61 Aar gammel, som Følge af en Lungebetændelse.

Poul Stemann Tønder Voigt var født 19. Maj 1875 paa Vellinggaard i Randers Amt, som Søn af Johan Peter Voigt og Hustru Karen født Olsen. Han kom efter Sommerferien 1887 i Sorø Skole, som han forlod i 1890, efter først et Aarstid at have været paa Herlufsholm. I 1892 tog han Præliminæreksamen ved Universitetet, Aaret efter Tillægseksamen i Latin paa Herlufsholm, blev 1894 Apotekdiscipel i Holbæk, 1898 exam. pharm. og var til 1901 Medhjælper paa Apoteker i Kalundborg og Aalborg. I 1902 blev han Laboratorieassistent i Aarhus, var i 1903 og 1904 kemisk

Konsulent for Margarinefabrikker og Mejerier i Tyskland og Østrig, fra Novbr. 1904 Medhjælper paa Apoteket i Helsinge, og her nedsatte han sig i 1905 som Tandtekniker og Bandagist. Efter at have ægtet sin første Hustru, Fru Anna Stürup, der var Tandlæge i Hillerød, flyttede han til denne By, hvor Ægteparret forenede deres Praksis. Efter sin Hustrus Død var Tandlæge Voigt flyttet til København, hvor han havde begyndt at faa en god Praksis, navnlig efter at han havde overstaaet en Nervesygdom og genfundet sit gamle Livsmod. I »Frederiksborg Amts-Avis« for 25. April hedder det i en Nekrolog:

»Tandlæge Voigt var i en Aarrække Formand for den konservative Vælgerforening i Hillerød og vellidt ogsaa mellem politiske Modstandere. Han var elskværdig af Naturen, og hans lejlighedsvis vulkanske Udbrud paa Talerstolen blev ikke taget altfor højtideligt. Tandlæge Voigt var Højremand af den gamle Skole og lagde aldrig Dølgemaal paa sin Indstilling.«

Tandlæge Voigt overlevs af sin anden Hustru, Fru Grete Voigt, og af to Døtre af 1. Ægteskab.

EN OPLEVELSE

Den Oplevelse, jeg nu heretter om, er soransk og ikke blottet for kulturhistorisk Perspektiv, bl. a. fordi Hovedrollen udføres af en Mand, der var Personlighed og Pædagog af ikke helt almindeligt Format, og mon Oplevelsen ikke ganske godt markerer Forskellen mellem den gamle Latinskole før Aarhundredskiftet og vor Tids Skole? Den hændte for mere end en Menneskealder siden, da Sindet var meget opladt og modtageligt, jeg ser endnu Scenen, Aktørerne og Dramaet lyslevende for mig.

Scenen var Rektors Forværelse og III. Latinklasse, som som begge laa i Fløjen ud mod »Mølbechs Hus«. Det lille Forværelse virkede saa traurigt med Stumtjeneren, de støvede Hylder og Væggenes kedsommelige graa Oliefarve. Aktørerne var Rektor *Hoff*, Adjunkterne *Boesen* og *Matthiessen* samt en Elev i tredje Latinklasse. Jeg kalder ham X, for han lever i bedste Velgaaende. Men dengang var han Klassens sorte Faar, Guderne maa vide hvorfor — han var hverken værre eller bedre end os andre, tog, da Tidens Fylde kom, en pæn Studentereksamen, siden hen en anden pæn Eksamen og driver nu en højst respektabel borgerlig Metier. Naa, der er sikkert andre uransalige Veje end Guds og Kærligheds, det er i al Fald in confesso, at X var Klassens sorte Faar.

Adjunkt Boesen satte Dramaet i Gang. Hvor husker jeg Boesen godt, hans røde, strittende Fuldskæg og vippende Lorgnet, lidt forvirret, men uhyre velmenende og godlidende, fuld af vældig Begejstring for vort Fædrelands Historie og historiske Digtning; jeg kan endnu høre ham med den lidt hæse Stemme læse Optakten til Ingemanns »Valdemar den Store og hans Mænd«: Aarhundredets Stjerne for tolvte Gang . . . men Boesen satte altsaa Dramaet i Gang.

Han havde som de andre Lærere forset sig paa X. Han eksekverede imidlertid aldrig personlig korporlig Revselse, hvad der syntes os fuldkomment abnormt, men skrev i Stedet for Anmærkninger i Karakterprotokollen og gav i et Par Efteraarsmaaneder X følgende Skudsmaal: X har i denne Maaned vist en i højeste Grad utilfredsstillende Opførsel. Rektor Hoff, som var en fin Menneske- og Børnekender, satte Kikkerten for det blinde Øje og lod X slippe med Advarsler. Saa kom Julemaaneden, hvor

de kære Læreres Sjæle blev blidere stemt, og Drengenes Flid og Opførsel sattes et Par Takker op. Boesen var jo en rar Mand. Han skrev i den famøse Protokol: X har i denne Maaned vist en i højeste Grad tilfredsstillende Opførsel — og beordrede som Tillægscadeau X at gaa personlig til Rektor med Protokollen. X parerede, glad og stolt, prompte Ordre i Frikvarteret, og saa rullede Snebolden.

Vi fulgte i Hælene paa X, som mødte Rektor i det lille Forværelse. »Naa, er du nu der igen, dit Utyske«, sagde Hoff og kastede et flygtigt Blik i Protokollen, »det er det sædvanlige Vrøvl med dig, du fortjene'r minsandten nogle Klø« og han begyndte at slaa løs paa X med sin gule Bambusstok. Drengen skreg op og protesterede, men hans Modstand fik Rektors temperamentsfulde Blod til at koge over. Hoff blev hidsig og slog kraftig til. Vi andre stod maabende ude paa Gangen, Indtrykket var absolut overvældende og lammende, jeg har aldrig før eller siden set nogen faa en saa forfærdelig Omgang Klø. Stokken ramte et eller andet i Værelset og brækkede over. Jeg husker klart dens ene Stykke ligge der paa Gulvet og kontrastere helt festligt med sin gule Farve mod det triste Forværelse, som virkede endnu traurigere i Decemberdagens sørgmuntre graablege Lys . . . saa kunde Hoff ikke mere, han smed den anden Stump paa Gulvet og X og Protokollen ud ad Døren . . .

Nachspielet blev ganske artig.

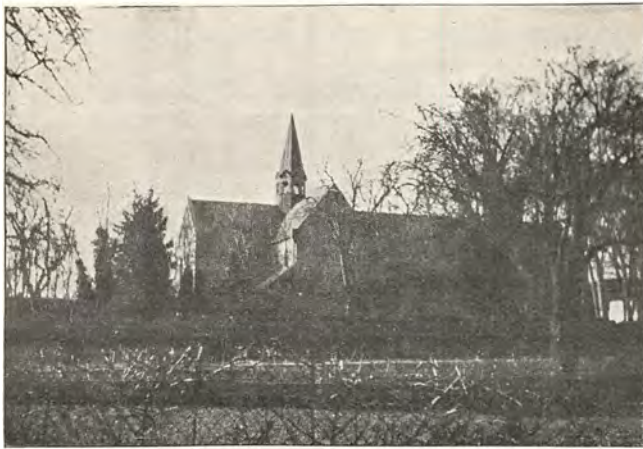
I næste Time havde vi Matematik med Matthiessen. Vi har sandsynligvis bakset med et Logaritmemyterium, opmuntret af hans burleske Lune eller dukket af hans pudsig Drengesind; der sad jo inde i ham til langt op i Aarene en lille Rest af Kammerduksen, som stak Hovedet frem, bedst som man troede den hellige Grav velforvaret. Da gik Døren pludselig op, og Rektor traadte ind, en helt anden Hoff end han, som i Frikvarteret bankede X, en tilknappet og forgræmmet Mand, der henvendte sig til Matthiessen: »Jeg har gennembanket den Dreng, men nu forekommer det mig, at han sagde, jeg læste forkert i Protokollen. Lad mig lige se den . . .« Hoff gik op paa Katederet og kiggede efter i Protokollen . . . saa faldt han helt sammen, bøjede sig over Katederet paa sine Albuer og holdt Hænderne for Ansigtet. Han stod der et Par Minutter under Dødsstilhed i Klassen. Saa gik han hen til X, lagde sin Arm om hans Skuldre, trykkede ham ind til sig, klappede ham og sagde: »Jeg har gjort dig Uret, min Dreng, jeg be'r Dig om Forladelse, kan du tilgive mig?« X snøftede, vi andre sad musestille, vi havde aldrig før set vor Rektor saadan, men der gik ikke eet Skaar af ham i vore Øjne.

Da saa jeg Matthiessen. Henne ved Tavlen bag Rektor stod han, og det kan nok være, han gjorde store Øjne. Hans Kinder spiledes op til to smaa Balloner. Hoff gik stille ud og havde næppe lukket Døren, før Ballonerne sprang i en munter Latter og Matthiessen slog X paa Skulderen med et »Hø, hø, hø, trøst dig min Dreng, han du ikke fortjent Kløene dennegang, saa har du fortjent dem mange andre Gange,, hvor du ingen har faaet, hø, hø, hø!« Det lettede, vi lo alle, Stengangens Ur slog og Ole ringede med Klokkerne.

V. Sorgenfrey Hansen.

Redaktør Sorgenfrey-Hansens Adresse er: Tranevej 10^a, N., Tlf. Taga 6515.

HVOR SKAL DET NYE SORØ-BIBLIOTEK LIGGE?

I Forlængelsen af det gamle Bibliotek, hvor en planlagt 2-Etages Bygning helt vil ødelægge den smukke Udsigt til Kirken og blive en slem Nabo til Danneskioldts Allé? eller —

Eller i Akademihaven lige vest for Gartnerboligen og foran den lave Havemur, hvor en 1-Etages Bygning vil falde beskeden ind i Landskabet og ikke skade nogen uerstattelig Skønhedsværdi?

SORØ Udstillingen paa DET KGL. BIBLIOTEK

I det kgl. Biblioteks Vandrehal (eller hvad man nu kalder den) blev den 30. Maj aabnet en Udstilling: *Sorø Skole og Akademi* (Akademier burde det egentlig hedde!) 1586—1936, som alle Soranere i København burde se.

I de kun altfor faa Montrer, som er til Raadighed for de skiftende Udstillinger, Biblioteket foretager, er fremlagt en Samling soranske Manuskripter, Bøger og Billeder, der paa udmærket Maade belyser Stedets rige Kultur gennem nogle Aarhundreder. Af *Sorø-Tryk* findes Prøver fra det 17., 18. og 19. Aarhundrede — ældst er vist Akademiprofessoren *Johan Cluvers* Aarstale fra 1627, *Daniel Matras'* franske og italienske Grammatik fra 1642 og *Steph. J. Stephani* Udgaver af Svend Aagesens Krønike fra 1642 og Saksens Historie fra 1644 — Eksemplaret af denne sidste har tilhørt *Stygge Justsøn Høg*, maaske foræret ham af hans Fader, der fra 1623 til 1650 var Hofmester i Sorø; blandt *Sorø-Trykkene* fra det 18. Aarhundrede findes Agent Holcks første lille »Vejviser«: Københavns Handels-Speyl 1765.

Blandt Manuskripterne ses det latinske Digt, som *Hannibal Sehested* i 1626 skrev til sin Lærer, da Sognepræst, Mag. *Christen Jensen*, da han forlod ham (som iøvrigt var Student fra Sorø 1615) for selv at gaa til Sorø — for anden Gang synes det, iflg. hans egne Ord:

Sora iterum recipit, recipit me. Florida Sora,
Salveto multum roscida Sora rosa.
Sora age me recipit musis festiva palaestra
qvæ floret studiis gramine prata velut . . .

Her ligger ogsaa Originalen til *Chr. Fr. Wadskjærs* latinske Hyldestdigt til Frederik V ved hans Besøg i Sorø 1749, et Par *Sorø-Taler* fra 1785 af *Fr. Chr. Thrane* og *H. C. Lillienskiold* og flere Prøver paa latinske Testimonier fra det 17. og 18. Aarhundrede. Særlig Opmærksomhed fortjener de tre prægtigt indbundne Skrive- eller Stile-Bøger fra det 18. Aarh. med hebraiske, latinske og syriske Vers, der virkelig ikke, som Prof. Norvin ved en

Tanketorsk i Sorø-Værket har faaet det til, kan være forfattet af Per Degner!

Af *Sorø-Skrifter* (men ikke trykte i Sorø!) fra det 19. Aarh. findes en Række morsomme Ting: *Ingemanns* Psalmer ved Skolens Indvielse 1822, *Morgenspsalmerne* 1823, det første lille Hæfte »Vaarblade fra Sorø« (1878, udk. paa det Hempelske Forlag) og *Billes* Skoledrenge med det sjældne Originalomslag — Frants Henningsens Tegning af Oehlenschläger, der paa Parnas passerer de soldende Gymnasiaster; i samme Montre ligger et Par trykte Karakterlister fra Eksaminerne i Sorø 1826 og 29.

En Del af Montrerne er fyldt med en Mængde Portrætter af »gamle Soranere« og Lærere fra det 17., 18. og 19. Aarhundrede — blandt de sidste et fornøjeligt Fotografi af *Otto Borchsenius* som Indbegrebet af en Student med hvid Hue (forsigtig anbragt paa et Bord!) og et vældigt Flagreslips; morsomme Fotografier viser *Carl St. A. Bille*, lyk og svulmende, *Martin Nyrops* højst uanselige og *Bernh. Bangs* fine og lidt bekymrede Træk. Montren med Lærerbilleder fra det 19. Aarhundrede — man mærke sig et ypperligt Fotografi af *Chr. Dalsgaard* med den kolossale Næse — afsluttes med to Lærer-Gruppebilleder fra o. 1890 og 1910.

Udstillingen inddrages ved Maanedens Udgang — gaa derhen en af Dagene! Biblioteket er aabent fra Kl. 10—19 og Adgangen er gratis!

350 AARS JUBILÆUMS-FESTEN

Jubilæumsfester af Format her til Lands er som oftest skaaret over samme Læst. Det hænder dog, at Festen paa et eller andet Tidspunkt besjæles af dette »man ved ikke hvad«, som forlener Dagen med et Skær af Ynde, der vil ligge længe efter over Deltagernes Sind og klinge derinde med en sprød Tone for omsider at blive et fint Minde fra Tiden, der svandt.

Jubilæumsfesten i Sorø havde dette Skær, men det blev kun indfanget af de morgenduelige, som stod op ved det Klokkeslet, *Wiese* vækkede os paa Gymnasiet med

sin klassiske Replik: »Mine Herrer, tempus est surgendi!« — altsaa i den aarle grønne og dugfriske Majmorgen, da Solen skinnede, Fuglene sang, Flagene smeldede med ungdommelig Kaadhed, og det nyrevne Grus endnu laa jomfrueligt uberørt paa Store Plads og i Havens Gange. I hin skønne Time gik de Drengene, hvorom det hele dog til syvende og sidst drejer sig, i Procession med deres Rektor og Lærere over Fratergaarden til Klosterkirken for at indlede Dagen med en kort Andagt sammen med enkelte af de Mænd og Kvinder — deriblandt Fru Lektor *Matthiessen* — som føler sig særlig knyttet til den gamle Skole. Andagtsstunden og Øjeblikket bagefter, da »Baldur«s Præsident, Gymnasiast *Thisted-Jensen* overrakte Rektor Flaget fra Eleverne, var beaandet af noget, som ikke er af Hverdagen.

Der manglede jo nok, at alle, da de var grupperet paa Fratergaardens Stentrappes, skulde have ladet Sangen »Kong Frederik glæd dig i din Grav« klinge ud i den friske Morgen. Men ingen Roser uden Torne, og denne Time var alt i alt en baade festlig og højtidsfuld Ouverture til Jubilæumsdagens øvrige Begivenheder, som »Sorனர்-Bladet«s Læsere vel kender ud og ind, enten fordi de selv var til Stede, eller har læst Dagspressens udførlige Referater — *Vilhelm Andersens* Tale blev saaledes gengivet in extenso i »Dagens Nyheder« — eller hørte Radioens ikke absolut heldige Transmittering af den egentlige Jubilæumsfest i Solennitetssalen, der som bekendt overværedes af Konge- og Kronprinseparrene. Ogsaa de Gaver, som Sorø Haandværkere, Handelsstandsforening m. fl. skænkede Jubilæaren, er blevet omhyggeligt noterede. Den lille, venlige Bys Flagpynt og Skiltet paa Klosterporten er blevet malende og Kunststudstillingen begejstret og sagligt omtalt, saa vi kan nok tillade os at lade det blive derved, saa meget mere, som »Sorனர்-Bladet« jo ikke disponerer over Spalteplads i Kilometervis.

Banketten i Teltet, hvori de øverste Klasser deltog, var stilfuld og hyggelig. Vi sad i en Løvsal og frydede os over *Just Andersens* sølverne Bordpynt. Arrangørerne har Ære af deres Værk, det klappede til de mindste Enkeltheder, og Bordtalerne var legio. Uden at forklejne nogen, tør man nok mene, at den gamle Sorனர், Guds-ejer, Dr. med. *Hasselbalch*, sagde de vægtige og lødige Ord, der skulde siges netop ved hin Lejlighed, og saa gik vi forøvrigt bagefter ud paa Midterplænen for at beundre den rødgyldne Ild, som i den mørke, kølige Majaften flammede mod Himlen fra de gamle Kobbergylder oppe paa Taggesimsen. Var det den Fugl Føniks, der brændte i sin egen Rede, *redivivus in luce nova?* Musikkens Toner klang ud i Foraarsnatten fra Solennitetssalen, hvor man selv en Gang for længe siden dansede med . . . naa, nomina sunt odiosa . . . det glædede en ældre Herre at konstatere, at Ordensmarskallernes røde Skærf, som *Louw* lancerede, stadig holdes i Hævd.

Ak ja, hvor Tiden dog gaar! Mangen gammel Sorனர் Hjerte fik sikkert et lille vemodigt Stik, som det hed i en Vise skrevet til et helt andet forlængst passeret Jubilæum: »Og han drømmer om sit eget Foraar, da han selv var ung og tænkte rødt, da han havde alt sit kønne Forhaar, og hans Nakkehaar var brunt og blødt«. Det er tempora passata, kun Mindet er tilbage, det Minde om henfarne Skoledage, der vakt af Jubilæumsfestens Finale, og sammen med Ouverturen endnu længe vil klinge som en fin og sprød Tone i den gamle Sorներիs Bryst.

—frey.

SORØ-TUREN DEN 7. JUNI

Rektor havde lovet Deltagerne i Sorøturen den 7. Juni en Overraskelse. Den afsløredes straks, da Toget med gamle Sorனர் og Herlovianere kørte ind paa Sorø Station. Et Detachment Elever stod opmarcheret med Drengenes Jubilæumsgave, den flunkende nye Fane. Musikdirektør *H. Chr. Jensen* hævdede Taktstokken, Musikken spillede, og nydelige, kvindelige Gymnasiaster overrakte os blomsterlig Knaphulspynt. Saa ordnede Adjunkt *Nordahl Svendsen* Processionen, der med Eleverne i Spidsen marscherede af til Jubilæumsmarschens Toner. Ranke Marskaller med røde Skærf var posteret ved Akademihavens Indkørsel, og en dundrende Kanonsalut affyredes, da den lange Procession svingede ind. Det var en smuk og festlig Optakt til Dagens øvrige Glæder.

Rektor *Raaschou-Nielsen*, Lærerne og Eleverne stod paa Trappen ud mod Søen for at tage imod. Ogsaa her var der Ordensmarskaller, og ved Trappens Fod paraderede Soldaterkorpsets Fanevagt. Rektor bød velkommen, Sorønsk Samfunds Formand, Stabslæge *Gordon Norrie* takkede og udbragte et Leve for Sorø Akademis Skole, hvorefter Processionen, nu med to Faner og Tilslutning af mange Sorøborgere, drog ud til Sorø nye Kirkegaard for at afsløre Mindestenen paa Lektor *Chr. Lauritzens* Grav.

Et Dannebrogflag dækkede den store, flade Granitsten, som ligger paa den græsklædte Grav. Lektor Lauritzens og Hustrus Navne, deres Føde- og Dødsaar samt Indskriften: »I taknemlig Erindring lagde gamle Sorனர் denne Mindesten« staar med Bronzebogstaver paa Stenen. Rektor, som talte først, dvælede ved Lektor Lauritzens indgaaende Forstaaelse af Drengens naturen og ved den Støtte, Lauritzen havde i sin udmærkede Hustru. Dommer *Knox* holdt selve Afsløringstalen, en beaandet og lunerig Skildring af Lauritzens Virke. Knox har jo kendt ham, fra dengang Dommeren selv var en lille Andenklasser og Lauritzen begyndte som ung Timelærer. Han sluttede med at udtale:

For denne fine og kloge gamle Hædersmand og hans Hustru, for vor Barndoms og Ungdoms trofaste, forstaaende Ven, for Generationers fremragende Opdrager har vi Sorனர் gerne villet sætte et varigt Minde, og det har været Sorønsk Samfund en Glæde at yde sit Bidrag til dette Mindesmærke. Vi overgiver herved Gravstenen med sin simple, men fyldestgørende Indskrift i Familiens Eje og Værge, og det er vort Ønske og vort Haab, at denne Sten skal tale til Nutiden og til Fremtidens Sorனர் om vor, om flere Sorønergenerationers trofaste, uforfærdede Ven og Vogter. Og saa beder jeg Eder gamle og unge Kammerater og Eder Herlovianerfætttere og alle I, som er kommen til Stede, om at blotte Eders Hoveder og sammen med mig udtale et »Ære være Lektor Lauritzens og hans Hustrus Minde.«

Flaget var fjernet fra Stenen, alle Hoveder blottedes, og Fanerne sænkedes over Graven. Pastor *Balslev* lyste Velsignelsen over Lektor Lauritzens Minde, Rektor lagde paa Sorø Akademis Skoles Vegne en Krans paa Graven, *Gordon Norie* nedlagde Sorønsk Samfunds Krans, Borgmester *Jul. Frandsen* en Krans paa Sorø Bys Vegne og Kontorchef *Louw* en Krans fra Phønix-Fonden. Arkitekt *Lautrup-Larsen* udtalte efter Opfordring fra Lauritzens Børn en Tak, og man sang »Altid frejdig«.

Herlovianere og Sorனர் marscherede derefter til Fratergaarden, hvor Fanerne afleveredes til Fanemarschens Toner, og saa sejlede vi til Parnas for at spise rigtigt

dansk Smørrebrød med Øl og Snaps. Det blev en munter Frokost, og *Louw* overrakte galant en Buket Roser til Restauratør *Rasmussen*, der i 25 Aar har været Vært paa Parnas og nu for sidste Gang serverede ved en Soranerudflugt. Hurra og helan. Rotur paa Søen, Strandhugst paa Bøgholm under *Harhoffs* Anførsel, Besøg i Kirken, hvor Graver *N. P. Larsen* holdt et instruktivt Foredrag og selvfølgelig — Dagens Clou — Afstikkere op paa Sovesalene og Elevkamrene med »husker Du?« i een Uendelighed, medens *v. Haven* og *Gudmund Effersøe* paa lille Plads søgte at overbevise os om, at de endnu har lidt Begreb om Kricket. Men Dagen led, og inden Kl. 10 Slet skulde vi dels gennem en lille Jubilæumshøjtidelighed i Solennitetssalen og dels i Teltet fra Jubilæumsfesten gennem en splendid Middag, begejstrede Taler, Sange og mange Skaaler med Hurraraab. Vi naaede det, og medens Nattergalene slog deres Triller paa Egevang og i Flommens Buske, sagde *Turens Deltagere* Farvel til Sorø — alle enige om, at det havde været en vellykket Dag.

En af dem.

SORANSK SAMFUNDS 67. ORDENTLIGE GENERALFORSAMLING

[Sluttet.]

Under Eventuelt udtalte det ny indvalgte Bestyrelsesmedlem, Direktør *Alfr. Rasmussen* følgende: »Først vil jeg gerne takke for den Tillid, som er vist mig, og ikke mindst derved, at man tør betro mig Kassen. Jeg skal gøre, hvad jeg kan for at passe paa Pengene, og se at faa dem til at yngle, saa vi kan naa frem til at faa den Beholdning, som vi gerne vil se i Reserve.

Jeg vil gerne gøre opmærksom paa, at den Udstilling nede i Sorø, som jeg er Kasserer for, ikke har været saa lige til at faa i Stand. Det har glædet mig uhyre meget at se den Tilslutning, som netop skal til, for at saadant kan klappe, men jeg vil gerne henlede Opmærksomheden paa, at jeg endnu har nogle »Huller«, saa hvis der er nogle af de Herrer, der er i Stemning, vil jeg gerne have Lov til at tegne Dem som Garanter for denne Udstilling, idet man naturligvis maa regne med, at en Del af den Sum, der tegnes, kan tabes. Men det skal være min første Pligt, at Udstillingen gennemføres paa en saadan Maade, at der ikke svines med Pengene paa nogen utænkelig eller unødvendig Maade.

Det er lykkedes mig at faa nogle af de Tilskud, som er givet os, drejet derhen, at det ikke er en Garanti, men et Tilskud. Disse Tilskud skal jo tabes, førend det gaar ud over Garanternes Penge. Derefter har vi *Rogert Møller* at falde tilbage paa, og naar vi to er enige, skal det nok holde. Som sagt denne Garantikapital var det, jeg gerne vilde have, De tænkte en lille Smule paa, for det er rart at have lidt mere at løbe paa, da der jo altid bag efter kommer Udgifter frem, som man slet ikke har regnet med.

Højesteretssagfører Ballhausen: Er der andre, der ønsker Ordet?

Kapt. Palslev: Det Beløb, der var tilovers efter Sorø-Bogen, kunde det ikke anvendes til at lave en Del af de manglende Eksemplarer, saaledes at de Eksemplarer, vi har af første Del, kan suppleres?

Formanden: Det bliver vist for dyrt!

Rogert Møller: I Fortsættelse af det, *Rasmusen* sagde, vil jeg blot sige, at skal man tegne Garantikapital, vil jeg henlede Deres Opmærksomhed paa Bladet; og jeg vil ogsaa henvende mig til Dem efter Bordet, for tegner De en Annonce, faar vi ogsaa Penge i Kassen.

Efter at *Olrik* og *Svend Clausen* havde givet nogle Oplysninger om en Kammerat, der trængte til Hjælp, og har faaet Hjælp, erklærede *Dirigenten* Generalforsamlingens Program udtømt og Generalforsamlingen for hævet.

Formanden, *Stabslæge Norrie*, takkede *Dirigenten* for den udmærkede Maade, hvorpaa han ledede Mødet, og hertil sluttede Forsamlingen sig under Applaus.

Bestyrelsen har senere konstitueret sig med *Norrie* som Formand, *Rasmusen* som Kasserer, *Clausen* som Bestyrer af Laanefonden og *Magnussen* som Sekretær.

Efter Generalforsamlingen tog man fat paa Bestyrelsens Aftensmad, som man lod vederfares al Retfærdighed. Og da den var sat tillivs, inviterede den nye Kasserer, der øjensynlig har Hjertet (og Tegnebogen) paa det rette Sted, paa en Bolle Punch, der vistnok efterhaanden blev til flere. Det blev til et helt Punchegilde med mange Taler (men dog uden Sange), hvor vistnok alle morede sig fortræffeligt og fandt, at det var en af de fornøjeligste Generalforsamlinger, Soransk Samfund længe havde haft.

GAMLE SORANERE

Undervisningsministeriet har den 16. Maj beskikket Dr. phil. *Christian Matras* ('20) til at være Lektor i Færoisk ved Københavns Universitet for et Tidsrum af tre Aar fra 1. Maj 1936 at regne .

Under 18. Maj er Ekspeditionssekretær i Socialministeriet *Hans Egede Glahn* ('10) udnævnt til Ridder af Dannebrog.

Baneingeniør af 1. Grad ved Statsbanerne *Carl Johan Beck* ('07) 10. Banesektion, Aalborg, er under 20. Maj udnævnt til Ridder af Dannebrog.

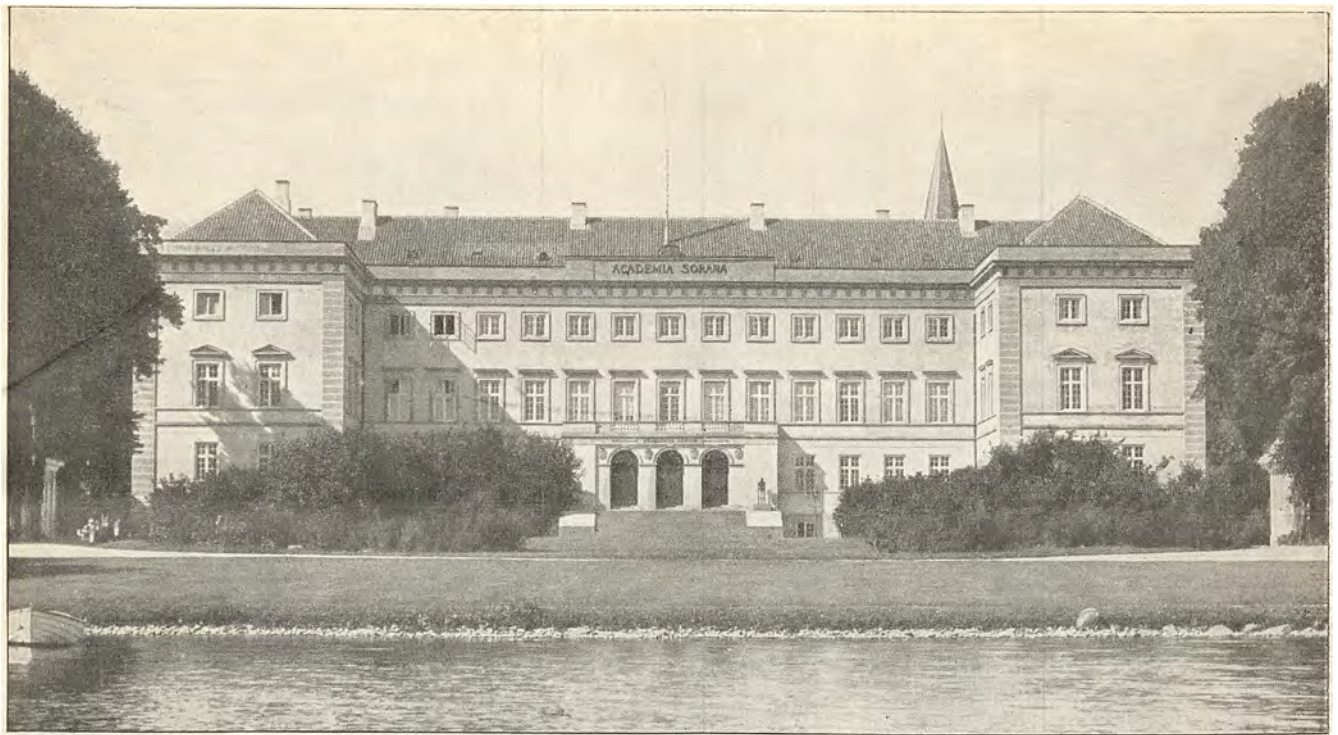
Under s. D. er Rektor ved Sorø Akademis Skole *Henrik Raaschou-Nielsen* ('89), R. af Dbg. og Dbmd., og Lektor ved samme Skole *Vilhelm Gorm Hansen* udnævnte henholdsvis til Kommandør af 2. Grad og til Ridder af Dannebrog.

Der er under 4. Maj bevilget Lektor ved Randers Stats-skole *Hans Christian Gabrielsen* ('86) Afsked efter Ansøgning paa Grund af Alder i Naade og med Pension fra 31. Juli d. A. at regne.

Redaktionssekretær *Hans Brix* ('15) ved »Holbæk Amtstidende« er fra 1. Juli at regne ansat som Bladets ansvarshavende Redaktør.

Ved min Fratræden som Redaktør af Soraner-Bladet siger jeg dem, der gennem de mange Aar paa forskellig Maade har støttet mig i dette Arbejde, min bedste Tak og beder dem vedblive med at vise Bladet deres Velvillie.

H. G. Olrik.

SORANER-BLADET

21. AARGANG

Nr. 7

Juli 1936

REDAKTIONSSKIFTET

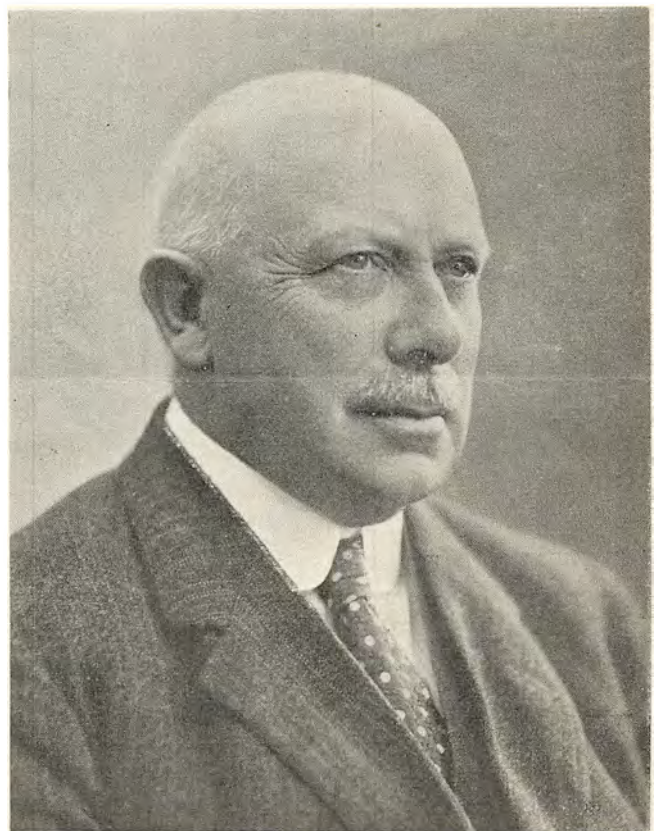
Med dette Nummer af Soranerbladet er der sket den store Forandring, at dets hidtidige, eneste Redaktør, Olrik, har trukket sig tilbage. Vi ved alle, hvor stor Betydning Olrik har haft for Bladet, og paa Generalforsamlingen i April blev han hyldet for alt, hvad han har gjort for Soransk Samfund. Bestyrelsen vil nu, da han er fratraadt, gentage sin Tak til ham og udtale sin Glæde over, at der stadig kan gøres Regning paa hans Bistand, for der er ingen, der kender Soranere som han.

Til vor Tak til Olrik knytter vi Ønsket om, at det vil lykkes vor ny Redaktør, cand. polit. Sørenfrey Hansen at føre Bladet videre saaledes, at det kan bevare sin høje Anseelse og være det faste Bindeled mellem alle gamle Soranere.

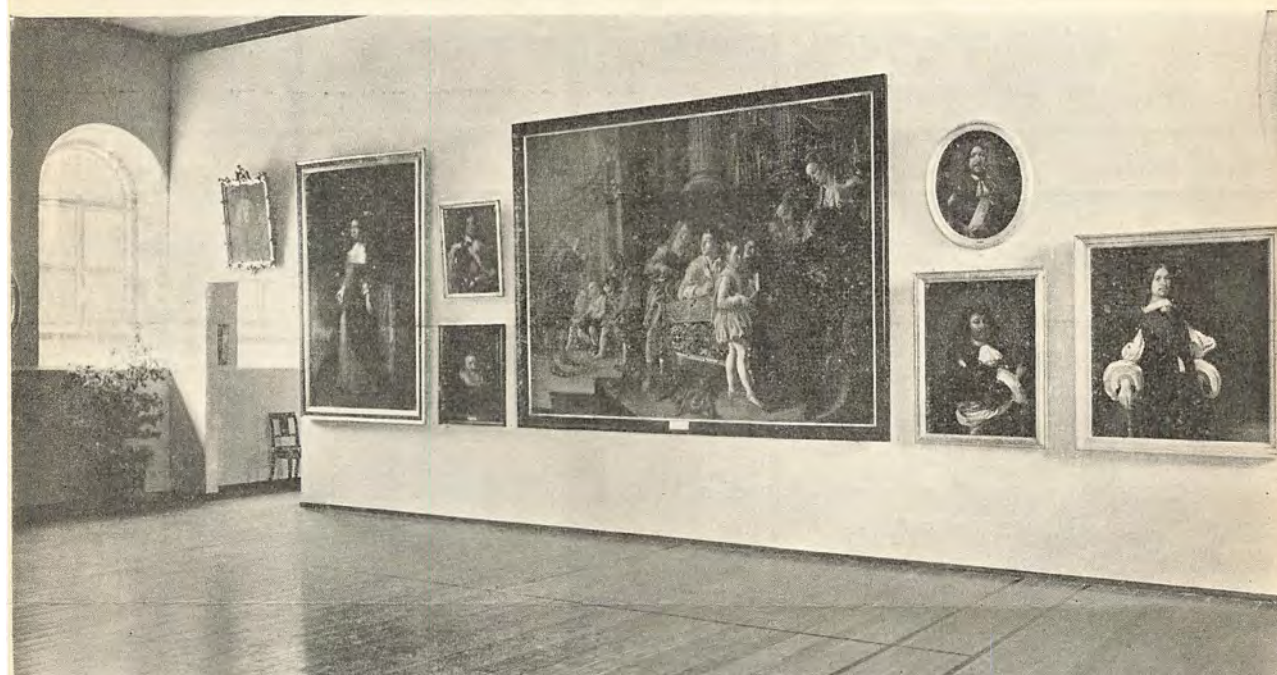
Bestyrelsen.

REKTOR RAASCHOU-NIELSENS 25 AARIGE REKTORJUBILÆUM

Der er al mulig grund for Soransk Samfund til at bringe rektor Raaschou-Nielsen en lykønskning til hans 25 aars jubilæum som rektor den 15. august. Det kan ikke undgaas, at vi maa have megen forbindelse med skolens rektor, og det har vi ogsaa i fuldt maal. I al den tid jeg har haft den ære at være for-

mand, har samarbejdet været til allermindst ug. — Det gode forhold kulminerede i aar, da vi fik lov til ikke blot at fejre vor Sorøtur i juni maaned, examens-tiden, men endogsaa blev inviteret til middag af sko-

Jubilæumsudstillings-Interieurs:

Øverst: Gymnastiksalens første Malerisal med Chr. Dalsgaards Væg.

Nederst: Midterste Malerisal med det 17. Aarhundredes Malerier af R. Timm og A. Wuchters.

len. Dette var skolens jubilæums skyld, men lad os haabe, at det vil danne et præcedens! Personlig har jeg kun kendt rektor i 20 aar, saa jeg ved ikke, hvorledes han har været i de første 5 aar af sin rektor-tid, men han har nok været lige saa forekommende og elskværdig, for han omfatter alle gamle Soranere med faderlige følelser, selv os der er paa alder med ham og maaske endogsaa en lille smule ældre!

Vi sender de bedste lykønskninger og de bedste ønsker for de kommende aar.

Gordon Norrie.

Skolens Lærere og Funktionærer samledes et Par Timer før Translokationen Lørdag den 27. Juni med Rektor *Raaschou-Nielsen* til en lille Højtidelighed. Lektor *Gorm Hansen* overrakte paa tidligere og nuværende Læreres Vegne Rektor det Maleri, som *Siegfred Neuhaus* har malet af Rektor, og som var udstillet paa Jubilæumsudstillingen.

Ved selve Translokationen holdt Lektor *O. B. Müller* en smuk Tale til Rektor, for hvem han udbragte et Leve. Rektor takkede, det havde været ham en Lykke at arbejde i Skolens Tjeneste, og »vi skal ikke gaa herfra med et Leve for mig, men med et Leve for Skolen, den leve!«

Jubilæumsudstillings-Interieurs:

Øverst: Gymnastiksalen, den moderne Malerisal med Malerier af S. Neuhaus (t. v. Rektors Portræt) og E. Mentze.

Nederst: Sløjdsalen med Arkitekturudstillingen (M. Nyrop og Carl Petersen).

JUBILÆUMS-UDSTILLINGEN

Nu da Udstillingen af »soransk Kunst gennem 350 Aar« er sluttet, vil det maaske allerede nu være rigtigt at fremkomme med nogle Oplysninger om Udstillingens Forløb.

Den Betydning, Udstillingen har haft kunstnerisk, skal jeg ikke komme ind paa, men blot slaa fast, at selv de, der tvivlede mest, har maattet indrømme, at den blev en Succes og en af de Tildragelser i Forbin-

delse med Akademiets Jubilæum, der længst vil blive husket.

Om det økonomiske Resultat af Udstillingen er det paa nærværende Tidspunkt umuligt at give nogen endelig Opgørelse, men jeg regner med, at det meste af Garantikapitalen vil medgaa.

Besøget i Begyndelsen var, grundet paa det daarligere Vejr, betydeligt mindre end beregnet, og navnlig Pinsedagene var en stor Skuffelse.

Imidlertid er denne Udstilling jo heller ikke at

sammenligne med en almindelig Kunstudstilling, men maa betragtes som et synligt Tegn paa den Sønnefølelse »Gamle Dreng« nærer overfor deres Skole, og de økonomiske Ofre, der her er ydet fra disse, er sikkert ydet med Glæde.

Antallet af betalende Gæster var 3.110, hvortil kommer en hel Del Skoler og Foreninger, som er gaaet ind til nedsat Pris og derfor ikke medregnet i ovennævnte Tal.

Ligeledes er der udstedt en ca. 300 Partout-Kort, og disse i Forbindelse med den frie Adgang for Skolens Elever vil sikkert give det Resultat, at Udstillingen har haft en ca. 8000 Besøg.

Af Kataloger er der solgt 543 Stykker, og naar man tager i Betragtning, at alle, der har haft med Udstillingen at gøre enten som Garant, Billedudlaaner eller paa anden Maade, har faaet tilsendt et Katalog, giver dette Katalogsalg et Bevis for, at Udstillingen har været omfattet med Interesse.

Jeg kan heller ikke undlade i denne Forbindelse at fremhæve den rosende Omtale, den Presse, der betyder noget, har givet Udstillingen, og Soransk Samfund vil gerne herved takke Pressen for den Støtte og Interesse, der er vist Udstillingen.

København, den 26. Juni 1936.

Alfred V. Rasmussen.

Sorø Byraad har vedtaget, at den tegnede Garantium paa 1000 Kr. ændres til et Tilskud af samme Størrelse, uanset Udstillingens økonomiske Forhold.

TAK!

Da det gamle Skoleaar nu er ved at gaa til Ende, føler jeg Trang til paa Skolens Vegne at rette en Tak til alle, der har bidraget til at gøre Mindefesten d. 27. Maj saa smuk og ærefuld for Skolen.

Først og fremmest takker jeg alle dem, der har Æren af den Udstilling af Soransk Kunst gennem 350 Aar, som blev arrangeret af Soransk Samfund, og som blev saa smukt et Blad i den Mindekrans, som flettedes til Skolens Ære, ved at fremdrage saa mange sjældne og smukke Kunstværker, som det var en Oplevelse at stifte eller forny Bekendtskabet med, og som vakte saa megen Opmærksomhed i vide Kredse.

Jeg takker ogsaa de mange gamle Elever, som fra nær og fjern sendte Hilsen til Dagen.

H. Raaschou-Nielsen.

SORØTUREN DEN 7. JUNI

Det er ikke vor Hensigt at ville give noget Referat af Sorøturen d. 7. Juni — det er jo allerede gjort af anderledes kvalificerede Deltagere —, men det forekommer os, at vi har Grund til at sige Bestyrelsen — og særlig dens Maitre de plaisir, Direktør Louw — en hjertelig Tak for den smukke og stilfulde Fest, der var arrangeret for os.

Naar man ved, hvilket stort Arbejde, der forud maa gøres, med mange Forhandlinger til forskellige Sider, for at alt skal »klappe«, som det bør, — og som det gjorde, synes vi, Bestyrelsen har Grund til at være tilfreds med sine Anstrengelser, og vi er adskillige, som ser fremtidige Ture til Sorø imødebaade med Forventning og Fortrøstning saavel med Hensyn til Bestyrelsens Indsats som Skolens Interesse for sine gamle Dreng!

V. Bay, V. Thorlacius-Ussing,
Toldkasserer. Direktør.

F. F. C. v. Haven, Edw. Suhr,
Bibliothekar. Ingeniør, cand. polyt.

AARSSKRIFTET OG TRANSLOKATIONEN

Ha' ver I a', jeg hedder saamænd *Bartholomæus*,« kunde Rektor *Hoff* sige med en pudsigt betonet Forbavelse. Det var, naar han, inden han sendte Aarsskriftet i Trykken, gik sin Runde med det til Klasserne for at faa rettet mulige Fejl i Navne og Data, og saa et Navn, der laa lidt udenfor Alfarvej, vakte Munterhed. Men det er længe siden, og nu foreligger *Aarsskrift for Sorø Akademi Skole for Skoleaaret 1935—36*, indeholdende Efterretninger om Skoleaaret ved Rektor *H. Raaschou-Nielsen* og et udførligt Referat af 350 Aars Jubilæumsfesten den 27. Maj ved Adjunkt *L. Balslev*.

Skoleaaret begyndte med 357 Elever, nemlig 137 i Gymnasiet, hvoraf 9 Piger, 19 i Realklassen og 201 i Mellem-skolen. Ved Skoleaarets Slutning var der 355 Elever, idet der i Aarets Løb udmeldtes 2, døde 1 og optoges 1. Til Studentereksamen indstilledes i Aar efter den klassiske Retning 10, nysproglige 12 og matematiske 20; til Realeksamen indstilledes 19. Translokationen fandt for de to yngste Klassers Vedkommende Sted Torsdag den 25. Juni og for de øvrige Klassers Lørdag den 27. Denne sidste overværedes bl. a. af en halv Snes 25 Aars Studentejubilare. Rektor bemærkede, da han uddelte Eksamenbeviserne, at det var et smukt Resultat, Studenterne havde naaet, og at 3. Gymnasieklasse havde været en stor Støtte for Skolen. I sin Afskedstale opfordrede han Dimittenterne til at være med i den nationale Kamp, vort Folk kæmper ved Sydgrænsen for at styrke dansk Kultur, og til gennem Foreningen »Norden« at pleje Omgang med unge fra andre nordiske Lande. — Student *Thorbjørn Bennike*, Søn af Lærer *Bennike* i Ulstrup ved Kalundborg, der tog Studentereksamen med Udmærkelse, fik af Rektor overrakt et Eksemplar af Sorøbogen som en Hilsen fra Soransk Samfund.

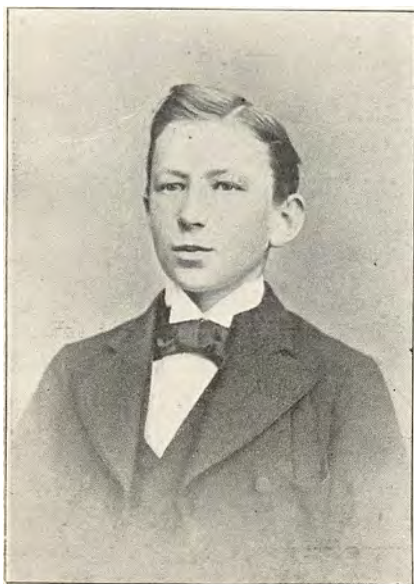
Optagelsesprøven holdtes den 29. og 30. Til Optagelse i 1. Gymnasieklasse indstillede 18 sig, der optoges 12. Til I Mellemklasse indstillede 84 sig, der optoges 42; de 5 og 3, som indstillede sig til henholdsvis II og III Mellem, optoges alle, samt 3 af de 6, der søgte Optagelse i IV Mellem. Seks Elever fra Sorø Borgerskole var blandt dem, som optoges i I Mellem. Det nye Skoleaar begynder Mandag den 17. August.

Saa kommer et nyt Hold, som vi andre kom i vor Tid, og engang vil ogsaa de sidde som gamle Soranere med Skolens Aarsskrift og under Læsningen smile genkendende til mangt og meget fra Skoledagene i Sorø.

DØDSFALD

Natten til den 11. April døde Overinspektør for Sorø Akademis Skove, fhv. Statsskovbrugsdirektør, Kammerherre H. G. Buchwald, paa Rigshospitalet, efter først forgæves paa en Privatklinik at have søgt Helbredelse for en Hjerte- og Nyrelidelse.

Henrik Joachim Buchwald (af Linien Gudumlund) var født den 20. Novbr. 1858 paa Estruplund som Søn af Godsejer Joachim Chr. Buchwald, Student fra Sorø 1846, død 1903, og Hustru Jensine Marie Møller; ogsaa en ældre og en yngre Broder til vor nu afdøde Skolefælle blev Studenter fra Sorø, nemlig Landman-

H. G. Buchwald som Elev i Sorø.

den Frederik (Fritz) Henrik (*74) og den endnu levende Aalborg-Læge Emil Friis Buchwald (*83), medens en tredje, Valdemar August Peter Harald, Ejer af Sødringholm, i 1879 gik ud af V. Klasse. Efter at have taget Artium i Sorø i 1876 besøgte H. J. Buchwald først den polytekniske Læreanstalt et Aarstid, blev derefter i 1881 Forstkandidat, var i halvandet Aar ved Landvæsenet paa Faderens Gaard og blev i 1883 Assistent ved Statsskovvæsenet. I Maj 1896 blev han Skovrider ved Sorø Akademis Skove og Leder af 2. Distrikt med Bolig paa Fredskovsminde, fik i denne Stilling kgl. Udnævnelse 1902 og udnævntes fra 1 Oktbr. 1907 til Overførster ved 3. kgl. Overinspektion i Aarhus. Da dette Embede, som omfattede hele Jylland, i 1911 blev nedlagt, ansattes han som Direktør for Statsskovbruget og beklædte denne det danske Forstvæsens øverste Stilling til 1929, et Aarstid efter at han havde rundet de 70. I 1920 var han, efter Kammerherre P. E. Müllers Afgang, blevet Overinspektør for Sorø Akademis Skove, og denne Stilling beholdt han til sin Død. Han var efter sin Afgang som Statsskovbrugsdirektør flyttet til Sorø og levede her sine sidste Aar — i en Egn, han og hans Slægt havde været knyttet til i mere end et Aarhundrede. Om hans Liv her hedder det i en Nekrolog i »Sorø Amtstidende« for den 11. April:

»Her i Sorø følte Kammerherre B. sig godt hjemme som gammel Soraner, og Sportsinteressen, han som Dreng havde faaet her, fornægtede sig ikke. Man saa ham daglig se paa, at Drengene øvede Sport, særlig Tennis og Kriket, hvilket sidste havde hans allerstørste Interesse, hvorfor han ogsaa var en sikker Dommer ved de aarlige Kriketkampe mellem gamle Soranere og Akademiets Skole.

Han var en stor Jæger, og saa sent som i Efteraaret var han en ivrig Deltager i Jagterne paa Akademiets Skovdistrikter, selv om Helbredet ikke var det bedste, efter at han for et Par Aar siden havde været meget alvorlig syg af en Hjertelidelse. Men Jagten og Vildtet havde altid haft hans Interesse — hvor der var Tale om det, skulde han ogsaa være med.

Kammerherre Buchwald var en elskværdig Mand, og som Skovbrugsdirektør kom han godt ud af det med alle Landets Statsskovridere. I denne betydningsfulde Stilling har hans vindende Væsen sikkert ogsaa været ham en stor Styrke ved Siden af hans Dygtighed. Her i Sorø var hans høje Skikkelse velkendt, og de, der lærte ham at kende, satte stor Pris paa hans mange gode menneskelige Egenskaber. Han var en prægtig Personlighed, som i hele sin Færden var ens mod alle uden Persons Anseelse.«

Det er rigtigt, at Kammerherre Buchwald var en meget trofast Soraner — fra Oktober 1887 til December 1889 var han Medlem af Soransk Samfunds Bestyrelse — og han var ofte Gæst ved Samfundets Møder og Fester. Han var dekoreret med Kommandørkorset af 1. Grad af Dannebrog, var Dannebrogsmænd og bar ogsaa den svenske Vasaordens Kommandørkors af 1. Grad.

I 1886 havde H. J. Buchwald ægtet Frøken Augusta Bay, Datter af Godsejer Chr. Bay til Follerupgaard, og Hustru født Toft, der overlever ham. En Søn, Erik Buchwald, er Skovrider ved Københavns Skovdistrikt (Hareskov); en Datter, Else Marie, er gift med Apoteker J. Fries i Vordingborg.

* * *

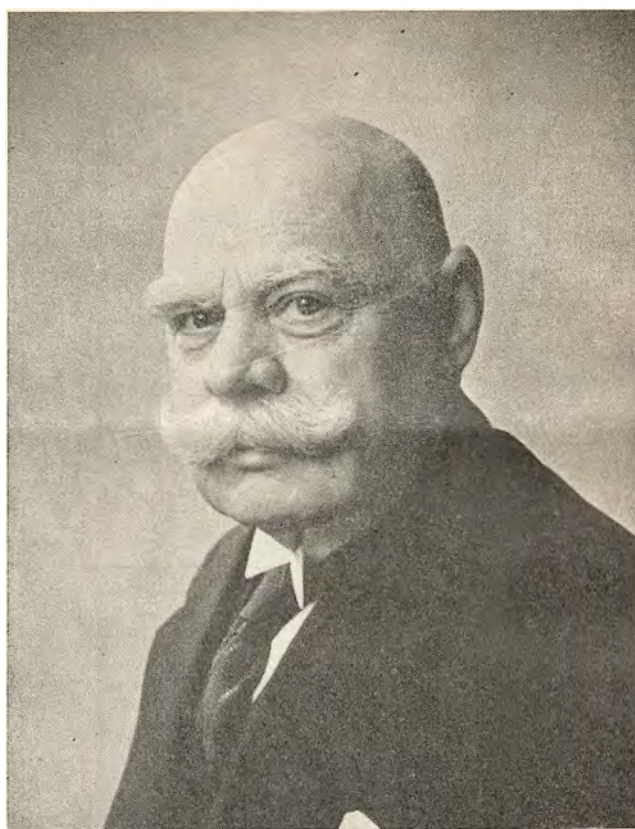
Fuldmægtig i Københavns Magistrat, cand. jur. Axel Engsig-Karup døde den 8. Juni og begravedes paa Vestre Kirkegaard den 13. Juni.

Axel Christian Engsig-Karup var født den 19. Februar 1881 i Assens som Søn af Redaktør F. Engsig-Karup. Han kom til Sorø 1895, blev Student derfra 1901, tog juridisk Embedseksamen 1908 og ansattes det følgende Aar i Københavns Magistrat, hvor han udnævntes til Fuldmægtig 1919. I 1912 indgik han Ægteskab med Inger Engsig-Karup, Datter af kgl. Kapelmusikus F. Storm. I Ægteskabet er der fem Børn, tre Sønner og to Døtre.

Vor afdøde Skolekammerat, der var et dybt religiøst Menneske, vil huskes af sine samtidige fra Sorøaarene som en flink og godlidende Elev. Der var Rift om at »komme paa hans Kammer«, da han skulde være Kammerduks. Han elskede sin gamle Skole og ønskede ofte, at han havde haft Betingelser for at sende sine tre Sønner til Sorø, fordi han selv havde saa rige Minder om sin Soranertid, og fordi den Opdragelse, han havde faaet der, havde givet ham Værdier for Livet.

Axel Engsig-Karup fotograferet paa sin 50 Aars Fødselsdag.

Fhv. Forpagter Otto Boserup.

En god Ven af Axel Engsig-Karup — selv Soraner — sagde engang om ham ved en bestemt Lejlighed, at han i sjælden Grad var præget af sin Skole — et smukt Eftermæle for en gammel Soraner.

En yngre Broder til Afdøde er Sognepræst i Horsens **C o r t E j n a r T r a p E n g s i g - K a r u p**, der kom til Sorø i 1901 og blev Student derfra i 1905.

* * *

Et Medlem af den store Boserupslægt, hvoraf saa mange jo er Soranere, er afgaaet ved Døden, nemlig fhv. Forpagter **O t t o C h r. H a a b e r B o s e r u p**, som døde den 27. Juni.

Otto Chr. Haaber Boserup var født den 24. November 1865 paa Jungshovedgaard pr. Præstø som Søn af Forpagter **O. F. B o s e r u p**. Han kom til Sorø efter Sommerferien 1877 og forlod Skolen 1882 med

Præliminæreksamen, var Forvalter paa Billesborg ved Køge og Petersgaard pr. Kallehave, forpagtede først i Halvfemserne Aalebæksgaarden paa Møen, som han drev til 1900, da han forpagtede Transbygaard under Basnæs. Boserup afstod denne Forpagtning i 1920 og levede fra da og til sin Død i København som Formand for »Hagelskadeforsikringen for Østifternes«, et Hverv, han røgtede saa godt, at Medlemstallet i de forløbne Aar har været stærkt stigende. Otto Boserup havde i det hele taget paa Grund af sin Retsindighed og sit brave Væsen sine Standsfællers Tillid.

Hans Hustru **I n g e b o r g B o s e r u p**, Datter af afdøde Borgmester **H a s t r u p** i Præstø, overlever ham sammen med en Søn og to Døtre. Sønnen **A d a m V i l h e l m B o s e r u p**, f. 1895, er ogsaa gammel Soraner. Han kom til Sorø 1907, forlod 1913 Skolen som nysproglig Student og er nu ansat ved Københavns Skattevæsen.

CHRISTIAN WILSTERS DIGT: „DEN UNDVEGNE“

Et Par Oplysninger ved *Torben Glahn*.

Mon ikke de fleste fra deres Skoletid husker Christian Wilsters Digt: *D e n U n d v e g n e*? I danske Læsebøger har det — i hvert Fald tidligere — ofte været optaget. Man hørte det heller ikke saa sjældent før i Tiden ved Oplæsninger, hvor det var yndet, fængslende og godt skrevet, som det er. I Aar er det netop 100 Aar siden, at Wilster skrev dette Digt, som uden Tvivl hører til hans bedste, hvad han forøvrigt selv var klar over: »Du vil finde det

rimeligere« — skriver han til sin Fætter¹⁾ — »end andre Folk, at jeg i denne Tid ikke har været optaget til Versmageri, og at jeg derfor har maattet afspise Holst²⁾ med min Oversættelse af Bonden og hans Søn. Maaske kan jeg et andet Aar give noget bedre, men neppe et Digt som den Undvegne; af slige Digte skriver man maaskee kun eet i sit Liv; Musserne ere karrige Tøser mod Smaafolk.«

For dem, der endnu ikke kender — eller maaske har glemt — Handlingen, skal jeg ganske kort optrække Hovedlinjerne.

Den Undvegne er en ung Mand, der for at redde sin Moder og Søkende fra Sultedøden, stjæler et Lam fra Naboen. Han bliver fængslet og dømt til livsvarigt Fængsel for dette ene Tyveri.

Tre Aaringer gik, det blev mig for langt,
 ei heller jeg fandt mig deri;
 bag skimlede Mure det blev mig for trangt,
 da maatte jeg ud i det Frie.
 Naar Næven er stærk, og Hovedet snildt,
 saa hitter man let paa et Raad.
 Og naar man sin Salighed har forspildt,
 saa vover man alt for en Daad.

Han flygter og flakker nu om forhærdet af Fangelivet og bitter paa Menneskene. Kun et Menneske har han endnu i Tankerne:

Dog først maa jeg hen til min Moder at se,
 skønt lettest man fanger mig der;
 af Sorg i sin Grav er hun gaaet maaske,
 min Skæbne vist gik hende nær.
 Og hvad er vel nu mine Søskenes Kaar?
 de haanes for Broderens Skam,
 og jeg er forloren, hvordan det saa gaar,
 og alt for et eneste Lam.

Maaske vil det interessere en og anden at høre lidt om dette Digts Historie. Christian Wilster kommer selv i et andet af Brevene til Fætteren (31.1.1836) ind paa dette Digt, han skriver: »Mit Digt om Hans Hansen, som det kaldes her af mange Fæe, der endog i fuld Alvor spørge mig, om det er historisk vist, at Hans Hansens første Ulykke var et stjaalet Lam, gjør furore hos Adskillige; selv Fru Stemann har lovpriist det for Lolo, men Ingen er saa henrykt derover som Louise Povelsen, der har taget 9 Afskrifter deraf egenhændig til Fordeling til Venner og Veninder³⁾.« Og i et senere Brev (11.2.1836): »En Ting maa jeg dog fortælle dig, medens jeg husker. Da Hans Hansen blev ført fra Ringsted til Kjøbenhavn, bad han Harhoff hilse Wilhelm Rothe, som gav ham Mad, da han sad arresteret her i Sorø, nemlig besøgt ham i Fængslet og forelæst ham mit Digt.«

Det synes altsaa, som om der er en virkelig Begivenhed, der har inspireret Wilster. Men svarer Digtet til, hvad der i Virkeligheden er sket? Ja ved at gennemgaa Sorø Bys og Birks Domsprotokol fra 1836, finder man Dommen over Hans Hansen, der er afsagt 26. Januar. Den lyder:

»Rasphuuslemsfange Hans Hansen der under nærværende Sag tiltales for Tyverie forbunden med Indbrud, er ved egen Tilstaaelse og Sagens øvrige Omstændigheder overbevist om, efter sin Undvegelse fra Fangetaarnet i Citadellet Frederikshavn at have begaaet følgende Tyverier:

- a Natten til den 24 Octbr. f. A. hos Gaardmand Ole Hansen i Sorup.
- b Natten til den 2den f. M. hos Arvefæster Kähler paa Biernede Gaarden.
- c Natten til den 6te f. M. hos Gaardmand Anders Larsen i Skuderløse, og paa disse Steder bortstiaalne forskellige Klædnings Stykker m. m. som tildeels er kommen tilstæde og Erstatning for det øvrige frafaldet, ligesom Tiltalte ogsaa har vedgaaet at han i sidstnævnte Bye fra 2de andre Steder har gjort Indbrud uden at dog noget er borttaget. Derhos er han ogsaa antruffen i Besiddelse af stiaalne Koster, som Gaardmand Ove Mogensen og Indsiddet Christen Christensen i Liunge samt Gaardmand Niels

Pedersen i Hulgaarden have tilhjelmet sig, hvorfor han ogsaa vil være at ansee som Tyv, da den af ham opgivne Hiemmel ei er beviist og desuden blottet for Sandsynlighed. Endskiøndt nu ingen af de fuldførte Tyverier kunne ansees at have været forbundne med et saadant Indbrud, som qualificerer Forbrydelsen, ere Indbruddene (!) hos Hans Christensen, Enke og Gaardmand Ole Larsen i Skuderløse hver især af saadan Beskaffenhed, at Arrestanten herfor maatte tilkiendes offentligt Arbeide; og da Tiltalte er undvegen fra Straffeanstalten og forhen er straffet med Brændemærke, vil han nu ifølge Forordn. af 11 Martii 1818 § 3 være at tilkiende at have sit Liv forbrudt. Han bliver derfor pligtig at udrede de med Actionen og Straffens Execution forbundne Omkostninger, derunder indbefattet Sallarium til Defensor Procurator Baadh, hvilket efter Omstændighederne bestemmes til 6 Rbd. Sølv.

Sagførelsen har været forsvarlig.

Thi kiendes for Ret:

Arrestanten Rasphuuslem Hans Hansen bør have sit Liv forbrudt samt udrede de med Actionen og Straffens Execution forbundne Omkostninger, derunder indbefattet i Salarium til Procurator Baadh i Slagelse 6 rbd. Sølv.

Som man ogsaa vil have forstaaet paa Wilsters Brevudtalelser, er der altsaa ikke Tale om, at Digtets Handling er »historisk« rigtig. Undvigelsen fra en saa alt for haard Straf, er maaske det eneste, der har inspireret Wilster til hans udmærkede Digt.

Forsaauidt er Historien altsaa færdig, men den har et Efterspil, der viser, at Rasphuuslemsfange Hans Hansen maaske er mere i Slægt med »den Undvegne«, end man faar Indtryk af, naar man læser Dommen, og maaske ogsaa mere end Wilster selv har tænkt sig.

I en Karakteristik af Wilsters Kollega i Sorø, Digteren Ingemann⁵⁾, skriver Wilsters Datter, Mariane Wilster om det »mimoseagtige«, der var i Ingemanns Natur, som krympede sig ved nær Berøring med »stærkt moralsk smittede Mennesker«:

»Jeg mindes saaledes at han engang slog koldt Vand i Blodet paa os, da han traf mine Søskende og mig i ungdommelig Begejstring over et Besøg, vi nylig havde haft, og som satte vor Fantasi i stærk Bevægelse. Det var en benaadet Livsfange, som straks efter sin Frigivelse tog ud til sin gamle Egn og op søgte min Moder af Taknemmelighedsfølelse imod min afdøde Fader. Eftergivelsen af hans Straf skyldtes vistnok ene hans gode Opførsel i de mange Aar, han havde siddet i Fængslet, men selv tilskrev han den for en stor Del den Opmærksomhed, som min Faders Digt »Den Undvegne« havde vakt for ham i sin Tid. Digtet skal være blevet til under Indtrykket af den unge Mands Skæbne, som stadig trodsede sine Fangevogtere ved at bryde ud, og hvis Straf derfor altid blev haardere og haardere, andre Træk tror jeg ikke ere laante fra Virkeligheden, men Hovedsagen er den Kendsgerning, at Rygtet om dette Digt, der mentes at være skreven om ham, blev en Lysstraale for Fangen under hans Indespærring, og en Spore til om muligt at fortjene sin Frigivelse.«

Saaledes synes det da, som om Wilsters Digt paa en sælsom Maade har formaaet at omskabe Hans

Hansens Skæbne netop i Digtets Aand. Digtets Ord: »Ei lettere hærdes i Frost en Bæk end Hjertet bag Fængslets Dør« har maaske været et Varsko for »den Undvegne«, som har hjulpet ham til at faa det Tag i sig selv, som han har haft Behov for atter at finde ind paa en sund Livsbane.

¹⁾ Brevene til Fættøren og Svogeren den senere General Ernst Wilster findes i Sorø Akademis Manuskriptsamling.

²⁾ H. P. Holst Nytaarsgave fra danske Digtere.

³⁾ Amtmandinde Catarina Elisab. Stemann født Neergaard. Lolo er Christian Wilsters Hustru, Louise Povelsen, senere gift Sick, var Datter af Godsforvalter S. K. P.

⁴⁾ Conrad Harhoff, Byfoged i Ringsled, som ung Fuldmægtig i Sorø, Wilh. Rothe, Lektor i Sorø, senere Præst i Vemmelev.

⁵⁾ Ill. Tidende, 1897—98 S. 209: B. S. Ingemann og hans Hjem i Sorø.

GAMLE SORANERE OG SORANSKE NOTER

Redaktionen beder alle gamle Soranere om at sende Soraner-Bladet alle de Meddelelser, Nyheder o.s.v. angaaende gamle Soranere, som de erfarer.

Justitsminister Steincke ('99) har efter gennemgaaet Kur paa Gigtsanatoriet ved Skelskør taget Rekreationsophold i sit Sommerhus ved Nykøbing Nordstrand.

Kaptajn af Artilleriet Erik Juel Wiboltt ('10), Batterichef ved 1. Artilleriafdeling, er udnævnt til Ridder af Dannebrog.

Stiftsprovst i Aalborg F. Horstmann ('99), var af Menighedsraadsmedlemmer tilhørende Kirkeligt Centrum eller staaende udenfor Partierne opstillet som Kandidat til Bispevalget i Viborg. Ved selve Valget fik Horstmann 180 St.

Under 22. Juni har Justitsministeriet udleveret Overretssagfører Joh. Bronee ('97) København, der agter at have Kontor i Østre Landsretskreds, den for ham under 2. September 1908 udfærdigede Beskikkelse som Overretssagfører, hvilken Beskikkelse har været taget i Forvaring i Justitsministeriet.

Højesteretssagfører Hans Henrik Marcelius Bruun ('02) blev paa Dansk Spare-Selskabs Generalforsamling den 25. Juni indvalgt i Bestyrelsen, som derefter valgte Højesteretssagføreren til Formand i Stedet for forhenværende Generalpostdirektør V. O. Kiørboe, der fratraadte paa Grund af sin fremskredne Alder.

Ingeniør V. Kann Rasmussen ('27), som er ansat i Firmaet Edv. Storr, har faaet den tyske Opfindelse Røselers-Dæk overført til Danmark. Røselers-Dæk er en moderne Etageadskillelses-Konstruktion, som bl. a. skal virke meget lydisolerende. Ingeniør V. Kann Rasmussen har arbejdet med Sagen i henved et Par Aar, hvorefter hans Firma har taget Patent for Danmark paa Opfindelsen. Det første Hus med Røselers-Dæk her i Landet er for Tiden under Opførelse i Lyngby.

Adjunkt E. K. Pihlkjær har faaet fast Ansættelse som Adjunkt ved Sorø Akademis Skole fra 1. August d. A.

Lørdag den 27. Juni viedes i Aarhus Domkirke Frk. Aase Møller, Datter af Læge M. J. Møller, Ris Skov, til Læge Gunnar Dalmark, Hjørring ('29), Søn af Akademikæge Chr. Dalmark og Læge Charlotte Dalmark. Bryllupsrejsen gik pr. Bil til Ungarn.

Til Minde om Sven Krog-Meyer ('30), der i Vinter døde paa et Skib og blev sænket i Atlanterhavet, har hans Forældre og Brødre rejst en Sten paa Familiegravstedet paa Vigersted Kirkegaard. Sven Krog-Meyer tilbragte det meste af sin Barndom i Vigersted, hvor Faderen, Pastor G. Krog-Meyer, i mange Aar havde Præste-Embete.

Da Rektor Raaschou-Nielsen først i Juni var i Audiens hos Kongen for at takke for Kommandørkorset, overrakte Kongen Rektor to Sølvvigarettuier med Kongens Navnetræk i Guld og bad Rektor give Ettuierne til de to Marskaller V. Varming og E. Brun de Neergaard, som fungerede i Solennitetssalen under Jubilæumshøjtideligheden.

Tegnelærer, Maleren Siegfried Neuhaus har solgt et af de Malerier, han havde paa Jubilæumsudstillingen, nemlig »Markvej med Figur«, til Ny Carlsbergfondet.

Til Sorøturen den 7. Juni var der paa Soransk Samfunds Budget budgetteret 1200 Kr., hvortil kom et Tilskud paa 600 Kr. fra Jubilæumsfonden. Hele Turen kom til at koste Soransk Samfund — 94 Kr. 02 Øre, takket være bl. a., at Sorø Akademis Skole gav Festmiddagen.

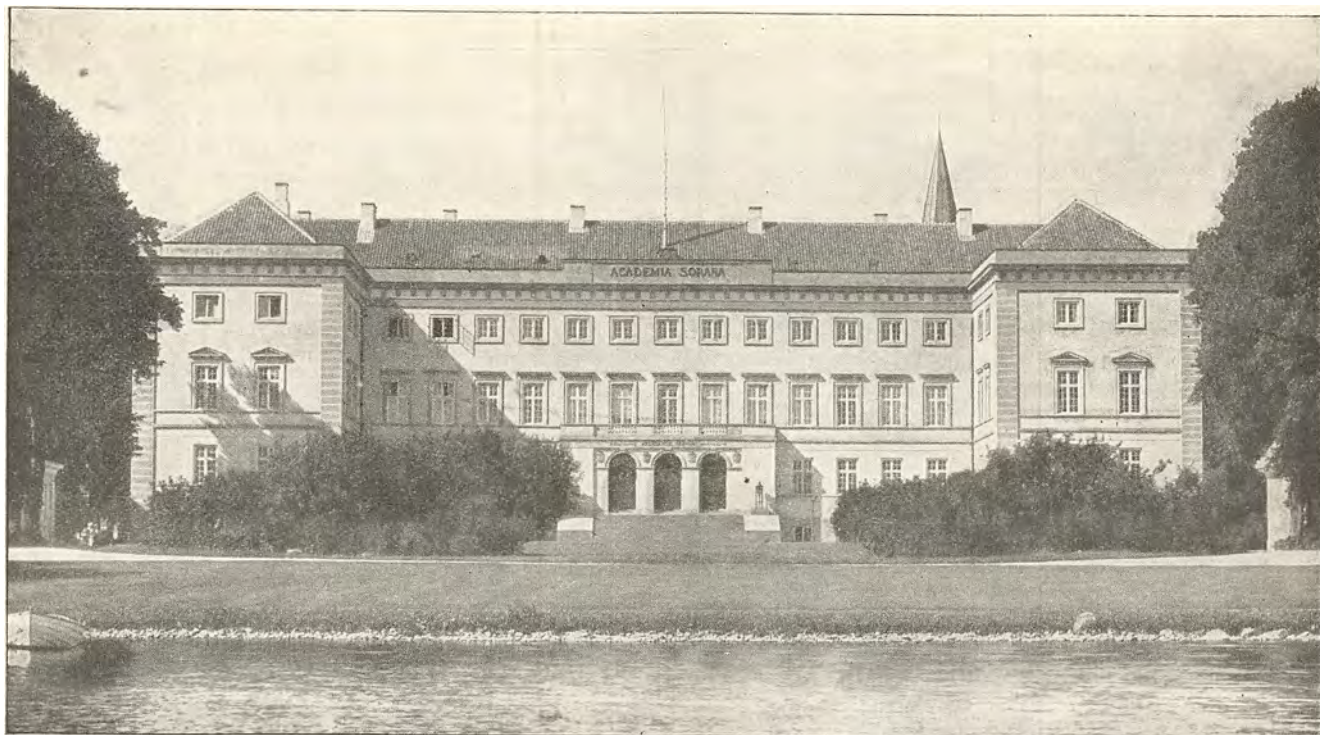
Denne Sommers Sorøstudenter brød med en Tradition. De arrangerede Bal paa Parnas i Stedet for Soldet paa Ægir.

Sorø Akademis Skoles Elever — undtagen III. Gymnasieklases, som pænt maatte blive hjemme af Hensyn til Eksamen — var Mandag den 15. Juni en Tur paa Hveen. Den gamle Soraner, Direktør M. Suenson, Dampskibsselskabet »Øresund« havde inviteret Skolen til at foretage Sejladsen med Selskabets nye Baad »Sct. Ib«. Turen fik et udmærket Forløb. Paa Hveen besaa man Kirken og Ruinerne af Uranienborg, ved hvilke Rektor Raaschou-Nielsen talte om Tycho Brahe.

Den 10. Juni var der Dyrskue i Sorø. Lektor, Dr. phil. Henrik Ussing havde forfattet et Festsplil »Fra Pinse til Sct. Hans«, der opførtes paa Dyrskuets Friluftsscene og gav et fortrinligt, levende Folkelivsbillede fra Tiden for 100 Aar siden. Lektoren holdt selv før Festsplillets Opførelse en lille, orienterende Tale om dets Indhold.

Direktør i Akts. De danske Spritfabrikker, Chr. H. Olesen har ladet opføre en stor Villa i Ordrup Krat, bygget efter Tegning af Arkitekt Erik Bay ('00).

Af Sorøstudenterne fra den 4. Juli 1876 — Holdet var paa 13 unge Herrer — er der nu kun fire tilbage, deriblandt Holdets yngste Student, fhv. Rektor i Rønne M. C. Koefoed, som omtrent lige var fyldt 17 Aar, da han satte den hvide Studenterhue paa Hovedet.

SORANER-BLADET

21. AARGANG

Nr. 8

August 1936

*H. G. Olrik, fotograferet ved Brønden
i Fratergaarden 1922.*

OLRIK FYLDER 60

En Sommeraften i 1895 dimitterede Rektor *Hoff* i Dølgemaal — som engang fortalt her i Bladet — den 19-aarige *Henrik Gerner Olrik* og nogle andre unge Herrer med Studentereksamen. Den 30. August fylder Olrik 60. Og var det en i Problemerne interesseret Student, der forlod Sorø, er det en ikke mindre interesseret gammel Soraner, som runder de tre Snese. De forløbne 41 Aar har næppe gjort større Skaar heri, i al Fald ikke efter hvad »Soraner-Bladet«s Læsere kan dømme.

Olrik har jo ofret en Trediedel af sine til Dato forløbne Leveaar paa Redaktionen af vort Blad. Han har ladet en meget stor Part af sin Aands og Intellekts Vivacitet komme Bladet tilgode; han fastlagde med fint og sikkert Instinkt dets Rammer og fyldte dem med et Indhold, som har befrugtet og glædet de soranske Læsere: Sind og ogsaa udenfor deres Kreds skabt Bladet Anseelse af høj Standard. Olriks Meninger har maaske ikke til enhver Tid konveneret alle; men er det nogen Ulykke? Man slaar ej Gnist af Bolledejg, sagde afdøde Lektor *Glahn*. Olrik er ikke Bolledejg, han kan gudskelov gnistre, og det har aldrig været kedeligt.

Nu træder han ind i de Aar, som afdøde Professor *Laurits Birck*, da han blev 60, kaldte »den modbydelige Alderdom.« Men han føler sikkert ikke som Birck; vi andre haaber da, at dette ikke er Tilfældet,

for vi vil gerne have Olrik aandeligt spillevende længe blandt os endnu, og han maa ogsaa nok gnistregang imellem. —————
-frey.

SORANSK SAMFUNDS AARSFEST

RUSGILDET

Rusgildet vil i Aar blive lige saa festligt som i Fjor.

Det afholdes *Lørdag den 19. September Kl. 7 præcis paa Hotel Phoenix* og indledes med en Højtidelighed i den store Sal (1. Etage), hvor *Soransk Samfunds Ruskantate af Aage Lind og Ebbe Hamerik* fremføres af Studentersangere og et Orkester af unge Tonekunstnere under Ledelse af *Sverre Forchhammer*. Rustalen vil blive holdt af en fremtrædende gammel Soraner, hvis Navn vi senere skal meddele.

Souperen indtages i Spisesalen i Stueetagen og bestaar af Gaasesteg med Rødkaal, Osteanretning, Æblekage, Rødvin og Madeira, saadan som den gode gamle Tradition byder det! Efter Kaffen, som nydes i Lokalerne ved store Sal, staar Punchedordene parat i denne, og Soldet begynder. Det bliver i Aar anlagt efter helt nye og meget fornøjelige Linjer, hvorover der dog endnu ligger et Slør af Hemmelighed, kun skal vi lige røbe, at Punchedordet vil blive sluttet af med — Pølser og Øl!

Trods det righoldige Program mener Bestyrelsen at kunne forsvare, at Priserne for Deltagelse bliver saa smaa: nemlig 6 Kr. pro persona for de 8 yngste Aargange, for ældre Medlemmer 10 Kr.

Deltagerne maa *senest den 16. September* tegne sig hos Procurist Svend Clausen, Vesterport 323, Telefon Central 13.773, eller hos Sekretæren, Dr. Gudmund Magnussen, Herluf Trollesgade 21, K., Telefon Palæ 60.01. —————
Bestyrelsen.

HVEM ER DEN ÆLDSTE NULEVENDE SORANER?

Efter Kammerherre, fhv. Amtmand i Randers *Johan Hoppes* ('59) Død — han var født 23.11.1841 og døde 30.1.1933 — er det formentlig Oberst *Georg Frederik Krogh Harhoff* ('62) der som født d. 26. Januar 1845 er Soranernes Alderspræsident. Vi har her i Bladet — senest ved Oberstens 90 Aars Fødselsdag i Fjor — nævnet hans Livsdata, og det er iøvrigt kun fire Aar siden, vi havde den Glæde at se vor udmærkede Skolefælle imellem os ved Aarsfesten 1932, da han kunde fejre sit 70 Aars Studenterjubilæum.

Næst efter Oberst Harhoff i Aldersrækken kommer vist Proprietær *Fiehn*, Gentofte, der den 16. Maj i Fjor rundede de 90 — hvad vi desværre ikke dengang var opmærksomme paa. Vi kan heller ikke gøre Fejlen god igen, men vi kan nævne den gamle Herres Data.

Herman Johan Adolph Fiehn er født d. 16. Maj 1835 paa Hovedgaarden Juellund, som hans Fader da havde i Forpagtning. Han kom i Sorø Skole efter Sommerferien 1855 og gik med Udgangen af Marts 1861 ud af 5. Realklasse for derefter at lære Landvæsen.

LIDT MERE OM HANS HANSEN OG CHR. WILSTERS DIGT „DEN UNDVEGNE“

Ved Dr. phil. OLAF CARLSEN

J sin Artikkel i dette Blads Nr. 7, 21. Aargang, Juli 1936 om den historiske Forbindelse mellem *Wilsters Digt »Den Undvegne«* og Forbryderen *Hans Hansen* har Bibliotekar *Torben Glahn* mærkeligt nok ikke gjort Brug af de Oplysninger, der tidligere er fremkommet om dette Emne, og som findes i en Biografi af den soranske Lektor *Wilhelm Rothe*.¹⁾ Det fremgaar heraf, at Hans Hansen var en gammel Kending blandt Soranerne, og at hans Forbrydelser og Straffe naturligvis har været omtalt og drøftet i de soranske Kredse. Den af *Torben Glahn* fremdragne Domsafsigelse af 26. Januar 1836 kan jo ingen Forbindelse have med Digtet, hverken med Hensyn til dets Indhold eller som Inspirationskilde; thi denne Dom faldt, efter at Digtet var udkommet.²⁾ Det er *Hans Hansens* bevægede Levnedsløb gennem de forudgaaende Aar og de Tanker, denne Mands Stræben har fremkaldt hos *Wilster*, der har inspireret ham til at skrive *»Den Undvegne«*. Derfor maa en Redegørelse for Forbindelsen mellem dette Digt og Virkeligheden nødvendigvis komme ind paa, hvad der kan oplyses om *Hans Hansen* før 1836.

Han stammede fra Sorøegnen, i det han var født i Broby ved Lyngby. Hans første Domfældelse fandt Sted i Sorø i 1820, da han endnu ikke var fyldt 16 Aar. For Tyveri idømtes han da 60 Dages simpelt Fængsel. I 1823 fik han 5 Aars Rasphusarbejde, i 1829 dømtes han til Fæstningsarbejde paa Livstid, og Aaret efter lød en ny Dom over ham paa Kagstrygning, Brændemærke og skærpet Bevogtning. Kongen fritog ham dog for at blive brændemærket; men Kagstrygningen slap han ikke for; den foregik i Sorø, — og knapt et Aar efter blev han igen kagstrøget i Københavns Stokhus og fik nu tillige sit Brændemærke.

Disse mange Domfældelser, hvorved hans Straf blev haardere og haardere, skyldtes, at han stadig undveg fra Fængslet og derpaa — vel tvunget af Forholdene — genoptog sin Næringsvej som Tyv. Domfældelsen i Sorø 1836 stadfæstedes senere af Højesteret, men ændredes af Kongen til Rasphusarbejde paa Livstid under streng Bevogtning, imod at han fik 2 Dages Kat med 27 Slag hver Dag. For at han ikke skulde undvige mere, blev han belagt med Lænker, for hvilke han dog gentagne Gange befriede sig. Heller ikke kunde han finde sig i at være i Spændetrøje, Halsjern og Springer, og han forstod ogsaa at frigøre sig af dem.

I 1844 blev han overflyttet til Forbedringshuset, efter at der var givet ham Oprejsning paa Æren, senere kom han imidlertid igen en Tur i Tugthuset, vendte derpaa tilbage til Forbedringshuset for endelig at gøre sig fortjent til i 1856 at blive benaadet.

Efter at være løsladt besøgte han ikke blot — som nævnt i *Torben Glahns* Artikel — Fru *Wilster*, men ogsaa *Wilh. Rothe*, der nu var Sognepræst i Vemmeløv. *Hans Hansen* glemte ikke, at han som Fange i Sorø Arrest havde faaet Besøg af *Wilh. Rothe*, og dennes Ord har vel ikke mindre end *Wilsters Digt* indvirket paa hans Sind. *Hans Hansen* viste ogsaa sin Taknemmelighed mod *Rothe* for den aandelige Hjælp og Bistand, han havde ydet ham, ved i Fængslet at

forfærdige et Bæger med Inskriptioner og med et »Tilegnet Hr. Professor Rothe.«

Fra *Wilsters* Digt »Den Undvegne« er *Hans Hansen* vandret videre i Litteraturen og ind i »Eventyr paa Fodrejsen«, hvor vi møder ham som *Skriverhans*.

¹⁾ *R. P. Rasmussen: Vilhelm Rothe*. Dr. theol. Sognepræst. Kbh. 1906, S. 43—50.

²⁾ *Torben Glahn* nævner ikke, hvor »Den Undvegne« første Gang er trykt. Hans Hevisning i Note 2 til *Holst's* Nytaarsgave gælder »Bonden og hans Søn« (»En Bondekns, som hedde Hans«), og her mangler iøvrigt ogsaa Aargangsbetegnelse, ligesom vi heller ikke faar Tidsangivelse for det Brev, hvori *Wilster* omtaler dette Digt; det kom Aaret efter »Den Undvegne«, der offentliggjordes i »Nytaarsgave fra danske Digtere«. Udgivet af *H. P. Holst*. Anden Aargang. 1836. ...

DEPARTEMENTSCHEF E. D. COHN

Den 21. Juli meddeltes officielt: Kontorchef *E. D. Cohn* er ved kgl. Resolution af 20. d. M. udnævnt til Chef for Det statistiske Departement i Finansministeriet fra 1. August.

Einar David Cohn, født 25. Juli 1885 i Nakskov som Søn af Bundtmager *M. Cohn*, kom til Sorø i August 1897 og dimitteredes i Sommeren 1903 med Studentereksamen. Allerede i Rusaaret fik han Arbejde i Statens statistiske Bureau, som Departementet hed dengang, og han blev fast ansat Assistent, da han i 1907 havde taget statsvidenskabelig Eksamen. Fuldmægtig 1913 og Kontorchef 1919. Den nyudnævnte Departementschef har under sin hidtidige Em-

bedsbane varetaget en Række Hverv, betroet ham af Staten. Han var saaledes i Verdenskrigens Aar Leder af Statens Ernæringskortadministration og 1932—36 Chef for Nationalbankens Valutakontor, en meget udsat Post, og dog blev *Cohns* Loyalitet anerkendt fra alle Sider. En Del af sine Erfaringer har han nedlagt i interessante Værker. Fra den 1. August bliver han altsaa Leder af det Departement, indenfor hvis Rammer en stor Part af hans Manddomsgering er faldet, og for hvilket hans Morbroder, afdøde Nationalbankdirektør *Marcus Rubin* engang var en saa levende interesseret Chef.

Cohn var i Skoleaarene meget litterært interesseret. Da han gik i »de smaa Klasser«, var han Præsident for den litterære Klub »Pallas Athene«, som nogle af hans Klassekammerater havde stiftet, og paa Gymnasiet var han vist Mand for, at vi abonnerede paa »Politiken«. Han holdt ogsaa Talen, da vi paa Læsesalen afslørede et af nu afdøde *Johannes Krogh Jensen* ('03) udført Maleri af *Georg Brandes*. Hvor mon det er henne? En af dem.

STUDENTERHOLDET 1911

Studenterholdet 1911 — det sidste. Rektor *Hoff* dimitterede fra Sorø — er et Unicum. Holdet besluttede at samles hvert femte Aar i Sorø, og til Dato har det gennemført denne Beslutning konsekvent. Da man samlede i denne Sommer, var det som 25 Aars Jubilær, i hvilken Anledning »Studenterholdet 1911 fra Sorø« har glædet sine enkelte Medlemmer med at forære dem et smukt udstyret Hefte, indeholdende dels nogle Fotografier, dels enkelte af de Sange, som er sunget ved Sammenkomsterne; Datoerne for disse er angivet ved Sangene. De i Heftet gengivne Sange er dog ikke alt, hvad Aargangen har præsteret i saa Henseende, kun et lille Udvalg, en Sang fra hvert Aar. Skulde alle Sammenkomsters samtlige Sange gengives, vilde de fylde meget mere end et enkelt Nummer af »Soraner-Bladet«. Holdet er nemlig saa heldigt at eje flere Poeter; de fleste af Hefkets Sange skyldes imidlertid kun en af disse, Pastor *Dahl* ved Klosterkirken i Horsens.

Holdets Kammeratskab er ualmindeligt godt, hvilket bl. a. giver sig Udtryk i det procentvis store Antal Medlemmer, som møder ved Sammenkomsterne. Ved Jubilæumssammenkomsten nu i Sommer, viste Rektor *Raaschou-Nielsen* Holdet den Opmærksomhed at indbyde det til Translokationen, hvor han sagde et Par venlige Ord til dets Medlemmer. Der blev forøvrigt nedlagt Kranse paa Rektor *Hoffs* og de afdøde Kammeraters Grave.

Redaktør *Hans A. B. Schøning* — som er Mester for det her omtalte kombinerede Fotografi- og Sanghefte — er tillige den, som holder Forbindelsen vedlige mellem Studenteraargang 1911's Medlemmer, der altid til ham meddeler Ændringer i deres Stilling, Opholdssted m. v.

„Soraner-Bladet“ har fra Heftet laant de to gengivne Fotografier og bringer desuden i en Aargangsoversigt 1911-Studenternes biografiske Data.

* * *

AARETS 25 AARS STUDENTERJUBILARER

2. AARGANGSOVERSIGT

Andersen, Ole Ebbe, født 7. April 1893 i København. Søn af Kommandør *E. E. Andersen* og Hustru *Ellen f. Andersen*. I Sorø Skole fra 1906 til 1911. Gift 5. Marts 1920 med *Gertrud Schou*, Datter af *Godsejer Schou*, *Palsgaard*. Børn: *Kirsten Vibeke A.*, f. 13. April 1921 og *Niels Ole Viggo A.*, f. 8. Novbr. 1922.

Polyteknisk Kandidat 1917. Kemiker ved Keramisk Fabrik »Dan«, Valby, 1913 og ved Københavns Sukkerrefinaderier 1914. Ingeniør ved A/S *Carl Lunds Fabrikker* 1917—18. Lærte Landvæsen og Skovbrug paa *Giesegaard*, Sjælland 1919—20. Overtog *Vissinggaard* og *Havbækgaard* i Forpagtning 1920. Oprettede »Vissinggaard Laboratorium« 1922 og »Vissinggaard Hønseri« 1930, byggede »Funkisbyen, Nedenskov« 1933.

Adresse: *Vissinggaard*, Tørring St.

Ballhausen, Carl, født 9. Juli 1893 i Korsør.

Søn af Apotheker *C. A. Ballhausen* og Hustru *Josephine f. Schmidt*. I Sorø Skole 1904 til 1911. Gift 11. Maj 1922 med *Marie Vibeke Stein*, Datter af Højesteretsadvokat *Johs. Stein* og Hustru *Ellen*, født *Malling*. Børn: *Carl Johan B.*, f. 4. April 1926, og *Jørgen B.*, f. 23. Febr. 1929. Juridisk Embedseksamen 1918. Landsretssagfører 1922. Højesteretsadvokat 1932. Sagførerfuldmægtig hos Høje-

STUDENTERHOLDET 1911 PAA DIMISSIONSDAGEN

Øverste Række fra v. til h.: F. Lotz (død). A. Krogsbæk (død). E. Goll. J. Hvam. H. Olsen (død).
 2den Række fra v. til h.: S. Møller. H. Bach (efter Kammeraternes Opgivelse formodentlig død).
 O. Rygaard. N. Gredal. K. Gemzøe. V. A. Loehr. N. Dahlerup.
 3. Række fra v. til h.: H. Schønning. C. Ballhausen. A. Gleerup. Chr. Teisen. O. E. Andersen. A. Møller.
 O. Spange.
 Nederste Række fra v. til h.: O. Olsen. H. Krog Meyer. E. Friis. Aa. Dahl.

steretssagførerne Johs. Stein og Oskar Fich indtil 1922, siden praktiseret som Sagfører i København. Medlem af Bestyrelsen for Juristforbundet, den Holbergske Stiftelse Tersløsegaard, Handelsaktieselskabet »Chronos«, C. M. Hess' Fabrikker Akts., Vejle, Københavns Hattefabrik A/S, Maritime Agency A/S og flere Selskaber.

Adresse: Baunegaardsvej 20, Gentofte.

Dahl, Aage Georg, født 20. Oktober 1893 i Børglum.

Søn af Sognepræst ved Horsens Klosterkirke Nikolai Frederik Severin Dahl og Hustru Elisabeth Philippa Augusta Henriette Maria Wohlmann. Gaaet i Sorø Skole 1906 til 1911. Gift 3. April 1918 i Aalborg med Anna Reginne Laurentz Brandt, Datter af Forvalter ved D.F.D.S. i Aalborg Edvard Theodor Brandt og Hustru Karen Kirstine, født Larsen. Børn: Gunver Elsebeth D., f. 18. Aug. 1920, død 1935, Tove Gyrithe D., f. 2. Sept. 1922 og Vibeke Else D., f. 6. Februar 1927.

Theologisk Embedseksamen 1915. Uordineret Medhj. Hvilsager-Lime 1915—16. Aftjente Værnepligt med Afgang som Kornet 1916—18. Ordineret i Viborg Domkirke 20. Marts 1918 til Sognepræst i Nørbæk-Sønderbæk-Læsten 1918—21. Tillige Rejsepræst for »Kirkeligt Samfund af 1898« i Østjylland 1919—21. Sognepræst i Egen paa Als med Bopæl i Guderup 1921—35. Tillige designeret

Feltpræst ved 18. Batt. 1934. 1924 valgt til Valgmenighedspræst i Balle, men tiltraadte ikke efter at have modtaget Opfordring fra 250 Familier i Egen til at blive. Sognepræst ved Horsens Klosterkirke 1935 som sin Faders direkte Efterfølger.

Studierejser med Støtte af Kirkeministeriet til Kiel 1925 og til Marburg, Tübingen, Freiburg, Heidelberg m. fl. Universiteter 1930. Medstifter af og Medlem af Bestyrelsen for Selskabet for Danmarks Præstehistorie 1929, Redaktør af dettes »Præstehistoriske Samlinger« 1930. Medvirkende ved Oprettelsen af Foreningen af Menighedsraad i Sønderjylland, Medlem af Bestyrelsen for Foren. for Sønderborg Amt 1922. Folketingskandidat i Augustenborgkredsen (Retsforbundet) 1929 og 1932. Medlem af den sønderj. Menighedsrådsforenings Salmebogs Kommission 1933. Redaktør af Egen Sogn Kirkeblad og Juleheftet »Julekvæld« 1922—35 og af Horsens Klostersogns Blad 1935. Medlem af Inspektionen for Horsens Hospital 1935.

Skriftlige Arbejder: Stiltfærdige Ord. I. Om Daaben, 1923. Nyt Tillæg til den sønderjyske Salmebog, 1925. Sønderborgs gamle Latinskoles Historie 1933. Sønderjyllands Bispehistorie 1933. Fra Sognevej og Kirkesti, Digte, 1935. Haderslev Herreds Præstehistorie, 1936. Tillæg til Salmebog for Kirke og Hjem, 1936.

Adresse: Klostergaarden, Horsens.

STUDENTERHOLDET 1911 VED 25 AARS JUBILÆET I 1936

Øverste Række fra v. til h.: O. E. Andersen. A. Glerup. E. Goll. Aa. Dahl. N. Gredal. V. A. Loehr.

2den Række fra v. til h.: E. Friis. C. Ballhausen. J. Hvam. A. Møller. Chr. Teisen. S. Møller.

Nederste Række fra v. til h.: K. Gemzøe. H. Krog Meyer. O. Rygaard. O. Spange.
H. Schøning. N. Dahlerup.

Dahlerup, Nicolaj Frederik Bjerre, født 24. December 1892 i Nyborg.

Søn af Overretssagfører L. V. Dahlerup og Hustru Johanne, f. Bjerre. I Sorø Skole 1905 til 1911. Gift 23. Oktober 1920 med Inger Christiane Jensen, Datter af Følketingsmand, Borgerrepræsentant V. V. Jensen og Hustru Karen, f. Bredsgaard.

Assistent i Sparekassen for Kjøbenhavn og Omegn 1912, Fuldmægtig sammesteds 1931. Sekretær i »Komiteen til Opførelse af Grundtvigs Mindekirke« fra Grundstensnedlæggelsen 1921 til Taarnkirkens Indvielse i 1927. Carnegie-Fondets Sølvmedaille 1933.

Adresse: Stægers Alle 5, København F.

Friis, Erik, født 1. April 1894 i København.

Søn af Oberstløjtnant H. Th. C. Friis og Hustru Marie, f. Sønderby. I Sorø Skole 1905 til 1911. Gift 12. August 1923 med Else Hansen, Datter af Dr. phil. H. J. Hansen. Børn: Mogens F., f. 10. Decbr. 1928 og Tove F., f. 3. Jan. 1933. Assistent i Privatbanken 1913, Fuldmægtig sammesteds 1930.

Adresse Christiansmindevej 2, København Ø.

Gemzøe, Knud Olaf Jacob, født 26. Februar 1892 i København.

Søn af afd. Amtsforvalter i København Chr. Gemzøe og Hustru Marie Christine, f. Hygom. I Sorø Skole 1906 til 1911. Gift 1. 1922 med Effie Lünd, Datter af Dampmøller V. Lund, København, død 1925. 2. 29. Oktbr. 1927 med Else Helene Strugstad, Datter af General, fhv. Statsraad O. Strugstad, Oslo. Børn (af 2. Ægteskab): Kirsten Marie G., f. 1. Septbr. 1928, Hanne G., f. 3. Juni 1930, Ingrid Helene G., f. 29. Novbr. 1933.

Juridisk Embedseksamen 1919. Sekretær i Finansministeriet 1919—35. Expeditionssekretær i Danmarks Naturfredningsforening fra 1935.

Adrse: Ehlersvej 33, Hellerup.

Glerup, Alfred, født 1. Juli 1892 i Aurup.

Søn af Læge F. L. Glerup og Hustru Catarina D., f. Hildebrandt. I Sorø Skole 1904 til 1911. Gift 13. Marts 1934 med Kesten Thorengaard, Datter af Mejeriforpagter Thorengaard, Tranebjerg, Samsø. Lægevidenskabelig Embedseksamen 1920. Lægekandidat bl. a. ved Almindelig Hospital, København, Aalborg og Sorø Amtssygehuse. Turnuskandidat paa Bispebjerg og Sundby Hospitaler. Sygehuslæge i Saxkøbing, Afsked efter Ansøgning.

Praktiserende Læge i Saxkøbing fra 1926, i København fra 1936.

Adresse: Trianglen 2, København Ø.

Goll, Ejnar Hemme, født 23. Juli 1892 i Øls Præstegaard, pr. Hobro.

Søn af Sognepræst Melchior Koch Goll og Hustru Marientine Henriette, f. Hemme. I Sorø Skole 1904 til 1911. Gift 14. Juli 1931 med Karen Møller Fastrup, Datter af Gaardejer Jeppe Møller og Hustru Ane Marie, f. Hansen, Fastrup pr. Hammerum. Børn: Knud Bernt G., f. 24. Novbr. 1932 og Erik G., f. 11. Novbr. 1935.

Assistent ved »Ungdommens Vel«s Læringshjem for Snekkerlærlinge ved Odense 1921—22. Theologisk Embedseksamen 1931. Sognepræst i Understed-Karup pr. Sæby.

Adresse: Understed pr. Sæby.

Gredal, Niels Julius, født 12. April 1892 i Ortved, Vigersted Sogn.

Søn af Landpostbud Lars Nielsen og Hustru Johanne Marie, f. Larsen. I Sorø Skole 1906 til 1911. Gift 22. Maj 1920 med Martha Mortensen, Datter af J. P. Mortensen, Helsingør. Børn: Karen f. 19. Juli 1921, Inga f. 1. Decbr. 1922, Otto f. 16. Juni 1925, Poul Olaf f. 27. Oktbr. 1929, Jens Boye f. 28. Jan. 1931, Aase f. 6. Decbr. 1932.

Lærereksamen, Haslev Seminarium 1914. Skoleembedseksamen (Dansk og Engelsk) 1926. Lærer ved Hass' Skole, Stenhus, Holbæk 1914—16 og ved Holbæk kommunale Skole 1919—26. Adjunkt ved Fredericia højere Almenskole fra 1926.

Adresse: Fælledvej, Fredericia.

Hvam, Jørgen Christian, født 10. August 1893 paa Sejerø.

Søn af afd. Sognepræst Chr. J. Hvam og Hustru Louise, f. Thofte. I Sorø Skole 1904 til 1911. Gift 9. Juli 1924 med Elisabeth Haage, Datter af Grosserer Johan Chr. Haage og afd. Hustru Johanne Marie, f. Jensen. Børn: Torben H., f. 21. April 25, Carsten H., f. 8. Septbr. 27, Jytte Margrethe H., f. 1. Decbr. 30.

Lægevidenskabelig Embedseksamen 1919. Vikar. Reservelæge paa Slagelse Sygehus 1919, vikar. Distriktslæge i Jacobshavn, Nordgrønland 1919—21, tilsaa det sidste Aar tillige Umanak og Uperniviks Lægedistrikter, (hvor til der det Aar ingen Læger kunde skaffes). Reservelæge ved Amtssygehuset i Varde 1921—22. Turnuskandidat Frederiksberg Hospital 1922—23, Kandidat Kommunehospitalets IV. Afd. og Fødselsstiftelsen, København 1923—24. Praktiserende Læge i Aulum St., Jylland, fra 1924. Jernbanelæge sammesteds fra 1931.

Adresse: Aulum St., Jylland.

Krog-Meyer, Henry, født 31. Oktober 1892 i Faaborg ved Varde.

Søn af Sognepræst G. G. Krog-Meyer og Hustru Villy, f. Seidelin. I Sorø Skole 1906 til 1911. Ugift.

Polyteknisk Kandidat (Bygningsingeniør) 1917. Ingeniør ved København Kommunes II. Ingeniørafdeling 1917. Soldat, Ingeniørregimentet (Secondløjtnant) 1917—18. Ingeniør ved Christiani & Nielsen, København og Oslo, 1918—20, ved K. Holst & Co., London, 1920—25, ved Stewart & Partner, London, 1925—28, ved Christiani & Nielsen, Ltd., London, fra 1928.

Adresse: 122, Cambridge St., London, S. W. 1.

Loehr, Wagn Aage, født 30. Decbr. 1892 i Fredericia.

Søn af Konsul, Fabrikant Chr. Loehr og Hustru Nathalie, f. Biørn-Jensen. I Sorø Skole 1906 til 1911. Gift 29. Febr. 1916 med Bodil Hansen, Datter af Købmand, kgl. Vejer og Maaler Lorentz Hansen, Aabenraa. Børn: Kirsten (gift Messerschmidt), f. 30. Septbr. 1916, Aase L., f. 29. Aug. 17, Biørn Christian L., f. 26. Marts 19.

Driftsbestyrer paa A/S C. Loehr's Fabrikker 1917—24. Grosserer i Esbjerg 1925—28. Repræsentant i Aalborg fra 1929.

Ridder af Vasaordenen 1924, Svensk Vicekonsul i Fredericia 1924. Medlem af Bestyrelsen for »Fri Erhvervs Værn«, Aalborg 1935.

Adresse: Brotorvet 5, Nørresundby.

Møller, Axel, født 17. Januar 1894 i Skive.

Søn af Apotheker Joh. Møller og Hustru Karen Ragnhild, f. Brask. I Sorø Skole 1906 til 1911. Gift 26. Marts 1925 med Kamma Edith Norholt, Datter af Direktør Georg Norholt. Børn: Inge Irene M., f. 27. Febr. 1926, Marianne M., f. 12. April 29, Ian M., f. 4. Maj 32.

Polyteknisk Kandidat 1916. Ingeniør ved Københavns Vej- og Kloakanlæg 1916, ved Firma Peter Lind & Co., Ltd., London, 1916—27, Chefingeniør sammesteds fra 1927.

Medstifter af og Bestyrelsesmedlem i »Society of Danish Civil Engineers in Great Britain and Ireland«. Bestyrelsesmedlem i »Danish Golfing Society«.

Adresse: 39, Kent Gardens, London W. 13.

Møller, Christian Frederik Søn, født 21. September 1892 i Faxe.

Søn af Ekviperingshandler Jacob Peter Anton Møller (død 1934) og Hustru Emma, f. Strøh. I Sorø Skole 1905 til 1911. Gift 24. Juli 1927 med Karen Hansen, Datter af Stabssergent Chr. Hansen (død 1932) og Hustru Johanne Hansen.

Juridisk Embedseksamen 1919. Sekretær i Overpræsiediet 1920. Dommerfuldmægtig i Korsør 1920—21. Sagførerfuldmægtig i Haslev 1922, i Faxe Ladeplads 1922—25. Praktiserende Sagfører i Præstø fra 1925. Direktør for Sparekassen for Præstø By og Omegn.

Adresse: Præstø.

Rygaard, Olaf Arent, født 14. November 1893 i Gentofte.

Søn af Handelsingartner Valdemar Viggo Rygaard og Hustru Arene Marie Dagmar, f. Dragsted.

I Sorø Skole 1904 til 1911. Gift 28. Juni 1935. Polyteknisk Kandidat (Bygningsingeniør) 1917. Ingeniør ved forskellige Firmaer, samt Statsbanernes Brokontor. Souschef for Broanlæggene i Tyrkiet (Kampmann, Kierulf & Saxild).

Adresse: Dalgas Boulevard 81, København F.

Schønning, Andreas Hans Bendtsen, født 11. Maj 1893 i Draaby.

Søn af afd. Lærer Julius Fischer Schønning og Hustru Augusta Frederikke S. I Sorø Skole 1904 til 1911. Gift.

Redaktør, Leder af Ugebladet »Hus og Hjem«. Formand for Foreningen af danske Ugeblade, Fagblade og Tidsskrifter.

Adresse: Vagtelvej 44, København F.

Spange, Olaf Theodor Johan, født 18. April i Egeslevmagle.

Søn af afd. Lærer Theodor Johan Spange og Anna Louise, f. Rasmussen. I Sorø Skole 1904 til 1911. Gift 12. Septbr. 1925 med Elin Margareta Cervin, Datter af afd. Kaptajn Gustav Cervin, Wexiø, Sverige. Børn: Bent Gustav S., f. 14. Juli 1926, og Anna Margareta S., f. 3. Aug. 1930.

Godsfuldmægtig paa Gisselfeld Kloster 1920—24. Kommuneseekretær i Værløse Kommune fra 1924.

Adresse: Lille-Værløse pr. Værløse.

Teisen, Christian Henrik, født 14. Marts 1893 i Dalbyover.

Søn af afd. Læge Gunni Teisen og Hustru Fernanda Eleonora, f. Baronesse Wedel-Wedellsborg. I Sorø Skole 1903 til 1911. Gift 12. April 1924 med Tofa Suhr, Datter af afd. Godsejer Th. J. Suhr til Rosengaard og Hustru, f. Fabricius. Barn: Niels T., f. 27. Febr. 1925.

Sekondløjtnant 1918. Afgangseksamen fra Officersskolen 1920. Premierløjtnant 1920. Regimentsadjutant ved Livgarden 1925—31. Ansat og uddannet i Bryggeriforeningen 1931—34. Direktionssekretær i »Pensionsforsikringsanstalten« fra 1934.

Kammerjunker 1926. Ridder af belgiske Kroneorden, af Finlands hvide Rose (2.), af den svenske Sværdorden (2.).

Adresse: Stoltenbergsgade 9, København V.

EN JUBILÆUMSSANG

Studenterholdet 1911 har jo — som omtalt foran her i Bladet — udgivet et Hefte med Fotografier og Sange fra Holdets Femaarssammenkomster. Ved 25 Aars Jubilæumssammenkomsten den 27. Juni d. A. blev der sunget en Kantate, hvis første Sang fortjener at kendes af alle gamle Soranere. Den aftrykkes nedenstaaende. Forfatteren er Pastor *Aage Dahl*, Klosterkirken i Horsens.

Mel.: Lifligt fløjter Vælsklands Nattergale.

Kammerater! Ønsker I forklaret,
Hvad det er i Grunden Livet vil,
Jeg stiltfærdigt giver Eder Svaret,
Vi skal ganske simpelt være til.
Vi skal vandre roligt under Himlen,
Vandre snart med Sang og snart med Graad,
Vandre som en Ener midt i Vrimlen,
Vandre, vandre frem til Dag og Daad.

Vi har allerede vandret længe,
Snart mod Banens Top vi stævner frem,
Med hverandre gik vi her som Dreng,
Og nu mødes vi igen som Mænd,
Medens vi i Strid og Stræb har vandret,
Vaarens Løv er blegnet, falmet hen,
Alle blev i Tidens Løb forandret,
Mødes dog i fælles Minder end.

Hvad engang vi drømte, blev det vundet,
I de Dage, der saa hasigt svandt?
Blev de Visers Sten paa Vejen fundet,
Medens Timeglasset sagte randt?
Venner, har I gylden Frihed truffet
Paa den Bane, hver især har traadt?
Eller sig mig, blev I bare skuffet,
Blev det alt til Hverdag, graat i graat?

Kunde I faa Lov til at bestille,
Hvad I engang ønsked allermest,
Øve det, som allerhelst I vilde,
Eller blev I kun, som Folk er flest?
Har med Held i rystet Lykkens Terning,
Eller har I kastet over Bord,
I en trang og brydsom Manddomsgerning,
Alle Ungdomstidens store Ord?

Lad os, Venner, tie kun med Svaret,
Til engang vort Facit gøres op,
Livet har vel ingen af os sparet,
Saar vi fik paa baade Sjæl og Krop.
Men i Dag vi frydes med hverandre,
Glemmer Dagliglivets Dødedans,
Lad i Morgen saa os vid're vandre
Med en Blomst til vore Minders Krans.

GAMLE SORANERE OG
SORANSKE NOTER

Soraner-Bladets Redaktør er bortrejst i Dagene 22. August—7. September.

*

Godsforvalter paa »Borreby« *Axel Borges* ('83) fyldte 70 Aar den 24. Juli.

*

Baron *Carl v. Eggers* ('92) fyldte den 9. Juli 60 Aar. »Berlingske Tidende« skrev:

»Født i New Jersey, U. S. A., paa Sorø Akademi, fire Aar i Belgisk Congo, Forretningsmand i København, i den argentinske Marine, Ingeniør i Uruguay, Privatmand i Hamborg, Grundejer i Holte, Forretningsmand i Sverige, Driftsleder i Berliner Rundfahrt, Inspektør i en Stor-Restaurant i Manilla paa Filippinerne, Rejseleder hos Thomas Cook & Son, og Rejsefører i København — det er Hovedtrækkene i et bevæget Liv. Baron *Carl v. Eggers* er Manden, som har oplevet alt dette, og i Dag fylder han 60. Hvem skulde tro det? Han spiller med Musklerne og river Vittigheder af sig som en Yngling. Sit gode Humør har han bevaret gennem alle Omskiftelser.

*

Overlæge i Fredericia *Einar Gjessing* ('04) fyldte 50 Aar den 23. Juli.

*

Driftsbestyrer ved de lollandske Jernbaner *Frederik Severin Agerskov* ('88), R. af D., er udnævnt til Dannebrogsmænd.

Højesteretsadvokat *H. H. M. Bruun* ('02) er blevet Formand i Bestyrelsen for Det Kjøbenhavnske Reassurance-Compagni.

*

Ved kgl. Resolution af 29. Juli er Ekspeditionssekretær i Hovedrevisoraterne i Finansministeriet *H. A. Møllerup* ('02) efter Ansøgning afskediget i Naade og med Pension paa Grund af Svagelighed med Udgangen af Juli.

*

Professor, Dr. phil. *N. E. Nørlund* ('03) er for et Tidsrum af fem Aar blevet Medlem af den internationale Kommission for intellektuelt Samarbejde.

*

Museumsinspektør, Dr. phil. *Poul Nørlund* ('06) viderefører i indeværende Sommer Udgravningen af det i Vestsjælland beliggende, fra Vikingetiden stammende Voldsted »Trælleborg«, i hvilket der er gjort yderligere interessante Fund.

*

Dommerfuldmægtig af 1. Grad (i Korsør) *S. Hornung Lützen* ('04) er udnævnt til Dommer i Tyrsting-Vrads Herreder fra den 1. September.

Dr. phil. *R. Spärck* ('14) er Ansøger til det Professorat i Zoologi, som er blevet ledigt ved, at Professor Ad. S. Jensen har trukket sig tilbage paa Grund af Alder.

*

Dr. phil. & litt. *Olaf Carlsen* ('17) har af det paa Finansloven bevilgede Beløb til Videnskabsmænd og Kunstnere faaet tildelt en Portion (400 Kr.) til Hjælp til Udgivelse af »Christian Molbech og Sorø« III.

*

Assistent paa Valutakontoret *Carl Weismann* ('22) har af Del Raben-Levetzauske Fond faaet en Bevilling paa 500 Kr. til Fortsættelse af sine Grammofonoptagelser af Fuglestemmer. *Carl Weismann* begyndte - - med Statsradiofoniens Støtte — disse Optagelser i Foraaret 1934.

*

Sundhedsstyrelsen har meddelt Tandlæge *Peter Edvard Garchajeff Kaarsberg* ('22) Bevis for, at han er berettiget til, at betegne sig som Tandlæge og til at udøve selvstændig Virksomhed som saadan.

*

Arkitekt ved Nationalmusæet *C. M. Smidt* ('90) foretager i denne Sommer Udgravninger af Ruinerne af den middelalderlige Borg »Dronningholm« ved Arresø. Arkitekt *Smidt* har i Berlingske Tidende's Aftenavis for 14. Juli skrevet en længere Artikel om »Dronningholm«.

*

Ritmester *H. M. A. Fog* ('09) Skoleofficer og Lærer ved Officerskolen, ansættes fra 12. Oktober tillige som Lærer i Pædagogik i Officiantklassen.

*

Efter syv Aars Ophold i Siam er Ingeniør *Aage Kann Rasmussen* ('22), som er Leder af Christiani & Niensens Afdeling i Siam, kommet til Danmark, hvor han vil opholde sig et halvt Aarstid, inden han vender tilbage til Arbejdet i Troperne.

*

Vænget faar efter Sommerferien ny »Plejefar«, idet Adjunkt *S. Thomsen*, som har bestridt Stillingen siden *Vænget's* Oprettelse for ni Aar siden, nu flytter ind i sin nye Villa. Adjunkt *Truelsén* bliver hans Efterfølger som »Plejefar«.

Adjunkt *Thomsen* fik paa sin 50 Aars Fødselsdag den 25. Juni af *Vængets* Alumner, der rejste hjem til Sommerferie, overrakt en smuk Bronceskaal som Afskedsgave.

*

Fængselspræst *H. Høirup*, Nyborg, har i »Sorø Amtstidende« for 16. Juli d. A. skrevet en interessant Kronik om, hvordan forlængst afdøde Overlærer *H. P. Michael Rosings* Digt »Jeg har baaret Lærkens Vinge« blev til den 12. August 1859 under et Sommerferieophold paa Basnæseggen, hvor *Rosing* boede hos Godsforvalter *Wiehe* sammen med Skuespillerne *Michael* og *Vilhelm Wiehe*.

*

Det fornemme Fagskrift »De Grafiske Fag«, Organ for Københavns Bogtrykkerforening og Kemigraflauget i Danmark, bringer i Nr. 7, 1. Juli 1936, 32. Aargang ved Forfatteren *Holger Jerrild* et interessant og underholden-

de Interview med Kontorchef *H. G. Orlík* om Statsbanernes moderne Reklame, selvfølgelig isprængt nogle muntre *H. C. Andersen-Betragtninger*. *Holger Jerrild* slutter sit Interview med følgende Linier:

..... og nu har vi kigget indenfor i den Celle, hvor noget af det nye er blevet til under Ledelse af en Embedsmand, der ikke er nogen guldtræstet »Gedebukbens-Over- og Undergeneralkrigskommandersergeant«, men som har lært af *H. C. Andersen*, at »det grønne er godt for Øjnene«, at Hverdagen vrimler med smaa, muntre Eventyr, og at Smilet kunde vinde Klodshans Prinsessen og det halve Kongerige, skønt han ankom pr. Gedebuk og ikke pr. Lyntog.

*

Efter Justitsministerens Indstilling er ved kongelig Resolution af 6. August 1936 Politifuldmægtig i Odense Købstad *Aksel Theodor Børge Hebo* ('07) udnævnt til Politimester i Politikreds Nr. 64, Esbjerg Købstad, Skads Herred og Fanø Birk fra den 1. September 1936 at regne. *A. F. B. Hebo*, der er født *Hansen*, fik Navneforandring i 1906.

*

Med »Kopenhagener Rundschau« Nr. 11, 3. Aargang, Torsdag d. 23. Juli 1936, følger et Bilagsblad »In Holger Danskes Land«, som mest er optaget af et stort Interview med *H. G. Orlík* om Problemet: Ist Hans Christian Andersens Vater ein Franzose gewesen?

*

Den nye Gartner — der for Resten lader til at være meget initiativrig — havde lovet at sørge for nogle grønne Smaatræer og lignende til at pynte op med paa Jubilæumsudstillingen, men stod og manglede Baljer til at plante dem i. Han fik da den fine Ide at benytte de gamle Træbaljer eller Træspande fra de tidligere »Lokummer«, og det var i disse »fine« med »S. A.« forsynede Spande, at alle Udstillingens grønne Pyntetræer stod.

*

Brænde fra Sorø Skovene.

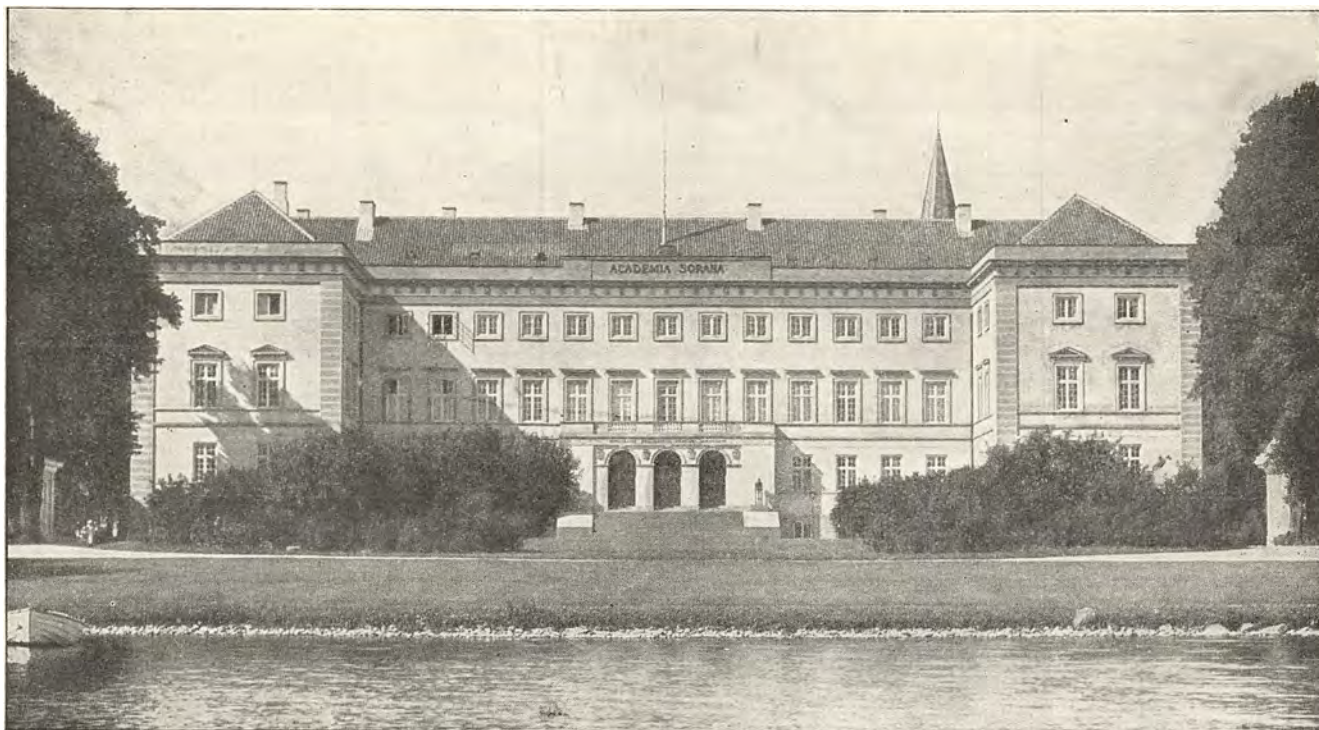
Efter at »Alm. dansk Vare- og Industrielotteri« har bestemt, at bl. a. ogsaa dansk Brænde vil kunne leveres for Gevinster vundne i Lotteriet, har *Sorø Akademis 1. Skovdistrikt* søgt og faaet Autorisation som Leverandør af dansk Brænde og Tømmer. — Alle Soranere, som spiller i Lotteriet, bør købe Brænde hos Akademiet.

Lotteriet gaar forøvrigt nu under Direktør *Louw's* Ledelse ind i en Jubilæumsserie, nemlig Lotteriets 100. Serie.

*

Lektor ved Kolding højere Almenskole, Dr. phil. *Kjeld Galster* er udnævnt til Rektor ved Aalborg Katedralskole.

Rektor, Dr. *Galster*, en Mand paa ca. 50 Aar, er ikke Soraner, men den kendte Literaturhistoriker, der i 1927 blev Dr. phil. paa en Afhandling om *Carsten Hauch*, der ligesom *Ingemann* og *Guldalder*tiden i det hele er hans Speciale, har ofte glædet »Soraner-Bladet«s Læsere med interessante Artikler om litteraturhistoriske soranske Emner.

SORANER-BLADET

21. AARGANG

Nr. 9

September 1936

SORANSK SAMFUNDS AARSFEST RUSGILDET

LØRDAG DEN 19. SEPTEMBER KL. 7 PRÆCIS
PAA HOTEL PHØNIX

Hotel *Phønix* var tidligere i en Del Aar Soransk Samfunds Højborg og gemmer som saadan mange Minder fra smukke og fornøjelige Fester. I Aar vil „Phønix“ atter blive Soranernes Samlingssted. Soraneraftnerne bliver henlagt hertil, som omtalt andetsteds i Bladet, og Sæsonen indledes her med et vældigt Rusgilde — stilfuldt og gemmytligt, ægte soransk: Lørdag den 19. September Kl. 7 præcis.

Vi begiver os paa denne Dag ind ad Porten fra Dronningens Tværgade, gaar op ad Trappen til første Sal, hvor man bedes forevise det lille, gule Adgangskort, der i Forvejen vil være tilsendt alle Deltagerne.

Den store Sal bliver Skuepladsen for den indledende Højtidelighed. Ved denne vil Retspræsident *N. V. Boeg* holde Talen til Aarets unge Russer, efter at de unge Tonekunstnere under Direktion af *Sverre Forchhammer* har spillet *Ebbe Hameriks* Soranermarche. Vi har Lov til at vente os noget særligt af denne Tale. Retspræsident Boeg har i sin Gerning og paa sine Rejser oplevet langt mere, end det plejer at falde i et enkelt Mennekses Lod. Han har paa nærmeste Hold haft Lej-

Rustaleren, Retspræsident N. V. Boeg.

lighed til at følge de store internationale Begivenheder og Omvæltninger lige siden Verdenskrigens Dage, og derfor vil hans Ord til Russerne have en særlig Vægt. Men Retspræsident Boeg er først og

fremmest Soraner, en ældre og verdenserfaren Soraner, der taler til sine yngre Skolekammerater, og hans Ord vil derfor blive understreget af *Aage Linds* og *Ebbe Hameriks* smukke Ruskantate, som foruden Tonekunstnerne, en Kvartet af Soraner- og Studentersangere vil fremføre med Fuldmægtig *Otto Mackeprang* som Solist og Redaktør *Aksel Dahlerup* som Recitator.

Russerne faar af Formanden overrakt deres Medlemsdiplom, Soranernaalen og Brochure med Oplysninger om Soransk Samfund, og saa gaar vi ned ad Trappen (eller med Elevator) og til Bords til den traditionelle Souper. Ved denne bliver der kun enkelte Taler og Sange og forøvrigt — Madro.

Kaffen nydes i Lokalerne paa første Sal, og Panchesoldet begynder med Redaktør *Aksel Dahlerup* som Speaker alias Magister bibendi. Han vil sammen med Skuespiller *Sigurd Lang-*

berg, Dyreimitator m. m. *Ulf Kaarsberg* og andre sørge for, at vi kommer til at more os. Der sluttes, som tidligere omtalt, med Pølser og Øl.

Prisen for Deltagelse er 10 Kr. pro persona, for de 8 yngste Aargang dog kun 6 Kr. pro persona.

Man bedes snarest indtegne sig hos og samtidig indbetale Indtegningsgebyret til

*Prokurist Svend Clausen, Vesterport 323,
Tlf. C. 13.773, Giro-Nr. 2303,
eller Sekretæren*

*Dr. Gudmund Magnussen, Herl. Trollesg. 21,
Tlf. Palæ 6001, Giro Nr. 2096.*

Adgangskort til Rusgildet vil derefter blive tilstillet.

Indtegningen slutter Onsdag den 16. September.
Bestyrelsen.

„JEG VEED ET STED, SOM JEG HAR ELSKET LÆNGE“ —

CARSTEN HAUCH SOM SORØ-DIGTER

Af H. G. Olrik.

I det nylig udkomne IX. Bind af Dansk Biografisk Leksikon læser man S. 451 med Undren følgende meget summariske Omtale af Digteren *Carsten Hauchs* soranske Periode: »Til Kbh. kom han i Juli [1827] og blev udnævnt til Lektor i Naturvidenskaberne ved Akademiet i Sorø, hvor han var bosat i atten Aar, uden at dog *Stedets Historie eller Naturskønhed inspirerede ham til det mindste lille Digt*«. Det er jo næsten utænkeligt, at Artiklens Forfatter, Professor i alm. Litteraturvidenskab ved Københavns Universitet, Dr. phil. *Paul Rubow*, aldrig skulde være stødt paa f. Eks. Hauchs: *Afskedssang til Akademisterne i Sorø*, der allerede er trykt i *Lyriske Digte* 1845, og den her fremhævede Udtalelse skyldes da formentlig en lapsus — kun kedelig for Leksikonets soranske Læsere, der næppe helt stiltiende vil »overhale Stedet og lægge et Mærke ved det«! Thi det er ikke — i nogen Soraners Øjne — en Smule overdrevet, naar dette Digt af en anden Litteraturkender, Lektor *Poul Schjærff*, er betegnet som »vel det skønneste Sorø-Digt, der eksisterer, *Stedets Poesi og Skolelivets Aand i klassisk ren Fortætning*«. ¹ og mens det nok ellers maa siges, at *Carsten Hauch* er bleven i den Grad klassisk som Digter (Biografisk Leksikon rubricerer ham l. c. som: Forfatter og Zoolog!), at vel næppe nogen uden for Litteraturhistoriens Specialister nu finder paa at dyrke hans andre Digte, Romaner eller Skuespil, saa gælder det om *dette* skønne Digt, at enhver nulevende Soraner, ung eller gammel, — og af dem er der vel et Par tusind i Dag — ikke blot nøje kender men ogsaa *kan* det og vil blive ved med at kende og kunne det til sin sidste Stund. Det er i Virkeligheden Hauchs egentlige digteriske Monument, det der mere end noget andet holder hans Minde i Live — og mens vi taler om Minder er det vel for Resten nok værd at mærke sig, at et af de smukkeste *ydre* Minder om *Carsten Hauch*: Minde-

stenen i Akademihaven i Sorø med Bissens aandfuldt gjorte Buste *ogsaa* synes at være Biografisk Leksikon ganske ukendt — den nævnes ihvertfald ikke blandt de forskellige dér katalogiserede Portrætter af Hauch, ligesaa lidt som Litteraturfortegnelsen til Artiklen om ham kender noget til de ikke faa Afhandlinger om Hauch, som *Otto Borchsenius*, *Ferd. Ohrt*, *Kjeld Galster* og *Poul Schjærff* har offentliggjort i Soraner-Bladet gennem Aarene. ²

Iøvrigt er Afskedssangen til de soranske Akademister da heller ikke det eneste af Sorø bestemte Digt af Hauch; den i *Lyriske Digte*, 2. meget forøgede Udgave, 1854, S. 123, optagne *Selskabssang*, sunget i en Forsamling af unge Venner, har sikkert soransk Hjemsted, og hans Sang *Ved Soraner-Festen den 13. December 1862: Vi veed et dejligt Sted* ³ er baade saa ægte Hauch'sk og saa dybt soransk følt, at Digtet meget vel hævder sin Plads i den gamle Digters Produktion.

Men medens man ved saa god Besked med, naar *Carsten Hauchs* Sang om

Vaarens unge Roser
ved Sorøs gamle By

første Gang lød, saa har det til for nylig været uvist, til hvilken Lejlighed Afskedssangen blev skrevet — at det var en Lejlighedssang, har man vel altid forstaaet. Ifjor kom Løsningen paa *den* Gaade ved Offentliggørelsen her i Soraner-Bladet ⁴ af Hauchs Brev af 28. Marts 1838 til Frederik Barfod; da jeg læste dette, mente jeg at kunne huske, at min afdøde Ven, Lektor *Fr. Matthiessen*, engang havde nævnet, hvorledes han under sine Arkivundersøgelser var stødt paa en Oplysning om, naar den skønne Sang første Gang var sunget i Sorø. Men saavidt mig bekendt har *Matthiessen* intetsteds ladet sit Fund komme frem — hverken denne eller de andre traditionelle Translokations-

sange nævnes, saavidt jeg har kunnet se, nogetsteds i det store Sorø-Værk! — og det kan maaske derfor være paa sin Plads nu at gøre lidt nærmere Rede for Proveniensen af Hauchs Digt, saaledes som Lektor *Poul Schjærff* allerede udtømmende har gjort det for den anden soranske Translokationssangs Vedkommende, *Jens Paludan-Müllers*: Hellig er vor Ungdoms Lyst —.⁶

I det ovennævnte Brev meddeler Hauch Barfod, at hans Digt »er blevet afsunget her ved den sidste Fest for de soranske Studenter den 28. Febr. d. A.« — til hvilket Øjemed Sangen naturligvis har været trykt — og at det »tildeels er opstaaet ved at henvende Siælen paa den danske Natur«; Hauch fandt derfor selv, at Sangen »saa lille den end er, ikke vil være ganske upassende« i *Brage* og *Idun* (der jo netop betegnes som et nordisk Fjerdingaarskrift, udgivet med Bistand af Danske, Svenske og Nordmænd), hvor Digtet da ogsaa er trykt i I. Bind 1. Hefte, S. 262. 1839.

Vi kan dog komme dets Historie noget nærmere. I »Correspondance-Protokol for Directoren for Sorø Akademie, Tome IV, begyndt d. 18. Januar 1836« — nu i Landsarkivet for Sjælland — findes følgende Skrivelse af 7. Marts 1838 fra Direktor *G. H. Waage* til Direktionen for Universitetet og de lærde Skoler: «

»Jeg har hermed den Ære at tilstille det høje Collegium Charakterlister for Skolens 6 Classer ved den nys afholdte Halvaars-Examen. Den begyndte Onsdagen d. 21. Febr. og endtes Onsdag Middag d. 28. Febr.; samme Aften Kl. 6 foretoges Translocation og derefter det sædvanlige Bal, ved hvilket der blev afsunget en af Lector *Hauch* forfattet skøn Sang til de bortdragende Academister, hvoraf jeg har den Ære at vedlægge 20 Ex[emplarer]. Fredagen d. 2. Martii tog Skolen igjen sin Begyndelse«.

I en tidligere Skrivelse — af 25. Febr. s. A., No. 623 — havde Waage meddelt Direktionen Udfaldet af Examen philosophicum i Dagene d. 19.—21. s. M. og her benyttet Lejligheden til at henlede Collegiets Opmærksomhed paa to af Afgangsholdet, *Krog-Meyer* og *Rosen*, »som særdeles flittige og unge Mennesker, hvis oeconomiske Vilkaar ere af den Beskaffenhed, at det høiligen vilde være at ønske, at nogen Understøttelse maatte kunne tilflyde dem ved deres Ankomst til Universitetet«. Og, tilføjer han: »I det hele fortjener dette Hold Akademister det bedste Vidnesbyrd for Flid og sædelig Opførsel«.

Direktorens Skrivelser er godt nok registrerede i Universitetsdirektionens Journal med Vedtegnet Resol: Til Efterretning, og skal efter Rigsarkivets Registratur være henlagt i Pakken: F. Specielle Sager den daglige Underviisning og Examinere samt de Stud. og Eleverne vedk. 3. Sorøe Academie og Skole. b) Examinere 1826-48 — men, ak! kun Eksamenlisterne og intet af de 20 Eksemplarer af Sangen findes dér. Muligt beror de et andet Sted — muligt er de kasse-rede, og hvad vilde man nu ikke give for at holde et af de første Tryk af Sangen til de bortdragende Academister i Haanden! Maaske vil en god Skæbne en skønne Dag lade et Eksemplar dukke op — indtil da maa vi trøste os med, at Digtets Ordlyd er os velbekendt og at der vel næppe fra Digterens Haand er ændret synderligt i den, da han tre Uger efter sendte Sangen til Fr. Barfod.

Sangen har altsaa første Gang lydt ved et af de Halv-

aarseksamens-Baller, der allerede i 1838 var traditionelle, hvor man dansede i den daværende »Forsamlingsaal«, som senere indrettedes til de to Klasseværelser umiddelbart vest for Spisesalen i Hovedfløjens Stueetage; man samledes i Vestibulen og kunde fra Forsamlingsalen gaa lige ind i Spisesalen, som dengang hverken havde sin smukke Dekoration eller de mindre smukke Jernsøjler. I disse Sale har man da ved Ballet sunget Hauchs Sang til C. F. Weyses tolv Aar ældre Melodi, skrevet til C. J. Boyes Digt: Der er et Land; dets Sted er høit mod Norden —, hvis 2. og 3. Strofe oprindeligt findes i hans Tragedie: *Svend Grathe* (opført 1. Gang 10. Decbr. 1825 paa det kgl. Theater) i 2. Akt, 3. Scene med en Strofe: I Klynge ligger Bleking, Bahus, Skaane —, som ikke er medtaget i Sangen, der til Gengæld har to Strofer, som efterhaanden af visse Grunde er gledet helt ud.⁷

Naar Carsten Hauch i Februar 1838 har følt sig særlig oplagt til at skrive en Afskedssang til de Studenter, Akademiet nu sendte bort — Studenterholdet 1836, der havde gennemgaaet de tre Semestre ved det daværende lille soranske Akademi — har det altsaa været, fordi dette Hold paa syv havde vundet baade Lærestaltens og hans eget Hjerter i særlig Grad — og da navnlig een af dem, som det nedenfor vil ses. Holdet bestod af *Chr. C. F. E. A. Krogh-Meyer*, fra 1864 (fordrevet fra Satrup i Angel) Sognepræst til Nidløse, entl. 1880, død 1897; *Vilh. S. A. von Rosen*, fra 1861—64 Medlem af Folketinget, 1865 af Rigsraadet, død 1866 som Hospitals- og Arresthuslæge i Christianssted; *Fr. Meyer*, Højesteretsassessor, 1871—80 Formand for Soransk Samfund, død 1891; *H. R. von Scholten*, Byfoged og Borgmester i Hillerød 1866—89 Kammerherre, død 1895; *Georg J. R. Grüner*, Kammerherre, til Raunstrup, Lille Svenstrup og Eilstrup, Tersløsegaard og Kærup, Med-Genopretter af det Holbergske Enkesæde paa Tersløsegaard og den egentlige Ophavsmand til Stiftelsen af Sor. Samf.; *C. E. Tøttrup*, Fattiglæge paa Frederiksberg, død 1876, og *C. W. v. Buchwald*, Hofjægermester, til Øbjerggaard, død 1887. Af dette Hold var v. Rosen vistnok primus inter pares — en udpræget Begavelse, varm-hjertet og virksom, der allerede som ung Student »gav Vidnesbyrd om gode Evner ved et velskrevet udførligt Indlæg i „Fædrelandet“ om Sorø Akademis Mangler«⁸ og sammesteds anmeldte Hauchs *Lyriske Digte* 1842. Han deltog i Fregatten »Galathea« Jordomsejling i 1845—47 som Underlæge og i Udarbejdelsen af Beretningen herom, var fra 1851—59 Læge ved Klampenborg-Vandkur Anstalt og disputerede 1859 for den medicinske Doktorgrad. Hans noget stridbare Temperament bragte ham, navnlig som Politiker, i vanskelige Situationer, og det var i en Tilstand af Desperation, at han i 1866 opgav alt herhjemme og drog til Vestindien, hvor han kort efter fandt sin Død. Men saa tiltalt følte han sig paa sin Side af sit Akademist-Ophold i Sorø, at han i Marts 1838 søgte og fik Tilladelse¹⁰ til i den følgende Sommer at bebo to Værelser i Akademiboligen »for her fremdeles at kunne benytte vedkommende Docenters Vejledning i Naturvidenskaberne«. Det har jo sikkert været Hauchs Underviisning og det fortsatte Samliv med ham, der har været v. Rosens Bevæggrund til at blive i Sorø, og det vidner om hans usvækkede Kærlighed til denne sin Lærer, at da han fire Aar efter un-

der Mærket Fr. O. i »Fædrelandet« anmelder Hauchs Digtsamling, efter en Fremhævelse af Skønheden i Mindediget over Christiane Oehlenschläger, vender sig direkte mod Digteren og siger:¹¹

» En inderlig og, om jeg maa kalde det, rig Følelse gjennemtrænger ogsaa »Afskedssangen til Academicterne i Sorø«, og saa længe disse ikke glemme deres Ungdomshjem, ville de vist heller ikke glemme den Digter, der sagde dem et saa varmt og hjerteligt Farvel«. Og han ender med at sige: »Jeg kan ikke slutte denne Anmeldelse uden at beklage den Kulde og Ubilighed, som næsten stedse er viist Hauch; jeg vil haabe, at disse Lyriske Digte ville aabne Øinene paa Mange, der ikke gad fulgt hans Digterbane som Dramatiker og Epiker, og jeg vil for Hauchs eget Vedkommende ønske, at Mangel af Anerkjendelse for Øjeblikket ikke maa indvirke lammende paa hans Digtervirksomhed i Fremtiden«.

v. Rosen var paa dette sidste Punkt forud for sin Tid, og hans Ønske om, at man vilde vide at værdsætte Hauchs lyriske Digtning, blev opfyldt. Men ogsaa hans Glæde og Taknemmelighed over »Afskedssangen« har faaet Eftertidens Tilslutning; hundrede Aar har ikke ændret vort Syn paa dens Skønhed; dens Ord gentages Aar for Aar af alle den blomstrende Sorø Skoles Sønner som et fulgyldigt Udtryk for deres Følelser. *Ferd. Ohrt* har engang herom sagt det helt rigtige:¹²

»I Sorø synes de stedlige Minder om Hauch fuldkommen udøde: selv hans Hus er revet ned. Men ham, der har erklæret Stedet sin Kærlighed for hele Livet — i Sangen siger han Jeg med de unge gennem de første Vers — kan Soranerne ligesaa lidt glemme, som de kan glemme Sorø«.

H. G. Olrik.

HENVISNINGER

1. I Sor.-Bl. for Novbr. 1930, XV Aarg. No. 11, S. 83.
2. *Otto Borchsenius*: Mindesmærker i Sorø, I Aarg. No. 9, S. 65. — Samme: Carsten Hauch. Tale ved Mindefesten i Sorø den 1. Maj 1921, VI Aarg. No. 3, S. 17 — i samme Aarg. No. 2, S. 9, Sang ved Mindefesten for Johan Carsten Hauch af *H. Rosen*. — *F. Ohrt*: Lidt om Hauch og Sorø, X Aarg. No. 4, S. 26 og No. 5, S. 35. — *Paul Schjærff*. I. C. Hauchs Udenlandsrejse 1821—27, belyst gennem Aktstykker, XII Aarg. No. 6, S. 39. — *Kjeld Galster*: Da Hauchs Lektorat var truet, XIV Aarg. No. 2, S. 9. — *Samme*: Carsten og Renna Hauch's første Aar i Sorø, XV Aarg. No. 4, S. 27. — *Samme*: Dyveke og Hans Faaborg i »Vilhelm Zabern«, XVI Aarg. No. 5, S. 41. — *Samme*: Carsten Hauch's »Bekendelse«, XVII Aarg. No. 1, S. 4, og Carsten og Renna Hauch i de sidste Sorø-Aar, s. Aarg. No. 10, S. 79. — *Samme*: Carsten Hauch og Peder Hjort. Venskab og Fjendskab XVIII Aarg. No. 12, S. 93. — *Samme*: Katastrofen i gamle Hauchs Liv, XIX Aarg. No. 6, S. 41. — *L. F. la Cour*: Nogle gamle Soranerbrev [bl. a. fra C. Hauch], XX Aarg. No. 8, S. 58.
3. Nye Digtninge 1869, S. 15; om Sangens Fremkomst se: Soransk Tidsskrift I, 1. S. 190 f; Sor. Samf.s Sange, 3, Saml. 1916, S. 165.
4. Sor. Bl. XX Aarg. No. 8, S. 59.
5. Se Henviisning 1.
6. Corr. Prot. No. 625 ad Journ. No. 13 12/38 og Univ. Dir. Ref. og Resol. prot. for Sorøe Akademie 3 H 1836—38, No. 2076 (7. Marts 1838).

7. Udvalgte og samlede Digte af C. J. Boye, Kbhvn. 1850—51, 2. Bind, S. 53, og 4. Bind, S. 151.
8. *Paul Hennings'* Studenterfortegnelse i Sor. Tidsskr. IV Bind, S. 36 f.
9. Dansk biografisk Lexikon 1900. Bd. XIV, S. 169; »Fædrelandet« 1848, No. 769 m. fl. Nr.
10. Som i Henv. 6, No. 631 ad Journ. No. A. 11/38.
11. »Fædrelandet« Nr. 1044 for 30. 10. 1842.
12. I Sor. Bl. X Aarg. No. 5, S. 37.

SORANERAFTENERNE

Saa begynder vi paa en ny Sæson, og den skulde jo gerne blive endnu bedre end den sidste — selv om det sikkert bliver svært —, men vi har gjort os store Anstrengelser, for at de forskellige Ønsker, der kom frem sidste Aar, kan blive imødekommet.

For det første har vi henlagt disse Aftener til den første ONSDAG i Maanedens, idet der fra flere kom Anmodning om at faa en anden Dag end Torsdagen, og dernæst vil vi i Aar forsøge at holde Møderne paa *HOTEL PHØNIX* (Indgang Dr. Tværgade), som vi har konfereret med og derved opnaaet følgende lave Priser for vore Medlemmer: Gule Ærter, Flæsk, Pølser og Pandekager Kr. 2,25, en Øl Kr. 0,50, Kaffe Kr. 0,50 og Snaps Kr. 0,50. For den, der tager hele »Striben«, vil Prisen være Kr. 4,00 inklusive Drikkepenge. Her har vi den Fordel, at vi altid vil kunne faa et Lokale, der passer til Deltagernes Antal, og endda kan vi bibeholde den gamle Ordning, at man ikke behøver at melde sig forud. Som sædvanlig er Adgangen gratis, og man er selv Herre over, om man vil nyde noget, men fra Kl. 7 vil der være »Adgang for Liebhaveere« til gule Ærter og Kl. 8 vil en Gammelsoraner samle Deltagerne om et interessant Emne.

Den første Aften i Aar bliver ONSDAG D. 7. OKTOBER, og her vil Gammelsoraneren Direktør i Ny Carlsbergfondet *V. Thorlacius Ussing* holde et Causeri i Tilknytning til den Udstilling, Samfundet arrangerede ved Skolens Jubilæum, og herunder forevise Lysbilleder. Bag efter vil Herr Købmand *Hjorth* fra Sorø komme til Stede og forevise den i høj Grad fornøjelige Film, han optog af hele Jubilæumshøjtideligheden — efter sigende skal der være mange uhøjtidelige Optagelser imellem.

Vi haaber derfor, at vi vil blive mange til denne første Aften, hvor Aarets Russer som særlig indbudte ogsaa kommer tilstede.

Paa Gensyn.
Bestyrelsen.

JUBILÆUMS-MARSCHEN

Efter Henstilling fra flere Sider gengives i dette Nummer af »Soraner-Bladet«, Melodien til den Marsch, som Musikdirektør *H. Chr. Jensen*, Sorø, havde komponeret til 350-Aars Jubilæumshøjtideligheden den 27. Maj, og som ogsaa blev spillet ved Sorøturen den 7. Juni i Aar.

Kompositionen er, som bekendt, tilegnet Soransk Samfund.

REGNING OG ARITMETIK

C. C. Andersen og J. Damgaard Sørensen: Regning og Aritmetik for Mellemskolen I—IV og for Realklassen. J. H. Schultz Forlag. København. 1935—36.

Det er efterhaanden ikke ganske faa Skole-Lærebøger, som Medlemmer af det soranske Lærerkollegium har udgivet i Tidens Løb. Sidst har den 'gamle Soraner' C. C. Andersen ('14), der i nogle Aar var Adjunkt ved Sorø Akademis Skole og nu er Lektor i Ordrup, i Forening med Adjunkt J. Damgaard Sørensen, Sorø, udgivet et større Værk bestaaende af 4 Lærebøger i Regning og Aritmetik, en for hver af de fire Mellemskoleklasser, samt i Fortsættelse deraf en lignende Lærebog for Realklassen. Endelig er hver af Bøgerne ledsaget af en Facitliste.

For en gammel Skoledreng er det ligefrem en Fornøjelse at blade rundt i disse Bøger, og for en gammel Soraner øges Glæden jo ved, at de i saa høj Grad er „soranske“. De adskiller sig saa fuldstændigt fra tidligere Tidens Regnebøger, der var tunge og kedelige, anlagte efter faste Principper i højere Grad end efter Hensynet til de Børn og unge Mennesker, som skulde tilegne sig dem. Disse Bøger er virkelige Lærebøger for levende Mennesker, de er i Overensstemmelse med den moderne Pædagogiks Krav, at undgaa al unødigt Terperi af mere eller mindre gyldne Regler, men lægge Hovedvægten paa Forstaelsen af Stoffet. Som Forfatterne selv skriver i Forordet til I. Del: „Vi har overalt tilstræbt at bibringe Eleverne Forstaelsen af Regnereglerne, før Indøvelse af disse finder Sted. Da vi er af den Opfattelse, at for mange Regler øger Elevernes Usikkerhed i Regnefærdighed, har vi indskrænket dem til saa faa som muligt.“ — Disse Retningslinier vil blive hilst med Glæde af alle Mellemskoleelever, og vi andre kan kun give dem vor varmeste Tilslutning, som ikke bliver mindre, naar man ser de Opgaver og Eksempler, som alle Bøgerne vrimler med —: „I Anvendelsen af de udviklede Regneregler har vi søgt at nærme os de Opgaver, der frembyder sig i det praktiske Liv, saa meget, som Elevernes Færdighed i Talbehandling paa ethvert Tidspunkt gør det muligt.“ De to Citater angiver Forfatternes Maal, det præger i den Grad alle de fem Bøger fra først til sidst, at man kan sige, de i meget stor Udstrækning ogsaa naar dette Maal. Vi begynder at tælle i Pengepungen og gør en Købmands Kasse op. Allerede Side 12 i I. Del kommer vi i Tivoli, Side 13(!) faar vi en statistisk Oversigt over hele Landets Færdselsuheld o. s. v. hele Vejen igennem. Heller ikke en Kryds- og Tværs-Opgave gaar Forfatterne udenom; den er slet ikke saa let at løse (for 2. Mellem), men den er morsom, en god Ide!

En nærmere Gennemgang og Karakteristik maa være forbeholdt Fagfolk, som henvises til Matematisk Tidsskrift A, Aarg. 1936, 1. Hefte, p. 14, men vi kan ikke nægte os den Fornøjelse at bringe et Par Citater fra denne meget anerkendende, faglige Anm. — „Kunsten bliver da at undgaa kedsommelig Monotomi, ved at lade Opgaverne omhandle vidt forskellige Emner, helst saadanne, der kan interessere Eleverne. Paa dette Punkt har Forfatterne ydet det fremragende(!) — „Med heldig Haand har Forfatterne forenet Hensynene til Forstaelse, sikker Tilegnelse og teknisk Færdighed.“ — „Man mærker overalt Forfatterens Erfaring og deres Ønske om at gøre Regning til et morsomt Fag.“ — Smukkere Anerkendelse kan man da ikke forlange, og man maa haabe, at Bøgerne i vid Udstrækning maa vinde Indpas som Fornyere af Undervisningen i Regning og Aritmetik i Landets Mellemskole- og Realklasser, hvortil de i særlig Grad synes egnede.

G. M.

FRATERNITAS SORANA'S
FJERDE STÆVNE

Fraternitas Sorana's fjerde Stævne afholdes i Aar i Dagene 15.—18. September paa »Funch Thomsens Minde« i Risskov ved Aarhus; Hjemmet, som er skænket danske Præster, overlades i Stævnedagene helt og holdent Stævnets Deltagere. For et Broderskab af kristne Soranere er der tre Begivenheder, som gør 1936 til et Mærkeaar, nemlig Skolens 350 Aars Jubilæum — Bibelkredsens Stiftelse for 25 Aar siden — Reformationens Jubilæumsaar. Indbyrderne haaber, at Stævnet af disse Grunde vil faa stor Tilslutning.

Hvad Programmet angaar, saa ankommer Deltagerne i Løbet af Tirsdag Eftermiddag den 15. ds., og samme Dags Aften indleder Mogens Christopher en Samtale om Emnet: Lidt om Sjælesorg blandt syge og sunde. Den følgende Dag er der Morgenandagt i Kirken ved Karl Bay, Severinsen indleder en Samtale om »Broderlig Uenighed«. Om Eftermiddagen er der en Udflugt »Ud i det blaa —«, og om Aftenen taler Engsig-Karup om Problemet »Dreng og Mand«. Torsdag den 17. er der Morgenandagt i Kirken ved Aage Beck og foretages forøvrigt en Heldagsudflugt til Mols Bjerge. Fredag den 18. er der Morgenandagt i Kirken ved Knud Voldum, og Dahn indleder en Samtale om Emnet: Er vi endnu lutherske?

Deltagerne, der skulde have meldt sig til J. Juul Sørensen, Bregninge pr. Svendborg, inden 20. August, bedes medbringe Salmebog, Soranersangbog og Badetøj. Saafrømt nogen kan fremskaffe Vandrebogen eller Oplysninger om samme, bedes denne eller disse snarest afsendt til Juul Sørensen.

BIBLIOTEKS-BYGNINGEN

Soraner-Bladets Redaktion har fra Arkitekt Gunnar Glahn modtaget følgende:

Da jeg har erfaret, at flere gamle Soranere ikke har det fulde Kendskab til min begrænsede Andel i »Bibliotekssagen«, vil jeg bede Dem meddele i Soraner-Bladet, at mit Indlæg i Sagen indskrænker sig til den i Soraner-Bladets December-Nr. gængivne Placeringsplan med Beskrivelse — og at jeg altsaa ikke er fremkommet med noget Forslag til en Biblioteksbygning, kort sagt — ikke ønsker at gaa nogen i Bedene.

Med Tak for Optagelsen

Gunnar Glahn.

"Jubilæums Marsch."

H. Chr. Jensen.

The first system of musical notation consists of two staves. The upper staff is in treble clef with a key signature of one flat (B-flat) and a common time signature (C). It features a melodic line with eighth and sixteenth notes, including a triplet of eighth notes. The lower staff is in bass clef and provides a harmonic accompaniment with chords and single notes.

The second system continues the piece with similar notation. It includes a triplet of eighth notes in the upper staff and various chordal textures in the lower staff.

The third system includes dynamic markings: *mf* (mezzo-forte) and *cresc.* (crescendo). The notation continues with melodic and harmonic development.

The fourth system features dynamic markings *mf* and *cresc.*, and includes a section marked *8va* (octave up) in the lower staff. It concludes with a double bar line and repeat signs.

The fifth system continues the melodic and harmonic progression with various rhythmic patterns and chordal structures.

The sixth system includes dynamic markings *mp* (mezzo-piano) and *cresc.*. It concludes with a double bar line, a fermata, and the instruction *ff.* (fortissimo) and *acc.* (accents). Below the staff, there is a handwritten note: *(Coda, se am.*

Trio.

First system of musical notation for the Trio section. It consists of two staves: a treble clef staff and a bass clef staff. The key signature has one flat (B-flat). The first measure is marked with a piano (*p*) dynamic. The second measure is marked with mezzo-forte (*mf*). The music features a mix of eighth and sixteenth notes in the treble staff and chords in the bass staff.

Second system of musical notation. It continues the two-staff format. A crescendo (*cresc.*) marking is placed over the treble staff in the middle of the system. The dynamics range from mezzo-forte to a slightly louder level.

Third system of musical notation. It continues the two-staff format. The first measure is marked with mezzo-forte (*mf*). The music includes some triplet markings in the treble staff.

Fourth system of musical notation. It continues the two-staff format. A fortissimo (*fimp.*) dynamic marking is present in the middle of the system. The music features more active eighth notes in the treble staff.

Fifth system of musical notation. It continues the two-staff format. The first measure is marked with mezzo-forte (*mf*). A fortissimo (*fimp.*) dynamic marking appears towards the end of the system. A *cresc.* marking is also visible in the middle.

Sixth system of musical notation. It continues the two-staff format. The system concludes with a Coda section, indicated by the text *D. C. al* followed by a Coda symbol. The music ends with a final chord in the bass staff.

Coda omst.

GAMLE SORANERE OG SORANSKE NOTER

Rektor *Raaschou-Nielsen* fejrede altsaa sit 25 Aars Rektorjubilæum ved Sorø Akademis Skole Lørdag den 15. August.

Amtets største Lokalblad, »Sorø Amtstidende«, bragte en lang og overordentlig sympatisk Artikel om Rektor. Der var almindelig Flagning paa Akademiet og i Byen, og Rektor modtog i Dagens Anledning et Væld af smukke Blomster og mange Lykønskninger. Der var bl. a. pragtfulde Blomsterdekorationer fra Soransk Samfunds Bestyrelse, Sorø Byraad og Sorø Landdistrikt, Kvæsturen, Godskontorets Personale, Økonomien, Sorø Realskole og Sorø Menighedsraad.

Rektor havde indbudt Venner og Familie til en Festlighed og Middag af mere privat Karakter om Aftenen i Baldursalen.

*

Kontorchef *H. G. Otrik* var Genstand for megen Opmærksomhed paa sin 60 Aars Fødselsdag den 30. August. Soransk Samfunds Bestyrelse sendte en Gave og en Hilsen, og fra mange gamle Soranere kom der venlige Hilsener og gode Ønsker.

*

Lektor ved Sorø Akademis Skole, *Holten-Bechtolsheim*, havde den 13. August den Sorg at miste sin Hustru, Overretssagfører, Fru *Astrid Holten-Bechtolsheim*, der døde efter nogen Tids Svagelighed, ca. 56 Aar gammel. Begravelsen fandt Sted den 18. August.

Fru *Holten-Bechtolsheim*, der tog juridisk Embedseksamen i 1910, virkede i nogle Aar som Overretssagfører i København, inden hun blev gift og kom til Sorø, hvor hun ifølge »Sorø Amtstidende« tog virksom Del i det offentlige Liv. Hun var fra 1917—21 Medlem af Sorø Byraad, fra 1923—32 i Bestyrelsen for Sorø private Mellem- og Realskole, gennem mange Aar i Bestyrelsen for Dansk Kvindesamfund, hvis Næstformand hun tillige var, og en Tid havde hun Sæde i Dansk Kvindesamfunds Fællesbestyrelse.

I Ægteskabet er der en Datter.

Arkitekt *Vilhelm Lauritzen* — det nye Radiohus' Arkitekt — der deltog i Konkurrencen vedrørende Hovedbygningen til Kastrup Lufthavn, fik Førstepremien (5000 Kr.) for sit Projekt, der har været udførligt omtalt i Dagspressen. Der var 62 Deltagere i Konkurrencen.

*

Rektor *Raaschou-Nielsen* har indbudt et Hold gamle Soranere til Cricketkamp med Skolens Hold Søndag den 20. September. Grosserer *R. E. Brincker* er i Færd med at samle Holdet.

*

Stud. mag. *N. T. Larsen* er ansat som Gymnastikassistent paa Sorø Akademis Skole.

*

Paa Sorø Akademis Skole anvendes der i September og Oktober forsøgsvis en Kostplan, som er udarbejdet af Universitetets ernæringsfysiologiske Afdeling for at prøve de moderne Vitaminteorier i Praksis. Alumnernes Vægt kontrolleres i de to Maaneder.

*

Professor, Overlæge Dr. med. *E. Meulengracht* ('06) har faaet det jugoslaviske Røde Kors' Hæderstegn.

*

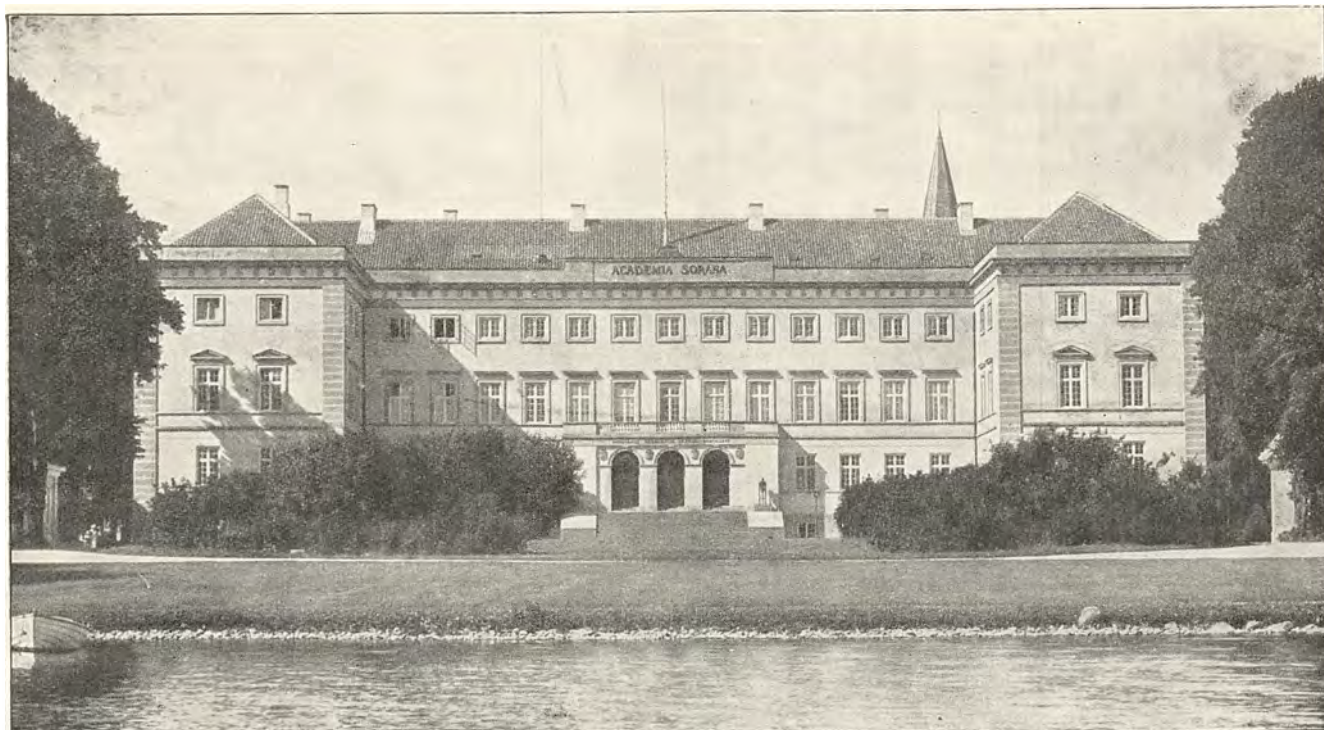
Justitsminister *Steinckes Søn, Helge Steincke* (Realeksamen nu i Sommer fra Sorø Akademi) er blevet Journalist ved »Aarhus Stiftstidende«.

*

Professor *N. E. Nørlund* ('03) er udnævnt til Næstformand i Kommissionen for intellektuelt Samarbejde mellem de forskellige Lande. Museumsdirektør *M. Mackeprang* ('88) er Medlem af Kommissionen.

*

Inspektør i Forsikrings-Aktieselskabet »Haand i Haand«, Inspektør *Otto Boserup*, Gørlev, der selv er gammel Soraner, meddeler, at hans Søn *Ib Boserup*, som har gaaet i Sorø Akademis Skole 1931—36, har faaet Hyre hos Det Østasiatiske Kompagni, og den 1. August sejlede med en af Kompagniets Baade til Japan.

SORØNER-BLADET

21. AARGANG

Nr. 10

Oktober 1936

RETSPRÆSIDENT N. V. BOEGS RUSTALE

HOLDT VED SORANSK SAMFUNDS RUSGILDE LØRDAG DEN 19. SEPTEMBER PAA HOTEL PHÖNIX.

HR. Formand, mine Damer og Herrer, mine Kammerater!

I Winter Palace, det store Luksushotel i Luxor i Øvreægypt, rører der sig i den korte Sæson fra December til Begyndelsen af Marts et sjældent rigt og broget Liv. Man søger til Luxor fra alle Jordens Egne, ikke blot for at varmes af den ægyptiske Sols blændende Straaler, men særligt for paa dette Sted, hvor det gamle Theben laa, og hvor Faraonernes Blomstringstid strakte sig gennem mange Aarhundreder, at føle sig hensat til en svunden Tid, der ligger 3—4000 Aar tilbage, og om hvilken de mægtige Tempelruiner i Luxor og Karnak den Dag i Dag bringer et kraftfuldt og overvældende Bud. Naar Øjet ved Solnedgang søger over Nilen, der majestætisk glider forbi Hotellets Terrasse, og lyser i utallige røde Chatteringer, søger mod Vest, hvor Lemnonsstøtternes Kolosser og Ramessesets Søjler endnu skimtes i den hastigt faldende Nat, naar Tanken drages endnu længere bort mod Vest, hvor Faraonerne i Kongernes Dal bag de lave Bjerge fandt deres sidste Hvilested, da føler man sig i en sær og inderlig Kontakt med Uendeligheden. — For de gamle Ægyptere spillede Tanken om Døden og Uendeligheden en gan-

ske særlig betydningsfuld Rolle, og allerede fra sin Tronbestigelses første Dage begyndte Faraoen paa at gøre sit Gravkammer saa rigt og pragtfuldt som muligt, saaledes som vi bl. a. ser det i den sidst fundne og udgravede Grav, den unge Tut-Ank-Amóns; han døde i en Alder af kun 18 Aar, og det lykkedes ham dog i sit Gravkammer at samle Skatte, der hører til de herligste blandt dem, som Menneskehænder har frembragt. Og naar man i vore Dage færdes paa de samme Steder, særlig maaske ved Nattetid under den dybblaa ægyptiske Himmels straalende Stjernevimmel, forstaar man den nære Tilknytning, der har været mellem Liv og Død. Thi i mangt og meget leves Livet i vore Dages Ægypten som det skete for Aartusinder siden. Stadigt driver Okserne, blændede for Øjnene, i en uendelig Rundgang Sakiens Vandhjulet, hvorigennem for en stor Del Ægyptens Overrisling foregaar; stadig lyder Sakiens sørgmodige Knirken som en vemodsmættet Sang, og ved Nattens Frembrud giver dens ensformige Toner et særegnet Akkompagnement til den bratte Overgang fra Lys til Mørke. Denne bratte Overgang fra Dag til Nat er i det hele noget særligt karakteristisk for Østerland. I Solnedgangens farvemættede Farvel

til Dagen ligger en vidunderlig Hymne til Livet. Som jeg en Gang i Istanbul fik Lejlighed til at udtrykke det:

Alle er vi her paa Træk
Ved Bosforens Vande,
og en Dag vi drage væk
til de danske Strande;
Glemme dog ej Stambuls Glød
under Solens Straaler,
der sin Purpurfarve gød
som i Offerskaaler.

De vil maaske synes, at dette lille Stemningsbillede, hentet fra fjerne Lande, ligger langt fra det, som samler os i Aften, nemlig de unge Dimittenders Modtagelse i vort Samfund i Soransk Samfund. For de unge, der nu for stedse har sagt vor gamle Skole nede i Sorø »Farvel«, er Tanken om det, der rækker udover Nuet, udover Livets dagligdags Krav, noget saare fjernt. De, mine Unge, lever i lykkelig Glæde over selve det at være ung; alt er saa nyt og uprøvet; hver for sig skal De danne Dem Deres egen personlige Erfaring; Livet synes saa lang og lyst, og man ser ikke de Grænser og Hæmninger, som hver en Dag, vi lever, fører med sig. Og alligevel kan det være naturligt paa en Festaften som denne at tænke tilbage paa hin Tid, Faraonernes Blomstringstid, fordi det drejer sig om et af de Tidsrum i Menneskehedens Historie, hvor Kulturen stod højest, netop fordi der var den rette Harmoni imellem paa den ene Side de menneskelige Ønsker og Maal, og paa den anden Side Muligheden for at se disse Ønsker og Maal opfyldt og tilfredsstillet.

Vor gamle Skole har allerede sin lange og ærefulde Historie. I Aar fejredes dens 350 Aars Indstiftelse under særlig smukke og festlige Former. Og dernæst: Vort Liv kan synes langt, men er dog i Virkeligheden saa uendelig kort, og det gælder om for hver enkelt af os at indstille sig paa, og straks at indstille sig paa at faa det ud af Livet, som Forhold og Evner tillader, saaledes at man stadig føler, at man er saavidt muligt i Samklang med sig selv. Vi stiller vel alle, naar vi er unge, større Krav til Livet, end det lykkes os senere at faa opfyldt, men vi bør altid søge at indstille os saaledes overfor Livet, at selve dette, at mange af vore Forhaabninger i Tidens Løb ikke helt blev opfyldt, ikke af os føles som en Tomhed og et Savn, men som det uundgaelige, som Livets Kaar nu engang byder; bristede Forhaabninger bør føre til Karakterens Udvikling og Modning, ikke til Nedtrykthed og Forsagthed. Vi kommer muligt alle, vi der har gaaet paa Sorø gamle Skole med en, om jeg maa kalde det, noget poetisk Indstilling til Livet. Vi er opfostret under Kaar, der paa mange Maader holder os Livet og dets Modgang paa Afstand, godt skærmet som vor

Skole ligger gemt mellem Skove og ved Sorø smukke Sø. Vi føler os maaske oftere mere knyttet til Fortid end til Nutid, og det er i og for sig ganske naturligt, da nogle af Danmarks Histories mest minderige Blade netop knytter sig til Sorø og Sorøs Egn. Vi staar derfor muligt ogsaa til Tider noget usikre og undrende, naar vi pludselig kastes ind i en stor By som København, hvor Livsforholdene i mangt og meget er saa helt forskellige, og hvor vi i særlig Grad faar det nutidige Liv direkte ind paa os. Det nutidige Liv er paa saa mange Maader splittet og delt. Dette mærkes sikkert mindre, naar man lever i et Land som Danmark, hvor man ikke saa sjældent føler sig som værende udenfor Tidens Rørelser. Denne Strudsens kokette Leg med Busken er lidt af et Kendetegn for den danske Folkekarakter. Men kaster vi Blikket Verden over, hvor der er Brydninger i saa mange Lande, hvor der næsten overalt er Uro og Utilfredshed, og hvor i et Land som Spanien Borgerkrigen raser, hvor det overalt drejer sig om at finde en Form for Tilværelsen, hvad enten det drejer sig om det statslige, det økonomiske eller det rent personlige, der kan give større Haab om Tilfredshed end de nuværende Forhold, saa vil De, mine unge Kammerater forstaa, at De lever i en Tid, der i en ganske særlig Grad er mættet med Usikkerhed og Uro, og hvor det for Dem gælder om at indstille Dem saa rigtigt, som dette nu er gørligt overfor alle de mange Problemer, der frembyder sig. Hver enkelt af Dem har Pligt til at gøre sit til at faa løst disse Problemer paa bedst mulig Maade.

Vi Danske kan sikkert være glade over, at vi hører til en Nation, der paa mange Maader har rige Muligheder for at kunne yde sin Indsats i den nuværende Brydningstid. Det ligger til vor nøgterne og som oftest vel afbalancerede Folkekarakter i Forbindelse med vor Arbejdsomhed og saavel aandelige som legemlige Udholdenhed at kunne gøre en Indsats, hvor Folkeslag med maaske rigere Evner og større Impulser i Øjeblikket muligt vil kunne yde mindre. Det er ganske naturligt at genkalde i Erindringen, hvorledes det for saa mange Hundrede Aar siden lykkedes Folk fra Norden at yde et vægtigt Bidrag til Bevarelsen af den daværende Kultur. Vi behøver kun at tænke paa den Rolle, som Væringerne spillede i Miklagaard, det gamle Byzans, hvor den rent europæiske Kultur igennem adskillige Hundrede Aar havde sit Hovedsæde, ligeledes paa den Rolle, som de nordiske Elementer igennem lang Tid spillede i det mægtige Gardarige, for ikke at tale om den Indflydelse, vi har haft i saavel England som Nordfrankrig, saavel som andetsteds. Om en saadan ydre Expansion ad krigerisk Vej vil der selvfølgelig i vore Dage ikke længere være Tale,

Billedet er taget, da Rusgildet aabnedes i Hotel „Phønix“ store Sal.

men hvor for Aarhundreder siden de nordiske Krigere stod Vagt, har nu i det gamle Stambul gennem en Aarrække fremtrædende danske Ingeniørfirmaer haft det Hovedsæde, hvorfra de har ledet Bygningen af lange og betydningsfulde Jernbanelinier i Tyrkiet, som dette Arbejde er blevet udført, er det en smuk Indsats af dansk Foretagsomhed og Dygtighed.

Og ikke blot ved vor Indsats ude omkring i Verden, men ogsaa ved den Maade, hvorpaa vi i selve Danmark søger at lede Udviklingen af det danske Folk videre, har vi paa saa mange Maader store og gode Betingelser for at give Verden et Eksempel paa, hvad Maalbevidsthed, Energi og Tro paa sig selv og sine Opgaver kan føre til. Det er her værd at erindre sig, at netop i de sidste Aar har de nordiske Lande, og ikke mindst Danmark, været Genstand for en ganske særlig Opmærksomhed fra Udlandets Side i Form af stigende Turistbesøg, Artikler i Presse og Bøger handlende om Danmark, som f. Eks. den lige udkomne: *Les sourires de Danmark* af Serge de Chessin. Det er ogsaa naturligt at tænke paa, hvorledes den kulturelle Mission, som Danmark har haft og stadig har paa Grønland i større og større Omfang finder Anerkendelse i Udlandet.

Netop i et Land som Grønland har vi paa mange Maader et Felt, hvor vi kan finde Udløsning for den Virketrang, der i sin Tid førte vore Forfædre langt bort fra de nordiske Himmelstrøg.

I vor urolige og overfor Livets Værdier usikre Tid er der for alle de Unge store Muligheder for at kunne gøre en Indsats, der ikke blot for hver af dem vil betyde en indre Tilfredshed, men som ogsaa vil kunne sætte sit ydre Spor i de Resultater, som De derved kan være med til at opnaa for Deres eget Land og derigennem for Menneskeheden i Almindelighed.

Til det Arbejde, der ligger foran Dem i baade indre og ydre Forstand vil jeg gerne være med til at byde Dem velkommen! Vær lykkelig over at være ung! Vær lykkelig over at leve i en Tid, der i særlig Grad er mangfoldig, og hvorom ingen kan vide, hvor den fører hen, og vær endelig lykkelig over at høre til en snæver Kreds, der staar Vagt om alle de gode Traditioner, der knytter os til den Skole, i hvilken vi har levet nogle af de Aar, der maaske hører til de betydeligste i vor hele Udvikling.

Jeg mindes en Aften, da jeg sad yderst paa den lange Pier, der fra Port Said strækker sig ud i Middelhavet, og som bærer Statuen af Lesseps, Suez-

kanalens geniale Skaber. Det blaa Hav kastede sine lange Bølger imod Stensætningen, hvor de brødes i Tusinder af Perler. Og i den Stemning af Vemod, der til Tider kan ramme een, naar man lever langt bort fra sit eget Land, var det for mig, som om en af disse Perler havde løsnet sig et Steds langt borte ved den danske Kyst og var drevet ned til saa fjernt et Sted som Ægypten for at bringe Bud fra den danske Sommer.

Jeg vil haabe for Dem alle, at De gennem hele Livet vil kunne ligesom finde en Perlestreng, der knytter Dem til de Aar, De i Deres Opvækst har tilbragt i Sorø, saaledes at De i Harmoni med Deres Ungdomsaar faar udviklet det, som vor gamle Skole i særlig Grad har villet give os, nemlig Muligheden for at blive staalfaste, ranke og særprægede Personligheder.

Jeg byder Dem velkommen til det nye Liv, der nu vil udfolde sig for Dem, og vil haabe for Dem, at naar De om mange, mange Aar staar her som f. Eks. jeg idag, at De af Deres ganske Hjerte vil kunne sige Tak til vor Ungdoms Skole for det, som den ved sin stille og skjærmende Magt har betydet for hver især af Dem ved Dannelsen af Deres Personlighed. — Vi haaber for Dem alle, at denne Personlighed maa udvikles saaledes, at vi, Deres Kammerater, altid maa kunne sige om Dem, at De har levet til Ære for vort Land og derigennem ogsaa for vor gamle Skole!

*

RUSGILDET

Da Pølserne var spist, Øllet drukket og vi sagde Godnat og Tak for i Aften, var alle enige om, at Rusgildet af 19. September anno 1936 havde været en rigtig Soranerfest, stilfuld og kammeratlig, alt klappede, Arrangørerne kunde gaa hjem i Seng med Sindsro og Ære.

Udsmykningen af Hotel Phønix' store Sal var foretaget af Teatermaler *Axel Louw*; den stod i den gyldne Phønixfugls Tegn, og her i Salen samledes vi ved 7-Tiden, Aarets soranske Russer, de indbudte Gæster, hvoriblandt adskillige 60 og 50 Aars Jubilarer, samt et repræsentativt Udvalg af Soransk Samfunds øvrige Medlemmer med Bestyrelsen i Spidsen. Formanden bød velkommen, Retspræsident *Boeg holdt* Rustalen, under *Sverre Forchhammers* Ledelse fremførte Studentersangere og unge Tonekunstnere *Aage Linds* og *Ebbe Hameriks* Ruskantate, og saa »immatrikuleredes« Russerne med et kraftigt Haandtryk af *Gordon Norrie*, hvorefter denne, om man tør skrive, mere alvorlige og højtidsfulde Del af Gildet var forbi, og vi med god Appetit gik ned i Stueetagens Spisesal for til Tonerne af *Chr. Jensen's* Jubilæumsmarsch at bænke os til den traditionelle Rusgildekost: Gaasesteg, Ost og Æblekage. Nydelsen af den gode Mad forstyrredes Gudskelov ikke af for mange Bordtaler. En af de faa Talere var 50 Aars Jubilaren, Professor *S. P. L. Sørensen*, der sagde nogle varmtføjle Ord om Soraneren og Danmark.

Kaffen og Cigaren var den stilfærdige og hyggelige

Pause mellem Gaasestegen og det Punschesold, der var arrangeret i den store Sal, hvor Statsradiofonispeakeren, Redaktør *Axel Dahlerup* fungerede som *magister bibendi* og en Række Medlemmer optraadte i deres Glansnumre paa Tribunen. Sikken Mængde Forlystelsesraader Soransk Samfund disponerer over, de var ikke kedelige. Hverken *Otto Hünschell*, *Sigurd Langberg* eller *Ulf Kaarsberg*, ikke mindst ham, naar han synger som en Lærke og fløjter som en Stær eller prøver paa at sy en Knap i sine fine Klæ'er. At gamle Soranere kan baade tale og synge demonstreredes med éclat; men det kan jo ikke nægtes, at de ældre Visers Melodier har Forspringet, de er nemme at huske, selv den mest umusikalske Brummer er straks med paa Noderne. Hvad Talerne angaar . . . ja apropos Punschetaler, de skal høres, men ikke refereres. Halvtredsarsjubilaren, Redaktør *Bertel Fuglsang* talte for vor gamle Skole i Soer, *Christian Balslev* for det gode danske Humør personificeret i *Louw*, Overretssagfører v. Eggers priste Damerne, Rus af 1936 *Aage Hasle Sund* snertede de gamle Soranere lidt o. s. v. . . . de mange Timer randt hastigt. Er Klokken allerede Et? Ja minsandten. Det var et storartet Rusgilde, for det mente alle Deltagerne.

En af dem.

EN SORANERS SVØMMEPRÆSTATION

Den forløbne Sommer har jo her i Landet staaet i Svømmepræstationernes Tegn. Svømmere og Svømmersker har svømmet vist over alle de Sunde og Bælter, som beskytter danske Kyster, forstaar sig under Iagttagelse af alle mulige Sikkerhedsforanstaltninger. Men nede i det røde Hav har en ganske ung Soraner gjort en Svømmepræstation, som vistnok siger Sparto til de hjemlige. Soraneren er den 15-aarige Søn af Inspektør *Otto Boserup*, *Ib Boserup*, der — som meddelt i »Soraner-Bladet« September-Nummer — den 1ste August forhyredes med Det Østasiatiske Kompagnis Baad »Java«, der afsejlede til Japan.

Paa denne sin første Tur blev Drengen, da »Java« befandt sig i det røde Hav, hvor der som bekendt er en utaalelig Varme, ifl. »Sorø Amtst.«, angrebet af et akut Hedeslag, der medførte, at han midt om Natten i Vildelse sprang over Bord. Først en Times Tid efter blev Drengens Forsvinden bemærket, og der blev straks slaet Alarm. Skibet vendte, og en ihærdig Eftersøgning blev iværksat. Denne kronedes virkelig med Held, og efter 1½ Times Eftersøgning fandt man Drengen svømmende, og da man fik ham om Bord, var han i fuld Vigueur. Opholdet i Vandet har sandsynligvis virket gavnligt paa Hedeslaget.

Kompagniet udtaler i Telegrammet til Familien, at Drengen befandt sig udmærket efter det 2½ Times lange Ophold i Vandet, og man komplimenterer ham for hans dygtige Svømning og Udholdenhed. I denne Forbindelse kan oplyses, at Drengen er udgaaet fra Sorø Akademis Skole, og at det er her, han har modtaget Svømmeundervisningen.

Kompagniets ihærdige Eftersøgning fortjener den største Anerkendelse, naar man tager i Betragtning, at det var om Natten, og at man ikke før længe efter opdagede Drengens Forsvinden.

For Drengen maa de 2½ Times Ophold i Vandet have været grufulde. Først Tanken om det bortsejlende Skib og dernæst Frygten for Angreb af Hajer.

REFERAT AF GL. SORANER CRICKETKAMPEN I SORØ

SØNDAG D. 20. SEPT.

De, der havde meldt sig til Deltagelse paa de gamle Soraneres Crickethold, som Rektor *Raaschou-Nielsen* havde indbudt til at spille en Kamp mod Skolens Hold Søndag d. 20. September, fortrød ikke Turen, som i enhver Henseende var vellykket.

Deltagerne paa Holdet var Ingeniør *Stavnsbjerg* (Anfører) Direktør *Holger S. Dahl*, Sparekassedirektør *Herluf Krog Meyer*, Overretssagfører *K. Dalgas Langballe*, Læge *Kjartan Effersøe* (Dommer), Forpagter *Svend E. Glahn*, Prokurist *Hans Joost* (Regnskabsfører) Landsrets-sagfører *Chr. Holberg*, cand. mag. *Otto Høyer*, Tandlæge *Aage Krebs*, *Erik Gundelach Petersen*, *Per Martens*, *Marquard*.

Kampen begyndte efter Kirketid Kl. 11,30 og varede afbrudt af Middagspausen til Kl. 6. Der blev kæmpet haardt, de unge var teknisk de gamle underlegne i Aar, thi af det flotte Hold, Skolen havde sidste Aar, var kun een eneste tilbage, Resten var nye og uprøvede Spillere, der dog havde eet fremfor deres ældre Modspillere: deres Ungdom og Ildhu. Men her er nogle Tal.

De gamles første Halvleg gav 291 Points. Deraf tegnede *Høyer* sig for 157 og gik not out. — *Høyer* spillede løs og underholdt Publikum med tre Seksere, tre Firere, otte Treere og et Utal af Toere og Enere. — Hans Spil var vel ikke fejlfrit eller chancefrit, men sjældent er der set et saadant Fyrværkeri af »Ridehustavere« og »Sygehustavere« i Sorø. — *Krebs* og *Martens* var ogsaa paa Krigsstien, de tegnede sig for henholdsvis 32 og 45.

De Unge Kastning var naturligvis svag og lammedes efterhaanden ganske af disse Kraftpræstationer, men *Langkjær* og *Funder Jørgensen* viste gode Evner, og med lidt Træning vil de til næste Aar ikke være saa lette at spille med.

De Unge Halvleg blev paa 80, hvoraf *Funder Jørgensen* havde 25, *Jacobsen* 15. De blev sendt til Gærddet igen og naaede i deres anden Halvleg 51, hvoraf *Funder Jørgensen* havde 12. Han blev de Unge Topscorer med 37 Points.

Det skal siges, at de Gamles Hold var stærkt i Aar. De foregaaende Aar maatte de Gamle hvide i Græsset, derfor havde man nu mobiliseret et stærkt Hold lidet anende, at Skolens Hold var blevet i den Grad blodtapet.

Det var en Glæde at bemærke den Enthusiasme, hvormed de Unge gik til Kamp, et Greb, som det hvormed *S. O. Petersen* tog *Gundelach* paa et brandhaardt Slag, var en Præstation af Rang og vidner om, at disse unge Spillere vil kunne udvikle sig til at blive farlige Modstandere, naar de bliver rigtig sammenspillede.

De Unge Anfører var *H. I. Langkjær*, en Søn af den gamle Soraner Sagfører *Langkjær*.

Ved Aftensbordet, hvor Rektor præsiderede og bød Gæsterne Velkommen, idet han betragtede disse gamle Soranerkampe som en Tradition, uddelte Ingeniør *Stavnsbjerg* de to Præmieboldtræer, Soransk Samfunds til *Funder Jørgensen* for Gærdespil og de gamle Soraneres til *S. O. Petersen* for godt Markspil.

Vi maa haabe, at det lykkes Adjunkt *Thomsen* at træne de Unge op til at tage Revanche til næste Aar.

R. E. B.

JEG VEED ET STED —

Soraner-Bladet har fra Rektor Raaschou-Nielsen modtaget følgende interessante Oplysning:

Jen Artikel i sidste Numer af Soraner-Bladet om Sangen „Jeg veed et Sted, som jeg har elsket længe“ har Hr. Kontorchef Olrik udtalt det Ønske, at en god Skæbne en Dag vilde lade et Eksemplar af det første Tryk af Sangen dukke op.

Jeg tillader mig i den Anledning at oplyse, at Akademiets Bibliotek ejer flere Eksemplarer af dette første Tryk.

Sangen er trykt i Peter Magnus's Officin i Slagelse uden Aarstal, men et af Eksemplarerne bærer Paaskriften 28. Februar 1838.

Bortset fra rene Retskrivningsændringer som f. Eks. Søe for Sø, Leeg for Leg, stemmer Teksten nøje for de 5 første Vers med Redaktionen i Soransk Samfunds Sange, tredje Samling, Nr. 44.

Sammenlignes den med Redaktionen i Sangbogen S. 34, er der følgende Forskelle:

1. Vers.
Den ranke Hjort *tidt* spejler sig i Vandet,
2. Vers.
Og Nattergalen her en Tilflugt fandt.
3. Vers.
Jeg veed en By, den er saa taus og stille,
4. Vers.
Venskabsshaand
Hvor Vaaren *hilses først* af tusind Stemmer
Glemselsstrøm
5. Vers.
Her har I *forsket* i de *Vises* Skrifter
Mens Haabet sang for Jer *sin* gamle Sang.
6. Vers.
Saa *rejser* bort! nu Tiden er udrunden
har funden
Det er den Skat, der *er os ene* kjær.

REALSKOLELÆRER H. FREDERIKSEN DØD

Jhv. Realskolelærer *Harald Frederiksen* døde efter længere Tids Sygdom Torsdag Aften den 24. September paa Slagelse Sygehus.

Harald Frederiksen, som blev 61 Aar, var Søn af forlængst afdøde Kancelliraad Frederiksen, Skelskør, der var Godsforvalter paa Gjerdrup, Espe og Lyngbygaard. Han blev Student fra Sorø i 1892 og tog 1900 teologisk Embedseksamen. Men allerede i 1898 var han Lærer ved Skelskør private Realskole, dog kun til 1900, da han blev ansat som Lærer ved Slagelse Realskole og virkede her, til han i 1930 maatte tage sin Afsked paa Grund af Svagelighed.

Lærer Frederiksen var, skriver »Sorø Amtstidende«, en brav og godlidende Mand, der kun havde Venner. I de første Aar af sin Slagelse-Tid var han

et skattet Medlem af »De gamle Dilettanter«, og hans fornøjelige Form kom ham godt til Hjælp paa de skraa Brædder. Foruden sin Skolegerning havde han udpræget Sans for Friluftslivet. Han var en Fodgænger som faa og rejste tit og gerne ikke alene paa mange Udenlandsrejser, men ogsaa Danmark igenem paa Kryds og tværs. I de senere Aar dyrkede han energisk Sprogstudier, og han havde indgaaende Kendskab til 7 à 8 fremmede Sprog.

Begravelsen foregik i dybeste Stilhed.

SORANSK LITTERATUR AF AARGANG 1836

AF DR. PHIL. OLAF CARLSEN

I.

Jette Sorø Skoles Jubilæumsaar, da Sorøs Historie vel i særlig Grad paakalder Interessen, hæfter denne sig naturligt ikke mindst ved den Rolle, Soranerne har spillet i dansk Aandsliv Til Belysning af den Indsats, der er blevet ydet fra Sorø, vil vi her foretage et lille Udsnit af den soranske Litteraturhistorie, idet vi giver en Oversigt over, hvad der fremkom fra Soranernes Penne i et enkelt Aar, og vi vælger dertil — af Jubilæumshensyn — Aaret 1836, For ikke at forfalde til Vidtløftighed eller til bibliografisk Tørhed vil vi til denne soranske Bibliografi for Aaret 1836 knytte nogle Bemærkninger, men dog begrænse os til fortrinsvis at hente disse fra samtidige Kilder, da vi netop vil vise, hvorledes Samtiden modtog de soranske Litteraturprodukter; af den Modtagelse, de fik, fremgaar det ogsaa, hvilken Betydning Datiden tillagde dem

»Netop paa Grænsen af det ny og gamle Aar« havde *Ingemann* — som han skriver i et Brev til *Grundtvig* — »været hel og holden i den gamle Frues Tjeneste, som hedder Margrete Valdemarsdatter«. I Begyndelsen af det nye Aar havde han afsluttet »Dronning Margrete«; men han havde ikke Hast med at faa Værket trykt. Grunden hertil var, at han fandt Øjeblikkets Stemning »for praktisk, til at Fortidens Billeder kan vente klare Øjne at ses med.« Bogen udkom dog i Løbet af Foraaret, da han trods alt mente, at »den historiske Idé«, han heri vilde anskueliggøre, maatte kunne forstaaes af det nye skandinaviske Folkeliv; i et Brev til Vennen *Atterbom* udtrykte han saaledes Haabet om, at hans skandinaviske Aandsfrænder i Sverige og Norge ved at læse »Dronning Margrete« med Venlighed vilde »erkende det Sindelag og den fælles nordiske Folkeandsidé, der — uafhængig af politiske Forhold og uden Hensyn paa Staternes ydre Stilling til hverandre — upaatvivlelig ligger for dybt i de skandinaviske Naturers Indre til nogensinde helt at kunne udslettes.«

Ingemann havde i Bogens »Forerindring« selv meddelt, at »Dronning Margrete« var Slutningsledet i den hele Kæde af hans Middelalderskildringer, og man kan med *Kjeld Galster* sige, at det ogsaa var passende Tid for *Ingemann* til at standse disse Digtninger; hans historisk poetiske Genius havde tabt sin Kraft, og han fik heller ingen Impulser, der kunde styrke den. Pressen var tavs, og det samme var næsten alle Vennerne; som et i saa Henseende tilstrækkeligt oplysende Eksempel skal det blot anføres, at medens

alle de tidligere historiske Digtninger er omtalt i *Blichers* Breve, er dette ikke Tilfældet med »Dronning Margrete«, og dette skyldtes ikke, at deres Brevveksling hvilede i dette Aar; thi *Blicher* skrev to Breve til *Ingemann* i 1836 og begge efter Bogens Udgivelse.

Saa smilede Lykken denne Gang lidt mere til *Hauch*, hvis Roman »Guldmageren« dog fik een Anmeldelse, og det en, som Forfatteren ikke kunde ønske sig »fordelagtigere«, hvorfor han da ogsaa var »vel fornøjet dermed«. Anmelderen skildrede især Bogens Personer og omtalte dens Idé. »At *Hauch* er en ypperlig Karaktertegner,« hedder det, »er for længe siden erkendt,« og Anmelderen kunde fuldt ud slutte sig til denne Dom; det var hans Ønske, at han med sine Bemærkninger maatte »bidrage til en skøn Modtagelse af et poetisk Værk, der formedelst sand Gehalt og digterisk Dybde fortjener mere end almindelig Opmærksomhed.«

Foruden denne offentlige Udtalelse kom der i hvert Fald et Par private; den ene var fra *H. C. Andersen*, der skrev baade til *Ingemann* og *Hauch* i Anledning af deres sidste Publikationer; men endnu mere glædede det vist *Hauch* fra *H. C. Ørsted* at modtage et Brev, der var »over al Forventning rosende med Hensyn paa Guldmageren«, og dette var ham særlig vigtigt, hvad det kemisk videnskabelige i Bogen angik; imidlertid havde *Ørsted* ved samme Lejlighed udtrykt Ønsket om, »at en Del af den Kraft, der anvendes i Danmark paa poetiske Produktioner, maatte finde et Afløb i videnskabelige Værker«, da han troede, at vi trængte mere til de sidste.¹⁰⁾ Til *Hauchs* Svar herpaa, »at ingen efter Godtfindende kan forvandle sig fra Digter til videnskabelig Skribent«, bemærker *Hjort*, at »*Hauchs* frie Udvikling er just et interessant Eksempel paa, hvor rigtig Tanken med Sorø Akademi var, naar ikke Danmarks demokratiske Skæbne havde villet noget andet.«

Aaret før havde *Chr. Wilster* klaget over, at det saa fattigt ud i Litteraturen, at man stundom fristedes til at tro, den var gaaet ind, men — føjede han trøstende til — »lidt Rekrutering faar den dog engang imellem fra Sorø.«¹¹⁾ Han skulde snart selv yde sit vigtigste Bidrag til denne Rekrutering, idet han siden Maj 1835 laa med den færdige Oversættelse af *Iliaden* — »et stort Stykke Arbejde«, som han udtrykte det, paa hvilket han havde anvendt omtrent fem Aar, og som nu voldte ham de sidste Bryderier og skaffede ham nogle Bekymringer, han burde have været forskaanet for. »At Barnet er kommet til Verden,« skriver han, »er det vigtigste, men uvigtigt er heller ikke det Spørgsmaal, hvorledes man skal faa Barnet klædt og ført ud i den vide Verden.«¹²⁾ Det var med andre Ord Omkostningerne ved Udgivelsen, som det var vanskeligt at skaffe Dækning for; selve Oversættelsesarbejdet var blevet økonomisk støttet af »Selskabet til de skønne Videnskabers Forfremmelse«, og især havde *Oehlenschläger* været virksom for, at *Wilster* fik denne Hjælp.¹³⁾ Imidlertid mente Forlæggeren, han turde lade Trykningen begynde, da der var samlet 100 Subskribenter,¹⁴⁾ og i Løbet af 1836 udkom saa »Homers *Iliade*, oversat af *Chr. Wilster*, I—II.

Oversætteren selv var meget tilfreds med sit Værk og frygtede ikke, han skulde komme til at angre, at han havde anvendt sin Tid og sine Kræfter

paa det bedste, han var Mand for at præstere.¹⁵⁾ Blandt dem, han tilsendte Værket, var *Grundtvig*, hans tidligere Lærer.¹⁶⁾ Denne, der jo havde en vis Øvelse i og tillige sin egen Maade at »fordanske« paa, var ikke helt tilfreds med *Wilsters* Arbejde; han fandt Oversættelsen for filologisk, og dette skyldtes efter hans Mening Hexametret. *Wilster* gendrev energisk *Grundtvigs* Anskuelse, idet han dog af ganske Hjerter takkede ham for hans Brev og den deri fremsatte Kritik.¹⁷⁾ »Komplimenter og lignende flovt Sukker-godt«, skriver han, »kan man faa nok af, især naar man forærer en Del Eksemplarer bort af sit Skrift, men Indvendinger, som vækker Eftertanke, og Tvivl, som det er Umagen værd at tage til Hjerter, det er bitersøde Frugter, som man ikke hver Dag kan bekomme, og som, naar man ikke er omtaaget af dum Forfængelighed, har langt større Værd end alskens vamløse Slikkerier; helst naar disse Frugter bydes med venligt Ansigt og ærlig Hu, og ikke med fornem Mine og vrængende Ansigt efter Nutidens gængse Mode.«

Værket blev anmeldt i »Dansk Literatur-Tidende« 1836, Nr. 21; det fremhævedes, at *Chr. Wilster* havde leveret »den første fuldstændige danske Iliade,« og at det var meget glædeligt, at dette første Arbejde var lykkedes saa godt. Anmelderen citerede den rosende Karakteristik, de tidligere trykte Oversættelsesprøver havde faaet af Dr. C. A. *Thortsen*, og hvori det hed, at Recensenten var fuldt overbevist om, »at Prof. *Wilsters* Oversættelse af Iliaden, naar den fuldføres med den samme Kærlighed til Arbejdet, som Prøverne, og med den hos vore Skribenter ualmindelige Udholdenhed i Kamp mod Genstandens Vanskeligheder, hvorved det seneste Forsøg allerede er kommet til at udmærke sig meget fremfor det foregaaende, ikke vil blive en død Prydelse for Litteraturen, men et Værk, der vil vise sit friske Liv ved at læses med Fornøjelse af alle, der har Sans for Oldtidens skønneste Folkepoesi.« Anmelderen af den hele Oversættelse kunde til disse Ord gøre den Tilføjelse, at den samme Kærlighed, som var anvendt paa Prøverne, ogsaa var anvendt paa hele Arbejdet, og at en Sammenligning netop viste, hvor meget dette Arbejde havde vundet i Færdighed. — En anden Anmeldelse fremkom i »Maanedsskrift for Litteratur« 20. Bind. Anmelderen var ogsaa her anonym. Han citerede ligeledes *Thortsen*, idet han erklærede med Glæde at ville underskrive dennes Dom; blot vilde han som sin Overbevisning tilføje, at den øvrige Del af Værket »i teknisk Foldkommenhed« stod en Del over Prøverne. Endvidere fandt han, at skønt den *Wilsterske* Oversættelse ikke tydede paa »nogen dybere selvstændig filologisk Behandling af de homeriske Digte«, saa viste den dog, at Oversætteren ogsaa i denne Henseende med Omhu havde gennemgaaet Digtene »under Benyttelse af de Hjælpemidler, som nyere filologiske Tolkninger frembød.« Hvad der efter Anmelderens Mening desuden i høj Grad udmærkede denne Oversættelse, var »Modersmaalets Renhed og Skønhed«.

Af de soranske Digttere ydede baade *Ingemann*, *Hauch* og *Wilster* Bidrag til *Holst's* »Nytaarsgave fra danske Digttere« II (1836). Fra *Wilster* kom det for nylig her i Bladet omtalte Digt »Den Undvegne«; *Hauch* lod trykke de to Digte »Schweitzeren« og »Fredens Hjem«, og *Ingemann* bidrog med Digtene

»Omløberens Sang ved Forældrenes Dør« og »Tumulden i Sjælen«; ogsaa andre Steder møder vi de soranske Digttere; saaledes bragte »Søndagen« (et Tillægsblad til »Dagen«) i Nr. 47 for 27. November et Digt af *Hauch*: »Til Adam Oehlenschläger« — antagelig en lidt sent trykt Fødselsdagshilsen. I »Kjøbenhavns-posten« Nr. 291 for 13. Oktober offentliggjorde *Ingemann* sin »Sang i Anledning af Kjøbenhavns gjenopreiste Universitetsbygningens Indvielse«, og da man den 31. Oktober fejrede »Reformationens Trehundreaars-Jubilæum« ved en Fest paa Sorø Akademi, skrev *Ingemann* dertil en Kantate, hvortil Musiklærer *Pedersen* satte Musik: »Reformations-Cantate« (Trykt hos *P. Magnus* i Slagelse) og »Cantate og Jubelsalme« (Kbh. Trykt hos *Andreas Seidelin*).

SORANERAFTEN

ONSDAG DEN 4. NOVEMBER

Ued Soraneraftenen Onsdag den 4. November paa Hotel Phønix vil den gamle Soraner, Kaproer, Mesterskabsvinder og Formand for Sorø Roklub, Bankkasserer F. A. A. H a n s e n (R '21) holde Foredrag om Rosport, om Kaproning og Langtursroning samt navnlig om sine Oplevelser ved de store internationale Kaproninger om Europamesterskaberne og ved Olympiaden.

Foredraget ledsages af Lysbilleder og Films fra Olympiaden samt en Film fra en Langtursroning gennem Sverige.

*

SORANER-AFTENEN DEN 7. OKTOBER

Soraneraftenen den 7. Oktober paa Hotel Phønix havde samlet et stort Antal Deltagere. Alene til de gule Ærter var der en fyrretyve Stykker, og der var god Stemning, — dog iblandt lidt Misfornøjelse over Serveringen, som imidlertid efter Løfte bliver tip-top næste Gang.

Direktør i Ny Carlsbergfondet V. *Thorlacius Ussing* holdt et meget fornøjeligt og interessant Foredrag om Udstillingen i Sorø. Man fik et virkeligt Begreb om alle de Vanskeligheder, der har været at kæmpe med for at faa denne Udstilling arrangeret, og gennem de Lysbilleder, der forevistes, tillige et Indtryk af, hvilket glimrende Resultat, der var opnaaet. Som et Udtryk for Udstillingens kunstneriske Betydning oplæste Direktør *Ussing* et Brev, han havde modtaget fra Museumsdirektør, Dr. phil. *Karl Madsen*, der skriver: »Jeg var forleden atter i Sorø for at gense Udstillingen og beundrer i høj Grad, at det er lykkedes at faa den saa righoldig, oplysende og over Forventning vel placeret.«

Formanden takkede Foredragsholderen og fremhævede, at uden Direktør *Ussings* store Energi var det hele aldrig blevet til noget, og takket være hans Medhjælp var det blevet en Succes.

Herefter forevistes der nogle Film. Først en af Redaktør *L. A. Schiøtt-Christensen* optagen Film om »Laurit«s Leben og Færden paa Sorø ved Vintertid og dernæst de af Købmand *Hjorth* optagne Films fra Jubilæumfestlighederne.

C.

GAMLE SORANERE OG SORANSKE NOTER

»Berlingske Tidende« for 18. August meddeler, at Godsejer, Frøken *Lemvig*, Algstrup, males i sit Hjem af Maleren, Tegnelærer *Siegfred Neuhaus*.

*

Museumsinspektør, Dr. phil. *Poul Nørlund* ('06) har sammen med Museumsdirektør *Otto Andrup* og Lektor *Peter Ilsoe* udarbejdet en Danmarks Historie i Billeder, der gennem ca. 300 Billeder fortæller ca. 3000 Aars Udvikling. Værket er udkommet hos Gyldendal.

*

Bing & Grøndahl — administrerende Direktør *Poul Simonsen* ('99) — udvidede i August Aktiekapitalen fra 1½ til 2 Mill. Kr.

*

Som meddelt er Politifuldmægtig i Odense *A. T. B. Hebo* ('07) udnævnt til Politimester i Esbjerg. Nogle Provsblade meddelte i den Anledning følgende: Den nye Politimester er ca. 45 Aar og har en usædvanlig Karriere bag sig. Han startede som ung Mand paa Diplomatiets Løbebane, men efter nogle Aars Tjeneste ved forskellige oversøiske Gesandtskaber brød han ud for at blive Politimand.

*

Frederiksberg Grundejerforening fejrede den 8. September 60 Aars Jubilæum. Direktør *Henrik G. Suhr*, der gik paa Sorø Akademiskole 1890—96, har været den jubilerende Forenings Formand siden 1924 og siddet i Bestyrelsen fra 1914.

*

Soraneren, Redaktør *Henry Hellsen* rejste den 28. August til Kina og Japan.

*

Departementchef *Einar Cohn* ('03) er blevet Formand for Bestyrelsen i Kongeriget Danmarks Hypotekbank.

*

I en Kricketkamp Søndag den 23. September mellem Sorø Akademis Skole og Sorø Kricketklub, sejrede sidstnævnte med 99 Points. Eleverne scorede i Halvlegene henholdsvis 60 og 30 Points og Klubben 58 og 131.

*

Journalist *A. Vinding* har faaet Kommandørkorset af den belgiske Leopold II's Orden.

*

Tandlæge *Ulf Kaarsberg*, der hidrog saa fortræffeligt til Underholdningen ved Rugsildet, var i Sommer ude paa en 565 Kilometer lang Rotur langs de baltiske Landes Kyster. Det var Fortsættelsen af en Rotur i Sommeren 1935, da Kaarsberg og hans Kammerater naaede Riga. I Aar kom de videre til Tallinn, en pragtfuld Tur med mange Oplevelser.

*

Søndag den 13. September viedes i Humlebæk Kirke Frøken *Harriet Thaysen*, Datter af Lektor *Ove Thaysen* ('99), til Arkivar, cand. mag. *Harald Jørgensen*, Søn af Højesteretsdommer *G. Troels Jørgensen*.

Søndag den 27. September viedes i Frederiksberg Kirke, Frøken *Aase Bay*, Datter af Toldkasserer *Vilhelm Bay* ('95), til Grosserer *Erling Larsen*, Dansk Emballage-Industri, Aarhus.

*

Kontorchef *H. G. Otrik* har fuldendt et Arbejde vedrørende *H. C. Andersens* Dagbog fra hans Skoletid i Slagelse. Bogen udkommer til Jul som et Led i *H. C. Andersen-Selskabets* Publikationer.

*

Sorø Akademis Skole 3. Gymnasieklasse var Mandag den 21. September under Ledelse af Adjunkt *Balslev* paa historisk Ekskursion i Fredensborg og paa Kronborg.

*

Filmen fra Sorø Akademis Skoles 350 Aars Jubilæum er blevet forevist i Akademiets Festsal for Skolens Lærere og Elever.

*

Den 22. September om Eftermiddagen lød Akademiets Brandsirene. Der skulde være Brandprøve, altsaa den, hvor man kurer ned gennem Redningstragten fra Sovesalsvinduerne. Straks efter at Sirenen havde lydt, rykkede Eleverne ned til Søen med Akademiets lille Motorsprøjte, som hurtigt kom i Funktion. Derimod gik det, ifølge »Sorø Amtstidende«s Referat, ikke slet saa godt med at »redde Eleverne fra den vestlige Sovesal i Hovedbygningen, idet de Sandsække, som først sendes ned gennem den lange Rednings-Tragt, knuste enkelte af de Tremmer, som holder den sammen foroven; man maatte saa hente en anden Rednings-Tragt, og da den var rejst paa Plads og havde vist sin Duelighed over for en Sandsæk, fulgte Eleverne efter, sluttelig Lærerne. Denne Redningsøvelse blev derfor først færdig 18 Minutter efter Alarmeringen, mens Rekordtiden ligger omkring 11 Minutter.

Sorø-Zonesprøjten, den eneste Motorsprøjte, der var tilkaldt, var 4 Minutter efter Alarmeringen nede ved Søen klar til at tage Vand, ligesom Brandstigen blev rejst.

Dir. *Wibolt*, Zoneredningskorpset, som var til Stede, demonstrerede Haandslukningsapparaterne.

*

Sorø Akademis Skoles Fodboldhold spillede Kongens Fødselsdag, Lørdag den 26. September, i Tønder en Fodboldkamp med et Elevhold fra Tønder Statsskole. Soranerne vandt med 4 Maal mod 1.

*

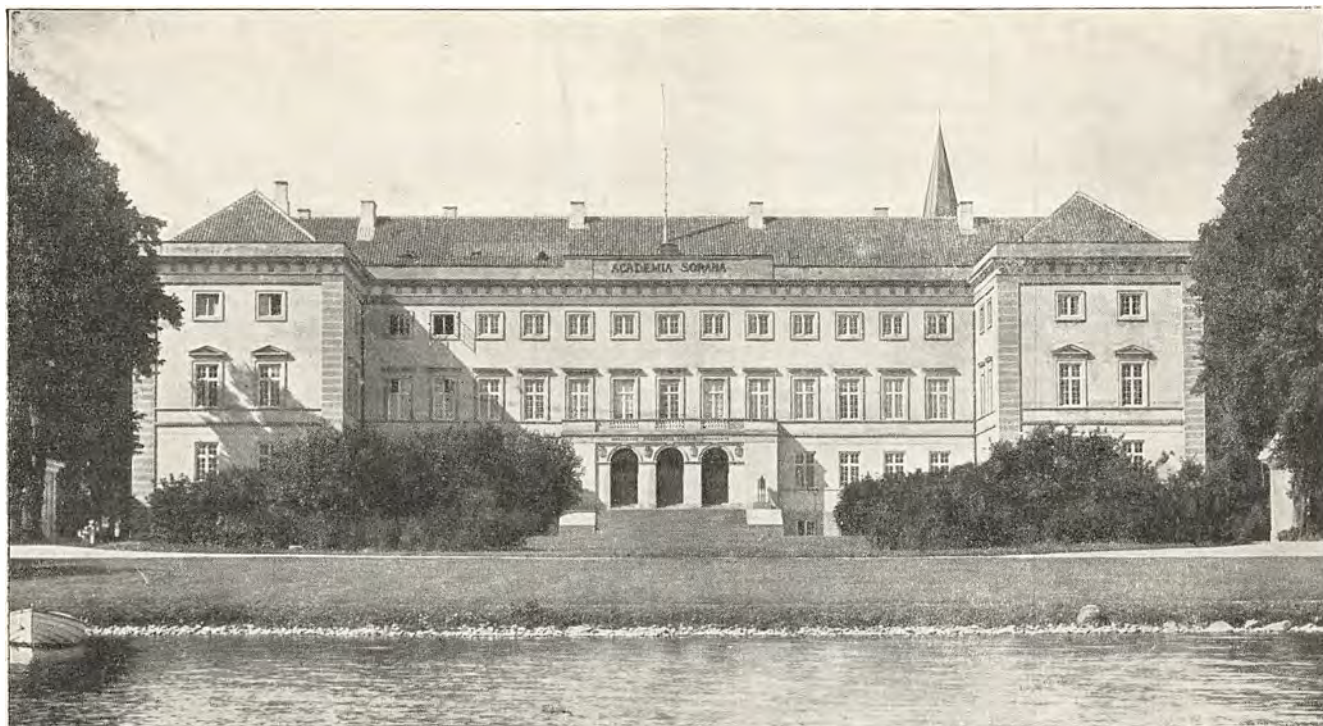
Fhv. Gaardejer *Rs. Antonsen*, Trautnersgaard i Sorø, er død 84 Aar gl. *Antonsen*, der i sin Tid drev en Gaard paa Horsenseggen og havde boet i Sorø den sidste Snes Aar, var Broder til forlængst afdøde Skuespillerinde ved Det kgl. Teater, *Ibsenfortolker* sken *Frk. Antonsen*. En Datter af ham er gift med Adjunkt ved Sorø Akademis Skole *P. F. Truelsen*.

*

Dansk Luftværnsforenings ordinære Landsmøde Fredag den 25. September genvalgte med Akklamation Professor, Dr. phil. *S. P. L. Sørensen* ('86) til Præsident.

*

Kredslæge i Mariager *Gudmund Effersøe* ('05) fyldte 50 Aar den 11. Oktober, og Kredslæge i Brædstrup *Holger Schmedes* ('04) fyldte 50 Aar den 16. Oktober.

SORØNER-BLADET

21. AARGANG

Nr. 11

November 1936

SORANSKE DØDSFALD

OVERLÆGE DR. MED. CARL PERMIN

FØDT 25.-5.-1879 DØD 19.-10.-1936

Di elleve, der blev dimitteret som Studenter i 1897 fra Sorø Akademi, havde glædet os til alle at kunne samles til Sommer i Sorø for at fejre 40 Aars Jubilæum — nu vil der imidlertid staa en Plads tom — Rækken er brudt — som den første af os er *Carl Permin* bukket under for en ondartet Blindtarmsbetændelse.

Der er noget vist tragisk ved den Tanke, at netop han, den dygtige Operatør, den fremragende Læge, som med sin sikre Haand og sin aldrig svigtende Omhu har reddet saa mange Menneskers Liv, selv skulde falde som Offer, i en Alder af kun 57 Aar, efter en Operation, af hvilke han med Held har udført saa mange.

Og det var forstaaeligt, at han havde et stort Klientel; thi bortset fra hans utvivlsomme Dygtighed som Læge var han i Besiddelse af netop de Egenskaber, der giver Tillid og vækker Haab hos Patienten, der staar overfor det afgørende Spørgsmaal, om man skal lade sig underkaste Operation eller ej.

Selv har jeg været stillet overfor dette enten—eller, har skullet tage Standpunkt til, hvorvidt man skulde skride til Operation — ikke for mit eget Vedkommende — men for min Søn, der dengang var en 8—9 Aar, og jeg fulgte i den største Tillid Permins Raad og overgav fortrøstningsfuld det kæreste, jeg havde, i hans Hænder — vel vidende, at der vilde blive gjort alt, hvad menneskelig Magt formaaede.

Jeg er, saa længe jeg lever, Permin taknemmelig for, hvad han dengang gjorde for mig og mine.

Der er noget særlig vemodigt ved at erfare, at en af Kammeraterne fra de unge, glade Sorødage er

gaaet bort, en af dem, som man har været sammen med Dag ud og Dag ind gennem en Aarrække, og med hvem man har delt Hverdags-Livets Smaagleder og -sorger.

Minderne fra de Aar, der nu ligger saa langt tilbage i Tiden, dukker frem, og naar jeg tænker paa Permin, saa forbinder jeg med ham et noget tørt Lune og en vis Livsglæde, som navnlig gav sig Udslag i Sang og Musik.

Han var meget musikalsk, havde en smuk Tenor og dirigerede en Kvartet, vi havde dannet, og englelig var hans Taalmodighed med at lære dem af os, der ikke kendte en Note, de forskellige Melodier, som maatte terpes ind gennem Øret.

Amatørfotografering, der dengang var i sin Vorden, optog ham meget, og han benyttede flittigt sit Kamera, saavel i Sorø som naar »Kvartetten« var hans Forældres Gæster i det gæstfri Hjem i St. Hedinge.

Ogsaa fra en Fodtur, *Thielemann*, han og jeg foretog paa Bornholm i Sommerferien 1896, har jeg fornøjelige Billeder.

Allerede i Sorødagene var han stærkt franskinteresseret — en Interesse han dyrkede op gennem Manddomsaarene.

Vi var et jævnt Studenterhold — ikke særlig fremragende Examinere — men som den bedste var Permin, hvilket skyldtes en god, naturlig Begavelse og en jævn, støt Flid.

En lille pudsig Episode rinder mig i Hu. — Overlærer *Wormer* havde anmodet Permin — han fik aldrig »r« med — om at gaa videre i Lektien. — Permin læste et langt — et meget langt Stykke op paa Latin, og da han skulde begynde paa Oversættelsen, sagde han ganske tørt: »Det vil jeg skam ikke paalage mig at oversætte«, han gjorde end ikke et Forsøg derpaa, og *Wormers* Ansigt udtrykte en let forstaaelig Forbavselse over den ellers saa flinke Elevs Vægning.

Minderne kommer og gaar, og de vil blive opfriskede, naar forhaabentlig vi ti tilbageblevne til Sommer samles, og da vil der lyde en Tak til dig, kære Permin, for alt godt og lyst, som vi bevarer om dig i vor Erindring.

Bisættelsen fandt Sted den 24. Oktober fra Hellerup Kirke til Hellerup Kirkegaard.

Der var ikke mødt særlig mange Soranere, blandt disse var — repræsenterende Studenterholdet 1897 — Prokurist *H. Gert Jensen* og underskrevne.

Lille Rygaard, den 3. November 1936.

von Eggerts.

Carl Permin var født i Store Hedinge 1879 som Søn af Proprietær E. Permin og blev Student fra Sorø 1897. Efter at have taget sin medicinske Eksamen 1905 var han indtil 1908 Prosektor ved Universitetets patologisk-anatomiske Institut. Fra 1910—12 var han 2. Reservekirurg ved Rigshospitalet og fra 1912—13 Assistent ved Rigshospitalets kirurgiske Poliklinik, derefter indtil 1916 assisterende Læge ved Samfundet for Vanføre og til 1924 Korpsslæge i Hæren.

I 1917 aabnede han i Hellerup sin Klinik, der hurtigt blev kendt og meget søgt. Fra 1913 var Dr. Permin tillige

Læge ved Det Østasiatiske Kompagni og fra 1932 kirurgisk Konsulent for Assurance-Compagniet Baltica.

Dr. med. blev han i 1912 for en Afhandling om Tetanusstudier (Stivkrampe).

Dr. Permin efterlader Hustru, født Løwener, og flere Børn.

*

Etatsraad *H. N. Andersen* satte stor Pris paa Carl Permin. »Nationaltidende« meddelte i sin Nekrolog herom følgende:

Da Permin i 1913—15 var Reservekirurg paa Rigshospitalet, blev der en Dag bragt en ung Mand ind, der var kommet til Skade. Ingen vidste andet om ham, end at han hed Andersen. Permin tog sig omhyggeligt af ham — bevares, det var selvfølgelig hans Pligt, men han udførte den meget omsorgsfuldt, endnu mere omsorgsfuldt, end han havde behøvet — han overlod ikke til Kandidaterne at tilse Hr. Andersen om Natten, men gik selv flere Gange over for at forvise sig om, at alt gik, som det skulde.

Næste Morgen arriverede den unge Mands Far: det var H. N. Andersen, der aldrig senere kunde glemme, hvor storartet Permin havde været mod hans Søn. Det fortælles, at det ogsaa var Etatsraaden, der støttede den unge Læge, da han brændende ønskede sig at faa sin egen Klinik.

*

DIREKTØR H. A. CLASEN

I indeværende Efteraar — den 16. September — døde den gamle Soraner, Direktør *H. A. Clasen*, Næstved, efter lang Tids Sygdom.

H. A. Clasen var født den 27. Februar 1874 paa »Vennerslund« paa Falster som Søn af Godsforvalter Clasen og Hustru Thora Clasen, f. Suhr. Han kom til Sorø 1885 og gik ud 1891 med Realeksamen, tog derefter Handelseksamen fra Grüners Handelsakademi, fik 1897 Ansættelse som Bogholder paa Marienlyst Dampmølle i Nakskov, avancerede til Direktør 1910, men forlod Møllen ved dens Salg til »Ota Fabriken« i 1913, var nogle Aar Bogholder i Firmaet Herni. Pahl i København og overtog 1924 Ledelsen af den nystartede Rutebilstation i Næstved.

»Næstved Avis« skrev i Nekrologen, at Direktør Clasen var et sjældent godt Menneske, en Mand, der forstod at vinde sine Medmenneskers Tillid, en baade energisk og elskværdig Leder af den store Rutebilstation, afholdt og populær saavel blandt Byens Handelsstand som hos det kørende Publikum og Stationens Personale. Han var meget politisk interesseret og udførte et stærkt paaskønnet Arbejde for Næstvedkredsens konservative Organisationer. Det var ham en Glæde, at han trods sin Sygdom kunde være Stiller for Kredens konservative Valgmandsliste ved Landstingsvalget. Dertil var Direktør Clasen en udpræget Hjemmets Mand, som var alt for sin efterlevende Hustru, Fru Harriet Clasen og Ægteparrets eneste Barn, en Datter.

JUBILÆUMS-UDSTILLINGEN

J den nærmeste Tid vil den endelige Afslutning af Regnskabet for Udstillingen af soransk Kunst foreligge.

Desværre viser det sig, at hele den tegnede Garantikapital er tabt, hvortil yderligere kommer ca. Kr. 2500, som Soransk Samfund hæfter for.

Saasart Regnskabet er revideret, skal jeg overfor Soransk Samfunds Medlemmer forelægge dette og nærmere redegøre for de Overskridelser, der har fundet Sted.

Da Soransk Samfund er gaaet ind for denne Udstillings Afholdelse, som en Hyldest til vor gamle Skole, maa gamle Soranere ogsaa skaffe det Beløb, der mangler til Dækning af Underskudet.

Nævnte Beløb kan ikke afholdes af Soransk Samfunds løbende Regnskab, og jeg beder derfor, paa Samfundets Vegne, de gamle Skolekammerater — der endnu ikke har givet et Bidrag til Udstillingen — om at vise Soranersind og betænke Soransk Samfund med et Bidrag.

Beløbet kan indbetales paa Postgiro Nr. 1710.

København K, den 26. Oktober 36.

Alfred V. Rasmusen.

EFTER RUSGILDET

Fra to af dem, som Rusgildet sendte telegrafisk Hilsen til, og fra en af Deltagerne modtog Soransk Samfunds Formand, Stabslæge, Dr. med. Gordon Norrie efter Rusgildet de neden for gengivne smukke Takskrivelser.

Kære Norrie.

Jeg beder dig og det Samfund, som har den Ære at have dig til Formand, modtage min hjertelige Tak for den smukke Hilsen, som I sendte mig fra Rusgildet. Det glæder mig, at I havde en smuk Fest igen som sædvanlig.

Vi havde en fornøjelig Cricketkamp. Maa jeg paa de unge Spillers Vegne takke for det dejlige Boldtræ, som Samfundet igen i Aar havde udsat.

Det tilfaldt *Sven Ove Petersen* i I. G., Søn af Vicekonsul P. i Moskva.

Højer gjorde 158 Points i een Halvleg. Han slog nogle Bolde, som jeg aldrig har set Mage til. Næsten som i de gode gamle Dage.

De venligste Hilsener.

Din hengivne

H. Raaschou-Nielsen.

Kære Hr. Stabslæge.

Jeg beder Dem undskylde min fortrolige Tiltaleform, som maa skrives paa Konto af, at vi begge — om end ikke samtidig — har ligget i samme Vugge, og som falder mig saa naturligt i Pennen i dette Øjeblik, da jeg nedskriver min Tak til Dem og Soransk Samfund for Deres telegrafiske Hilsen fra Rusgildet.

Naar man faar Lov at mærke, at ens Ord finder Gehør i den Kreds, de er bestemt for, føler man Trang til at trykke hver enkelt af den i Haanden for at vise sin Taknemlighed og Glæde, sin Sympathi og Samhørighed, og det er alt dette, jeg gerne gennem disse Linier vil give Udtryk for overfor Dem, der som Formand har villet lægge Navn til den smukke Hilsen fra Festen.

Deres ærbødigt hengivne

Aage Lind.

*

Kære Hr. Formand!

Maa det være mig tilladt ved disse Linier at bringe Dem og den øvrige Bestyrelse min allerbedste Tak for den store Glæde, der blev ogsaa mig til Del ved den skønne Fest i Lørdags. Den blev for mig en rig Oplevelse, som i høj Grad stadfæstede det enestaende gode og stærke Sammenhold mellem Soranere fra vor gamle Skole; et kammeratligt Sammenhold, skabt ved Deres og forskellige Medbestyreres trofaste Arbejde gennem mange Aar.

Min hjerteligste Tak og Hilsen til hele Bestyrelsen!

Deres ærbødigt hengivne

Axel Hasselbalch,
pens. Postkontrolør.

SORANER-AFTENERNE

Soraneraftenen den 4. November blev en ualmindelig vellykket Aften. Arrangementet paa Hotel Phønix klapede, saa det var en Fornøjelse, fin Betjening, gode Ærter og højt Humør.

Aftenens Foredragsholder Bankkasserer *F. Aa. Hansen* holdt et morsomt og interessant Foredrag om Rosport i Sorø; som en rød Traad gennem hele Sorøs Rosport gik Lektor *O. B. Müllers* utrættelige Arbejde for Roklubben, et Arbejde der i Løbet af ganske faa Aar førte til Europamesterskab.

Efter Foredraget vist forskellige Films fra Langtursroninger og Olympiaden.

Næste Soraneraften bliver Onsdag den 2. December, hvor Gammelsoraneren Dr. Aage Lauritzen vil holde et Foredrag om sin i Sommer pr. Auto foretagne Tur tværs igennem Rusland; en Tur der varede en Maaned.

Da vi venter stor Tilslutning til dette Foredrag, bedes man, af Hensyn til Pladsen, saavidt muligt Dagen i Forvejen meddele Prokurist *Clausen*, Central 13.773 eller Amager 1948 y, om man kommer til de gule Ærter.

SORANSK LITTERATUR AF AARGANG 1836

AF DR. PHIL. OLAF CARLSEN

II

Naar vi derefter fra den soranske Digtning gaar over til Faglitteraturen, vil vi først standse ved Soranernes Fællesforetagende, »Blandinger fra Sorø«, til hvis 8. Hefte for 1836 de soranske Videnskabsmænd imidlertid ikke har ydet synderlig meget, og Redaktionen har derfor søgt Bistand udefra. Ud over de aarlige Efterretninger om Akademiet og Skolen, Direktor *Estrups* Tale paa Kongens Fødselsdag og et Genoptryk af *Ingemanns* Kantate og Jubelsalme findes der kun et Par mindre Stykker af egentlig soransk Herkomst, og de skyldes begge *J. H. Bredsdorff*: »Er der tilstrækkelig Grund til at antage at Nørre-Jylland har været beboet af tvende forskellige Folkestammer?« og »Et Par Ord om Hove-riet«. Det første af disse er forøvrigt særdeles bemærkelsesværdigt; Forf. ender her med at slaa til Lyd for, at der bliver gjort noget alvorligt for at redde det danske Sprog i Sønderjylland. Hvad der her stod paa Spil, skulde man jo i videre Kredse først nogle Aar senere faa Øjnene op for. Det synes, som man hidtil har overset, at *Bredsdorff* var blandt de faa, der allerede i 1830'erne sammen med *Chr. Paulsen* forstod Nødvendigheden af sproglige Reforme i Sønderjyllands Styrelse.

Fra *Bredsdorffs* Pen foreligger desuden en »Antikritik«¹⁸⁾ i Anledning af den haarde Medfart, en Kritiker havde givet hans »Haandbog ved botaniske Excursioner i Egnen om Sorø« (Indbydelsesskrift for 1834 og 35). Forf. tilbageviser her kraftigt de i Kritikken rejste Indvendinger, hvis Aarsag han nok kunde forklare sig; thi Recensentens Misfornøjelse skyldtes, at han paa Forhaand havde dannet sig et bestemt Billede af en saadan Haandbog, og ethvert Træk, der afveg fra dette Billede, var derfor blevet til en Fejl.

Theologien blev i dette Aar smukt repræsenteret ved Lic. theol. *Wilh. Rothes* Bog, »Det danske Kirkeaar og dets Pericoper. En Haandbog for Prædikanter og Kirkegængere«. Den blev stærkt paaskønnet af Præsterne og fandtes i sin Tid næsten i enhver Præsts Bogsamling;¹⁹⁾ første Oplag var udsolgt efter 14 Maaneders Forløb.²⁰⁾ Biskop *Fogtmann* i Aalborg udtalte om den, at hvis den havde været skrevet paa Latin, kunde dens Forfatter gerne have faaet Doktorgraden for den;²¹⁾ men det var vist dog for meget sagt. I en tysk Anmeldelse hedder det: »Der archäologische Teil ist nicht darauf berechnet, durch selbständige Forschungen neue wissenschaftliche Resultate zu gewinnen oder die schon gewonnenen zu befestigen und zu berichtigen. Als »Handbuch für Prediger und Kirchenbesucher« aber ist das Buch durch fleissiges Sammeln und populäre Darstellung des Bekannten wohl geeignet, für die Organisation der kirchlichen Heortologie Interesse zu erregen. Dabei sind die liturgischen Eigentümlichkeiten der dänischen Kirche überall sorgfältig nachgewiesen und geschichtlich beleuchtet.«²²⁾ Bogens Værdi laa — som det andetsteds fremhævedes — især i det lærerige og

nyttige.²³⁾ — Paa Titelbladet har *Wilh. Rothe* oplyst, at Bogen er »udgivet ved Reformationsfesten 1836«; han har altsaa tænkt sig den som et Festskrift.

Som Akademiets officielle Festskrift ved Reformationsjubilæet udkom »Beskrivelse af Mindesmærker i Sorø Academies Kirke ved *Fredrik Ferdinand Wendelboe*; udgiven med en historisk Indledning om den gamle Klosterkirke af *Dr. H. F. J. Estrup*«. *Fogtmann* gjorde den spydige Bemærkning om denne Bog, at det undrede ham noget, at *Estrup* vilde udgive den unge *Wendelboes* Ligstensindskrifter, og at det havde forundret ham endnu mere, at et ungt Menneske havde »gidet sysle med dette Kram.«²⁴⁾ I en »Forerindring« mindedes *Estrup* i smukke Ord den unge *Wendelboe*, »som døde alt for tidlig og efterlod et stort Savn.«²⁵⁾ *Estrup* udsente hans efterladte Manuskript ikke blot for at opfylde »en Pietetspligt mod en kær Discipel«, men ogsaa fordi han mente »ikke at kunne vælge noget mere passende Stof af særegen Interesse for Sorø Akademi.« — Fra *Estrups* Forord og Indledning, der af Bogens 99 Sider fylder de 24, skal der anføres et Par Citater; vi staar jo lige foran et nyt Reformationsjubilæum, og *Estrups* Udtalelser kan derfor have en vis Aktualitetsinteresse. Om Sorø Kirke skriver han, at »den staar dér som et Kæmpeværk, til hvis Opførelse maaske en lige Aand vilde fattes i vort protestantiske Aarhundrede. Kraften er der; men de Ideer, som vækkede Kræfter til saadanne Værker, lever ikke med samme Styrke i vor Tid. Der samles lettere Tønder Guld til en Jernbane end til en Kirke.« Han hævdede, at Reformationen kun betød en Ændring m. H. t. Formerne, der jo stadig vil ændres under Tidernes Indflydelse, hvorimod »det evige og højeste var, er og bliver under alle Reformationer og Forandringer det samme«; og han slutter med disse Ord: »Nu er den gamle taarnløse Masse i skærende Modsætning til Akademiets moderne Hovedbygning; men den Tid, i hvilken Klostret lænede sig til Kirken, er heller ikke i Harmoni med den Tid, i hvilken Skolen tilhører Staten og ikke Kirken.« — Der er just ikke megen Jubilæums-hyldest til Reformationen og den protestantiske Kirke at finde i dette.

Større Ry end af dette Festskrift stod der af Akademiets og Skolens Indbydelsesskrift, der denne Gang indeholdt en vægtig Afhandling paa 124 Sider af Lektor *R. J. F. Henrichsen*, »Om den Nygræske eller saakaldte Reuchlinske Udtale af det Helleniske Sprog, en kritisk Undersøgelse.«

Dette Skrift var polemisk vendt mod Rektor, *Dr. S. N. J. Bloch* i Roskilde, der var ivrig Reuchlinianer og i flere Skrifter havde villet vise, at den erasmiske Udtale var absolut urigtig. Daværende Overlærer, senere Rektor i Slagelse, *C. W. Elberling* gav i »Literatur-Tidende« 1836, Nr. 15—18 *Henrichsens* Bog en Anmeldelse paa et halvt Hundrede Sider. *Elberling* vilde ikke paatage sig »en Recensents Maske«, da han paa en vis Maade var Part i Sagen, men indskrænke sig til at referere Hovedpunkterne og i Forbindelse dermed anstille enkelte tilfældige Bemærkninger. Gennem disse viser han sig dog som Forf.'s Tilhænger og erklærer, at der ikke findes afgørende Beviser for, hvorledes den ægte græske eller attiske Udtale har lydt, men at man af de to, der nu blev gjort Brug af, maatte foretrække den erasmiske for den reuch-

linse. — I »Maanedsskrift for Litteratur« 16. Bind skrev Professor *F. C. Petersen* en udførlig og meget anerkendende Kritik af det soranske Indbydelsesskrift. Han slog straks fast, at Forf. i sjælden Grad forenede Betingelserne for at skrive om det behandlede Emne, idet han med Lyst og Lejlighed til at foretage de omfattende Undersøgelser forbandt den fornødne Dygtighed til at drive et stort og selvstændigt Studium. Anmelderen turde derfor sige, at dette Skrift vilde »tildrage sig større Opmærksomhed, end der plejer at tilfalde Skrifter af denne Art.« Han havde længe været af den Mening, at der ikke var Grund til at ombytte den erasmiske Udtale med den reuchlinske, da man derved alligevel ikke fik den rigtige Udtale, ikke engang en rigtigere, og da den sædvanlig brugte, den erasmiske, undervisningsmæssigt set unægtelig havde sine Fortrin; »men hvad der hidtil var min og andres Mening, var endnu ikke bevist«; derfor havde Reuchlinianernes Lære saa længe haft Fremgang; nu vilde man imidlertid kunne se, med hvor megen Grund dette var sket; »thi sjælden har et polemisk Skrift mere end det foreliggende udmærket sig ved Grundighed i Undersøgelsen, ved Klarhed i Bevisførelsen og Rolighed i Fremstillingen.« *F. C. Petersen* understregede endvidere, at Forf. ved Siden af sin Kritik af Reuchlinianernes Lære tillige havde »behandlet adskillige Punkter af den græske Litteraturhistorie, navnlig af dennes sidste Periode, som mest trænger til omhyggeligere Behandling. Forfatteren har dels beriget, dels berigtiget vor Kundskab. Anmelderen benytter Lejligheden til at bevidne ham sin Tak og skal ikke undlade, dersom han ved en ny Udgave af sin græske Litteraturhistorie faar Lejlighed dertil, at benytte disse Bidrag.« *Henrichsens* Skrift vakte iøvrigt ogsaa Opsigt i Tyskland, hvor det blev omtalt i flere Tidsskrifter, endnu inden det i 1839 kom i tysk Oversættelse. Dette sidste mishagede stærkt Rektor *Bloch*, der i Roskilde Kathedralskoles Indbydelsesskrifter for 1840 og 41 skrev nogle »Fortsatte Undersøgelser om det gamle Helleniske Sprogs rette Udtale, til Svar paa Hr. Lector Mag. *Henrichsens* Modskrift over samme Gjenstand.« Rektor *Bloch* mente nemlig, at Oversættelsen var — som han udtrykte det — foretaget »for at hindre Virkningen af mine Arbejder i den Materie udenlands.« *Bloch* blev denne Gang taget under Behandling af *Chr. Trojel*, paa den Tid Adjunkt ved Frederiksborg lærde Skole, der optraadte som Talerør for *F. C. Petersen* i et af denne udgivne Tidsskrift. *Trojel* fandt det nærmest mærkeligt, at *Bloch* kom igen. »Man troede allerede Sagen afgjort ved Lektor *Henrichsens* omhyggelige Drøftelse af Stridspunkterne«; alligevel rippede hans Modpart nu »med fornyet Heftighed og Iver« op i Striden; men *Trojel* kunde ikke se rettere, end at *Bloch* med Urette railleerede saa meget over *Henrichsens* negative Resultat.²⁶⁾

Et andet smukt videnskabeligt Værk, der i dette Aar udgik fra Sorø, var *C. F. Wegeners* lærde Afhandling for Doktorgraden, »De aula Attalica, literarum artiumque faustrice commentationis historicæ pars prior.«²⁷⁾

ET KAPRONINGSHOLD

Da jeg forleden arbejdede energisk med Græsmaskinen hjemme i min Have, fik jeg pludselig en Smertefornemmelse i min ene Haand, fremkommen ved, at der gik Hul paa en af de Vabler, som den megen Slitage paa Huden havde dannet, og ved en Ideassociation kom jeg til at tænke paa den Gang, — for mange Aar siden — da jeg dyrkede den ædle Rosport paa Sorø Sø.

Tanken førte mig til at grave i mit »Sorana«, og der fandt jeg det Billede, som findes over disse Linier.

I min Tid afholdtes der hvert Aar Kaproning af »Sorø Sejlforening« med Startsted og Opløb ved Foreningens Bro i Akademihaven, og i en Bane, der gik rundt om »Sivørerne«.

Der udkæmpedes i et af Løbene en Dyst mellem Eleverne (nu Alumner) af 4. Klasse (nuværende 1. G.) og Gymnasiasterne (nuværende 2. og 3. G.) i en 4-Aares Elev-Baad, og Lærerhaaden roet af seks Gymnasiaster.

Det var tunge Baade at ro, og nogle mægtige lange og svære Aarer at haandtere — Tiderne blev selvfølgelig ogsaa derefter — men det saa alligevel — syntes vi — ganske flot ud, naar Baadene blev drevet frem af de taktfulde Aaretag — med Skum for Boven, accompagneret af Styrmandens Kommandoraab.

Vi gik i en meget skrap og haard Træning, og tilbragte mange drøje og fornøjelige Timer paa Søen, — men hvor blev vore Hænder ødelagte. De væskende Saar, der dannede sig, søgte vi at skærme ved at tage Handsker paa, men det hjalp kun lidt, og vi maatte bide Smerten i os og »ro til« indtil der havde dannet sig haard Hud paa

Hænderne, først da var disse tilstrækkelig præparerede til at holde for det stærke Slid.

Gymnasiasterne vandt som Regel over Eleverne, saaledes gik det ogsaa os fem i 1894, men da jeg selv senere var paa Gymnasie-Holdet blev vi slaet ud; dette skyldtes imidlertid den Omstændighed, at Eleverne startede i en langt lettere Baad, laant af en af Byens Borgere, og at vi følte os overlegne nok til at tolerere dette.

Paa ovenstaaende Billede ses fra venstre Fuldmægtig i Finansministeriet cand. phil. Chr. Aug. Thielemann, Aage Traugot Krause (Styrmand) død som cand. pharm. han stammede fra Vestindien, Fred Russel Leevy (ogsaa Vestindianer) død som Politimester i Nibe, liggende fra højre Ole Mortensen (Færing), blev Forretningsmand paa Færøerne, og underskrevne.

Lille Rygaard, Søllerød, den 11. September 1936.
von Eggens.

LIDT OM PATØK - BATØK

AF KOMMANDØR M. BOJESEN

Er det nogen Sinde blevet godtgjort, hvorfra vort berømmelige gamle Soranerspil stammer, og hvornaar det er indført paa Sorø Akademi?

Dette Spørgsmaal interesserer sikkert ikke alene de nuværende Akademister, men ogsaa mangen gammel Dreng med 60 eller flere Aar paa Bagen.

Hvorvidt Ordet skal skrives PATØK eller BATØK har tidligere været Genstand for Diskussion; det er en given Ting, at det har været benævnt forskelligt i forskellige Perioder. Da jeg i 1882—85 gik paa Akademiet i Mellem-skolen, sagde vi »Patøk«, og jeg har dengang aldrig hørt anden Betegnelse for det; min jævnaldrende, Museumsdirektør Mackeprang, skriver saaledes i Sorøbogen, og saaledes har det ogsaa været kaldt betydelig tidligere; men Dommer Knox, som samtidig var Gymnasiast, fortalte mig forleden, at han havde kaldt det »Batøk«; og med denne Form benævnes det ogsaa for Tiden, — maaske dog med lidt Usikkerhed.

I.16. Bind af den store danske Ordbog læser man imidlertid følgende (nogle Henvisninger udelades):

»Patøk (ogs. Batøk), (Platøk, Batik) (jf. i lign. bet. ty. dial. pascheck, potschack, potschecker o. fl.; vel egl. et slavisk Ord, jf. russ. padjok, kæp, stok, gærdestav) paa visse steder (bl. a. ved Sorø akademi) betegnelse for en svær, forneden tilspidset stok, der bruges i en leg, hvorved det gælder om at hugge sin stok fast i jorden og om muligt slaa modstanders over ende; ogs. navn paa selve spillet.....«.

Heraf ledes man jo til at slutte, at »Patøk« er det »rigtigste«, hvis man overhovedet er berettiget til at benytte dette Udtryk; Drenges Hang til Variationer er jo uudrydlig, og om noget absolut rigtigt kan der næppe tales.

Men hvorfra stammer Spillet mon? — Direktør Louw har i sin Tid henledt min Opmærksomhed paa en Afhandling i »Danske Studier« (udgivet af cand. mag. Gunnar Knudsen, Student fra Sorø Akademi 1905, og Dr. phil. Marius Kristensen, 1—2 Hæfte 1932 Gyldendal), betitlet »Skinstraffe og virkelige Straffe i Børnenes Leg, af Fr. Knudsen«. Det hedder i denne Afhandling, Side 25:

»I engelsk Pegfiched, Patøk, hvor det gælder om, idet man med et Hug fæster sin egen Støk i Jorden, samtidig med at slaa en af Modstandernes Stokke

omkuld, skal den, hvis Støk falder, løbe en bestemt Strækning frem og tilbage, medens de andre Deltagere hamrer hans Støk i Jorden, lige til den øverste Ende.«.)

At vi her staar over for en Variant af ægte Patøk-Spil er jo ganske aabenbart, men jeg tror imidlertid ikke, at Patøk er indført fra England, hvortil det snarere er indvandret ligesom til Sorø.

Patøk spilles nemlig ogsaa andre Steder. — Ved en Rejse gennem Sydslesvig og Holsten i Fjor faldt jeg en Dag tilfældig over en Notits i »Kieler neueste Nachrichten« af 17. Juli 1935. Den lød som følger:

»Bei dem Kieler Jugendspielfest 1934 ist erstmalig ein Wettkampf im Pickpahlspiel zum Austrag gekommen. Ferdinand Hansen, Kiel, wurde hierbei Sieger und damit Träger des Wanderpreises für 1934. Bei dem diesjährigen Fest wird er den »Ehrenpickpahl« zu verteidigen haben. Erfreulich war es, zu sehen, mit welcher Begeisterung und mit welchem Ernst die durchweg 40-bis 50 jährigen Männer im Kampf standem und um den Sieg rangen. Der Erfolg war stark abhängig von der Güte des Pickpahls. Manche Erfahrungen sind bei den Spielen neu gesammelt worden, die sich bei den kommenden Kämpfen erst auswirken werden. Auch die Jugend fand an diesem mannhaften Spiel viel Freude und bewies sehr bald darin ein gleiches Geschick wie die Erwachsenen.....«

Ved at spørge mig for i Slesvig, hvor jeg boede, blev jeg klar over, at Pickpahl var et Slags Patøk, og at Spillet ogsaa kendtes i Slesvig, selv om jeg ikke kunde faa nøjagtig Rede paa Enkelthederne i Reglerne.

Den særegne, djærve, soranske Rangforordning benyttes dog ikke, i alt Fald ikke i samme Form.

De ovenanførte Meddelelser fra den danske Ordbog viser jo antagelig, at Patøk ogsaa spilles andre Steder i Tyskland under Betegnelser, der afledes af slavisk Rod. Da Holsten i Middelalderen for en væsentlig Del var beboet af slaviske Stammer, lyder det jo aldeles ikke usandsynligt, at dette — aabenbart meget folkelige — Spil kan være naaet til Danmark fra de gamle Wagrer og Obotritter. Ja maaske kan vi tænke os selvste Knud Lavard spillende Patøk med sine Obotritter; i saa Fald har vore Patøkspillere jo værdige Ahner at se tilbage til.

Hvorledes og hvornaar Spillet er naaet til Sorø Akademi er jeg ikke i Stand til at oplyse, men det kan jo let tænkes at være indkommet med de Holstenerne, der besøgte Akademiet. —

Skulde Spillet være af slavisk Oprindelse — som den danske Ordbog lader formode — stemmer det i alt Fald godt med, at Patøk — i hvert Fald indtil Krigen — spilledes almindeligt i Rusland, hvilken Oplysning jeg skylder en herboende russisk Dame, dog med Tilføjende, at Spillet paa russisk benævnes »Babki«. — Ordet Padjok for »Pæl e. l.« erklærede hun ikke at kende og mente, at det maatte være et meget sjældent og vist forældet Ord. Det findes heller ikke i populære Leksika.

Der langen Rede kurzer Sinn er, at Patøk er et gammelt, ærværdigt og fortrinligt Spil, som jeg herved ønsker at lægge de nuværende Soranere paa Hjerte at holde i Agt og Ære som en af vore gamle og gode, særlig soranske, Traditioner. —

*) A. B. Gomme: — The traditional games of England S. and I. II S. 38.

Jeg kunde ligeledes ønske specielt at rette en Appel til Højadelens — 2. og 3. G's — Bevaagenhed, saa at Spillet ikke skal geraade i Foragt ved udelukkende at spilles af Mellemkolen; i min Tid nedlod Gymnasiasterne sig ikke sjældent til at spille med os, og med dyb Beundring og Ærefrygt saa vi disse Halvguder »flække Surbrød« og rydde Marken, saa vore Patøker fløj os om Ørene for deres muskelstærke Arme.

Som det fremgaar af det foran anførte, oplever dette »mannhafte« Spil for Tiden en Renaissance i Tyskland, hvor det spilles med Begejstring som et nyttigt Led i de utrættelige Bestræbelser for at fostre en mandig Slægt, og i denne Henseende har Sorø Akademi altid staaet som *second to none*.

8—10—36.

M. Bojesen.

SIBBERNS LEGAT FOR EN SORANER

Ansøgning om dette Legat indsendes inden 30. November til undertegnede.

Den stiles til Skoleraadet og maa indeholde de ved Ansøgning om Universitetslegater almindelige Oplysninger.

Ansøgeren skal have gaaet mindst 3 Aar i Sorø Akademis Skole, have bestaaet en afsluttende Eksamen ved denne og fortsætte sine Studier i trange Kaar.

H. Raaschou-Nielsen.

FODBOLDKAMP

SKOLEN — GAMLE SORANERE: 3—1

Søndag d. 1. Nov. gæstede et Hold gamle Soranere Skolen for, Traditionen tro, at give Skoleholdet en Træningskamp. Desværre maatte vi undvære vore store Kanoner, saasom *Spanning* og *Lund*, endvidere saas det Sarsyn, at *Minor Andersen* ('30) og *Middelboe* ('31), der havde lovet at komme, blev væk uden Afbud, medens *Smidt* ('33) sendte Afbud i sidste Øjeblik; vi maatte derfor rekvirere lokal Assistance, men begyndte alligevel Kampen Kl. 2 med kun 10 Mand; 20 Min. senere kom *Sarøe* ('32) ind som h. i. wing.

Med Hr. Adj. *Pihlkjær* som Dommer tog de to Hold Opstilling, idet de gamle valgte Maalet nærmest Banevejen mod Solen.

Efter godt 15 Min.s Spil scorer *Toftum* et eminent Maal, der ikke gav Maalmanden nogen Chance, men som vakte berettiget Bifald hos de mange Tilskuere. 4 Min. efter har Skolen atter et godt Opløb, *Vistisen* fører Bolden op, vil skyde selv, ser *Simonsen* bedre placeret, centrere nydeligt — *Simonsen* trækker een Gang — Maalmanden ud — Maal, 2—0.

Saa træder *Sarøe* ind, det hjælper lidt, men i det 26. Min. scorer *Simonsen* atter med et Skud, som Maalmanden absolut kunde have taget. 3—0.

Resten af Halvlegen vekslende Spil.

Man bytter Maal med det samme, og de gamle — nu med Solen i Ryggen — presser haardt. Skolen har dog adskillige meget farlige Opløb, og kun det, at de gamles Maalmand har medbragt et eventyrligt Held, hindrer dem i at score en 3—4 Gange. Det obligate Trøstmaal udebliver heldigvis ikke; i det 15. Min. scorer *Blume* efter eget, nydeligt Forarbejde. 3—1.

Efter Badet og Omklædningen var der fælles Kaffe-bord for Spillerne i Spisesalen. Adskillige af d'Hrr. Lærere mødte op, der blev holdt mange Taler og raabt mange Gange Hurra. I det hele taget et ualmindelig vellykket og fornøjeligt Kaffe-bord, eet af dem vi gamle, og vel ogsaa de unge, sætter stor Pris paa.

Hjemturen foretoges samlet med et sent Tog og i reserveret Kupé.

Turen havde været storartet i alle Henseender, og vi bringer herved Skolen vor hjerteligste Tak for den Maade, den modtog sine gamle Drengene paa; en særlig Tak til Hr. Adj. *Jørgensen*, Hr. Adj. *Nordahl-Svendsen* — og Holdet.

T. G.

GAMLE SORANERE OG SORANSKE NOTER

De Medlemmer af Soransk Samfund, som er i Restance med Kontingent, opfordres indtrængende til at indbetale Beløbet til Kassereren, Direktør Alfred V. Rasmussen, Havnegade 53, København K. Postgiro 1710.

»Nordsjællands Venner« er en Sammenslutning, dannet paa Initiativ af Arkitekt ved Nationalmuseet *C. M. Smidt* ('90). Sammenslutningens Formaal er at søge Nordsjællands historiske Mindesmærker bevaret.

*

Kontorchef *H. G. Otrik* er blevet dekoreret med Officerskorset af den belgiske Leopoldsorden.

*

Læge *K. Lundh*, København ('95) fyldte 60 Aar den 6. November. Overingeniør hos Højgaard og Schultz, cand. polyt. *E. J. Lyngbeck* ('03) fyldte 50 Aar den 1. November og administrerende Direktør for Akts. La Gradine, Paris, *Jonas Lind* ('05) 50 Aar den 7. November. Sidstnævnte er Broder til Soransk Samfunds poeta laureatus *Aage Lind*.

*

Eleverne fra Det kgl. Teaters Balletskole besøgte Lørdag den 24. Oktober Akademibygningen, Sorø Kirke og Tersløsegaard.

*

I en Fodboldkamp Fredag den 30. Oktober mellem Haslev Gymnasium og Sorø Akademis Skole sejrede Haslev med 1—0.

*

Overlæge ved Børnehospitalet paa Fuglebakken, Dr. med. *V. V. Poulsen* ('98) er udnævnt til Ridder af Dannebrog.

*

Ved kgl. Resolution af 28. Oktober er der meddelt Kvæstor ved Universitetet og Sorø Akademi *K. A. Goos* Afsked efter Ansøgning med Pension fra Universitetets Aarsfest at regne. — Goos, som har været Kvæstor siden 1909, er født 8. August 1865.

*

Justitsminister *Steincke* er blevet Formand for Landsforeningen til Gigtens Bekæmpelse. Hr. Steincke har forøvrigt solgt sit Sommerhus paa Nykøbing Nordstrand til Grosserer Stenfelt Hansen og vil opføre et nyt Hus i den 6 Tdr. Land store Plantage ved Nordstranden, som han selv har plantet.

Vi af de lidt ældre Aargange maatte i vor Skoletid op Kl. 6½ om Vinteren og Kl. 6 om Sommeren. Det kunde jo være lidt svært, og hvor bandede vi ikke tit *Ole* med samt hans Klokke. Men nu raser Ungdommen. Hør engang! Under Verdenskrigen satte man for at spare paa Lys og Varme »tempus est surgendi« til Kl. 7 om Vinteren og Kl. 6½ om Sommeren. Alumnerne har imidlertid ønsket at komme ud af Fjerene Kl. 6½ ogsaa om Vinteren, og efter Oktoberferien blev dette Ønske forsøgsvis imødekommet.

*

Som meddelt prøves der i indeværende Efteraar en ny Kostplan paa Sorø Akademis Skole. Den er udarbejdet af Universitetets ernæringsfysiologiske Afdeling paa Grundlag af Forsøg, der anstilledes 14 Dage i Fjor paa Kostskolerne i Sorø, Rungsted og Birkerød for at finde en mere ensartet Kostplan. Kødrationerne er nedsat med 50 pCt. og Grøntsagerne sat lige saa meget i Vejret for Vitaminernes Skyld. Drengene faar nu Smør til Morgenmæden, men maa stadig nøjes med Margarine om Aftenen.

Serveres der virkelig i Smørlandet Danmark Margarine paa Sorø Akademis Skole?

*

Kongeballet paa Sorø Akademis Skole afholdes Lørdag den 28. November.

*

Dr. *Berendson* holdt Onsdag den 11. November Foredrag for IV Mellem og Gymnasieklasserne om Hamburg.

*

Overlæge, Professor *Einar Meulengracht* ('06) deltog først i November i Kronprinsens Jagt paa Corselitze.

*

Arkivar i Direktoratet for Matrikulvæsenet *J. Ewens* ('02) er udnævnt til Ridder af Dannebrog.

*

Læge *Gudmund Magnussen*, Bestyrelsesmedlem i Soransk Samfund, og Læge *Torben Andersen* ('23) har faaet et Beløb af P. Carl Petersens Fonds Afdeling til Fremme af videnskabelige Studier, Undersøgelser og Arbejder indenfor alle Grene af Lægevidenskaben. Læge Magnussen er forøvrigt blevet ansat som Lægekandidat ved Rigshospitalets psykiatriske Klinik.

*

Kontorchef i Kongeriget Danmarks Hypotekbank *E. Nygaard* ('95) fyldte 60 Aar den 9. November.

*

Skovrider *Poul Lorenzen* ('05), som fyldte 50 Aar den 13. Novbr., blev i Dagens Anledning interwiewet af »Aalborg Stiftstidende« og fortalte bl. a.: Jeg blev som Dreng sendt paa Sorø Akademi, hvorfra jeg tog Studentereksamen. Det var herlige Dage paa Akademiet, og vi Soranere, der er endt i Nordjylland, holder jo sammen takket være Redaktør *L. Schiøttz-Christensen*, der hvert Aar holder en fornøjelig Soranerfest, hvor vi snakker Skole og driller hinanden, som Drengene gjorde paa Akademiet.

Blandt gamle soranske Fodboldspillere er der Planer fremme om Udsættelsen af en Vandrepokal til de halvaarlige Fodboldkampe mellem de gamle og Skolens Hold.

*

Sorø Akademis Skoles Lærere og Elever samlede Nordens Dag, Tirsdag den 27. Oktober, ved Middagstid i Festsalen. Man sang de fem nordiske Landes National-sange, og Rektor *Raaschou-Nielsen* talte om Betydningen af Samarbejdet mellem de nordiske Lande.

*

Forhenværende Præsident for den græsk-tyrskiske Voldgiftsdomstol *N. V. Boeg* ('99), er udnævnt til Dommer i Østre Landsret fra 15. November.

*

Ca. 30 Godsejere og Forstmænd fra Mecklenburg under Ledelse af Oberforstmeister *v. Arnswaldt*, Schwerin, besøgte den 5. og 6. Oktober Sorø. Den 5. om Aftenen spiste de Middag i Sorø Akademis Skoles Festsal, hvor Skovrider *Mundt* orienterede de tyske Herrer om den følgende Dags Udflugt gennem Sorø Akademis 2. Skovdistrikt.

*

Søndag den 4. Oktober spillede Kricketholdet »Old boys« en uafgjort Kamp i Sorø med Sorø Akademis Skoles Krickethold.

*

Afdøde Adjunkt *Boesens Hustru*, Enkefru *Johanne Boesen*, f. *Hansen Møllegaard* døde den 11. November i sit Hjem i Sorø. Enkefru Boesen, som overlevede sin Mand i 33 Aar, efterlader sig en Søn, Politifuldmægtig *Helge Boesen* og en gift Datter, Fru *Estrid Boesen*.

*

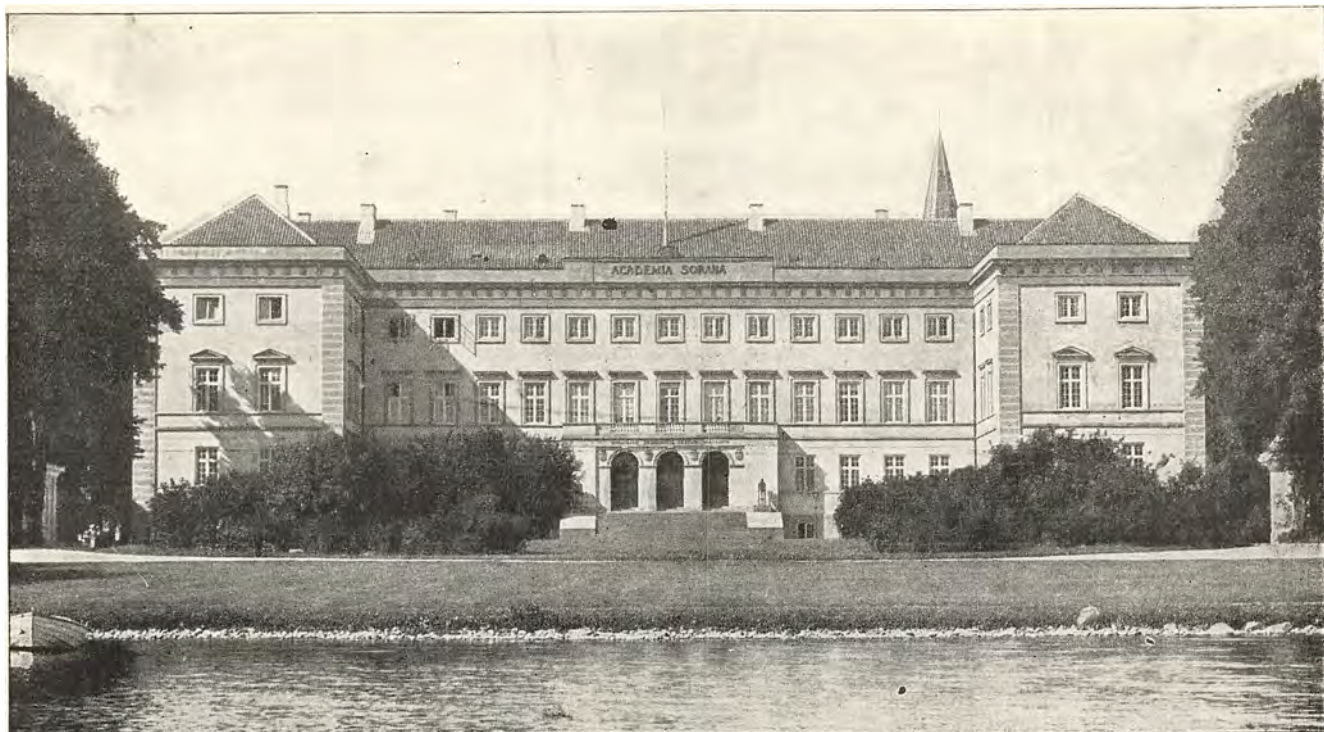
Paa det først i Oktober i Folketinget fremsatte Finanslovsforslag søges der bl. a. en Bevilling paa 550 Kr. til et nyt Stakit om Økonomihaven, 800 Kr. til Opførelse af et Nødtørftshus ved Sorø Kirke, 1800 Kr. til Forbedring af Lynafledningsanlægget paa Akademiet, Kirken og Biblioteket samt 600 Kr. til Indretning af et Badeværelse i Gartnerboligen. Lynaflederne paa Akademibygningen og Kirken er 53 Aar gamle, saa de trænger jo til at moderniseres.

*

Dommer i Vestre Landsret *Thorvald Berthing* er blevet Højesteretsdommer. Berthing kom 1896 ind i III. studerende Klasse og forlod Sorø 1900 som Student. Han har været Politiaadvokat i København, Statsadvokat i Jylland og de sidste fem Aar Dommer i Vestre Landsret.

*

Tidligere konstitueret Overkirurg ved Rigshospitalet, Dr. med. *Fleischer-Hansen* ('12) er blevet kirurgisk Overlæge ved Amtssygehuset i Holbæk.

SORØNER-BLÆDET

21. AARGANG

Nr. 12

December 1936

IN MEMORIAM —

OVERBANEMESTER V. H. CHR. FREDERIKSEN

* 23. Februar 1866 — † 15. November 1936

Dictor Hjalmar Christian Frederiksen var en af de unge militære, der i Aarene 1889—1906 gjorde Tjeneste som Assisterende hos Gymnastiklæreren ved Sorø lærde Skole og Opdragelsesanstalt — først de fire Sergenter: *Holger Nielsen*, nu Oberstløjtnant af Artilleriet og Idrætsinspektør i Gjentofte Kommune, *A. V. B. Hansen*, Kaptajn af Reserven i Ingeniørkorpset og Gymnastiklærer ved Vestre Borgerdydsskole, *Hjalmar Frederiksen* og *A. H. Th. Soelberg*, død 1928 som Gymnastiklærer ved Rungsted Statsskole; den femte i denne Række var daværende Premierløjtnant af Fodfolket *K. H. Holck*, nu Kaptajn, Arkivar og Regnskabsfører under Sundhedsstyrelsen. V. H. C. Frederiksen, der havde gennemgaaet Hærens Elevskole og i 1885 var blevet Sergent ved Ingeniørregimentet (i Telegrafkompagniet), havde i de følgende Aar gennemgaaet Hærens Gymnastikskoler m. v. og fra 1889 til 1892 været en meget paaskønnet Gymnastiklærer ved Jonstrup Statsseminarium; i Sommeren 1894 havde han, ligesom A. H. Th. Soelberg, deltaget med det danske Hold i »The Royal military tournament« i London, og den 1. Oktober tiltraadte han sin 4-aarige Tjeneste i Sorø, som sluttede 30. Septbr. 1898. En Maaned efter blev han udnævnt til Oversergent i Ingeniørregimentet, men blev allerede 1. Novbr. 1900 beskikket til Overbanemester ved Statsbanedriften med Tjeneste ved 7. Overbanemesterstrækning i Kallundborg. I 1911 foretog han en tjenstlig Studierejse i Frankrig og Italien for at studere Sporoverbygning

og fik i April 1914 kgl. Udnævnelse som Overbanemester af 1. Grad ved Statsbanerne med Tjeneste i Fredericia, først ved 13. siden ved 17. Overbane-

mesterstrækning; i denne Stilling fik han ved den kgl. Resolution af 28. Septbr. 1921, der ordnede forskellige Rangspørgsmaal, tillagt Embedsrank i 5 Klasse Nr. 8 — det fornøjede den stillfærdige og beskedne men ærekære Mand, at han derved opnaaede Ligestilling med de af hans fordums soranske »Kol-

leger«, som ved deres Afgang fra Overlærerembedet ønskede og fik en Titel af Professor, som rangerede i samme Klasse og Nummer. Med Udgangen af April 1933 fik Overbanemester Frederiksen sin Afsked efter Ansøgning paa Grund af Alder i Naade og med Pension. og han blev boende i Fredericia., hvor han nu er død; den 20. November begravedes han fra St. Michaelis Kirke. Han efterlader sig Enke, Fru Margrethe Frederiksen født Petersen, hvem han havde ægtet i 1893, og en gift Datter; i 1934 havde han den tunge Sorg at miste sin eneste Søn, Dommerfuldmægtig i Aalborg *Victor Hjalmar Peter Frederiksen* (16), hvem nogle af hans Sorø-Kammerater ristede saa smukke Minderuner her i Bladet (XIX Aarg. No. 7 og 8).

Da Hjalmar Frederiksen i 1894 indtog sin beskedne Stilling i Sorø, medbragte han til denne en naturlig Takt og Evne til Indstilling efter Forholdene, som maatte paaskønnes — og sikkert ogsaa blev det fra alle Sider. Han var en Nybordersdreng, hørte efter sin Afstamning til »Holmens faste Stok« — man saa det afspejlet i hans sikre, lidt seige Skikkelse og Gang og hele sympatiske Holdning. Der var hos ham absolut *intet* af den saakaldte Underofficerstone, brysk og ubehagelig, som man baade før og senere har kunnet træffe den ogsaa hos visse »rigtige« Officerer, hos hvem baade Kæft og løse Næver og utidig Overlegenhed kunde sidde fuldt saa fast som hos enkelte uheldige Medlemmer af den ellers saa fortrinlige danske Underofficersstand — Hærs og Flaades solide Rygrad gennem Generationer. Hos Skolens mangeaarige brave og stilsfærdige Gymnastiklærer *Lars Christensen*, var der visselig heller ingen Brutalitet at spore, og mellem ham og den unge Ingeniørsergent har der næppe været nogen Uoverensstemmelse i deres Opfattelse af, hvorledes de soranske Dreng skulde tages — baade dem, der havde bedre Anlæg for Legemsøvelser end for den lærde Skoles vigtigere Krav, og dem, der blev holdt til Bogen mere for deres Aandsevners Skyld end for at opøves i at rende og hoppe. Den, der skriver dette, var i Skolens VI Klasse, da Frederiksen blev Gymnastikassistent, og det var med en Følelse af en lykkelig Forandring at vi hilste ham velkommen; jeg skylder ham en oprigtig Tak for, at mit sidste Aar i Sorø ogsaa paa et Felt, hvor jeg havde anset det for næsten ulæneligt, blev helt harmonisk; nu var ogsaa det Drøjeri, som en Gymnastiklærer kunde tillade sig, ude for dette Dimittend-Holds Vedkommende. Hvorledes Hjalmar Frederiksens Aar i Sorø forløb, ved jeg ellers *intet* om (det har sikkert været godt — ellers havde han næppe senere sendt sin unge Søn derned) og udøver nogle enkelte Breve, magesløs venlige og indholdsrige, som han senere af rent private Grunde glædede mig med, har jeg ikke siden haft Forbindelse med ham — desværre. Men nu ved hans Død har jeg haft Lejlighed til gennem tjenstlige Akter at følge hans Løbebane gennem en Menneskealder i Civiletaterne, og jeg fandt — hvad i ingen Henseende undrede mig — en Række Udtalelser fra hans forskellige Foresatte til forskellige Tider, der var saa overensstemmende i deres Anerkendelse af en pligtopfyldende, dygtig og sin Gerning voksen Tjenestemand, at det ordentligt kunde varme een om Hjertet. Hjalmar Frederiksen har da aabenbart fortsat den smukke Linie, der kendetegnede ham i de unge Dage i Hæren, som Lærer paa Jonstrup Seminarium og

ved Sorø Skole, og han er omsider som den gode og tro Tjener gaaet ind til sin Herres Glæde.

Æret være hans Minde!

H. G. Otrik.

SORANSKE DØDSFALD

ADJUNKT EMIL WESCHE

En meget trofast gammel Soraner, en af dem, som altid deltog i vore Sammenkomster, Adjunkt, cand. polyt. *Emil Wesche* døde den 7. November.

Emil Wesche fotograferet under Laboratorieundervisning.

Bruno Carl Emil Wesche var født den 17. Maj 1861 i København som Søn af Grosserer og Skifermeister *Hans Heinrich Emil Wesche* og Hustru *Dorothea Elisabeth Marie, f. Schumacher*. Han kom til Sorø i 1872 og blev Student derfra i 1879. *Emil Wesche* var altsaa af det Studenterhold, som den nu afdøde Forfatter og Soraner *Viktor Bruun* tilegnede sin Bog om Sorøskoletiden »Med stækkede Vinger«. *Bruuns* Studenterkammerater var Pastor *Louis Blauenfeld*, Kaptajn *Ludvig Dahlerup*, Redaktør *Morten Dreyer*, Overretssagfører *Marius Godskesen*, Overretssagfører *Borge Jacobsen*, Kommunelæge *Erik Larsen*, Overretssagfører *Marcus Mathiesen*, Pastor *Lauritz Münster*, Professor *Adolf Oppermann*, Købmand *K. H. Schultz* og Adjunkt *Emil Wesche*. *Bruuns* Bog udkom i 1923, og af Holdet var *K. H. Schultz* da allerede død i 1903. Af Holdet lever nu kun *Godskesen, Dahlerup* (Radiospeakerens Fader) og *Münster*. Den sidst af-

døde er Kommunelæge *Erik Larsen*, hvis Nekrolog ogsaa findes i dette Nummer.

Emil Wesche, der 1882—86 var Alumne og Inspektør paa Ehlers Kollegium, tog 1884 Eksamen i anvendt Naturvidenskab paa Den polytekniske Lærestanstalt. Samme Aar blev han Assistent ved H. Struer's chemiske Laboratorium, var 1886—92 Assistent ved Sødring & Co.s Mineralvandsfabrik og samtidig Lærer ved Østre Borgerdydskole. I April 1892 ansattes han som Lærer i Teknologi ved Handelshøjskolen og i Fysik og Matematik ved De Brockske Handelsskoler. Desuden var han kemisk Konsulent ved forskellige Fabrikker. Wesche var i sine yngre Aar meget sportsinteresseret; et godt Vidnesbyrd herom er, at han 1883—87 var Formand for Københavns Boldklub.

Som *Emil Wesche* var afholdt mellem gamle Soranere, var han det ogsaa hos sine Elever. Hans høje Skikkelse med det karakteristiske Hoved og Ansigt glemte man ikke saa let. Da han engang som Deltager i en af Soransk Samfunds Udflugter til Sorø hilste paa daværende Overlærer *Taarup*, sagde »Skipperen« til ham: ja. Dit Navn husker jeg s'gu ikke, men Dit Ansigt har jeg.

Den 20. Maj 1894 ægtede han *Ingeborg Jensen*, Datter af Handelsagent *Carl Jensen*. Hustruen og en Datter overlever vor gamle Skolekammerat, hvis Interesse for Soransk Samfund var usvækket til det sidste.

*

INGENIØR POUL SYLOW

Fjernt fra Danmark, i den saakaldte femte Verdensdel har en gammel Soraner lukket sine Øjne for stedse. Ingeniør *Poul Sylow* er død i Brisbane i Australien. Han blev 77 Aar.

Poul Ludvig Peter Georg Sylow var født den 27. December 1859 i Korsør som Søn af Borgmester *Niels Sylow* og Hustru *Sofie Antoinette*, f. *Nellemann*. Han kom paa Sorø Akademis Skole 1871 og forlod den 1877 med Studentereksamen. Seks Aar efter tog han paa Den polytekniske Lærestanstalt Eksamen i anvendt Naturvidenskab, arbejdede saa et Par Aar som Kemiker ved De danske Sukkerfabrikker og rejste i 1885 til Australien. I Sydney havde Soraneren Sir *Edward Knox*, Farbroder til Soransk Samfunds Næstformand, Dommer *J. E. L. Knox*, i 1855 grundlagt det store Foretagende »Colonial Sugar Refinery Company«, og i dette fik *Poul Sylow* Ansættelse. Foretagendet har spillet en betydelig Rolle for Sukkerindustriens Udvikling i Australien, paa New Zealand og Fijioerne, og *Sylow* ydede en god Indsats herfor. 1885—89 opholdt han sig paa Fijioerne, 1889—91 i Auckland paa New Zealand, 1891—1909 i Sydney og derefter i Brisbane, hvor han 1909—27 var Bestyrer af Selskabets Raffinaderi »New Farm Sugar Refinery«.

*Poul Sylow*s to nu afdøde Brødre var ogsaa Soranere. Arkitekten *Chr. Edw. Sylow*, som døde 1930, forlod Sorø med Realeksamen 1882, og Postkontrolør *Ludvig Sylow*, som døde 1933, gik ud af 4. Real-klassen uden Eksamen 1878.

KOMMUNELÆGE ERIK LARSEN

Kommunelæge *Erik Larsen* afgik Søndag den 6. December ved Døden.

Erik Kirstinus Lauritz Larsen var født i Slagelse den 12. December 1861 som Søn af Murermester *Erik Larsen* og Hustru *Kirstine*, f. *Ibsen*. Han kom til Sorø 1876 og blev Student derfra 1879. Sin medicinske Embedseksamen tog han 1886, hvorefter han forrettede Kandidattjeneste og gjorde Studier i Udlandet. Hjemkommen var han Reservelæge i Hæren 1890—92

og 1894—98 samt Læge 1890—92 ved Samfundet for Vanføre. I 1899 blev han Læge ved Forsikrings-selskabet »Skjold« og Kommunelæge i København. Den sidstnævnte Stilling tog han Afsked med i 1932.

Læge *Erik Larsen*, som foruden sine offentlige Iiverv bestred en betydelig privat Praksis, skildres som en ualmindelig afholdt og nidkær Læge. Siden 1896 havde han siddet i Bestyrelsen for Det københavnske Asylselskab, han var Værgeraadsmedlem 1906—18 og Skolekommissionsmedlem 1900—1934.

Afdøde, der var Ridder af Dannebrog, ægtede den 16. Juli 1890 Biskop *Jørgen Swanes* Datter *Magdalene*. Hun døde 1896, og den 23. Marts 1902 giftede *Erik Larsen* sig med *Johanne Marie Lund*, Datter af Pastor *Niels Lund* og Hustru *Clara*, f. *Kolthoff*. Hans Hustru og flere voksne Børn overlever ham. Akademiarkitekt *Algot Loutrup-Larsen* er en Brodersøn.

SORANERAFTENEN DEN 2. DECEMBER

Saa prøvede vi det med at melde sig Dagen i Forvejen pr. Telefon — der ringede 12 og kom 32, altsaa Sukces. Heldigvis klarede Hotellet fint denne »lille« Overskridelse og Ærterne var dejlige. Da vi var bænkedede meddelte Direktør *Louw*, at han samme Eftermiddag var blevet ringet op af Holberg Samfundet, der skulde have Fest oppe i Festsalen, ogsaa paa »Phønix«, og at vi alle efter Foredraget var inviteret til at se »Den forvandlede Brudgom« opført af det kgl. Teaters Elever. Som Følge heraf maatte Dr. *Lauritzens* Foredrag begynde præcist og afkortes noget for at blive færdigt til Forestillingen — og det var Synd. For det var i høj Grad interessante Ting, han fortalte om sin lange Rejse tværs igennem Rusland, hvor han jo havde haft et Utal af Oplevelser og set en Mængde, som i høj Grad virkede imponerende. Samtidig fik man et godt Indtryk af selve det russiske Folk, dets Sorgløshed og komplette Mangel paa Interesse for Tid. Naar dertil kommer, at det hele blev fortalt paa Dr. *Lauritzens* kendte Facon og yderligere ledsaget af en Mængde gode Lysbilleder og til Slut en herlig Film fra Ruslands Riviera, forstaar man, at det var en interessant Aften.

Efter Foredraget naaede man at faa Slutningen af Forestillingen ovenpaa at se, men som *Vilhelm Andersen* sagde, »Sorødrengene naaede da at faa Moralen med«.

Vi gik ned igen og samledes atter om Dr. *Lauritzen*, der maatte fortælle videre, og Stemningen var god og Tobakstaagen saa tyk, at Bestyrelsen blev enig (Kasseren var gaaet ud et Øjeblik) om, at nu skulde der spenderes Øl over hele Linien.

Alt i alt var der en 70 Stykker mødt op, og denne Gang paafaldende mange unge.

I Januar bliver der ikke Soraneraften.

SORANSK LITTERATUR AF AARGANG 1836

AF DR. PHIL. OLAF CARLSEN

III

Selvfølgelig mangler der fra 1836 heller ikke noget fra den om mangt og meget skrivende *Peder Hjort*. Vi møder ham som Lærebogsudgiveren, der skriver »Tillæg til Anmeldelsen af Hjorts tydske Læsebog«, som han naturligvis gjorde Indsigelse imod, skønt han ganske paaskønnede »den Billighed og Humanitet«, hvormed Anmelderen havde fremsat »enkelte Indvendinger og Udsættelser.«²⁸⁾ Vi træffer ham tillige, hvor han vel maa siges at være bedst, nemlig hvor han som den erfarne Skolemand, der ogsaa er pædagogisk Tænkter, skriver om Dannelsesideal og Dannelsesmidler. Det var jo i dette Aar, at Realskoleundervisningen for Alvor blev sat under Debat, og ingen af de Indlæg, der fremkom i den Anledning, udmærker sig ved en saadan Skarphed og Klarhed i Formen og ved en saa grundig Undersøgelse af den højere Skoles og Undervisnings Væsen og Opgaver som *Peder Hjorts*.

Hans første Artikel i »Kjøbenhavnsposten« 1836 (Nr. 78) var fremkaldt af Stænderpetitionen an-

gaaende højere Realskoler.²⁹⁾ Han gik her kraftigt imod »dette planmæssig foreslaaede Skisma« inden for den almindelige dannede Stand, hvorved det dog maa bemærkes, at han skelnede stærkt imellem Realskoler i Almindelighed, hvis Nytte han uden Forbehold indrømmede, og højere, strengt videnskabelige Realskoler, saaledes som de fandtes i Stændernes Forslag. Stedet her er ikke til en nærmere Redegørelse for *Hjorts* Syn paa og Tanker om de humanistiske og realistiske lærde Skoler; der skal kun anføres en enkelt Passus, som i Korthed giver hans Grundsynspunkt; den lyder: »At Fastsættelsen af en Ynglings Livsbane udsættes saa længe som muligt, i alt Fald saa længe, at han selv med moden Skønsomhed kan deltage i Valget, det er et Ønske, hvis Opfyldelse sikkerlig vilde være lige saa gavnlige for de enkelte Individuers Velvære og Tilfredshed som for Samfundets intellektuelle og moralske Driftskapital. Men det kan ske ved at lade en fælles human Uddannelse gaa forud for den specielle Tildannelse.«

Senere skrev *Hjort* paa ny i »Kjøbenhavnsposten« (Nr. 167—68) »Om en foreslaet Reform af vore lærde Skoler.« Han drøftede ved denne Lejlighed forskellige Planer om at omdanne Latinskolerne eller nogle af dem til Gymnasier ved, at det første Universitetsaars Undervisning blev henlagt til Skolerne. Han advarede herunder mod en Sammenblanding af de to Skoleformer: Latinskole og Gymnasium, idet de repræsenterede hver sin Undervisningsart, og han pegede paa, hvor sjældent den skolemæssige og den videnskabelige Undervisningsevne forenedes hos een Person, og hvor vanskeligt det var rent praktisk at drive Undervisning af saa forskellig Art ved samme Lærestanstalt. Selv foreslog han en Tredeling af den højere Undervisning: a) Borgerskolen eller Elementarskolen (for Elever i Alderen fra 7—14), oven paa hvilken der kunde sættes en Realklasse, b) Gymnasiet, et for hver Landsdel, og c) Universitetet.

Snart fulgte et tredje Stykke i Serien »Om højere Undervisning i Danmark«. *Hjort* skrev deri »om vore Skolereformers Udviklingsgang« (Nr. 189—90 og 192) og gav under denne Titel en god Oversigt over den lærde Skoles Historie siden Reformationen.

Fjerde Stykke kom straks efter; det kaldtes »et Ønske mod et Ønske« og var et nyt Svar til den højere Realskoles Forfægtere, som *Hjort* igen talte imod, »og« — skrev han — »som jeg skal vedblive at tale imod.«

Femte Stykke stod i Nr. 227—28 og handlede »om Højskoler og Specialskoler«. *Hjort* gjorde her bl. a. opmærksom paa den Ændring, der var foregaaet i Betydningen af Ordet en Højskole, idet flere Specialskoler nu brugte denne Betegnelse om sig selv, hvorved Forskellen mellem de to Begreber en Højskole og en Specialskole ikke var den samme som tidligere og vanskeligere lod sig bestemme.

Til det sjette Stykke, i Nr. 241 og 43, tog *Hjort* som Emne Sorø Akademi, som han ikke havde anført blandt de i forrige Stykke nævnte Højskoler eller Specialskoler, fordi Sorø Akademi var noget helt for sig selv, — et filosofisk Fakultet af mindre Format end Københavns Universitets, men med en Undervisning, der bearbejdede og udviklede Sider og Dele af den almindelige Dannelse, som hint Fakultet ikke havde kunnet ofre saa megen Opmærksomhed; men

dertil kom, at denne Lærestalt for de filosofiske Videnskaber og Discipliner yderligere fik et Særpræg ved, at der til den var knyttet en Skole, som tillige var en Opdragelsesanstalt. Man sendte ikke saa meget sin Søn til Sorø, for at han skulde studere ved Akademiet, som for at han skulde nyde Skolens Undervisning og Opdragelse. Dette Forhold maatte, mente *Hjort*, efterhaanden bevirke, at den akademiske Anstalt vilde komme til at betragte sig selv lige saa meget — eller endog mere — som en Opdragelsesanstalt, der underviste noget ind i Studenteraarene. »Den er egentlig kun et Gymnasium illustre, men vil uden Tvivl komme til at behandle sig selv tillige som et Pedagogium universale, hvis den skal holde Skridt med Tiderne og staa sig godt med Publikum.« — Det gjaldt derfor for Sorø Akademi om at forstaa, hvorledes de, der sendte deres Børn til Sorø, ønskede disse undervist; men skulde man i Sorø kunne opfylde rimelige Ønsker i den Henseende, maatte man dér have flere forskellige Skoler, og dette kunde heldigvis lade sig gøre; »thi Sorø Akademi er,« hedder det hos *Hjort*, »ikke et Led i den almindelige danske statsborgerlige Undervisningskæde, men — i sin Bestemmelse, i sin Idé, om jeg tør sige saa — et skønt Tilhæng, et Smykke i samme.« Med andre Ord: Sorø kunde efter *Hjorts* Mening særdeles vel imødekomme, hvad der maatte være af fornuftigt og billigt i Kravene om en ny Slags Skoler. »enten saa disse kommer til at hedde Realskoler, højere Borgerskoler eller noget andet.« *Hjort* skelnede saaledes skarpt mellem det soranske Institut og de lærde Skoler, og det var for disse sidste Skyld, han kæmpede mod Oprettelsen af højere Realskoler thi for Sorøs Vedkommende stillede Sagen sig ganske anderledes. »Jeg i det mindste,« skriver han til Slut, »maa anse det for aldeles urimeligt, at den soranske Opdragelsesanstalts Undervisningsmaader kunde komme i nogen som helst Kollision med Forbedringerne i den almindelige danske Undervisning; thi Sorø Akademi ligger, ligesom dets Hovedbygning, uden for den store Landevej.« — Man maatte altsaa ikke tro, det var fordi *Hjort* vilde forsvare sin egen Rede, han var traadt op imod Realundervisningsplanerne; han vilde tværtimod forbeholde Sorø Akademi Eneret paa denne Undervisning, annektere den højere Realundervisning for Sorø.

Samtidig med sine første Artikler i »Kjøbenhavnsposten« behandlede *Hjort* de samme Spørgmaal i en Artikelserie, kaldet »Af et nyt Brev (som virkelig er kommet) fra Provindserne«, i *Heibergs* »Kjøbenhavnspost« 1836, Nr. 86, 88—90, 92—98 og 100; men medens han i »Kjøbenhavnsposten« holdt sig til den strengt saglige Kritik, gik han her, hvor han skrev anonymt, over til en voldsom Polemik, stærkt personlig baade i Form og Indhold. Han er bidsk og vittig og lader sit fortræffelige Vid hagle ned over den lærde Skoles og den humanistiske Dannelses Angriber, *Algreen-Ussing*. Det er fornøjelig Læsning, der tillige indeholder adskillige dybsindige Betragtninger og træffende Bemærkninger om Skolen, dens Forhold til Samfundet og dens Betydning for Livet

Kolderup-Rosenvinge, Medlem af Direktionen for Universitetet og de lærde Skoler, var overordentlig tilfreds med *Hjorts* Kritik over *Algreen-Ussings* Forslag om Realskoler; han fandt den ganske fortræffe-

lig.³⁰⁾ *Hauch* var begejstret og fortæller morsomt om, hvorledes *Wilster* ikke kunde gennemskue Anonymiteten; han troede, *Heiberg* selv havde skrevet disse Provinsbreve; han pillede Vittigheder ud af dem og morede sig med at »bære dem omkring til sine Bekendte. Han vilde gøre store Øjne,« bemærkede *Hauch* dertil, »hvis han vidste, at det var dig, der saaledes havde forsynet ham med sin aandelige Føde.«³¹⁾ Mest henrykt var maaske nok Redaktøren, der havde faaet et saa fortrinligt Bidrag til sit Blad. *Heiberg* takkede *Hjort* hjerteligt, idet han fortalte ham, at Afhandlingen »havde vakt stor Opmærksomhed og vundet et næsten almindeligt Bifald. Især roser man Nr. II, som ogsaa synes mig at besidde en særegen henrivende Kraft.« Redaktøren vilde gerne have mere; Forfatteren skulde slet ikke bekymre sig om Pladsen; han kunde skrive saa meget, han følte Lyst til.³²⁾

I Debatten om Realundervisningen deltog paa denne Tid endnu en Soraner, nemlig Lektor *L. A. Rothe*, der i »Maanedsskrift for Litteratur« 16. Bind, S. 37—89 anmeldte Pastor *P. C. Stenersen* Gads Bog »Om forberedende og højere Realundervisning«, *Rothe* ønskede med sin Kritik at vise, hvad der i dette Skrift var Opmærksomhed værd eller forkasteligt — »for ogsaa at yde en Skærv til fuldstændigere Belysning af en Genstand, der er saa vigtig, og for om muligt end mere at forøge de gavnlige Materialier for dem, hvis Hverv det er at ordne Sagen og at bringe den til Udførelse i Staten«.

Det mest fortjenstfulde i *Rothes* Afhandling er vel hans Paavisning af de uklare og forkerte Forestillinger, der var knyttet til Begrebet Realskole. Iøvrigt holdt han paa, at man foretog en Reform af de bestaaende Latinskolors Undervisning, saaledes som ogsaa *Hjort* havde foreslaaet det, hvis hans Tredelingstanke ikke kunde gennemføres. Denne Reform skulde være saadan beskaffen, at Eleverne kom til at nyde det gode ved begge de stridende Undervisningsretninger, idet man indskrænkede og lempede begges Fordringer; derved vilde man undgaa, at Realundervisningen skiltes ud fra de lærde Skolors Undervisning, og at der ved Siden af Latinskolorne oprettedes Realskoler. Ud fra sit Kendskab til franske Skole- og Undervisningsforhold³³⁾ hævdede *Rothe*, at det havde vist sig ikke at være nødvendigt at have en særlig forberedende Realundervisning for de Elever, der vilde søge til de polytekniske og militære Højskoler. I et »Tillæg« til denne Anmeldelse erklærede *H. C. Ørsted* sig enig med Forf. i den Tanke, »at den mest tilfredsstillende Dannelse vilde opnaas ved en grundig Forening af den filologisk-historiske Dannelse med den fysisk-matematiske. Den vilde just ved sin Flersidighed være mere human end den, som man plejer udelukkende at kalde humanistisk.«

Rothe, der — som han selv skriver — ikke var »synderlig bekendt hverken som Mand eller som Skribent«, hvorfor hans Navn ikke kunde give hans Mening Vægt, havde ikke blot den Glæde, at *Ørsted* gav ham sin Tilslutning; men den Kritik, han her havde skrevet, bidrog sikkert ogsaa til at styrke hans Position blandt de akademiske Kolleger i Sorø. Saaledes mente *Fogtmann*, at *Rothes* Anmeldelse var noget af det fornuftigste, der i den sidste Tid var skrevet om den Ting, og *Hjort* gør hertil den Bemærk-

ning, at baade *Lütken* og han samstemmede med *Fogtmann* heri.³⁴⁾ Da Enigheden blandt Soranerne ikke altid var stor, skal det fremhæves, at de Soranere, der optraadte i denne Sag, i hvert Fald paa dette Tidspunkt stod ved hinandens Side, ogsaa *Lütken* havde tidligere slaet til Lyd for en Undervisningsreform, der tog ligeligt Hensyn til Humaniora og Realia.³⁵⁾ Soranernes Standpunkt har *Fogtmann* udtrykt særdeles klart, naar han skriver, at den Reform, de lærde Skoler trænger til, kunde og burde være saadan, at de saakaldte Realskoler blev aldeles overflødige.³⁶⁾

Det var ikke blot i denne Realskoledébat og Undervisningsstrid, at Soranerne viste deres Lydhørhed over for Tidens Rørelser og deres Lyst til at behandle dens Spørgsmaal; det er tidligere nævnt, at *Bredsdorff* talte det danske Sprogs Sag i Sønderjylland, men ogsaa *Wegener* var allerede i 1836 optraadt til at forsvare dens Ret. I »Kjøbenhavnsposten« Nr. 187 findes et Brevfragment om den sønderjydske Sprogstrid, om hvilket *Wegener* siden oplyste, at det var indsendt af ham, medens han ikke giver klar Besked om, hvem der har skrevet det.³⁷⁾ Han gør tillige opmærksom paa, at det var »uden Tvivl den første Gang, at denne vigtige Sag alvorligere blev bragt paa Bane i den danske Journallitteratur.«

Som man af denne Oversigt vil se, groede det frodigt paa den soranske Litteraturs Ager; det var en rig og mangeartet Vegetation, der paa flere og vigtige Omraader gav Næring til Fædrelandets Liv. For Glæden over Sorø Skole skal det ikke glemmes, hvad Sorø Akademi har betydet for Danmark.

Noter og Henvvisninger.

- 1) *Grundtvig* og *Ingemann*. Brevvexling 1821—1859, S. 175.
- 2) Breve til og fra *Ingemann*, S. 318.
- 3) *Kjeld Galster*: *Ingemann* og *Atterbom*, S. 11.
- 4) *Ingemanns* historiske Romaner og Digte, S. 142.
- 5) *Kjeld Galster*: Fra Ahasverus til Landsbybørnene, S. 41; Samme: *Ingemann* og *Atterbom*, S. 18.
- 6) *St. St. Blichers* Samlede Skrifter, 33. Bd., S. 154.
- 7) Dansk Literatur-Tidende 1836, Nr. 7.
- 8) *P. Hjort*: Udvalg af Breve I, S. 250 f.
- 9) En Analyse af Bogens Idé og en kort Redegørelse for de Virkelighedstræk, Hauch har benyttet, findes hos *Kjeld Galster*: *Carsten Hauchs Manddom og Alderdom*, S. 166 ff.
- 10) *P. Hjort*: Udvalg af Breve I, S. 249 f.
- 11) Mindeblade om *Oehlenschläger*, S. 369.
- 12) Anf. Skr. S. 346.
- 13) Anf. Skr. S. 382.
- 14) *P. Hjort*: Udvalg af Breve II, S. 298.
- 15) Mindeblade om *Oehlenschläger*, S. 383.
- 16) *Frederik Nygård*: Det Schouboeske Institut og N. F. S. Grundtvigs Lærervirksomhed sammesteds, S. 86.
- 17) Breve fra og til N. F. S. Grundtvig II, S. 264 ff.
- 18) Dansk Literatur-Tidende 1836, Nr. 15 og 16.
- 19) *R. P. Rasmussen*: *Vilhelm Rothe*, S. 50.
- 20) Anf. Skr. S. 59.
- 21) *P. Hjort*: Udvalg af Breve II, S. 237.
- 22) *Theologische Studien und Kritiken* 1838, II, S. 1109.
- 23) *Dagen* 1836, Nr. 251.
- 24) *P. Hjort*: Udvalg af Breve II, S. 237.

²⁵⁾ *F. F. Wendelboe* har tidligere været omtalt her i Bladet af *H. G. Otrik*. XIV, Nr. 12.

²⁶⁾ Tidsskrift for Litteratur og Kritik V, S. 423 ff.

²⁷⁾ *Olaf Carlsen*: Soranske Studier I, S. 62 ff.

²⁸⁾ Dansk Literatur-Tidende 1836, Nr. 6.

²⁹⁾ Tidende for Forhandlingerne ved Provindsialstænderne for Øerne 1833—36, S. 844—83.

³⁰⁾ *P. Hjort*: Udvalg af Breve I, S. 88.

³¹⁾ Anf. Skr. I, S. 252 ff.

³²⁾ Anf. Skr. I, S. 196 ff.

³³⁾ *Olaf Carlsen*: Fra Ludvig August Rothés Studieophold i Paris 1822—1823. Soraner-Bladet XVII, Nr. 8.

³⁴⁾ *P. Hjort*: Udvalg af Breve II, S. 232.

³⁵⁾ *Olaf Carlsen*: Realistiske Strømninger i den højere Skoles Undervisning I, S. 12 ff.

³⁶⁾ *P. Hjort*: Udvalg af Breve II, S. 227.

³⁷⁾ *C. F. Wegener*: Actmæssige Bidrag til Danmarks Historie i det nittende Aarh. (Antislesvigholstenske Fragmenter 15. og 16. Hefte), S. 255 Anm.

KONGEBALLET DEN 21. NOVEMBER 1936

Det var en dejlig Fest, netop som man altid gaar og husker Kongeballerne og med mindst lige saa mange Mennesker som sædvanligt. Lige inden Ballet var det et stort Spørgsmaal, om Stabslægen vilde blive syg — for ellers mente han ikke, han kom. Han blev syg, eller rettere han blev indlagt paa Sygehuset, hvor Frøken *Glausen* passede ham saa godt, at det lykkedes Stabslægen frisk som en Fisk at holde ud til det sidste og oven i Købet holde Tale ved Smørrebrødet — men Herrerne har jo ogsaa den Fordel, at de kommer til at spise to Gaade.

Da man var Dreng, var det en stor Gaade, hvad det egentlig var der foregik inde i Lovsangssalen til Kongeballerne, man kan nemlig overhovedet intet se derinde, selv naar Døren aabnes, saa tæt er Tobakstaagen. Jeg vil derfor til Glæde for dem, der ikke ved det, fortælle, at i Lovsangssalen er der til alle indbudte Herrer dejlig Mad og Øl og Snaps og Cigarer og Kort. Maden spises lige umiddelbart, inden man skal ned i Spisesalen og spise, vist nok for at man kan være særlig opmærksom mod den Dame, man har med, sørge for at hun faar en Siddeplads, Rødvin, Mad o. s. v. Nede i Spisesalen holdt Rektor en Tale for Kvæstor *Goos*, som i sin Egenskab af Kvæstor var med for sidste Gang, og Kvæstor takkede meget bevæget for de dejlige Timer, han havde tilbragt i Sorø, saa man virkelig fik Indtryk af, at Sorø Akademis Skole i ham har haft en økonomisk Bestyrer med Kærlighed til Stedet.

Dansen gik i øvrigt som sædvanligt, kun blev der ikke danset »gammeldags« i Aar.

S. C.

DE SORANSKE GYMNASIASTER

Tidsskriftet »Sund Sans«, Organ for Foreningen »Den personlige Friheds Værn«, har interviewet Lederen af Statsskolen i Sønderborg, Rektor *A. J. West* ('98) om dansk Gymnasieungdom. Rektor West, der ikke blot er gammel Soraner, men tillige har været Adjunkt ved Sorø Akademis Skole, udtaler følgende om de soranske Gymnasiaster:

— Paa *Sorø Akademi*, som er Kostskole, og hvor der kommer Elever fra hele Danmark, gør særlige Forhold sig gældende. Her er Gymnasiasterne smaa Gourmander med en udpræget Evne til at skabe Hygge, med Kaffe og Tobak paa Værelserne, Kakkelovnen fyldt med Brænde, og aabne Vinduer. De plejer deres Krop og Appetit, og for de fleste er det ikke Hjemmearbejdet, der sluger Tiden. Eleverne gaar derfor sjældent ud af Skolen med mere end en middelstor Eksamenskarakter, men med en opsparet Kapital af Sundhed. Og man ser ofte, at Soranere, som ikke var noget særligt i Skolen, bliver dygtige Mennesker, naar de kommer ud i Livet.

BAL I FEBRUAR

Stærke Røster har rejst sig med Ordene »Vi vil have et Bal«. Altsaa maa vi have et Bal, og det bliver *den 7. Februar 1937*, hvilket til en Forandring er *en Søndag*, idet vi af Hensyn til Provincesianere og Forretningsfolk har opgivet vor sædvanlige Balaften Lørdagen. Det vil blive en morsom Aften — det bestræber Bestyrelsen sig i hvert Fald paa — og det vil blive til Priser, alle kan overkomme. Nærmere Oplysninger vil fremkomme i Januar-Numeret, men reserver allerede nu Dagen og Damen.

„DE 200 RASKE GAMLE SORANERES STIPENDIUM“

Ansøgninger om dette stipendium, der kan søges af dimittender fra *Sorø Akademis Skole* fra 1935 og 1936, kan indgives *inden udgangen af januar 1937* til Soransk Samfunds formand, dr. Gordon Norrie, St. Kongensgade 92, Kbh. K.

Ansøgningen maa indeholde oplysninger om ansøgerens økonomiske forhold, dimissionsaar og studieplan. Attester indsendes i bekræftet afskrift — de tilbagesendes ikke.

GAMLE SORANERE OG SORANSKE NOTER

Billedhugger *Rasmus Harboes* ('86) Hustru, Fru *Ellen Harboe*, f. *Rohde* døde Torsdag den 3. December og begravedes paa Assistens Kirkegaard Onsdag den 9.

*

For nogen Tid siden averteredes i et Auktionskatalog fra *Lynges »Ludovici Holbergii Compendium Geographicum«* til Salg for 500 Kr., og det bemærkedes, at et Eksemplar af denne Bog ikke engang fandtes i *Sorø Akademis Skoles Biblioteks Holberg-Samling*. En gammel Soraner, Murmester *O. Licht* ('97) ringede ifølge »*Sorø Amtstidende*« Rektor *Raaschou-Nielsen* op og tilbød Biblioteket denne Sjældenhed, et Tilbud, der naturligvis blev modtaget med Tak. Med en Skrivelse, dateret paa *Holbergs Fødselsdag*, modtog Biblioteket den lille Lærebog i Geografi, som *Holberg* har udarbejdet, beregnet paa studerende. Selve Bogen er kun godt saa stor som en af de alm. smaa Glosebøger.

»*Sorø Amtstidende*« meddelte den 19. November, at Mesterskabs- og Olympiaderøeren, Bankkasserer *F. Aa. Hansen* den 1. Januar vilde forlade Slagelse for at overtage en Stilling i København. *Sorø Roklub* har holdt Afskedsfest for »*Faa*«.

*

Fru *Anna Hilarius-Kalkau*, f. *Muus*, kunde den 30. November fejre sin 90 Aars Fødselsdag hos sin Søn, Proprietær, Løjtnant *Frederik Hilarius-Kalkau* ('95), Simonsborg ved *Sorø*. Den gamle Dame, som i mange Aar var en sjælden gæstfri Værtinde for mange Soranere, nyder trods sin høje Alder et udmærket Helbred.

*

Overretssagfører *Johs. Bronée* ('97), København (tidligere *Sorø*) og Husholdningslærerinde Frøken *Karen Møller Bjerre*, nu Leder af De danske Armeniervenners Kontor (tidligere Ankerhus), blev viiede Søndag den 5. December.

*

Tidl. Tjener ved *Sorø Akademis Skole* *Aksel Petersen* har ifølge »*Sorø Amtstidende*« købt Peter Christiansens Ejendom paa *Broby Græslod*, Areal 6 Tdr. Land, for 8000 Kr. Overtagelse er sket.

Den danske Konsul i *Bilbao* *Aage Lindegaard* kom i November hjem fra den spanske Borgerkrigs Rædsler. Sammen med den norske og den belgiske Konsul var *Lindegaard* Leder af den internationale Koloni, Huset, hvori det danske Konsulat havde Lokaler, blev skudt i Brand, og *Lindegaards* Formue blev beslaglagt. Herom har han fortalt i et Interview i »*Berlingske Tidende*«.

Aage Lindegaard, der er 56 Aar, gik paa *Sorø Akademis Skole* 1893—96, opholdt sig siden som Ingeniør en Aarrække i *Argentina*, fik 1920 Ansættelse i Ovnbyggerfirmaet *A. Hermansen* i *Bilbao*, blev Firmaets Direktør og Medindehaver samt dansk Konsul.

*

Arkitekt *Tyge Hvass* ('02) har udarbejdet Planen for den Landbrugsudstilling, som i 1938 skal afholdes paa *Bellahøj* i København i Anledning af 150 Aarsdagen for *Stavnsbaandets* Løsning. *Hvass* er ogsaa Mester for *Danmarks Pavillon* paa den kommende *Pariserudstilling*.

*

Til Julekomedien Søndag Aften den 7. December paa Hotel »*Klubben*« i *Sorø* fremlagde Lektor *Rosen* en af ham selv forfattet Prolog.

Kontorchef i Finansministeriet *H. Rahbek* ('03) er udnævnt til Ridder af *Dannebrog*.

*

Tredie Gymnasieklasse var *Holbergs* Fødselsdag i København, hvor de tilbragte Aftenen i Det kgl. Teater.

Korresponderende Reder for Dampskibsselskabet »Activ«, Korsør, cand. polyt. *Jørgen Rasmusen* ('05) fyldte 50 Aar den 7. December.

*

Cand. polyt. *H. W. Boserup* ('94) fejrede den 7. December 25 Aars Jubilæum som Direktør for Akts. Frederiksholms Tegl- og Kalkværker, hvis Bestyrelsesformand er Højesteretssagfører *H. H. Bruun* ('02).

*

Enke efter Godsejer *Valdemar v. Buchwald*, Sødringholm ('79), *Anna v. Buchwald*, f. Holsten, afgik ved Døden den 24. November og begravedes fra Sødring Kirke pr. Havndal den 30. November.

*

Forstander for »Landøkonomisk Regnskabskontor«, *Poul B. la Cour*, Egevangs Allé, Sorø, døde den 3. December paa Bispebjerg Hospital, 66 Aar gl. Afdøde var Broder til Akademikasserer *la Cour*.

*

Museumsinspektør, Dr. phil. *Poul Nørlund* ('06) holdt den 24. November Foredrag i Oldskriftsselskabet om »Vikingeborgen Trelleborg i Vestsjælland«. *Nørlund* redegjorde for de af ham i 1934—36 foretagne Udgravninger.

*

Sorø Akademis Skoles Alumner opførte Søndag den 20. ds. »Aprilsnarrene« som Julekomedie.

*

Fhv. Lektor ved Statsskolen i Randers *Chr. Gabrielsen* ('86) fyldte 70 Aar den 5. December. Ved Statsskolens Translokation i Sommer trak Lektor *Gabrielsen* sig tilbage efter ca. 40 Aars Lærergerning ved Skolen. Afskeden formede sig gribende og var et smukt Bevis for, hvor afholdt og skattet Lektor *Gabrielsen* er, ikke blot blandt Elever og Kolleger, men ogsaa langt ud i videre Kredse.

*

Indehaveren af Carl Bendixsens Cigarfabrik, Konsul *Carl Bendixsen* ('96) fejrede den 16. November 25 Aars Grossererjubilæum.

*

Sognepræst i Horsens *C. E. T. Engsig-Karup* ('05) fyldte 50 Aar den 16. December.

*

Professor *S. P. L. Sørensen* ('86) er udnævnt til udenlandsk Medlem af det svenske Landbrugsakademi.

*

I Ugerne før Jul har Influenzaen ogsaa huseret i Sorø. Alumnerne fik udleveret Seddel til at købe Gurglevand for paa Apoteket, og Sygehuset var fuldt optaget. Søndag

den 13. December var der endog Forbud for Eleverne mod at rejse hjem. Heldigvis forløb Influenzaen dog mildt, og Julferien begyndte Lørdag d. 19. December og varer til 6. Januar.

*

Dr. *Gudmund Magnussen* har i sidste Hæfte af det ansete internationale Lægetidsskrift: *Acta psychiatrica et neurologica* faaet optaget en stor paa engelsk skrevet Afhandling om *Epilepsi with fits in reaction to sleep*.

Redaktør *Hans Boesgaards* Hustru, Fru *Anna Boesgaard*, f. *Thomsen*, afgik ved Døden paa Kommunehospitalet Natten til den 16. November. Ligesom Tilfældet var med Afdøde har to af hendes Søstre været gift med gamle Soranere, *Louise* med afdøde Redaktør og Udgiver af »Aarhus Stiftstidende«, cand. polit. *Funch Thomsen*, og *Marie*, gift med afdøde Forlægger og Økonomidirektør ved Aarhus Teater *Albert Bayer*.

*

Ingeniør *John E. Lütchen-Lehn* ('16), bosat i Caracás i Venezuela, er blevet udnævnt til Landmaaler. I et Brev hjem til Moderen gengiver *Lehn* det højtidelige Udnævnelsesdokument, som har følgende Ordlyd:

Ciudadano JOHN E. LEHN

Presente
(betyder Borger - hersteds)

Caracás, 8/9 36
127 Aar efter Independencie og
78 Aar efter Federacione

Til Disposition for Præsidenten for Venezuelas forenede Stater og dette Departements Resolution er De af Dags Dato udnævnt til Landmaaler i Statens Landbrugskontor, hvis Arbejde begynder i Zulia-Staten.

Meddelelse, som jeg tilstiller Dem, for at De efter lovmæssige Formaliteter straks kan tiltræde Deres Stilling.

Ind og Forbund
Alfonzo Mejias,
Landbrugsminister.

Samme Dag aflagde *Lehn* Ed paa loyalt at opfylde sine Forpligtelser.

*

Arkitekt *Vilhelm Lauritzen*, der fik 1. Præmie for sit Projekt til en ny Administrations- og Ekspeditionsbygning i Kastrup Lufthavn, har af Ministeriet for offentlige Arbejder faaet overdraget at udarbejde de endelige Planer for Bygningens Opførelse.

Den gamle Soraner, Magister *Thorbjørn Porsild*, hans Hustru, en Datter af Redaktør *Rothe Hansen*, Sorø (ogsaa gammel Soraner), Ægteparrets to Børn og endnu en Dansker vil ifølge »Sorø Amtstidende« overvintre paa andet Aar i Guldgraverbyen Dawson City ved Yukonfloden i Alaska. Ekspeditionen kom dertil forrige Aar og gravede nu i Sommer 2000 Spande Guldsand.

SORANER-BLADET

TOOGTYVENDE AARGANG

BRØDR. MÅRKERS BOGTRYKKERI
KØBENHAVN 1937

INDHOLD

STØRRE ARTIKLER, DIGTE

	Side		Side
GLAHN, TORBEN, Biblioteksassistent:		Soranske Dødsfald: Prof. <i>Wilhelm Nagel</i> ('73). Med 1 Gruppebillede. Af Gordon Norrie. — Kbmd. <i>Viggo Jensen</i> . Med 1 Portræt. — Kaptajn <i>J. H. Halling</i> . Med 1 Portræt.....	18
<i>Korstolene i Sorø Kirke</i> . Bidrag til en Matrikel for Sorø Skole ca. 1660—1737. Med 1 Billede	5, 19, 31	Soranske Dødsfald: Fhv. Borgmester <i>Marius Godsken</i> ('79). Med 1 Portræt. — <i>Hans Frederik Zachariassen</i> . Med 1 Portræt. Af Chr. Winther	29
<i>En Rejsebefordring København—Sorø 1749</i>	6	Lidt mere om <i>Zachariassen</i>	40
<i>Oluf Rasmussen Thestrup, Hører paa Soer Closter</i>	61	Soranske Dødsfald: Pastor <i>A. Busch</i> ('73). Med 1 Portræt. Af Paul Nedergaard	36
HOLBERGS Brevskrin . Med 1 Billede	67	En lille Erindring om <i>Axel Busch</i> . Af Gordon Norrie	46
OLRIK, H. G., Kontorchef:		Den sidste af sit Hold —. Birkedommer <i>Richard Jork</i> ('68). Med 1 Gruppebillede. Af hgo	44
<i>Fra gamle Dage:</i>		Professor, Dr. phil. <i>O. G. Petersen</i> ('66). Med 1 Portræt. Af H. G. Olrik. — Pastor <i>K. Bjerre</i> ('80). Med 1 Portræt. — Bankdirektør, cand. jur. <i>Adolph Deichmann</i> ('97). Med 1 Portræt. Af von Eggers. — Fuldmægtig, cand. jur. <i>Aage Torp</i> ('04). Med 1 Portræt. Af V. Sorgenfrey Hansen	51
I. <i>Billedhuggeren Christian Thielemanns Arbejder i Sorø</i> . Med 1 Portræt	70	Fhv. Amtmand, Kammerherre <i>Axel Vedel</i> ('76). Med 1 Portræt	69
II. » <i>Den blaa Drengs Hue, Vest og Strømper</i>	82	Dødsfald: Cand. pharm. <i>Hans Kruse-Blinkenberg</i> . — Disponent <i>Georg Tristan Nielsen</i>	82
<i>Om at aabne Holbergs Sarkofag</i> . Med 1 Billede	89	Professor i Retsvidenskab, Dr. jur. <i>Axel Møller</i> ('91). Med 1 Portræt. Af H. G. Olrik	88
<i>De genfundne soranske Løver</i> . Med 2 Billeder	99	<i>Jørgen Stavnshjerg</i> . Med 1 Portræt	98
SCHIØTTZ-CHRISTENSEN, L., Redaktør:			
<i>Ungdom og Samfund. Tale ved Rusfesten i Soransk Samfund 18. September 1937</i>	75		
SOMMER, OTTO VILH.:			
<i>Borgerlig Konge - Descendent paa Sorø Akademi</i>	98		
SORGENFREY HANSEN, V., Redaktør:			
<i>Mindedrapa om en Henfaren</i> . [Digt om »Overskæringen«]	45		
<i>Soranske Kunstnere</i>	90		
75 AARS FESTENS SANGE: Sorø-Aanden . Af Pastor <i>K. Bjerre</i> . — <i>Til den ukendte Kammerat — efter os</i> . Af <i>Aage Lind</i> . [Rettelse af Forf. S. 47]. — <i>En Aprilsvise</i> . 1862 Fjortende April 1937. Af hgo ...	39		

NEKROLOGER

NEKROLOGER

Soranske Dødsfald: Oberst <i>G. F. K. Harhoff</i> ('62). Med 1 Portræt. Af H. G. Olrik. — <i>Edwin Dirckinck Holmfeld</i> ('73). Med 1 Portræt. Af Gordon Norrie. — Fhv. Søfartschef <i>Vilh. Heise</i> . Med 1 Portræt. — Overretssagfører <i>Børge Jacobsen</i> ('79). Med 1 Portræt. — Fhv. Afdelingsarkitekt <i>Christian Brandstrup</i> . — Pastor <i>Balslev</i> , Sorø	1
Soranske Dødsfald: Arkitekt <i>Christian Brandstrup</i> . Med 1 Portræt. — Overretssagfører <i>Peter Heise</i> ('84). Med 1 Portræt. — <i>Hans Nicolai Holten</i> ('91). Med 1 Portræt. Af L. W. — Fru Pastorinde <i>M. Krarup, f. Mohr</i> . Af hgo	9
Soraner-Bladet	1
Fastelavnshallet. Med 1 Gruppebillede.....	4, 13
Generalforsamling og Stiftelsesfest	17
Regnskaber for 1936	20
Soraneraftenen [3. Marts 1937]	23
Soransk Samfunds Generalforsamling og 75-Aars Fødselsdagsfest	25
Overordentlig Generalforsamling	29
Soransk Samfunds tre nye Æresmedlemmer [Kaptajn <i>V. C. Palslev</i> . — Redaktør <i>L. Schiøttz-Christensen</i> . — Murmester <i>O. Licht</i>]. Med 3 Portrætter	35
Den overordentlige Generalforsamling	46
Soransk Samfunds Aarsfest: Rusgildet Lørdag den 18. September	59
Aargangs-Oversigterne. Af <i>O. E. Andersen</i>	63
Soraner-Aften [6. Oktbr. 1937]	72, 82

	Side		Side
Paul Hennings Mindelegat. Af <i>Svend Clausen</i>	77	Soraner-Dreng gør Karriere [Otto Stabell]	45
Rusgildet. Med 2 Gruppebilleder	78, 79	Professor Ragnar Spærck. Med 1 Portræt	46
Regnskab for Udstillingen af soransk Kunst Maj—Juni 1936	81	Biblioteksbygningen	46
Til Soransk Samfund. Af <i>Gordon Norrie</i>	87	Et gammelt Klassefotografi. Med 1 Gruppebillede 47, 55, 69	47, 55, 69
Soraner-Fest for Gordon Norrie. Med 1 Portræt	87	To Timer, der svandt som 5 Minutter	48
Besøg i Nationalmusæet	92	Uden- og indenfor Klosterporten	55
Soraneraftenen den 3. November. Af <i>G. M.</i>	92	Sorø fejrer 300-Aars Jubilæum. Af <i>En af dem</i>	55
Soraner-Bladet	95	Lidt om Overskæringen m. m. Af <i>En gammel Soraner</i>	56
Jydsk Afdeling af Soransk Samfund	95	70 Aar [Dommer John Knox]. Med 1 Portræt. Af <i>V. Sorgenfrey Hansen</i>	60
Soransk Samfunds Bestyrelse	96	Fraternitas Sorana. Med 1 Billede	60
Musæums-Aftenen	97	40-Aars Studenterne i Sorø. Med 1 Gruppebillede. Af <i>von Eggerts</i>	61
MINDRE MEDDELELSER			
Lidt mere om Batøk. Af <i>Louis E. Grandjean</i>	3	Medaillen for Druknedes Redning [Leif Jochimsen]... ..	62
H. C. Andersens Slagelse-Dagbog. Af <i>En fra Slagelse</i>	4	Lidt om Sprogblomster m. m. Af <i>V. Sorgenfrey Hansen</i>	64
Bog-Anmeldelse: Olaf V. Gregersen: »Præstegaards- historier«. Af <i>Aage Lind</i>	7	Ved Afsløring af Mindesten paa Pastor Balslevs Grav. Mindeord af Rektor <i>Raaschou-Nielsen</i>	77
En Mindesten paa Lektor Mattheiessens Grav. Med 1 Billede	9, 70, 81	25 Aars Præstejubilæum [Eilif Wagner]. Af <i>Otto Vilh. Sommer</i>	79
Fredningen af Herman Bangs Grav	11	Sorø Akademi paa Finansloven	79
Afværget Attentat paa Flommen	12	Kommer det ny Bibliotek nu?	80
Christian Molbech og Sorø. Anmeldelse af Olaf Carl- sens Bog, Del III. Med 1 Portræt og 1 Billede. Af <i>H. G. Olrik</i>	14	Kricketkampen 19. September. Af <i>Mr. Ball</i>	80
70-aarig Soraner i Argentina [Vingrosserer Waldemar Rye]	17	Fodboldkampen. Af <i>T. G.</i>	82
Konfirmationen i Sorø	29	Udstillingen af soransk Kunst. Med 1 Gruppebillede	90
Overskæringen afløses af Majbaalet	38	Soraner-Festen i Aalborg	96
Fodboldkampen Akademiet—Gl. Soranere. Af <i>T. G.</i> ...	38	Kongeballet. Af <i>m. p.</i>	96
Gordon Norrie: Af medicinsk Fakultets Historie 1750 —1800, II. Anmeldelse af <i>Gudmund Magnussen</i> ...	43	Formandens Tale for Gordon Norrie	97
»Den 80 Aar gamle Overskæringstradition«. Af <i>Gordon Norrie</i>	45	Ingemanns Ø paa Julekort. Med 1 Billede. Af <i>V. Sor- genfrey Hansen</i>	100
		En Soraner i Argentina [Ingeniør Vilhelm Ortved]. Af <i>hgo</i>	101
		Gamle Soranere og soranske Noter ... 8, 15, 23, 32, 41, 48, 56, 64, 72, 83, 92, 102	

SORANER-BLADET.

MEDLEMS
SORANSK

BLAD:FOR
SAMFUND

22. AARGANG

Nr. 1

Januar 1937

SORANER-BLADET

Soraner-Bladet udgaar fra dette Aars Begyndelse i noget ændret Form. Nærmere Redegørelse herfor vil fremkomme paa Soransk Samfunds første ordentlige Generalforsamling.

SORANSKE DØDSFALD

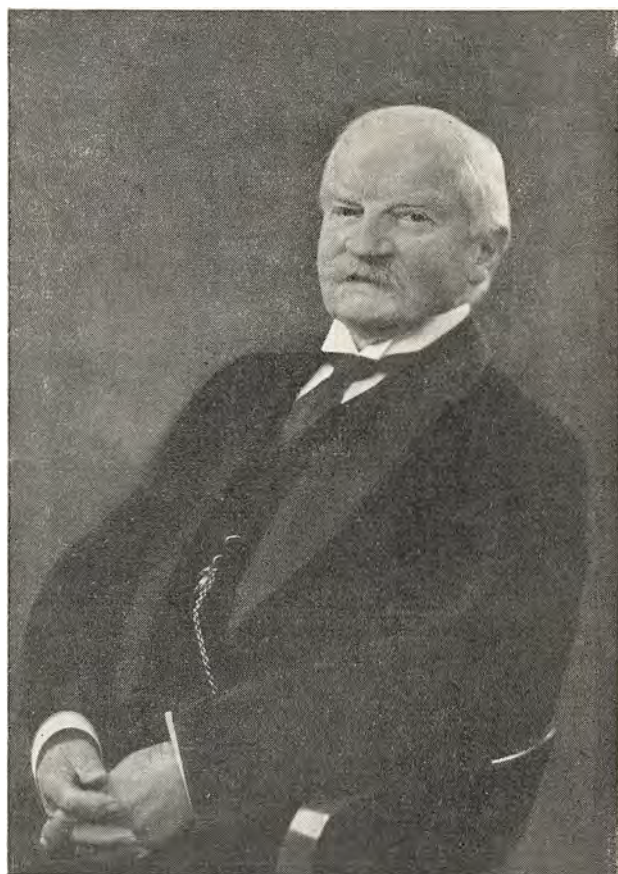
OBERST G. F. K. HARHOFF

* 26. 1. 1845 — † 2. 1. 1937

Den 2. Januar afgang den ældste Sorø-Student, ja vel overhovedet den ældste Soraner, Oberst *Georg Frederik Krogh Harhoff* ved Døden — næsten 92 Aar gammel; Fødselsdagen vilde han have passeret knap fire Uger senere. Den gamle Oberst, der bortset fra nogen Tunghørighed, som alle Artilleriofficerer er udsat for, nød et fortræffeligt Helbred og var i fuld Besiddelse af alle sine Aandsevner, havde tilbragt Jule-Festdagene i Kredsen af Børn, Børnebørn og Oldebørn, og han laa kun til Sengs i tre—fire Døgn, uden at komme til Bevidsthed — en lykkelig Afslutning paa et lykkeligt Liv. Den 8. Januar bisattes han fra Kastelskirken, hvor en talrig Kreds, især af ældre Officerer, samlede om hans Kiste.

Oberst *Georg Harhoff* hørte til en Slægt, hvis Medlemmer ofte opnaar en høj Alder; hans Fader, Ringsted By og Omegns myndige og højt skattede »Øvrighed« gennem mere end et halvt Aarhundrede, Konferensraad *C. J. Chr. Harhoff* (1785—1871), blev 86 Aar gammel, hans Moder, Fru *Georgine Frederikke Harhoff*, født *v. Krogh*, blev 87; hans ældste Broder, Bankdirektør *P. Chr. C. Harhoff* ('60), rundede de 84 før sin Død i August 1927; hans yngste Broder, Kontorchef og mangeaarigt Medlem af Soransk Samfunds Bestyrelse *J. Chr. W. Harhoff* ('78), fylder om en god Maaned 77 og kan endnu lettelig slaa begge sine Brødres Aldersrekord. Om hele denne Slægt gælder, at dens mange gyldne Aar er blevet fyldt af en utrættelig Virken og Gøren-Gavn, hver Mand i sit særlige Kald — og lige saa fælles for dem har været trofast Tilknytning og Kærlighed til Sorø. Faderen som flittig og munter Embedsmand (se bl. a. hans fortræffelige Breve i Soransk Tidsskrifts VI. Bind), Sønnerne som dygtige Elever i Sorø Akademies Skole og efter Sorø-Tiden bestandig Medlemmer af Soransk Samfund — altid agtede og ærede af gamle og unge Kammerater.

Om vor nu afdøde Skolefælles Løbebane er gjort udførligt Rede her i Bladet, da Oberst *Harhoff* fyldte 80 (se Soraner-Bladet, X Aarg. No. 2), og da han for to Aar siden fejrede sin 90-Aars Fødselsdag (Sor. Bl. XX, No. 3). Sidst vi saa ham i Kammeraternes

Oberst Harhoff, fotograferet da han var 90 Aar.

Kreds, var ved Aarsfesten d. 26. Novbr. 1932, da han fejrede sit 70-Aars Studenter-Jubilæum og baade blev hyldet og selv paa det smukkeste hyldede vort gamle Skolesamfund i en lang og fortræffelig Tale (se Sor. Bl. XVII, No. 12). 70-Aars Studenter er sjældne Fugle, og vi er sikre paa, at de yngre, der hin Aften var til Stede i »Hotel Phoenix«, heller ikke vil glemme Aftenens ældste Jubilar.

Oberst *Harhoff* var ikke høj af Skikkelse, men der var vist aldrig Tale om, at nogen har overset ham, mindst i de mangfoldige repræsentative Stillinger, han har beklædt i sit lange Liv. Der udstraalede fra

hans lille tætte Skikkelse med den ranke Holdning en Autoritet, der ikke var til at misforstaa, men ogsaa en naturlig Velvillie overfor Omgivelserne og som samtidig gav Udtryk for en Karakterstyrke, der ikke var indstillet paa at bøje af for fremmede Krav og som forenedes smukt med den fine Forstaaelse af baade Personer og Forhold, der gjorde ham fortrinlig skikket til overordnede Stillinger. Ikke mindst vil han mindes med Venlighed og Tak af de mange, da unge Officerer, som lærte ham at kende i Aarene 1904—10, da han var Chef for Officersskolen paa Frederiksberg Slot. For ham stod brøsig Kommandering sikkert som unødvendig, ja uforenelig med god Officerstakt og -Tone; han har kunnet hævde Disciplinen baade paa Officersskolen og i de Afdelinger af Hæren, som blev ham underlagt, i Kraft af sin Personlighed, sin Dygtighed og den gode Militærtradition, han havde taget i Arv og smukt værnedet om — sit Lands gode Søn og en Pryd for sin Stand.

Allerede i 1896 mistede Oberst Harhoff sin Hustru. Fru Charlotte Ida Augusta Harhoff født Carstensen, og for nogle faa Aar siden havde han den Sorg, at hans yngste Datters Mand, Oberst i Artilleriet V. Kofoed-Hansen blev kaldt bort. Men endnu fylkede en stor Kreds af Børn og Børnebørn, ja endog Oldebørn, sig om den gamle Oberst, der havde den Lykke efter et virksomt Liv at opnaa lang Tids velfortjent Otium i en smuk og harmonisk Livsaften.

H. G. Otrik.

EDWIN DIRCKINCK FRIHERRE AF HOLMFELD

Den 21. december 1936 døde, 82 aar gammel Edwin Dirckinck, Friherre af Holmfeld, en af de mest trofaste Soranere, som yderst sjældent savnedes ved vore møder eller sammenkomster.

Da jeg i 1866 kom i skole i Sorø, kom jeg strax i klasse med Dirckinck, som var kommet i skolen aaret før, da hans fader, som havde været sø-officer, efter sin afsked var flyttet til Sorø og boede i Priorgade i huset nærmest Filosofgangen. Dirckinck og jeg fulgtes troligt i 7 aar., blev oversiddere i samme klasse (nuværende 4. mellemklasse) og blev studenter 1873. Vi blev meget snart meget gode venner, og jeg kom saa meget i hans forældres prægtige hjem, at jeg næsten følte mig hjemme der. Paa den anden side var Dirckinck af og til hjemme med mig i ferierne.

Dirckinck var en meget stille dreng, meget flittig og omhyggelig med sine arbejder, men han var ikke

Fotograf fra 1867.

nogen hurtig arbejder. Han var som alle os andre ivrig sportsmand, men hans mest karakteristiske træk var hans trofasthed. Han svigtede aldrig sine gamle venner. Paa sine gamle dage gik han rundt fra den ene til den anden, og han glemte navnlig aldrig gamle ensomme mennesker.

Da vi var blevet studenter, saas vi ikke saa meget, da vore studier gik i vidt forskellig retning, men vi var dog et par aar efter sammen paa fodtur i Skaa-ne. Han kom hurtig ind i forsikringsvæsenet og blev knyttet til forsikringsselskabet »Danmark«, hvor han var ansat i over 50 aar, i mange aar som kontorchef og hovedbogholder.

Vi var 9 studenter fra Sorø 1873 og deraf levede til Dirckincks død endnu 5, hvoraf de 3 i reglen mødtes ved vore sammenkomster. Nu møder vel kun professor Nagel og jeg. Vi vil savne Dirckinck meget.

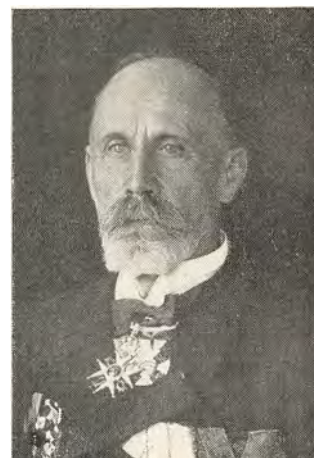
En mere trofast Soraner fandtes ikke!

Gordon Norrie.

FHV. SØFARTSCHEF VILH. HEISE

Forhenværende Søfartschef Vilhelm Heise døde 1. Juledag i sit Hjem i Gentofte efter faa Dages Sygdom.

Vilhelm Heise var født den 7. Maj 1858 i Pedersborg som Søn af Sognepræst Victor Heise og Hustru Alexandrine, f. Flensborg. Ligesom sine Brødre, deriblandt den for nogle Aar siden afdøde Stads-guardein C. F. Heise, var han Soraner. Vilhelm Heise gik i Sorø Akademis Skole 1867—73, da han udmeldtes af 3. Klasse for at fare til Søs. Han frekventerede Bogø Navigationsskole 1878—79, blev Reserveløjtnant i Marinen 1882, Styrmand under Statsbanerne 1888, Skibsfører af 2. Grad 1902 og af 1. Grad 1905, Skibsinspektør 1910 og Søfartschef 1911, et Embede, hvorfra han tog sin Afsked 1916. I 1911 udnævntes han tillige til Medlem af Søtransportkommissionen, og i Korsør, hvor Heise i Embedsmedfør boede en Aar-række, var han Medlem af baade Byraadet og Søretten.

Soraneren Vilhelm Heise var i det hele taget en djærv og rask Sømand og en omsorgsfuld Embedsmand. »Nationaltidende« skrev bl. a.:

»I gennem sine mangeaarige Erfaringer fra det praktiske Liv, baade som Orlogsmænd, Koffardistyrmand og Statstjenestemand, havde Heise erhvervet sig solide Erfaringer og udmærkede Forudsætninger for at kunne bestride det saa betydningsfulde Embede som Søfartschef. Han var en meget populær Mand i Etaten, altid elskværdig og slagfærdig, men dog i Besiddelse af en stor Myndighed. For Personalet nærrede han den varmeste Interesse, hvilket gav sig Udslag i et stort og frugtbringende Organisationsarbejde. I 10 Aar — fra 1899—1909 — var han saaledes Repræsentant for Søfartens Personale i Jernbaneforeningen

og fra 1906 til 09 beklædte han Posten som Formand for Statsbanernes Skibsførerforening.«

Vilhelm Heise, der var Ridder og Dannebrogsmænd og tillige dekoreret med flere udenlandske Ordener, overleves af sin Hustru *Agnes Marie Nicoline*, Datter af Partikulier *M. Bjørn* og Hustru, f. *Hansen*, samt flere Børn. Hospitalsforstander i Viborg, Overretssagfører *Chr. Heise* ('74) og Overretssagfører i København *Peter Heise* ('84) er hans Fætre.

OVERRETSSAGFØRER BØRGE JACOBSEN

Det nys svundne Aars to sidste Maaneder døde tre Medlemmer af det soranske Studenterhold fra 1879, først Adjunkt *Emil Wesche*, derefter Kommune læge *Erik Larsen* og den 28. December Overretssagfører *Børge Jacobsen*, der afgik ved Døden i sit Hjem, hvor han havde ligget syg i længere Tid, ramt af et apoplektisk Tilfælde.

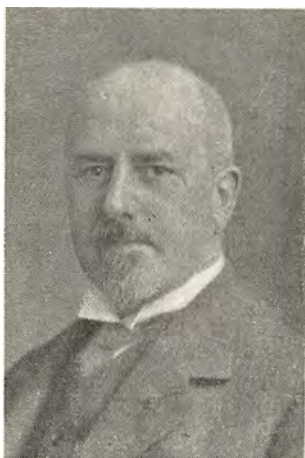
Børge Esaias Bernhoff Jacobsen var født den 25. April 1862 i Augustenborg som Søn af Apoteker *Christian Jacobsen* og Hustru *Sophie*, f. *Gjern*.

Han kom til Sorø Akademis Skole 1871 og forlod den 1879 med Studentereksamen; Broderen, Oberst *C. F. Gjærns*, som døde d. 4. Februar 1931, gik i samme Skole 1871—77.

Børge Jacobsen blev juridisk Kandidat 1885 og overtog en Fuldmægtigstilling hos Højesteretssagførerne *Ch. Shaw* og *Dietrichson*. Han fik saaledes en smuk juridisk Start og var ved sin Død — de to Højesteretssagførere er forlængst døde — det gamle, fine Sagførerfirmas Seniorchef. »Politiken« skrev i Nekrologen, at han var en lidt retiré, men gennemskælværdig Jurist, som var en Pryd for sin Stand.

Indenfor Erhvervskredse var *Børge Jacobsen*, som var dekoreret med Ridderkorset af Dannebrog, meget anset paa Grund af sit Kendskab til Økonomi og Pengekapital, og han sad da ogsaa i flere store Foretagenders Ledelse.

Blandt de mange betroede Hverv, Overretssagfører *Børge Jacobsen* har siddet inde med, kan nævnes Stillingen som Direktør i Grundejernes Hypotekforening fra 1918 til 1934 og Formand i Bestyrelsesraadet for dansk Frøavls Kompagni og Markfrøkontoret (*Trifolium*) fra 1929 til 1936. Ved sin Død var han Formand i Bestyrelsen for Søren Wistoft & Co.'s Fabriker og Aktieselskabet *C. Olesen*, Næstformand i Bestyrelsesraadet i Revisions- og Forvaltningsinstituttet samt Næstformand i Repræsentantskabet for Dansk Folkeforsikringsanstalt og i Repræsentantskabet for Nordisk Brandforsikring. Desuden var han i Aarenes Løb Formand for en Række Familielegater, saaledes Skibsreder Stages og Hustrus Legat, der opretholder Driften af Skoleskibet »Georg Stage«. Ogsaa paa mange andre Omraader blev der lagt stærkt Beslag paa *Børge Jacobsens* rige Evner, men han paa-tog sig dog aldrig mere, skrev »Børsen«, end han til

enhver Tid kunde ofre det fornødne Arbejde paa de Selskaber og Institutioner, der havde vist ham den Tillid at indvælge ham i Ledelsen.

Børge Jacobsen ægtede den 28. August 1889 *Signe*, Datter af Vinhandler *Eduard Hagen* og Hustru *Karoline*, f. *Kirketerp*. Hans Hustru døde for et Par Aar siden. I Ægteskabet var der tre Børn. En Datter, *Lillemor*, er gift med fhv. Godsejer *Henrik Post*, Broksø, og en Søn, *Christian Jacobsen*, er Jurist og Musikstuderende. Den anden Søn, *Axel*, ejer en Kaffeplantage i Sydafrika.

Begravelsen foregik paa Vestre Kirkegaard den 31. December.

CHRISTIAN BRANDSTRUP

Umiddelbart før Redaktionen af dette Nummer af »Soraner-Bladet« sluttede, indtraf der endnu et soransk Dødsfald, idet fhv. Afdelingsarkitekt i Københavns Kommune *Christian Brandstrup* døde i sit Hjem i Taastrup, 77 Aar gammel. Nekrologen vil fremkomme i Bladets Februarnummer.

PASTOR BALSLEV, SORØ

Sognepræst i Sorø *Johan Balslev* døde den 21. December 1936 paa Haderslev Sygehus. Han havde deltaget i sin Svoger, Biskop *Ammundsens* Begravelse, blev syg straks efter og indlagt paa nævnte Sygehus.

Pastor *Balslev* var født 13. November 1874 som Søn af Sognepræst *B.*, Vigersted paa Fyn. Han blev Kandidat 1899 og Lærer i Vordingborg samme Aar. 1901 blev han gift med *Fritze Jacobsen*, og 1904 gik deres Vej som ungt Præstepar til Vejlbj-Hornaa ved Grenaa. 1914 blev Pastor *Balslev* Sognepræst i Kvislemark-Fuirendal, og 1922 kom han til Sorø som Pastor, Dr. *Krarups* Eftermand.

Pastor *Balslev* var, skrev »Sorø Amtstidende«, en værdig Repræsentant for den gamle Balslevske Præsteslæggt, som endnu tæller mere end en halv Snes Medlemmer i Præstetjeneste. Det kan siges om ham, at han var vokset godt sammen med den Menighed, der samler sig om Sorø gamle Kirke, og han var derfor ogsaa en velset Gæst, hvor han færdedes. *Balslevs* Interesse for Ungdommen gav sig bl. a. Udslag deri, at en Gymnasiastforening fra Akademiet samledes hos ham, og at de unge var særdeles glade for de Aftener, de oplevede her.

Begravelsen foregik fra Sorø Kirke den 28. December.

En af Pastor *Balslevs* Sønner er Adjunkt *L. Balslev* ved Sorø Akademis Skole. En anden Søn er tidligere Bestyrelsesmedlem i Soransk Samfund, Student *Christian Andresen Balslev* ('30).

LIDT MERE OM BATØK

»SORANER BLADET«s Novemhernummer for 1936 har kommandør *Magnus Bojesen* skrevet om dette spil og dets navns oprindelse. Der er herom en meget rig, soransk litteratur, som jeg gerne vil gøre opmærksom paa. Allerede i 1916 har dr. phil. *F. Ohrt* (Soraner Bladet 1. Aargang pag. 9) meddelt, at en lærd mand har gjort op-

mærksom paa, at russisk *batog* betyder stok. Batogi eller Batogger er — saavidt jeg ved — udtrykket for russiske pryglestokke synonymt med selve stokkepryglene og skal være afledt af batog = stok. Det franske ord *baton* betyder stok, stav, prygl. *Victor Bruun* skriver i »Med stækkede Vinger« (Kbhvn. 1923, pag. 47), at batøk mulig er en forvanskning af »bateau«, hvilket må være en trykfejl for »baton«. Ligesom vi på engelsk lydlig har den samme rod for et holdtræ i »bat«, har engelsk et udtryk for det at føre holdtræet i »batting«. At første stavelse i ordet batøk alluderer til stave er vel utvivlsomt; om man på fransk har haft en betegnelse, på samme måde som på engelsk, for det at føre stavene, noget i retning af *batique*, ved jeg ikke, men *Bille* skriver i »Skoledrenge af en af dem« (Kbhvn. 1886, pag. 47): »en del af dem spillede »batik«, eller som det sædvanlig kaldtes »batøk« . . . « Det russiske sprog er rigt på mange franske gloser på tekniske områder, og batog på russisk er muligvis som batøk på dansk en afledning af det franske. Smlg. lydligt det franske ord for slagsbroder og en rensemaskine med kæppe til bomuld: »*batteur*« (batør).

Nogensomhelst *sproglig* forbindelse med det tyske *Pickpahl* eller *Pickfahl* er vist ikke tænkelig.

Lektor *F. Matthiessen* har også behandlet dette emne, jfr. »Soraner Bladet« (13. Aargang pag. 88) og »Soraner-bogen« II. bd. pag. 643, der atter henviser til *B. Hoff*: »Sorana« pag. 82.

Matthiesen bevæger sig meget længere tilbage end *Knud Lavard* og fortæller om batøk i oldtidens Hellas, *Kyndalismos* hed spillet efter ordet *kyndala* = pæle. Personlig synes den, der skriver dette, at det var en ædel oprindelse, om dette soranske spil skulde være en arv fra Spartas drenge og at dets navn af gallisk rod; at det derimod skulde være af slavisk oprindelse og dets navn være afledt af et russisk torturredskab, er naturligvis ikke udelukket, men tanken ikke så tiltalende.

Om betegnelsen for spillet i Sorø til skiftende Tider har været *Batøk*, *Patøk* eller *Platøk* (sådan tror jeg nu nok, vi sagde som drenge i årene mellem 1908—14) er mindre væsentlig, da der vel er enighed om, at Batøk i hvertfald er det — officielle. *Louis E. Grandjean.*

FASTELAVNSBALLET

Søndag den 7. Februar Kl. 20 paa Hotel Prønix gaar det løs. Vi begynder med en Souper, til hvilken der vil blive serveret Overraskelser, og hvor der ikke vil blive holdt mange og lange Taler. Efter Souperen danses der til Kapelmester *Sverre Forchammers* smægtende Toner, og naar vi har danset et Par Timer, skal Katten slaas af Tønden — der bliver een af Egestave for Herrerne og een af lettere Materiale for Damerne — der er store Præmier i Vente. Ellers danses der til hen paa Morgenstunden.

Prisen er i Aar sat meget lavt, nemlig 6,00 Kr. pro persona for de yngste 7 Aargange og 11,00 Kr. pro persona for »de ældre«.

Anmeldelse kan ske til Stabslæge *Norrie*, C. 9533, eller *Direktør Rasmusen*, C. 8229, eller *Prokurist Clausen*, C. 13773, eller *Amager* 1948 y, og man bedes saa vidt muligt betale inden Ballet. Anmeldelsesfristen slutter den 5. Februar.

H. C. ANDERSENS SLAGELSE-DAGBOG

Der udkommer mellem Aar og Dag en gruelig Bunke Bøger, mange i stort og fint Udstyr med knaldfarvede Bind, rene Festalbums, opreklamerede af Forlagene til »best seller« og anmeldt med Brask og Bram i lange Artikler. Naar der er gaaet en passende kort Tid, er de glemt for et Par Publikationer af anstændigt Udseende og beskedent Format, jfr. fra det forløbne Efteraars Bogmarked *Henrik Pontoppidans Erindringer* og *H. C. Andersens Slagelsedagbog*. Sidstnævnte omtales i efterfølgende Linier, som ikke gør Krav paa at være en Anmeldelse.

Bogen er udkommet paa *Levin & MunksgaardsForlag*, Pris Kr. 7,50. Dens meget lange Titel er: *Anderseniana. Udgivet af H. C. Andersen Samfundet. Under Redaktion af Museumsinspektør Chr. M. K. Petersen, H. C. Andersens Hus, Odense — Vol. IV. H. C. Andersens Dagbog fra hans sidste Slagelse-Aar 1825—26. Udgivet med Indledning og Oplysninger af H. G. Olrik.* — En saa omstændelig Bogtitel fornemmes helt gammeldags hyggelig, og *Olriks* Navn borger for, at hvad man faar paa Siderne indenfor det jævne graa Omslag er gediegen aandelig Kost. Ogsaa en gammel Traver har Ret til at blive luftet, desaaarsag fordrister jeg mig til at bruge en forslidt Vending: hvad *Olrik* ikke ved om *H. C. Andersen*, er næppe værd at vide.

Der er altsaa Tale om den Dagbog, *H. C. Andersen* førte — ikke helt regelmæssigt — i sit sidste Slagelseaar, og Dagbogen beretter kun om den korte Periode Fredag 16. September 1825 — Søndag 2. April 1826. Den er, mener *Olrik*, som jo maa vide det, sikkert det eneste, *H. C. Andersen* har skrevet uden mindste Bagtanke om, at det nogensinde eventuelt kunde blive publiceret; derfor et værdifuldt *document humain* fra den verdensberømte Eventyrdigters første svære Ungdomsaar, hvori Proletarbarnet fra Odense modnedes i Form og Viden og begyndte at ane sit Fremtidskald, maaske endog blev sig det bevidst.

Ja, hvad mere er der egentlig at bemærke andet end at tilraade Soraner-Bladets Læsere personlig at stifte Bekendtskab med denne Dagbogs gribende, umiddelbare Udtryk for Glæde og Sorg, Fortrøstning og Fortvivlelse. Ligesom dengang man læste »Mit Livs Eventyr«, undrer man sig nu atter over, hvordan et naadigt Forsyn eller en Genius i *Andersen* selv lige fra hans allertidligste Barneaar førte ham uskadet og usaaret gennem denne Verdens Farer og Fristelser op paa Aandens høje, rene Tinder.

Og saa er der selvfølgelig nogle Soranere. *H. C. Andersen* gik jo ofte de to Mil fra Slagelse til Sorø for at besøge *Ingemann* og et Par som han selv versskrivende Mennesker. Han nævner i »Mit Livs Eventyr« *Carl Bagger* og *Petit*, der senere i Tyskland oversatte nogle af *Andersens* Værker og skrev en »Phantasie-Biografi« af ham. I Dagbogen omtales *Bager* og *Tillijs* (*Carl Christian Bagger* og *Georg Flemming Tillisch*). De besøgte ham en Januar-aften i Slagelse, en Udflugt, der næppe har været foretaget med rette vedkommendes Tilladelse. Næste Dag gik A. til Sorø (for Soranere: lang, forklarende Note af *Olrik*). — Autor har tillige forsynet Bogen med en *Seric Personalia* og *Slagelsiana*, smaa Lækkerbidskener for en Indfødt fra Vestsjællands Hovedstad, der har sendt saa mange Drenge til Skolen i So'er.

I Tilgift serverer *Olrik* endda efter Dagbogen nogle

interessante Oplysninger om *H. C. Andersens* Moder og hendes Optagelse i »Doctors Boder« i Odense. Hvor ydmygt dog en Almueperson dengang skrev en Ansøgning til Øvrigheden! Om Verden er gaaet fremad siden 1825, kan der diskuteres, men at den har forandret sig Pokkers er in confesso. Læs Marie Sl. Jørgensens Enkes Ansøgning af 9. Marts 1825 til Hr. Stiftamtmand Cederfeldt de Simonsen, Ridder. — Man vil næppe sige: ak, hvor forandret!

En fra Slagelse.

KORSTOLENE I SORØ KIRKE

BIDRAG TIL EN MATRIKEL FOR SORØ SKOLE
CA. 1660—1737.

VED BIBLIOTEKASS. T. GLAHN

I.

Alle Soranere vil fra Sorø Kirke mindes de gamle Korstole, hvor Skoledisciple i svundne Tider har foreviget deres Navne med Tollekniven. For et Par Aarhundreder siden var Kirkegangen en daglig tilbagevendende Foreteelse for Skolens Elever, Morgen og Aften, Aar ud og Aar ind. De mange Timer i Kirken er naturligt nok ofte faldet dem lange, og mange har da fordrevet Tiden med at udskære deres Navne i Korstolene. Resultatet af deres „Flid“ paa dette Punkt er unægtelig forbløffende: man finder saaledes i Korstolene op imod 300 Navne, hvoraf dog noget nær de 100 er Gentagelser, nogle skar nemlig deres Navne flere — ja enkelte op til baade 4 og 5 Gange. Og her tænkes blot paa de færdigskaarne Navne, hvor enten Efternavn eller Patronymikon er kommet med; skulde man tælle de mange Fornavne og afbrudte Begyndelser med, vilde Antallet blive betydeligt forøget. Dertil kommer at der foruden Navnene meget ofte er indskaaret Vedkommenhed „Symbolum“, og at hele Indskriften undertiden findes indrammet med kunstige Udskæringer.

Indskrifterne lader sig — takket være de hyppigt indskaarne Aarstal tidsfæstne til Aarene mellem 1662 og 1736, og det vil praktisk talt sige fra Korstolenes Opstilling (iflg. Sorø-Bogen maaske lige før 1660) til Skolens definitive Nedlæggelse 1737.

Man vil af dette forstaa, at det er en ikke ringe Procentdel af Skolens Elever, der i de smaa 80 Aar ved deres Navneudskæringer har sat sig et uforgængeligt Minde i den gamle Kirke. Det vil derfor næppe synes urimeligt at bringe en Fortegnelse over disse Navne i Soraner-Bladets Spalter. Det er jo dog et — omend lille — Bidrag til den Matrikel over Skolens Disciple, der stadig savnes.

Naar der her er gjort et Tilløb til at forsyne Fortegnelsen med Noter, maa det dog understreges, at det kun er at betragte som et Forsøg, og da navnlig et Forsøg paa at tidsbestemme de enkelte Navne. Hovedkilderne er Københavns Universitets Matrikel, udg. ved *Birket*

Smith, Wibergs Præstehistorie og *Ehrencron Müllers* Forfatterleksikon. En anden meget vigtig Kilde er en Sorø-Matrikel (omfattende Tiden ca. 1686—1737), som nu kun findes i en Afskrift i *Mallings Sorana I.* Hr. Kontorchef *H. G. Olrik* (der ogsaa paa andre Punkter har kunnet supplere mine Oplysninger) har med stor Elskværdighed stillet en Afskrift af Sorø-Matriklen til min Raadighed, som jeg senere har kunnet indarbejde i Noterne.

De øvrige Kilder er i Reglen mere tilfældige, idet de for største Delen stammer fra egne Notater, foretaget i Tidens Løb under Gennemgang i anden Anledning af personalhistorisk Literatur. Her maa særskilt nævnes det af *J. G. Dauw* (se Fortegnelsen Nr. 34) forfattede og i det kgl. Bibliotek opbevarede Manuskript vedrørende Sorøs Historie, der ofte citeres. I øvrigt maa en virkelig Annotation overlades til den, der engang — det ske snart! — paatager sig at udgive den fuldstændige Matrikel.

Den følgende Fortegnelse er ordnet alfabetisk, og der henvises ved et Romertal til den Korstol, hvori Navnet findes, (det er dog ikke bemærket, hvis Navnet findes flere Gange i samme Felt). Rækkefølgen er denne: I—IX betegner Korstolene mod Syd fra Altret ned til Gitret, der adskiller Kor og Hovedskib, og X—XX er Stolene paa den modsatte Side, saaledes at den sidste Korstol (XX) er nærmest Skabet med Absalon-Relikvierne. Med *a* betegnes de lave Forpaneler for de nederste Korstole, og *b* henviser til de enkelte Indridninger paa Valdemar Atterdags Sarkofag, medens *c* indskrænker sig til tre Navne paa Sandstensrammen om Epitafiet over Brødrene Bent og Niels Andersen i nordre Sideskib.

Inden Fortegnelsen aftrykkes, vil en lille kronologisk Oversigt over de af de anførte Disciple, der lader sig tidsfæstne, maaske være anskuelig. Hvor Aarstallene ikke fremgaar af Udskæringerne, er Dimissionsaarene lagt til Grund, saavidt de har ladet sig oplyse. Tallet henviser til Løbenumret i den efterfølgende Fortegnelse.

Kronologisk Oversigt.

1660—1669	2, 7, 50, 65, 90, 98, 99, 115, 121, 122, 143, 148, 149, 156, 161, 177. <i>Ialt: 16.</i>
1670—1679	4, 13, 30, 40, 42, 62, 63, 66, 67, 88, 89, 100, 106, 107, 108, 109, 110, 120, 145, 171, 175, 190. <i>Ialt: 22.</i>
1680—1689	16, 19, 34, 64, 71, 79?, 103, 134, 154, 163, 165, 168, 181. <i>Ialt: 13.</i>
1690—1699	10, 17, 27, 39, 52, 54, 91, 92, 101, 114, 147, 150, 167, 170, 178, 184, 185, 187, 188. <i>Ialt: 19.</i>
1700—1709	10, 17, 27, 39, 52, 54, 91, 92, 101, 114, 147, 150, 167, 170, 178, 184, 185, 187, 188. <i>Ialt: 20.</i>
1706—1709	8, 11, 15, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 29, 37, 38, 39, 41, 46, 51, 68, 72, 76, 77, 78, 80, 95, 102, 112, 113, 117, 126, 127, 128, 131, 140, 144, 151, 152, 158, 160, 169, 173, 174, 176, 180, 132. <i>Ialt: 44.</i>
1710—1719	1, 3, 36, 43, 47, 49, 53, 58, 59, 74, 81, 83, 85, 86, 96, 123?, 124, 125, 130, 137, 153, 157. <i>Ialt: 22.</i>

1720—1729 14, 26, 28, 31, 32, 69, 70, 73, 111, 116, 118, 132, 133, 142, 146, 159, 162, 164, 166. *Ialt: 19.*
1730—1737 9, 35, 60, 61, 75, 93, 94, 105, 119, 129, 179. *Ialt: 11.*

Alfabetisk Fortegnelse.

1 Aagaar[d], Benjamienu Laurentii 1712. a. — 2 Aagaard, Laurentius N. 1669. XII. — 3 Abro, N. 7.6.1714. a. — 4 Ahnen, Ivarus de. 1671. VII.VI. — 5 Alberti, Olaus. XVI. — 6 Aptmand. III. — 7 Arneri, Hermannus 15.9.1664. XVII.
8 Baggæus, Georgius XX. — 9 Baggæus, Janus 1731. XI. — 10 Baremannus, Severinus 1691. XVII. — 11 Bartholinus, Christophorus 1702. VII. — 12 Basserus, Christianus VI.XII. — 13 Becherus, Andreas Georgii 1677. XII, XIX, XX. — 14 Behmann, Johann Jørgen 1723. XIII. 15 Bergendal, Janus Jani 1704. IX. — 16 Berndorphius, Christianus 17.9.1685. XV. — 17 Bircheriis, Elias Johannis 1693. IX. — 18 Bircheriis, Magnus Johannis 1700. IX. — 19 Bredallinus, Petrus Burchardt 1688. XV. — 20 Brink, Johannes Dietericus 1706. III, XV. — 21 Brinch, Sveno Laurentius II. — 22 Broch, D. V. 1704. VIII. — 23 Broch, Johannes Viti 1704, 1705, 1707. VI, VIII, XIV. — 24 Brycman, Johannes 1709. VII, XVII. — 25 Buch, Claudius Christiani 26.1.1702, 17.4.1703, 1704. III, IV, XVI. — 26 Buchholt, Friderich Christian XX. — 27 Burchardt, N. XIV. — 28 Busch, Diderich 1725. X.
29 Castenius, Adamus Caii VIII. — 30 Conradi, Petrus XI.
31 Dauw, Friderich Johann Valentin 1723. XII. — 32 Dauw, Johannes Gothofredus 1726. XI — 33 Dehman, Johannes. XIII. — 34 Dezau, Georgius Krabbe 1688. IX. — 35 Dorn, Janus Joachim a, XII.

Noter.

(Hvor Skolestedet ikke udtrykkelig er anført, er det Sorø)

- 1 (1699—1763) Optaget i S. Sk. 24. 6. 1712, Dimitteret 1720. Skoleholder og Degn i Gyrstinge og fra 1730 i Stenmagle og Stenlille Sogn. (A. Petersen: Sjællands Stifts Degnehist. S. 129 og Sorø-Matr.).
- 2 Stud. 1669. (Univ. Matr. II, 17) 1674—79 Præst i Anst—Gjesten (Wiberg).
- 3 Optaget i S. Sk. 4. 8. 1715, død der af Kopper 1715 »optimæ indolis ac ingenii« (Sorø-Matr.) Søn af Landstingshører Lorentz A., der er begr. i S. Kirke (Løffler: Gravmonumenter i S. Kirke S. 20).
- 4 Mon: Iver von Ahnen til Stedje og Kopanger (c. 1660—1722) Stiftamtmand? (Bricka).
- 7 »Hafniensis« »inscript. Sor. 5. Jul. 1665« og ved Kbh.s Univ. 4. Sept. s. A. (Univ. Matr. I, 331).
- 8 18. 6. 1701 optaget i S. Sk. (i H. t. Bevilling af 5. 9. 1699) dimit. 24. 6. 1707 20 Aar gl. (Sorø- og Univ. Matr. II, 321).
- 9 10. 4. 1731 optaget i S. Sk. dimit. 1737. (Sorø-Matr.).
- 10 Optaget i S. Sk. 16. 2. 1683 (i H. t. Bevill. af 25. 6. 1681) dimit. 26. 6. 1692. (Sorø-Matr. og Univ. Matr. II, 197), Søn af Præsten Laurids B.
- 11 Optaget i S. Sk. 6. 6. 1698 (i H. t. Bevill. af 26. 2. s. A.) dimit. 24. 6. 1702, 22 Aar gl. (Sorø-Matr. og Univ. Matr. II, 277).
- 14 (1706—45) Optaget i S. Sk. 20. 7. 1718. dimit. 1724, 18 Aar gl. (Sorø Matr. og Univ. Matr. II, 461). Præst til Vester Skjerninge—Ulbølle. (Wiberg).
- 15 (1684—1750) Optaget 25. 6. 1702 (i H. t. Bevill. af 21. 5. 1701) dimit. 24. 6. 1704. Præst, sidst i Fredericia. (Sorø-Matr. og Ehrencron Müllers Forf. Lex.). Antagelig den samme, der i Felt X & XVI har indskaaret de samme Fornavne og sidste Navn henholdsvis Berg og Bergen.
- 16 Optaget i S. Sk. 11. 8. 1681 (i H. t. Bevill. 21. 12. 1680) dimit. 13. 6. 16.. (Sorø-Matr.).
- 17 1. 11. 1689 optaget i S. Sk. (i H. t. Bevill. 16. 2. s. A.) dimit. 26. 6. 1693. (Sorø-Matr.). Død 1733. Fra 1701 Præst til Lynge Broby (Wiberg).
- 18 30. 7. 1695 optaget i S. Sk. (i H. t. Bevill. af 16. 2.

- 1689) dimit. 18. 6. 1701, 21 Aar gl. (Sorø-Matr., hvor han kaldes Lund. og Univ. Matr. II, 267).
- 19 Optaget i S. Sk. 11. 4. 1683? (i H. t. Bevill. af 13. 10. 1682) dimit. 20. 6. 1690. (Sorø-Matr. og Univ. Matr. II, 176).
- 20 Optaget i S. Sk. 26. 6. 1703 (i H. t. Bevill. af 27. 3. 1703) dimit. 24. 6. 1707. (Sorø-Matr.).
- 21 Optaget og dimit. samtidig med sidstnævnte. 19 Aar gl. (Sorø-Matr. og Univ. Matr. II, 321).
- 22 David B. Optaget i S. Sk. 18. 6. 1701 (i H. t. Bevill. af 30. 11. 1697) død i Sorø 15. 4. 1704. (Sorø-Matr.).
- 23 (1690—1766) Optaget samtidig med sidstnævnte og dimit. 24. 6. 1707. Major ved d. fynske Kyradsler-Reg. Afsked 1741. (Ehrencron Müllers Forf. Lex. og Sorø-Matr.).
- 24 Bevill. paa Opt. i S. Sk. 12. 4. 1710. »postquam per integrum triennium sub hæc ære rutilaverat, Academicæ jam emminens impetrato vixdum diplomate, ad cælestem transiit, bonæ conscientiæ testimonio munitus« (Sorø-Matr.).
- 25 Optaget i S. Sk. 14. 6. 1698 (i H. t. Bevill. af 19. 4. s. A.) dimit. 24. 6. 1704, 23 Aar gl. (Sorø-Matr. Univ. Matr. II, 294).
- 26 (1707—40) Optaget i S. Sk. 4. 9. 1722, dimit. 1725. Præst. sidst i Vester Ulslev. (Ehrencron Müllers Forf. Lex.).
- 27 Optaget i S. Sk. 11. 4. 1683 (i H. t. Bevill. af 15. 2. 1676) dimit. 20. 6. 1690 (Sorø-Matr.). Senest Rektor i Slagelse. Død 1737. (Ehrencron-Müllers Forf. Lex. Suppl.).
- 28 Optaget i S. Sk. 14. 6. 1723. Stud. 1726, 17 Aar gl. Sorø-Matr. og Univ. Matr. II, 478). Fra Bornholm (Dauw). Maaske den D. Busch, om hvem Ehrencron Müller kun kan oplyse: »Fortalen til hans Bog (Syges og Døendes Speyl, 1748) er dateret: »Canniche-Gaard paa Bornholm 20. 3. 1745.«
- 29 Optaget i S. Sk. 12. 8. 1697 (i H. t. Bevill. af 17. 7. s. A.) dimit. 3. 6. 1703, 22 Aar gl. (Sorø-Matr. (hvor han kaldes Adamus Levin Castanæi) og Univ. Matr. II, 286).
- 30 Sikkert Petrus Petri Conradi. Stud. 1678. (Univ. Matr. II, 86).
- 31 (1706—50) Optaget i S. Sk. 13. 6. 1719. Stud. 1724. Død som Præst i Randers. (Sorø-Matr. og Ehrencron-Müllers Forfatter Lex.).
- 32 (1709—52) Optaget i S. Sk. 13. 10. 1720. Stud. der 1726. Præst paa Anholt. Hans efterladte værdifulde Manuskripter om Sorø findes paa det Kgl. Bibl. (Ehrencron-Müllers Forf. Lex. og Sorø-Matr.).
- 33 Der kan muligvis staa Behman (se 14).
- 35 I Felt XII: J. Dorn og vel lig med Joachimus D. Stud. fra S. 1733, 18 Aar gl. (Univ. Matr. II, I og Sorø-Matr.) (Fortsættes)

EN REJSEBEFORDRING KØBENHAVN—SORØ 1749

Ved Biblioteksass. T. Glahn.

J Soranerbladets Marts-Nummer for i Fjor har Hr. Kontorchef H. G. Orlrik meddelt et Brev, dateret 23. Aug. 1825 fra en Akademist H. I. A. Raasløff til Forvalter Povelsen, af hvilket det fremgaar, at Akademisterne havde Ret til at rekvirere »en Bonde« til efter Ferien at afhente sig i København. Hvorledes Befordringen var i 1749 viser nedenstaaende Uddrag af en Brevbog fra Overhofmester Carl Juels Tid, Brevbogen findes paa Sorø Akademis Bibliotek. Den omhandlede Akademist var Holger v. Sehested, der var Søn af Niels Sehested til Broholm. I øvrigt taler Brevene for sig selv.

Brev fra *Etats Raad Thorm.*

Høy og Velbaarne Hr. Greve!

I Følge Deres Grevel. *Excellences høye respecctive* af 13 *hujus*, haver jeg tilholdet Oldermændene for Vognmændene her i Staden, at give mig en Erklæring, hvad Anled-

ning han haver havt til at fordre og aftvinge *Academisten Sehested* Penge, for han havde Befordring herfra til *Sorøe* af 2de Bønder-Vogne. Af det fra hannem givne Svar, giver jeg mig underdanigst den Frihed, herved *Copie* at sende; og er det alt hvis jeg i denne Sag kan forrette, hvornæst jeg med al *Veneration* forbliver p:

Politie-Kammeret i Kiøbenhavn d. 23 Sept: 1749

underdanigst T:

E. Thorm

Den i Skrivelsen omtalte Copi, som nu følger, giver udførligere Oplysning om Sagen.

Allerydmygst Erklæring.

Da 2de Bønder for nogle Dage siden kom kiørende fra *Krømmer-Compagniet* ved Stranden, og havde 3de Personer og en Koffert paa hver Vogn, talte jeg til dem, og spurgte, hvor de ville kiøre hen? og som de da svarede, at de havde *accorderet* med de paa deres Vogne værende Personer, at de skulde bringe dem til *Sorøe*, saa betydede jeg dem, at jeg formeente. at saadant var stridigt mod *Laugs Articlerne*, Bønder maatte ikke paatage sig saadan fuld og stærk Fragt, Lauget til Fornærmelse, hvorpaa da en af de Personer, som sad paa den ene Vogn, bad, at jeg ey vilde opholde dem paa forehavende Reyse, og derhos godvillig betalte mig 4 Rdr, med Begiering, at jeg dermed vilde lade mig nøye, og de tog deres Vey; herudi formener jeg da, saa meget mindre at kan have forseet mig, som jeg ey kiendte de Personer, som disse Bønder havde paa, veed ey heller, om de have hiemme i *Sorøe*, eller om det var deres Agt at kiøre til *Sorøe*. Jeg ey heller haver tvunget dem til at betale noget, men hvad jeg fik, det haver den ene Person, som mældt, godvillig givet mig. Jeg forhaaber altsaa, at Hr. *Elats Raad* og *Politie* Mester finder, at der ikke kan have nogen skiællig Føye til at æske disse 4 Rdr tilbage, siden samme godvillig er *accorderet*, og jeg altsaa allerede har ført Lauget samme til Indtægt i mit Regnskab.

Jeg lever hernæst. Deres Velbaarenheds ydmygst Tienner.

Kiøbenhavn d. 20 Sept: 1749.

Hans Nielsen

Dette Svar resulterede i en fornyet Henvendelse til *Politikamret* i *København*, hvilket atter affødte følgende Svar:

Brev fra *Elats Raad Thorm*

S. T.

I Følge Deres *Excellences* høy *respective Missive* af 28 *hujus*, maa jeg herved til underdanig Giensvar mælde, at som Sagen er en *Politie-Sag*, og *Magistraten* her ere tilforordnede udi *Politie* og *Commerce Collegio*, vil det være best, om Deres *Excellence* høygunstigen behager samme der at lade indsende, da det ventelig bliver den korteste Vey at komme dermed til Endelighed, uden ordentlig at anlegge Sag. Forblivende pp:

Politie Kammeret i Khavn den 30 Sept: 1749.

E. Thorm

Overhofmesteren, som var betænkt paa at forfølge Sagen, henvendte sig nu til *Magistraten*. Resultatet, at *Vognmagerlavets* geskæftige *Oldermand* trak det korteste Straa, ses af den sidste Skrivelse:

Brev fra *Magistraten i Khavn.*

Høy og Velbaarne

Hr. Geheimeraad og Greve!

Efterat Vi havde erhholdt Deres Høy-Grevelige *Excellences* Høystærede Skrivelse af 2 *hujus*, have vi ladet Ol-

dermanden for *Vognmands Lauget* for Os fremkalde, og og formaaet hannem til at tilbagelevere de af *Academisten Mr. Holger von Sehesteds* Hofmester bekomne 4 Rdr, som her paa Raadstuen ligger i Bevaring, og kan blive udleverede, naar nogen sig med Deres høy *Grevel. Excellences* Beviis for Annammelsen derom anmelder. Vi forblive med al *Consideration*.

D. H. Gr. Excellences
tjenstskyldigste T:

J: Benzon.

E: Thorm. F: Holmsted. Raff,
Schrøder, Kønnemand, J: Valeur,
Fog, Hilmand, Kløcker, Hesseker,
Holm, Nissen, Falck,
Klitgaard, Søren Jørgensen, J. F. Holmsted.

Kiøbenhavns Raadstue d. 6 Oct: 1749.

BOG-ANMELDELSE

Olaf V. Gregersen: »PRÆSTEGAARDSHISTORIER«

(J. D. Qvist & Komp.'s Forlag)

Da jeg for 25 Aar siden kom til den gode Landsby *Hornslet*, hvor jeg var bosat i tre Aar, fandt jeg alle Stedets højere Embedsposter beslaglagt af gamle Soranere.

Der var saaledes Herredsfogden, alias Dommer *Knor*, og *Distrikts- og Sygehuslægen*, der hed *Østerbye*.

Begge var de — ligesom *Hotellet*, *Banken*, *Vett & Wes-sels* Udsalg og nogle andre *Handlende* — »beliggende« i *Stationsbyen*, og der kunde komme mange Mennesker til denne Bydel uden at ane, at den ikke omfattede »det hele«, — at der foruden den var et andet *Hornslet*, Stedets egentlige og oprindelige *Kulturkerne*, — i bogstavelig Forstand dets Allerhelligste. Thi her, i *Gammel-Hornslet*, laa *Præstegaarden*, Side om Side med *Kirken* selv, paa *Kirkebakken* midt i *Kirkebyen*.

Ogsaa *Sognepræsten* var dog naturligvis gammel *Soraner*.

I *Samfundets Sangbog* vil man træffe ham bl. a. under Mærket *Krillesen*.

Men saavel dér som i samtlige *Landes folkelige Sangbøger* for *Kirke*, *Skole* og *Hjem*, finder man ham først og sidst under hans virkelige Navn, der er højtelsket af *Børn* og *Gamle* i vide *Kredse: Vilh. Gregersen*.

Om denne Mand og hans *Hustru* og om *Livet* i den store *Præstegaard* med den store *Have* og den store *Børneflokk*, der altsammen var stort nok til at danne en *Verden* for sig selv, har nu en af »*Flokken*«, *Kaptajn* af *Artilleriet* i *Aarhus Olaf V. Gregersen* skrevet en *Bog*, kaldet *Præstegaardshistorier*.

Det er ikke en *Monografi* over *Vilh. Gregersen*, selv om han og hans *sagtmodige* og *blide Hustru* bevidst skildres som *Hjemmets* og *Historiernes centrale Skikkelser*, der *glimtvis* eller for længere *Perioder* dukker frem hele *Tiden*, det er ikke *Personalhistorie* eller *religiøs Opbyggelseslitteratur*, men det er heller ikke blot *Stemninger*, der *fortoner sig* i en *blaa Røg* af *poetiske Subtiliteter* eller *Banaliteter*.

Det er den *modne Mand*, der »*husker*«, mens han *sender Blad for Blad* i sine *Drengedages Billedbog*, — det er *reelle Personer*, *Forhold* og *Situationer*, der *skildres*, men ganske vist med den *Baggrund* af *Poesi* og *Stemning*, der maa være over al *Erindringskunst*, som skal kunne fængsle andre, og som ikke blot er *Historieskrivning*.

Ligesom der for alle *Tiders Elskere* ingen *Verden* er

udenfor deres Kærligheds Verona, saaledes er der i Forf.s Skildring ingen Verden udenfor Præstegaardsdiget.

Yderverdenen faar først Betydning, naar den kommer indenfor. Men her har ogsaa alt Betydning, smaat og stort. Det er et Samfund, der danner sig selv, bygget op af uhaandgribelige Ting som Kærlighed og Retsind, Munterhed og god Vilje, Fantasi og Hjertets Dannelse sammen med Gudsfrygt og Herrens Formaning, — paa een Gang uendelig fordringsløst og meget fordringsfuldt. Nøjsomt med Hensyn til alle Livets materielle Goder undtagen dem, der gratis bliver alle Mennesker til Del, Luft, Lys, Aarstiders Skiften, Fuglesang og Blomsterduft, en Pilefløjte og en Hasselbue, men med vaagen Kritik overfor alt, der kommer udefra, og som nøje maales og vejes med den hjemlige Alen og Bismar, inden det godkendes eller forkastes.

Det, der vrages, faar Lov at dø i Stilhed. Men det, der godkendes, tager den gamle Præstegaard til sig som sit eget med al Hjertets, Følelsens og Forstaaelsens Varme og Inderlighed.

Maaske er det den sidste Bog af den Art, der skrives i Danmark. For de gamle Præstegaarde er forvandlede til Villahjem, — og indenfor hvilke Mure i dette Land gaar en Far og en Mor og fjorten Børn samt Onkel Julius og lærer hverandre den Kunst at leve Livet? *Aage Lind.*

GAMLE SORANERE OG SORANSKE NOTER

Finansministeriet har genvalgt Departementschef *E. Cohn* ('03) som Ministeriets Repræsentant i Tilsynsraadet for Kongeriget Danmarks Hypotekbank for et Tidsrum af 6 Aar fra 1. Januar 1937.

Bestyrelsesmedlem i Soransk Samfund, Grosserer *Alfred V. Rasmussen* er blevet Medlem af Københavns Bedømmelses- og Voldgifts-Udvalg for Korn og Foderstofhandelen.

Amtsforvalter *N. E. O. Poulsen* ('96) er fra 1. December 1936 forflyttet fra Hjørring Amtstue til Københavns Amts nordre Birks Amtstue. Den 26. Januar fylder Amtsforvalteren 60 Aar.

Fhv. Ejer af Slemninggaard ved Grenaa og tidligere Redaktør af »Horsens Avis« *Carl Mar. Møller* ('74) fyldte 2. Juledag 80 Aar paa sin smukke Ejendom »Egeby« ved Bryrup.

Thorbjørn Porsild ('18) overvintret ikke, som meddelt i Decembumret, i Dawson City ved Yukon. Hans Adresse er: R. T. Porsild, Esq. Sixtymile River, Ogilvie P. O. Yukon T., Canada.

Hans Broder *Alf Erling Porsild* ('17) har i Grønlands Selskabs Aarvog for 1936 skrevet en Afhandling om den store Ekspedition med Tamrener fra Nome til Mackenzie-Deltaet, som han ledede frem til heldig Afslutning i Marts 1935. Forfatteren *Peter Freuchen* skrev i »Politiken«s Kronik den 23. December 1936 en overordentlig velvillig Anmeldelse af Erling Porsilds Afhandling.

Justitsminister *Steincke*, der for et halvt Aars Tid siden gennemgik en længere Kur paa Gigtsanatoriet ved Skel-skør, har i Januar gennemgaaet en kortere Efterkur samme Sted.

*

I Nekrologen over *Emil Wesche* i Decembumret var nævnt Medlemmerne af Studenterholdet fra 1879. Kaptajn *L. Dahlerup* gør opmærksom paa, at et Medlem er glemt, nemlig *Johs. Juhl Raahauge*, der døde som Læge i Aarhus 1894. Raahauge indlagde sig en vis Berømmelse under den internationale Lægekongres i København 1884. Han, der var opdraget i England, inden han kom til Sorø, var attachet en engelsk Læge og optraadte som Marskal ved en Banket i National. Her blev han fornærmet af Etatsraad *Augustin Gamèl*, hvorfor Raahauge, da han et Par Dage efter mødte Gamèl paa Strøget, gav denne en korpørlig Revselse, en celever Begivenhed, der omtaltes baade i Pressen og i Revyviser.

Oberstinde *Anna Benedichta Lucia Brandt*, f. *Seehusen*, døde den 2. Januar. Oberstinden var Enke efter Oberstløjtnant *Jacob Frederik Brandt* ('62), død den 2. Februar 1908. Oberstinde *Brandt* begravedes paa Ollerup Kirkegaard, hvor hendes Mand er begravet. Hans Fader har været Præst i Ollerup.

*

Bestyrelsesmedlem i Soransk Samfund, Dommer *John Knox*, Frederiksberg Birks 3. Afdeling, fejrede den 30. December 1936 40 Aars Jubilæum som Embedsmand. »Politiken« skrev: Bedre Dommer end John Knox findes ikke. Efter Sigende har en Justitsminister opfordret ham til at søge ind i Højesteret, men han ønskede ikke at forlade sit Embede, hvor han kommer i direkte Kontakt med Livet.

*

Redaktør *Adam Jensen*, Korsør, døde den 3. Januar, 80 Aar gammel. Han var Fader til Bogtrykker *Theodor Lundh Jensen* ('00), København.

*

Paa Levin & Munkgaards Forlag er udkommet det tredie og afsluttende Bind af Dr. phil. & litt. *Olaf Carl-sens* ('17) Værk om *Chr. Molbech* i hans Forhold til Sorø.

*

Fhv. Amtslæge i Assens *Otto J. Fiedler* afgik ved Døden i Hjørring den 22. December i Fjor, 87 Aar gammel. Den gamle Læge var ikke selv Soraner, men han var Søn af Soraneren, Birkedommer *Fiedler* paa Sevedø, og hans tre Sønner, *Otto Fiedler*, der gik til Søs og druknede som ung, Læge *Erik Fiedler*, Hjørring, og Ingeniør *Svend Fiedler*, London, har alle frekventeret Sorø Akademis Skole.

*

Tidligere kgl. Skovfoged i Lille Bøgeskov *H. Thorsøe* døde den 5. Januar i Lyngø, 81 Aar gammel. Han var kendt som Ornitolog og har skænket Sorø Akademis Skole en stor Fuglesamling. Skolen havde sendt Krans til hans Baare.

SORANER-BLADET.

MEDLEMS
SORANSK

BLAD:FOR
SAMFUND

22. AARGANG

Nr. 2

Februar 1937

EN MINDESTEN PAA LEKTOR MATTHIESSENS GRAV

En Kreds af gamle Soranere har taget Initiativet til, at der rejses en Mindesten paa Lektor *Frederik Matthiessens* Grav paa Sorø Kirkegaard, og Kredsen har som en Grundfond tilstillet *Soransk Samfund* en Pengesum, i Haab om, at andre gamle Soranere vil yde deres Bidrag, saa den smukke Tanke kan virkeliggøres. *Soransk Samfund* overtager dermed Indsamlingen ud fra den sikre Forvisning, at Medlemmerne vil støtte den, saa *Soraneren Frederik Matthiessens* Grav inden føje Tid kommer til at bære et for Eftertiden synligt Minde om den Hengivenhed og Agtelse, hans soranske Samtid nærede for ham. At dette vil ske, kan der ikke være Tvivl om. Rundt om i Landet sidder der jo Mængder af gamle Soranere, endnu nogle fra *Matthiessens* egne Drengear i Sorø, og mange, der har haft ham til Lærer og aldrig vil glemme hans aandslivlige, impulsive og rigt facetterede Personlighed.

Lektor *Frederik Matthiessen* var Soraner i Sind og Skind. Som Calais Navn stod skrevet i Dronning Marias Hjerter, var Sorø Akademis Skoles skrevet i *Matthiessens*. Han havde jo tilbragt sine Drengear paa Skolen og fra sin tidligste Manddom virket der som en elsket Lærer til op i sin høje Alderdom. Sorø Akademis Skoles Fortid, Nutid og Fremtid havde hans varme og oprigtige Kærlighed og Interesse.

Derom har Soranere mange Vidnedsbyrd. *Matthiessen* var et trofast Medlem af *Soransk Samfund* og ifølge sin Natur et meget aktivt Medlem. Han sad en Aarrække i Bestyrelsen, han deltog hyppigt i vore Sammenkomster, og han skrev i »*Soraner-Bladet*« adskillige vægtige Artikler om det, han havde paa Hjerter. Og først og sidst er det ham, der til *Sorø-Bogen* har leveret Bidraget »Skolen og Opdragelsesanstalten 1822—1912«, det Bidrag, der vel af ganske særlige Grunde taler mest direkte og levende til Værkets soranske Læsere.

For alt det her nævnte og meget andet vil gamle

Soranere bringe *Frederik Matthiessen* en Tak i Form af et Minde paa hans Grav.

Bidrag sendes til »*Soraner-Bladet*«s Ekspedition, Bagermester *Rogert Møller*, *Vesterbrogade 30, København V.*

SORANSKE DØDSFALD

ARKITEKT CHRISTIAN BRANDSTRUP

Forhenværende Afdelingsarkitekt i Københavns Kommune *Christian Brandstrup* døde Natten mellem Søndag den 10. og Mandag den 11. Januar i sit Hjem i Taastrup, 77 Aar gammel.

Brandstrup fotograferet, da han stod i Lære i Odense, altsaa faa Aar efter at han havde forladt Sorø.

Christian Brandstrup var født den 8. Juni 1859 i Tranekær paa Langeland som Søn af Skolelærer *L. Chr. Fr. M. Brandstrup* og Hustru *Johanne Christine, f. Fenger*. Han sattes i Sorø Akademis Skole efter Sommerferien 1872 og forlod den 1876 med 4. Klasses

Hovedeksamen. Derefter kom han i Tømrerlære i Odense, blev Svend i 1880 og arbejdede som Bygningstegner hos flere af vore største Arkitekter til 1885, da han nedsatte sig i Maribo som Tømrermester. Efter seks Aars Forløb blev *Brandstrup* Bygningskonduktør hos Stadsarkitekten i København, Prof. *Fenger*. I 1896 fik han som Arkitekt Kunstakademiets Afgangsbevis med Aarets Flidspræmie. Paa Stipendier og Legater foretog han nu en længere Studierejse i Udlandet. I 1898 blev *Brandstrup* fast ansat Arkitekt hos Stadsarkitekten i København, og i den lange Aarrække fra 1904 til 1929 har han virket som Afdelingsarkitekt ved Københavns Kommune. Som Delegeret for Kommunen har han deltaget i adskillige internationale Fagkongresser.

Christian Brandstrup ægtede den 7. November 1889 *Eline Brandstrup*, Datter af Godsforvalter *J. Kruuse*, Lundsgaard. Hun overlever ham. I Ægteskabet er der en Søn, Teaterdirektør *Ludvig Brandstrup*. Broder til Afdøde, som var Ridder af Dannebrog, var Billedhuggeren *Ludvig Brandstrup*, der døde den 13. Maj 1935 og gik i Sorø Akademis Skole 1873—78, da han forlod Skolen med Realeksamen.

OVERRETSSAGFØRER PETER HEISE

Den gamle Soraner, Overretssagfører *Peter Heise* afgik ved Døden i sit Hjem Fredag Aften den 5. Febr.

Peter Heise var født den 24. Marts 1866 i den sydøstjællandske Landsby Roholte som Søn af den lærde

Præst, Dr. phil. *F. J. Heise* og Hustru, f. *Østrup*. Som sine Brødre, den endnu levende, mere end 80-aarige Overretssagfører og Hospitalsforstander i Viborg *Chr. Heise* og den afdøde Brygger *Carl Heise* samt de nu afdøde Fætre, Møntguarden *C. F. Heise* og fhv. Sø-

fartschef *Vilhelm Heise*, blev *Peter Heise* sat i Sorø Akademis Skole, som han frekventerede 1878—84, da han forlod Skolen med Studentereksamen. Han fik straks efter Ansættelse som Assistent i Landmandsbanken, hvor han arbejdede et Par Aar, men saa gav han sig til at studere Jura og blev Kandidat i 1892. Tre Aar efter nedsatte han sig som Overretssagfører og havde til sin Død Kontorer i det rigtig gamle, hyggelige København, nemlig i Fiolstræde. Her fik *Peter Heise* i Aarenes Løb en meget anselig og anset Sagførerforretning, og indenfor Erhvervslivet havde hans Navn god Klang; han var en paa flere Felter stærkt benyttet Jurist. Derom vidner de mange Hverv, han varetog. *Peter Heise* var saaledes Formand for Aktieselskabet *H. P. Løvengreens Garveri* og Bestyrelsesmedlem i Aktieselskabet *Hornung & Møller*. Ogsaa paa Kunstens og Filantropiens Omraader havde han med sin gamle nedarvede Slægtskultur Interesser. I en lang Aarrække var han Bestyrelsesmedlem i Mødres og Børns Bespising, i *Hornemanns Musik-konservatorium*, Generalkonsul *Jul. Holmblads Legat*, Magdas Mindelegat for Blinde i Danmark og adskillige andre Legater. Desuden var han Kasserer i Foreningen for National Kunst og Bestyrelsesmedlem i Prokuratorforeningen.

Peter Heise ægtede den 16. November 1894 *Henriette*, født i Nakskov den 5. August 1870 som Datter af Overretssagfører og Bankdirektør *C. D. Fasting* og Hustru *Elise*, f. *Fasting*. Fru *Henriette Heise* overlever sin Mand. Højesteretssagfører *Carl Heise* er Ægteparrets Søn.

HANS NICOLAI HOLTEN

* 17. 6. 1871. — † 29. 1. 1937.

Som den anden af Studenterholdet 1891 er *Nicolai Holten* nu bortrevet af Døden.

Han kom ind i 1. Klasse paa Akademiet i 1884. Under Opvæksten var han svagelig, — hvad der an-

tagelig skyldtes, at han blev født nogle Maaneder efter sin Faders Død, — saaledes at han ofte maatte forsømme Skolen. Alligevel tog han med Energi Del i al Idræt — Gymnastik, Roning, Cricket — og hørte navnlig i Kricketspillet til de bedste i Klassen. Hans

Skolekammerater vil sikkert ogsaa huske hans Op-træden i Skolekomedierne i 1890 og 1891.

Efter Eksamen begyndte han at studere Jura, men maatte efter et Par Aars Forløb afbryde paa Grund af Sygdom og søge Helbredelse i Italien. Her traf han Malerinden *Suzette Skovgaard*, som blev ham en trofast Hustru i deres mere end 42-aarige Ægteskab.

Efter sit Giftermaal etablerede han sig som Forretningsmand, men det lykkedes ham aldrig rigtig at slaa igennem, heller ikke i Amerika, hvor han opholdt sig nogle Aar.

Hans vakkende Helbred tvang ham i de senere Aar til Uvirksomhed, saa Døden er sikkert kommen som en Befrielse for ham.

Nicolai Holtens Brødre, Soranerne Oberst *Immanuel Holten* ('85) og Statsskovrider *Aage Holten* ('87), overlever ham begge.

Hans Hustru, *Suzette Holten*, f. *Skovgaard*, Datter af Landskabsmaler, Professor *P. C. Skovgaard*, overlevede ham ikke længe. Hun døde den 11. Februar, 74 Aar gammel.

L. W.

FRU PASTORINDE M. KRARUP, f. MOHR

* 5. 1. 1862. † 23. 1. 1937

Fru *Marie Krarup*, født *Mohr*, Enke efter mangeaarig Sognepræst i Sorø, Dr. theol. *Fr. Chr. Krarup* (1852—1931), døde den 23. Januar og begravedes den 2. Februar fra Sorø Kirke. Ved Kisten holdt kgl. Konfessionarius, Provst ved Holmens Kirke, Dr. theol. *Neiiendam* — iflg. Referatet i »Sorø Amtst.« — en meget personlig præget Tale; han mindedes med dybeste Veneration det *Krarupske* Hjem i Sorø, der i ualmindelig Grad var et aandelig interesseret Hus, præget af Hjertelighed i Alvor og Humor. Om Fru *Krarup* udtalte Provsten, at hendes Hjerte slog varmt for dem, der led, og hun stod troligt ved sin Mands Side i hans Sognegerning i Sorø — hun var et sjældent fint og uselvisk Menneske med en stærk Aand og et kærligt Sind, der kunde føle med andre baade i Sorg og Glæde. Hendes sidste Tid havde været fredfyldt; Stien blev smallere og snævrere, Kræfterne færre og færre; da det Haab om at blive rask, som efter hendes Mands Død førte hende til København, svandt hen, stod hun med et fattet Sind overfor den store Alvor, og hun ønskede kun at komme hjem til Sorø, hvor hendes Hjem havde været i saa mange Aar, og hvor hun nu stedes til Hvile ved sin Mands Side paa den nye Kirkegaard.

Fru *Marie Krarup* var født den 5. Januar 1862 i København som Datter af Grosserer *H. S. Mohr* og Hustru, født *Hvalsøe*. Den 1. Juli 1885 ægtede hun Pastor *Fr. Chr. Krarup*, som Aaret før var blevet Sognepræst i Mariager, og flyttede med ham i Juli 1893 til Sorø, hvor han efterfulgte Sognepræst *H. M. N. Wamberg* og samme Aar efter Sommerferien overtog sin Forgængers Gerning som Lærer i Religion i Skolens ældste Klasser — en Virksomhed han vedblev med til Udgangen af Skoleaaret 1913/14.

Det *Krarupske* Hjem var barnløst, men begge Ægtefæller havde en levende Interesse for de unge. I det gæstfri *Wambergske* Hus med dets Sønner, der gik i Skolen, var altid kommet mange unge; denne Arv tog Pastor *Krarup* og hans Frue straks op, og der lever sikkert adskillige gamle Soranere, som husker, hvor vi ikke var lidt betagne af at blive bedt i Hold paa en halv Snes ad Gangen til smaa hyggelige og fornøjelige Middagsselskaber hos den nye Præstefamilie, der dengang boede i Søgade i en ikke meget omfangsrig 1. Sals Lejlighed. Vore Værtsfolk

gjorde deres bedste for at underholde sine unge Gæster; Pastor *Krarup* sang med megen Kultur — et af hans Bra-vournumre var *J. A. P. Schultz'* gamle Arie: *I Østen sølv-blaa Dagen smiler* — af »*Peters Bryllup*«. Hos nogle af os blev siddende et Indtryk af, at det egentlig ikke var værst, om der i vor Jomsborgtilværelse i Sorø havde været lidt flere af den Slags Steder for Opøvelse i god Bord-skik og selskabelig Dannelse, der jo ikke netop var — og vel heller ikke godt kunde være — indbefattet i Kostskolens Opdragelsessystem. Nu, saa mange, mange Aar efter, vil en og anden af den Sorø-Præstefruens unge Gæster vist sende hende og hendes lærde og fine Ægtefælle, som idag begge hviler i en snedækt Grav i Sorø, en stille Hil-sen og Tak for deres Venlighed mod de unge, nu gamle Soranere.

hgo.

FREDNINGEN AF HERMAN BANGS GRAV

EN HØJTIDELIGHED PAA 25 AARS
DAGEN FOR HANS DØD

Endelig lykkedes det efter flere Aars Virke den Komité, som havde til Maal at søge *Herman Bangs* Grav paa Vestre Kirkegaard sikret og fredet, at gennemføre denne Opgave. Og det skal straks siges, at det først og fremmest er Soranerne og *Soransk Samfund*, som har gjort den største Indsats her.

Det erindres, at Samfundets Bestyrelse for over 3 Aar siden valgte *Direktør Louw* og *Kontorchef H. G. Orlík* til sammen med *Dansk Forfatterforening* at foretage det fornødne til Gravens Bevarelse i dens nuværende Form i 20 Aar.

Forfatterforeningen delegerede først Medlem af sin Bestyrelse *Forfatteren Anders W. Holm* til at tiltræde den til Opgavens Løsning formerede lille Komité — senere udtraadte *Anders W. Holm* saavel af Forfatterforeningens Bestyrelse som af Komitéen (han havde da gjort et stort og interesseret Arbejde indenfor denne), og *Kontorchef Volquartz* indtraadte i Stedet.

Komitéen har haft mange Vanskeligheder at kæmpe med, men havde dog faaet Begravelsesvæsenet til at nedskrive sit Krav for Bevarelse og Vedligeholdelse af Graven i 20 Aar med godt 800 Kr. til 3000 Kr., og Komitéen, der havde samlet godt 2000 Kr. sammen — heraf 436 Kr. fra gamle Soranere og samme Beløb fra selve Samfundet — besluttede nu at søge at faa Sagen ordnet og gennemført paa 25 Aars Dagen for *Bangs Død* den 29. Januar i Aar.

Provinsens mest berømte og elskede Gammel-Soraner Redaktør *Schiøttz-Christensen* havde allerede for flere Aar siden lovet at yde et eventuelt manglende Beløb og sendte Dagen før den resterende Sum.

En storstilet Gestus.

*

Den 29. Januar om Formiddagen Kl. 11 samledes en lille Kreds af *Herman Bangs* Beundrere ved Graven. Det var hundekoldt og sneede stærkt. — Graven dækkedes efterhaanden af et jomfrueligt hvidt Tæppe — særpræget og skønt at skue.

Tilstede var Borgmester *Kaper*, under hvem Begravelsesvæsenet sorterer, Forfatterforeningens Formand, Højesteretssagfører, Dr. jur. *Hatvig Jacobsen*, som Repræsentanter for Soransk Samfund, Indsamlingskomitéens Formand, Direktør A. Ch. *Louw* og Direktør Alfr. V. *Rasmussen*. Endvidere Skuespillerforbundets Formand *Olaf Fønss* — for Gyldendals Forlag: Kontorchef *Sophus Smith*, Herman Bangs Livsarving, Barbermester H. J. *Larsen* med Frue, og Bang-Entusiasten Antikvar *Otto Lind*. For »Berlingske Tidende« mødte Direktør *Vogel-Jørgensen*, for »Politiken« Redaktør *Finn Hoffmann* og for »Nationaltidende«s Medarbejderforening Redaktør *Haagen Falkenflæth*.

Direktør *Louw* gjorde kort Rede for Komiteens Arbejde. Begravelsesvæsenet havde Dagen før lovet, at Fornyelsen skulde blive regnet ikke fra 31. Decbr. 1932, da Graven hjemfaldt, men fra 1. Januar 1937. — Herfor rettede han en Tak til Begravelsesvæsenets Direktør, *August Nielsen*. Komiteen havde holdt paa Gravens Bevarelse i sin nuværende Skikkelse uden Mindesten eller lignende i Overensstemmelse med *Herman Bangs* Ønske af 9. Juli 1901, hvori det bl. a. hedder: Paa min Grav maa ingen Sinde saalænge mine Venner kan hindre det oprejses noget Mindesmærke eller sættes nogen Sten. Jeg ønsker, at en Græsplæne uden Skelnemærke løber hen over min Grav.

Bangs Universalarving havde ydet sit Bidrag, »Berlingske Tidende« og »Politiken« havde ydet Bidrag i Hyldest og Hengivenhed mod Bang som den banebrydende og benaadede danske Journalist.

Dansk Forfatterforening og Gyldendals Forlag har ved deres Indsats hyldet Sprogets Mester, Forfatteren *Herman Bang*.

Dansk Skuespillerforbund havde ved sit Bidrag hædret og æret den inspirerende Sceneinstruktør — den uforlignelige Oplæser. Men last but not least havde *gamle Soranere* og *Soransk Samfund* gjort deres Indsats for at værne om Sorøs berømte Søn — »den underlige Dreng« derne — Studenten fra 1875 — en særlig Tak til Kammeraterne herfor.

Direktør *Louw* sluttede med et Requiescat in pace.

Graven smykkedes nu af de tilstedeværende med Blomster — heriblandt en smuk Buket Lilliekonvaller til »Hjærtets Diktator *Herman Bang*«.

Forfatterforeningens Formand, Højesteretssagfører *Hatvig Jacobsen*, takkede herefter Komiteen for dens Arbejde — mest glad var Foreningen for, at det var lykkedes at bevare Graven i uforandret Skikkelse. Han takkede alle, som havde bidraget hertil og derved til at hædre Mindet om den Mand, der med saa mange Traade var knyttet til danske Hjem Landet over.

Sluttelig talte Borgmester *Kaper*, som begyndte med at sige, at nogle mødte herude med en god, andre med en daarlig Samvittighed. Han omtalte Bang som en af vore største Digtere i en litterær frodig Periode — en splittet og mærkelig Natur, som han personlig huskede fra Besøg hos sin Onkel, *Sophus* (Schandorph) og Moster *Ida*, hvor denne hjemløse kunde gaa rundt og hygge sig, dække Bord og pynte med Blomster.

Idag smykkede Naturen selv *Herman Bangs* Grav med sit hvide, skønne Tæppe. Det »Væsen«, som jeg staar i Spidsen for, vil søge at værne og hæge om denne store Digters sidste Hvilested.

Saa forlod den lille Skare den hvide Kirkegaard — og Sneen faldt stadig.....

AFVÆRGET ATTENTAT PAA FLOMMEN

Di kender jo alle *Flommen*. I dens Buske røg vi, godt skjulte, vore Piber om Sommeren, og paa dens Is »gæsede« vi eller løb paa Skøjter om Vinteren, til Søens Is blev givet fri. Det skovkransede, 2 km lange Engdrag *Flommen*, der ligger Øst for Sorø Købstad i Retning Nord—Syd, var som bekendt engang en Søarm mellem Sorø Sø og Tuel Sø. Nu optages den nordligste Del og den sydligste af Hovedlandeveje, medens den midterste Del af den tørlagte Eng stadig henligger som en Idyl, dog gennemskaaret i Øst—Vest paa 3 Steder, nemlig: 1) af en Sti kaldet Flomstien, med ringe og kun gaende eller cyklende Færdsel, 2) af en Jernbanevold med Jernbane med lokal tildels ophørt Trafik, 3) af en Vej, Fægangsvejen, der i sin Tid tjente til Drift af Kreaturer fra Byen ud til Byens Marker, og som nu ligger stille hen.

Paa denne Idyl har der været et Attentat, som heldigvis blev afværget. Herom berettes.

Sydøst for *Flommen* ligger Byen Frederiksberg, der har Forbindelse med Sydøstsjællandss Elektricitets Aktieselskab i Haslev. Den elektriske Strømforsyning til Frederiksberg skulde forøges, og Aktieselskabet projekterede hertil en Højspændings-Luftledning henover det meste af Flommen i Retning Nord—Syd med en Længde af ca. 1380 Meter. Hver af Ledningens Master skulde bestaa af en Enkeltpæl, dog ved Jernbanevolden af en Krydstmast paa hver Side.

Sorø Akademi, der ejer *Flommen*, modsatte sig ved Akademiets Skovvæsens 1. Distrikt Anvendelsen af Luftledning, fordi en saadan vil skæmme Landskabet, som Akademiet ønsker at bevare uforandret. Med Undervisningsministeriets Bemyndigelse svarede Skovvæsenet »Nej« til Aktieselskabet, som henvistes til at anvende Kabel gennem Skoven. Aktieselskabet ansøgte derefter Elektricitetsraadet om Tilladelse til Ekspropriation, hvorefter Skovvæsenet forelagde Sagen for Fredningsnævnet, der efter Afholdelse af et Møde, hvori bl. a. Repræsentanter for Naturfredningsraadet, Naturfredningsforeningen og Sorø By og Landsogn deltog, afsagde en Kendelse.

Aktieselskabets Projekt blev støttet af Elektricitetsraadet bl. a. med Henvisning til, at Merprisen for Jordkabel i Forhold til Luftkabel andrager 9 Kr. 50 Øre pr. Meter, for den omhandlede Strækning over *Flommen* mindst 10,000 Kr. Fredningsnævnet, der besigtigede *Flommen*, gav imidlertid Akademiet Medhold i, at en Stangrække maa antages at ville skæmme *Flommen* med Skovbryn, hvis Karakter netop er den rene, af enhver civilisationsrisk Foreteelse — fraset Jernbanevolden — uberørte og blide Naturskønhed, i Særdeleshed naar Landskabet iagttages fra Fægangsvejen.

Akademiet anførte tillige, at *Flommen* bestandig har været behandlet som fredet Terræn, og at Akademiet derfor i væsentlig Grad har givet Afkald paa økonomisk Udnyttelse af Terrænet. Denne med (indirekte) Offer forbundne Fredningsbestræbelse mente Fredningsnævnet at burde anerkende og respektere, saalangt som Almenhedens Interesse heri kan paavises.

Fredningsnævnet for Sorø Amtsradsreds afsagde derfor den 21. December 1936 følgende:

Kendelse:

Fredning for Højspændings-Luftledninger paa *Flommen* paabydes:

Gruppebillede af Fastelavn ballets Damer.

A. for et Bælte, der ligger indenfor en Afstand af 400 Meter syd for Fægangsvejen,

B. for et Bælte, der indenfor en Afstand af 290 Meter ligger Nord og nordøst for Flomstien,

C. for det Bælte, der ligger mellem Flomstien og Banevejen, dog saaledes, at Fredningsnævnet kan samtykke i delvis Frigivelse,

D. for det Bælte, der ligger imellem fornævnte Bælter A. og B. (c. 400 m i Retning Nord—Syd) saavidt at en eventuel Stangrække skal rykkes saa nær til det østre Skovbryn, som elektro-driftsmæssigt forsvarligt, efter Angivelse ca. 25 m, og desuden efter nærmere Sanktion af Fredningsnævnet.

Fribert. J. Christiansen. Søren Hansen.

Elektricitetsselskabet har herefter besluttet at opgive det første Projekt og lægge Ledningen i Kabel langs Landevejen Næstved—Sorø.

FASTELAVNSBALLET

Soransk Samfunds Fastelavnshal Søndag den 7. Februar paa Hotel Phønix blev en smuk og stilig Fest, vi kan ogsaa skrive yndefuld. Se blot hosstaaende Gruppebillede af Festens Damer med Toldkasserer *Vilhelm Bays* unge Datter, Frøken *Inger Bay* i Midten i Forgrunden. Salen, hvor vi først spiste og senere dansede, var dekoreret med Teatermaler Max Louws store Phønixfugl, med Episoder fra nulevende gamle Soraneres Liv paa Skolen, udført af Arkitekt *Asbjørn Heglund* og med Karikaturtegninger, signeret M — to Øller og en Høj, alias stud. polyt. *Møllerhøj*. Det var fikst og morsomt, Maden var god og Talerne priselig korte. Formanden, Stabslæge, Dr.

Gordon Norrie meddelte, at der var sendt Telegram til Rektor og udbragte en Skaal for Sorø Akademis Skole. Overretssagfører *von Eggerts* talte for Soransk Samfund, Direktør *Alfred V. Rasmusen* for Damerne og Salgschef *Otto Halling* for Formanden. Til Damerne's Pris blev der sunget en Sang af *hgo (Olrik)*, og saa dansede vi og slog Katten af Tønden og dansede igen til Musikens smægtende Toner, og til Klokken slog tre Slet. En dejlig Aften vilde Soraneren *Herman Bang* have sagt, og Deltagerne giver ham Ret.

— Til Soransk Samfunds Æresmedlem, Kontorchef H. G. Olrik, afsendtes der ogsaa et Telegram.

Soraner-Aftenen

Onsdag den 3. Marts

paa Hotel „Phønix“.

Kl. 7: Gule Ærter.

Kl. 8: Arkitekt **TYGE HVASS** (M. af A. A.) holder Foredrag med Lysbilleder om:

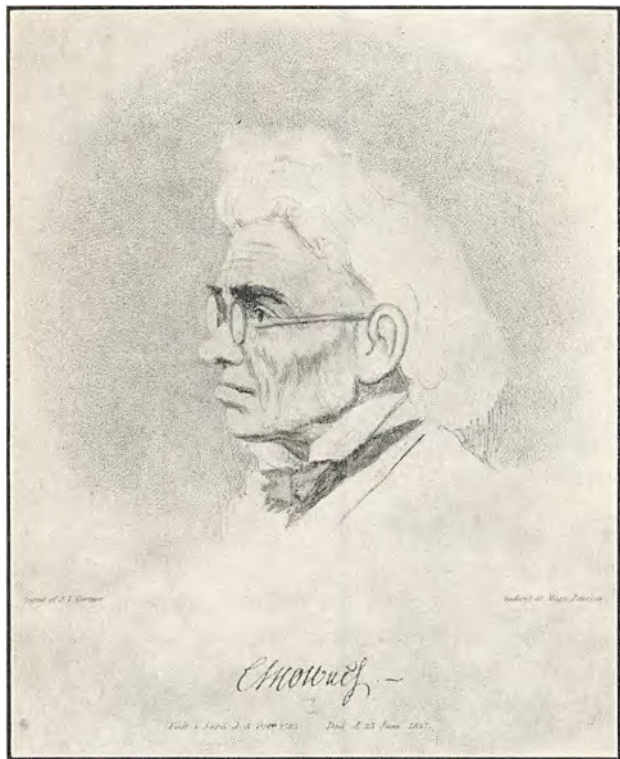
„Mine Oplevelser i Dansk Vestindien omkring Salget“.

Bestyrelsen.

CHRISTIAN MOLBECH OG SORØ

Olaf Carlsen: Christian Molbech og Sorø. Del III. Levin & Munksgaard — Ejnar Munksgaard. København 1937.

Da Dr. *Olaf Carlsen* i 1932 udsendte 1. Del af den nu afsluttede Monografi, var hans Opgave — saaledes fremsatte han den selv — at undersøge, om

Christian Molbech

Tegnet af J. V. Gertner, raderet af Magn. Petersen.

det var rigtigt, naar *P. L. Møller* i 2. Bind af sine *Kritiske Skizzer*, 1847, vilde hævde, at man »ved at kaste Blikket tilbage over hans [Molbechs] Liv og Gerning kun øjner en uendelig Steppe, besaaet med utallige Bog- og Bladtitler men intetsteds opdager en Horizont, hvor Blikket kan finde Støtte og Hvile.« Herimod trøstede Dr. *Carlsen* sig til at kunne paavise (se Forordet til 1. Del), at man »ved Studiet af Molbechs Liv og Forfatterskab hurtigt vil finde en Horizont, som ved nærmere Betragtning hæver sig til en Himmel, der hvælver sig over det Sted, hvor hans Vugge stod, og hvortil han bestandig vendte tilbage, saavel i Livet som i sit Forfatterskab.« Stedet er naturligvis Sorø, og herfra er det altsaa, at Chr. Molbechs Verden gaar — og vender tilbage.

Nu er det straks rigtigt, at den i ydre Forstand gør det; han fødtes i Sorø den 8. Oktober 1783, og siden 28. Juni 1857 hviler hans Støv paa Sorø Kirkegaard nær ved hans tidligt bortkaldte Ungdomsstedes, *Lise Kleins*, Grav. Han var endda nær bleven Sorø-Borger paa sine gamle Dage — havde faaet Lyst til at købe eller leje den Gaard paa Søgade, der i 1816 havde huset Fru *Frederikke Dannemand* under hendes soranske Eksil, og hvor i nærværende Anmelders Sorø-Aar Overlærer Will. Michelsen boede. Men Fru *Johanne Molbech*, født *Langberg*, var i 1851 ikke videre

lysten efter at begrave sig i Sorø (hvor hun dog flyttede ned efter Mandens Død og sad Enke i tyve Aar), og der blev intet af — maaske ogsaa det lykkeligste for den gamle Sorø-Enthusiast, thi paa sine gamle Dage at opnaa den Lykke, man et Liv igennem har efterstræbt, bliver for de allerfleste et Fantom. En ulykkelig Kærlighed ø: en, der ikke bliver tilfredsstillet ved at komme til at eje den eller det, man elsker højest, er som oftest den aller lykkeligste — den mest ideale, i hvert Fald!

Og derfor kan det vistnok ogsaa med Føje siges om Molbech, at han med Hensyn til Sorø var og blev en lykkelig — altsaa: en aldrig tilfredsstillet — Elsker. Dr. *Carlsen* har faaet Ret. Han har ført Beviset for, at der var en Horizont over Chr. Molbechs Liv, som virkelig fik og havde og bevarede Karakteren af en Himmel, og for hvis Skyld han stred mandelig, da det ikke gik saadan med det kære Sted, som han syntes det burde gøre. Det var en ganske uegennyttig Kamp, han her førte i Tiden før Christian VIII's Død, og den bliver ikke mindre agtværdig, fordi han holdt ganske afgjort paa den Hest, der ikke kunde og ikke burde vinde Løbet — den gamle »akademiske« Kæphest, der baade før og navnlig siden er blevet redet af talrige, trofaste Sorø-Elskere, og hvis Genfærd endnu rider (thi Rollerne er byttede om) flere end een endnu levende Soraner.

Samvittighedsfuldt og systematisk udvikler Dr. *Carlsen* i dette afsluttende Bind, hvorledes Chr. Molbech i Skrift og Tale, i underdanige, private Breve til Monarken og i trykte Pjecer med flammende Ord til sine Medborgere kæmpede for sin Tanke: Bevarelsen af en Aands-Højborg i Sorø, et Akademi i ret Forstand — men dog ogsaa en Skole, altsaa i Virkeligheden Opretholdelsen af *Mullings* og *Engelstofts* Sorø-Idé, blot i udvidet Skikkelse for Akademiets Vedkommende. Man maa unægtelig her beundre den gamle Sorø-Vens Iver; her har han i hvert Fald vist sine Meningers Mod, og den, der ikke før har kunnet finde noget videre tiltalende ved denne gamle al for flittigt skrivende og bidske Mand, maa bøje sig og give Dr. *Carlsen* Ret: set i Forholdet til Sorø ender Molbech med at blive os sympatisk — ufortalt hvad han saa er paa andre Felter, som der ikke her skal dvæles ved. Saadan er det gaaet Anmelderen — og saadan vil det antagelig gaa andre; Dr. *Carlsen* har ikke skrevet sin Molbech-Bog forgæves. Det er — for at blive i de gamle Memoirs Stil — gaaet mig, som det gik den musesky *Kamma Rahbek*, der endogsaa holdt en Smule af Mus i Spjellerup Præstegaard. Og som andre, hvem det er gaaet paa samme Maade, vil jeg fremtidig se med noget blidere Øjne paa det besynderlige Gravmæle for Chr. Molbech og hans Søn Chr. K. F. Molbech paa Sorø Kirkegaard. Maaske vil jeg mest gøre det, fordi jeg ved, at Lise Kleins Støv nu er uadskilleligt blandet med hans, der i Døden vilde hvile ved hendes Side — men har vi ikke netop Lov til heri at se noget mere end en romantisk Grille? er det ikke i Virkeligheden et rørende Symbol paa en Bliven-eet med selve det Sted, der var det eneste, hvor engang alt var, som det skulde være — det, hvorfra min Verden gaar og hvortil jeg stræber at vende tilbage, maaske med flere Ar end vunden Ære, men hvor det altsaa skal være sødt engang at hvile og sove ind i Evigheden.

Dr. *Olaf Carlsen* Værk er med sine 127 + 136 +

207 Sider blevet en af de mest udførlige Sorø-Monografier, der findes, og man bør sige ham Tak derfor. Bogen er saa grundig gjort, med saa mange nyttige Noter og et godt Register, at den vil blive et af de Kildeskrifter til Sorø Historie i det 19. Aarhundrede. adskillige vil have Gavn og Glæde af. For mange vil denne tre Binds Bog være et nyt Vidnesbyrd om, hvor Sorø dog spiller en stor Rolle for sine gamle Sønner, som i Stedets Historie bestandig finder nye Emner for deres Forskertrang. Denne Skole er i Sandhed blevet sine Sønners Kærlighed og Ære. Der sidder ikke mere mange lærde Mænd og Digtere i Sorø og skriver til dette Steds Berømmelse, men der sidder bestandig en Del gamle Soranere rundt om i Landet og gør det. Molbech og hans Meningsfæller lige ned til vore Dage var saa utilfredse med, at Akademiet nu bare blev en Gymnasialskele som saa mange andre og dermed hørte helt op med at være et dansk Aandscenter. De kunde vel heller ikke vide bedre — saa lidt som P. L. Møller i 1847 kunde vide alt om Molbech og hans Livs og Gernings Horisont. Siden da er Aandslivet i Danmark i ret udstrakt Grad decentraliseret; der forfattes, skrives og digtes ogsaa udenfor København og Sorø (ja heller ikke Aarhus med sit Universitet er Jyllands eneste aandelige Stapelstad) — de moderne trafikale Forhold har gjort det muligt at være Aandsmenneske baade i Skelskør og Aalborg, om man da ellers har Betingelserne derfor. Og hvad Sorø angaar, da synes de fleste af os dog, naar det kommer til Stykket, at dette dejlige Steds bedste Tid oprandt, da man slap af med den akademiske Herlighed. Vi ser nu, hvad Molbech ikke saa og ikke kunde se, og blev han kaldt til Live idag og fik sat sig grundigt ind i vore Dages Sorø-Væsen, vilde han sikkert ikke græde akademiske Taa- rer over den Udvikling, det berømte Kloster har faaet.

Til Gengæld vil vi altsaa fremtidig se noget anderledes paa Christian Molbech. Vi har faaet en hel Del mere at vide om ham, ja for hans Sorø-Sinds Skyld holder vi ligefrem lidt af ham.

Og dette skal være *Olaf Carlsen* til Ære —

H. G. Orlík.

Om det her gengivne Billede af Chr. Molbech som gammel, gælder, at Sønnen, *Chr. K. F. Molbech*, i sin Tid, S. XIV i Forordet til den af ham i 1883 udgiven Brevveksling mellem Chr. M. og Karen Margrethe [Kamma] Rahbek, har lyst et formeligt Anathema derover. Han lader med Bogen følge Gengivelsen af et af *C. A. Jensen* i 1820 tegnet Portræt af Faderen, gengivet her i Soraner-Bladet, XVIII. Aarg., No. 3 for Marts 1933 ved Anmeldelsen af Dr. Carlsens Molbech-Bog, 2. Del, og siger, at dette »er det eneste virkelig autentiske Portræt, der eksisterer. Thi et mange Aar senere, uden hans Vidende og imod hans Villie tegnet — eller, som han selv udtrykte sig stjaale — Billede, der er mangfoldiggjort ved Radering, er saa langt fra at gengive det ejendommelige Aandsudtryk i hans Physiognomi og hans sjælfulde Blik, at det snarere fortjener at kaldes Karikatur end et Portrait«. Nu er Sønnen maaske her en Smule ubillig af lutter Kærlighed til Faderen, thi nogen Karikatur er det af *J. V. Gertner* — efter Sagnet under en Bogauktion — tegnede, af *Magn. Petersen* senere raderede Profil-Portræt dog visselig ikke. Det er derimod særdeles karakterfuldt, og selv om Dr. Carlsen — maaske af lutter Pietet overfor Chr. K. F. Molbechs sønlige Følelser!

— ikke har villet have det med i sin Bog, saa synes det dog at være paa sin Plads her, hvor vi kun refererer. Det er kun formindsket en Smule for at svare til Bladets Klumme; i Westergaards Fortegnelse over danske Portrætter har det Nr. 7968.

hgo.

I Klosteralleens Baggrund ses Molbechs Hus.

GAMLE SORANERE OG SORANSKE NOTER

Kaptajn *V. L. C. Palslev* (Realist fra 79), tidligere mangeaarig Sekretær i Soransk Samfunds Bestyrelse, er i denne Maaned blevet underkastet en Operation paa Bispebjerg Hospital.

Knud Valdemar Jensen ('32), Søn af Brygger *Jensen* i Spøttrup, tog den 29. Januar Ingeniørexamen ved polyteknisk Lærestanstalt med Udmærkelse og tiltræder nu en Stilling som kemisk Ingeniør i Firmaet *F. L. Smidth & Co.*

I Drætsinspektør i Gjentofte Kommune, Oberstløjtnant *Holger Nielsen* er udnævnt til Kommandør af Dannebrog. Oberstløjtnanten gjorde i 1889—90 — dengang var han Sergent — Tjeneste som Assistent hos Sorø Akademis Skoles Gymnastiklærer.

*

Ved Prinsesse Alexandrine-Louises og Grev Luitpold zu Castell-Castells Bryllup i Slotskirken Fredag den 22. Januar blev Bryllupssalmen »Jert Hus skal I bygge paa Ordets Klippegrund« sunget af en Sekstet fra Det kgl. Teaters Kor under Ledelse af Bassangeren *Fr. Meyer-Hane* ('96).

Kasserer ved Inspektoratet for Tobaksbeskatningen *Vilhelm Bay* ('95) er udnævnt til Toldkasserer i Toldbodens Havnedistrikt i København.

*

Dommer *Sven Lützen* ('04) i Brædstrup, har solgt sin Ejendom paa Skovvejen i Korsør til Købmand *K. Rasmussen*, Korsør, for 60,000 Kr. Køberen er Fætter til Bestyrelsesmedlem i Soransk Samfund, Direktør *A. V. Rasmussen*.

Den 14. Januar døde Fru *Jutta Rothe*, 86 Aar gammel. Den gamle Dame var Enke efter den i 1913 afdøde Grosserer *Christian E. Rothe*, der i 1860—66 gik i Sorø Akademis Skole, som han forlod uden Eksamen. Enkefru *Jutta Rothe* var Datter af Jernbanedirektør *Gustav Skram*, der anlagde Banen København—Roskilde, og Søster til afdøde Skolebestyrerinde *Henriette Skram*, Frøken *Emma Skram* og Forfatteren *Erik Skram*.

I hendes Ægteskab med Grosserer *Chr. E. Rothe* er der følgende fem Børn: fhv. Handelsminister, Direktør *Tyge Rothe*, Direktør *Henning Rothe*, Pastor *Oluf Rothe*, Fru Kaptajn *Wessel* og afdøde Fru Frihavnsdirektør *Bergsøe*.

*

Forfatteren *Fredrik Nygaard*, der til Foraaret fylder 40, fejrer denne Begivenhed med at skænke Læseverdenen en ny, stor Roman »Athens Nar«, der udkommer paa *Jespersen og Pios Forlag*. Romanen, hvis Handling foregaar i Ægypten, Hellas og Lilleasien paa Alexander den Stores Tid, ligger paa Linie med »Kværnen«, der udkom for 14 Aar siden.

*

Installatør i Valby *Aage Metsikkø Lund* (1899—1902) fyldte 50 Aar den 5. Februar. Han er Broder til Soranceren *Fin Metsikkø Lund*, Danmarks Gesandt i Meksiko.

*

Første Sekretær i K. F. U. M.s Centralforening, cand. theol. *Erik Bennetzen* ('25) afrejste den 5. Decemder i Fjor som Danmarks Repræsentant til K. F. U. M.s Verdenskongres i Mysore i Indien og aflægger efter Kongressen Besøg hos K. F. U. M.s Missionærer i Kina. *Erik Bennetzen* kommer i April hjem til Danmark.

Adjunkt paa Herlufsholm *H. G. Beck* ('23) har fra Nytaar overtaget yngste Sovesal »Vuen« paa Klosterbygningen.

*

Departementschef *E. D. Cohn* ('03) er blevet dekoreret med Kommandørkorset af den czechoslovakiske Hvide Løve Orden.

Det saakaldte »Vandbal« afholdtes paa Sorø Akademis Skole Lørdag den 20. Februar. »Bleballet« finder Sted den 13. Marts.

*

Arkitekt *Vilhelm Lauritzen*, der sejrede i Konkurrencen om Forslaget til den nye Lufthavnsbygning, foretog i Januars sidste Halvdel en fem Dages Lyn-Studierejse til Mitteleuropas Lufthavne.

Jagtkonsulent *Bjerg-Thomsen*, Kalø, holdt om Aftenen den 28. Januar Lysbilledforedrag for Sorø Akademis Skoles Lærere og Elever om Danmarks Fauna.

*

Justitsminister *Steincke* har solgt sit Blad »Sogneraadstidende« til De samvirkende Sogneraadforeninger.

Professor *S. P. L. Sørensen* ('86) holdt Onsdag den 20. Januar Foredrag i Københavns Rotary Klub om »Passivt Luftforsvar«.

<p>Inger Norries Sølvsmiede</p> <p>Nikolaj Plads 32 - Telefon Palæ 5648</p>	<p>HOTEL PHOENIX KØBENHAVN TELEFON 114 120 Værelser — 76 Bad Byens hyggeligste og smukkeste SELSKABSLOKALER Internationalt Køkken — Det berømte FROKOSTBORD I Klavérsalen: Kapelmester <i>Gerolás Ensemble</i>.</p>	<p>Sorø Akademis 1. Skovdistrikt</p> <p>Grantræ og Brænde Trækul til Høns og Grise</p> <p>Telefon Sorø 125</p>
<p>AKSEL ERTING Tømrermester</p> <p>„Belvedere“ Tlf. 681 Rogertsvej 9 Helsingør</p>	<p>Forsikrings-Aktieselskabet Husbukke Assurance-Compagnief Grundejernes Husbukkeforsikring</p> <p>Hovedkontoret - Vesterport 323-26 - København V. - C. 13,773</p>	
<p>NICHRO Forchromningsanstalt — Hilmark & Winther —</p> <p>Vesterbrogade 60 B København V Telf. Central 11.367</p>	<p><i>Ved at købe hos Annoncørerne støtter De „Soraner-Bladet“!</i></p>	
<p>Brødr. Markers Bogtrykkeri</p> <p>Knippelsbrogade 8 København K. Telf. 14,278 - 13,867</p>	<p>Annonce-Ekspedition: SVEN CARLSEN Vesterport 323 København V. Tlf. Central 13.773</p>	

SORANER-BLADET.

MEDLEMS BLAD: FOR

SORANSK SAMFUND

22. AARGANG

Nr. 3

Marts 1937

GENERALFORSAMLING OG STIFTELSESFEST

SORANSK SAMFUND fejrer Onsdag den 14. April sin 75 Aars Fødselsdag, i hvilken Anledning Samfundets 68. ordentlige Generalforsamling er henlagt til denne Dag, og i Forbindelse med Generalforsamlingen arrangeres der en Festsouper.

GENERALFORSAMLINGEN

afholdes altsaa Onsdag Aften den 14. April paa *Hotel Phønix* i Festsalen paa 1. Sal med Indgang fra Dr. Tværgade. Den aabnes præcis Kl. 19 med følgende Dagsorden:

1. Formanden aflægger Beretning om Virksomheden i 1936.
2. Direktør *Louw* aflægger Beretning om Fredningen af Herman Bangs Grav.
3. Fremlæggelse af de reviderede Regnskaber for Samfundet, Medlemsbladet, Laanefondene samt Budget.
4. Forslag fra Bestyrelsen om, at Lovenes § 4 udgaar.
5. Valg af Medlemmer til Bestyrelsen.
6. Valg af Revisorer og Revisorsuppleanter.
7. Eventuelt.

FESTSOUPER'EN

Kl. 20 — umiddelbart efter Generalforsamlingen — afholdes der en Festsouper i Restaurationen paa *Hotel Phønix*. Undervisningsminister *Jørgen Jørgensen*, Departementschef *Graae* og Rektor *H. Rauschou-Nielsen* er indbudt som Gæster. Efter Souper'en indtages Kaffen i Selskabslokalerne paa 1. Sal, og derefter er der Punschold i Festsalen.

Prisen for Deltagelse i Festsouper'en er 10 Kr. pro persona for de ældre og 5 Kr. for de syv yngste Aarange.

Anmeldelse om Deltagelse kan ske til Formanden,

Stabslæge, Dr. med. *Gordon Norrie*, Store Kongensgade 92, Tlf. Central 9533, eller til Prokurist, cand. jur. *Svend Clausen*, Vesterport 208, Tlf. Central 13.773. Anmeldelse maa ske senest den 12. April.

Paaklædning: Smoking.

70-AARIG SORANER I ARGENTINA

En af de ældre Borgere i den danske Koloni i Buenos Aires, Vingrosserer *Waldemar Rye* fyldte den 15. December 1936 70. *Waldemar Rye* er født i København som Søn af Vekselmægler og Løjtnant *Rye Nielsen*. Han kom til Sorø efter Sommerferien 1879 og gik ud i 1884 med Præliminæreksamen. »Danmarksposten«, som udgives af *Dansk Samvirke*, skriver, at han var Genstand for megen Hyldest paa Fødselsdagen.

Dansk Klub arrangerede saaledes den 14. December en Herrefrokost til Ære for Hr. Rye, i hvilken deltog Minister *Monrad-Hansen* og et stort Antal af Koloniens Medlemmer. Klubbens Formand, Hr. *F. A. Sorensen*, talte for Hædersgæsten. Paa selve Fødselsdagen havde Hr. Rye indbudt en Række Venner til Middag og Havefest i sit smukke Hjem i Villabyen *Urquiza*, ved hvilken Lejlighed Fødselsdagsbarnet fejredes paa forskellig Vis, bl. a. holdt Minister *Monrad-Hansen* en smuk Tale for Hr. Rye og fremhævede hans gode Borgersind, hans smukke Familieliv, hans vennesele og retlinede Færd, som havde skaffet ham Venner alle Vegne, hvor han færdedes.

Hr. Rye takkede i bevægede Ord for den Opmærksomhed, der var vist ham i Anledning af Fødselsdagen. Saa vel ved Frokosten som ved Festen i Hr. Ryes Hjem indløb en Række Lykønskningstelegrammer og -breve fra ikke tilstedeværende Venner.

Rye var oprindelig bestemt for Militærvejen, men efter i nogen Tid at have været Løjtnant i Artilleriet afbrød han denne Karrière og udvandrede til Argentina, hvor han i de første Aar prøvede lidt af hvert som saa mange andre, indtil han indtraadte i et stort fransk Vinfirma i Buenos Aires, hvortil han var knyttet i 34 Aar, og hvorfra han for et Par Aar siden trak sig tilbage.

SORANSKE DØDSFALD

PROFESSOR WILHELM NAGEL

* 10. 1. 1856 — † 22. 2. 1937

Ud vore sammenkomster og møder i *Soransk Samfund* saa vi i de senere aar næsten altid professor *Wilhelm Nagel*, som med største interesse fulgte alt, hvad der skete. Paa hans gamle dage var hans kærlighed til Sorø genvakt i høj grad.

*Rotografi fra Oktober 1869 af Brødrene Nagel.
Fra venstre: Hermann, Wilhelm, Frederik og Lauritz*

Wilhelm Adolf Ferdinand Nagel var født 10' januar 1856 i Højer, hvor hans fader var apoteker. Han og hans 3 brødre kom i skole i Sorø, hvorfra han blev student 1873 — men saa blev hans karriere ganske ualmindelig takket være hans sønderjyske herkomst. Han fik lov til at tage filosofikum et halvt aar efter studenterexamen, hvorpaa han rejste til Tyskland for at studere medicin, først i Marburg senere i Strassburg. Han tog doctorgraden i Marburg 1878 og medicinsk examen i Strassburg 1879. Saa skete det mærkelige, at han fik lov til at aftjene sin værnepligt i Danmark som underlæge 1879, og s. a. nedsatte han sig i Højer. I 1882 søgte han om at faa jus practicandi i Danmark, da det kunde hælde, at han fra Højer blev hentet over grænsen. Sundhedskollegiet gik, uagtet han ikke havde dansk examen, efter omstændighederne med dertil, og 2' januar 1883 fik han bevillingen. Han blev endnu 2½ aar i Højer, men saa drog han til Berlin, hvor han studerede kvindesygdomme og fødselsvidenskab og avancerede efterhaanden op til substituerende director ved den obstetrisk-gynækologiske universitets-klinik paa Carité hospitalet i Berlin. 1896 blev han ekstraordinær professor ved Berlins universitet og skaffede sig et navn som gynækolog. — I de senere aar tilbragte han en stor del af sin tid her i landet. Under et besøg hos en datter, som er gift i Dresden, døde han pludselig 22' februar i aar. Han blev begravet i Højer.

Gordon Norrie.

*

Professor *Vilhelm Nagels* Hustru *Nathalie*, som var Datter af afdøde Købmand i Slagelse *C. G. Kieruff*, døde i 1932 og begravedes i Højer, paa hvis Kirkegaard den gamle Professor ogsaa selv stedtes til Hvile ved Siden af sin Hustru Fredag den 26. Februar. Jordfæstelsen fandt

Sted under stor Dellagelse, og i den danske Kirke i Berlin afholdtes der Søndag den 28. Februar i Forbindelse med Gudstjenesten en Mindehøjtidelighed til Ære for Professor *Nagel*, der var Medlem af Kirkens Repræsentantskab.

Den danske Gesandt i Berlin, Kammerherre *Zahle*, udtalte i Anledning af Dødsfaldet følgende til »Nationaltidende«s Korrespondent:

— Professor *Nagel* var en Pryd for Danskheden i Udlandet. Hans dybe Kærlighed til alt, hvad der havde med Danmark at bestille, sikrede denne Mand baade Respekt og Tillid. Der er med Henblik paa den danske Koloni i Berlin Grund til ganske særligt at fremhæve den Afdødes store Indsats og varme Interesse for Koloniens Anliggender, hans Beredvillighed til altid at støtte det danske Foreningsliv og til baade som Menneske og Læge at yde Hjælp til trængende Landsmænd i Berlin. Som Videnskabsmand har Professor *Nagel* gjort sit Land den allerstørste Ære. Alle, der har kendt denne særprægede Personlighed, vil i Ærbødighed sænke Kaarden ved hans Baare.

KØBMAND VIGGO JENSEN

* 2.12.1876 — † 6.2.1937.

En trofast gammel Soraner er gaaet bort; trofast mod Minderne fra Skolen og mod sine Venner fra den Tid. Hans Interesse for Skolen forblev usvækket gennem Aarene og fornyedes gennem de unge, som altid var velkomne i hans gæstfri Hjem.

Købmand *Viggo Jensen* var født den 2. December 1876 i Jyderup som Søn af Købmand *C. F. Jensen* og Hustru *A. M. Jensen*, f. *Scharling*. Han kom i Sorø Akademis Skole i 1888 og gik ud af 3. Realsklasse i 1892. Efter Skoletiden søgte *Viggo Jensen* Uddannelse i Tyskland og England og overtog derefter den af hans Fader i 1875 i Jyderup grundlagte Køb-

mandsforretning og Landhandel, som han drev til sin Død.

Viggo Jensens Hustru, f. *Lerche*, og fire Børn overlever ham.

Ovenstaaende Fotografi er et Ungdomsbillede af vor afdøde Skolekammerat.

KAPTAJN J. H. HALLING

Kaptajn i Artilleriet *Jørgen Holger Halling* er afgaaet ved Døden den 4. Marts.

Kaptajn Halling, som var en af Hotelejer *V. O. Hallings Søner* — Moderen *Karen Marie* var født *Jørgensen* —

— fødtes den 16. November 1872 i Sorø og kom den 19. August 1884 i Sorø Akademis Skole, som han forlod i Sommeren 1888 efter at have taget 4. Klasses Hovedeksamen. Derefter gik Halling ind i Hæren, hvor han 1893 udnævntes til Premierløjtnant og 1909 til Kaptajn. Han gjorde Tjeneste ved saavel Sø- som Landbefæstningen og sluttede 1921 som tjenstgørende Officer ved Laboratorieafdelingen. I det civile Liv havde han beklædt flere Stillinger, i Aarene 1906—21 var han Revisor i »Bikuben«, men overtog derefter Inspektørstillingen ved Aalborg Amtssygehus og drev siden i Aalborg Assurandørvirksomhed for »Nordisk Livsforsikring«. For nogle Aar siden vendte han dog tilbage til København og knyttedes paany til »Bikuben« som Revisor. Kaptajn Halling, der var Ridder af Dannebrog, havde i 1932 taget sin Afsked fra Hæren.

Broder til Afdøde er Soraneren *Otto Halling*, Sælgschef i Det Danske Kulkompagni og Næstformand i Travelskabet. — Kaptajn Halling efterleves af Hustru *Ellen Halling*, f. *Wassmann*, og to Døtre.

KORSTOLENE I SORØ KIRKE

BIDRAG TIL EN MATRIKEL FOR SORØ SKOLE
CA. 1660—1737.

VED BIBLIOTEKSASS. T. GLAHN

II.

Alfabetisk Fortegnelse.

36 Dorchæus, Ansgarius. XV. — 37 Drachardus, Bjørno Christianides. XII. — 38 Drachardus, Christianus Christiani 17.6.1700, 1702. XIV,IX. — 39 Drachardus, Erasmus Matthiæ 1705. IV,XVII. — 40 Drachardus, Matthias Matthiæ 1699. XVII. — 41 Dreier, Casparus Friderici 1.11.1671. XV. — 42 Dreier, Lassenius Johannis F. 1700, 1697. VIII,XVII. — 43 Dreier, Nicolaus Frd. 7.7.1671. XIV. — 44 Dyr(h?), Petrus Petri. XVI (utydeligt).

45 Ekstein, Michael. I. — 46 Eller, Fridericus Vilhelmus 11.7.1702, 17.6.1703. IV,XII. — 47 Engelstrup, C(christianus) F. 21.4.1712. X. —

48 Faber, Barth. Mathias. XVII. — 49 Faber, Mathias Jani. XV. — 50 Faxenius, Tilemannus Petri c. — 51 Fersløw, I. Petri. XVII. — 52 Foss, Petrus Laurentii 1695. VIII,XIII. — 53 Franck, Fridericus. III. — 54 Fris, Jacobus. III. — 55 Frisius, Sigfridus. IV. — 56 Frølund, L. a. — 57 Fyhn, Laurentius. IXX.

58 Gothart, Wilhelmus Petri. XX. — 59 Grønbech, Laurentius. XII,IXX. — 60 Grønvad, Niels 1732. a. — 61 Grønvold, H. 1736. XII. — 62 Gy[r]stingensis, Christianus Globii 12.1.1667? 1676. XIII,XVII.

63 Hammer, Hieronimus. XVI. — 64 Harboe, Janus Matthiæ 7.5.1685. XIV. — 65 Hassenius, Andreas 1669. XIII,IV. — 66 Hassenius, Johannes 1676. XIII. — 67 Havbervaltinus, Johannes Johannis 1676. XVIII. — 68 von Haven, Christianus Fridericus 1704. XV. — 69 Heerfordt, Christopher. XI. — 70 Heining, Nicolaus Foss 1729. XII. — 71 Henningius, Petrus Matthiæ. XII,XVI. — 72 Herfurt, L. N. 1704. V. — 73 Hes, Fridericus 1727. VIII. — 74 Hofman, Niels 1714. XI,XII. — 75 Holm, Niels 1733. a. — 76 Holm, S. 1709. V. — 77 Holst, Detlovius Detlovii. XX. — 78 Holst, Johannes. I,XX. — 79 Hondorph, Friderich. VI,IX,X. — 80 Hylling, Johannes Laurentii 4.1.1700?, 1708. IV,V,XVI. — 81 Hylling, Laurentius 1710. III.

82 Ivari, Johannes 1594. b.

83 Jacobi, Dielericus. XIV,XVII. — 84 Jacobi, Nicolaus. a. — 85 Jacobæus, C. XVI. — 86 Jacobæus, Johannes Adolphus. VII. — 87 Johannis, Ivarus 1627. b.

88 Kaaberod, Holigerus Napl. XIII. — 89 Kaas, Frantz Matzen 1675. VI. — 90 Kaas, Frid. 1667. VI. — 91 Kaasbøl, . . . Christophoro 4.6.1697. a. — 92 Klug, Nicolaus Mathias Germanus 1697. XIV. — 93 Kofod, Povel Conrad 1733. a. — 94 Kraft, Jens Evensen. XVI.

95 Langius, Petrus 1706. a, III,VI,XVIII. — 96 Lassen, C. L. VI. — 97 Laurentii, Georgius. XVI. — 98 Lemovicus, Severinus Matthiæ 4.5.1666, 29.5.1666 c. XVI. — 99 Lerche, Anders 1.3.1664 b, IV,IXX. — 100 Lerche, Canutus. XII. — 101 Liim, Jonas 8.10.1695, 9.4.1696. IX,XV, XVI,XVIII. — 102 Liusholm, Christophorus Johannis. XVIII. — 103 Lowsen, Georgius 1688. V. — 104 Lundius, Elias II. — 105 Lütken, Otto 1731. XVIII. — 106 Lytzw, Christian. IX. — 107 Lytzw, Friderich. VI. — 108 Lützw, Georgius 2.8.1675. VIII. — 109 Lützw, Magnus 4.8.1675, 3.12.1677. IX. — Lützw, Otto 24.11.1675, 1676, 1677. VIII,X. — 111 Læssøe, Matthias Hermannus Christiernides 1722—1725, 1723. VI,XI.

112 Mantix, Erasmus Thomæ 1702. XVIII,V. — 113 Mantix, Janus Thomæ 1704. XVI. — 114 Matthiæ, Sveno 1694. XVI. — 115 Meierus, Gerhardus. XV. — 116 Meulengra(th), G. XVII. — 117 Michaelides, Thomas 12.1.1705. IXX. — 118 Monradus, Friderich Johannis 1724, 1725. XIII,XVIII. — 119 Monrad, Niels. a. — 120 Morvilius, Gerhardus Frantz 21.8.1672? XIV,IXX. — 121 Morvilius, Henricus Johannes 2.6.1666. c. XI. — 122 Morvilius, Johannes Jacobus 1662. XIII. — 123 Moth, Friderich Christian. VI. — 124 Mulvad, Andreas 1717. XIII,XX. — 125 Mulvad, P. IXX,XX. — 126 Munch, Chilianus. a. — 127 Møller, Laurentius Nicolai 1704. I.

REGNSKABER FOR 1936

REGNSKAB FOR SORANSK SAMFUND FOR AARET 1936

INDTÆGTER:		UDGIFTER	
Beholdning den 1. Januar 1936	2.698,59	Generalforsamling den 25. April 1936	330,50
Medlemsbidrag	5.834,00	Rusgildet den 19. September 1936... 2.700,50	
Indgaaet ved Salg af Emblemer og Emblemaale	67,50	÷ indbetalt af Deltagerne	598,00
Indvundne Renter af Bankbog	74,25		2 102,50
Indvundne Renter af Giro	18,13	Soraner-Aftener	595,75
Tilskud fra Gl. Soraneres Jubilæumsfond til Tu- ren den 7. Juni 1936	515,98	Udsendelse m. v. af Sorø Skoles Aarsskrift	220,05
		Optagelse af Meddelelser til Medlemmerne i So- raner-Bladet	720,00
		Tilskud til Understøttelsesfonden	300,00
		Emblemer	150,00
		Opkrævning af Medlemskontingent	56,40
		Lønnet Medhjælp	340,75
		Udgifter ved Sekretariatet	713,28
		Udgifter ved Presse-Sekretariatet	16,25
		Soransk Samfunds Tilskud til et Mindesmærke for Lektor Lauritzen	482,44
		Udbetalt det i 1934 indsamlede Beløb til Fred- ning af Herman Bangs Grav	436,00
		Udgifter ved Kassereren	243,62
		Blomster, Kranse, Lykønskninger m. v.	120,50
		Tilskud til Criketkampe i Sorø	69,10
		Andre Udgifter	56,30
		Kassebeholdning	2.255,01
	Kr. 9.208,45		Kr. 9.208,45

Restancer pr. 31. Decbr. 1936 Kr. 1.030,00.

Alfred V. Rasmusen,
Kasserer.

Regnskabet efterset og befundet rigtigt. Beholdningen efterset den 9. Marts 1937.

V. Bay. *H. Møllerup.*

SORANSK SAMFUNDS UNDERSTØTTELSFOND 1936.

Beholdning fra forrige Aar	1.639,00	
Tilbagebetalte Laan	1.415,00	
Gaver	200,00	
Renter	1.208,60	
Tilskud fra Soransk Samfund	300,00	
Bevilgede Laan	3.586,00	
Gaver	200,00	
Diverse Udgifter	58,21	
Kassebeholdning	82,68	
Bankbeholdning	835,71	
	4.762,60	4.762,60
FORMUE		
Obligationsbeholdning	27.300,00	
Debitorer	24.176,50	
Kasse- og Bankbeholdning	918,39	
	52.394,89	

DE GAMLE SORANERES JUBILÆUMSFOND 1936

Beholdning fra forrige Aar	695,13	
Renter af Kapitalformuen	630,00	
Renter af Bankbog	21,27	
Udbetalt Soransk Samfund		600,00
Gebyrer		7,00
Beholdning at overføre		739,40
	1.346,40	1.346,40
FORMUE		
Obligationsbeholdning		14.000,00
Bankbeholdning		739,40
		14.739,40

Svend Clausen.

DRIFTSREGNSKAB FOR SORANER-BLADET — 1. JANUAR—31. DECEMBER 1936

UDGIFTER		INDTÆGTER	
Trykning af Bladet, Clichéer, Fotos o. l.	2.167 13	Annonceindtægter	4.528 94
Redaktion og Tekstbidrag	808 63	Salg af Blade	20 00
Forsendelsesomkostninger	741 70	Underskud	1.484 02
Annonceprovision o. l.	1.477 29		
Kontorholdsudgifter (herunder Regnskabsassistance og Revision)	695 21		
Afskrevet paa udestaaende Annoncetilgodehavender	143 00		
	Kr. 6.032 96		Kr. 6.032 96

STATUS 1. JANUAR 1937

AKTIVER		PASSIVER	
Tilgodehavende for Annoncer	1.763 73	Diverse Kreditorer:	
(Størstedelen af Tilgodehavendet maa anses for tabt)		Bernh. Middelboe, Clichéfabrik	265 25
		Revisions- og Forvaltnings-Institutet, Aktieselskab	100 00
		Bagermester Rogert Møller	453 52
			818 77
		Bladets Formue:	
		Saldo pr. 1. Januar 1936	2.428 98
		+ Underskud ifølge Driftsregnskabet .	1.484 02
			944 96
	Kr. 1.763 73		Kr. 1.763 73

Foranstaaende Regnskab er opstillet paa Grundlag af Bladets Kassebog.

Vi har ikke udøvet nogen Kontrol med Indtægterne, men vi har sammenholdt de foreliggende Udgiftsbilag med Kassebogen.

København, den 18. Marts 1937.

Revisions- og Forvaltnings-Institutet, Aktieselskab.

J. EJLERSEN
Statsaut. Revisor.

A. ENGELL-NIELSEN

Noter.

(Hvor Skolestedet ikke udtrykkelig er anført, er det Sorø)

- 36 (1694—1769) Optaget i S. Sk. 15. 12. 1707 (i H. t. Bevill. af 4.11. s. A.) dimit. 24.6.1712. Fra 1722 Sekretær i Danske Kancelli. (Ehrencron Müllers Forf. Lex. og Sorø Matr.).
- 37 Optaget i S. Sk. 1.7.1697 (i H. t. Bevill. af 8.7.1682) dimit. 13.6.1700. Præst til Ulvborg og Raasted, død 1742. (Wiberg og Sorø-Matr.).
- 38 (1683—1743) Optaget samtidig med sidstnævnte, og dimit. 24.6.1702. Præst til Skjellerup og Ellinge. (Sorø-Matr. og Ehrencron Müllers Forf. Lex.).
- 39 (c. 1685—1739) Optaget i S. Sk. 16.6.1701 (i H. t. Bevill. af 20.1.1694) dimit. 24.6.1705. Degn i Haslev-Braaby. (A. Petersen Sjællands Stifts Degnehist. S. 134 og Sorø-Matr.).
- 40 (1682—1736) Optaget i S. Sk. 23.7.1697 (i H. t. Bevill. af 20.1.1694) dimit. 16.6.1701. Præst til Sæby og Hal-lenslev. (Ehrencron Müllers Forf. Lex. og Sorø-Matr.).
- 41 Stud. 1671. Søn af Pastor Fr. Drejer i Ondløse (Univ. Matr. II,43) Broder til Nr. 43.
- 42 Optaget i S. Sk. 25.4.1692 (i H. t. Bevill. af 12.3. s. A.) »d. 25. April 1698 exudit, nihilominus propriis vixit sumptibus usque ad subsequens Festum Divi Johannis, qvo in academiam transiit«. Indtegnet ved Kbh.s Univ. 1700. (Sorø-Matr. og Univ. Matr. II,258).
- 43 Stud. 1671. (Broder til Nr. 41).
- 45 Anføres ogsaa hos Dauw.
- 46 (1683—1742) Optaget i S. Sk. 12.8.1697 (i H. t. Bevill. af 17.7. s. A.) dimit. 3.6.1703. Degn i Alsted-Fjenneslev. (A. Petersen: Sjællands Stifts Degnehist. S. 124 og Sorø-Matr.).
- 47 Optaget i S. Sk. 24.6.1706 (i H. t. Bevill. af 21.6. s. A.), naar han kom fra Sorø nævnes ikke. (Sorø-Matr.).
- 49 13.4.1710 optaget i S. Sk. (i H. t. Bevill. af 12. s. Maa-

- ned) dimit. 14.6.1713, 20 Aar gl. (Sorø-Matr. og Univ. Matr. II, 371).
- 50 Stud. 1666 (Univ. Matr. I. 338).
- 51 (1688—1756) 30.8.1703 optaget i S. Sk. (i H. t. Bevill. af 19.5. s. A.) dimit. 24.6.1709. Fornavn: Jens. Præst i Nebbelunde og Sæddinge (Wiberg) (Sorø-Matr., hvor han kaldes Therslovius).
- 52 f. ca. 1681. Søn af Sorø Skoles Forstander Laurids F. Stud. 24.6.1699 i Sorø, hvor han (iflg. Bevill. af 21.10. 1692) var optaget 2.5.1693. Omtales i 1709 som Auditor. (Ehrencron Müllers Forf. Lex., Univ. Matr. II, 246 og Sorø-Matr.).
- 53 (1700—1716) Kom 10.2.1714 i S. Sk., hvor han døde s. A. af Kopper. (Løffler: Gravmonomenter i S. Kirke S. 11 og Sorø-Matr.).
- 54 Vel Jacobus Fristrupius. Optaget i S. Sk. 10.7.1690 (i H. t. Bevill. af 20.4. s. A.) dimit. 20.6.1693. (Sorø-Matr. og Univ. Matr. II, 197)
- 56 Man fristes til at tænke paa Sorø-Rektoren Andreas Frølund's Søn: Laurids (1710—53), han blev Stud. fra Kbh. 1726. (Ehrencron Müllers Forf. Lex.).
- 57 Se Nr. 59.
- 58 Optaget i S. Sk. 16.3.1710 (i H. t. Bevill. af 12.4.1697) dimit. 24.5.1713, 18 Aar gl. (Sorø-Matr. og Univ. Matr. II, 371).
- 59 »Lars Grønbech Fyhn«. Optaget i S. Sk. 20.3.1709 (i H. t. Bevill. af 7.1.1708) »Havniam abiit 1713«. (Sorø-Matr.). Stud. fra Frederiksborg 1717. F. ca. 1697. Assessor i Hofretten. Var død 1728. (Ehrencron Müllers Forf. Lex. + Suppl.). Se: Nr. 57. Vel lig Laurentius Grøn XII.
- 60-61 Brødre. Niels var 1732 i S. Sk. og 1733 hos Apoteker Winther i Kbh. Holger Alexander blev 25.6.1733 optaget i S. Sk. og 1737 Stud. 21 Aar gl. (Personalhist. Tidsskr. 5. R. III S. 179, Univ. Matr. II, 583 og Sorø-Matr.).

- 62 En Christianus Globius blev 1688 Stud. fra Sorø, det synes dog ikke at passe med det indskaarne Aarstal. (Univ. Matr. II, 160).
- 63 Stud. 1675 (Univ. Matr. II, 51). Præst i Kjøng, død 1711 (Wiberg).
- 64 Stud. 1686 (Univ. Matr. II, 147).
- 65-66 Brødre, blev begge indtegnet i S. Sk. 5.12.1665. Andreas blev immatr. ved Kbh.s Univ. 1669, Johannes 1676. Sidstnævnte blev Justitsraad, døde 1726. (Personalhist. Tidskr. 2. R. V, S. 3 og 23, samt Univ. Matr. II, 17 og 67).
- 67 Stud. 1677. (Univ. Matr. II, 76).
- 68 (1687—1751) 13.7.1702 optaget i S. Sk. (i H. t. Bevill. af 8.6.1700) dimit. 24.6.1706. Præsident i Borgerretten. (Ehrencron Müllers Forf. Lex. og Sorø-Matr.).
- 69 (1703—66) 18.7.1715 optaget i S. Sk., dimit. 24.6.1721. Præst, sidst i Høje Tostrup. (Ehrencron-Müllers Forf. Lex. og Sorø-Matr.).
- 70 (1712—80) 1.1.1725 optaget i S. Sk. og dimit. 1731. Præst, sidst i Gladsaxe og Herlev. (Ehrencron-Müllers Forf. Lex. og Sorø-Matr.).
- 71 Stud. 1685 (Univ. Matr. II, 139).
- 72 Ludvig Nicolai H. (1687—1749) 23.7.1698 optaget i S. Sk. (i H. t. Bevill. af 9.10.1697), dimit. 24.6.1704. Fra 1722 Præst i Hasle og Braaby. (Sorø-Matr. (hvor han benævnes Johannis) og Ehrencron-Müllers Forf. Lex.).
- 73 f. ca. 1710. Optaget i S. Sk. 20.2.1725, og Stud. derfra 1728. Han hed Jakob F. H. Muligvis død ung. (Sorø-Matr. og Ehrencron Müllers Forf. Lex.) — I en Stam-bog (i mit Eje) har han d. 31. Marts 1737 indskrevet sit Navn, han opholdt sig da i Jena.
- 74 Vel Nicolaus Hofmannus Sevel (1699—1759), der 1. 2.1713 blev optaget i S. Sk., hvorfra han blev dimit. 24.6.1716. Byskriver i Aalborg (Ehrencron Müllers Forf. Lex. under Sønnen Magnus H. S. og Sorø-Matr.).
- 75 Optaget i S. Sk. 25.6.1732, dim. 1737, 20 Aar gl. (Univ. Matr. II, 583 og Sorø-Matr.).
- 76 Severin Hansen Holm. Optaget i S. Sk. 2.5.1704 (i H. t. Bevill. af 28.8.1702) dimit. 24.6.1709. Død 1724. Præst i Vejby og Tibirke. (Wiberg og Sorø Matr.).
- 77 Optaget i S. Sk. 3.11.1696 (i H. t. Bevill. af 30.6.1696) dimit. 13.6.1700 (Univ. Matr. II, 258 og Sorø-Matr.).
- 78 Optaget i S. Sk. 15.12.1700 (i H. t. Bevill. af 8.10.s. A.) dimit. 24.6.1705. (Sorø-Matr.).
- 79 Antagelig den Frederik Hohendorff (1665—94), der rejste udenlands 1687, studerede i Leipzig og 1691 var Kammerjunker hos Kronprinsen. (Danmarks Adels Aarb. XIV, 1897, S. 225).
- 80 (1690—1733) Optaget i S. Sk. 28.7.1704 (i H. t. Bevill. af 19.7. s. A.) dimit. 24.6.1710. Præst i Fane. (Sorø-Matr. og Lampe: Bergens Stifts Biskopper og Præster I S. 289) Altsaa næppe rigtigt naar Dauw skriver: »ventelig ... Lieutenant i Sorøe 1721«.
- 81 (c. 1692—1735) Optaget i S. Sk. og dimit. derfra samtidig med ovennævnte Broder. (Sognepræst til Finnø. (Hilder — se Nr. 80).
- 82 Navnet staar ved Siden af Nr. 87, og er maaske ikke ægte.
- 83 Optaget i S. Sk. 23.5.1710 (i H. t. Bevill. af 12.4. s. A.) dimit. 14.6.1713, 21 Aar gl. (Sorø-Matr. og Univ. Matr. II, 371).
- 85 Christopher J. (1696—1765) Optaget i S. Sk. 2.8.1704 (i H. t. Bevill. af 26.4. s. A.) dimit. 24.6.1714. Præst i Slagslunde og Gandløse. (Ehrencron Müllers Forf. Lex. og Sorø-Matr.).
- 86 (1698—1772) Optaget i S. Sk. 2.8.1704 (i H. t. Bevill. af 26.4. s. A.) dimit. 1716. Præst i Ledøje og Smørum. (Ehrencron Müllers Forf. Lex. og Sorø Matr.).
- 87 Se Nr. 82.
- 88 Mon Holigerus Canuti Koberradius, der 1671 skrev en Klagesang over Ove Rosenkrantz. Han blev Stud. der 1673.
- 91 Eiler C. K. (1682—1754) Optaget i S. Sk. 29.6.1696 (i H. t. Bevill. af 17.3. s. A.) dimit. 16.6.1701. Præst, sidst ved Hellig Gejst Kirke i Kbh. (Bricka og Sorø-Matr.).
- 92 Født 1679. Optaget i S. Sk. 2.3.1696 (i H. t. Bevill. af 12.10.1695) dimit. 11.6.1697. Tysk Præst ved Garnisons Kirke i Kbh. 1711, vistnok forflyttet. (Wiberg, Univ. Matr. II, 227 og Sorø-Matr.).
- 93 Optaget i S. Sk. 4.7.1733, dimit. 1737 21 Aar gl. (Univ. Matr. II, 583 og Sorø-Matr.). Muligvis identisk med den af Bidstrup i Slægten Koefoed (B. 1887 S. 35) anførte Kbmd. i Nexø af samme Navn, født 1715, død 1769. En Søster var gift med J. G. Dauw (Nr. 32).

- 94 Optaget paa S. Sk. 11.5.1730 og dimit. 1733, 19 Aar gl. (Sorø-Matr. og Univ. Matr. II, 546).
- 95 Optaget i S. Sk. 9.2.1696 (i H. t. Bevill. af 30.11.1695) dimit. 23.6.1703 17 Aar gl., muligvis død ung. (Ehrencron Müllers Forf. Lex. og Sorø-Matr.).
- 96 Constantin Lydersen Lassen (1690—1746). Optaget i S. Sk. 15.1.1708 (i H. t. Bevill. af 4.11.1707) Stud. 1711. 1715 Adjunctus og Successor ved Præsteembedet i Snoldelev og Thune. (Ehrencron Müllers Forf. Lex. og Sorø-Matr.).
- 98 Stud. 1666. (Univ. Matr. I, 338).
- 100 (1658—1711) Stud. 1677. Præst i Aunslev og Bogen-se. (Wiberg. Univ. Matr. II, 76).
- 101 (1679—1760) Optaget i S. Sk. 5.10.1695 (i H. t. Bevill. af 13.6. s. A.), dimit. 13.6.1697. Hører sstds. 1699—c. 1703. Præsident sidst i Bergen. (H. G. Olrik: Oversigt over Forstandere, Lærere . . . i Sorø S. 124).
- 102 Bevill. paa Opt. i S. Sk. 7.8.1694. »Hic per aliquod temporis præsens fuit ac scolam frequentavit, quoniam vero nec requistum profectum adhuc dum acquisiverat nec locus vacuus patebat ipsi, ad suos se retulit & scholæ valedixit«. Stud. 1700. (Sorø-Matr. og Univ. Matr. II, 258).
- 103 (1668—1715) F. i Sorø. Opt. i S. Sk. 14.6.1685 (i H. t. Bevill. af 16.7.1673) dimit. 20.6.1690. Raadmand i Aalborg. (Sorø-Matr., Univ. Matr. II, 176 og Tauber og Nielsen: Embeds- og Bestillingsmænd i Aalborg S. 148).
- 105 Otto Diderik Lütken (1713—88). Optaget paa S. Sk. 20.7.1726. Stud. 1732. Præst i Skjellerup og Ellinge. (Sorø-Matr. og Bricka).
- 160-110 I Danmarks Adels Aarbog 1928 anføres S. 88 tre Brødre: Friderich (c. 1657—1710), Oberstltn., Magnus (1661—91), Fændrik og Christian (1666— før 1690). Kun om Magnus anføres det at han var paa S. Akad. 1675. Deres Moder var Sorø-Hofmesteren Jørgen Rosenkrantz' Datter.

- 111 (1702--64) Optaget i S. Sk. 27.8.1725. Stud. 1725. Præst, sidst i Reerslev og Ruds-Vedby (Wiberg. Sorø-Matr.).
- 112 Optaget i S. Sk. 4.5.1700 (i H. t. Bevill. af 21.12.1697) Stud. 24.6.1705. (Sorø-Matr.).
- 114 En Sveno Mathiæ Sparre, Stud. 1694 (Univ. Matr. II, 202). En: Sveno Mathiæ fik kgl. Bevill. paa Optagelse i S. Sk. 6.2.1687 (iflg. Sorø-Matr.) der tilføjes dog »anteqvam beneficio Regio poliretur mortuus est«.
- 115 (1646--87) Søn af Prof. Albert M. i S. Stud. der 1665 og teol. Examen ssids. 1668. Præst i Nørre Vedby (Univ. Matr. I, 330, Kirkehist. Saml. 4. R. Bd. 5 S. 809 og Wiberg).
- 116 Georgius 14.11.1717 optaget i S. Sk. dimit. 24.6.1721, 18 Aar gl. (Sorø-Matr. og Univ. Matr. II, 436). Nævnes af Dauw, som anfører en Disputats af Faderen Jacob M. fra 1698.
- 117 3.2.1705 optaget i S. Sk. (i H. t. Bevill. af 5.6.1704). Stud. 24.6.1708, 19 Aar gl. (Sorø-Matr. og Univ. Matr. II, 331).
- 118 (1705--78) Optaget i S. Sk. 21.4.1721. Stud. 1725. Præst i Nexø. (Sorø-Matr., Wiberg).
- 119 Optaget i S. Sk. 12.4.1731. Stud. 1737, 20 Aar. (Sorø-Matr. og Univ. Matr. II, 583).
- 120-122 Vel alle tre Sønner af Kirurgen ved S. Akad. Johan Carl Morvil (c. 1618--67). Nr. 120 Stud. 1678 (Univ. Matr. II, 86). Nr. 121 f. Sorø 1649, Stud. 1666. Død som Præst i Herslev (Wiberg), Johannes Jacobus anføres ikke paa Lengnicks Stamtv.
- 123 Vel Sønnen af Sorø-Amtmanden Paul Moth: Fr. Chr. M. f. 1698. Han boede i Sorø 1748 (Personalhist. Tidsskr. III, S. 179) og endnu 1769 anføres han som boende der (Vejviseren).
- 124-125 Tvillinger. Begge optaget i S. Sk. 8.9.1716 og dimit. 24.6.1719, 18 Aar gl., døde begge ca. 1733. Om den »ældre« A. M. anfører Dauw: »Decan ved det 6te Bord paa det Kongl. Communitet udi Kbh. Døde Student«. (Dauw, Sorø-Matr. og Univ. Matr. II, 425).
- 126 C. Petri M. 16.6.1701 optaget i S. Sk. (i H. t. Bevill. af 23.11.1700). 28.6.1706 »Schola ejectus« (Sorø-Matr.).
- 127 En: Laurentius Nicolaus blev optaget i S. Sk. 9.2.1696 (i H. t. Bevill. af 30.11.1695) dimit. 24.6.1704. (Sorø-Matr.).

SORANERAFTENEN

Soraneraftenen Onsdag d. 3. Marts paa Hotel »Phoenix« var som sædvanlig præget af godt Humør og trods det forfærdelige Føre af ret god Tilslutning.

Soraneren, Arkitekt *Tyge Hvass* holdt et interessant Foredrag om sit Besøg paa de tidligere dansk-vestindiske Øer, hvor han opholdt sig i 1918 paa den danske Stats Vegne for at foretage Opmaaling af de derværende meget smukke Bygninger, der burde bevares for Danmark i Tegning, samt for at bringe Kirkegaardsforholdene i Orden.

Foredraget blev ledsaget af et halvt Hundrede udmærkede Lysbilleder.

GAMLE SORANERE OG SORANSKE NOTER

Kassereren henstiller indtrængende til Medlemmerne snarest muligt at indbetale Aarskontingentet paa de tilsendte Giroblanketter for derved at billiggøre Administrationen af Soransk Samfund.

*

Sagfører *H. C. Langkjær*, Sorø ('00), er blevet Medlem af Sagførerraadet.

Tegnelærer, Kunstmaleren *Siegfred Neuhaus*, som i Vinter har været paa Studieophold paa Capri, kom sidst i Februar hjem til Sorø.

*

Arkitekt *Vilhelm Lauritzen* har købt et Hedeareal i Tibirke Bakker, hvor han vil opføre et Sommerhus.

*

Professor, Dr. theol. *Aage Bentzen* holdt Aftenen den 11. Februar Foredrag for IV. Mellem og Gymnasiet om: »Kan Nutidsmennesker undvære Kristendom?«

Departementschef *Einar Cohn* er blevet Formand for et af Statsministeriet nedsat Udvalg, som i Forbindelse med Udvalg i de andre skandinaviske Lande skal undersøge Problemet om en øget Vareudveksling mellem disse Lande i Tilfælde af Vanskeligheder med Hensyn til Varetilførslen. Cohn er endvidere af Finansministeriet udnævnt til Medlem af den under 16. Februar nedsatte store Skattelovskommission.

Paa det i Folketinget forelagte Forslag til Tillægsbevillingslov for Finansaaret 1936--37 staar Udgifterne ved Højtideligholdelsen af Sorø Akademis Skoles 350 Aars Jubilæum opført med 1656 Kr., der er afholdt paa forventet Efterbevilling.

Fru *Anna Hilarius Kalkau*, der for ikke længe siden fyldte 90 Aar, er nu afaaget ved Døden.

Fru Kalkau var Datter af forlængst afdøde Godsejer *Muus* til Sørup og Enke efter Proprietær *Emanuel Hilarius Kalkau*.

Den gamle Dame flyttede for nogle Maaneder siden fra København til Simonsborg, hvor hun tog fast Ophold hos sin Søn, Soraneren Proprietær *Fr. Hilarius Kalkau*, og her er hun død.

Otto W. Nyeborg (33'), der er ansat i Det Østasiatiske Kompagni, afrejste i Oktober i Fjor til Kompagniets Agentur i Dairen i Manshuriet.

Skovrider over Sorø Akademis 2. Skovdistrikt *H. K. Mundt*, fyldte 13. Februar 70 og faldt da for Aldersgrænsen. Mundt ansattes som Skovrider den 1. Oktober 1907. Stillingen blev opslaaet ledig i »Statstidende« den 6. Marts. Ansøgningsfristen udløb 20. Marts. Skovrideren over 2. Distrikt residerer som bekendt paa »Fredskovsminde«. Skovrider Mundt fratræder Embedet 1. April.

*

Bankdirektør i Slagelse *Adolph Nicolai Deichmann* ('97) maatte i Marts første Halvdel lade sig indlægge paa Dr. Begtrupps Klinik for en Undersøgelse.

Chargé d'affaires i Kovno, Legationsraad *Svend Peter Duurlo* ('09), har haft den Sorg at miste sin Moder, Fru *Anna Jensen*, f. *Svendsen*.

I det fornemme svenske Tidsskrift »Ord och Bild«s Februarnummer har *William Heinesen* skrevet en Afhandling om den færøske Lyriker, Dr. phil. og Lektor ved Københavns Universitet *Christian Matras* ('20) samt om de to Digtsamlinger, der foreligger fra hans Haand.

*

Mandag den 15. Marts holdt *Oirik* Foredrag i Købmandsskolens Festsal for Medlemmerne af den københavnske Afdeling af H. C. Andersen Samfundet om Emnet: H. C. Andersen i Personhistoriens Lys.

*

»Aalborg Stiftstidende«, som redigeres og udgives af Soraneren *L. Schiøttz-Christensen*, har faaet en ny Rotationspresse, som indviedes med Udsendelsen af et rigt illustreret, 32 Sider stort Festnummer, Søndag den 21. Februar. Denne nye Rotationspresse, som er Danmarks hurtigste, er installeret i en nyopført Maskinhal i Stiftstidendes Gaard. Rotationspressen er af »Balkon«-Typen, og det eneste Blad herhjemme, der har en Maskine af samme Type, er »Berlingske Tidende«, som har faaet sin fra U. S. A. Stiftstidendes Maskine er bygget i England af Firmaet *R. W. Crabtree & Sons* i Leeds. Dens Hastighedsgrænse er sat til 36,000 Aviser i Timen, og det maksimale Sideantal er 56. Men ved en Belastningsprøve paa Værkstedet i England har Speedometret imidlertid været i Bund, og Pressen spyede under Tordendrøn 750 28-sidede Aviser fra sig i Minuttet, hvilket svarer til en Gennemsnitsfart af 45,000 i Timen. »Aalborg Stiftstidende« vil foreløbig sætte Hastighedsgrænsen ved 28,000 og kan nu færdigtrykke sit Oplag paa tre Kvarter.

*

Konsul, Fabrikant *Carl Fr. Bendixsen* ('99) blev om Aftenen den 11. Marts i Snefoget paa Amager Boulevard

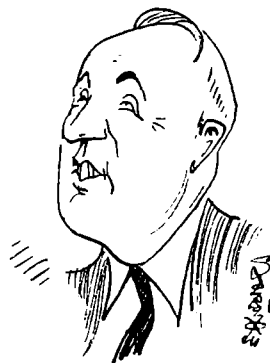
ramt af en Sporvogns Forperron og kastet om paa Kørebanelen. Han paadrog sig et Laarbensbrud og blev indlagt paa Sundby Hospital.

Fhv. Kontorchef *Johan Wibe Harhoff* ('78) har skænket en righoldig Samling Portrætter til »Soraner-Bladets« Arkiv.

*

Almindeligt dansk Vare- & Industrielotteri fejrer under Direktør *Charles Louws* Ledelse 50 Aars Jubilæum den 1. April.

*

Soraneren, Redaktør *Henry Hellsen*, er, som meddelt, paa Rejse ude i Østen, hvor han er blevet fejret af derboende Landsmænd og i den engelsk-kinesiske Presse. Saaledes indeholdt »The China Press« og »North-China Daily News«, der begge udgaar i Shanghai, den 30. Oktober store Artikler om *Hellsen*, og den 2. November bragte sidstnævnte Blad hans Portræt i den Streg, vi tillader os at gengive her.

<p>Inger Norries Sølvsmiede</p> <p>Nikolaj Plads 32 - Telefon Palæ 5648</p>	<p>HOTEL PHOENIX KØBENHAVN TELEFON 114</p> <p>120 Værelser — 76 Bad</p> <p>Byens hyggeligste og smukkeste SELSKABSLOKALER</p> <p>Internationalt Køkken — Det berømte FROKOSTBORD</p> <p>I Kavalersalen: Kapelmester <i>Oerolfs Ensemble</i>.</p>	<p>Brødr. Markers Bogtrykkeri</p> <p>Knippelsbrogade 8 København K.</p> <p>Telf. 14,278 - 13,867</p>
<p>AKSEL ERTING Tømrermester</p> <p>„Belvedere“ Tlf. 681 Rogertsvej 9 Helsingør</p>	<p>Forsikrings-Aktieselskabet Husbukke Assurance-Compagnief Grundejernes Husbukkeforsikring</p> <p>Hovedkontoret - Vesterport 208 - København V. - C. 13,773</p>	
<p>NICHRO Forchromningsanstalt — Hilmark & Winther —</p> <p>Vesterbrogade 60 B København V Telf. Central 11.367</p>	<p><i>Ved at købe hos Annoncørerne støtter De „Soraner-Bladet“!</i></p>	
<p>HOLGER DUE Refraktionist- Optiker</p> <p>Gl. Kongevej 114 - Tlf. Vester 5585 y</p>	<p>Annonce-Ekspedition: SVEN CARLSEN Vesterport 208 København V. Tlf. Central 13.773</p>	

SORANER-BLADET.

MEDLEMS

SORANSK

BLAD:FOR

SAMFUND

22. AARGANG

Nr. 4

April 1937

SORANSK SAMFUNDS GENERALFORSAMLING OG 75-AARS FØDSELSDAGSFEST

*S*oransk Samfund fejrede altsaa Onsdag den 14. April sin 75 Aars Fødselsdag i Forbindelse med sin 68. ordentlige Generalforsamling, selvfølgelig paa Hotel Phønix.

Generalforsamlingen, se nedenstaaende noget forkortede stenografiske Referat, markeredes i Anledning af de 75 Aar ved, at de tre gamle Soranere: Kaptajn *Palslev*, Redaktør *L. Schiøttz-Christensen* og Murmester *O. Licht* med Aklamation udnævntes til Æresmedlemmer.

Efter Generalforsamlingen samledes man til Souper i Hotellets Festsal, og pudsigt nok er vi til denne 75 Aarsfest 75 til Bords, deriblandt, foruden de to nye Æresmedlemmer — *Schiøttz-Christensen* var desværre forhindret — to indbudte Gæster, Rektor *Raaschou-Nielsen* og Departementschef i Undervisningsministeriet *C. Graae*; den ogsaa indbudte Undervisningsminister *J. Jørgensen* havde maattet sende Afbud. Væggen bag Hovedbordet, hvor Bestyrelsen sad med Gæster og Æresmedlemmer, var smykket med Teatermaler *Max Louws* mægtige Phønixfugl, brændende i sin Rede, og Højesteretssagfører *Carl Ballhausen*, der havde dirigeret Generalforsamlingen, varelog atter Dirigenthvervet.

Det var en vellykket og festlig Souper. Formanden, Stabslæge, Dr. *Gordon Norrie* bød velkommen, og saa fulgte Taler og Skaaler Slag i Slag. Rektor *Raaschou-Nielsen* talte for Soransk Samfund, Direktør *A. V. Rasmusen* for Undervisningsministeriet og Departementschef *Graae*, der takkede med en Tale om Sorøegnens Natur. Kaptajn *Palslev* takkede paa Æresmedlemmernes Vegne, Underdirektør *Louis E. Grandjean* talte for Kammeratskabet og Pastor *K. Bjerre* for Bestyrelsen og Soraneraanden. *Bjerre* var tillige Forfatter til den afsungne Sang om »Sorø-Aanden«, der gjorde Lykke.

Dermed var Talernes Række udtømt, og efter Isen

begav man sig til andre Lokaler for at drikke Kaffe og ryge, inden der toges fat paa Punschesoldet, hvor — Traditionen tro — Overretssagfører, Baron *C. v. Eggers* var den fortræffelige *magister bibendi*, som med Myndighed og Rutine skænkede Punsch, gav Ordet til de mange talelystne Soranere og slog Takten an til Sangene hvorimellem to nye »Til den ukendte Kammerat — efter os« af *Aage Lind* og »En Aprils-verse« af *H. G. Otrik*. Der sendtes Telegrammer til de to Visedigtere og til *Schiøttz-Christensen*, og det meddeltes, at Birkerødsamfundet havde sendt en Blomsterkurv og Herlovianersamfundet, Postkontrollør *Hasselbalch* m. fl. Lykønskningstelegrammer til den smukke Fest, som Deltagerne vil huske længe.

*

GENERALFORSAMLINGEN

*F*ormanden, Stabslæge *Norrie* bød velkommen, og Højesteretssagfører *Carl Ballhausen* overtog Dirigenthvervet, hvorefter Formanden aflagde Aarsberetningen for 1936.

Beretningen.

Han indledede denne med at mindes de i Aarets Løb afdøde gamle Soranere, over hvilke *Soraner-Bladet* jo har bragt Nekrologer (Forsamlingen sluttede sig til Formandens Mindeord ved at rejse sig). Derefter gav han en kort Oversigt over det svundne Aars Fester, Udflugter og Onsdagsaftener og fortsatte saa:

Vi har idag den 68. ordentlige Generalforsamling i Soransk Samfund — men som De ved, er det idag 75 Aar siden 7 gamle Soranere stiftede Soransk Samfund. Man bestemte dengang i Sommerens Løb at tage til Sorø og der vedtage Love. Turen fandt ogsaa Sted den 29. Juni 1862, men der blev ikke noget af at vedtage Love — det opsatte man til Vintermødet, som fandt Sted her paa Hotel Phønix den 13. December 1862. Lovene vedtoges, og man valgte den første Bestyrelse med *Bille* som Formand. Den første Generalforsamling, som man ved noget om, holdtes 14. December 1865. Den næste Udflugt til

Sorø fandt Sted 30. Juni 1866, men saa gik det hele i Staa igen. I 1871 kom der atter Liv i Samfundet. Paa Generalforsamlingen den 16. December 1871 frabad Prof. *Johnstrup* sig efter ½ Aars Funktionstid at være Formand, og Højesteretssagfører *Meyer* afløste ham. Den 22. September 1872 tog man for tredje Gang til Sorø — i Anledning af 50 Aaret for Akademiets sidste Genoprettelse. Jeg var dengang i ældste Gymnasieklasse og var derfor med som Gæst — her er mit Kort fra denne Lejlighed, som jeg giver til Arkivet. Der traf jeg mange kendte Soranere, bl. a. *Bille*, *Schandorff* og *Borchsenius*, og da jeg Aaret efter blev Student, blev jeg Medlem og har nu været det i 64 Aar. I 1882 afskediges Rektor *Tregder*, og i den Anledning blev han fejret ved en Fest, hvor han blev udnævnt til Æresmedlem, og det var første Gang at dette skete.

Udnævnelse af nye Æresmedlemmer.

Nu kan vi jo heller ikke gaa i Detailler med Hensyn til de følgende Aar, for det gik mildest talt ikke godt. Der fortælles saaledes at ved et Møde, hvor Bestyrelsen var mødt fuldtalligt, var der kun kommet 4—5 andre Medlemmer. Det var ikke Bestyrelsens Skyld, siger *Paul Hennings*: »Vi havde nemlig den Lykke i vor Midte at have Premierløjtnant *C. V. Petersen* (som var kommet ind i Bestyrelsen 1893), og jeg føler mig opfordret til at udtale, at det, han betød for Samfundet i disse Aar, kan ikke maales. Han var tidlig og silde paa Færde for ligefrem at lokke de gamle Soranere til at komme, til at interessere sig for Samfundets Trivsel, til at bidrage til Fondet, til Tidsskriftet og meget andet. Ved en ivrig Agitation bragte han Medlemsantallet til at stige betydeligt, og det er ikke for meget sagt, at Samfundets nuværende blomstrende Tilstand i første Række skyldes ham, der aldrig blev træt af at paapege nye Opgaver for Samfundet og Bestyrelsen — det eneste der i Længden kan holde et Samfund som vort levedygtigt«. Til Illustration af denne Udtalelse kan jeg oplyse, at Antallet af Medlemmer i 1894 kun var 272, i 1896 367 — i 1898 488, i 1899 547 og i 1901: 612.

Dernæst udarbejdede »Lange Per«, som nu hedder *Palslev*, Biografier over Realister, som kom i to Hefter af Tidsskriftet, efter at han havde faaet en Del gamle Soranere til at give Bidrag til Udgivelsen. Naar man, som jeg, har været med til en Gang at udgive »Den danske Lægestand«, ved man, hvor det er beværligt at samle saadanne Biografier, selv om der har været gjort Forarbejde af andre.

Generalforsamlingen den 14. December 1901 blev nærmest en Begrædelsesfest, siger *Hennings*, fordi baade Formanden *Albert Arendrup* og Kaptajn *Petersen* var forflyttet til andre Garnisoner, og dermed udtraadte af Bestyrelsen. Der blev holdt Taler i en Uendelighed for dem og afsendt Telegrammer til dem begge. Nogle Aar senere henvendte 30 gamle Soranere sig til *Palslev* og meddelte, at de vilde foreslaa, at han blev udnævnt til Æresmedlem, og at Bestyrelsen var enig heri. *Palslev* mente imidlertid, at han var for ung og bad sig fri for den tiltænkte Ære. Nu 32 Aar efter, da *Palslev* er 75 Aar gammel, har vi bestemt at udnævne ham til Æresmedlem, og nu har han intet derimod.

Jeg overrækker Dig derfor hermed vort Diplom og udtaler Haabet om, at Du, naar Du fuldstændig har overvundet den svære Sygdom, som Du nylig har gennemgaaet, fremdeles i mange Aar maa kunne overvære vore Sammenkomster og Møder.

— Forsamlingen hædrede Medlemmet med Klapsalver.

Tiden gik, og noget af det vigtigste, som skete, var, at men efter Forslag af *Matthiessen* i 1915 tog fat paa Udgivelsen af det store Værk om Sorø, og Aaret efter fremkom Forslag om at udgive »Soraner-Bladet«, og det begyndte da ogsaa at udkomme i 1916 under *Olriks* glimrende Redaktion. Den Side af Sagen var god nok, men den forretningsmæssige Side gik det ikke saa godt med, og det blev nødvendigt at hjælpe paa Underskuddet i 1919 dels ved Tilskud fra Medlemmer, dels ved Kontingentforhøjelse, men endnu værre blev det, da man pludselig fik en Regning paa over 10,000 Kroner. Fire gamle Soranere *Erik Schou*, som var Formand, *Skibsreder de Nully Brown*, *Møntgardein Heise* og *Murmester Otto Licht* lagde Summen kontant paa Bordet. De har ganske vist faaet Beløbet tilbagebetalt, men det havde vistnok ingen tænkt sig Muligheden af. Den eneste af disse fire udmærkede Mænd, som lever, er *Murmester Licht*, som har været Medlem af Bestyrelsen 1908—1916, som var meget ivrig Indsamler af Bidrag til Sorøbogen og Soransk Samfunds Værelse paa Studentergaarden, som gav et stort Tilskud i Arbejde ved Opførelsen af Fraterbrønden, opstillede Mindesmærket for Hauch og for nylig skænkede til Sorø Akademis Bibliotek et meget sjældent Værk af *Holberg* (compendium geographicum), som Biblioteket ikke ejede. Endelig var han en af de tre, der skænkede vor smukke Klokke.

Under Hensyn til alt dette, har Bestyrelsen besluttet at udnævne Dem, *Murmester Otto Licht*, til Æresmedlem med Ønsket om, at De maa bevare Deres Interesse for vort gamle Skolesamfund i mange Aar.

Jeg overrækker Dem herved vort Diplom.

— Forsamlingen hædrede ogsaa dette Æresmedlem ved at rejse sig og klappe.

Det følger af sig selv, at en Forening, som har og maa have sit Hovedsæde i København, forholdsvis let kan samle de Medlemmer, som bor i Byen, til Møder, Sammenkomster og Fester, og at de Medlemmer, der bor spredt over Landet, eller udenfor dette, meget vanskeligt kan bevare Interessen for vor Forening. Det, der holder sammen, er først og fremmest »Soraner-Bladet«, der er den vigtigste Betingelse for vor Eksistens, og som derfor ogsaa maa bevares. Vi har været fuldstændig paa det rene med, hvor vigtigt Bladet er, og vi har vist *Olrik* vor Taknemmelighed for hans udmærkede Redaktion af Bladet ved at gøre ham til Æresmedlem, da han trak sig tilbage. Men at der er en Mulighed for at samle gamle Soranere udenfor København har Redaktør *Schiøtz-Christensen* vist os. Han sidder i Aalborg, men hans Interesse for vort Samfund kommer bl. a. frem ved, at naar vi starter en Indsamling til et eller andet, siger han: se, hvad I kan faa ind, saa betaler jeg Resten! Saaledes gik det nu sidst med Bevarelser af *Herman Bangs* Grav, hvor han stillede en betydelig Sum til Raadighed. Dette er uhyre fortjenstfuldt, og vi vilde sikkert alle ønske, at vi havde mange, helst særdeles mange af den Slags Medlemmer, men det er alligevel ikke det, som sætter ham højt hos os. Nej, det, der har størst Betydning, er, at han samler alle de Soranere, som findes i hele Nordjylland til Sammenkomster i sit Hjem, og der er derfor intet Sted, hvor der er Sammenhold mellem Soranere som i Nordjylland. Han siger selv, at de lærer hinandens gode Egenskaber og Unoder at kende — og de sætter næsten mest Pris paa de sidste.

— Vi vilde ønske at andre omkring i Landet kunde tænke sig at samle Soranere paa lignende Maade. —

Vi har derfor ogsaa besluttet paa denne vor Jubilæumsdag at udnævne Redaktør *Schiøtz-Christensen* til Æresmedlem. Desværre er han syg og har ikke kunnet komme til denne Sammenkomst, hvortil han ellers havde glædet sig meget. Vi maa derfor sende ham vor Hilsen — hvilket først kan ske ved et Telegram, og derefter sende ham vor Hilsen — og jeg haaber, at Medlemmerne finder, at det er en fornuftig Ordning.

— Medlemmer hædrede ogsaa denne Gang det udnævnte Æresmedlem med Klapsalver. —

Hermed er jeg saa færdig med, hvad jeg havde at sige.

Direktør Grandjean opponerer.

Direktør *Louis E. Grandjean*, som nu fik Ordet, indledede med, at han vilde vise Bestyrelsen sin Anerkendelse ved en urban Opposition, »der er tænkt — og forhaabentlig ogsaa bliver udtrykt — som et kammeratligt Bidrag til Belysning af vore Love og deres Konsekvenser og af vore finansielle Forhold«.

Sorø-Bogens sidste Bind udkom i 1931 og allerede paa Generalforsamlingen i 1932 meddelte Formanden i sin Beretning, at Udgivelsen sikkert vilde give et Overskud. Ved Beretningerne i 1933 og 1934 forlod der intet om Overskudet, ej heller ved Beretningen i 1935, men det blev lovet, at *Oliks* Matrikel vilde blive trykt i Løbet af det næste Halvaar. Ved Beretningen i 1936 blev det gentaget, at nu var Matriklen klar til Trykning og samtidig kom Forklaringen. Sorø-Bogens Overskud androg Kr. 6500, som Bestyrelsen af Hensyn til det Formaal, hvortil Pengene var givet, følte sig forpligtet til at anvende til historiske Arbejder om Sorø. Man vilde bruge Pengene til *Oliks* Matrikel eller den omtalte geologiske Afhandling optrykt. Det er muligvis Forhold, som Bestyrelsen ikke er Herre over. Vi har derimod i Sor. Bladet set Statusopgørelsen for Bladet for 1936, hvori Driftsaaen slet ikke er optaget! I Regnskabet for 1935 figurerede Laanet, og der var ogsaa en Post for Forrentning med 3 %. Bladets sidste Aarsregnskab viser samtidig en Formue paa kun Kr. 944,96, som altsaa ikke kan dække det ydede Driftsaaen, saa meget mindre som det i Regnskabet yderligere oplyses, at Formuebeløbet maa anses for tabt. Vi har dernæst set, at Bladet ifjor skiftede Redaktør og dermed i nogen Grad har mistet sit tidligere stærkt historiske Præg. Disse to Kendsgeninger belyser min Udtalelse om Betænkkeligheden ved at yde det omtalte Driftsaaen af den opsparede Kapital, som flød af Sorø-Bogens Udgivelse. Jeg kritiserer end ikke indirekte den nye Redaktion, som kun har virket saa kort Tid, at man ikke kan drage videre Slutninger end om det historiske Stof, og jeg kritiserer navnlig ikke Administrationen af Bladet, da jeg fra mit Arbejde i Bladudvalget i forskellige Perioder kender Vanskelighederne. Hvad *Rogert Møller* ikke har magtet, vilde næppe nogen anden i denne Kreds magte. Vi maa vistnok stille vort Haab til en Mæcen, der vil bringe Bladet paa Fode igen.

Efter min forretningsmæssige Opdragelse maa jeg holde for, at S. S. egen Kasse burde have ydet Soraner-Bladet det omtalte Driftsaaen, og naar det nu ikke kan tilbagebetales, saa maa S. S. Kasse træde til, saa at Sorø-Bogens Kapital atter kan tilvejebringes. Paa denne Kapital hviler der sikkert juridiske, men i hvert Fald forlængst anerkendte moralske Forpligtelser. Det er derfor dobbelt uheldigt, at Samfundets Medlemmer har været saa sparsomt orienteret af Bestyrelsen om disse Penge. Mine Bemærkninger til denne Sag vil jeg gerne slutte med et Forslag til en Dagsorden for senere Afstemning:

»Generalforsamlingen udbeder sig gerne trykt i Soraner-Bladet, et specificeret Regnskab over Sorø-Bogens Indlægter og Udgifter med Angivelse af,

hvorledes Retsmidlerne er anbragt, og gaar over til næste Punkt paa Dagsordenen.

Dirigenten: Det kan vi ikke tage imod, thi Forslag fra Medlemmer maa for at blive behandlet paa den ordentlige Generalforsamling være indleverede skriftlig til Bestyrelsen inden den 15. Marts, — men vi kan komme tilbage til det senere.

Direktør *Grandjean* kom derefter ind paa Udnævnelsen af Æresmedlemmer, idet han hævdede, at det er lovstridigt af Bestyrelsen at udnævne eller foreslaa Æresmedlemmer. Der er ingen Hjemmel herfor i Lovene, og en Generalforsamling er derfor juridisk incapabel til at sanktionere. Derfor synes jeg, at det er uheldigt, at man allerede to Gange har udnævnt Æresmedlemmer og udstedt Diplomer, og at man altsaa, som det nu har vist sig, igen har udnævnt saadanne. Det forekommer at være en overfladisk Maade at hædre Folk paa, og det bør derfor ikke gentages. Jeg vil derfor iaften bede Generalforsamlingen om at studere vore Love. Med Lov skal Land bygges — ogsaa Foreninger. Vi kan simpelthen kun udnævne »livsvarige Medlemmer« i H. t. § 5. De skal formeligt have skænket et Beløb paa mindst Kr. 250, men da de Emner, der bringes i Forslag til Hædning, i Reglen altid paa en eller anden Made har ydet langt over et saadant Beløb, er der altid ingen juridisk Hindring for, at de kan udnævnes til »livsvarige Medlemmer«, honoris causa. Her er altsaa en administrativ farbar Vej for Bestyrelsen, som kan handle uden at spørge Generalforsamlingen, hvad der turde være en Behagelighed ved Udnævnelser af denne Art, som nødtigt i et kammeratligt Samfund skulde komme til Afstemning eller Diskussion.

Jeg kender ikke Generalforsamlingens Indstilling, for hvilken jeg bøjer mig, men personlig er jeg ikke stemt for disse Hædersbevisninger, hvis Antal proportionelt svækker Hæderens Format. Efter at have motiveret dette nærmere, stillede G. følgende Dagsorden for senere Afstemning:

»Generalforsamlingen fastslaar, at Samfundets Love ikke aabner Adgang til Udnævnelser af Æresmedlemmer. Skulde der fremkomme Forslag om at skabe Hjemmel herfor, henvises et saadant Forslag til en lovlig indvarslet Generalforsamling med dette Punkt paa Dagsordenen som Lovændringsforslag, hvorefter Forsamlingen gaar over til næste Punkt paa Dagsordenen«.

Efter at have kritiseret Bestyrelsens Festprogrammer og Pressetjeneste omtalte G. endelig Phønix Fonden, som aldrig bliver nævnt i Formandens Beretning — i Modsætning til S. S. andre Fonds og Paul Hennings Mindelegat — ligesaa lidt som dette Fonds Regnskaber og Statuter er S. S. Medlemmer bekendt. Medlemmerne aner vistnok ikke dette Fonds intime Tilknytning til S. S. Formanden er Medlem af Fondets Direktion og to andre Medlemmer af Bestyrelsen sidder i Direktionen og Fondets Regnskaber skal i Henhold til Statuternes Art. II revideres af S. S. Revisorer, om de bliver det, aner jeg ikke engang. Fundatsen er af 20. Marts 1932 og dens Art. VI bestemmer, at der snarest skal søges kongelig Konfirmation paa Fundatsen. Skønt der er gaaet over 5 Aar, har man ikke opfyldt Fundatsens Bestemmelser, og det tiltrods for adskillige Paamindelser fra mig i Tidens Løb.

Bestyrelsen maa ikke vedrørende de den underlagte Fonds og Virksomheder udvise en saa paafaldende Tavshed, som sket er baade hvad Sorøbogen og Phønix Fonden angaar; Generalforsamlingen, som i Henhold til Lovens § 9 er Samfundets øverste Myndighed, maa have et berettiget Krav paa at blive holdt fuldt orienteret. Uden at ville være nærgaaende overfor Bestyrelsen, maa jeg vistnok have Lov til at udtrykke mig paa den Maade, at det formelle ikke har været Bestyrelsen stærke Side i de senere Aar, men det er jo en lille Formsag, som er let at rette.

Efter Bemærkninger om Generalforsamlingens Indkaldelse og Dagsorden sluttede G. med at udtale: Det er mit Haab, at ingen vil føle sig brøstholden over mine abenhjærtige Udtalelser, som jeg lader udmunde i et Tillidsvotum til Bestyrelsen, som næppe kan have noget imod at tage de fremsatte Betragtninger med ind i sine fremtidige Overvejelser og Dispositioner til Gavn for dette vel sammentømrede Samfund.

Kommentarer til Grandjeans Opposition

Suhr: Maa jeg paa en Kreds af Medlemmers Vegne have Lov til at rette en Tak til Bestyrelsen for det forløbne Aar, og bede Medlemmerne om at staa sammen om Bestyrelsen, idet vi er enige om, at dens Dispositioner er baade til Samfundets og til vor alles Tilfredshed.

Sekretær Skodshøj: Det forekommer mig paa en Aften, hvor Foreningen udnævner 3 Æresmedlemmer, er det uværdigt at diskutere Spørgsmaalet, om vi kan udnævne disse eller ej. Det er uværdigt overfor de Medlemmer, som vi lige har hædret paa denne Maade.

Kommandør Bojesen: Jeg plejer ellers altid at være enig med min udmærkede Ven Grandjean, men i Aften maa jeg sige, at jeg maa tage lidt Afstand fra en Del af hans Bemærkninger. Tiden tillader jo ikke meget, og det meste af det, der er kommet frem, er ogsaa Ting, som man skulde have tænkt lidt over, inden man kan udtale sig. Jeg vil nævne specielt med Hensyn til Udnævnelse af Æresmedlemmer; at det er et Punkt, som kan diskuteres, men naar det nu lige har fundet Sted, maa jeg være enig med den ærede foregaaende Taler om, at man saa hellere maa akceptere det. Der kan maaske i en saa stor Forsamling fremkomme forskellige Meninger, men denne Forsamling er jo kun en lille Brøkdelt af Samfundets Medlemmer, og det vilde jo være ønskeligt, om vi kunde faa flere til at komme her. Man maa have Lov til at underkaste de forskellige Spørgsmaal en nærmere Overvejelse, saaledes at de eventuelt kan tages op ved en anden Lejlighed. I Aar er der ingen Grund til at kritisere Bestyrelsen. Jeg synes, det forløbne Aar har været saa rigt paa Begivenheder, at Bestyrelsen har repræsenteret Samfundet paa en saa udmærket Maade - jeg tænker her paa 350 Aars Jubilæet, som ikke kunde have været gjort bedre, og jeg opfatter paa ingen Maade Bestyrelsens Stilling som en Sinecure. Jeg synes vi maa være den taknemmelige alle sammen. Jeg vil tillade mig at slutte mig til det Medlem, som endte sine Udtalelser med at udbringe et Tillidsvotum til Bestyrelsen, og jeg vil bede Forsamlingen med mig udbringe en Tak til Bestyrelsen for det forløbne Aar, idet jeg ogsaa specielt retter Takken til Formanden. (Klapsalver).

Direktør Grandjean: Det bedrøver mig, at man finder det uværdigt af mig at rette denne Henvendelse til Forsamlingen, thi der var ikke nogen personlige Angreb, det hele var kun i Generalforsamlingens Interesse. Jeg har for en Maaned siden sagt til nogle af Bestyrelsens Medlemmer, at jeg vilde fremkomme med disse mine Udtalelser, saa Bestyrelsen var i Forvejen ganske godt kendt med, at jeg rettede denne formelle Indstilling. Derfor føler jeg mig en Smule brøstholden - thi det formelle maa man have i Orden - iøvrigt kan jeg fuldstændig tiltræde, hvad Kommandør Bojesen sagde.

Stavnsbjerg: Grandjeans Opposition passer maaske i et Aktieselskab, men den er i alle Tilfælde ikke i den Kammeratskabets Aand, som Flertallet af denne Forsamling ønsker. Jeg foreslaar, at vi gaar over til næste Punkt.

Direktør A. Ch. Louw aflagde derefter en Beretning om Fredningen af Herman Bangs Grav i Overensstemmelse med, hvad tidligere er meddelt her i Bladet.

Regnskaberne.

Direktør Alfr. Rasmusen forelagde de reviderede Regnskaber.

Frøken Signe Høgsbro: Jeg har idag talt med et gammelt Medlem, - han er ikke Medlem i Øjeblikket, og jeg spurgte ham, om han ikke kom i Aften, men han sagde Nej, og fortalte, at han paa Grund af Pengemangel var blevet slettet paa Grund af Restance, og nu hvor han gerne vilde være Medlem igen, forlangte man, at han skulde betale Restancerne. Jeg synes ikke, at det er helt kammeratligt at straffe en Kammerat, fordi han vil melde sig ind igen.

Direktør Rasmusen: Jeg er enig med Dem, og det er ogsaa en Kursændring i denne Retning, som vi vil tilstræbe ved at lade Lovenes § 4 udgaa, men hertil kommer vi senere.

— Der meddeltes Decharge for Regnskabet. —

Rogert Møller aflagde Regnskab for Soraner-Bladet, idet han meddelte, at Debitorer gik op mod Kreditorer paa det af Revisions- & Forvaltnings Institut aflagde Regnskab saaledes, at Regnskabet derved er afsluttet og Soransk Samfund maa afskrive Kr. 2000,00 paa den indskudte Driftskapitalkonto som var Kr. 2000. Forsaavidt de af Grandjean nævnte 2000 Kr. angaar, er det rigtigt, at de er gaaet tabt, men da jeg i 1928 afleverede Bladet, var der en Formue paa 11.231 Kroner, og i 1934, da jeg overtog det igen og lod foretage en Revision, var der et Underskud paa 3.141 Kroner, og i den mellemliggende Tid havde De Grandjean haft med Bladet at gøre, men det er der vel ikke noget at gøre ved.

Direktør Grandjean: Ja, jeg havde haft med Bladet at gøre, men jeg var kun Medlem af Bladudvalget.

Der gaves Decharge for Soraner-Bladets Regnskab.

cand. jur. Svend Clausen: Med Hensyn til Laanefonden vil jeg begynde med at gøre en Undskyldning for, at der ikke staar Revisionspaategning paa, men Regnskabet var, da det skulde i Bladet, endnu ikke revideret, men det var nu min Fejl, thi jeg havde ikke haft Tid paa Grund af Flytning med mit Kontor. Jeg vil lige læse Revisionspaategningen op - dette gøres - og Regnskaberne er underskrevet af Revisorerne Bay og Møllerup.

Jeg forstaar ikke, at Direktør Grandjean ikke før tog Petersens Legat med, men der vil paa næste Generalforsamling fremkomme Regnskab herfor, idet der i Løbet af iaar først vil blive udbetalt Restbeløbet af, hvad der skyldes i Arveafgift. Jubilæumsfonden salderer med 14.739 Kr. 40 Øre, Understøttelsesfonden med 4.762,60 Kr. og Formuen er 52.394,89 Kroner.

Jeg vil gøre opmærksom paa, at vi aldrig tidligere har laant et saa stort Beløb som i 1936, men det skyldes, at Folk har været mere elskværdige til at betale tilbage.

— Der gaves Decharge for Understøttelsesfondens og Jubilæumsfonden Regnskaber.

Budgettet.

Direktør Alfr. Rasmusen forelagde Budgettet. Med Hensyn til Restancerne venter man, at ca. 500 Kr. vil indgaa, Medlemskontingentet forventes at blive 5600 Kr. og andre Smaaandtægter formentlig ca. 100 Kr., saaledes at Indtægten i 1937 kan anslaaes til - indbefattet Kassebeholdning pr. 31. Decbr. 1936 - 8455 Kr.

Udgifterne er budgetteret til 6986 Kr., saaledes at vi skal kunne gaa ud af 1937 med en Beholdning paa 1500 Kr.

Paragraf 4.

Næste Punkt paa Dagsordenen var Forslag fra Bestyrelsen om, at Lovenes § 4 udgaa. Paragrafen lyder saaledes:

»Har et Medlem i 2 Aar undladt at erlægge Medlemsbidrag, betragtes han som udtraadt af Samfundet og kan kun blive Medlem paany, naar han betaler Restancen for disse 2 Aar.«

Det vedtoges eenstemmigt at lade Paragrafen udgaa, hvilket skal endelig vedtages paa en ny Generalforsamling.

Valgene.

Paa Omvalg var *Formanden, Magnussen og Rasmusen.* *Formanden* meddelte, at han Dagen før Generalforsamlingen havde faaet tilsendt en Meddelelse paaklæbet en Udtalelse af Baldwin om, at en Mand, der er blevet gammel, maa trække sig tilbage, og at der yderligere staar

skrevet, »at 82 Aar er alt for meget for de Unge, nu bør De, Hr. Norrie, nyde Deres Otium.«

Desværre er der ingen Navne under, — men jeg syntes lige, jeg vilde gøre opmærksom paa denne Meddelelse.

Ingeniør *Stavnsbjerg*: Jeg synes, det er meget gement at fremkomme med noget saadant, og saa endda ikke turde lægge Navn til.

De tre Bestyrelsesmedlemmer samt Revisorer og Revisorsuppleanter genvalgtes.

Kommandør *Bojesen*: Jeg vil lige sige, at det var en meget skarp Maade, at Oppositionen blev afvist paa, og jeg vil sluttelig gøre opmærksom paa, at Grandjean jo dog stillede et Tillidsvotum til Bestyrelsen, saa jeg synes ikke, der var nogen Grund til at tilrettevise ham.

Et Medlem fremsatte sluttelig en Udtalelse til Bestyrelsen angaaende »Søslangen«, Matrikelen, hvorfor bliver den ikke færdig, den er jo klar til at blive trykt, og der er jo Penge til Trykningen?

Formanden: Der har været drøftet flere Planer, men jeg tror ikke, at *Olrík* kan sende den i Trykkeriet, som den er, men desværre er han jo ikke her i Aften.

Derefter sluttede Dirigenten Generalforsamlingen.

OVERORDENTLIG GENERALFORSAMLING

En overordentlig Generalforsamling i Henhold til *Soransk Samfunds* Vedtægter § 10 afholdes Lørdag den 22. Maj 1937 Kl. 20 i Restaurant Gl. Bellevue, Klampenborg — med flg. Dagsorden:

Forslag fra Bestyrelsen om, at Vedtægternes § 4 udgaar.

Efter Generalforsamlingen Smørrebød og kammeralligt Samvær.

Vedtægternes § 4 har flg. Ordlyd: »Har et Medlem i 2 Aar undladt at erlægge Medlemsbidrag, betragtes han som udtraadt af Samfundet og kan kun blive Medlem paany, naar han betaler Restancen for disse 2 Aar.«

Som andetsteds i Bladet meddelt blev Forslaget enstemmigt vedtaget paa Samfundets 68. ordentlige Generalforsamling den 14. April d. A. For at Forslaget skal kunne endelig vedtages kræves imidlertid iflg. Vedtægternes § 10, at Forslaget »forelægges for en ny Generalforsamling, der vil være at indkalde senest i den paafølgende Maaned; paa denne kan de udenbys Medlemmer stemme ved skriftlig Fuldmagt til et andet Medlem. Paa denne sidste Generalforsamling kræves $\frac{2}{3}$ af de afgivne Stemmer til Forslagets Vedtagelse.«

Exemplarer af Vedtægterne kan rekvireres ved Henvendelse til Sekretæren

Dr. *Gudmund Magnussen*,
Herluf Trollesgade 21, K.
Telefon Palæ 6001.

KONFIRMATIONEN I SORØ

PHØNIX-FONDEN har iaar i Anledning af Soransk Samfunds forestaaende 75 Aars Jubilæum uddelt 5 Legatportioner à 100 Kr. til ubemidlede Soranere, der blev konfirmeret Palmesøndag i Sorø Kirke. Der er stor Trang til disse Understøttelser, idet der gennem Rektor var indkommet 13 velbegrundede Ansøgninger om denne Konfirmationshjælp, som jo bruges til Anskaffelse af en ny Uniform.

I Anledning af Konfirmationen havde PHØNIX-KÆDEN foranstaltet en Tur til Sorø for at overvære Konfirmationen. Den gamle Bay-Ingemannske Konfirmationskantate blev fremført saa henrivende smukt som ingen sinde før. Det var en sand Nydelse for Kædens Medlemmer, som med Formanden, *Direktør Louw*, i Spidsen havde faaet reserveret Plads i Kirkens venstre Side nærmest Koret. Pastor *Hanson* talte smukt til Konfirmanderne

Efter Konfirmationen var der Frokost paa Hotel Postgaarden, hvorunder gamle Soranere sluttede sig til Kæden, deriblandt for første Gang en Dame, Fru *Direktør Jørgen Rasmussen* fra Korsør, samt de to Gymnasiaster *Bojesen* og *Winlher*, begge inviteret af førstnævntes Fader, Kommandør *Bojesen*.

I Akademiets Festsal holdtes der efter Konfirmationen en Festmiddag for Alumner blandt Konfirmanderne og deres Paarørende. Her talte Rektor *Raaschou-Nielsen* til Konfirmanderne, og Baron *Schaffalitzky de Muckadell*, Bjergsted, og Forstander *Høgstrøm*, København, talte for Rektor og Skolens Lærere, mens Vicekonsul *Mirner*, Belgrad, takkede Pastor *Hanson* for Forberedelsen af Konfirmanderne.

SORANSKE DØDSFALD

FHV. BORGMESTER

MARIUS GODSKESEN

Fhv. Borgmester og Landstingsmand. Overretssagfører *Marius Godskesen* døde Natten mellem den 2. og 3. April.

Marius Godskesen var født den 7. Juli 1861 i Sønderho paa Fanø som Søn af daværende Toldassistent *Jens Gretinius Godskesen* og Hustru *Nissine Johanne Ingeborg*, f. *Møller*. Faderen blev senere Toldkontrollør i Helsingør, Toldforvalter i Aalborg og udnævntes til Etatsraad. *Marius Godskesen* kom i Sorø Akademis Skole efter Sommerferien 1873 og gik ud 1879 med Studentereksamen. Broderen, den i 1905 afdøde Læge *Niels Hans Godskesen*, var ogsaa Soraner, Student fra 1881.

Soransk Samfund havde i Aarene 1901—08 *Marius Godskesen* til Formand — han kom ind i Bestyrelsen allerede 1889 — og i hans Formandstid løstes Tersløsegaardsagen, for hvilken han gjorde et stort og fortjenstfuldt Arbejde; indtil sin Død var han da ogsaa Formand for Bestyrelsen for den Holbergske Stiftelse Tersløsegaard.

Dagspressen fremhævede enstemmigt i sine Nekrologer *Godskesens* Retsindighed og fremragende repræsentative Evner. Han havde Form og Stil; hans kølige Ro og korrekte Indstilling, hans granvoksne

Skikkelse med det højtbaarne Hoved og Ansigtets beherskede, næsten ubevægelige Træk, alle disse Egenskaber, som Aarene yderligere forlenede med Alderens Patina, gav det Indtryk, at han fra Naturens Haand var skabt til at repræsentere netop i de Stillinge, hvor dette betyder, omend ikke alt, saa dog

Marius Godskesen.

uhyre meget. Og det var ikke faa af saadanne fremtrædende Stillinger, Godskesen kom til at varetage i sit lange og indholdsrige Liv. Dertil var han en smuk Repræsentant for den nu næsten forsvundne klassiske Dannelse, hvortil Spiren hos ham var lagt i Græsk- og Latintimerne i Skoleaarene i Sorø. Han var meget belæst, og hans Interesser strakte sig til alle Samfundslivets Omraader, og denne Dannelse og disse Interesser udgjorde Baggrunden for og prægede hans offentlige Fremtræden.

Af de mange Hverv, han har haft, skal her nævnes, at han 1885—87 var ledende Senior i Studenterforeningen, Medlem af Frederiksberg Kommunalbestyrelse 1908—36 og samme Kommunes Borgmester 1919—36. Medlem af Landstinget 1913—36 og i en Periode Tingets Næstformand, Formand for Københavns konservative Vælgerforening 1918—30, Formand for Bakkehusstiftelsen, Bestyrelsesmedlem i Kjøbenhavns Telefon Aktieselskab og Medlem af Hypotekbankens Tilsynsraad.

Marius Godskesen var gift to Gange. Hans første Hustru, *Elisabeth Ingeborg Birgitte*, Datter af Amtmand *N. R. Rump* og Hustru, f. *Olrik*, døde i 1913.. I dette Ægteskab var to Børn, Sønnen *Oluf Godskesen* er Ingeniør i Statsbanerne, Datteren er gift med en norsk Præst. I Juli 1920 ægtede han *Augusta*, Datter af Kaptajn *K. C. Lassen* og Hustru, f. *Selchau Hansen*, der overlever ham. Begravelsen fandt Sted Torsdag den 8. April paa Frederiksberg Kirkegaard. *Soransk Samfund* havde sendt Krans og var repræsenteret ved et Bestyrelsesmedlem.

HANS FREDERIK ZACHARIASSEN

(født 26. Marts 1865, død 30. Marts 1937)

H. *F. Zachariassen* var født i Fjelsted paa Fyen og afgik ved Døden paa Gammel Kloster i København.

Hans Hjem var ubemidlet; men ved Venners Hjælp blev der Udvej for at sætte ham i Skole paa Sorø Akademi, hvor han blev optaget i II stud. Klasse 1878. Han var ualmindeligt og alsidigt begavet og blev 1883 Student med en stor Udmærkelse.

Jeg husker ham som en stilfærdig, spinkel Dreng, ofte med et stort Smil paa sit gode Ansigt.

Han gav sig til at studere klassisk Filologi, og alt tegnede saa lyst. Hans fremragende Lærere, Professorerne *Madvig*, *Gertz* og Docent *Siesbye*, nærrede store Forhaabninger til ham; men til deres og andres Forundring og Beklagelse brød han pludselig af umiddelbart forud for sin Embedseksamen og hverken vilde eller kunde gaa op.

Alle Forsøg paa at overtale ham var forgæves, og han tyede til sit Hjem, hvor han blev i Stilhed en Tid. I en Aarrække var han derefter Korrekturlæser ved flere Blade, længst ved »Nationaltidende«. Ogsaa her viste han sjælden Samvittighedsfuldhed og Dygtighed, der paa en smuk Maade blev paaskønnet.

Dette Arbejde blev imidlertid afbrudt 1927, idet han blev kørt ned paa Gaden og fik højre Overarm kvæstet saa alvorligt, at den ikke vilde vokse sammen.

Hans Ven, Redaktør *H. Stein*, gik til Borgmester *Kaper*, der skaffede ham et Værelse i Vartov, hvis Beboere nu er flyttede til Gammel Kloster.

H. F. Zachariassen.

Som Præst for denne Stiftelse mødte jeg ham paa vore ældre Dage. Vi kom til at kende hinanden nøjere, hvilket Bekendtskab blev mig værdifuldt, og saa fordi vi havde fælles Minder og Bekendte fra vore Skoledage, som vi begge mindedes med Glæde.

Det faldt altsaa ikke, som man kunde have ventet, i *Zachariassens* Lod at faa en fremskudt Plads

indenfor Videnskabsmændenes Kreds. Dog har jeg aldrig hørt ham klage eller faaet Indtryk af, at han følte sig som et skuffet Menneske. Tværtimod lod det til, at han altid befandt sig vel. Selv venlig og opmærksom skønnede han paa al Venlighed, han mødte, og fandt sin stadige Glæde i at arbejde med sine Bøger og være optaget af sproglige og historiske Interesser.

Dette bekræftes af nogle smukke Ord, hvormed han slutter et Brev af 9. Marts 1935 til sin Ungdomsven, Gymnastikinspektør K. A. Knudsen: »Efter Katastrofen har jeg lært at kende værdifulde Sider af Menneskelivet, der hidtil var mig ganske ubekendte. Jeg er baade gammelt og nyt Venskab taknemlig for alle gode Tanker og Handlinger, og fra mit sikre Tilflugtssted ser jeg, omgivet af utrættelig, uuddømmelig Velvilje, med Tryghed Livets Afslutning i Møde«.

Det gode og værdifulde, han ejede i sin noble Personlighed og i sin Viden, der strakte sig over mange Felter, delte han gerne med sine Husfæller og med os andre. Sidste Gang, jeg talte med ham, blev vi længe ved og havde det saa godt sammen. Da talte han meget om vor gamle Rektor, Professor *Tregder*.

Døden kom pludselig; han sank sammen i sin Stof uden forudgaaende Sygdom. Heldigvis var han ikke alene; der kom straks Hjælp til, og faa Øjeblikke efter var han død. Den stille Død, han fik, svarede til hans fredelige Livsførelse.

Det er betegnende for hans Sindelag, at han af sine smaa Midler har opsparet en Sum til et Legat for sproglige Studerende.

Der blev fundet en pæn Gravplet til *Zachariassen* paa Vestre Kirkegaard. Ved hans Kiste laa en smuk Krans fra *Soransk Samfund*. Ikke saa faa fulgte ham, deriblandt en Del af Gammel Klosters Beboere, der holdt af ham og agtede ham. Han efterlader sig dér et smukt Minde hos alle og vil blive savnet af os, som bor eller færdes dér.

Chr. Winther.

— Afdøde *Hans Frederik Zachariassens* Forældre var Husmand og Gartner *Frederik Zachariassen* og *Birthe Cathrine*, f. *Hansen*. Han var den sidst levende af det sproglig-historiske soranske Studenterhold fra 1883. Af Matematikerne lever endnu fhv. Dommer *Chr. Hattensen*.

KORSTOLENE I SORØ KIRKE

BIDRAG TIL EN MATRIKEL FOR SORØ SKOLE
CA. 1660—1737

VED BIBLIOTEKSASS. T. GLAHN

III,
(Sluttet)

Alfabetisk Fortegnelse.

128 Nebstrup, Johannes Johannis 1709. XV. —
129 Obenhavsen, Tøger Conrad 1733. a. — 130 Olivarius, Henricus 1714. V, VI. — 131 Olivarius Nicolaus 1700, 1702. VI, VIII. — 132 Osten, Johan Wibe von der. VII. — 133 Osten, Ludvig Christian von der. X, IX. —
134 Parsonius, Johannes Olai. 7.5.1685. XIII. — 135 Pauli, Laurentius. XV. — 136 Petrides, Chilianus. XIV. — 137 Petri, Wilhelmus. IX. — 138 Piehl, C. a. — 139 Piehl, F. a. — 140 Plum, I. C. II. —
141 Randorup ?, Christianus de. XVIII. — 142 Rasch,

Christianus. IX. — 143 Ravius, Andreas Christierni 1664. V. — 144 Rechen, S. P. VII. — 145 Retezu ?, Waldemar 1676. VII. — 146 Roes . . . , Antonius Nicolaus. XVI. — 147 Roessinus, Paulus Petri 1690. IV. — 148 Rosenkrantzus, Fridericus. VIII. — 149 Rosenkrantz, Palle 1664. VI. — 150 Rosenstand, Theo. . . 1696. XII. — 151 Rossingius, Andreas Jani. VI. — 152 Rosing, Erasmus Jani. VI. — 153 Rüe, C. 24.5.1717. a. —

154 Samocius, Andreas Petri 6.11.1682. III, XIV. — 155 Sampius, Henricus Jani 11.4.1658. b. — 156 Schandorhius, Eschælius Augustini. XVIII. — 157 Schotius, G. L. XVI. — 158 Schougardius, Haccius Johannis 1702, 1703. IV, VII, XVII. — 159 Schøller, Christophorus Caspari 1719-24, 1721. VI, XI. — 160 Seckmann, Dietericus 1702. VIII. — 161 Severini, Johannes, 4.4.1664. XVIII. — 162 Sletting, Ericus. XIII. — 163 Snellius, Fridericus Uldarici 7.7.1687. XVI. — 164 Sommerfeld, Hans 1.10.1723. XX. — 165 Svaningius, Ioannes Petri. IX.

166 Thideman, Laurentius. XIII. — 167 Thornam, Janus Jacobus. XVIII. — 168 Toxotius, Albertus Achillis 1683. XI, XVII. — 169 Toxotius, Bartholomæus Christianus 1705. XI. — 170 Toxotius, Hier. XIV. — 171 Toxotius, Johannes Achillis. XII, XVIII. — 172 Tønder, F. C. ? IV. [Der kan staar T. G.] — 173 Tønder, Michael Christophori 29.7.1704, 1707. IX, XVII. — 174 Tønder, Thomas . . . II, XVIII, IX.

175 Veilo, J. F. XV. — 176 Wielandus, Joachimus Petri 1706. III, VIII. — 177 Wilken, Fridericus. II. — 178 Winslovius, Claudius Jacobæus 24.8.1697. XV. — 179 With, Joanne. XIII. — 180 Witii, David. VII.

181 Ytrich, Michael Christiani 1685. XII. —
182 A. L. 1665. XI. — 183 C. B. W. 1700. XV. — 184 C. P. W. 1697. XIII. — 185 C. W. A. 8.5.1695?, 1697. XV. — 186 I. L. 1695 ? — 187 N. L. F. 1695, VII. — 188 . . . , Arnoldus Pet: Chsf. (?) 1695. XIII. — 189 . . . hman, Severinus Pauli. XIV. — 190 . . . , Georgius Qvirinus. XV.

Noter.

(Hvor Skolestedet ikke udtrykkelig er anført, er det Sorø)

- 128 Optaget i S. Sk. 8.9.1706. (i H. t. Bevill. af 14.6. s. A.). Stud. 1711, 17 Aar. (Sorø-Matr. Univ. Matr. II, 356).
- 129 Optaget i S. Sk. 28.6.1733. Stud. 1737, 19 Aar gl. (Sorø-Matr. og Univ. Matr. II, 581).
- 130 (1697—1737) Optaget i S. Sk. 11.1.1714, dimit. 24.6.1716. Præst i Busserup og Tusse. (Sorø-Matr. og Ehrencron Müllers Forf. Lex.).
- 131 (1684—1728) Optaget i S. Sk. 19.6.1699 (i H. t. Bevill. af 6.8.1698), dimit. 24.6.1702. Præst i Græsted og Maarum (Sorø-Matr. og Ehrencron Müllers Forf. Lex.).
- 132 (1708—1800) Optaget i S. Sk. 1.7.1718. Dimit. 1724. Stiftamtmand, General. (Sorø-Matr. Bricka, Soranerbladet 10. Aarg. S. 35) Navnet skrevet med Blæk!
- 133 (1710—48) Foregaaendes Fætter. Kaptajn. Optaget paa S. Sk. 24.6.1720. Gik endnu 1724 paa S. Sk. (se tre Bd. Skriftprøver fra Sorø, som findes paa kgl. Bibl. (Thott, 408—10 Fol.)) (Sorø-Matr. og Bobé: Efterladte Breve fra den Reventlowske Familiekreds Bd. 7. S. 527).
- 134 Stud. 1686. (Univ. Matr. II, 147).
- 137 W. Gothardus P. Optaget i S. Sk. 16.3.1710 i H. t. Bevill. af 20.9.1697), hvornaar han forlod Sorø anføres ikke (Sorø-Matr.).
- 140 J(esper) C(ortsen) Plum (1684—1764) 1.5.1699. Optaget i S. Sk. (i H. t. Bevill. af 15.6.1697) dimit. 1.5.1705. Militær. Det kan ikke være hans Farbror: Johannes Clausen Plum (død 1707?), Generalinsp. over Danmarks Kirker. Stud. fra Sorø allerede 1651. (Grove: Slægten Plum, Univ. Matr. I, 230 og Sorø-Matr.).
- 142 Christian Arnold Rasch f. ca. 1709. 10.10.1722, optaget i S. Sk. dimit. 1725. Senere Højesteretsadvokat. (Ehrencron Müllers Forf. Lex. og Sorø-Matr.).
- 144 Severinus Pauli R. 14.6.1700 optaget i S. Sk. (i H. t. Bevill. af 5.3.1698), dimit. 24.6.1705. (Sorø-Matr.).
- 145 Dauw nævner en Valdemar Reedtz.
- 146 Optaget i S. Sk. 6.11.1715, dimit. 24.6.1721, 20 Aar gl. (Sorø-Matr. og Univ. Matr. II, 176).
- 147 Optaget i S. Sk. 22.6.1685 (i H. t. Bevill. af 27.4.1675), dimit. 17.6.1690. (Sorø-Matr. og Univ. Matr. II, 176).

- 148 Hofmesterens Søn (1650— før 1676). Indkommen i S. Sk. 3.12.1666. Militær. (Sorø-Bogen 1, 670 og Danmarks Adels Aarb. 27, S. 406).
- 149 (1650—65) Var paa S. Akad. Foregaaendes Fætter. (Danmarks Adels Aarb. 27, S. 405).
- 150 Thøger Pedersen Rosenstand (1680—1713) 20.9.1692 i S. Sk. (i H. t. Bevill. af 21.10.1692), dimit. 24.6.1698, ca. 1704—08 Hører ved S. Sk. Siden Præst i Sværborg (H. G. Olrik Oversigt over Forstandere og Lærere... i Sorø, S. 126).
- 151 Optaget i S. Sk. 17.6.1700 (i H. t. Bevill. af 17.7.1697), dimit. 24.6.1705, 16 Aar gl. (Sorø-Matr. og Univ. Matr. II, 303).
- 152 (1688—1742) Optaget i S. Sk. samtidig med ovennævnte Bror., dimit. 26.6.1704. Præst i Huusby. (Wiberg og Sorø-Matr.).
- 153 Conrad Nicolai Ruer (kaldes ogsaa Ryder og Ryen) (1703—80). Optaget i S. Sk. 22.5.1717, dimit. 24.6.1721. Præst i Veggerby og Vislev. (Wiberg, Sorø-Matr. og Univ. Matr. II, 437).
- 154 Anders Samsing (1672—1751). Optaget i S. Sk. 23.6.1688 (i H. t. Bevill. af 7.2. s. A.), dimit. 15.6.1692. Præst. Sidst i Kjølstруп. (Ehrencron Müllers Forf. Lex. og Sorø-Matr.).
- 155 Datoen viser hen til Svenskekrigen, Navnet er indridset i Valdemar Atterdags Sarkofag, muligvis er det en svensk Soldat.
- 156 Stud. 1669. Præst i Lille Brænde, Død 1682. (Wiberg og Univ. Matr. II, 10.).
- 157 Georgius S. 13.4.1710 optaget i S. Sk. (i H. t. Bevill. af 12 samme Maaned), dimit. 24.6.1712, 19 Aar gl. (Sorø-Matr. og Univ. Matr. II, 364).
- 158 Optaget i S. Sk. 6.6.1694 (i H. t. Bevill. af 26.12.1693). Stud. 1703, 22 Aar gl. (Sorø-Matr. og Univ. Matr. II, 286).
- 159 (1707—74) Optaget i S. Sk. 20.7.1719. Stud. der 1724. Overberghauptmand. (Bricka og Sorø-Matr.).
- 160 (1684—1742) Stud. 1702. Justitiarius. (Ehrencron Müllers Forf. Lex.).
- 162 (1702—62) Optaget i S. Sk. 2.7.1718. Stud. 1722. Provst i Ferslev og Vellerup. (Ehrencron Müllers Forf. Lex., Sorø-Matr.).
- 163 (1670—1728) Optaget i S. Sk. 23.10.1683 (i H. t. Bevill. af 6.2. s. A.), dimit. 24.6.1690. Præst, sidst i Thisted. (Ehrencron Müllers Forf. Lex. og Sorø-Matr.).
- 164 (1702—47) Stud. 1724. Død som øverste Kapellan i Randers v. St. Mortens Kirke. (Wiberg, Sorø-Matr. og Univ. Matr. II, 460).
- 165 (1664—1719) Stud. 1682. Præst i Dalby og Tureby. (Wiberg).
- 166 Vel L. T. Lend. (1702—52) Optaget i S. Sk. 27.6.1716, og dimit. 24.6.1721. Præst i Endeslev og Vraaby. (Wiberg og Sorø-Matr.).
- 167 Er vel to Brødre: Jens (1674—1726) og Jacob (1674—1721). De blev begge optaget S. Sk. 25.7.1688 (i H. t. Bevill. af 11. s. Maaned) og dimit. 22.6.1694. De blev begge Præster, den første i Brøndum, Siem og Thorup, den anden i Gjording og Veirup. (Wiberg og Sorø-Matr.).
- 168 Identisk med Albert Kjeldsen Schytte (1668—1744) 25.7.1682 optaget i S. Sk. (i H. t. Bevill. af 16.7.1673) og dimit. 20.6.1685. 1697—ca. 1700 Subrektor sstds. (H. G. Olrik: Oversigt over Forstandere og Lærere... i Sorø S. 73).
- 169 Ligeledes Schytte. (1692—1745) 18.8. 1705 optaget i S. Sk. (i H. t. Bevill. af 11.7.1701) Stud. 24.6.1708. Præst i Jersti og Solrød. (Wiberg og Sorø-Matr.).
- 170 (ca. 1674—98) 16.2.1683 optaget i S. Sk. (i H. t. Bevill. af 15.2.1676) dimit. 12.6.1692. Hører i S., hvor han druknede i Søen. Broder til 168 og 171. (H. G. Olrik: Forstandere og Lærere... i Sorø, S. 123).
- 171 Sidstnævntes Broder. (1655—81) 1671 i S. Sk. og 1673 ved Akademiet. Fra 1677? til sin Død Hører ved Sorø Skole. (H. G. Olrik: Oversigt over Forstandere og Lærere... i Sorø, S. 117).
- 173 og 174 Begge Optaget i S. Sk. 5.8.1704 (i H. t. Bevill. af 22.3. s. A.) dimit. 24.6.1708, den første 18 Aar, den anden 17 Aar gl (Sorø-Matr. og Univ. Matr. II, 330). (I det ene Felt staar Thomas Reisius (?) Tønder, i Univ. Matr. II, 141 anføres en Thomas Matthiæ Reisius e. sch. Sor. 1685).
- 175 Mon: Jacobus Petri Weilovius, Stud. 1675. Eller: Johannes Petri W. Stud. 1678. (Univ. Matr.).
- 176 (1690—1730) 1.9.1705 optaget i S. Sk. (i H. t. Bevill. af 21.8. s. A.) dimit. 24.6.1707. Bogtrykker og Avisudgiver. Samlede Materialer til Sorø Hist. (Bricka og Sorø-Matr.).
- 177 Frederik Philip Vilcken. Studerede i Sorø før 1669, da han blev immatr. v. Kbhvn Univ. Studerede 1673 i Helmstadt. (Ehrencron Müllers Forf. Lex.).
- 178 (1678—1758) 13.4.1692 optaget i S. Sk. (i H. t. Bevill. af 5.3. s. A.). 1698 Stud. der. Præst i Nidløse (Wiberg). Naar det i Personalhist. Tidsskr. 6. R. 2 S. 48 hævdes, at den Univ. Matr. omtaler, hedder Jens Jakob, og at han drog syg til sin Broder og døde der kort efter Ankomsten, synes det ikke at være rigtigt.
- 179 Johan Jensen With (1716—58). Opt. i S. Sk. 1.3.1732. Stud. 1734. Præst i Hunseby (Wiberg og Sorø-Matr.).
- 180 Baade i Univ. Matr. II, 331 og Sorø-Matr. kaldes han Daniel. Optaget i S. Sk. 8.2.1704 (i H. t. Bevill. af 31.8.1703), dimit. 24.6.1708, 22 Aar gl.
- 181 Optaget i S. Sk. 17.8.1682 (i H. t. Bevill. af 18.6.1681) dimit. 13.4.1686. Fra 1704 Præst i Bloustrød og Lille-rød, død 1738. (Univ. Matr. II, 147, Wiberg og Sorø-Matr.).
- 182 Se: 99?
- 184 Vel: Christianus Pedersen Wintzlevius (c. 1677—1720). Optaget i S. Sk. 4.5.1694 (i H. t. Bevill. af 21.3. 1693), dimit. 2.6.1698. Præst i Baarse. (Se Nr. 178).
- 186 Se: 101?
- 187 Muligvis: Niels Lauridsen Foss (1679—1712). Optaget i S. Sk. 2.5.1693 (i H. t. Bevill. af 21.10.1692), forlød 3.11.1696 Sorø-Skole og blev 1698 Stud. i Kbh. Fra 1705 Rektor i Sorø. (H. G. Olrik: Forstandere og Lærere... i Sorø S. 66 og Sorø-Matr.).
- 188 En Arnoldus Petri Cruuse nævnes i Sorø-Matr. Optaget i S. Sk. 8.7.1691 (i H. t. Bevill. af 28.2. s. A.), dimit. »21 Junii 1691« sic!
- 190 Mon Jørgen Qvirinus Kruock, f. i S. som Søn af Prof. v. S. Akad.: Jørgen K. Han blev Student 1671, boede 1683 paa Valkendorffs Koll. men er ellers ukendt. (Ehrencron Müllers Forf. Lex.).

GAMLE SORANERE OG SORANSKE NOTER

Da vi har bragt i Erfaring, at et københavnske Forlag forbereder Udgivelsen af en biografisk Haandbog over gamle Soranere i Aarene 1900—1940, meddeles det her ved, at *Soransk Samfund* og »*Soraner-Bladet*« intet har med dette Foretagende at gøre.

*

Et københavnsk Firma har i Øjeblikket to Pladser ledige, som kan søges af unge Soranere:

- 1) En ung, bogholderikyndig Kontorist.
- 2) En Kontorelev, som maa have bestaaet Realeksamen; eventuelt kan ogsaa en Soraner med Mellemskoleeksamen antages.

Med Hensyn til Kontoreleven kan oplyses, at Vedkommendes Uddannelse paa Firmaets Kontorer vil vare 3 Aar, i hvilken Tid Maanedsgagen stiger fra Kr. 40 til Kr. 85.

Bogholderen vil kunne regne med en Gage af ca. Kr. 200.

Saafrømt nogen ønsker at reflektere paa disse Stillinger, bedes de henvende sig om nærmere Oplysning til Soransk Samfunds Sekretær, Dr. *Gudmund Magnussen*, Herluf Trollesgade 21.

*

Hofjægmester *August W. Bech* ('92), Waldbygaard ved Slagelse, har fra 1. April at regne bortforpagtet »*Bro-rupgaard*« med c. 420 Tdr. Land til sin Søn, Forpagter *Jørgen Bech* ('23), »*Knudsrødgaard*«.

Honorarlønnet Reservelæge ved Sindssygeanstalten i Middelfart *Ellen Vibeke Jensen* ('13) er under 30. Marts udnævnt til Afdelingslæge ved Statens Sindssygevesen med Tjeneste indtil videre i Middelfart.

*

Fhv. Forpagter paa Vallø Hovedgaard *Peter Daniel Boserup*, som den 7. April fyldte 95 Aar, gik paa Sorø Akademi 1855—61. Hans fem Brødre har ogsaa været Soranere. Faderen *Daniel Winther Boserup* var ogsaa Forpagter paa Vallø Hovedgaard. For 30 Aar siden fratraadte *Peter Daniel Boserup* Forpagtningen og bosatte sig i København, hvor han har holdt baade Guld- og Diamantbryllup med sin for et Par Aar siden afdøde Hustru, f. *Mørck*. Fraset at Syn og Hørelse er noget svækket, er, skrev »Berlingske Tidende«, den gamle Forpagter aandsfrisk, spiller endnu sin Bridge og L'hombre og følger stadig med Interesse Begivenhederne hjemme og ude.

*

Den 4. April om Aftenen holdt Det unge Grænseværn Møde i Sorø Akademis Skoles Festsal, hvor Frk. *Inger Enemark* talte om Problemerne i Grænseegnene. Rektor *Raaschou-Nielsen* takkede for Foredraget.

*

Sorø Haandværkerforening fejrede ved Paasketid 75 Aars Jubilæum. Jubilæumsskriftet er udarbejdet af Akademikasserer *la Cour*.

*

Maleren *Herman Vedel* havde paa dette Aars Foraarsudstilling paa Charlottenborg et Portræt af Professor *S. P. L. Sørensen* ('86'), malet til Frederiksborgmusæet.

*

Reservevægter ved Sorø Akademis Skole *Niels Hansen* kunde den 1. April fejre 25 Aars Jubilæum i sin Stilling og fik samtidig Afsked paa Grund af Svagelighed. Paa Finansloven er der tillagt ham en aarlig Understøttelse paa 300 Kr.

*

Fhv. Skovrider ved Sorø Akademi *Mundt*, der er Ridder af Dannebrog, har ogsaa faaet Sølvkorset.

I deres efterladte Testamente har afdøde Pastor *Krarup* og *Hustru*, Sorø, skænket 10,000 Kr. til Trængende i Sorø og 10,000 Kr. til Gamle i Løgumkloster, Pastor *Krarups* Fødesogn. Endvidere har de bestemt, at Kolonien Filadelfia skal overtage deres store Indbo. Desuden er Afdødes Svigerinde, Fru *Krarup*, betænkt med 10,000, og Præsteparrets tidligere Husassistent gennem 25 Aar har ligeledes faaet 10,000 Kr.

»Ekstrabladet« meddelte den 1. April: Justitsminister *Steinckes* smukke Datter *Solvejg* skal om kort Tid medvirke i en Film sammen med *Marguerite Viby*.

*

Direktør for Akts. Bing & Grøndahl *Poul Simonsen* ('98), R. af Db., er udnævnt til Dannebrogsmænd.

*

Soraneren og Sorømaleren *Aage Trolle Blumensaadt* havde i Paasken arrangeret en Udstilling af sine Malerier i Casinos Sal i Slagelse. Udstillingen, der omfattede et halvt Hundrede af Blumensaadts ældre og nyere Malerier, var ifølge »Sorø Amtstidende« en meget alsidig Repræsentation for de forskellige Perioder i hans Udvikling.

Blandt Billederne findes, skrev Bladet i en Anmeldelse, ikke faa Portrætsstudier, redelige og smukke Arbejder, ofte med en henrivende Sans for Modellens Stilling og

Bevægelse. Der er ogsaa et Par Studier af Jernstøbere i meget malerisk Belysning. Dem har Blumensaadt arbejdet paa i en halv Snes Aar, og navnlig det mindste af Billederne viser, at her er Stof til en større Vægdekoration.

Det er en smuk og udmærket Samling Malerier. . . . Blumensaadt har haft Glæde af at vise Slagelseanerne sin Kunst.

*

Soraneren, Ornitologen *Carl Weismann* holdt den 1. April om Aftenen for Sorø Akademis Skoles Elever et Foredrag med Grammfonoptagelse af Fuglestemmer.

*

Hofjægermesterinde *Ida Brun* til »Krogerup« havde ved Østre Landsret anlagt Sag mod Højesteretssagfører *H. H. Bruun* ('02), hvem hun krævede dømt til at betale en Erstatning paa ca. 100,000 Kr. med den Motivering, at *Bruun*, der gennem fire Aar havde været hendes Lavværge, i denne Tid ikke havde truffet de nødvendige Foranstaltninger til Afværgelse af de store Tab, hun har haft paa »Krogerup«.

Ved Landsrettens Dom blev Højesteretssagfører *Bruun* pure frifundet og Hofjægermesterinden dømt til at betale Sagens Omkostninger med 2000 Kr. Det hedder i Præmisserne, at Højesteretssagføreren har opfyldt de Forpligtelser, der paahviler ham.

*

Den 19. Marts fandt der en Midnatsforestilling Sted paa Dagmarteatret, hvor en Række kendte Kunstnere i Recitation og Sang tolkede *H. C. Andersen*. I Aftenens Program havde Kontorchef *H. G. Olrik* skrevet en Artikel »H. C. Andersen og Kvinderne«. I denne Artikel offentliggør *Olrik* et hidtil utrykt Brev til *H. C. Andersen*, skrevet af en anonym Beundrerinde. Brevet omhandler en Fodtur og er meget interessant paa Grund af sit Indhold og sin Stil.

*

Jespersen og Pios Forlag udsendte Onsdag den 17. Marts Forfatteren *Fredrik Nygaards* Oldtidsroman »Athens Nar«, der foregaar i Aarene 335—332 før Kristus i Ægypten, Hellas og Lilleasien. Romanen er *Nygaards* hidtil største Prosaarbejde.

*

Elever i II. Gymnasieklasses paa Ordrup Gymnasium opførte Torsdag den 8. April som Skolekomedie *Bernhard Shaws* Lystspil »Pygmalion«. De unge Skuespilleres Instruktør var Soraneren *Mogens Nissen* ('07), nu Lektor ved Ordrup Gymnasium og Næstformand i Ordrupper-samfundet.

*

Efter Kirkeministeriets Indstilling er ved kgl. Resolution af 13. April 1937 hidtilværende Sognepræst ved Vor Frelses Kirke i Odense Købstad *Knud Alsøe Alsinger* beskikket til Sognepræst i Sorø Købstad.

— Pastor *Alsinger*, der altsaa bliver Pastor *Balslevs* Efterfølger, er født den 5. November 1892 i Indien, hvor hans Fader var Missionær. I 1903 rejste Faderen hjem og blev Sognepræst i Todbjerg i Jylland, og i 1909 kaldtes han til Sognepræst ved Vor Frue Kirke i Odense, hvor han virkede til sin Død i 1919. Sønnen *Knud Alsøe Alsinger* blev theologisk Kandidat 1918 og fik samme Aar Embede i Vraag paa Færøerne, hvor han var til 1924, da han udnævntes til Sognepræst ved Vor Frelses Kirke i Odense.

*

Ledvogter under Sorø Akademi 1. Skovdistrikt, *Fr. Hausen*, Stensbøghuset, kan den 1. Maj fejre 25 Aars Jubilæum.

I Skoven ved Filosofgangen lige efter Baneoverskæringsen opsatte Skovvæsenet i Fjor Bænke, som mange var glade for. Fru Dr. *Jensen* fik, skriver Sorø Amtstidende, imidlertid den Idé, at det vilde være godt, om der ogsaa kom nogle Borde, saa Mødre med Børn, der gerne vilde have et fredfyldt Sted at ty hen, kunde komme her og finde det i Forbindelse med de fornødne Bekvemmeligheder. Hun lod Idéen gaa videre til Skovrider *Lorenzen*, som i Aar beredvilligt har realiseret den. Der er nu opsat to Borde med Bænke paa hver Side, ialt 4 Bænke, saaledes at der er skabt en Plet, hvor Mødre sikkert gerne vil søge hen med deres Børn. Der vil ogsaa blive opsat en Affaldskurv og rydet lidt op paa Pladsen, saa det hele kan blive saa tiltalende som muligt.

*

»Sorøner-Bladet« har modtaget følgende:

I mit Skab har en gammel Sorøner fra 27', *J. Chr. Johannesen*, bedt den, der havde Skabet 10 Aar senere, alt-saa fra 1936—37, sætte sig i Forbindelse med ham gennem »Sorøner-Bladet«, hvilket herved sker.

Med venlig Hilsen og Tak for Optagelsen,

Mogens Madsen, II G,
Gymnasiet, Sorø Akademi.

*

Natten mellem Søndag den 4. og Mandag den 5. April sprang Politibetjent ved St. Kongensgade Politistation *Leif Jochimsen*, da han patruillerede paa Langelinie, ud i Havnen og reddede et Menneske fra at drukne. *Leif Jochimsen* tog i 1926 Realeksamen fra Sorø Akademis Skole.

*

Professor, Overlæge, Dr. med. *Einar Meulengracht* ('06) fyldte 50 Aar den 7. April.

*

Redaktør *Kaj V. Carlsen* blev i det forløbne Efteraar Medlem af Københavns Journalistforbund. Carlsen, som gik i Sorø Akademis Skole 1913—16 uden at tage Eksamen, fortæller følgende i Bladet »Journalisten« om sig selv:

Journalistik har lige siden jeg gik ud af Skolen nede i Sorø, været min store Interesse. Naar jeg havde Lejlighed til det, greb jeg Pennen; men mine Aandsprodukter endte ganske naturligt, i langt de fleste Tilfælde, i Papirkurven. Da jeg havde naaet den myndige Alder, pak-kede jeg Spaankurven og drog til Udlandet, hvor jeg blev henved otte Aar. Jeg var i den Tid saa at sige alt mellem Himmel og Jord: Tolk i de store Varehuse, Steward paa Atlanterhavsgiganterne, Assistent paa flere forskellige Luftruter, Revyskuespiller, Filmsstatist, Barten-der, Herremannequin, Pølsemand, Gigolo for en Dag, Omnibuschauffør, Cirkustjener og Staldkarl. Hele denne brogede Skala af Dag-, Uge- og Maanedstillinger paatog jeg mig naturligvis kun for at kunne skrive om mine Indtryk. Mine Artikler gik bedre her i Danmark og i Udlandet. Denne forrygende Succes gav mig Ideen til min »Pressebutik«, som jeg startede for godt og vel et halvt Aar siden og døbte »The International Short-Stories Agency«. I Begyndelsen sendte jeg kun mine egne Produkter ud over Europa, men nu anbringer jeg en Række Journalisters og Forfatteres Arbejder hos mine Forbindelser. Jeg har Agenter i Polen, Frankrig, Holland, Belgien, England, Sverrig, Estland, Tyskland, Østrig og Schweiz, som oversætter mine fremsendte Ting og bringer dem ud til Pressen i de paagældende Lande. Hørespil hører ogsaa ind under mit Agentur. Jeg forhandler i Øjeblikket med Oversættere i Staterne og haaber i Løbet af kort Tid at kunne anbringe danske journalistiske Arbejder ogsaa dér.

<p>Inger Norries Sølvsmie</p> <p>Nikolaj Plads 32 - Telefon Palæ 5648</p>	<p>Pragfuld Sorø-Villa Christiansvej 1</p> <p>7 Værelser, Badeværelse, Centralvarme, Kork-Parketgulve, cementpudset, meget smuk Have, til Salg i Løbet af Foraaret eller senere. — Henvendelse til Ejeren:</p> <p>Charles Christiansen Telefon: Ballerup 249</p>	<p>SVEGÅRDS BOGHANDEL</p> <p>SORØ</p> <p>TELEFON: SORØ 27-300</p>
<p>AKSEL ERTING Tømrermester</p> <p>„Belvedere“ Tlf. 681 Rogertsvej 9 Helsingør</p>	<p>Forsikrings-Aktieselskabet Husbukke Assurance-Compagnief Grundejernes Husbukkeforsikring</p> <p>Hovedkontoret - Vesterport 208 - København V. - C. 13,773</p>	<p>Brødr. Markers Bogtrykkeri</p> <p>Knippelsbrogade 8 København K.</p> <p>Telf. 14,278 - 13,867</p>
<p>NICHRO Førchromningsanstalt — Hiltmark & Winther —</p> <p>Vesterbrogade 60 B København V Telf. Central 11.367</p>	<p><i>Ved at købe hos Annoncørerne støtter De „Sorøner-Bladet“!</i></p>	
<p>HOLGER DUE Refraktionist- Optiker</p> <p>Gl. Kongevej 114 • Tlf. Vester 5585 y</p>	<p>Annonce-Ekspedition: SVEN CARLSEN Vesterport 208 København V. Tlf. Central 13.773</p>	

SORANER-BLADET.

MEDLEMS
SORANSK

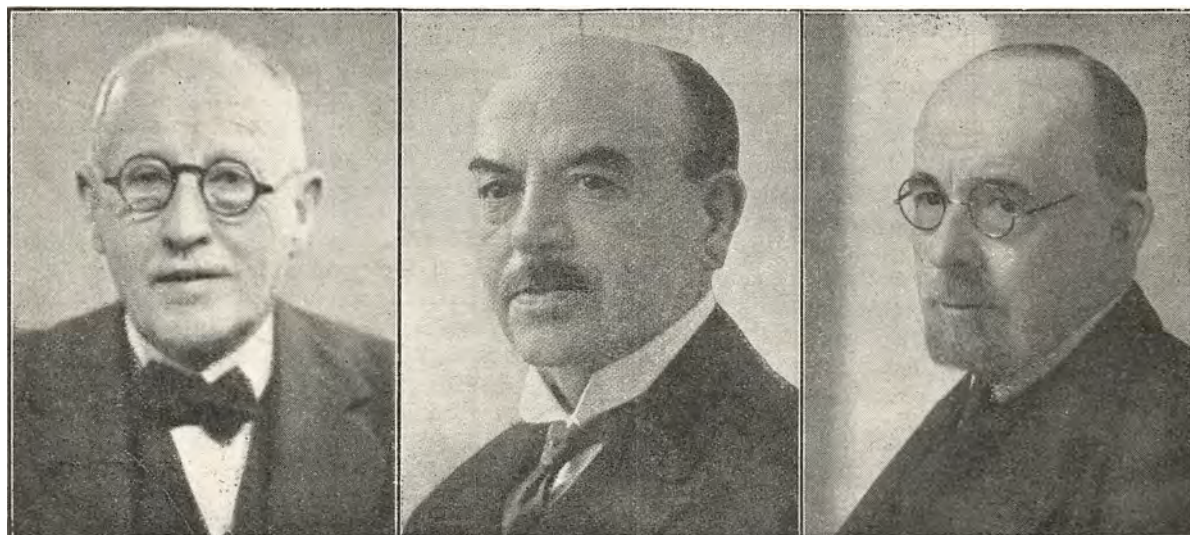
BLAD:FOR
SAMFUND

22. AARGANG

Nr. 5

Maj 1937

SORANSK SAMFUNDS TRE NYE ÆRESMEDLEMMER

V. C. Palslev.

L. Schiøttz-Christensen.

O. Licht.

Som meddelt i Soraner-Bladets Aprilnummer udnævntes med Generalforsamlingens Tilslutning følgende tre gamle Soranere til Æresmedlemmer i *Soransk Samfund*: Kaptajn *C. V. Palslev*, Redaktør *L. Schiøttz-Christensen* og Murmester *O. Licht*. Formanden gav, hvilket fremgaar af Generalforsamlingsreferatet, en fyldig Motivering for disse Udnævnelser. Nedenstaaende vil man yderligere finde de tre Æresmedlemmers vitæ.

V. C. PALSLEV

Valdemar Christian Petersen — i 1910 tog han Navneforandring til *Palslev* — er født den 27. November 1861 i København som Søn af Bagermester *Petersen*. Han kom i Sorø Akademis Skole efter Sommerferien 1874 og gik ud 1879 med Præliminæreksamen. Efter eget Ønske sattes han i 1877 tilbage fra 4. til 3. Realklasse, fordi han havde haft Lungebetændelse i Skoleaarets første Maaned. Derved opnaaede han ogsaa at kunne være Elev et Aar til, og *Palslev*, som boede paa Akademibygningen alle fem Aar, skriver til »Soraner-

Bladet«, at det opfandtes desværre først et Aar senere — af *Chr. Hattensen* — at gaa ind i 4. st. Kl. efter Præliminæreksamen — ellers havde han med største Glæde søgt at blive Gymnasiast. I August 1878 havde *Palslev* den Ære at være General ved Røverlegen og besejre Røverne, hvis Næstkommanderende morsomt nok var *L. Schiøttz-Christensen*.

Efter Skoleaarene i Sorø vilde *Palslev* først være Polytekniker, men opgav dette og gennemgik derpaa Grüners Handelsakademi, hvorefter han i 1882 bestemte sig for Militærvejen, fik Aaret efter Adgangseskamen til Officersskolens næstældste Klasse, tog i 1885 Afgangseksamen fra Skolen, udnævntes til Sekondløjtnant, ansattes ved 3. Regiment og blev samme Aar Premierløjtnant ved 23. Bataljon, opholdt sig 1887—88 i Paris for at studere Fransk, gennemgik 1894 og 1896—97 Skydeskolens almindelige og udvidede Kursus, udnævntes til Kaptajn, blev i 1901 Chef for 12. Bataljons 3. Kompagni og forflyttedes til Fredericia, hvor han gjorde Tjeneste, til han efter Ansøgning i 1912 forsattes til København; var 1913—17 Kompagnichef i Reserven og søgte saa sin Afsked for helt at kunne give sig af med Forsikringsvirksomhed. *Palslev* var 1916—20 Direktør for Genforsikringssekska-

bet A/S Gea, der som de fleste andre under Krigen stiftede Genforsikringsselskaber maatte følge Moderselskaberne, da disse gik i Stykker. Siden 1913 har han desuden været Indehaver af »Hjemmenes Assurancekontor«.

Kaptajn *Palslev* var 1893—1901 Medlem af Soransk Samfunds Bestyrelse og dennes Sekretær. I 1889 ægtede han Frk. *Betty Schiellerup*, der døde 1930, og han er Fader til Soraneren Sekretær, cand. jur. og Premierløjtnant *K. Palslev*.

*

REDAKTØR

L. SCHIÖTTZ-CHRISTENSEN

Lauritz Alexander Schiöttz-Christensen er født den 17. Februar 1863 i Sorø som Søn af Guldsmed *P. C. Christensen* og Hustru *Hanne*, f. *Schiöttz*. Han kom i Sorø Akademis Skole 1874 og gik ud med Præliminæreskamen 1879, blev cand. pharm. i 1885, aftjente sin Værnepligt og hjemsendtes som Løjtnant, konditionerede Apoteker i Odense, Aalborg og København, organiserede Farmaceuterne i »Farmaceutisk Forening«, hvis Formand han blev, og redigerede »Farmaceutisk Tidende« i en halv Snes Aar samt forberedte qua nævnte Forenings Formand den Apotekerlovgivning, der endelig i 1911 satte Frugt. Da han i 1898 trak sig tilbage som Foreningens Formand, modtog han som Tak fra Farmaceuterne sit af Kunstneren *Siegumfeldt* malede Portræt med Inskription »Fra taknemlige Fagfæller«. Efter hans Død skal Maleriet afgives til Foreningen. Yderligere udnævntes han i 1906 til Æresmedlem af »Farmaceutisk Forening«.

Organisationsarbejde og Redaktionen af »Farmaceutisk Tidende« lockoutede *Schiöttz-Christensen* fra al Apotekervirksomhed; denne »Fritid« benyttede han til fortsatte kemiske Studier paa Den polytekniske Lærestanstalt, Studier i medicinsk Bakteriologi ved Universitetet og i Gæringsfysiologi paa Alfr. Jørgensens Institut, hvilket førte ham ind paa Opfindelsernes og Patentvæsenets Omraade: rendyrket Gær til Brød, hvorom han holdt Foredrag og Demonstration paa Det 14. skandinaviske Naturforskermøde i 1892, fosforfattig Strygeflade til Tændstikker, Blodmelasse til Kreaturfoder, Acetylcyklolelygter m. m. *L.-C.* udnyttede praktisk flere kemiske Opfindelser, og derfra stammede den »Rigdom«, i Kraft af hvilken han 1898—1900 kunde opholde sig med Hustru og Børn i Italien og slutte med et 6 Maaneders Ophold i Paris. Der traf han »Aalborg Stiftstidende«s Ejerinde, Fru *Marie Rée* og blev knyttet som Redaktør til hendes Blad fra 1. September 1900. I 1910 overtog han for egen Regning Bladet med tilhørende Stiftsbogtrykkeri og tvende Ejendomme. Under Verdenskrigen figurerede han som Feltapoteker paa »Bratskov« i Vendsyssel; deltog i 1906 i Oprettelsen af Aktie-Plantageselskabet for Aalborg Amt og har været dets Leder siden; skrev i 1923 efter en aarelang Rejse omkring Jorden »Fra Singapore til Honolulu«; besøgte senere Canada, Mexico, Cuba m. fl. Lande.

Redaktør *Schiöttz-Christensen* ægtede den 11. Juni 1893 *Thora Anna Krabbe*, Datter af daværende Ekspeditionssekretær i Marineministeriet *Ludvig Krabbe*. I 1927 købte han Valkendorfernes gamle Herresæde Klingstrup Hovedgaard ved Svendborg, som hans Søn nu ejer.

MURMESTER O. LICHT

Det yngste af de tre Æresmedlemmer Murmester *Otto Licht* er født i København den 3. August 1880 som Søn af Murmester *Christian Wilhelm Rask Licht* og Hustru *Anna*, f. *Nisson*. Han kom i Sorø Akademis Skole efter Sommerferien 1892 og gik ud i 1897 med Præliminæreskamen, stod i Murerlære, blev Svend i 1900 og har nu i en Aarrække ledet det af hans den 28. September 1902 afdøde Fader grundlagte Firma *C. Licht*.

Firmaet er stiftet i 1875, og da det i 1925 fejrede 50 Aars Jubilæum, udgav *O. Licht* en af Soraneren, Kontorchef *H. G. Orlrik* udarbejdet Levnedsskildring af Firmaets Grundlægger og en Oversigt over dets Arbejder gennem 50 Aar.

Murmester *O. Licht* har med udpræget Pietetsfølelse overfor den af hans Fader skabte Tradition ført det gamle Firma videre og kan bl. a. notere følgende Arbejder: Kirken i Søborg, Restaurering af Kirken i Præstø og Hellig Aands Kirke i København, Tilbygning til Universitetsbiblioteket, Hovedstandsættelsen af Kommunitetsbygningen i Nørregade og Professorboligen ved Universitetet, Ombygning af Arbejderbanken, Opførelse af Grundtvigs Hus, Københavns Personbanegaard, Revisionsbanken, Fraterbrønden i Sorø, Istandsættelse af Scavenius' Stiftelse i Sorø og af Tersløsegaard, Opførelse af Rønninge Søgaard, den afdøde Soraner, Dr. med. *Carl Permins* Klinik, Nordvanggaard, Farumvejgaard, Grønningen Nr. 5, Laboratorie, Stald, Portnerbolig samt Vaccinationsanstalt ved Statens Serum Institut, Sct. Jørgens Gymnasium, Daells Varehus, Skipperforeningens Stiftelse, Neumann & Zimmermanns Fabrik i Lyngby, Lagerbygning for De danske Eddikebryggerier, Bangs Hus paa Østergade, Villa for Arkitekt *N. Hauberg* i Hellerup, Villa for Arkitekt *Th. Havning* i Valby, Bygning for Københavns Skattevæsen, Udvidelse af Universitetets Festsal, Boghandlernes Hus, Rigshospitalet samt Fuldførelsen af Københavns Raadhus' Hovedbygning, som hans Fader paabegyndte.

Murmester *O. Licht* var Bestyrelsesmedlem i *Soransk Samfund* 1908—16.

SORANSKE DØDSFALD

PASTOR A. BUSCH

Født 31. Oktober 1854, død 29. April 1937.

Jungen Soraner er blevet *Biskop*. Men en Mand, der havde en Biskops Værdighed og Anseelse, en af de mest kendte Soranere ud over hele vort Land er gaaet bort med Pastor *A. Busch*. Som Dansk Missions-selskabs myndige, repræsentative og hjertevarme Formand har han prædikeret for store Skarer ud over hele Danmark, varmet Hjerterne for ydre Mission og kaldt paa Offersind og Missionsinteresse. Han var blandt det gamle Slægtleds betydeligste Prædikanter og havde stor Indflydelse, ikke blot i D. M. S., men ogsaa i Indre Mission, Blaa Kors og Magdalenesagen, som havde hans varme Hjerte. Jeg husker, at jeg som Dreng var med til et Møde i Aalborg, hvor jeg sad sammen med mine Forældre oppe ved Talerstolen. Busch rejste sig for at fremføre et Indlæg i Debatten fra sin Plads ved min Side. Uvilkaarligt plantede han sin venstre Haand paa mit Hovede, og

der blev den hele Tiden, medens han talte: »I skal rejse Guds lille hvide Kirke i Hedenskabets Mørke.« Talrige Gange gentog han: »Guds lille hvide Kirke«, og hver Gang drejede han mit Hoved. Til sidst sagde han: »Du skal rejse Guds lille hvide Kirke i Mørket!« Min fine Skilning var ødelagt, men jeg glemte aldrig det Kald. Saadan forstod Busch at tale Ydre Missions store Sag.

Herman Axel Emil Otto Busch var født i København. Hans Fader (Friederich Andreas Kaspar Busch — Moderen var født Leuckfeldt) havde studeret i Kiel, da Claus Harms i 1817 derfra udsendte sine berømte 95 Theses og var senere blevet Professor teol. og russisk Statsraad i Dorpat. Studenterne kaldte ham »den brændende Tornebusch«, og Sønnen tog den indre Glød i Arv efter ham.

Da Faderen tog Afsked, flyttede han til Danmark, og da hans to Sønner Eduard (Student 1871, Kreds-læge i Tarm) og Axel blev optaget paa Sorø Akademi, flyttede Familien til Pedersborg, hvor de boede i en lang, lav, rødkalket Bindingsværksbygning neden for Bakken mod Sorø. Axel Busch gik bl. a. i Klasse med Gordon Norrie og var en meget livlig Soraner. Han var til det sidste fyldt med Soranerhistorier, og mange af dem var kostelige. Han var en »Drillepind« over for Lærere og Kammerater, men altid med godt Humør, og mange Eventyr oplevede han paa Vejen fra Sorø hjem til det udvortes beskedne, men aandeligt rige lille Hjem, hvor »den gamle Professor« var højagtet for sin Lærdom og Kultur. Axel skrev lystige Viser, og Julen var et helt Kapitel for sig af Fest og Hygge. Det var en smuk og ægte Hostrupsk Student, der i 1873 ombyttede Soranerhuen med Studentehuen, og ingen kunde med større Føje istemme: »Sjung om studentens lykkelige dar«.

Eduard blev Mediciner, Axel blev Teolog og akademisk Skytte, 1879 blev han cand. theol. og Aaret efter Sognepræst, Skolelærer og Postmester) paa den lille Ø Venø i Limfjorden, et Sogn med 130 Sjæle — han var saa ung, at den gamle Niels Drejer højlydt udbrød, da han gik fra Kirke: »Gud forlade mig, te a sejer det, men no har a da hørt en Dreng præke.« Samme Efteraar viedes han i Voldum Kirke til

Fanny von Ohsten, hvis Fader var Toldforvalter i Kappel. Kun 2 Aar var Busch paa Venø — saa flyttede han til Horne-Asdal i Vendsyssel, hvor der efter den kendte Pastor Jeanssen var blevet et stærkt Indre Missions Røre. Autoriteterne ønskede en Mand, der kunde berolige Gemytterne, men Busch fik i de stærke kristne Personligheder, han der mødte, de Læremestre, der hjalp ham til fuld aandelig Klarhed, og han fik sin Plads midt i Indre Mission. 1888 flyttede han til Feldballe-Nødager ved Kalø, 1893 til Bøvling-Flynder ved Lemvig, 1901 til Vor Frue Kirke i Odense. Overalt viste han en forunderlig Evne til at samle store Skarer, og et rigt Menighedsliv blomstrede frem. Han huskede Stiftsprovst Fr. Zeuthens Ord: »Indre Mission er det første, Ydre Mission er det største«, og da han 1904 blev D. M. S.s Formand, følte han, at alt i hans Liv var en Forberedelse til denne betydningsfulde Post. Han var sjældent rustet dertil: uimodstaaelig Charme, Myndighed, Fasthed (der er »russisk Despotisme i mit Blød«), stærk i Sympati og Antipati, en Fader for de 200 Missionærer, og en Prædikant af Format, frisindet uden kirkelig Snæverhed og en levende, oprigtig Kristen. Budgettet voksede op over 1 Million Kr. i hans Formandstid, og han blev Hjertet og Vartegnet for D. M. S. i alle Dele af Landet. Et Par Aar var han uden Præsteembede, saa var han 1911—14 Sognepræst ved Sions Kirke i København, det Sogn, hvori D. M. S.'s store Bygning ligger, fra 1914 var han Sognepræst i Vallensbæk, Sjællands mindste Præsteembede, det Embede, der bedst kunde forenes med den vidtløftige Post som D. M. S.'s Formand.

Bogen om Busch hedder »En Sognepræst« (H. I. F. C. Matthiesen: En Sognepræst, 1931, O. Lohse). Det er ikke mange nulevende Soranere, om hvem der i levende Live udgives en Biografi paa 400 tæt trykte Sider. Og Sognepræst var Busch, den danske Kirkes tro Søn. Paa hans Prædikestol i Horne stod en gammel latinsk Indskrift: »En god Prædikant har disse tre Ting at gøre: at bestige Prædikestolen, at sige noget, og at stige ned igen.« Det kunde knibe med det sidste, thi Busch talte længe, ofte improviseret. Pandeløkken faldt ned i Panden, og glødende varm var han. Han kunde lyne og tordne, trøste og læge, indbyde kærligt, altid fast i den lutherske Arv og i Sakramenterne.

I 1935 tog han Afsked med D. M. S., 81 Aar gl., i Skern, paa en Maade, Tilhørerne aldrig vil glemme. Hans Afskedstale er trykt, et gribende Vidnesbyrd om Præsten Busch. Saa besøgte han sine mange gamle Menigheder, ledede Indre Missions Jubilæumsmøde i Randers 1936 og glædede sig nu til at skulle prædike i Christianskirken, hvor han var blevet døbt, men Døden indhentede ham forinden.

Busch var en General, som førte Guds Kirkes Kamp ud paa de store Slagmarker i Indien og Kina — og i Danmark. Han var med til at rejse Herrens hvide Kirke i Mørket. Og Lys tændte han i Mørket ved sit varme Sind. Han skulde engang prædike i en Kirke, og stod i Præsteværelset, da Stedets Præst kom. Denne var træt og sukkede: »Aa ja!« Saa saa Busch paa Præsten med sit uimodstaaelige Smil og sagde: »Det hedder nu ellers Halleluja.« Det var som et Bæger koldt Vand, der opmuntrede den trætte.

Flere Bøger og en Prædikensamling har han udgivet. Hans Hustru døde 1925, de efterlod sig 6 Børn.

Begravelsen fandt Sted under stor Deltagelse 4. Maj fra Sions Kirken til Vallensbæk Kirkegaard. Kun Sønnen, Sognepræst A. Busch, Strynø, talte.

En af de Soranere, der har betydet mest i dansk Menighedsliv, var Præsten Axel Busch.

Paul Nedergaard.

OVERSKÆRINGEN AFLØSES AF MAJBAALET

Nye Tider, nye Tanker! Der er vel ikke noget at bemærke til det. Men alligevel! Mon det ikke vil gippe lidt i mang'en gammel Soraner, naar det meddeles, at den 80 Aar gamle Overskæringstradition med »Mallebrøk«, »Menelaos og Helene« og »Der er syv stive Mile« nu er en »saga blott«? Overskæringen fik sit første Knæk i Fjor, da det blev forbudt Eleverne at gaa ud til Banelinien for at hilse paa Toget; de maatte ikke gaa længere end til Navnebøgen. Denne Indskrænkning kunde Traditionen ikke taale, og i Aar gled Overskæringen saa helt ud af det levende Liv og over i Historien for at blive erstattet af noget ganske nyt. Sic transit ...

Det, som skete sidste 30. April om Aftenen, var et Forsøg paa at skabe en helt ny Valborg-Tradition, som paa en værdig Maade vil føre det bedste af »Overskæringen« videre, fortæller »Sorø Amtstidende« og fortsætter saa:

Uden at nogen egentlig anede, hvor Akademisterne i Aftes bevægede sig hen, da de enkeltvis og i Klynger gik til Skovs, begyndte den ny Tradition, som der var vaaget over med en vis Hemmelighedsfuldhed. Akademisterne fik derfor ogsaa Aftenens Oplevelser i Skoven nærmest for sig selv. Men den, som tog Turen med til Skoven for at glæde sig over dens første spæde, grønne Skær, gik ikke forgæves — snart efter lyste et mægtigt Baal op inde i Skoven, et Valborg-Blus, saa skønt som noget. Det var tændt paa Rævebanke, ikke langt fra Stensbøghuset, og her mellem Træerne blussede Baalet lysende og festligt op, findende ny Næring gennem det herlige Kvas, Skovrider Lorenzen havde fremskaffet til Drengene.

Omkring Baalet lyste de hvide Huer, en enkelt gammel, sort blev ofret paa Baalet. Cigaretterne blev tændte, Snakken gik livligt, og der udfoldede sig i det hele et muntert Liv. 2. og 3. G. besørgede Underholdningen med Sang under Ledelse af Erik Bechmann, ja, man havde endog faaet en »Valborgsang«, som Bjørn Poulsen, ogsaa 3. G., havde forfattet i Dagens Anledning til Melodien »Sparsomt i Norden«, og som sikkert vil gaa over som et fast Led i den ny Tradition. Kasper Borch udbrogte et Leve for den ny Valborg-Tradition, og han fik ikke mindre Tilslutning til et Leve for Skovrider Lorenzen, der havde ydet sit gode Bidrag til den stemningsfulde og vellykkede Oplevelse her mellem de høje Bøge. Til lige oplæste Borgen et Digt.

Ved 9-Tiden døde Baalet hen, og i sluttet Trop, syngende og glade marcheredes derpaa ind mod Fratergaarden. Lige før Indmarchen lød »Kong Christian«, og taktfast gik det Gaarden rundt, inden Hovedtrappen fyldtes af den glade Ungdom. Saa lød mellem de ærværdige Mure først »Jylland mellem tvende Have«, det kneb lidt, men saa fik den gode Dirigent, Erik Bechmann, til Gengæld det rette ud af »Der er et yndigt Land« og »Kongernes Konge«, som fulgte efter. Haandklap og Bravo-raab hilste den friske Sang.

Traditionen tro forlagdes Residensen derefter til »Tradikanten«, hvor 2. og 3. G.s Sangere stadig under Bechmanns Ledelse fortsatte med Sang under de kulørte Lamper og naturligvis først med »Der staar et Træ ved Gymnasiets Port«, hvorpaa fulgte »Unge Genbyrds Liv i Norden« og »Sjung om Studenten«. Kasper Borch sluttede af med et Leve for den ny Valborg-Tradition. De mange Mennesker, der havde fulgt Begivenhedernes Gang paa Akademiets Grund, spredtes snart efter rundt om i Byen — ogsaa glade over Aftenens Forløb.

FODBOLDKAMPEN AKADEMIET--GL. SORANERE

Søndag den 18. April spillede den traditionelle Foraarsfodboldkamp paa Grønne Plads under Overværelse af forholdsvis faa Tilskuere. De gamle præstere for første Gang det Kunststykke at være 11 Mand paa Banen, da Kampen begyndte Kl. 2 med Adjunkt Pihlkjær som Dommer. Der var mødt følgende: T. Madsen, Kaj Lund, Jens Wille Jørgensen, Erik Sebber, J. D. Lawaetz, Jørn Wille Jørgensen, B. Minor Andersen, Aa. Lund, A. Lawaetz, H. Blume og Jørgen Larsen.

Der startes straks i et forrygende Tempo, som de gamle angiver, men som de unge mere og mere overtager og holder vedlige. Der er Masser af Chancer paa begge Sider, men ingen af Forwards formaar at omsætte dem i Maal. Man bemærker flere Skud paa Maalstængerne ved de gamles Maal, og deres Maalmand er til Tider fantastisk heldig. Skolens Maalmand er dog ogsaa paa Arbejde og viser glimrende Maalmandsspil; hans Evne til at gaa i Vejret og gribe en Bold er storslaet. 1. Halvleg ender saaledes 0—0, og efter en kort Pause tages der fat igen. De gamle er allerede synlig udmattede af det forrygende Tempo fra 1. Halvleg og formaar næsten ikke at flytte sig paa Banen. Dog gaar der ca. 15 Min., før Skolen faar Maal, det var nærmest en Føræring fra Forsvarets Side, Bolden fik uhindret Lov til at trille ind, Taftune rørte den sidst. 1—0. Umiddelbart efter, at Bolden paany er givet op, scorer Lund et flot Maal, 1—1, efter nydeligt Oplæg fra Sebber. Samme Sebber var forøvrigt Dagens Sensation, mens alle de andre gamle blev mere og mere udmattede, foldede han sig rigtig ud og brød adskillige af Skolens farlige Angreb samt startede pæne Opløb ved godt Oplæg.

Nu følger en regulær Nedsabling, Simonsen scorer 2 Gange i Træk, Frede Andersen scorer 1 Maal, og Simonsen laver Skolens femte og sidste. Resultatet blev saaledes 5—1; slet saa overlegent, som Cifrene angiver, var Skolen nu ikke; havde de gamle holdt mere Maade med Kræfterne i 1. Halvleg, havde der endog været Chance for Sejr. 2 af de sidste 4 Maal skyldtes utvivlsomt Træthed hos de gamles Maalmand; det 1. Maal kunde have været undgaaet, men som Forholdene nu var, vandt Skolen fortjent. Efter et fornøjeligt Kaffebord gik vi ud for at se lidt af Byen, og Hjemrejsen foregik forholdsvis samlet.

Vi skylder Skolen og dens Lærere en Tak for den hjertelige Gæstfrihed, de altid modtager os med, og Kammeraterne en Tak for den gode Kamp, de leverede os.

T. G.

75 AARS FESTENS SANGE

Da det jo ikke er alle *Soransk Samfunds* Medlemmer, der kan deltage i vore Sammenkomster og Fester, gengives nedenstaaede til forhaabentlig Glæde for dem, som ikke var med til 75 Aars Festen den 14. April, de Sange, som var skrevet til denne Fest. Sangene er gengivne i den Orden, hvori de blev sunget, Pastor *Bjerrers* ved Souper'en og *Aage Linds* og *Olriks* ved Punschegildet.

SORØ-AANDEN

Mel.: Du gamla, du fria

Naar Solen gaar ned under Vesthimlen rød
alt efter de Sommer-Solskinsdage,
da bliver der noget af Straalernes Glød
i Planter, Dyr og Mennesker tilbage.

Hør Lærken, som svinger mod Himlen sig op!
Den lærte af Solens Straaler Teksten.
Se Bladet i Træets den højeste Top!
Det fik af Solens varme Straaler Væksten.

Et Menneske faldt under Dødslovens Vægt;
men af, hvad han her paa Jord har levet,
der er dog til Gavn for den kommende Slægt
en virksom Livsens-Arv tilbage blevet!

I Sorø har levet en Aandernes Hær
fra Absalons indtil vore Dage,
de skabte i Sorø et Aandlivets Vejr,
hvoraf der noget er i os tilbage.

Vi takker de Aander, de store, de smaa,
som os denne Aand har kunnet give.
Vi takker vor »Samfund«, som stiledede paa
at holde Sorø-Aandens Arv i Live.

Saa giver hinanden vi Hænderne paa,
vi rigtig vil være Sorø-Dreng,
at vid're fra os denne Livsarv kan gaa,
og Sorø-Aandens Arv maa leve længe.

K. Bjerre.

TIL DEN UKENDTE KAMMERAT
— EFTER OS

Mel.: Den danske Sang (Carl Nielsen)

Dit Fodslag hører vi bag os komme,
soranske Bror i vor Fremtidshær.
Naar vi og vort efter Tur er omme,
gaar over Jord din Erobrerfærd.
Men flyv og far om den runde Kugle,
din Fortid løber du aldrig træt,
og hvor du bygged din Barndoms Hule,
kan ingen nægte dig Borgerret.

Maaske der venter dig Guld og Hæder
i Landet Vesten for hvorsomhelst,
men Vejen hjemad en Gang du træder,
om du vil vide din Indsats frelst.

Da staar dit Sorø ved Rejsens Ende
i solsprængt lysegraa Taage-Em,
og Søen ser du imod dig vende
med gyldne Glimt af dit Skolehjem.

Og dér: i Straalekrans — nedad Trappen
og over Plænen — en Dreng i Spring,
mens Gnister flyver fra Ærmeknappen,
— *det er jo* —! — nej, det er ingenting.
Han gi'r dig næppe et Blik i Flugten,
han ser saa mange Turister gaa,
og han har Ærind' i Andebugten,
saa han har andet at tænke paa.

Men vi er samlet fra hver sin Himmel,
vi Vandringsmænd, der kom hjem som du,
med Gubbeskæg og Aarhundredskimmel, —
det er blandt os, at du passer nu.
Solidt og sagligt skal her berettes,
hvad hver fik ud af de Klø, han fik,
og Skæbner vejes og Hjerter lettes,
og Visdom blandes med Snak og Snik.

Og Dage flyver, og Aar forsvinder,
der gaar Aarhundreder samme Vej,
og Drengens Minder og Slægtens Minder
bli'r eet i denne Erindringsleg.
Lad Legen synes end nok saa lille,
den er dog Spillet om ja og nej:
blev det, du gjorde, og det, du vilde,
hvad Livet vilde af netop dig.

Vi hilser dig, der faar Lov at stride,
soranske Bror, i vor Fremtidshær!
Naar vi paa Marchen er trængt til Side,
gaar over Jord din Erobrerfærd.
Vil da der frem i dit Fodspor stige
— som af Foryngelsens Trolddomskar —
et større Sorø, et større Rige,
en større Verden end vores var.

Aage Lind.

EN APRILSVISE

1862 Fjortende April 1937.

Tone: Klang, mina flickor.

Unge April! i dig spirer og gror det,
hilst af alle Vaarfugles fløjtede Flok;
lover du noget — vi la'r som vi tror det!
narrer du? vi ler blot og trøster os nok.
Hvad der blir til i din Maaned, April,
præges af Vindstød, som rusker og ryger,
af dine Solstrejfs skalkagtige Smil
og dine susende Byger.

Muntre April, du er Mindernes Maaned,
Smil og Taarer skifter, som Tiden der gik;
blidt har du bøjet os, skæmtet og haanet,
let os ud og lært os at ændre Bestik;
Børn var vi for dig, et sammenbragt Kuld,
men har du set os baade fejle og fuske,
— vi har dog værnet om Mindernes Guld,
al det, vi elsker at huske!

Friske April, du har Haabets Kulører,
lysegrønt blir Græsset, som længe var graat;
Fremtiden gror af den Tale, du fører,
nye Stier trædes, hvor ingen har traadt.
Ramler det gamle, som ikke var godt,
— altid der groer noget nyt bag ved Taagen;
du bærer frem, gaar det ogsaa lidt smaat,
hver som er virkelig vaagen!

Glæd dig, April! som du ser os iaften,
staar vi i dit Foraarsvejrs frodige Tegn;
takker for Solskin, der øgede Kraften,
takker med for Modgangens frugtbare Regn.
Fem og halvfjers — ak, trods Aarenes Vægt
glemmer vi gerne, at Tiderne er tunge;
Vaaren er evig, vi er af dens Slægt,
stol paa os — vi er de unge!

Ja, vi er unge, skønt Haaret det graaner,
unge i en Alder af fem og halvfjers,
skimter bag Skyen en Himmel som blaaner,
venter paa en Vise med muntre Vers!
skænker det lave og lumpne et Smil,
vêd, at de sure Vinterdage faar en Ende
— vi er din Ungdom, du lyse April,
altid: *de lystige Svende!*

hgo.

LIDT MERE OM ZACHARIASSEN

Soraner-Bladets Redaktør har fra en Mand, der — som han skriver — i de sidste 20—30 Aar har staaet af-døde *H. F. Zachariassen* forholdsvis temmelig nær, modtaget et Brev, hvoraf gengives følgende:

Hans Fred. Z. blev som adskillige fattige Studenter »Sekretær« hos *Madvig*, der døde 1886, og som i sine sidste Aar var blind. Der var flere ad Gangen, og »Stillingen« var ulønnet, fraregnet et Maaltid Mad en Gang imellem. *Madvig* var i *Z.s* Tid beskæftiget med en Udgave af *Livius*, hvis noget defekte Tekst, M. ved *Gisninger* (Konjekture) søgte at udfylde. Ved en af disse Konjekture var *Z.* saa heldig at finde en Løsning, som *Madvig* accepterede. I et Forord til sin Udgave (den udkom i Leipzig) fortæller *Madvig* dette og nævner *Zachariassens* Navn. Denne Ære glemte *Z.* aldrig og fremviste for Venner med berettiget Stolthed vedkommende Bind.

Hvorfor afbrød *Z.* saa brat sine Universitetsstudier? Han udtalte sig *nødig* herom og altid med graadkvalt Stemme. Men efter hvad jeg dels af *Z.* selv, dels af *Dr. Siesbye* og *Z.s* Klassekammerat afd. Skoleinspektør *Elmqvist* (der for Resten ogsaa fik Udmærkelse men heller ikke nogen Embedseksamen) forholdt det sig vistnok saaledes: *Z.* havde en forbavsende Hukommelse og kunde lære alt udenad. Men han spændte Buen for højt, og en skønne Dag kom der et Nervesammenbrud, maaske forbundet med en Sygdom, der gjorde det nødvendigt for *Z.* at tage hjem til sin Hjemstavn Fjeldet paa Fyn og helt afbryde Studierne i nogen Tid. Dette var ikke *Bønderne i Byen*, som havde hjulpet ham frem, tilpas. Nu var *Z.* jo af Temperament hidsig, og ved en eller anden Lejlighed læste han dem grundigt Teksten (*Z.* var baade i religiøs og po-

litisk Henseende radikal). Resultat: Hjælpen undroges ham.

Ca. 1891 vendte han tilbage til Kbhvn., og nu gjaldt det Udkommet 5: det daglige knappe Brød. Men *que faire?* Hans opofrende Ven *Dr. Siesbye* søgte Skoletimer til ham og fik vist en Amanuensisplads til ham paa Universitetsbiblioteket, men den var ulønnet, og Penge maatte skaffes. Saa gik *Dr. S.* ogsaa til *Borchsenius*, og her blev han saa Korrektør ved »Dannebrog« fra 1892—93 for 50 Kr. maanedlig. Der var Meningen at *Z.* ved Siden heraf skulde give Privattimer i Sprog, hjælpe med Lektielæsning etc., men det gik heller ikke. Han vilde kun have *begavede* Elever.

Han blev nu helt menneskesky og talte kun med dem, han i sin Stilling *maatte* tale med, men hilste altid høfligt, ja devot. Først da *Maaløe* blev Red. (1907), begyndte *Z.* at vaagne lidt op, samtidig med at han fik et Gagetillæg. Han levede utrolig spartansk og købte færdigsyet eller brugt Tøj, alt for at kunne faa Raad til at anskaffe sig en eller anden Bog (i Reglen Tysk) fra den klassiske Filologis Omraade, ligesom han (antiquarisk) købte Universitetets Aarbøger, efterhaanden som disse kom frem. En udførlig Latin-Tysk Ordbog i flere Bind fik han ogsaa anskaffet og *Salomonsens* Leksikon 2den Udgave købte han Bind for Bind i de mange Aar, Udgivelsen varede. Men som sagt, han lavede noget op fra 1907 og var i 1910—12—13, da jeg havde en Del at gøre sammen med ham, en god Kollega, der godt kunde være med paa en lille Basseralle, naar Korrekturlæsningen var forbi.

Han omgikkes dog ikke nogen, fraset at han havde truffet *K. A. Knudsen*, Gymnastikinspektøren og Provst *Haagen-Müller*, en Soraner, som han satte Pris paa, kunde man mærke. Sin Juleaften tilbragte han i mange Aar hos Red. Stein. I disse Modgangsaar voksede ogsaa *Z.s* Selvfølelse og bag hans sky og ærbødige Væsen mærkede man Gang paa Gang, at han var sig sin Dygtighed og Betydning for Bladet fuldt bevidst. Af og til havde han melan-kolske Øjeblikke, men de blev sjældnere med Aarene. Hans Forældre og eneste Søster var døde ca. 1920.

Saa kom Paakørselen af *Ambulancen* og et helt Aars Ophold paa Kom. Hosp. V. Afdel. Venner skaffede ham Ly i det gamle Vartov. Her vilde *Z.* ikke se eller tale med gamle Kolleger eller Venner. Han nægtede sig hjemme. Da jeg en Dag saa ham forsættelig skraa over Gaden for at undgaa mig, lod jeg ham være i Fred, men vedblev at skrive til hans Fødselsdag (26. 2. 65) og sende ham Den blaa Bog for Aaret 1921. Kloster levede han op paa ny, og her har jeg adskillige Gange besøgt ham. Desværre er min Tunghørighed nu blevet saa alvorlig, at jeg for et Par Aar siden ikke kunde høre, hvad han med sin svage Stemme sagde, men saa skrev han paa en Papirlap og var yderst tilfreds med sin lille Lejlighed og den gode Hjælp han fik. Han kunde ikke selv klæde sig paa, og ved Badning maatte han ogsaa have Hjælp.

Man kan have ondt af *Z.s* i visse Maader saa tragiske Skæbne, men i slig Livstragedie er der jo altid noget, der hedder egen Skyld eller Medskyld. Dette indr. *Z.* selv paa det sidste, men hans seneste Breve tyder paa, at han følte sig godt tilpas og veltilfreds. Saa endte hans Liv dog harmonisk! (Her følger saa Underskriften).

GAMLE SORANERE OG SORANSKE NOTER

Kassereren henstiller indtrængende til Medlemmerne snarest muligt at indbetale Aarskontingentet paa de tilsendte Giroblanketter for derved at billigøre Administrationen af Soransk Samfund. — Kassereren, Direktør A. V. Rasmussen nye Adresse er: Vesterport 323, København V.

*

TO DØDSFALD

Forhenværende Mineingeniør i Sydamerika *Christian Funch Thomsen* døde den 26. April paa Amtssygehuset i Roskilde. Afdøde var født den 13. Januar 1887 i Slagelse som Søn af Tømmermester og Arkitekt *F. A. Thomsen*. I Aarene 1899—1904 gik han i Sorø Akademis Skole, som han forlod uden Eksamen. En yngre Broder *Theodor Funch Thomsen*, der nu bor i Sydamerika, gik ogsaa paa Skolen. Kontorchef *H. G. Olrik* er deres Svoger, og den afdøde Soraner, Redaktør og Udgiver af »Aarhuus Stiftstidende« *Th. J. Funch Thomsen* var en Onkel. — Begravelsen fandt Sted paa Sct. Mikkel's Kirkegaard i Slagelse Fredag den 30. April.

— Maskinmester *Laurids Emanuel Funch Rasmussen* døde i Reykjavik den 13. April, samme Dag som hans 89-aarige Fader, fhv. Godsforvalter paa Broholm, siden Gisegaard *L. Rasmussen* blev begravet. Afdøde var født 19. Januar 1880 og gik i Sorø Akademis Skoles 1. Realklasse 1893—94. Han var Fætter til ovenfor omtalte *Chr. Funch Thomsen*.

*

Soransk Samfunds Formand, Stabslæge, Dr. med. *Gordon Norrie* fyldte 82 Aar den 6. Maj. Samme Dag udsendte *Levin & Munksgaards* Forlag hans omfattende medicinsk-historiske Arbejde: Medicinsk Facultets Historie 1750—1800.

*

Til Skovrider *Mundts* Efterfølger i Sorø Akademis 2. Skovdistrikt er fra 1. Maj udnævnt Assistent i Statsskovvæsenet, Forstassistent *Thorvald Kaspersen*. Begge Akademiets Skovridere er nu gamle Soranere, idet *Thorvald Kaspersen*, ligesom *Fritz Lorenzen* i 1. Distrikt, har gaaet paa Sorø Akademis Skole, hvorfra Tvillingbrødrene *Thorvald* og *Sigurd Kaspersen* blev Studenter i 1917. Brødrene er født 1899 i Skern, hvor deres Fader var Lærer. *Thorvald Kaspersen* blev i 1923 Forstkandidat, derefter var han til 1926 Assistent ved Planlægningerne i Sorø Akademis 2. Skovdistrikt, i Skjoldenæsholm og Gjorslev Skove. Fra 1926—29 var han ansat ved Statens forskellige Forsøg, hvorefter han blev Forsassistent ved Statsskovvæsenet, indtil han 1934 konstitueredes som Skovrider ved Stendrup Skovdistrikt. Fra 1935 har han været ansat i Direktoratet for Statsskovvæsenet og siden i Fjor været Assistent hos Overinspektøren for Sorø Akademis Skove.

*

I et stort Værk, Gyldendal har udsendt i Anledning af Regeringsjubilæet — Titlen er »Christian den Tiende, Konge af Danmark og Island. 1912—37« — har Professor, Dr. phil. *N. E. Nørlund* ('03) skrevet et Afsnit om Emnet: Kongen og den videnskabelige Forskning.

Ekspeditionssekretær i Overformynderiet *P. S. Nygaard*, der gik ud 1898 uden Eksamen, er ved kgl. Resolution af 30. April udnævnt til Kontorchef samme Sted.

*

Fuldmægtig i Overformynderiet *Andreas Frederik Ohrt* ('10) er udnævnt til Ekspeditionssekretær.

*

Lektor *Holten* rejste Onsdag den 5. Maj med Eleverne fra 1. G. ns. og 2. G. kl. til Sønderjylland, hvor man de følgende Dage cyklede rundt til de mange historiske Steder. Søndag Aften den 9. Maj var man hjemme i Sorø igen.

*

Sorø Akademis Skoles aarlige Musik- og Sangafslutning afholdtes Tirsdag Aften den 27. April i Festsalen.

*

Den skriftlige Eksamen for Sorø Akademis Skoles Afgangsklasser begyndte Mandag den 10. Maj.

*

Eleverne fra 2. Gm. var den 4. Maj under Førerskab af Adjunkt *Nordahl-Svendsen* paa Tur til Holmegaards Glasværk, Trifolium og Højspændingsværket i Haslev.

*

Den 3. Maj om Eftermiddagen spillede der paa »Grønne Plads« en Fodboldkamp mellem Skolens Lærere og 3. G. Eleverne vandt med 1—0.

*

Sekretær i Københavns Byret *Ejnar Tage Hebo*, f. Hansen ('08) er fra 1. Maj d. A. at regne udnævnt til Fuldmægtig i Byretten.

*

Pastor *Knud Alsøe Alsinger* indsættes i sit Embede som Sognepræst i Sorø Søndag den 6. Juni.

*

Sølvsmed *Just Andersen* har i Anledning af Kongens 25 Aars Regeringsjubilæum udsendt en paa en Disko-Metalfod staaende Broncebuste af Kongen.

*

Soraneren, Dr. *R. Spärck* ('14) deltager i Professorkonkurrencen i Zoologi den 21. og 28. Maj.

*

Den 21. April var det 100 Aar siden, at den i 1908 med Nobels Fredspris hædrede Dansker *Frederik Bajer* fødtes. *Frederik Bajer*, som døde den 22. Januar 1922, var i sine Drengenaar Elev paa Sorø Akademi, af hvis daværende 6. Klasse han udgik i 1854. Han stavede dengang sit Navn *Beyer*. I Anledning af 100-Aarsdagen nedlagde Dansk Freds- og Folkeforbundsforening og Dansk Kvindesamfund Kranse ved *Frederik Bajers* Mindesten i Fælledparken.

*

Kaptajnløjtnant af Fodfolket *P. Kisbye* (Realeksamen 1912), Kompagnichef ved 20. Bataillon, er udnævnt til Kaptajn.

Salgschef i Det Danske Kulkompagni *Otto Halling* deltog i Marts-April i Oversøisk Passagerbureauus Selskabsrejse til Italien og Sicilien. Halling førte paa Rejsen en omfangsrig Dagbog, som han nu har ladet mangfoldiggøre som Manuskript, hvoraf hver Rejsedeltager har faaet et Eksemplar, smukt indbundet og med Titlen »Under Sydens Sol. Oplevelser og Indtryk under Oversøisk Passagerbureauus Selskabsrejse til Italien og Sicilien i Marts-April 1937«.

*

Skovrider for Buderupholm Statskovdistrikt *Poul Lorentzen* ('05) er udnævnt til Ridder af Dannebrog.

*

London Universitets Kansler, Lord *Athlone* har tildelt Professor *Niels Erik Nørlund* ('03) Æresdoktorgraden. Universitetets Ordfører, Professor *Butler* udtalte, at Londons Universitet hædrede den mest fremragende Videnskabsmand i et Land, der var knyttet til England med Racens og Venskabets snævraste Baand. Professor *Nørlund* havde vundet Ry paa mange Omraader af den menneskelige Viden, og hans Bedrifter strakte sig over et vidt Felt.

*

Forvalter *J. Fr. Böttger*, Hørbygaard ved Holbæk, har af Statens Jordlovsudvalg købt Dragsholms Gods Hovedparcel, hvortil foruden Slottet med Park og Gartneri hører 262 Tdr. Ld. Ager og Eng og 77 Tdr. Ld. Skov. Købesummen er 225.000 Kr. Overtagelsen sker 1. Juni. Forvalter *Böttger* er Student fra Sorø 1929.

Den nye Ejer vil ikke bebo Hovedbygningen med dens 84 Værelser, men Inspektørboligen. Han har forøvrigt deklareret sin Forlovelse med Frk. *Else Jensen*, Datter af Sparekassedirektør *Jensen*, Nørre Aaby.

Frederiksberg Kommunegartner *Michael Gram* ('02) fyldte 50 Aar Søndag den 2. Maj.

*

Professor, Dr. med. *E. Meulengracht* ('06) har været indbudt af Deutsche hämatologische Gesellschaft til at holde Indledningsforedrag om den perniciøse Anæmis Teori og Behandling ved et internationalt Hæmatologemøde.

*

Arkitekt *Vilhelm Lauritzen* har til Verdensudstillingen i Paris udført en Model af den nye Administrationsbygning, der skal opføres i Kastrup Lufthavn.

*

Lørdag den 15. Maj viedes i St. Maria Kyrkan i Hålsingborg Frk. *Greta Norgren*, Datter af afdøde Ingeniør *Norgren*, til *Povl-Christian Stemann Olrik*, Søn af Kontorchef *H. G. Olrik*. Bryllupsmiddag i Kontorchefens Hjem paa Rostgaardshus i Humlebæk.

*

Fra Hr. *Waldemar Rye* i Buenos Aires har *Soraner-Bladet* modtaget følgende:

I Deres Omtale af min 70-aarige Fødselsdag i Bladets Nr. 3 af Marts Maaned omtales jeg som *Rye-Nielsen*, hvad der er en Fejltagelse; mit Navn er *Rye-Lassen*, idet min Fader var Vekselmægler og Løjtnant *Lassen*, medens min Moder var en født *Rye*.

*

Redaktør *H. Rechendorff* ('20) er valgt til Formand for de københavnske Teatermedarbejderes Forening.

<p>Inger Norries Sølvsmide</p> <p>Nikolaj Plads 32 - Telefon Palæ 5648</p>	<p>Pragfuld Sorø-Villa Christiansvej 1</p> <p>7 Værelser, Badeværelse, Centralvarme, Kork-Parketgulve, cementpudset, meget smuk Have, til Salg i Løbet af Foraaret eller senere. — Henvendelse til Ejeren:</p> <p>Charles Christiansen Telefon: Ballerup 249</p>	<p>SVEGÅRDS BOGHANDEL</p> <p>SORØ</p> <p>TELEFON: SORØ 27-300</p>
<p>AKSEL ERTING Tømrermester</p> <p>„Belvedere“ Tlf. 681 Rogertsvej 9 Helsingør</p>	<p>Forsikrings-Aktieselskabet Husbukke Assurance-Compagnief - Grundejernes Husbukkeforsikring</p> <p>Hovedkontoret - Vesterport 208 - København V. - C. 13,773</p>	<p>Brødr. Markers Bogtrykkeri</p> <p>Knippelsbrogade 8 København K. Telf. 14,278 - 13,867</p>
<p>NICHRO Forchromningsanstalt — Hilmark & Winther —</p> <p>Vesterbrogade 60 B København V Telf. Central 11.367</p>	<p><i>Ved at købe hos Annoncørerne støtter De „Soraner-Bladet“!</i></p>	
<p>HOLGER DUE Refraktionist- Optiker</p> <p>Gl. Kongevej 114 - Tlf. Vester 5585 y</p>	<p>Annonce-Ekspedition: SVEN CARLSEN Vesterport 208 København V. Tlf. Central 13.773</p>	

SORANER-BLADET.

MEDLEMS
SORANSK

BLAD:FOR
SAMFUND

22. AARGANG

Nr. 6

Juni 1937

GORDON NORRIE: AF MEDICINSK FAKULTETS HISTORIE 1750—1800, II

LEVIN & MUNKSGAARD, 1937. (160 Sider).

Hvormange Gange mon det er hændt i Historien, at en Mand paa sin 82-aarige Fødselsdag udsender 7. Bind af et større videnskabeligt Værk — og tilmed bebuder en Fortsættelse af Værket det følgende Aar? Det kan højest dreje sig om nogle ganske enkelte. Men *Gordon Norrie* har gjort det!

Paa sin 82-aarige Fødselsdag, Torsdag d. 6. Maj d. Aa., udsendte Soransk Samfunds højtærede Formand det 7. Bind af sit Værk om de medicinske Lærestalters Historie.

De 3 første Bind omhandlede kirurgisk Akademis Historie fra dets Stiftelse til 1841. Det første af disse udkom 1896, de to næste maatte vente, til Stabslægen var faldet for Aldersgrænsen i 1920, og kom begge i 1923. *Gordon Norrie* har imidlertid ladet haant om enhver Form for Aldersgrænser og udfoldet en rig Virksomhed som Medicinalhistoriker. Han har foruden en Del Tidsskrift-Artikler skrevet Bøger som »Københavns Garnisons Sygehus« (1918), »Den danske Oftalmologis Historie«, »Kirurger og Doktores« (1929) og »Det danske Jordemødervæsens Historie« (1935), samt i Rækken af de medicinske Lærestalters Historie »Theatrum anatomico-chirurgicum« i to Bind 1931 og 1932.

I en Alder af 78 Aar fik *Gordon Norrie* fra forskellig Side Opfordring til at skrive om medicinsk Fakultets Historie, udsendte 1. Del af denne i 1934 omfattende Tiden fra 1750 til 1779 og fortæller nu i 2. Bind om Fakultetet fra 1779 til 1800.

Dette Bind følger sig smukt til den øvrige Række af medicinsk-historiske Værker fra samme Haand. Man mærker, at Forfatteren i den Grad er inde i sit Stof, at han ganske har indlevet sig i den paagældende Tidsalder. Paa Grundlag af et flittigt Studie af Aktstykker og allehaande skriftlige Arbejder fra den Tid giver han en levende Skildring af Forholdene indenfor Fakultetet og af de Mænd, der prægede det. Sproget er behagelig let læseligt, og Fornøjelsen ved at læse Bogen bliver saa meget større derved, at man mærker, at det har moret Forfatteren at skrive den. *Gordon Norrie* har et skarpt Blik for de forskellige Sær- og Ejendommeligheder hos de skildrede Personer, som fremhæves fikst, men altid harmløst.

Norrie pointerer, at den lægevidenskabelige Produktion i denne Periode har været meget interessant,

saa Perioden indtager en smuk Plads i Fakultetets Historie. Det er med fuld Ret, at han pointerer dette, da mange Arbejder og Nyopdagelser, som de medicinske Professorer gjorde paa den Tid, har været glemt og sovet Tornerosesøvn i over 100 Aar — først i Løbet af de senere Aar er de atter gravet frem og har faaet den behørigte Anerkendelse.

Af særlig Interesse for Nutidens Medicinere er det at læse om de daværende Forhold i Fakultetet og om Undervisningen. Man er mange Gange ved at tage sig til Hovedet, naar man ser hvilket — for Nutidens Øjne — uendelig spinkelt Undervisningsgrundlag, der blev givet Datidens Læger, før de skulde ud i Livet og vogte Befolkningens Sundhed. Men saa maa man naturligvis tænke paa, at det havde været langt værre før i Tiden!

Perioden 1750—1800 var utvivlsomt en Grotid indenfor det medicinske Fakultet, en Tid med mange nye Ideer og Forslag, som har vist sig af stor Betydning for den senere Udvikling af Lægekunsten. Man foreslaar at indføre virkelig Undervisning i Fysik og Kemi indenfor Fakultetet. Hvor nødvendigt dette var, vil man forstaa, naar man hører, at de fleste af vor Tids Hjælpemidler var ukendte dengang. Man kendte ikke Stetoskopi, benyttede ikke Mikroskopi, kemiske Undersøgelser af Blod eller Urin, ja ikke engang et Termometer.

Efter at have læst denne Bog kan man kun glæde sig til den Fortsættelse, som *Norrie* bebuder til næste Aar, med en Oversigt over Fakultetets Historie i Begyndelsen af det 19. Aarhundrede indtil Sammenslutningen med kirurgisk Akademi til et lægevidenskabeligt Fakultet. Dels fordi man bliver grebet af Interesse for at følge det videre Forløb af denne udmærkede Udvikling i dansk Lægevidenskab, dels fordi man paa det bedste maa lykønske *Norrie* til, at det maa lykkes ham at fuldføre sit Værk til Jubilæumsaaret 1938, hvor den lægevidenskabelige Embedseksamen har bestaaet i 100 Aar, saaledes som den er endnu.

Opgaven bliver ikke let; men den er i de bedste Hænder. Man kan trygt stole paa, at det vil lykkes *Gordon Norrie* at løse ogsaa den Opgave paa hæderværdig Vis.

Gudmund Magnussen.

DEN SIDSTE AF SIT HOLD —

Birkedommer RICHARD JORK

* 8. August 1850 † 23. Maj 1937

Sorø-Studenteholdet 1868 talte kun fem Mand — og dets sidste Mand, engang Klassens Duks og vistnok facile princeps, hvis Navn staar over disse Linier, er nu gaaet til det ukendte Land, i en høj Alder og sikkert mæt af Dage. Han havde i mange Aar ført en meget tilbagetrukket Tilværelse, men der lever dog vist endnu nogle af hans yngre Skolefæller, foruden mange andre Mennesker rundt om i Landet, der har kendt ham og ved Meddelelsen om hans Død har sendt den gamle Retsbetjent en venlig Tanke.

STUDENTERNE 1868

Peter Zahrtmann, Vilhelm Gregersen, Richard Jork, Johannes Jork, Olaf Krebs.

I Aarene efter 1852, da Rønne kun havde »en højere Realskole«, hvor Disciplene af Skolen dog forberedtes saavidt i Latin og Græsk, at de derfra kunde gaa ind i de lærde Skolers Afgangsklasser, havde Brødrene *Andreas Christian Johannes* (født 24. Maj 1849) og *Richard William Claudius Jork* deres Hjem i Rønne, senere i en af Øens Præstegaarde. Deres Fader, *Jacob Claudius Jork* — Moderens Pigenavn var *Marikke Marine Michelsen* — havde været Adjunkt ved Rønne Skole i 1858 blevet Sognepræst for Povlsker Menighed paa Bornholm og blev i 1871 Øens Provst; han nød nu Fordelen af Tilsagnet i § 9 i Loven af 14. April 1852 om, at Sønner af Forældre, der var bosat paa Bornholm og optoges som studerende Disciple i en af Landets lærde Skoler, som ekstraordinære Gratister skulde nyde fri Undervisning med samme Adgang til Stipendier som Disciple fra Grøn-

land og Færøerne havde faaet tillagt ved den kgl. Resol. af 11. Februar 1848, hvilken Begunstigelse for Sorø Skoles og Opdragelsesanstalts Vedkommende fra 1866 blev fortolket derhen, at naar Bornholmerne ønskedes optagne som Elever paa Opdragelsesanstalter, skulde der straks uden Hensyn til Førmuesomstændighederne gives dem fortrinsvis Adgang til Elevpladser og tillægges dem Kontingentsnedsættelse som ekstraordinære Gratister. I de følgende Aar lød der herefter meget bornholmsk i Sorø, og Studenteholdet paa de fem Mand i 1868 domineredes aldeles deraf; foruden Brødrene Jork talte det nemlig ogsaa Rønnebrengen *Peder Tetens Zahrtmann* (f. 1851); dets to andre Medlemmer var Lollikken *Olaf Peter Krebs* (f. 1849), hvis Fader nu var Sognepræst i Nørre Aaby paa Fyn, og Sønderjyden *Andreas Peter Vilhelm Gregersen*, født i Flensborg.

Richard Jork, der blandt Kammeraterne kaldtes *Dyr*, var Holdets Benjamin, men blev hurtigt dux gregis. Hverken han eller Broderen Johannes fulgte Faderens teologiske Fodspor (som i 1874 førte ham til Embedet som Sognepræst i Vollerslev og Gørslev paa Sjælland, hvor han døde i 1888, i to Aar overlevet af sin Hustru); Johannes blev cand. phil., men slog sig paa Landvæsenet, ejede fra 1884 Gaarden Store Krusegaard paa Bornholm, men maatte opgive den, havde derefter en lille Stilling ved Sparekassen i Rønne og endte sine Dage i København 29. Marts 1935, medens Richard med sit gode Hovede valgte Juraen og fik en smuk Løbebane blandt Landets praktiske Jurister.

I 1873 tog han juridisk Embedseksamen, blev Aaret efter Byfogedfuldmægtig i Horsens og i 1879 1. Fuldmægtig for i April 1894 at blive beskikket til Byfoged og Borgmester i Viborg, hvor han tillige var Medlem af Direktionen for Sindssygeanstalten. I April 1900 vendte han tilbage til Horsens som Byfoged og Borgmester samt Bestyrer af det Beinfeld-Lichtenbergske Fideikommiss, blev i 1903 Ridder af Dannebrog, i 1905 Dannebrogsmænd og overtog i 1908 sit sidste Embede som Birkedommer i Kronborg østre Birk og Hellebæk Birk. Ved Retsplejereformen 1919 inddroges dette Embede med Udgangen af September s. A. Allerede under 27. Februar 1919 havde Jork dog efter Ansøgning paa Grund af Alder og Svagelighed erholdt sin Afsked fra Maanedens Udgang, og han modtog efter Justitsministeriets Indstilling en skriftlig Bevidnelse af Kongens allernaadigste Paaskønnelse af hans lange og gode Tjeneste. Dette var den af den daværende Justitsminister praktiserede Form for en Opmærksomhed mod afgaaende, velfortjente Embedsmænd, hvormed de fleste maatte lade sig nøje, hvad der sikkert kun tiltalte de mest politisk-radikale Aander iblandt dem, men med Birkedommer Jork kunde Spøgen dog ikke drives saa vidt; under 18. Marts blev han dekoreret med Kommandørkorset af 2. Grad af Dannebrog, og hermed trak han sig tilbage til et velfortjent Otium, solgte sin smukke Villaejendom, som han selv havde bygget, i Fredensborg og levede derefter i København, hvor han nu er død efter længere Tids tiltagende Svagthed. Han overleves af sin Enke, Fru Ulla Jork født Stallknecht, en Datter af Fabrikant, Etatsraad Stallknecht i Horsens, hvem han havde ægtet i 1884, og af en gift Datter i Aarhus.

Birkedommer — eller som han mere yndede at be-

legnes: Borgmester — Jork blev i sin Embedstid, især i Horsens-Perioden, anset som en af Landets dygtigste Retsbetjente og Administratorer og sikkert med fuld Føje. Han var en smuk, repræsentativ Personlighed med et vist mut-elskverdigt Lune og traadte frem med en naturlig Værdighed og Form, der klædte baade ham og de Embeder, han havde. Sit bornholmske Tonefald aflagde han aldrig — saa lidt som de venlige Følelser han nærrede overfor Skolen, hvor han i sin Ungdom tilbragte et Par sikkert gode Aar. En af hans Ungdomsvenner, med hvem han i sin Livsaften atter kom til at samles, var den trofaste Soraner, et af Soransk Samfunds første Æresmedlemmer, Kontorchef *Fritz von Holstein*, og i mange Aar, til de to gamle Venners Kræfter omsider ebbede ud, kunde man møde de to smukke Typer for en svunden Tid paa daglige Vandringer i Københavns og Frederiksbergs Parker og paa fredelige Villaveje.

Med *Richard Jork* er nu Holdet 1868 død ud. Alle-rede i 1880 mistede det sit første Medlem, Maleren *Olaf Krebs*, der havde udstillet Billeder paa Charlottenborg og vist et meget lovende Talent, og i 1898 døde *Peter Zahrtmann*, som i 1894 havde grundlagt det fornemme Antikvariatfirma *Christensen & Zahrtmann*; som ovenfor anført døde *Johannes Jork* i 1935. Men Holdets glade Sorøtid har faaet et uforglemmelig Monument i de naivt-muntre og harmløse Vers og Viser, hvormed dets Digter, *Vilhelm Gregersen*, i en Aarrække Sognepræst i Hornslet, har forevigtet Gymnasiast-Livet i Sorø i hine Aar, og hvoraf mange er bevarede i Soransk Samfunds Sangbog, III. Samling; ogsaa her i Bladet vil der findes adskillige smaa Bidrag fra Vilh. Gregersen, der døde i Gjerrild i 1929. Ham skyldes det blandt andet, at saa mange Smaatræk af de soranske Gymnasiasters Færd sidst i Tredserne er bevaret, og at vi idag ved mere end, hvad de tørre Data fortæller os, om Holdet 1868.

hgo

„DEN 80 AAR GAMLE OVERSKÆRINGSTRADITION“

I »Soraner-Bladet«s Majnummer meddeltes det, at den gamle »Overskæring« er skrinlagt. De lokale Sorøblade hævder, at den var 80 Aar gammel, og afdøde Lektor *Matthiessen*, der var Sorøstudent fra 1875, har fortalt Muremester *O. Licht*, at Overskæringen eksisterede i hans Drengenaar. Men *Soransk Samfunds Formand, Stabslæge, Dr. med. Gordon Norrie*, der er Student fra 1873, har under ovenstaaende Overskrift skrevet følgende til »Soraner-Bladet«:

Hvordan hænger det sammen med den 80-aarige tradition? Det er kun 64 aar siden, jeg blev student, og jeg har aldrig i min skoletid hørt noget om overskæringen. Jeg erindrere, at jeg ganske enkelte gange har været der, og at en af mine kammerater lagde en skilling paa skinnerne, men at vi valfartede dertil, véd jeg intet om. Vi gik i reglen vor aftentur til navnetræet og derfra ad en skovsti til jernbanestationen for at se toget komme og derpaa samme vej tilbage. Jeg tror ganske sikkert, at første maj ikke betød noget særligt i vor bevidsthed.

Er der nogen, som kan give oplysninger om oprindelsen til turene til overskæringen? Det kunde være interessant at vide lidt derom. *Gordon Norrie.*

MINDEDRAPA OM EN HENFAREN

Du havde Dine fulde Firs paa Bagen,
Og saa - - naa ja — saa var Du jo passé,
Blev li'saa stille lagt i Sarkofagen:
Farvel med Dig Du Gamle — det var de'!

*

Men Du skal ikke helt i Glemsel hvile,
For Dig jeg paa min Harpe slaar et Slag,
Vi har dog gaaet *de syv stive Mile*
Saa mang'en Aften før Skøn Valborgsdag,
Naar Røgen steg fra Piben og Cigaren
Saa vel hos Kammerfuks som Gymnasiast
I tætte Skyer fra Overskæringsskaren
Og svæved over Flommen bort i Hast,
Mens Visen *Menelaos og Helene*
Som munter Sang fra kaade Drengeflok
Klang under Skovens lyse Bøgegrene
I Harmoni med den om *Mallebrok*
Og Hurraraabene for to Ekspresser,
Der bruste frem igennem Sønderskov
Henover vore Fønixknap-Ekscesser
paa Skinnerne — ja, det var evigt Sjøv,
Men med gediegne gamle Traditioner,
Hvis fine Stemning vi slog sikkert an
I Fratergaarden med de fagre Toner
Fra Sangen om *Der er et yndigt Land*,
Og ligervis de Herrer Gymnasiaster,
Til hvem vi jo saa op som noget stort,
Naar, hvor de ellers smøgede Kanaster,
De sang om *Træet ved Gymnasiets Port*
For Sorøborgere i stum Betagelse
Og Pigehejter smaa, som lønligt dikked'.
Fra *Store Træ* lød Uglefars Beklagelse,
Mens Maanen ned paa Sceneriet kigged'.

*

For Fremtids Slægt jeg kvad her til Belæring
Om En, som Nutids Slægt har Ryggen vendt.
Hvil sødt i Fred henfarne *Overskæring*,
Og saa er dette Mindedrapa endt.

V. Sorgenfrey Hansen.

SORANER-DRENG GØR KARRIERE

Den 8. Juni kom *Karl Otto Preben Stabell* hjem fra U. S. A. og tog Ophold paa Hotel d'Angleterre. Han frekventerede Sorø Akademis Skole 1918—21, da han gik ud af 3. Mellemlasse. »Politiken« skrev om ham ved Hjemkomsten under ovenstaaende Overskrift:

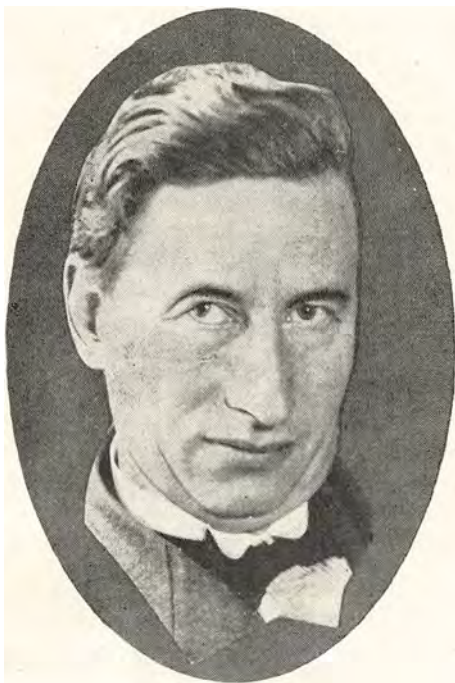
En Soraner-Dreng har gjort en flot Kariere i Amerika. Hans Navn er *Otto Stabell*, og han er Søn af Grosserer *Otto W. Stabell* i Vesterport. Han vender hjem i en flot amerikansk Vogn som Direktør for et stort Foretagende, hvor han har arbejdet sig i Vejret.

Otto Stabell har gaaet paa Sorø Akademi, men Studierne interesserede ham ingenlunde, og som ungt Menneske rejste han til Amerika for at søge Lykken derovre. Han havde den Forbindelse med Staterne, at hans Mor, som havde indgaaet nyt Ægteskab, boede i Amerika, gift med en Tysker fra Bodensøen ved Navn *Hatte-Meyer* — uden at han dog havde noget med *Hatte* at gøre. Det er et virkeligt Navn. I Amerika begyndte *Otto Stabell* som Lift-boy i det store Klædefirma *Gotany Worsted Mills*, som er et af de største i sin Branche, og i Løbet af 16

Aar lykkedes det denne danske Lift-boy at arbejde sig saadan i Vejret i dette Selskab, at han nu er dets Direktør, som for nogle Maaneder siden var Formand for en Kongres af alle Amerikas Klædevarefabrikanter. Med en saadan flot og hurtig Karriere bag sig vender nu den unge Dansker sammen med sin Mor hjem til Danmark for at besøge sin Far og øvrige Familie, som han ikke har set i disse 16 Aar. Han har slet ikke haft Tid til at rejse hjem før, næppe nok til at skrive Breve.

PROFESSOR RAGNAR SPÄRCK

Konkurrencen om det ledige Professorat i Zoologi ved Københavns Universitet sluttede den 28. Maj. I Konkurrencen deltog Soraneren, Dr. phil. *Ragnar Spärck* samt Doktorerne *M. Degerbøl* og *I. Lieberkind*. Dommerkomiteens Flertal indstillede til Undervisningsministeriet, at *Spärck* udnævnes til Professor, hvilket ogsaa skete ved kgl. Resolution af 8. Juni.

— *Ragnar Spärck* er født i Hjørring den 5. August 1896 som Søn af Amtsforvalter *A. J. Spärck* (død 1903) og *Hustru Ida, f. Gisiko*. Han blev Student fra Sorø Akademis Skole 1914, mag. scient. 1919 og Dr. phil. 1925. I 1918 ansattes han som Assistent ved Zoologisk Musæum og blev 1921 Amanuensis ved samme. Siden 1919 har han desuden været Medarbejder ved Biologisk Station og blev i 1926 Privatdocent ved Universitetet. *Spärck* har foretaget videnskabelige Undersøgelser i Sydfrankrig, Holland, paa Færøerne, Island og Østgrønland samt i Middelhavet. Der foreligger som Resultat heraf flere videnskabelige Værker. Endvidere kan noteres, at han 1918—34 var Sekretær i Dansk Naturhistorisk Forening og blev dennes Formand sidstnævnte Aar, og at han 1929 blev Bestyrelsesmedlem i Biologisk Selskab og Formand for Studentersamfundet.

Professor *Spärck*, som er dekoreret med Fortjenstmedaljen i Sølv, giftede sig den 18. September 1920 med den i 1929 afdøde Overlæge *Johs. Wandalls* Datter *Mette Wandall*.

EN LILLE ERINDRING OM AXEL BUSCH

AF GORDON NORRIE

J December 1936 var vi endnu 6 levende af 9 studenter fra 1873, men siden den tid er 3 døde: *Dirckinck, Wilh. Nagel* og i april *Axel Busch*.

Naar jeg tænker tilbage til min skoletid, er der særlig en lejlighed, hvor jeg mindes *Axel Busch*. Til fordel for de franske saarede i krigen 1870—71 foranstaltede vi en gymnastikforestilling, og da vor gymnastiksal ikke var stor nok, fik vi lov at rykke ud i ridehuset, den nuværende gymnastiksal. Det havde den ulempe, at der ikke var trægulv, men endogsaa blød jord, hvilket vanskeliggjorde alle spring. Vi tog derfor springbrædt til hjælp, hvilket ellers var dybt foragtet. Blandt de spring, som blev udført, mindes jeg ganske særligt et, som *Axel Busch* var mester for. Hesten blev stillet paa langs med sadelpude paa og ovenpaa den vor højeste kammerat, senere læge *Vilh. Lauritzen*, staaende ret op med armene overkors. *Busch* sprang saa fra springbrædt buk over det hele. Han kunde knap nok naa op til skuldrene af *Lauritzen*, naar han stod paa toppen af springbrædtet.

DEN OVERORDENTLIGE GENERALFORSAMLING

Lørdag Aften den 22. Maj afholdtes paa Gl. Bellevue i Klampenborg den overordentlige Generalforsamling, der var nødvendig for at faa endeligt vedtaget, at Paragraf 4 udgaar af *Soransk Samfunds* Love. Der var ikke mødt alt for mange, til Gengæld forløb Generalforsamlingen let og smertefrit under Højesteretssagfører *Carl Ballhausens* Ledelse.

Formanden, Stabslæge *Gordon Norrie* bød velkommen, og Direktør *A. V. Rasmusen* motiverede ganske kort det fra sidste ordentlige Generalforsamling kendte Forslag om Paragraf 4. Efter at Overretssagfører, Baron *v. Eggert*, Kontorchef *L. Wagner* og Redaktør *H. Schøning* m. fl. havde fremsat nogle Bemærkninger, blev Forslaget vedtaget enstemmigt, og saa sluttede Dirigenten Generalforsamlingen, hvorefter man havde et Par Timers kammeratligt Samvær med tilhørende Smørrebrød og Kaffe.

BIBLIOTEKSBYGNINGEN

Det synes nu, skrev »Sorø Amtstidende« i sit Nummer for 26. Maj, at skulle blive til Alvor med Sorø Akademis nye Bibliotek, efter at der i godt et Aar har været Stilhed om Sagen.

Den 25. om Eftermiddagen holdtes paa Akademiet et Møde, hvori deltog Kontorchef i Undervisningsministeriet *Hegermann-Lindenchrone*, Kurator *Korsgaard*, Kontorchef *Amentorp*, Rektor *Raaschou-Nielsen*, Biblioteksdirektør *Døssing* og fra Sorø By-

ET GAMMELT KLASSEFOTOGRAFI

Fra afdøde Professor *Wilhelm Nagels* Søn, Kunstmaler *V. Nagel* har »*Soraner-Bladet*« modtaget ovenstaaende Klassefotografi fra hans Faders Sorøaar. Dr. *Gordon Norrie* mener at kunne identificere de fotograferede Elever saaledes:

Øverste Række fra venstre til højre:

Maës (Amtsforvalter i Hjørring, død 1926), Kammerherre, Oberst af Artilleriet *Andreas Busck*, *Hans Anders Bang* (Købmand i Ringsted, død), *Georg Oppermann* (Godsforvalter), *Axel Busch*, Sognepræst, (død 1937).

Nederste Række fra venstre til højre:

Den første er ubekendt. Derefter: Fr. Chr. *Julius Knuth* (forsvundet i Amerika), *Wilhelm Nagel* (Professor, død 1937), *V. C. A. Lindboe* (Sognepræst, død),

Carl Mar. Møller (fhv. Redaktør af »*Horsens Avis*«, boer nu paa sin Ejendom »*Egeby*« ved Bryrup), *Christian Heise* (Overretssagfører og Hospitalsforstander i Viborg).

Billedet maa, skriver *Norrie*, stamme fra daværende 3. klasse, fordi i alt fald *Knuth* og *Bang* blev realister. Det maa være taget i skoleaaret 1867—68, fordi det er klassen efter mig — de naaede mig først, da jeg blev oversidder. Af dem alle lever kun *Andreas Busck*, *Oppermann*, *Carl Mar. Møller* og *Chr. Heise*. Et par af dem er aabenbart lige kommet i skolen, da de ikke er i uniform. Første mand fra venstre i nederste række kender jeg saa godt, men jeg kan ikke komme paa, hvad han hedder. — Er der nogen, som kan?

raads Biblioteksudvalg Bankdirektør *Hjarup* og Malermester *Andersen*. Endvidere var ogsaa Akademiets Bibliotekar, Lektor, Dr. *Ussing* til Stede.

Mødet var af ren orienterende Art for at se at finde en passende Form for Samarbejde mellem Akademiets Bibliotek og Sorø Folkebibliotek, og det vil sikkert blive efterfulgt af mere indgaaende Forhandlinger, idet man venter en Henstilling fra Ministeriet til Sorø Byraad om at forhandle videre om Spørgsmaalet.

RETTELSE

J Soraner-Bladets sidste Nummer finder jeg gengivet den Sang, jeg havde skrevet til Samfundets 75 Aars Jubilæumsfest, med en lille Trykfejl, som det ligger mig

paa Sinde at faa rettet, skønt det hele kun drejer sig om, at et »r« er bleven til et »v«.

I 2det Vers næstsidste Linie skal der staa: »og Søen ser du imod dig rende med gyldne Glimt af dit Skolehjem«, idet jeg holder for, at det deri indeholdte Billede — hvad man end kan mene om det — kendetegnes ved en vis munter Fart og Gensynsglæde, der ogsaa skulde fortsætte sig i det følgende, medens det i Trykken benyttede Ord *vende* i denne Sammenhæng virker fuldkommen slapt og indifferent.

Fejlen ligger maaske allerede i Manuskript, da jeg sagtens ikke har skrevet tydeligt nok, men da det jo hænder, at ældre Sange genoptrykkes, vil jeg — om dette en Gang til skulde times ogsaa denne Sang — gerne gøre mit til, at det sker med den rette Placering af Bogstaver, selv om Forf. rimeligvis er ene om at tillægge dette Spørgsmaal nogen større Betydning.

31. 5. 1937.

Aage Lind.

TO TIMER, DER SVANDT SOM 5 MINUTTER

Foreningen »Norden« arrangerede i Dagene 6.—13. Juni det 11. nordiske Pressekursus paa »Hindsgavl«. Blandt Gæsterne var Soraneren, Professor Vilhelm Andersen, der havde lovet at bringe Deltagerne en Hilsen fra de danske Digtere. En Medarbejder ved Dagbladet »Børsen« aflagde Søndag den 6. Juni Besøg paa Hindsgavl og skrev i Bladet for Onsdag den 8. Juni:

Solbrændt og vejrbitd ankom den ungdommelige 74-aarige til Slottet, kækt svingende den guldknappede Holbergstok, som er en Arv fra vor store Holberg-Skuespiller Olaf Poulsen. Stokken var en Gave fra *Ernst Bojesen*, som i Anledning af Holbergs 200 Aarsdag i 1884 havde ladet den originale Stok kopiere for at give den som Æresgave til Det kgl. Teaters geniale Henrik. Vilh. Andersen er selv tilsat et Stænk af Poul Møllers »krøllede Fritz« og Hostrups Studenter. Professoren hyl-der endnu Eventyret paa Fodrejsen, selv om han har byttet Apostlenes Heste med Cyklen, og hver Dag Sommeren igennem kører Professoren fra Fredensborg til Humlebæk for at bade. Det er en Tur paa 22 Kilometer frem og tilbage; men det generer ikke den ukuelige. Naar han kommer hjem, føler han sig dobbelt oplagt til at fortsætte det store Værk »Tider og Typer«, hvis sidste Bind »Horats« nu nærmer sig sin Fuldendelse. Det er Hensigten i dette Bind at vise den gamle, latinske Digtets Indflydelse paa al europæisk Digtning — undtagen den rene Folkepoesi. Professoren oversætter selv de mange Tusinde Digtprøver fra Engelsk, Tysk, Fransk, Italiensk o. s. v. til rimet Dansk. Det tager sin Tid, siger Professor Vilh. Andersen, men Arbejdet holder en ung, og jeg arbejder intet Sted saa godt som i min Villa i den stille og fredfyldte Haveby Fredensborg.

Efter Søndagsmiddagen samles man i den store Havestue, hvor Dørene er slaaet op paa vid Gab ud mod Parken. De levende Lys er tændt i Loftets Kæmpe-Malmkroner, og paa de hyggelige, gamle Spejlkonsoller staar Mesisngkandelabre med tændte Stearinlys i Pyramide. Vilh. Andersen har sat sig til rette i Døraabningen, skødesløst lænet op ad den høje Glasdør, og rundt om i Salen grupperer Journalisterne sig med Ansigtet vendt imod ham. Det skal være en hyggelig Time, smiler den evigunge danske Student, og derfor beder jeg Dem tænde Cigarer og Piber og gøre Dem det behageligt paa enhver Maade! Professoren rejser sig op og strækker Arme og Ben og skutter sig for at vise, hvad han mener. Allerede nu faar alle et lille Glimt af Vilh. Andersens frodige Lune og mesterlige Komediekunst.

Nu træder Redaktør *H. Stein* frem og præsenterer Professoren for Forsamlingen. I smukke, lyriske Udtryk gives et Billede af Vilh. Andersen og hans Betydning for dansk Kultur, en hjertevarm Hyldest til den store Dansker og hans Indsats i Norden.

Vilh. Andersen rømmer sig, tager Brillerne paa og kaster et Blik i en opslaaet Bog paa Bordet, men tager dem derpaa straks af igen. Og i næsten fulde to Timer fører han sine Tilhørere paa en digterisk Rejse gennem Danmark. Foredraget er som et mesterlig opbygget Arkitekturværk, der følger Etage til Etage i en sindrig og tankevækkende Kombination. Professoren citerer det ene dan-

ske Digt efter det andet udenad, og ind imellem besynger han selv i Prosa det danske Landskab, den danske Natur, den danske Bonde, det danske Teglværk og det danske Andelsmejeri! Rejsen foretages gennem Luften, til Fods, pr. Cykle og Bil, og intet bliver glemmt, hverken Sjælland, Fyn eller Jylland!

Efterhaanden falder Mørket paa ude i Parken, og Træernes Konturer udviskes. Det er ligesom de vokser ind i den natteblaa Himmel. Men Vilh. Andersen fortsætter sin Deklamation — Oehlenschläger, Hauch, St. St. Blicher, Ewald — hele Tiden udenad og uden en eneste Fejlhuskning. Den danske Romantik er vaagnet op af Dvalen, og for en Stund lytter Norden til de danske Toner. Det hjertelige Bifald, der strømmer Professoren i Møde, og den smukke Takketale, som den finske Redaktør *Tallquist* frembar paa Deltagerens Vegne, var tydelig Bevis paa, at den digteriske Vandring ikke havde trættet nogen. De to Timer var forsvundet som fem Minutter, sagde en ung, islandsk, kvindelig Journalist. Hun havde Ret.

GAMLE SORANERE OG SORANSKE NOTER

Da »Sorனர்-Bladet«s Administration kræver stor Sparsommelighed, gør vi opmærksom paa, at de Medlemmer, som endnu ikke har betalt Aarskontingent for 1936, ikke fremtidig vil faa Bladet tilsendt — medmindre da Kontingentet betales.

*

Kontorchef *H. G. Orlík* var i Dagene 22.—29. Maj i Paris for at repræsentere Statsbanerne ved Aabningen af Verdensudstillingen og den danske Pavillon paa denne. Forøvrigt var der flere Soraere tilstede: Arkitekt *Tyge Hvass*, Direktørerne *Poul Simonsen* og *Jonas Lind* samt Sekretær i Udenrigsministeriet, Premierløjtnant *Hans Wenck*.

*

Formanden for Den almindelige danske Lægeforening, Læge *H. A. Tolderlund* ('89), Horsens, har faaet Tildelse til at anlægge og bære Ridderkorset af den franske Æreslegion.

*

Under 26. Maj har Justitsministeriet efter derom fremsat Anmodning udleveret Sekretær i Ministeriet for offentlige Arbejder, cand. jur. *A. Green-Andersen* ('22), der har anmeldt at ville have Kontor i Østre Landsretskreds, den for ham under 14. Maj 1937 udfærdigede Beskikkelse som Landsretssagfører.

*

Stiftsprovst i Aalborg *P. F. Horstmann* ('99) er valgt til Medlem af Kirkeligt Centrums Hovedbestyrelse.

*

Museumsinspektør, Dr. phil. *Poul Nørlund* ('06) talte Grundlovdagen paa Oldskriftsselskabets Udflugt til Vikingeborgen Trelleborg ved Slagelse og til Ruinerne af det gamle Taarnborg Slot ved Korsør.

*

Lektor *Chr. Hjorth*, Sorø, er blevet udtrukket som Domsmand for Sorø Retkreds.

I Sorø Kirke viedes Søndag den 6. Juni Frk. *Metha Cortsen*, Datter af afdøde Repræsentant C., til cand. mag. *Erik Stubbe Teglbjærg* ('23). Brudgommens Broder, Pastor *L. Stubbe Teglbjærg* ('10), Gentofte, foretog Vielsen. Samme Dag fyldte deres Fader, Godsassistent ved Sorø Akademi *H. Stubbe Teglbjærg* 75 Aar.

*

Underdirektør i Oliefirmaet Alfred Olsen & Co., Kommandør *M. Bojesen* rejste den 19. Maj for nogle Dage til Stockholm i Anledning af, at Firmaet har overtaget det svenske Naftasyndikat.

*

Kongens Regeringsjubilæum fejredes paa Sorø Akademis Skole med en Festmiddag, hvori Alumner, Lærere og Embedsmænd med Damer deltog.

*

Lektor *Henrik Ussing* talte ved Aarsmødet den 30. Maj i Historisk Samfund for Sønderjylland i Augustenborg om Emnet: det gamle Als.

*

Sorø Akademis Skoles II. G., nysproglig og gammel-sproglig, var den 21. Maj paa en geologisk Udflugt til Fakse, Stevns og Lellinge under Ledelse af Adjunkterne *Balslev* og *Truelsen*.

*

Foreningen *Jydsk Landvinding*, der stiftedes i Efteraaret 1936 med det Hovedformaal at udføre et Arbejde for Hedens Nybyggere, er overgaaet til et Aktieselskab med en Kapital paa 200,000 Kr. Aktieselskabets Formand er Godsejer, Dr. med. *K. A. Hasselbalch*.

*

Fru *Yvonne Carlsen*, f. *Lodal*, gift med Soraneren, Realskolelærer i Taastrup, Dr. *Olaf Carlsen*, døde Søndag den 23. Maj og begravedes i Sorø den 27. Maj. Foruden sin Mand efterlader hun sig to smaa Sønner.

*

Den 26. Maj var det 50 Aar siden, at Pastor *K. Bjerre* fik sin første Præsteudnævnelse som personel Kapellan i Marvede-Hyllinge hos Pastor Møller. Pastor Bjerre prædikede i Dagens Anledning efter Opfordring Søndag den 30. Maj i sine sidste Kirker: Aarup og Skydebjerg.

*

I Majnummerets Artikel om de tre nye Æresmedlemmer burde der være tilføjet Kaptajn *V. L. C. Palslevs* Data, at han i November 1932 ægtede Frk. *Augusta Nielsen*.

*

Til de stedfundne Eksamener ved Sorø Akademis Skole havde Undervisningsministeriet beskikket følgende fremmede Censorer: Adjunkt *A. Larsen*, København (Engelsk), Adjunkt *Karl Nielsen*, Haderslev (Oldtidskundskaber), Adjunkt *H. Jensen*, København (Matematik), Lektor *Langer*, Rungsted (Fransk), Adjunkt *Nissen*, Gentofte (Tysk), Lektor *Aage Knudsen*, Sønderborg (Dansk), Lektor *Sieverts*, Tønder (Historie), og Adjunkt *Wiese*, Viborg (Latin).

*

En Kreds af Borgere fra Sorø By og Landsogn har taget Initiativet til, at der rejses en Mindesten paa Pastor *Balslevs* Grav. Man opfordrer alle, som ønsker at være med til at hædre Pastor Balslevs Minde, til at yde et Bidrag.

Jens Jensen, Lundehuset, fratraadte den 1. Maj Stillingen som Skovløber under Sorø Akademis 1. Skovdistrikt. Han blev ansat 1. Marts 1901 i Tidemandshuset i Bromme og forflyttedes til Lundehuset 1. Maj 1910. Ved sin Fra-træden modtog han fra Sorø Akademis Skovvæsen et Sølvbæger med Inskription for lang og tro Tjeneste.

*

Skovfoged *Sørensen*, Ørnstrup, fejrede den 1. Maj 25 Aars Jubilæum som Skovfoged under Sorø Akademi.

*

Dansk Røde Kors' Hovedbestyrelse har tildelt Ingeniør *Karl Emanuel Aagaard* ('88), Holte, Dansk Røde Kors' Medaille.

Pressens Radioavis Korrespondent i Reykjavik meddelte 8. Juni: Den danske Kortlægnings-Ekspedition under Ledelse af Professor *N. E. Nørlund* ('03) er nu afrejt fra Reykjavik til Hvalfjorden, den af Faksabugtens Fjorder-arme, som gaar længst ind i Landet. Herfra foretages der Flyvetogter ind over det vestlige Højland. Senere flyttes Ekspeditionens Hovedkvarter til Akureyri, hvorfra Højlandet nord for de store Jøkler skal udforskes. Hvorvidt Ekspeditionen i Sommer vil kunne naa endnu længere med Arbejdet, som skal fortsættes paa Øst- og Sydkysten, afhænger for en stor Del af Vejret, da Kortlægningen fra Luften kræver sigtbart Vejr.

*

Frk. *Inga Foersom*, Datter af Soraneren, Grosserer *Gustav Foersom*, er blevet forlovet med Hr. *Helge Sylow*, Søn af Generalintendant *Niels Sylow*.

*

Departementschef *Einar Cohn* holdt Onsdag den 9. Juni Foredrag ved det nordiske Pressekursus paa »Hindsgavl« om: Danmarks Stilling under den økonomiske Verdenskrise. Foredraget transmitteredes.

*

Den 6. Juni døde Kommandørinde *Dorthea Kathrine Buchwald*, f. *Bendz*. I hendes Ægteskab med Kommandør *A. V. Buchwald* var der en Søn *Hagbart Martin Buchwald*, som i 1912 tog Studentereksamen fra Sorø Akademis Skole og siden blev cand. jur., men døde allerede den 16. Februar 1920. Til hans Minde oprettede hans Moder paa Studentergaarden et Værelse, der bærer hans Navn.

*

Onsdag den 9. Juni transmitterede Radioen en Koncert af Musikdirigent *H. Chr. Jensen*, Ringsted. Paa Programmet stod den af Hr. Jensen komponerede Festmarsch til Sorø Akademis Skoles 350 Aars Jubilæum.

*

Dommerfuldmægtig i Horsens *Poul Max Richard Haltenberg* ('27) er fra 1. April at regne statsansat som Dommerfuldmægtig af 3. Grad.

*

Rektor paa Sortedams Gymnasium, Magister *Johannes Braae* ('05) fyldte 50 Aar den 26. Maj.

*

Ægteskab er indgaaet mellem Frk. *Erna Grønbech*, Datter af Udskrivningschef *Grønbech*, Svendborg og Konsul i Leyden i Holland, Dr. phil. *S. Th. Holst Weber* ('04).

*

Højesteretssagfører *H. H. M. Bruun's* ('02) Søn *Jonas Bruun* ('29) har bestaaet juridisk Embedseksamen med 1. Karakter.

»Sorø Folketidende« meddeler, at der paa og ved »Rævbakken«, hvor der holdtes Baalfest til Erstatning for Overskæringen, skal fældes Træer, saa der her kan blive en god Kælkebane om Vinteren.

*

Kaptajn af Fodfolket uden for Nummer i Forstærknin-gen, 1. Regiment *Bjarne Harder* ('03 R.) er afskediget efter Ansøgning i Naade af Krigstjenesten fra Udgangen af Maj.

*

Bankdirektør *A. Deichmann* ('97), der i længere Tid har været angrebet af en Mavesygdom, for hvilken han er blevet behandlet i København og hjemme i Slagelse, er nu i god fremadskridende Bedring og kan være lidt oppe og i Haven.

*

Højesteretssagfører *H. H. M. Bruun* er indtraadt som Formand i Bestyrelsen for A/S Stenlejerne paa Sjællands Odde.

*

Stud. polit. *Aage Hjelm Hansen* ('31) er blevet Medlem af Københavns Journalistforbund. Han er Medarbejder ved »Finanstidende« og »Berlingske Aftenavis« og fik i December 1933 tildelt et af Rundskuedagens Legater paa 500 Kr., for hvilket han opholdt sig en Maanedes Tid i London. *Aage Hjelm Hansen* haaber snart at kunne sætte cand. polit. foran sit Navn.

*

Paa et den 28. Maj i København afholdt Møde besluttede en Kreds af fremtrædende og kendte Mænd at danne et dansk Akademi for de tekniske Videnskaber. Godsejer, Dr. med. *K. A. Hasselbalch* er Formand for dette Akademi Gruppe for Jordbrugets Teknik og Industri.

Professor, Dr. phil. *William Norvin* ('97) rejste sidst i Maj til Paris for at holde Foredrag paa Sorbonne.

*

Arkitekt *Carl Martin Smidt* ('89. IV Kl. H) er blevet Medlem af et Udvalg, som skal forberede Love for Foreningen »Nordsjællands Venner«, der blev stiftet i Maj paa et Møde i Oldskriftselskabets Sal i Nationalmuseet.

*

I Juni er de gamle Soranere Pastor *K. Bjerre*, fhv. Professor *O. G. Petersen* og Fuldmægtig i Københavns Skattevæsen, cand. jur. *Aage Torp* døde. Deres Nekrologer vil fremkomme i »Soraner-Bladet«s Julinumner.

*

De konsulære Repræsentanter i Mexico, Mellemerika og de sydamerikanske Republikker (14 Lande), i hvilke Minister *Fin Lund* (Realeksamen '00) repræsenterer Danmark, sendte paa Ministerens Initiativ Kongen et af den bekendte mexikanske Sølvmed Alfredo Ortega e hijo udført Sølvfad, udhamret i Haanden af een Plade i gammel spansk Kolonialstil og med Majestætens Initialer og Krone i Guld. Fadet er næsten 1 Meter langt, 61 cm bredt og vejer omtrent 8 kg. Paa Bagsiden er indgraveret Dedikation, Givernes Navne etc.

*

De Danske i Paris skænkede i Anledning af Regerings-jubilæet Kongen en Luksusridepisk med Guldbeslag og indgraveret Vaaben. Direktør *Jonas Lind* forestod Indsamlingen.

*

Federation International des Semences du Commerce, Paris, afholder Aarsmøde i Zürich den 1. Juli, hvor Gros-serer *E. Lisborg*, Slagelse ('12) som Formand repræsenterer Dansk Frøhandlerforening.

Inger Norries Sølvsmie Nikolaj Plads 32 - Telefon Palæ 5648	Forsikrings-Aktieselskabet Husbukke Assurance-Compagnief Grundejernes Husbukkeforsikring Hovedkontoret - Vesterport 208 - København V. - C. 13,773	Sorø Akademis 1. Skovdistrikt Gavntræ og Brænde. Trækul til Høns og Grise. <i>Telefon Sorø 125</i>
AKSEL ERTING Tømrermester „Belvedere“ Tlf. 681 Rogertsvej 9 Helsingør	HOTEL PHOENIX KØBENHAVN TELEFON 114 120 Værelser - 76 Bad Byens hyggeligste og smukkeste SELSKABSLOKALER Internationalt Køkken - Det berømte FROKOSTBORD I Kavalersalen: Kapelmester <i>Gerolds Ensemble</i> .	
NICHRO Forchromningsanstalt - Hilmarck & Winther - Vesterbrogade 60 B København V Telf. Central 11.367	SVEGÅRDS BOGHANDEL SORØ TELEFON: SORØ 27-300	<i>De skulde prøve</i> en Annonce i „Soranerbladet“
HOLGER DUE Refraktionist- Optiker Gl. Kongevej 114 - Tlf. Vester 5585 y	BRØDR. MARKERS BOGTRYKKERI Knippelsbrogade 8 Telf. Central København K. 13,867 14,278	Annonce-Ekspedition SVEN CARLSEN Vesterport 208 København V. Tlf. Central 13.773

SORANER-BLADET.

MEDLEMS
SORANSK

BLAD:FOR
SAMFUND

22. AARGANG

Nr. 7

Julii 1937

PROFESSOR, DR. PHIL. O. G. PETERSEN

* 26. Marts 1847, † 16. Juni 1937.

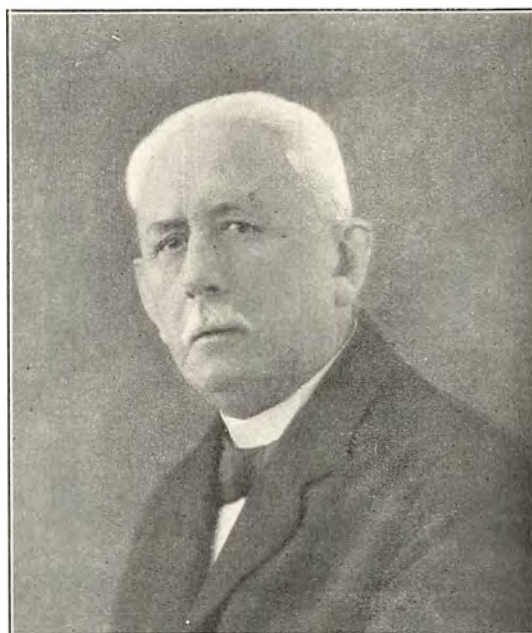
Jen Alder af over halvfemsindstve Aar døde den 16. Juni iaar en af Sorøs gode Sønner, Professor emer. Dr. phil. *Otto Georg Petersen*, og den 20. Juni blev han jordet paa Solbjerg Kirkegaard.

O. G. Petersen var født i Tersløse som Søn af den daværende Sognepræst dér, *Jens Christian Petersen* (1800—1895) og Hustru *Marie Kirstine Jespersen* (1814—1900); Pastor *Petersen*, der tidligere havde været Sognepræst for Borum og Lyngby Menigheder i Aarhus Stift, var i 1844 blevet Præst i Tersløse og forflyttedes i 1857 til Gjerslev Sogn i Løve Herred, hvorfra han tog Afsked i 1874. Medens en ældre Søn, *Theodor*, blev sat i Horsens Skole og dimitteredes derfra i 1859, kom *Otto Georg* i Skole i det Faderens Embeder nærliggende Sorø, hvorfra han i 1866 dimitteredes med Studentereksamen paa et 13-Mand stærkt Hold, hvis sidste Mand han vistnok var (idet den, der skriver disse Linier, ikke er sikker paa, om *Søren Martin Schjøler*, der gik til Landvæsenet og efter at have ejet forskellige Gaarde i Sverige i 1904 bosatte sig i Mariestad, endnu er i de levendes Tal).

O. G. Petersen, der allerede i Sorø-Tiden var kommet ind paa naturvidenskabelig Forskning, hvormed han selv har fortalt her i Bladet (i V. Aarg. No. 2, S. 12 f.: »Hyggelige Timer hos den gamle Naturforsker« 5: Zoologen *Henrik Beck*, der endte sine Dage i Sorø, † 1863), konfererede i Marts 1875 for Magistergraden i Naturhistorie, blev i 1878 ekstraordinær Assistent ved botanisk Haves Musæum og tog i Maj 1822 den filosofiske Doktorgrad med en Afhandling om bikolaterale Karbundter og beslægtede Dannelser. I de følgende Aar virkede han som midlertidig Docent i Plan-teanatomi ved Københavns Universitet, blev i 1883 Bibliotekar ved botanisk Have, i 1886 Haveassistent smstd. og samme Aar Docent i Botanik for de farmaceutiske Studerende ved Universitetet (dengang var der ikke nogen selvstændig farmakologisk Lærestalt). I 1891 optoges han som Medlem af Videnskaberne Selskab, blev i April 1893 Lektor ved den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole og 13. Februar 1903 Professor i Botanik ved samme; i denne Stilling blev han derefter, til han i 1918 tog sin Afsked for at nyde et velfortjent Otium i sin Families Kreds.

O. G. Petersen, der i Aarenes Løb opnaede en overordentlig Popularitet blandt Elever og Lærere paa Landbohøjskolen, har ved Siden af eller vel rettere som et Led i sin Lærervirksomhed indlagt sig betydelig Fortjeneste som Videnskabsmand, særlig som Den-

drolog — hans Hovedværk, der udkom i 1916, er den store Bog: *Træer og Buske, Diagnoser til dansk Fritlandstrævækst*. Det var gennem de planteanatomiske Undersøgelser, som først beskæftigede ham, at han kom ind paa Vedbygningsforskningen, og hans forst-

botaniske Undersøgelser og Undervisning gav sig derefter Udtryk i en lang Række større og mindre Afhandlinger indenfor det Fag, der efterhaanden blev hans Speciale. Ved Siden heraf beskæftigede han sig noget med historiske Studier — en Række Biografier af danske Botanikere i *Bricka's Dansk biografisk Lexikon* vidner herom, og i Aarene efter 1917, da han havde faaet Tid til at beskæftige sig med gamle Minder, skrev han her til Bladet en Række Artikler, hvori han opfriskede Erindringen om sine Ungdomsdage i Sorø og den Kreds, der da omgav ham.

O. G. Petersen hørte til dem, for hvem Sorø og Ungdomstiden betød noget eller maaske rettere: kom til at betyde noget, saaledes som det vistnok ikke er helt sjældent blandt dem, der af Naturen er mindre indstillede for at gaa i Flok og have nok af Kammeratskabet med dem, de nu engang er sat i Fold med. Hans Øgenavn var »*Madammen*« — efter hvad en af hans lidt yngre samtidige engang forklarede mig kom det af den Tilfældighed, at nogle Kammerater havde hørt Kusken fra hans fædrene Præstegaard bringe ham en Besked fra hans Mo'r — Præstekoner paa

Landet blev endnu i 60'erne betegnede paa denne Maade af Sognefolk og Tyende; og det har ikke været noget rart Øgenavn at have. Jeg gætter paa, at O. G. Petersen næppe har haft lette Kaar i Skolen, før han kom i ældste Klasse. Af de udførlige Erindringer om Sorø Skoles Lærere, som han nedskrev som ældre og som er trykt her i Bladet i II. Aarg., No. 7 og 8 for Oktober og November 1917, fremgaar, at han ogsaa har været en af de Dreng, for hvem pædagogisk Brutalitet har været en slem Ting; hans Beskrivelse af Rektor *Bojesens* uvenlige Behandling af den lille 14-Aars Dreng, der kom for at bede sig fri i Anledning af sine Forældres Sølvbryllup og Søsterens Bryllup, vidner stærkt om, at han har haft en blød og let saarbar Natur, hvem en Mentor som *Bojesen* maatte være en haard Prøvelse. Og naar han lidt senere beretter om *Bojesens* uforskammede Behandling af daværende Adjunkt *J. C. R. Frimodt*, da han ønskede Orlov i Julen 1857 for at holde Bryllup i København, forstaar man, at *O. G. Petersen* ikke har været ene om at lade sig intimidere af Rektorens Maade at hævde Disciplinen paa. Efter at disse Erindringer om Lærerne i 1860'erne var trykt, leverede *O. G. Petersen* endnu nogle, højst værdifulde Bidrag til Soraner-Bladet, saaledes i III. Aarg. No. 4 en smuk Artikel om Professor *Bernhard Bang* i Anledning af dennes 70-Aars Fødselsdag, i IV. Aarg. No. 11 og 12 en udførlig Karakteristik af Soranerlivet i 1860'erne og i V. Aarg. No. 2 den ovennævnte Artikel om hans Bekendtskab med den mærkelige gamle Naturforsker, Dr. *Henrick Beck*.*) Men hermed sluttede ogsaa — og noget brat! — dette Medarbejderskab, der ikke var Soraner-Bladets ringeste. Det skete vistnok i et Anfald af Mismod hos dets Forf., fordi han fra anden Side var blevet angrebet for sine »Indiskretioner« om den daværende soranske Lærerstand — angrebet med Urette, allerede fordi de Indtryk af sine Lærere, som den gamle Professor meddelte, omhandlede Forhold og Personer, hvis Liv og Virke laa mere end et halvt Aarhundrede tilbage og virkelig for længst var blevet »Historie«. Men Ubehag maa de desuagtet have vakt hos dem, der nu sad paa Kathedrene i det kære Sorø — en af dem udtalte ligefrem til Bladets Redaktør, at han nu fandt, at Soraner-Bladet var at ligne med »en Ankeprotokol over Lærerne«! At sligt gik den gamle Professor paa Nerverne, kan ikke undre — derimod stærkt beklages, dels fordi det i sig selv var noget Vrøvl, dels fordi Lærerne ved de offentlige Skoler virkelig ikke mere end andre Embedsmænd kan unddrages en Kritik af deres Embedsførelse, som de jo dog selv er Herre over. Og en velvilligere, mere diskret Omtale end den d'Hrr. forlængst afdøde Ludimagistre har været Genstand for i Soraner-Bladets 21 Aargange og specielt fra *O. G. Petersens* Haand, skal man vist lede efter indenfor den danske Memoirelitteratur. Den gamle Professors Sorø-Minder fra 60'erne vil bevare deres smukke Plads blandt de soranske memorabilia — ikke mindst fordi de fremtræder saa vel overvejede, saa sympatiske overfor Emnet og er haarne af baade Kærlighed til og Ærbødighed overfor den soranske Lilleverden, i hvilken han optoges som Dreng, og hvorfra han udgik som en flink og dygtig Student for gennem et langt Liv at gøre sin gamle Skole Ære.

Professor Petersen var to Gange gift — første Gang ægtede han i 1878 Frøken *Agnes Rauch*, der allerede døde i Juli 1880; anden Gang blev han — i Marts 1886 — gift med Frøken *Anna Sophie Dorothea*

Dorph, født 1853 i Haderslev som Datter af daværende Adjunkt, senere Medejer af og Inspektør ved Haderslev Læreres Skole i København, Professor *Poul Dorph* og Hustru *Marie f. Schultz*. Professorinde *Petersen* overlever sin Ægtfælle. *H. G. Orlík*.

*) Artiklen er karakteristisk nok ikke nævnt i det nye Dansk biografisk Leksikon, Bind II, 1933, S. 292, hvis Redaktionen i det hele taget synes at leve i en lykkelig Uvidenhed om den Mængde Personalhistorie om kendte Mænd, som Soraner-Bladets mange Aargange rummer.

PASTOR K. BJERRE

Pastor *K. Bjerre* døde den 14. Juni i Graasten under et Ferieophold hos sin Søn, Politimester *Aksel Bjerre*. Med ham er en interesseret og meget trofast gammel Soraner gaaet bort. Den 14. April deltog

Bjerre med *Liv* og *Lyst* i *Soransk Samfunds* 75 Aars Stiftelsesfest paa Hotel Phønix, han var Forfatter til en af Festens Sange og holdt en smuk Tale om den soranske Aand; desværre formaaede hans Stemme ikke at trænge igennem paa Grund af et Halsonde, han havde lidt af i flere Aar. Den 26. Maj var det 50 Aar siden, at han udnævntes til Præst, og han prædikede i den Anledning efter Opfordring i Kirkerne i Skydebjerg og Aarup, hvor han sidst, 1918—30, havde Kald. Jordefærden fandt Sted den 19. Juni paa Skydebjerg Kirkegaard, og i Pastoratet er der indsamlet et Beløb, for hvilket det er Hensigten at rejse en Mindesten paa Graven.

Gravers Christian Jakobsen Kokholm Bjerre var født den 3. December 1859 paa Sønder Kokholm i Tørring ved Lemvig som Søn af Købmand og Gaardejer *Jacob Pedersen* af Sønder Kokholm og Hustru *Ane*, f. *Kristensdatter*. Han kom i Sorø Akademis Skole den 15. August 1875 og forlod den i Sommeren 1880 med Studentereksamen, hvorefter han ikke mindre end to Gange tog theologisk Embedseksamen, før

ste Gang den 22. Januar 1885 og anden Gang den 27. Januar 1887. Den 26. April 1887 blev han personel Kapellan i Marvede og Hyllinge, men gik i November 1888 ud af Præstegerningen for at overtage Ledelsen af Sorø Folkehøjskole. Dette varede til Efteraaret 1899, da *Bjerre* udnævntes til Sognepræst i Pedersborg og Kindertofte, og sin sidste Præstegerning havde han i det ovenfor nævnte Kald.

Pastor *Bjerre* var jo Grundtvigianer, optaget af det folkelige Liv og Rørelserne i grundtvigske Menigheds-kredse; han var en søgt Foredragsholder og flittig Skribent, ogsaa en Tid aktiv Politiker, Medlem af Folketinget for Maribo Amts 4. Kreds fra 16. Juni 1903 til 9 Maj 1906 og kongevalgt Landstingsmand en kort Periode i Efteraaret 1907. Men, skrev hans mangeaarige nære Ven, den 85-aarige Redaktør *Hans Jensen* i Nckrologen i »Sorø Amtstidende«, inderst inde var han efter min Mening for barnlig til den Gerning. Og han fortsætter: Mange vil savne hans Pen, for han kunde skrive om de højeste Ting, saa gamle Maren ude ved Skoven ogsaa kunde forstaa det. Jeg har kendt *Bjerre* siden 1879. Han var da Dux paa Sorø Akademi, men havde allerede saa tidlig Interesser, som laa Akademiet fjernt den Gang. Vi blev Venner, og det holdt baade i gode og mørke Tider for os begge. En saadan Ven, som man sammen deler saa meget med, skal man være taknemlig for at have haft.

Pastor *Bjerre* blev den 8. August 1893 gift i Levring med *Karen Marie Elisabeth*, f. 1. Juni 1874 i Ondløse som Datter af senere Forpagter i Øksendrup ved Nyborg *Andreas Emilus Birk Møller* og Hustru *Karen Marie*, f. *Jensen*.

Fru *Bjerre* overlever sin Mand. En Datter *Karen* er gift med Soraneren, Overretssagfører *Johs. Bronée*. Den ene Søn, Politimester i Graasten *Aksel Møller Bjerre*, er Sorøstudent fra 1913, medens den anden Søn, Trafikassistent *Valdemar Møller Bjerre*, samme Aar forlod Sorø Akademis Skole med Mellemskoleeksamen.

BANKDIREKTØR CAND. JUR. ADOLPH DEICHMANN

FØDT 4. 3. 1879 — DØD 4. 7. 1937

Hjemme paa min »Soränervæg« hænger to Billeder, ét af Studenterne fra 1897 og ét taget 25 Aar efter ved vor Sammenkomst i Sorø.

Det havde været mit store Haab — og i mange Aar saa det ud, som om dette skulde gaa i Opfyldelse — at kunne supplere disse med ét tredje af os alle elleve paa vor 40-aarige Jubilæumsdag — det skulde imidlertid ikke være saa, den 19. Oktober ifjor døde Overlæge, Dr. med. *Carl Permin*, og nu er det atter faldet i min sørgelige Lod at skulle skrive nogle Mindeord om ham, hvis Navn staar over disse Linier.

Deichmann hørte allerede fra sine unge Aar til de noget stille, noget tilbageholdende, uden derfor at være noget Hængehoved, han var en rask Dreng og en god Kammerat, der godt kunde være med til de Spilopper, der nu engang hører til for at sætte lidt Kulør paa Skolelivets daglige Trivialiteter.

Han var en flittig og pligtopfyldende Elev — prisværdige Egenskaber, som har fulgt ham hele Livet igennem.

Det er sikkert ikke for meget sagt, at der i *Deichmanns* Hjerte stod indgraveret »Slagelse«, og jeg hu-

sker, at vi mangen Gang ved »Peder-Kaffen« paa Gymnasiet (i taknemmelig Erindring bevarer jeg vor kære Adjunkt *Petersen*, for den Nydelse han beredte os ved at give os Kaffe efter Middag, og for de fornøjelige Stunder, vi tilbragte hos ham) paa en harm-løs Maade drillede ham for hans Bypatriotisme.

Denne Kærlighed til sin Fødeby fornægtede sig ikke, og *Deichmann* har sikkert følt det som en stor Glæde og Tilfredsstillelse, at han fik Lov til at vie Slagelse sine bedste Ungdoms- og Manddomskræfter — saavel som Byen har Grund til at være ham taknemmelig for den Indsats, han paa saa mange Omraader har gjort.

Efter at være bleven juridisk Kandidat og efter Aftjenelsen af sin Værnepligt i Garden — hvilken Tid han mindedes med Glæde — blev han Fuldmægtig paa Antvorskov Birk, indtil denne Jurisdiktion blev nedlagt i 1919, og samtidig beklædte han i en Aarrække Stillingen som Branddirektør for Købstædernes Brandforsikring.

Det var et lykkeligt Træf for *Deichmann*, at der paa det Tidspunkt, da han maatte gaa af som Fuldmægtig, søgtes en Direktør i Banken for Slagelse og Omegn, til hvilken Stilling han egnede sig særlig, paa Grund af den umiddelbare personlige Tillid, han indgød alle, han kom i Berøring med, og den Paalidelighed og det Retsind, som i saa udpræget Grad var karakteristisk for ham.

Offentlige Hverv undgik en saa fremtrædende Mand i Samfundet naturligvis ikke, bl. a. sad han i Byraadet fra 1925—1937 og som et Vidnesbyrd om hans Virke her, skal jeg anføre hvad »Vestsjællands Socialdemokrat« skriver:

»Vi sænker Kaarden for en nobel og dygtig Modstander — en Mand, der var stærkt konservativ, men en Mand som var intelligent nok til at erkende Udviklingen og gøre et ærligt Arbejde ud fra den Indstilling han havde.«

Vi hans gamle Kammerater siger ham Tak for hans Venkab og Trofasthed mod os gennem de mange Aar, jeg vil altid med Glæde tænke tilbage paa de hyggelige og fornøjelige Timer, jeg har tilbragt i hans gæstfri og smukke Hjem sammen med hans kære Hustru, med hvem han levede i et saare lykkeligt Ægteskab, og om hvem vor Medfølelse og Sympati nu samler sig.

Blandt mine Julehilsener kunde jeg være sikker paa at finde én fra *Deichmann* — det er underligt at skulle forsone sig med den Tanke, at denne Hilsen ikke kommer mere. —

Bisættelsen fandt Sted fra Sct. Mikkels skønne Kirke, der var smykket med et Væld af Kranse, hvoriblandt en fra Sorø Akademi's Studenterhold 97, for hvilken jeg her paa hans Hustrus Vegne bringer Holdet en Tak.

Omkring den med et Dannebrog's Flag prydede Kiste, bag hvilken var plantet et Banner fra Sønderjydske Forenings & Garderforeningens lokale Afdelinger, havde samlet sig et meget stort Følge.

Af Soranere var til Stede Broderen, Overretssagfører *Knud Deichmann*, Ingeniør *Niels Spandet*, Direktør i Ny Carlsbergfondet *V. Thorslacius-Ussing* samt af Studenterholdet fra 97 Pastor *B. Thorslacius-Ussing* og underskrevne.

Lille Rygaard, den 13. Juli 1937. *von Eggerts.*

FULDMÆGTIG, CAND. JUR. AAGE TORP

Aage Torp i Gymnasiastuaene.

Fuldmægtig i Københavns Skattedirektorat, cand. jur. *Aage Torp* døde Onsdag den 16. Juni paa Bispebjerg Hospital.

Aage Torp, som havde ligget syg siden midt i Marts, var født den 27. August 1884 i Frederikssund som Søn af Detaillist *Alphonzo Hannibal Torp* (død i December 1902) og Hustru *Nicoline Marie Petrea*, f. *Knoblauch* (død i Januar 1935). Han indkom i Sorø Akademi's Skoles 5. Klasse den 19. August 1901 efter Aaret forud at have taget Præliminæreksamen i Frederikssund, blev Student af den matematisk-naturvidenskabelige Retning i Sommeren 1904 og tog juridisk Embedseksamen i 1910. I Maj 1911 blev han By- og Birkefuldmægtig i Køge, var siden Sagførerfuldmægtig i Horsens og Stubbekøbing og ansattes i 1916 som Assistent i Københavns Skattedirektorat, hvor han 1920 avancerede til Fuldmægtig og gjorde Tjeneste i 4. Ligningskontor (mellekommunale Skatteforhold). I 1921 fik han i Kommission hos »Østsjællands Folkeblad« udgivet en lille Digtsamling. Han efterlader sig Hustru *Thurid*, f. *Effersøe*, Datter af afdøde Fysikus paa Færøerne, senere Distriktslæge i Hvidbjerg *John Gudmundsen Effersøe*, der var Sorøstudent fra 1870 og Fader til de to Soranere, Kreds-

læge *Gudmund Effersøe* i Mariager og Læge *Kjartan Effersøe* i København.

I Torps Ægteskab med *Thurid Effersøe* er der to Børn, en voksen Søn og en lille Datter.

Efter Sommerferien 1901 mødte der i daværende 5. Klasse nogle unge Mennesker, som bragte et frisk Pust ind i vor lille soranske Verden paa Gymnasiet; nemlig den i 1902 afdøde Maler *Johannes Krog Jensen*, Lektor i Aalborg *Aage Meulengracht*, Overretssagfører i Køge *Andreas Bruun*, Dømmer i Nexø *H. G. Lamdrup* (dengang *Mikkelsen*) og *Aage Torp*. De faldt alle hurtigt godt til; maaske kneb det dog lidt for *Torp*, hvis nervøse Gemyt vistnok allerede dengang beredte ham adskillige Sindsvanskeligheder. Men Rektor *Hoff*, der førstod ham og satte megen Pris paa ham, jævnedes Vejen, og da *Torp* var blevet Student, stod han og *Hoff* i Brevveksling med hinanden til sidstnævntes Død.

Vi blev straks Kammerater, og for *Torp* og mig udviklede dette Kameratskab sig til et Venskab, som navnlig i de senere Aar med de Erfaringer, hver især havde gjort, blev til Berigelse for os begge. Han var opvokset i et hyggeligt, borgerligt Hjem. Den lyrisk betonedede Fader havde i sin Ungdom leveret smaa poetiske Bidrag til Ugepressen, saasom »Illustreret Tidende« og »Familie-Journalen«, han deltog som stærkt konservativt indstillet med megen Interesse i sin Bys kommunalpolitiske Liv og var en passioneret Naturelsker, der anlagde en stor og værdifuld Oldsags-samling. Arkæologer, som kom til Hornsherred for at gøre Studier i Marken, undlod sjældent at raadføre sig med den interesserede og lokalsagkyndige Mand. Moderen var en stille og nøgtern Natur, og fra begge Forældre tog *Aage Torp* gode Egenskaber i Arv. I mit Rusaars Sommerferie besøgte jeg ham i hans Barn-domshjem og husker endnu de herlige Fodture til Slangstrup, Jægerspris og de tusindaarige Æge i Nordskoven. I Studenteraarene — hans Moder var nu flyttet til København — havde vi paa vore respektive Hybler mange og lange natlige Diskussioner. Saa gik det som saa ofte, hver fik sit at passe, og vi mødtes blot tilfældigt, indtil vi nu i de senere Aar havde genknyttet Traadene fra de første Ungdomsdage i Sorø.

Mange Søndage til alle Aarets Tider gennemtravede han og jeg nordsjællandske Skove og Marker, og hvor var det festligt, naar vi, siddende paa et fældet Træ, nød de medbragte Klemmer og den lille »Lærke« klare Draaber; *Torp* evnede at føle og skabe Festivitas i det enkle og primitive. Det lændte, at han efter et saadant Maaltid trak Lektor *Glahns* mesterlige Over-sættelse af *Horats' Ode* op af Lommen for at læse nogle til Lejligheden passende Verslinier. Jovist var han en Feinschmecker, der havde nemmet den fine, men saare vanskelige Kunst at leve et rigt Liv i Nøjsomhed. Prikken over i'et var Dagens harmoniske Afslutning med en hyggelig Aften i hans smukke Hjem, hvor han følte sig tryk og glad i Familiens Kreds omgivet af sine gode Malerier og mange Bøger. Her genskabtes i sene Nattetimer Studenteraarens Hybelstemning . . . vi troede begge, at vi havde mange Fodture sammen tilgode; endnu en Uges Tid før hans Død talte han til mig derom. Engang paa en saadan god Tur sagde han, at han vilde saa gerne, at der skulde klinge en lille Tone efter ham, naar han var død. Det Ønske faar han opfyldt. Hos dem, som kendte *Aage Torp*, vil Mindet om ham længe klinge som en fin Tone i Sindet. *V. Sorgenfrey Hansen.*

UDEN- OG INDENFOR KLOSTERPORTEN

J Sorø gror der Græs paa Torvet, skrev *Georg Brandes*. Det gør der ikke mere. Jeg ved en By, den er saa tavs og stille, digtede *Hauch*. Det passer heller ikke rigtigt nu om Dage. Biler suser, og Motorcykler skratter gennem Sorø saa godt som gennem enhver anden Provinsby, og i denne Forsommer har man faaet ensrettet Parkering paa *Storgade*, den ene Uge i Gadens ene Side og den næste i den modsatte, saadan skiftevis. Ordningen har ikke vakt udelt Begejstring i Sorø, Bølgerne er gaaet højt og der har været Diskussionsmøde om Sagen. Mere Glæde er der sikkert over, at Akademiets Losseplads ved Søgade snart ender sine Dage som Ukrudtspreder og Rottesamler. Akademigartneren har haft en Forhandling med Kolonihaveforeningens Bestyrelse, hvorefter Pladsen vil blive ryddet og ligge brak et Aar. Derefter skal den bruges til Planteskole.

Det var *udenfor* Klosterporten, *indenfor* hersker der mere Ro, i al Fald nu i den dejlige lange Sommerferie, der varer til Mandag den 16. August, da det nye Skoleaar begynder Kl. 8 Morgen. De nye Alumner skal dog møde i Løbet af Eftermiddagen den 15. August.

For de yngste Mellemklasser begyndte Ferien allerede den 17. Juni om Eftermiddagen efter en Slags »Førtranslocum« i Festsalen, hvor Rektor formandede Drengene til at være glade for den to Maaneders Sommerferie. I hans egen soranske Skoletid maatte han pænt nøjes med en Maaned.

Den egentlige Translocation foregik den 19. Juni. Rektor meddelte, at der til Studentereksamen havde indstillet sig 42 og til Realeksamen 18 Elever, som alle havde bestaaet. Han holdt en smuk Afskedstale til de unge, allerede i samme Øjeblik »Gamle Soranere«, tog Afsked med Lektor *Frimodt* og hilste hjerteligt paa de 8 fremmødte 25 Aars Jubilarer, det første soranske Studentehold, han selve havde dimitteret. Saa overrakte Rektor *Soransk Samfunds Gave*, det to Bind stærke Sorøværk, til Student *Georg Langkjer*, Søn af afdøde Gaardejer *Langkjer* i Hvejsel pr. Jelling, der er blevet klassisk-sprogligt Student med Udmærkelse, og last but not least sang man jo de Sange, ingen af os nogensinde vil glemme saa vel som »Translocumsmiddagen«s dejlige Kyllinger og Jordbær. For det staar Menuen da forhaabentlig paa endnu?

Optagelsesprøven sluttede den 23. Juni med følgende Resultat: i Gymnasiet optoges 13, hvoraf ikke mindre end 5 Piger; i 3. Mellemklasse 3, i 2. Mellem 3 og i 1. Mellem 46 af de 63, som havde meldt sig.

»Aarsskrift fra Sorø Akademis Skole for Skoleaaret 1936—37« er tilsendt *Soransk Samfunds* Medlemmer. Det indeholder Efterretninger om Skoleaaret ved Rektor *H. Raaschou-Nielsen*. Ved Udgivelsen af forrige Aarsskrift var Elevernes Antal 355, og Tallet var akkurat det samme ved Udgivelsen 1937.

DET GAMLE KLASSEBILLEDE

Det har vist sig at være nødvendigt at korrigere Teksten til det i »*Soraner-Bladet*«s Juninummer gengivne gamle Klassebillede. *Fr. Chr. Julius Knuth* var Forpagter paa en af Jægerspris' Gaarde. Det var en af hans Brødre, der rejste til Amerika. Desuden skriver Overretssagfører og Hospitalsforstander i Viborg *Chr. Heise* følgende:

I Anledning af det gamle Klassebillede fra 3. Klasse i 1867—68, som jeg har Magen til hængende paa min Væg, kan jeg oplyse: *Maës* døde som Amtsforvalter i Viborg. Den første fra venstre i nederste Række er *Norton Valdemar Kierkgaard*, Søn af Læge, Kancelliraad K. i Holbæk. Hvor han er landet, ved jeg ikke. Den næstsidste ved Siden af mig er ikke *Carl Mar. Møller*, der den Gang var i 2. Kl., men *Eiler Thomsen Hagerup*, der er død som Præst. Den eneste, der var nyankommen i 3. Kl. og derfor endnu ikke var i Uniform, er undertegnede.

Anledningen til, at vi blev fotograferede, var, at vi vilde give en Present til Adjunkt *Nyeborg*, som vi havde i Religion, og som havde vist os megen Venlighed i og udenfor Skolen. Han var ellers særlig Lærer i Tysk (*H. G. Møller* og *P. S. Nyeborgs* tyske Læsebog).

— Ogsaa fra flere andre Sider har vi modtaget supplerende Oplysninger om det gamle Klassebillede. Fhv. Sognepræst i Korsør *Torkild Winther* meddeler saaledes om ovennævnte *N. V. Kierkgaard*, at han kom til Sorø i 1866 samtidig med *Norrie* og *Winther*, men i 2. Kl. *Kierkgaard* tog ikke Realeksamen i Sorø, men blev taget ud af Skolen 1869 eller 1870 og levede derefter i København. Om hans senere Skæbne ved *Winther* heller intet.

Forøvrigt skyldes vi Sandheden at meddele, at Billedet allerede engang tidligere har været i »*Soraner-Bladet*«, nemlig i Julinumret 1933. Det var da udlaant til Bladet af nu afdøde Hovedkasserer *Edwin Dirckinck*, Friherre af Holmfeld, og *Chr. Heise* havde tidsfæstet det.

SORØ FEJRER 300-AARS JUBILÆUM

Næste Aar bliver der god Anledning for *Soransk Samfund* til at foretage en Sorøtur. Den 27. April 1938 er det 300 Aar siden, at Kong Christian den Fjerde gav Sorø Købstadrettigheder. Byraadet har vedtaget at lade Akademikasserer *L. F. la Cour* udarbejde en Skildring af Sorø Bys Historie gennem de svundne 300 Aar, og *Soransk Samfund* har ydet økonomisk Støtte hertil. Det er Hr. *la Cours* Ønske i denne Skildring at indføje et Kapitel, som skulde være Vidne om den nære Forbindelse, der i Tidernes Løb har været mellem Sorø Akademis Skole og Sorø By, især derigennem, at adskillige Drengene, inden de blev Alumner, har haft deres Hjem i kortere eller længere Tid hos Byens Borgere. Han spørger derfor *Gamle Soranere*, om de ikke har noget paa Hjerte, der kan bidrage til at give en Forstaaelse af Forholdet mellem By og Skole, noget at fortælle om Livet i Byen, om Livet *udenfor* Klosterporten. Bidrag skal være Hr. *la Cour* i Hænde inden 1. November d. A. Den lille Stad, der glider mod sit 300-aarige Jubilæum, skriver han, har sikkert ogsaa været Vidne til forskellige af Deres Glæder og Sorger.

Ja, deri har Hr. *la Cour* utvivlsomt Ret. Thi man kan jo nok sige, at hvad vilde Sorø havde været uden Akademiet, men man maa ogsaa have Lov til at spørge om, hvad vi i vor Sorøtid vilde have været uden den lille, venlige By. Haanden paa Hjertet, hvor skulde vi f. Eks. have faaet den — i al Fald udi Indbildning — nødvendige Tobak fra, om der ikke, saaledes i min Tid, havde boet en *Jacobsen* paa Hjørnet overfor Klosterporten eller en »*Valdemardine*« i Axehus, begge meget large med at give Kredit. Gud glæde deres Sjæle i Himmerig herfor. Eller hvordan skulde vi være blevet klippet og pomadiseret med Nakkeskilning til Ballerne, hvis vi ikke havde

haft Byens Barber- og Frisørmestre at ty til; eller kunnet »piste« vore gamle Skolebøger, om der ikke havde boet en »Svepist« paa Storgade, eller faaet vor dramatiske Hunger tilfredsstillet uden Postgaardens lavloftede Teatersal, hvor »Svend Dyrings Hus« gik mer eller mindre effektivt over de skraa Brædder . . . saadan kunde man fortsætte i det uendelige. Jovist skylder vi Sorø noget. Klem derfor bare paa, men husk, at De skal være færdig inden 1. November d. A.

En af dem.

LIDT OM OVERSKÆRINGEN m. m.

Fra en gammel Soraner har Soraner-Bladet modtaget følgende:

Ued i Soraner-Bladets Majnummer at læse om Forbudet mod at fejre »Overskæringen« ved Jernbanelinien fra og med den 30. April 1936 kommer jeg til at tænke paa, om dette staar i Forbindelse med Lyntogenes Indførelse 15. Maj 1935 (eller andre trafikale Forhold; Statsbanernes Indskriden). I bekræftende Fald vilde det interessere mig at se det oplyst i *Soraner-Bladet*.

Jeg har ikke Overskæringens Historie præsent og husker ikke, om der har staaet noget derom i Soraner-Bladet (jo, i 2. Aargang Nr. 1 April 1917 af *H. G. Olrik - Red.*). Selvom Akademisterne muligvis ogsaa tidligere skulde have haft en Fest omkring 1. Maj, er det dog aabenbart Jernbanens Anlæggelse, der har givet Anledning til Overskæringsfejringen i dens gennem 8 Decennier kendte Form (og givet den Navn; dette har man nok i senere Tid været tilbøjelig til ogsaa at aflede af den Omstændighed, at 30. April var en Slags Skæringsdag mellem Vinter og Sommer, i hvert Fald for Uniformskasketternes og Læsetidernes Vedkommende). Ejendommeligt vilde det være, om Jernbanetrafiken baade i sin Tid har givet Stødet til og nu sat en Stopper for den egentlige »Overskæring«. Hvis man lige fra Banens Aabning 27. April 1856 hvert Aar har fejret Overskæringen, bliver det jo nøjagtig 80 Aar, som *Soraner-Bladet* skriver.

Saavidt jeg husker, var der sidste Aar en Radioudsendelse fra Overskæringsaftenen, som jeg imidlertid ikke hørte. Den maa vel væsentlig have omfattet Sangene i Fratergaarden og Trekanten, der jo er uforandrede Led i Programmet. Dette er jo iøvrigt knap ændret, bortset fra Maalets eller Udgangspunktets Forlæggelse fra Jernbaneoverskæringen til Baalet paa Rævebanke. At Skovrider *Lorenzen*, der har været behjælpelig ved Tilvebringelsen af det nye »Brændpunkt«, er gammel Soraner, synes et godt Varsel om, at det bedste af Traditionen vil leve videre — genopstaa som Fugl Fønix af Baalet.

Helt mærkeligt er det at se Valborgblusset, der vel nærmest er i Tilbagegang i sit eget, jydsk Omraade til Fordel for St. Hansblusset, opdukke i dettes Enevoldsrige. En almindelig Valborgaften bliver det dog aldrig, og man kunde meget godt forsvare vedblivende at kalde den Overskæringsaftenen, naar man forklarer Navnet i Overensstemmelse med den ovennævnte Folkeetymologi.

P. S.

I samme Majnummers *Busch-Nekrolog* studsede jeg over, at »ingen Soraner er blevet Biskop«. Nu ser jeg tilfældig i Aprilnummeret 1936, Side 26, Spalte 2, at en er blevet det i Oslo; Sætningen kan endnu forsvares, hvis man underforstaar »i Danmark«; men et Par Linier læn-

gere nede nævnes saa *Hans Svane*; han kan dog ikke undtages, fordi han endte som *Ærkebiskop*; heller ikke kan der vel være tænkt alene paa Tiden siden Skolens Genoprettelse 1822. Ja, man fristes til at søge nogen Mening i en saadan Bemærkning, naar den stammer fra en paa det gejstlige Gebet saa kyndig Mand som Pastor *Nedergaard*.

En gammel Soraner.

GAMLE SORANERE OG SORANSKE NOTER

Lektor *Gorm Hansens* Hustru døde den 6. Juli paa Skodsborg Sanatorium efter længere Tids Svagelighed. Foruden sin Mand efterlader hun sig fire Døtre, hvoraf den ældste er gift og bosat i København.

*

I Sorø Kirke viedes Fredag den 25. Juni Biblioteksassistent, Frk. *Bøgil Olsen*, Sorø, til Adjunkt ved Sorø Akademis Skole *L. Balslev*, Søn af afdøde Pastor *Balslev*. Sorø. Brudgommens Broder, Pastor *E. Balslev* foretog Vielsen.

— Mandag den 28. Juni viedes i Middelfart Kirke Frk. *Godske-Nielsen*, Datter af Bankdirektør *G.-N.*, Middelfart, til Adjunkt *Pihlkjær*, Sorø Akademis Skole.

*

Lektor ved Sorø Akademis Skole, Dr. phil. *Henrik Using* fyldte 60 Aar den 23. Juni og var i den Anledning Genstand for megen anerkendende Omtale i Pressen. I »Sorø Amtstidende« skrev den 85-aarige Redaktør *Hans Jensen* bl. a.: Det er en Mand, der ved dygtigt og til Dels banebrydende Arbejde har indskrevet sit Navn i Forskningen over dansk Almueliv, og mange vil med os ønske ham gode Arbejdsaar endnu et langt Stykke frem i Tiden.

*

Lektor ved Sorø Akademis Skole *H. N. C. Frimodt* er efter Ansøgning afskediget paa Grund af Alder med Pension fra 31. Juli. Lektor *Frimodt* har været snart 33 Aar ved Skolen, hvor han har undervist i Dansk og Fransk og været Skoleinspektør. Ved Translokationen den 19. Juni bragte Rektor ham Skolens varmeste Tak for hans lange og trofaste Gerning og ønskede ham lykkelige Aar i et velfortjent Otium.

*

Ved Sorø Akademis Skole bliver fra 1. August et Embede ledigt for en ugift Adjunkt med Fagene Dansk og Fransk. Den, som ansættes, er pligtig til, naar det forlanges, at overtage Stillingen som inspektionshavende Lærer paa Alumnatet mod at oppebære det derfor fastsatte Honorar, 1200 Kr. om Aaret, foruden fri Bispising og Vask. Ansøgningsfristen udløb den 30. Juni. Der havde da meldt sig 14 Ansøgere.

*

Ved Sorø Akademis Skole er en Stilling som Gymnastikassistent ledig. Den, der antages, vil være pligtig til at assistere ved Gymnastikundervisningen i ca. 40 Lektioner à 40 Minutter om Ugen. Lønningen udgør 6 Kr. 60 Øre om Maanedelen for hver ugentlig Lektion. Ansøgninger skulde være tilsendt Rektor inden den 16. Juli.

*

Rektor *Raaschou-Nielsen* har ferieret i Bad Reichenhall nær Berchtesgaden i Sydtykland.

Otte af Sorø Studenterholdet af Aargang 1912 overværede Translokationen den 19. Juni og holdt samme Aften Gilde paa Parnas. Den paafølgende Formiddag spiste de Frokost i Suserup og var om Aftenen Middags-gæster i Slagelse hos Grosserer *E. Lisborg*, der selv var en af Jubilarerne.

*

Soransk Roman:

Korrespondent, Frk. *Kirsten Bronée*, Datter af Overretssagfører *Johs. Bronée* ('97) viedes Søndag den 27. Juni i Onsbjerg Kirke paa Samsø til Sekretær i Københavns Magistrat, cand. jur. *Aage Christiansen*, Søn af Lærer *L. M. Christiansen* i Toftebjerg paa Samsø. Baade Brud og Brudgom blev 1928 Studenter fra Sorø Akademis Skole, Bruden nysproglig og Brudgommen klassisk.

*

»Soraner-Bladet«s Redaktør foretog midt i Juni sammen med nogle andre danske Presse-mænd en Rejse i Polen. Vi ankom den 11. med »Marskal Pilsudski« til Gdynia og blev der modtaget af en Komité, hvori var en Dansker, der præsenterede sig som Ingeniør *Rasmussen*.

— Med et eller to s'er, spurgte jeg.

— Kun med to s'er, svarede han, men jeg har gaaet i samme Skole som dem fra Korsør.

— Saa er De Soraner.

— Ja, det er jeg rigtignok, Student *Jens Holger Rasmussen* fra 1916, og nu har jeg været her i 13 Aar for *Højgaard & Schultz* ved de store Havneanlæg, hvor jeg for nogle Aar siden overtog Arbejdets Ledelse efter en anden Soraner, nuværende Overingeniør hos *Højgaard & Schultz*, *E. J. Lyngbeck*.

*

Aarsskriftet meddeler bl. a., at Soraneren, Maleren *Aage Trolle Blumensaadt* i Tiden fra 5. Januar til midt i Februar vikarierede for Tegnælærer, Maleren *Neuhaus*, der havde Sygeorlov.

*

Professor *William Norvin*, der i Sommer har holdt Gæsteforelæsninger paa Sorbonne i Paris og repræsenteret Københavns Universitet ved Lausanne-Universitetets 400 Aars Jubilæum, udarbejder nu en Skildring af Københavns Universitets Historie i Perioden 1537—1732. Ved Universitetets 450 Aars Jubilæum i 1929 skrev Professor *Norvin*, som det vil erindres, en Bog om Tiden fra Grundlæggelsen i 1479 og til 1537.

*

Dommerfuldmægtig *Th. Thorkilsen*, Sorø, er genbeskikket til Suppleant for Formanden for Fredningsnævnet for Sorø Amtsrads-kreds for Tiden 1. Juli 1937 til 14. April 1941.

*

Den 30. Juni var det 25 Aar siden, at Fraterbrønden afslørede med Professor *Vilhelm Andersens* Festtale.

*

Oberstløjtnant *C. M. V. Kamman* ('86) fyldte 70 Aar den 25. Juni.

Overretssagfører *Ernst Louis August Chr. Jensen* ('01) har flyttet sin Forretning fra Bramminge til Holte og har samtidig taget Navneforandring til *Sandlyng*.

Paa *Høst & Søn's* Forlag er der udkommet et stateligt Værk om »Ringkjøbing Fjords Naturhistorie i Brakvandsperioden 1915—31«. Værket er udgivet af *A. C. Johansen* og *H. Blegvad* under Redaktion af Soraneren, den nysudnævnte Professor *R. Spärck*. Ringkjøbing Fjord er, grundet paa Ændringer i Afløbsforholdene, et af de Brakvandsomraader, hvortil der knytter sig størst naturhistorisk Interesse. Værket er dog ikke blot af videnskabelig Betydning, men ogsaa af Interesse for den naturhistoriske Lægmand, specielt Afsnittet om Ringkjøbing Fjords Fugleliv, skrevet af *A. Vedel Tåning* og illustreret med talrige Fotografier. Bogen, der er udgivet paa Carlsbergfondets Bekostning, kommer kun i Handelen med 350 Eksemplarer.

*

Ingeniør, cand. polyt. *J. R. H. Stavnsbjerg* fyldt 50 Aar den 29. Juni.

*

Johs. Guld, Søn af Lærer *G.*, Borød, der i Fjor blev Student fra Sorø Akademis Skole, har ved Aarhus Universitet bestaaet Filosofikum med Udmærkelse og tillige taget den medicinske Forberedelseseksamen (Kantus'en) med Udmærkelse.

*

Det berømte Hellig Anders Kors paa Hvilehøj ved Slagelse, besunget af saa mange danske Digtere, har været nedtaget et Par Maaneder for under Dr. phil. *Poul Nørlands* Ledelse at blive underkastet en grundig Reparation. Det gamle Kors, der er fra 1762, vil nu kunne holde i næsten ubegrænset Tid, og den 29. Juni blev det genopstillet paa Højen.

*

Efter hvad »Sorø Amtstidende« meddelte den 22. Juni har Undervisningsministeriet nu anmodet Sorø Byraad om en Forhandling angaaende Byens Medvirken ved Etablering af et nyt Bibliotek ved Sorø Akademis Skole, saaledes at dette nye Bibliotek kan blive fælles for Akademiet og Sorø By.

*

Udstillingen for Arbejderbeskyttelse, der har Lokaler paa Nørrevold i København, havde den 7. Juli bestaaet i 25 Aar. Denne Udstilling er skabt af den trofaste gamle Soraner, Fabriksinspektør, cand. polyt. *Carl J. Ottesen*, som har været dens Forstander i alle de 25 Aar. Jubilæet fejredes med et af Fabriksinspektør *Strunk* udarbejdet Festskrift.

*

Underdirektør, Kommandør *Magnus Bojesen* er blevet Medlem af Bestyrelsen for Aktieselskabet De baltiske Assurandører.

*

Tandlæge i København, Soraneren *Axel Bauman* fyldte 50 Aar den 10. Juli.

Overretssagfører, Baron von Eggers, er blevet udnævnt til Délégué Officiel de la Foire Internationale de Lyon for Danmark.

*

I Anledning af Kongen Regeringsjubilæum den 15. Maj havde Soraneren, den kgl. Gesandt i Mexico, Minister *Fin Lund* og Frue indbudt den danske Kolonis Medlemmer, den svenske Minister samt de norske, svenske og finske Konsuler til en Reception i Gesandtskabet om Aftenen. *Fin Lund* talte for Kongen, til hvem han paa den danske Kolonis Vegne havde sendt et Lykønskningstelegram, og der serveredes Champagne og andre Forfriskninger paa den smukke Terrasse ud til Haven, hvor et Marimba-Orkester i Charro-Kostumer underholdt Gæsterne med typisk mexikansk Musik.

Lektor *Andreas Egebjerg Jensen*, som i Juli d. A. er udnævnt til Rektor i Haderslev, var Adjunkt i Sorø fra 25. Oktober 1916 (kst. 15. Juni s. A. fra 19. August at regne) til han den 19. Juni 1920 konstitueredes som Lektor i Tønder, udnævnt 1. Juni 1921.

*

Medarbejder ved »Politiken«, Redaktør *Erik Seidenfaden* ('28) har paa *Kulturforlaget* udgivet en Bog med Titlen »Borgerkrig i Spanien«. Redaktør *Seidenfaden* var, før han blev knyttet til »Politiken«, Medarbejder ved »Berlingske Tidende« og i en Periode dette Blads til Spanien udsendte Korrespondent.

*

Boghandler i Helsingør *Oscar Johannes Sparre-Ulrich*, der gik ud af 4. Realklasse 1898, fejrede den 3. Juli 25 Aars Forretningsjubilæum.

Kontorchef *H. G. Olrik* har faaet tildelt en Portion af det paa Finansloven som Understøttelser til Videnskabsmænd og Kunstnere til bestemte Arbejder og videre Uddannelse bevilgede Beløb.

*

Tjenestemand i Udenrigstjenestens 4. Lønningsklasse, hidtilværende Chargé d'Affaires a. i. i Kovno *Sven Peter Duurloo* er udnævnt til Tjenestemand i 3. Lønningsklasse og Kontorchef i Udenrigsministeriet fra 1. December d. A. at regne.

Odense Boldklub har nu i Sommer kunnet fejre 50 Aars Jubilæum. Dens første Navn var Odense Cricketklub, og dens første Formand var den gamle Soraner, *Sagfører Max Schmidt*, der bestred Hvervet gennem 21 Aar og i Klubbens første Kamp den 28. Juli 1887 med Svendborg Sportsklub scorede 24 Points. I Dagens Anledning nedlagdes en Krans paa hans Grav paa Odense Kirkegaard.

*

Konsul *F. C. Bendixsen* har faaet Tilladelse til at anlægge og bære 2. Klasse af det tyske Røde Kors' Æreslegn.

Kredslæge i Tyrsting-Vrads Lægkreds *H. Schmedes* er udnævnt til Ridder af Dannebrog.

*

I det Festskrift, Universitetet udsender Kongens Fødselsdag, skriver Professor *Jørgen Jørgensen* ('12) Afhandlingen i Anledning af Universitetets Aarsfest.

<p>Inger Norries Sølvsmiede</p> <p>Nikolaj Plads 32 - Telefon Palæ 5648</p>	<p>Forsikrings-Aktieselskabet Husbukke Assurance-Compagnief Grundejernes Husbukkeforsikring</p> <p>Hovedkontoret - Vesterport 208 - København V. - C. 13,773</p>	<p>SVEGÅRDS BOGHANDEL SORØ</p> <p>TELEFON: SORØ 27-300</p>
<p>AKSEL ERTING Tømrermester</p> <p>„Beivedere“ Tlf. 681 Rogertsvej 9 Helsingør</p>	<p>HOTEL PHOENIX KØBENHAVN TELEFON 114</p> <p>120 Værelser — 76 Bad</p> <p>Byens hyggeligste og smukkeste SELSKABSLOKALER Internationalt Køkken — Det berømte FROKOSTBORD I Kavalersalen: Kapelmester <i>Gerolds Ensemble</i>.</p>	<p>BRØDR. MARKERS BOGTRYKKERI</p> <p>Knippelsbrogade 8 Telf. Central København K. 13,867 14,278</p>
<p>NICHRO Forchromningsanstalt — Hilmarck & Winther —</p> <p>Vesterbrogade 60 B København V Telf. Central 11.367</p>	<p><i>De skulde prøve</i></p> <p>en Annonce i „Soranerbladet“</p>	
<p>HOLGER DUE Refraktionist- Optiker</p> <p>Gl. Kongevej 114 - Tlf. Vester 5585 y</p>	<p>Annonce-Ekspedition SVEN CARLSEN Vesterport 208 København V. Tlf Central 13.773</p>	

SORANER-BLADET.

MEDLEMS
SORANSK

BLAD:FOR
SAMFUND

22. AARGANG

Nr. 8

August 1937

SORANSK SAMFUNDS AARSFEST: RUSGILDET

LØRDAG DEN 18. SEPTEMBER KL. 19 PR. PAA HOTEL »PHØNIX«

Rusgildet vil i Aar blive lige saa festligt og fornøjeligt som ifjor. Det begynder stilfuldt i den store Sal med *Ebbe Hameriks* smukke Soranermarche spillet under Direktion af *Sven Forchhammer*.

Rustalen vil blive holdt af Soransk Samfunds Æresmedlem, Redaktør *L. Schiøttz-Christensen*, Aalborg. Denne »grand old man« blandt gamle Soranere, hvis Data blev nævnt ved Samfundets 75-Aars Dag i Foraaet (og i Soraner-Bladets 22. Aargang Nr. 5 Maj 1937), da han samtidig med Kaptajn *Palslev* og Murmester *Licht* blev hædret med vor højeste Udmærkelse: Udnævnelse til Æresmedlem, behøver iøvrigt ikke nærmere Præsentation paa dette Sted. Hans Navn og Gerning vil være kendt af alle Soranere. Han vil sige vægtige Ord til sine unge Kammerater, Russerne, som ikke alene de, men alle Soranere vil lytte til med Interesse.

Til Rustalen slutter sig *Aage Linds* prægtige Kantate med *Ebbe Hameriks* Musik. Den synges af Studenter-sangerne. *Kaj Otuf Buch*, *Otto Mackeprang*, *Gudmund Magnussen* og *Karl Oxenvad* med *Otto Mackeprang* som Solist og *Aksel Dahlerup* som Recitator.

Russerne immatrikuleres som Medlemmer af Soransk Samfund, idet de af Formanden faar overrakt Soranernaalen, Medlemsdiplom og en Brochure med Oplysninger om Soransk Samfund og til Tonerne af Soranermarchen gaar vi til Bords i Kavalersalen (i Stueetagen).

Kaffen nydes i Lokalerne paa første Sal, og imens bliver den store Sal sat i Stand til Soldet, der i Aar vil forme sig som en »Bier-abend« (dog med godt dansk Øl i Krusene og lange Pølser til).

Redaktør *Aksel Dahlerup* vil lede Soldets Gang bistaaet af de soranske Yndlingsskuespillere *Lulu Ziegler* og *Sigurd Langberg*, Sangeren Fuldmægtig *Otto Mackeprang* og andre gæve Soranere. Det glæder vi os til! Det bliver bestemt ikke kedeligt!

De mødende 50 Aars og 25 Aars Jubilarerer faar — for første Gang i Soransk Samfunds Historie — overrakt et Erindringstegn.

Det fuldstændige Program for Rusgildet bliver saaledes:

Rusmodtagelse i store Sal Kl. 19 prc.

Formanden byder Velkommen.

Marche tilegnet Soransk Samfund.

Rustale.

Ruskantate.

Immatrikulation af Aarets Russer.

Soranermarche.

Souper i Kavalersalen.

Gaasesteg m. Rødkaal. Rødvín.

Osteanretning.

Æblekage. Madeira.

Kaffe i Selskabslokalerne paa 1. Sal.

Soldet i store Sal.

Øl og Pølser.

Diverse—diverse.

Paaklædning: Festdragt.

Prisen for Deltagelse er for Medlemmer 10 Kr. *pro persona*, for de 8 yngste Aargange dog kun 6 Kr. *pro persona*.

Indmeldelser modtages hos:

Kassereren:

Direktør *Alfred V. Rasmusen*,

Vesterport 323, V. Tlf. C. 8229.

Giro-Nr. 1710 og

Sekretæren:

Dr. *Gudmund Magnussen*,

Herluf Trollesgade 21, K. Tlf. Palæ 6001.

Giro-Nr. 2096.

Samtidig med Indtegning til Rusgildet bedes Gebyret indbetalt. Adgangskort vil derefter blive tilstillet.

Sidste Frist for Indmeldelse er Onsdag den 15. September.

Eventuelle Sange bedes sendt til Sekretæren.

Bestyrelsen.

70 AAR

Soransk Samfunds Næstformand, Dommer i Frederiksberg Birks 3. Afdeling *John Knox* fylder den 9. September de 70 og passerer dermed ifølge Loven »Aldersgrænsen«, hvorfor han den 30. September tager Afsked med sit Dommerembede.

I Dagspressen har der med sjælden Enstemmighed været givet et smukt og sympatisk Billede af *Knox* som Dommer og Menneske. *Soransk Samfunds* Medlemmer kan ligesaa enstemmigt slutte sig hertil. I manges Erindring gemmes varigt et fint Indtryk af vor nu 70-aarige Skolekammerat. Jeg tænker paa hin skønne, sollyse Junisøndag i Fjor Sommer, da den aldrende hvidhaarede Dommer stod ved Lektor *Lauritzens* Grav paa Sorø ny Kirkegaard og talte saa varmt og henførende om den gamle, hedengangne Lektor og den unge, frejdige Adjunkt fra *Knox'* egne Drengear i Sorø, at Lauritzen blev lyslevende for allé os, der har kendt ham. Jeg tror, ingen af Deltagerne vil glemme denne Søndag Formiddagstime, hvor Solen skinnede mildt fra den blaa Himmel, Naturen var vaargrøn endnu, Soldaterkorpsets Fane blafrede i den blide Sommerbrise, og *Knox* stod der ved Graven, rank, hvid og bevæget, et Billede paa det bedste og fineste i den soranske Tradition.

Denne Tradition rummer jo baade den dybe Alvor og den lette Skemt. Dagspressen har navnlig understreget *Knox'* Humanitet og Bonsens i Dommergerningen. Mon disse prisværdige Egenskaber hos ham ikke har deres Rod i, at han engang selv i sin pure Ungdom erfarede, hvor let og tilfældigt et Menneskebarn kan være lige ved at komme paa den gale Side af Lovens strenge Paragraffer? Læs blot om hin bevægede Nat, da Livsmodet hos »Odderklubben«s Medlemmer svulmede over alle Bredder i Sorø stille Baggade, og et af Klubbens Medlemmer, tilmed en senere velærværdig Pastor, blev hængende i de brave Vægteres Arme. (Se *Soraner-Bladets* 4. Aargang Nr. 4 Side 31). *John Knox* kan sikkert ligervis som salig Wessel foruden Rødme, til Nytte og til Sødme fortælle sligt og mer altsaa her i *Soraner-Bladet*, som venter, nu da han qua emeritus vel faar bedre Tid, at han genoptager det Medarbejderskab, der engang begyndte saa lovende og morede fortræffeligt.

V. Sorgenfrey Hansen.

FRATERNITAS SORANA

Fraternitas Sorana afholder i Dagene 30. Aug. til 1. September sit femte Stævne paa »Byholm« ved Horsens med følgende Program:

Man ankommer Mandag den 30. August i Løbet af Eftermiddagen. Kl. 18,30 Middag og Kl. 20 Velkomst ved *Engsig-Karup*. Tirsdag den 31.: Kl. 9 Flaget hejses, derefter Morgenbord. 9,45 Morgenandagt. 10,30—12 frit Samvær. 12 Frokost. 13,30 Start til Udflugt til Ejer Bavnehøj, Juelsminde, Vejle Fjord m.v. 18,30 Middag. 20 Sorø-Aften, hvortil Omegnens gamle Soranere indbydes. Onsdag den 1. September:

Kl. 9 Flaget hejses, derefter Morgenbord. 9,45 Morgenandagt. Om Formiddagen forevises den nyligt restaurerede Vor Frelzers Kirke. 12,15 Frokost. Pris pr. Deltager er Kr. 14,50 ialt. Indmeldelse sker til *J. Juul Sørensen*, Postkonto 8321, Bredninge pr. Svendborg. Forudbetaling af en Del af Beløbet er ikke nødvendigt. Men det aarlige Kontingent til F. S. — 1 Kr. — bringes venligst i Erindring for de forhaabentlig faa, der ikke kommer til Stævnet.

Ved Programmets Affattelse er der lagt Vægt paa, at det kan blive helt igennem til Rekreation som Ferie med frit broderligt Samvær for de mange, der forhaabentlig finder Vej til den smukke gamle Herregaard.

40-AARS STUDENTERNE I SORØ

Saa mødte vi kun seks: Overretssagfører *Johs. Bronée*, Kommunelæge *Carl Andersen*, Femø, Prokurist *H. Gert Jensen*, underskrevne, Stationsforvalter, Kaptajn *Axel Sørensen*, Vesterborg, og Læge *Søren Engel* (paa Billedet fra venstre man se dem kan) den 11. Juli d. A. for at fejre vort 40 Aars Studenterjubilæum; idet Overlæge *Just Poulsen*, Vejle, Pastor *B. Thorlacius-Ussing*, Fjerritslev, og Professor Dr. phil. *W. Norvin* var mere eller mindre forhindrede i at være til Stede.

Parnas' Vært er stadig Hr. *Rasmussen* — trods den Omstændighed, at vi tog rørende Afsked med ham ved den kombinerede Herloviaer-Soranertur, hvor han fik overrakt Blomster af den altid opmærksomme *Louw* — og han havde serveret en virkelig god Frokost, som vi lod vederfares al Retfærdighed.

Ved en Idéassociation kommer jeg til at tænke paa en lille Historie, som Overlærer *Michelsen* fortalte.

Nogle unge Soranere var blevet inviteret ud paa en Herregaard og var blevet anbragt omkring et bugnende Bord.

Beskedne stak de til Fadene, medens deres Vært, Baron *Herman*, gik rundt og konverserede dem; men pludselig forlod han Spisesalen, — lukkede Døren til denne, og — »Gud, hvor de aad«.

Jeg mindedes vore to afdøde Kammerater, Overlæge Dr. med *Carl Permin* og Bankdirektør cand. jur. *A. Deichmann*, og *Bronée* bragte mig en Tak, fordi jeg atter havde taget Initiativet til at samle Holdet paa denne vor Mærkedag — derudover blev der ikke holdt Taler.

Des livligere gik derimod Passiaren om gamle Dage og Forespørgsler om, hvordan de forløbne 15 Aar siden 25 Aars Jubilæet — flere havde ikke set hverandre i dette Tidsrum — var gaaet.

Hvor er de Baand, der knytter os sammen fra de

glade unge Sorødage, dog stærke — hvor var der straks Kontakt imellem os, trods de mange Aars Adskillelse.

Det blev hen paa Eftermiddagen, før vi brød op fra »Parnas« og kørte ind til Sorø for at faa taget det obligate Fotografi hos en elskværdig kvindelig Fotograf og hendes søde unge Datter.

Haaret er graanet eller delvis faldet af, Maverne blevet større og Rynkerne dybere, men Øjnene har bevaret deres livfulde Glans som et Udtryk for, at Sindet er ungt — vi er vel Studenter for en Dag.

Derefter besaa vi vore gamle Værelser paa Akademiet og Gymnasiet, Sovesalene, Klasseværelserne, alle de Steder, fra hvilke vi har de mange Minder.

Vi sendte en Hilsen til vor gamle Skole personificeret ved dennes Rektor, hos hvem vi lagde Kort.

Timen til at skilles er inde — vi spredes igen for hver at gaa til sit — hvornaar mon vi mødes igen?

Den 11. Juli føjedes et nyt Blad til de soranske Minders Krans — et Blad, der længe vil holde sig friskt.

Lille Rygaard, 3. Aug. 1937.

von Eggert.

OLUF RASMUSSEN THESTRUP

„HØRER PAA SOER CLOSTER“

Ved T. GLAHN, Aarhus.

Med »Oversigt over Forstandere og Lærere ved den kgl. Skole i Sorø, 1586—1737« har Kontorchef *H. G. Olrik* skabt et overordentlig betydningsfuldt Stykke soransk Personalhistorie, — der er i denne Oversigt nedlagt en rent ud forbløffende Masse Oplysninger og Data, som det maa have kostet et meget stort Arbejde at samle.

Det siger sig selv, at der ved Udarbejdelsen af en saadan Hører-Stat maa opdukke Gaader, hvis Løsning mere maa bero paa Tilfældigheder end paa metodisk Efterforskning. Efterfølgende lille Bidrag til en af Gaadernes Løsning har da ogsaa Tilfældet spillet mig i Hænde.

H. G. Olrik nævner i »Oversigten« (S. 136), at det maa være urigtigt, naar *Giessing*: Nye Samling af Jubellærere (I, S. 472 Note A) (og *Wiberg* efter ham) meddeler, at Præsten *Ole* (eller *Oluf*) *Rasmussen Thestrup* (1613—1673) har været Hører i Sorø. Kontorchef *Olrik* skriver: »Naar det om *Ole Rasmussen Thestrup* hos *Giessing* l. c. hedder, at han, der 1625 (skal være: 1634 [H. G. O.]) blev Student »siden var Collega ved Sorø Skole og Velb. *Axel Brahes* Informator«, da bekræftes det første ikke af Sorø Skoles Regnskaber for Tiden fra 1634 til 1642, da *Ole Rasmussen* blev Præst for Dalby og Stubberup paa Hindsholm, men han findes heller ikke opført paa Fortegnelsen over de for Hofmesteren i disse Aar anmeldte Privatpræceptorer, ligesom hverken Skolen eller Akademiet paa hin Tid har været besøgt af nogen Adelsdrenge af Navnet *Axel Brahe* (der maa formentlig være sigtet til den *Axel Brahe*) (o. 1622—57), der skrev sig til Eskebjerg, under hvilket Guds netop de Kirker hørte, for hvis Menigheder Hr. *Ole Rasmussen Thestrup* blev kaldet til Præst)«.

Ved et Tilfælde er jeg stødt paa det, der maa have været *Giessings* Kilde. *Giessing* omtaler nemlig, at han til Udarbejdelsen af Stamtavlen »med mere« har benyttet en af *Rasmus Thestrup* (*Ole T.s Far*) »selv forfærdiget Stam-Bog, som han med egen Haand ret net har skrevet paa Pergament og indbundet i sort Fløyel«. I *J. R. Hübertz*: Aktstykker vedkommende Staden og Stiftet Aarhus findes i Bd. II (1845) nogle Brudstykker af denne Dagbog, hvis Original »en lille Bog i Sedez af Pergament, indbunden i sort Fløiel« opgives at tilhøre Stiftsbiblioteket i Aalborg. Det viser sig da, at *Giessings* Udtalelser om, at *Ole R. Thestrup* har været Hører i Sorø bygger paa Faderens Stambogsoptegnelser. Her skal derfor gengives, hvad denne Førstehaandskilde rummer af Oplysninger om denne Mand.

»Anno 1613 Løffuerdagen, som indfaldt den 30 Octbr. der Klochen war 12 om Medagen, bleff min Søn Olluff Rasmussøn Thestrup føedt, der Sollen war vdi Schorpiøns, och Mannen vdi wegtens Thegen, . . .« (her udelades Omtalen af Daabsdagen og Oprengningen af Faderen). »Anno 1617 om Paaschen kom hand først vdi schoelle (i Aarhus, hvor Faderen var Købmand), der hand var 3½ Aar och Anno 1629 den 9 April kom hannd i Mesterleys der hand var vdi sit 16 Aar. Anno 1634 den 19 Aprilis bleff hand medt sin Broder Peder deponeredt vdi Kjøbenhaffn, oc samme Aar den 9 Aug. finge dj begi Kongens Kost i Closteret. Anno 1636 den 29 Aprilis finge hand saauel som hans Broder Peder dieris Atistatzs som var 2 Aar och 10 Dage epter dj deponerede och samme Aar fich hand dj Frisers penge, och bleff strax Hører paa Soer Closter. Var der siden it halfft Aar, och Anno 1637 den 7 Julij bleff hand Hører i Anden Lexe, och siden vdi 3 Lexe her vdi schoellen (altsaa i Aarhus), bleff derfra kaldet at werre welb. Axell Brahes schoelmester, och siden at werre præst till Dalbye och Stuberup Anno 1640.¹⁾ Anno 1642 den 3 Febr. stod hans brulloppe med Kirstine Mathisdaatter²⁾ paa domhusit Wiborigh megil prægtig. Dertill var 130 aff Adell.«

Mens man unægtelig af *Giessings* Udtalelse fristes til at tro, at han har været Informator for *Axel Brahe* i Sorø, er dette udelukket, naar man læser, hvad Faderen skriver. Mærkeligt er det jo saa, at han ikke har været optaget i Skolens Regnskaber, Forklaringen maa vel være, at han kun har været der saa kort.³⁾ For Faderens klare Ord, der antagelig er nedskrevet i 1654, kan vel næppe betvivles.

¹⁾ Efter *Wiberg* ordineret 17. Decbr. 1642.

²⁾ Kirstine Moth (født 1612).

³⁾ Et andet Sted i Optegnelserne, hvor Talen er om den anden Søn *Peder*, staar der: »1636 den 29 May som var paa 2 Pentzdag predichede hand til Høiemees vdi Regenskirchen och Olluff hans Broder til Afthensangh.« Om den tredje Søn *Nils* staar der: »1636 den 29 April forrextte hand till Kjøbenhaffn till sinne Brødre *Peder* och *Olluff*.« Det har da antagelig først været henad Efteraaret 1636, at *Oluf Thestrup* er kommet til Sorø. Han døde 18. Juli 1673.

MEDAILLEN FOR DRUKNEDES REDNING

I »Soraner-Bladet«s Aprilnummer meddelte vi, at Politibetjent ved St. Kongensgade Politistation i København Leif Jochimsen, der i 1926 tog Realeksamen fra Sorø Akademis Skole, Natten mellem den 4. og 5. April, da han patrullerede paa Langelinie, reddede et Menneske fra at drukne. Leif Jochimsen har nu faaet Medaillen fra Druknedes Redning. Den officielle Meddelelse herom lyder saaledes:

Under 13. Juli har Kongen tildelt Politibetjent *Leif Jochimsen* Medaillen for Druknedes Redning med Tillaelse til at bære samme for den 5. April at have reddet en 21-aarig Mandsperson fra at drukne i Københavns Havn under følgende Omstændigheder:

Mandag den 5. April 1937 Kl. 2,20 Nat blev Politiet kaldt til Københavns Havn ved Langeliniepavillonen, hvor en 21-aarig Mandsperson paa Grund af private Bekymringer var sprunget i Havnen i den Hensigt at berøve sig Livet.

Da Politiet kom til, var den paagældende svømmet udefter og befandt sig ca. 30 m fra Molen. Politibetjent *Leif Jochimsen*, der var den ene af de tre mødte Politibetjente, fik kun Tid til at afføre sig sine lange Støvler og sin Uniformsjakke, inden han resolut sprang i Vandet og svømmede efter den druknende. Redningsmanden var da iført en »Islænder«, Skjorte, 2 Uldtrøjer og 2 Par Benklæder, hvilken Paaklædning vanskeliggjorde Svømningen. Umiddelbart før *Jochimsen* naaede den druknende — denne var da ca. 50 m fra Havnemolen — begyndte den paagældende at synke til Bunds. Det lykkedes dog *Jochimsen* at gribe fat i ham, hvorefter han reddede ham, der nu var bevidstløs, ind til Baadebroen ved Havnemolen. Herfra blev begge reddet op ved Hjælp af et Reb, som blev kastet ud af de tilstedeværende, der derefter trak dem op paa Broen. Vandets Dybde er ved Baadebroen ca. 2 m, og 50 m længere ude ca. 7 m. Genem Meteorologisk Institut er det oplyst, at Vandet den paagældende Dag Kl. 8 Morgen havde en Temperatur af 3,1 Gr. Celsius. Vejret var meget usigtbart, og Strømmen kom fra Syd, hvilket bevirkede, at Politibetjent *Jo-*

chimsen maatte svømme mod Strømmen med den forulykkede.

Det er ifølge de under Sagen afgivne Forklaringer utvivlsomt, at den paagældende Person vilde være druknet, saafremt Politibetjent *Jochimsen* ikke var svømmet efter ham, og at *Jochimsen* ved sin resolute Handling har udsat sig for Livsfare, navnlig paa Grund af Vandets Kulde og den Hindring, hans Paaklædning frembød for Svømningen.

AARGANGS-OVERSIGTERNE

Bestyrelsen arbejder stadig paa at indsamle Materiale til en Samling Aargangsoversigter over samtlige nulevende Soranere. Det volder imidlertid nogen Vanskelighed at finde alle Adresserne for de Soranere, som ikke er Medlemmer af Samfundet, saa Arbejdet kan først ventes afsluttet i Løbet af 1 à 2 Aar. Men efterhaanden vil alle gamle Soranere faa tilsendt et Skema med indtrængende Opfordring til at udfylde det med personlige Data.

Vi har haft den Glæde, at forskellige Soranere — foruden at udfylde Skemaerne — tillige har sendt Beretninger om interessante Oplevelser, de har haft. Soranerbladet vil fra Tid til anden bringe nogle af disse Beretninger og begynder med en spændende Oplevelse, som Ingeniør O. E. Andersen (1911) havde under Verdenskrigen:

SABOTAGE

J de sidste Aar af Verdenskrigen var jeg ansat paa en stor Fabrik i København som kemisk Ingeniør.

Vi havde travlt: Dag og Nat — beskæftigede alene i København 800 Arbejdere og en halv Snes Ingeniører — desuden var vi ved at bygge store Fabriker i Rusland, Frankrig og Amerika — og endelig leverede vi kemiske Halvfabrikata til en Fabrik i Sverige, — 400 Mand var her afhængige af vore Leverancer.

Og vi havde Vanskeligheder: Blokaden af Tyskland — som paa det Tidspunkt blev mere og mere effektiv — gjorde, at vi havde meget svært ved at fremskaffe de nødvendige Raastoffer.

Vi fremstillede Haandgranater, Staalhelme — og forskellige kemiske Mærkværdigheder — og vi producerede for Millioner!

En graa Vintermorgen kom jeg som sædvanlig ud til Fabrikken lidt før 8. Portneren afleverede et Telegram til mig fra Sverige; der stod: *kemiske Vanskeligheder — kom straks — Fabriken standser i Løbet af Timer.*

Jeg trak mit Ur frem: 36 Minutter til Malmøbaadens Afgang! Jeg styrtede ind i mit Laboratorium — fyldte en Haandtaske med visse Kemikalier og et Sæt almindeligt blaat Maskintøj — fik forsejlet en Spand af det Halvfabrikata, som stod klar til Afsendelse til Fabriken i Sverige — spændte det hele fast paa min Motorcykle — og i fuldt Drøn af Sted til Malmøbaaden.

Da jeg naaede derved, var Landgangen taget og Fortøjningerne los — men Sekunder var nok til at løsne min Bagage og Spanden med det dyrebare Stof; en hjælpsom Matros greb først mine Sager og derefter mig selv, da jeg i et langt Spring bogstavelig fløj ud over 1½ m graat, iskoldt Vand.

I Malmø blev jeg modtaget høfligt, men meget køligt, af den administrerende Direktør, som indirekte lod mig

forstaa, at vi fra København havde leveret en Sending ubrugelige Halvfabrikata, — som jeg jo havde Ansvar for.

Jeg viste ham beroligende min plomberede Spand og forklarede ham, at den indeholdt en Prøve af samme Parti, som var sendt derover for nogle Dage siden — og som ved Forsøg i mine Afdelinger i København havde vist sig at være all right. Saa udbad jeg mig en Frist paa ca. 30 Timer — Tiden som var nødvendig for Gennemførelsen af den kemiske Proces — samt Tilladelse til at færdes absolut frit overalt i Fabriken inden for dette Tidsrum. Det blev mig tilstaaet.

Det første, jeg foretog mig, var at trække i mit blaa Arbejdstøj og sværte Hænder og Ansigt, saa jeg til Fuldkommenhed lignede en Arbejder. Kun Fabrikens Direktion kendte mig, hvorfor jeg nu kunde gaa i Gang med mine Forsøg og Undersøgelser uden at blive særlig bemærket af Fabrikens Formænd og Arbejdere. I Løbet af en halv Time var jeg klar over, at der — sandsynligvis paa forbryderisk Maade var tilsat ødelæggende Stoffer til vort kemiske Halvfabrikata. Jeg telegraferede øjeblikkelig efter nye Forsyninger fra København og arbejdede derpaa videre med den Portion, jeg havde medbragt i den plomberede Spand.

Dagen gik, og Forsøgene gik, som de skulde, og det lykkedes mig inden Aften at blive Venner med en Fyrbøder ved en af de store Ovne. Jeg havde udset mig en lun Plads i Nærheden af Ovnen, hvorfra jeg havde et godt Kig ind i Fabrikens kemiske Afdeling igennem en aaben Dør. I Løbet af Dagen havde jeg ikke observeret Fejl — eller mistænkelige Handlinger — ude i Fabriken. Ved Midnatstid kravlede jeg ind i min lune Krog og trak min Overfrakke over mig. Jeg var skjult! Selv Nattevagten gled forbi uden at opdage mig! Det blev en lang Nat — men en Pakke Knækbrød, en Ost og min Shagpipe hjalp til at holde Sønnen paa Afstand. Da Natholdet skiftede ved Ovnene, forklarede min Fyrbøder den nye Fyrbøder, at jeg kontrollerede en Ovnpøve — og langsomt gik Viserne rundt paa Uret.

Kl. 7 Morgen skulde Dagarbejderne møde ude i Fabriken. Kl. 6½ rykkede en Stab af Rengøringskoner frem og begyndte deres Arbejde i den store kemiske Hal — og nu var alle mine Sanser vaagne:

Hurtig skulde Belønningen for den lange Nat komme! Fra mit Skjul saa jeg Rengøringen i fuld Gang; en høj, kraftig Rengøringskone, som arbejdede i Nærheden af de Beholdere, som rummede de af os fremstillede Halvfabrikata, foretog pludselig nogle uventede, hurtige Drejninger — sendte et forskende Blik ud over Hallen — og kastede derpaa lynsnart et Maal Sæbevand i en af Beholderne; hun nærmede sig derpaa den næste Beholder — men i samme Øjeblik, hendes Haand førte det »forheksende« Sæbevand over Kanten til denne Beholder, var jeg i et Spring over hende.

Resten af Historien er kort fortalt. Jeg tror, hun fik et Nervechok — hun blev i hvert Tilfælde stum, midlertidig — men maatte senere bruge Munden en hel Del paa Politistationen.

Ca. 10 Timer senere var mine Forsøg færdige med det ønskede Resultat — og Fabriken og dens 400 Arbejdere arbejdede — og sov — og arbejdede Resten af Krigen uden »kemiske Forstyrrelser«.

Direktøren var tørt op — og i Løbet af Aftenen tøede han endnu mere op; han hilste nemlig — efter svensk Skik — 18 Gange paa mig under den paafølgende Middag paa Kramers Hotel.

O. E. Andersen.

LIDT OM SPROGBLOMSTER M. M.

De gamle Soranere, som i deres Skoledage brugte »Blochs Lærebog i Historie«, husker maaske en og anden af denne Bogs mange berømte »Sprogbloomster«, f. Eks. »Som et Lyn fra en klar Himmel kom Efterretningen om Slaget ved Leuktra« — »Og med Ordene ogsaa Du min Søn Brutus sank Cæsar om ved Foden af Pompejus Statue gennemboret af de mere af personligt Had end af Kærlighed til Fædrelandet ledede Morderes Dolke« — og saa denne: »Karl den Anden af Spanien, der som Barn var saa svagelig, at han maatte svøbes i Bomuld, gik som en næppe 40-aarig Olding paa Gravens Rand. Hans eneste Ønske var at efterlade sit store Rige udelt til sine Efterkommere, saaledes som han havde modtaget det fra sin Forfædre«. Denne Remse, hvorved Bloch indleder »Den spanske Arvefølgekrig«, er vel nok pragtfuld, og naar jeg husker den saa nøje nu de mange Aar efter, er det fordi, den engang indbragte mig et Mdl, skønt jeg afleverede den ordret, eller maaske netop derfor. Her er Historien:

Vi havde — det var i »III studerende« — Overlærer Rosing i Historie. I »Soraner-Bladet«s 2. Aargang Nr. 8, November 1917, skriver nys afdøde Professor, Dr. phil. O. G. Petersen i sine Artikler »Sorø Akademis Lærere i 60'erne« bl. a. følgende: »Den noble og fine Digter Michael Rosing var mærkelig tør og kedelig som Lærer i Historie. Han lirede Lektien 2—3 Gange igennem i Timen, og det var som Regel det hele.« Ja, naar det var saadan med den grønne Gren i Tredserne, kan man vel nok tænke sig, hvordan det havde sig med det tørre Træ i Halvfemserne. Rosing »gav os for derfra og dertil« og gjorde sine Entré i Klassen med Spørgsmaalet »Duks, hvad har vi saa i Dag?«, hvorefter Duksen skulde give ham Bogen og vise »derfra og dertil«. Hans Peter Mathiesen, der nb. ikke var Duks, kom engang denne i Forkøbet med et mundrapt »Historie, Hr. Rosings«, hvilken Konstatering af en Kendsgerning honoreredes med en Anmærkning for Næsvished. Rosing afhørte nogle Drengene i det opgivne Pensum, et Stykke til hver, indtil man var kommet til Blyantskrydset i Bogen, hvorpaa han afleverede den klassiske Replik »Saa vender vi Bøtten« og begyndte forfra.

Nu var det en yndet Sport at fortælle »Fatter Ros«, at man ikke hørte saa godt! Om han troede derpaa eller blot lod, som han gjorde det, ved jeg ikke, men Resultatet var i al Fald, at man fik Lov til at staa oppe ved Katederet. En mærkelig Fornøjelse, ikke sandt, men hvad kan Drengene ikke hitte paa? En Periode var jeg en af disse »tunghøre«, og det var i denne Periode, at det faldt i min Lod at brillere med Remsen om Karl den Anden af Spanien. Jeg kunde den perfekt udenad og lirede den ordret af. Da saa Rosing pludselig forundret op fra den Bog, som laa foran ham paa Katederpulten. »Naa, saa du kigger i Bogen, min søde Ven — Mdl.« Jeg luskede slukøret ned paa min Plads og var kureret for stedse for Tunghørighed.

En ganske anderledes Paaskønnelse høstede man hos Overlærer Ibsen, der underviste os tre-fire »Matematikere« i Fysik efter »Ellingers Lærebog«, men lagde nok saa megen Vægt paa de selvlavede Remser, han dikterede til Nedskrivning, bl. a. følgende om Faldhastigheden: »De af et Legeme med jævnt voksende Hastighed i paa hinanden følgende lige store Tidsdele gennemløbne Rum forholder sig som Rækken af de ulige

Tal.« — Man føler uvilkaarligt Trang til at slutte med et Amen. Ibsen hørte os tre-fire Gange igennem i slige Remser, første Herre, anden Herre og tredje Herre og belønnede hver Herre enten med flere »ugkryds'er med Slange og Spadserestok« eller med Slet'er. Mellemkaraktererne var ikke noget for hans overlegne Nonchalance. Og naar dette var fuldbragt, gav han os en Bog til Højt-læsning for selv at sætte sig mageligt tilrette med en fransk Avis. Det var dejlige Timer, de Fysiktimer i Lovsangssalen.

Ibsen var jo i det hele taget efter vor Mening en Grandseigneur. Forlængst afdøde Ejler Trolle Blumen-saadl og undertegnede bestyrkedes i IV. Klasse kraftigt i denne Opfattelse af »Fatter Pip«. Vi havde fundet paa ved gensidig Hjælp at slaa Nakkeskilning i vore den-gang omend ikke fagre saa dog fyldige Lokker og brugte hertil rigeligt med Vand samt en Stangpomade, der sikkert har udsendt en balsamisk Odeur. Naar Rektor Hoff mødte os, fik vi et misbilligende Blik og et lille, syrligt Smil. Matthiessen lod, som havde han ikke observeret noget, men kunde godt falde paa i en Time at sige — med sit velbekendte Satyrblink i Øjet — aah, Ejler, luk et Vindue op. Med Ibsen var det noget ganz wass anders. En Lørdag Eftermiddag, da vi havde lagt et særlig intensivt Arbejde i bemeldte Nakkeskilning, kom han hen til os i Fysiktimen, strøg varsomt sine Hænder henover vore Hoveder, snuste velbageligt til Hænderne og sagde: Ah, hvilken herlig Duft, det er Lørdag, de unge Gntlemen skal nok ud med Kæresten i Aften! — Sandelig var vor gamle Overlærer en Grandseigneur.

V. Sorgenfrey Hansen.

GAMLE SORANERE OG
SORANSKE NOTER

Knud Villiam Thornøe, der indkom i Sorø Akademis Skoles II. studerende Klasse i August 1893 og gik ud af IV. Klasse i Juli 1897 uden Eksamen, er afgaaet ved Døden. K. V. Thornøe, der var født 7. Maj 1880 i Nr. Nebel som Søn af Apoteker C. V. Thornøe, opholdt sig en Aarrække i Amerika, hvor han bl. a. ernærede sig som Tømmerhandler. I »Soraner-Bladet«s første Aargang Nr. 2 har Arkitekt Tyge Hvass fortalt om et Møde med Thornøe i 1914 ombord i »Frederik VIII«. Thornøe havde dengang tilbragt sin Sommerferie i Europa og Afrika og var paa Vej hjem til sit Arbejde i Tacoma i Staten Washington. Senere besøgte Hvass Thornøe i Tacoma. For nogle Aar siden kom K. V. Thornøe hjem, angrebet af den Sukkersyge, der nu har lagt ham i Graven.

*

Direktør for Geodætisk Institut, Professor N. E. Nør-lund, vendte omkring 1. August hjem fra Island, hvor Professoren har opholdt sig et Par Maaneder i Embeds-øjemed.

*

I Julinumret er der desværre et Par Trykfejl. Saaledes staar der i Nekrologen over Professor, Dr. phil. O. G. Petersen, at han tog Doktorgraden 1822, skal være 1882, og i Nekrologen over Aage Torp, at Maleren Johannes Krogh Jensen døde i 1902, skal være 1922.

Undervisningsminister *Jørgen Jørgensen* og Familie tog sidst i Juli Ophold i Ministerboligen i Sorø.

*

I et i Anledning af Dansk Fjerkræavlerforenings 25 Aars Jubilæum udkommet Festskrift »Fjerkræavl i Danmark, dens Historie og Udvikling« har Soraneren, Arkivar ved Dansk Folkemindesamling, Magister *Hans Ellekilde* skrevet et Afsnit om »Hjemmets Fugle i den oldnordiske Digtning«.

*

Paa J. Fr. Clausens Forlag er udsendt en Fører over Holte og Omegn »Det skønne Holte«. Soraneren, kgl. Skovrider *A. Holten* har forsynet Bogen med et Forord, der giver et Rids af Terrænet og dets Bevoksningsforhold.

*

Bibliotekar *Elberling*, Brønderslev Folkebibliotek, udgiver i det kommende Efteraar paa »Kulturforlaget« et Værk om Georg Brandes. Værket, som er *Elberlings* Debutarbejde, bliver paa 250 Sider i stort Format og vil fremtræde med et anbefalende Forord af Professor, Dr. Rubow.

*

Professor *Vilhelm Andersen* er i Sommer pr. Cykle vendt hjem fra Svinkløv til Fredensborg. Den snart 73-aarige Professor gjorde Turen deroppe fra paa et Par Dage. Med en stor Rygsæk paa Nakken tilbagelagdes Strækningen fra Svinkløv til Mariager — 100 km — den første Dag. Via Grenaa—Hundested cyklede Vilh. Andersen videre til Frederiksværk, hvor han lod en frisk-fanget Rødspætte sig rigtig smage — det har sikkert været for varmt i Vejret til Professorens Livret: Flæskepandekage med Purløg! — og videre gik Turen fra Frederiksværk til Fredensborg.

*

Under 14. Juli nedsatte Statsministeren et Udvalg til Fortsættelse af en paabegyndt Undersøgelse angaaende Produktionsforholdene, Raastofforbrug og Beskæftigelsesmuligheder. Udvalget skal ligeledes undersøge Mulighederne for Tilvejebringelse af Stoffer, der kan erstatte udenlandske Raastoffer, samt undersøge Prisstigningens Virkninger for det økonomiske Liv. To Soranere er blevet Medlemmer af dette Udvalg, nemlig Departementschef *Einar Cohn* og Godsejer, Dr. med. *Karl Hassebalch*.

*

Soraneren, Tandlæge *P. O. Pedersen* er i Sommer sammen med sin Hustru og en Assistent draget til Østgrønland, hvor han og en norsk Læge i Kolonien Angmagalik skal foretage en videnskabelig Undersøgelse af Ernæringens Indflydelse paa Grønlændernes Tænder og Sundhedstilstanden mellem Koloniens Beboere. *P. O. Pedersen* var første Gang paa Grønland i 1933 som praktiserende Tandlæge ved Kryolithbruddene i Ivigtut og fik dengang Interesse for Spørgsmaalet. Et Par Aar senere kiggede han i Julianehaab-Distriktet 1600 indfødte Grønlændere paa Tænderne. Arbejdet skal i denne Omgang være sluttet i September; saa kommer *P. O. Pedersen* hjem for at bearbejde Materialet.

Formanden for Alm. dansk Lægeforening, Dr. *Hother Tønderlund* har af Helbredshensyn besluttet sig til at aflaste sig selv for de stærke Krav, hans store Praksis stiller til ham, og vil i Sommerens Løb forlade Horsens for at bosætte sig i Rungsted. Han vil saaledes stadig kunne, skriver »Politiken«, varetage de faglige og sociale Intereser, for hvilke han ikke mindst i de senere Aar har gjort en saa betydelig Indsats.

*

Arkitekt *Tyge Hvass* skal opføre en Idrætshøjskole ved Gerlev i Vestsjælland. *Hvass* skal ogsaa være Arkitekt for den Møbeludstilling, Københavns Snedkerlaug arrangerer i Kunstindustrimusæet 10.—26. September.

*

Lektor *Juul-Mortensen* kunde Torsdag den 19. August fejre 25 Aarsdagen for sin Ansættelse ved Sorø Akademis Skole.

*

Skovrider *O. A. Arendrup*, Esrom Skovdistrikt, fyldte 50 Aar den 13. August.

*

Lilli Viderø ('23) er fra 1. August at regne ansat paa Prøve som Adjunkt ved Nørre Gymnasium i København.

*

Lektor *C. C. Andersen* er fra 20. Juli beskikket som faglig Medhjælper hos Undervisningsinspektøren for Skoleaaret 1937—38.

*

Sognepræst til Dybbøl, Provst *Thorvald Biering* ('89) er udnævnt til Ridder af Dannebrog.

*

Thorbjørn Porsild ('18), gift med en Datter af Redaktør i Sorø *Rothe-Hansen* (ogsaa Soraner) har i halvandet Aar ledet en lille dansk Guldgraverekspektion i Dawson-City, Yukon Territoriet, Alaska. I et af de sidste ankomne Breve til Familien i Sorø fortæller *Thorbjørn Porsild* ifølge »Berlingske Tidende«, at Guldgraverminen er blevet en Skuffelse. Sidste Vinter gav kun det halve af det ventede. Alaska-Guldgravningen er ikke det, det var før. Han har derfor opgivet Guldet og vil tage fat paa Pelsjagten. Udsigterne herfor er mere lovende, og *Porsild* har stor Erfaring, da han har opholdt sig 18—20 Aar i arktiske Egne.

At der er et mægtigt Slid forbundet med Guldgravningen fremgaar af, at Ekspeditionen alene sidste Aar transporterede 2000 store Spande Guldstrand op fra Floden paa højt Land, og vaskede det ud i Sommermaanederne.

*

Fabriksinspektør, Ingeniør *Carl J. Ottesen* har i Sommer besøgt de større Dyrskuer med Udstillingsmateriale fra »Udstillingen for Arbejderbeskyttelse«. Vor gamle Skolefælle har haft stor Sukces, og paa Købestævnet i Fredericia fremviste han i Afdelingen »Arbejde og Sundhed« et Materiale, der gør rede for, hvorledes Ulykker forebygges under Arbejdet og i det daglige Liv, f. Eks. under Gade- og Vejførdel, Grusgravning, Omgang med Tyre og Heste, Arbejde med Maskiner, Elektricitet, Giftstoffer m. m.

Bag ved Sorø Akademis Skoles Tennisbaner ved Flommen har man nu i Sommer indrettet en lille Idrætsplads til Kuglestød, Spring m. m., og Sportspladsen ved Søen (grønne Plads, i gamle Dage lille Plads) er blevet forhøjet en Del paa Midten og ved Maalene samt græsbesaaet.

*

Hidtilværende Regissør ved Betty Nansen Teatret *Jacob Christian Nielsen*, Sorøstudent fra 1920 og Søn af den afdøde Soraner, Digteren *L. C. Nielsen*, har lejet Aalborg Teater for den kommende Sæson. Aabningsforestillingen finder Sted i Oktober med Uppremiere paa et nyt dansk Skuespil »Skriftfaderen«, skrevet af Digterpræsten Svend Aage Reerslev.

*

Kaldskapellan i Kalundborg *Mogens Vagn Christophersen* er fra 1. August udnævnt til residerende Kapellan ved Korsør og Taarnborg Menigheder. Pastor *Christophersen* er født 1. Januar 1904 i Ringsted som Søn af Læge C., nu Roskilde, og er Sorøstudent fra 1924. Han blev cand. theol. i Sommeren 1931 og samme Aar Kaldskapellan i Kalundborg.

*

Fhv. Kolonibestyrer i Grønland *Konrad Olsen Bugge*, som døde den 4. Juli, er Fader til de to Soranere: Førsteprest og Provst for Grønland *Aage Bugge*, Student 1913, og Assurandør *Georg Bugge*, Holte, Realeksamen 1909.

*

Forlovelse er deklareret mellem Frøken *Ingeborg Fellenius Christensen*, Datter af Viceskoleinspektør Christensen, Middelfart, og Adjunkt ved Sorø Akademis Skole *Eivind Nordahl Svendsen*.

Amtslæge, Dr. med. *Max Christiansen* deltog i de norske Stadslægers Møde i Helsingfors i Dagene 9.—15. August og foretog efter Mødet en Rejse i Rusland sammen med sin Hustru.

*

Museumsinspektør, Dr. phil. *Poul Nørlund* afsluttede først i August sine Udgravninger paa »Trelleborg« for i Aar.

*

Af C. F. Rich & Sønner A/S's Jubilæumslegat er der ydet 500 Kr. til et særligt Arrangement, som »Ekstra-bladet« ved Redaktør *Leif Hendil* udfører for 500 københavnske Skolebørn, der ikke kommer paa Landet i Sommerferien.

*

Den Sorøslagtermester *Chr. Soelberg*, som døde den 5. Juli, har haft ikke mindre end fire Sønner i Sorø Akademis Skole, nemlig *Michael Christian*, der i 1904 gik ud af III Realklasse, *Christian Peter*, som i 1905 gik ud af II Realklasse, *Julius Harald*, der i 1910 gik ud af II Mellemlasse, og Svend, som i 1917 gik ud af II Mellemlasse.

*

Ægteskab er tinglyst mellem Kontorassistent *Agnete Marie Messerschmidt*, Sorø Landsogn, og Akademigartner, Lektor *Georg Edmund Georgsen*.

*

Timelærer ved Nykøbing Katedralskolen cand. mag. *Erik Th. Lind* tiltraadte efter Sommerferien Stillingen som Adjunkt ved Sorø Akademis Skole. Som Gymnastikassistent er cand. mag. *Stevns Hansen* ansat.

*

Landsdommer *N. V. Boeg* blev Fuglekonge ved den aarlige Kongefugleskydning paa Den kgl. Skydebane i København den 17. August.

<p>Inger Norries Sølvmedie</p> <p>Nikolaj Plads 32 - Telefon Palæ 5648</p>	<p>Forsikrings-Aktieselskabet Husbukke Assurance-Compagnief Grundejernes Husbukkeforsikring</p> <p>Hovedkontoret - Vesterport 208 - København V. - C. 13,773</p>	<p>Hjemmenes Assurancekontor Kapt. Palslev Telefon Helrup 5510 (10-4) Alle Forsikringsarter. Medarbejdere antages.</p>
<p>AKSEL ERTING Tømrermester</p> <p>"Belvedere" Rogertsvej 9 Tlf. 681 Helsingør</p>	<p>HOTEL PHOENIX KØBENHAVN TELEFON 114</p> <p>120 Værelser - 76 Bad</p> <p>Byens hyggeligste og smukkeste SELSKABSLOKALER Internationalt Køkken - Det berømte FROKOSTBORD I Kavalersalen: Kapelmester <i>Gerolds Ensemble</i>.</p>	<p>BRØDR. MARKERS BOGTRYKKERI Knippelsbrogade 8 Telf. Central København K. 13,867 14,278</p>
<p>SVEGÅRDS BOGHANDEL SORØ</p> <p>TELEFON: SORØ 27-300</p>	<p>Overretssagfører ERNST SANDLYNG (tidl. Jensen af Bramminge)</p> <p>har nedsat mig i Holte - Stationsvej 20, Telf. Holte 1490 - og beder Soranerkammerater holde mig i Erindring ved juridiske Forretninger. Tager gerne til København efter Affale.</p>	<p>De skulde prøve <i>en Annonce</i> i „Soranerbladet“</p>
<p>HOLGER DUE Refraktionist-Optiker</p> <p>Gl. Kongevej 114 - Tlf. Vester 5585 y</p>	<p>Annonce-Ekspedition SVEN CARLSEN Vesterport 208 København V. Tlf. Central 13.773</p>	

SORANER-BLADET.

MEDLEMS
SORANSK

BLAD:FOR
SAMFUND

22. AARGANG

Nr. 9

September 1937

HOLBERGS BREVSKRIN

Bestyrelsesmedlem og Kasserer i *Soransk Samfund*, Direktør *A. V. Rasmusen*, modtog engang i August følgende Brev:

Winding Johansen,
Steenwinkelsvej 3, København, d. 10. Aug. 1937.
København V.

Herr Direktør *Alfred V. Rasmusen*,
Kasserer for *Soransk Samfund*,
København.

Idet jeg refererer til vore tidligere Samtaler vedrørende »Holbergsskrinet«, har jeg nu endeligt bestemt mig til — trods mine mindre gode pekuniære Forhold — at skænke *Soransk Samfund* dette Skrin paa den bestemte Betingelse, at Skrinet aldrig maa sælges, samt at det anbringes paa *Sorø Akademi* efter Aftale med Dem.

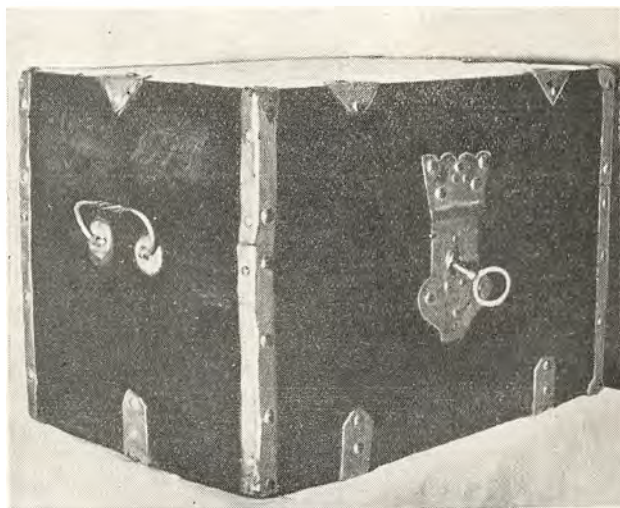
Ærbødigst
H. Chr. Winding Johansen.

— Som det fremgaar af Brevet, har der før dettes Afsendelse til Adressaten fundet Forhandlinger Sted mellem denne og Brevskriveren. *Soransk Samfunds Bestyrelse*, hvor *Rasmusen* forelagde Sagen, modtog med Tak paa Samfundets Vegne den sjældne Gave og udtalte sin Anerkendelse af den Idealisme og smukke Tankegang, som Hr. *Winding Johansens* Handlemaade er Udtryk for. *Sorø Akademis Skoles* Rektor, *Raaschou-Nielsen*, erklærede sig villig til paa Skolens Vegne at modtage Gaven og handle med den efter Giverens Ønske, idet Rektor ligeledes gav Udtryk for sin uskrømtede Glæde. En Deputation fra *Soransk Samfund* vil nu ved passende Lejlighed overbringe Skolen *Holbergsskrinet*.

I en Kronik i »Berlingske Aftenavis« for 9. Juni d. A. omtaler Arkivar ved Rigsarkivet *Arthur Hassø* *Holbergsskrinet*, og vi tillader os paa Grundlag af denne Kronik at give følgende Oplysninger:

— Da Hr. *Winding Johansens* Tante, Frøken *Sophie Charlotte Emilie Thomsen*, der fra engang i Firserne havde været Forstanderinde for *Abel Cathrines Stiftelse* i København, døde 84 Aar gammel, arvede Hr. W. J. et Egetræsskrin. Han havde set det første Gang paa Tantens Kontor i 1907, og hun fortalte ham, at det havde staaet en Del Aar paa hendes Pulterkammer, til hendes Husjomfru en Dag havde taget det ned og skuret det

kraftigt paa Endefladerne, hvor der stod et Par Blækindskrifter, som Husjomfruen ønskede fjernet, hvorefter hun gav Skrinet en Omgang mørk Lak, medens Jernbeslagene og Laasetøjet fik en Gang Sølv- eller Aluminiumsbronze. Paa den ene Endeflade skulde der have staaet *Baron L. Holberg* og et Aarslal og paa den anden Navnet paa en Dame. Frøken *Thomsen* fortalte, at Skrinet engang havde været *Holbergs Pengeskrin*. Hun havde faaet det fra en Dame, som igen havde faaet det fra hende, hvis Navn skulde have staaet paa den ene Endeflade, og som skulde have styret Huset for *Holberg* i hans sidste Leveaar.

Fotografi af det omtalte Brevskrin.

Efter dette Resumé af en Del af Kronikens Indledning citerer vi følgende:

Jeg kikkede nærmere paa Skrinet, skriver Arkivar *Hassø*. Det var ret stort — 36 cm langt, 25 cm bredt og 25 cm højt — af Egetræ, forsynet med haandsmedede Jernbestag, Laasetøj og dobbeltkammeret Nøgle. I hver Ende sad en drejelig Jernhank. Jernet var sølvbronzeret, og Egetræet lakeret temmelig mørkt, idet dog Lakken var fjernet to Steder, paa Endestykkerne. Paa disse to bare Pletter saas virkelig under bestemte Synsvinkler svage Spor af Skriftræk, og hvad der var højest interessant: med de latinske Bogstavformer, der var i Brug her i Landet ved Midten af det 18. Aarhundrede. Det var dog ikke muligt at faa altfor megen Mening i de sørgelige Bester af Indskrifterne; men jeg mente paa den ene Ende at kunne læse »Baronrg« og ».. 5. May«; paa det andet Endestykke stod »Madam«.

Udvendig viste det over Hankene paa Endevæggene en hel Del Ridser og mindre Skrammer, der kunde tyde paa, at Hankene havde været bundet op under Transporter. Da jeg aabnede Kassen, frembød dens Indre eet stort Rum, tapetseret med et tarveligt Tapetpapir, formodentlig fra Begyndelsen af det 19. Aarhundrede. I Bunden sad Papiret løst, og da det blev fjernet, viste Mærker i Træet — og for øvrigt ogsaa Riller i Sidefladerne — at Skrinet engang ved Skillerum havde været delt i 9 Rum. I Bunden var der kun dette ene Lag Papir, medens man i Laaget kunde se, at dette Lag dækkede over en anden Tapetsering med Papir, antagelig fra det 18. Aarhundrede. Der er Grund til at tro, at den sidste Tapetsering er foretaget, da man fjernede Skillerummene. Ved Jævnførelse med, hvad man ellers kender af bevarede Brevskrin fra det 18. Aarhundrede, er der intet i Vejen for, at man efter Skrinets Udseende udvendig og indvendig kan bestemme det som et Brevskrin fra samme Aarhundrede.

Saa var der de to Indskrifter. Skrifttrækkene var næsten borte; men en lempelig Behandling med Garvesyre fik dem til at fremtræde tydeligere. Saa længe Fladerne endnu var fugtige, stod Trækkene kraftigere, end da Væden var tørret ind i Træet; men alt i alt blev Indskrifterne dog synligere for Øjet efter Behandlingen. Til denne Fremgangsmaade føjede jeg en anden, idet jeg fotograferede Indskrifterne ved infrarøde Straaler (Leica med Agfas R-Film, Sortfilter, Blænde 18, 15 Minutter med 100 Watt Sidelys). Om Resultaterne kan jeg berette følgende:

Paa den ene Endeflade staar der efter min Opfattelse sikkert at læse følgende: »Baron berg« og derunder: »15 May 5 . . .«. Fotografering af denne Indskrift har praktisk talt været resultatløs undtagen fra en ganske bestemt, meget vanskelig Synsvinkel; men — med alt muligt Forbehold — jeg formoder at kunne strække Tydningen til »Baron berg« og derunder: »15 May 54«.

Paa den anden Endeflade viser Skrifttrækkene større Tydelighed, ogsaa paa Fotografierne, og jeg mener, at Indskriften maa læses saaledes: »Madam Aagaard«.

Til den første Indskrift er at bemærke, at den maa være skrevet paa Kassen efter Holbergs Død den 28. Januar 1754, da Tallet efter 5-Tallet hverken kan være 0, 1, 2 eller 3; eller for at være helt korrekt: Dateringen i alt Fald maa være fra efter Holbergs Død. Hvilke Baroner kan der nu være Tale om i denne Paaskrift? Ja, saavidt jeg ved — og jeg har faaet denne Antagelse bekræftet hos den unge dygtige Personalhistoriker *Albert Fabritius* — findes der paa dansk Grund i det 18. Aarhundrede ingen andre Baroner, hvis Navn ender paa . . . berg end een: Baron *Ludvig Holberg*. Efter Indskriften at dømme er der saaledes en vis Sandsynlighed for, at Egetræsskrinet paa en eller anden Maade staar i Forbindelse med *Ludvig Holberg*, eller rettere med hans Efterladenskaber, hans Bo. Paa dette Felt møder vi den Vanskelighed, at der ikke findes nogen Fortegnelse over *Holbergs* Ejendele; *Holbergforskerne* har forlængst fastslaaet det, og Aarsagen er den, at den gamle Forfatter testamentarisk havde bestemt, at hans Søsterdatter *Frederikke Louise Frauen*, f. *Tostrup*, skulde have alt hans rørlige Gods »uden nogen Beskrivelse eller Vurdering«; at følge *Holbergs* Brugsgenstande gennem hendes og hendes Arvingers Besiddelse har *Holbergforskerne* ligeledes uden Resultat forsøgt.

Hvad den anden Indskrift angaar, staar vi ogsaa paa

højest usikker Grund. Navnet *Aagaard* har været baaret af flere Slægter, saa hvor skulde jeg begynde? Da faldt jeg over H. G. Olriks »Nogle *Holbergiana*« fra 1934 og fandt her en *Abigael Sofie*, f. *Schytte*, gift med Degnen *Jens Aagaard* i Stillinge. Det oplyses om hende, at hun var født 1746 som Datter af Præsten i Tersløse *Jens Christensen Schytte* og hans Hustru *Anna Margrethe Thode*. Hendes Fader døde 1752, og tilbage sad Enken med syv Børn i smaa Kaar i det lille Enkesæde i Tersløse. Den 3. Januar 1754 — ikke en Maaned før sin Død — udstedte *Ludvig Holberg*, Ejeren af Tersløsegaard, et Gavebrev, hvori han sikrede hende Foder og Græs til to Køer og ti Faar, samt aarlig et Træ i Skoven, saalænge hun forblev i Enkestand. Hendes Datter *Abigael Sofie*, der ved *Holbergs* Død var otte Aar gammel, var ved Modrens Død 1765 Husjomfru hos Forvalter *Hviid* paa Tersløsegaard; 1775 blev hun gift med Degnen *Jens Aagaard* i Stillinge; 1780 døde hun og blev begravet samme Dag som sin Svigermoder.

Om begge Indskrifter gælder det, at Bogstavformerne er det 18. Aarhundredes brede latinske Bogstaver; om de begge er skrevet med samme Haand, tør jeg ikke afgøre; dog synes jeg, at den med Baronens Navn har et ældre Præg end den anden; Bogstaverne forekommer mig noget bredere. At Paaskriften er sket i det 18. Aarhundrede, er uden for al Tvivl; ingen vilde vel heller i Romantikens Tid have haft Interesse i at sætte en Indskrift om *Holberg* paa Skrinet.

Her staar vi over for en Brugsgenstand, som ifølge Tradition blandt dens Ejere tillægges *Ludvig Holberg*. Denne Tradition kan opløses i flere Paastande. For det første hed det, at Skrinet havde baaret Indskriften »*Baron L. Holberg*« og et Aarstal; denne Paastand er blevet fremført paa et Tidspunkt, hvor Indehaveren ikke har kunnet læse Indskriften; jeg mener, at min Undersøgelse paa dette Punkt har bekræftet Rigtigheden af Traditionen. For det andet skulde den anden næsten forsvundne Indskrift have indeholdt Navnet paa *Holbergs* Husholderske i hans seneste Aar; her har Undersøgelsen ikke kunnet naa til mere end en vis Sandsynlighed for en Forbindelse mellem Skrinet og *Holbergs* Omgivelser paa Tersløsegaard; det synes, som om Husjomfruen paa Tersløsegaard i Traditionen er blevet til *Holbergs* Husholderske. At de to Indskrifter var blevet fjernet med et vist Held, bekræftedes af Skrinets Tilstand, da det blev ført frem for Offentligheden. Paastanden om, at Skrinet har været *Holbergs*, kan hverken bekræftes eller afkræftes. At det skulde have været en Pengekasse, modsiges af dets Dimensioner og tidligere Indretning.

Med Hensyn til Skrinets Proveniens kan man gaa to Veje. Den afdøde Forstanderinde har i *Abel Cathrines Stiftelse* haft adskillige gamle Damer betroet til sin Omsorg; der er en ikke ringe Mulighed for, at hun har faaet Skrinet af en af dem. Man kunde gaa Rækken af disse gamle Damer igennem og for hver enkelt undersøge, om Slægtsforhold viste tilbage til *Holberg* eller hans Omgivelser. Det vilde være et stort, men dog ikke uoverkommeligt Arbejde. Eller man kunde gaa den modsatte Vej og bl. a. undersøge, om nogen af *Abigael Sofie Aagaards* Efterkommere er havnet i *Abel Cathrines Stiftelse* eller paa anden Maade kommet i Forbindelse med Frøken *Sophie Thomsen*. Ingen af disse Undersøgelser har jeg haft Tid til at foretage eller faar det foreløbig.

NORTON VALDEMAR KIERKGAARD

Da der, ifølge »Soroner-Bladet«s Julinumner, S. 55, Spalte 2, synes at herske Uvidenhed om, hvilken Skæbne der blev ovennævnte N. V. Kierkgaard til Del, skal jeg herved ikke undlade at tilsende »Soroner-Bladet« de Oplysninger om ham, som jeg har i mine personalhistoriske Samlinger.

Norton Valdemar Kierkgaard fødtes den 16. Juni 1854 i Holbæk og døbt den 7. Okt. s. A. i Holbæk Kirke. — Han var Søn af Læge, Kancelliraad *Niels Vilhelm Kierkgaard* (1805—64) i Holbæk og dennes Hustru *Henriette Charlotte, f. Granberg* (1812—75). — 12 Aar gl. i 1866 kom han ind paa Sorø Akademi, hvorfra han efter 3 Aars Skolegang udgik uden nogen Afgangseksamen. Han begyndte derpaa at læse til juridisk Embedseksamen for ustuderede, og ved den i 1875 afholdte Eksamen erholdt han første Karakter. Derpaa fik han Ansættelse som Ekspedient (nu: Assistent) i Krigsministeriets 2det Departements 4de Kontor. Denne Stilling beklædte han til 1912, og allerede den 17. Maj 1906 havde han faaet Bestalling som Sagfører. — N. V. Kierkgaard, der den 24. Juli 1886 viedes i Frederiksberg Kirke til *Ane Helene Lund*, døde i København den 25. September 1914 og overlevs af sin Hustru, der endnu lever som Klasse-lotterikollektrice i København, samt af to Børn, en Datter og en Søn; sidstnævnte, hvis Navn er *Kai Norton Kierkgaard*, er kgl. Skovrider under Palsgaard Skovdistrikt i Jylland.

N. V. Kierkgaards Fader, ovennævnte Læge Niels Vilh. Kierkgaard, blev senere i 1864 udnævnt til Distriktslæge i Nykøbing F., men resignede (jfr. Kr. Carøe: Den danske Lægestand, III, pag. 107, og V, pag. 80).

Otto Vilh. Sommer.

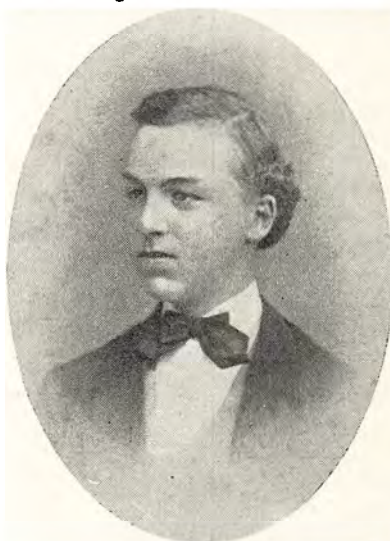
FHV. AMTMAND,
KAMMERHERRE AXEL VEDEL

Forhenværende Amtmand over Præstø Amt, Kammerherre *Axel Vedel* døde efter nogen Tids Sygdom Natten til den 23. August i sit Hjem »Vedelsbo« paa Vallø Strand ved Køge.

Axel Vedel var født 4. Februar 1859 i København som Søn af senere Amtmand over Sorø Amt, Kammerherre *Emil Vedel* (død 1909) og Hustru *Emilie, født Nygaard* (død 1924). Da Faderen i 1871 udnævntes til Amtmand over Sorø Amt — et Embede, han først tog Afsked med i 1902 — blev *Axel Vedel* sat i Sorø Akademis Skole, som han forlod med Studentereksamen 1876. Fem Aar senere blev han juridisk Kandidat og ansattes midt i Firserne som Volontær i Udenrigsministeriet, indenfor hvilket hans Karriere faldt, omtrent lige til han i 1910 udnævntes til gamle Kammerherre *Tillisch'* Efterfølger som Amtmand over Præstø Amt. 1887—88 var *Axel Vedel* fungerende Legationssekretær i St. Petersborg, 1889 udnævntes han til Assistent, var 1891—92 fungerende Legationssekretær i Berlin, blev Fuldmægtig 1893, Kontorchef 1899 og Departementschef 1908.

Da det jo er Indenrigsministeriet, de fleste kommunale Forhold sorterer under, er det kun ret og rimeligt, at Amtmændene som Regel kommer fra dette Ministerium, og at man i 1910 gjorde Brud paa denne Regel og udnævnte en højtstaaende udenrigsministeriel Embedsmand til Amtmand, skyldtes da ogsaa ifølge »Sorø Amtstidende« et ganske særligt Forhold.

Grunden til, at *Axel Vedel* afbrød sin straalende Karriere i Udenrigsministeriet, sagdes at være den, at han ikke vilde sidde som Departementschef med sin tidligere Kontorchef, den radikale *Erik Scavenius* som Udenrigsminister. Som Amtmand var *Axel Vedel*, skriver samme Blad, maaske nok mere frygtet end elsket, men alle, der havde med ham at gøre, anerkendte villigt baade hans Dygtighed og hans stærke Interesse for Embedets meget omspændende Sager, og trods hans meget heftige Temperament gik Samarbejdet med Amtsraadet godt, fordi han ved Siden af sin Heftighed havde en streng Retfærdighedssans, der bevirkede, at han ikke var bange for at erkende det, naar han havde haft Uret. — I 1926 tog han sin Afsked og bosatte sig i sin store Villa »Vedelsbo« paa

Axel Vedel fotograferet 1874, to Aar før han blev Student.

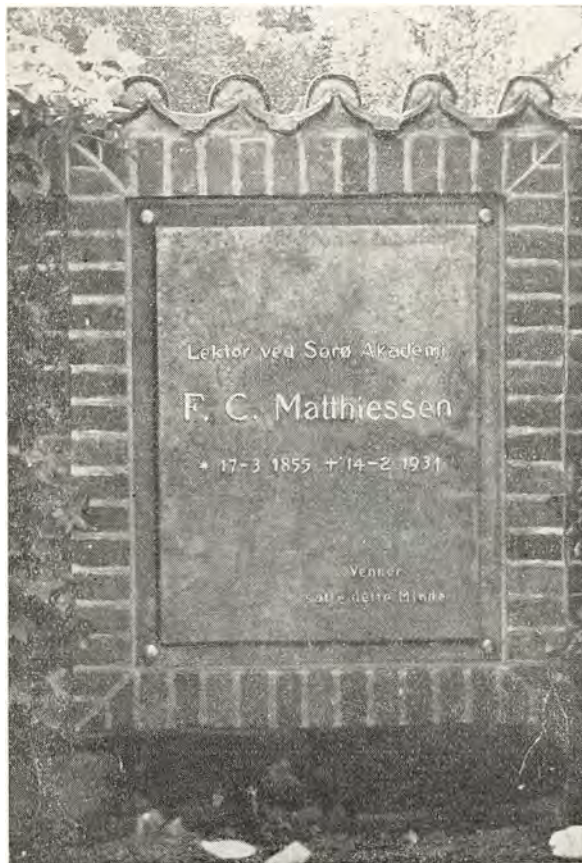
Vallø Strand. Medens han gjorde Tjeneste i Udenrigsministeriet, var han i 1907 Delegeret ved Fredskonferencen i Haag, var Medlem af den internationale staaende Voldgiftsdomstol i Haag og Associé af Institut de droit international. Desuden har han været Formand for Østifternes historisk-topografiske Selskab og var Kommandør af Dannebrog af 1. Gr. og Dannebrogsmænd samt Indehaver af flere høje udenlandske Ordener.

Jordefæstelsen fandt Sted fra Hjemmet Torsdag Eftermiddag den 26. August. Baaren førtes derfra til Sorø gamle Kirkegaard, hvor Kisten nedsattes i den Vedelske Familiebegravelse. Pastor *Kalkar*, Næstved, forrettede Jordpaakastelsen; Højtideligheden overværedes kun af den Afdødes Familie.

Axel Vedel ægtede den 2. April 1891 *Marie Collet*. Kammerherreinden, der overlever sin Mand, er født 23. September 1866 paa den sydsjællandske Herregaard »Rønnebæksholm« som Datter af Kammerherre *Peter Collet*, død 1909, og Hustru *Haralda, f. Toft*, død 1892. En Broder, afdøde Underdirektør paa Orlogsværftet *Helge Vedel* forlod 1880 Sorø Akademis Skole med 4. Klasses Hovedeksamen. Af *Axel Vedels* Søstre blev Rigmor, død 1924, gift med Soraneren, Oberst *I. Holten* og *Dagmar* gift med nu afdøde Sognepræst i Korsør *Thorkild Christian Winther*, der var Sorøstudent fra 1872. En Datter af sidstnævnte Ægtepar er gift med Soraneren, Fuldmægtig i Finansministeriet *Christian August Thielemann*.

MINDESTENEN PAA LEKTOR MATTHIESSENS GRAV

J SORANER-BLADET Nr. 2, 22. Aargang Februar 1937 fremkom der en Opfordring til at yde Bidrag til en Indsamling med det Formaal at sætte et synligt Minde paa Lektor *Frederik Matthiessens* Grav paa Sorø nye Kirkegaard. Dette Minde er nu sat.

Det var oprindelig Murmester *O. Licht*, som fremkom med Forslaget, og *Sorønske Samfunds* Bestyrelse bifaldt det og satte Indsamlingen i Gang. Det blev overdraget Murmester *O. Licht* at forhandle med Fru *Matthiessen* om Mindestenens Plads og Udseende, og efter Samraad med Rektor *Raaschou-Nielsen* blev det afgjort, at Stenen skulde indsættes i Kirkegaards Muren, hvortil Graven støder op. Murmester *O. Licht* bestilte Stenen, sørgede for Udhugning i Muren og Indsætning af Stenen, hvorefter han meddelte *Sorønske Samfunds* Formand, at Arbejdet var tilendebragt til Fru *Matthiessens* Tilfredshed. Arbejdet begyndte i de første Dage i Maj og afsluttedes den 1. Juli 1937.

Paa Mindestenen, hvoraf vi her bringer et Fotografi, staar:

Lektor ved Sorø Akademi

F. C. Matthiessen

* 17. 3. 1855 † 14. 2. 1931

Og nedenunder tilhøjre:

Venner

satte dette Minde.

FRA GAMLE DAGE

ved H. G. OLRIK

I. BILLEDHUGGEREN CHRISTIAN THIELEMANN'S ARBEJDER I SORØ

J sine Afhandlinger *Om Dekorationerne i Skolens Hovedbygning I—V*, trykte i Skolens Indbydelses- og Aarsskrifter 1909—12, maatte Lektor *H. Holten-Bechtolsheim* renoncere paa at slaa fast, hvem der var Ophavsmanden til den Del af disse Prydelser, der stammer fra Bygningens Opførelsestid, bl. a. »de fire gamle Rektorer« i Vestibulen (Arkadesalen) — se saaledes Indbydelsesskriftet for 1909, S. 34 f., og »Tillæg og Rettelser« i Aarsskriftet for 1912, S. 41 f. Og helt sikker i sin Antagelse af, at disse Figurer og andet Billedhugger- og Stukkatararbejde skyldes »den unge Billedhugger Thielemann« kunde Dr. *M. Mackeprang* heller ikke være, hvor han 1931 i *Sorø-Værkets II Del*, S. 309—10, taler derom, skønt hans Formodning er rigtig og støttede sig til Hovedoversigterne over Udgifterne ved Akademibygnings Opførelse, hvoraf jeg selv her i Bladet i 1926 — XI Aarg. No. 12, i Artiklen *For 100 Aar siden III. Det nye Inventar* — havde fremdraget et Afsnit. Det var nu heller ikke saa underligt, at man ikke kunde faa den faste Bund at staa paa, som ene Specialregningerne over disse Arbejder kunde give, da disse til for nylig har været vel gemte paa et meget afsides Sted og derhos kun for en Del bevarede, nemlig i Den almindelige Skolefonds Regnskaber for disse Aar (i Rigsarkivet). Og endda har kun et Tilfælde reddet Billedhugger Thielemann's og Gibsstøbernes Regninger, thi Bilagene til alle de tidligere Aars Regnskaber for Skolefonden er forlængst tilintetgjort, og kun Bilagene til Regnskabet for 1827 findes nu — et lykkeligt Tilfælde vilde, at Pakken for dette Aar manglede, da man i 1896 kasserede Bilagene for de tidligere og følgende Aar; Pakken beror nu ved Regnskabsprotokollerne (hvis Notater om de enkelte Poster selvfølgelig er meget summariske) og vidner om, hvor urigtigt det er at kassere Regnskabsbilag fra gammel Tid, ofte den eneste sikre Kilde til vor Viden om mangfoldige Forhold. At Sorø Akademis Regnskabsdetaller maa søges i Den alm. Skolefonds Bogføring, skyldes, at denne Fond, som havde sit Kontor i København indenfor Direktionen for Universitetet og de lærde Skoler, da fungerede som Kassekontor for Sorø Akademi, der navnlig i disse Aar foretog betydelige Indkøb af Materialer m. v. til Brug ved den genoprettede Skole i Sorø og den nye Hovedbygning; Fonden havde bl. a. et Depositum af Sorø Akademis Midler at virke med, og deraf afholdtes Udgifterne til en endelig Regulering fandt Sted. Naar Leverandørerne henvendte sig med deres Regningskrav til Direktionen, udfærdigede denne en Udgifts-Ordre til Skolefondens Kasserer (paa denne Tid Justitsraad *N. F. B. Schiern* (1789—1853), død som Etatsraad og Overfinansbogholder, Fader til Historikeren, Professor *F. E. A. Schiern*), som derefter udbetalte Regningernes Paalydende. Nu er altsaa en lille Part af disse Regninger med deres Underbilag bevarede, og i det følgende skal heraf meddeles, hvad der findes om de Arbejder i Sorø, der skyldes Billedhuggeren *Christian Thielemann* (1804—1870), som meget benyttedes af Arkitekten *Peder Malling* ved Dekorationen af Akademibygningen i Sorø og senere af Universitetsbygningen i København.

Thielemanns »Regning over forfærdiget Billedhugger Arbejde til Sorøe Academie nye Hovedbygning efter S. T. Herr Stadsbygmester Professor Mallings Ordre« er dateret 14. Juni 1827, men Arbejderne er nok især udført i 1826, hvilket fremgaar af de Forskud, der i Tiden fra 8. Marts til 24. Novbr. 1826 og med et sidste Beløb den 8. Maj 1827 er udbetalt ham i Smaabeløb paa 100—200 Rdl. med ialt 1700 Rdl., saaledes at der af hans samlede Tilgodehavende paa ialt 2159 Rdl. 56 Sk. N. V. i Juni 1827 kun resterede 459 Rdl. 56 Sk.; af Summen udgør dog to Beløb paa hhv. 682 Rdl. 3 Mk. 8 Sk. og 420 Rdl. Betalingen til Gibserne L. Gade og C. Antonetti, hvis Regninger som Underbilag er vedlagt Thielemanns Opgørelse.

Det i Artiklen omtalte Holbergportræt med Ramme.

Denne er ordnet efter de forskellige Lokaler paa Hovedbygningen og begynder med *Solennitetssalen*, hvortil Thielemann har modelleret Ugle-Kapitælerne (paa Pilastrene langs Salens Vægge), Blade, »Æg«, Rosetter og Palmetter til de mægtige Kassetter i Loftet samt Blade og Æg til Gesimsen. Endvidere har han modelleret »et Blad til Nitschen over Kongens Stol«, skaaret »Prøveæg til Kassetterne« og i Træ skaaret de to Griffer (à 35 Rdl.), Kransen paa Ryggen og de to Kapitæler til Kongestolen samt modelleret de to Løver (à 50 Rdl.), der, støbte i Gips af Carl Antonetti (for 40 Rdl. Stk.), ved Indvielsen i 1827 laa foran Kongens Stol og som iflg. Holten-Bechtolsheim (l. c. 1909, S. 35) endnu i 1909 laa paa Bygningens Loft, men af Mackeprang (l. c. S. 309) i 1931 omtales

som »nu vist forsvundne« — skulde et lykkeligt Fund dog mon ikke kunne bringe dem for Dagens Lys ligesom Kongebillederne fra den brændte Hovedbygning (omhandlede her i Bladet, XI Aarg., No. 11) og Ildgryderne, der anskaffedes i 1826, og for hvis Oprindelse jeg ogsaa har søgt at gøre Rede her i Bladet (XXI Aarg., No. 3, *Et gammelt soransk »Belysningslegeme«*)?

Til *Solennitets-Salens Forværelse* har Thielemann modelleret et Kapitæl og til »*De trende Musasale*« (b: Salen vest for Solennitetssalen, Altansalen og Lovsangssalen) modelleret »et Æggeglid«, »2 Laurbærglid« og en Roset samt »en stor Ørn« (50 Rdl.). Denne sidste er i et Antal af fire Eksemplarer støbt i Gips af Antonetti (à 22 Rdl.); de pryder nu de to hvide Ovn og de to tilsvarende Pendant-Søjler i Altansalen og er omhandlede i en lille Artikel her i Bladet (XV. Aarg., 1930, S. 71 f.: *Ørnen paa Frue Plads og dens Fættre i Sorø*).

I *Bibliotheket*, der fra Hovedbygningens Genopførelse havde Plads i Vestfløjen, hvor der fra 1861 blev indrettet Klasseværelser (en Tid lang bl. a. den særlige Tegneklasser), fandtes fra Thielemanns Haand 15 smaa i Træ skaarne Kapitæler, der nu ikke mere ses (mon de ikke har været anbragt paa Boghylderne?) samt »En Krands med Baand til Rammen om Holbergs Portrait«, for hvilken Kunstneren har beregnet sig en Betaling af 10 Rdl. 3 Mk.¹⁾

I *Haugestuen* (b: Arkadesalen, Vestibulen) møder vi Thielemanns Hovedarbejde til Sorø, hvorom det i Opgørelsen hedder: »Modelleret 4 Philosopher à 100 Rdl.—400 Rdl.« Ogsaa de er udført i Gips af Carl Antonetti, der — vist ikke urigtigt! — betegner dem som »4 Drapperede Figurer«, à 48 Rd. = 192 Rdl. Yderligere har Thielemann skaaret i Træ til de runde Vinduer i Arkaderne 26 Stk. »Tulper« (b: Tulipaner) og 3 Palmetter samt skaaret Kanelyrerne i Modellen til Kragstenene og »paa Consolerne under Tavlerne« b: de to Tabulæ Soranæ paa Væggen ud mod Stengangen; til selve denne eller som den i Regningen hedder: *Coridoren* har han i Træ skaaret 30 Muskel-skaller til Dørene.

Regningen omfatter til Slut en Række Enkelt-Poster uden nærmere Stedfæstelse af Arbejdet, hvoraf bør nævnes:

Modelleret et Vaaben med Krone	25 Rdl.
[Mulig det fire Gange gentagne kronede Skjold med kongelige Initialer, der er anbragt udvendig mellem Arkaderne].	
Leveret Maskearbejde til en Piedestalovn, bestaaende af Centaurer, Hoveder og Stierner m. m.	5 Rdl.
Til en dito Figurer og Rosetter	12 Rdl.
2 ditto mindre med Bladkrandse, skaarne i Træ à 3 Rdl.	6 Rdl.
Formning til ovenstaaende Maskearbejde	10 Rdl.

Endelig figurerer paa Regningen nogle Dagpenge (à 2 Rdl.) for hans Rejser til Sorø for at »sammensætte Figurer og Løver« og for at »pudse Figurer og opsætte Ørne« samt et Beløb for i 8½ Dag at »tegne Bogstaver« — maaske til de to Tabulæ Soranæ?

Af Stukkator Carl Antonettis den 1. Maj 1827 daterede Regning ses, at hans Arbejde med at støbe de fire drapperede Figurer, Løverne og Ørnene er ud-

ført eller vist snarere fuldført den 1. September 1826, samt at han d. 18. November har leveret 2 bronzerede Vaser à 6 Rdl. (det er nok dem, der staar paa et Par Piedestaler i den østligste »Musosal«) og 6 hvide do. à 5 Rdl. — som vist ikke mere eksisterer. Den anden Stukkatørregning — fra L. Gade — omfatter al det øvrige Gibserarbejde paa Hovedbygningen. Af dens Enkeltheder skal kun medtages, at der til Kassetterne i Solennitetssalen er medgaaet 182½ Al. større og 112½ Al. mindre »Æg« samt 60 Stk. større Hjørneditto og 60 Stk. mindre do. do., 15 Stk. store Rosetter og 10 do. Palmetter, til »de trende Musæ-Sale« ialt 182 Al. Laurbærblade, til Hoved-Trappen 30 Stk. Kragsteen, til Biblioteket »1 Capitæl, anbragt paa Kakkellovns-Pladsen« og 22 Stk. doriske »Capiteller«, til »Havestuen« 48 Stk. Medaillons, til »Lovsangsalen (altsaa ikke vor Tids Lovsangssal, der var den vestligste af Musasalene, men den 4-Fags Sal ved Stengangen, nærmest Spisesalen, der senere indrettedes til to Klasseværelser) 72 Stk. Medaillons og 1 stor Roset; endelig i Spisesalen: 10 Stk. »store Consoller med Arbackus (5: Abacus, den øverste, 4-kantede Plade paa en Søjlekapitæl).«

Det er ikke betydelige Kunstværker, eller vel rettere: Kunsthaandværksarbejder, her har været Tale om, men alt i alt er det dog hæderligt Arbejde i sin Tids Stil og Smag, som den Dag i Dag paa naturlig Vis indgaar i selve det anselige Bygningsværks Helhed. Den unge Kunstner, som for 110 Aar siden udførte Ugle-Kapitælerne i Solennitetssalen, Griffjerne paa Frederik VI.s Kongestol, Ørnene i Altansalen og de smaa morsomme Ovnprydelser, kan vel fortjene, at Eftertiden kender hans Navn og bevarer det. Og at vi maaske helst ikke mere taler for meget om »de fire gamle Rektorer« i »Haugestuen«!

¹⁾ Sin særlige Interesse har dette Notat ved at vise, at det paagældende Portræt, ved hvis Egenskab af Kopi eller Original der ikke her skal dvæles, altsaa var til Stede i Sorø i 1827 eller maaske snarere allerede i 1826. I et i 1820 i Sorø optaget Inventar over alt Akademiets Løsøre, deriblandt ogsaa dets Malerier, findes det ikke anført, og man har da vel ikke villet bringe denne Ny-erhvervelse til Sorø, før der dér var et passende Lokale at anbringe det i (det i 1813 brændte Roslin'ske Portræt af Holberg havde ogsaa haft sin Plads i Biblioteket paa Akademibygningen). I 1827 havde det Billede, her er Tale om, allerede været i Akademiets Eje en halv Snes Aar. Man har hidtil ikke vidst Besked med, naar og hvorledes dette var sket, men for en Maanedes Tid siden var den, der skriver dette, saa heldig at faa Forholdet opklaret. Et Notat i Den alm. Skolefonds Hovedregnskab og Kassebog for Aaret 1818 anfører nemlig, at der under 14. Februar d. A. er »godtgjort paa Sorøe Academies Vegne H. Exc. Hr. Geheimeconferentsraad Malling hans Udlæg for afdøde Baron *Holbergs* Portrait 600 Rd. N. V. s.

Man tør heraf slutte, at Købet af Portrættet er sket tidligt i 1818 eller vel snarere i 1817 — desværre er, som ovenfor nævnt, Regnskabsbilagene ikke bevaret; ellers vilde Udgifts-Ordren eller Kviteringen for Beløbet (som har haft No. 25) mulig have kunnet give nogen Oplysning herom — ogsaa om, af hvem det var købt. Imidlertid bortfalder nu hermed Rigtigheden af Molbechs Udsagn (s. XXVI i Fortalen til Ludvig Holbergs Comedier, udgivne for det Holbergske Samfund 1843, 1. Bind)

om, at een af Holbergs Slægtninge skulde have *skænket* Portrættet til Sorø, medens p. d. a. Side Tidspunktet for dets Køb synes at bekræfte Formodningen om, at det er afhændet af Holbergs Søstersøns Dattersøn, Herredsfoged i Lejre Herred, Justitsraad Ludvig Holberg v. Schwartzens, hvis øvrige Indbo blev solgt ved Auktioner i Roskilde d. 9. April 1817 og flg. Dage efter forudgaaende Udlæg og Eksekution d. 22. Febr. s. A. til Fordel for en ufyldstgjort Kreditor. Ved den Registrering af v. Schwartzens Løsøre, som ved denne Lejlighed fandt Sted saalidt som ved selve Auktionen er Portrættet omtalt, og dets Salg er da nok sket underhaanden — maaske for at hjælpe hans Hustru og Børn, der i April s. A. tog Ophold i København. Til Købet maa Malling have erhvervet Frederik VI's Tilladelse; det hele er ordnet i Stilhed, og Maleriet har staaet hos Malling eller andetsteds i København, til det kunde komme paa Plads i Sorø.

Det er et Spørgsmaal, om *hele* den Ramme, der nu omslutter det, er udført ved denne Tid, altsaa o. 1826, eller om det dog ikke er den oprindelige Ramme, som kun af Thielemann er blevet forsynet med en Dekoration, indfældet i Rammens Overdel — det ser egentlig nærmest saadan ud, og nogen Regning paa en Ramme til Holbergs nys erhvervede Billede har jeg heller ikke fundet paa det Sted, hvor en saadan kunde ventes at ligge.

Selve den Thielemannske Dekoration — en rund Egebladskrans med Agern omkring et fladt Midterparti, hvorpaa er lagt en 5-oddet Stjerne, og et Baand, viklet om Kransen og forlænget ud i Slyngninger til begge Sider — er et ikke særlig smukt og nu noget skrøbeligt Arbejde; navnlig den paaklistrede Stjerne er uheldig — og mon den, der nu er anbragt der, ikke er nyere end det øvrige Arrangement? Man mærke sig ogsaa, at den er 5-oddet (et Pentagram, en »Sovjetstjerne«!), mens Stjerne over Lyrerne i Holbergs Vaaben er 6-oddede.

SORANER-AFTEN

Sæsonens første Soraner-Aften holdes Onsdag Aften den 6. Oktober paa Hotel Phønix. Kl. 7 pr. samles man til de traditionelle gule Ærter, og Kl. 8 holder Dommer *John Knox* et Foredrag »En Menneskealder i Fru Justitias Tjeneste«.

Man bedes saavidt muligt Dagen i Forvejen meddele Prokurist *Clausen*, Central 13,773 eller Amager 1948 y, om man kommer til de gule Ærter.

GAMLE SORANERE OG SORANSKE NOTER

Da Sorø Akademis Skoles Elever mødte Mandag den 16. August efter endt Sommerferie, modtoges de af Budskabet om, at deres Kammerat, den 13-aarige *Johan Georg Løssl* Natten til Lørdag den 14. August var død af Børnelammelse paa Sygehuset i Nykøbing F.

Johan Georg Løssl, som efter at have været skolesøgende, netop var optaget som Alumne paa Vænget, var født i Sydafrika som Søn af *Stanius Løssl*, der nu er Plantagebestyrer paa Sumatra. Hans Moder døde, da han var to Aar gammel, og da han var fem Aar, tog en tysk Familie ham med til Danmark, hvor han fik Ophold hos Familie i København. Nu i Sommerferien havde han været hos Slægtninge i Nordsjælland og hos en Tante, Plan-

tageejerske, Enkefru *Nielsen*, Guldborghave paa Lolland, og her blev han syg. Dødsfaldet bekendtgjordes i »Berlingske Tidende« af hans Plejemoder og Farsøster, Fru *Frida Tütein*, f. *Løssl*. Den 13-aarige *Johan Georg* var en kvik og opvakt Dreng.

*

Soraneren, Redaktør *Henry Hellsen* opholder sig i denne Tid som »Berlingske Tidende«s Korrespondent paa Krigsskuepladsen i Kina. Berlingske Morgenavis bragte den 20. August følgende Telegram fra *Hellsen*, dateret Shanghai, Torsdag (19. August):

Japanerne har i Morges okkuperet Andersen & Meyers Fabrikanlæg ved Whangpoo-Floden i Nærheden af det store Elektricitetsværk Shanghai Power Company. Firmaet Andersen & Meyer er nu amerikansk, men det blev i sin Tid startet af Generaldirektør Vilhelm Meyer og pavelig Geheime-Kammerherre med Kappe og Sværd *Ivan Dolgorouchoff*, født *Andersen*.

Den pavelige Geheime-Kammerherre med Kappe og Sværd er Sorøstudent fra 1895 *Carl Ivan Andersen*, Søn af den i sin Tid velkendte Bestyrer af Redningsvæsenet i Jylland. I Aaret 1900 rejste han ud til Østen, og i »Soroner-Bladet«s 8. Aargang Nr. 9 (December 1923) har Soraneren *Bent Rosenkilde Nielsen* fortalt om et Besøg hos ham i Shanghai.

*

Soranske Journalister: Redaktør *Henry Hellsen*, der i et Aar har opholdt sig i Østen, var netop ankommet ved Krigsudbrudet til Shanghai, hvor han skulde indskibe sig til U. S. A. Han afbestilte straks Skipsbilletten og blev paa Stedet for at følge Situationens Udvikling og sende Telegrammer til »Berlingske Tidende«. — *Henrik Rechenдорff*, der har været sygemeldt nogle Maaneder, er nu saa rask, at han kan genoptage sit Arbejde ved »Social-Demokraten«. — *Ernst Mentze*, »Berlingske Tidende«, har været paa en Biltur i Norditalien. — Den 23-aarige *Otto Fog-Petersen* er blevet Redaktionssekretær ved Berlingskes Morgenudgave.

*

Sorø Akademis Skoles aarlige Sprøjteprøve med Redning fra Sovesalene fandt Sted Tirsdag den 7. September Kl. 4¼ Eftm. og forløb programmæssigt.

Industriraadet har samlet en Række dansk Eksportfirmaer om en kollektiv Deltagelse i den første internationale Messe i den jugoslaviske Hovedstad, Beograd, som afholdtes den 11.—21. September.

Den fælles Udsmykning var tegnet af Arkitekt *Tyge Hvass* og bestod af to Staalmaster, mellem hvilke var anbragt Bannere med vort Lands Navn paa Dansk, Serbisk og Kroatisk.

*

I Anledning af, at det den 9. September var 400 Aarsdagen for Københavns Universitets saakaldte »Renovation«, udsendte Professor *William Norvin* første Bind af et stort Værk, som fortsætter hans Bog fra Jubilæet i 1929 og behandler Perioden 1537—1732; Professoren belyser sit Emne fra forskellige Sider, Værket omfatter tre Bind og hedder: »Københavns Universitet i Reformationens og Ortodoksiens Tidsalder«.

*

Ekspeditionssekretær i Skattedepartementet, Overretssagfører *Kay Ulrich* ('07) er, efter at Kontorchef *Nyholm*

er blevet konstitueret som Formand for Landsoverskatteraadet, blevet konstitueret som Kontorchef i Skattedepartementet.

Den ny Kontorchef, der er 47 Aar gammel, er juridisk Kandidat fra 1913 og havde derefter Ansættelse paa forskellige københavnske Sagførerkontorer og fik Bestalling som Overretssagfører i 1919. I 1916 blev han Sekretær i Skattedepartementet, i 1930 Fuldmægtig og i 1933 Ekspeditionssekretær.

Kontorchef *Ulrich* har overtaget Departementets vigtige 2. Kontor, hvorunder Indkomst- og Formueskatten samt Motorafgiften sorterer, og er endvidere tiltraadt som Skattedepartementets Tilforordnede ved Landsoverskatteraadet.

*

Cand. mag. *Carl Wassmann* ('28) har tiltraadt en Stilling for et Aar som Vikar paa Gothaabs Seminarium i Grønland. Hans Broder *Erik Wassmann* (R. '23) har allerede i en Arrække haft Stilling som Assistent under Den kgl. grønlandske Handel i Julianehaab.

De er begge fødte paa Grønland som Sønner af afd. Førstepræst *Knud Wassmann* og Hustru, f. *Eschricht* (nu boende i »Trautnersgaard« i Sorø).

*

Stud. juris. *Otto Vilh. Sommer* ('37) har, bortset fra et kortvarigt Hospitalsophold og et 6 Dages Ferieophold i Sydsjælland, hele sin Rus-Sommerferie arbejdet, dels paa Landsarkiverne, dels paa Kirkegaarde rundt om i Landet, med Indsamling af Materiale til Stamtavle over Slægten *Fiedler*, der jo som bekendt tæller mange gamle Soranere blandt sine Medlemmer.

*

Soraneren, Konsul *Aage Lindegaard*, Bilbao, der under Urolighederne i Spanien har opholdt sig her i Landet, er nu rejst tilbage for at genoptage sin Beskæftigelse.

*

Sorø Akademis Skoles Elever havde den 1. September Udflugt til Nyborg med Rektor og Adjunkt *Pihlkjær* som Ledere. Man besaa det gamle, historiske Slot og fik et Bad paa Nyborg Strand. Da man var hjemme igen, udbragte Rektor i Fratergården et Leve for Skolen, og en III G.'er *Funder Jørgensen* udbragte et Leve for Skolens Lærere og Turens Ledere.

*

Dommer *John Knox* er blevet Medlem af Repræsentantskabet for »Nordisk Liv« og »Nordisk Ulykke«.

*

Søndag den 12. September spillede paa Akademiets Plads en Cricketkamp mellem Skolens Hold og Old boys Holdet fra København under Ledelse af Grosserer *Harald Simonsen*.

Den 19. September spillede en Kamp mellem Skolens Hold og gamle Soranere.

*

Hospitalsforstander i Viborg, Overretssagfører *Chr. Heise* og Hustru fejrede Guldbryllup den 1. September.

*

Soraneren, Grosserer *Gustav Foersom* fyldte 50 Aar Søndag den 22. August. Han fejrede Fødselsdagen paa en Rejse i Tyskland sammen med sin Hustru og Datter.

SORANER-BLADET.

MEDLEMS
SORANSK

BLAD:FOR
SAMFUND

22. AARGANG

Nr. 10

Oktober 1937

UNGDOM OG SAMFUND

Tale ved Rusfesten i Soransk Samfund 18. September 1937

Soransk Samfund har vist mig den Ære at opfordre mig til at holde Rustalen for de nye Studenter fra Sorø — og de øvrige unge og gamle Medsoranere — og jeg har samlet mine Tanker om de politiske og sociale Problemer, som straks møder vore Dages Ungdom, naar den kommer i Kontakt med det praktiske Liv.

»De Gamle,« siger et Mundheld, »vil udmønte deres Erfaringer for de unge — og tænker ikke paa, at der kan være kommen nye Mønter i Brug«. Det er imidlertid ikke om Dagens Politik, jeg vil tale, men om de neutrale og evige Sandheder, som ligger baade bagom og forud for vor Tid.

Jeg vil begynde med Kong Chr.s Regeringsjubilæum for et Par Maaneder siden og de smukke Festligheder og Optrin, det gav Anledning til.

Lad mig minde om den *Fælleshyldest*, som mødte de tre nordiske Konger, da de paa Menneskemængdens Opfordring traadte ud paa Amalienborgs Balkon; det var ikke blot en Hyldest til Kongerne, men ogsaa til Broderskabet i Norden — og det var Ønsket om at sige *Tak*, fordi de to Broderlande vilde helt og fuldt dele den store Festdag med os.

Saa forskellige Nordens Folk end er, har de dog meget fælles. Og det er *det*, vi skal bygge videre paa. Uafhængigt af hverandre har de udviklet deres Statsform parallelt. Saa ens er de nordiske Folk, at de i det indskrænkede Monarki hver især har givet Plads for det sunde Element, som Kongens Personlighed kan tilføre Rigets Styrelse.

Den europæiske Presses Kommentarer nævnte heller ikke i denne Forbindelse Danmark alene, men oftest i intim Forbindelse med Sverige og Norge som en Slags nordisk Enhed.

Vi maa ogsaa kunne finde en fælles Glæde ved at tænke paa disse tre demokratiske Kongerigers parlamentarisk stillfærdige Omvæltninger ved Overgangen fra den ene Samfundsordning til den anden, der hver Gang bragte underliggende Samfundslag højere op mod Overfladen, op til bedre økonomiske Vilkaar — fra Adel og Enevælde til Borger og Bonde og Arbejder.

Det er vel de smaa Staters Evne til lettere at faa Overblik over Helheden, som muliggør Samfundslagernes jævnt skridende Samling, der vil fortsætte til den sluttelige Assimilation — en af Ungdommens og Fremtidens smukke Opgaver! Vi maa lære at forstaa og at erkende, at Gadefejers Gerning paa sin Vis er lige saa

nyttig som Statsministerens, naar de da hver især gør deres Gerning for Samfundets Skyld og af yderste Evne.

I sin Almindelighed forberedes Samlingen og den gensidige Forstaaelse og Agtelse ved Hjælp af Skoletvang og stadig øget Oplysning, ved Samfundets lige Ret for alle, ved alles Delagtighed i Kommunens og Statens Styrelse — og ved Selvstudium i Marken. Det vil før eller senere gaa op for Folket, at det misbrugte Begreb »Kapitalisme« hverken har Rod eller Magt i de nordiske Rigers smaa Samfund — undtagen indenfor den politiske Agitation. Det er en ond Sæd! Men ogsaa den vil dø af sig selv, naar Tiden er inde.

Ja, naar Tiden er inde! Naar vi alle har lært at tænke selv, naar vi alle kan se og forstaa, naar vi alle — opadtil og nedadtil — er modne til at øve vor samfundsnyttige Gerning.

Jeg siger alt dette paa Foranledning af den standende Borgerkrig i Spanien. Kommunismen har maaske sin Berettigelse i vanrøgtede Stater, men som Menneske, som fri Borger i et frit Land og som Familieoverhoved staar jeg Kommunismen imod.

Er man lykkelig ved Studiet af Historien, i Særdeleshed Nordens Historie, som den har formet sig i de sidste 100 Aar, forsigtigt, konservativt men gunstigt og under Former, der har gjort Norden til et Forbillede for det øvrige Europa — saa synes jeg, at vi maa ønske fremdeles at følge *den naturlige Udvikling*, vi er inde i. Fremskridtene er, parlamentarisk set, saa iøjnefaldende fra Aarti til Aarti, at jeg ikke her har Anledning til at gaa i Enkeltheder.

Oprørerne i vort lille danske Samfund glemmer, at Verden ikke blev skabt for min og din Skyld, men at vi blev sat paa Jorden for hver især efter Evne at bære Sten til Opbygningen af *Menneskenes Samfund*. Og Opbygningen skrider jo ogsaa jævnt hastigt — *trods* alt Nedbrydningsarbejde fra *deres* Side, som de evnerligere søger at hjælpe op i Solen paa alle Maader, hvor Hjælp er mulig.

*

Hver er sin egen Lykkes Smed, siger et gammelt Ordsprog. Det har Gyldighed endnu paa mange Maader — men kun til en vis Grad. Nu tør vi kun tage hint Ord i den snævrere *personlige* Forstand. Nu er mange af os naaet saa langt, at vi baade kan og *skal* gaa ind for *Samfundets* Vel og stille vort eget Vel mere i Baggrunden.

Samfundet — husk det! — var der, da vi blev født. Samfundet giver os Skolegang, fører os ind i Virksomhedslivet i den *Klassifikation* vi selv vælger. Samfundet har forud skabt Grundlaget og Arenaen for vor Virke, omgiver os med Tryghed for Liv og Velfærd og Ejendom — og sikrer os Frugten af vort Arbejde — altsaa til en vis Grad! Samfundet aabner Pengeinstitutter for os, ogsaa for den fattigste, staar til Raadighed med Forsikringer paa alle Omraader, med Transportmidler til Lands og til Vands og sidst — men ikke mindst — Samfundet giver os Adgang til de nødvendige Kunder, om vi blot evner at vinde dem ved vort Arbejde, ved vor Handel og Vandel. Og gælder det moralsk værdifulde Medmennesker vil der altid være nogen, der vil hjælpe dem over de Forhindringer eller mørke Punkter, som vi alle til Tider kan blive stillet overfor.

Jeg tør derfor sige, at ingen nu om Dage er alt af sig selv. *Samfundet* er vor anden Moder og er langt mere end en Tak værd. Glem aldrig din Skyld til Samfundet. Er du tilmed blandt dem, for hvem Arbejdet og Stræbet lykkes og giver Bonus, skal du bringe Samfundet Ofre, frivilligt og redbon, saa langt dine Armerækker. Selv skyldig Skat, saa glubende og uretfærdig den end maa være, skal du betale med et Smil og være glad til for at du hører til de ydende og ikke sukker blandt de nydende. Tiden vil jo nok igen rette paa et og andet i det danske Samfund.

Uforstand, manglende Overblik og deraf flydende Misundelse og Nag blinder de svage, som skal hjælpes op i Arbejdet og Lyset. »Folket« opdrages — gennem dets Presse — til at misunde de bedestillede og tror, at disse »Storborgere« har Privilegium fra Tidernes Morgen i al Evighed, Privilegium paa at være Medlem af Arbejdsgivernes forhadte Klasse, sidde i et pænt Kontor og ryge »lang Segar«. Folket kender kun deres egen Samtid, Folket ser kun det, de ser.

Men ser man historisk paa Menneskenes Samfund, viser det sig at Bedstefar var Bydreng i den Virksomhed, som Sønnen nu er Direktør for, at Daglejerens Søn i Dag er Herre paa det Gods, hvor han begyndte sin Løbebane som Vogterdreng. Historien viser, at Bøiten stadig vendes og er vendt i tusinde Aar med faa Generationers Mellemrum. Den Sandhed og Sundhed og Retfærdighed gælder i *alle* Slægters Livsløb, at det, der er ovenpaa i Dag, er gaaet tilbunds — og glemt om 100 Aar. Men »Folket« ser det ikke. Folket kender kun Nuet.

Hvor er de henne, de rige Handelsfyrster og de store Jordrotter, hvis Navne lyste over Landet for blot 100 Aar siden — hvad er deres Efterkommere blevet til?

Gaardskarlene har afløst Købmanden og Herremanden.

Hvor mange af de gamle Soranere, hvor mange ledende Mænd indenfor Erhvervene er kommen op og frem formedelst Fødsel eller Arv? Forholdene, Flid og Økonomi i de unge Aar har ved indtrædende Tilfælde banet Vej for de ny Mænd. Vore navnkundigste Videnskabsmænd, nu og altid, er — for en stor Del — Børn fra fattige Hjem, mere end 50 pCt. af Universiteternes Professorer er »Folkets« Børn i aller egentligste Forstand. Og det samme gælder indenfor alle Fag blandt det Lag, som kaldes Overklassen. — Her er intet at bygge en Revolution paa.

Man maa dybt beklage den Misundelsens Djævel, som har ædt sig ind i Sulet paa Menneskene og i sig bærer

Spiren til *alt* det, der alene undergraver Samfundenes Fred og Ro, og som tillige lægger alt det kostelige øde, som en højt kultiveret fjern Fortid efterlod i skønne Bygværker, i Kunst og i Manuskript. Alle disse ydre Ting, som glæder den dannede Almenhed, har i alle Ufredstider udover Jorden været de første Maal for Pøbelens Ødelæggelseslyst — og vedbliver at være det. Vi maa vel gentage Skriftens Ord: Forlad dem, thi de véd ikke hvad de gør!

Ethvert Myrebo har sine Førere, der leder Arbejdet i Tuen og lader det udføre. Ogsaa Menneskene maa have Førere og Ledere til at forestaa Arbejdet under Ansvar. Vi kan ikke alle være Chef paa samme Tid. Jeg henvender mig kun til een Mand, naar jeg vil have bygget et Hus. Lederen, Arbejdsgiveren, er et uomgængeligt Led i Samfundets Husholdning og Økonomi; de Folk skal ikke lægges for Had, men æres! »Folket« forstaar ikke dette. »Folket« glemmer at det ikke er noget socialt Privilegium at være Arbejdsgiver; *enhver* kan blive Mester i sit Fag, hvad Dag han vil, og Arbejdsmanden proklamere sig som Entreprenør. Sovjet-Rusland afgiver Gang paa Gang Eksempler paa Mænd, som indtrængende frabeder sig Formands- eller Førerpladser indenfor deres Erhverv, naar fremragende Arbejde kvalificerer dem til Avancement. De ønsker at forblive i den Meniges rolige Stilling, hvor Arbejdet er lettere og Arbejdstimerne færre. Og Levebrødet sikrere; Mester sørger for at skaffe Arbejde.

Vi har al den *Frihed*, nogen kan ønske sig. Den har vi selv tilkæmpet os. *Lighed* sørger Naturen for at vi aldrig opnaar, hverken fysisk eller aandeligt, saa lidt som materielt. Den ene sparer, den anden ødsler. Og *Broderskab* kan ingen jordisk Magt paatvinge os. Men enhver af os bør fjerne de Sten, vi kan, paa andres Vej, give de ringere udrustede Muligheder for at hjælpe sig selv op. Det opportune, det mulige, kan vi alle overkomme, og vi maa ikke forsømme at gøre det. Har vi i saa Henseende Sukces, vil vi staa som Foregangsmand, og vort Eksempel vil blive fulgt af andre.

Samfundet, siger jeg, er vor anden Moder og har Krav paa vor Taknemlighed — hvadenten vi er Chef eller Arbejder i vort Erhverv. Og Taknemligheden viser vi bedst ved en retskaffen Livsførelse, ved at yde, hver især, det yderste i al vor Gerning til Gavn for Samfundet og den Virksomhed, vi tjener. Og ved et offervilligt Sind, ved at tjene andre førend vi tænker for meget paa os selv.

Samfundet venter det af os!

— — —

Men Samfundsbilledet, jeg talte om, Samfundets *naturlige Udvikling* uden Revolution og Galskab og Myrderier! Et lille Billede vil illustrere hvad jeg mener:

Jeg sidder og skriver dette i min Feriehytte ved *Jammerbugten*. Sommersolen skinner ude og inde — og i mit Sind. Og jeg tænker paa al den menneskelige Elendighed, som gav Bugten sit geografiske Navn: Skibsforlis, døde og døende Strandvaskere og morderisk Kamp om Strandingsgodset.

Det er kun 80 Aar siden vi fik et Redningsvæsen i Danmark, og Fyrtaarnene paa vore Skær er heller ikke af gammel Dato.

I Dag bringer *Jammerbugtens* Kyster Bud om Badeliv og Klitliv for *hele Folket* — og i jublende Fryd. Hvor Sandet før piskedes op og fæg langt bort over Landet og lagde det øde, grønnes nu Græs og Korn, Fugle bygger Rede i Statens Klitplantager, Fiskeren

ligger tryk og vaabenløs i sin Jolle Dag og Nat og bringer os Havets Frugter. Ad lønlige Stier i Skovenes Tykninger finder vi Fred og underfulde Stunder, hører Fuglesang og ser Glimt af Raa og Hind.

Hvor der for 100 Aar siden lød Jammer og Klage, har Menneskenes Samfund i Frihed skabt Tryghed og Glæde — ved *Folkets egne Lov*.

— — —
Maa de nordiske Lande fremdeles leve deres Liv under en naturlig Udvikling, saa »Folket« maa modnes til *efterhaanden* at fortsætte Udviklingen i det Spor, som Forholdene til enhver Tid vil anvise. Den største og vanskeligste Opgave for den demokratiske Stat bliver saaledes, — har en brav Mand udtalt — »ikke alene at gribe saa lidt ind som muligt, heller ikke at gennemføre et Flertals Ønsker, men at lægge hele sit Styre saaledes an, at Befolkningen, baade Flertallet og Mindretallet, vil erkende, at Staten, Helheden, ikke er nogen fjendtlig, frihedsberøvende, men en nødvendig Faktor.«

Akademikerne, Soranerne overhovedet, skal ikke lade sig slæbe med af Udviklingen, men de bør være blandt de førende, hver efter sin Indsigt og Eyne og under den Læresætning: Tjen andre, tjen Samfundet!

L. Schiøtz-Christensen.

VED AFSLØRING AF MINDESTEN PAA PASTOR BALSLEVS GRAV

Paa Pastor Balslevs Grav i Sorø afsløredes Søndag den 19. September en Mindesten, hvortil der var indsamlet blandt Menigheden. Ved Afsløringen udtalte Rektor Raaschou-Nielsen følgende Mindeord:

Den Mindesten, som er lagt paa Pastor Balslevs Grav, som vi nu er samlede om, den er lagt af Venner i Sorø Menighed, og vi beder Fru Balslev modtage vor Tak, fordi vi har faaet Lov at lægge den.

Der er et gammelt Ord, der siger, at de døde rider hurtigt, og naar vi er kommet lidt op i Aarene, har vi tit haft Lejlighed til at gøre den Erfaring, at et Menneske dør, en anden indtager Pladsen, og Livet gaar sin Gang, og inden lang Tid er gaaet, er det kun et Faatal, der mindes den bortgangne. Derfor rejser man Mindesmærker og sætter Mindestene paa Gravene, for at de kan tale til kommende Slægter og drage Mindet frem hos dem, der læser Indskriften.

Saadan har vi gerne villet lægge en Mindesten paa vor kære og efter vor Mening for tidlig døde Vens Grav. Den skal være et Udtryk for vor Taknemmelighed imod ham, og den skal fremkalde Mindet om ham hos dem, der færdes paa Sorø Kirkegaard. Vi selv, som har kendt ham og holdt af ham, behøver ingen Sten til at fremkalde Mindet om ham. Hos os lever hans Navn og hans Minde i vore Hjerter.

Vi vil mindes ham som vor hjertevarme, levende og fromme Præst, hvis Livs Lykke det var at forkynde Evangeliet hvor og naar nogen vilde høre det, men mest i den Kirke, som han elskede, hvor han daglig holdt sin Morgenandagt, og hvor han mødtes med sin Menighed til Søndagens Gudstjeneste og ved Glædens og Sorgens Fester.

Den sidste Hilsen, jeg fik fra ham faa Dage før hans Død, sluttede med de Ord: »Hils Sorø høje, lyse Gudsdomsbolig« — det var de Ord, hvormed Grundtvig engang i et Digt karakteriserede vor Kirke.

Jeg tror ikke, at jeg overdriver, naar jeg siger, at han følte det som en daglig Lykke at være Præst og at være det her. At være Præst det var for ham først og fremmest at være Guds Ords Tjener, og det, som han vilde med sin Prædiken, det var at give sand og sund Kristendom paa en for os alle forstaaelig Maade. Han vilde gerne *opbygge*, og han stræbte ikke efter at være interessant. Hvad han har oplevet af Kamp, det holdt han for sig selv. Menigheden vilde han kun bringe det, som var afklaret hos ham selv. Men sig selv talte han ikke om, undtagen naar han i sin Beskedenhed og Sandhedskærlighed lod os vide, hvem han skyldte det, som han gjorde os delagtig i. Og han vilde være Menighedens Tjener — ikke en enkelt Fraktions eller Retning, men hele Menighedens. Og derfor blev hans Gerning samlende.

En Bypræst er en meget optaget Mand, som der stilles meget store Krav til, og Balslev har tit været spændt haardt for, særlig i de Perioder, da han foruden sit eget Sogn havde et eller flere af Nabosognene at passe. Han beklagede sig aldrig over for meget Arbejde, men var altid villig og oplagt, og han ydede med stor Glæde sit Bidrag til de forskellige Menighedsarbejder, som var i Gang her, ogsaa naar de blev sat i Gang af andre. Han var kun glad, naar han kunde bruges.

Jeg vil gerne her sige ham en Tak for hans Gerning med at samle de unge Gymnasiaster. Og vi vil mindes hans flittige Besøg hos de syge og lidende og hans Om-sorg for de ulykkeligt stillede Børn. De var meget i hans Tanker, og kom han forbi de Huse, hvor hans syge unge Venner laa inde bag Vinduet, saa glemte han ikke, at de skulde have deres Hilsen.

Vi vil mindes ham i hans gæstfrie Hjem og i de mindre Kredse af Venner, hvor han i en sjælden Grad formaede at forene Alvor og Gammen. Hvor kunde han være munter og glad og paa en egen uskyldig Maade, saaledes at det aldrig gik ud over andre. Men han havde Glæden i sig som en Naadegave.

Saadan stod han for os, da han gik bort. Ikke uprøvet i Sorg og i den sidste Tid noget mærket af Sygdom, men ikke kuert, — frisk og optaget af sin Gerning.

Saaledes vil vi mindes ham, og vi vil takke Gud for alt, hvad vi har faaet igennem ham. Ære være hans Minde!

PAUL HENNINGS MINDELEGAT

Det til Minde om afdøde Overretssagfører Paul Hennings oprettede Legat uddeler i Aar en Portion stor Kr. 250.00 til en Soraner, der er Medlem af *Soransk Samfund*.

Ethvert Medlem kan søge Legatet, og der findes ingen særlige Bestemmelser. Ansøgninger stiles til *Soransk Samfund* og tilsendes Prokurist cand. jur. Svend Clausen, Vesterport 208, V., hvem eventuelle Ansøgninger maa være i Hænde inden 1. December d. A.

P. B. V.
Svend Clausen.

Øverst ses Arets soranske Rushold.

Nederst de i Rusgildet deltagende Jubilarer, nemlig i bageste Række fra venstre: Landsretssagfører Julius Møller, Overkirurg, Dr. med. Otto Mikkelsen og Grosserer E. Lisborg, alle 25 Aars Jubilarer.

I forreste Række fra venstre: Overassistent i Københavns Magistrat Victor Bang, Grosserer Harald Thorsen, Repræsentant Einar Kiellerup og kgl. Skovrider Aa. J. Holten. Kiellerup er 60 Aars, de tre andre 50 Aars Jubilarer.

RUSGILDET

Dette Aars Rusgilde afholdtes altsaa Lørdag Aften den 18. September paa Hotel Phoenix og domineredes næsten af Russerne; saa mange var de. Af 60 Aars Jubilarerne var kun mødt Repræsentant *Einar Kiellerup*, af de 50 Aars: Kgl. Skovrider *Aa. J. Holten*, Overassistent i Københavns Magistrat *Victor Bang* og Grosserer *Harald Thorsen* samt af 25 Aars Jubilarerne: Grosserer *E. Lisborg*, Slagelse, Landsretssagfører *Julius Møller* og Overkirurg, Dr. med. *Otto Mikkelsen*.

Traditionen tro begyndte man med den baade smukke og højtidelige Immatrikulation. *Ebbe Hameriks* Soranermarch spillede under Direktion af *Sven Forchhammer*, Formanden, Stabslæge, Dr. med. *Gordon Norrie* bød Velkommen, Redaktør *L. Schiøttz-Christensen* holdt den foran gængivne Rustale, og Aage Linds *Kantale* med *Hameriks* Musik blev afsunget, hvorefter Formanden immatrikulerede Aarets Russer efter det i Augustnumret anførte Program, ligesom han overrakte de mødte Jubilarer et soransk Erindringsstegn.

Alt dette skete jo i den store Sal og saaledes aandeligt styrkede i enhver Henseende bænkedes man sig i Kavalersalen med god Appetit til den traditionelle Gaasesieg, Æblekagen, Rødvinen og Madeiraen. Da den væreste Sult var nogenlunde stillet, begyndte Talerne: *Formanden* for *Schiøttz-Christensen* og Jubilarerne, paa hvis Vegne der i Aftenens Løb blev takket af *Einar Kiellerup*, *Holten* og *Lisborg*, *Dommer Knox* talte for Sorø Akademis Skole og Rektor, der takkede med en Tale for *Soransk Samfund*. Direktør *A. V. Rasmusen* talte for den indbudte Lektor *Frimodt*, der jo har taget sin Afsked, og Lektoren takkede med smukke og muntre Ord. Endvidere taltes der af Grosserer *Thorsen*, *Dommer Boeg* og m. fl., indtil Formanden sagde velbekomme. Saa drak man Kaffe i Selskabslokalerne og samlede til Soldet i den store Sal, hvor man havde brudt med Traditionen ved at traktere med Øl og Pølser i Stedet for Punsch. Redaktør *Aksel Dahlerup* var magister bibendi ved denne Bierabend, hvor Student *Caspar Carl Leuning Borch* takkede paa Russernes Vegne for den Modtagelse, *Soransk Samfund* havde givet dem. Forøvrigt var der mange talelystne, og de gamle kendte Soranersange blev sunget. Men der burde vist tillige have været lidt munter Underholdning ligesom i Fjor, saadan en lille Rosin i Pølseenden.

25 AARS PRÆSTEJUBILÆUM

Den 24. September var det 25 Aar siden Provst *Eilif Wagner* kom til Taastrup.

Embedet blev i 1907 oprettet som Kaldskapellani; senere blev det et residerende Kapellani, og endelig i 1918 blev det et selvstændigt Sogn.

Provst *Eilif Theodor Wagner*, som hans fulde Navn er, fødtes den 18. April 1878 i Seest som Søn af Sognepræst *Ludvig Carl Moritz Wagner* (f. 1838, død 1919) og Hustru *Nancy Cæcilie Margrethe Grønvold* (f. 1845, død 1912). — Provst *Wagner* tilhører en gammel kendt Embedsmandsslægt; hans Farfar var Oberstløjtnant *Moritz Carl Friedrich August v. Wagner* (f. 1798, død 1849) og hans Oldefader Oberst *Carl Friedrich v. Wagner* (f. 1766, død 1847). Sidstnævnte indvandrede i Slutningen af det 18. Aarhundrede til Danmark fra Königsbraun i Würtemberg, hvor hans Fader var Faktor for et

Stats-Jernværk. — *Wagner-Slægten*s Stamtavle kan iøvrigt føres tilbage til *Morten Luther*.

Provst *Wagner* blev Student fra Sorø Akademis Skole i 1896 og tog i Januar 1902 theologisk Embedseksamen med laudabilis. — Derpaa var han en kortere Tid Huslærer paa Askov Højskole og senere til 1905 Højskolelærer i Kvissel. Fra 1905—07 var han Kapellan i Saks-købing og rejste derefter til U. S. A., hvor han var dansk Præst i Des Moines, samt fra 1910 tillige Præsteskoleforstander. I 1912 vendte han tilbage til Danmark. Først var han til 1918 Kapellan i Høje Taastrup, derpaa Sognepræst ved Taastrup Nykirke; endelig blev han i 1932 Provst over Smørum Herred.

I Aarens Løb er en Mængde Tillidshverv faldet i Provst *Wagners* Lod. Han er saaledes Medlem af Værgeraadet, Skolekommissionen, Amtsskoleledningen, Kredsformand i Danmarks Præsteforening (til 1934) samt endelig Formand for Udvalget for Dansk-Amerikansk Mission, et Arbejde han naturligt omfatter med stor Interesse; det kan saaledes nævnes, at han i 1924 foretog en Rejse for at besøge samtlige danske Foreninger i U. S. A. — Provst *Wagner* har gennem mange Aar været Lærer ved den private Realskole i Taastrup; i 1906 dekoreredes han med Medaillen for Druknendes Redning.

Provst *Wagner* ægtede i 1905 *Ingeborg Appel*, en Datter af Redaktør *Mathias Appel* og Hustru, f. *Hansen*. I Ægteskabet er der fem Børn, af hvilke en Søn er Tandlæge, en anden ansat i Ø. K., en Datter er aut. Massøse, og endelig er der to, en Søn og en Datter, der endnu ikke har fuldendt deres Uddannelse.

Det vides, at Provst *Wagner* og Frue er gæstfrie og hjælpsomme Folk, samt at de har forstaaet at vinde sig Venner i alle Samfundslag. Paa Jubilæumsdagen fik de mange Beviser herpaa.

Otto Vilh. Sommer.

SORØ AKADEMI PAA FINANSLOVEN

Denne Artikel er et Resumé af en Oversigt i »Sorø Amtstidende«:

Daa det Forslag til Finanslov for 1938—39, som Finansministeren fremsatte i Folketinget Onsdag den 6. Oktober, figurerer der en Række Bevillinger til Sorø Akademi.

Til Bygningsudgifter foreslaas 25,750 Kr., der væsentlig gaar til Reparationer og Vedligeholdelser af Skovfoged- og Skovløbersteder. Det almindelige Vedligeholdelsesbeløb for Bygninger foreslaas forhøjet med 6500 Kr. til 40,000 Kr. Bevillingen til Plantagehaven, Kirkegaardene, Sportspladserne m. m. foreslaas forhøjet med 635 Kr. Økonomiinspektøren skal have W. C. i sin Lejlighed, og Rensningsanlægget ved Hovedbygningens Vestfløj skal udvides, hvortil søges 2500 Kr. Bag Gymnastiksalen skal der indrettes et Nødtørftshus for andre 2500 Kr., og i Lejligheden over Klosterporten skal der installeres Badeværelse for 700 Kr.

Saa er der Arkitekten, hvis Honorar, som paa Finansloven 1932—33 nedsattes med 600 Kr., atter skal op paa 3600 Kr. Forslaget motiveres med, at Arkitektens Arbejde for Sorø Akademi er hans Hovedarbejde og ikke et Bierhverv ved Siden af en Hovedstilling, selv om det i nogen Grad er forudsat, at han ved privat Arbejde kan

forøge sin Indtægt. Efter Arten og Omfanget af hans Arbejde maa Ministeriet ogsaa under Hensyn til den stedfundne Prisstigning betragte hans nuværende Honorar som for ringe i Forhold til det ham paahvilende Arbejde og Ansvar. Det er sandelig heller ikke saa lidt, Arkitekt *Lautrup-Larsen* har at gøre. Hans Tilsyn omfatter Bygningerne paa Akademiterritoriet, Akademiets Tjenesteg og Lejeboliger i Sorø By, Hovedgaardene Nordruplund og Mørup med Avlsbygninger og Arbejderboliger samt adskillige Husmandssteder, 2 Skovridergaarde, 11 Skovfogedsteder, 29 Skovløbersteder, 3 Forpagtergaarde og 11 Lejesteder.

Men der er en anden Bevilling, som vil interessere gamle Soranere nok saa meget. Kan I huske, hvor vi ofte frøs i Frikvartererne om Vinteren ude paa den lange, kolde Stengang. Nu er der Mulighed for at faa Stengangen opvarmet og indrettet Baderum ved Sovesalene. Hermed hænger det saadan sammen:

Sorø Kirkes Forsyning med Varmeindretning paahviler Akademiet. Varmeinstallationen er 65 Aar gammel og næsten opslidt. Der findes i Kedelhuset 2 Kedler, af hvilke den ene allerede er kasseret som ubrugelig, medens den anden endnu, omend med Vanskelighed, kan bruges. Den er imidlertid saa defekt, at det ikke vil være forsvarligt at nøjes med denne ene Kedel til Opvarmning af Kirken og Skolens Badeanstalt, som den ligeledes forsyner med Varme, og det er derfor paatrængende nødvendigt snarest muligt at anskaffe en ny Kedel i Stedet for den allerede kasserede. Ved Anskaffelsen af denne ny Kedel vil man endvidere opnaa, at der dels kan indlægges Centralvarme i den lange, meget kolde Korridor i Stueetagen paa Akademiets Hovedbygning, den saakaldte »Stengang«, dels kan indrettes et højst tiltrængt Baderum paa Hovedbygningens 2. Sal, hvor de store Sovesale forefindes. Udgiften ved disse Anlæg er beregnet til 50,000 Kr., idet man dog maa forbeholde sig at søge Beløbet forhøjet, saafremt det efter Licitation viser sig umuligt at udføre Arbejdet for det bevilgede Beløb.

Endelig foreslaas det at yde *Haagen-Müller* yderligere 2500 Kr. foruden de 5000 Kr., han har faaet af Ny Carlsberg Fondet til Udsmykning af »Vænget«s Havestue.

KOMMER DET NY BIBLIOTEK NU?

Efter Undervisningsministeriets Indbydelse afholdtes der Lørdag den 9. Oktober paa Sorø Akademis Skole et Møde mellem de Parter, som er interesseret i Planen om et fælles Bibliotek for Akademiet og Sorø By. I Forhandlingerne deltog fra Ministeriet Kontorchef *Hegermann-Lindencrone*, Fuldmægtig *Munck* og et Par Sekretærer, Kurator *Korsgaard* og Kontorchef *Ammentorp* fra Kvæsturen, fra Byen Borgmester *Jul. Frandsen*, Malerm. *H. C. Andersen* og Bankdir. *Hjarup* samt fra selve Akademiet Rektor *Raaschou-Nielsen* og Lektor, Dr. *Ussing*. Desuden var Biblioteksdirektør *Døssing* til Stede.

Forhandlingen var af rent orienterende Art. Det kan dog meddeles, skriver »Sorø Amtstidende«, at om Grundlinierne opnaaedes der i Virkeligheden Enighed. Det blev overladt til Sorø Bys Repræsentanter klart at formulere, hvilke Ønsker Kommunen kan gøre sig

med Hensyn til Pladsforhold og Indretning i et fremtidigt fælles Bibliotek for Sorø Folkebibliotek og Sorø Akademis Bibliotek, ligesom Sorø Akademi for sit Vedkommende skal fremsætte sine Ønsker i samme Retning, hvorefter det vil blive bibliotekkyndige Folks Opgave nærmere at skitsere, hvilket Omfang og Størrelse en saadan Biblioteksbygning skal have for at kunne tilfredsstille rimelige Ønsker, naar den skal løse den nye Dobbelt-Opgave.

Som Mødets Resultat kan endvidere sikkert siges, at Parterne kom hinanden ret nær, saaledes at en Løsning af dette betydningsfulde Spørgsmaal nu tør siges at ligge indenfor Sandsynlighedens Kred.

KRICKETKAMPEN 19. SEPTEMBER

Søndag d. 19. September spillede den traditionelle aarlige Kricketkamp i Sorø mellem et Hold gamle Soranere anført af Grosserer *R. E. Brincker* og Skolens Hold anført af *Funder Jørgensen*.

Ogsaa i Aar begunstiges Kampen af det mest straalende Solskinsvejr, der havde lokket mange Tilskuere til store Plads. — Omgivelserne her danner den skønnest tænkelige Ramme om en saadan Kamp, men man kan ikke tilbageholde et Hjertesuk over, at Skolen ikke kan faa Midler bevilget til en tilsvarende Sportsplads.

Store Plads henligger den Dag i Dag i nøjagtig samme Stand som for ca. 40 Aar siden, en Grusplads i buet Profil og dertil alt for lille. — Lille Plads eller »grønne Plads« kan ikke bruges til Kricket, da Boldene ustandseligt bliver slaaet ud i Søen.

Med sit nye, flotte Stadion er Herlufsholm i saa Henseende langt forud for Sorø.

Skolens Anfører vandt Lodtrækningen og valgte at gaa i Marken først. — De gamle Soranere scorede i deres første Halvleg 146 Points, hvoraf *Otto Høyer* 68 og *Krebs* 28. — Overretssagfører *Dalgas Langballe* tog sit gamle Spil frem og slog en »Ridehustaver« til stor Jubel fra Publikum. — De unge havde en haard Tørn med at kaste til Spillere som *Høyer*, *Krebs*, *Krog-Meier*, *Per Martens* o. a., og de havde kun to Kastere til at gøre det hele. Det var naturligvis for trættende.

De unge fulgte ved Gærdet med en Halvleg paa 50 Points og blev atter sendt til Gærdet, men brød helt sammen og scorede i anden Halvleg kun 32. — De »gamle«s Kastning var for haard for dem. — Resultatet blev, at de gamle Soranere vandt med en Halvleg og 64 Points.

Der saas glimtvis godt Gærdespil hos de unge. Saaledes viste *Morgills* og *Herold* helt nydelig Boldtræfning, Resultatet af Adjunkt *Thomsen's* Instruktion. — Flere andre havde Tilløb til smukt Spil, saaledes f. Eks. Anføreren, der er en typisk »Hitter«, og *Krog-Meier* (hvis Fader spillede paa de gamles Hold), men der var for megen Nervøsitet, eller — om man vil — Mangel paa Kamprutine. — Vi venter at møde et betydelig stærkere Hold dernede til næste Aar. Paa ganske faa nær, vil det blive de samme som i Aar, og de vil forhaabentlig i Aarets Løb overvinde en Del af Nervøsitetet. — De unges Markspil var betydelig bedre end deres Gærdespil. De var hurtige i Marken, det er altid en Fornøjelse at se, dog maa de opøve større Sikkerhed i at gribe.

REGNSKAB FOR Udstillingen af Soransk Kunst

MAJ—JUNI 1936

INDTÆGTER:	UDGIFTER:
Undervisningsministeriet, Tilskud Kr. 1.000.00	1) Transport til og fra Sorø af Malerier m. m. Ophængning og Nedtagning samt Skilteskrivning Kr. 3.915.17
Ny Carlsbergfonden, Tilskud » 1.000.00	2) Forsikring. Brand; Tyveri; Transport... » 1.213.40
Sorø Byraad, Tilskud » 1.000.00	3) 1018 m ² Hessian til Beklædning af Vægge » 466.70
Sorø Amtsråd, Tilskud » 500.00	4) Opsætning af Hessian..... » 482.40
Universitetskvæsturen » 500.00	5) Grundning og Limfarvning » 492.93
Banken for Sorø og Omegn, Tilskud..... » 100.00	6) Opsyn 2 Mand » 291.00
Gamle Soranere og Sorø Bogen..... » 8.866.96	7) Nattvagt » 1.672.80
Salg af Billetter » 1.462.50	8) Arbejds løn ved Opstilling og Nedtagelse af Vægge » 1.450.96
Salg af Katalog..... » 407.25	9) Rengøring » 75.00
Salg af Festskrift » 140.00	10) Rasmus Naver, Presseservice » 740.61
Underskud indbetalt » 528.02	11) Flag og Stænger, leveret og afhentet i Sorø » 340.00
	12) Telefon » 152.60
	13) 15 Stk. Ildslukningsapparater » 150.00
	14) Diverse Tryksager, Blomster, Presse Frokost » 634.60
	15) Rejseudgifter » 1.071.09
	16) Uforudsete Udgifter » 384.10
	17) Plakat Kr. 524.88
	Katalog » 970.25
	Renter og Provision af
	Kasse Kredit » 477.23 » 1.972.37
Indtægter ialt..... Kr. 15.504.73	Udgifter ialt..... Kr. 15.504.73

København V., den 12. Oktober 1937.

sign. *Alfred V. Rasmusen.*

Regnskabet er revideret og sammenholdt med de fremlagte Indtægts- og Udgiftsbilag og befundet i Overensstemmelse med disse.

København V., den 12. Oktober 1937.

sign. *V. Bay,*
Toldkasserer.sign. *H. Møllerup,*
cand. jur., fhv. Expeditions-
sekretær i Hovedrevisoratet.

Regnskabet forelagdes til Decharge Fredag den 22. Oktober Kl. 16 paa Hotel Phønix.

Dagen sluttede med fælles Aftensbord i den blaa Sal, hvor *Rektor* bød velkommen og gav Udtryk for sin Glæde over, at disse Kampe holdes. *Brincker* takkede og fremhævede, at naar det var lykkedes at samle et Hold af gamle Spillere hvert Aar nu i 26 Aar i Træk — (og saa stor var Tilslutningen, at man godt kunde møde med 2 Hold —, skyldtes det selvfølgelig den Interesse, *Rektor* viste Sagen, og det Faktum, at Spillet — takket være Adjunkt *Thomsens* udmærkede Instruktion — holdtes i Ære paa Skolen. — Den Modtagelse Skolen gav de gamles Hold og det Plan, hvori hele Arrangementet var blevet holdt gennem de mange Aar,, bevirkede, at Turen for os var en Fest og en Glæde. —

Prokurist *Hans Just* uddelte Præmierne, 2 Boldtræer skænket af *Soransk Samfund* og af de gamles Hold. Først-

nævnte gaves til *Herold*, sidstnævnte til *Morgills*. *Joost* knyttede den Bemærkning til, at de to Præmiemodtagere burde fortsætte at dyrke Spillet, ogsaa efter at de var gaaet ud af Skolen, hvis ikke, vilde det være en smuk Ide, om de vilde lade Træerne gaa tilbage til Skolen til Afbenyttelse for næste Hold i Stedet for at lade dem staa og smuldre hen. *Mr. Ball.*

TAK

Min hjerteligste Tak til min Mands og mine Venner for den meget smukke Mindetavle over hans Grav!

Beatrice Matthiessen.

FRA GAMLE DAGE

ved H. G. OLRİK

II

»DEN BLAA DRENG«S HUE, VEST OG STRØMPER

J Soraner-Bladet II. Aarg. Nr. 12 (for Marts 1918) og III. Aarg. Nr. 1 (for April s. A.) offentliggjorde nuværende Professor, Dr. phil. V. *Norvin* nogle Aktstykker om Indførelsen af den Uniform — i et Aktstykke kaldes den »den ensformige og eneste Dragt« — for Eleverne i Sorø Akademis Skole, der første Gang blev baaret af Drengene ved Indvielsesfesten i Maj 1827. Et Par bevarede Regninger som Bilag til Den alm. Skolefonds Hovedregnskab for 1827 oplyser lidt om, hvad der foruden selve Uniformen krævedes af en reglementeret paaklædt og vel udhalet »blaa Dreng«.

Den ene Regning — No. 111 — lyder in extenso:

»Till Sorø Academies Elever forfærtiget 82 Stk. Klædes Hue[r] à Stk. 2 Rbd. Summa 164 Rd.

Kiøbh., d. 30. Maj 1827. Betalt vorfor jeg quiterer.

(sign.) I. L. *Høpener*«

Yderligere er af Firmaet *Lund & Thorsen* leveret 68¼ Alen Veste-Piqué à 9 Mk., eller for ialt 102 Rdl. 36 Sk., og af *A. Mitchell* ialt 60 Par Bomuldsstrømper »til de sorøiske Elevers Dragt«, der fordeler sig saaledes:

2 Dusin hvide Bomuldsstrømper	26 Rdl.
2 Dusin hvide Bomuldsstrømper	24 Rdl.
½ Dusin hvide Bomuldsstrømper	5 Rdl.
og ½ Dusin hvide Bomuldsstrømper	9 Rdl.
ialt	64 Rdl.

Man har altsaa ikke regnet med hvide Skiftestrømper af den reglementerede Art til Eleverne, hvis Antal i 1827 ikke var over 60, men derimod har man sikkert sig et rigeligere Antal Huer — formentlig er deri ogsaa medregnet en til hver af de 21 skole-søgende Disciple. Af »Den blaa Dreng«s Billede lader sig ikke bestemt se, hvorledes hans Kravetøj har set ud, og dette har formentlig været individuelt for Drengene; til den lille først afdøde Elevs, *Caspar Wilhelm Rousings*, Garderobe hørte 8 Kraver og et mørkerødt Halstørklæde (se Soraner-Bladet XXI Aarg., No. 4, S. 29). Han var iøvrigt ogsaa udstyret (i 1822) med 6 Par hvide Bomuldsstrømper (foruden 2 Par blaa do. og 11 Par uldne), saa de hvide Strømper har sikkert dengang hørt til en pæn Drengs sædvanlige Tilbehør.

DØDSFALD

Cand. pharm. *Hans Kruse-Blinkenberg* døde den 15. September i Kolding og bisattes den 20. s. M. fra Kolding Krematorium. Afdøde var født 24. Maj 1874 i Svendborg som Søn af *N. A. Kruse-Blinkenberg*, indkom i Sorø Akademis Skole 1886 og gik ud 1891 med Realeksamen. I sin Tid var han i flere Aar Indehaver af Frederiksværk Apotek.

*

— Disponent *Georg Tristan Nielsen* afgik den 22. September ved Døden af Børnelammelse. Den afdøde

var født den 22. Februar 1912 i Sorø som ældste Søn af Trafikassistent *Tristan Hugo Nielsen*, og han frekventerede Sorø Akademis Skole fra 1924 til 1928, da han gik ud af III. Mellemlasse. *Georg Tristan Nielsen* var forlovet med en ung Dame, Frk. *Grete Jacobsen* fra »Søborggaard« paa Birkerød og skulde have holdt Bryllup i den nærmeste Fremtid.

SORANERAFTENEN
ONSDAG DEN 6. OKTOBER

F or at sige det straks, der var alt for faa Medlemmer, der fik Dommer *John Knox's* Foredrag at høre, og det var Synd for dem. Det blev nemlig en ualmindelig interessant og fornøjelig Oplevelse at høre Dommeren causere over sit Livsarbejde. Enhver, der hørte Dommeren tale, blev imponeret over det kolossale Arbejde i Fru Justitias Tjeneste, Dommeren havde udført. Man kom paa nært Hold af hele det danske Retsvæsens Udvikling i den for dansk Ret overmaade betydningsfulde Tid med Gennemførelsen af bl. a. hele Retsplejereformen og oven i Købet fortalt af en Mand, der selv havde været med til Udarbejdelsen af Lovene, Vejledningen i Brugen af disse Love og endelig som Dommer selv havde høstet Erfaringerne for, hvordan disse nye Ideer havde virket.

Det var den store Praktiker og Teoretiker forenet i een Person, der paa en Maade, som tog Tilhørerne, fortalte om et rigt Livs mange store og smaa Oplevelser.

Det eneste, man ikke forstod, var, at dansk Ret og den danske Stat virkelig har Raad til at undvære en saadan Mand, blot fordi han overskrider en vilkaarlig valgt Aldersgrænse, der ikke tager Hensyn til det, det kommer an paa, nemlig vedkommende Mands Arbejdskraft og Vitalitet. At Dommer *Knox* nu er faldet for en Aldersgrænse er nemlig for alle os, der har haft den Glæde at lære Dommeren at kende, faktisk en Absurditet.

Efter Dommerens Foredrag havde vi et meget fornøjeligt Samvær, hvor der blev holdt flere Taler. Højesterets-sagfører *Carl Ballhausen* fremhævede her Dommerens store Menneskelighed og Evne til straks at finde en Sags Realitet. Direktør *Ch. Louw* omtalte Dommerens store Arbejde i Fredningssagens Tjeneste.

m. p.

FODBOLDKAMPEN

Søndag den 10. Oktober gæstede et Hold gamle Soranere Skolen for at spille den halvårlige Fodboldkamp mod dennes Hold. Efter en dejlig Middag (Haresteg og Æblegrød) tog Kampen sin Begyndelse Kl. 2 paa »Grønne« med Adjunkt *Pihlkjær* som Dommer.

De gamle, der var mødt med følgende Spillere: *T. Madsen*, *N. E. Weis*, *P. Nilsson*, *E. Sebber*, *Vistisen*, *A. Christiansen*, *B. Miner Andersen*, *Sund*, *P. Lorentzen*, *Jørn W. Jørgensen* og *J. Larsen*, fik Maalet nærmest Banevejen med Solen imod. Den første Del af Spillet var ret elendig, i Løbet af ca. 10 Minutter var der 12—13 Indkast til hvert af Holdene.

Skolen faar først Maal paa et vel gennemført Opløb helt fra Banens anden Ende, afsluttet med et glimrende Skud af *Frede Andersen* uden at give Maalmanden nogen Chance. 1—0. De gamle udligner ved et flot Hovedstød af *Lorentzen*, der lidt senere for blankt Maal brænder en oplagt Chance ved at skyde udenom.

Et Skud paa Maal, der let kunde tages af Maalmanden, drejes af i sidste Øjeblik af en half-back og resulterer i Maal, saaledes at Halvlegen ender med 2—1 til Skolen.

2. Halvleg bliver paa det sidste en fuldstændig Nedsabling for de gamle, idet Skolen her faar 3 Maal mod 1; de 2 af Maalene maa nærmest henregnes til Selvmaal, da Maalmanden og en af backs er Skyld i hver sit.

Kampen skæmmedes iøvrigt af et grimt Uheld, idet *Axel Christiansen* under et Forsøg paa at heade i Luften stødte sammen med en Modspiller saa uheldigt, at han fik Kæbebensbrud og Hjernerystelse.

I nogen Tid spillede de gamle derfor med kun 9 Mand og Resten af Tiden med 10. Efter Kampen, der saaledes endte 5—2, Jørn W. J. scorede de gamles Maal, var der fælles Kaffebord for Spillerne, og her overrakte de gamles Anfører Skoleholdet en ny Zig-Zag Fodbold, skænket af de gamle, som Tak for Kampen. Adjunkt *Jørgensen* takkede paa Skolens Vegne og udtalte Haabet om, at *Axel Christiansen* ikke vilde faa varigt Men af Uheldet. Man aftalte, at næste Kamp skulde finde Sted i April.

T. G.

GAMLE SORANERE OG SORANSKE NOTER

Soransk Samfunds Næstformand, fhv. Dommer i Frederiksberg Birks III Afdeling *J. E. L. Knox*, der i Forvejen var Ridder af Dannebrog og Dannebrogsmænd, er udnævnt til Kommandør af Dannebrog.

*

Cand mag. *Jarnø-Petersen* er ansat som Vikar ved Sorø Akademis Skole i Stedet for Adjunkt *Garde*.

*

Maleren *Aage Trolle Blumensaadt*, en gammel Soraner, som har Domicil i Sorø, har i Dagene 15.—28. Oktober arrangeret en Udstilling hos Kunsthandler A. Binger i Palægade. Udstillingen omfatter c. 50 af Blumensaadts Malerier.

*

Rektor *A. J. West*, Sønderborg, er blevet udnævnt til Storofficer af den belgiske Leopoldsorden.

*

Sorø Akademis Skoles III. Gymnasieklasse var den 22. September under Ledelse af Lektor, Dr. phil. *Poul Helms* i København, hvor man bl. a. aflagde Besøg paa Glyptoteket og i Nationalmuseet.

*

Pastor *Mogens Christophersen* indsattes Søndag den 12. September i Embedet som residerende Kapellan i Korsør og Taarnborg Menigheder.

*

Tandlæge *P. O. Pedersen*, der — som meddelt i *Soraner-Bladets* Augustnummer — har været i Grønland for at undersøge Østgrønlandernes Tænder og Ernærings-spørgsmaal, kom den 12. September hjem med »Gertrud Rask«. Tandlægen, der er Søn af Branddirektør *Knudsen-Pedersen* i Slagelse, har opnaaet særdeles gode Resultater, der nu skal bearbejdes herhjemme.

*

Paa Skydebjærg Kirkegaard afsløredes der Søndag den 26. September en Mindesten for Pastor *K. Bjerre*, som døde den 14. Juni.

Søndag den 12. September afsløredes i Vordingborg Billedhuggeren *Harald Quistgaards* Figur »Eos«, en Gave til Byen fra Ny Carlsbergfondet.

Samme Fond har fornylig købt Maleren *Victor Haagen-Müllers* Billede »Lys Sommeraften«.

*

Cand. juris *Tage Christiansen* er blevet Medarbejder ved »Berlingske Tidende«. *Tage Christiansen*, som er Sorøstudent fra 1920, har tidligere været Journalist i Holbæk, Ringsted og Haslev og har udgivet Aarsskriftet »Odsherred, Egnskildringer fra Fortid og Nutid«.

*

Filmsfotograf *Månsson*, som har optaget godt 30 Byer paa Film, er nu i Færd med at optage en Film af Sorø. Selvfølgelig kommer Sorø Akademis Skole med. Var det ikke en Ide for *Soransk Samfund* ved passende festlig Lejlighed at faa denne Film præsenteret for Medlemmerne.

*

Soraneren, Professor, Dr. phil. *O. G. Petersen* døde den 16. Juni. Hans første Hustru, *Agnes Rauch*, som han ægtede 1878, døde 1880. Hans anden Hustru, Professorinde *Anna Sophie Dorothea Petersen*, f. *Dorph*, døde den 19. September. Professorinden, som blev 80 Aar, var født i Haderslev, Datter af daværende Adjunkt, senere Medejer af og Inspektør ved Haderslev Læreres Skole i København, Professor *Poul Dorph* og Hustru *Marie*, f. *Schultz*. Hun ægtede *O. G. Petersen* i Marts 1886.

*

Erik Bølltrup-Nielsen, Student fra 1934 og ansat i Det Østasiatiske Kompagni, er afrejst til Sydafrika for i Kompagniets Tjeneste at tage Ophold i Durban.

*

Dødsboet efter afdøde Sognepræst, Dr. theol. *Krarups* Enke har ved Sagfører *Langkjær*, Sorø, solgt Villæen paa Slagelsevej til Diakon *S. Thomsen*, Bromme Sygehjem, for 22,500 Kr. Villæen skal indrettes til Hvilchjem for Rekonvalescenter.

*

Københavns Skoledirektion har i et Møde Onsdag den 29. September udnævnt Adjunkt ved Sorø Akademis Skole *Hans G. F. Garde* til Adjunkt ved Københavns kommunale Skolevæsen.

*

Et gammelt Ord siger jo, at den Pressen slaar ihjel, lever længe. Er dette rigtigt, vil der jo være beskaaret fhv. Sognepræst i Korsør *Thorkild Christian Winther* mange Leveaar endnu. For i Nekrologen over afdøde Amtmand *Vedel* i »Soraner-Bladet«s Septembernummer var *Winther* betegnet som nu afdøde Sognepræst. Der skulde have staaet nu afgaaede. Pastor *Winther* er spillevende, og »Soraner-Bladet« haaber at kunne tælle ham længe mellem sine interesserede Læsere.

*

Dommer i Højesteret *P. Chr. Poulsen* ('92), R. og D. M., er udnævnt til Kommandør af Dannebrog.

*

Danse- og Gymnastiklærerinde, Frk. *Esther Petersen*, Lyngby, er i Lyngby Kirke blevet viet til Gymnastikassistent ved Sorø Akademis Skole, cand. mag. *Stevns-Hansen*.

Ingeniør *P. V. Bartholdy*, Rio de Janeiro, fyldte 50 Aar den 3. Oktober. *Bartholdy*, hvis Fader var Godsforvalter paa St. Frederikslund, blev cand. polyt. i 1912 og rejste samme Aar til Brasilien, hvor han siden har været Ingeniør ved Jernbaneanlæg og Brobygning.

*

Professor, Dr. phil. *R. Spärck* er beskikket til Medlem af Naturfredningsraadet for den 4-aarige Periode fra 1. Juli d. A. til 30. Juni 1941.

*

Cand. pharm. et mag. scient. *Niels Christian Larsen Møller*, Frederiksberg (4. Kl. Hovedeksamen 1900) har faaet Bevilling til at drive Hornslet Apotek.

*

Fredag Aften den 1. Oktober indledede Soraneren, Direktør *Jacob Nielsen* den nye Æra paa Aalborg Teater med Opførelse af Pastor Reerslevs Skuespil »Skriftfaderen«, som blev Sukces. Direktøren havde iscenesat Forestillingen, der bl. a. overværedes af Hofjægermester *Jørgen Castenskiold* med Frue, f. Prinsesse Dagmar.

Efter Forestillingen samledes en indbudt Kreds paa Scenen for at hylde Teatret og dets Medarbejdere.

*

Sagfører *H. C. Langkjær*, Sorø, er blevet Medlem af det i Retsplejelovens Paragraf 1023 omhandlede Udvalg for Trearsperioden fra den 1. Oktober 1937 at regne.

*

Det unge Grænseværn arrangerede i Oktoberferien et Gymnasiastmøde paa Kollund Grænsehjem. Initiativet var udgaaet fra Gymnasiaster paa Sorø Akademis Skole.

*

Dommerfuldmægtig *Th. Thorkilsen* kunde den 14. Oktober fejre 40 Aarsdagen for sin Ansættelse ved Sorø Dommerkontor.

*

Lørdag den 2. Oktober aabnede Kunstakademiets unge Elever deres aarlige Udstilling i Antiksalen paa Charlottenborg. Mellem Udstillerne er *Knud Raaschou-Nielsen*, Søn af Rektor.

*

Fabrikant *H. Kiellerup* har solgt sin Villa, Frederiksborgvej 123 i Roskilde, til Kaptajn A. Aarestrup for 57,000 Kr. til Overtagelse 1. Marts.

Samtidig har Fabrikant *Kiellerup* af Fru Tandlæge Dorph købt en Villa, Skodsborg Strandvej 118, for 45,000 Kr. til Overtagelse December Termin.

Kiellerups Villa i Roskilde har et Areal paa 19,000 Kvadratalen, en dejlig gammel Have med store Træer paa Skraaningene ned mod Fjorden. Fabrikant *Kiellerup* gav i sin Tid 42,000 Kr. for Villaen, men har ofret adskilligt paa Ejendommen.

Fabrikant *Harald Kiellerup* er Soraner ligesom sin ældre Broder, Repræsentant *Einar Kiellerup*, der deltog som Jubilar i Rusgildet i Aar. Brødrene er Sønner af forlængst afdøde Overlærer *Kiellerup* (»Odderen«) ved Sorø Akademis Skole.

*

Formanden for Den almindelige danske Lægeforening, Læge *Hother Tolderlund*, der siden 1898 har praktiseret i Horsens, har nu forladt denne By for at bosætte sig i

Hovedstadens Nærhed. »Horsens Avis« bragte i den Anledning den 30. September en meget smuk Afskedsartikel, hvori Bladet mindede ikke blot om Tolderlunds lange Lægegerning i Horsens, men ogsaa om hans Arbejde i Byraadet, for Turistforeningen og for den sønderjydske Sag.

En rank Personlighed var, skrev »Horsens Avis«, Doktor *Tolderlund*. Aldrig var han bange for at vise sine Meningers Mod, selv om Strømmen gik strid imod. En Mand, der vel ikke efterlader sig ene Venner, men en Personlighed, hvis hele Færd var en Ære for den Stand, der var hans.

*

I 2. Del af Universitetskommissionens Betænkning, der nu foreligger, omtales ogsaa Sorø Akademis Kontor i Sorø. Det hedder, meddeler »Sorø Amtstidende«, at Kontorets Arbejdsomraade i Tidens Løb er indskrænket mere og mere, og ved den stedfundne Ordning, hvorved en betydelig Del af Akademiets Indtægter blev overført til direkte Administration i Kvæsturen, er der sket en saa stor Indskrænkning i Kontorets Arbejde, at Personalet maa siges at være uforholdsmæssigt stort. Ved Siden af Kontoret i Sorø bestaar der ved Skolen en særlig Stilling som Økonomiinspektør. Der har for nogen Tid siden fra Finansministeriets Side være rejst Spørgsmaal om at henlægge Økonomiinspektørens Virksomhed til Kontoret i Sorø, saaledes at Økonomiinspektøren blev Chef for Kontoret.

Det er Kommissionens Opfattelse, at der, naar Omstændighederne tillader det, snarest bør tilstræbes en Ordning, hvorefter Skolens Økonomi og Kontorets Arbejde varetages af en normeret Økonomiinspektør i Forening med en Kontorfuldmægtig og en Kontorist. Denne sidste kan dog maaske erstattes med nogen honorarlønnet Medhjælp, f. Eks. som Kasserer. Det derved forøgede Arbejde for Økonomiinspektøren vil dog sikkert kræve, at der stilles mere Betjenthjælp til Raadighed for Rektor for Sorø Akademis Skole.

*

Mellem de mange, som deltog i Firmaet *Hellesen's Enke & V. Ludvigsen's* 50 Aars Jubilæumsfest i afvigte August, var Firmaets Repræsentant i Belgien, *Eric Häusch*. Under Verdenskrigen var han interneret som Krigsfange i en Fangelejr i Mecklenburg og fik et Par danske »Plejeforældre«, nemlig den nu afdøde Soraner, Statsgardein *C. F. Heise* og dennes Hustru *Ehrenfrieda*, f. *Hebert*, der sendte ham Mådpakker. *Eric Häusch* bad om ogsaa at faa Bøger, saa han kunde lære Dansk, og efter Løsladelsen rejste han straks til Danmark for at hilse paa sine Plejeforældre. *Heise* skaffede ham en Plads her i Landet. Siden rejste *Eric Häusch* til Belgien som Repræsentant for store danske Industriselskaber, og nu sælger han altsaa Hellesens verdensberømte Tørelæmmen.

A propos Krigsfangenskab udtalte han under Besøget her til »Berlingske Tidende« — det glædede mig uhyre fornøjet, at jeg havde Lejlighed til at redde en dansk Dreng ud af et belgisk Fængsel, hvor han sad, fordi han havde været saa letsindig at købe en Dolk i Tyskland — som Souvenir naturligvis — men desværre stor der »Ehre und Blut« paa den, og det kunde Politiet ikke rigtig gøutere. Jeg fik ham dog reddet ud af Vanskeligheden, saa han kunde fortsætte sin Rejse.

Forhenværende Gaardejer i Sigersted *Hans Hansen* døde Natten til Søndag den 3. Oktober og begravedes fra Sorø Kirke Torsdag den 7. Hans Hansen er Fader til Soraneren, fhv. Formand for Sorø Roklub og Olympiaderøer *F. Aa. Hansen*, der indtil fornylig var Bankmand i Slagelse, men nu er Prokurist i Java-Brønderierne, hvis Indehaver er hans Broder, Grosserer Frode Hansen.

*

Undervisningsministeriet har under 30. September 1937 udfærdiget Ansættelsesbrev for cand. mag., Frk. *Lilli Videre* som Adjunkt ved Nørre Gymnasium i København fra 1. September d. A. at regne.

*

Lørdag den 2. og Søndag den 3. Oktober havde Skolen Besøg af et Fodboldhold fra Tønder. Lørdag Eftermiddag spillede en Haandboldkamp med det Resultat, at Soranerne vandt med 9—6. Om Søndagen udkæmpedes en Fodboldkamp paa grønne Plads. Soranerne sejrede med 5—2.

*

Søkadet *Eigil Thestrup Adolph Rechnitzer* ('32) er ved Kundgørelse af 11. Oktober udnævnt til Søløjtnant af 2. Grad fra den 25. September d. A. at regne.

Ved Universitetets Aarsfest Torsdag den 18. November vil Talen blive holdt af Professor, Dr. phil. *William Norvin*.

*

Apolloteatret har engageret Soraneren, Skuespiller *Sigurd Langberg* for et helt Aar. Han skal spille en Række Roller i Vintersæsonens Forestillinger, men skal ogsaa være med i Sommerrevyen til næste Aar.

*

Akademilæge *Chr. Dalmark* fyldte 60 Aar Søndag den 3. Oktober. *Dalmark* tog sin medicinske Eksamen i 1904, nedsatte sig samme Aar i Sorø og blev Akademilæge i 1910.

I Sorø Akademis Skoleafgiftsraad, der foruden Rektor og Akademikasserer bestaar af en af Elevernes Forældre, er Bankdirektør *Hjarup* indtraadt i Stedet for Amtsvejinspektør *Refn*, som nu ikke har Børn i Skolen.

*

Formand i Direktionen for Carsbergfonden, Medlem af Det kgl. danske Videnskabernes Selskab, Professor, Dr. phil. & theol. *J. P. E. Pedersen*, der er Ridder af Dannebrog, er udnævnt til Dannebrogsmænd.

SORANSK SAMFUNDS BESTYRELSE

Formand: Stabslæge, Dr. med. *Gordon Norrie*, St. Kongensgade 92, K. C. 9633.

Næstformand: Dommer *John Knox*, Soldalen 7, Ø. Ryvang 3919.

Kasserer: Direktør *Alfred V. Rasmusen*, Vesterport 323, V. C. 8229.

Sekretær: Læge *Gudmund Magnussen*, Herluf Trollesgade 21, K. Palæ 6001.

Understøttelsesfonden: Prokurist, cand. jur. *Svend Clausen*, Vesterport 208, V. C. *13773.

Soranerbladets Administration: Bagermester *Rogert Møller*, Vesterbrogade 30, V. C. 3194.

Direktør *Ch. Louw*, Laksegade 2—4, K. C. 1823 og C. 1839.

Soranerbladets Redaktør: Redaktør, cand. polit. *V. Sorgenfrey Hansen*, Tranevej 10, N. Taga 6515.

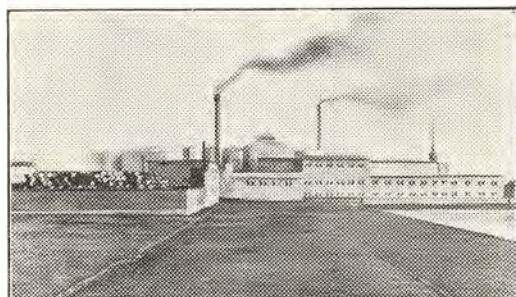
Soranerbladets Annoncer: Assistent *Sven Carlsen*, Vesterport 208, V. C. *13773.

Soransk Samfunds Arkiv: Stud. polyt. *Lauge Lauridsen*, Studentergaarden, N. C. 12995.

<p>Inger Norries Sølvsmie</p> <p>Nikolaj Plads 32 - Telefon Palæ 5648</p>	<p>Forsikrings-Aktieselskabet Husbukke Assurance-Compagnief Grundejernes Husbukkeforsikring</p> <p>Hovedkontoret - Vesterport 208 - København V. - C. 13,773</p>	<p>Hjemmenes Assurancekontor Kapt. Palslev Telefon Helrup 5510 (10—4) Alle Forsikringsarter. Medarbejdere antages.</p>
<p>AKSEL ERTING Tømrermester</p> <p>„Belvedere“ Tlf. 681 Rogertsvej 9 Helsingør</p>	<p>HOTEL PHOENIX KØBENHAVN TELEFON 114 120 Værelser — 76 Bad</p> <p>Byens hyggeligste og smukkeste SELSKABSLOKALER Internationalt Køkken — Det berømte FROKOSTBORD I Kavalersalen: Kapelmester <i>Gerolås Ensemble</i>.</p>	<p>Sorø Akademis 1. Skovdistrikt Gavntræ og Brænde. Trækul til Høns og Grise. Telefon Sorø 125</p>
<p>NICHRO Førchromningsanstalt — Hiltmark & Winther —</p> <p>Vesterbrogade 60 B København V. Telf. Central 11,367</p>	<p>SVEGÅRDS BOGHANDEL SORØ</p> <p>TELEFON: SORØ 27-300</p>	<p>De skulde prøve <i>en Annonce</i> i „Soranerbladet“</p>
<p>HOLGER DUE Refraktionist- Optiker</p> <p>Gl. Kongevej 114 · Tlf. Vester 5585 y</p>	<p>BRØDR. MARKERS BOGTRYKKERI Knippelsbrogade 8 Telf. Central København K. 13,867 14,278</p>	<p>Annonce-Ekspedition SVEN CARLSEN Vesterport 208 København V. Tlf Central 13.773</p>

VERITAS OIL

Brændsels- og Smøreolier til Dieselmotorer
BENZIN

Bunkerstationer:

København
Esbjerg
Aarhus

Sønderborg
Gøteborg
Stockholm
Vlissingen

Rotterdam
Antwerpen
Hamburg

Bunkring Dag og Nat

Verdens første og hurtigste Dieselmotorskibe anvender
VERITAS DIESEL MOTOR OIL
Smøreoliedepoter i alle Verdens vigtigste Havne

Fabrikation af alle Specialolier og Konsistensfedt, Dieselmotorolier,
Flyvemaskinolier, Automobilolier, Turbineolier m. fl.

ALFRED OLSEN & CO. A/S

Stockholm

KØBENHAVN

Gøteborg

Helsingfors

SORANER-BLADET.

MEDLEMS

SORANSK

BLAD:FOR

SAMFUND

22. AARGANG

Nr. 11

November 1937

TIL SORANSK SAMFUND

J mit lange liv har jeg været saa lykkelig at have haft mange tillidshverv saavel i min embedsvirksomhed som udenfor, men der er et tillidshverv, som jeg har sat særlig pris paa. *Soransk Samfund* har ikke alene vist mig den tillid og store ære at vælge mig til formand, men har genvalgt mig den ene gang efter den anden, saa at jeg har beklædt stillingen i 12½ aar, længere end nogen anden.

Jeg er nu saa gammel, at jeg føler, at jeg ikke mere fylder min plads, og jeg er mine kamerater i bestyrelsen taknemmelig for, at de har indvilget i, at jeg nu trækker mig tilbage.

Det har været lykkelige tider for mig. Jeg takker først og fremmest alle dem, som har siddet i bestyrelse sammen med mig. Aldrig nogensinde i disse mange aar har der været vanskeligheder indenfor bestyrelsen, der har været det mest ideelle samarbejde, alle har uegennyttigt arbejdet for vort gamle skole-samfund.

Men jeg takker ikke mindre alle medlemmer af *Soransk Samfund* for den overordentlige venlighed, som altid er vist mig, og for den overordentlig smukke kammeratlige tone, som i hele denne tid har hersket i *Soransk Samfund*.

Jeg ønsker *Soransk Samfund* en lykkelig og straalende fremtid, og det vil sikkert naas, naar vi alle altid erindrer, at vi er *Soranere* og vil holde de gamle traditioner højt.

Idet jeg nedlægger mit mandat som bestyrelsesmedlem, sender jeg *Soransk Samfund* min hjerteligste tak for tillid og støtte.

Først og sidst: *Sorø Akademis skole* og *Soransk Samfund* leve!
Gordon Norrie.

Soransk Samfunds Formand gennem 12½ Aar, Stabslæge, Dr. med. Gordon Norrie.

vember d. A. ønsker at nedlægge sit Hverv som Formand for *Soransk Samfund*.

Bestyrelsen mener at være i Overensstemmelse med Medlemmernes Ønsker ved i denne Anledning af arrangere en Festsouper for vor gamle Formand.

Denne Fest vil blive afholdt Tirsdag den 14. December d. A. Kl. 19.30 paa Hotel d'Angleterre, og Prisen for Deltagelse vil blive Kr. 15 pr. Kuvert. Indmeldelse kan ske hos Direktør *Alfred Rasmusen*, Vesterport 323, C. 8229 eller hos cand. jur. *Svend Clausen*, Vesterport 208, C. 13773, og bedes saa vidt muligt ske inden den 11. December.

Det er vort Haab, at mange *Soranere* vil komme til Stede for at hylde Formanden, og da det skal være en Fest, har det desværre vist sig umuligt at arrangere den billigere.

Bestyrelsen.

SORANER-FEST FOR GORDON NORRIE

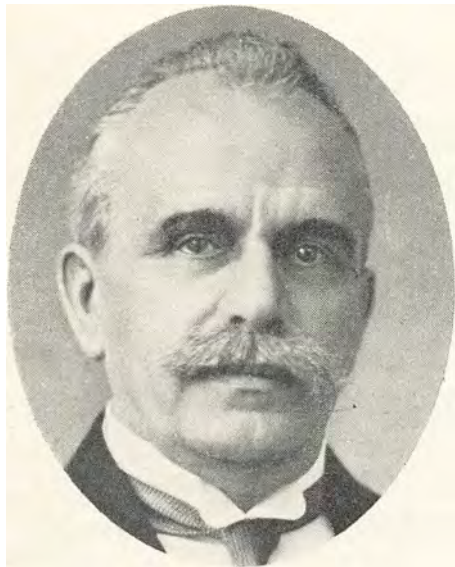
Dor gamle hæderkronede Formand gennem 12½ Aar, Stabslæge, Dr. med. *M. C. Gordon Norrie*, har meddelt Bestyrelsen, at han fra og med den 20. No-

PROFESSOR I RETSVIDENSKAB, DR. JURIS
AXEL MØLLER

* 14. JANUAR 1873 † 6. NOVEMBER 1937

Natten til den 6. November døde Professor, Dr. juris Axel Møller i sit Hjem i Holte, og den 11. blev han begravet paa Søllerød Kirkegaard.

Niels Frederik Axel Møller saa Dagens Lys i Nysted, hvor hans Fader, Hans Ludvig Møller, en Brodersøn af Digterfilosofen Poul Møller, dengang var personel Kapellan; da Axel Møller i 1887 kom til

Sorø, var Faderen Præst i Horslunde og Nordlunde paa Lolland. En to Aar yngre Broder, Carl Gustav, kom i 1890 til Sorø, men han var dengang ret svagelig og tilbragte kun et Aar i Skolens III Klasse (han blev vist siden Sagfører i Nyborg). Axel Møller derimod blev Student fra Sorø i 1891, juridisk Kandidat 1899, tog Doktorgraden i 1914 og blev, efter at have virket som Docent i to Aar, Professor i Retsvidenskab ved Københavns Universitet i 1916. Hans Speciale var til at begynde med Søret, hvad han ganske naturligt kom ind paa, da han fra 1903 — efter i nogle Aar at have lært praktisk Jura som Herredsfuldmægtig i Lolland og Jylland — var blevet Assistent i Sø- og Handelsretten i København. Hans Doktorafhandling drejede sig om Erstatningsansvaret ved Skibssammenstød (2. Del af dette Værk udkom i 1916), og senere besørgede han en ny Udgave af sin Forgænger ved Universitetet, Professor Grundtvigs Lærebog i Søret. I de følgende Aar blev Folkeretten hans særlige Fag, og herom handler hans andet Hovedværk: Folkeretten i Freds- og Krigstid, der udkom med et Bind i 1925 og et i 1933 (engelske Udgaver i 1931 og 1935).

Allerede som ung Professor var han kommet ind i Politik og sad i to Perioder, 1918—20 og 1924—29, i Folketinget, valgt af det konservative Folkeparti, og blev i denne Egenskab Medlem af det kirkelige Udvalg. Som Folkeretsekspert var han Medlem af den danske Grønlandsdelegation i Haag i 1932 og sad i Bestyrelsen for Nordisk Forening for Statsret og Statskundskab, ligesom han var Medredaktør af

Nordisk Tidsskrift for international Ret. Han var dekoreret med det danske Ridderkors og Sølvkorset og havde i 1905 ægtet den Hustru, Fru Anna Dorthea Møller, født Jørgensen, der nu med en voksen Søn overlever ham.

Man vil i disse faa Data se Rammen om en velbegavet Mands dygtige Indsats og smukke Karriere — naturlig for et værdigt Medlem af en god dansk Slægt. Til Billedets Udfyldning hører, at han var en meget nationalsindet og yderst retliniet Mand. Det er karakteristisk for den Virkning, hans ydre Fremtræden gjorde — han havde som ung et meget sydlandsk Udseende og bevarede som ældre et ejendommeligt, smukt og karakterfuldt Hovede — at se, hvorledes det i Nekrologerne nu ved hans Død fremhæves, at han havde et tilbageholdende Væsen og et vist militært Præg, men at man ved nærmere Bekendtskab snart mærkede, at han ogsaa havde et varmt Hjerte og gerne traadte i et venligt og, om det krævedes, hjælpsomt Forhold til dem, der søgte ham. Dette er ganske rigtigt; selv i Kredsen af gamle Kammerater saa man vist aldrig Axel Møller kaad eller videre lystig; der var altid en ikke ringe men aldeles ægte Værdighed over ham — formodentlig i nogen Grad en Arv fra hans gejstlige Forfædre. Man kunde fristes til at sige, at han havde en temmelig umoderne Væremåde, men derfor stod han ingenlunde i et fjernt og afvisende Forhold til Nutiden og Øjeblikket, om han end saa paa det med kølige og prøvende Øjne. Til Gengæld rummede hans Sind en glødende Varme for det, han satte højt — gennemtrængt som han var af en Higen og Søgen efter Retfærdighed. Han var baade retslærd og retssøgende; det var da ogsaa i disse Egenskaber, han fik med Politik at gøre, men Politiker i gængs Forstand blev han vel heller aldrig; naar han meldte sig som Deltager i det politiske Liv, var det sikkert drevet af, hvad han ansaa for sin Pligt.

Axel Møller var med sin konservative Indstilling en meget trofast Soraner; han kom gerne sammen med sine Skolefæller og stillede sig til Raadighed, naar han blev bedt derom. Han fik ved sin Tiltræden af det juridiske Professorat en smuk Velkomst her i Bladet af den daværende Departementschef Frantz Dahl, der senere blev hans Kollega ved Universitetet (Sor. Bl. I, S. 26); nogle Gange skrev han selv her i Bladet; bl. a. naar noget ikke huede ham indenfor det soranske Felt, og i December 1926 holdt han Rustalen ved Samfundets Aarsfest; den staar at læse i Sor. Bladets Januar-Nr. for 1927 (XII. Aarg. Nr. 1) og havde, som Taleren selv fremhævede, et noget improviseret Præg som Følge af, at han lige kom fra en haard Valgkamp. Men naar man nu tager den frem og læser den, har man i Grunden Axel Møller lyslevende for sig. Det er en retsindig, en alvorlig, en erfaren Mands jævne men sikkre Ord — et fuldgældigt Udtryk for den Mands Indstilling, der i udpræget Grad er en *vir propositi tenax*.

Axel Møller var alle Dage en god Søn af sit Fædreland og en af de Soranere, vi kunde nævne med Hæder som vor Skolefælle. Hans Navn vil bevares med Ærbødighed blandt os.

H. G. Olrik.

† † †

OM AT AABNE HOLBERGS SARKOFAG

Af H. G. OLRİK

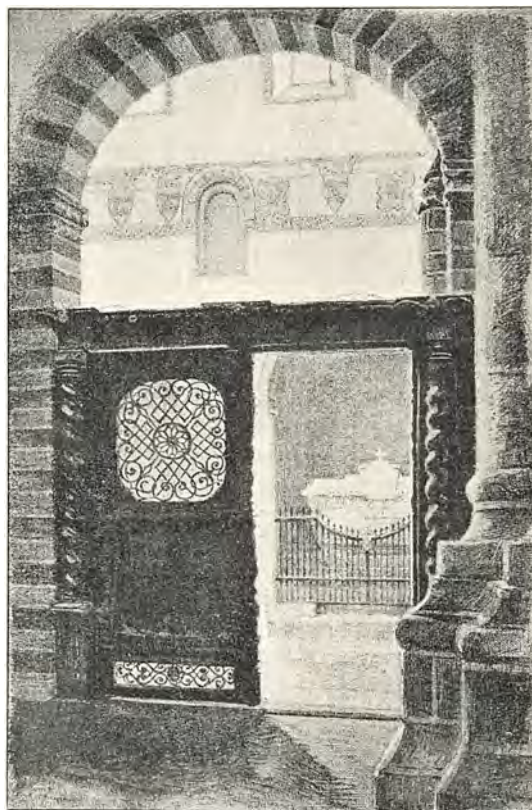
Janken om at faa aabnet Holbergs Sarkofag i Sorø Kirke laa allerede i Luften, da Lektor *Th. A. Müller* udarbejdede det ypperlige Skrift om Holbergportrætter, der udkom i 1918, men noget Krav derom blev ikke fremsat dengang. Selv stillede jeg i al Beskedenhed Spørgsmaalet derom i en Kronik i »Berlingske Tidende«, Aftenudgaven, for 30. Aug. 1927 og fremsatte det atter, da denne Kronik i udvidet Skikkelse og forsynet med Henvisninger til de Kilder, Afhandlingen støttede sig til, udkom som et lille selvstændigt Skrift i 1931. Jeg udtalte her, at engang rejst for Offentligheden vilde Drøftelsen af en saadan Undersøgelses Ønskelighed næppe mere kunne stilles helt i Bero. Og heri fik jeg Ret, thi i en Kronik i »Politiken« for 28. Oktbr. iaar har Professor *Vilhelm Wanscher* stillet et direkte Forslag om en Aabning af Sarkofagen med det Formaal at faa taget en Afstøbning af Holbergs Kranie for derved, og naturligvis især ved en paafølgende videnskabelig Maaling, at opnaa den Sikkerhed, der kun saaledes kan skaffes for et paalidelig Kendskab til Holbergs Hovedform og Grundlaget for hans Ansigtstræk, hvorom man altsaa ikke ved ordenlig Besked. »Videnskabelig er dette den eneste Vej. Det er at gaa »to the point«,« hedder det hos Professor Wanscher, hvis Krav om Ønskeligheden af at komme til et paalideligt Resultat iøvrigt, ligesom med den Undersøgelse af Rafaels Kranie, hvorfra der i Kroniken drages en Paralel, kun ses at tage Sigte paa en Bestemmelse af *Hovedets* Form. Undersøgelsen bør dog naturligvis — forudsat at det fornødne Materiale: et balsameret eller dog mumificeret Lig, eventuelt kun et Skelet findes i den oprindelige Trækiste, der i 1780 formentlig urørt, men i noget medtaget Stand sættes ind i Sarkofagen — udstrækkes til det hele Korpus.

Og dette er saameget mere ønskeligt, som de eksisterende Portrætter af Holberg kun er Brystbilleder — alene paa det saakaldte Buggeske Miniaturebillede ses noget af Overkroppen med den venstre Arm og Haand. Vi savner altsaa ogsaa sikkert Kendskab til Holbergs Højde og øvrige Dimensioner — udover at man efter hans egne og andres noget vage Udtalelser maa antage, at han har været spinkel bygget og lille af Statur. De ikke helt faa moderne Fremstillere af ham i plastisk Form, staaende eller siddende, har i Virkeligheden ikke haft meget at holde sig til. Ganske vist vil Eftertiden næppe rejse Holberg flere Statuer, men det er jo da endelig ogsaa af andre Grunde, at man ønsker at vide, hvor høj og før Holberg har været.

Det skal indrømmes, at disse Grunde ikke hidtil har virket ubetinget overbevisende paa alle — og adskillige har set det som deres Opgave at raabe Vagt i Gevær i Anledning af Forslaget. Motiveringen til disse Protester er dog holdt i stor Almindelighed: det er ikke nødvendigt, man bør ikke forstyrre Gravfreden, »vi kender jo Holberg, hans Person og hele Habitus« (!), der skal meget tvingende Grunde til, før man foretager noget saadant o. s. v., ligesom man kraftigt bestrider den videnskabelige Værdi af en saadan Undersøgelse. Bortset fra det sure Bagstræveri, der ogsaa er luftet ved denne Lejlighed — det for hvilket Aabenbarelsen om ukendte Ting gennem et

Bordben er fuldt ud tilstrækkeligt, og hvem iøvrigt »ingen skal indbilde, at man kan danne sig noget Begreb om Holberg som Menneske og Aand, fordi man lader Antropologer og Anatomer optage Maalinger af Holbergs Støv og kalder dem videnskabelige« — bortset fra slige Barnagtigheder, der faar en til med et Smil at mindes det klassiske Rim:

Til Helved med al Videnskab,
skreg Junker Claus med Lidenskab —
ligger det dog nær at spørge, om det da hos fremragende Museums- og Arkivfolk, Literaturhistorikere

Holbergs Sarkofag i Sorø Kirke.

Tegning af Tom Petersen.

og Skolemænd anses som uvidenskabeligt at efterforske ogsaa det ydre hos en svunden Tids Størheder, og om det ikke her som ellers i al Videnskab gælder om at komme Sandheden saa nær som muligt i det, der efterforskes. Man vil dog vist betænke sig paa at frakende f. Eks. Lektor *Th. A. Müllers* dybtgaaende Undersøgelser af de bevarede Holbergportrætter videnskabelig Værdi — og det er netop dem, der atter er taget op til Drøftelse af Direktøren for det nationalhistoriske Museum paa Frederiksborg. *Mag. Otto Andrup* (i »Tilskueren«s Juli- og August-Hæfter med Svar i September-Hæftet af *Th. A. Müller* — og Diskussionen er sikkert ikke sluttet hermed!) og har bragt nyt Liv i Spørgsmaalet om Holberg-Sarkofagens Aabning. Man tør vist foreløbig roligt gaa ud fra, at den videnskabelige Side af Sagen forsaa vidt er i Orden og i de bedste Hænder.

Hvad derimod de følelsesbestemte Indvendinger angaar, da er der selvfølgelig intet at stille op med dem, der fører Kravet til Gravfreden i Marken. De kan sikkert ikke overbevises om, at al jordisk Stor-

hed har sin Pris — at det koster at være en Absalon, en Rafael, en Karl den 12. og en Holberg, med hvis ydre Forhold, lige til Knoklernes Længde og Kraniets Form, den beundrende og forskende Eftertid maa og vil vide Besked, lige saa vel som man kræver Kendskab til de berømte Mænds Sjæleliv og økonomiske Forhold. Vi er Mennesker, og intet menneskeligt er os eiler bør være os fremmed. Og jo større de store er, desto mere er det os om at gøre at kende deres rent menneskelige Ejendommeligheder. Derfor er Portrætterne af de afdøde Stormænd os dyrebare, og duer Portrætterne ikke, eller er de os ikke nok, ja, saa er det, at vi maa gaa »to the point« for at faa vort Krav til Vished dækket.

Og dette Krav er i vor Tid stærkere end nogensinde. Man vil i 1937 ikke spises af med løs Snak eller nøjes med »Hamlets Grav«. Og kom navnlig ikke og fortæl os, at det er pietetsløst at ville f. Eks. aabne Holbergs Sarkofag — jeg tør paa Forslagstillernes Vegne (uden foregaaende Aftale!) bestemt protestere mod enhver Sigtelse for Mangel fra vor Side paa Pietet overfor Holberg og hans jordiske Rester. Tværtimod — det synes mig pietetsløst og meget utaknemmeligt overfor Ludvig Holbergs Minde, om man ikke bestræber sig af al Magt for at faa saa megen Klarhed som muligt om hans Ydre, hans Udseende — som vi dog dagligt møder i allehaande Gengivelser, mer eller mindre urigtige.

Til Slut et Par Ord om det Forhold, der vistnok blandt andre i sin Tid afholdt Lektor Th. A. Müller fra at faa en Undersøgelse af Sarkofagens Indre ført igennem, nemlig det rent praktiske Besvær og Bekostningen derved. Det hed sig, at en Løftning af Sarkofagens Laag vilde koste op mod et tusind Kroner — og hvorfra tage dem uden meget Vrøvl og Renderi? Men denne Bekymring gælder ikke. Forholdet er det, at Holbergs Sarkofag i Nischen i Johannes Døberens fordums Kapel i Sorø Kirke har betydelig Lighed med et i vore Dage med Føje afskyet Led i den brugelige Mandsdragt: Vesten. Som den er Holbergs Sarkofag kun bestemt til at ses forfra og fra Siden — absolut ikke bagfra. Og for at trænge ind til dens Indre skal Laaget slet ikke løftes; Aabningen foregaar bagved. Sarkofagens Bagside bestaar nemlig af et Par store, firkantede og næppe ret svære Marmorplader, der med Kalk eller Cement er fæstnet til den Ramme, Sarkofagens Laag, Bund og Sidestykker danner. At fjerne det Stof, der holder Pladerne fast (og atter at sætte dem paa Plads) er næppe nogen svær Sag; er Pladerne fjernet, vil den gamle Trækiste, Sarkofagen indeslutter, kunne trækkes ud som en Skuffe i en Dragkiste — hvis den altsaa endnu holder sammen. Men her er det da, at Undersøgelsen skal sætte ind; i Nischens Baggrund er der Plads nok til at arbejde dermed. Bekostningen ved Bagsidens forsvarlige Behandling vil sikkert blive minimal — jeg gætter paa et Beløb af omkring 3—400 Kr.

I Slutningen af sin Kronik antyder Professor Wanschler Iværksættelsen af et uhyre Apparat, før Undersøgelsen kan ske — baade den danske og norske Regering maa mobiliseres i den Anledning, mener han. Dette turde dog være en Misforstaaelse. Den fornødne Forstaaelse af Sagen hos den danske Undervisningsminister og hans Kollega Kirkeministeren er vist fuldtud tilstrækkeligt til at fremkalde en Anmodning til Nationalmuseet om at foretage det videre. Og

dette vil bl. a. ikke nødvendigvis bestaa i at stævne Offentligheden til at overvære en sensationel Forestilling. De interesserede Videnskabsmænd og Haandværkerne, som skal fjerne Bagklædningen, vil være tilstrækkeligt Publikum. Holbergs Sarkofag kan aabnes en Formiddag og være lukket inden Aften. Naar Resultatet er opgjort, kan det offentliggøres paa passende Maade, og derefter kan de, hvis Kald det er, arbejde med det indsamlede Stof. Det er ingen Ubetydelighed, hvorom det her drejer sig, men Sagens Behandling kræver heller ingen Støj. Kun Forstaaelse og Forstand.

UDSTILLINGEN AF SORANSK KUNST

Komiteen for *Udstillingen af Soransk Kunst* havde indkaldt til Møde paa Hotel Phønix til Fredag den 22. Oktober 1937 Kl. 16. En meget lille Forsamling var mødt op og blev budt velkommen af Komiteens Formand, Dommer *John Knox*. Direktør *Alfred Rasmusen* aflagde Beretning og Regnskab, for hvilket der blev givet Decharge.

Under Beretningen blev det oplyst, at Udstillingen i alt havde været besøgt af mellem 8—9000 Besøgende.

SORANSKE KUNSTNERE

Aage Trolle Blumensaadt er en af de tre Brødre Blumensaadt fra Odense, som omkring Aarhundredskiftet gik i Sorø Akademis Skole. Den ældste, *Ejler*, er død. *Kaj* lever i Amerika, og den yngste, Maleren *Aage* har alt længe boet i det Sorø, hvor han for mange Aar siden færdedes som lille skolesøgende Dreng mellem Akademiet og *Frederik Matthiessens* Hjem. Men engang imellem ryster han Sorø af sig, eller rettere, han rejser andet Steds hen med Sorø, saaledes nu afvigte Oktober, da han havde udstillet c. 50 af sine Malerier hos Kunsthandler *Binger* i Palægade i København. Der hang mange Sorømotiver paa Bingers Vægge i Dagene 15.—28. Oktober, baade fra By, Skov og Sø. Men der var ogsaa Motiver fra Fyns Hoved samt smaa Skitser og sollyse Billeder fra Mallorca. Man kan om *Blumensaadts* Motiver sige, at de er vel karakteriseret, og især er den særegne lyse Tone, der hviler over Sydens Byer udmærket fundet. Men det er dog vist paa Portrætmaleriets Omraade, at hans kunstneriske Evne først rigtig kommer til sin fulde Udfoldelse. Der var paa Udstillingen et stort Portræt af Fru *Magdalene Lauridsen*, Ankerhus. Hos enhver, som saa det, nåredes der ingen Tvivl om, at det er fortræffeligt. Et Friluftsportræt af den første radikale Landbrugsminister, *Poul Christensens* Datter, Fru Proprietær *Ebert* og et Ungpigeportræt slutter sig jævnyrdigt hertil. Er der nogle af de nu omkring 50-aarige, som kan huske *Jens Peter Nielsen* fra »Bransagergaarden«? Han var yngre Broder til den afdøde Soraner, Redaktør *Niels Bransager*. *Jens Peter* tog 4. Klasses Hovedeksamen 1900, blev Landmand, rejste til Amerika, giftede sig med en norsk Dame og er nu død. *Blumensaadts* Ungpigeportræt er af hans Datter; en ung, lys, nordisk Pige, arisk helt igennem. Hvis *Blumensaadt* boede i Tyskland, vilde Hitler forlængst have gjort ham til Professor paa det Portræt alene. Man kan med et halvt

Efter at der ved Mødet paa Hotel Phoenix Fredag den 22. Oktober var givet Decharge for Jubilæumsudstillingens Regnskab, samledes samme Dags Aften i Udstillingskasserer, Direktør A. V. Rasmusens Hjem i Gentofte Soransk Samfunds Bestyrelse med en Kreds af de Herrer, som har haft særlig Tilknytning til Udstillingen. Her var Direktør Rasmusen Vært ved en Middag, efter hvilken dette Fotografi blev taget.

I bageste Række ses fra venstre: Toldkasserer Vilhelm Bay, Arkitekt Tyge Hvass, Akademiarkeitekt Algot Laurtrup-Larsen, Arkitekt Vilhelm Lauritzen, Højesteretsadvokat Carl Ballhausen, Direktør Charles Louw, Læge Gudmund Magnussen, Redaktør V. Sørenfrey Hansen, Prokurist, cand. jur. Svend Clausen og Direktør A. V. Rasmusen.

I forreste Række fra venstre: Direktør for Ny Carlsbergfondet V. Thorlacius Ussing, Tegnelærer og Maler Siegfred Neuhaus, Fru Rasmusen, Departementschef C. Graae, Stabslæge, Dr. med. Gordon Norrie, Dommer J. E. L. Knox og Rektor Raaschou-Nielsen. Alle Herrerne er jo Soranere, undtagen Neuhaus og Graae, der til Gengæld hver paa sin Vis har meget nær Tilknytning til Sorø Akademis Skole.

Øje se, at den unge Pige er sin Faders Datter. Ansigtsligheden er forbløffende. Det var, som om jeg saa Jens Peter lyslevende. *Blumensadt* kan altsaa ramme Ligeheden, d. v. s. han kan baade tegne og sætte Farver paa. Mein Liebschen wass willst du denn mehr? Bare alle Portrætmalere kunde det. Saa var det ingen Sag at fatte deres Billeder; nu maa man jo desværre ofte alliere sig med det lille Barn i »Kejserens nye Klæder«, naar man præsenteres for Kunstværker.

Men *Blumensadt* kan altsaa, og hans Udstilling var besøgt af mange gamle Soranere, hvoraf adskillige ligesom i 350 Aars Jubilæumsdagene atter fik Lejlighed til at forundre sig over, at *Blumensadt* ikke kendtes værdig til at være repræsenteret paa Jubilæumsudstillingen.

⌘æppe var den *Blumensadt*'ske Udstilling lukket, før en anden soransk Maleriudstilling slog sine Døre op. Det skete Søndag den 31. Oktober, da Tegnelæreren

ved Sorø Akademis Skole, Maleren *Siegfred Neuhaus* aabnede en Udstilling i Bachs Kunsthandel, Gl. Strand 35.

Siegfred Neuhaus er jo gammel Charlottenborgudstiller, i mange Aar Medlem af den faste Stab, der fylker sig paa vor allerhøjeste autoriserede Kunstudstilling. Han kan sin Metier, baade tegne og male, saa det er en Fornøjelse at skue. Der er ingen Slinger i Valsen. Dette kan erkendes af selv en læg som undertegnede, der absolut ikke er Doktor i den ædle Malerkunst saa lidt som i nogen anden Kunst. Udstillingen omfattede 43 Katalognumre. Der var et Par Portræter, men ellers var det mest Landskabsmalerier, enkelte italienske, de allerfleste sjællandske, specielt nordvestsjællandske med Motiver fra Refsnæs og Elverdam bl. a. Man fornemmer af disse Malerier, hvor meget *Siegfred Neuhaus* holder af dette herlige nordvestsjællandske Land med dets vældige, ofte barske Bakkedrag og det vide Udsyn over Strande, Moser, Marker og Skove. Han har en Meningsfælle i undertegnede, som ogsaa er passion-

ret Elsker af Holbæk-Kalundborgegnen, noget ganske andet end Sorøs i Længden lidt indelukkede og lumre Idyl og det turist- samt landliggerfriserede Nordøst-sjælland. Nej, maa jeg saa be' om Nordvestsjælland! Hvor jeg forstaar, at det maa være en ren Svir for *Neuhaus* i Ferierne at rejse derop, bort fra det skovindelukkede Sorø. Malerierne fortæller det ganske tydeligt, Refsnæsmotiverne har et beaandet Præg af den inderlige Glæde, som har fyldt deres Skaber. En anden en -- det skal ikke nægtes -- føler dog selvfølgelig tillige Genkendelsens Fryd ved at blive konfronteret med Malerierne: Skoven ved Parnas, Julidag i Sønderskoven, Efteraar i Suserup Skov og Flomhuset. Og delte er sikkert ogsaa hændt de andre gamle Soranere, der besøgte *Sigfred Neuhaus' Udstilling*.

V. Sorgenfrey Hansen.

BESØG I NATIONALMUSÆET

Onsdag den 1ste December d. A. bliver en af de rigtige, festlige Soraneraftener. Direktøren for Nationalmusæet, Soraneren Dr. phil. M. Mackeprang vil nemlig sammen med 2 andre Soranere, der er knyttet til Nationalmusæet, Dr. phil. Nørlund og Dr. phil. Brøndsted Kl. 18,30 modtage Soransk Samfunds Medlemmer paa Nationalmusæet (Hovedindgangen i Prinsens Palæ, Frederiksholms Kanal) og Musæet vil -- straalende i sin nye Belysning -- blive forevist os under de tre Herrer's kyndige Vejledning hver paa sit Omraade og med særlig Henblik paa soranske Forhold. Det er en ganske enestaaende Lejlighed, der har alene bydes Soransk Samfund og dets Medlemmer til at faa Nationalmusæet at se, ovenikøbet forevist af tre Soranere.

Naar vi har beset Musæet vandrer vi over i den italienske Restaurant »Ristorante italiano«, Nybrogade 28, hvor vi under Bjælkeloftet faar serveret Kotelet milanaise med Spaghetti og ¼ l. vino da pato samt Kaffe for Kr. 4,—.

Man bedes saa vidt muligt melde sin Deltagelse baade til Musæet og/eller til Spisningen til Direktør *Alfred Rasmusen*, Vesterport 323, C. 8229 eller til cand. jur. *Svend Clausen*, Vesterport 208, C. 13773.

Ligesom sidst bortloddes der ogsaa denne Gang 10 »Spisninger« blandt de yngste 8 Aargange af vore Medlemmer, saafremt disse melder sig til ovennævnte senest Tirsdag den 30. November Kl. 12. De heldige vil faa Resultatet meddelt pr. Post Onsdag Morgen.

Bestyrelsen.

SORANERAFTEN DEN 3. NOVEMBER

Redaktør Erik Seidenfaden: Om Situationen i Spanien.

Det var en Aften af de rigtige. Det aktuelle Emne havde samlet en stor Forsamling paa mere end 80 Soranere, hvoraf et betydeligt Antal indledede Aftenen med at lade sig de gule Ærter smage. 10 af de yngste spiste Ærterne med særlig Velbehag. De havde nemlig været saa heldige at vinde i Lodtrækningen om 10 gratis Kupperter (med Pandekager, Snaps og det hele). Den Lodtrækning er en god Idé -- den vil blive en af de faste Traditioner ved Soraneraftnerne.

Redaktør *Erik Seidenfaden* havde ingen Lysbilleder til sit Foredrag, og et Spanienskort, som han havde lovet at medbringe, havde i sidste Øjeblik mistet alle de ku-

lørte Knappenaale, som skulde illustrere Situationerne. Men det gjorde ikke noget. Seidenfadens Ord behøvede ingen yderligere Illustration. Han gav os i et kort og klart Foredrag Besked om meget af det, som ikke staar i Aviserne. Han naaede paa kort Tid at give et malende Billede af Forholdene rundt omkring i Spanien, navnlig med Henblik paa de mere eller mindre lokale Kontrarevolutioner, hvorunder de mærkeligste og ofte forlængst hengemte socialistiske Ideer pludselig blev ført ud i Livet. Han gav os et kraftigt Indtryk af, hvorledes denne »Borgerkrig« har faaet de dybestgaaende Konsekvenser ved at ryste den mellemfolkelige Ret og den internationale Sikkerhed i sin Grundvold. Om Interventionskomiteens Arbejde gav Seidenfaden drastiske Oplysninger. Han belyste den skærende parodiske Modsætning mellem de forskellige Staters officielle Forsikringer om Passivitet og deres vældige »uofficielle« Hjælpeaktioner -- specielt i Francos Favør. Men samtidig understregedes det vægtigt, at Komiteen mere indirekte har haft den allerstørste Betydning ved at hindre Kampene i Spanien i at brede sig til en ny Verdenskrig: »Interventionskomiteen har sikret den internationale Fred paa Bekostning af Retfærdigheden.«

Foredraget undgik ikke i enkelte Øjeblikke at faa et agitatorisk Anstrøg -- naturligvis -- det var et glimrende Foredrag. Men for kort. Vi havde gerne hørt meget længere paa ham, men Arbejdet paa »Politikens« Redaktion ventede, saa Seidenfaden maatte forlade os.

Da Foredraget var forbi, kunde ingen rigtig bekvemme sig til at gaa. Man var kommet saa godt i Gang, og saa var der pludselig ikke mere. Enkelte satte sig til Kortbordene, andre snakkede over en Whisky, men der manglede en samlende Idé. Den bør komme.

G. M.

GAMLE SORANERE OG SORANSKE NOTER

Ved Sorø Akademis Skole er en Stilling for en ugift Adjunkt med Fagene Engelsk og Historie ledig.

Den, som ansættes, er pligtig til, naar det forlanges, at overtage Stillingen som inspektionshavende Lærer paa Alumnatet mod at oppebære det derfor fastsatte Honorar 1200 Kr. om Aaret foruden fri Bospisning og Vask.

Ansøgninger skulde være indsendt til Undervisningsministeriet inden 17. November.

*

Arkitektfirmaet A. Wittmaack & Hvalsøe, hvis ene Indehaver, Arkitekt *Vilhelm Hvalsøe* er Soraner, har ifølge »Berlingske Aftenavis« paa et anonymt Konsortiums Vegne udarbejdet Tegninger til et Hotel med tilhørende Biograf beliggende paa Cirkusbygningens Grund. Hotellet er tænkt bygget i syv Etager, og Biografen skal kunne rumme 2100 Mennesker.

Kongeballet paa Sorø Akademis Skole afholdtes Lørdag den 20. November.

*

Ved en Fodboldkamp den 27. Oktober paa Herlufsholm mellem Hold fra Sorø Akademis Skole og Herlufsholm, sejrede Herlovianerne med 2--0. I en Fodboldkamp 3. November med et Hold fra Sorø Borger-skole sejrede Akademiets Hold med 4--2.

Den 3. November oplæste den norske Digter Peter Sigurth i Solennitetssalen norske Digte for Sorø Akademis Skoles Lærere og Elever.

*

Hovedbygningens Alumner havde med Bistand af Adjunkt *Ove Christensen* Søndag den 31. Oktober arrangeret en Frimærkeudstilling, som omfattede 2063 Mærker fordelt paa 162 Ark. Det dyreste Frimærke, som var fra Kina, var vurderet til 2500 Kr.

*

Mellem tidligere Legationssekretær ved den engelske Legation i København, Mr. Brudenell Bruce og Soraneren Arkitekt *Tyge Hvass* tilvejebragtes der den 3. November i Østre Landsret Forlig i en Sag angaaende Betalingen for nogle Tegninger, udarbejdet af *Hvass*, til en herskabelig Ejendom, som Bruce ønskede at opføre paa en ham tilhørende Ø i Vestindien. I Forliget enedes man om, at Arkitekt *Hvass* udtrykte en Beklagelse over, at Omstændighederne medførte en Afbrydelse af videre Forhandlinger med Mr. Bruce inden en af *Hvass* begæret Arrest blev foretaget, og Mr. Bruce indgik paa at betale Arkitekt *Hvass* til fuld Afgørelse for Levering af Tegningerne 1000 Kr. inden 15 Dage. Sagens Omkostninger ophævedes.

*

Fredag den 29. Oktober døde Konventualinde i det Harboeske Fruekloster i Stormgade i København *Agnes Marie Effersøe*, f. Christensen, Enke efter afdøde Fysikus *J. G. Effersøe*, Sorøstudent fra 1870. *Agnes Effersøe* var født 17. Januar 1855 og ægtede *J. G. Effersøe* den 28. August 1885. Den gamle Dame efterlader sig flere Børn. Sønnerne, Kreds-læge *Gudmund Effersøe* i Mariager, Læge *Kjartan Effersøe* i København og *Ingjald Effersøe* er alle Soranere. En Datter er gift med Soraneren, Oberstløjtnant *Kryssing* og en anden Datter er Enke efter den i Sommer afdøde Soraner, Fuldmægtig *Aage Torp*.

Efter Kirkeministeriets Indstilling er ved kgl. Resolution af 29. Oktober 1937 Sognepræst ved Frederiksberg Kirke *Johannes Theodor Engel*, R. af Dbg., Dbmd. ('94) beskikket til tillige at være Provst for Frederiksberg Provsti og Sognepræst for Jersie og Kirke-Skens ved Menigheder i Roskilde Stift.

*

Onsdag den 10. December var det 90 Aars Dagen for det første Pilsnerbryg paa Gl. Carlsberg. I den Anledning afslørede paa Gangen i Hovedbygningens Stueetage en af Billedhuggeren Max Andersen modelleret Buste af *S. A. von der Aa Kühle*, som i mange Aar var Bryggeriets Direktør og tillige en trofast gammel Soraner fra 1867.

Residerende Kapellan ved Helligkors Kirke i København, Pastor *Axel Beck*, er ved kgl. Resolution af 9. November udnævnt til Kirkens Sognepræst. *Axel Beck*, der er Søn af Indre Missions Fører Vilhelm Beck, gik 1885-89 i Sorø Akademis Skole, som han forlod uden Eksamen.

Læge *V. Stub-Christensen* ('16) har ved en Disputats erhvervet den medicinske Doktorgrad paa en Afhandling om »Silicosen i den danske Industri«.

Historisk Digtning. Fortegnelse over Skønlitteratur og Børnebøger samt historiske Digte ved Lektor *Poul Schjærff* og *Chr. Winther*. Frederik E. Pedersens Forlag. Kbhvn. 1937.

Som et Hjælpe-middel for Lærere og Bestyrere af Skolebiblioteker m. v. er denne lille bibliografiske Haandbog sikkert en nyttig Ting. Den er grupperet efter Tidsafsnit og giver adskillig nyttig Oplysning om de enkelte Skrifter; en ældre Læser faar ligefrem Lyst til atter at dykke ned i de historiske Romaner og al det ved at blade i *Schjærffs* lille historiske Haandbog, der i den Grad er ført à jour, at den ogsaa har Thit Jensens Bog om Stygge Krumpen med. Men om den netop egner sig til Læsning for Børn og unge er en Sag for sig. Poul Schjærff maa altsaa mene det — Anmelderen vasker sine Hænder.

hgo.

*

Paa Kulturforlaget udkom den 9. November den tidligere omtalte Georg Brandes-Biografi af Bibliotekar *C. G. Elberling*. Bogen bygger paa Skrifter og Udtalelser af og om Brandes, indeholder en Vejledning i hans Værker og omtaler Brandes-Skikkelsen i Litteraturen. Professor Paul V. Rubow har skrevet Forordet.

*

Det københavnske Kirkesamfund har antaget Arkitekt *Vilhelm Hvalsøe* som Fondets Konsulent i Byggesager.

*

Ritmester *H. M. A. Fog*, Skoleofficer ved Officersskolen og Kaptajn *C. P. Kryssing*, til Raadighed for 3. Feltartilleriregiment, er begge udnævnte til Oberstløjtnanter.

*

Undervisningsministeriet har efter Ansøgning meddelt *H. G. F. Garde* Afsked fra Stillingen som Adjunkt ved Sorø Akademis Skole fra 30. September 1937.

*

Overretssagfører og Bogholder i Sparekassen for Store Hedinge og Omegn *Erik Landspærg* fyldte den 20. Oktober 60 Aar.

*

Som meddelt i »*Soraner-Bladet*«s Oktobernummer arrangerede Det unge Grænseværn paa Initiativ af Gymnasiaster fra Sorø Akademis Skole et Gymnasiastmøde paa Kollund Grænsehjem i Oktoberferien. Regnskabsassistent Chr. Christensen, Als, var en af Lederne, og den 25. Oktober holdt han Foredrag paa Akademiet for Elever og Lærere om Det unge Grænseværns Indsats. Paa Sorø Akademis Skole har Det unge Grænseværn c. 100 Medlemmer.

*

I »*Soraner-Bladet*«s Nr. 4, 22. Aargang, April 1937, meddelte *Mogens Madsen*, II. G. Gymnasiet, Sorø Akademi, at en gammel Soraner fra 1927, *J. Chr. Johansen* i sit Skab havde bedt den, der havde Skabet 10 Aar senere, sætte sig i Forbindelse med ham gennem »*Soraner-Bladet*«. Skabets Indehaver i Skoleaaret 1936—37 var Gymnasiast *Mogens Madsen*.

Muligt har denne Notits Forbindelse med følgende Solstraalefortælling i »*Nationaltidende*« for 20. Oktober:

Paa Sorø Akademi havde en færøsk stud. art. for mere end en halv Snes Aar siden et Skab til at gemme sit Tøj og sine Bøger i. Han fik en Dag, da han var i godt Humør, det Indfald at skrive indvendig paa Skabsdøren, at den, der om 10 Aar ejede dette Skab paa Akademiet, kunde henvende sig til ham, saa skulde den nye

Skabsejer faa udbetalt 5 Kr. Forleden indtraf Forfaldsdagen, og ved et af de smaa Indfald, som ogsaa Skæbningen kan faa, var det igen en Færing, der var Brugt af Skabet stor var den gamle Soraners Overraskelse, da han forleden i sit eget Modersmaal blev opfordret til at indløse sit Løfte med en flunkende ny Femkronesedel. Den faldt med det samme, og de to Færing fik i Soranerens Eftersaarsferie en hyggelig Aften i København, hvor den gamle Soraner nu udfylder en større Stilling som Reklameekspert.

Det medicinske Fakultet fejrede 400 Aars Jubilæum Torsdag den 28. Oktober, i hvilken Anledning »Dansk medicinsk-historisk Selskab« arrangerede en Festlighed i Domus Medica, hvor fhv. Stabslæge, Dr. med. *Gordon Norrie* holdt et Foredrag om det medicinske Fakultets Historie gennem de 400 Aar.

Ejvind Vigge Rambusch, esq. R. J. ('32), Søn af Ingeniør R., Stockton on Tees, England, har meddelt *Soransk Samfunds* Kasserer, at han er flyttet fra Middleborough til Brompton Barracs i Chatham.

Paa Sorø Akademis Skole oplæste Skuespillerinden, Fru Louise Jørgensen af Sofokles Værker for Gymnasieklasserne og Realklassen i de sidste Eftermiddagsundervisningstimer Onsdag den 27. Oktober.

Premierløjtnant *Erik Christian Tage Jensen* ('27), Søn af Vognmand J. Chr. Jensen, Borød, er fra 1. November udnævnt til Kaptajn løjtnant ved Hærens Flyvetropper.

Sorø Akademis Skoles Museum har overdraget Botanisk Museum i København det Drejerske Herbarium, c. 70 store Mapper, samlet af den afdøde Botaniker *Salomon Thomas Nikolaj Drejer*, der var født 1813 i Viborg og døde 1842 som Docent ved Landbohøjskolen.

Søndag den 24. Oktober viedes paa Dragsholm Slot Frk. *E. Jensen*, Datter af Sparekassedirektør Jensen, Nr. Aaby, til Soraneren, Proprietær *Johan Fr. Bøttger*, Dragsholm Slot, Søn af Forpagter Bøttger, Sorø.

Den gamle Soraner, Postfuldmægtig *Brincker* foreviste den 9. November om Aftenen i Sorø Akademis Skoles Festsal en Kricketfilm, som Dansk Kricketunion har skaffet sig fra England.

Direktør *Jacob Nielsen* har Held med sin Ledelse af Aalborg Teater. Aabningsforestillingen, Pastor Svend Reerslevs »Skriftefaderen« blev en Succes og skal maaske senere paa Sæsonen forevises ved et Gæstespil i København. Aalborg Teaters Juleforestilling, som faar Premiere 8. December, bliver en dramatisk Julelegende af en anonym Forfatter, men et Forlydende vil vide, at det drejer sig om et Ungdomsarbejde af Selma Lagerlöf. Stykket faar rimeligvis Titlen »Julegæster«.

Dommer *John Knox* skal holde Foredrag i de juridiske Foreninger i København, Aarhus, Randers og Viborg om Emnet: Naturfredning og Ejendomsrel.

Under 10. November er Kontorchef i 4. Lønningsklasse *Povl Sigurd Nygaard* ansat som Kontorchef i 3. Lønningsklasse i Overførminderiet.

<p>Inger Norries Sølvsmie</p> <p>Nikolaj Plads 32 - Telefon Palæ 5648</p>	<p>Forsikrings-Aktieselskabet Husbukke Assurance-Compagnief Grundejernes Husbukkeforsikring</p> <p>Hovedkontoret - Vesterport 208 - København V. - C. 13,773</p>	<p>Hjemmenes Assurancekontor Kapt. Palslev Telefon Helrup 5510 (10-4) Alle Forsikringsarter. Medarbejdere antages.</p>
<p>AKSEL ERTING Tømrermester</p> <p>„Belvedere“ Tlf. 691 Rogertsvej 9 Helsingør</p>	<p>HOTEL PHOENIX KØBENHAVN TELEFON 114 120 Værelser — 76 Bad</p> <p>Hyens hyggeligste og smukkeste SELSKABSLOKALER Internationalt Køkken — Det berømte FROKOSTBORD I Kavalersalen: Kapelmester <i>Gerolds Ensemble</i>.</p>	<p>BRØDR. MARKERS BOGTRYKKERI Knippelsbrogade 8 Telf. Central København K. 13,867 14,278</p>
<p>SVEGÅRDS BOGHANDEL SORØ</p> <p>TELEFON: SORØ 27-300</p>	<p>Overretssagfører ERNST SANDLYNG (tidl. Jensen af Bramminge)</p> <p>har nedsat mig i Holte — Stationsvej 20, Telf. Holte 1490 — og beder Soranerkammerater holde mig i Erindring ved juridiske Forretninger. Tager gerne til København efter Afiale.</p>	<p>De skulde prøve <i>en Annonce</i> i „Soranerbladet“</p>
<p>HOLGER DUE Refraktionist- Optiker</p> <p>Gl. Kongevej 114 - Tlf. Vester 5585 y</p>	<p>Annonce-Ekspedition SVEN CARLSEN Vesterport 208 København V. Tlf. Central 13.773</p>	

SORANER-BLADET.

MEDLEMS
SORANSK

BLAD:FOR
SAMFUND

22. AARGANG

Nr. 12

December 1937

SORANER-BLADET

Overalt i den vide Verden lever og virker gamle Soranere. De fleste har ret naturligt deres Domicil i Danmark; men i alle Verdensdele træffer man dog Mænd, som i deres Barndom har Uniformen med de gule Fønixknapper. Mellem adskillige, som i Skoleaarene daglig gik saa at sige klods op ad hinanden, er der nu hundreder af Mile, i hvert Fald ikke saa lidt flere end de berømte »syv stive« fra Rom til Frederiksstad.

Men lever vi saaledes ofte langt fra hinanden, saa har vi dog i Soransk Samfunds Medlemsblad *Soraner-Bladet* en Budbringer og et Bindeled, et synligt og haandgribeligt Udtryk for den usynlige Traad, som spundet af Minderne og den soranske Tradition knytter os sammen, hvor vore Veje end gaar.

Soraner-Bladet lagde ud i 1916 og har altsaa i mere end 21 Aar røgtet sin Opgave, vistnok i det store og hele til alles Tilfredshed.

Der er i al Fald næppe nogen af Bladets Læsere, som vil undvære det, og at det nu har 21 Aar paa Bagen, er i sig selv Vidnesbyrd nok om, at *Soraner-Bladet* kan dokumentere sin Eksistensberettigelse og opfylde sin Mission. Derfor skulde Bladet da ogsaa gerne sikres langt ud i Fremtiden, uafhængigt af dets skiftende Redaktion og Forretningsledelse, sikres saa godt og grundigt, som det nu engang lader sig gøre.

Hensigten med disse Linier er at skabe Stemning herfor og opfordre gamle Soranere til at danne et Fond for *Soraner-Bladet*.

Soransk Samfund yder Bladet et aarligt Tilskud paa 800 Kr. En gammel Soraner har paa eget Initiativ for Bladet oprettet et Fond, hvis aarlige Renter ogsaa udgør 800 Kr. Tilvejebringes der nu af os andre et Fond af samme Størrelse, kan *Soraner-Bladets* Økonomi fastlægges med et Budget uafhængigt af Annonceindtægt, saaledes at Bladets Eksistens og Fremtid da vil være solidt sikret efter menneskelig Beregning.

Kort og godt: vi opfordrer »*Soraner-Bladet*«s Læsere og gamle Soranere i det hele taget til at give et Bidrag til et saadant Fond, saaledes, at denne Tanke

snarest muligt kan realiseres. Der er paa nuværende Tidspunkt tilgaaet *Soraner-Bladets* Fond 2000 Kr.

Send Deres Beløb til Bladets forretningsmæssige Leder, Medlem af soransk Samfunds Bestyrelse, Bagermester *Rogert Møller*, Vesterbrogade 30, København V.

JYDSK AFDELING AF SORANSK SAMFUND

En Kreds af de i Jylland boende gamle Soranere arbejder i denne Tid paa at faa oprettet en jydsk Afdeling af *Soransk Samfund*. Man har forhandlet med *Soransk Samfunds* Bestyrelse, der har givet Tilsagn om al mulig Støtte til den nye Afdeling. Foreløbig har Tanken vundet god Tilslutning i Aarhus og Omegn, men inden man holder konstituerende Generalforsamling, vil man gerne have saa mange som muligt med, og derfor fandtes den 1. December i »Jyllands-Posten« følgende Annonce:

Soranere!

I Samarbejde og med Støtte af Soransk Samfunds Bestyrelse i København agtes oprettet en jydsk (eller midtjydsk) Afdeling af Soransk Samfund, hvortil indbydes alle gamle Soranere, der har frekventeret Sorø Akademi, og bedes man melde sin Tilslutning (og nuvær. Adr.) til et af nedenn. Medlemmer af Soransk Samfund. Der vil da nærmere fremkomme Indbydelse til et orienterende Møde.

Carl Bay,
Sognepræst,
Riis Skov Præstegaard.

Bjørn-Poulsen,
stud. mag.
Aarhus Universitet.

Chr. Caspersen,
Pianofabrikant,
Nørregade 53, Aarhus.

E. Jølver,
Overretssagfører,
St. Torv 12, Aarhus.

Chr. R. Kall,
Landsretssagfører,
Østergade 3, Aarhus.

Koefoed-Johnsen,
stud. med.
Aarhus Universitet.

Thorkel Møller,
Arkitekt M. A. A.
Strandvejen, Aarhus.

A. Rudkjoing,
Politimester,
Odder.

SORANER-FESTEN I AALBORG

Redaktør *L. Schiøttz-Christensen* og Hustru havde Fredag den 26. November samlet de i Nordjylland bøndede gamle Soranere til den nu traditionelle, festlige Soraneraften i Ægteparrets smukke Hjem i Aalborg. Festen omfattede foruden Værtsfolkene og deres Familie følgende: Forstassistent *C. G. Bech*, Baneingeniør *C. J. Beck*, Skuespiller *Palle Bjerrum*, Læge *Emil Buchwald*, Kredslæge *H. Bryder*, Kredslæge *G. Effersøe*, Læge *E. Sporon Fiedler*, Godsejer *Chr. Grüner*, Ingeniør *Blichert Hansen*, Stiftsprovst *F. Horstmann*, Forfatteren, Journalist *Helge Kaarsberg*, Sygehuslæge *Eduard Kindt*, kgl. Skovrider *Poul Lorenzen*, Lektor *Aage Meulengracht*, Lærer, cand. theol. *Poul Holberg Møller*, Teaterdirektør *Jacob Nielsen*, Tandlæge *Sv. Odder*, Boghandler *Mandrup Poulsen*, Politifuldmægtig *Rævskjær*, Kaptajn *Chr. Banner Voigt*, Politimester *H. H. Vollquartz*, Dommerfuldmægtig *Harald Waarst* og Sygehusinspektør, Ingeniørkaptajn *H. Wagner*. Stabslæge *Gordon Norrie*, Direktør *Louw*, Civildommer *O. Kiørboe* og Landsretssagfører *Aage L. H. Elmquist* havde maattet sende Afbud. Menukortet var prydet med det morsomme Billede af Røverkaptajnen *Thomas Thomsen* og hans Løjtnant *L. Schiøttz-Christensen* fra Kaptajn *Palslevs* interessante Artikel »Minder fra Røverlegen i 1878« i *Soraner-Bladet* Nr. 8, 3. Aargang, November 1918, og Menuen var sammensat saaledes: Oksehaesuppe og Madeira, farseret Saltvands Gedde og Oppenheimer Hochbrück 1927, Klingstrup Fasaner og Château Rosemont 1925, Slikasparges og Apollinaris, Is, Amontillado og Portvin. Denne splendide materielle Del af Festen afbalanceredes smukt og harmonisk af Sangene, Talerne og Stemningen. Det lille Sanghefte med et Billede af Sorø Sø og Ingemanns Ø indeholdt *H. G. Orlriks* »Du Borg for ædle Minder«, *Victor Bruuns* »I din dybe, bløde Seng«, *Aage Linds* »Dengang jeg gik paa Sorø« og »Concinamus, o sodales!«

Ved Bordet sang man først *Orlriks* Sang, der efterfulgtes af et Leve for »Academia Sorana«. Saa indledte Stabskovrider *Poul Lorenzen* Talernes lange Række med en farveprægtig og liflig Hymne paa Prosa til Sorønaurens Pris. Da den stormende Applaus havde lagt sig, blev *Victor Bruuns* Sang sunget. Blandt de øvrige Talere skal særlig nævnes Stiftsprovst *Horstmanns* følte Udtryk for Kammeratskabet og dets Betydning. Tandlæge *Odder* talte paa Rim for Værtsfolkene og *Soransk Samfunds* lokale Afdeling, idet han sluttede:

Vi kommer jo trofast, hvergang De kalder
— Soranerdrenge har ingen Alder.
Tak for de Fester, der førte os sammen
Tak for den Gren, De lod vokse paa Stammen!
Vi rejser os alle og tømmer Pokalen
og raaber et Leve for »Filialen«.

Godsejer *Chr. Grüner*, »Egemark«, bragte en frisk Hilsen fra Akademiets Kongebal forleden (Sønnen *Svend Grüner* er Elev) og fortalte fornøjeligt om de Baller, han selv som Dreng havde deltaget i — og om dette sidste. Nu blev han under Smørrebrødspausen taget med ind i »det allerhelligste« — hvor der serveredes Øl og Snaps til Maden. Saa var Mystiken om Rektorværelset afsløret. *Grüners* lille artige Billede af Aftenens Hændelser gav *Poul Houlberg Møller* Anledning til at genopfriske hans Oplevelser for godt 40 Aar siden, da Drengene bortauktionerede Pigerne for Femmad og Basser. Og Dr. *Buchwald* sekunderede. Dr. *Ed. Kindt* ironiserede over al

Lorenzens Lyrik, som han maatte til Rold Skovene for at blive inspireret til; i Sorø Skovene saa han mere pro-saisk paa Naturen og regnede altid med Favnebrænde og Rummeter, naar vi færdedes der — o.s.v., o.s.v. Der blev sagt meget, førend man sang *Aage Linds* »Dengang jeg gik paa Sorø« —. Bl. a. animerede Dr. *Effersøe* de »gamle Dreng«, der ikke er Medlem af *Soransk Samfund*, til at ofre de 10 Kr. aarligt det koster, inklusive »*Soraner-Bladet*«.

Til Festen indløb der telegrafiske Hilsener fra *Soransk Samfunds* Bestyrelse, Landsretssagfører *Aage Elmquist*, Svendborg, i sin Tid Folketingsmand for Aalborgkredsen, og Direktør *Louw*.

SORANSK SAMFUNDS BESTYRELSE

Bestyrelsesmøde afholdtes Tirsdag den 23. November 1937 hos Formanden.

Stabslægen meddelte i en kort Tale, hvori han takkede Bestyrelsen for det gode Samarbejde, at han nu nedlagde sit Hverv som Formand for og Medlem af Bestyrelsen for *Soransk Samfund*.

Dommer *Knox* takkede Stabslægen for hans gode Førerskab i alle de svundne Aar og haabede, at vi i Fremtiden alligevel stadig maatte se Stabslægen til vore Fester og Sammenkomster.

Bestyrelsen konstituerede sig herefter med Dommer *Knox* som Formand og Direktør *Louw* som Næstformand, ligesom der var Enighed om, at Bestyrelsen supplerede sig med Redaktør cand. polit. *V. Sorgenfrey Hansen*.

KONGEBALLET

Lørdag d. 20. November var der Kongebal paa Sorø Akademi. Ligger der ikke alene i selve Betegnelsen »Kongebal« ligesom noget festligt, noget man forbinder med Lys og Farver? Saadanne Forudfølelser havde i hvert Fald jeg, og alt viste sig at svare til Forventningen, det blev en endog i høj Grad festlig og morsom Aften. Lektor *Holten* fungerede som Vært og gjorde det yderst elegant og fornøjeligt. Ved Talen under Souper'en udtalte han, at det at holde Kongebal uden Konge, var noget man var vant til, men at holde Kongebal uden Skolens Rektor som Vært, det var noget ukendt, men han haabede, Gæsterne alligevel vilde mere sig. Gæsterne sendte gennem Lektor *Holten* en hjertelig Hilsen og Tak over til Rektor, der nu heldigvis i Bedring maatte holde Sengen i Rektor-gaarden.

Kontorchef i Undervisningsministeriet *Hegermann Lindenkrone* takkede paa Gæsternes Vegne og *Soransk Samfunds* Formand paa »de gamle Drenges« Vegne for den store Elskværdighed, hvormed Skolen altid omfatter dem, der staar den nær. Blandt Gæsterne bemærkede man Kurator, som for første Gang var med til »Kongebal«, og blandt »Gammelsoranerne« udenfor Bestyrelsen saas *Baron von Eggens*, der med stor Færdighed sammen med »de unge Dreng« svang sig i Dansen, hvad enten det nu var en smægtende Tango eller en sprudlende Vuptigine.

m. p.

FORMANDENS TALE FOR GORDON NORRIE

Ved Festen paa Angleterre Tirsdag Aften den 14. November holdt Soransk Samfunds nye Formand, Dommer Knox, følgende Tale for den afgaaede Formand, Stabslæge, Dr. Gordon Norrie:

Mine Herrer Kammerater!

Jen Henseende har jeg utvivlsomt en Fordel fremfor de allerfleste af d'Herrer, jeg er født i samme By som vor kære Hædersgæst. Baade *Norrie* og jeg er født i Øresundets Perle, Sundbyen Helsingør, *Norrie*, da Sundtolden endnu var i Virksomhed, jeg efter dette Tidspunkt, men dog paa en Tid, da Eftervirkningerne efter den store Toldtid endnu prægede Byen med de mange Konsulater og de mange, nu hensygnende Skibsklarererhuse. Vi er begge af skotsk Rad, vor Slægt har formentlig hver hørt til sin Clan, og vi burde i Stedet for sorte Kjolebukser være iført vor Clans brogede, farverige Kilt; jeg tror, det vilde klæde os. Muligvis har vore Claner i det stridbare skotske Højland ført Fejder med hinanden, men saa langt Historien rækker her i Landet, har der altid været nært Venskab mellem Familierne *Norrie* og *Knox*, og det har fortsat sig til den Dag i Dag. I én Henseende har du et utvivlsomt Fortrin for mig, der er ingen, der falder paa at kalde dig *Knorrie*, uagtet du ligesaa godt som jeg kunde have et stumt K foran dit N.

Noget af det første *Gordon* foretog sig, da han var kommen til Skels Aar og Alder, var at løbe forgæves Storm paa Herlufsholm, lad os glæde os over, at Herlufsholm ikke kendte sin Besøgestid, i saa Fald var du aldrig bleven den højt elskede Formand for *Soransk Samfund*, og vi havde ikke været samlede her i Aften for at fejre dig.

Det gik *Norrie*, som det gaar de fleste af os Sorø Dreng, gennem mange Aar hele Middelalderen igennem laa Sorø og Skolen brak i hans Sind, og en Tilfældighed bragte Minderne til at klinge igen. *Soransk Samfund* stod i Bekneb for en Formand, *Louis Grandjean* talte med Broder *Einar*, som arbejdede i Sundhedsstyrelsen og henledte Opmærksomheden paa *Gordon Norrie* som et fremragende, vel egnet Formandsmemne. *Gordon* kom, *Gordon* saa og *Gordon* sejrede! Aarene gik, mer og mer grundfæstet blev din Stilling blandt Soranerne, og med stedse stigende Varme slog Sympatiens, Højagtelsens og Kærlighedens Bølger sammen om dig. Længere end nogen anden har du holdt Tømmerne for *Soransk Samfund* i dine Hænder, og højere elsket end du af Soranerne har ingen anden Formand været. Nu er Dagen altsaa kommen, kære *Gordon*, hvor du har bedt dig fri, lagt Sværdet ned og bedt andre ikke saa kompetente Hænder forsøge at svinge Formandsceptret. Vemodigt er det for os, dine Bestyrelseskolleger tildels gennem mange Aar, ikke længere at skulle staa under din kloge, dygtige og saare elskværdige Ledelse, og vemodigt er det for alle *Soransk Samfunds* Medlemmer, ja for alle gamle Soranere ikke at skulle se vor hæderkronede gamle Formand længere paa Hæderspladsen, men din relativt høje Alder, som Vor Herre og du selv ganske vist gør alt for at skjule og camou-

flere, gjorde det selvfølgelig umuligt for os ikke at efterkomme din Anmodning om Afløsning, og nu er Stunden altsaa inde.

Det, vi, dine gamle og unge Kammerater, i Aften vil sige dig, kære *Gordon Norrie*, kan sammenfattes i det ene lille Ord, der rummer saa overordentlig meget, i Ordet »Tak«. Tak, fordi du i en vanskelig Stund traadte til og lagde Haand paa Skibets Ror, tak for al den Tid — din kostbare, altid optagne Tid — som du ofrede for *Soransk Samfund*, og for alt det dygtige, tidt trælsomme Arbejde, du med Ildhu virkede for os. Altid var du paa Pletten, naar Hvervet kaldte, hvad enten det var her i Kongens København eller nede i Sorø hos vor dyrebare Fostermoder, med Værdighed og taktfuldt veltalende repræsenterede du os, og vi følte os trygge og glade under dit Regime. Munter, ungdommelig trods det hvide Skæg, og med en charmerende lunefuldt Elskværdighed kom du os altid i Møde, og var det endelig fornødent, gik Bølgerne paa vore altid urofyldte Generalforsamlinger for højt over Dækmolerne, saa erfarede vi, at Far havde en Hammer, som kunde falde med Applomb, om end du kun nødigt svang den. Dit Minde som Formand er brændt ind i Hjerterne paa alle os, der kendte dig og havde dig kær, og i vort gamle Samfunds Annaler vil du til evig Tid blive antegnet som den flittige, samvittighedsfulde, aldrig svigtende Leder og Formand. Tak for det alt sammen, kære gamle Ven og Soraner, gør os den store Glæde vedblivende at færdes mellem os, lad os til Stadighed se dit kære Ansigt og din ranke, ridderlige Skikkelse ved vore Møder og Fester. En Aandens Ridder er du, *Gordon Norrie*, og som saadan vil vi bevare dig i vore Hjerter. Gid den Livsaften, der endnu maatte være dig beskaaret, maa blive lys, fredfyldt og lykkelig baade for dig med al din rige Aandens Syssel, for din kære, elskelige, altid gæstfrie Hustru og dine dygtige flinke Børn. Tak, *Gordon*, for Dagene, der svandt, og Lykke til med de kommende Dage.

Kammerater, tøm bredfyldte Bægre til Gordons Ære og ledsag vor Tak og vore Forhaabninger med tre taktfaste, rungende Soranerhurraer.

Gordon Norrie leve.

MUSÆUMS-AFTENEN

Den 1. December var vistnok en af det svindende Aars hidtil mørkeste Dage, og Regnen skyllede tilmed ned i stride Strømme. Men indenfor Nationalmusæets Mure var der i de første Aftentimer lyst og festligt, og her samledes langt mere end 100 af *Soransk Samfunds* Medlemmer for under den kyndigst mulige Vejledning at gennemvandre de mange Sale med de rige Minder fra Dannarks Fortid.

Det blev for Deltagerne en meget instruktiv og interessant Musæumstur, først og fremmest takket være vore tre sagkyndige soranske Førere, Museumsdirektør, Dr. *Mackeprang* og Musæumsinspektørerne, Doktorerne *Johannes Brøndsted* og *Poul Nørlund*. Deres Forevisning og Forklaring var præget af Liv og Lune.

Musæumsbesøget blev altsaa en intellektuel Nydelse, hvortil bagefter klogeligt føjedes den materielle i Risto-

rante italiano. Her kneb det ganske vist lidt med Garde-robe- samt anden Plads; men hvor der er godt Humør, er der ogsaa Husrum, saa det gik jo da. Formanden, Dømer *Knox* udbragte et med taktfaste Hurraraab besvarede Levø for de tre elskværdige Musæumsforevisere, og Dr. *Mackeprang* svarede med en Skaal for Sorø Akademis Skole.

JØRGEN STAVNSBJERG

Det har vakt Sorg hos mange gamle Soranere, at »Stavns« er død, for han var en ualmindelig afholdt Kammerat, mandig og brav, retlinet fra Isse til Fod. Vi vil savne ham længe ved vore Sammenkomster og Generalforsamlinger og ikke mindst paa Sorøturene, og allermost vil han vel blive savnet af det Krickethold, paa hvilket han var en sikker Mand ved den aarlige Kamp i Sorø.

Jørgen Rudolf Stavnsbjerg blev kun 50 Aar. Torsdag Aften den 2. December døde han paa Hospitalet efter en Blindtarmsoperation. Han var født paa »Stavnsbjerg« som ældste Søn af Gaardejer *Chr. Hanssen*, Nørremølle, og kom sidst i Halvfemsnerne til Sorø. Her trivedes han godt, blev høj og hæderbred, men misbrugte aldrig sine Kræfter mod yngre eller svagere Kammerater. Han var af Natur selve Guldigheden. Naar han lagde Kræfterne i, var det paa Sportspladsen; Stavnsbjerg blev en fænomenal Kricketspiller. Sin Studentereksamen tog han i 1905 og siden Ingeniøreksamen. Efter at have aftjent sin Værnepligt og gjort Løjtnantstjeneste, fik han Ansættelse i Aktieselskabet Maskinfabrikken og Ingeniørforretningen *Nyboe & Nissen*, for hvilket Selskab han en Tid arbejdede i Petrograd. Fra 1927 indtog han en ledende Stilling i Firmaet.

Stavnsbjerg, hvis gamle Forældre — han var Neve af den sønderjydske Fører *H. P. Hanssen* — lever endnu, efterlader sig Hustru, f. *Hagedorn* og en lille Datter. At han var afholdt langt ud over den soranske Kreds, derom vidner den Nekrolog, som »Politiken« bragte Fredag Morgen den 3. December, og hvoraf vi gengiver:

Aldeles lammende for de Tusinder, der kendte og holdt saa meget af ham, kommer Budskabet om Ingeniør *Stavnsbjergs* Død. Det er ikke mange Dage, siden han stod mellem sine Venner ude paa Akade-

misk Boldklubs Bane, saa paa Fodbold, drøftede Fremtid og snakkede Fortid med dem. Stavnsbjerg var en Kæmpe af Skikkelse, en Mand af Væsen, men med Drengesindet i Behold. Fra sin tidligste Ungdom havde han været Idrætsmand, og Idrætten havde samtidig modnet ham og holdt ham ung. Sindighed, Sikkerhed og Ligevægt, og ikke mindst en usvigelig Retfærdighedssans, var hans fremtrædende Karaktertræk, og hvor han færdedes i Sportens Verden, blev han uvilkaarlig den centrale Personlighed, der virkede lige meget ved sin Myndighed som ved sin elskværdige Autoritet. Til ham havde Ungdommen Tillid, til ham lyttede den, til ham saa den op.

Gennem en Aarrække var Stavnsbjerg en ledende Mand inden for dansk Boldsport, Bestyrelsesmedlem i Akademisk Boldklub, Københavns Boldspil-Union og Dansk Boldspil-Union, en aldrig svigtende Tillidsmand, der gjorde sig saa afholdt blandt sine Arbejdssæller, at de maatte finde paa noget, da han ikke mere havde Tid til at fortsætte. Dansk Boldspil-Union indstiftede sit Guldmærke, som Stavnsbjerg var den første, der fik, og Akademisk Boldklub hædrede ham ogsaa ved Overrækkelsen af sit Guldblem — han var den eneste, der har faaet det til Dato. Men hans administrative Arbejde for Sporten hindrede ham ikke i at holde sig ung paa Legeme og Sjæl ved selv at spille Spillet. Naar han stod ved Gærdet og svang Boldtræet, blev der Liv i Marken. Han var Inkarnationen af Djærvhed og Friskhed. For at tale i hans eget Sprog, for at sige det, han helst vilde sige om en anden: Han var *Kricket* helt igennem. Sportsmænd forstaa, hvad der menes med det.

Bisættelsen fandt Sted Onsdag den 8. December fra Bispebjerg Krematorium. Svogeren, Pastor *Hagedorn* talte, og *Soransk Samfund* var bl. a. repræsenteret af sin Formand.

BORGERLIG KONGE-DESCENDENT PAA SORØ AKADEMI

Af *Otto Vilh. Sommer*.

J 1866 dimitteredes fra Sorø Akademis Skole tretten Ynglinge. Mellem disse, der vist nu alle er døde, var denne Artikels Udgangspunkt *Ludvig Emil Frederik Sommer*.

Han fødtes den 19. Maj 1846 i København, som Søn af den i Handelskredse højt agtede Grosserer samt Lotteridirektør *Frederik Jørgen Peeltz Sommer* (1804—57) og dennes Hustru *Ida Charlotte Amalie de Berregaard* (1804

89), af den i 1902 paa Mandslinien, samt i Aar fuldstændigt uddøde adelige Slægt *Berregaard*. Ca. 1860 kom han ind paa Sorø Akademis Skole som Elev (d. v. s. Alumne; man sondrede jo mellem Elever og skolesøgende Disciple); han dominerede aldrig, men holdt sig pænt i Klassens sidste Halvdel. Efter examen artium uddannede han sig til Landvæsenet og besøgte en Tid Landbohøjskolen. 1872—80 ejede han »Heinstrupgaarden«; fra 1880—97 var han Pakhusmester ved Københavns Godsbanegaard og derpaa Stationsforstander under D. S. B. i Hyllinge. Han døde den 6. Juli 1905 i Skjelskør, som Enkemand efter *Julie Rothe*, en Datter af Lektor ved Sorø Akademi i Religion og Moral, senere Sognepræst til Vemmelev, Dr. & Lic. theol. *Wilhelm Rothe* og dennes anden Hustru *Frederikke Amalia Ewald*.

L. E. F. Sommer's Ahnetavle rummer, takket være hans Faders Mormors adelige Byrd, adskillige af Fortidens prominente Personer. Af disse skal her i Forbigaaende nævnes Geheimekonferensraad, Højesteretsjustitiarius *Willum Berregaard* († 1769) og dennes Hustru af Fyrstehuset *Reuss* († 1797).

Derpaa skal jeg gaa over til det næsten sensationelle, nemlig Paavisningen af Slægtsskabet mellem ovennævnte borgerlige Stationsforstander *L. E. F. Sommer* og ingen mindre end *Kong Gorm den Gamle* af Danmark. For Overblikkets Skyld skal jeg gøre det saa kortfattet og skematisk som muligt.

Ludvig Emil Frederik Sommer, (1846—1905).

Frederik Jørgen Peeltz Sommer (1804—57).

Fader:

Justitsraad *Caspar Ernst Hartmann Sommer*, (1767—1821); gift med *Edel Margrethe Bruun*, (1769—1847).

Svigerfader:

Generalmajor *Jürgen Christian Bruun*, (1727—99); gift med *Frederikke Jørgine von Peeltz*, (1732—72).

Svigerfader:

Ritmester *Peder von Peeltz* til Rygaard, (1695—1764); gift med *Edel Margrethe Baronesse Gyldenkrone*, (1707—1803).

Svigerfader:

Baron *Jørgen Gyldenkrone* til Urup, (1682—1714); gift med *Vibeke Dorthea Gersdorff*, (1687—1718).

Svigerfader:

General *Frederik Gersdorff* til Bramstrup († 1724); gift med *Edel Margrethe Krag*.

Svigerfader:

Geheimeraad *Erik Krag* til Bramminge, (1620—72); gift med *Vibeke Rosenkrantz*, († 1709).

Svigerfader:

Palle Rosenkrantz til Ørup i Skaane; gift med *Ingeborg Krabbe*.

Svigerfader:

Niels Krabbe til Thorstedlund; gift med *Vibeke Ulfstand*, († 1611).

Svigerfader:

Gregers Holgersen Ulfstand til Vosborg etc.; gift med *Anna Lange*, († 1573).

Fader:

Holger Gregersen Ulfstand til Hækkebjerg; gift med *Anna Podebusch*.

Fader:

Gregers Ibsøn Ulfstand til Thorup etc.; gift med *Els Bille*.

Svigerfader:

Lehnsmand *Torben Bille* til Svanholm m. v. († 1465); gift med *Sidsel Lunge* fra Basnæs.

Fader:

Væbner *Bent Bille* til Solbjerg, († før 1442); gift med *Inger Torbensdatter Galen*.

Svigerfader:

Ridder *Torben Pedersen Galen* til Lyngby, († c. 1384); gift med *Domicello Christine*, († c. 1434.)

Svigerfader:

Junker *Erik Barnumsen* (sic!) til Skarsholm; gift med *Gertrud Pedersdatter Grubbe* († c. 1408.)

Fader:

Junker *Barnum Eriksen* til Skarsholm; Hustru ukendt.

Fader:

Hertug *Erik af Sønderhalland*, Drost 1282, († 1304); gift med Hertuginde *Elisabeth*, († efter 1317).

Fader:

Hertug *Knud af Lolland, Reval og Bleking*, (1211—60); gift 1ste Gang med *Hedvig* af Brandenburg, († 1238); gift 2den Gang med Hertuginde *Ingeborg*, († 1267).

Fader:

Kong *Valdemar Sejr* af Danmark, (1170—1241); gift med *Esbern Snares Enke Helene*, Hertug *Guttorms* Datter.

Fader:

Kong *Valdemar den Store*, (1142—82); gift med Dronning *Sophie*.

Fader:

Hertug *Knud Lavard* af Sønderjylland, (1091—1131); gift med Prinsesse *Ingeborg*, en Datter af Storfyrst *Mstislav* af Rusland.

Fader:

Kong *Erik Ejegod* af Danmark, († 1103); gift med Dronning *Bothilde*.

Fader:

Kong *Svend Estridsøn* af Danmark, (1018—1076); gift 1. med *Gunhild*; 2. med *Gyda*; 3. med *Thora*.

Fader:

Ulf Jarl af Jomsborg, Statholder i Danmark († 1026); gift med Prinsesse *Estrid* af Danmark.

Svigerfader:

Kong *Svend Tveskæg*, († 1014); gift med Dronning *Sigrid Storraade*.

Fader:

Kong *Harald Blaatand*, († 986); gift med Dronning *Gunhild*.

Fader:

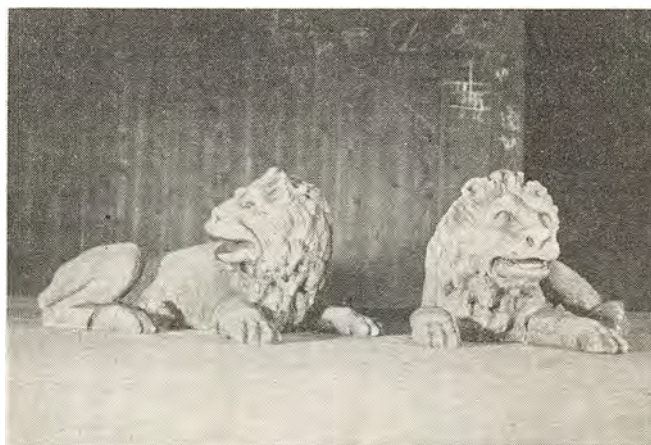
Kong *Gorm den Gamle*, († 940); gift med Dronning *Thyra Danebod*.

Saaledes stammer da Soraneren, Stationsforstander *Ludvig Emil Frederik Sommer* direkte Led for Led, uden et eneste »naturligt Barn« fra Kong *Gorm den Gamle af Danmark*; mere bestemt udtrykt *Gorm den Gamle* er hans 25 Tipoldefader!

PS. Efter Professor O. G. Petersen arvede jeg et Billede med Paaskriften: »Soranske Gymnasiaster (7de Kl. A. og B.) i Skoleaaret 1863—64.« Billedet er gengivet i Sorø-Bogens 2. B pag. 661. Da man ikke bør have et Gruppobillede hængende uden at vide, hvem det forestiller, beder jeg den, der kan være mig behjælpelig med Identifikationen, henvende sig til mig. Adr. Reerslev, Hedehusene. —mmer.

DE GENFUNDNE SORANSKE LØVER

Det var dog altsaa muligt at faa de to Thielemannske Løver frem af det Skjul, hvori de var gemt og glemt, siden nuværende Lektor *Holtens-Bechtolsheim* i 1909 havde set dem paa Skolebygningens Loft i Sorø. Et Par Dage efter at Soraner-Bladets September-Nummer var kommet til Sorø, fik jeg Brev fra en af Skolens unge Lærere, Adjunkt *Ove Christensen*, der meddelte, at han var kommet i Tanker om, at han en-

gang havde set nogle Gibsfigurer ligge paa Loftet og nu ganske rigtig havde fundet to liggende Løvefigurer i omtrent naturlig Størrelse paa den sydlige Del af Loftet i østre Fløj i et Rum, der bruges til Opmagasinering af Alumnernes Kufferter. De laa i Skygge af

Taget, saa man ved et flygtigt Besøg let kunde gaa forbi uden at bemærke dem. Det viste sig ved et nærmere Eftersyn, at de ikke helt havde undgaaet Tidens Tand, idet Benene var noget sønderlaaede paa begge Figurer — det saa dog ud til, at alle Brudstykkerne fandtes.

Paa min Opfordring var Adjunkt Christensen saa venlig at foranledige de to Løver fotograferede; det besøgedes af to af Eleverne i Skolens III Gymnasieklasse, *I. Hasselbalch* og *P. A. Gjerløff*, der maatte arbejde oppe paa Loftet med en ikke videre flatterende Baggrund, men deres Fotografier, hvoraf det ene gengives her, viser dog meget tydeligt, hvordan de to Løver ser ud. De er ikke ens, saa Billedet omfatter dem begge. Den Medfart de i Aarens Løb har lidt, har naturligvis ladet det gaa ud over Lemmerne, der alle er slaaet af (det ses iøvrigt ikke paa Fotografiet): alle Brudstykkerne har dog vist sig at være tilstede. Løverne er nu, meddeler Adjunkt Christensen blevet set af Skolens Rektor og Akademiets Arkitekt: der vil dog ikke foreløbig blive foretaget nogen Istandsættelse, før det bliver afgjort, om man kan finde en passende Anvendelse for dem — i alle Tilfælde vil de dog nu blive anbragt under mere betryggende Forhold paa Hovedbygningens Loft.

Alle Venner af mærkelige gamle soranske Minder vil være Adjunkt Ove Christensen taknemlige for hans Indsats i denne Sag, og det maa oprigtigt haabes, at Løverne fra 1827, der engang paa fremtrædende Maade har figureret ved den straalende Fest, der indledte en ny Periode i den gamle Skoles Liv, maa blive bevarede med større Pietet end den, der i det sidste Hundrede Aar er blevet dem til Del. At sætte dem i sømmelig Stand vil næppe være vanskeligt eller videre bekosteligt — Vanskeligheden bestaar vist især i deres Anbringelse paa en Maade og et Sted, hvor de ikke saa let tager Skade. Skønt kun af Gibs er de jo dog noget mere end et Kuriosum — og selve deres Skæbne, der har en ikke ringe Lighed med det slakkels Grantræs i H. C. Andersens Eventyr, skulde fra nu af gerne blive en anden end Grantræets. Vanskeligheder er til for at overvindes — og vi venter, at det ogsaa maa lykkes i dette Tilfælde.

Sammen med Løverne kan vi her bringe et Billede af den Kunstner, der i sine ganske unge Aar skabte baade dem og al det andet plastiske Udstyr i Fugl Phønix' genrejste Rede; det er venligt stillet til Raadighed af hans Sønneson, Fuldmægtig i Finansministeriet *Chr. Aug. Thielemann*, Student fra Sorø i 1896.

Billedhugger *Chr. Thielemann*, der er født 28. Maj 1804 og døde 28. Juli 1870, ligger begravet paa Ejdrup Kirkegaard, (c. 10 km S.S.V. for Nibe og c. 28 km S.V. for Aalborg), hvor hans Søn, afdøde Generalkonsul M. S. Thielemann, har rejst et Mindesmærke paa hans Grav. Billedhugger *Chr. Thielemann*s Liv kom t.l. at forme sig helt anderledes end han vist havde drømt, da han modellerede Løverne til Sorø. Efter en Udenlandsrejse i 1829—30 fik han en Blodstyrning, maatte opgive sin kunstneriske Virksomhed og søge at genvinde sit Helbred ved Arbejde i fri Luft. Han blev Elev paa Agerdyrkningsinstituttet paa Mørup ved Sorø — en Forløber for Landbohøjskolen ved København —, lagde sig efter Fostvæsen, fik Interesse for Beplantningen af uopdyrkede Egne af Jylland og blev Ejer af Gaarden Kjærsgaard i Ejdrup Sogn, hvor han ved Siden af Landbruget drev en Planteskole. I sit Ægteskab med *Augusta Steinthal*, en Datter af Ejeren af Hovedgaarden *Kyø*, som han ægtede i 1838, fik han 9 Børn, hvoraf en Datter lever endnu. Hans to Sønner var den ovennævnte Generalkonsul *Thielemann* (Soraneren *Chr. A. T.'s* Fader) og Maleren og Billedhuggeren *Alfred Thielemann*, der oprindeligt skulde uddannes som Handelsmand, men havde arvet sin Faders kunstneriske Evner og fulgte deres Kald; han opholdt sig mange Aar i Tyskland, hvor hans Arbejder er mest kendt. Et af hans Værker, en Buste af Papirfabrikant *Chr. Drewsen*, udført i 1893 og støbt i Bronze, der i sin Tid var opstillet ved Strandmøllen, staar nu ved Ørholm Papirfabrik.

H. G. Olrik.

INGEMANN'S Ø PAA JULEKORT

Statsraad *H. N. Andersens* Hustru, Etatsraadinde *Maria Andersen* plejer ved Juletid at udsende et Par af hende selv tegnede Julekort hos *A. Giese's Eftf.* Paa det ene af dette Aars Kort er Motivet *Ingemann's Ø* i Sorø Sø, et kært og kendt Motiv for alle gamle Soranere, hvorfor *Soraner-Bladet* med Etatsraadindens og Forlagets Tillsættelse bringer en Reproduktion af Kortet.

Dette gengiver, som det fremgaar af Tegningen, den berømte Ø ved Vintertid. Svanerne rugede der om Sommeren i mine Sorøaar, og det var, saavidt jeg erindrer, forbudt at gøre Landgang paa Øen, hvad vi vist ogsaa respekterede, skønt det jo laa saa fristende nær at agere Strandhugstmænd, naar vi roede forbi i en af de to store Elevbaade, der i Sommerhalvaaret laa fortøjet ved den Baadebro, som ses i Billedets Forgrund, og hvortil vi »skrev os for Baadenøglen« hos en af de inspektionshavende Adjunker.

Ak ja, disse fortræffelige, men lunge Baade med de vældige Aarer! Dem havde vi saamænd Kaproning med, som fortalt af Overretssagfører, *Baron v. Eggert* i *Soraner-Bladet's* 21. Aargang Nr. 11, November 1936, og i en af dem havde jeg i Foraaret 1897, da jeg var en »lille Møgunge« i 1. studerende Klasse, for første Gang i mit Liv en Aare i mine Hænder. Nuværende Boghandler i Helsingør *Oscar Johannes Sparre-Ulrich*, som var i 3. Realklasse, havde inviteret mig paa en Rotur i Middagslæsetiden, hvor vi begge havde fri. Mægtig stolt og nok saa glad gik jeg intet anende ombord, men det kan nok være, Piben fik en anden Lyd, da vi kom ud i »rum Sø«. *Ulrich* satte sig ved Roret, jeg blev placéret midt i Baaden med begge Aarer, og saa kommanderede han med al den Kraft, hans 15-aarige Røst raadede over: ro med

højre Aare, ro med venstre Aare, ro med begge Aarer, skod o. s. v., og han lovede mig læsterlig Klø og al Landsens andre Ulykker, hvis jeg ikke lagde Kræfterne i og reltede mig prompte efter hans Kommando. Angstens Sved og Arbejdets dito randt i skøn Harmoni ned ad min lille syndige Krop, men da jeg omsider steg i Land paa Baadebroen med et Lettelsens Suk og slemt medtagne Haandflader, havde jeg skam lært at ro saa nogenlunde, og det varede ikke længe, før jeg var i helt fin Form, saa jeg er den Dag i Dag *Ulrich* taknemlig for hin Middagstimes haarde Lektion. Efterhaanden som jeg avancerede op i Klasserne, blev min største Glæde at ligge ude paa Søen med en Elevbaad. Hvormangen Sommersøndagefjermiddag har nu afdøde *Ejler Trolle Blumensaadt* og undertegnede, da vi gik i 4. Klasse sammen, ikke roet over til Andebugten medbringende en Roman og Medestænger samt de forbudte Shagpiber med tilhørende Pioneer Brand. Derovre stagede vi Baaden godt ind mellem Sivene, at vi kunde ligge trygge i Ro og Fred for den »Snyder«, som muligt var paa Inspektionsrunde omkring Søen. Saa kastede vi Snørene ud og læste højt af Romanen, medens Piberøgen steg fin og blaa op over Sivskoven mod Sommerhimlen og de lette, drivende Skyer . . . en dejlig Eftermiddag, og nu er det saa mange Aar siden, og jeg opdager, at Teksten har fjernet sig temmelig langt fra Etatsraadinde *Maria Andersens* Julekort med *Ingemanns Ø*. Men det er blot tilsyneladende, for har et Maleri, en Tegning, et Billede egentlig ikke opfyldt sin Mission, naar det vækker den Stemning, som aabner for Mindernes Væld?

V. Sorgenfrey Hansen.

EN SORANER I ARGENTINA

Langt, langt herfra, ovre i Sydamerika, nærmere bestemt i den argentinske Provins *Misiones*, i *Eldorado*, lever en trofast Soraner, Ingeniør *Vilhelm Ortved*, Student fra Sorø 1896, fra hvem Soraner-Bladet før har bragt en Hilsen til de gamle og unge Kammerater (XVIII Aarg. Nr. 4, S. 32). Senest har han tilskrevet mig i Juli og drøftet alle Slags soranske Emner, navnlig *Mindestens-Indskrifter* og specielt den paa Lektor *Matthiessens* Gravsten. Hans Brev naaede ikke hertil, før Stenen var sat paa Plads i Muren med Indskrift og det hele, saa alle vor fjerne Vens Forslag var urealisable – og det hjælper ikke nu at komme ind paa dem. Han vil næppe være helt tilfreds med den saare korte Indskrift, Stenen har faaet; men den Trøst har han da, at her er der i hvert Fald hverken sagt for meget eller noget urigtigt, hvad der visseilig ikke kan siges om alle soranske Mindesten.

I sit Brev, hvormed fulgte det her gengivne Billede af Ortveds nybyggede Hus paa den vidtstrakte og først nylig ryddede Grund han ejer, fortæller han lidt om de Forhold, hvorunder han lever derovre, og han vil forhaabentlig tilgive, at vi lader noget af hans Brev komme frem her i Bladet.

»Mit Brevs kladdeagtige Udseende«, skriver han, »beder jeg Dig undskylde. Vi har Vejromslag, og i Gaar maatte jeg i Regnvejret tage lidt strammere fat, da en Lastbil, som min Hustru førte (for at skaane mig), var blevet hængende i en *Picada* (en *Urskovsvej*), og det mærker jeg i mine Nyrrer, eller hvor det nu er. Dog det er ikke slemt, blot ubehageligt Jeg har i et Tiaar

kæmpet med Urskoven og først nu efter en umaadelig Anstrengelse kunnet skaffe mig saadanne Boligforhold, at jeg kunde pakke mine Bøger ud uden at risikere, at de skulde gaa i Stykker derved. Paa den Maade er min Soranerlitteratur først nylig kommet rigtig frem, og Soraner-Bladet ligger endnu rundt i forskellige Kasser og Kuffertter. [Han nævner derefter, at han staar paa Spring til en Europarejse dels af Helbredshensyn, dels for endnu engang at hilse paa sin gamle Moder, men:] desværre vil jeg næppe komme til at kunne henleve mine sidste Dage derhjemme, og da Sommeren herovre vilde gøre det af med mig, før Tiden ellers var inde, har jeg maatic indrettede mig derefter, hvad Du vil faa Indtryk af ved at se det Billede af mit Hus, jeg vedlægger. ... De Bylter, Du ser paa Billedet, er indiske Alperoser (en Slag: Azalea). De udvikler sig til vældige Buske og staar i Øjeblikket knaldende fulde af Blomster. Fotografiet er altsaa taget en rum Tid før Brevet er skrevet og viser Haven om Huset under Anlæg. Paa Billedet sidder Vilh. Ortwed højest paa Verandaen og en af de to »hvilde« Damer ved hans Fødder er antagelig Husets Frue. Roser vokser her som Ukrudt, selv fine Sorter (man stikker blot en Stump i Jorden og et halvt Aars Tid senere har man dejlige Roser paa dem) og de dufter, i Modsætning til Roserne i Bs. As. [Buenos Ayres?] ligesom Violerne gør det, vistnok paa Grund af den stærkt jernholdige Jord (en af Yerba Matéens Livsbetingelser). Af Yerba Maté, Blade og Grene af Ilex paraguayensis, fremstilles den argentinske Nationaldrik. Det er især til Dyrkning af denne Plante at Ortveds Plantage er bestemt. Æble- og Pæretræer har jeg plantet i Massevis. De første bliver i Bs. As. helt træede, men her ikke (Frugten selvfølgelig!). Jeg har en Vædder, der forsyner mig daglig, helt automatisk, med rigeligt to Kubikmeter krystalklart Kildevand [det vil sige, at den trækker en Pumpe!], nok til ogsaa at vande Køkkenhaven, der er anlagt med tilstrækkeligt Fald, saa Vandingen dér ogsaa kan blive delvis automatisk — al Haandhjælp her er meget kostbar, da der betales høj Høstløn, og de indfødte er meget uvillige til at udføre andre Arbejder end de nedarvede, i hvilke de til Gengæld yder Præstationer, som end ikke Arbejdskraft fra ret nærliggende Provinser (Corrientes f. Eks.) kan komme op imod, for slet ikke at tale om Europæere...«

Da vi i 1933 hørte fra Ortwed, var han ved at gaa i Gang med at rydde Plads til det Blokhus, han nu med egne Hænder skulde opføre, faa gravet Brønd o.s.v. Det er fornøjelig af Billedet af hans Hus — Yerbal »Da Paz« hedder det — at se, at han øjensynlig trods de 60 Aar, han iaar er fyldt, har kunnet føre sin Plan igennem og faa en helt herskabelig Bolig. Gid Heldet fremdeles maa følge vor raske og dygtige Kammerat derude, hvor det gælder om at tage Tilværelsen i stiv Arm og med et ukueligt Humør.

hgo.

GAMLE SORANERE OG SORANSKE NOTER

Paa given Foranledning meddeles det, at Artikler til Soraner-Bladet maa være Redaktionen i Hænde senest den 10., hvis de ønskes optaget i den Maaned, hvori de indsendes. For korte Meddelelser og Notitser er sidste Frist den 14.

*

Referatet af Festen den 14. December paa Hotel d'Angleterre for *Soransk Samfunds* afgaaede Formand, Stabslæge, Dr. med. Gordon Norrie vil fremkomme i Soraner-Bladets Januarnummer.

*

Skuespiller ved Folketeatret *Hans Egede Budtz* har komponeret en lille Melodi, som han kalder »Still Life« og har tilegnet Skuespillerinden, Fru Else Skouboe. Melodien har sit Navn efter den engelske Titel »Still Life« paa Noel Cowards lille Komædie, der som »Undervejs« har været opført paa Folketeatret. Melodien er meget melodios og er spillet i Radioen.

*

Cand. mag. *Johan Joachim Hjort Clausen* er udnævnt til Rektor Laura Jensens Efterfølger som Rektor ved Marie Kruses Skole paa Frederiksberg. Den nye Rektor, som har været Adjunkt ved Skolen i 5 Aar, er Søn af afdøde Læge Clausen, Sorø, kun først i Trediverne og Student 1924 fra Sorø Akademis Skole.

Akademiet for de tekniske Videnskaber nedsatte paa et Møde den 16. November et Udvalg til Fremskaffelse af en Oversigt, som baade fra et privat og nationalt Synspunkt belyser de økonomiske Problemer, der knytter sig til »Tørring af Grønfoder«. Udvalgets Formand er Godsejer, Dr. med. *K. A. Hasselbalch*.

Paa *Stiegfred Neuhaus'* Udstilling i November i Bachs Kunsthandel købte Ny Carlsbergfondet for 1000 Kr. Maleriet »Præstegaardshaven, Herlufmagle«.

Den 21. November døde Grosserer *Gustav A. Netterstrøm*, Fader til Soraneren, fhv. Toldinspektør, Kontorchef i Industriraadet, cand. polit. *Sven E. Netterstrøm* ('14).

Formanden for »Foreningen af danske Ugeblade, Fagblade og Tidsskrifter«, Redaktør *H. Schøning* tiltraadte den 24. November en længere Rekreatjonsrejse.

Nationalmusæet har udarbejdet et nyt Katalog over sin Oldsagssamling. Kataloget indeholder bl. a. en meget interessant Oversigt over Danmarks Forhistorie, skrevet af Musæumsinspektør, Dr. phil. *Johannes Brøndsted*, der forøvrigt er valgt til arbejdende udenlandsk Medlem af Videnskabs societetet i Lund.

Ved Universitetets Aarsfest den 16. November holdtes Talen af Soraneren, Professor *William Norvin*. En anden Soraner, Professor *Jørgen Jørgensen* indleder Festskriftet med en Afhandling om Emnet: Træk af Deduktions-teoriens Udvikling i den nyere Tid.

Under 19. November er det tilladt Rektor ved Sønderborg Statsskole *A. J. West* at anlægge og bære Officørskorset af den belgiske *Leopold II's* Orden.

I Novembertallet meddeltes fejlagtigt, at Postassistent *Brincker* den 9. s. M. havde forevist en Kricketfilm paa Sorø Akademis Skole. Det var den kendte soranske Kricketpiller og Dansk Kricketrings Formand, Grosserer *R. Brincker*, der i Festsalen foreviste Filmen og holdt Foredrag om Kricket, en meget fornøjelig Aften.

Paa et Møde den 17. November i Den sønderjydske Fond vedtoges Bestyrelsens Forslag om en Afvikling af Fondens Virksomhed, hvorom nærmere Meddelelse blev givet ved en Afslutningshøjtidelighed i Rigsdagens Fællessal den 7. December, Fondens 19-aarige Stiftelsesdag. Der er nedsat et »Afviklingsudvalg«, og Fondens utrættelige og højt fortjente Kontorchef i alle de 19 Aar, Direktør *A. Ch. Louw* gav Tilsagn om vederlagsfrit at fungere som Udvalgets Sekretær. Fondens fungerende Formand, Rektor *H. P. Hansen* rettede en særlig Tak til Kontorchefen for hans trofaste Arbejde og Nidkærlighed i Fondens Tjeneste igennem de mange Aar. En smuk Gerning, hvortil han havde viet sine Manddomsaar.

Gyldendals Boglegat er for i Aar tildelt Professor, Dr. phil. *William Norvin*. Legatet bestaar af for 1000 Kr. Bøger af Gyldendals Forlag efter eget Valg.

Den Soraner, som den 1. December om Aftenen forbyttede sin Hat i Ristorante italiano, bedes henvende sig til Prokurist, cand. jur. *Svend Clausen*, Vesterport 208, C. 13773.

Paa Levin & Munksgaards Forlag er udkommet: Dr. *Olaf Carlsen*: Über J. B. Basedows Enlassung von der Ritterakademie zu Sorø. — Bogen vil blive anmeldt i et senere Nummer af *Soraner-Bladet*.

*

Undervisningsministeriet har under 26. November meddelt Adjunkt paa Prøve ved Sorø Akademis Skole *E. T. Lind* Ansættelse som Adjunkt ved samme Skole fra 1. December.

Det unge Grænseværns Afdeling paa Sorø Akademis Skole havde den 25. November om Aftenen indbudt Gymnasiets Elever til et Møde paa Skolen, hvor Gymnasiast *Erling Nielsen* viste det unge Grænseværns Lysbilledserie angaaende Foreningens Arbejde og tillige smukke Billeder fra Sønderjylland.

*

Biblioteksassistent ved Sorø Akademis Bibliotek, Frk. *Ellen Cæcilie Krarup*, ('33), Dt. af Sognepræst *C. Krarup*, Tjustrup) og Sognepræst *Henry R. Stoel* (S. af Kontorchef S.), Tunø, har deklareret deres Forlovelse.

*

Julekomedien paa Sorø Akademis Skole er i Aar *P. A. Rosenbergs* »Kunstnerner«, som er indøvet under Adjunkt *Nordahl Svendsens* Ledelse.

*

Under 22. November er Overjæger ved Svendstrup Gods *Joachim Peter Christian Nielsen* udnævnt til Ridder af Dannebrog. Overjægeren er født den 29. November 1867 som Søn af Skovrider N. paa Svendstrup og gik 1881—85 i Sorø Akademis Skole, som han forlod med Real-eksamen.

Paa Holbergs Fødselsdag den 3. December var Sorø Akademis Skoles 3. Gymnasieklasse i København, hvor man aflagde Besøg i Statens Musæum for Kunst og i et Dagblad. Dagen sluttede i Det kgl. Teater.

*

Aarhusbladet »Demokraten« meddeler, at Korsør Stenforretning ved Ingeniør *V. Kähler*, der driver flere Skærvefabrikker rundt om i Landet, har afsluttet Kontrakt med 14 Lodsejere i Trige-Ølsted Kommune om Udnyttelse af en stor Morænerevle der i Kommunen. Ved Hjælp af geologiske Undersøgelser er det konstateret, at der paa nævnte Egne findes et Stenlag, der gaar ned i ca. 30 Meters Dybde, og det er nu Hensigten at udnytte disse Stenmasser erhvervsmæssigt.

Firmaet agter at starte en Skærvefabrik, hvis Anlægsudgifter vil beløbe sig til ca. 400,000 Kr., og som vil kunne beskæftige 70 Mand Aaret rundt.

Undersøgelserne vil antagelig koste 12-15,000 Kr. Man regner med at kunne afsætte en stor Mængde af Skærverne til Statsbanerne.

Paa det nordiske Rejsebureau-møde i Oslo i Dagen 3.—4. December var De Danske Statsbaner repræsenteret af Kontorchef *H. G. Orlík*.

*

I »Juristforbundet«s Blad »Juristen« for 1. December har Dommer *John Knox* skrevet en Artikel »Studiosus juris for 50 Aar siden«.

Proprietær *Hans Quade Rasmusen*, Værsløvgården, er indtraadt i Bestyrelsen for Dampskibsselskabet »Activ«, hvis Reder er Ingeniør *Jørgen Rasmusen*, Korsør.

Professor *Vilhelm Andersens* yngste Datter, den kun 34-aarige *Fru Helvig Schoubye*, gift med Amtslæge Niels Schoubye i Næstved, afgik i November Maaned ved Døden efter faa Dages Sygeleje. Før Fruen blev gift, var hun i en Aarrække Sekretær i Sundhedsstyrelsen; foruden sin Mand efterlader hun sig en maanedgammel Søn.

Adresseforandring. Sekretærens Adresse er fra og med d. 20. ds. Dr. *Gudmund Magnussen*, Gefionsgade 7, Telf. Taga 133.

SORANSK SAMFUNDS BESTYRELSE

Formand: Dommer *John Knox*, Soldalen 7, Ø. Ryvang 3919.

Næstformand: Direktør *Ch. Louw*, Laksegade 2—4, K. C. 1823 og C. 1839.

Kasserer: Direktør *Alfred V. Rasmusen*, Vesterport 323, V. C. 8229.

Sekretær: Læge *Gudmund Magnussen*, Herluf Trollesgade 21, K. Palæ 6001.

Understøttelsesfonden: Prokurist, cand. jur. *Svend Clausen*, Vesterport 208, V. C. *13773.

Soranerbladets Administration: Bagermester *Rogert Møller*, Vesterbrogade 30, V. C. 3194.

Soranerbladets Redaktør: Redaktør, cand. polit. *V. Sorgenfrey Hansen*, Tranevej 10, N. Taga 6515.

Soranerbladets Annoncer: Assistent *Sven Carlsen*, Vesterport 208, V. C. *13773.

Soransk Samfunds Arkiv: Stud. polyt. *Lauge Lauridsen*, Studentergaarden, N. C. 12995.

<p>Inger Norries Sølvsmiede</p> <p>Nikolaj Plads 32 - Telefon Palæ 5648</p>	<p>Forsikrings-Aktieselskabet Husbukke Assurance-Compagniet Grundejernes Husbukkeforsikring</p> <p>Hovedkontoret - Vesterport 208 - København V. - C. 13,773</p>	<p>Hjemmenes Assurancekontor Kapt. Palslev Telefon Helrup 5510 (10—4) Alle Forsikringsarter. Medarbejdere antages.</p>
<p><i>AKSEL ERTING</i> Tømrermester</p> <p>„Belvedere“ Rogertsvej 9 Tlf. 681 Helsingør</p>	<p>HOTEL PHOENIX KØBENHAVN TELEFON 114 120 Værelser — 76 Bad</p> <p>Byens hyggeligste og smukkeste SELSKABSLOKALER Internationalt Køkken — Det berømte FROKOSTBORD I Kavalersalen: Kapelmester <i>Oerolfs Ensemble</i>.</p>	<p>BRØDR. MARKERS BOGTRYKKERI</p> <p>Knippelsbrogade 8 Telf. Central København K. 13,867 14,278</p>
<p>SVEGÅRDS BOGHANDEL SORØ</p> <p>TELEFON: SORØ 27-300</p>	<p>Overretssagfører ERNST SANDLYNG (tidl. Jensen af Bramminge)</p> <p>har nedsat mig i <i>Holte</i> — Stationsvej 20, Telf. <i>Holte 1490</i> — og beder Soranerkammerater holde mig i Erindring ved juridiske Forretninger. Tager gerne til København efter Aftale.</p>	<p>De skulde prøve <i>en Annonce</i> i „Soranerbladet“</p>
<p>HOLGER DUE Refraktionist- Optiker</p> <p>Gl. Kongevej 114 · Tlf. Vester 5585 y</p>	<p>Annonce-Ekspedition SVEN CARLSEN Vesterport 208 København V. Tlf. Central 13.773</p>	

Redaktion: Tranevej 10, N., cand. polit. *V. Sorgenfrey Hansen*, Tlf. Taga 6515 - Ekspedition: Vesterbrogade 30, V., Tlf. Centr. 3194

SORANER-BLADET

TREOGTYVENDE AARGANG

BRØDR. MARKERS BOGTRYKKERI
KØBENHAVN 1938

INDHOLD

STØRRE ARTIKLER, DIGTE

	Side		Side
CARLSEN, OLAF, Dr. phil.: <i>Peder Hjort og Amtmand Chr. L. Stemann. I. S. 65, II. 72</i>	72	Dødsfald: Kaptajn <i>L. F. V. Dahlerup</i> ('79). — Overassistent <i>Victor Jørgen Bang</i>	10
KNOX, J. E. L., Dommer: <i>Sorø Aar. I. S. 13, II. S. 22, III. S. 30, IV. S. 42, V. S. 57, VI. S. 64, VII. S. 74, VIII. S. 99</i> [jrf. forskellige Indlæg S. 26, 38, 47, 55].		Kammerherre, Oberstløjtnant <i>Andreas Busck</i> , * 12/2 1855 † 1/3 1938 ('73)	18
LIND, AAGE, Forfatter: <i>Soransk Samfund, jydsk Afdeling — 7. Februar 1938</i> [Digt]	22	Et Dødsfald: <i>Jens Anthon Wille Jørgensen</i> ('33)	26
MALLE: <i>Gordon</i> [Digt ved Festen den 14. December 1937 for Gordon Norrie]	4	Stationsforstander <i>G. G. Ulrich</i> , * 15. Okt. 1868 † 14. Marts 1938. Med 1 Portræt. Af hgo	28
NORRIE, GORDON, Stabslæge, Dr. med. h. c.: <i>Tale ved Rusfesten Lørdag den 8. Oktober 1938</i>	77	<i>Jørgen-Frantz Jacobsen</i> , * 22/11 1900 † 21/3 1838 ('19). Med 1 Portræt	28
NYGAARD, FREDRIK, Forfatter: <i>Den Ranke i Riget — Ritmester Peter Jensen in memoriam</i> . Med 1 Billede [Mindedig]	89	<i>Karl Madsen</i> , * 22. Marts 1855 † 16. April 1938. Med 1 Billede. Af V. Thorlacius-Ussing	37
ODDER, SVEND, Tandlæge: <i>Ved Soranergildet i Aalborg 3. December 1928</i> . [Digt]	6	Oberstløjtnant <i>H. Wamberg</i> , * 20/1 1872 † 22/1 1938 ('89). Med 1 Portræt	39
OLRIK, H. G., Kontorchef: <i>Fra gamle Dage. III. Oprydningen i Sorø efter Branden 1813</i> . Med 1 Grundplan af Sorø Kirke og Akademihygningen	10	<i>Carl E. Aagaard</i> , * 1/2 1869 † 1/3 1938. Med 2 Portrætter. Af Carl J. O.	47
<i>Nationalmuseet og Sorø</i> . Med 2 Portrætter	53	Dødsfald: Dommerfuldmægtig <i>Svend Otto Repsdorph Mogenssen</i> ('23). Med 1 Portræt. — Assistent <i>Niels Holger Henriksen</i> . — Læge <i>E. V. Rendtorff</i> ('06). — Ingeniør <i>Frithjof Orla Techt Hansen</i>	49
SORGØNFREY HANSEN, V., Redaktør: <i>Da Bunden faldt ud af Vandkarret</i>	63	Dødsfald: Fhv. Fængselslæge <i>Carl Riis</i> ('83)	58
SORØ BYS 300 AARS JUBILÆUM: <i>Sorø</i> . Af V. Sorgenfrey Hansen	25	Dødsfald: Læge <i>Julius Hviid</i> ('86). — Artillerikaptajn <i>H. G. K. Bruun</i> ('74). — Fhv. Bankdirektør <i>Fr. H. Palludan</i>	64
<i>Soransk Samfunds Gave til Sorø By</i> . Med 1 Billede ...	34	Professor, Dr. phil. <i>Verner Dahlerup</i> , * 31. Okt. 1859 † 24. Aug. 1938 ('76). Med 1 Portræt. Af hgo	69
<i>Sorø Bys Historie gennem tre Hundrede Aar</i> . Ved L. F. la Cour. Sorø 1938 [Anmeldelse af H. G. Olrik]	45	Dødsfald: Fhv. Bankdirektør <i>Frederik Holmsted Palludan</i> . Med 1 Portræt. — Sparekassedirektør og Godsforvalter <i>V. Hanson</i> . — Fhv. Lektor <i>Hans Peter Michelsen</i> ('98). Med 2 Portrætter	71
<i>Lektor Rosens Jubilæumsprolog</i>	50	Dødsfald: Kontorchef <i>Erik Mangor</i> ('00). — Fabrikant <i>Hannibal Julius Petersen</i> . — Ritmester <i>Peter Jensen</i> . Af Otto Vilh. Sommer	87
<i>At have været eller ikke at have været i Sorø</i> . Af Dr. Olaf Carlsen	61	Dr. phil. <i>Ferdinand Ohrt</i> , * 17. November 1873, † 5. December 1938 ('92). Med 1 Portræt. Af H. G. Olrik ...	93
		In memoriam: Fru <i>Rothe Hansen</i> . Af »En gammel Dreng«	98
		Dødsfald: Kontorchef <i>Kay Ulrich</i> ('07). — Tandlægestuderende <i>Svend Arne Ravnsgaard Nielsen</i> ('35)	99

NEKROLOGER

Dødsfald: Hofjægermester <i>Gustav Garth-Grüner</i> . — Driftsbestyrer <i>Vilhelm Visby</i> ('89). — Oberstløjtnant <i>Carl Mathias Appeldorn</i> ('87). — Fhv. Forpagter <i>Peter Daniel Boserup</i>	2
<i>Jørgen Rudolf Stavnsbjerg</i> in memoriam. Af O. A. Rygaard	5

FORENINGSANLIGGENDER

Soraner-Værelset paa Studentergaarden	5
Soraneraften [2. Februar 1938]	5, 12
Stor Soraner- og Holbergaften [2. Marts 1938]	12
Realist-Legatet	12

	Side		Side
»De 200 raske gamle Soraneres Stipendium«	12, 93, 100	Stabslæge Dr. med. Gordon Norrie og Frue i deres hyg-	
Soranerne i Aarhus	13	gelige Hjem. Med 1 Billede. Af <i>G. M.</i>	27
Soransk Samfunds Generalforsamling	17, 35	Phønix Kæden i Ringsted Med 1 Billede. Af <i>C.</i>	29
Jydsk Afdeling af soransk Samfund. Med 1 Gruppebillede	17	Fraternitas Sorana. Med 1 Billede	34
Regnskaber for 1937	20	Konfirmationen i Sorø Klosterkirke Palmesøndag. Af <i>A-lex</i>	36
Holberg-Aftenen i Soransk Samfund	21	»Dagens Digt« [Til Dommer Knox' »Sorø Aar« III]. Af	
Gordon Norries Udnævnelse til Æresmedlem i Soransk		<i>Aage Lind</i>	38
Samfund	33	Soldaterkorpset	38
Sorø-Turen d. 4. Septbr.	55, 63, 70	Fodboldkampen d. 27. Marts. Af <i>T. G.</i>	38
Gamle Soranere paa Fyn	62	Diskussionen om Holbergs Gravfred. Af <i>Gordon Norrie</i> og	
Soransk Samfunds Aarsfest: Rusgildet	69	<i>Robert Nøiendam</i>	39
Rusgildet. Med 2 Gruppebilleder	79, 81	Rektor Wests Bog om Elsass. Anmeldt af Dr. phil. <i>Olaf</i>	
Museums-Projektet	80	<i>Carlsen</i>	40
Soraneraften [2. Novbr. 1938]	82, 89	En 70- og en 75-aarig [Fhv. Fabriksinspektør Carl Jo-	
Et Kunstmuseum i Sorø	85	han Ottesen og Direktør Alfred Wibolt]. Med 2 Por-	
Soraneraften i Nationalmuseet [7. Decbr. 1938]	89, 97	trætter	41
Soraner-Bladet	93	O tempora, o mores! Af <i>En gammel Soraner</i>	46
Valdemar Petersens Legat	95	Dommer Knox' »Sorø Aar«. Af <i>Casparus</i>	47
Fyns Afdeling af Soransk Samfund. Af <i>x</i>	98	Carlsberg-Turen den 12. Maj. Gruppebillede	48
Bal i Februar	100	Studenter-Jubilarer paa Sorøtur. Med 1 Gruppebillede ...	55

MINDRE MEDDELELSER

Professor S. P. L. Sørensen [70 Aar]. Med 1 Portræt ...	1	Aarskrift for Sorø Akademis Skole for Skoleaaret 1937	
Festen for Norrie	1	-38	56
Til Julekomedie. Med 1 Gruppebillede. Af <i>En Tilskuer</i> ...	2	Gl. Soraner Cricketkamp. Af <i>r—r</i>	80
En Digtsamling af Grandjean. [Anmeldelse]. Af <i>hgo.</i> ...	4	Sibberns Legat for en Soraner. Af <i>H. Raaschou-Nielsen</i> .	80
Prof. Basedows Afskedigelse. [Anmeldelse af Dr. Olaf		Referat af Fodboldkampen den 9. Oktober. Af <i>T. G.</i>	82
Carlsen: Über J. B. Basedows Entlassung]. Af <i>Poul</i>		Batök-Spillet. Af <i>has</i>	82
<i>Schjærff</i>	4	Indbinding af Soranerbladet. Med 1 Billede	88
En Soraner og hans Indsats [Einar Prip 70 Aar]. Med 1		Syv gamle Drenges to Sorøture. Med 2 Gruppebilleder ...	90
Portræt. Af <i>Otto Vilh. Sommer</i>	9	Til en 60-aarig lidt post festum. Med 1 Portræt. Af <i>En</i>	
Arkivar C. S. Christiansen [70 Aar]	19	<i>af dem</i>	95
Om en Referents Pligter, om Portrætter af Holberg og om		Holbergfest. Af <i>Malle</i>	96
hans Gravfred. En kort Epistel. Af <i>V. Thorlacius-Ussing</i>		Kongebal paa Akademiet. Af <i>X—R</i>	96
.....	25	Et Kunstmuseum i Sorø. Af <i>Aage Trolle Blumensaadt</i> ...	97
Husker Du? [Til Dommer Knox' »Sorø Aar« II]. Af <i>Poul</i>		Gamle Soranere og soranske Noter	7, 15, 23,
<i>Lorenzen</i>	26	31, 43, 50, 58, 67, 75, 82, 91, 101	

SORANER-BLADET.

MEDLEMS
SORANSK

BLAD:FOR
SAMFUND

23. AARGANG

Nr. 1

Januar 1938

PROFESSOR S. P. L. SØRENSEN

En højt anset gammel Soraner, en verdenskendt Videnskabsmand, Professor S. P. L. Sørensen fyldte 70 Aar den 9. Januar og fratræder derfor til April sin Stilling som Forstander for Carlsberg Laboratoriets kemiske Afdeling.

I Anledning af 70-Aarsdagen var Professor, Dr. phil. & med. & techn. S. P. L. Sørensens videnskabelige Gerning og Indsats udførligt omtalt i Artikler og Interviews i Dagspressen, og der blev til hans Ære udgivet et stort og fornemt Festskrift med Bidrag fra danske og udenlandske Forskere. Hensigten med disse Linier er at understrege, at han ogsaa er Soraner.

Søren Peter Laurits Sørensen stammer fra Holbergske Bønder. Hans Oldefaders Fæstegaard hørte under den ene af Holbergs Hovedgaarde »Brorupgaard«, der nu ejes af Soraneren, Hofjægermester Bech paa »Waldbygaard«. Bedstefaderen købte Gaarden og blev Selvejerbonde.

Han er født den 9. Januar 1868 paa denne Gaard i Landsbyen Havrebjerg ved Slagelse som Søn af Gaardejer Hans Sørensen og Hustru Kirstine Kathrine, f. Sørensen. Han er den ældste af syv Søskende, der alle lever. Som Barn hjalp han til paa Gaarden og gik i Landsbyskolen, hvis Lærer Kristensen, fik Forældrene til at sætte ham i Slagelse Realskole, der dengang lededes af den fremragende, af alle Drengene højt elskede Pædagog, Professor og Rektor Frederik Dahl. Pastor Brøndsted i Slagelse og Pastor Bülow i Havrebjerg tog sig varmt af den lille Søren, og sidstnævnte Præst læste Latin med ham, saa han i 1882 kunde optages i »III studerende« Klasse i Sorø Akademis Skole, hvor Wörmer ganske vist paastod, at det var »noget værre Latin«, han havde lært. Forøvrigt var S. P. L. Sørensen den første Elev, hvis Navn Rektor Blichert kom til at indføre i Skolens Matrikel. Trods Wörmers Karakteristik af Søren Latin gik det jo endda, og 1886 forlod han Sorø med Studentereksamen, først for at studere Medicin; men Kemien indfangede ham hurtigt til en Magisterkonferens, og i 1901 blev han Forstander for Carlsberg Laboratoriets kemiske Afdeling.

Den 70-aarige Videnskabsmand mindes den Dag i Dag med Glæde og Taknemlighed de unge, nu saa fjerne Sorø Aar, Følelser, han gav et smukt og varmt Udtryk for i den Tale, han holdt, da han i September 1936 deltog som 50 Aars Jubilar i Soransk Samfunds Rusgilde. Vi andre er stolte over at tælle Pro-

fessor S. P. L. Sørensen i vore Rækker og ønsker ham et langt og lykkeligt Otium, som Professoren sikkert navnlig vil udfylde med Arbejde for Dansk Luftværnsforening, hvis kloge og ildfulde Formand han jo er.

En Deputation for Soransk Samfunds Bestyrelse overrakte paa Fødselsdagen med Dommer Knøx som Ordfører Professoren en med signerede Baand forsynet Blomsterbuket. Bryggeriforeningen oprettede i Dagens Anledning et 10.000 Kr. stort Legat »Prof. S. P. L. Sørensens Legat til Hjælp til Uddannelse af unge Bryggere ved den skandinaviske Bryggerhøjskole i København«.

FESTEN FOR NORRIE

Festen paa Hotel d'Angleterre den 14. December om Aftenen for Soransk Samfunds afgaaede Formand, Stabslæge, Dr. med. Gordon Norrie var stilfuld og hyggelig. Da Deltagerne var samlet, ankom Hædersgæsten, som blev modtaget med Haandklap og ført til Bords af den nye Formand, Dommer Knøx. Bordkortene var forsynet med en pudsigt Norriekarrikatur af Møllerhøj. Souper'en lød paa: Brun Suppe med Æggestand og Ærter, Dyreryg

med Kartoffelkroetter, Gelé og Salat, Osteanretning og Karamelbudding. Hertil nødes St. Estèphe og Madeira dry. Dommer *Knox* udbragte straks et med tre soranske Hurraraab besvaret Leve for Sorø Akademis Skole. Dommerens Tale for *Norrie* gengaves i *Soraner-Bladets* Decembernummer. Overretssagfører, Baron v. *Eggers* talte for Fru *Norrie*, idet han bad Hædersgæsten bringe sin Hustru en Hilsen. Endvidere blev der holdt Taler af Rektor *Raaschou-Nielsen*, Prokurist, cand. jur. *Svend Clausen*, Kontorchef *Harhoff*, Ingeniør *Beck*, Læge *Skovgaard* (for Kammeratskabet, en kort, men udmærket Tale), Direktør *Alfred V. Rasmusen*, Fabrikant *Joh. Rasmussen* o. m. fl. *Norrie* takkede muntert og bevæget; der blev sunget en humoristisk Sang, som gengives andet Sted i Bladet, og Direktør *Louw* fungerede med Aplomb som Toastmaster. Last but not least havde Grosserer *Basse Winther* haft den fortræffelige Idé at sikre sig et af Tegneren *Otto Christensen* udført Billede af *Norrie*. Dette blev ved Bordet overrakt ham som Gave fra Festsdeltagerne og vil senere blive ophængt paa Sorø Akademis Skole. — Til Festen indløb der forøvrigt flere Telegrammer.

Efter Bordet havde man et Par hyggelige Timer ved Kaffen og Cigarerne samt en enkelt Whisky med Soda.

TIL JULEKOMEDIE

Julekomedien 1937 paa Sorø Akademis Skole blev spillet Søndag den 19. December, og Rektor havde indbudt *Soransk Samfunds* Bestyrelse til at overvære den; *Knox*, *Louw*, *Rasmusen* og *Soraner-Bladets* Redaktør havde modtaget Indbydelsen.

En halv Times Tid før Tæppet skulde gaa op, samledes Skolens Elever med Lærerne og Rektor i Lovsangsalen, hvor *Soransk Samfunds* Formand, Dommer *Knox* med faa, men velvalgte Ord fra *Soransk Samfund* overrakte det tidligere omtalte Holbergskrin (*Soraner-Bladet* 22. Aargang Nr. 9) til Rektor, hvem han bad modtage det paa Skolens Vegne. Rektor *Raaschou-Nielsen* takkede og meddelte, at Skrinet foreløbig vilde blive opstillet Lovsangsalen, men i den nye Biblioteksbygning, som nu »var paa Trapperne«, vilde Skrinet faa sin Plads i det Lokale, som skulde rumme Bibliotekets store Holbergsamling. Saa sang man »Før var der paa Dansk knap skrevet en Bog« og gik derpaa over i Solennitetsalen for at se Julekomedien.

Det var *P. A. Rosenbergs* tre Akts Lystspil »Kunstnerner«, der spilledes fortrinligt af de unge Mennesker, som Adjunkt *E. Nordahl Svendsen* havde været en udmærket Instruktør, hvad Figura tydeligt viste. »Kunstnerner« er jo ikke noget særligt lødigt Aandsprodukt, nærmest »Løjer og Langkaal«, men hellere se den pure Ungdom tumle sig som Fisk i Vandet i et saadant lille Lystspil end skue den forløfte sig paa at tage Holberg i sliv Arm. Aktørerne gjorde deres Sager godt. Herregud, Indehaverne af de kvindelige Roller kunde jo ikke gøre for, at deres Stemmer har lidt Basklang. Den, der illuderede bedst som Kvinde, var *S. O. Petersen* i Jutta Jansens Rolle.

Latteren var sund, og Bifaldet hjerteligt og langvarigt, og der blev sandelig heller ikke sparet paa Bifald til det flinke Elevorkester, som udførte Mellemaktsmusikken og med et mildt Ord tog Kegler paa »Star and Stripes«.

Efter Komedien samledes en indbudt Kreds til nogle Timers hyggeligt selskabeligt Samvær i Rektors smukke Hjem.

En Tilskuer.

DØDSFALD

Sidst i det svundne Aar 1937 indtraf der flere Dødsfald indenfor de gamle Soraneres Kreds.

Den 2. December døde Hofjægermester *Gustav Garth-Grüner* paa Sct. Elisabeths Hospital. Begravelsen fandt Sted den 7. December fra St. Ansgars Kirke i Bredgade til Katolsk Vestre Kirkegaard.

Gustav Gunnar Georg Garth-Grüner var født den 13. August 1868 paa »Raunstrup« som Søn af Soraneren, Kammerherre, Hofjægermester *Georg Grüner*, død 1890, og Hustru, f. *Simonsen*, død 1881. Sønnen frekventerede 1880—86 Sorø Akademis Skole, som han forlod med 4. Klasses Hovedeksamen for at lade sig uddanne ved Landvæsenet, 1894—96 var han Forpagter paa »Raunstrup«, ejede 1897—1927 Gaardene »Lille Svenstrup« og »Eilstrup« og var ved sin Død Besidder af »Pengeskittegaard«, som han havde købt i 1917. Hofjægermester *Grüner* var stærkt landbrugsinteresseret og fulgte personlig meget nøje sine store Gaardes Drift. I Tidens Løb havde han været taget flere Tillidshverv, bl. a. var han Formand for Ringsted Banks Repræsentantskab. Den 14. Juli 1898 blev han gift med *Lili Louise Mathilde*, Datter af Etatsraad *Emil Arntzen* og Hustru *Constance*, f. *Mønster*. Foruden sin Enke efterlader Hofjægermester *Grüner* sig Børn og Børnebørn.

— Den 3. December døde Driftsbestyrer paa Frederiksberg Kommunes Gasværk, Ingeniør, cand. polyt. *Vilhelm Visby*. Han var født den 10. April 1871 i Nakskov som Søn af Manufakturhandler *Carl Johan Visby* og Hustru *Emma Christine*, f. *Hansen*. Hans to ældre Brødre *Carl Johan Christian* og *Johan* gik i Sorø Akademis Skole, henholdsvis 1873—75 og 1876—80. Førstnævnte forlod Skolen uden Eksamen, og sidstnævnte døde som Elev den 25. Februar 1880. *Vilhelm Visby* gik der 1886—89, da han forlod Skolen som Student. I sine Studieaar var han stærkt optaget af forskellig Virksomhed og blev derfor først polyteknisk Kandidat i 1902, men allerede i 1899 havde han faaet Ansættelse som Kemiker ved Det danske Gaskompagni og knyttedes som Driftsassistent til Frederiksberg Gasværk, hvis Bestyrer han blev i 1906, og da Gasværket i 1921 overgik til Frederiksberg Kommune, fortsatte han som saadan, højt anset som Tekniker og meget afholdt af Myndighederne og sine underordnede. Hans Hustru *Betty Marie Visby*, f. *Jensen* overlever ham. Begravelsen foregik i Stilhed.

— Den 6. December døde Oberstløjtnant, Kammerjunkeren *Carl Mathias Appeldorn*, som bisattes den 11. December fra Bispebjerg Krematoriums store Kapel.

C. M. Appeldorn var født den 10. April 1869 paa »Sparresholm« som Søn af den senere Ejer af »Løvegaard« ved Slagelse. Etatsraad *Carl Emil Appeldorn* og *Ottilla Caroline Sophie*, f. *Petersen*. 1880—87 gik han i Sorø Akademis Skole, som han forlod med Studentereksamen. Hans Brødre var ogsaa Soranere, *Frederik Christian* 1882—89 med Realeksamen og *Otto Vilhelm* 1891—95 uden Eksamen. *Carl Mathias* valgte Officersvejen, blev Sekondløjtnant i Fodfolket 1889 og Premierløjtnant to Aar senere. I 1907 udnævntes han til Kaptajn og havde i mange Aar Garnison i Helsingør, hvor han 1918 avancerede til

Paa dette Billede af den andet Sted i Bladet omtalte Julekomedies Aktører ses siddende fra venstre til højre: S. O. Petersen, J. Hasselbalch, Adjunkt E. Nordahl Svendsen (Iscenesætter), T. Albrechtsen, J. Rygaard og H. Jonassen. Staaende fra venstre til højre: O. Leerbech, C. Vogel, J. Borch Jacobsen, E. Hammerich, B. Henningsen, H. M. Jensen og A. G. Holst.

Fotografiet er taget ved Generalprøven Lørdag den 18. December. Selve Forestillingsdagen spillede Milles Rolle af E. Stenersen; men Lørdag Eftermiddag blev han pludselig syg, saa Suffløren T. Albrechtsen maatte op af Kas- sen og overtage Rollen. M. With, der havde fundet Lystspillet til Julekomedien, fungerede som Sufflør under Generalprøven. De fire Elever T. Albrechtsen, O. Leerbech, H. M. Jensen og Holst havde med førstnævnte som Leder ordnet alt det praktiske paa Scenen, og Maleren Aage Trolle Blumensaadt havde med stor Virtuositet foretaget Sminkningen. Musiklærer J. Andrup ledede Orkestret, og Sygeplejerske, Frøken A. C. Glahn Clausen og Oldfrue, Frøken A. Thiele var Teatrets Paaklædersker.

Oberstløjtnant og Chef for 3. Bataljon paa Kronborg. Da Bataljonen fem Aar efter forlagdes til Haderslev, overtog Appeldorn Kommandoen over 3. Livgardebataljon, men i 1924 gik han ud af aktiv Tjeneste.

Oberstløjtnant Appeldorn var en repræsentativ og elskværdig Officer og en passioneret Jæger. Fra sine unge Officersdage stod han Kongen meget nær og deltog som Kongens Gæst i dennes Grønlandsrejse for nogle Aar siden. Han var Ridder af Dannebrog og Dannebrogsmænd samt dekoreret med Kong Christian den Tiendes Erindringsstegn fra Officersskolen og flere fremmede Ordener. Hans Hustru Alma Appeldorn, f. Tramp, overlever ham.

— Næsten 95 Aar gammel døde den 27. December fhv. Forpagter af Vallø Hovedgaard Peter Daniel Boserup og bisattes den sidste Dag i det svundne Aar fra Luther Kirken.

Peter Daniel Boserup var født den 3. April 1843 paa Vallø Hovedgaard som Søn af Forpagter Daniel Winther Boserup og Hustru Mathilde Petrea, f. Reetz, og gik i Sorø Akademis Skole 1855—61 uden

at tage Eksamen. Som saa mange andre af sin Slægt blev han stor Landmand og overtog i 1874 Forpagtningen af Vallø Hovedgaard, som han drev til 1907, da han bosatte sig i København. Forpagter Boserup var i sin Tid en Foregangsmand paa Landvæsenets Omraade og var navnlig kendt som Kvægopdrætter. Hans Hustru, med hvem han naaede at holde Diamantbryllup, døde for tre Aar siden, og han overlever af fem Døtre, tre Sønner og flere Børnebørn.

Den nu afdøde Peter Daniels fem Brødre gik ogsaa paa Sorø Akademis Skole, nemlig 1848—50 den i 1838 fødte Peter Joakim; 1850—60 den i 1841 fødte Otto Christian Haaber, der tog Studentereksamen, var Læge i Haslev til 1913 og døde 9. September 1923 i København (Soranerbl. 8. Aargang Nr. 8); 1855—60 Holger Andreas Alexis, i en Aarrække Forpagter af »Høvdingsgaard« i Sydsjælland, derefter Ejer af »Mørdrupgaard« i Nordsjælland, død i København 23. Januar 1931 (Soranerbl. 16. Aargang Nr. 3); 1855—60 den i 1845 fødte Herman Valdemar og endelig Johan Joseph, der blev Sorøstudent 1856 og virkede som Læge i Borup.

EN DIGTSAMLING AF GRANDJEAN

Under Titlen: Det evige Østen har *Louis E. Grandjean* nu til Jul paa Andr. Fred. Høst & Søns Forlag udsendt en 82 Sider stor Bog med Undertitel: Vers over frimureriske Tanker. Hvad Formen angaar, da er Forfatteren hverken Digter, Lyriker eller noget som helst andet, der egentlig berettiger ham til at give sig i Lag med at udtrykke sine Tanker i bunden Form, og man maa derfor — om man vil danne sig en Mening om Bogen — gøre bedst i at se bort fra de artistiske og tekniske Mangler og alene se paa dens meget ejendommelige Indhold. Men ogsaa dette unddrager sig en helt retfærdig Bedømmelse af een, der ikke enten selv er Frimurer, (o: af den rigtige Slags, ikke blot et stræbsomt Medlem af et Kôteri), eller formaar at anlægge en Frimurers Tankegang, og tilbage bliver for den ganske læge og nøgterne Læser kun at hæfte sig ved det, der af Bogens stærkt personlige og alvorlige Tale er umiddelbart forstaaeligt. Man faar da ud af den, at dens Indhold er Resultatet af mange Aars Erfaringer om Brist og Mangel i egne Evner, men ogsaa om en baade arvet og til-egnet Kraft til at komme igennem den vanskelige Tilværelse under de skiftende Former; om Menneskers Lumpenhed og Uforstand, men ogsaa om Trøsten ved at være sig selv og sin Overbevisning tro; om Styrken ved at holde fast ved det, som gennem Generationer har kunnet opretholde og udvikle baade Slægten og dens enkelte Personer, og især om Lykken ved selv at bygge sig en Ark, der, om den end ikke indeslutter alle rene og urene Dyr, dog er stor nok til at rumme det, som kan gøre Livet udholdeligt — ja mere: som bliver et Fristed, et Hjem og et Værksted, hvor det kan tilvirkes, som baade den enkelte og Slægten ikke blot kan leve videre, men ogsaa udvikles videre paa.

Det kan slet ikke nytte at gaa til denne Bog med en Kritik, der vil kunne faa nok at rive i. Men bag de baade glødende og knudrede Vers (man maa ofte læse et enkelt adskillige Gange for at forstaa det — de minder i deres Ubehjælpsomhed af og til om nogle af gamle Grundtvigs mærkelige Poesier!), vil man stundom finde et Par Linier, der paa en sær Maade bider sig fast og faar een til at lægge Bogen, mens man selv tænker efter. Og gaar det saadan med en Bog, er det i Reglen Tegn paa, at den er noget værd; saa kan Forfatteren iøvrigt med Sindsro, som engang Heinrich Heine, lade Kastraterne klage . . .

hgo.

PROF. BASEDOWS AFSKEDIGELSE

Dr. Olaf Carlsen: Über J. B. Basedows Entlassung von der Ritterakademie zu Sorø. Levin & Munksgaard. Kopenhagen 1937. (48 S.).

Paa Grundlag af et i Landsarkivet beroende, nu fremdraget Brev fra den tyske Pædagog Basedow gør Dr. *Carlsen* i en meget smukt udstyret lille Bog Rede for de Begivenheder, der førte til *Basedows* Afskedigelse fra Professoratet i Sorø. Dette Dokument danner Bogens Centrum, men Dr. *Carlsen* undersøger yderligere Basedowforskningens Stilling til Afskedigelsesspørgsmaalet i det hele, hvorved vi faar betydningsfulde Glimt af flere af Tidens berømte Personligheder som de to *Bernstorffer*, Fr. *Danneskiold-Samsøe*, Akademiets Overhofmester paa

Basedows Tid o. a., ligesom der kastes Lys over Tidens Opfattelse af Lærefriheden. I Slutningen af Bogen uddyber og berigtiger Dr. *Carlsen* Spørgsmaalet om *Basedows* andet Ægteskab med *Gjertrud Elisabeth Hammer*, Datter af afd. Sognepræst H. i Slaglille.

Den lille Bog, der saavel har almindelig pædagogisk som speciel soransk Interesse, viser Forfatterens Evne til intens Udnyttelse af Kildematerialet; den er, da *Basedows* Personlighed jo ogsaa berører tysk Videnskablighed, affattet paa et ulasteligt Tysk; dog tror jeg, at man nu til Dags vilde skrive *Eloquenz* i Stedet for *Eloquents* (S. 30), og S. 36 staar der: *im Grossen und Ganzen*; det hedder: *im grossen ganzen*.

Poul Schjærff.

GORDON

Ved Festen den 14. December f. A. paa Hotel d'Angleterre for Gordon Norrie blev følgende Vise sunget:

Mel.: Tarata-bom-diæ.
 Udi Staden Elsenor,
 fødtes Gordon af sin Mor
 atten Hundrede femti fem,
 Fødselen var meget slem.
 Han i Moders Liv var stor,
 kræved' ekstra Jordemor,
 hvad der særlig gav ham Præg
 var, at han var født med Skæg.
 ;: Han spilled' Abespil,
 han svined' Bleer til,
 hans Bleer de blev tør,
 hans Hale den blev smørt. ;:

Efterhaanden han voksed' op,
 blev en væmmelig Spilop,
 snart kom han i Skolen hen,
 Bine Sejer blev hans Ven.
 Saa da han blev rigtig stor,
 sa' en Dag til ham hans Mor,
 vi til Herlufsholm kør,
 ak! det blev kun til Malør.
 ;: Saa kom til Sorø han
 og fanged' Visdom an,
 han var en Dovenkrop,
 som samled' »Sletter« op. ;:

Oversidder blev han tit,
 klarede sig tem'lig skidt,
 endelig blev han Student,
 om end det var smaat bevendt.
 Derpaa han til Byen drog
 og sig selv i Nakken tog,
 dyrked' baade Loup og Bog
 og blev stor Oftalmolog.
 ;: Han nu i Øjne saa,
 de brune som de blaa,
 de, som ham heftigst drog,
 blev skøn Charlottes dog. ;:

Han blev gift, og han blev Far,
 han blev Bestefar saagar,
 boede i et Hus med Glas,
 savned' undertiden »Das«,
 saa gik han i Gaarden ned,
 Tremmedøren ved Besked,
 endelig fik Slut det »Pip«,
 nyt W. C. med Træk og Slip.
 ;: Han letted' Vejret drog,
 en Tur til Refnæs tog,
 han bragte Helsebod
 for »Skél« og »Øjeflod«. ;:

Sygehus han styrede,
han Skleritis myrede,
og i Tidens Løb blev han
Landets første Jordmormand.
Kongen ham til Ridder slog
af den Orden Dannebrog,
siden blev han par Hønnør,
Dr. med. og Kommandør.
;: Han krøb i Uniform,
han brugte Jodeform,
han klemte »Cleio« haardt,
og han skrev Bog om Sport. ;:

Skolen den var næsten glemt
(hvad selvfølgelig var slem).
Da paa en Gang ud der sprang
gamle Minder, Klokkeklang.
Præses blev han kaaret til,
Hvervet var som skaaret til
for den gamle gæve Gut,
13 Aar nu er det Slut!
;: Han altid tog sin Tørn
som trofast gammel Ørn,
han sejred', kom og saa
og elsket blev som faa. ;:

Nu er Skægget bleven hvidt,
Helbred ingenlunde skidt,
frejdig, frisk med godt Humør
han med unge gamle kør.
Altid han paa Pletten var,
blev der kaldet, gav han Svar,
i ham er der Ungdomssaft,
første Klasses Formandskraft.
;: Han har Soranersind,
han pløjed' Baner ind,
som vil til evig Tid
os minde om hans Flid. ;:

Sværdet har han nu lagt ned,
Vemod føler vi derved,
Tak dog fylder mest vort Sind.
Naar vi ser i Fremtid ind,
ønsker vi alt godt og smukt,
Helbred, Kraft og Tankeflugt
for vor kære gamle Ven,
gid vi se dig snart igen.
;: Vi si'r dig evig Tak,
af Tak vort Hjerte knak,
es lebe Norrie hoch
(Hurra gaa ej i Brok). ;:

Malte.

SORANERVÆRELSET PAA STUDENTERGAARDEN

Soransk Samfunds Værelse paa Studentergaarden bliver ledigt den 1. Marts. Ansøgninger skal indsendes til Konsitoriums Kontor inden den 10. Februar.

SORANERAFTEN

Onsdag den 2. Februar afholdes dette Aars første Soraneraften paa Hotel Phønix.

Kl. 18,30 mødes vi igen til de gule Ærter, og Kl. 20 vil Soraneren Professor *Jørgen Jørgensen* holde Foredrag om »Den moderne Naturvidenskabs Verdensopfattelse«.

Bestyrelsen.

JØRGEN RUDOLF STAVNSBJERG IN MEMORIAM

Jørgen Rudolf Stavnsbjerg døde den 2. December 1937, og Soraner-Bladet bragte i Decembrnummeret en Nekrolog. Fra Ingeniør O. A. Rygaard har vi modtaget følgende Mindeord:

Det er ikke alene blandt sine samtidige Skolekammerater, at *Stavnsbjerg*, eller »Stavens« som han blev kaldt, vil blive dybt savnet, men ogsaa Soranere af senere Aargange, Lærerne og de unge Elever paa Skolen vil altid mindes den store, ægte »Gamle Soraner« i dette Ords allerbedste Betydning.

Gamle Rektor *B. Hoff* elskede »Jørgen«, ikke alene fordi hans Hjem laa i det den Gang tyske Sønderjylland, men navnlig fordi han klart saa, at denne store, stærke Dreng med sin medfødte Herskernatur og sine allerede dengang stærkt udviklede gode personlige Egenskaber, Ærlighed, Retfærdighedssans og Karakterstyrke, ved sin Indflydelse og sit Eksempel havde en meget afgørende Betydning for Aanden og Moralens mellem Drengene. Paa den Tid holdt disse endnu Justits indbyrdes, uden at Lærerne blandede sig ret meget i deres Stridigheder, deres Hævdelse af de mange gamle Traditioner, Friluftsliv, Sport, m. m., og da under saadanne Forhold de førende Drenges Karakteregenskaber i meget højere Grad end ellers er bestemmende for Kostskoleaanden, havde Rektor *Hoff* sikkert ganske Ret i sit Syn paa *Jørgen*.

Paa den Tid var Behandlingen af de mindre Drengene fra de større Side ofte ualmindelig haardhændet, og navnlig var »Fjerdeklasserne« (nu 1. G.) meget frygtede af Drengene i de lavere Klasser, der uden at kny blindt maatte adlyde eller stille til Klø for at tilfredsstille den dengang noksom bekendte »Drøjesyge« hos de større, mens Eleverne i de to ældste Klasser holdt sig helt for sig selv i Følelse af ophøjet Værdighed. Det skyldes i høj Grad *Stavens*, at disse Forhold blev meget forbedrede i Aarene 1902—04 og følgende Aar, fordi hans eget ridderlige Sind ikke taalte nogen uretfærdig Underkun af de svagere, og manges Dreng fra de Aar vil sikkert stadig være *Stavens* taknemlig for hans Beskyttelse.

Naturligvis taalte han selv som ægte Soranerdreng ingen Modsigelse eller Nægtelse, naar han gav sine Ordre, men der var blot den Forskel mellem ham og saa mange andre Herskerdrengene, at alle adlød ham ganske selvfølgelig, fordi han aldrig gik for vidt, og hans Stentorøst og meget bestemte Henstillinger understregede et flammende Blik, der dog hurtigt gik over i hans kente godmodige Smil, absolut ikke opfordrede til Modsigelse.

Tydeligt husker jeg hans gjaldende Raab over Store Plads: »Hvorfor drøjer Du Dig? Lad Ungen løbe« eller hans »Hug den Rasseunge«, naar han fra Vandposten slog Cricketboldene i alle Retninger, og hans muntre Latter, naar de havnede paa den anden Side af Ridehuset, paa Kirkegaarden eller gik gennem Klosterporten. Han var den fødte Cricketspiller med alle en gentleman's dertil nødvendige Egenskaber og skabte sig allerede Respekt mellem mange af Hovedstadens bedste Spillere, da han i 1904 førte Skolens Hold til Sejr over K. B.'s frygtede 1. Hold. Vi ser ham endnu med »Ske'en« paa Nakken slentre tungt ind til Gærdet og sikre Sejren med sine drabelige Slag, hvoraf 3 var Ridehustavere.

Var *Stavnsbjerg* saaledes en Pryd for sin Skole, mens

han gik der, blev han det ikke mindre senere. Overalt, hvor han viste sig, i Foreninger, Klubber, Komité'er, Virksomheder, blev han hurtigt en respekteret og afholdt Førerskikkelse, hvem alle saa op til, ikke mindst hans Modstandere paa Sportspladsen. Hans moralske Indflydelse som Sportsmand var saa stor, at enhver Overtrædelse af Cricketspillet's uskrevne Love blev utænkelig baade for hans eget Holds Vedkommende og for Modpartens, naar han deltog, og det er i høj Grad paa dette Omraade, at han vandt Anseelse for sin gamle Skole, for hvilken han var og overalt opfattedes som et Symbol.

I det daglige og i Forretningslivet var *Stavnshjergs* Færdighed altid præget af Godhed, Retsind og usvigelig Redelighed, og han efterlader sig utvivlsomt kun Venner. I Dagene efter hans Død hørte jeg flere Gange Vendingen: »Ja, men han var jo ogsaa Soraner«, og tænkte da med lidt Stolthedfølelse paa selv at være udgaaet fra den Skole, til hvis allerbedste Sønner han hørte.

Vi Soranere vil altid ære hans Minde og lade det leve imellem os.

O. A. Rygaard.

VED SORANERGILDET I AALBORG 3. DECEMBER 1928

Det har tidligere været omtalt i *Soraner-Bladet*, at Redaktør *L. Schiøttz-Christensen* i Aalborg en Gang om Aaret samler de i Nordjylland boende gamle Soranere til stilfuld og kammeratlig Fest i sit smukke Hjem. Hver især bidrager paa sin Vis til Underholdningen, og *Soraner-Bladet* bringer i dette og følgende Numre, eftersom der kan blive Plads, nogle af disse Underholdningsbidrag i det Haab, at de vil kunne mere og interessere ogsaa andre end Festdeltagerne.

Ved Festen den 3. December 1928 (Holbers Fødselsdag) leverede Tandslæge *Svend Odder* det nedenfor gengivne Bidrag. *Odder* havde forud faaet Bordplanen hos *Schiøttz-Christensens* Hustru. I et belejligt Øjeblik forlod han stille Bordet, medens Snakken gik — og vendte saa tilbage forklædt som *Holberg*. Da han begyndte at karakterisere de enkelte Gæster, gik han bag om Stoleryggene, begyndende ved *Schiøttz-Christensen* og *Oppermann*, og fortsatte saaledes behændigt Bordet rundt. *Schiøttz-Christensen* havde, saaledes som det fremgaar af *Odders* Ord, afleveret sin Geburtsdagstale til Baronen, og andre Talere var i fuldt Sving med Fødselsdagsbetragtninger, da *Odder* brød ind og manede til Tavshed. Og her er saa hans *Holberg*dig:

Hvem stører mon min Fred i mit himmelske Parnas —?
Ah! — Hvilket net Consilium, med ædel Vin i Glas! —
Besynderligt! - Jeg troer ma foi jeg Jer tilforn har seet. -
Jovist! — Jeg ta'er ej fejl — i Sorø er det skeet
at I løb mig forbi, naar der var Fest i Salen;
min ene Sko har I slidt blank med Pøgebuksehalen, - - -
Hvor var I kaade da! - Hvor gik I løs paa Livel,
som ubarmhjertig nu har Jer sit Stempel givet.
Min Tro — Jeg maa bekiende: de Typer, som Jeg seer,
maa fluks min Tanke vende til de Comoedier
Jeg for tvende Secler siden haver gjort, Godtfolk at vise
hvorlunde de sig teer, -- med Satyrs Snært dem riise --
Det lyster mig at se, hvorlunde hver sig røber: —
Der finder jeg jo først min kiære *Kandestøber*,¹⁾
som talte pænt for mig og aabnet har sit Hjem
for os, som det forlyster at ta' Sorømindet frem!
Vel gjort -! men ser Jeg ret - der har vi Hr. *Jeronimus*²⁾
i broderlig Disput med *Magister Rosiflengius*³⁾

som forarges i sit Hjerte over Spiritussens Regn,
men mødes paa et etisk kristeligt Grundlag med

Per Degn.⁴⁾

*Olysses von Ithacia*⁵⁾ har sikkert fundet at
han til Nabo haver faaet *den stortalende Soldat*.⁶⁾
Findes i vor Jura mon bedere Decanus
end denne udi Aalborg kendte *Erasmus Montanus* —.⁷⁾
Se mange haver ment, at en Rolle af de bedske
er den, som Jeg har kaldt *Herman von Bremens Kone*
Geske.⁸⁾

Tro ei man smile kan saa sødt, naar man er desperados
eller — hvad mener *Don Ranudo de Colibrados*.⁹⁾
Jeg fatter, — det vil undre Jer at høre om, at han der
i fordum Tid har været min forførende *Leander* — —¹¹⁾
og her Jeg finder ma foi — hans Aasyn er mig kendt
som *Sganarels*¹¹⁾ skjønt ei Jeg tror, hans Geist den Vej
er vendt.

*Snyllegiesten Jesper*¹²⁾ har sig anbragt nok saa fræk
ved Siden af vor *Assurances Diderich Menschenskræk*.¹³⁾
og *Jean de France*¹⁴⁾ — je sens — S'attent sans doute
ce soir

hos min skønne *Leonora*¹⁵⁾ en slet fortient gloir —!
En Plads staar tom —! Besynderligt — Hvem mon der
mangler her

Ah! Monsieur *Gert Westphaler*¹⁶⁾ — den talende Barbeer.
Se denne Type kan Jeg ikke rigtig faa paa Rim,
med mindre — jo min Tro — han er min Type paa
Niels Klim.¹⁷⁾

Og her hos Jer, Jeg troer bestemt at kunne finde noget
der viser, at I ei har glemt min *Jesper Ridefoged*.¹⁸⁾

Lehrbeutel —!¹⁹⁾ du est god

ei nervøs nu *Bunkeflod*²⁰⁾

du vedst dog sikkert paa en Studs:

udi egen Tro: *Philosophus*.

Ja *Henrik*,²¹⁾ du est en Kanalie
der ofte gør for megen kollegial Batalie,
men husk kun paa: du boer i Glashus. —
ved Siden af *Dr. Bombastus*, —²²⁾

og Jamin Tro, jeg feiler ei

*Den stundesløse: Vielgeschrei*²³⁾

paa Sorø Kricket- og Fodbold-duks

i Modsætning til Nibes *Oldfuk*,²⁴⁾ - - - - -

Men nok om det Soranere, fortsæt I kun at Æde,
men husk: Om og Jeg gaar, saa er min *Aand tilstede*
og glæder sig med Jer over skønne Sorømindet, —
som Tiderne nu er intet skønnere I finder!

Ærbødigste Tiener!

Titler og Personer er anført som den 3. December i 1928
uden Hensyn til senere Ændringer og Dødsfald.

¹⁾ Redaktør *L. Schiøttz-Christensen*, Aalborg (Værten).

²⁾ Postmester *Bartholin*, Aabybro (død).

³⁾ Kredslæge *Oppermann*, Aalborg (død).

⁴⁾ Pastor *Thorlacius-Ussing*, Fjerritslev.

⁵⁾ Kaptajn *Voigt*, Aalborg.

⁶⁾ Kaptajn *Wagner*, Aalborg.

⁷⁾ Stalsadvokatmedhjælper *Helge Hoff*, Aalborg.

⁸⁾ Fru Redaktør *Schiøttz-Christensen*.

⁹⁾ Læge *Duepetersen*, Bangkok (død).

¹⁰⁾ Læge *Erik Sporon Fiedler*, Hjørring.

¹¹⁾ Boghandler *Mandrup Poulsen*, Brønderslev.

¹²⁾ Postassistent *H. P. D. A. Hansen*, Klampenborg.

¹³⁾ Kaptajn *Halling*, Forsikringsmand, Aalborg (død).

¹⁴⁾ Lektor *Ange Meulengracht*, Aalborg.

¹⁵⁾ Frk. *Eja Schiøttz-Christensen*.

¹⁶⁾ Tandslæge *Svend Odder*, Aalborg.

¹⁷⁾ Kredslæge *Hans Bryder*, Birkelse.

¹⁸⁾ Dommerfuldm. *Schmidt*, Pandrup (død).

¹⁹⁾ Stiftskasserer *Axel Møller*, Aalborg.

²⁰⁾ Stationsforstander *Fritz de Fine Bunkeflod*, Vaarst.

²¹⁾ Læge *Edv. Kindt*, Aalborg.

²²⁾ Læge *Agnar Møller*, Astrolog, Aalborg (Java).

²³⁾ Læge *E. Buchwald*, Aalborg.

²⁴⁾ Dommer *Leevy*, Nibe.

GAMLE SORANERE OG SORANSKE NOTER

Kongen og Dronningen er blevet indbudt til at overvære Højtideligheden i Anledning af Sorø Bys 300 Aars Jubilæum den 27. April. — Akademikasserer *L. F. la Cours* Bog vil antagelig blive paa ca. 250 rigt illustrerede Sider og rimeligvis komme til at koste 7½ Kr. pr. Eksemplar.

*

De eneste nulevende, som har taget juridisk Embeds-eksamen i Henhold til Forordningen af 30. December 1839, Landets to ældste Jurister, Hofjægermester *Christian Busky-Neergaard* og fhv. By- og Herredsfoged *Christian Siersted* fyldte begge 90 Aar den 16. December 1937. Sidstnævnte er Soraner, Student fra 1865, har været Birkefuldmægtig paa Fejø, Fuldmægtig paa forskellige midtjydske Dommerkontorer og udnævntes 1891 til Herredsfoged i Hammerum Herred. I 1913, da Herning blev Købstad, udnævntes *Siersted* til Byfoged i denne By og tog i 1919 sin Afsked, men blev boende i Herning.

*

Tegneren *Helge Refn* fik paa Verdensudstillingen i Paris i Fjor Æresdiplom for den Teatermodel, han udstillede paa Soransk Kunsts Udstilling i Sorø i Forsommeren 1936. Sølvmed *Just Andersen* og Arkitekt *Tyge Hvass* fik Grand prix.

*

Højesteretsdommer *P. C. Poulsen* er valgt til Formand for Den faste Voldgiftsret for Kalenderaaret 1938.

*

Tegneren *Helge Refn* har faaet Vekselerer *Villiam H. Michaelsens* Legat for unge Tegnere, der uddeles af Kunstmusæets Direktør.

I Decemberhæftet af det fornemme svenske Tidsskrift »Ord och Bild« (Sveriges »Tilskueren«) har Kontorchef *H. G. Olrik* skrevet en meget instruktiv Artikel med Titlen: De store danske Højbroer, Lillebæltsbroen og Storrømsbroen. Artiklen er forsynet med smukke Illustrationer.

*

Kaptajn af Reserven i Livgarden, Kammerjunker *Mogens Thomas Ludvig Gustav Grüner* til »Sæbygaard« er udnævnt til Hofjægermester.

Premierløjtnant af Livgarden *Johan Justus Daniel Gustav Volmer Hartnack* er udnævnt til Kammerjunker.

*

Den 3. Januar viedes i Gentofte Kirke stud. mag. Frk. *Grethe Simonsen*, Datter af afdøde Lektor ved Sorø Akademis Skole *Kristen Simonsen*, til cand. mag. *Bundgaard*.

Oerstløjtnant *H. M. A. Fog* har efter Indstilling fra Dansk Ride-Forbund faaet tildelt Dansk Idræts-Forbunds Ærestegn.

*

Tandlæge, Dr. med. dent. *Børge Høft* (Student 25) er efter syv Aars Ophold i Schweiz vendt hjem til Danmark og begynder nu Tandlægepraksis i sin nyindrettede Klinik i Vimmelskaftet Nr. 30 i København.

Soraneren *Gunnar Knudsen*, ansat i Firmaet *S. Dyrup & Co. A/S*, viedes Nytaarsdag i Bregninge Kirke til Frk. *Nina Krohn*, Villa »Tjaldur«, Troense. Vielsen foretoges af Soraneren, Pastor *Juul Sørensen*, Bregninge.

*

Landsretssagfører *A. Green-Andersen* har nu begyndt selvstændig Sagførervirksomhed i København med Kontor i Raadhusstræde Nr. 1.

*

Enke efter fhv. Kolonibestyrer i Grønland *Konrad Olsen Bugge*, Fru *Hedevig Bugge*, f. *Clausen*, døde 13. December f. A. Hun var Moder til Soranerne, Førstepræst og Provst for Grønland *Aage Bugge* og Assurandør *Georg Bugge*, Holte. Faderen døde 4. Juli f. A.

*

Rettelse: Naar det i mit lille Indlæg i sidste Nummer hedder, at *Valdemar Sejr* var gift med *Esbern Snares* Enke *Helene*, saa beror det paa en højst beklagelig Fejl fra min Side, thi som enhver ved, var ovennævnte *Helene* kun Frille. — Endvidere var *Erik Ejegod* jo uægte, saa min Paastand, *L. E. F. Sommer*, uden et eneste »naturligt Barn« stammer direkte fra *Gorm* den Gamle maabortfalde. — Peeltz er en Trykfejl for *Pultz*. — mmer.

*

Sanger og Skuespiller ved Det kgl. Teater *A. Osmund* er udnævnt til Ridder af Dannebrog.

*

Stabslæge, Dr. med *Gordon Norrie* er udnævnt til Æresmedlem af Militærlægernes Forening.

Enke efter afdøde Dommer i Assens *Josias Feddersen*, Fru *Junia Danieline Octavia Feddersen*, f. *Hastrup*, døde den 20. December f. A. En af Ægteparrets Sønner, Ritmester *Otto Josias Feddersen* har gaaet paa Sorø Akademis Skole.

Signalinspektør *H. Schmedes*, Statsbanernes 2. Distrikt, Aarhus, der er Ridder af Dannebrog, er udnævnt til Dannebrogsmænd.

*

Landsdommer *N. V. Boeg* har faaet Tilladelse til at anlægge og bære Storofficerskorset af den ægyptiske Nilorden.

*

Kontorchef i Kjøbenhavns Handelsbanks Gammeltorv Afdeling *Ludvig Wagner*, som den 30. September f. A. fyldte 65, har dermed naaet den for Bankens Embedsmænd normerede Aldersgrænse og fratrædte sin Stilling den 31. December. *Ludvig Wagner* er Sorøstudent fra 1891, blev cand. phil. Aaret efter og tog 1893 Eksamen fra De Brockske Handelsskolers Handelshøjskole. Efter at have været ansat paa Handelskontorer, dels i Udlandet og dels i København, blev han i 1905 Leder af Korrespondanceafdelingen i Kjøbenhavns Grundejerbank, 1914 Fuldmægtig i Kjøbenhavns Handelsbanks Gammeltorv Afdeling, 1915 Prokurist og 1922 Kontorchef. I Aarhundredets Begyndelse var *Wagner* i en Aarrække Medlem af *Soransk Samfunds* Bestyrelse.

*

Paul Hennings Mindelegat og Overlærer *Sibberns* Legat er tildelt stud. teol. *Georg Langkjær* ('37), Reerslev.

Dr. *Olaf Carlsens* Værk i tre Bind »Christian Molbech og Sorø« er jo i sin Tid anmeldt udførligt af Kontorchef *H. G. Olrik* i »Soraner-Bladet«s 17. Aargang Nr. 8, 18. Aargang Nr. 3 og 22. Aargang Nr. 2. Dr. *Carlsen* har nu samlet disse Anmeldelser med Illustrationer i et smukt udstyret lille Hæfte, der er trykt i Handelstrykkeriet i Taastrup og kan anbefales alle, der interesserer sig for literær-historiske Sorana.

*

Museumsinspektør, Dr. phil. *Johannes Brøndsted* har til Gyldendal afleveret Manuskriptet til første Bind af det nye Værk om vor Oldtid, en Bog paa over 500 Sider.

*

Amtslæge, Dr. med. *Max Christiansen* ('06) er under 1. December f. A. beskikket til Censor i Hygiejne ved den lægevidenskabelige Eksamen.

*

Tandlæge *P. O. Pedersen* holdt den 17. December Foredrag i Odontologisk Selskab i Oslo om hans Undersøgelser af Grønlandernes Tandsygdomme. Tandlægen har talt om samme Emne i sydsvenske Tandlægeforeninger.

*

I Videnskabernes Selskabs Møde Fredag den 17. December f. A. forelagde Dr. phil. *F. Ohrt* et Arbejde »Die ältesten Sagen über Christi Taufe und Christi Tod in religionsgeschichtlichem Lichte«.

Redaktør *Henry Hellsen* kunde 1. Januar fejre 25 Aars Jubilæum som Medarbejder ved »Berlingske Tidende«.

*

Soraneren, Brandinspektør, cand. polyt. *H. E. Lindhard* har paa Levin og Munksgaards Forlag udgivet en Bog med Titlen »Brandmandsliv. Lidt om den gamle Brandstation i Adelgade og meget om alt muligt andet for Brandmænd af en Brandmand«.

*

Sekretær i Hovedrevisoraterne i Finansministeriet, cand. jur. *K. Gemzøe* ('11) er efter Ansøgning afskediget fra Udgangen af December Maaned 1937.

*

I Henhold til § 5 Stk. 3 i Lov Nr. 171 af 16. Maj 1934 om Foranstaltninger vedrørende Aandssvage har Sundhedsstyrelsen autoriseret Overlæge ved Holbæk Amts Sygehus i Holbæk Dr. med. *Fleischer-Hansen* til at foretage de i nævnte Lovs § 7 omhandlede Indgreb.

*

Under 4. December 1937 har Ministeriet for Landbrug og Fiskeri udnævnt Forstassistentaspirant *Niels Brock Ulrich* til Forstassistent under Statsskovvæsenet fra den 1. December f. A. at regne.

*

Pastor *Paul Nedergaard*, København, er genvalgt til Medlem af Den danske Præsteforenings Hovedbestyrelse.

*

Soransk Samfunds Sekretær, Læge *Gudmund Magnussen* har Telefon Tria 133.

**Inger Norries
Sølvsmedie**

Nikolaj Plads 32 - Telefon Palæ 5648

Hvorfor rejse paa III. Klasse,
naar I. Klasse ikke er dyrere

STRÆKNING:
JORDEN RUNDT
Gyldighed:
Ubegrænset
1. Klasse
Billetpris: 395 Kr.
Udstedt af:
GYBERG & JENSEN
Reiseforhandler
af B & O Radio

VESTERBROGADE 30 - Cfr. 13,147

HOLGER DUE
Refraktionist-
Optiker

Gl. Kongevej 114 - Tlf. Vester 5585 y

VARELOTTERIET

Støtter
dansk Produktion

Danmarks største
velgørende Institution

Der er købt Gevinster
i danske Varer
for
over 90 Mill. Kr.

Til velgørende og
kulturelle Formaal
er der udbetalt
over 27 Mill. Kr.

ALMINDELIGT DANSK
VARE- OG INDUSTRILOTTERI

Største Gevinst 10.000 Kr., et lille dansk Hjem. — Lodder faas hos de aut. Kollektører,
og i Hovedkollektionen, Laxegade 2.

HOTEL PHOENIX
KØBENHAVN TELEFON 114
120 Værelser — 76 Bad
Byens hyggeligste og smukkeste SELSKABSLOKALER
Internationalt Køkken — Det berømte FROKOSTBORD
I Kavalersalen: Kapelmester *Gerolds Ensemble*.

**BRØDR. MARKERS
BOGTRYKKERI**
Knippelsbrogade 8 Telf. Central
København K. **13,867**
14,278

SORANER-BLADET.

MEDLEMS BLAD: FOR SORANSK SAMFUND

23. AARGANG

Nr. 2

Februar 1938

EN SORANER OG HANS INDSATS

Af Otto Vilh. Sommer.

Den meget kendte gamle Soraner, Østerlandsmissionens Stifter og mangeaarige primus motor Pastor Einar Prip fyldte den 5. Februar 70 Aar.

Einar Prip som Dreng, i det første Sorøaar 1880—81, da han havde Lov til at slide det »civile« Tøj.

Pastor Einar Prip fødtes i Egense ved Svendborg den 5. Februar 1868 som Søn af Sognepræst Rasmus Prip (1828—1916), der i 1864, da han virkede som Garnisonspræst i Slesvig, blev afsat og fordrevet af Tyskerne og senere blev Sognepræst til Vor Frue Kirke i Svendborg, og dennes Hustru Sophie Frederikke Høyberg (1835—97) fra Sneum Præstegaard; (om Slægt se iøvrigt »Memoirer og Breve« XIV, 1913).

Pastor Prip tog 1886 examen artium og valgte som en Selvfølgelighed Theologien som Studium; 1894 tog han sin theologiske Embedseksamen.

Allerede fra sin tidligste Barndom havde han følt sig kaldet til at virke som Missionær, men paa Grund af svigtende Helbred maatte han foreløbig opgive dette, og han lod sig derfor i 1895 ordinere som Medhjælper hos Faderen i Svendborg. — Hans Ønske om at drage ud for at forkynde Evangeliet for Muhammedanerne i det hellige Land blev imidlertid ikke mindre, og han henvendte sig derfor til den kendte og dygtige Missionshistoriker Pastor Vilh. Sørensen (1840—1911), der virkede i Husby og Wedellsborg paa Fyn, for at faa denne til at godkende Planen.

Efter ihærdige Anstrengelser lykkedes det virkelig i 1897 Prip at gøre det klart for Vilh. Sørensen, der var kendt som en meget forsigtig og kritisk Mand, at der burde paabegyndes et Missionsarbejde i det hellige Land, og ved et Møde i Svendborg den 10. Marts 1898 (40 Aars Jubilæum i Aar) stiftedes Østerlandsmissionen med det Formaal »ved evangelistisk Arbejde, Læge- og Skolegerning at missionere iblandt Muhammedanerne i eller omkring det hellige Land og i Forbindelse hermed tilføre de indfødte Kristne Kirker Vækkelse og Styrkelse.« Paa samme Møde bestemtes det, at udsende Pastor Prip. Han drog nu afsted til det fjerne Land, for der at realisere sin Barndoms og Ungdoms største Ønske: at missionere. — Først drog han til Jerusalem for i det syriske Vajsenhus at lære Sproget og Landets øvrige Forhold nærmere at kende. —

Hurtigt indsaa han imidlertid, at han, for rigtigt at kunne udrette noget blandt Beduinerne, maatte have en Læge til Medarbejder, og han sluttede sig derfor sammen med Dr. Rudolf Fox-Maule.

Prip og Fox-Maule slog sig først ned i Kalamun paa Grænsen af den syrisk-arabiske Ørken ca. 80 km N. Ø. for Damaskus; her optog de nu i Samarbejde en frugtbringende Evangelisations- og Lægegerning. — Efterhaanden blev Virksomheden stærkt udvidet; fra Danmark kom der saavel kvindelige som mandlige Missionærer derned, og i 1905 overtog Østerlandsmissionen den irskpresbyterianske Missions 5 Stationer i Kalamun; her til føjedes senere Stationerne i Sadad (1909) og i Damaskus (1921).

I 1927 kunde Østerlandsmissionen indvi Missionshospitalet i Nebk, hvor man senere (i 1933) indviede en Kirke for den protestantiske Menighed. —

Ved Nytaarstid 1935 trak Pastor Prip sig tilbage fra sin Missionsgerning og hosatte sig i København, hvor han nu nyder et i Særdeleshed velfortjent Otium. Til Trods for sit store Arbejde som Missionær har Pastor Prip ogsaa faaet Tid til ved Foredrag herhjemme at skabe Interesse for Østerlandsmissionen, og endvidere har han med Flid brugt Pennen, men at komme nærmere ind paa hans store Produktion vilde være for vidtløftigt.

Som en lille jordisk Anerkendelse for sit store Arbejde dekoreredes Pastor Prip i 1927 med Ridderkorset, og han bærer desforuden den franske Dekoration *croix de guerre*, en Æresbevisning der kun er blevet 4 nulevende Danskere til Del.

Pastor Prip ægtede 1908 Asta Bertha Julie, født Comtesse Moltke, en Datter af den for nogle Aar siden afdøde Greve Otto Moltke til Nørager og Conradineslyst.

DØDSFALD

Kaptajn *L. F. V. Dahlerup* døde Fredag den 14. Januar og begravedes Torsdag den 20. Januar fra Asminderød Kirke.

Ludvig Frederik Vilhelm Dahlerup var født den 15. August 1861 paa Frederiksberg som Søn af daværende Auditor, senere By- og Herredsfoged i Mariager *Hans Dahlerup* og Hustru *Vilhelmine Margrethe Kristine, f. Clausen*. Han var yngre Broder til Professor *Verner Dahlerup* og kom ligesom denne i Sorø Akademis Skole, hvor han begyndte 1870, og hvorfra han dimitteredes 1879 som Student af den matematisk-naturvidenskabelige Retning. Han gik derefter den militære Vej, blev Sekondløjtnant 1881, to Aar senere Premierløjtnant og udnævntes i 1895 til Kaptajn. Den 15. August 1921, da han fyldte 60 Aar, faldt han for den militære Aldersgrænse.

Kaptajn *Dahlerup* var en Mand med et varmt Hjerter og udprægede aandelige Interesser. I den lange Aarrække han havde Garnison i Odense — 1883—86 var han Adjutant ved Fynske Brigade — virkede han her bl. a. som en meget initiativrig Næstformand i Foreningen til vildfarne Børns Frelse og udførte et fortjenstfuldt Arbejde til Gavn for den sønderjydske Sag, ligesom han underviste ved flere Skoler og udgav en Logaritmetabel. Paa hans Initiativ skabtes tillige i 1900 den Virksomhed, hvis Formaal var at knytte Officersstanden og Højskolerne til hinanden, et Samarbejde, som blev til stor Glæde for Kaptajnen, der i Aarenes Løb har holdt Foredrag paa en Række af vore største Højskoler.

Da Kaptajn *Dahlerup* var flyttet fra Odense til København, overtog han Posten som Inspektør ved Lægeforeningens Boliger paa Østerbro, et Hverv, han varetog gennem 18 Aar med udmærket Bistand af sin for nogle Aar siden af døde Hustru *Elisa Johanne*, Datter af Adjunkt ved den danske Skole i Slesvig, *Henning Hansen*, og hvem han havde ægtet i 1887. Ægteparret udrettede i disse Aar et stort og paaskønnet Arbejde for Ensomme Gamles Værns Østerbroafdeling, der har sin Vinterstue i Lægeforeningens Boliger. Her mødtes Vinteren igennem en trofast Skare, som med Taknemlighed nød den Hygge, hvormed *Dahlerup* og Hustru fyldte Aftenerne; de fortalte og læste højt og forstod at dele de gamle Menneskers Glæder og Sorger med dem, og det er ikke for meget at hævde, at Ægteparret *Dahlerup* var to paa Østerbro kendte og ualmindelig afholdte Mennesker.

Da Kaptajn *Dahlerup* for nogle Aar siden kom til Skade ved en Paakørselsulykke, hvis Følger han havde svært ved at forvinde, flyttede han til Fredensborg, hvor han siden havde sit Hjem, og her døde han, efterladende sig Børn, Svigerbørn og Børnebørn. Mellem Børnene er Soraneren, Radiospeakeren, Redaktør *Aksel Dahlerup*.

Kaptajn *Dahlerup* var Ridder af Dannebrog og Dannebrogsmænd.

— Lørdag den 22. Januar døde pensioneret Overassistent i Københavns Magistrat *Victor Jørgen Bang* i sit Hjem i Hellerup og bisattes Fredag den 28. Januar fra Bispebjerg Krematoriums lille Sal.

Victor Jørgen Bang var født den 29. Oktober 1867 i København som Søn af Fabrikant *Adam Axel Val-*

demar Bang og Hustru, og kom 1884 ind i Sorø Akademis Skoles 3. Realklasse for tre Aar efter at forlade Skolen med Præliminæreksamen. I sine Sorøaar boede han hos Overlærer *Eugen Ibsen*. I en lang Aarrække havde han derefter sit Arbejde i Magistratskontorerne, først som Assistent, siden som Overassistent. *Bang* var en trofast Soraner, der, naar han havde Lejlighed til det, deltog i vore Sammenkomster og Sorøture; det var ham saaledes en stor Glæde qua 50 Aars Jubilar at være indbudt til Rugsildet sidste Efteraar.

Han efterlader sig Hustru, *Elise, f. Ljungreen*, samt en Søn og en Datter.

FRA GAMLE DAGE

ved H. G. OLRIK

III. Oprydningen i Sorø efter Branden 1813

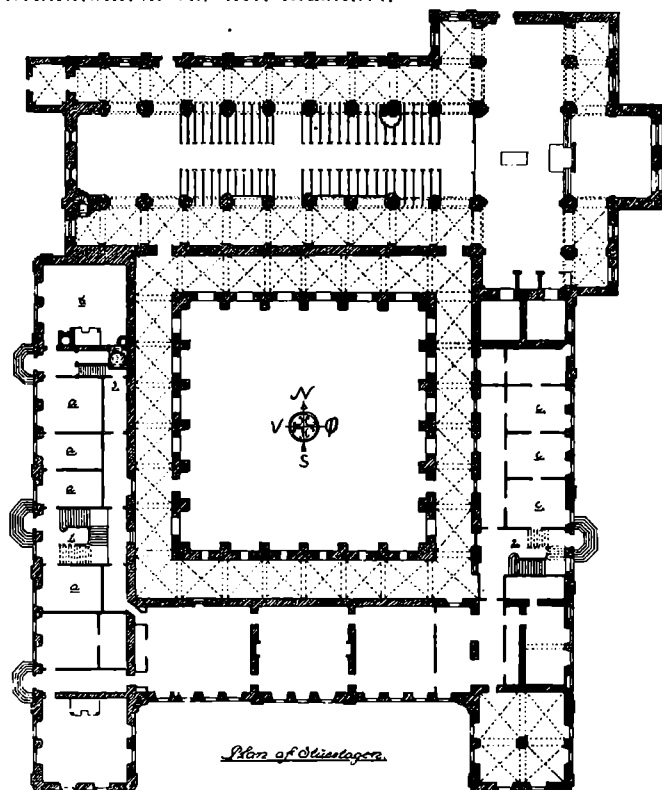
Da man i 1822 skred til at ryddelig gøre det Areal i Sorø, hvorpaa man agtede at opføre den nye Hovedbygning for det genoprettede Lærdomssæde, lod den (fra 1817) konstituerede Forvalter paa Godsets søndre Distrikt *S. K. Povelsen* indrette en »Journal over det forefaldende Arbejde ved Academiets nye Hovedbygning«. ¹⁾ Journalen, der paa Titelbladet angives at være begyndt den 11te April 1822, omfatter Arbejderne i to Aar — fra 11. April til 2. November 1822 og fra 28. Maj til 29. November 1823 — og Hensigten med den har i første Række været at skaffe Oversigt over, hvormeget Arbejde der Dag for Dag er blevet udført, og hvilken Betaling, der ugevis er ydet for det. Grundlaget for denne er anført paa Titelbladet saaledes:

Arbejdsløningerne er bestemt, fra 11. April 1822 indtil videre, daglig: for Opsigtsføreren 1 Rd. Seddel; hver Spanddag 1 Rd. Seddel, og hver Gangdag 2 Mk. Tegn. —

I dette Øjemed er Journalen indrettet skematisk med følgende Rubriker: 1) Arbejds Tiderne, 2) Dag og 3) Datum; 4) Opsigtsføreren; 5) Spanddage [d. v. s. Arbejde udført med et Spand Heste] forrettede af; 6) Gangdage forrettede af; 7) Arbejdslønnings Beløb og endelig: 8) Forklaring om Arbejdets Fremme m. v. Denne sidste Rubrik, der unægtelig er den interessanteste og hvormer mere i det følgende, er desværre kun udfyldt for Aaret 1822. Iøvrigt er for hver Dag omhyggelig opført Navnene paa dem, der har hhv. ført Tilsyn, kørt Spand- og udført de personlige Gangdage; Arbejdsløningerne er talt sammen Dag for Dag og er endelig opgjort for Aaret — det blev i 1822 til ialt 2.303 Rbd. 44 Sk. og i 1823 til 2.344 Rbd. 92 Sk.

»Opsigtsførende« var til at begynde med i 1822 Muremester *Bierring*, fra 17. Maj tillige Uhrmager *Hoppe*, senere Skolens første Økonom; han havde oprindelig været Kammertjener hos Amtmand P. Chr. Stemann, og fra 2. September Vejrpiqueur *Christiansen*, som fra 9. s. M. var alene om at føre Tilsynet; da der kun blev betalt 1 Rbd. Seddel daglig for Tilsynet, deltes den mellem *Bierring* og hans Hjælper, saaledes at B. fik 32 Sk. og Assistenten 64 Sk. Tegn. I 1823 udførtes Tilsynet af Stenhugger *J. C. Krause*. ²⁾ »Spanddagene« og »Gangdagene« udførtes af Folk fra Sorø By og Omegn; blandt de første figurerer Fisker

Blum; Spækhøker Wind, Johannes Parbst og Garver Peder Sick; af andre Personer udenfor Bondestanden ses Bager Daniel Kyster i Pedersborg at have udført Kørselsarbejde. Iøvrigt var det mest Indsiddere og Husmænd fra Godsets forskellige Egne, der udførte »Gangdagene«, og Gaardmænd, som besørgede Kørslen; de kom saa langvejsfra som Alsted, Lyng, Gyrslinge og Fjenneslev, Hovedparten dog fra Pedersborg, Borød og Haugerup. Næsten hver Dag var der 10 Mand, som kørte; det højeste Antal af »gaaende Arbejdere« paa een Dag var 30 Mand — det gav en samlet Dagløn at udbetale paa 21 Rdl. 72 Sk. for Tilsynsfører. Gang- og Spanddage tilsammen, og dette Maksimum indtraf Torsdag den 3. Juli 1823, Dagen før Sommermarkedet i Sorø, hvor Arbejdet paa Brandtomten var helt indstillet.

Grundplan af Sorø Kirke og Akademibygningen.
Efter Thura: Den danske Vitruv 1749.

Som ovenfor anført kan man ved Hjælp af Journalen i 1822 følge Arbejdet med Oprydning af Brandtomten, som der næppe er ryddet synderlig op i siden Brandtaksationen efter den ulykkelige Brand i Juni 1813. Vi vil følge Journalen, der til at begynde med er ret udførlig; Notaterne er indført af Forvalter Povelsen selv.

11. 13. April: Begyndt Udgravningen til Kjælder i den vestre Pavillon³⁾ ved Hjælp af 5 Ugedagsmænd daglig. --
- 15.--19. April: Fortsat og tilendebragt bemeldte Udgravning. --
Ved denne Lejlighed er fundet en gammel Sølvse og opdaget tvende Gevælvter, som vidne om, at der, i sin Tid har, været Kjælder paa dette Sted. --⁴⁾
20. April--1. Maj: Opryddet og bortført Muurrosset, som Branden havde efterladt sig imellem og omkring Ruinerne. --

- 2.--4. Maj: Begyndt Nedbrydningen af den vestlige Munkegang.
- 6.--15. Maj: Fortsat Nedbrydningen af den vestlige Munkegang, og foretaget nogen Udgravning til Fundamenternes Undersøgelse.
17. 18. Maj: Tilendebragt Nedbrydningen af den vestlige Munkegang.
- 20.--25. Maj: Nedbrudt Gevælvterne i den østlige Pavillon og begyndt Nedbrydningen af den sydlige Munkegang. --
27. Maj--1. Juni: Fortsat Nedbrydningen af den sydlige Munkegang. --
Den 27. Maj undersøgt Fundamenterne i den østlige Pavillon.
- 3.--8. Juni: Tilendebragt Nedbrydningen af den sydlige Munkegang; og begyndt paa den østlige Munkegangs Nedbrydning.
10. 15. Juni: Tilendebragt Nedbrydningen af den østlige Munkegang; og endvidere nedbrudt den vestlige Sidebygningens østlige Sidemuur, forsaavidt denne strakte sig videre end Grunden til den nye Hovedbygning.
- 17.--22. Juni: Nedbrudt samme Sidebygningens vestlige Sidemuur paa en lige Strækning og begyndt Nedbrydningen af den østlige Sidebygningens vestlige Muur. --
- 24.--29. Juni: Fortsat Nedbrydningen af den østlige Sidebygningens begge Muure indtil den Punkt, hvor den nye Hovedbygning er bestemt til at tage Begyndelsen.
- 1.--6. Juli: Adskillet den østlige Sidebygningens østlige Muur og nedbrudt nogle Skillerum og Piller i den sydlige Bygning. --
Regnvejr har iøvrigt været Aarsag til, at Arbejdet ikke uafbrudt er bleven fortsat i denne Uge. --⁵⁾
8. 13. Juli: Fortsat det i forrige Uge paabegyndte Arbejde. --
- 15.--20. Juli: Opbrudt Kampestensgrunden under de nedrevne Bygninger og begyndt Fratergaardens Udgravning.
- 22.--27. Juli: Fortsat Fratergaardens Udgravning og Kampestensgrundens Opbrydning. --
29. Juli--3. August: Fortsat Fratergaardens Udgravning og nedbrudt den sydlige Bygningens nordlige Sidemuur.
- 5.--10. August: Adskillet og bortført bemeldte Sidemuure og underhugget Resten af det østlige Fløyes østlige Sidemuur og et Stykke af det vestlige Fløyes østlige Sidemuur.
- 12.--17. August: Nedstyrtet og adskilt de i forrige Uge underhugne Muure; og begyndt Nedbrydningen af den sydlige Bygningens sydlige Sidemuur. -- Til den 17. Aug. er erholdt af gl. Materialier:
130 Stk. Jernankere.
4 Skippund 13 Lispund 4 Pund Bly.⁶⁾
69.750 Stk. hele Muursteen.
- 19.--24. Aug.: Nedbrudt den sydlige Bygningens sydlige Sidemuur og et Skillerum i det vestlige Fløy. --
- 26.--31. Aug.: Adskilt og bortført de i foregaaende Uge nedbrudte Muure og begyndt Underhugningen af den sydlige Gavlmuur i det østlige Fløy.
- 2.--7. Sept.: Fortsat det i den foregaaende Uge paabegyndte Arbejde, og nedstyrtet Gavlmuuren i det østlige Fløy. --
- 9.--14. Sept.: Underhugget den vestlige Sidemuur i det vestlige Fløy, og adskillet og bortført den i den foregaaende Uge nedstyrtede Muur i det østlige Fløy. --

- 16.—21. Sept.: Nedstyrtet de sidste Muure eller den vestlige Muur i det vestlige Fløy og den østlige Muur i samme Fløy samt den vestlige Muur i det østlige Fløy. —
- 23.—28. Sept.: Adskillet og bortført Materialierne af de nedbrudte Muure; og rendset de brugbare Muursteen.
30. Sept.—5. Oktbr.: Fortsat dette Arbejde.
[I Ugen fra 7.—12. Oktbr. er aabenbart slet ikke arbejdet, maaske p. Gr. af Regnvejr.]
- 14.—19. Oktbr.: Ligeledes.
- 21.—25. Oktbr.: Fortsat Adskillelsen af de senest nedbrudte Muure og rendset de brugbare Muursteen; samt opstabet disse og bortført Rosset.
28. Oktbr.—2. Novbr.: Tilendebragt dette Arbejde. —

Hermed ender Notaterne om Arbejdet i 1822, der i Begyndelsen af November blev indstillet og først genoptoges med 4 Spanddage og 16 Gangdage under Tilsyn af Stenhugger J. C. Krause Onsdag den 28. Maj 1823. I Ugedagene 28.—31. Maj har man »begyndt Opbrydningen af Grunden udenfor Byggepladsen og Udgravningen til Kjelderne« — og hermed ophører desværre Povelens »Forklaring om Arbejdets Fremgang m. m.« Allerede i de to næste Uger er der 6—8 Køretøjer og 20 Mand i Arbejde, og fra Mandagen d. 16. Juni er den fulde Styrke i Gang.

Mens det i 1822 var under Amtmand *Stemanns* personlige Ledelse at Nedstyrtningen af de gamle Muure foretoges — hans Datters Stedsøn, *Mathias Hans Rosenørn* ('31) erindrede saaledes at have set sin Bedstefader i rød Embedsuniform lede Arbejdet¹⁾ — synes Mallings Konduktør, Arkitekt *F. F. Friis* allerede at have haft med Arbejdet at gøre i 1823; det er i hvert Fald ham, der sidst paa Aaret har udbetalt Lønninger efter Stenhugger Krauses Ugesedler for 15., 22. og 29. November.

Man vil bemærke, at der ikke i 1822 er brudt ned paa Munkegangens nordlige Side — det var nemlig fra først af Mening, at her skulde 6 Fag blive staaende for at tjene til Brændehus (!). Ogsaa denne Stump af det gamle Kloster blev dog sluttelig fjernet paa Forslag af Amtmand *Stemann*, men herom vil kunne læses i *Sorø-Værket*, II. Bind, S. 27 og følgende Sider.

¹⁾ Journalen beror i Sorø Akademis Godsforvalter-Arkiv i Landsarkivet for Sjælland, Pakke 390.

²⁾ Utvivlsomt en indvandret Tysker; Spanddagene Udførere betegner han i nogle Bilag til Journalen som »Wagen Männer«.

³⁾ Ved »Pavillon« forstaas aabenbart den østlige, hhv. vestlige Sidefløj og ikke de Huse, vi nu kalder »Pavillonerne« — Ingemanns- og Molbechshus — der ikke blev berørte af Branden. Her har man iøvrigt Forklaringen paa et utydeligt Sted i det Brev af 16. Juli [5: Juni] 1813, hvori Fru Molbech beskrev Branden (fremdraget af Dr. *Olaf Carlsen* og trykt i *Soraner-Bladet*, XV. Aarg. No. 1, Januar 1930), og hvor der syntes at staa Pawielgang, hvad der kunde forstaas som »Pawiel[on]gang« 5: Smøgen mellem Hovedbygningen og den vestre »Pavillon«. Ordet skal læses Pawieljong og betegner altsaa selve Hovedbygningens vestre Fløj.

⁴⁾ I Lektor *F. C. Matthiessens* Afhandling i Sorø Skoles Aarsskrift for 1913 om Sorø Akademis Brand Natten mellem 10. og 11. Juni 1913 hedder det (S. 5), at »der synes [under Akademibygningen] at have været en lav Kælder, men kun under den søndre ende af østfløjen«.

⁵⁾ Journalen viser, at d. 3. Juli arbejdede Styrken kun $\frac{1}{4}$, d. 6. Juli kun $\frac{1}{2}$ og $\frac{3}{4}$ Dag.

⁶⁾ 1 Lispund var $\frac{1}{20}$ af et Skippund = 16 Pund (8 kg.).

⁷⁾ Pers. hist. Tidsskrift, 3. Række, VI. Bind, 1897, S. 33.

STOR SORANER- OG HOLBERGAFTEN

Det er lykkedes Bestyrelsen at formaa *Museumsdirektør*, mag. art. *Otto Andrup*, Frederiksborg Museet, til Onsdag den 2. Marts at holde Foredrag paa Hotel Phønix: *Holbergs Udseende — og hans Portrætter*. Foredraget ledsages af Lysbilleder — 2 Apparater. Vort Æresmedlem Kontorchef *H. G. Olrik* har lovet at deltage i den paafølgende Diskussion sammen med Holbergkenderen *Lektor Th. C. Müller*, der ligeledes er indbudt.

Og saa kommer *Holbergsamfundet* tilstede formentlig med Formanden *Professor Vilh. Andersen i Spidsen*.

Kl. 18,30 serverer Direktør Søborg sine pragtfulde Gule Ærter med sprængt Flæsk og Staapandekager. — Man melde sig i Forvejen (Dagen før) til Central 13,774. 10 Couverter bortloddes til de yngre Soranere. Deltagerne i Bortlodningen maa dog melde sig senest 28. Februar.

REALIST-LEGATET

Hv. Handelsskoleejer og -forstander *Valdemar Petersens* Legat for unge Mennesker, der er udgaaede fra Sorø Akademis Skole med Realeksamen.

En Portion paa 300,— Kr. af ovennævnte Legat er ledig og Ansøgning stilet til Soransk Samfund maa for at kunne komme i Betragtning indsendes til cand. jur. *Svend Clausen*, Vesterport 208, København V., inden Udgangen af Marts Maaned.

Legatet kan søges af unge Mennesker, der er udgaaet fra Sorø Akademis Skole med Realeksamen og fortrinsvis tages der Hensyn til Ansøgere, der er Sønner af Borgere i Sorø By og det dermed forenede Landdistrikt, samt til dem, der efter at have opnaaet Realeksamen gaar Handelsvejen og trænger til Støtte til fortsat Uddannelse, herunder ogsaa Ophold i Udlandet.

København i Februar 1938.

Soransk Samfunds Bestyrelse.

„DE 200 RASKE GAMLE SORANERES STIPENDIUM“

Ansøgninger om dette Stipendium, der kan søges af Dimittender fra Sorø Akademis Skole fra 1936 og 1937, skal indgives inden 15. Marts d. A. til *Soransk Samfunds* Formand, Dommer *J. E. L. Knøx*, Soldalen 7, København Ø.

Ansøgningen maa indeholde Oplysninger om Ansøgerens økonomiske Forhold, Dimissionsaar og Studieplan. Attester indsendes i bekræftet Afskrift — de tilbagesendes ikke.

SORANER-AFTENEN

Soraneraftenen Onsdag den 2. Februar paa Hotel Phønix var meget vellykket med ualmindelig stor Tilslutning. Efter at man havde ladet de traditionelle gule Ærter vederfares fuld Retfærdighed, samlede man til Professor *Jørgen Jørgensen*s interessante Foredrag om Emnet: Den moderne Naturvidenskabs Verdensopfattelse.

Mellem Tilhørerne var som Gæst Sekretær i Odenseanersamfundet, Fuldmægtig, cand. polit. E. Stampé Frølich.

SORANERNE I AARHUS

Som tidligere meddelt ønsker de i Aarhus og Omegn boende gamle Soranere at danne en Afdeling af *Soransk Samfund*. I den Anledning deltog Formanden, Dommer *Knox* og Medlem af Bestyrelsen *Rogert Møller* i et Møde i Aarhus Mandag den 7. Februar. I *Soraner-Bladets* Martsnummer vil der fremkomme et Referat af dette Møde, og Sagen vil derefter findes paa Dagsordenen for *Soransk Samfunds* ordinære Generalforsamling i April.

SORØ AAR

I.

Soransk Samfunds Formand, Dommer J. E. L. Knox paabegynder i dette Nummer sine Erindringer fra de Aar, han gik i Skole i Sorø. Det vil uden Tvivl interessere mange gamle Soranere at læse disse Erindringer, der fortsættes i en Række følgende Numre, alt eftersom Bladets Plads tillader det.

J Svendborg, hvor jeg levede hos mine Forældre fra mit 10. til mit 13. Aar, var der ingen Latinskole den Gang, kun en Realskole, og da saavel mine Forældre som jeg selv meget ønskede, at jeg skulde blive Student, var det nødvendigt, at jeg maatte bort fra mit dejlige Barndomshjem. Min Fader havde i sin Tid fra 1827 til 1833 frekventeret den til Sorø Akademi knyttede Latinskole og derefter som Student taget den saakaldte 2. Eksamen, der var en helt anden og mere vidtløftig Foranstaltning end Nutidens Filosofikum, fra Akademiet og i den Anledning boet paa Regensen paa Sorø Torv, det faldt derfor ganske naturligt, at man besluttede sig til i 1880 at søge mig optaget paa Sorø Akademis Skole. Foruden mange andre Fordele havde Optagelse paa Akademiet, som det populært altid hed, den væsentlige Fordel at være en meget prisbillig Foranstaltning, idet der den Gang kun betaltes 400 Kr. om Aaret for Undervisning, Ophold, fuld Forplejning samt Vask, Lægetilsyn og Sygepleje, og endda var det til Akademiet knyttede »Müllerske« Legat saa stort og rigt, at enhver Embedsmands søn, og kun Embedsmandssønner kunde opnaa det, kunde regne sikkert med Legatets 100 Kr. om Aaret. Pastor *Prip* i Svendborg, der havde en meget stor Børneflokk og en meget beskeden Indtægt, havde samtidig 3 Sønner -- *Holger, Einar, Axel* -- paa Akademiet, en af disse tre fik Friplads, og de to andre Müllers Legat, saaledes at Præsten fik 3 af sine Drengene opdraget og fuldt forplejet m. m. for ialt 600 Kr. om Aaret, det maa vel siges at være en Finansoperation. Vor digre Rektor ved Realskolen i Svendborg *Møller* begyndte i Efteraaret 1879 at læse Latin med en lille Flok saakaldte »Studentmagersvende«, hvoriblandt min Ringhed og min gode Ven og daglige Legekammerat og Nabo i Fruestræde *Einar Prip*, den senere kendte meget nidkære Østerlandsmissionær, og denne Præparering bevirkede, at vi kunde blive et Aar endnu i vore Hjem og saa i 1880 søge Optagelse i Akademiets 2. studerende Klasse.

I Begyndelsen af Juli 1880 rejste derfor min kære Moder med mig -- hendes yngste Pode -- til Sorø, fra Stationen rullede vi med »Haabet«s læderduftende Busse i den skønneste Sommeraften ind til Hotellet paa Hovedgaden, der var venligt hyggeligt som den Dag i Dag. Det imponerende Akademi og dets skønne, stemningsfulde Omgivelser havde jeg ved enkelte Lejligheder iagttaget fra Kupévinduet, men den Stad Sorø stiftede jeg ført Bekendtskab med nu, den imponerede mig ikke, den var væsentlig mindre end mine hidtidige Byer Helsingør og Svendborg, hvad der i en Drengs Vurdering er en meget afgørende Faktor, den laa ganske vist ved en meget smuk, idyllisk Sø, men den laa og ligger ikke ved Havet, ved det aabne Vand, og den savner det, som jeg alle Dage har elsket og elsker den Dag i Dag, en Havn. Om Aftenen var vi ude i Prioralléen og hilste paa Fru *Wilster* -- Digterens Enke -- som var beslægtet med *Prips* og derfor sammen med sin dygtige men svage Søn *Christian*, der døde meget tidligt, en hyppig Gæst i vor Frue Præstegaard i Svendborg, hvis Have var Nabo til mine Forældres Have og kun skilt fra hinanden ved et let overspringeligt Plankeværk. Næste Morgen vandrede vi gennem Klosterporten og stillede stærkt imponerede af Omgivelserne Kl. 10 paa Stengangen, hvor Adjunkt *Hoff* med et stort sort Skæg og alvorsfuldt Ansigt tog imod os. Vi var flere Drengene nemlig Provst *Winther*, Dommer *Krabbe* og Oberstløjtnant *Kamman* foruden *Prip (Einar)* og mig, som søgte Optagelse i 2. studerende Klasse, og vi blev anbragt for os selv i 4. Realklasse oppe ved Spisesalen, hvor *Hoff (Gaasen)*, *Corfixen (Knorten)* og vistnok *Lunddahl (Fisen)* prøvede os og fandt os tilstrækkelig modne til 2. Klasse alle fem, hvorpaa vi blev fremstillede for Rektor *Tregder (Tjørnen)*, der saa saa inderlig god ud og talte venligt til os, *Hoff* skrev os saa ind i Protokollen, hvorpaa vi kendeligt benovede over de store, mægtige Omgivelser trak os tilbage. Om Eftermiddagen var min Moder og jeg ude hos gamle Fru *Schlegel* i Alléen, der fortsætter Hovedgaden ud til Korsør Landevejen. Hun var os anbefalet som Pensionatsindehaverske, og da det var tilkendegivet, at jeg ikke kunde vente Optagelse som »Elev« boende paa Akademiet straks ved Skoleaarets Begyndelse, tingede min Moder mig i Huset hos Fru *Schlegel* i hendes gamle, saare idylliske Villa, der staaer den Dag i Dag midt i en gammel tilgroet Have, den Gang forsynet med en lille Dam. Det var dristigt at anbringe en knap 13 Aars rask Dreng i Huset hos *Schlegel*, ikke for det, det var venlige rare Mennesker baade den gamle Frue og hendes voksne Datter og Søn, men sidstnævnte var stærkt tuberkuløs i fremrykket Stadium, det tænkte intet Menneske paa den Gang, Lægen rejste ingen Indsigelse, og foruden mig var der to andre, jævndrende Drengene i Huset, vi havde det hyggeligt, blev udmærket forplejede, og ingen af os Drengene tog mig bekendt nogen som helst Mén af Samlivet med den sørgeligt tuberkuløse unge Mand, der senere døde ung.

Sommerferien blev tilbragt i Hjemmet i Svendborg, hvor *Einar* og *Holger Prip* og jeg ivrigt drøftede Akademiforhold med Feriegæsten *Christian Wilster*, der allerede havde søgt Akademiet i 4 Aar og docerende gennemgik Aarsskriftet med os og instruerede os om alle Øge- og Kælenavne baade Lærernes (»Snydernes«) og Drengenes, om Tøse var der selvfølgelig ikke Tale, Akademiet var den Gang absolut Jomsborg. Efter Ferien -- medio August -- rejste jeg saa paany til Sorø, denne Gang ledsaget af min 65-aarige Fader, der interesseret

men ret tavs som altid gensaa alle de kendte kære Barn-domssteder, som han ikke havde besøgt i de 45 Aar, der var forløbet, siden han i 1835 forlod Akademiet -- den Gang et virkeligt men hensygnende Akademi med Profes-sorer -- med bestaaet 2. Eksamen. Jeg erindrer, at Fa-deren navnlig vilde ind i Ridehuset, hvor han i sin Tid havde dyrket den ædle Ridekunst, Ridehuset, der nu er Gymnastiksal, stod endnu i 1880 som Ridehus, men He-slene var forlængst afskaffede.

Den første Dag gjorde man Bekendtskab med sine Klassekammerater, fik anvist de nederste Pladser i Klas-sen længst fra Kathederet, blev synet af de ældre Elever navnlig af dem i 4. Klasse, vore mægtige Herskere efter Tradition og fast ubrydelig Skik, fik forskellige taabelige Raad navnlig om at »købe Rebstige«, en Spøg, som en-kelte troskyldige Sjæle hoppede paa, men som *Einar* og jeg var præpareret paa af *Wilster* og havde præpareret de tre andre »ny Dreng« paa. Endelig blev vi præsen-teret for vore Klasselærere, hvoriblandt Matematiklære-ren *Lauritzen* (*Laferis*), der var lige saa nyankommen som vi 5 smaa ny Gutter og var kommen fra Slagelse til Akademiet, og fik Lektier for i alle Fagene, efter at vi havde afskrevet Ugeskema for de 6 daglige Undervis-ningstimer Kl. 8--12 og 3--5 Em. Faderen kunde endnu om Eftermiddagen vandre med sin kære Dreng i Haan-den i Akademiets stolte Park og i Filosofgangen, kunde endnu den Dag spise Middag og Aftensmad med ham hos *Schlegels*, men næste Morgen slog Afskedens bitre Time, og det var en meget forknyt lille Dreng, som næste Morgen henad Kl. 8 vandrede fra »Haabet«, hvor Far havde givet mig sit sidste Kys og opmuntret og formanet mig, til den store vældige Skole og alle de mange nye Mennesker og Forhold, nu var der kastet los fra Hjem-met, og jeg følte mig som en meget lille Baad paa det store Hav med de brede Bølger.

Jeg mindes intet om den første Skoleformiddag, Tan-kerne var stadig ved Hjemmet og den kære, velsignede Fader, som nu dampede mod Korsør, men jeg ved, at jeg holdt mig tapper, hvad der var en uomgængelig Be-tingelse for ikke at synke ned i »Tøsedrengene«s for-agtelige, lave Kaste. Efter Middagen ude hos de rare *Schlegels* var der paa Værelset, som jeg havde for mig selv, faldet en stille bitter Taare, men da jeg Kl. 3 igen stillede paa Skolen, var jeg fuldkommen Karl for min Hat og lod mig ikke gaa paa af nogen eller noget, og allerede Dagen efter var jeg helt inde i Dagliglivet, hur-tig stolt over at tilhøre Sorø Akademikerne med de blaa Stumptrøjer »Rumpeforkølere« og de blanke, straalende Fønixknapper, og saa begyndte de 5 Sorø Aar, der har præget mig for Livet, lært mig Arbejdets og Pligtens Be-tydning, lært mig ikke at give op, ikke at stikke op for raa Styrke men efter bedste Evne give igen, men ogsaa lært mig Kammeratskabet, det for Livet varige, udbryde-lige Venskabs uendelig store Værdi.

Naar jeg nu som bedaget emeritus efter en lang Ar-bejdsdag, efter et saare interessant, broget men altid ar-bejdsfyldt Liv, hver Dag i Forbindelse med og i Virk-somhed for Medmennesker, sidder og skriver paa mine mange mange Erindringer, erkender jeg, at ingen Aar har udviklet mig som Sorø Aarene, hvor man allerede som lille Dreng maatte lære at staa paa egne Ben, at værge for sig, at være ubrydelig trofast og loyal mod Kammeraterne, selv dem man i Øjeblikket hadede eller foragtede, at være flittig, ordentlig og paapasselig, leve

sundt og rent og aldrig svigte de uskrevne, ofte besyn-derlige Love, hvorpaa Jomsborg-Livet hvilede, og intel absolut intel har skaffet mig den Skat af værdifulde Minder for Livet. Uden at være patetisk kan jeg sige, at jeg elsker og saa længe jeg lever vil elske Sorø Akademi, dets vidunderlige Omgivelser og hele den udsigelige Stemning, den rige ogsaa paa Danmarks Historie base-rede Tradition, som udgør Sorø Akademis Skole, dens Styrke og dens Betydning. Aldrig svigter vi Sorø Drengene hinanden, vi føler os som en Klan uanset Aldersforskel, i Sorøansk Samfund færdes vi som Kammerater, hvad enten vi er 17 Aar eller 80 Aar, og hvor vi end mødes i Verden -- og »udsvævende« har Sorø Drengene alle Dage været -- saa virker Frimureriet -- Sorø Aanden -- øje-blikkelig, og kommer vi derned paa vore herlige Ture, bliver vi bogstaveligt som Børn -- Sorø Drengene -- igen.

Nøje inddelte med meget Arbejde og lidt -- alt for lidt Frihed forløb Skoledagene hurtigt, man lærte hvilke Drengene man kunde lide, hvilke man ikke kunde lide, og hvem man helst skulde holde paa Afstand, man bøjede sig for Nødvendigheden særlig 4. Klasses Magtfulde men knyttede undertiden Hænderne i Lommerne. Fagene var selvfølgelig ligesom »Snyderne« »møjkedelige«, men Lys-punkter var der dog, og den blufærdige Afsondrethed med næsten hermetisk Udeltækkelse af alt, Hjemmet, For-ældrene og Søkende specielt Søstrene vedrørende fra Drøftelse med Kammerater, kunde dog naar Kammerat-skabet udviklede sig til Venskab i nogen Grad brydes, helt lukkede man sig aldrig op i Skolen. Sommeren holdt længe ind i 1880, og allerede i September lærte jeg Trylleriet ved Nøddetur over Flommen paa en Fri-eftermiddag. Søndagene var absolut de værste, man vid-ste ikke, hvad man skulde gøre med sig selv, og drev planløst næsten haabløst om, og de Søndage, hvor vi paa Kommando vandrede i Kirke med en »Snyder«, var ikke til Opløftelse, gamle smukke Pastor *Glahn* var alt andet end glimrende, Opmærksomheden var ringe, ofte sov man, det bedste var ubetinget Orgelspillet og de dejlige gamle Salmer, og den skønne, store, gamle Klosterkirke kunde ikke andet end at stemme Barnesindet, og de de mærkelige naive Væggbilleder gav Anledning til mange Iagttagelser og næsvise Sammenligninger.

Skolen var delt i 6 studerende og 4 Realklasser, Faa-rene skiltes fra Bukkene allerede fra det 12. Aar, kun i den private men i en af Akademiets Bygninger langs Kegelbanen installerede Forberedelseskole, hvor de lavt-staaende »Forberasser« blev undervist, var der endnu ingen Adskillelse, 4. Klasse afsluttedes med en officiel Eksamen, som der gaves Bevis for, var man Realist, var Skoletiden dermed forbi, men hørte man til de stude-rendes langt større Klan, fulgte derefter de to guddom-melige Gymnasie Aar, hvor man ikke længere var Skole-dreng, men ung Mand med Ret til at ryge Tobak paa Værelset, som man enten havde for sig selv eller delte med højst een Kammerat, hvor man ikke levede paa Aka-demibygningen men ovre i Gymnasiet med Rektorboligen og følte sig højt hævet over »Drengene« eller de »smaa« og spiste for sig selv, efter at de 64 Drengene havde spist, og hvor Maalet, Studentereksamen, der hidtil havde svæ-vet i Skyerne uden Realitet, efterhaanden kom mere og mere indenfor Rækkevidde.

J. E. L. Knox.

GAMLE SORANERE OG SORANSKE NOTER

Æresmedlem af *Soransk Samfund*, Redaktør *L. Schiøttz-Christensen*, Aalborg, fyldte 75 Aar den 17. Februar og modtog i Dagens Anledning en Hilsen fra *Soransk Samfund*.

Enken efter *Soransk Samfunds* højtelskede, nu afdøde Formand, *Direktør Sophus Hauberg*, Fru *E. S. Hauberg* fejrede den 29. Januar sin 85 Aars Fødselsdag hos sin Søn paa »Provstlund« ved Horsens. Fru *Hauberg* kan trods sin høje Alder glæde sig ved et godt Helbred, hun følger med Interesse Dagens Begivenheder og leder stadig sit smukke Hjem i »Villa Ekko« i Birkerød.

Sommerens Udstilling paa Bellahøj i Anledning af 150 Aarsdagen for Stavnsbaandets Løsning faar ogsaa et Fri-luftsteater, hvortil Arkitekt *Tyge Hvass* nu har afsluttet Forarbejderne.

Tyge Hvass skal ogsaa medvirke ved Opførelsen af Danmarks Pavillon paa Verdensudstillingen i New York 1939.

Det Festskrift, som overraktes Professor *S. P. L. Sørensen* paa hans 70 Aars Fødselsdag den 9. Januar, er trykt som Bind 22 af »Meddelelser fra Carlsbergfondet«. Det er paa 570 Sider med Bidrag fra 79 uden- og indenlandsk Videnskabsmænd.

*

Læge *H. Raaschou-Nielsen*, København, Søn af Rektor, er af Socialministeriet ansat til at føre Tilsyn med Helbredstilstanden hos Eleverne paa Det kgl. Blindeinstitut og bliver altsaa *Gordon Norries* Efterfølger.

Soransk Samfunds Arkivar *Lauge Lauridsen* har ved Polyteknisk Læreanstalt bestaaet Eksamen som Fabriksingeniør med en fin 1. Karakter.

Juridisk Embedseksamen er med 1. Karakter bestaaet af *Frants Thygesen* ('32).

Statsvidenskabelig Eksamen er med 1. Karakter bestaaet af *Aage Hjelm Hansen* og *Søren Gammelgaard Jacobsen*.

*

Fhv. Musikdirektør *J. Christensen*, Sorø, der i 1890 afløste *Jacobsen*, i hvis Orkester han havde spillet i 9 Aar, fyldte den 30. Januar 85 Aar. Christensen dirigerede i sin Tid i en Aarrække Musikken ved Sorø Akademis Skoles Baller.

*

Kontorchef *Johan Harhoff* og Hustru, *Margrethe*, f. *Muus*, fejrer Guldbryllup den 22. Marts.

*

Overlæge ved Børnehospitalet paa Fuglebakken i København, Dr. med. *Valdemar Poulsen* er indtraadt i Bestyrelsen for Dansk Spare-Selskab i Stedet for afdøde Generalmajor *H. Ulrich*.

Direktør Poul Simonsen er blevet Medlem af et af Ministeriet for Handel, Industri og Søfart nedsat Forretningsudvalg for Danmarks Deltagelse i den internationale Udstilling i New York »New York World's Fair 1939«.

Realskolebestyrer, Pastor *Børge Thorlacius Ussing*, Fjerritslev, fyldte 60 Aar den 19. Januar. — Lektor *Vilhelm Øhlenschläger* fyldte 50 Aar den 23. Januar.

*

Maleren *Aage Trolle Blumensaadt* aabnede Torsdag den 27. Januar en Maleriudstilling i sin Fødeby Odense.

*

Den officielle Jubilæumsfest i Anledning af Sorø Bys 300 Aars Købstadjuubilæum afholdes selve Jubilæumsdagen den 27. April. Desuden afholdes en Folkefest Lørdag den 9. og Søndag den 10. Juli.

*

Hofjægermester *G. A. Hagemann*, »Bergsjöholm«, har paa Udstillingen »Grønningen« købt *Victor Haagen-Müllers* Maleri »Tidlig Sne« for 600 Kr. og skænket Maleriet til Ystad Museum.

*

Hofjægermester *A. V. Bech*, Waldbygaard pr. Slagelse, er udnævnt til Formand for Afløsningen af Jagtretten i Sorø Amt for et Tidsrum af tre Aar fra 11. Januar al regne.

Kirkeministeriet har den 19. Januar konstitueret Sognepræst for Skuldelev og Selsø Menighed i Københavns Stift *K. Amby* som Præst ved Københavns Fængsler fra 1. Februar.

*

Ahnfeldt Clausen er blevet Næstformand for Dansk Klub i Buenos Aires.

*

Undervisningsministeriet har 15. Januar 1938 ansat cand. mag. *Erik Carl Hjarnø Petersen* som Adjunkt paa Prøve ved Sorø Akademis Skole fra den 1. Januar 1938 at regne.

*

»Nordisk Hygiejnisk Tidsskrift«, Bind XIX, Hæfte 1, 1938 er udkommet med et Særtryk indeholdende en Artikel »Renlighedsbegreber i midten af 19' aarhundrede«, af Stabslæge, Dr. med. *Gordon Norrie*. Artiklen er i det væsentlige holdt som Foredrag i Gynækologisk Selskab den 8. Februar 1935 og som Radioforedrag den 21. Juni 1935.

*

Som meddelt indløb der til Festen for *Gordon Norrie* paa Hotel d'Angleterre den 14. December f. A. flere Telegrammer, nemlig fra Herloviaanersamfundet, Læge *Gudmund Magnussen*, Højesteretsdommer *Poulsen*, Fabriksinspektør *Carl Ottesen* og Digteren *Aage Lind*. Sidstnævntes Telegram lød:

Sig mig, Hr. Doktor, hvad gør man, naar Formanden glider, og Taarekanalerne svulmer, og Øjnene svider?

Gordon Norrie svarede:

Taarekanalernes Svulmen og Øjnenes Sviden vil ganske sikkert forsvinde med Tiden.

*

Det saakaldte Vandbal paa Sorø Akademis Skole afholdtes Lørdag den 19. Februar.

Oldskriftselskabet tog om Aftenen den 25. Januar Nationalmusæets fine nye Foredragsal i Brug. Museumsinspektør, Dr. phil. *Poul Nørlund* holdt Foredrag om de sidste Undersøgelser af Trelleborg ved Slagelse, og Museumsinspektør, Dr. phil. *Johs. Brøndsted* præsenterede fem af Musæets kostbare Guldringe.

Et Fodboldhold fra Cambridge Universitet skal efter Paaskeferien spille en Fodboldkamp med Sorø Akademis Skoles Fodboldhold.

De Læger, som blev Kandidater i 1913, fejrede Lørdag Aften den 29. Januar deres 25 Aars Jubilæum med en Fest paa Hotel Nordland i København. Mellem Deltagerne var Amtslæge, Dr. med. *Max Christiansen*, der havde taget Initiativet til Sammenkomsten.

Billedhuggeren Rasmus Bøgebjergs Buste af Soraneren *Herman Bang* er blevet opstillet i Stenhus Kostskoles Festsal.

Fyens Stifts Læseforening fejrede 100 Aars Jubilæum den 30. Januar. Mellem de Mænd, som indbød til Foreningens Dannelse, var Soraneren, Kandidat *Carl Bagger*, der i November 1836 var kommet til Odense som Redaktør af *Hempels Avis*, Stiftstidende. *Carl Bagger* blev Medlem af Læseforeningens første Bestyrelse, men allerede 3. Juli 1838 bad han sig fritaget for Hvervet. Han var Medlem af Foreningen til 1. Maj 1841, blev atter Medlem 1.

November 1845 og var det, til den gamle Protokol tørt meddeler: død d. 25. Oct. 1846. — En anden Soraners Navn er ogsaa knyttet til Læseforeningen, nemlig Professor, Dr. phil. *William Norvin*, der ved 70 Aars Jubilæet i 1908 skrev Foreningens Historie meget levende og udførligt.

Restauratør *Rasmussens* Lejemaal med »Parnas« udløber 1. April, og Bestyrelsen har anlagt Tjener *Lerche Madsen* paa Badeanstalten »København« som hans Efterfølger. Den nye Parnasvært er 33 Aar og har lært paa Hotel »Hafnia«. Det er Hensigten til Sommer at bygge Verandaen paa »Parnas« om, saa den bliver mere tidsvarende.

Biblioteksassistent *Georg Olsen*, Centralbiblioteket i Randers, er ansat som Assistent ved Sorø Akademis Skoles Bibliotek.

Fotograf *Månssons* Sorøfilm har haft Premiere i Sorø og skal til Foraaret suppleres med Optagelser i Anledning af Byens 300 Aars Købstadjubilæum.

Journalist *Carsten Nielsen* har haft Debut som Dramatiker. Det er nemlig ham, der er Forfatteren til Folkekomedien »Julegæster«, som i Begyndelsen af December havde Premiere paa Aalborg Teater. Han har faaet Bistand af sin Broder, Forfatteren *Ebbe Nielsen*. Teatrets Direktør *Jacob Nielsen* er ogsaa hans Broder, og de tre er Sønner af Digteren *L. C. Nielsen*. Af Brødrene er de to sidstnævnte jo ligesom deres Fader Soranere.

<p>Inger Norries Sølvsmiede</p> <p>Nikolaj Plads 32 - Telefon Palæ 5648</p>	<p style="text-align: center;">VARELOTTERIET</p> <p style="text-align: center;">Støtter dansk Produktion Danmarks største velgørende Institution</p> <div style="text-align: center;"> </div> <p style="text-align: center;">Der er købt Gevinster i danske Varer for over 90 Mill. Kr.</p> <p style="text-align: center;">Til velgørende og kulturelle Formaal er der udbetalt over 27 Mill. Kr.</p> <p style="text-align: center;">Største Gevinst 10.000 Kr., et lille dansk Hjem. — Lodsedler faas hos de aut. Kollektører og i Hovedkollektionen, Laxegade 2.</p>	
<p>AKSEL ERTING Tømrermester</p> <p>„Belvedere“ Tlf. 681 Rogarøvej 9 Helsingør</p>		
<p>SVEGÅRDS BOGHANDEL SORØ</p> <p>TELEFON: SORØ 27-300</p>		
<p>HOLGER DUE Refraktionist-Optiker</p> <p>Gl. Kongevej 114 • Tlf. Vester 5585 y</p>		
<p>Sorø Akademis 1. Skovdistrikt</p> <p>Gavntræ og Brænde. Trækul til Høns og Grise.</p> <p><i>Telefon Sorø 125</i></p>	<p>HOTEL PHOENIX KØBENHAVN TELEFON 114</p> <p>120 Værelser — 76 Bad</p> <p>Byens hyggeligste og smukkeste SELSKABSLOKALER Internationalt Køkken — Det berømte FROKOSTBORD I Kavalersalen: Kapelmester <i>Gerolds Ensemble</i>.</p>	<p>BRØDR. MARKERS BOGTRYKKERI Knippelsbrogade 8 København K.</p> <p style="text-align: right;">Telf. Central 13,867 14,278</p>
<p style="text-align: center;">Overretssagfører ERNST SANDLYNG (tidl. Jensen af Bramminge)</p> <p>har nedsat mig i Holte — Stationsvej 20, Telf. Holte 1490 — og beder Sorønerkammerater holde mig i Erindring ved juridiske Forretninger. Tager gerne til København efter Aftale</p>		

N SORANER-BLADET.

MEDLEMS SORANSK BLAD: FOR SAMFUND

23. AARGANG

Nr. 3

Marts 1938

SORANSK SAMFUNDS GENERALFORSAMLING

Soransk Samfund afholder ordinær Generalforsamling paa Hotel Phønix Lørdag den 30. April Kl. 19 med følgende Dagsorden:

1. Meddelelse fra Formanden.
2. Formanden aflægger Beretning.
3. Forslag fra Bestyrelsen om Oprettelse af en Afdeling for Soransk Samfund for Aarhus og Omegn.
4. Aflæggelse af Regnskab for
 - a. Soransk Samfund.
 - b. Understøttelsesfonden og Jubilæumsfonden.
 - c. Valdemar Petersens Legat.
 - d. Soranerbladet.
 - e. Sorøbogen.
5. Valg til Bestyrelsen (efter Tur afgaar *Knox, Louw, Rogert Møller og Clausen*).
6. Valg af Revisorer og Revisorsuppleanter.
7. Eventuelt.

Bestyrelsen.

JYDSK AFDELING AF SORANSK SAMFUND

Det er en gammel Klage fra Provins-Medlemmerne af »Soransk Samfund«, at de — ud over den Glæde, som »Soraner-Bladet« hver Maaned er — har altfor lidt direkte Fornøjelse af Medlemsskabet. I Aalborg har Redaktør *Schiøttz-Christensen* som bekendt bødet noget herpaa ved hvert Aar at indbyde Byens og dens nærmeste Omegns gamle Soranere til en Fest i sit eget Hjem, men derudover er det kun tilfældigt og med lange Mellemlum, at gamle Soranere i Jylland ser noget til hinanden.

Nu vil dette Forhold, der af mange er blevet følt som et virkeligt Savn, blive ændret, og naar dette sker, skyldes det først og fremmest den lykkelige Omstændighed, at Aarhus Universitet i Aar blandt sine Studenter tæller ikke færre end 14 unge Mennesker fra Skolen i Sorø. Paa Universitetet fandt de hurtigt hinanden, og det varede ikke længe, før de blev klar over, at Samværet mellem dem burde finde Sted indenfor en Forenings Rammer.

Da en af de unge Studenter tilfældigt kom til at tale med en gammel Aarhus-Soraner, Pianofabrikant *Caspersen*, kom disse Planer kom der Gang i Sagen. Hr. *Caspersen* har tidligere selv omgaaedes med lignende Tanker, og nu fik han det Skub, der skulde til. Ikke længe efter kunde Aarhus-Bladene bringe en af 5 gamle Soranere, deriblandt 2 af Studenterne: underskrevet Opfordring til at anmelde Tilslutning til en jydsk (eller midtjydsk) Afdeling af »Soransk Samfund«, og samtidig henvendte man sig til »Soransk Samfund«s Bestyrelse, der gav Tanken sin Velsigelse paa en saa imødekommende Maade, at det satte uderligere Fart i Arbejdet.

Efter et Par Ugers Forløb havde Udvalget faaet Forhaands-Tilslutning fra omtrent et halvt Hundrede ældre og yngre jydsk Soranere, og Mandag den 7. Februar samledes 44 af dem til et Møde paa Hotel »Regina« i Aarhus. Det viste sig, at »Midtjylland« var blevet opfattet i videst mulige Forstand, idet der var Deltagere ikke alene fra Aarhus og nærmeste Omegn, men saa langt ude fra som Viborg, Fredericia og Brande.

Desuden afgav Bestyrelsen Vidnesbyrd om sin Interesse for Planen ved at lade sig repræsentere ikke alene af Formanden, fhv. Dommer *Knox*, men ogsaa af endnu et Bestyrelsesmedlem, Bagermester *Rogert Møller*.

Paa Udvalgets Vegne bød Pianofabrikant *Caspersen* velkommen og gjorde Rede for Forarbejdet, og derefter talte Formanden, fhv. Dommer *Knox*, der erklærede, at man indenfor Bestyrelsen erkendte, at de udenfor København boende Medlemmer af Samfundet ikke faar tilstrækkeligt Udbytte af Samfundet. Bestyrelsen hilste derfor Oprettelsen af den jydsk Afdeling med stor Glæde, og hvad angik Formerne for Samarbejdet mellem Hovedforeningen og Jyderne, kunde han præsentere et af Bestyrelsen udarbejdet Forslag, som vilde blive forelagt paa Soransk Samfunds næste Generalforsamling.

Forslaget havde følgende Ordlyd:

1. Bestyrelsen for Soransk Samfund billiger gerne, at der i Aarhus oprettes en Afdeling under Soransk Samfund og tilsiger sin Støtte til Afdelingens Arbejde indenfor nedennævnte Rammer.
2. Afdelingen er underkastet Samfundets Vedtægter, og dets Generalforsamling er ogsaa øverste Myndighed for Afdelingen.
3. I Afdelingen kan optages Medlemmer af Soransk Samfund, som bor i Aarhus og Omegn, og saadanne

Medlemmer boende uden for Aarhus, som agter at deltage i Afdelingens Sammenkomster i Aarhus.

Endvidere kan optages andre Soranere i Henhold til Samfundets Vedtægter, § 1 -- disse bliver samtidig automatisk Medlemmer af Soransk Samfund. Andre Personer kan ikke blive Medlemmer af Afdelingen.

Meddelelse om, at et nyt Medlem ønsker Optagelse, skal snarest (med Opgivelse af Navn, Adresse og Dimissionsaar) tilstilles Samfundets Kasserer, som foranlediger Soraner-Bladet tilsendt det nye Medlems Navn og Adresse, saasnt Kontingentet er indgaaet.

4. Afdelingens Formaal er at bevare og udvikle Sammenholdet mellem dens Medlemmer -- i Lighed med Samfundets Vedtægter, § 2 -- ved at afholde Sammenkomster i Aarhus, hvortil alle, der har Ret til at blive Medlemmer af Samfundet, har Adgang, samt at bistaa Bestyrelsen for Soransk Samfund i dens Arbejde.
5. Afdelingens Medlemmer betaler Kontingent til Soransk Samfund ifølge dettes Vedtægter, § 3 -- dog at Rusaaret ifølge Generalforsamlingsbeslutning er kontingentfrit.
6. Kontingentet opkræves af Samfundets Kasserer, som tilstiller Afdelingen Halvdelen af det Beløb, som dens Medlemmer har indbetalt i Kontingent.
7. Afdelingen styres af en Ledelse paa ... Medlemmer. Ledelsen er i sin Virksomhed ansvarlig over for Soransk Samfunds Bestyrelse.

For Afdelingens økonomiske Dispositioner er Afdelingen alene ansvarlig.

En bekræftet Genpart af Afdelingens Regnskaber indsendes inden 15. Februar til Soransk Samfunds Bestyrelse.

8. Et af Ledelsens Medlemmer vil efter Indstilling af Afdelingen, af Samfundets Bestyrelse blive foreslaet indvalgt som ekstraordinært Medlem af Samfundets Bestyrelse -- i Henhold til Vedtægternes § 11 - - paa førstkommende Generalforsamling.
9. Denne Overenskomst skal forelægges førstkommende Generalforsamling til Godkendelse, og den har Gyldighed, indtil en ny og endelig Overenskomst er vedtaget. Et Forslag til en saadan Overenskomst skal senest forelægges den ordinære Generalforsamling 1940 til Vedtagelse.
10. Afdelingen kan ophæves, saafremt dens Medlemmer bliver enige herom, eller saafremt dens Medlemsantal ikke overstiger 20.

I Tilfælde af, at Afdelingen ophæves, fortsætter dens Medlemmer som ordinære Medlemmer af Soransk Samfund, og Afdelingens likvide Midler tilfalder Soransk Samfund.

Formanden sluttede med et Leve for vor gamle Skole, der fulgtes af tre taktfaste Hurra'er, og saa fulgte en kort Forhandling.

Apoteker *Bang*, Brande, fik paa Forespørgsel bekræftet, at det virkelig er Meningens, at der ikke skal betales noget særligt Kontingent til den jyske Afdeling, idet denne faar Halvdelen af Medlemmernes Kontingent til Disposition, og han kvitterede herfor med disse Ord: Det er en fin Gestus!

Havebrugskonsulent *Gram*, Aabyhøj, foreslog, at de tilstedeværende blev præsenteret for hinanden ved Navneopraab (hvilket skete senere paa Aftenen).

Cand. jur. *Aage Lind*, Hornslet, spurgte, om der ikke kunde indføres skriftlig Afstemning ved Bestyrelsesvalg i Samfundet, og henstillede, at den jyske Afdeling blev repræsenteret i Bestyrelsen i Forhold til sit Medlemstal. Det kan jo være, at vi engang bliver de fleste! (Tvivlende Munterhed).

Formanden tvivlede om, at disse Ønsker kunde opfyldes, men henstillede iøvrigt, at man indtil videre holder sig til den foreslaede foreløbige Overenskomst. Det er jo Meningens, at Forholdet mellem Hovedforeningen og Underafdelingerne skal afklares i Løbet af et Par Aar, saa at Samarbejdets Former definitivt fastslaaes ved *Soransk Samfunds* Generalforsamling i 1940.

Det vedtoges derpaa enstemmigt at tiltræde Bestyrelsens Forslag, og efter at alle de tilstedeværende havde indmeldt sig i Afdelingen, valgte man til dennes Bestyrelse: Pianofabrikant *Chr. Caspersen*, Landsretssagfører *Chr. Kall*, stud. mag. *Bjørn-Poulsen* og stud. med. *Koefoed-Jonhsen*, alle Aarhus, samt Politimester *A. Rudkjøbing*, Odder. Bestyrelsen vil senere konstituere sig.

Dermed sluttede Mødets officielle Forhandlinger, og lidt efter sad man bænket om en kogt Torsk med Øl og Snaps, hvor -- som Klichéen nu engang lyder -- Taler og Sange vekslede: det sidste kom man saa meget lettere om ved, som Bestyrelsen havde vist den jyske Afdeling den smukke Opmærksomhed at lægge et Eksemplar af *Soransk Samfunds* Sange ved hver Kuvert.

Øg for Resten havde Samfundets *poeta laureatus*, *Aage Lind*, naturligvis skrevet en ny, smuk og munter Sang, der gjorde højtfortjent Lykke! og som gengives andet Sted i Bladet.

KAMMERHERRE, OBERSTLØJTNANT

ANDREAS BUSCK

* 12/2. 1855 † 6/3. 1938

Kammerherre, Oberstløjtnant *Andreas Busck* døde Søndag den 6. Marts: af det ni Mand stærke soranske Studenterhold fra 1873 lever nu kun to: *Soransk Samfunds* fhv. Formand, Stabslæge, Dr. med. *Gordon Norrie* og fhv. Godsforvalter, Justitsraad *Georg Oppermann*.

Andreas Busck var født den 12. Februar 1855 paa »Skovsbo« paa Fyn som Søn af Jægermester C. T. G. Busck (død 1892) og Hustru Catharina, f. Rohmann (død 1887). I hans Drengaar flyttede Forældrene til Sorø, hvor de købte og beboede den af Musiklæreren og Komponisten Peter Arnold Heise i sin Tid ejede Villa »Villereden«. *Andreas* og hans yngre, ^{2/11} 35 afdøde Broder, Ingeniør August Busck, sattes naturligvis i Sorø Akademis Skole. Hjemmet var meget musikalsk. Jægermester Busck spillede Violoncel. og de to Brødre samt Søsteren Kate Busck spillede Violin. *Gordon Norrie* var i sine Sorøaar ofte Familiens Gæst ved musikalske Aftener, hvori ogsaa deltog Fru Siboni, gift med Skolens Musiklærer, Komponisten Erik Anton Valdemar Siboni.

Da *Andreas Busck* var blevet Student, gik han den militære Vej, blev 1876 Sekondløjtnant i Artilleriet.

Fra Soranersammenkomsten i Aarhus den 7. Februar bringer vi dette Billede, hvorpaa ved Hovedbordet ses fra venstre: Arkitekt Torkel Møller, Aarhus, Bagermester Rogert Møller, København, Pianofabrikant Caspersen, Aarhus, Dommer Knox, København, Landsretssagfører Kall, Aarhus, konstitueret Borgmester Glahn, Aarhus, Politimester Rudkjøbing, Odder, konstitueret Landsdommer Hoff, Viborg, og Civildommer Kjørboe, Viborg.

1878 Premierløjtnant. 1886 Kaptajn og 1900 Oberstløjtnant. I den lange Periode 1900—1919, da han naaede Aldersgrænsen og blev afskediget, var han Chef for 3. Artilleriafdeling i Aarhus, hvor han ogsaa i en Aarrække var Formand for Jydsk Væddeløbsforening. Han var Kommandør af 2. Grad af Dannebrog og Dannebrogsmænd samt Kommandør af den græske Frelserens Orden og Ridder af 1. Klasse af den svenske Sværdorden. Vor afdøde Skolekammerat var en statelig og repræsentativ Officer, afholdt af Officerskolleger og Mandskab for sin ridderlige og elskværdige Karakter, Egenskaber, han ogsaa lagde for Dagen, da han som 50 Aars Jubilar deltog i Rusgildet 1923.

Andreas Busck ægtede den 6. November 1880 Justitsraad Blesbergs og Hustru Emilie, f. Schnegelsberg. Datter Laura, f. 4. September 1854 i Nykøbing F. og død 1899. Han overleves af Datteren Fernanda, gift med den svenske Greve Wathier Hamilton; en Datter af dette Ægtepar er gift med den tidligere Højkommissær i Danzig, vor Landsmand Helmer Rosting.

Efter Afdødes Ønske fandt Begravelsen Sted i Stilhed.

— I »Sorனர்-Bladet«s Julinumner i 1933 og i Juninumret 1937 er reproduceret et Klasebillede fra sidst i Tredserne i forrige Aarhundrede. Paa dette Billede ses i øveste Række som Nr. 2 fra venstre *Andreas Busck*. I »Sorனர்-Bladet«s V Aargang Nr. 5 har afdøde Amtsforvalter *H. Maës* givet en meget sympatisk Skildring af det Busck'ske Hjem i »Villereden«.

ARKIVAR C. S. CHRISTIANSEN

Ued kongelig Resolution af 28. Februar 1938 er der meddelt Arkivar af 1. Grad ved Rigsarkivet *Carl Sehested Christiansen* Afsked efter Ansøgning paa Grund af Alder i Naade og med Pension fra den 31. Marts 1938 at regne.

Arkivar *C. S. Christiansen*, der fyldte 70 Aar den 8. Marts, er født i Sneslev som Søn af Lærer J. H. Christiansen. Han blev Student fra Sorø Akademis Skole 1887 og cand. mag. 1893. Samme Aar erhvervede han Universitetets Guldmedalje. Derefter virkede han nogle Aar som Lærer ved Ordrup Skole, hvor han blev gift med en Datter af Lederen, Professor H. C. Frederiksen. I 1898 ansattes *Christiansen* som Assistent i Rigsarkivet, udnævntes i 1912 til Arkivsekretær og i 1924 til Arkivar.

Som Arkivmand har *Christiansen* været baade videnskabeligt og fagligt interesseret. Han har taget ivrig Del i Organisationsarbejdet for sine Kaldsfæller og var i sin Tid Arkivforeningens Formand. Videnskabeligt foreligger der fra hans Haand flere historisk-økonomiske Afhandlinger, deriblandt et Hovedværk om den danske Statshusholdnings Historie under de to første Enevoldskonger.

REGNSKABER FOR 1937

SORANSK SAMFUNDS REGNSKAB 1/1. 1937 — 31/12. 1937

INDTÆGTER:		UDGIFTER:	
Beholdning den 1. Januar 1937	2.255,01	Fastelavns-Ballet	924,70
Medlemsbidrag	5.990,44	Generalforsamling den 14. April 1937	712,29
Indgaaet ved Salg af Emblemer	3,00	Rusgildet den 18. September 1937 ...	2.130,12
Indvundne Renter af Bankbog	82,70	÷ indetalt af Deltagerne	480,00
Indvundne Renter af Giro	7,92	Soraner-Aftener	378,05
Godtgjort Porto	1,51	Udsendelse m. v. af Sorøs Skoles Aarskrift ...	267,65
		Tilskud til Soraner-Bladet	800,00
		Tilskud til Understøttelsesfondet	300,00
		Jubilæumsnaale og Æresdiplomer	390,00
		Opkrævning af Medlemskontingent, Porto m. v.	189,14
		Lønnet Medhjælp	300,00
		Udgifter ved Sekretariatet	453,93
		Herman Bangs Grav	436,00
		Udgifter ved Kassereren	58,95
		Blomster, Kranse, Lykønskninger m. v.	106,65
		Tilskud til Cricketkampen i Sorø	52,14
		Andre Udgifter	24,25
		Kassebeholdning	1.296,71
	Kr. 8.340,58		Kr. 8.340,58

Restancer pr. 1. Januar 1938: Kr. 442,00.

København, den 2. Februar 1938.

sign. *Alfred V. Rasmusen*,
Kasserer.

Regnskabet revideret og befundet rigtigt. Kassebeholdning Kr. 1.296,71 forevist.

Den 5. Februar 1938.

sign. *V. Bay.*sign. *H. Møllerup.*SORANSK SAMFUNDS
UNDERSTØTTELSFOND 1937

Beholdning fra forrige Aar	918,39	
Tilbagebetalte Laan	1.196,00	
Renter	1.220,58	
Udtrukne Obligationer	4.000,00	
Tilskud fra Soransk Samfund	300,00	
Tilskud fra Jubilæumsfonden	600,00	
Poul Hennings Mindelegat	250,00	
Udbetalte Laan		3.331,00
Gaver		260,00
Køb af 4.600,00 Kr. i Obligationer ...		3.790,29
Gebyrer, Porto m. v.		67,20
Beholdning at overføre		786,48
	8.484,97	8.234,97
		250,00
	8.484,97	848,97

FORMUE:

Obligationsbeholdning	27.900,00
Debitorer	26.311,50
Bankbeholdning	786,48
	54.997,98

sign. *Svend Clausen.*

Regnskabet revideret og befundet rigtigt. Obligationsbeholdningen, Recipisse Nr. 15022, med Privatbankens Raadhus-Afdeling samt Kassebeholdning efterset.

Den 5. Februar 1938.

sign. *V. Bay.*sign. *H. Møllerup.*DE GAMLE SORANERES
JUBILÆUMSFOND 1937

Beholdning fra forrige Aar	739,40	
Renter af Kapitalen	630,00	
Renter af Bankbog	20,51	
Udbetalt til Laanefonden		600,00
Gebyrer		7,00
Beholdning at overføre		782,91
	1.389,91	1.389,91

FORMUE:

Obligationsbeholdning	14.000,00
Bankbeholdning	782,91
	14.782,91

sign. *Svend Clausen.*

Regnskabet revideret og befundet rigtigt. Obligationsbeholdningen, Recipisse Nr. 164, med Privatbankens Raadhus-Afdeling samt Kassebeholdningen efterset.

Den 5. Februar 1938.

sign. *V. Bay.*sign. *H. Møllerup.*

SORANERBLADETS REGNSKAB FOR TIDEN 1. JANUAR — 31. DECEMBER 1937.

UDGIFTER:		INDTÆGTER:	
Bogtrykkeren 400,00, 380,00, 360,00, 360,00	1500,00	Tilskud fra Soransk Samfund	800,00
Postvæsenet 166,05, 101,38, 105,75, 125,07	493,25	Legal	800,00
Indsendte Bidr. 90,96, 30,00, 30,80, 79,64	231,40	Annonceforpagtning	825,00
Clicheer 30,94, 17,16, 41,47, 70,63	160,20	Tilbagebetaling fra Avispostkontoret, Renter ...	29,75
Frimærker, Brevpapir, uforudsete Udgifter ...	49,88		
Kassebeholdning, Overskud	15,02		
	2454,75		2454,75

Regnskabet revideret og befundet rigtigt. Kassebeholdning Kr. 15,02 forefandtes paa Bankbog med Folkebanken Vesterbro Afd. Nr. 1409 B.

Den 5. Februar 1938.

V. Bay.

H. Møllerup.

HOLBERG-AFTENEN I SORANSK SAMFUND

Soransk Samfunds Foredragsaften Tirsdag den 2. Marts, hvortil ogsaa Holberg-Samfundets Medlemmer var indbudt, havde samlet en ikke lille Forsamling, hvorefter mange deltog i den forudgaaende Fælles-Ærtespisning, der aabenbart ogsaa tiltalte de tilstedeværende Ikke-Soranere, blandt hvilke taltes adskillige Damer. Foredragsalen var da ogsaa næsten fyldt, da Museumsdirektør, Magister *Otto Andrup* begyndte sit Foredrag om Holberg-Portrætter — med Anvendelse af hele to Lysbilledapparater, der paa en fortræffelig Maade tillod at sammenligne de forskellige Billeder. Indledningsvis gjorde Foredragsholderen opmærksom paa, hvor uhyre vanskeligt det var at bestemme de Portrætter, der f. Eks. blev tilbudt et Museum under bestemte Navne, men viste sig enten at være helt andre Personer eller ligefrem ubestemmelige. Han gik derefter over til at gennemgaa de bevarede Holberg-Billeder, der kunde henføres til nogle baade i Tid og Typer bestemte Grupper, hvis Overensstemmelser og Forskelle paavistes gennem mange Gengivelser. Desværre mangler alle originale, malede Forlæg til de forskellige Anden-Haandsbilleder (Kobberstikkene); kun den kendte i Bergen opbevarede Pasta synes at have noget af det oprindelige Kendetegn, medens det Maleri i Sorø, der hidtil har været opfattet som en Kopi efter det i 1913 brændte, der tillagdes Roslin, i Tidernes Løb var i den Grad overmalet, at Resultatet af en Fotografering med infra-røde Straaler frembød et Billede, som var forskelligt fra det, der nu ses som Resultat af de skete »Restaureringer«.

Museumsdirektørens Foredrag, der varede henved halvanden Time, og som fulgtes med den største Opmærksomhed af Tilhørerne, hilstes med stærkt Bifald og en varm Tak af Soransk Samfunds Formand, Dommer *Knox*. Efter at Kontorchef *H. G. Olrik* havde givet nogle paa Arkivundersøgelser grundede Oplysninger om, hvorledes det ovennævnte Holberg-Portræt var kommet i Sorø Akademis Eje og om den uheldige Herredsfoged Ludv. Holberg v. Schwartz, hvem det vistnok har tilhørt, bragte Stabslæge *Gordon Norrie* Spørgsmaalet om den af *Olrik* i sin Tid stærkt anbefalede Aabning af Holbergs Sarkofag paa Bane. Baade Stabslægen og Dommer

Knox var Tilhængere af en saadan, i strengt videnskabeligt Øjemed foretagen Undersøgelse, der vilde kunne afhjælpe adskillige af Manglerne ved vort Kendskab til Holbergs Udseende og ikke blot om hans Kranie, men ogsaa om hans Skikkelses Dimensioner, der nu er os ganske ukendte. Om Sarkofagens Aabning gav *Olrik* nogle supplerende Oplysninger. Et Par ejendommelige Bemærkninger af fhv. Museumsinspektør, Direktør for Ny Carlsbergfondet *V. Thorlacius Ussing*, der protesterede baade mod »Ligrøveriet« (!) og mod at man i det hele taget gjorde sig Ulejlighed med at faa oplyst, hvorledes den Person saa ud, eller hvor høj han var, hvis Livsværk vi beundrede, blev kraftigt imødegaaet af Theaterhistorikeren *Robert Neidendam*, der omtalte at en saadan Undersøgelses Betydning og Ønskelighed nylig var blevet drøftet i Holberg-Samfundet og havde ført til en Afstemning, der havde givet Flertal for Kravet om en Undersøgelse. Efter at Holberg-Samfundets Formand Professor *Vilh. Andersen* (der vist heller ikke var Tilhænger af Sarkofag-Aabningen, men som iøvrigt afholdt sig fra at tage Drøftelsen op igen) havde meddelt nogle Træk fra Holbergs egne Skrifter, hvoraf man kunde slutte sig til lidt om hans Udseende, og efter at et Medlem af Holberg-Samfundet, Driftsinspektør *J. G. Meyn*, havde udtalt sin Paaskønnelse af, at hans Forening var blevet indbudt til dette Møde, sluttede Dommer *Knox* af med en Tak til Aftenens Foredragsholder og de andre Talere for den interessante og udbytterige Sammenkomst.

Ved Mødets Begyndelse — det indledtes paa Soraner-Vis med et »Leve Sorø Akademis Skole« — havde Dommer *Knox* beklaget, at den fremragende Holberg-Forsker Lektor *Th. A. Müller*, som var særlig indbudt, af Helbredshensyn ikke havde kunnet komme til Stede som først stillet i Udsigt, men havde maattet sende Afbud.

De, der kunde ønske at genopfriske Indholdet af Museumsdirektør *Andrups* Foredrag, eller som var forhindrede i at høre det, henvises til Direktør *Andrups* Artikler om Emnet i »Tilskueren« for Juli og August f. A. samt til September-Nummeret, hvori Lektor *Th. A. Müller* har imødegaaet Museumsdirektøren paa adskillige Punkter. Soraner-Bladet 22. Aargang, Nr. 11, November 1937 indeholdt en Artikel af Kontorchef *Olrik* om de Forhold, som taler for at aabne Holbergs Sarkofag i Sorø Kirke.

SORANSK SAMFUND
JYDSK AFDELING — 7. FEBRUAR 1938

RADIOBAL FOR UNGDOMMEN

S til nu ind paa din Ungdoms Stationer,
der er Rytmer i Æterens Blaa,
lad i lyse og festlige Toner
din Soranertid atter opstaa.
Nu kommer den ind i Lokalet,
gør Hud, som er mat,
kosmetisk blød og glat,
fjerner Rynker, som Tiden har malet,
og de graa Haar, som Konen har sat.

Minder Torsken paa Fadet i Grunden
ikke straks nu om hvem eller hvad?
— prøv for Sjøv at ta' Bladet fra Munden,
vi er nok til at skille jer ad.
Er — *uhm!* — ikke Øllet beskaffen
som Vædsken, der flød
til Fredags Risengrød?
Ostemaden — hva'ba' — og saa Kaffen,
— hvordan var det med Kaffen, vi nød?

Vi var altid parat til at samles
om Ernæringens hellige Sag.
Nu har Føden, som før var de Gamles,
sagtens ikke de Unges Behag,
der pyntes rask væk paa Menuen
af Grønkaal og Flæsk,
latinsk Version og Græsk,
— men hvad pynter paa Tord'nen fra Skyen,
naar en Kammerduks byder paa Tæsk.

Lad dem blot bytte Borde og Bænke,
lad dem afskaffe den og den Skik,
intet ændrer den Dagenes Lænke,
som forbandt os, hvor Pokker vi gik,
et Fællesskab Vinter og Sommer,
om rart og om slemt,
om vanskeligt og nemt,
— naar vi vender til Bunds vore Lommer,
er det altid kun eet, vi har gemt.

Det er ikke blot Minder, men »Mindet«,
det er Livet, hvori vi fik Del,
det er selve den Sol, der har skinnet,
plus en Blanding af Skidt og Kanel,
alt det, som vi aldrig kan slippe
i Tidernes Spil,
hvad ingen heller vil.

Det er Sandskorn, der ligner en Klippe,
man i Nødsfald kan klamre sig til. —

Stil saa om til de jydske Stationer,
for Programmet skal fortsætte her,
vi er ikke mer Enkeltpersoner,
vi er »Sorø« i Mindernes Skær.
Soranere! Tonerne syder
mod Øst og mod Vest
med Hilsen fra vor Fesl,
thi for Sorø I alle er Jyder,
det er vedtaget uden Protest!

Aage Lind.

SORØ AAR

II

Af Dommer J. KNOX

J November fejrede mine Forældre deres Sølvbryllup i Svendborg, og *Tregder* gav mig Lov til at rejse hjem med Ferie i 2 Dage. Om Aftenen rejste jeg fra Sorø, i Nyborg gik jeg ombord i en af da rigtig gammeldags Postdiligencer med Plads til 6 indeni og med rigtig rød Postillon med Truthorn, og i den aarle, mørke Morgenstund Kl. 5 tørnede jeg søvndrukken men himmelhenrykt ud ved Svendborg Posthus, stormede hjem og bragte de gamle den første Lykønskning saa eftertrykkeligt, at min Mor, da det var lyst, fandt min Uniformskasket paa sin Hovedpude. Selv kunde jeg ikke sove dels af Begejstring og dels fordi venlige Hænder tømrede paa Æresport til Sølvbrudeparret, Dagen efter var jeg ud paa Aftenen atter i Sorø; saa fulgte den første Juleferie med Juletræ i Hjemmet, Jul i den oplyste gamle Frue Kirke med den kære, værdige Pastor *Prip* med den store Familie, Julegaver og Julemad og, hvad der gjorde dybest Indtryk, Lov til at sove længe om Morgenen samt The og Kaffe i Stedet for den kedsommelige, varme Mælk om Morgenen og selvfølgelig Juleknas i saadant Omfang, at Maven reagerede kraftigt. Henimod Paasken da Vinteren, som var haard og gav Lejlighed baade til Skøjters og Slæders Brug og til mangen lille ny Drengs lidt brutale »Daab«, var veget for den gryende Vaar, og Bølgerne atter skulpede mod Stenene i Akademihaven, meddelte Rektor mig, at jeg fra 1. April 1881 vilde blive optaget som »Elev« boende paa Akademiet, han meddelte mig tillige, at jeg nu kunde faa »Müllers Legat — og forstod vist slet ikke min ærekære gamle Faders Vægning mod at søge det, da han ikke mente med Sandhed at kunne sige, at han var trængende.

Nu kom den rigtige, den ægte Sorø Akademitid, installeret som yngste Mand — men dog ikke Kammerfuks — paa et dejligt Søkammer med *Elmqvist* som Kammerduks og to Brødre *Haltensen* fra Vestindien, Plantersønner, *Christian* og *Gilbert* (Kammerfuks). *Gilbert* var en gæv lille Gut, som godt kunde »sprælle«, men *Elmqvist* og Broder *Christian* var Alvorsmænd, vi døde ikke af Grin paa Kammer Nr. 4, men vi fik Ro til vort Arbejde. Paa Sovesalen — den østre — sov vi 32 Drengene sammen, Luften var ikke altid første Klasses, men vi sov herligt og trods Støj og Sludder forbavsende hurtigt, og vi var eddergale, naar *Ole* Kl. 6 præcis svingede den modbydelige Klokke, der varslede en ny Dag, endog Søndag maatte vi op Kl. 6, Sommerhalvaaret April til Oktober endog Kl. 5½. Snart lærte man at overheøre *Oles* klingende Morgenvarsel, og lette sig gjorde man ikke, før »Knorten« senere *Lundahl* viste sig i Døren, men saa røg man ogsaa op, hvis man ikke hørte til Murmeldyrene, der maatte hales ud af Fjerene og maatte doje mange ublide Hovedpuder eller rettere Pøller i Skallen. Saa fulgte nødtørftig Vask i de modbydelige Tin- eller Kobberfade, lidt overfladisk Netten og Frisering inde paa Kammeret, hvor Tjeneren havde tændt den svingende, tarveligt lysende Petroleumslampe og tændt op i Kakkelovnen med dejligt buldrende Bøgebrænde, og hvor man altid havde et lille Spejl anbragt paa den indvendige Side af Skabsdøren, saa Stormen ned ad Trappe til Spisesalen, hvor der serveredes varm Mælk

ad libitum og Rugbrødssmørrebrød — Margarine var endnu ikke opfundet — og saa op igen til 1½ Times Lektie læsning. Bøger og andre Skoleeffekter opbevarede i de faste Skabe, hvor der ogsaa var Plads til lidt »privata« særlig Leverpostej, Pølse eller Ost — dog aldrig duftende —, som en kærlig Mor sendte til Forsødelse af »Femmaden«, og *Kjellerup* (Odderen) vogtede med Argusøjne over os gennem de smaa Dørruder. Kl. 7,50 stillede vi til Lovsang i den dertil indrettede Sal i første Etage, og til Lovsangen, som for Resten var smuk, mødte hver Dag Rektor, Sanglæreren *Siboni*, som trakterede det gamle Hakkebrædt, og Odderen, som talte os og noterede Fraværelse, hvorfor vi altid tog Opstilling i bestemt Rækkefølge. Fra Kl. 8—12 havde vi derpaa Undervisning med meget korte, 5 Minutters Frikvarter mellem Timerne undtagen Frikvarteret Kl. 10, der varede 15 Minutter og blev brugt til at spise flækket Surbrød med Smør og »Rugbrødsmellemader« og drikke Vand. Fra 12-1 havde vi fri og sværmede rundt i Parken, Byen eller den nære Skov, saa spiste vi Middag, som var forbavsende god, rigelig og nærende, altid 2 Retten undtagen Søndag, hvor der tillige gaves Dessert vekslende uvægerligt mellem »Storkage«, Lagkage eller Tærte eller Æblekage og »Smaakager«, Linser eller lignende.

Middagen indtog vi 64 »Elever« — de kun skolesøgende benævnedes »Disciple« — ved et stort Hesteskobord, hvor vi havde bestemte Pladser. »Odderen« sad i Højsædet, og de inspektionshavende, der boede paa Akademiet, »Knorten« og »Fisen«, tronedes for hver sin Ende af Gæfterne i Hestekoer. Lærerne rettede an og skar for, og Rygtet vilde vide, at »Odderen«s nom de guerre stammede fra hans fremragende Dygtighed til at fiske Svedsker og Rosiner og navnlig Asparges i Kødsuppen til sin egen Tallerken. Tre Tjenere i Kadeljakker bar op fra Køkkenet og vartede op, man kunde faa al den Mad, man vilde, navnlig Formad, og jeg har faktisk set en Ædedolk fortære 5 Portioner Kraasesuppe med Svedsker og Æbler, at man ønskede mere tilkendegaves ved at anbringe Tallerkenen paa Vandglasset, andet end Vand gaves ikke.

Eleverne fra 4. Klasse — de høse Herskere over »Møgungerne« i 1. og 2. Klasse — skiftedes til at bede Bordbøn før og efter Maaltidet, og det var en yndet Sport at faa en nervøs »Beder« ved Hviskning til at ombytte Ordene »alt godt gaar fra din Himmel ud« med »alt godt gaar fra Terrinen ud«, skete det, faldt uvægerlig Far Odders tunge Hammer lige med det vons. Sølvske med Navn medbragte hver Elev ligesom en Madras, en Hovedpølle og 2 solide Uldtæpper — Dyne var meget rigtigt forbudt —, øvrige Spiseremedier leverede Skolen, Servietten, der var i Baand med Navn, skulde vare en Uge, Duge og Haandklæder ligeledes.

Naar undtages Fisken, som ofte var noget blødt Sprøjt, var al Mad absolut første Klasses og meget nærende, Kalorier og Vitaminer var der jo den Gang ingen, der drøftede. Det eneste kedsommelige var, at vi saa at sige altid forud vidste, hvad Menuen stod paa, der var en Uges Spiseliste, hvor der varieredes mellem Sommermad og Vintermad, som selvfølgelig var mest yndet, men Spiseliste for mere end en Uge kendtes ikke.

GAMLE SORANERE OG SORANSKE NOTER

Professor, Dr. phil. *S. P. L. Sørensen* skal den 27. April holde Foredrag i Forsikringsforeningen om: Civilbefolkningens Beskyttelse under Luftangreb.

*

Professor *O. G. Petersen*, der døde i Juni sidste Aar (cfr. »Soraner-Bladet«, Nr. 7, 1937), var den sidste af sit Hold. Naar dette først kan fastslaaes nu, er det fordi, der har hersket Uvidenhed om, hvorvidt *Søren Martin Schjølter* var død eller ikke.

Uvidenheden om dette er i og for sig velbegrundet, thi efter at have taget Filosofikum samt et Par Aars Uddannelse ved Landvæsenet og paa Landbohøjskolen udvandrede Schjølter til Sverige, hvor han fra 1873—86 ejede Backa i Vestergötland; derpaa var han en Tid Godsinspektør paa Fanø ved Stockholm og endelig fra 1896—1904 Ejer af Tjos i Vestergötland. Fra 1904 til sin Død i 1916 boede han i Mariestad.

I 1879 ægtede han Ottilia Clara Simonetta Beselin, der endnu lever.

Otto Vilh. Sommer.

Ekspeditionssekretær i Socialministeriet *Hans Egede Glahn* er for Tiden af Indenrigsministeriet konstitueret som kgl. Borgmester i Aarhus og Leder af Aarhus Stiftamts Kontorafdeling i Aarhus.

*

Efter mere end et Aars Ophold i Kina er Redaktør *Henry Hellssen*, »Berlingske Tidende«, den 24. November via Japan afrejst til de Forenede Stater.

Hellssen, som ogsaa tidligere har opholdt sig i Kina, har i den forløbne Tid foretaget vidtstrakte Rejser rundt om i Landet, bl. a. til Grænseegnene mellem Kina og Tibet. Om sine Indtryk har han sendt sit Blad udførlige Korrespondancer, og han vil maaske senere samle sine Erindringer om sit Ophold i Kina i en Bog.

Efter et kort Ophold i Japan er det *Hellssens* Hensigt, skriver »Danmarksposten«, at forblive nogle Maaneder i de Forenede Stater, forinden han vender tilbage til København.

*

Højesteretsdommer *Berthing* er blevet Medlem af Overfredningsnævnet i Stedet for afdøde Højesteretsdommer Petrus Bülow.

*

Redaktør *Andreas Vinding* har faaet Æreslegionens Officerskors.

*

Cand. polyt. *Lauge Lauridsen* har faaet tildelt et Legat paa 1500 Kr. til kemiske Studier ved Kejser Wilhelm-Institutet i Berlin.

*

Professor *S. P. L. Sørensen* og Museumsinspektør, Dr. phil. *Poul Nørlund* blev ved Oslo Universitets Doktorpromotion den 10. Marts udnævnt til Æresdoktorer.

*

Det Foredrag, som Stabslæge, Dr. med. *Gordon Norrie* holdt ved Dansk medicinsk-historisk Selskabs Fest den 28. Oktober i Fjor, er nu som Særtryk af Bibliotek for Læger udkommet paa Levin & Munksgaards Forlag med Titlen »Om Medicinsk Fakultet gennem 400 Aar«.

Ny Carlsbergfondets Direktion har valgt Direktør *V. Thorslacius Ussing* til Medlem af Ny Carlsberg Glyptoteks Bestyrelse som Efterfølger for Museumsdirektør, Dr. phil. Francis Beckett.

*

Arkitekt Carl Nilsson, Stockholm, holdt om Aftenen den 8. Februar Lysbilledforedrag for Lærere og Elever paa Sorø Akademis Skole om Emnet: Det moderne Sverige.

Fabriksdirektør, Konsularagent *H. Lützen* har faaet Tilladelse til at anlægge og bære den franske Dekoration som »Officier d'Academie«.

*

I Videnskabernes Selskabs Møde den 11. Februar gav Inspektør ved Nationalmuseet, Dr. phil. *Poul Nørlund* en Meddelelse: Trelleborg ved Slagelse — Borgens Alder og Indretning efter de seneste Undersøgelser.

Borgen er sandsynligvis anlagt kort efter 1000 paa en Plads, som i Forvejen har været bebygget af Vikingetidens Folk. Foran Hovedborgen er nu fundet en Forborg af samme regelmæssige, geometriske Karakter som Borgen selv. Det hele Borganlæg dækker et Areal af ca. 5 ha. Der er konstateret 28 ensartede Huse (Kaserner), men har været adskillig flere, maaske ialt 40.

*

Søndag den 13. Februar døde i Sorø den 87-aarige Læge A. I. Mathiesen, Fader til Lektor *Jul. Mortensens* Hustru.

Sorø Akademis Skoles Alumner har i denne Maaned opført som Dilettantkomedie paa Akademiet Overskous Lystspil »En Bryllupsdags Fataliteter«.

*

Baneingeniør i Viborg, cand. polyt. *Jørgen Hansen* ('06) fyldte 50 Aar den 13. Marts. *Jørgen Hansen* er Søn af afdøde Landbrugsminister Ole Hansen.

*

Stud. med. *Johs. Nørgaard Poort* har fra den 1. Marts efter *Soransk Samfunds* Bestyrelses Indstilling faaet Soranerværelset paa Studentergaarden.

*

Efter Justitsministeriets Indstilling er ved kgl. Resolution af 28. Februar d. A. bl. a. følgende privat ansatte Politifuldmægtige udnævnt til Politifuldmægtige af 2. Grad fra 1. April d. A. at regne:

cand. juris *Oluf Emborg* ('21), Helsingør, cand. juris *Carl Nicolaus Fenger-Eriksen* ('15), Holstebro,

cand. juris *Aksel Krag* ('23), Ringkøbing, cand. juris *Carl Christian Røvskjær* ('22), Løgstør, og cand. juris *Thorkild Waarst* ('19), Sæby.

Endvidere har Justitsministeriet under 1. Marts ansat nedennævnte som Politifuldmægtige af 3. Grad ogsaa fra 1. April 1938 at regne:

cand. juris *Holger Frandsen* ('27), Horsens, og cand. juris *Erik Jensen* ('25), Kolding.

De nye Politifuldmægtige skal indtil videre gøre Tjeneste ved de vedføjede Politimesterembeder.

Inger Norries Sølvsmiedie
Nikolaj Plads 32 - Telefon Palæ 5648
AKSEL ERTING Tømrermester
„Belvedere“ Tlf. 681 Rogerløvej 9 Helsingør
SVEGÅRDS BOGHANDEL SORØ TELEFON: SORØ 27-300
Reserveret.
Hjemmenes Assurancekontor Kapt. Palslev Telefon Helrup 5510 (10-4) <i>Alle Forsikringsarter.</i> Medarbejdere antages.

VARELOTTERIET	
Støtter dansk Produktion Der er købt Gevinster i danske Varer for over 90 Mill. Kr.	Danmarks største velgørende Institution Til velgørende og kulturelle Formaal er der udbetalt over 27 Mill. Kr.
	
ALMINDELIGT DANSK VARE- OG INDUSTRILOTTERI	
Største Gevinst 10.000 Kr., et lille dansk Hjem. — Nogle faa Lodsødler er ledige hos enkelte af Lotteriets Kollektører og i Hovedkolektionen, Laxegade 2, København.	
HOTEL PHOENIX KØBENHAVN TELEFON 114 120 Værelser — 76 Bad Byens hyggeligste og smukkeste SELSKABSLOKALER Internationalt Køkken — Det berømte FROKOSTBORD I Kavalersalen: Kapelmester <i>Gerolds Ensemble.</i>	BRØDR. MARKERS BOGTRYKKERI Knippelsbrogade 8 København K. Telf. Central 13,867 14,278
Overretssagfører ERNST SANDLYNG (tidl. Jensen af Bramminge) har nedsat mig i Holte — Stationsvej 20, Telf. Holte 1490 — og beder Soranerkammerater holde mig i Erindring ved juridiske Forretninger. Tager gerne til København efter Afiale.	

SORANER-BLADET.

MEDLEMS BLAD: FOR SORANSK SAMFUND

23. AARGANG

Nr. 4

April 1938

SORØ

Naar Sorø den 27. April fejrer sit 300 Aars Købstad-jubilæum, vil den lille By langt udenfor sig selv og sit Opland blive omfattet af venlige Tanker — Tanker, som kommer fra overalt i Danmark og ude i den vide Verden, hvor gamle Soranere har deres Virke og nu for en Stund vil mindes hine Barndomsdage, da deres Veje og Skæbner var saa nært knyttet til Byen udenfor Klosterporten. Sorø Akademis Skole og Sorø By er i soranske Sind uløseligt bundet til hinanden, ikke blot saare naturligt ved det fælles Navn, men tillige nok saa inderligt ved Mindernes Baand.

Ogsaa Sorø har forandret sig med Tiden, der gik. Byen er blevet større, om ikke meget saa dog noget. I Sorø gror der Græs paa Torvet, skrev Georg Brandes. Det gør der ikke nu, og den gamle, skikkelige Vandpost er heller ikke mere. Men Frederik Folkekær stander der stadig, for han staar ikke i Vejen for Trafiken saadan som Albertistøtten, der netop har holdt Flyttedag. Mange af de ærværdige og smukke Huse ligger endnu i Storgade, hos hvis Barbermestre vi blev gjort salonfähige til Kongeballer, hos hvis Tobakshandlere vi købte den forbudne Frugt, og hos hvis Boghandlere vi efter Eksamen »pistede« vore udtjente Skolebøger. Postgaardens lavloftede Teatersal er heller ikke gaaet ad undas . . . og lige udenfor Byens Porte har vi vor gamle Skole, Søen, Flommen, Skovene, hele den herlige Sorønatur, som har været der fra Tidernes Morgen og for Slægt efter Slægt forlenet Egnen med en Charme, hvoraf Genskinnet falder over den jubilerende By.

Der er Minder nok at dvæle ved, og den gamle, fraværende Soraner behøver saamænd strængt taget ikke et Besøg paa Aastedet for at fremtrylle dem. Nævnes blot Navnet Sorø, vil dette ofte være tilstrækkeligt til at vække Sorøstemningen i hans Sind og sætte Følelserne for hans Drengæars lille Stad i Bevægelse, de Følelser Carsten Hauch i Translokations-sangen har givet det prægnante Udtryk i Verset:

Jeg ved en By, den er saa tavs og stille,
den synes ringe for den ydre Sans,

den pragtløs er og dertil meget lille
og savner ganske Hovedstadens Glans;
men hvo, der vandred' ved dens dunkle Vove,
og hvo, der saa dens Roser spire frem,
og hvo, der hviled' i dens gamle Skove,
han sikkert aldrig vil forglemme dem.

Det er 93 Aar siden, at Hauch digtede sin Sang til de bortdragende Studenter. Som Calais' Navn stod skrevet i Dronning Marias Hjerte, staar Sangens Ord og Strofer skrevet i alle gamle Soraneres Hjerter. Hvor deres Veje end gaar, vil de altid mindes Sorø Akademis Skole og Sorø By. *Nej sikkert aldrig dette Sted vi glemmer . . .*

V. Sorgenfrey Hansen.

OM EN REFERENTS PLIGTER, OM PORTRÆTTER AF HOLBERG OG OM HANS GRAVFRED

En kort Epistel.

SORANERBLADETS Referent fra Holberg-Foredraget d. 2. Marts synes i hvert Fald ikke den Aften at have været i Besiddelse af en objektiv Referents to Hoveddyder: at referere Udtalelserne som de virkelig faldt og at lade sin egen Mening træde i Baggrunden. Man faar derfor af Referatet Indtryk af, at Forsamlingen ganske overvejende sympatiserede med Forslaget om at forstyrre Holbergs Gravfred, medens det er andres Indtryk, at Meningen i det mindste var ret ligeligt delt; i alle Tilfælde vilde jeg ikke have været bange for at »tage en Afstemning«, en Metode der virkelig af nogle betragtes som egnet til at afgøre et saadant Spørgsmaal! Referenten skyder mig i Skoene (ovenikøbet med Udraabstegn) at have brugt Ordet »Ligrøveri«, hvilket baade er meningsløst og urigtigt. Jeg brugte et helt andet men lige saa grimt Udtryk »Kadaver-Snaveri« og vedstaar det som en berettiget Retorsion overfor den Maade, Modstandere af Kiste-Aabningen blev trakteret paa i *Soraner-Bladets* sidste November-Nummer (1937).

Jeg kan vedblivende ikke se, at der er nogen fornuftig Grund til at foretage denne Kiste-Aabning. Videnskabelig Begrundelse kan kun fremsættes med Vægt fra lægevidenskabelig Side, og hvorfor skulde

det være af Betydning netop at undersøge Holbergs jordiske Rester. Han vides jo ikke Livet igennem at have lidt af nogen særlig interessant Sygdom udover daarlige Nerver, daarlig Mave og med Alderen almindelige Gammelmands-Skrøbeligheder. Om han har været 165, 170 eller 175 cm høj kan dog være ligegyldigt; endnu mindre Betydning har Forslaget virkelig for det Spørgsmaal, Direktør *Andrup* saa interessant behandlede den Aften: de bevarede Holberg-Portræters Lighed og indbyrdes Forhold.

Det eksisterende Portræt-Materiale vedr. Skolens Velgører er jo yderst ringe baade i portrættlig, kunstnerisk og bevaringsmæssig Henseende, oftest Kopiers Kopier. Hvad kan dog en Aabning af Kisten betyde i denne Sammenhæng? Intet. Direktør *Andrup* syntes ikke at interessere sig for Aabningen, vilde næppe heller hævde dens Betydning med nogen særlig Styrke, og gjorde det i hvert Fald ikke forleden Aften. Holberg har sikkert været for økonomisk og saa tilpas lidet forfængelig, at han ikke har sat mange Penge i at lade en Wahl, en Hørner, en Pilo eller en Peder Als male sit Portræt. Og selv om saa havde været, ved dog erfaringsmæssigt enhver, der blot har haft lidt med slige Sager at gøre, at Resultatet meget nemt kunde være blevet en Række Portrætter saa vidt forskellige, at hvis man ikke i hvert enkelt Tilfælde havde Dokumentation, vilde Eftertiden maaske næppe have fundet paa, at de forestillede samme Person. Ofte siger maledede eller modellerede Portrætter nemlig langt mere om Kunstneren end om den portrætterede. Adskillige af os har bl. a. paa Udstillinger sikkert selv haft Lejlighed til at konstatere en indbyrdes Ulighed ikke alene mellem forskellige Portrætter af en og samme meget portrætteret Samtidig men ogsaa Ulighed med selve Modellen, som gaar lyslevende rundt iblandt os.

Da Pennen nu er kommen igang, maa jeg maaske benytte Lejligheden til at imødegaa en Udtalelse af Teaterhistorikeren Hr. *Robert Neiiendam* forleden Aften. Han udtalte med Patos, at naar jeg ikke var Tilhænger af Kiste-Aabningen »befandt jeg mig ikke paa Videnskabens Grund«. Hvad har Spørgsmaalet, om man er for eller imod dette Foretagende, med Videnskab at gøre? Det er et rent subjektivt, følelsesmæssigt Synspunkt samt et Forhaandsskøn over, om det i portrætmæssig Henseende overhovedet har Udsigt til at give nogetsomhelst Udbytte. Selvfølgelig kan en saadan Undersøgelse finde Sted under fuldt videnskabelige Former; det kan enhver Undersøgelse — selv den mest upaakrævede — naar man bruger de rigtige Folk. Hr. *Neiiendam* forsikrede til Forsamlingens Beroligelse, at Undersøgelsen skulde finde Sted med absolut Diskretion. Det lød smukt, næsten som i Ægteskabsannoncerne: »Spøg frabedes — Diskretion en Æressag.« Ja, lad os betragte Forslaget om Aabningen af Holbergs Kiste som en ikke helt god Spøg og holde os til en Linie fra Indskriftspladen paa hans Kiste:

VIVITUR INGENIO, CÆTERA MORTIS ERUNT

(Man lever ved sin Aand, alt det andet er Dødens) og saa for egen Regning føje til: *REQUIESCAT IN PACE.*

V. *Thorlacius-Ussing.*

HUSKER DU?

En Notits i *Soraner-Bladet* Nr. 3 i Forbindelse med Dommer *Knox'* Artikel »Sorø Aar II«, »trykker mig Pennen i Haanden«.

Dommeren fortæller, at han faktisk har set en Ædedolk, (vi sagde nu »Grovæder«) fortære 5 Portioner Kraasesuppe med Svedsker og Æbler.

Er det noget? Jeg har set Baneingeniør i Viborg, cand. polyt. *Jørgen Hansen* ('06), som i Følge ovenomtalte Notits fyldte 50 Aar den 13. Marts, spise 13 Portioner Sødsuppe. Er det Løgn, *Jørgen*?

Samme *Jørgen* kaldtes som Søn af Ole Hansen altid »*Jørgen Minister*«, udtalt paa Sjællandsk »*Jørren Meniister*«, vel nok fordi *Jørgen*, da han kom ind i Skolen, talte det dejligste Bringstrup-Sjællandsk. Dette gav Anledning til en pudsig lille Misforstaaelse, en Gang Kronprins Frederik, senere Frederik den VIII, var i Sorø.

Kronprinsen var oppe paa Akademiet og besaa Kammerene i en af Fritimerne. Besøget kom ganske bag paa Eleverne. Inde hos os var vi beskæftiget med Frimærkesamlinger, som Kronprinsen jo havde særdeles god Forstand paa. En af os havde et amerikansk Frimærke, som i Kalaloget stod noteret til en Pris af 250 Mark, hvilket der gik stort Ry af, indtil *N. E. Nørlund* (nu Professor) skarpsindigt opdagede, at der i et af Frimærkets Hjørner med tydelige Bogstaver stod »*faximile*«.

Fra vort Kammer gik Kronprinsen ind paa et, hvor *Jørgen Minister* var beskæftiget med at slaa Betræk paa en Flugtstol, han i Sløjdtimerne havde lavet til sin Moder. Hans kgl. Højhed spurgte interesseret: »Er det *egelt* Værk?« Hvortil *Jørgen* svarede: »Nej, ded er *Bøjeværk!*«

Venlig Hilsen til *Jørgen Minister* og alle andre gamle Drengene fra den Gang.

Poul Lorenzen.

ET DØDSFALD

Forstander *Jørgensen* og Hustru, Sorø Højskole, har haft den Sorg at miste deres ældste Søn *Jens Anthon Wille Jørgensen*, som døde Natten til 1. April, kun 24 Aar gammel.

Jens Anthon Wille Jørgensen, som var født den 8. Marts 1914, blev i Sommeren 1933 Student af den matematisk-naturvidenskabelige Retning fra Sorø Akademis Skole. Han havde haft Ansættelse som Revisorassistent hos Revisor *Buhl*, Slagelse, indtil han for 1 Aar siden blev syg. Paa Rigshospitalet gennemgik han ifølge »Sorø Amtstidende« sidste Sommer en svær Operation for en Svulst paa Hjernen, og da han kom hjem, kunde han ogsaa glad færdes imellem Kammeraterne, men helt rask var han ikke blevet, Tilbagefaldet kom, og i den sidste Maaned har han ligget bevidstløs, indtil Døden nu udfriede ham fra det lange og strenge Sygeleje.

Han var en interesseret og lovende ung Mand, afholdt af Kammerater og andre, der kendte ham.

Begravelsen fandt Sted den 6. April fra Sorø Kirke, og Sorø Akademis Skole havde lagt en signeret Krans paa Kisten.

STABSLÆGE DR. MED. GORDON NORRIE OG FRUE I DERES HYGGELIGE HJEM

(I Baggrunden ses Otto C.s smukke Portræt af Stabslægen).

Det er virkelig lykkedes Fotografen at finde et Øjeblik, hvor Stabslægen sidder roligt ved Siden af sin Frue — han sidder ellers ikke stille ret længe ad Gangen, med mindre det da er ved Arbejdsbordet, hvor han nu mere og mere kan koncentrere sig om sin Skribentvirksomhed, efterhaanden som han har opgivet nogle af sine mange Embeder og Hverv. Men man kan ogsaa se paa Billedet, at han sidder paa Spring — stadig lige fuld af Arbejdslyst til at tage fat paa sit nyeste Værk.

Det gælder begge disse to driftige Mennesker, at der lyser stærke Glimt af Liv ud af Øjnene, som bag Brilleglassene opmærksomt følger alt, hvad der sker omkring dem. Det vil saaledes huskes, hvorledes Fru Norrie — ene af samtlige *Soraner-Bladets* Læsere — for et Par Aar siden opdagede en Fejl, som havde indsneget sig i det aftrvkte Regnskab for Samfundet. De, der kender Fru Norrie, undrede sig ikke over denne Skarpsindighed. Men for dem, der ikke kender vor »Exformand«s elskværdige Frue, var det maaske paa sin Plads at nævne et Par enkelte Træk fra hendes virksomme Liv:

Frøken *Charlotte Harbou*, Datter af Generalmajor Johannes Harbou, var en af de første unge Damer fra de bedrestillede Kredse her i Landet, som blev Sygeplejerske. Hun gik med Liv og Sjæl op i sin Gerning, hvilket har sat sig tydelige Spor, idet hun var en af Stifterne af saavel Dansk Sygeplejersaad som International Council of Nurses. For godt 53 Aar siden tabte hun sit Hjerte til en ung Dr. *Norrie*. De blev gift — og det var første Gang i Danmark, at en Læge ægtede en Sygeplejerske; men talrige andre har siden fulgt det fortræffelige Eksempel. Fru *Norrie* er paa mange Maader gaet i Spidsen for de hjemlige Kvindebevæ-

gelser: Hun stiftede Danske Kvinders Forsvarsforening og et Par Kvinde-Vælgerklubber, var Medstifter af Danske Kvinders Nationalraad m. fl., var Formand for disse og havde talrige andre Tillidshverv i Tidens Løb. Intet Under, at Fru *Norrie* nyder stor Anseelse og har modtaget mange Beviser derpaa — saaledes er Fru *Norrie* Æresmedlem af Dansk Sygeplejersaad. For *Soransk Samfunds* Bestyrelse har Fru *Norrie* talrige Gange været en meget elskværdig Værtinde.

Stabslægen selv behøver saavist ingen Præsentation. Han staar ikke tilbage for sin Hustru i Henseende til Anerkendelse og Æresbevisninger: Æresdoctor ved Københavns Universitet 1929, Æresmedlem af Dansk medicinsk-historisk Selskab 1933 og nys udnævnt til Æresmedlem af Dansk Militærlæge Forening. Det er — foruden store Ordner og Dekorationer — Kvintessensen af de talrige Hædersbevisninger, der med al mulig Grund er blevet ham til Del.

For *Soransk Samfund* har Stabslæge *Norrie* været en fortræffelig Formand, stedse mere levende, interesseret og med paa alt nyt — og nu har han trukket sig tilbage efter at have »regeret« længere end nogen anden. *Gordon Norrie* blev hyldet ved en stor Fest paa Hotel d'Angleterre, men det sidste Ord er ikke sagt i den Sag! — Generalforsamlingen den 30. April maa naturligvis acceptere Formandens Ønske om at trække sig tilbage, men den vil ogsaa bringe ham sin Tak og Hyldest for hans Daad som Formand gennem de 12½ Aar og vise, at den ikke sætter mindre Pris paa *Gordon Norrie* som det trofaste Medlem af *Soransk Samfund*, ved hvis Sammenkomster vi glæder os til at se ham endnu mange Gange i de kommende Aar.

G. M.

STATIONSFORSTANDER G. G. ULRICH

* 15. OKT. 1868 — † 14. MARTS 1938

Ghv. Stationsforstander G. G. Ulrich afgik den 14. Marts ved Døden efter et langt Sygeleje paa Gentofte Amtssygehus og bisattes den 19. s. M. fra Bispebjerg Krematorium.

Georg Gustav Ulrich var født d. 15. Oktober 1868 i Benløse Sogn ved Ringsted som Søn af Forpagteren af Kjærup (fra 1886 af Catholm) Ludvig E. E. Ulrich og Hustru Marie Dorthea Henriette født Krogh; efter Sommerferien 1880 kom han i Skole i Sorø, men naaede kun op i 3. Klasse, som han forlod efter Eksamen i 1884. Derefter kom han til det v. Westenske Institut, hvor han Aaret efter bestod 4. Klasses Hovedeksamen. Efter lidt Kontoruddannelse blev han den 1. Juni 1886 antaget som Elev-Aspirant ved Statsbanerne med Tjeneste paa Ringsted Station og blev i Juli 1888 Assistent af IV Grad i Glyngøre; derefter gjorde han Tjeneste paa en Række Statsbanestationer over det ganske Land, til han i August 1897 kom til Slagelse, hvor han slog Rod for lange Tider — først som Assistent paa selve Stationen og fra 1915 som Godsekspeditor. Ved Overtagelsen af de nordlesvigske Baner blev han konstitueret som Stationsforstander i Tønder og fik d. 1. Maj 1921 kgl. Udnævnelse i dette Embede, som han beklædte, til han med Udgangen af Oktober 1933 faldt for den nye Aldersgrænse indenfor Statsbanerne og blev afskediget i Naade og med Pension efter den 21. August s. A. at være udnævnt til Ridder af Dannebrog. Efter sin Afskedigelse flyttede Ulrich til Ordrup, hvor han altsaa kun i faa Aar fik Lov at nyde et velfortjent Otium.

Stationsforstander Ulrich var en typisk Repræsentant for det Samfundslag, han tilhørte — dem, der bestyrer det store Hartkorn eller de store Skovomraader; han var tillige en høj, kraftig og meget charmerende Mand, og som han selv var venlig og hjælpsom mod andre, havde han sikkert kun Venner. I sine mange Slagelse-Aar var han ualmindelig afholdt af alle, med hvem han kom i Berøring, og der er vist ikke Tvivl om, at han i sin sidste Stilling var en

god Repræsentant for den danske Embedsstat i den halvtyske By, hvor han kom til at virke; det Ridderkors, der tildeltes ham henimod Afslutningen af hans lange Tjenestetid, var velfortjent og blev baaret med Ære.

Georg Ulrich giftede sig først sent — i 1917 — med en Datter af Stationsforstander, Kaptajn E. F. Kabell i Thisted; Fru Astrid Ulrich, som overlever sin Ægtefælle, er saaledes Søster til Soranerne Læge Peter Kabell i Glumsø ('92) og Fabrikant Henry Kabell ('00) i Hillerød; i sit Ægteskab havde Stationsforstander Ulrich en Datter og havde adopteret sin Hustrus Børn, en Søn og en Datter, af hendes tidligere Ægteskab. To af hans Brodersønner, Kaj Flemming og Gregers Ludvig Bagand Ulrich, er Soranere, hhv. udgaet i 1917 og 1926; begge er Sønner af Sparekassedirektør, Købmand Th. L. Ulrich i Slagelse.

hgo

JØRGEN-FRANTZ JACOBSEN

* 29/11 1900 — † 24/3 1938

Jorfatteren og Journalisten, cand. mag. Jørgen Frantz Jacobsen døde Natten til den 24. Marts paa Vejlefyord Sanatorium. Han var født den 29. November 1900 i Thorshavn som Søn af nu afdøde Købmand Martin Meinhardt Jacobsen og Hustru Maren Frederikke, der overlever ham sammen med flere Søsken. Efter Sommerferien 1916 indkom han i Sorø Akademis Skole, som han forlod i 1919 med Studenteksamen af den nysproglige Retning. »Tjaldur« førte den 1. April hans Lig til Færøerne, hvor Begravelsen fandt Sted.

Jørgen-Frantz Jacobsen blev altsaa kun 37 Aar. Dødsarsagen var Lungetuberkulose, for hvilken han i Aarevis forgæves havde søgt Helbredelse. I de Nekrologer, Dagspressen bragte, fik han et meget smukt Eftermæle. Vi bringer nedenfor et Uddrag af Nekrologen i »Politiken«, ved hvilket Blad han var Medarbejder.

Efter nogle lykkelige Ungdomsaar blev, skriver »Politiken«, Jørgen-Frantz Jacobsen Student fra Sorø og blev derefter cand. mag. i Historie med Fransk som Bifag. Allerede som Student var han begyndt at skrive og gik i Artikler og Kroniker særlig i »Politiken« stærkt ind for

den færøske Selvstændighedsbevægelse, hvis Sag han talte over for den danske Offentlighed. I 1926 sendte »Politiken« ham til Island med den Opgave i en Række Artikler at belyse det moderne Islands Udvikling. Han løste denne Opgave paa en saa udmærket Maade, at han, da han havde taget sin Embedseksamen, blev ansat ved Bladet som vor skandinaviske Medarbejder. Han følte sig nær knyttet til »Politiken«, og dette Venskab var gensidigt og blev ikke svækket, selv naar der til Tider gik baade Maaneder og Aar, hvor han ikke viste sig paa Redaktionens.

Som ganske ung var *Jørgen-Frantz Jacobsen* blevet angrebet af en Tuberkulose, der tog saa haardt fat, at hans Liv blev en fortsat Vandring mellem Hospitaler og Sanatorier. Hver Gang han troede at have sejret over Sygdommen, slog den ham atter ned. Men han vilde ikke lade sig kue, baade i sine Sygdomsperioder og i de stedse kortere Hvilestunder, der undtes ham ude i Livet, arbejdede han ufortrødent. Hans Arbejde baade som Historiker og Skribent vil trods hans unge Aar bevare hans Navn for Efterverdenen.

Allerede i 1927 udgav han i Studentersamfundets Serie »Kultur og Videnskab« en Bog om Danmark og Færøerne, hvori han paa en fortræffelig klar og overskuelig Maade gav en historisk Redegørelse for Forholdet mellem Færøsk og Dansk. I det hele taget havde de nordiske Sprogproblemer hans store Interesse. I Februar i Fjor skrev han her i Bladet en meget interessant Kronik om Sproget paa Shetlandsøerne, og den sidste Kronik, vi fik fra hans Haand, efter at han i Efteraaret var kommet tilbage til Vejlefjord Sanatorium, ligesom før med en fast Tro paa, at denne Gang vilde det føre til Helbredelse, handlede om »det sjette Sprog i Norden: det Færøske«.

Den Anseelse, han nød som Historiker, fik »Institutet for Historie og Samfundskøkonomi« til at anmode om hans Medarbejderskab. Det var Hensigten, at han skulde skrive »Den kgl. grønlandske Monopolhandels Historie«. Med sin sædvanlige kritiske Ildhu og grundige Indleven i Stoffet gik han til dette Arbejde og var lykkelig over det. Men et nyt Sygdomsanfald slog ham Pennen ud af Haanden. Han havde ikke Kræfter til at gennemføre Opgaven og maatte resignere — men det faldt ham meget svært.

Stor og glædelig var derfor Overraskelsen, da han for to Aar siden udsendte sit største Arbejde: *Færøerne, Natur og Folk*. I denne Bog, der vist nærmest var tænkt som en Vejledning for de Rejsende, der ønsker et virkeligt Kendskab til det, de oplever, udfoldede han hele sin Kundskabsrigdom, sin Klogskab og sit Vid. Hans rytmiske og malende Skildringer af Færingernes Liv, hans dybe Samfølelse med det færøske Folk, hans indtrængende Forstaaelse af dette særegne Land med dets særprægede gamle Kultur og hans faste Tro paa Færøernes Fremtid og Udvikling skabte et Helhedsbillede, som Læserne ikke glemmer. I denne Bog viste *Jørgen-Frantz Jacobsen*, at han ved Siden af sin objektive, videnskabelige, historiske Indstilling var den fødte Skribent med en Digters Gaver og et Menneskes Hjerte.

»Politiken« har i *Jørgen-Frantz Jacobsen* mistet en Medarbejder, hvis smukke og kloge Pen vi vil savne. Men Færøerne har mistet meget mere, de har mistet den Mand, der i Kraft af sin Begavelse, sin Kundskabsfylde og sin instinktive Hjemstavnsfølelse ogsaa frem i Aarene vilde have været Landets, Folkets og Sprogets naturlige Talsmand over for Omverdenen.

Den 1. April sejlede »Tjaldur« med *Jørgen-Frantz Jacobsens* Baare til Thorshavn. Dagen før samledes paa Initiativ af Færøsk Studenterforening og Færøsk Forening i et af Pakhusene paa Asiatisk Plads en Kreds af vor afdøde Skolekammerats Venner og Arbejdsfæller til en Mindehøjtidelighed ved hans Baare. Der blev holdt flere Taler, bl. a. af Færøsk Forenings Formand, Lektor *Chr. Matras*, som ifølge »Politiken«s Referat udtalte:

— Jeg kan huske *Jørgen-Frantz* fra Skolen i Thorshavn som en ranglet, lidt leddeløs Dreng, der kun havde faa Venner, sky og ensom, som han var, men altid var i Besiddelse af spotske Bemærkninger, hvis nogen generede ham. Siden gik vi sammen paa Sorø Akademi, og jeg saa ham der modnes og vokse i en saadan Grad, at jeg ikke turde ane, hvor det skulde bære hen: han var saa rig paa Evner, at der var Mulighed for alt. En Overgang var det hans Lyst at blive Arkitekt.

Men han var af Natur en Stridsmand, og han fandt snart sit Felt i Politik, specielt i Politik vedrørende Forholdet mellem Danmark og Færøerne, som politiske Hjemmefødninge paa Færøerne havde ødelagt. Men det blev altsaa ikke til mere.

Under Sygdommen koncentrerede han sig om at blive Digter. Han viste allerede poetisk Talent i sin Bog om Færøerne, og hans digteriske Genius sprang ud i fuld Blomst i en stor Roman fra Færøerne, hans Hovedværk, ikke udgivet, heller ikke fuldført, men dog værd at bringe i Trykken. Det er en historisk Roman om en færøsk Kvinde, der i mangt og meget minder om Marie Grubbe. I denne store Roman, skrevet i Sygesengen under uhyre Smerter og Lidelser og — skønt ufuldført efter hans Plan — et fuldkomment Kunstværk, forener sig Historikeren, Digteren og Færingen. Han følte dette Arbejde som en Taksigelse til Færøerne for alt det grønne Græs, han i sin Barndom og Ungdom har set deroppe.

PHØNIX KÆDEN I RINGSTED

Søndag den 13. Marts Kl. 8,30 samledes en Række Soraner-Frimurere ved »Den lille Hornblæser« paa Vestre Boulevard i Anledning af, at Soraneren Apotheker *Wengel* junr. i Ringsted havde indbudt Prønix Kæden til at holde sin aarlige Generalforsamling i hans Hjem i det gamle Ringsted Apothek.

Bestyrelsen: Direktør *Louw*, Direktør *Alfred V. Rasmussen* og Ingeniør *Edv. Suhr* var mødt i god Tid og bød Velkommen til Deltagerne: Kommandør *Bojesen*, Prokurist *Lave Nørgaard*, Overretssagfører *Sandlyng*, Kaptajn *Egenfeldt-Nielsen*, Radereren *Stubbe-Teglbjærg*, som arriverede med fuldt Malerudstyr og fantastiske plus fours, samt endelig den korrekte Kontorchef *Helms*.

En festlig gul Turistbil blev straks taget i Besiddelse af Selskabet, som derefter satte Kursen vestpaa. I Glostrup sluttede Kredslæge *Åxel Glente* sig til Selskabet.

Ved Ankomsten til Ringsted Kirke blev Soraner Brødrene modtaget af Apotheker *Wengel* og hans meget smukke Frue, som derefter førte Brødrene ind i Sct. Bendts Kirke til særlige for dem reserverede Pladser, hvorefter de overværede Højmessens.

Efter Gudstjenesten var der en meget animeret Frokost i det gamle Apotheks Spisesal, hvor Formanden, Direktør *Louw* orienterede Selskabet i Ringsteds ældgamle Historie og sluttelig udbragte Værtens Skaal. For Fru *Wengel* talte Direktør *Alf. Rasmussen*.

Det gamle Apotek i Ringsted.

Efter Frokosten holdt Prønix Kæden Generalforsamling, hvor man særlig glædede sig over de Konfirmationslegater, der i det forløbne Regnskabsaar var uddelt til fattige soranske Konfirmander.

Apotheker Wengel, som er prominent Byraadsmedlem i Ringsted, fremviste derefter Ringsted nye særprægede Raadhus for Soranergæsterne, der i Byraadsalen blev placeret om de vise Fædres Bord med Apotekeren i Formandssædet. Wengel stillede en Mængde Forslag, der alle prompte blev forkastede, indtil han omsider kom i Tanker om et Forslag angaaende Whisky and Water, der lige saa prompte blev vedtaget og eksekveret, hvorefter Turen under megen Spøg og Latter atter gik tilbage til København. C.

SORØ AAR

III

Af Dommer J. KNOX

Om Søndagen fik vi Sommer og Vinter altid Kødsuppe med Boller — Mel- eller Kødfars — samt glimrende kogt Oksebryst med Peberrodssauce med Korender og som sagt Dessert (altid Kager) — den Middag lærte jeg gennem 5 Aar at kende til Bunds 250 Gange spist. Mandagen bød paa Sødsuppe, hvis den var med de store Gryn, benævnedes den lidt usømmeligt »Røvballesuppe«, samt Kalve- eller Oksesteg, Tirsdagens Menu erindrer jeg ikke, men den rummede Kød under en eller anden Form. Onsdagen gav igen Sødsuppe eller Kærnemælkssuppe og Steg efter Aarstiden, blandt andet 6 Gange Gaasesteg — 6 Mand om en Gaas — og 6 Gange Andesteg — 3 Mand om en And, Gaasen var absolut det mest fordelagtige, og Indmaden Svædsker og Æbler var meget yndet, udover den tildelte Sjettedel Gaas og Trediedel And kunde ikke faas, men det vilde sikkert ogsaa have overstegt selv Grovædernes Kræfter. Torsdag — herlig Dag — bragte Ærter og Flæsk eller Grønkaal og Flæsk med Pølser samt Pandekager (3) eller Æbleskiver (3 og

store) med Sukker og Syltetøj. Fredag — den gamle Fastedag — stod paa Risengrød og Fisk som Regel Torsk med Sennepsauce, Fisken var, det jeg mindes, altid kogt aldrig stegt, og som ved alle Middage vrimlede det med gode Kartoffler. Fredagen var ikke yndet, og havde man lidt tilovers af Ugepengene, der højst maatte andrage 50 Øre og udbetaltes Søndag Formiddag, var det meget yndet at erhverve flækket Birkesbrød med Smør og Ost for 15 Øre nede hos Bageren, hvor man — om det kneb haardt — nok kunde faa »paa Klods« til om Søndagen. Lørdagen endelig var lidt af en Rodedag, hvor vi fik Suppe eller Ællebrød, Koldskaal eller Æggesøbe med »Kammerfuskere« og Bankekød (Niggerkød), forlorne Fugle med Flæsk, stegt Lever med Løg eller engelsk Bøf med Løg — man vil inrømme, at sulte gjorde vi ikke. Middagen varede til ca. 1,30, saa fulgte en halv fri Time til Motion eller nødvendige Besøg paa »Trekroner« med de runde Huller, hvorfra »Tordenen ruller«, som Aage Lind senere sang.

Saa var der Lektielæsning fra Kl. 2—3 paa Kamrene, Undervisning fra Kl. 3—5 i Klasserne med et 5 Minutters Frikvarter, Fritid fra Kl. 5—6 til Udfart og Fortærelse af den meget yndede »Femmad« to sammenlagte hele Rugbrødsskiver med rigeligt Smør imellem, og her var det altsaa, at den tilsendte, helst lugtfri Fetalje gjorde Tilværelsen mere indtagende. Kl. 6 ringedes til Lektielæsning paa Kamrene altid under »Odderen«s Inspektion, den varede om Sommeren til Kl. 8 og om Vinteren til Kl. 8,30, og havde man »mg« eller — meget sjældent — højere i samlet Ugekarakter, havde man Tilladelse til at benytte den sidste Lektietime, der adskiltes fra den foregaaende med 15 Minutters Frikvarter, til Morskabslæsning eller anden privat Syssel f. Eks. Frimærkesamling, og »Odderen« vogtede som en Smed over, at ingen under »mg« forsøgte Lektierne i den sidste lange, trange Time, ogsaa Kammerduksen havde Ansvar i saa Henseende. Kl. 8,30 Sommeren 8 masede vi ned i Spisesalen til varm Mælk om Søndagen The og 4 Stykker Rugbrødssmørrebrød med Paalæg af Ost, Pølse, Steg eller haardkogte Æg. Naar det var overstaaet, var der Frihed, som om Vinteren brugtes meget til Sløjd og altid til Abekattestreg og Leg, der skulde være meget larmende, før »Inspektør« kom ud af sin Hule, og Kl. 10 tørnedes ind til fortjetet Hvile.

Der stillede store Krav til vore Hjerner, og for adskillige Drengene kneb det, særlig de matematiske Opgaver og Stilene kunde volde Kvaler. Latin det dejligste af alle Læsesprog, Fransk og Tysk begyndte man med strax i 1. Klasse i 12 Aars Alderen, i Tredie fulgte Græsk — dog ikke for Matematikerne, der dyrkede Skønskrivning eller lignende, i fjerde hørte man op med Tysk, og i 5. kunde man genoptage Tysken, men valgte altid Engelsk, da vore Tysklærere var under al Kritik, Latin dyrkede man i 6 Aar en Time hver eneste Dag, i de ældste Klasser endda 7 Timer om Ugen, Græsk hver Dag de sidste fire Aar, saa »klassiske« det var vi, Græsk det skønne Sprog, som jeg fik ug? i til Artium, har jeg næsten helt svedt ud, men Latinen sidder tildels fast endnu, mine Ramser — endog amnis, axis, calis canalis d. s. v. — er aldrig gaaet ud af min Hjerne, og jeg kunde med Lethed senere hen i Livet hjælpe mine Drengene med Latinen, i min Tid gav den tre Karakterer til Artium, læst Stof af uhyre Omfang, ekstemporalt og Version, den latinske »Stil« var det store Dumpenummer ved 4. Klases Hovedexamen, Græsk gav en Karakter, der talte dobbelt, Historie talte ogsaa dob-

belt, endvidere havde vi to danske Stile, en fri («Efterlignelsesdriften» eller »Hvorfor ere store Mænd ofte først agtede efter deres Død« eller lignende Aandrigheder) og en bunden i Reglen historisk, mundtlig Dansk med Oldnordisk, Svensk og lidt Literaturhistorie, Fysik, Engelsk (eventuelt Tysk) og Fransk med en meget frygtet Stil, hvortil dog Leksikon maatte medbringes, ogsaa Fransk talte dobbelt og saaledes, at Stilen vejede dobbelt mod mundtlig, der her saavel som i Engelsk var extemporeret — ulæst Stof.

Der var den Gang to Retninger i Latinskolen, den sproglig historiske og den matematisk naturvidenskabelige. Vi Sprogfolk slap Matematiken med fjerde Klasse, hvad jeg var himmelhenrykt for, Matematik særlig Geometri forekom mig fuldkommen unyttigt, særlig svært syntes jeg ikke det var, men indtil 4. Klasse var der jo heller ikke Tale om »højere« Matematik. Da 4. Klasses Hovedeksamen var overstaaet, druknede jeg mine Matematikbøger, og jeg maa tilstaa, at jeg senere i Livet aldrig har haft Brug for Matematik, for Regning selvfølgelig daglig, men Aritmetik og navnlig Geometri aldrig, der er intet Menneske, der har spurgt mig om en »Pi«rod eller om Logaritmer, som man blev plaget med. Matematikerne slap Latinen med 4. Klasse, og alle slap Geografi, Naturhistorie med den taabelige Botanik og Tysk, der som bemærket dog kunde genoptages i 5. Klasse i Stedet for at dyrke det lettere engelsk. Matematikerne, som til Artium havde fire Karakterer i Matematik og 2 i Fysik og Kemi, slap utvivlsomt lettere til deres Examen, navnlig fordi Matematik for dem, der har Anlæg for det og er interesserede i det, er noget af en Leg.

GAMLE SORANERE OG SORANSKE NOTER

Medlemmerne mindes om, at Soransk Samfunds ordinære Generalforsamling afholdes Lørdag den 30. April Kl. 19 paa Hotel Phoenix.

I Bekendtgørelsen for Soransk Samfunds Generalforsamlings Dagsorden skal under Punkt 4 endvidere behandles som Punkt F Budget for 1938.

I Regnskabet for Soransk Samfunds Understøttelsesfond findes en Post i Udgiftssiden paa 250 Kr. Posten vedrører Poul Hennings Mindelegat.

Slutbeløbet skal ændres fra Kr. 848,97 til Kr. 8.484,97.

*

Sorø By fejrer sit 300 Aars Jubilæum den 27. April med en Højtidelighed paa Raadhuset, hvori Kongen deltager. Om Aftenen er der Festmiddag paa »Postgaarden«. Mellem de til Jubilæet indbudte Gæster er Soransk Samfunds Formand, Dommer Knox.

*

Pianofabrikant Chr. Caspersen, Aarhus, er blevet Formand for Jydsk Afdeling af Soransk Samfund.

*

Professor, Dr. med. Einar Meulengracht valgtes den 25. Marts til Formand for Landsforeningen til Kræftens Bekæmpelse i Stedet for Professor, Dr. Sv. Monrad.

*

Kunstakademiet har tildelt Arkitekt Tyge Hvass den Eckersbergske Medaille.

Professor, Dr. phil. S. P. L. Sørensen afløste den 25. Marts Professor Holger Pedersen som Præsident for Det kgl. danske Videnskabernes Selskab, for hvis naturvidenskabelig-matematiske Afdeling Professor Sørensen hidtil har været Formand.

Af fhv. Handelsskoleejer og -forstander Valdemar Petersens Legat er der tildelt Styrmandslev Niels Veng Petersen (Realeksamen '33) en Portion, stor 300 Kr.

*

Stud. med. V. J. Baark har fra 1. April overtaget Stillingen som Soransk Samfunds Arkivar efter cand. polyt. Lauge Lauridsen.

Mangeaarig Overassistent ved Nørreport Station i København H. V. Federspiel er fra 1. April d. A. udnævnt til Trafikkontrolør med Tjeneste samme Sted. Federspiel, ær tsg 4. Klasses Hovedeksamen 1897, kunde forøvrigt 1. April fejre 40 Aars Jubilæum ved Statsbanerne.

*

Kontorchef Johan Harhoff og Hustru Margrethe, f. Muus, var paa deres Guldbryllupsdag den 22. Marts Genstand for megen hjertelig Opmærksomhed. En Deputation for Soransk Samfunds Bestyrelse, nemlig Knox, Louw, Rasmusen og Clausen, mødte om Formiddagen i Guldrudeparrets Hjem med Soranernaalen til Harhoff og en Buket til hans Hustru. Fra Norrie var der Blomster og desuden Telegrammer fra Rektor Raaschou-Nielsen, Kaptajn Palslev, Rogert Møller, Orlrik m. fl. Om Aftenen var der Fest paa Skydebanen, hvor Guldrudeparret havde indbudt 60 Slægtninge og Venner. Her talte Soransk Samfunds Formand, Dommer Knox for Soraneren Johan Harhoff.

*

Pastor emeritus Filip Beck, der nu bor i Farum, fyldte den 29. Marts 70 Aar. Filip Beck er født i Ørum som Søn af den kendte indremissionske Præst Vilhelm Beck, der senere i mange Aar var Sognepræst i Ørslev ved Slagelse. Han gik i Sorø Akademis Skole 1881—87, da han meldtes ud af 5. Klasse. Aaret efter blev han Student, tog theologisk Embedseksamen 1894, blev 1896 pers. Kapellan hos Faderen i Ørslev, udnævntes 1902 til Sognepræst i Ryde og var Sognepræst 1914—34 i Stenmøgle Filip Beck er Fuldmægtig hos Formanden for Kirkelig Forening for Indre Mission i Danmark.

Hans Broder Otto Beck gik 1882—86 i Sorø Akademis Skole, som han forlod med Realeksamen. Filip Becks Søn Hans Peter Waage Beck frekventerede 1915—18 Sorø Akademis Skole, hvorfra han blev Student af den ny-sproglige Retning.

*

Parnas er jo et Sted, hvor Soransk Samfunds Medlemmer under deres Sorøudflugter ofte spiser Frokost. Det vil maaske derfor interessere at faa at vide, at det berømte, gamle Traktørsted, som nu har skiftet Vært, ogsaa har været Genstand for en gennemgribende Ombygning. Verandaen er saaledes blevet dobbelt saa bred og lukket, og den gamle Musikpavillon er flyttet om i Haven bag Hovedbygningen. For at skabe bedre Udsigt over Søen, er der fældet et Træ. Iøvrigt vil den, der tager Turen rundt om Søen, bemærke, skriver »Sorø Amtstidende«, at der her er sket forskellige Udhug, saaledes at det Buskads, der var vokset op, nu ikke mere om Sommeren helt kan lukke for Udsigten til Søen.

Hfv. Museumsdirektør, Dr. phil. *Karl Madsen* fyldte 83 Aar den 22. Marts. En Ven forærede ham ifølge »Politiken« i Dagens Anledning en ganske usædvanlig Bog-gave, idet vedkommende Ven, Skibsmægler *Hjalmar Bruun*, havde samlet alt, hvad *Karl Madsen* har skrevet, og ladet det indbinde i 18 Kæmpebind i Hellæder hos Anker Kyster. Dette har været et meget stort Arbejde, som har taget tre Aar, da ogsaa Tidsskriftsartikler og Særtryk er medtaget. Med stor Snilde har Anker Kyster løst Opgaven: at binde høje og lave Hæfter og Bøger ind i samme Bind, saaledes at de 18 Kæmpebind kunde fremtræde i samme Format. Det er Mening, at denne Bog-gave engang skal overgaa til Skagens Museum.

*

Lørdag den 12. Marts viedes i Holmens Kirke Frk. *Anna Lise Mathiesen*, Datter af Ingeniør *F. E. Mathiesen*, til Forpagter *Niels Brock-Ulrich* (Realeksamen 1920), Søn af Godsejer *Ulrich* til »Skjoldemose«.

*

Ved Statsradiofoniens næstsidste Torsdagskoncert i denne Sæson, Torsdag den 24. Marts, udførtes med *Fritz Busck* som Dirigent *Ebbe Hameriks* »Variationer over et dansk Folkevisemotiv«. At Motivet er den ældste gamle danske Folkevisen »Drømte mig en Drøm i Nat«, ved maaske de færreste, skrev »Politiken«, men alle var straks paa det rene med, at det samtidig er Statsradiofonis Pavsesignal. Det blev modtaget med store Genkendelses-smil, og man fulgte de sindrige og morsomt udnyttede Variationer i de forskellige Former fra gammel Dansestil til Vals og Jazz for at ende i en kunstfærdigt opbygget Fuga.

En Søn af Professor, Dr. phil. *S. P. L. Sørensen*, Lektor *Arthur Arnholtz* ('20) er blevet Dr. phil. paa en Afhandling vedrørende Musik.

*

Ved kgl. Resolution af 1. April 1938 er Ekspeditionssekretær i Socialministeriet *Hans Egede Glahn* udnævnt til Kontorchef i Landsnævnet for Børneforsorg.

*

Den unge Kunstner *Claus Holberg* har fra den 2. April haft en 14 Dages Udstilling af sine Malerier og Tegninger hos Kunsthandler *Arnbak* i København. Efter Udstillingen rejste Kunstneren og hans Hustru til Paris.

*

Paa Sorø Akademis Skoles »Grønne Plads« spillede der den 30. Marts en Fodboldkamp mellem et Hold fra Skolen og et Hold fra Herlufsholm. Sidstnævnte vandt med 3—1.

*

Havrebjerg Skole ved Slagelse nedbrændte Mandag den 4. April. Den nedbrændte Skolebygning var fra 1804, og i den har Professor, Dr. phil. *S. P. L. Sørensen* været Elev. Skolen er oprindeligt oprettet af *Ludvig Holberg* i 1740'erne. Han ejede jo den nærliggende Brorupgaard.

*

I Anledning af Uroligheder i Militærnægterlejren i Gribskov i Fjor Efteraar havde Lejrens Leder, Skovrider *O. A. Arendrup*, i et Interview udtalt, at Uroen kom fra »nogle rent ud sagt københavnske Bøller«. Elleve Militærnægtere anlagde Sag mod Skovrideren ved Retten i Helsingør, der den 26. Marts frifandt Skovrideren.

<p>Inger Norries Sølvsmiedie</p> <p>Nikolaj Plads 32 - Telefon Palæ 5648</p>	<h1>VARELOTTERIET</h1>	
<p>AKSEL ERTING Tømrermester</p> <p>„Relvedere“ Tlf. 681 Rogertsvvej 9 Helsingør</p>	<p>Støtter dansk Produktion</p> <p>Der er købt Gevinster i danske Varer for over 90 Mill. Kr.</p> <p>Danmarks største velgørende Institution</p> <p>Til velgørende og kulturelle Formaal er der udbetalt over 27 Mill. Kr.</p>	
<p>SVEGÅRDS BOGHANDEL SORØ TELEFON: SORØ 27-300</p>	<p>Største Gevinst 10.000 Kr., et lille dansk Hjem. — Nogle faa Lodsedler er ledige hos enkelte af Lotteriets Kollektører og i Hovedkollektionen, Laxegade 2, København.</p> <p>1 Lodseddel til 2. Trækning (11.—12. Maj) koster kun 2 Kr. 10 Øre.</p>	
<p>Reserveret.</p>	<p>HOTEL PHOENIX KØBENHAVN TELEFON 114 120 Værelser — 76 Bad Byens hyggeligste og smukkeste SELSKABSLOKALER Internationalt Køkken — Det berømte FROKOSTBORD I Kavalersalen: Kapelmester <i>Gerolås Ensemble.</i></p>	
<p>Sorø Akademis 1. Skovdistrikt Gavntræ og Brænde. Trækul til Høns og Grise. <i>Telefon Sorø 125</i></p>	<p>Overretssagfører ERNST SANDLYNG (tidl. Jensen af Bramminge) har nedsat mig i Holte — Stationsvej 20, Telf. Holte 1490 — og beder Soranerkammerater holde mig i Erindring ved juridiske Forretninger. Tager gerne til København efter Afiale</p>	<p>BRØDR. MARKERS BOGTRYKKERI Knippelsbrogade 8 København K. Telf. Central 13,867 14,278</p>

SORANER-BLADET.

MEDLEMS BLAD: FOR

SORANSK SAMFUND

23. AARGANG

Nr. 5

Maj 1938

GORDON NORRIES UDNÆVNELSE TIL ÆRESMEDLEM I SORANSK SAMFUND

Paa *Soransk Samfunds* ordinære Generalforsamling Lørdag Aften den 30. April paa Hotel Phönix — se Referatet andet Sted i Bladet — udnævntes vor fhv. Formand, Stabslæge, Dr. med. *Gordon Norrie* til Æresmedlem.

Formanden, Dommer *Knor*, udtalte ved denne Lejlighed:

Den vigtigste Begivenhed indenfor *Soransk Samfund* i 1937 var selvfølgelig den, at vor hæderkronede gamle Formand *Gordon Norrie* trak sig tilbage. *Norrie* havde ved adskillige Lejligheder slaaet paa, at han burde nedlægge Formandscepteret, men vi og specielt jeg havde stødse afvist denne Tanke under Henviisning til hans ypperlige Helbred og hans trods de mere end fire Snese Aar fremtrædende Vivacitet, men da jeg i Efteraaret mærkede paa *Norrie*, at det virkelig var hans Ønske at træde fra, endnu medens Legen var god, og de legemlige saavel som de aandelige Egenskaber i fuld Orden. Iholdt jeg ikke længere igen, og selvfølgelig bevirkede *Norries* høje Alder, som han ganske vist i Forening med Vor Herre har camoufleret bedst muligt, at hans Ønske om Afløsning maatte efterkommes. Det var ligeledes *Norries* Ønske, at Afløsningen skulde ske hurtigt, og vi blev saa enige med ham om, at efter Novemberballet — det saakaldte Kongebal — paa Akademiet, hvor han med usvækket Livlighed og formfuldendt Elskværdighed repræsenterede Samfundet, skulde han fratrede Kommandoen.

Dette skete saa ved et saare hyggeligt Theselskab for Bestyrelsen og dens Damer i *Norries* dejlige gamle Hjem hos ham og hans kære, søde Hustru, og mine Kolleger viste mig saa den Tillid at bede mig varetage Formands hvervet, indtil Generalforsamlingens Beslutning om Bestyrelsesvalg kom til at foreligge.

Det var selvfølgelig med dyb Vemod, at vi Bestyrelseskolleger — tildels gennem mange Aar — saa *Norrie* fratrede, og den Vemod deler sikkert alle Samfundets Medlemmer, ja, alle gamle Soranere. Ved en Fest paa Hotel d'Angleterre i December 1937, som jeg tror at turde karakterisere som saare vellykket, havde vi Lejlighed til at fejre og hylde vor kære gamle Formand, og det stod selvfølgelig straks Bestyrelsen klart, at om nogen Sinde et Æresmedlemsskab var berettiget, saa var det med Hensyn til *Gordon Norrie*, og gennem Kammeraterne Direktør *Mackeprangs* og Baron *v. Eggers'* Mund gav vox po-

puli allerede ved Festen paa d'Angleterre Udtryk for den samme, som ganske selvfølgelig følte Tanke, og i Aften har jeg den Ære at realisere Bestyrelsens Beslutning i saa Henseende, idet vi føler os ganske overbevist om, at have Generalforsamlingen, hele *Soransk Samfunds*, ja alle gamle Soraneres hele og fulde, begejstrede Tilslutning til denne Udnævnelse.

Mange Ord behøves ikke for at motivere denne Æresbevisning, dertil er *Gordon Norries* store, utrættelige Arbejde og uvurderlige Fortjeneste i *Soransk Samfunds* Tjeneste i for frisk Minde blandt os alle.

Kære *Gordon*, trofaste, gamle Ven, utrættelige Arbejder i Sorø og *Soransk Samfunds* Vingaard, Tak, inderlig varm Tak for alt, hvad du har gjort og ofret for vor alles fælles Sag, for vort Samlingsmærke, vor Mor, vor uendelig kære minderige Sorø Akademis Skole, som vi alle elsker til vor sidste Stund. Længere end nogen anden Formand har du og dine Hænder holdt Roret, som du greb i en vanskelig Stund, højere elsket og agtet end du har ingen Formand i *Soransk Samfund* været, og dit Navn vil være brændt ind i Hjærterne paa alle os, som stod dig nær, holdt inderlig af dig og lærte at respektere din retlinede Karakter, din altid redbonne Imødekommenhed og din uovervindelige Elskværdighed, og i Samfundets Annaler vil dit Navn staa med Guldskrift til alle Tider. Din kostbare Tid og dit Arbejde ofrede du os gennem 13 lange Aar, altid var du paa Pletten, naar Hvervet kaldte, hvad enten det var her i Kongens København eller nede i Sorø, værdigt og veltalende repræsenterede du os, og vi følte os trygge og glade under dit Regime.

Modtag, kære Ven, dette Æresborgerbrev som et Bevis paa vor Tak og vor Højagtelse og Hengivenhed, og vis at du værdsætter vor Æresbevisning — den største Samfundet formaar at bringe — derved at du stadig færdes imellem os, at vi stadig faar Lov at glæde os over din ranke, ridderlige Skikkelse og varmes ved dit glæde Smil og dit muntre, ungdommelige Sind. Gid Livsaftenen maa blive lys og lykkelig for dig du Aandens Ridder og for din elskelige Hustru, og lad os saa Kammerater med tre taktfaste Soranerhurraer besegle vor Tak til Erkesoraneren, vort nyeste Æresmedlem, Stabslæge, Dr. med. *Gordon Norrie*. Han leve!

Formandens Tale besvaredes med tre Hurraraab og Bifald, og *Gordon Norrie* svarede:

Jeg maa have Lov at takke for denne Æresbevisning, jeg skal gøre det ganske kort. Det er jo sin egen Sag at gaa sin Vej paa den Maade, jeg gjorde, og jeg maa bede om Tilgivelse for, at jeg gik saa pludselig og i Utide. Ved sidste Generalforsamling manglede jeg et Par Dage i 82,

og jeg syntes, jeg var omtrent 25 eller saa, jeg tænkte, jeg kunde sagtens fortsætte. Men da der var gaet et halvt Aars Tid, kom der en Periode, hvor jeg følte mig noget træt, og navnlig syntes jeg, jeg manglede Initiativ; jeg kunde saa nogenlunde følge med i det daglige, men jeg manglede Evnen til at sætte noget i Gang, og det trykkede mig lidt. Efter nogen Tids Forløb fandt jeg da, at det kunde være rart, om der kunde komme en anden Formand, og Bestyrelsen gik ind paa mit Ønske om at blive afløst. Jeg syntes, jeg hellere maatte bryde helt af, inden jeg gik til Bunds og blev ynkkelig. Jeg takker meget for al den Venlighed, der er vist, ikke alene som Formand, men som Kammerat. Det er jo umaadelig mange gamle Kammerater, jeg har truffet her i *Soransk Samfund*, og altid har de mødt mig med Venlighed og med Overbærenhed over for mine Fejl. Jeg takker for at denne Elskværdighed og for den Æresbevisning, der her er blevet mig til Del. (*Bifald*).

FRATERNITAS SORANA

Fraternitas Sorana's femte Stævne afholdes i Bregninge paa Taasinge i Dagene 27.—29. Juni d. A. Fratres kan medtage deres Hustruer. Programmet lyder saaledes: 27. Juni: Kl. 15,00: Eftermiddagskaffe. — Velkomst ved *Juul-Sørensen*. Derefter frit Samvær, Fotografering, Hjemstavnslære fra Kirke-taarnet. 18,30: Middag. 20,00: Solnedgangsvandring til Lyngbakkerne; *Juul Sørensen*: »Jeg tror, her er skønnest i Danmark!« 22,00: Aften-the. — 28. Juni: Kl. 8,45: Flaget hejse; derefter Morgenbord. 9,45: Morgenandagt ved *Krog-Meyer*. 10,00: Samtale, indledet

af *Ernst Gram*: »Levende og dødt«. 12,00: Frokost. 13,00: Tur rundt i det skønne Sydfyn. 18,30: Middag. 20,00: *H. P. Stubbe-Teglbjerg*: »Fra Sjælelivets Grænse-land. — 29. Juni: Kl. 8,45: Flaget hejses; derefter Morgenbord. 9,45: Morgenandagt ved *Mogens Christoffersen*. 10,00: *Erik Bennetzen*: »Japansk Mentalitet«. 12,30: Frokost. Ud paa Eftermiddagen Afsked.

Hver Deltager bedes betale 12 Kr. for hele Herligheden, heri indbefattet Kontingent for 1938 (Automobilturen er dog ikke medregnet; antagelig kan fratres befordre hinanden mod at faa Benzin- og Fragtudgifter dækket). — Paa Indmeldelsen bedes anført, om man kommer pr. Automobil, der kan stilles Raadighed ved Udflugten. Indmeldelsesfrist til Stævnet: 15. Juni. Indmeldelse sker som sædvanlig til *J. Juul Sørensen*, Postkontor 8321, Bregninge pr. Svendborg.

Til Stævnet medtages følgende: Lagner, Pudevaar, Haandklæder, Badedragt, Foto- og Smalfilmsapparat, Tobak, Salmehog og Soraner-Sangbog, samt gode, lystige Indfald!

SORANSK SAMFUNDS GAVE TIL SORØ BY

700-rehundredeaars Jubilæumsfesten i Sorø den 27. April var udførligt refereret i Dagspressen. Her skal kun omtales *Soransk Samfunds* og *Sorø Akademis Skoles* Tilknytning til Festen.

Vor Formand, Dommer *Knox*, var mellem de indbudte Gæster og overrakte ved Receptionen om Formiddagen paa Raadhuset *Soransk Samfunds Gave*, en Byraadsformandsklokke, fremstillet i patineret Malm af den gamle Soraner, Sølvsmed *Just Andersen*. Klokkens Haandtag forestiller Bisp Absalon i Bispestav i Haanden. Klokkens øverste og nederste Kant er ligeledes lueforyldt, og foruden Sorø Bys Vaaben og *Soransk Samfunds* Bomærke, Phønix-Fuglen, bærer den som 3. Symbol paa Forbindelsen mellem Sorø Akademi og Sorø By en Gen-givelse af Klosterporten. Klokken bærer endvidere Inskriptionen »Fra Soransk Samfund« og »1638—27. April—1938.

Dommer *Knox* overrakte denne Gave med følgende Tale:

Højtærede Byraad! højtærede Borgmester!

Tillad mig som Formand for *Soransk Samfund* at bringe Dem de gamle Sorø Drenges Hyldest og Hilsen i Anledning af Sorø Købstads store Jubilæumsdag. For os, der har haft den Lykke at tilbringe Barndoms- og Ungdomsaar paa dette dejlige, minderige Sted i Sorø Akademis berømmelige og udødelige Skole, er Minderne om Sorø Købstad, denne venlige og indtagende By ved den smilende Sø, uløseligt vævet ind i vore dyrebare Skoleminder. Ikke vil jeg paastaa, at det var oplivende som 13 Aars Dreng at vade gennem Vinternattens Mulm og Mørke og Snesjap ude fra Alléen og gennem Byen for inden Kl. 8 at naa Akademiet, hvor jeg den Gang endnu ikke var Alumne, men Skyerne spredtes, og stærkere og stærkere følte jeg mig knyttet til Byen, hvor vi ogsaa som Alumner næsten hver Dag havde vor Gang, hvor vi købte vor Tobak, ogsaa før dens Nydelse var tilladt, de saakaldte Dynevaars Bryst-sukker, og paa Fiske- og Fastedagen de herlige, flækkede Birkesbrød med Smør og Ost, og i Dag siger jeg og med mig Skarer af gamle Soranere Byen Tak for alle de glade, uudslettelige Minder, Byen har skænket os.

Vi har gerne villet manifestere vor Tak, vor Hyldest og Hilsen og beder det ærede Raad modtage denne beskedne Dirigentklokke som et Minde om gamle Sorø Drengene. Klokken er bestemt for Deres Haand, Hr. Borgmester, dens Lyd er ikke altid Fryd, som Digteren siger det, den kan lyde vækkende, og den kan lyde revsende, vi haaber, at der fra den altid vil klinge Fred over Byens Raad og Styre. Paa Klokken vil De finde indgraveret Byens smukke Sigillum med Bispestaven, vort, Soranernes gamle Mærke med Fugl Fønix, der evig ung bestandig hæver sig til Flugt fra sin Ild og Aske, og endelig som den skønneste Forbindelse mellem Byen og Akademiet, den ældgamle Klosterport, som vi alle har vandret de utallige Gange igennem og glædet os over. Lad det blive et Symbol paa, at der alle Dage maa herske Fred og Venskab mellem Akademiet og Byen, og tillad os gamle Sorø Drengene at udtale vore varmeste Ønsker om Vækst og Fremgang for den gamle

Sorø Købstad. Gid den som Fugl Fønix maa vide stadig at forny sig selv, og Held og Lykke for dens Raad og Styre.

Paa Sorø Akademis Skoles og Sorø Landdistrikts Vegne overrakte Rektor *Raaschou-Nielsen* og Sognefoged *Richardt Buster* af Kongen og Dronningen. Mellem Gratulanterne var ogsaa Det danske Kulkompagni, repræsenteret ved den gamle Soraner, Salgschef

brog. Om Aftenen var der officiel Festmiddag paa Postgaarden, hvor Rektor *Raaschou-Nielsen* talte for Damerne, Lektor *Bohn* for Borger skolens Lærere og Leder og Dommer *Knox* fremdrog Minder fra en svunden Tid.

Byraadet havde forøvrigt tidligt paa Dagen ladet nedlægge Kranse paa de afdøde folkevalgte Borgmestres Grave, saaledes paa Lektor *Lauritzens* Grav.

*

Det er ikke faa soranske Penne, som Sorø 300 Aars Jubilæum satte i Bevægelse. Lektor, Dr. phil. *Henrik Ussing* skrev i »Politiken« for 26. April en Kronik om Sorø og ligeledes Hovedjubilæumsartiklen i »Vestsjællands Socialdemokrat« for samme Dag. I »Sorø Amtstidende« for 26. April skrev Lektor *Holten-Bechtolsheim* den egentlige Jubilæumsartikel, og desuden havde følgende gamle Soranere leveret Bidrag til Bladet: Stabslæge, Dr. med. *Gordon Norrie* (Barndoms erindringer fra Sorøaarene), Lektor *Poul Schjærff*, Rungsted (Barndoms minder fra Sorø i 90'erne) og Realskolelærer, Dr. *Olaf Carlsen*, en Artikel om Sorøbørn, som har frekventeret Sorø Akademis Skole.

Endvidere bør noteres: *L. F. la Cour: Sorø Bys Historie* (Svegårds Boghandel og Vagn Nørballes Boghandel), det egentlige Jubilæumsskrift, der udkom selve den store Dag.

GENERALFORSAMLINGEN

Generalforsamlingen paa Hotel Phønix Lørdag Aften den 30. April aabnedes, Traditionen tro, med, at Formanden, Dommer *Knox* udbragte et med trefoldigt Hurra besvaret Leve for Sorø Akademis Skole, hvorefter Højesteretssagfører *Ballhausen* overtog Dirigenthvervet, og Formanden aflagde Aarsberetningen, under hvilken han mindedes de i 1937 afdøde gamle Soranere, hvis Nekrologer har staaet i *Soraner-Bladet*; endvidere omtalte Formanden Aarets Sammenkomster, Fester og Møder, alle refererede i *Soraner-Bladet*; videre meddelte han, at den Fugl Phønix, der som Bomærke findes paa *Soransk Samfunds* Papir og Konvolutter, vil blive erstattet af en ny og skønnere, nemlig af den Phønixfugl, som *Dalsgaard* i 1884 malede paa Skolens Teaters Fortæppe, der havde Premiere, da »Jean de France« opførtes samme Aar med Christian den Niende som Tilskuere og *Knox* i en af Rollerne. Tæppet bruges saamænd endnu, og en af Dr. med., Godsejer *Hasselbaichs* Sønner har fotograferet Phønixfuglen, saa der kan laves et Bomærke med den. Endelig meddelte Formanden, at *Louw* og *Sorgenfrey Hansen* har paataget sig at udarbejde et Supplement til Sangbogen, som efterhaanden er blevet noget gammel. Beretningen toges til Efterretning.

Som næste Punkt paa Dagsordenen omtalte Formanden meget udførligt den i Aarhus oprettede jydsk Afdeling af *Soransk Samfund* (se *Soraner-Bladet* 23. Aargang, Nr. 3, Marts 1938). Han opfordrede Generalforsamlingen til at acceptere den trufne Ordning uden Ændringer.

Bang syntes, at man med Hensyn til Fordelingen af Kontingentet havde været lidt for large overfor Afdelingen i Aarhus. I Stedet for Halvdelen kunde man have nøjedes med Trediedelen. I Øjeblikket spillede dette maaske ingen Rolle, men tog Udviklingen Fart med Oprettelse af Provinsafdelinger, vilde der blive for lidt tilbage til at opretholde de fælles Formaal.

Klokken, som Soransk Samfund skænkede Sorø By.

Otto Halling, der overrakte Blomster, hvilket Forfatteren af Jubilæumsskriftet. Akademikasserer *la Cour* ligeledes gjorde

Under den Jubilæumshøjtidelighed, der fandt Sted nogle Timer senere paa Raadhuset i Kongeparrets Nærværelse, paraderede Sorø Akademis Skoles Alumner og Elever ude paa Torvet. Til Højtideligheden havde Lektor *Hubert Rosen* forfattet en Prolog, som han selv fremsagde, medens den egentlige Jubilæumstale blev holdt af Lektor *Holten-Bechtolsheim*, som i Dagens Anledning blev udnævnt til Ridder af Danne-

Friis anbefalede den foreslaede Ordning. De nye Afdelinger vilde jo tilføre nye Medlemmer og maatte ogsaa have Penge at administrere for.

Caspersen, Aarhusafdelingens Formand, meddelte, at Aarhusafdelingen ogsaa havde faaet Tilslutning blandt Soranere, der ikke var Medlemmer af *Soransk Samfund* tidligere. Hvis vi kan skaffe en Del nye Medlemmer, tror jeg ikke, der er noget at sige til, at vi faar det halve Kontingent til at administrere med, det er dog altsammen til Bedste for *Soransk Samfund*.

Efter at *Rasmusen*, Formanden og *v. Eggers* varmt havde anbefalet at vedtage Ordningen uændret, skete dette saa.

Derefter vedtoges Budgettet og Regnskaberne.

Rasmusen gav nogle Meddelelser om Henlæggelse af visse Midler til et Bladfond, hvorved Foreningen i Løbet af 8—9 Aar skulde have sikret Bladet ud i Fremtiden. *Rogert Møller* opfordrede til at yde Bidrag til Bladfonden. Denne Opfordring støttedes varmt af Formanden, der ansaa det for at være af største Betydning for Samfundet at sikre Bladets Fremtid. *Louw* mente, at den lille Annonceplads i Bladet var værdifuld for Bladets Økonomi og opfordrede Kammeraterne til at gøre Brug af den.

Formanden ønskede endnu en Gang at udtrykke *Soransk Samfunds* Taknemmelighed over for de Mænd, der som Redaktører og Forfattere havde bistaet ved Udgivelsen af *Sorobogen*, dette store og lødige Æresminde, der efter hans Mening var den største Fjer, *Soransk Samfund* har i Hatten, samt over for dem, der økonomisk havde støttet Udgivelsen, Undervisningsministeriet, Rigsdagen og Carlsberg Fonden og endelig en Række ægte soranersindede Kammerater. (Forsamlingen sluttede sig hertil ved at rejse sig).

Saa var det Valgenes Tur. Generalforsamlingen billigede, at Bestyrelsen havde suppleret sig med *Sorgenfrey Hansen* i Stedet for *Norrie*, og som nyt Junior medlem i Stedet for *Magnussen*, der ønskede at fratræde, valgtes Tandlægestuderende *Mogens Poulsen*. De øvrige Valg var Genvalg. Ligeledes genvalgtes Toldkasserer *Bay* og Ekspeditionssekretær *Møllerup* til Revisorer. Til Revisor-suppleanter valgtes *Magnussen* og *Wagner*.

Caspersen takkede paa den jyske Bestyrelses Vegne Generalforsamlingen for den enstemmige Tilslutning, den havde givet den jyske Afdeling, takkede ligeledes *Knox* og *Rogert Møller* for deres Nærværelse ved Festen i Aarhus og lovede, at den jyske Bestyrelse skulde gøre sit bedste for et godt Resultat.

Sorgenfrey Hansen paatalte, at *Clausen* som Understøttelsesfondens Kasserer havde maattet udsende 140 Rykkerbreve til gamle Laantagere uden at faa Svar fra disse. Der burde af Hensyn til dem, man maatte hjælpe i Fremtiden, rettes meget energiske Henstillinger til Laantagerne om at betale tilbage.

v. Eggers henstillede, at man fremtidig holdt alle *Soransk Samfunds* Festligheder paa Hotel Phønix.

Thorkild Madsen anmodede om, at det Forhold holdt af gamle Soranere, der spiller med Skolens Hold, ligervis som Kricketspillerne faar bevilget 50 Kr., saa man hvert Aar kan forære Skoleholdet et Par Fodbolde.

Rasmusen havde som Kasserer intet herimod, men henstillede til *Madsen* at sørge for, at de 11, der tager til Fodboldkamp i Sorø, ogsaa er Medlemmer af *Soransk Samfund*.

Endelig opfordrede Formanden indtrængende til at virke for Tilgang af nye Medlemmer og meddelte, at Rektor er parat til at modtage os i Sorø den første Søndag i

September. Middagen faar vi gratis, Vinen maa vi selv bekoste og Frokosten ligeledes. Det er Tanken at holde Rusgilde den første Lørdag i Oktober.

Dirigenten erklærede hermed Dagsordenen for udtømt og Generalforsamlingen for hævet. Formanden takkede Dirigenten og udbragte et Leve for ham, hvilket besvarede med tre Hurraraab.

Følgende Traditionen tilbragte man nu et Par hyggelige Timer ved et velækket Smørrebrødsbord og et enkelt Glas Punsch, og det bør noteres, at der ved denne Lejlighed indsamledes et ikke ubetydeligt Beløb til *Soraner-Bladets* Fond.

KONFIRMATIONEN I SORØ KLOSTERKIRKE PALMESØNDAG

Det er efterhaanden blevet en fast Tradition, at *Phønix-Kædens* Medlemmer tager til Sorø Palmesøndag for at overvære Konfirmationen. Saaledes ogsaa i Aar, hvor der af *Phønix-Fondens* Midler var bevilget hele 4 Ansøgninger om Konfirmationshjælp til fattige Kammerater, som den 10. skulde »staa paa Kirkegulvet«. Det gjorde de ogsaa i flunkende nye Uniformer.

Denne Gang havde Soraner-Frimurerne som jo ikke er meget for det svage Køn — brudt Princippet og taget Damer med, ligesom ogsaa *Soransk Samfunds* Formand, Dommer *Knox* med Damer havde sluttet sig til Turen.

Den startede allerede Kl. 7,40 fra Raadhuspladsen, og efter en Hjerstestyrtkning paa det nyopførte Hotel »Casino« i Ringsted ankom Selskabet ved 9-Tiden i straalende Solskin til Kirken, hvor Pastor *Alsinger* havde været saa venlig at reservere Plads for Kæden. Egentlig skulde Soranerne have været til Morgenkaffe med varme Basser hos Lektor *Juul-Mortensen* (ogsaa lidt af en Tradition), men dette maatte opgives paa Grund af, at Lektor *J.-M.* pludselig var blevet syg.

I Indbydelsen til Turen hed det, at Turens Formaal bl. a. var »atter at høre Konfirmationskantatens herlige Toner og de betagende Stemmer fra Drengkoret, som bringer Bud fra vor egen Barndom«. Og Fremførelsen i Aar, under *J. I. Andrup's* Indstudering og Ledelse, var mønstergyldig og maa have glædet baade *Ingemann* og navnlig Konsulatssekretær-Komponisten *Bay* i deres Grave.

Efter Konfirmationen var der en animeret Frokost paa »Postgaarden«, hvor ogsaa Soraner Frimurerne fra Ringsted og Korsør deltog — ligesom ogsaa et af *Soransk Samfunds* Æresmedlemmer, Murmester *Licht* med Frue, var tilstede.

Ved 3-Tiden gik Turen i højt Humør tilbage østpaa her var Rektor *Raaschou-Nielsen*, som skulde til privat Konfirmation i København, med i Omnibilen — og i Ringsted bød Apoteker *Wengel* og Frue, som havde deltaget i Turen, paa Forfriskninger i det gamle Apotek. Hjemturen fra Ringsted gik over Køge og derefter langs Stranden i herligt Foraarsvejr.

A-lex.

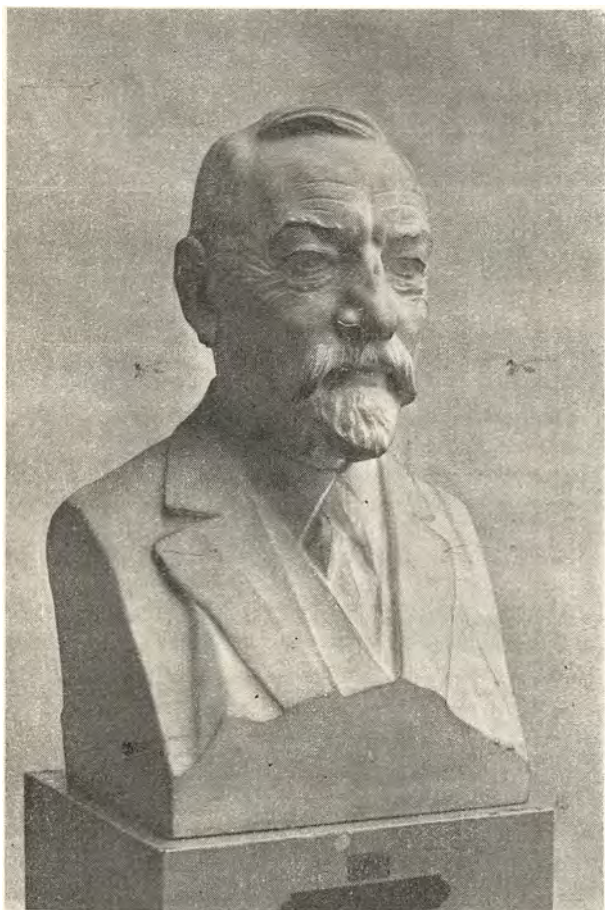
Paa Akademiet holdtes der efter Konfirmationen en Festmiddag for Alumner blandt Konfirmanderne og deres Paarørende. Der var dækket til 170 i Festsalen og det tilstødende Musiklokale.

Ved Middagen talte Rektor *Raaschou-Nielsen* til Konfirmanderne, og paa Forældrenes Vegne talte Ingeniør *Raaschou*, Masnedø. Endvidere talte Lektor *Bohn*.

KARL MADSEN

* 22. Marts 1855 † 16. April 1938

Paaskelørdag om Aftenen døde tidligere Direktør for Kunstmuseet, Dr. phil. h. c. *Karl Madsen* kort efter at være fyldt 83 Aar. Med ham gik en af vor Tids betydeligste Soranere bort, en Mand, der herhjemme var kendt af enhver, der blot var kommet i ret flygtig Berøring med Kunst, en Mand, der i Skandinaviens Kunst- og Museumsfredse gennem den sidste Menneskealder var æret som vort Fags Nestor i Norden, endelig en Mand, der formaaede at gøre sig gældende i den internationale Forskning af nederlandsk Malerkunst, og sidst men ikke mindst et Men-

neske med en lysende Intelligens og en omfattende kunstnerisk og litterær Kultur, som kun faa nulevende er i Besiddelse af.

Efter endt Skolegang kom *Madsen* i 1872 ind paa Kunstakademiet og malede samtidig hos Vilh. Kyhn. Han rejste efter nogen Tids Forløb til Frankrig, hvor han opholdt sig 1876—79. Hjemkommen udstillede han nogle Aar i 1880'erne, men trods sit uomtvistelige Talent, som vi paa Sorø-Udstillingen saa et Par smukke Prøver paa, lukkede han snart Malerkassen for stedse. Det var som Kunstkritiker og Kunsthistoriker, hans Virksomhed vil faa blivende Betydning. En mere varmtfølede, uforfærdet og for Modstanderne farlig Pennefører kunde den unge Kunst ikke ønske sig. Han bar dem frem alle: »Skagensmalerne«, som han selv hørte til, Philipsen, Ring, Skovgaardene, Hammershøj og omkring Aarhundredskiftet yderligere »Fynboerne«. *Madsen* var disse

Kunstnere en god Kritiker, forsaavidt som han ikke alene fremhævede deres gode Egenskaber, men godt kunde forholde sig kritisk overfor dem, naar de, som det hænder alle Kunstnere, havde deres Sløjhedspærioder. Det skabte til begge Sider Respekt og Tillid til *Madsens* Dom, og han gjorde herved sine Venner en langt større Tjeneste, end om han kritikløst havde løftet dem til Skyerne.

Men ogsaa de ældre danske Kunstnere fandt i *Karl Madsen* en forstaaende og fintmærkende Fortolker, saaledes Jens Juel, Lundbye og Marstrand, mens man nok kan sige, at Købke og Dankvart Dreyer i første Række skvlder *Madsen*, at de igen kom til at indtage deres berettigede Stilling i dansk Malerkunst.

Paa den udenlandske Kunstforsknings Omraade var det særlig det 17de Aarhundredes nederlandske Kunst, der havde *Madsens* Hjerte, og saa den franske Malerkunst fra det 18de og 19de Aarhundrede.

I 1895 blev *Madsen* knyttet til Statens Museum for Kunst og var fra 1911 til 1925 dets Direktør. Under sin Virksomhed der gjorde han fortrinlige Indkøb og udøvede en gavnlig kritisk Virksomhed overfor Museets Bestand af udstillede og deponerede Malerier af ældre Kunst. Herunder fremdrog han flere Smaabilleder af Rembrandt og af samme Kunstner et betydeligere Billede, den saakaldte »Korsridder«. Offentlighedens ukritiske og sensationslystne Vejledere i kunstneriske Spørgsmaal fik i de Aar fremkaldt et sandt Rembrandthysteri herhjemme, som vi lider under den Dag i Dag, forsaavidt som jævne Folk antager alt muligt gammelt Ragelse paa deres Vægge for Mesterværker og til stor Ubehagelighed for Fagfolk bliver lige skuffede og fortørnede, naar de oplyses om det modsatte.

I Aarene under og lige efter Krigen blev Malerisamlingen underkastet en gennemgribende Ombygning og Nyordning, og i det store og hele har denne Afdeling endnu det Præg, som *Karl Madsen* dengang gav den, selvom meget betydelige Nyerhvervelser senere er kommet til.

Da *Karl Madsen* 70 Aar gammel traadte tilbage som Direktør for Kunstmuseet, fik han i sit Otium en stor Opgave at løse, Indretningen af Skagens Museums Nybygning, idet han efter Anchers og Tuxens Død i 1928 indtraadte i Bestyrelsen som dens Formand. Ingen var som han egnet dertil, og det var en smuk Afrunding af hans Virksomhed, at han paa sine gamle Dage vendte tilbage til Ungdommens Tumleplads og paa en saa værdig Maade var med til at rejse sine Malerkammerater dette smukke Minde. Utvivlsomt har Arbejdet hermed været medvirkende til, at *Karl Madsen* til det sidste var det samme levende Menneske som altid, skønt Alderens legemlige Skrøbeligheder i de seneste Aar plagede ham en Del.

Sjældent er betydelige Evner paa forskellige Omraader forenet saa lykkeligt og har udfoldet sig saa harmonisk som i *Karl Madsens* Personlighed. Hans maleriske Følelse, hans indtagende ofte besnærende Skribentegenskaber, hans kloge Skepsis og Realitetsans, endelig hans humoristiske Syn paa menneskelig Daarskab og Opblæsthed gav ham naturligt en autoritativ Plads i vort Kunstliv. Og naar dansk Kunsts Udvikling indtil i Dag er foregaaet saa sundt og roligt, uden alt for store Udsving mod Yderligheder, saa har *Karl Madsen*, der aldrig blev træt af at fremhæve det

gode i Fortidens Kunst, samtidig med at han indskærpede en vaagen Forbindelse med den levende Kunst udenfor vore Enemærker, sin store Andel deri.

V. Thorlacius-Ussing.

Karl Madsen, der var Søn af Dyremaleren og Arkæologen A. T. Madsen, gik paa Sorø fra 1866-71, hvilket Aar han tog Realeksamen.

En Episode fra hans første Aar dernede havde efter hans eget Udsagn haft afgørende Betydning for ham. Overlærer *Eugen Ibsen*, der havde Øgenavnene Pipsen, en Sammentrækning af Fatter Pip eller Prins Ibsen, meddelte i en Time en Forandring i Undervisningen. Karl Madsen noterede det i sin Lommebog. »Lad mig se, hvad Du skriver der,« sagde *Ibsen* og konstaterede, at der stod: »P. Ibsen Fysik etc.« Resultatet blev en Tilsigelse til efter Skoletid at stille i Fysikklassen (»Den blaa Gang«). *Madsen* kom og modtoges af Spørgsmaalet: »Hvad hedder jeg til Fornavn?« - »P. Ibsen« var Svaret. Omgaaende faldt en Lussing og Meddelelse om, at *Ibsen* om 20 Minutter vilde indfinde sig, og saa haabede han, *Karl Madsen* vidste, hvad han hed. Efter de 20 Min. kom *Ibsen* og stillede igen Spørgsmaalet. Ja, *Madsen* vidste virkelig ikke, om Overlæreren hed Poul eller Peter til Fornavn, og saa faldt Lussingen igen og atter 20 Minutters Frist. Da Resultatet heller ikke tredje Gang blev et andet, gik det endelig op for *Ibsen*, at Drengen ærligt og oprigtigt ikke var klar over dette vigtige Problem; men i Stedet for at ordne Affæren paa en fornuftig Maade, vilde han i Stedet stikke *Madsen* nogle Penge. »Dem afviste jeg med Foragt«, føjede *Madsen* til, »men min Oppositionslyst og radikale Indstilling skyldes sikkert denne Begivenhed«.

*

For ca. 30 Aar siden var *Madsen* i Sorø for at se paa nogle Billeder. Vi, der dengang var i 5te eller 6te studerende Klasse, skulde have Rektor *Hoff*, der lod vente paa sig. Endelig kom han ned ad Stengangen fulgt af en Herre med høj Silkehat og sølvknappet Stok. De kom begge ind i Klassen, hvorefter *Hoff* præsenterede os en bloc for den fremmede, som han derefter præsenterede for os med følgende Ord: »Drenge! Her skal I se en Mand, der er blevet til noget stort uden nogensinde at bestille noget!« Heldigvis kendte *Madsen* jo *Hoff*, der som virkelig candidatus philologiæ daglig om ikke talte saa dog sikkert læste Latin, Græsk og Oldnordisk og ikke ansaa Folk, der havde anden Virksomhed for at »bestille noget.« Spøgen var netop overfor *Karl Madsen* i den Henseende meget vovet; thi faa har som han gennem et langt Liv taget den kostbare Tid i Agt. Indtil sine aller sidste Dage var han en flittig Arbejder. En Bog om Thorvald Bindesbøll fik han næsten fuldendt.

*

Madsens Virksomhed bragte ham selvfølgelig ellers kun ret sjældent i Forbindelse med soranske Kredse, men han var altid parat, naar man bad om hans Hjælp. Kunststudstillingen i 1936 i Anledning af Jubilæet støttede han paa alle Maader, selvom hans høje Alder selvfølgelig forbød, at han tog Del i selve Arrangementet; men han overværede Aabningshøjtideligheden og gennemgik Udstillingen grundigt, ja, tog endog en Ekstratur derned senere for at studere den i Fred. Til det saakaldte Jubilæumsskrift skrev han en udmærket Artikel om »Sorø Akademis Tegnelærere og Soraner-Kunstnerne«.

Karl Madsen begravedes den 21de April fra Sct. Johannes Kirke til Assistens Kirkegaard. Direktør for Statens Museum for Kunst Leo Swane og Slotspræst Oscar Geismar talte i Kirken. Dommer *John Knox* repræsenterede »Sorø Aar« som et Apropos nævnt mig som Ophavsmand til et Fyndord om Skoletidens Retirader med de mange Huller o. s. v.

V. Th. U.

„DAGENS DIGT“

Dommer *Knox*, der under mig al den literære Berømmelse, jeg kan faa, har i det sidst offentliggjorte Afsnit af sine »Sorø Aar« som et Apropos nævnt mig som Ophavsmand til et Fyndord om Skoletidens Retirader med de mange Huller o. s. v.

Da jeg ikke mindes ikke engang som halvglemte Daad — at have formet de citerede Linier, har jeg omhyggelig gennemgaaet Samfundets Sangbog, og jeg kan herefter oplyse, at de forekommer i en Sang (Side 157) fra en Soranertur til Sorø i Septbr. 1915, sign. *Chr. Aug. Thielemann*.

Ære den, som æres bør.

Aage Lind.

SOLDATERKORPSET

Sorø Akademis Skoles Soldaterkorps kunde den 12. Maj have fejret sit 50 Aars Jubilæum, men gjorde det ikke — af den sørgelige Grund, at Korpsset ikke eksisterer p. t., hvilken triste Oplysning vel nok vil give et Stik i adskillige gamle Soraneres Hjerter. Da Korpsset fejrede 25 Aars Jubilæum i 1913, udkom der et Jubilæumsskrift, som i 1918 suppleredes med en Fortsættelse omfattende Femaaret 1913—18. Forøvrigt har afdøde Lektor *Lauritzen*, der var Korpssets primus motor, i *Soraner-Bladets* første Aargange skrevet adskillige Artikler om sit Hjertebarn. Vi henviser bl. a. til 5. Aargang Nr. 5, August 1920, hvor *Lauritzen* skrev om Soldaterkorpssets Stiftelse, og til 5. Aargang Nr. 6, September 1920, hvor han gav en Oversigt over Korpssets Virksomhed i Aarene 1888—1921.

FODBOLDKAMPEN D. 27. MARTS

Søndag den 27. Marts spillede den traditionelle halvårlige Fodboldkamp mellem Skolen og gamle Soranere. Af de gamle var der mødt flg., der spillede fra Maal til v. wing: *T. Madsen, Kaj Lund, S. A. Vistisen, Jørn W. Jørgensen, S. Leonhard, Jordan, C. H. Jensen, E. Sebber, Aa. Sund, J. Larsen og Langkjær*.

Skolen spillede med flg. Hold: *W. Madsen, Helliits, H. Jensen, Toflum, Dankilde, Vogel, J. Johansen, Simonsen, H. Hørbye, Geertsen, F. Andersen* og Hr. Adj. *Blehm* som Dommer.

Der spilledes 2×35 Min. De gamle havde først Maal ved Banevejen.

Efter 4 Min.s Spil scorer *Simonsen* 1—0, *Sund* udligner ca. 6 Min. efter 1—1, men faa Min. efter faar Skolen atter Maal ved *Geertsen* 2—1, der scorer igen inden half-time, saaledes at Halvlegen ender 3—1 til Skolen.

2. Halvleg er 10 Min. gammel, da *Simonsen* atter scorer 4—1 og lidt efter *Simonsen* igen 5—1; ind imellem scorer *Pinhi* for de gamle med et Feberskud 5—2, og

Simonsen sætter et flot Punktum 6—2. *Sund* brændte et Straffespark, og da det stod 1—1, skød *Lauri* to Gange udenom det samme Maal. De gamles Maalmand reddede 2 Gange paa selve Maalstregen efter Kiks fra Backerne, og adskillige gode Skud ramte Stængerne.

Alt i alt en god Kamp, og vi blev som sædvanlig venligt og gæstfrit modtaget og beværtet. De'Hrr. Adj. *Bohn* og *Nordahl Svendsen* sørgede for den muntre Underholdning ved Kaffebordet og Herr *Jørgensen* modtog paa Skoleholdets Vegne den lækre Zig-Zag Bold, de gamle skænkede til det haardt betrængte Fodboldfond.

T. G.

OBERSTLØJTNANT H. VAMBERG

* 26/1 1872. † 22/4 1938.

Fhv. Direktør for Hærens tekniske Korps. Oberstløjtnant *H. Wamberg* afgik ved Døden den 22. April paa Skodsborg Badesanatorium, hvor han havde søgt Helbredelse for en ondartet Blodsygdom.

Harald Niels Johannes Wamberg var født den 26. Jan. 1872 i København som Søn af Pastor Harald Magnus Nikolaj Wamberg, der døde 1904, og Hustru Anna Sophie Juel, f. Fossum, som lever endnu, 88 Aar

gammel. Da Faderen udnævntes til Sognepræst i Sorø, sattes Harald Wamberg i Sorø Akademis Skole, hvorfra han 1889 blev Student af den sproglig-historiske Retning. Efter Studentereksamen traadte han ind i Hæren for at blive Officer og udnævntes den 30. Juli 1891 til Sekondløjtnant af Artilleriet med Tjeneste ved 1. Artilleribataljon. Oktober 1893—Marts 1895 var han Elev i Officersskolens næstældste Klasse, udnævntes 14. Oktober 1895 til Premierløjtnant af Artilleriet ved 1. Artilleribataljon, tjenstgørende ved 3. Artilleribataljon indtil Oktober 1896. Derefter var han til Marts 1899 Elev i Officersskolens ældste Klasse og blev i Oktober 1901 forsat til Tøjhusafdelingen. I Marts 1902 blev *Harald Wamberg* tillige Ingeniør ved Internationalt Patentbureau. I Perioden September 1905—Oktober 1906 var han traadt udenfor Nummer for at overtage Stillingen som Driftsbestyrer ved A. Pindstoftes Maskinfabrik i København. 1906 var han fungerende Adjutant ved Tøjhusafdelingen, udnævntes i 1910 til Kaptajn og ansattes 1912 ved Hærens tekniske Korps, var 1911—19 Chef for Haandvaabenkontrol-

len, udnævntes 1919 til Underdirektør i Hærens tekniske Korps og Chef for Rustkammerværkstedet; i 1923—26 var han Chef for Hærens Rustkammer, var i 1924 blevet udnævnt til Oberstløjtnant og Direktør for Hærens tekniske Korps, blev Chef for Generalløjtmesterkvarteret i 1926 og var Formand i Kommissionen for den historiske Vaabensamling 1926—28.

Som det fremgår af disse Data, var det en særdeles smuk militær Løbebane, Oberstløjtnant *Wamberg* havde haft, da han i 1929 efter 40 Aars Tjeneste tog sin Afsked fra Hæren. Han var en paa sit specielle Felt meget dygtig og anset Officer, der gjorde udmærket Fyldest som sagkyndig Repræsentant for vort Artilleri paa de mange Tjenesterejser, han i sin Egenkab af Kontrolofficer foretog til udenlandske Vaabenfabriker. Men ogsaa udenfor Hæren blev der gjort Brug af denne kvalificerede Artilleriteknikers Viden. *Harald Wamberg* var teknisk Medarbejder ved flere Patentbureauer og Medlem af Patentkommissionen i Tiaaret 1919—29. Hans nedarvede litterære og kunstneriske Interesser gjorde, at han i Perioden 1923—29 var Medlem af Consiglio della Società Dante Alighieri i København.

Oberstløjtnant *Harald Wamberg* var Ridder af Dannebrog og Dannebrogsmænd samt Kommandør af 2. Klasse af Finlands hvide Rose, Ridder af 1. Klasse af den norske St. Olafsorden og Kommandør af 2. Klasse af den svenske Sværdorden. Den 3. Januar 1908 dekoreredes han med Medaljen for Druknendes Redning for at have reddet Overlæge *Knud Gjellerup*, der en Vinterdag faldt gennem Isen ved Parnas. Den 12. Februar 1904 viedes han paa Frederiksberg til Ingeborg til Ingeborg Berg, f. 10. November 1879 som Datter af Proprietær Jørgen Peter Berg, Maglegaard ved Roskilde (død 1906) og Hustru Marie Thora Erasmie, f. Nyegaard (død 1923). Fru Ingeborg Wamberg overlever sin Mand.

— Yngre Broder til vor afdøde Skolekammerat er Soraneren, fhv. Sognepræst til Rødovre-Vanløse *Niels Juel Wamberg*, der blev Student 1892.

DISKUSSIONEN OM HOLBERGS GRAVFRED

Som Svar paa Direktør *V. Thorlacius-Ussing's* Artikel i »Soraner-Bladet«s Aprilnummer, har vi modtaget følgende Gensvar:

Kære Direktør *Thorlacius-Ussing*.

Da det var mig, der 2. marts rejste spørgsmaalet om undersøgelsen af *Holberg's* rester, som *Olrik* saa tidt har taget til orde for, maa jeg have lov til at sige et par ord endnu. Jeg er ganske enig med Dem i, at det er en følelsessag, og for saa vidt kan man ikke diskutere den. Nu kan det være, at en læge ser anderledes paa den slags ting end andre, men mon vi virkelig ser saa forskelligt paa det?

De har ganske sikkert intet imod, at der tages maalt af et levende menneske, De har heller ikke noget imod, at der tages maalt af den døde eller at der f. ex. tages en dødsmaske, De har maaske heller ikke noget imod, at den døde obduceres til oplysning af dødsårsag m. m. m. Endelig har De maaske ikke noget imod ligbrænding. Er

liget derimod lagt i en kiste og sænket i jorden eller hensat i kirke, kommer der noget, som hedder gravfred, og den varer mange aar, men hvor mange? De mener mere end et par hundrede (*Holberg*), men det maa være mindre end 700 (*Absalon, kongegravene i Ringsted*). Nationalmuseet har afstøbninger af kranier, og det har et par gamle piger, som er optaget af deres grave, røntgenfotograferede, præparerede og udstillede til offentlig beskuelse. Glypteket har mumier og gamle grave -- og hvordan var det? var der ikke forbandelse af dem, der krænkede Ægypternes gravfred?

Diskussion er umulig, »*de gustibus non disputandum est*«, -- men tænk over det!

De venligste hilsener fra Deres hengivne

Gordon Norrie.

Svar.

Teatermuseet, Christiansborg, den 23. April 1938.

Øilhængere af Tanken om at aabne *Holbergs* Kiste har sendt mig »*Soraner-Bladet*« for April 1938, hvori jeg ser, at Hr. Direktør *Thorlacius-Ussing* fortsætter en Diskussion om Emnet, der fandt Sted i *Soransk Samfund* den 2. Marts d. A., og hvortil ogsaa jeg som Medlem af *Holbergsamfundets* Bestyrelse havde modtaget en venlig Indbydelse. Jeg benytter mig af den; naar jeg nu beder om Plads for et Svar i »*Soraner-Bladet*«.

Emnet stod ikke paa Dagsordenen, men udsprang naturligt som Resultat af Aftenens Foredrag. Der var en overvejende Stenning for ogsaa ad Kiste-Aabningens Vej at søge mere Viden om *Holbergs* Udseende. Mit lille Indlæg gik ud paa at minde om Professor anatomiae Dr. *F. C. C. Hansens* interessante Resultater af Undersøgelser vedr. Kranier og andre Menneskerester, idet jeg ikke nærede Tvivl om, at en saadan Skarpsindighed, saafremt den ogsaa findes hos Prof. *Hansens* Arvtagere, maatte, anvendt paa *Holberg*, kunne fortælle os adskilligt, vi ikke før kendte. Om jeg talte med *Patos*, som Hr. *Thorlacius-Ussing* mener, har i denne Forbindelse ikke mere Interesse end om jeg havde talt tørt med et fiffigt Smil i Mundvigene. Hr. *Ussing* argumenterede ud fra et »følelsesmæssigt Synspunkt«, jeg derimod udfra Kendskab til Prof. *F. C. C. Hansens* Arbejder. Der har vi Forskellen, og derfor tillod jeg mig at sige og nu gentage, at min ærede Modpart »ikke befandt sig paa videnskabelig Grund«. Hr. *Ussing* er Modstander af Kisteaabningen, og det er hans Ret, men det vilde være rart, om hans Uvilje var betinget af andet end tantelig Afsky og fandt Udtryk i andet end mindre gode Vittigheder.

Med Tak for Optagelsen.

Robert Neiiendam.

REKTOR WESTS BOG OM ELSASS *)

Anmeldt af Dr. phil. *Olaf Carlsen.*

Jnden for vor historiske Litteratur er Torsoen ikke noget sjældent Fænomen; Grundene hertil kan være mange og vidt forskellige.

I Forordet til sin Bog, »*Elsass-Lothringen efter Annexionen*« (1918) bebuder Vilh. la Cour en Fortsættelse, »hvis dette første Halvbind«, som han skriver, »samler den fornødne Interesse om sig«, og maa- ske har vi Lov til i Mangelen paa en saadan fornøden

Interesse at se Aarsagen til, at Dr. la Cours Skildring af *Elsass-Lothringen* efter Annexionen aldrig — som paatænkt — blev ført frem indtil Verdenskrigens Udbrud. Trods denne alt andet end opmuntrende Holdning fra Publikums Side over for et Værk, der dog fremkom paa et Tidspunkt, hvor dets Emne turde siges at være aktuelt, forligger der nu — 20 Aar efter at Dr. la Cours Arbejde blev udsendt — en Bog af Rektor *A. J. West* om det samme Emne, der ganske vist — for at bruge en Vending fra *West's* Bog — med et moderne diplomatisk Udtryk »ikke er aktuelt«, for saa vidt det ikke er en Sag, der for Tiden staar paa Dagsordenen, men som alligevel er af ikke mindre Interesse i Dag, end da Freden forhandlede i Versailles, fordi Resultaterne af disse Fredsforhandlinger har vist sig meget ustabile og allerede er underkastet betydelige Ændringer og sikkert vil blive gjort til Genstand for endnu flere. Det kan derfor siges, at Rektor *West's* Bog kommer paa en Tid, da den politiske Situation i Europa maa vende Opmærksomheden paa ny ogsaa mod det elsass-lothringiske Spørgsmaal; men det sker unægtelig under andre Auspicier end for tyve Aar siden, og maaske vil denne Forandring i Tiden ogsaa bevirke, at *West's* Bog faar en anden Modtagelse end la Cours. Ser vi bort fra Forskellen i Tidsforholdene ved de to Bøgers Udgivelse, staar *West's* Bog ogsaa en anden Henseende gunstigere end la Cours, idet den udgør et afsluttet Værk; Skildringen gaar her helt frem til selve Aaret for Bogens Udgivelse og behandler saaledes de for Bedømmelsen af *Elsass-Lothringens* Stilling i Nutidens politiske Spil vigtige Aar, i hvilke det forhenværende tyske Rigsland har været genforenet med Frankrig. Kun til S. 46 er Stoffet i *West's* Bog synkronologisk med, hvad der findes hos la Cour; derefter er *West* uden dansk Følgeskab. — d. v. s. fra Midten af 1890'erne.

Rektor *West's* Bog er et smukt Sidestykke til en anden Soraners Arbejde om et andet Grænseland med en lignende Skæbne som *Elsass-Lothringens*, nemlig *M. Mackeprangs* »*Nordslesvig 1864—1909*« (1910).

Bag Rektor *West's* Bog ligger der et mangeaarigt og betydeligt Arbejde; dels bygger Forf. paa et grundigt Studium af den til Emnet hørende Litteratur, idet han foruden talrige historiske Arbejder ogsaa har udnyttet Memoirer, Dokumentsamlinger og andre historiske Kilder, saasom samtidige Blade og Tidsskrifter; dels støtter han sig til Iagttagelser og Erfaringer, han har gjort under gentagne Besøg i *Elsass-Lothringen*, og hvorved han har vundet et indgaaende personligt Kendskab til Land og Folk. Den Viden, Forf. ad denne Vej har indhøstet, har jævnlige sat ham i Stand til at uddybe og bedre vurdere det litterære Materiale.

Rektor *West* har ikke Dr. la Cours smidige og livlige Pen; han skriver et klart og smukt adakemisk Sprog, aldeles uden nogen Leflen med Stilkunster, men af og til oplivet ved ironiske Smaabemærkninger; fremhæves skal særlig hans Evne til kort og præcist at resumere Hovedpunkterne i de ofte langstrakte Brydninger mellem Partierne eller i de udførlige Udredninger af de modsatte Standpunkter, der har gjort sig gældende.

Den Redegørelse, vi her faar for *Elsass-Lothringens* Stilling til Tyskland og Frankrig og for Virkningerne af det skiftende tyske og franske Styre, er dybtgaaende og trænger ind til Problemets Kerne ved at klar-

lægge det i det elsass-lothringeske Folks Psyke, som forklarer dets Holdning over for de to Naboer, og hvorfor Elsass-Lothringerne reagerer, som de gør, over for de to Sprog, Kulturer, Styresæt og forskellige Erhvervsinteresser, som brydes i dette Grænseland.

Forf. er gaaet til sit Arbejde ikke blot som en habil Historiker, men ogsaa som den erfarne Embedsmand, der selv i mange Aar har haft sin Gerning i et Grænse-land. »Enhver Læser«, siger han saaledes et Sted. »der kender noget til Forholdene i Sønderjylland efter 1920, vil finde mange Lighedspunkter mellem Stats-skiftet i Alsace-Lorraine og i vore genforenede Landsdele.

Rektor *West's* Bog er overordentlig lærerig, skrevet med stor Indsigt og fin politisk Forstaaelse og præget af sand Klogskab og sund Dømmekraft.

For at man kan tro paa en Anmeldelse, skal den helst ogsaa rejse nogle Indvendinger, og selv om de, jeg har, kun er smaa, skal jeg derfor fremføre et Par af dem.

Ved Omtalen af det store Sindelagsskifte under Revolutions- og Napoleonstiden anfører Forf. den straalende Række Navne paa Napoleons Generaler, der stammede fra Elsass og tilføjer, at de »blev kendt over hele Alsace-Lorraine«, hvilket jo ikke forslaar, — hvis Forf.'s Tanke da ikke er den samme, som la Cour udtrykker nok saa rammende, naar han siger, at disse Navne »lyste over Elsass«.

Naar Forf. nævner, at Marseillaisen blev digtet i Strasbourg, burde han vel her ogsaa have angivet dens oprindelige Navn: Hymnen til Rhinarméen.

S. 121 meddeler Forf., at Millerand skabte Conseil Consultatif, inden han i Januar 1920 forlod Alsace-Lorraine som Generalkommissær for at blive Ministerpræsident; men S. 123 oplyser han, at det skete ved Dekret af 9. September 1920.

Jeg tror, Rektor *West* trækker for stor en Veksel paa sine Læseseres Viden, naar han drister sig til — uden nærmere Oplysninger — at nævne Fustel de Coulanges Side om Side med Pasteur og altsaa formentlig forudsætter, at hans Navn er lige saa kendt som Pasteurs: en saadan Publicitet opnaar Historikere nu ikke. P. Munch indleder da ogsaa sin Artikel om Fustel de Coulanges i »Nord og Syd« 1897 (jvfr. Indlæg herimod af Alice Schrøder og P. Munchs Svar i samme Tidsskrift 1898) med en Bemærkning om, at »hans Navn dog vistnok kun kendes af faa uden for den Kreds af historisk studerende, der under Professor Erslevs Ledelse have gjort sig bekendte med den moderne Opfattelse af middelalderlig Historie, som Fustel de Coulanges har haft saa stor en Del i at skabe«. Jeg tror ikke, Kendskabet til Fustel de Coulanges er mere udbredt i vore Dage end den Gang; hverken Erslevs eller P. Munchs Anstrengelser har vist i saa Henseende haft noget Resultat. — Iøvrigt er af disse to Navne Pasteurs udeladt i Registret, og de Coulanges faar baade her og i Teksten sit Navn stavet forkert.

West's Bog slutter med en Tryfejlsliste, der ganske vist er uanstændig lang, men i Virkeligheden ikke vil være sin sande Uanstændighed bekendt; thi denne er det dobbelte af, hvad den synes.

*) A. J. West: Et omstridt Land. Elsass-Lothringen. Alsace-Lorraine. Nyt nordisk Forlag. Arnold Busck. København 1938. 224 Sider.

EN 70- OG EN 75-AARIG

Ghv. Fabriksinspektør, cand. polyt. *Carl Johan Ottesen*, som engang i Firserne i forrige Aarhundrede forlod Sorø Akademis Skole med 4. Klasses Hovedeksamen, fyldte Mandag den 2. Maj 70 Aar. *Ottesen* modtog i Dages Anledning en Blomsterdekoration fra *Soransk Samfund*, og den var sandelig velfortjent; for han har, siden han for længe siden forlod Sorø som et ungt haabefuldt Menneske og til nu, da han rundede de syvti Aar, været en ualmindelig trofast Kammerat og god gammel Soraner, hvad først vil ophøre, naar han — det ske sent — ikke færdes blandt os mere. Det er mange af os, som kender ham fra vore Generalforsamlinger, Sammenkomster og Sorøture, og at kende ham er det samme som at holde af ham. Læs engang i *Soraner-Bladet* den Rustale, han holdt i *Soransk Samfund* den 10. December 1921. De vil ikke fortryde det. Vi vil saare nødigt undvære denne Kammerat med det alfaderlige tvedelte Fuldskaag, de smilende Rynker og det muntre Blink i Øjet.

Carl Johan Ottesen.

Alfred Wiboltt.

Og efter alle Solemærker at dømme kommer vi heller ikke til at gøre det foreløbig. Thi ganske vist har *Ottesen* i nogle Aar været forhenværende Fabriksinspektør, men bortset herfra er han i høj Grad nuværende, og han, den gamle Formand for Polyteknisk Boldklub, Medstifter af A. B. og i sin Tid passioneret Skøjteløber, tænker næppe paa at give op lige med det samme. Han er stadig den af Ildhu fyldte Forstander for »Udstillingen for Arbejderbeskyttelse« paa Nørrevold; i 26 Aar har han med kærlig Omhu plejet og ledet denne Udstilling, ofret baade Arbejde og Penge paa den, og nu skal han ud paa Belahøjudstillingen med den. Der kan vi altsaa træffe *Carl Johan Ottesen* og saa selvfølgelig paa Sorøturen i September.

-- Nede i Nakskov sidder en anden gammel Soraner, som ogsaa havde Fødselsdag i denne Maaned, Direktør *Alfred Wiboltt*, der fyldte 75 den 17. Maj. Han er soransk Realist og har nu i mere end 40 Aar været selvstændig Forretningsmand i sin Fødeby, fra 1901—1935 som Direktør for »Lollandske Mejeriers og Andelshaveres Fællesindkøb« og stadig som Smørøpkøber for »whole sale«.

Direktør *Wiboltt* er aaben og ligetil, en impulsiv

Natur, »sine Venners trofaste Ven og sine Fjenders aabne Modstander«, som et Nakskovblad skrev, da han fyldte 70. Selvfølgelig har en Mand af denne Støbning altid været Ungdommens Talsmand og qua Soraner naturligvis særligt paa Sportens Felt. Wiboltt har stiftet baade Roklubben, Boldklubben og det frivillige Drengesforbund i Nakskov. Han var Roklubbens første Formand, og i den Anledning har en Baad i Aar faaet Navnet »Alfred«. Endnu saa sent som i Fjor foretog denne gamle Kærnekarl af en Soraner en Sejltur til Sønderjylland og Tyskland med Børn og Børnebørn.

Iøvrigt er Wiboltt'erne et helt Soranerregiment, idet den 75-aariges to Brødre *Lauritz Harald Aage* og *Peter Vilhelm Julius*, der nu begge forlængst er døde, var Soranere, hans to Sønner, Direktør *Eigil Juel Wiboltt* og Artillerikaptajn *Erik Juel Wiboltt* begge er Soranere, og førstnævnte yderligere har haft sine to Sønner paa Sorø Akademis Skole.

Soransk Samfund sendte Telegram til Fødselaren.

SORØ AAR

IV

Af Dommer *J. KNOX*

Efter Sommerferien kom jeg, der altid befaadt mig i Klassens øverste Del, som Regel Nr. 2, aldrig under Nr. 4, efter Eksamen i 1881 op i 3. studerende og blev efter Ferien for mine Synders Skyld gjort til Kammerdux, 4. Klasse kunde kun præstere 14 Kammerduxe blandt Klassens »Elever«, og saa fik jeg Kammer Nr. 16, et ækelt mørkt Gaardkammer længst mod Vest, hvor jeg fik tre gæve Gutter under mig, alle lidt ældre end jeg og hver for sig utvivlsomt i Stand til at bukke begge Ender sammen paa mig. Nogen særlig Fortrolighed var der ikke imellem os, vi gik alle fire hver sine Veje ligesom Katten hos Kipling, men de var meget skikkelige og lavede ikke Balade, jeg lod dem mest muligt i Frød, og Aaret forløb roligt og godt i alle Maader. Henimod Sommerferien 1882 fik jeg en ekstra Hjemrejse, idet min elskede Mormoder Generalinde *Lemnich*, der boede hos Forældrene i Svendborg, døde, og jeg var hjemme til hendes Begravelse. Samme Aar blev jeg konfirmeret i April, jeg havde gaaet til Præsten hos gamle *Glahn* i Sorø, hvor der var den lidt aristokratiske Ordning, at Akademisterne, Elever saavel som Disciple, dannede et Hold for sig, medens alle andre — Drengene som Piger — dannede et andet Hold. Konfirmationen foregik saavel for mig som for *Einar Prip* i Vor Frue i Svendborg hos *Einars* Fader, som vi holdt grumme meget af; den foregik umiddelbart før Paaske og Altergangen strax efter, saa vor Paaskeferie maatte forlænges lidt, hvad vi selvfølgelig ikke var kede af. Til Konfirmationsmiddagen hjemme var den kære gamle Bedstemor endnu ret rask og straaled af Glæde, min gamle trofaste Ven og Lærer fra Realskolen *Dahlbom* og hans Hustru var med. Efter Eksamen 1882 kom jeg op i 4. studerende, og nu straaled Solen atter, jeg blev Kammerduks paa det dejlige Søkammer, hvor jeg kom ind under *Elmqvists* Ægide, og som Medkomparser udsaa jeg mig *Due-Petersen* fra Svendborg, senere Læge i Siam, nu død, *Henrik Lund* (Crassus) nu Læge samt *Mouritz Clod Mackeprang*, Direktøren for Nationalmuseet, som var Kammerfuks og maatte holde Flasken,

der gjorde det ud for Vandkarafel, ren og fyldt samt støve grundigt af — han var en herlig Dreng, men Skønheden plagede ham ikke. Det blev et travlt men dejligt Aar, jeg hørte jo nu til Herskerklassen, og samtlige Komparser, hvoraf ingen var i 3., var mine absolute undergivne, men jeg tror at turde hævde, at jeg ikke misbrugte min Magt, og deri giver Mackeprang mig Medhold.

Det var en gammel, hævdunden Ordning paa Akademiet, at 4. Klasse var dem, der styrede og ledede og havde Ansvar for, at der ikke skete Brud paa den hellige Drenges Codex, Drengene i 1. og 2. Klasse skulde lystre og rette sig efter 4. Klasse og navnlig gaa Ærinder for Herskerne i 4., 3. var neutrale, kunde ikke byde over nogen, men behøvede ej heller at modtage Ordre, Gymnasiasterne endelig, 5. og 6. Klasse, var højt hævet over det almindelige Niveau, og det skulde gaa meget haardt til, før Gymnasiet greb ind i Skolens Forhold, for saa vidt de fire »Drenges«klasser angaar. Dels var man ikke Dreng men ung Mand, man reagerede kraftigt mod formentlige Overgreb fra Lærerne, men Skolens, Drengenes Forhold maatte de selv, specielt 4. Klasse, klare, det laa under de unge Herrers Omraade. *Pennalismen*, som den udøvedes paa Akademiet, kunde naturligvis have uheldige Følger, særlig hvis en Bølle i 4. Klasse havde sadistiske Tendenser, og det var sikkert rigtigt at *Blicher* — *Tregders* Efterfølger — brød *Pennalismen*, men jeg vil dog hævde, at den baade for de herskende store Drengene i 4. Klasse og de undergivne, »Møgungerne« i 1. og 2. Klasse, havde sine Fordele. Den udviklede Ansvar, og den lærte de smaa at lystre uden at gøre Vrøvl. Alvorlige Misbrug forefaldt ikke i de 5 Aar fra 1880—85, da jeg frekventerede Skolen, men der gik Rygter — dog ubekræftede — om at man i gamle Dage havde ladet en lille Dreng danse i Hosesokker paa den varme Kakkelovn eller hejset en dumdristig og til den farefulde Fart stærkt oplagt »Møgunge« ned fra Kammeret paa 2. Sal til Haven i en hjemmelavet Sele; sligt var i min Tid en Saga blot, men Justits blev der holdt. Da jeg var i 2. Klasse, var der en grim, brutal og knippestærk Bølle i Klassen, som paa en eller anden Maade — hvorledes ved jeg ikke — havde forbrudt sig mod Codex og derfor blev tilsagt til Møde en Aften efter Aftensmad paa 4. Klasse Samlingsstue — kun 4. havde en saadan, hvor der forefandtes nogle lokale Aviser m. m. — paa 1. Sal ved Siden af Tegneklassen. Her var hele 4. Klasse forsamlet, Synderen blev forhørt og Dommen, som øjeblikkelig blev eksekveret, lød paa 3 Spanskrørsslag over Rygstykkerne af hver af 4. Klases c. 20 Elever. Drengen tog ingen Skade, havde tværtimod — Bølle som han var — kun godt af de Klø, han fik, af at mærke at ogsaa den herskesyge, brutale Bølle maa neje sig for Overmagten, men han skummede af Raseri, da han kom paa Kamret efter Afstraffelsen, navnlig fordi han havde maattet finde sig i at modtage »Klø« af Drengene i 4. Klasse, som han paa Tømandshaand kunde have maset som en Mis. Hævnplaner var dog paa Forhaand udelukket, en Dom var en Dom. Samme Bølledreng, som var ældre og mangfoldig stærkere end jeg, havde kort i Forvejen tilføjet mig den største og eneste Forsmædelse, jeg har været ude for. Han vilde beordre mig til at gaa i Byen, hvad han som min Klassekammerat, om end fra 2. Realklasse, ikke havde nogensomhelst Ret til, hvorfor jeg under bestemt Protest vægrede mig; saa greb han mig og holdt mig fast med Armene paa Ryggen og sendte mig en Spytte-

klat lige midt i Ansigtet, jeg skældte og tudede af Raseri, men var udelukket fra legemlig Retorsion paa Grund af Bølle drengens asolut overlegne Kræfter; jeg undte derfor i mit stille Sind Fyren de Klø, han fik af 4. Klasse, og de godsindede blandt Kammeraterne, som til deres Ære havde udøvet en Slags Ostracisme - en højst ubehagelig Udefrysning --- af Bøllen for hans Optræden overfor mig, delte ganske min Anskuelse.

Spytteklatten, som var et groft Brud paa vor Codex, slige Vaaben maatte aldrig bruges, kun Næverne, var ikke Aarsag til 4. Klasses Indskriden, men den kunde meget godt have været det, ingen i 4. Klasse --- vore overordnede --- anede noget om Spytteklatten. »Ikke at sladre« var den helligste af alle Love, og den blev haandhævet med Jærndisciplin, og sladre kunde man dels oh Rædsel! til »Snyderne« men ogsaa --- lidt mindre Rædsel! --- til Herskerne i 4. Klasse. Paa den anden Side har jeg aldrig overværet en Lyneksekution med en saadan Fryd i Sindet --- ikke en Mine røbede Fryden --- som da *Odderen* en Aften oppe paa Gangen ved Kamrene lagde en ækel og plagende Bølle dreng i 4. Klasse en saadan Lussing, at Drengen trimlede, alt i Paasyn af os »Møgunger« i 2. Klasse. Drengen havde været brutal og næsvis, og da han tudende af Raseri protesterede paa at »for Kjellerup havde ikke Lov til at slaa en 4. Klasse«, blev han omgaaende ekspederet til sit Kammer med Stuearrest indtil Sengetid. Efter Codex var det rigtigt, at »Snyderne« ikke maatte klø nogen Dreng, som var over 3. Klasse, men en vred *Odder* brød sig fejl om Codex, og klage til Rektor over en afholdt og respekteret om end hidsig Lærer som »*Odderen*«, vilde have været en meget betænkelig Foranstaltning, om end ikke forbudt efter Codex. Denne meget strænge Overholdelse af en vis uskreven Drengcodex, hvis Fortolkning undertiden kunde volde Vanskeligheder, og hvis første og helligste Bud lød »aldrig sladre« i hvad du end maa døje, kunde naturligvis være haard og volde Kvaler, men jeg tror den var sund og udviklende, og Drengene lærte, at man aldrig blander en foresat, »en *Snyder*« ind i Stridigheder Drengene imellem; dem afgjorde man selv om fornødent ved en »Omgang« paa et skjult Sted i Haven efter forudgaaet lovlig Udfordring eller Undsigelse. Ved disse »Omgange« vankede der mange blaa Øjne og opsvulmede Læber, men nogen Skade skele ikke, og selvfølgelig brugte man kun Næverne --- Brug af hvilket som helst Vaaben, Kæp, Kniv eller Knojern medførte universel Banlysning med Udelukkelse af enhver Omgang, enhver Tjeneste eller Villighed, og det var en saa foragtelig, Sindet nedbrydende Straf, at jeg aldrig ved af at nogen udsatte sig for den. Jeg har ellers ikke vanskeligt ved at tilgive og bærer aldrig Nag, men Spytteklatten virkede saa stærkt paa Drengesindet, at jeg aldrig har glemt, aldrig tilgivet den --- Spytteklatyderen har jeg aldrig truffet senere i Livet --- véd ikke om han lever eller er død, han vilde nu være 71 Aar.

GAMLE SORANERE OG SORANSKE NOTER

Professor, Dr. phil. S. P. L. Sørensen blev den 15. April indlagt og opereret paa Skt. Lukas Stiftelsen for en Tarmlidelse. Operationen forløb heldigt.

* .

Sorø Akademis Skole havde Gymnastikafslutningsopvisning den 6. April.

Skærtorsdag viedes i Sct. Peders Kirke i Slagelse Frk. Else Gerdil, Datter af afdøde Direktør Holger Gerdil, Slagelse, til Papirhandler *Jens Bastue Jacobsen* (Mellem-skoleeks. 1924).

*

2. Gynnasieklasse var den 5. April under Ledelse af Adjunkterne *Nordahl Svendsen* og *Christensen* paa Studieudflugt til Haslev, hvor Højspændingsværket blev beset, og i Næstved, hvor man aflagde Besøg paa Papirfabrikken; tillige var man paa Holmegaards Glasværk.

*

Det vil glæde Forfatteren *Fredrik Nygaards* soranske Venner, at han blev Vinderen i den udskrevne Konkurrence om et Friluftsskuespil, som skal opføres paa Teatret paa Bellahøj i 10 Stavnsbaandsudstillingsdage. Skuespillets Titel er »Ske Bonden hans Ret ---«. Musikken til det er komponeret af Johs. Andersen. Førsteprisen, som *Nygaard* altsaa vandt, er paa 3000 Kr. Der deltog 23 Forfattere i Konkurrencen.

Premieren finder Sted den 18. Juni.

Andenpræmien paa 2000 Kr. blev delt i to Enkeltpræmier a 1000 Kr., hvoraf Lektor, Dr. phil. *Henrik Using* fik den ene Part for Skuespillet »Paa Trolleborg«, der handler om Ludvig Reventlow, Broder til Chr. Ditlev Reventlow.

*

Den i *Soraner-Bladets* Aprilnummer omtalte Udvidelse og Modernisering af *Parnas* er udført efter Tegninger af Akademiarkitekt *Algot Laurrup-Larsen*. Murerarbejdet er af Murermester *Marius Langkjær*. I Akademihaven har den gamle *Parnas*baadebro faaet en ny Afløser.

*

Charlottenborgudstilleren, Maler og Raderer *John Leopold Lübschitz* fyldte den 23. April 80 Aar. *Lübschitz* er Sorøstudent fra 1876, fik i 1882 Afgangsbetegnelse fra Det Kgl. Kunstakademi og udstillede samme Aar første Gang paa Charlottenborg.

*

Efter 20 Aars Virke som »Fredningsdommer«, først i Randers Amt, derefter i Aarhus Amt og sluttelig 7 Aar i Københavns Amt er *Soransk Samfunds* Formand, Dommer Knox, indvalgt i Danmarks Naturfredningsforenings Hovedbestyrelse, hvor han er tiltraadt det juridiske Udvalg, Forretningsudvalget og Arbejdsudvalget.

*

Forpagter *Thorkil Fleuron Dahl* (Realeksamen '20), Søn af den gamle *Soraner*, Grosserer *Chr. S. Dahl*, Klosterskovgaard, Stege, har paa Arvid Hansens Flyveskole bestaaet Prøven som Sportsflyver.

*

Den svenske Journalist *Lindgreen* holdt Torsdag Aften den 28. April Foredrag for Eleverne i Akademiets Festsal om Emnet: Norden. Afdelingen af Det unge Grænseværn blandt Eleverne havde faaet arrangeret Foredraget.

*

Museumsinspektørerne Dr. phil. *Johannes Brøndsted* og Dr. phil. *Poul Nørlund* er udnævnt til Medlemmer af Det norske Videnskaps-Akademi.

*

Forfatteren, cand. jur. og Sekretær i Københavns Magistrats 4. Afdeling *Hans Kirk* fik i Begyndelsen af denne Maaned hos Gyldendal udsendt 5. Oplag af sin Roman »Fiskerne«, der hermed er udkommet i 12,500 Eksemplarer.

Overfretssagfører i Odense *Valdemar Frandsen* ('96) fyldte 60 Aar den 10. Maj. *Valdemar Frandsen*, der har haft Sagførerpraksis i Odense siden 1905, spiller en fremtrædende Rolle i denne By, for hvis Sagførerforening han i sin Tid var Formand, og hvor han beklæder Tilidsposter i flere Erhvervselskaber. Desuden er det kun selvfølgelig, at han qua Soraner er Formand for Odense Idrætspark og Protektor for Odense Gymnastikforening.

*

Ægteskab er indgaaet mellem Koncertsangerinde, Frk. Edith Dam, Datter af afdøde Redaktør Rud. Dam, og Dommerfuldmægtig *Poul Johnsen*.

*

Paa Foranledning af Dansk Svømme- og Livredningsforbund er der nedsat »Redningskommissionen af 1938« til Undersøgelse og Valg af den bedste Redningsline paa vore Badestrande. Direktør *Wibollt*, Zone-Redningskorpset, er Medlem af Kommissionen.

I Aprilnumrets Nekrolog over afdøde Stationsforstander *Ulrich* var der et Par Trykfejl. Der stod, at hans Fader fra 1886 havde været Forpagter af *Catholm*, skulde staa *Aalholm*, og at hans ene Brodersøn hedder Gregers Ludvig Bagand *Ulrich*, skulde staa *Gregers Ludvig Bayard Ulrich*.

*

I Bogen »Fra Nationalmuseets Arbejdsmark«, som udkom 7. Maj, skriver Museumsinspektør, Dr. phil. *Poul Nørlund* en interessant Afhandling om Trelleborg.

Adm. Direktør for Alm. dansk Vare- og Industrilotteri og fung. Kontorchef for »Den sønderjydske Fond« *A. Ch. Louw* ('02) er blevet udnævnt til Æresmedlem af »*La Féderation des Invalides Mutilés de Guerre Russes à l'Etranger*« i Paris. Denne ekstraordinære Anerkendelse skyldes Dir. Louws af Udenrigsministeriet foranledigede mangeaarige Virksomhed for Fredning og Vedligeholdelse af russiske Kriegergrave i Sønderjylland og det øvrige Danmark.

Den tidligere Formand for Sorø Roklub, Prokurist *F. Aa. Hansen* fik ved Klubbens 20 Aars Fest den 4. Maj overrakt Klubbens Hæderstegn, bestaaende af to guldbelagte Laurbærblade forenede i en Krans, i hvis Midte er anbragt Roklubbens Stander.

*

Redaktør *Henry Hellssen* kom i April hjem efter halvandet Aars Jordomrejse og genoptog straks sit Arbejde ved »Berlingske Tidende«.

Fhv. Forsøgsleder ved Landbohøjskolen, cand. polyt. *Emil Holm* ('79) fyldte 75 Aar den 3. Maj.

*

Bødkerlauget i København fejrede den 1. Maj 260 Aars Stiftelsesfest og fik i den Anledning en ny »Velkomst«, hvis Sølvsbeslag var leveret af *Just Andersen*.

Cand. mag. *Vindelborg* er under Adjunkt *Gads* Sygdom ansat som Vikar ved Sorø Akademis Skole.

Smukt Minde om Sorøtiden

LIFLIG ER VOR UNGDOMS VAAR

SORANSK BILLEDBOG

82 Fotografier af Hagen Hasselbalch
med Tekst af samme.

Pris Kr. 6,00

H. HAGERUP

KØBENHAVN

HOTEL PHOENIX

KØBENHAVN TELEFON 114

120 Værelser — 76 Bad

Byens hyggeligste og smukkeste SELSKABSLOKALER
Internationalt Køkken — Det berømte FROKOSTBORD
I Kavalersalen: Kapelmester *Gerolds Ensemble*.

H. C. BORCH & CO.

KUL · KOKS · CINDERS

Strandvej 183

Tlf. Helrup 6566

UAFHÆNGIG IMPORTØR

Inger Norries Sølvsmiedie

Nikolaj Plads 32 - Telefon Palæ 5648

AKSEL ERTING

Tømrermester

„Belvedere“
Tlf. 681

Rogertøvej 9
Helsingør

SVEGÅRDS BOGHANDEL

SORØ

TELEFON: SORØ 27-300

BRØDR. MARKERS BØGTRYKKERI

Knippelsbrogade 8
København K.

Telf. Central 13,867 · 14,278

VARELOTTERIET

Støtter dansk
Produktion

Der er købt Gevinster
i danske Varer
for
over 90 Mill. Kr.

ALMINDELIGT DANSK
VARE OG INDUSTRILOTTERI

Danmarks største
velgørende Institution

Til velgørende og
kulturelle Formaal
er der udbetalt
over 27 Mill. Kr.

Største Gevinst 10.000 Kr., et lille dansk Hjem. — Nogle faa Lodsedler er ledige hos enkelte af Lotteriets Kollektører og i Hovedkollektionen, Laxegade 2, København.

1 Lodseddel til 3. Trækning (9.—11. Juni) koster kun **2 Kr. 60 Øre.**

SORANER-BLADET.

MEDLEMS

SORANSK

BLAD:FOR

SAMFUND

23. AARGANG

Nr. 6

Juni 1938

SORØ BYS HISTORIE GENNEM TRE HUNDREDE AAR

Ved L. F. la Cour.

Udgivet af Sorø Byraad.

Sorø 1938.

Det kære Sorø har atter bragt et anseligt Stykke Lokalhistorie til Verden, og Soranerne vil med Interesse gribe efter dette Værk om Sorøborgerne, vore Genboer og Venner gennem nogle af vor Ungdoms Aar. Da Bogen skulde skrives, opfordrede dens Forfatter her i Bladet gamle Soranere til at meddele ham Træk til Belysning af Skoledrengenes Forhold til Byen, hvorom mange af dem, ogsaa udenfor de indfødtes Kreds, maatte have brogede Minder — men det viser sig, at ingen har fulgt hans Anmodning. Sikkert ikke af Uvillie mod den lille By, snarere fordi de sidste tyve Aars Soranere ikke gidder og rimeligvis heller ikke kan skrive, og fordi de foregaaende Generationer allerede har læsset af, hvad de har haft Lyst til at meddele, her i Bladet. Forf. har da til den anekdotemæssige Del af sin Bog gjort flittigt Brug baade af det meget Stof i Soraner-Bladet og af Lektor *Matthiessens* Samlinger paa Stedet, men det tør næppe bestrides, at nu, da Bogen foreligger til Læsning, vilde man ikke være ked af et Kapitel, der kunde hedde saadan noget som: Hvordan Skolen og Akademiet gennem Tiderne har set paa Byen. Imidlertid, det kan skrives endnu — to indfødte Soranere, Lektor *Poul Schjærff* og Dr. *Olaf Carlsen*, har allerede taget dygtigt fat i »Sorø Amtstidende«s Sorø-Jubilæums Nr., og flere af de saare faa, der endnu af og til dypper en Pen i Mindernes Blækhus, kan maaske en skønne Dag følge efter. Ogsaa paa dette Punkt er Stedets Aflejrning af historiske Lag faktisk udtømmeligt — tænk blot, hvad der af en personalhistorisk interesseret Soraner, som havde Blik ikke blot for de skrevne og trykte Kilder, kunde fortælles om Æmnet: Hvorfor jeg hentede (eller ikke hentede) min Hustru fra Sorø! Afd. Professor *O. G. Petersen* var i sin Tid inde paa Tanken her i Bladet, men maaske var det derfor, han senere fortrød at have skrevet sine fortræffelige Artikler om Sorø i 1860'erne — dem Forf. af den nye Bog iøvrigt heller ikke ses at have haft Brug for.

Hvad man derimod finder her, og hvad alle ældre Soranere vil gribe efter som en Skat, er dens Række af fortræffelige Billeder fra Sorø i Slutningen af det 19. Aarhundrede; af dem havde vi gerne set flere, men vi er glade for dem, der er. Dette hyggelige gamle Sted

med de beskedne Huse og toppede Brosten er netop det, vi kom til at holde af. Nu begriber man, naar man ser de vældige Rendestensbrædter paa Billedet S. 203, at det kunde være herligt Sjøv om Aftenen at gaa Gaasegang gennem Byen og trampe paa Brædterne. Derimod begriber man ikke helt den Udviklings Lov, der senere har spoleret bl. a. »den Trautnerske Gaard« for Enden af Vestre Brøndstræde, saa lidt som at man har kunnet nænne at lave om paa de gamle, vel begrundede Gadenavne. Herregud, fordi Brøndstræde engang i København var et uartig Ord, behøvede man dog ikke i Sorø at gøre sig en Smule til Grin ved at skabe en Østergade, der dog afgjort ikke kunde maale sig med den københavnske, saa lidt som den skikkelige Baggade blev »finere«, fordi man i 1908 vedtog at kalde den Søndergade. Og da der nu ikke længer er mere Ro i »Rolighed« end andet Sted i gamle Danmark, vil et socialdemokratisk Flertal i Sorø Byraad vel engang (efter Opskriften: Skidenstræde, nu Krystalgade) vedtage, at Gaden bør opnævnes efter en berømt Soraner og derfor fremtidig føre Navnet *Steinckes Stræde* . . .

Se saadanne Betragtninger kan denne nye Sorø-Bog fremkalde — og at Forf.s uhyre Snakkesalighed kan smitte, maa ikke undre. Ved at undgaa al overflødig Tale ind og ud og imellem, hvor det er ham muligt selv at snakke med, og ved at lade være med at oversætte Fremmedord — vore Dages Sorø-Borgere ved dog f. Eks. vist nok, at Regres betyder Erstatning og sacrosankt saadan noget som fredhellig o. s. v. — vilde Bogen kunne være blevet adskillige Ark mindre. Men vilde man egentlig ønske det? Vist ikke, det giver den netop en Charme mere, og de, der plejer at læse saadan en Bog med en Blyant i Haanden, faar god Brug for den til adskillige Udraabstegn og Randgloser i Marginen. Det vigtigste er jo dog, at det er lykkedes Forf. at vække hos os en Ærbødighed for de skiftende Beboere af dette Sted, der sandelig har været karrigt udstyret fra baade Naturens og de raadendes Haand, og som alligevel gennem sejt Udholdenhed har faaet en hel lille By ud af det Par Huse fra 1638, der er dens Kim. Det er aldeles rørende at læse om, hvorledes de har holdt ud og har ført deres Krig igennem paa

mange Punkter, ikke mindst med Udvidelser over alle Grænser ind paa Akademiets Marker, hvor baade By og Landdistrikt nu breder sig i Solen.

Som altid i Verden, hvor noget sker, ser man en Enkeltmands Haand bag Begivenhederne — i det 19. Aarhundredes Sorø er den store Mand hin brave Garver *Trautner*, hvis Navn findes paa hveranden Side i Bogen, men skønt han som den udprægede Borger her nævnes hyppigst, forties det dog billigvis ikke, at f. Eks. den senere Rektor *Bartholomæus Hoff* som ung Lærer har spillet en meget betydelig Rolle i Byraadet og ved Byens Jubilæum fornylig forhaabentlig sammen med andre velfortjente Bysens Mænd har faaet den Hæderskrans paa sin Gravsten, som Skolen ikke kunde overkomme at lægge, da den for to Aar siden havde sin Mindefest. Maa vi her indskyde vor Forundring over, at Jubilæumbogens Forfatter, der dog selv er knyttet til denne Stiftelse, paa Side 10 lader Frederik II omdanne Sorø Kloster til »en adelig Skole« i 1586. Dette er dog vel en lapsus, som det formentlig er en Trykfejl Side 144, naar han lader det borgerlige Militær i Sorø, hvis Kaptajn ikke havde været helt tilfreds med den i 1801 normerede og ellers dygtig brogede Uniform, i 1803 faa Tilladelse til yderligere at bære »en hvid Fjer med rød Top i Halen« — det skal vel være: i Hatten?

Derimod finder vi det uundskyldeligt, naar Forf. S. 313—14 lader sig nøje med den Fremstilling af Sorø Byvaabens Historie, som en Meddeler i Pers. hist. Tidsskrift for April 1935 har kunnet give, al den Stund Vaabenhistorien er langt udførligere (og morsommere) omtalt — tilmed af Byens tidligere Borgmester, afd. Lektor *Lauritzen* — i Soraner-Bladet for Juni 1925 (X Aarg., Nr. 6, S. 46). Og jeg vil gerne gentage her, hvad jeg dengang føjede til Lektorens Oplysning om det nuværende Byvaabens Oprindelse, at det maa forekomme ganske taabeligt at lade et Sorø-Abbedssegel fra Middelalderen blive Mærke for en By, der først er opstaaet i det 17. Aarhundrede. Den gode Arkivar Thiset har her gjort dygtigt i Nælderne; den nye Rigsheraldiker vilde sikkert aldrig præstere noget saa uhistorisk!

Og da vi nu er ved at se Skæverne i vor Broders Øje, maa vi vel have Lov til at anke over eet endnu. Ingen Ven af Sorø By og ingen Ynder af store, solide topografisk Arbejder som dette vil undlade at fryde sig over de *Ejelerister*, som Forf. med stor Flid og Kærlighed til Æmnet har udarbejdet og ladet ledsage Bogen. Det er overfor den Slags Ulejlighed, senere Forskere føler den største Taknemmelighed og som de med Tillid tyer til — men, og det er den Slags, man ikke forstaar og har svært ved at tilgive: hvorfor Pokker er disse Lister over Sorø-Huse og Gaarde saa ikke forsynede med Matrikel-Numre, saa vidt det blot har været muligt?! Og muligt maa det have været at anføre i hvert Fald de allerfleste Numre; selv i sine smaa *Sorana*, hvor Barth. Hoff har omtalt Akademiets Ejendomme i Sorø gennem Tiderne, har han kunnet overkomme at anføre baade gamle og nye Numre; men her, hvor det netop gælder Kontinuiteten: *nej!* Blot de nuværende Matr. Numre vilde have været uendelig nyttige — i Stedet har Forf. valgt at benævne de fleste Ejendomme *efter deres nuværende Ejere*, som om nogen, der ikke netop idag boer i Sorø, aner noget om, hvor Kbm. Chr. Petersen, Løjtnant W. Simonsen,

Kbm. Hjorths og Boghandler Nørballes eller de andre brave Borgeres Ejendomme skal søges nu — og hvad om 2, 3 eller 10 Aar, naar de har faaet nye Ejere, mens Matr. Nummeret dog sikkert bestaar uforandret?

At Forf. har kunnet nænne det!

Men efter nu at have klaget og raabt til Himmelen over dette utilgivelige, vil nærværende Anmelder ende en Omtale, der allerede er blevet vel lang, med af et oprigtigt Hjerte at hylde og takke Byraadet, der har bekostet Bogen skrevet — og hvis Skyld det vel er, at den sælges til en forbløffende billig Pris! — og især Forf., som i Sandhed ikke har taget sig sin Opgave let, men samvittighedsfuldt har søgt at faa al det med om det gamle Sorø, som han har kunnet grave frem, og til sit Arbejde er gaaet med den Kærlighed til Opgave og Æmne, uden hvilket et Resultat aldrig kan naas. Savner Læseren et eller andet (f. Eks. den Sorø Preses Historie, som er højst stedmoderligt behandlet), saa er der til Gengæld saa meget andet at glæde sig over, at vi med taknemligt Sind kvitterer for denne Forøgelse af vor Viden om et Sted, som vi har elsket længe.

H. G. Orlík.

O TEMPORA, O MORES!

*Soraner-Bladet har modtaget følgende Hjer-
tesuk fra en af sine Læsere:*

J husker vel allesammen »Store Træ«, den pragtfulde gamle, knudrede Elm paa »Store Plads«, lidt skraat tilhøjre, naar man kommer ind fra Klosterporten? Vil det ikke give et Stik i jeres Hjerter, naar I faar at vide, at »Store Træ« er ikke mere, eller saa godt som ikke mere? Det gav i al Fald et forsvarligt Stik i mit Hjerte, da jeg under et Sorøbesøg en Søndag sidstledne Maj saa, at mine Drengaaers Kæmpe kun er en Torso, en lav, kullet Stamme uden Krone. Hele Træets øverste Halvdel var savet af og laa afgrenet som en vældig Bul ved Foden af det, der nu skal gøre det ud for »Store Træ«.

Jeg blev med et mildt Udtryk lidt paf ved Synet, og jeg kan ikke lade være med at spørge, om denne Træamputering ikke kunde være undgaaet, om der dog ikke kunde og burde være vist lidt Pietet overfor den gamle Elm, der ej blot har dybe Rødder i Jorden, men ogsaa i Soraneres Hjerter. Hvor sad vi ofte paa Bænken ved Træet som Tilskuere til Cricket- og Fodboldkampe! Med denne gamle Kæmpe som »Gærde« lærte vi i Tomands-spil, da vi kun var »Møgunger«, de første Cricketfineser. I Adjunkt *Th. Hansens* i 1883 udkomne lille Bog om Sorø hedder det: »Ved dette mægtige Træ tog Skolens afdøde, udmærkede Gymnastiklærer, Overkrigscommis-sair *Prehn*, jevnlig sit Stade, naar han paa Gymnastik-pladsen ledede Elevernes forskellige Øvelser. Cricketkampe, Lege, Boldspil m. m.« — En gammel Soraner hviskede mig forleden i Øret: Det var ogsaa her, at »Krise« (afdøde Gymnastiklærer *Lars Christensen*) studerede Fransk.

Prehn og »Krise« har sikkert vendt sig i deres Grave, og vi, som lever, ønsker, at den, der besluttede at amputere »Store Træ«, maatte — inden han fuldbyrdede Beslutningen — have fornemmet denne Strofe nynne i sit Sind: Det gamle Træ, o lad det staa.....

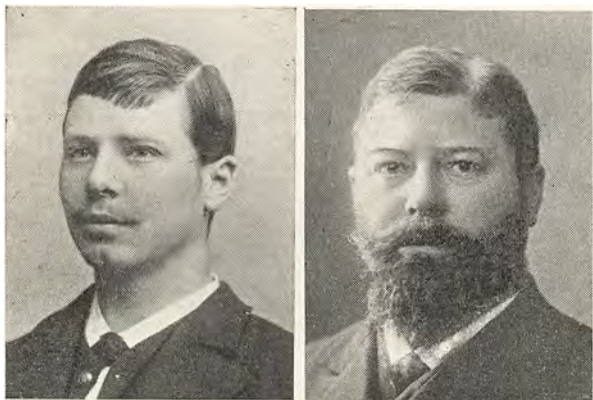
En gammel Soraner.

CARL E. AAGAARD

* 7/2 1869 — † 17/5 1938

Stille, efter faa Dages Sygeleje, døde Ingeniør, cand. polyt. *Carl E. Aagaard* Tirsdag den 17. Maj. Han havde i mange Aar heltemodigt og med usvækket Humør kæmpet mod en kombineret Sukkersyge og Nyrebetændelse.

Carl Emanuel Aagaard blev født i Rosenvængets Allé, København, den 7. Februar 1869 som yngste Barn og eneste Søn af afdøde Landskabsmaler, Professor C. F. Aagaard († 1895) og Hustru, født Pio († 1929).

Ungdomsbilledet til venstre er fra Sommeren 1888, da Aagaard gik i 6. Klasse.

Allerede som 10-aarig kom *Aagaard* (blandt Kammerater og Venner kaldt *Carl E.*) til Sorø. De første Aar boede han hos Overlærer Eugen Ibsen, der, sandsynligvis for sin Søn Holgers Skyld, havde et større Pensionat af skolesøgende Disciple. Senere flyttede han op paa Akademiet og blev 1888 Student i matematisk-naturvidenskabelig Retning.

1894 blev *Aagaard* polyteknisk Kandidat med Kemi som Hovedfag. Hans fra Forældrene nedarvede og gennem dem udviklede Interesser for Kunst førte ham til specielt at kaste sig over Studiet af grafisk Reproduktionsteknik og Fotografi. (Berlin, Generalstabens topografiske Afdeling, Wien og Leipzig).

1897 startede *Aagaard* i København et Atelier for teknisk Fotografi og teknisk Reproduktion.

1902 overtog han Stillingen som Redaktør af »Dansk fotografisk Tidsskrift«, en Stilling han varetog til sin Død. Som Redaktør ledede han »Dansk fotografisk Tidsskrift« i teknisk videnskabelig Retning. Han oversatte udenlandske Artikler, skrev selvstændige Artikler og udarbejdede »Dansk fotografisk Forening«s Historie 1879—1929.

Ingeniør *Aagaard* ægtede 1904 *Fanny Agnes*, født *Arends*, en Datter af Roskildeboghandleren C. F. W. Arends og Hustru, født *Fischer*. Hans Hustru overlever ham. Ægteskabet var barnløst.

Aagaards Interesser var mange og satte sig mange Steder blivende Spor. Hans Sportsinteresser fra Sorø fulgte ham i Studietiden i København. Han var saaledes med til at samle Fredericianerstudenternes Boldklub og Polyteknisk Boldklub til Akademisk Boldklub.

Aagaards Interesse for Naturen førte til, at han en kort Tid assisterede paa Mineralogisk Museum, hvad der atter førte til hans Interesse for visse Faksekalkforsteninger og til hans sjældne Samling af Forsteninger fra litografisk Skifer (Solenhofenforsteninger).

Som Student og ogsaa senere deltog *Aagaard* med Liv og Lyst i Foreningslivet. Allerede i Sorø vakte hans Optræden i Skolekomedien (*Madam Smidt* i *Genboerne*) Begejstring paa Grund af hans lyse Tenor og firskaarne Skikkelse. Paa Polyteknisk Lærestalt bragte han, som Bestyrelsesmedlem i Polyteknisk Forening, Medlemstallet i Foreningen op til ukenet Højde og skrev selvanden Foreningens Historie gennem de første 50 Aar.

I *Soransk Samfund*, hvor *Aagaard* var en stadig og velset Deltager i Samfundets Møder og Ekskursioner, var han i nogle Aar Revisor.

Efter Verdenskrigen samlede *Aagaard* sine særlige Interesser om Samaritergerningen. Fra 1917—1937 var han Leder af »Det røde Kors« Samariterforening i Holte og fra 1925—1937 tillige Formand for »Dansk Røde Kors« Afdeling for Holte og Omegn. Hans Indsats paa disse Omraader var saa stor, at han i 1937 for sit værdifulde og uegennyttige Arbejde fik tildelt den meget sjældne »Dansk Røde Kors Medaille«. Som Kammerat var *Carl E. uvurderlig*. Hans praktiske Sans og sunde Omdømme holdt ham fra Særheder. Han var hjælpsom som faa, han var, hvad kun vi ældre kan vurdere, en rigtig, en ægte Soraner.

Carl J. O.

— Bisættelsen fandt Sted paa Holmens Kirkegaard, og nogle Dage senere, den 8. Juni, samledes her en Kreds af gamle Soranere med *Aagaards* Familie for at lægge en Krans paa hans Grav. *Louw* og *Clausen* repræsenterede Bestyrelsen, desuden saas bl. a. fhv. Fabriksinspektør *Carl Johan Ottesen* og Toldkontrollør *Vilh. Bay*. *Louw* udtalte nogle smukke Mindeord om vor afdøde Skolekammerat.

DOMMER KNOX' „SORØ AAR“

De meget fornøjelige Skitser i Soraner-Bladet fra hine Tider, hvor »vi Ældre« fejrede vore Ungdomsaar i Sorø, er sikkert bleven slugt af mangen gammel Dreng fra den Tid med lige saa stor Appetit, som Femmeden den Gang gled ned i vore umættelige Drengemaver. Vi nikker genkendende til de mange Enkeltheder, fortalte, som de er, i et dejlig naturligt og fordomsfrit Sprog — nævnende Tingene ved deres rette Navn (qvod licet Jovi —).

Kun en lille Bemærkning i Dommer *Knox'* Beretning i Bladets April Nr. har faaet mig til at hoppe i Blækkhuset: Hvor kan De nænne, som De skriver i den sidste Del af Deres Mindelser omhandlende de forskellige Skolefag, at kalde Botanik for »taabeligt«? — dette interessante og skønne Naturfag!

Hvor bunder vore bedste Minder fra vore Drengesaar i Begrebet »Sorø«? Er det kun det daglige Liv paa Skolen, »Snyderne« og deres Ejendommeligheder, Sommer- og Vintermad, Kammeratskabet etc.? Well! Alle disse Oplevelser med Variationerne i det daglige Liv — Baller, Elevkomedier m. m. passerer Revy for os og opfriskes mellem de mange andre glade Minder — men »Begrebet Sorø« er dog noget mere, og Sorømindene er uløselig forbundne med dette »noget mere« (som ikke vilde have været, hvis Akademiet havde ligget paa Kongens Nytorv) — nemlig den herlige Beliggenhed i en af Landets smukkeste og mest idylliske Egne ved Søen, Skovene og Engene, hvor vi tilbragte saa mange knap tilmaalte, men herlige Fritimer mellem 12—1 og 5—6 — Aftener og Søndage. Til denne Naturskønhed knytter sig dog ogsaa i

CARLSBERG-TUREN DEN 12. MAJ

Torsdag den 12. Maj samledes en Del af SORANSK SAMFUNDS Medlemmer med Damer ved Carlsberg Bryggeriernes Hovedindgang, hvor Selskabet blev budt Velkommen af Gammelsoraneren, Kontorchef DAHLERUP, der sammen med to Kolleger foreviste det store og meget imponerende Bryggerikompleks for os.

Forevisningen sluttede med en Gennemgang af Carlsberg Musæet samt et Besøg i Bryggeriets private »Kro«, hvor man fik Lejlighed til at smage paa Øllet, saa meget man vilde.

Kl. 5 ventede Rutebiler udenfor og befordrede hele Selskabet til Dyrehausbakken, hvor man spiste Smørrebrød hos »Lille Peter« i en meget animeret Stemning.

Det var en dejlig Dag, hvorfra vi bringer ovenstaaende Billede, taget i Carlsberg Musæet.

høj Grad den overordentlige rige Flora, som vel næppe noget andet Sted i vort lille Land findes i yppigere Udfoldelse end netop ved Sorø.

Naar jeg senere hen i Livet har vanket i Skov og Eng i Jylland og glædet mig ved Naturen, lært mine Børn, at ikke alle gule Blomster hedder Smørblomster, og har indprentet dem Navnene paa de Planter og Blomster, vi plukkede lige fra den første »Milturt« og »Lungeurt« i det tidlige Foraar og til Sommerens Mangfoldighed af Mark- og Skovblomster, saa har de lyttet til mine Beretninger om Floraen ved Sorø, og naar vi er kommen hjem fra saadanne Ekskursioner, har vi ofte fundet Far's gamle Herbarium frem med de Hundreder af pressede Sorø-Blomster, plukkede for ca. 50 Aar siden, velbevarede ogsaa i Farverne og alle forsynede med saavel de danske som de latinske Navne.

De faa Gange, jeg senere har besøgt Sorø, har altid bragt mig ud i Skov og Eng til de gamle kendte Steder, og dér er det særlig — ialt Fald for mig — at de rigtige Sorø-Minder vælder frem, saa man faar en Klump i Halsen.

Hist ved Bøgholm groede den »Kulsukker«, der nu sidder i mit Herbarium, — derovre paa Engene fandt jeg »Soldug« og »Vibefedt« — de insektædende — der lige-

ledes den Dag i Dag findes i mit Herbarium, efter at de først paa Kammeret var bleven fodret med Myg og andet Fjerkræ »en miniature«, der sikkert nu maa være fordøjet. Jeg har en fin Bregne-Samling, hvori bl. a. den sjældne »Slangetunge«, og naar jeg til Botaniktimen havde fundet en Plante, som selveste bitte Zoffmann ikke straks kunde bestemme, var jeg morderlig stor paa det.

Selv om Madvigs latinske Grammatik var meget nyttig (og det var den!) og Xenofon's Anabasis ganske »uhyre interessant« (jeg husker ikke et Kvæk), saa var og er Botanikken dog et levende og dejligt Naturfag. — »Sig det med Blomster,« Dommer Knox!

Jeg mindes forresten et lille Solstraale-Intermezzo i en Botaniktimestime, vistnok i III studerende: Vi sad i »Amfiteateret« omkring Zoffmann og Bordet fuldt af Planter. En af mine brave Kammerater — nuværende kendt Lektor — den Gang allerede meget lærd, med Hovedet fuldt af Latin og Græsk, som han vist talte som en »Indfødt«, kunde ikke huske Navnet paa en bestemt Plante. Lugt til den, sa' Zoffmann! Tobak, sa' H. Han havde lige haft Fingrene i Lommen, der var fyldt med Tobak til hans ulovlige Snadde! Jeg ser endnu Zoffmanns Minespil — men til hans Ros maa siges, at der fandt ingen kropslig Undersøgelse Sted! Piben var reddet! Casparus.

DØDSFALD

Den 9. Maj døde Dommerfuldmægtig *Svend Otto Repsdorph Mogensen*; Begravelsen foregik paa Korsør Kirkegaard Fredag den 13. Maj.

Dommerfuldmægtig *Mogensen* var født den 30. December 1904 i Korsør som Søn af Købmand Johan Henrik Repsdorph Mogensen og Hustru Mathilda Augusta Gundersen, f. Rasmusen. Han kom i Sorø Akademis Skole efter Sommerferien 1915 og blev Student derfra i 1923. Efter at have taget juridisk Embeds-eksamen fik han Ansættelse i Nordre Birks Dommerkontors Tinglysningsafdeling, men han maatte efter nogen Tids Forløb afbryde Arbejdet her for at tage Ophold paa Vejlefyjord Sanatorium. For et Aars Tid siden følte han sig dog rask nok til at genoptage sin Gerning, men det sidste halve Aar før sin Død havde han atter paa Grund af Sygdom ikke kunnet vise sig paa Kontoret. *Mogensen* efterlader sig Enke, cand. pharm. *Gudrun Mogensen*, f. *Hermann*, og en lille Datter.

En Broder til vor afdøde Skolekammerat er Finlands Konsul i Korsør *Erik Mogensen*.

— Den 12. Maj døde Assistent i Københavns Telefon Aktie-Selskab *Niels Holger Henriksen*. Ogsaa i dette Tilfælde var Dødsårsagen Tuberkulose.

Assistent *Henriksen* var født den 16. December 1897 som Søn af Stationsforstander *Niels Heinrich Henriksen* og Hustru *Hansigne Christine*, f. *Thomsen*. Da hans Fader, som lever endnu, var Forstander paa Sorø Bystation — han blev senere Stationsforstander i Gentofte — sattes *Niels Holger Henriksen* i Sorø Akademis Skole, som han forlod med Realeksamen i 1915.

En Søster til ham *Astrid Henriette Christine Henriksen* blev nysproglig Student fra samme Skole i 1917.

— Lørdag den 4. Juni døde Soraneren, Læge *E. V. Rendtorff*, knap 49 Aar gammel.

Ernst Viktor Salling Rendtorff var født den 30. Oktober 1888 i Volling i Hindborg Herred som Søn af senere Distriktslæge i Hammel *Johan Henrik Karl Julius Rendtorff* (død 1920) og Hustru *Olga Alfrida*, f. *Salling*. Han indkom i Sorø Akademis Skole i 1901

og forlod den i 1906 med Studentereksamen af den sproglig-historiske Retning. Sin lægevidenskabelige Eksamen tog han i 1915 og tiltraadte under Verdenskrigen en Stilling ved den danske Legation i Petrograd som Røde Kors Delegeret for de østrig-ungarske Undersaatter i Rusland. I de urolige Revolutionsaar blev *Rendtorff* under en Tjenesterejse til Turkestan mistænkt af Englænderne for at være Spion og i Lænker ført til Bombay i Indien, hvor Fejltagelsen blev opklaret. (Se nærmere herom: *Soraner-Bladet*, 4. Aargang Nr. 2, Maj 1919). Hjemkommen praktiserede han en Tid i Hammel, men bosatte sig 1920 i København, hvor han nu i en Aarrække — *Rendtorff* var siden 1932 Kommunelæge — havde haft en stor Praksis paa Nørrebro. I 1929 fik han Specialistanerkendelse i Otolaryngologi. Han skildres i Dagspressens Nekrologer som en meget afholdt Læge, der gjorde et stort og uegennyttigt Arbejde for »Tunghøres Vel«. I »Berlingske Aftenavis« for 7. Juni karakteriserede en Ven vor afdøde Skolekammerat med følgende Ord:

Som Menneske var Dr. *Rendtorff* af en Type, som man ikke alt for hyppigt træffer. Han var en myndig Mand, rask i sine Bevægelser, og hans Ord faldt velovervejet og bestemt; men under et lidt barsk Væsen skjulte han et stort Hjerte. Den ydre Nøgtternhed og Skarphed var forbundet med en indre Fødsomhed og Mildhed. Han var hjælpsom, god, redelig og usnobbet. Bedre Ven end Dr. *Rendtorff* kunde man ikke have. Hans Haandtryk var et Mandfolks.

Dr. *Rendtorff* var en alsidigt interesseret Mand. Han var en ivrig Kunstsamler, og Sprog, selv et saa fjernt som Ungarsk, interesserede ham levende.

Intet har dog optaget Dr. *Rendtorff* saa stærkt som den danske Natur. Hans største Glæde var Jagten i Vendsyssel om Efteraaret og Arbejdet med den store Have i Gentofte om Foraaret og Sommeren.

Læge *Rendtorff* efterlader sig Hustru *Gerda*, f. *Jensen*, samt en Datter. En Broder til ham *Kaj Salling Rendtorff* gik i Sorø Akademis Skole 1907—09 uden at tage Eksamen.

— Bisættelsen fandt Sted Fredag den 10. Juni fra Bispebjerg Krematorium. *Soransk Samfund* havde sendt Krans.

— Pinsedag, den 5. Juni, døde i Slagelse efter lang Tids haabløst Sygeleje Ingeniør, cand. polyt. *Frithjof Orla Techt Hansen*, Realist fra 1906, født i Sorø den 10. April 1889 som Søn af Fotograf *Hans Richard Theodor Hansen* og Hustru *Emma*, f. *Techt*. I 1914 tog han polyteknisk Eksamen. »Sorø Amtstidende« bragte i sit Nummer for 7. Juni følgende Nekrolog:

Efter at have gjort Tjeneste som Officer ved Ingeniørregimentet blev han i Oktober 1916 assisterende Ingeniør ved Hedeselskabets Kontor i Viborg; men fra 1. Septbr. 1919 forflyttedes han til Slagelse, hvor han blev Driftsingeniør paa Selskabets Kontor i Slagelse, hvis Leder han blev efter Ingeniør *Thalbitzers* Død i 1928.

Baade som Ingeniør og Leder var *Techt Hansen* en Første-Arbejdskraft. Med ukuelig Energi og fremragende Dygtighed gav han sig i Lag med mange vanskelige Opgaver og løste dem paa en udmærket Maade. Det er i de mange Aar, han virkede her, et meget stort Antal Vandreguleringer og kunstige Afvandinger m. m., han dels projekterede og dels ledede. Han var paa Færde tidligt og silde, og hans Energi var lige

stor, enten Arbejdet foregik paa Kontor eller ude i Naturen.

Techt Hansen var Leder af den Gren inden for Hedeselskabets Virksomhed, der benævnes »hydrometriske Undersøgelser«, og som fortrinsvis beskæftiger sig med Afstrømningsforholdene i de danske Vandløb. Han har i den Egenskab ved flere Lejligheder repræsenteret Danmark ved internationale Kongresser i Udlandet.

Ved Siden af sit daglige Arbejde fik han ogsaa adskillige Tillidshverv at røgte. Han var saaledes i nogle Aar Censor i Kulturteknik ved Landbohøjskolen og Medlem af Bestyrelsen for Foreningen af Hedeselskabets Tjenestemænd.

Den evnerige, elskværdige og stilfærdige Mands Død vækker megen Vemod, og Deltagelse vil samle sig om hans efterladte Enke og deres 3 Børn.

— Bisættelsen foregik Fredag den 10. Juni fra Krematoriet i Slagelse. *Soransk Samfund* havde sendt Krans.

LEKTOR ROSENS JUBILÆUMSPROLOG

Ved 300 Aars Jubilæumshøjtideligheden paa Sorø Raadhus den 27. April fremsagde Lektor Hubert Rosen følgende af ham selv forfattede Prolog:

Skov og Sø og Himmel,
Trækfugls Fløjt i Natten,
Sol og Maanes Sekelridt,
Sky og Himmels Veksellæg paa Bølgen,
vilde Svaners Brusen,
knudret Eg, som grønnes Vaar paa Vaar:
Sorøs Saga gennem tusind Aar.

Jeg har lyttet dertil, siger Stedets Aand,
og ved, hvad der menes dermed,
og kunde det siges paa Menneskers Maal,
fik Verden mer Hvile og Fred.

Brat kom Lyd af ny Tids Virke:
Murske, muntre Hammerslag.
Hviders Kloster og dets Kirke
vokser, højnes Dag for Dag.
Mellem brede Egekroner
stod de, rejst af røde Sten,
som to Roser, der sig skjuler
paa en løvrig Gren.

Til Munkes Latin, siger Stedets Aand,
har jeg lyttet og kan den forstaa.
Den er knapt nok saa god som »Naturens Sprog«,
men man nøjes med, hvad man kan faa.

Ny Fugl i den gamle Rede,
Klostret Lærdomssæde blev.
Kristian vilde Stedet frede,
kongeligt vort Bybrev skrev.
Badskær, Bager der behøves;
Kongens Løfte kalder dem.
Haandværk, Købmandsskab skal øves;
Byen vokser frem.

Glem ikke en Kro, siger Stedets Aand,
drøjt Slid i den Tid i hvert Hus;
men dér fik de rettet den bøjede Ryg,
som man maa, naar man tømmer et Krus.

Stedets Dejlighed kan lønne
Byens Børn for Slid og Stræb:
Se, den naar i Maj, den skønne,
Søen spejler Bøgens Slæb,
naar dens tusind Nattergale
løfter Røsten til dens Pris.
Ingemann og Hauch kan tale
med paa samme Vis.

Storfolk gi'r Ry, siger Stedets Aand,
og af Sang kan vi aldrig faa nok;
men ogsaa vi andre kan hædre vor By,
naar dens Tarv vi løfter i Flok.

Længe Sorø By stod stille,
stængt af Sump, af Skov og Sø
som en Flod, stemt i sin Kilde.
(Banen gik forbi vor Ø).
Dog med nye Tiders Komme
har den øvet ny Tids Værk,
ranket sig og sig til Fromme
sprængt den snævre Særk.

Som Borger saa By, siger Stedets Aand,
og Byen staar godt, som den staar.
Og saa — med Gud og med Vilje god —
ta'r vi fat paa et nyt hundred Aar.

GAMLE SORANERE OG SORANSKE NOTER

I Referatet i Soraner-Bladets Majnummer af *Soransk Samfunds* Generalforsamling var det ved en Forglemmelse ikke meddelt, at Formanden for den i Aarhus stiftede Afdeling, Pianofabrikant Chr. Caspersen nu ogsaa er Medlem af *Soransk Samfunds* Bestyrelse, som den 25. Maj holdt et konstituerende Møde, hvorom meddeles nærmere paa dette Nummers Bagside.

*

En af det store Sorøværks Forfattere, Professor, Dr. phil. *William Norvin* fyldte den 7. Juni 60 Aar og modtog i Dagens Anledning en Hilsen fra *Soransk Samfund*.

*

Den gamle Soraner, Lektor i Dansk ved Berlins Universitet, cand. mag. *Arthur Arnholtz* forsvarede Torsdag den 19. Maj paa Københavns Universitet sin for Erhvervelsen af den filosofiske Doktorgrad skrevne Afhandling: »Studier i poetisk og musikalsk Rytmik. I. Principielt«. — Dr. *Arnholtz* er Søn af Professor *S. P. L. Sørensen*.

Efter Museumsdirektør, Dr. phil. *Karl Madsens* Død er Direktør i Ny Carlsbergfonden *V. Thorlacius-Ussing* blevet kunstnerisk Leder af Skagens Museum og Medlem af dettes Bestyrelse.

*

Underdirektør i Firmaet Alfred Benzon, cand. pharm. *Hj. Lautrup-Larsen* (Broder til Akademiarkitekten) fyldte 50 Aar den 22. Maj.

Sorø Akademis Skole 1. Gymnasieklasse var den 18. Maj paa geologisk Udflugt til Falster under Ledelse af Lektor *Hjorth*. Den 20. Maj var 1. G. under Ledelse af Lektorerne *Ussing* og *Rosen* paa historisk Udflugt til Nordsjælland.

*

Enke efter Soraneren, Oberstløjtnant og Kammerjunker *Carl Mathias Appeldorn*, som døde 6. December f. A., Kammerjunkerinde *Alma Appeldorn*, f. Komtesse *Tramp*, døde den 13. Maj 63 Aar gammel.

*

Direktør i Aktieselskabet *Gustav Foersom & Co.*, Grosserer *Gustav Foersom* kunde den 16. Maj fejre 25 Aars Forretningsjubilæum og 25 Aars Grossererjubilæum.

Lektor, Dr. phil. *Henrik Ussings* præmierede Stavnsbaandskuespil »Paa Trolleborg« er udkommet paa Gyl-dendals Forlag og skal bl. a. opføres ved Stavnsbaandsfester i Haslev og Ryslinge.

*

Overtoldassistent *C. E. H. Frederiksen*, Aarhus (Realist 1910) er udnævnt til Toldkontrollør med Tjeneste ved Odense Toldkammer.

*

Videnskabelig Assistent paa Prøve ved Københavns Universitets zoologiske Museum, Dr. phil. *A. F. Bruun* har faaet fast Ansættelse fra 1. Januar 1938 at regne.

*

Det tyske Maanedsskrift »International Litteratur«, der udkommer i Moskva, bringer i sit sidste Nummer et Kapitel af *Hans Kirks* Roman »Daglejerner«.

Stud. polit. *Gunnar Seidenfaden* ('26), som i de senere Aar har været med paa alle Lauge Kochs større Ekspeditioner, har vundet 1. Præmie (5000 svenske Kr.) i en nordisk populærvidenskabelig Forfatterkonkurrence, udskrevet af Ahlen & Sønner i Stockholm. Det Arbejde, hvormed *Gunnar Seidenfaden* vandt Førstepræmien, handler om moderne Polarforskning.

Efter Lektor *H. P. Michelsens* Ansøgning er der ved kgl. Resolution af 16. Maj meddelt ham Afsked fra Stillingen som Lektor ved Gentofte Statsskole fra 31. Juli i Naade og med Pension.

— Lektor *Michelsen* er Søn af den i 1904 afdøde Overlærer ved Sorø Akademis Skole *Anker Peter Villiam Michelsen*, som var Sorøstudent fra 1862.

Direktør for Nationalmuseet, Dr. phil. *C. M. C. Mackeprang* er udnævnt til Kommandør af Dannebrog af 1. Grad.

En meget kendt og elskelig gammel Dame i Sorø, Frk. *Laura Blæhr* fyldte Søndag den 29. Maj 80 Aar.

Frk. *Blæhr* er født i Randers, men har boet i Sorø i op mod 50 Aar. Der er, skrev »Sorø Amtstidende«, sikkert mange gamle Drengene fra Akademiet, som med Venlighed vil tænke paa den gamle Dame fra den Tid, da hun gæstfri, som hun altid har været, modtog dem og Kammerater i sit hyggelige og velordnede Hjem. I Aarenes Løb har der boet over 100 Akademister hos Frk. *Blæhr*, som nu bor paa »Aldersly« og trods sin høje Alder kan glæde sig ved det godt Helbred.

Soransk Samfund sendte Frk. *Blæhr* en Blomsterhilsen til Fødselsdagen og modtog en meget smuk Tak.

*

Paa Sorø Akademis Skole var der om Aftenen den 24. Maj en vellykket Sang- og Musikafslutning i Festsalen.

*

Fra Borgmester Frandsen i Sorø har *Soransk Samfund* modtaget følgende Tak:

For den overordentlig nydelige og smukt udførte Dirigentklokke, som *Soransk Samfund* saa venligt skænkede Sorø By til dens 300 Aars Jubilæum, beder jeg *Soransk Samfund* modtage Byraadets bedste Tak.

I Vancouver-Bladet »The Sunday Sun« har den gamle Soraner, dansk Konsul for British Columbia og Yukon *Knud Faber* (Realist '97) skrevet en smukt illustreret Artikel om dansk Landbrugs Udvikling gennem de sidste 150 Aar og navnlig siden Andelsbevægelsens Genembrud.

*

Sognepræst *Kristen Amby*, Skuldelev, er som valgt af Rigsdagen blevet Medlem af Landsskatteretten.

*

Kaptajn af Reserven i Fodfolket i Nummer i Forstærkningen *Paul Gjellerup*, Kompagnichef ved 23. Bataillon, afskediges efter Ansøgning i Naade af Krigstjenesten fra Udgangen af Maj 1938 at regne.

*

Søløjtnant af 2. Grad *Eigil Thestrup Adolph Rechner* er udnævnt til Søløjtnant af 1. Grad fra 1. Juni d. A. at regne.

Cand mag. *Hans Henriksen Ussing* forsvarede Torsdag den 9. Juni følgende Afhandling for Doktorgraden: The Biology of some important Plankton Animals in the Fjords of East Greenland. — Doktoranden er Søn af Lektor *Henrik Ussing*, og den ene officielle Opponent var Soraneren, Professor *Ragnar Spärck*. *Soransk Samfund* sendte den nybagte Dr. en Lykønskning.

*

Inspektør ved Statskontrollen med Smør, Æg m. m. *Johannes Frederik Smidt* ('90), Vejle, er udnævnt til Ridder af Dannebrog.

*

Sekondløjtnantskolen paa Kronborg fejrede Søndag den 29. Maj sit 50 Aars Jubilæum. Dagen markeredes bl. a. ved et Festskrift »Fodfolkets Kornel- og Løjtnantskole 1887—1938«, hvori Redaktør *L. Schiøttz-Christensen*, Aalborg, har skrevet nogle meget fornøjelige Erindringer fra 1887—88, da han gennemgik Skolen paa Kronborg.

*

I Nekrologen i Majnumret over afdøde Oberstløjtnant *Harald Wamberg* meddeltes det, at hans Broder, Pastor emer. *N. J. Wamberg* er Soraner. En anden Broder, Sygehusinspektør i Ebeltoft *Johannes Carl Christian Wamberg* er ogsaa Soraner. Han gik i Sorø Akademis Skole 1888—93 og forlod den uden Eksamen.

*

Professor, Dr. med. *Einar Meulengracht* er udnævnt til korresponderende Medlem af det kgl. medicinske Selskab i Budapest.

*

Professor, Dr. phil. *N. E. Nørlund* er valgt til udenlandsk Medlem af »Royal Society« i London.

*

Det er i Aar 50 Aar siden, afdøde Pastor *K. Bjerre* oprettede Sorø Højskole. I den Anledning er der blandt Pastor *Bjerrers* og Højskolens Venner nedsat et Udvalg, der vil samle Midler til Rejsning af en Mindesten ved Højskolen.

Enkefru Martin, Sorø, har givet Komitéen Tilsagn om at overlade en Sten, der staar i hendes Have ved Absa-

lonsgade. Stenen, der er fundet i Haven, hvor den staar, er omtrent 3 Alen høj, meget smukt formet og egner sig udmærket til Formaalet.

Frk. *Inger Simonsen*, Datter af afdøde Lektor *Simonsen* og Sorøstudent fra 1931, er den 13. Juni blevet cand. mag. med Præ (140 Points) i Tysk og Dansk. Frk. *Simonsen*, som er 24 Aar, vil nu tage Pædagogikum og saa søge ind ved Skolevæsenet.

Som meddelt i Dagspressen styrtede Læge i Tommerup *Poul Kipp* den 13. Juni ned med sin private Flyvemaskine i Nærheden af »Bonderupgaard« mellem Holbæk og Merløse. Lægen slap uskadt, men en Passager, han havde med, blev ret alvorligt kvæstet. Læge *Poul Kipp*, Søn af Forpagter *Kipp* paa »Bonderupgaard«, er Sorøstudent fra 1914 og udførte en Gang en smuk Redningsdaad, der omtales i *Soraner-Bladets* 15. Aargang Nr. 8 Side 64.

SORANSK SAMFUNDS BESTYRELSE

Formand: Dommer *John Knox*, K., D.M., Soldalen 7, Ø. Ryvang 3919.

Næstformand: Direktør *Ch. Louw*, R., D.M., Laksegade 2—4 K. C. 1823 og C. 1839.

Kasserer: Direktør *Alfred V. Rasmusen*, Vesterport 323, V. C. 8229.

Sekretær: Tandlægestuderende *Mogens Poulsen*, Admiralgade 21, K. Byen 4145.

Soraner-Bladets Redaktør: Redaktør, cand. polit. *V. Sorgenfrey Hansen*, Tranevej 10, N. Taga 6515.

Soraner-Bladets Administration: Bagermester *Rogert Møller*, Vesterbrogade 30, V. C. 3194.

Understøttelsesfonden: Prokurist, cand. jur. *Svend Clausen*, Vesterport 208, V. C. 13,773.

Formand for Jydsk Afdeling af Soransk Samfund: Pianofabrikant *Chr. Caspersen*, Nørregade 53, Aarhus. Telefon: Aarhus 4148.

Arkivar: Stud. med. *V. J. Baark*, Studentergaarden, Tagensvej 15.

Bladudvalget: Dommer *John Knox*, Bagermester *Rogert Møller* og Redaktør *V. Sorgenfrey Hansen*.

Laaneudvalget: Dommer *John Knox*, Prokurist *Svend Clausen* og Direktør *A. V. Rasmusen*.

Soraneractenerne: Direktør *Ch. Louw*, Prokurist *Svend Clausen* og Tandlægestuderende *Mogens Poulsen*.

Ejer alle Soranere denne Bog?

LIFLIG ER VOR UNGDOMS VAAR SORANSK BILLEDBOG

82 Fotografier af Hagen Hasselbalch
med Tekst af samme.

H. HAGERUP Pris Kr. 6,00 KØBENHAVN

HOTEL PHOENIX

KØBENHAVN TELEFON 114

120 Værelser — 76 Bad

Byens hyggeligste og smukkeste SELSKABSLOKALER
Internationalt Køkken — Det berømte FROKOSTBORD
I Kavalersalen: Kapelmester *Gerolds Ensemble*.

H. C. BORCH & CO.

KUL · KOKS · CINDERES

Strandvej 183 Tlf. Helrup 6566

UAFHÆNGIG IMPORTØR

Inger Norries Sølvsmiede

Leverandør til Varelotteriet

Nikolaj Plads 32 - Telefon Palæ 5648

AKSEL ERTING

Tømrermester

„Belvedere“ Rogertsvej 9
Tlf. 681 Helsingør

SVEGÅRDS BOGHANDEL

SORØ

TELEFON: SORØ 27-300

BRØDR. MARKERS BOGTRYKKERI

Knippelsbrogade 8
København K.

Telf. Central 13,867 - 14,278

VARELOTTERIET

Støtter dansk
Produktion

Der er købt Gevinster
i danske Varer
for
over 90 Mill. Kr.

ALMINDELIGT DANSK
VARE- OG INDUSTRILOTTERI

Danmarks største
velgørende Institution

Til velgørende og
kulturelle Formaal
er der udbetalt
over 27 Mill. Kr.

Største Gevinst 10.000 Kr., et lille dansk Hjem. — Nogle faa Lodsedler er ledige hos
enkelte af Lotteriets Kollektører og i Hovedkollektionen, Laxegade 2, København.

1 Lodseddel til 4. Trækning (6.—8. Juli) koster kun 3 Kr. 60 Øre.

N

SORANER-BLADET.

MEDLEMS SORANSK

BLAD:FOR SAMFUND

23. AARGANG

Nr. 7

Juli 1938

NATIONALMUSEET OG SORØ

Efter Indstilling af Undervisningsministeriet er ved kgl. Resolution af 27. Juni 1938 Direktør for Nationalmuseet, Dr. phil. *Carl Mouritz Clod Mackeprang* afskediget efter Ansøgning paa Grund af Alder i Naade og med Pension fra 30. Juni 1938 at regne og Museumsinspektør af 1. Grad ved Nationalmuseet, Dr. phil. *Poul Nørlund* udnævnt til Direktør for Nationalmuseet fra 1. Juli 1938 at regne.

Det er lidt af en Mærkedag indenfor de gamle Soraneres Samfund i videste Forstand, naar den ene af Skolens Sønner afløser den anden som øverste Chef for vort Nationalmuseum. Det er naturligvis paa sin Vis en Tilfældighed — der staar intet Sted skrevet som en Betingelse for at blive ansat i dette Embede, at Manden er Soraner — men det er et factum, man ikke kan komme udenom, at baade den afgaaede og den tiltrædende Museumsdirektør er det, og vi ved alle godt, at der endda var en tredje Soraner at ty til, hvis den nye Mand af en eller anden Grund vilde have refuseret at modtage Kaldet, hvad han begribeligvis ikke gjorde!

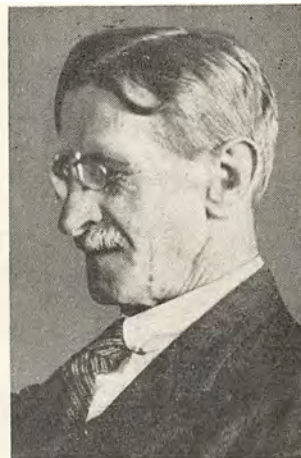
Om mange Soranere hedder det med en dygtig slidt Cliché, at »de Indtryk, de i deres Barndom modtog af Sorøs rige Historie, prægede dem for Livstid« o. s. v.; om de Soranere, der her er Tale, tør man dog vist med Sikkerhed sige, at hvad de i deres Skoletid opfattede af det gamle Kultursteds Aand og Minder, i nogen Grad maa have haft Indflydelse paa deres senere Udvikling, Valg af Livsstilling og Virke i dens Tjeneste. Det er overflødigt at gaa nærmere ind herpaa; slaar man op paa deres Folio i de dertil indrettede Haandbøger, kan man ikke undgaa at støde paa Sorø-Navnet og et eller flere Arbejder knyttet hertil. De har hver for sig ved given Lejlighed lagt deres Soranersind for Dagen, og antagelig vil de ogsaa tage imod den soranske Hilsen og Lykønskning, der bringes dem — den ene til Afsked med vel udført Gerning gennem en lang Aarrække, den anden til fortsat og potenseret Virksomhed paa sit gamle Felt, men med et Indslag af nye Krav om Initiativ og Ansvar — til dem begge med deres Skolefællers Tak for meget godt og et hertil knyttet Haab om, at hin i sit Otium, denne i sin nye Stilling fremdeles maa have Lyst som Evne til, hvor Lejlighed gives, at gøre en

Indsats paa de Felter, hvor Soranerne er vant til at se deres egne gaa i Spidsen — nemlig hvor der er Tale om at forske i Sorøs Historie, bidrage til at bevare det gamle og værdifulde og drage nyt frem af Stedets næsten uudtømmelige historiske Rigdomme.

Vi gamle Soranere synes jo, at Sorø er noget af det vigtigste, og vi stiller ofte strenge om end ikke urimelige Krav til andre om at respektere dette Synspunkt — og til de særligt kvalificerede om fortrinsvis

Dr. Poul Nørlund

Dr. C. M. C. Mackeprang

at hellige sig de specielt soranske Opgaver. Har vi paa denne Maade af og til trættet baade den ældre og den yngre af de to. Talen her er om, saa beder vi dem venligst tilgive os! Og det kan jo heller ikke bestrides, at de i nogen Grad frivilligt er gaaet med dertil, ja mere end det: at de selv er gaaet i Spidsen og har vist os, hvad der var at se, og hvad der var at gøre og derved stærkt ægget andre til i al Skrøbelighed at følge deres Eksempel. Uden deres Medvirken var det f. Eks. jo ikke blevet til noget med Sorø-Værket — bestandig en af de bedste Frugter, Soranervæsenet har sat, men ikke mindre inciterende er andre Arbejder udgaaet fra Nationalmuseet og med andre Æmner end netop de, som har med Sorø at gøre.

To Rækker af disse gode Gerninger skal nævnes her — ikke helt uden Undseelse over, at det ikke er sket før, men altsaa: bedre sent end aldrig!

*

Den ene er det statelige Aarskrift: *Fra Nationalmuseets Arbejdsmark* — af den afgaaede Museumsdirektør

tør oftere betegnet med Kælenavnet »Pløjemarken« — der begyndte at udkomme (paa Gyldendals Forlag) i 1928 — i nogen Grad vist som en Fortsættelse og videre Udførelse af Lejlighedsskriftet: *Nationalmuseets Bog om sjældne Fund fra de seneste Aar*, der i 1915 blev udgivet til Fordel for Nationalmuseumsfonden, og hvori Soranerne og Doktorerne Poul Nørlund og Johannes Brøndsted havde skrevet de tre af Bogens seks Afhandlinger. Til de forskellige Aargange af »Fra Nationalmuseets Arbejdsmark« har foruden de to nysnævnte Skolefæller Dr. Mackeprang selv og Arkitekt Carl Martin Smidt leveret mange Bidrag — enkelte af disse har været omtalt her i Bladet — og i Hefte for 1938, det 11. i Rækken, skriver af de 13 Bidrag de fire sig fra »soranske Penne«, nemlig Dr. Mackeprangs Afhandling om Nationalmuseets Bygningshistorie, Perioden 1880—1917 (en Fortsættelse vil sikkert følge!), Dr. Nørlunds om Trelleborg efter fire Aars Udgravninger og Dr. Brøndsteds to Artikler, den ene om to nylig fundne Guldhalsringe fra Folkevandringstiden, den anden om Bronzealderens Sol dyrkelse. Til en nærmere Omtale af disse Artikler og deres Indhold er der desværre næppe Plads i Soraner-Bladets smalle Spalter, og om nogen Kritik kan der af visse Aarsager ikke blive Tale; skal noget fremhæves, som særligt fængslende for dette Blads Læsere, maa det vist blive Dr. Nørlunds Trelleborg-Artikel. Thi baade er den i sig selv overordentlig interessant ved sit Æmne og tillige smukt skrevet med en Varme bag Ordene, som man meget vel forstaar hos den, der har haft Held til at gøre dette enestaaende Fund og Lykke til at følge det op gennem flere Aars fortsatte Undersøgelser; den danske Trelleborg ligger os derhos ikke længere væk, end at en og anden dog maaske tør liste sig til at befare Aastedet en skønne Dag (det skal straks tilføjes, at det fra rette Vedkommendes Side vist næppe ses med Velvillie paa et al for stærkt Rend af selv nok saa sympatetisk indstillede Lægmand, i hvert Fald ikke under Tingenes nuværende Tilstand). Vi Sønner af et yngre Jomsborg har maaske visse Forudsætninger for at leve os ind i Tankerne om det Vikingsamfund, der for en tusind Aar siden har boet paa dette Sted. Stedskærligheden giver sig nu engang sære, naive og elskelige Udtryk, og det er os altsaa kært, at denne arkæologiske Bedrift i det kære Vestsjælland er udført af en Slagelse dreng og gammel Soraner. Naar ad Aare Trelleborg-Udgravningerne bliver tilgængelige, var det ikke ilde, om Soransk Samfunds Bestyrelse kunde arrangere en Tur derned for sine Medlemmer med sagkyndig Forklaring paa Stedet af selve dets Opdager og Udgraver — der er forresten ogsaa andet at se i Nærheden, som kunde have soransk Interesse. *Nationalmuseets Arbejdsmark* vil ganske utvivlsomt vedblive at blive dyrket — den er vid og stor og omfatter mere end Rigets Enemærker, men hvad der graves op af vor egen Jord er og bliver dog det, som morer os mest. Den, der læser dette og faar Lyst til, hvis han ikke før har haft det, at gøre Bekendtskab med vort berømte Museums Aarsskrift, vil ikke fortryde det. Men vil han samle sig hele Serien, skal han skynde sig; enkelte Aargange er allerede udsolgt fra Forlaget, og med Tiden bliver det en ogsaa pengelig set værdifuld Samling. For de næste Aarganges Værd vil den nye Museumsdirektør sikkert indestaa, som hans Forgænger har gjort det.

*

Det vil nok ogsaa ske med det andet Værk, som for Tiden udgives af Nationalmuseet — det digre Værk om *Danmarks Kirker*, der udsendes amtsvis, og hvoraf Præstø Amts Kirker forlængst foreligger; nu er man midt i Sorø Amt, hvor Købstadkirkerne samt Ringsted, Alsted og Slagelse Herreders Kirker alt er behandlet; tilbage staar Beskrivelsen af de fleste af Vester- og alle Øster-Flakkebjergs Landsbykirker. Værket udarbejdes af Dr. Poul Nørlund og Magister V. Hermansen; Sorø Amts Kirker vil antagelig foreligge i 6 Storhefter, hvert paa c. 160 Sider og til den meget lave Pris, takket være forskellige Tilskud, af 3 Kr. pr. Hefte. Sorø Amts Kirker er — som Værket om Præstø Amts Kirker — indledet med en Redegørelse for Kirkebeskrivelsernes System og en almindelig Fremstilling af Kirkebygningstekniken, baade Mur- og Tømmerkonstruktioner, saa at selv en paa dette Felt ukyndig Lægmand kan følge med i de specielle Beskrivelseres Labyrint af Fagudtryk. Næst efter hver Kirkes Byggehistorie følger en omstændelig Redegørelse for alle dens Enkeltheder: Kalkmalerier, Inventar, Gravminder og Indskrifter, og ikke blot for de til idag bevarede, men ogsaa for de forsvundne, hvorom man ved Besked ad forskellige Veje. Det vil forstaas, at her er Tale om et uhyre Stof, og at det ikke har været let at give al denne Viden en let tilgængelig Form. Naar det alligevel er lykkedes saa godt som her, tjener det baade Museet og de af dets Tjenestemænd o. A., hvem Arbejdet har været overdraget, til megen Ære.

En og anden Soraner, der læser om dette Kæmpeværk, vil maaske mene, at om f. Eks. Sorø Kirke behøver han i hvert Fald ikke at læse mere — herom har selve Sorø-Værket jo bragt mange og lange Sider. Men dertil er at sige, dels at dette Værks 1. Bind 1. Halvdel med Afsnittet om Sorø Kirke saa Lyset i 1923, og der er baade gjort nye Iagttagelser og udført højst interessante Restaureringsarbejder i Kirken siden da (jfr. Soraner-Bladet for Marts 1935, XIX Aarg. No. 3), dels at Billedstoffet i Kirke-Værket er et delvis andet og vistnok større. Men mens vi taler om Billeder, maa vi med Sorg fæstne til Papiret den triste Kendsgerning, at Fader Holberg, der før 1754 satiriserede over, at man skrev *franco* paa et Brev fra Ringsted til Slagelse, for saa vidt har virket forgæves, som Nationalmuseet haardnakket fæster et »Fig.« til hvert Billed-Nummer i sit smukke Værk. Dette »Fig.« er noget, der maaske endnu er nødvendigt i geometriske o. lign. Lærebøger, men som skæmmer en smuk Bog om Danmarks Kirker. Det synes altsaa i mere end een Forstand ønskeligt at faa aabnet for Holbergs Kiste!

— — —

Vi begyndte denne Artikel med en Omtale af nogle af Nationalmuseets Personer og er endt med et Par af dets gode Gerninger. Paa disse er det jo, at en Mand (og vel ogsaa et Museum) skal kendes, og her er da virkelig en smuk Harmoni til Stede. Gid de maa fortsættes — ogsaa saaledes at den Traad, der forbinder Sorø med Nationalmuseet og dets Mænd, maa bevares og styrkes til gensidig Gavn og Glæde, baade for det gamle Sorø med dets unge Sønner og for det netop nu saa smukt foryngede Museum med de gamle, berømmelige Traditioner.

H. G. Olrik.

STUDENTER-JUBILARER PAA SORØTUR

Fra venstre i forreste Række: Redaktør Stig Jensen, Skattekontrollør Vilh. Boserup, Sekretær, cand. jur. Agnes Vibeke van Oesten Hackhe, Repræsentant Knud Munch Larsen og Tandlæge O. B. Sørensen. I anden Række: Læge K. E. Iversen, Læge Ellen Jensen, Forsøgsassistent B. Dahl, Politimester Axel Bjerre, Prokurist Ove Kindt, Fuldmægtig, cand. jur. O. Mackeprang og Amsfuldmægtig Grant Schaeffer. I bageste Række: Læge Franz Gulmann, Læge Svend Kragelund og Kunstmalers V. Haagen-Müller.

Et Jubilæumsholds Sorøtur kan ikke beskrives, den maa opleves. De efterfølgende Linier skal derfor kun ganske kort referere den Sorøtur, som 15 Medlemmer af Studenterholdet af 1913 foretog den 18. og 19. Juni. Studenterholdet var i 1913 30 Medlemmer stærkt. Af disse er 2 døde i Argentina, 1 i Chile og 1 i Canada, 2 opholder sig paa Færøerne, 1 i London og 1 i Argentina; af de resterende, som boer her i Landet, drog altsaa 15 til Sorø. De ses paa ovenstaaende Billede.

Man samledes i Sorø Lørdag den 18. og startede fra Fratergaarden til Parnas, hvor Jubilæumsmiddagen indtoges. Den var vellykket; der var jo nok for faa Asparges, men til Gengæld mange morsomme og seriøse Taler.

Om Søndagen var man af Rektor indbudt til Skolens Middag og den paafølgende Dimission af Studenterne og Realisterne, ved hvilken Lejlighed Rektor holdt en smuk Tale til Jubilarerne, der vist alle følte en lille Klump i Halsen ved hele Stemningen og de mange Minder, som vældede ind over dem.

Om Eftermiddagen havde de fleste af Jubilarerne modtaget Læge K. E. Iversens Indbydelse til et Besøg i hans smukke Sommerhus paa Refsnæs, hvor man tilbragte et Par hyggelige Timer hos Lægen og hans elskværdige Frue. Og saa begav man sig paa Hjemvejen, enige om et: vi har haft det dejligt, vi vil ses igen.

SORØ-TUREN D. 4. SEPTBR.

Soransk Samfunds Sorø-Tur er planlagt til at finde Sted Søndag d. 4. September. Turen foregaar i de store Edelskov-Turistbiler og vil som Følge af Sorø 300 Aars Jubilæum i Foraaret forme sig lidt ud over det almindelige.

Programmet kommer i *Soraner-Bladets* August-Nummer. Allerede nu kan dog siges, at Prisen bliver henholdsvis 12 Kroner for Seniores og 6 Kroner for de 8 yngste Aargange.

Det bemærkes, at der af Hensyn til Middagen paa Akademiet kun er Plads til et begrænset Antal Deltagere i Turen.

Husk at reservere Dagen. —

Bestyrelsen.

KÆRE „CASPARUS“

Jeg takker hjærteligst for Deres venlige Ord om mine Sorø Aar i *Soraner-Bladet*. Selvfølgelig smerter det mig, at jeg øjensynlig har saaret Deres Følelser ved min Omtale af Botanikken. Jeg vil dog strax pointere, at det selvfølgelig kun er om Botanik som Undervisningsfag paa Akademiet i 1880'erne, at jeg har udtalt mig, og jeg vil bestemt forsvare mig mod, at denne Omtale, dette ominøse Adjektiv tages som Udtryk for, at jeg skulde mangle Sans for Naturen og dens Skønhed med Sø og Skov og bølgende frodigt Land som et af de mest betydningsfulde — maaske det vigtigste og minderigste — Element i alle Sorø Herlighederne; jeg har i 20 Aar som Fredningsdommer af bedste Evne og med Lovens ofte svage og ufuldkomne Støtte søgt at værges vort Lands Natur mod mangfoldige Angreb, og endnu den Dag i

Dag arbejder jeg som »emeritus« i Danmarks Naturfrednings Hovedbestyrelse og i flere indenfor denne nedsatte, meget energiske Udvalg næsten daglig med Naturfredningssagen. At Planteriget's Opretholdelse, dets Røgt og Pleje udgør en meget væsentlig Del af Maalet for vort Arbejde, siger sig selv, jeg glæder mig over Blomsternes Pragt og Farve og kender til Husbehov deres Navne, men Læren om deres Afstamning og om deres Støvdragere og Støvveje har aldrig interesseret mig, ligesom det er mig umuligt at glæde mig over et Herbarium. Botanikundervisningen som vor hæderværdige Lærer *Peder Lorenzen* drev den med Terpen af *Linné's* System m. v. fandt jeg »taabelig«, og *Zoffmanns* mere beaandede Lærervirksomhed nød jeg godt af i for kort Tid, til at den kunde kvæle den dégot for Faget Botanik, som »Pedens« Lærdom havde fyldt mig med.

Lad os i Forening kære mig ubekendte *Casparus* glæde os over Sorø Egnens vidunderlige Skønhed og alle vore herlige Sorø Minder, naar vi forhaabentlig mødes dernede i September, men forlang ikke af mig, at jeg skal prise »Pedens« Botanikundervisning.

Venlig Hilsen.

John Knox.

KONFERENSRAAD PHILIP SCHOUS 100 AARSDAG

Den 10. Juli, to Dage før Industriforeningen i København fejrede sit 100 Aars Jubilæum, var det 100 Aar siden, at en af denne Forenings mest kendte Formænd, Soraneren, Konferensraad *Philip Schou* fødtes i Slagelse.

Da *Philip Julius Schou* den 10. Juli 1918 fyldte 80 Aar, bragte *Soraner-Bladet* (3. Aargang Nr. 4) en Artikel om ham, og da han var død den 19. September 1922, skrev Kontorchef *H. G. Orlík* i 7. Aargang Nr. 11 hans Nekrolog. *Philip Schou*, som var Sorøstudent fra 1857, havde Sæde i *Soransk Samfunds* Bestyrelse 1871—80 og var Formand i Aarene 1895—99. Sammen med Højesteretsadvokat *Fr. Meyer*, der var Formand i de Aar, *Schou* var Bestyrelsesmedlem, skabte han Understøttelsesfonden.

I Anledning af 100 Aarsdagen blev der Søndag den 10. Juli om Formiddagen holdt en Mindehøjtidelighed ved *Philip Schous* Grav paa Frederiksberg Kirkegaard. Der blev nedlagt Kranse af Industriforeningen, Den kgl. Porcelainsfabrik og *Soransk Samfund*, som var repræsenteret af Formanden, Dommer *Knox*, Direktør *A. Ch. Louw* og Direktør *A. V. Rasmussen*.

Knox talte om *Schou* som den gode Soraner, der bevarer Kærligheden til sin Skole og benyttede sin Indflydelse til Støtte for Soranere ved at skabe *Soransk Samfunds* Understøttelsesfond. I hans Formandstid mere end fordobledes Medlemsantallet, og det skyldtes *Schous* utrættelige Energi og den enestaaende Anseelse og Respekt, han nød, at vi den 13. Juli 1898 kunde afsløre Ludvig Holbergs Mindesmærke i Sorø Akademis Have. For længst havde Sagen været fremme, og der havde fra mange Sider været arbejdet med den, men uden Resultat, den var lagt ad acta som uigennemførlig, men saa tog *Schou* fat paa Gennemførelsen af *Otto Borchsenius's* Idé, og naar *Philip Schou* for Alvor vilde en Ting, saa veg alle Hindringer, og saa stor var hans Energi og Anseelse og saa fremragende hans Indflydelse, at han fik Bevillingsmyndighederne ved Soraneren, Politikeren *Christoffer Krabbes* Hjælp til at gaa med til at hele Summen, som det drejede sig om, blev bevilget af Sorø

Akademis Midler, Holberg Monumentet har ikke kostet *Soransk Samfund* en rød Øre. De vil forstaa, at vi Sorø Drengene føler dyb Taknemmelighed mod vor gamle Kammerat, vor trofaste Formand. Denne Taknemlighed har vi gerne i al Beskedenhed villet give et synligt Udtryk paa denne *Philip Schous* Mindedag, og jeg tillader mig at bede Dem alle med mig udtale et Ære være *Philip Schous* Minde!

SORØ AKADEMIS SKOLE

Studenterne og Realisterne dimitteredes Søndag den 19. Juni, og de øvrige Klasser fik Sommerferie ved Translokationen Torsdag den 23. Juni. Der dimitteredes 10 Studenter af den klassiske Afdeling, 16 af den sproglige og 17 af den matematiske samt 18 Realister. Rektor holdt som sædvanlig en smuk og varmfølt Tale til Dimittenderne og meddelte, at *Poul Heide Jensen* havde faaet Mæslinger, da han skulde op til Studentereksamen, hvorfor han maatte vente med at faa sin Eksamen ved Sygeeksamen i September, men paa forventet Efterbevilling vilde han ogsaa dimittere ham. Endvidere takkede Rektor de 15 Studenterjubilare fra 1913, der var til Stede, for deres Trofasthed. Fra *Soransk Samfund* overrakte Rektor »Sorø-Bogen« til *Frede Andersen* og overrakte *Jørg. Pedersen* et Eksempplar af »Sorø-Bogen«, som var skænket af en Dame, der var rejst fra Sorø, samt gav ham tillige fra British Council en Bog, der var bestemt til den, der havde faaet den bedste Eksamen i Engelsk.

Optagelsesprøverne afholdtes den 24. og 25. Juni. Af de 74, der havde indstillet sig til 1. Mellem, optoges 48, i 2. M. 2, i 3. M. 2 og i 4. M. 2, hvilket for disses Klassers Vedkommende var de Elever, der havde indstillet sig. I 1. Gymnasium optoges 15 af de indstillede. Af dem, der optoges i 1. Mellem, var der 9 fra Sorø Borger-skole.

Det nye Skoleaar begynder Mandag den 15. August Kl. 8. De nye Alumner skal møde i Løbet af Eftermiddagen den 14. August.

AARSSKRIFT FOR SORØ AKADEMIS SKOLE FOR SKOLEAARET 1937—39

Aarsskriftet er i disse Dage sendt ud til *Soransk Samfunds* Medlemmer og de grønne, gule og røde Smaahefter har i mangfoldige Hjem været Dagens Sensation; i den halve Time, det tager at læse det igennem, har adskillige gamle Drengene været døde for alle Livets og deres daglige Omgivelsers Stemmer og kun hensunkne i dette ene: at snuse til sig den henrivende hjemlige Duft, umærkelig for de uindviede, som stiger op fra disse Sider, der traditionstro (en snart 80-aarig Tradition!) nævner paa Rad Snyderere, Elever, de læste Pensa og »Forskelligt«.

Herregud, hvor uforandret i det store og hele! kun de meget gamle Drengene savner Resultaterne fra Riffelskydningen, men der skydes ikke mere i Sorø; den sidste Rest af de ridderlige Idrætter er forlængst udryddet af de renlivede radikal-social-demokratiske Kulturbærere, der hader selve Synet af et Gevær. Til Gengæld er der stadig lidt nyt om Skolens Biblioteker. Det er sandelig smaa Tal, der her opereres med; det største, Akademibiblioteket, er paa et Aar vokset med 350 Bind og har kun haft 178 Laanere, deraf 105 Elever, som ialt har laant

2997 Bind; Elevbiblioteket har faaet 18 nye Bind, men kun haft 40 Laanere af 1879 Bind; til Gengæld har et nyt Bibliotek med det lille nemme Navn: *Naturhistorisk Samlings Udlaansbogsamling for Mellemkolen* haft mere Succes ved 1920 Udlaan.

Modsat de Kiplingske Kostskoledrenge har Væggelesjægerne aabenbart gode Kaar i det kære Sorø; til Gengæld har adskillige af dem skænket Bøger til den ny Samling, der snart maa være righoldig.

Selve den gamle naturhistoriske Samling svulmer stadig ved mange milde Gaver: den obligate Uglegylp, Gemsehornet og Kaskelottanden fra Færøerne mangler heller ikke iaar, men nu begynder ogsaa D'Herrers Lærere at insinuere sig, og med fine Ting: Rurer paa Blaamusling, Skovflaat (det staar der virkelig, men hvad er det for en Delikatesse? Resterne af Forstkandidat?) og en Ægklump af Trompetsnegl (men hvorfra ved nu den glade Giver, at der kommer Trompetsnegle ud af Æggene? har han selv neglet dem direkte fra Rugekassen?) er lagt paa Visdomsgudindens Alter af ingen ringere end Lektor Hjort — *C. Hjort*, ikke at forveksle med Lektor *Peder Hjort*, der selv var en mærkelig Trompetsnegl men forlængst er vandret til alle brave soranske Lektorers Paradis.

»Skolens Dagbog«, et relativt nyt Led i Aarsskriftets Perlekrans, røber uanede Perspektiver af, hvad vore Efterfølgere nyder for Glæder ved Siden af de mange daglige Undervisningstimer à 40 Minutter. Fredag den 3. December var III G saaledes i København, hvor den hjemsøgte Kunst- og Nationalmuseet samt »Politiken«s Hus, for om Aftenen at gaa i det kgl. Theater til »Erasmus Montanus« og 3. Akt af »Napoli«. Men den øvrige Skole var skam ikke Stedbørn: »Dr. Helms læste Holberg for de hjemmeværende Alumner«, oplyses det, og har de ingen Ballet faaet som Dessert, har de vel nok selv kunnet sørge for en Smule Ballade.

Aarsskriftets sidste Linie belyser bedre end noget andet Tidens mærkelige Udsving:

»De nye Alumner bedes møde i Løbet af Eftermiddagen den 14. August«.

Efter den venlige Opfordring kan de unge Mennesker da umuligt nænne at blive borte!

Senex.

SORØ AAR

V.

Af Dommer *J. KNOX*

Da vi rykkede op i 4. Klasse, skete der Rektorskifte. *Tregder* blev afskediget paa graat Papir, og erstattet med *Peter Knudsen Blicher* fra Roskilde. *Tregder* var en fremragende Videnskabsmand, men en svag noget indolent Mand, og han havde været ramt af et apoplektisk Anfald. Det som efter min Mening fældede *Tregder* var *Corfixens* (Knorten) højst uheldige Tendenser, som burde være opdagede længe før det skete, hvorefter han selvfølgelig omgaaende blev fjernet, men bortset herfra var *Tregder* en ualmindelig elskværdig, retsindig og kultiveret Mand, elsket af Drengene, og jeg kan ikke se rettere end at Lektor *Matthiessen* (den prægtige »Møk«) er meget uretfærdig i sin Omtale af *Tregder* i *Sorø Bogen*, »Møk« har aabenbart faaet *Tregder* paa Hjernen. *Blicher* var en hel anden Støbning, principfast, dygtig — absolut ikke Videnskabsmand — og af Naturen velvillig og godlidende, men han hagede sig fast i sine Principper, forstod ikke at stikke Fingren i Jorden og lugte, at der

er Forskel paa en almindelig Skole som Roskilde og saa Opdragelsesanstalt med mægtige Traditioner og en rig Historie som Sorø Akademi, mente at han var sat til at rydde op og muge ud, hvad der slet ikke var Brug for i synderligt Omfang, og tønnede derfor Gang paa Gang imod hellig Skik og Brug, gik i Vandet og lavede Dumheder og skabte sig selv og Drengene — navnlig sig selv — et Par vanskelige og ubehagelige Aar, inden han lærte »mores«. Som Lærer var *Blicher* fornøjelig, vittig og udmærket funderet, man lærte udmærket hos ham, om end Terperiet, Ramseriet havde vel stærk Overhaand. Primus inter paribus var efter min Mening ubetinget *Hoff* — den senere Rektor — han var en gudbenaadet Lærer og Pædagog, som bibragte os vore Kundskaber fuldkomment men utrolig let og smertefrit uden Ramser eller anden fastbunden Vedtægt, han havde kun en Fejl, han var noget lunefuld, havde lidt vel meget med Yndlinge »Gæslinger« blandt de kvikke, lette Hoveder, men alt i alt ragede han højt op som Børneopdrager. Lærerne iøvrigt ragede ikke op, de fleste underviste samvittighedsfuldt, solidt og godt og var rare og velvillige om end skrøbelige Kar som vi alle er, men der var enkelte, som faldt for Øxen i min Skoletid; de var under al Kritik, enten utilladeligt uvidende eller umulige Pædagoger, alle havde de deres Øgenavne, og alle var de »Snydere« i Drengenes Øjne, men Vurderingen af dem var højst forskellig.

Ferierne var de samme som nu, Sommerferie, Efteraarsferie, Juleferie — himmelsk dejlig — Paaske- og Pinseferie, men de var navnlig hvad Sommerferie angik meget væsentlig kortvarigere. Endelig havde vi et Par Maanedsløve og Frihed Fastelavnsmandag og to Dage efter Store Bededag, Sommer-, Paaske- og Juleferierne fejredes selvfølgelig i Hjemmet — Svendborg —, Smaafestierne havde jeg den store Glæde at tilbringe hos Familie i København eller hos min Ven *Kamman* i Slagelse, hvor jeg ogsaa holdt Søndag, medens Vennen og andre Venner, særlig *Axel Møller*, holdt Sommerferie i mit Hjem.

Festerne var i Grunden mange, hvad der ogsaa var vigtigt i et Jomsborg som Sorø uden kvindelig Omgang af nogen Art, de eneste Kvinder vi saa lidt jævnlig var den rare Fru *Jensen* paa Sygehuset og de forfærdelige »Sovesalsmære« samt Oldfruen. Mange Mennesker i Sorø viste en Venlighed, særlig hos de brave gæstfri *Kjellerups*, hvor der var Døtre, kom jeg meget som Ven af *Harald*, ellers saa man aldrig Pigebørn. Ballerne, hvoraf vi, om jeg husker ret, havde fire om Aaret, nemlig Cricket Bal i September efter den obligate Kamp mellem Skolen og de gamle Soranere, som endnu afholdes, Julebal efter den aarlige Elevkomedie, hvor selvfølgelig *Vilhelm Andersen* — Professorens — og senere *Axel Møller*, *Holger Ibsen*, Overlærerens Søn, og en Dreng ved Navn *Ishøj*, der spillede Pigeroller, ragede op som drevene Adonis, Kongeballet den 8. April — Chr. IX's Fødselsdag — og hen paa Foraaret et Bal i Forening med en Koncert, der var en Slags Prøve paa Sanglærerens — *Sibonis*, senere *Jahnigens* Duelighed. De tre Baller var »Vandballer«, hvor der udover en Kop The med Kager kun trakteredes med koldt Postevand, men det fjerde Bal paa Kongens Fødselsdag var en stor Fest med Skolefrihed ogsaa den paafølgende Formiddag, fin Knippelmiddag med 3 Retter, Dessert og Kaffe samt Bal til Kl. 2 Nat med fin Souper med alle mulige kolde Retter og Rødvin samt Kager, og senere The og Kaffe med fint Bagværk. Byens og Omegnens unge Damer strømmede

til disse Baller, og Elevers nogenlunde nærboende paa-rørende kom rejssende, »Møgungerne« foragtede Dansen, men aad sig en Pukkel og Mavepine til i Lagkage og Tærter m. v. og morede sig herligt over Cricketkampen og Komediene, senere i Skolelivet, da Pigebørnene begyndte at interessere, vandt Dansen ogsaa Behag, saa blev man galant Pindsvin. Drengefester, som Tøndeslagning Fastelavnsmandag med paafølgende Chokolade med Basser og privat arrangeret Karneval paa Lovsangssalen, var ogsaa yndede.

Men allermorsomst var næsten den Fest vi selv lavede, Gaasegang med vældigt Vandslagsmaal med Sprøjterne efter Mikkels- og Mortensgaasen, og Pudekampene paa Sovesalene, for slet ikke at tale om »Oprørene«, da vi pib *Lunddahl* ud med stort Held, eller da vi nær havde sendt »gamle Peder« til Himlen med Fyrværkeri og Kanonslag, det hører til mine kæreste Minder, ikke mindst fordi Rektor i intet af Tilfældene, trods Tordentale og Stuearrest, kunde opspore Ophavsmændene — saa ubetinget var Sammenholdet mellem Drengene. Ogsaa Tobaksrygning, der var tilladt i 5. Kl., saa vidt Maanedspengene 3 Kr. rakte, men blev drevet længe før, særlig i de interessante Jordhuler ude i Skovene, Overskærings-turene med »Mallebrok« som Hovednummer paa Sangprogrammet, Baadture med forbudte Sejl, Batøksplet og den store Røverleg, hvor man i min Tid under »General« *Jean Petersen* glemte en bunden Røver ude i Skoven og maatte sende Jean og gamle Tjener Ole ud at hente den ulykkelige Dreng sent om Aftenen ved Sengetid, og endelig de store aarlige Skovture i Bøndervogne til Korsør, Skelskør og Holsteinborg, hvor jeg faldt i Søvn paa Hjemvejen og tabte min fineste Kasket, der dog blev funden senere, staar lyslevende i min Erindring. Endelig mindes jeg med virkelig Taknemlighed den vanvittige »Odderklub«, der var baseret paa *Kjellerups* berømte Gæstfrihed og medførte eventyrlig Hjemtur med Anholdelse af Vægterne, de gamle Soraneres Besøg som absolut ikke var røgfri og sikkert ej heller helt »appelsin-fri« for Spiritus, som jeg ellers ikke mindes Misbrug af, der er værd at tale om, og Translokationerne med »dulcedomum«, Kyllingesteg og Jordbær i overvældende Mængde og umiddelbart paafølgende Hjemfart til en hel Maanedes herlig Frihed, for ikke at tale om Julehjemfarten til alle Dejligheders Dejlighed, Jul i Barndomshjemmet, med Ret til at sove længe om Morgen — hvor vælder Minderne dog ind paa en bedaget emeritus, og hvor føler man, hvilken uendelig Tak man skylder den herlige gamle Skole, for alt hvad den skænkede en af Udvikling, Karakterdannelse og Ungdomsglæde og for det rige, uudtømmelige og livsvarige Mindefond, den skabte en.

DØDSFALD

Fhv. Fængselslæge i København *Carl Riis* døde den 2. Juli paa Kommunehospitalet i sin Alders 74. Aar.

Carl Christian Riis var født den 10. Marts 1865 i Rønne som Søn af Købmand *Jørgen Svendsen Riis* og Hustru *Andrine Cathrine*, f. Hansen. Han blev Sorøstudent af den matematisk-naturvidenskabelige Retning i 1883 og tog Lægeeksamen i Sommeren 1890. Efter at have været Assistent, Reservelæge og Visitator ved en Række Hospitaler, udnævntes Riis i Februar 1902 til Fængselslæge i København. Han virkede tillige som Læge ved Aandssvageanstalterne i

København og Omegn. Riis var gift to Gange, første Gang med *Anna Cathrina*, f. Riis, Datter af Købmand i Isafjord *Michael Peter Riis* og Hustru *Frederikke Caroline*, f. Westh. Han overleves af sin Hustru af andet Ægteskab, Fru *Lizzie*, f. v. Linstow og af en gift Datter. For et Par Aar siden mistede han sin eneste Søn *Wagn Riis*, der var Læge.

Begravelsen fandt Sted paa Vestre Kirkegaard Lørdag den 9. Juli.

GAMLE SORANERE OG SORANSKE NOTER

De Medlemmer, som endnu ikke har betalt Kontingent, opfordres indtrængende til snarest at indbetale Kontingentet til Soransk Samfunds Kasserer, Direktør **A. V. Rasmussen**, Vesterport 323, København V, Telefon: Central 8229.

*

Nye Medlemmer:

Siden *Soraner-Bladets* Juninummer udkom, har følgende gamle Soranere indmeldt sig i *Soransk Samfund*: Grosserer *H. C. Borch*, Hellerup, Sekretær, cand. jur. *Agnes Vibeke van Oesten Hachke*, (Student 1913) København, *Wilhelm Varning*, København, (Student 1936), Sø-løjtnant *K. v. Wyllich-Muxoll*, København, (Student 1931).

*

Sceneinstruktør og Skuespiller *Henrik Bentzon* rejser omkring den 1. September til Bergen, hvor han paa Den nationale Scene skal iscenesætte *Einar Howalts* »Hvis jeg havde Penge«, i hvilken Komædie han ogsaa skal spille sin Glansrolle som Frankenstein.

*

Tirsdag den 5. Juli viedes i Middelfart Kirke, Frk. *Ingeborg Fellenius Christensen*, Datter af Viceskoleinspektør *P. Christensen*, Middelfart, til Adjunkt ved Sorø Akademis Skole *E. Nordahl Svendsen*. *Soransk Samfund* sendte sin Lykønskning til Brudeparret.

*

Cand. juris. *Bjarni Dahl* (*27) er under 23. Juni 1938 ansat som Sekretær ved Københavns Byret.

*

Chr. A. Balslev, Søn af afdøde Pastor B. i Sorø, har bestaaet Skoleembedseksamen med Tysk som Hovedfag.

*

Fhv. Amtslæge i Skanderborg *Holger Trautner* (*86) fyldte 70 Aar den 4. Juli. *Soransk Samfund* gratulerede.

*

Kunstmaler *Aage Trolle Blumensadt* har givet Udka-stet til den Palkat, der spredtes ud over Sjælland og Lolland-Falster som Reklame for Jubilæumsfestlighederne i Sorø 9. og 10. Juli. Plakaten, som fremtraadte med lyse Farver, mindede om, at det var Sorøs 300 Jubilæumsaar, Akademiet fortønedes sig i Baggrunden med Søn og Ingemanns Ø foran, og helt i Forgrunden var Chr. IV til Hest som en hvid Gengangerskikkelse, og over det hele sprudlede Fyrværkeriet med Dyrskue, Det kgl. Teater, »Elverhøj« o. s. v.

*

Rektor *Raaschou-Nielsen* og Frue tilbringer Sommerferien i Italien og kommer hjem 10. August.

Professor *S. P. L. Sørensen* er udnævnt til Æresdoktor ved Universitetet i Bordeaux og ved Sorbonne.

*

Generalinspektøren for Fodfolket, Generalmajor *Carl Jacobsen* er blevet Kommandør af Dannebrog af 1. Grad.

*

Direktør *H. G. Suhr* er udnævnt til Ridder af Dannebrog.

*

Den 6. Juli døde Oberstinde *Anna Everløf*, som begravdes den 9. Juli fra den svenske Kirke i København. Oberstinden, som blev 88 Aar, var født den 6. Marts 1850 i Hamborg som Datter af Grosserer Anton Herman *Groothoff* og var saaledes Søster til den afdøde Sorøamtmand, Kammerherre *Groothoff*. Den 6. April 1875 blev hun gift med Soraneren, nu afdøde Oberst *Frits Oscar Thorvald Everløf*, som blev Sorøstudent 1861, og hvis Fader var svensk og norsk Generalkonsul i København. Ægteparrets Søn var den i 1934 afdøde svenske Gesandt i København *Oscar Everløf*.

Oberstinde *Everløf* overlever af Datteren, Generalinde *Olga Virgin*, der er gift med den tidligere Chef for det svenske Flyvevaaben og Raadgiver hos Kejseren af Abessinien, Generalmajor *Eric Virgin*.

*

Soraneren, Ingeniør *Svend Fiedler* og Frue, f. *Frandsen*, som i over 20 Aar har haft deres Hjem i London, har været hjemme paa Feriebesøg og gav den 20. Juni om Aftenen paa Skydebanen i København en Familienfest, der havde samlet over 100 Medlemmer af Familien *Fiedler*.

Sct. Hansdag aabnedes i Aarhus-Hallen i Aarhus en stor Udstilling af Kunst. *Aage Trolle Blumensaadt* havde faaet antaget to Malerier til denne Udstilling, det ene med Motiv fra Priorgade i Sorø, det andet med Motiv fra Mallorca.

Højesteretsdommer *T. E. K. M. Berthing*, Ridder af Dannebrog, er blevet Dannebrogsmænd.

*

Grosserer *R. E. Brincker* har faaet Tilladelse til at bære Ridderkorset af den estniske Hvide Stjernes Ordens 5. Klasse.

Menighedssygeplejerske, Frk. *Betty Daubjerg*, Sorø, er fra 1. August ansat som kvindelig Hjælper ved Opdragelsen af Alumnerne paa Vænget i Stedet for Frk. *Eyer-mann*, der har faaet Ansættelse i Københavns Skolevæsen.

Direktør *Poul Simonsen* holdt Onsdag den 15. Juni Foredrag i »Københavns Rotary Klub« om Emnet: Udstillinger.

*

Ahnfeldt Clausen er blevet Fuglekonge ved en Fugleskydning, som Dansk Klub i Buenos Aires har holdt i La Margarita med Deltagelse af 35 Skytter.

*

Undervisningsministeriet har under 10. Juni 1938 ansat cand. mag. *Henry Bruun* som Arkivar af 2. Grad paa Prøve under Rigsarkivet fra den 1. Juni 1938 at regne.

Paa Nordisk Tidsskrift Komité's Kongres i Stockholm den 18. og 19. Juni var Foreningen af danske Ugeblade, Fagblade og Tidsskrifter bl. a. repræsenteret af Redaktør *N. Schønning*.

»Sorø Amtstidende« meddelte den 6. Juni, at syv Realister fra 1888 havde fejret deres 50 Aars Jubilæum i Sorø den 15. Juni, bl. a. med en Middag paa »Postgaard«.

I den »Fortegnelse over Præliminaristerne efter 1885 med Angivelse af Stilling og Opholdssted«, som findes i *Soransk Tidsskrifts* tredje Bind andet Hefte, 1899, udarbejdet af daværende Premierløjtnant *V. C. Petersen*, nu Kaptajn og Æresmedlem af *Soransk Samfund V. C. Palslev*, er for 1888 opgivet følgende otte Præliminarister alias Realister:

J. H. Halling, Premierløjtnant ved 1. Artilleri-Afdeling, København, *F. S. Agerskov*, cand. polyt., København, *R. P. Hartmann*, Ingeniør, København, *J. N. S. Frydenlund*, cand. polyt., København, *D. W. Boserup*, Forpagter, Ulsøgaard pr. Haslev, *C. Suenson*, Forvalter, Anneberggaard pr. Nykøbing S., *W. T. Barchager*, Cigarhandler, København og *F. Perch-Nielsen*, Købmand, Sandved Station.

Af disse otte døde *Jørgen Holger Halling*, avanceret til Kaptajn, som Assurandør i Aalborg den 4. Marts 1937.

Holdets resterende syv Medlemmer har altsaa alle været samlet til Jubilæumsfest i Sorø, hvad der er dem vel undt og i højeste Grad prisværdigt. Men vi synes, at de jo nok kunde have tænkt paa *Soraner-Bladet* med et lille Referat af og et Billede fra Festen. Netop en Omtale med Billede af den Slags Sammenkomster af gamle Soranere har megen Interesse for dette Blads Læsere.

**

Professor, Overlæge *Einar Meulengracht* behandler som bekendt blødende Mavesaar paa en helt ny Maade. Før satte man Patienterne paa Fastekure, men *Meulengracht* giver dem en kvantitativt ubegrænset og kvalitativt udvalgt Føde (Um!).

I Følge en Meddelelse i »Ugeskrift for Læger« gik man for et Aar siden over til *Meulengrachts* Metode paa Metropolitan Hospital i New York. Af de 30 sidste Patienter med blødende Mavesaar, der blev indlagt lige før Forandringen, døde seks. Af de første 15, der blev behandlet paa den nye Maade, døde ingen. I Amerika er Behandlingen noget mere vidtgaaende, end *Meulengracht* gennemfører den paa sin Afdeling paa Bispebjerg Hospital. Paa Metropolitan Hospitalet faar Patienten f. Eks. om Morgen bl. a. raa Bacon og Kaffe med Fløde og til Middag »saadanne Retter som Lammekoteletter og stegt Lam med stegte Kartoffler.«

Den *Meulengracht'ske* Metode er altsaa ligefrem noget eftertragtelssværdigt for en *Grovæder*, og vi kan tænke os, at Forskellen mellem de to Metoder maa være omtrent den samme som mellem det gamle Spisereglement, da vi paa en Prik kendte, hvad vi skulde have paa Middagsbordet hver eneste Dag i Skoleaaret, og det nye Reglement, som indførtes efter Aarhundredskiftet og bød paa mange lækre Overraskelser.

**

I »Berlingske Aftenavis« for 10. Juni findes en Anmeldelse af en paa *P. Haase & Søn's* Forlag udkommet Bog »Seksuallivet og Ungdommen. Lægers og Pædagogers

Syn. Udg. i Anledning af Befolkningskommissionens Betænkning» (55 Sider). Oversigten er tildels baseret paa de i sin Tid af »Kristeligt Dagblad« udsendte Spørgeskemaer til Læger og Pædagoger, og efter Anmelderens mening knytter der sig særlig Interesse til Rektor *H. Raaschou-Nielsens* Besvarelse af Spørgeskemaet.

*

Firmaet *Christiani & Nielsen (Siam) Ltd.* har for Tiden en Række Arbejder løbende for den siamesiske Regering og private Firmaer i Siam. Disse Arbejder ledes af Ingeniør, cand. polyt. *Aage Kann Rasmussen* ('22).

*

Overretssagfører, *Sekretær P. Klahn* kunde 1. Juli fejre 25 Aarsdagen for sin Ansættelse i Industrifagene. Jubilaren, der er Sorøstudent fra 1887, hed oprindelig *Peder Pedersen*, er Søn af afdøde Gaardejer P. i Rude-Eskildstrup, har studeret Theologi, været Rigsdagsstenograf og Journalist, inden han i 1899 tog juridisk Embedseksamen. I 1906 tog han Navneforandring til *Klahn*.

*

Læge i Skagen *Christian Anker Winther* ('96) fyldte 60 Aar den 29. Juni. Hans afdøde Fader, Læge i Sla-

gelse *Christian Michael Winther* var ogsaa Sorøstudent, nemlig fra 1869. Der kom Lykønskning fra *Soransk Samfund*.

Adjunkt ved Metropolitanskolen *Aksel Arndahl* er udnævnt til Rektor ved Tarm Gymnasium og tiltræder ved det nye Skoleaars Begyndelse.

Aksel Arndahl, der er Student fra Sorø og kun 34 Aar gl., bliver den første Rektor ved det vestjydske Gymnasium. Tidligere havde man i Tarm en Kostskole med Realeksamen samt et Studenterkursus, men disse er nu slaet sammen til et privatejende Kost-Gymnasium.

*

Fredrik Nygaards præmierede Festskestespil »Ske Bonden hans Ret«, som blev opført paa Bellahøjuddstillingens Friluftsteater, blev set af c. 50,000 Tilskuere i den halve Snes Dage Udstillingen varede.

*

Naar Kunstforeningen aabner Sæsonen igen den 1. September, vil *Haagen Müller* være mellem de første Udstillere.

<p>Inger Norries Sølvsmedie</p> <p>Leverandør til Vareloteriet</p> <p>Nikolaj Plads 32 - Telefon Palæ 5648</p>	<p>Sorø Akademis</p> <p>1. Skovdistrikt</p> <p>Gavntræ og Brænde.</p> <p>Trækul til Høns og Grise.</p> <p>Telefon Sorø 125</p>	<p>HOTEL PHOENIX</p> <p>KØBENHAVN TELEFON 114</p> <p>120 Værelser — 76 Bad</p> <p>Byens hyggeligste og smukkeste SELSKABSLOKALER</p> <p>Internationalt Køkken — Det berømte FROKOSTBORD</p> <p>I Kavalersalen: Kapelmester <i>Oerolds Ensemble</i>.</p>
<p>AKSEL ERTING</p> <p>Tømrermester</p> <p>„Belvedere“ Tlf. 681 Rogertsvej 9 Helsingør</p>		
<p>»Sorø Bys Historie« v/ L. F. la Cour. Pris Kr. 7,50.</p> <p>SVEGÅRDS BOGHANDEL SORØ</p>	<p>VARELOTTERIET</p> <p>Støtter dansk Produktion</p> <p>Der er købt Gevinster i danske Varer for over 93 Mill. Kr.</p> <p>ALMINDELIGT DANSK VARE OG INDUSTRILOTTERI</p> <p>Største Gevinst 10.000 Kr., et lille dansk Hjem. — Nogle faa Lodsedler for Soranere faas hos Lotteriets Kollektører og i Hovedkollektionen, Laxegade 2, København. 1 Lodseddel til 5. Trækning (10.—12. August) koster kun 4 Kr. 60 Øre.</p>	
<p>BRØDR. MARKERS BOGTRYKKERI</p> <p>Knippelsbrogade 8 København K.</p> <p>Telf. Central 13,867 - 14,278</p>		
<p>Reserveret</p>		

SORANER-BLADET.

MEDLEMS
SORANSK

BLAD:FOR
SAMFUND

23. AARGANG

Nr. 8

August 1938

AT HAVE VÆRET ELLER IKKE AT HAVE VÆRET I SORØ

Af Dr. Olaf Carlsen.

J Tilslutning til og som Afslutning paa Festligholdelsen af 300 Aars Jubilæet havde Sorø By i Dagene den 9. og 10. Juli arrangeret en Folkefest der afholdtes inden for Klosterporten. Den saa smukt beliggende By ejer jo selv ingen Festplads og kan højst afgive Plads til et Cirkus; naar Landboforeningen afholder Dyrskue, sker dette ogsaa uden for Byen; nu paa Marken Syd for Fægangen. Fra min Barndomstid husker jeg et stort Dyrskue paa Marken Syd for Slagelsevejen, et Areal, der nu er købt af Byen og bebygget; ellers var det den Ende af Filosofgangen, der støder ud til Banevejen, som blev benyttet til dette Formaal, efter at Akademihaven i nogle Aar havde maattet holde for.

Naar det tidligere har kunnet lade sig gøre at faa Tilladelse til at bruge Akademihaven til Dyrskueplads, kan det ikke vække Forundring, at man har faaet Lov til at indbyde til en Jubilæumsfest for Byen paa Akademiets Grund, der jo ogsaa i sin Tid blev stillet til Raadighed ved den store Amtsudstilling for omtrent 30 Aar siden. De Sorøborgere, der paa Byens, deres Medborgeres og egne Vegne skulde tilrettelægge denne Fest, havde — hvad Pladsen angaar — gjort et udmærket Laan, og for ethvert Laan gælder det jo om, at det udnyttes rigtigt, — ikke blot finansielt fordelagtigt, men ogsaa sømmeligt og paa en for Laangiverværdig Maade, saa denne ikke skal fortryde.

Hovedindgangen til Festpladsen, Klosterporten, havde man illumineret, idet Bygningens Konturer, Port- og Vinduesbuerne var trukket op med hvide Lys, hvilket var smukt og stilfuldt. Entréen var 1 Krone for Voksne og det halve for Børn, og Adgangstegnet havde kun Gyldighed for een Dag. Man var hermed straks adviseret om, at der var sat Penge i Foretagendet og antagelig et anseligt Beløb. Det viste sig ogsaa, da man kom ind paa Festpladsen, at der havde været mange Hænder i Arbejde for at stille det hele an, og at der var købt mangt og meget ind. Alt dette skulde jo gerne betales af Gæsterne; selv en saakaldt »Folkefest« er naturligvis en Forretning, der skal leve af Besøget; men det er som bekendt ikke nok, at Folk blot ser indenfor, selv om man kræver Betaling for det; de skulde ogsaa helst forbruge nogle Penge under deres Rundgang i Etablissementet.

Med dette for Øje var der rundt om »Store Plads«

rejst Telte og Boder, hvor man paa forskellige Maader kunde prøve at faa Gevinster, og for de sultne og tørstige var der sørget; ogsaa de danselystne var der tænkt paa, hvis de vilde ofre 1 Kr. paa Terpsichores Alter, in casu til Dækning af Festens Omkostninger. Midt paa Pladsen var der gratis Underholdning i Form af Gymnastik, Folkedans, Akrobatik, folkelige Sange og Musik. Det var en Underholdning uden kunstneriske Prætensioner, pænt, net og folkeligt. Dette maatte vel anses for at være, hvad Folk direkte fik for Entrégebyret; dertil kunde de saa tage en Tur i Parken og se paa Illuminationen. Langs med eller over Gangene, paa Plænerne og paa Træerne var der kulørte Lamper, og Stien Syd for Rektorhaven var oplyst af elektriske Pærer, der sad saa tæt paa den trukne Ledning som Svaler, naar de samles for at drage af Sted. Dette skulde vel virke overdaadigt og festligt. Om Folk nød Parken i dette Udstyr, ved jeg ikke; men det har de vel nok og maaske især, hvis de ikke kender Parken, som den er i sig selv uden denne Flitterstads. Lys maatte der selvfølgelig til om Aftenen, og Fakler alene vilde uden Tvivl have virket smukkere. Som det var, kom det til for meget at ligne Tivoli; men hvad der passer til et Forlystelsessted midt i en By, hører ikke hjemme, hvor det er Naturen, der skal virke. Folk, som ikke kender Sorø, blev i Virkeligheden snydt for det bedste, man en Sommeraften i Sorø kan byde paa. Nogen Erstatning fik dog de, der den ene Aften saa de pyntede Baade og Blusene paa Søen. Det mindede om St. Hansaftenerne, som de fejredes før Krigen, og det vakte sikkert skønne Barndomsminder hos adskillige af Tilskuerne.

Festens store Attraktion og det eneste, der gav den Indhold, var Opførelsen af »Elverhøj« ved Det kgl. Teaters Personale paa den Friluftscene, der var indrettet for Enden af den dejlige Allé, der fører fra Søgade ned mod Badehuset. Omgivelserne er her saa smukke, som tænkes kan til dette Formaal, og det maa meget ønskes, at det ikke bliver ved dette ene Friluftsspil i Sorø.

Det var en virkningsfuld Modsætning at komme fra Festpladsen og den med Lys overbroderede Park til Pladsen foran Akademibygningen, hvor man ikke i misforstaaet Iver for at bøde paa Naturen havde ødelagt Stedets Særpræg. Maanen kastede sit fortryllende Skær over Søen med den mørke Skovindfatning, og Træerne paa Ingemanns Ø dannede en majestætisk kuppelformet Silhuet mod den lyse Aftenhimmel. I denne Naturidyl lød saa de tre bragende Skud som Indledning til det Fyrværkeri, der nødvendigvis hører

med til enhver ordentlig Folkefest. Over Plænen regnede Ild og Stjerner i alle Farver; i dette Ildhav belystes Hovedbygningens graa Mure, og den stolte Bygning med de rene Linier skuede i klassisk Ro og Op-højethed paa Ild og Stjerner, der gav Genskin i Kæmpens mange Glar.

I det store og hele var denne Fest i Sorø saadan, som Folkefester i Almindelighed laves overalt i Landet. Dog skal det bemærkes, at man — antagelig i Ærbødighed og Respekt for Stedets Hellighed — havde undgaaet Gøglet. Men man fik et stærkt Indtryk af Turismens virksomme Andel i Afholdelsen af denne Fest. Jagten paa Turister, eller rettere sagt paa deres Penge, grasserer jo alle Vegne; den er efterhaanden blevet en vigtig Side af Byernes Forretningsliv, og byder et Sted paa Muligheden for en rigere Udvikling af dette Erhverv, er det kun naturligt, at disse Muligheder udnyttes; men det bør ske med Smag og gøres saa fint, at Turisten nærmest føler, at han indbydes, fordi man har noget at vise ham, som kan berige ham, og som altsaa ret beset er en Gave, idet han — med et godt Udtryk fra Højskolekredse — tager noget med hjem, der kan lyse over Hverdagen.

Nu er Sorø uden Tvivl i særlig Grad begunstiget med Hensyn til at kunne byde paa noget, som er mere end godt. Hvad Sorø ejer af Naturskønhed, historiske Minder og nationale Værdier, skal saa mange som muligt have Del i.

I Sorø burde der aarligt afholdes en Nationalfest, i hvilken Friluftsscenen indgik som et fast Led. Foruden Skuespil kunde der her opføres Operaer, først og fremmest *Heises* med deres udprægede danske Musik til fædrelandshistoriske Digtinge med folkepøetisk Kolorit. Desuden var *Heise* jo en Tid Musiklærer ved Akademiet, og hans »Drot og Marsk« er jo, skønt den fremtræder med Tekst af *Chr. Richardt*, inspireret af *Hauchs* »Marsk Stig«, som Digteren begyndte paa i Sorø. Endvidere kunde der afholdes Koncerter, baade instrumentale og vocale. Soranerne har i Tidens Løb givet et saa rigt og saa alsidigt Bidrag til dansk Aands- og Kulturliv, at man ikke vil mangle Stof, der har Tilknytning til Festens Sted, og som vil forlene den med sin særlige Tone. Et nationalhistorisk Foredrag vil i Sorø ogsaa altid have en egen Virkning, og den hele Fest burde indledes med en Gudstjeneste. Nu oplevede jeg det paa en af Festedagene i Sorø, at jeg kunde være ganske ene i Kirken med min Søn.

Vil man i Sorø skabe noget, der hæver sig over, hvad man andre Steder møder med, naar man indbyder til Fest, saa kan man det; for man har her sjældne Rigdomme at øse af, og saa kan man godt lade være med at lave Tombolaer og illuminere Parken som et Tivoli; det virkelig gode og lødige vil altid vinde Tilslutning, saa længe ikke alle er blevet ganske aandsforladte.

Jeg vil mene, der her ligger en Opgave for Akademiets Folk, — ja, at de har en ligefrem Pligt til at virke paa dette Sted i Stedets Aand, og det vil sige til aandelig Styrkelse og national Vækkelse af saa vide Kredse, man kan faa i Tale. Hvis Akademiets Folk vil træde til her, hvor Byens Borgere har begyndt, saa vil der sikkert i Sorø kunne blive et Stævne, der har Præg af Aand og Kultur, et Stævne, der ikke blot er Stedet værdigt, men som kan virke til Folkegavn, saaledes som det stedse var Tanken med Sorø, der skulde

være »synderlig og bedre«, og det ikke blot indadtil, hvad alle vi gamle Soranere ved, at Sorø er, men ogsaa udadtil, ved at Skolens Lærere løfter Arven efter dem, der ved deres videnskabelige og litterære Virksomhed kastede Glans over Sorø og grundlagde den Tradition, hvorefter Sorø er et Arnested for Dyrkelsen af Fædrelandets Historie og ikke mindst skal udmærke sig ved, at Stedets egne historiske Minder gives Aand og Mæle for at forkynde, at Fortiden ikke er noget dødt og fjernt, men noget levende og virksomt, noget som ikke blot er om os, men i os, og som skal være med til at danne os og derigennem ogsaa præge det Danmark, vi bygger. Det er med Glæde, jeg her kan nævne Dr. *Henrik Ussing* som den, der for Tiden bærer denne Tradition i Sorø, og med ikke mindre Glæde fremhæver jeg her til Slut, at Lektor *Holtens-Bechtolsheim* i sin Festtale paa Byens Raadhus paa Jubilæumsdagen saa gribende gav Udtryk for, hvad Sorø fortæller den, der forstaar at se og lytte: Lektoren har før tolket Stedets Røst paa den fine og aandfulde Maade, som kun den kan det, der er fuldt fortrolig med Sorø's Ejendommeligheder og kan betages af Stedets Stemning; man vil kunne læse det i Slutningen af den Tale af *Holtens-Bechtolsheim*, der er trykt i dette Blads 4. Aargang Nr. 5, og som har følgende Udgang: »Naar man har oplevet den Stemning, saa har man været i Sorø.«

Det var Tanken om, at alle de mange Mennesker, der kom til Sorø i Anledning af Jubilæumsfestedagene, ikke fik det fjerneste Indtryk af det rigtige Sorø, som gav mig Tilskyndelsen til at skrive denne Artikel. Det er mit Ønske og Haab, at man i Sorø i højere Grad, end Tilfældet var denne Gang, vil bestræbe sig paa at samle Folk om noget af det, der kan vise dem, hvad Sorø var og er, saa de kan tage hjem med en mere sikker Bevidsthed om eller en stærkere Følelse af, at de har været i Sorø.

GAMLE SORANERE PAA FYN

En Kreds af gamle Soranere paa Fyn er blevet enige om at forsøge at skabe lidt Kontakt mellem de paa Øen boende Kammerater. Den nævnte Kreds er: Landsretssagfører *Mogens Møller*, I. C. La Coursvej 1, Odense, Forretningsfører *N. S. Dahl*, Forsikrings-selskabet »Danmark«, Odense, Købmand *Knud Ingerslev*, Nørregade 22, Odense, Købmand *E. Michaelsen*, Vesterbro 95, Odense, og Direktør *P. Suhr-Henriksen*, Nyborgvej 18, Odense.

Det er ikke disse Kammeraters Tanke at danne en egentlig Forening, men blot at faa samlet alle eller de fleste paa Fyn boende gamle Soranere nogle Gange om Aaret under kammeratlige Former for at opfriske de gamle Minder. Man kunde saaledes tænke sig til en Begyndelse at arrangere en Batøkfest f. Eks. paa en hyggelig Kro i Nærheden af Odense. Man beder *Soraner-Bladet* slaa til Lyd for Sagen, saa den kan realiseres engang i Løbet af Efteraaret, hvad vil meget gerne gøres. Desuden har den nævnte Kreds sendt Bladet en Liste over de gamle paa Fyn boende Soranere, som er den bekendt, og som man har tilskrevet følgende:

Hvis Tanken har Deres Interesse, og saafremt De kender andre Soranere paa Fyn end de paa Listen nævnte, bedes Navne og Adresser opgivet til een af Underskriverne *inden 8 Dage*, — tillige med Deres

egen Stilling til Sagen, hvorefter nærmere Meddelelse vil fremkomme.

Den omtalte Liste ser saaledes ud:

Overretssagfører *V. Frandsen*, Hunderupgade, Odense, — Direktør *E. Elmquist*, Klaregade Nr. 17, Odense, — Købmand *Knud Ingerslev*, Nørregade Nr. 22, Odense, — Direktør *P. Suhr-Henriksen*, Nyborgvej Nr. 18, Odense, — Landsretssagfører *Mogens Møller*, I. C. la Coursvej 1, Odense, — cand. pharm. *J. Wiwel*, Aarup, — Landsretssagfører *Iversen*, Ejby, — Forpagter *Per Ulrich*, Skjoldmose pr. Stenstrup, — Forpagter *N. B. Ulrich*, Skjoldmose pr. Stenstrup, — Kriminalassistent *G. Wittrup*, Christiansgade 21, Odense, — Dommerfuldmægtig *Ryhøve*, Domhuset, Odense, — Repræsentant *Vagn Petersen*, A/S Blumensaadts Fabr., Nederg. 25, Odense, — Købmand *E. M. Michaelsen*, Vesterbro 95, Odense, — Forretningsfører *N. S. Dahl*, Forsikringselskabet »Danmark«, Odense, — Læge *P. Kipp*, Tommerup, — Prokurist *O. Kindt*, Carl Baggersallé 13, Fr. Bøge, Odense, — Grosserer *A. Jensen*, Nørregade 17, Nyborg, — Skovrider *Mørch Hansen*, Pederstrup, — Dommerfuldmægtig *Evensen*, Nyborg, — Læge *Børge Lund*, Fisketorvet Nr. 1, Odense, — Læge *Poul Petersen*, Fisketorvet Nr. 1, Odense, — Læge *Carl Jul Hansen*, Langeskov, — og Plantageejer *Holger Friis*, Tommerup.

JUBILÆUMSTUREN TIL SORØ DEN 4. SEPTEMBER

Som allerede meddelt finder Storturen til Sorø og Hyldesten til Jubilæums-Byen Sted Søndag den 4. September.

Deltagerne samles ved »Den lille Hornblæser« paa Vestre Boulevard, hvorfra der køres Kl. 8 pr. i de elegante Edelskov-Turistbiler.

Fra Alberti-Støtten begiver Deltagerne sig med Musik — det store midtsjællandske Orkester — i Spidsen gennem Byen til Raadhuset, hvor Byraadet modtager Soranerne. Efter en Reception her marcheres videre til Akademibygningen, hvor Rektor, Skolens Lærere og Elever modtager de gamle Soranere. Ankomsten til Alberti-Støtten finder forøvrigt Sted omkring 10-Tiden, saa ved denne Tid maa de andet Steds fra kommende gamle Soranere møde her.

Kort efter afsejles i Flotille til Parnas, som bliver festlig dekoreret, og hvor der spises Frokost i den nye, store og lyse Glasveranda ud mod Søen. Her er Byraadet, Byens Embedsmænd samt Rektor, Lærere m. fl. Soranernes Gæster.

Kl. 15³⁰ vil Sorø Jubilæumsbogens Forfatter, *la Cour*, lede en Promenade gennem Sorø med sagkyndig historisk Præsentation af de bevarede interessante gamle Bygninger.

Ved 18-Tiden er Soranerne Sorø Akademis Skoles Gæster ved en Banket. Umiddelbart efter Bankettens Afslutning finder Afrejsen Sted.

At der selvfølgelig er en lang Række Overraskelser

under Ventilation siger sig selv — men det skal gerne være *Overraskelser*. —

Prisen er som meddelt 12 Kr. for Seniores og 6 Kr. for de 8 yngste Aargange.

Man bedes melde sig *senest Torsdag den 1. September Kl. 12* til *Kassereren, Direktør ALFRED V. RASMUSEN, VESTERPORT 323, København V*, (Centr. 8229) og samtidig erlægge Betalingen, hvorefter Deltagerkort vil blive fremsendt. Listen over Deltagerne vil blive sluttet samme Dag og meddelt Sorø Akademis Skole.

DA BUNDEN FALDT UD AF VANDKARRET

Historien om Vandkarret, som en Vinternat table Bunden oppe paa Akademibygningens Loft, har vist aldrig været berettet paa Tryk. Mundtlig er den vel nok blevet kolporteret af dem, der oplevede Begivenheden, men i Tryksværte er den næppe leveret til Dato. Dette ske da hermed, at den ikke skal gaa i Glemmebogen, naar dens Medleverer er borte med Blæsten. I *Soraner-Bladets* Spalter er der jo dog en Mulighed for at bevare Historien for vore soranske Efterkommere.

Begivenheden hændte i Vinteren omkring Aarhundredskiftet, da jeg gik i III studerende Klasse og »var paa« Gaardkammer Nr. 10 med *Erik Bay* som Kammerduks. I Nabokammeret — det sidste Gaardkammer mod Øst — boede *Rogert Møller* under *Theodor Lundh Jensen* alias »Trykkeren«s milde Regimente, og det var disse to Kamre, som hin mørke Vinternat for snart 40 Aar siden fik hele Skyllen over sig. Det gik saadan til:

Dengang var man i Sorø ikke naaet videre end til at bruge almindeligt Postevand, som Forfædrene havde gjort det lige fra det berømte anno 1638, man nys jubilerede for. Vandværket paa *Skjoldet* var endnu ikke anlagt, saa paa Akademibygningen maatte vi ogsaa nøjes med det klare Postevand, der pumpedes op i tre Kæmpekar paa Loftet, hvorfra Vandet gennem Jernrør ledtes ned til Etagerne, og det var et af disse Kar, som table sin Bund.

I den meget aarle Morgenstund, efter at Tjenerne havde lavet det sædvanlige forbandede Spektakel med Fodtøjet og *Ole* ringet med den forbistrede Klokke, var der et Par Stykker paa »store Sovesal«, som fortalte, at de om Natten var blevet vækket af et vældigt Brag, ligesom et Tordenskrald eller Kanonskud, men hvorfra det stammede, vidste de ikke. Gaaden skulde imidlertid snart blive løst. Da vi kom ind paa de to nævnte Kamre, fik vi Syn for Sagn.

Gulvet, Stolene og det runde Bord drev af Vand. Der var modbydeligt klamt og en gennemtrængende Lugt af vaad Kalk. Loftets Kalkpuds var klasket ned i Kamret og laa som et jævnt, hvidt og klæbrigt Tæppe paa den sorte Bordplade og Gulvet, og da vi aabnede Skabene, viste det sig, at Vand og Kalk ogsaa havde fundet Vej ind i dem. Det kan nok være, at der blev Opstandelse, og en Undersøgelse konstaterede hurtigt, at Kalamiteten kom af, at Bunden om Natten var faldet ud af netop det store Vandkar, som var placeret oppe paa Loftet lige over de to Kamre. Karret var i Løbet af 0,5 blevet lænset for hele sin Vandbeholdning, man-

ge Tønder, der silede ned gennem Etagerne; for det var ikke blot vore Kamre, det var gaaet ud over, den Del af den naturhistoriske Samling, som laa lige under, havde faaet sin Medfart til megen Bekymring for lille *Zoffmann*.

Naa, nogen større Skade skete der nu ikke. Vort Tøj blev sendt til Skræderen og bødet paa Skolens Bekostning, og de værst medtagne Bøger fik vi erstattet med nye. Men Kammer Nr. 10 var ubeboeligt for en Uges Tid; der skulde luftes ud og tørres og Loftet have en Omgang med Hvidtekosten, saa i otte Dage sad *Bay*, *Tyge Hvass*, *William Christensen* og undertegnede i Læsetiden inde paa Inspektionsværelset hos *Matthiessen*, der virkede ganske hyggelig med sin lange Pibe og Opgavebøgerne eller »Flensborg Avis«. Det var ligefrem en Fidus, for naar *Møk* i Aftenens Løb var ude paa sine Listeskorunder, var vi i Salveten saalænge, og det skete jo da, at han fik Bid, saa han kom ind paa Inspektionskamret, hvor Synderen »strammede« til de tre obligate Klask i Finalen med Mester Erik, hvad vi forstod at goutere. Og med denne Finale slutter saa Historien om Bunden, som faldt ud af Vandkarret en Vinternat ved Aarhundredskiftet.

V. Sorgenfrey Hansen.

DØDSFALD

Den 9. Juli døde i Kerteminde Læge *Julius Hviid*; han begravedes den 13. s. M. fra Byens Sognekirke.

Julius Hviid var født den 20. November 1868 i Sorø som Søn af Købmand Søren Christian Nielsen Hviid og Hustru Marie Kirstine, f. Larsen. Han blev Student af den sproglig-historiske Retning 1886 og tog Lægeeksamen i Sommeren 1893, var det følgende Aar Vikar og gjorde i Tiden fremefter Tjeneste som Kandidat paa Sindssygeanstalten ved Aarhus, Amanuensis i Viborg, Læge paa et Udvandrerskib og Kandidat paa Kgl. Frederiks Hospital, indtil han i 1900 slog sig ned som praktiserende Læge i Kerteminde, hvor han virkede til sin Død.

Afdøde var ugift. Han overlevs af en Søster *Katrine Hviid* og en Plejesøn *Hans Hviid*.

*

— I en Dødsannonce i »Berlingske Tidende« sidst i Juli meddelte *Margrethe Bruun*, født *Castenschiold*, at Artillerikaptajn H. G. K. Bruun var død og bisat.

Hans Georg Koefoed Bruun var født den 16. December 1855 i København som Søn af fhv. Bogtrykker i Hjørring, Redaktør *Camillo Bruun* og Hustru *Elise Frederikke*, f. *Koefoed*. Han indkom i Sorø Akademis Skole 1868 og forlod den i 1874 med Studentereksamen, hvorefter han gik den militære Vej, der tegnede sig saaledes for ham: 28. September 1877 Sekonløjtnant af Artilleriet, 26. April 1878 Elev i Officeresskolens næstældste Klasse, 11. August 1879 Premierløjtnant og Elev i Officeresskolens ældste Klasse, 16. Januar 1889 Kaptajn og Batterichef ved 3. Artilleriafdeling i Aarhus, 24. Februar 1897 forsat til Trainafdelingen i København som Kompagnichef og stillet til Raadighed for Direktøren for Artilleriets tekniske Tjeneste, 20. Januar 1898 forsat til 2. Artilleribataillon, 23. s. M. ved 3. Artilleribataillon, 13. Februar 1899 udnævnt til Ridder af Dannebrog og afskediget paa Grund af Svagelighed 13. August 1901. Den 2. Maj 1888 havde *Bruun* i Randers ægtet *Margrethe Frede-*

rikke Elisabeth Castenschiold, f. 24. Juli 1864 i Skelshør som Datter af Oberst af Rytteriet *Gottlob Carl Joachim Melchior Holten Castenschiold* og Hustru *Marie Margrethe Frederikke*, f. *Herz*.

H. G. K. Bruuns yngre, forlængst afdøde Broder var den meget velkendte gamle Soraner, Protokollsekretær og Forfatter *Victor Emanuel Camillo Bruun*, der blev Sorøstudent 1879, og som foruden at have skrevet fortræffelige Viser til *Soransk Samfund* i 1923 udgav den meget diskuterede Bog »Med stækkede Vingre«, hvori han fortæller om Livet paa Sorø Akademis Skole i 70'erne i forrige Aarhundrede. Det er paa et af denne kritiske Bogs sidste smukke Blade, at *Victor Bruun* skriver følgende: »Forfatteren husker, at jeg som lille Dreng undrede mig over min ældre Broders mærkværdige trykkede Stemning, da vi begge forlod Gymnasiet — han for sidste Gang som Student — for at rejse hjem, over hvorledes han dvælede ved Vinduer, paa Trapper og sidst ude under »Træet«, seende sig omkring paa en underlig aandsfraværende Maade. Jeg selv, der skulde hjem til Sommerferie, var himmelglad, og han maatte efter min Formening føle sig ti Gange mere lykkelig. Men da jeg selv nogle Aar efter kom i samme Situation, hændte der mig noget lignende, og Fænomenet er rimeligvis almindeligt.«

— De to Brødre gik forøvrigt i Skolen under Ægenavnene store og lille Kanalje.

*

— Lørdag den 13. August døde fhv. Bankdirektør i Varde *Fr. H. Palludan*. Soransk Samfund sendte Krans til Baaren. Nekrolog vil findes i Bladets næste Nummer.

SORØ AAR

VI.

Af Dommer J. KNOX

Sløjd særlig Løvsavsarbejde lærte lille *Zoffmann* os, som kom til Skolen, da jeg var i 3. eller 4. Klasse som Afløser for Holsteneren *Lorentzen* — »Peden« — der altid gik i Gaarden i Timerne og helst kun opererede med »ug« eller »slet«. *Zoffmann* var en genert og meget lille Mand, han var mindre end flere af Kammeraterne i Klassen, og Jublen kendte ingen Grænser, da vi i en af hans første Naturhistorietimer konstaterede, at han var mindre end det berømte Skelet, der opbevarede i et særligt Skab i Dyregangen — Samlingen — og altid benævnedes »Pedens Bestemor«, uagtet det var et mandligt Skelet. Sang dyrkedes i to ugentlige Timer, hvoraf den ene var fælles for de fire yngste Klasser samt Realklasserne, en saadan Forsamling paa ca. 100 Drengene kunde gamle *Siboni* absolut ikke tumle, hvorfor *Ibsen*, som ingen løb om Hjørner med, altid var tilstede som Reserve, *Sibonis* Afløser den bestemte *Jähnigen*, der blev meget populær, behøvede ingen Hjælper, han slog en proper Næve og var en ypperlig Lærer. Sanglærerne skulde tillige to Timer daglig — i Fritiden — undervise dertil egnede Elever i Klaverspil. Det Job at lære Klaverspil var absolut ikke eftertragtet, og nu forekommer det mig, der aldrig hørte til Spillekunstens Ofre, nærmest barbarisk, at man yderlig beskar den absolut for korte Fritid, vi havde. *Jähnigen* foranstaltede i 5 eller 6 Klasser Kvartetsang i hans Hjem en Aften om Ugen, hvad vi gik op i med stor Interesse. *Christensen* (Krise) lærte os foruden Gymnastik og Dans ypperligt Hugning og Fægning, og endnu kan jeg

fornemme den væmmelige Lugt af Læder og Sved fra de klodsede gamle Masker og Handsker og Plastroner; yderligere havde vi Boldspil i det fri, Langbold, Fodbold og Skolens Stolthed og Bannermærke — english fashion — Cricket, samt Skydning, først med Salonbøsse i Ridehuset og senere med Rifler paa Skydebanerne bag Parnas. Denne Øvelse krævede en hel Eftermiddag, mindst 2 Timer og var en fuldstændig Skovtur og meget yndet. Vi roede over den blanke Sø frem og tilbage, og Skydebanen var et idyllisk, meget yndet Opholdssted, hvor Guldsmedene sværmede, og Skrubtudserne hoppede, og hvor der med Forsigtighed, naar man ikke var fremme til Skydning, der foregik baade med og uden fast Anlæg, eller var Markør, kunde nyde et Smøg bag en Gyvelbusk. Tegning har jeg aldrig været dreven i, og den ypperlige Kunstner *Dalsgaard* formaaede ikke at gøre Undervisningen spændende, men han var en Personlighed, der ved sit noget sarkastiske Væsen, sine mange Erfaringer og sin forfærdelige Stok, som han forstod underfundigt at bruge, nok skulde gøre Indtryk paa os. Skrivning — Kalligrafi — dyrkedes kun i 1. og 2. Klasse og nød ikke Anseelse, men den brave Lærer *S. P. Hansen* (Satans pæne Støk) var med sit jydsk Maal til megen Moro. Alle disse Fag var ikke Eksamensfag og derfor noget hors de concours særlig blandt de lærde »Snydere«, som saa med en vis godmodig og overbærende dédain paa Kunstlærerne. Af de virkelige Fag, der afundervist i Latin, Fransk og Historie og tildels Modersmaalet (naar *Hoff* var Læreren), at Undervisningen i Tysk var skandaløs slet, i Fysik, rent Humbug, og i Matematik solid og god under saa dygtige Mænd som »*Leferis*« og *Thaarup* (Skipperen), Græsk var et dejligt Sprog, men *Bang* (Skoster) for gammel og *Rossing* Afløseren for fjærn og kølig, og desværre er enhver Mindelse om Græsk udover Stumper af Iliaden svedt helt ud. Engelsk endelig, som *Moth* (Mister) og senere »*My-Hansen*« lærte os, kunde jeg fra Barnsben saa meget af, at Undervisningen var Leg, og jeg klarede da ogsaa fint og i Engelsk, der var sidste Fag i Artium.

Sundhedstilstanden var fortræffelig, Akademilægen *Gjellerup* havde et meget aabent Blik for Simulation, der altid kureredes med store Skefulde fed, glinsende amerikansk Olie; jeg mindes kun et Dødsfald blandt Drengene, som ved sin barske Alvor gjorde et mægtigt Indtryk paa os. Drengen — en køn Langelænder — var død paa Sygehuset, og endnu ser jeg for mig den blomsterklædte Kiste anbragt i Vestibulen, den smukke gamle Pastor *Glahn*, Lærerne med alvorlige Miner og de sørgklædte Forældre og saa i Baggrunden hele Drengeskaren i Søndagstøjet. Betagede var vi over Kammeratens Død, og Graaden sad i Halsen paa os, men ogsaa her gjaldt Læren »ikke tude, ikke vise at du har Følelser«, gravaltvorige men uden Tegn paa Rørelse stod vi, og det lettede dejligt, da Salmesangen begyndte, og man ligefrem fik Luft ved at bruge sin Stemme. Kun en Gang har jeg været paa Sygehuset hos Fru *Jensen*, som maatte forbinde min højre Haand, hvor jeg endnu bærer Ar lige over Pulaaren, i Anledning af at jeg havde knaldet en Dørrude for at jage en tungerækkende Kammerat væk. Renligheden var selvfølgelig kun saa som saa, Drengene er jo Drengene. En Gang om Ugen, Lørdag Eftermiddag, fik man varmt Styrtebad ovre paa Badeanstalten ved Sygehuset, og hver Morgen vadskede man sig i det iskolde Vand, som det hændte, at der Vintermorgener maatte slaas Hul paa, og man gik ikke længere ned eller højere op end strengt nødvendigt, og Dagen igennem var der

meget lidt, der hed Vask, jeg mindes intet som helst om Eftersyn af Ører, Hals eller Haandled, alle Smaadrenge svage Punkter, men uheldige Følger af mindre Renlighed, Lus f. Ex., hørte vi aldrig om. Om Sommeren virkede Svømningen i den ferske Sø, hvor Vandet bed i Øjnene, selvfølgelig i nogen Grad rensende. Moralen var efter mit Skøn udmærket, Løgn Kammerater imellem var dybt foragtet, overfor »Snyderne« var det noget helt andet, der var Nødløgne højst tilladelige, endog anbefalelsesværdige; Løfter skulde absolut holdes, Fornærmelser hævnes og Hjælpsohmhed, til Tider næsten kommunistisk betonet, en gylden Regel. Rapsen udover Blyanter absolut foragteligt, selv om man ikke sladrede. Jeg mindes kun et lidt mere ondartet Tilfælde, hvor det drejede sig om Penge, *Odderen* opdagede det, der blev holdt intimt Forhør over Synderen, og han blev taget ud af Skolen.

PEDER HJORT OG AMTMAND CHR. L. STEMANN

I.

Ved Dr. phil. Olaf Carlsen.

Blandt *Peder Hjorts* Papirer i Ny kgl. Saml. 4°. 2411, VI findes en Samling Optegnelser, »Memorabilia«, hvorom Forfatteren har bemærket, at de er »optegnede, da det bliver for meget at huske alt nu.«

Af disse Optegnelser meddeles nedenstaaende Beretning om, hvorledes *Peder Hjort* og Amtmand *Christian Ludvig Stemann* (1791—1857) blev Uvenner. Beretningen foreligger ikke ved *Hjorts* egen Haand, men i en Afskrift, hvorom det oplyses, at den blev foretaget, for at Frk. *Eleonora Stemann* (1793—1863), Amtmandens Søster, kunde gøre sig bekendt med Anledningen til Brudet imellem de to Mænd. Den »gamle Tillisch«, som knyttede Forbindelsen paa ny, er Oberst *Georg Frederik Tillisch* (1760—1845), Fader til den kendte Embedsmand og Politiker *F. F. Tillisch* (1801—1889); Oberst *Tillisch* var gift med en Søster til Gehejmestatsminister *Poul Chr. Stemann* og altsaa Onkel til *Chr. Ludvig* og *Eleonora Stemann*.

Da *Frederik VI* i 1827 kaldte *Poul Chr. Stemann* til København og overdrog ham Posterne som Statsminister og Præsident i Danske Kancelli, afløste *Chr. Ludvig Stemann* sin Fader som Amtmand i Sorø, hvorfra han 20 Aar efter drog som Stiftamtmand til Aalborg.

Medens *Poul Chr. Stemanns* Virksomhed i Sorø er et stort og vigtigt Kapitel i Akademiets Historie, fik Sønnen som Amtmand intet med Akademiet at gøre; ikke blot hævedes ved Faderens Afgang Amtmandsskabets Forbindelse med Akademiets Styrelse, men heller ikke til den akademiske Kreds i Sorø synes den yngre *Stemann* at have haft noget personligt Forhold. Den her fremdragne Episode er — saa vidt mig bekendt — den første Viden, der er fremskaffet om hans Stilling til Akademiets Lærere, og hvad vi her erfarer, tyder unægtelig paa en alt andet end sympatisk Indstilling over for det lærde og litterære Sorø.

Maaske har dette navnrige Naboskab forskaffet ham en Mindreværdsfølelse; han nærede ingen Interesse for Skabelsen af et soransk Aandsliv, thi ellers vilde han have glædet sig over de gunstige Arbejdskaar, der netop skulde gøre det muligt for Lektorerne at være andet og mere end Lærere; han kunde tværtimod ikke taale at se, de havde saa megen Frihed; at de for deres videnskabelige og litterære Arbejdes Skyld ikke skulde have for

mange Embedspligter, forstod han ikke. Da Lejligheden tilbød sig, var det ham aabenbart en Tilfredsstillelse at faa Luft for sin Misundelse ved at beskyldte Lektorerne for Dovenskab, og det var ham sikkert en sand Glæde at kunne fremsætte denne Beskyldning under Henvi-ning til, hvad Tronfølgeren, den senere *Christian VIII*, havde udtalt til ham om Lektorerne, — en Udtalelse, der maatte opfattes som en Anklage for Forsømmelighed.

Det var uden Tvivl *Hauchs* Forhaling af sin Hjem-komst fra Udenlandsrejsen, der først havde henledt Op-mærksomheden paa de soranske Lektors Rejser og givet Offentligheden Indtrykket af, at de tog sig deres Pligter noget let, og er et saadant Indtryk engang skabt, lader det sig vanskeligt udslætte; hvad der ellers ikke vilde have virket i den Retning, det bliver nu udlagt som en Bekræftelse af, at dette Indtryk er rigtigt. »Ja, der kan man bare se«, saaledes lød vel Snakken, »hvordan det gaar til i Sorø. Lektorerne er aldrig hjemme, men altid paa Farten. De har for lidt at bestille, og det, de har, passer de ikke.«

Den Tildragelse, vi her beskæftiger os med, fandt Sted i 1828, altsaa Aaret efter *Hauchs* Hjemkomst. Om For-aaret var *Ingemann* rejst til Tyskland, og Tilbagerejsen havde han udsat en Maanedstid (S.-Bl. 13. Aarg. Nr. 5 og 6); om Efteraaret tog *Estrup* for sin syge Hustrus Skyld af Sted til Syden paa et længere Ophold. I Au-gust havde Prins *Christian Frederik* paa sin Rejse pas-seret Sorø; han var standset op ved Krebsekroen, men ved den Lejlighed kun set lidt til Lektorerne. I Sep-tember aflagde han Besøg paa Akademiet, og her var et Par af Lektorerne, *Hjort* og *Fogtmann*, udeblevet fra Kuren, hvortil Direktør *Tauber* havde indbudt Lærer-personalet (S.-Bl. 20. Aarg. Nr. 3). *J. G. Adler*, Prinsens Sekretær og gode Ven, havde derfor til *Ingemann* ladet falde en Ytring om, at man saa sjældent saa Lektorerne i Sorø. Denne Spydighed havde *Ingemann* gjort *Hjort* bekendt med, og da Amtmanden nu til *Hjort* refererede Prinsens Udtalelse om, at Lektorerne nok aldrig var hjemme, følte *Hjort*, der selv var en nidkær Lærer og en pligtopfyldende Embedsmand, sig krænket paa sine Kollegers og egne Vegne og erklærede, at han dog ved Lejlighed vilde forklare Prinsen, hvorledes det i de enkelte Tilfælde forholdt sig med Lektorernes Orlov og deres Arbejde.

Det er tydeligt, at Amtmanden rigtig havde nydt Prin-sens dadlende Ord om Lektorerne, siden han havde for-falt derom til *Povelsen* eller *Harhoff*, der som ikke-aka-demiske Jurister maatte have den rette Forudsætning for at kunne fryde sig over Prinsens Bemærkninger om de lærde Herrer paa Akademiet. De havde heller ikke kunnet tie, men havde ladet Historien gaa videre til *Hjort*; det blev jo først rigtig morsomt, naar den kom Lektorerne for Øren.

Det passede nok *Hjort* særdeles godt at faa Historien fra Amtmanden personlig, altsaa saa autentisk som ønskelig; men Amtmanden blev ikke glad ved, at *Hjort* agtede at tale med Prinsen derom. At *Hjort* med diplo-matisk Klogskab holdt sig til *Adlers* Ytring til *Ingemann* og mente, at der heri var tilstrækkeligt Grundlag for at afgive en nærmere Forklaring, beroligede ikke Amtman-den; han frygtede, at Prinsen vilde forslaa, at *Hjort* byggede paa mere end Sekretærens Ord, og han vilde nødig overfor Prinsen afsløres som den, der havde væ-ret aabenmundet.

Snart fik *Hjort* endnu en Kilde at kunne henvise til og dermed en ny Mulighed for at tage Sagen op uden at nævne Amtmanden. Af *Hauch* erfarede han nemlig, at

man ogsaa i Universitetsdirektionen var bekendt med Prinsens Ord, idet *Mynster* havde ladet en Bemærkning falde derom til *Hauch*.

Da *Hjort* nu, foranlediget af *Mynsters* Bemærkning, besluttede sig til straks at tage Affære og gjorde Amtmanden bekendt med, hvad han vilde foretage sig, blev denne endnu hedere om Ørerne. Grunden hertil var — som *Hjort* formodede — utvivlsomt den, at det var Amtmanden, som havde sørget for, at Direktionen fik at vide, hvad Prinsen mente om Lektorerne. Amtmanden undte nok de Herrer Lektorer den Reprimande eller de andre mulige Ubehageligheder, som de formodentlig vilde faa, hvis Direktionen kunde se dem i det Lys, hvori Prinsen saa dem, og som daglig skar Amtmanden i Øjnene; men enten *Hjorts* Aktion skete under Henvi-ning til *Adlers* Ytring til *Ingemann* eller til *Mynsters* Be-mærkning til *Hauch*, saa vilde Tronfølgeren kunne reg-ne ud, at *Hjort* kendte hans Ord til Amtmanden, og selv om denne havde indrømmet overfor *Hjort*, at han — som han selv udtrykte det — havde været »gavmundet«, skulde Prinsen ikke gerne vide dette. Hvor ubehagelig Amtmand *Stemann* følte den Situation, han havde bragt sig i, derom vidner hans Opræden mod *Hjort* i tilstræk-kelig Grad.

Af de fire Herrer, der i første Akt sidder og spiller Kort, er det maaske nødvendigt noget nærmere at præ-sentere de to. Kammerraaden er Godsinspektør *Søren Kierulf Povelsen* (1788—1861); Kancelliraaden er Di-striktslæge *Søren Wendelboe* (1775—1852). Den unge Mand, der gaar ud og ind, er Godsinspektørens Søn, der hørte til Sommerens Studenterhold. Han blev siden Dr. phil., en Tid Lektor ved Akademiet, derpaa Overlærer ved Aalborg Katedralskole og senere Rektor i Slesvig og sidst i Roskilde, hvor han døde 1875.

Og saa kan Tæppet gaa op:

1828. Selskab hos Kammerraad Povelsen d. 2. October.

(Kammerherren, Cancelliraad *Wendelboe*, Lector *Hjort* og Kammerraaden selv spille Cayenne Whist. — Kammerraadinden og Datteren sidde i Stuen; den første strikker, den anden ligeledes, men læser altimellem i den franske Roman *Mathilde*; et fransk Lexikon ligger opslaaet ved Siden. — Akademisten *Søren Povelsen* gaar ud og ind). — Det er *Torsdag*. —

P. — (modtager et Brev med den nysankomne Ham-borgerpost) — Med Forlov, mine Herrer! — Ah! Det er fra Professor *Lülken* i Fyen; jeg skal bestille hans »Liv-Kutscher«; han kommer hjem paa Løverdag — om Forladelse! Er det mig, som skal vælge? —

W. — Nu er Profesor *Hauch* nok ogsaa kommen til-bage?

II. — Ja, men han er reist til Kjøbenhavn igjen imor-ges, da han ingen Forelæsninger har i dette Semester.

(NB. Spillet standser nu i 8—10 Minutter).

St. — Hvad! Naa det maa jeg sgu sige! — (Adskil-ligt) — Prinsden havde Ret, da han sidst i Ringsted forundrede sig over, at han i Sommer havde truffet 2 af Lektorerne i Fyen og paa samme Tid læste i Avisen, at en 3die var reist udenlands et helt Aar — har de Herrer Lektorer ikke Andet at tage Vare?

H. — Jeg maa tilstaae, jeg synes det er skammeligt, at den første Mand i Landet saaledes vil bagtale en heel Corporation, allerhelst, da han saare let kunde faae be-høringen Oplysning og deraf see, hvor ubilligt han døm-mer.

St. — Nei, forlad mig, Prindsen har Ret, og jeg maa bekjende, at jeg er af samme Mening — —

H. — (et undvigende Svar paa denne Grovhed, som ikke huskes.)

St. — Ja, det er en god Snak. — De gode Lectorer, det siger jeg Enhver upaataalt, har sgu ikke Idee om, hvad det er at være Embedsmænd! — (Adskilligt). Men jeg beder Enhver ikke at røbe, hvad jeg her har betroet Dem (»i Venskabelighed« — eiler Lignende.)

H. — Da kan jeg ellers forsikre Kammerherren, at det allerede var mig bekjendt; og det var Grunden til den *bestemte* Mening, jeg yttrede om Prindsens Udsagn. — (Kamr: *P*—, som formodentlig tidligere havde hørt det af *St*—, eller maaskee af Justr. *Harhoff*, havde alierede om Onsdag, d. 1ste Oct., fortalt mig det Hele, Ord til andet) —

St. — *Det er, min Sjæl, ikke sandt!* Hvor skulde De vide det fra?

H. — (for ikke paa Stedet at give en Compromis) — Det kan nu være det Samme! I al Fald har *Adler* forleden sagt det Samme til *Ingemann*, vist i Krehsehuset, saa at Vedkommendes Tænkemaade slet ikke er en Hemmelighed.

St. — *Det er Løgn*, i hvem der saa end har opfundet den, for *Adler* sagde kun: »man seer de Herrer Lectorer saa sjælden, nar man kommer her (til Sorø?)«

H. — (næsten paa samme Tid, i Munden paa *St*—) En Løgn kan det neppe være, thi, om jeg husker ret, har jeg hørt det af *Ingemann* selv — og hvad De der citerer er jo vel den samme Skose — men, lad os opgive den Samtale. — Jeg vælger Hjerter, Herr Cancellieraad! (Der spilles dette Spil, hvorpaa *St*— og *H*— bytte).

St. — (Et Par Ord, som ikke huskes).

H. — Da kan jeg forsikke Dem, at, dersom jeg faar Prindsen paa et passende Sted, skal jeg dog forsøge, om jeg ikke kan betage ham hin store Vildfarelse. Det er, paa min Ære, ikke Spøg, hvad den tilkommende Konge troer og tænker om os.

St. — Vover De, Hr. Professor, at nævne mit Navn i den Sag, da skal jeg, Fanden tage mig*), vide, hvad jeg, som Mand af Ære, har at gjøre ved Dem, Hr. Professor!

H. — Men, Gud bevare os! Hvor kan De dog lægge det i min Ytring; den var jo — —

St. — (Endeel vrede Ord)

og dertil:

H. — Men, kjære Hr. Kammerherre, kjære Hr. Kammerherre!

Begge
(paa een Gang)

St. — Det Hele kan ikke komme fra Andre end mig — men det er det Samme, det er det Samme! (*Truende med Haanden*) Jeg skal nok — —

*

Disse tre Ord vare de sidste. Om Aftenen var *St.* i meget godt Lune, fortalte morsomme Historier, om dengang han spillede Greve i Venskabelige Selskab, og hvorledes han deri vandt 45 rdlr., just da en Skrædder-Regning skulde betales, og lignende muntre Ting. — Hverken *H*— eller *P*— ahnede noget; begge troede, at Alt var glemt. Kun syntes *H*— at bemærke, at *St*— med Villie ikke besvarede hans »God Nat«.

*) Det er ikke paa Maa og Faa, at disse Eder ere nedskreven: jeg husker dem.

GAMLE SORANERE OG SORANSKE NOTER

Følgende gamle Skolekammerater har, siden sidste Nummer af *Soraner-Bladet* udkom, indmeldt sig i *Soransk Samfund*:

Overretssagfører, Sekretær *P. L. Klahn*, P. Bangsvej 18 (Student 1887).

Læge *Chr. Lundh*, Buddingevej 103, Lyngby (udg. 1888).
Læge *Marcus Andr. Smidt*, Lyngby Hovedgade 33.

Forretningsfører *Knud Balle*, Sølystvej 21, Sillkeborg (*27).

Politimester *H. H. Volquartz*, Randers (Student 1905).

Kontorchef *Joh. L. Dahlerup*, Dalg. Boulevard 68 (Student 1915).

Pens. Amtslæge *Holger Trautner*, Amager Fælledvej 28 (Student 1886).

I *Soraner-Bladets* Julinumner var der i *J. Knox's* Artikel »Sorø Aar V« indløbet en Trykfejl, idet der i Linierne om den aarlige Skolekomedie nævnes *Axel Møller*. Der skal staa *Axel Moth*. Han døde som Bibliotekar i New York i 1932 og var Søn af den gamle Overlærer *Moth*, kaldet »Mister«.

*

Lørdag den 23. Juli døde den meget ansete Sorøborger, Tømrermester *Valdemar Sick*. Han var Fader til de to gamle Soranere *Asker Sick*, Student og Kasserer i Ringsted Bank, og *Helge Sick*, Realist og Bogholder i Firmaet *H. A. Hansen, Sorø*.

*

Vicestadslæge i København, Dr. med. *Poul Heiberg* og Arkitekt i Aarhus *Thorkel Møller* fyldte 70 Aar henholdsvis den 27. og 28. Juli. *Soransk Samfund* sendte en Hilsen til begge.

Tegneren *Helge Refn* har i Sommer repræsenteret Danmark paa den 11. internationale Teaterkongres i London.

*

Paa den internationale Etnograf- og Antropolog-Kongres, som i de første Augustdage afholdtes i København, holdt Museumsinspektør, Dr. phil. *Johannes Brøndsted* Foredrag om Arkæologiens Betydning som Grundlag for Studiet af Fortidens aandelige Kultur.

Til Kongressen var der knyttet flere Udstillinger bl. a. en Udstilling af den unge Tandlæge *P. O. Pedersens* Materiale til Belysning af Tændernes Forfald, hentet fra Grønland.

*

»Hedeselskabets Tidsskrift« bragte i sit Julinumner en meget smuk Nekrolog over afdøde Distriktsingeniør, cand. polyt. *Techt-Hansen*, der var Leder af Hedeselskabets kulturtekniske Afdelingskontor i Slagelse.

*

Maleren *Aage Trolle Blumensaadt* havde i Juli arrangeret en Maleriudstilling i Næstved. Den fik en meget rosende Omtale i den lokale Presse.

*

Arkitekt *Frederik Vilhelm Kiørboe*, Holte (Realist 1895) fyldte 60 Aar den 27. Juli og modtog en Hilsen fra *Soransk Samfund*.

Undervisningsministeriet har under 19. Juli 1938 ansat forhenværende Lektor ved Berlins Universitet, Dr. phil. *Arthur Arnholtz* som Adjunkt ved Lyngby Statskole fra den 1. Juli 1938 at regne.

*

Gunnar Seidenfadens Bog om moderne arktisk Forskning, med hvilken han vandt Førsteprisen, 5000 Kr., i en svensk Konkurrence om populære Bøger med videnskabeligt Indhold, udkommer til Efteraaret samtidig hos Åhlin & Akerlund i Stockholm, hos Jespersen & Pio i København og paa et engelsk Forlag. Bogen oversættes endvidere til Tysk, og der er Mulighed for en fransk Udgave.

*

John E. Lehn, der boer i Venezuela og som tidligere har været omtalt i *Soraner-Bladet*, har nu faaet følgende Adresse: Senor John E. Lehn, Ingeniero adjunto, Colonial de Chirgua, Apartado 40, Valencia, Venezuela.

John E. Lehn virker p. t. som Administrator for de indvandrede danske Kolonister.

*

Den tidligere omtalte Mindesten for afdøde Pastor *K. Bjerre* afsløres Søndag den 25. September i Sorø Højskoles Have, Halvtredsarsdagen for Højskolens Indvielse.

Ved Hovedindgangen til Birkerød Kirkegaard ligger en gammel Sten, den saakaldte Selvmordersten, der blev kaldt saaledes, fordi Selvmordere i gamle Dage blev løftet over denne Sten ind paa Kirkegaarden. Det viser sig nu, at Stenen er en gammel hedensk Altersten, en af de saakaldte Skaalsten. Den, der gjorde Opdagelsen, var Lektor, Dr. phil. *Henrik Ussing*, der under et Besøg i Birkerød bemærkede den gamle Sten og de Mærker, der var i den. En nærmere Undersøgelse viste, at man stod over for et Stenalderminde fra den yngre Stenalder eller fra Bronzealderen.

*

Justitsministeriet har i Henhold til Presseloven nedsat et Berigtigelsesnævn, hvoraf Redaktør *H. Schønning* er Medlem efter Indstilling af danske Ugeblade, Fagblade og Tidsskrifter.

*

Soransk Samfunds mangeaarige Revisor, Toldkasserer *Vilhelm Bay* fyldte 60 Aar den 16. August og modtog i Dagens Anledning en Hilsen fra Bestyrelsen.

*

Der sendtes ligeledes Fødselsdagshilsen til Provst *Eilif Wagner* i Taastrup, som den 18. August fyldte 60.

<p>FOERSOM</p> <p>KUL KOKS</p> <p>CENTRAL 916</p>	<p>AKSEL ERTING Tømrermester</p> <p>„Belvedere“ Tlf. 681</p> <p>Rogertøvej 9 Helsingør</p> <p>»Sorø Bys Historie« v/ L. F. la Cour. Pris Kr. 7,50.</p> <p>SVEGÅRDS BOGHADEL SORØ</p>	<p>HOTEL PHOENIX KØBENHAVN TELEFON 114</p> <p>120 Værelser — 76 Bad</p> <p>Byens hyggeligste og smukkeste SELSKABSLOKALER Internationalt Køkken — Det berømte FROKOSTBORD I Kavalersalen: Kapelmester <i>Gerolds Ensemble</i>.</p>
<p>Inger Norries Sølvsmiede</p> <p>Leverandør til Varelotteriet</p> <p>Nikolaj Plads 32 - Telefon Palæ 5648</p>	<p>VARELOTTERIET</p> <p>Støtter dansk Produktion</p> <p>Der er købt Gevinster i danske Varer for over 93 Mill. Kr.</p> <p>Danmarks største velgørende Institution</p> <p>Til velgørende og kulturelle Formaal er der udbetalt over 27 Mill. Kr.</p> <p>ALMINDELIGT DANSK VARE- OG INDUSTRILOTTERI</p> <p>Største Gevinst 10.000 Kr., et lille dansk Hjem. — Nogle faa Lodsedler for Soranere faas hos Lotteriets Kollektører og i Hovedkollektionen, Laxegade 2, København.</p> <p>Til 6. Trækning (6.-23. September) er: Fornyelsesprisen 5 Kr. 60 Øre. Købelodsprisen 9 Kr. 90 Øre.</p>	
<p>BRØDR. MARKERS BOGTRYKKERI Knippelsbrogade 8 København K. Telf. Central 13,867 - 14,278</p>		

SORANER-BLADET.

MEDLEMS

SORANSK

BLAD:FOR

SAMFUND

23. AARGANG

Nr. 9

September 1938

SORANSK SAMFUNDS AARSPEST: RUSGILDET

Samfundets Aarsfest, vort festlige Rusgilde, vil i Aar blive afholdt Lørdag den 8. Oktober Kl. 19 prc. paa Hotel »Phønix«.

Rusmodtagelsen finder Sted i den store Sal Kl. 19 prc., hvor Formanden byder Velkommen.

Derefter spilles *Ebbe Hameriks* smukke *Soranermarch* og umiddelbart efter vil Samfundets Æresmedlem, vor tidligere Formand *Stabslæge, Dr. med. h. c. Gordon Norrie* holde Rustale.

Efter Rustalen vil *Aage Linds Ruskantate* til Musik af *Ebbe Hamerik* blive sunget af Studentersangerne *Kaj Oluf Buch, Otto Mackeprang, Gudmund Magnussen* og *Karl Oxenvad* med *Otto Mackeprang* som Solist og *Aksel Dahlerup* som Recitator.

Efter Kantaten finder *Immatrikulation* af Aarets Russer Sted, og den lille Højtidelighed slutter med *Ebbe Hameriks Soranermarch*.

Musiken vil blive dirigeret af *Sverre Forchhammer*.

Til Tonerne af *Soranermarchen* gaar vi til Bords i *Kavallersalen* til Aftenens Souper, der Traditionen tro bestaar af Gaasesteg med Rødkaal og Rødvin, Osteanretning, Æblekage med Madeira.

Kaffen serveres i Selskabslokalerne paa 1. Sal.

Efter Kaffen kommer vi til *Punchesoldet i store Sal*, og der er her sørget for forskellige Overraskelser, maaske endog en lille Filmsforevisning.

Hvem ved, kom og se.

Paaklædning: Festdragt.

Prisen for Deltagelse er for Medlemmer 14 Kr. pro persona, for de yngste 8 Aargange dog kun Kr. 7 pro persona.

Indmeldelser modtages hos:

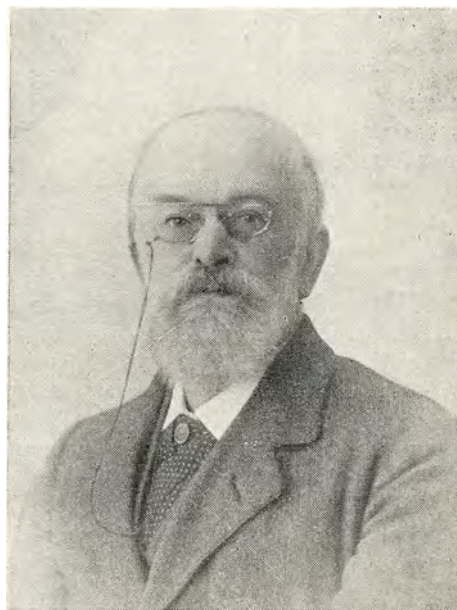
Direktør *Alfred V. Rasmusen*, Vesterport 323, V. Telf. C. 8229. Giro Konto 1710. og hos: Prokurist, cand. jur. *Svend Clausen*, Vesterport 208, V. Telf. 13773.

Samtidig med Indtegning til Rusgildet bedes Gebyret indbetalt, hvorefter Adgangskort vil blive fremsendt. Sidste Frist for Indbetaling er Onsdag den 5. Oktbr. Eventuelle Sange bedes sendt til Kassereren.

PROFESSOR DR. PHIL. VERNER DAHLERUP

* 31. OKT. 1859 † 24. AUG. 1938

Af det soranske Studenterhold fra 1875, der talte tretten Mand, levede endnu til for nylig tre: Maleren *John Lübschitz* (hvis Biografi kan læses i det lige udkomne 14. Bind af det nye Dansk biografisk Leksikon), Rektor emer. *M. C. Koefoed* i Rønne og Professor *Verner Dahlerup*. Den 24. August døde den sidst-

nævnte efter flere Aars tiltagende Svaghed, og Holdet tæller idag kun to Kammerater. *Karl* (ved Daaben Carl) *Verner Hornemann Dahlerup* var endda den yngste af de tre; han var født d. 31. Oktober 1859 paa Frederiksberg som Søn af daværende Assistent i Ministeriet for Monarkiets fælles indre Anliggender og Birkefuldmægtig, senere Auditor i Fredericia, derefter Borgmester i Mariager, Birkedommer for Amager Birk og til Slut Herredsfoged i Lejre Herred Hans Dahlerup (1832—96); hans Moder hed Vilhelmine Margrethe Kristine Clausen (1831—90). I Januar 1869 kom Verner Dahlerup til Sorø, hvorfra han alt-saa dimitteredes i 1876 som Student, og hvor han efterlod sin to Aar yngre Broder *Ludvig Frederik Vilhelm*, der blev Student 1879, gik Officersvejen og døde den 5. Januar iaar; Fader til Medarbejder ved

Statsradiofonien, Redaktør *Aksel Dahlerup*, Student fra Sorø 1915.

Verner Dahlerup, som tidlig tog fat paa en Lærergerning i københavnske Skoler, konfererede i 1883 for Magistergraden i nordisk Filologi, var fra 1887—99 Assistent ved det kgl. Bibliotek, blev derefter Docent i Dansk ved Universitetet i København og Professor i nordiske Sprog smstds. fra 1911—26. I 1918 blev han Æresdoktor i Filosofien ved Lunds Universitet; fra 1886—1911 var han Medlem af Eksamenkommissionen for alm. Forberedelseseksamen og fra 1926—36 af Kommissionen for det Arnamagnæanske Legat; samtidig havde han Sæde i forskellige danske lærde Selskabers Bestyrelse samt i Holberg-Samfundets. Han har udfoldet en ikke ringe litterær Produktion — vi nævner her kun hans fortrinlige lille Skrift: *Det danske Sprogs Historie* (2. Udgave 1921; ogsaa oversat til Tysk), hans Udgave for Holberg-Samfundet af de bevarede Holberg-Breve (1926), en ogsaa i bibliofil Henseende fremragende Bog i to Dele, og hans Gang paa Gang optrykte Udgave til Skolebrug af Chr. Winthers Hjortens Flugt med Indledning og Oplysninger. Indenfor den soranske Litteratur er hans Navn bevaret ved Afhandlingen: *Tre litterære Munke i Sorø Kloster i Sorø-Værkets 1. Bind, en Afhandling, der i nogen Grad bryder og falder udenfor Værkets Plan men skriver sig fra en Tid, da man stræbte efter at faa saa mange som muligt af de soranske Historikere og Litteraturforskere knyttet til Skriftet som Medarbejdere, hvilket Forhold iøvrigt ikke kan forringe selve Afhandlingens Værdi. Men fremfor til andre litterære Bedrifter vil hans Navn være knyttet til den »Ordbog over det danske Sprog, grundlagt af Verner Dahlerup«, der efter lange Forberedelser begyndte at udkomme i 1919 og hvis 17. Bind (Præst — Ruæg) udkom i 1937. Forarbejderne til dette betydelige Værk begyndte han allerede i 1882 og fortsatte det i de følgende Aar med sin Hustrus Hjælp, indtil der i 1909 kunde udsendes et Prøvehæfte, som viste Stoffets Rigdom og Planens Omfang og Art. Derefter tog det 10 Aar at faa Udgivelsen — ved Det danske Sprog- og Litteraturselskab — sikret og Arbejdet, der langt oversteg en Enkeltmands Kræfter, fordelt mellem de nødvendige Medarbejdere, hvorved Dr. Lis Jacobsens Initiativ og praktiske Dygtighed blev den drivende Kraft. Af Ordbogen er hidtil ret regelmæssig kommet et Bind om Aaret; naar det sidste om en halv Snes Aar har set Lyset, kan det med Føje siges, at Ordbogen »vil danne et Monument af enestaaende Betydning« (Professor Johs. Brøndum-Nielsen i Artiklen om Verner Dahlerup i Dansk biografisk Leksikon, V. Bind, 134, S. 521), og den vil derved bevare Mindet om en fremragende Soraner.*

Professor Verner Dahlerup ægtede 1889 i Helsingør Frøken Marie Jacobine Sophie Müller, født 1862, Datter af Overlæge, senere Stadsfysikus i Helsingør N. P. V. Müller og Hustru født Hansen; han blev i 1918 Ridder af Dannebrog og i 1926 ved sin Afsked som Professor Dannebrogsmænd.

Den 31. August bisattes Verner Dahlerup ved en smuk og stilfærdig Højtidelighed i Bispebjerg Krematorium. Paa hans Kiste, hvorom Medarbejderne ved den danske Ordbog stod Æresvagt, laa ogsaa en Krans fra Soransk Samfund, hvis Formand saas i

Følget. Efter at den afdødes Søsterdatters Mand, Pastor H. P. Honoré fra Dianalund havde talt smukt om Verner Dahlerup som den udprægede, rene og trofaste Sandhedssøger baade i sit Liv og sit Arbejde, lagde Professor Vilh. Andersen en Buket røde og hvide Blomster paa Kisten, idet han, iflg. »Berl. Tidende« for 1. Septbr., udtalte:

»Som en af Verner Dahlerups ældste gode Venner beder jeg om Lov til at lægge en Buket i de Farver, han lærte at holde af i sit Barndomshjem. Det er en Hilsen ogsaa fra Skolen. Vi var Skolekammerater, ikke af Aar, men af Aand. Paa Skolen i Sorø fik han sit Præg af Rektor *Hoff*, der var klassisk Filolog. Herfra stammer Verner Dahlerups første Skrifter, klassiske ved deres Korthed og Præcision. Som Lærer ved Østre Borgerdyd banede han Vejen fra den gamle Latinskole til det humanistiske Gymnasium. Han var Humanist i Ordets bedste Forstand; han var objektiv i sit Arbejde, en Elsker af Aanden i Sproget. Jeg har aldrig hos ham hørt et urent, et uridderligt eller et bittert Ord. Han var et sjældent Menneske. Salige er de rene af Hjertet. Han var en af dem.«

Efter at Redaktør ved Ordbogen, cand. mag. Juul-Jensen havde bragt en Hilsen og en Tak fra Medarbejderne ved det Værk, hvis Titel bar Verner Dahlerups Navn med Rette, takkede Professorinde Dahlerup alle, der i de senere Aar havde glædet hendes Mand ved Breve og paa anden Maade: »Min Mand var lykkelig over denne Trofasthed,« sluttede hun; »han har selv bedt mig bringe en sidste Hilsen og Tak.«

hgo.

SORØTUREN DEN 4. SEPTEMBER

Referatet af Sorøturen Søndag den 4. September skal det allerførst sættes paa Prent, at den Mand, der havde faaet de mange gode Idéer og trukket det største Læs med Hensyn til Arrangementet, havde Ære og Glæde af Dagen. Det var fuldt berettiget, at Læge *Skovgaard* sluttede Talerne ved Festmiddagen paa Akademiet med at takke Direktør *Louw*, som da ogsaa fik tre taktfaste og rungende soranske Hurraer.

Derefter bør man heller ikke forsømme en Tak til Vejret. Da de store, fuldt besatte Turistbiler kørte ad den gamle sjællandske Hovedlandevej til Sorø, laa de afmejede Marker og allerede lidt efteraarsfarvede Skove under høj, klar Himmel, badet i gylden Septembersol. Der var ingen Tvivl om, at det nok skulde holde, saa Humøret var straks ff og blev sat yderligere en Tak op ved den første Overraskelse, som mødte os i Ringsted, hvor Bilerne gjorde Holdt ud for det gamle Apotek, hele Selskabet tørnede ud og ind i Apotekergaarden, hvor Apoteker *Wengel* og Frue havde dækket op med Forfriskninger og Bagværk. De fik et ærligt Hurra, og videre rullede vi mod Sorø.

Ankomsten var festlig. Ved Albertistøtten stod under Adjunkt *Pihlkjær*s Kommando et Detachement Elever med Fanen, hele Sorø var paa Benene, den jyske Afdelings Medlemmer stødte til her (en Jyde var saagar kommet flyvende), og med det store midtsjællandske Orkester i Spidsen marscherede vi, alle istemmende den uopslidelige, mest soranske af alle soranske Sange »Vi lystige Svende«, gennem den flagsmykkede By, ind paa

Torvet op foran Raadhuset, fra hvis Balkon *Soransk Samfunds* Formand, Dommer *Knox* i en kort Tale motiverede et Leve for den 300-aarige Sorø By. Paa den bortrejste Borgmesters Vegne, takkede Byraadsmedlem, Bankdirektør *Hjarup*. Hurraerne klang, Filmene blev drejet, og vi gamle Drenge og mange med os marscherede saa ind gennem Klosterporten op foran Akademi-bygningens Hovedtrappe, hvor Rektor, Lærere og Elever havde taget Opstilling. Rektor bød velkommen, *Knox* udbragte et Leve for Sorø Akademis Skole, og lidt efter sejlede Baadflotillen under Salutskud over til Parnas, hvor *Soransk Samfund* var Vært ved en Frokost, hvortil *Byraadet* og Embedsmænd var indbudt. *Louw* talte for Sorø By, Bankdirektør *Hjarup* takkede, Lektor *Rosen* holdt Tale for Sorø's Natur og Læge *Skovgaard* for Kammeratskabet. Vi sang Hauchs Translokationssang, *Aage Linds* smukke Sang »Til den ukendte Kammerat« samt en til Lejligheden skrevet Sang af Lektor *Rosen* »Til Sorø«. Efter Frokosten havde vi et Par Timer til fri Disposition, inden vi med *L. F. la Cour* som Fører skulde paa Rundtur til de mindeværdige Huse og Haver i Sorø. Det blev for Deltagerne en meget interessant og stemningsfuld Vandring; i disse gamle, lange Haver bag Gaardenes Bindingsværksfacader fornåm man ret Sorø Tone og Sjæl, denne livsagelige og vederkvægende Fred og Ro . . . men Legemet kræver som bekendt ogsaa sit, og Dagen sluttede med en festlig og munter Middag i Solennitetssalen, hvor der blev talt alvorligt og spøgefuldt, sunget gamle traditionsrige Sange og nye humørfyldte, nemlig en af *Olrik* og en af *Caspersen* (disse to og Lektor *Rosens* vil fremkomme i *Soraner-Bladet* ved Lejlighed). Inden vi brød op ved Nitiden for at drage hjem, sang vi som Farvel *Victor Bruuns* vemodige, smukke Afsked »Sorø, Tiden lakker«, og medens Maanen kastede Sølvmor over den stille Sø, drog vi bort fra vor gamle Skole og den lille By, alle et smukt Minde rigere.

En af dem.

DØDSFALD

Forhenværende Bankdirektør *Frederik Holmsted Palludan* døde i sit Hjem i Varde den 12. August.

Denne gamle Soraner var født den 1. Juli 1854 i Varde som Søn af Købmand I. W. Palludan, en Præstesøn, der grundlagde et kendt vestjydsk Handelsdynasti, idet han ægtede en Datter af Konsul Knud Christensen i Varde og overtog dennes Kolonialhandel, Tobaksfabrik og Trælasthandel. Fru Palludan døde allerede 1896, men hendes Mand døde først i 1917, højt bedaget og som sin Byes Æresborger.

Begge hans Sønner sattes i Sorø Akademis Skole, som de forlod med Præliminæreksamen, den ældste *Emilius Severin Palludan* i 1868 — han blev Købmand i Varde — og den nu afdøde i 1871.

Efter Sorøaarene blev *Frederik Holmsted Palludan* ifølge Dagbladet »Børsen« sat i Lære hos den i sin Tid meget kendte Købmand Laurids Bie i Svendborg og nogle Aar senere i P. C. F. Hansens Korn- og Smørforetning i Horsens. Endelig kom han 21 Aar gammel, efter at have aftjent sin Værnepligt i Garden, hjem til Varde, hvor han veluddannet indtraadte i den fædrene Forretning. I denne blev Palludan til 1886, da der andet Steds fra kom Bud efter ham.

I Efteraaret 1885 var der nemlig overgaaet Varde Bank et stort Krak, og Bandraadet opfordrede en-

stemmigt den kun da 31-aarige Fr. H. Palludan til at overtage Direktørstillingen i Banken, som han tiltraadte 1. Januar 1886 og først frattraadte med Udgangen af Marts 1921. I dette lange Tidsrum var han Varde Bank en udmærket Leder; Banken blev i hans kyndige og myndige Hænder en overmaade solid og særdeles velanset Bank med en smuk Position blandt Provinsens Pengeinstituter. Der anlagdes Filialer i en Række af Omegnens Byer, bl. a. i Esbjerg, for hvis Erhvervslivs Udviklingsmuligheder Palludan havde en ualmindelig Forstaaelse, saa Varde Banks Esbjerg-filial blev Esbjergs førende Bank. Da Palludan frattraadte som Bankdirektør, blev han Formand for Bankraadet.

I Varde nød den gamle Bænkmand selvsagt megen Anseelse. Han var Æresmedlem af Handelsstandsforeningen og beklædte flere Tillidshverv. Som en offentlig Paaskønnelse var han dekoreret med Ridderkorset.

Den 28. Oktober 1881 havde han ægtet Isidora Petersen, f. 1. Maj 1861 i Varde som Datter af Hospitalsforstander Petersen (død 1885) og Hustru Christine, f. Cohn (død 1908). Hans Hustru overlever ham. Begravelsen fandt Sted i Varde, og *Soransk Samfund* sendte en Krans til Baaren.

*

— Sparekassedirektør og Godsforvalter V. *Hanson* døde Mandag den 15. August ombord paa Kalundborg — Aarhusdamperen paa Vejen mellem Kalundborg og Samsø.

Viggo Herman Rosted Hanson, der blev 70 Aar, var født paa »Fredskovsminde« som Søn af Skovrider paa Sorø Akademis 2. Skovdistrikt Carl Frederik Hanson og Hustru Justine Michelle Frederikke, f. Rosted. Han gik i Sorø Akademis Skole 1880—86 og forlod den med Præliminæreksamen for at lade sig uddanne til dansk Jurist, hvilket han blev i 1890, hvorefter han var ansat paa Sorø Akademis Godskontor 1890—94. Sidstnævnte Aar overtog han Stillingen som Godsfor-

valter paa de to midtsjællandske Godser Næsbyholm og Bavelse. Her virkede han til 1899, da han blev Godsforvalter paa Fideikommissgodset Ringsted Kloster. Siden da var Hanson knyttet til Ringsted, hvor han i 1905 blev Revisor i Sparekassen for Ringsted og Omegn, en Stilling, han varetog til 1923, da han valgtes til Sparekassens administrerende Direktør. I Perioden 1918—23 var *Hanson* Direktør for Brandassuranceforeningen af 1848 og overtog i 1907 Stillingen som Revisor i De samvirkende sjællandske Landboforeninger. Desuden sad han i Bestyrelsen for Nationalforeningen for Sorø Amt.

Sparekassedirektør Hanson, der var Ridder af Dannebrog, efterlader sig Enke Emily, f. Grüner, samt en Datter og Sønnen *Vagn Grüner Hanson*, der er Landsretssagfører i Køge og gik i Sorø Akademis Skole 1915—18 uden at tage Eksamen derfra. Afdøde blev jordfæstet i Familiebegravelsen paa Sorø Kirkegaard Lørdag den 20. August efter forudgaaende Begravelseshøjtidelighed i Kirken. *Soransk Samfund* havde sendt Krans til Baaren.

Afdødes Brødre Kaptajn *Hans Aage Rosted Hanson*, *Carl Michael Rosted Hanson* og *Christian Anthon Rosted Hanson* frekventerede ogsaa Sorø Akademis Skole, som førstnævnte forlod 1892 med Præliminærexamen, medens de to andre og ældre Brødre gik ud uden Eksamen henholdsvis 1881 og 1882.

*

— Fhv. Lektor ved Hellerup Gymnasium *Hans Peter Michelsen* døde den 17. August. Bisættelsen fandt Sted den 23. August fra Skt. Jacobs Kirke, hvor et stort Følge havde indfundet sig for at sige den afholdte Lektor det sidste Farvel, deriblandt Murmester *O. Licht*, som i sine første Sorøaar boede i Søgade hos den Afdødes Fader, Overlærer *Michelsen* og delte Værelse med Hans Peter. Pastor *O. Rothe* talte, og *Soransk Samfund* havde sendt Krans til Baaren.

Som Sorøstudent og kort før sin Død.

Hans Peter Michelsen var født den 28. November 1880 i Sorø som ældste Søn af daværende Adjunkt, senere Overlærer *Anker Peter Villiam Michelsen* og Hustru *Marie Magdalene Elisabeth*, f. *Blicher*, Datter af Adjunkt i Sorø *Peter Brøchner Blicher*. Overlærer *Michelsen*, der døde 11. Februar 1904, var Sorøstudent fra 1862 og virkede som Lærer ved Sorø Akademis Skole fra Foraaret 1871 til sin Død. *Hans Peters* Farbrødre var ligeledes Soranere, den kendte

Sproglærer og Skolebogsforfatter *Carl Adolph Michelsen*, Student fra 1860 og Lægen *Frederik Carl Christian Michelsen*, Student fra 1866.

Hans Peter Michelsen, der i Sorøaarene var sin Klasses Duks og afholdt som en stillfærdig og venlig Kammerat, blev Student af den sproglig-historiske Retning i 1898, tog i Sommeren 1906 Skoleembedsexamen med Dansk, Græsk og Engelsk som Fag, virkede derefter dels som Privatlærer i København og dels som Lærer ved Dansk Missionsselskabs Skole; i December 1906 bestod han Prøven i praktisk Undervisningsfærdighed og blev i Sommeren 1908 Adjunkt ved Herlufsholms Skole og Opdragelsesanstalt. I 1920 udnævntes han til Lektor ved Aurehøj Gymnasium. Siden 1931 havde han været Lektor ved Gentofte Statsskole, til han nu i Sommer paa Grund af Svagelighed tog sin Afsked. Han overleves af sin Hustru *Marie Therese* f. *Hansen*, samt af to Sønner og to Døtre.

Af afdøde Overlærer *Michelsens* fire Sønner, alle Soranere, lever nu kun to, idet den yngste Søn, cand. mag. *Johannes Michelsen* er død for flere Aar siden. De to endnu levende er Ingeniørerne *Marcus Kristian Vilhelm Michelsen*, Student 1900, og *Karl Michelsen*, udgaaet med 4. Klasses Hovedeksamen. En Fætter *Erik Michelsen*, Søn af *Carl Adolph M.*, er Sorøstudent fra 1908 og er gaaet Apotekervejen.

PEDER HJORT OG AMTMAND CHR. L. STEMANN

II.

Ved Dr. phil. *Olaf Carlsen*.

Onsdagen d. 8de October, om Aftenen silde, hørte vi et Posthorn, just som nogle gode Venner vare muntre hos os; en stor Vogn holdt stille — og *Hauch* kom ind i den forreste Stue. Han havde faaet Ordre til at modtage den store Samling, (som nu var ankommet fuldstændig.*)

Om Torsdagen fortalte *Hauch* henne hos *Lützens*, at Confessionarius *Mynster* havde svaret, paa hans foreløbige mundtlige Anordning om Permission for i Vinter, da han ingen Forelæsninger havde at holde: at han (5: *Mynster*) Intet kunde sige dertil; thi da nu Prindsen havde sagt *det* (Ordene erfoer jeg ikke), saa kunde man ikke forudsee, hvad Direktionen vilde gjøre.

Om Fredagen talte jeg med *Hauch* om det høist Ubehagelige i denne Affaire, og vi fandt pa, at jeg skulde skrive til *Adler*, som kjendte mig lidt, og forklare disse Fraværelsens simple, naturlige og lovlige Grund.

Om Løverdagen skrev jeg Brevet til *Adler*. Jeg anførte, som Anledning, »et Direktions-Medlems Udsagn til en Collega«, bemærkede, at dette maatte indeholde meer end et Rygte, og byggede derpaa Tilladeligheden af mit Skridt. — Resten af Brevet var en simpel Forklaring af *Nødvendigheden* i, at de Lectorer, hvis Videnskab ikke tillige var Skolefag, undertiden, især i Begyndelsen, saalænge der ikke dimitteres *hvert* Aar, *maatte* have Ferie et halvt Aar, ja undertiden et heelt Aar, naar der nemlig, i det halve Aar, som gik foran Ferien, *slet ingen Akademister vare!* Og dette var Tilfældet fra Februar til September 1828.

*) Den fysiske Samling. Udg.'s Anm.

Om Eftermiddagen Kl. 4 besluttede jeg at vise Kammerherren Brevet, at han kunde see, *hvad* det indeholdt. Jeg førtes af ham ind i Salen og her opstod nu nedenstaaende mærkværdige Samtale: (Da jeg blev hos Hr. Kammerherren i 1¼ Time, saa taltes Meget frem og tilbage, som ikke staaer her. Men intet Væsentligt eller Oplysende er glemt).

H. — Jeg vilde bede K-herren om at læse dette Brev igjennem. De veed nok, hvor underligt og hvor urigtigt mange Ting fortælles paa 3die og 4de Haand, og derfor er det mig saare meget om at gjøre, at Deres Høivelbaarenhed med egne Øjne seer dette Brevs Indhold, da De mueligvis — engang — kunde høre tale om det og saa troe, at jeg havde handlet imod *det*, som De, for kort siden, saa strængt har paalagt mig.*)

St. — (gaar frem og tilbage og læser Brevet med tilsyneladende Rolighed).

H. — (Seer imidlertid ud af Vinduet).

St. — (Efter Gjennemlæsningen) — Efter at have læst dette Brev, beklager jeg nogensinde at have søgt Deres Selskab, og — — —

H. — (tilkendegiver den høieste Forundring).

St. — Efter at dette er passeret, saa er, fra nu af, al Omgang hævet imellem Kammerherre *Steemann* og Professor *Hjort*. — Nei, det maa jeg sige! *Det* havde jeg ikke ventet af *Dem*!

H. — Men, bedste Hr. Kammerherre, hvad har jeg da gjort?

St. — Dette Brev er det Impertinenteste, som i mit Liv er hendtes mig.

(Gjentes paa lidt forskjellig Maade, flere Gange).

H. — (Et Udraab, som lød omtrent: Men hvad i al Verden mener De?).

St. — ilede nu ind i sit Værelse og hang Tobakspiben op paa Væggen. H. — fulgte efter ham, og idet han traadte inden for Døren, raabte St. —: Jeg skal rigtignok ikke raade Forældre at sætte deres Børn i en Opdrageless-Anstalt, hvor der gives saadanne Lærere.

H. — (Meget alvorlig) Hr. Kammerherre! Nu forgaaer snart Taalmodigheden mig. Maa jeg fremfor Alt udbede mig en *bestemt* Beskyldning — ikke disse tomme Invektiver — —

St. —

H. — } Huskes ikke. —

St. — }

H. — Er maaskee hiint Direktionsmedlems Yttring et brudt Ord, eller mener De, at Vedkommende ville ansee det som Skalkeskjul, og ikke troe mig, men alligevel — —

St. — Ikke troe Dem! Jeg tror det sgu heller ikke! — Det er *Løgn*, at *Mynster* har sagt dette, og har han sagt det, saa er det let forklarligt: *Saa har De selv skrevet ham det til iforveien!*

H. — (Efter nogen Taushed) Da jeg har været her saa længe allerede, saa maa De tillade mig at blive, indtil De bliver roligere. —

Tause, ved Siden af hinanden, gik vi nu en halv Snes Gange op og ned af Gulvet. Derpaa sagde

H. — Sig mig dog nu, kjære Hr. Kammerherre, hvad Anledning kan De have til at tillægge mig et saa lavt, flaut Bedragerie? Det synes mig — — — (Resten huskes ikke.

St. — } Huskes ikke.

H. — }

St. — Jeg har allerede een Gang, i denne Sag, *grebet Dem i Løgn*, som —

H. — (afbrydende) Og hvad var det? (eller) Og naar var det?

St. — Det var, da De vilde bilde mig ind, at *Adler* havde sagt det Samme til *Ingemann*, som Prindsen til mig.

Nu tog St. — atter heftigt paa Veie, og der faldt disse Yttringer: »At De *ville*, at De *ville* skrive Brevet, det er saa impertinent, saa impertinent!! Men jeg fortjener det; jeg var gavmundet; jeg kunde have taugt«, — o.s.v.

Derpaa afkjøledes St. — noget ved at fortælle en lang Scene med Kongen, i Anledning af en ubesindig Yttring om et Familieanliggende — og H. — fik Leilighed til at exponere det hele Hovedmomen og at demonstrere sin Uskyldighed; men St. — opflammedes atter og raabte:

»Og De skriver til *Adler*! De kryber op under Skjorterne; De gaaer ind af Baghullet, De, De — —; nei, skriv til Direktionen, beed *den* om at forsvare sine Undergivne, *saa seer man dog, at De er ærlig!*«

Endnu sagde St. —: »Som sagt, en Impertinence uden Mage«, o.s.v.

H. — Om jeg nu nedlod mig til at skaffe en Attest fra *Hauch*, som bevidnede Sandheden af mit Brevs Hovedmoment, saa kunde De jo endnu langt lettere sige, at Attesten var falsk, og en blot Kammeratstreg af *Hauch*, for at frelse mig — —

H. — } Huskes ikke.

St. — } Ja, beviis, skaf Beviis; jeg troer Dem ikke — o.s.v., o.s.v.

H. — (seer paa Uhret). Hr. Kammerherre! Jeg har nu været her i 7 Qvarteer, og da det ikke i denne Tid er lykkedes mig at overbevise Dem, uagtet De dog een Gang allerede var bleven rolig, saa maa jeg nu uleiligh Dem med at skaffe mig min Hat.

St. — Vær saa god, den ligger herinde. (Nu aabnedes atter Døren til Salen, og da adskillige qvindelige Stemmer hørtes, sagde St. — endnu: »Vil De ikke blive og drikke en Kop The — det er min Svigermoder — det er Professor *Hjort* — (Vi stødte nemlig, i *Mørket*, paa Damerne, der sad *midt paa Gulvet*) — —

H. — undskyldte sig, traf endnu heldigviis *Stemanns* Haand, da han, paa Grund af Damernes Personer, udstrakte sin til Afskeed, og gik. — Mod Sædvane ledsagede St. — ham lige til Døren og lukkede saa efter ham.

*

For ikke at gjøre det Mindste, som kunde hindre en Gjenforening, fortaug H. — det Forefaldne, endogsaa for sine fortroligste Venner. Til sin Kone fortalte han det naturligviis; men hun hører til de Fruentimmer, som kunne tie, og hun taug, indtil Andre kjendte og omtalte det Forefaldne.*) Endog *Udenbyes* havde hørt derom! — Altsaa havde St. — udbredt det.

Indtil 16de November forefaldt Intet. St. — og H. — mødtes intetsteds. — Efter Hjemkomsten fra Kjøbenhavn indbød St. —, om Søndagen, H. — med Kone og Børn; men H. — befriedes for Valg, da hans nye Collega *Dr. Bredsdorf*, tilligemed 2 andre Lectorer, allerede var indbudt af ham til samme Aften. (Dette svaredes). Men

*) Under Kortspillet hos *Povelsen*, da *Steemann* paa det heftigste advarede *Hjort* mod at nævne hans Navn i denne Sag. Udgs Anm.

*) Heller ikke afsendtes Brevet til *Adler*.

H—, som ansaae denne fortrolige Indbydelse for meer, end den siden syntes at være, skrev følgende Brev, om Middagen, til St—.

Deres Høivelbaarenhed!

Jeg er Dem megen Tak skyldig, for det imorges tilsendte Budskab, og det er mig en Fornøielse herved at aflægge den; thi det bestyrker den Tillid, jeg nærrede til Deres Hjerter. Maatte nu kun dette mit udførligere Svar ikke komme til at sige Andet eller Mindre, end jeg mener dermed. Skjæbnen (her burde have staaet: »Lykken«) var mig gunstigere end Deres Høivelbaarenhed, den sidste Gang, jeg talte med Dem; thi efter Kyndiges Dom er jeg udsat for at henrives paa en Maade, der kan sammenlignes med den, hvorpaa jeg undertiden har seet Iveren overvælde Deres Sind. Men det vilde være mig 9 Gange smerteligere, om jeg nogensinde skulde komme til at forivre mig imod D. H., end om det Modsatte indtraf. — Klogskab, og noget langt Høiere end Klogskaben, nemlig Pligtfølelsen byder mig derfor at resignere, i den den minder mig om det gamle Ordsprog: heute dir — morgen mir! Den behagelige Bevidsthed, at jeg nu tør glemme det Forefaldne, er mig vel ingen Erstatning for det Tab, jeg paa den anden Side lider, men den bringer dog min Følelse atter i den forrige Ligevægt og sætter mig i Stand til, frit og uden *nogetsomhelst* Baand, at kunne leve ved Deres Side.

Jeg forbliver

D. H.

ærbødighedsfulde oprigtige

P. H.

(Tilskriften).

Herpaa erholdt H—, omtrent Kl. 6, følgende Svar:

Saa meget jeg end i Almindelighed er for, skriftligen at afgjøre andre Sager, ligesaa meget har jeg imod skriftligen at fortsætte eller berøre en mundtlig begyndt og endt Controvers, private Forhold betræffende, da saadant sjældent leder til nogen, og endnu sjældnere til nogen god, Ende.

For imidlertid ikke at gjøre mig skyldig i en Fremfærd, der mueligen kunde ansees for Mangel paa Opmærksomhed, griber jeg Pennen for at bevidne D. H. min Glæde over, at mit fremsatte Ønske om at see Dem hos os i Aften, har gjenoprettet (?? H—) et Forhold imellem os, som De vistnok Selv vil indsee, at jeg ikke han have anseet for afbrudt, eftersom jeg i saa Tilfælde neppe have troet paa saa let en Maade at kunne jevne Sagen.—

Jeg forsikrer, at den fra min Side alt længe var glemt, hvorfor jeg saa meget mindre fortjener Tak, eller rettere, hvilket har været mig saa meget lettere, som jeg ved koldblodig at overveie Sagen ej har kunnet forandre min mundtlig fremsatte Synsmaade.*)

Gjerne erkjender jeg, at jeg ved Samtalen var uheldigere end De i at beholde Fatning; men efter min Følelse om Ret og Uret har jeg den *beroligende* Overbeviisning, at *ej De er den virkelig fornærmede.**)* Troe mig, intet vilde have været mig kjærere, end om jeg kunde have overtudet mig om, at jeg havde handlet saaledes, at jeg burde bede om Tilgivelse.

Til endydermere Beviis for, at alt fra min Side er glemt, har jeg den Ære at undertegne mig

D. V-heds

venskabelig forbundne

St—.

(Tilskrift).

Efter Modtagelsen af dette Brev anseer H— naturligviis saavel den forefaldne Sag, som den Forbindelse, der foranledigede den, for endt.

Den 26. Novbr., halvtredie Dag forud, indbødes H— og Kone til et stort Middags-Selskab hos St—, men kunde, efter den eengang tagne Beslutning, ikke profitere heraf.—

Efterskrift:

Paa et Spørgsmaal af St— (den 11. October): »Hvordan skulde M— vel kunne vide dette?« svarede H—: »De har sikkert berettet Sagen strax til Geheimeraadens,* og han har bestemt sagt det til det første Medlem, han mødte af Direktionen. — Hertil *taug* St—, men inhæverede dog sin Mistanke.

NB. Saaledes afskrevet til Gjennemlæsning for Frøken *Eleon. Stemann.* — Gamle *Tillisch* bragte os igjen sammen.

SORØ AAR

VII.

Af Dommer J. KNOX

Seksuelle Udskjelser mindes jeg intet om, de fandtes vel blandt ca. 150 Drengene, men de spillede ingen Rolle, selvfølgelig vidste vi Besked, Storkestandpunktet var overstaaet, længe før man kom ind i Skolen, og Tingene blev imellem os benævnt ved deres mere populære og malende end egentlig skønne Navne, men man bekymrede sig ikke om dette Omraade før Puberteten, og efter at den var indtruffet, hørte alt kønsligt til det, man bar for sig selv. Mærkeligt er det for Resten, at den gamle Gris til *Corfitzen* (Knorten) ikke fik flere ødelagt med sin modbydelige Gramsen og Kyssen, inden han blev opdaget og fældet; men desværre ogsaa her gjaldt det »ikke sladre«. Vi vidste godt, at Manden var en Gris, og vi foragtede ham, det hændte endog, at Ofrene slog ham over hans ækle Fingre, men melde ham, det indlod ingen sig paa, ej heller om Lærerne »sladrede« man. Man reagerede øjeblikkeligt og kraftigt overfor — i Reglen indbildte — Overgreb, men ligefrem melde en Lærer til Rektor var »Fejghed«. Klassen, nemlig 4., kunde som Korporation tage sig af en Affære, men saa gik man direkte til den Lærer, Harmen var rettet imod, og meget, meget nødig til Rektor, og om *Corfixens* Passioner, der vistnok altid var rettet mod de helt smaa, helst stærkt podexforsynede Drengene, og som sikkert var Udslag af en Senilitet, der ikke rakte over mange Aar, var efter min Overbeviisning de »store« ganske uvidende. Ofrene var ulykkelige og skamfulde og absolut utilbøjelige til at snakke om det, og Opdagelsen skyldtes, saavidt jeg ved, at en lille Dreng »skrev hjem«, det kunde ikke karakteriseres som at sladre, men var for Resten betænkeligt nok efter Codex.

*) Her har Hjort skrevet — (hvilken?)

***) I Randen bemærkes: Dette er understrøjen af Hjort.

*) Ove Malling, som var første Medlem af Direktionen for Universitetet og de lærde Skoler. Udg.'s Anm.

Privatliv var der ikke meget af for os Drengene, Fotografer af Forældre og Søsken i Skabene var meget almindelige, men man viste dem ikke frem og talte ikke om dem. At basere Drilleri paa vedkommendes Hjem, hans Forældre eller Søsken var en grov Synd, som godt kunde medføre »Klasseklø«. Brevskrivning til Hjemmet skulde respekteres, men derudover respekteredes intet privat, kun Kollektiviteten. Venskaberne kunde være meget inderlige og give Udslag, som jeg nu vilde kalde rørende, men man maatte aldrig hænge over hinanden, det gjorde kun »Tøse«, man skulde i hele sin Færd stræbe efter at være mest muligt Mandfolk, hvem tilsyneladende intet rørte, og det var kun overfor Brødre eller meget, meget nære Venner, at man gav Luft for Sorger eller Bekymringer. Udadtill foragtede man Karaktererne, der gaves efter den meget omtalte Ørstedeske Skala, og var Bevis for den maanedlige Omflytning, men det var alligevel stort at tage en fin Karakterbog hjem til Forevisning og Underskrivning i Ferierne, og Klassenumret gav alligevel en vis Respekt, og ved Eksaminerne var Karaktererne Liv og Død, saavist, som »Oversidning« var en meget lidt yndet Rolle, Aarskarakterer kendtes ikke saa lidt som Vidnesbyrd. Uniformen var meget klædelig, de smaa havde Stumptrøjer, de lidt ældre Jakker og de helt store ikke sjældent Kjole alt af mørkeblaat Klæde med skinnende Fønixknapper, om Sommeren brugte man Kadettøj med Fønixknapper til de smaa, senere hvide Lærredsbenklæder til den mørkeblaa Jakke eller Kjole, og det var en yndet Sport Lørdag Aften, naar Tøjet alligevel skulde kasseres til Vask, at hoppe med hele Kadetklunset i Søen og svømme med »Klæ'r paa«. Søndags- og Festtøjet opbevarede i Garderoben, som Hoff beherskede, udleveredes Søndag Morgen og afleveredes Mandag Morgen. Fra 4. Klasse og opefter havde man sit eget Tøjskab og passede selv Garderoben og tyede til Oldfruen med Pletter og mindre Reparationer, en Knap syede man til Nød selv i Linnedet opbevarede hos Oldfruen, som havde Ansvaret for Vadskeriet, hvor Sovesalsmærene rasede i Kar og Ballier. Der udleveredes frisk Sæt, henlagt paa Sengen hver Lørdag Aften, som altid endte med almindelig Henkastning af alt det snavsede i en stor Kiste paa Sovesalen, og næsten uvægerlig maatte en af de smaa finde sig i Begravelse i Kisten blandt alt det snavsede Linned og meget ofte i Himmelspræt i et Lagen eller et Tæppe. Lagner og Haandklæder — et om Ugen uh ha, uh ha! — tilhørte Skolen, Tæpperne to pr. Mand vedkommende selv, Dyner var som bemærket absolut forbudt. Uniformen, som ikke var kostbar, var en fornuftig og saare demokratisk Foranstaltning, vi rekrutteredes fra alle Samfundslag om end væsentlig mere eksklusivt end nu, men udadtill var vi alle ens, fikse og raske med den fladskyggede Kaket og meget smukke Uniform.

Religiøst blev vi meget lidt paavirkede, de smukke Ingemannske Lovsangssalmer var meget yndede og traveredes ikke, Undervisningen har jeg intet som helst Indtryk af, Bordbønnen var rent formel og blev gjort til Grin, Kirkegangen nærmest bedøvende, og selv Konfirmationen efterlod ikke noget varigt Indtryk saalidt som Altergangen. Den dejlige Konfirmationskantate nød vi i høj Grad, den blev udført af Eleverne, men ellers var den ekstraordinære Frihed og Gaverne for Konfirmanderne, og for os alle »Knippelmiddagen« i Reglen med Kalkunstep og med Appelsiner som Afslutning det egentlige og epokegørende Clou.

GAMLE SORANERE OG SORANSKE NOTER

I August indmeldte følgende gamle Soranere sig i *Soransk Samfund*:

Repræsentant Hugo Rod, København, Bent Otto Grandjean, København, Søren Raaschou, Molbeckshus, Sorø, Erik Kopp, Stenhus, Holbæk, stud. med. Johs. Dam, København, Jens Alling Petersen, København, W. Abrahamson, Birkerød, stud. med. Arne Skovby, København, stud. dent. Svenn Sv. Bjørnsson, København, stud. polyt. C. V. Ulf Jensen, København og Kontorist E. F. Andersen, Hellerup.

*

I Dommer Knor' »Sorø Aar VI« i *Soraner-Bladets* Augustnummer var der Side 65 første Spalte efter 27. Linie fra oven ved Ombyrdningen faldet en Linie ud, hvilket virkede meningsforstyrende. Der skulde have staaet: Af de virkelige Fag, der afgjorde Eksamen, vil jeg mene, at vi blev fortræffeligt undervist o. s. v.

*

Efter hvad der meddeles *Soraner-Bladet* afgik Sekretær *Svend Adolf Anton Bech* den 14. Maj d. A. ved Døden. Han var født 20. Februar paa Gaarden »Frederiksberg« i Humble paa Langeland som Søn af Proprietær Hans Inge Rudolf Bech og Hustru Henriette Ludolfine, f. Hastrup og gik 1906—12 i Sorø Akademis Skole, som han forlod med Realeksamen.

*

Kammerherre *O. C. Scavenius* er valgt til Formand for Store Nordisk Holding Company i Stedet for Generalkonsul Weimann, som er traadt tilbage.

*

Landsdommer *N. V. Boeg* var sidst i August i Amsterdam for som Formand for den danske Afdeling af »International Law Association« at deltage i Associationens Kongres.

Lørdag den 27. August viedes i Vejen Kirke Frk. *Grethe Villadsen*, Datter af Møbelfabrikant V., Vejen, til Forvalter *J. D. Lawaetz* ('32).

*

Enken efter nylig afdøde Bankdirektør Werner i Slagelse har overdraget »Langedamsgaard« paa Refsnæs til sin Søn *M. Werner*, der i nogle Aar har haft Gaarden i Forpagtning. Overdragelsessummen er 170,000 Kr.

*

Akademiarkitekt *Atgot Laurup-Larsen* er blevet Lærer ved Sorø tekniske Skole i Stedet for afdøde Direktør Sick.

Aage Trolle Blumensaadt havde i September arrangeret en Maleriudstilling paa Teknisk Skole i Sorø.

*

Grosserer *W. Røper-Petersen* udtræder den 1. November af Københavns Borgerrepræsentation, idet han flytter til Vedbæk, hvor han har bygget sig en Ejendom.

Stabslæge, Dr. med. *Gordon Norrie* holdt den 7. Maj i Aar et Foredrag i Dansk Militærlægeforening med Titlen »Omkring 1807«. Foredraget, der handlede om Hospitals- og Lægeforhold i Københavns Garnison for c. 130 Aar siden, er nu udkommet som Særtryk af »Militærlægen« II Hefte 1938.

*

Cand. mag. *Stevns-Hansen*, der var Gymnastikassistent ved Sorø Akademis Skole, er fra 1. August ansat som Adjunkt ved Struer Gymnasium.

*

Civildommer *Chr. Hattesen* fyldte 75 Aar den 19. August, og Overlæge ved Sct. Maria Hospital i Vejle *Just Poulsen* fyldte 60 Aar 20 August. De modtog begge en Hilsen fra *Soransk Samfund*.

*

Fabrikant *Jonas Lind* var med til at repræsentere Danmark ved Indvielsen Søndag den 10. Juli af den genopbyggede Domkirke i Reims.

*

Hr. *Waldemar Rye* i Buenos Aires er udnævnt til Æresmedlem af Dansk Hjelpe- og Hospitalsforening i Argentina, som han har været Medlem af i 40 Aar.

Landsretssagfører og Borgerrepræsentant i København *Hermod Lannungs* Hustru *Helen Lannung*, f. *Soboleff*, døde den 10. August paa Sundby Hospital. Fru *Helen Lannung* var en Datter af den russiske Professor *Michael Sobolef* i Moskva, og det var under sit Arbejde som Leder af *Fridjof Nansens* Hjelpearbejde for de Intellektuelle i Rusland, at den unge cand. jur. *Lannung* i sin Tid lærte sin Hustru at kende.

*

Pastor *Erik Bennetzen*, København (75) viedes den 14. August i Lyngby Kirke til Frk. *Anna Margrethe Forman*, Datter af Oberstløjtnant *Forman*, Lyngby.

*

Professor i Plantepatologi ved Landbohøjskolen *C. Ferdinandsen* var dansk Medlem af en skandinavisk Reiseringsdelegation, som i August opholdt sig i Belgien for at studere, hvorledes man der fører Kampen mod Planterygdomme.

*

Sorø Akademis Skovvæsen, der har anlagt en Gangsti omkring *Tuel Sø*, anlægger nu ogsaa en Gangsti omkring *Pedersborg Sø*.

<p>Sorø Akademis 1. Skovdistrikt Gavntræ og Brænde. Trækul til Høns og Grise. Telefon Sorø 125</p>	<p>AKSEL ERTING Tømremester „Belvedere“ Tlf. 681 Rogersøvej 9 Helsingør</p> <p>»Sorø Bys Historie« v/ L. P. la Cour. Pris Kr. 7,50. SVEGÅRDS BOGHANDEL SORØ</p>	<p>HOTEL PHOENIX KØBENHAVN TELEFON 114 120 Værelser — 76 Bad Byens hyggeligste og smukkeste SELSKABSLOKALER Internationalt Køkken — Det berømte FROKOSTBORD I Kavalersalen: Kapelmester <i>Gerolds Ensemble</i>.</p>
<p>Reserveret</p>	<p>VARELOTTERIET</p> <p>Støtter dansk Produktion</p> <p>Der er købt Gevinster i danske Varer for over 93 Mill. Kr.</p> <p>Største Gevinst 10.000 Kr., — et lille dansk Hjem. — Nogle faa Lodsedler for Soranere faas hos Lotteriets Kollektører og i Hovedkollektionen, Laxegade 2, København.</p> <p>1 Lodsedel til 1. Trækning (18.-19. Oktober) koster kun 1 Kr. 30 Øre.</p> <p>Danmarks største velgørende Institution</p> <p>Til almennyttige og velgørende Formaal er der udbetalt over 27 Mill. Kr.</p> <p>ALMINDELIGT DANSK VARE OG INDUSTRILOTTERI</p>	
<p>Inger Norries Sølvmedie Leverandør til Varelotteriet Nikolaj Plads 32 - Telefon Palæ 5648</p>		
<p>BRØDR. MARKERS BOGTRYKKERI Knippelsbrogade 8 København K. Telf. Central 13,867 - 14,278</p>		

79

SORANER-BLADET.

MEDLEMS BLAD: FOR

SORANSK SAMFUND

23. AARGANG

Nr. 10

Oktober 1938

TALE VED RUSFESTEN LØRDAG DEN 8. OKTOBER 1938

Af Stabslæge, Dr. med. h. c. *Gordon Norrie.*

Soranere!

Retten aargange af unge Soranere har jeg haft den hidtil enestaende ære at byde velkommen i Soransk Samfund — i aar har man stillet mig paa den Uriaspost at holde rustalen til Jer. Det er for mig en Uriaspost, dels fordi I allerede har hørt pragtfulde taler af rector magnificus, den udmærkede børnelæge, prof. med. *C. E. Bloch* og af den lærde, lyriske Soraner prof. *Vilhelm Andersen*, der begge hører til mine unge venner, dels fordi jeg paa forhaand maa gaa ud fra, at I i Jeres stille sind, om ikke højlydt, siger: hvor kan den gamle stabejs tro, at han kan have forstand paa vor unge tid? En del af Jer tror maaske ogsaa, at I ved meget bedre besked og nu nok skal vise, hvordan man nutildags klarer sig ganske anderledes godt, end de gamle kunde. Gid det var saa vel, men det er det ikke! De gamle har erfaringer, som ikke maa foragtes, — men jeg indrømmer strax, at jeg er gammel, thi ligervis som Aloiderne Otus og Ephialtes maatte vælte Ossa paa Olymp og Pelion paa Ossa for muligvis at naa til himlen, ej anderledes maa I stable $3\frac{1}{2}$ af Jeres levealdrer ovenpaa hinanden for at naa op mod min studenteralder! Vel er jeg belænkkelig, men har man faaet en ordre, maa man lystre, naar man er en god Soraner, og som den praktiske mand, jeg er, haaber jeg at jeg kan give Jer nogle praktiske raad med paa vejen.

Det er vel gaaet Jer, som det er gaaet os allesammen, at I har forladt skolen med glæde — ikke fordi I skulde bort fra Sorø, men fordi I slap skoletvangen og nu rigtig kunde faa lejlighed til at slaa med vingerne og vise Jeres evner. Det er dog sikkert gaaet mange af Jer, som det gik mig, at det var med en vis Sorg, at man sagde farvel til det dejlige Sorø, hvor man havde tilbragt saa mange lykkelige aar. Man kan ikke andet end bevare kærligheden til den gamle skole, og der er det ejendommelige ved denne følelse, at den i aarenes løb bliver stærkere og stærkere, og at man mere og mere kommer til at elske sit gamle barndomshjem. Der kommer ganske vist en periode, hvor man ikke faar tid til at tænke tilbage, idet arbejdet og ens unge hjem opsluger alle ens tanker, men efterhaanden kommer der mere ro, og saa gaar tankerne ogsaa tilbage, og man faar lyst til at møde i *Soransk Samfund* og træffe de gamle kamerater, som man har været skilt fra i mange aar, fordi ens studieveje er gaaet ad meget forskellige baner. Jeg vil nu raade Jer til ikke at slippe *Soransk Samfund*, men til at bevare forbindelsen med de gamle venner og de mange andre, som har samme fostermoder.

At I skal være umaadelig flittige, følger ganske af sig selv, for ellers kan I ikke staa Jer i konkurrencen. I skal ikke alene lære udenad, men I skal fremfor alt ind til forstaaelse af faget, for derved kan I ofte bøde paa manglen af positive kundskaber, og endelig maa I ikke forlæse Jer kort før examen. Den sidste maaned, før jeg skulde til min sidste examen, tilbragte jeg mest med at spasere omkring søerne. Jeg tænkte over et eller andet emne, og naar jeg kom hjem, slog jeg eventuelt efter for at supplere min viden. Desuden læste jeg fagtidskrifter. Jeg var derfor godt funderet, meget rolig til examen, og jeg klarede den flot som nummer et af mit hold, skønt jeg vel ikke var dygtigere end de andre. Jeg nævner dette, for at I skal forstaa, at der ligger noget til grund for, hvad jeg nu vil sige Jer. Jeg vil vove at give Jer et godt raad, som ikke blot gjalt for min tid, men vil gælde for alle tider, saa længe der er examen.

Examiner har deres fordele, men de har ogsaa deres store mangler, men de kan næppe undværes under en eller anden form. De afgiver nemlig ikke blot prøve paa kandidaternes kundskaber, men ogsaa paa deres evne til at optræde og begaa sig i en vanskelig situation. Det kan hælde, at den aller dygtigste kan gaa helt itu ved examen, og det kan ogsaa hælde, at en mand, som senere viser sig at være langt over det almindelige, i sin ungdom faar det stempel, at han ikke duer. Et typisk historisk eksempel herpaa er den berømte *Niels Finsen*. Han gik i skole paa Herlufsholm, men maatte forlade skolen, da han ikke kunde følge med. Han tog saa til Island, og der fik han 22 aar gammel studenterexamen med anden karakter. Han studerede derefter medicin og fik efter 8 aars forløb examen med anden karakter. Det varede længe, inden *Finsen* vandt den anerkendelse, som han fortjente, men det lykkedes ham takket være hans store energi og genialitet — og takket være hans held, for held skal der til. Hans held bestod i, at et par udmærkede mænd fik interesse for *Finsens* arbejde og stillede penge og indflydelse til raadighed for ham.

Af *Finsens* historie lærer man ogsaa sandheden af det gamle engelske ord: never give up! Enhver faar til tider modgang og genvordigheder, men lad Jer ikke kue deraf, det viser sig saa ofte senere, at det netop var godt, at det gik, som det gik. Det gælder om at gøre det mest mulige ud af et tabt slag! — *Try, try, try and try again!*

Selv om det kan gaa godt trods en daarlig examen, er det absolut bedst at faa en god examen, for det letter en til at faa stillinger i den første række aar,

fag spiller examenskarakteren rolle hele livet. Jeg vil nu gerne gøre Jer opmærksom paa, at for at opnaa en god examen, og det er Jeres første maal, er der et fag, som jeg vil raade Jer til at studere meget omhyggeligt, skønt det ikke findes paa noget program. *Dette fag er professorstudiet.* Dermed mener jeg ikke, at I skal studere til at blive professorer, men jeg mener, at I skal studere Jeres professorer, saa at I kender dem ud og ind. For at kunne det, maa I flittig høre forelæsninger og deltage i øvelser, lade Jer examinere ved examinadorier, saa at professoren ogsaa lærer Jer at kende. I maa aflure professoren, hvorledes han examinerer, for I maa huske, at examen er en slags krig, hvor det gælder om at sejre, og det gør man lettest, naar man kender sin modstanders svage sider.

Lad mig illustrere mine meninger ved nogle eksempler fra mine egne examinere. Om filosofikum vil jeg nødig tale, for det fag laa langt over min horisont.

Vor næste examen var kantussen, der dengang bestod af kemi, som vi ikke kendte fra skolen, zoologi, botanik og fysik. Kemi interesserede mig meget, og jeg gav mig med glæde i lag med analysen ved examen. Det var skik og brug, at man, naar tiden var udløbet, gik til professoren for at høre resultatet. Professoren var den verdensberømte *Julius Thomsen*, en af de faa mænd, som er blevet professor ved universitetet uden at være student. Han var en streng, tilknappet mand, som man havde respekt for. Man opgav ham nummeret paa sin opgave, hvad man havde fundet, og han saa efter i en bog, om det var rigtigt. Jeg kom til at staa bag ham og saa over hans skulder i bogen en analyse, der netop havde det, jeg havde fundet. Saa kom mit held! En kamerat hviskede nervøst til mig: er Dit resultat rigtigt? Rask svarede jeg: ja naturligvis — professoren hørte det, vendte sig til mig og spurgte, hvad jeg da havde fundet. Jeg svarede kort og bestemt, og det var rigtigt. Jeg fik præ — og en elskværdig examination i det mundtlige.

Hvordan det gik i fysik og botanik husker jeg ikke, men des bedre husker jeg examinationen i zoologi. Læreren *Japetus Steenstrup*, havde været lærer i Sorø — men det hjalp vist ikke — bød mig først et snogehoved, der var saa lille, at det maatte holdes med en pincet. Jeg gennemgik alle knoglerne, men det var mig ikke muligt at huske kilebenet. Det gik ikke bedre med et mægtigt krokodillehoved, som præsenteredes mig. Saa bød han mig forskellige andre dyr og omsider et bæst i spiritus. Paa glasset for oven sad en seddel, hvorpaa navnet stod, men der vikledes et stykke papir derom, og jeg maatte selv holde paa papiret. Jeg kunde slet ikke huske dyrets latinske navn, men saa skete der paa en eller anden maade et uheld. Min haand med papiret gled umærkeligt ned — og lidt efter kunde jeg fortælle, hvad kreturet hed. Det var navnlig de latinske navne, jeg var bange for, men paa hans spørgsmål, hvad en tinte, han viste mig, blev til, svarede jeg, at den blev til bændelorm hos hunden. Om det var een bændelorm? nej, det var mange, — hvor mange? Han ledte efter et nyt dyr, og jeg maatte se at faa ende paa det, for jeg var bange for de endnu lavere dyr, som han rodede imellem, saa jeg svarede: saa mange som der er hoveder i blæren. — Ja, det er rigtigt — og han ledte videre, og saa sagde jeg, men det kommer an paa, om de alle kommer til udvikling, og da han stadig ledte, gjorde jeg et sidste forsøg og sagde: og saa kommer det an paa, om

der er en hund, der æder den! — Tak, det kan være nok! — Det lettede!

Saa gik der 4 aar, inden jeg kom til examen igen. Jeg havde benyttet tiden til at studere professorerne godt. Professoren i anatomi, den bedste lærer jeg har haft, havde det paa den maade, at han vilde have svar paa de spørgsmål, han stillede og ingen sludren sig derfra, og da jeg havde gode kundskaber og bestemt og præcist svarede paa de stillede spørgsmål, klarede jeg mig godt.

Ganske anderledes var det med professoren i fysiologi. Han var en meget lærd mand, højt anset i den videnskabelige verden, meget flittig. Han var født paa Bornholm, havde været professor i Kiel. Han var daarlig taler, sagde »dær« ved hvert andet ord. Han holdt særlige examinadorier for ældste hold, og han begyndte disse med at spørge, om der var nogen, som ønskede at stille spørgsmål til ham om det afsnit, som den dag skulde behandles. Saa hændte det en dag, at jeg bemærkede, at en fysiologisk lov om øjnenes bevægelser var gal. Det var en utrolig frækhed at sige, at en lov var gal — om en teori kunde man sige det, men ikke om en lov — og det førte til en livlig diskussion i en halv time, hvorpaa han afbrød irriteret, at nu maatte vi videre, og saa examinerede han mig paa kryds og tvers langt udenfor det, vi skulde igennem den dag, men jeg kunde det alt saa godt, at han efter timen inviterede mig til ny drøftelse i over en halv time. Han gav tilsyneladende tabt tilsidst — jeg havde nemlig ret! — men næste gang begyndte han at examinere en anden i anledning af »dær, det spørgsmål, som dær hr. *Norrie* dær opkastede forrige gang«, og saa viste det sig, at han ikke havde forstaaet min indvending. Pludselig sprang han forbi mig og examinerede mig aldrig senere. Det var nu ikke saa rart, da det hed sig, at han kunde være ubehagelig til examen. Dagen kom, jeg trak sedler om 3 spørgsmål, og han valgte som hovedspørgsmaal osmose. Naar to vædsker af forskellig sammensætning er skilt fra hinanden ved en dyrisk hinde f. ex. en svineblære, saa blandes de med hinanden gennem hinanden. Det kaldes osmose. Om denne proces, hvorom der kun stod en note i professorens store lærebog, vidste jeg ikke meget, men jeg fortalte, hvad jeg vidste. Han bad mig derpaa foreslaa et experiment for at vise, hvorledes det vilde gaa, og jeg begyndte paa et, som jeg dunkelt erindrede stod i hans bog, men jeg mærkede snart, at jeg ikke huskede pointen. Det var dog aabenbart, at professoren heller ikke huskede dette forsøg, og han foreslog mig noget andet, og spurgte, hvad der saa vilde ske. Jeg gættede og gættede fejl, men saa snart han sagde næ, sagde jeg: undskyld hr. professor, saa forstod jeg vist ikke spørgsmaalet rigtigt, maa jeg ikke høre det engang til. Han gentog det, og saa var det let at sige det modsatte af før — og det var rigtigt! Det næste spørgsmål husker jeg ikke, men saa kom sangstemmen. Jeg manøvrerede med musklerne i struben, men pludselig sagde han, at det var ikke rigtigt. Jeg svarede: jo, det er, hvortil han bemærkede, at det var det vist ogsaa. Man plejede at blive examineret i tre kvarter, men jeg slap med 20 minutter. Jeg var meget spændt paa, om jeg kunde reddes mig et lille laud paa min daarlige præstation, og jeg blev i højeste grad overrasket, da jeg fik 16, det højeste præ. Ved den sidste del af examen havde jeg ogsaa ofte brug for min aandsnærværelse, men det er ikke min mening at trætte Jer med flere historier. I maa endelig ikke opfatte det som pral, jeg har kun fortalt disse smaa anek-

doter for at vise Jer, at det er vigtigt at kende sine lærere. Betragt examen som en sport. Selvfølgelig kan man være nervøs ved en sportskamp, men I ved alle, at er man nervøs, bukker man let under for den rolige modstander. Ved examen er professoren modstanderen, og han er altid rolig, for ham generer udfaldet ikke!

I skal nu ikke alle til examen, men det gælder ogsaa alle Jer andre: studer Jeres foresatte. I maa endelig ikke sledske for dem, men I faar et ganske anderledes samarbejde, naar I handler, som den foresatte holder af det, end naar I er ham imod. Og ganske det samme gælder i forholdet til underordnede, søg samarbejde med dem, d. v. s. lær dem at kende!

Naar I saa er færdige med Jeres uddannelse, kommer den tid, da I skal søge stilling, og det er et meget vanskeligt tidspunkt. Det hedder sig nu, at alle fag er overlæssede, og at man maa standse tilgangen. Jeg tror ikke paa det, for det har man sagt for 150 aar siden og gentaget det mange gange. I 1776 begyndte man at ansætte en del kirurger omkring i landet, og det fremkaldte klager fra mange sider. Paa Falster var der en kirurg, og han paastod, at kom der en til, vilde de begge dø af sult. Nu er der alene i Nykøbing F. 15 læger. En meget dygtig kirurg i Varde fortalte, at han ingen konkurrent havde 10 mil mod nord, 8—10 mil mod øst, 8 mil mod syd og mod vest 4 mil tillands og over havet til England og Skotland. Han tog bort, da hans kredit slap op. Hans forgænger havde haft det paa samme maade. Han havde tilmed haft tilladelse til at praktisere som mediciner, holdt apotek og lærte paa sine gamle dage at barbære, men han var fattig og druknede, da han skulde passere en bro. Hans forgænger tog af fortvivlelse gift, da han ikke mere kunde faa føden, og hans forgænger igen druknede sig af samme aarsag. Nu er der i Varde 5 læger og mange i omegnen.

Der sker stadig fremskridt paa saa mange omraader, der finder saa mange opfindelser sted, som fordrer sagkyndige, saa der maa blive brug for mange mennesker. Naar jeg tænker tilbage paa opfindelserne i min tid, maa man forbavses. De første jernbaner fik vi 8 aar før jeg blev født, telegrafene — ikke telefonen — blev først offentlig tilgængelig aaret før jeg blev født, man kendte ikke alle de mangfoldige anvendelser af elektricitet, som er nødvendigheder nutildags. Man fik gasværker og de første brugelige vandværker efter at jeg var født, man drømte ikke om asfalt paa gaderne — ja jeg kunde blive ved i det uendelige. Tænk blot hvad gummi har sat menneskene i stand til. Dertil kommer den umaadelige centralisering af administrationen med masser af fast lønnet personale. — Der er brug for masser af mennesker, og der vil blive brug for mange flere i fremtiden.

Det er nu meget godt, men hvordan faar man disse stillinger? Ja, der er nogle, der siger, at det skal være rart at have fanden til morbror, og det tør jeg ikke nægte, for jeg hører ikke til familien og mig personlig vilde det genere at gaa ad køkkentrappen. Jeg har selv, naar jeg har ønsket en stilling, søgt den og ikke gjort andet, men det er maaske lovlig lidt nutildags.

Saa er der det store spørgsmaal, hvad man vil være, hvilken livsstilling man skal vælge. Det spørgsmaal kan ikke besvares i almindelighed, man kan ikke vide, hvor man ender. Tilfældighederne spiller her en uhyre rolle. Jeg kan naturligvis kun fortælle om mig selv. I skolen lænkte jeg paa at blive præst, og jeg begyndte at læse hebraisk, men da jeg kom saa vidt, at jeg maatte læse paa

det hjemme, køledes min iver betydeligt og jeg opgav tanken. Jeg hører til de rigtige gamle studenter, inden man endnu havde været saa fornuftig at lave flere retninger og forskellige arter studenter. Jeg var af anlæg matematiker, og jeg fik derfor lyst til at blive ingeniør, men man forklarede mig, at saa blev det nødvendigt at blive ingeniørofficer — det var dengang — og en militærlæge raadede mig fra at prøve det, fordi jeg var nærsynet, og officerer dengang ikke maatte bære briller. Da jeg blev student, vidste jeg derfor ikke, hvad jeg vilde være, men saa kom tilfældet til at raade. I de samme dage forlovede min søster sig med en læge, derved kom jeg i lægekredse, og saa kom jeg ganske naturligt den vej, og da min svoger og hans broder var øjenlæger, blev jeg det ogsaa, men der kom mange ting til. Sammen med min hustru havde jeg en del nødhjælpkursus, og det gav anledning til, at generallægen bad mig være ham behjælpelig med at lave en skole for sygepassere og derefter bad han mig være lærer ved skolen og derigennem blev jeg militærlæge. En af mine venner var sekretær i sundhedskollegiet, og ham hjalp jeg af og til, til jeg selv blev sekretær der, og da sundhedsstyrelsen oprettedes, blev jeg næstformand der.

Jeg har fortalt alt dette for at vise, at der kan ske saa meget uventet og uberegneligt, og jeg har fortalt det, for at raade Jer til at skaffe Jer den bedst mulige uddannelse og arbejde Jer frem med energi, men grib chancen, hvis den kommer og frem for alt: sky ikke anstrengelserne. Der skal arbejdes, og der skal arbejdes meget, hvad man saa vil tage fat paa — der maa ikke være noget for Jer, der hedder 8 timers arbejdsdag, sig hellere 16 timers arbejde, det har jeg maattet præstere i masser af aar.

Det er i aar 65 aar, siden jeg blev student, og skal jeg ønske Jer noget særligt godt, skal det være, at I om 65 aar vil kunne sige som jeg, at I har været fuldt ud lykkelige mennesker.

Husk saa paa, at I er Soranere, og at I altid maa opføre Jer som gentlemen, glem ikke Jeres gamle skole og alle dens plejebørn. Jeg har været medlem af *Soransk Samfund* i 65 aar, I er det nu gratis i det første aar, men fortsæt i fremtiden, læs *Soraner-Bladet* for det knytter os sammen og bevirker, at man aldrig glemmer Sorø — og det maa I ikke!

RUSGILDET

SORANSK SAMFUNDS Rusgilde paa Hotel Phønix Lørdag den 8. Oktober fik som altid et festligt og hyggeligt Forløb og havde samlet c. 100 Deltagere, deriblandt en stor Flok Russer, hvoraf endda flere var taget herover fra Aarhus Universitet.

Rusmodtagelsen i den store Sal formede sig efter det traditionelle smukke Ceremoniel. Formanden, Dommer *Knox* bød velkommen og udbragte et Leve for Sorø Akademis Skole, hvorefter *Gordon Norrie* holdt den andet Sted i Bladet efter Manuskript gengivne Rustale, Ruskantaten blev sunget, *Knox* immatrikulerede Aarets Russer, hvilke han desuden gav nogle vejledende Oplysninger om *Soransk Samfund*, og da han havde overrakt de mødte 60-, 50- og 25 Aars Jubilarer Erindringsstegnet, sluttede denne højtidelige Del af Festen til Soranermarchens Toner.

Saa bænkedes man sig i Kavallersalen til den traditionelle Souper. Her begyndte de officielle Taler, saasnart

Gaasestegen var sat til Livs. *Formanden* talte for Jubilæarerne, paa hvis Vegne Kontorchef *Harhoff*, fhv. Museumsdirektør *Mackeprang* og Grosserer *Friis* takkede. Kontorchef *Louw* talte for Rektor *Raaschou-Nielsen* og overrakte Rektor et Fotografi, taget af ham i Rektorsværelset, da han i 1911 tiltraadte sit Embede. Fotografiet er sammen med flere andre *Sorana* skænket *Soransk Samfund* af afdøde Ingeniør *Aagaards* Enke. Rektor takkede med at udbringe en Skaal for *Soransk Samfund*, Redaktør *Sorgenfrey Hansen* udbragte Skaalen for *Soransk Samfunds* Æresmedlemmer, og endelig bragte en af Aarets Russer Samfundet en Tak for Indbydelsen til Rusgildet og den hjertelige Modtagelse. Derefter gaves Talerne fri, og der blev sagt adskilligt, bl. a. udbragt en Skaal for de tilstedeværende Damer, inden *Formanden* bød velbekomme.

Kaffen serveredes i Selskabslokalerne, og Punschesollet i den store Sal med Redaktør *Aksel Dahlerup* som *magister bibendi* indlededes med Forevisning af en Film fra Sorøturen den 4. September, optaget af Redaktør *Schøning*. De gamle, kendte Sange blev sunget takt-rast, og Talerne var mange. *Formanden* udbragte saaledes en Skaal for den jydsk Afdeling af *Soransk Samfund*, Direktør *A. V. Rasmussen* berørte den under Ventilation værende Museumssag, og Grosserer *Axel Anton-Jensen* tolkede Udlandssoranernes Følelser. Der afsendtes Telegrammer til Jydernes Formand, Fabrikant *Caspersen* og Digteren *Aage Lind* samt til de to fraværende Æresmedlemmer, Redaktør *L. Schiøttz-Christensen* og Kontorchef *Olrík*.

Aarets Russer har forhaabentlig faaet et saa godt Indtryk af Aftenens soranske Stemning og Harmoni, at de fremtidig vil være hyppige Gæster i *Soransk Samfund*.

GL. SORANER CRICKETKAMP

J straalende Efteraarsvejr spillede de gamle Soraneres Hold den traditionelle aarlige Cricketkamp mod Skolens Hold Søndag d. 18. September.

Udfaldet af Kampen blev en kneben Sejr for de gamle paa 8 Points, hvilket viser, at Skolens Hold var fuldt jævnbyrdigt. Efter at de gamle i deres I og II Halvleg havde scoret tilsammen 116 og de unge i deres I Halvleg 38, manglede de altsaa 79 for at vinde; de naaede 70 og Spændingen var stor til sidste Bold og øgedes fra Over til Over. Det var en god Cricketkamp.

Adjunkt *Thomsen* har Glæde af sit Arbejde og vi kan ikke blive trætte af at takke ham for den Indsats han gør for Sorø Cricket, som Dommer *Knox* i sine Erindringer i *Soraner-Bladet* kalder Skolens »Stolthed og Bannermærke«.

Men Rektor *Raaschou-Nielsen*, som ved sin aldrig svigtende Interesse for Cricket har muliggjort, at dette Spil trives saavel paa Sorø (den eneste Skole i Landet, der endnu dyrker det) har alene derved sikret sig mangfoldige Soraneres Taknemmelighed.

Blandt Deltagerne paa de gamles Hold saa man vore internationale Koryfæer *Høyer*, *Krebs* og *Bronée*. *Bronées* skruede Bolde kunde de unge ikke lide, det er der forresten mange gamle veltrænede Spillere der heller ikke kan. — Desuden saas Overretssagfører *Langballes* karakteristiske Figur (i Aar som Dommer), Sparekasse-direktør *Krog-Meyer* med Søn, Student *Mogens Krog-Meyer*, Pastor *Haugaard*, Prokurist *Hans Joost* (som Regnskabsfører), Landsretssagfører *Holberg* (der under

Forsøg paa at gribe en Bold sprængte en Muskel i det ene Ben og maatte gaa ud). Forpagter *Sv. E. Glahn*, Bankassistent *Mourier* og *Correll*; Grosserer *Brincker* var atter i Aar Holdets Kaptajn.

Dagen sluttede som sædvanlig med et festligt Aftensbord i den blaa Sal, hvor Rektor præsiderede med Dommer *Knox* ved sin Side som Æresgæst; i sin Velkomsthilsen udtalte Rektor smukke Mindeord om *Stavnsbjerg*, hvis stoute Skikkelse og djærve Personlighed, vi nu stærkt vil savne. *Soransk Samfunds* Formand, som havde vist os den Ære at tage med, overrakte *Soransk Samfunds* Præmie (et Boldtræ med Sølvplade) til Gymnasiast *Stenersen*, der som Dagens Topscorer i smuk Stil havde vist sig fuldt ud værdig til denne Præmie. Vi haaber at se *Stenersen* i en af Klubberne herinde, naar han til næste Aar er blevet Student; han har udmærkede Evner for Cricket som bør videre udvikles.

De gamle Soraneres Præmie-Boldtræ tilfaldt *Moth* (Realklassen) og blev overrakt denne af *Krog-Meyer* med en smukt turneret Tale. Ogsaa *Moth* vil være velkommen i en Klub, hvis han kommer herind. *Langballe* havde et Par diminutive Boldtræer, som han med en Tale i den helt specielle langballestil uddelte som en Slags Trøstpræmier til de Herrer *Hammerich* og *Borch Jacobsen*.

I Skolens »gyldne Bog« skrev vi vore Navne inden Afskeden; Rektor indstiftede denne Bog for et Par Aar siden, da Kongen var i Sorø til Skolens Jubilæum, og Kongefamiliens Navnetræk staar paa første Side.

Rektor fortryder sikkert, at han ikke indstiftede en saadan Bog for mange Aar siden, den vilde have været fyldt med Gæsters Navne forlængst og faaet mange Supplementsbind; den vilde have staaet som et haandgribeligt Bevis paa den storslaaede Gæstfrihed, Skolen under Rektor *Raaschou-Nielsens* Regime har udvist og som vistnok er helt enestaaende i Skolens Historie. — Dette Referat kan ikke slutes uden en Tak til Rektor for den Gæstfrihed, han viser os Aar efter Aar og for det venlige og stille Lune, hvormed han kommer os i Møde.

Er disse Kampe Skolens fornemste Sportsbegivenhed — som Rektor sagde i sin Tale — da er Turen for os gamle intet mindre end »Sæsonens Begivenhed«. r—r.

MUSEUMS-PROJEKTET

P lanen om at opføre et Museum for Kunst i Akademihaven, hvortil *Soransk Samfund* har taget Initiativet, er nu saa vidt fremskredet, at der i disse Dage er tilgaaet Offentligheden en Meddelelse om den. Planen vil blive nærmere omtalt i *Soraner-Bladets* Novembernummer.

SIBBERNS LEGAT FOR EN SORANER

A nsøgning om dette Legat indsendes inden 15. November til undertegnede.

Den stiles til Skoleraadet og maa indeholde de ved Ansøgning om Universitetslegater almindelige Oplysninger.

Ansøgeren skal have gaaet mindst 3 Aar i Sorø Akademis Skole, have bestaaet afsluttende Eksamen ved denne og fortsætte sine Studier i trange Kaar.

H. Raaschou-Nielsen.

Øverst ses et Billede af Aarets Rushold og nederst et Billede af de i Rusgildet deltagende 60-, 50- og 25 Aars Jubilarer, nemlig:

I forreste Række fra venstre: Fru Arkitekt Laurrup-Larsen, Sekretær Fru Ellen Ralff, Kontorchef Johan Harhoff, Forp. Daniel Boserup og Sekretær cand. jur. A. van Oesten Hockhl.

I midterste Række fra venstre: fhv. Museumsdirektør C. M. Mackeprang, Læge Kr. Lundh, Læge Rudolf Kiær, Tandlæge O. Sørensen og Fuldmægtig, cand. jur. O. Mackeprang.

I bageste Række fra venstre: Ingeniør Hartmann og Driftsbestyrer cand. polyt Fr. Agerskov, Direktør E. Juel Wiboltt og Grosserer Chr. Friis.

REFERAT AF FODBOLDKAMPEN DEN 9. OKTOBER

Søndag d. 9. Okt. spillede i øsende Regnvej den traditionelle Fodboldkamp mellem Skolen og de gamle Soranere, der stillede med flg. Hold fra Maal til venstre wing.

T. Madsen, N. E. Weis, S. A. Vistisen, Sund, Spanning, S. Worm Leonhard, J. Larsen (Lausi), A. Lawaeltz, Per Lorentzen (Lolo), Jørn Wille Jørgensen og H. Blume.

Spanning vandt Lodtrækningen og tog Maalet ved Banevejen. Regnen stod lige ind fra Søen, saa selv Tilskuerne fik deres Del af Væden.

Straks fra Begyndelsen viser de gamle sig overlegne og har Masser af farlige Chancer uden Resultat, en'en som Følge af den fortræffelige Maalmand (*Faunsø*) eller lidt Uheld. Efter ca. et Kvarters Spil indleder *Leonhard* Scoringen med et nydeligt Skud langt ude fra, vel placeret uden Chance for Maalmanden 1—0. Skolen har enkelte Opløb og naar at faa et Par Hjørnespark, men intel Øjeblik er der Fare paa Færde, og *Madsen* har et let Job med at holde Buret rent. Godt to Min. efter scorer *Wille J.* ogsaa paa et nydeligt Skud efter glimrende Samarbejde med *Sund* 2—0, og kort efter fløjtes der ved en beklagelig Fejltagelse fra Dommerens Side af 5 Min. for tidligt.

Der byttes straks Maal, Regnen siler stadig ned og opfordrer ikke til lang Pause. De fleste Spillere ser allerede dejlige ud, sølede ind fra Top til Taa i Mudder, og selv *Madsen*, der tidligere kun blev vaad af Regn, tager sig nu det herligste Mudderbad Gang paa Gang. Skolen presser nu lidt haardere, men det er dog stadig de gl., der viser, hvordan Fodbold skal spilles. *Blume* scorer paa et glimrende, brandhaardt Skud vort 3. Maal, og kort efter *Wille Jørgensen* vort 4., da *Faunsø* engang ikke fik Hold paa den fedtede Bold. Og saaledes endte Kampen 4—0 til de gamle; de kunde have faaet mange flere Maal, men Dommeren var aabenbart lumsk ked af sit Job, for 2. Halvleg blev kun paa 25 Min. mod førstes 30.

Fra de gamles Side var det en velspillet Kamp, Forwards *Blume, Wille, Lolo, Adam* og *Lausi* kørte til Tider helt rundt med Modspillerne, *Lolo* fordelte Spillet nydeligt, og alle fandt de hinanden fortræffeligt godt støttet af *Spanning*, der, naar som helst han vilde, holdt de andre nede (det var ikke altid, han vilde). *Sund* og *Leonhard* sled bravt i det og reddede mange Ting. *Vistisen* og især *Weis* havde en god Dag. *Madsen* sluttede af med en nydelig Præstation ved lynhurtigt at smide sig efter et haardt, fladt Skud og halvklare til Hjørne.

Bolden var paa den regntunge og smallede Bane usædvanlig svær at tømme, og som Følge deraf blev der en Del Indkast og Hjørnespark; men i hele Kampen kun eet eneste Frispark, nemlig da *Madsen* smed sig for Fødderne af en fremstormende Modspiller, der faldt over ham; det blev dømt mod Skolen!

Efter Kampen og det haardt tiltrængte Bad samledes man til kammeratligt Samvær ved Kaffeboardet i Spisesalen, hvor Rektor præsiderede og talte for de gamle. *Spanning* takkede paa disses Vegne og overrakte Skoleholdets Anfører en Fodbold fra *Soransk Samfund* med Paamindelse om at slide den med Helsen og godt Humør.

Det bør bemærkes, at vi til Middagen blev trakteret med den dejligste Haresteg og Æblegrød.

Næste Kamp aftales til April Maaned, og til den Tid fik vi Lov til ogsaa at bringe et Haandboldhold med;

Haandboldkampen vil da antagelig finde Sted før Middagen.

Vi skylder Skolens Rektor, Herr *Raaschou-Nielsen*, de Herr. Adj. *Jørgensen* og *Pihlkjær* samt Kammeraterne dannede en Tak for endnu en dejlig Dag paa vor gamle Skole, og vi var glade for endnu engang at kunne drage hjem med en Sejr, en velfortjent og stor Sejr 4—0, der tydeligt vidner om de gamles absolutte Overlegenhed denne Gang.

T. G.

SORANERAFTEN

Sæsonens første Soraneraften afholdes Onsdag den 2. November paa Hotel »Phønix«. Kl. 6½ begynder vi med de gule Ærter (Ærter, Flæsk, Pandekager, Øl, Snaps, Kaffe og Drikkepenge Kr. 4,00), og Kl. 8 fortæller »Bwana Tembea« og viser Billeder, d. v. s. at Redaktør *H. Schøning* fortæller og viser Films fra sin store Rejse igennem Kenya.

Som sædvanlig bortloddes der 10 Portioner til Spisningen blandt de 8 yngste Aargange blandt dem, der inden den 31. Oktober anmelder Deltagelse enten til *Clausen*, Vesterport 208, C. 13773, eller til *Rasmusen*, Vesterport 323, C. 8229. Af Hensyn til Hotel »Phønix« bedes man i øvrigt saa vidt muligt melde sig Dagen før til en af ovennævnte.

Bestyrelsen.

BATØK-SPILLET

Jen lysk Bog om gammelrussisk Retsvæsen finder jeg tilfældigt en Omtale af en russisk Straf for at drage Vaaben i Kirken eller ved Zarhoffet. Straffen kaldes »die Batogenstrafe«, og Straffens Form er Slag med to »Batoggen«, d. v. s. to ca. 1 Alen lange Stokke, som Straffens Udøver holder, een i hver Haand, og hvormed han stadig slaar paa det samme Sted af den Mands Krop, der er underkastet Straffen.

Nu og da er der i Soraner-Bladet opkastet Spørgsmaalet om »Batøk«-Spillet Oprindelse. Mon ikke Navne-Oprindelsen er her. I »Batøk«-Spillet gælder det jo netop ogsaa om at faa Stokkene til at ramme det samme Sted!

»Hak i, din . . . !« Lad de Lærde tale.

hås.

GAMLE SORANERE OG SORANSKE NOTER

Følgende gamle Soranere har i September d. A. indmeldt sig i Soransk Samfund:

Forretningsfører *Knud Balle*, Sølystvej 21, Silkeborg.

Bibliotekar *C. G. Elberling*, Brønderslev.

Grosserer *A. Madvig*, N. J. Fjordsallé 1, F.

Sekretær, Frk. *Thea Rasmussen*, Ankerhus, Sorø.

Jørgen Wille-Jørgensen, Rosenvængets Alle 17 A, Ø.

Læge *Svend Emil Kragelund*, Frederikssund.

Grosserer *Halvor Antoni-Jensen*, Mandalsgade 3, Ø.

Grosserer *Axel Antoni-Jensen*, c/o Fru Becher, Søllingvej 8, Charlottenlund.

*

Ved kgl. Resolution af 6. Oktober er Dommerfuldmægtig af 2. Grad *A. A. Langkjær* ('16) ansat som Dommerfuldmægtig af 1. Grad.

Justitsministeriet har derhos fastsat, at paagældende vil have at gøre Tjeneste som Fuldmægtig ved Embedet som Dommer i Frøs Herred m. v.

Professor *Vilhelm Andersen* holdt Rustalen ved Studenterforeningens Rusgilde Lørdag den 1. Oktober.

*

Kontorchef i Kongeriget Danmarks Hypotekbank *Einar Nygaard*, R. af Db., er udnævnt til Dannebrogsmænd.

*

Ekspeditionssekretær i Generaldirektoratet for Post og Telegrafvæsenet *A. von Späth* har faaet Tilladelse til at anlægge og bære Ridderkorset af 1. Klasse af den svenske Vasaorden.

*

Fhv. Lektor i Ribe *Carl Severin Jens Grønback Amorsen*, Realist fra 1874, nu boende i Roskilde, fyldte 80 Aar den 7. Oktober.

*

Maleren *Knud Raaschou-Nielsen* har faaet tildelt 500 Kr. af Antikvar Carl Julius Petersens Hjælpefond.

*

Arkitekt *Dan Fink*, der har været Medlem af Firmaet »Kooperative Arkitekter« siden dets Stiftelse 1. Januar 1934, er udtraadt og har begyndt selvstændig Virksomhed jævnsides med sin Lærergerning ved Kunstakademiet.

*

Sorø Akademis Skole havde den 19. September Besøg af Elever fra Lundberg Skola i Värmland under Ledelse af Lektor Gauiffin.

*

Kunstbladet »Samleren« har udsendt et meget smukt Mindeskraft om afdøde Museumsdirektør, Dr. *Karl Madsen*. Det indledes med en Karakteristik af denne »Nordens største Kender af nederlandsk Malerkunst«, skrevet af Museumsdirektør *Jens Thies*.

*

Den meget ansete og fremragende tyske Pædagogikhistoriker, Oberschulrat Theodor Fritsch har i »Mitteilungen der Gesellschaft für deutsche Erziehungs- und Schulgeschichte« skrevet en rosende Anmeldelse af Dr. *Olaf Carlsens* Bog »Über J. B. Basedows Entlassung von der Ritterakademie in Sorø«, som anmeldtes af Lektor *Poul Schjærff* i »Sorøner-Bladet«s 23. Aargang Nr. 1.

*

Dr. *Olaf Carlsen* har udsendt en ny Bog »Hugo Grotius og Sorø Akademi« (En kritisk Studie). Bogen, der kun er trykt i 100 Eksemplarer, vil senere blive anmeldt i *Sorøner-Bladet*.

*

Kontorchef i Skattedepartementet *Herluf M. Rahbek* er udnævnt til Amtsforvalter for Svendborg Amtsstuedistrikt fra den 1. Oktober.

*

Tandlæge, Docent *P. O. Pedersen* har paa den 9. tyske Tandlægekongres i Berlin holdt Foredrag om sine Studier over Eskimoernes Tandsygdomme. En Del af Grønlandsekspeditionens videnskabelige Materiale var udstillet i Kroll-Operaen.

Søndag den 25. September afsløredes paa Sorø Højskoles Grund en Mindesten for Skolens tidligere Forstander, afdøde Pastor *K. Bjerre*. Mindestenen bærer følgende Indskrift:

*Kristian Bjerre,
Præst — Højskolemand.
Forstander for Sorø Højskole 1888—1900.
Tvivl er Dødens og Gravens Klang,
Tro er Livets og Sejrens Sang.*

Mellem Talerne var »Sorø Amtstidende«s 86-aarige Redaktør, der for 60 Aar siden lærte *Bjerre* at kende, da denne var Elev paa Sorø Akademis Skole. Sorøneren, Politimester *Bjerre*, Graasten, takkede paa sin Moders og sine Søkendes Vegne for den Ære, der vistes deres Faders Minde.

*

Sorø Akademis Skole spillede Søndag den 2. Oktober i Tønder en Fodboldkamp mod Tønder Statsskole, som vandt med 4—0. Ogsaa i Haandbold besejrede Tønder Sorønerne med 12—11.

Onsdag den 5. Oktober spillede i Sorø en Fodboldkamp mellem Sorønerne og Herlovanererne. Sorønerne sejrede med 4—2.

*

Sidst i September og først i Oktober afholdtes der hos Winkel & Magnussen i København Auktion over afdøde Museumsdirektør, Dr. *Karl Madsens* Kunstsamling, der var vurderet til ¼ Mill. Kr. Auktionen indbragte 253,871 Kr.

*

Generalmajor *Carl Jacobsen*, som fyldte 60 Aar den 24. September, var Elev paa Sorø Akademis Skole 1890—91.

*

Oberst *Im. Holten* kunde 1. Oktober fejre 50 Aarsdagen for sin Udnævnelse til Premierløjtnant.

*

Provst *E. Wagner*, Taastrup, er udnævnt til Ridder af Dannebrog.

*

Paa Finanslovforslaget er der foreslaaet Lektor, Dr. phil. *Henrik Ussing* 540 Kr. i Understøttelse til Undersøgelse vedrørende gammel dansk Folkekultur.

*

Paa det den 5. Oktober i Folketinget fremsatte Finanslovforslag er der opført 62,000 Kr. til Installation af Centralvarme i Akademiets Hovedbygning, nemlig Varme anlæg 52,360 Kr., Haandvaske 2500 Kr., Bygningsarbejder 6500 Kr., uforudsete Udgifter 640 Kr. Der bevilgedes paa indeværende Aars Finanslov 50,000 Kr. til Installation af ny Kedel i Kirken og Skolens Kedelhus samt Centralvarme i Stengangen, men nu gaar man altså et Skridt videre. Fremtidig slipper man da for at fyre i 64 Kakkelovne.

*

Som meddelt har den venezuelandske Regering ansat Ingeniør *John E. Lütchen Lehn* som sin Tillidsmand ved Organiseringen af den danske Koloni i Chirgua-Dalen.

Lütchen Lehn, som allerede i en Aarrække har opholdt sig i Venezuela, er Student fra Sorø og uddannede sig oprindeligt som Bankmand i København. I 1919 rejsede

han til Argentina, hvor han uddannede sig som Landmaaler og Mineingeniør. I 1928 tog han til Venezuela, hvor han i de første Aar virkede som Ingeniør og Geofysiker ved amerikanske Petroleumsselskaber i Maracaibo Distriktet i den vestlige Del af Landet, senere som Forretningsmand i Hovedstaden Caracas og endelig i de sidste Par Aar som Regerings-Landmaaler i de vestlige Stater. Han er blevet venezuelansk Borger og nyder stor Tillid indenfor Regeringen, som nu har overdraget ham den betroede Stilling paa dens Vegne at føre Kontrol med Udviklingen af Kolonien i Chirgua-Dalen.

*

Ingeniørfirmaet Christiani & Nielsen (Siam) Ltd. underkrev den 10. Juli Kontrakt med den siamesiske Regering paa Udførelsen af første og anden Del af en ny Havn i Bangkok. Anlægssummen er en samlet Ordre paa 10 Mill. Kr. Firmaet er et i 1930 stiftet siamesisk Aktieselskab, der ejes af Christiani & Nielsen, Ø. K. og nogle siamesiske Interessenter. Dets Direktør er Soraneren *Aage Kann Rasmussen*, og Arbejdet, der skal udføres paa 46 Maneder, paabegyndtes i August under hans Overledning.

Konservator *Raklev* fra Nationalmusæet har atter i Aar været i Sorø-Skovene for at restaurere Oldtidsminder. I Bolbro Skov i Nærheden af Vindelbro Skovfogedhus har Konservatoren ifølge »Sorø Amtstidende« restaureret en

Langdysse, og ved Svinebakken, Nord for Veddebanen og Øst for Flommen har han islandsat en Stendysse. Tilføjede har Konservatoren restaureret en Dysse ved Topshøj Skole og en ved Skovfoged Rasmussens Bolig i Vesterskov. Endelig har han rettet en Dysse op paa en Mark mellem Vesterskov og Alsted Skov.

*

Lægerne i Holbæk Amt har i denne Maaned dannet »Nordvestsjællands Lægeseelskab«. Overkirurg, Dr. med. *C. C. Fleischer-Hansen* har faaet Sæde i Bestyrelsen.

*

Det af »Komiteen for Danmarks Deltagelse i den internationale Udstilling »New York World's Fair 1939« nedsatte Kunstindustriudvalg har anmodet Akademisk Arkitektforening, Forening for Kunsthåndværk og Ny Carlsbergfondens om hver at udpege en Repræsentant til at forestaa Udvælgelsen af kunstindustrielle Genstande til Udstillingen i Danmarks Nationalpavillon i New York.

Foreningen for Kunsthåndværk har udpeget Arkitekt *Tyge Hvass*.

*

Fhv. Kaptajn *Paul Gjellerup*, Randers, er udnævnt til Ridder af Dannebrog.

*

Evt. interesserede Fodbold- el. Haandboldspillere bedes opgive Adresse til stud. polyt. *Torben Madsen*, Bergthorasgade 28, St. th., S.

<p align="center">H. C. BORCH & CO. KUL · KOKS · CINDERS Strandvej 183 Tlf. Helrup 6566 UAFHÆNGIG IMPORTØR</p>		<p align="center">HOTEL PHOENIX KØBENHAVN TELEFON 114 120 Værelser — 76 Bad Byens hyggeligste og smukkeste SELSKABSLOKALER Internationalt Køkken — Det berømte FROKOSTBORD I Kavalersalen: Kapelmester <i>Gerolds Ensemble</i>.</p>	
<p>Inger Norries Sølvsmiede <i>Leverandør til Varelatteriet</i> Nikolaj Plads 32 - Telefon Palæ 5648</p>	Reserveret		
<p>BRØDR. MARKERS BOGTRYKKERI Knippelsbrogade 8 København K. Telf. Central 13,867 · 14,278</p>	<p>VARELOTTERIET</p> <p>Støtter dansk Produktion</p> <p>Der er købt Gevinster i danske Varer for over 93 Mill. Kr.</p> <p>Danmarks største velgørende Institution</p> <p>Til almennyttige og velgørende Formaal er der udbetalt over 27 Mill. Kr.</p> <p>ALMINDELIGT DANSK VARE OG INDUSTRILOTTERI</p> <p>Største Gevinst 10.000 Kr., — et lille dansk Hjem. — Nogle faa Lodsedler for Soranere faas hos Lotteriets Kollektører og i Hovedkollektionen, Laxegade 2, København.</p> <p>1 Lodseddel til 2. Trækning (9.—10. November) koster kun 2 Kr. 10 Øre.</p>		
<p>AKSEL ERTING Tømrermester „Belvedere“ Tlf. 681 Rogertsvej 9 Helsingør</p>			
<p>»Sorø Bys Historie« v/ L. F. la Cour. Pris Kr. 7,50. SVEGÅRDS BOGHANDEL SORØ</p>			

SORANER-BLADET.

MEDLEMS BLAD: FOR

SORANSK SAMFUND

23. AARGANG

Nr. 11

November 1938

ET KUNSTMUSEUM I SORØ

Kunstudstillingen 1936 i Sorø var ikke alene en værdig Hyldest i Anledning af Skolens 350-Aars Jubilæum fra gamle Elevers Side, men fik ogsaa ved værdifuld Hjælp fra By og Amt Betydning i videre Kredse og fremkaldte Ønsket om i Sorø paa Akademiets Grund at skabe en offentlig Kunstsamling af passende Omfang. Som gammelt Kulturcentrum er Sorø et naturligt Sted for en saadan Institution og ogsaa under en videre Synsvinkel maa Beliggenheden i Landsdelen siges at være heldig. Medens Kunstmuseerne i det øvrige Land (Jylland, Fyen og Lolland-Falster) fordeler sig ret jævnt i de større Byer, findes der udenfor København og Nordsjælland intet Kunstmuseum paa Sjælland. Sorø's Beliggenhed paa Grænsen mellem Midt- og Vestsjælland er derfor særlig velegnet for Oprettelsen af et saadant. Men ogsaa andre Grunde taler herfor. Fra gammel Tid har Kunsten paa forskellig Maade haft Tilknytning til Sorø og et Kunstmuseum oprettet paa Skolens Grund vil være til Gavn for denne, og omvendt vil praktiske Fordele komme Museet tilgode i Kraft af dets Beliggenhed. Endelig kan det ogsaa fremhæves, at det meget store Besøg i Sorø af Skoler fra Omegnen og fra andre Byer paa Sjælland gennem et saadant Museum vil bringe vide Kredse i Forbindelse med Billedkunsten.

Vi undertegnede, der mener, at et Kunstmuseum i Sorø har sin Berettigelse og sin Mission, tillader os derfor at rette en Opfordring til gamle Elever af Skolen og kunstinteresserede i Byen og Egnen om at støtte vort Arbejde for et saadant Museums Oprettelse.

For at realisere denne Tanke er to Ting nødvendige: Kunstværker og Pengemidler til Bygningens Opførelse.

Samlingen er tænkt omfattende god dansk Kunst, uanset at de Kunstnere, man ønsker repræsenteret, ikke har nogen særlig Tilknytning til Stedet; men efter Sagens Natur vil man selvfølgelig søge de betydeligere Kunstnere, der har virket i Sorø, særlig godt repræsenteret.

Som Grundstamme i et saadant Museum har man

tænkt at anvende en Række Kunstværker, der ejes af Akademiet, men nu opbevares under Former, hvor de ikke er til Glæde eller Gavn for nogen; dernæst ved Deponering af Kunstværker fra offentlige Kunstsamlinger og fra privat Side samt ved Gaver. Den fremtidige Vækst af Samlingen maa ske ved aarlige Indkøb, dels for de offentlige Tilskud, man haaber at opnaa, dels ved Støtte fra en kunstinteresseret Kreds, som under Navnet »Soransk Samfunds Museumsvenner« søges dannet. Indkøbene begrænses til at omfatte Arbejder af Kunstnere fra Tiden før 1900, medens Dannelse og Udvidelse af en Afdeling for Samtidens Kunst formentlig kan finde Sted paa anden Maade og uden Udgift.

Til Rejsning af Museumsbygningen er derimod større Midler nødvendige, selv om vi haaber, at gamle Soranere ved at træde hjælpende til med Materialer eller faglig Bistand vil lette denne Del af Opgaven. Arkitekterne Vilh. Lauritzen og Algot Laurup-Larsen har lovet vederlagsfrit at paatage sig Arkitektarbejdet, ligesom Murmester O. Licht paa samme Vilkaar vil paatage sig Murmesterarbejdet.

Tanken har været fremsat for forskellige offentlige Myndigheder, der modtog den med stor Velvilje, saaledes at vi har grundet Haab om offentlig Støtte, naar det har vist sig, i hvilket Omfang der fra gamle Soraneres og fra privat lokal Side kan bidrages til Sagens Løsning. I denne Sammenhæng vil vi gerne anføre, at vi allerede fra forskellige Venner af Tanken har modtaget Tilsagn om pekuniær Støtte og om Kunstværker.

Kunstmuseet er tænkt som en selvejende Institution, i hvis Bestyrelse Staten, Kommunen, Skolen og Soransk Samfund vil blive repræsenteret.

Vi beder Dem derfor indtrængende yde Deres Bidrag til Realisation af denne betydningsfulde Opgave, som næppe kan løses, uden at ogsaa den Kreds af gamle Soranere, som i Taknemlighed mod deres Skole altid har vist Redebonhed, naar de er blevet anmodet derom, atter vil træde hjælpende til.

Vi beder om Deres Støtte paa nedennævnte Maader:

1. Ved Bidrag til Bygningens Opførelse (eventuelt fordelt paa tre Aar).
2. Ved Tilsagn om Gaver af Kunstværker, ved Laan eller testametariske Løfter om saadanne.
3. Ved Indtræden i en Sammenslutning »Soransk Samfunds Museumsvenner«, der i Fremtiden vil støtte Museet med Indkøb af ældre Kunst. Aarsbidrag 10 Kr.

Jul. Frandsen,
Borgmester i Sorø.

H. Raaschou-Nielsen,
Rektor for Sorø Akademis
Skole.

Pengebidrag og Indmeldelser i ovenævnte Sammenslutning modtager medunderskrevne Alfred V. Rasmusen, Vesterport 323, København V., ligesom Meddelelser om Kunstværker.

Ovenstaaende Plan har ogsaa været forelagt den tidligere Direktør for Statens Museum for Kunst Dr. phil. *Karl Madsen*, der ikke alene modtog den med megen Interesse, men ogsaa medgav Henvendelsen herom sin anbefaling. Desværre har Døden siden da berøvet ovenstaaende Sag en udmærket Forbundsfælle og dansk Kunst en trofast Ven.

John Knox,
Dommer, Formand for
»Soransk Samfund«.

Alfred V. Rasmusen,
Direktør, Kasserer i
»Soransk Samfund«.

Ovenstaaende anbefales af:

Soransk Samfunds Bestyrelse:

Svend Clausen,
cand. jur., Prokurist,
Medl. af Understøttelsesfonden.

V. Sorgenfrey Hansen,
Redaktør af Soraner-Bladet.

A. Ch. Louw,
Direktør, Næstformand for
»Soransk Samfund«.

Rogert Møller,
Bagermester, Administrator
af Soraner-Bladet.

Mogens Poulsen,
stud. med. dent.

Bestyrelsen for Soransk Samfunds jydsk Afdeling:

Chr. Caspersen,
Pianofabrikant, Aarhus.

Koefod Johnsen,
stud. med., Aarhus.

Chr. Kall,
Landsretssagfører, Aarhus.

Bjørn Poulsen,
stud. mag., Aarhus.

C. Rudkjøbing,
Politimester, Odder.

Vilh. Andersen,
Professor, Dr. phil.

Th. Berthing,
Højesteretsdommer.

N. V. Boeg,
Landsdommer.

M. Bojesen,
Kommandør.

Johannes Brøndsted,
Dr. phil., Adm. Inspektør v. Nationalmuseets I Afd., Lektor
v. Københavns Universitet.

H. H. Bruun,
Højesteretssagfører.

J. L. Dahlerup,
Kontorchef.

S. Danneskjold-Samsøe,
Maler og Kunstkritiker.

Holger Eich,
Formand for
Sorø Handelsstandsforening.

Chr. Elling,
Dr. phil., Docent i Kunsthistorie
v. Kbhvn.s Universitet.

K. A. Hasselbalch,
Dr. med., Godsejer.

G. Howden-Rønnenkamp,
Kammerherreinde, Sorø.

P. Jensen,
Kommandørkaptajn.

Jørgen Jørgensen,
Professor v.
Københavns Universitet.

Rudolf Kiær,
Læge, Vesterborg.

Otto Kiørboe,
Civildommer, Viborg.

P. C. Kryssina,
Oberstløjtnant, Holbæk.

Niels P. Larsen,
Graver ved Sorø Kirke,
Form. for Museumsforeningen
for Sorø Amt.

O. I. Leth,
Formand for Turistforeningen
for Sorø og Omegn.

M. Mackeprang,
Dr. phil, fhv. Direktør for
Nationalmuseet.

Gudmund Magnussen,
Læge.

Siegfred Neuhaus,
Maler, Tegnelærer ved
Sorø Akademis Skole.

Gordon Norrie,
Dr. med., Stabslæge,
Æresmedlem af
»Soransk Samfund«.

N. E. Nørlund,
Professor, Dr. phil.,
Direktør f. geodætisk Institut.

Poul Nørlund,
Dr. phil.,
Direktør for Nationalmuseet.

Axel Olsen,
Formand for Sorø Haand-
værker- og Industriforening.

V. Palslev,
Kaptajn, Æresmedlem af
»Soransk Samfund«.

Johannes Pedersen,
Professor, Dr. phil. & theol.,
Formand for
Carlsbergfondets Direktion.

P. C. Poulsen,
Højesteretsdommer.

Jørgen K. Rasmusen,
Direktør, cand. polyt., Korsør.

V. Røper-Petersen,
Grosserer, M. B.

G. Saxild,
fhv. Landsarkivar, Sorø.

S. C. Scavenius,
Kammerherre, Godsejer,
Klintholm.

L. Schiøttz-Christensen,
Redaktør, Aalborg, Æresmedl.
af »Soransk Samfund«.

C. M. Smidt,
Arkitekt ved Nationalmuseet.

S. P. L. Sørensen,
Professor,
Dr. phil. & med. & techn.

A. M. Thorkildsen,
Kontorchef i Finansministeriet.

V. Thorlacius-Ussing,
Direktør i Ny Carlsbergfondet.

Johan Wengel,
Apoteker, Ringsted.

Vilh. Topsøe,
Amtmand, Sorø.

J Tilslutning til ovenstaaende Opraab vil jeg gerne her henstille til gamle Soranere at vise denne Sag Interesse og Forstaaelse.

Selv om jeg er klar over, at der fra mange Sider appelleres til Deres Offervillighed, er det dog mit

Haab, at vi i soransk Aand maa kunne samles om denne store Plans Gennemførelse.

Ethvert Bidrag, det være sig stort eller lille, modtages med Tak, og jeg erindrer om det gamle Ord-sprog: »Mange Bække smaa gør en stor Aa«.

Alfred V. Rasmusen,
Kasserer i Soransk Samfund.

DØDSFALD

K Kontorchef *Erik Mangor*, der den 19. Oktober afgik ved Døden, var født i København den 13. Februar 1883 som Søn af senere Herredsfoged i Odense Johan Herman Georg Mangor og Hustru Elise, f. Rohde. Da hans Fader i Halvfemserne var blevet Byfoged og Borgmester i Slagelse, hvorfra han siden forflyttedes til Odense, sattes *Erik Mangor* efter Sommerferien 1896 i Sorø Akademis Skole, som han forlod 1900 med sproglig-historisk Studentereksamen. Syv Aar senere tog han juridisk Embedseksamen.

I en Periode var han saa Herredsfuldmegetlig i Odense, men indtraadte i 1912 i Finansministeriet, hvor hele hans senere Embedsgering kom til at falde; i 1919 blev han Fuldmægtig og i 1932 Kontorchef.

Ved sin Død var, skrev »Berlingske Tidende«, Kontorchef *Mangor* Leder af Skattedepartementets 3. Ekspeditions kontor, der varetager Sagerne vedrørende Stempling af Dokumenter, Tinglysningsafgifter m. v. Paa dette specielle Omraade sad han inde med en betydelig Viden, og sine Erfaringer fra sit Arbejde har han bl. a. gjort tilgængelig for en videre Kreds ved Udgivelsen af sin meget benyttede Haandbog i Stempellovgivning, der kom for et Aars Tid siden. I en Aarrække havde han været Medlem af Det kgl. Klasselotterinævn.

Kontorchef *Mangor*, der var dekoreret med Dannebrog-Ordenens Ridderkors, overleves af sin Hustru, Violinistinden Fru *Olga Thomsen Mangor*, samt af en ung Datter.

*

— Torsdag den 27. Oktober døde Fabrikant *Hannibal Julius Petersen*. Bisættelsen fandt Sted Mandag den 31. Oktober fra Emanuelskirken i København, Jordfæstelsen foregik paa Bromme Kirkegaard.

Afdøde var født den 11. Februar 1884 paa Herregaarden »Ødemark« som Søn af Soraneren, Godsejer *Peter Julius August Petersen* og Hustru Louise Mathilde, f. Hansen og saaledes Broder til Soraneren, Godsejer og Forstkandidat *Einar Julius Petersen*, der døde 13. Marts 1936. *Hannibal* kom i Sorø Akademis Skole efter Sommerferien 1896 og gik ud med Realeksamen i 1901. Siden tog han Ingeniøreksamen ved den polytekniske Lærestanstalt og nedsatte sig som Maskinfabrikant i København. Han efterlader sig Hustru Ingeborg Jul Petersen, en Søn og en Datter.

Hannibal Petersens jævnaldrende fra Skoleaarene vil mindes den flinke Kammerat, der ligesom Broderen *Einar* var en dygtig og interesseret Kricketspiller.

*

— Under Sydsjællands Rideklubs Hubertusjagt Søndag den 13. November blev Ritmester *Peter Jensen* midt under Jagten ramt af et Hjerteslag, segnede af Hesten og døde.

Jens Peter Jakob Jensen fødtes den 12. Oktober 1897 i Overvindinge, Sværdborg Sogn i Sydsjælland, som eneste Søn af Gaardejer Ole Jensen og Hustru Sophie Jensen; begge hans gamle Forældre, der nu boer i Lundby, overlever ham. I sine tidligste Drengesaar frekventerede han Vordingborg Realskole; den lange Skolevej tilbagelagde han paa en lille islandsk Hest, og hans Kærlighed til Ridningen skriver sig allerede herfra. Juli 1911 optoges han paa Sorø Akademi, som han forlod med Realeksamen 1915.

Efter Realeksamen indtraadte *Peter Jensen* i Hæren for at blive Officer og udnævntes i Oktober 1920 til Premierløjtnant med Tjeneste ved 4. Dragonregiment i Næstved. Da dette ophævedes, forflyttedes han til 3. Dragonregiment i Aarhus, hvor han gjorde Tjeneste til 1928. Derpaa var han Adjutant for Generalinspektøren for Rytteriet og sendtes 1929 paa Krigsministeriets Foranstaltning til Sverige for der at gennemgaa Rideskolen Strömsholm — en Rideskole, der fortrinsvis uddanner udvalgte Officerer i den højere Ridning.

Hjemkommen fra Sverige blev *Peter Jensen* Lærer ved Rideskolen og Rytteriets Befalingsmandsskole i Næstved og i November 1932 udnævnt til Kaptajn-løjtnant. 1935 udnævntes han til Ritmester og Eskadronchef ved jyske Dragonregiment i Randers og endelig i Oktober i Aar til Chef for Hærens Rideskole. Med denne sidste Udnævnelse havde han naaet et af sine første Maal, og fra Hærens Side regnede man med, at han skulde bibringe dansk Ridning et mægtigt Opsving.

Ritmester *Peter Jensen*, der i 1933 dekoreredes med den svenske Sværdordens Ridderkors, var kendt ikke blot herhjemme, men i hele Europa for sine usædvanlige Evner som Skolerytter. I 8 Aar var han Indehaver af Danmarksmesterskabet i svær Skoleridning, og 3 Gang vandt han Kongens Ærespræmie ved de militære Kapridninger. Ogsaa ved Stævner i Udlandet nød hans Navn Respekt, og 3 Gange vandt han ved internationale Ridekonkurrencer. De senere Olympiader havde han ligeledes deltaget i; sidst deltog han i Olympiaden i Berlin 1936; her blev han meget

haardt og vist uretfærdigt bedømt, idet han blev Nr. 7 af Verdens 40 bedste Ryttere. Han var allerede udpeget til Deltagelse i de olympiske Lege i Finland 1940.

Om hans gamle Forældre og hans Hustru Marie Frederikke (Unne) Jensen, som han ægtede 1931, vil den største Medfølelse samle sig. Ægteskabet var barnløst. Fru Unne Jensen er ældste Datter af Kammerherre, Hofjægermester, cand. polit. Holger Collet til Lundbygaard og Rønnebæksholm samt Katholm og Hustru Polly Hegermann-Lindencrone. En Faster til Fru Unne Jensen er Kammerherreinde Marie Vedel, Enke efter Amtmand, Kammerherre *Axel Vedel* (*76).

Begravelsen fandt Sted under militær Honnør fra Sct. Peders Kirke i Næstved den 17. November.

Otto Vilh. Sommer.

INDBINDING AF SORANERBLADET

Soraneren, fhv. Premierløjtnant *Poul Nyholm* (1922), der nu er Fuldmægtig hos Bogbindermester Anker Kyster, har udarbejdet et meget smukt Bind til *Soraner-Bladet*, af hvilket vi ovenfor bringer en Gengivelse. Ryg og Hjørner er af grønt Gedeskind eller grønstribet Lærred, og Papiret er tegnet og fremstillet specielt til *Soraner-Bladet* med Tegning af Fugl Fønix.

Det er et meget smukt og særpræget Bind, som *Poul Nyholm* her har fremstillet, og *Soraner-Bladet* vil i denne Indbinding virkelig finde en Ramme, der er dets Indhold værdigt.

Prisen er for 3 Aargange indbundet i Gedeskind Kr. 15,50 og for 2 Aargange indbundet i Lærred Kr. 7,50, men i øvrigt bedes alle, der er interesseret i denne udmærkede Opbevaringsmaade af Bladet henvende sig til *Poul Nyholm*, idet der ved flere Indbindinger paa samme Tid finder Reduktion Sted i Prisen.

DEN RANKE I RIGET — RITMESTER PETER JENSEN IN MEMORIAM

Digteren *Fr. Nygaard*, der i Skoleaarene paa Sorø Akademi var *Peter Jensens* Klassekammerat og nære Ven, har sendt os nedenstaaende Minde-digt.

Fra Klarskov kom han, denne Dreng,
som kun imod sig selv var streng.
Hans Mæle var det ø-dansk milde
— men han var stærk i det: At ville.

Hans Blik var blaat, saa ren hans Tanke,
i Sandhed en af Rigets Ranke!
Som Dreng han satte sig et Maal,
og haardt blev Viljen hærdet: Staal!

Men i det maalbevidste blandet
en Tone hørtes: Hjemmet, Landet.
Dybt i hans Sind laa det begravet,
der bruser blidt som Smaalands-havet.

En ædel Ømhed, trofast Væsen,
den Kunst at kunne være kræsen.
En Alkibiades, saa aaben.
Til Kappestrid — med blanke Vaaben!

For Sorøs Ungdom Farven, Fanen
— se ham med Bolden over Banen,

*et Gudebarn, til Daad udmærket
— utrættet Træning driver Værket!*

*I Sadlen sprang du, kæk og mandig,
men ogsaa følsom og forstandig.
Som Dreng du elsked Hunde, Heste.
En solblond Dansker af de bedste!*

*Et sammensat men klart Kompleks:
Vor første Rytter paa »His Ex«,
med Skønheds Rytme fint i Trit
— saa standsed Livets Skoleridt...*

*I Sadlen sprang han sidste Gang,
og alle Farver havde Klang.
Saa smukt, paa en Hubertusjagt,
Sjæls-Adel segner i sin Pragt!*

Fredrik Nygaard.

SÆSONENS FØRSTE SORANERAFTEN

Sæsonens første Soraneraften blev en i høj Grad interessant Aften. Allerede ved de »gule Ærter« var vi samlet ca. 40 Stkr., og da Foredraget eller rettere Filmsforestillingen — som det blev — skulde begynde Kl. 8, var vi et lille 100 tilstede.

Redaktør *Hans Schøning* viste os de Films, han havde optaget paa sin 5 Maaneder lange Rejse gennem Afrika fra Keneya til Ægypten, og det var aldeles forbløffende gode Billeder. Fine Nærbilleder af Dyr optaget uden Teleobjektiv, men alligevel paa ganske nært Hold f. Eks. et Næsehorn paa 20 m Afstand, Krokodiller helt ned til 1 m's Afstand og uden Beskyttelse for Fotografen af nogen Art.

At gaa i Enkeltheder vil føre for vidt, da vi saa henved 1000 m Film, hvoraf de sidste 250 m iøvrigt var Farvefilm. Som et typisk Tilfælde kan nævnes, at selv midt nede i Afrika traf *Schøning* paa gamle Soranere.

Hele Filmsforestillingen blev ledsaget af *Schønings* Forklaringer og Bemærkninger, fremsat paa den for *Schøning* saa karakteristiske, men alt andet end kedelige Facon. m. p.

SORANERAFTEN I NATIONALMUSEET

JDecember i Fjor havde vi en Soraneraften i Nationalmuseets oldnordiske Afdeling. Nu indbydes *Soransk Samfunds* Medlemmer ved Velvilje fra Museumsdirektør, Dr. *Poul Nørlunds* Side til Onsdag Aften den 7. December at besøge Museets etnografiske Afdeling. Kl. 18,30 mødes vi ved Hovedindgangen i Prinsens Palæ, Frederiksholms Kanal, og Afdelingen vil derefter blive forevist under sagkyndig Ledelse. Der er en Mulighed for, at den efterfølgende Spisning kan finde Sted i Museets nye Restaurant.

Man bedes melde sin Deltagelse baade til Museumsbesøget og/eller til Spisningen til: Direktør *Louw*, Varelotteriet, Laksegade 2—4, Central 1823 og 1290, eller til Kassereren, Direktør *A. V. Rasmusen*, Vesterport 323, Central 8229. Ved Anmeldelsen gives Meddelelse om Prisen for Deltagelse i Spisningen.

SYV GAMLE DRENGES TO SORØTURE

Paa det øverste Billede fra Sorøturen 27. Juni 1931 ses fra venstre i bageste Række: Overretssagfører P. Klan (Peder Pedersen), København, Stationsforstander A. P. Bang, Hillerød, Dommerfuldmægtig P. T. Thorkilsen, Sorø og Læge Chr. Lundh, Skive. I forreste Række fra venstre: Læge M. A. Smidt, Lyngby, Museumsdirektør, Dr. phil. C. M. C. Mackeprang og Godstæge C. R. Kjær, Pederstrup paa Lolland.

Paa det nederste Billede fra Sorøturen 23. Juni 1938 ses i bageste Række fra venstre: Pastor Ove Krarup, Ikast, pensioneret Stationsforstander A. P. Bang, Vedbæk, Overretssagfører P. Klan og Læge Chr. Lundh, fh. Skive nu Lyngby. I forreste Række fra venstre: Læge M. A. Smidt, Lyngby, Museumsdirektør Mackeprang og Læge C. R. Kjær, Pederstrup.

Fra tidligere Stationsforstander i Hillerød *Andreas Bang*, der nu boer som Pensionist i Vedbæk, har *Soraner-Bladet* modtaget følgende:

I *Soraner-Bladet* Juli Nr. efterlyser De Meddelelse om og eventuelt Billeder fra Jubilar-Sammenkomster i Sorø, hvilket faar mig til at sende Dem dette.

I Foraaret 1931 fik Direktør *Mackeprang* den overordentlig gode Idé at undersøge, hvor mange der endnu le-

vede af de 21 Drenges, som i 1881 blev *opiagne* i daværende I Latinklasse. 7 var døde og af de levende 14 opholdt knapt Halvdelen sig udenfor Landets Grænse, men 7, altsaa lige $\frac{1}{3}$, lykkedes det at faa opspurgt og samlet. Vi mødtes paa den gamle Station i Sorø Kl. 9 Fm. d. 27. Juni 1931, og ihvertfald 4 af os havde ikke set hinanden siden vi gik ud af Skolen, saa helt let var det ikke lige straks at finde ud af, hvem der var hvem, men paa en enkelt Undtagelse nær lykkedes det dog ret hurtigt. Fra

Stationen spadserede vi til Parnas og var, inden vi naaede dertil, virkelig 7 gamle Klassekammerater paa Maanedsløvs, og Frokosten brød de sidste Hømnings, om der var nogle til Rest. Efter Frokosten sejlede vi til Akademihaven, hvor vi savnede den morsomme Række af Lystbaade, der i gamle Dage havde sin Plads der — hvorfor i Alverdens Riger er de dog fjærnede, og en tæt Rørskov, der hindrer det fri Udsyn fra Spadserestien, i Stedet for kommet til Udvikling. Fra Akademihaven gik vi til Translokationen paa Skolen, — en Højtidelighed som vistnok ingen gammel Soraner kan overvære helt uden Rørelse, — derefter til The hos Rektor og saa blev der en knap Time, hvor hver især kunde opsøge for ham særlig kære Minder eller gamle Venner, inden vi atter samledes til Middag paa Postgaarden for ved Aftenøgenes Afgang atter at skilles, enige om at vi alle havde haft en vidunderlig Dag, som ved given Lejlighed burde gentages.

At finde denne Gentagelsesdag var ikke saa let, de oprindelige Klassekammerater splittedes noget i Løbet af Skoletiden, saa Afgangsaarene faldt meget ujævnt, men 1938 var dog Jubilæum for det største Flertal og blev atter brugt af *Mackeprang* til at samle os. Af de oprindelige 7 var én forhindret og blev erstattet med en af Studenterne fra 88, der først var kommet senere ind paa Skolen end vi andre, men faldt udmærket til. Programmet blev ganske det samme, som ved den første Tur, kun var vi denne Dag uafbrudt sammen lige til Afrejsens Time satte Punktum for Dagen, der var saa absolut vellykket, som overhovedet tænkeligt.

Forbløffende maa vist alle føle det, at 7—8 ældre Mennesker, hvis Livsveje i mere end, hvad man kalder en Menneskealder, er gaaede ad saa vidt forskellige Spor, og hvis Veje enten aldrig er krydsedes eller kun er det i Ny og Næ, dog kan danne en saa ensartet Masse, at et Samvær ikke kun over enkelte Timer, men over hele Dagen forløb uden én Mislyd, men tværtimod som én fortsat Nydelse. Og saa var vi dog ikke gamle Kostskoleelever allesammen, men nogle havde været skolesøgende hele Skoletiden.

GAMLE SORANERE OG SORANSKE NOTER

Følgende gamle Soranere har i Tiden 8. Oktober—8. November indmeldt sig i *Soransk Samfund*: Læge *Hans Brohm*, Grønnegade 8, Nykøbing M. — stud. jur. *S. A. Vistisen*, Sylowsallé 21, København F. — *O. Gamdrup*, N. Kochs Skole, Aarhus. — Dommerfuldmægtig *G. Poulsen*, Haderslev. — Sagfører, cand. jur. *Kai Dahl*, Horsens. — Læge *Poul Evers*, Bjerringbro.

*

I Oktobernumret var der i Teksten til Billedet af de i Rusgildet deltagende Jubilarer indløbet en Trykfejl. Der skal staa: Sekretær, cand. jur. *A. van Oesten Hackhe* og ikke Hockhl.

Stud. jur. *Otto Vilh. Sommer* ('37) er blevet Medarbejder ved Personalhistorisk Institut samt Redaktionssekretær ved Værket »Danske Byer og deres Mænd«.

*

Kontorchef *H. G. Orlík* repræsenterede D. S. B. paa den nordiske Rundrejsekonference i Helsingfors 18.—19. Oktober.

Auktionen hos Hee sidst i Oktober og først i November over afdøde Museumsdirektør, Dr. phil. *Karl Madsen* Bøger indbragte 33,200 Kr. eller c. 13,000 Kr. mere end ventet.

Det Rønnekampske Legat købte den 1. November paa *Victor Haagen Müllers* Udstilling i Kuntsforeningen Maleriet »Graavejr. Fra Arresø« for 900 Kr. Maleriet skænkes til Statens Museum for Kunst. Udstillingen omfattede et halvt Hundrede Arbejder.

Exam. pharm. *O. W. Høeberg Nielsen*, hidtil Haslev Apotek, er nu ansat paa Apoteket i Ringe.

Som meddelt i *Soraner-Bladets* Oktobernummer fyldte fhv. Lektor ved Ribe Katedralskole *C. Amorsen* 80 Aar den 7. Oktober. Som Tak for den Hilsen, han modtog fra *Soransk Samfund*, skriver den 80-aarige:

En gl. Dreng bliver glad, naar han til sin 80 Aars Dag bliver mindet, særlig da, naar han faar en Lykønskning fra sin gamle Skoletid i Sorø, idet Soraneren *Johs. Rasmussen* (fhv. Vingrosserer) mødte op i mit Hjem med en Gave, der mindede mig om min Barndom i Haderslev, idet Gaven er et Askebæger af københavnsk Porcellain, i hvis Bund er malet et Billede af Domkirken i Haderslev, i hvilken Kirke jeg i sin Tid blev konfirmeret. Sorø besøger jeg af og til, sidst var jeg der i 1936 og oplevede da pludselig at høre »Goddag, gl. Morian«. Raaberen var nu afdøde Kammerherre *H. Buchwald*, og tværs over Gaden raabte jeg til ham »Tak, gamle Abraham«. Hans Øgenavn var *Abraham*, mit var *Morian*. De to Brøl vakte iøvrigt adskillig Opmærksomhed i den kære, lille By.

Med venlig Hilsen og gentagen Tak.

Deres gamle Soranerdreng

C. Amorsen.

Hos Gyldendal er nu udkommet første Bind af Museumsinspektør, Dr. phil. *Johs. Brønsted*s nye Trebinds Værk »Danmarks Oldtid«, der skal afløse *Sophus Müllers* over 40 Aar gamle Arbejde »Vor Oldtid«.

— Det kæmpemæssige Stof er samlet af mine unge Assistentter og Elever, fortæller *Johs. Brønsted*, og denne Del af Arbejdet har Carlsbergfonden betalt. Selve Udarbejdelsen og Valget af de mange Billeder er mit Arbejde, som altsaa nu ser Dagens Lys hos Gyldendal efter næsten 8 Aars Forberedelse.

*

Den svenske Kunstkritiker *Carl G. Laurin* har i »Ord och Bild«s Oktoberhæfte skrevet en større Afhandling om afdøde Museumsdirektør, Dr. phil. *Karl Madsen*.

*

Cand. mag. *A. Byberg-Nielsen* er tiltraadt Stillingen som Gymnastikassistent ved Sorø Akademis Skole.

Museumsdirektør, Dr. phil. *Poul Nørlund* fyldte 50 Aar den 4. November og modtog en Hilsen fra *Soransk Samfund*.

*

Skovfoged under Sorø Akademis 1. Skovdistrikt *R. C. Sørensen* er udnævnt til Dannebrogsmænd.

Skovfoged *Carl Chr. Larsen*, Vindelbro, har efter 40 Aars Tjeneste i Sorø Akademis Skovvæsen, taget sin Afsked.

Sidst i Oktober havde Hertz' Bogtrykkeri, Bogtrykker-gaarden, bestaaet i 110 Aar. I den Anledning udsendte den nuværende Indehaver *Poul Hertz* en smukt trykt Ud-gave af Kong Renés Datter, skrevet som bekendt af Hen-rik Hertz, der var Broder til Poul Hertz' Bedstefader. Den lille nydelige Bog indledes med en Datofortegnelse over de 153 Gange, Hertz' lyriske Drama har været opført paa Det kgl. Teater, og Liste over, hvem der har udført de forskellige Roller i Dramaet i de 93 Aar, der er forløbet fra dets Fremkomst. Begge disse Oversigter er skrevet af Teatrets Bibliotekar Edv. Agerholm.

*

Professor *S. P. L. Sørensen* har paa Grund af Sygdom nedlagt sit Hverv som Præsident for Dansk Luftværns-forening.

*

Jernbanelæge og Læge ved Carlsberg Bryggerierne *Mogens Lerche* ('98) fyldte 60 Aar den 15. November.

*

Den gamle Soraner, Redaktør *A. Rothe Hansen* har haft den Sorg at miste sin Hustru, Fru Julie Rothe Han-sen, f. Steenbach, som døde den 11. November. Begrav-elsen fandt Sted fra Sorø Kirke den 16. November. Fruen vil med Taknemlighed blive mindet af de mange gamle Soranere, som i deres Skoleaar havde et godt Hjem hos hende og Redaktøren.

Soraner-Bladet har modtaget »Dansk Tidsskrift Index« for 1937, udgivet af Statens Biblioteks Tilsyn, udarbejdet af Biblioteksdirektør Th. Døssing og Biblioteksinspektør Robert L. Hansen og udkommet paa Nyt Nordisk Forlag, Arndal Busck.

Denne systematiske Fortegnelse over Indholdet af ca. 240 danske og en Del andre nordiske Tidsskrifter er uundværlig for Videnskabsmanden, den studerende og iøvrigt enhver, der søgre Orientering og faglig Oplysning paa faglige Omraader.

Fhv. Direktør for Carlsberg Bryggeriernes kemiske La-boratorium, Professor, Dr. phil. *S. P. L. Sørensen* er ud-nævnt til Æresdoktor ved Universitetet i Paris.

Lørdag den 19. November afholdtes der Kongebal paa Sorø Akademis Skole.

*

»Sorø Amtstidende« har meddelt, at »Han sidder ved Smeltediglen« i December vil blive opført som Juie-komedie paa Sorø Akademis Skole.

*

Redaktør *Henry Hellssen* fyldte 50 Aar den 8. Novbr.

*

Overretssagfører *Christian Ulrich Ditlev*, Rigsfriherre *van Eggens* ('97) fylder 60 Aar den 14. December.

H. C. BORCH & CO. A/s KUL · KOKS · CINDERS Strandvej 183 Tlf. Helrup 6566		HOTEL PHOENIX KØBENHAVN TELEFON 114 120 Værelser — 76 Bad Byens hyggeligste og smukkeste SELSKABSLOKALER Internationalt Køkken — Det berømte FROKOSTBORD I Kavalersalen: Kapelmester <i>Gerolds Ensemble</i> .	
Inger Norries Sølvsmiedie <i>Leverandør til Varetotteriet</i> Nikolaj Plads 32 - Telefon Palæ 5648		Reserveret	
Sorø Akademis 1. Skovdistrikt Gavntre og Brænde. Trækul til Høns og Grise. <i>Telefon Sorø 125</i>		VARELOTTERIET Støtter dansk Produktion Der er købt Gevinster i danske Varer for over 93 Mill. Kr.	
AKSEL ERTING Tømrermester „Belvedere“ Tlf. 681 Rogertøvej 9 Helsingør		 ALMINDELIGT DANSK VARE- OG INDUSTRILOTTERI	
»Sorø Bys Historie« <i>vj L. F. la Cour.</i> Pris Kr. 7,50. SVEGÅRDS BOGHADEL SORØ		Danmarks største velgørende Institution Til almennyttige og velgørende For- maal er der udbetalt over 27 Mill. Kr.	
		Største Gevinst 10.000 Kr., — et lille dansk Hjem. — Nogle faa Lodsedler for Soranere faas hos Lotteriets Kollektører og i Hovedkolektionen, Laxegade 2, København. 1 Lodseddel til 3. Trækning (7.—9. December) koster kun 2 Kr. 60 Øre.	

N SORANER-BLADET.

MEDLEMS SORANSK BLAD: FOR SAMFUND

23. AARGANG

Nr. 12

December 1938

SORANER-BLADET

Et Blad, der ikke diskuteres og kritiseres eller med andre Ord, et Blad, der ikke er Blæst om, det sover.

Soraner-Bladet har der altid staaet Blæst, ja næsten Storm om, og det er kun godt, for det beviser nemlig, at Bladet interesserer og derfor har Retten og Pligten til at leve.

Men ikke alene Bladets *Indhold* har gennem Tiderne bragt Uro i Gemytterne, ogsaa Bladets *Økonomi* har gennemlevet haarde Kampe. Disse Kampe er hidtil blevet til Sejr, og dette skyldes faktisk udelukkende Bladets Administrator *Rogert Møller*, der har skabt Begyndelsen og Grundlaget, ja langt mere end det, til en *Bladfond*, som skal bringes op paa en saadan Størrelse, at Bladet kan udkomme uden Hjælp af Annoncer.

Bestyrelsen har vedtaget at yde en aktiv Indsats for at hjælpe *Rogert Møller* med at faa *Bladfonden* bragt op paa den nødvendige Størrelse ved selv at overtage Annoncetegningen, saaledes at man sparer alle Udgifter til Agenter o. l. for at alle Indtægter kan komme Bladet tilgode direkte.

Denne nye Ordning træder i Kraft den 1. Januar 1939, og man bedes derfor i Fremtiden i alle *Spørgsmaal vedrørende Annoncer henvende sig til Prokurist, cand. jur. Svend Clausen, Vesterport 208, V. Central 13.773*, der har paataget sig den forretningsmæssige Side af Spørgsmaalet.

„DE 200 RASKE GAMLE SORANERES STIPENDIUM“

Ansøgninger om dette Stipendium, der kan søges af Studenter dimitterede fra Sorø Akademis Skole i 1937 og 1938, skal indgives inden Udgangen af Januar 1939 til *Soransk Samfunds* Formand, Dommer *John Knox*, Soldalen 7, København Ø.

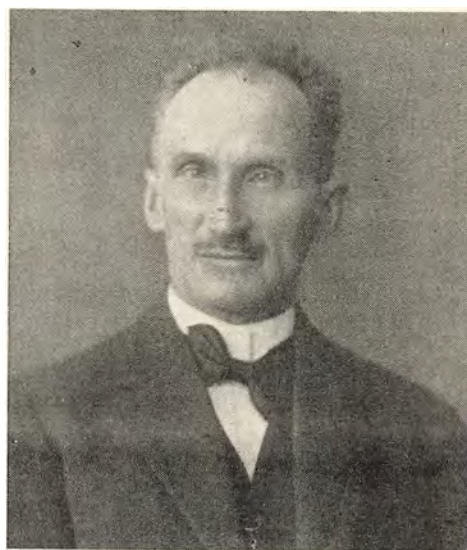
Ansøgningen maa indeholde Oplysninger om Ansøgers økonomiske Forhold, Dimissionsaar og Plan for hans Studium. Attester indsendes i bekræftet Genpart. De tilbagesendes ikke.

DR. PHIL. FERDINAND OHRT

* 17 November 1873, † 5. December 1938.

Efter et Par Ugers Hospitalsophold døde Dr. *Ferdinand Ohrt* den 5. December paa St. Josephs Hospital i København, kort efter at han havde rundet sit 65. Aar.

Den 8. December samledes vi om hans Kiste i Trinitatis Kirke, Universitetets, de lærdes Kirke, og Søndagen den 11. December stededes hans Støv til Hvile i sønderjysk Jord, paa Sottrup Kirkegaard, nær ved hans Fødested. Hans Slægt var ved disse Lejligheder repræsenteret af hans Brodersøn, Soraneren, Ekspeditionssekretær i Overformynderiet *Andreas Frederik Ohrt* (S. '10).

Det soranske Studenterhold 1892 talte femten Mand — af dem er der nu kun syv tilbage: Politimester *Leopold Rosen* i Holbæk, Højesteretsdommer *P. Chr. Poulsen*, Læge *Peter Kabell*, Glumsø, Kommunalærer, Redaktør *Hans Andersen*, Pastor emer. *Niels Wamberg*, Lektor, Kaplajn *O. B. Müller*, Sorø, og Hofjægermester *A. V. Bech* til Waldbygaard og Brorupgaard. Blandt de afdøde var Politikeren *Niels Peter Bransager* den, som først kaldtes bort, allerede i 1915, senere fulgte Soransk Samfunds Formand i otte Aar, Professor, Dr. phil. *Erik Schou* i 1928, Ingeniør *C. V. Schou* i 1933, og senest Holdets ældste, men i Sorø-Tiden ogsaa dets muntreste Mand, Tandlæge *Daniel*

Howitz i 1934. Indenfor dette udmærkede og af trofast Soranersind prægede Hold var Erik Schou vel den mest udprægede videnskabelige Begavelse blandt Matematikerne; Ferdinand Ohrt var det afgjort blandt »de sproglig-historiske« — allerede ved Studentereksamen opnaaede han 1. Karakter med Udmærkelse, og kun hans svage Helbred hindrede ham i at komme til at gøre den straalende Universitetslærer-Karriere, hvortil hans Evner rigelig rakte.

Ferdinand Christian Peter Ohrt var Sønderjyde, født 11. November 1873 paa Sandbjerg i Sundeved ved Alssund, hvor hans Fader, Andreas N. O. Ohrt, boede som Godsinspektør ved de Reventlowske Besiddelser; Moderen hed Christine Caroline Koch, hun døde allerede i 1901 og overlevedes af sin Ægtefælle i seksten Aar. I 1885 kom han første Gang til Sorø, men forlod Stedet efter et Aars Forløb og vendte først i August 1887 tilbage til Skolen, hvor hans Fætter, *Gustav Brix*, senere Oberstløjtnant og i Aarene 1898—1905 Gymnastiklærer ved Sorø Skole, samme Foraar var indtraadt. Efter at være blevet Student tog Ferdinand Ohrt i 1899 theologisk Embedseksamen og blev i 1901 tillige cand. mag. med en Tillægseksamen i Dansk og Historie. I Mellemtiden havde han i 1898—99 været Alumne paa Borchs Kollegium, hvor han blev til August 1902 efter i de fire sidste Maaneder af 1899 at have vikarieret for Adjunkt Boesen i Sorø. I Juli 1902 konstitueredes han selv som Lærer ved Sorø lærde Skole og Opdragelsesanstalt og udnævntes i Embedet som Adjunkt i Juni 1930. Hans Helbred, som allerede i Skoleaarene havde været svagt, voldte ham nu paany Vanskelighed; efter at han fra 1. Aug. 1904 var blevet Tilsynsførende paa Gymnasiet, maatte han i Oktober s. A. tage en langvarig Sygeorlov til Udgangen af Juli 1905. Han vendte dog saa restitueret tilbage, at han fra August 1907 kunde overtage Tilsynet paa Hovedbygningen i den østre Fløj og i August 1910 atter blev Tilsynsførende ved »ældste Afdeling« (i Rektorgaarden); men i August 1914 maatte han definitivt opgive Lærergerningen og levede fra den Tid som privat Videnskabsmand i København.

I Marts—Maj 1912 havde han deltaget i Orientalistkongressen i Athen, hvorom han senere holdt et interessant og morsomt Foredrag ved en Soraner Sammenkomst, og fra 1920 holdt han Forelæsninger over finsk Sprog og Litteratur ved Københavns Universitet — finsk havde allerede da i en Aarrække været hans Speciale. Allerede i sit første Studenteraar rejste han til Finland, hvor han i Tidens Løb kom til at føle sig helt hjemme. Han syslede tidligt med finske Folke-minder og tilegnede sig i den Grad dette vanskelige Sprog, at han drev det til at holde Forelæsninger paa finsk i Finland. I Karelen havde han indsamlet Folkeviser, og i 1907 udgav han en to Bindes Oversættelse til dansk af Heltedigtet Kalevala, og samme Aar blev han korresponderende Medlem af det finske Litteraturselskab i Helsingfors. I 1932 udkom 1. Del af det populært anlagte Skrift: Gamle Tidens Finland, der skildrer Landets Historie, særlig dets kulturelle Udvikling, til 1809 — for sin finske Virksomhed hædredes han med Ridderkorset og senere med Kommandørkorset af »Finlands hvide Rose«.

Men gennem sin Syslen med de finske Antikviteter kom han ind paa det Felt, der senere inden for det

folkloristiske Omraade blev hans Speciale, og som frembar anseelige Resultater i hans Hovedværk: Danmarks Trylleformler (1917—21), i Skriftet: Trylleord (1922) og samme Aar i Doktordisputatsen: Vrid og Blod og senest i Afhandlingerne: Da signed Krist (1927) og Gamle danske Folkebønner (1928). Ogsaa hans sønderjyske Fødeegn satte sig Spor i hans Produktion; i 1919 udgav han en Samling sønderjyske Folkesagn, og til Sorø Skoles Aarsskrift, hvortil han allerede i 1906 havde skrevet om den finske Foraarsfest: Ritvala Helg, leverede han i 1914 en lille Afhandling: Fra den yderste Sproggrænse, der fire Aar efter fik en uventet Aktualitet og i lidt udvidet Skikkelse fremkom i Danske Studier (1919). Til dette fornemme og eksklusive Tidsskrift har Ohrts flittige Pen leveret mange Bidrag — ogsaa andre videnskabelige Samlinger har nydt godt af hans Forskerflid, bl. a. var han Medarbejder ved den i Basel [!] redigerede Handwörterbuch des deutschen Aberglaubens. I 1931 optoges han som Medlem af det danske Videnskaber-nes Selskab.

Som den trofaste Soraner han var saa han med virkelig Velvillie paa Soraner-Bladet og sendte det Bidrag — bogstaveligt fra dets allerførste Nummer, hvortil han skrev en morsom lille Afhandling: Om Soranersproget (som det var i 1916) og senere s. A. en Mindeartikel om Klassekammeraten Niels Peter Bransager.

Ved Forberedelserne til det store Sorø-Værk, skrevet af gamle Soranere, stod Ohrt paa Forfatterlisten — Meningen var, at han skulde skrive om den litterære Guldalder i Sorø, om Ingemann og Hauch. Men inden Planerne for Værket ændredes til at lade det skrive af en meget lille Kreds og undgaa Specialafhandlingerne, var han allerede sprunget fra; andre Opgaver optog ham, og selve Æmnet skuffede ham i nogen Grad ved nærmere Betragtning — han kunde bl. a. ikke med sin bedste Villie og god Samvittighed paavise nogen saa afgørende Indflydelse fra selve Sorø, fra Stedets Natur, Lokalitet og særegne Stemning i de to Digteres Produktion, at det kunde blive til en »rigtig« Afhandling. Tilbage til Æmnet kom han dog — saaledes i VI. Aargang, Februar 1922, i en meget udførlig Anmeldelse af Troels Lunds: Bakkehus og Solbjerg, 2. Bind, set fra et særlig soransk orienteret Standpunkt. Hauch, opfattet traditions-mæssigt som »den ædle Hauch«, havde i det hele taget hans Hjerte; i X. Aargang, i Marts og April 1925, meddelte han atter »Lidt om Hauch og Sorø«, og det drejede sig netop om »de faa, men for os ikke ligegyldige soranske Elementer i Hauchs Digting fra Sorø-Tiden« og munder ud, efter en Jævnførelse med, hvad der er levnet og stadig bevares som Valfartsmaal i Sorø af Ingemanniana, i en vemodig Paavisning af, hvorledes det er gaaet helt anderledes med de Hauch'ske Minder — og dog lever og fornyes hvert Aar Hauchs Kærlighedserklæring til Sorø i Translokations-Sangen: Jeg ved et Sted, som jeg har elsket længe — Afskedssangen til de bortdragende Akademister (altsaa i Virkeligheden den Soraner-Type, der forsvandt i 1849). Andre og yngre — *Kjeld Galster* og *Poul Schjærff* — Venner og Kendere af den Hauchske og den Ingemannske Muse tog senere Forskningen af disse Digteres soranske Tilknytning op, og Ohrt traadte beskedent tilbage; han havde

maaske ogsaa sagt, hvad han vilde, og havde jo mange andre Opgaver.

Men han vendte dog tilbage — som vi alle gør det — til sine Sorø-Minder (dem han iøvrigt altid holdt vaagne ved jævnlige Besøg paa Stedet); han syslede nu med Holger Danske-Sagnet — »jeg er ikke kommen løs af Holger Danske«, skrev han til mig sidst i September iaar, »men har søgt at fordybe mig i Æmnet, haade den franske Ogier og den danske Holger og er derved ogsaa kommen til [Lektor] L. A. Rothe og hans Afhandling i Indbydelsesskriftet (Sorø Ak.'s) 1847 »Om Holger Danske«, der paa flere Maader har ikke ringe Interesse«; han vilde derfor gerne vide noget mere om Forf. af denne Afhandling. Og, slutter han sine Spørgsmaal — saa typisk for Ferd. Ohrt: »Kuriøst nok: i Østvillaaen sad Digteren, der først for Alvor gjorde Holger (Ogier) dansk; i Vestvillaaen sad Filologen, der (med megen Reverens for Digteren) gjorde ham til Ikke-dansk«. Han fik de ønskede Oplysninger, som han vist var tilfreds med: »nu har jeg rigeligt Rothestof, om jeg saa skulde arbejde med det i to Aar«, skriver han den 8. Oktober. Men han havde ogsaa andet at gøre. Da jeg efter en Flyvetur til Finland midt i samme Maaned skrev til Ferdinand Ohrt og takkede ham for den Nytte og Glæde, jeg under Forberedelserne til denne Eskapade havde haft af hans Bog om det gamle Finland, talte han i sit Svar stærkt vedkommende Bog«, som han hellere vil gøre færdig, om muligt, end fortsætte med det afsluttende Bind af Finlands-Værket. »Hvorvidt jeg derefter lever, er arbejdsdygtig og har Mod paa at paabegynde det drøje, egl. tiaarige, Arbejde paa »Finland 1809—1918«, veed jeg ikke; det er vel nærmest ikke sandsynligt. Jeg sover en uhyre Deel af min Tid væk«. Han var aabenbart nu udslidt, men med hans Humor, den der i saa høj Grad prægede alt, hvad han skrev og gjorde selv hans strengt videnskabelige Arbejder saa læseværdige og overraskende friske i Sprog og Fremstilling, var der aabenbart intet i Vejen.

Og som hans Brevstil, hans Sprog og Meddelelsermaade var fornøjelig og forfriskende, var ogsaa det Indtryk, man fik af hans fine og kloge Personlighed, naar man talte med ham, skønt man ikke kunde undgaa at mærke, at hans svage Helbred maatte volde ham saare megen Besvær. De, der har haft den Lykke at have blot lidt at gøre med ham og nyde godt af hans sjældne Elskværdighed, hans Lune og ualmindelige Viden, vil dybt og længe føle Savnet af ikke mere at skulde møde ham, tale med ham og modtage hans venlige og vittige Breve. Det var sikkert en Lykke for mange, at han dog fik Lov at leve saa længe — gid Livet ikke maa have faldet ham al for svært, naar Sygdommen kæmpede med den længe ukuelige Livskraft inderst i hans svage Legeme. Han var ugift, men det skinnede gennem Meddelelsen om hans Bortgang, som det lyste ud af en ung Brodersøns Tale ved hans Baare, at han havde nære og kære Slægtninge, hvem hans Død var en virkelig Sorg. Ogsaa blandt hans gamle Skolefæller vil der være mange, som med Vemod og Tak for, hvad han var, har modtaget Efterretningen om hans Død.

H. G. Orlík.

VALDEMAR PETERSENS LEGAT

Af fhv. Handelsskoleejer og -forstander *Valdemar Petersens* Legat for unge Mennesker, der er udgaaede fra Sorø Akademis Skole med Realeksamen, er to Portioner ledige. Ansøgning, stilet til *Soransk Samfund*, maa for at komme i Betragtning indsendes til cand. jur. *Svend Clausen*, Vesterport 208, København V., inden Udgangen af Januar Maaned 1939.

Legatet kan søges af unge Mennesker, der er udgaaet fra Sorø Akademis Skole med Realeksamen, og fortrinsvis tages der Hensyn til Ansøgere, der er Sønner af Borgere i Sorø By og det dermed forenede Landdistrikt, samt til dem, der efter at have opnaaet Realeksamen, gaar Handelsvejen og trænger til Støtte til fortsat Uddannelse, herunder ogsaa Ophold i Udlandet.

København i December 1938.

Soransk Samfunds Bestyrelse.

TIL EN 60-AARIG LIDT POST FESTUM

Da jeg efter Sommerferien 1896 som en meget lille Person gjorde min Entré paa Sorø Akademis Skole, gik *Eggers* i 6. Klasse. Den 14. December fyldte han 60.

Paa Grund af min Lidenhed blev jeg placeret i forreste Række ved »Sammensangen« Mandag Eftermiddag i Lovsangssalen, hvor *Jähnigen*, bred og brusende, dirigerede og hersede, medens *Eugen Ibsen* tronedes alfa-derlig i en Lænestol for at holde Øje med os. Fra den bageste Række skuede de Herrer Gymnasiaster venligt og nedladende til Smaapurkene.

Og det var vel nok Gymnasiaster!

Aldrig før i mit indtil da forholdsvis korte Liv havde jeg set saa imponerende Herrer. Var det nuomstunder, vilde man have sagt smarte. *Norvin* var den alvorligste, *Hans Gert Jensen* den mest bredskuldrede, *Permin* var den kønneste, eller maaske *Engel* bar Prisen, *Deichmann* den venligste, *Bronée* den blondeste, og *Just Poulsen* en krøllet Fritz. Men den flotteste af dem alle sammen var *Christian Ulrich Ditlev*, Rigsfriherre *von Eggers*. Han var vel nok et Ideal! Tænk, om man en-

gang selv kunde blive en saadan Gymnasiast med Straahat, Cigar og hvide Bukser om Sommeren og saa *Baljon* om Vinteren. Naa, Aarene gik, og *Gymnasiaster blev vi alle*..... Men da var *Eggers* forlængst over alle Bjerge.

Nu har han i en Aarrække været velmeriteret Overretssagfører, Konsul p. p.. Og dog, der sidder stadig i denne trofaste gamle Soraner, trods de 60, et stort Stykke af den muntre og frejdige Gymnasiast. Man er lige ved at tro, at det var *Eggers*, som inspirerede *Olrik* til den uopslidelige »Vi lystige Svende«. Det var det maaske ogsaa. For paa faa Passer denne Gymnasiastvise den Dag i Dag som paa *Eggers*. En ikke ringe Kompliment til en 60-aarig. Til Lykke!

En af dem.

HOLBERGFEST

Holbergsamfundet havde Fredag den 2. December for 15. Gang i sin snart 17-aarige Tilværelse stævnet til *Holbergfest* og vist *Soransk Samfund* den store Opmærksomhed at bede vore Medlemmer som Deltagere, og ikke mindre end 45 gamle og unge Soranere samt Soraner-Damer havde fundet Vej til Nimbs Selskabslokaler, hvor Festen, som i alt havde samlet c. 120 Deltagere, fandt Sted. Det blev en særdeles stilfuld og fornøjelig Fest, som havde den for Soranere særlige Attraktion, at det ikke alene var en Fest for vor udødelige Humorist *Ludvig Holberg*, men i lige saa høj Grad for vor fremragende Kammerat Professor *Vilhelm Andersen*.

Formanden, Dr. phil. *Ejler Nystrøm* bød Velkommen og motiverede Bestyrelsens Beslutning om *Vilhelm Andersens* Udnævnelse til Samfundets Æresmedlem, det hidtil eneste. Siden Samfundets Oprettelse, som skyldtes *Vilhelm Andersen*, havde han baaret Formandsbyrden og været Samfundets Stolthed og Bannermærke, nu havde han krævet at blive afløst som Formand, og i dyb Taknemlighed for *Vilhelm Andersens* enestaaende Arbejde og fremragende Betydning for Holbergforskning og Dyrkning bad Holbergsamfundet ham nu modtage Diplomet som Æresmedlem. Under stormende Jubel overrakte *Nystrøm* derpaa *Vilhelm Andersen* Æresborgerbrevet, der indbunden i rødt Maroquin saa adskilligt mere luksuøst ud end vore soranske Æresdiplomer. *Vilhelm Andersen* tolkede bevæget, aandrigt og vittigt sin Tak for den store Ære, man viste ham. Han havde været en yderst maadelig Formand uden Energi, og det burde være gaaet ham ligesom for mange Aar siden i *Soransk Samfund*, hvor man saare hensynsfuldt havde hældt ham ud af Lemmen ved en Meddelelse efter en Generalforsamling, hvor han som sædvanlig havde glimret ved sin Fraværelse, om at cand. mag. *Vilhelm Andersen* ikke havde ønsket Genvalg.

Komponisten Direktør *Rudolf Simonsen* foredrog derefter dels mundtlig og dels paa Klaveret Partier af *Carl Nielsens* herlige Opera »Maskerade«, hvis Libretto skyldes *Vilhelm Andersen*, og han gjorde det saa vittigt og let forstaaeligt, at selv musikalske Bu-Køer kunde følge med og glæde sig. Dr. *Torben Krogh* bragte *Rudolf Simonsen* en varm Tak og Hyldest for hans utrættelige Arbejde for Musikkulturen, hvorefter man besatte de vidtstrakte og desværre over 3 Stuer rækkende Smørrebrødsborde. Vor første og kyndigste Holbergkender Lektor *Th. A. Müller* causerede fornøjeligt og dristigt med forskellig Dokumentation om det kildne Emne

»Holberg og Kvinderne« og mente at maatte holde for, at Holberg Livet igennem havde været den standhaftige Josef. *Soransk Samfunds* Formand Dommer *Knox* takkede paa Soranernes Vegne for Indbydelsen og hævdede vor store Andel saavel i Holberg som i *Vilhelm Andersen*, hvem han hylkede, og sluttede med et Leve for Holberg Samfundet og for intim Forbindelse mellem dette og *Soransk Samfund*. Kl. 11½ blev Mikrofonen stillet an, og *Vilhelm Andersen* holdt for 16. Gang aandfuldt, kyndigt og sprudlende vittigt Fødselsdagstalen for »Baronen« baade for Selskabet og Lytternes Skare. Til Belysning af Spørgsmaalet »Holberg og Kvinderne« oplæste han af »Den Vægelsindede« og af »Moralske Tanker«. Umiddelbart før Kl. 12 blev Vinduerne lukket op, Raadhusklokkerne tonede, og ud over den vintervaade Tivolihave klang Hurraraabene for Holberg, til hvis Ære Puncheglassene blev tømt. Kort efter udbragte *Ejler Nystrøm* en med Begejstring modtagen Skaal for *Soransk Samfund*, Dommer *Knox* takkede og konkluderede i en Skaal for Damerne, han nærede en stille privat Tvivl om, hvorvidt Holberg Livet igennem havde været den standhaftige Josef overfor det bedaarrende men ak! saa svage Køn, hvis det var Tilfældet, havde Baronen forsaavidt ma foi været en Nar.

Den saare vellykkede Fest sluttede »et Stykke over Midnat«. Det bør nævnes med varm Anerkendelse, at blandt Soranerne befandt sig baade *Gordon Norrie* og Havneingeniør *Beck*, der begge hører til vore hæderkronede »octogenarians« — der er Krudt i de gamle Sorø Gutter.

Malle.

KONGEBAL PAA AKADEMIET

SORØ AKADEMIS SKOLE havde atter i Aar vist *Soransk Samfund* den Venlighed at invitere Bestyrelsen med Damer til Skolens aarlige store Fest, det saakaldte »Kongebal«, der som bekendt er uden nogensomhelst Forbindelse med Majestæten, og som i Aar holdtes Lørdag 19. November. Af Bestyrelsen havde Dommer *Knox* og Direktør *Alfred Rasmusen* begge med Fruer samt stud. med. dent. *Mogens Poulsen* efterkommet Indbydelsen. Alt forløb straalende festligt og ganske efter Traditionen, Hotel Postgaarden var fyldt til sidste Seng, og en mægtig Skare Damer og Herrer i Galla erobrede Akademiets skønne Festlokaler ved Tiden Kl. 19. Som bekendt er det kun tilladt de ældre Elever — Gymnasiet, IV Mellem og Realklassen — at medføre Dansepartnere, alle de mindre »Møgungerne« henvises til et senere Bal, som respektløs benævnes »Bleballet«. Det var en skøn og tiltalende Skare Ungdom, som fyldte Solenitetssalen til sidste Tomme og svang sig til Dansens Toner, Forældre og Gæster var legio, i Lovsangsalen bølgede Tobaksrøgen, og her blev Herrerne efter Traditionen forhaandsaffodrede med Smørrebrød, Øl og Snaps. Til Aftensbordet i Spisesalen var der det sædvanlige Kapløb til de faa Siddepladser, hvis Besættelse i høj Grad har Tilfældighedens Præg. Her bød Rektor Velkommen, Undervisningsministeriets ny Repræsentant Kontorchef *Mikkelsen* takkede paa Gæsternes Vegne, og Dommer *Knox* tolkede de gamle Sorø Drenges store Taknemlighed og dybe Ærbødighed for vor kære gamle Skole. Senere samledes man til Kaffe og Bassebordene, der strakte sig gennem de to Selskabssale, og Kl. 1 lød Retræten.

X—R.

ET KUNSTMUSEUM I SORØ

Antagelig vil alle Soranere hilse Tanken om et Kunstmuseum i Sorø med Glæde.

Tanken er jo ikke ny, og selv om den i første Omgang led Skibbrud, tør man haabe, at det nye Initiativ maa tage Lære af det første Forlis, saaledes at det kan have Held med sine Bestræbelser.

Det kunde derfor være ønskeligt paa Forhaand at faa opridset de Retningslinier, hvorefter Samlingen skal anlægges, lidt præcisere end i Opraabet, der herom bemærker, at Samlingen skal omfatte »god dansk Kunst«, men efter Sagens Natur vil man selvfølgelig søge de betydelige Kunstnere, der har virket i Sorø, særligt godt repræsenteret.

Begrebet »god dansk Kunst« er jo overordentlig vidt spændende og et til forskellige Tider varierende Begreb, og de Kunstmuseer, der rundt om i Provinsen er oprettet efter denne Linie, giver, til Trods for de enkelte udmærkede Værker de indeholder, et højst utilfredsstillende Indtryk ved de højst forskellige Udpluk de indeholder af dansk Kunst.

I Modsætning hertil har af vore mindste Byer Faaborg og Skagen specialiseret sig og dannet Samlinger, der i deres Begrænsning udfylder deres Opgaver, at give et Billede af den Kunst, der er blevet til under Indtrykket af Stedets Natur og Folkeliv.

Det er jo klart, at saadanne Samlinger af Kunst, der er groet paa Stedet, giver dem en særlig Betydning og Interesse for de paagældende Byer, men ogsaa for almindelig Kunstinteresse har disse Samlinger mere Værdi end vore almindelige Provmuseer, der i deres tilfældige Sammensætning virker som idéløse Efterligninger af et Hovedstadsmuseum.

Begrænsningen og Ensidigheden er disse Museers Styrke. Der hænger mange Billeder i Skagen eller Faaborg, der vilde virke paafaldende paa almindelige Kunstmuseer, men som her paa naturlig Maade indgaar som Led i Helheden. Jeg kunde nævne de mange Skagensfiskere af Anker eller »Pulterkammerbillederne« paa Faaborgmuseet, men ikke mindst de sidste har stor Værdi til Forstaaelse af fynsk Kunst og ejer i al deres Ufuldendthed store Skønhedsværdier og er maaske netop dem, man dvæler ved med størst Interesse og umiddelbar Glæde. Men ikke mindre end Skagen og Fyn har Midtsjælland inspireret Kunstnerne, selv om der ikke er skabt en midtsjællandsk Epoke i Lighed med den fynske eller den paa Skagen. Ikke alene de mange mere eller mindre fremragende »Ridsemestre«, der i Tiderne har virket paa Akademiet, men en Række af vore udmærkede Malere har søgt Motiver i Midtsjælland og specielt paa Sorøegnen. *Skovgaard* og *Lundbyes* Billeder fra Jyderupegnen hører til vor Kunst' dyrebareste Klenodier.

Det var ogsaa paa Sorøegnen, *Vermehren* hentede Motivet til mange af sine ypperste Værker, f. Eks. »Huslig Syssel« (Vindstrup), »Saamanden« (Lyngel) og den henrivende lille Vinterstudie fra Susaadalén. Noget senere kom *Hans Friis* og *Harald Trolle* til Tadse Mølle. Navnlig af den sidste findes en Række Billeder, der maatte have særlig Interesse for et Sorø-Museum. Jeg skal saaledes nævne hans Billede fra Flommen fra 1874, Ved en Bugt af Sorø Sø fra 1868 eller hans store Billede fra Tadse Mølle, til

hvilket jeg ejer en henrivende Studie, som jeg stiller til Raadighed for et lokalpræget Sorø-Museum.

Endnu senere virkede en særpræget og til Tider fremragende Kunstner som *Terløse* paa Egnen, hvor han navnlig malede nogle overordentlig karakteristiske Interiører fra de smaa Husmandsstuer omkring Lyngel.

Endelig forekommer det mig rimeligt, om et Sorø-Museum viste større Interesse for de Malere, der virker paa Egnen, end at lade sig nøje med »En Afdeling for Samtidens Kunst«, indeholdende Værker, der kan erhverves paa »anden Maade og uden Udgift«. (!!!)

Hvis det er Meningen, saaledes som det synes, at Sorø By skal være med at betale Museet, forekommer det mig paakrævet, at Museet anlægges efter Linier, der kan give Interesse og Betydning for Byen.

Ligeledes synes det mig af Interesse for Byen, om man ved denne Lejlighed fik indrettet et Udstillingslokale, saaledes at Kunststillinger i Fremtiden ikke var henvist til ganske uegnede Lokaler, saaledes som det hidtil har været Tilfældet.

Der tales i Opraabet om at anvende en Række Kunstværker, der ejes af Akademiet, men nu opbevares under Former, hvor de ikke er til Glæde eller Gavn for nogen, og som nu skulde danne Grundstammen i et saadant Museum.

Det vilde være interessant at høre, hvad her hentydes til. Mon det ikke vilde være klogt at indrømme, at man i Virkeligheden staar paa bar Bund og indrømme det uoverkommelige i at skabe et blot nogenlunde Billede af dansk Kunst gennem Tiderne, og i Stedet samle sig om den enklere Opgave at danne et Museum for den Kunst, der har haft sit Udspring og Grosted i Midtsjælland.

Naar man tænker paa, hvilken Rolle Faaborgmuseet har spillet for den fynske Kunst, vil man se, at der her ligger en Opgave af virkelig Betydning og reel Værdi. *Aage Trolle Blumensaadt.*

MUSEUMS-AFTENEN DEN 7. DECBR.

Om Aftenen den 1. December i Fjor aflagde *Soransk Samfunds* Medlemmer Besøg i Nationalmuseets oldnordiske Afdeling. Dengang var det Soraneren, Direktør *Mackeprang*, som modtog os. Da vi nu den 7. December var paa Aftenbesøg i Museets etnografiske Afdeling, blev vi modtaget af Soraneren, Direktør *Poul Nørlund*, som delte os i fire Grupper, der hver under Ledelse af en Museumsinspektør — hvoraf to Herlovanere, *Thomas Thomsen* og *Degenkolv* — førtes paa en særdeles instruktiv Vandring gennem Afdelingens mange smukke og righoldige Sale for bagefter at samles i Museets nyindrettede Restaurant til Smørrebrød, Øl, Snaps og Kaffe.

Ved denne Lejlighed blev der holdt flere Taler. Formanden, Dommer *John Knox*, udbragte, Traditionen tro, Skaalen for *Sorø Akademis Skole*, Direktør *Louw* talte for Nationalmuseet og Direktør, Dr. *Nørlund* for *Soransk Samfund*. Saa gav Ny Carlsbergfondets Direktør *V. Thorlacius Ussing* en Fremstilling af, hvad Hensigten er med at ville opføre et Kunstmuseum i Sorø, og viste i Lysbilleder nogle af de Kunstværker, som alt er sikrede Museet, deriblandt Malerier af *Harder* og *Dalsgaard*

samt nogle af *Erik Poulsen* udførte, paa Sorø Akademis Bibliotek fundne Tegninger, der skildrer Episoder fra Frederik den Sjettes Opdragelse i Barnearene, en Op-gave Struense havde paalagt Kunstneren. Arkitekt *Vilhelm Lauritzen* viste derefter med nogle orienterende Bemærkninger Lysbilleder af Museets Grundplan og Bygning, og sluttelig gav Direktør *Alfred V. Rasmusen* en Række udførlige Oplysninger, deriblandt den, at Byggeudgifterne er kalkuleret til 80,000 Kr.

Inden den hyggelige og interessante Aften sluttede, til-sagde Direktør *Leo Swane*, der var indbudt som Gæst sammen med Kurator *Korsgaard*, Støtte til Museet fra Statens Museum for Kunst, hvorpaa *Knox* udbragte et velmotiveret Leve for Aftenens Vært, Direktør *Nørlund*.

IN MEMORIAM

Fredag d. 11. Nov. ramte en stor Sorg vort gamle Plejehjem i Sorø, Fru *Rothe Hansen* gik stille bort.

Fru *Rothe*, som vi kaldte hende, var en moderlig Veninde for os mange Dreng, der gennem Aarene har været saa lykkelige at kunne kalde dette Hjem for vort.

Vi sidder nu som voksne Mænd rundt om i Verden og det har ikke været os alle muligt at komme til Stede ved hendes Baare, men alle har vi i disse for Hr. *Rothe* og hans Børn saa tunge Dage i Tankerne dvælet hos dem.

Vi skylder Fru *Rothe* megen Tak for alt hvad hun var for os, for hendes lyse glade Sind og den legende Let-hed, hvormed hun overvandt al Livets Modgang. Uden at vi vidste det, indpodede hun i vore modtagelige Dren-gesind en stor Del af den samme Evne til at faa det bedst mulige ud af alt. Vi skylder hende Tak for den Gæstfrihed, hvormed hun altid modtog os, naar vi se-nere gæstede Sorø, og for den aldrig svigtende Inter-esse, hvormed hun fulgte vor Færden ude i Livet. Naar Modgangen mødte os, kunde vi trygt komme til hende, og vi vendte altid styrkede tilbage. Men ak, Kil-den er udrunden, hun er ikke mere iblandt os; men i vore Hjerter vil hun leve sammen med alle de glade, lyse Barndomsminder, hun skænkede os.

Ære være hendes Minde!

»En gammel Dreng«.

FYNS AFDELING AF SORANSK SAMFUND

Torsdag 17. November modtog Direktør *Alfred V. Rasmusen* Meddelelse fra Odense om, at fynske Soranere samledes til Møde paa Grand Hotel i Odense Søndag 20. November Kl. 17, og at man meget gerne saa Samfundets Bestyrelse repræsenteret. Der var ikke Tid til mange Overvejelser eller Forhandlinger, og Resultatet blev, at Formanden *Dommer Knox* og Direktør *Rasmusen*, som begge skulde til Kongebal i Sorø Lørdag 19. November, næste Dag rejste til Odense for at deltage i den kam-meratlige Sammenkomst.

30 ældre og yngre Soranere rundt omkring fra Fyn, de fleste fra Odense, havde efterkommet Indbydelsen, Overretssagfører *Frandsen* var Fynboernes Senior, For-retningsfører *Niels Dahl*, som sammen med Direktør *Suhr Henriksen* og Landsretssagfører *Mogens Møller* havde taget Initiativet til Mødet, bød Velkommen og meddelte, at Indbydernes oprindelige Plan slet ikke gik ud paa at danne nogen Forening eller nogen Afdeling af *Soransk Samfund*, men kun at sondere, om der blandt fynske Soranere var Stemning for at mødes til festligt Kammeratsamvær, senere var den Tanke opstaaet at følge Jydernes Eksempel ved at søge dannet en fynsk Afdeling af *Soransk Samfund*, og man vilde nu gerne høre Mødedeltagernes Mening. Landsretssagfører *Møl-ler* blev valgt til Dirigent og gav Ordet til *Dommer Knox*, der udviklede, hvorledes man var gaaet frem ved Dannelsen af Afdelingen i Aarhus, der nu rummede vistnok 84 Soranere boende i Jylland. Det var en ufra-vigelig Betingelse, at alle Medlemmer af en saadan Af-delning opfyldte Betingelserne for at kunne være Mem-ber af *Soransk Samfund*, at de som Afdelingsmedlem-mer eo ipso var Medlemmer af *Soransk Samfund* med de deraf flydende Rettigheder og Forpligtelser, at de var underkastede Samfundets Vedtægter og dets Gene-ralforsamling, der ogsaa omfattede Afdelingerne, samt at Afdelingen ikke optraadte i Konkurrence med Sam-fundet, navnlig ikke ved udenom Samfundet at arran-gere Afdelingsture til Sorø. Til Gengæld havde Jy-derne opnaaet, at Halvdelen af Kontingenterne, der li-gesom hidtil skulde indbetales direkte til Samfundets Kasserer — for Tiden *Rasmusen* — blev refunderet Af-delingen til Fyldestgørelse af dennes særlige Formaalt, samt at en af Afdelingens udpeget Kammerat — p. t. Pianofabrikant *Caspersen* — blev paa Generalforsamlin-gen sidstledne April indvalgt som 8. Medlem af Sam-fundets Bestyrelse, saaledes at Afdelingen selv maatte afholde de med Bestyrelsesmedlemmets Deltagelse i Be-styrelsens Møder forbundne Udgifter. Hvis man beslut-tede at danne en saadan Afdeling for Fyns Stift, var *Dommeren* villig til overfor Bestyrelsen og senere over-for Generalforsamlingen at gaa stærkt ind for en saan-Ordning svarende til den med Jyderne truffne Ord-ning. Ved Bestyrelsesmødernes Berømmelse lovede han saavidt muligt at tage Hensyn til, om de udenbys Mem-ber af anden Aarsag aflagde Besøg i Hovedstaden. En Række af de tilstedeværende tog Ordet og anbefalede at følge den af *Dommeren* omtalte Ordning, og en foretagen Afstemning viste, at hele Forsamlingen med Undtagelse af to stemte for denne Plan, hvorefter alle tilstedeværende indmeldte sig i *Fyns Stifts Afdeling af Soransk Samfund*, der konstituerede sig med *Suhr Hen-riksen* som Formand og *Mogens Møller* og *Niels Dahl* som øvrige Bestyrelsesmedlemmer. Der blev givet Op-lysninger om hvorledes *Soransk Samfund* søger sine For-maal efter Vedtægternes § 2 opfyldte, og *Dommer Knox* pointerede, at den nu truffne Ordning selvfølgelig var afhængig af Bestyrelsens og Generalforsamlingens Tilstlutning. Det oplystes, at Fyns Stifts Afdeling, naar de foreliggende fynske Medlemmer af Samfundet med-regnes, starter med et Medlemsantal af c. 50, samt at *Soransk Samfund* ved dette Møde havde erhvervet 24 ny Medlemmer.

Efter Mødet var der arrangeret Soranermiddag gan-ske efter Traditionen med gule Ærter, Flæsk og Pande-

kager samt Øl og Snaps. *Suhr Henriksen* takkede for Dommer *Knox's* og Direktør *Rasmusens* Nærværelse og udbragte et Leve for dem, og Dommeren takkede for Skaalen, berømmede vore udødelige Skole, ønskede Fyns Afdelingen al mulig Held og Lykke og sluttede med et Leve for *Sorø Akademis Skole*. Ved Kaffen med de tilbørlige »avec« fik *Rasmusen* Lejlighed til at slaa et Slag for sin Kongsplan Kunstmusæet i Sorø, derefter fik man forevist Redaktør *Schönings* fortræffelige Sorø Film, der gjorde stor Lykke, og Aftenen sluttede med Bridge og Whisky. x.

SORØ AAR

VIII.

Af Dommer *J. KNOX*

Lørdag var som næsten altid i Livet Ugens bedste Dag, som man saa hen til. Der fandt ingen Aftenlektielæsning Sted den Dag, saaledes at vi havde fri fra Kl. 5 til Sengetid til ekstra mange Abekattestregere, og var man budt f. Ex. til *Hoff* eller *Lafertis* eller den rare men meget kedelige *Wormer* (»Bitten«), var det ikke, absolut udelukket at erhverve Nattegn til 10½ allerhøjest og meget sjældent Kl. 11. Til Gengæld for al denne Frihed ringede den modbydelige Klokke os ogsaa om Søndagen op Kl. 6, og vi maatte tyre Mandagslektier fra 6½ til 9½, saa blev Søndagstøjet afhentet, og Ugepengene udbetalt med højst 50 Øre. Saa klædte man sig i sin Pragt, vaskede Hænderne en ekstra Omgang, bandt det »vildeste« Slips, man havde, og satte Skilnningen snorlige, og saa vandrede man ud og vidste ærligt talt ikke hvad man skulde »gribe og gøre i«, særlig Eftermiddagene, naar Søndagskagen var fortæret og fordøjet, vidste man ikke sine levende Raad. Eftermiddagskaffe hos Inspector, som han ofte bød paa, var naturligvis rart, men ikke spændende, og Timerne til Sengetid, der i Reglen søgtes fordrevne ved lange Traveture eller Roture paa Søen med Tykmælk hos »Tonen«, var meget langstrakte, og det var mer end velkomment, naar *Kamman* bød paa Søndagsstur fra Lørdag Aften til hans rare, dejlige Hjem i Slagelse, hvor vi altid blev trakterede med Kaffe og Rundstykker paa Sengen Søndag Morgen og sendte de for længst opstandne Kammerater paa Akademiet en venlig Tanke; at man selv havde Ansvaret for Lektuelæsningen til Mandag, gjorde intet Skaar i Glæden, den blev besørget straks efter Skoletiden Lørdag Eftermiddag og ekspederet i Ekspressfart. Søndags Gudstjenesten, der var tvungen hver fjerde Søndag, spillede ingen Rolle i vort Liv, og Søndag Aften var altid, særlig naar man kom fra Slagelse, grim og gnaven. Fortvivlelsens Dyb var dog Hjemkomsten til Skolen efter Juleferien, alle var gnavne og arrige, Mørket rugede allerede ved Ankomsten, Aftenmælken var modbydelig, og *Ote* med Klokkeren næste Morgen Kl. 6 stod som et skræmmende Spøgelse. Allerede den første Dag begyndte man dog at komme i Form igen, og Hjemkomsten efter Sommerferien var ikke nær saa skrækkindjagende, det var Sommer og alt havde Nyhedens Interesse, ny Klasse, nyt Kammer og ny Bøger samt ny Lærere og ikke mindst alle de ny Dreng, som skulde udspørges, om muligt narres til at bede Inspector om Penge til »en Rebstige« — en udødelig Spøg — og snarest belejligt indvies baade med Buxevand, hvor de, om de ikke formaaede at staa paa Hænder, uden Omsvøb

blev hold med Hovedet nedad og Benene i Vejret og fik en Flaske dejlig koldt Vand i hvert Buxeben, og med Ærmevand, hvorimod den egentlige Daab den ret brutale Snedaab jo maatte udsættes og undertiden paa Grund af egnet Vejrs Ikke Havelse helt bortfaldt. Disse Orgier undgik i Reglen den ny Dreng, der ikke boede paa Skolen, saa der var en vis Chance i at debutere som »boende Byen«.

Bassekonerne mindes vi alle, tre Mand eller rettere tre gamle søde Koner høj sad de nede paa Stengangen baade om Søndagen og Hverdagene i det store Frikvarter med deres store Bassekurve, og mangen en Tøøre, Femøre eller hvis Flotheden var overvældende, Tiøre gik i Bassekonernes omfangsrige Lommer. Ogsaa den af *Schandorph* udødeliggjorte Klostersidse, der sad — — og formentlig boede — i Klosterporten, mindes jeg, der gik ikke mange Dage, hvor man ikke passerede Klosterporten to eller flere Gange, og mangen en Skilling blev lagt hos Tobakshandleren paa Hjørnet overfor Porten, hos Bageren eller hos Manden paa Torvet med Bismarcksklumperne og de berømte saakaldte hollandske »Dyneaarsbrystsukker«; hos Boghandleren mødte man med Seddel fra den inspektionshavende og fik sine Bøger og andre Læremidler paa Konto.

Musæumsbygningen eksisterede ikke den Gang, den naturhistoriske Samling var installeret i den lange røde Gang — Dyregangen kaldte *Ote* den — og den fysiske samt Kikkerten i de to Selskabslokaler, Lærerværelse var i Stueetagen ved Siden af Rektors Kontor. Ved Festerne raadede man kun over Solennitetssalen med tilstødende, rydde Naturhistorie-Klasse, l'homme dyrkede de gamle Hønisser ligesom nu i Lovsangssalen, og Spisning — altsaa kun ved Kongeballet — fandt Sted i Spisesalen. Garderobe var installeret paa Stengangen og Dame-toilette i 4. Realklasse ud mod »Skosters« Bolig, jeg haaber at Damerne har faaet bedre Utensilier end vore hæderkronede, af Kegleslagning forslaaede, gamle Messing nok sagt fra Sovesalene. Der var ofte en slem Masen under Dansen i den ikke overvættes store Solennitetssal, særlig naar vi skar den i Galopade eller Hopsa, og Indtrykket derfra har fæstnet sig saa dybt i mit Sind, at jeg endnu under Mareridt drømmer, at jeg jages rundt Kongestatuen i Underbukser og ikke kan slippe ud af Salen for lutter bænkevarmende Mødre, der med Fangarmene og trods Underbukserne med Vold og Magt vil kapre mig til deres oversiddende Døtre — det er en forfærdelig Drøm, og det letter, naar jeg endelig vaagner og bliver klar over, at min eneste ene »Gumma« hviler fredeligt i Stuen ved Siden af, og at kun hun har Krav paa mig.

DØDSFALD

Kontorchef i Skattedepartementet *Kay Ulrich* døde Natten den 27. November paa Gentofte Amts Sygehus og begravedes Fredag den 2. December fra Hellerup Kirke.

Kay Ulrich var født den 10. Oktober 1889 i Vejle som Søn af Apoteker Karl Frederik Christian Ulrich og Hustru Kirstine Sofie, f. Seligmann. Han

gik i Sorø Akademis Skole 1905—07 og forlod den med Studentereksamen af den matematisk-naturvidenskabelige Retning. En kort Tid studerede han Medicin, men gik over til det juridiske Studium og tog juridisk Embedseksamen. Efter at have været Sagførerfuldmægtig ansattes han i 1916 i Skattedepartementet, hvor han i 1930 blev Fuldmægtig, i 1933 Ekspeditionssekretær og kort før sin Død Kontorchef for 2. Ekspeditionskontor. En Aarrække virkede han tillige som Fuldmægtig i Landsoverskatteraadet.

Vor afdøde Skolekammerat efterlader sig Hustru Ibs Ulrich, f. Dalgaard og to Døtre. For nogle Aar siden mistede han en Søn og fik af Sorg et Nervesammenbrud, for hvilket han aldrig kom sig rigtigt.

*

— Fredag d. 25. November afgik Tandlægestuderende *Svend Arne Ravnsgaard Nielsen* ved Døden paa Rigshospitalet. Afdøde havde i nogen Tid været besværet af en Tyktarmskatarr, og Søndag den 20. November blev han pludselig meget syg, med stærke Smerter i Underlivet. Dagen efter blev han indlagt paa Rigshospitalet, hvor han straks blev opereret for Blindtarmsbetændelse. Men det var for sent; en Bughindebetændelse bragte i Løbet af 4 Dage Døden.

Svend Arne Ravnsgaard Nielsen, der er Søn af Cyklehandler Johannes Nielsen og Hustru Johanne, f. Hansen, Sorø, blev 22 Aar 2 Dage før sin Død. Han var matematisk Student fra Sorø 1935. Allerede i 1932 var han gaaet ud med Realeksamen, men efter et halvt Aar i Handelslære fik han atter Lyst til Studierne og begyndte i I G. Han tog i 1936 Kantussen med Udmærkelse og kom samme Aar ind paa Tandlægeskolen, hvor han skulde have afsluttet sit Studium om $\frac{1}{2}$ Aar.

Hans Død virkede som et Lynnedslag mellem hans Kammerater, der for knapt en Uge siden havde ham gaaende lyslevende mellem sig. Han vil blive savnet af Kammeraterne, blandt hvilke han var meget afholdt, ikke mindst paa Grund af sit altid gode Humør og sin Livsglæde.

En Broder til vor afdøde Kammerat er Tandlæge *Ole Gunner Ravnsgaard Nielsen*, Odense, Student fra 1930.

Bisættelsen fandt Sted fra Sorø Kirke den 30. November. Blandt Følget var Rektor *Raaschou-Nielsen* og flere af Skolens Lektorer, ligesom mange af Studiekammeraterne var til Stede. Der var over 200 Kranse, deriblandt en fra *Soransk Samfund*, og den unge Mands Kiste blev baaret til Graven af otte Kammerater.

„DE 200 RASKE GAMLE SORANERES STIPENDIUM“

De allerfleste Universitetslegater og Stipendier stiler som Betingelse for Deres Opnaaelse, at Ansøgeren kan skaffe Attest om sine Studiers Kvalitet og Fremgang, hvilket atter vil sige, at han maa have overstaaet og helst med smukt Resultat den første Fagprøve indenfor det af ham valgte Studium. Som Følge heraf er de to første Aar efter overstaaet examen artium ofte særdeles vanskelige og trange for den ubemidlede, for økonomiske Resourcer blottede, unge Student eller Studine.

I Kraft af disse Betragtninger fik de to nu afdøde, trofaste, gamle Soranere *Overretssagfører Poul Hennings* og *Statsadvokat Nicolai Kjørboe*, som begge var besjælede af ægte soransk Ildhu, og som begge af mange Kammerater mindes med stor Glæde og Taknemlighed, i 1919 realiseret den paa et Sorømøde samme Sommer under stormende Tilslutning fostrede og fødte Plan om et Stipendium for unge Studenter fra Sorø Akademis Skole til Hjælp under Studierne i Rusaaret og Aaret derefter (se *Soranerbladet* for August 1919).

Stipendiet naaede aldrig det af de to Stiftere planlagte Omfang, vi har aldrig været »200 raske gamle Sorø Dreng«, som var villige til hvert Aar at ofre 10 (ti) Kroner for vore unge Kammerater. Stipendiet har gjort stor Nytte og vækker Aar efter Aar stor Glæde hos de heldige, unge Studenter, men det har ikke været Styrelsen muligt at glæde og gavne i det Omfang, Hennings og Kjørboe havde tænkt sig det, og mange meget kvalificerede Ansøgere har man maattet forbigaa, ligesom man har været udelukket fra at give Hjælpen til den enkelte det Omfang, som man kunde have ønsket, og som Stifterne havde tænkt sig. — For at naa Stipendiets Formaal vil det være nødvendigt, at der endnu melder sig c. 100 gamle, raske Sorø Dreng eller Piger, som er villige til at ofre 10 (ti) Kroner om Aaret til Gavn og Glæde for deres yngste Kammerater. Ingen smukkere, mere ægte soransk Gestus kan tænkes, end om dette Maal blev naaet inden næste Uddeling, som sker efter Udgangen af Januar 1939, og intet vilde glæde Styrelsen, som bestaar af *Rektor for Sorø Akademis Skole*, *Soransk Samfunds Formand p. t. Dommer John Knox*, *Soldaten 7, København Ø*, og *Kontorchef A. M. Thorkilsen, H. C. Ørstedsvej 31, København V*, end snarest at modtage rigtig mange Indmeldelser ledsagede af den beskedne »Tier«. Vi er alle tre mer end villige til at modtage, Thorkilsen er »Finansminister« og hører hjemme i Finansministeriet. Regnskab vil fremkomme i *Soranerbladet*.
K. R. T.

BAL I FEBRUAR

Lørdag den 4. Februar 1939 afholder *Soransk Samfund* stort Fastelavnsbal paa Hotel Phønix. Souper. Overraskelser, Orkester under Ledelse af Soraneren *Erik Bjerner*, Udsmykning af Lokalerne. Reservér Dagen, smaa Priser, megen Morskab.
Bestyrelsen.

GAMLE SORANERE OG SORANSKE NOTER

Gunnar Seidenfaden har paa Jespersen og Pios Forlag udsendt det Værk »Moderne arktisk Forskning«, der fik Førstepremien i det svenske Forlag Ahlen & Söners »Nordisk Konkurrence om populær-videnskabelig Litteratur« og udkommer i England og Amerika paa det højtansete Forlag Jonathan Cape. Bogen, som er rigt illustreret, skildrer den moderne Polar-Ekspeditions Udstyr og Tilrettelæggelse og Tekniken inden for de forskellige Arbejdsomraader: Kortlægning, Geologi, Biologi, Havforskning og Etnografi.

*

Redaktør *Andreas Vinding* er blevet Bestyrelsesmedlem i Cercle des Nations et la Société de Problèmes Internationaux, hvis Præsident er Nobelpristageren Jean Perrin.

*

Læge *Søren Engel* ('97) blev Onsdag den 23. November i Nørre Søgade, hvor han cyklede, paakørt af en Bilst, formentlig ved, at *Engels* Cykle er skredet i det fedtede Føre. *Engel* indlagdes med et brækket Ben og Kvæstelser over hele Kroppen paa Kommunehospital.

*

Sorø Byraad vedtog i sit Møde den 16. November at yde et Tilskud paa 6000 Kr. til Kunstmusæets Bygning samt et aarligt Driftstilskud paa 1000 Kr., under Forudsætning af, at der anvendes lokal Arbejdskraft.

Sorø Haandværker- og Industriforening har vedtaget at yde et Tilskud paa 600 Kr.

*

Politiken meddelte 3. December, at der er tinglyst Ægteskab mellem Frk. *Alix Arnstedt*, Datter af Minister *Arnstedt*, og Forfatteren *Gunnar Seidenfaden*.

*

Justitsminister *Steincke* holdt Tirsdag den 6. December Foredrag i »Den personlige Friheds Værn« i København om Emnet: Bør Ytringsfriheden begrænses?

*

Politimester i Esbjerg *Børge Hebo* ('07) fyldte 50 Aar den 10. December.

*

Museumsdirektør, Dr. phil. *Poul Nørlund* holdt Tirsdag Aften den 6. December Foredrag for Lærere og Elever paa Sorø Akademis Skole om Emnet: Trelleborg.

*

Den 3. December, Holbergs Fødselsdag, var 3. Gymnasieklasse i København, hvor man om Aftenen overværede Opførelsen af »Julestuen« i Det kgl. Teater.

*

Arkitekt *C. M. Smidt* holdt i Oldskriftselskabets Møde den 29. November et Foredrag om Udgravningerne af den gamle Kongeborg Dronningholm ved Arresø.

Professor *S. P. L. Sørensen*, som har været alvorlig syg, er nu oven Senge og har kunnet deltage i enkelte Møder og Forhandlinger.

*

Gymnasiast paa Sorø Akademis Skole *Mogens Møller*, Søn af Dyrnlæge *Richard Møller*, Høng, fyldte Fredag den 25. November 18 Aar og var hjemme Søndag den 27. for at fejre sin Fødselsdag. Under Festen blev hans Moder, Fru *Dagny Møller* ramt af et Ildebefindende og døde. Om Fru *Møller*, der blev 47 Aar, skrev »Sorø Amtstidende«: Hun var sin Mand en trofast Medhjælp, og hun sparede sig ikke, men ydede sin Indsats for at støtte ham i hans opslidende Gerning, der i de sidste Maaneder under Mund- og Klovesygeepidemien har stillet næsten overmenneskelige Krav til alle i Dyr-lægehjemmet.

*

Direktør *Henrik G. Suhr*, der i en Aarrække har været Formand for Frederiksberg Grundejerforening, fyldte den 22. November 60 Aar.

*

Overkirurg, Dr. med. *C. C. Fleischer Hansen* er under 14. November af Undervisningsministeriet beskikket som 2. Censorsuppleant i Kirurgi ved den lægevidenskabelige Embedseksamen.

*

Læge *H. Raaschou-Nielsen* er blevet Bestyrelsesmedlem i de københavnske Sygekasselægers Organisation.

*

Novbernemret af det paa Engelsk skrevne Maanedsskrift »Denmark Abroad«, som udkommer paa Dagbladet »Børsen«s Forlag og sendes til danske Legationer og Konsulater Verden over, er helliget en Skildring i Tekst og Annoncer af danske Kostskoler, deriblandt Sorø Akademis Skole, som omtales i en udførlig Artikel.

*

Stedmoder til »Sorøner-Bladet«s Administrator, Bagermester *Rogert Møller*, Etatsraadinde *Sophie Møller*, f. *Knuppert*, døde den 6. December, 84 Aar gammel. Etatsraadinden, som lige til det sidste var en livlig og interesseret Dame, var Enke efter Direktør i Østifternes Kreditforening, Etatsraad *Rogert Møller*. Begravelsen fandt Sted Mandag den 12. December paa Vester Kirkegaard. *Sorønsk Samfund* havde sendt Kranse, og *Dommer Knox* repræsenterede Bestyrelsen.

*

Salgschef i Det Danske Kulkompagni *Otto Halling* og Hustru fejrede Sølvbryllup den 10. December.

Direktøren for Søkortarkivet, Kommandørkaptajn *P. C. S. Jensen* har faaet tildelt Dekorationen som Kommandør af den polske Polonia Restituta Orden.

*

Skuespiller *Henrik Bentzon* er tildelt Medaillen »Ingenio et arti«.

*

Dr. med. *H. P. Stubbe Teglbjærg* er udnævnt til Overlæge ved Filadelfias Afdeling for Epilepsi.

Sigurd Hansson Clausen er den 1. December 1938 fra-
traadt den Stiling, han i 21½ Aar har beklædt i A/S Th.
Lose og Compagni og driver fremtidigt Koloniallageret,
Amagerbrogade 205, København S.

*

Ekspeditionssekretær under Københavns Magistrat,
cand. jur. & polit. *Hans Nielsen* — Sorøstudent fra
1922 — er ansat som Kommunaldirektør i Esbjerg.

*

Til Fordel for Trængende i Sorø opførte en Kreds
af Damer og Herrer »Eventyr paa Fodrejsen« som Jule-
komedie Lørdag den 3., Søndag den 4. og Mandag den
5. December. Kunstmaler *Aage Trolle Blumensaadt* var
Instruktør og Adjunkt *Nordahl Svendsen* Instruktør.
Lektor *Rosen* fremsagde en af ham selv forfattet Pro-
log.

*

Den 28. December vies i Sorø Kirke Tandlæge, Frk.
Grelhe Stubbe Teglbjærg, hidtil Leder af Skoletandklini-
ken paa Ny Carlsbergvej til Skoletandlæge Oswald A.
Long. Vielsen forrettes af Brudens Broder Pastor L.
Stubbe Teglbjærg, Gentofte. Dagen efter Bryllupet rej-
ser de Nygifte til deres fremtidige Hjem, Skipton i York-
shire, England.

Ove Schrøder ('26) er blevet ansat som Maskinmester
under A/S Strandvejsgasværket.

*

Chefen for det danske Pigespejderkorps, Frøken Anna
Elizabeth Flagstad, som døde den 23. November, var
Datter af en gammel Soraner. Hendes Fader var *Aug-
ust Reenberg Flagstad*, der var Sorøstudent fra 1880
og døde 1898 som Sognepræst i Pedersker paa Born-
holm.

I 3. Række, 3. Bind af »Historiske Meddelelser om
Staden København og dens Borgere«, der udkom i No-
vember, har Docent, Dr. phil. *C. Elling* skrevet en Ar-
tikel om en gammel Patriciergaard ved Gammelstrand.

*

Nedennævnte gamle Skolekammerater har fra 9. No-
vember til 9. December d. A. indmeldt sig i *Soransk
Samfund*:

stud. polyt. *Helge W. Hansen*, Fr. d. 6.'s Allé 14, F.
Forretningsfører *N. S. Dahl*, Monbergsvej, Odense.
Erik Bjerner, c/o Fru Ørnfeld Larsen, Holbergsgade
11, K.

exam. pharm. *Andreas Lose Hee*, Vennemindv. 28, Ø.

H. C. BORCH & CO. A/S KUL · KOKS · CINDERS Strandvej 183 Tlf. Helrup 6566		HOTEL PHOENIX KØBENHAVN TELEFON 114 120 Værelser — 76 Bad Byens hyggeligste og smukkeste SELSKABSLOKALER Internationalt Køkken — Det berømte FROKOSTBORD I Kavalersalen: Kapelmester <i>Gerolds Ensemble</i> .	
Sorø Akademis 1. Skovdistrikt Gavntre og Brænde. Trækul til Høns og Grise. Telefon Sorø 125	Inger Norries Sølvsmie <i>Leverandør til Varelotteriet</i> Nikolaj Plads 32 - Telefon Palæ 5648	VARELOTTERIET	
AKSEL ERTING Tømrermester Tlf. 681 Bjarkesvej 1 A Helsingør	Støtter dansk Produktion		Danmarks største velgørende Institution
»Sorø Bys Historie« v/ L. F. la Cour. Pris Kr. 7,50. SVEGÅRDS BOGHANDEL SORØ	Der er købt Gevinster i danske Varer for ca. 95 Mill. Kr.		Til almennyttige og velgørende For- maal er der udbetalt over 27 Mill. Kr.
Indbinding i specielle Sorø-Bind Anker Kysters Bogbinderi Sværtegade 3 — Central 7172	 ALMINDELIGT DANSK VARE- OG INDUSTRILOTTERI		
Største Gevinst 10.000 Kr., — et lille dansk Hjem. — Nogle faa Lodsedler for Soranere faas hos Lotteriets Kollektører og i Hovedkollektionen, Laxogade 2, København.			
1 Lodseddel til 4. Trækning (11.-13. Jan. 1939) koster kun 3 Kr. 60 Øre.			

SORANER-BLADET

FIREOGTYVENDE AARGANG

FR. PALM GREISENS BOGTRYKKERI
KØBENHAVN 1939

INDHOLD

STØRRE ARTIKLER, DIGTE

ANONYM:

Sorø Tanker ved Soranerfesten i Aarhus 18. Februar 1939 46

CASPERSEN, CHR., Pianofabrikant:

Vise fra Sorøturen 4. Sept. f. A. [Under Mærket: Casparus] 10
Dessert-Vise til Damerne [Ved Soranerfesten i Aarhus d. 18. Febr.] 50

FIEDLER, HARALD VALDEMAR:

Om en Tur til Herlufsholm m. m. Brev fra en gammel Soraner i Sydamerika. Med 1 Portræt... 65, jfr. 77

GLAHN, T., Bibliotekar:

Soranere i Angers 52

H. R.:

Til Sorø. [Vise fra Sorøturen 4. Sept. f. A.] 5

KNOX, J., Dommer:

Sorø Aar. IX. S. 4, X. S. 13, XI. S. 45, XII, S. 53, XIII. S. 61.
Michael Rosing 37

LIND, AAGE, Forfatter:

Da Soransk Samfund festligholdt Sorø's 300 Aars Købstadsjubileum [Vise til Festen i Aarhus den 18. Februar] 59

NIELSEN, ERLING og MOGENS WITH:

Sorø i dansk Digtning omkring 1840. I. Hauch. II. Paludan-Müller 57, 68

OLRIK, H. G., Kontorchef:

Tante Sorø's Pris [Vise fra Sorøturen 4. Sept. f. A.] 5
Det Overlærer Ibsenske Hjem i Sorø ca. 1880. En personalhistorisk Billedtekst med 1 Gruppebillede 41

SCHJÆRFFE, POUL, Lektor:

Absalon i Digtning 70, 76, 85, 92

SOMMER, OTTO VILH.:

Nogle Soranere ved Rideskolen i Angers 1604-1635 28
Lidt mere om Slægten Fiedler 77

THORLACIUS-USSING, V., Direktør:

Om Kunstmuseer i Provinsen — og om et saadant i Sorø 27, 35

Side

NEKROLOGER

Side

Dødsfald: Dommerfuldmægtig *Poul Johnsen*. — Ingeniør, cand. polyt. *Herman Ingolf Bentzen* 2

Einar Prip ('86). Med 1 Portræt. Af John Knox 9

Dødsfald: Skriver i D. F. D. S. *Fr. Chr. Lauritzen*. Af - frey. — Fhv. Redaktør, cand. theol. *Bertel Fuglsang* ('86). — Fhv. Rektor *M. C. Køfoed* ('76) 11

Professor *S. P. L. Sørensen* død 12

S. P. L. Sørensen, * 9 Januar 1868 † 12. Februar 1939 ('86). Med 1 Portræt. Af John Knox 17

Dødsfald: Bogtrykker *Poul Hertz*. Med 1 Portræt 21

In memoriam *Christian Caspersen*, * 3. Februar 1874 † 2. April 1939. Med 2 Portrætter. Af hgo 25

Dødsfald: Fhv. Raadmand *Hother Hage* 29

Gesandt *Harald Scavenius*. Med 1 Portræt 33

Mindeord om *Chr. Caspersen*. Af J. Knox 34

Dødsfald: Overingeniør *Adolf E. Jürgensen West* ('05). Med 2 Portrætter. — Læge *Gilbert Hansen* ('89) ... 43

Annette Kaysen. Født 23. Juni 1862 — død 8. Juni 1939. Med 1 Portræt. Af Emil Bang 45

Overretssagfører *I. V. Arndal* ('01), * 26. Juni 1883 † 30. Juni 1939. Med 1 Portræt. Af V. Sorgenfrey Hansen 51

Fritz Parmo Ridiger, * 14.—11.—1852 † 3.—7.—1939. Med 1 Portræt. Af hgo 53

Dødsfald: Pastor emer. *N. M. Schjødt* ('89) 59

Dødsfald: Købmand *Valdemar Theodor Barchager* ... 71

Dødsfald: Kammerherre, Greve *Henrich Knuth*. Med 1 Portræt. — Fhv. Assistent ved det nørrejydske Redningsvæsen *Axel Andersen* ('88). — Redaktør *Carl Søe* 73

Aage Trolle Blumensaadt, * 14. April 1889 † 6. Novbr. 1939. Af V. Sorgenfrey Hansen 83

Dødsfald: Ingeniør, cand. polyt. *Holger Stoltz-Andersen* ('25). Af m. p. 84

Dødsfald: Fhv. Dommer *A. B. Richter* ('80). — Tandilæge *Axel Baumann* 91

FORENINGSANLIGGENDER

	Side
Soraner-Jydes Mindelser fra Sorø-Turen den 3. og 4. Septbr. Af C.	1
To Billeder fra Soransk Samfunds Udflugt til Sorø den 4. September f. A.	3
Fastelavnshallet	5
Soraner-Aften [2. Marts 1939]	12
Fastelavnshfesten d. 4. Februar	12
Soraner-Festen i Aarhus den 18. Februar. Med 1 Gruppebillede. Af W. A.	18
Regnskaber for 1938	20
Der mangler 90 i de 200. Af K.	21
Soraneraftenen den 2. Marts. Af m. p.	22
Besøg paa Frilandsmuseet Onsdag den 17. Maj... 26, 44	44
Batøjkfesten paa Fyn Søndag den 16. April [Sor. Samf.s Fyns Afdeling]. Af mp	29
Generalforsamlingen	36, 44
Bestyrelsen	44
Soransk Samfunds Aarsfest. Rusgildet	57
Soraneraften i Oktober [14. Oktober]	71, 74
Soraneraften i November [14. November]	74, 84
Gruppebillede af Jubilarer ved Rusmodtagelsen den 23. September	75
Aarsfesten paa Hotel Phønix. Af Lex	81
Valdemar Petersens Legat	83
Soraneraften Torsdag den 7. December	84
Jubilæumsfesten for Soraner-Digteren Fred. Nygaard. Af Lex	90
De 200 raske gamle Soraneres Stipendium	90

MINDRE MEDDELELSER

Carl Heises Bogsamling	2
En Rettelse	2
Dr. Olaf Carlsen: Hugo Grotius og Sorø Akademi [Anmeldelse]. Af hgo	3

	Side
Soraner bliver Gesandt [Sv. P. Duurloo] Med 1 Portræt	5
En Erklæring. Af Aage Trolle Blumensaadt	12
Kunstmuseet og Biblioteket	12
Sorø Askebæger	22
Konfirmationen [2. April i Sorø]. Af K.	26
Gruppebillede af gamle Soranere i Sorø Palmesøndag	29
Soraner bliver Professor [Chr. Elling]. Med 1 Portræt	37
En Soranerring. Af Svend Clausen	37
Fodboldkampen i Sorø d. 21. Maj. Af T. G.	44
Sorø Akademis Skole. Gruppebillede af Studenterholdet 1939	49
»Fra Nationalmuseets Arbejdsmark« [Anmeldelse]. Af hgo	50
Gordon Norrie: Af medicinsk Fakultets Historie 1800 1841, III [Anmeldelse]. Af Gudmund Magnussen	51
Dr. Olaf Carlsen: Theodor Fritsch [Anmeldelse]. Af Poul Schjærff	52
Fraternitas Sorana's 6. Stævne. Med 1 Billede. Af E. C.	60
Endnu engang. Af 377	60
Ti Aars Realist-Jubilæum [Aarg. 1929]. Med 1 Gruppebillede	61
Karl Madsen Bibliografi [Anmeldelse]. Af Jarl Borgen	69
Phønix-Kædens 10 Aars Dag	74
Fodboldkampen i Sorø d. 1. Oktober. Af T. G.	74
Gl. Soraner Cricketkamp. Med 1 Billede. Af r-r.	76
Sibberns Legat for en Soraner. Af H. Raaschou-Nielsen	83
Paul Nedergaard: Kirkelig Haandbog 1939 [Anmeldelse]. Af J. Juul Sørensen	86
Torben Glahn: Bibliografi over Sorø-Tryk [Anmeldelse]. Af hgo	89
Holberg-Blandinger [Anmeldelse]. Af hgo	91
Vilhelm Andersen: Horats [Anmeldelse]. Af hgo.....	93
O tempora, o mores! Af En gammel Soraner	94
Gamle Soranere og soranske Noter	6, 14, 22, 30, 38, 47, 54, 62, 71, 78, 86, 94

SORANER-BLADET.

MEDLEMS SORANSK

BLAD:FOR SAMFUND

24. AARGANG

Nr. 1

Januar 1939

SORANER-JYDES MINDELSER FRA SORØ-TUREN DEN 3. OG 4. SEPTBR.

Soraner-Bladet har jo lovet sine Læsere baade Billeder og Viserne fra Sorøturen i September i Fjor. Desværre har det paa Grund af Pladsmangel ikke hidtil været muligt at opfylde Løftet. I dette Nummer bringer vi et Par Fotografier samt nedenstaaende lille Stemningsbillede og et Par af Viserne.

Du skal Du se at komme i Seng i ordentlig Tid — sa' min Kone Aftenen før, vi skulde starte til Sorø-Turen — og ikke gaa og smøle! Husk, det er en lang Biltur i Morgen gennem Jylland og Fyn til Sorø, og Du kommer sikkert ikke tidligt i Seng i Morgen Aften, naar Du træffer gamle Drengene i Sorø, og den næste Nat efter Festen skal Du jo sidde ved Rattet det meste af Natten. Du har det jo sikkert som naar Du skal paa Jagt, saa vaagner Du før »en vis Mand faar lange Støvler paa«, hvis jeg kender dig ret. Nu har Du vel bestilt Enkeltværelse paa Postgaarden, at det ikke gaar dig som sidst — — da det var optaget — — Ak ja! Det er sundt at faa kærlige og vel menende Formaninger af Ens Foresatte, naar man skal være Dreng igen et Par Dage.

Og hun havde Ret — som sædvanlig — omtrent! Jeg sov og drømte — og jeg drømte, at jeg sov, og at de andre Drengene var kørt — o soldales! — Herlig Septembormorgen! Vaagn op! Kl. er syv. Har Pigen kaldt? Er Kaffen færdig? Eja quid silemus! Der er god Tid! Tag den nu med Ro! Man sku' tro, du var nykonfirmeret. — Bilen pænt pudset af Drengene i Dagens Anledning — Benzín og Olie — frisk Luft i Bagdækkene. »Femmad« med ekstra Søndags-Paalæg i Tasken til Frokosten ved Lillebæltsbroen. — Alt i Orden, og saa startede vi ved 11-Tiden, alle med Drengelumme — »Landsretten« skulde vi have med fra Raadhuset, han tog Udsættelse — og vi maatte *kun* vente i 10 Minutter.

Sjældent har Vejen til Fredericia været saa kort; det var vel Forventningens Glæde, som jo oftest faar Ord for at være den største (det skulde den nu ikke blive her.) — Vi kørte ca. 60, havde en Politimester med i »Cortègen« — han fandt, at vi kørte efter Lovens Bogstav og rettede os fuldstændig efter Speedometret. Dejligt Frokosthvil i Hotel Knutzen med Øl og Snaps — e, Soranersnak — herligt Udsyn. Midsommervej. Gennem Fyn rolig Kørsel, naaede Autofærgen saa præcist, at sidste Vogn i Cortègen ikke kunde komme med — en Kæde blev trukket for (den der kommer allersidst — —) — Færgen var fyldt — Følgen af at køre roligt — —. Der var endnu 20 Minutter til Afgang, men efter nogen Parlamentering og et Par »Tributo'er« til Automobilombordsætter-kontroløren, hvem vi betroede, at vi var en Trup — et Ensemble — der skulde optræde om Aftenen og ikke kunde

skilles, blev der alligevel saa megen Plads, at vi blev puttet ind med alle 4 Hjul, uden at skulle hænge over Rælingen, alle blev reddede — hele »Vogntoget« kom med.

Kaffe ombord — Cigaren tændt, en lille kort Middagslur for os ældre, og vi var paa Sjølunds fagre Landeveje.

Sikken en Aften i Sorø! Alt aandede Stilhed — Akademi-haven — Søens spejlblanke Idyl, ikke en Krusning. Elevbaadene laa der endnu, alt paa Plads, alt uberørt dér som for 40 Aar siden — *Ingemanns*: Fred hviler over Land og By lød for mine Øren. »Har Du Synkebesværligheder, gamle Dreng, bliver Du sentimental paa dine gamle Dage? Lad Dig ikke mærke dermed.«

Men vi maa op paa Kamrene! Jo, de var der som i gamle Dage; her var mit Skab, hvor Kotillonsløjferne (oh, salig Ihukommelse) den Gang prydede Baggrunden, og her i Hjørnet var det, min temmelig lange Pibe hang — den der, formedelst pludselig og uventet Skabsundersøgelse, blev konfiskeret af *Gad* og *Odderen* i Listesko, og som jeg først fik udleveret i Gymnasiet (og endnu har; jeg kan hilse). De gamle Petroleumslamper med den store Skærm, hvor vi havde smaa Skildpadder kravlende, var dog ikke mere. Sengene paa Sovesalen var der flyttet lidt om paa, og de gamle fære Blytingester under Sengene var erstattet med lidt mere »tidsvarende« og sikkert nogle Kilo lettere at haandtere.

Naa, men nu maa vi hjem paa Postgaarden og have lidt Aftensmad og ikke for sent i Seng, som »Højstkommanderende« havde formanet. Søndagen var lang; men hvor blev den alligevel kort!

Op i ordentlig Tid. Fælles Kaffebord. Lang Morgentur i det vidunderlige Vejr, ad »Strøget«, gennem Dannelskjoldsallé ud i Skoven, gennem hele Filosofgangen til Hovedlandevejen, hvorfra Københavner-Busserne med de gamle Drengene skulde komme. Stor og højtidelig Modtagelse ved Albertistøtten med Musikkorps, Faner, Elever og Lærere; hele Sorø var paa Benene. Blomsterbuketter fra unge søde Sorøpiger — det var vel nok festligt!

Naa, der har vi Københavnerne! Sikken Redefuld, der var vist over 150! Goddag, gamle Dreng! Nej, er det virkelig Dig! Du er ellers blevet lidt brystsvær — ja, og Du er ved at gaa ud i Toppen! Naa, er det Jydepotterne! Nej, der har vi sku' — — vel mødt! Det var sjovt at se dit gamle Fjæs — og ham det lange Pæretræ derhenne, kan Du kende ham? Er Du tosset, han er — — jeg er ligeglad, hvad han er — i Dag er han Sorø-Dreng. — Det er længe siden, jeg har gaaet i Geled — det er egentlig ganske morsomt — mindes Soldaterkorpset med *Lafrits'* lange Cigarrør i Spidsen — *Louw* havde travlt som Mus i Barselseng, streng Mine, tynget af Arrangementsbevidstheden.

Taler paa Torvet! Velkomst paa Akademitrappen, Fotografiering, Baadeflotille til Parnas. Louw var paa begge Si-

der af Søen paa én Gang med Bomber og Kanoner. Det gav Appetit til Frokosten, som var udmærket (maaske dæ' wa' wall lidt med Røbeder). Sange, Taler, Velvære, Kaffe i det fri. Gud, hvor Tiden gik hurtigt! Spadseretur rundt om Søen — Rundtur til mindeværdige Huse og Haver og saa Middagen i Solennitetssalen. Denne sidste som Afslutning paa Dagen var ualmindelig vellykket med Taler og Sange og ægte Soraner-Humør.

Hjemturen i Maaneskin — med den sidste Sjus paa Færgen og Genfortælling af adskillige af Dagens mange smaa Intermezzo'er, var slet ikke saa anstrengende. Det lysnede i Øst, da vi kørte gennem Aarhus' stille Gader, men der var jo nogle, som ikke var hjemme endnu. En venlig, kammeratlig, men vemodig Tanke sendte jeg til de beklagelsesværdige, der var forhindrede i at deltage i denne uforglemmelige Tur til vort gamle Sorø; de maa med en anden Gang — ubetinget!

C.

DØDSFALD

Nytaarsdag døde Dommerfuldmægtig *Poul Johnsen* paa Amtssygehuset i Gentofte efter et langt, pinefuldt Sygeleje.

Poul Johnsen var født den 6. Oktober 1904 i Slagelse, hvor hans Fader Kristian Henrik Johnsen paa det Tidspunkt var Læge. Hans Moder, Marie J. er født Stilhoff. Efter Sommerferien 1915 indkom han i *Sorø Akademis Skole*, men gik ud af 3. Mellem-skoleklasse i Sommeren 1918, da Familien flyttede fra Slagelse. *Poul Johnsen* blev saa Student fra en anden Skole — det beror paa en Lapsus, naar det i *Soraner-Bladets* 20. Aargang Nr. 5 meddeles, at han i 1918 blev Student fra Sorø — og tog juridisk Embedseksamen i 1926. Hans Løbebane formede sig derpaa saaledes: fungerende Sekretær i Kirkeministeriet, Civildommerfuldmægtig i Vejle, Fuldmægtig ved Københavns Undersøgelseskamre, i 1934 konstitueret Politiadvokat i 5. Undersøgelseskammer senere i 2. Undersøgelseskammer og under 28. Januar 1935 udnævnt Politiadvokat. Herfra kom han som Dommerfuldmægtig til Søndre Birk, hvor han passede Tinglysningsvæsenet og vandt almindelig Anerkendelse ved sit betydningsfulde Arbejde. Forøvrigt skrev gamle Redaktør Hans Jensen i »Sorø Amtstidende« den 3. Januar, at i Slagelse vil *Poul Johnsen* huskes af mange fra sine Drengenaar. Han var en kvik og køn Dreng, almindelig afholdt. Familiens gamle Venner i By og Omegn vil i Stilhed bevidne Dr. Johnsen og Frue deres oprigtige Deltagelse.

Afdøde efterlader sig Hustru Edith Johnsen, f. Dam, og en lille Datter. En Broder er Læge *Sven Johnsen*, der indkom i *Sorø Akademis Skole* i 1911 og forlod den i 1918 med Studentereksamen.

*

— Ingeniør, cand. polyt. *Herman Ingolf Bentzen* afgik ved Døden den 3. Januar.

Ingeniør *Bentzen* var født den 7. August 1874 som Søn af Forpagter paa »Taarnholm« ved Korsør Johs. Bentzen og Hustru Clara Louise Frederikke Engel v. Bülow. Faderen erhvervede i 1904 Hovedgaarden »Asserstrup« i Sandby Sogn i Maribo Amt, der efter hans Død overgik til Enken, som døde den 27. September i Fjor. *H. I. Bentzen* indkom i *Sorø Akademis Skole* 1886 og forlod den i 1892 med 4. Klasses

Hovedeksamen. Han har opholdt sig en Aarrække i Amerika, men døde herhjemme og efterlader sig foruden en Datter Broderen, Læge *Folmer Bentzen*, der ogsaa er Soraner. En anden Broder, Godsejer *Ole Gunnar Engel Bentzen*, ligeledes Soraner, døde for faa Aar siden.

CARL HEISES BOGSAMLING

Brygger *Carl Heise* (R '74), der døde d. 2. Oktbr. 1929 i Helsingør og hvis bibliofile Interesser bl. a. blev nævnt ved hans Død i en Nekrolog her i Bladet (14. Aarg. Nr. 10), efterlod sig en Samling sjældne og skønne Bøger, hvoraf en Del nu udbydes til Salg af Einar Munksgaards Boghandel, som i den Anledning har udsendt sit Katalog Nr. 30: *The Library of Carl Heise, Elsinore, a Collection of four hundred fine and rare Books* — billige er de visselig heller ikke! I et lille, personligt præget Forord til det smukke, billedprydede Katalog skriver Boghandler, Dr. Munksgaard selv om ham, der ejede Størsteparten af de Bøger, som her udbydes:

»Brygger Heise var Søn af den lærde Filolog, Pastor F. J. Heise og havde fra Barndomshjemmet Respekten for Bøger indpodet i sit Sind. Som 10-aarig kom han paa Sorø Akademi [*Carl Heise* forlod Skolen med Realeksamen 1874] og allerede i Drengenaar tog han ivrig Del i den paa Akademiet herskende Holberg-Dyrkelse, ogsaa Oehlenschläger læste han med Hengivenhed. Senere studerede han paa Kunstakademiets Arkitekturskole og udviklede her sin Interesse for Kunst og Kunsthistorie og for den sjældne Bog. Paa et vist Tidspunkt forsøgte *Carl Heise* at finde Bøgerne fra sin Faders Bibliotek, men uden større Resultater, men Tanken herom og Arbejdet hermed gjorde ham til Samler.

Carl Heise havde sit skønne Hjem i Helsingør med Udsigt til Kronborgs irrede Tage og Spir, og det var en Glæde at se ham blandt hans kære Bøger — han var Bogvenn par excellence.«

Efter en kort Omtale af nogle af Sjældenhederne i denne Bogsamling, slutter Dr. Munksgaard sine Mindeord om Bogvennen *Carl Heise*:

»Naar jeg tænker tilbage paa Brygger Heise, ser jeg ham staa ved de af ham selv efter Vennen Bindsbølls Tegning rigt udskaarne smukke Reoler med en af sine skønne Bøger i Haanden. Udenfor tegner sig højt mod Himlen Skibsværftets mægtige Staalkonstruktioner. Han var en Renæssanceskikkelse, som Helsingør og Bogvenner sent vil glemme.

Hans Exlibris bar den ældre Eddas Ord:

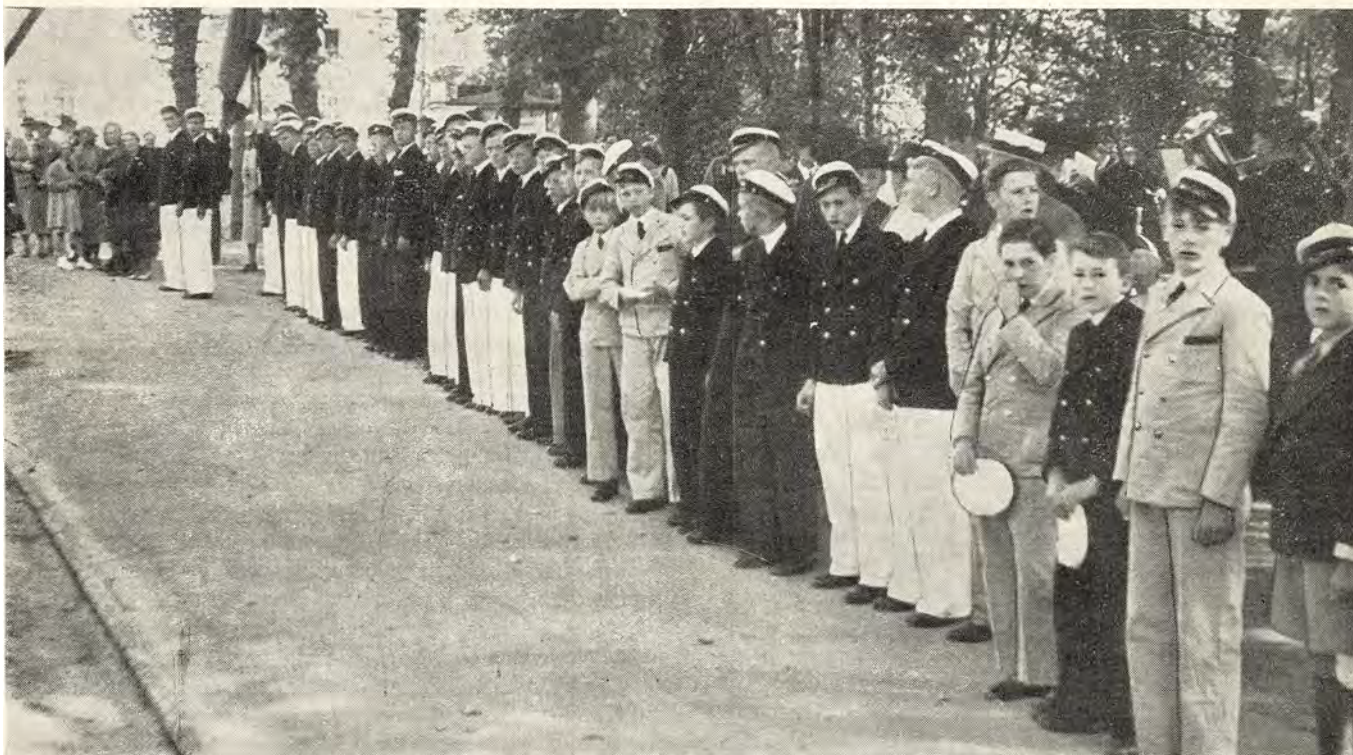
The fore fagrest Lif

Ther moget wel weed.«

EN RETTELSE

Kontorchef *H. G. Otriks* Nekrolog over Dr. *Ferd. Orth* i *Soraner-Bladets* December Nr. 1938 (23. Aarg. Nr. 12), er Indholdet af Linierne 23—30 f. o. Side 95 forvansket, idet en Linie er faldet ud ved en Ombrydningsfejl. Der skal læses:

»Da jeg efter en Flyvetur til Finland midt i samme Maaned skrev til *Ferdinand Ohrt* og takkede ham for den Nytte og Glæde, jeg under Forberedelserne til denne Eskapade havde haft af hans Bog om det gamle Finland, og nu længtes efter Fortsættelsen, talte han i sit Svarbrev om »min næste, dansk Skønlitteratur m. m. stærkt vedkommende Bog«, som han hellere vilde gøre færdig, om muligt, end fortsætte med det afsluttende Bind af *Finlands-Værket*.«

Fra Soransk Samfunds Udflugt til Sorø Søndag den 4. September f. A. bringer vi her to Billeder. Paa det øverste ses nogle af Turens Deltagere samlet paa Sorø Torv under den lille Højtidelighed paa Raadhuset. Nederst Skolens Elever ved Ankomsten ude i Alléen.

DR. OLAF CARLSEN:

HUGO GROTIUS OG SORØ AKADEMI

En kritisk Studie. Taastrup 1938.

Et lille, kun i 100 Eksemplarer fremstillet og meget fint Privattræk har den flittige Dr. *Olaf Carlsen* oplyst, hvad oplyses kunde om den Overlevering, at Christian IV i sin Tid skulde have forhandlet med den berømte Filosof og Jurist Hugo Grotius om Ansættelse ved Kongens Datterlil, det nyoprettede Akademi i Sorø. Spørgsmaalet om en saadan Kaldelse blev af Professor Jens Møller fremdraget i Anled-

ning af Director E. G. Taubers Sorø-Indbydelseskrift 1826, hvor Møller mente, at Hugo Grotius' mulige Anbringelse i Sorø gerne kunde være berørt; selv havde han en halv Snes Aar tidligere et Par Gange været inde paa Sagen, men det paavises nu af Dr. *Carlsen*, hvor lidt Værdi der kunde tillægges Jens Møllers Kilder saa lidt som dem, der er anført af andre — udenlandske — Forskere, som har syslet med Æmnet — efter Dr. *Carlsens* Skøn om samtlige Oplysningers Værdi har hele Sagen ikke noget paa sig. Og dermed synker Formodningen om, at Sorø kunde være blevet endnu et berømt Navn rigere, tilbage i den Dunkelhed, hvorfra det under Udfoldelse

af saa megen og grundig Viden paany er løftet op i Dagen. Men — hvem ved? Om hundrede Aar finder man maaske nye Kilder og faar bedre Besked, ogsaa paa dette Punkt. Og det vilde igrunden være Synd for Dr. Carlsen.

hgo.

SORØ AAR

IX.

Af Dommer J. KNOX.

Sommeren 1883 bestod vor Klasse altsaa 4' Klasses Hovedeksamen i alet Fald tildels, der skete nemlig et tragisk Skisma. Den første Eksamen Skolen igennem efter den ny Rektors — *Nero's* — Tiltræden blev nemlig en mægtig gennemgribende Udvaskningsaffære med Masser af Oversiddere rundt om, specielt i 4' studerende, hvor over Halvdelen, deriblandt flere af mine nærmeste Venner, blev hængende. Vi var kun 8 Drengene, som man rykkede op i 5' Klasse, hvor vi mødte 2 Oversiddere, og da dertil kom 2 Matematikere fra Rønne — *Koefod* og *Larsen* — samt en kort efter det ny Skoleaars Begyndelse opdukkende Mand ved Navn *Schultz*, blev vi ialt det efter dansk Overtro ominøse Tal 13. Den ny Mand *Schultz* var en højst snurrig Patron, som dyrkede Filosofi, hjemmehørte paa Herregaarden Krummerup og var ikke saa lidt til Grin. Da *Rossing* i en Græsk Time havde fortalt os de berømteste græske Filosofer og opskrevet Navn og Hjemsted for 5 saadanne Gutter paa den sorte Tavle, tilføjede en Spøgefulg nedenunder som Nr. 6 *Schultz* fra Krummerup, og *Nero*, som havde os i den følgende Time, ligefrem eksploderede af Grin over dette Paafund, havde ligefrem ekstra Opstød over *Schultz'* Ligestilling med de eneste berømte gamle Grækere.

Nu var vi altsaa Gymnasiaster og flyttede over paa Gymnasiet, hvor jeg fik Værelse over Rektorboligen i Hjørnet mod Kirken og »Træet« sammen med den lange Færing *Søren Evensen*, som spiste Skærpekød og gik i Færøuld. Vi møblerede jo nu delvis selv, og blandt andre Nyttegenstande fik jeg fra min kære, omsorgsfulde Moder to Fag brune Jute-Gardin, som *Søren* og jeg med stort Besvær fik hængt op og højligt glædede os over. Snart efter sporedes en grimmig Lugt fra Værelset, jeg mente det var *Søren* eller nærmere bestemt *Sørens* Færo Tøj og lidet hyggelige Skærpekød, der lugtede, men *Nero* og den rødkæggede Bygningsinspektør *Nissen* lokaliserede Lugten til de fine, hyggelige Jute Gardiner, som saa maatte tilbage til Svendborg og erstattes med 2 Fag, der var patenteret, garanteret lugtfri men ikke saa kønne.

Netop paa Tidspunktet for vor Indtræden i Gymnasiasternes værdige Skare blussede Striden med *Nero* hæftigt op. *Nero* havde gjort adskillige Indgreb i Gymnasiets fra Tidernes Morgen nedarvede hellige Rettigheder og Privilegier, Gymnasiet havde alle Dage været frit for enhver Inspektion udover Rektors ret overfladiske, men nu ansatte *Nero* den skikkelige men bundkedsommelige og meget kejtede Adjunkt *Petersen* (*Peder*) som Inspektør, hvorved han blandt andet opnaaede at berøve det i Forvejen ret indskrænkede Gymnasium to Værelser, hvad der medførte en tilsvarende Indskrænkning i Eneværelsernes Antal. Harmen var rødglødende, der blev holdt Protestmøder i den hæderkronede gamle »*Baldur*« — Gymnasiasternes Klub — og der fremkom mindre høflige Artikler i det haandskrevne *Baldur*blad »*Minerva*«, og *Nero* blev drillet ved en sejt men vanskelig paaviselig Modvilje og Obstruktion paa mange Omraader. Han tog det forbavsende lidt overlegent og begik den baade taktisk og pædagogisk store Dumhed at forvise den ganske uskyldige

Skoleduks — den dygtige lille *Branner* — senere Rektor i København — fra Gymnasiet og anvise ham Bopæl blandt »Drengene« i et Kammer paa Akademiet under en 4' Klasses Kammerduks og med Seng paa Sovesal med 32 Drengene. En saa udsøgt Haan gød kun Olie paa Ilden, *Nero* fik ved sin Straffeekspedition hverken af *Branner* eller af nogen af de andre, som underkastedes pinligt Forhør, absolut intet at vide om, hvem der var Ophavsmand til Neromodstanden og maatte omsider uden at have faaet sin Nysgerrighed tilfredsstillet lade *Branner*, som modtoges i Triumftog og under højlydt Hyldest i »*Baldur*«, hvis Møder *Nero* dog var for klog til at forbyde eller forlange at overvære, rykke tilbage i den ham tilkommende Plads — bedste Eneværelse — paa Gymnasiet og i 6' Klasses Sovesal i Rektorboligen.

Kampen var meget spøgefuld for os i 5' Klasse, der stod ganske udenfor Ledelsen af Kampen og kun medvirkede som medprotesterende Kolleger og Medlemmer af »*Baldur*«, al Ledelse indenfor Gymnasiet var altid koncentreret i ældste (6') Klasse, og 5' blev end ikke indviet i Hemmelighederne eller Strategien, mødte kun lydigt og saare villigt efter Tilsigelse. Saaledes endte denne puniske Krig, hvor Gymnasiasterne endda paaberaabte sig et gammelt, i »*Baldur*«s Minerva-Arkiv forefundet Reglement, hvoraf det fremgik, at Gymnasiasterne styrede Gymnasiets Anliggender, kun maatte de ikke paa Gymnasiet holde »Kærest, Skydevaaben eller Hund«, og det Forbud havde vi alle holdt os efterretteligt.

»*Peder*«, som forresten ikke gjorde en Kat Fortræd og aldrig saa eller opdagede noget, blev nærmest betragtet som en uvedkommende, noget paatrængende Person, som man i videst muligt Omfang isolerede, og da der senere var noget ganske ligegyldigt Vrovl med en Ordre, som *Peder* skulde have tilladt sig at udstede, blev der som Demonstration foranstaltet en stor Ildfest. Der anbragtes en fortsat Række Raketter, Skruptudser, Kinesere og Kanonslag fra *Peders* Dør hen ad Gangen, ned ad Trapperne, gennem Gangen og ud i Rektorgaarden, hvor det største Kanonslag anbragtes, Fængtraad forbandt alle Fyrværkerisagerne, og en stille Novemberaften efter Aftensmadsen, medens *Peder* røg sin Godnat Cigar og dyrkede Pauli »tråkige« Brev til de Effeser, som Paulus aldrig fik Svar paa, listede en dristig Dreng sig op til *Peders* Dør og tændte Fængtraaden og forsvandt som en Vind ned i Spisestuen, hvor vi alle c. 20 Mand for forsamlede roligt rygende og læsende. Fængtraaden virkede storartet, det knaldede og futede, og stakkels *Peder* vandrede bogstavelig gennem Røg og Damp og Ild ned ad Trapperne hidkaldt af Knaldene og kom meget fortørnet over »disse uforskammede Drengestreger« ind i Spisestuen, hvor lidt senere Tordenguden *Nero*, vælket af det store Kanonslag ude i Gaarden, ogsaa viste sig, meget gram i Hu. Han beordrede os alle 20 paa Værelserne og paabegyndte et skrappt udover Sengetid fortsat, meget indgaaende Forhør over hver enkelt af os. Selvfølgelig kom der ikke en Smule ud af det Forhør, hvortil *Peder* var Medhjælper, vi blev beordrede i Seng, og belært af Erfaringen opgav *Nero* al Decimering, al Enkeltmandsafstraffelse og ophævede allerede efter et Par Dages Forløb den over os alle dikterede Stuearrest. Helt hyggeligt var det ikke, da den vrede *Nero* stod paa Værelset og forhørte en, men alle 20 holdt sig tapre, vi var alle medskyldige erklærede vi, men der var ingen Ophavsmand, og med det maatte *Nero* og *Peder* lade sig nøje. Vi skaffede ikke Begivenheden Publicitet, det var jo Drengestreger, ikke helt værdige Gymnasiet, men selvfølgelig rygtedes Begivenheden, og fra frrmmede Skolers Gymnasielklasser modtog »*Baldur*« Hyldest og Hilsen i Anledning af den lykkeligt afsluttede 2' puniske Krig.

FASTELAVNSBALLET

Lørdag den 4de Februar Kl. 20 pr. gaar det løs paa Hotel Phoenix. Der indledes med Souper i Kavallersalen, og allerede her vil Stemningen blive bragt i Vejret. Der serveres Overraskelser til Desserten, og Talernes Strøm vil blive kort.

Efter Souperen drikkes der Kaffe i Lokalerne paa 1ste Sal og i Riddersalen, der bliver udsmykket paa festlig og overraskende Maade af de Herrer *Hegelund* og *Møllerhøj*. Orkestret under Ledelse af Jazzpianisten, Soraneren *Erik Bjerner*, spiller op til Dans.

Dansen vil i Aftenens Løb blive afbrudt af forskellige Arrangementer, Katten af Tønden, Præmier, Spøg og Skæmt m. m.

Prisen er sat saa lavt som muligt, nemlig 7 Kr. pro persona for de yngste 7 Aargange og 14 Kr. pro persona for de »ældre« og der bliver rigelig Valuta for Pengene.

Anmeldelse kan ske til Direktør *Rasmusen*, Vesterport 323, C. 8229 eller til Tandlægestuderende *Mogens Poulsen*, Admiralgade 21, Stuen, Byen 4145, og man bedes saa vidt muligt betale inden Ballet. Anmeldelsesfristen slutter den 2den Februar.

SORANER BLIVER GESANDT

Kontorchef i Udenrigsministeriet *Svend Peter Duurloo* er ved kgl. Resolution af 6. ds. udnævnt til overordentlig Gesandt og befuldmægtiget Minister i Ankara og Athen fra den 1. ds. at regne og med Rang efter Rangforordningen i 2. Kl. Nr. 5 for den Tid, han beklæder denne Post.

Den nye Gesandt, som er 47 Aar, har været knyttet til Udenrigstjenesten siden 1916, da han blev juridisk Kandidat. — Udgaet som Student fra *Sorø Akademis Skole* ('09) fik *Duurloo* i Studenteraarene Accessit for Besvarelsen af Universitetets juridiske Prisopgave.

I sine første udenrigsministerielle Tjenestear var han Konsulatssekretær i Gøteborg, New York og Chicago; i 1921 udnævntes han til Fuldmægtig i Udenrigsministeriet, udsendtes 1924 som Legationssekretær til Bruxelles, vendte det følgende Aar hjem, gik i 1927 som Chargé d'Affaires til Reykjavik og i 1930

som Chargé d'Affaires og Legationsraad til Kovno. 1937 kaldtes han hjem og udnævntes til Kontorchef.

Minister *Duurloo* har forøvrigt været Sekretær ved Folkeforbunds-Delegationen i Genève 1921, for Aalandskonferencen sammesteds 1921 og ved Delegationen til Genuakonferencen 1922.

TO VISER FRA SORØTUREN 4. SEPT. F. A.

Til Sorø

Melodi: Sig Clara — —

*Du By med Mindets Tryllestav, som har vor Ungdom kendt,
saa tit til Dig Du kalder os tilbage.
Og naar forbi vi hastede vor Tanke har Dig sendt
en Hilsen og en Tak for gamle Dage.*

*Du ligger der saa yndigt med de grønne Skoves Hvælv
og Søens klare Spejl til alle Sider,
og medens alt forandres, altid ligner Du Dig selv.
Vi synes, vi har kendt Dig alle Tider.*

*Kun Drengetidens Stenbro, nej, den ser vi ikke mer,
hvor Pedersen med Stokken os regered;
thi Du blev asfalteret og fik Villakvarter,
og Fredrik blev saa prægtig ferniseret.*

*Og er der paa Din Gade lidt for meget København
med Højtaler, Busser og med Biler,
saa har vi Filosofpen, og den bær endnu sit Navn;
der mødes man endnu af Doctor phil'er.*

*Til Lykke da, Du Gamle, med de trende Hundred' Aar.
Du bær dem godt, det maa vi Dig indrømme.
Men bliv Dig selv, saa kan vi her, mens Tiderne gaar,
tilbage til vor Drengetid os drømme
og sænke os i Mindets blide Strømme.*

H. R.

*

Tante Sorøs Pris

Melodi: Hønsfødder og Gulerødder o. s. v.

*Moder Soer har et prægtigt Slot
og Skove og Søer og Kyster,
og hun ejer blandt andet godt
en yngre, velplejet Søster;
prise Mo'er Sorø med Sang og Klang,
dertil er vi jo saa vante,
nu vil vi hellere synge engang
til Ære for vores Tante!*

*Moder Soer er godt til Aars,
snart otte Hundrede Vintre;
Tante er ej fra iovergaars,
men tæller af Aar en Del mindre;
Moder Soer har et fornemt Præg
og tidt vi betagne deraf er;*

*Tante har no'et med lidt mere Skæg:
Beværtninger og Biografer.*

*Moder Soer har en Sønneflok
som tæller en svær Mængde Aner;
lystrer man hende længe nok,
saa bli'r man en gammel Soraner.
Tantes Prud er »den gamle Kro«
— foruden no'en mere moderne —
og nette Smaaapi'er i hver en Vraa
med baade Hjerte og Hjerne.*

*Moder Soer har sin Fratergaard
og en Brønd med ædle Motiver
— Tante har et fortryllende Torv
med Grundlovens gavmilde Giver.
Moder Soer har et langt Geled
af Adjunker, Lektorer og Præster
og fler, som der ikke skal dvæles ved,
— men Tante har en Borgmester!*

*Moder Soers det ringeste Skur
er fyldt med historisk Glorie,
men det er intet mod, hvad la Cour
fik ud af Tantes Historie;
Mutter er brændt noget tiere,
men Tante har flere Beboere
— regnes Mor' Soer til de rigere,
saa har Tante de rigtige Roere!*

*Saadan kunde der regnes op
og gives adskilligt tilkende,
men vore Stemmer vil sige Stop,
og Visen maa have en Ende;
senere synger vi Mutter en Sany,
men nu vil vi være galante
og raabe et Hurra med Tju og Bang
for vor lille henrivende Tante!*

h g o.

GAMLE SORANERE OG SORANSKE NOTER

Følgende gamle Soranere har i Tiden 10. December—12. Januar incl. indmeldt sig i *Soransk Samfund*:

Jørgen Borum, Torkel Badensvej 7, Hellerup. Vexelerassistent *Osvald Christensen*, Trekronergade 10. stud. jur. *Egil Beckmann*, Nr. Søgade 49, K. Student *Gregers Bojesen*, Østerbrogade 56 A, Ø. stud. jur. *Caspar Borch*, Toldbodvej 46, K. *Jarl Borgen*, Amagerbrogade 43, S. stud. med. *Jacob Krarup*, Tjustrup, Fuglebjerg. stud. silv. *Matz Lorenzen*, A. L. Drewsensvej 10, Ø. stud. med. *N. Harboe*, Sortedamsgade 1, 4. N. Sekretær, Frk. *E. Rahlff*, Jagtvej 216, Ø. *Ole Worm Borch*, Frederikshavn. stud. pharm. *Henrik Christiansen*, Skovridergaarden, Frederikslund Station. Seminarieelev *Arne Stenbæk*, Dampvaskeriet, Vordingborg. Seminarieelev *Erik Juhl*, Johnstrup Seminarium, Ballerup. *Finn Mathiesen*, Kastelsvej 13, Roskilde. stud. med. *Knud Aagaard*, Solvænget 18, Ø. stud. jur. *Otto M. R. Vilh. Sommer*, Willemoesgade 61, 3. Ø. Direktør *Kai T. W. Segel*, Kolding. Politimester *Børge Hebo*, Esbjerg. *Holger Jacobsen*, Bromme, pr. Munkebjergby. stud. polyt. *G. Crone*, Willemoesgade 46, 3. Ø. stud. med. *Palle Taarnhøj*, Ingersvej 14, Glostrup. stud. jur. *Kai*

Herforth, Kanslersgade 8, Ø. *Poul Rantzau Stevns*, Sct. Markusallé 55, V. V. *E. Borch Jacobsen*, Kristianiagade 10, Ø. stud. med. *N. A. Andreasen*, Aldersrovej 29, Aarhus, og Dommerfuldmægtig *Ryhove*, Odense.

*

Læge *A. G. Lauritzen* er taget paa en Rejse til Sydamerika.

*

Kronprinsen afslørede Søndag den 15. ds. i Nationalmuseets Festsal en Buste af Polarforskeren, Oberst I. P. Koch. Professor *N. E. Nørhønd* holdt Tale.

*

Sorø Akademis Skole havde Mandag den 9. Januar Besøg af den svenske Lektor *Yngve Englund*, Sundsvall. Lektorens Besøg var et Led i det kulturelle Samarbejde mellem de nordiske Gymnasier, hvorigennem man søger fremmet gensidig Forstaaelse af Kultur og Sprog. Hr. Englund gav en Lektion for Eleverne i Gymnasiet og Realklassen.

*

Tirsdag den 3. Januar viedes i Jesuskirken Frk. *Annie Rye* til Dommerfuldmægtig i Holstebro, cand. jur. *H. Fogh* ('25). Brudens Onkel, Direktør *Sander* havde arrangeret Bryllupsfesten i Carlsberg Museet.

*

Maleren *Aage Trolle Blumensaaft* har et Par af sine Arbejder paa 18. November's Udstilling paa Charlottenborg.

*

Den 15. Februar er det 100 Aar siden, at Soraneren, Professor, Dr. phil. *Hieronimus Georg Zeuthen* blev født. Den berømte Matematiker blev Student fra Sorø 1857 og døde 6. Januar 1920. Omtales i *Soraner-Bladets* 2. Aargang Nr. 2 Side 15, 3. Aargang Nr. 12 Side 89 og 4. Aargang Nr. 10 Side 80.

*

Kirkeministeriet har overdraget Musæumsdirektør, Dr. phil. *Poul Nørhønd* og Anatomen, Professor, Dr. med. *Hou Jensen* at foretage en kritisk Gennemgang af de Resultater, som er fremkommet ved Undersøgelserne af Mumierne i Faarevejle Kirke.

*

Landsdommer *N. V. Boeg* og Frue tilbragte Jule- og Nyt-aarsdagene i Dresden. *Boeg* er forøvrigt blevet dekoreret med Officerskorset af den franske Æreslegion.

*

Slagelse Turistforening havde den 18. Januar arrangeret et offentligt Møde, paa hvilket Musæumsdirektør, Dr. phil. *Poul Nørhønd* holdt Foredrag om Trelleborgudgravningerne.

*

Den 3. Januar viedes i Vigersted Kirke ved Ringsted Frøken *Lulu Arnstedt*, Datter af den danske Minister i Kairo, til Grønlandsforskeren *Gunnar Seidenfaden*. Bryllupsrejsen gik til Dolomiterne.

*

Aarhus vil i 1941 fejre sine Købstadprivilegiens 500 Aars Jubilæum med en stor Udstilling. *Tyge Hvass* skal være Udstillingsarkitekt.

*

Den i Novembernumret fremkomne Meddelelse, om at jeg er blevet Medarbejder ved Personalhistorisk Institut, dementes herved. — Med Tak for Optagelsen. *Sommer*.

*

Fhv. Bestyrelsesmedlem i *Soransk Samfund*, Ingeniør, cand. polyt. *Lauge Lauridsen* har af Laurits Andersens Fond faaet tildelt 2000 Kr. til fortsatte kemiske Studier ved Kejsers Wilhelm-Institutet i Berlin.

Cand. polit. *K. G. Hasselbalch* ('25) er under 1. November f. A. udnævnt til Inspektør ved Banktilsynet.

*

Udvandringskontorets Chef, Kaptajn *Caspar Borch*, som døde 10. December f. A., var Fader til Soraneren, stud. jur. *Caspar Carl Lewning Borch* ('37).

*

Den snart 76-aarige Direktør *Alfred Wiboltt*, Nakskov, blev i Slutningen af forrige Aar opereret paa Bispebjerg Hospital for en Blærelidelse. Direktør *Wiboltt* befinder sig nu atter hjemme i Nakskov i god Bedring.

*

»Politiken« har i en Nytaarsenquôte spurgt en Række af vore Forfattere om deres Planer for 1939. Forfatteren *Hans Kirk* har svaret:

— Jeg sidder og skriver paa anden Del af »Daglejerne«, og jeg skulde gerne faa Bogen ud i Aar. I andet Bind skildrer jeg de danske Landarbejderes Tilværelse fra Aarene før Krigen og lige op til vor Tid. Min Bog former sig væsentligst som en Skildring af Socialdemokratiets og Fagforenings-Bevægelsens Gennembrud og Konsolidering i disse Førkrigs-Aar og dens Vækst under Krigen med dens mange særlige Bestemmelser og under Højkonjunkturen omkring 1920. Ikke mindst da øvede de sociale Forhold i Samfundet Indflydelse paa Landarbejdernes Vilkaar.

*

Om Julekomedien paa *Sorø Akademis Skole* Søndag den 18. December f. A. skrev »*Sorø Amtstidende*«:

Sorø Akademis Skole opførte i Gaar Eftermiddags sin Julekomedie for stuvende fuldt Hus. Scenen var som sædvanlig rejst i Festsalen, og her var alle Siddepladser optaget af de særligt indbudte og Skolens Lærere, mens de større Elever stod op ude i Siderne af Salen eller havde placeret sig paa Borde inde i »Øvre Hjælpeklasse«, hvorfra de ogsaa havde et godt Overblik over, hvad der foregik — de mindre Elever overværede jo Generalprøven Lørdag Aften.

Skoleorkestret indledede under Organist *Andrups* Ledelse med J. S. Bach: Gavotte, og derefter udfyldte det paa en fortrinlig Maade Mellemakterne. I den store Mellemarkt inden 5. Akt havde man tillige Lejlighed til at høre Cellosolo af *N. Schou*, 2. Gymn., som bl. a. spillede Händel: Largo. Den gode Musik hilstes med Bifald.

Julekomedien var jo intet mindre end Kaj Munks »Hans sidder ved Smeltediglen«, og det tør vel nok røbes, at man saa smaat havde haabet paa, at Forfatteren selv var kommet for at overvære Forestillingen, men Kaj Munk var her ikke — han kunde ellers sammen med de andre Tilskuere have glædet sig over, hvor godt der her var blevet taget paa hans Stykke, som var sikkert instrueret af Adjunkt *Pihlkjær*.

Der var meget Bifald under hele Forestillingen og til Slut en lang Række Fremkaldelser.

*

Paa *Sorø Akademis Skole* afholdes »Vandballet« Lørdag den 11. Februar.

*

Radereren *Stubbe Teglbjærg* har faaet tildelt en Portion af det Ørnborgske Legat. Af Foreningen for National-Kunst har han faaet en Opmuntringspræmie paa 200 Kr. Paa samme Forenings Udstilling paa Charlottenborg i denne Maaned har Skibsreder *Johan Hansen* til sin Samling købt to Akvareller af *Stubbe Teglbjærg*.

*

»Grønningen«s Udstilling aabnedes Søndag den 15. Januar. Samme Dag bragte Politikens Magasin paa sin Forside en Reproduktion af *Victor Haagen-Müllers* Maleri »Vinterstemning i Tibirke Bakker«, der er paa Udstillingen tillige med en større Samling af Kunstnerens andre Arbejder. Et af disse, det store Landskab »Skovkam« er blevet solgt for 2000 Kr.

*

Forlovelse er deklareret mellem Frk. *Ady Schmidt*, Datter af Overlæge, Dr. med. *Viggo Schmidt*, og Søløjtnant *Eigil Rechnitzer*.

*

SORANSK SAMFUNDS BESTYRELSE

Formand: Dommer *John Knox*, K., D.M., Soldalen 7, Ø. Ryvang 3919.

Næstformand: Direktør *Ch. Louw*, R., D.M., Laksegade 2—4, K. C. 1823 og C. 1839.

Kasserer: Direktør *Alfred V. Rasmusen*, Vesterport 323, V. C. 8229.

Sekretær: Tandlægestuderende *Mogens Poulsen*, Admiralgade 21, K. Byen 4145.

Soraner-Bladets Redaktør: Redaktør, cand. polit. *V. Sorgenfrey Hansen*, Tranevej 10, N. Taga 6515.

Soraner-Bladets Administration: Bagermester *Rogert Møller*, Vesterbrogade 30, V. C. 3194.

Understøttelsesfonden: Prokurist, cand. jur. *Svend Clausen*, Vesterport 203, V. C. 13,773.

Formand for Jydsk Afdeling af Soransk Samfund: Pianofabrikant *Chr. Caspersen*, Nørregade 53, Aarhus.

Telefon: Aarhus 4148.

Arkivar: Stud. med. *V. J. Baark*, Studentergaarden, Tagensvej 15.

Bladudvalget: Dommer *John Knox*, Bagermester *Rogert Møller* og Redaktør *V. Sorgenfrey Hansen*.

Laaueudvalget: Dommer *John Knox*, Prokurist *Svend Clausen* og Direktør *A. Rasmusen*.

Soraneraftenerne: Direktør *Ch. Louw*, Prokurist *Svend Clausen* og Tandlægestuderende *Mogens Poulsen*.

SORANSK SAMFUND

afholder

Stort Fastelønsbal

Lørdag d. 4. Februar Kl. 20 paa Hotel Phønix

Souper Kl. 20, Orkestret under Ledelse af Soraneren Erik Bjerner, Udsmykning af Lokalerne m. m. m.

Prisen er for de yngste 8 Aargange Kr. 7.00 pro persona, for de ældre Kr. 14.00 pro persona.

Indmeldelse hos Mogens Poulsen, Telf. Byen 4145 og hos Direktør Alf. V. Rasmusen, Telf. Central 8229. Bestyrelsen.

VARELOTTERIET

Støtter dansk Produktion

Der er købt Gevinster
i danske Varer
for
ca. 95 Mill. Kr.

ALMINDELIGT DANSK
VARE OG INDUSTRILOTTERI

Danmarks største velgørende Institution

Til almenyttige og
velgørende For-
maal er der udbetalt
over 27. Mill. Kr.

Største Gevinst 10.000 Kr., – et lille dansk Hjem. – Nogle faa Lodsedler for Soranere faas hos Lotteriets Kollektører og i Hovedkollektionen, Laxegade 2, København.

1 Lodseddel til 5. Trækning (23. Jan.—6. Febr. 1939) koster kun **4 Kr. 60 Øre.**

Inger Norries Sølvsmiede

Leverandør til Vareløtteri

Nikolaj Plads 32 - Telefon Palæ 5648

Husbukke Assurance- Compagniet

Vesterport 208
København V.
Central 13.883

„Sorø Bys Historie“ v/ L. F. la Cour Pris Kr. 7,50. Svegårds Boghandel Sorø

H. C. BORCH & CO. A/S KUL . KOKS . CINDERS

Strandvej 183

Tlf. Helrup 6566

AKSEL ERTING Tømrermester

Tlf. 681

Bjarkesvej 1 A
Helsingør

En Tryksag fra GREISEN...
... kort sagt, De bli'r tilfreds

Fr. Palm Greisen
Møntergade 2 . C. *10.493

HOTEL PHOENIX KØBENHAVN TELEFON 114

120 Værelser — 76 Bad

Byens hyggeligste og smukkeste SELSKABSLOKALER
Internationalt Køkken — Det berømte FROKOSTBORD
I Kavalersalen: Kapelmester Gerolås Ensemble.

Koloniallageret Amagerbrogade 205 Sigurd Hansson Clausen

Announceexpedition: cand. jur. Svend Clausen, Vesterport 208, København V. Tlf. Central 13773.

Redaktion: Tranevej 10, N. cand. polit. V. Sorgenfrey Hansen, Tlf. Taga 6515. - Ekspedition: Vesterbrogade 30, V., Tlf. C. 3194.
Fr. Palm Greisens Bogtrykkeri, Møntergade 2. Tlf. *C. 10 493.

SORANER-BLADET.

MEDLEMS SORANSK

BLAD:FOR SAMFUND

24. AARGANG

Nr. 2

Februar 1939

EINAR PRIP

Fhv. Missionær, cand. theol. Einar Prip døde stille om Morgen den 2. Februar og begravedes fra Frederiksberg Kirke Mandag den 6. Februar. Soransk Samfund havde sendt Krans og Dommer Knox var mødt.

Det tynder ud i Barndomskammeraternes Rækker, for nogle Dage siden døde Bertel Fuglsang og nu er Einar Prip død.

Minder i store Mængder og mest glade og lyse væl-der op i mig ved min kære, trofaste Vens Einar Prips Død; vi lærte hinanden at kende i Sommeren 1877, da jeg med mine Forældre og Søkende flyttede fra Helsingør til Svendborg, hvor vi blev Naboer til »Vor

Frue Præstegaard«. Her herskede den myndige men elskelige Pastor Rasmus Prip, som havde en from og sød Hustru og intet mindre end 11 Børn. Einar var den næst yngste af 5 Drengene, og da han og jeg var nøjagtig paa Alder — den Gang 9 Aar — fandt vi meget snart hinanden. Præstegaarden med den store, muntre Børneflokk åbnede bredt og gæstfrit sin

Favn mod Venner specielt Børn, og Præstegaardens det for Drengene — til Nød ogsaa Piger — var en Have var kun skilt fra vor med et Plankeværk, som smal Sag at klavre over. Einar og jeg var i samme Klasse i Svendborg Realskole, vi fulgtes ledsagede af hans ældre Broder Holger til Sorø, kom i samme Klasse paa Akademiet og fulgtes ad — begge som Alumner — indtil Udgangen af »4' studerende« som det hed den Gang. Paa Grund af »Neros« vældige Oversidderkampagne i 1883, var Einar en af de mange, som maatte tilbringe to Aar i 4de Klasse, han kom derfor paa Gymnasiet først i 1884 og blev Student i 1886 et Aar efter mig. Vore Studier førte os ikke sammen, men vi havde jo stadig vor meget kære, fælles Hjemby Svendborg og havde stadigt Samkvem i Studenteraarene. Senere førte Livet os ad vidt forskellige Baner, men vi glemte aldrig hinanden, selv om der kunde gaa mange Aar, hvor vi ikke mødtes. Pludselig kunde Einar fra sin fjerne Arbejds- mark sendte mig en kærlig og altid frejdig Fødsels- dagshilsen eller et Julekort, nogle Gange dukkede han uventet op til stor Glæde for min Hustru og mig i vort Hjem baade i Aarhus og i Hornslet og var altid den samme ærlige, bundægte og trods Sygdom og Sorger frejdige og inderlig trofaste Ven, thi som saadan har jeg Lov til at betragte ham, selv om vort Samkvem var sjældent og sparsomt. Sidste Gang jeg talte med ham, var i hans Hjem kort Tid før han den 5' Februar 1938 fyldte 70 Aar, Legemet var skrøbeligt, og han var i meget væsentligt Omfang hen- vist til sin prægtige Hustrus og Datters kærlige Om- hu, men hans Aand var levende og lysende som altid, hans Taknemlighed overfor enhver selv ubetydelig Venlighed fuldkommen rørende, og hans trofaste Vennesind ganske uforandret. Det kan nok være vi snakkede Svendborg og Sorø, og med Smil trods Smerte mindedes han Barndommens Gavtyvestreger, som han alle Dage havde været en ihærdig Dyrker af. »Kan du huske da vi med Far besøgte Skolelæreren i Bregninge og i den ubenyttede Skolestue fik serve- ret Chokolade, der var saa tynd, at vi efter mit For- slag hældte den i Børnenes Blækhuse« og kan du huske da gamle »Skoster« i Klassen paa Sorø erklære- rede, at jeg var »en Æsel«? eller da vi foretog den berømmelige Udpibning af Inspektør Adjunkt Lund- dahl, eller da jeg dolerede over at maatte gaa i Ras- mi (hans Fader i Genitiv) omsyede Bukser.«

— Alt og alle erindrede Prip, og alle omfattede han med sin store, rene og milde, forstaaende Venlig- hed. Det mindre smigrende Epithet, som

(Overlærer *Bang*) hæftede paa ham, og som skyldtes en lidt kaad men ganske uskyldig Drengestreg, havde pint *Prip*, forklarede han, og det havde lettet paa hans ualmindelig ømfindtlige Samvittighed, at »Skoster« ved sin kort efter følgende Afgang havde til Afsked taget ham i Haanden og sagt »jeg tilgiver dig *Prip*.« Selv mindes jeg, at da vi i Klassen overvejede, hvad vi skulde glæde vor prægtige gamle Lærer med ved hans Afgang, foreslog *Prip* gravalvorlig »en Bicycle«. Naar man betænker, at Cyclen den Gang 1882 var meget sjælden og kun forefandt i den nu helt udgaaede høje Form med et diminutivt Baghjul, og at »Skoster« var en lille, gammel Mand formentlig højt i Halvfjerdserne, vil man forstaa, at vi laa flade af Grin ved at tænke os »Skoster« paa en Cycle.

Prips vita skal jeg ikke fordybe mig i, de er tilstrækkelig kendte og omtalt i Pressen. Efter at han var blevet cand. theol., virkede han i nogle Aar som Kapellan i sit kære Svendborg, hvor hans Virke var til stor Glæde for Menigheden. Efter at Missionærplanen var sat i Værk, hørte jeg mer end en Svendborger udtale sig med, at *Prip* var »gaaet over Aaen for at hente Vand«. For ham var Missionsvirksomheden sikkert et Kald, han maatte følge Kaldelsen, og Missionsvirksomheden blev hans hele Liv, baaret af hans urokkelige men altid frejdige Kristentro. *Prips* Missionsvirksomhed havde jeg i nogen Grad Lejlighed til at følge, min kære gamle Mor, som støttede og elskede *Einar Prip*, som hun havde elsket fra han som lille Dreng kom i vort Hjem og blev fyldt med højtgouteret Søndagsdessert og i et begejstret Øjeblik udtalte det letsindige Ønske, at det vilde »regne med Trifle«, modtog lige til sin Død Østerlandsmissionens Blad, som hun jævnlig gav mig Anledning til at læse. Om Missionens praktiske Værd udover Undervisning og et sikkert udmærket Hospital er jeg ikke kompetent til at udtale mig, for *Prip* var det Livet, og han gik med hele sin rige, varme og rigt udrustede Personlighed ind i og for denne opofrende Gerning, som har gjort Danmark stor Ære. Kun ved enkelte Lejligheder havde jeg Anledning til at høre *Prip* som Forkynder, og efter min Mening havde han ikke sin Styrke der, jeg holdt mest af ham i Dagligstuen i en snæver Kreds eller paa Tomandshaand, naar ogsaa hans rige Lune fik Lov at spille. En uforfærdet Troens Kæmpe var han alle Dage, og den smukke franske Krigsdekoration bar han med Ære og fuld Føje.

Tiden gaar og gaar og Afslutningen rykker nærmere og nærmere. Den herlige gamle »Vor Fru Præstegaard« er jævnet med Jorden og erstattet med et imponant nyt Svendborg Raadhus, hele den store Familie *Prip* er — saavidt mig bekendt med Undtagelse af to af Einars seks Søstre — vandret til de evige Jagtmarker, men Mindet om *Einar Prips* store rige Personlighed vil leve saa længe, der lever nogen som har kendt ham, han hørte til dem som man er dybt taknemlig for at have faaet Lov til at lære at kende. *Einar Prip* hørte i Sandhed til de udvalgte de rene af Hjertet, han var en Søn som Sorø Akademis Skole tør regne blandt sine bedste.

København, 3' Februar 1939.

John Knox.

WISE FRA SORØTUREN 4. SEPT. F. A.

Fra Jylland til Sorø

Mel.: Husker du i Høst —

*Hid fra »Hovedlandet« vi kommer til Sjællands Muld
for at flette Minder til Mindekransens Guld.*

Selv om vi er de faa, — —

saa maa I dog huske paa,

*Jydske Drenges Minder vil jo heller ej forgaa,
Sorø-Drengens Minder — vil kun han forstaa.*

*Knox og Rogert Møller i Led'ng til Jylland drog
vort soranske Samfund — nyt Skud blandt Jyder tog.*

Vi vil det værne tro, — —

at det kan kraftigt gro,

*Jyllands Jordbund kendte Knox — han vidste den var go'.
Jydske Dreng mødtes og hylded' de to.*

*Husker Du i Sorø de dejlige Drengear
herligt Liv at leve ved Vinter og ved Vaar.*

Mindes Du Sorø Sø — — —

og Gine den dejlig' Mø,

*Husker Du ved Ballet hende — hvor var hun dog sø'.
Glemte Du Rivalen, som skulde ha' Klø.*

*Husker Du, naar Middagen stod paa en lækker Ret:
»Hm-Hm-ballesuppe«! deraf man let blev træt;*

men denne Sorg svandt hen, — —

Humøret det kom igen,

*naar vi saa fik Gaas og And — ja, husker Du min Ven
derpaa Piben stoppet og saa — i »Gaarden«.*

*Husker Du, naar Zoffmann — berørte saa »blidt« Din Kind,
eller Odders »Reuchlin« — hjalp Dig i Kam'ret ind.*

»Bussen« sa': »hva min Ven — — —

naa er Du nu der igen« — — —

*Thaarup vendte Skraaen! — Ibsen sov i Timen hen!
Jo, vi Gamle husker dem alle saamænd.*

*»Husker Du«, ja saadan det altid jo lyde vil,
naar som gamle Dreng en Fest vi kommer til.*

Titler og Ordner maa — —

i Natbordets Skuffe gaa,

*ej man risikere kan en Dom derfor at faa,
om man skælder En ud for »Nox« med et K.*

*Hør, hvor Sangen klunger, her sang vi saa ofte før,
selv om man var »Brummer«, og Halsen den var tør*

flerstemmigt lød vor Sang — —

i den var der Smæld og Klang,

*naar til Overskæringstur vi gik, — (det var den Gang)
Sommeraft'nen smilte, og Huen vi svang.*

Sorø, skønne Sorø, vi hylder Dig i vort Kvad.

Du har set vor Taare, og Du har set os glad

tyndt bli'r det hvide Haar — —

igennem de mange Aar,

*dog vi Dig opsøge vil, saa ofte vi formaar
Sorø-Drenges Minder, de aldrig forgaar.*

Casparus.

DØDSFALD

Skriver i D. F. D. S. *Fr. Chr. Lauritzen* døde Søndag den 22. Januar og begravedes Lørdag den 28. s. M. paa Bispebjerg Kirkegaard.

Fritz Christian Lauritzen var født den 25. September 1881 i Sorø som Søn af Købmand, senere Tobakshandler *Valdemar Dannemand Lauritzen* og Hustru *Petrine Dorothea Christine*, f. *Eltong*. Faderen, der ogsaa var Søn af en Sorøkøbmand, havde gaaet i *Sorø Akademis Skole* fra 23. August 1853 til 30. September 1858. *Fritz Christian Lauritzen* indkom i samme Skole den 19. August 1894 og forlod den i Sommeren 1898 med Realeksamen. En kort Tid stod han saa i Smedelære hos *H. C. Lunge & Søn* i Sorø og gik derfra som Elev til Statsbanerne, men forlod ogsaa disse for at prøve Handelsvirksomhed. Mikkelsdag, den 29. September 1909 kom han omsider paa sin rette Hylde, idet han fik Ansættelse som Skriver i D. F. D. S., i hvilket Selskabs Tjeneste han udførte sin Gerning ombord i Amerikabaadene. Da han i Efteraaret 1934 fejrede sit 25 Aars Jubilæum, havde hans Hjem i dette Tidsrum været ikke mindre end fem Amerikabaade, utallige Gange krydsede han Atlanten, og under Verdenskrigen boede han 14 Maaneder i »Oscar II«, da Baaden var oplagt i New Yorks Havn. Selvfølgelig kom han i denne lange Aarrække i Forbindelse med mangfoldige Passagerer, der alle satte Pris paa ham for den Elskværdighed, hvormed han stillede sine Erfaringer til deres Disposition. I Skoleaarene var han en gæv Kricketspiller. Han efterlader sig Hustru, *Marie Lauritzen* og en Søn.

Meddelelsen om dette Dødsfald vil sikkert vække Minder hos adskillige gamle Soranere af hin Tids Aargange. *Valdemar Dannemand Lauritzen* døde, da hans Søn gik i 2. Realklasse, men Moderen fortsatte Butikken i »Axelhus«, hvor »*Valdemardine*«, som hendes nomme de guerre var, havde god Søgning af de Herrer Gymnasiaster og selvfølgelig ogsaa af andre, for hvem det som bekendt var forbundet med en vis Risiko at betræde en Cigarbutik. I sit Hjem havde hun gennem mange Aar 3—4 skolesøgende Elever. I »Axelhus« boede desuden Murermester *Langkjær*, Fru *Höymark* og en Tid pensioneret Inspektør i Nordgrønland *Andersen*. Alle deres Drengene var »skolesøgende«, og baade *Langkjær*s og *Andersen*s — »Ski-moerne« — fvlde godt i Tal, saa »Axelhus« var næsten et helt Soranerhus fra Kælder til Kvist, hvad Beboerne vist ofte fik særdeles tydeligt at føle, naar Drengene om Søndagen tumlede sig i Ejendommens to store Gaarde. Forlængst er disse Drengene nu spredt for al Verdens Vinde, og ingen af dem vil møde *Fritz Lauritzen* mere.

—*frey.*

paa Christianshavn og ved københavnske Kommuneskoler, dels som filosofisk Manuduktør. I 1895 havde han faaet Universitetets Guldmedalje for en filosofisk Afhandling. Desuden var han i hine Aar en dygtig og begavet udenrigspolitisk Medarbejder ved »Kristeligt Dagblad.« Afdøde Professor *Birck* karakteriserede ham engang som Datidens bedst skrivende og mest velinformerede udenrigspolitiske Skribent herhjemme. I Aaren 1903 og 1906—07 foretog *Fuglsang* lange Udenlandsrejser til Tyrkiet, Serbien og Bulgarien, Indien, Kina, Manshuriet, Japan, Java, Arabien og Ægypten m. fl. andre Lande, og i 1915 blev han tillige Udgiver og Redaktør af Tidsskriftet »Vore Landsmænd« i Udlandet«. I de senere Aar, da Alderen gjorde sig gældende, blev der Stilhed om hans Navn; men en eller anden husker ham vel nu fra Rusgildet 1936, hvor han deltog som Jubilar og holdt en Tale.

Den 31. April 1905 blev *Fuglsang* gift med *Caroline Amalie*, f. *Fraugde*, Datter af Husejer i Kolding *Knud Petersen Fraugde* og Hustru *Christiane*, f. *Christoffersen*. Fru *Fuglsang* overlever sin Mand.

— Onsdag Aften den 8. Februar døde paa Amtssygehuset i Rønne fhv. Rektor *M. C. Koefoed*.

Markus Conrad Koefoed var født den 7. Marts 1859 i Rønne som Søn af Rektor for Rønne lærde Skole *Christian Grønbeck Koefoed* og Hustru f. *Andresen*. Han blev Student af den sproglig-historiske Retning fra Sorø i Sommeren 1876 og Cand. philol. i 1885. Efter en kort Virksomhed som Huslærer ansattes han i 1886 i en Adjunktstilling ved Aarhus Kathedralskole, blev i 1893 Adjunkt ved Rønne lærde Skole (nu Statsskolen i Rønne) og udnævntes i 1903 til Rektor ved denne, et Embede han beklædte til 1929.

Den gamle, fine Skolemand af den vel nu næsten forsvundne klassiske Aandsdannelse med det attiske Salt, var en anset og afholdt Mand paa Bornholm, hvor Medborgere betroede ham flere betydningsfulde Tillidshverv. *Koefoed* var saaledes Formand for Dampskibsselskabet paa Bornholm af 1866, Formand for Foreningen »Bornholm« og for »Bornholmsk Samfund«.

»Bornholms Avis« skrev i sin Omtale af Rektoren bl. a.:

Rektor *Koefoed* var en af Byens kendteste Skikkelser, en karakteristisk Personlighed, som man ikke kunde være sammen med uden at faa en Følelse af, at det var en Mand af en egen Støbning, en Mand i Besiddelse af en klar Hjerne, med i udtalt Grad det man kalder sund Fornuft i sin Indstilling overfor Livets Foreteelser, med en Hukommelse, der grænsede til det fænomenale, og bl. a. derigennem var han altid dette Blad en god Mand. Vi gik aldrig forgæves til Rektor *Koefoed*, hvis der var en eller anden Ting vedrørende Bornholmere eller bornholmske Familier, vi vilde spørge ham til Raads om. Ligeledes paa faglige og sproglige Omraader kunde man med Fordel søge Rektor *Koefoeds* Raad. I høj Grad hang hans store Personalkendskab sammen med, at han huskede sine gamle Elever paa deres videre Færd i Livet.

Rektor *Koefoed* var ikke selv Tilhænger af Omsvøb, men af at gaa lige til en Sag, og det samme ønskede han af dem, han talte med.

Man fik Respekt for hans særprægede Personlighed i Slægt med det bedste i den bornholmske Folkekarakter, og man

kom til at holde af ham, fordi man havde et Indtryk af, at han var en Mand, der havde Modet til at være *sig selv*.

Mange gamle Elever vil mindes Rektor Koefod med Taknemmelighed for Støtte, han har ydet dem, — vi ved det fra mange Vidnesbyrd, at Rektor kunde være sine Elever en god Ven

Rektor *Koefod*, der var Ridder og Dannebrogsmænd, ægtede den 20. Juli 1894 Frøken Elisabeth Rønne, født den 14. Maj 1876 i Rønne som Datter af Købmand T. D. Rønne. Foruden Enken efterlader *Koefod* sig en Søn og en Datter.

SORANER-AFTEN

Den næste Soraneraften vil blive Torsdag den 2. Marts paa Hotel Phønix. Vi indleder som sædvanlig med »Gule Ærter« Kl. 18,30, og Kl. 20 vil Soraneren, Tandlæge P. O. Pedersen holde Foredrag om »Oplevelser og Resultater fra Tandlægeekspeditionen 1935 og 1937 paa Grønland«, som han selv var Leder af. Prisen er som sædvanlig 4 Kr. for Gule Ærter og Flæsk, Pandekager, Snaps, Øl og Kaffe.

Der vil blive udloddet 10 gratis Middage til Juniorer, der melder sig senest Onsdag den 1. Marts Kl. 12.

Man melder sig til cand. jur. *Svend Clausen*, Vesterport 208, C. 13377, og hos *Mogens Poulsen*, Admiralgade 21, Byen 4145.

Bestyrelsen.

FASTELAVNSFESTEN D. 4. FEBRUAR

Den Fastelavnsfest, som *Soransk Samfund* havde arrangeret Lørdag Aften den 4. Februar paa Hotel Phønix, stod ubetinget i den pure Ungdoms Tegn.

Der deltog ca. 80 unge Damer og Herrer, og de morede sig sikkert storartet, uden ringeste Hensyn til, at næsten alle ældre Aargange glimrede ved deres Fraværelse. Men derfor kunde der alligevel godt være mødt nogle flere af de ældre — ikke for at kaste Glans over Fæsten, det behøvedes saamænd ikke — men blot for, om man saa maa sige, at forlene den med lidt soransk Patina og vise de meget unge, at selv om man er kommet op i Aarene og har lagt Danselysten ad acta, bevarer man stadig et trofast Sind over for *Soransk Samfund* og er glad ved at komme der. Nu var der med de tilstedeværende Bestyrelsesmedlemmer — hvoriblandt *Caspersen*, som var ankommet fra Aarhus med sin Frue — siger og skriver ni ældre »gamle Soranere«. Det var ærlig talt . . . naa!

Ellers morede man sig altsaa storartet. Bestyrelsen med Formanden i Spidsen tog imod, og ved Souper'en serveredes der Kalvefilet med Gemyse og Kompot, Osteinretning, Karamelbudding, Rødvind og Madeira. Formanden, Dommer *Knox* udbragte straks et med tre taktfaste Hurraer besvaret Leve for *Sorø Akademis Skole*; senere talte *Knox* for Damerne, og der blev holdt endnu et Par Taler, bl. a. af *Caspersen*, som gav nogle Oplysninger om de jydsk-Soraneres Fest i Aarhus den 18. Februar. Endvidere omdeltes de obligate Fastelavns-huer med Tilbehør. Saasart Kaffen var drukket, spilledes der op af *Erik Bjerners* Orkester, og Resten af Aftenen var viet Dansens Gudinde, in casu Gudinder. Det var en Fornøjelse, ja en æstetisk Nydelse at se, hvor baade muntert og stilfuldt de yngre Kammerater og deres smukke Damer hengav sig ret af Hjerterne til Dansens Glæder og alligevel havde Kræfter i Behold til ved Midnatstid at slaa Katten af Tønden.

Det var den første af *Mogens Poulsen* arrangerede Festaften i *Soransk Samfund*. Han har Ære af den, og de, som blev borte, gik Glip af en Nydelse.

EN ERKLÆRING

Anledning af at Dir. V. *Thorlacius-Ussing*, Ny Carlsbergfondet, paa et Møde i *Soransk Samfund* har forsøgt at mistænkeliggøre mine Hensigter med mit Indlæg i Museumssagen, skal jeg oplyse, at jeg allerede for 4 Aar siden, i Dec. 1935, gjorde mig til Talsmand for de samme Anskuelse angaaende Provinsmuseer i en Artikel i »Fyns Stiftstidende«, samt at mine Anskuelse har vundet Tilslutning hos de af Adressens Underskrivere, som jeg har haft Lejlighed til at drøfte Sagen med.

Endelig maa det være mig tilladt at udtale min Forundring over, at der i *Soransk Samfund* er saa lidt Kammeratskabsfølelse, at den Slags Mistænkeliggørelse af en fraværende Kammerats Hensigter ikke straks bliver paatalt som usømmelig.

Aage Trolle Blumensaadt.

PROFESSOR S. P. L. SØRENSEN DØD

Søndag Morgen den 12. Februar døde den højtansete gamle Soraner, Professor, Dr. phil. S. P. L. Sørensen, 71 Aar gammel. Det var da ikke mange Dage siden, at *Soransk Samfunds* Formand, Dommer *Knox* havde modtaget en smuk Tak fra ham for den Lykønskning, som blev sendt ham i Anledning af, at han var blevet dekoreret med Fortjenstmedaljen i Guld.

I *Soraner-Bladets* Martsnummer vil der fremkomme en af *Knox* skrevet Nekrolog.

KUNSTMUSEET OG BIBLIOTEKET

Rektor *Raaschou-Nielsen* havde til Torsdag den 9. Februar om Aftenen indbudt forskellige af de i Museumsprojektet interesserede til et Møde i *Sorø Akademis Skoles* Festsal.

Direktør V. *Thorlacius-Ussing* redegjorde for Projektet, en Redegørelse, som vil fremkomme i et Par følgende Numre af *Soraner-Bladet*. Arkitekt *Vilhelm Lauritzen* og Direktør A. V. *Rasmusen* fremsatte de Oplysninger, som vil være kendte af de Medlemmer, der deltog i Sammenkomsten i Nationalmuseet den 7. December f. A., og som har været refereret i *Soraner-Bladet*. Endvidere var der et kort Replikskifte mellem Maleren *Aage Trolle Blumensaadt* og Direktør *Ussing* (se B's Erklæring andet Sted i Bladet).

Endelig fremkom Rektor med en Oplysning om Biblioteket. Det kan jo ikke nægtes, at en ikke ringe Part af de mest interesserede gamle Soranere har næret nogen Frygt for, at Museumsprojektet skulde udskyde den forlængst paakrævede Opførelse af en ny, tidssvarende og brandsikker Biblioteksbygning til en uvis Fremtid.

Lektor, Dr. phil. H. *Ussing* tog Tyren ved Hornene og spurgte ifølge »Sorø Amtstidende«s Referat:

Der er sikkert almindelig Enighed om Museet og den Betødning, det vil faa. Kan Museumsplanerne spænde Ben for Bibliotekstanken?

Rektor *Raaschou-Nielsen*: Der er ingen Grund til at nære Dr. *Ussings* Frygt. Bibliotekssagen er ikke gaaet i Staa, man

foretager en Optælling af Bogbestanden, og naar den er færdig, vil det blive en bunden Opgave for Arkitekter at give Tegning til en Biblioteksbygning, som skal akcepteres af Ministeriet. Denne Sag føres forhaabentlig igennem i Fællesskab med Byen, med hvilken der hidtil har været Enighed ligesom med Biblioteksvæsenet og Ministeriets Udvalg. Kurator er klar over, at Bibliotekssagen er knæsat og skal løses. Ministeriet er af samme Mening.

SORØ AAR

X.

Af Dommer J. KNOX.

Saa kom Juleforventningerne og Juleferien i Hjemmene, og da vi kom tilbage havde Bølgerne lagt sig, *Nero* indstillede sin Reformkamp. *Peder* blev i sin Hule og forsøgte endog at vinde Terræn ved i udstrakt Maal at traktere med Kaffe og smaa Cigarer paa sit Værelse efter Middag. Travlheden voksede, og da Foraaret pibede frem, begyndte vi straks vore Aftensammenkomster »klædt i Slobrok og med Fibe paa« under det berømte gamle Træ udenfor Gymnasiets Port, som *Otto Borchsenius* saa smukt havde besunget; vore gamle Sauge lød atter udover Fratergaarden, der den Gang var meget kønnere end nu, men savnede Brønden. »*Peder*« den skikkelige Mand blev vi helt gode Venner med, men overfor *Nero* var der indtil Skoleaaret udløb i 1884 og »Oprørernes« Arne 6' Klasse var dimmitteret med en smuk men fra Skolens Side ret upaaagtet Artium, kun væbnet Neutralitet med forskellige Naalestik.

Arbejdet i 5' Klasse havde ikke været overvældende vanskeligt, men efter at vi i Sommerferien 1884 var kommen op — nu kun 11 Mand — *Schultz* og *Motzfeldt* var blevet udmeldt — i øverste Klasse, fik vi Kærligheden at føle, ældste Klasse var en meget krævende Klasse og der var en Masse at lære. Hvis jeg ikke husker fejl, var der ikke noget, der hed at man læste noget, der ikke skulde opgives til Eksamen, enten opgav man slet intet som i Fransk og Engelsk, hvor vi blev eksamineret alene i ulæst Stof, eller ogsaa opgav man hele Pensum, og det var kolossalt — i Historie f. Eks. 5 vanskelige Lærebøger, Oldtiden, Middelalder, Nyere Tid og Nutid samt Nordens Historie og vældige *Pensa* i Græsk og Latin, saa der var unægtelig noget at rive i og at repetere, og de danske Stile, som »*Peder*« øste op og »*Nero*«s latinske Version og *Michelsens* (William Ming) franske Stile lettede ikke paa Tilværelsen, men det var dejligt at være »ældste Klasse« at have sit eget Arbejdsværelse med Tobak ad libitum, en fælles Sovesal for Klassens 8 eller 9 Elever, The hver Aften paa Spisesalen, Aviser og anden Godbid, der vidnede om, at man ikke længer var Dreng, men ung haabefuld studiosus arti.

Bølgerne havde som alt bemærket lagt sig, og begge Parter havde dæmpet den hellige Ild, »*Nero*« fik nok at gøre med Aviserne og med *Soransk Samfund*, som han havde lagt sig ud med, og desuden lagde det i December 1884 forestaaende *Holbergs* 200 Aars Jubilæum stærkt Beslag paa »*Nero*« og krævede godt Forhold til Drengene, specielt til Gymnasiasterne, hvis Medvirkning i høj Grad paakrævedes. Vi erfarede nu, at »*Nero*« i Virkeligheden var en elskværdig, godliddende, vittig og munter Mand med et gæstfrit, velforsynet Bord og med de tre Døtre *Thora*, *Marie* og *Ketty* (man skal ikke skue Hundene paa Haarene eller *Ketty* paa Aarerne hed det, hun fangede Ugler), som kunde være højst fornøjelige Kammerater. Trods al Modsigelse vil jeg til min Dødsdag hævde, at »*Nero*« var en dygtig og forstandig Lærer, men en ringe Pædagog — Opdrager —, han forstod ikke den Sandhed, der ligger i det

noget paradoksale Ordsprog om, at Principper har man for at bryde dem, han var for lidt smidig, og hvad der var det værste, han var ikke »*Soraner*« og havde ej heller den rige mangeaarige Sorø Akademis Erfaring, som *Hoff* havde, da han tiltraadte Rektoratet efter *Blücher*. Det nuværende Rektors fremragende heldige Forløb viser tilfulde, hvor meget det betyder at have en Soraner i Spidsen for Sorø Akademi, og det er at haabe, at man i Fremtiden — *Raaschou-Nielsen* er nu 68 Aar — vil vide at betro den enestaaende Skat, som Sorø Akademi er, i kyndige specielt Sorø erfarne Hænder.

Fester forstod *Blücher* sig paa, han var en smuk og meget repræsentativ Mand, der optraadte med Grandezza og formfuldendt men naturlig Veltalighed. *Holberg Jubilæet* blev slaaet stort op med Kantate af Eleverne, *Rossing* var den kyndige aandfulde Forfatter, Musikken besørgede saavidt jeg husker *Barnekow*, Soraneren Kontorchef *Tolderlund* paatog sig Soloen, og *Jähnigen*, der straaede som en nyfødt velnæret Sol, dirigerede og havde skaffet sin Dobbeltkvartet med (oh Rædsel!) mig som den ene Baryton og lange *Søren Evensen* som den ene Bas en beskeden Rolle i Ensemblet. Der skulde være fin »Knippelmiddag«, og der blev indøvet Komædie »*Jean de France*« med *Ævel Moth* som skæbnesvanger dygtig *Jean*, *Holger Ibsen* som ypperlig Arv og *Ishøy* som rapkæftet *Pernille*, over os andre *Christian Winther* (*Magdalene*), *Bølling* (*Jeronimus*), min Ringhed (*Frands Hansen Jeans* *Fader*), *Immanuel Holten* (*Esben*), og *Carl Scavenius* (den unge *Elskerinde*) og *Søren Evensen*, vil det være mest barmhjertigt at drage *Glemslens* hyllende Slør. Dagen skulde selvfølgelig slutte med *Kæmpebal* i Kongeballets Lignelse, og alle *Byens* og *Omegnens* unge *Piger* levede i Forhaabning om *Indbydelse* og søgte at bringe *Festklunnet* i Orden, helst forny det. *Forberedelserne* var i fuld Gang, *Jähnigen* hersede med *Festkantaten*, som beskar vor magre *Fritid*, og *Komedien* — et meget dristigt *Dilettantforsøg* — var under *Indøvelse* med *Læseprøver* om *Aftenen* i *Rossings* *Hybel* i *Molbechhus*, hvor han havde afløst »*Skoster*«, og saare betænkeligt strøg sit hvide *Skæg* over vor *Diktion*.

Den første *November* sprang der en *Bombe*, *Hofmarskallatet* lod *Rektor* vide, at *Hans Majestæt Kong Christian den IX* med *Følge* vilde sætte *Pris* paa at deltage i *Festlighederne* — det kan nok være, der kom Gang i *Galocheerne*, alt maatte sættes en *Tak* op. »*Nero*« maatte i *Avdiens* og samtidig benytte *Lejligheden* til at faa den kultusministerielle *Bevilling* meget væsentlig forøget, »*Nereiderne*« *Thora*, *Marie* og *Ketty* maatte have splinterny *Kjoler*, *Sorø Torv* maatte ekstra luges, fint lille *Teater* blev opført i *Ridehuset* med alt til *Faget* henhørende, fra det kgl. *Theater* udlaantes alle *Dragter*, hvorefter der blev syet til os alle sammen fine korrekte *Dragter*, *Økonomen* *Landsberg* halede op i de altid genstridige *Bukser* og maatte have ekstra *gastronomisk Assistance*, *Jähnigen* kiggede desværre forgæves til *Knaphullet*, og en *Masse Honoratiore*s, som ellers ikke vilde være kommet i *Betragtning*, maatte indbydes, og *Aftrædelsesværelser* indrettes, og endelig paatog *Dalsgaard* (*Fatter Dalle*) sig *Sminkørens* beskedne men vigtige *Rolle* og var altid ved at brænde os i *Ansigtet* med sin uundgaaelige *Cigar* i fantastisk langt »*Rav-rør*«. Det kneb med *Undervisningen*, og »*Nero*« og »*Gaasen*« var meget betænkelige paa *Studenternes*, 6' *Klasses* *Vegne*, de fleste af os var jo i *Ilden* paa en eller anden *Maade*, og *Jähnigen* rasede over manglende *Ansvarsfølelse* hos *Evensen* og mig, da vi *Morgenen* efter *Mortensaftens*, gennem de følgende *Aar* vidt berømmede *Vandkamp* mod »*Drengene*« med *Søren* som *Gymnasiasternes* *Straalemester*, mødte hæse til *Prøve*. *Feberen* rasede, *Undervisningen* gik i *Brok*, og den taabelige *Halvaarseksamen* suspenderedes eller negligeredes i al *Fald*.

Endelig oprandt den store Dag 3. December 1884 med ægte dansk December Taage Vejr. Majestæten og Prins *Valdemar* afhentedes af Amtmand *Vedel* og Politimesteren ved Bane- gaarden, og rullede c. Kl. 11 op i Æresporten ved Indkørslen til Akademiets Grund, hvor Lærerkollegiet i Kjøle og hvidt — Rektor med Ridderkorset — og alle Drenge i Søndagstøjet havde taget Opstilling. Rektor bød elegant Velkommen og Hurraerne rungede fra c. 150 Drengestruber, saa styrtede man til Solennitetssalen, hvor *Jähnigen* afleverede sit dybeste Buk for Majestæten, som elskværdig takkede for den smukke Kantate og overrakte *Rossing* Ridderkorset, *Nero* fik senere Sølvkorset. Saa drog Gæsterne til Aftrædelsesværelserne, Majestæten havde Rektors Kontor nede ved Stuegangen, og der var lagt Beslag paa alle Gymnasiets Værelser, saaledes at vi var husvilde og maatte holde os til Sovesalene. Justits- minister Nellesmann lagde Beslag paa mit Værelse, og *Christian Winther* havde omsorgsfuldt lagt det ny Testamente frem til Afbenyttelse for Sjællands Biskop, der boede paa hans Værelse. Klokken 1½ var der fin Middag for alle Dren- gene, alle de yngre Lærere og de ankomne Journalister. Ved et uheldigt og klodset Arrangement blev denne Middag af- holdt nede paa Hotel Haabet, hvad der senere foranledigede en hvas Artikel i »Dagbladet« fra *Bille*, som ved mange Lej- ligheder havde vist sin varme Sorø Interesse, og som nu med Føje dolerede over Skolens Sønner, som man ikke havde Plads til i deres Hjem ved Kongens Bord men som man Stedfader- agtigt havde henvist til at »holde sig til Haabet«. Ved en Skæbnens Tilskikkelse var jeg i December Maaned for første og eneste Gang Skoleduks — mit faste Nummer var ellers 2 — og det tilfaldt derfor mig at holde Elevernes Skaal for vor Skole og vore Lærere.

Det var en saare ubehagelig Opgave, som krævede Diploma- tik, da det først og fremmest gjaldt om ikke at sige for me- get ikke paa nogen Maade at antyde Smiger eller »Fædtelse« overfor »*Nero*« og »*Snyderne*«. Talen var sikkert meget kort og høflig, men høres kunde den, og *Kofod*, vor vante Skole- dux, der havde grinnet smørret over at være sluppet for Taler- hvervet, erklærede, at den var Skolen værdig. Jeg kan huske, at den unge, altid smilende *Matthiessen* (Møk), som endnu ikke havde erhvervet sig sin stormende Popularitet blandt Drengene, talte for Eleverne, og at Journalisterne — Ceder hed ham fra »Politiken« — uddelte Cigaretter, men forøvrigt havde vi travlt og travede snarest muligt tilbage til Akade- miet, hvor Kongemiddagen var i Gang, og hvor Rygtet gik, at gamle pragtfulde Kong Christian havde ytret sin Forbav- selse over ikke at se Husets Sønner eller i al Fald en Repræ- sentation for dem ved sit Bord. Naturligvis kneb det med Pladsen, men med lidt god Vilje kunde man nok have fundet Rum til os indenfor Murene, og jeg finder det den Dag i Dag usømmeligt at lukke Sønnerne, de vigtigste af alle de tilste- deværende næst Kongen, ude fra Hjemmet.

GAMLE SORANERE OG SORANSKE NOTER

Ved en beklagelig Misforstaaelse blev der trykt et for lille Oplag af *Soraner-Bladets* Januarnummer, saaledes at ikke alle Medlemmer fik Bladet tilsendt. Da Fejlen var konstateret, blev der imidlertid straks trykt et nyt, mindre Oplag, og forhaabentlig har nu alle faaet deres *Soraner-Blad*. Skulde nogen alligevel endnu ikke have modtaget Bladet, bedes de rekvirere det hos Administrationen: Bagermester *Rogert Møl- ler*, Vesterbrogade 30, København V.

*

Formanden for Den almindelige danske Lægeforening, Læ-

ge *H. A. Tolderhund*, Horsens, der er Ridder af Dannebrog, er blevet dekoreret med Dannebrogsmændenes Hæderstegn.

*

Radiohusets Bygmester, Arkitekt *Vilhelm Lauritzen* har været paa en Studierejse til Wien og flere andre europæiske Byer for at se paa Installationer i de derværende Radiohuse.

*

Det unge Grænseværn holdt Lørdag Aften den 28. Januar Møde for Tillidsmændene paa Sorøegnen. Gymnasiast *Eng- berg*, *Sorø Akademis Skole* fortalte om sine Oplevelser paa Grænseværnskursuset i Begyndelsen af Januar.

*

Ove Raahauge Andersen ('18) er udnævnt til Prokurist i Privatbanken i Kjøbenhavn.

*

Undervisningsministeriet har under 2. Februar fornyet den Lektor, Inspektør af 1. Grad ved Nationalmuseet, Dr. phil. *Johs. Brøndsted* meddelte Beskikkelse som Lektor i nordisk Arkæologi ved Københavns Universitet for et Tidsrum af 3 Aar fra 1. Februar 1939.

*

Selskabet til Udgivelse af Kulturskrifter har udgivet »Jag- ten i Danmark«, en rigt illustreret Bog paa 618 store Slider. Blandt Bidragyderne er de to Soranere, Skovrider *Just Hol- ten* og Professor *R. Spärck*.

*

Soransk Samfunds jydsk Afdeling afholdt Lørdag Aften den 18. Februar en Fest paa Hotel Regina i Aarhus. Menuen bød paa Kogt Pighvarre sc. hollandaise, Kalveryg m. Gemyser, Caramelrand m. frosset Fløde og Mocca, hvortil serve- redes: Haut Sauterne, Rhinskvin, Bordeaux og Bourgogne, Sherry og Madeira, alt ad libitum. Efter Spisningen forevis- tes Sorøfilmen, og Direktør *V. Thorlacius-Ussing* fremviste Lysbilleder af de Kunstværker, som alt er sikrede det pro- jekterede Kunstmuseum i Sorø. Derefter var der Bal og kam- meratligt Samvær. Formanden, Dommer *Knøx* og flere af Hovedbestyrelsens Medlemmer deltog i Festen, af hvilken der fremkommer Referat i næste Nummer.

*

Generalmajor *C. Jacobsen* er blevet Æresmedlem af De danske Forsvarsbroderforeninger.

*

Anton Kjølbye ('33) er blevet polyteknisk Kandidat med Udmærkelse.

*

Fhv. Præst i Bringstrup-Sigersted, Pastor *P. Severinsen*, som døde den 5. Februar, var Fader til tre Soranere, nemlig Pastor *Tage Severinsen*, *Svend Severinsen* og stud. jur. *Erik Severinsen*.

*

Kaptajn for de gamle Soraneres Fodboldhold, cand. polyt. *Torben Madsen* ('34) er blevet Fader, idet hans Frue har faaet en Datter paa Dr. Esmanns Klinik.

*

De nordiske Udvalg vedrørende Varetilførsler under van- skelige Tilførselsforhold holdt den 19. Januar Møde i Oslo. Fra dansk Side deltog bl. a. Departementschef *Einar Cohn*.

*

Sorø Akademis Skoles Afdeling af Det unge Grænseværn havde den 19. Januar om Aftenen arrangeret et Møde, hvor Fru Museumsinspektør *Fossing*, København, holdt Foredrag om Finland som Nordens Østgrænse.

*

Overretssagfører *K. S. Deichmann* er blevet dekoreret med Ridderkorset af den ungarske Fortjenstorden.

I det den 18. Januar udkomne Halvbind af »Geografisk Tidsskrift«, der udgives af Det kgl. danske geografiske Selskab, findes et Bidrag, som bærer Titlen »*A day in North Greenland*« og omfatter et Angreb paa Dr. phil. Laue Koch af Kommandørkaptajn *H. Bistrup* i hans Egenskab af Medlem af Danmarks-Ekspeditionen 1906—08, et Svar fra Dr. Koch samt korte afsluttende Bemærkninger af begge de to Herrer.

*

Torben Glahn, som nu er Bibliotekar i Haderslev, har af *Soransk Samfund* faaet et Tilskud paa 380 Kr. til Duplikering af en af ham udarbejdet Sorø-Bibliografi.

*

Professor, Dr. med. *E. Meulengracht*, som i Forvejen er Ridder af Dannebrog, har af Kongen faaet tildelt Dannebrogsmændenes Hæderstegn. *Meulengracht* var jo en af de tre Læger, der tilsaa Prins Valdemar.

*

De Redaktør *Henry Hellssen* i Fjor Efteraar fyldte 50 Aar, sendte *Soransk Samfund* ham ved Kontorchef *Louw* en Lykønskning, adresseret til »Berlingske Tidende«. I Januar modtog *Louw* følgende Tak fra *Hellssen*.

Kære Hr. Kontorchef *Louw*. Tak for den venlige Lykønskning, De paa *Soransk Samfund's* Vegne overbragte mig . . . den naaede mig et eller andet Sted i Lilleasien og gjorde mig glad. Egentlig har jeg nemlig en skidt Samvittighed overfor *Soransk Samfund*: Engang i Sommer gav jeg Deres Redaktør Løfte om en Artikel til *Soranerbladet*, og — holdt det ikke! Der var saa mange verdenspolitiske Kriser i det forløbne Aar, og det blev sværere og sværere at koncentrere sig om smaa Ting. Nu tvang Deres soranske Hilsen mig til at tænke tilbage og mindes Kammersold med Skind paa Chokoladen og mange 8-Øres Basser fra Bager Hansen. Ak ja . . . det var den Gang! Jeg har faaet megen og god Kaviar stillet for mig i mit Liv, men faa Ting (om nogen) i Tilværelsen har smagt bedre end de 8-Øres Basser med gult Creme i en Stribe henover Midten. Det generede ingenlunde vor Appetit at kalde Cremen for Snot.

Som De ser: Lykønskningen vakte visse soranske Fornemmelser i mig, og det var antagelig ogsaa Hensigten. Endnu engang Tak og en venlig Hilsen fra Deres ærbødige

Henry Hellseen.

Hotel Fost i Jerusalem, den 10. Januar 1939.

Fredag den 27. Januar døde paa Kommunehospitalet i Aalborg Fru Edith Kaarsberg, gift med *Soraneren*, Forfatteren *Helge Kaarsberg*, der er Medarbejder ved »Aalborg Stiftstidende«. Begravelsen fandt Sted fra Krematoriet i Aalborg Tirsdag den 31. Januar. Fru Kaarsberg efterlader sig, foruden sin Mand, en Datter Hanne Kaarsberg.

*

Universitetskvæsturens Regnskabsberetning for 1937—38 giver bl. a. Oplysninger om *Sorø Akademis* Driftsregnskab, Formuebevægelser og Status. Indtægterne beløber sig til 842,244 Kr. og Udgifterne til 683,079 Kr. Status balancerer med 18,566,119 Kr. og viser en Nettoformue paa 18,095,442 Kr.

*

Onsdag Aften den 25. Januar holdt Direktør Lindéen, De svenske Statsbaners Rejsebureau i København, Foredrag i *Sorø Akademis Skoles* Festsal om Jämtland og Lapland samt foreviste to Farvefilms.

*

Medlem af *Soransk Samfunds* Bestyrelse og Formand for *Jydsk Afdeling af Soransk Samfund*, Pianofabrikant *Caspersen*, Aarhus, fyldte 65 Aar Fredag den 3. Februar og modtog i Dagens Anledning en Fødselsdagshilsen fra Bestyrelsen.

*

Søndag den 5. Februar viedes i Herlufsholms Kirke Sygeplejerske, Frøken Else Demuth, Næstved, til Premierløjtnant *Erik Lorenzen* ('31), Slagelse.

*

Museumsdirektør, Dr. phil. *Poul Nørlund* talte om Aftenen den 8. Februar i Københavns Rotary-Klub om »Udgravningen af Vikingebyen Trelleborg«.

Den 7. om Aftenen holdt hans Broder, Direktør i Geodætisk Institut, Professor og Dr. *N. E. Nørlund* Foredrag i Det kgl. Danske Geografiske Selskab om de danske Kortlægninger af Grønland og Island.

*

Den 14. Februar kunde *Dansk Historisk Forening* og »Historisk Tidsskrift« fejre 100 Aars Jubilæum. Den ene af den soranske Akademiprofessor *Johan Christian Molbechs* Sønner, Universitetsprofessor *Christian Molbech* (f. i Sorø 1783, Student 1802, død 1857 i København) var primus motor ved Foreningens Stiftelse. Det er hans Fortjeneste, at den blev til. Han blev Medlem af dens første Bestyrelse, var i lang Tid

SORANSK SAMFUNDS BESTYRELSE

Formand: Dommer *John Knox*, K., D.M., Soldalen 7, Ø. Ryvang 3919.

Næstformand: Direktør *Ch. Louw*, R., D.M., Laksegade 2—4, K. C. 1823 og C. 1839.

Kasserer: Direktør *Alfred V. Rasmusen*, Vesterport 323, V. C. 8229.

Sekretær: Tandlægestuderende *Mogens Poulsen*, Admiralgade 21, K. Byen 4145.

Soraner-Bladets Redaktør: Redaktør, cand. polit. *V. Sorgenfrey Hansen*, Tranevej 10, N. Taga 6515.

Soraner-Bladets Administration: Bagermester *Rogert Møller*, Vesterbrogade 30, V. C. 3194.

Understøttelsesfonden: Prokurist, cand. jur. *Svend Clausen*, Vesterport 203, V. C. 13,773.

Formand for Jydsk Afdeling af Soransk Samfund: Pianofabrikant *Chr. Caspersen*, Nørregade 53, Aarhus.

Telefon: Aarhus 4148.

Arkivar: Stud. med. *V. J. Baark*, Studentergaarden, Tagensvej 15.

Bladudvalget: Dommer *John Knox*, Bagermester *Rogert Møller* og Redaktør *V. Sorgenfrey Hansen*.

Laaneudvalget: Dommer *John Knox*, Prokurist *Svend Clausen* og Direktør *A. Rasmusen*.

Soranerafternerne: Direktør *Ch. Louw*, Prokurist *Svend Clausen* og Tandlægestuderende *Mogens Poulsen*.

dens Sekretær og egentlige Leder, og han skrev en stor Mængde Afhandlinger i Foreningens Tidsskrift.

*

Læge *Rudolf Kiær* ('88), Halsted Kloster, fyldte 70 Aar den 13. Februar.

Professor i Plantepatologi ved Landbohøjskolen, Dr. phil. *Carl Ferdinandsen* ('96) fyldte 60 Aar den 18. Februar.

De modtog begge Hilsener fra *Soransk Samfund*.

*

I den danske Aktuarforening holdt Fuldmægtig, cand. mag. Frk. *Else Damgaard Nielsen* ('25) den 8. Febr. Foredrag om »Forsikringsteknisk Statusopgørelse af Pensionskasser med særligt Henblik paa Valg af Grundlag«.

*

Hr. *Franjoka Kasji* holdt den 1. Februar om Aftenen Foredrag paa *Sorø Akademis Skole* om Jugoslavien.

*

Nedenstaaende gamle Skolekammerater har i Tiden 12. Januar—13. Februar incl. indmeldt sig i *Soransk Samfund*:

Frøken *Está Andersen*, c/o Fru Jensen, Østerbrogade 67, Ø.

Tandlæge *Børge Assing*, Skelskør. Kommunesekretær *A. H. Brandt*, Beethovensvej 6, V. stud. polyt. *Ove Lindum Frederiksen*, Østerbrogade 5. Ø. Ingeniør *Finn Henriksen*, Grundtvigsvej 6 A, F. *Henning Jørgensen*, Snerlevej 9, Gentofte. Forpagter *K. Kaalund*, Stigbjerggaard, pr. Jystrup. stud. mag. *Kai Kongshøj Kristensen*, Ved Høllerne 6, V. stud. jur. *Jacob Jacobsen*, Vendersgade 9, K. stud. theol. *Georg Langkjær*, C. N. Petersensvej 29, F. stud. polit. *Ole Erik Pedersen*, Genforenings Plads 25, N. Tandlæge *P. O. Pedersen*, Grøndalsparkvej 22, F. stud. med. *Karl Rom*, Aldersrovej 23, Aarhus. *J. Rødgaard Hansen*, Strandvej 99, Hellerup.

**Husbukke
Assurance-
Compagniet**

Vesterport 208
København V.
Central 13.773

**Inger Norries
Sølvsmiede**

Leverandør til Varelatteriet
Nikolaj Plads 32 - Telefon Palæ 5648

„Sorø Bys Historie“
v/ L. F. la Cour
Pris Kr. 7,50.
**Svegårds Boghandel
Sorø**

VARELOTTERIET

Støtter dansk
Produktion

Der er købt Gevinster
i danske Varer
for
ca. 95 Mill. Kr.

ALMINDELIGT DANSK
VARE- OG INDUSTRILOTTERI

Største Gevinst 10.000 Kr., — et lille dansk Hjem. — Nogle faa Lodsedler for Soranere
faas hos Lotteriets Kollektører og i Hovedkollektionen, Laxegade 2, København.

Til 6. Trækning (20. Febr.—3. Marts) er Fornylsesprisen Kr. 5.60, Købelodsprisen Kr. 9.90.

Danmarks største
velgørende Institution

Til almennyttige og
velgørende For-
maal er der udbetalt
over 27. Mill. Kr.

HOTEL PHOENIX
KØBENHAVN TELEFON 114
120 Værelser — 76 Bad

Byens hyggeligste og smukkeste SELSKABSLOKALER
Internationalt Køkken — Det berømte FROKOSTBORD
I Kavalersalen: Kapelmester *Gerolds Ensemble*.

En Tryksag fra GREISEN...
... kort sagt, De bli'r tilfreds
Fr. Palm Greisen
Møntergade 2 . C. *10.493

AKSEL ERTING
Tømrermester

Tlf. 681
Bjarkesvej 1 A
Helsingør

H. C. BORCH & CO. A/S
KUL . KOKS . CINDERS

Strandvej 183

Tlf. Helrup 6566

Soranske Sagførere BØR prøve en Annonce!

Da jeg ofte har faaet Forespørgsel fra Soranere, om jeg ikke kunde opgive Adresse paa Sagførere blandt Soranere, mener jeg, en Annonce vil virke, det er ikke dyrt.
Svend Clausen.

Annonceexpedition: cand. jur. Svend Clausen, Vesterport 208, København V. Tlf. Central 13773.

Redaktion: Tranevej 10, N., cand. polit. V. Sorgenfrey Hansen, Tlf. Taga 6515. - Ekspedition: Vesterbrogade 30, V., Tlf. C. 3194.
Fr. Palm Greisens Bogtrykkeri, Møntergade 2. Tlf. *C. 10 493.

SORANER-BLADET.

MEDLEMS SORANSK

BLAD:FOR SAMFUND

24. AARGANG

Nr. 3

Marts 1939

S. P. L. SØRENSEN

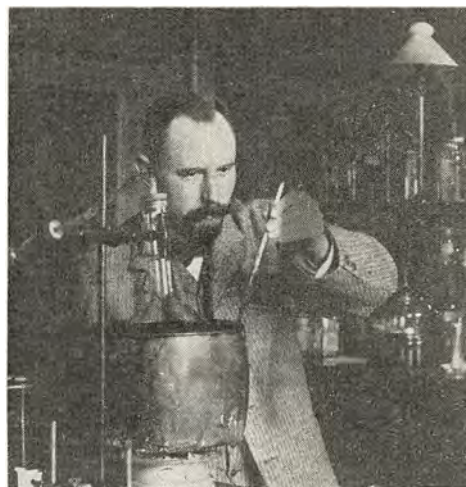
* 9. Januar 1868 — † 12. Februar 1939.

Døden rider haardt og den rider hurtigt. I Løbet af et Par Uger er tre Barndomskammerater gaaet bort, og den tredie var Professor, Dr. phil., Dr. med., Dr. techn. *S. P. L. Sørensen*, som var født 9. Januar 1868 som Bondesøn paa Slagelseegnen. Fra Slagelse Realskole blev han i Konfirmationsalderen i Begyndelsen af 1880erne sendt til *Sorø Akademis Skole*, hvor han kom i Klassen under min, og hvorfra han i 1886 blev dimitteret med en smuk Artium.

Jeg mindes aldrig at han blev benævnet andet end *S. P. L.*, og som saadan levede han og øvede sin store Gerning og blev berømt og hædret og værdsat Verden over, og som saadan er han nu gaaet bort, jeg aner ikke, hvilke Navne disse tre Bogstaver dækkede over, og end ikke »den blaa Bog« aabenbarer det. Vi var som bemærket ikke i samme Klasse, og der var i Skoletiden ingen intim Forbindelse imellem os, jeg mindes ham nærmest som en lidt »splejset«, indsluttet og stille, solid Dreng uden nogen af de ydre Attributter eller Legemsfærdigheder, som uvilkaarligt aftvinger Kammeraterne deres Beundring. En Fører blandt Drengene var han ikke, men selvfølgelig gjorde hans udmærkede Evner og store Flid sig hurtigt gældende, og dog vil jeg mene, at ingen af os drømte om, at denne lidt forsagte Ælling skulde udvikle sig til saa stolt en Svane. At *S. P. L.* skulde blive en af Landets ja hele Verdens Stormænd i Aandens Rige, en Kemiker af Guds Naade, som gennem sin Videnskab og sine Laboratorieøvelser ikke alene kastede Glans over sit Fædreland men ydede dets Industri paa mange Omraader Tjenester, hvis Værd ikke lader sig omsætte i Penge, simpelt hen er uvurderlige, vil jeg mene, at ingen paa Skolen hverken blandt Lærerne eller Kammeraterne havde nogen Anelse om eller blot paa Fornemmelsen. Da *S. P. L.* allerede i 1889 fik Universitetets Guldmedaille første Gang, vakte det Sensation i vor Kreds, det havde vi ikke tænkt om den lille Bondedreng. I 1891 blev han mag. scient., og i 1899 blev han Dr. phil paa et kemisk Emne, og allerede i 1901 blev han Direktør for Carlsberg Laboratoriets kemiske Afdeling, og nu fulgte den Vandring ad astra, som først Døden i Søndags den 12. ds. satte Bom for.

Hæder og Anerkendelse ligefrem væltede ind over den beskedne *S. P. L.* Han blev Medlem af Videnskabernes Selskab allerede i 1906, og i 1938, da han nedlagde Sværdet paa Carlsberg Laboratorium, blev han

Selskabets Præsident, og de videnskabelige Selskaber baade i Norge og Sverige kaarede ham som Medlem. Fine Medailler fik han, og den medicinske og senere den tekniske Doktorgrad fik han honoris causa, og ikke mindre end 11 fine, berømmelige Selskaber her hjemme, i Sverige, i Finland, Frankrig, England og U. S. A. kaarede ham som Æresmedlem, og Indu-

S. P. L. Sørensen ved Laboratoriearbejde i hans yngre Aar.

strien specielt Bryggeri-, Spiritus-, Gærings- og Sprængstofindustrien ydede ham deres Hyldest og Tak, og Legater og Fonds beslaglagde ham til deres Bestyrelser. Ordensregnen huede ham ikke, selvfølgelig bar han Dannebrogordenens Kommandørkors og Sølvkorset, men derudover kun ganske faa udenlandske Dekorationer, og nogen rig Mand blev han vist aldrig. Hans praktiske Sans og hans medfødte Ægthed og Beskedenhed fornægtede sig aldrig, »Vi ved jo i Virkeligheden saa lidt« sagde han, og det bekræftede sig igen, at jo større ens Viden bliver jo dybere ens Indsigt, des mere erkender man det ukendte det udforskedes vældige Omraade.

Sorø var han til det sidste en trofast Søn, som ved alle Leiligheder bekendte sin Kærlighed og anerkendte sin Gæld til vor herlige gamle Skole, hvor jeg dog vil antage, at de første Drengear ikke har været helt lette for ham. Da han i 1936 efter Indbydelse mødte som 50 Aars Studenterjubilar i *Soransk Samfund*, som han alle Dage viste Trofasthed imod, og *Gordon Norrie* med fuld Føje præsenterede ham for de unge som den højt fortjente Videnskabsmand, saa lyttede

de unge, men *S. P. L.* rystede protesterende paa Hovedet og ligesom vrissede af al den megen Ros, og den Tak, som han tolkede ogsaa for sine Kammerater, blev en Kærlighedserklæring til Sorø og dernæst en varm anbefaling af den Sag, som han da med hele sin levende praktiske Interesse var gaaet ind for med hele sin Overbevisning, Luftværnssagen. Denne Sag fyldte ham, og da jeg tilligemed *Louw, Rogert Møller* og *Sorgenfrey* var ude hos *S. P. L.* paa Carlsberg Laboratoriet den 9. Januar 1938 for at bringe ham Soraneres Hyldest og taknemlige Hilsen paa hans 70 Aars Dag, tilbød han os et Foredrag om Luftværnsspørgsmaalet, naar den paatænkte Lov var bleven gennemført. Vi tog selvfølgelig med Glæde og Tak imod et saa fortrinligt Emne til en Soraner Aften, og jeg tilsagde ham, at de gule Ærter for hans Vedkommende skulde blive forvandlede til en kogt Rødspætte, desværre har Sygdom og nu Døden sat Bom for dette Løftes Opfyldelse. Jeg bad ham en Gang om at glæde os ved at holde Rustalen til de unge ved sidstledne Rusgilde, men det mente han ikke at kunne indlade sig paa, han vilde virke ufri og kunstlet, mente han, hvad jeg ikke forstod, men Løftet om Luftværnsforedraget bekræftede han. Uagtet vi som anført ikke stod hinanden nær fra Barndommen, lød hans Breve altid paa »Kære Ven«, »kære gamle Sorø Kammerat«, og ude i sit Hjem var han rørende hjertelig og taknemlig, fordi vi mindedes ham, og meget omhyggelig for, at vi ogsaa skulde lære hans kære, trofaste Hustru og hans Børn specielt Musikdoktoren at kende. Nogle faa Dage senere mødte jeg ham, atter var han fyldt af Tak og Glæde over Fødselsdagen og berettede udførligt om Familieselskabet; det var kritiske Dage for vor Dronning, hvad Helbredet angik, og *S. P. L.* udtalte sig med den varmeste Sympati baade om Kongen og om Dronningen og fremhævede hendes store Menneskeværd.

Den sidste Gang jeg talte med *S. P. L.* var i Oktober i Wivex Restaurant, hvor han skulde deltage i en Bestyrelsesfrokost i Bryggerhøjskolen, han saa meget svag ud og efter næsten at have gjort Undskyldning for sin Nærværelse et saa mondænt Sted, sagde han dybt alvorlig »Du har altid haft et robust Helbred og du ser saa stærk og rask ud — jeg har alle Dage været et Skravl, der ingen Ting taaler« — bitter var han ellers sikkert mindst af alt, men et svagt Helbred er en meget tung Byrde.

Den sidste Hilsen fra *S. P. L.* rørte mig dybt, i Anledning af at han var bleven hædret med Fortjenstmedaillen i Guld, sendte *Soransk Samfunds* Bestyrelse ham Samfundets Hilsen og Hyldest, selv laa han i Sengen paa det Leje, som ganske kort Tid efter blev Dødens, men han paalagde sin Hustru at sende mig hans Tak for vor Opmærksomhed, som havde glædet ham meget — det blev *S. P. L.*'s sidste trofaste, kærlige Hilsen til alle Soranere, alle der som han elskede Sorø Akademis Skole.

Trofaste var han mod sit Folk, sit Land og sin gamle Skole, Hæder har han kastet over os alle ved sit Virke og sin framfri, beskedne Færd. *Sorø Akademis Skole* vil alle Dage mindes ham som en af sine mest fremragende Sønner.

Mand dør, men ej dør god Mands Minde.

København, den 15. Februar 1939.

John Knox.

SORANER-FESTEN I AARHUS DEN 18. FEBRUAR

Den første store Fest i *Soransk Samfunds jydsk Afdeling* blev en Begivenhed, som vil blive et kært Minde for alle Deltagerne. Den afholdtes paa Hotel Regina i Aarhus Fastelavns-Lørdag — hvis der ellers er noget, der hedder saadan —, og den havde samlet ca. 80 Medlemmer med Damer fra saa at sige alle Egne af Jylland.

Midt for det lange Bord sad Pianofabrikant *Caspersen*, Aarhus, og straks efter at Selskabet havde taget Plads, rejste han sig og bød Velkommen. Han oplyste, at den jydsk Afdeling, der i Efteraaret startedes med 45 Medlemmer, allerede har sat Medlemstallet op til 85, og udtrykte sin Glæde over, at saa mange af Kammeraterne havde fulgt Indbydelsen til denne Fest. Et særligt Velkommen bød han Hovedbestyrelsens Formand, Dommer *Knox*, der havde vist Afdelingen den Ære at komme til Stede ved denne Lejlighed, og uden hvis gode Medvirkning Soraner-Jyderne næppe havde faaet en saa god Start for deres Sammenslutning, og han sluttede med nogle Velkomstord til Direktør *Thorlacius-Ussing* og til de mange Damer, der havde fulgt deres Mænd og Fædre til Festen.

Næppe havde han sluttet, før han ilede til Klaveret og slog an til »Jeg ved et Sted«, og straks efter at man saaledes havde lukket op for de gamle Minders Sluser, rejste Dommer *Knox* sig for med faa og fyndige Ord at udbringe den traditionelle første Skaal: Skolens.

Efter de tre taktfaste Soraner-Hurraer tog man fat paa Maden, og da den første Sult var stillet, sang man en smuk Sang af *Bjørn Poulsen*, et af den jydsk Afdelings unge Bestyrelsesmedlemmer.

Politimester *Rudkjøbing*, Odder, tog nu Ordet og slog i en stemningsfuld Tale fast, hvad Sorø Skole her betydet for saa mange af dens Sønner. Den gav, udtalte han, mange af os netop det, som vi havde savnet i Hjemmet: jævnaldrende Brødre og Legekammerater. Det er denne Broderskabets Aand, som Samlivet i Sorø skabte, der forener os ogsaa her i *Soransk Samfund*, og gid vi aldrig maa blive saa gamle, at vi ikke kan være gode Kammerater, naar vi mødes. Der er den Aand, der er Grundlaget for Sammenholdet indenfor *Soransk Samfund*, og paa dette Grundlag er vi dybt taknemlige for, at Samfundet giver os Anledning til en Gang imellem at se hinanden og opfriske Minderne. Et Leve for *Soransk Samfund!*

En ny Sang var nu blevet omdelt. Den var skrevet af Soransk Samfunds *poeta laureatus*, *Aage Lind*, der hyldedes varmt for sit muntre Værk.

Ogsaa den nystiftede *Fynske Afdeling af Soransk Samfund* var repræsenteret. Det var Overretssagfører *Frandsen*, Odense, og han tog nu Ordet og bragte en Hilsen fra Fynboerne. Han var ganske vist ikke Medlem af den fynske Afdelings Bestyrelse, men de Bestyrelsesmedlemmer, der havde bestemt sig til at rejse til Aarhus, var alle blevet forhindret, og derfor havde man paalagt ham at bringe den jydsk Afdeling Fynboernes Lykønskning. Idet han fremhævede, hvor glad han var ved dette Hverv, sluttede han med et Leve for det gamle Soraner-Venskab.

Forsamlingens Nestor, Læge *Buchwald*, Aalborg, bragte en Hilsen fra Redaktør *Schiøttz-Christensen*, Aalborg, der i høj Grad beklagede, at Sygdom havde forhindret ham i at deltage i denne Fest, som han havde glædet sig meget til. *Schiøttz-Christensen* har jo allerede i mange Aar været selvskrevet Formand for en uofficiel jydsk Afdeling, der udelukkende har været baseret paa hans storstillede private Gæstfri-

Paa dette Billede fra Festen Lørdag Aften den 18. Februar i Jydsk Afdeling af Soransk Samfund ses i forreste Række fra venstre: Fru Caspersen, Dommer Knox, Fru Overretssagfører Frandsen, Fru Landsdommer Hoff, Fabrikant Caspersen, Direktør V. Thorlacius-Ussing, Læge Buchwald, Aalborg, og Læge H. Harrsen, Herning.

hed, og Hr. Buchwald havde faaet Paalæg om at forsikre de tilstedeværende om, at Schiøttz-Christensen glædede sig over, at der nu paa en saa udmærket Maade var oprettet en officiel jydsk Afdeling. Et Leve for den!

Dommer Knox gav i Tilslutning hertil Udtryk for Hovedbestyrelsens Glæde over den Interesse, der med Aarhus som Udgangspunkt var vakt for Soransk Samfund over hele Jylland. Han berømtede Fabrikant Caspersen for hans raske Initiativ og takkede for Skabelsen af den jydsk Afdeling. Soransk Samfund har nu 8—900 Medlemmer, og naar vi i skøn Endrægtighed kan rumme alle Aargange, fra 90-aarige til 17-aarige, og føre gamle Soranere sammen fra Skagen til Gjedser, fra København til Ringkøbing, saa er det naturligvis rigtigt, at det er det gamle Venskab, der knytter mange af os til hinanden; men alle gamle Soranere har jo ikke kendt hinanden, og hvad der i Virkeligheden knytter Traadene mellem gammel og ung, hvor i Landet man end bor, ja selv om man har slaaet sig ned i Udlandet, det er Stedet og de fælles Traditioner. Paa dette Grundlag er ogsaa den jydsk Afdeling stiftet, og paa dette Grundlag vil den forhaabentlig, ja utvivlsomt, faa et langt og daadkraftigt Liv og give sit store Bidrag til, at endnu en lang Række af de altfor mange gamle Soranere, der endnu staar udenfor Samfundet, kommer med i Rækkerne. Den jydsk Afdeling længe leve, og lad os blot i samme Aandedrag tage den nye fynske Afdeling med!

Apoteker Bang, Brande, hylkede de unge Soranere ved Aarhus Universitet, uden hvis friske Initiativ Fabrikant Caspersen maaske næppe havde faaet den afgørende Impuls til at realisere sin gamle Tanke om Opretelse af en jydsk Afdeling.

Nu omdeltes en Sang, der for Damernes Vedkommende var fæstet til et Fastelavnsris, og saa holdt Fabrikant Caspersen en munter Tale for Damerne, hvorefter man sang den omdelte Sang, som Hr. Caspersen forøvrigt selv havde været Mester for.

Endvidere talte Direktør Alfr. Rasmusen, København, for den jydsk Afdelings Bestyrelse, og Kredslæge Effersøe, Mariager, foreslog under begejstret Tilslutning at sende Redaktør Schiøttz-Christensen, Aalborg, en telegrafisk Hilsen fra Festen.

Fabrikant Caspersen bragte en Hilsen fra Rektor Raaschou-Nielsen, der havde ønsket at komme til Stede, men var blevet forhindret, og med Hr. Caspersen ved Klaveret sluttede man med »Vi lystige Svende«, inden man gik til Kaffe-bordene.

Da Kaffen var nydt, holdt Direktør Thorlacius-Ussing et interessant Lysbilled-Foredrag om det projekterede Kunstmuseum i Sorø, og Direktør Alfr. Rasmusen gjorde Rede for den øjeblikkelige økonomiske Stilling med Hensyn til dette Projekt. Han lagde ikke Skjul paa Opgavens Vanskelighed, men nærede ingen Tvivl om, at det trods alt vil lykkes at naa Maalet, og naar det er sket, vil Soransk Samfund have givet sin gamle Skole en Gave, som næppe noget andet Elevsamfund har præsteret Mage til.

Det kan i en Parentes tilføjes, at en Fyldepen, som Hr. Rasmusen laante af en af Deltagerne, i Aftenens Løb gav denne Optimisme et yderligere Grundlag.

Derpaa vistes Sorø-Filmen, og saa begyndte Dansen. Om Stemningen Resten af Natten er det tilstrækkeligt at oplyse, at over Halvdelen af Deltagerne holdt ud, indtil de ved 5-Tiden om Morgenen bænkedes til Afslutningen omkring Smørrebrødsbordet.

W-A.

— Festens Viser vil, naar Pladsen tillader det, blive offentliggjort i Soraner-Bladet.

*

REGNSKABER FOR 1938

SORANSK SAMFUNDS REGNSKAB 1./1. 1938 — 31./12. 1938.

INDTÆGTER:

Beholdning d. 1. Januar 1939	1.296,71
Medlemsbidrag	6.318,45
— refundert Jydsk Afdeling	282,00
	6.036,45
Indgaaet ved Salg af Emblemer	10,25
Indvundne Renter af Bankbog	68,30
— — — Postgiro	2,47
	Kr. 7.414,18

Restancer pr. 1. Januar 1939: Kr. 832,00.

UDGIFTER:

Generalforsamling den 30. April 1938	249,65
Rusgildet den 8. Oktbr. 1938	1.655,85
— indbetalt af Deltagerne	441,00
	1.214,85
Soraneraftener	576,54
Udsendelse m. v. af Sorø Skoles Aarsskrift	145,74
Tilskud til Soraner-Bladet	800,00
— - Understøttelsesfonden	300,00
— - Blad-Fonden	837,95
Oprævning af Medlemkontingent, Porto m. v.	225,63
Lønnet Medhjælp	300,00
Udgifter ved Sekretær og Arkivar samt Tryksager ..	492,35
— - Kassereren	41,82
Blomster, Kranse, Lykønskninger m. v.	214,75
Tilsk. til Cricket- og Fodboldkampen, Sportspræmier	105,25
Telefon og Telegrammer	307,55
<i>Ekstrordnære Udgifter i 1938:</i>	
Tilskud til »Fraternitas«	50,00
Diplom og Jubilæumsnaale	145,00
Sorø Turen	590,11
Rejsomkostninger i Forbindelse med Opret-	
telsen af Afdelinger m. v.	304,39
Dirigentklokke til Sorø Byraad	260,00
Ny Phenix Fugl	50,00
	1.399,50
Beholdning	202,60
	Kr. 7.414,18

(sign.) Alfred V. Rasmusen.

Regnskabet revideret og fundet rigtigt.

— Beholdning Kr. 202.60 forevist.

København, den 4. Februar 1939.

(sign.) H. Møllerup.

(sign.) V. Bay.

*

DE GAMLE SORANERES JUBILÆUMSFOND 1938.

Beholdning fra forrige Aar	782,91
Renter af Kapitalen	630,00
Renter af Bankbog	21,20
Udbetalt til Laanefonden	300,00
Udbetalt til Sorøtur	600,00
Gebyrer	7,00
Beholdning at overføre	527,11
	1.434,11 1.434,11

FORMUE:

Obligationsbeholdning	14.000,00
Bankbeholdning	527,11
	14.527,11

(sign.) Svend Clausen.

Regnskabet revideret og fundet rigtigt. Kassebeholdning: 527 Kr. 11 Øre samt Obligationsbeholdning: 14.000 Kr. paa Recipisbog Nr. 164 med Privatbanken forevist.

København, den 4. Februar 1939.

(sign.) V. Bay.

(sign.) H. Møllerup.

SORANSK SAMFUNDS UNDERSTØTTELSSESFOND 1938.

Beholdning fra forrige Aar	786,48
Tilbagebetalte Laan	1.706,00
Renter	1.235,00
Udtrukne Obligationer	2.000,00
Tilskud fra Soransk Samfund	300,00
Tilskud fra Jubilæumsfonden	300,00
Udbetalte Laan	2.540,75
Køb af Obligationer	2.582,23
Gebyrer, Porto m. v.	90,57
Beholdning at overføre	1.113,93
	6.327,48 6.327,48

FORMUE:

Obligationsbeholdning	28.700,00
Debitorer	27.146,25
Kasse- og Bankbeholdning	1.113,93
	56.960,18

(sign.) Svend Clausen.

Regnskabet revideret og fundet rigtigt. Kassebeholdning: 1.113 Kr. 93 Øre samt Obligationsbeholdning: 28.700 Kr. paa Recipisbog Nr. 5022 med Privatbankens Raadhusafdeling forevist.

København, den 4. Februar 1939.

(sign.) V. Bay.

(sign.) H. Møllerup.

*

SORANER-BLADETS DRIFTSREGNSKAB FOR TIDEN FRA 1. JANUAR til 31. DECEMBER 1938.

INDTÆGTER:

Tilskud fra Soransk Samfund	800,00
Legat	800,00
Annonceforpagtning Brdr. Markers	900,00
Bankrenter for Aaret 1937	3,38
Kassebeholdning pr. 1. Januar 1938	15,02
	2.518,40

UDGIFTER:

Bogtrykker Markers	1.635,00
Avispostkontoret	414,50
Honorar for Artikler	207,80
Clichéer	137,88
Frimærker, Brevpapir, Blanketter etc.	52,35
Kassebeholdning (Overskud)	70,87
	2.518,40

Revideret og fundet rigtigt.

Kassebeholdning: 70 Kr. 87 Øre forevist.

København, den 7. Marts 1939.

(sign.) H. Møllerup.

(sign.) V. Bay.

*

SORANER-BLADETS BLADFOND.

FORMUE pr. 1. Jan. 1939:

Obligationsbeholdning	18.200,00
Indestaaende paa Bankbog	100,08
	18.300,08

(sign.) Svend Clausen.

Regnskabet revideret og fundet rigtigt. Kassebeholdning: 100 Kr. 08 Øre paa Bankbog Nr. 15042 samt Obligationsbeholdning: 18.200 Kr. paa Recipisbog Nr. 275 med Privatbankens Raadhusafdeling forevist.

København, den 7. Marts 1939.

(sign.) V. Bay.

(sign.) H. Møllerup.

FORHENVÆRENDE HANDELSSKOLEEJER OG
-FORSTANDER VALDEMAR PETERSENS
LEGAT FOR UNGE MENNESKER, DER ER UD-
GAAEDE AF SORØ AKADEMIS SKOLE MED
REALEKSAMEN.

Beholdning fra forrige Aar	443,82	
Annoncer og Gebyrer		21,56
Udbetalt Legat		300,00
Beholdning at overføre		848,41
Renter	726,15	
	<hr/>	<hr/>
	1.169,97	1.169,97

FORMUE:

Obligations- og Sparekassebeholdning ...	15.962,99
Kassebeholdning	848,41
	<hr/>
	16.811,40

(sign.) Svend Clausen.

Kassebeholdning: 848 Kr. 41 Øre paa Bankbog Nr. 13815 samt Obligationsbeholdning: 15.900 Kr. paa Recipisbog Nr. 165 lydende paa 4½ % Fyns Stifts Kreditforening 10/3 i alt: 15.900 Kr. med Privatbanken i København og 62 Kr. 99 Øre indestaaende paa Sparekassebog Nr. 106318 med Sparekassen for Kjøbenhavn og Omegn.

København, den 7. Marts 1939.

(sign.) V. Bay.

(sign.) H. Møllerup.

GENERALFORSAMLINGENS DAGSORDEN

Soransk Samfunds ordinære Generalforsamling afholdes *Lørdag den 22. April Kl. 19½* paa Hotel Phoenix (Indgang fra Dronningens Tværgade) med følgende Dagsorden:

- 1) Beretning for 1938 (*Formanden*).
- 2) Regnskab aflægges for
 - a) Soransk Samfund (*Rasmusen*).
 - b) Understøttelsesfond og Jubilæumsfond
(*Clausen*).
 - c) Handelsskolebestyrer Petersens Legat
(*Clausen*).
 - d) Bladfonden (*Clausen*).
 - e) Soraner-Bladet (*Rogert Møller*).
- 3) Budget for 1939 (*Rasmusen*).
- 4) Bestyrelsens Forslag om Oprettelse af en *Afdeling for Fyens Stift* (*Formanden*).
- 5) Valg til Bestyrelsen (efter Tur afgaar: *Caspersen, Rasmusen, Sorgenfrey Hansen og Mogens Poulsen*).
- 6) Valg af Revisorer og Revisorsuppleanter.
- 7) Eventuelt.

Bestyrelsen.

DER MANGLER 90 I DE 200

De 200 raske gamle Soraneres Stipendium« er nu uddelt med 200 Kr. til hver af 5 højst egnede og værdige unge Kammerater. Denne lille Hjælp værdsættes højt, men der var 11 unge Venner, der søgte, og de var alle værdige i høj Grad. Styrelsen raadede kun over 1000 Kr. i alt; havde der som Navnet forudsætter, været 200 raske gamle Dreng eller Piger, som vil ofre 10 (ti) Kroner om Aaret til Hjælp til vore yngste Kammerater, vort Fremtidshaab — Rus-

ser og Eksrusser — havde Styrelsen kunnet glæde omtrent alle, der søgte.

Vi mangler endnu c. 90 i de 200, hjælp os og slut op i Rækken, saa vi bliver de »200 raske gamle Soranere« — Ofret er jo ikke saa stort. Samfundets Formand Dommer *Knox*, Soldalen 7, Ø, Rektor og Kontordchef *Thorkildsen*, H. C. Ørstedsvvej 31, udgør Styrelsen.

K.

DØDSFALD

Bogtrykker *Poul Hertz* døde Fredag den 24. Februar af en Hjertelidelse og begravedes Mandag den 27. s. M. fra Gladsakse Kirke. *Soransk Samfund* sendte en Krans til hans Baare.

Poul Hertz var født den 1. Oktober 1870 i Vejle som Søn af den i Aaret 1900 afdøde Kancelliraad, Bogtrykker og Redaktør Vilhelm Hertz og Hustru Maria, f. Rée, død i 1902. Han indkom i *Sorø Akademi Skole* den 1. Oktober 1885 og udmeldtes i Juli 1887 af 3. Realklasse. Frekventerede han saaledes

kun Skolen i faa Aar, saa var han dog i en lang Periode en ivrig og initiativrig gammel Soraner, hvad man vil kunne overbevise sig om ved at slaa op paa Side 4 i Nr. 1 af *Soraner-Bladets* femte Aargang, hvor der under Rubriken »Soraner-Profilen« findes en lang af *H. G. Olrik* skrevet Artikel om *Bogtrykker Poul Hertz*. Til Soransk

Samfunds 50 Aars Jubilæumsfest, der fejredes paa Skydebanen i April 1912, havde *Hertz* digtet en smuk og stemningsfuld Sang, og paa Generalforsamlingen i 1915 indvalgte han i Bestyrelsen. Det var ham, der fik Ideen til *Soraner-Bladet* og førte den ud i Livet; Bladets syv første Aargange blev trykt i hans Bogtrykkeri i Sct. Pedersstræde, hvor dets Ekspedition tillige havde til Huse. Det var ogsaa *Hertz*, som lod det Engageringskontor, for hvilket daværende Forretningsfører, nu Redaktør *Hans Schøning* havde slaaet energisk til Lyd, træde i Virksomhed, og i *Soraner-Visebogen* er optaget adskillige af hans Gavtyveviser. Forholdenes Udvikling gjorde imidlertid, at *Poul Hertz*' og *Soransk Samfunds* Veje skiltes. I Februar 1923 nedlagde han sit Bestyrelsesmandat, og fra den 1. April samme Aar overgik Bladets Trykning med dettes ottende Aargang til en anden Bogtrykker. Der skabtes vel nok paa begge Sider nogen uundgaaelig Bitterhed. Men nu er der jo forlængst groet Græs over disse Kalamiteter, og ved *Poul Hertz*' Død vil vi mindes ham som en Kammerat, der i hine svundne Aar ved sit Arbejde

og ikke mindst ved at tage Initiativet til *Soraner-Bladets* Oprettelse ydede sit Bidrag til at fæstne Baandet mellem os.

Om *Poul Hertz* er der iøvrigt udover det her nævnte Grund til at meddele følgende:

Han overtog i 1895 det af Bedstefaderen Sylvester Hertz i 1828 ved kgl. Privilegium oprettede og efter ham af Faderen Vilhelm Hertz videredrevne Firma Hertz Bogtrykkeri og »Vejle Amts Avis«. I 1905 solgte han Bladet og flyttede til København, hvor han i Sct. Peders Gæstehjem i Sct. Pedersstræde indrettede et moderne Trykkeri. Herfra udgav han det af ham i 1911 startede illustrerede Ugeblad »Verden og Vi«, som han solgte i 1918; det er siden gaaet ind. Sidstnævnte Aar stiftede han Nordisk Bogtrykkerraad, blev i 1919 Formand for Fagskolen for Boghaandværk og i 1922 Redaktør og Udgiver af »Dansk Bogtryk«. Men han var nær beslægtet med Bankdirektør, Etatsraad Glückstadt, og da Landmandsbanken krakkede, saa *Poul Hertz* sig nødsaget til at likvidere Trykkeriet i Sct. Pederstræde. Han gav dog ikke op af den Grund. Med ukuelig Energi og usvækket Initiativ fik han skabt »Bogtrykkergaarden« paa Amager. Som Bogtrykker havde han det bedste Lov. Han elskede sit Haandværk, havde en sikker faglig Kultur og megen kunstnerisk Indsigt. Det var ham en Glæde at se Skønhed omkring sig. Bl. a. derfor startede han »Bryggebladet« med det Formaal at sanere og forskønne Kvarterene om Islands Brygge. I 1927 blev han Formand for Selskabet til Fremme af almen Oplysning. Han var Stifter af og i 1932—37 Formand for 3. Dragonregiments Forening, hvis Æresmedlem han var ved sin Død. Han var ogsaa Æresmedlem af Vejlenes-Samfundet. I 1934 stiftede han Ryttervagten, hvis Formand han blev, og fra 1937 udgav og redigerede han Bladet »Ryttervagten«. Tillige var han Forfatter af nogle Bøger. I Anledning af Trykkeriets 100 Aars Jubilæum i 1928 udgav han saaledes »En Bogtrykkerslægt«. I 1931 kom »Bogtryk og Bogtrykkere« og i 1932 »Kunsten at være Bogtrykker«, alle Bøger, som vidner om hans store Kærlighed til hans Slægt og dens Haandværk.

Poul Hertz, som bar den franske Dekoration »Officier de l'instruction publique«, overleves af sin Hustru, Fru Ellen Hertz, Datter af Skrædermester Ole Hansen (død 1934) og Hustru Karna, f. Olsdatter (død 1933), samt en gift Datter af første Ægteskab, Fru Karen van der Merwede, der er udlært som Bogbinder. For en Del Aar siden havde han den Sorg at miste sin ældste Datter.

SORANERAFTENEN DEN 2. MARTS

Soraner-Aftenen den 2. Marts paa Hotel Phoenix havde samlet et stort Antal Deltagere. Der var alene ca. 40 gamle Soranere til de gule Ærter, der kom yderligere ca. 20 senere. Og man blev ikke skuffet, det blev en i høj Grad interessant Aften.

Tandlæge *P. O. Pedersen* holdt et meget fornøjeligt og interessant Foredrag om sine Oplevelser paa Grønland. Man fik en levende Skildring af de Vanskeligheder, der havde været ved Undersøgelserne, navnlig i Østgrønland, hvor der f. Eks. var gennemsnitlig 6 km's Rejse i aaben Motorbaad for hver Grønlander, der blev undersøgt, og der blev undersøgt mellem 800 og 900. Men man fik ogsaa at vide, hvilke enestaaende

Muligheder der her er for at opnaa gode Resultater i en Befolkning, hvor der er saa stor Forskel i Civilisationsgraden. Foruden det videnskabelige fortalte *P. O. Pedersen* paa en yderst fornøjelig Maade om Grønlandernes Liv og Virke.

Samtidig med Foredraget vist der Lysbilleder, der var usædvanlig klare og tydelige, og som gav et godt Indtryk af Naturen og Befolkningen. Sidst men ikke mindst blev der vist en Film, som var blevet optaget under Ekspeditionen.

Formanden takkede Foredragsholderen og fremhævede den store Betydning, Tænderne og deres Sygdomme spiller for hele Befolkningen, og udtalte saavel sin Glæde over at en Soraner havde gjort et saa stort Arbejde til Efterforskningen af Sygdommens Aarsager, og sit Haab om, at det maatte lykkes *P. O. Pedersen* at naa et Resultat.

Efter Mødet samledes en stor Del af Deltagerne i de tilstødende Lokaler, hvor der blev spillet Kort og udvekslet Minder.
mp.

SORØ ASKEBÆGER

Efter Højtideligheden paa Frederiksberg Kirkegaard i Sommeren 1938 i Anledning af 100 Aars Dagen for vor gamle, højt ansete Formands Direktør *Philip Schous* Fødsel meddelte Direktør *C. Christensen* ved Den kgl. Porcelainsfabrik de tilstedeværende Repræsentanter for *Soransk Samfund*, at Porcelainsfabrikerne agtede at hædre deres gamle Direktør i hans Egenskab af Soraner ved at lade fremstille et Sorø Askebæger.

Dette Løfte er nu indfriet, idet et Askebæger med Billede af Akademiet set fra Søen er bragt i Handelen, og der er al Grund til at anerkende denne smukke Gestus overfor »Academia Sorana« og dets Søner, som nu paa en nem og overkommelig Maade bliver sat i Stand til daglig at have vor kære, minderige gamle Skole for Øje.

GAMLE SORANERE OG SORANSKE NOTER

Ved *Sorø Akademis Skole* antoges i Februar cand mag. *Holtze* som Vikar under Lektor *Juul Mortensens* Sygdom og Kunstmaler *Aage Trolle Blumensaadt* under Tegnslærer *Neuhaus'* Sygdom.

*

Landsdommer *Boeg* er valgt til Revisor i H. C. Andersen Samfundets Københavns Afdeling.

*

Docent, Dr. phil. *Chr. Elling* og Direktør i Ny Carlsbergfondet *V. Thorlacius-Ussing* er udnævnt til overordentlige Medlemmer af Akademisk Arkitektforening.

*

Alumne-Komedien paa *Sorø Akademis Skole* spilledes Søndag Aften den 5. Marts for Gymnasiasterne, Realklassen og 4. Mellem samt Skolens Lærere. Skolens Orkester indledede, og saa opførtes to Lystspil »De Pokkers Studenter« og »En Udflugt i det grønne«. Det blev en munter Aften, som baade Tilskuere og Komedianter var glade for.

*

Mandag den 6. Marts fyldte Ingeniør *Peter Dornonville de la Cour* 60 Aar. Fødselaren, som nu bor i Jyderup, gik i *Sorø Akademis Skole* 1891—96 og forlod den med 4. Klasses Hovedeksamen. *La Cour* rejste i 1906 til Kanada og fik Ansættelse ved Verdens største Jernbaneselskab, Grand Trunk Pacific Railway, og da dette i 1924 oprettede sit eget Kontor i Danmark, blev *la Cour* Direktør for Afdelingen, en Post, han beklædte til 1935, da Udvandringen til Kanada standsede. I

de store Udvandreraar, i Slutningen af Tyverne, var han mangfoldige Udvandrere til stor Nytte med de Oplysninger, han kunde give dem ud fra sit indgaaende personlige Kendskab til Kanada.

*

Under Ledelse af Medicinsk Rejsesekretariat tog et Hold paa c. 30 ældre medicinske Studerende Søndag den 5. Marts paa Studierejse til Stockholm. Professor, Dr. med. *E. Meulengracht*, som deltog i Rejsen, holdt Torsdag den 9. Marts et Foredrag for svenske Læger og Studerende om »Osteomalacien i Danmark«.

*

Sorø Kirkes Orgel hyler! Bælgene er nemlig sprængt, Luftkanalerne og Mekanismen ødelagt. Organist *Andrup* fortæller den 6. Marts i »Sorø Amtstidende«, at der kun kan anvendes 6 af Orglets 22 Stemmer. Orglet er bygget i 1846, og Orgelbygger Starup, som har undersøgt det, betegner det som ubrugeligt i dets nuværende Forfatning. Vindladerne har kastet sig og er blevet hule, desuden er de saavel som Træpiber, Bølge og Kanaler ødelagte af Orm. Starup anser det for det retteste at faa Orglet fuldstændig ombygget, men med Bibeholdelse af Orgelfacade og Orgelhus. Ombygningen vil koste c. 50,000 Kr. Kvæsturen og Undervisningsministeriet har Sagen til Overvejelse, men for Organist *Andrup* er det foreløbig et Problem, hvordan han skal klare Konfirmationskattaten med de 6 Orgelstemmer.

*

Mandag den 27. Februar døde i Hørsholm Fru *Emilie v. Holstein*, f. *Dyrlund*. Afdøde var Enke efter Soraneren *Henning Ernst v. Holstein*, der kom til Sorø 1863 og forlod Skolen med Præliminæreksamen 1870. Fra 1881 til 1909 ejede han »Tvilumgaard« ved Gudena, nordøst for Silkeborg. Senere forpagtede han »Henriksholm« ved Vedbæk og henlevede sine sidste Aar i Hørsholm, hvor han døde den 25. Januar 1935, 82 Aar gammel. Ægteparrets Søn, Løjtnant og Landmand *Niels Henning v. Holstein* gik i *Sorø Akademis Skole* 1903—1909 og forlod den med Realeksamen. En Broder til Fru *Emilie v. Holsteins* Mand var *Soransk Samfund*s Æresmedlem, Kontorchef *Chr. Frederik (Fritz) Ferdinand v. Holstein* ('69), der døde i 1933, og som i *Soraner-Bladets* første Aar var en meget flittig og interesseret Medarbejder.

*

Teglelæreren ved Sorø Akademis Skole, Kunstmaler *Siegfred Neuhaus* fyldte 60 Aar den 8. Marts og modtog i Dagens Anledning en Hilsen fra *Soransk Samfund*.

*

Salgschef *Otto Halling* genvalgtes paa Generalforsamlingen den 6. Marts i Det danske Travelskab til Bestyrelsen og blev samtidig Medlem af en Bedømmelseskommité til Arkitektkonkurrencen om en Kæmpetribune paa Travbanen i Charlottenlund.

*

Læge *A. G. Lauritzen* og Frua er vendt hjem fra en Rejse til Meksiko, Venezuela, Jamaica, Kuba og Florida.

*

Gartner ved *Sorø Akademi*, Havebrugskandidat *G. E. Georgsen* er genbeskikket til Lektor i Havebrug og Anlægsgartneri ved Veterinær- og Landbohøjskolen.

*

Sang- og Musiklærer ved Sorø Akademis Skole og Organist ved Sorø Kirke *Jacob Andrup* fyldte 50 Aar Mandag den 13. Marts og modtog en Hilsen fra *Soransk Samfund*.

*

Zoologisk Have indviede Fredag den 10. Marts et nyopført Girafhus, hvori der blev installeret tre Giraffer. Det er Mur-

mester *O. Licht*, som har bygget det smukke og rummelige Girafhus. Skovrider *Just Holten* har anlagt en Akacieplantning ved Værløse, hvorfra Girafferne forsynes med de Akaciegrene, som hører med til deres Foder.

*

Under Redaktion af Soraneren, Kaptajn *H. A. Hanson* er der udkommet et stort og stateligt Værk om Kongens Livjægerkorps, der blev oprettet i 1801 og sammen med de andre frivillige Korps opløst ifølge Hærloven af 1937. I Bogen fortælles der bl. a. om et purungt Medlem af Korpsset, den senere soranske Lektor *Carsten Hauch*, der endnu kun en Skoledreng, i 1807 deltog i det berømte Udfald mod Englænderne.

*

Følgende gamle Soranere har, siden *Soraner-Bladets* Februarnummer udkom, indmeldt sig i *Soransk Samfund*: Læge *P. Spang Nielsen*, Amtssygehuset, Roskilde, stud. med. *Walter Steenberg*, Nr. Søgade 33, København, Skovrider *F. Mørk-Hansen*, Skovlyst pr. Pederstrup, Fyn, Skovfoged *M. Mørk-Hansen*, Kohaven pr. Ørbæk, Fyn.

*

»Politiken« bragte i sin Søndagsserie »Samtale med Manden i Fyrrerne« den 12. Marts et Interview med Forfatteren *Hans Kirk*, der bl. a. udtaler sig om sine Drengaar paa *Sorø Akademis Skole*.

*

Direktør og Ingeniør *Richard S. Dahl* fyldte 60 Aar den 14. Marts.

Direktør *Dahl*, som er Medlem af den kendte Familie »Brødrene Dahl«, frekventerede ligesom flere af sine Brødre Sorø Akademis Skole, kom derefter i Lære hos Professor *C. P. Jürgensen*, studerede siden Elektricitet i London og tog i 1905 Honours Certificate; samme Aar fik han tilbudt Stillingen som Professor i Ingeniørvidenskab ved Kings College Universitetet i Windsor, Nova Scotia, hvor han opholdt sig i en Aarrække. Ved Verdenskrigens Udbrud vendte han hjem og blev Kompagnon i *Andersen & Meyers* Fabrikationsafdeling, hvor han først oparbejdede en Massefabrikation bl. a. af elektriske Ventilatorer og fra 1918 begyndte at fabrikere elektriske Maaleinstrumenter. Denne Forretning optoges i 1928 af Helweg Mikkelsens Firma, men efter at have arbejdet her nogle Aar blev Ingeniør *Dahl* i 1933 Medstifter af og Direktør i Dansk Elektro Instrument Fabrik A/S DEIF; Virksomheden fremstiller Tavleinstrumenter og Radiomaaleinstrumenter og for kort Tid siden har *Dahl* udarbejdet en Nyhed paa Fjerntermometerområdet.

Arkitekt *Tyge Hvass* rejste i Begyndelsen af denne Maaned til New York for at tilse Indretningen af Danmarks Hus paa den kommende Verdensudstilling.

*

Professor *S. P. L. Sørensen* begravedes Fredag den 17. Februar fra Jesuskirken i Valby. *Soransk Samfund* havde sendt Krans, og Direktør Louw repræsenterede under Formandens Bortrejse Bestyrelsen.

*

Radioraadet har vedtaget, at Redaktør *Aksel Dahlerup* skal rejse til Amerika for at lade optage en Række Reportager fra Verdensudstillingen i New York og fra nogle af de største danske Kolonier derovre.

*

Udstykningen af »Visborggaard« ved Hadsund er tilendebragt. Den tidligere Ejer, Forpagter *Daniel Boserup*, »Thurebyholm, har tilbagekøbt Skoven med Skovridergaarden og to Skovfogedboliger.

Skovrider *Fritz Lorenzen* holdt den 13. Februar om Aftenen Foredrag for *Sorø Akademis Skoles* Elever og Lærere om dansk Skovbrug.

*

Efter Undervisningsministeriets Bestemmelse varer Sommerferien i Aar ved *Sorø Akademis Skole* fra 24. Juni til 14. August, begge Dage incl.

*

Ebbe Hameriks og *Fredrik Nygaards* Opera »Leonardo da Vinci«, som ogsaa er antaget til Opførelse paa Det kgl. Teater i København, men henlagt midt i Prøverne paa Grund af Kapelmesterens Upasselighed, faar Urpremiere paa den kgl. Operascene i Antwerpen d. 28. Marts.

De to Soranere, der saa ofte har samarbejdet, venter iøvrigt at kunne slutte Arbejdet med deres nye Opera »Marie Grubbe«, saa der kan være Mulighed for Opførelse paa Det kgl. Teater i den kommende Sæson. Den nye Ledelse følger Fuldførelsen med megen Interesse. Operaen, der bliver i 12 Billeder, følger ikke slavisk I. P. Jacobsens Roman, men ser det dramatiske Stof under en ny Synsvinkel.

Paa Ejnar Munksgaards Forlag er udkommet en Bog af Dr. *Olaf Carlsen* med Titlen »Theodor Fritsch. Et pædagogisk Forfatterskab«. Bogen er trykt i 200 Eksemplarer, hvoraf de 100 er i Boghandelen.

*

Revisor i Statens Ligningsdirektorat *Otto Daniel Kaalund* er blevet Godsforvalter paa Gaunø.

*

Valdemar Petersens Legat er for 1939 tildelt Styrmandselev *Niels Veng Petersen* (Realist 1933) og Boghandlermedhjælper *Kaj Henningsen* (Realist 1931) med hver en Portion.

*

»Berlingske Tidende«s Billedredaktør *Ernst Mentze*, som i Januar 1933 engageredes til Bladet, har ifølge »Journalisten« fornylig komponeret sin 5000. Billedside til Berlingske.

*

I sidste Nummer af *Soraner-Bladet* har der i Referatet fra Museumsmødet indsnøget sig en Trykfejl. Side 13, 1. Spalte, 2. Linie staar der »Arkitekter«. Der skal naturligvis staa »Arkitekten«.

<p>Husbukke Assurance- Compagniet</p> <p>Vesterport 208 København V. Central 13.773</p>	<p style="text-align: center;">VARELOTTERIET</p> <p style="text-align: center;">Støtter dansk Produktion</p> <p style="text-align: center;">Der er købt Gevinster i danske Varer for ca. 95 Mill. Kr.</p> <p style="text-align: center;"> ALMINDELIGT DANSK VARE OG INDUSTRILOTTERI</p> <p style="text-align: center;">Danmarks største velgørende Institution</p> <p style="text-align: center;">Til almennyftige og velgørende For- maal er der udbetalt over 27. Mill. Kr.</p> <p style="text-align: center;">Største Gevinst 10.000 Kr., – et lille dansk Hjem. – Nogle faa Lodsedler for Soranere faas hos Lotteriets Kollektører og i Hovedkollektionen, Laxegade 2, København.</p> <p style="text-align: center;">1 Lodseddel til 1. Trækning (29. Marts—5. April 1939) koster kun 1 Kr. 30 Øre.</p>
<p>Inger Norries Sølvsmiede</p> <p>Leverandør til Varelatteriet Nikolaj Plads 32 - Telefon Palæ 5648</p>	
<p>„Sorø Bys Historie“ v' L. F. la Cour Pris Kr. 7,50. Svegårds Boghandel Sorø</p>	

<p style="text-align: center;">HOTEL PHOENIX KØBENHAVN TELEFON 114 120 Værelser — 76 Bad</p>	<p>En Tryksag fra GREISEN... ... kort sagt, De bli'r tilfreds Fr. Palm Greisen Møntergade 2 . C. *10.493</p>	<p style="text-align: center;">AKSEL ERTING Tømrermester Tlf. 681 Bjarkesvej 1 A Helsingør</p>
<p>Byens hyggeligste og smukkeste SELSKABSLOKALER Internationalt Køkken — Det berømte FROKOSTBORD I Kavalersalen: Kapelmester <i>Gerolds Ensemble</i>.</p>	<p style="text-align: center;">H. C. BORCH & CO. A/S KUL . KOKS . CINDERS Strandvej 183 Tlf. Helrup 6566</p>	

Soranere!
Næste Gang De har en Stilling ledig eller søger en Stilling —
prøv saa en Annonce i Soranerbladet
Svend Clausen.

Annonceexpedition: cand. jur. Svend Clausen, Vesterport 208, København V. Tlf. Central 13773.

Redaktion: Tranevej 10, N., cand. polit. V. Sorgenfrey Hansen, Tlf. Taga 6515. - Ekspedition: Vesterbrogade 30, V., Tlf. C. 3194.
Fr. Palm Greisens Bogtrykkeri, Møntergade 2. Tlf. *C. 10 493.

SORANER-BLADET.

MEDLEMS SORANSK BLAD: FOR SAMFUND

24. AARGANG

Nr. 4

April 1939

IN MEMORIAM CHRISTIAN CASPERSEN

* 3. Februar 1874 † 2. April 1939.

Den 31. Marts kom Pianofabrikant *Chr. Caspersen* syg hjem til Aarhus fra en af sine mange Forretningsrejser i Jylland; den følgende Eftermiddag maatte han føres til Kommunehospitalet, og Natten til Søndag, ved 2-Tiden, døde han af en Blodprop. Saa brat indhentede Døden altsaa en af vore mest levende og virkelystne Kammerater; den 18. Februar var han den sprudlende muntre Leder af Soransk Samfunds jyske Afdelings første store Fest; den 8. April blev han bisat fra Kapellet paa Aarhus nordre Kirkegaard.

Den 3. Februar iaar rundede han de 65, en Alder man i vore Dage er tilbøjelig til ikke at regne til »de gamle Aar«, men for de meget virksomme Naturer er det vist alligevel, nu som før, i alt Fald en farlig Alder, hvis Krav man maa respektere. Og paa den anden Side — er det en Ulykke at gaa bort, mens man endnu er i vigeur, mens Livet endnu blomstrer og gror omkring een? *Christian Caspersen* hørte til den frodige Type, der kunde faa det til at trives og lykkes, som han tog fat paa, og er han kaldt bort, før den Dag kommer, hvor ingen kan arbejde, skal han ikke af den Grund beklages . . .

Han stod for mig som en udpræget Sjællænder, men hans Livs Gerning faldt blandt Jyder; han havde netop ogsaa særlig jyske Egenskaber, men da jeg nu efterforskede hans Fødsel, viste det sig saamænd, at han var født paa Fyen, i Svendborg, hvor hans Fader, som stammede fra Ærø, i en Aarrække var Lærer ved en Realskole. Omkring 1880 blev Faderen kaldet til Lærer og Kirkesanger i St. Fuglede Sogn, vest for Tissø, maaske ikke uden Forbindelse med, at hans ogsaa fynskfødte Hustru nok havde en gift Søster i et Nabosogn. Det var et beskedent Levebrød, men med Støtte af nogle af Egnens mange velhavende Godsejerfamilier blev der dog Raad til at faa den ældste og velbegavede Søn sat i Sorø Skole i 1888, hvor han kort efter ogsaa fik en Elevplads. Han hørte til sit Holds øverste og vilde vistnok have kunnet fuldende sin Skolegang til fuld Tilfredshed hos alle Parter. Men Forholdene bevirkede, at han kort Tid efter at have taget 4. Kl. Hovedeksamen og været rykket op i 5. Kl. i 1893 forlod Sorø og dermed den boglige Vej. Han kom i Handelslære, først i Kolding,

senere i Aalborg, men hans Kærlighed til Fru Musicas Kunst, som allerede i Sorø-Tiden havde præget og udviklet ham, drev ham ind i andre Baner, og da han nu engang var blevet det praktiske Livs Mand, brugte han ogsaa disse Evner i praktisk Retning; han søgte Uddannelse som Pianofortebygger paa Hindsbergs Fabrik, blev derefter knyttet til Fabrikken som

dens Pianostemmer for Jylland og bosatte sig i dette Øjemed i Aarhus. Her begyndte han selv at handle med Pianoer, og under det Opsving, som Krigsaarene med de store Fortjenester gav Instrumenthandelen, fik han Lyst til, sammen med en Broder at starte sin egen Fabrik. Saaledes opstod »Brødrene Caspersens Pianofabrik«, af hvilken han allerede i 1917 var Eneejer — men ogsaa var ene om at tage Tabet ved, da Nedgangsaaarene satte ind. Inden dette skete, var det ellers bleven en stor Virksomhed; den begyndte beskedent med en Snes Mand for i faa Aar at 10-doble Arbejdsstyrken og arbejde med Udsalg i de syv-otte største danske Provinsbyer. Nedgangen kunde ikke komme uventet, og det lykkedes den meget dygtige Indehaver at slippe saa nogenlunde levende fra sit Skibbrud — og navnlig uden Tab af Humør og Virke-

trang. Derfor kunde han ogsaa lidt efter lidt arbejde sig stille frem igen, og hvis hans to Sønner, *Knud* og *Ejnar Caspersen*, der var blevet Medarbejdere i Firmaet, nu vil fortsætte dette, er det i en Virksomhed, der ved Seniorchefens Død i en Nekrolog i »Aarhus Stiftstidende« betegnes som den største i Branchen udenfor København.

Chr. Caspersen c. 1892.

Som i sin Forretning var Chr. Caspersen vist i sine huslige Forhold en lykkelig Mand. Efter et første, med fire Børn velsignet Ægteskab mistede han sin Hustru, men giftede sig paany med Fru Dagmar Caspersen, der overlever ham med to Børn af andet Ægteskab. Da jeg for en 14—15 Aar siden en Søndag Eftermiddag havde Lejlighed til at besøge min gamle Klassekammerat i hans Hjem, fandt jeg ham som en glad og gæstfri Familiefader i en Kreds af store og smaa, hvor hans herlige Humør udfoldede sig i fuldt Maal. Det var ikke saa længe efter, at hans Virksomhed havde været ude for haardt Vejr, men det havde visselig ikke kuert ham, og han kunde tale helt muntert om det overstaaede.

Han elskede da ogsaa sine Sorø-Minder, dem han i den nyeste Tid fik Lejlighed til i saa høj Grad at hædre og dele med gamle og unge Skolefæller. Soraner-Fællesskabet var ham iøvrigt alle Dage en Glæde; naar det var muligt, deltog han i Soraner-Sammenkomsterne, men Udsigten til at faa disse i Gang paa hans Hjemsted var en stor Vinding for den travlt optagne Mand. Han hørte i udpræget Grad til dem, der huskede alle gode Minder og saa bort fra de mindre glædelige; jeg mindes fra mit Besøg det godmodige Smil, hvormed han kunde omtale, at en »fornem« Kammerat paa Aarhus-Eggen ikke rigtig kunde komme i Tanker om gamle Dages Klassefællesskab. Han var ellers selv i sine Skoleaar en meget populær Dreng — dertil bidrog ikke mindst hans musikalske Færdighed, baade som Horntuder i Soldaterkorpsen (hvorom mere kan læses i et muntert Interview med ham i Soraner-Bladets 1. Aargang Nr. 10) og især som Klaverspiller. Ogsaa den, der skriver dette, husker den i Forhold til hans Alder ret fænomene Rutine, hvormed han i sin Elevtid behandlede Skolens Flygler, og som kunde lokke os til i en »2. Læsetid« at smutte fra Kammeret ned til ham for i Naturhistorieklassemørke at lytte til

de Tonekaskader, han kunde trylle frem af det gamle, sikkert haardtprøvede Instrument. Det var vist ikke netop høj Musik, han spillede, men det var den, der kunde glæde og opmuntre baade en og flere smaa Kammerater — og derfor netop den rigtige og »klassiske«.

For ikke længe siden fik jeg det venligste, fornøjeligste Brev fra ham med Opfordring til at deltage i den jyske Soranerfest og tillige være hans private Gæst. Jeg maatte renoncere derpaa og fik ham alt-saa ikke at se mere, men jeg vilde bestemt have genfundet min gamle Kammerat og Ven uforandret i det, der særprægede ham — i Sindets Godhed, lige let til Smil og til en lille halvgenert Taare, i Lysten til at glæde og være noget for andre, i Evnen til bestandig at overvinde Vanskelighederne og faa det til at gro frodigt, nyttigt og muntert om sig . . .

Han var en god Soraner — og nu er han død.

hgo.

BESØG PAA FRILANDSMUSÆET ONSDAG DEN 17. MAJ

Soraneraftenen Onsdag den 17. Maj bliver et Besøg paa Frilandsmusæet i Lyngby.

Musæet er venligst stillet til Raadighed Kl. 18, paa et Tidspunkt, da det ellers er lukket. Vi vil blive vist rundt paa alle Afdelinger under kyndig Vejledning, idet Nationalmusæet har stillet Førere til Disposition. Det vil ganske givet blive et interessant Besøg.

Den letteste Maade at komme derud er at tage enten Linie 12, fra Nørreport 17,15, eller S-Tog til *Sorgenfri*, fra Hovedbanen 17,20.

Efter Besøget bliver der fælles Smørrebrød hos Hammer paa Frilandsmusæets Kro. Priserne vil blive smaa og Smørrebrødet godt.

Deltagerne maa melde sig senest Tirsdag den 16. Maj Kl. 12 hos *Mogens Poulsen*, Admiralgade 21. Tlf. Byen 4145, eller hos: *Svend Clausen*, Vesterport 208. Tlf. Central 13773.

Bestyrelsen.

KONFIRMATIONEN

Konfirmationen i Sorø fandt Sted Palmesøndag 2. April i straalende Solskin, som er den Dragt, der klæder den stolte gamle Klosterkirke allerbedst. Ikke mindre end 117 unge Mennesker, deraf 46 Phønix Drengene i ny Uniform og omtrent lige saa mange søde, unge Piger, alle hvidklædte, fyldte den lange Kirkegang, og Kirken var fyldt til sidste Plads. Afhøringen var foregaaet formentlig for nogle Dage siden, og den langt mere tiltalende Form, hvorunder Konfirmationen foregaar nu om Dage, bevirkede, at hele den meget højtidelige Handling, Gudstjenesten iberegnet, varede nøjagtig 2 Timer. Vi var ikke saa helt faa »gamle Drengene«, som var draget til vort Barndomshjem i Dagens Anledning, og Kantatens skønne Toner og Ord vakte som altid en Strøm af Minder hos os, hvad enten vi hørte til de unge eller var naaet højt op i Aarene. Paa Grund af Orglets mindre heldige Tilstand f. T. blev Kantaten sunget fra Koret under Musikledsagelse.

Akademisternes tilsyneladende meget talrige paarende blev efter gammel Sæd og Skik budne til Skolens Føstmid-dag sammen med Drengene. »Postgaarden« var fyldt af frokostnydende »gamle Dreng«, og mangt et Mindebæger blev sikkert svunget. Det oplystes, at »Brummerne« havde kunnet rejse paa Paaskeferie allerede Lørdag Aften, Sangerne maatte selvfølgelig først opfylde deres Kantateforpligtelser. — Pastor *Alsinger* havde elskværdig som altid reserveret Plads i Kirken for »gamle Dreng«.

K.

OM KUNSTMUSEER I PROVINSEN — OG OM ET SAADANT I SORØ

Komiteen for Oprettelse af et Kunstmuseum i Sorø havde den 9. Februar indbudt en Kreds af Interesserede til et Møde i Festsalen paa Sorø Akademi, hvor den havde bedt Direktør V. Thorslacius-Ussing fortælle lidt om Kunstmuseer i danske Provinsbyer. Derefter foreviste Arkitekt Vilh. Lauritzen sit Projekt til et Kunstmuseum i Sorø, og Direktør Alfr. V. Rasmusen gav Meddelelse om herhenhørende økonomiske Forhold. Soranerbladet bringer her Th.-U.'s Foredrag efter Manuskript.

I.

Det er en ganske naturlig Sag, at den Komité, der arbejder paa at rejse et *Kunstmuseum i Sorø*, har ønsket paa Stedet nærmere at faa redegjort for Hensigten med sit Arbejde og Planerne derfor. Komiteen har adskillige Gange gjort mig den Ære at raadføre sig med mig om sine Planer, og det er mig en stor Glæde her i Aften at kunne give Oplysninger om de Retningslinier, Komiteen tænker at følge. Jeg takker den for Opfordringen til at komme tilstede og Rektor paa mine to Kammeraters og egne Vegne for de elskværdige Velkomstord. Vi gamle Elever er jo aldrig saa glade, som naar vi efter fattig Ævne kan stille os i Sorø's Tjeneste.

Gennem det sidste Tiaar har der været en stærk Vækst og Røre i danske Museumsforhold. Jeg behøver ikke at minde om, at d. 20. Maj ifjor indviede det danske Nationalmuseum sit vældige Bygningskompleks, og næppe havde Føststemningen herover lagt sig, før Staten i November 1938 nedsatte en 15-Mands-Kommission for at overveje Kunstmuseets Forhold og afgive Betænkning derover. Men ogsaa ude i Provinsen foregaar der noget i de senere Aar, og de Betragtninger, jeg i Aften skal fremkomme med, kan samles under Titlen: *Om Kunstmuseer i Provinsen i Almindelighed og om et i Sorø i Særdelighed*.

Ialt findes der her i Landet i Provinsen 16 Kunstinstitutioner enten i selvstændige Bygninger eller som selvstændige Kunstafdelinger indenfor en større Museumshelhed. De falder i to Grupper: en ældre og en yngre. *Den ældre* bestaar af Museerne i Aarhus, Aalborg, Maribo, Odense, Randers og Ribe, hvis Bygninger er opført eller taget i Brug i Tidsrummet 1876—91, og en *yngre* nemlig Museerne i Horsens (1915), Tønder (1922), Vejle (1923), Vejen (1924), Esbjerg (1926—27) og endelig en lille Gruppe *Specialmuseer*, nemlig Faaborg (1913—15), Skagen (1926—28, stiftet 1908) og Skovgaardmuseet i Viborg, oprettet for faa Aar siden (1935—37).

I flere af de nævnte Museer er Kunstsamlingen

under Tag med andre Samlinger: Oldsagssamlinger, kulturhistoriske eller naturhistoriske Samlinger, og dette Husfællesskab har været Aarsag til, at Begrebet Provinsmuseer undertiden nærmede sig Begrebet »Pulterkammer«. Tidligere var der maaske noget om det, ihvertfald var det nu engang bleven et Slagord — og Slagord er saa godt som uudryddelige! Men i de senere Aar er der sket en meget stor Forandring — flere Steder af fuldkommen revolutionerende Art — ved Samarbejde med Centralmuseet (Statens Museum for Kunst) eller med enkelte Fagfolk i København. En Række af Provinskunstmuseer har eller har haft Raadgivere indenfor de københavnske kunstkyndiges Kreds f. Eks. Odense, Horsens, Ribe, Tønder, Randers og Skagen, medens dygtige, interesserede og offervillige lokale Ledere de forskellige Steder er gaaet i Spidsen med Omdannelse af Kunstmuseerne i Provinsen. Selv om vi er et lille Land, er der ingen Grund til, at alt skal samles i København; vi har baade Raad til og Mulighed for i vore Provinsbyer at holde et godt Museumsvæsen, uden at det behøver at være »sortstemplet«. Ogsaa i bygningsmæssig Henseende er der Skred i det; overalt gaar Udviklingen hen mod, at Kunstmuseerne faar deres egen Bygning, adskilt fra de kulturhistoriske Museer. En saadan Adskillelse har fundet Sted i Ribe, er et Led i Odense Bys store Museumsordning, der gennemføres etapevis, og er forberedt i Aalborg, hvor man staar i Begreb med at opføre et helt nyt Kunstmuseum til 300,000 Kr.

De lige omtalte Kunstmuseer er alle almindelige Kunstsamlinger d. v. s. uden nogen speciel Begrænsning i Modsætning til Museerne i Faaborg og Skagen, der hver især har ganske bestemte Opgaver, nemlig at repræsentere henholdsvis den fynske Skole fra 1890erne og Begyndelsen af dette Aarhundrede og Skagensmalerne, hovedsagelig fra Ancher-Krøyer-Perioden, d. v. s. fra 1880erne og frem i Tiden. Viborg-Museet er alene knyttet til Navnet Skovgaard, og Museet i Rønne er, efter hvad der er oplyst for mig, nu overgaaet til udelukkende at dyrke den bornholmske Skole, medens det tidligere havde Karakter af almindeligt Kunstmuseum.

Efter disse Oplysninger om Provinsens Kunstmuseer og deres ydre Forhold kan vi gaa over til Planerne om et Kunstmuseum i Sorø. Jeg skal ikke her gentage Komiteens Opraab i Enkeltheder; de vil være de fleste af Dem bekendt, om ikke andet saa gennem Pressen.

To af Komiteens Hovedargumenter, forekommer det mig, har en særlig Vægt: *Beliggenheden* paa Sjælland, hvor der nu kun findes Kunstmuseer i Hovedstaden og i dens nærmeste Omegn, og det nære *Forhold til Skolen*. Da jeg før opregnede de danske Provinskunstmuseer, vil De maaske have lagt Mærke til, at de allerfleste af de nævnte Byer foruden at have deres Folkeskole ogsaa er Sæde for højere Læreanstalter: Aalborg, Randers, Viborg, Aarhus, Horsens, Vejle, Kolding, Esbjerg, Ribe, Tønder og Odense. Museerne har selvsagt stor Betydning for de nævnte Byers Læreanstalter. Hvorfor skal Sorø, der har særlige Muligheder, har Plads og i de gamle Soranere et solidt økonomisk Rygstød, ikke ogsaa have sit passende Kunstmuseum? Jeg har ogsaa forstaaet, at den Interesse, man fra Statsmyndigheder-

nes Side har vist Komiteens Planer, netop tillægger (det pædagogiske Moment en stor Betydning i lige saa høj Grad som at et saadant Museum vil være af Værdi for Offentligheden. Thi man maa jo huske paa, at Interessen for Kunst hos Ungdommen nu er en ganske anden, end den var i vore Dage. Dengang betragtedes en Lærer og de faa Elever, der havde slige Interesser, for »overkultiverede« Væsener! I Modsætning til tidligere ser man f. Eks. nu paa de københavnske Udstillinger en Masse ganske unge Mennesker, og Kunstmuseumsbesøg er i København en fast Del af Undervisningen. Kunsten er virkelig nu paa Vej til at blive en væsentlig Kulturfaktor i Befolkningens Liv, hvad man bl. a. ogsaa kan se af, hvor meget mere Plads Pressen nu ofrer Kunsten i Modsætning til tidligere. (sluttes.)

NOGLE SORANERE VED RIDESKOLEN I ANGERS 1604—1635

Af Otto Vilh. Sommer

Revue de l'Anjou, t. 26 (1893) har den franske Litterat *André Joubert* givet et Uddrag med Oplysninger om de Udlændinge, der i Tidsrummet 1601—1635 har opholdt sig paa den berømte Rideskole i Angers, Hovedstaden i Departementet Maine-et-Loire i Vestfrankrig.

Denne Skole, i hvilken der undervistes saavel i Sprog som ridderlige Øvelser, besøgte i bemeldte Tidsrum ogsaa af en Del Danskere, 44 i Tallet.

Over disse findes en Fortegnelse udarbejdet af Arkivar i Rigsarkivet, cand. mag. *Henny Glarbo*; af denne Fortegnelse, der er offentliggjort i *Personalhistorisk Tidsskrift* 8. R. V. Bd. (1926), har jeg tilladt mig at uddrage de Personer, der paa en eller anden Maade har været knyttet til Sorø Skole, som Elever, Hovmestre eller lign.; det blev ialt godt en Trediedel.

Nedenfor skal jeg først bringe en Liste med Optagelsesaar og Navn med evt. Bemærkning, og derefter en kortere vita for hver enkelt.

1604 *Michel Huass.*

Thomas Kraisse.

1609 *Justinus Hoch* gautroso nubilissimo domino Justino Hocq domino hereditario in Ky., senatori regni Daniæ, regie Acadimiæ Soranæ et monasterii Burgalensis. — Ce sont les titres que lui donne Daniel Matras maître des langues française et itailienne en Danemarck.

1615 *Karlus Solviell!*

Nicolaus Schivehell!

1627 *Dwius Fridericus Barnekore.*

1628 *Dux Uldaricus* hæres Norvegie dux Holsatiæ, electus episcopus Suerinuensis filius 3 regis Daniæ.

1629 *Friderich D. G. Ep. Verdensis*, hæres Norvegie dux Slesvici Holsaltie, filius 2 regis Daniæ.

Joachim Frideric Basse.

1630 *Christiernus Cheel.*

Otho Krag, neveu de Justin Hoch ci-devant.

Georgius Frain.

1631 *Petrus Sporem.*

1634 *Nicolaus Wind.*

1635 *Jacobus Swabius.*

Mikkel Hvas til Sørup, f. 1583, kom 1591 i Sorø Skole, blev 1601 immatrikuleret ved Universitetet i Leyden og Aaret efter i Franeker, skrev sig 1631 til Sørup, levede 1655; gift med Ellen Basse Lauridsdatter.

Thomas Kruse til Tulsted, kom 1599 i Sorø Skole, blev 1608 immatrikuleret ved Universitetet i Padua, 1608—13 Sekretær i Danske Kancelli; døde ugift 1613.

Just Høeg til Gjorslev, Skjersø og Kyø, f. 1584, udenlands 1601—15, studerede først i Hamborg, Wittenberg og Leipzig og berejste derpaa Frankrig, Italien, Konstantinopel, Alexandria, Cypren, Rhodos, Spanien og England; 1615 Hofjunker, 1618—19 Drabanthovedsmand, 1620 Domherre i Bremen, 1622 Lensmand paa Børglum, 1623 Hofmester paa Sorø Skole, 1628 forlenet med Svenstrup, 1634 Ridder, 1640 Rigskansler, Provst i Odense og Lensmand paa Kallø, 1643 Gesandt til Osnabrück og s. A. forlenet med Feldballe Birk, død 1646, begravet i Sorø; gift med Anne Jørgensdatter Lunge.

Solviell og *Schivehell* kan maaske tydes Skinkel og i saa Tilfælde —

Poul Skinkel til Østrupgaard og Løgismose, f. 1596, kom 1606 i Sorø Skole, immatrikuleredes 1613 ved Universitetet i Tübingen, mistede 1624 sin Part i Løgimose ved Indførsel, regnes 1630 for uvderhæftig; gift med Karen Knudsdatter Bille.

Niels Skinkel til Søholm, f. 1597, kom 1606 i Sorø Skole, studerede 1613 ved Universitetet i Tübingen, pantsatte 1621 Søholm til sin ovennævnte Broder, 1624 blev der gjort Indførsel hos ham, død 1641; gift med Hilleborg Jørgensdatter von Aschersleben.

Ove Frederik Barnekow til Birkholm, f. 1608, kom 1621 i Sorø skole, studerede 1622 i Leiden, takseredes 1625 til 778 Tdr. Hk., døde ugift 1629.

Ulrik, Hertug, 1611—33, Søn af Christian IV; hviler i Roskilde Domkirke (se iøvrigt C. F. Bricka: Dansk biog. Lex. 18. pag. 75—77).

Frederik III, f. 1609, Konge til Danmark m. v., i Sorø Skole 1624—26, døde 1670 og hviler i Roskilde Domkirke.

Jokum Frederik Basse, f. 1608, var i Sorø Skole i 4 Aar, 1629—31 udenlands, blev 1633 ansat ved Hove men døde s. A.

Christen Skeel til Hummelose og Bangsbo, gik 1629 i Sorø Skole og rejste 1630 udenlands, studerede 1633 i Padua, 1636—38 Sekretær i Kancelliet, 1638 Løjtnant ved Iver Krabbes Kompagni, underskrev 1661 Suverænetetsakten og døde ugift 1670.

Otte Krag til Voldbjerg, Agersbæk, Eggeskov, Skjoldemose, Løitved, Flintholm og Vibygaard, f. 1611, kom i 1620 i Sorø Skole, rejste 1630—38 i Ulandet og blev 1633 immatrikuleret ved Universitetet i Padua, 1638—44 Kancellisekretær, 1645—53 Øverste Sekretær, 1651—55 Lensmand paa Bøvling, 1653 Rigsraad, 1655—58 Lensmand paa Riberhus, 1658—62 paa Nyborg, 1665 Sendebud til Gottorp, døde 1666; gift med Anne Rosenkrantz.

Jørgen From, f. 1605, studerede i Lüneburg og Helmstedt og kom senere til København; Hovmester for Brødrene Otto og Kjeld Krag paa Sorø Skole, rejste udenlands med førstnævnte; 1635 immatrikuleret ved Universitetet i København, men rejste snart efter ud med Biskop Jesper Brochmands Søn; var derpaa Hovmester for Kansler Christen Friis' tre Sønner dels i København, dels i Sorø, 1641 Magister, 1643 Professor i Logik, 1645 i Rhetorik og 1647 i Matematik, døde 1651; gift med Else Scavenius.

Peder Spormand, f. 1608, immatrikuleredes 1626 ved Universitetet i København, studerede senere i Rostock og Wittenberg, berejste Nederlandene, England, Frankrig, Italien, Ungarn og Tyskland; 1633 Hovmester for Kansler Christen Friis' Søn af samme Navn paa Sorø Skole; 1635 Professor i Historie og Geografi ved Københavns Universitet, 1641 Magister,

Redaktør Willy Antoni-Jensen var Palmesøndag i Sorø for at overvære Konfirmationen i Anledning af, at det var 30 Aar siden han selv blev konfirmeret i Sorø Kirke. Efter de gamle Soraneres Frokost paa Postgaarden tog han dette Billede, paa hvilket ses fra venstre: Bagermester Rogert Møller, Willy Antoni-Jensen, Direktør Louw, Tandlægestuderende Mogens Poulsen, Fruerne Antoni-Jensen, Dan og Rogert Møller, Dommer Knox og Ingeniør Edward Suhr.

1649—50 og 1655—56 Universitetets Rektor, døde 1661; gift med Sybilla Walstorp.

Niels Vind til Grundet, f. 1615, kom 1622 i Sorø Skole, immatrikuleredes 1633 ved Universitetet i Leyden; berejste Holland, England, Frankrig, Italien, Schweiz og Tyskland indtil 1638, da han blev Hofjunker; 1641—46 Lensmand paa Københavns Slot, 1643 Korporal, 1644 Ritmester, døde 1646; gift med Mette Rosenkrantz.

Jakob Svabe, f. ca. 1610; Student 1627 (København); immatrikuleredes 1630 i Leyden, Hovmester for adelige i Sorø 1633; atter i Leyden 1635, i Padua 1637; kom hjem som Dr. med. og var Læge i København 1650; Feltmedikus 1658; Læge i Sverige 1662; gift med Anne Jokumsdatter.

DØDSFALD

Fhv. Raadmand og Direktør Hother Hage afgik ved Døden Mandag den 20. Marts. Begravelsen foregik i Stilhed.

Hother Hage, der næsten blev 86 Aar, var født den 19. Juni 1853 i Nakskov som Søn af Købmand og Konsul Christopher Hage (død 1872) og Hustru, f. Hammerich. Han var saaledes Broder til den afdøde Politiker, Handelsminister Christopher Hage. Hother Hage indkom i Sorø Akademis Skole efter Sommerferien 1867 og forlod den i 1870 med Realeksamen. Derefter lærte han Landvæsenet, blev i 1877 Landbrugskandidat og stiftede Aktieselskabet »Dansk Markfrøhandel«, hvis Direktør han var i en Aarrække. Som adskillige af sin Slægts Medlemmer var han en politisk interesseret Mand og konservativ i Modsætning til Broderen, der var Venstremand og nærmest sluttede sig til de Radikale. I 1897 blev Ho-

ther Hage af de Konservative indvalgt i Københavns Borgerrepræsentation, og i 1903 blev han Raadmand for Magistratens 2. Afdeling, et Hverv, hvorfra han trak sig tilbage, da han i 1914 blev Medlem af Sø- og Handelsretten, hvor han virkede som handelskyndig Dommer til 1928. Han var tillige Formand for den midlertidige kommunale Laanekasse af 1914, til den ophævedes for en halv Snes Aar siden, samt i en halv Snes Aar Medlem af Københavns Skatteraad. Den Afdødes sidste Leveaar har sikkert været lidt af en Byrde for ham; thi han var blevet næsten døv og blind. Han levede meget spartansk og med en nøjagtig Inddeling af Døgnets Anvendelse; man kunde saamænd saaledes godt stille sit Ur efter hans daglige Langelinietur. Sin efterladte Formue — c. 600,000 Kr. — testamenterede han til Københavns Kommune, at anvende af Magistraten til Stadens Bedste.

Hother Hage, som var ugift, var Officier d'académie og Ridder af Æreslegionen.

BATØKFESTEN PAA FYN SØNDAG DEN 16. APRIL

Den første Sammenkomst i Soransk Samfundets Fyns Afdeling siden Stiftelsesmødet blev en yderst fornøjelig Fest. Man var blevet indkaldt til Batøkfest i Korinth, og paa det fastsatte Tidspunkt var der mødt ca. 25 raske Kæmper udstyret med Batøkker. Efter en meget indgaaende Undersøgelse af saavel Græsplæne — det var en f. f. saftig grøn Plæne, vel fugtet af Nattens Regn — som Konkurrenternes Batøkker, blev man sat ind i de gældende Regler af Formanden,

Direktør *Suhr Henriksen*. Der spilledes til Greve og uden Nedykning. Man blev nu inddelt i Hold paa tre og kun Greverne gik videre. Resultatet blev, at Landsretssagf. *Mogens Møller* blev Greve over alle Grever. Mange blev ikke mere end L . . . , men fik til Gengæld en om Skulder. .

Kl. var nu blevet henad 1 og man gik med god Appetit ind til Frokosten. Direktør *Suhr Henriksen* udbragte den traditionelle Skaal for Skolen, saa tog man fat paa Maden, og efter at den værste Sult var stillet, tog Sekretæren fra Hovedbestyrelsen *Mogens Poulsen*, der var mødt som Repræsentant for Københavnerne, Ordet for at bringe en Hilsen fra København. Han sluttede med at udbringe et Leve for Fyns Afdelingens fortsatte Fremgang og Trivsel. Et af Medlemmerne takkede paa Forsamlingens Vegne Afdelingens Bestyrelse for det store Arbejde, den havde haft med Forberedelserne til Festen. *Suhr Henriksen* takkede paa Bestyrelsens Vegne og bad *Mogens Poulsen* bringe en Hilsen med til København.

Efter Frokosten fik *Mogens Møller* Præmien, en Kasse Bætkker-Silvana-Cigarer — som han generøst lod gaa paa Omgang.

Nu tog man fat paa en lang Række Revanchekampe og Kl. blev 4, før man brød op efter en straalende og vellykket Fest. *mp.*

GAMLE SORANERE OG SORANSKE NOTER

Jockeyklubben i Stockholm fejrede den 22. Marts 50 Aars Jubilæum. Grosserer *W. Røper-Petersen* deltog i Jubilæumsfesten som Repræsentant for Foreningen til den ædle Hesteavl's Fremme.

*

Museumsdirektør, Dr. *Poul Nørhønd* er blevet Medlem af Bestyrelsen for Foreningen til gamle Bygningers Bevarelse.

*

Ved en Kongemiddag i Yachtklubben har Komponisten *Ebbe Hamerik* af Dronningen faaet overrakt et Sølvdrikkebæger som Ekstrapræmie for en Beretning om en Langtur til Stockholm med sin Kutter »Stout«. *Ebbe Hamerik* rejste forøvrigt til Antwerpen den 18. Marts for at overvære de sidste Prøver paa »Leonardo da Vinci«. Forfatteren *Fredrik Nygaard* rejste til Antwerpen den 25. Marts for at overvære Premieren. Fra Antwerpen drog *Nygaard* paa en længere Rejse til Italien, Dalmatien og Grækenland.

Premieren fandt Sted den 28. Marts om Aftenen paa Den kgl. flamske Opera i Antwerpen. Den belgiske Musikkritiker, Professor Paul Tinel skrev en indgaaende Anmeldelse i »Politiken« for den 29. Det var *Ebbe Hameriks* tredje Premiere paa Operascenen i Antwerpen. *Fredrik Nygaards* Libretto er oversat til Flamsk af A. M. Pols. Operahuset var fyldt af en straalende Forsamling, fremtrædende Personligheder fra Bryssels og Antwerpens Society, Medlemmer af den danske Koloni, Legation og Konsulat, og Publikum fulgte Operaen med intens Interesse, fra det Øjeblik Tæppet første Gang gik op.

*

Om Eftermiddagen den 29. Marts læste Professor *Vilhelm Andersen* i *Sorø Akademis Skoles* Festsal nogle af *Holbergs* Scener for Lærerne og Elever fra Gymnasiet, Realklassen og 4. Mellem.

*

I Anledning af den Sundhedsudstilling, som i dette Foraar har været afholdt i København, har Steen Hasselbalchs Forlag udsendt en ny revideret Udgave af Overlæge, Dr. med. *Valdemar Poulsens* populære Haandbog for Mødre »Barne-

pleje«. Den nye Udgave, Haandbogens 4. Oplag, er forsynet med Illustrationer. *Valdemar Poulsens* Bog er ialt trykt i 26,000 Eksemplarer.

*

Tegneren *Hølge Refn* har tegnet den ene af dette Aars tre Turisplakater. *Refn* har som Emne valgt et Landskabsmotiv.

*

Politiinspektør Einar Mikkelsen holdt om Aftenen den 16. Marts Foredrag i *Sorø Akademis Skoles* Festsal for Gymnasiet, Realklassen og 4. Mellem. Foredragets Titel var: Østgrønland.

*

Sagfører *H. C. Langkjær* er af Præsidenten for Østre Landsret udnævnt til Formand for Nævninge-Grundlisteudvalget for Sorø Købstad og Landdistrikt for Nævningeaarene 1939—43.

*

Fru *Agnes Ring*, Enke efter Laboratorieførstander Vilhelm Ring, døde den 22. Marts og begravedes Søndag den 26. Marts fra Frederiksberg Kirke. Fru *Ring* var Datter af den i Februar 1904 afdøde Overlærer ved *Sorø Akademis Skole* Anker *Peter William Michelsen* (Sorøstudent 1862) og Hustru Marie Magdalene Elisabeth, f. Blicher. Af hendes fire Brødre, alle Soranere, er cand. mag. *Johannes Michelsen* og Lektor *Hans Peter Michelsen* døde. De to endnu levende, Ingeniørerne *Kristian* og *Karl Michelsen* bekendtgjorde deres Søsters Dødsfald.

*

Afdøde Museumsdirektør, Dr. *Karl Madsen* vilde den 22. Marts være fyldt 84 Aar. I den Anledning modtog Skagens Museum, som *Karl Madsen* interesserede sig særligt for i sine sidste Leveaar, fra forskellig Side en Række Kunstgaver i Form af Malerier og Tegninger af berømte Kunstnere. Samtidig formaaede Skagens Museum en Ven af *Karl Madsen* til at tilbyde Nationalmuseet i Stockholm et Bronzeeksemplar af Anker Hoffmanns Buste af *Karl Madsen*.

I det norske Tidsskrift »Bok og Bibliotek« oplyses det forøvrigt, at det er den norske Bogsamler, Advokat Jonas Skougaard, som for 4000 Kr. gennem Lynges Antikvariat købte *Karl Madsens* »Peder Paars«. En saadan Seværdighed har ikke været udbudt paa Auktion i de sidste 150 Aar, paastaar Artiklens Forfatter, der samtidig oplyser, at ikke en eneste Privatsamling i Danmark ejer Førstedgaverne af »Peder Paars« i komplet Stand.

*

Sidst i Marts afholdtes der hos Hee i Niels Juelsgade Auktion over 7000 Bind af det c. 21,000 Bøger store Bibliotek paa Herregaarden »Orebygaard«, der ejes af Lensbaron Rosenørn-Lehn. En meget stor Del af »Orebygaard«s Bibliotek blev samlet i Halvfjerdserne i forrige Aarhundrede af Soraneren, Lensbaron og Udenrigsminister *Otto Rosenørn-Lehn*, der var en ivrig Bog- og Kunstsamler og sine senere Leveaar var Direktør for Kunstmuseet og Kobberstiksamlingen. Blandt Auktionens Bøger var to Holbergtryk, nemlig *Holbergs* lille Pjece om Tobak, Kaffe og Te, der har Titlen »Samling af adskillige nye Samtaler, holdne for Tidsdriv i disse Dage paa denne og hin Side af Elven«. *Sorø Akademis Bibliotek* ejer et Eksemplar, der i sin Tid paa Auktionen over Lynges *Holbergs* samling købtes af Etatsraad *F. S. Bang* for c. 8 Kr.; nu er dette lille Skrift vurderet til 400 Kr. Det andet Holberg Tryk er Levnedsbrevene, skrevne til en fornem Herre.

*

Paa *Sorø Akademis Skoles* »Grønne Plads« spilledes Foredrag den 14. April en Fodboldkamp mellem et udvalgt Hold fra Mellemskoleklasserne og et do. fra 1. G. og Realklassen. Mellemskoleholdet vandt med 3 Maal mod 2.

*

Radiofoniens Speaker, Redaktør *Aksel Dahlerup* tiltraadte den 14. April med Baaden »Scanyork« sin Rejse til U. S. A. Han kommer hjem engang i Juni. Den første af *Dahlerups* Radioudsendelser derovre fra bliver Indvielsen af Danmarks Hus paa Verdensudstillingen i New York den 2. Maj.

*

Cand. polyt. *S. Hagemann Hasselbalch* er fra 1. April udnævnt til Ingeniør i Post- og Telegrafvæsenet med Tjeneste indtil videre ved Kabelingeniørtjenesten og med Bopæl i København.

*

Den 16. April var det et Aar siden, at fhv. Museumsdirektør, Dr. phil. *Karl Madsen* døde. For at mindes ham og hans Virke udsendte Kunsthistorikeren, Fru Merete Bodelsen samme Dag paa Fischers Forlag en *Karl Madsen-Bibliografi* i stateligt Udstyr.

*

I Dagen før Paaske havde Maleren *Aage Trolle Blumensaaft* en Udstilling af sine Arbejder i Kunstbygningen i Odense. Udstillingen blev omtalt med megen Ros og Anerkendelse i Odensepressen, og *Blumensaaft* solgte flere Malerier; saaledes købte Fyns Stifts Kunstforening et Maleri med Motiv fra Korshavn, og »Den fynske Foraarsudstilling« indbød ham til at deltage i dennes Udstilling i Warszawa.

Blumensaaft fyldte iøvrigt 50 Aar den 14. April og modtog i Dagens Anledning en Hilsen fra *Soransk Samfund*.

*

Ved Opførelsen af den nye Stationsbygning i Kastrup Lufthavn har tre gamle Soranere været hovedmedvirkende. Arkitekt *Vilhelm Lauritzen* har projekteret Stationsbygningen. Murmester *O. Licht* har udført Mur- og Jernbetonarbejdet, og Murmester *Poul Andersen*, ansat i Firmaet C. Licht, hvis Indehaver *O. Licht* er, har været Konduktør paa det store og ualmindelig smukke Byggeforetagende, hvis Opførelse paa-begyndtes i November 1937. Den nye Stationsbygning toges i Brug den 11. April og indvies en Gang i Maj, naar den gamle er nedrevet.

*

Undervisningsministeriet har under 12. April fornyet den Dr. phil. *Chr. Matras* meddelte Beskikkelse som Lektor i Færøsk ved Københavns Universitet for et Tidsrum af 3 Aar fra 1. April.

*

Assistent ved Tandlægeskolen, Tandlæge *P. O. Pedersen* er vendt hjem fra Tyskland, hvor han efter Indbydelse af »Deutsche Gesellschaft für innere Medizin« har holdt Foredrag om sine Undersøgelser i Grønland paa dette Selskabs 51. Kongres i Wiesbaden. Tandlæge *P. O. Pedersen* holdt ligeledes Foredrag for Lærere og Studenter paa Universitets-Tandlægeinstituttet i Berlin.

Vor gamle Skolekammerat har iøvrigt paa dette og næste Aars Finanslov modtaget en Bevilling til sit interessante Undersøgellesarbejde i Grønland.

*

Phoenix-Kæden havde ogsaa i Aar bevilget Hjælp til en ny Uniform til tre af de unge Soranere, der var mellem Konfirmanderne Palmesøndag.

*

Ingeniør, cand. polyt. *Edward Suhr*, der er ansat i Direktoratet for Patent- og Varemærkevæsenet, er rejst til New York for paa Verdensudstillingen der at studere Patentvæsen.

*

Ved de nyligt stedfundne Rigsdagsvalg blev Pastor *Kr. Amby* genvalgt til Folketinget. Politimester *P. Bjerre* i Graasten kom som nyvalgt ind i dette Ting, medens Landsrets-sagførerne *Hermod Lannung* og *Aage Ludvig Holberg Elm-*

quist blev nye Medlemmer af Landstinget, hvortil Justitsminister *Steincke* genvalgtes. Der sidder altsaa fem Soranere i Rigsdagen.

*

I Akademikasserer *L. F. la Cours* Bog »Sorø Bys Historie« findes pag. 83 o. f. omtalt en alvorlig Konflikt, der fandt Sted i Januar 1771 mellem Dr. med. *Rudolph Buchhave* og Apoteker *Rasmus Kierboe*. Den 28. November i Fjor holdt Professor, Dr. med. *E. Schmiegelow* i Dansk medicinsk historisk Selskab et Foredrag om Rudolph Buchhave, et meget interessant Foredrag, der findes trykt efter Manuskript i »Hospitalstidende«, 25. Marts 1939, Nr. 12, Bd. 1. Rudolph Buchhave var født 24. December 1737 i Pederskær paa Bornholm, hvor hans Fader var Præst. Han tog medicinsk Embedseksamen 1767 og samme Aar Doktorgraden. Den 24. April 1767 beskikkedes han til Medicatet for *Sorø Akademi*, et Embede, han beklædte til 6. November 1776, hvorefter han flyttede til Herregaarden »Grevensvænge«, som han havde købt efter at være blevet gift med en velhavende Præsteenke. I 1781 solgte han imidlertid Godset og flyttede til København, hvor han døde 6. November 1796. Schmiegelow skildrer indgaaende Apotekerens brutale Overfald paa Dr. Buchhave og den paafølgende Retssag. Medens Buchhave var i Sorø, offentliggjorde han forøvrigt i 1768 et lille Skrift med Titlen »Korteste og nødvendigste Undervisning for Jordemødre paa Godset af det ridderlige Akademi i Sorø«, og i sin Sorøtid gjorde han desuden den Opdagelse, at Nelleikerod kunde erstatte Chinabark ved Behandling af Koldfeber. — Soranere vil sikkert have megen Glæde af at stifte Bekendtskab med Schmiegelows Foredrag, og derfor fremkommer denne Henvisning til det.

I samme Nummer af »Hospitalstidende« findes endvidere Referat af et Foredrag, som Læge *Gudmund Magnussen* holdt paa den 8. Nord. Neurologkongres i Stockholm Aug. 1938 om »Vasomotoriske Forandringer i Extremiteterne i Relation til Søvn og Søvnberedskab«.

*

Statsministeriet har ansat Læge *H. Raaschou-Nielsen*, København, som Huslæge ved Det kgl. Døvstummeinstitut i København.

*

*

Læge, Dr. med. *Marius Lauritzen* ('84) fyldte 75 Aar den 11. April og modtog en Hilsen fra *Soransk Samfund*.

*

Direktør *V. Thorlacius-Ussing* er blevet Medlem af Direktionen for Ny Carlsberg Glyptotek.

*

Museumsinspektør, Dr. phil. *Johs. Brøndsted* er blevet Medlem af Videnskabernes Selskab.

*

Onsdag den 19. April var der Gymnastikopvisning paa *Sorø Akademis Skole*, hvor 3. G. havde Afslutning i Gymnastik under Adjunkt Thomsens Ledelse.

*

»Parnas« skal nu have moderne Keglebane og Billardsalon.

*

*

Adjunkt ved Lyngby Statsskole, fhv. Lektor ved Berlins Universitet, Dr. phil. *Arthur Arnholts* har af Konsistorium for to Aar fra 1. April at regne faaet tildelt Carlsbergfondets Universitetslegat, som er paa 3000 Kr. aarlig.

*

Som Særtryk af »Den danske Realskole« er udkommet »Giovanni Gentile« af Dr. *Olaf Carlsen*.

*

I Tiden 11. Marts—5. April incl. har følgende gamle Soranere indmeldt sig i *Soransk Samfund*:

Læge *Carl Jul Hansen*, Langeskov,
Landsretssagfører *Mogens Møller*, Odense,
Skolelærer *E. Martiny*, Tietgens Allé 29, Odense,
Handelsgartner *Mogens Andersen*, Stegsted Mark, Odense,
Ingeniør *A. Brandt*, Langelinie 34, Odense,
Plantageejer *Holger Friis*, Tommerup St.,
Afdelingslæge, Frk. *Ellen Vibeke Jensen*, Sindssygehospi-
let, Middelfart.

Købmand *E. V. Michaelsen*, Aaløkkehaven 1, Odense,
Forpagter *P. Ulrich*, Stenstrup, samt
Pere Brix, 5449 Henderson Street, Chicago. U.S.A.

*

Stud. jur. *N. C. Tyndeskov Pedersen* ('35) har faaet tildelt det store Universitetslegat samt Fribolig paa Regensen.

*

Afdøde Pianofabrikant *Chr. Caspersen*, om hvem Kontorchef *H. G. Olrik* skriver andet Sted i Bladet, bisattes Lørdag den 8. April fra Kapellet paa Aarhus nordre Kirkegaard.

Soransk Samfunds Formand, Dommer *Knox* var til Stede, og der var Kranse saavel fra *Soransk Samfund* som fra dettes jydsk Afdeling.

*

Paa Sundhedsudstillingen i København holdt tidligere Bestyrelsesmedlem i *Soransk Samfund*, Læge *Gudmund Magnusen* Paaskedagsaften et interessant og underholdende Foredrag om det taknemlige og dejlige Emne: *Søvn*. Hvis ikke en Soraner skulde kunne tale om Søvn, hvem saa ellers? Han, der i sine Drengenaar maatte nøjes med smaa 7—8 Timers Søvn — i al Fald i »den gode gamle Tid« — ved jo af inderlig Erfaring fra Juleferien, hvor velsignet Søvn er. Var det ikke en Idé at anmode *Magnussen* om at holde Foredraget paa en Soraner-Aften?

**Nysproglig
Student**

fra 1938 med 7,25 (Præliminæreks. med ug→) søger Beskæftigelse, meget gerne i Udlandet. Alt har Interesse.

OLE JONASSEN, Vraaby Skole, Haarlev

**Husbukke
Assurance-
Compagniet**

Vesterport 208
København V.
Central 13.773

**Inger Norries
Sølvsmiede**

Leverandør til Varelotteriet
Nikolaj Plads 32 - Telefon Palæ 5648

„Sorø Bys Historie“

v/ L. F. la Cour
Pris Kr. 7,50.

**Svegårds Boghandel
Sorø**

VARELOTTERIET

**Støtter dansk
Produktion**

Der er købt Gevinster
i danske Varer
for
ca. 95 Mill. Kr.

ALMINDELIGT DANSK
VARE OG INDUSTRILOTTERI

**Største Gevinst 10.000 Kr., — et lille dansk Hjem. — Nogle faa Lodsedler for Soranere
faas hos Lotteriets Kollektører og i Hovedkollektionen, Laxegade 2, København.**

1 Lodseddel til 2. Trækning (1.—8. Maj 1939) koster kun **2 Kr. 10 Øre.**

**Danmarks største
velgørende Institution**

Til **almennyttige og
velgørende** For-
maal er der udbetalt
over 27. Mill. Kr.

**HOTEL PHOENIX
KØBENHAVN TELEFON 114**

120 Værelser — 76 Bad

Byens hyggeligste og smukkeste SELSKABSLOKALER
Internationalt Køkken — Det berømte FROKOSTBORD
I Kavalersalen: Kapelmester *Gerolås Ensemble*.

En Tryksag fra GREISEN...
... kort sagt, De bli'r tilfreds

Fr. Palm Greisen
Møntergade 2 . C. *10.493

AKSEL ERTING
Tømrermester

Tlf. 681 Bjarkesvej 1 A
Helsingør

H. C. BORCH & CO. A/S
KUL . KOKS . CINDERS

Strandvej 183

Tlf. Helrup 6566

Soranere!

Næste Gang De har en Stilling ledig eller søger en Stilling —

prøv saa en Annonce i Soranerbladet

Svend Clausen.

Annonceexpedition: cand. jur. Svend Clausen, Vesterport 208, København V. Tlf. Central 13773.

Redaktion: Tranevej 10, N., cand. polit. V. Sorgenfrey Hansen, Tlf. Taga 6515. - Ekspedition: Vesterbrogade 30, V., Tlf. C. 3194.
Fr. Palm Greisens Bogtrykkeri, Møntergade 2. Tlf. *C. 10 493.

SORANER-BLADET.

MEDLEMS

SORANSK

BLAD:FOR

SAMFUND

24. AARGANG

Nr. 5

Maj 1939

HARALD SCAVENIUS

Lørdag Aften den 22. April døde Danmarks Gesandt i Haag *Harald Scavenius*. Lørdag den 29. ankom hans Kiste med Damperen »Theseus« til København, og Sørgenhøjtideligheden fandt Sted Mandag Formiddag den 1. Maj Kl. 10. i St. Ansgars Kirken i Bredgade. *Soransk Samfund* havde sendt en Krans til Holtug Kirkegaard, hvor Jordpaakastelsen foregik.

Harald Roger Scavenius var født den 27. Maj 1873 i Stevns paa den gamle Herregaard »Gjorslev«, hvis ældste Del er bygget af Roskildebispen Peder Lodehat. Hans Fader var Kammerherre, Kultusminister Jacob Scavenius. Moderen Louise var Datter af Kammerherre, Oberst J. F. C. Castonier. I 1885 blev *Harald Scavenius* optaget paa *Sorø Akademis*

Skole, hvor hans i 1871 fødte Broder *Carl Sophus* var optaget 1883; denne forlod forøvrigt Skolen 1886. I *Soraner-Bladets* 5. Aargang Nr. 3 Side 18 har afdøde Professor, Dr. juris *Axel Møller* skrevet en Artikel om *Harald Scavenius*, som han gik i Klasse med 1887—89. *Møller* mindes ham som en god Kammerat med et noget impulsivt Temperament; han var blandt de Dreng i III studerende Klasse, der i 1888 sendte General Boulanger den Adresse, hvorom fhv. Sognepræst *N. J. Wamberg* har fortalt i en Artikel i *Soraner-Bladet* 21. Aargang Nr. 6 Side 42. *Harald Scavenius* gik imidlertid i 1889 ud af IV studerende Klasse uden Eksamen. Tre Aar efter blev han Student og meddelte som saadan i »Lolland-Falsters Stiftstidende« nogle Skildringer af sociale Forhold i England, og i de Aar, han studerede Fransk ved Universitetet og foretog Rejser i England og Frankrig, sendte han mange velskrevne Korrespondancer hjem. Han tænkte for Alvor paa at blive Journalist, men opgav det dog efter en Brevveksling med »Nationaltidende«s Redaktør Carl Carstensen.

Da *Harald Scavenius* ved Aarhundredskiftet havde taget sin Magisterkonferens, traadte han straks i udenrigsministeriel Tjeneste. Han begyndte Karrieren som Assistent i selve Udenrigsministeriet og

var siden Legationssekretær skiftevis i de tre storpolitiske Centrere Leningrad (da Sct. Petersburg), Paris og London. I 1912 udnævntes han til Danmarks Gesandt ved Czarhoffet, og to Aar efter udbrød den Verdenskrig, som skulde stille vore Gesandter Opgaver, de næppe selv eller andre nogen- sinde havde troet vilde falde i deres Lod.

I Rusland blev et stort Arbejde læsset paa *Scavenius'* Skuldre, ikke mindst, da Revolutionen havde styrtet Czardømmet, og Forholdene i de første Aar derefter nærmest var Kaos. De fleste øvrige Landes Gesandter rejste hjem, men *Harald Scavenius* og hans Hustru blev paa deres Post det længst mulige og sparede sig ikke, naar det gjaldt om at vise Ofervilje overfor Krigens og Revolutionens ulykkelige. En Tid repræsenterede *Scavenius* endog ikke mindre end en halv Snes fremmede Stater, og mange staar fra den Tid i dyb Taknemlighedsgæld til ham og hans Hustru. Som en offentlig dansk Paaskønnelse for dette Arbejde modtog han Fortjenstmedaljen i Guld.

Omsider maatte dog ogsaa *Harald Scavenius* forlade Rusland, og i Foraaret 1920 overtog han Udenrigsministerporteføljen i det Ministerium Neergaard, der blev Resultatet af Folketingsvalget. Som Udenrigsminister faldt det i hans Lod at varetage de afsluttende diplomatiske Opgaver og de udenrigsministerielle Interesser ved Sønderjyllands Genforening med det øvrige Danmark, et Arbejde, han gik til med megen Indsigt og opfyldt af varm Fædrelandskærlighed. Men til Trods herfor følte han sig dog aldrig rigtig hjemme i det politiske eller vel mere præcist udtrykt det rigsdagspolitiske Liv, og i 1912 traadte han ud af Ministeriet, hvor han afløstes af Direktør Cold. Aaret derpaa udnævntes han til Gesandt i Rom og forflyttedes fem Aar senere til Haag, idet han samtidig blev Gesandt i Bern. Ogsaa paa disse Poster gjorde han sit Fædreland store Tjenester, og navnlig gjorde han fortrinlig Fyldest under Grønlandsprocessen for den internationale Domstol i Haag.

Foruden at være en dygtig Diplomat var han tillige en meget socialt interesseret Mand, hvilket bl. a. kom til Udtryk i hans to Værker om Fagforeningsbevægelsen i Frankrig og den nyere engelske Arbejderbevægelses Historie. Dertil udgav han i 1923 en Bog med Titlen »Af sidste Aars sønderjydske Politik«.

Ved *Harald Scavenius'* Død bør det i det hele taget understreges, at han som saa mange andre Mænd

af sin gamle danske Slægt tjente Fædrelandet med Ære og uselvvisk Kærlighed.

— *Harald Scavenius*, der var Kammerherre og dekoreret med høje inden- og udenlandske Ordener, ægtede den 14. Januar 1909 sin efterlevende Hustru Anna Sofie, f. 19. Januar 1889 i Vejle som Datter af Margarinefabrikant og Godsejer Hans Steensen. Af hans Fætre fra »Basnæs« har tidligere Direktør i Udenrigsministeriet, nu Direktør i Det store Nordiske Telegraf-Selskab, Kammerherre *Otto Christian Scavenius* frekventeret *Sorø Akademis Skole*, hvor ogsaa tre Fætre fra »Klintholm«, nemlig *Carl Sophus*, *Jacob* og *Holger Fr. Scavenius* har været Disciple. Førstnævnte er nu Ejer af »Klintholm«, *Jacob* er død i Sydamerika og *Holger Fr.* er Vinbjerg-ejer i Toulon.

MINDEORD OM CHR. CASPERSEN

Paa Soransk Samfunds Generalforsamling Lørdag den 22. April paa Hotel Phoenix holdt Formanden, Dommer J. Knox følgende Mindetale over afdøde Pianofabrikant Chr. Caspersen:

Inden jeg aflægger Beretning om det forløbne Aar, hvorved forstaas Aaret 1938, maa jeg have Lov til at sige et Par Mindeord om en trofast og udmærket Kammerat, som døde om Morgenen Søndag den 2. ds., nemlig Pianofabrikant i Aarhus, *Chr. Caspersen*, nom de guerre *Casper Røghat*.

Han var født i 1874 i Svendborg, hvor hans Fader var min Lærer ved Realskolen i Aarene 1877 til 1880. I Slutningen af Firserne kom Caspersen ind i Sorø Akademis Skole, som han frekventerede i 5 Aar, idet han gik ud af 5. Klasse. Han kom saa i Handelslære et Par Aar og derpaa i Lære paa Hindsbergs Pianofabrik her i København, hvor han lærte Faget grundigt. Han uddannede sig som Pianostemmer og bosatte sig i Aarhus, begyndte at handle med Klaverer og grundede i 1903 en Pianofabrik i Ryesgade i Aarhus, som efterhaanden voksede sig stor og fik Udsalg i en Række jydsk Byer samt i Odense og Slagelse, og hvor voksne Sønner af hans første Ægtskab nu efter hans Død er Arvtagere.

Det var ikke tilfældigt, at Caspersen kom til at beskæftige sig med Musikinstrumenter, allerede fra han var lille Dreng, var der Musik i ham, og i et meget fornøjeligt Interview, som *Worsøe Andersen* har offentliggjort i *Soraner-Bladets* første Aargang Nr. 10 for Januar 1917 beretter Caspersen om, hvorledes han var »første Stabshornist« ved Soldaterkorpset, hvor *August Thielemann* dyrkede Tubaen, hvorledes *Jähnigen*, som viste Caspersen stor Venlighed, lærte ham baade Klaver og Violin, og hvorledes han flere Gange om Ugen fik Lov at dyrke det højt elskede Flygel i 2. Læsetid i Naturhistorieklassen — »øverste Helvede« tror jeg, Drengene kalder den nu — i Selskab med »Susanne« i Skabet, som i min Tid, uanset det paastodes at være et Mandsskelet, altid hed »Pedens Bestemor«. Hans Kælenavn, om jeg saa maa sige, var alle Dage »Casper Røghat«, og han var en gæv Gut, der slog »Tavere« paa Cricketbanen, holdt meget af den forbudte Tobak og udsatte sig baade for Jähnigens »Knaldbombom« og *Zoffmanns* »blide Haand«. Jeg kendte godt Caspersens store Fabriksvirksomhed i Aarhus, og jeg kendte fra mine mange Aarhus Aar hans lille gemytlige, runde Skikkelse fra Gaden, men personlig lærte jeg først Manden at kende, da han i 1937 umiddelbart efter, at man havde vist mig den Ære at gøre mig til Formand for *Soransk Samfund*, tog Initiativet til Dannelsen af en Aarhus Afdeling, der snart blev en jydsk Afdeling af Samfundet. Vor fælles varme Kærlighed til vor

gamle Skole og Interesse for alt, hvad Sorø er, førte os snart sammen, i Februar 1938 blev Afdelingen konstitueret ved et meget vellykket Møde med Torskegilde og Sold paa Hotel »Regina« i Aarhus, Afdelingens Medlemmer valgte Caspersen til deres Formand, og paa Afdelingens Indstilling blev han paa Generalforsamlingen i Fjor indvalgt i *Soransk Samfunds* Bestyrelse. Kun et Aar kom Caspersen til at virke i Bestyrelsen, hvor vi hans Kolleger hurtigt lærte at værdsætte hans Dygtighed, hans store og smilende Elskværdighed, hans praktiske Sans og fremfor alt hans trofaste uudslukkelige Kærlighed til Sorø og Interesse for vort hæderkronede Samfund. Med en saadan Ildhu virkede Caspersen, at jydsk Afdeling, der ved sin Stiftelse havde ca. 40 Medlemmer, nu ca. 1 Aar efter er henimod dobbelt saa talrig. Med sin Vogn jollede Caspersen paa Forretningens Vegne hele Jylland rundt, han havde skaffet sig Kendskab til alle Soraneres Adresse, og der skulde »haard Hud« til at modstaa den lille rare Mand, naar han ved personligt Besøg hvervede nye Medlemmer. Han var altid paa Færde, og for faa Uger siden skrev han til mig om Ekstranumre af *Soraner-Bladets* Februar eller Marts Nummer til Brug ved en ny Agitationstourné, Bladene fik han, men desværre satte Døden Bom for hans fortsatte, udmærkede Virke.

Ved vor fortræffelige Sorø Tur i September i Fjor mødte Caspersen i Spidsen for en hel lille Skare Jyder, og han straalende som en Sol, og beskrev stemningsfuldt sin Sorø Glæde i vort Blad. Ved Ballet nu i Februar her paa Phoenix hørte Caspersen og hans højst charmerende Hustru til de gladeste af de glade, og endelig opnaaede han at præsidere ved Afdelingens straalende Etaars Fest nu i Februar paa Hotel Regina i Aarhus. Slidt som en Hest havde Caspersen, men Resultatet var ogsaa som sagt straalende, derom vil De have læst i Bladet, og derom kan alle vi, som deltog i Festen, bære fuldt Vidnesbyrd. Atter straalende den lille, glade, runde Mand, og sikkert maatte han mærke, hvilken Bølge af Sympati og Beundring, der slog ham i Møde fra de meget talrigt fremmødte Kammerater og Damer. Skrive Viser kunde »Røghat«, og hvor morsomt og træffende kunde han ikke med sin spidse Pen illustrere Viserne, allerede i Skolen har han været en habil Tegner. Den morsomme Tegning af Chr. Aug. Thielemann »som saaret Hornblæser« i *Worsøe Andersen*s før omtalte Artikel i *Soraner-Bladet* bærer Vidne derom.

Paa os, der kendte Caspersen, gjorde han Indtryk af at være fuld af Livet, af Lyst til Livet og Mod paa Livet, og ingen kunde ane, at Døden lurede paa ham. Fredag Aften 31. Marts kom han hjem fra en Rejse, var træt og gik tidligt til Ro, om Natten blev han syg, Lørdag Eftermiddag lagde Lægen ham ind paa Hospitalet, Søndag Nat Kl. 2 blev hans Hustru telefonisk tilkaldt, og inden hun pr. Bil naaede Hospitalet, havde en Blodprop skænket vor Ven den blidest tænkelige Død. Endnu samme Nat skrev hans tapre Hustru til mig, Soranerne skulde være de første, som fik at vide, at deres trofaste Ven var vandret til de evige Jagtmarker. Som ægte Soraner — Ærkesoraner vilde *Vilhelm Andersen* sige — havde Caspersen indpodet sin prægtige Hustru saa megen Sorø Kærlighed, at hun var en ægte Sorø Pige. Paaskelørdag blev vor Ven bisat i Aarhus, Samfundet sendte selvfølgelig Krans, og jeg havde den vemodige Ære at repræsentere Soransk Samfund ved den Lejlighed.

Alle har vi mistet en trofast »Broder i Soer«, en varm Sorø Elsker, for vort gamle Samfund og specielt for Samfundets unge Skud, jydsk Afdeling, er Caspersens Død et smerteligt Tab. Vel ved jeg, at ingen er uerstattelig, men Casper Røghats Ildhu og praktiske varme Interesse lader sig vanskeligt erstatte, der var noget næsten symbolsk i, at han i sin Forretning for nylig fik sit hæderlige Navn Caspersen forvansket

til »Gas Pedersen«, der var Gas i ham og hans Virke. Jeg stoler dog fuldt og fast paa, at den Efterfølger, som Jyderne udpeger, vil vide at tage hans Gerning og soranske Virke op til Gavn og Blomstring for Soransk Samfund og dets unge jydsk Datter.

Skal vi forene os i en Tak til Caspersen for, hvad han var og virkede som Soraner, og skal vi sende hans tapre Hustru vor medfølelse og venligste Tanke med Tak for, hvad hun var for Caspersen. Jeg beder Eder nu alle om at rejse Eder og slutte Eder til mig, naar jeg udtaler: Fred med Christian Caspersens Støv, Tak for hans Virke og Ære være hans Minde.

OM KUNSTMUSEER I PROVINSEN — OG OM ET SAADANT I SORØ

(Fortsat.)

II.

Vi gaar nu over til at betragte et Sorø-Kunstmuseums indre Struktur, et af de vigtigste saglige Spørgsmaal i denne Forbindelse. *Hvad skal dette Museum indeholde, og hvilken Basis af Kunstværker har man at bygge paa?*

I sit Opraab udtalte Komiteen herom: »Samlingen er tænkt omfattende god dansk Kunst, uanset at de Kunstnere, man ønsker repræsenteret, ikke har nogen særlig Tilknnytning til Stedet; men efter Sagens Natur vil man selvfølgelig søge de betydeligere Kunstnere, der har virket i Sorø, særlig godt repræsenteret«. Det er kort og godt — og særdeles velovervejet.

Jeg nødes her til at sige et Par skarpe Ord. Naar en Kreds af Mænd overfor Offentligheden rejser en Sag, som interesserer dem, og som de har gennemtænkt nøje, saa møder de lige saa sikkert som Amen i Kirken en bestemt Mand: »Indsenderen i Avisen«. Han erklærer straks, at han er inderlig bevæget af Glæde over de udmærkede Mænds Idé, men desværre er det rent misforstaaet; de, der har sat sig i Spidsen for Sagen, har ikke den rette Forstaaelse af den, og Spørgsmaalet burde løses paa en helt anden Basis! Saadan er det ogsaa gaaet her, idet der er reist en ret nærgaaende offentlig Kritik af de Retningslinier, Komiteen har angivet. Man kunde have ønsket, at denne Kritik havde været bedre sagligt underbygget.

Det er blevet sagt, at man ikke skulde lave et almindeligt Kunstmuseum men et Specialmuseum for midtsjællandsk Kunst, en Parallel til Faaborg eller Skagens Museum. Det lyder meget bestikkende, men man skylder rigtignok Beviset for, at der *overhovedet* eksisterer en virkelig midtsjællandsk Kunstscole, baade som Begreb og af lignende Betydning indenfor den samlede danske Kunst som henholdsvis »Skagensmalerne« eller »Fynboerne«. Det gør der ganske simpelt ikke. Det vilde være en Fordrejelse af dansk Kunsthistorie at paastaa noget saadant. At Kunstnere har malet paa Sorø-Egnen som Pasanten under et Sommerferieophold eller lignende berettiger ikke til nogen Skolegruppering. Som de to største Navne fra denne apokryfe midtsjællandske Skole nævnes P. C. Skovgaard og Joh. Th. Lundbye.

Nu er der det mærkværdige, at Skovgaard har holdt til og malet i Jyderup-Egnen og nord derfor, i Nordsjælland, paa Stevns, paa Møen, ved Vording-

borg og syd for Næstved, kort sagt alle andre Steder, kun i Midtsjælland og Sorø har han — kunstnerisk talt — ikke sat sine Ben. Hans eneste Berøring med denne Egn er, at han er født i Nærheden af Ringsted og har forladt Egnen, da han var 6 Aar gammel. Med Hensyn til Lundbye er Forbindelsen endnu mere luftig.

Et specielt midtsjællandsk Kunstmuseum *har derfor ingen Steder hjemme* — noget andet er, at man vil søge de betydelige Kunstnere, som fra Tid til anden har slaaet sig ned her, særlig godt repræsenteret. Det kan for en enkelt af dem — Vermehren — blive nok saa svært, thi Arbejder fra den Periode i Vermehrens Produktion, der er kunstnerisk værdifuld: de tidlige Landskaber og de tidlige Portrætter, hænger ikke paa Træerne.

Men det, der i høieste Grad motiverer Oprettelsen af et *almindeligt Kunstmuseum*, er alle de her forhaandenværende Kunstværker, der spænder over et Tidsrum af ikke mindre end 700 Aar. Der er ingen, der har sagt og ingen, der kan vente, at man, den Dag Museet aabnes, kan staa med en fyldestgørende Repræsentation af dansk Kunst gennem Tiderne. Det maa i nogen Grad blive Fremtidens Sag; men det, man staar med, maa være *god Kunst*; jeg har aldrig hørt, at nogen har taget Skade af at se paa god Kunst, selv om de enkelte Værker ikke danner nogen fast kunsthistorisk Kæde. Heller ikke Tilstedeværelsen af en saadan Samling her i Sorø kan jeg tænke mig vil kunne genere nogen.

Uden længere kunsthistorisk Foredrag skal jeg hurtigt i Lysbilleder vise en Række Prøver paa de Kunstværker, man allerede raader over, enkelte dog først i Henhold til testamentarisk Bestemmelse. I Tid spænder de fra Begyndelsen af det 13. Aarhundrede til den Dag idag.

Her forevistes nu Lysbilleder af den betydelige Samling middelalderlige Træskulpturer fra 1. Halvdel af 13. Aarhundrede til Reformationstiden, der nu opbevares i »Saxo's Celle«. En saa omfattende og kunstnerisk betydelig Samling findes ellers ikke i noget dansk Provinsmuseum; endvidere enkelte Prøver paa Mandelbergs Tegningsserie »Frederik VI's Barnelege« (udført ca. 1771), Buster af Guldberg (udført 1782 af L. Grossi) og Henrik Gerner (udført 1788 af Willerup); Olie-skitser, Akvareller og Tegninger af Erik Pauelsens 1788 udførte norske Prospekter; B. Thorvaldsens Buste af A. P. Bernstorff (1795). Fra det 19. Aarhundrede H. G. Harders Billeder En Pinielund (Gave fra Lensbaron Rosenørn-Lehn) og Excursion paa Flommen. Eckersbergs store Tuschtegning af Linieskitset Christian VIII, der saluterer ved Prinsesse Caroline Marianes Indtog 1841 (Gave fra Direktør Alfr. V. Rasmusen); af Chr. Dalsgaard en Række Studier: Fra Limfjorden (1847), En Havedør (1852), Skitse til »Kirkegangskonen« (1858) og Ringgive Kirke (1872). C. F. Sørensen »Klippekyst ved Kullen«, Karl Madsen »Fra Østerfælled« (Gave fra Alfr. V. Rasmusen). Fra dette Aarhundrede forevistes V. Haagen-Müller »Omkring Lampen« (1932, Gave fra Kunstneren), Hans Syberg Model til Hovedet paa Kr. Zahrtmanns Statue (Gave fra Kunstneren), Stubbe-Teglbjærg: Flommen 1935 og Landskab fra Mols 1937 (Gave fra Kunstneren).

Dette er blot en Del af de Arbejder, man allerede disponerer over. Men man har adskillige flere, foruden Løfter derom. Jeg kan f. Eks. nævne Malerier og Tegninger af Dalsgaard, Harder og Karl Madsen. Tre Tegninger af W. Marstrand med Holbergske Motiver, Tegninger, Akvareller og Raderinger af Stubbe-Teglbjærg osv. osv. Endelig tør man maa-

ske haabe paa en gensidig Aftale og Ordning med Sorø Amtsmuseum, der ejer ganske enkelte Malerier uden at have Lokaler egnede til Udstilling af saadanne. Jeg ser derfor ikke saa sort paa det som vor Ven fra Avisen, der skrev: »Mon det ikke vilde være klogt at indrømme, at man i Virkeligheden staar paa bar Bund«; jeg synes virkelig ikke, Komiteen har nogensomhelst Grund til at gøre denne Indrømmelse.

Dertil kommer, at man har modtaget Løfte om Støtte fra Statens Museum for Kunst. Dettets Direktør, Hr. Leo Swane, gjorde Soransk Samfund den Ære at komme tilstede ved Besøget i Nationalmuseet i December, hvor Planerne om et Kunstmuseum i Sorø blev fremlagt. Direktør Swane tog under den paafølgende Drøftelse Ordet, udtalte sin Sympati for Tanken og lovede, at Statens Museum for Kunst efter Evne vilde støtte det planlagte Museum i Sorø. Men ogsaa fra andre offentlige Kunstinstitutioner tror jeg, det vil være muligt at modtage Hjælp i Form af Deposita.

Endelig er der den nyere og Fremtidens Kunst; om den siger Komiteen »at Dannelsen og Udvidelse af en Afdeling for Samtidens Kunst formentlig kan finde Sted paa anden Maade og uden Udgift«. Jeg antager, Komiteen her tænker paa det velkendte Forhold, at Ny Carlsbergfondet stadig indkøber Kunstværker af levende Kunstnere. Af de købte Arbejder uddeles aarlig to til hvert af de statsunderstøttede Kunstmuseer i Provinsen, f. T. ialt 24 Kunstværker om Aaret. Paa denne Maade faar hvert Museum i Løbet af en ret kort Aarrække en hel lille Repræsentation af Samtidens Kunst forærende.

Den Tanke, som Komiteen har rejst, er efter min Mening sund og god. Jeg tror, at Sagen marscherer — og jeg tror ogsaa, at det ikke er en Marsch paa Stedet. Men der skal ogsaa marscheres nu. Hvert Aar kan blive kostbart. Var denne Sag bleven rejst for 10 Aar siden, havde man haft en enestaaende Chance. Jeg tænker hermed paa Skolens gamle Elev, Kunstvennen og Kunstsamlere Ingeniør Johs. Rump. Ikke alene havde han paa Statens Museum for Kunst skabt en enestaaende Samling af nutidig fransk Kunst samt givet Midler til at forøge den, men han havde ogsaa ønsket, at en Del af hans private Samling af dansk Kunst skulde komme de danske Provinsmuseer tilgode. Hans Datter og eneste Arving Fru Hammerich respekterede dette Ønske og tillod, at Statens Museum for Kunst udtog hen ved et halvt Hundrede danske Malerier til videre Depo-nering i Provinsmuseerne.

Men selv om en saadan Mulighed næppe længer er tilstede, saa kan Sagen dog løses — ikke ved Skumlen i Aviserne — men ved positivt Arbejde. Jeg tror, den vil blive løst — men Farten er selvfølgelig afhængig af de Interesseredes Indsats. Dog her i Sorø plejer man jo at have raske Folk ved Tag-aaren! Lad os derfor støtte Komiteens Arbejde — saa vil vi om føje Aar have et Kunstmuseum til Glæde, Gavn og Ære for Sorø By, Sorø Amt og Sorø Akademi's Skole.

V. Thorlacius-Ussing.

GENERALFORSAMLINGEN

Det var en velbesøgt Generalforsamling, som *Soransk Samfund* afholdt Lørdag Aften den 22. April paa Hotel *Phoenix*. Politimester *Rudkøbing* og Direktør *Suhr Henriksen* var mødt som Repræsentanter for henholdsvis den jydsk og den fynske Afdeling.

Formanden, fhv. Dommer *Knox* bød velkommen og udbragte et Leve for *Sorø Akademis Skole*, hvorefter Overretssagfører, Baron v. *Eggers* paa Formandens Forslag valgtes til Dirigent. Det oplystes, at Generalforsamlingen kun var indvarslet gennem *Soraner-Bladet* og ikke tillige, som i Vedtægterne foreskrevet, i »Berlingske Tidende«, men da Dirigenten spurgte, om nogen til Trods herfor havde noget at indvende mod Generalforsamlingens Afholdelse, blev der ikke opponeret, og man gik over til Dagsordenen.

Formanden holdt først den andet Sted i Bladet gengivne Mindetale over afdøde *Chr. Caspersen* og mindedes derefter alle de i 1938 afdøde gamle Soranere, der har været nekrologiserede i *Soraner-Bladet*. Forsamlingen sluttede sig hertil ved at rejse sig. Videre gav han en meget fyldig Redegørelse for Bestyrelsens Arbejde og Begivenhederne indenfor *Soransk Samfund* i det svundne Kalenderaar og oplyste herunder, at Medlemstallet ved Aarets Slutning var 824, d. v. s. en Tilgang paa 91 Medlemmer. — Beretningen godkendtes.

A. V. *Rasmusen*, *Clausen* og *Rogert Møller* aflagde de i Bladets Martsnummer trykte Regnskaber, for hvilke der blev givet Decharge.

A. V. *Rasmusen* forelagde Budgettet og anmodede for Bestyrelsen om Bemyndigelse til at yde et Tilskud til den jydsk Afdeling til Dækning af Startomkostningerne, dog ikke udover 150 Kr.

Kontorchef *Wagner* advarede herimod, idet han henviste til, at Jyderne fik refunderet det halve Kontingent, og pegede paa Muligheden af, at Fynboerne ogsaa vilde møde med et lignende Krav.

Direktør *Suhr Henriksen* benægtede dette. Fynboerne nærede ikke saadanne Tanker. Afdelingen var stiftet, der var ingen Gæld, og Udgifterne var dækket ad privat Vej.

Budgettet blev saa godkendt.

Formanden fik nu atter Ordet for at meddele, at det i sin Tid var kommet Bestyrelsen for Øre, at en Kreds af Fynboere var begyndt at røre paa sig for at danne et Soransk Samfund paa Fyn. Det saa Bestyrelsen ikke med Glæde paa. Imidlertid hørte man ikke noget fra Fyn, før *Rasmusen* fik Meddelelse om, at der var indkaldt til et Møde i Odense den 20. Nov. og at man vilde sætte Pris paa, at Dommer *Knox* og Direktør *Rasmusen* vilde være til Stede ved dette Møde. De to Bestyrelsesmedlemmer modtog Indbydelsen, og ved Mødet i Odense fremkom de med et Tilbud analogt med den jydsk Overenskomst. Fynboerne gik ind paa Forslaget, og det er denne Overenskomst, der skal behandles paa Generalforsamlingen i Aften. Den skal revideres sammen med den jydsk paa næste Aars Generalforsamling. Formanden udbad sig Forsamlingens Tilslutning.

Stationsforstander *Bang* bad om Ordet. Efter hans Mening var det et meget farligt Princip med Oprettelsen af Afdelingen, da han mente, det vilde gaa ud over S. S. Han mente ogsaa, at det var et for stort Tilskud der blev ydet Provinsafdelingerne og foreslog, at man ikke ydede mere end ¼.

Dommer *Knox* bad, om man vilde vedtage eller forkaste Forslaget, Bestyrelsen kunde ikke gaa med til en Forandring.

Rasmusen meddelte, at det allerede nu kunde ses, at det var en økonomisk Fordel for S. S., idet der var indmeldt 54 nye Medlemmer fra Fyn.

Suhr Henriksen oplyste, at det ikke oprindeligt havde været Hensigten at slutte sig til Hovedforeningen, men Fynboerne modtog Tilbudet, da de fik det.

Politimester *Rudkøbing*: Det bedrøver mig, at det økonomiske skal spille saa stor Rolle. Det burde i en Forening som *Soransk Samfund* være det kammeratlige, der kom i første Række.

Forsamlingen raabte »hørt«.

Formanden takkede *Suhr Henriksen* og *Rudkøbing* og sagde, at det var en god og sund Opgave at samle Kammeraterne over hele Landet.

Forslaget blev dernæst eenstemmigt vedtaget.

Næste Punkt paa Dagsordenen var Valg til Bestyrelsen.

Efter Tur afgik *Rasmusen*, *Sorgenfrey Hansen* og *Poulsen*.

De var villige til Genvalg og blev enstemmigt valgt.

Direktør *Suhr Henriksen* blev paa Fyns Afdelingens Indstilling nyvalgt til Bestyrelsen, og denne bemyndigedes til at supplere sig med det Medlem, Jyderne valgte til Formand.

Til Revisorer genvalgtes Toldkasserer *Bay* og Ekspeditionssekretær *Mollerup*. Til Revisorsuppleanter genvalgtes *Læge Magnussen* og Assistent *Wagner*.

Da ingen yderligere ønskede Ordet, erklærede *Dirigenten* Dagsordenen for udtømt og Generalforsamlingen for hævet.

Formanden takkede *Dirigenten* og udbragte et Leve for ham, hvilket besvaredes med tre Hurraraab.

Efter Generalforsamlingen fortalte *Læge A. G. Lauritzen* om en Rejse, han fornylig har foretaget i Vestindien, Venezuela og Mexico, og foreviste en Serie smukke Farvefilms fra denne Rejse, og saa var der et Par Timers hyggeligt og kammeratligt Samvær med Smørrebrød, Øl, Snaps og Kaffe.

SORANER BLIVER PROFESSOR

Paa Undervisningsministeriets derom nedlagte Forestilling er der ved kgl. Resolution af 19. April 1939 meddelt Docent, Dr. phil. *Christian Thorvald Elling* Udnævnelse til Professor i Kunsthistorie ved Københavns Universitet fra 1. April 1939.

Det er efterhaanden ikke faa Soranere, der tælles blandt Universitetets Professorer: *Johannes Pedersen*, *N. E. Nør-lund*, *E. Meulengracht*, *Jørgen Jørgensen*, *R. Spærck* for at nævne nogle, og nu er Docent *Elling* altsaa ogsaa indrulleret i denne for vor gamle Skole saa ærefulde Stab.

Christian Thorvald Ellings Fader M. Th. Elling, som døde 1926, var Boghandler i Kalundborg, men Sønnen er født den 14. November 1901 paa Frederiksberg og blev Student fra *Sorø Akademis Skole* i 1920. Hans akademiske Løbebane har siden formet sig saaledes: Studieophold i Paris 1922, Universitetets Guldmedalje 1925, Stipendiat ved det svenske arkæologiske Institut i Rom 1926, mag. art. i Kunsthistorie 1929, Assistent paa Det Nationalhistoriske Museum paa Frederiksberg 1930—32. Docent i Kunsthistorie ved Universitetet 1932, Dr. phil. 1933 paa en Afhandling om Holmens Bygningshistorie 1680—1770, Forstander for Universitetets kunsthistoriske Laboratorium 1935, Redaktør af »Kunst i Danmark«, dansk Redaktør af »Tidsskrift för Konstvetenskap«, Medlem af den

danske Komité for Historikernes internationale Samarbejde, stiftende Medlem af Selskabet for dansk Kulturhistorie samt Medlem af Selskabet for Staden Københavns Historie og Topografi.

Af de litterære Arbejder, Professor *Elling* har udgivet i Aarenes Løb, kan nævnes: *Slotte og Herregaarde i Barok og Rokoko 1928*, *Palæer og Patricierhuse fra Rokokotiden 1930*, *Arkitekten Philip de Lange 1931*, *Documents inédits concernant les projets de J. A. Gabriel et N. H. Jardin pour l'église Frédéric à Copenhague 1931*, *Holbergtidens København (s. m. V. Hermansen) 1932*, *Rokokotidens Portrætmaleri 1935*, *Studien und Quellen zur Geschichte der spätbarocken Baukunst in Dänemark 1937*, *Københavns Universitet og dets Bygmester Peder Malling*. Hertil kommer saa en lang Række Afhandlinger i Fagtidsskrifter og Samlerværker.

— *Soransk Samfund* sendte *Elling* en Lykønskning i Anledning af Professorudnævnelsen.

EN SORANERRING

En af de bedste Funktioner i *Soransk Samfund* er det gensidige Hjælpearbejde, og her er *Soransk Samfunds Understøttelsesfond* af uvurderlig Betydning. Desværre er Fondens Midler begrænsede og det er umuligt at yde de unge Studenter den Hjælp, der i mange Tilfælde er baade berettiget og nødvendig for at de kan gennemføre deres Studier.

For yderligere at udbygge det soranske Hjælpearbejde — og det endda paa en helt ny Maade — maa vi danne nogle *Soranerringe*. Hvad er da dette for noget? En *Soranerring* er en Sammenslutning af 7 soranske Familier, hvoraf hver paatager sig en Gang om Ugen at have en Soranerstudent som Middagsgæst, saaledes at Middagsgæsten hver Mandag spiser hos A, hver Tirsdag hos B. o. s. v.,

For Middagsgæsten betyder det en Hjælp paa 25 Kr. om Maaneden, og for Familierne betyder det faktisk intet, for hvem har ikke Mad nok til een Person mere en Gang om Ugen.

Jeg talte med min Viv om Ideen, og som den udmærkede Soranerviv hun er, sagde hun straks: »Det er en god Idé, vi tager selvfølgelig en Middagsgæst straks«. Se det er Betyndelsen, og jeg vil tro, der er mange soranske Familier i København, der vil slutte sig til. Foreløbig skal jeg have dannet to *Soranerringe* — en til en Jurist og en til en Teolog — det er ganske nødvendigt, og jeg venter allerede Dagen efter, Bladet er udkommet, at have fuldt »indtegnet«. Ring mig op Central 13773 eller Amager 1948 y (tag Noteringen, for der bliver »run«) og lad os faa aftalt det fornødne.

Svend Clausen.

MICHAEL ROSING

I 1923 skrev Digteren *Andreas Dollerüs* en ret indgaaende Nekrolog over Digterbroderen *Michael Rosing*, som udkom hos Gyldendal og nu realiseres for 1 Krone.

Det har været mig en Glæde at læse denne varme Anerkendelse af min gamle Lærer, og alle der som jeg satte Pris paa *Michael Rosing*, vil formentlig have Glæde og Udbytte af denne Bog. Personlig staar jeg aldeles uforstaaende overfor den haarde Dom, der fældes over *Rosing* som Historielærer, og navnlig begriber jeg ikke, at *P. A. Rosenborg* kan se med saa udpræget Uvilje, næsten Foragt, paa en Mand af *Rosings* Format. *Rosing* var 50 Aar, da jeg kom ind i Skolen, jeg fik ham saavidt jeg mindes først som Lærer i Historie i 5. Klasse, og efter min Mening var han en ypperlig

og beaandet Lærer, hvis Undervisning jeg mindes med den største Glæde og Taknemlighed, og den Anskuelse deler min gamle Ven og Klassekammerat, Provst *Christian Winther*. Rosing kunde være noget kort for Hovedet, en Strid mellem os i Klassen om, hvorvidt Skoven var kønnet i Løvspring eller Løvfald, afgjorde han kort og salomonisk med, at det var en Smagssag, hvorom der ikke kunde disputeres, men han var en venlig og interesseret Mand, som vi alle holdt af og respekterede. I Græsk havde vi efter »Shosters« Afgang *Hoff* i 5. og 6. Klasse, og det var næppe tilfældigt, at Græsk og Historie (vigtige Fag, der begge talte dobbelt til Artium) foruden Engelsk (*Hoff-Hansen*) var de Fag, hvori vi sproglige Drengene klarede os finest til Artium. Hvis Skolen har sat Præg paa mig, og det føler jeg mig overbevist om, at den har, saa skyldes det først og fremmest *Hoff* og *Rosing*, der efter min Mening var de dygtigste og bedst udrustede Lærere, jeg har kendt. At *Hoff* var en Pædagog af Guds Naade, mener jeg ikke kan omdisputeres, men ogsaa *Rosing* ragede op baade som Lærer og Menneske.

Rosings hjemlige Tragedie, som *Dolleriis* gør vel meget ud af, kendte vi Drengene selvfølgelig meget godt. *Rosing* var en ensom, melankolsk Mand, en noget kølig Natur, men jeg har dog været i hans Borg, hans aflukkede Hjem. Da *Holberg* Jubilæet skulde fejres i 1884, paatog *Rosing* sig at instruere os i *Holbergs* »Jean de France«, afdøde *Henrik Bølling* og jeg skulde spille de to gamle Mænd, *Jeronimus* og *Frands*, og adskillige Aftener sad vi to 17 Aars Gutter oppe hos *Rosing* i hans Hybel i »Ingemannshus«, hvor han taalmodigt, venligt og forstaaende søgte at forvandle os til to gamle Bedsteborgere. At Opgaven var haabløs og Resultatet sikkert derefter, var saa vist ikke *Rosings* Skyld. Han var en fortrinlig Instruktør, og for *Æxel Moths*, *Holger Ibsens* og *Chr. Ishøys* Vedkommende naaede han straalende Resultat, og da Forestillingen løb af Stablen i gamle Kong *Christian IX's* Nærværelse, straalede *Rosing* af Iver og Glæde og satte Mod og Tempo i os.

At *Rosing*, som *P. A. Rosenberg* paastaar, var en daarlig Examinator, der spurgte saaledes at man ikke kunde undgaa at svare rigtigt, vil jeg bestemt bestride. Da jeg ved Prøven i Historie til Artium havde trukket mit første Spørgsmaal, spurgte *Rosing*, som aldrig »duttede« os, »Vil De forsøge selv at fortælle, eller skal jeg hellere spørge Dem?« og da jeg foretrak det første Alternativ, sagde han ikke et eneste Ord under min Fremstilling, og ved det andet Spørgsmaal hjalp han med et Par rolige kloge Spørgsmaal mig saa fortræffeligt paa Gled, at Resultatet blev til stor Glæde for mig og sikkert ogsaa for *Rosing*.

Akkurat paa samme Maade gik det mig i Græsk hos *Hoff*. Vel ved jeg, at det efter Datidens Undervisning mere end nu om Dage kom an paa det, som *Hoff* med en vis Malice kaldte for en »beget Hjerne«, men forøvrigt vilde *Hoff* sikkert selv være den første til at indrømme, at en god Hukommelse er af stor Værdi i Livet og kun har den kedelige Egenskab, at den altid svigter, naar man kommer op i Aarene, og rent fraset Beg eller andre Bindemidler har jeg saa meget at sige baade *Hoff* og *Rosing* Tak for, at jeg føler mig kaldet til at vidne for dem mod uretfærdige Beskyldninger.

At *Rosing* var Digter, omgav ham i vore Øjne med en vis Nimbus, men i den Egenskab svævede han sikkert over en Skoledrengs Niveau.

København, Maj 1939.

John Knox.

GAMLE SORANERE OG SORANSKE NOTER

Gyldendal har nu udsendt andet Bind »Bronzealderen« af Museumsinspektør, Dr. phil. *Johs. Brøndsted*s store Værk »Danmarks Oldtid«. Tredie Bind »Jernalderen« udkommer i Løbet af Efteraaret.

*

Maleren *Klaus Holberg* er kommet hjem efter et Aars Ophold i Sydfrankrig og Paris, hvor han har studeret hos *Gro-maire*.

*

I Oldskriftselskabets Maanedsmøde den 25. April fortalte den nyudnævnte Professor, Dr. phil. *Chr. Elling* om Frue Plads før og efter 1807. Det var en meget interessant Redegørelse, og Vicepræsidenten, Professor *Blinkenberg*, fremhævede i sin Takketale under Forsamlingens Bifald Talerens Avancement siden Møde-Indkaldelsen blev trykt.

*

Professor, Dr. phil. *Vilhelm Andersen* er udnævnt til Æresmedlem i Studenterforeningen.

*

Museumsinspektør, Dr. phil. *Johs. Brøndsted* rejste den 18. April til New York, medførende en af Nationalmuseets 3000 Aar gamle Bronzelurer, der skal udstilles paa Verdensudstillingen i New York.

*

Skovrider for Esrom Skovdistrikt *O. Arendrup* er udnævnt til Ridder af Dannebrog.

*

Kontorchef *H. G. Olrik* indledede Onsdag Aften den 26. April i Handels- og Kontorist-Foreningen en Diskussion om Emnet: »H. C. Andersen og Filmen«.

*

Rektor, cand. mag. *A. J. West* er af Undervisningsministeriet beskikket til Censor i Historie ved Skoleembedseksamen under det filosofiske Fakultet ved Københavns Universitet og under det humanistiske Fakultet ved Aarhus Universitet for Tiden 1. April 1939—31. Marts 1942.

*

Afdelingschef paa Serum Institutet, Dr. phil. og cand. pharm. *Sven Christian Schmidt* er udnævnt til Ridder af Dannebrog. Dr. *Schmidt* tog i 1912 Realeksamen fra *Sorø Akademis Skole* og er den første, som fremsatte Ideen at udnytte Aluminiumhydroksuds absorberende Evne ved aktiv Immunisering mod Mund- og Klovesyge. Det er med det af ham fremstillede Serum, der arbejdes paa *Lindholm*.

*

Politifuldmægtig *Bjerre*, Graasten, blev alligevel ikke sønderjydsk Folketingsmand, som det oprindeligt var afgjort og ogsaa meddelt i *Soraner-Bladets* Aprilnummer. Venstre overlod nemlig af politisk-taktiske Grunde Mandatet til en anden.

*

»Sorø Amtstidende« indeholdt den 20. April et Brev, skrevet fra den danske Koloni i Chirgua i Venezuela af fhv. Kontrolassistent i Skelskør *Otto Jensen*. Denne fortæller, at *Soraneren John Lütchen-Lehm*, der vist er Ophavsmand til den danske Emigration, er blevet ansat i Kolonien og har foretaget Udparcelleringen i Chirgua. *Lütchen-Lehm* har desuden for Koloniens Beboere holdt Aftenskole med Undervisning i Spansk.

*

Sorø Akademis Skole:

Som meddelt i Aprilnumret fandt Gymnastikopvisningen i *Sorø Akademis Skoles* Gymnastiksal Sted om Eftermiddagen

den 18. April. Salen var fyldt til sidste Plads af Tilskuere, da 3. G's Gymnaster marscherede ind, og efter Opvisningen takkede Rektor *Raaschou-Nielsen* Gymnasterne, der havde givet Opvisningen under Adjunkt *Thomsens* Ledelse.

— Samme Dag var 2. G. under Ledelse af Adjunkterne *Nordal-Svendsen* og *Christensen* paa Studietur til Holmegaards Glasværk og Haslev, hvor Trifolium og Sydsjællands Elektricitetsværk blev beset.

— Og samme Dags Aften indledede Statsgeolog, Dr. phil. *Hilmar Odum* i Lovsangssalen en Samtale om videnskabelig og religiøs Livsanskuelse. Eleverne fra Gymnasiet og Realklassen deltog i Mødet.

— Under Lektor, Dr. phil. *H. Ussings* Sygdom er cand. mag. Blangsted antaget som Vikar.

— Det unge Grænseværns Afdeling paa *Sorø Akademis* Skole holdt om Aftenen den 25. April Møde i Lovsangssalen. Efter en Velkomst og en kort Tale fulgte der en Prolog, og saa vekslede det med Film fra Sverige, Norge, Island og Færøerne, mens der ind imellem lød »Fem Svaner« af Hans Hartvig Seedorff Petersen, »Dybbølsangen« og »Nordisk Hilsen« af Vald. Rørdam, og til Slut spillede Skolens Orkester, der bestaar af *Inge Bruhn* (Klaver), *Houlberg* (Janitschar), *Lindegaard* (Guitar) og *Ib Andrup* (Trompet). Det var ifølge »Sorø Amtstidende« en vellykket Aften, stemningsfuld og underholdende.

— Overskærings-Aftenen var i Aar rykket frem til Fredag den 28. April af Hensyn til de Elever, som rejser hjem Lørdag Aften og er borte Søndag Aften.

Ved 8-Tiden begyndte Eleverne at drage til Rævebakken, iført deres hvide Huer. Her tændtes Baalet. Baaltalen blev holdt af *Engberg*. Ved 9-Tiden var Baalet døet hen, og man drog med Sang hjemad, mens hvide Huer og Cigaretternes Gløder lyste i den dunkle Aften, hvor dog Maanen smilte ned til de glade Drengene.

Ved Ankomsten til Akademiet svingede Eleverne ind i Fratergaarden, hvor der var samlet mange Mennesker, og snart efter lød den traditionelle Sang til Glæde for de mange Tilhørere. Der blev talt af *Gunnar Rosendahl*.

Sluttelig samledes man om Gymnasiets Træ, hvor den sidste Sang lød.

*

— Lektor *Holten Bechtolsheim* rejste Fredag den 5. Maj til Sønderjylland med et Hold Elever fra 1. og 2. G. Cyklerne var sendt i Forvejen, og fra Sønderborg cykledes der rundt til de mindere Steder.

*

Kommandørkaptajn i Reserven *H. A. Østerberg Bistrup* afskediges i Naade af Søværnets Reserve paa Grund af Alder fra Udgangen af Maj. *Bistrup* fyldte 60 Aar den 15. Maj og modtog en Hilsen fra *Soransk Samfund*. Som bekendt deltog han *Mylius Erichsens* Danmarksekspedition 1906—08 og var i 1923 Leder af *Teddyekspe*ditionen til Østgrønland. I Grønland har han døbt en Bræ med Navnet *Soraner-Bræen* og i sin Tid skrevet derom i Bladet.

*

Undervisningsministeriet har under 3. Maj afskediget Kasserer ved *Sorø Akademis* Kontor i Sorø, cand. mag. *L. F. B. Dornonville de la Cour* paa Grund af Alder med Pension fra 30. Juni.

*

Lektor *Jes Skovgaard*, Rysensteen Gymnasium, er af Undervisningsministeriet beskikket til Medlem af Eksamenskommissionen til Afholdelse af Studentereksamen for Privatister i Sommeren 1939.

*

Paa Gyldendalske Boghandel, Nordisk Forlag, udkom i

1923: *Michael Rosing. En dansk Digtets Livsførelse. Af Andreas Dollerius.* Bogen blev anmeldt i *Soraner-Bladet* og vakte i Forbindelse med *Viktor Bruuns* Bog »Med stækkede Vinger«, der udkom omtrent samtidig, nogen Diskussion i soranske Kredse. *Hans Peter Michael Rosing*, der døde 12. December 1904, var Adjunkt og siden Overlærer ved *Sorø Akademis Skole*, hvor han virkede fra 1. April 1863 til Skoleaarets Slutning 1901. Der lever altsaa adskillige gamle Soranere, som kan huske ham, og deres Opmærksomhed henledes herved paa, at Forlaget ligger inde med et Restoplæg paa c. 575 Eksemplarer af nævnte Bog, hvis oprindelige Pris 5 Kr. 75 Øre er nedsat til 1 Kr. Bogen kan rekvireres gennem Boghandlerne.

*

Maleren *Eyvind Olesen*, Svallerup pr. Kalundborg, har paa eget Forlag udgivet en lille Digtsamling med Titlen »Aaret«. Prisen er 2 Kr., og Bogen faas i Svegårds Boghandel i Sorø samt hos Boghandlerne Gad, Prior og Busck i København.

*

I en Konkurrence om et nyt Raadhus i Korsør har Arkitekt *Gunnar Glahn* faaet 3. Præmie.

*

Dansk Frøkompagni K/S, Kolding stiftedes i Maj 1937 af Grosserer *Kay T. W. Segel* (Soraner 1925), Grosserer *Johs. Th. Nielsen*, Afdelingschef *Søren Segel* (Soraner 1923) og Læge *S. Segel*. — Firmaets Formaal er at drive Frøavl og Frøhandel med Kløver-, Græs-, Roe- og Havefrø.

Firmaet ledes af *Kay T. W. Segel* og *Johs. Th. Nielsen*, der begge har været ansatte i det tidl. Dansk Frøhandel A/S, Kolding.

Efter Sorø-Tiden gennemgik *Kay T. W. Segel* Niels Brocks Handelsskole og var efter sin Uddannelse i Frøbranchen i en Aarrække ansat i Korn-, Vin- og Speditionsfirmaet I. H. Bachmann, Bremen, og Speditionsfirmaet William Carr, Marseille, hvor han tillige var knyttet som Sekretær til de derværende danske Konsulater.

*

Kontorchef i Nationalbanken og tidligere Kasserer i *Soransk Samfund* *Martin Hammerich* ('99), fyldte 60 Aar den 6. Maj og modtog i Dagens Anledning en Hilsen fra *Soransk Samfund*.

*

Forleden havde fire Drengene fra *Sorø Akademis Skole* været ude i en Kaproningsbaad paa Sorø Sø. De var lige kommet ind, da de ude fra Smalsøen hørte Raab om Hjælp. Den raabende var Telefonarbejder *Hjort*, som for første Gang var alene ude i Single-Sculler. Denne var kærtret, og under Forsøg paa at komme op paa Baaden, gled *Hjorts* Træningsbenklæder ned og hindrede ham, der er en dygtig Svømmer, i at svømme. En af Drengene, *Lasse Vickstrøm*, sprang resolut ud i det kolde Vand og reddede *Hjort* i Land. Det var, skrev »Sorø Amtstidende« en rask Daad, som fortjener Anerkendelse, selv om *Lasse Vickstrøm* selv ikke var mere imponeret af den, end at han gik hjem og ikke talte til nogen om sin Bedrift.

*

Den danske Damper »Gerda Toft«, paa Rejse fra Gent til Grand Manau, mistede den 30. April Skruen ude i Atlanterhavet. Damperen er sandsynligvis bugseret til Halifax. Om bord paa »Gerda Toft« er den unge Soraner *Ib Boserup*, der kom til Søen efter at have taget Realeksamen i 1936 fra *Sorø Akademis Skole*, og nu sejler som Jungmand. Det var ham, der en Septemberdag i 1936 faldt overbord fra et af Ø. K.s Skibe, uden at det blev bemærket, og svømmede rundt i flere Timer i det Røde Hav, inden han blev fisket op.

I sin Egenskab af Medlem af *Danmarks Naturfredningsforenings Hovedbestyrelse* opholdt Dommer *John Knox* sig i Dagene 18—20 ds. i *Skagen* og *Frederikshavn* for at varetage Foreningens Interesser under *Overfredningsnævnets* Behandling af 5 Fredningssager bl. a den meget vigtige Sag om Fredning af *Skagens Gren* samt en Sag om Fredning af et mægtigt Areal fra Hav til Hav ved *Hulsig*.

*

Lektor ved *Sorø Akademis Skole* P. H. Bohn er udnævnt til Rektor ved *Rungsted Kostskole* fra det nye Skoleaars Begyndelse. *Bohn* har været Lærer ved *Sorø Akademis Skole* siden 1921 og undervist i Dansk, Fransk og Tysk. I *Sorø* var han Formand for den konservative kommunale Vælgerforening og Skolekommissionen. Torsdag den 11. Maj fyldte Lektoren 48 Aar.

*

Frk. *G. Bruun* er fra 1. August ansat som kvindelig Hjælper paa *Vænget*.

*

Amtslæge, Dr. med. *Max Christiansen* er for *Treaaret* 1.

April 1939—31. Marts 1942 beskikket som Censor ved *Embedslægeeksamen* i *Retsmedicin* og *Epidemiologi* og som *Censorsuppleant* i *Medicinallovgivning*.

*

Fredag den 12. Maj viedes i *København* Frk. *Anny Eberhardt*, Datter af fhv. Mejeribestyrer E. i *Sneslev*, til *Berge Correll*, Søn af *Kreaturhandler C., Sorø*.

*

Cand. mag. *Bennicke* er antaget som *Gymnastikassistent* ved *Sorø Akademis Skole* i *Stedet* for Hr. *Byberg*, der er indkaldt til *Militærtjeneste*.

*

Læge *Kjartan Effersøe* ('08) fyldte 50 Aar den 13. Maj og modtog en *Hilsen* fra *Soransk Samfund*.

*

Der er udsendt *Indbydelse* til *Deltagelse* i *Fraternitas Sorana's* sjette *Stævne*, der holdes i Dagene 29—31. Maj paa *Missionskurstedet, Fanø*. *Indmeldelse* sker til *Pastor Jens Juul Sørensen*, *Postkonto* Nr. 8321, *Bregninge* pr. *Svendborg*, og bør ske senest den 26. Maj.

Husbukke Assurance- Compagniet

Vesterport 208
København V.
Central 13.773

Inger Norries Sølvsmiede

Leverandør til *Varelotteriet*
Nikolaj Plads 32 - Telefon *Palæ* 5648

„*Sorø Bys Historie*“
v/ *L. F. la Cour*
Pris Kr. 7,50.
Svegårds Boghandel
Sorø

VARELOTTERIET

Støtter dansk Produktion

Der er købt *Gevinster*
i *danske Varer*
for
over 96 Mill. Kr.

ALMINDELIGT DANSK
VARE OG INDUSTRILOTTERI

Danmarks største velgørende Institution

Til *almennyttige* og
velgørende For-
maal er der udbetalt
ca. 28 Mill. Kr.

Største *Gevinst* 10.000 Kr., — et lille dansk *Hjem*. — Nogle faa *Lodsedler* for *Soranere*
faas hos *Lotteriets Kollektører* og i *Hovedkollektionen, Laxegade 2, København*.

1 *Lodseddel* til 3. *Trækning* (8.-10. Juni 1939) koster kun 2 Kr. 60 Øre.

HOTEL PHOENIX
KØBENHAVN TELEFON 114
120 Værelser — 76 Bad

Byens hyggeligste og smukkeste SELSKABSLOKALER
Internationalt Køkken — Det berømte FROKOSTBORD
I *Kavalersalen*: *Kapelmester Gerolds Ensemble*.

En *Tryksag* fra GREISEN...
... kort sagt, De bli'r illfreds
Fr. *Palm Greisen*
Møntergade 2 . C. *10.493

AKSEL ERTING
Tømremester

Tlf. 681 Bjarkesvej 1 A
Helsingør

H. C. BORCH & CO. A/S
KUL . KOKS . CINDERS

Strandvej 183

Tlf. *Helrup* 6566

Soranere!

Næste Gang De har en *Stilling* ledig eller søger en *Stilling* —

prøv saa en *Announce* i *Soranerbladet*
Svend Clausen.

*Announce*expedition: cand. jur. *Svend Clausen*, *Vesterport* 208, *København* V. Tlf. *Central* 13773.

SORANER-BLADET.

MEDLEMS
SORANSK

BLAD:FOR
SAMFUND

24. AARGANG

Nr. 6

Juni 1939

DET OVERLÆRER IBSENSKE HJEM I SORØ CA. 1880

Fra personalhistorisk Billedtekst
ved *H. G. Orlík.*

Forreste Række fra venstre: Carl Emanuel Aagaard, Just Georg Valdemar Bartholin, Holger Halling Aagaard Ibsen, Sigrud Ibsen og Franciscus Oscar Hinné. — Bageste Række fra venstre: Willy Rudolph Julius Petersen, Sven Lange, Hans Carl Martin Colberg, Fru Charlotte Frederikke Ibsen og Overlærer Napoleon Eugen Georg Otto Ibsen.

Herman Bang, der saa og hørte, opfattede og gemte til senere Brug alt, hvad der skete om ham, havde ikke glemt Pensionærvæsenet i hans Sorø-Dage. Det fik sit Monument i »Ved Vejen«, i den bittert-venmodige, pinligt nøjagtige Skildring af den lille Fru Bai's Besøg hos Barndomsveninden Thora, gift med en Kaptajn i næstældste Lønningsklasse, Mor for en niaars Dreng og tre Smaapiger og med fem Drengene »i Huset« — for at faa det til at løbe rundt:

»Drengene var fem Godsejerlæmler, der sad i Realklas-

serne. De kaldte »mine fire« for »Tiggerungerne« og gav regelmæssigt den niaars Buksevand. Forresten var de ret godmodige. De aad som Ulve og sagde, at de var aldrig mætte, undtagen »hjemme paa Gaarden« . . . Thora skændte altid paa sine egne, naar hun var bleven pint af Fødepumperne . . .«

Fødepumper af denne og andre Typer — vi kender dem alle! — har der været i Sorø, lige siden Skolen blev genoprettet i 1822, det vil der vedblive at være — og da Drengene

til alle Tider er saa nogenlunde ens, vil Herman Bangs Skildring — læs den selv efter i dens Helhed! — have evig Gyl-dighed. I det Overlærer Ibsenske Hus i 1880 var der dog vist baade en Husfar og en Husmor, der ikke lod sig kommandere af Fødepumperne som den stakkels Fru Thora og hendes Kaptajn; noget har det maaske ogsaa hjulpet, at »mine egne« her i Huset ikke var stort yngre end de fremmede Børn; Økonomien var vist ogsaa en anden. Men et Pensionærhjem var det lige fuldt, og morsomt havde det afgjort været, om en af »de skolesøgende« nu selv havde leveret Teksten til Billedet af Familien med dens to egne og de seks »Fødepumper« — men det lader sig ikke gøre; kun en af dem fra Billedet, den yngste, lever endnu, men er ikke her i Landet; vi maa nøjes med at kommentere *det*, som Billedet selv fortæller, og supplere det med Oplysninger fra skrevne og trykte Kilder.

Vi præsenterer først Familien. Husfaderen er paa Billedet sikkert stillet op med Hensigt for at virke ved sin klas-siske Profil, der afgjort ikke netop bestrider den sikkert ogsaa uigendrivelige Snak om, at han snarere var en Søn af Fyns Guvernør i 1830'erne, den senere Kong Christian VIII, og saaledes Halvbroder til Kong Frederik VII, med hvem Ligheden jo unægtelig er paafaldende, end af den Konsumptionsbetjent i Odense, Krigskancellisekretær og fhv. Løjtnant, der i Kirkebogen optræder som *Napoleon Eugen Georg Otto Ibsens* Fader og som gennem Valget af Drengens Fornavne — prøv at læse Forbogstaverne i Flugt! — synes at have protesteret mod, at Efternavnet var det rette. Drengen saa Dagens Lys i Odense (hvor jo flere end han kan tænkes at have faaet en urigtig Etikette i Kirkebogen) i 1834, og paa Sorøbilledets Tid er han altsaa o. 46 Aar.

Hans Hustru, der staar ved hans Side, bekræfter en anden gammel Anekdoter Rigtighed — den, at da Eugen Ibsen for-gæves havde bejlet til den køneste Pige, han kendte (det siges at have været en Frøken Treschow), erklærede han, at saa vilde han ihvertfald have den aandrige, men han maatte jo rigtignok da ogsaa slaa af paa Skønhedskravet. Over Fru *Charlotte Frederikke Ibsens* Herkomst er der ligeledes Romantik; hun staar i Vor Frelsers Kirkes Daabsprotokol for 1830 opført som Datter af Grosserer Wilhelm Walter og Helene Walter, to Personer, der vist er ganske opdigtede, men som Plejebarn af Krigsassessor Holger Halling Aagaard til Iselingen og dennes Hustru Marie Koës fik hun i 1842 Tilladelse til at føre Familienavnet Aagaard. Hun var 36 Aar gammel, da hun ægtede sin fire Aar yngre Mand, der havde glemt at sige noget om Brylluppet til sin soranske Husbestyrerinde, som var ved at faa et Slagtilfælde, da hun en Morgen kom ind og saa en ukendt Dame i Overlærers Arm. Men Overlærer Ibsen var vist ofte det uberegnelige Mand.

Og ofte optaget af noget nyt — saaledes, da han i 1870 begyndte at købe Jorder af Lille Ladegaards Marker ude ved Slagelsevejen og dér byggede sig sit eget Hus, »Fuglevang« kaldet, hvor der var Plads nok til, efter gammel Sorø Skik, at have logerende. Og om Husets Beboere giver det gamle, her gengivne Billede god Besked, saadan som Bestanden var o. 1880 — efter 1. April, thi da kom en af »Fødepumperne«, *Lauritz Gerhard Fasting*, en Søn af Forpagter Fasting paa Bøgebjerg, Hindsholmen, op at bo som Elev paa Skolens Hovedbygning; han er altsaa ikke med paa Billedet men »var i Huset« hos Ibsen, da det danske Folk den 1. Februar 1880 skreves i Mandtal.

Foruden Husfar og Husmor ser vi nu her »mine egne«, Sønnen *Holger Halling Aagaard Ibsen*, i 1880 godt 12 Aar — han ser unægtelig ældre ud, og Skade, at Fotografiet er farveløst, hans røde Paryk har sikkert livet godt op med Mo-

derens sorte Kjole til Baggrund — og ved Siden af ham paa en lille lav Barnestol sidder hans 9-aarige ogsaa rødhaarede Søster *Sigrød*, der forlængst er død ugift. Død er nu ogsaa hendes Broder Holger (i Oktober 1930); han blev Student fra Sorø i 1888, studerede først i nogle Aar Medicin, men blev allerede i 1891 Journalist og traadte i 1892 ind i Redaktionen af »Holbæk Amts Avis« og »Isefjords Posten« for i 1895 at blive ansvarshavende Redaktør og i 1902 Ejer af disse Blade og deres Trykkeri i Holbæk. Siden 1906 søgte han som konservativ Kandidat Valg til Folketinget og blev i 1920 valgt som Repræsentant for Holbæk Amtskreds og genvalgtes, til han i 1929 gled ud af Tinget; i 1925 var han fratraadt som daglig Leder af »Holbæk Amts Avis« men vedblev at være dens politiske Redaktør. Selv om han ikke paa Rigsdagen kom frem i første Række, bestred han paa udmærket Maade forskellige Ordførerskaber og var navnlig Specialist i Radiosager — blev ogsaa, efter at være udtraadt af Tinget, Medarbejder ved Pressens Radioavis. Sine sidste Aar tilbragte han i Roskilde, fra hvis Domkirke han bisattes; hans Støv hviler nu i Forældrenes Grav paa Sorø gamle Kirkegaard. Han var en god Soraner, hjælpsom naar det gjaldt — og han lignede i det ydre og vistnok iøvrigt ogsaa mere af Sind og i Begavelse langt mere Moderen end Faderen.

Nu de seks Fødepumper.

Ved Siden af Husets Søn og knejsende op over sine to Sidemænd sidder den 16-aarige Neveu af Fruen, *Just Georg Valdemar Bartholin*, den eneste Adelsmand i den lille Kreds, Søn af Forpagter og Besidder af Danmarks allerbitterste Fideicommiss Caspar Georg Bartholin-Eichel og Holga født Aagaard, født 1863 paa Nielstrup i Vaabensted Sogn og død 1930 som Postmester i Aabybro fra 1916. Han er engang af en af sin Etats øverste skildret for mig som »en flink Mand, der bandede stygt! Han var ellers dygtig nok til sit lille Embede og blev der vist kun, fordi han, som var en ivrig Jæger, holdt af Eggen, hvor han kunde gaa paa Jagt og have Herregaardsomgang«.

Den tredje af de siddende Drengene er den senere meget trofaste Soraner *Carl Emanuel Aagaard*, Søn af Landskabsmaler Carl Frederik Aagaard — af en anden (Odense-)slægt af dette Navn end Husmoderens. Ogsaa Carl Emanuel blev Student i Sorø 1888 og i 1894 cand. polyt. som Kemiker; han specialiserede sig senere som Reproduktionstekniker og var vistnok meget dygtig indenfor sit Fag — tillige, takket være sin kunstneriske Afstamning, en smagfuld og kyndig Amatørfotograf og i en Aarrække Redaktør af Dansk fotografisk Tidsskrift. I Maj 1938 døde han i Holte og fik en smuk Nekrolog her i Bladet af sin Ungdomsven, Fabrik-inspektør Carl J. Ottesen.

Af de fire staaende Drengene paa Billedet kan der kun fortælles meget lidt om ham, som staar ved Siden af Fru Ibsen. *Hans Carl Martin Colberg* var født i 1869 i København som Søn af Manufakturhandler H. C. Colberg og Hustru født Heinrich. Han kom i Sorø Skole efter Sommerferien 1880 (men havde vist forud gaaet i den Ibsenske Forberedelsesskole i Sorø) og gik ud af 4. Klasse i 1886. En Brodersøn af ham har oplyst, at han vistnok tidligt udvandrede til U. S. A. men vendte tilbage til København. I 1915 er han tilligemed sin i 1903 fødte Søn gledet ud af Folketællingsregistret her og er da mulig atter rejst en Tur over den store Dam.

Side om Side med Colberg staar paa Billedet *Sven[d] Lange*, endnu vel husket af de fleste — skønt de døde rider hurtigt — som en flittig Forfatter og skarp Kritiker. Han hørte med til Familien paa Fuglevang, idet hans Fader, Lægen, Dr. med., senere Professor ved Københavns Universitet

Carl Lange var gift med Marie Aagaard, en Broderdatter af Fru Ibsen. Om Sven Langes Liv og Gerning skal her ikke berettes videre — derom kan læses adskilligt andetsteds — end at han, som var født i 1868 i København og døde smstds. i 1930, kom i Skole i Sorø i 1880 og forlod den som Student i 1887. Selv var han meget utilfreds med og overlegen overfor Sorø — maske Skolen og Livet dér alligevel har betydet mere for ham, end han senere vilde være ved; at have været Pensionær i det Ibsenske Hjem i en Aarrække kan dog vist næppe være gaaet spurlost hen over en Sven Langes Hoved.

Ved Siden af ham, yderst paa Fløjen, staar en lille Fyr, der i 1896 malede et Portræt af Sven Lange og signerede det *Willy Gretor*. Da han blev fotograferet sidst i 1880 hed han *Willy Rudolph Julius Petersen*; hans Generalieblad oplyser, at han var født 1868 i Wundlachen i Preussen som Søn af Materialforvalter Heinrich Chr. Petersen (1880 i Königsberg, 1881 Grosserer i Kbhvn.) og Francisca Otilie Henriette født Fischer. Ogsaa han havde vist frekventeret »Forberassen«, før han i August 1880 kom i den »rigtige« Skoles 1. Klasse, og han forlod allerede Sorø i Februar 1883. Siden førte han, til han den 1. August 1923 døde paa Kommunehospitalet i København, efter at have skudt sig selv en Revolverkugle i Tindingen, en saare broget Tilværelse. Han var en kort Tid i Malerlære i København men forlod snart Danmark og skabte sig baade Ry og Rigdom som en fremragende Miniaturmaler, søgt og anset ikke mindst af de evropæiske Hoffer og lønnet med fyrstelige Honorarer, som han satte i Jordegodser rundt om i Europa for atter at miste dem og efterhaanden tillige baade Arbejdsevne og Helbred, stærkt hengiven til overdreven Nydelse af Narcotica som han var. Som Kunstkender var han forud for sin Tid, bl. a. stærkt imponeret af van Gogh, og nær knyttet til Folk som Albert Langen, hvem han skal have givet Ideen til »Simplicissimus«, en Tid et af Europas morsomste og mærkeligste Ugeblade. Gretors Navn vil man møde visse Steder i den Litteratur, der skildrer Aands- og Kunstlivet i Europa omkring Aarhundredskiftet — blandt disse Tidens *Sekelvendere* indtog han sin Plads som Kunstner, Grand seigneur, Bohémien og alt det, der dengang en liden Stund førte Dansen op — og nu forlængst er blevet Sagn og Myte.

Den eneste af Poderne i den Ibsenske Planteskole fra 1880, der endnu lever, er den lille Fyr, som den Sorø-Fotograf, H. F. G. Hansen, har anbragt med Fødderne pænt i 2. Position (og med dygtigt Aal i Strømperne), endnu iført sit »civile« Tøj, desformedelst han gik i Forberedelsesskolen og først i August 1881 »kom paa Akademiet«; naar han gik ud, er ikke antegnet i den af Rektor Blichert til Overmaal sjusket førte Skolematrikel. *Franciscus Oscar Hinné* havde set Dagens Lys en Novemberdag 1868 i St. Petersburg som Søn af Berider Carolus Magnus Hinné (død 1890) og Friederich Edwardine født Nolte (død 1894), og han skulde som sin ældre Broder Charles Frederik være Kunstmaler, gik ogsaa en Tid paa Kunstakademiet i København men brød ud og blev Berider efter Slægtens Traditioner. Hans Liv er ført fjernt fra Danmark, mest med Domicil i München og i en Jagtthytte i Tyrol, men et Par Gange er han kommet paa Besøg i København, senest i 1938, hvor hans Forældre, der nu forlængst hviler i Petri Kirkes Gravkapel, sidst i 1870'erne havde slaaet sig ned, efter at hans Fader som en af sin Tids største Cirkusejere havde tjent en Millionformue, købt sig Grund og bygget Villa i Rosenvænget og dér opført sit eget Ridehus, hvor han og hans meget smukke Døtre øvede Slægtens gamle Kunst som Privatfornejelse.

En broget Buket er disse Menneskeskæbner, gamle og unge, der en kort Tid har været forenet under eet Tag for saa

aldrig mere at samles, hele Flokken. Alle Slags Livsførelser repræsenterer de — om man kunde have faaet hver især til at fortælle om sin, hvad vilde vi ikke have faaet at høre! noget muntert, meget trist maaske, stort og smaat, kendt og uanet, en Samling Livs-Eventyr med Fællestitlen:

Et gammelt Billede fortæller.

DØDSFALD

Billedet tilhøje er fra Gymnasieaarene.

Den 5. Maj døde Hoofd-Ingeniør *Adolf E. Jürgensen West* i Bandoeng paa Java. Dødsfaldet bekendtgjordes i »Berlingske Tidende« af hans Broder, Rektor *A. J. West*.

Hoofd-Ingeniør — Overingeniør — *Adolf Emil Jürgensen West* var født den 8. Januar 1887 i Storehedinge som Søn af Overlærer Adolph Poul West og Hustru Marie Elisabeth, f. Jürgensen og var saaledes Broder til Soraneren, Rektor *Axel Jürgensen West* ('98). Han indkom i *Sorø Akademis Skoles* 5. Klasse i 1903 og blev i 1905 Student af den matematisk-naturvidenskabelige Retning. Syv Aar senere tog han Eksamen som Bygningsingeniør ved Den polytekniske Læreanstalt.

Da Holland dengang ikke kunde faa tilstrækkelig mange hollandske Ingeniører til deres meget store tekniske Kolonisationsarbejde og derfor maatte søge Udlændinge, lod West sig hverve til midlertidig Tjeneste og blev ansat ved »De Borgerlige Offentlige Arbejder« (»B.O.W.«) i Indien. Her gjorde han sig — i Tjenesten — hurtig bemærket ved sine fremragende Evner til Projektering, navnlig af Broer, og — i det private Liv — som en i høj Grad hjælpsom Ven og en meget fornøjelig Kammerat; ved Samvæde fra den berømte Humorist Frits Jürgensen; — alt til Trods for, at han ikke var legemlig stærk, idet han led af Dysenteri.

Efter at han i nogen Tid havde haft en Særstilling — som »særlig kyndig«, dog i midlertidig Tjeneste — blev han fast ansat i 1920 og var i en Aarrække den, der dirigerede B.O.W.'s Brobygningsbureau. Overalt i hele Hollandsk Ostindien er der Broer, der vidner om hans store Indsats. I 1932 blev han udnævnt til Overingeniør — til Trods for de yderst vanskelige finansielle Forhold, der tvang Regeringen til meget betydelige Nedskæringer og mange Afskedigelser, ogsaa af Hollændere. I denne Stilling blev han indtil 1937, da han blev afskediget med Pension og med Regeringens Tak.

Efter sin Pensionering tog han ikke hjem til Danmark, men blev i Bandoeng, hvor han aabnede sit eget Ingeniørkontor; han var, trods Svagelighed, for energisk og havde for meget Interesse, baade for Brobygning og andet i Indien. Bl. a. forbavsende han ofte sine Bekendte ved sit Kendskab til kinesisk Tale og Skrift.

Ved Begravelsen, der fik et officielt Præg ved adskillige høje, tekniske Embedsmænds Nærværelse, var adskillige danske tilstede. Den afdødes Efterfølger i Embedet holdt, som Repræsentant for den øverste tekniske Chef, en smuk Mindetale og udtalte bl. a.:

»Jeg behøver ikke at fortælle hvem Jürgensen West var. Vi ved, hvem han var, og hvad han var. Hans Optræden som Menneske og den personlige Hjælp, han ydede saa mange, viser det. Hans Død har smertet os dybt. Den eneste Trøst er, at vi kan regne det som en Ære, at han har hørt til vort Korps«.

— Efter flere Aars Svagelighed — en Hjertesygdom — døde Læge *Gilbert Hansen* den 8. Juni i sit Hjem i Rungsted. Bisættelsen fandt Sted i Stilhed.

Gilbert Johan Diderik Hansen var født den 26. August 1870 i Helsingør som Søn af fhv. Oversejlmager, Lods og Kancelliraad *Carl Volkmann Hansen* i dennes andet Ægteskab med *Bertha Elise Juliane*, f. *Jørgensen*. Faderens første Hustru, der døde 1866, hed *Caroline Sophie Andrea*, f. *Bille* og var Søster til Soraneren Amtmand, Kammerherre *Carl Steen Andersen Bille*. Sønnen optoges i Sorø Akademis Skole den 19. Februar 1882 og blev Student af den sproglig-historiske Retning i 1889. I Sommeren 1897 tog han Lægeeksamen og efter at have gjort Hospitals-tjeneste nedsatte han sig den 1. April 1899 i Helsingør, hvor han praktiserede, indtil han for nogle Aar siden trak sig tilbage og bosatte sig i Rungsted.

Den 11. Oktober 1904 ægtede han Ingeborg Jørgensen, f. 23. Februar 1877 paa Frederiksberg som Datter af Lagerinspektør *Arnold From Jørgensen* og Hustru *Elisabeth*, f. *Harries*. *Gilbert Hansen* overlevs af sin Hustru og en Datter.

GENERALFORSAMLINGEN 22. April D. A.

Paa et Par Punkter maa jeg have Lov at supplere »*Soraner-Bladet*«s Referat af Generalforsamlingen. I det opgivne Medlemsantal 824 er ikke indbefattet de 60 unge Dimittender fra 1938, som er kontingentfri Medlemmer det første Aar, de kommer først i Medlemskartotheket, naar de — forhaabentlig alle — indmelder sig som betalende Medlemmer. I Virkeligheden rummede altsaa *Soransk Samfund* i April 1939 i alt 884 gamle Soranere. I Løbet af 1938 gik paa Grund af Udmeldelse (11), Dødsfald og »Forsvinden« 66 Medlemmer ud af Kartotheket, naar Medlemsantallet samtidig er forøget med 91, vil det altsaa sige, at 157 ny »gamle Dreng« i 1938 sluttede op under Samfundet. Af de 884 Medlemmer er 664 Seniores, 200 Juniores, jydsk Afdeling rummede ved sidste Aarskifte 71 og fynske Afdeling 32 Medlemmer.

Det er en Misforstaaelse, at Formanden for Afdelingerne nødvendigvis tillige skal være Afdelings Medlem af Hovedbestyrelsen, til dette Hverv kan Afdelingens Medlemmer udpege, hvem de ønsker indenfor Afdelingen.

København, 25. Maj 1939.

John Knox.

BESTYRELSEN

Soransk Samfunds Bestyrelse holdt Onsdag den 31. Maj sit første Møde efter Generalforsamlingen og konstituerede sig som følger:

Formand: Dommer *John Knox*, K., D. M., Soldalen 7 Ø. Ryvang 3919.

Næstformand: Direktør *Ch. Louw*, R., D. M., Laksegade 2—K. C. 1823 og 1839.

Kasserer: Direktør *Alfred V. Rasmusen*, Vesterport 323 V. C. 8229.

Setretær: Tandlægestuderende *Mogens Poulsen*, Admiralgade 21 K. Byen 4145.

Soraner-Bladets Redaktør: Redaktør, cand. polit. *V. Sorgenfrey Hansen*, Tranevej 10 N. Taga 6515.

Soraner-Bladets Administration: Bagermester *Rogert Møller*, Vesterbrogade 30 V. C. 3194.

Understøttelsesfonden: Prokurist, cand. jur. *Svend Clausen*, Vesterport 208 V. C. 13,773.

Formand for Jydsk Afdeling af S. S.: (Politimester *Rudkøbing*, fungerende).

Formand for Fynsk Afdeling af S. S.: Direktør *P. Suhr Henriksen*, Nyborgvej 18, Odense.

Arkivar: Stud. med. *V. J. Baark*, Studentergaarden, Tagensvej 15.

Bladudvalget: Dommer *Knox*, Bagermester *Rogert Møller* og Redaktør *V. Sorgenfrey Hansen*.

Laaneudvalget: Dommer *Knox*, Prokurist *Svend Clausen* og Direktør *A. V. Rasmusen*.

Soraneraftenerene: Direktør *Louw*, Direktør *Rasmusen* og Tandlægestuderende *M. Poulsen*.

Minde- og Opmærksomhedsudvalget: Direktør *Louw* og Redaktør *Sorgenfrey Hansen*.

BESØGET PAA FRILANDSMUSEET

Besøget paa Frilandsmuseet i Lyngby Onsdag Aften den 17. Maj blev en interessant og lærerig Oplevelse for de Medlemmer af *Soransk Samfund*, der mødte; de var vel ialt et halvt Hundrede Stykker. Ved Indgangen bød Museumsinspektør *Jørgen Olrik* velkommen, og deltog i to Hold foretog man derpaa under hans og Museumsinspektør *Jespersens* fortræffelige og kyndige Ledelse en Rundtur til Museets Seværdigheder af gamle danske og svenske Gaarde. Bagefter samledes alle til et Par Timers hyggeligt Samvær i Hammers Kro, hvor der vankede Smørrebrød og Kaffe, og hvor Formanden, Dommer *Knox* udbragte det traditionelle Leve for *Sorø Akademis Skole* og takkede de to Museumsinspektører for deres Velvilje.

FODBOLDKAMPEN I SORØ D. 21. MAJ

Dagen for Kampen oprandt med straalende Solskin, og Skoven og Søen viste sig fra deres smukkeste Side, da vi 11,40 ankom til Sorø.

Efter en dejlig Middag paa Skolen (Forloren Hare og Rarbarbergrød) stillede vi op Kl. 14 paa Grønne med flg. Hold:

T. Madsen, Jordan, E. Christensen, Weis, Sund, Wille Jørgensen, Jørgen Larsen, A. Lawaetz, P. Lorentzen, Spanning og Blume.

Madsen, der var med paa de gamles Hold, for 10. Gang, overrakte inden Lodtrækningen den ny Fodbold til Skoleholdets Anfører, og Bolden blev straks indviet.

De første 20 Minutter var de gamle ret overlegne og førte

med 3—0, (*Lorentzen 2, Wille Jørgensen 1*), men saa var det ogsaa forbi med det gode Spil fra deres Side, og Skoleholdets Kondition og Træning kom til sin fulde Ret; Resten af Kampen var helt Skolens. 1. Halvleg endte 3—3, og i 2. Halvleg scorede Skoleholdet 4 Gange til, saa at Slutresultatet blev 7—3 til Skolen, et Resultat, der nøje svarer til den Overlegenhed, Skoleholdets Spil viste.

Efter Kampen var der fælles Kaffebord i Spisesalen, hvor bl. a. Lektor *Bohn* talte. Der blev siden ogsaa Lejlighed til at gaa Tur i Parken og Byen og nyde det gode Vejr inden Hjemturen; det var det helt rigtige Tidspunkt at besøge Skolen paa.

Vi havde en dejlig Dag.

T. G.

ANNETTE KAYSEN

Født 23. Juni 1862 — død 8. Juni 1939.

Torsdag Aften den 8. Juni døde *Annette Kaysen* stille og roligt i sit Hjem paa Frederiksvej i Sorø, 77 Aar gammel, efter en Hjerneblødning, der var indtraadt faa Dage før.

Budskabet om »Annettes« Død vil vække Sorg hos de Hundreder af hendes gamle Dreng Landet over, for hvem hun ikke blot var den gamle Lærerinde, men ogsaa deres trofaste Ven. — Da Annette i 1932 fyldte 70 Aar, skrev jeg i *Soraner-Bladets* Maj-Numer en Hilsen til hende fra hendes gamle Dreng og var saa lykkelig selv at være med blandt dem, der fejrede 70 Aarsdagen med hende St. Hansaften i Sorø. Der var den Dag gaaet 7 Aar siden hun havde maattet lukke sin Skole paa Grund af svigtende Helbred, men de 7 Aar havde atter rettet Annette op, hun var et straalende glad Midtpunkt i den Kreds af trofaste Venner og gamle Elever, der var samlede om hende. — Nu — atter 7 Aar efter — skal vi samles om hendes Grav.

At Annettes Helbred gik gradvis tilbage i disse Aar, var jo noget, der ikke undgik de af os, der med ret lange Mellemrum besøgte hende, saa den store Forventning, hvormed Annette imødesaa det fælles Otium, hun og Rektor Frk. Laura Jensen skulde nyde i det elskede Sorø, naar hendes Ungdomsven fratraadte Rektoratet ved M. Kruses Skole, skuffede desværre dem begge ved Annettes stadig tiltagende Svagelighed. — Kom man paa Besøg hos Annette klagede hun sig — sin Natur tro — aldrig for sit eget Vedkommende, men kun over det Besvær hun forvoldte den trofaste Ven og Plejerske. Naar det var gjort, pumpede hun en for alle

ens egne Sorger og Glæder, spøjte og lo, saa man var ved at glemme, hvor syg hun egentlig var — saaledes ogsaa da jeg Ugen før Pinse sidst var hos hende.

Annettes Interesse for hendes Elever — »hendes Dreng« som hun kaldte os, og som vi betragter som et Hædersnavn — rakte langt ud over de faa Skoleaar. Enhver af os fulgte hun — om muligt — paa vor Livsbane, og kom vi til hende i Glæde som i Sorg, altid gik vi fra hende med Bevidstheden om at have talt med vor bedste Ven. Hendes lille djærve Skikkelse, det milde kloge Ansigt og hendes muntre korte Latter skal vi aldrig opleve mere. Hendes sidste Hold Dreng er nu Mænd, vi der var blandt de første Hold er gamle Mænd, men for ingen af os vil Mindet om hendes sjældne Forstaaelse af alt hvad der rører sig i et Drengesind og hendes geniale Læreregenskaber, blegne — Da *L. F. la Cour* skrev »Sorø Bys Historie gennem 300 Aar«, nævner han paa en lille Linie *Annette Kaysens Skole*; havde han — som Snesevis af indfødte Sorø-Dreng — været en af Annettes Dreng, var det digre Værk blevet mindst 1 hel Side større.

Annette blev født en St. Hansaften, hun fik Lov at gaa bort en lys Skærsommeraften med sin bedste Ungdomsven ved sin Side, en bedre Afslutning kunde hverken hun, eller vi der holdt af hende, ønske.

Brande, 10. Juni 1939.

Emil Bang.

*

— *Annette Kaysen* var født 23. Juni 1862 i Alsted, hvor hendes Fader, Sønderjyden Carsten Kaysen da var Lærer. Senere blev han Kordegn og Førstelærer paa Sorø Borgerskole, og her begyndte Datteren, kun 16 Aar gammel, den Forberedelsesskole til *Sorø Akademis Skole*, som hun, da Faderen havde taget sin Afsked, flyttede til den Ejendom, de lod opføre paa Frederiksvej. Begravelsen fandt Sted den 13. Juni fra Sorø Kirke. *Soransk Samfund*, af hvilket *Annette Kaysen* var Medlem, havde sendt Krans til Baaren.

SORØ AAR

XI.

Af Dommer *John Knox.*

Endnu inden Kongemiddagen var slut, maatte vi Skuespilere ile til Omklædning paa Theateret i Ridehuset, megen djærv og usminket Spøg maatte »Damerne« *Winther, Ishoy* og *Scavenius* dæje, *Rosing* formanede og beroligede, *Dalsgaard* havde Blink i Øjet og paalagde den sidste Sminke og rettede paa Coifuren, og Lampefeberen steg. Gennem Hullerne i Tæppet saa vi den straalende, uniformsklædte Forsamling, de sortklædte »Snydere« med deres stærkt »pudsede« Damer og hele den store, til Løjer og Langkaal stærkt oplagte Drengekare troppe op. Præcis paa Slaget arriverede Majestæten og tog Plads paa første Række flankeret af Prins Valdemar i Søofficersuniform og Rektor; fint Program med vore Navne som »soranske Acteurs« blev overrakt, Signal, Tæppet gik, og der stod ikke 10 Alen fra Landets Konge to meget benovede 17 Aars Dreng som Jeronimus og Frands Hansen og skulde agere Holberg Fædre, det var *Bølling* og mig. Indledningsdiskursen var lang og svær, men vi kunde vore Roller, og længe varede det ikke før den firkantede lille Magdalone (højærværdige Provst emeritus ved Marmorkirken, R. af D., Dbm. *Christian Palm Winther*) kom ind og »vrikkede med Rumpen« — det gav Udløsning, elskværdigt klappede Kongen for, og saa bragede Bifaldet løs fra de stærkt oplagte Kammerater nede i Salen, og Resten blev et Sejrstøgt. *Axel Moth* og *Holger Ibsen* henrykkede med deres overlegent dygtige Spil, *Ishoy* daaned saare naturligt og kæftede op, saa at

Drengene grinede og hylede, og hele Forestillingen endte under en mægtig Applaus. *Moth* og *Ibsen* blev præsenterede som ledende Kræfter og derpaa min Ringhed som Skolens Duks, Kongen klappede paa Ryggen og sagde et Par venlige Ord, Rektor smilede over hele Hovedet, og den unge 17-aarige *John Knox* med Sminke i Ansigtet, Paryk og fin Jeronimusdragt var sikkert gevaldig betuttet over at tage selvste Majestæten i Haanden. Ogsaa Kammerherre *Fallesen* stod hos, og hans meget smigrende Ord til Jean de France *Axel Moth* vakte hos denne Forhaabninger, som desværre kun blev til Skuffelse.

Saa fik man Teatertøjet af og Sminken saa nogenlunde vasket af og kom igen i Fønixklæderne og de hvide Glacéhandsker, og saa gik den op paa Akademiet til Solennitets-salen, hvor Hjørter Dame ventede med Balkortet. Det regnede med Lykønskninger og Dansen begyndte med en stilfuld Rundtur, hvori alle — Kongen med Fru *Blicher* — deltog, saa trak Majestæten, Prins *Valdemar* og alle de høje og højeste Herrer sig tilbage til en Forfriskning og kørte derpaa til Banegaarden, medens Selskabet iøvrigt fortsatte Ballet, der afbrødes Kl. 11 med fin fin men desværre staaende Souper, hvor man som galant Pindsvin først maatte sørge for den udvalgte men dog ogsaa naaede selv at faa lidt puttet i Ansigtet, og afsluttedes langt ud pa de smaa Timer med Kaffe og Kager og Bouillon.

Den var jo lidt mat Dagen derpaa, hvor man havde Lov at sove længe, men forøvrigt fortsattes Festlighederne for Gymnasiets Vedkommende. Først maatte vi gentage »Jean de France« til Indtægt for Fonden for Genopførelsen af det nylig nedbrændte Christiansborg Slot, ved hvilken Lejlighed vi stolt tjente og afleverede c. 400 Kr. Senere inviterede det kgl. Teater hele Skolen til at overvære »Ulysses von Ithacia«, hvor det var Meningen at vi skulde have set gamle *Phister*, der dog til Slut ikke turde devovere sig og maatte lade den gudbenaadede *Olaf Poulsen* springe ind, og endelig inviterede *Soransk Samfund* hele ældste Klasse, 11 Mand, til Knippelfest paa d'Angleterre, hvor vi morede os herligt, spiste dejligt og drak mer Spiritus, end vi havde godt af — der faldt dog kun eet Offer — og var nær ved at tabe baade Næse og Mund over den tidligere Kammerat og Dusbroder stud. mag. *Wilhelm Andersen*, som med en Hardesse og overlegen Elegance afleverede sin flotte, versificerede Tale for »Baronen der ude paa Stolen« Fader Holberg; han optraadte saa sikkert og myndigt, som om han allerede var Professor. Festen trak længe ud, og det varede yderligere et Par Timer, inden jeg i Forening med en Kammerat — *Winther* tror jeg — fik »Offeret«, som var smækbedøvet, og hvis Opholdssted i Hovedstaden vi forgæves eftersøgte helt ude paa Nørrebro, anbragt i et lille, af en Politibetjent anbefalet Hotel i Lille Strandstræde. Vi maatte betale forud for hans Logement, og Droskekørslen helt til Nørrebro havde yderligere tæret saa stærkt paa vore beskedne Beholdninger, at vi fandt det mest formaalstjenligt at vandre paa trætten Fod til vore Familie-logis paa Vesterbro, som vi først naaede langt ud paa Natten. Det var en meget søvrig Gymnasiast, som næste Morgen fik en i høj Grad styrkende Kop Kaffe med Boller hos »Tante Jessie« — en Faster — Vesterbrogade 73, og forsynet med Lommepenge ilede til Afgangsstationen overfor Tivoli. Her var Kammeraterne forsamlede, og Offeret var meget brødefuld og taknemlig mod os, der havde sørget for ham, og jeg husker endnu hans Beretning om, hvorledes han i den aarle Morgenstund var vaagnet i et ham ubekendt, ret malproport Kammer med en Masse gennemløbende Kakkellovnsrør, var staaet op uden at ane, hvor han befandt sig, ængstelig havde ringet, erfaret lidt om de nærmere Omstændigheder ved Indlæggelsen, og at D'Hrr., som havde været

med ham i Nat, havde betalt for Logiset og derpaa skyndsomst havde fjærnet sig, lokaliseret sig paa Kongens Nytorv op derpaa opsøgt den forskrækkede Familie paa St. Hans Torv, som vi ikke havde kunnet finde om Natten, da han — »Offeret« — var mildest talt møgfuld, og som havde været betænkelig ved »Frederik« fortsatte Udeblivelse, dog heldigvis uden endnu at have alarmeret Politiet, han fik stærk Kaffe og kom i Seng. Han refunderede os ærligt alle vore Udgifter, saa snart han kom til Kasse, og selvfølgelig sivede der ikke et Suk ud om denne Affære, som vi dog var en halv Snes Stykker, der vidste Besked om. Paa d'Angleterre havde Harhoff, da Eruptionerne begyndte, faaet Offeret bragt til Hvile, men ved Festens Afslutning var han saa vidt restaureret, at Harhoff mente at turde overdrage hans 2 Kammerater at bringe ham til Logis, om hvis Beliggenhed han gav rent vildledende Besked, men da vi havde faaet »Frederik« i en af de gamle Luntedrosker, vuggede Bølgegangen ham snart i en Søvn, som han ikke var til at vække af.

Vi kom iøvrigt uskadt hjem til Sorø, og naar man erfarer, at jeg yderligere var til Karneval i Roskilde i min Jeronimus Dragt, vil man vistnok indrømme at jeg fejrede Holberg med en for en 17aarig Yngling usædvanlig Grundighed, og man vil forstaa, at Tiden til Jul og Juleferie med alt hvad dertil hørte af Dejlighed forløb meget hurtigt.

SORØ TANKER

VED SORANERFESTEN I AARHUS
18. FEBRUAR 1939

Mel.: Hev nu glasset, kammerater!

*Naar en sildig Nat i Høsten
Maanens blaa og klare Skær
bag om Skyerne i Østen
bringer Aarets Ophør nær,
stiger, rejst af dunkle Love,
fjærnt et Kog i Nattens Vind,
:; suser Sorøegnens Skove
som en Bølge i vort Sind. :;*

*Naar det flimrer over Tage
af den første skære Vaar,
og en Sum af lyse Dage
over Himlen hastigt gaar,
ligger Søen for vort Øje,
suser sagte Graners Ris,
:; dukker Parkens grønne Høje
af en flygtig, gylden Dis. :;*

*Stolte Drengetid paa Skolen!
du har set vor første Drøm
som en Isbæk under Solen
blive stærk og dristig Strøm;
du har lært at være aaben
og at lukke dig i Trods;
:; du har rakt de svage Vaaben,
sat dit Præg paa hver af os. :;*

*Skønne Tid, hvor store Tanker
gav den vaagne Kraft og Mod;
naar vort Hjærte lysest banker
er du Rytmen i vort Blod.
Selv om stolte Haab fra dengang
gik til Hverdagsskæbner ind,
:; blev du stedse Tidens Genklang
dybt paa Bunden af vort Sind. :;*

GAMLE SORANERE OG SORANSKE NOTER

Restanter anmodes indtrængende om at indbetale Kontingent til Kassereren, Direktør A. V. *Rasmussen*. Adresse: Vesterport 323, København V. — Postgiro 1710.

*

Nye Medlemmer af *Soransk Samfund*, der har indmeldt sig Tidsrummet 6. April—9. Juni incl.:

Forpagter *M. B. Ulrich*, Skjoldemose pr. Stenstrup, Kriminalassistent *G. Wittrup*, Skibhusvej 11, Odense, Købmand *S. Landsperg*, Lindevej, Fruens Bøge, Godsforvalter *Viggo Sebbelov*, Oreby pr. Sakskebøing, Ørelæge *Poul Petersen*, Østergade 30, Aarhus, Købmand *A. Techt-Hansen*, St. Strandstræde 7, K. —, stud. juris. *Johan G. Madelung*, Godthaabsvej 12 A, F., stud. jur. *Svend E. Jensen*, Valdemarsgade 49 A, V. —. Musæumsinspektør, Dr. phil. *J. Brøndsted*, Tranevænget 10, Sognepræst *O. Krog-Meyer*, Mern, Hellerup., Afdelingschef *S. Segel*, Dr. Olgasvej 47, F.

*

Akademikasserer, cand. mag. *L. F. la Cour*, Sorø, fyldte 70 Aar den 15. Juni og modtog en Hilsen fra *Soransk Samfund*.

*

Cand. mag. *Torben Refn* er fra 1. August ansat som Time-lærer ved Rungsted Statsskole.

*

Dr. *Olaf Carlsen*, som hidtil har været Lærer ved Taastrup Realskole, er fra det nye Skoleaars Begyndelse ansat ved Skanderborg private Mellem- og Realskole.

*

Ingeniør, cand. polyt. *Orla Gerdil* ('27), Søn af afdøde Fabrikant Holger Gerdil, Slagelse, viedes Søndag den 4. Juni i Maabjerg Kirke til Frk. Else Ørum Laursen, Datter af Apoteker J. Laursen, Holstebro.

*

Lektor ved *Sorø Akademis Skole*, Dr. phil. *Poul Helms* er udnævnt til Ridder af Dannebrog.

*

Afdøde Professor *Verner Dahlerup* efterlod sig et Bibliotek paa c. 12,000 Bind filologisk Litteratur. Biblioteket erhvervedes af Antikvariatet Herm. J. Lyng & Søn, som har suppleret det med nogle Tusinde Bind af nyere Litteratur og derefter solgt det til en offentlig videnskabelig Institution i Amerika, i hvis Virksomhed det indgaar som »Professor Verner Dahlerups nordisk filologiske Bibliotek«.

*

Museumsdirektør, Dr. phil. *Poul Nørlund* er blevet Æresmedlem af den svenske Mindefondsforening.

*

I Danmarks Naturfredningsforenings sidste Aarsskrift har *Soransk Samfunds* Formand, Dommer *Knox* skrevet en Artikel om det svenske Lovforslag om Strandfredninger.

*

150 Aarsdagen for *Ingemanns* Fødsel blev 1. Pinsedag, den 28. Maj, mindet af *Sorø Akademis Skole* ved en lille Højtidelighed ved *Ingemanns* Grav paa Sorø gamle Kirkegaard, hvor Skolens hjemmeværende Elever og Lærere samledes, medens Organist *Andrup* fra Kirkens Orgel lod *Ingemann'ske* Toner lyde ud. Rektor *Raaschou-Nielsen* nedlagde med en kort Tale en signeret Kranse paa *Ingemanns* Grav.

Onsdag Aften den 24. Maj havde Statsradiofonien foretaget en Transmission fra *Sorø Akademis Skole*, hvor Lektor, Dr. phil. *Henrik Ussing* holdt Foredrag om *Ingemann*, og Ele-

verne sang nogle af hans Salmer og Konfirmationskantaten.

*

Et halvt hundrede Skolemænd fra hamburgske Gymnasier gæstede 1. Pinsedag Sorø, hvortil de kom fra Herlufsholm. De tyske Pædagoger besaa Akademibygningen og Kirken og spiste Middag paa Akademibygningen, hvor Rektor *Raaschou-Nielsen* bød velkommen, og Lektor, Dr. phil. *Helms* holdt Foredrag paa Tysk for Gæsterne om *Sorø Akademis Skole*.

*

Amtslæge, Dr. med. *Max Christiansen* er udnævnt til Ridder af Dannebrog.

*

Holberg-Samfundet af 3. December 1922 holdt den 21. Maj Generalforsamling paa »Tersløsegaard«. Professor, Dr. phil. *Elling* talte om »Tersløsegaard«. Senere kørte Deltagerne til Sorø, hvor Dr. Nystrøm i Akademiets Bibliotek gav en Række Oplysninger om Holbergs Tilknytning til Sorøegnen.

*

Den 18. Maj holdtes der et Idrætsstævne paa *Sorø Akademis Skole*. Deltagerne var delt i tre Grupper efter Alder, og Resultaterne blev følgende: 60 Meter Løb: *P. Othel*, 80 Meter Løb: *Kørboe* og *Lisborg*, 100 Meter Løb: *Schiøler*, Kuglestød: *Morgills*, *Lisborg* og *Manbjørn-Mortensen*, Spydkast: *Morgills*, *Soele* og *Manbjørn-Mortensen*, Højdespring: *Plessner*, *Lisborg* og *Manbjørn-Mortensen*, Længdespring: *Nissen*, *Lisborg* og *Manbjørn-Mortensen*, Stangspring: *J. Olsen*, *Moesgaard Kjeldsen* og *Bruhns*.

*

Af Carlsbergfondens og Ny Carlsbergfondens Beretning for 1937—38 fremgaar, at følgende Soranere har faaet videnskabelige Understøttelser: Professor, Dr. phil. *Vilhelm Andersen* (Humanismens Historie), Professor, Dr. phil. *R. Spärck* (dels et naturhistorisk Værk i Samarbejde med Fiskeribiologen, Dr. H. Blegvad og dels et Værk om den islandske Fauna i Samarbejde med Professor Ad. S. Jensen og Dr. Vedel Tåning), Dr. phil. *A. Fr. Bruun* (til Undersøgelse af Materiale fra Dana-Ekspeditionen).

*

Formanden for Den Danske Sømandsmission i fremmede Havne, Pastor *Carl Einar Trap Engsig-Karup*, Horsens, søgte Antwerpen den 17. April for at undersøge Mulighederne for Oprettelsen af en dansk Sømandsmission der.

*

Bogbindermester Anker Kysters berømte Bogbinderi i Sværtegade i København fortsættes efter Kysters Død af hans Enke med Kysters mangeaarige nære Medarbejder, Soraneren *Poul Nyholm* ('23) som daglig Leder.

*

Elev paa Sorø Akademis Skole *Svend-Aage Olufsen Bartholdy*, der boede hos Oldfrue, Frk. *Thiele*, blev syg Natten til den 21. Maj, maatte opereres og døde den følgende Nat. *Svend-Aage*, der var 15½ Aar, var Søn af Snedkermester Bartholdy, København, som døde i Fjor; for nogle Aar siden døde hans Moder, saa Dødsfaldet bekendtgjordes af hans Søster Else Bartholdy.

Begravelsen fandt Sted fra Sorø Kirke Torsdag den 25. Maj. Alle *Sorø Akademis Skoles* Elever gik med Skolens Fane og Rektor *Raaschou-Nielsen* i Spidsen for Lærerstaben samlede ind i Kirken, hvor de sammen med det øvrige Følge fyldte denne til sidste Plads. Kisten, hvor 10 Elever fra 3. Gymnasielasse stod Æresvagt, og hvor Fanen paraderede, var omgivet af lysegrøn Bøg og andre store grønne Planter. Der var signerede Kranse bl. a. fra *Sorø Akademis Skole*, Lærerne og Klassekammeraterne. Højtideligheden indlededes med, at Skolens Sangkor under Ledelse af Organist *Andrup*

og opstillet bag Alteret flerstemmigt sang: »I Østen stiger Solen op«. Pastor *Alsinger* talte smukt og personligt, idet han mindede om, at *Svend-Aage* havde været blandt Konfirmanderne den 2. April. Hans pludselige Død var for hans nærmeste, Kammerater og Venner et haardt Slag. Præsten omtalte, hvorledes *Svend-Aage* havde fundet lykkelige Drengear paa Skolen og i Sorø, og han talte trøstende Ord til Søsteren, der nu er den eneste tilbage af Familien. Han nævnte *Svend-Aage* som den pligtopfyldende glade Dreng med det fine og rene Sind, og henvendt til hans Kammerater fremhævede han Betydningen af at have sit Liv forankret hos Gud.

Efter Salmen »Alt staar i Guds Faderhaand« bar de 10 Gymnasiaster, der havde staaet Æresvagt, Kisten ud af Kirken, og Følget fulgte med til Klosterporten, hvorfra Baaren førtes til Solbjerg Kirke i København, hvor Jordpaakastelsen fandt Sted.

Kredsløge *H. Schmedes* og Hustru, Brædstrup, fejrede Sølvbryllup den 12. Juni.

I *Soraner-Bladets* Majnummer var der i Nekrologen over *Harald Scavenius* indløbet en Trykfejl 2. Sp. Lin. 34, hvor der staar 1912 i Stedet for 1922.

22 soranske Studenter af Holdet 1929 fejrede Søndag den 11. Juni 10 Aars Jubilæet med en Frokost paa Parnas.

Ved den af Københavns Kommunalbestyrelse Lørdag den 10. Juni foretagne Prisbelønning for gode og smukke Bygninger i København fik Arkitekt *Tyge Hvass* 1000 Kr. for Ejendommene Sct. Annægade, Ved Volden 9—13 m. fl., der ejes af Aktieselskabet »Ved Volden«.

Økonomiinspektør *Corneliusen*, Sorø Akademis Skole, er valgt til Formand for det konservative Amdsvalg i Sorø Amt.

Konstitueret Politivadokat *Erik Borum* ('26) er udnævnt til Politivadokat i København fra 1. Juni.

Husbukke
Assurance-
Compagniet

Vesterport 208
København V.
Central 13.773

Inger Norries
Sølvsmiede
Leverandør til Varelatteriet
Nikolaj Plads 32 - Telefon Palæ 5648

„**Sorø Bys Historie**“
vj L. F. la Cour
Pris Kr. 7,50.
Svegårds Boghandel
Sorø

VARELOTTERIET

Støtter dansk
Produktion

Der er købt Gevinster
i danske Varer
for
over 96 Mill. Kr.

ALMINDELIGT DANSK
VARE OG INDUSTRILOTTERI

Danmarks største
velgørende Institution

Til almennyttige og
velgørende For-
maal er der udbetalt
ca. 28 Mill. Kr.

Største Gevinst 10.000 Kr., — et lille dansk Hjem. — Nogle faa Lodsedler for Soranere
faas hos Lotteriets Kollektører og i Hovedkollektionen, Laxegade 2, København.

1 Lodseddel til 4. Trækning (5.-7. Juli 1939) koster kun 3 Kr. 60 Øre.

HOTEL PHOENIX
KØBENHAVN TELEFON 114
120 Værelser — 76 Bad

Byens hyggeligste og smukkeste SELSKABSLOKALER
Internationalt Køkken — Det berømte FROKOSTBORD
I Kavalersalen: Kapelmester *Gerolås Ensemble*.

En Tryksag fra GREISEN...
... kort sagt, De bli'r tilfreds
Fr. Palm Greisen
Møntergade 2 . C. *10.493

AKSEL ERTING
Tømrermester

Tlf. 681 Bjarkesvej 1 A
Helsingør

H. C. BORCH & CO. A/S
KUL . KOKS . CINDERS

Strandvej 183

Tlf. Helrup 6566

Soranere!

Næste Gang De har en Stilling ledig eller søger en Stilling —

prøv saa en Annonce i Soranerbladet

Svend Clausen.

Annonceexpedition: cand. jur. Svend Clausen, Vesterport 208, København V. Tlf. Central 13773.

Redaktion: Tranevej 10, N., cand. polit. V. Sorgenfrey Hansen, Tlf. Taga 6515. - Ekspedition: Vesterbrogade 30, V., Tlf. C. 3194.
Fr. Palm Greisens Bogtrykkeri, Møntergade 2. Tlf. *C. 10 493.

SORANER-BLADET.

MEDLEMS
SORANSK

BLAD:FOR
SAMFUND

24. AARGANG

Nr. 7

Juli 1939

SORØ AKADEMIS SKOLE

Ved Velvilje fra »Sorø Amtstidende« ser *Soraner-Bladet* sig i Stand til at bringe dette Gruppebillede af *Sorø Akademis Skoles* Studenterhold 1939. Holdet tæller 42 unge Mennesker, der altsaa nu er »gamle Soranere«. De fordeler sig med 7 paa den klassiske, 16 paa den nysproglige og 19 paa den matematiske Afdeling, og de dimitteredes den 21. Juni sammen med de 17, som havde bestaaet Realeksamen. Højtideligheden fandt Sted i Festsalen og overværedes bl. a. af 8 Mand fra Studenterholdet 1889, hvortil Rektor *Raaschou-Nielsen* jo selv hører, samt af Dommer *Johan Christopher Tolderlund*, der er Sorøstudent fra 1874. Efter Sangen »Hellig er vor Ungdoms Lyst« holdt Rektor en smuk Afskedstale til de bortdragne og tildelte de to Studenter, som har faaet Udmærkelse, Boggaver, nemlig fra *Soransk Samfund* »Sorø-Bogen« til *Erik Leopold August Hammerich* (Matematiker, Søn af Fru H., København) og *British Council's* Bog til Gudmund Værgø (nysproglig, Søn af Lærer V., Svindbæk, Thyregod). Højtideligheden sluttede med Afsyngelsen af »Concinamus, o sodales«.

Den egentlige Afslutningshøjtidelighed — Translokationen — foregik den 23. Juni og indlededes med Sangen »Kong

Fred'rik glæd dig i din Grav«. Rektor gav Meddelelse om Resultatet af Eksaminerne og om Oprykningerne. Mellem-skoleeksamen er bestaaet af 48 Elever. Han bragte derefter Lektor *Bohn*, som er udnævnt til Rektor ved Rungsted Kostskole, sin varmeste Tak for 19 Aars Samarbejde og rettede en hjertelig Tak til cand. mag. *Johannsen*, der efter fem Aars dygtigt Arbejde ved *Sorø Akademis Skole* skal til Struer Gymnasium. Rektor takkede ligeledes Frk. *Daugaard*, der fratræder sin Stilling paa »Vænget« for at blive gift. Efter at *Bohn* havde sagt nogle varmtføjte Afskedsord, uddelte Rektor Boggaver til de flinkeste Elever, og saa sluttede Højtideligheden med den uopslidelige »Concinamus«.

Af Aarsskriftet fremgaar det, at det nu sluttede Skoleaar begyndte med 351 Elever og sluttede med 345. Ved Optagelsesprøverne, som holdtes 26. og 27. Juni, optoges 22 af de 37, der havde indstillet sig til Optagelse i Gymnasiet. Til 1. Mellemklasse havde der meldt sig 74, hvoraf de 44 optoges. I 2. Mellem optoges 3. i 3. Mellem 3 og i 4. ligeledes 3. Det nye Skoleaar begynder Tirsdag den 15. August.

DESSERT-VISE TIL DAMERNE

Ved Soranerfesten i Aarhus den 18. Februar i Aar blev der paa Melodien »Komme hvo, som komme vil« sunget nedenstaaende muntre Vise, forfattet af den nu afdøde Formand i Soransk Samfunds jydsk Afdeling, Planofabrikant Chr. Caspersen.

Til Soraner-Festen her
vore Damer kære
hyldes skal af os især,
Festens Clou de ere.
Hvordan skulde vi sku' ku'
holde Bal, ja, tænk jer nu,
Drenge med hinanden
danse — Nej, fy F...

Hvem kan staa for
Kvindegraad,
hendes værste Vaaben,
hvem vil svare: ikke Raad,
naar hun be'r om Kaaben,
hvem tør sige: ej Du faar
flere Kjoler nu i Aar,
for saa tror jeg næsten,
ej hun kom til Festen.

Det er kun til Sorø vi
ønsker Orlov ene
og en enkelt Gang ta'r fri,
naar vi skal forene
os med Kammerater, som
vi kan drøfte Minder om
»Buksevand« og »Femmad«
li' te' vi skal hjemad.

Hvem tør sige: hør Du maa
være lidt forsigtig;
Pengene jo til skal slaa,
det er meget vigtig.
Hvo tør sige til sin Viv:
du er sød, dit gamle Liv,
men du maa sku' spare,
Gagen den skal vare.

Kvinden er jo nu en Gang
ellers uundværlig,
men naar vi i denne Sang
rosor hende særlig,
er det for, at vi kan faa
Lov en anden Gang at gaa.
Sorødrenges Fester
÷ Piger bedst er.

Naa, til Trods for Fejler smaa,
Kvinden dog vil være
hende, som vi alle maa
holde højt i Ære.
Hun er Blomsten i vort Hjem,
hvad var vi foruden dem.
Derfor i vor Vise
vil vi hende prise.

Damer søde være kan,
yndige og kære,
dog naar hviskes »lille Mand«,
maa man skeptisk være,
saa hun siger »kære Skat«,
hvis jeg nu maa faa den Hat,
tag til Sorø blot du!
Mor dig bare godt Du!

(Op! Soranere).
Skaal da I, vi holder a',
Hjemmets Blomst vi hylder,
og vi drikker Glasset a',
(som igen vi fylder),
i Soraner-Takt vi vil
føje et Hurra dertil,
med vor Solskinsstraale
vil vi alle skaale.

„FRA NATIONALMUSEETS ARBEJDSMARK“

Aargang 1939 af dette fortrinlige Aarsskrift udkom for en Maanedes Tid siden og er sine Forgængere jævnbyrdig i Billeder og Tekst. Med Billedet af den først i 1938 aabnede og undersøgte Dobbelt-Jættestue »Møllehøj« paa Kyndeløse Mark i den nordvestlige Del af Voldborg Herred, der hvor Ejby Aa løber ud i Bramsnæs Vig, er Tonen slaaet an — og opmuntrer til mere end Museumsbesøg, til en Sommerferietur ud i Danmarks dejligst Vang og Vænge, hvor den Slags Herligheder endnu ligger skjult og en skønne Dag, til stor Forundring for Stedets Beboere, afsløres som indeholdende et af Nationalmuseets største Jættestuefund og i sig selv et prægtigt Monument for et ældgammelt, dansk Kulturlag.

Til »Arbejdsmarken«s Tekster har to Soranere bidraget, Arkitekt C. M. Smidt med en i høj Grad læseværdig Afhand-

ling om *Port og Faldgitter* i middelalderlige Borge, hvor Forfatteren med Udgangspunktet i Københavns Byvaaben fra 1661 gennemgaar Faldgitternes og Portforsvarets Udvikling gennem Tiderne og til Slut viser, hvor Spor af disse Middelalder-Levn endnu er at finde her i Landet, bedst at se paa Hammershus, hvor baade Manteltaarnsporten og Havporten har været forsynet med slige Forsvarsmidler. Den, der nu i Sommer vil en Tur til Bornholm, bør ikke forsømme ved Siden af Hammershus' Naturskønhed at skænke Borgens Bygningshistorie lidt Opmærksomhed; dertil forbereder han sig fortræffeligt ved at studere C. M. Smidts Faldgitter-Afhandling med de smukke Billeder og konstruktive Tegninger.

Det andet Bidrag er fhv. Museumsdirektør Dr. M. Mackeprangs afsluttende Afhandling om Nationalmuseets Bygningshistorie — Perioden 1917—33. Den er nok værd at læse: et Stykke Tidshistorie, for en Gangs Skyld ført til en lykkelig Afslutning og ikke mindst ved en enkelt Mands utrættelige, ja fantastisk utrættelige Ildhu og Villie til selv at gøre sit bedste og faa andre til det samme. Men herom foreligger der samtidig et langt bedre Vidnesbyrd end den, der selv staa helt uden for disse Begivenheder, som aflægge. Det der med Føje kan siges om Dr. Mackeprangs Indsats paa dette Felt, er nemlig udtalt i en fortræffelig og fornøjelig Artikel om Det nye Nationalmuseum, som Efterfølgeren i Embedet, Dr. Poul Nørhønd, har skrevet til Juni-Nummeret af »Danmarksposten«, 20. Aargang Nr. 6. Det er bedst at gengive Dr. Nørhønds Indledning med hans egne Ord:

»Da Nationalmuseets mangleaarige Direktør, Dr. M. Mackeprang, i Sommeren 1938, umiddelbart efter Museets store Indvielsesfester nedlagde sit Embede, til Trods for, at han endnu ikke havde naaet den Aldersgrænse, som Loven sætter for Embedsmænd, og til Trods for, at hans Sind var yngre end mangen halvtredsaaarig — ja, da virkede det straks mellem os, hans nærmeste Medarbejdere, som en Bombe; men alle, der fik tænkt sig om, maatte sige, at dér gik en lykkelig og en klog Mand. En klog Mand, som undte sig nogle gode Arbejdsaar, inden han var slidt op af Embedets Bryderier. En lykkelig Mand, som kunde sige til sig selv, at han havde fuldbyrdet en Bedrift til Gavn for sit Land og for den Videnskab, han dyrkede, en Bedrift af et ganske sjældent Format.

Folk har i de sidste 10—20 Aar hørt og læst en Mængde om Nationalmuseet og især om, hvor vigtigt det var, at de uerstattelige Samlinger blev værnnet mod Brandfare og fik bedre Pladsforhold. Men kun de indviede kan være rigtig klare over, hvad det har kostet ham, som skulde føre denne Sag, af Arbejde, Slid, af endeløst Snak, af Skuffelser, af søvnløse Nætter at naa igennem til et positivt Resultat.

Men det lykkedes. Og det vilde ikke være lykkedes, hvis Dr. Mackeprang som Museets Direktør ikke havde haft et saa ukueligt Humør. Ingen Skuffelse bed paa ham, ingen Boksestød slog ham ud, han rettede sig altid straks igen. Var en Byggeplan blevet forkastet den ene Dag, saa mødte han med en ny den næste. Derfor fik han tilsidst sin Vilje.«

Om denne Vilje og dens Sejer fortæller Dr. Mackeprang i den indledende Artikel til Nationalmuseets Aarsskrift 1939, og han gør det paa den for ham ejendommelige Maade, i hans særegne Stil, saadan at man ofte mærker det Humør bag Beretningen om de overstaaede Vanskeligheder, som hans Efterfølger i Embedet — sikkert ikke uden det nøjeste Kendskab til Forholdene — omtaler i sin smukke Artikel. Dr. Mackeprangs Beretning er ikke uden Spænding, paa sin Vis en Roman, men en af dem, hvor de elskende, for at bruge gamle Rektor Hoff's Udtryksmaade »faar hinanden i Enden«. Ogsaa Nationalmuseets Skæbnetime fik et lykkel-

ligt Forløb — da Klokken tilsidst faldt i Slag, var alt i Orden, og man kan ikke fortænke Dr. Mackeprang i, at han dermed bukkede og trak sig tilbage. Man skal altid sørge for en god *Sortie* — og det gjorde han. Men han kan heller ikke fortænke os andre i, at vi gerne ser ham komme igen, ikke netop til en opslidende Museumsvirksomhed, men som den, der med Lune og Vid fortæller noget om alt det, han ved og som vi alle gerne vil høre om, ogsaa her i Soraner-Bladet, hvor vi ofte før har haft den ærefulde Glæde at se Bidrag fra ham. Kanske saa ogsaa hans Efterfølger vil tage Traditionen op og fortælle et eller andet til sine Skolefæller — for om Sorø er der altid noget at meddele, og hvem kan gøre det bedre end de fremragende soranske Museumsfolk?

hgo.

OVERRETSSAGFØRER J. V. ARNDAL

* 26. Juni 1883 — † 30. Juni 1939.

Efter faa Dages Sygeleje — en Hjerneblødning — afgik Overretssagfører *Valdemar Arndal* i Kolding ved Døden om Morgenen den 30. Juli. Bisættelsen fandt Sted i Stilhed. *Johannes Valdemar Arndal* var født den 26. Juni 1883 i Slagelse som Søn af Skomagermester Carl Vilhelm Olsen og Hustru Axeline Marie, f. Ibsen.

Forældrene tilhørte en af Byens gamle velsituerede Haandværkerfamilier, og i deres solide borgerlige Hjem fik Drengen en god Opdragelse. Faderen var i Besiddelse af et lyst og muntert Sind samt af et ikke ringe selskabeligt Talent, og hans Søn tog begge Dele i Arv, hvad der vist dog fornemmelig ytrede sig i hans yngre Aar. Han var, hvad man kalder »et godt Hoved«, som Forældrene ofrede den bedst mulige Skoleundervisning paa. Vi mødtes første Gang for snart 50 Aar siden i Frøkerne Lunds lille, men fortræffelige Pogeskole paa Slotsgade i Slagelse. Siden gik vi nogle Aar sammen paa den af forlængst afdøde Professor Frederik Dahl ledede Realskole i samme By. Johannes Valdemar tog Præliminæreksamen her i 1898, og i 1899, tre Aar efter at jeg var blevet Elev paa Sorø Akademis Skole, optoges han i dennes 5. studerende Klasse, saa vi nu kom til at gaa sammen i Skole Nr. 3. I Sommeren 1901 forlod han Sorø med Studentereksamen af den sproglig-historiske Retning. Seks Aar senere tog han sin juridiske Embedseksamen. Den 4. Marts 1904 havde han faaet Bevilling til at føre Navnet *Arndal*.

Overretssagfører *Arndal* var i sine Studieaar Typen paa den muntre danske Student. Det er ikke mange, den hvide Studenterhue klædte saa godt som den unge, høje og blonde *Arndal*. I Sorø havde han spillet Jean de France i en Julekomedie og skilt sig særdeles bravt derfra; han blev en interesseret Studenterskuespiller, tænkte en Overgang endda paa at gaa Scenens Vej og aflagde Prøve for kgl. Skuespiller Peter Jerndorff. Denne kloge Mand, der selv havde den medicinske Embedseksamen, raadede ham til først at tage den juridiske. Saa opgav *Arndal* Skuespilleriet og blev en god Jurist. I 1910 nedsatte han sig som Overretssagfører i Fredericia og fire Aar

efter i Kolding, hvor han med Tiden fik en omfattende Praksis. Han deltog i Udførelsen af offentlige og beneficerede Sager og har været Forsvarer i en Række store Kriminal-sager. I nogle Aar var han Formand for Kolding Sagførerforening, fra 1919 til 1925 Næstformand i Kredsbestyrelsen for 11. Sagførerkræds, og siden 1933 Medlem af Sagførerraadet. *Arndal* var desuden Bestyrelsesformand i Aktieselskabet Th. Petersen & Co. i Kolding og varetog iøvrigt en Række lokale Tillidshverv. Personlig var han afholdt for sit Lune, sin Menneskelighed og Aabenhjertighed.

Den 15. December 1912 blev *Arndal* gift med Inger Honoré, Datter af Købmand J. Honoré og Hustru Cathrine, f. Lorentzen. Han overleveres af sin Hustru, en Søn og en Datter.

V. Sorgenfrey Hansen.

GORDON NORRIE:

AF MEDICINSK FAKULTETS HISTORIE 1800—1841, III

(Ejnar Munksgaard, København, 1939. 163 Sider.)

Soransk Samfunds hæderkronede Æresmedlem og mangeaarige Formand, Stabslæge, Dr. med. *Gordon Norrie* fyldte i Maj Maaned 84 Aar. Forinden havde han lige fuldent et stort og imponerende Værk ved Udsendelsen af det 8. og sidste Bind af de medicinske Læreanstalters Historie: *Kirurgisk Akademis Historie* I (udkommet 1896), II og III (1923), *Theatrum anatomico-chirurgicum* I (1931) og II (1932) og *Af Medicinsk Fakultets Historie* I (1934), II (1937) og III (1939).

Uden at komme ind paa *Norries* øvrige, betydningsfulde litterære Produktion af væsentligst medicinal-historisk Art kan man slaa fast, at han med disse Værker har udført en Bedrift, hvis Betydning vil blive staaende langt ind i Fremtiden. *Norries* Værker udmærker sig paa 3 hver for sig betydningsfulde Maader: 1) De bibringer Læseren et levende og fyldigt Indtryk af de paagældende Institutioner. 2) De støtter sig paa indgaaende Arkivstudier af officielle Kilder og vil derfor være et paalideligt og værdifuldt Grundlag for ev. kommende Forskere af mere specielle Omraader og Begivenheder inden for disse Institutioners Historie. 3) De er skrevet med en saa let og fornøjelig Pen, at Fremstillingen er meget fængslende.

Det afsluttende Bind staar ikke paa nogen Maade tilbage for sine 7 Forgængere. Det er baade morsomt og interessant. F. Eks. gives en Skildring af den Tids Disputatser for Licentiat- og Doktorgraden. Ved en af disse kunde Præces ikke sin Latin og blev derfor heglet frygteligt igennem af Opponenterne. *Norrie* citerer et pudsigt Vers, som Ofret senere skrev om Begivenheden — typisk for *Norries* Maade at skrive Historie paa. Han nøjes ikke med de tørre Tal og Kendsgerninger, men gør hyppigt Brug af sin humoristiske Sans.

Man faar af Bogen et stærkt Indtryk af, at den paagældende Tid var alt andet end en Storhedstid for det medicinske Fakultet: I Løbet af 50 Aar examineredes kun 212 Kandidater (nu kommer der flere nye Læger paa eet Aar!), enkelte Aar endda da 2 (to!) om Aaret, saa de 4 Professorer kan ikke have haft særlig travlt. Kirurgisk Akademi, der ikke sorterede under Universitetet, producerede i samme Tid 4 Gange saa mange Kandidater. Man maa dele *Norries* For-

undring over, at et saa lidet produktivt Fakultet ikke slet og ret blev nedlagt, men samtidig give ham Ret i hans Slutbemærkning:

Det kan . . . anses for en stor lykke, at enden paa de aarelange forhandlinger blev den kgl. resolution af 17. december 1841, hvorved kirurgisk akademi og medicinsk fakultet fra 1. januar 1842 gik op i en højere enhed: Det lægevidenskabelige fakultet.

— *Norrie* har allerede den næste Bog parat til Udsendelse; den er af speciel soransk Interesse, idet den handler om de soranske Læger.

Vor flittige Nestor er »still going strong«!

Gudmund Magnussen.

SORANERE I ANGERS

Ved *T. Glahn.*

J Aprilnumret af *Soraner-Bladet* bragte Hr. *Otto Vilhelm Sommer* en Fortegnelse over en Række til Sorø knyttede Personer, der en Tid opholdt sig ved Rideskolen i Angers. Det er en god Tanke og af Betydning som Forarbejde for den Sorø-Matrikel, der engang maa komme. Spørgsmaalet er dog om man ikke af Arkivar Glarboes Fortegnelse kan »udvinde« endnu flere Soranere. Nedenfor nævner jeg dem, der yderligere kan være Tale om.

1628 *Erich Grobbe* (1605—92 til Gammelgaard. Han var Fader til den bekendte Marie Grubbe. Var i 1632 i Leiden og nævnes i Taubers Udsigt over Sorøe Academies Forfatning. S. XXXVIII som Akademist i 1624).

1629 *Johannes Georgius Musænius* (Fra Helsingør, deponerede i Giessen, blev indskrevet ved Københavns Universitet 1621 10/7. I Ligprædikenen over *Joachim Frederik Basse* [Bricka & Gjellerup: Den danske Adel i det 16. og 17. Aarhundrede 1874—75 S. 443] staar om Basse, han blev »met hans kiere Forældris gode villie indgiffuit vdi det Kongelige Adelige Academia Sorøe, oc hannem tilforordnit oc metgifuen en Fijn Lærd vng Mand, Johannes Georgius Mussenius, tor en Tuctemester oc Præceptore, oc bleff saa paa den fornemme sted baade vdi Bogelige Konster, fremmede Sprock, atskillige fornøden Adelige Exercitiis oc fornemlig i Guds sande Fryct oc ald Erbarhed vel Funderit oc Grundit vdi Fire Aar . . . Der effter lode nans kiere Forældre hannem hiem kalde fra Sorøe, oc vaar hos dennem indtil An. 1629, at hand da med deris gode villie oc samtycke med sin forbemelte Præceptore Musenio reist[e] vd aff Rigit og gick til Skibs vdi Øresund den 7 May 1629 med den Høyborne Første oc Herre, Hertzog Friderich . . . (altsaa 3 Soranere!) oc nogle unge Herremend, som Høybemelts hans Førstelige Naade haffde vdi sin Førstelig Comitit, oc kom lykkelig ind vdi Holland.« Derefter nævnes, at Basse med sin Præceptor opholdt sig bl. a. i Angers. Som Note tilføjer Udgiiverne, at det maaske drejer sig om den »*Olaus Musenius*, der 1624—25 var Iovmester for Edelknaberne (hvoriblandt J. Fr. Basse) hos de unge Gyldenløver i Sorø, jvfr. Grundtvig, Meddelelser fra Rentekammerarchivet, 1872, S. 186.« Muligvis er de to Personer identiske, men der er altsaa en vis Sandsynlighed for, at det rigtige Navn er Johannes Georgius Mussenius, saa meget desmere som han ogsaa nævnes saadan i en Liste over Privat-Præceptorer 1623-45 (»*Mallingiana I*« her citeret efter en Kopi, taget af Kontorchef *Oirik*)).

1630 *Palle Krabbe* (I Friis: *Discipline i Sorø Skole 1586—1623* nævnes S. 10 blandt de adelige Disciple for 1622: *Palæus Krabbe* (Tach. fil.)).

1633 *Johan Rantzo[w]* (1613—73, til Putlos. Søn af Christopher R. I Kancelliets Brevbøger 1631, S. 471, omtales hans Optagelse paa Sorø).

1633 *Achiles Krag*, frère de Otho ci-devant (*Kjeld Krag*, 1614—73 til Trudsholm. Begge Brødrene nævnes hos *Tauber* (l. c.) som Academister i 1623).

1633 *Ericus Kuas* (Erik Kaas, 1611—69, til Restrup. Nævnes hos *Tauber* (l. c.) 1623, 1624 og 1629. Var 1633 i Leiden og 1635 i Padua).

1654 *Ovidius Lunge* (Ove Lunge, 1613—37. Død i Padua. Søn af Jørgen L. til Odden. Nævnes af *Tauber* (l. c.) som Akademist 1624. Var iflg. Adelsaarbogen 1891 S. 158 6 Aar i Sorø Skole og 3 Aar paa Akademiet. I *Dauws Optegnelser* (Manuskript paa Det kgl. Bibliotek) staar om ham: Kom til Sorøe Aar 1619. Af Kancelliets Brevbøger 1630 S. 297 fremgaar, at han var paa Akademiet i 1630).

1635 *Andrees Thott* (*Anders Thot*, 1617—38. Dræbt i Siena. Søn af Otte Th. til Næs. 1633 i Sorø (*Tauber* (l. c.) 1635 i Leiden, 1638 Padua. Broderen Rigsraad *Otto Thot* (1607—56) var fire Aar i Sorø efter at have været i Leiden 1623. Var efter Sorøopholdet i Frankrig, 1627).

Det bliver paa denne Maade 23 af 42, d. v. s. over Halvdelen af de danske i Angers, der har haft Tilknytning til Sorø.

BOGANMELDELSE

Dr. Olaf Carlsen: Theodor Fritzsches. Et pædagogiskhistorisk Forfatterskab. Ejnar Munksgaard, København 1939 (86 S.).

Den flittige og grundige Forsker af Lærdomshistorien, *Dr. Olaf Carlsen*, har med ovennævnte Skrift, der aabenbart indleder en Serie, givet en fyldig Redegørelse for den store tyske pædagogiske Lærde *Theodor Fritzsches* videnskabelige Indsats.

Efter en Række indledende Bemærkninger om Pædagogikens Historie og dens Betydning, dels for den praktiske Undervisning, dels for Kulturlivet i det hele gennemgaaes kort *Theodor Fritzsches* Liv og praktiske Virksomhed; F.s Arbejde for Sachsens Skolevæsen har været epokegørende, men hans videnskabelige Arbejde er det dog, der har skabt hans Ry for Eftertiden, og en Gennemgang af dette danner Bogens Hovedindhold.

I en Periode (i 1880-erne), hvor der var ved at komme Liv og Røre i Sachsens dengang noget stagnerende pædagogiske Liv, traadte F. frem. Man begyndte at dyrke den empiriske Metode, Anskuelserne brødes for og imod, men overalt var der Grøde i Forskningen.

F.s Forskerarbejde satte væsentlig ind paa to Punkter. En Række værdifulde Arbejder omhandler Filantropismen, den bekendte pædagogiske Retning i det 18. Aarh., dens Hovedtænk, Hovedrepræsentanter og Hovedværker. F. har bl. a. leveret et mønsterværdigt Værk om Ernst Christian Trapp og paavist, hvor meget senere Tider skylder det 18. Aarh.; han har foranstaltet Nyudgaver af Trapps og Basedows Værker og derved skabt et Grundlag for den senere Forskning over Filantropismens Indsats i Opdragelsens Historie.

Det andet Omraade, hvorpaa F. sætter ind, er paa Studiet af Herbart og dennes Tilhængere og Efterfølgere. Et mægtigt videnskabeligt Forsker-, Samlings- og Oprydnings-

arbejde har F. her udfoldet. J. F. Herbart kan kaldes Filantropismens Fortsætter, og F. har udgivet en stor Samling Breve til og fra Herbart; de rummer et uhyre Stof, baade ved Brevene selv og ved Udgiverens Anmærkninger, der erstatter en Herbartbiografi. Ogsaa Herbarts filosofiske og pædagogiske Skrifter har F. besørget Udgaver af, og 1921 sammenfattede han Resultaterne af sine Studier i et lille Værk om Herbarts Liv og Lære. Disse Arbejder har sat Liv i Herbartforskningen og bidraget meget til Erkendelsen af denne Pædagogs centrale Stilling.

Endelig har F. ført Linjen videre ved Bøger om Ziller og Götze, der begge bygger paa Herbart.

Theodor Fritzschs Virke danner i sjælden Grad en Enhed; Teori og Praksis er paa en smuk Maade forenede, og netop paa Vekselvirkningen mellem Teori og Praksis beror — efter Dr. Carlsens Mening — Pædagogikkens Udvikling som Videnskab.

Dette er i store Træk Hovedindholdet af Dr. Carlsens vægtige Afhandling. Man beundrer Forfatterens store Belæsthed og Beherskelse af Stoffet; under Fremstillingen løber maaske lovlig mange Navne og Citater med, det flimrer for Øjnene men Noter og Henvisninger (der er ialt 205); men saa siger man til sig selv: grundig og redelig Forskning er kun af det gode, og man lukker Bogen, idet man glæder sig over det solide Arbejde, og man ønsker Forfatteren Tid og Lejlighed til at videreføre og fuldende sine dybtgaaende Studier.

Poul Schjærff.

FRITZ PARMO RIDIGER

* 14.-11.-1852 — † 3.-7.-1939

En af vore ældste Kammerater, fhv. Kontorchef i Marineministeriet *Fritz Parmo Ridiger*, døde den 3. Juli i København.

Da han fyldte 80 — den 14. November 1932 — bragte vi hans Billede her i Bladet (XVII Aarg. No. 12. S. 101) og nævnede hans Livsdata: Realeksamen fra Sorø 1870, i 1876 Assistent i Marineministeriet, 1887 Fuldmægtig og 1892 Kontorchef i Ministeriets Kommissariatsdepartement; samtidig var han en Tid lang Fuldmægtig i Vemmetofte Klosters Sekretariat i København. Paa Grund af Svagelighed tog han i 1902 sin Afsked, men da hans Helbred kort

efter tillod ham at bestride et mindre anstrengende Hverv, blev han beskikket til Ekspeditionssekretær i Lodsdepartementet, hvor han virkede til Juli 1924 — ialt 48 Aars Tjeneste under Marineministeriet. Hæderstegnet for god Tjeneste ved Søværnet, der overrakte ham i 1926, var saaledes vel fortjent; i 1896 var han bleven Ridder af Dannebrog, i 1925 fik han Sølvkorset.

Kontorchef Ridiger var ugift, han boede i mange Aar paa Østerbro i København og færdedes en Del paa Biblioteker og Arkiver; han havde historiske Interesser og syslede indgaaende med sin Slægts Historie. Han var født den 14. November 1852 i København, men da han efter Juleferien i 1865 kom til Sorø, boede hans Fader, Urmager *Frederik Carl Chr. Ridiger* i Præstø; hans Moders Pigenavn var *Adolphine Fanny Krieger*. Han var alle Dage, bl. a. paa Grund af sin historiske Indstilling, en sjælden trofast Soraner, som, saa længe Helbredet tillod det, saas ved alle Sammenkomster baade her og i Sorø og var ladet med Minder og Historier fra gamle Dage i Sorø.

Den 6. Juli begravedes han paa Solbjerg Kirkegaard, og Soransk Samfund hædrede sit trofaste Medlem gennem meget mere end et halvt Aarhundrede, med en Mindekrans.

Sit illo terra levis!

hgo.

SORØ AAR

XII.

Af Dommer *John Knox*.

Ved vor Tilbagevenden efter Ferien i Januar 1885 ventede der os et stort og anstrengende Arbejde, og vi sled bravt i det. Vi havde dog Tid at fejre vort *Baldursold* hen paa Efteraaret, helt »appelsinfri« var disse Sold jo aldrig, men *Nero* havde dog ikke fundet Anledning til at afskaffe dem. Vi soldede, saavidt jeg erindrer, en Lordagften ovre i Vestibulen — den blaa Sal — og det var vor Ærgerrighed, at der skulde holdes Taler paa alle de Sprog vi havde dyrket: Latin, Græsk, Fransk, Tysk, Engelsk samt Oldnordisk, og der skulde skrives Viser — Aaret før havde jeg letsindigt devoveret mig, men Resultatet var forfærdeligt. Paaskeferien holdt man i sit Hjem, men Fastelavn og Pinseferien blev ofret til Repetitionen, og uden at jeg mindes andre solenne Begivenheder, naaede vi Juni, og Artium begyndte. De to temmelig fjollede danske Stile, den latinske Version og den meget frygtede franske Stil, hvortil alle medbragte Sundby & Barüels dansk-franske Leksikon, hvad vor gamle nu afgaaede Lærer *Moth* (Mister) tidligere havde haaet os for, blev, efter hvad jeg erindrer, udarbejdede i Solennitetsalen, og det varede kun faa Dage, inden den mundtlige Eksamen, hvortil der mødte prominente fremmede Censorer, begyndte. Vi begyndte med Fysik, hvor det lykkedes »le prestiditigeur« *Eugen Ibsen* at skaffe os udmærkede Karakterer, uaftet vi var absolut uvidende, og vi sluttede med det lette Fag Engelsk, saa den tykke Ende var decideret i Midten. Eksamen strakte sig over godt 3 Uger og sluttede 4. Juli, Matematikerne (*Kofod* og *Larsen* »Rees«) dog først 5. Juli, vi klarede os meget pænt — over Middelhøst. Udmærkelse 105 Points opnaaede ingen, men vi havde dog to Mand, der fik over 100, og hele 9 af de 11, som udgjorde Holdet, naaede over de 84 Points, som var Minimums-

grænsen for første Karakter. Afslutningsdagen for os sproglige 4. Juli var min kære Faders 70 Aars Fødselsdag, og mit lidt lakoniske Telegram lød: »Gratulerer. Fik 17 Points over første Karakter«, *Kofod* blev primus med 102 Points.

Dimissionen, der blev slaet sammen med Skolens Translocation, var berammet vistnok til 11. Juli, og Dagene indtil da var en fortsat Række Festligheder hos kvindelige Balpartners Forældre, hos Borgmester *Muus* med de kønne Døtre *Juliane* og *Marie*, Postmester *Grev Knuth*, der ogsaa havde en køn Datter, Amtmand *Emil Vedel*, hvis ualmindelig søde Datter *Rigmor*, Kammeraten *Holten* erobrede til et saare lykkeligt, af hendes tidlige Død afbrudt Ægteskab, og hos en tidligere Proprietær, en velhavende Mand ved Navn *Larsen*, der boede i Baggade og havde en om jeg saa maa sige »Fandens køn« Datter. Jeg husker, at i al Fald den Larsenske Fest stod ovre paa Parnas, hvor vi spiste og drak og dansede og sværmede i den lyse Sommernat. Vi morede os herligt til disse Fester, som var absolut »indenfor Kredsen«, hvortil ogsaa de tre Nereider og *Gudrun Grüner* (Kammerherreinde *Howden Rønnenkamp*) hørte. Vi var ret fortrolige med alle disse søde Pigebørn, men decorum forbød, at man blev »dus«, det var altid »De« og »Frøken«, hvorimod Frøkenen nok kunde sige *Knox* uden De, men absolut ikke Fornavn. Man kunde selvfølgelig løbe paa Skøjter, køre paa Slæder og balsværme sammen ret ugenert, og hvis man »tilfældig« mødtes, spadsere sammen særlig i Flok, men besøge hinanden inden Døre udover formelle Visiter var udelukket. Ogsaa vi havde selvfølgelig haft vore Sværmerier og Konkurrence om 2. Vals eller Borddans eller Kottillon paa det obligate Balkort, hvor Herren tegnede sig ofte flere Dage forud for Ballet, kunde volde Strid og avle midlertidigt Uvenskab, hvor man var Luft for hinanden, ogsaa vi havde sunget *Borchsenius* Sang om naar det lød »hun kommer ned i Alléen« og haft hver sine Tanker derved, men egentlig Fortrolighed eller Kammeratskab opstod der ikke mellem Pigebørnene og os, og Kysene var sikkert meget sjældent forekommende — Mødre, Tanter, Slægt og »decorum« herskede langt haardere end nu, og det var saare sjældent, at en ung Pige brød ud af Familieringen og gik paa egen Haand. Om Klædedragten er jeg ikke kompetent til at udtale mig, men de saa søde ud Pigebørnene med deres bare Halse og Arme og deres lyse, brusende Kjoler og det fint opsatte Haar, Benene saa man selvfølgelig ikke det mindste af. Vi Drengene gik i vore klædelige mørkeblaa Fønixuniformer lige til vi henimod Artium fik sort Kjøletøj, Skik og Brug krævede, at man til Artium om muligt mødte i Kjole og hvidt, og vi følte os gevaldig som Mandfolk i den Mondur.

Vore Danse var langt mere voldsomme end Nutidens, Vals var selvfølgelig langsom, Polka normal, men i Galopade og Hopsa og til Dels Rheinländer arbejdede man, saa man nok kunde mærke Hjærtet banke og Transpirationen bryde frem, behagelige Hvil var de smukke Tur-Danse Les Lanciers og Française og særlig i Barnealderen Klappfinale efter Bordet. Der var lagt Danseorden i Forvejen altid begyndende med 1. Vals, 2. Vals (Kærlighedsdansen) og saa i Reglen Française, saa fulgte Spisningen i Reglen 2 Retter varmt og Dessert samt Rødvin og Madeira, beskedent udmaalt, og i Barnealderen Smørrebrød og afbrændt Rødvin, efter »Bordet« fulgte Borddans, saa kom 3. Vals, Les Lanciers og den meget vigtige Cotillon, hvor den udvalgte fik Sløjfer eller Buketter, og Drengene, der kunde ligne rene Fastelavnris, pragtfulde Ordener, derefter fulgte i Reglen en Forfriskning som Is eller pillede Appelsiner, og saa tyrede man løs paa Ekstravals i ubegrænset Mængde, indtil det hele sluttede senest Kl. 2, saa fik man The, hvad man ogsaa fik

ved Ankomsten, eller Kaffe, undertiden Bouillon med Vrøvl og andre Smaakager eller Smørrebrødssnitter, og saa var Ballet forbi, og Værtsfolkene kunde endelig komme i Seng. Hver Dans blev ført op af en dertil af Værten udpeget Dreng, den opførende ledede, bestemte hvad Musikken — i Reglen Klaver og Violin — skulde spille, hvad Slags Dans der skulde danses, og naar der skulde inklineres enten af Drengene eller Pigerne. Der arrangeredes ogsaa saakaldte Ture, eventuelt en Kehraus gennem hele Huset, ogsaa hemmelige Steder, til Værtindens Fortvivelse, man engagerede forud til de enkelte Danse, og Engagementerne optegnedes ved Underskrift paa Balkortene, Drengene paa Pigerne og vice versa, og Engagementet var bindende for den ommeldte Dans, og det var en grov Fornærmelse, hvis en Pige brændte en Dreng af og svigtede sit Engagement, det omvendte, at Drengen skulde brænde Pigen af, var betragtet som fuldkommen tølperagtigt og blev — om det forefaldt — strengt dadlet af Kammeraterne bagefter. I Pavserne, der spillede en stor Rolle, ikke mindst ved Sommerballer med Adgang til Skov eller Have, blev der røget Cigaretter, dog ikke overvældende og sjældent af Pigerne, det var ikke helt ladylike. Rafinerede Par valgte undertiden at sidde en Dans over, særlig naar de kunde finde et nogenlunde skjult Sted, hvor de kunde sidde og kigge hinanden i Øjnene. Ikke at have Engagement, naar den opførende klappede op til »næste Dans« var ubehageligt, gerne vilde enkelte Drengene snyde sig fra en Dans, men i Reglen blev Synderen halet ind og maatte nolens volens engagere den ledige Pige, som rødmede over at være saa lidt eftertraktet, at hun endnu paa saa sent et Tidspunkt som naar der var klappet op ikke havde »Herre«, men mangfoldigt mer forsmædeligt var det for en Pige at sidde over, at være Bænkevarmer, og i Reglen figurerede de samme uheldige Pigebørn i denne Rolle Gang paa Gang, saa saa man Værten, Husfaderen eller en tilstedeværende Onkel toroarme sig, det var jo altid noget og bedre end at »sidde«, naar alle de andre stillede op i lange Rækker til den forestaaende Dans, men meget Sjøv er der jo nu en Gang ikke her i Livet ved at være Barmhjertighedens Genstand, det skaffer ikke nogen Glæde, og Sladder og Gift — ikke mindst blandt de vogtende Mødre paa Akademiballerne — trivedes bravt den Gang som sikkert nu. Dansenes Varighed bestemte den opførende og ligeledes, hvor mange Par, der maatte danse ud af Gangen, Varigheden af deres Ophold paa Gulvet bestemte den opførende, og han dirigerede ved Haandklap og Kommando. Et Bal var en væsentlig mere kompliceret Affære end en Dans nu om Dage, det havde betydelige Forberedelser, og mekanisk Musik kendtes ikke, man svedte mere og blev mere træt end nu, men den stærke Bevægelse var sikkert hygiejnisk heldig efter den ret kraftige Spisning.

GAMLE SORANERE OG SORANSKE NOTER

Under Sangen »Sorø Tanker«, hvis Vers gengaves i *Soraner-Bladets* Juninumner, manglede Signaturen *B. P.* alias *Bjørn Poulsen*, stud. mag. og Bestyrelsesmedlem i Jydsk Afdeling af Soransk Samfund.

*

Tidligere Bestyrelsesmedlem i *Soransk Samfund*, Ingeniør, cand. polyt *Lauge Lauridsen* har for anden Gang faaet et Stipendium paa 2000 Kr. af Laurits Andersens Fond til fortsatte kemiske Studier ved Kejser Wilhelm-Institutet i Berlin.

Grosserer *Tage Lange* fyldte 60 Aar den 23. Juni og modtog en Hilsen fra *Soransk Samfund*.

*

Direktør *Holger S. Dahl*, som den 1. Juli kunde fejre 25-Aarsdagen for sin Ansættelse i De forenede Jernstøberier A/S, modtog i den Anledning en Hilsen fra *Soransk Samfund*.

*

Kontorassistent ved Sorø Akademis Kontor i Sorø *J. S. Bultoft* er fra 1. Juli ansat som Kontorfuldmægtig samme Steds.

*

Frk. *Aino Holten Bechtolsheim*, Datter af Lektor ved Sorø Akademis Skole *Holten Bechtolsheim*, har bestaaet Tandlægeeksamen med en meget fin 1. Karakter paa 172 $\frac{1}{3}$ Points.

*

Tegneren *Helge Refn* var sidst i Juni under Arbejdet paa Dekorationerne til det lille Hornbæk-Teater saa uheldig at falde gennem en Lem i Gulvet og brække sin højre Arm.

*

Timelærer ved Sorø Akademis Skole *J. Johannsen* er ansat som Adjunkt paa Prøve ved Struer Statsgymnasium fra 1. August.

*

Efter Justitsministeriets Indstilling er ved kgl. Resolution af 21. Juni 1939 Statsadvokat for Vestre Landsretskreds' 3. Statsadvokatur *Hans Henrik Emil Holm*, R. af Ddg. ('02), udnævnt til Dommer i Østre Landsret fra den 1. Juli 1939 at regne.

*

Efter Justitsministeriets Indstilling er ved kgl. Resolution af 21. Juni 1939 Kontorchef hos Rigsadvokaten *Helge Hoff* ('12) udnævnt til Dommer i Vestre Landsret fra den 1. Juli 1939 at regne.

*

Efter Justitsministeriets Indstilling er ved kgl. Resolution af 26. Juni 1939 Dommerfuldmægtig af 3. Grad *Gudmund Evensen* ('26) ansat som Dommerfuldmægtig af 2. Grad, fra den 1. Juli 1939 at regne. Justitsministeriet har derhos fastsat, at paagældende, der hidtil har gjort Tjeneste ved Embedet som Dommer i Nyborg Købstad m. v., fra den 1. Juli 1939 at regne vil have at gøre Tjeneste som Fuldmægtig ved Embedet som Kriminaldommer i Hjørring Købstad m. v.

*

Ved kgl. Resolution af 14. Juni er Højesteretsdommer *Th. Berthing* beskikket til ordentligt Medlem af den særlige Klageret.

*

Paa Sorø Akademis Godskontor tog man den 30. Juni Afsked med Akademikasserer *la Cour* ved en Højtidelighed, hvori bl. a. deltog Kurator *Korsgaard* og Rektor *Raaschou-Nielsen*, Kurator takkede *la Cour* for 23 Aars godt Arbejde, og denne takkede til forskellig Side for Støtte i Arbejdet gennem de 23 Aar, han har været ansat paa Godskontoret.

*

I Sprogforeningens Aarsberetning 1938—39 meddeles det, at Foreningen har haft den Glæde at faa betydelige Ekstrabidrag. Særligt nævnes et Bidrag, som Fadderskaberne paa Foranledning af deres Nestor, Redaktør *L. Schiøttz-Christensen*, Aalborg, har sendt til Sprogforeningen.

*

Paa Vesterbrogade 23—25 i København skal der opføres et nyt Bygningskompleks til 4 Mill. Kr. og indeholdende bl. a. en Biograf. Tegningerne er udarbejdet af Arkitektfirmaet *A. Wittmaack & V. Hvalsøe*, af hvilke sidstnævnte er Soraner.

*

Studenterne af 1929 fejrede 10 Aars Jubilæet ved en Sammenkomst i Sorø Søndag den 11. Juni. Nogle var jo forhindret i at være tilstede, bl. a. *Eigil Nielsen*, der opholder sig i Mørkefjord i Grønland. Han sendte følgende Telegram: »Hilsen til Tiaarsjubilæets Deltagere — Eigil Nielsen«. Telegrammet var adresseret til Akademilæge *Dalmarks Søn* og indløb lidt post festum, hvorfor det offentliggøres i *Soraner Bladet*.

*

Soransk Samfunds Formand, Dommer *J. Knøx* repræsenterede i Dagene 5.—8. Juli Danmarks Naturfredningsforening overfor Overfredningsnævnet under dettes Behandling paa Anholt af Sagen om Fredning af den c. 1500 ha store »Ørken« paa Øen. En af Overfredningsnævnets syv Dommere er Soraneren, Højesteretsdommer *T. Berthing*.

*

Professor, Dr. *Johannes Pedersen* er udnævnt til korresponderende Medlem af Det preussiske videnskabelige Akademi.

*

Direktør, fransk Konsul *H. Lützen*, Fredericia, er udnævnt til Ridder af Dannebrog.

*

Søndag den 16. Juli afholdtes der paa Brahetrolleborg en Fest til Minde om, at Joh. Ludv. Reventlow for 150 Aar siden overrakte sine Bønder Arvefæsteskøder paa deres Gaarde. I Slotsgaarden opførtes Lektor, Dr. phil. *Henrik Ussings* Friluftsskuespil »Paa Trolleborg«.

*

Hans Valdemar Rævskjær ('30) har bestaaet Skoleenbedseksamen i Naturhistorie og Geografi med 1. Karakter.

*

Lørdag den 8. Juli afsløredes i Fireportsgaarden paa Kronborg en Shakespeare-Mindeplade. Professor *Vilhelm Andersen* holdt en Tale om Hamlet og Danmark.

*

Ved kgl. Resolution af 26. Juni 1939 er Tjenestemand i Udenrigstjenestens 5. Lønningsklasse, midlertidig Fuldmægtig *Hans Christian Andreas Wenck* udnævnt til Tjenestemand i Udenrigstjenestens 4. Lønningsklasse.

Sekretæraspirant, cand. jur. *Ernst Meinsterp* er udnævnt til Tjenestemand i Udenrigstjenestens 5. Lønningsklasse.

*

Lektor ved Randers Statsskole *V. H. Øhlenschlaeger* er ved kgl. Resolution af 12. Juni udnævnt til Lektor ved Aurehøj Gymnasium fra 1. August.

*

Peer Hans Henrik Wille Jørgen (Student fra i Sommer og Søn af Forstander J., Sorø Højskole) er blevet optaget paa Flaadens Kadetskole.

*

Den 5. Juli viedes Frk. *Esther Kramhöft*, Datter af Direktør *Kramhöft*, Thomas Ths. Sabroe & Co., i Riisskov Kirke til Forstkandidat *Carl Georg Bech* ('24), Søn af Generalkonsul *Bech*, New York.

*

Tyge Zoffmann (Realist fra 1913 og Søn af afdøde Overlærer Z. ved Sorø Akademis Skole), der for 17—18 Aar siden udvandrede til Ny Guinea, har været hjemme paa Bæseg i Sommer.

*

Billedhuggeren *Leif Johannessen* og Frk. Nelly Rafn har ved Københavns Byret ladet tinglyse Bekendtgørelse om Ægteskab.

*

Undervisningsministeriet har under 14. Juli beskikket Lektor *C. C. Andersen* som faglig Medhjælper hos Undervisningsinspektøren for Gymnasieskolerne for Skoleaaret 1939—40.

*

Forstander for Frederiksholm Børnehjem *Axel Johan Jakobsen Skytte* ('99) fyldte 60 Aar den 17. Juli og modtog en Hilsen fra *Soransk Samfund*.

*

Soransk Samfunds Rusgilde afholdtes Lørdag Aften den 23. September. Museumsdirektør, Dr. phil. *Poul Nørlund* har lovet at holde Rustalen. Nærmere Program vil fremkomme i *Soraner-Bladets* Augustnummer, men reserver Aftenen allerede nu.

*

Pastor emer. *Niels M. Schjødte* ('89) er afgaaet ved Døden og begravet Søndag den 16. Juli fra Frederiksberg Kirke. Nekrolog vil fremkomme i Augustnumret.

<p>Husbukke Assurance- Compagniet</p> <p>Vesterport 208 København V. Central 13.773</p>	<p style="text-align: center;">VARELOTTERIET</p> <p style="text-align: center;">Støtter dansk Produktion</p> <p style="text-align: center;">Der er købt Gevinster i danske Varer for over 96 Mill. Kr.</p> <p style="text-align: center;"> ALMINDELIGT DANSK VARE OG INDUSTRILOTTERI</p> <p style="text-align: center;">Danmarks største velgørende Institution</p> <p style="text-align: center;">Til almennyttige og velgørende For- maal er der udbetalt ca. 28 Mill. Kr.</p> <p style="text-align: center;">Største Gevinst 10.000 Kr., — et lille dansk Hjem. — Nogle faa Lodsedler for Soranere faas hos Lotteriets Kollektører og i Hovedkollektionen, Laxegade 2, København.</p> <p style="text-align: center;">1 Lodseddel til 5. Trækning (9.-11. Aug. 1939) koster kun 4 Kr. 60 Øre.</p>					
<p>Inger Norries Sølvsmiede</p> <p>Leverandør til Varelatteriet</p> <p>Nikolaj Plads 32 - Telefon Palæ 5648</p>	<table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td data-bbox="785 1442 1130 1597"> <p>En Tryksag fra GREISEN...</p> <p>... kort sagt, De bli'r tilfreds</p> <p>Fr. Palm Greisen Møntergade 2 . C. *10.493</p> </td> <td data-bbox="1138 1442 1480 1597"> <p style="text-align: center;">AKSEL ERTING Tømrermester</p> <p style="text-align: center;">Tlf. 681</p> <p style="text-align: right;">Bjarkesvej 1 A Helsingør</p> </td> </tr> <tr> <td colspan="2" data-bbox="785 1604 1480 1754" style="text-align: center;"> <p>H. C. BORCH & CO. A/S KUL . KOKS . CINDERS</p> <p>Strandvej 183</p> <p style="text-align: right;">Tlf. Helrup 6566</p> </td> </tr> </table>		<p>En Tryksag fra GREISEN...</p> <p>... kort sagt, De bli'r tilfreds</p> <p>Fr. Palm Greisen Møntergade 2 . C. *10.493</p>	<p style="text-align: center;">AKSEL ERTING Tømrermester</p> <p style="text-align: center;">Tlf. 681</p> <p style="text-align: right;">Bjarkesvej 1 A Helsingør</p>	<p>H. C. BORCH & CO. A/S KUL . KOKS . CINDERS</p> <p>Strandvej 183</p> <p style="text-align: right;">Tlf. Helrup 6566</p>	
<p>En Tryksag fra GREISEN...</p> <p>... kort sagt, De bli'r tilfreds</p> <p>Fr. Palm Greisen Møntergade 2 . C. *10.493</p>	<p style="text-align: center;">AKSEL ERTING Tømrermester</p> <p style="text-align: center;">Tlf. 681</p> <p style="text-align: right;">Bjarkesvej 1 A Helsingør</p>					
<p>H. C. BORCH & CO. A/S KUL . KOKS . CINDERS</p> <p>Strandvej 183</p> <p style="text-align: right;">Tlf. Helrup 6566</p>						
<p>„Sorø Bys Historie“ v/ L. F. la Cour Pris Kr. 7,50. Svegårds Boghandel Sorø</p>						
<p style="text-align: center;">HOTEL PHOENIX KØBENHAVN TELEFON 114 120 Værelser — 76 Bad</p> <p style="text-align: center;">Byens hyggeligste og smukkeste SELSKABSLOKALER Internationalt Køkken — Det berømte FROKOSTBORD I Kavalersalen: Kapelmester <i>Oerolds Ensemble</i>.</p>						
<p style="text-align: center;">Soranere! Næste Gang De har en Stilling ledig eller søger en Stilling — prøv saa en Annonce i Soranerbladet Svend Clausen.</p>						

Announceexpedition: cand. jur. Svend Clausen, Vesterport 208, København V. Tlf. Central 13773.

SORANER-BLADET.

MEDLEMS BLAD: FOR

SORANSK SAMFUND

24. AARGANG

Nr. 8

August 1939

SORANSK SAMFUNDS AARSFEST. RUSGILDET

Rusgildet vil i Aar blive afholdt Lørdag den 23. September Kl. 19 pr. paa Hotel Phønix. Indgang i Dronningens Tværgade.

Rusmodtagelsen finder Sted i Riddersalen Kl. 19 prc. Formanden, Dommer *Knøx*, byder Velkommen.

Derefter spilles *Ebbe Hamerichs* smukke Soranermarch, og lige efter vil Musæumsdirektør, Dr. phil. *Poul Nørhønd* holde Aarets Rustale.

Efter Rustalen vil *Aage Linds* Kantate til Musik af *Ebbe Hamerich*, blive sunget af Studentersangerne.

Efter Kantaten finder Immatrikulationen Sted, hvor Russerne faar overrakt *Soransk Samfundts* Emblem, den lille Phønixnaal. I Forbindelse hermed overrækkes der 60-, 50- og 25-Aarsjubilæarerne *Soransk Samfundts* Jubilæumsnaal.

Naar denne lille Højtidelighed er til Ende, gaar vi til Bords til Soranermarchens Toner. Souperen bliver serveret i Kavallersalen, Kaffen i Selskabslokalerne paa 1ste Sal. Efter Kaffen kommer vi til Panchesoldet i Riddersalen, og der er her som sædvanlig sørget for forskellige Overraskelser.

Prisen er for Medlemmer 12 Kr. pro persona, for de yngste 8 Aargange dog kun 6 Kr. pro persona (Dimittender 1932 incl.).

I Aar er der tillige Adgang for Juniorer ('32 incl.) til Panchesoldet alene Kl. 22 for 2,50 Kr.

Indmeldelser modtages hos: Direktør *A. V. Rasmussen*, Vesterport 323, V. Telf. C. 8229. Giro Konto 1710, og hos: Tandlægestuderende *Mogens Poulsen*, Admiralgade 21. Telf. Byen 4145.

Samtidig med Indtegningen bedes Gebyret indbetalt, hvorefter Adgangskort vil blive tilsendt.

Sidste Frist for Indtegningen er Onsdag den 20. September.

Evt. Sange bedes sendt til Direktør *Rasmussen*.

Mød op og byd vore unge Kammerater hjertelig Velkommen.

SORØ i DANSK DIGTNING OMKRING 1840

»Her er Fred til stille Digtningens Id«.
Ingemann.

Af *Erling Nielsen* og *Mogens With*.

I. **Hauch.**
Af *Erling Nielsen*.

Lejlighedsdigte er noget underligt noget. Der er Digtere, som har en poetisk Flomme, som flyder i Tide og Utide, paa Bestilling og til forskellig Pris; og der er Digtere, som under Aandens Pres skaber Størværker, men som saa snart de skal skrive det simpleste Lejlighedsdigt, staar som Fuskere. Og saa er der *Ingemann*, som paa Statens Bestilling og for 6 Rigsdaler skrev 7 knastørre Morgensalmer, som ikke desto mindre var Frøkorn, der siden udfoldede henrivende Blomster med frisk Duft: »Morgen- og Aftensanges«, hans Livs Størværk.

Den ydre Anledning — Lejlighed — til disse Ord er den, at et »Lejligheds«digt, vi alle holder meget af, nu er 100 Aar gammelt: *Hauchs* »Afskedssang til Academisterne i Sorø«: Jeg veed et Sted. Det stod trykt i »Brage og Idun« for 1839, et litterært Tidsskrift med Bidrag fra Mænd som Præsten *Grundtvig*, Kbn., Prof. *Ingemann*, Sorø, Student *Welhaven*, Kristiania, m. m. fl.¹

I samme Form optryktes Digtet i »Lyriske Digte« 1842. (At baade Samfundets Sangbog og Skolens Lovsangsbog skriver 1845, maa være en Lapsus). Men da 2. Udg. af denne Samling kom i 1854, findes Digtet i en ændret Skikkelse; en Række betydelige Rettelser er foretaget. Siden — i 1862 — har Litteraten *O. C. Lund* strøget *Hauchs* Slutningsvers og selv² føjet to nye til, saaledes at Sangen kunde nyttes ved soranske Sammenkomster. Den Text, der var trykt til Samfundets Tur til Sorø Sept. 1938, bestaar af *Hauchs* 5 første Vers i deres oprindelige Skikkelse »Brage —« og »Lyriske D.« 1. Udg.) og *Lunds* to Tilsætningsvers. Sangbogen og Lovsangsbogen gengiver Texten efter 2. Udg. af »Lyriske Digte«, altsaa med de Rettelser, som *Hauch* selv har foretaget. Kun paa et enkelt Punkt gaar de to Sangbøger videre end *Hauch*; de har: Her har I *gransket* i, medens alle *Hauchs* Texter har: Her har I *forsket* i. Hvem der saa end har foretaget denne Rettelse, er det sikkert Tanken om, at forske (forschen) er tysk Laaneord, der har været afgørende, en Rettelse, der maaske kan forsvares med, at *Hauch* i andre Digte bruger Ordet: *granske*, f. Ex. i »Gravsang«, hvor der staar:

»Ei ved Døden at betragte
Kan vi *granske* Livet ud.«³

Om *Lunds* Vers er der blot at sige, at det var bedre, om de ikke var skrevet; thi de skæmmer Digtet; ikke nok med, at han har hugget eller hentet Billedet med Taarnene som Symbol paa Nationens Kraft fra »De tvende Kirketaarne«; men han har ogsaa indsat et af *Hauchs* egne Udtryk deri med fordrejet Tyd. I *Hauchs* Slutningsvers hedder det:

»Og lad de Blomster, som I her har funden,
til Frugter modnes, hvor I vandrer hen«

og det bliver i *Lunds* Vers til:

»Og gid det staa klart for dem, der bliver igjen
at hver en Blomst, vi har i Sorø fundet,
gav vi som Frugter Fædrelandet hen«.

Den Nationalisme, *Lunds* Vers driver af, virker anmassende og upassende som Slutning paa *Hauchs* Vers, der intet har med denne Tone at skaffe.

Hauch havde visselig ingen poetisk Malkeko; tværtimod. Han havde Livet igennem sit Jætteslid med Sproget; knudret og kejtet falder megen af hans Digtning. Og dog har han skabt Digte, der i Formskønhed søger deres Mage, Valdemarssangene f. Ex.. Ogsaa »Jeg veed« er ypperligt i Formen:

Gennemført Parallelisme med Stedord og Stedsbiord.

1. Vers: *der* leger Fisken; *der* synger Droslen; *der* glider Baaden; Hjort sig spejler *der*;
2. Vers: *hvor* Bøgen suser; *hvor* gamle Minder; *hvor* store
3. Vers: *men hvo* *der* vandret; *og hvo* *der* saa; *og hvo* *der* hviled.
4. Vers: *hvor* I har vandret; *hvor* Vaaren hilset; *hvor* I har skuet; *og hvor* I Taaren rysted;
5. Vers: *Her* har I gransket; *her* har I stirret; *her* Eders Blik; *og her* har I grublet.

3 første Vers er personlig Fortælling: *Jeg* ved; *Jeg* ved; *Jeg* ved;

3 sidste er direkte Tale til Dimittenderne:

Nei sikkert aldrig dette Sted I glemmer.
Her har I gransket i de Vises Skrifter.
Saa drager bort. Nu Tiden er udrunden.

Og i Slutningsordene samler han: *jeg* og *I* til: *vi*:

Men Aandens Frugt, den indholdsrige Tanke,
det er den Skat, der ene er os kær.

Hans Rettelser fra »Lyriske Digte« 1. Udg. til 2. Udg. røber hans Omhu for at gøre Rytmen let og elegant paa Steder, hvor den falder tungt. (Den ranke Hjort tidt spejler sig — sig spejler der; Vaaren hilset først — hilset bliver) ligesom man kan iagttage hans Søgen efter de Ord, der bedst udtrykker Digtets Stemning (Det ligegyldige og i denne Sammenhæng intetsigende: dybe Sø — det udtryksfulde og paa dette Sted værdifulde — stille Sø; det dagligdags: Saa rejser bort — det højtidelige: Saa drager bort).

Ikke en eneste Gang nævnes det Navn, hele Digtet drejer sig om: SORØ, (Selvfølgelig plumper Lund i med det) skönt det er skjult til Stede i hver Linie; det er det Ord, der hele Tiden ligger i Tanken, men aldrig udtales. Det har en dragende, hemmelighedsfuld Magt ved sig at digte:

Jeg ved et Sted, som *jeg* har elsket længe.
Jeg ved en Egn, omkrandsset rundt af Lunde.
Jeg ved en By, den er saa tavs og stille.⁴

fremfor umiddelbart at juble ud i et: Sorø! Sorø! *Hauch* holder det hen i et vagt og ubestemt Skær, saa det bliver til en Drøm om Sorø, en Taagedis, der langsomt svinder og atter lægger sig; det er et Træk, der dybest set er i Pagt med hele hans Livssyn, det, man plejer at klistre Etiketten: »romantiske« paa. En gennearbejdet, fast og fin Form er det.

Og vender vi os nu fra Formen til det, den er Form for:

Indholdet, Aanden, finder vi, at Digtet først og fremmest er et dybt personlig Opgør med Sorø, og først i anden Række er et Lejlighedsdigt, en »Afskedssang til Academisterne«, — og gad vidst, om det ikke netop er derfor, det øver sin Magt over Sindet den Dag i Dag. Opbrud fra Sorø er skelsættende i Livet, og hvad er naturligere end i Opbruddets Time at se tilbage paa Aarene, der svandt, samle Indtrykkene og gøre op med Stedet? (selvom det maaske først er mange Aar efter, at man er i Stand til at se objektivt paa de Dele!) I en saadan Stund er der Styrke i at opleve et andet Opgør i en kunstnerisk Form, som det sker i Digtet her.

Hauch sidder i sit Studerekammer og holder Opgør: Tankerne gaar naturligt rundt i Egnen: ned til Søen, ud paa Søen, op ad Storegade, ud i Skoven — Naturen, Stedet med dets Minder! Der er Vaargrøde over Digtet, blaa Himmel og hvide Skyer, og der er Sommerfrodighed, Roser og Bøgeløv og Fuglesang, en saa ren dansk Naturstemning, at Tanken uvilkaarligt gaar til *Aakær* og *Thøger Larsen*; men i *Hauchs* Naturskildring lever tillige hans inderlige, »romantiske« Sjel: Maaneskin, Vaaren »smiler som en salig Aand«, i Skoven »blunder« »gamle Minder«. Og hans Blik strejfer Boghylderne, og han forsikrer sig om Værdien af Bøgernes Verden — Lærdommen, Skolen! Dertil og ikke længere. Det er Sorøes Tyd for *Hauch*: Naturen, de historiske Minder og Skolens Lærdom. Men det fjerde, Academistens Tanker samles om ved Opbruddet: Kammeratskabet, Venskabet, omtales kun i forbigaaende; og ganske simpelt fordi *Hauch* ikke paa Bestilling kunde levere en Hyldest af noget, han stod udenfor, men derimod nok give, hvad han rummede af ægte Tanke og Følelse.

»Jeg ved et Sted« staar helstøbt og afsluttet i enkle og store Linier med rene og klare Farver. Alt, hvad *Hauch* har at takke Sorø for, »bekender« han i dette Digt; hele sin Følelse for Sorø udtømmer han i dette Digt. Og som Modstykke hertil kan da opstilles et *rigtigt* Lejlighedsdigt — et Digt, der skulde skrives, hvad enten Gnisten vilde fænge eller ej — med samme Motiv: Sorø. Det er en Sang, *Hauch* fabrikerede til Soranerfesten d. 13. Dec. 1862, (Trykt i »Nye Digtninger« 1869) og allerede dens Indledningsord: »Vi ved et dejligt Sted« leder paa Sporet tilbage til »Jeg ved et Sted«, og det er da tydeligt nok en tom Kliché af samme. Typisk er det, at det nu ikke er nok at sige: et Sted; der skal et Tillægsord: dejlig, til, for at dække over den indre Tomhed. Ordene er der; men Aanden mangler, — for den ligger allerede i »Jeg ved«, der som personligt *Hauch*-Sorø-Digt har samme Evighedsværd som hans Bekendelsesdigte.

Erling Nielsen.

Noter.

Note 1.

Paa Akademiets Bibliotek findes flere Exemplarer af et »Urtryk«, som har været brugt til Translokationen 28. Febr. 1838. (Meddeelt af Rektor *Raaschou-Nielsen* i Soranerbl. 21. Aarg. S. 77) Dette »Urtryk« svarer Ord til andet til »Br. og I.«s Text.

Note 2.

Iflg. Note til Digtet i *P. Schjærffs* *Hauch*-Udgave, som bygger paa en Oplysning fra Prof. *Otto Borchsenius* i Soranerbladets 3. Aarg. S. 7. *Jeg* skylder Lektor *P. Schjærff* Tak for denne Henvisning.

Note 3.

Jeg blues ved at anføre dette centrale Citat blot for at vise Ordet granske, og henleder derfor Opmærksomheden paa Citatets Indhold, der siger store Ting om dets Skaber!

Note 4.

Andre Digte med samme blide og drømmende Anslag:
Jeg veed en Flod, jeg saae den kun i Drømme.
(Valdemars 2. Sang)
Jeg mindes vel et Sted, gid jeg var der igjen.
(Lauras Sang om Hjemmet).

DA SORANSK SAMFUND FESTLIGHOLDT SORØ'S 300 AARS KØBSTADSJUBILÆUM

Hørebilled-Montage med Knoxplade-Optagelse

Til Festen i Aarhus den 18. Februar d. A.
i Soransk Samfunds Jydske Afdeling havde
Aage Lind leveret følgende Bidrag:

*H*vad er det for Optog dér,
— mon en Kogleklubs Parade,
denne Bedsteborger-Hær
opmarcher't paa Sorø Gade?
Pandens perler let af Sved,
Brystet svulmer, Maven rundes,
Næsen op og Hagen ned,
— det maa læres for at kunnes.
Herligt — herligt er det stolte Syn.

Midt paa Torvet gøres Holdt.
Man maa puste ud og stønne.
Var her Øl og Øllet koldt,
var her dejligt i det grønne.
Men at lokkes fra sit Hjem
for at tørste og marchere —,
Herren dér, som nu staar frem,
ønsker nok at protestere.
Hør ham! — Latter. Haandklap hist og her.

»Kammerater!« (stor Applaus)
»Hvis er Skylden for Misæren,
er det Knox'es eller Louw's?«
(Tilraab: lad dem dele Æren)
»Føj for —!« — Talen ender brat.
Det var lige ved Skandale.
Nu vil Formand Knox ta' fat,
og vi bringer her hans Tale.
Bravo! — Bifald. Sidste Taler: føj!

»Vi har Part i denne By
skønt hinsides Klosterporten.
Naar vi hilser dig paa ny,
hamrer det et Sted bag Skjorten.
Ja, med stærke Baand du bandt
mangen gammel skægget Gubbe,
det var din Barber, der fandt
Drengens første spæde Stubbe.
Sibbern — Milwertz — hvem kan glemme dem.

Hvor vi er — i Øst og Vest,
kald paa Mindet, — Sorø svarer:
Marked, Forsvarsbrødre-fest,
Cirkus, Dyrsku' og Basarer.
Din »Havanna House« vi nød,
Herrer af de store Klasser,
nævnes Ordet Wienerbrød,
smager det af dine Basser.
Sorø — Sorø — vore Minders Stad.

Du blev Drengens første Ven.
Du tog mod ham uden Tøven
dér, hvor Skolen holdt igen,
med Blanketter, Vrøvl og Prøven.
Han sov ind hin Skæbnens Nat
af det nye overvældet,

til sig selv helt overladt
i et Kammer paa Hotellet.
Drømme — fødtes i det lave Rum.

Siden genlød fra din Kro
Scenekunst, Orkesterfilen:
»Ridderen af Randers Bro« —
»Tordenskjold i Dynekilen« —
»Rhitra« (o, med bare Ben),
Svantevits forgjorte Datter, —
»Trilby« Stof for mer end een
af et Frikvarters Debatter.
Uro — Uro i det unge Sind.

Vi har fulgt dig Dag for Dag
gennem Gader og Butikker.
Bagved visse Vinduesfag
blanke Øjne stadig kigger,
— ser den Strøm, der glider bort:
Dreng, Lømler, Gymnasiaster,
— tyk og tynd og lang og kort,
alle de om Hjørnet haster.
Verden — venter dér, hvor Vejen snor.

Men i Dag er Strømmen vendt.
Vi vil fylde dine Gader,
og i Smug som god Bekendt
klappe Husenes Facader.
Her — og hisset paa Parnas
vil vi bringe dig vort Leve,
i vort Hjerte har du Plads
som i vore Barndomsbreve.
Hil dig — hil dig, — Hurra, Hurra, Hurra!«

Atter Opbrud. Rask Farvel
»Kongen« løfter naadigt Haanden.
Over Klosterportens Skel
skrider taktfast Marchkolonnen.
Hør, fra Portens Hvælving slaar
Sangens Genlyd den i Møde:
»Liflig er vor Ungdoms Vaar,
paa vor Kind dens Roser gløde.
Liflig — liflig er vor Ungdoms Vaar!«
Aage Lind.

DØDSFALD

Pastor emer. N. M. Schjødt afgik ved Døden den 12. Juli og begravedes den 16. fra Frederiksberg Kirke.

Niels Magnus Schødte var født 4. November 1869 i Assens som Søn af Toldkonrollør Malthes Bruun Nygaard Jensen og Hustru Louise Sophie Regina, f. Schjødt. I 1889 blev han Student fra Sorø Akademi Skole og tog teologisk Embedseksamen i 1895. I 1891 havde han faaet Bevilling til at føre Familienavnet Schjødt. Efter nogen Tids Lærervirksomhed i København blev han i 1897 personel Kapellan ved Faarevejle og Dragsholm Kapel, udnævntes i 1903 til Sognepræst i Vammen-Lindum-Bigum ved Viborg,

forflyttedes i 1910 til Egense i Sydbyen og derfra i 1915 til Sognekaldet ved Vor Frue Kirke i Svendborg. I 1928 udnævntes han til Ridder af Dannebrog, og i 1935 tog han sin Afsked. »Kristeligt Dagblad« skrev om *Schjødte* ved hans Død, at han var en særpræget Personlighed og nærmest grundtvigsk indstillet.

I 1897 havde han ægtet Dagmar Ovine Alfride Frederiksen, Datter af Togfører C. C. Frederiksen og Hustru Alvilda, f. Knack.

FRATERNITAS SORANA's 6. STÆVNE

paa Fanø 29.—31. Maj 1939.

Med højt Humør og i straalende Sommervejr samledes Deltagerne paa Missionskurstedet 2. Pinsedags Aften. Tilstede var — eller kom efterhaanden: *Gabriel Lind, Helge*

Dahn, Tage Severinsen, Krog-Meyer, Paul Nedergaard, Ernst Gram, Juul Sørensen, Knud Voldum, Waage Beck og Ebbe Christiansen — de sidste 6 med Hustru — altsaa 16 ialt. der af *Knud Voldum* som fast bosiddende paa Fanø (Nordby Præstegaard) blev budt velkommen til Stævnet.

Efter at have stillet Sulten, bl. a. med nogle mægtige Vesterhavs-Pighvarrer, samledes vi i et af Kurstedets mindre Lokaler (et samtidigt internationalt Fredsmøde ell. -Kursus forstyrrede ikke Freden syndeligt), og her holdt *Waage Beck* et meget interessant Foredrag om sit og andres Arbejde Syd for

Grænsen, hvor der rundt om findes større og mindre danske Menigheder. Med Flensborg som Udgangspunkt er det et meget omfattende og spredt Arbejdsfelt.

Tirsdag d. 30.: Morgenandagt ved *Helge Dahn*. Derefter indlededes en Forhandling af *Ernst Gram*, der som Lægmand blandt de mange Teologer er en særlig skattet Taler. Emnet: »Modtages smaa Bidrag?«, som paa Forhaand kunde give Anledning til mangehaande Gisninger, førte netop ind paa den interesserede Lægmands Syn paa — og Indvendinger mod — mange forskellige kirkelige Forhold og Anskuelser.

Om Eftermiddagen foretog vi i smukt Vejr en meget interessant og vel tilrettelagt Tur rundt paa Øen, saa »Fuglekøjen«, som *ikke* var til at sove til Middag i, men er sindrigt indrettede Damme og Kanaler, hvor der (inden det blev forbudt) fangedes en Mængde Vildænder. Politimester *Hebo*, Esbjerg, var som gammel Soraner indbudt til med Frue at være med i Laget denne Eftermiddag og Aften. Ogsaa Læge *Gustav Trolle* i Sønderho sluttede sig her til Selskabet. Efter at have drukket Kaffe paa Sønderho Badehotel blev baa- de Kirken og Exner's Kro beset, og Turen gik nu tilbage til Nordby ad Strandens brede, hvide Landevej.

Aftenen tilbragtes hos *Voldums*, hvor vi blev gæstfrit mod-

taget i den hyggelige Præstegaard. *Paul Nedergaard*, der i Aar kan fejre sit 25 Aars-Studentjubilæum, holdt her et Foredrag — eller Causeri — om: »25 Aar efter at man blev Student«. Meget gik anderledes end tænkt, og nogle Illusioner brast; men der var ogsaa noget, som holdt. *Knud Voldum* knyttede hertil nogle af sine Erfaringer og Erindringer, og Aftenen gik hurtigt med Sang og Passiar; men inden Referatet af en »FRATERNITAS-Dag« sluttes, maa der til sættes et Islæt, som fra først til sidst hører med, af Soraner-Sange, Anekdoter, Skolehistorier og Brandere.

Den 3. og sidste Dag holdt *Gabriel Lind* Morgenandagt, hvorefter der skulde være Generalforsamling. Bestyrelsen genvalgte, og næste Mødested skulde, efter Afstemning, blive Svanninge Præstegaard. Der blev derefter Tid til »Frivillig Badning« for de mere modige. De øvrige slap for Kilometerløb. Efter en lukullisk Frokost skiltes atter vore Veje med et: »Paa Gensyn i Svanninge!«

E. C.

ENDNU EN GANG

Hvis gamle *Ingemanns* Digt: »Fred hviler over Land og By« havde nogetsomhelst med Sorø at gøre, hvad det viselig ikke har, udover en tilfældig Lighed mellem Stemningen ved Sorø Sø en stille Aften og den Stemning ved Sortedamsøen i København, der en Aften i 1815 eller 1816 udløste Digterens forpinte Sind — hvis, gentager vi, salig *Ingemanns* Digt havde staaet til troende, og der nu virkelig har hvilet Fred over Sorø By og Sø og Landsogn i en seks Ugers Tid eller deromkring, saa er det ihvertfald, naar disse Linier læses, forbi med det, og der er betydelig Uro og Støj om den gamle Digtters mangeaarige Bolig østfor Skolens Hovedbygning og Gravstedet ligeoverfor, hvor hans lille runde Broncenæse titter ud af Sandstensmindet paa hans Grav. Og det kommer af at, som det hed i de gamle Tivoli-Programmer, »Haven igen er aaben med de sædvanlige Forlystelser« eller, for at sige det rentud, at Skolen i Sorø er begyndt igen med sine halvfjerdehundrede søde Børn samt med Rektor og Lærere, Økonoma og Tjenerskab og hvad der ellers hører til en stor, velordnet Kostskole.

Det hele er jo bare en aarlig tilbagevendende Begivenhed, men den gamle Soraner, som ikke mere er aktuel og selv kun et lille Stykke Historie, kan ikke lade være med at mindes disse første Dage efter Sommerferien og især den allerførste Dag, da han med nogen Bøvs (det vidste han iøvrigt ikke hvad var, dengang) begav sig lidt sky ind i Sværmen af det øvrige Personale ved Lærdomstempleet dernede. Den gamle Dreng kan næsten føle som en lille Gysen i Hjertekulen ved Mindet om saadan en Førstedags mærkelige, skiftende Fornemmelser: Ængstelsen ved det meget ukendte, der ventede, uafvendeligt, men ogsaa det trøsterige ved et medfølelsefuldt lille Smil eller, om han allerede havde visse Erfaringer bag sig, Ubahaget ved atter at skue det og det grimme Fjæs, man næsten helt havde glemt i Sommerferien.

Men især er det dog de mur- og nagelfaste Omgivelser plus den omgivende Natur og dens stærke og blide Skønhed, der dengang virkede saa overvældende, som denne gamle Soraner Gang paa Gang genoplever i sin Erindring medio August — og han ligefrem kan høre, med det usynlige Øre, de mange Stemmers Summen paa Stengangen og i Klasserne, i Spisesalen og ude i Fratergaardens Stenørken med Brøndens Oase i Midten, Sorøs Navle, alle soranske Tiders Mindevæld — og henne fra Boldtbanen Raabene fra de haardkogte Sportstyper, som allerede har Ben og Næver og Kæft igang paa Aarets første Skoledag. Men mest af alt

genoplever han — og med en egen sviende Længsel efter et Gensyn — det vidunderlige Indtryk af Skovs og Engs og Lufts og Skyers Sammenspil derude over Flommen paa saadan en hed August-Eftermiddag; de fine graa og grønne og blaanende Farvetoner, Skumringsmørket mellem Træerne, deres Skygger og skiftende Lys og alt det lokkende bag de fjerne Skovbryn og Engens Fortoning langt hen mod disede, ukendte Egne . . .

Det har altsammen aabenbaret sig i disse Dage, gæstfrit og selvfølgeligt, for ny Skarer af Drengene fra alle danske Sogne og alle Samfundslag, som nu i et Aar skal sammenleve sig med disse Omgivelser, de levende og de maalløse, skal knuges eller opmuntres af dem, vokse sig større eller kvæles af det al for overvældende, altid i Bevægelse oftest under Kommando og til Klokkesignaler men ogsaa i de korte Fritimers lykkelige Ubundethed. Der hviler ikke netop Fred over Land og By i Sorø med Omegn i den nærmeste Tid — nej, for her gror Livet med herlig Uro og Røre og Vækst af det nye og Smuldren af det udgaaede; en ny Aarring lægges om den gamle Skolestamme, og hver gammel Soraner bliver endnu et Aar ældre.

377.

TI AARS REALIST-JUBILÆUM

Tolv Realister af Aargangen 1929 har fejret deres Ti-aarsjubilæum med en Sammenkomst i Sorø. En af Turens Deltagere har sendt *Soraner-Bladet* følgende Referat:

Realister af Aargang 1929 havde Søndag den 25. Juni foranstaltet en Jubilæumssammenkomst paa Parnas. Til Trods for, at det kun var lykkedes at samle 12 af 24, maatte Fæsten siges at være ualmindelig vellykket. Der indtoges en

Frokost paa Parnas Kl. 12 af enorme Dimensioner, og efter et Par Timers hyggeligt og fornøjeligt Samvær dér tog man over til Skolen for at foretage en Rundgang og genopfriske gamle Minder. Der aflagdes Besøg hos Lektor *Rosen*, hos hvem man hyggede sig en halv Times Tid ved en god Cigar, Kager og Vin, hvilket sidste spædede Humøret endnu en Tand i Vejret. Kl. 5 skiltes Selskabet og drog hver til sit for at besøge gamle Venner i Byen. Men Dagen havde været Succes.

Billedet viser fra venstre mod højre:

Per Lindemann Schmidt, Viggo Mikkelsen, Thorkild Andersen, Preben Kothe Hansen, Mogens Jul Petersen, Hans Birk Larsen, Peter Jensen, Bent Fosselius, Børge Andreasen og Jacob Jørgensen.

Paa Billedet ses kun 10 af de 12, der var mødt. 2 var allerede rejst paa det Tidspunkt, Billedet blev taget.

SORØ AAR

Af Dommer *J. Knox*.

XIII

Saa oprandt den 11. Juli, og i fuld Mondur — alle vi 11 Studenter i Kjole og hvidt — stillede hele Skolen og alle Lærerne samt en Del paarørende i Solennitetsalen. Der blev sunget en Sang, *Nero* besteg Talerstolen smuk og bred, og med stor Værdighed og formfuldendt Veltalendehed, der dog ikke var uden en lidt rørstrømsk Svulst, dimitterede han os 11 Ungersvende og overrakte hver enkelt bukkende Student hans Eksamensbevis. Saa fulgte Skolens Translokation, saa sang vi *Wilsters* »*Domum domum dulce domum*«, som altid rørte os, selv om vi ikke vilde være ved det, og saa var man Student og satte med Stolthed den sorte Hue fra Madam Thrane i Sværtgade paa det rigtlokkede Hoved. »Snydere« og andre strømmede til for at lykønske, og man erkendte at »Snyderne« jo i Grunden var forfærdelig rare Mennesker, hvortil jeg vil føje, at »Snyder« var et rent nom de guerre, der laa ingen som helst Allusion i Benævnelsen, men den var uudryddelig og universel. Saa fulgte for sidste Gang Middagen med Kyllingesteg og Jordbær og en Cigar, og om Aftenen sluttede vi saa alle supplerede med Realistdimittererne, der havde bestaaet Realeksamen, i Vestibulen, »blaa Sal«, hvor Skolen gav Afskedsouper, »*Nero*« præsiderede, og nu talte han hjerteligt, naturligt og muntert, de fleste af »Snyderne« var med, og primus blandt Studenterne saavel som blandt Realisterne maatte takke, nu var det *Kofod*, der var i Vinden, og mig, der grinede, ved Holbergfesten havde det været omvendt.

Festen sluttede c. Kl. 10, saa skiltes Faarene fra Bukkene, Realisterne drog landværts til deres Gildested medbringende »*Chrisse*« og en anden Lærer, medens vi 11 Minervasønner søværts begav os til det dejlige Parnas for at holde Sold. Vi havde inviteret den bestandig gemytlige *Jähnigen*, der vejede godt til i en Baad, den smilende unge »*Møk*« med den vidunderlige altid rungende Latter og vistnok lille *Zoffmann* med, andre var ikke »udvalgt«. Paa en af de skovklædte Høje ved Parnas var Gildesbordet dækket, og nu svandt den skønne lyse Sommernat under Sang og Bægerklang og megen Tale og Venskabsforsikringer for Livet — »*Møk*« omfavnede os alle og erklærede os for sine Venner, og saa rungede hans uimodstaaelige Latter udover den blanke, tavse Sø. Vi saa den opgaaende Sol spille over den spejlblanke Søs Glar og forgyldte Skov og Søbred, saa fik vi Kaffe og Rundstykker, og med Ild paa den sidste Cigar roede vi betagne af Naturrens Skønhed, der næsten gjorde os tavse og standsede *Jähnigen* i hans gjaldende Sang, tilbage til Akademihaven, omfavnede en Gang endnu de »dejlige Snydere« og krøb i Seng med Studenterhuen omhyggelig anbragt paa Taburetten. Man kom sent op næste Dag, som blev meget travl. Der skulde pakkes færdig, og der skulde siges Farvel til alle de kære kendte Steder, til Kamrene og Sovesalene, endog til »*Trekroner*«, til store Boldplads, til Parkens mange Gemmesteder og til Søen med Broerne og Baadene, til Drengene og »*Møgungerne*«, for saa vidt de ikke allerede var dasket af, til gamle *Ole* og de andre »*Slaver*«, til Fru *Jensen* og til Oldfruen, til de Snydere og andre bekendte, man tilfældig mødte og endelig til »*Nero*«, der venligt bød mig ind i Familiens Skød og hilste Farvel og god Lykke i Fremtiden »kære Knox«. Kammeraterne kom saa underligt daskende, og man vilde paa ingen Maade være ved, at det sved lidt at sige Farvel til hele Hjemmet og til alle dem, der gennem mange saare betydningsfulde Aar havde været ens trofaste kære Venner, med hvem man havde holdt sammen i tykt og tyndt,

i godt saavel som i ondt, de urokkeligt trofaste Medkæmpere mod »Snyderne« og deres Overgreb, der som Regel var ganske indbildte. Det er jo dejligt at slippe ud af Slaveriet, dejligt at blive fri Studenter, hed det; og det er jo ogsaa rigtigt — at Friheden ofte bliver til en Illusion, et Mareridt, ved den unge heldigvis ikke.

Saa kom den sidste Middag i Spisesalen paa Akademiet, og hen paa Eftermiddagen dampede vi fra »vesten for Storebælt« til Korsør, hvorfra en lille Damper, som min Fader og andre Fædre fra Svendborg og Omegn og Langeland havde fragtet til at føre os Sydfynsdrøge, ca. en halv Snes, til Rudkøbing og Svendborg, hvor de kære, lidt stolte Forældre, tre Søstre og en nyankommen ældre Fætter fra Sidney med Hustru — do you speak English dear fellow! — modtog den glade Student med Huen fra Madam Thrane.

Nu fulgte den dejlige lange Sommerferie og saa kom Studenterlivet; men det er en anden Historie, som Kipling siger.

Af os elleve Soranerstudenter fra 1885 er nu i 1937 de 6, nemlig Lægerne *Julius Aaris* og *Henrik Bølling*, Eventyreren *Søren Evensen*, Gymnastikinspektør *Frederik Knudsen*, Hotelvært i Allinge *Carl Larsen* (»Ræs«) og min Hjærtensven Bibliotekar *Axel Moth* dragne af Gaarde, *Aaris* døde som ganske ung Læge, de andre for kortere eller længere Tid siden men alle inden 50 Aars Jubilæet i 1935. Tilbage er vi fem, Læge *Poul Harboe* i Hillerød, Artillerioberst *Immanuel Holten*, undertegnede senest Dommer i Frederiksberg Birk, Raadsformand *Axel Kofod* og Provst *Christian Palm Winther*, som endnu skuer det himmelske Lys, alle er vi over »Støvets Aar« og paa nær *Harboe* alle emeriti og Pensionister. Ved 25 Aars Jubilæet i 1910 sad jeg mellem *Holten* og *Bølling*, som døde kort efter, ved 40 Aars Jubilæet var jeg syg, og ved 50 Aars Jubilæet paa Skydebanen var *Holten* og jeg ene om at repræsentere Sorø Skolen, ved *Soransk Samfunds* Rusgilde samme Aar var som 50 Aars Jubilæer *Kofod*, *Winther* og jeg til Stede som Æresgæster. Ved Samfundets mange fornøjelige Møder og Fester og Sorø Ture er jeg som Regel alene om at repræsentere 85 Holdet fra vor gamle Skole, et Par af Realisterne kommer der dog. I 1931 fik min Ven Stabslæge *Norrie* mig ind i Samfundets Bestyrelse, og nu da den herlige *Norrie* efter 13 Aars udmærket og højt skattet Virke under Hensyn til sine godt 82 Aar har nedlagt Formandssværdet, har Bestyrelseskammeraterne Direktørerne *Charles Louw* og *Alfred V. Rasmusen*, Bagermester *Rogert Møller*, Redaktør *Sorgenfrey-Hansen*, Læge *Gudmund Magnussen* og cand. jur. Prokurist *Svend Clausen* gjort mig den Ære at vælge mig til Formand for *Soransk Samfund*. Min Indvending om, at jeg var for gammel, fyldt 70 i September i Aar 1937, blev afvist med et »Det kan du lade os om«, og de erklærede at turde gaa ind under den utvivlsomme Risiko som det er at sætte en Veteran til Afløsning af en anden Veteran i Spidsen for det hæderkronede, 76-aarige *Soransk Samfund*, som rummer henved 1000 gamle Soranere og som burde rumme og samle alle gamle Soranere. En Trøst for Medlemmerne er det, at Mandatet udløber April 1938 og derefter hvert andet Aar, større Skade kan vel her efter ikke ske, og at min herlige gamle Skole og *Soransk Samfund* har min Kærlighed og min varmeste Interesse er sikkert.

For et Par Aar siden blev Baandet mellem os endnu levende 5 Sorø Studenter fra 1885 knyttet igen ved en af *Kofod* udgivet Slægtsbog, vi samledes til en Række smaa Middage i Hjemmene, hvor den brave Kammerat Oberstløjtnant *Kamman* var med, uanset at han er fra 1886, fordi han paa Grund af »Nero«s store Udvaskning i 1883 blev hængende et Aar til i 4. Klasse, jeg tør nok antyde, at kedelige var disse Middage ikke, vi snakkede »Sorø« til langt ud paa Natten,

og det Spørgsmaal, som havde absolut Hyppighedsrekord var »Husker du?« I 1932 ringede Odderungen *Harald Kjellerup*, nu velhavende Skiltefabrikant, mig op og spurgte, om jeg vidste af at »Odderklubben« i det Aar havde 50 Aars Stiftelsesjubilæum, det vidste jeg ikke, men jeg var ganske paa det rene med, at en saa solen Begivenhed maatte fejres, og det blev den med Fynd og Klem. Odderklubben var en med et vanvittigt Sprog optrædende, paa gamle *Odders (Kjellerups)* aldrig svigtende Gæstfrihed baseret Drengeklub paa 8 Medlemmer, der med den altid opfindsomme og raadsnære Odderunge *Harald* som ledende Muntrationsraad lavede utallige Abekattestregere i Aarene 1882—1884 i Sorø. To af Odderengene havde Døden gemt, to var lovligt hindrede, men tre, Læge *Kristian Bang* fra Glostrup, Fabrikant *Biedel*, Charlottenlund, og daværende Dommer i Frederiksberg Birk *John Knox*, gav en skøn Augustdag i 1932 Møde i den bredt-favnende *Harald »Odderunge«s* smukke Hjem ved Roskilde, umiddelbart ud til den skønne Fjord. *Kristian Bangs* yngre Broder, Godsejer *August Bang* havde faaet Lov at være med, og saa var *Haralds* prægtige Kone, en Sorø Pige af *Bangernes* Slægt, hans Søster *Ragnhild »Ramse«* og *Haralds* meget titalende Børn og Svigerbørn med, og jeg tør nok røbe, at det blev en Middag »med Larm« med halve Hummere og Kyllinger og alskens Herlighed, og god og megen Spiritus. Ogsaa der snakkede vi bestandig Sorø, ogsaa der lød Spørgsmaalet stadig »husker du?«.

Sorø Akademis Skole binder sine Drengesammen for Livet, indtil Manden med Leen fælder dem, og mødes vi hinsides, er jeg vis paa, at vi straks begynder at tale Sorø, og at vort Spørgsmaal os imellem bliver: »husker du?«.

GAMLE SORANERE OG SORANSKE NOTER

Aarhus Byraads Budgetudvalg har overdraget Landsdommer *V. Boeg* og Arkitekt *Tyge Hvass* at finde en Generalkommissær til Jubilæumslandsudstillingen i Aarhus 1941. Deres Valg faldt paa Sekretær *Gunnar Hoffmeyer* i Industri- raadet.

*

I Farsø afholdtes der den 13. August en Velkomstfest for Kronprinseparret, der gennem Jagthytten i Trend Skov er blevet Beboere i Kommunen. Ved denne Lejlighed opførtes der et af fhv. Teateridirektør *Stefan Vogelhus* skrevet Festsplil, som skildrede Epoker af Egnens Historie.

*

Kvæsturen har indstillet til Kirkeministeriet, at Aabenraa Orgelbyggeri kommer til at genopbygge Sorø Kirkes Orgel, der skal have 36 Stemmer, medens det hidtil kun har haft 22. Det maa haabes, at Orgelet er i Orden til Foraarets Konfirmation.

*

Paa Sorø Akademis Skoles »grønne Plads« (i sin Tid »lille Plads«) havde Adjunkt *Jørgensen* bedt Akademigartner, Lektor *Georgsen* om at fjerne en for Fodboldspillet generende Sten. Da man skulde gøre dette, opdagede man ifølge »Sorø Amtstidende«, at Underlaget var lutter Sten. Nationalmuseet blev underrettet og den 21. Juli var Konservator *Linde* i Sorø for at undersøge Fundet. Der blev da ogsaa fundet nogle Potteskaar fra Dronning Margrethes Tid samt en Kridtpibe fra Christian den Fjerdes Tid. Stensætningen af Kampesten med Munkesten imellem viser, at man var stødt paa et Fundament, der strækker sig helt ned til den gamle Søbred. Fundet bliver arkæologisk kortlagt som alle den Slags Fund paa Akademiets Grund.

Professor *E. Meulengracht* fløj sidst i Juli til Skotland for at være Gæst hos »British Medical Association« ved dennes Aarsmøde, paa hvilket *Meulengracht* indledede en Diskussion om Mavesaar. Professoren fik tildelt en Æresgrad ved Universitetet i Aberdeen.

*

Rektor *Andreas Egeberg Jensen*, Haderslev, som Mandag den 31. Juli fyldte 50 Aar, var i Aarene 1915—20 Adjunkt ved *Sorø Akademis Skole*.

*

Maleren *Victor Haagen-Müller* aflagde sidst i Juli Besøg paa den nordiske Kunstudstilling i Göteborg.

*

Den 18. Juni indviedes en Kirkesal i det Hus i Danzig-Neufahrwasser, som ejes af »Den Danske Sømandsmission i fremmede Havne«. Indvielsen foretoges af Sømandsmissionens Formand, Pastor *Engsig-Karup*, Horsens.

*

Paa det udvalgte københavnske Krickethold, som sidst i Juli spillede med et Hold fra Marylebone Cricket Club, var der tre gamle Soranere, nemlig *L. Bronné*, *O. Høyer* og *Aage Krebs*, alle fra Akademisk Boldklub.

*

Den britiske Koloni i Mexico City gav den 2. Juni en Middag til Ære for den danske Minister *Fin Lund*, der har fungeret som britisk Repræsentant, siden Mexico afbrød de diplomatiske Forbindelser med Storbritannien.

*

»Danmarks-Posten« meddeler, at Dr. *Gustav Egloff*, der leder et industrielt Forsøgslaboratorium i Chicago, har fundet en ny Metode til Fremstilling af syntetisk Gummi ved Hjælp af Butangas, som udvindes af Petroleum og Zink. Som Dreng hed Dr. *Egloff*, der er født 27. Maj 1879, *Gustav Vilhelm Kristian Jensen* og gik i *Sorø Akademis Skole* fra 1892 til 1896, da han udmeldtes af 3. Realklasse. Han var født i København, hvor hans Fader var Købmand. Da hans Fader døde, giftede Moderen sig med den svenskfødte Hotelejer *Eklöf*, som adopterede Drengen. Familien udvandrede til Sydamerika, vistnok til Buenos Aires.

*

Nu i Sommer blev *Adam Dietrich v. Bülow*, Søn af dansk Konsul v. B. i Sao Paulo i Brasilien. Student fra *Sorø Akademis Skole*. Hans Moder, Konsulinde *Sigismunda v. Bülow*, afsejlede i Sommer fra Brasilien til Danmark med Sønnen *Christian v. Bülow*, der nu er begyndt sin Skolegang i Sorø.

*

Skuespiller *Hans Egede Budtz* fyldte 50 Aar den 8. August og modtog en Hilsen fra *Soransk Samfund*.

*

Adjunkt *Jacob Molde*, Haslev, er fra det nye Skoleaars Begyndelse ansat ved *Sorø Akademis Skole* i Stedet for Rektor *Bohn*.

*

Toldforvalter i Holbæk *R. V. M. Aagaard* (Realist 1901) er fra 1. September udnævnt til Toldforvalter i Rønne.

*

Konstitueret Sekretær i Direktoratet for Fængselsvæsenet *Leivur Lützen* ('29) er fra 1. August fast ansat Sekretær.

*

I »Tilskueren«s Augusthæfte har Direktør *V. Thorlacius-Ussing* skrevet en Artikel om »Nyerhvervelser til Skagens Museum«.

*

Amtslæge, Dr. med. *Max Christiansen* har deltaget i de nordiske Amtslægers Møde i Göteborg i denne Maaned.

Professor, Dr. med. *Einar Meulengracht* rejste den 20. August til U. S. A., hvor han er indbudt til at holde Forelæsninger ved en Række Universiteter.

*

Understøttelsesfonden og Prokurist, cand. jur. *Svend Clausen* har ændret Adresse til: *Dagmarhus, 3. Sal, København V.* — Telefonnummeret er stadig: *Central 13773*.

*

Originalfundatsen til De gamle Soraneres Jubilæumsfond, der blev oprettet i Foraaret 1912, er forsvundet sporløst. Der eksisterer kun Kopier. Skulde nogen vide eller erfare, hvor Originalen er, bedes vedkommende meddele det til Formanden, Dommer *J. Knøx*, Soldalen 7, København Ø.

*

Den 13. August var det 80 Aar siden, at forlængst afdøde Overlærer ved *Sorø Akademis Skole*, *Michael Rosing* skrev den i sin Tid i folkelige Kredse meget yndede Sang »Jeg har baaret Lærkens Vinge«. Det smukke og stemningsrige Digt blev til under et Sommerferieophold paa »Basnæs«.

*

Skulde et Firma eller en Forretningsmand ønske at have en Repræsentant i Odense, bedes vedkommende at henvende sig til den gamle Soraner *Svend Landsperg*, Fruens Bøge, Odense, der meget gerne vil paatage sig et saadant Hverv og selv i en Aarrække har været Forretningsmand.

*

Det nye Varmeanlæg paa *Sorø Akademis Skole* og Moderniseringen af Køkkenet er nu færdigt.

*

Cand. mag. *Aage Jensen*, København, er ansat ved *Sorø Akademis Skole* som Vikar i det Timelærerembede, der blev ledigt ved cand. mag. *Johansens* Udnævnelse til Adjunkt i Struer.

*

John E. Lütchen-Lehn, der i mange Aar har opholdt sig i Venezuela, er kommet hjem. I Venezuela var han oprindelig Landinspektør ved Statens Oliefelter, men i det sidste Par Aar har han udelukkende beskæftiget sig med den danske Koloni Chirgua, dels som Ingeniør ved Udparcelleringen og de tekniske Anlæg, dels som Tolk.

*

Af Forfatteren *Ebbe Nielsen* udkommer der i Efteraarets Løb to Bøger paa Hirschsprungs Forlag, den ene er en Bog om Lejlighedstaler med Titlen »Mine Damer og Herrer«, den anden er en Billedbog »En Dag med Solen«.

*

Ingeniør, cand. polyt. *Hans Schultz* ('19), der er Fabriksingeniør hos Firmaet Peter F. Heering, har i Sommer ved Den handelsvidenskabelige Lærestalt bestaaet Diplomprøven i Salgsorganisation og Reklame.

*

SORANER 27 Aar, Realist,

fuldt uddannet i Forsikringsbranchen og i uop-sagt Stilling, søger Ansættelse indenfor Handelsvirksomhed (Export — Import) i Indland eller Udland. — Taler Spansk og har gode Kundskaber i Engelsk.

Tilbud mrk. »Stilling«, modtager Soranerbladet.

Husk Rusgildet!

Reserver Aftenen!

Obs. Meddelelsen paa Bladets Forside

**Husbukke
Assurance-
Compagniet**

Vesterport 208
København V.
Central 13.773

**Inger Norries
Sølvsmiede**

Leverandør til Varelotteriet
Nikolaj Plads 32 - Telefon Palæ 5648

„Sorø Bys Historie“
v/ L. F. la Cour
Pris Kr. 7,50.
**Svegårds Boghandel
Sorø**

VARELOTTERIET

**Støtter dansk
Produktion**

Der er købt Gevinster
i danske Varer
for
over 96 Mill. Kr.

ALMINDELIGT DANSK
VARE OG INDUSTRILOTTERI

**Danmarks største
velgørende Institution**

Til **almennyttige og
velgørende** For-
maal er der udbetalt
ca. 28 Mill. Kr.

**Største Gevinst 10.000 Kr., – et lille dansk Hjem. – Nogle faa Lodsedler for Soranere
faas hos Lotteriets Kollektører og i Hovedkollektionen, Laxegade 2, København.**

1 Lodseddel til 6. Trækning (5.-22. Sept. 1939) koster:
Fornylsespris: **Kr. 5.60.** Købelodspris: **Kr. 9.90.**

HOTEL PHOENIX
KØBENHAVN TELEFON 114
120 Værelser — 76 Bad

Byens hyggeligste og smukkeste SELSKABSLOKALER
Internationalt Køkken — Det berømte FROKOSTBORD
I Kavalersalen: Kapelmester *Oerolås Ensemble.*

En Tryksag fra GREISEN...
... kort sagt, De bli'r tilfreds

Fr. Palm Greisen
Møntergade 2 . C. *10.493

AKSEL ERTING
Tømremester

Tlf. 681 Bjarkesvej 1 A
Helsingør

H. C. BORCH & CO. A/S
KUL . KOKS . CINDERS

Strandvej 183

Tlf. Helrup 6566

Soranere!

Næste Gang De har en Stilling ledig eller søger en Stilling —

prøv saa en Annonce i Soranerbladet

Svend Clausen.

Annonceexpedition: cand. jur. Svend Clausen, Dagmarhus, 3. Sal, København V. Tlf. Centr. 13773.

Redaktion: Tranevej 10, NV., cand. polit. V. Sorgenfrey Hansen, Tlf. Taga 6516. - Ekspedition: Vesterbrog. 30, V., Tlf. C. 3194.
Fr. Palm Greisens Bogtrykkeri, Møntergade 2, København K. Tlf. C. *10 493.

SORANER-BLADET.

MEDLEMS
SORANSK

BLAD:FOR
SAMFUND

24. AARGANG

Nr. 9

September 1939

OM EN TUR TIL HERLUFSHOLM m. m.

Et Brev fra en gammel Soraner i Sydamerika

Kære »Soraner-Blad«.

Det nedenfor gengivne Brev, som jeg modtog for et Par Maaneder siden, voldte mig stor Glæde, og da jeg maa antage, at det ogsaa kan interessere en eller anden af de gamle Kammerater — de fleste af dem, der nævnes, er jo døde — stiller jeg det til Bladets Disposition. Brevskriveren er *Harald Valdemar Fiedler*. Saavidt jeg mindes har jeg ikke set ham i over 50 Aar, men han staar lyslevende i min Erindring som en køn, kæk, trofast og saare loyal Kammerat; jeg gik i Klasse med ham i Aarene 1880 til 1883 i II, III og IV studerende, og han gik ud som matematisk Student i 1886, efter i 1883 at have maattet forblive i IV Klasse endnu et Aar. Efter at være bleven cand. phil. og Sekondløjtnant, udvandrede han i 1890 til Argentina, hvor han fik Ansættelse ved Jernbanevæsenet og slutelig opnaaede en overordnet Stilling; nu nyder han sit Otium, antagelig med en god Pension. Trofast Soraner har han alle Dage været, og han har, hvis jeg ikke husker fejl, flere Gange været omtalt i *Soraner-Bladet*. *Fiedler*-Slægten er en gammel Soraneræt, som det oplyses i Brevet, og jeg kan tilføje, at Harald Fiedlers og min Fader var Skole- og formentlig Klassekammerater i Sorø i Aarene omkring 1830.

Den Herlufsholm Tur han omtaler, mindes jeg grant, og jeg skal til hans saare fornøjelige Beretning kun tilføje, at Deltagerne foruden ham og mig var Fabrikant *Harald Kjellerup* (»Harald Odder«), Sognepræst *Christian Motzfeldt* og Købmand *Bøttern* (»Balbinus«). *Motzfeldt* er død for adskillige Aar siden, vi fire andre lever endnu som gamle Gubber — men ikke mindre »still going strong«. At *Motzfeldt* og jeg skal have været saa asociale, som *Fiedler* hævder, og kun sørget for os selv, gør mig selvfølgelig ondt — jeg mindes intet derom. Jeg bestrider at have kendt Sognepræsten i Næstved — *Munck* hed han — det var Harald Odder, som kendte Familien og skaffede ham og mig herligt Logis i Præstegaarden. Det var en pragtfuld Tur, kun vil jeg mene, at *Fiedler* gør vel meget ud af den svenske Banco; der var meget Sodavand i den. Turen gav Anledning til fortsat Samkvem med Herlovianerne i flere Aar.

Jeg sendte selvfølgelig straks *Fiedler* et langt og mest muligt oplysende Svar og udtrykte Haabet om fortsat Korrespondance.

Din hengivne
John Knox.

H. V. FIEDLER
La Falda, Sierras de Cordoba
Argentina

Abril 14 de 1939

Kære *Knox*:

Siden jeg saa Dit navn komme op — ikke at glemme Din person — som »Gammel Soraner«, har jeg haft stærk

lyst til at faa lidt kontakt med Dig, thi minderne om gamle kammerater, navnlig om dem fra mit hold, er én af de sider, der binder mig saa fast til Sorø; ganske vist var du jo ikke i mit hold, men dog nær, og én tid klassekammerat. Desværre de fire gange jeg har været hjemme og taget del i møderne i Sorø, har jeg kun truffet faa af mine gamle;

Harald Fiedler.

Kammann har aldrig fejlet, ligesaa *Harald Odder*, men kun én gang *Harboe* og *Fuglsang*; dog der var adskilligt andre tæt ved, saa som *Mackeprang*, *Victor Berg* osv. Af mit matematiske hold, *Heiberg*, *Søren*, *Mourier*, *Harboe*, *Faber*, er nu kun den første og undertegnede tilbage. Den mest trofaste sorø-kammerat har dog »*Lange Per*« altid været, ligefra jeg kom herover for nu otte og fyrre aar siden, dog maa jeg sige, at det nu er ret længe siden, jeg har hørt fra ham, rent bortset fra en hilsen fra ham gennem min Søster, Fru *Thora Knudsen*.

Det er muligt, at faa familier har givet saa mange poge til skolen som min. Min fader og to onkler var mellem de første efter skolens brand, senere kom min halvbroder, *Peter Fiedler* til, saa jeg, derpaa *Svend* og *Erik Fiedler*, mine névner, saa fire drenge og to piger *Jensen*, min søsters børn, at flere ikke er kommet til, har vel sin grund i, at det er blevet en barnløs, navnlig drengeløs familie.

Alt det foregaaende interesserer Dig vel egentlig ikke; saa

lad mig tage fat paa Dig selv. Jeg har med fornøjelse læst Dine erindringer dernedefra; men sig mig, kan Du huske vor tur til Herlufsholm? foruden vi to, *Harald Odder*, *Balbinus* og *Motzfeldt*. Det var ikke nogen særlig behagelig aften med hensyn til vejret, da vi gik hjemme fra. Ligeefter vi kom over Susaaen besluttede vi at opsøge logi i en ejendom af tiltrækkende udseende; vi var lidt bange for at brænde paa, men besluttede da, at Du, som den mest habile taler, og *Motzfeldt* skulde banke paa, og løs paa sagen, det vil sige se at faa husly for natten; vi andre tre skulde saa vente udenfor til sagen kom i orden eller gik i stykker, og det gjorde vi da, vi ventede og ventede; tilsidst, da vi hørte stemmer inde, listede vi til døren og fik kigget ind, og kunde da lige se Mr. *Knox* sidde i en sofa, og høre ham tale. Vi ventede endnu lidt, og saa bankede vi paa; ejeren, en yderst venlig proprietær lukkede op og var godt paa vej til at falde bagover, da han hørte, at tre mere ventede logi. Vi var ogsaa paa vej til at falde bagover, da vi saa Dig og *Motzfeldt* siddende bekvemt i sofaen, spise smørrebrød og drikke øl, og af denne herlighed fik vi ikke noget. De to sendemænd havde ganske simpelt ikke haft mod til at sige, at vi ventede derude, men dog nok til at sætte de gode sager tillivs; vi var alle ved at revne af latter, undtagen *Balbinus*, som aldrig lo, eller meget sjældent; dog det var slet ikke saa morsomt for de tre forladte, da ejeren erklærede, at han ikke havde plads til os, kun til de to, som ikke gav tegn til at røre sig af pletten. Ejeren raadede os da til at fortsætte til Skolelærer *Nielsen* (i »Tit-ud«, tror jeg) og se os om der. Det gjorde vi da, og blev vel modtagne af *Nielsen* og vor Skolekammerat, sønnen *Nille*, som ikke vidste alt det venlige, de vilde vise os. Kort efter kom vi iseng, *Odderharald* og jeg i samme; den lille kakelovn var glohed, saa var dynerne og vi selv, men vi havde det godt. Næste morgen fik vi herlig kaffe med kringler, og turen gik da videre saa snart Du og *Motzfeldt* kom til. Min hukommelse svigter mig noget med hensyn til situationernes frenkøbst paa skolen og i Næstved; vore klassefæller tog sig ivrigt af os; vi var til fællesmiddag paa skolen, overværede brydekampe og andre lege et steds i skoven, en fremvisning af de smaa, medens vi store saa til, senere var vi alle i en knejpe i byen, og drak svensk banco, til vi blev ikke saa lidt bedøvede, og lavede et farligt staahej, da vi derpaa fulgte vore værter ad skolen til. Tanken var, at vi skulde have sovet paa skolens sygehus, men alle senge var belagt dér, og ingen plads til os; vi traskede da ad byen til, og overvejede angaaende nattelogi, thi det var skralt med midler. Vennen *Knox* havde ogsaa her gode udsigter, thi han kendte præstefamilien, og var fast besluttet paa et forsøg dér, som ogsaa fik et godt resultat. Vi andre krøb ind under kanten af en kornstak, i den hensigt at sove dér, men den gik ikke; krybdyr og støv fik os ud igen; saa gik vi til et slags hotel eller værtshus, hvad det nu hed, og jeg havde det held at huske, at jeg havde en bekendt i en forretningsmand i byen; jeg gik hen at hilse paa ham, han forstod straks situationen, og gav mig to kroner, chokolade og andet godt, saa var vi all right for natten, *Balbinus*, *Odder* og jeg, hvordan det gik *Motzfeldt* for den nat, kan jeg ikke huske. Hos en velhavende borger i Næstved — han var ejer af nogle stalde, hvor et dragonregiment laa i kvarter — var vi inde og fik kaffe, bolle, kringler etc., han havde en søn paa skolen i en klasse over os, men hvordan det gik til, at vi kom ind dér, kan jeg ikke huske; ligesaa husker jeg lidt eller intet angaaende vor hjemmarch, vi blev kørt et lille stykke med en venlig bonde. Jeg tror turen gav stødet til ikke saa lidt samvær med skolefællerne fra Herlufsholm i form af skovture, korrespondence etc.

Saa ser jeg af vort blad, at vor gamle kammerat *Fuglsang*

nu har forladt os. I rusaaret saa jeg ham af og til, saa skildtes vi indtil aaret 1909, da han som ejer og redaktør af »Vore Landsmænd i Udlandet« gjorde en rejse til Sydamerika, specielt Argentina, og var hos mig i en ugestid i Monte Caseros i provinsen Corrientes, min daværende bopæl. I vort blad staar der fejlagtigt, at han begyndte sit blad i 1915; det var derimod aaret, da det gik ind; han startede det en halv snes aar forud. Vi havde godt samvær i de dage, og jeg bragte ham i berøring med flere af mine venner og bekendte. Ved én af disse lejligheder mindes jeg følgende saa grant, som det var idag. Vi var fem, tre englændere foruden de to danske. I en almindelig konversation kom han ikke rigtig frem, men i spørgsmaal blev hans svar interessante; han svarede kort og klart, hans viden rakte langt. Spørgsmaal, fra vor General-Accountant og svar fra *Fuglsang* kom som følger: »Hvor rejser De nu hen? — tilbage til Danmark, men straks ud igen paa en meget lang tur, hele verden over, dog vil jeg være tilbage igen før den store krig kommer! — hvilken krig? — England mod Tyskland — hvorfor? — England kan ikke vente længer — hvordan? — England maa se at slaa til før Kielerkanalen er færdig — De vil da vel ikke sige, at England vil fremkalde en krig? — nej, det vil den sørge for at faa Kejseren til. — hvornaar bliver det? — om fire aar.

Nu er det ikke en hemmelighed mere, at Lord *Grey's* tøven var hovedgrunden til at vi fik krigen — *Chamberlain* har jo selv bekræftet det for kun to uger tilbage — saa kan vi jo have lov til at forestille os, at hans tøven var velberaad. England maatte slaa til, før det var for sent, men det laa lige til, at Kejseren skulde staa som den skyldige. Nu har vi jo, Gud bedre os, den samme situation om igen. *Fuglsang* tog altsaa fejl paa et aar, og Kielerkanalen var færdig, da det gik løs, men lejligheden var heller ikke fremkommet paa det ønskede tidspunkt.

Kort efter var jeg sammen med *Fuglsang* i Danmark under min rejse i 1909, og det gik op for mig hvor haabløs den opgave stod, som han havde sat sig med dette bindeled med os i udlandet, til trods for at det var en klog og nobel tanke, klog, fordi vi dog af og til bringe penge hjemefter paa forskellig maade i mer eller mindre grad, — nobel, fordi vi i udlandet har en kærlighed til vort gamle land, en romantisk kærlighed, som ikke let forstaas af dem derhjemme. Vi betragtedes den gang endnu ikke som nogen værdi, — undtagen forbindelsen med Siam, som stod i stærk belysning — vi var kun noget exotisk, noget familie- og venneinteressant; nu er forholdene ganske vist anderledes. Til at føre sin sag igennem behøvede *Fuglsang* penge, som han ikke havde, og ikke fik, thi hans person i sig svarede ikke til sagens nødvendighed, den at trænge sig frem, den at slaa igennem; i sin fremtræden var han ikke betydelig nok, og stod ikke maal med hans viden og begavelse; hans pen var noget skarp, og folk holder jo ikke af at høre sandheden, saa man vendte ham ryggen, hvor hjælp kunde være givet ham. Han og hans hustru sled uden resultat. Tiden gik, krigen kom, jeg mistede forbindelsen med *Fuglsang*, og kom først hjem igen i 1922. *Kammann* fortalte mig noget om *Fuglsangs* senere kamp i livet, dog næsten intet. Fra *Einar Krog-Meier* venter jeg oplysninger om hans senere skæbne. Sandsynligvis sled han sine store evner itu paa den haabløse opgave, og havde vanskeligheder ved at komme op igen.

I skolen var *Fuglsang* en god og villig kammerat, lidt for godtroende, og det gaar ikke, eller gik ialfald ikke den gang, mellem drenge, der ofte er hensynsløse, ja endog grusomme mellem kammerater; denne godtroenhed, uskyldighed kom altsaa frem senere hen i hans mangel paa effektiv optræden overfor de personer, fra hvem han burde have faaet støtte

og hjælp. Vi maa vel alle mere eller mindre staa prøve i livet overfor modgang og skuffelser, men om man *itide* lærer at kende sin begrænsning, saa gaar det. »Vom unglück erst ziet ab die schuld, was übrig bleibt trag mit geduld«. Værre er det, naar man som vor ven falder sammen i sin opgave, uden at se en fremtid for sig.

Jeg ser ogsaa af bladet, at *Fuglsang* var tilstede ved rusgildet i 36 og holdt tale; ved et daarligt spil af skæbnen kom dette nummer mig ikke ihænde; kan Du ikke faa mig et exemplar og sende mig; jeg formoder der var fotografi af nogle af de gamle, og det vilde glæde mig svært at se det. Jeg vilde have været hjem, men kunde ikke komme afsted, og nu kan det tage tid inden man vover at rejse til Europa. Jeg var i Europa fra 22 til 31, med et kort ophold her, og var da for tredie og fjere gang i mit gamle land.

Naar Du mindes mig, vil det muligvis blive som den drengesplejs, jeg den gang var; nu er jeg bleven en strong old man; bor syv maaneder i Rosario, Urquiza 1342 - 2° - H. og fem maaneder her i Cordobas bjerge, fra november til April, hvor jeg undgaar sommerens stærke hede i lavlandet, thi her er jeg tusen meter oppe. I atten aar har jeg været lemmedasker, i hvilken stilling jeg tror at have vist betydelige evner, men tiden er mig alt for kort, den flyver afsted, og den kan jo ikke stoppes. Fra min barndom i Sterrede ved det smukke Holsteinborg og i Sorø har jeg trukket med mig en udpræget elskov for naturen, en gave der ligger til min familie derhjemme tilmed, og endda en stærk hang til rejse, som jeg har faaet og endnu faar godt tilfredsstillet.

Med venlig hilsen

Din hengivne
(sign.) *H. V. Fiedler.*

Nogle Oplysninger om de Personer og Lokalteter, som omtales i Harald Fiedlers Brev til John Knox.

K a m m e r a t e r n e.

Kamman, Konrad Mathias Valdemar, f. 1867 i Slagelse, Student fra Sorø 1886, Oberstløjtnant.

Kiellerup, Harald (»Harald Odder«), f. 1866 i Sorø, Realeksamen 1883, Fabrikant; boede i Roskilde i en Aarrække, nu i Hellerup.

Harboe, Ejnar Gunnerson, f. 1867 i Skjelskør, Student 1886, Civilingeniør, d. 1929.

Fuglsang, Bertel Klemens Christian, f. 1868 i Sorø, hvor hans Far var Fiskeriforpagter og Sadelmager, Student 1886, cand. theol., Journalist, d. 1939.

Mackeprang, Johannes Fabricius, f. 1865 paa Kidinge i Sønderjylland, Realeksamen 1882, Forvalter, senere Forpagter af Kidinge.

Berg, Victor Christian, f. 1866 i Skjelskør, Søn af Postmester B. Forlod Sorø Skole uden Eksamen 1883, gik til Postvæsenet og døde 1924 som Postmester i Mern.

Heiberg, Poul, f. 1868 i Sorø, hvor hans Far dengang var Adjunkt, Student 1886, Dr. med., Vicestads læge i København.

»Søren« — vel *Sørensen, Søren Peter Lauritz*, f. 1868 i Havrebjerg, Student 1886, Dr. phil. & med p. p., tit. Professor, berømt Kemiker, død 1939.

Mourier, Christian Emil, f. 1868 i Raunholt Skovridergaard paa Fyn, Student 1886, Skovrider, død 1921.

»Faber« — vel *Fabricius, Axel*, f. 1867 paa Basnæs, Student 1886, Læge i Randers, død 1934.

»Lange Per« — *Palslev* (opr. Petersen), *Valdemar Lauritz Christian*, f. 1861, Realeksamen 1879, Kaptajn i Hæren,

senere Assurandør; mangeaarigt Bestyrelsesmedlem for og nu Æresmedlem af Soransk Samfund.

F a m i l i e n.

Fru *Thora Knudsen*, født *Fiedler*, Brevskriverens Søster, f. 1860, ægtede 1891 Militærlægen Morten Ole Knudsen (d. 1928).

»Min Fader og to Onkler«.

Harald Fiedlers Far: *Harald Valdemar Fiedler*, f. 1808 paa Frederiksberg, Student i Sorø 1826, død 1887 i Sterrede. 1847 Stænderdeputeret, fra 1856 Birkedommer i Holsteinborg Birk, fra 1867 tillige Statens Konsulent i Fiskerisager.

Onklerne:

Frederik Julius Fiedler, f. 1806 i Kbhvn., Student 1825, dimitt. fra Sorø til Kbhvn.s Universitet; Justitiarius i Lands-, Over- samt Hof- og Stadsretten, Konferensraad; død 1880 paa Frederiksberg, og

Julius Christian Georg Sporon Fiedler, f. 1816 paa Basnæs, Student fra Sorø 1833; 1845—68 Ejer af Krummerupgaard, senere Postekspeditør i Fuglebjerger, død i Sorø 1892.

Alle tre var Sønner af Ejeren af Basnæs, Justitsraad Chr. Fr. Fiedler og Juliane Marie født Sporon; en Søster var *Thora*, gift med Digteren *Carl Bagger*, Student fra Sorø 1826.

»Min Halvbroder Peter og mine Nevøer Svend og Erik Fiedler«.

Harald Fiedlers Halvbroder: *Peder Johansen F.*, f. 1. 9. 1847 paa Sevedø (som Faderen oprindeligt havde i Livsfæste og senere ejede fra 1840—60); han blev Student fra Sorø 1866, studerede Jura og døde allerede 1871 paa Sevedø.

Broderen Læge Otto Joachim Fiedler, senere Distriktslæge i Assens, (d. 1936) var ikke Soraner; det var derimod dennes Sønner: *Erik*, f. 19. 4. 1881 i Skelskør, Student fra Sorø 1900, nu Læge i Hjørring, og *Svend*, f. 23. 9. 1884 i Skelskør; han kom som Broderen til Sorø men forlod Skolen i 1899 uden Eksamen og lever nu som Fabrikant i England; den 3. af Brodersønnerne fra Skelskør har H. V. Fiedler glemt (vel fordi han forlængst er død); det var *Otto Blæncrone*, Eriks og Svends ældre Broder, født 1879; han gik i Sorø Skole i 1892—94 (i 1. og 2. Realklasse), kom derefter til Søs og druknede ikke længe efter.

»Fire Dreng og to Piger Jensen, min Søsters Børn«.

Harald Fiedlers Søster *Astrid Ragnhild Fiedler* havde i Ægteskab med Birkefuldmægtig Alfred Jensen (død 1911 i Sorø, 56 Aar gl.) fem Børn, der kom i Skole i Sorø, nemlig

Hans Harald J., f. 1890, i Sorø Skole 1902—07, cand. juris, fra 1926 Sagfører og senere tillige Branddirektør i Neksø,

Gregers Julius J., f. 1892, Student i Sorø 1909, cand. med., en Tid i Kongo, nu praktiserende Læge i Augustenborg.

Torben Arvig J., f. 1893, Realeksamen i Sorø 1910, Kunstmaler, død 1924,

Stig Erik J., f. 1894, Student i Sorø 1913, Reklamechef v. »Berl. Tid.« og

Ellen Vibeke J., f. 1895, Student i Sorø 1913, fra April 1937 Afdelingslæge under Statens Sindssygevesen med Tjeneste indtil videre ved Sindssygehospitalet i Middelfart.

Den yngste Datter, *Marie Octavia*, gift med Overinspektør Ruge i Aalborg, er ikke Soraner.

Turen til Næstved.

»Balbinus« = *Bøttern, Lauritz Johannes Winchell*, f. 1867 i Nakskov, Realeksamen 1883, overtog 1896 sin Faders Købmandsforretning i Nakskov.

Motzfeldt, Johannes, f. 1866, forlod Sorø i 1884 uden Eksamen, priv. dimitt. som Student, 1892 cand. theol., død som Sognepræst i Ibsker 1910.

Skolelærer Nielsen i »Tit-ud«.

Stedet hed nu ikke »Tit ud« men »Kig ud«; det ligger i Bavelse Sogn lige ved Landevejen fra Sorø til Næstved. Der er ca. 4,5 km fra Susaaen til Kig ud-Husene. Her boede antagelig den Skolelærer i Bavelse, *Andreas Nielsen*, som var Fader til

»Sønnen Nille« — *Adolf Frederik Marius Nielsen*, f. 3. 5. 1863, der kom i Skole i Sorø i 1875 og gik ud i 1883 af V Klasse efter i 1882 at have bestaaet IV Klasses Hovedeksamen. Han blev Student, priv. dimitt. 1885, cand. phil., studerede en Tid Theologi, blev Indremissionær og levede o. 1900 i Norge.

»Præstefamilien i Næstved«.

Den kendte Fængselspræst fra Christianshavn *Frederik Vilhelm Munck* (1833—1913) var i 1875 blevet Præst paa Herlufsholm (ikke i Næstved — men Præstegaarden laa i Lille Næstved); han var fra 1860 gift med *Marie Ludomille Charlotte Fabricius*, Datter af Forpagter F. paa Basnæs (1836—1914), Søster til *Axel Fabricius*, se ovenf.

»En velhavende Borger i Næstved«, der »havde en Søn paa Skolen i en Klasse over os.«

Der gik ingen Dreng fra Næstved i Skole i Sorø i Klasse over det Fiedler-Knox'ske Kompagni; Talen maa være om en *Herlovianer* i en Klasse over D'Herrers. Der sigtes vist til Købmand i Næstved *Jørgen Andreas Frederik Madsen*, gift m. *Rosette Marie Elisabeth Frænckel*, hvis Søn *Henrik Andreas Chr. Madsen*, var f. 9. 10. 1867 i Næstved, Student fra Herlufsholm 1885, cand. mag. 1892 — m. a. O. den senere kendte Skolemand og Rektor, senest for *St. Jørgens Gymnasium* (1919—31) *Henrik Madsen*.

»Min Barndom i Sterrede ved det smukke Holsteinborg«.

Om Holsteinborg Sogn hedder det i *Traps Danmark*, IV Udg., III Bind, 1921, S. 208, at »mod Syd omkring Holsteinborg i Strandskoven med dens mere bakkede Terræn og ved Noret er der meget naturskønt.« Den gamle Birkedomergaard i Sterrede — *Harald Fiedlers* Barndomshjem — lidt nord for Holsteinborg, er i 1910 afløst af en ny Dommerbolig efter Tegning af Arkitekt *J. Tvede*.

Einar Krog-Meyer, fra hvem *H. V. Fiedler* venter Oplysninger om Bertel Fuglsangs senere Skæbne, er formentlig Soraneren af dette Navn, f. 1891, i Sorø fra 1906—07; nu Translatør og Tolk i Spansk med Bolig i København.

Af *Harald Valdemar Fiedler* findes i Soraner-Bladet for Juli og August 1930, XV Aarg. S. 51 f. og 61 f. en Artikel: Fra det soranske Kricketspils Sølvalder, ledsaget af nogle redaktionelle Oplysninger om Forf. og af det her gengivne Portræt.

SORØ I DANSK DIGTNING o. 1840

Paludan-Müller

Af Mogens With.

Det Navn, der umiddelbart melder sig, naar man nævner Navnet *Paludan-Müller* i Forbindelse med Sorø er *Jens Paludan-Müller*. Enhver Soraner ved, at det er ham, der har skrevet vor smukke Afslutningssang »*Hellig er vor Ungdoms Lyst*«. Dette Digt — der tidligere har været underkastet indgaaende videnskabelig Behandling i dette Blad*) — kan menneskeligt set opfattes som et Slags Kompliment til *Hauchs »Jeg veed et Sted«*. Er dette nemlig væsentlig lyrisk, med hele Følelsen samlet om Drømmebilledet af Sorø, saa er *Paludan-Müllers* Digt etisk og kan staa som et Symbol for al mandig Ungdom. Det er det gærende Stof i den unge Sjel, de dunkle Kræfter, der er ved at udfolde sig, som skildres i de to første Strofer. Men derefter hæver Digtet sig op, og viser hvorledes den flygtige Ungdom gennem Kærlighed og Troskab hærdes til moden Manddom, og hvordan vi — selv naar Sorg og Alderdom tynger os — gennem Haabet og Tilliden skal bevare os friske. Der er et Brus, en mægtig Fortrøstning i dette Digt og en Patos, der ganske slutter om den etiske Grundtanke. Det er grundmenneskeligt. Og alligevel kan man i det fornemme den samme Aand som langt senere i Broderen *Frederiks* Digt »*Fremtidsmaalet*« (Brat af Slaget rammet). Dér er nemlig ogsaa den levende Ungdomssjel, der skal bære Danmarks tre Frelser: Drenge, Pigen, Vennen.

Jens Paludan-Müller blev født i Kerteminde 1813. Han var altsaa fire Aar yngre end Digterbroderen. Straks efter sin teologiske Attestats 1837 blev han konstitueret Lærer ved Sorø Akademi. 1840 blev han Adjunkt. Hans Forfattervirksomhed indskrænkede sig til nogle teologiske Artikler (bl. a. mod *Kierkegaard*) og nogle spredte Digte og Sange hvoraf tre til Sorø (eet til *Fugl Phønix*); *Alene* Afslutnings-sangen har imidlertid litterær Værdi. Med en sympatisk Artikel i »*Berlingske Tidende*« deltager han i den Avispolemik om Sorø Akademi, der fandt Sted i Maanederne Jan.—Marts 1842 og som blandt andre foranledigede Professor *Hiorth* til at skrive en Række Indlæg i Sagen. Denne Polemiks Foranledning var en grov og insinuerende Artikel i »*Fædrelandet*« den 22. Jan. 1842, forfattet af en stedkendt Person under Pseudonymet *W—n.* og betitlet »*Sorø Akademi*«. Forfatteren paatalte det umaadelige Pengespild, »*Lectorernes*« daarlige Arbejdsforhold, Elevernes og Studenternes lave moralske Standard, Directors Overflødighed og meget mere. Men heldigvis var der mange brave Mænd, der stillede sig i Breschen for den saa haardt angrebne Institution og heriblandt Adjunkt *Paludan-Müller*.

1845 fødtes hans Søn *Bernhard Lucian* — den senere *Hil lerød-Præst* — i Sorø. To Aar efter kaldedes *Faderen* til Præst i Snesere.

Digteren Frederik Paludan-Müller er imidlertid heller ikke uden Tilknytning til Sorø. For det første havde hans Farfader *Caspar Peter Müller* (ikke *Paludan*!) været Godsforvalter ved Akademiet. Endvidere var *Paludan-Müllers* Mors kødelige Tante gift med *Caspar Abraham Borch* (†1805**) i Sorø. Denne Mand, der var født 1746 i Norge blev 1772 Repetent, 1775 Professor Eloquentiæ et Historiarum ved Sorø Akademi. Hvad han har skrevet er lidet og af ringe Værdi.

*) Aargang 1930, S. 83. *Paul Schjærff*: »*Jens Pal.-Mül.* og hans Sorø-Digtning.

**) Oldefar til Soraneren *Carl Caspar Leuning Borch* (Student 1937).

Det meste er paa Latin. Hans Fortjeneste ligger paa et andet Omraade: I hans Bolig (det senere *Ingemanns Hus*) opvoksede ni begavede og rigt udrustede Børn, hvoriblandt fem smukke og musikalske Døtre, der altid samlede en Kreds af beundrende unge Mænd om sig. Ogsaa Moderen skal have været sjældent indtagende. Til hende har Pal.-Mül. skrevet Digtet »Til en gammel Kone« (Drøm i Dag ved Hjemmets Strande, om din Ungdoms Glans).

Den ældste af Døtrene døde som tyveaarig. Soropræsten skriver i Kirkebogen: »I Dag døde den smukke *Karen Schellerup Borck*«. Hendes Kælenavn var Charite, og dette Navn blev da givet den yngste af Søstrene (født 1801) — Paludan-Müllers senere Hustru.

Men længe inden Pal.-Mül. blev indtaget i denne unge Pige var hendes Søstre *Henriette* og *Andrea* blevne hans Skytsaander. Med dem korresponderede han og betroede dem sine Ynglingsсорger og første digteriske Forsøg; og det skønt de hurtigt blev gift — *Andrea* med den norske Astro- nom *Hansteen*, *Henriette*, »Perlen« med en vestindisk Embedsmand.

Det var omkring 1834, just da han havde skrevet sit straalende Digt »Amor og Psyche«, at Pal.-Mül. begyndte at nævne *Charite* i sine Breve. Dette ejendommelige, lidt sære og indesluttede Pigebarn var som bekendt den første, der blev sendt af Sted for at alarmere rette Vedkommende, da Akademiet en Sommernat i Aaret 1813 nedbrændte. Hun var da elleve Aar og øjensynligt af en ikke ringe Udvikling.

Man ser af alt dette, at Paludan-Müllers Kendskab til Sorø ikke kan have været overfladisk. Men vi behøver ikke at holde os til Gisninger. I hans store Alderdomsværk »Ivar Lykkes Historie«, hvor han afhandler alt mellem Himmel og Jord, hvad der Livet igennem har sat hans Sind i Bevægelse (Fr. Langes Biografi S. 87), finder vi et helt lille Sorø-Maleri. Det drejer sig om tredje Bog, andet og flg. Kap. Helten Ivar Lykke har afsluttet sin Barndomstid paa Fyn og kommer paa Rejse mod København til Korsør, hvor han fejrer sin Tyveaars Fødselsdag*). Straks den samme Dag drager han — med sin Tjener Johs. Næve — til Sorø. Men et Stykke udenfor Slagelse møder de et forulykket Skuespilerselskab og Ivar tilbyder at tage den saarede Førsteelsker med til Sorø, — der ogsaa er Truppens Maal. »Under disse og lignende Replikker naaede man efter en Times Kørsel Sorø og steg af paa Gæstgivergaarden hos Hoppes«; »selve Byen med sin brede, mennesketomme Gade, forekom ham kun lidet interessant, men han var neppe kommen indenfor den gamle Klosterport og den tilstødende Allé med dens mægtige Træer og store Bygninger, før Scenen med eet for- ændrer sig og han troede sig hensat i en anden Verden og i en større Tid«; han beser Kirken og Akademiet og vandrer »forbi Digteren Ingemanns Bolig, i hvis Nærhed han tog Plads under et gammelt Træ og lod sit Blik svæve vidt omkring, udover Søen og Skovene. Han havde i mange Aar ikke set en Indsø, og saa nu her Sorø's siv- og skovkranste Sø ligge foran sig, blid og drømmevækkende som en Naturelegi«. — »Længe efter at Solen var gaaet ned stod han endnu og stirrede ud over Søen, til endelig et Par Spadse- rendes højroede Tale forjog hans drømmende Stemning og drev ham tilbage til Virkeligheden og Vertshuset«. Det kan enhver Soraner gøre til sit. I Stedet for Vertshuset kan vi blot sætte Sovesalsklokken.

Det bliver bestemt, at Ivar Lykke skal blive i Sorø et Stykke Tid, mens hans Tjener erstatter den forulykkede Førsteelsker i Truppen. Han selv vil i samme Tid bøde paa

sin mangelfulde æstetiske Dannelse: »Han begav sig op til Akademiets Bibliotekar, og modtog af ham, efter at have stillet den fornødne Kaution, en hel Pakke Bøger.

»Hvis Læseren tilfældigvis har været i Sorø og der har vandret Søen rundt, vil han omtrent midt paa sin Vandring, lige ved Søbredden, have truffet paa en græs- og mosdækket Høj, fra hvis Top haves en vid Udsigt over Vandet og Akademiet og den ligeoverfor liggende lille By«. — Saaledes begynder Pal.-Mül. fjerde Kapitel. Det er paa dette Sted — »der allerede fra fordums Tid har ført Navnet Parnas« — at Helten »i den skønne Sommermorgen, med sin Frok- ost i Tornysteret« foretager sine æstetiske Studier. —

»Paa Højens skraanende Side lægger han sig under et Træ, seer sig med Velbehag omkring og trækker derpaa en Bog op af Lommen, det Digtværk, hvormed han den Dag vil vederkvæge sin Aand«. En vis Dag var dette Digtværk Shakespeares »Richard the Third«. Den Dag mødte han for første Gang William Fenris, hans bedste Ven gennem Livet. Venskabsløftet aflægges ved Tiustrup Sø, ved Tadse Mølle, paa en Ridetour, der i det hele er skildret med samme varme Natursans som de foregaaende Billeder fra det nære Sorø, og som fortjener at læses af enhver Soraner, da Forfatteren paa en smuk Maade har sammenkomponeret Indtryk- ket af Stedets Natur og Minderne med den unge Mands og hans Vens ungdommelige Aand. Det er værd at lægge Mærke til, at disse Skildringer fra Sorø ejer en kunstnerisk Varme og Følelse, der er sjældnen i denne Romans overvej- ende tableau-agtige Beskrivelse.

Mogens With.

BOGANMELDELSE

KARL MADSEN BIBLIOGRAFI. Udarbejdet af Merete Bodelsen. Fischers Forlag. 1939. Kr. 6. (Tilsendt fra Fischer og Krarup, Bredgade).

Denne Bog har vakt stor og berettiget Begejstring paa Grund af sit overordentlig fine og gennemført kunstneriske Udstyr. Selv Henning Kehler, der ikke plejer at strø om sig med rosende Gloser, affyrede en hel Kanonsalut til dens Ære; hør blot Indledningen: »Hvad Udstyret angaar er den- ne Karl Madsen Bibliografi sikkert den smukkeste, som findes i den danske Bogindustri.«

Smudsomslaget er af hvidt glittet Papir, og Forsiden er prydet med et Fotografi af *Karl Madsen*, der spadserer med Hænderne paa Ryggen, mens han kigger paa Landskabet og to hvidklædte unge Damer.

Bogens Indbinding er hvidt Karton, hvorpaa er trykt det Exlibris, Bindsbøll havde tegnet til Karl Madsen.

Selve Bogen er fuld af typografiske og boghaandværks- mæssige Finesser, f. Eks. rødt Papir til at skille Bogens Ho- vedafdelinger fra hinanden.

Denne Bogens ydre Skønhed fører en umærkeligt til at læse den ogsaa, noget man sikkert ellers ikke vilde have gjort, da Bibliografier jo i al Almindelighed er tung og ens- formig Læsning; men jeg har faktisk med megen Fornøj- else og meget psykologisk og kunsthistorisk Udbytte læst Bogen fra Ende til anden.

For Karl Madsen var ingen kedelig Vissenpind. Da han fyldte 30 Aar fejrede han sin Fødselsdag paa Skydebanen og forfattede selv alle Sangene. Hvor han var, var der Kamp, og hvor der var Kamp, sejrede han næsten altid. Det var ham, der med sejt Stædighed førte Fynboerne frem til den Hæder, der tilkommer dem, som Fornyere af dansk Kunst. Det var ham, der slæbte Dynger af Malerier af store

*) Handlingen tænkes her at foregaa i 1840.

udenlandske Kunstnere hjem til Danmark, oftest købt for en Spotpris, og i hvert Fald altid udvalgt som det bedste af det bedste.

Merete Bodelsen har foruden selve Bibliografien behandlet forskellige andre Forhold vedrørende Karl Madsen, af hvilke de vigtigste Grupper er: Karl Madsens Data, Litteratur vedrørende Karl Madsen og Karl Madsens Rejser. Der er ogsaa en Fortegnelse over de Portrætter, der er malet eller tegnet med Karl Madsen som Model, og de beløber sig til 99.

Havde Karl Madsen levet i Dag, havde han sikkert været den ivrigste og bedste Støtte for det Kunstmuseum, som forhaabentlig nu bliver til Virkelighed i Sorø. Nu mangler vi hans Viden, til Gengæld faar Museet vel foræret en Masse og hans Malerier.

Jarl Borgen.

ABSALON I DIGTNING

Af Poul Schjærff.

Bag Alteret i Sorø's gamle Klosterkirke hviler under Henrik Tornekrans' smukke Renæssancesten *Absalon*, Bispen, Statsmanden og Krigeren. Med fuld Ret findes hans Grav i Sorø, der materielt og aandeligt har saa meget at takke ham for. Hvad Absalon har betydet for Sorø, derom kan der læses i Sorø-Bogen; hvad Absalon har udrettet for sit Land, derom vidner Historieskrivernes Dom fra Sakso over Huitfeldt og Holberg til Kr. Erslev og Hans Olrik. Sakso kalder ham »pater patriæ«, Fædrelandets Fader, Holberg erklærer i sit snurrige Lærdomssprog, at »faa Lande kand viise saadan een fuldkommen Mand, der excellerede i alle Ting, saa at han var en stor Stads-Minister, en stor General, en stor Sø-Helt, og en stor Bisp og en Lærd Mand tillige« — alle Forskere er enige om Absalons Betydning — undtagen Prof. Arup, der kommer til det Resultat, at Absalons Virksomhed var Udslag af Magtbegær, og at han iøvrigt væsentlig var en Godshandler i stort Format.

Absalons Liv og Virke er tilstrækkelig kendt; det er derfor ikke nødvendigt at gaa nærmere ind herpaa; derimod skal der i det følgende gøres Rede for Digtningens Opfattelse af Absalon et Aarhundrede igennem.

I.

I det 18. Aarhundrede vaagner Interessen for Fortiden; i anden Halvdel af Aarhundredet begynder man at forstaa, at den nordiske Fortid ikke alene er Videnskab, men *Poesi*; Folkeviser og Folkepoesi fremdrages, studeres og efterlignes, man vender sig til den nordiske Oldtids Skikkelser, *Ewald* viste Vej med »Rolf Krage« og »Baldurs Død«, og den meget patriotiske Tidsalder fik Øjet op for Fædrelandets store Skikkelser; *Samsø* »skrev »Dyveke« og døde«, *C. L. Sander* begik et Sørgeespil »Niels Ebbesen af Nørreris«. »Dyveke« er drivende sentimentalt, »Niels Ebbesen« er hul Rhetorik; digterisk Fuldkommenhed er der derfor ikke Tale om. Ogsaa Absalon kommer med; saa tidlig som i 1679 udsatte »Selskabet for de skønne Videnskaber« en Prisbelønning for en »Lovtale« over Absalon. Efter klassisk og fransk Mønster fabrikeredes saadanne Lovtaler, der ikke saa meget dvælede ved vedkommende Stormands relle Indsats, men derimod med Patos og salvel-

sesfuld Veltalenhed »roste« Genstanden. Resultatet er ikke fremragende: en underlig Mellemtung mellem Historie og Digtning.¹ —

Det 19. Aarhundredes første Tiaar betegner *Romantikkens Gennembrud*. Hvad det 18. Aarhundrede kun ufuldkommet gennem sine Forløbere havde evnet at udtrykke, kommer nu til fuld Udfoldelse: Gennem Oehlenschlägers, Grundtvigs og Ingemanns Værker bliver de store Skikkelser fra den nordiske Oldtid og Middelalder levende.

Oehlenschläger sendte 1808 fra Paris Romancen »De tvende Kirketaarne« hjem til Danmark. »En deilig Romance kunde gøres over Asger Rygs og Hustrus Barselsseng«, noterede han fra Suhms Danmarkshistorie. Denne Notits blev til Oehlenschlägers fuldkomneste Gendigtning i Folkevisestil, Oehlenschläger har af Sagnet om Absalons og Esbern Snares Fødsel selv formet en Folkeviser, enkel, ren og ægte; under Indtrykket af Københavns Bombardement bliver den et Trøstedit til Fædrelandet:

Falden er nu det ene Taarn,
Og Krattet voxer af Gruus;
Axel og Esbern Snare
De taarne det danske Huus...

Kirken, det forgængelige Menneskeværk, kan falde, men de to Brødrers Daad er uforgængelig: de knejser som Taarne paa Danmarks Hus. Heri ligger Trøsten; ofte har det set sort ud for vort Land (som i 1807), men altid er Frelsen kommet.

Hos den nygifte Prins Frederik (senere Fr. VII) afholdtes i November 1828 et Kostumebal. Oehlenschläger hyldede ved denne Lejlighed det fyrstelige Ægtepar med en Samling allegoriske Digte »Danrigets Lykønskninger«. Gefion, Snorre, en Bornholmer en Neger og flere andre mærkelige Fremtoninger lovpriser paa Vers Prinsen og hans Gemalinde, og til sidst fremtriner Absalon. Oehlenschläger har her med et ynkeligt Resultat klemt sin Muse, den unge Ærn er blevet »gumpetung«. Absalon vil gerne skue »Skioldungers Fryd« (o: Frederik VII), og han udtaler det fromme Ønske:

At i »tredie Frederiks Rede«
Sværdet slumre trygt i Skede,

en Bemærkning, der tyder paa, at Ærkebispens paa en profetisk Maade synes at kende den senere danske Kongerække. Han overrækker sluttelig de kongelige Højheder en Hæderkrans.²

Men Maalet var endnu ikke fuldt. I Forsommeren 1835 foretog Dannerskjalden en Rejse til Fyn. Ihu-kommende sin Ungdoms Langelandsrejse formede han sine Indtryk i en Digtkrans »Fyensrejsen«. Paa Hjemvejen besøgte Sorø, hvis Minder besynges i fem Digte, der bærer Fællestitlen »I Sorø Kirke«. Det andet Digt »Ved Absalons Grav« er ikke, som man kunde vente sig, højtideligt eller alvorligt, men nærmest i Visestil, hvad der synes underligt. Med bange Anelser læser man den første Strofe:

Sex hundred og tredivte Aar vi troede,
At end vi ejed Absalons Ho'de,
Sat i et Kammer i Fædrelandet;
Men — Kongen opdaged, det var et andet.

Paa Kunstammeret foreviste man en Hovedskal, som mentes at være Absalons. Frederik VI lod da 1827 Absalons Grav i Sorø aabne, og man fandt Bispens eget Hovede.

Grebet af den store Inspiration fortsætter Digteren:

Den gamle Grav man igien oplukte,
Men Axel ikke det Hoved brugte;
Sit eget var han aldrig berøvet
I Livet — ei heller her i Støvet.

Poeten filosoferer derefter over alt det, der maatte træffe sammen for at skabe en Stormand som Absalon:

Først var det klogt, at han lod i Tide
Sig Ætling føde til en Skjalm Hvide.

Absalon har aabenbart valgt sine Forældre med Omhu! Videre gøres opmærksom paa, at Absalon baade var en stor Kriger og »en Bisp, der kunde — Gaae i sin Videnskab vel til Bunde«, og der sluttes med følgende Opfordring:

Vor Thorvald! naar du engang hjemvender —
Til Høst, til Vinter, til Vaar, til Sommer —
Udhugge du Axel burde med Rette,
Høit over Vesterport ham sætte.

Thorvald betyder nok saa gemytligt Thorvaldsen — og vi forlader nu Oehlenschläger, idet vi konstaterer, at vi gennem hans Behandling af Absalon i Forkortning, ser Oehlenschlägers dybe Fald som Digter.³

Noter.

¹ Prisen blev vundet af *C. F. Jacobi*. Herom nærmere: N. M. Petersen: Bidrag til den da. Literaturs Historie, 2. Udg., Bd. 5, 2. Afd., S. 249. Rønning: Rationalismens Tidsalder, Bd. 2, S. 248—249. Vilh. Andersens Litthist., Bd. 2, S. 499.

² Oehl.s poet. Skr. ved Liebenberg, Bd. 21, 135.

³ Digtet »Ved Absalons Grav« Poet. Skr. Bd. 22, 121. — For mange Aar siden har jeg i en Artikel »Oehlenschläger og Sorø« (Soraner-Bladet VI. Aarg. Nr. 8, 1921) undersøgt Sorøs Afspejling i Oehl.s Produktion.

DØDSFALD

Købmand *Valdemar Theodor Barchager* døde stille Tirsdag den 15. August og bisattes den 20. fra Bispebjerg Krematorium. *Soransk Samfund* havde sendt en Krans til Baaren.

V. T. Barchager var født den 21. November 1870 i Frenderup i Grevinge Sogn som Søn af Købmand Jens Lykke Hviid og Hustru Hanne Marie, f. Nielsen. Da hans Forældre udvandrede til Kalifornien, blev han adopteret af Skomagermester i Slagelse, Wilhelm Valdemar Barchager, hvis Hustru var født Hviid, og ved kgl. Bevilling af 26. Februar 1885 fik han Tilladelse til at føre Navnet Barchager. Han gik i Slagelse Realskole, blev konfirmeret i Slagelse og kom efter Sommerferien 1886 ind i Sorø Akade-

mis Skoles III Realklasse. I 1888 forlod han Skolen med Præliminæreksamen.

Købmand Barchager efterlader sig Hustru, Børn og Børnebørn.

SORANERAFTEN I OKTOBER

Sæsonens første Soraneraften holdes Onsdag den 11. Oktober paa Hotel Phoenix. Kl. 18.30 pr. samles man til de traditionelle gule Ærter, med Øl, Snaps, Pandekager og Kaffe. Og til Kl. 20 vil Læge *Guðmund Magnussen* holde et Foredrag om det sovende Menneske og Drømme. Læge Magnussen arbejder paa en videnskabelig Afhandling om dette Emne, og har studeret det gennem flere Aar. Der er ikke Tvivl om, at det vil blive en interessant Aften. Der vil til Foredraget blive vist en Del Lysbilleder, blandt andet nogle muntre Karikaturer.

Man bedes saa vidt muligt melde sin Deltagelse til Spisningen senest Tirsdag den 10. Oktober til tandlægestuderende *Mogens Poulsen*, Admiralgade 21, K., By. 4145.

Der vil som sædvanlig blive bortloddet 10 »Spisninger med Tilbehør« blandt de yngste 8 Aargange ('32 incl.) saafremt disse melder sig til *Mogens Poulsen* senest Tirsdag den 10. Kl. 12.

De heldige vil faa Resultatet meddelt pr. Post Onsdag Morgen.

Bestyrelsen.

GAMLE SORANERE OG SORANSKE NOTER

Som meddelt er Adjunkt *Molde*, Haslev Gymnasium, fra dette Skoleaars Begyndelse ansat ved Sorø Akademis Skole. Da Haslev Gymnasium begyndte Skoleaaret, udtalte Rektor Kæstel ifølge »Haslev Folketidende«:

»Adjunkt Molde forlader nu Skolen. Han har i en Aarrække paa en fortræffelig Maade undervist paa Haslev Gymnasium. Foruden i det rent faglige Arbejde har Adjunkt M. ogsaa paa anden Maade betydet meget for Haslev Gymnasium. I Træning af Eleverne i fri Idræt, har M. gjort et uvurderligt stort Arbejde, hvilket ogsaa har sat sine Spor ved de mange Stævner, Skolen har deltaget i, og derfor hilser ogsaa den sportsinteresserede Del af Ungdommen Jacob Moldes Bortrejse med Sorg.

*

Danmarks Gesandt i Tyrkiet, Minister *S. P. Duurloo* kom sidst i August hjem for at feriere.

*

Undervisningsministeriet har under 9. Juni fritaget Professor, Dr. med. *E. Meulengracht* for Hvervet som Medlem af Komiteen til Valg af Censorer ved den lægevidenskabelige Embedseksamen.

*

Nysproglig Soraner

søger Uddannelse paa større Handelskontor, gerne hvor der senere kan være Chance for for at komme til Udlandet.

Thorkild Kamsgaard

Gyngstrup Skole pr. Kappendrup St.

Paa Gyldendals Forlag udkommer i dette Efteraar en færøsk Roman »Babara« af den i 1938 afdøde unge Forfatter og Historiker *Jørgen-Frantz Jacobsen*. Romanen former sig som en dramatisk Kærlighedshistorie fra Christian den Fjerdes Tid.

Forlaget udsender ogsaa Professor, Dr. phil. *Vilhelm Andersens* store Værk om Horats.

*

Den danske Gesandt i Mexico, Minister *Fin Lund* og Frue kom den 28. August hjem til Danmark for at holde Ferie her et Par Maaneder.

*

Professor, Dr. med. *Einar Meulengracht* ankom sidst i August til New York for at holde Forelæsninger ved en Række Universiteter i U. S. A. *Meulengracht* kommer hjem omkring 1. Oktober.

*

Cand. mag. *Gnudtzmann* er ansat som Gymnastikassistent ved Sorø Akademis Skole.

Grosserer *W. Røper-Petersen* var sidst i August i Baden-Baden for at repræsentere Foreningen til den ædle Hesteavlss Fremme ved Væddeløbene der.

*

Rektor *Bohn* overtog den 18. August Ledelsen af Rungsted Statsskole. Det skete if. »Frøborg A. Av.« ved en smuk Højtidelighed, hvor Elever, Lærere og Forældre-Repræsentanter var til Stede.

Den nye Rektor blev budt Velkommen af Undervisningsinspektør Højberg Christensen, Lektor Schjærff, Grosserer Fønnesbech-Sandberg og Folketingsmand Knud Kristensen. Sluttelig takkede Rektor Bohn.

*

Departementchef *E. Cohn* er som Repræsentant for Det statistiske Departement blevet Medlem af det af Handelsministeriet nedsatte erhvervsøkonomiske Raad, der skal yde Regeringen Bistand ved Administrationen af Lov af 2. September 1939 om ekstraordinære Foranstaltninger til Sikring af Landets Forsyning med nødvendige Varer m. v.

<p>Husbukke Assurance- Compagniet</p> <p>Vesterport 208 København V. Central 13.773</p>	<h1>VARELOTTERIET</h1> <p>Støtter dansk Produktion</p> <p>Danmarks største velgørende Institution</p> <p>Der er købt Gevinster i danske Varer for over 96 Mill. Kr.</p> <p>Til almennyttige og velgørende For- maal er der udbetalt ca. 28 Mill. Kr.</p> <p>ALMINDELIGT DANSK VARE OG INDUSTRILOTTERI</p> <p>Største Gevinst 10.000 Kr., — et lille dansk Hjem. — Nogle faa Lodsedler for Soranere faas hos Lotteriets Kollektører og i Hovedkollektionen, Laxegade 2, København.</p> <p>1 Lodseddel til 1. Trækning (17.-18. Okt. 1939) koster kun 1 Kr. 30 Øre</p>	
<p>Inger Norries Sølvsmie Leverandør til Varelotteriet Nikolaj Plads 32 - Telefon Palæ 5648</p>	<p>„Sorø Bys Historie“ v/ L. F. la Cour Pris Kr. 7,50. Svegårds Boghandel Sorø</p>	
<p>HOTEL PHOENIX KØBENHAVN TELEFON 114 120 Værelser — 76 Bad</p> <p>Byens hyggeligste og smukkeste SELSKABSLOKALER Internationalt Køkken — Det berømte FROKOSTBORD I Kavalersalen: Kapelmester <i>Gerolás Ensemble</i>.</p>	<p>En Tryksag fra GREISEN... ... kort sagt, De bli'r tilfreds</p> <p>Fr. Palm Greisen Møntergade 2 . C. *10.493</p>	<p>AKSEL ERTING Tømrermester</p> <p>Bjarkesvej 1 A Helsingør Tlf. 681</p>
<p>H. C. BORCH & CO. A/S KUL . KOKS . CINDERS</p> <p>Strandvej 183 Tlf. Helrup 6566</p>		
<p>Soranere! Næste Gang De har en Stilling ledig eller søger en Stilling — prøv saa en Annonce i Soranerbladet Svend Clausen.</p>		

Annonceexpedition: cand. jur. Svend Clausen, Dagmarhus, 3. Sal, København V. Tlf. Centr. 13773.

Redaktion: Tranevej 10, NV., cand. polit. V. Sorgenfrey Hansen, Tlf. Taga 6516. - Ekspedition: Vesterbrog. 30, V., Tlf. C. 3194.
Fr. Palm Greisens Bogtrykkeri, Møntergade 2, København K. Tlf. C. *10 493.

SORANER-BLADET.

MEDLEMS BLAD: FOR SORANSK SAMFUND

24. AARGANG

Nr. 10

Oktober 1939

DØDSFALD

Chefen for Ordenskapitlets Sekretariat, Kammerherre, Greve *Henrich Knuth* afgik ved Døden den 23. September uden forudgaaende Sygdom.

Henrich Maximilian Knuth var den yngste af den i 1902 afdøde Sorøpostmester, Kammerherre, Greve Adam Knuths fire Sønner, der alle gik i Sorø Akademis Skole. Deres Moder, som døde i 1898, var en

født Baronesse Haxthausen, Datter af en Postmester i Holbæk. Ægteparrets yngste Søn saa Dagens Lys den 9. Juli 1870 i Sorø og gik i Sorø Akademis Skole 1881—88 uden at tage Eksamen. Senere — i 1892 — blev han Student og fire Aar efter statsvidenskabelig Kandidat. Næste Aar ansattes han som Assistent i Finansministeriet, i 1905 fik han tillige Ansættelse i Ordenskapitlets Kontor, avancerede 1908 til Fuldmægtig i Finansministeriet og i Ordenskapitlet, hvor han det følgende Aar blev Sekretær og Chef for Sekretariatet og samtidig fungerende Sekretær ved Overkammerherreembedet. I den lange Aarrække 1908—30 sad *Henrich Knuth* i Dansk Adelsforbunds Bestyrelse. Ved sin Død var han Formand for Det til Minde om 1. August 1829 stiftede Legat, Administra-

tor for og Medbesidder af det Vind-Tesdorpfeske Fideikommiss, Medlem af Aktieselskabet Frederiksberg Metalvarefabriks Bestyrelse og Ærespræsident for Intendanturföreningen.

Den afdøde skildres som en meget afholdt og hurtigt og præcist arbejdende Embedsmand, der var levende historisk interesseret. Han oprettede et lille Museum med tidligere Ordener, berømte Mænds Dekorationer og Dragter fra Ordenskapitlets Historie. Selv var han Kommandør og Dannebrogsmænd samt Bærer af en Række udenlandske Ordener. I sine Sorøskoleaar drev han Kricketspil med Lidenskab. Den 18. April 1900 blev *Henrich Knuth* gift med *Elisabeth Vind*, Datter af Kammerherre *Sophus Vind* til »Sanderumgaard« og Hustru *Adelgunde*, f. *Tesdorpf*. Han overleves af sin Hustru og Sønnen, Greve *Eggert Knuth*, der er Legationssekretær i London.

Angaaende *Henrich Michael Knuths* Brødre og det *Knuth'ske* Hjem i Sorø kan henvises til Nekrologen i *Soraner-Bladet* Nr. 1 19. Aargang Side 5, over Kaptajn Greve *Eigil Knuth*.

— Fhv. Assistent ved det nørrejydske Redningsvæsen *Axel Andersen* afgik ved Døden den 23. September. Hans Begravelse foregik i Stilhed.

Axel Marius Andersen var født den 9. Maj 1870 i Lemvig som Søn af Vicekonsul og Bestyrer af det nørrejydske Redningsvæsen *Anton Andersen* og Hustru *Emanuella Johanne Vilhelmine Dolgorucki*, f. *Claudi*. Han kom i Sorø Akademis Skole 1882 og forlod den 1888 med Studentereksamen, tog i 1893 første Del af polyteknisk Eksamen, opholdt sig paa Java og i Nordamerika 1898—99 og ansattes i 1901 som Assistent ved det nørrejydske Redningsvæsen, hvorfra han tog sin Afsked med Udgangen af Maj 1929, ved hvilken Lejlighed Marineministeriet udtalte sin Paaskønnelse af hans lange og tro Tjeneste. Afdøde var ugift.

En Brøder til *Axel Andersen* er *Carl Ivan Anton Dolgorucki Andersen*, der blev Student fra Sorø i 1895, nu kalder sig *Ivan Dolgorucki*, er pavelig Kammerherre, boer i Shanghai og flere Gange har været omtalt i *Soraner-Bladet*.

— Redaktør *Carl Søb* døde paa Kommunehospitalet den 12. Oktober. Begravelsen fandt Sted i Stilhed.

Carl Julius Søb var født i København den 18. Maj 1882 som Søn af Grosserer *Christen Martinus Mortensen Søb* og Hustru *Eva Augusta Johanne*, f. *Jansson*. Han indkom i Sorø Akademis Skole

merferien 1893 og gik ud i 1897 med 4. Klasses Hovedeksamen. Derefter kom han i Lære hos den københavnske Smørkøbmand Davidsen i Brogade, fortsatte siden sin Uddannelse i England og etablerede sig i København. Søe overtog i 1933 »Smør-Tidende« efter sin Fader, der havde drevet Bladet i 45 Aar.

Hans afdøde Hustru var Søster til Soranerne *Daniel* og *Frantz Howitz*. Han efterlader sig en gift Datter.

PHØNIX-KÆDENS 10 AARS DAG

Den 13. August var det 10 Aar siden, at Phønix-Kæden — den soranske Frimurersammenslutning — stiftedes paa dens første Formand, Soraneren *Kammerherre, Oberst C. F. Gjournals* 70 Aars Fødselsdag.

Lørdag d. 12. om Aftenen samledes Soraner-Frimurerne paa Gl. Bellevue i straalende Vejr og mindedes deres afdøde Stifter samt afsendte følgende Telegram til Oberst Gjournals Enke: »Phønix-Kædens Brødre samlede paa Gl. Bellevue for Højtideligholdelse af Kædens 10 Aars Bestaaen og deres Stifters, afdøde Oberst Gjournals 80 Aars Dag d. 13. ds. sender i taknemligt Minde vemodig Hilsen til Dem og Sønnen Viggo. Vore Blomster smykker Augustenborg Graven. — Louw.«

Under den paafølgende Generalforsamling oplystes det, at der i den forløbne Tid var ydet Konfirmationshjælp til over 30 ubemidlede smaa Soranerkammerater i Form af en ny Uniform, at bære Palmesøndag i Sorø Kirke.

Ved Souper'en indløb der Telegrammer fra *Soransk Samfund*: »Hyldest og Hilsen! *John Knox*« og fra Rektor *Raaschou-Nielsen*: »Hjærtelig Hilsen til Festen i Phønix-Kæden. Jeg mindes med Taknemlighed Stifteren og hans Soranersind.«

Festen sluttede sent paa Genbo-Restauranten: Bellevue Strandhotel.

SORANERAFTEN DEN 11. OKTOBER

Til Aarets første Soraneraften paa Hotel Phønix var der mødt ca. 50 Deltagere; navnlig var der mange unge.

De, der kom, blev heller ikke skuffet. Det blev en yderst interessant Aften. Dr. *Magnussens* Foredrag om Sønnen satte fuldstændig Søvncentret ud af Funktion. Man kunde ikke lade være at følge opmærksomt med fra først til sidst. Man fik her noget at vide om et Emne, der interesserer alle, og man fik det paa en Maade, saa man virkelig forstod det. Foredraget blev ledsaget af en Række aldeles herlige Tegninger over »Hansens Oplevelser Natten igennem«. Efter Foredraget var der Lejlighed til at stille Spørgsmaal i Relation til Emnet, og der var aabenbart en Del, der led af Mareridt.

Senere paa Aftenen var der Lejlighed til Kortenspil i de tilstødende Lokaler. Der var ogsaa en Del, der benyttede sig af det.

SORANERAFTEN I NOVEMBER

Soraneraftenen i November vil for een Gangs Skyld blive en Tirsdag, nemlig *Tirsdag den 14. November*.

Geologen og Grønlandsfareren, Magister *Eigil Nielsen* (S' 29) vil holde Foredrag om sine Oplevelser paa Grønland. Foredraget ledsages af Lysbilleder. Mødet holdes som sædvanlig paa Hotel Phønix. Kl. 18,30 pr. serveres der gule Ærter, og Kl. 20 vil Foredraget begynde i Kavalersalen.

Man bedes saa vidt muligt melde sin Deltagelse til Spisningen senest Mandag den 13. November til *Mogens Poulsen*, Admiralgade 21 K., Byen 4145. Der vil som sædvanlig blive bortloddet 10 Middage blandt de af de 8 yngste Aargange, der melder sig til *Mogens Poulsen* senest Mandag den 13. November Kl. 12.

De heldige faar Resultatet meddelt pr. Post Tirsdag Morgen.
Bestyrelsen.

FODBOLDKAMPEN I SORØ d. 1. OKTOBER

Dagen oprandt med straalende Solskin og højt Humør hos os alle, da vi knapt en Snæs Mand masede ind i vore reserverede Kupeer paa Hovedbanegaarden. Snart naaedes Sorø, hvor vi som sædvanlig blev modtaget paa Stationen af Skoleholdet.

Skolen, Kirken og Søen præsenterede sig uhyre smukt for os, da vi kom gaaende ad Banevejen ind til Skolen, hvor vi snart efter alle sad bænket om den dejligste Middag, Hønsekødsuppe, Hønsekød og Frugt, som vi lod vederfares fuld Retfærdighed.

Efter en kort Siesta hos Adjunkt *Jørgensen* klædte vi os om ovre i Omklædningsrummet, og Kl. 2 begyndte Kampen med Adj. *Pihlkjær* som Dommer.

Holdopstillingen var som flg.

	<i>T. Madsen</i>	<i>DE GAMLE</i>
	<i>Damkilde Bülow</i>	
	<i>Herold Vistisen Jordan</i>	
<i>J. Larsen</i>	<i>Wille Jørgensen Stenersen</i>	<i>F. Andersen</i>
	<i>Lawaetz</i>	
	<i>E. G. Petersen</i>	
<i>Schaffalitzky</i>	<i>Morgils Jøgván Johansen</i>	<i>S. A. Andersen</i>
	<i>Nielsen Glenthøj Schäffer</i>	
	<i>Rüs Olsen Hermansen</i>	
	<i>Thuesen</i>	<i>SKOLEN</i>

De gamle fik Maalet ved Gims Ende, og snart var Spillet i fuld Gang i et mægtigt Tempo, ret ligeligt fordelt til begge Sider, men med en uhyre Paagaenhed fra de unges Side; de har en Mængde farlige Opløb med gode Maalchancer, men dels er de uheldige, rammer Maalstængerne eller lige udenom, og dels er de gamles Maalmand glimrende i Form i Dag, han har Masser af nydelige Redninger, mirakuløse til Tider, og han faar storartet Støtte af sine backs, der Gang paa Gang trevler farlige Angreb op.

Efter 10 Min. Spil faar de gamle Maal ved *Lausi*, der i Dag spiller sin 11. Kamp i Træk som gammel Soraner. *Vistisen* lægger glimrende frem til *Wille*, der omgaaende ser *Lausi* bedre placeret og centrere. Og haardt presset af en back udplacere *Lausi* nu Maalmanden med et godt Venstrebensskud. 1—0.

Skoleholdet lader sig ikke gaa paa, og *Madsen* har nok at gøre, redder bl. a. et flot Hovedstød paa Maal og maa ofte i Luften for at bokse nærgaaende Bolde bort.

Efter godt et Kvarter Spil gaar Skolens Maalmand ud efter en høj Fremlægning, men *Wille* kommer først og snitter elegant Bolden i Maal med Siden af venstre Fod. 2—0. Kort efter presser *Morgils* Kuglen i de gamles Maal, men der var fløjtet for Maalspark, inden *Schaffalitzky* centrede.

Omsider krones deres Anstrengelser med fortjent Held, *Sv. A. Andersen* lægger ind over lige foran Maal til *Jøgván*, der omgaaende placerer den ind uden Chance for Maalmanden. 2—1. Siden var der livlig Diskussion om dette Maal, som mange mente burde annulleres; da Bolden havde passeret

Dette Billede blev taget ved Rusmodtagelsen i Soransk Samfund Lørdag Aften den 23. September af de Jubilarer, som deltog i Festen. I forreste Række ses fra venstre: Forsøgsleder Emil Holm (Realist fra 1879), fhv. Civildommer Joh. Tolderhund (Student 1874) og Kaptajn Chr. Palslev (Realist 1879). I næste Række fra venstre Karen Sevel (Student 1914), Rektor Raaschou-Nielsen, Læge Mads Stefan Andreas Madsen, Dommerfuldmægtig Peter Thorkild Thorkildsen og Forpagter Svend Spandet (alle Studenter 1889). I bageste Række fra venstre: exam. pharm. Høeberg-Nielsen og Bankkasserer C. Fog (begge Realister 1914), Ingeniør Edv. Suhr (Student 1914), Ingeniør og Maskinfabrikant Gudfred Eickhoff (Realist 1889), Lektor C. C. Andersen (Student 1914) og Direktør K. Schumacher (Realist 1914).

— Referatet af Rusmodtagelsen vil fremkomme i et senere Nummer af Soraner-Bladet.

Maalmanden, ramte den nemlig en Skoleholdsspiller, der stod inde i Maalet, Situationen var højst ejendommelig, og der dømtes altsaa Maal. Kort efter Halvleg.

2. Halvleg er ikke ret gammel, før Skolen udligner til 2—2. Vistisen vil lægge en Bold tilbage til Maalmanden, men rammer den — ak, alt for svagt, og Jøgvæn er som et Lyn over Kuglen og scorer let, det var en Foræring. Men trods alt er Heldet stadig med de gamle, farlige Skud lige udenom og endnu farligere Skud paa Stængerne, det bageste Forsvar holder godt Stand, men 15 Min. inde i Halvlegen maa de atter kapitulere, Jøgvæn scorer for 3. Gang 2—3, og 10 Min. senere scorer Morgils, efter at Jøgvæn først har ramt Overliggeren, hvorfra Bolden springer lige ud til Morgils. 2—4. De gamle Maalmand er synlig træt nu; han har ligget syg til om Lørdagen, og 10 Min. før time træder Reservemaalmand Frederiksen ind efter at have ført en kummerlig Tilværelse som Linievogter. Han kommer straks paa Arbejde og har adskillige flotte Redninger. 4 Min. før time reducerer Lawætz til 3—4 paa en lang Fremlægning fra F. Andersen, som Lalle triller i Maal, Maalmanden smed sig for sent.

Lige til der fløjtes af, spilles der til for fuld Kraft fra begynde Sider. I det hele taget maatte Skoleholdets Energi og Spil

beundres, de spillede ganske udmærket, havde et nydeligt Samspil, selvom de til Tider hjemfaldt til at gøre Spillet for lukket, men vi kunde prise os lykkelige, at vi slap saa billigt, de havde fortjent at vinde med mere. Som det gik, havde vi haft en Chance for at faa uafgjort eller vinde, hvis Maalet var blevet underkendt eller hvis Vistisen ikke o. s. v., men til Gengæld var vi heldige mange andre Gange, og det var en dejlig Kamp, spændende lige fra først til sidst. I Fri-spark var der vist samt nogle faa Hjørne- og Maalspark.

Vistisen takkede som de gamles Anfører for den gode Kamp og beklagede, at han endnu var saa meget Skoleholdsspiller, at han glemte, hvem han spillede med og hjalp andre.

Hos de gamle havde som sagt det bageste Forsvar virket effektivt og sikkert, half-back Rækken var noget svag med Vistisen som bedste Mand. I Angrebet var højre Fløj bedst, om end ikke helt god, mens venstre Side blev holdt helt nede.

Paa Skoleholdet mærkede man sig særlig i Angrebet Anfører, Johansen, der scorede 3 Maal; hele Angrebet havde et godt Skud i Støvlerne, kombinerede fortræffeligt og blev godt støttet af half-backs. Maalmanden virkede lidt nervøs og usikker.

Efter Kampen samledes vi til et fornøjeligt og hyggeligt

Kaffebord i Spisesalen, hvor diverse Taler holdtes. *Vistisen* takkede og overrakte Skoleholdet Fodbolden fra de gamle Soranere, og snart efter dampede de fleste af os med Toget tilbage til København, ømme og trætte men glade, og hermed føjedes endnu en dejlig Dag til den lange Række af smukke Minder om herlige Dage paa den gamle Skole. Vi bliver aldrig kede af at tage derned, og den Glæde og Gæstfrihed, vi hver Gang modtages med, viser os, at vi stadig er velkomne, og for dem, der enkelte Gange ikke kan tage med, er det hver Gang meget svært at sige Nej, Tak, naar Indbydelsen til Sorøturen kommer.

Vi skylder Skolen vor bedste Tak for den dejlige Dag og en særlig Tak til d'Herr. Adj. *Jørgensen* og Adj. *Pihlkjær*, der altid arrangerer og leder vort Besøg paa bedste Maade.

T. G.

GL. SORANER CRICKETKAMP

De gamle vandt med 30 Points

Søndag d. 17. Sept. udkæmpedes den aarlige Match mellem Skolens Hold og de gl. Soraneres Hold paa Store Plads.

I Stedet for at ankomme i elegante Selvejrbiler i smaa Grupper, maatte de gamle tage Toget, og med Dommer *Knox* i Spidsen startede man fra Hovedbanegaarden Kl. 8.20. Det var hyggeligt en Gang igen at prøve dette; vi ældre, som jo »i gamle Dage« ikke kendte andet Befordringsmiddel, glædede os over Genoplivelsen af denne Tradition, og vi glædede os ikke mindst til Modtagelsen paa Sorø Banegaard og Roturen over Søen. Men saa mange Aar var der gaaet, siden vi sidst ankom pr. Futtog, at ingen i Sorø mere kendte Traditionen fra hine fjerne Tider. Med vore Kufferter og Rekvister paa Nakken maatte vi marchere til Akademiet — en herlig Tur forøvrigt i den køligtfriske Efteraarsmorgen.

Vi glemte hurtig vor Skuffelse ved Gensynet med de gamle kendte Ansigter; Rektor veloplagt og glad, modtog Truppen paa Lille Plads og bød straks paa et Stykke Smørrebrød i Spisesalen. — Det var en Fornøjelse som det smagte; i saadan Appetit fik man aldrig efter Bilturen.

Imidlertid var vi blevet præsenteret for vore Modstandere, Skolens Crickethold anført af en gammel Kending, Gymnasiast *Shaffalitzky de Muckadell*; en anden Kending fra sidste og forrige Aar *Morgills* (som i 1937 fik de gl. Soraneres Præmie) er nu i III G, saa ham ser vi ikke oftere paa Skolens Hold, men forhaabentlig paa et eller andet Klubhold, thi han har det rigtige Soraner-Cricketblod.

Af andre Veteraner fra sidste Aar var der iøvrigt kun *N. H. Nielsen*, ellers bestod Holdet af nye Ansigter, deriblandt mange fra yngre Klasser, som vi maa haabe Hr. *Thomsen* kan faa sat Skik paa. — En af dem, *Panduro* (Søn af Doktoren fra Ringsted) er godt paa Vej til at blive fremragende, Søndagen før havde han scoret 53 P. mod Byens Hold. Da han er i IV M har han Udviklingsmuligheder.

Om Kampen, der begyndte Kl. 11.30 og endte Kl. 17.30, er der iøvrigt ikke meget at fortælle; der blev ikke ydet nogen større Bedrift; *Brysting* blev Dagens Topscorer med 40 P. og efter ham *Morgills* med 22 P. De gamle, anført af *Brincker*, gik først til Gærdet og scorede 84 P. (*Mourier* 16 i et flot og livligt Spil, Skade at han ikke dyrker Cricket aktivt), hvorefter de unge svarede med 53 P. (*Panduro* 14 i en smuk, behersket Stil). De gamles II Halvleg blev kun paa 36 P., hvorefter de unge skulde score 68 for at vinde, men alt hvad de præsterede var 37.

Det var en ret død Kamp; kun *Brysting* og *Morgills* lavede op; sidstnævnte spillede sig fri i II Halvleg men han slaar for meget i Luften og blev desværre grebet, netop som han var

kommet i Stød. — Hvis han vil tage ved Lære og studere Spillet Teori lidt, kan han blive en fortrinlig Spiller.

En væsentlig medvirkende Aarsag til det døde Spil er Store Plads' Beskaffenhed. Den egner sig mindst af alt til Cricket med sin cylindformede Overflade og grove Grusbund; Pitchen er upaalidelig og Pladsen for lille. Cricket vil aldrig kunne udvikle sig paa Akademiet med disse Pladsforhold; det er Synd for de gode Kræfter, der fra Rektors og Lærernes Side sættes ind paa at bringe Spillet frem, men der skal da ogsaa nu være gode Udsigter til, at vi faar en virkelig god og moderne Græsplads i Sorø.

Billedet viser de gamle Soraneres Hold. Fra venstre ses: *N. E. Weis*, *E. Gundelach-Petersen*, *G. Brysting*, *H. Joost*, *Olaf Rygaard*, *J. Correll*, *G. Panduro*, *G. Jensen*, *Brincker*, *Aage Krebs*, *Chr. Mourier*, *Adjunkt Thomsen*, *K. Effersøe* og *Skovrider F. Lorenzen*.

Store Plads har jo sin egen Charme og rummer skønne Minder for os, men som Cricketspiller skal jeg græde tørre Taarer over at forlade den.

Efter Kampen samledes vi i blaa Sal til det traditionelle Aftensmaaltid, som er særlig festligt arrangeret og som faar sin særlige Glans og Festivitas ved, at Rektor fører Forsædet med *Soransk Samfunds* Formand, Dommer *Knox* ved sin Side.

Smukke Velkomstord fra Rektor, oprigtig Tak fra de gamle Soraneres Anfører, Uddeling af de traditionelle Boldtræer; et fra *Soransk Samfund*, ledsaget af smukke Ord fra Dommer *Knox*, blev tildelt Gymnasiast *Gert Pedersen* og et fra de gl. Soranere med en dybtfølt og manende Tale af Forstander *Skytte* tildeltes *Panduro*, hvis stolte Fader havde kæmpet med virksomhedsfuld Entusiasme paa de gamles Hold. r—r.

ABSALON I DIGTNING

Af *Poul Schjærff*

II.

Grundtvig fik gennem Venskabet med *Chr. Molbech* tidlig Tilknytning til Sorø og dets historiske Minder. I »Et Brev fra Sorø« skildrede *Molbech* sine Indtryk fra en Række Udflugter i Egnen i Juli 1808, og *Grundtvig* takkede ham i et Digt »Til min Ven. I Anledning af Brevet fra Sorø«. Her lovprises »den svundne Old«:

Til *Absalons* nedsjunkne Grav
Du gange hen i Kvælde!

To Aar senere dvæler *Grundtvig* nærmere ved *Sorø*minderne. I »Nytaarsnat eller Blik paa Kristendom og Historie«, det litterære Vidnesbyrd om

Grundtvigs kristelige Gennembrud i Efteraaret 1810, skildrer det første Digt »Livets Æbler« Digterens »Hjemgang til Kristendommen«, det næste »Sorø Kirke«, hans »Kirkegang«. Med Andagt i Hjertet betræder Digteren den »høje, lyse Guddomsbolig«. Hans Blik fanges straks af Skjoldfrisen, han mindes den stolte Hvideslægt (som han selv troede at tilhøre) og fortsætter:

Saa hvile sig da under denne Sten
Nu Absalons de trætte Helgenben;
Det er da ham, hvis Billed her man præged,
Det er da dig, hvis Daad mig saa bevæged!
Saa staar jeg nu da for den Ædlings Grav,
Som tidlig mig den Følelse indgav,
At det er stolt at være født i Norden!

Ægte grundtvigsk kaldes Absalon en Søn af »Krist og gamle Nord«, Kraft og Fromhed i Forening. Med sit Sværd nedslog han de grumme Vender, med sin Bispestav dæmmede han op for »Synd og Overvold«; han fremkaldte Saksos Værk, der viser Digteren Vej »i Fædrelandets Egne«, derfor knæler Grundtvig med Tak ved hans Grav.

Denne Absalonkarakteristik er ret monumental og oven i Købet udtrykt mindre dunkelt og vrøvlet end ofte hos Grundtvig.⁵

Grundtvig var ikke smaalig; han var ikke bange for at skifte Mening; derfor ser vi da ogsaa, at han i »Roskilde-Rim« 1814 fordømmer Absalons Kriger-virksomhed. Snart efter slog han dog om til sin forrige Lovprisning, det ses baade i »Danne-Virke« 1816 og i de rimede Fortaler til Oversættelserne af Sakso (1819 og 1822). Ja, han paatænkte endog at behandle Absalon i et Epos; af dette foreligger dog kun et Brudstykke fra 1824 »Sigersted. Af Axels Drapek, hvorom Ingemann siger: »Den Karl fortjener vel et et Drapa for sig selv —; herlige Toner klang mig alt i Møde; men før jeg vidste det, fik den jævne Ganger Vinger og fløj bort i Skyen. Du kommer i det mindste til at binde Vingerne noget, skal Godtfolk følge med«. — Man behøver aabenbart ikke at være ked af, at Grundtvig ikke fik fuldendt Værket.⁶

Det blev dog hverken Oehlenschläger eller Grundtvig, der skabte Absalonskikkelsen — dette er *Ingemanns* Fortjeneste.

I 40 Aar boede Ingemann i Sorø; fra sin Bolig kunde han hver Dag beskue Absalons røde Klosterkirke, og ved Enden af Klosteralléen stod »Saksos Celle«. Stedet befrugtede hans Digteraand og Skaberevne: »Jeg vidste *hvad* her var skeet i de store Valdemarers Dage; nu saae jeg ogsaa — hvad Krøniken fortaug — *hvorledes* det med sine indre Motiver under særegne Situationer og Omstændigheder udsprang af alle de adspredte historiske Træk.«⁷

Straks i Begyndelsen af »Valdemar den Store og hans Mænd« (1824) træder Helten op:

Det gungrer i Helligtrekongers Nat
Gjennem Haraldstedskov paa Hulvejen glat;
I Frostluft pruste de Gangere tre,
Under Hoven knirker den blanke Sne;
Paa Vrinskeren sidder med Sværd og Skjold
En Adelsherre, saa høj og bold.

Ved Budskabet om Danmarks Nød er Absalon ilet hjem fra Paris, hvor han har studeret. Rigt udstyret med allehaande Vaaben, ligner han en mægtig Konge; men bag Hjælmen luer et sjælfult Blik, man tror at skue:

En Kirkens Kæmpe, som stille, tro,
I Verden færdes for Sjælens Ro,
Og som kun ruster sin Arm her neden
Til hellig Leding for Evigheden.

Dette store Maal kan kun naas ved at forsage jordisk Lykke; da Broderen Asbjørn fortæller om sin Kærlighedslykke, ser Absalon hen paa Roskildedomen og udbryder:

Se, Broder, se! *min* høje Brud
Med Spir og Krone vinker!
Det er mig som min Lanse vil
Til Hyrdestav sig bøje:
Den Brud, min Længsel stunder til,
Mig herlig staar for Øje.

Vel vil han sammen med sin Konge værne sit Land; dertil har Herren sendt ham; men det er ikke nok at kæmpe og erobre, de besejrede Folk maa kristnes; han siger til Valdemar:

Men vil du frelse vildfarne Folk,
Saa led dem paa bedre Veje!
Send Frelsens Ord dem og Livets Tolk!
For Korset lad dem sig neje!

Han grunder Klosteret i Sorø:

Og i Sorøs Bøgekrans
Kongen nye Kloster skuer;
Gjennem Busk i Aftenglans
Kobbretaget herligt luer.

Klosteret skal være et Hjemsted for Guds frygt og Flid, for Vækkelse af Folkeanden gennem Beretning om Fædrenes Id, som Mester Lange (Sakso) nedskriver:

Naar Landets Kæmper i Leding dvæle,
Han sørger for deres Eftermæle.⁸

Samme Aar fremkom Ingemanns Mindesang »Absalon«. Medens det episke Digt især skildrede hans lon som Kirkens Mand, betones i Sangen tillige hans Krigerdygtighed, hvorved Billedet vinder i Rigtighed. De to første Strofer danner Indledning og Karakteristik af Bispen, de to næste skildrer »Herrens Kæmpe« som en mægtig Kriger til Lands og til Vands, de to sidste fremhæver Absalons Evighedsværd og ønsker, at hans Aand altid maa leve og virke i Sorø.⁹ (Fortsættes.)

⁴ Gr.s poet. Skr. ved Svend Gr., Bd. 1, 32. — Olaf Carlsen: Christian Molbech og Sorø I, 57 ff.

⁵ Poet. Skr., Bd. 1, 277 ff. — Fr. Nielsen: N. F. S. Grundtvigs rel. Udvikling 122.

⁶ Hans Olrik Absalon Bd. 2, 228—230 samt Note 45. — Gr.s poet. Skr., Bd. 5, 286 ff. — Grundtvig og Ingemann. Brevveksling S. 45.

⁷ Tilbageblik paa mit Liv og min Forfattervirksomhed fra 1811—1837, S. 45.

⁸ Denne Karakteristik af Absalon bygger foruden paa »Vald. d. St. og hans Mænd« tillige paa Kjeld Galster: Ingemanns hist Romaner og Digte, S. 169—173.

⁹ Sangen om Absalon: Samlede Romaner o. s. v. Bd. 6, 131—132

LIDT MERE OM SLÆGTEN FIEDLER

Af Otto Vilh. Sommer.

Tilknytning til det i sidste Nummer af *Soraner-Bladet* gengivne Brev fra fhv. Jernbanechef i Argentina *Harald Fiedler* til vort Samfunds nuværende Formand Dommer *John*

Knox bragtes nogle personalhistoriske Oplysninger bl. a. om Slægten *Fiedler*.

Da jeg gennem nogle Aar bl. a. har beskæftiget mig med Indsamling af Materiale til en Stamtavle over Slægten *Fiedler*, ligger jeg inde med en Mængde Oplysninger om denne. Som det fremgik af sidste Nummer har Slægten leveret mange Soranere, — flere end de nævnte.

Som Navnet viser stammer Slægten fra Tyskland, hvor dens danske Stamfader *Caspar Friedrich Fiedler* fødtes i Oschatz i Sachsen den 18. April 1744. Han kom til Danmark 1773 og slog sig ned i København, hvor han senere blev Grosserer og Skibsreder samt Direktør for Københavns Brandforsikring; han døde i København den 1. December 1811.

Grosserer *Caspar Friedrich Fiedler* var gift to Gange; første gang med *Catharina Sophia Preisler* (d. 1788) og anden Gang med *Abel Christine Hammond* (d. 1846). Af voksne Børn var der i første Ægteskab Justitsraad *Chr. Fr. Fiedler* til Basnæs, *Cathrine Magdalene*, gift med Grosserer i København *Georg Frederik Wilhelm Scheuermann* samt *Sophie Charlotte*, gift med Grosserer, Bogholder og Kasserer ved Brandassurancekompagniet *Charles Mathæus Philip Petit*.

I andet Ægteskab var der følgende voksne Børn: *Charlotte Christiane*, gift med Grosserer i Hamburg *Karl Hudtwalcker*, *Christiane Caroline*, gift med Regimentslæge, kgl. Landmaaler, Forstkandidat *Joachim Otto Sommer* samt endelig Sønnen *William Eilert Fiedler*, der senere blev Grosserer, hanseatisk Vicekonsul og Borgerrepræsentant i København.

Foruden de i forrige Nummer nævnte, har følgende Descendenter af Grosserer *Caspar Friedrich Fiedler* frekventeret Sorø Akademis Skole: Litteraten, Dr. phil.[?] *Fritz Petit*, Købmand og Proprietær i Korsør *William Fiedler*, Baadebygger i Skelskør *Jakob Brønnum Scavenius Fiedler* (udg. af IV. R. 1867), Inspektør ved Den farmaceutiske Lærestalt *Axel Frederik August Høst* (ud. af III. R. 1902), Vinhandler i Buenos Aires *Waldemar Rye* (Præl.ex. 1884), Mejerist *Vagn Ebbe Høst* ('27) samt den, der skriver dette ('37); endelig var Slotsforvalter paa Vallø *Jón Finsen* (udg. af IV. Kl. 1866), gift med *Dagmar Kirstine Fiedler*.

Det var til ovennævnte Grosserer *Hudtwalcker*, at *Thora Fiedler* i Oktober 1836 sendtes, fordi hendes Moder helst saa hendes Forhold til Digteren *Carl Bagger* hævet for stedse; dette skete som bekendt ikke.

Til ovenstaaende Oplysninger om Soranere af Slægten *Fiedler* skal kun bemærkes, at de Oplysninger, som i September-Numret gaves i Anledning af Trafikchef *Fiedlers* Brev blot tog Sigte paa de Personer, der omtales i Brevet.

Til Student *Sommers* Meddelelse skal føjes, at den senere Baadebygger *Fiedler* i Skelskør hed *Jacob Brønnum Sporon* (ikke *Scavenius*) *Fiedler*; han var en Halvbroder til Trafikchefen, født paa Sevedø i Faderens 1. Ægteskab med *Ane Cathrine Olsdatter*, at *Axel Frederik August Høst* var Inspektør ved den *polytekniske* (ikke den farmaceutiske) Lærestalt, at han ikke gik ud af III. R. i 1902, men af IV. R. med Realeksamen i 1903, samt at hans *Fiedler-Slægtskab* stammer fra at hans Mormor var født *Petit*, en Søster til *Fritz Petit*; deres Mor var en Søster til Justitsraad *Fiedler* til Basnæs, og at *Waldemar Ryes* Efternavn var *Lassen* — det var mindre praktisk i Argentina, derfor brugte han det ikke — og at hans Moder, *Octavia Rye*, var en Datter af Proprietær *Peter Ulrik Frederik Rye* og *Octavia Camilla Fiedler* (1812—93), en Datter fra Basnæs, yngre Søster til *Thora Bagger*.

Red.

GAMLE SORANERE OG SORANSKE NOTER

Inspektør ved Aalborg Amtssygehus, Kaptajn *H. G. Wagner* ('93) fyldte 65 Aar, Søndag den 10. September og faldt dermed for den for Amtsraadets Funktionærer fastsatte Aldersgrænse. Kaptajn *Wagner* fratræder Inspektørstillingen ved dette Finansaars Udgang, den 31. Marts 1940.

*

Sorø Akademis Skoles Haandboldhold udkæmpede Søndag den 8. Oktober en Kamp mod et Hold fra Tønder Statsskole.

*

Efter Kirkeministeriets Indstilling er ved kgl. Resolution af 23. September 1939 Sognepræst for Gl. Haderslev Menighed, Provst for Haderslev Provsti samt Stiftsprovst for Haderslev Stift *Christian Christensen Hjortkjær*, R. af D., efter Ansøgning afskediget i Naade fra 31. Januar 1940.

*

Undervisningsministeriet har under 25. September 1939 ansat cand. mag. *Aage Jensen* som Timelærer ved Sorø Akademis Skole fra 1. September 1939.

*

Undervisningsministeriet har under 13. September 1939 ansat Adjunkt ved Haslev Gymnasium *Jacob Vorbeck Molde* som Adjunkt ved Sorø Akademis Skole fra 1. August 1939.

*

Under Redaktion af Pastor *Paul Nedergaard* er nu udkommet femte Udgave af Kirkelig Haandbog.

*

Stud. theol. *O. V. Sommer* er blevet Inspektør for Ejendomsaktieselskabet »Kannikegaarden« samt Assistent hos Krak. *Sommer* er forevrigt indkaldt og er blevet taget til Polititjeneste.

*

Stud. mag. *Kaj Rasmussen* er blevet Alumne paa Valkendorffs Kollegium og stud. jur. *C. H. Henningsen* Alumne paa Studentergaarden.

*

»Kongemiddagen« paa Sorø Akademis Skole den 26. September lød paa: Suppe, Tarteletter, Lammesteg og Trifles.

*

Museumsinspektør, Dr. phil. *Johannes Brøndsted* gennemgaar i det kommende Semester Hedeby's og Dannevirkes Arkæologi og Historie og holder tillige Øvelser over evropæisk Arkæologi.

*

Arkitekt *Vilhelm Lauritzens* Forslag til et nyt Torv i Glostrup er blevet antaget af den i Øjemedet nedsatte Dommerkomité.

*

Ingeniør *John Lütchen-Lehn*, som er kommet hjem fra Venezuela paa et Par Maaneders Ferie, har i September holdt et Par Foredrag for Eleverne paa Sorø Akademis Skole.

*

Direktør *Jonas Lind* og Frue, der boer i Paris, kom i August alvorligt til Skade ved en Bilulykke i Østrig. *Jonas Lind* fik mange Ribben brækket, og hans Frue paadrog sig alvorlige Ansigtslæsioner.

*

Lederen af *Soransk Samfunds* mangeaarige Samlingssted »Hotel Phønix«, Direktør *Henry Søborg* døde Fredag den 13. Oktober og begravedes Torsdag den 19. fra Frederiksberg Kirke. *Soransk Samfund* sendte en Kondolenceskrivelse til hans Enke, Fru *Kristine Søborg*.

*

Skibsreder *M. N. Suenson* er blevet dekoreret med Kommandørkorset af 2. Klasse af den svenske Vasaorden.

*

Af *Jørgen-Frantz Jacobsens* Roman »Barbara«, der er blevet dette Efteraars største danske Succes, er der igen gaaet nyt Oplag i Arbejde, og Bogen vil hermed være trykt i 12,000 Eksemplarer. Der er ogsaa stor Interesse for den i Udlandet. Foreløbig er Oversættelsesretten solgt til Gyldendal Norsk Forslag i Oslo og P. A. Norstedt & Sønner i Stockholm, mens der forhandles med Forlag i England, Holland, Tyskland og U. S. A.

*

Museumsinspektør, Dr. phil. *Johannes Brøndsted* er udnævnt til Ridder af Dannebrog.

*

Det er i indeværende Efteraar 25 Aar siden, at *Fredrik Nygaard* udsendte sin første Digtsamling. Digteren fejrer dette Jubilæum med at udsende en lille Digtsamling, der bærer Titlen »Italienske Anemoner« (Digte fra en Foraarsrejse). Bogen kommer hos Jespersen & Pio.

*

Dr. med. *Bent Andersen*, Børnehospitalet paa Fuglebakken, er udnævnt til Overlæge ved det nye Børnehospital, der fra 1. Januar oprettes ved Aarhus Kommunehospital.

*

Følgende har indmeldt sig i *Soransk Samfund* i Tidsrummet 9. Juni 1939 — 11. Oktober 1939:

Sagførerfuldmægtig *Johs. Wedel*, c/o Landsretssagfører Elmquist, Møllergade, Svendborg.

Pastor *Waage Beck*, Padborg.

Sognepræst *K. Voldum*, Nordby, Fanø.

Sognepræst *G. Lind*, Svanninge pr. Millinge St.

Knud Palm-Nielsen, Stokrosevej 2, København S.

Hans Birk, Næstved.

Kurator *M. Korsgaard*, Callisensvej 31, Hellerup.

stud. jur. *Knud Lind*, Carit Etlars Vej 13, 3., V.

*

Professor, Dr. phil. *Vilhelm Andersen*, som paa Studenterforeningens sidste ordinære Generalforsamling udnævntes til Foreningens Æresmedlem, blev i den Anledning Lørdag Aften den 14. Oktober fejret ved et Punchesold paa Store Sal. Hovedtalen holdtes af Professor Einar Thomsen, Forfatteren Johannes Buchholtz afslørede et Billede af *Vilhelm Andersen*, malet af August Tørsleff, og *Vilhelm Andersen* selv oplæste Brudstykker af Poul Martin Møllers »Den krøllede Frits«.

*

Vilhelm Andersen, der forøvrigt ogsaa er udnævnt til Æresmedlem af Foreningen Bakkehuset, blev 75 Aar den 16. Oktober og modtog en Hilsen fra *Soransk Samfund*.

*

Den Hilsen, som *Soransk Samfunds* Bestyrelse sendte *Vilhelm Andersen*, havde følgende Ordlyd:

Højtærede og kære Hr. Professor!

Paa Deres 75 Aars Fødselsdag hilser og hylder *Soransk Samfund* paa alle gamle Soraneres Vegne *Soraneren Vilhelm Andersen*, i Stolthed over, at han hører til vor gamle, elskede Skoles bedste og berømteste Elever — den Skole, som han i uforlignelig Grad har gjort saa stor Ære og derved kastet Glans over.

Kære Hr. Professor!

Til ovenstaaende følger vi alle gode og oprigtige Ønsker for de Dage, som kommer.

Desuden sendte Realskolelærer i Skanderborg, Dr. *Olaf Carlsen* følgende versificerede Hilsen til *Vilhelm Andersen*:

Til *Vilh. Andersen* d. 16. Oktober 1939.

*I Sorø nittenhundredtolv
jeg sad som Skolebuksetrold
og lytted til Professorord,
der satte sig et varigt Spor*);
de gav mig min Soranerdæb
og tændte i mit Sind det Haab
at øse af det Kildevæld,
der lærer os at bli' os selv**).
Har Musis Soræe jeg tjent som Vogter,
saa skylder Dem Tak*

Olaf Carlsen, Doktor.

*) *Vilh. Andersens* Tale, da Brøndhuset rejstes over Fraterbrønden den 30. Juni 1912. Talen er trykt i »Folk og Mennesker« (1919).

**) Se det i Forordet til »Christian Molbech og Sorø« III (1937) anførte Citat fra *Vilh. Andersens* Festtale ved Skolens 350-Aars Jubilæum i 1936.

*

Amtslæge, Dr. med. *Max Christiansen* fyldte 50 Aar den 30. September, og Grosserer *W. Røper-Petersen* blev 50 Aar den 9. Oktober. De modtog en Hilsen fra *Soransk Samfund*.

*

Direktør *Poul Simonsen* er blevet dekoreret med Officerskorset af den franske Æreslegion.

*

Departementschef *E. Cohn* deltog sidst i September i den internordiske Handelskonference i Stockholm som en af Danmarks Repræsentanter.

*

Programsekretær *Aksel Dahlerup* er fra 1. Oktober ansat som Reportagechef ved Statsradiofonien.

*

Professor, Dr. phil. *Jørgen Jørgensen* har i dette Efteraar været paa en Kongresrejse til Amerika.

*

»Statstidende« bragte den 16. September følgende Meddelelse:

Under 15. September 1939 har det behaget Hans Majestæt Kongen allerhøjest at afskedige efter Ansøgning i Naade Justitsminister *Karl Kristian Steincke*.

Steincke var Justitsminister i det første Ministerium Stauning 1924—26, Socialminister i det andet Ministerium Stauning 1929—35 og derefter atter Justitsminister.

*

Fhv. Sekretær i *Soransk Samfund*, Ritmester, Kammerjunker *Chr. Friis* er udnævnt til Ridder af Dannebrog.

*

Paa det i Folketinget fremsatte Forslag til Finanslov for 1940—41 søges der 60,000 Kr. til en Installation af Varme m. m. i Gymnasiealumnatet, Badeanstalt og Tegnesal. Endvidere søges der bevilget til Installation af elektrisk Lys i to Sorø Akademi tilhørende Skovløbersteder og i et Akademi tilhørende Leejhus, til Modernisering af Opvaskerummet 2550 Kr., til Installation af en Dampgryde og ny Røre- og Kød-hakkemaskine 3750 Kr., til Istandsættelse af Forberedelseskøkken og Vaskerum 2400 Kr., til Opførelse af en Vognport, Vinterhus for Akademiets Svaner, Regulering samt Afvanding af Gaardspladsen 6500 Kr., til Fornyelse af Taget over »Farveribygningen« 2500 Kr. og til et Udhus til Fodermesterboligen paa Mørup Hovedgaard 2000 Kr.

*

Arkitekt *Tyge Hvass* er blevet dekoreret med Ridderkorset af den franske Æreslegion.

Paa Finanslovsforslaget søges der en Bevilling paa 540 Kr. til Lektor, Dr. phil *Henrik Ussing* til Undersøgelser vedrørende gammel dansk Folkekultur.

*

»Tilskueren«s Oktoberhæfte bringer den Tale, som Direktør *V. Thorlacius-Ussing* holdt ved Festen i Anledning af Anna Anchers 80 Aars Dag.

*

Paa »Grønne Plads« lader Sorø Akademis Skole for Tiden foretage nogle Ændringer. Saaledes graves der ud ved Siderne, for at selve Pladsen kan blive større, og derefter vil hele Pladsen blive indhegnet med et 1,20 Meter højt Stakit, saa Boldspillet kan komme til at foregaa under bedre Forhold end hidtil. I Stakittet ud mod Søen bliver der to Laager.

*

Statsradiofoniens Reportageschef *Aksel Dahlerup* indledede Onsdag den 18. Oktober i Handels- og Kontoristforeningen

en Diskussion om Emnet »Har Radioen bragt os, hvad vi ventede?«

*

Det vil erindres, skrev »Sorø Amtstidende« den 19. Oktober, at man i Sommer paa »Grønne Plads« ved Gravning stødte paa en Stensætning af Kampesten og med Munkesten imellem, og at Konservator Linde fra Nationalmuseet var hernede for at se paa det og arkæologisk kortlægge Fundet, uden at det derfor kunde oplyses, hvad Hensigten har været med denne Stensætning. Man har nu i Efteraarsferien foretaget yderligere Afdækninger, hvorved der ogsaa er fundet adskillige gamle Skaar af forskellig Art, og det er nu Meningen, at Konservator Linde engang i næste Uge kommer hertil for at undersøge disse Fund og i det hele taget, hvad Afdækningen har vist. Der kan være Tale om, at den gamle Vandledning har gaaet her, og hvis dette er Tilfældet, saa synes den tidligere Kortlægning ikke at være helt rigtig.

*

Husbukke Assurance- Compagniet

Dagmarhus
København V.
Central 13.773

Inger Norries Sølvsmiede

Leverandør til Varelotteriet
Nikolaj Plads 32 - Telefon Palæ 5648

„Sorø Bys Historie“
v/ L. F. la Cour
Pris Kr. 7,50.
Svegårds Boghandel
Sorø

VARELOTTERIET

Støtter dansk Produktion

Der er købt Gevinster
i danske Varer
for
over 96 Mill. Kr.

ALMINDELIGT DANSK
VARE OG INDUSTRILOTTERI

Danmarks største velgørende Institution

Til almenyttige og
velgørende For-
maal er der udbetalt
ca. 28 Mill. Kr.

Største Gevinst 10.000 Kr., – et lille dansk Hjem. – Nogle faa Lodsedler for Soranere faas hos Lotteriets Kollektører og i Hovedkollektionen, Laxegade 2, København.

1 Lodseddel til 2. Trækning (8. og 9. Nov. 1939) koster kun **2 Kr. 10 Øre**

HOTEL PHOENIX KØBENHAVN TELEFON 114

120 Værelser — 76 Bad

Byens hyggeligste og smukkeste SELSKABSLOKALER
Internationalt Køkken — Det berømte PROKOSTBORD
I Kavalersalen: Kapelmester *Gerolfs Ensemble*.

En Tryksag fra GREISEN...
...kort sagt, De bli'r tilfreds

Fr. Palm Greisen
Møntergade 2 . C. *10.493

AKSEL ERTING
Tømrermester

Tlf. 681 Bjarkesvej 1 A
Helsingør

H. C. BORCH & CO. A/S KUL . KOKS . CINDERS

Strandvej 183

Tlf. Helrup 6566

Soranere!

Næste Gang De har en Stilling ledig eller søger en Stilling —

prøv saa en Annonce i Soranerbladet

Svend Clausen.

Annonceexpedition: cand. jur. Svend Clausen, Dagmarhus, 3. Sal, København V. Tlf. Centr. 13773.

SORANER-BLADET.

MEDLEMS SORANSK

BLAD:FOR SAMFUND

24. AARGANG

Nr. 11

November 1939

AARSFESTEN PAA HOTEL PHØNIX

Det var en stor Skare af gamle Soranere, som Lørdag den 23. September havde givet Møde paa Hotel Phønix for at byde Aarets Soranerrusser velkommen og hylde Soraner-Jubilarene — Hotellets Festsal var fyldt til sidste Plads.

Efter at Samfundets Formand Dommer *Knox* kort havde budt velkommen og motiveret det traditionelle Leve for vor gamle Skole, fremførte det fint afstemte Orkester — under Ledelse af *Sverre Forchhammer* — *Ebbe Hameriks* Soranermarch.

Saa stod Museumsdirektor. Dr. phil. *Poul Nørlund* paa Talerstolen for at byde Russerne velkommen.

Rustalen.

Da De gik i ældste Klasse paa Sorø — enten det nu var Realklassen eller Studenterklassen — da var De noget — betød De noget. 100 Drengene saa op til Dem og betragtede delvis Deres Udtalelser som Orakelsvar. Selv Rektor kunde i visse Situationer finde det betimeligt at høre Deres Mening om visse Spørgsmaal.

Nu De er kommet herind, er Billedet ganske ændret. Her betyder De nærmest intet og skal paa bar Bund nu til at kæmpe Dem frem i en Verden, som sandelig ser meget broget ud.

Man har bedt mig om her at tale til Dem ved Indledningen til denne deres Livsgerning og De kunde maaske spørge, hvorfor jeg har efterkommet denne Opfordring. Ja, der er jo det, at det netop i Aar er 33 Aar siden jeg gik ud fra Sorø. 33 Aar anses for en gennemsnitlig Menneskealder. En saadan ligger altsaa imellem os. Jeg kunde altsaa være Deres Bedstefader. Det giver mig maaske nogen Beføjelse til denne Henvendelse til Dem.

Der er da straks dette, at Vanskelighederne ved Valg af Gerning melder sig. De er ganske vist straks her og andetsteds som Russer blevet modtaget med Smil og venlige Ord. Men saasnart De gaar til Fagene, bliver Billedet et andet. Afværgende Hænder allevegne — ikke her i det mindste. Bryd Dem dog ikke herom, hvis De har et bestemt udtalt Ønske om at vælge en vis Livsgerning. Vælg da ud fra Deres indre Tilbøjelighed og gaa i Gang med Arbejdet uden Hensyn til de afskrækkende Raad. Jeg vil dog for mit eget Fags — Arkæologiens og Museumsvidenskabens Vedkommende sige, at her er alt optaget — skønt der jo næsten maa siges at være skabt Tradition for, at det er Soranere, som gør deres Indsats her.

Det er blevet sagt: Held for den, der blev Student i den rette Tid. Det er i hvert Fald en meget svær Tid, De er blevet det i. Verden er i Brand og Danmarks Fremtid usikker. Men jeg kan dog betro Dem, at vi, som blev Studenter i Ti-

den forud for Verdenskrigen, heller ikke følte, at vi var blevet Studenter i den rette Tid. Der var intet at kæmpe for — intet stort Problem at gaa ind for. Nu staar Perioden i en vis Glans. Men vi følte det ikke dengang.

Nu er der sandelig noget at kæmpe for — nu er det en spændende Tid — en heroisk Tid. Selvom det ganske vist er en Ødelæggelsens Tid, hvor Tusinder af Menneskers Livslykke ofres. — Thi aldrig har Krig bragt Lykke.

Jeg var i Fjor i September paa en international arkæologisk Kongres i Schweitz. Da det truede med Krig dengang, holdt — mod Sædvane ved saadanne Sammenkomster — alle sig for sig selv — med Undtagelse af Skandinaverne, De holdt sammen. Ved en Sammenkomst, vi Skandinaver havde, holdt en gammel Professor en dybt alvorlig Tale og fremmanede Verdenskrigens Ulykker, som vi da syntes igen at staa umiddelbart overfor. Vi var alle meget nedtrykte. Da sprang pludselig en ung Kandidat op og talte imod den gamle Mand. Man burde ikke se saaledes paa Situationen — ikke se saa tungt paa Fremtiden. Haabet om Fordragelighed mellem Mennesker var der dog stadigt — og vilde sikkert sejre i det lange Løb.

En Ven fortalte mig engang, at det hans Børn nærmest husker fra Krigen 1914—18 var, at de fik saa meget Leverpostej paa Maden — meget mere end de ellers plejede.

Skulde jeg ønske noget for Dem, der staar ved Indledningen til Deres Livsgerning midt i denne for Europas Folk saa skæbnetunge Periode — saa er det, at De, naar Perioden er forbi, ogsaa vil kunne sige: Det gik dog saa taaleligt — selv om vi fik mere Leverpostej paa Maden, end vi skøttede om.

Mit Ønske for Dem er ogsaa det, at det maa lykkes Dem, at hævde Dem i Livet. De har hertil visse Forudsætninger: faglig Viden — Intelligens. Men Livet kræver nok saa meget *Instinkt* og *Skøn* i den enkelte Situation — Evner og Egenskaber som maaske findes i ringere Grad hos den studerende Stand end hos andre. Vi er mindre oprindelige end andre — belastede med en vis Viden — ofte for skolede i vor Tænkning. Akademikerne spiller f. Eks. ikke mere nogen Rolle i det politiske Liv. Der er ikke den Tillid til den akademiske Stand, som før. Vi taler maaske nok jævnt til Bonde og Arbejder — men Mistilliden fra disse er der dog.

Generationen af i Dag er dog sikkert mere frigjort end vi. Den har lagt den saakaldte »dannede Optræden« lidt til Side. Det at forstaa sine Medmennesker helt — vinde deres Tillid, det betyder Magt og Indflydelse for en selv.

Og saa er det en Tid, hvor store Krav fra Samfundet stilles til Dem. Ds ekal vise Samfundssind — »betale Deres Skat med Glæde«. Men det er ofte svært at finde ud af

skal. Saa skal man vidst muligt *bruge* Gas og Elektricitet — saa skal man *spare* paa samme Gas og Elektricitet.

En Ting er givet, hvis De i det Fag, De vælger Dem, finder en Organisation — saa kræves der indenfor den ubrydeligt Sammenhold.

Men vi er ogsaa *Enkelt*-Individer. Og her kan man nærmest spørge: Hvem værner om vor Ret til at være til som saadanne. Det er en uhyggelig Tanke, at Staten skal være alle Tings Endemaal. Bag al vor Gerning maa ligge Pligtfølelse og Samvittighed. Mennesket maa gøre sig gældende som et selvstændigt tænkende Væsen. Det er herigennem alle Fremskridt sker. Staten tænker ikke — det er os andre, som tænker selvstændigt. Men faar vi Lov hertil? Det er jo i et moderne Samfund næsten ikke muligt at værge sig for andre Folks Meninger. Der er Pressen og Radioen. Den værste Tyran i denne Henseende er Morgenavisen. Man læser den — og saa har man faaet sine Meninger færdigstrikkede. Man er underlagt det som kaldes: Hvad Folk taler om . . . Særlig i vor Tidsperiode er vi udsatte for en frygtelig Propaganda — en systematisk Voldførelse først og fremmest af den enkelte Unge — der deklarerer som Østeuropas analfabetiske Bonde — tvinges ind i ganske bestemte Tankerækker. At dette kan ske skyldes ogsaa tildels det moderne Arbejdstempo, hvor man *ikke har Tid* til at tænke. De unge farer fra en Skole til en anden — næsten som paa Transportbaand. Vi er — smaa og store — beslaglagte af vore Erhverv. Vi *eks-pederer* Dagen igennem og derefter er der ikke Tid til at spekulere over Problemerne — højst til at gaa en Tur — ligge paa Sofaen og saa gaa i Seng. Ræsonnementer over vort eget Arbejde bliver der ikke Tid til.

Vi tilhører et lille Land — og i vor Tid forpligter det særlig. Vi lever nemlig ikke i en Tidsalder, som er gunstig for smaa Lande. Dem venter i videst muligt Omfang: Udslettelsen. Derfor gælder det om for dem at gøre sig saa ubemærkede som vel muligt. Det er en ond Verden vi lever i for Tiden. De store Lande har deres Styrke at regne med. Skal vi kunne leve frit og uden Tvang, da maa vi holde os udenfor den store Magtkamp. Vi haaber da, at der her maatte være Plads for *Menneskelighed*. Forholdene i vort Samfund skal være saaledes, at man andetsteds længes efter at faa det ligesaa. Da vil vort Liv blive indholdsrigt og lykkeligt.

Og lad os gøre os klart, at Danske i det store og hele er lykkelige. Den Kompliment er ofte sagt om os og vort Land. Lad os bevare det venlige Smil, som beror paa det ægte Humør i det danske Sind. Vi bør stræbe efter intet udestaaende at have med os selv eller med andre Folk.

Til Jer unge vil jeg sige: Der tændes saa mange Fakler, som I maaske synes værd at følge. Men tænk Jer godt om — vær *kritiske*. Saamange Fakler slukkes brat — og saa er der ingen nye.

Lykkelig de, der blev Studenter i den rette Tid! Brug for flittig og stræbsom Ungdom er der nu som før til Afløsning af os, som bliver gamle og slaas ud. Da maa Ungdommens Reserve være rede til at tage fat, naar vore Hænder synker.

Maatte De da have det ukuelige Arbejdshumør og den fornødne Tilpasningsevne. Gid De maa leve længe nok til at se Verden blive klogere. Fremtiden tilhører Dem — pas godt paa den!

— — —

Varmt Bifald hilste Dr. *Nørlund*. Hans blide Stemmeføring — undertiden afløst af en vis indtrængende Kraft — undlod ikke at gøre stærkt Indtryk paa Forsamlingen.

Nu lød Ruskantatens: »Gør Pladsen fri, ryd Skramlet væk! Nu stormer de Unge frem . . .« fra Studenterkoret

(Fuldmægtig *Mackeprang* var Solist). Hvor er den *Aage Lindske* Tekst bedaarende — og *Ebbe Hameriks* Musik ikke mindre henrivende. Efterhaanden nynner alle med — ikke mindst paa den herlige Melodi til: »I stormer frem til Leg og Kamp ad Ungdommens Alfærvej . . .«

Den Melodi burde være alle Soraneres Eje — og indøves paa Akademiet. — — Recitativet blev mønstergyldigt frem-sagt af Redaktør *Dahlerup*, som netop samme Eftermiddag var blevet udnævnt til Reportage-Chef ved Statsradiofonien.

Dommer *Knox* hyldede derpaa *Jubilarerne*, baade 65 — 60 — 50 og 25 Aars, med Dommer *Tolderlund* som Doyen og Rektor *Raaschou-Nielsen* som den mest kendte. Alle fik de henholdvis Formands-Haandtryk samt Guld- og Sølv-Emblemer med Egekrans. Og derefter kom Russernes Cavalcade. Dommeren betroede mig bagefter, at han var helt øm i den højre. De er saa haandfaste, de Sorø-Dreng.

Souper'en.

Til Tonerne af Soranermarchen begav Deltagerne sig derefter over i Kavallersalen, hvor en beskeden Souper var anrettet. Hjærtelige Gensyns Udbrud hørtes overalt, og det var vanskeligt for Fotograferne at faa Gruppebilled-Stilhed tilvejebragt.

Formanden bød Velkommen til Bords og talte for vort Fædreland, hvorom alle Danskes Ønsker samlede sig i denne skæbnetunge Tid. Efter tre taktfaste Hurraraab sang man følgende smukke Sang, forfattet af Soraneren *H. L. Truel-sen*:

Mel.: Jylland mellem tvende Have.

*Kongers Konge. Gennem Riger
Død og Hærværk farer frem.
Stærk og mægtig Bønnen stiger:
Skænk Du Fred til Folk og Hjem,
slyng om Verden Fredens Baand.
Herre :; løft Din stærke :; Haand.*

*Fædreland, som endnu ejer
Fred ved Arnen — eget Bord.
Lille Land, som smaat kun vejer
i det store Stridens Kor.
Hjemstavn, for os kært Dit Navn:
Danmark :; lyser gennem :; Savn.*

*Ved vor Kyst og paa vor Ager
passer stille vi vor Dont,
roligt, værdigt uden Klager,
ogsaa naar det glimter ondt.
Dag for Dag dog ringer ind
Klokkers :; Fredshaab i vort :; Sind.*

Man lod nu den forlorne Skildpadde vederfares Retfærdighed — og efter *Hubert Rosens* skønne Sang:

»Træd ind ad Klosterporten
en sen Septemberkvæld . . .«

talte 25 Aars Jubilaren, Lektor *C. C. Andersen* for Sorø Akademi, hvorpaa 50-Aars Jubilaren, Rektor *Raaschou-Nielsen* takkede for al den Venlighed og Forstaaelse og Hjælpsomhed, han altid havde mødt hos alle gamle Soranere og de forskellige soranske Sammenslutninger. Han hyldede Sammenholdet mellem Soranere og sluttede sin Tak i alle Soraneres — Drenges og Pigers — Navn.

Aage Linds Hilsen til *Jubilarerne* (trykt paa festligt grønt): »Nu staar Du, hvor Vejene skiller . . .« blev sunget og efterfulgtes af en Hyldest til Samfundets Hædersgæster fremført af Formanden, som sluttede med en Henvendelse til

Rektor med Ønsket om, at naar han nu snart gik af, at da den Aand, hvori vor gamle Skole var ledet under ham, maa vedblive at herske ogsaa ud i Fremtiden.

Samfundets Æresmedlem, Kaptajn *Palslev* talte for Realist-Russerne og gav i et historisk Tilbageblik Oplysning om de mange betydelige Soranere, som var udgaaet fra Skolens Realafdeling.

Efter *Olriks* smukke Sang til Russerne:

»Velkommen hver, som Skæbnens Gunst
engang har undt den Ungdomslykke
i Sorøskovens fagre Skygge
at tugtes op til Livets Kunst! . . . «

talte Samfundets Sekretær *Mogens Poulsen* for disse — og efter Svarsangen fra Russerne:

»Du Skole, som har værnet os
og vejet vor Flid og Værd . . . «

ligeledes af *Olrik*, takkede Ekspræsidenten for »Baldur«, stud. mag. *Rosendahl* i følte og vægtige Ord: Naar Fremtiden er mørk, truende og uberegnelig og vi staar med Angst i vore Hjærter for hvad den vil bringe . . . da har vi i hvert Fald vore lyse Minder fra vore Skoledage at se hen til . . .

Næstformanden, Direktør *Louw* præsenterede kort Russerne for Samfundets Æresgæster og deres Indsats i Skabelsen og Opbygningen af dette vort største danske Skole-samfund. Et Forslag om telegrafiske Hilsener til de fraværende Æresmedlemmer vedtoges med Acclamation.

For første Gang var Kurator ved Universitetet og Akademiet *M. Korsgaard* tilstede ved en Rusmodtagelse og blev hilst af Direktør *Rasmusen*, hvorefter Kurator straks indmeldte sig i Samfundet og i sin smukke Svartale: for de rette Studenter i den rette Tid udtalte gode Ønsker for de unge Soraner-Russer.

Efter at Formanden sluttelig havde rettet en varm Tak til Aftenens Rustaler, Dr. phil. *Nørhønd* og ønsket Velbekomme, hævedes Bordet, medens enkelte Grupper af gamle Soranere fortsatte Samværet endnu nogen Tid.

Lex.

SIBBERNS LEGAT FOR EN SORANER

Ansøgning om dette Legat indsendes inden 1. December til undertegnede.

Den stiles til Skoleraadet og maa indeholde de ved Ansøgning om Universitetslegater almindelige Oplysninger.

Ansøgeren skal have gaaet mindst 3 Aar i Sorø Akademis Skole, have bestaaet en afsluttende Eksamen ved denne og fortsat sine Studier i trange Kaar.

H. Raaschou-Nielsen.

VALDEMAR PETERSENS LEGAT

Enhold til Fundatsen for *fhv. Handelsskole-ejer og -Forstander Valdemar Petersens Legat for unge Mennesker, der er udgaaede fra Sorø Akademis Skole med Realeksamen*, anmodes eventuelle Ansøgere om inden Udgangen af December Maaned d. A. at indsende Ansøgning, stilet til Soransk Samfund, til cand. jur. *Svend Clausen*, Dagmarhus, Kbhvn. V. Legatet kan søges af unge Mennesker, der er ud-

gaaet fra Sorø Akademis Skole med Realeksamen, og fortrinsvis tages der Hensyn til Ansøgere, der er Sønner af Borgere i Sorø By og det dermed forenede Landdistrikt, samt til dem, der efter at have opnaaet Realeksamen, gaar Handelsvejen og trænger til Støtte til fortsat Uddannelse, herunder ogsaa Op- hold i Udlandet.

København, November 1939.

Soransk Samfunds Bestyrelse.

AAGE TROLLE BLUMENSAADT

* 14. April 1889 — † 6. Novbr. 1939.

Maleren *Aage Blumensaadt* døde Natten mellem den 5. og 6. November paa Vejlebjergs Sanatorium, hvor han indlagdes i Eftersommeren efter at have været Patient paa Sorø Amtssygehus siden Foraaret. Han begravedes fra Sorø Kirke den 9. November. Paa Kisten laa der signerede Kranse fra Soransk Samfund, Sorø Akademis Skole, Lærere ved Sorø Akademis Skole, 18. November og Sorø Skakforening. Jordfæstelsen fandt Sted paa Pedersborg Kirkegaard.

Aage Trolle Blumensaadt — eller »Gylle«, som han fra Skoleaarene hed mellem Venner — var født den 14. April 1889 i Odense som yngste Barn af den dalevende landskendte Sæbefabrikant Oscar Emil Blumensaadt og Hustru Harald Bernhardine, f. Trolle. Forældrene døde i Vinteren 1897—98, og da hans to ældre Brødre — forlængst afdøde *Ejler Trolle Blumensaadt* og den nu i Amerika boende *Kay Trolle Blumensaadt* — var Elever paa Sorø Akademis Skole, sendtes den yngste Broder efter Sommerferien 1898 til Sorø, hvor han kom i Frøken Annette Kaysens Skole, hvorfra han to Aar efter rykkede op i Fællesklassen (»Forberassen«) paa Akademiet. Efter Sommerferien 1901 sad han i 1. Realklasse, og i 1905 forlod han Skolen med Realeksamen; han boede i alle sine Sorøaar hos daværende Adjunkt, senere Lektor Matthiessen.

Fra Skoleaarene husker jeg Blumensaadt som en venlig og godsindet Dreng, og han bevarede hele Livet denne Venlighed og Godsindethed saavel i Medsom Modgang; det sidste blev han ikke sparet for, hvad maaske i nogen Grad skyldtes hans grublende og tunge Sind; han var ikke af dem »som let springer med, hvor der danses«. Da han havde forladt Sorø i sin pure Ungdom, tænkte han vist paa at blive Arkitekt, gik i al Fald i Tømrerlære, men opgav det igen, fordi hans Hu stod til Scenen. Efter at have faaet sin Stemme uddannet hos en Slægtning, Opera-sanger Poul Bang, søgte han Engagement, optraadte en Tid paa Dagmar-teatret og turnerede i nogle Sæsoner med Fru Oda Nielsen, hvis mandlige Partner han var i flere af hendes store Stjerneroller. Blumensaadt var saamænd en meget habil Skuespiller, men Teaterlivet blev ham alligevel en Skuffelse, og han forlod det for at vie sig til Malerkunsten; hans Morfar, Trolle paa Næsbyhovedgaard, havde været Maler.

Autodidakt som han var og vel tillige lidt kantet af Væsen, havde han svært ved at gøre sig gældende. Hans kunstneriske Løbebane bragte ham adskillige personlige Skuffelser; den største Skuffelse var, at

han ikke fandtes værdig til at blive repræsenteret paa Jubilæumsudstillingen i Sorø. Ikke faa gamle Soranere syntes, at man kunde have sparet ham for den Tort, at en lidt mere kammeratlig Indstilling hos Arrangørerne nok kunde have fundet Vægplads til et Par af Blumensaadts bedste Malerier, og der er god Kunst mellem hans Arbejder. Han var flittig, gav ikke op og stræbte ærligt efter at finde sin personlige Form, hvad ogsaa syntes at lykkes for ham i de senere Aar. Han blev Charlottenborg-Udstiller, arrangerede med Mellemrum Separatudstillinger og dyrkede baade Landskabs- og Portrætmaleriet. Blumensaadt var en fin og inderlig Elsker af den danske Natur. I en Aarrække havde han sit Sommerhus paa Fyns Hoved, hvor han kunde gaa ganske alene rundt, fordybet i Problemerne. For en Snes Aar siden tog han fast Bopæl i Sorø, hvor hans Hustru, Fru Margrethe Blumensaadt er Lærerinde ved Hus-holdningsskolen. I Sorø lærte mange at sætte Pris paa ham for hans elskværdige og brave Væsen. I Perioder var han Vikar i Tegning paa Sorø Akademis Skole, og han — der en Tid i sin Ungdom havde været Herman Bangs Sekretær — syslede ogsaa med Journalistik. Saaledes skrev han i Aarenes Løb flere læseværdige Rejsebrev og Skoleerindringer i »Sorø Amtstidende«s Søndagstillæg, og til »Soraner-Bladet« har han tidligere leveret velskrevne Bidrag, mest om Sorønaturen, hvis nænsomme og ømme Elsker han var.

I Priorgade i Sorø havde Blumensaadt og Hustru skabt et smukt og kultiveret Hjem, og her var det dem en Glæde at samle en snæver Vennekreds til Fæst og Samtaler. Disse Venner vil huske Aage Trolle Blumensaadt som et reelt og fint tænkende Menne-ske.

V. Sorgenfrey Hansen.

SORANER-AFTENEN 14. NOVEMBER

Soranersammenkomsten paa Hotel Phønix Tirsdag 14. November havde samlet godt 50 Kammerater, hvoraf 35 deltog i Middagen med de traditionelle gule Ærter.

Kl. 20 aabnede Formanden, Dommer Knox Mødet, bød Velkommen og motiverede et Leve for vor gamle Skole, hvorefter han gav Ordet til Magister Eigil Nielsen, som trods sin unge Alder (S. 29) har foretaget en Række Rejser i Østgrønland tildels forbundne med Overvintring. Magisteren koncentrerede sig om sin sidste Rejse, hvor han som Geolog deltog i den af Grev Eigil Knuth og Ebbe Munck ledede, nylig afsluttede Ekspedition til Nordøstgrønland. Ekspeditionen foregik paa gammeldags Maade med Slæde og Hunde og Telt, og Eigil Nielsen ledede den ene af tre fra Hovedekspeditionen udsendte mindre Ekspeditioner, hvor han var ene Mand sammen med en Grønlander og blandt andet besøgte det bekendte Malemuk Fjæld. Foredraget var ledsaget af en Række smukke Lysbilleder, og efter Foredraget blev der rullet en af Knuth optaget Film som gav et meget levende Billede af Ekspeditionens trælsomme Færd og daglige Liv med vel udviklede Grønlands Skæg. Vi saa legende Bjørneunger og Moskusokser i deres Reaktion mod Hundean greb, Fangst af en Remmesæl og et indbydende Kaffebord udfor Stationen ved Mørkefjord, Hovedekspeditionens Samlingssted.

Efter at Formanden havde takket Eigil Nielsen, fik Kommanderkaptajn Bistrup Ordet, han var som bekendt Deltager

i Danmarks Ekspeditionen, der for 32 Aar siden færdedes i de samme Egne, og han bragte i varmt anerkendende Ord sin unge Kammerat sin Hyldest ikke alene som den unge Videnskabsmand, til hvem der knyttes endog meget store Forhaabninger, men som den udprægede »all round« Mand, der som Billederne viser, kan styre og passe sine Hunde, planlægge og gennemføre en lang, udbytterig Rejse, bære sit arktiske Skæg og tage Haand i Hanke med alt forefaldende Arbejde. Bistrup omtalte den lange Række af Soranere, der har deltaget i Grønlandsarbejdet, og bragte sluttelig paany vor gamle Skole sin Hyldest, idet han udtalte Haabet om, at Skolen stedse maa fostre Dreng, der kan gaa i Magister Niensens Fodspor.

Efter Foredraget var der Lejlighed til Samvær, om ønskedes med Bridge. To Damer havde fundet Vej til vor Sammenkomst, der som vanligt rummede alle Aldersklasser med vor hæderkronede tidligere Formand Gordon Norrie som Nestor.

X.

SORANERAFTEN TORS DAG DEN 7. DECEMBER

Digter-Jubilaren Fredrik Nygaard har lovet Soransk Samfund at holde et Causeri »Fra Sorø til Salerno« i Anledning af hans 25 Aars Digterjubilæum.

Det bliver en Aften ud over det sædvanlige, og den finder Sted Torsdag den 7. December paa »Grand Café«, Kongens Nytorv, Hjørnet af Lille Kongensgade.

Kl. 18,30 serveres de traditionelle gule Ærter, Øl, Snaps, Pandekager og Kaffe, for en Gangs Skyld tilberedt af fhv. kgl. Mundkok Dir. Brydesen. Kl. 20 gaar vi op paa første Sal til Foredraget.

Deltagere bedes melde sig senest Tirsdag den 5. Decbr. til Sekretæren Mogens Poulsen, Admiralgade 21. Tlf. Byen 4145. Prisen er 4 Kr. alt incl. Der vil som sædvanlig blive uddelt 10 gratis Middage ved Lodtrækning mellem de Juniorer, der har meldt sig.

Bestyrelsen.

DØDSFALD

Som den første af Studenterholdet fra 1925 er Ingeniør, cand. polyt. Holger Stoltz-Andersen afgaaet ved Døden den 23. Oktober efter at have gennemgaaet et langt Sygeleje for en, som det efterhaanden viste sig, haabløs Lidelse i Ryggen. Bisættelsen fandt Sted den 27. Oktober paa Bispebjerg Krematorium.

Han var Søn af Grosserer Niels Christian Andersen, Korsør, og kom i Sorø Akademis Skole i 1922, hvorfra han blev matematisk Student 1925. Hans store Interesse var Ingeniørfaget, og han blev cand. polyt. i 1931. Efter sin Eksamen ansattes han i Ingeniør- og Entreprenørfirmaet Wri ght, Thomsen & Kier, hvor han i 1938 efter at have overstaet en Operation paa Rigshospitalets neurokirurgiske Afdeling udnævntes til Souchef i Firmaets Jyllands-Afdeling.

Desværre naaede Stoltz-Andersen aldrig at faa Glæde af sin nye Stilling; den tidligere Lidelse brød op igen, og ny Operation var ikke mulig.

Stoltz-Andersen efterlader sig Enke og to smaa Børn, en Pige paa 4 Aar og en Dreng paa 2 Aar.

Vi Klassekammerater kendte kun »Stoltz« som en

ualmindelig retlinet Karakter og en god Kammerat og hans alt for tidlige Død har gjort et dybt Indtryk paa os alle.

Ære være hans Minde.

m. p.

ABSALON I DIGTNING

Af Poul Schjærff

III.

Behandlerne af Absalonstoffet i *Tiden efter Romantikens Højdepunkt til Aarhundredskiftet* er ikke epokegørende; de omfatter dels Skuespil, dels mindre Digte.

Fra 1818 (men først trykt 1826) er *Balthasar Bangs* sentimentale Prosadrama »Valdemar og Absalon«; 1824 opførtes *C. J. Boyes* Sørge­spil »Svend Grathe«, en Efterklang af Oehlenschläger; 1841 betraadte *Hauch* med Tragedien »Svend Grathe eller Kongemødet i Roskilde« Sorø-Romantik­kens Ene­mærker; Arbejdet har Interesse som et Forsøg paa at forklare Svend psykologisk, men er iøvrigt noget langtrukket. Absalon er i de to sidstnævnte Værker — som Titlerne angiver — kun en Biperson. Et Par dramatiske Arbejder af *H. Scharling* (»Kong Valdemar og Bisp Absalon« 1874) og *Anna Erslev* (Kong Valdemar« 1890) falder ved deres Undertitler »Folkeskuespil« og »Lyrisk Folkedrama« udenfor Bedømmelse som litterære Kunstværker.

De foreliggende tre Digte skyldes *J. L. Heiberg*, *Chr. Winther* og *Frederik Barfod*.

I Skuespillet »Tycho Brahes Spaadom« fra 1819 har *Heiberg* indlagt nogle Romancer. I tredje Akts tredje Scene afsynger en Sømand paa Stranden ved Humlebæk under et Uvej, der dog er i Aftagende, en Vise, der begynder saaledes: »Hr. Bugislav er saa vældig en Mand«. Den pommerske Fyrste, der ikke tør angribe Danmark, vil i Stedet for »bringe Hr. Jarmer (Rygens Fyrste) i Knibe«. Absalon besejrer ham og hans Flaade paa 500 Skibe og hindrer de Danske i at plyndre Fjenden. Sejren fejres ved et Drikkegilde, og i Stedet for Ligene kastes Pokalerne i Havet! Romancen, der falder lidt underlig i en Sømands Mund paa Christian IV.s Tid, er metrisk ulastelig, indholdsmæssig meget net, med en enkelt Reminiscens fra Oehlenschläger.¹⁰

Chr. Winthers »Biskop Absalon« (i »Brogede Blade« 1865) tegner i Sonetform Situationen, hvor Kejser Rødkæg ved et Bud kræver, at Kong Knud skal være hans Vasal. Absalons stolte Svar gaar ud paa, at Danmarks Drot er Herre i sit Hus som Kejseren i sit. Sonettens sidste Linje giver en Karakteristik af Absalon: »Det var en Mand, som vilde og som turde!«¹¹

Frederik Barfod mindes i en kendt Fædrelands­sang Absalon som Københavns Grundlægger:

Absalon bygged Borg ved Havn,
han bygged den fromt i Jesu Navn,
saa spækked han den med Slyngesten,
der voldte Venderne Sorg og Men,
thi Danmark skal staa, mens Bølgerne ruller.

Digtets øvrige Strofer har i denne Sammenhæng ingen Interesse.

IV.

Det 20. Aarhundredes Digtning om Absalon indledes med et vældigt Fremstød af *Laurids Bruun*; hans »Absalons Saga« I—II, 1904, er en over 800 Sider tyk Roman. Forfatteren, der Aaret forud i »Alle Synderes Konge« havde givet et krast realistisk Billede af Danmarks Nedgangstid under Kristoffer II, tager her Valdemarstiden op til Behandling. Udførligt berettes Absalons »Saga« fra Fødsel til Død, Bogens første Del i en noget kunstlet Saga­stil, anden mere naturlig og jævn.

Erkendes maa det, at Bogen er et betydeligt Kunstværk; det danske Prosasprog er siden Ingemann blevet gennemarbejdet til at kunne udtrykke de fineste Nuancer i Tanke og Psykologi; Digterens Fantasi er stærk, og hans Realisme overgaar langt den blide Ingemanns Romantik. (Man glemmer ikke let Scenen, hvor Valdemar danser liden Kirsten til Døde, eller Prins Buris' Lemlæstelse).

Derimod er Karakteristikken af Hovedpersonen som Helhed ikke lykkedes. Laurids Bruun mener, at Absalon kun ved at resignere paa sin egen Livslykke har evnet at udføre sit mægtige Arbejde for Fædrelandet. Allerede Ingemann lader, som tidligere berørt, Absalon forsage Kærlighedslykken; dette Punkt spiller dér ingen større Rolle, men hos Laurids Bruun er det blevet et Hovedpunkt: Absalon er efter hans Mening en udpræget erotisk betonet Personlighed; først sværmer han for Tove, senere i Paris har han to Elskovsforhold, og endelig i 50-Aarsalderen forelsker han sig i den skønne Margrete og gennemgaar en frygtelig Krise. Mon det ikke er for meget af det gode? Vel kender man ikke meget til Absalons Sjæleliv, og ingen ved, hvad han rent menneskeligt har maattet give Afkald paa, før han blev, hvad han blev: *pater patriæ*, men ud af de foreliggende historiske Kilder fremtræder dog Absalon væsentlig som den mandige, den stærke, der til Maal satte sig Fædrelandets og Kirkens Storhed i gensidigt Samarbejde. Der kommer noget unyeligt over denne Laurids Bruuns Absalon. Historikeren Hans Olrik protesterede da ogsaa fra Videnskabens Side mod dette Absalonbillede; Absalons Væsen er ikke Sønderrevethed, men Harmoni, mener Olrik,¹² og Vilhelm Andersen anfører i sin Litteraturhistorie Saksos Ord om Absalons Stræben som karakteristiske: *publica privatis antepone* (at sætte Statens Tarv over de private Interesser).¹³

Laurids Bruuns Bog maa historisk betegnes som forfejlende sit Maal, hvad der ikke forringer dens Værdi som Kunstværk.

Ved Absalonsjubilatet 1928 udsendte Forfatteren sin Bog i en ny, betydelig forkortet Udgave. Her er Absalons Eventyr med Tove og Pariserdamerne helt udeladt, men Kærligheden til Margrete og hans Vaklen mellem Kirke og Kærlighed er stadig bibeholdt.

Efter dette »Oprør« følger nogle stille Aar: 1902 afsløredes Absalons Rytterstatue paa Højbroplads; *Ernst von der Recke* skrev til denne Lejlighed et Par Sange, glatte og korrekte; de blev ikke benyttede, da Afsløringen ikke fik det tilsigtede højtidelige Omfang;¹⁴ fra 1913 foreligger fra en Folkefest i Egevang ved Sorø en frisk Sang »Absalon« af Soraneren, Lektor *H. Rosen*; smukt karakteriseres Absalons Gerning og Aand:

»Døje ondt for Fædrelandet«
 var Din Aand den ny,
 som da selv Du stred i Vandet
 hist for Wolgast By.
 Visdom god: Sig selv at glemme,
 blive i sin Gerning hjemme,
 fra Dit Aasyn klart, Du Høje,
 straalere for vort Øje¹⁵

og 1919, da 700-Aaret for Revalslaget og vort Flags Oprindelse fejredes ved Overrækkelsen af et Rigsbanner til Kongen, fremkom *Axel Juels* »Sange om Dannebrog«, hvor Absalon mindes i en enkelt Strofe (»forrest i Kampen, hvor dyrest det gjaldt«).¹⁶

(Fortsættes.)

¹⁰ Joh. Ludv. Heibergs Poet. Skr., Bd. 3, 167. Romancens anden Strofe:

Paa Pindseqveld *de gange iland*,
 De hellige Messer at synge.
 Da kommer et Bud *fra den hvide Strand . . .*

minder om Oehls »Hakon Jarls Død«, Str. 2:

Olaf Tryggesøn *lander* i Norge,
 Brat synger han Messer *paa hviden Strand!*

¹¹ Chr. Winther: Saml. Digtn. 1905, Bd. 10, 73.

¹² Absalon som Romanfigur (Det ny Aarh., 2. Aarg., Bd. 1 1905, 473—478).

¹³ Ill. da. Litt.hist. Bd. 4, 695.

¹⁴ Ernst von der Recke: Digte, syvende Samling 1912, 23—26, samt Note bag i Bogen.

¹⁵ Sor. Samf.s Sange, 3. Saml. S. 4—5.

¹⁶ Axel Juel: Sange om Dannebrog«, Digtet »Absalon og Valdemar Sejer«.

BOGANMELDELSE

Paul Nedergaard: Kirkelig Haandbog 1939. 5. Udg. 1939. Lohse. 515 S.

Denne Bog, som siden 1. Udg. kom i 1923, har været redigeret af Soraneren, Pastor *Paul Nedergaard*, Eliaskirken, København, er et uundværligt Hjælpemiddel for den, der vil lære Danmarks Kirkeforhold at kende. Den er bygget op paa Grundlag af Spørgeskemaer, som er besvaret af Provster og Præster samt de mange forskellige kirkelige Arbejdsgræne.

Efter en Indledning ved Biskop Fuglsang-Damgaard følger en Oversigt over alle danske Præsteembeder, hvor der gives en Fylde af Oplysninger om Kirker og Præstegaarde, Sogne og Menigheder, en kirkelig Topografi, som ikke har noget dansk Sidestykke. — Et andet Hovedafsnit giver udførlige Oplysninger om danske Præster og Teologer.

Bogen slutter med en Vejledning (af overvejende juridisk Art) for Præsten i hans Embedsgerning og en Række Oversigter samt en kirkelig Vejviser, hvor det vil være vanskeligt at »finde noget, som ikke er der«.

Haandbogen er udgivet paa Foranledning af Den danske Præsteforening, men er helt og holdent *Paul Nedergaards* Værk. Den bruges af utrolig mange Mennesker, som har Brug for de i alt væsentligt korrekte og i let overskuelig Form opførte Svar, Bogen kan give den, der spørger.

J. Juul Sørensen,
 Bregninge Præstegaard.

GAMLE SORANERE OG SORANSKE NOTER

I Tidsrummet 11. Oktober 1939 — 11. November 1939 har følgende indmeldt sig i *Soransk Samfund*:

Stud. mag. *Erling Nielsen*, Østerbrogade 27. (Student 1938).

Prokurist *Gert Knøvl*, Frederiksbergallé 48. (Student 1929).

Læge *Svend Moring*, Thingvalla Allé 43, S. (Student 1929).

*

Kontingentrestancer bedes berigtiget snarest muligt ved at sende Kontingentet til Soransk Samfunds Kasserer, Direktør *A. V. Rasmussen*, Vesterport 323, København V., Telefon Central 8229.

*

Paa Kunstnernes Efteraarsudstilling har *Knud Raaschou-Nielsen* et Maleri »Spanske Soldater i en Ventesaal i Pyrenæerne«. Billedhuggeren *Leif Johannsen* (Realist 24) har to Portrætbuster i brændt Ler, den ene af Forfatteren *Martin Andersen Nexø*, den anden forestiller en ung Pige.

*

Den 14. November var det 160-Aarsdagen for Oehlenschlägers Fødsel. »Dansk Litteraturforening« udnævnte paa denne Dag Professor, Dr. phil. *Vilhelm Andersen* til Foreningens Æresmedlem.

*

P. Carl Petersens Fond uddelte den 2. November som Støtte til lægevidenskabelige Formaal 87,250 Kr. Heraf faar de to Soranere, Tandlæge *P. O. Pedersen* og Overlæge, Dr. med. *H. Stubbe Teglbjærg* hver en Portion.

*

Den 5. Oktober viedes i Nakskov Kirke Tandlæge, Frk. *Alice Hjorth-Hansen*, Datter af Købmand Chr. Hjorth-Hansen, til Lektor ved Ordrup Gymnasium *C. C. Andersen* ('14).

*

Niels Veng Petersen (R. 33) har paa Navigationsskolen i København bestaaet Skibsførereksamen med Udmærkelse (152 Points). Som Paaskønnelse fik han ved Afslutnings-højtideligheden overrakt Admiral *Richelieus* Præmie, en Sekstant.

*

Forhenværende Vægter ved Sorø Akademis Skole *Søren Sørensen* døde i Sorø den 11. November. Sørensen, som blev 78 Aar, ansattes som Vægter i December 1898 og virkede i denne Stilling til 1931. Afdøde var Dannebrogsmænd. Begravelsen foregik paa Sorø gamle Kirkegaard den 17. November.

*

Forfatteren *Hans Kirk* har faaet tildelt en Portion af »Holger Drachmanns Legat«.

*

Professor, Dr. phil. *Jørgen Jørgensen* holdt Lørdagften den 28. Oktober Foredrag i Studenterforeningen om Emnet »Tjener Reklamen Forbrugernes Interesser?«

*

Nordische Gesellschaft i Dresden og Dresdner Philharmonie havde Søndag den 29. Oktober arrangeret en Symfonikoncert i Gewerbehäus. Komponisten og Dirigenten *Ebbe Hamerik* var indbudt som Gæst og medvirkede ved Koncerten.

*

Forfatteren *Hans Kirk* har paa Gyldendals Forlag udsendt en Roman »De ny Tider«, en Fortsættelse af »Daglejerne«.

*

Professor, Dr. phil. *N. E. Nørhørd* er blevet Formand for Rask-Ørsted Fonden.

*

Exam. pharm. *Andreas Hee* ('34) er blevet Redaktør af »Farmaceuten«.

*

Exam. pharm. *Børge Ishøj* ('34) er blevet Tilidsmand i De studerendes Raad ved Farmaceutisk Lærestanst.

*

Sorø Akademis Skole har nu ogsaa faaet et Skoleblad. Det hedder »*Skyls*«, og det første Nummer kom den 1. September. Bladets mærkelige Titel forklares saaledes i dette Nummer:

Skyls er et gammelt soransk Begreb. Som bekendt holder hver Hovedbygningssalumne paa sin Fødselsdag Ædegilde med sine Kontubernaler. Det er det saakaldte Kammersold. Naar ingen af Deltagerne tilsidst orker at drikke eller spise mere, bliver det resterende delt ud blandt de øvrige sultne Alumner. Det er det saakaldte Skyls, en Forkortelse af Skyllvand. Naar vi har valgt dette Navn, er det for at symbolisere den Tilstrømning af Deltagelse, vi venter fra vore Læses Side, og fordi vi mener, at Akademiet trænger til at lives op paa visse Omraader.

Bladet er paa otte smaa Sider. Det har en Redaktionskomité paa 8 Medlemmer. *Ove Berg* er ansvarshavende Redaktør. Trykningen besørger af Fr. Palm Greisens Bogtrykkeri i København. Bladet koster 10 Øre pr. Nummer og udkommer hver 3. Uge. Abonnementsprisen for Resten af Skoleaaret er 1 Kr. 50 Øre.

*

Justitsministeriet har efter derom fremsat Anmodning taget de for cand. jur. *E. E. Mitens*, Thorshavn, udfærdigede Beskikkelser henholdsvis som Underretssagfører og Landsretssagfører i Forvaring.

*

Fodboldkampen paa »Grønne Plads« den 30. Oktober mellem et Hold fra Herlufsholm og et Hold fra Sorø Akademis Skole resulterede i en Sejr for Soranerne paa 2—1. *Michael Schaffalitzky de Muckadell* af det soranske Hold fik højre Skinneben sparket over og maatte indlægges paa Amtssygehuset.

Ved Fodboldkampen 1. November samme Sted med et Hold fra Haslev Gymnasium sejrede Soranerne ligeledes med 2—1.

*

Fhv. Sognepræst til Frederikskirken i København, Provst *Christian Winther* er udnævnt til Kommandør af Dannebrog.

*

Den 20. September afgik Amtsvejinspektør, cand. polyt. *Emil Refn*, Sorø ved Døden, 59 Aar gammel. Afdøde ansattes i 1915 som Amtsvej- og Vandløbsinspektør under Sorø Amt; i Tidens Løb betroedes han mange Tillidshverv; han var saaledes Landvæsenkommissær og nogle Aar Branddirektør for Sorø Købstad for Købstædernes alm. Brandforsikring. Endvidere var han i en Aarrække Forældrenes Repræsentant i Sorø Akademis Skoles Afgiftsraad. Mangen gammel Soraner vil mindes afdøde i dyb Taknemmelighed for gæstfri og elskværdig Modtagelse i hans hyggelige Hjem i Alléen (afd. Forfatter og Amtslæge, Dr. Kaarsbergs Villa).

Afdøde efterlader sig foruden sin Hustru tre Sønner, der alle er Soranere, nemlig Tegneren og Maleren *Helge Refn*, Lærer ved Rungsted Statsskole, cand. mag. *Torben Refn* og stud. polyt. *Ib Refn*. —*mmer*.

*

Sprogforeningen meddeler, at den i sin Tid har modtaget Tilsagn om en større Boggave fra Assistent i det nørrejydske Redningsvæsen *Åxel Andersen* ('88), som døde 23. September.

*

»Sorø Amtstidende« meddelte den 8. November, at den tid-

ligere her i *Soraner-Bladet* omtalte Plan om en fælles Ordning mellem Akademiets Bibliotek og Sorø Folkebibliotek m. H. t. en Biblioteksbygning er strandet. Akademiet overvejer nu at sikre den gamle, brandfarlige Biblioteksbygning ved at indlægge Centralvarme samtidig med, at der til næste Aar skal indlægges Centralvarme i »Gymnasiet«, saaledes at Biblioteksbygningen vil kunne faa Varme gennem en Rørledning herfra.

Tillige skal det være Meningen at inddrage Kassererkontoret ud mod Alléen og Godskontorets Arkivlokale ud mod Boldhusgade, saaledes at disse to Lokaler i alt Fald vil blive lagt ind til Biblioteket, hvor man samtidig kan indvinde Plads ved at lade en Del af dettes Arkivstof opmagasinere.

Alt taler for, at denne Plan vil blive realiseret, men hvorledes man vil afhjælpe den kroniske Mangel paa Klasseværelser, som man hidtil har lidt af paa Akademiet gennem Savnet af en Klasse til Fysik og en til Kemi, er en Sag for sig, og den foreligger der ingen Forlydender om.

*

I sine »Meddelelser om Danske i Udlandet« berettede Pressens Radioavis den 1. November følgende:

»Det næste Stoppested var Springfontain — ogsaa kun en lille By, der ligger ca. 2,000 Meter over Havet. Her boede Dr. *Martiny*, oprindelig født *Hansen*. Han er praktiserende Læge i Farmerbyen Smithfield, født paa Manø i 1889 og Student fra Sorø. Han tog sin Lægeeksamen i 1913.

Ved Verdenskrigens Udbrud i 1914 blev han Dansk Røde Kors Læge i Rusland og senere i Tyrkiet. I 1921 tog Dr. *Martiny* og hans russisk fødte Hustru til Tyskland. De fik en Søn, og da han var svagelig rejste de til Sydafrika — til Sollandet — for Sønnens Skyld.

Hvert 4. Aar besøger Familien Danmark. Sønnen vil være Ingeniør.

Martiny — nu fra Smithfield — er Militær-, Stats-, Jernbane- og Kredslæge, og han er kendt af mange Mennesker der paa Egnen.«

— *Camillo Martiny Hansen* er født den 9. Septbr. 1889 som Søn af daværende Sognepræst og Skolelærer paa Manø *Harald Peter Hansen* (Sorøstudent 1874) og Hustru Dorte Marie, f. Jørgensen. Hans Farmoder var født *Martiny*. Han blev Student fra Sorø Akademis Skole i 1907.

*

Professor *William Norvin* er blevet Universitetets Protektor.

*

Tandlæge, Dr. med. dent. *Børge Høft* (S-25) har paa Kunsternes Efteraarsudstilling faaet antaget en Træskulptur: »Staaende Mand«. I Betragtning af, at ca. 92 % af de anmeldte Arbejder blev kasseret, og at *Høft* aldrig før for et Par Maaneder siden har beskæftiget sig med Modelleringsarbejde udover at passe Ganer til, er det et overordentlig glædeligt Resultat.

*

Under 6. d. M. har Kongen udnævnt Tjenestemand i Udenrigstjenestens 3. Lønningsklasse, hidtilværende Gesandt i Mexico, *Fin Lund*, til Tjenestemand i Udenrigstjenestens 2. Lønningsklasse og resolveret, at han tilbagekaldes fra nævnte Post og ansættes som overordentlig Gesandt og befuldmægtiget Minister i Argentina, Uruguay og Chile med Bopæl i Buenos Aires.

*

Sorø Akademis Skoles Kongebal, der skulde været afholdt i November, er udsat indtil videre. Julekomedien er opgivet paa Grund af Sygdom blandt de bedste »Skuespillere«.

*

Arkitekt *Tyge Hvass* har arrangeret det københavnske

Snedkerlaugs aarlige Udstilling, som afholdes i Kunstindustrimusæets Bygning i Dagene 10.—26. November.

*

Som meddelt i Oktobernumret kom Formanden for Dansk Union i Paris, Direktør *Jonas Lind* og Hustru Marie, f. Voss, i August alvorligt til Skade ved en Bilulykke i Østrig, hvor Ægteparret ferierede. Deres store Chrysler Vogn løb løbsk ned ad en stejl Bjergvej, fordi Bremserne svigtede. Fru Lind slyngedes ind gennem Ruderne i en Rutebil, der kørte foran, og blev frygtelig tilredt. Hendes Mand fik begge Knæ knust. De indlagdes begge paa et Hospital i Innsbruck, hvor Fru Lind den 3. November afgik ved Døden. Lind selv er nu saa vidt helbredet, at han midt i November kunde komme til København.

*

Tandlæge **BØRGE HØFT**
Dr. med. dent.

Vimmelskafte 30 (vis à vis Silkehuset)
Telefon Palæ 6814. — Konsultation
Kl. 10—4 (bedes forudbestilt)

SØGER DE

en virkelig rutineret Førstemand til Deres Virksomhed er en »gammel Soraner« til Deres Disposition. — Har en omfattende praktisk Uddannelse i Landets største Exporterhverv og er teoretisk uddannet paa »Den handelsvidenskabelige Læreanstalt«. Er inde i alle Forhold vedrørende moderne Forretningsliv som f. Eks. Salgs- og Indkøbsorganisation, Import, Export, Reklame m. v

Billet mrkt. »Stilling« modtager Soraner-Bladet.

UNG TYPOGRAF (Real '32),

Haandsætter, søger fast Arbejde. Moderne indstillet. Evt. Uddannelse ved Kontor eller Kalkulation indenfor Branchen. Fine Referencer og Anbefalinger.

Billet mrk. *TYPOGRAF* modtager Soranerbladet

Husbukke Assurance- Compagniet

Dagmarhus
København V.
Central 13.773

Inger Norries Sølvsmie

Leverandør til Varelotteriet
Nikolaj Plads 32 - Telefon Palæ 5648

„Sorø Bys Historie“
v/ L. F. la Cour
Pris Kr. 7,50.
Svegårds Boghandel
Sorø

VARELOTTERIET

Støtter dansk
Produktion

Der er købt Gevinster
i danske Varer
for
over 98 Mill. Kr.

ALMINDELIGT DANSK
VARE OG INDUSTRILOTTERI

Danmarks største
velgørende Institution

Til almenlyftige og
velgørende For-
maal er der udbetalt
ca. 28 Mill. Kr.

Største Gevinst 10.000 Kr., — et lille dansk Hjem. — Nogle faa Lodsedler for Soranere faas endnu hos Lotteriets Kollektører og i Hovedkollektionen, Laxegade 2, København.
1 Lodseddel til 4. Trækning (10.—12. Jan. 1940) koster kun **3 Kr. 60 Øre**
Fornyelse: 18. Decbr. 1939—8. Jan. 1940

HOTEL PHOENIX
KØBENHAVN TELEFON 114
120 Værelser — 76 Bad

Byens hyggeligste og smukkeste SELSKABSLOKALER
Internationall Køkken — Det berømte FROKOSTBORD
I Kavalersalen: Kapelmester *Gerolås Ensemble*.

En Tryksag fra GREISEN...
... kort sagt, De bli'r tilfreds

Fr. Palm Greisen
Møntergade 2 . C. *10.493

AKSEL ERTING
Tømrermester

Tlf. 681
Bjarkesvej 1 A
Helsingør

H. C. BORCH & CO. A/S
KUL . KOKS . CINDERS

Strandvej 183

Tlf. Helrup 6566

Soranere!

Næste Gang De har en Stilling ledig eller søger en Stilling —

prøv saa en Annonce i Soranerbladet
Svend Clausen.

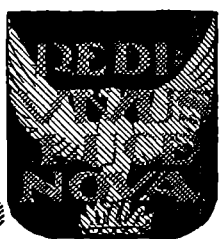
Annonceexpedition: cand. jur. Svend Clausen, Dagmarhus, 3. Sal, København V. Tlf. Centr. 13773.

Redaktion: Tranevej 10, NV., cand. polit. V. Sorgenfrey Hansen, Tlf. Taga 6515. - Ekspedition: Vesterbrog. 30, V., Tlf. C. 3194.
Fr. Palm Greisens Bogtrykkeri, Møntergade 2, København K. Tlf. C. *10 493.

SORANER-⁷²BLADET.

MEDLEMS BLAD: FOR

SORANSK SAMFUND

24. AARGANG

Nr. 12

December 1939

BIBLIOGRAFI OVER SORØ-TRYK

Torben Glahn: *Bibliografi over Sorø-Tryk samt Programmer, Taler og Disputatser fra Sorø Akademi 1624—1813*. Haderslev 1939.

Fra de Bogtrykkerier — syv ialt, det ældste dog kun ambulatorisk — der var knyttede til de to kortlevende soranske Akademier, Christian IV's og Frederik V's, er i Aarenes Løb udgaet en anselig Række Tryk, større og mindre, som paa deres Vis er blivende Minder om Betydningen af de Stiftelser, der for korte Tidsrum skabte og betingede et litterært Erhvervsliv lige udenfor den gamle Klostermur. Da det 2. Akademis Bygning brændte i 1813, faldt ogsaa Grundlaget for det sidste lille akademiske Bogtrykkeri helt bort (et enkelt Sorø-Tryk efter 1813 kendes dog); til den i 1822 genoprettede Kostskole med dens »akademiske Indretning«, den sidste Skygge af noget akademisk i Sorø, som allerede blafrede ud i 1849, knyttedes intet Bogtrykkeri. Omfanget af disse gamle Trykkeriers Produktion er ret begrænset, og det har været muligt paa Grundlag af det allerede foreliggende bibliografiske Materiale og ved ny Forskning at samle en antagelig udtømmende Fortegnelse over Sorø-Tryk, hvoraf allerede nu en Del er helt forsvundet og kun kendes af Navn. Arbejdet herved er udført af Bibliotekaren ved Centralbiblioteket i Haderslev, *Torben Glahn*, der i forstaaelig Pietet har tilegnet Mindet om sin Fader, Lektor *Alfred Glahn* i Sorø, i en Aarrække Akademibibliotekets udmærkede og initiativrige Leder, det store og smukke Arbejde.

Det er klart, at et Værk af denne Art, der henveder sig til en ret begrænset Kreds af interesserede, har haft store Vanskeligheder ved at komme frem i Dagens Lys; det er da ogsaa sket i et kun lille Oplag paa 100 Eksemplarer i maskinskrevet og duplikeret Skikkelse, iøvrigt i et anseligt Kvart-Format. Duplikeringen er bekostet af *Soransk Samfund*, der her har vist en yderst anerkendelsesværdig Forstaaelse af, hvorledes man fra Bestyrelsens Side bør løse en af de Opgaver — Fremme af Udgivelsen af Meddelelser om de soranske Stiftelser — der nævnes i Samfundets Vedtægter som dets Formaal.

Selv Lægmand paa Bogvæsenets Omraade vil, naar de nu sidder med denne smukke Kvart i Haanden og kigger paa dens Indhold, begribe lidt af, hvilket Arbejde og hvilken faglig Viden der ligger bag saadan et Værk. Den Slags gøres kun af een, der

er besjælet af en uselvisk Kærlighed til Sagen og en Kyndighed indenfor Faget, som gør Opgavens Løsning mulig. Der er ikke særlig mange danske Fagfolk paa dette Felt — og det er fornøjeligt, at en gammel Soraner ogsaa har kunnet træde til her. Sorø Skole maa sandelig prise sig lykkelig ved i de sidste Menneskealdre at have haft Sønner, som baade har haft Lyst til og evnet at gøre dette Steds Historie paa snart sagt alle Leder og Kanter til Genstand for trolig Forskning og indgaaende Behandling — uden at kunne regne med materiel Vinding derved.

Om Torben Glahns Sorø-Bibliografi burde rettelig — ogsaa her i Bladet — en Fagmands Mening høres; det kan vel ske endnu. Idag skal der blot peges paa, at selv om hans Værk jo nok er noget i Retning af »Caviar for Mængden«, vil det dog kunne mere mange gamle Soranere bare at blade selve Teksten og Bogens omhyggelige Registre igennem; han vil snart støde paa dette, snart paa hint af det Stof, hvis fine Duft kun den med Skolens Historie, dens ældgamle Skik og dens gode Navne fortrolige Soraner helt kan fornemme. Bogtitler, vist ofte morsommere end det paagældende Skrifts Indhold; Stedbetegnelser, uforandrede gennem et Par Hundrede Aar; Navne paa den og den, om hvem en Soraner saa løselig ved Besked og nok kunde lide at faa mere at vide — alt den Slags dukker op fra hver Side, i selve Fortegnelsen som i Registret. Der er dygtigt med Latin i Bogtitlerne (at øve sin gamle Viden paa!) men ogsaa Prøver paa det pragtfuldt svungne og drejede Sprog, vore danske Forfædre yndede at anvende selv i Titlen paa en Smule Sørgedigt — dog trykt i Folioformat. Vil De høre et tilfældigt Eksempel (Glahn Nr. 407) ?

»Da fordums velædle, velærværdige og høilærde, nu hos Gud salige Herr *Christopher Nyholm*, forrige Sognepræst for Slaglille og Biernede Menigheder, den 14. Junii 1768 overleveret sin Siæl i Guds Haand« o. s. v.

Er det ikke nok til, at man ser for sig Slaglille Præstegaard opfyldt paa en Midsommerdag af et talrigt Følge, som sveder i sit tykke sorte Sørgetøj og til de drøvelige Klemte af Landsbykirkens Klokker ledsager Stedets hensovede Hyrde, hans Enke og fjorten Børn fra Præstegaardens lave Stuer over i Kirken? Og en og anden gammel Soraner vil komme i Tanker om, at denne velærværdige Sognepræsts Slægt bevarede sin Tilknytning til Sorø-Eggen — og at hans Sønnesøn, Excellencen *C. C. V. Nyholm*, Ju-

stiiarius i Højesteret og liberal Politiker, i omtrent et Tiaar var Soransk Samfunds Formand. Men saadan væves de soranske Minders Tæppe af mange Traade, og den gamle Sorø-Dreng, som efter Evne stræber at skaffe sig og gerne bestandig vil øge sin Viden om Sorø og hvad Sorøs er, kan ikke mangle Torben Glahns Sorø-Bibliografi paa sin Boghylde — det er til hans Held et af de prisbilligste Sorø-Værker, der længe har set Lyset! Prisen er idag kun 4 Kr. + Porto for Tilsendelsen, og Bogen faas ved at sende Forfatteren, Adresse: Haderslev Centralbibliotek, et Brevkort derom.

Saa er der endda det fine ved Tingen, at om nogle Aar er Værket udsolgt og ikke til at opdrive for den, som netop nu gerne vil have det i Hænde. Og Soranerens Søn, som, desværre for ham, ikke selv er Soraner, sælger med et Smil sin Arvepart for det 4—5 dobbelte af det Beløb, hans kloge Ophav betalte, da Bogen endnu var let at faa og billig at købe!

hgo.

JUBILÆUMSFESTEN FOR SORANER-DIGTEREN FRED. NYGAARD

Det blev ikke nogen helt almindelig »Soraner-Aften« den 7. December paa »Grand«. Den gamle smukke Rokokkosal med Guldziraterne og de skønne dybrøde Gardiner dannede en fin og hyggelig Ramme om de mange gamle Soranere, som var mødt frem for at fejre Jubilaren. Blandt disse var hans Søn og hans nære Arbejdsfælle Soraner-Komponisten *Ebbe Hamerik*. — Ja, selv en Ikke-Soraner, F. N.s og »Klitten«s mangeaarige Sommer-Nabo i Tidsvilde: Dr. med. *Johs. Fischer-Nielsen*, havde anmodet om at maatte være tilstede.

Det blev en improviseret og beskeden dansk Festbanket for *Fredrik Nygaard*. De gule Ærter og Flæsket og den sprængte Gaas — som fhv. kgl. Mundkok Direktør Brydesen selv øste op og som han havde været ualmindelig heldig med — blev indtaget ved et samlet U-formet Bord (som i Spisesalen paa Sorø) og Jubilaren beklædte den »Inspektionshavendes« Plads midt for Bordet. Da Formanden *Knox* var syg, maatte Næstformanden *Louw* fungere og motiverede Skaalen for Sorø Akademis Skole. Den blev drukket i »Harald Jensen«. Til Pandekagerne (hvoraf man kunde spise et Utal — hvad netop viser deres herlige lette Konsistens) gav Samfundet for Anledningen et Glas Madeira. — *Louw* hyldede og takkede derefter *Fredrik Nygaard* for hans omfattende Produktion (37 gennem Aarene udgivne Værker — hvoraf 17 udsolgte). Han takkede ham som *Soraner-Digteren*, der skrev sine »Første Digte« i 1914, medens han endnu var paa Sorø, og som har givet os »*Knægten paa Kostskole*« og det smukke Digt »*Søn paa Sorø*«, — som *Cosmopoliten*, der i rammende og skarpe Billeder viste os Verden derude, som den var, — ikke mindst i hans Digte fra Spanien og nu sidst fra Italien, — som *Skuespil- og Operatekstforfatteren*, hvor han havde vist sit trofaste Soranersind ved Samarbejdet med Soraneren *Ebbe Hamerik* ikke alene i »*Stephàn*« (fra 1924) men ogsaa nu i Operaerne »*Leonardo da Vinci*« og »*Marie Grubbe*«, som skal op paa det kgl. Teater — men først og fremmest som *dansk Digter* med dyb Kærlighed til sit Land og sit Folk.

Hør Nygaards Hilsen til sit Fædreland, da han i Foraaret vender hjem fra Italien:

*Der er et venligt Land
med lave Popler, Gærder,*

Søndagsflag.

*Og Lyset er saa højt og koldt
og det er Bededag.*

*Og lysegrønne Skove
staar og springer ud,
og Anemoner myldrer
paa Foraarssolens Bud.*

*Du milde Gud,
hvor her er kønt!*

*Velplejet Hest, vel mødt igen
paa Græsset majdagsgrønt!
Dit Føl gør sky og kaade Spring
paa Engen.*

*Forblæste Paaskeliljer,
Landevejen, Længen.*

*Ikke overfrodigt,
ej heller Spor forpint,
veldyrket, øbo-venligt*

— hvor er dog Danmark fint.

Og, kære *Fredrik Nygaard*, paa Sprogets og Digtningens Omraade har *De* været med til at gøre dette Danmark *finere*. Det takker og hylder vi — Deres Soraner-Kammerater — Dem for. —

Med tre taktfaste Hurraraab sluttede Kammeraterne sig hertil.

Efter at *Ebbe Hamerik* havde takket *Nygaard* for det trofaste og udmærkede Samarbejde de havde haft — lige fra Sorø-Tiden, sang man Soraner-Aarhus-Læge-Studenten *Bjørn Poulsens* smukke Sang: »*Sorø-Tanker*«.

Og saa talte *Fredrik Nygaard*, hvis Tale vil blive gengivet efter Manuskript i et følgende Nummer af *Soraner-Bladet*.

Nygaard, som talte paa én Gang blidt og med en egen Understrøm af Varme — ofte med stort Lune — blev mange Gange afbrudt af Klapsalver, og Latteren rungede under Rokkoko loftet.

Da han sluttede, var der minutlangt Bifald.

I Forbindelse med sin Tak paa Kammeraternes Vegne overrakte *Louw* Soraner-Digteren Fr. Nygaard Soransk Samfunds Emblem i Guld. Synlig bevæget takkede *Nygaard* — »det er det bedste I kan gi' mig«. —

Alfred Rasmusen takkede *Ebbe Hamerik* for hans Soraner-Kantate og Student *Madelung* talte i alvorlige og følte Ord for Broderlandet Finland. Paa hans Forslag indsamledes paa staaende Fod 177 Kr., som Samfundet rundede opad til 300 Kr. De blev sendt til Foreningen »*Norden*«.

Med et af *Fredrik Nygaard* motiveret Leve for *Soransk* Samfund sluttede denne fine, muntre og særprægede Soraner-Aften.

Lex.

DE 200 RASKE GAMLE SORANERES STIPENDIUM

Ansøgninger om dette Stipendium, der kan søges af Studenter dimitterede fra Sorø Akademis Skole i 1938 og 1939, skal indgives inden Udgangen af Januar 1940 til *Soransk Samfunds* Formand, Dommer *John Knox*, Soldalen 7, København Ø.

Ansøgningen maa indeholde Oplysninger om Ansøgerens økonomiske Forhold, Dimissionsaar og Plan for hans Studium. Attester indsendes i bekræftet Genpart. De tilbagesendes ikke.

DØDSFALD

Fhv. Dommer A. B. Richter afgik ved Døden Fredag den 24. November. Begraveslen foregik i Stilhed.

Andreas Boghart Richter var født den 21. Maj 1861 i Slagelse som Søn af daværende residerende Kapellan ved Sct. Michels Kirke, senere Sognepræst i Boeslunde Jonas Christian Richter og Hustru Nielsine Stefania, f. Faaborg. Sammen med sin tre Aar ældre Broder Dankvardt Faaborg Richter kom han i 1871 paa Sorø Akademis Skole, hvorfra Broderen blev Student 1876. Denne døde i Hadsund som afskediget Sognepræst den 12. Oktober 1932 (*Soraner-Bladet* 17. Aargang Nr. 10 Side 82). Andreas Boghardt Richter blev Student fra Sorø 1880 og juridisk Kandidat seks Aars senere. Hans Livsbane formede sig derefter saaledes:

Sagførerfuldmægtig i Aarhus 1887, Byfogedfuldmægtig i Horsens 1889, Borgmester og Byfoged i Skagen 1908, Borgmester, By- og Herredsfoged i Stege 1913, Dommer i Stege Købstad og Møens Herred 1919—1933, folkevalgt Borgmester i Stege 1919—1925, Medlem af Direktionen for Møens Spare- og Laanekasse af 1827 1916—1933, Formand for Møens Turistforening 1913—1919 og Formand for Bestyrelsen for Akts. Kryolith-Mine- og Handels-Selskabet.

Richter, som var Ridder og Dannebrogsmænd, ægtede den 1. Maj 1890 Ellen Thomsen, Datter af Geheimekonferensraad, Professor Julius Thomsen og Hustru Elmine, f. Hansen. Foruden sin Hustru efterlader han sig en Søn, Landsretssagfører Einar Richter.

Til ovenstaaende biografiske Oplysninger knytter Soransk Samfunds Formand, Dommer J. Knox følgende Mindeord:

Andreas Richter forlod Sorø Akademis Skole det Aar, jeg efter Sommerferien kom ind, og mærkværdigt nok lærte jeg ham ikke personligt at kende før henimod Slutningen af hans Embedstid, hvad der hang sammen med, at han var en tilbageholdende og noget reserveret Mand, som jeg f. Ex. aldrig mindes at have set ved Dommermøder. Richter indgød — ogsaa ved sin Optræden og sit smukke Ydre — umiddelbar Tillid, og hvor hans Gerning førte ham hen — specielt i Horsens og Stege — nød han stor Anseelse og Tillid. Han var en Mand, man kunde stole paa, og det bedste Bevis for Befolkningens Tillid og Kærlighed til Richter kan man vel finde deri, at han efter 6 Aars Virke som kgl. udnævnt Borgmester i lige saa langt et Tidsrum fortsatte som folkevalgt Borgmester i Stege. Richter hørte til den lille Gruppe af Underretsdommere, som umiddelbart blev ramt af Loven af 20. Maj 1933 om Afskedigelse af Dommere med fyldte 70. Aar og med almindelig Pension, og som ubrydelig loyal Kollega gik Richter strax med i den af disse Dommere rejste Retssag, hvorunder de paastod nævnte Lov tilsidesat som grundlovsstridig, og selv om Højesterets Dom gik Dommerne imod, fortrød Richter sikkert ikke sin Holdning.

Om Sorø eller Skolen har jeg aldrig haft Lejlighed til at tale med Richter, men jeg vil tro at hans udprægede Loyalitet og Trofasthed ogsaa gjorde sig

gældende overfor Skolen. Med Retsind og Dygtighed røgtede Richter den betydningsfulde Gerning, som blev ham betroet og viste sig som en Mand, Sorø Akademis Skole maa regne blandt sine gode trofaste Sønner.

— Tandlæge Axel Baumann, som afgik ved Døden Mandag den 20. November, var født den 10. Juli 1887 i Køge som Søn af Bogholder Peder Jørgensen og Hustru Emilie Martha, f. Baumann. Hans Forældre drev senere en Manufakturforretning i Slagelse, men da de omkring Aarhundredskiftet rejste til Amerika, sattes Sønnen efter Sommerferien 1900 i Sorø Akademis Skole, som han forlod i 1905 med 4. Klasses Hovedeksamen. Efter at have taget Tandlægeeksamen og aftjent sin Værnepligt som Løjtnant, begyndte Axel Baumann Tandlægepraksis i København. I en Aarrække havde han sin Klinik i »Borgernes Hus« i Frederiksborggade, siden i den Ejendom ved Dronning Louises Bro, hvori Café de la Reine har Lokaler, og ved sin Død paa Nørregade, hvor han netop havde indrettet en meget moderne Klinik. Paa denne ramtes han af et Hjerteslag og førtes af Ambulancen til Kommunehospital, hvor han døde. Bisættelsen fandt Sted i Stilhed. Han efterlader sig Hustru Edith Baumann og to Sønner.

Axel Baumann, der med Aarene blev en høj og kraftig Mand, var i sin første Sorøtid en meget lille, noget sky og ængstelig Dreng. Men det forsagte blev slidt af ham som af saa mange andre i den daglige Trummerum mellem Kammeraterne. Han mindedes stedse sine Drengaar i Sorø med Glæde, var fuld af Historier fra den Tid og kunde — i Besiddelse af et ikke ringe Mutterwitz som han var — fortælle disse med meget Lune. Baumann holdt i det hele taget af at hygge sig i den Kreds af Kammerater, han havde fra Sorø, i den var han i sit Es, og det voldte ham uden Tvivl stor personlig Sorg, at det i de senere Aar var tyndet stærkt ud i denne Kreds ved Redaktør Martin Nørgaards og Læge E. V. Rendtorffs Dødsfald.

HOLBERG-BLANDINGER

Udgivet af Holbergsamfundet. Gyldendalske Boghandel. Nordisk Forlag. Kbhvn. 1939.

„Holbergsamfundet af 3. December 1922«, som med passende Mellemrum udsender smaa nette Holberg-Bøger, har med sin tidligere Formand, Vilh. Andersens 75-Aars Fødselsdag den 16. Oktober i Aar som ydre Anledning udsendt en lille Samling: *Holberg-Blandinger*, der indledes smukt af den nuværende Formand, fhv. Arkivar, Dr. phil. Eiler Nystrøm med en Omtale af Vilh. A. som den, der paa een Gang er baade Videnskabsmand og Kunstner — »Videnskaben har givet hans Kunst Rygrad og Kunsten har gennemsyret hans videnskabelige Arbejde — de to Elementer har tilsammen præget hans Virke«. Blandingerne indeholder Bidrag af en soransk Pen, Docent, Dr. phil. Chr. Elling, der skriver om Holberg i Paris og bl. a. giver en morsom Forklaring paa Jean de France's mærkelige Betegnelser paa Fransk af sin Tjener og sin danske Kæreste som synes hentede fra Syns- og Lydindtryk fra den Strøm af Parisere, som han — og Holberg — har set passere Pont-Neuf. I en anden lille Afhandling meddeler Chr. Elling Oplysninger om en af Holbergs

samtidige og bekendte, Koncertmester Johannes Erasmus Iversen; en Gengivelse af et Maleri af ham (fra 1744, af Johan Hørner) ledsager Artiklen. Bogens i Omfang største Bidrag er en Afhandling af Dr. Torben Krogh om »Den unge Rahbek»; nok saa værdifulde for den reelle Holbergforskning med Holberg at gøre (men desto mere, og morsommere, med Rahbek); nok saa værdifulde for den rette Holbergforskning er de to Bidrag, der skyldes Magister Victor Hermansen og Arkivar, Dr. theol. Bjørn Kornerup og som giver Oplysninger om et Par Arkivfund af de saa sjældne Holberg-Breve. Det af Mag. Hermansen meddelte — et Brev fra Holberg til Salmedigteren, Biskop Brorson i Ribe — er skrevet i et rent forretningsmæssigt Ærinde, et økonomisk Mellemværende mellem Københavns Universitet og Bispestolen i Ribe; mere af Holberg intime er der i det af Dr. Kornerup fremdragne, en Erklæring fra Holberg til Sjællands Biskop Peder Hersleb, bidsk og karakteristisk for Holberg som Godsejer, i Anledning af det efter Holbergs Godsejermening frække Krav fra den heller ikke helt almindelige og meget iltre Degn i Gudum og Skoleholder i Haurebjerg Frederik Pedersen Svane Africanus, der ikke fik Magt med Digter-Baronen men først opnaaede den fattige Lønforbedring, han attraaede, da de holbergske Godser efter 1754 fik en blidere Administrator. Holbergs Mellemværende med Degnen var i Forvejen velkendt, men det er morsomt, at dette hidtil upaaagtede Originalbrev nu er fundet og ført til Protocols.

hgo.

ABSALON I DIGTNING

Af Poul Schjærff

1928 indtraf 800-Aaret for Absalons Fødsel: Mindefester afholdtes i København, Sorø og Roskilde; en populær Biografi af *Vilhelm Madsen* fremstillede Absalons Værk for Folket, og Digterne slog Lyren.

Den 1. Juli 1928 offentliggjorde *Emil Bønneby* i »Politiken» et stort Digt om Absalon; desværre har jeg ikke nu haft Adgang til det; et Par Strofer findes citerede i Vilh. Madsens Bog, hvoraf det fremgaar, at Absalon baade var en from Kristen og »Kriger af Fag«, men først og fremmest »Manden, opfyldt af Erobringstrangen«, der gennem Daad uselvisk tjente sin Gud og sit Land.

Ved Festen i Sorø (5. August) opførtes *Carl Langballes* Festspil, en Række Billeder fra »Valdemar den Store og hans Mænd«, og i Roskilde en Kantate af *Axel Juel*. Kantatens første og sidste Afsnit danner Rammen: Absalons Daad er af den Art, at enhver af os uden den vilde være en anden; han forenede »Kraft med Aand«, og al sin Gerning udførte han til Herrens Ære. I Afsnit to mindes den unge Pariserklerk sin Barndom i Fjenneslev, hvor han voksede op i historiske Minder om Hagbarts Trofasthed og de gamle Kongers Heltedød, han lover sig selv, »at han som Mand vil være de Dødes Lige«. Han holder sit Løfte, næste Afsnit fremstiller Absalons Mandomsgerning: han bygger Borg og besøger Venderne, og i Afsnit fire lader han til Forbillede for Efterslægten Saxe nedskrive Fædres Daad.

Axel Juels Kantate giver i sine fem Afsnit i et til Lejligheden og Emnet passende ophøjet, men klart og rent Sprog et værdifuldt poetisk Billede af Absalon.¹⁷

Thorikild Gravlunds »Danmarks Dreng« 1934 er

ogsaa en Art Jubilæumsbog, den skal fejre 800-Aaret for Saksens Fødsel. Naar man ser bort fra den gravlundiske Filosofi over Kongelev og Bondejord, der falder almindelige Læsere en Smule anstrengt, er Bogens Skildring af Sakse iøvrigt tiltalende; han lader Sakse vokse op i Fjenneslev hos Asser Rig sammen med Absalon, Esbern og Valdemar.

Ægte gravlundsk er Absalon først og fremmest Storbondesønnen; naar han vælger at blive en Kirkens Mand, er hans Bevæggrund en Blanding af Materialisme og Idealisme. »Absalon gik til fremmede Lande at lære Klosterliv og Klosterlære, ikke fordi han vilde gaa sin Faders Vej og frasige sig al Rigdom, men derfor, at Jordrotten nu sad bedst som Kirkemand i Bispestæde . . . Absalon vilde stride for Kirkens Ret og virke for sin egen« (S. 39). De tvende Taarne i Fjenneslev lærer ham at forstaa, »at Kirken og Riget er som Tvillingtaarne« (S. 57); han tjener begge. En ung Pige af Hvideslægten, Margrete, bliver Genstand for Absalons Kærlighed; han byder hende de rigeste Kaar, som hun dog afslaar, og hun bliver for ham en Slags Muse. Her minder Gravlund om Laurids Bruun, og ogsaa her bevirker denne jordiske Kærlighed, at Skikkelsen fremtræder mindre monumentalt.

V.

Til Slut skal det kortelig omtales, at Absalon ogsaa er gaaet over i *Sagnet og den humoristiske Litteratur*.

I islandsk Tradition (men naturligvis stammende fra Danmark) berettes det, at Absalon ved en Markdeling skal have forurettet en Bonde i Skaane. Da Bonden skulde dø, indstævnedes han Ærkebispens for den Højestes Domstol. Da Absalon fik Budskab herom, døde han i samme Stund som Bonden, og man hørte om Aftenen i »Sortebroderkloster« (eller — efter Thiele — i Sorø Kloster) fra Alteret en Røst klage: »Sora! Sora! pro me supplex ora!« (Sorø, bed mindelig for mig!). Ved Munkens Forbøn slap Absalon ud af Skærsilden.

Sagnet afspejler Uviljen mod Absalons Godskøb og Mageskifter.¹⁸

Et andet Sagn lyder: Da Jens Dinesen Jersin var Rektor i Sorø, gik han en Aften ind i Kirken og gav sig til at spille paa sin Luth. Da han naaede Absalons Grav, sagde han spøgende: »Dette er et Stykke for dig, Biskop Absalon!« I samme Øjeblik fór Bispens efter ham med sin Stav, Jersin flygtede og slap ud af Kirkedøren, mens Absalon slyngede sin Stav imod den, saa det skingrede i hele Kirken. Efter den Tid mistede Rektoren sit muntre Væsen og blev alvorlig og tavs.¹⁹

1887 opførtes første Gang »Svend, Knud og Valdemar eller Kongemordet i Roskilde eller Slaget paa Grathe Hede« af Adelaide Piper. Bag dette Pseudonym stod den kendte Forfatter af talrige Dramatiseringer, Folkeskuespil, Revuer og Parodier *Peter Fristrup*. I Stykket, der parodierer et omrejsende Teaterselskabs Præstationer, optræder Absalon, Valdemars Bisp og »Krigsminister«, som en gemytlig Drukkenbold. Parodien er indenfor sin Genre et Mesterværk og har paa Nørrebros Teater gennem Aarene fornøjet Tusinder af glade Tilskuere.

I Sommerrevuen »Byens Fædre« 1895 fremkom den kendte Vise om Absalon: »I lille Kongensgade

— dér boede Biskop Absalon«, skrevet af *Axel Henriques* i Forening med *Anton Melbye*. Absalon, Byens Grundlægger, er den typiske Københavner, levende og energisk, letsindig i Pengesager, men altid klarende Situationen, et Forbillede for senere Slægter:

Ja gu er vi letsindige, men det'paa din Façon,
Vi er jo alle Børn af gamle Absalon.

Denne fornøjelige og mesterlige Vise genkalder i Mindet den muntre Tid omkring Aarhundredskiftet, Tiden før Krigen, hvor Folk levede trygge og havde Raad til at være glade. (I »Blæksprutten« 1898 findes paa S. 48 en Tegning »Kjøbenhavns Grundlæggere«; blandt disse en ærværdig Bispeskikkelse med tilhyllet Aasyn: »cand. theol. Absalon Hvide«).

Med disse muntre Minder om en idyllisk, smilende Tid siger vi Stop. Som Hovedresultat kan fastslaaes, at den store Absalons Minde til enhver Tid har været levende i Historien, i Videnskaben og i Digtningen, fra dennes højere og alvorligere til dens lavere og muntre Former.

¹⁷ Axel Juels Kantate »Absalon« fremkom første Gang i »Dagens Nyheder—Nationaltidende« d. 14. Oktober 1928; senere i Digtsamlingen »Glædens Hemmelighed« 1929, 95—107.

¹⁸ Hans Olrik: Absalon Bd. 2, 226—227. — J. M. Thiele: Danmarks Folkesagn 1843, Bd. 1, 30.

¹⁹ Thiele, Bd. 2, 131. — S. Schandorph har i Digtet »Serendaden paa Graven« behandlet denne Episode; se nærmere min Artikel »Sophus Schandorph og Sorø« (Soraner-Bladet XII. Aarg., Nr. 12, 1927).

HORATS

Vilhelm Andersen: Horats. Første Bog: Antiken. Kbhvn. Gyldendalske Boghandel. Nordisk Forlag. 1939.

„Der sad jeg lunt bag fire Vægge
og læste de officiis;

Horats han var min Kjæledægge,
det var Homerus ligervis«

— saadan mindedes for næsten 80 Aar siden en gammel Soraner fra Ringsted, *Niels Engberg*, sin Sorø-Tid (1855—61), og iaar udsender en adskilligt yngre Ringsted-Dreng første Del af et stort Skrift om den latinske Digter, som han, mere end en Menneskealder efter Engberg, gjorde sit første Bekendtskab med i samme Skole, vist endda under den samme Lærers, *J. H. Bangs* Ægide. *Niels Engbergs* Lys brændte hurtigt ud, men hans gamle Viser og deriblandt den, hvorfra Citatet ovenfor er hentet, lever mærkelig nok endnu og lyder ved gamle Soraneres festlige Møder; han kunde visselig ikke have skrevet en Bog om Horats som sin yngre Bysbroders, men det maa ønskes denne, at hans store Værk vil faa en lige saa lang Levetid som *Niels Engbergs* Vise blandt danske Drengene, der har Sans og Sind for den klassiske Dannelse, for dens Forudsætninger og dens Seiglivethed og Betydning ned gennem Tiderne.

En Bedømmelse af *Vilh. Andersens* nyeste Arbejde — en Fortsættelse i ny Skikkelse af hans i 1907 paabegyndte Hovedværk: *Tider og Typer af dansk Aands Historie* — ligger udenfor, hvad der kan faa Plads i Soransk Samfunds Maa-

nedsblade, men hvad der paa dette Sted bør nævnes i denne Anledning, er den smukke Maade, hvorpaa Forf. her som ogsaa ved mange andre Lejligheder mindes Sorø for den Lærdom — om end den mest elementære — som Skolen her gav ham som mange andre, der visselig ikke som han vendte tilbage — og det ikke een men flere Gange — og gav Sorø-Skolen den Ære, som tilkom den for Indførelse i noget af det, der blev Gymnasiastens og den lærde Mands Aandsindhold i et langt og virksomt Liv. En Omtale heraf møder Læseren adskillige Steder i Bogen om Horats — især hvor *Vilh. A.* mindes de Mængder af latinske Forfattere, baade fra Guld- og Sølvalderen, han i sine sidste Skoleaar gjorde Bekendtskab med — saaledes naar han (S. 185) omtaler *Quintilian* og den yngre *Plinius*, der i det Herrens Aar 1881 læstes kursusris i Sorø (og af *Vilh. Andersen* med en Interesse, der altsaa varede ud over Examen artium):

»For mig, som han [*Plinius d. y.*] nu atter spilles i Hænder, er han trods sine Føljetoner, de første af den Slags, fra Sorø. Dér, paa Gymnasiet, som var en lille Regens, morede jeg mig for snart tres Aar siden en Tid hver Morgen ved den selvtilvirkede Kaffe med hans Latin; det var lindt som Fløden. Det forekom mig da, og synes mig saa endnu, at vi var to Gymnasiaster om den Kop Kaffe«. Med det voksende Kendskab til de latinske Autores voksede ogsaa Gymnasiastens kritiske Sans, og, siger han et andet Sted: »af egen Erfaring maa jeg vidne, at allerede i Skolen gjorde *Tacitus* mig *Livius* ulæselig — — — det var i Latinskolens sidste Dage ikke blot Horats, der lærte Drengene Stil«, men hedder det dog som Slut paa en Sammenstilling af de tre »store« klassiske Poeter: *Ovid*, *Vergil* og *Horats*, atter med et Billede hentet fra Sorø-Aarene, at »mellem dem, i deres Efterliv er der mindre en Tids- end en Aldersforskel, svarende til det Indtryk, Latinskolens Disciple fik, naar de efter Mellemkoleklassernes *Ovid* i Gymnasiet fik fat paa Horats og dermed den første Fornemmelse af, hvad det vil sige: at blive moden«.

Moden blev *Vilh. Andersen* allerede tidlig, men trods sine 75 Aar endnu aldrig overmoden (maaske nok af og til lidt overmodig) og om det muntre Humør hos denne vel fremdeles uomskaarne Humanist er der Vidnesbyrd paa hveranden Side i Horats-Bogen; det klukler ustandselig i een ved Læsningen — selv om adskillige Sider og Passager maa læses om igen, om man vil være helt med paa Melodien, og adskillige stovede Bind hentes ned fra ellers fredede Hylder for at nyde Spøgen helt ud . . .

Vilh. Andersens Bog er et Æresminde for den klassiske Lærdom som Grundlag for al anden inden for den virkelige lærde Verden. Her gik vi ellers alle og følte netop ham som Repræsentant for den nordiske Filologi frem for nogen og helt anderledes end de andre, og saa viser det sig, hvad vi naturligvis alligevel burde have vidst, at denne krøllede Fritz og blaaøjede Dansker er en stivere Latiner end de fleste — ikke blot kyndig i Sprogets Ord men fyldt med en Aand, som har et Par Tusind Aars Duft og Styrke. Han har trolig fulgt en tredje Ringsted-Dreng og gammel Soraner, nemlig *Soph. Schandorphs*, kloge Raad (fra 1884, da *Vilh. A.* i to Aar havde baaret Studenterhuen) til de Sorø-Drengene, om at

før I Vinen
presser af Latinen,
skal I tømme . . .
Danskens Bæger først.

Vilh. Andersen har vist ikke fyldt og skænket os og med os tømt »Danskens Bæger« for sidste Gang, men han har

unægtelig her rakt os en Drik af en fremmed Drue, som det ogsaa nok er værd at tømme. Og det vil vi gamle Sorø-Drengene gøre — til Horats's Pris og Vilhelm Andersens Ære.
hgo.

O TEMPORA, O MORES!

*K*ære Soraner-Blad! Det latinske Sprichwort slap mig gamle Kavalere over Læberne, da jeg i det soranske Skoleblad *Skyls'* Novemhernummer læste følgende Notits:

Var det ikke rimeligt, om vi paa Hovedbygningen fik Morgenaviserne efter Middag og B. T. efter Femtē og ikke som nu henholdsvis Kl. 16,30 og Kl. 20,30. Vi betaler dem selv og er 66 om dem.

Ser man det! Jeg mindes mine Drengear paa Hovedbygningen. Dengang var Aviser et ganske ukendt Fænomen, i al Fald for alle os, der endnu ikke var rykket op i Fjerdeklassernes, altsaa de strenge Kammerdukses Klan. Fjerde Klasse havde en saakaldt »Læsesal«, et Altmuligtværelse paa 1. Sal i Vestre Fløj skraas overfor Lovsangssalen. Det var meget spartansk møbleret: et stort rundt Bord, et mindre firkantet do., nogle primitive Stole, Skabene med Elevbiblioteket og den sorte Tavle, hvorunder de obsternasige Syndere blev lagt, som Kammerduksenes Consilium stævnedes til Forhør og korporlig Straf. Læsesalen blev ogsaa brugt som Klasseværelse. Her underviste *Taarup* de to Gymnasieklassers Matematikere, og *Boesen* docerede for de samme høje Herrer det mærkelige Fag »Oldtidskundskab«, et Slags Surrogat for »de Sproglige« Latin og Græsk. Her uddelte *Wormer* et Par Gange om Ugen Bøger fra Elevbiblioteket, og her havde Fjerdeklasserne altsaa Lov til at samles mellem 12 og 1, 5 og 6 og efter Aftenlæsetiden. Læsesalens eneste Blad var »Flensborg Avis«, og jeg tør nok antyde, at naar de første 14 Dage efter Sommerferien var passeret, havde Salen tabt Nyhedens Interesse for de allerfleste »Fjerdeklasser«.

Da mit Hold rykkede op i 6. Klasse ovre paa Gymnasiet og efter Sommerferien skulde træffe Beslutning om Avisen til Gymnasiets Læsesal, sendte vi en Deputation til Rektor *Hoff* for at spørge, om vi maatte holde »Politiken«. *Hoff* kløede sig i sit sorte Kinds-kæg og sagde med et polisk Smil: Ja, for min Skyld gerne, men jeg synes nu, I skulde holde »Dannebrog«, der faar I saa meget dejligt blødt Papir for Pengene. — Aviserne havde jo det »gamle Format«, fire syvspaltede Sider, der kunde strækkes i Længden, eftersom Stoffets Mængde krævede, og det forlængst forsvundne »Dannebrog« var næsten altid langt som et ondt Aar. Men det gav godt med blødt Papir til Gymnasiets »Trekronerkommandant«, et Ombud, der gik paa Tur mellem os. Kommandanten skulde — under Bødestraf — holde »Trekroner« vel-forsynet med tilpas udskåret Papir. Det var før *W. C.*'ernes Tid, og Avispapir var fint til det Brug. Man var ikke saa hygiejnisk og sart som nu om Dage, hverken i den ene eller den anden Ende.

Saa jeg maatte nok, da jeg læste Notitsen i *Skyls*, have Lov til at udbrøde: *o tempora, o mores!* Sikke Tider, sikke Skikke! Ja, undskyld I endnu levende gamle, dog snart uddøde Klassikere, at jeg oversatte. Men det er nødvendigt, eftersom Latinen forlængst er trængt i Skammekrogen i den lærde Skole, der nu mestendels fostrer, hvad *Hoff* en-

gang under en af sine mange Diskussioner med os i Oldnordsktimerne kaldte »halvstuderede Røvere«, hvortil han henregtede alle, der ikke var klassiske Filologer eller Teologer. Min gamle Rektor var ikke kedelig.

Med Tak for Optagelsen,

En gammel Soraner.

GAMLE SORANERE OG SORANSKE NOTER

Fra 1. Januar 1940 overgaar hele *Soraner-Bladets* Administration — derunder altsaa ogsaa Annonceekspeditionen — til Medlem af *Soransk Samfunds* Bestyrelse, Bagermester *Rogert Møller*, Vesterbrogade 30, København V., Tlf. C. 3194.

*

Sagfører, cand. jur. *Leif Waagstein*, Thorshavn, ('25) er under 12. Nov. d. A. antaget til for et Tidsrum af 10 Aar at deltage i Udførelsen af offentlige og beneficerede Sager ved Retten i Færøernes Retskreds.

*

Redaktør *Leif B. Hendil*, »Ekstrabladet«, der i sine Injurieprocesser mod Hofjægermester *Jørgen Sehested* m. fl. fik tilkendt Erstatninger paa ca. 10,000 Kr., har for dette Beløb indkøbt 5 pCt.s Statsobligationer og skænket dem som et Legat til Journalistforbundets Enkeforsørgelse.

*

Folketingsmand, Pastor *Kristen Amby* er blevet valgt til Formand for Kristeligt Studenters Settlement.

*

Paa »Postgaarden« i Sorø har Sorø-Malere i denne Maaned arrangeret en Udstilling.

Af afdøde *Aage Trolle Blumensaadts* Lærreder er der 10, og de fleste af dem er ret nye Billeder, men der findes ogsaa Motiver fra den Tid, han var paa Mallorca. Maaske navnlig et Billede fra Bredahlsvej, hvor Regnvandet endnu staar højt paa Vejen, vil tiltale mest gennem sin Stemning og hele Udførelse, men man forstaar ogsaa, skriver »Sorø Amtstidende«, at Farveskæret fra Smedien i Lunges Jernstøberi interesserede ham.

*

Ved sin Formand, Hofjuveler, Kaptajn *P. H. Michelsen* har Fællesudvalget for Grundejer- og Kommunalforeninger i Sølerød Kommune overrakt Direktør *A. Ch. Louw* en smuk Sølvskaal med Inskription som Tak for hans Arbejde. *Louw*, som er en af Fællesudvalgets Fædre, har været dettes Sekretær, men har paa Grund af andet Arbejde maattet nedlægge dette Hverv.

*

Komiteen for Oprettelse af et Kunstmuseum i Sorø har haft den Glæde at modtage Tilsagn om et Arbejde af følgende Gamle Soranere som deres Bidrag til Musæet:

Billedhugger *Leif Johannesen* (24).

Billedhugger *Per Linnemann Schmidt* (29).

Kunstmaler *Knud Arne Johannesen* (24).

Endvidere har Komiteen fra Billedhugger *Anker Hoffmann* som Gave modtaget den af ham udførte Portrætbuste af vor afdøde Skolekammerat, fhv. Musæumsdirektør *Karl Madsen*.

En større Kreds af Professor *S. P. L. Sørensens* Venner og Medarbejdere har dannet en Komité for at faa rejst et Mindesmærke for ham paa Carlsberg Laboratoriet, hvor han havde sin Virksomhed.

Billedhuggeren Svend Rathsack har udarbejdet et Udkast, et Relief forestillende Sørensen omgivet af sine Elever i Laboratoriet. Det vil blive udført i brændte Sten og faa en Størrelse af 2 × 2 Meter, og det tænkes anbragt i Muren under den Loggia, som fører fra Laboratoriet over til Professor Lindstrøm-Langs Villa. Omkostningerne vil andrage ca. 15,000 Kroner.

I Komitéen sidder Soraneren, Godsejer, Dr. med. *K. A. Hasselbalch*.

*

Paa Nyt Nordisk Forlag, Arnold Busck, er nu udkommet 24. Aargang af »Dansk Tidsskrift - Index«, en systematisk Fortegnelse over Indholdet af c. 250 danske og en Del andre nordiske Tidsskrifter, udgivet af Statens Bibliotekstilsyn og udarbejdet af Biblioteksdirektør Th. Døssing og Biblioteksinspektør Robert L. Hansen. — Som sædvanlig er *Soraner-Bladet* nævnt et aneligt Antal Gange i denne nyttige Index.

*

Minister *Fin Lund* og Frue, der har opholdt sig i tre Maaneder herhjemme, afrejste den 24. November til Ministerens nye Post i Buenos Aires.

*

Professor, Dr. med. *J. E. Meulengracht* er blevet dekoreret med Kommandørkorset af 2. Klasse af den svenske Nordstjerneorden.

*

Medlem af Færøernes Lagting, Landsretssagfører *Edw. Mitens* ('07), Thorshavn, fyldte 50 Aar den 30. November og modtog en Hilsen fra *Soransk Samfund*.

*

Den aflyste Julekomedie paa Sorø Akademis Skole erstattes med en Skolekomedie i Februar, hvor man opfører Henri Nathansens Skuespil »Indenfor Murene«.

*

Eleverne fra Sorø Akademis Skoles III Gymnasieklasse var indbudt til at overvære Det kgl. Teaters Forestilling »Jean de France« paa Holbergs Fødselsdag Søndag Aften den 3. December.

*

Til Underretning for de gamle Soranere, som paa deres Sorøture boer paa Hotel Postgaarden, meddeles, at Direktør Lock har solgt Postgaarden til Hotelforpagter H. Menstrup-Hansen, Jernbanehotellet i Fredensborg. »Sorø Amtstidende« meddeler, at Købesummen skal være 215,000 Kr.

*

Statsministereit udsendte den 18. November Meddelelse om Ordningen af Kryolitselskabets Ledelse efter Nytaar, naar Overenskomsten mellem Statsministeriet og Grønlands Styrelse paa den ene Side og A/S Kryolith Mine- og Handelselskabet samt Øresunds chemiske Fabriker paa den anden Side træder i Kraft. Fra den nævnte Dato overtages Kryolit-Brydningen ved Ivigtut samt Kryolithens Behandling og Salg af et nyt Aktieselskab, »Kryolit-Selskabet Øresund A/S«, hvori Aktiekapitalen ejes af Staten med Halvdelen og af de private Kryolit-Interesser med Halvdelen.

Fhv. Justitsminister *K. K. Steincke* er af Statsministeriet udpeget til at indtræde i det nye Selskabs Direktion.

Statsradiofoniens Reportagechef, Redaktør *Aksel Dahlerup* var den 15. November i Sorø for at optage Hørebilleder fra Sorø Akademis Skole. De udsendtes i Radioen Søndag Aften den 19. November. De soranske Lyttere hørte bl. a. de gamle, kendte Morgensange, Translokationssangene og Sangene fra Overskæringsaftenen. Ogsaa *Soransk Samfunds* Ruskantate af *Ebbe Hamerik* med Tekst af *Aage Lind* samt forskellig Musik af Unge Tonekunstneres Orkester under Ledelse af *Sverre Forchhammer* indgik i Udsendelsen.

*

Justitsministeriet har under 23. November 1939 fastsat, at Dommerfuldmægtig af 1. Grad *Aage Axel Langkjær* fra 1. Januar 1940 vil have at gøre Tjeneste ved Embedet som Dommer i Køge Købstad m. v. i Stedet for ved Embedet som Dommer i Frøs Herred m. v.

*

Efter Kirkeministeriets Indstilling er der ved kgl. Resolution af 23. November 1939 meddelt Sognepræst for Frederikshavn Menighed i Aalborg Stift *Harald Knud Martin Jensen Kent* ('90), R. af D., Afsked i Naade og med Pension fra 30. November 1939.

*

Paa Rasmus Navers Forlag er der i Serien »Vor Tids Kunst« udkommet en Bog om Maleren *Victor Haagen-Müller*. Den indeholder Reproduktioner af et Udvalg af hans Billeder, hvortil Museumsinspektør, Magister *Erik Zahle* har skrevet den indledende Tekst.

*

Lektor ved den højere Almenskole i Slagelse *Carl Emil Jordan* ('93) har af Byraadet faaet anbefalet et Andragende om Afsked med Pension fra 1. August 1940.

*

Jagtraadets Overkonsulent, Forpagter *C. A. Rønholt*, »Sophienholm« (4. Kl. H. '98) har faaet tildelt det svenske Jægerforbunds Hæderstegn i Guld.

*

Kontorchef i Industriraadet, cand. polyt *S. E. O. G. Netterstrøm* er blevet Ridder af Dannebrog.

*

Jørgen-Frantz Jacobsens Roman »Barbara« er helt uden Konkurrence paa Bogmarkedet i Aar. Gyldendal har i disse Dage igen sat nyt Oplag i Arbejde, og den naar hermed op paa 20,000. Oversættelsesretten er foreløbig solgt til Norge, Sverige, Holland og Tyskland, og der forhandles med flere andre Lande, bl. a. England og U. S. A.

*

Holberg-Originaludgaven, der, som meddelt i Dagspressen, gik for 23,050 Kr. paa Professor Einar Christiansens Bogauktion, var man ifølge »Sorø Amtstidende« ogsaa ude efter at sikre til Sorø Akademis Bibliotek. Man havde faaet fremskaffet 15,000 Kr. hertil, men det var altsaa for lidt.

*

Tirsdag den 12. December om Morgenen døde Dommer i Nexø *H. G. Lamdrup* i sit Hjem, ramt af et Hjerteslag. Dommeren, der blev 56 Aar, var Sorøstudent fra 1903 og hed dengang *Mikkelsen*. En Nekrolog vil fremkomme i *Soraner-Bladets* Januarnummer.

*

Herlovianer-Samfundet afholdt Lørdag Aften den 11. No-

Gamle Soranere!

Meld jer ind i Soransk Samfund - Saa faar I Soraner-
Bladet - En ny Aargang begynder i Januar 1940

vember paa Hotel Phønix Fællesaften for Medlemmer med
Damer. Rektor O. Friis-Hansen fortalte om Præfeks-systemet.
Rektor H. Raaschou-Nielsen var indbudt som Gæst.

Tandlæge **BØRGE HØFT**
Dr. med. dent.

Vimmelskaltet 30 (vis à vis Silkehuset)
Telefon Palæ 6814. — Konsultation
Kl. 10—4 (bedes forudbestilt)

Husbukke Assurance- Compagniet

Dagmarhus
København V.
Central 13.773

Inger Norries Sølvsmie

Leverandør til Varelotteriet
Nikolaj Plads 32 - Telefon Palæ 5648

„Sorø Bys Historie“
v/ L. F. la Cour
Pris Kr. 7,50.
Svegårds Boghandel
Sorø

VARELOTTERIET

Støtter dansk
Produktion

Der er købt Gevinster
i danske Varer
for
over 98 Mill. Kr.

ALMINDELIGT DANSK
VARE OG INDUSTRILOTTERI

Danmarks største
velgørende Institution

Til almenyttige og
velgørende Formaal
er der udbetalt for
over 28 Mill. Kr.

Største Gevinst 10.000 Kr., — et lille dansk Hjem. — Nogle faa Lodsedler for Soranere
faas endnu hos Lotteriets Kollektører og i Hovedkollektionen, Laxegade 2, København.
1 Lodseddel til 4. Trækning (10.—12. Jan. 1940) koster kun **3 Kr. 60 Øre**
Fornyelse: 18. Decbr. 1939—8. Jan. 1940

HOTEL PHOENIX KØBENHAVN TELEFON 114

120 Værelser — 76 Bad

Byens hyggeligste og smukkeste SELSKABSLOKALER
Internationalt Køkken — Det berømte FROKOSTBORD
I Kavalersalen: Kapelmester Gerolås Ensemble.

En Tryksag fra GREISEN ...
... kort sagt, De bli'r tilfreds

Fr. Palm Greisen
Møntergade 2 . C. *10.493

AKSEL ERTING
Tømrermester

Tlf. 681 Bjarkesvej 1 A
Helsingør

H. C. BORCH & CO. A/S KUL . KOKS . CINDERS

Strandvej 183

Tlf. Helrup 6566

Soranere!

Næste Gang De har en Stilling ledig eller søger en Stilling —

prøv saa en Annonce i Soranerbladet

Svend Clausen.

Annonceexpedition: cand. jur. Svend Clausen, Dagmarhus, 3. Sal, København V. Tlf. Centr. 13773.

Redaktion: Tranevej 10, NV., cand. polit. V. Sorgenfrey Hansen, Tlf. Taga 6515. - Ekspedition: Vesterbrog. 30, V., Tlf. C. 3194.
Fr. Palm Greisens Bogtrykkeri, Møntergade 2, København K. Tlf. C. *10 493.

SORANER-BLADET

FEMOGTYVENDE AARGANG

BRØDR. MARKERS BOGTRYKKERI
KØBENHAVN 1940

INDHOLD

STØRRE ARTIKLER, DIGTE

ANDERSEN, VILHELM, Prof., Dr. phil.: <i>Tale ved Soransk Samfunds Rusmodtagelse Søndag d. 20. Oktober 1940. Med 1 Portræt</i>	81
GLAHN, T., Overbibliotekar: <i>Christian Wilster 1840—1940</i>	9, 18, 26, 35
HOLTEN-BECHTOLSHEIM, H., Lektor: <i>En Soraner fra Holbergs Tid</i>	12, 20
HVASS, TYGE, Arkitekt: <i>En samlet Plan efterlyses</i>	17
JØRGENSEN, JOHS., Adjunkt: <i>Ludvig Holberg. Tale ved Soransk Samfunds Sammenkomst Tirsdag Aften den 3. December 1940</i> ...	95
LICHT, O., Murmester: <i>Træk fra det praktiske Liv</i>	28
NORRIE, GORDON, Stabslæge, Dr. med.: <i>Zahrtmann og Absalons Ben</i>	76
NYGAARD, FREDRIK, Forfatter: <i>Fra Sorø til Salerno. Causeri ved Festen paa »Grand« d. 7. December [1939]. Med 1 Portræt</i> ...	1
OLRIK, H. G., Kontorchef: <i>Gensyn med Sorø</i>	57
<i>Bartholomæus Hoff. 1840 — 25. Oktober — 1940. med 2 Portrætter</i>	65
OLSEN, GEORG: <i>Matthias Olsen Bagger. En Eventyrer i det 18. Aarhundrede</i>	60
SORGENFREY HANSEN, V., Redaktør: <i>Skovkloster [Anmeldelse af H. J. Helms: Næstved St. Peders Kloster]</i>	93
WAGNER, L., fhv. Kontorchef: <i>Uddrag af Breve til Hjemmet fra Frederik Wagner</i>	37, 43, 53

NEKROLOGER

Dødsfald: Dommer <i>H. G. Lamdrup</i> ('03). Med 1 Portræt. Af V. Sorgenfrey Hansen. — Grosserer <i>Johannes Rasmussen</i> . Med 1 Portræt. Af V. S. H. ...	5
In memoriam <i>Isa Neuhaus</i> ('31). Af O. M. R.	11
Dødsfald: Oversetssagfører <i>Chr. Heise</i> ('74). Med 1 Portræt	11
Dødsfald: Berider <i>Franciscus Oscar Hinné</i>	22

Dødsfald: Kunsthistorikeren <i>Torben Juel</i> ('33). Af 1933	36
Dødsfald: Dommerfuldmægtig <i>Gunnar Paulsen</i> ('16). — Hofjægermester <i>A. V. Bech</i> ('92)	42
Dødsfald: Overeritssagfører <i>Peder Klahn</i> ('87). — Fabrikant <i>Harald Kjellerup</i> . Af John Knox	51
Rektor <i>Johannes Braae</i> , * 26. Maj 1887 † 14. Juli 1940	58
En Soraner-Skæbne [<i>Aage Pamperin</i>]. Af Andreas Bang	59
Overlæge <i>M. K. Zahrtmann</i> ('78), * 26. Januar 1861 † 1. August 1940	60
Professor, Dr. phil. <i>W. Norvin</i> ('97), * 7. Juni 1878 † 16. August 1940. Af H. G. Olrik	67 (jfr. S. 84)
<i>William Norvin</i> in memoriam. Med 1 Portræt. Af von Eggers	68
Et Dødsfald: Fru <i>Margrethe Harhoff</i>	70
Dødsfald: Fhv. Kommandør <i>Vilhelm C. L. Schlüter</i> . — Fhv. Bogholder <i>Carl Chr. F. Federspiel</i>	74
<i>Kristian Lundh</i> ('88). Med 1 Portræt. Af M. Mackeprang	75
Bankdirektør <i>Johan Behrendt</i> , * 18. Marts 1874 † 6. September 1940	75

FORENINGSANLIGGENDER

Aarets første Soraner-Aften	4
Soraner-Aftenen 8. Februar	13
Soraner-Aften 7. Marts	14
Generalforsamlingen	18
Soraner-Aftenen 7. Marts	18
En ikke-soransk Bog om Soranere	22
Regnskaber for 1939	27
Soransk Samfunds Generalforsamling	33
Ekstraordinær Generalforsamling	37
Skovtur med Damer	37
Den ekstraordinære Generalforsamling	41
Bestyrelsen	46
Fra Understøttelsesfonden. Af <i>Svend Clausen</i>	60

	Side		Side
Soransk Samfunds Aarsfest 1940	71	Gode og rammende Ord [Sparekassedirektør H. Krog-Meyer]	55
Soraner-Kegle-Aften »Paa Vangehuset« 6. November Kl. 19	74	Soranske Penne -- [Anmeldelse af Henry Hellssen: Holbergs Kandestøber i Paris o. s. v. -- Fra Nationalmuseets Arbejdsmark 1940. Vilh. Andersen: En Billedbog om Sjælland]. Af <i>hgo</i>	61
Vilhelm Andersens Udnævnelse til Æresmedlem [Tale af <i>John Knox</i>]	85	75-Aars Studenterjubilæum [Fhv. By- og Herredsfoged Chr. Siersted]. Med 1 Portræt. Af <i>L.</i>	69
Soransk Samfunds Rusmodtagelse. Af <i>frey</i>	85	Overlæge Zahrtmann som Verskunstner. Af <i>hgo</i>	70
Valdemar Petersens Legal	86	Fodboldkamp [paa Stenhus Kostskole]	71
Soraner-Aften med Damer Holbergs Fødselsdag 3. December	80	Kricketkampen i Sorø Søndag den 15. September ...	71
Kegleaftenen. Med 1 Billede. Af <i>m. p.</i>	88	Et 25-Aars Studenterjubilæum fejredes i Sorø den 31. August 1940. Af <i>Aksel Dahlerup</i>	73
Sammenkomsten Tirsdag Aften den 3. December	95	Fodboldkampen i Sorø. Af <i>T. G.</i>	76
Poul Hennings Mindelegat	97	Kricket-Gaver	76
Kegleaften i Fyens Forum	97	Tre Generationer [Slægten Wibolt]. Med 1 Gruppebillede	83
De 200 raske gamle Soraneres Stipendium	98	William Norvin. Af Professorinde <i>Wilhelmine Norvin</i>	84
MINDRE MEDDELELSER			
Sorø Akademis Læger. [Anmeldelse af Gordon Norrie: Sorø Akademis Læger]. Af <i>hgo</i>	9	Hundredeaarsdagen for Rektor Hoff's Fødsel. Med 1 Billede	87
Soransk Kunst. Med 1 Billede. Af <i>Alfred V. Rasmussen</i>	14	Fodboldkampen paa Stenhus Søndag d. 27. Oktober. Af <i>T. G.</i>	87
Malerier til Auktion. Med 1 Billede	19	En Indsigelse. Af <i>M. Bojesen</i>	89
En Slægtebog [Anmeldelse af Gerda Mundt: Tegnemesterens Efterkommere]. Af <i>H. G. Orlrik</i>	25	Soranerne i det kongelige. Med 1 Billede. Af <i>Lex</i>	89
En soransk Kunstner [Knud Raaschou-Nielsen]	36	Sorø Akademis Skoles Brandmandskab	90
70 Aar [Fhv. Lektor H. Frimodt]. Med 1 Portræt. Af <i>mmmer</i>	41	Lovsang til Sorøs Vinter. Af <i>K</i>	90
Fodboldkampen 26. Maj. Af <i>T. G.</i>	42	Kære Hr. Redaktør. Af <i>H. G. Orlrik</i>	97
Anmeldelse. -- Johs. Nordentoft: Einar Prip. Et Livsbillede. Af <i>mmmer</i>	46	O tempora, o mores! Af <i>En gammel Soraner</i>	98
Et nyt Hold »Gamle Soranere«. Med 1 Gruppebillede	49	Fodboldturneringen. Af <i>T. G.</i>	98
Ogsaa et Soranerjubilæum. Studenterne fra 1920 fejrer 20 Aars Fest. Med 2 Gruppebilleder. Af <i>Rechen-dorff</i>	25	Bemærkning om Grundtvigs Jubilæum med Sorø. Af <i>Olaf Carlsen</i>	98
		Gamle Soranere og soranske Noter	6, 14, 22, 30, 39, 46, 55, 62, 71, 78, 90, 99

SORANER-⁷⁰BLADET.

MEDLEMS
SORANSK

BLAD:FOR
SAMFUND

25. AARGANG

Nr. 1

Januar 1940

FRA SORØ TIL SALERNO

CAUSERI VED FESTEN PAA „GRAND“ D. 7. DECEMBER AF FREDRIK NYGAARD

Fra Sorø husker jeg, hvordan gamle Overlærer *Lauritzen*, vor kære »Laf«, en Gang om Maanedens med lei sorgfuld Røst kaldte oppe fra Katedret: Naa, og lad saa *Fredrik* komme op til Tavlen.....

Ved disse Ord gik der et saligt Forventningens Gys gennem Klassen, for det var en velkendt Sag, at jo flere matematiske Figurer og Formler det hvide Kridt tegnede paa Tavlen, des mere sortnede det for Disciplens Øjne.....

Jeg har lige som en Fornemmelse af, at jeg i Aften paa ny er kaldt op til Tavlen, og for mit undrende Blik ser jeg skrevet Ordet »*Jubilar*«. Jeg ved ogsaa, hvem der er Mester for det, nemlig selve Duksen her i Aften, en stor uartig Dreng, der hedder *Louw*. Men jeg ved ogsaa Raad for dette Paafund, og nu griber jeg Svampen og sletter Prædikaten ud, for jeg synes, det er alt for tungt og højtideligt, og at det misklæder en af vor Generation — lige som en gammeldags Diplomatrakke med tilhørende Medalje for lang og tro Tjeneste.

»Maadeligt« — hører jeg nu gamle Laf sige — for at blive i Billedet, og jeg skal netop til at sjoske ned paa min Plads, da jeg hører *Skipperen* hviske: Se paa Tavlen, *Freddy!*

Jeg vender mig — og min sandten, om ikke *Louw* nu har været paa Spil igen..... Nærsynet som jeg er, gaar jeg nærmere hen til Tavlen — og hvad ser jeg? Et Vers.

Nu er jeg slet ikke saa ulykkelig eller forlegen længere, det er et Formsprog, jeg forstaar, og jeg stirrer paa Strofen. Det kunde jo være, den indeholdt noget smukt — eller noget sandt, eller maaske endogsaa begge Dele.

Til min Rædsel ser jeg, at det kun er en Udgydelse af mig selv, Tiden, der gik, har skrevet sit fine Tegnsprog paa den sorte Tavle, og nu forstaar jeg, at jeg ikke kan undslaa mig længere — og at *Louw* har givet Bolden op paa Store Plads.

Foreløbig vil jeg da kun sige jer Tak, fordi I, Soranere, har villet se mig her i Aften. Klassens Duks har letsindigt givet mig Kridtet i Haanden, og jeg ved ingen bedre Maade at gengælde jeres kammeratlige Tiltro paa, end efter Middagen at henkaste et Par flygtige Sorø-Skitser paa den Mindernes Tavle, man saa smukt har prydet med gule Ærteblomster og grønt Løv fra Filosofgangen.

Kære Kammerater!

Da jeg sidst havde den Fornøjelse at henvende mig til en soransk Forsamling, var den i høj Grad mindreaarig.

Det kan vel have været i 1913-14, i Lovsangssalen paa Sorø. Sammen med den nuværende Skuespiller *Sigurd Langberg*, i vide Krese kendt som »Hanan«, havde jeg faaet den Opfattelse, at der trængtes til nogle »muntre Udsendelser« paa Alumnalet efter Læsetidens Ophør, og

Fredrik Nygaard.

saa klemte vi paa med Oplæsning af *Gustav Wied* eller — hvad jeg vel nu maa have faaet Tilgivelse for — hjemmelavede lyriske Produkter, frisk fabrikeret i 2-Læsetid, mens *Gorm-Hansens* aarvaagne Lorgnetter glimtede ude paa Gangen, hvor han som Inspektionshavende listede om i store Sivsko og bakkede paa sin lange Pibe.

Det hændte jo ogsaa, at Kammeret fik et højst uønsket Besøg af den Inspektionshavende — de paa Kammer Nr. 3 var ualmindelig lattermilde — og Gedebukken behøvede bare at bræge nede i Lektor *Ussings* Have, før vi var færdige at eksplodere af undertrykt Latter. En skønne Aften eksploderede ogsaa *Gorm-Hansen*, og der blev uddelt en gevaltig Serie Øretæver Kammeret rundt, og til vor store Rædsel begyndte Thekedlen, som vi havde over Kog paa et Spritapparat i et af Vinduesskabene, at snurre lydeligt midt under Afstraffelsen, men til alt Held var den Inspektionshavende kommet saa stærkt i Affekt, at han ikke hørte, hvorledes den forbudte Thekedel gav sit Besyv med.

Men for nu at vende tilbage til Lovsangsalen og Datidens beskedne Form for muntre Aftener, saa havde disse i al Fald den Betydning, at man fik Øjne og Øren op for *Langbergs* naturlige Talenter. Dette foregik i hin fjerne Tid, da det var god Latin at kanøfle en Kammerat, hvis han havde den Uforskammethed at være rødhaaret fra Naturens Haand. Og det var »Hanen«, som bekendt deraf Navnet.

Nu kom det imidlertid for en Dag, at *Langberg* havde den herligste Sangstemme, Lune og Foredragsevne, han avancerede baade til Sovesalsduks og Chef for Soldaterkorpset, men allerede forinden havde han haft sit sceniske Gennembrud i en græsselig Alumnekomedie, der hed »Vækkeuret«, talentfuldt iscenesat af hans Kollega udi Haarfarve, Adjunkt *C. A. Nielsen*. Nu skulde man jo mene, at en Mand som *Langberg* vil være selvskevret som en af Hovedkræfterne i Gymnasiets fine aarlige Holbergforestilling, som *Glahn* var en Mester i at sætte op, men — som han har fortalt mig — han var for langt nede i Klassen til at komme med, og kun det Held i Uheld, at en af de andre optrædende blev syg og fik Forfald, bevirkede at han alligevel kom med og — saa vidt jeg husker — brillerede som Arv i »Abrakadabre«, hvor vist ogsaa *Aksel Dahlerup* viste sin kølige, klassiske Profil.

Apropos »Røde«, saa husker jeg, hvordan vi tre Mand høj — en Vintereftermiddag var listet over den netop tillagte Smalsø — og gik lige i Løvens røde Gab.

»Hvad gaar der af jer, Dreng?« spurgte Røde paa sin hurtige Maade.

»Isen bar da godt nok over, Herr Nielsen« svarede en af os spagfærdigt.

»Men det er et Spørgsmaal, om jeg vil bære over med Jer«, replicerede Røde.

»Stram«, kommanderede han saa, gav os et let Slag paa Enden med sin Stok — og vandrede videre, som om intet var hændt — med Haanden paa Ryggen og sin lille, grønne Gedebollehat trykket ned i Panden.

Nogen Opmuntring kunde der ellers nok tiltrænges i vort kære Sorø, især om Vinteren. Jeg ved ikke, hvordan I havde det, men jeg vil gerne tilstaa, at jeg for mit Vedkommende led meget af Hjemve det første Par Aar dernede. Især var det svært at vende tilbage efter Juleferien, naar man var blevet godt forkælet i Forældres og Søkendes Kres, og det gyser endnu lidt i mig, naar jeg passerer Roskilde og atter hører det graa Perronraab: »De nye Aviser — Bayersk Øl og Sodavand«, et Par Takter af Ouverturen til Kostskoleaaret i Sorø. Eller naar Kupédørene blev slaet op ud til det iskolde, bælgmørke Vinterland paa de smaa Stationer: Borup, Kværkeby og Fjenneslev — saa tog Ouverturen til i Uhygge, men man var jo mange i samme Baad — eller samme Tog — og det er som bekendt i Nøden, man lærer sine sande Venner at kende; jeg tror, at mangt et livsvarigt Soranervenskab er blevet grundlagt i disse grønne Aar, da man var en svært foragtet »Møg«- eller »Rasseunge« — og Avancement til Alumnat og Gymnasium syntes ufatteligt fjernt og uopnaaeligt.

Nu havde jeg endda mit Hjem i København, og jeg tænkte tit med en vis Gru og Gysen paa dem, der kom helt øvre fra det mørke Jylland, og som nu skulde tilbage til Sorø, indfri Skolens strenge Krav og hævde sig blandt Kammeraterne. Blødsøden var Tonen langt fra i min Tid, »Mutter Soer« modtog os med et Par haarde Snebolde, træfsikkert afskudt af store, berømmelige Kricketspillere i Gymnasiet, i de mørke Vintermorgener

løb man for Livet undervejs til Skole, og en hvas Form for »Nervekrig« opretholdtes ogsaa i Frikvartererne.

Men Gud, hvor buldrede Bøgeknuderne hyggeligt i Kakkelovnen i Klassen, og paa sin Vis følte man det ogsaa som at komme hjem, naar de kære kendte Skikkelser troppede op: Hubert, Splejsen, Ridderen, Chang, O. B., Zopfeter og Møk — eller hvad nu alle »Snyderne« hed paa min Tid. Da jeg forrige Sommer mødte Hubert paa Stengangen, udbrød jeg uvilkaarlig:

»De har da ikke forandret Dem det mindste, Lektor Rosen« — hvortil Hubert tørt bemærkede:

»Jeg troede ellers, jeg var blevet noget kønnere«.

Jeg hører til den Generation, der lige naaede at opleve gamle *Rektor Hoff*, »Gaasen«, og saa lille jeg var, fik jeg alligevel Indtryk af den fine, klassiske Humanisme, der udstraalede fra den gamle Herre med de kloge, brune Øjne og det hvide, lidt skævtiddende Bindslips, og gripende var det, da efter *Hoffs* Død i København, hele Skolen stillede ude ved Landstationen og fulgte den gamle Rektors Kiste ind ad Banevejen. I den skumrende Aften førtes Rektor *Hoff* paa Rustvognen langs Søbredden rundt om Akademiet, hvorfra han Sommer efter Sommer havde sendt saa mange flyvefærdige Studenter- og Realisthold ud i den vanskelige Verden.

Foraar og Sommer Gaves noget lifligere end Foraaet i Sorø? Hermed forbinder jeg for mit Vedkommende altid den dumpe Lyd af Fodbolde, der gungrede paa Store Plads ved Klosterporten — eller Svuppet af Batøkpindene i den plørede Plæne foran Ingemanns Hus. Men lad os hellere se Tingene i Sammenhæng, i et digterisk Perspektiv, saaledes som jeg har udtrykke det ved Skolens 350 Aars Jubilæum i Juli 35.

*Snurrer Hovedet endnu
af latinske Remser,
hvad, Soraner? Husker du,
hvor vi sprang som Gemser*

*i de fæle Verber — vé
sproglig Retning, første G,
hvis de ikke faldt som Skud
fra Maskingeværer — Gudh!*

*Kirkeurets Alvors-Slag,
tidlig Skumring, Vinterdag,
Lærdom skal man nemme.
Verden er saa stor og streng
— og selv er man lille Dreng
og langt fra dem derhjemme.....*

*Søen tillagt. Solen fjern,
Kulden bider, brænder.
Maanenætter. Skøjtejern.
Kulde fostrer Venner!*

*Store, hvide Driver — se,
nej, hvor det kan fyge!
Bolde trykkes. Is og Sne.
Spæn! Saa klares den maaske
— der er to i tredje G,
som er »drøjesyge«.....*

*Sulmer endelig en Knop?
Banerne blir pæne.
En Batøkpind siger svup
i en oplødt Plæne.*

*Hør, en Fodbold dunderer, du
— saa er Vaaren kommen!
(Sig, forcerer I endnu
Grøfterne paa »Flommen«?)*

*Atter bulner Skoven grøn,
»Ægir«s brede Bøge.
Og en sand Soranersøn
ved, hvad han skal søge.*

*Det er ikke gylden Frugt,
som han først skal sanke.
Traditionen nævner smukt:
Indhold i din Tanke.*

*Indhold fandt vi ude til
sammen, uforborgen:
Sjælland udbredt milevidt
mangen Søndagmorgen!*

*Fjenneslev i blygraa Glans,
Skovens røgblaa Stribe.
Dæk, en Lærer! Dæk dog, Hans,
den forbudte Pibe!*

*Fløj man lovlig rask af Bur,
rynkende paa Næsen
— Midtsjælland, din Pragtnatur
hviler i vort Væsen.*

*Pragt i ædlere Forstand
vælder i dit Rige.
Lutret af sin Flamme-Brand
skal Fugl Fønix stige!*

*Sammen hører Bøg og Bog,
Sokrates og Fuglesprog
— forsk de dybe Love!
Med de hvide Huer paa Sned
hele Skolen gaar i Skred,
stor Discipel, lille Pog
— evig drager Ungdoms Tog
gennem Sorø Skove.....*

Men, kære Soranere — vi kan vist godt være enige om, at der var et og andet, som der med Føje kunde rettes Kritik imod i vort gamle, skovomkransede Barndomshjem. Da jeg kom til Sorø omkring 1910, herskede der endnu noget af den gamle Raahed, de store var virkelig ofte »drøjesyge«, og jeg skal villigt indrømme, at vi, der voksede op i denne Atmosfære, lovlig villig tog ved Lære af det, vi skulde have bekæmpet. Personlig var jeg vist en højst ubehagelig Kammerduks, og selv om jeg ikke har været med til at holde mindre Kammerater ved Benene uden for Vinduet med Hovedet nedad, mens man gav dem »Buksevand«, saa foruroliges jeg dog ofte af onde Drømme, naar jeg tænker paa, hvor streng jeg var med Pudsning af min saakaldte »Kaptajnssabel«, og hvor ubetidelige Øretæver, jeg i min Stormægtighed som Kammerduks har uddelt til ulyksalige Kammerfukse, hvis der ikke paa Slaget var hentet frisk Vand eller støvet af til Læsetiden. Sorø har Traditioner, det er rigtigt, men de var ikke alle lige smukke eller lige berettigede. Jeg bruger med Vilje

Imperfektum, for jeg er lykkeligvis blevet klar over, at en langt humanere Aand nu raader — og længe har raadet — paa Sorø Akademis Skole end i de ældre Generationers Tid.

(Afbrydelse af Eggers: Ja — desværre!)

I vor Tid hed det meget betegnende »Sorø Skole og Opdragelsesanstalt«, et gyseligt Begreb, bag hvilket man skimtede det alt for flittigt brugte Spanskrør, og saadan set tog vi Drengene da Eksempel fra oven, efter vore Læremestre og Vejledere. Nu er alt dette anderledes, og det er kun godt det samme. Sorø har stadig gode Traditioner, og ofte faar man Bevis for, at gamle Soranere ærer og agter dem derigennem, at de sender deres Sønner til det gamle midtsjællandske Kulturcentrum, hvorfra de selv har saa mange rige Minder. Jeg har selv været i den Situation, og da jeg rejste ned til Optagelsesprøve med min lille Knægt, genoplevede jeg Sorø i inderligste Forstand, det var paa een Gang nyt og gammelkendt — vi indgik som et Led i Traditionen.

Søn paa Sorø.

*Roligt rinder Ringsted Aa,
huldt dufter Sjællands Hylde.
Det Grønne staar med Draaber paa
— Midtsjællands Sommerfylde!*

*Et Skybjerg bag den vaade Eng
— selv Tiden synes løve.....
Dog, du har selv en lille Dreng,
der nu skal ned til Prøve!*

*Haardt hamrer gennem Sorø Skov
Lokomotivets Stempel.
Soranerhertet har vel Lov
at kalde den et Tempel.....*

*To Cykler ved en Vejkant slængt
— to Skovgangsmænd og Venner.
Paa een Gang fri og indestængt
Fugl Fønix Flamme brænder.*

*Det dufter fersk af Sø ved Sor',
i Suset Sivet nejer
— et længst henhujet Drengekor
i Kastevinden leger.....*

*Det synger over Sorø Sø
og sivomkranste Strande,
fra Ingemanns og Svaners Ø
til Bøgholms smulle Vande.*

*Hvad er et Venskab uden Ve
og det, der holdes nede?
Det dyrebareste maaske
i Stilhed er til Stede*

*i Skolens Park en Aften smuk.
Fjernt Søens blanke Stribe.
Et Smil, maaske. Et Smil. Et Suk
— og noget, man gad gribe.....*

*Men Toget haster vildt af Sted
med Ild bag Ægirs Bøge.
I Morgen tar det Får'en med
— saa skal hans Søn forsøge*

*at gribe Nuets Krickelbold
med haarde Drengenæver.
Ja, Hjertet varmt — og Ho'det koldt.
Slaa til — naar Nuet kræver.*

*Til Sorø sammen ned vi kom,
og du »kom op« — til Lykke
med Skole, Sø og solet Flom
og Filosofgangs Skygge*

*— med det, som lever dulgt i Alt
og aander under Løvet
— som løser Latter med Gevalt
og stundom gør bedrøvel.*

*Far varsomt med ham, Skovgud grøn,
og lær ham Stedets Love.
Indkreset er du nu, min Søn,
af minderrige Skove!*

Man kan maaske sige, at Skoven om Sorø var en Mur, der stængede for Udsynet -- og mine Kammerater og jeg, der gik paa Skolen under den sidste store Krig, havde næppe nogen klar Opfattelse af, hvad der foregik hinsides Skovene.

Men der var ogsaa noget skærmende, værnende ved Skovene, ved Sommer og Vinter var de vort Tilflugtsted, og hvor ofte er vi ikke Arm i Arm vandret ud til »Stine« gennem Filosofgangen eller over til »Ægir« og Blomme-mandens Hus.

(I Parantes bemærket: Lad Soranerne faa deres »Over-skæring« igen — det er en af de Traditioner, der virkelig savnes!) (Stormende Tilslutning).

Det var paa disse timelange Vandringer, vi udvekslede vore Indtryk og Tanker, her mødtes Drengene fra Byen og Drengene fra Landet og fik Kendskab til hinandens Miljø og Levevilkår — efter mit Skøn en af de væsentligste Værdier ved Kostskolelivet. Ofte førte disse Samtaler til gensidigt Gæstevenskab, baade under Sorøtiden og frem i Aarene, der fulgte, og erfarede vi, at en af vore gode Soranerkammerater fra den Gang ikke var mere, gav det uvilkaarligt et Stik i Hjertet. Saaledes gik det mig, da jeg i Avisen læste om min gamle Ven, *Peter Jensens* pludselige Død, og jeg vil gerne have Lov at slutte dette lille Causeri ved digterisk at mindes dette smukke, holdningsfulde Menneske, der baade i Klassen, paa Sportspladsen og i Vennekresen staar som et lysende Eksempel paa en sand Soraner:

*Fra Klarskov kom han, denne Dreng,
som kun imod sig selv var streng.
Hans Mæle var det ø-dansk milde
— men han var stærk i det: at ville.*

*Hans Blik var blaat, saa ren hans Tanke,
i Sandhed en af Rigets Ranke!
Som Dreng han satte sig et Maal,
og haardt blev Viljen hærdet: Staal!*

*Men i det maalbevidste blandet
en Tone hørtes: Hjemmet, Landet.
Dybt i hans Sind laa det begravet,
der bruser blidt som Smaalands-havet.*

*En ædel Æmhed, trofast Væsen,
den Kunst at kunne være kræsen.
En Alkibiades, saa aaben.
Til Kappestrid — med b l a n k e Vaaben!*

*For Sorøs Ungdom Farven, Fanen
— se ham med Bolden over Banen,
et Gudebarn, til Daad udmærket
— utrættet Træning driver Værket!*

*I Sadlen sprang du, kæk og mandig,
men ogsaa følsom og forstandig.
Som Dreng du elsked Hunde, Heste.
En solblond Dansker, god at gæste.*

*Et sammensat men klart Kompleks:
Vor første Rytter paa »His Ex«,
med Skønheds Rytme fint i Trit
— saa standsed Livets Skoleridt.*

*I Sadlen sprang han sidste Gang,
og alle Farver havde Klang.
Saa smukt, paa en Hubertusjagt,
Sjæls-Adel segner i sin Pragt!*

Alle vi, der har gaaet dernede, vil huske Billedet af det oplyste Tog, der om Aftenen i et hastigt Nu trak sin Ildorm forbi paa den anden Side af Søen. Mange af os sendte vel i Stilhed en Tanke med til dem derhjemme, og hvor glædede vi os ikke til den Dag, da det »rask henrullende« Tog skulde bringe os hjem til Ferie eller efter endt Eks-amensafslutning ud til den Verden, i hvilken vi for Alvor skulde gøre vor Indsats. Det var jo ikke blot Danmark, der laa »bag Skovene«, for mange ældre og yngre Soranere blev det Udlandet, der lokkede og drog, i Arbejde eller Fest, den fjerne, fremmedartede Verden, som vi kun havde kunnet drømme om eller fantasere os til i eller uden for Skoletimerne, men som nu skulde blive en Realitet. Hvis det ikke trætter Jer for meget, vil jeg da til Afslutning gengive et Par nylig indfangede Glimt af den Verden, som blaanede bag Sorø Skove, in casu Italien, som jeg saa det i Foraaret, og som jeg har givet det Udtryk i den nylig udsendte Digtsamling »Italienske Anemoner«.

— Af denne læste *Fredrik Nygaard* enkelte Digte, hvoraf navnlig »Rapido-Pateren« vakte megen Munterhed.

AARETS FØRSTE SORANER-AFTEN

Aarets første Soraner-Aften afholdes Torsdag den 8. Februar i Grand Cafe, Kongens Nytorv, Indgang Lille Kongensgade 4.

Vi mødes som sædvanlig Kl. 18,30 til gule Ærter med Flæsk el. sprængt And, Øl, Snaps, Pandekager og Kaffe til en Pris af 4 Kr. (Drikkepenge incl.)

Derefter vil Soransk Samfunds Æresmedlem, Kontorchef *H. G. Orlík*, fortælle om sine nye historiske Undersøgelser vedrørende *Holberg og hans Erhvervelse i 1740* — alt-saa for 200 Aar siden — af *Brorupgaard* — hans første Landejendomsbesiddelse i Vestsjælland.

Samfundet har ønsket at markere denne Begivenhed, som skulde faa stor Betydning for *Sorø Akademi* nogle Aar senere ved Baronens Død og dermed i Forbindelse staaende store Dotationer til Akademiet — blandt disse Brorupgaard.

Foredraget vil blive ledsaget af Lysbilleder, — og *Olrik* plejer jo ikke at være kedelig — navnlig ikke naar han, som her, kommer ind paa ny historisk Landvinding.

De, der ønsker at deltage i Spisningen, maa melde sig til Sekretæren: *Mogens Poulsen*, Admiralgade 21 K. Tlf. By. 4145.

Der vil som sædvanlig blive Lodtrækning mellem Juniorene (32' incl.) om 10 gratis Middage. Indmeldelsesfristen slutter Tirsdag den 6. Febr. Kl. 20.

DØDSFALD

Dommer i Nexø *H. G. Lamdrup* døde Tirsdag den 12. December om Morgenen i sit Hjem uden forudgaaende Sygdom, ramt af et Hjerteslag. Bisættelsen fandt Sted fra Hjemmet Mandag den 18. og fra Svinninge Kirke paa Fyn Onsdag den 20.: *Soransk Samfund* havde sendt en Krans til Baaren.

Dommer Lamdrup som ung Student.

Henrik Georg Lamdrup var født den 22. Marts 1883 i den fynske Landsby Svinninge som Søn af Malermester Alexander Marold Mikkelsen og Hustru Abelone Poulina Cathrine, f. Christensen Graac. I Landsby-skolen derhjemme viste han et fremragende Lærenemme, hvorfor Præsten og Grev Moltke Huitfeldt paa »Glorup« sørgede for, at han kom i Nyborg Realskole, dengang ledet af en fremragende Skolemand, Overlærer Petersen, Broder til afdøde Landstingsmand, Grosserer Holger Petersen. H. G. Mikkelsen, som han hed i hine Aar, tog Præliminæreksamen med Glans, og efter at have lært Latin og Græsk et Aars Tid hjemme i Præstegaarden blev han efter Sommerferien 1901 optaget i Sorø Akademis Skoles 5. Klasse og fik Bolig paa

Gymnasiet. To Aar efter forlod han Sorø som sproglig-historisk Student med Udmærkelse.

Det var den unge Students Agt at gaa den gejstlige Vej, og i et Par Aar studerede han Theologi, men slog saa om til Juraen og blev i 1910 juridisk Kandidat med en fin Eksamen. Samme Aar ansattes han som Borgmesterfuldmægtig i Esbjerg og Aaret derpaa som Byfogedfuldmægtig i Vejle. I Aarene 1913—15 var han Fuldmægtig ved Antvorskov Birk og kom derfra til Københavns Kriminal- og Politiret, hvor han først var Assistent, senere Protokolfører. I 1919 blev han Fuldmægtig i Københavns Byret og samme Aar Politiaadvokat. Til Nexø kom Lamdrup i 1929 som Dommer i 2. Retskreds. Han efterlader sig Hustru, en ung Søn, der studerer, og en ung Datter.

Det kan jo ikke nægtes, at der har staaet en Del Strid om Dommer Lamdrups Person og Virksomhed. I Dagspressens Nekrologer hed det, at han var en Mand med betydelige Evner og en særpræget Begavelse, men at hans uligevægtige Sind ofte bragte ham i Konflikt med Omgivelserne. Personlig gik han op i sin Embeds-gerning med største Interesse og Nidkærlighed og var en uhyre redelig og retskaffen Mand, hvem den jævne Befolkning i Retskredsen holdt meget af. — Disse sidste Linier er, synes det mig, en ikke ringe Lov at faa paa sig for en Embedsmand, et smukt Eftermæle, som falder nøje sammen med mit personlige Kendskab til Lamdrup. For den, som til Banalitet er korrekt og comme il faut i alle Ender og Kanter, er det maaske let nok at klare Tilværelsen. Problemet bliver straks lidt vanskeligere, hvis Sindet har sine Kanter. Og at han til Tider ikke kunde med nogle Sagførere, behøver jo partout ikke at være til hans Forklejnelse alene. Sagførere er heller ikke altid Engle, og der er ingen Tvivl om, at Lamdrup mestrede sin Jura saa godt som nogen og havde høje og smukke Tanker om en Dommers Kald.

Fra de gode Ungdomsaar paa Gymnasiet i Sorø husker jeg ham som en retsindig og fornøjelig Kammerat. Dengang vilde han altsaa være Præst og drømte Ungdomsdrømme om muligt at blive Bisp engang. I Barken paa et af de gamle Bøgetræer ved Søbredden ovre paa Ægir er ristet en Kirke, en Bispestav og Bogstaverne H. G. M. Det var hans Værk med en Tollekniv og staar tydeligt i den gamle Bøgs Bark den Dag i Dag. Han evnede at sprede pastoral Hygge om os, naar Kaffen duftede lifligt, og Piberøgen bølgede tæt i Stines lille Stue. Maaske skulde han dog være blevet ved Theologien og sine kære græske og latinske Klassikere. Men Skæbnen vilde det anderledes, og der er ikke mange tilbage af den Kreds, som i hine fjerne og fredelige Aar hyggede sig hos Stine og gik Søndagsture om Sorø Sø, diskuterende og syngende. De faa, som endnu lever, mindes Dommer Lamdrup, som han var da, og vil bevare dette Billede i deres Erindring.

V. Sorgenfrey Hansen.

*

— Næsten 79 Aar gammel døde Grosserer *Johannes Rasmussen* Søndag den 7. Januar. Begravelsen foregik fra Frederiksberg Kirke Fredag den 12. *Soransk Samfund* og *Phoenix-Kæden* havde sendt Kranse til Baaren.

Peter Sophus Johannes Rasmussen var født den 8. Februar 1861 paa Vemmetofte som Søn af Smed Frederik Julius Rasmussen og Hustru Birgitte Cathrine, f. Lang-

hoff. Han indkom i Sorø Akademis Skole efter Sommerferien 1871 og udmeldtes af 3. Realklasse den 23. Juni 1876. Det var oprindeligt Hensigten, at han skulde have taget Præliminæreksamen, men hans Morbroder Simon Larsen Langhoff, som den 13. Marts 1860 grundlagde en Engrosvinhandel i København og havde udset ham til engang at overtage denne Forretning, mente, at han burde i Handelslære hurtigst mulig. Derfor udmeldtes han hin Junidag for 64 Aar siden og kom i Lære hos en Købmand i Slagelse. Efter udstaaet Læretid opholdt han sig nogle Aar i Udlandet og knyttedes derpaa til Onklens Forretning, som han overtog ved dennes Død i 1891 og videreførte under Firmanavnet S. L. Langhoffs Eftf.

Grosserer Johannes Rasmussen.

Grosserer Johannes Rasmussen var en meget dygtig Købmand, der udviklede det store Vinfirma yderligere, bl. a. ved i 1898 at overtage Petersen & Reehoffs Eftf. Mellem sin Branches Folk nød han Anseelse og tog levende Del i Arbejdet indenfor Vinhandlerforeningen, af hvis Bestyrelse han var Medlem i en Aarrække, ligesom han endnu længe efter, at han havde nedlagt Sceptret som aktiv Forretningsmand, fungerede som Dirigent ved Foreningens Møder. I 1913 solgte han nemlig det gamle Firma til Grosserer Ole Petersen, der driver det den Dag i Dag sammen med Grosserer Marius Mammen.

Johannes Rasmussen, som da var i sin bedste Alder, kunde altsaa trække sig tilbage til Privatlivets Fred og Dyrkningen af sine mange Interesser. Han var høj Frimurer og meget interesseret i Frimurerordenens Historie, hvilket bl. a. gav sig Udtryk i, at han ordnede de danske og svenske Frimureres Museum. Han meldte sig straks ind i Phønix-Kæden, da denne var stiftet paa nu afdøde Kammerherre, Oberst Gjournals 70 Aars Fødselsdag, og i Velgørenhedsarbejdet tog han virksom Del. Med sit udpræget trofaste Sindelag glemte han aldrig sine Drengears Skole. Livet igennem bevarede han en varm Kærlighed til Sorø Akademis Skole: et Vidnesbyrd herom er, at han var

en af de syv gamle Soranere, som stiftede *De Gamle Soraneres Jubilæumsfond* i Anledning af *Soransk Samfunds* 50 Aars Jubilæum den 14. April 1912. Af de syv lever nu kun Murmester *O. Licht*. Højt op i Aarene var han en munter og hyggelig Deltager i vore Sammenkomster. Endnu saa sent som i September 1938 deltog han med Lyst og Glæde i Jubilæumsudflugten til Sorø.

Grosserer Johannes Rasmussen, der var Ridder af Dannebrog, efterlader sig Hustru Sigrud Rasmussen, f. Faurshou samt Børn og Børnebørn.

V. S. H.

GAMLE SORANERE OG SORANSKE NOTER

Soraner-Bladet vil i indeværende Aar bringe adskilligt interessant Stof. I Anledning af, at det den 11. Januar var 100 Aar siden *Chr. Wilster* døde i Sorø, vil der saaledes ved Overbibliotekar *Torben Glahn* fremkomme nogle hidtil utrykte Breve af W., opbevarede i Sorø Akademis Biblioteks Manuskriptsamling. Fhv. Kontorchef *L. Wagner* vil meddele Uddrag af Breve til Hjemmet fra Generalmajor *Fr. v. Wagner*, da han først i Halvtredserne i forrige Aarhundrede var Elev i Sorø, og Lektor *H. Hollen-Bechtolsheim* vil offentliggøre nogle Breve, skrevet af en Soraner paa Holbergs Tid. Dette Nummer indledes med Forfatteren *Fredrik Nygaards* Causeri ved Soraneraftenen den 7. December f. A.

I Klosteralleen mellem Klosterporten og Sorø Kirke fældede man i Juleferien en gammel Eg, der trods Cementplomber og anden Reparation efterhaanden var blevet saa raadden, at den stod som en Fare for de Mennesker, der færdes her. Da man flækkede den gamle Eg, viste det sig ifølge »Sorø Amtstidende«, at den var hul indvendig, og i dette store Hulrum fandt Akademigartner, Lektor *Georgsen* ikke mindre end 250 Flagermus klinede op til Cementplomben og den indre Trævæg, kun en halv Snes Flagermus var døde, de andre havde indrettet sig paa deres Vintersøvn. Af dette sjældne Fund var der kun en halv Snes Flagermus af den store Art, der findes her i Landet, mens alle de øvrige var af den lille Art.

Flagermusene blev puttet i Kurve, og overgivet til Adjunkt *Truelsen*, Vænget, der sørgede for, at de kommer til at sove deres Vintersøvn ud, saa de ikke omkommer i Kulden.

Arkitekt *Tyge Hvass*, der var Mester for den danske Pavillon paa Verdensudstillingen i New York, er udnævnt til Æresborger i Byen New York.

Ved kongelig Resolution af 18. December 1939 er der tillagt Lærer i Børnesygdomme ved Aarhus Universitet, Overlæge, Dr. med. *Bent Nikolaj Andersen* Ret til at føre Benævnelsen Professor fra 1. Februar 1940 at regne.

Ved Nytaarsfesten i den danske Forening i Berlin fortalte Adjunkt *H. G. Beck*, Herlufsholm, om de danske Kostskoler.

Hos Ejnar Munksgaard er der udkommet et Værk af Stabslæge, Dr. med. *Gordon Norrie* »Sorø Akademis Læger«. Det vil senere bliver anmeldt i *Soraner-Bladet*.

Soransk Samfund har købt 100 Eksemplarer af Bogen, der sælges til Medlemmer for 1 Kr. 50 Øre (halv Pris) + Forsendelsesomkostninger. Henvendelse sker til Prokurist, cand. jur. *Svend Clausen*, Dagmarhus, København V.

*

Universitetskvæsturen har udsendt Regnskabsberetning for 1938—39, som ogsaa omfatter *Sorø Akademis* Regnskab, der balancerer med 773,084 Kr., idet Jordebogsindtægter og Skovvæsenet kun er opført med deres Nettooverskud.

Indtægterne er: Jordebogs Indtægternes Overskud 16,247 Kr., Renter 471,800 Kr., Lejeindtægt af Købstad- ejendomme 9587 Kr., Skovvæsenet 182,689 Kr., Indtægter ved Skolen 92,760 Kr., hvilket er 67,243 Kr. mere end beregnet. Der var regnet med et Underskud paa 13,483 Kr., men blev et Overskud paa 49,939 Kr.

Status balancerer med 18,631,479 Kr., heraf udgør faste Ejendomme 2,812,870 Kr., Skove med Tjenesteboliger 3,928,872 Kr., Panteobligationer 7,000,645 Kr. og offentlige Værdipapirer 3,657,685 Kr., mens Resten fordeles paa mindre Poster.

*

Gunnar Seidenfaden's Bog »Moderne arktisk Forskning«, der vandt Førstepremien i en svensk Konkurrence om populærvidenskabelig Litteratur, er udkommet i engelsk Oversættelse med Forord af Peter Freuchen. Bogen har faaet en smuk Omtale i *Times' Literary Supplement*.

*

Fhv. Nationalmuseumsdirektør, Dr. phil. *M. C. Mackeprang* fyldte 70. Aar den 28. December og modtog en Hilsen fra *Soransk Samfund*. Blandt Dagens øvrige Hyldest var ifølge »Politiken« en Adresse med et Par Hundrede Underskrifter og en Medaille, præget til Ære for Dr. Mackeprang. Den er udført af de to Billedhuggere Utzon-Frank og W. Larsen. Paa Forsiden bærer den Dr. Mackeprangs Portræt med Dato og Aarstal 28. December 1869—1939, paa Bagsiden et Relief af det nuværende Nationalmuseums udstrakte Kompleks. Det første Eksemplar af Medaillen blev overrakt af en Deputation, de to Museumsdirektører *Otto Andrup* og *Poul Nørlund* samt Komiteens Formand, Rigsarkivar Axel Linvald.

Den store Adresses Underskrivere skal alle have et Eksemplar af Mackeprang-Medaillen. Blandt dem er alle Ledere af historiske Museer i Finland, Norge, Sverige og Danmark, adskillige Museers Bestyrelser og talrige Museumsfolk, Videnskabsmænd og Privatfolk, som staar Dr. Mackeprang nær.

Om nogen Tid vil Dr. Mackeprangs Portrætrelief blive opsat i en Mur paa Nationalmuseet til Erindring om hans Betydning for dansk historisk Forskning og for Museets Trivsel.

*

Mogens Peter Mynster Boisen, der er Sorøstudent fra 1927 og i 1938 blev Kaptajnløjtnant ved 21. Bataljon, har nylig for Besvarelsen af en af Det krigsvidenskabelige Selskab udsat Opgave faaet tildelt en Sølvmedalje, hvorhos Besvarelsen optages i det af Selskabet udgivne Tidsskrift. *Mogens Boisen* er Dattersøn af Soraneren, fhv. Civildommer *Johan Tolderlund*. Hans Fader var Herredsfuldmægtig, cand. jur. Ejnar Boisen, som døde i Odder i 1919.

Funktionærer og Direktører i Zone-Redningskorpset har som Gave stillet en fuldt udstyret Ambulancevogn til Disposition for Dansk Røde Kors' Finlandsindsamling. Chauffør i Zone-Redningskorpset *Kay Rothe Hansen* (Realist 1928) har stillet sig til Disposition som Fører for Ambulancen, der bliver stillet til Raadighed for Professor Chievitz' Ambulancestation i Finland.

Som frivillige til Finland har følgende Soranere meldt sig: Komponisten *Ebbe Hamerik*, stud. mag. *Johannes Engberg* (Søn af den kendte Pastor Gunner Engberg), Redaktør *Willy Antoni Jensen* samt *Vagn Petersen* (Real. '29). Han var i sin Tid Officer i Soldaterkorpset i Sorø.

Finlandsoplysningskontoret Willemoesgade 3 (Øbro 9633), der ledes af Redaktør *Willy Antoni Jensen*, søger en dansk Læge, der vil tage med det danske frivillige Korps til Finland.

En Søn af den kendte Soraner, Kaptajn *Egenfeldt Nielsen* har ligeledes meldt sig til det frivillige Korps til Finland.

*

Under Navnet »Nordisk Forbund - Det frie Nord« er der stiftet en Organisation, som i særlig Grad henvender sig til den danske Ungdom. Organisationen ledes indtil videre af et foreløbigt Udvalg, hvori bl. a. Grosserer *W. Røper-Petersen* har Sæde.

Premierløjtnant ved Hærens Flyvetropper *E. Chr. T. Jensen* ('27) er forfremmet til Kaptajn.

Undervisningsministeriet har meddelt Amtslæge, Dr. med. *Max Christiansen* Beskikkelse som Formand for Censorerne ved den lægevidenskabelige Embedseksamen for Seksaaret 1. November 1939—31. Oktober 1945.

*

Læge *Aa. G. Lauritzen* fyldte 60 Aar den 3. Januar og modtog en Hilsen fra *Soransk Samfund*. Læge Lauritzen fungerer iøvrigt som Sessionslæge for det frivillige danske Korps til Finland.

*

Den 27. Januar vies i Sct. Nikolaj Kirke i Svendborg Frk. Inger Poulsen, Datter af Sagfører Chr. Poulsen, Svendborg, til Sagførerfuldmægtig, cand. jur. *Johannes Wedel* ('31).

Fuldmægtig i Magistratens 4. Afdelings Sekretariat cand. jur. *Otto Tolstrup Mackeprang* er udnævnt til Ekspeditionsekretær under Stadsingeniørens Direktorat fra den 1. Januar 1940 at regne.

Lektor *C. E. Jordan*, Slagelse, er efter Ansøgning afskediget med Pension fra 31. Juli.

*

Sorø Akademis Skoles »Vandbal« er fastsat til Lørdag den 27. ds.

Universitetets Rektor og Konsistorium har anbefalet, at der oprettes et Professorat i nordisk Arkæologi indenfor det filosofiske Fakultet. Hvis Forslaget realiseres, er det

Meningen, at Museumsinspektør og Lektor, Dr. phil. Johannes Brøndsted skal have Professoratet.

*

»Berlingske Aftenavis« meddelte Lørdag den 13. Januar følgende:

Den danske Komponist *Ebbe Hamerik*, der har sluttet sig som Frivillig til det heltemodige finske Forsvar, har komponeret en Frontsang, og Hameriks Toner synges nu med Begejstring og Styrke iblandt alle skandinaviske Frivillige paa den finske Front.

»Berlingske Aftenavis« bragte Noderne til »Op, alle Nordens Mænd!« i Ebbe Hameriks eget Manuskript, der blev til for nogle faa Uger siden, straks efter hans Ankomst til en militær Træningslejr og hans Møde med sine finske og skandinaviske Kammerater. Om Sangens spontane Tilblivelse, næsten sprunget gnistrende ud af Mødet mellem en Komponist og en Digter bag Polarkrigens Ildlinie, fortælles fra Finland:

— Menig 620 er en svensk Forfatter; mens han forleden stod i 30 Graders Frost paa en Slæde og lossede Ammunition fra en Jernbanevogn, digtede han en Kampsang »Op, alle Nordens Mænd«, hvis første Vers lyder saadan paa Svensk:

*Upp alla Nordens män och vapna er till Kamp.
Se Broderlandet nu befinner sig i fara.
Hör miljoners moskoviters tunga tramp.
De storma fram mot Finlands lilla hjälleskaru.
Upp alla Nordens män och offra glatt ert liv.
Den finska vaktens kunde annars helt förblöda.
Ej får det inom Norden längre finnas kiv.
Nu måste alla nordisk rätt och frihet stöda!
Upp alla Nordens män och krossa Rysslands makt,
ty förr får nordisk fred och frihet icke råda.
Upp alla Nordens män att bistå Finlands vakt.
Ty minns att Nordens gräns är öster om Ladoga!*

Ved et mærkeligt Tilfælde er Danskeren Ebbe Hamerik som Menig 621 næste Nummer i Rækken, og imellem de to udvikledes et Samarbejde om Sangen. Hamerik bad om en Formiddags Orlov for at faa Musikken færdig. Han laa paa sit Halmleje med Feltkappen om sig og skrev Melodien. Og nu lyder den alle Vegne i Finland, hvor danske, svenske og norske Frivillige kæmper broderligt med deres finske Kammerater, den er blevet Krigens Sang, nynnet paa alle Læber og sunget i vældige Soldaterkor, somme-tider under Komponistens egen Taktstok.

<p>Handelsuddannet Realist 31' søger Stilling som Ekspedient evt. Sælger (garant. Min.) Hjemsendt fra Genindkaldelse ved Garden 15/12. Billet mrk. „716“ modtager Soranerbladet.</p>	<p style="text-align: center;">VARELOTTERIET</p> <p style="text-align: center;">Støtter dansk Produktion</p> <p style="text-align: center;"></p> <p style="text-align: center;">Danmarks største velgørende Institution</p> <p style="text-align: center;">Der er købt Gevinster i danske Varer for over 98 Mill. Kr.</p> <p style="text-align: center;">Til almennyttige og velgørende Formaal er der udbetalt for over 28 Mill. Kr.</p> <p style="text-align: center;">ALMINDELIGT DANSK VARE- OG INDUSTRILOTTERI</p> <p style="text-align: center;">Største Gevinst 10,000 Kr. - et lille dansk Hjem. - Nogle faa Lodsedler for Soranere faas endnu hos Lotteriets Kollektører og i Hovedkollektionen, Læxgade 2, Kbhvn 1 Lodseddel til 5. Trækning (7.--9. Februar 1940) koster kun 4 Kr. 60 Øre Fornyelse: 22. Januar—5. Februar 1940.</p>	<p style="text-align: center;"><i>Meld Dem ind i Soransk Samfund!</i></p> <p style="text-align: center;">Lad os selv skaffe Annoncerne til Soranerbladet!</p>
<p>TANDLÆGE BØRGE HØFT Dr. med. dent. Vimmelskiftet 30 (vis å via Silkehuset), Palæ 68 14. Konsultation fra Kl. 10—4 (bedes forudbestilt).</p>	<p>„SORØ BYS HISTORIE“ v/ L. P. la Cour Pris Kr. 7,50 Svegårds Boghandel, Sorø</p>	<p>Inger Norries Sølvsmedie Leverandør til Varelotteriet Nikolaj Plads 32 - Palæ 5648</p> <p style="text-align: right;">Ledig</p>
<p>Det er — Central 14,278 naar De skal bruge Tryksager! BRØDR. MARKERS Bogtrykkeri Knippelsbrogade 8, København K. „Soranerbladet“s Bogtrykker</p>	<p>Husbukke Assurance-Compagniet Dagmarhus København V. Central 13,773</p>	<p>Ønsker De god Forsikrings-Service! Kontorchef Robert Bentsen, NATIONAL's Hovedagentur, Gl. Torv 6, København. Central 16865</p>

N

SORANER-BLADET.

MEDLEMS SORANSK

BLAD:FOR SAMFUND

25. AARGANG

Nr. 2

Februar 1940

SORØ AKADEMIS LÆGER

Gordon Norrie: Sorø Akademis Læger.
Ejnar Munksgaards Forlag. Kbhv. 1940.

Ved Gordon Norries større medicin-historiske Arbejder er der baade Fordel og Fare ved det uhyre, i Arkiverne fremdragne Stof, som vel gør Bøgerne saa værdifulde, ogsaa for senere Forskere, men noget tungt at læse for andre, især Ikke-Fagfolk. Norrie er egentlig baade bedst og morsomst, synes jeg, naar han faar Lov til at boltre sig mere frit og utyngt af Stoffet, selv om det er stort og omfattende, og det har han netop kunnet gøre her i Bogen om Sorø-Lægerne. Den annalistiske Fremstilling trætter heller ikke her, fordi Bogen er opdelt i Kapitler, hvert om sin enkelte Person og dennes Kreds; om dem alle er der næsten noget at melde, som gør Personen og Kredsen om ham ganske levende — man mærker bestandig, at det er en »levende« Mand, der har skrevet om de mange Mænd, og bag det hele ligger saa det, som gør, at ingen anden burde — og vist heller ikke nogen anden kunde — have skrevet om dette Emne end en Soraner. Det gør nemlig altid meget, at Forfatteren baade er hjemme i sit Stof og, hvor det hele foregaar paa eet Sted, paa selve dette Sted, in casu Sorø. Sorø for Soranerne — det holder da endnu, og gid det maa blive ved saadan; først naar disse tier, er det Stenenes Tid at tale.

I Rækken af Norries mange Skrifter er dette sidste, præget som det er af sin næsten 85-aarige Forf.s ufattelige men lykkelige Vitalitet, mest i Slægt med hans Autobiografi og dernæst med Bogen fra 1918 om Garnisons Sygehus i Rigensgade. Det er naturligvis i alle tre Tilfælde ingen Tilfældighed — det er den virkelig personlige Indstilling, som fører det med sig. I Sorø-Lægerne mærker man det jo navnlig ved Omtalen af den Læge dér, Forf. selv har kendt; fornøjelig er Beskrivelsen af den da unge Akademilæge Gjellerups højst moderne Behandling af Forf.s Benskade umiddelbart før Artium i 1873. Ogsaa i det sidste Kapitel, om Skolens Sygehus, kommer der interessante personlige Indtryk frem, saaledes om Elevernes Aflusning paa Sygehuset, hvor Forf. ud fra Omtalen af, »hvad man kunde kalde lusesygen« faar Lejlighed til at nævne sine egne Erfaringer om Sammenhængen mellem, hvad der kaldes skrofuløse Øjensygdomme, og Hovedlus — Erfaringer som synes at godtgøre, at der her slet ikke er Tale om Skrofulose, d. v. s. Tuberkulose men simpelthen om Følgerne af Mangel paa Renlighed. Nu hører man vist sjældent om Børn paa et Sted som Sorø med »Lusesyge«, men Faren er vel her,

hvor Børnene kommer fra saa forskellige Steder og Kredse, altid til Stede, og Norrie finder det sikkert med Rette rigtigt, at Bestemmelsen om Sygeplejerskens Eftersyn af mistænkelige Børn stadig findes i hendes Instruks.

Som ofte i Norries Bøger men i særlig Grad her er hans Fremstilling prydet med fortrinlige Billeder, der gaar lige fra den første kendte Sorø-Læge, Forstanderen Anders Christensens Gravsten, lagt i Sorø Kirke efter hans Død 1606, til det morsomme Billede af baade det gamle og nye Sygehus, som ses paa det Træsnit i »Illustreret Tidende« fra 1860—61, der var gengivet her i Soraner-Bladet i 1916. Norrie fortjener Tak for denne Bog, der udfylder et Savn, som de fleste af os Soranere maaske næppe følte, men som nu har vist sig at være der — samtidig med at det er afhjulpet. Hans Bog vil blive læst og vil mere mange — det er klogt af Soransk Samfunds Bestyrelse, at den har sikret sig et Antal, som forbeholdes Medlemmerne. De bør benytte sig deraf!

hgo.

CHRISTIAN WILSTER

1840 - 1940

Af Overbibliotekar T. Glahn, Haderslev.

I

D. 11. Januar 1940 var det 100 Aar siden, *Christian Wilster* døde i Sorø kun 42 Aar gammel. Man har før paa-tænkt at rejse Homers Oversætter et Minde netop her, hvor han udførte sit Livs Hovedværk, og Planerne burde tages op igen, hvis de er henlagt¹⁾. Det eneste Mindesmærke over Wilster, vi har, er Graven paa Kirkegaarden, hvor en simpel Marmorsten betegner Stedet, hvor han hviler. Men næppe mange kender eller op søger Gravstedet.

Her i *Soraner-Bladet* vil det være naturligt at mindes Christian Wilster i Hundredeaaret for hans Død. Han hører til dem, der kaster Glans over Sorø.

Det er imidlertid ikke overdrevent meget, man ved om Wilsters Liv i Sorø. Fra hans unge Aar eksisterer som bekendt en Række ypperlige Breve til Vennen, den senere Professor *N. C. L. Abrahams*²⁾, men kun en mindre Del er skrevet i Sorø og de er fra de allerførste Aar efter Wilsters Ansættelse ved Akademiet i 1822. Disse Breve giver et særdeles levende Indtryk af Wilster. Men fra 1824 til hans Død i 1840 er kun faa og ret spredte Meddelelser om ham tilgængelige. Imidlertid har man i Sorø Akademis Manuskriptsamling en Række utrykte Breve fra Christian Wil-

ster til Fætteren, den senere General *Ernst Wilster*, netop fra denne Periode. Det var Hensigten i det følgende at belyse *Wilsters* Person og hans Liv ud fra disse Breve³⁾.

En helt udtømmende Skildring vil det dog ikke være muligt at give paa dette Grundlag, for ligesom det eneste Billede, vi kender af *Wilster* er en Silhouet, saaledes giver disse Breve ogsaa kun et ufuldstændigt eller rettere retoucheret Billede af hans Person. Sagen er den, at før Datteren, *Mariane Wilster*, afgav Brevene til Sorø, gennemgik og kasserede hun en Del, og af de resterende godt 200 Stk. er ydermere adskillige beskaaret. Det er sandsynligt, at Datteren ved sin Gennemlæsning har bortfjernet en hel Del Breve med lovlig sarkastiske Udgydelser og krasse Bemærkninger⁴⁾. Saaledes som de foreligger, giver de imidlertid alligevel et værdifuldt Supplement til Billedet af *Wilster*. I Brevene til Fætteren har han ikke lagt Baand paa sig selv, og det gjorde han vist sjældent, men hans Sarkasme er hyppigst Maner og forekommer nærmest som et Krydderi, der gør Brevene morsomme at læse. Men man kan jo forstaa, at har hans Tunge været lige saa skarp og rap som hans Pen — og det tyder meget paa, saa har utvivlsomt flere søgt Dækning for ham, om ikke paa anden Maade saa ved at indtage en noget reserveret Holdning, og mon ikke vi deri har Forklaringen paa, at han næppe fik egentlige Venner i Sorø.

»Aandrig men sarkastisk«, ja endogsaa »gnaven og bidsk« er Tillægsord, man ofte ser anvendt om *Wilster*. Hans Ungdomsven *Abrahams* erklærer imidlertid, at dette oprindelig slet ikke »laa i hans Natur, thi han havde et godt og kærligt Hjerte«, men *Abrahams* mener — sikkert med Rette, at Sygdommen havde medført det⁵⁾. Selv skriver *Wilster*: »Folk miskjendes let, og man er kun altfor tilbøjelig til at frakjende dem dybere Følelse, der skjemte med Verdens Underligheder, ret ligesom om man ikke kunde føle varmt for det Gode, Skjønne og Høie, uden at være et Hængehoved og en Heldøre. Du veed, at jeg i Folks Omdømme om mig har erfaret noget lignende, imidlertid lader det dog til, at man begynder at komme paa bedre Tanker.« (1.—10.—26). Men helt blev han vist aldrig forstaaet.

En forhenværende Kollega af *Wilster*, Biskop *N. Fogtmann*, skrev, da han hørte om hans Død: »*Wilsters* Død gik mig nær. Han var en interessant Person, skjøndt jeg ikke tør sige, at jeg egentlig holdt ham, eller havde ret Tillid til ham; men der var meget godt ved ham.«⁶⁾ En Karakteristik, skrevet af en anden Kollega, Kritiker *Peder Hjort* er vel værd at lægge Mærke til:

»*Wilster* havde et sjælden hurtigt Hoved, og var en mærkværdig Sammensmeltning af spillende Vid (og Bitterhed) med let rørt Sentimentalitet (og Svaghed). Hans afgjorte poetiske Talent er bekjendt nok og trænger ikke til min Pris. I hans Tale og i hans Stil afprægede sig denne Dobbeltthed, som oftere skaffede ham Uvenskab, naar den viste sig altfor ensidig..... Men hans Lethed til Omgang, naar just intet kom ivejen, var særdeles behagelig. Han var unegtelig forfængelig, hvilket betydeligt udviklede hans Drift til at more Andre. Hans Spot over Stakkelen *Tauber* [Akademiets Direktor] var sommetider magnifik, som hans Buk og Blidhed ligeoverfor ham ufattelig. Han forstod fortrinlig at rette sig efter sin Mand. Hans Stilling imellem *Hauch* og *Ingemann* var højst interessant, men han magtede den ikke, og jeg begreb aldrig, hvorledes han kunde forblive sanddru i den.«

Ogsaa andre Udtalelser tyder paa, at selv de nærmeste blandt Kollegerne næppe kom ham paa helt nært Hold. Da Fætteren efter *Wilsters* Død bad *Ingemann* skrive et Par

Ord om *Wilster* til den Digtsamling, der skulde udsendes, svarede han: »Med Biographie kan jeg desværre ingen Bistand yde. Af Mangel paa det Slags personligt Kjendskab, der psykologisk belyser en Forfatters indre Liv og hele aandelige Udvikling, kan jeg ingen selvstændig og interessant Levnets-Oversigt meddele med *Waage*, *Hauch*, *Henrichsen* og *Wegener* har jeg talt derom, men Ingen af dem kan paatage sig det.«⁷⁾ Det synes mærkeligt, og dog er det næppe manglende Vilje, men sikkert netop fordi ingen af dem har haft et virkelig fortroligt Kendskab til *Wilster*.

Om Forholdet til *Ingemann* skriver Datteren et Sted: »Min personlige Anskuelse efter mit mangeaarige nøje personlige Venskab med *Ingemann*, hvem jeg betragtede som en kjær Fader eller Bedstefader, er, at de to Digtere og Venner, *Ingemann* og min Fader, hvor højt de end skattede hinanden og hvor meget de holdt af hinanden, dog ikke vare aandsbeslægtede nok til fuldtud at vurdere hinandens aandelige Production; muligt er min Faders satiriske Anlæg traadt mere frem for *Ingemanns* blødere Natur end hans varme og dybere Følelse, der laa paa Bunden af hans Digtning som af hans Liv.«⁸⁾ Det er utvivlsomt rigtigt.

Allerede de første Sorø-Aar følte *Wilster* sig tiltrukket af *Ingemanns*: »Det er næsten ogsaa det eneste Sted, hvor jeg kommer, og hvor man fidelt kan ryge sin Pibe til en ofte ret god Passiar, thi i de faa andre Huse er der Børneskrig og Bleelugt«, men som han selv spøgende tilføjer: Fru *Ingemann* »veed hverken om hun skal lee eller græde, eller om jeg er en skikkelig Fyr eller Fanden i Adjunct-Skikkelse«, naar jeg disker op med ... Historier.«⁹⁾ Sikkert har der af og til været Kurrer paa Traaden, og til Tider kan der forekomme kritiske Bemærkninger om *Ingemann* i Brevene. Men de smaa Ondskabsfuldheder stak næppe dybt, og *Wilster* har godt selv kunnet se, naar han var ubehagelig, som naar han efter en ironisk Hentydning til Fru *Ingemanns* Kunstnerligtøjeligheder bemærker: »jeg er dog et spydigt Dyr.«⁹⁾ At de to Familier i de senere Aar ikke kom saa meget sammen skyldes snarere *Wilsters* Sygdom og Travlhed, der i det hele hindrede ham i at komme videre ud. I December 1838 var det f. Eks. over tre Maaneders siden, de havde været sammen: »Vi har ikke været hos de gode Folk i langsommelig Tid, og naar jeg ikke traf ham engang imellem i Philosophgangen, saa talte jeg aldrig med ham.«

Om Forholdet til *Hauch* skriver *Mariane Wilster* et andet Sted: »Med Digteren *Hauch* stod min Fader ogsaa meget venskabeligt og forstaaende i aandelig Henseende, men kun *Oehlenschläger* ejede hans fulde Beundring og Kjærlighed.« Denne Udtalelse⁶⁾ er noget mere forbeholden. *Hauch* kom som bekendt først til Sorø i 1827. I den litterære Fejde, *Heiberg* førte med de tre soranske Professorer ved »Lidenskabernes Academie«¹⁰⁾ i Sorø (*Hauch*, *Hjort* og *Wilster*), stod de som bekendt sammen, men da var det sikkert *Oehlenschläger*, der bandt dem. I Oktober 1832 stod *Wilster* Fadder hos *Hauchs* »det er ret bleven hedt og fedt imellem os, ligesom mellem vore Hustruer« kommenterer *Wilster*, og i de følgende Aar knyttedes de tilsyneladende nærmere sammen. Da *Hauch* havde udsendt »Guldageren«, skrev *Wilster* »var jeg ikke en fortrolig Ven af *Carsten*, som Folk veed, at jeg virkelig er, saa skrev jeg en Recension i Literaturtidenden, men ... Folk vilde forarges over den Roes, jeg paa Sandhedens Vegne maatte udøve over denne herlige Roman.« [31.3.36] Og et halvt Aar senere: »Iaften skal vi efter lang Tids Forløb hen til *Hauchs*, hvortil jeg glæder mig, thi han er dog

den Eneste med hvem man kan faae en ordentlig Passiar, og hans Kone er ogsaa som oftest meget underholdende.« [23.10.36]

Hvad der senere er kommet dem imellem, fremgaar ikke af de eksisterende Breve, men noget har der været. I Juli 1837 skriver Wilster: »Min Hoste er nederdrægtig; igaar begyndte jeg at bruge Islandsk Mos, men det hjælper ikke, thi Hosten skriver sig ikke fra Forkjølelse men fra Græmmelse over den Hauchske Menage dog dette bliver mellem os.« Meget tyder paa, at det er »Hauchinden« (som Wilster ynder at kalde Fru Hauch), der har været den egentlige Aarsag. Da Oehlschlæger i Sommeren 1838 skulde besøge Venerne i Sorø, skriver Wilster: »Jeg kan ikke sige, at jeg glæder mig til Adams Reise til Sorø, thi naar Fru H. har erklæret, ifølge paalidelige Folks Udsagn, at hun aldrig ønsker Forlig eller Omgang med vort Huus, saa vil den dyrebare Adams Besøg let kunne foranledige ubehagelige Collisioner og Forlegenheder, thi Vaabenstand under hans Ophold vilde være for comoedieagtigt til at behage mig [og naar Fru Hauch spørger paafaldende ivrigt til Wilsters Helbred og til Datteren] lægger hun tydeligere sin Haan mod Lolo for Dagen. Dog — jeg blæser hende et Stykke.« [13.6.39] Endnu Aaret efter under Wilsters alvorlige Sygdom skriver han »Bemeldte Carsten har i min Sygdom bæret mig med en Visit; det er første Gang han har sat sit Engelske Been over min Dørtærskel. Conversationen gik ret godt, men var fra min Side noget lunken.« [30.6.39] Det stejle i Wilsters Natur har næppe gjort det let at hele, hvad der eengang var søndret, og »hedt og fedt« blev Ven-skabet vel næppe igen.

Noter.

- 1) »Om et Mindesmærke for Christian Wilster i Sorø« Soraner-Bl. 7. Aarg. 1922 S. 4—5.
- 2) I »Museum« 1891, I S. 313—63 findes Brevene fra Gisselfeldt 1818—19. Sstds. 1893, II S. 131—149 er Brevene fra Sorø 1822—24 udg.
- 3) Et Par ganske enkelte Breve er tidligere udg.: Hoff: Fra den ny Skoles første Dage (i hans Sorana IX, 1905 S. 11—23 og T. Glahn: Et Par Breve fra Chr. Wilster [til Lolo W.] (i Soraner-Bl. 19. Aarg. 1934 S. 49—53 og 60—61).
- 4) 1828—29, 1831 og 1833 mangler fuldstændigt, og nogle andre Steder er der Lakuner.
- 5) N. C. L. Abrahams: Meddelelser af mit Liv. 1876. S. 171.
- 6) P. Hjort Udvalg af Breve II, 1869 S. 281.
- 7) Sstds S. 285.
- 8) Brevet fra Ingemann 20.4.40 (ligger bl. Wilsters Breve til Fætteren) sstds. ligger de nævnte Udtalelser af Mariane Wilster om Faderens Forhold til Ingemann og Hauch.
- 9) Brev 25.3.30.
- 10) J. L. Heibergs Prosaiske Skrifter 1861 Bd. 10, S. 90.

IN MEMORIAN

Malerrinden *Isa Neuhaus* døde den 26. November 1939 i Athen, kun 26 Aar gammel.

Elisabeth (Isa) Bechmann Neuhaus fødtes den 3. Oktober 1913 paa Frederiksberg som Datter af Tegnelærer ved Sorø Akademis Skole, Maleren *Siegfried Neuhaus* og Hustru *Louise Neuhaus*, født *Bechmann*. Dødsbudskabet kom gennem Udenrigsministeriet til Politimesteren i Sorø, der bad Familiens nærmeste Venner, Lektor *Jul-Mortensen* og Hustru overbringe Budskabet til Forældrene, der nogle Dage før havde faaet Brev fra Datteren, som da befandt sig i bedste Velgaaende.

Frk. *Isa Neuhaus* optoges i Sommeren 1928 i Sorø Akademis Skoles 1. Gymnasielklasse og dimitteredes i 1931 som Student af den matematisk-naturvidenskabelige Linie. Derefter optoges hun paa Kunstakademiet, hvor hun fik sin første kunstneriske Uddannelse, som hun senere supplerede ved flittige Studier ved forskellige Ateliers i Paris.

Frk. *Neuhaus* udstillede første Gang i 1933 paa Kunstnernes Efteraarsudstilling; de senere Aar opholdt hun sig meget i Udlandet, navnlig i Frankrig, hvor hun udstillede en Del.

I Skolen som senere var Frk. *Neuhaus* meget afholdt paa Grund af sine glimrende Evner og sit livlige Væsen, og stor Deltagelse samler sig derfor om hendes Forældre og Broder, Attaché i Store Nordiske Telegrafskab, cand. jur. *Doron Bechmann Neuhaus* ('26), Shanghaj.

O. M. R.

DØDSFALD

Overretssagfører Chr. Heise i 1870 som Elev i daværende V Klasse.

Overretssagfører og Hospitalsforstander *Chr. Heise* afgik ved Døden i Viborg den 17. Januar og begravedes den 22. fra Asmild Kirke. *Soransk Samfund* havde sendt en Krans til hans Kiste.

Christian Frederik Reginald Heise var født den 15. Oktober 1855 i Nørbæk som Søn af den lærde Præst, Dr. phil. Frederik Julius Heise (senere Sognepræst i Slaglille-Bjernede) og dennes første Hustru Regine Ingeborg, f. Holsøe. Han var saaledes Halvbroder til Soranerne, Brygger *Carl Heise*, d. 2. Oktober 1929 i Helsingør, og Overretssagfører *Peter Vilhelm Heise*, d. 6. Januar 1937 i København (de havde alle tre hver sin Moder, idet Sognepræst Fr. J. Heise var gift tre Gange), samt Fætter til Soranerne, Søfartschef *Arnold Vilhelm Heise*, d. 25. December 1936, Stadsguardein *Chr. Fr. Heise*, d. 22. April 1932, *Johannes Heise*, d. 29. Januar 1878 som 15-aarig Elev i 2. Realklasse og *Victor Alexis Heise*, udmeldt af 3. Klasse 1873. Selv kom han i Sorø Akademis Skole 1867 og blev Student derfra 1874, hvorefter hans Livsbane formede sig som følger:

Juridisk Kandidat 1882, Herredsfuld­mægtig i Kjær Herred 1882—84, Godsfuldmægtig paa Frederikslund (nu Krengerup) 1884—86, Sagfører i Baag Herred 1886, i Viborg s. A., Hospitalsforstander 1888, Overretssagfører 1889, Amanuensis hos Biskoppen over Viborg Stift 1886—1906, Kasserer for Viborg Domkirkes og flere andre under Stiftsøvrigheden sorterende Kirkers Regnskaber, Formand for Højreforeningen i Viborg 1899—1901, Næstformand og Kasserer for Jydsk Haveselskabs Medlemskreds for Viborg og Omegn til 1926, Regnskabstører for Etatsraad M. P. Bruun og Hustrus Legat for Trængende i Viborg Kjøbstad og Asmild Sogn (Sahl og Gulev Kirker) til 1927, Medlem af Slesvig Ligaens Styrelse samt Formand for dennes Viborg Afdeling og for Viborg Amtskreds.

Overretssagfører Heise, Ridder af Dannebrog, var en meget konservativ indstillet Mand, der — præget af sin nedarvede fine Slægtskultur — passede godt til den gamle, ærværdige Stiftsstad og de Hverv, det blev ham betroet at varetage. Den 1. September 1887 ægtede han Magdalene, f. 20. Juli 1862 paa »Bruuns­haab« som Datter af Fabrikejer Bertel Bruun (d. 1913) og Hustru Engel, f. Bruun (d. 1915). Hans Hustru overlever ham.

EN SORANER FRA HOLBERGS TID

AF

Lektor H. HOLTEN-BECHTOLSHEIM

I Soranerbladet for Marts 1917 udgav jeg en Promemorie og tre Breve til en ung Mand, som gik i Sorø Skole i Begyndelsen af 1730'erne. Jeg troede dengang ikke, der fandtes flere Breve til den unge Mand end de nævnte. Imidlertid har Trafikbestyrer R. Haarløv ved at beskæftige sig med Familien *Linde's* Papirer fundet endnu en Række Breve og overladt mig dem til Offentliggørelse i Soranerbladet.

Modtageren af Brevene er Gabriel Linde, f. 30. Okt. 1715 i Wilster (i Holsten). Under sit Ophold i Sorø har han faaet Breve fra Slægt og Venner, og efter at have forladt Sorø har han faaet Breve fra Soranske Personer.

Originalerne er skrevne med gotiske Bogstaver, undtagen hvad der er trykt med Kursiv. Forskellige har ydet mig Hjælp, navnlig Dr. Ussing og forhenv. Akademikasserer la Cour.

I

(Udateret, men synes at være en Lykønskning til Optagelsen i Skolen).

Høytærede Ven

Monsr. Gabriel Linde!

Hos føyede 3de Brevve til Sr. *Hamer, Volff*¹⁾ og Peder Nielsen beder Jeg maa være hannem *recommenderet* til sicher befodring, med Begiær om giensvar paa dem. Der­ nest Jeg og vil ynske hannem Guds rige Naade og Velsig­ nelse til alle hans forhavende udj hans Studeringer, og at dend store Gud, som er alle tings begyndere, forfremmere og fuldkomere, Hand maa oplade Skoelen for hannem til ald forfremmelse og Velsignelse og ved maalets Ende slutte dend til efter hannem til Sin egen ære, og Eder k: Ven til ald aandelig og legemlig Velgaaende. Glem derfor iche

at frygte Herren tiilig og Sildig. Saa skal hand ey heller, effter sit Dyre og Trofaste løffte forglemme at Velsigne og Lychsaliggjøre Eder og Eders Studeringer. Thi alle de som frygter Gud, skal ey hafve mangel paa noget. I veed k: Ven, at Gud har taget eder udj *pact* med sig i Daaben, Hvor I er bleven hans Dyrekjøbte barn, og hand eders Gud. Hand har jo tegnet eder i begge sine hænder²⁾; hold derfor saa fast ved ham, som *Iacob* ved den Uskabte Engel om Nat­ ten³⁾! Saa bliver J Velsignet baade aandelig og legemlig. Jeg vil nu da bede Eder et Kiærligt og Velmeent Farvel, og ynske eder lyche til eders forehavende reyse! Gud self Glæde og Velsigne eder paa reysen og Stedse og Altid holde sin Aand og Haand over eder til det Beste, baade udj Skoelen og paa alle eders Veye alle Eders lifvis Dage. det ynsker Eders

Oprigtige Ven og Skyldige
Tienere

*Just Bouchorst*⁴⁾

P.S. Glem nu ey Kiære Ven! at formælde min *Respect* og ærbødigst hilsen til Eders fromme foreldre for deres Store og Uforskyldte gode mod mig i aftes, saa vel som altid! Eders Penne knif sendis og, som fandtes under eders Seng, i hvilcken min liden Søn⁵⁾ sof dend første Nat. Hand tacher eder Kiærlig baade for seng og Skee!⁶⁾ Beed Peder Nielsen, at hand forvarer mit bref fra andris Øyne, og rifver det i stycher, naar det er besvaret. Hold eder og til ham, thi hand er eders Ven og Broder. Jeg har desfor­ uden skrefvet ham til, at han skal *Assistere* eder udj det hand kand. Lef nu aldtid vel og af Gud Velsignet!

Udskrift: *A Monsieur*

Monsr. Gabriel Linde

mon tres honore Amy
a
Brentved.

¹⁾ En Monsieur Wolff nævnes ogsaa i et Brev fra Lindes Mor 1730 (S-B 1917, S. 91). — ²⁾ Jesajas 49, 16 har: Se jeg har tegnet dig paa Hænderne, dine Mure er mig bestan­ dig for Øje. (Omvendt i 44, 5: En skriver i sin Haand: Hel­ ligt Jahve). — ³⁾ Genesis 32, 26 siger »Englen« til Jakob: Slip mig, thi Morgenens gryr, hvortil Jakob svarer: Jeg slipper dig ikke, medmindre du velsigner mig. — ⁴⁾ Brev­ skriveren er utvivlsomt Just Olsen Bouchorst eller Buchius, f. ca. 1686, Student 1704, ansat som Degn i Ulsø ca. 1710. Ulsø ligger tæt ved Brentved, hvortil dette Brev er adres­ seret. (Anders Petersen: Sjællands Stifts Degnehistorie S. 174).*) — ⁵⁾ Den omtalte Bouchorst havde en Søn Peder, 3 Maaneder yngre end Gabriel Linde. — ⁶⁾ De to Dreng­ e har naturligvis sovet og spist sammen. Forbindelsen: Seng og Ske (med Bogstavrim) kendes ikke paa Dansk, men det lyder Ordsprogsagtigt, ligesom naar Vilh. Andersen i Fest­ talen i 1936 sagde: Tak for Kammeratskabet ved Bord og Seng (Skolens Aarsskrift S. 99).

^{*)} I det Segl, hvormed Brevet har været lakket, staar 3 Bog­ staver; de 2 første er helt bevarede og er J og O. Det tredje er meget ødelagt, men synes at kunne suppleres som B.

II

(Lykønskning fra en navnløs til Gabriel Linde, da han blev 16 Aar 30. Oktober 1731.)

Kiere Ven!

Jeg dette skriver

Til dig paa din Fødselsdag,
Meen¹⁾ det vel optaget bliver,
Og er dig til velbehag;

Men det er en Fandens vane
 At mand skrive skald paa riim,
 Skam dend det har bragt paa bane
 Som det bryder hiernen miin.
 Heller tog ieg²⁾ tyve daler,
 End *agere* en *Poet*,
 Slet og ret *solut* ieg maler,
 Men i vers ieg er *label*.³⁾
 Burde ieg mig foretage
 Vers at skicke til det sted,
 Hvor saa Klarlig alle dage
 Læres det mand icke veed;
 Dog det vil nu intet siige,
 Jeg maa vove dette slag,
 Og fra denne meening viige,
 For at komme til min sag.
 Først vil ieg dig *gratulere*
 Som i dag er Sexten aar;
 Dernest ønsker, at du fleere
 Med velsignelse opnaar;
 Ja Gud være selv din styrcke,
 Som dit navns betydning er;⁴⁾
 Vil du hannem troelig dyrcke,
 Lyckes dine gierninger.
 Endelig, min Gode Linde!
 Ey endnu for øren bind,
 Jeg Kand icke holde inde,
 Mig Kom noget udi sind;
 Munke-nes og røver Kuule,⁵⁾
 Hvor saa mangen siæl blev dræbt,
 Blev en *Minervæ* huule
 Og dig fangen har indslæbt;
 Lyckelig du da maa skattes,
 At du paa det Sted er sat
 Hvor paa lærdom intet fattes,
 Hvor ald viisdom har sin skat,
 Og som Kilde-veid udspringer;
 Hvo saa der vel en *Pedant*;
 Men ieg forud mig betinger
 At mand troer ieg siger sant.
 Steden Kand ey viisdom tale,
 Dend er ickun steen og jord,
 Jeg dends *Rector*⁶⁾ vil afmale
 Om ieg Kunde finde ord;
 See! hvor glad *Philippus* bliver
Aristoteles er til,
 Om sin søn ham selv tilskriver,
 At hand ham oplære vil,
 Holder det for største vinding
Alexander da er fød,
 Setter ham paa Templens tinding,
 Som han siden ej fortrød;
 Saa vil ieg og herved sige,
 Stedens *Rector* er dend Mand,
 Som og neppe har sin liige
 Udj dette gandske land.
 Iyckelig du er indskreven,
 Hvor til forn var Munke-nes,
 Før ved døden er bortreven
 Vores *Aristoteles*.
 Hermed vil ieg Afskeed tage,
 Thy min tiid forløben er;
 Lev saa Artig alle dage,
 Som ieg dig har funden her;
 Og om du nysgierrig bliver

Hvo ieg er, da til behag:
 Som en Ven ieg dette skriver
 Til dig paa din Fødsels-dag.

d 30 Oct.
 1731

Ogsaa Konvolutten til Brevet er bevaret og bærer Udskriften:

A Monsieur

Monsieur Gabriel Linde

P: Ringsted
 Franco

à
 Sorø Skole

I Konvoluttens Segl ses to Skikkelser (en Mor med et Barn, eller en Kvinde og en Mand) i en kærlig Stilling overfor hinanden. Omkring dem læses: Love For Love.

¹⁾ Meen = mener. ²⁾ tog = tog et Tab paa, ³⁾ label = i Knibe (af Fransk la bête). ⁴⁾ Gabriel = Guds Mand, Guds Helt. ⁵⁾ Christian Machabæus, første Forstander for Frederik II's Skole, forfattede et Vers, der maledes paa Væggen i et af Skolelokalerne. Iflg. Soranerbogen I, 290 begyndte det saaledes:

Af Munke Næst og Røver Kule,
 hvor mangen Sjæl blev myrdt,
 haver Kong Friedrich stiftet en Skole
 Og den Misbrug forstyrt.

Man ser, at Originalens Næst (Rede) hos den ukendte Gratulant er blevet til Næs, (Sorøhalvøen, der fra Nord stak ud i det omgivende Vand). ⁶⁾ Rectoren var Hans Sneedorph, der afskedigedes ved Skolens Ophævelse 1737. Han var Fader til den senere kendte Akademiprofessor Jens Schielderup S. Han beskyldtes for »haard Omgang (Prygl) med Skolens Personer« (Eleverne). Det hindrer ikke vor Digter i at sammenligne ham med Aristoteles, der var Opdrager for Makedonerkongen Filips Søn Alexander.

(Fortsættes)

SORANER-AFTENEN 8. FEBRUAR

Soraner-Aftenen Torsdag den 8. Februar i Grand Cafe's Lokaler havde vel samlet 60—70 gamle Soranere, for hvilke det blev en baade belærende og fornøjelig Aften. Foredragsholderen var jo ogsaa Kontorchef *H. G. Olrik*, der var, hvad man kalder, i »fin Form« og ikke forgæves syntes at have skrevet sig salig Horats bekendte Ord bag Øret om »at gavne og fornøje«.

Formanden, Dommer *Knor* bød velkommen, og efter at de tre Hurraer for Sorø Akademis Skole var udbragt, holdt Olrik sit Foredrag om Emnet: Brorupgaard ved Slagelse og Holbergs Erhvervelse af dette Gods anno 1740. Man fik — ledsaget af Lysbilleder — grundig Besked om Brorup Gaards Opstaaen og oprindelige Beliggenhed, dens Ejere før Holberg og Maaden, hvorpaa denne kom i Besiddelse af Gaarden, samt de Glæder og Genvordigheder, den voldte ham. Foredraget, der nærmest formede sig som et muntert og elegant Causeri over Emnet, holdt Tilhørerne i Aande fra først til sidst og belønnedes med stærke Bifaldshaandklap. Mellem Tilhørerne var forøvrigt to indbudte Gæster, Holbergforskeren, Bibliotekar *Ehrencron-Müller* og Kurator *Korsgaard*.

Formanden takkede Olrik, og derefter bænkedes man sig ved Bordene med de gule Ærter og Pandekager. Her udtalte Formanden nogle smukke og varmtføjte Ord om de Soranere, der er rejst til Finland som Frivillige, og paa Forslag af fhv. Stationsforstander *Andreas Bang* foretoges en Indsamling, som resulterede i 250 Kr., der sendtes til

Foreningen »Norden«s Finlandsindsamling. Man sang Olriks Sang fra Verdenskrigsaaet 1914 »Til Sorø i en Alvorsstund«, og inden Bordet hævdedes, udbragte Olrik en Skaal for *Soransk Samfund*.

Fra Sammenkomsten sendtes — adresseret til *Ebbe Hammerik* — en telegrafisk Hilsen til de Soranere, der nu er Frivillige i Finland.

SORANSK KUNST

Da Tanken om Oprettelsen af et Kunstmuseum i Sorø i sin Tid fremkom, var Komiteen — som arbejder med Planens Gennemførelse — straks klar over, at der var 3 Omraader, hvor Arbejdet maatte sættes ind:

- 1) Bidrag til Bygningens Opførelse.
- 2) Tilsagn om Gaver af Kunstværker straks eller testamentariske Løfter om saadanne.
- 3) Indmeldelse i »Soransk Samfunds Musæumsvenner«, der vil støtte Musæet med Indkøb af ældre Kunst« Aarsbidrag Kr. 10,00.

Mange har allerede støttet Planen enten paa den ene eller anden Maade, men der mangler endnu en Del.

Komiteen har besluttet for Fremtiden, jævnlige i *Soraner-Bladet*, at fremkomme med et lille Indlæg til Fordel for Musæet, ved at gengive et af de Kunstværker man har modtaget som Gave.

Denne Gang gengives *Christian Dalsgaards*: Aaben Havestuedør Juni 1852, hvilket Maleri er en Gave fra »Soransk Samfunds Musæumsvenner«.

Alle Tilsagn om Støtte til Planens Gennemførelse modtages af undertegnede.

Alfred V. Rasmusen,

Vesterport 323, København V., Central 8229.

SORANER-AFTEN 7. MARTS

Soraner-Aftenen i Marts afholdtes Torsdag den 7. Marts Kl. 19,30 i Grand Cafe paa Kongens Nytorv, Indgang: Lille Kongensgade 4. Soransk Samfunds Æresmedlem, Murmester *O. Licht* vil holde et Foredrag med Titlen »Fra det praktiske Liv«. — Efter Foredraget samles Deltagerne Kl. 20,30: til: 6 Snitter, Øl, Snaps og Kaffe à Kr. 3,50 inclusive Drikkepenge. Der finder ingen Bortlodning Sted denne gang.

De, som ønsker at deltage i Spisningen, maa senest 6. Marts melde sig til Sekretæren: *Mogens Poulsen*, Admiralgade 21 K., Tlf. Byen 4145.

GAMLE SORANERE OG SORANSKE NOTER

I Tidsrummet 11. Oktober 1939—8. Februar 1940 har følgende gamle Soranere indmeldt sig i *Soransk Samfund*: Sekretær *Dan Gunnar Diemer*, Vibrandsvej 86.

Kgl. Dansk Gesandt *Fin Lund*, Legacion de Dinamarca, Avenida R. S. Pena 615, Buenos Aires, Argentina.

Direktør for Nationalmusæet, Dr. phil. *Poul Nørlund*, Ny Vestergade 11.

Stud. jur. *Ole Mitens*, Classensgade 22.

Stud. pharm. *Børge Ishøj*, St. Møllevej 6.

Tandlægestuderende *Peter Kjeld Moesgaard*, Frederiksborggade 54.

Stud. jur. *Erik Andersen*, Carl Bernhardsvej 5, 1. Sal.

Stud. jur. *Ove Bjørn Andersen*, Øster Farimagsgade 71, 3. Sal.

Stud. med. *Knud Lorry Johannes Gjerhard*, Ryparken 50 Stuen.

Stud. polyt. *Iver Hagemann Hasselbalch*, c/o. Hagemanns Kolegium, Christianiagade.

Stud. polyt. *Børge Jørgensen*, Øster Farimagsgade 20, 2. Sal t. v.

Stud. theol. *Jørgen Erik Pedersen*, Basnæsvej 23, Brønshøj. Tollelev *Werner Nistrup Madsen*, Revvej 29, Korsør.

Stud. mag. *Erling Frede Nielsen*, Østerbrogade 27, 2. Sal.

Stud. jur. *Oluf Nielsen*, Dr. Margrethesvej 67, Aarhus.

Erik Alfred Pedersen, c/o. Signe Ludvigsen, Toghole pr. Møgeltønder.

Journalist *Werner Hessen-Schmidt*, Torvet 12, Silkeborg.

Stud. polyt. *Svend Aage Larsen*, Nr. Farimagsg. 39, 3. Sal.

Stud. polyt. *Poul Jørgen Heide Jensen*, A. L. Drewsensv. 10.

Stud. mag. *Mogens Kragh Leth*, Valbygaardsvej 34 B, Valby.

*

Føreren for de gamle Soraneres Fodboldhold, den gæve Maalmand *Torben Madsen* ('34) er blevet cand. polyt. og har modtaget Ansættelse paa Prøve under Stadsarkitektens Direktorat.

*

Rektor *P. H. Bohn*, Rungsted, har haft den Sorg at miste sin Moder, Fru Anna Bohn, f. Fürst.

*

Da alle de Soranere, som har Interesse for *Torben Glahns* »Sorø-Bibliografi«, sandsynligvis nu har købt den hos Forfatteren, er hele Restoplaget overgaaet til Munksgaards Forlag, samtidig med at Prisen er forhøjet til 12 Kr.

*

I »Norsk tidsskrift for militærmedicin«, 6. Hæfte 1939, findes en meget fornøjelig Afhandling af Dr. med. *Gordon*

Norrie om nogle norske Militærlæger i det 18. Aarhundrede, Georg Heinrich Ulrich Wasmuth (o. 1724—1800), der bl. a. m. H. t. Inoculation og Oprettelse af en stationær Klinik var meget forud for sin Tid, men hvis Hidsighed overfor en drillende Sergent bragte ham i stor Forlegenhed, og Joachim Friderich Rosum (1736—1791), hvis lille Levnedshistorie rummer en højst ubehagelig Passage, da han nemlig i 1774 fandt paa at ville gifte sig med Søsteren til en Pige, som han 8 Aar før havde faaet et Barn med; Barnet var forlængst død og dets Moder gift med en anden. Her stødte den arme (men dygtige) Kirurg nemlig paa den voldsomste Modstand hos Konsistorium ved Kbhvn.s Universitet, hvem Sagen blev forelagt (!), og hvor den norskfødte, gamle, bidske Professor theol. Peder Holm med Opbydelse af al sin kendte Stædighed og et vældigt Arsenal af Grunde, især hentede fra 3. Mosebog, søgte at hindre denne himmelraabende Uanstændighed — dog uden Resultat, thi Rosum og hans qvasi Svigerinde blev vist gift; i hvert Fald havde de senere et Fællesbarn i Kirke. Afhandlingen slutter med Omtale af en tredje norsk Militærkirurg Ditlef Rist (1727—1772), hvis Minde særlig skyldes den pompøse Indskrift, han satte paa sin i 1769 døde Hustrus Kisteplade.

hgo.

*

Undervisningsministeriet har ansat Timelærer ved Sorø Akademis Skole, cand. mag. *E. C. Hjarnø Petersen* som Adjunkt fra 1. Januar.

*

Medlem af Soransk Samfunds Bestyrelse, Prokurist, cand. jur. *Svend Clausen* var, da han Søndag den 28. Januar kælkede med sin lille Søn i Søndermarken, saa uheldig at falde og derved paadrage sig en Hjernerystelse og brække sin ene Arm. Clausen indlagdes paa Kommunehospitalet, hvorfra han dog senere er udskrevet; men der vil gaa nogen Tid, inden han er helt rask.

*

Grønlandsforskeren *Gunnar Seidenfaden* har taget statsvidenskabelig Eksamen med 1. Karakter.

*

Det af Indenrigsministeriet nedsatte Tilsynsraad for Flyve-Ambulance-Tjenesten i Danmark har nedsat et Forretningsudvalg, hvori bl. a. Direktør *E. J. Wibollt*, Zone-Redningskorpset, har Sæde.

*

Departementschef *Einar Cohn* indledede Onsdag Aften den 31. Januar i Handels- og Kontorist-Foreningen i København en Diskussion om »Prisstigningen og nogle af dens Virkninger«.

*

Det unge Grænseværns Frederiksberg-Afdeling (ved Sorø) havde om Aftenen den 25. Januar arrangeret en nordisk Aften paa Sorø Højskole, hvor stud. mag. *Erling Nielsen*, som sidste Sommer blev Student fra Sorø Akademis Skole, gav en Orientering om det sønderjydske og det nordiske Spørgsmaal.

*

Under 29. Januar er Stiftsprovst over Haderslev Stift, Provst over Haderslev Provsti og Sognepræst for Gl. Haderslev Menighed *C. C. Hjortkjær* ('89), der i Forvejen er Ridder af Dannebrog, udnævnt til Dannebrogsmænd.

*

Sognepræst ved Helligkors Kirke i København *Axel Beck* er udnævnt til Ridder af Dannebrog.

Herlovianersamfundet fejrede Herluf Trolles Fødselsdag den 14. Januar ved en Festmiddag paa Hotel Phønix og modtog fra Soransk Samfund en Hilsen, for hvilken Herlovianersamfundets Formand, Overretssagfører Viggo Loft har takket.

*

Civildommer i Viborg *Otto Kiørboe* ('98) fyldte 60 Aar den 23. Januar og modtog i Dagens Anledning en Hilsen fra *Soransk Samfund*.

*

Preben Neergaard ('34) er blevet cand. jur. med et stort Kancellilaud.

*

Jesper Gottschalch ('33), Søn af Sangeren Chr. Gottschalch, var Instruktør ved de Brockske Handelsskolers Revue i Handels- og Kontoristforeningens Lokaler.

*

Professor, Dr. phil. *Johannes Pedersen* er blevet Medlem af det svenske Videnskabernes Akademi i den filosofisk-filologiske Klasse.

*

Maleren *Victor Haagen-Müller* aabnede den 9. Februar en Udstilling i Broderen Otto Haagen Müllers Kunsthandel i Læderstræde 15, København. Man fandt her i Olie og Pastel en Række af de Motiver, som *Victor Haagen-Müller* med Forkærlighed har behandlet de senere Aar.

*

Forfatteren *Steen Christensen*, der i Fjor Efteraar udgav Romanen »Synd for Helene«, som fik en meget rosende Omtale, er Soraner, Realist fra 1914. I en Kronik i Aftenberlingen for 13. Januar fortæller han om, hvorledes han blev Fofatter, og om den Betydning hans Sorøaar har haft i saa Henseende.

Departementschef *Graae* faldt den 18. Januar i det glatte Føre ud for Østerport Station i København og brækkede venstre Arm samt læderede Skulder og Ansigt. Han blev indlagt paa Rigshospitalet.

Assurandør *Axel Høffler* er fra 1. Januar 1940 atter kommet tilbage til sine gamle Selskaber, Livsforsikrings-selskabet »Hafnia« og »Danske Phønix«, og har faaet overdraget Agenturet for Amager, med Adresse: Torvegade 47.

*

Maleren *Eyvind Olesen* havde Fredag 26.—Søndag 28. Januar arrangeret en Udstilling af sine Malerier paa Hotel Postgaarden i Sorø.

*

Lektor *C. C. Andersen* ('14), Ordrup Gymnasium, og Lektor, Dr. phil. *Chr. Matras* er af Undervisningsministeriet beskikket til at være Medlem af Opgavekommissionen for Studentereksamen for Tidsrummet 1. Oktober 1939—30. September 1942.

*

Fire Soranere rejste den 25. Januar til Finland for at melde sig til den finske Hær. De tre af dem er Studenter fra 1939, nemlig *Johs. Engberg*, Søn af Sognepræst E., København, *Hans Chr. Thomsen*, Søn af Dir. Sihm, Risingehus, Ullerslev, og *Jørgen Ove Vagn Leerbeck*, Søn af Fabr. L., København; den fjerde, *Per Amby*, Søn af Sognepræst, Folketingsmand A., København, er Student fra 1938.

Stud. med. *Mogens Christiansen* (M'36) er ogsaa rejst som Frivillig til Finland.

*

Da Biblioteksassistent *Georg Olsen* for et Par Aar siden ansattes ved Sorø Akademis Bibliotek, henlaa der her flere Tusinde Avisudklip uordnet og uopklæbet. Han har nu klæbet dem op og ordnet dem i fire Grupper: 1) Holberg 2) Sorø Akademi 3) Biografier og 4) Sorø By. De fylder c. 40 Kasser. De fleste Udklip omhandler Holberg, men der er ogsaa mange om Sorø Akademi og en hel Del om gamle Soranere. Biblioteksassistenten opfordrer nu gamle Soranere til eventuelt at overlade Biblioteket Udklip — som de maatte ligge inde med — vedrørende Sorø Akademi og navnlig vedrørende gamle Soranere.

*

Fhv. Sognepræst *O. V. Krarup* ('88) er udnævnt til Ridder af Dannebrog.

Branddirektør Chr. Behrendt ('85), Middelfart, har for sine Studier over Middelfarts Historie modtaget Den Hjelmsstjerne-Rosencroneske Stiftelses Sølvmedalje.

*

Løberen *Henning Blume* ('33) har taget juridisk Embedseksamen med 1. Karakter.

*

»Nationaltidende« modtog den 2. Februar til sin Indsamling til danske Frivillige i Finland følgende Brev — ledsaget af 1200 Kr. — fra Sorø Akademis Skole:

»Paa Sorø Akademis Skole er der under Det unge Grænseværns Ledelse foranstaltet en Indsamling til Fordel for Finland. Indsamlingen har været overmaade vellykket, der blev givet af et godt Hjerte. Ialt indkom 1200 Kr. Ihukommende de mange Soranerkammerater, der allerede nu befinder sig i Finland, har vi besluttet at tilstille de danske Frivillige hele Beløbet. Summen er kommet ind ved Bidrag fra Lærere og Elever — plus hele Gymnasieforeningens »Baldur«s rørlige Pengebeholdning.«

Stud. jur.

Ung Soraner søger nogle Timers daglig Kontorarbejde, helst Sagførervirksomhed eller lign.

Billet mrk. „1113“ modtager Soranerbladet.

TANDLÆGE!

BØRGE HØFT

Dr. med. dent.

Vimmelskiftet 30 (vis à vis Silkehuset), Palæ 6814. Konsultation fra Kl. 10—4 (bedes forudbestilt).

VARELOTTERIET

Støtter dansk
Produktion

Der er købt Gevinster
i danske Varer
for
over 98 Mill. Kr.

ALMINDELIGT DANSK
VARE OG INDUSTRILOTTERI

Danmarks største
velgørende Institution

Til almenyttige og
velgørende Formaal
er der udbetalt for
over 28 Mill. Kr.

Største Gevinst 10,000 Kr. - et lille dansk Hjem. - Nogle faa Lodsedler for Soranere faas endnu hos Lotteriets Kollektører og i Hovedkolektionen, Læxegade 2, Kbhvn

Til 6. Trækning (5—26. Marts) er Fornyelsesprisen **5 Kr. 60 Øre**
Købelodsprisen: **9 Kr. 90 Øre**

Meld
Dem
ind i
Soransk
Samfund!

Lad os
selv skaffe
Annoncerne til
Soranerbladet!

„SORØ BYS HISTORIE“

v/ L. F. la Cour

Pris Kr. 7,50

Svegårds Boghandel, Sorø

Inger Norries Sølvsmiede

Leverandør til Varelotteriet
Nikolaj Plads 32 - Palæ 5648

Ledig

Det er — Central

14,278

naar De skal bruge Tryksager!

BRØDR. MARKERS Bogtrykkeri
Knippelsbrogade 8, København K.

„Soranerbladet“s Bogtrykker

Husbukke
Assurance-
Compagniet

Dagmarhus
København V.
Central 13,773

Ønsker De
god Forsikrings-Service?

Kontorchef **Robert Bentsen**,
NATIONAL's Hovedagentur,
Gl. Torv 6, København.

Central 16865

SORANER-BLADET.

MEDLEMS
SORANSK

BLAD:FOR
SAMFUND

25. AARGANG

Nr. 3

Marts 1940

EN SAMLET PLAN EFTERLYSES

Der er sikkert ingen gammel Soraner, der ikke med en vis Stolthed tænker paa sin gamle Skole, Malings klassiske Bygning, Rektorgaarden, der ligger fornemt hævet og paa en fin Maade slutter Rummene om Fratergaarden, Akademihaven med de mange smukke og sjældne Træer, Sportspladserne, Søen, Kirken og Klosterporten, der danner Indgangen til hele Herligheden, og nu søger man yderligere gennem *Soransk Samfund* at øge denne Rigdom af Bygninger i smukke Omgivelser ved at skaffe Midler til endnu en fin Bygning, der skal være Rammen om dansk Malerkunst fra før Aar 1900.

Det lyder jo gevaldigt besnærende, og der er sikkert mange, der af et godt Hjerte vil give sit Bidrag. Det er jo til en god Sag og til yderlig Forherligelse af den gamle Skole.

Men naar man tænker sig lidt om, staar det saa saa godt til med det Bygningsvæsen i Sorø, eller er det ikke snarere lidt af en Forblændelse alt sammen? Er der ikke, Haanden paa Hjertet, andre og vigtigere Ting, der først burde klares, før Skolen kan føje en Maleribygning til den Samling af de mange Huse, der udgør Skolen?

»Vænget«, der jo er forholdsvis nyt, er kun saa som saa. Det kan prale med smukt dekorerede Vægge i en Stue, men Rummet er i sig selv middelmaadigt ligesom hele Bygningen.

Sorø Akademi er en af Landets rigeste Skoler og Landets største Kostskole, men faar man rigtig Indtryk af det, naar man opdager alle de Mangler, der i Virkeligheden er? Er Tiden ikke inde til at faa en samlet Plan over alle de Ting, der staar først paa Ønskeseddelen, før man giver sig til at bygge Maleribygning?

Har man fulgt de senere Aars Skolebyggeri Landet over, synes man jo nok, Sorø har staaet noget i Stampe.

. Før at begynde med det udvendige:

Fratergaarden, er den, som den bør være med de smaa latterlige Bepantninger? Hvordan med Kirken, kan Skiferlaget ikke blive erstattet med et Blytag? Hvordan forholder det sig inde paa Akademiet, sidst jeg var der, hang der smaa billige Lysekroner paa Gangene, der misklædte fælt. De blaa og røde Gange er rædsomme og udstyrede med en Fotografisamling, der burde ophænges f. Eks. i Læsesalen. Rummene kunde blive smukke, og passende møblerede vilde disse Sale være en Berigelse for Skolen. Tænk hvor

smukke de kunde blive med lys Vægfarve og passende udstyrede med Malerier udvalgte med Forstaaelse i Forhold til Rummenes særlige Karakter.

Den Skønhed, Drengene omgives af i det daglige, virker opdragende og giver Respekt for Kunst.

Paa en af Gangene hang et Maleri, for hvis Skyld man maaske burde opfordre til at faa bygget et Malerihus snarest, saa det kunde blive Ijernet. Hvor det hænger, passer det som en Hund i et Spil Kegler.

Og hvordan staar det til med Møblerne? Det er ikke godt, der trænges i høj Grad til en saglig og smuk Møblering af Salene.

I Spisesalen troner Fader Holberg i bronceret Gips, smaa Bidder er hist og her slaaet af, saa den hvide Bund titter frem. En Holberg i et lidt mer bestandigt Materiale, havde været en smuk Gave til Skolen fra taknemmelige Elever. Paa samme Maade forholder det sig med Gipsstatuerne i Forhallen, de burde være i hvid Marmor. Festsalen trænger i høj Grad til en nænsom Restaurering.

Naa! det er altsammen Smaatterier, men Skolen selv trænger til mange Ting. Elevantallet er blevet betydeligt forøget i de senere Aar, der mangler Særklasser, og hvordan med Sportspladserne? Her er jo Plads, og det helt rigtige maatte kunne laves. Badeanstalten husker jeg som en pudsig Ting, hvor man vaskede Fødder en Gang om Ugen, men de sanitære Forhold er maaske blevet mere moderne.

Biblioteket, der rummer en af Landets rigeste Samlinger, er installeret i et meget brandfarligt Rum. Dette burde brandsikres og kunde samtidig bygges sammen med Klosterporten, saa der ogsaa her blev Plads til Byens Bibliotek.

Søbadeanstalten vil jeg blot nævne som en af de Ting, der vist ikke har været tænkt paa i mange Aar.

Endelig vil jeg nævne den nuværende Ministerbolig. Det er et fint gammelt Hus. Vilde det ikke være en smuk Idé, om gamle Soranere erhvervede det og lod det ombygges til en Udvidelse af »Vænget«.

Alle gamle Soranere lider af ulykkelig Kærlighed til Sorø og bæver af Angst, hver Gang de hører, at der skal laves noget om, men netop for ikke at faa Charmen og Hyggen ødelagt, maa Tiden være inde til, at der udarbejdes en samlet Plan over de Udvidelser, der før eller senere bliver saa paatrængende, at der maaske gaaes til dem, før en samlet Plan er udarbejdet, og saa kan det jo være, at man til den Tid opdager, at Maleribygningen, dersom den bliver til Virkelighed, er kommet til at ligge paa et galt Sted.

Saadant noget er jo hændt før, tænk paa Muscet.

Krigen holder ogsaa op engang, og en skønne Dag vil Bilerne snurre igen og alt vil faa Fart og Liv. Sorø vil ogsaa med Tiden vokse sig større, og saa vil man opdage, at den er helt gal med Indkørslen til Byen i Knækket fra Boldhusgade til Realgade ved Klosterporten. Den lille Sanering, der skal til for at faa det farlige Knæk i Orden, burde tages med i Overvejelserne ved en Planudarbejdelse og med det samme klare den Rutebilstation, som før eller senere maa komme ved Torvet.

Soransk Samfund kan jo ikke gøre noget ved alt dette, men Samfundet kan maaske være medvirkende til, at en Del af disse Spørgsmaal bliver løst.

Tyge Hvass.

GENERALFORSAMLINGEN

Ordinær Generalforsamling i Soransk Samfund afholdes Lørdag 27. April 1940 Kl. 20 i Oskar Davidsens Restaurant, Aaboulevarden 56, med følgende

DAGSORDEN

1. Beretning for 1939 (Formanden).
2. Regnskab aflægges for
 - a) Soransk Samfund (Rasmusen).
 - b) Understøttelsesfonden (Clausen).
 - c) Jubilæumsfonden (Clausen).
 - d) Bladfonden (Clausen).
 - e) Valdemar Petersens Legat (Clausen).
 - f) Soranerbladet (Clausen).
3. Budget for 1940 (Rasmusen).
4. a) Ændring af Forholdet med Hensyn til Afdelingerne for Jylland og Fyn.
b) Forslag til Ændring i Vedtægternes § 11. (Formanden).
5. Valg til Bestyrelsen (Knox, Louw, Rogert Møller, Clausen samt Afdelingsrepræsentanterne Rudkøbing og Suhr Henriksen afaaar efter Tur).
6. Valg af Revisorer og Revisorsuppleanter.
7. Eventuelt.

Bestyrelsen.

SORANER-AFTENEN 7. MARTS

Soraner-Aftenen Torsdag den 7. Marts i Grand Cafes Selskabslokaler havde samlet c. 50 Medlemmer, for hvilke Murmester O. Licht holdt sit Foredrag over Emnet »Fra det praktiske Liv«, efter at Formanden, Dommer Knox havde budt velkommen, særlig til Aftenens Foredragsholder, og udbragt det traditionelle Leve for Sorø Akademis Skole. Licht gav i sit Foredrag et nøgternt og anskueligt Billede af den store Byggevirksomhed, han leder, og viste i Tilknytning hertil Lysbilleder fra denne Virksomhed. I et følgende Nummer vil fremkomme et Resumé af Foredraget. Knox takkede for dette og stillede et Par faglige Spørgsmaal, som Foredragsholderen besvarede.

Derefter samledes man til et Par Timers hyggelig Selskabelighed ved Smørrebrødsbordet, hvor Licht takkede Bestyrelsen for dens Arbejde med at arrangere Soraner-Aftenerne.

CHRISTIAN WILSTER

1840 - 1940

Af Overbibliotekar T. Glahn, Haderslev.

II.

Udover disse glimtvisse Oplysninger om Wilsters Forhold til Kollegerne i Sorø bringer Brevene et interessant Indblik i hans Liv og giver os Lejlighed til at følge hans Oversættelsesarbejde paa nærmere Hold. I det følgende skal gengives enkelte Uddrag, saa at sige Øjebliksbilleder fra Wilsters Liv i Sorø.

Som man ved, følte Wilster sig i Begyndelsen nærmest »begravet« i Sorø. Her er en karakteristisk Udtalelse fra December 1825:

»Det er en bedrøvelig Søndag Eftermiddag, det rusker og sneer, og om det end var det bedste Veir, saa er jeg indespærret som Inspectionshavende, jeg sidder her og kukelurer, mens de andre ere oppe hos Overøvrigheden at drikke tynd Punsch til tykt Smørrebrød, de faae baade Vaadt og Tørt, og jeg, udaset af at regne Characterer, sidder mutters ene indtil Kl. 8, men saa dages det ogsaa, thi saa kommer Capt. Thomsen for at hielpe mig med at fortære 50 af de ædle Dyr, som man kalder Østersen, der hændelsesviis have forvildet sig fra Fladstrand til Skolemesterlængen No 6; ja det havde de gode Dyr nok ikke drømt om, men saadan gaaer det, Forsynets Veie ere urandsagelige. Altsaa Kl. 8 bliver der lyst paa Møllen, men indtil den Tid seer det skummelt ud, thi Hovedpine, Svinde, Snue og Hoste, det er næsten meer, end nogen Foureer kan have Lov til at indlægge i Qvarteer hos en fattig Skolemester, og Du maa ikke undres over om denne kjedsommelige Indkvartering efterlader sig dybe Spor i denne Smule Skrivelse, som jeg nu er ifærd med at lave. Dog vil jeg ikke besvære Dig med mine Jerimiader, men sandt er det, det er en daarlig Bye, jeg lever i, man kan ikke engang faae en Gryde tillaans at koge et Stykke Kjød i, og tilmed saa har man ikke engang Kjødet. ... Du har gjettet rigtig, naar Du mener, at jeg længes meget efter Besøg fra Kjøbenhavn, men den Trøst, Du vil give mig, er ungdommelig naiv, nemlig at Du og Dine Søstre næste Julii agte at reise til Slagelse, ja den Plan er meget fornuftig, men det er ikke stor Trøst den 3die Decbr., det er omtrent, som om man vilde sige: bare vi dog snart fik godt Veir, det er saa raat og koldt, siger intet! siger intet! næste Julii bliver det nok varmt. O det er dog ret en lykkelig Alder, Du er i; naar Julegrøden er sveden, saa trøster man sig med Kirsebærtiden, og slaae Jordbærrene feil, saa glæder man sig til Valdnødderne, men for en stakkels Djævel, som jeg, for hvem Jordbærrene slaae feil, og som ikke fandt andre Kirsebær end sure Moreller, for ham maa Trøsten være mere haandgribelig, end den, der næsten er 3 Qvartaler borte.«

Men en Ting hjalp Wilster gennem denne Periode: Arbejde! Han skrev i disse Aar paa sin Disputats om Oraklet i Delphi: »jeg har saa travlt baade med Arbeide, der paa-ligger mig som Hoveribonde, og med Indhøstning af den Sæd, jeg som Selveier har saadet i min egen Jordlod, eller paa slet og ret Prosa, jeg er stærkt beskjæftiget baade som Skolemester og som Autor med at renskrive, pudse og flikke den bevidste Afhandling. [5.7.26] Aaret efter, i 1827, disputerede Wilster for Magistergraden, og samme Aar udsendte han sin første Digtsamling.

Men fra omkring 1826 kan man mærke, at Utilfredsheden hos Wilster viger for en Følelse af Glæde over Tilværelsen; Omslaget skyldes Forlovelsen med Kusinen *Charlotte Wilster*, kaldet »Lolo«:

»Hvor det dog er en ganske anderledes Geburtsdag iaar, end i de senere Aar. For 2 Aar siden skrev jeg paa denne Dag et Digt med Gift og Galde om Livet i Sorø; hvad jeg tog mig for ifjor, husker jeg ikke. ...Saameget veed jeg blot, at min eneste Glæde var Tanken om, at jeg nu Gud skeelov havde faaet Has paa et af de kjedsommelige Aar, jeg er fordømt til at drive om her i Verden i. Men Gud være lovet, iaar er alle disse Spøgelser og Tanker forjagne, der er hverken Regn eller Slud i min Sjæl, der er Solskin og Fuglesang. Det er en Lyst at leve, naar man er knyttet med skønne Baand til Jord og Himmel, og det er den glade Følelse, som gjør min Fødselsdag til en Højtidsdag for mig.« [27.9.27]

I 1828 blev Wilster Lektor, og Aaret efter giftede han sig med »Lolo«.

Samtidig med at Wilster i 1830 udsendte sin anden Digtsamling, tog han en ny Opgave op: Oversættelsen af Homer. I Begyndelsen drejede det sig nærmest om en Prøve fra Wilsters Side: »Jeg har skikkelig travlt med Homer, der er en Bog af samme, som jeg gjerne vilde have færdig til Nytaar. Mit Bidrag til det sorøiske Tidsskrift bliver 5 Ark, hvoraf der alt trykkes paa det fjerde. Udentvivil kommer der ikke en Linie af Udgiverne selv; de staae blot Fadder.« [15.12.30] Men dette Forsøg¹¹⁾ indfangede i den Grad Wilsters Interesse for Oversætterarbejdet, at han tog Opgaven op: at levere en fuldstændig Oversættelse af *Iliaden*. Det var kun nødtvungent han i de nærmest følgende Aar lod Homer hvile, og som Tiden gik, blev han en Mester paa det Omraade: »Jeg har igjen taget fat paa Homer, som har maattet hvile nogle Maaneder paa Grund af andre Arbejder, men det lader til, at jeg med fornyede Kræfter er kommen tilbage til mit kjære Arbejde, idet mindste ere de 200 Vers, som jeg i disse Dage har oversat, uimodsigeligen betydelig bedre end det Foregaaende; jeg vil nu smedde mens Jernet er varmt, thi jeg skammer mig næsten over, at jeg endnu har saa lidt færdigt.« [29.2.32]

Wilster havde paa det Tidspunkt været 10 Aar ved Akademiet og følte sig nu hjemme i Sorø. Efter et Sommerbesøg i København skrev han: »det har sikkert været mig tjenligt, at ryste Skolestøvet en Smule af Sind og Skind; man bliver saa let gammel før Tiden, jeg er allerede bleven det saa temmelig i de senere Aar, det føler jeg tydelig, men en saadan Lysttour er sikkert en god Slurk af Ungdommelighedens Kilde. Til Slutningen begyndte jeg at føle Hjemvee, ikke just af Kjedsomhed og Overmættelse, men fordi jeg uden Virksomhed altid savner Noget, og fordi jeg virkelig er saa lykkelig at eie et Hjem, som er værd at længes efter. Nu er jeg allerede paa 8de Dag i det kjære Hjem ... nu er jeg allerede saa temmelig kommen i de gamle Folder igjen, men dog ikke ganske; det gaaer Mennesket, som en omrystet Flaske, der hører Tid til at Bundfaldet kan sætte sig, og den øvrige Masse blive ganske klar.« [30.8.32] og en Maaned senere: »Jeg vilde sikkert være et meget ubeskedent Menneske, dersom jeg lydelig ønskede, altid at have det saa godt som nu, thi det var for meget forlangt, denne Yttring kommer virkelig fra mit Hjertes Fylde, da jeg tilfulde erkjender, at ikke ret mange Mennesker have saa megen Grund til at være tilfredse, som jeg, og er mit Ansigt stundom lidet smilende, saa hidrører dette fast aldrig fra nogen Misnøie, men snarere fra et lille Anstrøg af Hypochondrie, en Følge af Studeren og Stillesiddens, eller som jeg i mine Versmagerdage udtrykte mig: Det er en veemodig Rest fra min Barndoms Dage; dog -- fordi jeg føler, at hiint Ønske vilde være ubeskedent, derfor nærer jeg ingen ængstende Tvivl om lykkelige Fremtidsdage, tvertimod, uden at være hvad man kalder religiøs og from, sætter jeg med freidigt Haab min

fillid til det Forsyn, som vel ikke lod mig vandre et skikkeligt Stykke Vei, indtil jeg endelig under klar Himmel naaede det Sted, hvor jeg kunde bygge en fredelig Arne, hvor nu en livsalig lille Dreng leger paa sin elskelige Moders Skjød. Hvad vil et Menneske forlange mere? Gud holde sin Haand over Arnen og dens Beboere! ... Du ønsker min Homer god Fremgang, og jeg haaber, at den skal trives ret godt i mit nye Leveaar ... da jeg ... gjennemlæste 16de Sang, fandt jeg, at den trængte til en Hovedreparation, og dermed har jeg siden sidst været beskæftiget; tænk engang, meer end hvert andet Vers er bleven omkalfatret, men Versene ere derved blevene langt correctere og mere flydende, Versepauserne mere markerede, hvilket er saare vigtigt, Constructionerne lettere og Stilen simplere, og derved er Stort vundet. Et drøit Arbejde! vil Du sige; o nei! det har moret mig meget ved denne Operation, at blive fuldkommen overbevist om, at jeg i det sidste Aar har vundet betydeligt i Dygtighed til mit Arbejde. Nu skulle de øvrige Bøger paa lignende Viis repareres, mén jeg troer, at jo længer jeg rykker frem, desto mindre bliver der at lobsalve«¹²⁾. [27.9.32]

Noter.

¹¹⁾ I »Blandinger fra Sorø« kom Oversættelsen af Iliadens 9. og 18. Sang. Og som Skole-Progr. 1833 skrev Wilster: »Om Hexametret og dets Behandling i det danske Sprog.«

¹²⁾ Da W. i 1836 inden Trykningen fik fat paa samme Sang, fandt han efter noget at rette: Jeg har derfor næsten totalt maattet omarbejde den, og der er saa at sige ikke blevet Steen paa Steen [5.6.36]

MALERIER TIL AUKTION

Umiddelbart inden Maleren *Aage Trolle Blumensaaft* døde, havde Bestyrelsen vedtaget at købe nogle af Blumensaafts Billeder, for derved at sikre enkelte af hans mest karakteristiske Sorøbilleder for Soranere, og et Udvalg indenfor Bestyrelsen tog til Sorø og købte fire Billeder i Ramme.

Disse fire Billeder vil blive solgt ved Auktion til den højestbydende, samme Aften som *Soransk Samfund* afholder sin ordinære Generalforsamling.

Billederne kan iøvrigt beses hos Prokurist, cand. jur. *Svend Clausen*, Dagmarhus, men for at alle vore Medlemmer kan danne sig et Indtryk af Billederne, afbilleder vi her et af dem, et Maleri af Sorø Kirke.

EN SORANER FRA HOLBERGS TID

AF

Lektor H. HOLTEN-BECHTOLSHEIM

III

(Brev fra F. C. Moth 1 April 1732)

Monsieur
très-aimable Amy!

Jeg er hiertelig *obligert* for deres gode missive af 19 Martij, som ieg rigtig bekommet haver; lacker høylig for deres gode ønske, samt for dend priis, de setter paa mit *compagnie*; Forsicker, at ieg haver samme *opinion* om deres *Person*, som dend havde, der u-bekiaent *gratulerede* dem paa deres fødsels-dag. Om min hiemkomst erfares viidere af dend, som dette *leverer* - og jmidlertid forbliver ieg, nest Herrens Velsignelses forønskning, med ald *affection*,

Monsieur
vôtre très-humble
serviteur
F. C. Moth
Udskrift: Amonsieur
Monsieur Linde
à
Soroe

Kbhvn
d 1 April
---732

I Promemorien (S-B. Marts 1917, S. 90) omtales en Monsieur Moth, formodentlig den samme som F. C. Moth i dette Brev. — Frederik Krarup: Adelige i Danmark og Norge (Sliftsrelationer indsendte til Klevenfeldt) Kbhvn. 1886, omtaler de adelige i Sorø i 1748, hvorom Præsten P. v. Haven har givet en Indberetning. Her omtales: Friderich Christian Moth, f. i Sorø 1698. Faderen var Amtmand over Sorø og Ringsted Amter, i Slægt med Geheimeraad Mathias Moth. F. C. M. siges at være »af ringe Formue og har ey været nogen Tid gifft eller udi Betianning«. — la Cour fortæller i Sorø Bys Historie S. 76 om to Borgere, der i Aaret 1747 gik rundt til Byens mere ansete Personer for at faa dem til at abonnere paa en Bog af Laurids de Thurah. Da de kom til F. C. Moth med deres Anmodning, fik de ikke andet Svar end: Det er godt. ...

IV

(Brev fra F. C. Moth 20 Juli 1732)

Monsieur
très-cher Amy

Det var mig hiertelig Kiært i dag af deres gode skrivelse med Posten at forneme, hvorledes de, ved lykkelig hiemkomst, havde dend glæde at finde deres Kiære forældre; Jeg kom og vel til *Herlufmagle* om afftenen Klocken 10 slet, og her til Sorø Dagen efter imellem 7 og 8 eftermiddag, hvor ieg paa Gaden, da ieg Kiørte *Grewens kvarter*¹⁾ forbie, blev paa en herlig *tractamente*, indkaldet, og, i lanke, errindre deres sundhed ved et glas viin. Om deres *quarteers* omvexling, som ligger paa *Turebyholm*, fick ieg at viide ved tilbagekomst i *Herlufmagle*. Jeg veed ej endnu til visse naar min Reyse gaar for sig til Khavn, Dog er det saa vit mit forsæt først udj tilkomende uge, eller et par dage efter, ligesom ieg kand blive færdig, og da, maaskee, om de mig ické skulde blive u-gundstig, tog ieg mig dend frihed til at besøge dem paa Vejen, for at have dend glæde og see dem hos deres Kiære forældre,

efter som ieg allerede har haft dend fornøvelse at tale med deres degn og Kiærrist²⁾ - meeningen er denne, Mand taler om en *reduction* ved *Cavaleriet* at skulde skee; og om nu saa skeede, vilde ieg beede deres *Hr.* fader at vilde beviese mig dend tienist, at Jeg kunde bekomme andslag paa nogle deraf til foedgarden at hværve for penge; thj det var ventelig, at de unge snarere blev *reduceret* end de Gamle, og da fantes vel nogle deriblandt, Som vaer anseelige og stocd deres maal³⁾; Det skulde meest være mig Kiært, om ieg derved kunde forskaffe *mon Amy*, dend *protection* og adgang udj *Conferents-raadens* huus, som ieg vilde, da ieg forsikker, at jeg intel Kiærere viste, hvormed mand fruén Kunde *Obligere*, end andslag paa en dygtig Karl, som ieg *raisonable* skulde give paa haanden⁴⁾ Jndlagde⁵⁾ ombedes al bæere med en errindring om en Vens *absence*. Nyt ved jeg intet at meddeele, hverken *pedanterie* eller af vigtighed, ønsker ej heller, at det skulde blive værre end det er i disse tierer. Til slutning vil ieg bede, at de mig med neste Post vilde unde dend fornøvelse, at see et par Ord fra dem, da ieg nærmere skulde give dem tilkiende naar ieg rejser herfra, og imidlertid med skyldig hilsen til deres Kiære forældre, samt Herrens trygge Varetægts forønskning og Ald *divertissement* imedens De er hieme stedtse lever med *plaisir* og *tendresse*

Monsieur
très-cher Amy.

Sorøe
d 20 July
1732

vôtre fidele Amy
et très-humble serviteur
F. C. Moth

Udskrift paa Konvolutten:

A Monsieur
Monsieur Gabriel Linde
à
Turebyholm

Par Ringsted.

¹⁾ Hvem Greven er, aner jeg ikke; heller ikke Conferentsraaden, der omtales strax efter.

²⁾ Er det just Bouchorst og hans Kone i Ulsø? — deres sø: Gabriel Lindes.

³⁾ Er det Meningen, at Moth har hørt om Reductionen ved Kavalleriet af Degnen og hans Hustru og nu vil tale videre derom med Lindes Far, der havde militære Stillinger og allerede 1710 blev Regimentskvartermester ved et fynsk Rytterregiment?

⁴⁾ Moth vil vinde den omtalte Conferensraadinde ved at skaffe hende en dygtig Tjenestekarl. Derefter vil han anbefale den unge Linde til hende. — Moths Anstregelse for at hverve Soldater minder om sidste Akt i Erasmus Montanus. Hans Udtryk: stod deres Maal, er det Holbergske: Er han noget bred over Skuldrene? Moths Udtryk: give *raisonable* paa Haanden er paa Linje med Holbergs: Hvo som har taget Penge paa Haanden, er en værved Soldat.

⁵⁾ Hvad der skal tænkes paa med »Indlagde«, er ikke godt at vide.

V

(Brev fra Søsteren Sophia (f. 1720) 17. Februar 1733)

Hiert Elskende K: Broder!

Jeg Kand Intel andet, End ieg maae laade K: broder viide hvor dan vor Tilstand er her udi *Jylland*. Da er ieg og Min[e] K: Søsterer og *Papa* Gud skee lof Møyet vel, Mens *Mama* er gandske slet dissvære¹⁾, Ellerss lader ieg K: broder viide, at *Feberen* som ieg haver haft saa lenge, haver nu forladt Mig, Og *een Bispinde* nafnl: *Lindrop* her

ud i *Colding*, haver Næst Guds hielp, hiulpen Mig, hvad nyt er an Gaaendes er intet synder lig, ellers er *Brigadieren* Er²⁾ bleven *General Major*, og *Ritmester Juel* er bleven *Maïor*, og *Madam Posherel* er død, og haver vi og saa faaet een anden tiener, ellers ville Jeg Gerne viide hvordan K: Broders tilstand er, Og hvor dan *Monsiür Moth* lever, Dersom ieg Kuunde fornemme at Di var begge toe friske og vel da skulle det vær mig hiertelig Kiert, Ellers skal Jeg hilse K: broder Møyet flittig fra *Papa* og *Mama* og Mine Søsterer og beder at K: broder vil være saa god at hilse *Monsr. Moth* og *Madam Deitma*³⁾ og bege hendis Jomfruer møyet flittig fra Mig, Nu Entet viidere End ieg befaller K: broder i Guds vold, og flittig helsen fra mig, Jeg stedse for bliver K: broders lydigste

Søster Endtil min
Død!
Sophia Linde

Colding
d 17. Februa:
Ao. 1733

P. S. vær saa god K: broder og skrif mig et par ord igien med aller første leilighed

Adieu

Udskrift:
(med en anden Haand) *A Monsieur
Monsr. Gabriel Linde
Mon tres cher frere
a
Sorøe Kloster*

¹⁾ Moderen døde 1735, ikke 1738, som der staar i Patriciske Slægter (Trafikbestyrer Haarløv). ²⁾ Brigadieren er sidste Ord paa første Side i Brevet. Da hun vender Papiret, har hun glemt, hun har skrevet: er. ³⁾ Deichman. - Det Deichmanske Hus nævnes i et Brev, trykt i S-B. 1917 S. 91.

VI

(Brev fra M. C. Deichman. Et Stykke af Brevet er klippet bort, hvorved Aarstallet er tabt.)

Min kiere *Linde*

Jeg bad gerne at hand ville helse sin hørrer saa flittig fra os og der hos bede at nar eders skolle timer var forbi J da maatte *permitteres* at kome her ned for at synge en salme for min *papa* Jeg formoder at I er saa god og komer ieg forsichrer I gjør os En stor tieniste Jeg forbli. Eders beredvillig t:¹⁾.

S..... 15 Maj *M C Deichman.*

Udskrift: *A Monsieur
Monsr. Gabriel
Linde
a Sorøe Kloster*

¹⁾ tienerinde. -

VII

(Brev fra M. C. Creuytz 11 Juni 1737)

*Sorøe d 11 Junj
1737*

Monsieur Linde

Han maa forsichre sig til at ieg for lang tid hafde skreven og tillige med aflagt min tachsiggelse for Den udsentte *Canarie fugl*, som Er meged deylig i sin sang, men Jeg har sandelig sledse været *incomodered* I mine øyne saa ieg iche har kunded skrive, hvor for han maa have mig undskyll. Men nu befinder ieg mig Gud skee lov bedre.

Min *tante* er ham *obligert* for den Efter retning om Høyeste Rætz sager som han var saa artig og skafvede hende, hun tillige med *Mama* og mig formelder voris *Compliment* til hans smoehe Søstre og ham selv, hvor nest altid lever *monsieur Lindes* tienstfærdige tienerinde

M. C. Creuytz.

Udskrift: *A Monsieur
Monsieur Gabriell
Linde
a Copenhague*

pr. couvert

Linde har nu forladt Sorø og er i København, men han vedligeholder sine Soranske Forbindelser og besørger Ærinde for dem.

I Brevets Segl er der 3 Kors, vel en Hentydning til Navnet.

VIII

(Dobbeltbrev fra M. C. Creuytz og M. C. Deichman
16. Nov. 1740)

*Sorøe d 16 November
1740*

lille kiere *Linde*

at ieg nu igen *incomoder* ham skeer alene for iche, at have den *titul* af utachnemlig, og tacher ieg mangfoldig, først for hans artig brev og der nest for den skjøne *Tobach*, som vi alle meget vel betiener os af, men da han var alt for rund der med, tør ieg aldrig mer tage en priss af daasen, det skulle være os en stor fornøjelse, og¹⁾ hans foretning²⁾ tillod os at see ham her, ieg ønskede noch saa gerne at være i Kiøbenhafn naar herskabet holder sit intog, men som det er mig for buden, vil ieg dog vente lille *Linde* gier mig en liden Efterretning der om, min *tante* havde stor lyst at knibe i øret lige som i gamle tider, hun har selv den fornøjelse at skrive ham, nu ieg slutter dog først formelder voris samtlig *Compliment* for hans *papa* og søstre og lever lille

Lindes tienstfærdig tienerinde

M. C. Creuytz

P. S: ieg troer nepe han kan læse dette thi pennen duer inte og Manden haster *adieu*

hierte lile *Linde* Jeg hafde selv tenkt at skreven ham et skickelig bref, mens budet kom saa hastig saa ieg maa lade det blive ved disse faa linier, det er mig kiert at forneme hand med sine er vel, ieg ynsker af hierted at see ham her da jeg skule efter kome det trine har skreven paa mine *Veine*³⁾, tack for tobacken som ieg velig⁴⁾ lar del i, ia hafde det været fra *Hanober*⁵⁾ saa hafde armen iche blevet træted *Adieu* lef vel det ynsker

hierte lindes ven og tienerinde

M. C. Deichman

Brevet har ingen Udskrift; det har vel ligget i en nu forsvundet Konvolut.

¹⁾ og, Skrivefejl for om. ²⁾ I Juli 1740 var Gabriel Linde blevet Kasserer ved Particulærkassen. ³⁾ Bogstaverne i Niens Fornavn er M. C. Hun har vel heddet Cathrine, forkortet til Trine; hun lover i sit Brev, hendes Tante skal knibe Linde i Øret. ⁴⁾ velig, villig, gerne. ⁵⁾ Hvad Hanober er, ved jeg ikke. Maaske Navnet paa en Købmand i København, der handlede med extrafin Tobak (Snus). Man kan tænke sig, Linde har skrevet, han helst vilde have skaffet Tobak fra ham, men at dette var mislykket, f. Ex. fordi Købmanden havde solgt sit Lager ud.

IX.

(Uden Dato og Stedbetegnelse, skrevet af en Dame, hvis Navn jeg ikke kan tyde, og som derfor er sat i Facsimile.)

Monsieur j'ay oublié de vous prier ce matin de la par de Mr. De Lagarde si vous vouderié¹⁾ bien lui preller votre abit noir pour de main. Divertité²⁾ vous bien ou vous ailes je suis

Monsieur
servante
votre tres obligé,

¹⁾ voudriez. ²⁾ divertissez. ³⁾ Maaske staar der i Underskriften M A d B:. Hun kan aabenbart tale Fransk, men er noget usikker i Ortografien. Hun har foldet Brevet uordentlig sammen.

X

(Samme Brevskriverinde som i foregaaende Brev)

En vous donnant le bon jour, je vous prie de dire a Mr: votre pere sil ne voudroit pas venir isi avec vous, et cela dabor, elle est for mal et a langui apres vous autres toute la nuit. il faut que vous disiee¹⁾ cela a Mr: votre pere dune manierre qu 'il ne saifraye²⁾ pas, car il est serlain quelle est tres mal. ne dite pas non plus que je vous eeri. Je suis

Monsieur
votre tres humb.
servante

Udskrift: A Monsieur

Monsieur Gaberiel
Linde

a son logit

¹⁾ disiez. ²⁾ s'effraye.

Har ogsaa været foldet uordentlig sammen, men lukket med Segl. Brev IX og X er skrevet med latinske Bogstaver.

DØDSFALD

I Soraner-Bladet for Juni i Fjor (24. Aargang Nr. 6 Side 41 o. f.) findes der et Gruppébillede og en Artikel »Det Overlærer Ibsenske Hjem i Sorø e. 1880. En personalhistorisk Billedtekst ved H. G. Olrik«. Paa dette Billede ses en lille Soraner *Franciscus Oscar Hinné*. Den 26. Februar i Aar afgik han ved Døden i München. Dødsfaldet bekendtgjordes i »Berlingske Tiden- de« af hans Søstre Adele Hinné og Minna Holm. I Sorø gik han i Forberedelsesskolen og blev i August 1881 Elev paa selve Akademiet; hvornaar han forlod Skolen er ikke anført i dennes Matrikel. Om ham skrev *Olrik* følgende:

Franciscus Oscar Hinné havde set Dagens Lys en Novemberdag 1868 i St. Petersburg som Søn af Berider Carolus Magnus Hinné (død 1890) og Hustru Friederi-

che Edwardine, f. Nolte (død 1894), og han skulde som sin ældre Broder Charles Frederik være Kunstma- ler, gik ogsaa en Tid paa Kunstakademiet i Køben- havn, men brød ud og blev Berider efter Slægtens Tra- ditioner. Hans Liv er ført fjernt fra Danmark, mest med Domicil i München og i en Jagthytte i Tyrol, men et Par Gange er han kommet paa Besøg i København, senest i 1938, hvor hans Forældre, der nu forlængst hviler i Petri Kirkes Gravkapel, sidst i 1870'erne hav- de slaaet sig ned, efter at hans Fader som en af sin Tids største Cirkusejere havde tjent en Millionformue. købl sig Grund og bygget Villa i Rosenvænget og der opført sit eget Ridehus, hvor han og hans meget smuk- ke Døtre øvede Slægtens gamle Kunst som Privatfor- nøjelse.

EN IKKE-SORANSK BOG OM SORANERE

Forlaget »Vort Land« har nu atter begyndt paa en Biografi over Soranere fra 1900 til 1940, og der drives i Øjeblikket Akkvisition paa at faa Soranere til at opgive de- res Data til denne Bog og helst ogsaa abonnere paa den (57 Kr.) Bogen blev paabegyndt i 1934, men ret hurtigt op- hørte man med Arbejdet, og Kontorchef *H. G. Olrik* med- delte i »Soraner-Bladet« Aargang 1934, Pag. 72, at *Soransk Samfund* intet som helst havde med dette Foretagende at gøre, og denne Meddelelse vil vi nu atter fremkomme med:

Soransk Samfund har intet som helst med den af Forlaget »Vort Land« paabegyndte So- ranerbiografi at gøre.

Tværtimod vil vi gerne benytte Lejligheden til at med- dele, at *Soransk Samfunds* Bestyrelse gennem mange Aar har arbejdet og stadig arbejder paa en fuldstændig So- ranerbiografi, som det er Hensigten at lade trykke i Hæfter til samtlige *Soransk Samfunds* Medlemmer.

GAMLE SORANERE
OG SORANSKE NOTER

I Tidsrummet 10.2.1940 - 7.3.1940 incl. har følgende ind- meldt sig i *Soransk Samfund*:

Gregers Verner Jørgensen, Storegade 37, Sorø.
stud. jur. *Arne Erik Søeborg Jensen*, Henrik Ibsensvej 1, 3., V.
stud. mere. *Albert Gregersen*, Vendersg. 20, K.
Ingeniør *F. C. Harboe*, Brøndbyvester Strand, Glostrup.
stud. med. *Chr. Kruse*, Hovedgaden 52, Bagsværd.
Murer *Hans Gulstand Rasmussen*, Haslev Haandværkerhøj- skole, Haslev.
stud. ing. *Carl Helge Christiansen*, I. M. (Auto-Flug).
Deutsches Haus, Mittweider, Deutschland.
stud. oecon. *Niels Helleris*, Kollegium 3, Aarhus.

Lørdag Aften den 9. Marts afholdtes paa Sorø Akademis Skole et Bal for de yngste Klasser, det saakaldte »Blebal«.

*

Tredie og sidste Bind af Museumsinspektør, Dr. Johs. Brøndsteds monumentale Stovværk »Danmarks Oldtid« udkom hos Gyldendal den 9. Marts. Forlaget fejrede den 7. Marts denne Begivenhed ved en Lunch, hvor Professor, Dr. phil. *Vilhelm Andersen* holdt Talen for Brøndsted.

*

Vi minder om, at *Soransk Samfunds* Medlemmer ved Henvendelse til Prokurist, cand. jur. *Svend Clausen*, Dagmarhus, København V., Tlf. Central 13773, kan faa *Gordon Norries* Bog »Sorø Akademis Læger« for 1 Kr. 50 Øre (halv Pris).

*

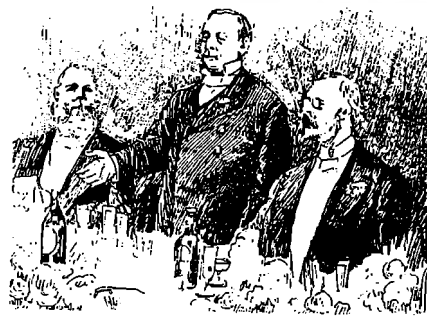
Her bringes en Gengivelse af Johannes Larsens Maleri »Bygevej ved Filssø«, som er skænket til det projekterede Musæum i Sorø af »Soransk Samfunds Musæumsvenner«.

*

Fhv. Kontorchef i Ministeriet for offentlige Arbejder og for D. S. B.'s Personalekontor *J. W. Harhoff* fyldte 80 Aar den 19. Februar. *Soransk Samfunds* Lykønskning blev overbragt af *Knox, Louw* og *Clausen*, som mødte i Harhoffs Hjem med en Buket lyserøde Nelliker og hvide Syrener.

*

Læge *Kristian Lundh* ('88), København, fyldte 70 Aar den 20. Februar. Samme Dag fyldte Forfatteren, Byretsfuldsmægtig *Tage Hebo* ('08) 50 Aar, Fabriksdirektør *M. von Lillienskiöld* ('08), Dormagen ved Rhinen, var fyldt 50 den 19. De modtog alle en Hilsen fra *Soransk Samfund*.

Journalistforeningen fejrede den 2. Marts 60 Aars Jubilæum. Fra det i Dagens Anledning udgivne Festskrift bringer vi ovenstaaende Billede, oprindeligt i en Tegning i »Illustreret Tidende«, fra Journalistforeningens Fest paa Skodsborg for de udenlandske Journalister, samlede i Anledning af Den nordiske Udstilling i København 1888. Fra venstre: *M. Vachon*, »Le Temps«, Amtmand *C. St. A. Bille* og Udstillings-Komiteéns Formand, Direktør for Den kgl. Porcelains-Fabrik *Philip Schou*. Disse to har jo begge været *Soransk Samfunds* Formænd.

*

Læge *Tage Wadum Christensen* ('29) er rejst til Finland for at gøre Ambulancetjeneste.

*

Grosserer *Knud Thorgills*, Slagelse, viedes den 27. Februar i Citadelskirken til Frk. Else Mammen, Datter af Grosserer *Marius Mammen*.

*

Læge *Peter Kabell* kunde 1. Marts fejre 40 Aars Jubilæum som praktiserende Læge i Glumsø.

*

Dr. phil. *Hans Henriksen Ussing* og Frøken *Anna Marie Fuchs* blev viet Lørdag den 2. Marts.

*

Søndag Aften den 18. Februar rejste 300 danske Metalarbejdere fra København til Finland for at udføre civilt Arbejde der. Deres Rejseleder var Soraneren, Baron *Carl v. Eggens*, der i en Snes Aar har været Rejsefører og Turistleder.

*

Billedhugger *Per Linnemann Schmidt* (1929), der har skænket Musæet i Sorø sin Buste af *Soransk Samfunds* tidligere Formand og nuværende Æresmedlem, Stabslæge *Gordon Norrie*, har faaet denne og 4 andre Arbejder antaget paa Charlottenborgs Foraarsudstilling.

*

Statsskovrider *Poul Lorenzen*, Buderupholm, er udnævnt til Statsskovdirektør og overtager sit nye Embede den 1. April.

Engang i Februar arrangerede »Ildrætsbladet« og »Politiken« en Skøjteløbskonkurrence i København, og bagefter kunde man i førstnævnte Blad læse følgende: I Særklassen for Deltagere med rigtige Hurtigløbsskøjter sejrede *Niels Vilsbøl Heilmann*. Aller et Bevis paa, at Æblet ikke falder langt fra Stammen. Faderen var i mange Aar vor ubetinget bedste Hurtigløber og indpodede selvfølgelig sin Kærlighed til Skøjtesporten i sine Børn. Hans Instruktion har ikke været spildt paa den 15aarige Søn. Med straalende Ansigt modtog den unge Soraner sine Præmier, »Ildrætsbladet«s og »Politiken«s Sølvbæger og et Par rigtige Hurtigløbsskøjter udsat af F. I. B.

Niels Vilsbøl Heilmann, Søn af Overklitfoged H., Skagen, gaar i I. G. paa Sorø Akademis Skole.

*

Det rets- og statsvidenskabelige Fakultet ved Københavns Universitet har til Forsvar for den juridiske Doktorgrad anlagt en Afhandling af Fuldmægtig i Indenrigsministeriet, cand. jur. *Ernst Andersen* om »Administrativ Tilsyn med Kommunalforvaltningen. En Studie indenfor den offentlige Ret« *Ernst Andersen* er Sorøstudent fra 1925.

Grosserer *H. B. Thorsen* (Real. 1887) fyldte 70 Aar den 14. Marts og modtog i Dagens Anledning en Hilsen fra *Soransk Samfund*.

*

Skolekomedien paa Sorø Akademis Skole løb af Stabelen Lørdag Aften den 17. Februar, hvor der spillede i Festsalen for Eleverne fra 1. til 3. Mellemklasse og for Skolens Funktionærer. Søndag Aften den 18. spillede der for de øvrige Elever samt Lærerne og nogle særlig Indbudte. Blandt disse var Skuespiller Eyvind Johan Svendsen, som bagefter udtalte anerkendende Ord til de unge Aktører, der opførte Henri Nathansens Skuespil »Indenfor Murene«. Adjunkt *Pihlkjær* havde været Instruktor, og Skolebladet »Skyls« meddelte, at af de 12 Skuespillere var 7 Dilletanter, og at Suffløren var fra Ebeltoft. Dekorationen »Den grønne Stue«, der var noget af en Tradition, var - tilføjer Bladet - blevet aflivet med et Par Bøtter Limfarve, paa-smurt med stor Dygtighed. Aktørerne klarede forøvrigt Opgaven smukt og lønnes med megel Bifald.

*

Stud. jur.

Ung Soraner søger nogle Timers daglig Kontorarbejde, helst Sagførervirksomhed eller lign.

Billet mrk. „1113“ modtager Soranerbladet.

TANDLÆGE BØRGE HØFT

Dr. med. dent.

Vimmelskæft 30 (vis å vis Silkehuset), Palæ 6014. Konsultation fra kl. 10-4 (bedes forudbestilt).

VARELOTTERIET

Støtter dansk Produktion

Der er købt Gevinster
i danske Varer
for 100 Mill. Kr.

ALMINDELIGT DANSK
VARE OG INDUSTRILOTTERI

Danmarks største velgørende Institution

Til almennyttige og
velgørende Formaal
er der udbetalt for
over 20 Mill. Kr.

Største Gevinst 10,000 Kr. = et lille dansk Hjem. = Nogle faa Lodsedler for Soranere faas endnu hos Lotteriets Kollektører og i Hovedkollektionen, Laxegade 2, Kbhvn.

En Lodseddel til 1. Trækning (17. 18. April 1940) koster kun 1 Kr. 30 Øre.

„SORØ BYS HISTORIE“

vi L. F. la Cour

Pris Kr. 7,50

Svegårds Boghandel, Sorø

Inger Norries Sølvsmiede

Leverandør til Varelottieriet
Nikolaj Plads 32 - Palæ 5648

Ledig

Det er — Central

14,278

naar De skal bruge Tryksager!

BRØDR. MARKERJ Bogtrykkeri
Knippelsbrogade 8, København K.

„Soranerbladet“s Bogtrykker

Husbukke
Assurance-
Compagniet

Dagmarhus
København V.
Central 13,773

Ønsker De god Forsikrings-Service!

Kontorchef **Robert Bentsen**,
NATIONAL'S Hovedagentur,
Gl. Torv 6, København.

Central 16865

SORANER-⁷⁰BLADET.

MEDLEMS

SORANSK

BLAD:FOR

SAMFUND

25. AARGANG

Nr. 4

April 1940

EN SLÆGTEBOG

Gerda Mundt: Tegnemesterens Efterkommere. En Slægtebog i Fortsættelse af Bromme Mølle. P. Haase & Søns Forlag, København 1940.

I Fortsættelse af den smukke Bog om *Bromme Mølle*, som udkom i 1932 (se Soraner-Bladet, XVII Aarg. No. 11 for Novbr. 1932), har Medlem af Rigsdagen, Frøken Gerda Mundt iaar udgivet en udpræget Slægtebog: *Tegnemesterens Efterkommere*, hvor der paa seks Tavler og i en rigt illustreret Tekst med gode Oplysninger om de enkelte Grenes Medlemmer gøres Rede for den Sorø Tegnemester, Troels Pedersens og hans Hustru Mette Sophie Kragts talrige Afkom — til idag (hvis der ikke rundt om i de talrige unge Familier er kommet smaa, siden Teksten blev skrevet!) 527 — fem hundrede og syvogtyve — Descendenter af den jyske Skolelærerensøn og den fynske Skovfogeddatter, der i 1773 stiftede Hus og Hjem i Vestsjælland. Fra Stamfaderen er maaske de kunstneriske Evner gaaet i Arv til Efterkommerne, hvoraf ikke faa har ydet en Indsats i dansk Kunsthistorie — med størst Glans lyser Navnet paa Tegnemesterens Sønnesøn, Søofficeren Vilhelm Pedersen, der blev H. C. Andersens berømte Illustrator, og hans Sønner igen, Maleren og Tegneren Viggo Pedersen, vel nok Slægtens ypperste kunstneriske Personlighed — iøvrigt smukt efterfulgt i sin Kunst af Sønnen Stefan Viggo Pedersen — og Marine- og Theatermaleren Thorolf Pedersen, af hvis Sønner de to yngste ogsaa har fulgt Slægtens kunstneriske Kald.

Blandt den Sorø-Tegnemesters Efterkommere kan tælles mange Soranere — foruden Sønnen *Frederik Wolf Carl Pedersen*, der blev den genoprettede Sorø-Skoles første Sang- og Musiklærer, og Datterdatterens Mand Adjunkt, senere Lektor *Carl Emil Mundt*, findes paa Slægtstavlerne et Dusin af hans Ætlinge, som til forskellige Tider har gaaet i Skole i Sorø: det er Drengene af Navnene *Mundt, Lier, Schrader, Seehusen, Jørgensen* (fra Bromme Mølle), *Sarauw* (fra Sorø Mølle) og *Pedersen* (to Sønner af den ovennævnte Musiklærer).

Det maa have været et ganske overordentlig stort Arbejde at samle Oplysninger om alle disse Mennesker; at der er Fejl et Par Steder og Mangler hist og her, er ganske selvfølgelig — man maa i høj Grad beundre, at Fejl og Mangler ikke er flere. En ypperlig Idé af Forfatterinden er det overalt, hvor det har været muligt, at bringe Udtalelser om de enkelte Grenes og Familiens Medlemmer af andre Familimedlemmer,

som har eller har haft særlig Kendskab til disse. Ogsaa adskillige gode Breve meddeles — der er f. Eks. tre til en vis lille *Christian Friedrich Wilhelm Seehusen* (født 1834, død 1879 som Tømrermester i Sorø), der som Skoledreng »ikke havde haft helt let ved at samle sig om sit Arbejde«; disse tre Breve vil vække delta-gende Følelser hos adskillige af hans yngre Skolefæller, typiske som de er for, hvorledes ældre Slægtninge og Brødre vil skrive til en lille Dreng i Sorø. Der er ogsaa fra H. C. Andersen-Illustratoren Vilh. Pedersen nogle smukke Breve til den Kusine, han elskede, og hendes Forældre, den offtævnte Sorø-Musiklærer og Organist, i hvis Hjem han under et Sorøophold har tegnet en Række af sine H. C. Andersen-Illustrationer — iøvrigt ikke netop Eventyr-Billeder men Udsnit af det daglige Livs smaa Situationer, hvoraf nogle her er benyttet som Slutvignetter til Bogens enkelte Kapitler. En af Vilh. Pedersens mindre kendte men meget typiske og yndefulde Tegninger er her gengivet paa Titelbladets Bagside: det er en ung Kvinde, der sidder i sin Lænestol og taler med to Smaadrenge, som paa den morsomste Maade har anbragt sig ved hinandens Side paa en Sofas Endestykke. Tegningen er dateret: *den 6. Juli 1853, Sorø Mølle*, og den forestiller da antagelig Kunstnerens ældre Søster Oline Henriette (1816—1900, der i 1841 havde ægtet Møller Julius Sarauw). Hvem af hendes fem Sønner det er, kan ikke bestemt vides, men antagelig er det *Carl Frederik Sarauw*, født 1848 og død som Rentier i Cannes 1915, og *Oluf Christian Sarauw*, født 1850, død 22 Aar gammel som Tømrer: begge var de Disciple i vor gamle Skole.

Frøken Gerda Mundts Arbejde om *Bromme Mølle* var en god og en smuk Bog: dens Fortsættelse vil vi anbefale til alle, der har haft Glæde af den første Del — de hører naturligt sammen og bør følges ad. Bortset herfra er Personalhistorie i denne Form altid fornøjelig Læsning, og med sit soranske Islæt lyder adskilligt af det, hvorom der her berettes, helt kendt og fortroligt i ens Øren. Man er bestandig i godt Selskab — Tegnemesterens Efterkommere er Folk af typisk dansk Kultur, retsindige, solide og derfor ansete Mennesker — en Slægt af dem, hvis Dannelse og Dygtighed er med til at bære det danske Samfund, hvor vi alle kender hinanden og de fleste er i indbyrdes Slægt og Svogerskab. Den gode og udpræget kristelige Aand, hvori Tegnemesteren opdrog sine mange Børn, har paa en sund og lykkelig Maade været ved og virket hos hans Efterkommere helt ned til vore Dage. Til Gengæld har det i denne Slægt været Skik at ære sin Far og sin Mor — Velsignelsen derved er heller ikke udeblevet.

H. G. Orlík.

CHRISTIAN WILSTER

1840 - 1940

Af *Overbibliotekar T. Glahn*, Haderslev.

III

De nærmest følgende Aar gik med Oversættelsen af Iliaden, og i April 1835 var Arbejdet afsluttet: »en Mulighed var det jo, at mit næste Brev meldte Dig, at Iliaden var fix og færdig. Hvem Du fortæller dette vil sikkert strax spørge, om jeg ogsaa vil oversætte Odysseen. Herpaa vil jeg svare, at skjøndt jeg ved, at Poul Møller kan gjøre det bedre end jeg, saa ved jeg dog, at han er en af dem, der mangler Taalmodighed til et stort og møjsommeligt Arbejde, og tillige veed jeg, at det i Litteraturen er ønskeligt, at begge disse herlige Digte oversættes af samme Mand for Harmoniens Skyld«. [30.4.35]¹³⁾

Wilster havde sendt et Eksemplar af Bogen til Grundtvig: »Du veed maaske«, skriver han til Fætteren, »at han har været min Lærer, og Du veed, at baade jeg sætter ham høit, og at han sætter overordentlig Priis paa Homer«. Ikke uden Interesse er det at se Grundtvigs Bedømmelse af Oversættelsen og de Bemærkninger, Wilster knyttede dertil, man ser deraf nogle af de Vanskeligheder, der havde været at kæmpe med for Homers Oversætter: »Grundtvig -- skriver Wilster -- anseer ikke Hexametret for et naturligt dansk Versemaal, og saaledes som det hidtil er blevet behandlet, især af Baggesen, er det virkelig unaturligt, og derfra hidrører ventelig hans Fordomme mod dette Versemaal; jeg har derfor, som Du veed stræbt at indrette Hexametret aldeles efter det danske Sprogs Aand og Prosodi. Grundtvig er en Angloman, og paabe-raaber sig Popes Oversættelse, der er i rimede lambe.... Han indrømmer, at der ved en saadan Form maatte opofres meget, men troer, at hvad der vandtes derved vilde langt opveie hiint Tab. Dette troer jeg ikke; en Oversættelse af en saadan Art maatte nødvendig blive en Paraphrase, en Omskrivning..... Jeg vil udskrive et Par Linier af hans [Grundtvigs] Brev: Dog det er en kilden Sag, at sige os, vi have taget fejl i hvad vi valgte med Overlæg og udarbejdede med Flid, det veed jeg nok, selv naar det siges i den bedste Mening; og naar Sagen ikke var mig saa magtpaaliggende, da skulde jeg ikke udsætte mig for at støde Dem til Gjengæld for et dygtigt Værk og en mig saare kjær Opmærksomhed, nu derimod syntes mig baade Sagen og Oprigtigheden bød mig uforbeholden at sige Dem min Mening. Bliver De ligefuldt ved Deres, som rimeligt kan være, da er derved ingen Ulykke skeet, naar De kun ikke tager min Indvending ilde op, thi jeg gjentager det: Ogsaa ved at følge Deres egen Vei vil De gjøre Danmark en stor Tieneste«. Slige Breve ere mig kjerere end alle Complimenter og Lovtaler, men slige Breve skriver kun en Grundtvig«. [26.6.36]

Wilster betænkte sig ikke længe, men gav sig straks i Lag med Odysseen: »Studom gaaer Versene saa velsignet let fra Haanden, men saadan en Fart har jeg aldrig endnu skudt før; jeg kan ikke just sige, at det har angrebet mig, men dog kan jeg ikke nægte, at mit Hoved i den sidste Tid har været saa homerisk, det vil da kun sige saa overfyldt af homeriske Vers, at jeg ikke har haft synderlig Rum for andre Tanker, og det er just ikke comme il faut, ligesom en Skorsteensfeier ikke fra Morgen til Aften skal

see saa grisset ud, at man af hans Klæder, Ansigt og Hænder kan læse sig til hans Haandtering.« [24.4.36]

Midt i Marts 1837 efter kun to Aars -- ganske vist intensivt Arbejde kan han ogsaa melde Odysseen færdig. Karakteristisk for Wilster er Brevet, hvori han meddeler Fætteren dette: »Med sidste Pakkepost indsendte [jeg] den sidste livraison Odyssee til gamle Baden. Endnu føler jeg ikke det Savn, som nødvendig maa følge ovenpaa et kjært Arbejdes Frembringelse, inden man faaer et nyt paa Stabelen, og hvad dette skal blive, er mig endnu en Gaade. Det er vanskeligt at hitte Noget, som kan smage ovenpaa Homer. Af Tragikerne er den bedste, nemlig Sophocles, allerede oversat, skjøndt meget slet..... Imidlertid hitter jeg vel sagtens paa Arbejde, men jeg maa snarere give Adam [Oehlenschläger] end Dig Ret, thi jeg tør ikke tiltroe mig Evne til at levere et større originalt Arbejde, og jeg føler, at jeg gjør bedre i at være andres værdige Tolke«. [21.3.37]

Men netop paa dette Tidspunkt begyndte Wilster, som længe havde skrantet at blive daarligere: I de senere Dage har jeg jevnligt haft en underlig, højst ubehagelig Fornemmelse i Brystet; det er ingenlunde Smerter, men Blodet stiger op i Brystet, saa jeg tydelig mærker dets Cirkulation, og det er mangen Gang, som om Blodet skulde styrte pludselig ud af Halsen. Jeg har ikke talt til et Menneske derom, nu vil jeg see Tiden an; jeg vil nødigt konsulere Æskulaper, thi jeg har ingen fidem til det Folkefærd, rimeligviis har det Intel at betyde, og gaaer vel snart over« [1.4.37]

Men saadan skulde det ikke gaa. I Juli skriver han lakonisk: »Min Hoste vil ikke lade sig fordrive, det lader til, at den vil døe af Alderdom« og en Maaned senere: »Min Hoste staaer endnu med spartansk Kjækhed og vil ikke lade sig rokke af Pletten, skjøndt jeg har faaet et Plaster mellem Skuldrene, hvilket synes mig at være en høist besynderlig Maade at falde Fienden i Ryggen«.

Men det var dog ikke tilstrækkelig Grund for Wilster til at opgve Fritidsarbejdet. Nu havde han fundet sit Emne: »I Søndags skrev jeg til Adam og underrettede ham, at jeg midt i min skrantende Tilstand havde besluttet at sætte Hør paa min græske Rok, hvor broget end stundom Udsigten var til at faae Tenen spunden fuld. Jeg har isinde at oversætte Æschylos, men det er et svært Stykke Arbejde. Trimetret det Versemaal hvori de gamle Tragøedier ere skrevne, er det vanskeligste Versemaal jeg endnu har behandlet..... Inden jeg drister mig til et saa vanskeligt Foretagende, maa jeg først see at skaffe mig Øvelse i Trimetrets Behandling, og derfor oversætter jeg Euripedes's Medea, som jeg just i Vinter holder Forelæsninger over; det er altsaa en Prøveklud.« [Oct. 37]

Noter.

¹³⁾ I 1835 angreb Poul Møller forøvrigt W. for en Anmeldelse af Chr. Winthers »Nogle Digte«. Striden gik W. nær, men de forsonedes senere. Det var aabenbart P. M., der gjorde det første Skridt, idet han under et Ophold i Sorø hos Svogeren Bredsdorff vilde aflægge W. et Besøg. Herpaa svarede W. »Det mig tiltænkte Besøg, som desværre blev forpurret ved en fælles Vens ubegribelig ringe Kjendskab til mit Sindelag og min Tankemaade, gjengælder jeg herved skriftlig, og med det samme rækker jeg Dig en Foræring [Oversættelsen af Odysseen] til hvilken i en vis Henseende Ingen kan være nærmere end Du. Gid den maa være Dig kjær og vinde Dit Bifald! Din C. W.« [cit. i Brev til Fætteren 30.8.37]

REGNSKABER FOR 1939

SORANSK SAMFUNDS REGNSKAB FRA 1. JANUAR TIL 31. DECEMBER 1939.

INDTÆGTER:

Beholdning d. 1. Januar 1939	202,60
Medlemsbidrag (incl. Finland-Indsamlingen Kr. 177,94)	6.366,24
Indgaaet ved Salg af Naale	9,00
Indvundne Renter af Bankbog	54,70
Indvundne Renter af Girokonto	2,37
	<hr/>
	Kr. 6.634,91

Restancer pr. 1. Januar 1940: Kr. 1221,00.

UDGIFTER:

Fastelavnsmiddelt	388,64
Generalforsamlingen	141,50
Soraneraftner	459,88
Rusfesten	1.162,89
Aarsskriftet	204,74
Tilskud til Soranerbladet	959,69
- - - Understøttelsesfonden	300,00
- - - Bladfonden	0,00
- - - Cricket- & Fodboldkampe i Sorø	101,85
- - - »Fraternitas«	50,00
Udgifter ved Formanden (Rejser)	68,85
- - - (Blomster, Kranse m. m.)	321,65
- - - Kassereren	56,76
- - - Sekretæren	131,80
- - - Arkivaren incl. Honorar	237,50
Tryksager	237,52
Kotigentopkrævning, Porto samt Medhjælp	436,16
Telefoner	191,46
Refunderet Afdelingen i Jylland	273,00
Uforudsete Udgifter (Herunder Finlandsindsamlingen Kr. 300,00)	450,00
Beholdning	461,02
	<hr/>
	Kr. 6.634,91

København, den 10. Februar 1940.

(sign.) *Alfred V. Rasmusen.*

Restancer pr. 1. Januar 1940 Kr. 1221,00.

Regnskabet revideret og fundet rigtigt. Kassebeholdning: Kr. 461,02 forevist.

København, den 12. Marts 1940.

(sign.) *H. Møllerup.*

(sign.) *V. Bay.*

★

REGNSKAB FOR 1939 FOR DE GAMLE SORANERES JUBILÆUMSFOND.

Overført	527,11
Renter af Kapitalen	630,00
Renter af Bankbeholdning	18,20
Understøttelsesfonden	300,00
Gebyr	7,00
Alt overføre	868,31
	<hr/>
	1.175,31 1.175,31

FORMUE pr. 1. Januar 1940:

Obligationsbeholdning	14.000,00
Indestaaende paa Bankbog	868,31
	<hr/>
	14.868,31 14.868,31

(sign.) *Svend Clausen.*

Regnskabet revideret og fundet rigtigt.

Kassebeholdning: 868 Kr. 31 Øre samt Obligationsbeholdning: 14.868 Kr. 31 Øre paa Receptisbog Nr. 164 med Privatbanken forevist.

København, den 5. Marts 1940.

(sign.) *V. Bay.*

(sign.) *H. Møllerup.*

REGNSKAB FOR SORANSK SAMFUNDS UNDERSTØTTELSESFOND 1939.

Beholdning fra forrige Aar	1.113,93
Tilbagebetalte Laan	2.750,00
Gaver	500,00
Renter	1.308,25
Tilskud fra Soransk Samfund	300,00
Tilskud fra Jubilæumsfonden	300,00
Udtrukken Obligation	1.000,00
Udbetalte Laan	4.069,00
Udbetalte Gaver	980,00
Diverse Udgifter (Gebyrer, Porto)	100,32
Køb af Obligationer	1.599,89
Kasse- og Bankbeholdning	516,97
	<hr/>
	7.272,18 7.272,18

FORMUE:

Obligationsbeholdning	29.400,00
Debitorer	28.465,25
Beholdninger	516,97
	<hr/>
	58.382,22

(sign.) *Svend Clausen.*

Revideret og fundet rigtigt.
Kassebeholdning: 516 Kr. 97 Øre samt Obligationsbeholdning: 29.400 Kr. paa Receptisbog Nr. 5022 med Privatbankens Raadhus-Afdeling forevist.

København, den 5. Marts 1940.

(sign.) *V. Bay.*

(sign.) *H. Møllerup.*

★

REGNSKAB FOR SORANER-BLADET 1939.

Overført fra 1938	70,87
Legat	800,00
Tilskud fra Soransk Samfund	910,75
Annonceindtægt	927,50
Bogtrykker og Clicheer	1.929,88
Honorarer	193,91
Avispostkontoret	458,58
Frimærker, Blanketter etc.	52,12
Overføres til Bladfonden	24,63
	<hr/>
	2.709,12 2.709,12

Regnskabet revideret og fundet rigtigt.

København, den 12. Marts 1940.

(sign.) *V. Bay.*

(sign.) *H. Møllerup.*

★

REGNSKAB FOR BLADFONDEN 1939.

Overført fra 1938	100,08
Renter	128,00
Overført fra Soranerbladet	24,63
At overføre	252,71
	<hr/>
	252,71 252,71

FORMUE

Obligationsbeholdning	20.200,00
Kassebeholdning	252,71 er 252,71
	<hr/>
	20.452,71

Regnskabet revideret og fundet rigtigt.

Beholdningernes Tilstedeværelse konstateret.

København, den 12. Marts 1940.

(sign.) *V. Bay.*

(sign.) *H. Møllerup.*

REGNSKAB FOR 1939 FOR FHV. HANDELS-
SKOLEEJER OG FORSTANDER VALDEMAR
PETERSENS LEGAT.

Overført	848,41	
Udbetalte Legater		700,00
Annoncer og Gebyrer		25,73
Renter af Kapitalen	715,50	
Renter af Bankbog	11,95	
Overføres til 1940		850,13
	1.575,86	1.575,86

FORMUE pr. 1. Januar 1940:

Obligationsbeholdning	15.900,00
Indstaaende paa Bankbog	850,13
Indstaaende paa Sparekassebog	62,99
	16.813,78

(sign.) Svend Clausen.

Ovenstaaende Regnskab for 1939 er revideret og fundet rigtigt. Følgende Beholdninger pr. 31/12 1939 forevist: 1. Kassebeholdning 850 Kr. 13 Øre paa Check Konto Nr. 13815 med Privatbanken i København A/S Raadhus-Afdeling. 2. Obligationsbeholdning 15.900 Kr. i 4½ % Fyns Stifts Kreditforenings Obligationer 10/3 paa Receptisbog Nr. 165 med Privatbanken i København A/S. 3. Kapitalopsparings Sparekassebog Nr. 106.318 med Sparekassen for København og Omegn lydende paa 62 Kr. 99 Øre.

Beholdningernes Tilstedeværelse og statutmæssige Anbringelse konstateret.

København, den 29. Januar 1940.

(sign.) V. Bay.

(sign.) H. Møllerup.

TRÆK FRA DET PRAKTISKE LIV

Efter Manuskript bringes her et Referat af det Foredrag, som Murmester O. Licht holdt Soraner-aftenen den 7. Marts.

Bestyrelsen for S. S. har vist mig den Ære, at bede mig fortælle Dem lidt om, hvordan Livet leves indenfor den mere praktiske Del af Tilværelsen, og jeg skal forsøge, om jeg kan gøre Dem klart, at et saadant Liv ikke er uden mange og glade Timer. Jeg er runden af gammel Haandværkerrod, og jeg vil derfor tage det, der ligger mig nærmest, nemlig en Murers Liv. Det er en lidt vanskelig Opgave, jeg er stillet overfor, da jeg næsten ikke kan undgaa at komme ind paa mine egne Oplevelser, men jeg haaber, at De tilgiver mig, at det sker. Forøvrigt tror jeg, at De vil faa mere Fornøjelse af at gaa hen og se Genboerne af Hostrup paa det kgl. Teater. De husker nok Svenden og hans Mesterstykke med Løvefødder og Gesveisinger. Naa -- man begynder altsaa med at komme i Lære og søger at dygtiggøre sig paa Arbejdspladsen og paa Teknisk Skole, aflægger Svendeprov -- maaske en særlig fin -- der indbringer een en Sølvmedaille, og man kommer saa til det næste Trin paa Stigen. Nu kommer mere af Livets Alvor frem, og man skal til at tjene Penge for at betrygge sin Fremtid. Hele Verden staar -- dog maaske ikke netop i Øjeblikket -- een aaben. De kender muligvis Historien om Amtmanden, der vilde imponere en Murer med sin høje Stilling og fortalte ham, at han var Amtmand over hele Holbæk Amt, og Mureren, der svarede, at det var ikke noget, for han var Murer over hele Verden. Tidligere kunde man rejse ud -- være paa Valsen som det hed -- og lære fremmede Sæder og Skikke, der senere kunde komme een til Gavn indenfor Faget. Naar man saa kom hjem, arbejdede man sig gennem flere eller færre Aar frem til Formand, og herfra er Skrid-

tet ikke langt til at blive Mester. Der kræves mærkeligt nok ikke noget Bevis for, at man er uddannet eller har nogen Dygtighed indenfor sit Fag for at faa Borgerskab som Mester.

En Mesters Dag begynder tidligt om Morgenen, han hører til de lykkelige i Samfundet, for hvem Morgenstund har Guld i Mund, og Guld betyder Glæde. Dagens første Timer gaar med at sætte Folkene i Gang rundt paa de forskellige Reparationsarbejder, tale med Kunderne, der f. Eks. et Sted er en hyggelig Kone, der gerne vil have sat Fliser over sit Køkkenbord, et andet Sted en Ejer, der klager over, at Spildevandet -- paa Grund af Sænkninger i Kældergulvet -- løber udenfor i Stedet for gennem den dertil indrettede Ledning, en Villaejer, der klager over de nye Udgifter paa sit gamle og utætte Tag og saaledes med mange forskellige Mennesker. Man søger at tilfredsstille dem og gør sit bedste for, at det ikke skal blive for dyrt eller være for længe -- Murerstøv er nu en Gang ikke velset -- man vil jo helst af med Haandværkerne, næsten inden de er begyndt. Man drager glad videre efter sin trøsterige Gerning til de større Arbejder -- Nybygningerne -- taler med Formændene, der allerede har sat deres Folk i Gang, giver dem Besked paa, hvad de særligt skal passe paa og efterse, og hvad de skal have Besked om, naar Arkitekten senere kommer paa Arbejdsstedet. Som De vil kunne forstaa, har det daglige Tilsyn overordentlig stor Betydning, dels for at overvaage, at Arbejdet udføres tilfredsstillende, og dels for at tage Stilling til de mange Problemer, som daglig opstaar paa en Byggeplads. Man maa ogsaa paase, at intet gaar til Spilde af de mange Stilladser, Materialier og Redskaber, der benyttes. Fra Oplagspladsen gaar disse stadig frem og tilbage mellem de forskellige Arbejdssteder, og alt hvad der kan bruges igen bliver ordnet og stillet til Side derude, saa det kan benyttes ved de næste Foretagender. Hvad der ikke kan bruges af Stillads bliver skaaret til Brænde og gør som saadant ogsaa Nytte. Rent økonomisk betyder Tilsynet og disse Dispositioner meget for Forretningens daglige Drift og Trivsel. Byggemøder med Bygherre og Arkitekt og de øvrige Haandværkere optager ogsaa meget af ens Tid, man gennemgaar i Fællesskab Tegninger og Beskrivelser, ser om der er Ændringer, der betyder et Fradrag eller Tillæg til Prisen, og søger at finde den for begge Parter rigtige Pris. Bygherre og Arkitekt skal altid have Fornemmelsen af, at det kun er deres specielle Interesse og Bygning, der er det væsentlige, men man maa selvfølgelig stadig have det store Hjul i Sving -- det der omfatter hele Virksomheden -- og eens Agtpaagivenhed maa stadig være levende, at der ikke sløjes af paa noget Punkt, der kan skade Kunden eller Forretningen. Alexander Foss -- den store og dygtige Industrimand -- de sikkert kendte eller har hørt om, havde som Valgsprog Ich dien, det er et udmærket Grundlag at arbejde paa. Saa er der Forhandlingerne med Svende og Arbejdsfolk om de forskellige Priser, der ikke findes i vor Priskurant. Der sker jo stadig nye Paafund fra Arkitekternes Side, saa en saadan Bog kan ikke være up to date. De møder ofte med Fantasi-priser og bliver dybt fornærmede, hvis man ikke straks kan se, at de praktisk talt forærer Mesteren en Del Arbejde, men ved nærmere Forhandling og Forklaring finder man ned til den Pris, der maa anses for passende. -- Hver Part trækker jo i sin Ende af Tovet. Lykkes det ikke gaar Spørgsmaalet til Mægling blandt nogle udvalgte Mænd fra begge Sider, og mislykkes Mæglingen gaar Sagen til Bedømmelse hos en Voldgiftsret, og dermed er den endelig afgjort. Jeg mindes i denne Forbindelse en For-

handling med en lidt zynftig Murer, hvem vi søgte at forklare, at alt var jo ikke kun et Pengespørgsmaal her i Livet, men at han ogsaa maatte føle Glæden ved, at selve Arbejdet blev smukt udført. Han svarede: Ja den er rigtig, naar Børnene ber om nye Strømper og Mutter vil have en ny Krave, saa siger jeg nej, det kan I ikke faa, men I kan komme med Far ind og se paa et Stykke smukt Arbejde, han har lavet. Jeg maa tilstaa, at den kunde vi ikke staa for, og Manden fik Prisen han forlangte.

Normalt ligger Forholdene saaledes, at vi til de mindre Arbejder antager nye Folk — hvis vi ikke har nogle af de ældre til Raadighed — medens Formændene selv udvælger andre Folk til de store Akkorder, da man derigennem naar at lægge Ansvaret for den omhyggelige Udvalgelse af Folkene hertil over paa Formændene, der er dem, der skal sørge for Orden paa Byggepladserne, og man faar herved sjældent Vrøvl med Folkene eller faar med Kværlanter at gøre. Forholdet mellem Folkene og os i den Virksomhed, jeg har med at gøre, er næsten altid godt. Hovedparten af dem har været og bliver stadig her i Forretningen, en Del af dem har været her 20—30—35 Aar, og jeg ser dem af og til til Middag i mit Hjem under de hyggeligste Former. Man maa heller ikke glemme de smaa Festligheder, der holdes ved Husets Opførelse. Der er Grundstensnedlæggelsen med Indmuring af et Skrin, indeholdende de for Tiden gangbare Mønter samt et Dokument med Husets Navn og Navne paa Bygherrer, Arkitekt og Murmester. Naar Huset er rejst, holdes Rejsegilde med Guirlander, Krans, Portvin og Kransekage — og evt. Øl for at tage den daarlige Smag bort, — og Taler holdes af forskellige, baade Ledende og Arbejdere. Under den forrige Krig var Folkene — det var meget vanskeligt at faa Folk den Gang — saa livsglade — dog ikke her i Forretningen — at de fandt det hyggeligt for deres Arbejde, at der maatte et Orkester ud at spille, medens de arbejdede, og Banken, der var Bygherre, maatte betale baade Musikken og Vogn til denne, saa mærkelige var Forholdene den Gang.

En af vore Svende kom en Dag til mig og sagde: Ved Mester hvad det er i Dag, det vidste jeg ikke, det er i Dag 25 Aar siden jeg begyndte hos Mester, og ved De, hvad jeg har tjent i den Tid? Antagelig ca. 100,000 Kroner. Ja, det passer nogenlunde, og hvad tror Mester jeg har igen? Vel nok ca. Halvdelen. Ja næsten, men havde jeg ikke haft saa dygtig en Kone, var det nu ikke bleven til saa meget. Det er da Selverkendelse! Han havde iøvrigt været hos en anden Mester nogen Tid, ellers havde hans Indtægt her været større. Han drog ud, fordi han hørte at der tjentes flere Penge et andet Sted, men vendte hjem som den fortabte Søn og fik ogsaa sit Stykke af Fedekalven. Han er iøvrigt stadig her i Forretningen. Ved Bedømmelsen af Indtjeningsmulighederne i Murerfaget maa vi i denne Forbindelse gøre os klart, at i en Række af disse 25 Aar var en Aarsfortjeneste paa 1500 til 1800 Kr. meget anstændig. Da jeg blev Svend var Timelønnen ca. 45 Øre i Dagløn, medens den i Akkord kom op i Nærheden af 1 Kr. De tilsvarende Lønninger ligger i Dag paa ca. 2,25 i Timen og 3,50 til 4,00 i Akkord, saa De kan se, at der har været en betydelig Stigning.

Undertiden er det vanskeligt at faa Tegning fra Arkitekten, og jeg mindes, at paa en større Ombygning lavede Arkitekten Tegningen paa en tilfældig Dør, som Murerformanden stadig maatte drage rundt med for at klare de forskellige Forandringer i Huset.

Inden jeg gaar videre vil jeg gerne vise Dem nogle Billeder fra de senere Aars Bygninger. Først kommer Skattevæsenets Bygning, et muret Hus. Derefter Kastrop Luft-

havn, et Betonhus, hvor en gammel Soraner, V. Lauritzen, var Arkitekt.

Arbejdet paa Kontoret tager ogsaa sin Tid, dels med Forhandlinger med Kontorpersonale og Bogholderi, dels med Telefonopringninger og dels, men ikke mindst, med det ret store Arbejde med Udregninger af Tilbud og Priser til de baade store og smaa Arbejder, og dette tager megen Tid, saa man ofte i travle Perioder maa tage nogle af Nat-timerne med for at faa Beregningerne færdige i rette Tid. Vi har ofte 30—40 Tegninger, som man sætter op paa Vægge, Borde og Gulv for at faa et Overblik over dem, og samtidig maa man læse Beskrivelser i bindstærke Bøger. Man skal i Løbet af faa Uger udregne Bygningsværker, der ofte strækker sig over Aar at udføre. Man afleverer sit Tilbud ofte i Konkurrence med 50 andre, og Spændingen er stor, indtil man faar Klarhed over, om Prisen er en saadan, at man faar Arbejdet overdraget. Saa kommer Forhandlingen med Bygherren om Tidsfrist og Betalingsvilkaar, og Kontrakten underskrives. Men først naar Arbejdet er tilendebragt, kan man se om Prisen har været helt rigtig, og i nogle Tilfælde sætter man sig hen og slikker sine Saar. Nu tror De formentlig, at naar Kontrakten er underskrevet, gaar alt som Fod i Høse, men nej, nu skal der først sikres Materialier og forhandles med de forskellige Leverandører, der gerne vil med i Legen, og her er der baade Prisen, Kvaliteten og Leveringsdygtigheden at tage Hensyn til. Der kommer stadig nye Materialier frem, og man skal sætte sig ind i de gode og daarlige Sider, der findes her-ved, og der er i Dag selvfølgelig større Vanskeligheder ved at dygtiggøre sig i sit Fag og naa op, hvor der regnes med een, end da jeg begyndte i 1902. Men Vanskeligheder er jo kun til for at overvindes, man maa yde sit bedste og ikke nøjes med at lave halvgodt Arbejde, og er noget mislykket for een, maa man uden at skele til sin Pengepung straks søge at faa det godt og huske paa, at man ikke har Raad til at lave daarligt Arbejde. Man skal skabe et Tillidsforhold, saaledes at man stadig kan bevare Samarbejdet, saa at man gennem Tiderne kommer til at staa som en god — kan jeg kalde det — Huslæge.

Man maa hele Tiden holde en fast Kurs og holde Fanen højt. Linien mellem Bygherre, Arkitekt, Arbejdere, Laug og Fagforening maa ikke brydes, og alle maa føle, at man vil det rette og at Aftaler skal holdes. Tænk ikke paa Heines mistrøstige Ord om Dort wo du nicht bist, dort ist das Glück, men føl, at hvor Du er, der er Lykken. Alt kan naaes, og vil man virkelig frem, er der efter min Mening faa Gerninger her i Livet, der har saa mange Chancer, Glæder og Oplevelser som Haandværket. Man skal helst naa saa vidt, at man kan skrive som Smeden — der lavede det Gitter, som vi alle kender, om Chr. 4des Kapel i Roskilde Domkirke — han skrev: Kaspar Finke bin ich genannt, dieser Arbeit bin ich bekannt. Jeg havde for en Del Aar siden en Dame tilbords, der sagde til mig, at hendes Søn vist ikke duede til noget videre, og at hun derfor tænkte, at han kun kunde blive Haandværker. Jeg maatte bedrøve hende med, at indenfor Haandværket var der ikke Brug for de ringeste, men kun for de bedste. Han blev iøvrigt en udmærket Mand udenfor Haandværket. Man skal ogsaa tænke paa, hvor livligt og forskelligartet Arbejdet er: man bygger en Fraterbrønd, Skole, Girafhus, Banegaard, Lufthavn, Villa, Udhus, Herregaard, Fabrik, Kaserneetablisement, restaurerer gamle Kirker, Slotte, Tersløsegaard, Scavenius' Stiftelse, bygger Etagehuse, ombygger Huse, og der er i det hele taget saa mange Faser indenfor Murerfaget, at man aldrig faar Lejlighed til at kede sig, men næsten hver Dag staar overfor nye Problemer,

man skal søge at klare, og man vil stadig være glad ved sin Gerning. Til Tider løber Strømmen imod, men det gør ikke noget, ogsaa i Modgangens Dage er der noget at lære.

Jeg vil slutte med et lille Vers af H. C. Andersen, der altsaa ogsaa har bedømt Murerens Arbejde helt rigtigt.

*Hvem skaber Mennesker et Hjem
Hvem tryller nye Steder frem
Hvor Ploven før skar Furer
Hvem løfter os fra denne Jord
Elagevis med mer end Ord
Hvem andre end en Murer.*

GAMLE SORANERE OG SORANSKE NOTER

Vi minder om, at *Soransk Samfunds* ordinære Generalforsamling afholdes Lørdag den 27. April Kl. 20 i Oskar Davidsens Restaurant, Aaboulevarden 56. I den i Marts-numret offentliggjorte Dagsorden var der en Fejl. Punkt 4 a skal lyde: *Ordning af Forholdet med Hensyn til Afdelingerne for Jylland og Fyn.*

Følgende gamle Soranere har i Tidsrummet 3.—10. April 1940 indmeldt sig i *Soransk Samfund*:

Mogens Kjørboe With, Kastelsvej 16, Ø.

Poul Anker Gjerløff, Richelieusalle 12, Hellerup.

Poul Winther-Sørensen, Jacobysallé 13, F.

E. Billestrup, Ejendomskontoret, Steenwinkelsvej 13, V.

*

Direktør for Søkortarkivet, Kommandørkaptajn i overtalligt Nummer *P. C. S. Jensen*, R. af D. og Dbmd., er under 20. Marts udnævnt til Kommandør i overtalligt Nummer fra 1. April d. A. at regne.

I Videnskabernes Selskabs Møde den 15. Marts fremlagde Direktøren for Nationalmusæet, Dr. phil. *Poul Nørlund*, et Værk af Bengt Thademann, ved hvilket han selv har været Medarbejder. Værket gør Rede for de samlede arkæologiske Resultater, som opnaaedes ved de svensk-norske Udgravninger ved Valdemarskorset uden for Visby i Aarene 1928—30. Desuden gav Dr. Nørlund Meddelelse om »Danmarks Kirker«, der udgives af Nationalmuseet og nu er kommet til Sorø Amt.

*

Dommerfuldmægtig *Th. Thorkilsen*, Sorø, fyldte den 19. Marts 70 Aar og trak sig 1. April tilbage fra sin Stilling. I Anledning af 70-Aarsdagen modtog Thorkilsen en Hilsen fra *Soransk Samfund*.

*

Forlovelse er indgaaet mellem Frk. Signe Thorhauge, Datter af Gartner Thorhauge, Aabybro, og Soraneren *Ejvind Fausø* ('39).

*

Civilingeniør *Christian Fleuron*, som i en Del Aar havde sin Virksomhed i British Columbia, men som i over en halv Snes Aar har boet i Danmark, er nu vendt tilbage til Canada og har slaaet sig ned ved Okanagan Lake, B. C. Han er Veteran fra Verdenskrigen 1914—18.

Landsdommer *N. V. Boeg* er blevet Medlem af den internationale »Lawassociation«s Kongresskomité i London.

*

Jørgen-Frantz Jacobsens efterladte Færø-Roman »Barbara« er udkommet i norsk Oversættelse hos Norsk Gyldendal. Samtidig er der truffet Aftale om en fransk Udgave hos Gallimard i Paris, som er det femte udenlandske Forlag, der har købt Bogen. Med en Række andre Lande, bl. a. England og Ungarn, er der Forhandlinger i Gang.

Fra 1. April har det danske Gesandtskab for Grækenland faaet Kontorer i Athen og ledes af den danske Gesandt i Tyrkiet og Grækenland, *S. P. Duurloo*, der faar Bopæl i Athen, men vil opholde sig en Del af Aaret i Ankara.

Her bringes en Gengivelse af *C. Dalsgaards* Maleri fra 1872 »Ringgive Kirke«, en Gave fra Lektor *J. Michelsen* og Frue til »Soransk Samfunds Musæumsvenner«.

*

Stud. theol. *Otto Vilhelm Sommer* er blevet ansat ved Nationalmusæet i Den kgl. Mønt- og Medaillesamling.

Paa Frimodts Forlag er udkommet en Bog om den afdøde Soraner *Einar Prip*. Forfatteren er Johs. Nordentoft, og Bogens Titel lyder »Einar Prip. Et Livsbillede«.

*

En af de første Danskere, der meldte sig som finsk Frivillig, var Komponisten *Ebbe Hamerik*. Han rejste til Torneå den 13. December, og det lille frivillige svenske Korps, som paa dette Tidspunkt var samlet til Uddannelse i Torneå, tog mod ham som Nr. 58. Der var kun 57 Svenskere, inden han kom.

Den 2. April kom Hamerik hjem til København, hvor han af Det kgl. Teater er opfordret til at gæstedirigere ved de første Optagelser af Operaen »Marie Grubbe«, som han og *Fredrik Nygaard* er Fædre til.

Sorø Akademis Skole har i denne Maaned faaet et 14 Dages Besøg af den svenske Lektor Cederblad, Gøteborg, der skal holde Foredrag paa Svensk for Gymnasiasterne. Samtidig er Adjunkt *Jørgensen*, Sorø, rejst til Gøteborg for i samme Tidsrum at tale paa Dansk til Gymnasiasterne dér. Tillige skal han i den svenske Forening »Norden« holde Foredrag om Grundtvig. Denne Udveksling af Lærerkrafter sker paa Foranledning af Foreningen »Norden«.

I den høje Alder af næsten halvfemsindstyve Aar døde Enkepastorinde *Anna Sophia Wamberg* født *Fossum* den 21. Marts iaar i Københavns Sygehjem paa Ordrupvej og bisattes fra den derværende Kirke den 26. s. M. Ved hendes Baare talte den ældste af hendes nulevende Sønner, Pastor emer. *Niels Wamberg*; ogsaa den næst yngste Søn, Sygehusinspektør i Ebeltoft *Johannes Wamberg*, var tilstede, men den yngste, Presseattaché *Helge Wamberg*, havde ikke kunnet forlade sin Post i Paris.

Ved Pastorinde Wambergs Død efter 36 Aars Enkestand maa den, som skriver disse Linier, mindes en Tid, hvor Pastor H. M. N. Wambergs Hjem i det lange, stygge Hus paa Storegades Vestside, lige ved Indkørslen til Sorø By fra »Strædet«, ogsaa gæstfrit aabnede sig for ham som for mange andre Venner af Husets Sønner. Da var den nu til sidst meget gamle og svage Pastorinde en endnu ung, sjælden smuk og livlig Dame, hvis Venlighed mod en lille, fremmed Dreng blev ham uforglemmelig og staaer levende for hans Erindring om det allerførste Sorø-Aar, som ellers ikke har videre Krav paa hans taknemmelige Tanker. Men i dette Hus med de mange Mennesker mødte han hverken den spidse soranske Kritik eller forlorne Overlegenhed; en Søndag-Aften tilbragt hos den venlige Præstefamilie kunde ogsaa trøste for mange sure Timer i Huset ved Siden af, hvor han var i Kost. hgo.

*

Handelsministeriet har ansat fungerende Sekretær, cand. polit. *S. Gammelgaard Jacobsen* ('31) som Sekretær ved Priskontrolraadet.

Stud. jur. *Caj Herforth* ('37) har indgaaet Ægteskab med Frøken *Louise Nielsen*, Datter af afdøde Generaldirektør, Dr. ing. h. c. *Knud Nielsen*.

*

Den afgaaede Statsskovdirektør *Fr. Krarup* fortsætter som Overinspektør for Sorø Akademis Skove.

*

Den danske Konsul i Bilbao, Direktør *Aage Lindegaard* fyldte 60 Aar den 30. Marts og modtog en Hilsen fra *Soransk Samfund*.

*

Til 135-Aarsdagen for H. C. Andersens Fødsel, Tirsdag den 2. April havde Firmaet *Andreasen & Lachmann* udsendt en Udgave af Eventyret »Tolv med Posten«.

Bogen er fremstillet udelukkende efter litografiske Metoder uden nogen Anvendelse af Bogtryk. Den gengiver to Faksimiler efter H. C. Andersens Kladder og Renskrift, et Foto-Litografi af Førsteudgaven fra 1861, endvidere tysk, engelsk og fransk Oversættelse i Original-Haandskrift gengivet i Foto-Litografi, og endelig tolv Farvebilag trykt efter forskellige litografiske Trykmetoder, og som Slutvignet en Detail af *Einar Nielsens* Stærekasse-Mosaik. De tolv Bilag viser de tolv med Posten — Aarets tolv Maaneder — i

tolv danske Kunstneres Opfattelse. Desuden gengives nogle ældre Portrætter af H. C. Andersen.

H. C. Andersen-Eksperten, Kontorchef *H. G. Otrik*, har forestaaet Værkets Redaktion og selv bidraget med en skarpsindig Afhandling om det lidet kendte Æventyr og en anden om de i Bogen gengivne Portrætter. Bogen er udsendt i 500 Eksemplarer til Firmaets Kunder, Venner og kunstneriske Forbindelser samt til Biblioteker og Foreninger m. v. Derudover er 300 Eksemplarer stillet til Raadighed for Boghandelen gennem Rs. Navers Forlag.

Torsdag den 19. Marts viedes i Wien Frk. *Hella Wies*, Datter af afdøde Købmand *Wies*, til *Jens Otto Hee*, Søn af Købmand, Direktør *Alfred Hee*, Sorø.

Jens Otto Hee, som er født i 1909, gik i Sorø Akademis Skole 1921-27 og forlod den med Mellemskoleeksamen. I *Soraner-Bladets* 7. Aargang, Nr. 7 Side 57 findes et morsomt Billede, fotograferet af nu afdøde *Godsejer*, Forstkandidat *Ejnar Petersen*, Ødemark og visende den daværende største og mindste soranske Elev. *Poul Nyholm*, Student 1922, er den største (192 cm.) og *Jens Otto Hee*, 1. Mellem, er den mindste (130 cm.). I gammelt Maal var der altsaa dengang godt 1 Alens Forskel i de to Kammeraters Højde.

Her bringes en Gengivelse af *Johs. Harders* Maleri »En Pineskov«, Gave fra Kammerherre, Lensbaron *Rosenørn-Lehn* til »Soransk Samfunds Museumsvenner«.

Professor, Dr. phil. *N. E. Nørlund* gav Fredag den 12. April i Det kgl. danske Videnskabernes Selskab en Meddelelse om det gennemførte hydrostatiske Nivellement over Storebælt og gjorde udførlig Rede for de Højdemaalinger af Storebæltets Bund, der er foretaget af Geodætisk Institut i 1938 mellem Knudshoved og Halskov.

*

I Vagn Winkels Kunsthandel paa Nikolaj Plads i København aabnedes Lørdag den 13. April en Udstilling af tre unge Kunstneres Arbejder. En af de udstillende Kunstnere er Rektors Søn, Maleren *Knud Raaschou-Nielsen*.

En ung Soraner, *Torben Juel*, som studerede Kunst, er afgaaet ved Døden. Han var Student fra 1933. Bladets næste Nummer vil bringe en Nekrolog.

Ingeniør, cand. polyt. *Vilhelm Kann Rasmussen* (27) er blevet Afdelingsingeniør og Salgsleder i Aktieselskabet »Vølund«.

Sorø Akademis Skoles Fodboldhold var Søndag den 14. April i Rungsted og spillede med Statsskolen dér i Kostskolernes Pokalturnering. Soranerne vandt med 4—2 og sikrede sig dermed Pokalen for 2. Gang.

Husk Generalforsamlingen

Lørdag d. 27. April, Kl. 20

i Davidsens Restaurant.

Stud. jur.

Ung Soraner søger nogle Timers daglig Kontorarbejde, helst Sagførervirksomhed eller lign.

Billet mrk. „1113“ modtager Soranerbladet.

TANDLÆGE
BØRGE HØFT
Dr. med. dent.

Vimmelakaffet 30 (vis à vis Silkehuset), Palæ 6814. Konsultation fra Kl. 10—4 (bedes forudbestilt).

VARELOTTERIET

Støtter dansk
Produktion

Der er købt Gevinster
i danske Varer
for over 100 Mill. Kr.

ALMINDELIGT DANSK
VARE- OG INDUSTRILOTTERI

Danmarks største
velgørende Institution

Til almenyttige og
velgørende Formaal
er der udbetalt for
over 28 Mill. Kr.

Største Gevinst 10,000 Kr. — et lille dansk Hjem. — Nogle faa Lodsedler for Soranere faas endnu hos Lotteriets Kollektører og i Hovedkollektionen, Laxegade 2, Kbhvn.

En Lodseddel til 2. Trækning (16.—17. Maj 1940) koster kun 2 Kr. 10 Øre.

„SORØ BYS HISTORIE“

v/ L. F. la Cour

Pris Kr. 7,50

Svegårds Boghandel, Sorø

Inger Norries Sølvsmiede

Leverandør til Varelotteriet

Nikolaj Plads 32 - Palæ 5648

Ældre Forretningsmand

(Soraner), der paa Grund af Valutaforholdene har maattet opgive sin Forretning, søger Beskæftigelse ved Repræsentation, Kontorarbejde eller lign.

Telf. Vester 5690 x.

Det er — Central

14,278

naar De skal bruge Tryksager!

BRØDR. MARKERS Bogtrykkeri
Knippelsbrogade 8, København K.

„Soranerbladet“s Bogtrykker

Husbukke
Assurance-
Compagniet

Dagmarhus
København V.
Central 13,773

**Ønsker De
god Forsikrings-Service?**

Kontorchef **Robert Bentsen**,
NATIONAL's Hovedagentur,
Gl. Torv 6, København.

Central 16865

SORANER-BLADET.

MEDLEMS
SORANSK

BLAD:FOR
SAMFUND

25. AARGANG

Nr. 5

Maj 1940

SORANSK SAMFUNDS GENERALFORSAMLING

Soransk Samfunds ordinære Generalforsamling, der afholdtes i Davidsens Restaurant Lørdag Aften den 27. April, havde samlet henved 60 Medlemmer, som blev budt velkommen af Formanden, Dommer *Knox* med følgende Ord:

Maa jeg paa Bestyrelsens Vegne byde hjertelig Velkommen. Sikkert ingensinde før i sin snart 80-aarige Tilværelse har vort hæderkronede gamle Samfund været ude for at skulle holde Generalforsamling under saa vanskelige Forhold som i Øjeblikket.

Det er ganske naturligt, at alle vore Tanker, vore bedste og varmeste Følelser og Forhaabninger i stigende Grad koncentrerer sig om det, som er fælles for os alle, om vort eskede Fædreland. Det har ikke kunnet undgaas, at Kriegen har bevirket stor Ængstelse, og at den seneste Udvikling hos alle har fremkaldt bange Anelser for vort Fædreland. Men hvordan det nu end er, saa er der jo ingen, som kan fratage os det Haab, at hvordan det end gaar, saa vil med Guds Hjælp Danmark gaa frit og uafhængig ud af den forfærdelige Krise, som hersker i Europa i Øjeblikket. Lad os forene os i det Haab og lad os haabe, at Digteren faar Ret i, »at gamle Danmark skal bestaa, saalænge Bøgen spejler sin Top i Bølgen blaa«. Det er ikke Tid for Øjeblikket til at raabe Hurra, men vi kan sikkert alle slutte os til vor Konge i fælles Ønske om, at Gud vil være med os alle, med hele det danske Folk og med Danmark, og jeg beder Dem derfor med mig udtale et hjerteligt, varmt følt og oprigtigt: Gud bevare Danmark. Ogsaa vor kære gamle Skole vil vi mindes — vi ønsker Held og Lykke over Sorø Akademis Skole.

De vil forstaa, at det har været med nogen Betænkkelighed, at vi gik til at holde Generalforsamling. Den var jo averteret i »Berlingske Tidende« og i vort Medlemsblad et Stykke Tid, forinden de seneste Begivenheder indtraf, og vi har haft under Overvejelse, hvorvidt vi skulde holde den eller suspendere den og kom altsaa til det Resultat, at vi skulde holde den. Det er de overordentlig vanskelige Trafikforhold, som har forhindret Repræsentanterne fra Fyn og Jylland i at være tilstede.

Paa den anden Side er det uheldigt, hvis man ikke holder Generalforsamling, og ingen kan jo sige os, hvorlænge denne Tilstand skal være, og De er sikkert alle paa det rene med, at saaledes som Forholdene ligger i Øjeblikket, saa er det af yderste Vigtighed, at der fra alle Sider udvises en rolig og værdig Optræden og Omhu i Udtalelser. Jeg tvivler ikke paa, at Kammeraterne forstaa det, men jeg føler mig dog forpligtet til at sige til Dem, at De

maa afholde Dem fra enhver politisk Udtalelse.

Vi kan frit tale om det, vi er sammen for, *Soransk Samfund* og *Sorø Akademis Skole*, men jeg raader Dem til, at vi holder os til det, der ligger for.

Paa Formandens Forslag valgtes Overretssagfører, Baron *v. Eggers* til Dirigent. Han konstaterede, at Generalforsamlingen var vedtægtsmæssig indvarslet.

Aarsberetningen.

Formanden aflagde derpaa Beretningen for 1939, idet han indledede med at mindes de i Aarets Løb afdøde gamle Soranere, i alt 27, og endvidere omtalte de stedfundne Begivenheder indenfor Soransk Samfund. Herunder oplyste han, at Medlemstallet ved Udgangen af 1938 var 884 og ved Udgangen af 1939 928, heri indbefattet den jydsk Afdelings 71 og den fynske 40 Medlemmer, ved Dødsfald og Udmeldelse var udgaaet 20, saaledes at i alt 84 ny »gamle« Soranere havde sluttet op i vor Kreds i 1939. Der har været afholdt 7 Bestyrelsesmøder og en Del Møder i de forskellige Udvalg. Laaneudvalget har kunnet yde alle begærede Laan, og i større Omfang er der udredt Gaver. I 50 Tilfælde er der sendt Blomster, Breve eller Telegrammer, dels i Anledning af Dødsfald og dels i Anledning af runde Fødselsdage.

En Sag, fortsatte Formanden, som jeg gerne vil berøre lidt nærmere, er følgende: Der blev i 1912, da vort Samfund holdt 50 Aars Fødselsdag, af en lille Skare interesserede og velstillede Kammerater stiftet *De gamle Soraneres Jubilæumsfond* paa 6.750 Kroner. Af Fondens Statutter fremgaar, at Fonden bl. a., foruden at bidrage til Understøttelsesvirksomhed, ogsaa skulde yde et Tilskud til vore Fællesudflugter til Sorø. Ved de 3 sidste Udflugter har Jubilæumsfonden ydet 300 Kr. om Aaret, hvilket var en meget betydelig Hjælp. Fundatsen, som skal have været meget smuk og illumineret, var bortkommet. Det lykkedes imidlertid i 1939 at faa en Afskrift af den, og det viste sig da, at det var ulovligt at yde de 300 Kr. Fundatsen foreskrev, at der maatte ydes 150 Kr. Nu stod det paa, om man skulde indskrænke sig til de 150 Kr. eller søge Fundatsen ændret. Fundatsen lyder paa, at den kan ændres, naar Soransk Samfunds Bestyrelse eenstemmig beslutter Ændringen, og denne tiltrædes af mindst 3 Fjerdedele af Fundatsopretterne. Vi besluttede os til Ændringen og forelagde den for de eneste tilbageværende af Fundatsopretterne *Licht* og *Johs. Rasmussen*, der straks erklærede sig villige til at akceptere den, saaledes at der i Stedet for 150 Kr. kunde ydes 300 Kr. aarlig. Fonden var blevet dobbelt saa stor, som da den blev stiftet, og det havde vist sig, at Understøttelses- og Laanevirksomheden kunde virke i fuldt Omfang uden Hensyn til disse 300 Kroner. Fundatsen er herefter blevet ændret, saaledes at der fremtidig ydes 300 Kr. om Aaret til Soransk Samfunds Fællesture til Sorø.

I denne Forbindelse gør jeg opmærksom paa, at det efter Turnus var i 1940, at vi skulde have Tur til Sorø. Vi var for lang Tid siden inde paa, at man vilde foreslaa, at vi — Turen plejer at finde Sted i Eftersommeren — i Stedet for i September 1940, vilde vente til Forsommeren 1941, væsentligst under Hensyn til, at vor Tur til Sorø da tillige kunde forme sig som en Afskedsfest for Rektor *Raaschou-Nielsen*, saaledes at der blev Anledning til for os gamle Drengene at sige ham en velment Tak for al den Velvillie, som han altid har udvist overfor Soransk Samfund.

Nu formede Forholdene sig anderledes, end noget Menneske kunde have tænkt sig. Som Landet ligger i Øjeblikket, kan vi vel ikke faa Befordring til Sorø, og økonomiske og ernæringsmæssige Forhold vil sikkert ogsaa lægge Hindringer i Vejen. Hvorvidt det bliver muligt at faa Turen i 1941, kan ingen Mennesker have nogen Mening om, men jeg finder ikke, at man nu kan indbyde til en Tur til Efteraaret, og foreslaar Turen udsat til Foraaret.

Ingen Mennesker kan have nogen begrundet Mening om, hvorledes Fremtiden vil forme sig, maaske kan vi af forskellige Grunde ikke blive ved at opretholde det soranske Liv saa kraftigt, som det har været opretholdt i de senere Aar.

Hermed tror jeg, at jeg har oplyst, hvad der kan tænkes at have Interesse.

Fhv. Stationsforstander *Bang* udtalte, at Beretningen vidnede om, at der i Aarets Løb var gjort et godt Arbejde, for hvilket han rettede en Tak til Formanden og Bestyrelsen.

Formanden takkede for de venlige Ord.

Fhv. Kontorchef *Wagner* udtalte sig for at prøve paa at arrangere Sorøtur i det kommende Efteraar.

Formanden svarede, at som Forholdene ligger, er der foreløbig ikke Udsigt til at kunne arrangere Sorøtur til Efteraaret.

Derefter toges Beretningen til Efterretning.

Regnskaber og Budget.

Direktør *A. V. Rasmusen* og Prokurist, cand. jur. *Clausen* oplæste de i Soraner-Bladet offentliggjorte Regnskaber, for hvilke der blev givet Decharge.

Clausen udtalte, at Tilbagebetalingen af Laan skete tilfredsstillende; men der indkom tillige mange Ansøgninger om Laan, et tydeligt Tegn paa, hvad man kan vente sig af 1940. Han vilde derfor gerne lægge et godt Ord ind for Understøttelsesfonden hos dem, som mente at kunne give den en Haandsrækning. Fonden erhvervede i Fjor nogle af afdøde *Blumensaadts* Malerier, som vilde blive stillet til Auktion i Aften.

Rasmusen oplæste Budgettet for 1940. Det toges til Efterretning.

Vedtægtsændringer.

Formanden omtalte derefter de af tidligere Generalforsamlinger vedtagne foreløbige Overenskomster med den jydsk og fynske Afdeling. En endelig Ordning skal vedtages af nærværende Generalforsamling. Bestyrelsen finder det rigtigst, at det ved denne Ordning stadfæstes gennem en Vedtægtsændring, at saalænge Afdelingerne eksisterer, har de Ret til hver at have en Repræsentant i Hovedbestyrelsen og Ret til selv at indstille denne Repræsentant til Valg. Samtidig har man fundet det ønskeligt, at den Del af Bestyrelsen, som sidder i København paa Grund af forøget Arbejdsstof og Nødvendigheden af at faa dette udført forsvarligt udvides med 1 Medlem, saaledes, at den samlede Bestyrelse kommer til at bestaa af 8 Medlemmer plus de to Afdelingsrepræsentanter, altsaa i alt 10 Medlemmer. Det var navnlig Spørgsmaalene om Tilvebringelse af den Matrikel, der har været arbejdet paa i en Aarrække, samt Agitationen blandt gamle Soranere for Indmeldelse i Samfundet, der gjorde det paakrævet at faa uvidet Bestyrelsen.

§ 11 i Vedtægterne lyder saaledes:

»Bestyrelsen bestaar normalt af 7 Medlemmer, hvoraf de to som Regel skal være udgaet fra Skolen for højst 15 Aar siden. Hvert andet Aar afgaar 4, og hvert andet 3 af Bestyrelsesmedlemmerne. Genvælg kan finde Sted. Ved ekstraordinær Afgang indtræder det nyvalgte Medlem i det afgaaende Medlems Aldersorden.«

Nu foreslaar Bestyrelsen:

»Bestyrelsen bestaar af indtil 10 Medlemmer, hvoraf to som Regel skal være udgaet fra Skolen for højst 15 Aar siden, og to er Repræsentanter for hver af Samfundets to Afdelinger, henholdsvis for Jylland og for Fyn. Om disse Repræsentanter gør Afdelingerne hver for sig Indstilling til Bestyrelsen, der forelægger Indstillingerne for Generalforsamlingen til Afgørelse. Hvert Aar afgaar efter Aldersorden Halvdelen af Bestyrelsen, derunder en af Afdelingsrepræsentanterne, om fornødent bestemmes Aldersordenen indenfor Be-

styrelsen ved Lodtrækning. Genvælg kan finde Sted. Ved ekstraordinær Afgang indtræder det nyvalgte Medlem i det afgaaende Medlems Aldersorden. Bestyrelsen holder som Regel sine Møder i København, hvor Samfundet har sit Hjemsted.«

Formanden understregede, at da det jo kunde tænkes, at der dukkede en Retssag op, vilde det rigtigste være at have en Afgørelse for Hjemstedsspørgsmaalet. Ændringen af Paragraf 11 medfører en Ændring af Paragraf 12.

Paragraf 12 lyder:

»Bestyrelsen leder Samfundets Virksomhed og afgør selv, hvorledes den vil fordele Forretningerne mellem sig. For at der i et Bestyrelsesmøde skal kunne træffes en gyldig Beslutning, maa mindst 4 Medlemmer være tilstede.«

Andel Punktum maa ændres, og vi foreslaar:

»Bestyrelsesmøder indkaldes af den fungerende Formand. For at der skal kunne træffes en gyldig Beslutning, maa mindst 5 Medlemmer af Bestyrelsen være tilstede ved Mødet.«

Det viser sig i Praksis, at man til Bestyrelsesmøder ikke kan regne med, at Repræsentanterne for Jylland og Fyn kommer tilstede. Naar vi ikke regner med disse 2 Medlemmer, er der 8 tilbage, og paa Grund af forskellige Forhold, kan man vanskeligt forlange mere end 5 Medlemmer tilstede i et Bestyrelsesmøde, derfor vilde vi finde det upraktisk at kræve mere, for at en Bestyrelse kan være beslutningsdygtig.

Dirigenten: Ønsker nogen at tage Ordet til disse Forslag?

Fhv. Stationsforstander *Bang*: Naar en Bestyrelse bestaar af et lige Antal Medlemmer, er der saa indført noget om, at Formandens Stemme gør Udslaget.

Formanden: Hvis Stemmerne staa lige, saa er et Forslag ikke vedtaget. Der kræves Majoritet for, at et Forslag kan vedtages.

Fhv. Stationsforstander *Bang*: Man kan gøre det ved at tilføje, at Formandens Stemme gør Udslaget.

Dirigenten: Det første Punktum: Bestyrelsesmøder indkaldes af den fungerende Formand, synes jeg er meget farligt. Jeg sætter, at der kommer en Strid, saa Formanden overhovede ikke indkalder til Bestyrelsesmøder. Der bliver nødt til at komme en Tilføje, at saa og saa mange Bestyrelsesmedlemmer kan forlange et Møde.

Fhv. Stationsforstander *Bang*: Saa kan der indkaldes til ekstraordinær Generalforsamling.

Prokurist *Clausen*: Det vilde vel være det naturlige.

Formanden: Bedre helt at slette det.

Direktør *Rasmusen*: Der kan staa, at Bestyrelsesmøder altid indkaldes af Formanden, eller naar mindst 4 Medlemmer forlanger det.

Dirigenten: Hellere stryge det. Er der andre, der ønsker at udtale sig?

Den foreslaaede Ændring af Paragraf 11 blev derpaa vedtaget, og Paragraf 12 ændredes saaledes:

Sidste Punktum:

For at der skal kunne træffes en gyldig Beslutning, maa mindst 5 Medlemmer af Bestyrelsen være tilstede ved Mødet. Ved Stemmeligbed er Formandens Stemme afgørende.

Dirigenten gjorde opmærksom paa, at de saaledes vedtagne Ændringer ifølge Vedtægternes Paragraf 10 for at være gyldige skal forelægges for en ny Generalforsamling, der vil være at indkalde senest i den paafølgende Maaned; paa denne kan da udenbyes Medlemmer stemme ved skriftlig Fuldmagt til et andet Medlem. Paa denne sidste Generalforsamling kræves $\frac{2}{3}$ af de afgivne Stemmer til Forslagets Vedtagelse.

Valgene.

Derefter foretoges Valg til Bestyrelsen. *Formanden* udtalte, at efter Tur afgaar *Knox*, *Rogert Møller*, *Louw* og *Clausen* samt *Rudkøbing* og *Suhr Henriksen*. Hvis man betragter den nyligt vedtagne Ændring af Vedtægterne som endelig, skal der vælges 4 Seniorer og 2 Afdelingsrepræsentanter. *Mogens Poulsen*, som først skulde paa Valg i 1941, ønsker at trække sig tilbage, da han nu afslutter sine Studier og venter at komme til Provinsen. Vi beklager me-

get at skulle af med ham, og vi takker for det udmærkede Arbejde, Poulsen har udført, og det behagelige Samarbejde, vi har haft med ham. *Clausen* er nu naaet saa højt op i Alderen, at han ikke kan være junior længere.

Formanden oplyste videre, at den jyske og den fynske Afdeling havde tiltraadt Vedtægtsændringerne, og at *Suhr Henriksen* var villig til vedblivende at repræsentere den fynske Afdeling i Bestyrelsen, medens *Rudkøbing* ikke havde svaret. Paa Generalforsamlingen i Fjor vægrede han sig ved at paatage sig Formandshvervet for den jyske Afdeling og gik kun ind paa foreløbig at repræsentere den i Bestyrelsen. *Formanden* nærrede dog ingen Betænkelighed ved at foreslaa *Rudkøbings* Genvalg med det Forbehold, at hvis Afdelingen udpegede en anden, da at lade vedkommende indtræde i Stedet for. Bestyrelsen foreslaar altsaa *Suhr Henriksens* og *Rudkøbings* Genvalg samt at vælge som Juniorer stud. jur. *Madelung*, udgaaet 1934, i Stedet for *Mogens Poulsen* og Sparekasseassistent *Jørgen Tholl* i Stedet for *Clausen*, forudsat at Bestyrelsen faar Antallet 8 + de 2 Repræsentanter. *Louw*, *Rogert Møller*, *Clausen* og *Formanden* er villige til Genvalg. Om det 8. Medlems endelige Stilling kunde der dog først tages Beslutning paa den ekstraordinære Generalforsamling.

Dirigenten: Vi kan selvfølgelig ikke vælge dette 8. Medlem her i Aften, vi kan kun vælge ham under Forbehold af Vedtagelse paa næste Generalforsamling.

Derefter genvalgtes enstemmigt *Knox*, *Rogert Møller*, *Louw*, *Clausen*, *Suhr Henriksen* og *Rudkøbing* samt nyvalgte *Madelung* og *Tholl*. Som Revisorer genvalgtes *Bay* og *Møllerup* og som Revisorsuppleanter *Magnussen* og *Wagner junr.*

Eventuelt.

Direktør Louw: Indenfor Bestyrelsen har vi paa Grundlag af en Gave, som vi har faaet af afdøde *S. Aagaard*, lavet *Den Aagaardske Samling af Sorana*. Denne Samling kommer til at bestaa af Sorø Akademis Skoles Aarsskrift fra 1882, hvis vi kan fremskaffe nogle enkelte manglende Eksemplarer, Eksemplar af vor Sangbog, Sorøbogen samt Soraner-Bladet fra første til 25. Aargang, naar den sidste er afsluttet. Det er jo 25. Aargang, vi er i i Øjeblikket.

Det er Tanken, at Soranerne kan tegne sig for Laan af Samlingen i en begrænset Tid. Udlaanstiden maa være mindst ½ Aar. Det var med stor Glæde, at vi modtog den Gave fra *Fru Aagaard*, og jeg vil tilføje, at *Aagaard* selv, som var et meget trofast Medlem, med stor Omhu har samlet dette Værk. Som jeg sagde, er der et Par enkelte manglende Ting, vi maa se at faa fat i, og man kan saa tegne sig paa en Ekspektanceliste og faa Værket i den anmeldte Orden.

Redaktør *Schønning* og Grosserer *Madvig* rettede Spørgsmaal til *Clausen* angaaende Matriklen.

Clausen svarede bl. a.: Matriklen er snart færdig i 5 Eksemplarer, af hvilke 1 forbliver hos Soraner-Bladets Redaktør, 1 faar *Oirik*, 1 bliver afleveret til Rigsarkivet, og 1 vil være til Raadighed for Soransk Samfunds Arkiv, medens det 5. skal opbevares andetsteds. For at faa videreført *Oiriks* Tankegang med at udgive en Soraner-Matrikel, maa interesserede nulevende Soranere opgive de af deres Klassekammeraters Adresser, som de kender, saaledes at man ved Udsendelse af Spørgeskemaer kan faa indsamlet Oplysningerne. Vi er allerede i Gang med disse Skemaer, og 300 er foreløbig udsendt. Skal der trykkes en Matrikel, maa den helst indeholde saa mange Oplysninger, som det er os muligt at fremskaffe om nulevende Soranere, og derefter udvides den, saaledes at den ogsaa gaar længere og længere tilbage i Tiden, og saaledes, at vi ad Aare kan faa trykt et Standardværk om samtlige Soranere. Det var bl. a. dette Arbejde, det nye Medlem af Bestyrelsen skal tage sig af.

Formanden oplæste derefter et smukt Takkebrev, som Bestyrelsen havde modtaget fra *Direktør Jonas Lind* i Paris for det Kondolencebrev, der sendtes ham, efter at hans Hustru i Fjor var død som Følge af en Bilulykke i Østrig. Endvidere oplæste han følgende Skrivelse fra Rigsarkivar *Linvald*:

»I Anledning af Skrivelse af 14. ds. fra Bestyrelsen for Soransk Samfund« skal jeg herved meddele Dem, at Rigsarkivet gerne ved Gennemgangen af det fra Pulterkamrene bortryddede Materiale skal have sin

Opmærksomhed henvendt paa, om der blandt dette skulde findes »Sorana« og i saa Fald give Bestyrelsen Meddelelse herom.

sign. *Axel Linvald*.«

Jeg retter den Opfordring til alle Medlemmer, og om ikke før, saa i deres Testamente at huske paa Soransk Samfund med Hensyn til Sorana.

En Forespørgsel fra Grosserer *Madvig* om Antallet af gamle Soranere, besvarede *Formanden* med at udtale, at der er mindst ligesaa mange udenfor som indenfor Soransk Samfund, saa der er vedblivende et rigt Marked at arbejde paa m. H. t. Indmeldelser.

Sluttelig rettede *Formanden* en Tak til *Dirigenten*, hvorpaa denne hævede Generalforsamlingen.

*

Saa godt som alle de mødte Medlemmer samledes nu ved Smørrebrødsbordet, hvor *Knox* rettede en Tak til *Mogens Poulsen* for hans Arbejde i Bestyrelsen. Desuden afholdtes med *Rasmusen* som Auktionarius den under Generalforsamlingen bebudede Auktion over de Blumensaaftske Malerier. Auktionens Overskud er tilsendt Blumensaafts Enke.

CHRISTIAN WILSTER

1840 - 1940

Af Overbibliotekar T. Glahn, Haderslev.

IV

I November 1837 tog Sygdommen en alvorlig Vending, *Wilster* fik en Blodstyrting. Selvom det er sjældent, kan Mismødet dog gribe ham, som i Nytaarsbrevet til Forældrene: »Hvad mig selv angaaer, da er jeg glad ved at det gamle Aar er forbi; det var mig i mange Maader et pænligt Aar og desværre kan jeg ikke med livligt Haab skue det nye Aar imøde; jeg føler kun altfor vel, at jeg har faaet et Knæk, som jeg rimeligviis aldrig forvinder. Dog lad mig ikke tale mere derom, Taarene komme mig i Øinene, naar jeg tænker derpaa, thi de søde Glutter ere endnu saa smaae. Altsaa levvel, I kjære!« [Nytaarsaften 37]

Hen paa Sommeren 1838 tog *Wilster* til Professor O. L. Bang i København for at lade sig undersøge, og derefter maatte han lade sin kære Fritidssyssel hvile i nogen Tid. Men saa snart han formaade det, tog han fat igen, og saadan gik Aaret — og op ned. Her er et lille Blik paa hans Arbejde i April 1839: »Hver Morgen anvender jeg en halv Times Tid til Reenskrivning af *Andromache*, som nu endelig er bleven fuldstændig færdig efter at have staaet 3 samfulde Maaneder paa Stabelen. Jeg har begyndt paa et nyt Stykke, nemlig *Bacchantinderne*, som uidentvivl er det mest geniale Arbejde af *Euripides*, men det er ugudelig svært og propfuldt af Chorsange, hvortil den græske Text paa mange Steder er saa lemlestet, at de lærdeste Philologer ikke have kunnet faae Mening deri; jeg har allerede faaet en saadan Nød at knække, over hvilken jeg har været nær ved at fortvivle.« [1.4.39]

Men Sygdommen vedvarer: »Min Hoste er slem, især om Natten, og de Midler, jeg hidtil har brugt, for at jage den paa Porten hjælpe ikke det mindste. Under 18. hujus fik jeg en Plakat paa Brystet, efter Sigende et ypperligt, ufeilbarligt Middel, et Guds-Haands Plaster kalder man det ... men det veed jeg, at dersom Guds Haand ikke hjalp Menneskene mere, end dette Plaster har hjulpet min Hoste, da saae det galt ud med Treenigheden og den hele

Christendom... Med Euripides gaaer det fra min Side fortræffeligt; jeg har i denne Ferietid oversat henved 1000 Vers.« [27.8.39]. Selv om Wilster i Reglen prøver at slaa det hen, var han dog inderst inde alvorligt stemt: »Blot nu en lille Part af disse mange gode [Fødselsdags-] Ønsker maa gaae i Opfyldelse, navnlig hvad min Helbred angaaer, thi den har i den sidste Tid været saa maadelig, at jeg er nær ved at gaae ud af mit gode Skind. Ikke blot at Hosten vedbliver at være slem, men jeg er næsten altid i den senere Tid især om Eftermiddagen meer eller mindre mal og afkræftet, og undertiden ligesom opløst og udygtig til alt, taaleligst faren, naar jeg sidder ganske ene i Sophakrogen uden at bedrøves af stakkels Lolos forknytte ofte forgrædte Ansigt. Jeg indseer ikke, hvor nogen Bedring er at hente.« Men Arbejdet, ogsaa Oversættelsesvirksomheden og Udgivelsen af Euripides, som nu var i Gang, skulde passes. I samme Brev fortsætter han: »Med Hippolytos er jeg avanceret skikkelig godt; jeg er nær ved Vers 1000, og har i September oversat over 500 Vers, men kan jeg i October blot faae Halvparten vil jeg være tilfreds; thi det gaaer sent, naar man er afkræftet, og dog er dette Arbejde det Eneste, jeg egentlig duer til, med Undtagelse af mine regelmerede Embedsforretninger« [1.10.39]

Den 4. November var den sidste Dag, Wilster kunde passe sin Gerning paa Akademiet. Ganske vist kunde der en kort Overgang spores en lille Bedring, men kun forbigaaende. Det alvorligste Tegn paa, hvor daarligt det stod til, var at han lagde Euripides til Side, skønt kun 40 Verselinjer manglede af den Tragedie, der kom til at afslutte det Bind, der var under Udgivelse¹⁴⁾. Virksom til det sidste syslede han i Stedet med at samle Stof til en engelsk Antologi til Skolebrug. Den 8. Januar skrev Fru Wilster bag paa det sidste af hendes Mands Breve: »Nu er det saa svagt med vores elskede Christian at han ikke kan gaae opad Gulvet uden til og fra sin Seng. Hvorlænge jeg endnu skal gaae i denne rædsomme Spænding er jo uvist, men snart kan jeg ikke mere.«

Samme Dag tvang Sygdommen ham endelig til Sengs, og tre Dage efter — d. 11. Januar tidlig om Morgenen — sov han hen.

*

Det Arbejde, Wilster udførte i Sorø med Oversættelsen af Homer og Euripides vil stadig bevare hans Navn. Nye Fordanskninger som Gertz' og Østergaards har ikke fortrængt hans Homer-Oversættelse og vil (efter Fagmænds Udtalelser) næppe gøre det.

I Wilsters herlige, friske Digt over »Holberg«: »Før var der knap skrevet paa Dansk en Bog, som ret kunde Hjertene hue« synger vi til Slut:

*Saalænge som Bøgen ved Sorø slaar Rod,
skal leve vor Holbergs Minde.*

Det samme maa for enhver Soraner gælde *Christian Wilster*.

¹⁴⁾ R. F. Henriksen — Kollegaen fra Sorø — lagde sidste Haand paa Udgaven. Han har i Efterskriften berettet om Wilsters sidste Sygdomstid.

*

Det maa bemærkes, at ovenstaaende Uddrag kun har til Hensigt at give et lille Indblik i Brevvekslingen med Fæteren. Der var meget andet i den, der fortjente at fremdrages, som baade er af Interesse for vort Kendskab til Wilster og til Belysning af Fr. 6.s Akademi i den første Snes Aar.

EN SORANSK KUNSTNER

Den unge soranske Kunstner, Maleren *Knud Christen Raaschou-Nielsen*, Søn af Rektor og Student fra 1933, havde sammen med to andre Kunstnere arrangeret en Udstilling i Dagene 13. April—4. Maj i Vagn Winkels Kunsthandel paa Nikolaj Plads i København.

Knud Raaschou-Nielsens Kunst var repræsenteret paa denne Udstilling med 26 Malerier og en Del Tegninger, men Sorø fyldte rigtignok ikke meget blandt disse Arbejder, kun et Portræt af Rektor og en Skitse fra Sorøegnen. Til Gengæld har Kunstneren haft rigt Udbytte af et Studieophold i Frankrig, hvilket manifesterede sig i mange Landskabs- og Situationsbilleder samt Skitser, især fra Bretagne. Fremhæves maa vel navnlig Maleriet »Spanske Soldater i Venteseal«, malet et Sted nede i Pyrenæerne under den blodige spanske Borgerkrig. Det gav Beskueren et levende Indtryk af, at Revolution og Borgerkrig i hvert Fald ikke er Idyl.

Forøvrigt havde Knud Raaschou-Nielsen den Glæde, at flere af de udstillede Arbejder blev solgt, og at hans Udstilling fik en meget anerkendende Omtale i Dagspressen. »Politiken« skrev saaledes i sit Nummer for 22. April:

Raaschou-Nielsen er en Maler med et sundt og kraftigt Farvesyn og megen Formsans. Det viser han baade i sine Naturbilleder og Figurkompositioner; Bybillederne fra Paris, de landskabelige Skitser fra Bretagne, det meget smukke, syntetisk opfattede Landskab »Fra Sorø« og Billedet fra Spanien med Soldater i en Venteseal. Det er en Udstilling, man uvilkaarlig giver sig god Tid til at se.

DØDSFALD

Som meddelt i *Soraner-Bladets* Aprilnummer døde den unge Kunsthistoriker *Torben Juel* Lørdag den 10. April. Torben Juel var født den 22. November 1914 i Korsør og Adoptiv søn af Enkefru Julie Dagmar Marie Juel. Han indkom i Sorø Akademis Skole i 1925 og blev Student i den klassiske Afdeling derfra i Sommeren 1933. En af hans Klassekammerater har sendt *Soraner-Bladet* følgende Mindeord:

Studenteholdet fra 1933 har mistet en af de Kammerater, af hvem saavel Lærere som Skolefællerne ventede sig noget særligt, nemlig Torben Juel, der døde i sit Hjem i København ramt af et Hjerteslag.

Torben Juel kom til Sorø i Mellemskolen og havde det meste af Skoletiden sit Hjem i Sorø. Af Naturen var han spinkel, noget svagelig og var hyppigt syg, hvilket hæmmede hans Skolegang en Del; men da han var flitig og havde gode Anlæg især for Sprog, var han stedse blandt de bedste i sin Klasse. I Gymnasieaarene, hvor han frekventerede den gl. sproglige Afdeling, udvikledes hans medfødte Interesse for Kunsthistorien, som han i sin Fritid fordybede sig i.

Efter Studentereksamen fulgte han sit Kald og havde i sit Hjem i København 7 rolige Arbejdsaar, indtil Døden saa brat rev ham bort ganske kort Tid, før han skulde have taget sin Magisterkonferens, som han var velforberedt til efter intenst Studium og flere Studierejser i Udlandet.

Torben Juel var ikke nogen egenlig Kostskolenatur;

men paa Grund af sin Hjælpsomhed og sit høflige Væsen var han vellidt af alle, og hans Personlighed vil ikke blive glemmt blandt Kammeraterne.

Ære være hans Minde.

1933.

EKSTRAORDINÆR GENERALFORSAMLING

Ekstraordinær Generalforsamling afholdes i Medfør af Vedtægternes § 10 *Fredagen 31. Maj 1940 Kl. 19* (Sommertid) *præcis* paa Traktørstedet »Kongekilden« ved Dyrehaven.

Dagsorden:

1. Endelig Behandling af de paa Generalforsamlingen 27. April d. A. vedtagne Ændringer i Vedtægternes § 11 og § 12.
2. Stadfæstelse af foretaget Valg af Bestyrelsesmedlemmer.

Bestyrelsen.

Skovtur med Damer.

I Forbindelse med Generalforsamlingen *Fredagen 31. Maj Kl. 19* (Sommertid) paa Traktørstedet »Kongekilden« indbydes Medlemmerne med Damer til Sammenkomst for at byde Vaaren velkommen. Madkurve medbringes, den store Veranda er forbeholdt os, Øl samt Kaffe med én »Basse« serveres for 1 (én) Krone.

Man benytte S-Toget til Klampenborg eller Linie 15 til Femvejen, hvorfra der ad Vilvordevejen er 15 Minutters Spadseretur til »Kongekilden«.

UDDRAG AF BREVE TIL HJEMMET FRA FREDERIK WAGNER

Meddeit af hans Brodersøn, fhv. Kontorchef L. Wagner ('91).

Generalmajor, Generalinspektør for Artilleriet *Frederik August Hartvig v. Wagner*, SK af Db. p. p., blev født i Rendsborg d. 29. Juli 1840 som Søn af Oberstløjtnant *Moritz Carl Friederich v. Wagner* (¹⁴/₂ 1798—²/₅ 1849) og Hustru *Margrethe Sophie Charlotte f. Manthey* (²⁷/₆ 1811—¹⁶/₄ 1897); han døde paa Frederiksberg d. 7. Juli 1923. — Efter Faderens Død kom han i Borgerdydskolen, men da denne Skole i 1853 var ved at opløses paa Grund af dalende Elevantal, og det saa ud til, at den Klasse, hvori han gik, helt skulde gaa ind, blev han sat i Skole i Sorø, hvad han selv ønskede, og kom i Huset hos Pastor *Zeuthen*. Han var dog kun i Sorø i eet Aar, nemlig fra 1. April 1853 til 31. Marts 1854; han kunde ikke rigtig taale Klimaet i Sorø, saa han led meget af Forkølelser og forsøgte af den Grund hyppigt Skolen, og desuden blev han, lille og spinkel og svagelig, som han dengang var, plaget af Kammeraterne. Hertil kom, at Borgerdydskolen nu var blevet overtaget af en ny Bestyrer, der havde bragt den paa Fode igen, saa at han vilde kunne fortsætte sin Skolegang der.¹⁾

Brevenes Ortografi og Interpunktion er bibeholdt

uforandret. Ved Læsningen maa man have i Erindring, at *Frederik W.* ikke var mere end 12³/₈ Aar, da han begyndte Skolegangen i Sorø.

*

Sorø, 1ste April 1853.

Endelig ankom vi til Sorø og blev venlig modtagne hos *Zeuthens*²⁾. Hr. *Zeuthen* sagde mig, at jeg skulde have medbragt et Vidnesbyrd fra Hr. *Rimestad*³⁾, min Døbeattest og min Koppeattest, som jeg beder dig at sende snarest mulig. Kl. 6 skal jeg op for at prøves.

*

den 2den.

Jeg blev først rigtig prøvet idag og har skrevet en dansk Stil »Paa Isen ved Toldboden« og en latinsk Stil. Jeg er kommet i 4de Klasse, som aldeles svarer til 6te i Borgerdydskolen. Igaarftes var jeg hos *Corfixen*⁴⁾ i ¹/₂ Time, han vil læse privat Mathematik med mig og har tilladt mig at laane nogle af hans Bøger. Rector *Boiesen*⁵⁾ var meget venlig mod mig. Her gaar man i Skole fra 8 til 12 og fra 3 til 5. Jeg er meget gode Venner med Præstens Sønner, (den Ene er desværre temmelig syg af Sting i Siden).

*

Sorø, den 10de April.

I Torsdagftes var jeg hos *Corfixen* fra 6—7. Idag har jeg fisket Iglar og Salamandre og været ude for at jage efter Gjedder, som nogle Bønder stangede. Jeg har ogsaa set Elevernes Have, hvori kun to have deres Stykker, og jeg har leget »Rulle Marie« paa den grønne Plæne. Jeg gav »Aan« (*Bøjesen*) Attesterne Dagen efter at jeg havde faaet dem, han kneb mig i Kinden og sagde, at *Rimestad* ikke vilde anbefale mig, fordi jeg havde været en slem Dreng. Hr. *Corfixen* vilde have læst med mig idag fra 8 til 9 men jeg følte mig for svag til at gaa derhen. — Vi fire Drengene her *Fredrik* og *Jeronymus Zeuthen*, *Christian Quist*⁶⁾ og jeg have slaaet os sammen om at holde et illustreret Blad, som koster 8 Sk. om Ugen. Desuden vil *Christian* og jeg holde Duer, vi have faaet et Stykke Jord i Haven, hvor vi skulle saa Ærter. *Christian* er en rar Dreng, han har lidt Ondt ved at lære, men han skriver nu ogsaa Breve og sidder ved Siden af mig i Skjortæærmer.

*

Sorø, d. 13de April.

I Søndags var der om Eftermiddagen Concert paa Lovsangssalen i Academiet, der var opvarmet. Den blev givet af 4 Militaire Musicanter, og man sagde, at de den foregaaende Aften havde fortjent meget lidt. Jeg tænkte Moder under dem sagtens den Mark og gik hen. Concerten var meget smuk. (Jeg gabede rigtignok Noget). Nu kommer *Mortgeschichten*. Da jeg kommer ned af Trapperne, kunde jeg ikke finde min Kaskjet. Hvad gør jeg? Jeg smider min Frakke over Hovedet og kiler hjem i det øsende Regnveir. Da jeg kom hjem blev jeg dygtig udleet. Den slemme slemme Doctor *Boiesen*⁷⁾ Fætter til »Aan« havde sagt, at hvis jeg ikke var rigtig rask om Mandagen, skulde jeg have *Bræksaft* ind om Tirsdagen. Enfin! Tirsdag Morgen Kl. 8 ⁷/₁₀₀ fik jeg Trakteamentet af Fru *Zeuthen*. Da jeg havde faaet det 3 Gange hvert Quarter kastede jeg op. Derpaa fik jeg 3 Gange ligeledes hvert Quarter *lunkent* Vand. Da begyndte det rigtigt, som om jeg spyede Gift og Galde. (Det sidste var virkelig Tilfældet). Derpaa spiste jeg godt og læste i *Valdemar Seier*. Idag maatte jeg blive hjemme fra Skolen. Det har frosset stærkt i Nat og et Kar var bund-

frossen. Hr. Corfixen har sagt, at naar jeg har læst en halv Time til med ham, har jeg indhentet de andre. Jeg har endnu en meget vigtig Bøn at bede dig om. Store Bededag faa vi nemlig Fredag, Løverdage og Søndag fri. De fleste Drengene skulle til Kjøbenhavn med Bøndervogne, og jeg vilde saa inderlig gjerne med. Jeg har nu faaet Duehuset istand.

*

Sorø, den 2den Mai.

Jeg kom lykkelig til Sorø om Aftenen. Det er gaaet mig ret godt, men jeg er rigtignok kommen 22 ned fra No. 27. Jeg skal forklare dig denne Gaade. 4de Bænk er nemlig høiere end 3die o. s. fremdeles. Da jeg nu er kommen 22 ned fra No 27 er jeg altsaa bleven No 5 Hovedcharakter mg. Istedet for Gymnastik exercere vi nu paa Pladsen. Nu skulle Baadene i Søen. Jeg skal snart til at saa Ærter. Jeg har det temmelig strengt 1 Stil hver Dag undtagen Fredag. Her er kommen mange Jernbane Officere herud, og der skal snart begyndes paa Jernbanen. Men nu vil jeg fortælle dig, hvad vi toge os for igaar. Jeg var først i Kirke, da jeg ikke havde været der forrige Søndag. Derpaa drak vi Chokolade. Da Veiret var temmelig slet, maatte vi blive inde, men da Regnen holdt op spillede vi Langbolt. Siden fik vi Kager efter Theen og vi spillede Vist.

Sorø 25 Mai.

I Søndags var vi ved Pavillonen paa den anden Side af Søen⁶⁾. Skovene vare ganske udsprungne, og der var saa smukt. De have begyndt med at fælde Træer i den Del af Skoven hvor Jernbanen skal gaa. Paa Fredag faa vi fri om Formiddagen og paa Løverdage skulle vi have Gymnastik-examen. Skynd dig med at sende Sommertøjet herud, thi jeg er nær ved at forgaa af Hede.

Sorø i Havestuen den 30 Mai.

I Torsdag vare vi ude for at se, hvor Jernbanen skal gaa, og de ere komne vidt med at fælde Træer i Sønder-skov og Felskov. I Fredags laante Master⁹⁾ en Baad, og vi vare 2 Timer ude at seile til Bøgholm og Parnassus. Valget gik meget flaut, thi Alberti¹⁰⁾, som var eneste Candidat blev valgt ved Kaaring efter at have holdt en Tale paa 20'. *Jeg har seet Saxo Grammatici Celle i Klosterporten.* Der er en stor Camin i den, og midt i den en Søile som næsten bær den ganske. Den har før været brugt til Fangehul, den er ikke meget lys og Væggene er hvidtede.

Sorø den 7de Juni 1853.

Jeg har været flere Gange ude at seile og flere Gange i Vandet. Det er jo rigtignok sværere at svømme i ferskt end i salt Vand, men jeg tænker dog, at jeg snart bliver Svømmer. Hr. Sibbern¹¹⁾ forærde mig igaar et stort Stykke Chokolade, som Bevis paa hans Bevaagenhed og Naade. Andersen har flere Gange været hos os¹²⁾, og igaar læste han nogle af sine Historier (naturligvis ganske fortræffelig) op nemlig »Hun duede ikke«, »Hjertesorg« og »under Piletræet«, han læste nok ogsaa nogle flere op, som jeg ikke hørte. Iforgaars var jeg i Kirke. Jernbanearbejdet rykker stærkt frem og vor gamle Havemand Ole sagde til Zeuthen »Jæ kå itte arbejdet længer i Haven, for nu forligner vi jo fælt godt«, han holder nemlig Bevertning paa den anden Side af Søen. Du kan tro her er smukt, thi Egetræerne have allerede i en Uge været udsprungne og Kastanietræet blomstrer.

Sorø d. 9. Juni 1853.

Igaar holede vi Cirener hos Jøden¹³⁾, som hang over Plankeværket. Igaar var her i vor Gymnastiktime Licitation i Ridehuset, hvor vi fik Lov at gaa ind, over Veien til Jernbanen, en Mand ved Navn Kehler¹⁴⁾ overtog Jordarbejdet for 8000 Rbd., han har allerede begyndt idag. Idag vare vi igjen i Vandet, vi skulde egentlig hver Dag, men det har været saa koldt, at vi først idag igjen kom i, jeg frøs dygtigt. En Dreng har stukken Ild paa et Træ i Academi Haven, men der er ikke bleven nogen Sludder derom. Jeg har faaet Examensschemaet, og Ferien begynder d. 20. om Middagen. Den 25 Juni skal her være Excursion til Gisselfeldt og Bregentved, det koster 9 Mk. Jeg har opdaget flere Slags sjeldne Planter, en Slags sjelden Snog, og nogle uhyre store Salamandre, som jeg skal se at faa med hjem til Kjøbenhavn. Jeg skal snart se, hvorvidt det er med Jernbanen og Jernbaneveien. Hvis du har nogle gamle Frimærker, da lad mig dem endelig i et Brev, thi jeg har en Samling af 55. (Fortsættes.)

Noter.

Forkortelser i Henvisningerne: Lærerstandens Pag. ... refererer til H. G. Olrik: Oversigt over Lærerstanden ved Sorø Akademi og dets Skoler, Studentent No. ... til Paul Hennings: Fortegnelse over de fra Sorø Akademis lærde Skole dimitterede Studenter og Realist No. ... til Aug. Jørgensen og V. C. Petersen: Fortegnelse over Examinati præliminariii fra Sorø Akademi.

¹⁾ Nærmere om Overflytningen fra Borgerdydskolen og tilbage kan findes i Ludvig Wagner: Charlotte Wagner, København 1917, Pag. 138 f. f.

²⁾ Sognepræst til Sorø, Dr. phil. Frederik Ludvig Bang Zeuthen (4. Aug. 1805—30. Sept. 1874) gift 30. Sept. 1835 med Magdalene Hedevig Johanne, f. Laub (28. Jan. 1814—19. Aug. 1881). Sønerne var Frederik (2. Jan. 1837—27. Febr. 1915). Student No 199, Hieronymus Georg (15. Febr. 1839—6. Jan. 1920). Student No. 197 — se tillige om denne Artikel af Erik Schou i Soraner-Bladet 3. Aargang No. 12 Pag. 89 — samt Henrik Steffens (16. Maj 1841—1. Juli 1929). Realist No. 16.

³⁾ Politikeren Christian Vilhelm Rimestad (17. Jan. 1816—11. Aug. 1879), Ejer og Leder af Borgerdydskolen.

⁴⁾ Hans Corfixen (20. Febr. 1823—17. Maj 1901). Lærerstandens Pag. 45.

⁵⁾ Professor (senere Etatsraad), Dr. phil. Ernst Frederik Christian Bojesen (21. Marts 1803—16. Dec. 1864). Lærerstandens Pag. 16.

⁶⁾ Christian Qwist (28. Okt. 1842—?), Søn af Overkrigskommisær, senere Udskrivningschef i Aalborg og Etatsraad Joh. Marius Qwist og Hustru f. Neergaard, kom i Skole i Sorø i August 1852 og gik ud af 3. Realklasse 1857. Blev Landmand, Arvefæster af Skaderedearden i Haldagerhille Sogn og senere Forpagter af Gyldenholm.

⁷⁾ Distriktslæge Rasmus Bruun Bojesen (16. April 1805—15. Maj 1877).

⁸⁾ Se Soraner-Bladet 1. Aargang No. 2 Pag. 10: Jean Povelsens Pavillon af F. C. Matthiessen.

⁹⁾ Det kan næppe oplyses nu, hvem der bar dette Tilnavn.

¹⁰⁾ Overretsprokurator Carl Christian Alberti (12. Maj 1814—18. Maj 1890).

¹¹⁾ Arendt Johannes Christian Sibbern (2. Juli 1801—23. Juli 1876). Lærerstandens Pag. 27.

¹²⁾ H. C. Andersen kom d. 31. Mai 1853 om Aftenen til Sorø, hvor han boede hos Ingemann og blev til d. 7. Juni. Da Ingemanns og Zeuthens var Omgangsvener, de holdt bl. a. Avis sammen, var det nærliggende, at H. C. A. ogsaa kom i det Zeuthen'ske Hjem.

¹³⁾ Julius Theodor Borup (1. Jan. 1814—11. Marts 1904). Lærerstandens Pag. 85. Ifølge L. F. la Cour: Sorø Bys Historie ejede Pastor Z. den Gang den Ejendom paa Storegade, der nu (1938) ejes af Træhandler Christoffersens Enke, og B. Naboejendommen, der nu (1938) ejes af Uhrmager Sørensen. Deres Haver grænsede saaledes op til hinanden, saa at F. W. uden større Risiko kunde hole Syrener »hos Jøden, som hang over Plankeværket«.

¹⁴⁾ Gustav Kähler (4. Okt. 1828—1912). Gik i Skole i Sorø 1839—1845, da han gik ud uden Examen. Et Minde om ham er den Sump Øst for Banevejen »Kählers Park«, som alle Sorømere kender.

GAMLE SORANERE OG SORANSKE NOTER

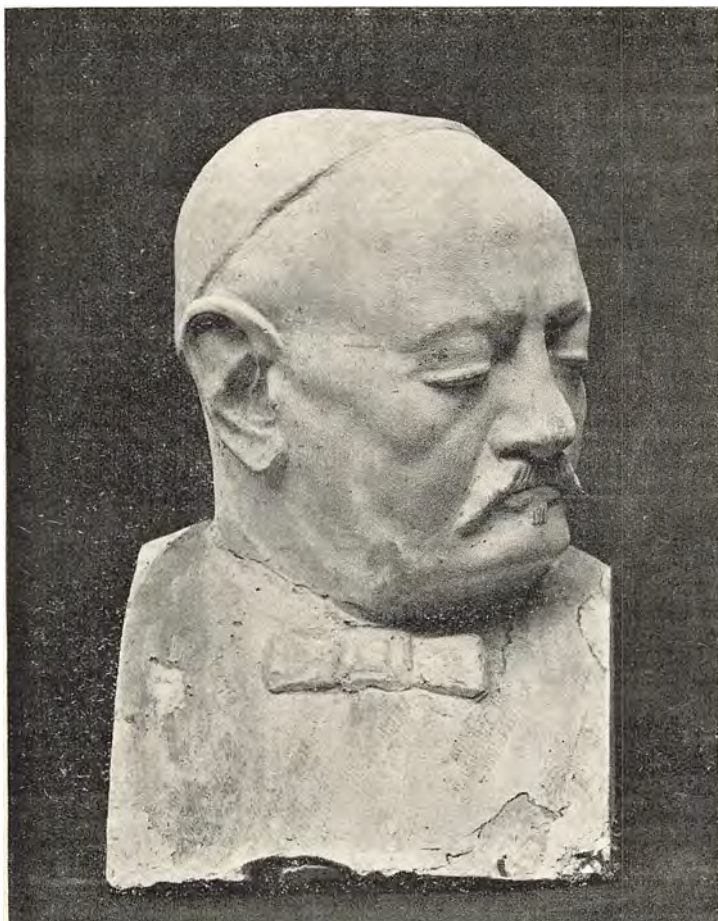
Følgende gamle Soranere har i Tidsrummet 17.4.1940
14.5.1940 indmeldt sig i Soransk Samfund:

Professor, Overlæge, Dr. med. *E. Meulengracht*, Svane-
møllevej 33, Hellerup.

Mogens Vemund Bengt Harder, Ryfterskolehøj 4, Brønshøj.
stud. jur. *Tage Tajsén*, Buen 6.

Esben Waldorff Houlberg, Ordruphøjvej 11, Charlottenlund.
Snedkermester *Carlo Malling*, Hulgaardsvej 104, F.

Helge Andersen, Frederiksborggade 35, K.

Gave fra Hans Syberg til Soransk Samfunds Museums-
fond: Model til Hovedet til Kr. Zahrtmanns Statue.

Elev i Sorø Akademis Skole *Preben Holger Acker* kom
ulykkeligt af Dage den 7. Maj. Han, som var født den 13.
Januar 1924 og var Søn af Godsejer Acker, Ødemarks-
gaarden, var efter Skoletiden nævnte Dag taget hjem til
Ødemarksgaarden for at forberede Raagejagten. Mens han
stod og rentede en Salonriffel, gik Skuddet af og ramte ham
dødeligt. Han førtes i Ambulance til Sorø Amtssygehus,
men der var intet at gøre. Han døde efter en halv Times
Forløb. Begravelsen fandt Sted paa Ordrup Kirkegaard.

Soransk Samfunds Næstformand, Direktør *A. Ch. Louw*
og Hustru fejrede Sølvbryllup 2. Pinsedag den 13. Maj.

Stud. pharm. *Niels Ulrik Møller* ('35), Søn af afd. Besty-
rer af Statens Imprægneringsanstalt i Sorø, Telegrafkon-
trolør af 1. Grad *Knud Ulrik Møller* ('94), har taget Farma-
ceutisk Medhjælpereksamen.

Den 12. Maj var det 150 Aar siden, at Digteren *Carsten
Hauch* blev født. Sorø Akademis Skole mindedes Dagen ved
at nedlægge en signeret Krans ved Hauchs Mindesten i
Akademihaven.

Den 15. Maj om Aftenen underholdt Professor, Dr. phil.
Vilhelm Andersen og Musæumsdirektør, Dr. phil. *Poul
Nørlund* Radiolytterne med Emnet »Midtsjællands histori-
ske Minder«.

Fru Fabrikant *Alhed Lunge*, f. *Bronée*, afgik den 1. Maj
ved Døden af en Hjertelammelse. Fru Lunge, der var 58
Aar og Datter af forlængst afdøde Sagfører *Bronée*, Sorø,
blev i 1918 Enke efter Soraneren, Fabrikant *Carl Lunge*,
Sorø. Hendes Broder er Overretssagfører *Johs. Bronée*
('97). Gamle Soranere, der var Gymnasiaster i Halvfemser-
nes sidste Halvdel, vil mindes *Alhed Lunge* som en smuk
og livsglad ung Pige, meget feteret paa Skoleballerne.

Gymnastikundervisningen for 3. Gymnasielasse paa
Sorø Akademis Skole sluttede den 3. Maj med en Opvis-
ning i Gymnastiksalen. Opvisningen, der lededes af Ad-
junkt *Jørgensen*, høstede livligt Bifald.

Soransk Samfunds tidligere Formand, vort Æresmedlem,
Stabslæge, Dr. med. *Gordon Norrie* fyldte 85 Aar den 6.
Maj og modtog talrige Lykønskninger og Opmærksom-
heder. Hans Majestæt Kongen havde sendt Lykønskings-
telegram, og Soransk Samfunds Formand, Dommer *J. Knøx*
mødte personlig for at overbringe Samfundets Lykønsk-
ning.

Ved en Fodboldkamp den 8. Maj mellem et Hold fra Sorø
Akademis Skoles 2. Mellemklasse og et Hold fra Sorø
Borgerskoles 7. Klasse sejrede Akademisterne med 7—1.

Dommerfuldmægtig i Haderslev *Gunnar Paulsen* ('16)
døde paa Rigshospitalet den 8. Maj.

Fiskeriforpagter, Fru Dr. Hoffmeyer er rejst fra Sorø for
at bosætte sig i Ordrup og havde til 1. Maj opsagt For-
pagtningen af Fiskeriet i Sorø, Pedersborg og Tuel Sø,
som hun havde fortsat efter sin Mands Død. Sorø Akademi
har for 8 Aar overdraget Fiskeriet til Fisker P. Olsen,
Vindelbro, som 1914 blev Medhjælper hos Dr. Hoffmeyer
og senere Bestyrer for Fru Hoffmeyer. Foruden Fiskeriet
hører Rørskæret med i Forpagtningen.

»Overskæringen« blev paa Grund af Forholdene opgivet i Aar. I Stedet for samlede Sorø Akademis Skoles Alumnener den 30. April om Aftenen til Chokoladegilde paa Skolen, hvor Adjunkt *Molde* læste op, og Gymnasiast *Fenger* talte. Der sluttedes af med Sangen »Kongernes Konge«.

*

Paa afdøde Museumsdirektør, Dr. phil. *Karl Madsens* Grav paa Assistens Kirkegaard i København er der nu rejst et smukt Gravmæle. Det er et anseligt Sandstensmonumentet efter en Bindsbøllsk Tegning. Hjørnerne er af Bronze, og midt paa Monumentet er anbragt en cirkelrund Bronzeplade med *Karl Madsens* Navn og Datoerne for hans Fødsel og Død. Paa Monumentets Sokkel staar Navnene paa *Karl Madsens* Hustru og afdøde Datter.

*

Den 16. April om Eftermiddagen blev Godsejer *Aage Lützens* Ejendom »Esrongaard« i Nordsjælland hærget af en Brand, der lagde Laden og Hestestalden i Aske. Skaden andrager 100.000 Kr. I Laden fandtes 100 Sække Kunstgødning og 50 Tdr. tærsket Sæd. De 50 Heste og 300 Kreaturer blev reddet.

Grosserer *W. Røper-Petersen* havde 25 Aars københavnsk Grossererjubilæum den 18. Maj.

*

Kgl. Skovrider i Rude Skov og Hørsholm Skovene *Aage Holten* fyldte 70 Aar den 20. April og modtog en Hilsen fra *Soransk Samfund*. Holten, der er Ridder af Dannebrog, er udnævnt til Dannebrogsmænd.

Prorektor ved Københavns Universitet, Professor *William Norvin* og Hustru, f. Brun, fejrede Sølvbryllup den 22. April.

Læge *Marcus Andreas Smidt* ('88), Lyngby, fyldte 70 Aar den 25. April og modtog en Hilsen fra *Soransk Samfund*.

Rektor ved Statsskolen i Sønderborg *Åxel Jürgensen West* ('98) fyldte 60 Aar den 28. April og modtog en Hilsen fra *Soransk Samfund*.

VARELOTTERIET

Støtter dansk
Produktion

Der er købt Gevinster
i danske Varer
for over 100 Mill. Kr.

ALMINDELIGT DANSK
VARE- OG INDUSTRILOTTERI

Danmarks største
velgørende Institution

Til almennyttige og
velgørende Formaal
er der udbetalt for
over 28 Mill. Kr.

Største Gevinst 10,000 Kr. — et lille dansk Hjem. — Nogle faa Lodsedler for Soranere faas endnu hos Lotteriets Kollektører og i Hovedkollektionen, Laxegade 2, Kbhvn.

En Lodseddel til 3. Trækning (12.--14. Juni 1940) koster kun 2 Kr. 60 Øre.

Reserveret

TANDLÆGE

BØRGE HØFT

Dr. med. dent.

Vimmelskaffet 30 vis à vis Silkehusetl. Palæ 6814. Konsultation fra Kl. 10—4 (bedes forudbestilt).

„SORØ BYS HISTORIE“

v/ L. F. la Cour

Pris Kr. 7,50

Svegårds Boghandel, Sorø

Inger Norries Sølvsmiede

Leverandør til Varelottieriet

Nikolaj Plads 32 - Palæ 5648

Ældre Forretningsmand

(Soraner), der paa Grund af Valutaforholdene har maattet opgive sin Forretning, søger Beskæftigelse ved Repræsentation, Kontorarbejde eller lign.

Telf. Vester 5690 x.

Det er — Central

14,278

naar De skal bruge Tryksager!

BRØDR. MARKERS Bogtrykkeri
Knippelsbrogade 8, København K.

„Soranerbladets“ Bogtrykker

Husbukke
Assurance-
Compagniet

Dagmarhus
København V.
Central 13,773

**Ønsker De
god Forsikrings-Service!**

Kontorchef **Robert Bentsen**,
NATIONAL's Hovedagentur,
Gl. Torv 6, København.

Central 16865

⁷³SORANER-BLADET.

MEDLEMS
SORANSK

BLAD:FOR
SAMFUND

25. AARGANG

Nr. 6

Juni 1940

70 AAR

Det lyder som et Eventyr, men er ikke desto mindre ifølge Daabsattesten en Kendsgerning, at Hov. Lektor *H. Frimodt* den 24. ds. kan fejre sin 70 Aars Fødselsdag.

Selv om vi ved, at vor kære Lærer Hr. Frimodt alt i tre Aar har nydt et i Sandhed velfortjent Otium i sin Ridderborg paa Holbergsvej, saa vil det dog ganske sikkert forekomme de fleste gamle Soranere utroligt, at han nu er naaet Støvels Aar.

Hr. Frimodts ranke Skikkelse og ungdommelige Gang samt hans klangfulde Røst bidrager kun til at gøre dette endnu mere usandsynligt

Det kan vel nok siges, at det kom som et Lyn fra klar Himmel, da vi i 1937 erfarede, at Hr. Frimodt havde indgivet sin Afskedsbegæring, efter i nøjagtig en Trediedel Sekel at have været Lærer ved Sorø Akademis Skole. Selv mente han, at det netop var det rette Tidspunkt, han valgte, da han, skønt lidt træt af Lærergerningen, dog endnu rask og usvækket kunde gaa ind til sit Otium med Glæde. Vi følte det alle som et uhyre trist Tab for Skolens Lærerkollegium, at Hr. Frimodt med hans gode Kollegiasind og hans store Interesse for alle Skolens Forhold ikke mere skulde være blandt dets Medlemmer.

Hr. Frimodt indtager med Rette en stor Plads i vor Erindrings lyseste Minder fra Sorø. Alle husker ham sikkert, naar han rank, med Bøger i Haand kom ned og lod et gjaldende kom herrrop lyde. Med en sjælden frimodig Glæde og altid uden den Frygt, man ellers af og til kunde nære for en Time, gik vi ind til Undervisningen, der saa vist aldrig var kedelig. Der var Liv over den: kunde man sil Kram, kunde man tillade sig maugen godmodig Spøg. Hr. Frimodt havde en sjælden Evne til at gøre sin Undervisning livlig og interessant, hvad enten det saa var ved Vittigheder eller ved kulturhistoriske Bemærkninger i Tilknytning til Stoffet.

Hr. Frimodt var bogstavelig talt næsten altid forbavsende veloplagt, og meget sjældent var han vred paa nogen, og blev han det, saa lod han i det mindste aldrig Solen gaa ned over sin sikkert ellers berettigede Vrede. Ved sit gode Humør bidrog han til at gøre sine Timer til et Lyspunkt i den daglige Skolegang, noget man ligefrem saa hen til med Glæde og Forventning.

En uhyre reel Behandling fik man af Hr. Frimodt; han var en beredvillig og liberal Lærer, der interesserede sig for sine Elever og deres Forhold; altid inødekommende overfor vore smaa mere eller mindre raisonable Krav og Ønsker.

Derfor vil vi gamle Soranere, saa mange som har haft den Glæde at have Hr. Frimodt til Lærer, paa denne hans store Højtidsdag sende ham vor hjerteligste Lykønskning, med Haabet om et raskt og sundt Helbred fremefter samt med en oprigtig og varm Tak for Tider, der svandt.

—mmer.

DEN EKSTRAORDINÆRE GENERALFORSAMLING

Fredag den 31. Maj, Sorø Akademis Skoles 354 Aars Stiftelsesdag, samledes om Aftenen et ret betydeligt Antal af Sorø Samfunds Medlemmer til den ekstraordinære Generalforsamling i Traktørstedet »Kongekilden« ved Dyrehaven. Det var en af disse vidunderligt skønne Maj-aftener, vi oplevede saa mange af i vore Drengenaar i Sorø og husker endnu; den var stille og varm med et mildt, gyldent Solfaldsskær over den lysegrønne Skov, og Generalforsamlingen forløb da ogsaa, ledet af Overretssagfører, Baron *v. Eggers*, i fuldendt Harmoni med Naturens og Forsaarsaftenens fredelige Stemning.

Formanden, Dommer *Knox* forelagde og redegjorde for Dagsordenens to Punkter, og uden Diskussion vedtog man

Ændringerne i Vedtægternes Paragraffer 11 og 12 samt stadfæstede Valget af Bestyrelsesmedlemmer. Derefter samledes man med Damerne paa den store Veranda for at nyde det medbragte Smørrebrød. Formanden bød velkommen, og man tilbragte saa et Par muntre og tvangfri Timer sammen; der blev holdt flere korte Taler, selvfølgelig en for Damerne, og der raabtes Hurra for, at Soranerne altid den 31. Maj maa kunne nyde vort Fædrelands skønne Natur i et frit og uafhængigt Danmark. Endvidere sang man *H. G. Orløks* »Du hvide Slot dernede« og *Hubert Rosens* »Hør Sorø-Minders Løkkelyd«, og endnu medens det var lyst, skiltes man for at drage hver til sit, beriget med Mindet om et Par smukke og stemningsfulde Aftentimer.

DØDSFALD

SOM meddelt i Soraner-Bladets Majnummer døde Dommerfuldmægtig i Haderslev *Gunnar Paulsen* (16) paa Rigshospitalet den 8. Maj efter lang Tids tiltagende Sygdom, kun 40 Aar gammel. Bladet »Heimdalen« i Aabenraa bragte den 9. Maj følgende Nekrolog:

Dommerfuldmægtig Paulsen var Søn af tidligere Toldforvalter Paulsen, Esbjerg, der nu er dansk Vicekonsul i Toulon, Frankrig. Paulsen tog Artium fra Sorø Akademi, og efter at have endt sin juridiske Uddannelse, fik han Ansættelse som Fuldmægtig ved Civildommerembederne i Aarhus, Kolding, Aabenraa og Haderslev.

Han led af et Hjerteonde, som i Fjor udviklede sig til at blive meget ondartet. Han indlagdes en Overgang paa Haderslev Bys Sygehus, og tilsyneladende var der nogen Bedring at spore. Han genoptog sit Arbejde en Tid, men omkring Jul kom et nyt Tilbagefald, og 2. Nytaarsdag indlagdes Afdøde paa Folkekuranstalten ved Hald, hvorfra han i Begyndelsen af Februar i Ambulanceflyver transporteredes til Rigshospitalet i København, hvor Døden indtraf i Gaar Formiddags.

Dommerfuldmægtig Paulsen følte sig vel i Grænselandet, hvor han henlevede nogle af sine bedste Aar, og hvor han fandt sin Hustru, Ingrid Paulsen, Datter af Borgmesteren, Apoteker Kjems, Løgumkloster.

Paulsen og Hustru kom fra Aabenraa til Haderslev i 1935 og flyttede ind i deres nyopførte smukke Bungalow paa Parkvej. De var lykkelige for deres Hjem og lykkelige i deres Ægteskab, især efter at der i Fjor blev født dem en Søn.

Paulsen var et rigt begavet Menneske, en skarphjernet Jurist, der hurtigt fandt ind til Sagens Kerne. Sine Evner havde han udviklet ved Rejser og i Omgangen med Mennesker. Han var afholdt af sine Foresatte som af sine Undergivne paa Grund af sin jævne Fremtræden. Han bedømte ikke Folk efter deres Stilling i Samfundet, men efter deres menneskelige Værdi. Hans Minde vil leve blandt hans Venner, der vil huske ham som en god dansk Borger, en rig Personlighed, der havde en Fremtid for sig, men hvis Livstraad blev klippet over, da han stod midt i den Gerning, han elskede. Der er dyb Medfølelse med hans Hustru, der nu staar ene tilbage med den knap 1 Aar gamle Søn.

— Ved Midnatstid Natten til den 31. Maj døde Hofjægermester *A. V. Bech*, Waldbygaard ved Slagelse, efter at have været syg i nogle Dage. Begravelsen foregik i Stilhed.

August Villads Bech var født den 14. Juli 1873 paa Gaarden Valdemarskilde mellem Sorø og Slagelse som Søn af Hofjægermester *Jørgen Peter Bech* til Waldbygaard og Brorupgaard og Hustru *Caroline Charlotte, f. Suhr*. Han blev Student af den matematisk-naturvidenskabelige Retning fra Sorø Akademis Skole i Sommeren 1892 og tog fem Aar senere den da eksisterende statistisk-økonomiske Eksamen, hvorved han erhvervede den akademiske Titel af cand. mag. i Statsvidenskab. Derefter var han i tre Aar Landvæseneselev paa Knudsrødgaard ved Slagelse for derpaa at forpagte først Knudsrødgaard og siden Brorupgaarden. Ved Faderens Død blev han Ejer af disse to Gaarde samt Waldbygaard, paa hvilken sidste han siden har boet. Den 22. November 1900 havde han i Maarslet ægtet *Onze Marie Pontoppidan, f. 28. Februar 1876* i København som Datter af Kammerherre, afsk. Oberst af Fodfolket *Jens Kraft Peter Ludvig Pontoppidan* og Hustru *Henriette Frederikke, f. Suhr*. Hustruen overlever ham. I deres Ægteskab er en Søn, Soraneren *Jørgen Bech*, der i flere Aar har været Forpagter af Gaardene, samt en Datter. Afdøde var Ridder af Dannebrog. En yngre Broder er cand. polit. *Jørgen Peter Bech*, Sorøstudent fra 1899.

I »Sorø Amtstidende« skrev den 87-aarige Redaktør *Hans Jensen* følgende Mindeord om Hofjægermester *A. V. Bech*:

»Det maa siges om Hofjægermesteren, at han i vide Kredse var en meget afholdt Mand. Han var det ogsaa i de mange Aar, han var Formand for »Sorø Amts landøkonomiske Selskab«; ved sin Død var han Formand for Sparekassen for Slagelse og Omegn, samt i Direktionen for den Suhrske Stiftelse.

Der var noget tilforladeligt, jævnt og ægte dansk i han hele Færd. Han forstod, fordi det faldt ham naturligt, at omgaas Mennesker. Derfor vil hans Bortgang kun efterlade gode Minder og Savn hos dem, han har samarbejdet med. Hofjægermesteren var en belæst Mand med meget Kendskab til vor Litteratur.

I de senere Aar havde B. ikke været stærk, alligevel kom den ret pludselige Død uventet. Da den, der skriver dette, for ca. 14 Dage siden talte med ham, var han dybt nedbøjet over Tidens Kaar for Danmark.«

FODBOLDKAMPEN 26. MAJ

Søndag d. 26. Maj spillede den traditionelle, af Isvinterens Efterveer og af andre Forhold noget forsinkede, Foraarskamp mod Skolens Fodboldhold.

Vi mødte op med flg. Hold:

W. Madsen

Vistisen S. Leonhard

T. Madsen Sund Jordan

J. Larsen A. Lawaetz J. W. Jørgensen Blume F. Andersen
og med *Helge Andersen* i Reserve.

Skolen stillede med 2 Undtagelser det samme Hold som sidst:

Thuesen

Morgils Rohde

Schäffer Glenthøj H. Nielsen

S. A. Andersen Hermansen E. G. Petersen Gengel
Jögván Johansen

og Kampen begyndte Kl. 14 med Adj. *Blehm* som Dommer.

De gamles Anfører *T. Madsen* vinder Lodtrækningen og vælger Maalet ved Gims Ende og faar derved den stegende Sol i Ryggen. Ikke en Vind rører sig, og i Løbet af faa Minutter er alle sveddryppende. De gamle har Fordelen af at have Sjællands bedste Maalmand, en Fordel de Gang paa Gang priser sig lykkelige over, han redder et Utal af farlige Situationer ved sin store Ro og endnu større Sikkerhed, og dog maa han efter et Kvarters Spil kapitulere paa et Skud fra centre forward *Johansen* 0-1. Alle lider stærkt under Varmen, men Tempoet er endda godt, og de gamle ligger end ikke paa den lade Side, *Lausi* og *Lalle* bringer ofte Skolens Maal i Fare, uden at det dog lykkes at score, Forsvaret maa alligevel give et Par Hjørnespark, som er resultatløse. Man beundrer *Sund*, der slider i det og er med alle Vegne over hele Banen, og *Wille*, der undertiden kører helt rundt med Forsvaret. 1. Halvleg skæmmedes dog af et grimt Uheld (ikke det Maal, som *Erik Petersen* scorer i det 28. Minut 0-2), idet *Vistisen* og *Hermansen* i deres Iver efter at naa en høj Bold knaldede Hovederne sammen med det Resultat, at deres Pandebrask sprak; de blev bloddryppende ført til Sygehuset, hvorfra de først vendte tilbage i Pausen.

I Stedet for *Vistisen* kommer *H. Andersen*, der dog gaar ind som højre half, idet *Madsen* trækker ned som back, og bortset fra det ovenfor omtalte Maal, sker der ikke yderligere i 1. Halvleg.

Pausen er usædvanlig lang paa Grund af den trykkende Varme, og der bliver derfor Tid til at udveksle Meninger om Kampens Udfald. At Skolen efter Holdets Præstation vinder, er hævet over enhver Tvivl, men der nævnes meget store Cifre for denne Sejr, 10-0 var gennemgaaende det almindelige; heldigvis viste vi dem noget andet.

2. Halvleg er knapt 10 Min. gammel, før *Vistisen*, der igen spiller med, meget forsigtigt og stærkt beplastrat, lægger en Bold langt frem, *Lausi* udplacerer Forsvaret og især Maalmanden, men det ser ud til, at Bolden vil gaa forbi det tomme Maal, men da kommer *Wille* spurtende og placerer Kuglen i det stadigvæk tomme Maal. 1-2. Vi har altsaa Chansen endnu, men 10 Min. senere bryder en gammel Knæskade hos *Lalle* op, og han gaar ud, lidt efter forlader *Vistisen* ogsaa *Banen*, og en Tid spiller vi med 9 Mand, men *Werner Madsen* i Maal er vor Ankersten, han er fænomenal, undertiden forlader han Maalet og spiller back, gaar frem og tager Bolden for Næsen af Angriberne Gang paa Gang, ja bogstavelig talt tog han engang Bolden ned fra Hovedet af en forward, netop som han headedede til den. Halvlegen præges iøvrigt af en Masse off-side, de gamle spiller paa det, og da de endvidere mangler et Par Mand, er det ikke let for Skolen at komme gennem, det lykkes dog, og *E. Petersen* scorer et nydeligt Maal 1-3. Haabet daler atter, men ikke Viljen, og stærkt hjulpet af *W. Madsen*, der med hvert Udspark bringer Bolden omtrent ned til Modstandernes Straffesparkfelt, lykkes det de gamle at etablere mange farlige Opløb uden Resultat.

Heldet tilsmiler os atter, *T. Madsen* lægger en Bold langt frem til *Hellig Anders*, der spiller *Lausi* fri, *Lausi* til *Wille*, der scorer 3-2, men vi slipper ikke saa billigt, idet *E. Petersen* kort før time scorer for 3. Gang 4-2. 2. Halvleg endte saaledes uafgjort 2-2, hvad vist ingen havde ventet, men herfor kan vi ogsaa i høj Grad takke *Werner Madsen*, der, som omtalt, var fænomenal, og som paa ingen Maade kan lastes for de 4 Maal, uden han havde vi lidt et eklatant Nederlag. *Sund* har ogsaa sin store Andel i Resultatet, han spillede en glimrende centre half. *Wille* og *Lausi* samt *Lalle* viste endnu engang, at de kan spille Fodbold, mens *Blume* personlig høstede den Erfaring, at han havde glemt det. De øvrige gjorde et hæderligt Indtryk, men spillede med sejt Energi, tappert omend usikkert, besynderligt at de gamle holdt ud, som de gjorde.

Paa Skoleholdet var *Thuesen* denne Gang mere sikker end sidst, *E. G. Petersen* brillerede med 3 Maal, det taler for sig selv.

Holdet spillede ofte lidt robust og meget paagaende, dette ikke ment nedsettende, de spillede nydeligt.

Efter Kampen et herligt, forfriskende Styrtebad, og saa samlede vi i Spisesalen til Sludrekaffe. Her overrakte *Torben Madsen* paa de gamle Soraneres Vegne *Soransk Samfunds Fodbold* til Skoleholdet, og alle 23 Spillere (1 Reserve) prentede deres Navne paa den. Efter en Times hyggeligt Samvær brød vi op for endnu at se lidt paa Skolen og Byen, men den sidste Time gik alt for hurtigt,

og snart sad vi atter i Toget paa Vej hjemad, trætte og udsædte efter en dejlig Dag, en ny Perle var føjet til Rækken af gode Minder fra vor gamle Skole.

T. G.

*

Da dette var den 12. Kamp af »ikke tilfældige gamle Soranerkampe«, vil det maaske være opportunt at bringe lidt Oversigt over Stillingen.

Siden Efteraaret 1934.

4.	9.	34	4	2	v.	
31.	3.	35	3	5		l.
3.	9.	35	3	2	v.	
26.	4.	36	2	1	v.	
1.	9.	36	1	3		t.
18.	4.	37	1	5		l.
10.	10.	37	2	5		l.
27.	3.	38	2	6		t.
9.	10.	38	4	0	v.	
21.	5.	39	3	7		l.
1.	10.	39	3	4		t.
26.	5.	40	2	4		t.
			30	44	4 v.	8 t.

T. G.

UDDRAG AF BREVE TIL HJEMMET FRA FREDERIK WAGNER

Meddeit af hans Brodersøn, fhv. Kontorchef L. Wagner ('91).

(Fortsættelse)

Sorø 14. Juni 1853.

Alt er kommen op i min Have, jeg spiser Karse paa Kraft. Spurvne frygte for mine Ærter og mine Gulerødder have skiftet Blade. Efterat vi i lang Tid havde sukket efter Regn, Markerne ved Nestved ere aldeles blottede for Korn, fik vi flere gode Regnbygger igaar. Jeg løb den store Plaine 50 Gange rundt igaar. Man har begyndt paa Veien og opreist en Hestestald til 26 Heste, men Quist siger den duer ikke. Kähler har selv ladet sig et Hus reise, forat have stadig Tilsyn med Arbeidet. Hvad syntes du dog om at Andersen var herude?¹⁵⁾ Jeg holer hver Dag mange deilige røde og hvide Cirener til Fru Zeuthen fra Jødens (Sanglærer Borup) Have.

Sorø d. 8. Juli 1853.

Jeg har Examen i denne Tid. Førrige Torsdag var her Marked. Der var opreist en Carrusel og Bønderpigerne kom op at kjøre med Eleverne, og en af dem havde givet 1 Rbd. ud dertil. Vi have været engang i Vandet mod Choleraen, men vi skulle nok ikke mer. Veien er kommet over den ene Del af Søen og det er morsomt at se dem grave Jorden op paa Lillemark¹⁶⁾. Vi have faaet en udmærket Baad og skulle prøve den paa Søndag (imorgen). Her er opgravet et sjældent Uroxeskelet saa stort som en Elephant, det største man har fundet, som Pattendir¹⁷⁾ skal holde forelæsninger over imorgen Formiddag paa Fuglegangen¹⁸⁾. Vi have Repetitionsdage Mandag Tirsdag og Onsdag. I dem læser man fra 6-8, 10-12, 2-4, 6-8. Examen begyndte Torsdag. Jeg har faaet mg i Græsk og Fransk og skrevet Fransk og Tydsk Stil, og jeg kommer nu lige fra Skolen efter en latinsk Stil. Her har dannet sig en Dame 4 Sk. Forening om bedre Mad til nogle i Byen, forat Choleraen ikke skal komme herud. Jeg kommer næste Onsdag d. 19., hvis »Aan« ikke forbyder os at reise til Kjøbenhavn. Jeg fik et Program igaar, hvori der staar en Fortegnelse af Skolens Instrumenter.

Udateret. [Begyndelse September.]

Jeg har igaar foretaget en stor Skovtur til Tase Mølle sammen med Quist, Hansen¹⁹⁾, Master og de 3 Zeuthener. Vi forvildede os paa Veien og kom efter megen Besværighed til Tase, hvor vi drak medbragt Chocolate. Derpaa gik vi ud og jeg plukkede min Botaniserkasse fuld af Nødder, saa spiste jeg Speilæg og drak Biskop. Derpaa gik vi ud til den store Stensætning, som er den største i Landet. Vi lod os sætte over Tiustrup Sø til Næsbyholm, hvor vi saa Lysthuset og seilede over Aaen ved Fiskerhuset. Foruroliget af løse uvane Tyre, Tjørnehække og dybe Grave kom vi til Lyng. Veien fra Lyng hjem var oplyst af Sanct Hans Orme, hvoraf jeg tog et Par i mit Glas, kom vi fornøiede hjem Kl. 9.

*

Løverdags Morgen Kl. 7. [11. September.]

Næste Søndag skal vi have Fugleskydning og maaske et lille Bal ovenpaa. Johan Hansen gaar nu over i Realklassen. Vi have flere Gange været ude at seile og Jernbanen paa den anden Side af Søen mangler kun Skinner. Paa Veien over Søen bliver der nu kjørt med store Mærgelkasser paa Træskinner.

*

Søndag Morgen Kl. 8.

Jeg vilde have skrevet mere til dig igaar, men da kom jeg til at seile til Bøgholm med en af mine Kameradter, fra Kl. 5 til 7, saa at det blev forsent at skrive Brev, jeg roede næsten hele Veien fra Bøgholm hjem. Choleraen i Querkeby, Annexet til Ringsted, tager betydelig til. Igaar Aftes gik Johan, Christian, Fredrik, Henrik og jeg ud til Krebskro, forat møde Johans Forældre og Sangerne og Klaverspillerne paa 3 Vogne, som de medbragte, som skal holde Concert paa Spisesalen idag. De kom Kl. 9 $\frac{3}{4}$ og vi kom alle til at kjøre hjem. Det gaar mig udmærket godt i Skolen jeg manglede kun en Grad i ug til Hovedk. forrige Uge og 3 denne Uge.

*

Sorø d. 16. September 1853.

Alle Elever dandse her med deres Gymnastiksko, troer du at jeg er saa gal, at jeg paa et Bal vilde dandse med lappede Støvler. Vil du tilligemed de Par hvide Strømper ikke sende mig den Spiritus Lampe, som jeg ved du har, tilligemed Kjedel, thi vi have fundet en Græsbænk, med Udsigt til Tuel Sø, som fordums Elever have anlagt, og der vilde vi kaage Rødgrød Æblegrød etc. I Tirsdags havde vi fri om Eftermiddagen og vi gik ud til Tuel Sø hvor jeg plukkede en Tornyster fuld af Nødder og hvor vi fandt Græsbænken ved Søen. Vi slaas i Quartererne med Kastanierne.

*

Sorø d. 3die Oktober.

I Søndags 14 Dage var jeg i Kirke og til Fugleskydning, hvor jeg skjød nogle Splinter ned men ikke vandt Noget, der var 2 Gulduhrkjæder, 1 Brystnaal af Diamant i Sølv, to Porcellains Skrivetøier, 2 Mapper og et Lithographi efter Harders²⁰⁾ Maleri af Klosterporten og andet mere. Vi førte begge Fuglekongerne i Triumph gennem den halve Philosophgang, thi der havde vi skudt og da vi kom til Fiskerstien²¹⁾ lød det Raab: Gennem Byen, og vi marsche-

rede med de grønne Grene lige i Veiret gennem Byen. Derpaa gik vi hjem, og klædte os paa til Ballet. Jeg var den eneste, der havde graa Buxer paa, og Kl. 12 gik vi hjem og i Skole den næste Dag. Om Mandagen var her Pæremarked og om Onsdagen Dyrskue. Kl. 11 skulde vi have Gymnastik men jeg var saa daarlig, at jeg bad, om jeg maatte være fri, og da sagde Corporalen²²⁾ gaa du kun hjem min Dreng, jeg gik altsaa hjem iseng. Mit Hoved var pinligt og jeg havde stærk Feber. Doctoren kom og ordinerede Surdeig og Hyldethe, og da jeg havde lidt ondt i Halsen ogsaa Campher om den. Den næste Dag blev min Hals værre og jeg gurglede derfor med Hyldemælk og havde Grød om Halsen. Den tredie Dag var utaalelig, jeg kunde ikke drikke andet end 2 Glas Vand og min Hals var tyk som en Tyrehals. Den næste Dag drak jeg 2 Kopper Sagosuppe og det var bedre men jeg sov ikke godt og jeg havde faaet engelsk Salt, som virkede hele Natten. Om Søndagen var det bedre og jeg stod op Kl. 5 og jeg var i Skole idag. Men jeg har Frakke paa, skal blive inde i Quarteret, synger ikke gjør ikke Gymnastik og gaar ikke til Lovsang. Vi have faaet fri fra Torsdag Kl. 12 til Mandag.

*

Sorø d. 5te October.

Jeg gaar nu i Skole men Kl. er 11 og jeg er kommen hjem, fordi jeg ikke gjør Gymnastik. Jeg har nok aldrig skrevet dig at vi have bygget en enorm Græsbænk og en Træbænk og et Træbord nede i Haven, og næste Aar ville vi ret ofte opholde os der. Hansen og Quist og Mange andre tage til Kjøbenhavn hvor de blive Freddag Løverdags og Søndag til Middag. Det skal ikke gjøre dig ondt at jeg ikke gaar med til Ballet²³⁾ (fra vor Klasse, som bestaar af 18²⁴⁾ møde 4), naar du faar at vide, hvorhen jeg vil. Vær blot aldrig urolig for mig naar jeg er syg.

*

Sorø d. 11. Oktober 53.

Lige hjemkommen fra Skolen, hvor vi idag for første Gang have haft Lys, griber jeg Pennen for at skrive til dig om min Reise og om, hvorledes jeg befinder mig i Sorø. Jeg sov i Jernbanen til Roeskilde. Derpaa gik jeg hen til Diligencecontoiret, hvorhen jeg bar min Kuffert og fik en Billet for 2 Rbd. 28 Sk. Kl. 12 kørte jeg i en meget god Bivogn til Ringsted, hvorfra jeg kjørte i en stinkende Vogn til Sorø, saa at jeg fik ganske ondt. Kl. 5 kom jeg til Sorø, hvor jeg strax gik iseng. Kl. 9 stod jeg op og var ganske rask. Igaar var jeg hos Beriderne, som er kommet her til Byen, hvor jeg morede mig meget godt.

*

Sorø 25/10 Tirsdag Eftermiddag 2 $\frac{1}{2}$.

I Løverdagsaftes var der Fyrværkeri i Academihaven, som var ret net, men smaat. Jeg er bleven Alt, og har idag sunget for første Gang.

*

Sorø Mandagen 7/11 1853.

Vi faa 17 Dage fri til Julen, den 22de om Aftenen (jeg kommer om Middagen den 23de) til den 9de (en Mandag). Vi (Henrik, Christian og jeg) dandse paa Linie og gjøre Beridderkunster paa et Trug 2 Alen over Jorden, og jeg er Bajadso, vil du derfor ikke indsende mig Fredag Aften inden Kl. 7 paa Pakkeposten min Pjerrotsdragt og et Par

hvide Buxer og, hvis du ellers har noget at sende, thi vi give Forestilling paa Søndag.

Sorø d. 13. Mandag Kl. 5 ½.

Igaar var jeg i Kirke og hørte Liebenberg (Studen)²⁵⁾ prædike, han holdt virkelig en meget god Prædiken. Liniedansen gik meget godt, og jeg var Gjæstgiver og havde en gammel Kaskjet, Frakke og et gammelt Forklæde paa, samt en Ølflaske og et Snapseglass i Lommen. Jeg har glemt at fortælle dig, at jeg er bleven ved med at være No. 1, og at det gaar mig meget godt i alle Fag. Vi havde fri Mortens-aften, og derfor gik jeg Søen rundt for første Gang. Jeg skal saamænd *prægtigt* more mig i Julen, det kan du stole paa.

*

Sorø d. 20. November Mandag Aften Kl. 5 ½.

Igaar Morges kjørte jeg til Slagelse med Schou²⁶⁾ og tilbage om Aftenen. I Bjergby var der en Takkefest for Cholera og Ofring i de 2 Kirker til Cholerabørnene og der indkom over 60 Rbd., hvorover Onkel²⁷⁾ var meget glad. Jeg havde et meget godt Ug til Hovedch. forrige Uge. Iaften gaar jeg i Theatret i Ridehuset, for at se nogle fra Tivoli, som gjøre Pantomimer og Kraftkunster. Baade dette og Beridderne har jeg betalt af mine Ugepenge, saa at du kan see, hvortil jeg bruger dem, desuden har jeg lagt 3 Mk. op.

*

Sorø d. 28de November.

Jeg havde Ug til Hovedcharakter i forrige Uge og har beholdt min Plads som No. 1. Jeg har 45 Uger i denne Maaned og 2 Gange ug til Ugehovedcharakter.

*

Sorø d. 4de December Søndag Kl. 2.

Om 14 Dage skal Komoedien være i Solenitessalen. Veiret herude har været ret godt, kun er her en Hundekulde om Natten, men vi have Brænde nok her. Ingemann var her idag og for første Gang, har jeg siddet tilbords med ham, til Frokostbordet. Allerede i Søndags var den Deel af Søen mellem Flommen og den nye Vei tilfrosset, og Isen flere Tommer tyk, og nogle forvovne Elever gaa allerede paa Isen.

*

Sorø d. 14. Januar Løverdagsaften Kl. 6.

Jeg er lykkelig og vel ankommen igaar Morges Kl. 9 ¼. Johan og Quist ankom i dette Øieblik og Rectoren er ly-nende gal paa dem. Fra Posthuset til Jernbanen kom jeg til at kjøre i en Omnibus sammen med Onkel Fenger²⁸⁾, hvis Lammeskindspelts jeg laante til Ringsted, og til hvem jeg sagde Farvel i Sorø. Paa Jernbanen satte vi os i Coupe sammen. I Roeskilde maatte vi vente til Kl. 1 ¾, da kjørte Diligencen frem i Skikkelse af 5 *usle* Vogne paa Kjelker, og vi kom ikke afsted før Kl. 2 ¼. Vi kjørte ¼ Mil ned ad Holbeksveien, og jeg havde rigtignok betænkt mig i Roeskilde, om jeg skulde blive der eller kjøre med disse skrækkelige aabne Slæder, da kjørte vi ind over Grøfter og Gjærder for at naa Hovedveien. Slæderne væltede hvert Øieblik og saa faldt Passagererne paa Ryggen i Sneen, lykkeligvis væltede jeg ikke, og alle Herrerne (Onkel undtagen) travede bagefter naar Hestene gik i Fodgang og sprang op

naar de travede. Efter megen Møie naaede vi Ringsted, hvor vi omtrent bedede en Time. Veien til Sorø var kastet, men jeg kunde ikke holde mig fra at sove lidt, saa foraset var jeg. Her var først holdt Skole om Onsdagen, og Hansen og Quist faa vist en dygtig Rivaf af Rektoren (om de ikke blive holdte her i Paasken). (Fortsættes.)

¹⁵⁾ Herpaa svarer F. W.s Moder i Brev af 19. Juni: »Naturligvis morede det mig at Du havde lært Andersen at kjende, da jeg var saa gammel, eller noget yngre end Du, hørte jeg ham undertiden læse sine Digte op for Fru Fuglsang [Anna Dorothea f. Kjerulff gift med Niels Studsgaard Fuglsang, Sognepræst til St. Mikkel's Kirke i Slagelse 1804—1832], Du veed vel at han gik i Slagelse Skole; men han interesserede mig ikke, thi han dandsede meget slet.«

¹⁶⁾ Den Jordlod, som begrænses af Filsofgangen, Fægangsvejen, Alléen, Byen og Fiskerstien.

¹⁷⁾ Peder Lorenzen (11/4 1821—1/11 1881). Lærerstanden Pag. 46.

¹⁸⁾ Nu »Den blaa Gang« paa 1ste Sal, hvor tidligere den naturhistoriske Samling var anbragt.

¹⁹⁾ Johan Peter Christian Hansen (6/2 1838—28/2 1913), Søn af Grosserer Christian Kjellerup Hansen og Hustru Cathrine Marie f. Pöhls. Gik i Skolen 23/8 1853—31/3 1854. Blev Skibsreder, Chef for Firma C. K. Hansen og østerrigsk Generalkonsul.

²⁰⁾ Johannes Georg Smith Harder (12/8 1792—25/1 1873). Lærerstanden Pag. 90.

²¹⁾ Nu Ingemannsvej.

²²⁾ Virkelig Krigsassessor Christian Jacob Gottlieb Prehn (18/6 1807—28/5 1875). Lærerstanden Pag. 95.

²³⁾ Kongeballet paa Kong Frederik VII's Førselsdag den 6. Oktober.

²⁴⁾ De 18 var følgende (her anført efter deres Nummer ved Halvaarsexamen i Marts 1854):

1. Wagner, Frederik August Hartvig.
2. Hattensen, Vilhelm Christian (14/3 1838—16/1 1910), Student No. 206.
3. Schnack, Johan Gustav Frederik (14/12 1839—7/6 1920), Student No. 207.
4. von Bülow, Adam Didrik (1/3 1840—22/5 1923), Student No. 215.
5. Jensen, Hans Peter Georg (8/8 1838—25/10 1914), Realist No. 6.
6. Torst, Niels Peter Neergaard (16/6 1839—9/6 1869), Student No. 220.
7. Hoppe, Johan Christoffer (23/11 1841—30/1 1933), Student No. 212.
8. Lindegaard, Peter (4/9 1839—25/4 1910), Realist No. 10.
9. af Morgenstjerne, Maximilian Jacobus Cornelius von Munthe (14/7 1839—12/6 1873). Gik i Skolen 1853—1855, da han gik ud uden Examen.
10. Gude, Albert Valentin (5/8 1840—?), Student No. 204.
11. Herschend, Peter (2/9 1836—19/6 1904), Realist No. 1.
12. Schmedes, Ferdinand Ludvig Theodor (6/9 1840—1865). Gik i Skolen 1850—1857, da han gik ud uden Examen.
13. Jung, Christian Frederik (10/4 1839—1/6 1910), Student No. 214.
14. Boserup, Otto Christian Haaber (21/1 1841—9/9 1923), Student No. 228.
15. Rørbye, August Theodor Andreas (7/2 1841—20/5 1893), Student No. 227.
16. Valentiner, Gustav (21/8 1837—20/5 1923), Student No. 211.
17. Krebs, Axel Klingberg 25/4 1840—5/2 1913), Student No. 219.
18. Krogh, Carl Victor Christopher Eskild (10/11 1841—2'6 1912), Student No. 217.

²⁵⁾ Andreas Emil Liebenberg (13/7 1813—14/1 1869), Lærerstanden Pag. 34.

²⁶⁾ Philip Julius Schou (10/7 1838—19/9 1922), Student No. 198.

²⁷⁾ Sognepræst til Slotsbjergby og Sludstrup Peter Andreas Fenger (16/2 1799—8/2 1878), gift med Lovisa Augusta f. Manthey (21/11 1808—28/10 1885). Sine Søndage tilbragte F. W. ret ofte i Slotsbjergby, idet han da i Regelen tilbage-lagde Vejen over Slagelse til Fods.

²⁸⁾ Sognepræst til Lyngø og Braaby, Lic. theol. Johannes Ferdinand Fenger (30/3 1805—5/5 1861). Da han var Broder til ovennævnte P. A. Fenger, var han egentlig Onkel til F. W. Denne tilbragte ogsaa mange Søndage og Fridage i Lyngø.

BESTYRELSEN

Soransk Samfunds Bestyrelse har efter Generalforsamlingen konstitueret sig som følger:

Formand: Dommer John Knox, K. D. M., Soldalen 7, Ø, Ryyvang 3919.

Næstformand: Direktør A. Ch. Louw, R. D. M., Laksegade 2—4, K, C. 1290, 1823 og 1839 og Vasevej 3, Rudersdal, Holte 611.

Kasserer: Direktør Alfred V. Rasmusen, Vesterport 324, V, C. 8229 og Skovvej 35, Ordrup, Ordrup 1362.

Soraner-Bladets Redaktør: Cand. polit. V. Sorgenfrey Hansen, Tranevej 10, NV, Taga 6515.

Soraner-Bladets Administration: Bagermester Rogert Møller, Vesterbrogade 30, V, C. 2740.

Understøttelsesfonden: Prokurist, cand. jur. Svend Clausen, Dagnarhus, V, C. 13773 og Langebrogade 25, K, Amager 1948 y.

Formand for Jydsk Afdeling af S. S.: Politimester Rudkøbing, Odder (fungerende).

Formand for Fynsk Afdeling af S. S.: Direktør P. Suhr Henriksen, Nyborgvej 18, Odense.

Matriklen og Medlemsakvisition: Assistent Jørgen Tholl, Henrik Ibsens Vej 6, V, C. 133 og V. 9039 y.

Sekretær: Stud. jur. J. G. Madelung, Fuglevangsvej 4, C. 10,747.

Laaneudvalget: Prokurist Svend Clausen og Direktør A. V. Rasmusen.

Bladudvalget: Formanden, Bagermester Rogert Møller, Direktør A. Ch. Louw og Redaktør V. Sorgenfrey Hansen.

Udvalget for Fester og Sammenkomster: Direktør A. Ch. Louw, Direktør A. V. Rasmusen og stud. jur. J. G. Madelung.

Minde- og Opmærksomhedsudvalget: Direktør A. Ch. Louw og Redaktør V. Sorgenfrey Hansen.

Soransk Samfunds Arkivar: Stud. theol. O. V. Sommer, St. Kannikestræde 18, K.

ANMELDELSE

JOHS. NORDENTOFT: *Einar Prip. Et Livsbillede.* J. Frimodts Forlag. København 1940.

Mange gamle Soranere vil sikkert med Glæde hilse Provst Nordentofts Monografi af *Einar Prip*, Præsten og »Missionæren af Guds Naade«. Provst Nordentoft har set rigtigt, naar han har fundet, at Einar Prip burde have sin Monografi, og man kan kun paaskønne, at Provsten selv har paataget sig at skrive denne.

Det er lykkedes Provst Nordentoft at give et levende Billede af Einar Prip, idet han med Rette mest muligt har brugt dennes egne Ord fra Breve til Hjemmet og Kredsen herhjemme.

Gennem Provstens Bog faar man et glimrende Indtryk af Prips Barndomshjem i Svendborg samt af hans Sorøtid og Studenteraar, i hvilke sidste han som Medlem af Foreningen Katzirim (d. s. Grisene) deltog i Studenterlivets Løjer og Lystighed; han var en stor Spilopmager »og kunde tillade sig det utroligste, fordi ingen var i Tvivl om hans Hjertes Renhed«. Dernæst skildres hans treaarige, frugtbringende Virksomhed som Præst i Svendborg indtil hans Udsendelse som Østerlandsmissionær i 1898. Vanskelige var Prips første Aar i Det hellige Land; Sproget svært at lære, Livsvilkaarene saa fuldstændig forskellige fra danske.

Det lykkedes imidlertid hurtigt Prip at overvinde Vanskelighederne, og i 1903 begyndte hans egentlige Livsgerning som Østerlandsmissionær i Karjatén; trods mange Trængsler kunde Prip dog stedse glæde sig ved at se Missionen skride fremad med Udvidelser og større Missionærstab.

Ogsaa Einar Prips ukuelige Mod belyses gennem hans Ophold i Syrien i 1925, da Røvere sprængte Døren til hans Hus for at tage hans Gæsters, nogle franske Soldaters Liv.

I Bogens sidste Kapitel ser man rigtig Prip for sig, som et Menneske, grebet af Kristus, med et Barns modtagelige og lefbevægelige Sind, men dog ikke uden Myndighed og Mod.

Provst Nordentofts Bog har sikkert gjort Lykke indenfor Østerlandsmissionens Venner, og det er mit Haab, at den ogsaa maa tælle mange Soranere blandt sine Læsere, da den omhandler en Soraner, der var stor i alt det bedste soranske.

—mmer.

GAMLE SORANERE OG SORANSKE NOTER

De Studenter og Realister af Aargang 1938, som ikke har indmeldt sig i *Soransk Samfund*, vil ikke fremtidig faa tilsendt *Soraner-Bladet*.

Paa Svegårds Forlag i Sorø udkom den 18. Maj »Klittens Folk«, Optegnelser af Lærer P. Pedersen, Bjerregaard, tilrettelagt og udgivet af Lektor, Dr. phil. Henrik Ussing, Sorø. Bogen er udgivet med Støtte fra Carlsbergfondet.

Sorø Akademis Skoles 2. Gymnasieklasse foretog den 22. Maj under Ledelse af Adjunkterne *Balslev* og *Jørgensen* en Udflugt til Fredensborg og andre Steder i Nordsjælland.

Soraneren, Skovrider A. I. Holten fratraadte 1. Juni paa Grund af Alder Stillingen som Skovrider i Hørsholm Skovdistrikt. Holtens Efterfølger bliver Soraneren, Skovrider i Skovdirektoratet *Alfred Gram* ('15), født paa Koldemosegaard ved Sorø som Søn af Havebrugskandidat Gram.

Skovrider F. Lorenzen, Sorø Akademis 1. Skovdistrikt, er udnævnt til Ridder af Dannebrog.

*

Ebbe Hameriks og *Fredrik Nygaards* Opera »Marie Grubbe« havde Premiere paa Det kgl. Teater den 17. Maj.

Revisor i Soransk Samfund, Toldkasserer *Vilhelm Bay* (Realist 95) er udnævnt til Ridder af Dannebrog.

*

Bænkfuldmægtig *Knud Wognsen Jølver* ('03), hvis Fader i sin Tid skænkede et Kobberspir til Vor Frue Kirke i Svendborg, har nu skænket tre Glasmosaikruder til St. Nikolai Kirke i Svendborg. Ruderne, der er udført af Professor Kræsten Iversen, blev overdraget til Menigheden Søndag den 9. Maj. Hver af de store Ruder maaler 4 m × 60 cm og fik Plads bag Koret.

*

Karl Madsen »Fra Øster Fælled«, Gave fra Direktør A. V. Rasmusen til Soransk Samfunds Museumsvenner.

*

Abonnementsprisen for Sorø Akademis Skoles Elevblad »Skyls« er for 2. Aargang (Skoleaaret 1940—41) sat til 2½ Kr., Porto iberegnet, for de 12 Numre, man haaber at kunne udsende. Den forhøjede Abonnementspris er forårsaget af Papirprisens Stigning.

*

»Aalborg Stiftstidende«s Udgiver, Æresmedlem i Soransk Samfund *L. Schiøttz-Christensen* er fratraadt som ansvarlig Redaktør, i hvilken Stilling han efterfølges af Sønnen *Alf Schiøttz-Christensen*.

*

I Kostskolernes Pokalturnering spillede den 19. Maj paa Sorø Akademis Skoles »Grønne Plads« en Fodboldkamp mellem Skolens Hold og et Hold fra Rungsted Statsskole. Rungsted sejrede med 1—0.

*

Sorø Akademis Skole havde den 30. Maj Besøg af Jagtkonsulent *Bjerg Thomsen*, der holdt Foredrag for Eleverne og foreviste en Film af et Besøg paa et dansk Reservat.

*

Arkitekt *F. V. Kiørboe* er udnævnt til for et Tidsrum af 3 Aar fra 1. April 1940 at være Lektor i Husbygning ved Den kongelige Veterinær- og Landbohøjskole.

Forfatteren *Hans Kirk* er blevet Redaktør af et Maanedsskrift »Politik og Kultur«.

*

I det juridiske Fakultets Møde den 27. Maj fik Fuldmægtig i Indenrigsministeriet *Ernst Andersen* ('25) officielt sin Doktorgrad tildelt. Dr. Ernst Andersen har, som meddelt tidligere i »Soraner-Bladet«, faaet antaget en Afhandling om det administrative Tilsyn med Kommunalforvaltningen, en Afhandling, som ikke bliver gjort til Genstand for mundtlig Disputats paa Universitetet.

Amtsskoleprovst *Eilif Wagner*, gennem 28 Aar Sognepræst i Taastrup, har søgt sin Afsked fra 1. November.

Lulu Ziegler har paa Hjørnet af Kongens Nytorv og Lille Kongensgade aabnet sin egen Cabaret — Lulu. Ziegler-Cabaretten — der i stilfulde og hyggelige Lokaler byder paa munter og spirituel Underholdning.

*

Herlufsholms lærde Skole fejrede den 23. Maj 375 Aars Jubilæum. Soransk Samfund sendte en Lykønskning til Skolen.

Chauffør i Zoneredningskorpset *Kai Rothe Hansen*, der førte en Ambulancevogn i den finsk-russiske Krig, er blevet dekoreret med den finske Frihedsmedaille af 2. Klasse.

Kommuneassistent *Frede Hemmingsen*, Sorø (Realist '34) tiltraadte 1. Juni Stillingen som Kommuneassistent ved Fredensborg Kommunekontor.

V. Haagen Müller »Omkring Lampen«, Gave fra Kunstneren til Soransk Samfunds Museumsvenner.

Civildommerfuldmægtig *Viggo Finn Thomsen Ryhave* ('25), Odense, er under 13. Marts forflyttet til Saksøbing som Dommerfuldmægtig fra 1. April 1940.

*

Sorø Akademis Skoles 354 Aars Stiftelsesdag den 31. Maj fejredes af Skolen med Chokoladegilde og Frieftermiddag.

Den ældste nulevende Soraner, fhv. Proprietær *Herman Fiehn*, Gentoft, fyldte 95 Aar den 16. Maj og modtog en Hilsen fra Soransk Samfund.

Fhv. Kontorchef i Industriraadets Jernkontor, Overretssagfører *Peder Klahn* (forhen Peder Pedersen, 22. Novbr. 1906 Bevilling til Navneforandring) er afgaaet ved Døden 72 Aar gammel. Klahn er Sorøstudent fra 1887. En Nekrolog vil fremkomme i næste Nummer.

Sorø Akademis Skoles Aarsskrift udsendtes den 11. Juni. Det vil blive nærmere omtalt i et følgende Nummer.

Handelsministeren nedsatte Onsdag den 12. Juni et nyt Priskontrolraad, i hvilket Departementschef *Einar Cohn* er blevet Næstformand.

INDMELDELSE

I SORANSK SAMFUND

sker til

Direktør A. V. RASMUSEN

VESTERPORT 324, KØBENHAVN V.

TELEFON: CENTRAL 8229

Alfred V. Rasmusen's

Kunsthandel

Trommesalen 2
Vesterport 324

Telefon: Central 8229

TANDLÆGE

BØRGE HØFT

Dr. med. dent.

Vimmelskæftet 30 (vis å vis Silkehuset), Palæ 6014, Konsultation fra Kl. 10—4 (bedes forudbestilt).

VARELOTTERIET

Støtter dansk
Produktion

Der er købt Gevinster
i danske Varer
for over 100 Mill. Kr.

ALMINDELIGT DANSK
VARE- OG INDUSTRILOTTERI

Danmarks største
velgørende Institution

Til almenyttige og
velgørende Formaal
er der udbetalt for
over 28 Mill. Kr.

Største Gevinst 10,000 Kr. — et lille dansk Hjem. — Nogle faa Lodsedler for Soranere faas endnu hos Lotteriets Kollektører og i Hovedkollektionen, Laxegade 2, Kbhvn.

En Lodseddel til 4. Trækning (10.- 12. Juli 1940) koster kun 3 Kr. 60 Øre.

„SORØ BYS HISTORIE“

v/ L. F. la Cour

Pris Kr. 7,50

Svegårds Boghandel, Sorø

Inger Norries Sølvsmiede

Leverandør til Varelottieriet

Nikolaj Plads 32 - Palæ 5648

Ældre Forretningsmand

(Soraner), der paa Grund af Valutaforholdene har maattet opgive sin Forretning, søger Beskæftigelse ved Repræsentation, Kontorarbejde eller lign.

Telf. Vester 5690 x.

Det er — Central

14,278

naar De skal bruge Tryksager!

BRØDR. MARKERS Bogtrykkeri
Knippelsbrogade 8, København K.

„Soranerbladet's Bogtrykker

Husbukke
Assurance-
Compagniet

Dagmarhus
København V.
Central 13,773

**Ønsker De
god Forsikrings-Service!**

Kontorchef **Robert Bentsen**,
NATIONAL's Hovedagentur,
Gl. Torv 6, København.

Central 16865

SORANER-BLADET

MEDLEMS
SORANSK

BLAD:FOR
SAMFUND

25. AARGANG

Nr. 7

Juli 1940

ET NYT HOLD „GAMLE SORANERE“

Atter har Sorø Akademis Skole fostret et nyt Hold Studenter og Realister. Af Studenterholdet 1940 bringes over disse Linier et Gruppebillede, som »Sorø Amtstidende« har overladt *Soraner-Bladet*, for hvilket herved takkes.

Skolens tre yngste Klasser fik Sommerferie den 20. Juni, og den 21. om Aftenen samledes de nybagte Studenter og Realister i Festsalen med Rektor og Skolens Lærere til Smørrebrød og Rødvin. Rektor holdt Lykønskningsstalen, og Student *Niels Holger Nielsen* og Realist *Jørgen Sabroe* takkede for Aarene paa Skolen. Festen sluttede med Is, Kransekage og Punchebolle samt Taler af Rektor, Lektor, Dr. *Helms* og Adjunkt

Nordahl-Svendsen. Bagefter gik Studenterne Arm i Arm syngende gennem Storgade og Alléen.

Næste Dag, Lørdag den 22., fandt Translokationen Sted i Festsalen. Der var mødt adskillige af Elevernes Paarørende, men af gamle Soranere saas kun Kontorchef *Aage Thorkilsen*, der tog Realeksamen for 50 Aar siden. Den smukke og alvorlige Højtidelighed indlededes med Sangen »Hellig er vor Ungdomslyst«, hvorefter *Raaschou-Nielsen* dimitterede følgende:

Studenter:

Klassisk Afdeling.

Ove Berg (Fouraghandler B., København) 7,06 mg. *William Kristian Nielsen Glimsholdt* (Oberst i Frelsens Hær

N., Malmø) 5,75 g×. *Jens Ketill Kaastrup Olsen* (afd. Grosserer O., København) 6,05 mg±. *Niels Mathias Saxtorph* (Lektor S., København) 7,23 mg×. *Elisabeth Kate Simmenfeldt* (Rentier S., Sorø) 5,82 g×.

Nysproglig Afdeling.

Ib Gunnar David (afd. Assistent D., København) 6,23 mg±. *Henning Johannes Hauch Fenger* (Proprietær F., Charlottenlund, Lohals) 6,96 mg. *Nanna Glahn* (afd. Lektor G., Sorø) 7,33 mg×. *Knud Erik Koch Hertel* (Kontorbestyrer H., Hellerup) 6,73 mg. *Ove Jensen* (Fru Jensen, Sorø) 7,12 mg. *Valdemar Skovgaard Jensen* (Lærer J., Ebeltoft) 7,20 mg×. *Ellen Johanne Jørgensen* (Gaardejer J., Lyngø pr. Sorø) 6,53 mg±. *Bent Erik Knud Mirner* (Chargé d'Affaires M., Beograd) 6,76 mg. *Carl Ulrich Morgils* (afd. Repræsentant M., Sorø) 6,85 mg. *Niels Holger Nielsen* (Forstander Høgstrøm, København) 7,38 mg×. *Erik Riis Olsen* (Forpagter O., Primoncia dv. Kretinga pastas, Litauen) 6,88 mg. *Per Fischer Paaschburg* (Kriminalbetjent P., Glostrup) 5,64 g×. *Preben Sander* (Direktør Sander, Sorø) 6,21 mg±. *Michael Schaffalitzky de Muckadell* (Skovejer, Baron S. de M., Bjergsted Skovriddergaard, Jyderup) 7,23 mg×. *Niels Abelin Schou* (Overlæge, Dr. med. S., Filaedlfia, Dianalund) 7,09 mg. *Bent Christian Otto Knutson Wejdling* (Regimentslæge, Major W., Stockholm) 7,07 mg.

Matematisk Afdeling.

Bent Christensen (Lærer C., Munkebjergby) 6,18 mg±. *Georg Phillip Foss* (Bankbogholder F., København) 5,84 g×. *Bent Hallager* (Læge H., Jyderup) 6,42 mg±. *Erik Daniel Hansen* (Grosserer H., Randers) 6,95 mg. *Agner Anthes Helweg-Larsen* (Ingeniør H.-L., København) 7,20 mg×. *Knud Erling Højgaard* (Overassistent H., Nykøbing S.) 7,34 mg×. *Ole Gerlin Jensen* (Fabrikant J., Jyderup) 6,43 mg±. *Per Emil Lind* (Stabsofficiant L., København) 6,24 mg±. *Joen Mikkel Johansen* (afd. Handelsmedhjælper J., Thorshavn) 7,37 mg×. *Harald Steffen Johansen* (Fabrikant J., København) 6,35 mg±. *Ib Kure Larsen* (afd. Ingeniør L., København) 6,84 mg. *Erik Wadum Michelsen* (Fru M., København) 6,31 mg±. *Knud Olsen* (Forpagter O., Primoncia dv. Kretinga pastas, Litauen) 6,71 mg. *Peer Walther Pærregaard* (Fuldmægtig P., Ordrup) 6,83 mg. *Frederik Holmsted Palludan Rasmussen* (Kunstmaler P. R., Sorø) 7,15 mg. *Erik Søgaard Rasmussen* (Gaardejer R., Vindeby, Lindelse) 5,98 g×. *Mogens Theodor Schäffer* (Inspektør S., Mørkøv) 6,45 mg±. *Arne Thuesen* (Maskinmester T., København) 6,27 mg±.

Realeksamen

er bestaaet af følgende:

Torsten Scavenius Andersen (Repræsentant A., Roskilde) mg 6,90. *Harald Eich* (Fabrikant E., Sorø) mg± 6,36. *John Buralf Hansen* (Hotelejer H., Sorø) mg 6,68. *Ove Henning Hansen* (Slagteridirektør H., Sorø) mg 6,69. *Peter Vilsoe Hauch* (Afd. Direktør H., København) mg 6,93. *Leif Johan Christian Kofoed* (Amtslæge K., Rønne) mg± 6,41. *Holger Camillo Harms Larsen* (Telefonformand L., Sorø) mg 7,12. *Kaj Christian Beck Lyngvang* (Forpagter L., Holckenhavn, Nyborg) mg 6,68. *Frøde Dahl Nielsen* (Savskærer N., Sorø) mg× 7,27. *Holger Nielsen* (Afd. Hotelejer N., Nordby, Fanø) mg± 6,47. *Hans Aage Nielsen* (Maskinarbejder N., Frederiksberg, Sorø) mg± 6,23. *Henning Nielsen* (Sadelmager N., Frederiksberg, Sorø) mg 7,11. *Ferdinand Schultz Olsen* (Gaardejer O., Fuldbø, Sorø) mg 6,68. *Erik Gunnar Pedersen* (Slagteriarbejder P., Sorø) mg± 6,48. *Gert Volmer Bransmark Pedersen* (Overpostbud P., Sorø) mg× 7,25. *Niels Christian Pedersen* (Fragtmand P., Sorø) mg 7,03. *Knud Erik Johan Pilemann* (Købmand P., Sorø) mg× 6,33. *Jørgen Sabroe* (Skovrider, Dr. agr. S., Boller, Horsens) mg± 6,48. *Jørgen Jensen Seistrup* (Grosserer J., København) mg 6,74. *Bjarne Kurt Sabinus Weng* (Sekretær W., København) mg 6,91. *Lars Erik Wickstrøm* (Rittmästare W., Göteborg) mg± 6,58.

Mellemskoleeksamen er bestaaet af 53 Elever.

Efter at Rektor havde meddelt Eksamensresultatet og overrakt Eksamensbeviserne, bragte han Dimittent-

terne sin Lykønskning og udtalte derefter ifølge »Sorø Amtstidende«:

— Paa Grund af den mørke Baggrund, de store Begivenheder i Verden danner, sker denne Dimission med Følelser, der er anderledes end tidligere — det er svært at samle sig om Dagens Arbejde, og saaledes har det været hele Skoleaaret, hvor Verdenskrigen satte ind 2 Uger efter dets Begyndelse. Som det skabte Bekymring for Forældre og Søsken, saaledes skabtes der ogsaa Ængstelse for vort eget Lands Skæbne. Eleverne her har levende været med i det nationale og nordiske Arbejde, og det skyldes for en Del nogle af jer, som nu forlader Skolen. Da et af de nordiske Lande kom ind i sin Fare og Nød, blev I stærkt grebne og ønskede efter Evne at hjælpe. Indsamlingen her paa Skolen gav et smukt Resultat til Finland, og jeg véd, at flere af jer, naar I var færdige her, tænkte paa at tage derop for at yde en personlig Indsats. Efter at vort eget Land blev inddraget i Begivenhederne ved Besættelsen 9. April, har I bestræbt jer for at leve saa tilbagetrukkent og stille som muligt, men Baggrunden og den dermed følgende Ængstelse for Fremtiden har været der og er der stadig. Vi har kun Grund til at være tilfredse med jeres Holdning i dette Aar, hvor I trods Utilfredshed med passiv Holdning, mens Verden stod i Brand, har vist Ro og Beherskelse og bidraget til at lette os Ansvar — det siger vi Tak for. Det giver ogsaa Haab om Fremtiden, som I og vi ældre ikke kan lade være med at tænke paa.

Fremtiden ligger som altid skjult for os, men den tegner nu mere mørk end tidligere. Lad os derfor finde Fortrosthed i, at end er der Sang i Skoven, højt bølger det røde Flag, end er der en Gud foroven, der raader for Danmarks Sag. Saa stærkt jeg kan, vil jeg lægge jer paa Sinde, at jeres egen personlige Fremtid skal I selv skabe. Der vil efter al Sandsynlighed blive stillet store Krav til jer, til jeres Flid og Energi, og I og vi kommer sikkert til at undvære Guder, vi har været vant til, men det er ikke det værste, for gennem Kampen med Vanskelighederne vokser Kræfterne. I skal ikke lade jer skræmme eller blive mismodige, men I skal dygtiggøre jer til jeres Livsgerning og derved skabe gode Kaar. I skal værne den Arv, I har modtaget og givet den videre til den Slægt, der kommer. Det gælder om at faa de Værdier, som Møl og Rust ikke kan fortære, og jeg tænker her paa jeres danske Kristendom og hele den danske Kultur, kort sagt jeres Danskhed. Det danske Sprog er en stor og umistelig Gave, som I har faaet i Vuggegave — hvor dyrebar den er, forstaar I vel næppe, fordi det for jer er en Selvfølgelighed. Vogt det danske Sprog. I skal hædre Danmarks Navn ved selv at vise Ærbødighed for det og dets Symboler og ved at arbejde dygtigt, saa jert Land kan blive hædret derved, og bær ogsaa Sorø-Navnet med Ære over Danmark. Unge Slægt gør Sorø Ære, gør Danmark Ære, om I kan. Gør jeres Sager godt. Gud være med jer!

Rektor meddelte derefter Aarsresultaterne for de ældre Klasser. Derpaa tildelte han Student *Niels Holger Nielsen Sorø-Bogen*, som var skænket af *Soransk Samfund*. Selskabet til Fremme af Forbindelsen mellem Dansk og Tysk havde sendt 2 Bøger, der tildeltes *Jonsen* og *Stig Grøvsen*, begge af 2. Gr., forskellige Bøger, nordisk Litteratur, tildeltes *Paaske*, *Thorsen* og *Torsten Raaschou*. Derpaa sang man »Jeg veed et Sted, som jeg har elsket længe«.

Efter en Tak til cand. mag. *Grøvsen*, der har vikarieret, sang man »Concinamus, o sodales«, inden Rektor sluttede med at give Ferie til 15. August.

Oftagelsesprøverne holdtes den 24. og 25. Juni. Til 1. Mellemskoleklasse havde der meldt sig 72 Elever, hvoraf der blev optaget 47, heraf var alene de 10 Elever fra Sorø Borgerskole, som saaledes fik optaget alle de Elever, Borgerskolen havde indstillet. Til 2. Mellem havde der indstillet sig 3, til 3. Mellem 5, til 4. Mellem 5 og til 1. Gymnasieklasse 12, som alle blev optaget.

Ved Afslutningshøjtideligheden den 20. for de yngste Klasser meddelte Rektor forøvrigt, at der fra det nye Skoleaars Begyndelse vil ske en Ændring i Opholdsafgiften for Alumner. Tidligere er der ved en Skatteindtægt paa indtil 5000 Kr. betalt 300 Kr. aarlig; nu er denne Grænse rykket ned til indtil 4000 Kr., hvor der skal betales 300 Kr., mens Opholdsafgiften for Skatteindtægter paa 4000—5000 Kr. bliver 375 Kr. aarlig, og saaledes stiger Opholdsafgiften i Forhold til Skatteindtægten indtil en Skatteindtægt over 16,000 Kr., hvor der hidtil er betalt 1200 Kr. Nu er det aarlige Beløb sat op til 1500 Kr.

Skolens Aarskrift, som udsendtes den 10. Juni, oplyser, at det nu svundne Skoleaar begyndte med 358 Elever, hvoraf 138 i Gymnasiet (heraf 9 Piger), 21 i Realklassen og 199 i Mellemskolen, Elevantallet var ved Aarets Slutning 357. Alumnernes Antal 150, der fordeler sig med 42 paa »Gymnasiet«, 66 paa »Akademiet« og 42 paa »Vænget«. Til Studentereksamen var der i Aar oppe 5 i klassisk Afdeling, 16 i nysproglig Afdeling og 18 i matematisk Afdeling. Blandt de øvrige Oplysninger kan nævnes en Redegørelse for Bibliotekets og Museets Virksomhed, Skolens Dagbog m. m.

D Ø D S F A L D

I Junis første Halvdel døde Overretssagfører *Peder Klahn* efter at have været svagelig i nogen Tid. Begravelsen foregik i Stilhed.

Peder Klahn var født den 13. November 1867 i Rude-Eskildstrup som Søn af Gaardejer *Lars Pedersen* og Hustru *Kirsten, f. Larsen*. Den 22. November 1906 fik han Bevilling til Navneforandring. Efter i 1887 at være blevet Student fra Sorø Akademis Skole, studerede han Theologi til 1891 og var desuden 1889—92 Stenograf-assistent i Rigsdagen. Sidstnævnte Aar ansattes han som Redaktionssekretær ved »Ringsted Folketidende«, men blev allerede det følgende Aar Medarbejder ved Dagbladet »Dannebrog« i København, til hvilket Blad han var knyttet i et langt Tidsrum, og hvori han navnlig skrev om kommunal-politiske Emner. I disse Aar, da han tillige 1893—97 paany var Stenograf-assistent i Rigsdagen, gav han sig til at studere Jura og tog juridisk Embedseksamen den 22. Juni 1899. Da »Dannebrog« efter *Albertis Fald* gik ind, ansattes *Klahn* for c. 30 Aar siden i Industriraadet, hvor han beklædte en betroet og overordnet Stilling paa Jernkontoret, hvorfra han trak sig tilbage som 70-aarig. Han havde Overretssagførerbestalling, men har af Profession aldrig været Sagfører. En Søn af ham er Landsretssagfører *Bendt Klahn*; en anden og yngre Søn er i Boghandler-lære.

Overretssagfører *Klahn* var et hjertensgodt Menneske, som med største Glæde hjalp dem, han kom i Berøring med.

FABRIKANT HARALD KIELLERUP

Atter har Døden gjort sin Høst indenfor den efterhaanden meget lille Kreds af Barndomsvenner fra Sorø fra 80'ernes lykkelige, lyse Dage.

Fabrikant *Harald Kiellerup* er Onsdag 3. ds. afgaaet ved Døden i sit Hjem paa Strandvejen i Skodsborg 73½ Aar gammel; han fødtes 22. December 1866 i Sorø som Søn af vor fortræffelige Overlærer *Emil Kiellerup*, og da bemeldte Overlærer som bekendt alle Dage og uvægerligt benævnedes »Odderen«, blev *Harald* døbt »Odderungen« eller »Harald Odder«, hvad han accepterede som en Selvfølge. Jeg kom i Klasse med ham i 1880, og paa Basis af hans hyggelige og muntre Hjems utrættelige og omfattende Gæstfrihed var vi en lille Skare Dreng, som holdt til i hans Hjem, vi stiftede »Odderklubben« og talte indbyrdes et fuldkommen vanvittigt »Oddersprog«, som *Harald*, der med ukueligt Humør altid fandt paa Narrestreger, behandlede til Fuldkommenhed.

I 1883 forlod *Harald* Skolen med Præliminæreksamen, han kom i Boghandlerlære i Randers havde Ansættelse i Aarhus og København, nedsatte sig som Boghandler i Sorø i 1891, solgte denne Forretning i 1894 og etablerede sig som Bog- og Papirhandler paa Sølv-torvet i København, gik senere over i en gros Forretning i Papir m. m. og stiftede endelig for en Del Aar siden en Fabrik med Emailleskilte som Specialitet, hvad der blev en stor og indbringende Forretning. Fabrikken blev for ca. 8 Aar siden flyttet fra Fasanvejen paa Frederiksberg til Ravneholm ved Nærum, og *Harald* op-slog sit Paulun i en Villa ved Roskilde med en herlig Udsigt over Fjorden. Formentlig af Helbredshensyn traadte *Harald K.* for nogle faa Aar siden ud af Fabrikkens Ledelse og bosatte sig i Skodsborg i en Villa med skøn Udsigt over Øresund, hvor han nød sit Otium og nu er død. Begravelsen foregik Søndag den 7. Juli paa Høje Taastrup Kirkegaard.

Kort efter at jeg i 1885 havde forladt Skolen, tabte jeg Forbindelsen med *Harald K.*, og den blev først optaget igen efter ca. 45 Aars Forløb, da jeg, kort efter at jeg pr. 1. Januar 1931 var bleven Dommer paa Frederiksberg, fik en Retssag mod ham til Paadømmelse. I 1932 stævnedes han de endnu tilbageblevne Medlemmer af »Odderklubben« til en pragtfuld Middag i sit Hjem i Roskilde i Anledning af Klubbens 50 Aars Jubilæum, og efter at han var flyttet til Skodsborg havde jeg den Glæde ved flere Lejligheder, senest for ca. ½ Aar siden, at besøge ham. Med Helbredet var det til Tider lidt smaat bevendt, men hans Glæde over Sorø Minderne var meget levende og rørende trofast. Hans Hustru *Margrethe K., f. Bang*, Datter af Sorø Købmanden og Søster til *Andreas* og *Emil Bang* og hans Søster, Frøken *Ragnhild K.*, som var i Huset hos ham, var begge »Sorø Piger« af reneste Vand, saa vi manglede absolut ikke Stof i vore fornøjelige Fortidsdrøftelser. Saa længe Helbredet tillod det, var *Harald K.* en trofast Gæst i *Soransk Samfund*, og vi var ikke helt faa, der savnede ham, da Besøgene ophørte, og det er vemodigt aldrig at skulle møde denne trofaste Barndomsven mere.

København, 8. Juli 1940.

John Knox.

OGSAA ET SORANERJUBILÆUM
STUDENTERNE FRA 1920 FEJRER 20 AARS FEST I FREDERIKSBERG HAVE

De festende 20 Aars Jubilarer.

Siddende fra venstre: Afdelingsingeniør, cand. polyt. Sophus Larsen, Red. Rechendorff, Dr. phil. Arthur Arnholtz, Red. Tage Christiansen, Pastor Schlawitz, Prof., Dr. phil. Elling; staaende i Midten: Fru Else Hein og Husholdningslærerinde Frk. Dorothea Rasmussen; staaende fra venstre: Dir. Svend Fleuron, Læge Raaschou-Nielsen, Administrationschef, cand. polit. P. A. Poulsen, Dr. phil. Anton Fr. Bruun, Dr. phil. Sv. Aage Andersen, Ingeniør, cand. polyt. Poul Damgaard, cand. mag. Henrik Elmquist, Prof. Dr. med. Bent Andersen, Universitetslektor, Dr. phil. Chr. Matras, Politikommissær, cand. jur. Steen Clausen og Ingeniør, cand. polyt. Hans Henrik Stevenius-Nielsen. Teaterdirektør Jacob Nielsen ankom først efter Fotograferingen.

Mellem Studenterne fra 1920 har der altid været et godt Sammenhold baade i Skolen og sidenhen -- mener vi da selv. I 1930 mødtes de fleste af os til Soransk Samfunds Rusfest, i 1935 mødte praktisk talt alle, for nogle Maaneder siden tog Dr. phil. Arnholtz Initiativet til en Sammenkomst i Anledning af 20 Aarsdagen, og sammen med Red. Tage Christiansen, Berlingske, og undertegnede fra Socialen -- kan man forlange bredere Basis? -- dannede Dr.'en en Festkomité, der rev og sled energisk i det med det smukke Resultat, at 66,3 pCt. af 1920-Studenterne 16. Juni Kl. 17 mødtes til Middag paa Stotsgaarden i Frederiksberg Have -- altsaa tyve Stk. eller i Virkeligheden alle, der overhovedet havde Mulighed for at komme.

Deltagerne var: cand. mag. Henrik N. Elmquist, Universitetslektor, Dr. phil. Chr. Matras, Teaterdirektør Jacob Nielsen, Aalborg, Læge Herluf Raaschou-Nielsen, Husholdningslærerinde Frk. Dorothea Rasmussen, »Ankerhus«, Sorø, Fru Else Hein (f. Jarne), Sognepræst Schlawitz, Taarbæk, Overlæge, Prof. Dr. med. Bent Andersen, Redaktør, cand. jur. Tage Christiansen, Berlingske Tidende, Politikommissær,

cand. jur. Sten Clausen, Vesterbros Politistation, Prof., Dr. phil. Chr. Elling, Administrationschef, cand. polit. Poul A. Poulsen, Aarhus, Redaktør Henrik Rechendorff, Socialdemokraten, Dr. phil. Sv. Aage Andersen, Dr. phil. Anton Fr. Bruun, Ingeniør, cand. polyt. Poul M. Damgaard, Direktør Svend Fleuron, Afdelingsingeniør, cand. poyt. Sophus Larsen, Ingeniør, cand. poyt. Hans Henrik Stevenius-Nielsen og Dr. phil. Arthur Arnholtz.

Følgende var forhindret: Sognepræst Henry A. Carlsen, Sognepræst Ebbe Christiansen, Læge Poul Glaven, Maleren Sten Danielsen, Sognepræst Lars Amby, Afdelingsingeniør Emil A. H. Brandt, Ingeniør, cand. polyt. Richardt Kjeldnæs, Rotterdam, Landsretssagfører O. C. Hedeberg, Læge Rasmus Faber Vestergaard samt Poul Abrahamsen og Aage Jacobsen, hvis Adresser vi ikke har kunnet bestemme nøjere end til henholdsvis Australien og U.S.A.

Velkomsttalen holdt Arnholtz, Talen for Sorø Tage Christiansen og do.'en for Damerne, adresseret til vore to kvindelige Kammerater, af undertegnede. Iøvrigt havde bogstavelig talt alle Ordet, og efterhaanden som Tiden frem-

mede den anekdotiske Form: alle paa een Gang. En usædvanlig morsom Vise, lang, velpointeret og løbende paa sytten forskellige Melodier samt anonym var forfattet *Elling*. Den gjorde højest fortjent saa megen Lykke, at den blev sunget lo Gange. Endvidere sang vi et Dusin Sorø-sange fra »Dulce Domum« til Numer atten.

Der var indløbet Hilsener fra Flertallet af de udeblevne samt et smukt Telegram fra Fru Lektor *Frørup*. En Hilsen med samtlige tilstedeværendes Autografer blev afsendt til Rektor. Forløbet som Helhed: over al Forventning vellykket. Det synes ialtfald Arrangørerne.

Rechendorff.

Studenteholdet af 1920.

Siddende i 1. Række: Hans Henrik Nielsen (*Stevenius*), Henry Carlsen, O. C. Nielsen (*Hedeberg*), Jacob Nielsen, Lars Amby; siddende i 2. Række: Sophus Larsen, Sv. Aage Andersen, Anton Fr. Bruun, Else Jarne, Dorothea Rasmussen, Øjvind Schlawitz, Rasmus Faber Westergaard, Steen Danielsen; staaende i 3. Række: Emil Brandt, Poul Abrahamsen, Raaschou-Nielsen, Steen Clausen, Rechendorff, Rich. Kjeldnæs, Arthur Sørensen (*Arnholtz*), Tage Christiansen, Chr. Matras, Poul Glaner, P. A. Poulsen, Ebbe Christiansen, Chr. Elling; staaende i 4. Række: Aage Jacobsen, Bent Andersen, Poul Damgaard og Elmquist.

UDDRAG AF BREVE TIL HJEMMET FRA FREDERIK WAGNER

Meddelt af hans Brodersøn, fhv. Kontorchef L. Wagner ('91).

(*Stuttet*)

Sorø d. 23 Januar Aften Kl. 9 1/2.

Jeg kunde naturligvis med mine Støvler og mit Tøi ikke trave efter en Slæde, og det havde du nok baret dig for. Jeg kom naturligvis ikke i Skole den Dag jeg kom, og Rector sagde Ingenting til mig, men de andre kom i Fidtefadet. Jeg har kun engang faaet en sort Pølse her i Sorø. Jeg er meget nedslaaet over saa tidt at være syg, og jeg er overbevist om, at det ikke bliver bedre, saalænge jeg er her i Sorø. Hvad skal dog Enden blive? Naar jeg er kommen i Vte Klasse, hvormeget vil jeg da ikke forsomme ved saa tidt at være syg? og ville Lærerne ikke til-

sidst blive kjede af at have mig heranden Dag paa Skolen? og jeg er *ilde* lidt af mine Kammerater, og faar mange Spark og Slag og Puf om Dagen, som om jeg var en Hund og intet Menneske. Den største Dumhed, tænker jeg tusinde Gange daglig, jeg i mit Liv har gjort, det er at komme til Sorø. Var det ikke meget bedre om du havde mig her om dig naar jeg var syg, saa at du kunde pleie mig. Jeg skulde nok anstrænge mine Kræfter saaledes, at du ikke vilde komme til at fortryde, at du igjen havde faaet mig hjem. Og Blædel²⁹) kunde komme til at confirmere mig uden Vanskelighed og jeg vilde blive endnu mere rask. Jeg har jo ikke været i Sorø forgjæves, thi jeg er jo bleven *afvandt* fra at være hjemme. Vi havde fri Fredageftermiddag.

*

Sorø a. d. III Kal. Feb. MDCCCLIV.

Der gaar ikke en Dag uden at jeg er utilpas især har jeg i den sidste Uge været plaget af den mest voldsomme Tand-

pine, der kan tænkes, saa at jeg ofte har været ved at skriger høit. Tro ikke, at det er en ny Tanke at komme bort fra Sorø, jeg havde den før Sommerferien. Nei! saa længe jeg kunde udholde det her har jeg ikke vildet nænne at sige dig den. Men nu er det forbi, thi jeg indseer, at jeg ikke kan blive her længere, og derfor vil jeg aabenbare dig Alt, men du maa derfor ikke tro, at jeg ikke har lært Noget her, tvertimod, naar jeg skulde træde ind igjen i Borgerdydskolen, er jeg overbevist om at jeg vilde være den Bedste i hele Skolen (Gymnasial Klassen *naturligvis* fra-regnet). Især har jeg lært *meget* Fransk, og jeg staar mig jo godt med alle Lærerne. Men for det første mærkede du ikke, da jeg sidst var inde, at der var nye Stropper i min Frakke og ny Snor paa 1½ Alen paa den venstre Side, det havde de gjort ved at sprætte Snoren fra og sønderskære Stropperne. Desuden bliver jeg hver Dag pryglet, ikke med Spanskrør, men med store Jernstænger, som de brække løs fra Kakkellovnens Rækværk, saa at jeg er gul og blaa, og skjeldt ud for et Skinhelligt Asen, fordi jeg ikke vil *bande* med dem, puffet fra Haand til Haand, og da jeg igaar skulde i Kirke, sparkede de mig, saa jeg nær var besvimet. Vi have Halvaarsexamen fra den 18 Februar til Fastelavn. Vilde det ikke være meget bedre, om du havde mig hjemme, og at jeg blev confirmeret af din egen Præst. Hvis du altsaa vil opfylde min Bøn og tage mig ud til Sommer, da er jeg efter Overveielse villig til at gaa *directe ind i Rousings*³⁰⁾ Skole, hvis han, hvad han naturligvis ikke gjør, ikke vil sætte mig ned og vil lade mig lære Engelsk, og kunde jeg maaske ikke udrette *meget* mere med *Flid* i Kjøbenhavn, skjønt *denne* Skole vel er bedre i Særdeleshed for *dovne* Dreng. Aldrig hører jeg her et venligt Ord, kun Eder, raa Latter og at man baade hjemme og i Skolen gjør Nar af mig, det hører jeg. Og naar nu Johan gaar ud til April, troer du da ikke det bliver 20 Gange værre.

Udateret [5 Februar].

Hvad skal dog mit Ophold i Sorø blive til, naar jeg kommer i en højere Klasse, saa tidt, som jeg forsømmer Skolen. Det vil vist gjøre dig ondt at høre, at jeg igjen i et Par Dage har været syg af den utaalelige Halspine. Jeg kan ikke holde det ud længer i Sorø. De have igjen mishandlet mig med Jernstangen, nei jeg kan ikke taale det, og jeg har ikke før villet skrive dig, at en af *pure* Ondskab slog mig en Snebold i Øiet, saa at jeg nær havde mistet det, og at jeg saa galt i en Uge eller saa dobbelt. Jeg veed ikke om du vil kalde det for Guds Skyld at blive haanet og pryglet og forstødt, naar man ikke oplader sin Mund. Og troer du ikke, at jeg, hvis jeg bliver her længere vil blive en Hykler med et Sten Hjerter? Og kjender du ikke Hjemve, er det ikke en naturlig Følelse, hvor man er forladt af Alle. Du har nok aldeles overseet, hvad jeg skrev om at confirmeres af Blædel, derom talt vi dog saa meget i Julen, thi Præsten her vilde *aldrig* give sit Samtykke dertil, hvis han forberedede mig.

Sorø d. 13 Februar Kl 6.

Iovermorgen og de 2 følgende Dage repetere vi og vi have Examen fra Løvedag til Fastelavns Søndag. Jeg vil haabe at det maa gaa mig godt. Man har brugt nye Pinsler imod mig i Skolen, lagt et Baand om min ene Finger, snæret det fast og trukket mig rundt i Classen, saa at Fingren nær var gaaet af Led, desuden har en Dreng, hvem jeg nok ved hvem er, *revet* alle Fryndserne af mit Tørklæde, og revet en alenlang Flænge i mine Buxer, saa at jeg vist ikke mere kan bruge dem. Jeg selv gaar her og er bestandig syg, det kan ikke vedblive saaledes, jeg maa bort. Jernbanen skal være færdig til Juni.

Sorø d. 17de Februar 3die og sidste Repetitionsdag.

Dit Brev, som jeg modtog idag voldte mig usigelig Glæde, og jeg stræbe i Gjærningen at vise, at jeg er din Føielighed værdig³¹⁾. Skjøndt jeg har en bulden Finger og en Vable midt i Haanden paa højre Haand og det derfor gaar meget daarligt at skrive, gjør jeg det dog, for at melde dig høist vigtige Ting. Jeg har begyndt at løbe paa Skøiter, og jeg har faaet min Vable ved at støtte mig paa en Stok. Rectoren behøver ikke Udmældelse før 8 Dage iforveien, en Maaned er det allertidligste, det har Præsten selv sagt til Johan, men det er bedst snarest at sende Præsten Udmældelsen. Johan faar først paa Søndag sin Udmældelse til »Aan«, han skal ud første April, det var jo ret net, om vi kunde følges ad, det er jo ikke lige før en Examen, hvor Rectoren nødigt seer, at nogen gaar ud, jeg har jo lige bestaaet en Examen. Johans Udmældelse er ikke andet end en lille Billet fra hans Fader til Rectoren, til hvem han selv afleverer den, og som giver ham Testimonium. Mit Testimonium vilde ogsaa blive bedre, hvis jeg gik ud til April end, hvis jeg gik ud ligefør en Examen. Jeg kunde jo saa efter Paasken gaa ind i Borgerdydskolens VI Klasse.

Sorø d. 6 Marts Mandag Kl. 5½.

Idag var jeg hos Rectoren med Johan, han sagde ikke andet end at han ikke havde ment, at han saa snart skulde af med mig. Det glæder mig, at jeg er meldt ind hos Rovsing, har du nu ogsaa sagt til ham, at jeg vilde lære Engelsk. Characterer i Halvaarsexamen: No 1. Græsk ug, Latin ug, Fransk mg, Tydsk ug, Historie ug, Geografi ug, Religion ug, Mathematik mg, Naturhistorie ug, Fransk Stil ug, Latinsk, Tydsk, Dansk Stil mg. Det er saaledes gaaet mig over Formodning udmærket til Examen.

Sorø d. 13 Marts.

Den 1ste April er en Løvedag, og derfor ville Johan og jeg faa Torsdag til at pakke ind paa og sige Farvel til Lærerne, og Fredag til at Reise paa af Rectoren. Jeg er bleven plaget meget i de sidste Dage, men jeg trøster mig med, at det snart faar en Ende. Vi have haft et smukt Veir i de sidste Dage og Søen er fri for Is. Vi havde fri Torsdag Eftermiddag. Jeg kjører til Slagelse med Schou paa Søndag, det skulde have været forrige Søndag, men jeg skulde i Kirke, og han kjørte med en anden. Den sidste Søndag gaar jeg til Liunge. Her skal snart være Concert.

Har Frederik Wagner næret bitre Minder fra Sorøtiden, var de svundne i hans senere Aar. Naar jeg besøgte ham med mine 2 Sønner i deres Soraneruniform, blev han oplivet og fortalte dem muntre Skolehistorier fra sin Tid i Sorø.

En af de sidste Gange, jeg besøgte ham før hans Død, sagde han: »Jeg vilde ønske, at jeg endnu en Gang kunde komme til Sorø. Bare sætte mig ind i min gamle Klasse og stille se ud over Søen. Men det naaer jeg ikke, — jeg er for syg«.

²⁹⁾ Nicolai Gottlieb Blædel (26/12 1816—15/7 1879), den Gang Sognekapellan til Garnisons Kirke.

³⁰⁾ Kristen Rovsing (3/12 1812—16/1 1899). Han købte i 1853 Borgerdydskolen af C. V. Rimestad.

³¹⁾ Han holdt Ord, idet han i 1858 blev Student fra Borgerdydskolen med Udmærkelse og i 1863 afgik fra Den kgl. militære Højskole som No. 1.

GODE OG RAMMENDE ORD

Den sjællandske Bondestands Sparekasse holdt Generalforsamling den 28. Juni. Sparekassens Direktør, Soraneren *H. Krog-Meyer* fremkom i sin Beretning med nogle afsluttende Ord, der fortjener at kendes i vide Kredse og derfor ogsaa aftrykkes her. Krog-Meyer udtalte:

— Det er kun naturligt, at der var lidt Uro i de første Dage efter den 9. April. Ogsaa hos os blev der hævet en Del, men ingen Steder var der Tale om blot Tiløb til Panik, og saasomt Eksporten kom i Gang igen, kom der Balance i Tingene, saa Maj Maaned bragte Fremgang, Juni Maaned er forløbet normalt, ogsaa med Hensyn til Betaling af Termisydelsler.

Men nu gaar Livet tilsyneladende sin vante Gang, og det er forbavsende saa mange af os, der er tilbøjelige til at overhøre Tidens alvorlige Tale. Vi hygger os med vor Restbeholdning af Kaffe og Tobak og skubber Tanken fra os om den store Regning, der vil komme, skønt vi véd, at den bliver større Dag for Dag. Ogsaa Landbrugets Vanskeligheder vil forøges, naar Kreaturerne skal sættes paa Stald, og det vil knibe med Foderet. Det tragiske er den store Arbejdsløshed, haade den nuværende og den meget større, der vil hærge Landet til Vinter, dobbelt tragisk som Følge af, at vi selv har skruet Omkostningsniveauet saa højt op, at meget Arbejde ligger brak, fordi man ikke har Raad til at lade det udføre, og tredobbelt tragisk fordi det tildels er et indre Spørgsmaal, som vi ikke kan give Udlandet Skyld for, idet vi er stivnet i Dogmer og gamle Former, som vi ikke har Raad til at opretholde for Tiden.

Fik vi blot Retningslinierne fra dem, der styrer og raader, nu da Politikerne har samlet sig i et fælles Styre, og da Partiskillelinierne derved er traadt i Baggrunden, saa vilde vi møde frem fra Sogn til Sogn, fra By til By i Tusindvis, i Titusindvis, rede til at hjælpe med at bygge et bedre stærkere Danmark op. Saa vilde vi trods alle Vanskeligheder, der kommer, være i Stand til at hindre, at vort skønne, rige og veludrustede Land blev forvandlet til den Fattiggaard, vi har været paa Vej til at gøre det til, og saa havde vi Ret til at tro og haabe, at end er der en Gud foroven, som raader for Danmarks Sag.

GAMLE SORANERE OG SORANSKE NOTER

Biblioteksassistent Georg Olsen, Sorø Akademis Bibliotek, er fra 1. Juli ansat som Bibliotekar i Odder. Georg Olsen har arbejdet et Par Aar i Sorø Akademis Bibliotek.

*

Køkkenassistent, Frk. Lind, Sorø Akademis Skoles Køkken, har fra 15. August faaet Ansættelse som Økonoma ved Sygehuset i Aakirkeby.

*

I Sommerferien vil der blive indlagt Centralvarme i Gymnasiebygningen.

*

Den danske Konsul i Bilbao, Direktør *Aage Lindegaard*, er udnævnt til Ridder af Dannebrog.

Kasserer i Generaldirektoratet for Post- og Telegrafvæsenet og Sekretær for Generaldirektøren, Ekspeditionssekretær, cand. jur. *Axel von Späth* ('99) er udnævnt til Ridder af Dannebrog.

Rektor *A. J. West*, Sønderborg Statsskole, R. Db. ('98) er udnævnt til Dannebrogsmænd.

*

Kredslæge *V. S. Barchalia* ('02) og Hustru, Frederikssund, fejrede Sølvbryllup den 24. Juni.

*

Ritmester *O. J. Feddersen*, Aarhus, fyldte 50 Aar den 29. Juni.

*

Provst for Fjends Herred, Sognepræst i Højslev *Michael Brandt* ('99) fyldte 60 Aar den 23. Juli.

*

Lektor ved Rungsted Statsskole, cand. mag. *P. C. Schærff* ('08) fyldte 50 Aar den 20. Juni.

*

Tandlæge *Hjalmar Kiær*, København, fyldte 50 Aar den 19. Juni.

*

Soransk Samfunds Kasserer, Direktør *A. V. Rasmussen*, har aabnet en Forretning som Kunsthandler i sine Lokaler i Vesterport.

*

Tirsdag den 2. Juli viedes i Simon Peters Kirke i København Frk. Helen Petersen, Datter af Enkefru P., København, til Assistent i Zoneredningskorpset *Kaj Rothe Hansen*, Søn af Redaktør Rothe Hansen, Sorø.

*

Stud. med. *Per From Hansen* ('33) blev den 22. Juni cand. med. med Udmærkelse. Det opnaaede Resultat, 272 Points, er ifølge »Social-Demokraten« den trediehøjeste Karakter, der nogen Sinde er givet Lægekandidater ved Københavns Universitet. I Vinteren 1929 naaede nuværende Overlæge Espen Kirk, Holstebro, 276 Points, og for 5—6 Aar siden blev Dr. Sindbjerg Hansen Præ-Kandidat med 274 Points. Til 1. Karakter kræves 189 Points, til Præ 261, og det højeste, der kan naas, er 288 Points.

Men skønt Per From Hansen har klaret sit Studium igennem paa den normerede Tid, syv Aar, har han alligevel i sin Studietid faaet Tid til adskilligt andet. I de første tre Aar gjorde han Tjeneste paa Totalisatorkontoret paa Traverbanen, samtidig med at han passede Bøgerne, og derefter paatog han sig at manuducere yngre Kammerater i Fysiologi til Eksamens 1. Del. Den 1. August begynder han Turnustjeneste paa Bispebjerg Hospital.

*

Søkadet *Helge Worm-Leonhard* ('36) er udnævnt til Søløjtnant af 2. Grad.

*

Examina ved Københavns Universitet:

- Den 3. Juni Erik Høirup Knudsen ('34), cand. theol. (laud).
- Den 6. Juni Edvard Ejgil Erntsen ('32), cand. theol. (haud. prim.).
- Den 8. Juni Jacob Jacobsen ('34), cand. jur. (1. Kar.).
- Den 14. Juni Jørn William Gerlin Jensen ('34), cand. jur. (1. Kar.).
- Den 18. Juni Per Aage Mattis Lorenzen ('33), cand. polit. (1. Kar.).
- Den 19. Juni Niels Elkær Hansen ('34), cand. polit. (1. Kar.).
- Den 20. Juni Per From Hansen ('33), cand. med. & chir. (1. Kar. m. Udm.).
- Den 21. Juni Flemming Valeur Nissen ('34), cand. polit. (1. Kar.).

*

Soransk Samfunds nysafgaaede Sekretær *Mogens Poulsen* ('35) har taget Tandlægeeksamen med første Karakter.

*

Fuldmægtig, Dr. jur. *Ernst Andersens* forvaltningsretlige Doktordisputats har faaet en smuk Omtale i »Ugeskrift for Retsvæsen«, hvor Professor, Dr. jur. Poul Andersen bl. a. skriver, at Afhandlingen er en meget værdifuld Berigelse af vor forvaltningsretlige Litteratur, og at dens Forfatter fuldt ud har gjort sig fortjent til den juridiske Doktorgrad.

*

Fhv. Dommerfuldmægtig *Th. Thorkilsen*, Sorø, har paa Finansloven faaet bevilget en aarlig Understøttelse paa 2380 Kr. Thorkilsen opnaaede nemlig paa Grund af sin Alder ikke Statsansættelse i 1930.

*

Studenterforeningen arrangerer i Dagene 14.—19. August et Sommermøde med nationalt Program paa Idræts-højskolen i Gerlev. Professor, Dr. phil. *Vilhelm Andersen* har trods sine nogle og halvfjerds Aar ikke undslaaet sig for at lede en Heldags Cykleudflugt til Egnens minderige og naturskønne Steder.

*

Alfred V. Rasmusen's

Kunsthandel

Trommesalen 2
Vesterport 324

Telefon: Central 8229

TANDLÆGE

BØRGE HØFT

Dr. med. dent.

Vimmelskaffet 30 (vis à vis Silkehuset), Palæ 68 14. Konsultation fra Kl. 10—4 (bedes forudbestilt).

VARELOTTERIET

Støtter dansk
Produktion

Der er købt Gevinster
i danske Varer
for over 100 Mill. Kr.

ALMINDELIGT DANSK
VARE- OG INDUSTRILOTTERI

Danmarks største
velgørende Institution

Til almennyttige og
velgørende Formaal
er der udbetalt for
over 28 Mill. Kr.

Største Gevinst 10,000 Kr. — et lille dansk Hjem. — Nogle faa Lodsedler for Soranere faas endnu hos Lotteriets Kollektører og i Hovedkollektionen, Laxegade 2, Kbhvn.

En Lodseddel til 5. Trækning (14.—16. August 1940) koster kun 4 Kr. 60 Øre.

„SORØ BYS HISTORIE“

v/ L. F. la Cour

Pris Kr. 7,50

Svegårds Boghandel, Sorø

Inger Norries
Sølvsmiede

Leverandør til Varelotteriet

Nikolaj Plads 32 - Palæ 5648

Ældre Forretningsmand

(Soraner), der paa Grund af Valutaforholdene ha maattet opgive sin Forretning, søger Beskæftigelse ved Repræsentation, Kontorarbejde eller lign.

Telf. Vester 5690 x.

H. C. BORCH & CO. A/S

KUL- & KOKS-IMPORT

Strandvej 183, Hellerup · Telf Helrup 65 66

Husbukke
Assurance-
Compagniet

Dagmarhus
København V.
Central 13,773

Ønsker De
god Forsikrings-Service?

Kontorchef Robert Bentsen,
NATIONAL's Hovedagentur,
Gl. Torv 6, København.
Central 16865

Westfalske Cinders

72 SORÅNER-BLADET.

MEDLEMS SORÅNSK

BLAD:FOR SAMFUND

25. AARGANG

Nr. 8

August 1940

GENSYN MED SORØ

Man elsker dette Sted og kan ikke lade være at beskæftige sig med det i Tankerne, Mindets og Fremtids-haabets. Man kan holde sig borte derfra i baade fire og fem Aar, men i det sjette maa man en Dag eller to derned for at se, om alt staaer endnu som i Erindringens skøntfarvede Skær — eller om der er sket noget, man maa græde over. Jeg var der forleden, og gammel Vane faar mig til at »gribe Pennen« og fortælle lidt om, hvad jeg saa og hørte.

Der var hedt, julihedt, som der plejer og skal være i Sorø ved Midsommertid — heri var der ingen Ændring. »Folk kan ikke holde ud at være her paa denne Tid; selv de, der er født hernede, skyer Sorø som Pesten i den hede Tid« betroede Svenden i en Urtebod mig — og det saa ud, som om han havde Ret; rundt om lukkede Vinduer og ikke eet kendt Ansigt at se, Akademihaven i al dens Pragt komplet tom for Folk, og det baade om Dagen og om Aftenen. Og dejlig er dog denne store, herskabelige, rigt afvekslende Park — smukkere, synes jeg end nogen-sinde; røgtet med Forstaaelse af dens særegne Skønhed, forøget med ny Ynde, men paa en nænsom og pietetsfuld Maade og hist og her med Vidnesbyrd om, at noget nyt forberedes. En særlig Skønhed frembyder den Del, der er optaget i det gamle Anlæg ved Indlemmelse af de to Privathaver, som skilte den fra Søgade. Overgangen er gjort umærkelig, selv for en stedkendt gammel Dreng; den ganske stilløse hvide Bygning, som engang var Amtmandsbolig men nu er Alumnat, skæmmer ikke det landskabelige Skønhedsindtryk noget videre; værre er Peter Heises »Villereden« i sin Klunkestil, men Huset er ret godt gemt til Side og den, der kender det, kan jo lade være med at se derhen.

Jeg savnede de mange smaa Baadebroer fra Sejlfor-eningens Bro paa Hjørnet og sydover; Herregud, var de nu saa slemme, at de maatte væk? en af dem er bevaret, og den er til Gengæld mere end fæl at skue med et højt Tralværk, godt spækket med Pigtraad over det hele — hvordan Pokker kan dog saadan noget Svineri faa Lov at ødelægge den smukke, sivkranste Søbred? det er en sær Lov, at hver skøn Park skal have sit Hørup-Monument til de Besøgendes Haan og Ærgrelse.

Ellers er Sejlbaadene blevet smukkere og mere ensar-tede — ihvertfald de, der var under Sejl den Lørdagften, da jeg saa dem sejle Vandet tyndt for en frisk Kuling, — men unægtelig savnede jeg de mærkelige Baadtyper fra mine Sorø-Aar: Hoff's »Ole«, Amtmand Vedels fine to-smakkede Baad, Lafritz' — senere Barber Sibberns — kluntede Fartøj, som vi en Julidag i Kirketiden for snart et halvt Aarhundrede siden kuldsejlede med ud for Ba-

debroen, Graver Steens hvide, spidsgattede Baad — den-gang Søens bedste Sejler — og de sjove smaa Hækjoller med et enkelt Sprydsejl, der luntede over Søen med flere smukke Pigebørn, Madkurve og Flaskefoer ombord end just Sømandsskab og Sejlkunst...

Det var jo nu i Ferien — i fordums Dage vilde det have været midt i den hedeste Eksamenstid! — og Elev-baadene, der ganske lignede sig selv, laa fast ved deres Broer og Pæle. Øde og tom var selve Skolebygningen — ad »den lille Dør« vovede jeg at trænge ind i Helligdom-men; ikke en Sjæl var at se, lidt Raslen nede i Køkken-rummene tydede paa, at der dog opholdt sig levende Væsner indenfor Murene, men ellers stod alt, som det formodentlig gjorde den Dag i Juni, da Skolen lukkede; et Par glemte hvide Huer udenfor Spisesalen, Regnehæf-ter og Stilebøger laa og flød hist og her — hele den ubeskrivelige Duft af Dreng og Mad, Eksamensbøvs og Bøger var aldeles, som den altid har været og sikkert vil vedblive at være paa Gange og Trapper og i Klasserne til Skolens Ende. I Solennitetssalen stod de danske Kon-ger i deres Rammer og saa ud, som om der intet var pas-seret i Dannevang siden 1827; Fader Holberg sad i Spise-salen og stirrede langt hen for sig, og paa det falske Roslin-Billede i »Selskabssalen« havde hans Aasyn frem-deles det let haanlige Udtryk, som ihvertfald ikke forlader det, saalænge det rædselsfulde Møblement, man har om-givet ham med, bevares med en Trofasthed, der var en bedre Skat værdig...

Det Kig, jeg kunde kaste ind i Kirken mellem et Bryl-lup og en Begravelse, forvissede mig om, at ogsaa her var alt som altid; om det saa var den afbrækkede Perle i Kro-nen over Holbergs Vaabenskjold paa Sarkofagen, saa var den stadig afbrækket og borte. Udenfor Kirken, paa den gamle Kirkegaard, der nu er blevet en Bregnegaard — aldrig nogetsteds har der groet Mage til Masser af Breg-ner som her! — blev der samvittighedsfuldt revet og gjort lørdagsrent af en enlig Havekone, som havde nok at be-stille. Sidst, jeg var her, puslede ogsaa en Havemand blandt Gravene — nu fandt jeg hans Navn paa en af dem: Dannebrogsmænd og Akademivægter S. Sørensen stod der paa Stenen; det var ingen anden end Gymnasie-tjeneren Søren fra min Gymnasiastid, hvis røde Haar og poliske Øjne jeg altid var glad ved at gense, naar ske kunde. Ogsaa andre nye Navne paa de gamle Gravsteder faldt mig i Syne — et enkelt velkendt, den smukke Alhed Lunge, født Bronées, de fleste ukendte; til Gengæld var det gaaet slemt ud over de gamle Navne paa de ældre hvide Gravsten — al, al for mange af dem er nu helt udviskede og vil formodentlig aldrig mere blive til at læse. Hvilket Held, at nogle af dem er bevaret i Graver Niels P. Larsens Skrift om Begravelsespladser i Sorø! men

fordi de kan ses i en Bog (desværre ofte slemt forvanskede), burde de dog ogsaa kunne læses paa selve Stedet — og det er ikke engang Tilfældet med de store gamle Sten, der ligger til Minde om Folk som Andreas Schylte og Chr. Vogelius Steenstrup. Ærlig talt: det kan Akademiet — »Sorø Akademi er Navnet paa det Sorø Akademis Skole tilhørende Gods, hvis Overskud anvendes til forskellige kulturelle Formaal« — ikke være bekendt. Meget Overskud er der vel næppe at vente paa Skolens Regnskab i den kommende Tid, men mon Kurator Korsgaard dog ikke skulde kunne finde Udvej for det Par hundrede Kroner, som her er Brug for — og inden det er forsent? der er jo dog her Tale om smaa kulturelle Værdier, som har Krav paa, at der tages Hensyn til dem. Jeg vil foreslaa Kuratoren selv at befare Aastedet, overbevise sig om Sagens Rigtighed og derpaa tage det Initiativ op, som de lokale Autoriteter synes at lade ligge.

Paa Rektor Hoffs smalle Gravsten laa denengang nogle, ganske vist nu visne, Blomster — lagt af en ukendt, kærlig Haand; jeg vover at gætte paa Fru Lektor Matthiessens. Men der burde altid ligge friske Blomster paa den Grav, og der er, navnlig da i Rosentiden, nok at tage af i Skolens egen Have. Altsaa, uden at det havde været muligt at bede Akademigartneren om Forlov, laa der senere paa Dagen tre røde Sorø-Roser paa Stenen, og gid de daglig maa blive fornyede; der er ellers skummelt nok dér, hvor man har stedet denne sande Ven af Sorø Skole, den trofasteste af de trofaste, til Hvile.

Saa var der, Gud ske Lov, den Glæde at notere, at endnu har man da ikke faaet lukket Sorø Kirkes og Kirkegaards eneste aabne Vindu mod Nord — eller vel rettere: Nord, et Par Streger til Øst; med andre Ord: den slemme Plan om at opføre en ny Biblioteksbygning i Forlængelse af den gamle er ikke blevet virkeliggjort, og endnu er der frit for den vestre Ende af Danneskjolds Allé. Paa en Tid, hvor det er bedrøvelig smaat med al Slags Frihed, er dette dog et Lyspunkt. Mindre opmuntrende er det, at der stadig er Kontor og Beboelse med Ildsteder og det hele *under* Biblioteket, hvor de aldrig burde findes — og navnlig ikke, naar man er klar over Faren derved, for det er man dog vel? her er Pladsen til Bibliotekets Udvidelse; Godskontoret kan jo anbringes alle andre Steder. Men der skal maaske endnu snakkes og forhandles i Aarevis om den Ting, eller skal det absolut gaa rigtig galt, før Fornuftten kan sejre? Naa, med den soranske Stærekasse er det dog altsaa til idag blevet Lyv, og Tiden er jo ikke netop til nogetsteds at bygge Stærekasser — det kan knibe nok at faa den anvendt, man hænger paa.

Sorø By — ligner sig selv, skønt der hist og her vel kan noteres visse Ændringer i det kendte og elskede. »Hotel Frederik den 7.« er saaledes bygget om — de gamle hyggelige Interiører er afløst af noget funkisagtig noget, som ikke ser al for lysteligt ud, og selve den folkekære midt paa Torvet har skiftet Lød, højst mærkværdigt. Før var han nærmest sortagtig af Ydre; nu har han faaet en sær rødbrun Farve og er ligesom blevet noget ulden i Konturerne. Der maa vel være en metallurgisk Forklaring paa Fænomenet, men den Smule Kemi, vi lærte i Sorø i min Tid, strækker ikke til at forklare mig Forholdet. Maaske en mere kyndig vil ulejlige sig med at tage til Sorø og se paa Drotten samt derefter oplyse Sammenhængen, eventuelt anwise, hvorledes Sorø Bys eneste Monument kan faa sin Ungpigekulør igen.*) Kongens officielle vis-à-vis, Byens Raadhus er snart helt overgroet af Raadhusvin — det er vist ogsaa den eneste Vin, som vanker dér. Paa Altanen ud mod Torvet, hvorfra saa megen mær-

kelig Tale har lydt til Folket, stod forleden Morgen en Hund saa stor som en middelstor Kalv med Forbenene støttet mod Brystværnet og kiggede mellem al det grønne ned paa Torvet. Maaske det var en fast ansat Raadhus-hund, som har at iagttage, hvad der sker paa Pladsen; der var ellers ikke en Kat at se, paa det Tidspunkt, ikke engang Barber Sibberns. Selv sad jeg hyggelig bænket i Konditor Coldings Lokale og nød Verdens bedste Kryddere til min Morgenkaffe; det var efter en Nat med Luftalarm, der i Sorø er arrangeret anderledes end ellers i Landet; man begyndte med den lange Tone, hvormed der andet Steds blæses af, derefter fór Byens Sprøjter (eller var det Zonens?) hylende og tudende gennem Gaderne og langt ud i Landdistriktet, hvorpaa der blæstes af med flere smaa raske Stød i Sirenen og og Ambulancehyl i en anden Takt. Det hele skete godt halvanden Time efter, at der havde været alarmeret i Slagelse med saadanne Hyl, at det kunde høres helt til Sorø, men bedre sent end aldrig. Paa Hotellerne halsede hele Belægningen ned i Tilflugtsrummene, og hverken dér eller i Byen var man vaagen til Daad efter saadan en Nat før langt op ad Formiddagen.

Om Eftermiddagen suste der en halv Storm over Sø og Skove, og der var Kaproning i lange Baner af indfødte og fremmede Hold. Om det ellers var noget at gøre Blæst af, ved jeg ikke, men Sorø-Roere er jo i en Klasse for sig, og hvis de uden Omsætningsafgift har kunnet bjerge sig noget af alt det Sølvøj, som i Dagens Anledning var udstillet i et Butiksvindue paa Storegade, saa har de skam ikke roet omsonst. Men, da det meste af Sølvøjet var Vandrepræmier, kommer det jo sluttelig an paa, hvem der kan hale det ind med Aarene...

H. G. Olrik.

*) Det store nye Værk om Sorø By har S. 310 en Fodnote om, naar Statuen er rejst og flyttet og al det, men ikke noget om, hvad den er a'; saa var gamle Th. Hansen klogere i 1883: Frederik den 7. paa Sorø Torv, siger han S. 94, er »i bronceret Zink af Evens«. Om det nu er Broncen, Zinken eller Evens det er galt med — that is the question.

Red.

REKTOR JOHANNES BRAAE

• 26. Maj 1887 — † 14. Juli 1940

Rektor ved Sortedam Gymnasium *Johannes Braae* døde pludselig Søndag den 14. Juli. Begravelsen foregik fra Bispebjerg Krematorium Fredag den 19. Juli. Soransk Samfund havde sendt Krans til Baaren.

Johannes Braae var født den 26. Maj 1887 i Næstved som Søn af Papirhandler Hans Frederik Braae og Hustru Augusta Margrethe, f. Jørgensen. I 1905 blev han Student fra Sorø Akademis Skole og tog seks Aar efter Magistergraden med Astronomi som Hovedfag. Han virkede derpaa i en halv Snes Aar ved Universitetsobservatoriet, først som Beregner og siden som Observator, men brød saa af for at gaa Lærervejen. I 1921 ansattes han som Adjunkt ved Ordrup Gymnasium, udnævntes i 1929 til Lektor og overtog i 1930 efter Hanne Adler Stillingen som Rektor ved Sortedam Gymnasium. I de ti Aar, han fik Lov til at lede dette Gymnasium, gjorde han sig særdeles afholdt saavel af Elever som Lærere og vandt ved sit stille og beskedne Væsen almindelig Anerkendelse og Respekt. Fra hans Haand foreligger der nogle videnskabelige

Afhandlinger dels i »Astronomische Nachrichten« og dels i Det kgl. danske Videnskabernes Selskabs Skrifter samt i Publikationer og mindre Meddelelser fra Københavns Observatorium.

Johannes Braae havde været syg i et halvt Aars Tid af en Hjertelidelse, men følte sig nu rask og lykkelig over at skulle vende tilbage fra sin Orlov til Skolegerningen. Meddelelsen om hans bratte Bortgang virkede derfor stærkt paa dem, som kendte ham og holdt af ham. Han efterlader sig Hustru Gerda Braae, f. Arboe, og to Sønner.

EN SORANER-SKÆBNE

Torsdag d. 11. Juli d. A. bisattes paa Bispebjerg Soraneren *Aage Pamperin*, hvis Navn sikkert vil vække Minder hos mange Soranere, navnlig blandt tidligere Medlemmer af Soldaterkorpset.

Mit Bekendtskab med Pamperin stammer dog ikke fra Sorø, og hans Soranerdata kan jeg derfor ikke opgive, men fra 1894, hvor vi tre tidligere Soranere, Pamperin, *Einar Petersen*, senere Godsejer paa Ødemark, og jeg mødtes paa Kystartilleriets Sekondløjtnantskole og straks dannede et særligt Kammeratskab indenfor det, iøvrigt udmærkede Kammeratskab, som hele Skolen udgjorde.

Efter hvad vi dengang forstod, var det Pamperins Agt at søge at blive fast Officer, men trods hans mange udmærkede Soldateregenskaber savnede han i nogen Grad Evnen til at underordne sig saa ubetinget, som det navnlig dengang krævedes, ikke mindst af en vordende Officer, og efter nogle Gange at have »brændt den af«, og udstaaet de derfor ret strenge Straffe, var baade han og vi klare over, at den Vej var lukket, og at man end ikke vilde lade ham bestaa Sekondløjtnantskansen. Ved en Skarpskydningsøvelse med de svære 24 cm's Kanoner paa Mellemførtet bevirkede Lufttrykket, at en gammel Ørelidelse brød op, og nogen Tid efter kasserede derpaa en Kassationsret ham fuldstændig til al Militærtjeneste, og han blev hjemsendt, inden vi andre var færdige, saa han civil deltog i vort Eksamenssold. —

I de næste Par Aar saas vi af og til, og det syntes stadig at knibe for ham at finde en Livstilling, som vilde tilfredsstille ham, indtil han, jeg tror i 1897, ved Hjælp af en Arv bestemte sig til sammen med en Broder at starte en »en gros« Forretning i Kolonial med Domicil i Kolding. Der rendte jeg ogsaa tilfældig paa ham en Aften, jeg fra min Landstation var taget ind for at gaa i Theatret. Forretningen maa imidlertid være gaaet daarligt, for ikke længe efter hørte jeg, at han var taget til Australien for at starte en Faarefarm. Opholdet i Australien blev heller ikke af lang Varighed, for ved en Sammenkomst, vi gamle Soldaterkammerater havde i København 1 à 2 Aar senere, traf jeg igen Pamperin, som nu vilde være Forstmand i Canada, og Forbindelsen mellem os glippede nu helt i nogle Aar. Det næste Livstegn var et Prospektkort fra den nordligste Poststation i Kanada, der kort meddelte, at han imorgen startede med en af de Slædeekspeditioner, der blev udsendte for at lede efter Andrées Ballonekspedition, og at jeg foreløbig ikke skulde vente at høre fra ham. Næste Gang jeg spurgte nyt,

var et Brevkort i 1914 fra en af Skyttegravene i Flandern, der kort meddelte, at han nu var der, og at der den følgende Morgen skulde finde et Stormangreb Sted, og at Chancen for at komme levende derfra var minimal. I alle disse Aar havde jeg af og til skrevet til en fast Adresse i København, men om nogle af disse Breve er kommet frem, fik jeg faktisk ikke at vide, egentlige Svar fik jeg ikke og ingen andre af Kammeraterne hørte heller noget. Om Pamperin saa var kommet levende fra Flandern, vidste jeg intet, før jeg en Dag i 1920, hvor jeg var i Sorø i Anledning af min Faders Død, uventet rendte paa ham dernede. Desværre var jeg saa optaget, at vi kun talte sammen faa Minutter, jeg fik kun lige at vide, at han havde købt en lille Ejendom i Slaglille, og der sammen med en Søster startet en Høsefarm. Næste Gang jeg kom til Sorø prøvede jeg at opspørge ham, for endelig at faa en ordentlig Samtale, men da var Høseriet allerede opgivet, og Pamperin rejst. Et Forsøg med Brev til den gamle Adresse gav intet Resultat og først i 1928 eller 29 løb jeg igen ved en Tilfældighed paa ham, idet jeg traf ham paa Kunstmusæet, hvor han da var blevet Reserve-Kustode. Siden da har jeg med længere og kortere Mellemløb opsøgt ham der, ligesom han har besøgt mig i mit Hjem, men meget at vide om hans Oplevelser baade i det civile Liv og i Krigen har jeg aldrig faaet. Mest fik jeg at vide, da vi i 1934 var sammen til vort 40aarige Soldaterjubilæum, bl. a. at af de to Tapperhedsmedaljer han bar, var den ene erhvervet for under en af Kampene i Flandern at have reddet en saaret engelsk Officer ud af »no mans« Land, og at man ved samme Lejlighed havde forfremmet Pamperin til Sergeant. Han syntes, at han burde være forfremmet til Løjtnant, hvilket han tog som en Fornærmelse og derfor, da han var udskrevet fra Lazarettet, tog sin Afsked, fik sin Invalidepension omsat i en Udbetaling engang for alle, og da den var sat til paa Høsefarmen, fik den beskedne Stilling ved Kunstmusæet, som han var i lige til sin Død.

Var Pamperin saaledes ikke noget fremragende Medlem af Samfundet, og udnyttede han muligvis ikke helt de rige Evner, som Naturen paa mange Omraader havde udrustet ham med, har han dog gjort sig saa fortjent i den Situation i Flandern, at baade hans gamle Skole og det Soldaterkorps der, hvoraf han var Medstifter, med Ære kan nævne ham som en af sine.

Andreas Bang.

— *Aage Traugott Pamperin* var født den 9. Juli 1873 i København som Søn af Grosserer Vilhelm Gottlieb Pamperin og Hustru Vilhelmine Christine Birgitte, f. Langballe. Efter at have gaaet i Skole i det v. Westenske Institut, indkom han efter Sommerferien 1886 i Sorø Akademis Skoles 2. Klasse og udmeldtes af 3. Klasse i Juli 1889. Pamperin fik Ideen til Soldaterkorpsets Oprettelse (se *Soraner-Bladet* I Aargang Nr. 2 Side 15). I *Soraner-Bladets* III Aargang Numrene 11 og 12, Siderne 81 og 91 m. fl. har han i et Par Artikler »En Soraners Erindringer fra Fronten« skildret sine Oplevelser under Vedsenskrigen 1914—18. I IV Aargang Nr. 4 Side 27 findes et Digt af Pamperin »In Memoriam« og i V. Aargang Nr. 1 og 4, Siderne 8 og 28 har han under Titlen »Sidst i Firserne« meddelt nogle Skoleerindringer.

FRA UNDERSTØTTELSESFONDEN

Saa bragte Morgenposten alligevel noget virkelig glædeligt til Fonden, nemlig et Afdrag paa 100 Kr. og hvad der næsten var det mest oplivende følgende Skrivelse:

Denne Gang et lidt større Afdrag, fordi De antagelig trænger til større Beløb nu ved Semesterets Begyndelse. — Jeg vilde være glad ved at modtage et Uddrag af mit Regnskab med Soransk Samfunds Understøttelsesfond — selvfølgelig haster det ikke. — Med Soranerhilsen.

Hvorfor mon ikke mange, mange flere af vore Laanere gør noget lignende, Beløbet behøver jo ikke at være slet saa stort, men det vilde unægtelig gøre hele Laaneinstitutionen mere værdifuld, hvis jeg kunde regne med, at Laanerne blot prøvede paa at overholde de trufne Aftaler, eller i hvert Fald meddele mig Grunden til, at Aftalen ikke holdes. Det er ikke morsomt at sidde og skrive skræppe Rykkerskrivelser til sine Kammerater, hvis Trængsler jeg godt kan forstaa — forudsat dog at jeg hører lidt om disse — Tavsheden er nærmest uforskammet og fremmer under ingen Omstændigheder Sagerne. Derfor lysér en saadan Meddelelse som den ovenfor gengivne op, og jeg vilde ønske, der vilde følge mange lignende efter — særlig da Behovet for Laan ikke bliver mindre.

Svend Clausen.

OVERLÆGE M. K. ZAHRTMANN

* 26. Januar 1861 — † 1. August 1940

Overlæge *M. K. Zahrtmann* døde den 1. August paa Kommunehospitalet i København efter et Par Maaneders Sygeleje. Bisættelsen foregik den 5. August fra Bispebjerg Krematorium. Soransk Samfund sendte Krans til Baaren.

Marius Kofoed Zahrtmann, som fødtes den 26. Januar 1861 i Rønne, var en af den i 1899 afdøde Etatsraad, Fysikus C. V. Zahrtmann og i 1918 afdøde Hustru, Sara, f. Jespersens Søner, af hvilke fire blev Studenter fra Sorø Akademis Skole. Thi Skolen i Rønne havde den Gang ikke Dimissionsret til Universitetet, men til Gengæld havde dens Elever Fortrinsret til Optagelse i Gymnasiet i Sorø. Af den nu afdøde Overlæges Brødre blev Maleren *Peder Henrik Christian (Kristian) Zahrtmann* Student i 1862, Kemikeren *Conrad Heinrich Donner Zahrtmann* Student i 1865 og *Peter Tetens Zahrtmann* Student i 1868. Deres langt yngre Broder blev først Student i 1878 af den sproglig-historiske Retning som Nr. 1 paa sit Hold, der forøvrigt kun talte fire sproglige og to matematiske Studenter, af hvilke den ene er den endnu spillevende og meget afholdte Soraner, fhv. Kontorchef i Statsbarnernes Generaldirektorat *Johan Harhoff*.

Da *Marius Kofoed Zahrtmann* havde forladt Sorø, kastede han sig over det lægevidenskabelige Studium og blev cand. med. i 1887, gjorde Kandidattjeneste først paa Frederiks Hospital 1887—89, derefter paa Sindssygeanstalten ved Aarhus til 1890 og ansattes 1. Maj dette Aar som Reservelæge ved Københavns Arbejdsanstalt paa Ladegaarden. I 1896 forfremmedes han til Ladegaardens Læge, og da Institutionen i 1908 flyttedes ud paa Arbejdsanstalten Sundholm, fulgte *Zahrtmann* med. Først i 1931 opgav han det anstren-

gende Arbejde som Læge paa Sundholm, hvor han i 1918 og 1919 var Overlæge ved Kommunehospitalets derværende midlertidige Afdeling. I sin lange Embedstid passede han desuden en omfattende Privatpraksis.

Fra sin dygtige og ansete Fader og fra sit Barn-domshjem havde vor afdøde Skolekammerat arvet rige aandelige Interesser. Fra sin Ungdom syslede han med litterære og historiske Studier, og i en meget lang Aarrække behandlede han i »Hospitalstidende« Emner fra Lægevidenskabens Grænseomraader mod Historie og Samfundsforhold. Navnlig havde hans Fødeøs Historie hans Interesse, hvilket gav sig Udslag i Forfatterskabet til Afhandlinger i »Historisk Tidsskrift« og i »Bornholmske Samlinger« samt i »Traps Danmark« og i *Daniel Bruuns »Danmark«*. I 1927 udgav han »Admiral Zahrtmanns Levned« og »Rønne By og Borgere«, og for nogle Ar siden samlede han sine Arbejder i et stort to Binds Værk, der indbragte ham Den Hjelmstjerne-Rosencroneske Medalje for Fremme af Fædrelandets Historie.

Overlæge *Zahrtmann*, der var ugift, levede et stille og spartansk Privatliv og var meget afholdt af Slægt og Venner. Han overleves af en Broder *Herman Zahrtmann* og Søsteren *Bodil*, der er Enke efter Kontorchef i Finansministeriet *M. Wilhjelm*.

MATTHIAS OLSEN BAGGER

EN EVENTYRER I DET 18. AARHUNDREDE

Student fra Sorø Akademi, Holbergs Samtidige og Ven.

Vægelsindethed er en af de Sider i den menneskelige Karakter, som *Holberg* ofte har gjort til Genstand for sin Behandling. Det er en af Grundene til, at han ogsaa har interesseret sig for *Matthias Olsen Bagger*, der frembyder mere end almindelig Interesse, fordi hans store Ustadighed, Uro og Rejselyst er forenet med en fremragende Begavelse.

Matthias Olsen Bagger er sandsynligvis født 1683 i Kristianssand, hvor Faderen var Hører ved Latinskolen. Faderen oprettede senere selv en Privatskole i sin Svigerfaders Hus, da hans Rektor, *Morten Andersen*, var en ualmindelig hidsig Mand, der mere end en Gang brugte Stokken paa sine Hørere.

Matthias Bagger blev først sat i Kristianssands Latinskole, hvor den følgende Rektor, *Magister Tobias Jensen*, var en lige saa haard Negl som sin Forgænger. *Bagger* blev da ogsaa senere taget ud af Skolen og anbragt paa Sorø Akademi. Det var i Aaret 1697. Fra Kristianssand Latinskole har han det bedste Vidnesbyrd. Han var en flittig Discipel, en nyttig Musikus i Kirken og ved Bispens Visitation befandtes han at være bedre end alle i Rektors Lektie.

1701 blev han Student fra Sorø Akademi, han var da 18 Aar, selv opgiver han i en Ansøgning kun at være 15 Aar, sandsynligvis for bedre at undskylde, at han i sin Studentertid lod sig overtale til at blive Katolik.

Det Vidnesbyrd, *Matthias Bagger* bringer med sig til Universitetet fra sin Rektor i Sorø, er en overstrømmende Lovtale, der viser os *Bagger* som en mere end almindelig velbegavet og kundskabsrig Elev. Han har under sin Skolegang i Sorø været en baade elskværdig Discipel og god Kammerat. I det hele taget maa han have været i Besiddelse af et meget vindende Væsen, som i Forbindelse med hans rige Evner, store Kundskaber og musikalske Bega-

velse har formaaet at skaffe ham indflydelsesrige Velyndere overalt til Trods for hans Ustadighed og Eventyrlyst.

1706 vender Bagger hjem fra en Udenlandsrejse. Det er muligt han en Tid har opholdt sig i Kristianssand, hvor ogsaa Holberg var paa denne Tid, og at de dér har gjort hinandens Bekendtskab. Samme Aar tager han Baccalaureusgraden, men kort Tid efter bliver han indviklet i Ubehageligheder, dels med Universitetsprofessorerne, dels med Politiet, som Fører for nogle Studenter, der tænkte paa at gaa over til den katolske Religion. Allerede som Student i København var Bagger selv blevet Katolik, paa- virket af nogle jesuitiske Præster hos den franske Gesandt i København, senere havde han opholdt sig 3 Aar ved Jesuiterkollegiet i Strassbourg. Universitetets Sekretær, Professor *Hans Bircherod*, sender nu Konsistoriets Stævning til sin Broder, Sjællands Biskop, *Jens Bircherod*. Matthias Bagger skulde snarest indfinde sig i København og staa Konsistoriet til Regnskab.

Bagger mødte dog ikke, men begav sig atter udenlands. Han skal en Tid have været ansat ved det kongelige Bibliotek i Madrid og senere have opholdt sig tre Aar i Mexiko. Holberg fortæller, at man har set ham med bred Kvækerhat paa et engelsk Skib, som førte ham til Filidalfia, hvor det store Kvækersamfund var. Senere blev han Abbé og Aumonier hos den kejserlige Ambassadør i London, Grev *Staremborg*, hvilken Stilling han dog maatte opgive, da han atter udtraadte af den katolske Kirke.

Da Holberg i 1725 anden Gang var i Paris, erfarede han, at Matthias Bagger var bleven Tolk ved Bibliotheque Royale, men havde taget Forskud paa sin Løn og var flygtet. Holberg siger om ham i sin Selvbiografi: »Det var vel værd, at denne vandrende Ridders Liv og Levned burde beskrives, at man kunde have et Eksempel paa et mærkelig flygtigt og ustadigt Gemyt. Jeg vilde gerne paatage mig det, hvis jeg havde Materiale dertil, men jeg ved kun lidt, og dog hvor lidt det end er, er det tilstrækkeligt til at give et Rids af et vægelsindet og ustadigt Menneskes Liv og at vise, hvorledes han var et rigtigt perpetuum mobile, som i en Hast kunde forandre Bopæl, Religion, Humør, Studeringer og Sæder«.

I over 30 Aar førte Bagger nu atter et omflakkende og eventyrligt Liv. Han var flere Gange i København, bl. a. omkring 1740—42, da Holberg havde Besøg af ham. Holberg fortæller herom: »For nogle Aar siden fik jeg Besøg af en Person, som jeg ikke straks kunde genkende, først da han sagde mig sit Navn, var jeg klar over, hvem det var, og blev ikke lidet bestyrtet, thi dette Syn var mig saa uventet, at jeg, hvis hans Ankomst var sket senere paa Aftenen, vilde have troet, det var hans Genfærd. Til at begynde med talte han meget beskedent og høfligt, men til sidst brød han ud i bittre Klager over mig, fordi han havde læst det Rids af hans Person, som findes i mit første Levnedsbrev. Jeg maatte da til Undskyldning sige, at jeg ikke troede, at han stadig var i Live, men da denne Undskyldning ikke tilfredsstillede ham, begyndte jeg at foreholde ham hans sælsomme Opførsel, han kunde dog ikke vente andet end, at der engang vilde blive nedskrevet noget derom. Jeg formanede ham til, i Stedet for at gaa i Rette med mig, at forandre sit Liv og at give en Skildring af sit Levned, det vilde gøre ham kendt, og hans Historie vilde være behageligere at læse end den bedste Roman. Det lovede han, og han syntes atter at være stillet tilfreds, men jeg mærkede længe efter, at han talte mod mig i alle Selskaber«. Holberg fortæller videre om »en brav Mand«, som havde taget Bagger i Huset, og som havde sat Holberg i Rette, for hvad han havde skrevet om

Bagger. Holberg mente, han burde se Tiden an, det var ikke sikkert, Bagger fortjente hans Beskyttelse. Efter nogle Ugers Forløb maatte »den brave Mand« sande Holbergs Ord. Han maatte vise den vandrende Ridder bort.

I et Konsistorial Cirkulære af 1773, hvor *Wadskiær* omtaler *Grams* Udgave af *Knytlinga Saga*, nævner han, at Gram til den latinske Oversættelse af denne Saga har anvendt Matthias Bagger, da denne en Tid lang opholdt sig i København. Det maa have været 1740—42, og »den brave Mand« har sandsynligvis været Hans Gram selv.

Endnu ved man, at Bagger 1744 fra London sendte en Ansøgning om Ansættelse ved det kongelige Bibliotek i København til Christian VI, men uden Resultat. Hans senere Skæbne og Dødsaar er ukendte.

Holberg har lignet Bagger ved et perpetuum mobile, ja, han finder, han er en levende Jerusalems Skomager. Overalt hvor Holberg kom hen paa sine Rejser, hørte han, at Bagger havde været der. Det er vanskeligt, mener han at dømme om denne Persons Motiver. Nogle mente, at Grunden til, at han saa ofte skiftede Religion, var, at han vilde lære alle Religioner at kende for at kunne udvælge den bedste. Han skulde altsaa kunne henregnes til de engelske Seechers, som har sat sig dette Maal. Men da han ogsaa ustandselig forandrede Studeringer, snart var han Matematiker, snart Jurist, snart Politiker eller Teolog, og da han desuden ofte vendte tilbage til en af de Religioner, han havde forladt, maatte man senere se hans Opførsel som et Udtryk for en naturlig Ustadighed. England er jo ellers rig paa mærkelige Mænd, men Mage til Mand vil ikke findes i hele Britannien, og den engelske Forfatter *Molesworth* har derfor ikke Ret til, siger Holberg, at tillægge Danskerne Middelmaadighed i alt.

Man fristes til at tro, at Bagger var Psykopat, men det er dog ingenlunde givet, at han var det, baade fra Kristianssand Latinskole og Sorø Akademi har han jo de bedste Vidnesbyrd, som ikke alene tyder paa stor Flid og Dygtighed, men ogsaa paa et ligevægtigt Sind. Han skiftede ofte Religion, men man maa erindre, at de religiøse Stridigheder dengang optog Sindene paa en Maade, som vi knap kan forstaa. Sandsynligvis har Bagger været et meget lidt religiøst interesseret Menneske, men han har haft Eventyrerens Trang til mærkelige Oplevelser. Alt i alt maa man sige, at Bagger har haft en interessant Livsførelse, og saadan har han sikkert ogsaa selv — trods alt — følt det.

Georg Olsen.

SORANSKE PENNE

Henry Hellssen: Holbergs Kandestøber i Paris. 1725: Den italienske Bande. 1799: Théâtre de l'Ambigu-Comique. 1816: La Comédie Française. 1940. Det Berlingske Bogtrykkeri A/S. København.

Henry Hellssen hører til dem, der kan og ved uhyre meget, uden at det mærkes tyngende og dræbende paa, hvad han skriver og udgiver. Det er dog et udpræget Speciale at arbejde med: hvordan det er gaaet en af Ludvig Holbergs Komedier i Paris; een kan nok faa Lyst dertil og Idé derom — men saa at grave al det herhen hørende Stof frem, trykt og utrykt, i Pariser-Biblioteker og -Arkiver; ja vist har det moret og optaget den, som har gjort det og kunnet gøre det, men derefter at bearbejde Stoffet, til det

bliver ikke alene læseligt men morsomt at læse — det er den fødte Pens Opgave; hvor mange er der af dem? Man aner, hvor dette Stof kunde være gjort død-dam kedeligt, aldeles ulæseligt, var det kommet mellem andre Hænder — og nu er det blevet ikke alene en uhyre grundig, minituos og paalidelig Afhandling men det er blevet en lyslevende Læsning om rigtige levende og mærkelige Mennesker med Ludvig Holberg selv i første Række, førende Ballet op, saa den, der ogsaa kender lidt til baade ham og det gamle Paris paa venstre Bred, sidder og bliver helt rørt ved Læsningen.

Hellssens Bog om den politiske Kandestøbers triste Skæbne i Paris fremtræder ogsaa i en ypperlig ydre Skikkelse, unægtelig Caviar for Mængden, kun trykt i 155 Eksemplarer ialt paa fint Papir og med farvelagte Initialer, der staar godt til den smukke Skrift, som Trykkeriet har valgt til Bogen. Maaske vilde den, der skriver dette, have udeladt en blaafarvet Indramning paa Cartonnegens Forside, men det er en Smags-sag; fornem er Bogen af Ydre som af Indhold. Desværre — maa man sige — er Oplaget utvivlsomt mere end stort nok til at dække Behovet hos de virkelig Holbergkyndige og -elskende i dette Land og Norge (hvor man vist har andet at tænke paa i Øjeblikket). Men *det* kan Henry Hellssen ikke gøre for!

hgo.

*

Fra Nationalmuseets Arbejdsmark 1940. Gyldendalske Boghandel.

Aargangen 1940 af dette fortræffelige, i god Forstand populære Aarsskrift tæller kun een soransk Medarbejder — C. M. Smidt, der skriver kønt om Dronningholm, den gamle Kongeborg ved Arresøens sydvestlige Vig, som blev nedbrudt i 1557 og i Tiden derefter blev Egnens stærkt misbrugte Stenteje, men hvis Tomt C. M. Smidt kom til at udgrave og har fortsat dermed, saaledes at der nu er kommet et virkelig synlig Resultat ud deraf. At dette kunde ske, skyldes det lykkelige Træf, at en Dag i April 1933, da Tomtens nuværende Ejer var i Færd med at fjerne nogle Sten paa Marken, der hindrede Pløjearbejdet, kom en stedlig Lærer, Galsgaard Hansen, forbi; han forstod, at det drejede sig om et gammelt Fundament, og fik gennem Redaktør Th. Jørgensen i Frederiksværk telefoneret til C. M. Smidt om Sagen; Smidt lod øjeblikkelig Beskeden gaa videre til Nationalmuseets daværende Direktør, M. C. Mackeprang, som omgaaende salte sig i Forbindelse med Ejeren af Grunden, Svend Larsen, der selvsamme Dag standsede Arbejdet og gav Museet Lov til at udgrave Ruinen. Saaledes kan det altsaa ske, naar Lykken vil, og de rette Folk faar med Tingen at gøre; det var inderligt at ønske, at det oftere kunde gaa til paa den Maade, og at især Ejere af jordfæstede Oldtids- og andre gamle Minder vilde vise samme Forstaaelse og Imødekommen som Svend Larsen, hvis Navn bør nævnes med Hæder og Tak.

C. M. Smidts højst læseværdige og smukt illustrerede Artikel om Dronningholm burde læses af saa mange som muligt; her anbefales den — med al det øvrige Stof i Bogen, hvori den findes — til alle gamle Soraneres særlige Opmærksomhed!

hgo.

*

Vilh. Andersen: En Billedbog om Sjælland. Forlaget »Nyttebøger« (Ejnar V. Olsen). Uden Aars-tal.

Det var knap til at tro sine egne Øjne, da der nylig paa Bogmarkedet fremkom en i et muntert himmelblaat Omslag iklædt Bog af Vilh. Andersen: *En Billedbog om Sjælland* — en Slags Turistbrochure, maatte man jo tro, da den solgtes for en aldeles fabelagtig billig Pris og paa Omslagets Bagside viste sig udgivet af Forlaget »Nyttebøger« (Ejnar V. Olsen). Aabnede man dette anselige, tykke Skrift, steg Forundringen yderligere, for noget egentlig Titelblad fandtes ikke — eller det lignede i hvert Fald ikke det gængse — og selve Bogen begyndte, efter et upagineret Digt af Seedorff Pedersen, med Pagina 157, hvorefter den sluttede, noget pludselig, med Side 276. Naa, Hemmeligheden lod sig jo opklare: hele Bogen var et Udsnit af et i 1935 paa det senere opløste Hage & Clausens Forlag udkommet stort Værk: Danmark, redigeret af den afdøde Historiker H. V. Clausen, og af det formentlig usælgelige (og sikkert anselige) Restoplæg er her, meget smart, udskilt det, der netop nu er af særlig Værd: Vilh. Andersens 118 Sider store Bidrag til Bogen, som aldeles fortræffeligt kan gaa alene, muntert, klogt, mægtig medvidende som det er skrevet, antagelig 1932 og derfor jo vel nok hist og her lidt forældet m. H. t. visse topografiske Foreteelser o. lign. Men ligemeget: kan man forsone sig med det to-spaltede Format og holde de mange, ikke lige gode Billeder ud — der er mindst et paa hver Side og nogle Sider med Billeder alene! — ja, saa er her for en Gangs Skyld en rigtig Turist- og Sommerrejsebog, som vil baade glæde og gavne sin Køber. Det var en virkelig og god Idé at faa den ud — og netop nu, hvor saa mange er henvist, i disse drøvelige Tider, til at blive paa Sjælland. Gaa hen og køb den, mens Tid er! den maa snart være udsolgt.

hgo.

GAMLE SORANERE OG SORANSKE NOTER

Følgende har indmeldt sig i *Soransk Samfund* i Tidsrummet 4.—18. Juni 1940:

Stud. polyt. Erik Johansen, Østerbrogade 88 D, Ø.

Hans Jørgen Vilh. Speyer, Tranegaardsvej 58, Hellerup.

Landsretssagfører Erik Pontoppidan, V. Boulevard 38, V.

Adam Wiehe, Frederiksgade 21, K.

Ved kgl. Resolution af 3. August er der tillagt Kontorchef i Udenrigsministeriet Mathias Aagaard Wassard ('10) personlig Titel af Rang som Afdelingschef i Udenrigsministeriet.

Redaktør Hans Boesgaard fyldte 75 Aar den 9. August.

Komponisten Ebbe Hamerik er Medlem af Repræsentantskabet for det nysiftede Selskab »Den Dansk-Tyske Forening«.

Arkitekt *Tyge Hvass* har assisteret ved Indretningen af de danske Oplysningsbureauer paa Messerne i Leipzig og Wien.

Arkitekt *J. Smith* fra Nationalmuseet har i denne Maa-
ned optaget Katalog over de sidste Skeletfund i og uden
for Kirkeruinen ved Øm i Jylland.

*

Undervisningsminister *Jørgen Jørgensen og Hustru* har
i Sommer holdt Ferie i Ministerboligen i Sorø.

Soransk Samfunds Næstformand, Direktør *A. Chr. Louw*
maatte i Sommer lade sig underkaste en Operation paa
Amtssygehuset i Gentofte. Det gik godt, og Louw har for-
længst genoptaget sin daglige Virksomhed i Varelotteriet.

*

Tidligere Sekretær i Soransk Samfund *Mogens Poulsen*,
der tog Tandlægeeksamen nu i Sommer, har fra 1. August
overtaget en Stilling som Assistent hos Tandlæge *C. F.*
Thiel i Ringsted.

*

Direktør for Zoneredningskorpset *E. J. Wibolt*, *Frede-*
riksberg, er udnævnt til Ridder af Dannebrog.

*

C. F. Sørensen: »Klippekyst ved Kullen«, Gave til So-
ransk Samfunds Museumsvenner.

Fru Stoel, Datter af Pastor *Krarpup* i Tjustrup, er fra 1.
August ansat som Biblioteksassistent ved Sorø Akademis
Bibliotek, hvor Fruen tidligere har været ansat et Par
Aar.

*

Lektor *H. Holten-Bechtolsheim* har paa Svegårds Forlag
i Sorø udsendt »Sokrates Forsvarstale«, forsynet med en
Række Noter.

*

Amtslæge, Dr. med. *Max Christiansen* og Frue fejrede
Sølvbryllup den 25. Juli.

*

Lærerinde, Frk. *Nina Vestergaard Pedersen* ('32), *Alke-*
strup, er antaget som Lærerinde ved Kr. Hyllinge Central-
skole.

Paa Gyldendals Generalforsamling den 16. Juli meddel-
tes det, at afdøde *Jørgen-Frantz Jacobsens Roman* »Bar-
bara« havde opnaaet det største Salg i det forløbne Regn-
skabsaar. Romanen er trykt i 20,000 Eksemplarer.

*

Forlovelse er indgaaet mellem Frk. *Nina Schannong*,
Datter af Stenhuggermester *Peter Schannong*, København,
og stud. polyt. *Niels Erik Weis* ('34), Søn af afdøde Pro-
fessor *Fr. Weis*.

*

Overlæge *Jørgen Henning Valchendorff Stürup* ('00)
kunde først i August fejre 25 Aars Jubilæum som Over-
læge paa Lemvig Sygehus.

*

Ib Søndergaard ('33) er blevet cand. med. og ægtede
den 5. Juli Frk. *Birthe Bentzen*, Datter af Overlæge *So-*
phus Bentzen, København.

*

Karl Anker Steffensen ('33) er blevet cand. med.

*

Prækandidaten, Læge *Per From Hansen* ('33) viedes
den 29. Juli til stud. med. Frk. *Inge Holm*, Datter af Apo-
teker *S. J. Holm*, Glostrup.

*

Ved Statsradiofoniens færøske Udsendelse, *St. Olai Da-*
gen, medvirkede bl. a. Lektor, Dr. phil. *Chr. Matras*. Af
Udsendelsens Indhold kan nævnes et smukt Digt af den
unge Soraner, Digteren, stud. mag. *Regin Dahl* ('37).

*

Torsdag den 15. August begyndte det nye Skoleaar i
Sorø. Desværre er Rektor *Raaschou-Nielsen* ikke helt rask.
En af de sidste Dage i Juni maatte Rektor lade sig ind-
lægge paa Bispebjerg Hospital for at blive underkastet en
Operation, og selv om han nu er i fremadskridende Bed-
ring, er han dog ikke saa restitueret, at han har kunnet
overtage sin Gerning ved Skolen. Lektor *Gorm Hansen* er
derfor indtil videre konstitueret som Rektor.

*

Paa Løve Herreds Tingsted afsløredes den 12. August
en Mindesten for afdøde Professor *S. P. L. Sørensen*, der
var født i Havrebjerg Sogn. Højtideligheden overværedes
af Professorens Familie, tidligere Medarbejdere og Kolle-
ger m. fl. Professor *Linderstrøm-Lang* omtalte Professor
Sørensens Betydning for vort Land, og Afdødes Søn, Dr.
phil. *Arthur Arnholtz* foretog Afsløringen. Mindestenen, en
stor smuk Natursten, bærer følgende Indskrift:

Professor, Dr. S. P. L. Sørensen, født i Havrebjerg 9. Ja-
nuar 1868, død i Charlottenlund 12. Februar 1939. -- Han
dyrkede den kemiske Videnskab til Gavn og Ære for sit
Land. Hædret hjemme og ude med talrige Udmærkelser.
Præsident for Videnskabernes Selskab. Fortjenstmedaillen
i Guld. Kommandør 1. af Dannebrog. Ridder af Æreslegio-
nen, m. m.

Paa Tingstedets Vegne overtog Sogneraadsformand, Læ-
rer *Præstholm*, Løve, Mindestenen, og med »Der er et yn-
digt Land« sluttede Højtideligheden. De mange Mennesker
begav sig til Løve Forsamlingshus, hvor Mindehøjtidelig-
heden fortsattes.

Her bragte Dr. *Arnholtz* paa Familiens Vegne en Tak for
Mindestenen og udtalte ifølge »Sorø Amtstidende« Referat
følgende Mindeord om sin Fader:

— Til Efteraaret skal endnu et Monument afsløres for Far, nemlig et Relief paa hans Arbejdssted, Carlsberg-Laboratoriet; og vi, som holder af ham, vil da have tre Mindestene at gaa til. Den første er lagt paa hans Grav og bærer Korsets Tegn for hans Sjæl. Den anden — paa Laboratoriet — viser ham mellem Disciple og Medarbejdere og sættes for hans Gerning. Den 3., den, som vi afslører paa hans Hjemegn i Dag, vil minde os om hans sunde, milde Sind. Dette Sind, som vi saa gerne husker, var knyttet inderligt til Slægten og Hjemstaven her. Vi husker hans stiltfærdige Glæde ved al dyrket Jord, og en af hans sidste Ture gjaldt de nærmeste grønne Marker i Københavns Omegn. Selv om det meste af Fars Liv og Arbejde faldt i Byen, og selv om vi, hans nærmeste, er født dér, føler vi ikke, at dette Minde kommer til at staa afsides. Nej, vi er netop taknemmelige over, at vi ogsaa herude faar Lov til at eje en Plet Jord til Minde om den Sundhed, Jævnhed og Mildhed, som han bragte med sig.

Fars faglige Gerning var uløseligt forbundet med hans Menneskelighed. Hans Liv var lykkeligt og hans Sind var usplittet. Han havde ingen store Kriser, men hans Sind besad den stille Vækst, en Sammenhæng og Bestandighed, som vi nu bagefter kan se var ret almindelig i hans Levetid. Fars Manddom og Alderdom blev den første Verdenskrigs og de store Krisers Tid, men han lukkede sig ikke inde overfor disse i sin Videnskab, men han lod sig heller ikke slaa ned af dem. Han arbejdede efter de skiftende Krav lige til det sidste med det samme Sind: Hjælpsomhedens, Forstaaelsens, Troens og Haabets. Han gjorde sit Land Gavn, mens han endnu var her; maatte ogsaa hans Minde kunne gavne det, om det vil leve i os.

*

I Ørslevvester er der fanget en Kæmpesnog. Den maalte 1,33 M. og er skænket til Sorø Akademis Skoles zoologiske Samling.

Alfred V. Rasmusen's

Kunsthandel

**Trommesalen 2
Vesterport 324**
Telefon: Central 8229

TANDLÆGE
BØRGE HØFT
Dr. med. dent.

Vimmelskæftet 30, vis à vis Silkehuset), **Palæ 6814**, Konsultation fra Kl. 10—4 (bedes forudbestilt).

VARELOTTERIET

**Støtter dansk
Produktion**

Der er købt Gevinster
i danske Varer
for over 100 Mill. Kr.

ALMINDELIGT DANSK
VARE- OG INDUSTRILOTTERI

**Danmarks største
velgørende Institution**

Til almennyttige og
velgørende Formaal
er der udbetalt for
over 28 Mill. Kr.

Største Gevinst 10,000 Kr. — et lille dansk Hjem. — Nogle faa Lodsedler for Soranere faas endnu hos Lotteriets Kollektører og i Hovedkolektionen, Laxegade 2, Kbhvn.

En Lodseddel til 6. Trækning (10.—27. Septbr. 1940) koster: **Fornyelsespris Kr. 5,60**
Købelodspris „ 9,90

„SORØ BYS HISTORIE“

v/ L. F. la Cour
Pris Kr. 7,50

Svegårds Boghandel, Sorø

**Inger Norries
Sølvsmiede**

Leverandør til Varelotteriet
Nikolaj Plads 32 - Palæ 5648

**Reklame - Kontor - Ekspedition
eller hvilket som helst andet Arbejde**

søges pr. 1. September af handelsstuderende,
forretnings- og kontoruddannede :oraner.

Arbejdstid underordnet. Selvstændigt og ener-
gisk arbejdende. Rimelig Lønfordring.

BRØDR. MARKERS BOGTRYKKERI

Telf. Central **14,278**

ALT I BOGTRYK

Knippelsbrogade 8

Billet mrkt. 4016 — modtager „Sorனர்-Bladet“

H. C. BORCH & CO. A/s

KUL- & KOKS-IMPORT

Strandvej 183, Hellerup · Telf. Helrup 6566

Westfalske Cinders

**Husbukke
Assurance-
Compagniet**

Dagmarhus
København V.
Central 13,273

**Ønsker De
god Forsikrings-Service?**

Kontorchef **Robert Bentsen**,
NATIONAL's Hovedagentur,
Gl. Torv 6, København.

Central 16865

Redaktion: Tranevej 10, NV., cand. polit. V. Sorgenfrey Hansen, Tlf. Tagø 6515. - Ekspedition: Vesterbrogade 30, V., Tlf. C. 2740.
Brødr. Markers Bogtrykkeri, Knippelsbrogade 8, København K. - Tlf. C. 14,278.

79 SORANER-BLADET

MEDLEMS
SORANSK

BLAD:FOR
SAMFUND

25. AARGANG

Nr. 9

September 1940

BARTHOLOMÆUS HOFF

1840 25. OKTOBER 1940

Den 25. Oktober 1940 er der gaaet hundrede Aar, siden *Bartholomæus Hoff* saa Dagens Lys paa Vestrup eller Vejstrup Mølle i Saltum Sogn, mellem Brønderslev og Vesterhavet. Den 24. Marts 1912 døde han i København, Aaret efter at han havde fratraadt Rektoratet i Sorø, til hvis Skole han havde været knyttet siden 18. Marts 1867, fra 17. Februar 1894 som dens Leder. Soraner-Bladet har, ganske naturligt, ønsket, at der i denne Anledning blev ristet ham en Minderune, men da hans Gerning som Skolemand og Pædagog er saa udførlig omtalt i Sorø-Værket (II, S. 554 f. og S. 574 f.) af afdøde Lektor F. Matthiessen, kan der i det hele henvises til denne Vurdering af Rektor Hoff, mod hvis Rigtighed der mig bekendt ikke paa noget Punkt er rejst Indsigelse; de følgende Linier skal da kun udtale, hvilket Indtryk denne ejendommelige Personlighed har efterladt hos en enkelt af hans Disciple, men ganske vist en, der, alt som Aarene er gaaet, stadig har maattet mindes og mere og mere erkende den Betydning, Rektor Hoff har haft for ham — og givetvis for en Mængde andre gamle Soranere.

Det var egentlig ikke noget ublandet behageligt Indtryk, en lille ny Dreng i August 1888 modtog af Hoff, som da allerede i fire Aar havde været Overlærer ved Skolen og iøvrigt ikke underviste i yngste Klasse, men som Tilsynsførende med Orden og Renlighed i Hovedbygningen samt med Bohave og Elevernes Garderobe alligevel snart fik med i hvertfald de yngste af Eleverne at gøre. Han regerede dengang over nogle smaa Lokaler i Vestfløjens Stueetage med Indgang lige ved det gamle Bornholmer-Ur, der da udmaalte os Skoletimerne, og hvor han ved en Staapult besørgede Indførelserne i den Visitationsbog, hvormed hver Elev var forsynet og som halvaarsvis skulde præsenteres hjemme — med nogle Bemærkninger om Mangler og lignende, der forekom een bidske og en Smule ubarmhertige saasom:

»Afg. 3 Flipper *ej aflev.*
2 P. Underbkl. hjemme
1 Lommetkl. *ej aflev.*
.....
Sommertøjet *ubrug[eligt]*«

o. s. v. Det skulde man altsaa staa til Regnskab for hos sin Moder, og det odiøse deri virkede tilbage paa den sikkert yderst samvittighedsfulde Inspektør, der jo dog kun gjorde sin forbandede Pligt. Nu sidder man et halvt Aarhundrede efter med denne højtidelige Regn-

skabsbog in 4to i Haanden og synes, at det egentlig var en sær Ting at bruge en Overlærers Tid og Kræfter til — men een skulde vel gøre det, og Hoff gjorde sikkert dette Arbejde med al sin Omhu og Samvittighedsfuldhed.

Fotografi fra 1892 af daværende Overlærer Hoff.

Det er mit første Erindringsbillede af Hoff: en mørk Mand med en mærkelig dobbeltraded Frakke, knappet helt op i Halsen, med et mørkt Tveskæg, et Par hvasse, mørke Øjne og en Tiltale, som ikke netop var venlig og mild, snarest positiv ubehagelig; under alle Omstændigheder en kritisk og noget kolerisk Herre, som man ikke gerne søgte til, ligesaalidt som han — og derved adskilte han sig ikke fra sine Kolleger — tog sig den mindste Smule af en ensom og ofte temmelig ulykkelig, lille Dreng, sagde ham, rent spontant, et Par venlige Ord, prøvede at vinde hans Fortrolighed eller hjælpe ham en Smule til Rette — hjalp ham heller ikke det mindste i Kampen mod de størres, de »raske Drenges« Drilleri og Drøjeri, som da, trods Rektor Blicherts virksomhedsfulde Indskriden mod »de stores« Tyranni, endnu trivedes godt nok i det mer eller mindre skjulte.

Dette Indtryk af Hoff som en nærmest ubehagelig Person, hvis eneste Venlighed yttrede sig gennem en særlig raffineret Form for Straf: Øjenskind, »scindus oculi« ø: en Kniben med to haarde Fingre i det bløde Skind under eens Øjne, bed sig fast. Efterhaanden som

man rykkede op i Alder og Klasser, ændrede Billedet sig ikke ret meget — først i Gymnasieklasserne blev Indtrykket af Hoff som Lærer og Personlighed et nyt. Man saa da bl. a., at han satte de Drengene, han havde med at gøre, i forskellige Klasser. Kærest var tydeligvis de brave, rare Slidere, ikke netop de mest begavede, men de gode, skikkelige Drengene, især af Landracen, som flittigt læste paa deres Pensa og ikke i Væsen eller Opførsel afveg videre fra Normalen. Venlig var han ogsaa mod kønne, dumme, »fine« Drengene — »en af mine Kammerjunkere« spaaede han om saadan en ung Fisk, og Spaadommen slog ikke fejl. At forlange særlig Dygtighed af en Kammerjunkspire faldt ham vist ikke ind; blot Fyren opførte sig anstændig og dydig, var alt overkommeligt opnaaet. Mest kritisk og paa sin Post var han overfor »intelligente« Drengene; han vidste, hvor Intelligens, forenet, oftest, med hurtig Opfattelse men Overfladiskhed, kan skuffe senere i Livet. Den kun halvt bevidste Trods mod Autoriteten, der kan følge med enspænderagtig, nærmest asocial Intelligens, lønnede Hoff med Epitheta, ikke netop ornantia, som »Rodhugger og Radikal« og spaaede disse unge Slyngler mange Genvordigheder, spaaede ogsaa Samfundet adskillig Ulejlighed af dem. Traf han paa Indbildskhed hos en og anden, var den gamle Satiriker ikke naadig; Typen »Peter, som vilde forny sin Mønt og kaldte sig Peiter«, kunde han ikke døje, men Kritiken mundede ellers ud i en Forhaabning om, at de problematiske Naturer (han anvendte selv det herhen hørende Citat fra Goethe) vilde overraske ham og Verden ved med Tiden at blive til noget.

Hoff er hist og her bleven omtalt som en Discipel af Sokrates, der fulgte i Mesterens Fodspor og ved Samtale søgte at faa noget ud af sine Elever; dette er vistnok ikke urigtigt, men det var næppe alle Gymnasieklasser, der rummede Stof til Øvelser af den Art — en Del af os nød ikke godt deraf. Derimod var hans Sprog vistnok alt andet end sokratiske; tværtimod. En Tid lang morede jeg mig med bag i mine latinske Versionsbøger med Blyant at skrive op verba ipsissima, som de faldt fra hans Mund i Timen; det var ikke netop beregnet for hans Øjne, men naturligvis faldt han en skønne Dag over Notaterne og kom ved en Times Begyndelse forbittret ind i Klassen (det var V., næstøverste Gymnasieklasse), gav mig uden Indledning Bogen eller Bøgerne og udbad sig — ikke en Forklaring, men at faa læst op, hvad der stod paa de sidste Blade. Jeg læste pligtskyldigst op: »Her kommer Du dolkende op til Kathedret, slæbende dine Skanker efter dig paa den mest irriterende Maade«. »Man skulde have en stor tyk Kniv at hugge i Laaret paa saadan en Flab«. »Hvert Aar bliver man mere og mere bespottet af de forbandede Knægte; Storhedsvanvid og Sindsforvirring er det, de lider af, og saa tror de, at det er dem, der skal sige, hvor Skabet skal staa«. »Nu staar Du jo, Gud hjælpe mig! ikke en Alen fra mig og snyder« o. s. v. — og saa ind imellem hele Rækken af hans særlige Skældsord: Fløs, Flab, snottet Dreng, Klaadde (det var et af de mest yndede), Ædeklafumse (hvilken herlig Glose!), saadan en Harke-Snotte-Spytklat! o. s. v. Klassen sad stum af Rædsel under Oplæsningen, men mig skete intet, udover at jeg blev anmodet om at fjerne de slemme Blade af Versionsbøgerne. Det skete, de blev ikke engang konfiskerede, men jeg skrev Indholdet af og har det endnu. Fra Dansktimerne i V Klasse har jeg egentlig mine mest sympatiske Indtryk

af Hoff fra mine Sorø-Aar, og særlig koncentrerer de sig om de Timer, hvor han læste over Poul Møller — eller vel snarere læste op af hans Digting. Der maa have været et Aandsfællesskab mellem dem, som ubevidst slog mig; de har været beslægtede Naturer — har ogsaa haft et Skæbnefællesskab. Hoff's Kredsen om de Digte af Poul Møller, der skyldes hans Uheld paa det erotiske Omraade, kan hænge sammen med, at Hoff selv — hvad jeg jo dengang intet vidste om — havde

Rektor Hoff fotograferet i Sommerferiestemning i Rektorhaven (1907).

være ude for lignende Skæbnestød, og for mit indre Øre kan jeg endnu høre hans distinkte Stemme ved Oplæsning af et Digt som

Den Svend, som Tabet af sin Elskte frister —

læst op ikke paa Kathedret men af Hoff siddende midt iblandt os ved et af de To-Mands Skoleborde. Jeg skylder ham mit første Kendskab til og min Kærlighed til Poul Møller. Disse Følelser har han maaske ogsaa vakt hos andre; han maa i hvert Fald have været glad ved sin fordums Discipels, Vilh. Andersens ypperlige Poul Møller-Bog (1894). Da jeg ved Skoleaarets Udgang forblev i V. Klasse, fik jeg ikke mere Hoff som Lærer, og fra Gymnasiet var jeg flyttet til mit Hjem i Sorø By. Med Hoff kom jeg derefter kun højest sporadisk i Berøring — og ikke for mine Dyders Skyld; vor Afsked, da jeg blev Student i 1895, var særdeles kølig. Og der gik Aar, før vi atter mødtes.

Men da skete det mærkelige, at jeg, en Smule tung af Begreb, lidt efter lidt fik et helt andet Syn paa og Forstaaelse af Manden. Jeg tror, det især skyldtes den Fornøjelse og det Udbytte, jeg havde af Hoff's *Sorana* i Skolens Programmer fra 1895 til 1905 og af den Kærlighed til og historiske Opfattelse af Sorø og dets Skole, der nu Aar efter Aar kom til Udtryk gennem Udtalelser i disse »Årskrifter«, som de kom til at hedde. Hoff var nemlig som en af de første begyndt at gaa til Bunds

i det gamle Skolearkiv, i den 11. Time før dets ældste Bestanddele afleveredes til Lands (da: Provins-) -Arkivet i København, og han vandt i mig efterhaanden en Tilhænger af hans helt moderne Opfattelse af Forholdet mellem Skole og Akademi i Sorø. Nu var det i Virkeligheden ham, der var »Rodhugger og Radikal« — han var, som det stundom gaar klarøjede og logiske Naturer, kommet helt ud over en uberettiget Fordømmelse af tomme og præstigemæssige Traditioner, dette vil for Sorøs Vedkommende sige: han var blevet klar over den Ulykke, det »akademiske« Væsen havde voldt den Skole, han i saa lange Tider havde været knyttet til og nu elskede paa en baade rørende og virksom Maade. For disse Følelser gav han uhindret og utilsløret Udtryk; han vilde have *Skolen* og *Kostskolen* frem med dens rette Værd, han vilde ikke have, at den sejlede under falsk Flag — og dette var bl. a. Ordet »Akademi« i dens Navn; hellere havde han faaet genoplivet »Klostret« — Sorø Klosterskole var vist hans Ideal af en Betegnelse — men da Klosteret jo ogsaa længst var en Nullitet, var og blev *Skole*-Navnet ham det eneste rette, og ved en kgl. Resolution af 13. Juli 1903 fik han *det* frem, han vidste var helt rigtig: Sorø Skole og Opdragsanstalt. Sørgeeligvis lod han sit Venskab med nogle Folk af en ældre Observans løbe af med sig og fik ikke gennemført, at det helt falske Flag, Ordene *Academia Sorana* blev fjernet fra Skolens Hovedbygning, og denne Eftergivenhed paa et tilsyneladende lille Punkt fik efter hans Død Magt til at faa væltet det, han her havde faaet bygget op i Sandhedens Tjeneste. Faa Aar efter hans Død var man, med en sjælden Haan overfor hans Minde, vendt tilbage og havde atter hejst det falske Flag: sjældent har ukyndig og unænsom Reaktion fejret en saadan Triumf. Naturligvis kunde det ikke være sket, mens Hoff endnu levede — men død Mand har jo intet at skulle have sagt.

Hoff skulde da heller ikke opleve at se et af hans mere beskedne Ønsker opfyldt: Fraterbrøndens Genrejsning. Det var i Skolens Indbydelsesskrift for 1904 han skrev, at i Fratergaardens Midte »findes den ærværdige Fraterbrønd i al sin forfaldne Grimhed og venter paa at blive bragt i et passende Forhold til de smukke Omgivelser«, og i 1906 stilledes paa Soransk Samfunds Generalforsamling første Gang Forslag om at tage denne Sag op, da nu Tersløsegaardopgaven var bragt til en lykkelig Afslutning. I 1908 droges Planen, der nu var yderligere udformet, frem paany; i 1910 var dens Gennemførelse sikret, og den 30. Juni 1912 blev Martin Nyrops Brøndhus overleveret til Skolen, hvis Rektor lovede, at det skulde blive holdt i Ære og Hævd. Men da havde Hoff faa Maaneder før lukket sine Øjne og oplevede ikke, at hans Drøm i 1904 var realiseret af hans gamle Disciple. Naa, han blev da ogsaa forskaa-net for i 1936 at høre Tale om, hvorledes Fratergården var kønnere før Brøndhuset blev rejst o. s. v. Forhaabentlig gælder Skolens Løfte om Hævd og Ære mere end den Slags æsthetiserende Skvalder, og det gaar maaske bedre med Brønden end med Skolens Navn.

Ved denne Lejlighed kom jeg atter i direkte Berøring med Rektor Hoff i min Egenskab af Soransk Samfunds Sekretær; jeg kom saaledes til at overvære hans Afsked med Skolen i Juli 1911 og paahørte de gribende Ord, hvormed han tog Afsked med sin Gerning og sine Medlærere. Om Formiddagen havde han vist mig den Ære, der vel nok kun er falden i faa »vedkommendes« Lod, at indbyde mig til Lærerkollegiets Fro-

kost efter Formiddagsmødet om Oprykning indenfor Klasserne etc. Frokosten indtoges i Altansalen, og jeg kunde her af et oprigtigt Hjerte bringe ham min Tak for den Tid, vi to havde kendt hinanden og omsider var mødtes paa en god Grund — en, der ogsaa lovede godt for den Forsættelse af et Samarbejde til gensidig Glæde og Gavn mellem Skolen og Soransk Samfund, der allerede var indledet med de to Ture til Sorø i 1907 og 1909, og hvorved alle stygge Mindelser om de »fugtige« Sorø-Ture i 1890'erne nu var skrevet i Glemmebogen. Men med et indvendigt Smil maatte jeg dog paa denne Dag mindes, hvorledes ved Aarsfesten i 1908 en ung Soraner-Rus havde ladet sig forestille for mig, fordi, som han sagde, han gerne vilde se den, der ved Overskærings-Aftenen s. A. var omtalt af Rektor Hoff med de Ord: »Jeg kan ikke forstaa, at I vil synge en Sang af den Flab Olrik!« Tonen fra mine Notater i de latinske Versionsbøger kunde da altsaa klinge endnu — ligesom »Vi lystige Svende —«, der nok havde fremkaldt Udbruddet. Men det blev nu ikke omtalt i 1911 — og i mit Syn paa min gamle Rektor havde det intet ændret. Jeg havde nu lært ham at kende fra den rigtige Side, syntes jeg — selv om jeg bestandig selv i hans Øjne var »Problematiseren«.

Og saadan er det bestemt gaaet andre — maaske mange andre. Han er virkelig ikke glemt af sine gamle Dreng, selv om Skolen ved dens sidste store Fest, for lutter Kongerøvelse eller hvad det var, ganske glemte at lægge en Smule Blomster paa hans (og Rektor Tregders) Grav paa Sorø Kirkegaard. Forhaabentlig har man bedre Tid i Sorø paa hans 100-Aars Fødselsdag, og det samme har vist ogsaa Soransk Samfunds Bestyrelse. Men med eller uden Mindeblomster paa Graven vil den Dag — og paa mangen anden — kærlige og taknemmelige Tanker blive sendt Sorø Skoles virkelige Ven og Rektor, *Bartholomæus Hoff*, den enlige, barnløse Mand, der viede sit Liv til en Gerning for dansk Ungdom.

H. G. Olrik.

PROFESSOR, DR. PHIL. W. NORVIN

* 7. JUNI 1878 † 17. AUGUST 1940

Karl Peter Villiam Johannes Nielsen blev født den 7. Juni 1878 i København som Søn af Snedkermester Peter Georg Nielsen og Hustru Anne Marie Knudsen; ved Navnebevis af 5. April 1905 antog han Efternavnet Norvin og skrev sit Fornavn med W. Efter at hans Moder var død i 1893, og hans Fader Aaret efter havde giftet sig paany, kom han til Sorø i 1895 og dimitteredes som Student i 1897 som sit Holdts Duks. I 1904 blev han cand. mag. med Græsk som Hovedfag og ansattes s. A. som Assistent ved Landsarkivet i Odense, i 1912 forflyttedes han til Rigsarkivet, hvor han to Aar efter blev Underarkivar, og 1915 blev han Dr. phil. paa en Afhandling om Olympiodor. I 1925 udnævntes han til Professor i klassisk Filologi ved Københavns Universitet — i Madvigs meget krævende Embede og som J. L. Heibergs Efterfølger; i 1934 optoges han som Medlem af Videnskabernes Selskab og var ved sin Død Universitetets Prorektor. Hans tidlige Død, der indtraf i hans Hjem i Charlottenlund efter nogle faa Ugers Sygeleje, skyldtes en Hjertelidelse. I April 1915 havde han ægtet den norskfødte Frøken Wilhelmine Dorothea Schwartz Brun. Datter af Grosserer S. B. Brun i Frederiksstad og

Hustru født Giebelhausen; Fru Norvin overlever sin Mand med en Datter.

Om Norvins videnskabelige og litterære Virksomhed kan henvises til den Artikel om ham, der findes i det i Foraaret 1940 udkomne Bind XVII af Dansk biografisk Leksikon; men da der dér (og næppe helt tilfældigt!) saalidt som i Omtalen af ham i »den blaa Bog« nævnes noget om hans soranske Produktion, skal her kortelig gøres Rede for denne, idet der iøvrigt henvises til Soraner-Bladets IX. Aarg. No. 9, hvor han omtales i Anledning af Udnævnelserne til Professor.

Allerede paa en Soraner-Tur til Sorø den 11. Septbr. 1898 fik »Stud. mag. Nielsen« overdraget at holde Dagens Hovedtale (i Anledning af den nyligt rejste Holberg-Statue), idet Professor Otto Borchsenius, som skulde have besørget dette, var udeblevet. Det var ikke nemt at overtage dette Hverv, og den 20-aarige Student, der maatte synge Holbergs Pris i de Toner, man var vant til at høre og *vilde* høre, var senere alt andet end glad ved at se sin improviserede Tale trykt i Soransk Tidsskrift (III Bind, 2. Hefte, S. 117 f.). Det blev maa-ske netop derfor senere hans Ønske, da han havde lært at sejle de historiske Kendsgerninger noget nærmere, at bidrage sit til solid Oplysning, hentet fra Arkivernes Fonds, om Sorøs Historie. Det skete vistnok første Gang, da han i »Fra Arkiv og Museum« 1912—15 skrev en Afhandling om de soranske Arkivers Brand i 1813; i Sorø Skoles Aarsskrift for 1918 og 1919 meddelte han Planer for Undervisningen ved Sorø ridderlige Akademi i Aarene 1760—86 og fik optrykt en Række Reglementer og Kontrakter om Oeconomien ved Akademiet i det 18. Aarhundrede; i Danske Magazin, 6. Række III offentliggjorde han en Samling Aktstykker om Genoprettelsen af det ridderlige Akademi i 1747. Ogsaa her i Bladet gav han smaa Oplysninger om soranske Forhold — saaledes i II Aarg. No. 12 om »den blaa Dreng« (den første Elev-Uniform), i IV Aarg. No. 1 om Fønixknapperne og den 8-kantede Kasket, og i VII Aarg. No. 7 offentliggjorde han en Betænkning fra 1847, afgiven af B. S. Ingemann om Undervisningen i dansk Sprog og Litteratur ved den paatænkte Realhøjskole i Sorø. Samme Aar — 1923 — deltog han i en Diskussion her i Bladet, rejst af Kontorchef F. v. Holstein om »Akademiet«-tanken, som han for sit Vedkommende afsluttede med et Indlæg: »Akademidrømmene« i VII Aarg. No. 11. Da var Dr. Norvin allerede i 1922 valgt ind i Soransk Samfunds Bestyrelse (hvor han forblev til April 1925), og dette hang sammen med hans soranske Hovedbedrift: det historiske Værk som Sorø, hvortil han selv, stærkt støttet af Lektor Matthiessen, havde stillet Forslag en halv Snes Aar i Forvejen, og hvis Redaktion han forestod sammen med Museumsdirektør M. C. Mackeprang. Værkets 1. Binds 1. Halvdel saa Lyset i April 1925 — i Fortalen dertil redegøres for selve Planen til Værket og dens Realisation — og med Udsendelsen af 2. Binds 2. Halvdel i September 1931 afsluttedes det. Til 1. Bind bidrog Dr. Norvin med en Afhandling om Undervisning og Studieliv fra Klostertiden til Skolens Hensygnen i det 18. Aarhundrede; til Værkets 2. Bind skrev han om Akademiet i det 18. Aarhundrede, om Gods og Økonomi i det 19. Aarhundrede og om den lille »akademiske Indretning« 1822—49. Det var saaledes ikke uvigtige Afsnit indenfor Værket, der var ham overdraget, og han løste i det hele de stillede Opgaver paa fortrinlig Maade; særlig bør formentlig hans Undersøgelse om Undervisningen i den ældste

Tid fremhæves; her arbejdede han for en stor Del paa bar Bund og maatte fremskaffe et Materiale, der gør hans Undersøgelser betydningsfulde.

Norvins Indsats i den soranske Historieskrivning og den forudgaaende Forskning fortjener den største Anerkendelse og er med Føje blevet værdsat efter Fortjeneste; naar den derfor ikke er omtalt f. Eks. i Biografisk Leksikons ovennævnte Artikel om den nu afdøde Videnskabsmand, skyldes det vistnok hans eget Ønske — man kan vanskeligt forudsætte Uvidenhed derom hos den, der har skrevet Artiklen! — og maa da henføres til den afdødes Indstilling i de efter Værkets Afslutning følgende Aar til Sorø og Soransk Samfund, et Forhold, der beklageligvis ikke lod sig ændre før hans Død. Men uanset, med hvilke Følelser Dr. Norvin nu omfattede sin Ungdoms Skole og dens Mænd, saa kan der fra Soransk Samfund og hans gamle Kammerater ved hans tidlige Død kun lyde en oprigtig Tak til ham for hans Indsats i den soranske Sags Tjeneste, og hans Navn og Minde vil altid blive bevaret blandt Soranere med den taknemlige Ærbødighed, det virkelig har Krav paa.

H. G. Orlík.

WILLIAM NORVIN IN MEMORIAM

Af Sorø Akademi's Studenterhold fra 1897 er 2 tidligere gaaet bort, Overlæge, Dr. med. *Carl Permin*, Bankdirektør, cand. jur. *A. Deichmann*, og nu Prorektor, Professor, Dr. phil. *William Norvin*.

sign. William Nielsen 18/5 97.

William Nielsen — senere Navneforandring til *Norvin* — indtog i Sorø en Særstilling, idet han først blev optaget i 5. Klasse (nuværende 2. G.) og kom til at bo paa Gymnasiet efter Sommerferien 1895.

Det var ikke nogen let Opgave for en ny, lidet robust Elev at assimilere sig med os, der kendte hverandre gennem en lang Skoletid; men jeg maa sige, at han havde en sjælden Evne til at »falde til«, og jeg erindrer mig ogsaa, at vi fra vor Side søgte at gøre, hvad vi kunde, for at han

ikke skulde føle sig ene, hvortil vi ogsaa var blevet opfordret af vor elskelige Rektor *Hoff*, hvis Protegé *Norvin* øjensynlig var, — maaske har Rektor med sin fine Menneskekend- og kundskab allerede paa det Tidspunkt opdaget Spiren til den vendende Videnskabsmand.

For os andre stod *Norvin* ikke som noget ud over det almindelige, selv om han ganske vist som Klassens Duks og »*Baldur*«s Præsident var »primus inter pares«; men til Gengæld var de »pares« meget jævne, og jeg skal ikke nægte, at jeg senere hen i Livet med nogen *Undren*, men megen Glæde har fulgt hans Stigen paa Videnskabens Bane.

I Studietiden saa jeg ikke meget til *Norvin*, og efter at han var blevet cand. mag. opholdt han sig som Arkivar i flere Aar i Odense.

Efter hans Tilbagekomst til København, med Ansættelse paa Rigsarkivet, saas vi af og til i Soransk Samfund, indtil han paa Grund af en Uoverensstemmelse med Bestyrelsen — hvilket jeg ikke skal komme nærmere ind paa — meldte sig ud af Samfundet.

Han bevarede dog stadig Interesse og Hengivenhed for sine gamle Studenterkammerater og deltog i vort 25 Aars Jubilæum, saavel som han havde meldt sig som Deltager i vort 40 Aars Jubilæum paa Parnas, hvortil han dog, grundet paa en Misforstaaelse vedrørende Tidspunktet, ikke gav Møde.

I de senere Aar har jeg jævnlig mødt *Norvin* paa Nørreport Station — han boede i Charlottenlund — og mens vi ventede paa vore respektive Tog, fik vi Lejlighed til at tale om de gode gamle Dage d. v. s. vor Sorøtid.

Det er en vemodig Tanke, at jeg ikke oftere skal træffe hans høje lidt duknakkede Skikkelse, og møde hans meget talende og intelligente Øjne — og uvilkaarlig vil jeg mangle Gang, naar jeg kommer ned i Tunnellen ved Nørreport, sende ham en venlig Tanke og mindes vore fælles Erindringer og ham, der nu er gaaet bort.

Rudersdal pr. Holte, den 22. Aug. 1940.

von Eggers.

— Professor *Norvins* Bisættelse fandt Sted Tirsdag den 20. August i dybeste Stilhed fra Bispebjerg Krematorium. Soransk Samfund havde sendt Krans.

75-AARS STUDENTERJUBILÆUM

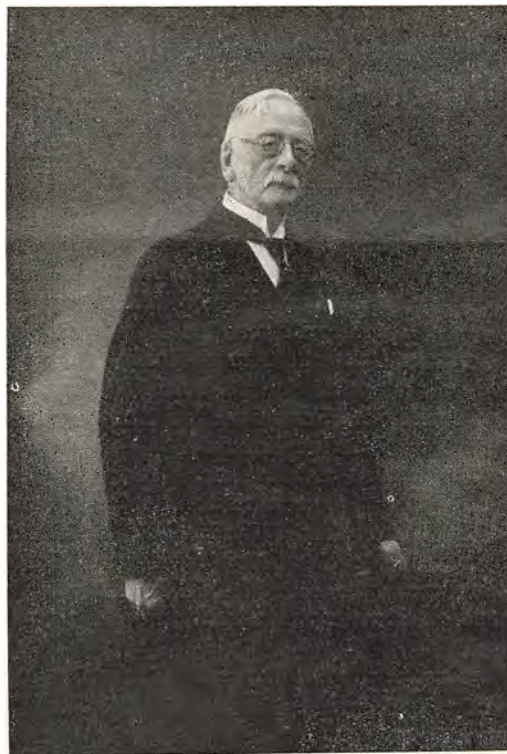
Naar man første gang sætter den hvide hue paa hovedet under fønixbanneret, tænker man vel sjældent paa en fremtid, der ligger synderlig mange eetmaal borte — det hele er en sollys taage — gør man det, hvor ufattelig fjernt er da ikke det 25 aars jubilæum, der jo nok skal være en stor fest..... Er saa først de 25 aar henrundet, 35 med, og man skuer tilbage — ak, og hvor kort var tiden! og hvor langt er der dog nu til 50aaret alligevel; mangan samtidig naar det ikke; gør man selv? Men taler nogen om 75aarsfest, saa er det kun af høflighed, man ikke ler — den oplever man ikke!

Og dog oplevedes dette enestaaende jubilæum iaar af en af os, en ældgammel kammerat, soraner i hin fjerne tid, da *Tregder* lige var blevet rektor, da den vist allerede halvt sagnagtige *Bartholomæus Hoff* end ikke var kommet til Sorø som ung lærer —: fhv. byfoged i Herning og herredsfoged i Hammerum herred *Christian Emil Siersted*, RD, DM.

Han fødtes i Hasle d. 15. 12. 1847. Hans far, førstelærer H. C. Siersted, der var en højt anset mand paa Born-

holm, hvor han udrettede adskilligt til alméngavn, blev 92 aar, og hans to søstre, enker efter hhv. missionær i Indien Chr. Schlesch og grosserer J. Kopp, er nu 89 og 84 aar; der er krummer i slægten.

Sine første skoleaar tilbragte Chr. Siersted i Rønne, hvor der dengang ikke var gymnasielklasser, de to sidste i Sorø! Han blev dog en tro Soraner, der altid mindedes de gode drengenaar i Sorø og til sin høje alderdom trolig har læst Soranerbladet.

Christian Siersted, da han var 85 Aar.

Chr. Siersted blev cand. jur. 1871 og er forlængst Danmarks ældste jurist. Egentlig burde han vist have været filolog; dybt sprog- og kulturinteresseret har han altid været, har baade læst og talt flere levende og døde sprog. Men han gjorde sig gældende hvor han kom. 1872 blev han birkefuldmægtig paa Fejø hos den kendte politiker *Chr. Krabbe* (Sorø '52). *Krabbe* havde meget andet at gøre; det blev snart *Siersted*, der mest kom til at passe embedet, og paa ham kunde *Krabbe* stole; derfor tog han ogsaa *Siersted* med til sine senere embeder i Grenaa, Skive og Kjellerup. 1891 blev *Siersted* saa herredsfoged i Hammerum herred, landets største jurisdiktion, og, da Herning 1913 blev købstad, dens første byfoged. 1919 tog han sin afsked. Naturligvis fik han mange offentlige o. a. tillidshverv: Sogneraadsmlem, formand for fredningsnævn og for bankbestyrelse, bestyrelsesmlem i fængselselskabet og tilsynsførende ved hedeheimmet Lyng m. m. Hans hele færd var præget af saavel myndighed som hjertelig forstaaelse og en overlegen retssans, (der bl. a. forbød ham som retsbejtentfuldmægtig at tage de saare indbringende auktioner, der har gjort mangan fuldmægtig før i tiden til velhaver!). Som embedsmand af den gamle skole nød han sine bysbørns største agtelse og hengivenhed; biskop Johs. Gøtzsche, før sognepræst i Herning, sagde engang: »Der var det let at bede for øvrigheden«. Det var farligt at følges med *Siersted* gennem Herning i regnvej, for han kendte hele byen, og hele byen hilste ham — man maatte bog-

stavelig talt gaa med hatten i haanden hele tiden! Det faldt ogsaa i hans lod at følge Hernings opvækst fra en lille stationsby med gamle træer og aabne grøfter langs de faa veje til en anselig købstad med mange gader og store of-fentlige bygninger.

Siden 1887 er Chr. Siersted g. m. Dorothea, f. Lillien-skjold, datter af toldforvalter L. i Skive. I deres smukke og straalende gæstfri hjem er opvokset 7 børn; nu vrimler børnebørnene. Sit otium tilbringer den gamle embedsmand i sit kære Herning, »det bedste sted i Europaen«, som han engang kaldte det.

Vor gamle skole har ære af sin bedagede søn. Den og vi, hans utalte yngre kammerater, bør sende ham en ærbødig hilsen, i det mindste i tankerne, i hans sjældne jubilæums-aar og ønske ham endnu en lys og lykkelig livsaften.

L.

ET DØDSFALD

Fhv. Kontorchef Johan Harhoff har haft den Sorg at miste sin Hustru, som efter længere Tids tiltagende Svag-hed afgik ved Døden her i Byen den 17. August.

Fru *Margrethe Henriette Marie Harhoff* var født paa Hømbgaard ved Ringsted den 16. Juni 1864 som Datter af Proprietær, cand. phil. Hans Joachim Muus og Hustru Ma-thilde Frederikke Hilarius Kalkau.

Den 22. Marts 1888 ægtede hun i Ringsted den davæ-rende Fuldmægtig i Generaldirektoratet for Statsbanedrif-ten, cand. juris Johan Chr. Wibe Harhoff, og Ægtefællerne kunde saaledes for to Aar siden fejre deres Guldbryllup, begge trods deres høje Alder i fuld legemlig og aandelig Vigour, som en Mærkedag indenfor et langt, harmonisk Samliv.

I soranske Kredse var Fru Margrethe Harhoff velkendt som sin Ægtefælles Ledsager ved mange Lejligheder, hvor der ogsaa blev trukket Veksler paa de ledende Soraneres Da-mers Lyst og Evne til at repræsentere. For Fru Harhoff, der gennem Slægtskab og et omfattende Bekendtskab havde mange soranske Forbindelser og ligesom sin Ægtefælle var i Besiddelse af et godt Humør og et venligt Sind, var Sam-været med de gamle Soranere sikkert ikke ukært og paa-skønnedes ogsaa fuldtud fra disses Side; Budskabet om hendes Død vil være blevet modtaget med Vemod og den oprigtigste Deltagelse i hendes Mands og eneste Datters store Tab.

Fru Harhoff bisattes den 20. August fra Maria Kirken i København. Soransk Samfund havde sendt en Krans til Baaren.

OVERLÆGE ZAHRTMANN SOM VERSKUNSTNER

Om Overlæge *M. K. Zahrtmanns* Interesse for sin gamle Skole indeholder *Soraner-Bladets* første Aargang et Par Vidnesbyrd, som det er rimeligt at fremdrage nu ved hans Død.

Han var jo en interesseret og dygtig historisk Forsker, og da der her i Bladet*) blev rejst Spørgsmaal om, hvad Bogstaverne B. D. S. M. paa Ludvig Holbergs Sarkofag i Sorø Kirke betød, var han en af dem, der deltog i Diskus-sionen — og straks gav den rigtige Forklaring: *bene de se merente* (han skrev nu *merito*; det bliver dog omtrent det samme!), men han gjorde mere end det, han sendte sit Bidrag (paa et aabent Brevkort!) i versificeret Form — desværre, hvad Red. var ked af, anonymt, saa Svaret kom kun frem i en Fodnote**) med en Beklagelse over Anony-

miteten. Senere navngav han sig dog overfor Bladets dav. Redaktør, og nu bør hans pudsigte Vers komme frem i fuldt Dagslys.:

B. og D. og S. og M.?

Det er ganske ligefrem;

deri er der ingen BENE

sku' jeg mene,

for saa vidt jeg tror, at DE

Øjne ejer til at SE,

Baron Ludvig pro MERITO,

Mesterskab og andet Dito,

(mere end Hr. Baron Palle,***)

hvis Fortjeneste er smalle)

sig har gjort helt VELFORTIENT

til sit smukke Monument.

SORØ SKOLE, som han ødsel,

veldædig til sin Arving keiste,

AAR 1780 i KRISTI FØDSEL

HAM taknemmelig det REISTE.

Men *Beatae Daniae Sempiternaeque Memoriae*
giver en ganske anden — og kønnere — Historie.

Brevkortet var underskrevet: 78, hvilket naturligvis skulde hentyde til, at den, som havde skrevet det, var af denne Aargang — iøvrigt Studenterholdets Duks.

At Overlæge Zahrtmann med Lethed bevægede sig i den ædle Versekunst, fik vi ikke længe efter en Mindelse om. Med Soraner-Bladets 1. Aargang fulgte som Bilag *Fr. Matthiessens* fornøjelige: »Baldurs Saga« gennem 50 Aar, og her beretter Forf. S. 7 om, at ved et af Møderne i »Baldur« i Skoleaaret 1879—80 oplæstes et Brev fra den senere Overretssagfører og mangeaarige Formand for Soransk Samfund, *Marius Godsken*, Studenter-Duks fra Aar-gang 1879, der altsaa var gaaet ud af Skolen Aaret efter Zahrtmann — et Brev med en ubehagelig Antydning af, at den ny Gymnasiastsang (Hvad vi er —), forfattet af M. K. Zahrtmann, »har en umiskendelig Lighed med en flere Aar brugt Studenterkantate, som han sendte«. Den ny Gym-nasiastsang (vedtaget i 1877—78 — der findes ikke noget i »Baldur«s Protokol om denne Vedtagelse, oplyser Mat-thiessen) blev saa ved Afstemning forkastet, og senere vedtog man at beholde den gamle Vise af *Niels Engberg* (Vi danne en Klynge saa munter og fro —) som »den rigtige« Gymnasiastsang.

Det var jo en ilde Medfart af Kammerat Zahrtmann, men da Soransk Samfund ved sin Sekretær *Th. Lind* i Decbr. 1903 udgav Soransk Samfunds Sange II Samling (den 1. var udkommet i 1872) optog man dog Zahrt-manns Vise uden Kommentarer, men herved skulde det dog ikke ende. Da Samfundet nemlig i 1916 udgav III Sam-ling, hvori »Hvad vi er —« naturligvis toges med (S. 68, No. 30), gav dens Udgiver i Note 64 de Oplysninger om Visens Skæbne, der da forelaa med Henvisning til Ste-det i »Baldurs Saga« og tilføjede: Visen har oprindeligt 4 Vers; det 4. — næstsidste — ses ikke nogensinde at have været benyttet. Dette viste sig at være ganske galt. I sin udførlige og smukke Anmeldelse af Sangbogen ****) anke-de Vilh. Andersen — og med fuld Føje — »over, at det fjerde Vers i Zahrtmanns Gymnasiastsang, det der be-gynder med:

»Hvad vi blive? — vi blive en Flok
af de livsglade danske Studenter —«

ikke er medtaget, da det i min Tid [Vilh. A. blev Student 1882] altid blev sunget«. Og saaledes fik Zahrtmann dog

omsider fuld Oprejsning: hans Vise er blevet godkendt de facto og sunget af hans yngre Kammerater. Det flove er blot, at vi altsaa ikke har medtaget dette Vers i vor Sangbog (det manglede iøvrigt ogsaa i Th. Linds Samling) — og denne Fejl bør ved Lejlighed gøres god igen; vi bør engang ved en Sammenkomst kunne synge Zahrimanns smukke Sang in extenso og gøre det med en venlig Tanke til ham i hans Grav. *hgo.*

*) i 1. Aarg. Nr. 2, S. 13.

**) i s. Aarg. Nr. 5, S. 39.

***) sc. Rosenkrantz.

****) 1. Aarg. Nr. 10, S. 77 f.

SORANSK SAMFUNDS AARSFEST 1940 HOLDES I AAR PAA KØBENHAVNS UNIVERSITET

Under Hensyn til de herskende Forhold har det været umuligt at gennemføre SORANSK SAMFUND's Aarsfest paa samme Maade som hidtil. Restriktioner og Mærkelægning lægger uoverstigelige Hindringer i Vejen. Men ved Henvendelse til henholdsvis Universitetets Kurator, *M. I. K. Korsgaard*, og til Rektor, Professor, Dr. med. *C. E. Bloch*, har Samfundet gennem dets gode Ven, Universitetsinspektør *P. V. Fønss*, faaet Tilladelse til SØNDAG DEN 20. OKTOBER at holde sin Aarsfest i *Universitetets nye Festsal* paa Frue Plads — i den tidligere Metropolitanskole (Fiolstræde 4—6).

Festligheden, hvortil man møder i Formiddagsdragt, begynder præcis Kl. 11,30, og vor prominente Med-Soraner, Professor, Dr. phil. *Vilh. Andersen*, har lovet at holde Rustalen.

Efter Højtideligheden paa Universitetet er der arrangeret en beskeden Fælles-Frokost i Handels- og Kontoristforeningens Lokaler paa den anden Side Frue Kirke. Hertil vil bl. a. blive indbudt vore Soraner-Jubilare og samtlige Skolens Dimittender af Aargangen 1940.

Betalingen for Deltagelsen i Frokosten udgør for de 8 yngste Aargange 4 Kroner og for Seniores 6 Kroner pro persona. Man maa melde sig *inden den 16. Oktober* til Sekretæren, stud. juris *J. G. Madelung*, Admiralgade 21, 3. Sal, Telf. Palæ 1207 y, mellem Kl. 19—20, eller til Kasseren, Grosserer *Alfr. V. Rasmussen*, til hvem ogsaa Betalingen erlægges: Vesterport 324, Telf. Cent. 8229.

FODBOLDKAMP

Søndag den 27. Oktober spilles der paa Stenhus Kostskole en Turneringskamp mellem gamle Stenhuselever og gamle Soranere.

Samme Dag spilles der efter Indbydelse fra Stenhus en Kamp mellem Eleverne paa Stenhus og Sorø Akademi, forudsat dog at Soranerne ikke allerede er optaget denne Dag.

Interesserede gamle Soranere kan henvende sig til Civilingeniør Torben Madsen, Bergthorasgade 28, St., København S. Amager 2185 vega.

Torben Madsen samler Holdet og leder Turen, men søger endnu nogle energiske Spillere blandt gamle Soranere til Holdet.

Da der den 22. September spilles en Kamp i Sorø mellem Akademiets Elever og gamle Soranere, vil det sikkert være morsomt at forny Bekendtskabet i Stenhus og se, hvad vore Kammerater blandt Eleverne kan yde overfor jævnaldrende.

Referat af Kampen den 22. ds. vil fremkomme i næste Nummer af Soranerbladet og Referat af begge Kampene paa Stenhus i November-Nummeret.

KRICKETKAMPEN I SORØ

SØNDAG DEN 15. SEPTEMBER

mellem Skolens Elever og de gamle Soraneres Hold fik paa flere Maader et sensationelt Forløb.

Efter at de ældre Elever i smukke Uniformer med nypudsede Phønix-Knapper havde modtaget de gamle Soraneres Kricket-Hold paa Banegaarden i Sorø, blev de i en Række Baade, ganske som i 1866, da den første Kricket-Kamp fandt Sted i Sorø, af Eleverne roet over Søen til Gymnasiat-Broen, hvor et stort Opbud af Elever modtog Gæste-Holdet, der lededes af Grosserer *R. E. Brincker*.

Umiddelbart efter Kirketidens Ophør — man spiller jo paa Store-Plads overfor Kirken — tog Spillet sin Begyndelse.

De gamle Soranere gik først til Gærden og fik i 1. Halvleg 86 Points efter en meget smuk Kamp, hvor de gamle Drengene imponerede ved deres Adræthed. Men allerede i 1. Halvleg naaede Skoleholdet, som havde været meget ængstelig for »Nedsablingen«, det betydelige Pointantal af 103, hvad der vakte den største Opsigt. Efter Middagen paa Skolen Kl. 12,30 genoptoges Kampen, og de gamle Soranere fik i 2. Halvleg 96 Points — saa havde de ialt scoret 182. Men nu kom den anden Sensation. Efter en meget energisk og modig Kamp, hvorunder de gamle satte deres bedste og kraftigste Kastere ind, havde Skoleholdet ved godt 17,30-Tiden naaet 83 Points og havde saaledes passeret de gamles Hold. En endeløs Jubel brød ud! Smaa og store Soranere raabte og skreg og svingede jublende med Armene, mens den tætte Krans af Sorø's Borgere, som hegnede Store-Plads, lod Klapsalver rasle ned over de sejrende. De fik yderligere 3 Points, saaledes at de ialt opnaaede 189 Points med 3 staaende Gærder.

Men saa kom den anden, desværre højt uheldige Sensation, idet Føreren for de gamle Soranere, *R. E. Brincker*, der hele Dagen havde gjort en mægtig Indsats som Holdets Stoker, blev ramt i Underansigtet af et Boldtræ, fik knust Kæben, slaaet en Række Tænder i Undermunden løse og 2 Tænder i Overmunden slaaet helt ind. Han blev straks taget under Behandling af Overlægen paa Amtssygehuset, som tilfældigt var til Stede som Tilskuere, og Læge K. Effer-søe, som var Dommer paa de gamle Soraneres Hold. Han blev ført til Akademiets Sygehus, hvor han blev underkastet en langvarig og smertefuld Læge- og Tandlægebehandling,; Kampen standsede naturligvis straks, og Stemmningen ved Aftensmaden paa Akademiets var meget trykket. En skriftlig Sympatitilkendegivelse fra samtlige Deltagere blev sendt over til *Brincker*, som har været den ledende gennem mange Aar ved disse smukke Sportskampe.

GAMLE SORANERE OG SORANSKE NOTER

Den 26. September, Kong Christian den Tiendes 70 Aars Fødselsdag, udgiver Chr. Erichsens Forlag en stor, national Folkebog »Vor Konge«; Bogen er rigt illustreret. Den er redigeret af Soraneren, Billedredaktør ved »Berlingske Tidende« *Ernst Mentze*.

*

Læge *Hother Tolderlund* ('89) har nedlagt sit Hverv som Formand for Den alm. danske Lægeforening, hvis Formand han har været siden 1934. Tolderlund fylder 70 Aar den 5. Oktober.

Direktøren for det gamle, kendte og ansete Provinsfirma A/S C. A. Qvade & Co. i Maribo, Købmand *Carl Vilhelm Knudsen* (Realist 1905) fyldte 50 Aar den 13. Juli og var i den Anledning Genstand for megen lokal Opmærksomhed.

*

Fhv. Justitsminister, Direktør *K. K. Steincke* ('99) fyldte 60 Aar den 25. August og modtog en Hilsen fra Soransk Samfund.

*

Soransk Samfunds Sekretær, stud. juris *Madelung*, er flyttet fra Fuglevangsvej 4 til: Admiralgade 21, 3. Sal, og har Telefon: Palæ 1207 y. Han træffes bedst i Tiden Kl. 19—20.

*

Studenteholdet 1915 fejrede Lørdag den 31. August sit 25-Aars Jubilæum i Sorø.

En udførlig Omtale af Sammenkomsten maa beklageligvis af Pladshensyn udskydes til Soraner-Bladets Oktober-Nummer.

H. G. Olrik skriver i sidste Nummer af Soraner-Bladet bl. a.: »Det Kig, jeg kunde kaste ind i Kirken mellem et Bryllup og en Begravelse, forvissede mig om, at ogsaa her var alt som altid; om det saa var den afbrækkede Perle i Kronen over Holbergs Vaabenskjold paa Sarkofagen, saa var den stadig afbrækket og borte.«

Jeg skal hertil blot bemærke, at det er adskillige Aar siden, jeg lod Perlen sætte fast, samt at den sidder der velbeholden endnu.

Sorø, 29. August 1940.

Lautrup-Larsen.

Kontorchef *Olrik*, hvem vi har forelagt dette Indlæg, udtaler sin Glæde over, at Perlen virkelig er kommet paa Plads — det havde saamænd ogsaa varet længe nok, fandt han.

*

Soransk Samfunds tidligere Sekretær, Tandlæge *Mogens Poulsen* holdt Bryllup Fredag den 30. August og modtog en Gave fra sine tidligere Bestyrelseskolleger.

Alfred V. Rasmusen's

Kunsthandel

**Trommesalen 2
Vesterport 324
Telefon: Central 8228**

TANDLÆGE

BØRGE HØFT

Dr. med. dent.

Vimmelskiftet 30 (vis å vis Silkehuset). Palæ 6814. Konsultation fra Kl. 10—4 (bedes forudbestilt).

VARELOTTERIET

Støtter dansk
Produktion

Der er købt Gevinster
i danske Varer
for over 100 Mill. Kr.

ALMINDELIGT DANSK
VARE OG INDUSTRILOTTERI

Danmarks største
velgørende Institution

Til almennyttige og
velgørende Formaal
er der udbetalt for
over 28 Mill. Kr.

Største Gevinst 10,000 Kr. — et lille dansk Hjem. — Nogle faa Lodsedler for Soranere faas endnu hos Lotteriets Kollektører og i Hovedkollektionen, Laxegade 2, Kbhvn.

En Lodseddel til 1. Trækning (23.—24. Oktober 1940) koster **Kun 1 Kr. 30 Øre**

„SORØ BYS HISTORIE“

vj L. P. la Cour

Pris Kr. 7,50

Svegårds Boghandel, Sorø

**Inger Norries
Sølvsmiede**

Leverandør til Varelotteriet

Nikolaj Plads 32 · Palæ 5648

**Reklame - Kontor - Ekspedition
eller hvilket som helst andet Arbejde**

søges pr. 1. September af handelsstuderende
forretnings- og kontoruddannede Soranere.

Arbejdstid underordnet. Selvstændigt og ener-
gisk arbejdende. Rimelig Lønfordring.

Billet mrkt. 4016 — modtager „Soraner-Bladet“

Paalidelig yngre Dame

søger Beskæftigelse ved Telefonpasning og Kontorvagt, Maskinskrivning eventuelt Pasning af Børn og Ældre, lettere Sygepleje. — Fineste anbefalinger og Referencer have.

Fru Gerda Fuglsang, Nørre Farimagsgade 74, 4

Telefon Palæ 1892 x modtager gerne Besked.

H. C. BORCH & CO. A/S

KUL- & KOKS-IMPORT

Strandvej 183, Hellerup · Telf Helrup 6566

Westfalske Cinders

Husbukke
Assurance-
Compagniet

Dagmarhus
København V.
Central 13,773

**Ønsker De
god Forsikrings-Service?**

Kontorchef **Robert Bentsen**,
NATIONAL's Hovedagentur,
Bredgade 47, St. K.

Central 16865

72 SORANER-BLADET.

MEDLEMS SORANSK

BLAD:FOR SAMFUND

25. AARGANG

Nr. 10

Oktober 1940

ET 25-AARS STUDENTERJUBILÆUM FEJREDES I SORØ DEN 31. AUGUST 1940

Som de fleste andre af dette ulykkelige Aars Jubilærer havde ogsaa vi, der blev Studenter fra Sorø i 1915, besluttet at vente med at glæde os -- til siden. Og saa gik det alligevel saadan, at to mødtes -- og fandt i Samtalens Løb, at vi *burde* alligevel mødes, saa mange som nu kunde komme, og være sammen en Dag i Sorø igen. For 15 Aar tilbage, da vi holdt Sorø-Tur sammen, 10 Aar efter, var det saa velgørende at ses -- som var det en Søkendeflok, der havde sat hinanden Stævne i det gamle Hjem. Det var *Gunnar Glahn* og *Jens Stubbe Teglbjærg*, der tog Beslutningen. Og de skrev til *Harald Waarst* og fik baade Medhold og Hjælp. Men Teglbjærg er den, som fortjener alles Tak, fordi han tog alt det Besvar, der følger med Opgaven.

Vi er -- trods alt -- et beskedent Hold af Mænd, vi Studenter fra 1915. Det ligger maaske deri, at vi blev sendt ud i Livet i det andet Krigsaars Mørke -- akkurat som nu; med alle de Advarsler og tunge Ord, som idag lyder til dem med de hvide Huer, der skal erobre sig en Plads i Verden. I alle Tilfælde tænker vi aldrig paa Fotograf, naar vi ses; heller ikke denne Gang tænkte vi os om, i den Retning.

Soraner-Bladet, som i Juli-Numret viste sig large m. H. t. Plads over for de 20-aariges store Gruppebillede, maa fra os, Aarets egentlige Jubilærer, nøjes med at modtage Navnene paa dem, der var med:

Arkitekt *Gunnar Glahn*, Sekretær i Direktoratet for Vareforsyningen *J. O. Stubbe-Teglbjærg*, Civilingeniør *P. Mathiesen*, Kontorchef paa Carlsberg *Johan Ludvig Dahlerup*, Sognepræst *Jens Juel Nissen Juel Sørensen*, Ritmester, Kammerjunker *Chr. A. Friis*, Reportagechef ved Statsradiofonien *Aksel Dahlerup*, Tandlæge *K. Machold*, Redaktør *H. Brix*, Civilingeniør *C. A. Dalgas*, Dommerfuldmægtig *H. Waarst*, Dommerfuldmægtig *C. C. E. Jarby*, kgl. Skovrider *Alfred Gram*, Grosserer *Chr. Friis*, Direktør *L. E. Grandjean*, Baltica, og Landsretssagfører *Henning Arup*. (De tre sidstnævnte forlod Skolen i Gymnasieklasserne, Arup for at blive Student andetsteds, men ogsaa Aargang 1915.)

Danmark er jo blevet stort, trafikmaessigt set, i det Herrens Aar 1940, og det var for mange en besværlig Affære, det Møde i Sorø. En enkelt maatte rejse med Overnatning undervejs. Men vi mødtes da -- de allerfleste ved 11-Tiden Lørdag Formiddag, og de drog da i nogle lejede Automobile ud til *Louis Grandjean*, der opholder sig paa Rekreation paa sin lille Ejendom »Tersløsehus« i Tersløse. Der indtoges et Morgenmaltid Nr. 2, inden man kørte til

Akademiet for at møde de allersidst ankomne -- og gaa paa den traditionelle Rundtur paa Kamrene. Bygget om er der jo deroppe, hvor Korsgangen er blevet lukket af et nyt Værelse ud mod Fratergaarden -- et *Badeværelse*

og hvor Lærerinspektions-Værelset er slaaet sammen med det gamle Kammer Nr. 14 til en Slags Læsesal for Eleverne. De gamle Kakkellovnes Forsvinden forsøgte vi jo ogsaa højroestet at protestere over for; men i vort stille Sind gav vi Skolen Ret -- akkurat som dengang. Det er blevet bedre med Centralvarme.

I den stadig sygemeldte Bektors Sted præsiderede Lektor *Gorm-Hansen* ved Øllebrøden og det sprængte Oksekød. Han gjorde Undskyldning for Traktementets Enkelhed i sin Velkomsttale til os. Os passede det netop godt saadan. Kun lagde vi Mærke til, at Drengene nu spiser ved voksdugsdækket Bord. Det er en fornuftig Sparebestræbelse, der ligger til Grund for det Arrangement men alligevel; hvad vilde der være sket, hvis man havde forsøgt det med os? Og er der nu ikke -- trods al Sæbe-Knaphed -- en pædagogisk og æstetisk Værdi i den hvide Lærredsdug paa Bordet? Og noget helt andet: hvor maa Spøgen med »Vand i Skødet« miste i Værdi, naar den foregaar paa Voksdug. Saa er det jo ingen Kunst at faa Vandet til at løbe! Næ -- (sagde vi allesammen) -- i vores Tid -- !

Og jeg tænkte paa en bestemt Dag for mange Aar siden, da min Far sad ved samme Bord som Gæst -- som gammel Soraner paa Besøg, lidt mere »gammel« end jeg er i Dag, men ikke synderligt. Og han og hans samtidige foretog akkurat de samme Sammenligninger og Vurderinger, med det selvsamme Slutresultat. Og naar man saa ser paa Drengene af i Dag, som jo ligner vor Flok fra dengang saa slaaende, saa forstaar man pludselig den store Værdi, der ligger i den gamle Kostskole. Den giver med sin Historie og sin Tradition den Følelse af Kontinuitet, som er nødvendig for os som Folk -- som Nation. Kostskolen berøver jo slet ikke sine Drenges *Familiefølelsen* -- som mange tror -- tværtimod forstærker den hos dem denne Følelse og udstrækker den til at gælde en langt større Kreds.

Vi følte os som en genforenet Søkendeflok -- med det dybe og fortrolige Kendskab til hinanden, som mange modtagelige Aars Samliv har givet. Og det var slet ikke gaaget tabt, trods Adskillelsen. Det gaar aldrig tabt.

Vi gik Tur gennem Haven -- og vi stod ved Stenen: »Du, der paa Vejen fra Yngling til Mand her skal mindes de faldne Soldater: Soranere var de -- og Kammerater, der gik i Døden for deres Land«.

Og vi saa, at Akademihaven i Aarens Løb er gjort til en Park -- og for Tiden (vel paa Grund af økonomisk Tryk) er en *stet holdt* Park. Den var kønnere før -- og

da blev den holdt af de berømte »Havekarle«, blandt hvem den »overskaarne Kæmpe« huskes af os alle, skønt ingen af os nogensinde har vekslet to Ord med ham.

Sammen med min Slægting, Johan Ludvig Dahlerup, gik jeg ind i Kirken. Vi havde staaet ved Ingemanns Grav, nu vilde vi gaa til Ludvig Holbergs Sarkofag. Kirken var aaben for alle — mod Entré. Det er i sig selv en grim — en ukristelig — Skik dette med Skillingerne. Enten maa den være aaben — eller lukket. Men ud over al Rimelighed mærkeligt bliver Arrangementet dog, naar man — som vi — bliver *anraabt fra Kirkens Prædikestol* med et: De maa ikke gaa derop, De forstyrrer! Det var Graver *Larsen*, der stod paa Stolen og holdt Foredrag for en Samling Haandværksmestre paa Udflugt. Selv om Graveren ikke stod paa den høje Stol, men kun paa det lille Servante-lignende Møbel, som maatte rejses paa Grund af Pastor Krarups Tilbøjelighed til Svimmelhed, saa vilde vi dog ikke optage en Diskussion med den egenraadige Graver. Vi fik altsaa ikke Lov at gæste Holbergs Grav paa vor Festdag i Sorø; men Graveren fik vel gennemført sin en gros Forretning som han vilde. Det er jo ogsaa en fin Butik, man har overladt ham — Hvidernes gamle Kirke.

Paa Parnas skulde vor egentlige Sammenkomst være. Til Fods og pr. Motorbaad kom vi alle derover, trods Regnen, og her fik vi suppleret Beholdningen af Øllebrød med mere tilvante Spiser. Og saa *snakkede* vi. Det var det allerbedste — snakkede om dengang, om Ting, som vi allesammen godt kunde huske, men som vi meget detailleret maatte fortælle hinanden alligevel. Det, der fremkalder Genkendelsens Glæde er altid bedre end Nyheder. Skønt *Nyheder* udvekslede vi da ogsaa. Vi kom jo fra alle Egne af Landet — og hvad ved vi om hinandens dagligdags Oplevelser i vore Dage? *Harald Waarst* tog tæten som den, der afgjort kom fra Landets mest dramatiske Hjørne. Og forøvrigt viste han sig ogsaa paa anden Vis som det kæreste Barn i denne store Flok af Brødre. Han har siddet deroppe i Sæby, sin Fødeby, og bevaret sit glade Sind i en saadan Grad, at det maatte imponere os alle. Og med den jyske Stormands Bredde viste han til Gengæld sin Tilfredshed med at se os igen ved at *traktere* paa os. Han »gav Sold«.

Det eneste lille Skaar i Glæden sloges af de forbandede Trafikforhold! Vi maatte allerede ret tidligt paa Aftenen begynde at sige Farvel til dem, der skulde med Toget. Men de fleste havde i Tide indset, at man maa tage Forholdenes Konsekvens; paa gammeldags Vis maa man bede og overnatte i de Herberger, der findes undervejs, naar man vover sig paa Rejse. Vi blev i Sorø, paa Hotel eller hos gode Venner, der ogsaa havde *Husrum* at byde.

Og af de københavnske Aviser saa jeg siden, at en af Deltagerne — jeg siger ikke hvem — først er naaet hjem til Sæby mange Dage efter *det* Studentejubilæum.

Aksel Dahlerup.

DØDSFALD

Fhv. Kommandør i Marinen *Vilhelm C. L. Schlüter* døde den 14. September. Bisættelsen fandt Sted i Stilhed.

Vilhelm Carl Ludvig Schlüter, den danske Marines Nestor, blev lidt over 88 Aar gammel. Han var født den 24. Juni 1852 paa Gaarden »Frederikseg« ved Herlufmagle som Søn af Proprietær Phillip Wilhelm Schlüter og Hustru Pauline, f. Gaethgens og blev Elev den 23. August 1863 i Sorø Akademis Skole, men gik

ud igen 1865 uden Eksamen for at søge Optagelse i Marinen. To Aar efter at have forladt Sorø blev han Kadet, udnævntes i 1872 til Sekond- og i 1875 til Premierløjtnant, avancerede til Kaptajn i 1887 og til Kommandør i 1900. I 1901—05 var han Ekvipagemester, i 1907—12 Chef for Søtransportvæsenet og 1908—12 Medlem af Overkrigsretten. I 1912 tog han sin Afsked for indtil 1918 at virke som Flaadens Stations-officer i Jylland og maritim Konsulent for 2. Generalkommando.

I sine yngre Aar sejlede Kommandør Schlüter med Korvetten »Dagmar« paa Middelhavet og med Fregatten »Sjælland« til Vestindien. Senere var han Fører paa Fiskeriinspektionsskibe paa Togter under Færøerne og Island og i nogle Aar Postskibsfører paa Korsør—Kielruten, hvor han var meget afholdt saavel af Passagerer som Mandskab. Af ydre Statur var en ualmindelig flot Skibsfører med et glimrende Humør. Desværre plagedes han paa sine ældre Dage, som han tilbragte i stor Tilbagetrækkethed i Gentofte, meget af Sygdom. Han var Kommandør af Dannebrog af 2. Gr. samt Indehaver af flere udenlandske Ordener.

Kommandør Schlüter blev den 3. April 1882 gift med Elisabeth Knutsen, f. 26. Oktober i Bærum ved Oslo og død i 1938. Han overleves af sin Søn, Forfatteren Karl Schlüter, der er Direktør for Holmegaards Glasværk. Hans to Brødre *Carl Rudolph* og *Axel Decimus Sylvester* gik i Sorø Akademis Skole henholdsvis 1861—66 og 1864—65.

— Fhv. Bogholder *Carl Chr. F. Federspiel* afgik ved Døden den 2. September og bisattes den 5. fra Søndermarks Krematorium. Han var født den 19. December 1878 i Horsens som Søn af Læge Johan Federspiel, død i Karrebæksminde 1894, og Hustru Johanne Christine Elisabeth, f. Lund, død i 1927. I 1892 indkom han i Sorø Akademis Skoles 2. Realklasse og gik ud i 1896 uden Eksamen. Afdøde, der efterlader sig Børn og Børnebørn, var Broder til Soraneren, Trafikkontrollør *Harald Federspiel*.

SORANER - KEGLE - AFTEN

„PAA VANGEHuset“ 6. NOVEMBER KL. 19

Keglespillet stod i gamle Dage højt paa Sorø, og Forfarenhed i det ædle Spil er en af de Færdigheder, man krævede af en Soraner.

Bestyrelsen har derfor besluttet at afholde en særlig Soraner-Kegle Aften den 6. November Kl. 19 i det morsomme gamle »Vangehus«, Strandvejen 85. (Man kommer derud med Linierne 1 og 14 — og S-Toget til Svanemøllen.)

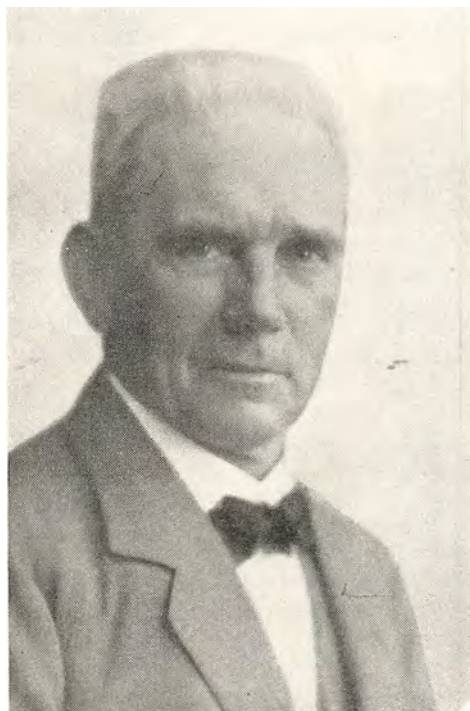
Samtidig har Samfundet udsat en særlig Kegle-Vandre-Pokal, som tilfalder den bedste Spiller i Turneringen — men skal vindes 3 Gang for at blive Ejendom.

Banerne er opvarmede, og i de tilstødende hyggelige Selskabslokaler kan man sludre og spille Kort (medtages selv), ligesom der serveres billigt og fint Smørrebrød m. v. (Husk Brødmærker.)

Man melder Deltagelse til Sekretæren, Palæ 1207 y, inden 4. November.

KRISTIAN LUNDH

Onsdag d. 2. Oktbr. døde Læge Kristian Lundh efter en kortvarig Sygdom i sit Hjem i Hellerup. Han var født i Korsør 20. Febr. 1870 som Søn af Byens Apotheker og kom ligesom sine Brødre, afd. Apotheker Andr. Lundh og Læge Karl Lundh til Sorø, hvor han blev Elev, eller som det dengang hed »skole-søgende Discipel«, 1881. Det første Aar boede han nemlig i Byen, men allerede Aaret efter rykkede han op paa Akademiet, hvor vi tilslut boede sammen paa det da saa »berømmelige« Kammer Nr. 12. Sammen blev i Studenter 1888 og fulgtes ogsaa en kort Tid i

Studierne, idet han begyndte med at læse til Skoleembedsexamen. Ret hurtigt gik han dog fra Filologien over til Medicinen, blev Kandidat 1896 og nedsatte sig, efter at have holdt Bryllup med sin Kusine Fru Hulda Lundh, Datter af Læge Lundh i Rødby, samme Efteraar i Svendborg, som han dog hurtig ombyttede med Lem i Salling, et Par Mils Vej fra Skive. Selvom han trivedes godt nok her, blev det ham dog lidt for afsides, hvorfor han et Aars Tid prøvede sin Lykke i Kolding, men vendte 1905 tilbage til Skiveegnen, denne Gang dog paa den anden Side af Byen, nemlig i Højslev. Der blev han, indtil han 1922 overtog sin Ven Dr. Kæmpegaards Praksis i selve Skive, hvor han boede, indtil han i Januar 1937 ophørte med at praktisere og slog sig ned i Nærheden af Hovedstaden, først i Lyngby, senere i Hellerup.

Samtidig med at han i enhver Henseende fulgte udmærket med i sit Fag, var han en Læge af den gode, gammeldags Slags, der altid gav sig god Tid og f. Eks. ikke tog i Betænkning paa Nature at ofre en halv Times Tid af sin Nattesøvn for at se, om en Morfinindsprøjtning nu ogsaa havde virket. Helt igennem var han som Jyderne siger et dejligt Menneske, gennemreel, hjærtensgod, dybt forstaaende og samtidig fuld af godt Humør og en uforbederlig Optimist. Intet Un-

der, at han med Tiden fik en stor — næsten altfor stor — Praksis og var højt elsket af sine Patienter, for hvilke han saa noget nær sled sig op. Men at ogsaa hans Kolleger satte Pris paa ham, viste de ved at vælge ham til Formand for Viborg og Thisted Amters Lægekredsforening (1919—25), af hvilken han blev Æresmedlem, da han opgav sin Praksis.

Kristian, eller »Sten«, som hans Skolenavn lød, hørte ikke til »Ærkesoranernes« Kategori. Tværtimod var hans Indstilling overfor Sorø en Tid lang ret kølig. Men det gik ham som saa mange andre, der skulde have Tingene lidt paa Afstand, og i Aarenes Løb blev hans Følelser for vor gamle Skole varmere og varmere. Da et Par af os i 1931 havde faaet den Idé at fejre vort 50 Aars Jubilæum som Soranere, var han en af de syv, der mødte op ved Translocationen, og ligesaa lidt svigtede han, da vi paany syv Aar efter mødtes dernede til vort 50 Aars Studenterjubilæum og — med Held — gjorde det Vovestykke til Punkt og Prikke at gentage Programmet fra 1931. Han meldte sig ind i Soransk Samfund, deltog som Jubilar i Rusgildet 1938, og naar vi mødtes, hvad der skete adskillig hyppigere, end da jeg i fordums Tider hjemsøgte ham paa mine Ture Landet over, fik vi mangan god, gammel Sorøsnak.

Kære gamle Ven og Kammerat! »Sit terra tibi levis«!

M. Mackeprang.

BANKDIREKTØR JOHAN BEHRENDT

• 18. MARTS 1874 — † 6. SEPTEMBER 1940

Bankdirektør Johan Behrendt døde den 6. September i sin Fødeby, Middelfart; efter hans eget Ønske foregik Begravelsen i Stilhed.

Bankdirektør Johan Koenen Behrendt fødtes den 18. Marts 1874 i Middelfart, til hvilken By hans Slægt siden 1833 har været knyttet; han var Søn af Hotelejer Christian Frederik Behrendt, der ejede det i sin Tid saa kendte Behrendts Hotel, det nuværende Hotel Melfar, og dennes Hustru Jutta Frederikke Struch. I August 1887 kom han til Sorø, men allerede i Juli 1889 gik han ud af Skolens 2den Realklasse.

Derefter traadte Afdøde i September 1889 i Lære i en af Odenses ældgamle Købmandsgaarde hos Købmand Joh. B. Lange; efter at være blevet udlært i 1893 forblev han i dette Firma som Førstemand i tre Aar, hvorefter han en kort Tid var ansat hos en Købmand i Nyborg; imidlertid solgte hans Fader i Sommeren 1896 Hotellet, og han var derfor hjemme for at assistere ved dets sidste Sommersæson, samt for at hjælpe til med Flytningen af det gamle Hjem.

I Oktober 1896 blev han ansat paa Kontoret hos Jernstøber P. Hess, hvor han forblev, til han i 1898 blev Repræsentant for Firmaet Erik Stokkebye i Odense; her var han, til han endelig i November 1899 blev Assistent i Disconto-Institutet i Middelfart, den nuværende Middelfart Bank; i de første otte Aar var Afdøde ansat ved Kassen, men avancerede derefter over Fuldmægtig og Bogholder i 1928 til Direktør; sidstnævnte Stilling beklædte han ved sin Død.

Bankdirektør Behrendts hele Interesse var Banken, som han gennem saa mange Aar havde været

knyttet til. Kunderne holdt meget af ham paa Grund af den Troskab, hvormed han røgtede sit Arbejde, der altid blev grundigt, dygtigt og samvittighedsfuldt udført. Skønt afgjort Hjemmemenneske var han dog kendt og agtet af enhver i sin By, hvis Ve og Vel havde hans store Interesse, uden at han dog tog Del i det offentlige Liv; han var Medlem af Bestyrelsen for en Del Legater og var meget kirkeligt interesseret; hans Minde vil leve længe.

Bankdirektør Behrendt ægtede i 1904 sin efterlevende Enke Thyra Hess-Nielsen, der er en Datterdatter af Jernstøber J. S. Hess; desuden overleveres han af to Sønner, der er Forretningsmænd i England samt af en Datter. En Broder til Afdøde er den dygtige Lokalhistoriker, Branddirektør Chr. Behrendt ('85) i Middelfart, og en Nevø er Elev i Sorø Akademis Skole Jørgen Behrendt.

—mmer.

FODBOLDKAMPEN I SORØ

For 4. Gang i Træk hentede de gamle Soranere sig et Nederlag i Fodbold mod Skoleholdet den 22. September.

Turen var begunstiget af det skønneste Efteraarsvejr, der satte Stemningen op allerede, da vi Kl. 9 startede fra Hovedbanegaarden, og Tilslutningen var saa stor, at vi havde en hel Vogn for os selv. Den halve Time, vi denne Gang havde ekstra inden Middagen, blev benyttet i fuldt Maal til Tur i Parken og Byen samt et Slag Cricket paa »Store« med Ungerne, og efter en dejlig Middag med saftig Okseteg og Æblegrød begyndte Kampen Kl. 14 paa »Grønne« med Adjunkt *Blehm* som Dommer.

Skolen vinder Lodtrækningen og tager Maalet ved Gims Ende med Solen i Ryggen. Det er bagende varmt, og Vinden er umærkelig. Straks fra Begyndelsen er Tempoet haardt, og Skoleholdet bliver næsten rendt over Ende, der er i alle Tilfælde længe om at komme i Gang, og allerede efter 3½ Minut scorer *Lorentzen* for de gamle. *Madsen* lægger Bolden frem til *Lausi*, der trækker op og centrer til *Wille*, der med Hovedet lægger ind til *Lolo*, der udfører Maalmanden 1—0.

Spillet er meget vekslende, da Skoleholdet endelig finder Melodien, begge wings har nogle knaldhaarde Skud paa Maal fra spidse Vinkler, dog uden Resultat.

De gamle har ogsaa en Mængde Chancer, og Gang paa Gang er de ved at faa Bolden presset i Maal. Kampen maa afbrydes et Øjeblik, da *Tage Møller* under et Angreb er naaet helt ind i Maalet med Bolden og her har et voldsomt Sammenstød med en Modspiller, han taber Vejret, og Maalmanden redder Situationen.

Man forhavses over de gamles gode Spil, især er venstre Side i Angrebet stærkt, men Resultatet ved Halvlegen bliver dog uforandret 1—0.

Allerede i Begyndelsen af 2. Halvleg spores lidt Træthed hos de gamle, der dog stadig formaar at holde et Angreb i Gang i flere Minutter, og Skoleholdet maa give et Par Hjørnespark. Alligevel udligner Skoleholdet efter ca. 10 Min. ved *H. J. Jørgensen* 1—1. Bifaldet var stormende.

Ca. 5 Min. efter gaar *Tage Møller* alene igennem langs line, han tackles haardt af 3 paa hinanden følgende Modspillere, naar alligevel igennem og afleverer en lækker Bold til *Lolo*, der har let ved at score 2—1.

Lidt senere ser det ud til, at Forspringet yderligere skal øges, idet *Lolo* atter scorer paa en Aflevering fra højre (*Wille*), men der var fløjet for off-side (*Wille*).

Trætheden hos de gamle er nu tydelig at se, og Skolens Angreb bliver mere og mere paagaende. Gang paa Gang maa backs kapitulere, men enten gaar Bolden ved Siden af, eller ogsaa klarer Maalmanden. Det gaar dog galt ca. 12 Min. før time. *La Cour* styrter alene mod Maal, Maalmanden gaar ud — tøver — og saa sidder den der 2—2.

Vi har jo stadig Chancen, men de sidste 10 Min. er en Tragedie, Slag i Slag faar Skolen 3 Maal, Nr. 3 og 4 bliver lavet fuldstændig paa samme Maade, en lang høj Bold fremover, backs for langt fremme, Maalmanden gaar ud — kan ikke klare det — 2—3, 2—4 (*Jørgensen* og

Wille Jørgensen). Og endelig som Punktum 2—3 Min. før time scorer *W. J.* 2—5, men da var der heller ikke et Pust Luft tilbage i de gamle, til Gengæld kunde de være stolte af Spillet.

Efter Kampen Kaffe og Spise, hvor fungerende Rektor, Lektor *Gorm-Hansen* præsiderede og talte for de gamle. *Torben Madsen* takkede og overrakte *Soransk Samfunds* Fodbold til Adj. *Jørgensen*, der takkede og gav en kort Oversigt over de 13 Gamle-Soraner-Fodboldkampe. Det gav rig Anledning til mange Sidebemærkninger og smaa Hip til forskellige.

Iøvrigt var Samværet præget af Tanken om, at vi næste Gang sikkert maa medbringe Mærker til Kaffen, Bollen og Kagen m. m.

Efter en lille Times hyggeligt Samvær brød man op for endnu at faa et lille Kig paa Byen, inden vi i et mørklagt Tog rumlede tilbage til Hovedstaden og Hverdagen. En dejlig Dag havde det været, og vi sender Skolen, Herr *Jørgensen* og Skoleholdet vor bedste Tak.

Og saa ses vi forhaabentlig igen d. 27. Oktober paa Stenhus.

TG.

KRIKET-GAVER

Efter Kricketkampen i Sorø den 22. September mellem Gamle Soraneres Hold og Eleverne paa Akademiet blev der om Aftenen paa Akademiet medens de gamle Soraneres Fører, Grosserer *R. E. Bricker*, laa paa Operationsbordet som Følge af det ham overgaaede Ulykkestilfælde overrakt 2 Boldtræer som Opmuntringsgave til to af Spillerne paa Elevernes Hold.

Det ene forsynet med Sølvplade var fra Gl. Soraneres Hold og blev af Soraneren, Grosserer *Carl U. Buch* med en meget smuk Motivering overrakt den dygtige Kricketspiller, Eleven *Manbjørn*. Senere overrakte Direktør *A. Chr. Louw* som Næstformand for Soransk Samfund Eleven *Larsen-Jensen* (»Kitter«), 4. Mellem B., et af Samfundet udsat Præmie-Boldtræ, ligeledes forsynet med Sølvplade. De lykkelige Modtagere hilstes med Haandklap af Forsamlingen.

Endnu større Jubel vakte Sparekassedirektør *Krog-Meyers* Meddelelse om og Overrækkelsen af 6 fine Boldtræer og 6 prima Kricket-Bolde, som Soraneren, Fabrikant *Lave Nørgaard* havde indkøbt og stillet til Raadighed for Akademiet som Præmie for godt Kricketspil blandt Eleverne.

ZAHRTMANN OG ABSALONS BEN

I 1910 skrev den nylig afdøde Soraner overlæge *Zahrtmann* i Dansk Klinik nogle artikler, som han betitlede To Samvittigheder. Nr. V af dem har særlig interesse for Soranere og er saa morsom, at jeg foreslaar Soranerbladet at gengive den. Her er den:

»Fortællingen om Bisp Absalons ben kan hverken krænke vore jurister eller vore teologer. Det falder saa meget naturligare at nedtegne biskop Absalons genvordigheder i de efter hans død forløbne 700 aar, som dette afsnit af hans historie, skønt ganske lærerigt, altid forbigaas af hans levnedsskrivere; de har for skik at se deres hverv endt med skildringen af hans død, da han med beklagelse skiltes fra sit kære København og lod sig begrave under højalteret i Sorø klosterkirke uden at ane, hvad der senere skulde times København og ham. Deres opfattelse turde dog være fejlagtig; her, som saa ofte, kommer vist det morsomste til sidst.

Henved 330 aar senere skænkede Sorø klostres abbed

Henrik Tornekran's biskop Absalon en dejlig ny ligsten, paa hvilken han staar udhugget i legemsstørrelse og i fuldt bispeskrud. Om abbeden nu har tænkt sig, at Absalon den gang laa i sin grav og kunde glædes ved hans dyre gave, har han dog maaske forregnet sig. Saa meget er sikkert, at et godt aarhundrede senere dukker bispen op her inde i København med bopæl i den lærde professor Ole Worms naturaliekabinet. Her lod han sig forevise som skelet, og en seddel fra hr. Oles haand bevidnede de skuelystne, at de havde Absalons egne ben for sig.

Fra dette kabinet vandrede han ind i det kgl. kunstkammer paa Slotsholmen og senere hen over i anatomisk museum og flyttede med dette ud i Bredgade i kirurgisk akademis bygning. Alle Danmark-Norges unge kirurger granskede ham med stor flid og videnskabelig kløgt. Anatomijeneren Mandel-Karl omgikkes ham med megen ærbødighed. Naar Karl tog sig en høj snaps af museets spritdunke, sørgede han altid for at dreje bispen om mod væggen med de hikkende ord: »Man bør ikke forarge den smaa Sjællans Bips«.

Aar 1805 kom den af Wiens universitet uddrevne professor Friedrich Joseph Gall, frenologen, rejsende til København for at slaa mønt af sin nye lære om, at man af hovedskallens ydre form kunde slutte sig til hjernens udvikling og arbejdsevne, til alle indehaverens aandelige anlæg og egenheder. Han holdt offentlige foredrag herom, og til et af disse mødte den ældste kirurgiske professor frem med ærkebispens under armen og sit lumskeste examenssnil i ansigtet. Han satte bispen inkognito frem for hr. Gall med disse ord: »Fortæl mig nu lidt om ham her, hvis De kan!«

Alt medens den tyske professor lod sine fingre løbe hastigt hen over hovedskallens mægtige knuder og buler, lod han ogsaa sin tunge løbe frejdigt: »Aldrig følte jeg paa større skarpsind — djærvhed — gudsfrygt — raadsnille — kongetroskab — fædrelandstøelse — vennehu — retsind — mod og iver for at kristne hedninger baade med ord og sværd. Aldrig havde jeg under fingre mere fremragende evner som statsmand, som kriger, som biskop. Sandelig er dette en bisp, ingen anden end erkebisp Absalon har ejet disse evner og disse ben.« Det var lutter fingerfærdighed alt sammen; thi naturligvis havde Mandel-Karl ikke ladet sig drikke fuld og sladret af skole.

»Vicisti incredulitatem meam«. Med dette udraab (frit oversat: Du har gjort kaal paa min vantro) rejste den gamle professor sig og omfavnede og kyssede hr. Gall, medens tilhørerne klappede i vild jubel. Galls lykke var gjort. Vel mødte kongens embedsmænd ikke selv frem til hans dyre konsultationer; de frygtede instinktivt, som senere deres kolleger i »kejserens nye klæder«, at al evne til at styre embeder skulde afklædes dem. Selv vore afgaaede dygtige ministre vilde sikkert, hvis en Gall nu kom til København, foretrække at møde for rigsretten frem for hos ham. Men Frederik den Sjettes mænd har deres maa sønner frem for Gall, og han bestemte disses anlæg og skjulte evner.

Saaledes fandt Gall, at prins Ferdinand duede kun til officer, han paaviste lille Aarestrups anlæg til at blive stoffysikus og erotisk digter, Münsters evne til at staa paa Frue plads, Kierkegaards filosofiske tankeknuder, Madvigs latinske og danske styrke. Forældrene fulgte hans anvisninger, og saaledes gik det til, at Madvig ikke blev generalmajor, Aarestrup ikke professor, Münster ikke erotikker, Kierkegaard ikke biskop og prins Ferdinand ikke filosof. Tænk, om dette var sket, om overbiblioteka-

ren nu skulde samle og udgive alle prinsens smaa private breve! Vi vilde da sikkert sidde værre i det, end vi nu gør. Her har biskop Absalon grebet velsignelsesrigt ind i Danmarks nyere historie.

Med sin varme sans for Dannerrigets minder fra en svunden stortid fandt Fredrik den Sjette det usømmeligt af biskop Absalon at lade sig vise frem i kirurgisk akademi side om side med dronning Bengær, Kai Lykke og de stejlede tugthusfanger fra Kristianshavn. Da Sorø akademi nærmede sig sin højtidelige genindvielse, beføl kongen bispen at vende tilbage til graven i Sorø kirke. Den kongetro biskop Absalon maatte da 1827 paa ny skilles fra København uden nogen sinde at gense den kære stad. Kisteglad var han ikke.

I ganske smaa dagsrejser drog han over Roskild og Ringsted til Sor med sin ældste kirurgiske professor til ledsager. Graven blev aabnet for ham, Det viste sig da, at her var ikke plads til ham. Her laa nemlig i forvejen en bisp Absalon vel forvaret i fuldt bispeskrud.

Det spørgsmaal rejste sig nu: Ejede Danmark virkelig tvende bisper Absalon? Selvfølgelig turde man ikke krige med to lærde professorer som Worm og Gall uden at føle sig fuldt sikkert rustet. Spørgsmaalet krævede den grundigste undersøgelse, og den kirurgiske bisp rejste da atter straalende i sin dagvogn tilbage til København. Her gik professor Johan Daniel Herholdt ham efter i sømme og fandt, at han var en meget mærkeligere bisp end ham i Sorø kirke. Han havde nemlig, hvad ingen af hans sprænglærde iagttagere tidligere havde set, to højre laarben og intet venstre. Dette fund forklarer til fulde biskop Absalons sjældne evne til altid at gøre kongen til pas; det var ham simpelt hen en umulighed at gaa til venstre.

Kirurgerne støttede trofast den danske lærdoms prydt, Ole Worm. De hævdede, at Absalon virkelig havde ejet disse ben og brugt dem, en hovedskal og to kaarslagte laarben, paa sin væg som et memento mori, det tegn. apotekerne endnu tegner paa deres giftflasker. Bispens ben kørte da deres sidste dagvognsrejse til Sorø kirke og nedsattes her højlideligt i en glaskasse, som indmuredes i korpillen ud for Absalons grav; her er de sammen med hans bispestav og ring gemte bag dobbelt lukke. Pastoren og rektoren have hver sin nøgle; kun i deres alvorlige selskab kan en kirurg nu faa adgang til de gamle ben.

Denne sandfærdige historie bør ikke forarge nogen. Efter mit ukaldede skøn har biskop Absalon alle de syv aarhundreder hvilet roligt i Sorø kirke, og det er kun vore kære videnskabsmænd, som er løbet avet om i de spørgsmaal, livet har stillet dem. Da jeg ikke stoler paa, at man vil finde min fremstilling fuldt troværdig, henviser jeg til den fulde historiske hjemmel, som professor Heinrich Christian Friedrich Schumacher i beskrivelsen af antropologisk museums skatte yder paa akademisk latin for hovedpersonernes, Worms, Galls, Frederik den Sjettes og Herholdts optræden. Vor folkelige tidsalder, i hvilken ogsaa de kære børn spiller stedse mere og mere højrostede op, tilgiver mig let, at jeg paa fri haand har stillet Mandel-Karl og embedsmandsrollingerne ind paa plads i denne lille historiske skildring. De udfylder den saa smukt, at jeg ikke har nænnet at jage dem ud igen.

Her staar fortællingen for at vise, at de puds, som gløddende tro og kølende kritik spiller hinanden i videnskaben, ikke altid fører til en regelret tragedie, men ogsaa kan skabe en munter komedie, selv med et tavst skelet som meget talende midtfigur.«

Gordon Norrie.

GAMLE SORANERE OG SORANSKE NOTER

I Tidsrummet 10. August—10. Oktober d. A. har følgende indmeldt sig i Soransk Samfund:

Per Skyum, Ladelund Mejeriskole, Brørup. (R. 1935).

Kaj Bjerrum, Norgesgade 33, S. (S. 1924).

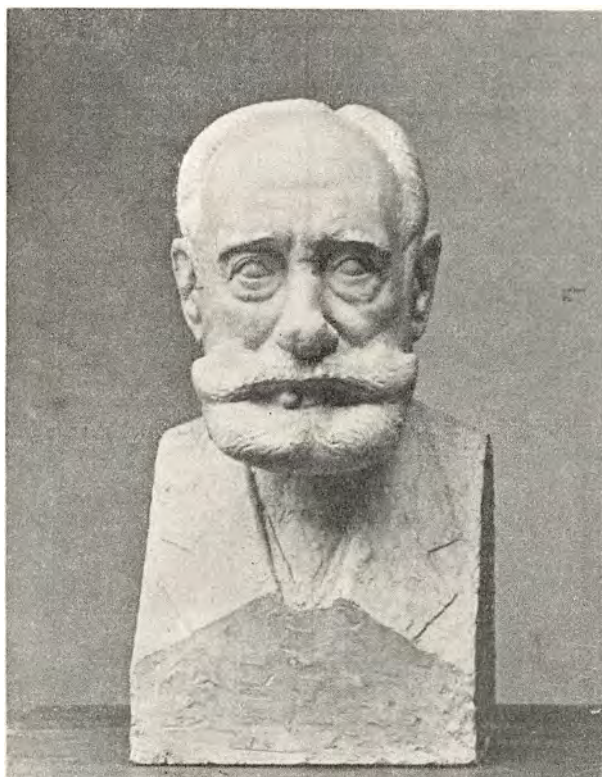
Prokurist *Asger K. Hansen*, St. Strandstræde 11, K.

(S. 1929).

Assistent *Hans Weimann Jensen*, Fjenneslevvej 20, Brønshøj. (S. 1930).

Fuldmægtig *Carl C. E. Hofgaard*, Enighedsvvej 6, Charl.

Lektor *Aage Rosenkjær*, Tønder (St. 1909).

Per Linnemann Schmidt: Buste af Stabslæge, Dr. med. *Gordon Norrie*. — Gave fra Kunstneren til Soransk Samfunds Museumsvenner.

Sorø Akademis Skoles Krickethold har til Træning og Kampe genindført de rød- og hvidstribede Huer med Føniksknappen som Kokarde, som Skolens Krickethold benyttede for mange Aar siden.

Forlagt af Herlufsholm Skole og i Kommission hos P. Haase og Søns Forlag er der udkommet et stateligt Værk paa 678 Sider med Titlen: Næstved St. Peders Kloster (Skovkloster). Forfatteren er Lektor ved Herlufsholm Skole *Hans Jørgen Helms*, der døde, inden det fuldt færdige Værk udkom, hvorfor hans Broder, Lektor ved Sorø Akademis Skole, Dr. phil. *Poul Helms*, har læst det meste af Korrekturen samt ordnet nogle Henvisninger og en Del af Billedstoffet. Herlufsholm Stiftelse er Udgiver med Støtte af Carlsbergfondet og af gamle Herlovianere.

— *Soraner-Bladet* vil i et senere Nummer bringe en Anmeldelse.

Landinspektør *John Lütchen-Lehn*, Caracas i Venezuela, har i August indgaaet Ægteskab med Fru *Edrie Gonzales Rincones*, som er født i Nordamerika og for Tiden er Direktør for et af Caraca's store Hospitaler.

*

Redaktør, cand. theol. *Bertel Fuglsang* ('86), der døde i Januar 1939, var meget sprogvidenskabeligt interesseret og efterlod sig et Manuskript om et sprogvidenskabeligt Emne. Dette Manuskript er nu tilstillet Det Kongelige Bibliotek, og Overbibliotekar, Dr. phil. Carl S. Petersen har takket Fuglsangs Enke, Fru Gerda Fuglsang, for Manuskriptet, der foreløbig kun vil være tilgængeligt efter Tilladelse fra Fruen.

*

Paa det den 1. Oktober i Folketinget fremsatte Finanslovsforslag er opført en ekstraordinær Bevilning paa 2000 Kr. til Regulering af de to Kirkegaarde i Sorø, 1400 Kr. til Hegn om en Del af Frugt- og Køkkenhaven, 3000 Kr. til en elektrisk Elevator mellem Akademibygningens Spijsesal og Køkken og 1500 Kr. til W. C. og Styrtebad paa Vaskeriet.

*

Under en voldsom Brand paa Amager om Morgenen den 28. September blev Brandinspektør *Jan Ammitzbøll* meget alvorligt kvæstet ved, at en Mur faldt ned over ham.

*

Udgiven af Universitetsjubilæets danske Samfund udkommer paa Munksgaards Forlag under Redaktion af Lektor, Dr. phil. *Chr. Matras* en paa Det kongelige Bibliotek i Haandskrift opbevaret Samling af aarhundredgamle »Færøske Viser«.

*

En lille nydeligt udstyret og morsom Bog, som sikkert ogsaa vil interessere Soranere, er udkommet hos V. Thanning & Appels Eftf. Det er Svend Tito Achens ('40) »Ordbog over det herlovianske Sprog«. Den omfatter c. 600 Ord, saavel nye som ældre. Den tidligere af Ebbe Neergaard forfattede Ordbog omfattede kun 100 Ord.

*

Universitetets Festskrift og Fødselsdagsgave til Kongen paa 70 Aarsdagen var en Afhandling af Professor, Dr. phil. *Ragnar Spärck* »Den danske Dyreverden dyregeografisk og udvandringshistorisk belyst«. Den blev i fin Indbinding overrakt Kongen af Rector magnificus.

*

Sorø Akademis Skoles Brandprøve foregik den 17. September om Eftermiddagen. Sirenen blev ikke brugt af Hensyn til Forholdene. I Stedet for alarmeredes der med Skolens Klokke. Zoneredningskorpsets Udrykningsvogn var ankommet fra København, og under Ledelse af Direktør *Wibollt* hjalp Sorø Brandvæsen med at bekæmpe »Ilden«. Redningen af Eleverne forløb, under Adjunkt *Christensens* Ledelse programmæssigt. Skolens eget Brandvæsen medvirkede ligeledes, betjent af Gymnasiets Alumner. Foran Akademiets Hovedbygning udviklede sig de sædvanlige Vandkampe mellem Holdene og Tilskuerne.

Minister *Fin Lund* er blevet Æresformand for Dansk Hjelpe- og Hospitalsforening i Buenos Aires. Ved en Middag hos den mexikanske Gesandt i Buenos Aires fik Fin Lund overrakt en høj mexikansk Orden »El Aquila Azteca« som Anerkendelse for hans Virksomhed som dansk Minister i Mexico.

*

Søljtnant *E. Rechnitzer* ('32) er efter egen Begæring traadt uden for Nummer for et Aar.

*

Stud. polyt. *Johan Seligmann* ('36), Ætling af Ludvig Holberg og Søn af Lagerforvalter K. Seligmann, Taastrup, er blevet forlovet med Frk. *Inge Jensen*, Datter af Dyr-læge Thomas Jensen, Taastrup.

*

Sognepræst for Magleby Stevns Menighed *V. H. Danne-mand Jensen* er efter indgivet Ansøgning afskediget i Naade og med Pension.

*

Videnskabelig Assistent ved Landbohøjskolen, Dyr-læge *Paul Madelung* ('32) har indgaaet Forlovelse med Frk. *Karen Herskind*.

*

Læge *Holther Tolderlund* ('89) fyldte 70 Aar den 5. Oktober og modtog en Hilsen fra Soransk Samfund.

*

Museumsinspektør, Lektor og Dr. phil. *Johannes Brøndsted* ('09) fyldte 50 Aar den 5. Oktober og modtog en Hilsen fra Soransk Samfund. Paa Fødselsdagen blev der iøvrigt overrakt Brønsted et Festskrift, redigeret af Magistrene Hans Norling-Christensen og Peter V. Glob.

*

Højesteretssagfører *Carl Ballhausen* er valgt til Bestyrelsesmedlem i Juristforbundet.

*

Fhv. Lektor *Amorsen*, Ribe Katedralskole, har hvert Aar siden sin Afsked skænket denne Skole 100 Kr. til Fordeling som Flidspræmier. I Aar har han givet 2000 Kr., som skal indgaa i Skolens Legatmidler.

*

Overretssagfører, Baron *C. U. D. von Eggert* ('97) er blevet Ridder af Dannebrog for sin Virksomhed som Formand for Motororganisationernes Fælles Repræsentation.

*

Hofjægermesterinde Onse Marie Bech, nke efter den afdøde Soraner, Hofjægermester *August Bech*, har fra 1. Oktober overdraget Waldbygaard Hovedgaard samt Teglværkshusene og Skovene til Sønnen, Forpagter *Jørgen Bech*, Brorupgaard, for 1,200,000 Kr. Den ny Ejer er ogsaa Soraner.

Under Adjunkt *Moldes Ledelse* deltog 38 Elever fra Sorø Akademis Skole den 26. September i Skole-Idrætsstævnet paa Herlufsholm.

*

Trafikkontrollør *Harald Federspiel* fyldte 60 Aar den 14. September og modtog en Hilsen fra Soransk Samfund.

*

Lektor, Dr. phil. *Poul Helms* holdt den 18. September i Sorø Akademis Skoles Festsal et Foredrag om Religion og Filosofi for Gymnasiets og Realklassens Elever.

*

Den 6. Oktober var et Hold fra Sorø Akademis Skole inviteret paa den aarlige Udflugt til Tønder for at kæmpe Fodbold- og Haandboldkampe med Tønder Statsskole.

*

Den 7. September var det 40 Aar siden, at Æresmedlem i Soransk Samfund, Redaktør *L. Schiøttz-Christensen* overtog Redaktionen af »Aalborg Stiftstidende«. Ti Aar efter købte han Bladet.

*

Af Carlsbergfondens store Værk »Rom og Danmark«, der udgives under Redaktion af Dr. Louis Bobé og Soraneren, Direktør *Thorlacius Ussing*, vil det afsluttende Bind nu blive udgivet paa Munksgaards Forlag.

*

Af Museumsinspektør, Lektor, Dr. phil. *Johannes Brønsted* udkommer paa Munksgaards Forlag en Bog »Strejflys over dansk Arkæologi og dansk Natur« og en Bog om Kimbrene.

*

Soraneren, Kriket-Entusiasten, Grosserer *R. E. Brincker* har paa sit Smertensleje haft den Opmuntring at modtage Meddelelse om, at han har modtaget den saakaldte »Facopris« — udsat i 1938 af den danske Ingeniør, cand. polyt. Frants Alling for Besvarelsen af en Prisopgave, stillet af ham i Samraad med Danmarks tekniske Højskole.

Grosserer Brinckers Besvarelse af Opgaven angik et Forslag til Fremstilling af Slaamaskiner — og Præmien var 1000 Kr.

Til Lykke!

*

Medlem af Soransk Samfunds Bestyrelse, Sparekasseassistent *Jørgen Tholl* er flyttet til: Mathildevej 10, København F., Telefon: Godthaab 1691 v.

*

Afdøde Overlæge *M. K. Zahrtmann* har testamenteret Bornholms Amtsbibliotek 10,000 Kr. samt sin Samling af bornholmsk Litteratur, en af de mest omfattende i sin Art.

*

Forlovelse er indgaaet mellem Frk. Lisa Floridon, Datter af Kaptajn M. Floridon, Roskilde, og stud. med. *Gert Hjort* (39).

Cand. theol. *E. Højrup Knudsen* er blevet Alumne paa Borchs Kollegium.

*

Premierløjtnant, Kammerjunker *J. Hartnack* ved 2. Livgardebataillon er udnævnt til Kaptajn løjtnant.

*

Stud. theol. *Jorgen Erik Pedersen* ('38) er blevet Alumne paa Elers Kollegium.

*

Cand. polit. *Niels Elkær Hansen* er blevet ansat i Landbrugsministeriet.

*

Stud. mag. *Erling Nielsen* ('38) er blevet Formand for Dansk-Nordisk Studenterforbund.

Administrationen for Antikvar Carl Jul. Petersens Hjelpefond har for Aaret 1940 tildelt Billedhuggeren *Jan Buhl* en Portion paa 500 Kr.

*

Landsdommer *H. H. E. Holm*, der er R. af Dbg., er udnævnt til Dannebrogsmænd.

*

Overordentlig Gesandt og befuldmægtiget Minister *S. P. Duurloo*, Athen, der er R. af Dbg. p. p., er udnævnt til Dannebrogsmænd.

*

Cand. polit. *Flemming Nissen* er blevet ansat i Statens Ligningsdirektorat.

*

TANDLÆGE

BØRGE HØFT

Dr. med. dent.

Vimmelskiftet 30 (vis à vis Silkehuset), Palæ 6814. Konsultation fra Kl. 10—4 (bædes forudbestilt).

Inger Norries**Sølvsmædie**

Leverandør til Varelotteriet

Nikolaj Plads 32 - Palæ 564B

Reserveret.

VARELOTTERIET

Støtter dansk
Produktion

Der er købt Gevinster
i danske Varer
for over 101 Mill. Kr.

Danmarks største
velgørende Institution

Til almennyttige og
velgørende Formaal
er der udbetalt for
over 28 Mill. Kr.

Største Gevinst 10,000 Kr. — et lille dansk Hjem. — Nogle faa Lodsedler for Soranere faas endnu hos Lotteriets Kollektører og i Hovedkollektionen, Laxegade 2, Kbhvn.

En Lodseddel til 2. Trækning (13. 14. November 1940) koster kun **2 Kr. 10 Øre**

Villa i Sorø.

„SKRÆNTEN“, Egevangsallé 19, paa Grund af Dødsfald til Leje. 5 Minutter fra Station. Have ned til Søen. Huset, velbygget, velholdt, lunt. Godt Centralvarmeanlæg. Kakkellovne i alle Værelser. Til disse findes Brændsel, som kan overtages af Lejeren. 6 Værelser, Pigeværelse, Hall, Badeværelse, 2 W. C., gode Udenomsbekvemmeligheder. Aarlig Leje 2400,00.

Henvendelse: Overretssagfører *Rudolf Sand*, København, eller Sagfører *H. C. Langkjær*, Sorø.

„SORØ BYS HISTORIE“

v/ L. F. la Cour

Pris Kr. 7,50

Svegårds Boghandel, Sorø**BRØDR. MARKERS BOGTRYKKERI**

Knippelsbrogade 8

Central 14,278

H. C. BORCH & CO. A/s

KUL- & KOKS-IMPORT

Strandvej 183, Hellerup · Telf. Hølrup 65 66

Westfalske Cinders

Husbukke
Assurance-
Compagniet

Dagmarhus
København V.
Central 13,773

**Ønsker De
god Forsikrings-Service!**

Kontorchef **Robert Bentsen**,
NATIONAL's Hovedagentur,
Bredgade 47, St. K.
Central 16865

SORANER-BLADET.

MEDLEMS SORANSK

BLAD:FOR SAMFUND

25. AARGANG

Nr. 11

November 1940

VILHELM ANDERSENS TALE VED SORANSK SAMFUNDS RUSMODTAGELSE SØNDAG D. 20. OKTOBER 1940

Paa Frue Plads, hvor Soransk Samfund i Dag er Gæst, behøver ingen Soraner at føle sig fremmed. Tværtimod, det er ligesom han var hjemme eller kommen hjem igen. Det er jo Fratergaarden paa en anden Maade: med Kirken imod Syd og Akademiet kløvet i sine to Dele, Universitetet og Skolen, som heller ikke i Sorø, hvor de var under samme Tag, kunde vokse sammen, og saa med den Forskel, at der nede har Skolen for snart hundrede Aar siden slugt »den akademiske Indretning«, som Gang paa Gang var bleven knyttet til den og havde suget Kraften af den. Her er det omvendt Universitetet, som just i dette Aar har optaget ogsaa Metropolitan skolens Bygning ligesom for 50 Aar siden Den polytekniske Læranstalts i sit Kompleks og i Dag givet os Soranere Adgang til dens Festsal. Dens Bygmester hed i al Beskedenhed Hansen. Det var den C. F. (naturligvis Christian Frederik) Hansen, der fik til Opgave efter Bombardementet og Bankerotten at bygge eller genopbygge Monumenterne i Frederik den Sjettes København: Kirken og Skolen, Raadhuset og Slottet, i en ren Stil af et tarveligt Materiale, altsaa i en klassisk, men tillige hansensk Stil. Til de to sidste havde han som Konduktør Peder Malling, der paa egen Haand byggede Universitetet og Sorø Akademi i Meisters Stil og med hans Stempel — bogstavelig talt, for saa vidt som dets Grundplan er det store latinske H. Vi Soranere er alle sammen Hansener for Vorherre.

Holder vi os som Dagens Tekst til de to Skoler, mærker vi os den Forskel i Ligheden, at den ene ikke blot i sit Navn hører Hovedstaden (Metropolen) til, mens den anden trods det klassisk klingende *Academia Sorana* lugter af Mulden eller Mosen, som Ordet Sor nok egentlig betyder. Den er Provins i den omfattende Forstand, at den som Kostskole har optaget Disciple fra alle Dele af Landet og tillige vistnok i højere Grad end Søsterskolen Herlufsholm Sønner af Udlands-Danskere. Mellem mine Kammerater var to blonde Bjørne, Store og Lille »Bamse« fra Finland, to sorte »Freddier« fra Vestindien og to smaa tætte »Ullentorner« fra Als, der hed saaledes, fordi den ældste af dem havde hilst den første sjællandske Oldenborre med denne klingende Glose fra hans Hjemstavns Maal. Jeg tør ikke benægte, at der i min Deltagelse i en Protest imod Salget af de vestindiske Øer var et soransk Minde med: den Sjøleglæde, hvormed Kannibalen i et Markedstelt hilste min indtrædende Kammerat, Søn af Guvernementssekretæren paa St. Croix, med et jublende *Massa Christian!*

Af Modsætningen mellem Metropolitanere og Provisianere, København og Sorø, fik jeg et stærkt Indtryk i mit Rusaar i det filosofiske Auditorium. Der sad midt for Katedret den højtrejste Valdemar Vedel med en lavstammet jødisk Landsmand paa hver Side af sig, alle lige oplagte til at debattere Tidens Spørgsmaal og lade sig eksaminere af Professoren, mens jeg næppe nok var kommen ud af den latinske Grammatik. Jeg hævnedede mig siden paa de tre gode Venner, da jeg i

Vilhelm Andersen paa Talerstolen.

min første rigtige Bog om Poul Møller i en Sammenligning mellem to forskellige akademiske Typer, fra Byen og fra Landet, lod den sidste faa ikke blot Støvet fra Skolen, men Muldlugten af den fædrene Jord paa sin Side.

Som en saadan Hævn kan det ogsaa ses, naar Soranerne i Dag har occuperet Metropolitanskolens Festsal. Men vi vil tage en ædlere Hævn oven den exilerede Skole. Vi vil bøje os for dens Fane.

Over vor egen Skole staar der kun et Navn, der nu blot er et Navn, som vi næppe nok ved, hvordan vi skal udtale: *Academia* eller *Acadèmia* eller, som jeg forsøgte, *Acta*—baade *dé* og *mí*—*a Sorana*. Men over Metropolitanskolen læses der en Sætning, som der er Ben i: *Disciplina sollerti fingitur ingenium*. Dersom jeg oversætter den, kommer jeg let i samme Stilling som Per Degn i Erasmus Montanus, der er den første Provinsianer, dog ikke fra Sorø, for der var paa Komediens Tid ikke nogen Skole i Sorø, men fra det musikalske Slagelse og derfor efter eget Sigende udset til Cantor ved Vor Frue Skole i København (Metropolitanskolen). Af Hensyn til sine ulærde Tilhørere giver han af en Passus i den latinske Søns Brev: *Die Veneris Hafnia domum profecturus sum* den omtrentlige og endnu aktuelle Oversættelse: Der er profecto kommen en Hob Russer til København. Jeg gaar derfor den modsatte Vej og vælger i Stedet for den omtrentlige Oversættelse: »Ved klog Disciplin dannes Aanden« en mere præcis: »Ved den rette Metode præges en Karakter«. For det betyder de latinske Ord. *Disciplina* er ikke Tugt, Dressur, men Læremaade, Skole; *sollers*, er ikke det samme som *prudens* (forudseende), det bruges især om den praktiske Løsning af en kunstnerisk Opgave, altsaa helgjort eller som vi nu siger: »hel rigtig«. Paa samme Maade bruges *fingitur* mest om kunstnerisk Arbejde, især Billedhuggerens, mens *ingenium*, der ikke er det samme som Genius eller Geni, betyder det Naturpræg, der gennem Opdragelsens Kunst skal modelleres til en Personlighed. Den danske Oversættelse af Metropolitanskolens Indskrift, der blev sat paa Realskolen i Slagelse: »Ave og Ast gør frels og fast« er trods Bogstavrimene og de oldnordiske Ord lige saa omtrentlig som Slagelse-Degnegens. Men den latinske Original er lige saa aktuel som den Mening, han fik ud af det, som han siger, højtravende Latin: at der er kommet mange eller for mange Russer til København.

Den taler om, hvad de da der skal foretage sig. Den har til Nabo Ørnen over Universitetets Portal med Indskriften *Cælestem adspicit lucem*. Det betyder omtrentlig oversat: Den skuer imod det himmelske Lys. Det henvender sig saaledes til alle, der søger en højere Visdom end den sanselige og hverdagsagtige Erfaring. Men strengt taget betyder ogsaa det noget mere: efter den gamle Forestilling, at Ørnen ene af alle Fugle kan se ind i Solen uden at blindes. Den nu hundredeaarige Indskrift er fra en Tid, da man tillagde Tanken denne Overmagt over Erfaringen. Den er fortolket i denne Aand af to samtidige Digtere og Tænkere: i Heibergs Reformationscantate, hvor det hedder, at »Tanken opsteg til det høje, den Gang den nedsteg i sig selv«, og i Poul Møllers Digt »Revyen«, hvor dens Sindbilleder er Tankens Ørn og Gravens Urne.

Men paa Erfaringens Grund bliver Skolens Læresætning: *Disciplina sollerti fingitur ingenium*. Hvor højt man saa naar op paa Universitetets Trappe, ja over den, op i Højde med den ensomme Ørn: med den ma alle begynde. Hvis I bliver saa fortrolige med Frue Plads og dens Annekser som med Fratergaarden og dens Udenværker, saa lad den tale til jer som en Hilsen fra jer egen Skole. Dersom I af Erfaringen, eders

egen og eders Læreres, har faaet Sikkerhed for, at I ikke har den Natur, der af et akademisk Studium kan præges til en Person, saa glem Akademiet, men husk Sorø, det lukkede og dog saa friske Sorø med Søen og Skoven og den aabne Himmel, der kalder paa Længselen efter det frie Land. Saa kast jeg ud i det som de lykkelige Realister og brug den Hemning, I har maattet overvinde, som en Spore til at indhente dem. Men hvis I ved den hel rigtige Metode har forstaaet, at der i den Kultur, som Skolen har kunnet give jer i sit Kursus til den nu saa liberale Studentereksamen, er noget, som svarer til og kalder paa en Drift og Evne i jeres Natur, saa vælg jer et Studium uden at vakle og før det igennem uden at fortvivle. Find dig en Post, Soraner! og forsvar den.

Post siger jeg, ikke Stilling — den lille sikre Stilling, det lille visse Lovebrød, som tit er blevet spottet som Embedsskolens og Brødstudiets Resultat. Klister i Heibergs Vaudeville vil leve for sin Malles Kærlighed og sit Avancement i Toldkammeret. »Du Danskes Vej til Ros og Magt: Avancement!« er Opsangen til en gammel Vise af en fri Student. Men Ewald har selv sat den rigtige Slutning paa Visen: »Og rask igennem Larm og Spil og Kamp og Sejr før mig til min Grav«. Han havde først skrevet: »Og lystig gennem Spøg og Spil« o. s. v., men spyttede saa disse Læspelyde af Munden.

Det er heller ikke Lystighed og Løjer, der venter jer Soranere af 1940, men Alvor, selv om I bliver skaanet for den Sved, det Blod, de Taarer, som er lovet de krigsførende Folk. I er Soldater. I er indkaldte, med eller uden Arbejdstjeneste, til Kulturværnet. Skal det bruges som et virkeligt Forsvar for vor Ret til at være, maa det være aktivt, mobiliseres med hver Mand, og saa dem i den sikre Stilling, paa en Post, hvor det gælder Livet, rede til at dygtiggøre sig til Højden af sin Ydeevne. Da Kampen paa Grænsen blev blæst af den niende April, sagde en tysk Major til en dansk Kaptajn om hans Mandskab: Ja, schneidig sind sie nicht, aber frech, und sie schiessen gut. Lad det Eftermæle være jer Opsang. Stramme bliver I aldrig, men seje kan I være. Det er jeres Ingenium. Det er den Natur i jer, som Skolen har formet paa, og som I nu selv skal modellere ved Universitetet, eller hvorhen I ellers kommer. I skal fortsætte, I skal ikke skabe jer om paa ny; den der gør det, han skaber sig, som det hedder paa Dansk om den, der paatager sig en anden Natur end sin egen. Det hedder, at Danmark nu skal i Støbeskeen, skabes om, ikke blot Styret og Værnet, men Skolen og Ungdomsopdragelsen og al vor Handel og Vandel. Dersom vi virkelig maatte tilstaa, at der i det gamle Danmark slet ikke var noget at bygge paa for det ny, vilde vi for Alvor være overvundne uden Sværds slag, kasserede paa graat Papir og med vor egen Underskrift. Men der er noget at bygge paa: den Grund, hvor vi har bygget i tusind Aar. Danmark skal ikke omskabes fra Grunden af, det skal genopbygges.

Det var det, der skete, da de Bygninger, jeg nævnedes, blev opført paa den Grund, vi nu er paa. Og ikke Husene blot, men Arbejdet deri blev fornyet, som da Sorø Akademi og Den polytekniske Lærestalt gik hver sin Vej fra det gamle Universitet. Det var efter Afslutningen af Napoleons Krige og Adskillelsen fra Norge — det Norge, som vi nu ikke kan nævne, uden at det gamle Broderskab svider os i Hjertet — da det danske Frembrud fandt Sted efter den store Aandsopløftelse fra Aarhundredskiftet, uden fælles Plan, men ud af en

TRE GENERATIONER

Tre Generationer af Slægten Wiboltt, der har leveret adskillige Drengene til Sorø Akademis Skole, var repræsenteret ved Soransk Samfunds Rusmodtagelse den 20. Oktober.

Midt i dette Billede ses Direktør Alfred Josias Wiboltt, f. i Nakskov den 17. Maj 1863, indkommet i Sorø Akademis Skole den 15. August 1875 og udgaaet 1880 med Realeksamen, altsaa 60 Aars Jubilar. Til venstre og højre for ham staar hans to Sønner, Kaptajn af Artilleriet Erik Juel Wiboltt, R. af Db., f. i Nakskov den 1. April 1893, indkommet i Sorø Akademis Skole den 19. August 1908, udgaaet 1910 som nysproglig Student,

og Direktør for Zoneredningskorpset Eigil Juel Wiboltt, f. i Nakskov den 6. August 1896, indkommet i Sorø Akademis Skole den 19. August 1909 og udgaaet 1913 med Realeksamen. Endelig staar yderst til begge Sider Direktør Eigil Wibolts to Sønner, nemlig Frederik Emanuel Jens Juel Wiboltt, f. 4. September 1920 i London, indkommet i Sorø Akademis Skole 1. Januar 1933 og udmeldt af 1. G. i Januar 1937 og Alfred Eigil Jørgen Juel Wiboltt, f. 28. September 1919 paa Frederiksberg, indkommet i Sorø Akademis Skole den 1. Januar 1933, udgaaet 1936.

fælles Drift: i Kunst og Videnskab, i Kirke og Skole, i Politik og Økonomi. Da blev det Landsmandskab til, vor Form for national Socialisme, som siden har gentaget sig, naar der var Nød paa Færde som i 1864, i 1914 og nu i 1940. Det fortælles i en Soldaterhistorie fra 1864, at Premierløjtnanten ved Kompagniet en Morgen kommer hen til den frivillige Officersaspirant og siger: Du, Felix! Prøjerne er gaaet over til Als i Nat. Den Unge svarer ikke, men (staar der) det forekom ham, at han aldrig havde holdt saa meget af Premierløjtnanten som i dette Øjeblik. Er det ikke det, vi føler nu uden Ord, og som er Sjælen i, hvad vi siger eller synger: at vi aldrig har holdt saa meget af vor Premierløjtnant, Kongen, som nu, og saa meget af hinanden, i al Fald de Gamle af de Unge, som nu.

I dette Genopbygningsarbejde skal I Soranere være med. I er jo sely som Sønner af det evigt sig fornyende Akademi Genopbygningens Børn. Byg, Soranere! Væk med Støbeskeen og Murskeen frem! Bliv Dreng, bliv Svend, bliv Mester! Byg i den klassiske Stil, ren i Kanten — og glem ikke Hansen! Lær først den helt rigtige Metode, for at ogsaa I kan se det himmelske Lys. Eller med et mere praktisk Billede, som jeg tiltror jer Forstand til at forstaa (det er af Holberg): Beflit dig først paa at stjæle Knappenaale og Skopinde og gik siden gradvis frem til det, som er større. Men byg altsaa, alt hvad I evner. Læg ud, som det gjaldt et Christiansborg, med Melodien: Hvo staar for Danmarks Christian? mellem de andre Krisjaner, Kristener og Kræner. Lad os høre jer Opsang: Ogsaa jeg er

en Soraner. Den staar i Visebogen. Det var en af Lærerne Jens Paludan-Müller, som skrev den i 1862: »Ja, tro du som en lille Knægt svor glad til Hædersfaner, den Gang du følte Ordets Vægt: Og jeg er en Soraner!« Men den blev gentaget af en af Drengene, H. G. Olrik, i 1909: »Det kan, mere end han aner, ildne Hu og Mod: Ogsaa jeg er en Soraner af det rette Blod«. Det betyder ikke, at I er bedre end de andre Skolarer med Latin i Enden, Metropolitanere, Herlovianere, Roskildensere, Ripensere, I er ikke engang bedre end de, der maa savne denne Dekoration, som Hadersleverne og Birkerødderne, I er blot et Korps af Ungdomshæren, og I har jer egen Fane.

Paa den staar et Ord, der paa en Gang udtrykker en Erfaring som Metropolitanens Mærke og et Ideal som Universitetets Løsen. Det er naturligvis atter Latin og lyder: *Redivivus luce nova*. Det stod over Fønix-Fugten paa Akademiets Segl fra 1747 og passede endnu bedre, da den nuværende Bygning opførtes efter dets Brand; men det var ikke blot Huset, men Aanden deri, som fornyedes. Fordanskedes kunde man sige. Allerede i Absalons Cistercienserkloster var der dansk Aand i Sorø, derom vidner Munkenes Krøniker. I Frederik den Andens »bedre og besynderlige« Skole toges der særligt Hensyn til Opdragelsen til verdslige Embeder, mellem dens Disciple var Niels Juul og Hans Svane. Ved Frederik den Femtes Akademi fik Undervisningen i Historie og Statslære efter Holbergs Ønske et nationalt Præg, til dets Disciple hørte Brødrene Reventlov; i Litteraturen fordanskedes den internationale Oplysningskultur af dets Lærere. I deres Sted kom ved Frederik den Sjettes Akademi dansksindede Videnskabsmænd og Digtere. Ingemann fordanskede, men først i Sorø, den tyske Romantik. Endnu efter Akademiundervisningens Ophør udgik fra Sorø en Skole i dansk Historie og Arkæologi, Sprog og Litteratur. Heller ikke Realisterne har i store Stillinger hjemme og ude glemt »Klosterskovens Susen, Skovsøens Brusen«.

Nu er det jer Unge, der kaldes paa, at ogsaa I vil huske, hvorfra I kommer. Det er ikke blot Samfundet, Soransk Samfund, der kalder, og ikke blot mig, som nu vel for sidste Gang er dets Talsmand, der siger det. Naar jeg før har talt om Sorø, har det gerne været med det Husker du? der er det oftest forekommende Spørgsmaal i vor Visebog. Nu er der ikke mere, selv for de ældste iblandt os, noget Husker du? Nu gælder det at mindes. Ordene betyder ikke helt det samme. Man kan huske, komme i Hu Ting, som man ikke mindes, fordi de ikke ligger en paa Sinde, og omvendt kan man mindes Ting, man ikke kan huske, fordi de ubevidst er gaaet en i Blodet. Hukommelsen har man i Hodet, Mindet i Blodet. Gid det maa være sandt, som der stod i Visen, at vi er Soranere af Blodet, saa vi kan høre Mindet tale i os.

Lyt til det, naar ogsaa I, saa unge, I er, skal leve op i et nyt Lys. For hvad der saa kommer efter denne Mørketid: nyt bliver det i al Fald. Derfor tier jeg, som har al min Hu i det gamle. Husker du? kan jeg fornødtigvis ikke sige til jer purunge Mennesker, højst til jeres Bedstefædre eller Oldefædre. Mindes du? har jeg ingen Ret til at sige. I al Fald ikke til at byde, kun til at bede. Saaledes staar nu i Danmark den ældre Slægt paa den ene Bred af Tiden og spejder og lytter efter Ungdommen paa den anden Bred. Kommer den? vil den være med? Vil den i det nye Danmark mindes

det evige Danmark, som bestaar, hvordan saa Tiderne skifter?

Vil I Soranere mindes Sorø? Ikke blot den susende Skov og den brusende Sø, men Historiens Brus og Suset af Poesien. Lad Mindet tale.

Hør Absalons Røst, naar han, som Saxo siger, holdt sin eneste Tale om at glemme sit eget for det hele. Saxo siger det paa sit Latin: *publica privatis antepone*; men det var den Tekst, som den Gang frelste og genopbyggede Danmark. Vil I se ham, som sagde dette, saa se ham ikke paa Raadhuset eller Højbro, men i Sorø, naar i Julen den høje Mand med den graa Krave paa red paa den sorte Hest gennem den rimende Skov.

Hør Holberg tale med sig selv, mens han sidder ved Stenbordet under Lindene i Haven paa Tersløsegaard og ser Rugen gyldnes i Aftenlyset og Køerne gaa til Malkepladsen, vel til Mode og selv lige saa fordansket som den Skole, han vilde være med til at genopbygge. Jeg trøster mig til, skrev han i sit latinske Levnedsbrev — og det var ikke blot Gaarden, han mente —, at jeg saa nogenledes har opfyldt en god Borgers Pligt og sat Skik paa en raa og uordnet Masse.

Og se Ingemann en Sommeraften staa, som han var vant fra Barn, med Panden imod Ruden og Blikket mod Stjernerne over Lindene, som I kender. Hør ham hviske:

*Jeg saa kun tilbage, mig Livets Lyst bortklang,
da toned mig i Sjælen saa trøstelig en Sang:
Se frem, men ej tilbage! Hvad Sjælen attraar,
maaske dog en Gang under Solen du naar.*

*Og naar under Solen ej Sjælen hvad den vil,
saa er der andre Sole og andre Stjerner til,
og slukkes alle Sole og Stjerner en Gang,
dog Livets Kilde springer, hvor evig den sprang.*

Den Livets Kilde, den rolige Kilde for Kræfternes Elv, som Grundtvig siger, det er Gud. Det er den Forestilling, som vi Mennesker kan gøre os om Gud, i Mørket, før Lyset er kommet.

WILLIAM NORVIN

Fra Professorinde Wilhelmine Norvin har Soraner-Bladet modtaget følgende:

I Anledning af Hr. Kontorchef *Olriks* Artikel i Soraner-Bladet for September om min afdøde Mand, Professor *William Norvin*, vil jeg gerne bede om Plads i Bladet for følgende Berigtigelse:

Man kunde af Kontorchefens Artikel let faa det Indtryk, jeg nødigt vilde skulde fæstne sig i Soranerkredse, at min Mand i sine senere Aar var uvenligt stemt mod Sorø. Dette er saa forkert som vel muligt. Han omfattede til sin Død saavel sin gamle Skole som Rektor *Hoff*, hvem han tilegnede sin Bog om Sokrates, med den største Kærlighed og Taknemmelighed, og han betragtede det atid som en Fjer i Hatten, at han havde kunnet yde ikke uvæsentlige Bidrag til, at Sorøværket blev ført igennem. Naar dette ikke er omtalt i hans Biografi i Biografisk Leksikon, er det langt fra, at det er sket efter hans Ønske, da han tværtimod i høj Grad beklagede dette.

Wilhelmine Norvin.

ES. Min Mand døde 16. Aug. (ikke 17.) og blev bisat fra Mariebjerg Krematorium.

VILHELM ANDERSENS UDNÆVNELSE TIL ÆRESMEDLEM

Ved Soransk Samfunds Rusmodtagelse blev Professor, Dr. phil. Vilhelm Andersen, da han havde holdt sin andet Sted i Bladet refererede Tale, udnævnt til Æresmedlem af Soransk Samfund. Formanden, Dommer John Knox motiverede Udnævnelsen med følgende Tale til Vilhelm Andersen:

Maa jeg have Lov til at bringe dig Professor Vilhelm Andersen en hjertelig Tak for de alvorlige og manende men dog opmuntrende Ord, du gav de unge med paa Vejen.

Vi Soranere og Soransk Samfund har meget at sige dig Takfor. Min første Berøring med Soransk Samfund ligger 56 Aar tilbage i Tiden, det var i 1884, da jeg gik i Skolens ældste Klasse, og der blev festet i Anledning af 200 Aars Dagen for Ludvig Holbergs Fødsel. Soransk Samfund havde arrangeret Souper og Bal paa Hotel d'Angleterre og inviterede generøst ældste Klasse med til Festen. Vi fik mirabile dictu Lov til at modtage Indbydelsen, og for os 11 c. 17-aarige Knægte var det selvfølgelig en Begivenhed af Rang, men det som imponerede os mest var, at under Festen blev Ordet givet til stud. mag. Vilhelm Andersen, som derefter stod op og med éclat og under stor Succes holdt en glimrende Tale for Damerne paa Vers. Af Erfaring vidste vi godt, at Vilhelm Andersen var en ualmindelig alsidig udrustet og begavet ung Mand, han havde i Skolen hørt til den meget sjældne Type af Dreng, som var dygtige baade i Græsk og Latin og til at springe over Hesten, som baade kunde spille Cricket og Komædie og skrive danske Stile til Artium til »ug«, som kort sagt kunde alt — undtagen at synge. Alt det vidste vi, men alligevel var det højst imponerende at se denne unge Mand, som kun var nogle faa Aar ældre end vi, som vi havde gaaet i Skole med og var dus med, staa op i en saadan celever Forsamling af betitlede og ordensprydede Herrer og decolterede Damer og holde en udmærket Tale og endda paa Vers.

Det var — antager jeg — en af de første Gange, du indlagde dig Fortjeneste af Soransk Samfund og Soranere, senere er det sket mangfoldige Gange. Vi, som er gamle nok dertil, mindes med Glæde din Tale ved Afsløringen af Fraterbrønden i 1912, da det regnede saa kraftigt, at vi maatte ty ind i Ridehuset; til vore rigtig store Foretagender som »Sorø Bogen« og Løsningen af Tersløsegaard Sagen har du ydet din afgørende Medvirksomhed, og hvad angaar de sidste c. 10 Aar, hvor jeg har haft den Ære og Glæde at sidde i Soransk Samfunds Bestyrelse, ved jeg, at naar vi har kaldt; er Vilhelm Andersen altid kommen, Talen til de unge Dimittender har du holdt tidligere, og det var dig, som holdt Festtalen ved Samfundets 70 Aars Fødselsdag i 1932, og ved mangfoldige andre Lejligheder har du givet Møde, og naar du kommer, bringer du altid Fest og Feststemning med dig. Der er Fest over din Person, og naar du af dit Vids, dine rige Erfaringers og store Kundskabers og din brede Humors altid sprudlende Væld skænker ud i brede Skaaele, saa bliver der højere til Loftet og videre til Væggene. Vor Glæde over dig og Samværet med dig er saa meget støre og dybere som vi ved og føler, at du er og altid har været besjælet af det ægte Soranersind, den altid beredvillige, soranske Kammeratskabs Aand. Du har i Sandhed været Moder Soer en trofast og hengiven Søn, og din Kærlighed til Sorø har du Gang paa Gang givet Udtryk for. Fra din Skolegang i Sorø

Akademis Skole og din nøje Tilknytning til Sorø Traditionen og Sorø Aanden har du sikkert hentet Impulser til dit senere fremragende dygtige Livsvirke. Mere end en Gang har jeg hørt dig udtale, at du vedstod din Sorø Arv og erkendte at staa i Gæld til den gamle Skole. Den Gæld har du, som den ærlige Mand du er, betalt tilbage med Renter, Moer Soer er stolt af sin berømte Søn Vilhelm Andersen og hans udmærkede Virke, og vi Soranere er glade og stolte over at kunne tælle dig blandt vore Kammerater. Som Bevis paa Soraneres Taknemlighed mod dig har Soransk Samfunds Bestyrelse besluttet at yde dig kære Vilhelm Andersen den højeste Anerkendelse og største Ære vi formaar at yde ved at udnævne dig til Æresmedlem i Soransk Samfund, det som du en Gang selv har betegnet som Erkesoraner.

Denne Beslutning har jeg herved den Glæde og Ære at bringe i Udførelse, idet jeg beder dig modtage dette Dokument, som indeholder din Udnævnelse som Æresmedlem samt dette Etui, som indeholder Insignierne for din ny og store soranske Værdighed. Insignierne er som du ser Phønixnaalen i Guld, som vi har tildelt vore Æresmedlemmer, uden Hensyn til om de tillige er 50 Aars Jubilarer eller ej, og som særligt Kendetegn for Æresmedlemmerne har vi fæstet Naalen i denne Roset, ligesom der følger et Silkebaand, der bæres over Skjortebrystet ved Festpaaklædning. Saavel Roset som Baand er i Farverne gult og rødt, det er Oldenborgernes, altsaa ogsaa Skolens Stifters Fr. II's Farver, og det er tillige Phønix Farverne — den gule Fugl, som hæver sig op fra den røde Ild.

Modtag kære gamle Kammerat denne vor taknemlige og beundrende Anerkendelse, og lad os saa Kammerater forene os i at hylde vort yngste Æresmedlem med tre taktfulde Soranerhurraer. Vilhelm Andersen længe leve!

SORANSK SAMFUNDTS RUSMODTAGELSE

Den 20. Oktober præsenterede sig med en kølig og solløs Formiddag, hvis blege, lidt melankolske Lys imidlertid harmonerede ganske godt med de graa Bygninger og Søndagsstilheden paa Frue Plads. I en af disse Bygninger, den gamle Metropolitanskole, holdt Soransk Samfund sin Rusmodtagelse, der havde samlet saa mange Soranere af forskellige Aargange, som Solennitetssalen kunde rumme. Den 124-aarige Skolebygning er jo blevet overtaget af Universitetet til Studiers Brug og har udvendig faaet en Omgang haardt tiltrængt skinnende Maling. Det Indre er tilbageført til den sobre, klassiske Stil, det havde, da Bygmesteren, Arkitekt C. F. Hansen i 1816 afleverede Skolebygningen. Arkitekt, Professor Gottlob har forestaaet denne Restaurering, som i Praksis er udført af Soransk Samfunds Æresmedlem, Murmester O. Licht. I Nicher er anbragt nogle af de ærværdige, sagnomspundne Kakkellovne, der blev overflødige paa Sorø Akademis Skole, nu da denne har faaet Centralvarme, og de genskuedes selvfølgelig med vemodsblandet Glæde ak ja, den moderne Teknik fejrer sine Triumfer ogsaa paa vor gamle Skole, og det nytter ikke at græde over spildt Mælk, der er Vand nok i den i Forvejen, som en Amerikaner har bemærket. Men alligevel, hvor var disse Kakkellovne hyggelige engang. Skolebladet »Skyls« har i sit Septembernummer ristet dem følgende Minderune: Man var aldrig alene, naar den stod der og knitrede, og saa var det saa velsignet naturligt, at man skulde lære den at kende og drage Omsorg for den, putte Brænde paa den for at formaar den til at yde den fornødne Varme. Og hvad er vel

herligere end at se Ild. Det varmer jo én ogsaa sjæleligt. Man kunde lukke Kakkelovnsdøren op, sætte Kurvestolene derhen, tænde Piberne og saa sidde i Skæret fra »Kaminen« og snakke en hel Lørdag Aften væk om ingenting og alligevel aldrig glemme den Aften...

Men det var Rusmodtagelsen! Det var ikke faa af de indbudte Studenter- og Realistjubilarer, der havde efterkommet Indbydelsen. 75-Aarsjubilaren, den 93-aarige fhv. Herredsfoged *Siersted* i Herning havde forstaaeligt nok ikke under de nu herskende Trafikforhold turdet begive sig ud paa den lange Rejse; til ham sendtes der en Hilsen. Af 70 Aarsjubilarerne var mødt Ingeniør *C. F. Bech*; af 60 Aars: Kontorchef *A. V. Schou* og Direktør *Alfred Wibollt*; af 50 Aars: Grosserer *Hans Elving*, Maskinmester *Aage Gjellerup*, fhv. Sognepræst *Harald Kent*, Lektor *Carl Laskjer*, Oberst *A. Stürup*, Kontorchef *A. M. Thorkilsen* og Redaktør *A. Rothe Hansen*; af 40 Aars: Kaptajn *Wolfgang Møller*, Godsforvalter *Bidstrup*, Landsdommer *Boeg*, Lektor *Ove Thayssen*, Direktør *Holger S. Dahl* og Ingeniør *Kr. Michelsen* og af 25 Aars: Inspektør *P. Christoffersen*, Redaktør *Aksel Dahlerup*, Løjtnant *Svend Frederiksen*, Arkitekt *Gunnar Glahn*, Proprietær *Svend Kirkegaard*, Ingeniør *Poul Mathiessen*, Sekretær *Jens Olaf Stubbe Teglbjærg*, Direktør *Eigil Wibollt* og Tandlæge *K. S. Machold*. Og saa var selvfølgelig Aarets soranske Russer der samt mange Fotografer.

Da Fotograferingen var overstaaet — det sker let og smertefrit nu om Dage — stod Soransk Samfunds Samfunds Formand, Dommer *J. Knox* paa Talerstolen og bød velkommen, specielt til Professor, Dr. phil. *Vilhelm Andersen*. Han redegjorde for Rusmodtagelsens ændrede Karakter, der skyldes Krigssituationen og allerede var blevet noget markeret i Fjor, og han bad Kurator *Korsgaard*, der var til Stede som Gæst, modtage en Tak til Universitetet for dets Velvilje overfor Soransk Samfund ved at overlade dette Metropolitanskolens nyistandsatte Bygning til den aarlige Fest. Sluttelig udbragte Formanden det traditionelle med tre taktfaste Hurra besvarede Leve for Sorø Akademis Skole og gav saa Ordet til *Vilhelm Andersen*, hvis Tale er refereret andet Sted i Bladet. Det var en rig aandelig Oplevelse at høre denne Tale, i hvis Ords Varme og Følelse man fornåm det soranske Sinds Danskhed, et Indtryk, der efter Talens Slutning udtømtes i langvarige Bifaldshaandklap. Saa lød *Aage Linds* og *Ebbe Hameriks* Kantate, dirigeret af *Sverre Forchhammer* og fremført af Studentersangere med *Otto Mackeprang* som Solist og *Aksel Dahlerup* som Recitator.

Vilhelm Andersen, der var blevet hyldet saa hjerteligt og begejstret efter sin Tale, modtog nu den største Hæder, Soransk Samfund kan yde en gammel Soraner: Udnævnelsen til Æresmedlem, en Begivenhed, der ligeledes refereres andet Sted i Bladet og hilstes med stærkt Bifald. Derefter immatrikuleredes Aarets Soranerrusser, som med Løftet om altid at vise sig Sorø Akademis Skole og Soraner-navnet værdige modtog Formandens Haandtryk og Soraneremblemet. Efter Russerne kom Turen til de mødte Jubilarer, som Formanden overrakte de velkendte Jubilæums-emblemer.

Dermed var Rusmodtagelsen alias Aarsfestens højtidelige Del sluttet, og man gik til Handels- og Kontoristforeningens Bygning for at styrke sig materielt med en Frokost, hvor der serveredes Snitter, Wienerschnitzel, Øl, Kaffe og »Basser«. Formanden ønskede et fornøjeligt Samvær, Landsdommer *Boeg* talte for Danmark og Sorø Akademis Skole og Rus *Bent Weidling* takkede Soransk Samfund for den kammeratlige Modtagelse. Ingeniør *Bech* takkede

paa de indbudte Jubilarens Vegne. Direktør *Alfred Wibollt* og Pastor *Harald Kent* gav i Taler, spækket med muntre Erindringer, Udtryk for, hvad Sorøaarene har betydet for dem, og med den af et uopslideligt Soranerhumør og do. Røst velsignede Overretssagfører *v. Eggers* sang man to af *H. G. Ollriks* Sange »Du Skole, som har værnet os« og »Velkommen hver, som Skæbnens Gunst«. Det kneb lidt med Melodien til sidstnævnte, men det gik dog — saa taaleligt!

Inden nu med Formandens Velbekomme og Tak for i Dag Referatet sluttet, skal det meddeles, at der sendtes en telegrafisk Hilsen til *Aage Lind* i Jylland og Telegram og Blomster til Rektor, der paa fjerde Maaned opholdt sig paa Rigshospitalet. Fra Rektor er indløbet følgende Svar til Formanden: »Hjertelig Hilsen til alle Soranere, gamle og unge, for de mange kærlige Hilsener — *H. Raaschou-Nielsen*.«

Da vi atter kom ud paa Frue Plads og Byens Gader, var det Eftermiddag, men hvor forandret! Fra den blaa Himmel skinnede Solen nu muntert og venligt paa Taarne og Tage og Trærnes brogede Løv, en smuk Afslutning paa en Aarsfest, som vil blive mindet længe. —*frey*.

VALDEMAR PETERSENS LEGAT

Ansøgninger om Fhv. Handelsskoleejer og -forstander *Valdemar Petersens* Legat for unge Mennesker, der er udgaede fra Sorø Akademis Skole med Realeksamen, stilet til Soransk Samfund maa for at komme i Betragtning indsendes til Prokurist, cand. jur. *Svend Clausen*, Dagmarhus, København V, inden Udgangen af indeværende Aars December Maaned.

Legatet kan søges af unge Mennesker, der er udgaet fra Sorø Akademis Skole med Realeksamen, og fortrinsvis tages der Hensyn til Ansøgere, der er Sønner af Borgere i Sorø By og det dermed forbundne Landdistrikt, samt til dem, der efter at have opnaaet Realeksamen gaar Handelsvejen og irænger til Støtte til fortsat Uddannelse, herunder ogsaa Ophold i Udlandet. *Bestyrelsen*.

SORANER-AFTEN MED DAMER HOLBERGS FØDSELSDAG 3. DECEMBER

Rektor for Herlufsholm *J. O. Friis-Hansen* har givet Løfte om den 3. December Kl. 20 for Samfundets Medlemmer med Damer at ville holde et Causeri over *LIVET PAA ENGELSKE KOSTSKOLER*, som Rektor *F.-H.* kender fra fleraarigt Ophold.

Til Sammenkomsten, der finder Sted paa *Hotel d'Angleterre*, er *Hertovianer-Samfundets* Medlemmer med Damer ogsaa indbudt.

Efter Foredraget er der Fællesspisning med Smørrebrød, Øl og Kaffe — som Direktør *Hilborg* har lovet at levere for 4 Kr. — alt indbefattet. Under Fællesspisningen vil Hotellets Orkester musicere. —

Da det endvidere paa denne Dag er *Holberg's 256' Fødselsdag*, paa hvilken *Det kgl. Teater* har indbudt *Eleverne* af *Sorø Akademis Skoles ældste Klasse*, vil disse (med ledsagende Lærere) efter Forestillingen ligeledes komme tilstede, naar Kaffen skal indtages, — saaledes at vi faar Lejlighed til at hilse paa vore yngre Kammerater i *Phønix-Uniformen*.

Man maa anmelde Deltagelse til Samfundets *Sekretær Madelung*, Admiralgade 21, 3, Telf. Palæ 1207 y (bedst Kl. 19-20) inden November Maanedes Udgang.

HUNDREDEAARSDAGEN FOR REKTOR HOFF'S FØDSEL

Vejrguderne var gunstig stemt Fredag den 25. Oktober, da gamle Rektor *Bartholomæus Hoff's* Hundredeaars Fødselsdag indtraf. Straalende Sol, blaa Himmel, en tindrende blank Sø og lilstrækkelig Blæst til at Phønixflaget paa Akademiet og Rektorboligen kunde vaje og folde sig ud, kort sagt det Klædebon, som er mest flatterende for den skønne gamle Skole og Omgivelser. Ved Lovsang om

Rektor Hoff's Grav paa Sorø gl. Kirkegaard d. 25. Oktober.

Morgenen holdt Lektor *Gorm-Hansen*, der fungerer som Rektor i *Raaschou-Nielsens* Forfald, en Mindetale, fortalte Eleverne, hvem den Mand egentlig var, hvis udmærket velignende Billede, de daglig har for Øje i Lovsangssalen, og fremhævede hvor stor Betydning Rektor Hoff havde haft for deres gamle Skole. Som den ensomme Mand han var, betragtede Hoff Skolen — baade dens Lærere og Elever — som sin egentlige Familie og viede den gennem sit næsten 50-aarige fremragende dygtige Virke hele sin Kærlighed og al sin Interesse.

Efter Undervisningens Ophør Kl. 12 vandrede alle Eleverne og de fleste af Lærerne i Procession med Lektor *Gorm-Hansen* og Soransk Samfunds Formand, Dommer *John Knox* i Spidsen over Fratergaarden og ind paa Kirkegaarden, hvor de to Herrer nedlagde signerede Kranse fra henholdsvis »*Sorø Akademis Skole*« og »*Soransk Samfund*« paa Hoff's Grav, medens Lærere og Elever defilerede forbi. Ogsaa adskillige gamle Venner mindedes Rektor Hoff og havde smykket hans Grav med smukke Blomster og Kranse.

FODBOLDKAMPEN PAA STENHUS SØNDAG D. 27. OKTOBER

Kostskolesamfundenes første Tur i den nystartede Pokallturnering var straks fra Starten en stor Succes. Kl. 7.50 mødtes gamle Stenhusdrengene og gamle Soranere paa Hovedbanegaarden. Humøret var højt, og inden vi naaede Roskilde, var vi godt rystet sammen, dette skyldtes dog ogsaa den Omstændighed, at Toget var meget uroligt i sine Bevægelser; *Wille Jørgensen* reddede sig en Bule ved et pludseligt Startstød, og man gisnede paa aftalt Spil mellem Lokomotivføreren og Stenhusfolkene. Inden vi naaede Holbæk kunde Sorø notere sin første Sejr i en Bridgekamp over Stenhus paa ca. 2500 Points.

I Holbæk var der stor Modtagelse, og vi begav os straks ud til Skolen for at bese denne inden Frokost. Her hilste vi paa Rektor *Larsen* og dennes smukke Frue og genopfriskede Minder, saaledes havde *Blume*, *Møller* og *Madsen* spillet paa Stenhus i baade —31 og —33!

Frokosten spiste vi i Restaurant »Strandparken«, og paa Vejen hertil hilste vi paa Soranerne, der ankom med et senere Tog og skulde spise paa Skolen. Under Frokosten forlystede vi af en gammel Stenhusdreng, der optraadte som Klovn og Hyggepianist, og saa nærmede Tidspunktet sig for den første Kamp, Skoleholdene *Stenhus* contra *Sorø*.

Kampen var spændende og prægedes af nydeligt og velovervejet Spil fra Soranernes Side, mens Stenhus spillede usikkert. Efter 15 Minutters Spil har Sorø blandt mange andre farlige Chancer et knaldhaardt Skud paa Overliggeren ved *Gengel*, vi sukkede alle dybt, men ikke et Minut senere trak vi alle Vejret lettet, da Stenhus efter et farligt Opløb header over Maal. Kort før time opstaar der Klumpspil foran Stenhus' Maal, og Sorø drøner 2 Gange paa Stangen uden dog at score. 1. Halvleg ender 0—0.

I 2. Halvleg spiller Sorø op ad Bakke med den svage Vind i Ryggen, og Halvlegen er kun 5 Min. gammel, da *Plesner* scorer for Sorø med et nydeligt Skud 1—0. De vil dog helst ikke nøjes med det, men spiller frisk til og burde i langt højere Grad have haft Heldet med sig, naar de havde et af deres mange og farlige Opløb. Stenhus tabte dog ikke Modet, og i det 20. Minut havde de en stor Chance for at udligne; Stormen blev redet af. Kampen endte saaledes 1—0 til Sorø, der herved sikrede sig Ret til at fortsætte i Turneringen. Bedste Mand paa Banen var *Hermansen* fra Sorø, han var den bærende Kraft paa Holdet.

Efter en Pause til Omklædning tog de kamle fat, og det blev en Kamp, rig paa Dramatik og Maal.

Allerede i det 5. Minut gaar det galt. Ved en mislykket Tackling klipper *Herold* (gl. S.) *Bentzon* (Stenhus), der falder og skriger op. Dommeren tror, at det er alvorligt, og dekretterer Straffespark, som *Bentzon* selv eksekverer 0—1, det lød ikke godt. Men nu var al Nervøsitet som blæst bort, og allerede i det 11. Minut scorer *Tage Møller* (gl. S.) et pragtfuldt Maal, der helt tog Vejret fra os alle og vist gav Stenhusmaalmanden bange Anelser. 1—1. Vi har i en Periode mange Chancer, som enten forsvildes eller klares glimrende af Maalmanden, men ved vort eget Maal har vi Heldet med os. Et knaldhaardt Skud paa Opstanderen redder *Madsen* ved at sætte sig paa Bolden, det saa komisk ud. I det 20. Minut scorer *Jövan* (gl. S.) 2—1.

Halvlegen slutter 2—1 til Sorø, og man tager fat straks uden væsentlig Pause. Paa Trods af, at det nu gaar op ad Bakke, angriber Sorø stadig og har langt de fleste og farligste Opløb, og allerede i det 8. Minut lykkes det igen *Jögvan* at score 3—1.

Kampen veksler baade paa og udenfor Banen, thi ogsaa udenfor Banen kæmpes der heftigt, hvor Stenhusilhængerne rent oratorisk søger at overgaa Soranerne. Men derom senere. 5 Minutter før time er Uheldet og Dommeren ude efter os. Under et Opløb mod Sorø's Maal griber *Madsen*, staaende med Ryggen mod højre Maalstolpe, en høj Fremlægning; *T. Poulsen* (Stenhus), der er trukket ind som centre-forward, presser, ved at tage fat i Stolpen med Hænderne, Maalmand og Bold ind i Maalet. Alle venter Frispark til Sorø, men Dommeren (Stenhus' Gymnastiklærer) overhører alle Protester og giver Stenhus 3—2. Det slog Benene væk under os og tog Humøret bort, og allerede 2 Minutter efter scorer *B. Olsen* for Stenhus et nydeligt Maal, deres første »reelle«, tør man vist godt sige, 3—3. Kort efter lød Fløjten.

Misstemningen bredte sig, det var jo heller ikke saa godt, at se en sikker Sejr blive foræret bort og forvandt

let til uafgjort, maaske Nederlag, for en Afgørelse skulde vi jo have. Der byttedes derfor straks Maal, og saa snart man havde fundet Dommeren, der var forsvundet, spillede vi videre til en 2×15 Min.s Omkamp.

1. Omgang endte uafgjort. I Mellemtiden opdagede man, at der efter Reglerne kun skulde spilles 2×10 Min., og endes om at spille 5 Min. i 2. Omgang. Her scorede *T. Poulsen* et pragtfuldt Maal i det sidste Minut, og Kampen endte saaledes 3—4.

Alle var enige om at beklage den tvivlsomme Dommerkendelse, men heldigvis gjorde dette intet Skaar i Fornøjelsen ved det paafølgende selskabelige Samvær, ved Kaffe-bordet og under Hjemrejsen.

Som nævnt var der, særlig i 2. Halvleg, en veritabel Høppekrig i Gang mellem Sorø og Stenhus paa hver sin Langside. Stenhus er jo berømt for sin Evne til at finde paa rimede Tilraab og at organisere sig i taktfaste Raab, men Soranerne gav dem sandelig ikke noget efter. Da de var saa faa, kneb det med at høre dem over hele Banen, hvorfor Stenhus ildnede dem med »højere, højere«. Hertil svarede Soranerne blot:

»Vi har nemlig rene Øre',
derfor kan vi bedre høre«.

Da vi stillede op til Omkampen, gav de os, med en fin Hentydning til Dommeren, følgende lille Trøst med paa Vejen:

»Drenge, I skal ikke skælve,
selvom de er 12 mod 11.«

Den tog Kegler og vakte Bifald i begge Lejre.

Af de øvrige, jeg kan huske (soranske) nævner jeg i Flæng:

»Sorø, Sorø, lav nu Maal,
snart paa Stenhus gør I Kaal.«

»Kære, rare, røde Madsen,
se nu du kan vogte Kassen.«

En Hentydning til *Madsens* røde Trøje.

»Thue, Thue, Dagens Mand,
vis nu, at du skyde kan.«

Og til den haarfattige *Tage Møller*:

»Møller, Møller uden Haar,
snart igen et Maal du faar.«

»Mogens Schäffer, Mogens Schäffer,
lav nu snart igen den næste Træffer.«

Og da Tiden var ved at gaa, uden at der skete yderligere, det stod da 3—1:

»Spil nu til, I gamle Drenge,
Kampen varer ikke længe.«

Og kort før time lød det:

»Mogens Herold, højre back,
for dit Spil vi siger Tak!«

Efter Kampen var der Kaffeboard paa Skolen, hvor Rektor *Larsen* talte, Adjunkt *Jørgensen* og cand. jur. *Akselbo* takkede. Derefter samledes man i Havestuen til Røgelse og for at skrive i Gæstebogen. Der blev bragt en stor Kurv Æbler ind, og man fik Lov til at spise saa meget, man kunde og ellers fylde Lommerne.

Vi skulde følges med Soranerne til Roskilde og havde en yderst fornøjelig Hjemrejse, man sang og fortalte Historier og havde det morderlig hyggeligt. Ved halv 8-Tiden var vi inde.

Hermed sluttede saa den første Tur, der forhaabentlig bliver efterfulgt af mange andre i de kommende Aar. Det viste sig, at Ideen er udmærket, og de, der sagde Nej Tak og blev hjemme, gik Glip af en glimrende Tur: jeg haaber, de ærgrer sig.

Til Slut ønsker jeg at bringe Rektor *Larsen* vor hjerteligste Tak for hans Elskværdighed og Gæstfrihed, hvorved det blev muligt for begge Sorø Hold at komme paa samme Dag, hvilket bidrog væsentligt til den store Succes.

T.G.

KEGLEAFTEN

Det var kun en lille Skare, der havde fulgt Bestyrelsens Opfordring til Kegleaften, men for dem, der kom, blev det en ualmindelig vellykket Aften i Vangehuset.

Med Dommeren i Spidsen lagde man Jakkerne og tog fat. Luften blev hurtigt tyk baade af Tobak og af herlige Tilraab. Man var enige om, at *Rasmusen* havde smugtræ-

*Pokalen, som blev overrakt
Læge Kjærtan Effersøe (08).*

net, for han gav hele Tiden Banen Skylden for sine »Skæve«. Kontorchef *Wagner* blev Expert i »gode Skæve«, og *Max Ebert* var i stadigt Trav til Keglerejserne med 25 Ører for »alle ni«. Alle de forskellige Præstationer blegnede dog ganske overfor Dr. *Effersøes* fænomene Resultater. Med Cigaren klemt fast i Mundvigen, Jakken paa en Stol og saa Tilløb til scorede han »8 om Baghjørnet«, »3 lange« o. s. v. i et Væk, det blev selvfølgelig til Keglekonge og Pokal, som Formanden med en Tale overrakte Dr. *Effersøe* ved det efterfølgende Smørrebrød. Dr. *Lauritzen* og Dr. *Effersøe*, afløst af *Rasmusen*, og *Hvam* og *Madvig* var glimrende Dommere.

Blandt Aftenens Talere var en for Arrangøren, vor Næstformand, der desværre ikke selv kunde være til Stede.

m. p.

EN INDSIGELSE

Det er beklageligt, højest beklageligt, at Hr. Kontorchef *H. G. Olrik* i Soranerbladets Augustnummer beretter, at han nylig har forvisset sig om, at den afbrækkede Perle paa Holbergs Sarkofag stadig var borte, for saa i Septemhernummeret at blive belært af Hr. Akademiarkitekt *Lautrup-Larsen* om, at Perlen har været paa Plads i *adskillige Aar*. — At denne Belæring har været en bitter Perle at slugge for Kontorchefen, fremgaar til Overflod af den betegnende Gestus, hvormed han kvitterer for Undervisningen.

Af større Betydning og derfor i endnu højere Grad beklageligt er det, at Kontorchefen i Septemhernummeret paany retter et utilbørligt Overfald paa de Myndigheder, der har sørget for, at Sorø Akademis Skole lykkeligt er blevet befriet for sit om Flakkebjerg mindende »Opdragelsesanstalt«, (en Betegnelse selv Flakkebjerg har undsaagt). — Kontorchef Olrik benytter sig af følgende udsøgte Vendinger: »Faa Aar efter hans (Rektor Hoff's) *) Død var man, med en sjælden Haan overfor hans Minde, vendt tilbage og havde atter hejst det falske Flag; sjældent har ukyndig og unænsom Reaktion fejret en saadan Triumf«. — Der er ingen Grund til ikke at tale rent ud af Posen, da jo Enhver ved, at Hr. Kontorchef Olrik's Ord er møntede paa Skolens nuværende Rektor, og med vanlig Delikatesse vælger Kontorchefen at fremkomme med sit Angreb, i det Øjeblik Rektor *Raachou-Nielsen* ligger alvorlig syg.

Vilde nogen mene, at disse Episoder rettest maatte forblive en Sag mellem de paagældende Herrer, saa vil jeg henvise til, at Soranerbladet henvender sig til alle gamle Soranere samt Akademiets Lærerstab og Embedsmænd, og enhver af disse er selvfølgelig berettiget til at ytre sin Mening om Kontorchef Olriks Optræden her i Bladet. — Dette er jo imidlertid specielt Organ for *Soransk Samfund*, og Samfundet kan efter mit Skøn, — og det er dette Forhold, som har kaldt mig frem, — ikke være tjent med Aar efter Aar at skulle bringe Rektor sin varme Tak for udvist Gæstfrihed og Imødekommenhed og samtidig at lade sit Medlemsblad benytte til uværdige Angreb paa den samme Mand.

En ganske særlig odiøs Karakter har Kontorchefens Angreb paa Skolens Navn faaet denne Gang specielt i Forbindelse med hans i samme Artikel benyttede Udtryk »Kongeregelse«. — Kontorchef Olrik vil dog sikkert ikke gaa saa vidt at nægte Kendskab til, hvorledes Skolens nuværende Navn er blevet til. —

I Kraft af Kontorchef Olriks utvivlsomme Interesse for Sorø Akademis Skole, hans anerkendte Personalkundskab og betydelige Evner som Visedigter og ikke mindst hans Stilling som Redaktør har han i mange Aar haft altfor let Adgang til idelig at *polemiser* i Bladet, altfor ofte paa illoyal Maade, som falder grumme mange for Brystet og positivt modarbejder Soranerbladets fornemste Opgave, at pleje Kammeratskabet.

Det er paa Tide, at Kontorchef Olrik faar dette at vide, og vil ingen anden sige vort Æresmedlem det, saa vil jeg, selv om det langtfra er behageligt for mig. Og maaske heller ikke for Hr. Kontorchef Olrik.

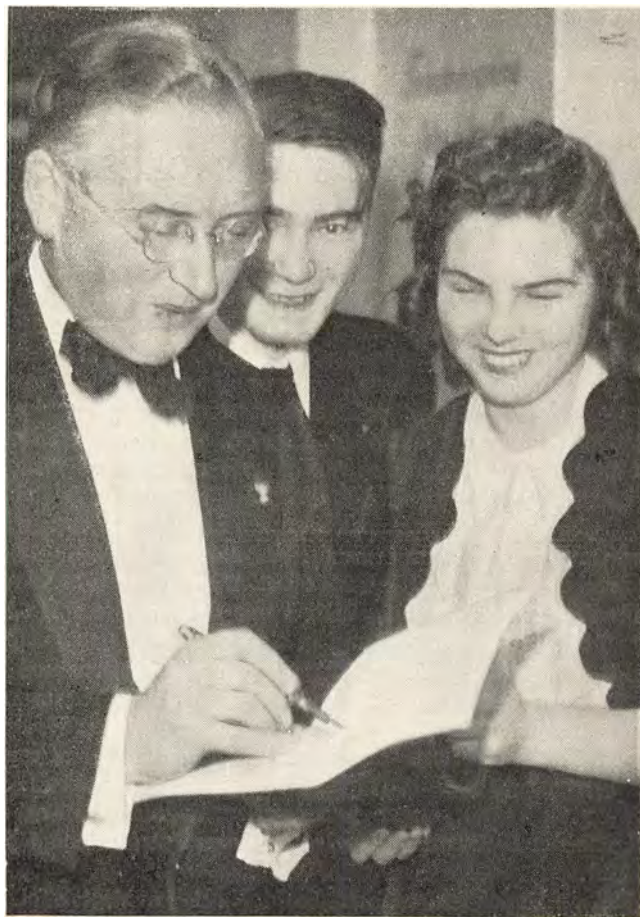
København, November 1940.

M. Bojesen.

*) Parantesen af M. B.

SORANERNE I DET KONGELIGE

Der var en ganske særlig Stemning i det kgl. Theater den 4. November. Man mærkede det allerede i Foyeren, hvor Theaterchefen log imod og udtrykte sin Anerkendelse over den Kammeratskabets Aand, som havde faaet saa mange Soranere med deres Damer til at møde frem for at hylde de to Soranerkunstnere *Ebbe Hamerik* og *Fredrik Nygaard* ved Genoptagelsen af deres Fællesværk: *Marie Grubbe*. Og der blev nikket og smilet og vinket genkendende paa hele Tilskuerpladsen.

Fredrik Nygaard skriver sin Autograf efter Forestillingen.

Vort nye Æresmedlem, *Professor Vilh. Andersen*, var taget ind helt fra Fredensborg og sad med sin Æres-Soranerkort ved Siden af Theaterchefen. Af andre Æresmedlemmer saas Murmester *Licht* og (paa Balkonen) Kapitajn *Palslev*.

Last but not least havde *Kongen* og *Dronningen* indfundet sig for anden Gang.

Forventningsfuld Stilhed indtraadte, da *Ebbe Hamerik*s Hoved viste sig paa Dirigentpladsen — hilsende genkendende paa Kammerater — derunder paa *Fr. Nygaard*, som sad lige nedenfor i Parkettet.

Og saa slog *Hamerik* an til »*Marie Grubbe*«. — Hvilket Tonemaleri — hvilket farvestraalende Billedværk. Næsten overvældende i hele 12 Akter paa een Aften at skulle gennemleve denne blodrige og temperamentsfulde jydsk Adelspigens dramatiske og omtumlede Livskæbne. Godt man havde genopfrisket hendes Vita — og læst Librettoen — begge Dele smagfuldt udgivet af *Nygaard* paa *Schultz' Forlag*. *Else Brøms'* Genkomst var en fornem og straalende

Præstation — og Soranerne (og med dem det talrige festklædte Publikum) ødslede med Bifald.

Man forlod overvældet Theatret. De fleste af Soranerne for at samles paa den — endnu dengang — saa stille Operakafé, hvor ogsaa de to Soranerkunstnere indfandt sig ledsaget af *Else Brems* som i Favnen har Soransk Samfunds Buket med de rød-gule Baand.

Næstformanden tolkede Kammeraternes Hyldest og Tak til *Hamerik* og *Nygaard*, og Kommandør *Bojesen* talte for *Else Brems* — alt under jublende Tilslutning fra den tætfyldte Restaurant.

Sluttelig takkede *Ebbe Hamerik* bevæget Kammeraterne for deres Fremmøde og deres derved viste Venlighed overfor ham og *Fr. Nygaard* (der havde rejst sig og stod ved *Hameriks Side*). — *Lex.*

SORØ AKADEMIS SKOLES BRANDMANDSKAB

Nu skal Sorø Akademis Skole have sit eget Brandmandskab. Herom meddeler »Sorø Amtstidende« den 4. Oktober følgende:

Brandprøven paa Akademiet har i mange Maader været en fornøjelig Vandpantomime, hvor Akademisternes egentlige Opgave var at være Straalelestere, mens Brandmandskabet ordnede det egentlige, men nu skal det være forbi, nu skal Akademiets Elev-Brandmandskab have en virkelig Uddannelse, saaledes at det, om det skal blive nødvendigt, kan klare Opgaven selvstændigt. Brandinspektør *Vilh. Poulsen* havde derfor i Gaar Eftermiddags en Øvelse paa henvend 2 Timer med Brandholdet, mens de andre Elever passede deres Skolegang. Tillige var der en Mand fra Zonen i København og 3 Mand af Sorø Brandvæsens Gruppe 1 til Stede. Eleverne maatte selv køre Sprøjten ned til Søen, hvor de lagde 3 Tommer-Slanger ud og forgrenede dem til 2 Tommer-Slanger til 3 Straalerør — og Øvelsen maatte gøres om flere Gange, til Eleverne fik lært at samle Slangerne rigtigt og hurtigt. De maatte ogsaa trække Slanger op til Vægtgangen paa Akademibygningens Tag, og Stigeholdet fik grundig Øvelse i at agere Brandmænd paa Stigen.

Det er Hensigten, at Brandholdet ret jævnlige skal til Øvelse, saa det altid er klar over, hvad det skal foretage sig, naar Udrykningen lyder, og deres specielle Brandvæsen skal i Virksomhed.

LOVSANG TIL SORØS VINTER

Som et Supplement til Kontorchef *Otriks* Sommerartikel »Gensyn med Sorø« i Soraner-Bladets Augustnummer har en gammel Soraner sendt Bladet nedenstaaende Artikel, som fandtes i »Nationaltidende« den 9. Februar 1917. Forfatterinden var en københavnsk Dame, en glimrende Skjøteløberske, der vistnok har Ret i, at man sjældent eller aldrig ser Sorø og Søen prist for deres Vinterskønhed. Den lyder:

JEG VILDE ØNSKE!

— skriver en Læserinde til os fra Sorø — at langt flere, og ikke mindst Københavnerne, i denne Tid kunde faa Lejlighed til at lægge en Tur over Sorø Sø. Ikke alene for Sportsmennesker er Søen for Tiden ideel, ogsaa for alle

de mange, der kun »ser til«, vil den være ganske uforglemmelig. Jeg har aldrig set Søen og dens Omgivelser lovprist for deres Skønhed ved Vintertid; det er bestandig Dyrehaven, Eremitagen, Højnæsbjerg og andre Egne i Nærheden af København, der berømmes. De ligger naturligvis nærmere, men Sorø er da for den Sags Skyld kun fjernet en god Times Kørsel fra Hovedstaden.

Der er en ubeskrivelig Charme og Farve over Søen her hele Døgnet rundt; straalende Solskin har vi, og hver Morgen er der strøet Millioner af glimrende Diamanter over Søen, Træer og Buske, — det er et fuldkomment Vidunderlandskab.

Sorø Sø er saa stor, at selv den ihærdigste og dygtigste Skjøteløber kan blive fuldt tilfredsstillet, dersom han løber den igennem. Kun meget lidt Sne er her faldet, og Isen er god. I Gaar Eftermiddags var her pragtfuldt; Solen var ved at gaa ned, og Himmelen i Vest straalende i de vidunderligste Farver, Purpur og Guld. Søen skinnede ganske rød og gylden, og Skoven stod i violette Toner. Midt i denne Pragt forsvandt Solen selv glødende.

Pludselig kom den fineste hvide Kutter, med store, hvide Sejl, pilende ud fra en af de mange Krumninger, som Søen er saa rig paa. Jeg kom med om Bord, og vi gled af Sted over Søen som en Pil.

— Medens jeg sidder og skriver dette, ser jeg ud af mit Vindue, og hele Søen ligger for mig, blændende hvid, badet i Maaneskæret.

K.

GAMLE SORANERE OG SORANSKE NOTER

I Tidsrummet 10. Oktober 1940 — 7. November 1940 har følgende indmeldt sig i Soransk Samfund:

Kaptajn *J. P. Justesen*, Valbirkvej 15, Hellerup (1915).

Arkitekt *Mogens V. Herold*, Hostrupshave 46, V. (1939).

Proprietær *Svend Kirkegaard*, Hellestrup Hovedgaard, Sorø (1915).

Inspektør *Holger Christoffersen*, Fragariavej 17, Hellig (1915).

Fhv. Sognepræst *Harald Kent*, Nærum (1890).

Fru *Else Hein*, Stockflethsevej 25 F. (1920).

Stud. med. *Karl C. H. Smidt*, Mariendalsvej 52 E. F. (1933).

Assistent *Poul Møller*, Ordrupvej 161, Charlottenlund (1930).

Assistent *H. J. Dahl*, Sundholmsvej 109, Kbhvn. S. (1930).

Ingeniør *Poul Damgaard*, Dronninggaardsalle 94, Holte (1920).

Stud. jur. *Helge Otto Damkilde*, Schönbergsgade 2 V. (1939).

Stud. jur. *Sven-Ove Petersen*, Forchhammersvej 2 F. (1939).

Af P. Carl Petersens Fond har Lægerne *Gunni Dalmark* og *Gudmund Magnussen* faaet Understøttelse til videnskabeligt Arbejde.

Den 3. November var det 100 Aar siden, N. F. S. Grundtvig udgav Skriftet: »Bøn og Begreb om en dansk Højskole

i Soer«, som dannede Indledningen til den aarelange Diskussion om Akademiets Anvendelse til dette Formaal.

Maleren *Knud Raaschou-Nielsen*, Søn af Rektor, viedes den 16. Oktober paa Københavns Raadhus til Frøken Kirsten Hartig, Datter af Konstruktør hos F. L. Smidth & Co., A. Hartig.

*

Laboratorieforsøger *Frode Bjørn Jensen*, Søn af Storbæltfærgernes Restauratør, viedes den 22. Oktober i Skovshoved Kirke til Frk. Grethe Sørensen, Datter af Hotelejer Peter Sørensen, Bellevue Strandhotel.

Den 11. Oktober viedes i Grundtvigskirken stud. polyt. *Niels Weiss*, Søn af afdøde Professor Frederik Weiss, til Frk. Nina Schannong, Datter af Stenhuggermester Peter Schannong.

Den 9. Oktober spillede paa Sorø Akademis Skoles grønne Plads en Fodboldkamp mellem Skolens Fodboldhold og Haslev Gymnasiums Fodboldhold. Resultat: 1--1.

*

Sorø Akademis Skoles Fodbold- og Haandboldhold rejste Lørdag den 5. Oktober under Ledelse af Lektor *Hollen-Bechtolsheim* og Adjunkt *Jørgensen* til Tønder. I Fodbold vandt Tønder Statsskoles Hold for første Gang over Sorø med 3--1. I Haandbold vandt Tønder med 13--4. Der var Udflugt til Møgeltønder, Schackenborg og Gallehus og Aftenunderholdning paa Tønder Statsskole. Hjemkomsten til Sorø fandt Sted den 7. Oktober.

*

Fredag den 18. Oktober døde i »Aldersly« i Sorø Frk. *Laura Blæhr*. Begravelsen foregik fra Sorø Kirke den 23. Oktober.

Frk. Blæhr, der blev 82 Aar, havde boet i Sorø i et halvt Hundrede Aar. I sine yngre Aar arbejdede hun hos Økonomerne *Landsperg* og *Kisbye* paa Sorø Akademis Skole. Da hun trak sig tilbage fra denne Gerning i Aarhundredets Begyndelse, indrettede hun i Priorgade et hyggeligt Hjem, der i Tidens Løb har huset over 100 »skolesøgende«. Først for 7--8 Aar siden opgav Frk. Blæhr sin Plejemodervirksomhed. Mange gamle Soranere bevarede med Trofasthed Forbindelsen med og glædede hende med Hilsener og Besøg, og Landet over vil de mindes hende som den gode og elskelige Kvinde, der værnede om dem i deres Barndoms Dage i Sorø.

*

Skovfoged aspirant vad Sorø Akademis Skovvæsen Aage Bach er ansat som Skovfoged af 2. Grad ved Vindelbro Skovpart under Sorø Akademis Skovvæsen fra 1. November.

*

Den kulturelle Fonds Hædersstipendium paa 1000 Kr. er i Aar tillagt Komponisten *Ebbe Hamerik* som en Anerkendelse af det Toneværk, han har skabt i Operaen »Marie Grubbek«.

Kontorchef i Overformynderiet *Povl Sigurd Nygaard* er udnævnt til Ridder af Dannebrog.

*

Fru Henriette Heise, f. Fasting, afgik den 18. Oktober ved Døden og bisattes fra Frue Kirke den 24. Oktober. Fru Heise var Enke efter den 5. Februar 1937 afdøde Soraner, Overretssagfører *Peter Heise* ('84) og Datter af Soraneren, Overretssagfører og Branddirektør *Christian Ditlev Fasting* ('61). Fruen, der havde ægtet Heise i 1894, blev 70 Aar.

*

Efter Indstilling af Ministeren for offentlige Arbejder er ved kgl. Resolution af 23. Oktober 1940 Baneingeniør II ved Statsbanerne, cand. polyt. *Frederik Jørgen Hansen* ('06), 11. Banesektion, Viborg, udnævnt til Baneingeniør af 1. Grad ved Statsbanerne fra 1. December 1940, indtil videre med Tjeneste ved 8. Banesektion, Horsens.

*

Redaktør *H. Rechendorff* (20), gennem flere Aar Medarbejder ved »Social-Demokraten«, er blevet Medarbejder ved »B. T.«

*

Fru Magda Foersom, f. Pfaff, afgik ved Døden den 26. Oktober. Fruen, der blev 82 Aar, var Enke efter den i 1916 afdøde Apoteker, Soraneren *James Henry Foersom* og Moder til Soraneren, Grosserer *Gustav Foersom*.

Direktør V. Thorlacius Ussing er udnævnt til Ridder af Dannebrog.

Det kan vel nok betegnes som en Slags Revolution, at man fra den 3. November har faaet samlet Skoletid paa Sorø Akademis Skole, med andre Ord, man har brudt den traditionelle Inddeling af Skoledagen i Formiddags og Eftermiddagstimer med mellemliggende Fritime, Spisetid og Læsetid. Selvfølgelig er det Mørklægningen og andre Kalamiteter, der er Aarsagen. Den 1. Marts, naar Dagene atter bliver længere og lysere, vender man tilbage til den gamle Ordning. Men fra 3. November har der altsaa været Skoletid fra Kl. 9--14,25 med et Spisefrikvarter paa 15 Minutter, medens de øvrige Frikvarterer kun er paa 5 Minutter hvert.

*

Fra *Jørgen Frantz Jacobsens* glimrende historiske Roman »Barbara«, der gjorde saa stor Lykke i Fjor, vil man, skriver »Politiken«, huske en af Hovedfigurerne: Studenten, der kommer til Færøerne med kgl. Støtte for at affatte en »Relation« om Øernes Tilstand. Han og Barbara forelsker sig i hinanden, men han svigter hende. Det er en Blanding af Virkelighed og Digt. Studenten har eksisteret, han hed *Svabo* (eller paa Latin: *Svabonius*), og *Jørgen-Frantz Jacobsen* har paa Det kgl. Bibliotek nøje studeret hans efterladte Haandskrifter; meget af Romanens Tidskolorit stammer derfra. *Svabo* har mellem meget andet ogsaa efterladt værdifulde Samlinger af gamle færingske Folkeviser, som først nu udgives med en meget interessant Indledning, i hvilken *Jørgen-Frantz Jacobsens* Ven, Soraneren Lektor *Chr. Matras*, har samlet alt om *Svabo's* mærkeligt bevægede og omtumlede Liv.

Forlovelse er indgaaet mellem Kronprinsessens Hofdame, Komtesse Sybille Reventlow, Datter af Gesandt, Grev Eduard Reventlow, London, og Soraneren cand. jur. *Jonas Bruun*, Søn af Højesteretssagfører *H. H. Bruun* ('02).

Rektor *Raaschou-Nielsen*, der siden Sommerferiens Begyndelse har ligget syg paa Hospital i København, er nu atter kommet hjem til Sorø.

*

I Dagene Fredag 8. November—Søndag 10. November holdtes der i Sorø Afholdshotels Sal en Aage Trolle Blumensaadt-Mindeudstilling.

*

I Det kgl. Teater er der den 4. ds. *tabt en Phoenix-Naal*. Kan afhentes hos Næstformanden, *Direktør Louw, Laxegade 2*, en Hverdag mellem 10—4.

»Det frie Nord« holdt Lørdag den 2. og Søndag den 3. November et Week-end-Kursus for interesserede paa Sorø Akademis Skole. Der blev holdt Foredrag og givet Instruction i Terrænspport.

Eleverne i Sorø Akademis Skoles 2. G. var den 5. November paa Udflugt til Sukkerfabriken i Gørlev.

Statskonsulent *Erling Porsild*, Canada, er udnævnt til canadisk Vicekonsul i Grønland med Sæde i Godthaab.

Skolebladet »Skyls« meddeler, at man som Skolekomedie paa Sorø Akademis Skole vil opføre Kaj Munks Skuespil »Pilatus«, der hermed faar Urpremiere. Skuespillet, der er skrevet af Kaj Munk i hans egen Skoletid, har nemlig aldrig været opført. Adjunkt *Pihlkjær* skal være Instruktør.

TANDLÆGE
BØRGE HØFT
Dr. med. dent.
Vimmelskiftet 30 (vis à vis Silkehuset). **Palæ 68 14**. Konsultation fra Kl. 10—4 (bedes forudbestilt).

Inger Norries
Sølvsmiede
Leverandør til Varelotteriet
Nikolaj Plads 32 - Palæ 5648

Reserveret.

VARELOTTERIET

Støtter dansk
Produktion

Der er købt Gevinster
i danske Varer
for over **101 Mill. Kr.**

ALMINDELIGT DANSK
VARE- OG INDUSTRILOTTERI

Danmarks største
velgørende Institution

Til almennyttige og
velgørende Formaal
er der udbetalt for
over **28 Mill. Kr.**

Største Gevinst 10,000 Kr. — et lille dansk Hjem. — Nogle faa Lodsedler for Soranere faas endnu hos Lotteriets Kollektører og i Hovedkollektionen, Laxegade 2, Kbhvn.

En Lodseddel til 3. Trækning (11. 12. og 13. December 1940) koster kun **2 Kr. 60 Øre**

Villa i Sorø.

„SKRÆNTEN“, Egevangsallé 19, paa Grund af Dødsfald til Leje. 5 Minutter fra Station. Have ned til Søen. Huset, velbygget, velholdt, lunt. Godt Centralvarmeanlæg. Kakkellovne i alle Værelser. Til disse findes Brændsel, som kan overtages af Lejeren. 6 Værelser, Pigeværelse, Hall, Badeværelse, 2 W. C., gode Udenomsbekvemmeligheder. Aarlig Leje 2400,00.

Henvendelse: Overretssagfører *Rudolf Sand*, København, eller Sagfører *H. C. Langkjær*, Sorø.

„SORØ BYS HISTORIE“

vj L. P. la Cour

Pris Kr. 7,50

Svegårds Boghandel, Sorø

BRØDR. MARKERS BOGTRYKKERI

Knippelsbrogade 8

Central 14,278

H. C. BORCH & CO. A/S

KUL- & KOKS-IMPORT

Strandvej 183, Hellerup · Telf. Helrup 6566

Westfalske Cinders

Husbukke

Assurance-

Compagniet

Dagmarhus
København V.
Central 13,773

**Ønsker De
god Forsikrings-Service?**

Kontorchef **Robert Bentsen**,
NATIONAL's Hovedagentur,
Bredgade 47, St. K.
Central 16865

SORANER-BLADET.

MEDLEMS
SORANSK

BLAD:FOR
SAMFUND

25. AARGANG

Nr. 12

December 1940

SKOVKLOSTER

Herloviaerne har faaet en Pendant til det af Soransk Samfund udgivne Sorøværk, en diger Bog, hvis Autor er Herlovianeren, afdøde Lektor ved Herlufsholm Skole *Hans Jørgen Helms*, og hvis Titel er: *Næstved St. Peders Kloster (Skovkloster)*, forlagt af Herlufsholm Skole, i Kommission hos P. Haase & Sønns Forlag og trykt i »Næstved Tidende«s Trykkeri. Farveclichéerne — og af dem er der adskillige — er fremstillet af Bernh. Middelboe og trykt i Fr. G. Knudtzons Bogtrykkeri. Udgiver er Herlufsholms Stiftelse med Støtte af Carlsbergfondet og af gamle Herlovianere. Den meget smukt udstyrede Bog er forsynet med et Forord af H. J. Helms, der døde i September 1939, men naaede at se sit Arbejde afsluttet inden sin Død; at se det forelagt Læseverdenen opnaaede han derimod altsaa ikke. Hans Broder, Lektoren i Sorø, Dr. phil. *Poul Helms* har maattet lægge den sidste ordnende Haand paa Bogen m. H. t. det meste af Korrekturlæsningen og Placeringen af Billedstoffet. Rektor *O. Friis Hansen* bringer i nogle Linier efter Forordet Poul Helms Herlufsholm Skoles Tak herfor.

Saa vel Forfatteren som den Skole, han var knyttet til med stærke Baand fra sine Drengear til sin Død, har Ære af denne Bog, paa hvis 678 store Sider man sikkert faar alt det at vide om Benediktinerklostret i Skoven ved Susaa, som er værd at vide, og som overhovedet kan oplyses ud fra de til Raadighed værende Kilder. Et mægtigt Forskerarbejde er nedlagt paa dens Sider, man bøjer sig for det i dyb Ærbødighed, ikke blot fordi man kan tænke sig til den opbudte Energi, hvis Resultat man har særdeles bastant for Øje, men ogsaa, og ikke mindst, fordi man levende fornemmer den Kærlighed, der ligger bag og har drevet Værket. I Herlufsholm Skoles Historie staar Hans Jørgen Helms som en af dens gode Sønner. Bogen — hans Livsværk — er Vidnesbyrd herom og vil være det til sene Slægtled.

De efterfølgende Linier, Anmeldelse om man vil, prætenderer ikke at være faglig, saglig eller videnskabelig Omtale af Lektor Helms Værk. Dertil er Anmelderen ikke kompetent, men han vil ligesom Horats have for Øje at gavne og fornøje. Om hans Forsøg herpaa er faldet heldigt ud, ja derom faar Læseren dømme.

Det vægtige Afsnit i Bogen, der handler om Skovklostrets Gods og Godserhvervelser, har især været Undertegnede til Fornøjelse. Det var morsomt at sidde herinde i København og blot ved at læse Side op og Side ned at færdes med Helms paa Vandring fra Herregaard til Landsby og fra Landsby til Herregaard i hele Vest-, Syd- og Østsjælland, Lokalteter, man i sin Tid under et fleraarigt Ophold paa hine Egne blev velkendt med og nu hilser genkendende paa samtidig med, at man nikker hen for sig og mumler noget om, at Mennesker vist egentlig er de samme alle Tider. Hvor ofte er det f. Eks. ikke faldet i min Lod at sidde i Højesteret og referere Arvesager, altid den samme gamle Historie: Efterkommere, som med de ærbødigste og højtideligste Skrabud for den salig Afdødes ædle Hensigter søger at faa Testamentet kendt ugyldigt, fordi Vedkommende, da det blev underskrevet, efter deres Mening ikke var, hvad vi paa godt Dansk kalder ved sine fulde Fem. I Skovklostrets Godshistorie vrimler Eksempler herpaa. Mange fromme Mænd og Kvinder af Adel-, Borger- og Bondestand betænkte Klostret i deres Testamente for at gøre Opholdet i Skarsilden kortest mulig og sikre sig en god Plads i Himmerik. Og mange Gange skete det, at Arvinger og Efterkommere, Born, Brødre, Onkler, Fætre samt endnu fjernere Slægtninge gjorde mægtig Vrøvl, naar Klostret vilde tiltræde Arven. Et Par Tilfælde: Anno 1449 skænker Raadmand i Næstved Jens Persen og Hustru Kirstine en Gaard i Porsgade til Klostret. Fru Kirstine var en Dame af fornem Æt, født Jensdatter Sparre; inden hun havnede i Ægteskabet med sin Raadmand, havde hun været gift tvende Gange, først med Jens Skytte til Sandbygaard og derefter med Jens Nielsen Dyre. Næppe havde hun og Raadmanden lukket deres Øjne, før hendes Brødersøn Jens Torbensen Sparre til Bringstrup, Ridder, Rigsraad og Rigskansler og hans Søn Jep Jensen Sparre til Sandbygaard protesterede og indankede Sagen for Landstinget, der 1463 erklærede, »at slig forskrevne Gave havde ingen Magt, men skulde blive ved rette Arvinge, efterdi de gave og ej finge fra dem i deres Velmagt« (d: fordi de var utilregnelige paa Grund af Sygdom eller Alder, da de udstedte deres Gavebrev). Da de gæve Riddersmænd med denne Retskendelse i Lommen havde faaet Gaarden i deres Besiddelse — *solgte de den til Klostret!* — I 1344 døde Sofie Rønnebæk, Datter af Ridderen Tue Rønnebæk til Rønnebæksholm. Aaret før sin Død havde hun testamenteret Klostret alt sit Gods i Frelslev, Kannefell og Leergraveholt med alt deres Tilliggende »til evig Besiddelse, til min Sjæls Frelse«. Saasnaart Sofie havde draget sit

sidste Suk, var Slægten paa Pletten med Protesten. Munkene skaffede sig omgaaende Tingsvidne for, at Sofie Rønnebæk har testamenteret dem Godset og tilskødet dem det paa Sjællands Landsting — *inden sin Sygdom og altsaa i fuld tilregnelig Tilstand*. Men alligevel skulde der hengaa samfulde 33 Aar, før det lykkedes dem at tiltræde Besiddelsen af Arven. Først i 1377 faar de »Laasebrev« paa den! Saa langsomt gaar det dog ikke nu om Dage.

Ja, man kunde blive ved i det nærsagt uendelige med Eksempler paa Testatorer, der har en redebon Aand, og Slægtninge, som har et skrøbeligt Kød. Bestandig er der Retstrætter om Jordegods, Middelalderens mest reelle Rigdom og Rigdomskilde, og da det lakker mod Middelalderens Slut, ser man energiske Abbeder fare fra Retterting til Retterting for at faa Kendebræv paa, at denne Skov eller Ager og hin Gaard »har tilhørt Kloster u-illet i 40 Aar«. Det hænder, at Gods slipper ud af Munkenes Hænder, men som Regel gaar de trods alle Genvordigheder af med Profitten. Hvis de brave Kuttemænd har været lige saa faste i Troen, som de var ferme i Jurisprudens, kan man sandelig ikke mistænke dem for at have hørt hjemme i de lidet Troendes fortabte Flok. Omsider blev Skovkloster da ogsaa en af Sjællands største Godsherrer, hvad Fæstebønder ikke havde Grund til at fortryde; Klosteret var et mildt og forstaaende Herskab, saare lang- og taalmodigt overfor sløje Betalere af Landgilde og andre Afgifter.

Apropos denne vældige Godsophobning — ikke et specifikt Skovklosterfænomen, men gældende alle Herreklostre — blev den omsider en Pind til deres Ligkiste. Jordhungrende store og smaa Herremænd kastede lystne Blikke til den dejlige, fede Munkemuld, og som Reformationen nærmede sig, lød stedse højere Raabene om at faa det Gods igen, fromme Forfædre havde skænket Klostrene »til evig Besiddelse og for deres Sjæles Salighed«, enten som Eje eller som Len. En Herredag i Odense rejste direkte Kravet herom. Kong Frederik den Første vendte imidlertid det døve Øre til, ikke af Veneration for Klostrene, men fordi han vilde have Appelsinen til at falde i Kronens Turban, hvilket altsaa ogsaa skete. Naar Herlovianere og Soranere mindes henholdsvis Herluf Trolle og Kong Frederik den Anden, bør de derfor samtidig sende en venlig Tanke til den første Frederik, uden hvis kloge Politik, der maaske næppe havde staaet to aarhundredgamle berømte Kostskoler paa de forud Herreklostres Grund.

*

Men var Skovkloster, som figura viser, en vældig Godssamler for Herren, maa det billigvis indrømmes, at det gjorde en nyttig Indsats med sit Gods, af hvilket forøvrigt meget ikke blev skænket gratis. Ikke nok med at Klosteret skulde sørge for Sjælemesser, Altre og Lys, adskillige Givere betingede sig yderligere stands-mæssigt Ophold i deres Alderdom indenfor dets Mure. Og nogen Sinecure har det næppe været at huse en gammel, maaske vranten og gigtsvag Ridder med Viv, Tjener og Husassistent. Alle skulde de forsynes godt med Vadmel og flamsk Klæde, lybsk Øl og rhinsk Vin samt enorme Masser Fetalje. Saadanne Pensionærer kunde være besværlige nok, især hvis Klosteret tillige var belagt med Kongens jagt- og spillegale og tørstige Krigsfolk. Skovkloster varetog nemlig foruden Munkenes og

disses Medmenneskers aandelige Vel her og hisset, flere af de verdslige Funktioner, som i vore Dage er spredt paa mange Hænder, saasom Fattig- og Alderdomsforsørgelse, Livrente- og Pensionsforsikring, Skolevæsen m. m. Vel sankede Klosteret i Lade, men Møl og Rust fik skam ikke Lov til at fortære det sankede.

Ja, saa var der jo Klosterskolen! Maaske Afsnittet om denne er det i Helms Værk, som af nærliggende Grunde vil interessere Herlovianere og Soranere mest. I Næstved fandtes en Latinskole hidrørende fra hine første Aar, Klosteret laa inde i Byen, og dens Rektor udnævntes lige til Reformationen af Abbeden. Men ogsaa i selve Skovkloster var der en Skole. En endnu eksisterende Gravsten i Herlufsholm Kirke bevarer Mindet om *Lambert Jacobsen*, der ifølge Indskriften døde som *scolaris* (=: Skoledisciplin) i Skovkloster den 11. April 1408. Hvordan har Lambert og hans Kammeraters Skoletrumrum været? Man kan vist svare med følgende Citat fra Bogen:

»I sin Kommentar til St. Benedikts Munkeregel beskæftiger *Paulus Diaconus* (død i Klosteret Monte Cassino 799) sig indgaaende med Drengene i Klostrene og inddeler dem i »Børn« (indtil 7 Aar), »Dreng« (7—14) og »Ynglinge« (14—28). Særlige Bestemmelser gives for Børn i en Alder af henholdsvis 3, 4 og 5 Aar. For hver Gruppe paa 10 Dreng skal der være 3—4 Lærere, som skal behandle dem skaansomt og ikke prygle dem »for meget« eller mishandle dem. »Ynglingene« skal behandles strengt, men »Børnene« er endnu ikke modne til Haardhed. Drengene skal ikke følge den sædvanlige Munkediæt, men have hyppige og rigelige Maaltider, ogsaa Kødmat, og naar en Dreng er særlig flink, skal Abbeden sende ham en Tallerkenfuld Lækkerier ved Middagsbordet. »Af Hensyn til den menneskelige Natur, som ikke kan kues«, skal Lærerne een Gang om Ugen føre Drengene ud paa Marken og lade dem lege en Time, og om Vinteren skal de give dem Adgang til Munkenes Varmestue, hvor de dog ikke maa tumle sig eller lege. — Man faar unægtelig en Anelse om, at de ulykkelige Dreng-Munke har faaet rigeligt med Prygl og sparsomt med Glæder. Kun en Gang om Ugen maa de lege om Sommeren, og om Vinteren aldrig! Og dog udbryder en nulevende Benedictinermunk, oven i Købet hjemmehørende i det sportsglade England, ved sin Omtale af de her nævnte Børneregler, at »alt dette frembyder et tiltalende Billede« (a pleasing picture), og kritiserer kun — unægtelig med Rette — at Børnene skulde deltage i de natlige Gudstjenester«.

Forøvrigt findes der som haandgribelige Minder om Skovklosters Skole bevaret endnu den Dag i Dag ialt 6 Lærebøger fra Klosters Bibliotek, af hvilke de fem er beregnet til Brug ved Latinundervisning, medens den sjette er en Lærebog i Logik.

*

Dette blev til en lang Anmeldelse, og nogle Læsere vil maaske mene, at den uden Skade kunde have været kortere. Dertil er at sige, at den nu en Gang blev, som den er, for at give en saadan Mundsmag paa Bogen om Skovkloster, at mange Soranere kan faa Lyst til at læse den. De vil ikke komme til at fortryde det. At alle Herlovianere læser den, er vel en Selvfølge. Skam faa i al Fald dem, som ikke gør det.

V. Sorgenfrey Hansen.

SAMMENKOMSTEN TIRSDAG AFTEN DEN 3. DECEMBER

Den festlige Sammenkomst, Soransk Samfund arrangerede Tirsdag Aften den 3. December paa Angleterre, og hvortil Medlemmer af Herlovianer Samfundet samt Eleverne i Sorø Akademis Skoles ældste Klasse var indbudt, formede sig smukt og havde samlet ca. 200 Deltagere; adskillige Soranere og Herlovianere havde taget deres Damer med.

Aftenen indledes med, at Soransk Samfunds Formand, Dommer *John Knox*, bød Foredragsholderen, Rektor *J. O. Friis-Hansen*, Herlufsholm, velkommen og udbragte et med tre Hurraraab besvaret Leve for Sorø Akademis og Herlufsholm Skoler. Rektor Friis-Hansen talte derefter i cause-rende Foredragsform om Livet paa engelske Kostskoler, som det har formet sig fra Fortiden til vore Dage, idet han herunder ogsaa berørte den nye Kostskoletype, der nu er ved at bryde sig Vej i Tyskland. Ved Foredraget, der prægedes af meget Lune, fik man et klart Billede af Forskellen mellem engelsk og dansk Kostskoleform. Den sidste, der passer til os og vor Indstilling, havde tydeligvis Rektorens Hjerte. Da Knox havde takket for det interessante Foredrag, for hvilket der var kvitteret af Forsamlingen med Haandklap, kom Fru *Lulu Ziegler* frisk og oplagt fra sin Kabaret for at synge nogle yndefulde og skælmske Sange samt bevæget udtale sin Glæde over for en Stund at have faaet Lov til at være sammen med gamle Kammerater. Mægtigt Bifald og Blomster! Hvor paa Studentersangforeningens Solotenor, Ekspeditionssekretær *Otto Mackeprang* sang et Udtog af Michael Rosings og *Kristian Barnekovs* Kantate til Holbergjubilæet i Sorø 1884 samt et enkelt Vers af *Age Linds* og *Ebbe Hameriks* moderne Ruskantate. Ogsaa vældigt Bifald.

Formanden maatte lakke endnu engang, inden man samledes ved de festligt dækkede Smørrebrødsborde, hvor Knox udbragte en Skaal for Herlovianer Samfundet, og dettes Formand, Overretssfører *Viggo Loft*, en do. for Soransk Samfund, medens det var overdraget Direktør *A. V. Rasmusen* at hylde Damerne, hvad han har Rutine i. Saa oprandt omsider Aftenens Clou, det Øjeblik, da de ca. 50 soranske Gymnasiaster, der havde overværet Holbergforestillingen (»Julestuen«) i Det kgl. Teater, marcherede ind i Salen, hilst med taktfaste Haandklap og ledsaget af Lektor *Holten-Bechtolsheim* samt Adjunkterne *Johs. Jørgensen*, *Blem* og *Molde*. Da de var vel bænkedede ved Kaffen og Basserne, holdt Adjunkt *Johs. Jørgensen* den andet Sted i Bladet refererede Holbergtale, hvorefter Lektor *Holten-Bechtolsheim* staaende i en Vindueskarm gav en ustyrlig morsom Konference til bedste om Holberg og Kaffen, tilsyneladende i en skødesløs Form, men i Virkeligheden med den sikre Overlegenhed og Beherskelse, man ogsaa kunde vente hos en gammel Klassiker som *Holten*, en af dem, der i Skoletiden - det var paa Herlufsholm - rigtig lærte Latin og Græsk.

Inden dette Referat nu slutter, skal det noteres, at Knox bad *Holten-Bechtolsheim* bringe Rektor *Raaschou-Nielsen* Soransk Samfunds varmeste Hilsen og bedste Ønsker for hans Helbred. Kontorchef *Harhoff* takkede Knox for den smukke og vellykkede Aften, hvorefter Knox straks gjorde opmærksom paa, at Takken herfor skulde rettes til Næstformanden *Louw*, som den, der havde Hovedæren for Arrangementet. Mellem Aftenens Taler sang man Sangen fra Herlovianersamfundets Rusfest »Det er Gnister fra en stor og fælles Stjerne« samt »Hellig er vor Ungdoms Lyst« og *Victor Bruuns* Holbergminde »I Hjemmefrakke, Morgensko«.

LUDVIG HOLBERG

TALE AF ADJUNKT *JOHS. JØRGENSEN*

ved Soransk Samfunds Sammenkomst

Tirsdag Aften den 3. December 1940

Soransk Samfunds Ledelse har ønsket, at en Repræsentant for Sorø Akademis Skole i Aften skulde tale for Dagens Fødselsdagsbarn. Der kan maaske ogsaa være nogen Rimelighed i, at en af os, der daglig æder den gamle Barons Brød, bringer ham en Hilsen og Tak fra Sorø paa hans Fødselsdag. Sorø-Egnen var paa *Holbergs* gamle Dage hans kæreste Opholdssted. Den norskfødte, vidtforrejste Mand glædede sig over den midtsjællandske Natur — især over de frodige, givtige Marker — og han befandt sig vel i Omgang med de kløgtige sjællandske Bønder, af hvem han bestandig paa en tilforladelig Maade kunde lære nyttige og fornøjelige Ting.

Jeg taler aldrig med Bønder, uden jeg jo lærer noget af dem: Thi de raisonerer ikke uden om solide og magtpaaliggende Ting, hvorom de vide fuldkommen Besked. Man kand af dem lære, hvorledes Jorden skal dyrkes, Heste og Qvæg conserveres, Skovene sættes i Gang, Gaarden bygges og en skikkelig Oeconomie føres. Desforuden profiterer jeg af deres Omgængelse udi Sproget: Thi jeg lærer af dem gode Danske Ord, som udi Kjøbstæderne ere forglemte. ---

Du, ser heraf, hvi jeg haver mere Behag i at omgaaes med Bønder end med Kjøbstad-Folk. Desforuden ere adskillige andre Ting paa Landet, som kan fornøye Sindet. Jeg finder Behag udi at see Jordens Grøde fremspire, og at indhøstes, at see Kiør og Faar gaae ligesom i Procession til deres Sammelplader Morgen og Aften.

Og Holberg har jo ikke blot i Ord, men først og fremmest i Gærning givet Udtryk for sin Interesse for Sorø-Egnen. Hans gamle Ejendom Tersløsegaard og hans Sarkofag i Sorø Kirken er synlige Minder om hans Tilknytning til denne Egn; men det vigtigste og mest levende Vidnesbyrd om Ludvig Holbergs Forhold til Sorø er dog de 50 Gymnasiaster - - der i Aften saavel i Det kgl. Teater som her i Salen repræsenterer den Virksomhed, som Holberg skænkede sin store Formue.

Ganske vist er Skolen i Sorø af i Dag *Sorø Akademis Skole* - - som dens gode Navn lyder ikke den Institution, hvis Oprettelse Holberg muliggjorde ved sin storstilede Donation, men alligevel nyder vi den Dag i Dag godt af Holbergs rige Midler.

Saa langt tilbage som til den katolske Tid har der været øvet Skolevirksomhed paa det Sted, hvor vor Skole ligger. Men fast organiseret Skolegærning begynder først, da Fr. II, den 31. Maj 1586 oprettede en »besynderlig og bedre« Skole i Sorø — en Latinskole, der tillige var Kostskole — altsaa meget lignende den nuværende Institution. Det var 350-Aarsdagen for denne Skoles Grundlæggelse, der fejredes 1936, og baade gamle Soranere og gamle Herlovianere glædede os dengang ved at gæste vor Skole.

I disse Rationeringstider er det næsten ikke til at udholde at tænke paa, at man dengang i Sorø kom i varmt Bad hver Morgen — og fik 4 Retter Mad baade til Middag og Aften — og at der beregnedes 1 Liter Øl til hver ved hvert Maaltid.

Naar Eleverne i denne gode gamle Skole havde deltaget i Undervisningen i 6 Aar, havde de Adgang til Universitetet, men da dette næsten udelukkende uddannede Præster, rejste mange af de unge Adelsmænd efter nogle Aars Skolegang til Udlandet for der at tilegne sig de Kundskaber og Færdigheder, en Adelsmand i de Tider havde Brug for. Da

disse Rejser var meget kostbare og ofte gav et ringe Udbytte, bestemte Kr. IV i 1623, at der til Fr. II's Skole i Sorø skulle knyttes et adeligt, ridderligt Akademi. Kr. IV, der selv var gammel Soraner, — han havde faaet Undervisning der i Klosteretiden — sendte 6 af sine Sønner til Sorø Akademi, som en Tid nød stor Berømmelse — ogsaa ude i Europa. Men denne glørværdige Periode blev kun kort. Det 17. Aarh.s Krige og deraf følgende Elendighed medførte Nedlæggelse af hele den storstiledede Dobbeltindretning i Sorø, først af Kr. IV's Akademi i 1665 og i 1737 tillige af Fr. II's Skole.

Efter nogle Aars Forløb besluttede man imidlertid i Stedet for den nedlagte Skole at oprette et nyt ridderligt Akademi i Sorø. Men Sorø gamle Kloster Gods alene kunde ikke bære det paatængte nye Akademi, og under de Forhandlinger, der nu fandt Sted, kom Amtmanden i Sorø, Grev Reuss, i 1746 i Forbindelse med Holberg, der havde købt sig et Par Godser i Nærheden af Sorø, og som netop i denne Tid spekulerede meget over, hvad der skulde gøres med disse efter hans Død. Det var ham et kært Ønske, at hans med stor Flid og Møje sammensparede Formue kunde forblevet samlet i Form af hans Jordegods — og han var stærkt interesseret i at faa oprettet en Undervisningsanstalt, der mere svarede til hans Idealer, end det daværende Universitet.

Resultatet af Forhandlingerne mellem Grev Reuss og Holberg bliver, at H. beslutter sig til at testamentere sin Ejendom til det nye Akademi i Sorø. Til Gengæld herfor udnævntes han til Baron, og hans Gods gjordes til et Friherreskab med den Skattefrihed, som dermed fulgte. Dette tilfredsstillede den bjærgsomme Mand særdeles, for med Skattefriheden kunde hans Jordegods komme den Institution, han skænkede det til, til endnu større Nytte — allerede medens H. levede overlod han Akademiet de aarlige Indtægter af sit Gods.

Dette andet Sorøakademi — Fr. V's Akademi — indviedes i 1747. Man kunde ogsaa med god Grund kalde det Holbergs Akademi, da dets Oprettelse blev muliggjort ved hans storstiledede Gave. Han testamenterede det sine Godser Tersløse og Brorup, sin Formue og sit Bibliotek, Værdier, der udgør 1/2 af Akademiets Formue. Han medvirkede ogsaa til, at det blev en efter Tidens Forhold moderne Undervisningsanstalt, hvortil der som Professorer knyttedes en Række fremragende Mænd med Kendskab til de nye europæiske Tanker.

»Soranerne«, som disse Mænd kaldtes — de kendteste er *Sneedorff, Kraft og Schytte* — gjorde en Tid Sorø Akademi til Midtpunktet for dansk aandeligt Liv. I Holbergs Aand var ogsaa det Arbejde, 2 af Akademieleverne, Brødrene *Reventlow* gjorde for Bondebefolkningens Oplysning og ved Gennemførelsen af de store Landboreformer. Men ogsaa dette straalende Sorøakademi fik en sørgelig Skæbne, idet Skolevirksomheden maatte standse i 1793, og 1813 brænder Thuras prægtige Bygning fra 1747, idet kun Pavillonerne Ingemanns og Molbechs Hus blev staaende som beskedne Rester af Fr. V's og Holbergs Akademi.

Men Fønixsfuglen er ikke for intet vor Skoles Symbol. Foryngt genopstod den af Asken i 1822 som en Videreførelse af Fr. II's Skole fra 1586 — altsaa som Kostskole med almindelig Gymnasieundervisning, ja der genfødtes endog et Akademi i Sorø — det tredje paa Stedet, idet der i 1826 aabnedes den saakaldte »akademiske Indretning«, hvorved Skolen skulde skille sig ud fra de øvrige Latinskoler, som en højere Lærestalt. Betydelige Mænd virkede som Lærere ved dette tredje Akademi — jeg behøver blot at nævne Navne som *Ingemann* og *Hauch*. — Men hel-

ler ikke dette Akademi fik nogen lang Levetid. Den »akademiske Indretning« var meget kostbar og havde kun faa Elever, i 1849 blev den nedlagt, og siden har der intet Akademi været knyttet til Fr. II's Skole, hvad der har været til stor Gavn for den — jeg tror at selve Fader Holberg, om han havde levet nu, vilde være tilfreds med den Udvikling, den har gennemløbet siden 1849. Kunde han have været til Stede her i Aften, vilde han sikkert ikke have angret, at han havde givet sine kære Penge til Skolevirksomheden i Sorø. Han vilde have glædet sig over sine Drenges aandelige og legemlige Sundhed og over deres smukke Uniformer, og han vilde slet ikke være ked af at opdage, at hans gamle Skole nu ogsaa uddanner Quindeskolen, ligesom jeg er vis paa, at han i Aften helst vilde have taget Plads imellem Jytte og Inge, fordi den gamle Herre — af forskellige Grunde — befandt sig saa godt i Fruentimmerselskab.

Vi Soranere erkender vor Gæld til H., og vi føler, at hans Gave til Sorø forpligter os til at sætte alt ind paa at blive det, som H. ansaa for et Menneskes højeste Maal — en god og nyttig Borger i sit Fædreland.

Men H. har heldigvis ikke blot Interesse for os, der er knyttet til den gamle Skole i Sorø. I sit mægtige Forfatterskab har han henvendt sig til hele vort Folk. Og han lægger ikke Skjul paa, hvad han vil med dette Forfatterskab. Gang paa Gang siger han, at et af hans Hovedformaal er at moralisere — altsaa virke folkeopdragende — og det vil han ikke blot med sine Skrifter, men ogsaa ved sin Livsførelse. Paa Dødslejet sagde han: »Det er mig nok, at jeg i al min Levetid har søgt at være en nyttig Borger i mit Fædreland, vil derfor gerne dø, siden jeg mærker, at mit Livs Kræfter ikke længere slaar mig til.« Gennem disse Ord faar vi et smukt Indtryk af den virksomme Mand. Hele hans omfangsrige Forfatterskab — alene hans historiske og filosofiske Skrifter omfatter over 13000 Sider — er da ogsaa stort set — en Haandbog i godt Borgerskab. At Komedierne har virket saaledes, fastslaar H. selv paa sine gamle Dage med de stærke Ord: »Jeg vil ikkun alleene sige dette, at vore Danske Skuespil have omstøbt disse Rigers Almue ligesom udi en anden Form«. Og i sit historiske Forfatterskab vil han ikke nøjes med blot at fortælle om Fortidens Tilstande, Begivenheder og Personer, men han vil forstaa dem og bedømme dem, saaledes at de kan have opdragende Værdi for Eftertiden: »Og dette kan jeg sige uden Skryden, at jeg næsten er den første blant mine Landsmænd, som i Steden for mavre og confuse Krøniker haver givet nogenledes vel indrettede Historier.« Men endnu tydeligere er den opdragende Tendens i hans mere filosofiske Værker: i Helte- og Heltindehistorierne, i Niels Klim, Moralske Tanker og Epistlerne.

Selv om H. i Dag fylder 256 Aar, er han ikke nogen almindelig Fortidslevning, som kun ved særlig højtidelige Lejligheder hentes frem og pudses op. Han er ikke blevet tilstøvet, men er stadig levende og inciterende, og det ikke blot i Komedierne, men ogsaa i adskillige af sine øvrige Skrifter, især i Moralske Tanker, der er hans kønneste Bog, og i Epistlerne. Disse Skrifter er med god Grund blevet sammenlignet med vor Tids Dagbladskronikker, — her raissonerer han letfatteligt og muntert om alt mellem Himmel og Jord og ægger os til selv at løse videre paa Problemerne.

H.s historiske Indsats er uomtvistelig. Uden ham var vi ikke blevet, som vi er.

I disse Dage, hvor vi ikke blot har Brug for alle nulevende Danske Indsats, men ogsaa kalder vore store døde frem af Graven i den rigtige Erkendelse, at Danmark ikke

blot er de Danske, der lever i Øjeblikket, men ogsaa alle dem, der før vor Tid har levet og virket for vort Land -- bør vi huske godt paa H.

Med Rette paakalder vi først og fremmest Grundtvig - vor største Kraftkilde -- fra hvem der ikke blot strømmer Lys, men ogsaa Varme -- men H. glemmer vi heller ikke. Han er ikke blot det lysende Eksempel paa godt Borger-skab; han minder os stadig om, at det danske Smil, det danske Lune, og den danske Humor er værdifulde Forbunds-fæller i Livet -- og ikke mindst i tunge Tider. Bedst er dette sagt af Sønderjyden Lønbøche i Sangen om Mødersmaalet:

*De fremmede de tænkte at volde hende Sorg,
de bød hende Trældom i hendes egen Borg,
men just som de mente, hun var i Baand og Bast,
da lo hun saa hjærteligt, at alle Lænker brast.*

Som Barn af sin Tid var H. Enevældens -- det stærke Statsstyres Mand -- men paa Baggrund af hans Forherligelse af Enevælde og Statstvang virker det overraskende, at han gaar stærkt ind for den enkeltes Frihed paa det aandelige Omraade. Staten skal -- efter H.'s Mening ikke være den enkeltes aandelige Formynder og tænke for ham. H. har Respekt for den personlige Overbevisning. Enhver skal prøve at finde det, der er Sandheden for ham, og ikke mindst prøve paa at lære sig selv at kende. Han ønsker Tankefrihed, Trofrihed og en vidtgaaende Ytringsfrihed. Og med sit Krav til den enkelte om personligt at kunne staa inde for sine Meninger søger han at udvikle sine Landsmænd ikke blot til at blive gode Samfundsborgere, men ogsaa særprægede Individuer. Herved har han arbejdet med til at udforme det Grundlag, hvorpaa vor nordiske Fridomsindstilling hviler, nemlig Respekten for Mennesket.

Lad os derfor engang imellem i al Stillaerdighed sende ham en taknemmelig Tanke i fast Overbevisning om, at

*saa længe en Draabe ægte dansk Blod
kan Vej gennem Aaverne finde,
saa længe som Bøgen ved Sorø slaar Rod,
skal leve vor Holbergs Minde.*

POUL HENNINGS MINDELEGAT

I Inden Udgangen af Januar 1941 skal Ansøgnin-ger om ovennævnte Legat stilet til Soransk Samfund tilsendes Prokurist, cand. jur. *Svend Clausen*, Dagmarhus, København V.

Legatet kan søges som Studiehjælp af en Student.

December 1940.

Bestyrelsen.

KEGLEAFTEN I FYENS FORUM

Fyns Afdelingen havde indkaldt til gule Ærter og Kegler, Lørdag den 23. November Kl. 6 i Fyens Forum, og 20 havde fulgt Kaldelsen, deriblandt 3 udenbys, *Madelung* (35 km -- Gas-Generator), *Bo Fenger* (10 km-Cykle) og *Friis* (Futtog).

Formanden bød Kammeraterne Velkommen og over-

bragte en Hilsen fra Samfundets Formand. Han gav derpaa en kort Oversigt over, hvad der var sket, siden vi sidst var samlet, samt fortalte om den sidste Tids Foreteelser indenfor Hovedforeningen (Generalforsamling - Rusfest -- Keglespil og Teateraften). De ekstraordinære Forhold, Trafikvanskeligheder o. s. v. havde afholdt Afdelingen fra at forsøge Arrangementer af større Format, men man havde ikke ment at kunne lade 1940 løbe ud uden at prøve paa at samle ihvertfald nogle af Medlemmerne.

Efter at Ærterne var rettet an, talte Forsamlingens Al-despræsident Overretssagfører *Frandsen* i smukke Ord for Kammeratskabet og udbragte et Leve for vor gamle Skole.

Ved Keglespillet forefaldt adskillige muntre Episoder -- de to gamle Klassekammerater, Ingeniørerne *Binneballe* og *Brandt* kappedes om at slaa 8 om Kongen.

KÆRE HR. REDAKTØR

Da De efter mig overtog Redaktionen af Soraner-Bladet, forsømte jeg vist at gøre Dem opmærksom paa, at der desværre findes en Slags »kammerallige« Kværlanter, som uden nogensinde selv at have gjort nogen nyttig Gerning indenfor et af de mangfoldige soranske Arbejdsfelter nærer en brændende Lyst til at give deres Besyv med i Laget i Tide og Utide. De elsker at besvære en stakkels Redaktør med Indlæg og Indsigelser, hvis Taabelighed vel oftest hænger sammen med, at denne Types soranske Udvikling tidlig er gaaet i Staa, samtidig med at Fyren selv gik ud af en af de yngste Klasser; da vi to gik i Skole i Sorø, var det i Reglen af 3. Real, efter Konfirmationen. Det lykkedes saa nogenlunde i min Tid at holde disse Herrer borte fra Bladets Spalter, hvor deres unyttige Kævl kunde have fyldt fælt op, men nu ser jeg af og til en af de ihærdige dukke op og faa affyret et Par af sine Stinkbomber -- antagelig fordi De er en mere godlidende og tolerant Redaktør, end jeg var.

Men lyt, kære Herre! lyt til dens Raad, som her har en mere end tyveaarig Erfaring! vær i Deres Godhed (eller fordi der maaske en Dag er en kedelig tom Plet i Bladet, som *maa* fyldes ud!) forsigtig med at give Husly til en Taabe, hvor uegennyttig og ædel han end fremstiller sig, og hvor stort og fint et Nul han end er blevet senere i Livet -- for har De først givet ham Plads cengang, er han næsten ikke til at udrydde igen!

Og ganske vist er det jo saa temmelig ligegyldigt, hvad den typiske Kværlent mener om dette og hint eller om den og den; der er næppe nogen kyndig Læser, som tager hans Snak for mere end det den er, men selv haabløs Stupiditet kan ikke undskylde en injurierende Hensigt, og det skulde dog nødigt komme til, at f. Eks. den, som efter bedste Evne yder sin beskedne Indsats indenfor Soraner-Bladet eller paa andre soranske Omraader, hvor der kaldes paa ham, en Dag taber Lysten dertil, fordi han værmes for meget ved at føle en paagaende Barbersvends klamme Fingre i sit Ansigt.

For den, som ikke kan døje Brødlugten, vil der jo altid være den Udvej: at gaa ud af Bageriet. Den staaer iøvrigt ogsaa aaben for enhver Oberst Daniel Kongstanke og Kon-sorter.

Med kollegial Hilsen er jeg

Deres hengivne

H. G. Olrik.

O TEMPORA, O MORES!

Kære Soraner-Blad! Jeg skal ikke nægte, at det gav et lille Stik i mit Hjerte, da jeg ved at læse Referatet af Rusmodtagelsen fik at vide, at Kakkelovnene paa Sorø Akademis Skole er afløst af Centralvarme. Referenten har selvfølgelig Ret i, at det nytter ikke at græde over spildt Mælk, der er Vand nok i den i Forvejen, men alligevel...

Det er jo ikke blot dette med at sidde paa Gymnasiet en Lørdag Aften i en fortrolig Klynge om den brændebuldrerende Kakkelovn og sludre og dampe løs paa Piberne en Stemning, »Skyls« har fæstnet fint i faa Linier — der er saa mange andre Minder knyttet til de kære Kakkelovne. Minder om Oplevelser og Stemninger, som en Radiator aldrig vil kunne skænke.

Nu har jeg ganske vist ikke haft den Lykke at være Elev i hine gode, gamle Dage, da en Kammerduks kunde tillade sig den udsøgte Fornøjelse at stille Kammerfuksen op paa Kakkelovnen for at se ham danse Bjørnedans paa det varme Jern. For i min Tid var der om hele Kakkelovnen en stor Zinkskaerm, sømmet fast til Væggene, efter Sigende netop for at sætte en Stopper for Bjørnedansene. Men jeg har saa mange andre lyse Minder. Kan I f. Eks. huske, hvordan vi stegte Æbler og ristede Slaaen og Kartoffler paa Kakkelovnen? Vi behøvede blot at staa op paa en Stol for at naa ind over Skærmen og lægge Ingredienserne oven paa Kakkelovnen; lidt efter indsnusede vi den lifligste Duft som en Aperitif til Smausen. Eller naar vi i Frikvarteret puttede Kastanjer i Klasseværelsets Kakkelovn og i Timen spændt ventede paa Kanonaden, bum, bum, bum! Eller ... ja endnu kan jeg i min Næse fornemme den fortryllende Fims af Brænderøg og Sværteos i vore Klasser og Kamre, naar Fyringen begyndte i Oktober i de nypudsede Kakkelovne. Den Fims fortalte saa meget rart, bl. a. at nu kom den fagre Tid, hvor det i et Par Maaneder stod paa Andesteg den ene Uges Onsdag Middag og paa Gaasesteg den næste Uges. Og navnlig fortalte den, at nu var der ikke flere Uger og Dage til Juleferien, end at man kunde overkomme at tælle dem. Den moderne Teknik slaar Poesien ihjel. Held for dem, som var Elever i Kakkelovnstiden. Tør jeg spørge, om en Radiator kan lave en Fims, der giver saadanne Minder. Den kan vist overhovedet ikke lave Fims af nogen Art, den kan jo daarligt nok gi' ordentlig Varme.

Med Tak for Optagelsen,

En gammel Soraner.

DE 200 RASKE GAMLE SORANERES
STIPENDIUM

Ansøgninger om dette Stipendium, der kan søges af Studenter dimitterede fra Sorø Akademis Skole i 1939 og 1940, skal indgives inden Udgangen af Januar 1941 til *Sorøansk Samfunds* Formand, Dommer *John Knox*, Soldalen 7, København Ø.

Ansøgningen maa indeholde Oplysninger om Ansøgerens økonomiske Forhold, Dimissionsaar og Plan for hans Studium. Attester indsendes i bekræftet Genpart. De tilbagesendes ikke.

FODBOLDTURNERINGEN

I Pokalturneringen i Fodbold for gamle Kostskoleelever mangler nu kun Finalen, som skal spilles til Foraaret. Stillingen er denne:

^{27/10} Haslev—Ringsted 3—2 i København

^{27/10} Stenhus—Sorø 4—3 i Stenhus

^{17/11} Birkerød—Stenhus 4—2 i Birkerød,

saaledes at Finalen spilles mellem Haslev og Birkerød, antagelig i Haslev.

T. G.

BEMÆRKNING OM
GRUNDTVIGS JUBILÆUM MED SORØ

I »Soraner-Bladet« for November d. A. meddeles det, at Grundtvigs Skrift, »Bøn og Begreb om en dansk Højskole i Soer«, der udkom den 3. November 1940, »dannede Indledning til den aarelange Diskussion om Akademiets Anvendelse til dette Formaal«.

Det maa være mig tilladt hertil at oplyse, at Grundtvig to Aar før — i 1838 — havde udsendt Skriftet, »Skolen for Livet og Akademiet i Soer«, og endnu to Aar tidligere — i 1836 — havde han i »Det danske Firkløver« slaaet stærkt til Lyd for Sorø Akademis Omdannelse til en dansk Højskole; han fortæller her, at han to Aar i Forvejen — ved Kongens Fødselsdag 1834 — havde spaaet om, »at det ridderlige Akademi i Sorø blev snart til en dansk Højskole«.

Hvad Grundtvig mente at kunne skue i 1834 om Sorø's Fremtid, derom sang han:

*Ja, Brage Bænkepryder!
Jeg øjner dig i Soer,
hvor klarlig du udtyder,
hvad der er stort i Nord,
hvad der er Danmark givet,
hvad der er godt for Livet
og klogt for Askulds Æt!*

Og i 1836 lød hans manende Røst til Sorø:

*Hvor Axel hviler
i lyse Kor,
hvor Holberg smiler
ad Fejl i Nord:
Fra Sjællands Hjerte,
Kong Frodes Ark,
kast, Mindekærte,
paa Daners Mark
dit Lys det milde!
Blus op, skønt silde;
dog ret tilpas!*

Men vi kan følge Forbindelsen mellem Grundtvig og Højskoleplanen i Sorø endnu længere tilbage; i Stedet for Springene paa to Aar tager vi denne Gang et Spring paa fire Aar, tilbage til 1830. I I. C. Lindbergs »Maanedsskrift for Christendom og Historie« 1830, S. 286 skriver Grundtvig: »I mange Aar var det en sød Drøm hos mig, at det ridderlige Akademi i Sorø, naar det opvaagnede af sin Dvale, vilde berige Danmark med en saadan folkelig Højskole, og skønt Erfaringen synes at ville modsige det, opgiver jeg dog ikke Haabet om at opleve saa glædelig en Begivenhed.

Saa er det vist ikke muligt at lægge flere Aar til det 100-Aarsjubilæum. »Soraner-Bladet« havde obser-

Olaf Carlsen.

GAMLE SORANERE OG SORANSKE NOTER

Fabrikingeniør, cand. polyt. *H. Stevenius-Nielsen* ('20) er blevet Overingeniør i Aktieselskabet Dansk Svovlsyre- & Superphosphat-Fabrik, hvor han har været ansat siden 1925 som Leder af Undersøgelseslaboratoriet. Stevenius-Nielsen er forøvrigt knyttet til Danmarks Tekniske Højskole som Censor ved Eksaminerne.

*

I indeværende Efteraar har Museumsdirektør, Dr. phil. *Poul Nørlund* og Museumsinspektør, Dr. phil. *Johs. Brøndsted* paa Nationalmuseet holdt en Foredragsserie under Fællestitlen »Seks Tværsnit gennem dansk Historie«.

*

Frk. *Esta Andersen* ('37) viedes den 26. November til Læge Holm Nielsen, Holstebro Amtssygehus.

*

Sorø Kirkes Orgel har længe været i en sørgelig Forfatning. Men nu synes Trængslerne at skulle være forbi. Der er bevilget 50,000 Kr. til et nyt Orgel, som skal bygges i Aabenraa. Dette nye Orgel faar tre Manualer og Pedal samt 36 Stemmer. Det bliver færdigt en Gang i Løbet af Sommeren.

*

Der skal være sket en Slags Revolution paa Herlufsholm! For første Gang i sin lange Levetid faar Herlufsholm Skole nemlig kvindelige Elever, en Datter af Rektor Friis Hansen og to Døtre af Lektor Juel Møller.

*

Direktør *A. V. Rasmusen* har etableret sig i Assuranceforretning i Forbindelse med A/S Nordisk Brandforsikring og deltes Søsterselskaber Nordisk Livsforsikrings-Aktieselskab af 1897 og Nordisk Ulykkesforsikrings-Aktieselskab af 1898.

*

Den 28. November om Aftenen afholdtes der i Sorø Akademis Skoles Festsal et talrigt besøgt Møde, arrangeret af Det unge Grænseværns Afdeling paa Sorø Akademis Skole. Lektor *Holten Bechtolsheim* bød velkommen paa Skolens Vegne, og Sekretær Aage Falk Hansen holdt et Foredrag om »Den sidste Efterkrigstids Ungdom og den næste«. Formanden for Det unge Grænseværns Afdeling, Gymnasiast *Helloft* takkede for Foredraget, hvorefter Mødet sluttede med Sangene »Jeg elsker de grønne Lunde« og »Moders Navn er en himmelsk Lyd«.

*

Overlæge ved Lemvig Amtssygehus *Jørgen Stürup* fyldte 60 Aar den 22. November og modtog en Hilsen fra Soransk Samfund.

*

Signalinspektør ved Statsbanerne, cand. polyt. *Hugo Schmedes*, Aarhus, fyldte 60 Aar den 1. December og modtog en Hilsen fra Soransk Samfund.

Arkitekt *Vilhelm Lauritzen* er mellem Ansøgerne til Professoratet i Bygningskunst ved Kunstakademiet.

*

Ved Universitets Aarsfest den 21. November i Metropolitan skolens Festsal holdt Professor i Kunsthistorie, Dr. phil. *C. Elling* Foredrag om Metropolitan skolen og dens Bygmester.

*

Akademiarkitekt *Algot Laurrup-Larsen* fyldte 50 Aar den 20. November og modtog en Hilsen fra Soransk Samfund. Fødselsdagen tilbragte han paa Finsens Lysinstitut i København, indlagt for at gennemgaa en Operation for en Sygdom i Munden.

*

I den historiske Film fra Sorø Amt, som blev optaget sidst paa Sommeren, har Statsradiofoniens Reportagechef, Redaktør *Aksel Dahlerup* indtalt Teksten, der er forfattet af Museumsdirektør, Dr. phil. *Poul Nørlund*.

*

Der er stor Interesse i Udlandet for *Jørgen-Frantz Jacobsens* Roman »Barbara«. Oversættelsesretten er solgt til Finland, og der forhandles om en czeckisk Udgave. I Forvejen er Bogen solgt til Holland, Norge, Sverige og Tyskland.

*

Højesteretsdommer *P. C. Poulsen* er genvalgt til Formand for den faste Voldgiftsret for Kalenderaaret 1941.

*

Professor, Dr. phil. *Ragnar Spärck* er for det kommende Aar valgt til Dekan for Universitetets matematisk-naturvidenskabelige Fakultet.

*

Tønder Museum valgte ved Ny Carlsbergfondens Udledning i November af Kunst til Provinsmuseer *Siegfred Neuhaus'* Maleri »Landskab ved Ærøskøbing«.

*

Den 16. November viedes i i Sorø Kirke Fru Ingeborg de Bang, Datter af afdøde Professor Wamberg, København, til Redaktør *A. Rothe Hansen*, Sorø.

*

Fotograf *Axel Lindegaard* har overtaget Fru Rosa Metz Parsbergs Atelier, Gl. Kongevej 90, København.

*

Komponisten *Ebbe Hamerik* dirigerede Radioorkestret ved Statsradiofoniens Torsdagskoncert den 14. November.

*

Reservelæge *E. Kringelbach* ('22), Vordingborg, har nedsat sig som praktiserende Læge i Harlev Stationsby i Jylland.

*

I »Den Danske Realskole«, Organ for Danmarks Realskoleforening, har Dr. *Olaf Carlsen* i Novembernummeret

skrevet en lang og indgaaende Anmeldelse af det af afdøde Lektor Hans Jørgen Helms forfattede og af Herlufsholms Skole udgivne Værk »Næstved St. Peders Kloster« (Skovkloster).

*

Maleren Hans Henningsen arbejder paa et Portræt af Soraneren, Formand for Carlsbergfondet, Professor, Dr. phil. *Johannes Pedersen*. Billedet er bestilt til Ophængning i Videnskabernes Selskab og skal indgaa i Rækken af Portrætter af Fondets Formænd.

*

Cand. mag. Frk. *Ingeborg Simonsen*, Datter af Lektor Simonsen, har fra 1. Januar faaet Ansættelse ved Hammel Realskole.

Fhv. Akademikasserer, cand. mag. *F. L. la Cours Hustru*, Fru Marie la Cour, f. Olsen, afgik ved Døden den 3. December og begravedes fra Sorø Kirke den 8. December. Fru la Cour, der blev 67 Aar, var Datter af Provst i Brændekilde C. F. V. Olsen og Hustru, f. Krarup. I 1901 ægtede hun la Cour. I Ægteskabet er der en Søn og to Døtre.

*

Paa Købmagergade 26 i Porten afsløredes den 3. December en Mindeplade, udført og skænket af Stenhuggermester Peter Schannong. Pladen skal minde om, at Holberg i Tiden 1720-1728 boede her »paa Salen hos Sukkerbageren (Jacob Gelskirchen) næst op til David Skolemesters Gaard«, hvor han skrev »Peder Paars« og Komedierne. Afsløringstalen blev holdt af Kontorchef *H. G. Orlík*, og Direktør *Louw* og Overretssagfører, Baron *v. Eggert* deltog i den lille Højtidelighed.

TANDLÆGE
BØRGE HØFT
Dr. med. dent.
Vimmelskallet 30 (vis à vis Silkehuset), Palæ 68 14. Konsultation fra Kl. 10-4 (bedes forudbestilt).

Inger Norries
Sølvsmiede
Leverandør til Varelotteriet
Nikolaj Plads 32 - Palæ 5648

Reserveret.

VARELOTTERIET

Støtter dansk
Produktion

Der er købt Gevinster
i danske Varer
for over 101 Mill. Kr.

Danmarks største
velgørende Institution

Til almennyttige og
velgørende Formaal
er der udbetalt for
over 28 Mill. Kr.

Største Gevinst 10,000 Kr. — et lille dansk Hjem. — Nogle faa Lodsedler for Soranere faas endnu hos Lotteriets Kollektører og i Hovedkollektionen, Laxegade 2, Kbhvn.

En Lodseddel til 4. Trækning (15. 16. og 17. Januar 1941) koster kun 3 Kr. 60 Øre

Villa i Sorø.

„SKRÆNTEN“, Egevangsallé 19, paa Grund af Dødsfald til Leje. 5 Minutter fra Station. Have ned til Søen. Huset, velbygget, velholdt, lunt. Godt Centralvarmeanlæg. Kakkellovne i alle Værelser. Til disse findes Brændsel, som kan overtages af Lejeren. 6 Værelser, Pigeværelse, Hall, Badeværelse. 2 W. C., gode Udenomsbekvemmeligheder. Aarlig Leje 2400,00.

Henvendelse: Overretssagfører *Rudolf Sand*, København, eller Sagfører *H. C. Langkjær*, Sorø.

„SORØ BYS HISTORIE“

v/ L. P. la Cour
Pris Kr. 7,50

Svegårds Boghandel, Sorø

BRØDR. MARKERS BOGTRYKKERI

Knippelsbrogade 8

Central 14,278

H. C. BORCH & CO. A/s

KUL- & KOKS-IMPORT

Strandvej 183, Hellerup · Telf Helrup 65 66

Westfalske Cinders

Husbukke
Assurance-
Compagniet

Dagmarhus
København V.
Central 13,773

Ønsker De
god Forsikrings-Service?

Kontorchef **Robert Bentsen**,
NATIONAL's Hovedagentur,
Bredgade 47, St. K.
Central 16865